

Wolaytta 2004 Bible

Wolaytta Bible (Latin)

This Bible is translated and copyrighted by SIM (sim.org). This edition is provided with permission at the cost of printing by the Digital Bible Society (dbs.org). This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

This Bible, and many others, are available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Doomettaabaa	4	Mikiyaasa	605
Kessaabaa	45	Naahooma	610
Wogaabaa	80	Imbbaaqooma.....	612
Qoodaabaa	105	Hagge	615
Zaarettido Wogaa	138	Milkkiyaasa	617
Yaasu	166	Maatiyoosa	620
Daannatu Maxaafaa	186	Marqqoosa.....	651
Sameela Maxaafaa Koiruwaa	207	Luqaasa.....	671
Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa.....	233	Yohaannisa	703
Kawotu Maxaafaa Koiruwaa.....	256	Yesuusi Kiittidoogetu Oosuwaa	726
Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa	283	Koiro Qoronttoosa	755
Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa	310	Naa77antto Qoronttoosa.....	767
Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa.	335	Galaatiyaa	775
Izira Maxaafaa	365	Efisoona.....	780
Nahimiyaa Maxaafaa.....	374	Piliphphisiyuusa	785
Asttiri Maxaafaa	388	Qolasiyaasa.....	789
Iyyooba Maxaafaa	395	Koiro Tasalonqqe	793
Leemiso Maxaafaa.....	416	Naa77antto Tasalonqqe	796
Eranchchaa Maxaafaa	434	Koiro Ximootiyoosa.....	798
Isiyaasa.....	441	Naa77antto Ximootiyoosa	802
Ermmaasa	483	Pilimoona	805
Ermmaasa Zilaassaa	529	Ibraawe	806
Hizqqeela	533	Yaaqooba	816
Daaneela	573	Koiro PHeexiroosa	820
Hoose7a	586	Naa77antto PHeexiroosa	824
Yuu7eela.....	593	Koiro Yohaannisa	827
Amoxa	596	Naa77antto Yohaannisa.....	831
Abddiyyu	602	Heezantto Yohaannisa.....	832
Yoonasa.....	603	Yihudaa	833

Doomettaabaa

Gidduwaa Eriisuwaa

Doomettaabaa geetettiya ha maxaafai: salotinne sa7ai merettido meretaabaa, asaa zaree yiido yuussaabaa, nagarainne tugga de7oi doomettido doomettaabaa, Xoossaanne asaa zaretuura de7iya gaitotettaabaa odees. Doomettaabai naa77u waanna waanna sohotun shaahettidi xeelettanau danddayees.

¹ Miraafiyaa issuwaappe biidi tammanne isiiniyaa gakkanaashin de7iya sohoi salotinne sa7ai merettido meretaabaanne asa zariyaa koiro taarikiyaa odees. Addaammenne Hewaani taarikee, Qaayeeanne Aabeela taarikee, Nohenne bashshaa haattaa taarikee, hegaadankka Baabiloone Gimbbiyaa taarikee de7iyoogee ha shaahuwaana.

² Miraafiyaa tammanne naa77aappe biidi ishatamaa gakkanaashin de7iya sohoi Israa7eela asaayyo beni maizza aawatu taarikiyaa odees. Eta giddon koiroi ba ammanuwaaninne Xoossaassi azazettiyo hanotan erettida Abrahaama. Hegaappe qassi a na7aa Yisaaqa, a na7aa na7aa Yaaqoobanne Yaaqooba naatu tammanne naa77atu taarikee kaallees. Hageeti Yaaqooba naati tammanne naa77ati, tammanne naa77u Israa7eela zaretussi ano gididaageeta. Hageetu ha tammanne naa77u Israa7eela naatu giddonkka Yooseefa dummayidi, hegaadankka qassi Yaaqoobanne a naata hankkoota eta keettaa asaara Gibxxe biitti efiida hanotata minttidi xeellees.

Ha maxaafai asaa taarikiyaa odiyaa gidikkokka, ubbaappe aattidi i odiyoogee Xoossai oottido oosuwaabaa. Xoossai salotanne sa7aa medhdhido taarikiyaa oduwaa doommidi, Xoossai ba asaassi qoppiyoogaa aggennaagaa odiya hidootan polees. Ha maxaafaa giddon ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin odettiya taarikiyaa godai, balabaa haniyaageeta pirddiyaageenne qaxxayyaagee, ba asaa kaalettiyaageenne maaddiyaagee, eta taarikiyaa tangguwaakka giigissiyaagee ba huuphiyan Xoossaa. Hagee beni maxaafai xaafettidoogee asaa ammanuwaa taarikiyaa mazggafidi oiqqanaassanne he ammanoikka paxa de7anaadan oottanaassa.

Meretaabaa

¹ Xoossai salotanne sa7aa koiro medhdhiis. ² He wode sa7ai giigichibeennanne aibinne banna mela; ciimmaa bollan xumai de7ees; Xoossaa Ayyaanai haattaappe bollaara maayi uttiis.

³ Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; "Poo7oi hano" yaagiis; yaagin poo7oi haniis.

⁴ Poo7oi lo77o gididoogaa Xoossai be7iis; be7idi poo7uwaa xumaappe shaakkiis. ⁵ Xoossai poo7uwaa "Gallassa" giidi sunttiis; xumaa "Qamma" giidi sunttiis. Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne koiro gallassa.

⁶ Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; "Bollaara de7iya haattaa garssaara de7iya haattaappe shaakkiya salo gufanttoi hano" yaagiis; yaagin haniis. Xoossai salo gufanttuwaa giigissidi, salo gufanttuwaappe bollaara de7iya haattaa garssaara de7iya haattaappe shaakkiis. ⁸ Xoossai he gufanttuwaa "Saluwaa" giidi sunttiis. Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne naa77antto gallassa.

⁹ Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; "Saluwaappe garssaara de7iya haattai is-sisan eello; eellin mela sohoi qoncco" yaagiis; yaagin haniis. ¹⁰ Xoossai he mela sohuwaa "Biittaa" giidi sunttiis; qassi issisan eellida haattaa "Abbaa" giidi sunttiis. Yaatidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis.

¹¹ Hegaappe simmin Xoossai, "Biittai mittaa maataa mokko; zeretta aifeera de7iya kattaanne zeretta aifeera de7iya teeriya mittaa mokko" yaagiis; yaagin haniis. ¹² Biittai mittaa maataa a qommuwan qommuwan mokkiis. Mokkin Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis. ¹³ Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne heezantto gallassa.

¹⁴ Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; "Gallassaa qammaappe shaakkanau poo7oti salo gufantton hanona; eti gallassaa, wodiyaanne laittaa erissanau malaata gidona; ¹⁵ sa7aa bollan poo7is-sana mala eti salo gufantton poo7ona" yaagiis; yaagin haniis. ¹⁶ Xoossai naa77u gita poo7ota, gitatiyaagee gallassaa haaranaadaaninne guxxiyaagee qammaa haaranaadan medhdhiis; xoolinttetakka i medhdhiis.

¹⁷ Xoossai eti ha sa7aa bollan poo7is-sana mala, gallassanne qammaa haarana malanne poo7uwaa xumaappe shaakkana mala, salo gufantton eta wottiis. Yaatidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis. ¹⁹ Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne oiddantto gallassa.

²⁰ Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; "Paxa de7iya dumma dumma meretati haattan darona; kifoikka sa7aappe bollaaranne salo gufanttuwaappe garssaara paallo" yaagiis. ²¹ Yaatidi Xoossai abban de7iya gita do7ata, haatta giddon woxxi qaaxxiya meretata ubbaanne qefiyaara de7iya kafuwaa ubbaa a qommuwan qommuwan medhdhiis.

Medhdhidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis.

²² Xoossai eta, “Yelettite; corattite; abbaa haattaa kumite; kafoikka biittaa bollan coratto” yaagidi anjjiis.

²³ Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne ichchashant-to gallassa.

²⁴ Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Paxa de7iya meretati bantta qommuwan qommuwan: meheti, biittaara gooshettiya meretatinne do7ati bantta qommuwan qommuwan biittaa bollan kiyona” yaagiis; yaagin haniis. ²⁵ Xoossai do7ata eta qommuwan qommuwan, mehetakka eta qommuwan qommuwaaninne, biittaara gooshettiya meretatakka ubbaa eta qommuwan qommuwan medhdhiis. Medhdhidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis.

²⁶ Hegaappe simmin Xoossai, “Asa nu leemisuwan nuna milatissidi ane medhdhoos; medhdhin eti abbaa moliyaa, saluwaa kafuwaa, biittaa bolli woxxi qaaxxiya mereta ubbaa haarona” yaagiis. ²⁷ Hagaadan Xoossai asaa ba leemisuwan medhdhiis; i a Xoossaa leemisuwan medhdhiis; i eta attumaasanne maccaasa medhdhiis.

²⁸ Xoossai eta hagaadan yaagidi anjjiis; “Yelettite; corattite; ha sa7aa kumitenne haarite; abbaa moliyaa, saluwaa kafuwaanne biittaa bolli woxxi qaaxxiya, paxa de7iya mereta ubbaa haarite” yaagiis.

²⁹ Hegaappe simmin Xoossai, “Be7ite! Taani ha biitta ubbaa bollan zeretta aifeera de7iya katta ubbaanne zeretta aifeera de7iya teeriya mitta ubbaa intteyyo immaas; etinne intteyyo quma gidana. ³⁰ Qassikka ha sa7an de7iya mehenne do7a ubbaayyo, saluwaa kafo ubbaayyo, biittaara gooshettiya mereta ubbaayyoonne shemppooraa paxa de7iya mereta ubbaayyo miyoobaa gidanaadan, irxxa mittaanne maataa immaas” yaagiis; yaagin haniis. ³¹ Xoossai ba medhdhido ubbabaakka xeelliis; xeellidi daro lo77o gididoogaa be7iis. Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne usuppuntto gallassa.

2 Salotinne sa7ai etan de7iyaabai ubbabai hagaadan oosetti polettiis. ² Xoossai ba oottido oosuwaa usuppuntta gallassi polidi, ba oottido ooso ubbaappe laappuntta gallassi shemppiis. ³ Qassi Xoossai laappuntta gallassaa anjjiisinne geeshsha oottiis; aissi giikko, Xoossai ba oottiyo oosuwaa wurssidi shemppidoidi he gallassaana. ⁴ Salotinne sa7ai meretti-doogee hagaadaana.

Edene Gannatiyaabaa

GODAI Xoossai sa7aanne salota medhdhido wode, ⁵ sa7aa bollan mittinne maati mokiibeenna; carshshinne caaribeenna; aissi giikko, GODAI Xoossai ira bukissiichchibeenna; qassi biittaa oottiya asinne baawa. ⁶ Gidikkonne sa7aappe haattai pude kiyidi, biittaa ubbaa irxxissees. ⁷ Hegaappe guyyiyan, GODAI Xoossai biittaa baanaappe issi asa [†] medhdhiis; med-

[†] ASA: “Asa” giyoogee Ibraawetto qaalaa “Adam” geetettes; “Adamaa” giyoogee “Biittaa” geetettes; hegaassi naa77u qaalati issi issuwaa milatoosona.

hdhidi a siiriyan de7o shemppuwaa shemppi gelissiis; yaatin bitanee paxa de7iya asa gidiiis.

⁸ GODAI Xoossai awai mokkiyoosaa baggaara Edene giyoosan gannatiyaa kase tokkiis; yan ba medhdhido bitaniyaa wottiis. ⁹ GODAI Xoossai xeellana lo77iya, maanaukka mal77iya ubba qommo mittaa biittaappe mokissiis. Gannatiyaa gidduwan de7o mittaanne lo77uwaanne iitaa erissiya mittaa wottiis.

¹⁰ Gannatiyaa ushshiya shaafaa haattai Edeneppe goggees. Edeneppe kiyidoogaappe guyyiyan, oiddu shaafa kiyi shaahettees. ¹¹ Koiro shaafaa sunttai Pishoona; Pishooni worqqai de7iyo Hawiila giyo biitta ubbaa bollan goggees. ¹² He biittaa worqqai geeshsha worqqa; qassi al77o shittoinne keehi lo77iya shuchchai yan de7ees. ¹³ Naa77antto shaafaa sunttai Giyoona; Giyooni Toophphiyaa biitta ubbaa bollan goggees. ¹⁴ Heezantto shaafaa sunttai Xegiroosa; Xegiroosi Asooreppe arshsho baggaara goggees. Qassi oiddantto shaafai Efiraaxiisa.

¹⁵ Bitanee Edene Gannatiyaa oottana malanne naagana mala, GODAI Xoossai a efidi wottiis. ¹⁶ Wottidi GODAI Xoossai bitaniyaa, “Gannatiyaa mittaa teeraa ubbaappe neeni maana giikko ma; ¹⁷ shin lo77uwaanne iitaa erissiya mittaa teeraappe mooppa; aissi giikko, neeni appe miido gallassi tumu haiqqana” yaagidi azaziis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan GODAI Xoossai, “Bitanee barkka de7iyoogee lo77o gidenna; taani ayyo inj-jetiyaabaanne a maaddiyaabaa kessana” yaagiis.

¹⁹ GODAI Xoossai kase meheta ubbaa, do7ata ubbaanne saluwaa kafota ubbaa biittaappe medhdhiis; qassi bitanee eta woigi sunttiyaakkonne siyanau akko ehiis; ehin bitanee paxa de7iya meretata ubbaa sunttido sunttai eta suntta gididi attiis. ²⁰ Hegaadan bitanee meheta ubbaa, saluwaa kafotanne bazzo do7ata ubbaa sunttiis; shin Addaamessi ^{††} injjetiyaabinne a maaddiyaabi beettibeenna.

²¹ Hega gishshau GODAI Xoossai bitaniyaa xiskkuwaa kairissiis; i xiskkuwaa kairidaashin, a miyyiyaa meqettaappe issuwaa ekkidi, he sohuwaa ashuwaa kunttiis. ²² Kunttidi GODAI Xoossai bitaniyaappe ekkido meqettaa macca asa kessiis; yaatido bitaniyaakko ehiis. ²³ Ehin bitanee; “Hayyashsho! Ha meqettiyaa ta meqettaappe, ha ashiyaakka ta ashuwaappe ekettidaaro; akka attuma asaappe ekettido gishshau, macca asa geetettu” [‡] yaagiis. ²⁴ Hega gishshau asi ba aawaanne ba aayyiyo aggi bayidi, ba machcheera issippe de7ees; eti naa77ai issi asho gidooosona. ²⁵ Bitaneenne a keettaayyiyaanne naa77aikka kallo xiire de7oosona; shin issi issuwau yeellatokkona.

^{††} ADDAAMA: Ibraawetto qaalaa “Addaama” giyo sunttai “Asa” giyoogaa. [‡] “Attumaasa” giyoogee Ibraawetto qaalaa “Ish” geetettes; “Maccaasa” giyoogee “Ishshah” geetettes; hegaassi naa77u qaalati issi issuwaa milatoosona.

Asai Azazettennan Ixxiis

3 SHOOSHSHAI GODAI XOOSSAI MEDHHDIDO DO7A UBBAAPPE AADHDHIDA GENANCHCHA. ISSI GALLASSI SHOOSHSHAI HE MACCAASIYO, "XOOSSAI TUMU INTTENA, 'GANNATIYAN DE7IYA MITTA TEERAA UBBAAPPEKKA MOOP-PIE' GIIDEE?" YAAGIDI OICHCHIIS.

² OICHCHIN MACCAASIYAA SHOOSHSHAAYYO ZAARADA, "CHII, XOOSSAI HAGAADAN GIBEENNA; NUUNI GANNATIYAN DE7IYA MITTATU TEERAA MAANAU DANDDAYOOS; SHIN XOOSSAI NUNA, 'GANNATIYAASSI GIDDUWAN DE7IYA MITTA TEERAA MOOPPITE; BOCHCHOPPITE; HINKKOODE INTTE HAIQQANA' GIIS" YAAGAASU.

⁴ SHOOSHSHAI MACCAASIYO, "CHII, INTTE AINNEKKA HAIQQEKKETA; ⁵ XOOSSAI HEGAA GIIDOOGEE, HE MITTAA TEERAA INTTE MIKKO, INTTE AIFEE DOOYETTIN, LO77UWAANNE IITAA XOOSSAADAN INTTE ERANAAGAA I ERIYO GISHSHAASSA" YAAGIIS.

⁶ MACCAASIYAA HE MITTAA TEERAI MAANAU MAL77IYAGAA, XEELLANAU LO77IYAGAA, QASSI ASI AADHDHIDA ERATETTA DEMMANAU AMOYIYAAGAA GIDIYOOGAA BE7AASU; BE7ADA HE MITTAA TEERAAPPE EKKADA MAASU; QASSI BANNAARA DE7IYA BA AZINAAYYOOKKA HEGAAPPE IMMIN, IKKA MIIS.

⁷ MIYOORIN ETA NAA77AA AIFEEKKA DOOYETTI AGGIIS; DOOYETTIN ETI BANTTAU KALLO XIIRE DE7IYOOGAA ERIDOSONA; ERIDI ETAA GIYO MITTAA HAITTAA SIKKIDI, BANTTAYYO MENTTUWAN GIXXIDOSONA.

⁸ SA7AI OMARIDO WODE, GANNATIYAA GIDDUWAN GODAI XOOSSAI HEMETTISHIN, A GIIRETTAA BITANEENNE A KEETAAYIYAA SIYIDOSONA; SIYIDI ETI GANNATIYAA MITTAA GIDDON GODAA XOOSSAAPPE QOSETTIDOSONA. ⁹ SHIN GODAI XOOSSAI BITANIYAA XEESIDI, "ADDAAMEE, AWAN DE7AI?" YAAGIIS.

¹⁰ YAAGIN BITANEE, "GANNATIYAA GIDDON NE GIIRETTAA SIYADA, TAANI KALLO DE7IYO GISHSHAU, YAYYADA QOSETTAA" YAAGIIS.

¹¹ GODAI XOOSSAI A, "'NEENI KALLO DE7AASA' GIIDI NEEYU ODIDAI OONEE? TAANI NENA, 'MOOPPA' GAADA AZAZIDO MITTAA TEERAAPPE MAADIYYE?" YAAGIDI OICHCHIIS.

¹² OICHCHIN I, "TANAARA DE7ANAADAN NEENI IMMIDO MACCAASIYAA HE MITTAA TEERAAPPE TAU IMMIN MAAS" YAAGIIS.

¹³ GODAI XOOSSAI HEGAAPPE GUYIYAN MACCAASIYO, "NEENI HEGAA AISSI OOTTADII?" YAAGIDI OICHCHIIS.

YAAGIN MACCAASIYAA, "TANA SHOOSHSHAI CIMMIN MAAS" YAAGAASU.

Xoossaa Pirddaa

¹⁴ GODAI XOOSSAI HEGAAPPE GUYIYAN SHOOSHSHAA, "NEENI HAGAA OOTTIDO GISHSHAU, MEHE UBBAANNE DO7A UBBA GARSSAN NE XALAAI QANGGETTIDAAGAA! NEENI NE ULUWAN BIITTAARA GOOSHETTANA; NE DE7O LAITTA UBBANKA BAANAA LAACCANA. ¹⁵ TAANI NENANNE MACCAASIYO, NE ZERETTAANNE I ZERETTA MORKKE KESSANA; I NE HUUPHIYAA QOXXANA; NEENIKKA A QIRBBIYAA DUKKANA" YAAGIIS.

¹⁶ MACCAASIYOOKKA GODAI XOOSSAI, "NE ABBE IXETA AGINAN NEENI DARO TUGGATANA; QASSI NEENI WOLQQAAMA LEESUWAN NAATA YELANA. GIDIKKONNE NEENI NE AZINAARA DE7ANAU AMOTTANA; I NENA HAARANA" YAAGIIS.

¹⁷ BITANIYAAKKA GODAI XOOSSAI HAGAADAN YAAGIIS; "NEENI NE KEETTAAYEE ODUWAA SIYIDO GISHSHAUNNE TAANI NENA, 'HE MITTAA TEERAA MOOPPA' GAADA AZAZIDO MITTAA AIFIYAAPPE NEENI MIIDO GISHSHAU, BIITTAI NE GAASUWAN QANGGETTIDAAGAA GIDO! NEENI NE DE7O LAITTA UBBAN GITA DAAFURAN BIITTA OOTTADA MAANA. ¹⁸ BIITTAI NEEYU AGUNTANNE KINDDIICHCHUWAA MOKKANA; NEENI BAZZAN MOKKIDABAA MAANA. ¹⁹ NEENI BIITTAU SIMMANA GAKKANAASSI, DAAFURAN NE SOM77OI CAWATTIN OOTTIDO NE QUMAA MAANA; AISSI GIKKO, NEENI BIITTAAPPE † EKETADASA; NEENI BAANA; NEENI BAANAU SIMMANA" YAAGIIS.

²⁰ ADDAAMEE BA KEETTAAYIYO HEWAANO †† GIIDI SUNTTIIS; AISSI GIKKO, A PAXA DE7IYA ASA UBBAU AAYO.

²¹ GODAI XOOSSAI ADDAAMEYUONNE A KEETTAAYEYUO ITIYAA GIIGISSIDI ETA MAIZZIIS.

²² HEGAAPPE GUYIYAN GODAI XOOSSAI, "SIMMI ASI NUUPPE ISSUWAADAN LO77UWAANNE IITAA ERIYAABAA GIDIIS. I BA KUSHIYAA YEDDIDI, DE7O MITTAAPPE EKKIDI, QASSI MEENNA MALANNE MERINAU PAXA DE7ENNA MALA TEQETANAU KOSHSHEES" YAAGIIS. ²³ HEGAA GISHSHAU, I BA EKETIDO BIITTA OOTTANA MALA, GODAI XOOSSAI EDENE GANNATIYAAPPE A KESSIIS. ²⁴ A KESSIRGGIDI, DE7O MITTAAKKO EFIYA OGIYAA NAAGANA MALA, KIRUUBETA GIYO KITCHANCHATANNE AADHDHI AADHDHI WODHDHIYA TAMA LACO BISUWAA EDENE GANNATIYAAPPE ARSHSHO BAGGAARA WOTTIIS.

Qaayeeelanne Aabeela

4 ADDAAMEE BA KEETTAAYEE HEWAANIIRA AQIIS; A ABBE IXETTADA ATTUMA NA7A YELAASU; "GODAI TANA MAADDIN, ATTUMA NA7A DEMMAAS" GAADA A QAAYEELA ‡ SUNTTAASU. ² QASSI A ISHAA ABEELAKKA YELAASU.

AABEELI DORSSA HEEMMEES; QASSI QAAYEELI BIITTA OOTTEES. ³ UNDDENNA WODIYAAPPE GUYIYAN, QAAYEELI BA GADEN MOKKIDA KATTAAPPE GODAAYO YARSHSHUWAA YARSHSHIIS; ⁴ SHIN ABEELI BA DORSSA WUDIYAA GIDDON BAIRA YELETTIDA MARATUPPE EKKIDI SHUKKIDI, ETA ASHUWAAPPE MODHDHIYAASAA YARSHSHIIS. GODAI ABEELANNE A YARSHSHUWAA EKKIIS; ⁵ SHIN QAAYEELANNE A YARSHSHUWAA EKKIBEENNA. HEGAA GISHSHAU, QAAYEELI KEEHI YIILLITIIS; BA SOM77UWAAKKA XUMISSIIS.

⁶ YAATIN GODAI QAAYEELA, "AISSI YIILLITAI? NE SOM77OIKKA AISSI XUMIDEE? ⁷ NEENI LO77OBA OOTIYAABAA GIDIYAAKKO, NE SOM77OI PASHKKENNEE? SHIN NEENI LO77OBA OOTTANA XAYIKKO, NAGARAI DO7ADAN NE PENNGEN ZUGGEES; I NENA HAARANA KOYEES; SHIN NEENI A XOONANA BESSEES" YAAGIIS.

⁸ HEGAAPPE GUYIYAN, QAAYEELI BA ISHAA ABEELA, "ANE DEMBBAA BOOS" YAAGIIS. BIIDI ETI DEMBBAN

† BIITTA: DOOMETTAABAA 2:7 TOHOSSAARA XAAFETTIDAAGAA XEELLA.

†† HEWAANO: HA SUNTTAA BIRSHSHETTAI "DE7IYAARO" GIYOOGAA. ‡ QAAYEELA: IBRAAWETTO QAALAN "QAYIN" GEETETTEES. BIRSHSHETTAI "DEMMAAS" GIYOOGAA.

de7ishin, Qaayeeli ba ishaa Aabeela bolli denddinne wori aggiis.

⁹ Worin GODAI Qaayeela, “Ne ishai Aabeeli awaane?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Qaayeeli zaaridi, “Taani erikke; ta ishaa naagiyaagee taneeyye?” yaagiis.

¹⁰ Yaagin GODAI Qaayeela, “Hagaa aissi oottadii? Be7a; ne ishaa suuttai biittaappe taakko waassees. ¹¹ Ne kushiyaappe ne ishaa suuttaa ekkidi, mittanau hanggida biittaappe ha77i neeni qanggettidaagaa. ¹² Neeni oottinkka biittai neeyyo aifenna; betedan neeni sa7aa bollan toilattana” yaagiis.

¹³ Qaayeeli GODAA, “Pooral! Neeni tana qaxxayiyo qixaatee taani mulekka danddayennaagaa. ¹⁴ Hekko neeni tana hachchi ha biittaappe yedettaasa; taani ne sinttappe qosettana; betedan taani sa7aa bollan toilattana; tana demmai ooninne worana” yaagiis.

¹⁵ Yaagin GODAI a, “Nena ooninne worena; worikko, ne haluwaa taani laappun kushiyaa kessana” yaagiis. Hegaa gishshau, demmai ooninne a worennaadan GODAI a bolli malaataa wottiis. ¹⁶ Wottin Qaayeeli GODAA sinttappe kiyidi, Edene baggaappe arshshoora de7iya Nooda † giyo biittan de7iis.

Qaayeela Yeletaa

¹⁷ Qaayeeli ba keettaayeera aqiis; a abbe ixettada, Heenooka yelaasu. Qaayeeli katamaa he wode keexxidi, he katamaa ba na7aa sunttan “Heenooka” giidi sunttiis. ¹⁸ Heenooki Iraada yeliis; Iraadi Mahuyaa7eela yeliis; Mahuyaa7eeli Matushaa7eela yeliis; Matushaa7eeli Laameeka yeliis.

¹⁹ Laameeki Aadonne Xiilo giyo naa77u maccaasata dautta ekkiis. ²⁰ Aada Yaabaala yelaasu; Yaabaali mehiyaa haariya, dunkkaaniyan de7iya asatu aawaa. ²¹ A ishaa sunttai Yuubaala; Yuubaali qassi diittaa diixxiyaanne pulaale punniya asatu ubbaa aawaa; ²² Xiila qassi Tubaaliqaina giyo na7aa yelaasu; Tubaaliqaini nahaasiyaappenne birataappe dumma dumma miishshata qoxxiyaagaa. Tubaaliqaina michchiyaa Naa7imo.

²³ Issi gallassi Laameeki ba keettaayeta, “Aadee, Xiilee, siyite; ta keettaayetoo, ane taani yootiyoogaa ezgite. Issi bitanee tana dechchido gishshau, taani a woraas; ee, taani he tana mazunxxissida wodallaa woraas. ²⁴ Qaayeela haluwaa kessanau laappun kushe koshshikko, Laameeka haluwaa kessanau laappun tammanne laappun kushe koshshees” yaagiis.

Seetanne Heenoosa

²⁵ Addaamee ba keettaayeera haranttuwaa aqin, hara na7aa yelaasu. Yelada, “Qaayeeli worido Aabeela gishshaa Xoossai tau hara na7aa immiis” gaada, a Seeta †† gaada sunttaasu. ²⁶ Seetikka attuma na7aa yeliis; yelidi a “Heenoosa” giidi sunttiis. Asai GODAA sunttaa xeesidi goinniyoogaa he wode doommiis.

† NOODA: Ha sunttaa birshshettai “Toilattiyoosaa” giyoogaa.

†† SEETA: Ha sunttaa birshshettai “Immiis” giyoogaa.

Addaame Yeletaa

⁵ Addaame yeletai hagaappe kaallidi xaafettiis. Xoossai asa medhdhido gallassi bana milatissidi medhdhiis. ² I attumaasanne maccaasa ootti medhdhidi, eta anjiis. Eta medhdhidi Asa ‡ giidi sunttiis.

³ Addaamee 130 laittaa de7idi, bana milatiya attuma na7aa yeliis; yelidi a “Seeta” giidi sunttiis. ⁴ Addaamee Seeta yelidoogaappe guyyiyan, 800 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ⁵ Addaamee muleera 930 laittaa de7idi haiqqiis.

⁶ Seeti 105 laittaa de7idi, Heenoosa yeliis; ⁷ Seeti Heenoosa yelidoogaappe guyyiyan, 807 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ⁸ Seeti muleera 912 laittaa de7idi haiqqiis.

⁹ Heenoosi 90 laittaa de7idi, Qainaana yeliis; ¹⁰ Heenoosi Qainaana yelidoogaappe guyyiyan, 815 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ¹¹ Heenoosi muleera 905 laittaa de7idi haiqqiis.

¹² Qainaani 70 laittaa de7idi, Malaali7eela yeliis; ¹³ Qainaani Malaali7eela yelidoogaappe guyyiyan, 840 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ¹⁴ Qainaani muleera 910 laittaa de7idi haiqqiis.

¹⁵ Malaali7eeli 65 laittaa de7idi, Yaareeda yeliis; ¹⁶ Malaali7eeli Yaareeda yelidoogaappe guyyiyan, 830 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ¹⁷ Malaali7eeli muleera 895 laittaa de7idi haiqqiis.

¹⁸ Yaareedi 162 laittaa de7idi, Heenooka yeliis; ¹⁹ Yaareedi Heenooka yelidoogaappe guyyiyan, 800 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ²⁰ Yaareedi muleera 962 laittaa de7idi haiqqiis.

²¹ Heenooki 65 laittaa de7idi, Maatusaala yeliis; ²² Maatusaala yelidoogaappe guyyiyan, Heenooki 300 laittaa Xoossaara hemettiiddi de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ²³ Heenooki muleera 365 laittaa de7iis; ²⁴ i Xoossaara hemettiiddi xayi bayiis; aissi giikko, Xoossai a ekki efiis.

²⁵ Maatusaali 187 laittaa de7idi, Laameeka yeliis; ²⁶ Maatusaali Laameeka yelidoogaappe guyyiyan, 782 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ²⁷ Maatusaali muleera 969 laittaa de7idi haiqqiis.

²⁸ Laameeki 182 laittaa de7idi, attuma na7a yeliis. ²⁹ Yelidi, “Ha na7ai GODAI qanggido biittaa bollan nuna nu kushiyaa oosuwaa daafuraappe shemppisana” giidi Noha †† sunttiis. ³⁰ Laameeki Noha yelidoogaappe guyyiyan, 595 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. ³¹ Laameeki muleera 777 laittaa de7idi haiqqiis.

³² Nohee 500 laittaa de7idi, Seema, Kaamanne Yaafeeta yeliis.

Asaa Iitatettaa

⁶ Asai sa7aa bollan darido wode, etau macca naati yelettidosona; ² “Xoossaa naata” geetettiya mere-tati ha asaa macca naati puulanchcha gidiiyoogaa

‡ ASA: Ibraawetto qalan “Asa” giyoogee “Addaama” giyoogaa.

†† NOHA: Ha sunttai “SHemppisiiis” giyoogaa milatees.

be7idosona; be7idi etappe bantta dooridoogeeta machchidosona. ³ GODAI, “Ta Ayyaanai asan merinau de7enna; aissi giikko, asi haiqqiyaagaa; a laittaikka issi xeetanne laatama gidana” yaagiis. ⁴ He wodenne hegaappe guyyiyan Xoossaa naati asaa macca naata ekkin, naati yelettido wode, wogga adussa asati sa7aa bollan de7idosona. Etinne beni wode olau minonne erettida asa.

⁵ GODAI he wode sa7aa bollan de7iya asaa iitatetta daridoogaanne eti wozanan qoppiyoobai ubbai ubba wodekka iita xalaala gididoogaa be7iis; ⁶ be7idi GODAI asaa ha sa7aa bollan medhdhidoogau azzaniis; ba wozanan keehippe seelettiis. ⁷ Hegaa gishshau GODAI, “Taani medhdhido asaa ha sa7aa bollappe muleera quccana; asaa, mehiyaa, do7aa, biittaara gooshettiya meretatanne saluwaa kafota xaissana; aissi giikko, taani eta medhdhidoogau azzanaas” yaagiis. ⁸ SHin Nohee GODAA sinttan nashettiis.

Noha

⁹ Nohee hanidobai hagaappe kaallidi xaafettiis. Nohee xillo asa; i ba wodiyan de7ida asaa giddon suure asa; Nohee Xoossaa hemettiis. ¹⁰ Nohee Seema, Kaamanne Yaafeeta giyo heezzu attuma naata yeliis.

¹¹ He wode biittai sa7ai Xoossaa sinttan tuniis; sa7ai ubbai makkalan kumiis. ¹² Xoossai ha sa7aa xeelliis; xeellidi sa7ai tunidoogaa be7iis; aissi giikko, sa7an de7iya asai ubbai ba ogiyaa tunissi wottiis.

¹³ Hegaa gishshau, Xoossai Noha hagaadan yaagidi azaziis; “Taani asa ubbaa xaissana hanais; eta gaa-suwan sa7ai makkalan kumido gishshau, taani tumuppe asaakka sa7aakka xaissana. ¹⁴ Hegaa gishshau, mino mittaappe neeyyo markkabiyyaa ke-exxa; he markkabiyyaa giddon cora qol77ota kessa; yaatada sooranne kareera shidan meesha.

¹⁵ Markkabiyyaa hagaadan yaatada keexxa; zananaa heezzu xeetu wara, gomppaa ishatamu wara, geesaa hasttamu wara ootta; ¹⁶ markkabiyaassi kaaraa medhdha; kaaraappenne godaappe gidduwan issi wara gidiyaasaa kallo agga baya; penggiyaa markkabiyaassi miyessaara kessa; markkabiyyaa heezzu pooqe kessada keexxa.

¹⁷ “Taani saloppe garssan de7o shemppooraa de7iya mereta ubbaa xaissanau, ha sa7aa bollan bashshaa haattaa yeddana; yeddin ha sa7an de7iyaabai ubbai xayana. ¹⁸ SHin taani ta maachchaa nenaara maacettana. Neeni ne keettaayyiyo, ne attuma naatanne ne attuma naatu maccaasata nenaara ekkada markkabiyyaa giddo gelana. ¹⁹ Eti nenaara paxa at-tana mala, paxa de7iya mereta ubbaappe qommuwan qommuwan attumaagaanne maccaagaa naa77aa naa77aa oottada, markkabiyyaa giddo gelissaasa.

²⁰ Dumma dumma qommo kafuwaappe, dumma dumma qommo mehiyaappenne biittaara gooshettiya dumma dumma qommo meretatuppe ubbaappe naa77aa naa77aa gididi, paxa attana mala neekko yaana. ²¹ Qassi neeninne nenaara de7iyaageeti

maanau, dumma dumma qommo miyo kattaa efaada, markkabiyyaa giddon qola” yaagiis.

²² Yaagin Nohee ubbabaakka Xoossai azazi-doogaadan oottiis.

⁷ GODAI hegaappe guyyiyan Noha hagaadan yaagiis; “Neeni ne so asaa ubbaara markkabiyyaa giddo gela; aissi giikko, taani ha wodiyyaa yeletaa gid-don neeni xillo gididoogaa be7aas. ² Neeni geeshsha gidida mehenne do7a ubbaappe a qommuwaappe qommuwaappe attumaagaanne maccaagaa laap-punaa laappunaa, geeshsha gidenna mehenne do7a ubbaappe a qommuwaappe qommuwaappe issi at-tumaagaanne issi maccaagaa, qassi saluwaa kafuwaappe a qommuwaappe qommuwaappe attumaagaanne maccaagaa laappunaa laappunaa oottada, sa7aa ubbaa bollan dumma dumma zeretta paxa at-tana mala nenaara ekkada gela. ⁴ Aissi giikko, laappun gallassaappe guyyiyan, taani oitamu gallassaanne oitamu qammaa ha sa7aa bollan iraa bukissana; yaatada taani medhdhido mereta ubbaa sa7aa bollappe quccana” yaagiis.

⁵ Yaagin Nohee GODAI a azazido ubbaba oottiis.

⁶ Bashshaa haattai ha sa7aa bolli yiido wode, Nohe laittai usuppun xeeta. ⁷ Nohee, a attuma naati, a keet-taayyiyaanne a naatu maccaasati bashshaa haat-taappe attanau markkabiyyaa giddo gelidosona.

⁸ Geeshsha mehiyaappenne do7aappe, geeshsha gidenna mehiyaappenne do7aappe, kafuwaappenne bi-ittaara gooshettiyaageetu ubbaappe ⁹ Xoossai Noha azazidoogaadankka attumaageenne maccaagee naa77aa naa77aa gididi, Nohekkko markkabiyyaa giddo gelidosona. ¹⁰ Gelin laappun gallassaappe guyyiyan, bashshaa haattai ha sa7aa bollan yiis.

¹¹ Nohee usuppun xeetu laittaa de7in, naa77antta aginan, tammanne laappunnta gallassan, he gallas-sankka biittaa giddon de7iya gita ciimmaa pultto ub-bai xuuqqi bayiis; saluwan de7iya haattaa maskkootetikka dooyetti wodhdhidosa; ¹² dooyettin irai ha sa7aa bollan oitamu gallassaanne oitamu qammaa bukkiis. ¹³ He gallasankka Noheenne a attuma naati, Seemi, Kaaminne Yaafeeti, Nohe keet-taayyiyaanne a naatu heezzaa maccaasati issippe markkabiyyaa giddo gelidosona. ¹⁴ Etinne do7a ub-baappe ba qommuwan qommuwan, mehe ub-baappekka ba qommuwan qommuwan, biittaara gooshettiyaageetu ubbaappe ba qommuwan qommuwan, kafo ubbaappe ba qommuwan qommuwan, etaara issippe gelidosona; ¹⁵ de7o shemppooraa de7iyaageeti ubbai naa77aa naa77aa gididi, Nohekkko markkabiyan gelidosona; ¹⁶ Xoossai Noha azazi-doogaadan, mereta ubbaappe attumanne macca gididi, markkabiyyaa giddo gelidosona; gelin Nohee giddon de7ishin, GODAI markkabiyyaa penggiyaa gorddiis.

¹⁷ Bashshaa haattai oitamu gallasaa sa7aa bollan bukkiiddi gam77iis; haattai daridi, markkabiyyaa biit-taappe pude denttiis. ¹⁸ Haattai biittaa bollan keehippe darin, markkabee haattaa bollan toohettiis. ¹⁹ Saloppe garssaara de7iya xoqqa dereti ubbai mitettana

gakkanaashin, haattai ha sa7aa bollan keehi wolqqaappe dariis. ²⁰ Haattai deretu xeeraappe aadh-hidi, tammanne ichchashu wara gakkanaashin tookkiis. ²¹ Yaatin sa7aa bollan paxa qaaxxiya meretati ubbai: kafoi, mehee, do7ai, sa7aa bollan sham77i giya mereta ubbainne asai ubbai haiqqiis. ²² Ee, mela biittaa bollan de7iya, ba siireera de7o shemppuwaa shemppiya ubbaikka haiqqiis. ²³ Ha sa7an paxa de7iyaabai ubbai: asai, meheenno do7ai, biittaara gooshettiya meretatinne saluwaa kafoti ubbaikka sa7aappe qucettidosona. Qucettin Nohe xalaalainne aara markkabe gidдон de7iyaageeti attidosona. ²⁴ He haattai xee-tanne ishatamu gallassa gakkanaassi sa7aa bollan gam77iis.

Bashsha Haattaa Wurssettaa

8 SHin Xoossai Noha, aara markkabiya gidдон de7iya do7a ubbaanne mehe ubbaa qoppiis; qop-pidi sa7aa bollan carkkuwaa carkkissiis; carkkissin he haattai wodhdhi wodhdhi biis. ² Qassi biittaa gidдон de7iya ciimmaa pulattoinne saluwan de7iya haattaa maskkooteti gorddettidosona; iraikka saluwan teqettiis. ³ Yaanin haattai wodhdhi wodhdhi biis. He xeetanne ishatamantta gallassaappe guyyiyan, haattai wodhdhiis. ⁴ Haattai wodhdhin markkabee laappuntta aginan, tammanne laappuntta gallasan Araaraate giyo deretu bolli shemppiis. ⁵ Haattai tammantta aginai gakkanaassikka wodhdhi wodhdhi biis; tammantta aginaayyo koiro gallassi deretuyyo xeerai beettiis.

⁶ Oitamu gallassaappe guyyiyan, Nohee ba keexxido markkabiya maskkootiyaa dooyiis; ⁷ dooyidi issi quuruwaa kare yeddiis; yeddin quuroi haattai biittaa bollappe melana gakkanaassi, yaanne haanne paalliiddi gam77iis. ⁸ Qassi Nohee haattai biittaa bollappe wodhdhi wuridaakkonne be7anau issi haraphphiyo kare yeddiis; ⁹ shin he haraphphiya haattai biittaa ubbaa bollan ha77ikka de7iyo gishshau, shemppiyoosaa demmabeikku. Hega gishshau simmada, markkabiya gidдон de7iya Nohekkoo yaasu; yin i ba kushiyaa yeddidi, baakko markkabiya gidдо ekkiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, hara laappun gallassaa takkidi, haraphphiyo zaarettidikka markkabiya gidдoppe kessidi yeddiis. ¹¹ He haraphphiya sa7ai omariyo wode akko simmada yaasu; yaidda wogaraa aacaappe duuttido irxxa haittaa ba doonan saxxa ekkada yaasu. Hega gishshau, haattai biittaa bollappe wodhdhi-doogaa Nohee eriis. ¹² Qassi Nohee hara laappun gallassaa takkidi, he haraphphiyo zaarettidi yeddiis; shin he haraphphiya akko simmada yabeikku.

¹³ Nohee usuppun xeetanne isiini laittaa de7in, koiro aginan koiro gallassi, haattai biittaa bollappe xi77iis; Nohee markkabiya qum77uwaa qaari xeellidi, biittai xi77idoogaa be7iis. ¹⁴ Naa77antto aginan laatamanne laappuntta gallasan, biittai muleera meliis.

¹⁵ Xoossai he wode Noha hagaadan yaagidi azaziis; ¹⁶ "Neeni ne keettaayyiyo, ne attuma naatanne ne naatu maccaasata ekkada markkabiya gidдoppe kiya. ¹⁷ Eti yelettidi, daridi corattana mala, paxa de7iya

mereta ubbaappe nenaara de7iyaageeta: kafota, meheta, do7atanne biittaara gooshettiya ubbaa nenaara kessa" yaagiis. ¹⁸ Yaagin Nohee ba attuma naatuura, ba keettaayeranne ba naatu maccaasatuura markkabiya gidдoppe kiyiis. ¹⁹ Kiyin mehenne do7a ubbai, biittaara gooshettiya mereta ubbai, kafo ubbainne sa7aa bollan woxxi qaaxxiyaabai ubbai ba qommuwan qommuwan markkabiya gidдoppe kiyidosona.

²⁰ Kiyidoogaappe guyyiyan, Nohee GODAAYO yarshshiyosaa gimbbiis; gimbbidi geeshsha mehiyaanne do7aa ubbaappenne geeshsha kafo ubbaappe ekkidi, yarshshiyosaa xuuggidi yarshshiis. ²¹ Yaatin GODAI yarshshuwaa penuwaa sawiyaagaa singgidi, ba wozanan hagaadan yaagiis; "Naatettaasappe doommin, asi wozanan qoppiyoobai ubbai iita gidikkokka, taani asa gishshau gaada naa77antto mulekka ha sa7aa qanggikke. Qassi taani ha77i ootidoogaadan paxa de7iya mereta ubbaa naa77antto mulekka xaissikke. ²² Ha sa7ai de7ido peesha ubban, zeriyo wodeenne cakkiyo wodee, meegoinne hombbee, boneenne balggoi, gallassainne qammai ubbatookka de7ana" yaagiis.

Xoossai Noheera Maacettido Maachchaa

9 Xoossai Nohanne a attuma naata hagaadan yaagidi anjiis; "Yelettite; corattite; sa7a ubbaa kumite. ² Sa7aa do7ati ubbai, saluwaa kafoti ubbai, biittan woxxi qaaxxiyaabai ubbainne abban de7iya moleti ubbai intteyyo yayyonanne dagamma. Eti intteyyo aadh-hidi imettidosona; ³ taani mokkiya dumma dumma kattata intteyyo immidoogaadankka, paxa de7iya woxxi qaaxxiya mereta ubbai intteyyo quma gidana. ⁴ SHin biron shemppooraa de7iya suuttai a gidдон de7iyo ashuwaa mooppite. ⁵ Taani intte shempuwaara de7iya intte suuttaa do7a ubbaappe tumu achchana; qassi asa ubbaappekka, a mala asaa suuttata achchana. ⁶ Xoossai asaa bana Xoossaa milatissidi medhdhido gishshau, asa suutta gussiya oona gidikkonne, a suuttaikka asa kushen gukkana. ⁷ Intte yelettite; corattite; sa7an darite; an corattite" yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, Xoossai Nohanne aara de7iya a attuma naata hagaadan yaagiis; ⁹ "Simmi ha77i, taani ta maachchaa inttenaara, intteppe guyyiyan intte zereetaanne paxa nenaara de7iya mereta ubbaara maacettais; ee, taani ta maachchaa kafuwaara, mehiyaara, sa7aa do7a ubbaaranne, markkabiyaappe inttenaara kiyida, paxa de7iya mereta ubbaara maacettais. ¹¹ Taani inttenaara ta maachchaa maacettais; hagaappe sinttan paxa de7iyaabai ubbai bashshaa haattan mulekka xayenna; ha sa7aa bashshiya haatti hagaappe sinttan mulekka de7enna" yaagiis.

¹² Qassikka Xoossai, "Taani taappenne intteppe, inttenaara de7iya paxa meretatu ubbaappe gidдуwan yaana yeleta ubbaara maacettiyo maachchaa malaatai haggaa; ¹³ taani ta zuullaa shaaran essaas; i taappenne ha sa7aappe gidдуwan de7iya maachchau malaata gi-

dana. ¹⁴ Taani sa7aappe bollan shaaraa ehiido wodenne shaaran zuullai beettido wode, ¹⁵ taappenne intteppe paxa de7iya dumma dumma qommo mereta ubbaappe gidduwan maacettido ta maachchaa has-sayana; paxa de7iyaabaa ubbaa xaissanau hagaappe sinttan mulekka bashshaa haatti yeenna. ¹⁶ Zuullai shaaran beettido wode audenne, taani a be7ana; be7ada taappe Xoossaappenne ha sa7aa bollan paxa de7iya dumma dumma qommo mereta ubbaappe gidduwan maacettido merinaa maachchaa taani has-sayana" yaagiis.

¹⁷ Yaagidi Xoossai Noha, "Taani taappenne ha sa7aa bollan paxa de7iyaabaa ubbaappe gidduwan maacettido maachchaa malaatai haggaa" yaagiis.

Nohanne A Naata

¹⁸ Markkabiyaappe kiyida Nohe attuma naati Seema, Kaamanne Yaafeeta; Kaami Kanaane aawaa. ¹⁹ Hageeti heezzaikka Nohe naata; sa7an ubban de7iya asai etappe yelettiis.

²⁰ Nohee goshshanchcha; i woiniyaa turaa tokettaa doommiis. ²¹ Issi gallassi i he woiniyaa eessaa uyidi mattottiis; mattottidi ba dunkkaaniyaa gidдон kallo xi-ire zin77iis. ²² Kanaane aawaa Kaami ba aawaa kalluwaa be7iis; be7idi, kare kiyidi, ba naa77u ishantuyyo yootiis. ²³ SHin Seeminne Yaafeeti afala issuwaa ekkidi, naa77aikka bantta hashiyaara hashiyaara gatti oiqqidi, guyyegutti hemetti gelidi, bantta aawaa kalluwaa kammidosona; eti bantta aawaa kalluwaa be7enna mala bantta som77uwaa wora zaaridosona.

²⁴ Nohee mattoi aadhhdhin beegottidi, a na7ai ubbaappe kaaloi a oottidobaa eriis. ²⁵ Eridi a, "Kanaani qanggettidaagaa gido! I ba ishantuyyo wurssetta aille gidana" yaagiis.

²⁶ Qassikka Nohee, "GODAI, Seema Xoossai galatetto! Kanaani Seema aille gido;

²⁷ Xoossai Yaafeeta biittaa aasso. † Yaafeeta zareti Seema zaretu gidдон de7ona; Kanaani Yaafeeta aille gido" yaagiis.

²⁸ Bashshaa haattaappe guyyiyan, Nohee heezzu xeetanne ishatamu laittaa de7iis. ²⁹ Nohee muleera uddufun xeetanne ishatamu laittaa de7idi haiqqiis.

Nohe Naatu Yeletaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:5-23)

10 Nohe naatu, Seema, Kaamanne Yaafeeta yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa; bashshaa haattaappe guyyiyan, etau attuma naati yelettidosona.

² Yaafeeta attuma naati: Goomera, Maagooga, Maadaaya, Yaawaana, Tubaala, Meshekanne Tiiraasa.

³ Goomera attuma naati: Ashkkanaaza, Riifaatanne Togamma.

⁴ Yaawaana attuma naati: Eliisha, Tarsseesa, Kiti-imanne Rooda.

⁵ Hageetuppe abbaa doonan de7iya asai ubbai ba biittan biittan, ba qaalan qaalan, ba yaran yaraaninne, ba kawotettan kawotettan shaahettidosona.

⁶ Kaama attuma naati: Kuusha, Mixiraima, Puuxanne Kanaana.

⁷ Kuusha attuma naati: Saaba, Hawiila, Saabita, Raa7imanne Sabttaka.

Raa7ima attuma naati: Saabanne Dadaana.

⁸ Kuushi Naamiruuda yeliis; Naamiruudi ha sa7an koiro wolqqaama olanchcha gididi; ⁹ GODAA sinttankka i wolqqaama shankkanchcha gididi; "Naamiruu-dadan GODAA sinttan wolqqaama shankkanchcha gida" giyoogee hegaa gishshassa. ¹⁰ A kawotettaayyo koiro katamati Sanaa7oore biittan de7iya Baabiloone, Ereeka, Akkaadanne Kalnna. ¹¹ I he biittaappe Asoore biidi, Nanawe, Rahobootanne Kaalaha keexxiis; qassi Nanaweppenne Kaalahappe gidduwan de7iya Re-seena giyo gita katamaakka keexxiis.

¹³ Mixiraimi Ludeta, Anaameta, Lahaabeta, Naft-tuuheta, Patiroosata, Kaasiluuhetanne Pilisxeema zareta yelida Kafttooreta yeliis. ¹⁵ Kanaanee ba bairana7aa Sidoonanne Heeta yeliis; qassi Kanaanee Yaabusata, Amoooreta, Gerggeeseta, Hiiweta, Arqqeta, Si-inata, Ariwaadeta, Xamaaretanne Hamaatata yeliis.

Hegaappe guyyiyan, Kanaane zareti laalettin, ¹⁹ Kanaane biittaa zawai Sidoonappe doommidi, Garaaraanne Gaazara kanttidi, Sadoomanne Gamooraa, Adaamanne Xaboima biidi, Lashaa7an zawatees. ²⁰ Kaama attuma naati bantta yaran yaran, bantta qaalan qaalan, bantta biittan biittaaninne bantta kawotettan kawotettan xaafettidaageeti hageeta.

²¹ Seemau naati yelettidosona; i Yaafeetayyo baira ishaanne Eboora naatu ubbaayyo maizza aawaa.

²² Seema attuma naati: Elaama, Asoora, Arifaakisaada, Luudanne Araama.

²³ Araama attuma naati: Uuxa, Huula, Geteeranne Mesheka.

²⁴ Arifaakisaadi SHelaaha yeliis. SHelaahi Eboora yeliis.

²⁵ Eboorau naa77u attuma naati yelettidosona. Issuwaa sunttai Peeleega; aissi giikko, sa7an de7iya asai a wodiyan shaahettiis; a ishaa sunttai Yoqixaana.

²⁶ Yoqixaani naata yeliis. Etinne: Almmodaada, SHeleefa, Haxarmmaaweta, Yeraaha, ²⁷ Hadoraama, Uzaala, Diiqila, ²⁸ Oobaala, Abimaa7eela, Saaba, ²⁹ Ofi-ira, Hawiilanne Yobaaba. Hageeti ubbaikka Yoqixaana attuma naata.

³⁰ Eti de7ido heerai Meeshappe biidi arshsho baggaara de7iya deree dariyo biittan Safaara gakkees.

³¹ Seema attuma naati bantta yaran yaran, bantta qaalan qaalan, bantta biittan biittaaninne bantta kawotettan kawotettan xaafettidaageeti hageeta.

³² Hageeti bantta yaran yaraaninne bantta kawotettan kawotettan xaafettida Nohe attuma naatu zareta. Bashshaa haattaappe simmin, kawotettati hageetuppe sa7a ubbau laalettidosona.

† Yaafeeta birshshettai "Aasso" giyoogaa milatees.

Baabiloone Pooqiyaa

11 Sa7aa bollan de7iya asi ubbi koiro issi doon-
aanne issi qaalaa haasayees. ² Asati arshsho
baggi simmidi biido wode, Sanaa7oore giyo biittan
dembba issuwaa demmidi yan, uttidosona.

³ Eti issoi issuwaa, “Haayite; xuubiyaa medhdhidi,
taman xuuggoos” yaagidosona. Yaagidi eti shuchchaa
gishshaa xuubiyaa, urqqaa gishshaa shidaa ekki-
dosona; ⁴ ekkidi, “Haayite; nu sunntaa xeesissanaunne
qassi nuuni ha sa7aa ubbaa bollan laalettannan at-
tanau issi gita katamaanne xeerai saluwaa gakkiiyo issi
pooqiyaa nuuyyo keexxos” yaagidosona.

⁵ SHin GODAI asati keexxido gita katamaanne
pooqiyaa be7anau duge wodhdhiis; ⁶ wodhdhidi GO-
DAI hagaadan yaagiis; “Hekko eti issi asa; qassi eti ub-
baikka issi qaalan haasayoosona; eti ha77i haggaa oot-
tanau doommiichchaappe guyyiyan, eti banttayyo oot-
tanau qoppiyooban etau danddayetennabi aibinne
baawa. ⁷ Haayite; duge wodhdhidi eti issoi haasayiyo
qaalaa issoi erenna mala, eta qaalaa dummayoos”
yaagiis. ⁸ Yaagidi GODAI eta hegaappe sa7a ubbaa bol-
lan laalin, eti he gita katamaa keexxiyoogaa aggi bayi-
dosona. ⁹ GODAI sa7aa asaa qaalaa yan dummayido
gishshau, he katamai Baabiloona geetettiis. GODAI eta
hegaappe sa7a ubbaa bollan laaliis.

Seema Yeletaa

¹⁰ Seema yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.
Bashshaa haattaappe guyyiyan, naa77u laitta gidin,
Seema laittai xeetaa gidido wode, Seemi Arifaakisaada
yeliis. ¹¹ Seemi Arifaakisaada yelidoogaappe guyyiyan,
ichchashu xeetu laittaa de7iis; hara attuma naatakka
macca naatakka yeliis.

¹² Arifaakisaadi 35 laittaa de7idi, SHelaaha yeliis;
¹³ Arifaakisaadi SHelaaha yelidoogaappe guyyiyan, 403
laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka
yeliis.

¹⁴ SHelaahi 30 laittaa de7idi, Eboora yeliis; ¹⁵ SHelaahi
Eboora yelidoogaappe guyyiyan, 403 laittaa de7iis;
hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

¹⁶ Eboori 34 laittaa de7idi, Peeleega yeliis; ¹⁷ Eboori
Peeleega yelidoogaappe guyyiyan, 430 laittaa de7iis;
hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

¹⁸ Peeleegi 30 laittaa de7idi, Raa7a yeliis; ¹⁹ Peeleegi
Raa7a yelidoogaappe guyyiyan, 209 laittaa de7iis; hara
attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²⁰ Raa7u 32 laitta de7idi, Saruuga yeliis; ²¹ Raa7u
Saruuga yelidoogaappe guyyiyan, 207 laittaa de7iis;
hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²² Saruugi 30 laittaa de7idi, Naakoora yeliis; ²³ Saruu-
gi Naakoora yelidoogaappe guyyiyan, 200 laittaa
de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²⁴ Naakoori 29 laittaa de7idi, Taara yeliis; ²⁵ Naakoori
Taara yelidoogaappe guyyiyan, 119 laittaa de7iis; hara
attuma naatakka macca naatakka yeliis.

²⁶ Taari 70 laittaa de7idi, Abraama, Naakooraanne
Haaraana yeliis.

Taara Yeletaa

²⁷ Taara yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.
Taari Abraama, Naakooraanne Haaraana yeliis; yelin
Haaraani Looxa yeliis. ²⁸ Haaraani ba aawai Taari paxa
de7ishin, ba yelettido Kaladaawetu biittan, Uura giyo
gita kataman haiqqiis. ²⁹ Abraaminne Naakooraanne
naa77aikka machchidosona; Abraama keettaayee
sunttai Saarayo; qassi Naakoora keettaayee sunttai
Milkkko; Milkka Haaraana na7iyo; Haaraani Milkkiinne
Yiskkaanisi aawaa. ³⁰ Saaraya maine; iyyo na7i baawa.

³¹ Taari ba na7aa Abraama, ba na7aa Haaraana
na7aa Looxanne, ba na7aa Abraama keettaayyiyo
Saarayo ekkidi kiyin, eti issippe Kanaane biitti baanau
Uuri giyo Kaladaawetu katamaappe denddidosa; shin
eti Kaaraane giyo katamaa gakkanaashin biidi,
yan utti bayidosona. ³² Taari naa77u xeetanne
ichchashu laittaa de7idi, Kaaraanen haiqqiis.

Abraama Xeessaa

12 GODAI Abraama yaagiis; “Neeni ne biittaappe,
ne dabbotuppenne ne aawaa keettaa asaappe
shaahettada, taani nena bessiyi biitti ba. ² Taani nena
gita kawotetta oottana; qassi taani nena anjjana; taani
ne sunntaa gitayana; yaatin neeni anjjo gidana; ³ taani
nena anjjiyaageeta anjjana; qassi nena qanggiyaagee-
ta taani qanggana; ha sa7aa bollan de7iya asai ubbai
ne baggaara anjjetana” yaagiis.

⁴ Yaagin Abraami GODAI ayyo odidoogaadan denddi-
di biis; Looxeekka aara biis; Abraami Kaaraaneppe bi-
ido wode, ayyo laittai laappun tammanne ichchasha.

⁵ Abraami ba keettaayyiyo Saarayo, ba ishaa na7aa
Looxa, yan shiishshido bantta aquwaa ubbaanne,
Kaaraanen eti demmido ashkkarata ekkidi, Kanaane
biitti baanau denddiis; biidi eti Kanaane biitti gakkii-
dosona.

⁶ Gakkin Abraami he biittan Sekeemi giyoosan de7iya
Moore giyo gita wolaa gakkanaassi hemettidi biis. He
wode Kanaane asati he biittan de7oosona. ⁷ SHin GO-
DAI Abraamayyo qonccidi a, “Ha biittaa taani ne
zerettaayyo immana” yaagiis. Yaagin i baayyo qoncci-
da GODAAYYO he sohuwan yarshshiyooosaa keexxidi
goinniis. ⁸ Hegaappe denddidi, Beeteleeppe arshsho
baggaara de7iya deretiyaasaa biidi, hegan Beetele
arggo baggi aggidi, qassi Aaye arshsho baggi aggidi,
gidduwan ba dunkkaaniyaa toliis; hegan GODAAYYO
yarshshiyooosaa keexxidi, GODAA sunntaa xeesiis.
⁹ Hegaappe guyyiyan, Abraami yaappe denddidi biidi
Neegeeba bazuwaa gakkiiis.

Abraami Gibxxe Biis

¹⁰ He wode he biittai koshatiis; koshai suullido
gishshau, Abraami amarida wodiya de7anau duge
Gibxxe wodhdhiis. ¹¹ Gibxxe gelana hanishin, Abraami
ba keettaayyiyo Saarayo hagaadan yaagiis; “Siya;

neeni keehippe meraa lo77o maccaasa gidiiyoogaa taani erais. ¹² Gibxxe asati nena be7iyo wode eti, 'Hanna a keettaayyiyo' yaagana; yaagidi eti tana worana; shin nena paxa aggi bayana. ¹³ Simmi eti taayyo ne gaasuwan kehana malanne, qassi taani haiqqennan ne gaasuwan attana mala neeni, 'Taani a michchiyo' yaaga" yaagiis.

¹⁴ Abraami Gibxxe biittaa gelido wode, Gibxxe asati he maccaasiyaa daro meraa lo77o maccaasa gidiiyoogaa be7idosona. ¹⁵ Qassi Gibxxe kawuwaassi oottiya halaqatikka o be7ido wode, kawuwaa sinttan o nashshidosona; yaatidi o kawuwaa keettaa efiidosona. ¹⁶ Yaatin i gaasuwan kawoi Abraama lo77o aifiyan xeelliis; xeellidi Abraamayyo dorssatanne boorata, attuma haretanne macca haretta, attuma ashkkaratanne macca ashkkarata, gaameelatakka immiis.

¹⁷ SHin GODAI Abraama keettaayee Saarayi gaasuwan Gibxxe kawuwaa bollinne a so asaa bolli hant-taara harggiyaa yeddiis. ¹⁸ Yaatin kawoi Abraama xeesidi, "Neeni haggaa aissi ta bolli oottadii? A ne keettaayyiyo gididoogaa aissi taayyo odabeikkii? ¹⁹ Neeni o, 'A ta michchiyo' gaada taayyo aissi yootadii? Taani o ta machcho oottanau ekkidoi hegaa gishshassa. Simmi ha77i ne keettaayyiyo hanno be7a; o ekkada ba" yaagiis. ²⁰ Yaagidi ba asata azazin, eti Abraama a keettaayeeranne ayyo de7iya ubbabaara kessidi yeddiidosona.

Abraaminne Looxee SHaahettidosona

13 Hegaa gishshau Abraami ba keettaayeeranne, baayyo de7iyaabaa ubbaara Gibxxeppe Neegeeba bazzuwaa biis; Looxeekka aara biis. ² Abraami he wode mehian, biraaninne worqqan daro duretiis.

³ I Neegeebappe denddidi Beetele gakkanaassi biis; he sohinne Beeteleppen Aayippe gidduwan i koiro ba dunkkaaniyaa toledo sohuwaanne ⁴ yarshshiy-oosaa i koiro keexxido sohuwaa. Yan Abraami GODAA sunntaa xeesiis.

⁵ Abraamaara yuuyi Looxeyyookka miizzai, dorssaa wudeenne dunkkaanee de7ees. ⁶ SHin eti issippe de7anau etau biittai gidibeenna; etau daro mehee de7iyo gishshau, eti issippe de7anau danddayi-bookkona. ⁷ Hegaa gaasuwan Abraama wudiyaa heemmiyaageetu gidduwaninne Looxe wudiyaa heemmiyaageetu gidduwan ooshshai kiyiis. He wode Kanaanetinne Parzzeti he biittan de7oosona.

⁸ Yaanin Abraami Looxa, "Nuuni ishantta gidiiyo gishshau, ta gidduwaninne ne gidduwan, ta wudiyaa heemmiyaageetu gidduwaninne ne wudiyaa heemmiyaageetu gidduwan ooshsha kessoppa. ⁹ Biitta ubbai ne sinttan de7ennee? Ane nuuni shaahettoos; neeni haddirssa baggi biikko, taani ushachcha baggi baana; neeni ushachcha baggi biikko, taani haddirssa baggi baana" yaagiis.

¹⁰ Yaagin Looxee yuuyi aadhdi xeellidi, Yorddaanoosa SHaafaa wombbai ubbai biidi Zoo7aara gakkanaassi, GODAA gannatiyaa † woikko Gibxxe biittaa mala daro haattai de7iyoogaa gidiiyoogaa be7iis.

(Hegenne GODAI Sadoomanne Gamooraa geetettiya katamata xaissanaappe kase). ¹¹ Hegaa gishshau Looxee baayyo Yorddaanoosa wombbaa ubbaa dooridi, arshsho baggi biis; yaatin eti issi issuwaappe shaahettidosona. ¹² Abraami Kanaane biittan de7i bayiis; shin Looxee wombban de7iya gita katamatu gidduwan uttidi, Sadooma katamaa matan ba dunkkaaniyaa toliis.

¹³ He wode Sadooma asati iitanne GODAA bolli pala nagaraa oottiyaageeta.

¹⁴ Looxee Abraamappe shaahettidoogaappe guuyiyan, GODAI Abraama hagaadan yaagiis; "Xoqqu gaada neeni de7iyoosaappe arshsho bagginne arggo baggi, qassi huuphessa bagginne tohossa baggi xeella. ¹⁵ Ha neeni xeelliyi biitta ubbaa taani neeyyoonne ne zariyaayyo merinau immana; ¹⁶ taani ne zariyaa sa7aa shafiyaadan darissana; ooninne sa7aa shafiya qoodana danddayikko, ne zareekka qoodettana.

¹⁷ Dendda; denddada biittaa gomppan pudenne dugenne hininne haanne hemettada be7a; aissi gi-ikko, taani ha biittaa neeyyo immana" yaagiis.

¹⁸ Yaagin Abraami ba dunkkaaniyaa shoddidi, Kebroona kataman de7iya Mamire wolatu gitatu matan de7anau biis. Hegan GODAAYO yarshshiyi sohuwaa keexxiis.

Abraami Looxa Wotti Ekkiis

14 He wode Sanaa7oore Kawoi Amiraafeeli, Elaasaara Kawoi Ariyooki, Elaama Kawoi Kadorllaa7oomerinne Goima Kawoi Tidi7aali oiddai, ² Sadooma Kawuwaa Beera7aara, Gamooraa Kawuwaa Birshshaara, Adaama Kawuwaa SHin77aabaara, Xaboima Kawuwaa SHemebeeraaranne (Xoo7aaro geetettiya) Belaa7a Kawuwaara olau salppidosona. ³ Hageeti ichchashu kawoti gaittidi issi wolqqa gididi, (Maxine Abbaa giyo) Siiddima Wombban shiiqididosona. ⁴ Eti kase tammanne naa77u laittaa Kadorllaa7oomer-ayyo haarettidosona; shin tammanne heezantta laittan ayyo makkalidosona.

⁵ Tammanne oiddantta laittan Kadorllaa7oomerinne aara zuppetida kawoti bantta olanchchata ekkidi biidi, Asttaarooti Qarnnaiman de7iya Raafaayeta, Haaman de7iya Zuuzetanne SHaawe-Qiriyaataiman de7iya Eemeta olidi xoonidosona. ⁶ Xoonidi Hooraa biittaa asat akka Se7iira Deriyan olidi, bazzuwaa matan de7iya Elpparaana giyoosaa gakkanaassi yedettidosona. ⁷ Hegaappe guyye simmidi, Ain-Mishppaaxa yiidosona. (Ha77i he sohoi Qaadeesa geetettes.) Eti Amaaleeqatu biittaa ubbaanne qassi Haxaaxooni-Taamaara giyoosan de7iya Amooreta olidi xoonidosona.

⁸ Hegaappe simmin, Sadooma kawoi, Gamooraa kawoi, Addaama kawoi, Xaboima kawoinne (Xoo7aaro geetettiya) Belaa7a kawoi denddidosona; denddidi Siiddima Wombban salppidosona. ⁹ Hageeti ubbai Elaama kawuwaara, Goima kawuwaara, Sanaa7oore kawuwaaranne Elaasaara kawuwaara (ha ichchashu kawoti oiddu kawotuura) olettidosona. ¹⁰ Siiddima

† GODAA GANNATIYAA: Haggaa giyoogee "Edene Gannatiyaa" giyoogaa.

Wombban he wode, shidaadan oiqqiyaabai kumido ol-lai bessii; Sadooma kawoinne Gamooraa kawoi bantta olanchchatuura olaappe baqatishin, etappe amari-daageeti he ollatun kunddidosona; shin attidaageeti deriyau baqatidosona. ¹¹ Oiddu kawoti Sadoomanne Gamooraa katamatu aquwaa ubbaanne eta quma ub-baa bonqqidi ekki biidosona. ¹² Abraama ishaa na7ai Looxee Sadooman de7iyo gishshau, akka a aquwaakka ekki biidosona.

¹³ Hegaappe guyyiyan, issi bitanee baqati kessi ekkidi yiis; yiidi Ibraawiyaa Abraamassi haggaa yootiis. Abraami he wode, Eshkkolanne Aneera ishaa Amooriyaa Mamire wolaa matan de7ees. Eti ubbaikka olaa zaaranau Abraamaara maachchaa maacetti utti-dosona. ¹⁴ Abraami ba dabboi omoodettidoogaa siyido wode, olaa eriya ba son yelettida heezzu xeetanne tammanne hosppun asaa denttiis; he oiddu kawota kaalliiddi Daani giyo katamaa gakkanaassi biis. ¹⁵ Biidi gakkidi, qamman ba asaa citan citan shaakkidi, ba morkketuura olettidi eta xooniis. Xoonidi Damasqqoppe huuphessa baggaara de7iyya Hooba giyoosaa gakkanaassi yedettiis. ¹⁶ Aquwaa ubbaa, qasi ba dabbuwaa Looxanne a aquwaa, maccaasaanne hara asaa wotti ekkiiis.

¹⁷ Abraami Kadorllaa7oomeranne aara zuppetida kawota xoonidi simmidoogaappe guyyiyan, Sadooma kawoi, (Kawotu Wombbaa giyo) SHaaweeha Wombban a mokkanau kiyiis.

Malkki-Xedeqi Abraama Anjjiis

¹⁸ He wode, Saleema Kawoi Malkki-Xedeqi oittaaanne woine eessaa ekkidi yiis; i Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa qeesiyaa. ¹⁹ I Abraama hagaadan yaagidi anjjiis;

“Ubbaappe Xoqqiya Xoossai,
saluwaanne sa7aa medhdhidaagee Abraama anjjo;
²⁰ qassi Ubbaappe Xoqqiya Xoossai,
ne morkketa ne kushiyan
aatti immidaagee galatetto” yaagiis.

Yaagin Abraami ubbabaappe asirataa kessidi, Malkki-Xedeqayyo immiis.

²¹ Sadooma kawoi Abraama, “Asaa tau immada, aquwaa neeyyo ekka” yaagiis.

²² SHin Abraami Sadooma kawuwaa, “Taani GODAASI, Ubbaappe Xoqqiya Xoossaassi, saluwaanne sa7aa medhdhidaagaassi, ta kushiyya denttada caaqaichchaas. ²³ Ta asai miidobaappenne tanaara biida Aneera, Eshkkolanne Mamire gakkiiyaabaappe atin, neeni, ‘Abraama taani dureyaas’ mulekka geen-naadan, taani nebaappe harai atto qunccuute woikko caamma qachchiyoobaanne ekkikke. Eti banttana gakkiiyaabaa ekkona” yaagiis.

GODAI Abraamaara Maacettiis

15 Hegaappe guyyiyan, GODAA qalalai ajjuutan Abraamakko yiidi, “Abraamaa, yayyoppa! Taani neeyyo gondalle; ne witoi keehi gita” yaagiis.

² Yaagin Abraami, “Abeet Ubbaa Haariya GODAU, taayyo mulekka na7i baina gishshau, neeni immiyo witoi taayyo aisse? Damasqqoi EI77eezari tana laattana shin” yaagiis. ³ Qassikka Abraami, “Neeni taayyo ainne na7a immabaakka; heggaa gishshau ta son de7iyya ashkkarai tana laattiyaagaa” yaagiis.

⁴ Yaagin GODAA qalalai akko yiidi, “Ha ashkkarai nena laattenna; shin ne gulbbataappe kiyiyaagee nena laattana” yaagiis. ⁵ Yaagi simmidi kare a kessidi, “Saluwaa pude xeella; neeni xoolintteta qoodanau danddayikko qooda; ne zerettaikka haggaa keena gidana” yaagiis.

⁶ Abraami GODAA ammaniis; GODAI heggaa ayyo xil-lotettadan qoodiis.

⁷ GODAI qassikka a, “Taani neeni ha biittaa laattana mala neeyyo immanau Uri giyo Kaladaawetu kata-maappe nena kessa ehiida GODAATTENNEE” yaagiis.

⁸ SHin Abraami a, “Abeet Ubbaa Haariya GODAU, taani ha biittaa laattanaagaa aibin eroo?” yaagiis.

⁹ Yaagin GODAI a, “Heezzu laitta ussa, heezzu laitta deeshsha, heezzu laitta dorssanne naa77u qommo haraphpheta taassi ekkada ya” yaagiis. ¹⁰ Yaagin i hageeta ubbaa ayyo ekki efiis; efiidi eta phalqqidi naa77u kessiis; naa77aa kessidoogaa issuwaa issuwaa ginan wottiis; shin kafota naa77u kessi phalqqibeen-na. ¹¹ He wode ankkoti he ashuwaa bolli wodhdhidosona; shin Abraami eta yedettiis.

¹² Awai wulliyoo wode Abraama wolqqaama xiskkoi oiqqiis; oiqqin daganttiya sakkana xumai a bolli wodhdhiis. ¹³ Yaatin GODAI a, “Ne zeretta hara biittan bete gididi de7anaagaa neeni tumuppe era; eti ailletidi oiddu xeetu laittaa naaqqettana. ¹⁴ SHin ailleyidi eta haariya kawotettaa taani qaxxayana; hegaappe guyyiyan, eti daro aquwaara he biittaaappe kiyana. ¹⁵ Nena gidikko, neeni ne maizza aawatukko sarotetan baana; neeni keehi cimada haiqqananne moogettana. ¹⁶ SHin oiddantto yeletan ne zeretta ha biitti simmana; aissi giikko, Amooretu nagarai biron likkiyaa gakkiiichibeenna” yaagiis.

¹⁷ Awai wullin sa7ai xumiis; xumin coociyaa cuwainne tamaa laco akeekennan kiya beettidi, he naa77u kessi phalqqidoogeetuppe gidduwaara kanttiis. ¹⁸ He gallas GODAI Abraamaara hagaadan yaagidi maachchaa maacettiis; “Gibxxe SHaafaappe doommidi Efiraxiisa giyo gita shaafaa gakkanaassi, ha biittaa taani ne zerettaassi immaas; ¹⁹ ha biittai Qeenatu, Qeniizetu, Qadimoonetu, Hiitetu, Parzzetu, Raafaayetu, Amooretu, Kanaanetu, Gerggeesetunne Yaabuusatu biittaa” yaagiis.

Aggaaronne Isimaa7eela

16 Abraama keettaayyiyaa Saarayaa ayyo ha77inne na7a yelabeikku; shin iyyo Gibxxeppe yiida Aggaaro giyo issi ailliyaa de7ausu. ² Heggaa gishshau Saarayaa Abraama xeesada, “Be7a, GODAI tau yelo diggiis. Neeni baada, ta ailleera zin77a; ooni erii, taani i baggaara na7aayoo gidanaakkonne” yaagaasu. Yaagin Abraami Saarayi qaalaa siyidi maayiis. ³ Abraami Kanaane biittan tammu laitta uttidoogaappe guyyiyan,

Abraama keettaayyiyaa Saaraya Gibxxeppe ehiido ba ailliyo Aggaaro, ba keettaawaa Abraamassi machcho immaasu. ⁴ Immin Aggaaro ekkiis; ekin a shahaaraasu. A baayyo shahaarai attidoogaa erido wode, ba godiyo karuwaa doomma bayaasu.

⁵ He wode Saaraya Abraama, "Tana ha naaquwaa naaqissiyaagee nena; taani ta ailliyo neeyyo immin, a ha77i baayyo shahaarai attidoogaa erada, tana karau. Nebaanne tabaa GODAI pirddo" yaagaasu.

⁶ Yaagin Abraami Saarayo, "Hanno be7a; ne ailliya ne kushiyaana; neeni o ne lo77aa ootta" yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Saaraya Aggaaro naqqin, a kiya-da ippe baqataasu.

⁷ Baqatin GODAA kiitanchchai pulttuwaa matan bazon Aggaaro demmiis; he pultto SHura giyo biitti efiyaa ogiyaa mataana. ⁸ I Aggaaro, "Bii Saarayi aillee Aggaaree, uppe yaadii? Qassi au bai?" yaagidi oichchiis.

Oichchin a, "Taani ta godee Saarayippe baqatais" yaagaasu.

⁹ Yaagin GODAA kiitanchchai iyyo, "Neni ne godeekko guyye simmada ba; baada iyyo haaretta" yaagidi yootiis. ¹⁰ Qassikka GODAA kiitanchchai o, "Ne zariyaa goodanau danddayettennaagaa keesaa taani corayana" yaagiis. ¹¹ Qassikka GODAA kiitanchchai o, "Ha77i neeni shahaara; neeni attuma na7a yelana; yelada a Isimaa7eela † gaada sunttana; aissi giikko, GODAI ne waasuwaasiyiis. ¹² I bazon yeda de7iya hare mala asa gidana; asa ubbaara i eqettana; qassi asai ubbaikka aara eqettana; i ba ishanttu ubbaara ixo gididi de7ana" yaagiis.

¹³ Yaagin Aggaara, "Taani tana be7iyaagaa be7ada paxa attanee?" yaagaasu; yaagada a baayyo haasayida GODAA, "Neni tana be7iya Xoossaa" yaagada sunttaasu. ¹⁴ Hegaa gishshau he pulttuwaa ollai, "Tana Be7iya De7o Xoossaa Pulttuwaa" geetettiis; he ollai hanno gakkanaassi Qaadeesapenne Baareedappe gidduwan de7ees.

¹⁵ Aggaara Abraamayyo attuma na7a yelaasu; Abraami Aggaara yelido na7aa Isimaa7eela giidi sunttiis.

¹⁶ Aggaara Isimaa7eela Abraamayyo yelido wode, Abraama laittai hospun tammanne usuppuna.

Qaxxaraa, Maachchaa Malaataa

17 Abraama laittai uddufun tammanne uddufunaa gidiyo wode, GODAI ayyo qonccidi a, "Taani Ubbaa Danddayiya Xoossaa; neeni ta sinttan hemetta; suure gida. ² Taani taapenne neeppe gidduwan ta maachchaa wottais; taani nena keehi corayana" yaagiis. ³ Yaagin Abraami ba som77uwan duge gufanniis; gufannin Xoossai ayyo hagaadan yaagiis; ⁴ "Simmi, taani nenaara maacettiyo maachchai haggaa; neeni daro kawotettaayyo aawa gidana. ⁵ Hagaappe doommida ne sunttai Abraama geetettenna; shin ne sunttai Abraama †† gidana. Aissi giikko, taani nena daro kawotettaayyo aawa oottaas. ⁶ Taani nena keehi yeletis-

† ISIMAA7EELA: Ha sunttaa birshshettai "Xoossai siyees" giyooгаа. †† ABRAAMA: Ha sunttaa birshshettai "Daro asaa aawaa" giyooгаа.

sana; taani neeppe kawotettata medhdhana; kawotikka neeppe kiyana. ⁷ Taani taapenne neeppe, neeppe guyyiyan ne zerettaapenne gidduwan, yeletaappe yeletaa gakkanaassi ta maachchaa maacettais; ha maachchai taani neeyyoonne neeppe guyyiyan ne zerettaayyo Xoossaa gidana mala merinaa maachcha. ⁸ Ha77i neeni bete gidada de7iyo Kanaane biittai ubbai neeyyoonne neeppe guyyiyan ne zerettaayyo merinaassi laata gidana mala taani immana; qassi taani eta Xoossaa gidana" yaagiis.

⁹ Qassikka Xoossai Abrahaama, "Nena gidikko, neeni ta maachchaa naaga; neenikka neeppe guyyiyan ne zerettaikka, yeletaappe yeletaa gakkanaassi naagite.

¹⁰ Taapenne neepenne, neeppe guyyiyan ne zerettaappe gidduwan intte naagana ta maachchai haggaa; intte gidduwan de7iya attuma ubbai qaxxaretto.

¹¹ Intte attumattetaa shoohuwaa qaxxaretteeta; hegee taapenne intteppe gidduwan de7iya maachchaayyo malaata gidana. ¹² Intte giddon sinttappe yelettana attuma naati ubbai yelettido hospunnta gallasan qaxxarettana koshshees. Ne son yelettidaageeta gidin, woikko allagaappe miishshan shamettida ailleta gidin, ne zeretta gidennaageetikka attumaageeta qaxxaranau koshshees. ¹³ Ne son yelettidaageetikka ne miishshan shamettidaageetikka qaxxarettona. Hagee intte ashuwan de7iya ta maachchai merinaa maachcha gidana. ¹⁴ Qaxxarettiichchibeenna, ba shoohuwaara de7iya attuma asai ubbai ba asaappe duuxxana; aissi giikko, i ta maachchaa kanttiis" yaagiis.

¹⁵ Qassikka Xoossai Abrahaama, "Simmi, ne keettaayyee Saarayi sunttaa Saarayo gooppa; hagaappe sinttau i sunttai Saaro. †¹⁶ Taani o anjjana; taani ippe neeyyo attuma na7a tumu immana. O taani anjjana; a kawotettatuyyo aayo gidana; asaa kawoti ippe yaana" yaagiis.

¹⁷ Yaagin Abrahaami ba som77uwan gufanniis; i miicidi ba wozanan, "Xeetu laitta asi tumu na7a yelanee? Qassi uddufun tammu gidido Saara na7a yelanee?" yaagidi qoppiis. ¹⁸ Yaagi qoppidi Abrahaami Xoossaa, "Isimaa7eeli tana laattiyaagaa gidanau danddayenne?" yaagiis.

¹⁹ SHin Xoossai, "CHii, ne keettaayyiyaa Saara neeyyo attuma na7a tumuppe yelana; yelettin neeni Yisaaqa †† gaada a sunttana. Appe guyyiyan, a zerettaassi merinaa maachcha gidana mala, taani aara ta maachchaa maacettana. ²⁰ Qassi Isimaa7eelabaa gidikkonne, neeni oichchidoogaa taani siyaas; taani akka anjjana; taani a yeletissananne a zerettaa keehi corayana; i tammanne naa77u daannata yelana; taani a zerettaa gita kawotetta oottana. ²¹ SHin taani ta maachchaa laitti hannode Saara neeyyo yeliyo Yisaaqaara maacettana" yaagiis. ²² Xoossai Abrahaamaara haasayidi wurssidoogaappe guyyiyan, Abrahaamappe shaahettidi pude biis.

‡ SAARO: Ha sunttaa birshshettai "Halaqiyo" giyooгаа. †† YISAAQA: Ha sunttaa birshshettai "I miiccees" giyooгаа.

²³ He gallassankka Abrahaami ba na7aa Isimaa7eela, ba son yelettida ubbaa, ba miishshan shammidoogee-ta ubbaa, ba son de7iya attuma asa ubbaa, Xoossai ayyo odidoogaadan eta attumatettaa shoohuwa qaxxariis. ²⁴ Abrahaami ba attumatettaa shoohuwa qaxxarettiyo wode, uddufun tammanne uddufun laitta asa; ²⁵ a na7ai Isimaa7eeli ba attumatettaa shoohuwa qaxxarettiyo wode, tammanne heezzu laitta na7a. ²⁶ Abrahaaminne a na7ai Isimaa7eeli naa77aikka he gallassi qaxxarettidosona. ²⁷ Abrahaama son de7iya at-tuma asai ubbai, a son yelettidaageetinne miishshan shammidoogee-ta ubbai aara qaxxarettidosona.

Heezzu Imattata

18 Abrahaami Mamire wolatu gitatu garssan ba dunkkaaniyaa penggen seeta gallassan utti-daashin, GODAI ayyo qoncciiis. ² Abrahaami xoqqu giidi xeellidi heezzu asati a matan eqqidaageeta be7iis; be7idi etaara gaittanau ba dunkkaaniyaa penggeppe denddidi woxxiis; woxxi gakkidi, biittan hokkidi, eta sinttan ziggiis. ³ Ziggi simmidi i, "Abeet ta godau, taani ne sinttan nashettidabaa gidikko, tana ne ashkkaraa aggada aadhoppa. ⁴ Hai guutta haatti yo; yin intte tohoi meecettin, ha mittaa kuwan shemppi ekkite. ⁵ Intte ha77i taakko intte ashkkaraakko yiido gishshau, gazddidi intte biyoosaa baana mala, taani intteyyo miyoobaa ehais" yaagiis.

Yaagin eti, "Daro lo77o; neeni giyoogaadan ootta" yaagidosona.

⁶ Yaagin Abrahaami dunkkaaniyaa giddo Saarikko eesoti biidi, "Eesotada liiqo xiilliyaaappe heezzu kere gidiyaagaa ekka munaqqada oittaa uukka" yaagiis. ⁷ Qassi, Abrahaami ba wudiyaakko woxxi biidi, lo77o anqqara maraa dooridi, issi ashkkarau immin, i eesuan shukkidi giigissiiis. ⁸ Yaatin Abrahaami meqqi-da maattaanne giigissido maraa ashuwa imattatu sintti aattiis; eti miishin, i he mittaa garssan eta matan eqqiis.

⁹ Eti a, "Ne keettaayiyaa Saara awaane?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin i, "Hinin dunkkaane gidдон de7ausu" yaagiis.

¹⁰ Yaagin GODAI a, "Taani laitti hannode tumu neekko simmana; he wode ne keettaayiyaa Saara at-tuma na7a yelana" yaagiis.

Saara he wode appe guyye baggaara de7iya dunkkaaniyaa penggen de7iyaara heгаа siyaasu.

¹¹ Abrahaaminne Saara bantta laittaa keehi sugidi ceg-giichchidosona. Saariyyo kushe qitai yiyoogaa ag-girggiis. ¹² Hega gishshau Saara ba wozanan, "Taani ha77i cima wuraichchidoogaappe guyyiyaaninne ta godai ceeggidoogaappe guyyiyan, ha77i taayyo at-tuma asaara gaittiyoogee waani hananee?" yaagada miiccaasu.

¹³ GODAI Abrahaama he wode, "Taani cimaichchidoogaappe guyyiyan, tumu na7a yelaneeyye?" gaada, Saara aissi miiccadee? ¹⁴ GODAU danddayettennabi tu-

mu de7iyye? Laitti hannode taani neekko simmana; he wode Saara attuma na7a yelana" yaagiis.

¹⁵ Yaagin Saara keehi yayyido gishshau, "Taani miic-cabeikke" yaagada lahottaasu.

SHin i, "Ee, neeni tumu miiccadasa" yaagiis.

Abrahaami Sadooma Gishshau Gaannatiis

¹⁶ Hegaappe guyyiyan asati denddidi biidi, Sadooma katamaa duge zaari xeellidosona; Abrahaaminne eta moissiiddi etaara biis. ¹⁷ GODAI he wode, "Taani ta oot-tana haniyoobaa Abrahaamappe qosikke. ¹⁸ Abrahaami tumuppe gitanne wolqqaama kawotetta gidana; ha sa7aa kawotettati ubbai a baggaara anjjettana. ¹⁹ Aissi giikko, xillotettaanne pirddaa oottidi, GODAA ogiyaa naaganaadan ba naatanne baappe guyyiyan, ba so asaa i zorana mala, taani a dooraas; hegeenne GODAI Abrahaamayyo immana giidoogaa ubbaa polanaassa" yaagiis.

²⁰ Yaagidi GODAI Abrahaama, "Sadoomappenne Gamoorappe waassiyo waasoi keehi darido gishshaunne eta nagarai keehi deexxido gishshau, eti oottidobi taakko gakkida waasuwa keesa iitakkonne be7anau ane taani duge wodhdhais; heгаа mala iita gidana xayikkonne erana" yaagiis.

²² Hegaappe guyyiyan, naa77u asati Sadoomakko simmidi biidosona; shin Abrahaami GODAA sinttan eqqidosankka de7ees. ²³ He wode Abrahaami akko shi-iqidi yaagiis; "Tumu neeni xillota iitatuura xaissuutee?"

²⁴ He gita kataman ishatamu xilloti de7iyaakkokka, neeni xaissuutee? Neeni an de7iya ishatamu xillotu gishshau he katamaa ashshikkii? ²⁵ Hegee neeppe haakko; xillota iitatuura woriyoogeenne xillotanne iita-ta issi aifiyan xeelliyoogee neeppe haakko. Ha sa7aa ubbaa pirddiyaagee xillo pirddenneeyye?" yaagiis.

²⁶ Yaagin GODAI, "He Sadooma kataman ishatamu xilloti de7ikko, he sohuwa ubbaa eta gishshau taani ashshana" yaagiis.

²⁷ Hegaappe guyyiyan Abrahaami, "Taani biittanne bidintta gidaidda ta Godaara xalan haasayanau simmi doommaichchaas; ²⁸ ishatamu xillotuppe ichchashai paccikko, neeni he ichchashatu gishshau he katamaa ubbaa xaissuutee?" yaagiis.

Yaagin GODAI, "Taani yan oitamanne ichchashu xil-lota demmikko, he katamaa xaissikke" yaagiis.

²⁹ Abrahaami zaarettidikka, "Yan oitamaa xalaalai beettikko shin?" yaagiis.

Yaagin i, "Taani he oitamatu gishshau, he katamaa xaissikke" yaagiis.

³⁰ Hegaappe guyyiyan i, "Hai Godai taayyo hanqget-toppo; taani gujjadukka haasayais. Yan hastamaa xalaalai beettikko shin?" yaagiis.

Yaagin GODAI, "Taani yan hastamaa demmikko, he katamaa xaissikke" yaagiis.

³¹ Abrahaami qassikka, "Taani Godaara xalan haasayanau doommaichchaas; yan laatamaa xalaalai beettikko shin?" yaagiis.

Yaagin GODAI, "He laatamatu gishshau taani a xaissikke" yaagiis.

³² Hegaappe guyyiyan Abrahaami, “Hai Godai taayyo hanqqettoppo; taani mexi issitoo haasayais; yan tam-maa xalaalai beettikko shin?” yaagiis.

Yaagin GODAI, “He tammatu gishshau taani he kata-maa xaissikke” yaagiis.

³³ GODAI Abrahaamaara haasayaa wurssidoogaappe guyyiyan biis; Abrahaamikka ba soo simmiis.

Sadooma Nagaraa

19 He naa77u kiitanchchati omarssi Sadooma katamaa gakkidosona; he wode Looxee he kata-maa penggen uttiis. Looxee eta be7inneetaara gait-tanau eqqidi biis; biidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi ziggiis; ² ziggiidi, “Ta godaato, intte ashkkaraa soo simmerketti; intte gediya meecettidi qammaa aqite; guuran denddidi intte biyoosaa beeta” yaagiis.

Yaagin eti, “CHii; nuuni ha katamaa gutaran aqana” yaagidosona.

³ SHin i eta keehi shoobbido gishshau, aara biidi a soo gelidosona; gelin i etau qumaa kattidi, caalenna oittaa uukkidi aattin, eti miidosona.

⁴ Eti zin77ennan de7ishin, Sadooma katamaa attuma asai ubbai, naatuppe cimaa gakkanaashin, issoinne at-tennan yiidi, keettaa yuuyi aadhdi dooddidosona.

⁵ Dooddidi Looxa xeesidi yaagidosona; “Hachchi qam-mi ne soo yiida attuma asati awan de7iyoonaa? Nuuni etaara shaaramuxana mala eta nuukko kare kessa” yaagidosona.

⁶ Yaagin Looxee etaara gaittanau kare kiyiiddi, kariyaa guyye gorddiis; ⁷ gorddidi eta hagaadan yaagi-is; “Ta ishato, ha iita oosuwaa oottoppote. ⁸ Simmi taayyo naa77u macca naati, attuma asi xaallibeenna geela7oti de7oosona; taani eta intteyyo kare kessais; intte eta inttena lo77aadana oottana danddayeeta. SHin ha asatu bolli ainne oottoppote; aissi giikko, eti ta keettaa gelidi ta kaaraa garssan de7oosona” yaagiis.

⁹ Yaagin asati a, “Nu sinttappe kichcha!” yaagidosona; qassikka eti, “Ha bitanee ha biittan bete gididi yiidi, ha77i nu bolli pirddanau kajjeeles! Ha77i nuuni nena etau qoppidoogaappe iitaa oottana baawee!” yaagidosona. Yaagidi eti Looxa guyye sugi yeggidi penggiyaa menttanau shiiqididosona. ¹⁰ SHin he naa77u asati bantta kushiyaa kare yeddidi, Looxa soo goochchi gelissidi penggiyaa gorddi bayidosona.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, eti keettaa penggen de7iya asaa, guuttaappe gitaa gakkanaassi qooqissi aggididosona. Yaatin eti penggiyaa demmanau koyiiddi daa-furidosona.

Looxee Sadoomappe Kiyidi Biis

¹² He naa77u asati Looxa, “Neeyyo hagan ne macca naata giigissidaageeti, ne attuma naati woikko ne macca naati woikko nebaa gidiya asi oona gidikkonne ha kataman de7ii? De7ikko, eta hagaappe kessargga.

¹³ Aissi giikko, nuuni ha sohuwaa xaissana haneettes. Etappe waassiyoo waasoi GODAA sinttan keehi darido

gishshau, GODAI nuna ha katamaa xaissanau kiittiis” yaagidosona.

¹⁴ Hega gishshau Looxee kiyidi, ba macca naata gi-gissidaageetukko biidi eta, “Eesuwan denddidi ha-gaappe kiyiichchite; aissi giikko, GODAI ha katamaa xaissana hanees” yaagiis. SHin a macca naata giigissi-daageeti i naacees giidi qoppidosona.

¹⁵ Sa7ai wonttanau bazzo zo77iyo wode, he ki-itanchchati Looxa, “Dendda! Ne keettaayyiyoonne ha-gan de7iya ne naa77u macca naata ekkada eesuwan kiyi! Kiyana xayikko, ha katamai pirddettiyo wode neenikka xayaasa” yaagidi dirbbanttidosona. ¹⁶ SHin Looxee yooqu gin, he asati a kushiyaa, a keettaayee kushiyaanne a macca naatu naa77aa kushiyaa oiqqidi, he katamaappe eta kessidosona; aissi giikko, GODAI etayyo qarettiis. ¹⁷ Kiitanchchati eta katamaappe kessi-dosarakka, he kiitanchchatuppe isso yaagiis; “Intte shemppuwaa ekkidi baqatite! Guyye xeelloppite! Qassi ha wombban awankka eqqoppite! Deriyaakko baqatite! Hankkoode intte xayana” yaagiis.

¹⁸ SHin Looxee etayyo yaagiis; “CHii! Hai ta godaato, yaagoppite. ¹⁹ Taani intte ashkkarai intte sinttan nashettido gishshau, tana ashshanau taayyo daroppe kehideta. SHin taani deriyaakko baqatanau dand-dayikke; hagee bashshai gakkidi tana muukkananne taanikka haiqqana. ²⁰ Xeellite; hagan issi katamai de7ees; i woxxanau matanne guutta katama. Taani yaa baqatoo? I qii guutta katama gidennee? Ta shemp-poi yan attana” yaagiis.

²¹ Yaagin kiitanchchai, “Ee, taani ne oishaa siyana; taani neeni giyo katamaa xaissikke. ²² SHin yaa eesuwan baqata; aissi giikko, neeni yaa gakkanaashin, taani ainne oottanau danddayikke” yaagiis. Hega gishshau he katamaa sunttai Xoo7aaro † geetettiis.

Sadoomanne Gamooraa Katamati Xayidosona

²³ Looxee Xoo7aaro gakkido wode, biron xalqee dolees. ²⁴ GODAI he wode tamaanne eexxiya dinniyaa Sadoomanne Gamooraa bollan GODAA matappe saluwaappe bukissi bayiis. ²⁵ Hegaadan oottidi GODAI he katamata, he wombbaa ubbaa, he katamatu gid-don de7iya ubbaanne he biittan de7iya mittaa maataa xaissiiis. ²⁶ SHin Looxee keettaayyiyaa guyye xeellada maxine tuussa gidaasu.

²⁷ Wonttetta gallassi maallado guuran Abrahaami denddidi, GODAA sinttan kase i eqqido sohuwaa sim-midi biis. ²⁸ I Sadoomanne Gamooraa he wombban de7iya biitta ubbaa duge xeelliiis; xeelliiyo wode cuwai coociyaa tamaa cuwaadan he biittaappe denddiyaa-gaa be7iis.

²⁹ Xoossai he wombbaa katamata xaissido wode, Abrahaama hassayiiis; hassayidi Looxee de7ido kata-mata xaissiiiddi Looxa bashshaappe kessiiis.

† XOO7AARO: Ha sunttaa birshshettai “Guutta” giyoogaa.

Looxe Yeletaa

³⁰ Looxee Xoo7aaron uttanau yayyido gishshau, ba macca naatu naa77aara deriyaa kiyiis; kiyidi gonggolo gidдон ba naa77u macca naatuura uttiis. ³¹ Issi gallassi baira na7iyaa kaaliyo, “Nu aawai cimiis; sa7a ubban de7iya wogaadan nunaara zin77anau ha biittan mulekka attuma asi baawa. ³² Haaya; woiniyaa eessaa nu aawaa ushshidi, aara zin77idi, nu aawaappe nu zariyaa turaa ashshoos” yaagaasu. ³³ He gallassa qammikka bantta aawaa woiniyaa eessaa ushshidosona; uyin bairiyaa gelada aara zin77aasu; a aara zin77iyo wodekka dendiyo wodekka i eribeenna.

³⁴ Wonttetta gallassi bairiyaa kaaliyo, “Siya; zino taani ta aawaara zin77aas; hachchi qammi qassi woiniyaa eessaa ushshin, neenikka gelada aara zin77a; yaatidi nuuni nu aawaappe nu zariyaa turaa ashshoos” yaagaasu. ³⁵ Yaagin he gallassi qammi qassikka woiniyaa eessaa ushshidosona; uyin kaaliyaakka gelada aara zin77aasu; a aara zin77iyo wodekka dendiyo wodekka i eribeenna. ³⁶ Yaatidi Looxe macca naati naa77aikka bantta aawaayyo shahaaridosona. ³⁷ Bairiyaa attuma na7aa yelaasu; a sunntaa Moo7aaba † gaada sunntaasu; inne hachchi gakkanau Moo7aabatu aawaa. ³⁸ Qassi kaaliyaakka attuma na7aa yelaasu; a sunntaa Ben77aama †† gaada sunntaasu; inne hachchi gakkanau Amoonatu aawaa.

Abrahaamane Abimeleka

20 Abrahaami Mamireppe dendiidi, Neegeeba giyo biitti biis; biidi Qaadeesanne SHura giyo katamatuppe gidduwan de7iis; Garaaranka amarida wodiya takkiis. ² Yan Abrahaami ba keettaayyiyo Saaro, “A ta michchiyo” yaagiis. Yaagin Garaara Kawoi Abimeleki kiittidi Saaro efiis. ³ SHin Xoossai issi qammi aimuwan Abimelekakko yiidi, a hagaadan yaagiis; “Neeni ehiido maccaasee gaasuwan haiqqaasa; aissi giikko, a azina machcho” yaagiis.

⁴ SHin Abimeleki ikko shiiqibeenna. Yaanidaagee, “Godau, neeni xillo kawotettaa xaissuutee? ⁵ I, ‘A ta michchiyo’ gibeenneeyye? Qassi a, ‘I ta ishaa’ gabeikkee? Taani ta wozanaa suurettaaninne ta kushiyaa geeshshatettan haggaa oottaas” yaagiis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, Xoossai aimuwan a yaagiis; “Ee, neeni ne wozanaa geeshshatettan oottidoogaa taani eraas; heggaa gishshau, neeni o bochenna malanne ta sinttan nagara oottenna mala nena taani teqqaas. ⁷ Ha77i ha bitaniyaa keettaayyiyo zaara; aissi giikko, i hananabaa yootiyaagaa; i neeyyo Xoossaa woossana; woossin neeni paxa attana. SHin o zaarana xayikko, neeninne neeyyo de7iyaabai ubbai haiqqiyooogaa tumuppe era” yaagiis.

⁸ Yaagin Abimeleki wonttetta gallassi maallado ba kawotettaa halaqata ubbaa xeesiis; xeesidi ha yoho ubbaa etayyo yootin, eti keehi daro yayyidosona.

† Moo7AABA: Ha Ibraisxxe sunntai “Ta aawaappe” yaagiyoobaa milatees. †† BEN77AAMA: Ha sunntaa birshshettai “Ta asatu na7aa” giyoogaa.

⁹ Yaatin Abimeleki Abrahaama xeesidi, “Neeni aibabaa nu bolli oottadii? Neeni ta bollinne ta kawotettaa bolli gita nagaraa ehaanau taani neeyyo aiba iitabaa oottidanaa? Neeni ta bolli oosettanau bessennabaa oot-tadasa” yaagiis. ¹⁰ Qassikka Abimeleki Abrahaama, “Nena haggaa ootissidabi aibee?” yaagidi oichchiis.

¹¹ Oichchin Abrahaami yaagiis; “Xoossau yayyiya issi asinne ha sohuwan baawa’ gaada qoppido gishshaas-sanne, ‘Ta keettaayee gaasuwan eti tana worana’ gaada qoppido gishshassa. ¹² Heggaa bolli a tumukka ta michchiyo; ta aayee na7iyo gidennaagaappe attin, ta aawaa na7iyo; qassi a ta keettaayo gidaasu. ¹³ Xoossai tana ta aawaa keettaappe kessido wode taani iyyo, ‘Nuuni biido biittan ubban neeni taayyo oottana kehatetta haggaa; ‘I ta ishaa’ gaada tabaa haasaya’ yaagaas” yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan Abimeleki dorssaa, mehiyaa, macca ailletanne attuma ailleta ehiidi, Abrahaamayyo immiis; qassi a keettaayyiyo Saaro ayyo zaariis.

¹⁵ Abimeleki, “Simmi ta biittai ne sinttaana; nena lo77asan de7a” yaagiis. ¹⁶ Saarokka, “Taani ne ishaayyo issi sha7u xaqara biraa † immiais; hagee simmi nenaara de7iya ubbaa sinttan neeni xillo gidiyoooganne neeni shatimmidoogaa erissiyaagaa gido” yaagiis.

¹⁷ GODAI Abrahaama keettaayee Saari gaasuwan Abimeleka keettaa asa ubbaa qanttaa mainissi wottido gishshau, Abrahaami Xoossaa woossin, Abimeleki, a keettaayyiyaanne a macca ashkkarati na7a yelana mala Xoossai eta pattiis.

Yisaaqi Yelettiis

21 Xoossai ba yootidoogaadan Saarikko yiis; yiidi Xoossai Saariyo ba giidoogaadan oottiis.

² Saara shahaarada, ceeggida Abrahaamayyo Xoossai giido wodee gakkinn, attuma na7aa yelaasu. ³ Saara ayyo yelido ba na7aa sunntaa Abrahaami “Yisaaqa” yaagidi sunntiis. ⁴ Abrahaami ba na7aa Yisaaqa Xoossai azazidoogaadan hospunnata gallassan qaxxariis. ⁵ A na7aa Yisaaqi ayyo yelettido wode, Abrahaama laittai xeeta. ⁶ Saara, “Xoossai taayyo miichchaa †† immiis; qassi haggaa siyiya ubbai tanaara miiccana” yaagaasu. ⁷ Qassikka Saara, “Abrahaamayyo Saara na7a xanttana giidabi oonee? Gidikonne taani ha77i ayyo i ceeggido wodiyan na7a yelaas” yaagaasu.

Aggaaranne Isimaa7eeli Yedetettidosona

⁸ Guutta na7ai diccidi, xanttaa duuxxiis; Abrahaami Yisaaqi xanttaa duuxxido gallassi wolqqaama gibiraa kessiis. ⁹ SHin Gibxxeppe yiida Aggaara Abrahaamayyo yelido na7ai qoosiyooogaa Saara be7aasu. ¹⁰ Be7ada Abrahaama, “Ha aillee na7ai ta na7aa Yisaaqaara mulekka laattenna gishshau, ailliyoonne i na7aa kessa yedda” yaagaasu.

¹¹ Yaagin ha yohoi ba na7aa bochchiyo gishshau, Abrahaami keehippe metootiis. ¹² SHin Xoossai Abra-

‡ ISSI SHA7U XAQARA BIRAA: Hagee tammanne isiinnenne bagga kilo giraame deexxees. †† Miichchaa “Yisaaqa” giyoogee “I miiccees” giyoogaa.

haama, "Na7aayyoonne ne ailleeyyo keehi metootop-pa; Saara neeyyo yootiyoobaa ubbaa siya; aissi giikko, ne zerettai Yisaaqa baggaara xeesettana. ¹³ Qassi aillee na7aa taani kawotetta kessana; aissi giikko, ikka ne zare" yaagiis.

¹⁴ Maallado guuran Abrahaami denddiis; denddidi gumaanne lukkaamon haattaa ekkidi, Aggaaro hashiyan toossidi, i na7aakka iyyo immidi kessi yeddi-is. A baada, Berssaabehe giyo bazzuwan toilattaasu.

¹⁵ Haattaikka lukkaamuwan wurido wode a, "Na7ai haiqqishin, uttada be7ikke" yaagada, na7aa issi buura garssan wottada, naa77u xeetu wara gidiaagaa keenaa baada utta bayaasu. Matan uttada, ba qaalaa xoqqissada yeekkaasu.

¹⁷ Xoossai na7aa waasuwa siyiis; Xoossaa ki-itanchchai Aggaaro saluwaappe xeesidi, "Aggaaree, waanadii? Xoossai na7ai zin77idosan waassiyooгаа siyido gishshau yayyoppa; ¹⁸ dendda eqqa; na7aanne ne kushiyan dentta; aissi giikko, taani a gita kawotetta oottana" yaagiis. ¹⁹ Xoossai i aifiyaa dooyin, haatta ollaa be7aasu; baada lukkaamuwan haattaa kuntaasu; na7aakka ushshaasu. ²⁰ Na7ai dicciyo wode, Xoossai aara gidii; i bazzuwan de7idi, wonddafiyaa dukkiya asa gidii. ²¹ I Paaraana giyo bazzuwan de7ishin, a aayiyaa Gibxxeppe ayyo machcho demmaasu.

Abrahaamappenne Abimelekappe Gidduwan Wottido Maachchaa

²² He wode, Abimeleki ba wotaaddaratu halaqaa Pikoolaara Abrahaamakko biidi, "Neeni oottiyo ubba-ban Xoossai nenaara de7ees. ²³ Neeni ta bolli woikko ta naatu bolli woikko ta zerettaa bolli genebaa ootten-na mala, ha77i hagan, Xoossaa sinttan taayyo caaqqq; taani neeyyo kehidoogaadan, neenikka taayyoonne neeni imattatettan de7iyo ha biittaayyo keha" yaagiis.

²⁴ Yaagin Abrahaami, "Taani caaqqais" yaagiis.

²⁵ He wode, Abrahaami Abimeleka ashkarati ekkido haattaa ollaabaa Abimelekayyo maganniis. ²⁶ SHin Abimeleki, "Hegaa ooni oottidaakko taani erikke; neenikka qassi taayyo yootabaakka; taani hachchi gakkanau hegaa siyabeikke" yaagiis.

²⁷ Hegaappe guyyiyan Abrahaami dorssaanne miiz-zata ehiidi, Abimelekayyo immin, eti naa77ai maachchaa maacettidosona. ²⁸ Abrahaami laappun macca dorssa marata wudiyaappe shaakkiis; ²⁹ shaakkin Abimeleki Abrahaama, "Ha neeni dumma shaakka wottido laappun macca dorssa marata aissi shaakkadii?" yaagidi oichchiis.

³⁰ Oichchin Abrahaami, "Taani ha haattaa ollaa bookkidoogau markka gidana mala, ha laappun mac-ca dorssa marata ta kushiyaappe ekka" yaagiis.

³¹ Hegan he naa77u asati maacettido gishshau, he sohoi Berssaabehe † geetettiis.

³² Berssaabehan maachchaa maacettidoogaappe guyyiyan, Abimelekinne a wotaaddaratu halaqaa Pikooli denddidi, Pilisxxeema biittaa simmidosona.

† *BERSAABEHI: Ha suntaa birshshettai "Maachchaa Haattaa Ollaa" woikko "Laappun Haattaa Ollaa" giyoogaa.*

³³ Abrahaami Berssaabehan taamaariskki giyo mittaa tokkiis. Hegan GODAA, Merinaa Xoossaa, suntaa xeesiis. ³⁴ Abrahaami Pilisxxeema biittan daro wodiya de7iis.

Yisaaqa Baayyo Yarshshanaadan Xoossai Abrahaama Azaziis

22 Hegaappe simmin, Xoossai Abrahaama paacci-is; i a, "Abrahaamaa" yaagidi xeesiis.

Xeesin i, "Yee" yaagidi koyiis.

² Koyin Xoossai, "Neeni siiqiyo ne mexi issi na7aa Yisaaqa ekkada, Mooriyaa giyo biitti ba; baada yan taani neeyyo yootiyo issi deriyaa bollan a xuuggiyo yarshsho oottada taayyo yarshsha" yaagiis.

³ Yaagin wonttetta gallassi Abrahaami guuran denddidi, ba hariyaa caaniis; ba ashkaratuppe naa77aanne ba na7aa Yisaaqa banaara ekkidi, xuuggiyo yarshshuwaayyo gidia mittaa qeri ekkidi, Xoossai ayyo yootidosaa baanau denddiis. ⁴ Biiddi heezantta gallassi Abrahaami xoqqu giidi, he sohuwaa haahuwan be7iis. ⁵ Abrahaami ba ashkarata, "Ha hariyaara hagan de7ishshite; taaninne ta na7ai yaa biidi Xoossaassi goinnidi, inttekkko simmana" yaagiis.

⁶ Abrahaami yarshshuwa mittaa denttidi, ba na7aa Yisaaqa toossiis; toossidi tamaanne billamaa i baayyo oiqqiis. Eti naa77ai issippe biishin, ⁷ Yisaaqi ba aawaa Abrahaama, "Ta aawau" yaagiis.

Yaagin Abrahaami, "Yee, ta na7au" yaagiis.

Yaagin i, "Tamainne mittai hageeho; shin xuuggidi yarshshiyo dorssa mari awaane?" yaagiis.

⁸ Yaagin Abrahaami, "Ta na7au, xuuggidi yarshshiyo dorssa maraa Xoossai baayyo immana" yaagiis. Yaanin eti naa77ai issippe biidosona.

⁹ Eti Xoossai ayyo yootido sohuwaa gakkido wode, Abrahaami yarshshuwa yarshshiyoosaa yan gimbbidi, mittaa dacia yeggiis; ba na7aa Yisaaqa qachchidi, he mittaa bollan zin77iis. ¹⁰ Zin77iisidi Abrahaami ba na7aa shukkanau ba kushiya yeddidi billamaa ekkiis. ¹¹ SHin GODAA kiitanchchai saluwaappe a, "Abrahaamaa, Abrahaamaa" yaagidi xeesiis.

Xeesin i, "Yee" giidi koyiis.

¹² Koyin a, "Na7aa bollan ne kushiya wotoppa; a ainne ootoppa; neeni ne mexi issi na7aakka tana dig-gabeenna gishshau, neeni Xoossau yayiyaagaa gidiy-oogaa taani ha77i erais" yaagiis.

¹³ Yaagin Abrahaami xoqqu gi xeellidi, hegan dorssa issoi kacee buuran geli qaxetti uttidoogaa be7iis. Abrahaami biidi he dorssaa ekkidi, ba na7aa gishshaa xuuggiyo yarshsho oottidi yarshshi bayiis. ¹⁴ Hegaa gishshau Abrahaami, "GODAI immana" yaagidi he sohuwaa sunttiis; hachchi gakkanaashinkka haisee, "GODAA deriyan imettana" geetettes.

¹⁵ GODAA kiitanchchai saluwaappe naa77antidi Abrahaama xeesidi yaagiis; ¹⁶ "GODAI, 'Hagaadan yaa-gada neeyyo taani ta huuphiyan caaqqais; neeni ha-gaa oottido gishshaunne ne mexi issi na7aakka tana diggabeenna gishshau, ¹⁷ taani nena tumu anjana; ne zerettaakka taani saluwaa xoolinttiyaa keenanne ab-

baa doona shafiyaa keeni oottada corayana. Ne zerettati bantta morkketu katamata laattana. ¹⁸ Neeni taayyo azazettido gishshau, ha sa7aa kawotettati ubbai ne zerettaa baggaara anjettana' yaagees" yaagiis.

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Abrahaami ba ashkkaratukko simmin, eti ubbai issippe Berssaabeha denddidi biidosona. Abrahaami Berssaabeahan de7iis.

Naakoora Yeletaa

²⁰ Hegaappe simmin Abrahaamassi, "Milkka ne ishaa Naakooraayyo naata yelaasu; ²¹ etinne bairai Uuxa; Uuxa ishathi Buuzaa, ²² Araama aawaa Qamu7eela, Keesada, Haazo, Pilddaasha, Yidilaafanne Baatu7eela. ²³ Hageeta ha hosppun naata akka Milkka Abrahaama ishaa Naakooraayyo yelaasu; Baatu7eeli Ribiqo yeliis. ²⁴ Raa7uma giyo a kaadumatiyaa qassi Xebaaha, Ga-haama, Tahaashanne Maa7ika yelaasu" yaagidi yootidosona.

Saari Haiquwaa

23 Saara xeetanne laatamanne laappun laitta de7aasu. ² Hegaappe guyyiyan a Kanaane biittan de7iya (Kebroona giyo) Qiriyaati-Arbba7a kataman haiqqaasu. Haiqqin Abrahaami Saariyyo yeekkanaunne kayyottanau biis.

³ Yeekki simmidi, Abrahaami ba keettaayee ahaa matappe denddidi biidi, Hiiteta hagaadan yaagiis; ⁴ "Taani intte gidдон betenne imatta; ta keettaayee ahaa mooganau taayyo intte gadiyaappe makkaanaa baizzerketti!" yaagiis.

⁵ Yaagin Hiiteti ayyo, "Godoo, nuuni yootiyooгаа siya; neeni nu gidдон wolqqaama halaqa; neeni ne keettaayee ahaa nu duufuwaappe nena lo77idaagan mooga; neeni ne keettaayee ahaa mooganau ba duufuwa ooninne nena diggenna" yaagi zaaridosona.

⁷ Yaagin Abrahaami dendi eqqidi, Hiitetu sinttan ziggiiis. ⁸ I etayyo, "Intte tana, 'Ne keettaayee ahaa mooga' giikko siyite; Xoohaara na7aa Efiroonayyo a gadiyaa gaxan de7iya Maakipheela giyo gonggoluwaa taayyo makkaana kessanau baizzana mala kumetta waagan nuna zal77isserketti" yaagiis.

¹⁰ Hiitiyaa Efirooni he wode katamaa penggen shiiqida ba asaa gidдон uttiis; uttidaagee Hiiteti ubbai siyishin, Abrahaamayyo yaagiis; ¹¹ "Hegaadan gidenna; ta godau, ta yootiyooгаа siya; taani gadiyaakka a gidдон de7iya gonggoluwaa neeyyo immais; taani neeyyo a ta asaa sinttan immais; neeni ne keettaayee ahaa mooga" yaagiis.

¹² Yaagin Abrahaami he biittaa asaa sinttan zaaretti ziggidi, ¹³ asai siyishin Efiroona, "Ta yootiyooгаа siyarkkii! Taani he gadiyaa waagaa qanxxana; neeni taappe ekkarkkii! Hegan taani ta keettaayee ahaa moogana" yaagiis.

¹⁴ Yaagin Efirooni Abrahaamayyo zaaridi, "Ta godau, taani odiyooгаа siya; gadee oiddu xeetu xaqara biraa †

† OIDDU XEETU XAQARA BIRAA: Hagee oiddu kilo giraammenne bag-deexxees.

kessiyaagaa; shin hegee ne gidдоонinne ta gidдон ainne gidenna; ne keettaayee ahaa mooga" yaagiis.

¹⁶ Yaagin Abrahaami Hiiteti siyishin, Efirooni giido waa-gaa maayis; maayidi, he wode miishshan oiddu xeetu xaqara biraa Efiroonayyo immiis.

¹⁷ Immin Mamire katamaa matan Maakipheelan de7iya Efiroona gadee, hegan de7iya gonggoloinne he gadiyan de7iya mitta ubbai, ¹⁸ katamaa penggen shiiqida Hiitetu ubbaa sinttan higgiiyan Abrahaama gade gidiiis.

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Abrahaami ba keettaayyiyo Saaro Kanaane biittan (Kebroona giyo) Mamire katamaa matan de7iya Maakipheela giyo gade gong-goluwan moogiis. ²⁰ Hega gishshau he gadeenne hegan de7iya gonggoloi Hiitetu sinttan higgiiyan Abrahaamassi makkaana gidiiis.

Yisaaqassi Machcha Oishettaasu

24 Abrahaami kehippe sa7aa sugidi cimii; GODAI a ubbabanka anjiiis. ² Abrahaami ba ashkkaaraa, ba so asa ubbau halaqatiya, ba aqo ubbau godattiyaa-gaa hagaadan yaagiis; "Ne kushiyan ta gulbbataa oiqqaa; ³ taani eta gidдон de7iyoo Kanaanetu macca naatuppe ta na7aayyo machcho oichchenna mala, GODAN, saluwaa Xoossaaninne sa7aa Xoossan taani nena caaqqettais; ⁴ shin neeni ta yelettido biittaa, ta dabbotukko baada, ta na7aa Yisaaqayyo machcho oichcha" yaagiis.

⁵ Yaagin a ashkkarai, "Maccaasiyaa tanaara yaanau dosennabaa gidikko, ne na7aa neeni yiido biitti guyye efoo?" yaagidi oichchiis.

⁶ Oichchin Abrahaami, "Ta na7aa yaa efeennaadan nena era! ⁷ GODAI, saluwaa Xoossai, tana ta aawaa sooppenne ta yelettido biittaaappe kessidaagee taayyo, 'Ne zariyaayyo taani ha biittaa immana' yaagidi caaqqidaagee, neeni ta na7aayyo yaappe machcho demmana mala, i ba kiitanchchaa neeppe sinttau kiittana. ⁸ Maccaasiyaa nenaara guyye yaanau dosennabaa gidikko, ha taani nena caaqqettido caaqoi neeyyo gometenna; shin ta na7aa yaa guyye mulekka efooppa" yaagiis. ⁹ Yaagin ashkkarai ba godaa Abrahaama gulbbataa oiqqiis; oiqqidi ha yohuwaassi caaqqiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, ashkkarai ba godaa gaameelatuppe tammaa ekkidi, ba godaa miishshaappekka murutaa murutaa ekkidi biis; biidi Masphhexoomiyaa giyo biittan Naakoora katamaa gakkiiis. ¹¹ Gakkidi omarssi, maccaasai haattaa tikkanau yiyo wodiyan, katamaappe gaxan haatta ollaa matan ba gaameelata gulbbatissiiis.

¹² Yaatidi i hagaadan yaagidi woossiis; "GODAU, ta godaa Abrahaama Xoossau, hachchi taani qoppada yidobaa tau injjeya; qassi ta godaa Abrahaamayyo kehhabaa ootta. ¹³ Be7a! Taani ha haattaa pulttuwaa matan eqqais; ha katamaa asaa macca naatinne haattaa tikkanau haa yoosona. ¹⁴ Taani, 'Ane otuwaa ziqqi oottada tana haattaa ushsha' giyo wode, akka, 'Hekko uya; qassi ne gaameelataakka taani ushshana' yaagiyaara, hinna ne ashkkaaraa Yisaaqayyo neeni

dooridooro gidu; neeni ta godaayyo kehabaa ootti-
doogaa taani hegan erana" yaagiis.

¹⁵ Biron i woosaa zaarennan de7ishin, Ribiqaa haatta
otuwaa tookkada puttu gaasu. O Baatu7eeli yeliis;
Baatu7eeli Milkki na7aa; Milkka Abrahaama ishaa
Naakoora keettaayyiyo. ¹⁶ Ribiqaa keehi puu-
lanchchanne attuma asi xalibeenna geela7o. Pult-
tuwaa duge wodhdhada, ba otuwaa kunttada kiyaasu.
¹⁷ Kiyin he ashkkaarai ikko woxxi biidi o, "Ne otuwaappe
tana guutta haattaa ushsharkkii!" yaagiis.

¹⁸ Yaagin a, "Eeno ta godau, uyikkii" yaagaasu. Eeso-
tada otuwaa ba hashiyaappe wottada, geddi ootta
oiqqada a ushshaasu. ¹⁹ A ushshidoogaappe guyyiyan,
"Ne gaameelatikka alana gakkanaassi taani etayyo
haattaa duuqqana" yaagaasu. ²⁰ Attida haattaa
eesuwan wonggiriyan tigada, hara haattaa du-
uqqanau ollaa woxxaasu; gaameelati ubbai alana
gakkanaashin, haattaa ollaappe duuqqa duuqqada
ehaada wonggiriyan tigada ushshaasu. ²¹ I qoppidi yi-
ido qofaa GODAI injeyiiddi de7iyaakkonne eranau bi-
tanee co77u giidi o xeellees.

²² Gaameelati haattaa uyi simmin, bitanee ichchashu
giraame bagga gidiya worqqa qalabatiyaanne, xee-
tanne tammu giraame gidiya naa77u worqqa sagaay-
ota kessiis; ²³ kessidi o, "Neeni o na7ee? Ane tau yoota;
ne aawaa son nuuyyo aqiyoosi de7anee?" yaagiis.

²⁴ Yaagin a, "Taani Baatu7eela na7iyo; Baatu7eeli
Milkka Naakooraayyo yelido na7aa. ²⁵ Nuugan gidiya
galabainne bassoi de7ees; qassi intte aqanauka so-
hoi de7ees" yaagaasu.

²⁶ Bitanee gulbbati GODAAYO goinnidi, ²⁷ hagaadan
yaagiis; "Ta godaayyo kehiyoogaanne ammanettiy-
oogaa aggibeenna GODAI, ta godaa Abrahaama Xoos-
sai galatetto! Taani yiishin, GODAI tana ta godaa dab-
botu soo kaalettiis" yaagiis.

²⁸ Na7iyaa woxxa baada, ba aayee son de7iya asaassi
hanidabaa odaasu. ²⁹ Ribiqeeyyo Laabaana giyo ishai
de7ees; Laabaani kare kiyidi, haattaa puluttuwaa matan
de7iya bitaniyaakko woxxiis. ³⁰ Qalabatiyaanne ba
michchee kushiyan de7iya sagaayota be7osaaranne
Ribiqaa bitanee bana giidobaa yootin siyosaara, kiyidi
bitaniyaakko bi be7iis; bitanee gaameelatuura pult-
tuwaa matan eqqidaagaa demmiis. ³¹ Demmidi a, "GO-
DAI nena anjjidoogoo, haaya! Neeni hagan karen aissi
eqqai? Taani neeyyo keettaanne gaameelatuyyookka
sohuwaa giigissaas" yaagiis.

³² Yaagin bitanee soo geliis; Laabaani gaameelatu
caanaa birshshiis; galabaanne bassuwaa gaamee-
latuyyo yeggiis. Tohuwaa meeccanau ayyoonne aara
de7iya asatuyyo haattaa ehiis; ³³ qumaikka a sintti aad-
hdhiis. SHin i, "Taani tana ehidabaa intteyyo yooten-
nan de7aidda katta miikke" yaagiis.

Yaagin Laabaani, "Yaakko yoota" yaagiis.

³⁴ Hegaa gishshau i, "Taani Abrahaama ashkkaaraa.
³⁵ GODAI ta godaa keehi anjjin, i duretiis; dorssaa, mi-
izzaa, biraa, worqqa, attuma ashkkaarata, macca
ashkkaarata, gaameelatanne hareta ayyo immiis. ³⁶ Ta
goda keettaayyiya Saara ba ceegatettaa laittan ayyo

attuma na7a yelaasu; yelin i baayyo de7iyaabaa ubbaa
ayyo immiis. ³⁷ Ta godai tana hagaadan caaqettiis;
'Taani de7iyo Kanaane biittaa macca naatuppe ta
na7aayyo machcho oichchoppa; ³⁸ shin ta aawaa
asaakko, ta zaretukko baada, ta na7aayyo machcho
oichcha' yaagiis. ³⁹ Yaagin taani ta godaa, 'Na7iyaa
tanaara yaanau dosennan aggikko shin?' yaagaas.
⁴⁰ Yaagin i, 'GODAI, taani a sinttan hemettidoogee ne-
naara ba kiitanchchaa kiittana; neeni ta na7aayyo ta
aawaa asaappe, ta zaretuppe machcho demmana
mala, ne biyoobaakka injeyana. ⁴¹ Neeni ta zaretukko
bin, eti neeyyo o immennan ixixikko, he wode neeyyo
caaqoi gometenna' yaagiis.

⁴² "Taani hachchi ha puluttuwaakko yiido wode yaa-
gaas; 'GODAU, ta godaa Abrahaama Xoossau, ne
shene gidikko, taani biyo yohuwaa injjeya. ⁴³ Be7a;
taani ha puluttuwaa matan eqqais; geela7o issinniyya
haattaa tikkanau yiikko, taani o, "Tana ne otuwaappe
guutta haattaa ushsharkkii!" yaagana. ⁴⁴ Yaagin a tana,
"Eeno uya; qassi ne gaameelatuyyookka taani haattaa
duuqqana" yaagiyaara, GODAI ta godaa na7aayyo
dooridooro gidu' yaagaas.

⁴⁵ "Taani ta wozanan woossiyoogaa zaarennan
de7ishin, Ribiqaa ba otuwaa tookka ekkada, puttu gaa-
su; puluttuwaa duge wodhdhada haattaa duuqqaasu;
taani o, 'Tana haattaa ushsharkkii' yaagaas.

⁴⁶ "Yaagin a esuwan ba hashiyaappe otuwaa wotta-
da, 'Hekko uya; qassi taani ne gaameelata ushshana'
yaagaasu. Yaagin taani uyaas; qassi ta gaameelata a
ushshaasu.

⁴⁷ "Taani o, 'Neeni o na7ii?' yaagaas.

"Yaagin a, 'Taani Baatu7eela na7iyo; Baatu7eeli, Milk-
ka Naakooraayyo yelido na7aa' yaagaasu.

"Yaagin taani iyyo qalabatiyaa aattaas; i kushiyanikka
sagaayota wottaas. ⁴⁸ Hegaappe guyyiyan taani gulb-
batada, GODAAYO goinnaas; taani GODAA, ta godaa
Abrahaama Xoossaa, ta godaa ishaa na7aa na7iyo a
na7aassi ekkana tana likke ogiyaa kaalettidaagaa
galatais. ⁴⁹ Ha77ikka intte ta godaayyo kehanabaanne
ammanettanabaa gidikko, taayyo yootite; gidana
xayikkonne yootite; hegaappe sinttan taani hanan-
abaa erana" yaagiis.

⁵⁰ Laabaaninne Baatu7eeli zaaridi yaagidosona; "Ha
yohoi GODAAPPE yiis; nuuni neeyyo yaa haa gaanau
danddayokko. ⁵¹ Ribiqo hanno be7a; ekkada efa; efin
GODAI giidoogaadan ne godaa na7aassi machcho
gidu bayin" yaagidosona.

⁵² Abrahaama ashkkaarai eti giyoobaa siyido wode,
sa7an gulbbatidi GODAAYO goinniis. ⁵³ Ashkkaarai bi-
raa alleequwaanne worqqa alleequwaa, maayuwaak-
ka kessidi, Ribiqiyyo immiis; qassi al77o miishshata i
ishaayyoonne i aayeeyyo immiis.

⁵⁴ Hegaappe guyyiyan, inne aara de7iyaageeti mi-
idosonanne uyidosona; yaatidi yan aqidosona; eti guu-
ran denddin, "Tana ta godaakko yeddite" yaagiis.

⁵⁵ Yaagin i ishainne i aayiyaa, "Na7iyaa issi tammu
gallassa keenaa nunaara takku; hegaappe guyyiyan a
baana" yaagidosona.

⁵⁶ SHin i, "GODAI taani yiidobaa injjeyirggin, intte tana gam77issoppite; taani ta godaakko baana mala tana moissite" yaagiis.

⁵⁷ Yaagin eti, "Na7iyo xeesidi ane o oichchoos" yaagidosona. ⁵⁸ Yaagidi Ribiqo xeesidi, "Ha bitaniyaara buutee?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin a, "Ee; taani baana" yaagaasu.

⁵⁹ Yaanin eti bantta michchiyo Ribiqo, o dichchiyaarira, Abrahaama ashkkaraanne a asatuura moissidosona. ⁶⁰ Eti Ribiqo,

"Nu michchee Ribiqee,

sha7aappe sha7aa gakkanau coratta.

Ne zareti bantta morkketu katamata laattona" yaagidi anjjidosona.

⁶¹ Hegaappe guyyiyan, Ribiqanne i danggiriixeti dendidi, gaameelata toggidi, bitaniyaara biidosona. Yaatin ashkkarai Ribiqo ekkidi biis.

⁶² He wode Yisaaqi, "Tana Be7iya De7o Xoossaa Pulttuwaa" giyo pulttuwaa mati biidi, Neegeeba bazzuwan de7ees. ⁶³ Issi gallassi omarssi Yisaaqi ba wozanan qoppiiddi dembbaa kiyidi yuuyees; yuuyiiddi i xoqqu giidi xeelliyo wode, gaameelati yiyaageeta be7iis.

⁶⁴ Ribiqakka xoqqu gaada xeelliyo wode, Yisaaqa be7aasu; be7ada gaameelaappe wodhdhaasu. ⁶⁵ Wodhdhada ashkkaraa, "Ha nunaara gaittanau dembbaara yiya bitanee oonee?" yaagaasu.

Yaagin ashkkarai, "I ta godaattennee" yaagiis. Yaagin a ba shaashiyaa ekkada gullettaasu.

⁶⁶ Qassi ashkkarai ba oottidobaa ubbaa Yisaaqassi yootiis. ⁶⁷ Yisaaqi Ribiqo ba aayee Saari dunkkaaniyaa efiis. Efiidi o machchiis; akka ayyo machcho gidaasu. Yaatin i o siiqiisinne ba aayee haiquwan kayyottiyooappe minettiis.

Abrahaami Hara Naata Yeliis

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:32-33)

25 Qassi Abrahaami Qaxuro geetettiya hara machchiyo ekkiiis. ² A Ziimiraana, Yoqishaana, Madaana, Midiyaama, Yishibaaqanne SHuha ayyo yelaasu.

³ Yoqishaani Saabanne Dadaana yeliis. Dadaani Ashooreta, Lexuushetanne Le7aamata yeliis.

⁴ Midiyaama naati Eefa, Efeera, Hanooka, Abidaa7anne Elddaa7a. Hageeti ubbaikka Qaxuri naata.

⁵ Abrahaami babaa ubbaa Yisaaqa laatissiis. ⁶ SHin i biron paxa de7iiddi, ba kaadumatatuppe yelido naatussi bau de7iyaabaappe woiitiis. Woiitidi ba na7aa Yisaaqappe eta shaakkidi, arshsho bagga biittau yediis.

Abrahaama Haiquwaa

⁷ Abrahaami muleera issi xeetanne laappun tammanne ichchashu laittaa de7iis. ⁸ Abrahaami daro wodiya de7idi, lo77o ceeggidi haiqqiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis. ⁹ A naati Yisaaqinne Isimaa7eeli a Maakipheela giyo gonggolo duufuwan moogidosona; he gonggoloi Mamire matan, Hiitiyaa Xoohaara na7aa Efiroona gadiyan de7ees. ¹⁰ Hegeenne Abrahaami Hi-

itetuppe shammido gadiyaa. Abrahaami ba keetaayyiyaa Saara moogettidosan moogettiis. ¹¹ Abrahaami haiqqidoogaappe guyyiyan, Xoossai a na7aa Yisaaqa anjjiis. He wode Yisaaqi, "Tana Be7iya De7o Xoossaa Pulttuwaa" giyo pulttuwaa matan de7ees.

Isimaa7eela Yeletaa

¹² Saari ailliyaa, Gibxxeppe yiida Aggaara, Abrahaamayyo yelido na7aa Isimaa7eela yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. ¹³ Isimaa7eela naati bantta sunntaaninne bantta yeletaa maaran hageeta; hegeetinne: Nabaayoota, Qeedaara, Adibi7eela, Mibssaama, ¹⁴ Mishimaa7a, Duuma, Maasa, ¹⁵ Hadaada, Teema, Yixura, Naafiishanne Qeedima. ¹⁶ Isimaa7eela naati hageeta; eta sunntai eta moottaaninne de7iyo man77iyan haggaa. Eti bantta yaranka tammanne naa77u halaqata. ¹⁷ Isimaa7eeli muleera xeetanne hasttamanne laappun laittaa de7idi, haiqqiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis. ¹⁸ Isimaa7eela zareti Gibxxeppe awai mokkiyo baggan de7iya Hawiilappenne SHUrappe gidduwan, Asoora efiya ogiyaa matan de7idosona. Eti bantta ishanttu ubbaara morkkiyan de7idosona.

Yisaaqa Yeletaa

¹⁹ Abrahaama na7aa Yisaaqa yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Abrahaami Yisaaqa yeliis.

²⁰ Yisaaqau laittai oitamaa gidido wode, Ribiqo ekkiiis; a Masphhexoomiyan de7iya Sooriyaa Baatu7eela na7iyoonne Sooriyaa Laabaana michchiyo. ²¹ Yisaaqi ba keettaayyiyaa maine gidido gishshau, iyyo GODAA woossiis; woossin GODAI a woosaa siyiis. Yaatin a keettaayyiyaa Ribiqo shahaaraasu. ²² SHin i ulo giddon de7iya naati mentte gidi uttidi, issoi issuwaara sugettidosona; yaatin a, "Hagee tau aissi hanii?" yaagaasu. Heggaa gishshau GODAA oichchanau baasu.

²³ Bin GODAI iyyo, "Ne uluwan naa77u kawotetta de7ees; qassi ne giddon de7iya naa77u dere asati issoi issuwaappe shaahettana; issi dere asati hinkkootuppe minnana; qassi bairai kaaluwaayyo azazettana" yaagiis.

²⁴ A yeliyo wodee gakkinn, i uluwan mentte attuma naati de7oosona. ²⁵ Koiro yelettidaagee arssa; a bollaa ubbaa ikisee maayyiis; heggaa gishshau eti a Eesawa † giidi sunttidosona. ²⁶ Hegaappe guyyiyan, a ishah yelettiis; yelettiiddi i ba kushiyan Eesawa ginddiyaa oiqqi uttiis; heggaa gishshau a Yaaqooba †† giidi sunttidosona. Ribiqo eta yelido wode, Yisaaqau usuppun tammu laitta gidiis.

²⁷ Naati diccidosona; Eesawi shankkaa hiillaa eriya bazzo asa gidiis; shin Yaaqoobi dunkkaaniyan de7iya woppa asa gidiis. ²⁸ Yisaaqi Eesawa siiqiis; aissi giikko, i shankkatidobaappe maanau dosiis; shin Ribiqo Yaaqooba siiqaasu.

† EESAWA: Ha sunntaa birshshetta "Ikisaamaa" giyoogaa. †† YAAQOoba: Ha sunntaa birshshetta "Ginddiyaa oiqqiyaagaa" giyoogaa.

²⁹ Issitoo Yaaqoobi woxiyaa kattishin, Eesawi namisai woridoogee, bazzoppe yiis. ³⁰ Eesawi Yaaqooba, "Tana ha zo7o woxiyaappe miza; tana namisai worees" yaagiis. (Hegaa gishshau qassi a sunttai Eedooma † geetettiis.)

³¹ Yaaqoobi a, "Koiro taayyo ne bairatettaa baizza" yaagiis.

³² Yaagin Eesawi, "Be7a! Taani haiqqana hanais; ha bairatettan tau ai go77i de7ii?" yaagiis.

³³ Yaagin Yaaqoobi zaaridi, "Ane taayyo koiro neeni caaqqaa" yaagiis. Yaagin i caaqqiis; ba bairatettaanne Yaaqoobau baizziis. ³⁴ Baizzin Yaaqoobi Eesawassi buddeenaanne misiraa woxiyaa immiis; immin i miisinne uyiis; hegaappe guyyiyan dendididi biis. Eesawi ba bairatettaa hagaadan kariis.

Yisaaqanne Abimeleka

26 He biittan kase Abrahaama wodiyan de7iya koshaa bolli hara koshai denddiis; yaatin Yisaaqi Pilisxeema kawuwaa Abimelekakko Garaari biis. ² GODAI Yisaaqayyo qonccidi hagaadan yaagiis; "Gibxxe biitti duge booppa; taani neeyyo yootido biittan de7a. ³ Ha biittan amaridaagaa takkashsha; taani nenaara gidana; nena anjjana; aissi giikko, ha biittaa ubbaa taani neeyyoonne ne zerettaayyo immana; taani ne aawaa Abrahaamayyo caaqqido caaquwaa minttana. ⁴ Ne zerettaa saluwaa xoolinttiyaadan darissana; ha biittaa ubbaa taani etayyo immana; sa7aa kawotetta ubbai ne zerettaa baggaara anjjettana. ⁵ Aissi giikko, Abrahaami ta qaalaasiyiis; ta pirddatanne ta azazota, ta awaajotanne ta higgeta naagiis" yaagiis. ⁶ Hegaa gishshau Yisaaqi Garaaran uttiis.

⁷ He biittaa asai Ribiqibaa denttidi Yisaaqa, "Hanna neeyyo aibee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin i, "Hanna taayyo michchiyo" yaagiis. Aissi giikko, i Ribiqi daro meranchcha gidiyoo gishshau, "Taani, 'A ta keettaayyiyo' giikko, ha sohuwaa asai i gaasuwan tana woranaakkonne" yaagi qoppidi yayyiis.

⁸ Yisaaqi hegan daro wodiya de7idoogaappe guyyiyan, Pilisxeema Kawoi Abimeleki maskkootiyaara duge xeellidi, Yisaaqi ba keettaayee Ribiqiira gaittishin be7iis. ⁹ Hegaa gishshau Abimeleki Yisaaqa xeesidi, "Hekko a tumu ne machchiyo! Neeni aissi, 'A ta michchiyo' gaadii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Yisaaqi, "'A ta keettaayyiyo' giikko, i gaasuwan asai tana worana gaada gaas" yaagiis.

¹⁰ Yaagin Abimeleki, "Hagee neeni nu bollan oottidobi aibee? Ta asaappe issi asi ne keettaayeera aqi haliis shin; neeni nu bollan gomiyaa eha haladasa" yaagiis.

¹¹ Hegaa gishshau Abimeleki ba asaa ubbaa, "Ha bitaniyaa woikko a keettaayyiyo bochchiya ooninne tumu haiqqana" yaagidi azaziis.

¹² Yisaaqi he biittan katta zeridi, he laittankka xeetu kushiyaa cakkiiis; aissi giikko, GODAI a anjjiis. ¹³ I duretiis; i duriyaa mannana gakkanaassi ayyo aqoi dari dari biis. ¹⁴ Yisaaqassi dorssaa wudee, miizzaa wudeenne ashkkarati kehippe darido gishshau, Pil-

isxeema asati a qanaatidosona. ¹⁵ Hegaa gishshau, a aawaa Abrahaama wodiyan, a aawaa ashkkarati bookkido haatta olla ubbaa Pilisxeema asati biittaa zaaridi baridosona.

¹⁶ He wode Abimeleki Yisaaqa, "Nuuppe shaahettada ba; neeni nuuppe aadhdhada minnadasa" yaagiis.

¹⁷ Yaagin Yisaaqi hegaappe denddidi, Garaara Wombaa biidi yan uttiis. ¹⁸ Yisaaqi ba aawaa Abrahaama wodiyan bookkidda haatta ollata, Abrahaami haiqqidoogaappe guyyiyan, Pilisxeema asati baridoogeeta zaari bookki kessidi, a aawai sunttido sunttanka eta xeesiis.

¹⁹ Yisaaqa ashkkarati wombban bookkidi, pulttiya haatta ollaa yan demmidosona. ²⁰ SHin Garaara henttanchchati Yisaaqa henttanchchatuura, "Haattai nuugaa" yaagidi ooyettidosona. Eti aara palamettido gishshau, Yisaaqi he haatta ollaa, "Palamaa" giidi sunttiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan, eti hara haatta ollaakka bookkidosona; shin eti he haattaa ollaa geedonkka ooyettidosona; hega gishshau i he haattaa ollaa "Morkketettaa" giidi sunttiis. ²² Hegaappe guutttaa zardda7idi, hara haatta ollaa bookiisii; a gaasuwan ooninne ooyettibeenna; "Xoossai ha77i nuuyyo aassiis; nuuni ha biittan corattana" giidi a, "Aaho sohuwaa" giidi sunttiis.

²³ Hegaappe denddidi, pude Berssaabehi biis. ²⁴ He biido gallassi qammikka GODAI ayyo qonccidi a, "Taani ne aawaa Abrahaama Xoossaa; taani nenaara de7iyo gishshau, neeni yayyoppa; taani nena anjjana; ta ashkkaaraa Abrahaama gishshau ne zerettaa taani corayana" yaagiis. ²⁵ Yaagin Yisaaqi hegan yarshshiyooosaa keexxidi, GODAA sunttaa xeesiis. Yan i ba dunkkaaniyaa toliis; qassi yan a ashkkarati haatta ollaa bookkidosona.

²⁶ Hegaappe guyyiyan, Abimeleki bana zoriya Ahuuzatanne ba wotaaddaratu halaqaa Pikoola ekkidi, Garaarappe Yisaaqakko yiis. ²⁷ Yisaaqi eta, "Intte kase tana ixixidi, intte biittaappe kessi yeddooho; ha77i qassi taakko ai ekkana yiidetii?" yaagiis.

²⁸ Yaagin eti a, "GODAI nenaara de7iyoogaa nuuni qoncciyaa be7ida. Hegaa gishshau caaqo maachchai nu giddooninne ne giddon de7ana koshshees yaagoos. Nuuni nena bochchibookko; shin nuuni neeyyo kehatetta xalaalaa oottidi, nena sarotettan moissi yeddidida. Hegaadankka neeni nu bolli iitabaa oottenna mala, ane nenaara maachchaa maacettoos. Ha77i neeni GODAI anjjidoogaa" yaagidosona. ³⁰ He wode Yisaaqi etau gibiraa giigissin, miidosonanne uydidosona. ³¹ Wonttetta gallassi maallado guuran denddidi, eti issi issuwaara caaqettidosona. Yisaaqi eta moissin, eti appe saro shaahettidi biidosona.

³² He gallassi Yisaaqa ashkkarati yiidi, bantta bookkido haatta ollaabaa ayyo odidosona; "Nuuni haattaa demmida" yaagidosona. ³³ I he haatta ollaa Saabehi giidi sunttiis; hega gishshau he katamaa sunttai hachchi gakkanaassi Berssaabehi †† geetettees.

† EEDOOMA: Ha sunttaa birshshettai "Zo7uwaa" giyoogaa.

Eesawi Dawutta Maccaasata Ekkiis

³⁴ Eesawa laittai oitamaa gidiyo wode, Hiitiyaa Bi7eera na7iyo Yooditonne Hiitiyaa Eloona na7iyo Baasemaato machchiis. ³⁵ Eti Yisaaqanne Ribiqo az-zanissiiddi de7idosona.

Yisaaqi Yaaqooba Anjjiis

27 Yisaaqi cimin, a aifee xeelaa ixrido wode, ba bairatiya na7aa Eesawa xeesidi a, "Ta na7au" yaagiis.

Yaagin i, "Yee" giidi koyiis.

² Koyin i, "Be7a, ha77i taani ceeggaas; taani haiqqana gallassaa erikke. ³ Yaaniyo gishshau, ha77i ne shankkatiyo wonddafiyaanne zubbiiyaa ekkada, bazzo ba; baada do7aa taayyo shankkatada, asho ekkada ya. ⁴ Mal77o qumaa, taani dosiyooqaa kattada aatta; hegeenne taani haiqqanaappe kase nena anjjanaassa" yaagiis.

⁵ Ribiqo Yisaaqi ba na7aa Eesawayyo yootiyo wode siyausu. Eesawi do7aa shankkatidi ehaanau bazzo biidoogaappe guyyiyan, ⁶ Ribiqo ba na7aa Yaaqooba, "Ne aawai ne ishaa Eesawa, ⁷ Do7aa shankkata ehaada, taayyo mal77o qumaa taani maanau katta; hegeenne taani haiqqanaappe kasetada, GODAA sinttan nena anjjanaassa' yaagishin taani siyaas. ⁸ Ta na7au, ha77i taani nena azaziyoobaa loittada siya. ⁹ Wudiya garssi baada, naa77u anqqara deeshsha marata tau ekkada ya; ehin taani ne aawaayyo mal77o qumaa i dosiyooqaadan kattana. ¹⁰ Ne aawai miidi haiqqennan kasetidi nena anjjana mala, assi aattaasa" yaagaasu.

¹¹ SHin Yaaqoobi ba aayyiyo Ribiqo, "Ta ishaa Eesawa bollan ikisee de7ees; shin ta bollai liiqo. ¹² Ta aawai tana oiqqi be7ikko shin? Taani a cimmiyoobaa ayyo milatikko, taani anjuwaa gishshaa qanggettaa ta bolli ehaanaakkonne" yaagiis.

¹³ Yaagin a aayyiya a, "Ta na7au, he qanggettai tana gakko. Taani neeyyo yootiyoogaa ootta; baada deeshsha marata tau ekkada ya" yaagaasu.

¹⁴ Biidi ehiidi ba aayeeyyo immiis; immiin a aayyiya mal77o qumaa a aawai dosiyooqaadan kattaasu.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Ribiqo son ba matan de7iya ba baira na7aa Eesawa maayuwa lo77uwa ehaada, ba kaalo na7aa Yaaqooba maizzaasu. ¹⁶ Qassi he deeshshatu calaa a kushiyaanne a liiqo qooriyaa maizzaasu. ¹⁷ Maizzada ba kattido mal77o qumaanne oittaa ba na7aa Yaaqooba kushiyan wottaasu.

¹⁸ Yaatin i ba aawaakko biidi gelidi, "Ta aawau" yaagis.

Yaagin i, "Yee! Ta na7au, neeni oonee?" yaagiis.

¹⁹ Yaagin Yaaqoobi ba aawaa, "Taani ne baira na7aa Eesawa; neeni tana azazidoogaadan taani oottaas; suura; suura uttada, taani shankkaappe ehiidobaa ma; yaatada tana anjja" yaagiis.

†† BERSSAABEHI: Ha sunntaa birshshettai "Caaquwaa Haattaa Ollaa" giyoogaa. (21:31 xeella.)

²⁰ Yaagin Yisaaqi ba na7aa, "Ta na7au, waata eesuwan demmadii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin i, "GODAI ne Xoossai tana maaddiina" yaagiis.

²¹ Yisaaqi Yaaqooba, "Ta na7au, neeni tumu ta na7aa Eesawakonne taani oiqa be7anau ane taakko shiiqa" yaagiis. ²² Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqakko shiiqin oiqqi be7idi, "Ha qalalai Yaaqooba qaalaa; shin kushee Eesawa kushiya" yaagiis. ²³ A kushee a ishaa Eesawa kushiyaadan ikisiyaara de7iyo gishshau, eribeenna; i erennan a anjjiis. ²⁴ A, "Tumu neeni ta na7aa Eesawee?" yaagidi oichchiis.

Yaagin i, "Ee, tanattennee" yaagiis.

²⁵ Yaagin i, "Ta na7au, taani neeni shankkatidobaa maanau haa aatta; maada taani nena anjjana" yaagiis. Yaaqoobi aattin, i miis; qassi i ayyo woine eessaa ehin uyiis.

²⁶ Hegaappe guyyiyan a aawaa Yisaaqi, "Ta na7au, haaya; shiiqada tana yera" yaagiis.

²⁷ Yaaqoobi shiiqidi a yeriis; Yisaaqi a maayuwa singgi siyiiddi, hagaadan yaagidi anjjiis; "Ta na7aa peenoi GODAI anjjido goshshaadan sawees. ²⁸ Xoossai saluwaa akkaanne sa7aa shiccaa, kattaanne ooratta woine eessaa koridi neeyyo immo. ²⁹ Kawotettati neeyyo haarettona; asati neeyyo gulbbatona. Neeni ne ishanttuuyo goda gida; ne aayee zareti neeyyo gulbbatona. Nena qanggiyaagee qanggettidaagaa gido; nena anjjiyaagee anjgettidaagaa gido" yaagiis.

³⁰ Yisaaqi Yaaqooba anjji wurssidoogaappe guyyiyan, Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqa sinttappe kiyaanne Eesawi shankkaappe puttu giis. ³¹ Ikka qassi mal77o qumaa kattidi, ba aawaayyo aattiis. Aattidi a, "Ta aawau, suura; suura uttada, taani shankkatidobaappe ma; yaatada tana anjja" yaagiis.

³² Yaagin a aawaa Yisaaqi a, "Neeni oonee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin i, "Taani ne na7aa, ne baira na7aa Eesawa" yaagiis.

³³ Yisaaqi dagammidi kokkoriiddi; "Yaatin do7aa shankkatidoogaa ekkidi taayyo aattidaagee oonee? Taani ha77i neeni yaana sinttan maada, a anjjaichchaas; tumukka i anjgettidaagaa gidana" yaagiis.

³⁴ Eesawi ba aawaa qaalaa siyido wode, ba qaalaa xoqqu oottidi, daro yibbaata yeehuwaa yeekkiiddi ba aawaa, "Tana anjja; ta aawau, tanakka anjja!" yaagiis.

³⁵ SHin i, "Ne ishahi yiidi cimmiidi, ne anjuwaa ekkirggiis" yaagiis.

³⁶ Eesawi, "A eridi Yaaqooba † sunntida; i tana cim-mishin, hagee naa77antto; i ta bairatettaa ekkiis; qassi ha77i ta anjuwaa ekkiis" yaagiis. Qassi i, "Neeni taayyo anjuwaappe aibanne ashshabeikkii?" yaagidi oichchiis.

³⁷ Oichchin Yisaaqi Eesawa, "Taani a neeyyo goda oottaas; a ishantta ubbaakka a ashkkarata oottaas; qassi taani kattaaninne ooratta woine eessan a minttaas. Yaatin, ta na7au, neeyyo taani ai oottoo?" yaagiis.

† YAAQOoba: Ibraawetto qalan ha sunntai "cimmiis" giyoobaa milatees.

³⁸ Eesawi ba aawaa, “Ta aawau, neeyyo issi anjjo xalaalai de7ii? Ta aawau, tanakka qassi anjja” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Eesawi ba qaalaa xoqqu oottidi yeekkiis.

³⁹ A aawaa Yisaaqi zaaridi, “Ne de7iyoosai ha sa7aa duretettaappe haakkana; saluwaa akkaikka neeyyo wodhdhenna; ⁴⁰ neeni ne bisuwan aqana; neeni ne ishaayyo haarettana. SHin neeni aara eqettiyo wode, a qambaraa ne morggiyaappe olana” yaagiis.

⁴¹ Yaaqooba a aawai anjjido gishshau, Eesawi ba uluwan a morkkiis; i ba wozanan, “Ta aawai haiqqana matiis; taani ayyo kayyotta simmada, ta ishaa Yaaqooba worana” yaagiis.

⁴² SHin Ribiqaa ha ba baira na7aa Eesawa qaalaa siyido gishshau, ba kaalo na7aa Yaaqooba xeesissa ehaada hagaadan yaagaasu; “Ne ishai Eesawi nena woridi haluwaa kessanau halchchees. ⁴³ Hayyanaa ta na7au, taani neeyyo odiyooгаа ootta. Dendda! Denddada Kaaraanen de7iya ta ishaa Laabaanakko baqata!

⁴⁴ Yaadata ne ishaa hanqqoi dochchana gakkanaassi, amarida wodiyaa aara de7ashsha. ⁴⁵ Ne ishai neeyyo hanqqettiyoogaa aggyiyo wodenne, neeni a bolli oottidobaa i baliyo wode, taani kiittada nena yaappe ehiisana. Taani issi gallassi intte naa77aappe mela kiyana koyikke” yaagaasu.

Yisaaqi Yaaqooba Laabaanakko Yeddiis

⁴⁶ Hegaappe guyyiyan Ribiqaa Yisaaqa, “Eesawi ekkido Hiitetu macca naatu gaasuwan taani ta de7uwaa shenetaas; qassi Yaaqoobikka hageetu mala Hiitetu macca naatuppe machcho ekkikko, taani simmi haiqqanau koyais” yaagaasu.

28 Hegaa gishshau, Yisaaqi Yaaqooba xeesidi hagaadan anjjiisinne azaziis; “Kanaane biittaa macca naatuppe neeyyo machcho ekkoppa. ² Dendda! Denddada ne aayee aawaa Baatu7eelakko, Masphphexoomiyaa biitti ba; baada yaappe ne aayee ishaa Laabaana macca naatuppe issinno neeyyo machcho ekka. ³ Ubbaa Danddayiya Xoossai nena anjjo; i nena yeletisso; neeni issi dere asa keena gakkanaassi nena corisso. ⁴ Neeni ha77i betetettan uttido ha biittaa nebbaa oottana mala neeyyoonne ne zerettaayyo Xoossai Abrahaama anjuwaa immo” yaagiis. ⁵ Yaagidi Yisaaqi Yaaqooba yeddiis; yeddin Yaaqoobi Masphphexoomiyaa biitti Laabaanakko biis. Laabaani Yaaqoobanne Eesawa yeliya aayee Ribiqi ishaanne Sooriyaa Baatu7eela na7aa.

Eesawi Hara Maccaasa Gujjidi Ekkiis

⁶ Yisaaqi Yaaqooba anjjidoogaa, yaappe machcho ekkana Masphphexoomiyaa biitti a yeddidoogaa, qassi i Yaaqooba anjjido wode, “Kanaane maccaasa ekkoppa” yaagidi azazidoogaanne, ⁷ Yaaqoobi ba aawaayyoonne ba aayeeyyo azazettidi, Masphphexoomiyaa biitti biidoogaa Eesawi eriis. ⁸ Eesawi hegan Kanaane biittaa maccaasi ba aawaa Yisaaqa ai keenaa iitiyaakko akeekiis. ⁹ Hegaa gishshau Eesawi Abrahaa-

ma na7aa Isimaa7eelakko biidi, a na7iyo Mahilaato ba keettaayetu bolli gujjidi ekkiis. A Nabaayoota michchiyo.

Yaaqoobi Beeteelen Be7ido Aimuwaa

¹⁰ Yaaqoobi Berssaabehappe Kaaraane baanau denddiis. ¹¹ I issi sohuwaa gakkishin awai wullin, yan qammaa aqiis. He sohuwan de7iya shuchchatuppe is-suwaa ekkidi, ba huuphiyan borkkotidi he sohuwan xiskkiis. ¹² I aimo aimottiis; he aimuwan gayye issoi biittan eqqin, ayyo xeerai saluwaa gakkiiyoogan, Xoossaa kiitanchchati gi77ishiininne wodhdhishin be7iis; ¹³ gayyiyaassi bolla xeeran GODAI eqqidi a, “Taani GODAA, ne aawaa Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa. Ha neeni zin77ido biittaa neeyyoonne ne zerettaayyo immana; ¹⁴ Ne zeretta sa7aa shafiyaadan darana; neeni arggoora, arshshoora, huuphessaaranne tohossaara de7iya sohota gakkanau aakkana; sa7aa bollan de7iya asai ubbai ne baggaaranne ne zerettaa baggaara anjjettana. ¹⁵ Taani nenaara de7ais; neeni biyoosa ubban taani nena naagana; qassi taani nena ha biitti guyye zaarada ehaana; taani neeyyo oottana giidoogaa oottana gakkanaassi nena yeggikke” yaagiis.

¹⁶ Yaaqoobi xiskkuwaappe beegottido wode, “GODAI tuma ha sohuwan de7ees; taani erabeikkeppe attin” yaagiis. ¹⁷ I yayyidi, “Ha sohoi aiba yashshii! Ha sohoi Xoossaa keettappe attin, ainne harasaa gidenna; hagee saluwaa pengge” yaagiis.

¹⁸ Wonttetta gallassi maallado guuran Yaaqoobi denddidi, ba borkkotido shuchchaa ekkidi, tuussadan essidi, Xoossaaayyo dummayanau a bolli zaitiyaa tigiis. ¹⁹ Yaaqoobi he sohuwaa Beetele † giidi xeesiis. SHin he katamai hegaappe kase Looza geetettees.

²⁰ Yaaqoobi hagaadan yaagidi shiiqettiis; “Ta aawaa soo taani saro simmana mala Xoossai tanaara gidikko, taani biyo ha buussan tana naagikkonne tau miyo qumanne maayiyo maayo immikko, GODAI ta Xoossaa gidana; ²² taani tuussadan essido ha shuchchai Xoossaa keetta gidana. Neeni tau immiyoobaa ubbaappe tammaappe issuwaa taani neeyyo immana” yaagiis.

Yaaqoobi Laabaana Soo Gakkiis

29 Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi denddidi biidi, arshsho bagga asatu biitti gakkiiis. ² Gakkidi issi haattaa ollai dembban de7iyaagaa be7iis; heezzu dorssaa wudeti qassi he ollaa matan zin77idosona. Aissi giikko, wude ubbai haattaa uyiyo he ollaappe. He haattaa ollaa doonan de7iya shuchchai gita. ³ Dorssaa wude ubbai hegan dagattido wode, he wudiyaa heemmiyaageeti haattaa ollaa doonaappe he shuchchaa gondorssidi dorssaa ushshoosona. Ushshidi he shuchchaa ollaa doonan zaaridi wottoosona.

⁴ Yaaqoobi eta, “Ta ishato, intte auppe yiidetii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin, “Nuuni Kaaraaneppe yiida” yaagidosona.

† BEETELE: Ha sunntaa birshshettai “Xoossaa keettaa” giyoogaa.

⁵ Yaagin i, “Naakoora na7aa na7aa Laabaana intte ereetiyye?” yaagiis.

Yaagin, “Ee, a eroos” yaagidosona.

⁶ Yaaqoobi eta, “I lo77o de7ii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin, “Ee, lo77o; a na7iyo Raaheelo dorssaa ekkada yiyaaro hanno be7a” yaagidosona.

⁷ Yaagin Yaaqoobi eta, “Be7ite; awai ha77i xoqqan de7ees; wudiyaa mehee soo shiiqiyo wodee biron gakkiiichhibeenna; dorssaa ha77i ushshi efiidi, heem-mite” yaagiis.

⁸ SHin eti, “Wude ubbai shiiqana gakkanaassinne, shuchchaa haatta ollaa doonaappe gondorssana gakkanaassi, nuuni ushshanau danddayokko. Hegaappe guyyiyan, nuuni dorssaa ushshana” yaagidosona.

⁹ I biron haasayishin, Laabaana na7iyaa Raaheela ba aawaa dorssata laagga ekkada gakkaasu; aissi giikko, a dorssa henttanchchiyo. ¹⁰ Yaaqoobi ba aayee ishaa Laabaana na7iyo Raaheelo be7ido wodenne, ba aayee ishaa Laabaana dorssaa be7ido wode, biidi ollaa doonaappe shuchchaa gondorssiis; gondorssidi ba aayee ishaa dorssata haattaa ushshiis. ¹¹ Yaaqoobi Raaheelo yeridi, ufaissau ba qaalaa xoqqissidi yeekkiis.

¹² Yaaqoobi iyyo aawaa dabbonne Ribiqee na7aa gidiyoo-gaa Raaheeliyyo yootiis. Hegaa gishshau a woxxa baada ba aawaayyo yootaasu.

¹³ Laabaani ba michchee na7aa Yaaqooba woriyaa siyidosaarakka, aara gaittanau woxxiis. A idimmi yeridi, ba soo efiis. Yan Yaaqoobi hanidabaa ubbaa Laabaanayyo yootiis. ¹⁴ Yootin Laabaani a, “Neeni tumu ta ashonne ta suutta” yaagiis. Yaaqoobi aara issi agina kumettaa uttiis.

Yaaqoobi Raaheeli Gishshaunne Liyi Gishshau Laabaanassi Oottiis

¹⁵ Hegaappe guyyiyan Laabaani a, “Neeni taayyo dabbo gidido gishshau, tau coo mela oottuuteeyye? Ane neeyyo ai qanxxanau bessiyaakko taayyo yoota” yaagiis. ¹⁶ Laabaanayyo naa77u macca naati de7oosona; bairee sunttai Liyo, kaaleege Raaheelo. ¹⁷ Liya aifiyaara cuca; shin Raaheela yallisanne puulanchcha.

¹⁸ Yaaqoobi Raaheelo siiqidi a, “Taani ne kaalo na7ee Raaheeli gishshau neeyyo laappun laittaa oottana” yaagiis.

¹⁹ Yaagin Laabaani, “O hara asau immanaappe neeyyo immiyoogee lo77o; neeni tanaara hagan de7a” yaagiis. ²⁰ Hegaa gishshau Yaaqoobi Raaheelo ekkanau laappun laittaa oottiis; shin i o siiqiyo gishshau, ayyo amarida gallassa milatiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan Yaaqoobi Laabaana, “Ta machchiyo tau imma; ta wodeenne polettiis; taani o ekkanau koyais” yaagiis. ²² Hegaa gishshau Laabaani hegan de7iya asaa ubbaa xeesidi, bullachchaa kessiis. ²³ SHin sa7ai qammin, i ba na7iyo Liyo efiidi Yaaqoobau immiis. Immin Yaaqoobi o ekkiis. ²⁴ Qassi Laabaani ba ashkkariyo Zilppo ba na7ee Liyissi danggiriixe gidanaadan immiis.

²⁵ Sa7ai wonttin xeelliyo wode, hekko Liyo! Yaanin Yaaqoobi Laabaana, “Hagee neeni ta bolli oottidoogee aibee? Taani neeyyo oottidoi Raaheeli gishshassa gidenneeyye? Tana aissi cimmedii?” yaagiis.

²⁶ Yaagin Laabaani a, “Nu biittan bairiyaa de7ishin, kaaliyo azinau immiyoogee woga gidenna. ²⁷ He mishi-ratettaa saaminttaa wurssa; qassi kaalotiyaarokka nuuni neeyyo immana; hegaappe guyyiyan, hara laappun laittaa taayyo oottaasa” yaagiis.

²⁸ Yaaqoobi hegaadan hanidi he saaminttaa wurssiis; hegaappe guyyiyan, Laabaani ba na7iyo Raaheelo ayyo immiis. ²⁹ Qassi Laabaani ba ashkkariyo Baalo ba na7ee Raaheelissi danggiriixe gidanaadan immiis.

³⁰ Yaaqoobi Raaheelokka ekkiis. Raaheelo Liyippe aatti-di siiqiis. Hara laappun laittaa Laabaanayyo oottiis.

Yaaqoobassi Naati Yelettidosona

³¹ GODAI Liya siiqettabeennaagaa be7idi, iyyo yeliyo uluwaa dooyiis; shin Raaheela maine. ³² Liya shahaarada attuma na7aa yelaasu. A sunttaanne Roobeela † sunttaasu; aissi giikko a, “GODAI ta metuwaa be7iis; ha77i tumu tana ta azinai siiqana” yaagaasu.

³³ A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, “GODAI taani siiqettabeennaagaa siyido gishshau, taayyo hagaakka gujjiis” yaagada, a Simoona †† sunttaasu.

³⁴ A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, “Taani ayyo heezzu attuma naata yelido gishshau, ta azinai ha77i tanaara waaxettana” yaagada, a Leewa ‡ sunttaasu.

³⁵ A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, “Hachchiigan taani GODAA galatana” yaagaasu. Hegaa gishshau a Yihudaa †† sunttaasu. Hegaappe guyyiyan yeluwaa essaasu.

30 Raaheela Yaaqoobau naata yelabeennaagaa be7ido wode, ba michchiyo qanaataasu; hega gishshau Yaaqooba, “Tau naata imma; hegee xayikko, taani haiqqana” yaagaasu.

² Yaagin Yaaqoobi Raaheelo hanqqettidi, “Tana neeyyo yelo diggida Xoossaa gaadiiyye?” yaagiis.

³ Yaagin a, “Ta danggiriixiyo Baalo hinno be7a; a ta gishshaa yelana mala neeni o ekka; yaatobare i baggaara taanikka na7aayo gidana” yaagaasu. ⁴ Ba danggiriixiyo Baalo machcho ootti ekkana mala, ayyo immaasu; immin Yaaqoobi o ekkiis. ⁵ Baala shahaarada attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu. ⁶ Yaatin Raaheela, “Xoossai taassi daannatiis; ta woosaakka siyidi, tau attuma na7a immiis” yaagaasu. Hegaa gishshau a Daana sunttaasu.

⁷ Raaheeli danggiriixiyaa Baala haranttuwaa shahaarada, Yaaqoobayyo naa77antto attuma na7aa yelaasu. ⁸ Yelin Raaheela, “Taani ta michcheera

† ROOBEELA: Ha sunntaa birshshettai “Hashshu! Attuma na7aa!” woikko “Ta metuwaa be7iis” giyoogaa. †† SIMOONA: Ha sunntaa birshshettai “Siyiis” giyoogaa. ‡ LEEWA: Ha sunntaa birshshettai “Waaxettana” giyoogaa. †† YIHUDDA: Ha sunntaa birshshettai “Galataa” giyoogaa.

wolqqaama baaxiyaa baaxetada xoonaa" yaagaasu. Hegaa gishshau a Nifftaaleema † sunttaasu.

⁹ Liya baayyo yeloi eqqidoogaa be7ada, ba danggiriixiyo Zilppo efaada Yaaqoobi o machchana mala immaasu. ¹⁰ Liyi danggiriixiyaa Zilppa attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu. ¹¹ Liya, "Laa hagee aiba lo77o qaadee!" yaagaasu. Hegaa gishshau Gaada †† sunttaasu.

¹² Liyi danggiriixiyaa Zilppa Yaaqoobau naa77antto attuma na7aa yelaasu. ¹³ Yelin Liya, "Taani ai keenaa ufaiittiyaanaashsha! Maccaasai tana ufaiittiyaaro gaana" yaagaasu. Hegaa gishshau a Aseera ‡ sunttaasu.

¹⁴ Gisttiyaa cakkiyo aginan Roobeeli gade biidi, inkkoyiyaa giyo timaatiime milatiya teeraa demmidi, ba aayee Liyissi ehiis. Raaheela Liyo, "Ne na7aa inkkoyiyaappe taayyo imma" yaagaasu.

¹⁵ SHin Liya, "Ta azinaa neeni wotta ekkidoogee gidennan ixxin, qassi ta na7aa inkkoyiyaa ekkutee?" yaagaasu.

Yaagin Raaheela, "Yaanikko, ne na7aa inkkoyiyaa gishshau Yaaqoobi hachchi qammaa nenaara aqo" yaagaasu.

¹⁶ He gallassa omarssi Yaaqoobi bazzoppe yiido wode, Liya a mokkanau kiyada a, "Neeni tanaara aqana koshshees; aissi giikko, taani ta na7aa inkkoyiyan nena keruu ekkachchaas" yaagaasu. Hegaa gishshau i he gallassa qammi iira aqiis.

¹⁷ Xoossai Liyi woosaa siyiis; siyin a shahaarada, ichchashantta attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu.

¹⁸ Yelin Liya, "Taani ta danggiriixiyo ta azinaassi immido gishshau, Xoossai hegaa keruu taayyo qanxxiis" yaagaasu. Hegaa gishshau a Yisaakoora †† sunttaasu.

¹⁹ Liya haranttuwaakka shahaarada, usuppunta attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu. ²⁰ Liya, "Xoossai tau al77o imotaa immiis; taani ta azinaayyo usuppun naata yelido gishshau, ha77i i tana bonchchana" yaagaasu. Hegaa gishshau a Zaabiloona †† sunttaasu.

²¹ Hegaappe guyyiyan issi macca na7iyo yelaasu; yelada o Diino sunttaasu.

²² Xoossai Raaheelo hassayiis; i woosaa siyidi i yeliyo uluwaa dooyiis. ²³ A shahaarada attuma na7aa yelaasu; yelada, "Xoossai ta yeellaa qucciis. ²⁴ GODAI tau hara attuma na7akka gujjeerenneeshsha" yaagaasu. Hegaa gishshau a Yooseefa ††† sunttaasu.

Yaaqoobi Laabaanaara Damoozan Palamettiis

²⁵ Raaheela Yooseefa yelidoogaappe guyyiyan, Yaaqoobi Laabaana, "Taani ta aawaa biitti simmana mala, tana moissa. ²⁶ Taani eta gishshau neeyyo oottido ta maccaasatanne ta naata hamma; taani baana;

† NIFTTAALEEMA: Ha suntaa birshshettai "Baaxiyaa" giyoogaa.
†† GAADA: Ha suntaa birshshettai "Lo77o qaada" giyoogaa. ‡ ASEERA: Ha suntaa birshshettai "Ufaissa" giyoogaa. †† YISAAKOORA: Ha suntaa birshshettai "Keraa qanxxees" giyoogaa. †† ZAA-BILOONA: Ha suntaa birshshettai "Bonchchuwaa" giyoogaa. ††† YOOSEEFA: Ha suntaa birshshettai "Gujja" woikko "qucciis" giyoogaa.

aissi giikko, taani neeyyo ai keena ooso oottidaakko neeni eraasa" yaagiis.

²⁷ SHin Laabaani a, "Taani neeyyo issibaa odais; GODAI ne gaasuwan tana anjjidoogaa taani be7aas. ²⁸ Ne damoozaa tau oda; taani neeyyo a qanxxana" yaagiis.

²⁹ Yaagin Yaaqoobi, "Taani neeyyo waata oottidaakko, ne meheekka waani yelettidaakko neeni eraasa.

³⁰ Taani yaanaappe kase neeyyo de7iya guuttai ha77i keehi dariis; GODAI nena taani aadhdhidosan ubban anjjiis. SHin ha77i, taani ta so asau oottanai audee?" yaagiis.

³¹ Yaagin Laabaani, "Taani neeyyo ai immoo?" yaagidi a oichchiis.

Oichchin Yaaqoobi, "Tau ainne immoppa; shin neeni taayyo issibaa oottikko, taani ne wudiyaa qassikka heemmananne naagana. ³² Taani hachchi ne wudiyaa ubbaa giddoora aadhdhana; hegan ne dorssaappe punccariyaa woikko gazzaa ubbaa, kareta dorssa mara ubbaanne deeshshaappe gazzaanne punccariyaa ubbaa taani shaakkana; eti ta damooza gidana. ³³ Hegaa gishshau ta xillotetta neeni taayyo qanxxido damoozaa qoodanau sinttappe yiyo wode, taayyo markkattana; ta deeshshaappe gazza woikko punccare gidennabi woikko kareta gidenna ai dorssa marinne ta matan beettikko, wuuqettidabaadan qoodettana" yaagiis.

³⁴ Yaagin Laabaani, "Maayaas; neeni giidoogaadan gidobai" yaagiis. ³⁵ SHin he gallassan Laabaani kalaade woikko gazza gidida attuma deeshshaa ubbaa, punccare woikko gazza gidida macca deeshshaa ubbaa, bootta gidida ubbaanne kareta dorssa mara ubbaa kessidi, ba attuma naata henttiis. ³⁶ Yaatidi he wudiyaara heezzu gallassa ogiyaa Yaaqoobappe haakkidi biis. SHin Yaaqoobi attida Laabaana wudiyaa heemmiis.

³⁷ Yaaqoobi deeshsha loomiyaappe, gumariyaappenne xanqqarssaappe qayye gatimaa kessidi, poquwaa poqqi poqqidi, giddo bootta zawaa qaaridi gazzayiis. ³⁸ Wudee haattaa uyanau yiyo soho ubban, wonggiriyan, wudiyaa sinttan poqqido gatimata wottiis. Orggiyau eqqidaageeti haattaa uyanau yiidi, ³⁹ he gatimatu sinttan birasettidosona; birasettidi eti kalaade, punccarenne gazza marata yelidosona. ⁴⁰ Yelin Yaaqoobi marata wudiyaappe shaakkidi dumma wottiis; attida wudiyaa kalaadenne kareta gidiyaa Laabaana mehiyaa sintti zaariis. Yaatidi baayyo wudiyaa dummayiis; Laabaana mehetuura eta gatibeenna.

⁴¹ Gooba maccaageeti orggiyau eqqiyo wode audenne, eti he gatimatu matan birasettana mala, Yaaqoobi he gatimata haattaa wonggiriyan, mehetu sinttan wottes. ⁴² SHin meheti laafa gidikko, eta sinttan gatimata wottenna. Hegaa gishshau laafiya meheti Laabaanabaa gidin, goobiyaageeti Yaaqoobabaa gididosona. ⁴³ Hagaadan hanidi, Yaaqoobi keehi daro duretidi, daro wudiyaa, macca ashkkaratanne attuma ashkkarata, daro gaameelatanne hareta haariis.

Yaaqoobi Laabaanappe Baqatidi Biis

31 Yaaqoobi Laabaana naati bana, "Yaaqoobi nu aawaabaa ubbaa ekkiichchiis; ha aquwaa ubbaa nu aawaabaappe demmiis" giyoogaa siyiis. ² Yaaqoobi Laabaana som77oi baayyo kaseegaa mala gidennaagaa be7iis.

³ He wode GODAI Yaaqooba, "Neeni ne aawatu biitti, ne dabbotukko guyye simma; taani nenaara gidana" yaagiis.

⁴ Yaagin Yaaqoobi Raaheelonne Liyo ba wudee de7iy-oosaa dembbaa yaana mala kiittidi xeesiis. ⁵ I eta, "Intte aawaa som77oi taayyo kaseegaa mala gidennaagaa taani be7ais; shin ta aawaa Xoossai tanaara de7ees. ⁶ Taani ta wolqqa ubban intte aawaayyo ootti-doogaa intte ereeta; ⁷ shin intte aawai tana cimmidi, ta damoozaa tammutoo laammiis. Gidikkonne Xoossai tana i qohennaadan diggiis. ⁸ I, 'Puncareti ne damooza gidana' gin, wude ubbai punccariyaa yeliis; qassi i, 'Kalaadeti ne damooza gidana' gin, wude ubbai kalaadiyaa yeliis. ⁹ Xoossai hagaadan intte aawaa mehiyaa wotti ekkidi tau immiis.

¹⁰ "Meheti orggiyau eqqiyo aginan, taani issi aimo aimottaas; he aimuwan taani xeelliyo wode, wudiyaa birassiya deeshsha orggeti kalaade, punccarenne gazza. ¹¹ Xoossaa kiitanchchai aimuwan tana, 'Yaaqoobaa' yaagiis; yaagin taani, 'Yee' yaagada koyaas. ¹² Koyin tana i, 'Xoqqu gaada wudiyaa birassiya deeshsha orgge ubbaa kalaadiyaa, punccariyaanne gazzaa be7a; aissi giikko, Laabaani ne bolli oottiyoobaa ubbaa taani be7aas. ¹³ Neeni essido shuchchaa tiyada, taayyo shi-iqettido Beetele Xoossai tana. Ha77i dendda! Denddada ha biittaappe kiya; kiyada guyye ne yeleta biitti simma' yaagiis" yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Raaheelanne Liya hagaadan yaagidi zaaridosona; "Nu aawaabaappe nuna gakkanaabi aibee? ¹⁵ I nuna allagadan xeellees gidennee? I nuna baizzi ekkiis; baizzidi ekkidobaakka mi xaissiis. ¹⁶ Xoossai nu aawaappe wotti ekkido aqo ubbai tumukka nubaanne nu naatuba. Hegaa gishshau Xoossai neeyyo odidobaa ubbaa ootta" yaagidosona.

¹⁷ Yaagin Yaaqoobi Kanaane biittan de7iya ba aawaa Yisaaqakko baanau denddiis; i ba naatanne ba keetaayeta gaameelaa togissiis; wude ubbaa baappe sinttaara laaggidi, Masphexoomiyan de7iiddi i shi-ishshido aqo ubbaa ekkidi biis. ¹⁹ Laabaani ba dorssatu ikisiyaa qanxxanau biichchidaashin, Raaheela ba aawaa so misileta wuuqqaasu. ²⁰ Qassi Yaaqoobi Sooriyaa Laabaanayyo ba baqatiyoogaa odennan cimmiis. ²¹ I baayyo de7iyaabaa ubbaa ekkidi baqatiis; baqatidi Efiraaxiisa SHaafaa pinnidi, Gala7aade giyo gezziyaakko simmidi biis.

Laabaani Yaaqooba Kaalliis

²² Heezantta gallasan, Laabaani Yaaqoobi baqati biichchidoogaa siyiis. ²³ Ba dabbota banaara ekkidi, laappun gallassa ogiyaa Yaaqooba geeduwaa kaalliid-

di, Gala7aade gezziyan a gakkiiis. ²⁴ He wode Xoossai qammi Sooriyaa Laabaanakko aimuwan yiidi a, "Neeni Yaaqooba bolli iita gidin, keha gidin, ainne haasayennaadan nena era!" yaagiis. ²⁵ Laabaani gakkiyo wode, Yaaqoobi Gala7aade gezziyan dunkkaanidi uttiis; qassi Laabaaninne a dabboti yan dunkkaanidosona.

²⁶ Hegaappe guyyiyan Laabaani Yaaqooba, "Neeni hagaadan aissi oottadii? Neeni tana cimmada, ta macca naata olan omoodettidabaadan laaggada kessadasa. ²⁷ Neeni aissi qosan taappe kessa ekkada, tana cimmadii? Taani nena ufaissaaninne yettan, karaabiyaaninne diittan moissana mala taayyo aissi odabeikkii? ²⁸ Neeni harai atto, ta naatu naatanne ta macca naata taani yera ekkenna mala diggadasa.

Neeni eeyyabaa oottadasa. ²⁹ Taani nena genanau tau wolqqai de7ees; shin ne aawaa Xoossai zino qammi tana, 'Yaaqooba bolli iita gidin, keha gidin, ainne haasayennaadan nena era!' yaagidi taayyo yootiis. ³⁰ Ha77i gidikkonne, neeni ne aawaa soo baanau keehi laamotido gishshau kiyadasa. SHin ta so misileta neeni aissi wuuqqadii?" yaagiis.

³¹ Yaaqoobi Laabaana, "Neeni ne naata taappe wolqqan wotta ekkanaakkonne gaada qoppido gishshaunne yayyido gishshau, hagaadan oottaas. ³² SHin ne so misileta oiqqida asa oonanne neeni demmikko, he urai siifetto! Nebaa gididabi ta matan beettikko, nu dabbotu sinttan koya; koyada, nebaa gidikko ekka" yaagiis; aissi giikko, Yaaqoobi Raaheela he so misileta wuuqqidoogaa eribeenna.

³³ Hegaa gishshau Laabaani Yaaqooba dunkkaane giddo, Liyi dunkkaane giddonne naa77u kaadumatatu dunkkaane giddo geliis; shin ainne demmibeenna. Liyi dunkkaaniyaappe kiyidi, Raaheeli dunkkaaniyaa geliis. ³⁴ Raaheela so misileta ekkada, gaameelaa kooraa garssan qosada, a bolli uttaasu. Laabaani dunkkaaniyan de7iyaabaa ubbaa patipannidi koyiis; shin ainne demmibeenna. ³⁵ Raaheela ba aawaa, "Ta godau, tana hanqqettoppa; taani neeyyo eqqana danddayikke; taayyo kushe qitai yi uttiis" yaagaasu. I koyiis; shin so misileta demmibeenna.

³⁶ Yaaqoobi Laabaana hanqqettidi woqqasiis; Yaaqoobi Laabaana, "Taani ai mooridanaa? Hagaa neeni tana kaallanau, taani oottido nagari aibee?

³⁷ Ha77i neeni ta miishsha ubbaa patipannada koyadasa; ne so miishshappe ai demmadii? Eti nu naa77aa gidduwan pirddana mala, ta dabbotu sinttaaninne ne dabbotu sinttan hagan wotta.

³⁸ "Taani nenaara laatamu laittaa kumettaa de7aas; ne dorssaikka ne deeshshaikka aucayibeenna; woikko ne wudiyaaappe galssaa mabeikke. ³⁹ Do7ai mentti-doogaanne neeyyo ehabeikke; shin heгаа tanan qoodaas. Gallassi wuuqettidabaa woikko qammi wu-uqettidabaa tana qanxxissadasa. ⁴⁰ Gallassa suuloj, qamma kinchchoi tana qohiis; xiskkoi taappe xayiis.

⁴¹ Taani hagaadan ne son laatamu laittaa de7aas; tammanne oiddu laittaa ne naa77u macca naatu gishshaunne usuppun laittaa ne wudiyaa gishshau neeyyo oottaidda de7aas; shin neeni ta damoozaa

tammutoo laammadasa. ⁴² Ta aawaa Xoossai, Abrahaama Xoossai, Yisaaqi Yayyidoogee tanaara gidibeennabaa gidiaakko, siree bannan neeni tana mela kushe kessa yeddadasa; shin Xoossai ta tugaanne ta kushiya oosuwa be7idi, zino qammi nena seeriis" yaagiis.

Yaaqoobinne Laabaani Maacettido Maachchaa

⁴³ Yaagin Laabaani Yaaqooba, "Maccaasati ta macca naata; naatika ta naata; wudeekka ta wudiyaa; neeni be7iyo ubbai taagaa. Hachchi ha macca naatu taageetu bollinne eti yelido naatu bolli ai oottanau dand-dayiyaanaa? ⁴⁴ Ha77i haaya; neeninne taani maachchaa maacettoos; hegee neepenne taappe gidduwan markka gido" yaagiis.

⁴⁵ Hegaa gishshau Yaaqoobi issi shuchchaa ekkidi tuussadan essiis. ⁴⁶ Essidi i ba dabbota, "SHuchchaa shiishshite" yaagiis; yaagin eti shuchchaa shiishshidi keelidosona; he keelaa lanqqen miidosona. ⁴⁷ Laabaani he keelaa, Yigaari-Sahaaduta giidi sunttiis; qassi Yaaqoobi a Gal77eeda giidi sunttiis. ⁴⁸ Laabaani, "Ha keelai neepenne taappe gidduwan hachchi markka" yaagiis. Hegaa gishshau a sunttai Gal77eeda geetettiis.

⁴⁹ Qassi i he shuchchaa tuussaa Mixiphpha ^{††} giidi sunttiis; aissi giikko, Laabaani, "Nuuni issoi is-suwaappe haakkidi de7iyo wode, GODAI ne gidduwaaninne ta gidduwan gididi naago. ⁵⁰ Neeni ta macca naata naaqqikko, woikko neeni ta macca naatu bolli hara maccaasata ekkikko, nunaara ha77i ooninne bannabaa gidikkonne ne gidduwaaninne ta gidduwan Xoossai markka gidyoogaa hassaya" yaagiis.

⁵¹ Laabaani qassikka Yaaqooba, "Keelettida shuchchai hageeho; qassi taani ne gidduwaaninne ta gidduwan essido shuchchaa tuussai hageeho. ⁵² Taani ha keelaappe nena genanau neekko kanttennaadan, neenikka tana genanau ha keelaappenne ha shuchchaa tuusaappe kanttennaadan, ha keelainne ha shuchchaa tuussai markka. ⁵³ Abrahaama Xoossai, Naakoora Xoossai, eta aawaa Xoossai, nu gidduwan i pirddo" yaagiis. Yaagin Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqi Yayyidoogaa sunttan caaqqiis. ⁵⁴ Yaaqoobi deriyaa bol-lan yarshshuwaa yarshshiis; ba dabbotakka qumaa maanau xeesiis. Eti miidi deriyaa bollan aqidosona.

⁵⁵ Wonttetta gallassi guuran Laabaani denddidi, ba naatu naatanne ba macca naata yeriis; qassi eta anjjii-is. Anjjidi, ba soo simmiis.

Yaaqoobi Eesawaara Gaittanau Giigiis

32 Yaaqoobi denddidi ba ogiyaa biishin, Xoossaa kiitanchchati aara gaittidosona. ² Yaaqoobi eta be7ido wode, "Hagee Xoossai aqiyooosaa" yaagidi, he sohuwaa Maahinaima [‡] giidi sunttiis.

[†] Yigaari-Sahaadutanne Gal77eeda: Ha Aramaisxxenne Ibraisxxe sunttata birshshettai "Markkatu keelaa" giyoogaa. ^{††} MIXIPHPHA: Ha sunttaa birshshettai "Naagiyooosaa" giyoogaa. [‡] MAAHINAIMA: Ha sunttaa birshshettai "Naa77u citai aqiyooosaa" giyoogaa.

³ Yaaqoobi Se7iira giyoosan, Eedooma biittan de7iya ba ishaa Eesawakko kiitaa baappe sinttau kiittiis. ⁴ I eta hagaadan yaagidi azaziis; "Intte ta godaa Eesawayyo gaanabai haggaa; 'Ne ashkkarai Yaaqoobi, "Taani Laabaana matan de7aidda hanno gakkanaassi gam77aas. ⁵ Taayyo miizzainne haree, dorssainne deeshshai, attuma ashkkaratinne macca ashkkarati de7oosona; ha77i taani ha kiitaa ta godaa sinttan nashettana mala kiittaas" yaagiis' yaagite" yaagiis.

⁶ Kiitettidaageeti Yaaqoobakko simmidi a, "Nuuni ne ishaa Eesawakko biida; ha77i i qassi nenaara gaittanau yees; aaranne oiddu xeetu asai de7ees" yaagidosona.

⁷ Yaagin Yaaqoobi yayyidi batibatiis; banaara de7iya asaa naa77u citan shaakkiis; qassi ba dorssaa, deeshshaa, miizzaanne gaameelaa naa77u citan shaakkiis. ⁸ I, "Eesawi yiidi issi citaa oliyaabaa gidikko, attida citai kessi ekkikkonne" yaagidi qoppiis.

⁹ He wode Yaaqoobi hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, ta aawaa Abrahaama Xoossau, tana, 'Ne biitti, ne dabbotukko simma; taani neeyyo lo77obaa oottana' giidaagoo, ¹⁰ neeni ne ashkkaraayyo oottido kehatettaunne tumatettau ubbau taani bessennaagaa. Taani ha Yorddaanoosa SHaafaa pinnido wode, taayyo issi xam77a xalaalai de7ees; shin ha77i taani naa77u cita gidaas.

¹¹ Taani nena woossais; ta ishaa Eesawa kushiyaappe tana ashsha; aissi giikko, i yiidi, tananne aayeta eta naatuura xaissanaakkonne gaada yayyaas. ¹² SHin neeni tana, 'Taani neeyyo tumu lo77obaa oottana; taani ne zerettaanne qoodanau danddayettenna abbaa shafiyaa keena oottana' giidoogaa qoppa" yaagiis.

¹³ He gallassa qammi i yan aqiis; bau de7iyaabaa ubbaappe ba ishaa Eesawayyo immiyoobaa qoridi kessiis; ¹⁴ i kessidoogeeti naa77u xeetu macca deeshshatanne laatamu deeshsha orggeta, naa77u xeetu macca dorssatanne laatamu dorssa orggeta, hasttamu xanttiya gaameelata eta maratuura, oitamu macca miizzata, tammu korima boorata, laatamu macca haretanne tammu attuma haretta. ¹⁶ Hageeta wudiyaa wudiyaa shaakkidi, ba ashkkaratu kushiyaan wottidi, ba ashkkarata, "Taappe sinttau biidi, wudiyaa wudiyaaappe haahuwan haahuwan laaggite" yaagiis.

¹⁷ Sinttan kaalettiyaagaa, "Ta ishai Eesawi nenaara gaittidi nena, 'Neeeni oossee? Neeeni awa bai? Ne sinttan de7iya mehe ubbai oossee?' yaagidi oichchiyaabaa gidikko, ¹⁸ neeni ayyo, 'Hageeti ne ashkkaraa Yaaqoobassa; eti ta godaa Eesawayyo immanau yeddi-doogeeta; qassi ikka nuuppe guyyeera yees' yaaga" yaagidi azaziis.

¹⁹ Qassi i naa77antta heezanttanne wudiyaa kaalliya harata ubbata hagaadan azaziis; "Intte Eesawaara gaittiyo wode, hannidenkka geeta; ²⁰ 'Ne ashkkaraa Yaaqoobi nuuppe guyyeera yees' geennan aggoppite" yaagiis. Aissi giikko i, "Taani taappe sinttau immanau kiittidoban a doshissana; ooni erii, hegaappe guyyiyan taani aara gaittiyo wode, i tana mokki ekkanaakkonne" yaagidi qoppiis. ²¹ Hegaa gishshau ba immiyoobaa

baappe sinttau yeddiis. SHin i ba huuphen he gallassi qammi yan aqiis.

Yaaqoobi Xoossaara Baaxetiis

²² He gallassi qammi Yaaqoobi denddidi, ba naa77u keettaayeta, ba naa77u kaadumatatanne ba naata tammanne isiineta ekkidi, Yaabooqa giyo pinuwaa gakkiiis; i eta shaafaa pinttiis; bau de7iyaabaa ubbaakka pinttidi yeddiis; ²⁴ shin Yaaqoobi barkka attiis.

He wode issi asi sa7ai wonttana gakkanaassi aara baaxetiis. ²⁵ He asi a xoonanau danddayibeennaagaa be7ido wode, Yaaqoobayyo bulxxiyaa meqettaa bochchiis; bochchin a bulxxiyaa meqettaa kiya wodhdhiis. ²⁶ Yaatin bitanee a, "Sa7ai wonttido gishshau, tana yedda" yaagiis.

SHin Yaaqoobi a, "Neeni tana anjjennan taani nena yeddikke" yaagiis.

²⁷ Yaagin bitanee a, "Ne sunttai oonee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin i, "Yaaqooba" yaagidi zaariis.

²⁸ Yaagin bitanee a, "Hagaappe sinttau ne sunttai Israa7eela † geetettoppe attin, Yaaqooba geetettoppo; aissi giikko, neeni Xoossaranne asaara baaxetada xoonadasa" yaagiis.

²⁹ Yaaqoobi a, "Ne sunttai oonee?" yaagidi oichchiis.

SHin bitanee, "Neeni ta sunttaa aissi oichchai?" yaagiis; yaagidi a anjjiis.

³⁰ Hegaa gishshau Yaaqoobi he sohuwaa PHinii7eela †† giidi sunttiis; aissi giikko i, "Taani Xoossaa baazzan xeellaas; gidikkonne taani paxa attaa" yaagiis. ³¹ I PHinii7eelappe denddiyo wode, a bolli xalqqee doliis. I ba bulxxiyaa meqettaa gishshau wobbees. ³² Yaaqooba bulxee ashuwaa matan boshettido gishshau, Israa7eela asai mehiyaa bulxxiyaa ashuwaa hachchi gakkanaassikka meenna.

Yaaqoobi Eesawaara Gaittiis

33 Yaaqoobi xoqqu gi xeellidi, Eesawi ba oiddu xeetu asaara yiyaagaa be7iis. Hegaa gishshau naata Liyissi, Raaheelissinne naa77u kaadumatatussi shaakkiiis. ² Kaadumatatanne eta naata sinttan, Liyonne i naata eta geedduwan, Raaheelonne Yooseefa wurssettan wottiis. ³ SHin i ba huuphen sinttau aadhdhidi, ba ishaakko matiiddi, sa7aa gakkii gakkidi laapputon ziggiiis.

⁴ SHin Eesawi aara gaittanau woxxiidi, a qooriyaa qoommidi yeriis. Eti yeekkidosona. ⁵ Yaatin Eesawi xoqqu gi xeellidi, maccaasatanne naata be7iis; be7idi i, "Ha nenaara de7iyaageeti oonee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Yaaqoobi, "Eti Xoossai ne ashkkaraayyo kehatettan immido naata" yaagiis. ⁶ Yaagin kaadumatati bantta naatuura shiiqidi ziggidosona. ⁷ Hegaappe guyyiyan, Liyanne i naati yiidi ziggidosona; wurssettan Yooseefinne Raaheela yiidi ziggidosona.

† ISRAA7EELA: Ha sunttaa birshshettai "Xoossaara baaxetiis" giyoogaa. †† PHINII7EELA: Ha sunttaa birshshettai "Xoossaa som77uwaa" giyoogaa.

⁸ Eesawi, "Ha sinttan tanaara gaittida wudee ubbai qassi aibee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin i, "Ta godau, hegee taani ne sinttan nashetanaassa" yaagiis.

⁹ SHin Eesawi, "Ta ishau, taayyo daroi de7ees; nebai neessa gido" yaagiis.

¹⁰ Yaagin Yaaqoobi, "CHii, ha77i taani ne sinttan nashettidabaa gidikko, ha taani immiyooogaa taappe ekka. Neeni tana mokka ekkido gishshau, taani ne som77uwaa be7iyooogee Xoossaa som77uwaa be7iyooogaa mala. ¹¹ Taani neeyyo ehiido ha imuwaa ekka; aissi giikko, Xoossai kehidi immin, taayyo beessiis" yaagiis. Yaaqoobi shoobiyaa to利多 gishshau, Eesawi heгаа ekkiiis.

¹² Hegaappe guyyiyan Eesawi, "Ane hindda; nu ogiyaa boos; taani nenaara issippe baana" yaagiis.

¹³ SHin Yaaqoobi a, "Ta godau, naati shugo gidiyooogaa eraasa; qassi taani bantta galo marata xanttiya dorssatanne miizaa naagana koshshees; asai eta issi gallassaa to利多 laaggikko, mehe ubbai haiqqana.

¹⁴ Hegaa gishshau, ta godau, ne ashkkaraappe sinttatada ba; taani Se7iiran ta godaa gakkanaassi, ta sinttan de7iya mehiyaa hemetaa keesaanne naatu hemetaa keesaa loddan kaallana" yaagiis.

¹⁵ Yaagin Eesawi a, "Yaanikko taani ta asaappe amariidaagaa neeyyo ashshais" yaagiis.

SHin Yaaqoobi a, "Hegge aisee? Taani ta godaa sinttan nashettiyoogee tau gidana" yaagiis.

¹⁶ Hegaa gishshau Eesawi he gallassi ogiyan gelidi, Se7iira simmiis. ¹⁷ SHin Yaaqoobi Sukkota biis; yan baayyo keettaa keexxiis; ba mehetyoonne daaseta daasiis. Hegaa gishshau he sohuwaa Sukkota ‡ giidi sunttiis.

¹⁸ Yaaqoobi Masphphexoomiyaappe simmido wode, Kanaane biittan de7iya Sekeema giyo katamaa sarotettan gakkiiis; i he katamaayyo baazzan uttiis.

¹⁹ Ba dunkkaaniyaa to利多 gadiyaa SHEkeema aawaa Hamoora naatuppe xeetu xaqara biran shammiis.

²⁰ Yan yarshshiyooosaa keexxidi a, "Xoossaa, Israa7eela Xoossaa" giidi sunttiis.

SHekeemi Diino Dafiiis

34 Liya Yaaqoobayyo yelido na7iyaa Diina, he wode he biittaa maccaasata be7anau kiyaasu. ² He biittaa haariya Hiiwiya Hamoora na7aa SHekeemi o be7idi, o dafi efiidi mooriis. ³ A wozanai Yaaqooba na7iyo Diino amottiis; i o siiqiis; siiqidi o lo77iyaabaa iyyo haasayiis. ⁴ SHekeemi ba aawaa Hamoora, "Taayyo ha na7iyo machcho oichcharckii" yaagiis.

⁵ Yaaqoobi ba na7iyaa Diina moorettidoogaa siyiyo wode, a attuma naati bazzon mehiyaara de7oosona; heгаа gishshau eti gakkanaashin co77u giis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, SHekeema aawaa Hamoori Yaaqoobaara haasayanau yiis. ⁷ Yaaqooba attuma naati heгаа siyidosaa bazzoppe yiidosona; eti azzanidosonanne yiillotidosona; aissi giikko, SHekeemi

‡ SUKKOTI: Ha sunttaa birshshettai "Daaseta" giyoogaa.

Yaaqooba na7iyo dafi efiidi mooriyoogan, Israa7eela bolli pookobaa, oottanau bessennabaa oottiis.

⁸ SHin Hamoori eta, "Ta na7ai SHekeemi intte na7eessi daro dagammiis; hayyanintta o assi machcho immerkketii! ⁹ Nunaara ekettitenne gelettite; intte macca naata nuuyyo immite; nu macca naatanne intteyyo ekkite. ¹⁰ Intte nu giddon uttana danddayeeta; biittai keehi aaho; an de7ite; zal77ite; an aquwaa dem-mite" yaagiis.

¹¹ He wode SHekeemi Diini aawaanne i ishannta, "Taani intte sinttan nashettikko, intte caddiyoobaa aiba gidikkonne immana. ¹² Intte mishira na7eessi im-miyoobaanne koitaa intte koyido keenaa darissidi tana caddite; taani intte tana caddidobaa aibanne immana; shin taani machchanau na7iyo taayyo immerkketii!" yaagiis.

¹³ Bantta michchiyo Diino SHekeemi tunissido gishshau, Yaaqooba attuma naati SHekeemayyoonne a aawaa Hamoorayyo worddobaa yootidosona; ¹⁴ eta hagaadan yaagidosona; "Nuuni heгаа malabaa oot-tana danddayokko; nuuni nu michchiyo qaxxaret-tibeenna asau immokko; hegee nuna kaushshiyaabaa. ¹⁵ Nuuni intte issibaa oottikko intteyyo, 'Eeno' gaana; hegee aibee giikko, intte biittaa attumaasai ubbai qaxxarettidi nunadan hanikko, ¹⁶ yaanikko nuuni nu macca naata intteyyo immanau 'Eeno' gaana; intte macca naatakka nuuyyo ekkana. Nuuni intte giddon uttidi, inttenaara issi asa gidana. ¹⁷ SHin intte qaxxaret-tanau maayennabaa gidikko, nuuni nu michchiyo ekkidi baana" yaagidosona.

¹⁸ Yaagin eti giidobai Hamooranne a na7aa SHe-keemau lo77o milatiis. ¹⁹ He wodallai, ba aawaa keet-tan de7iya ubbaappe aadhdi bonchchettidaagee, Yaaqooba na7en ufaittido gishshau, eti giidobaa oot-tanau takkibeenna. ²⁰ He wode Hamoorinne a na7ai SHekeemi bantta katamaa gutaraa biidi, bantta kata-maa asau hagaadan yaagidi yootidosona; ²¹ "Ha asati nunaara siga; eti nu biittan de7onanne zal77ona; biit-tai keehi aaho. Eta macca naatanne nuuni ekkana; etinne nu macca naata ekkana. ²² SHin nunaara eti issi asadan de7anau nuuni issibaa maayettanau koshshees; hegeenne, eti qaxxarettidoogaadan nu at-tumaasai ubbai qaxxarettanaagaa. ²³ Nuuni heгааadan oottikko, eta miizzai, eta aqoinne eta hara mehe ubbai nubaa gidennee? Hega gishshau ane nuuni eti giy-oogaa maayoos; etinne nu giddon de7ana" yaagidosona.

²⁴ Katamaa gutaraa shiiqida asati ubbai Hamoorayy-oonne a na7aa SHekeemayyo, "Eeno" giidosona. Yaatin he katamaa attumaasati ubbai qaxxaretti-dosona.

²⁵ Heezantto gallassi, eti ubbai bantta qaxxaraa ma-sunttaa sahettishin, Yaaqooba attuma naatuppe naa77ai, Simooninne Leewi, Diini ishannti, bantta bisuwaa ekkidi, ooninne erennan katamaa gelidi, at-tumaasata ubbaa woridosona. ²⁶ Hamooranne a na7aa SHekeema bisuwan woridi, bantta michchiyo Diino SHekeema keettaappe ekkidi efiidosona. ²⁷ Yaaqooba

attuma naati he ahatu bolli gelidi, bantta michchiyo Diino tunissida katamaa bonqqidosona. ²⁸ Eta dorssaa wudiyaa, miizzaa wudiyaa, hariyaa, katama giddon de7iyaabaanne gaxan de7iyaabaa ubbaa ekkidosona. ²⁹ Eta aquwaa ubbaa, eta naata ubbaanne maccaasata ubbaa omooddidosona; keettan de7idabaa ubbaa bonqqidosona.

³⁰ Yaaqoobi Simoonanne Leewa, "Intte ta bolli metuwaa ehiichchideta; ha biittan de7iya Kanaanetinne Parzzeti tana ixkana; nuuni qoodan gu-utta; eti issippe gididi ta bolli woraajjikko, taaninne ta so asai xayana" yaagiis.

³¹ SHin eti, "Yaatin i nu michchiyo shaaramuxadan oottana bessii?" yaagidosona.

Yaaqoobi Beetele Simmiis

35 Xoossai hegaappe guyyiyan Yaaqooba, "Dend-da! Denddada pude Beetele ba; baada yan de7a. Neeni ne ishaa Eesawappe baqatiyo wode neeyyo qonccida Xoossaayyo yan yarshshiyosaa ke-exxa" yaagiis.

² Yaagin Yaaqoobi ba so asaanne banaara de7iyaageeta ubbaa, "Intte gidduwan de7iya allaga xoossatu misileta diggite; intte bollaa geeshshite; intte maayuwaanne laammite. ³ Ane denddidi, pude Bee-teele boos; ta metuwaa gallassi taayyo siyida, taani bi-idosan ubban tanaara gidida Xoossau, taani yan yarshshiyosaa keexkana" yaagiis. ⁴ Hega gishshau eti banttayyo de7iya allaga xoossatu misileta ub-baanne bantta haittan de7iya gutuchchaa ubbaa Yaaqoobau immidosona; immin Yaaqoobi hegeeta Se-keeman de7iya wolaa garssan moogiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobinne a attuma naati denddidi biishin, issi urainne eta oiqqanau kaallibeenna; aissi giikko, eti biishin, eta yuushuwan de7iya kata-maa asaa ubbaa bolli Xoossaa dagamai wodhdhiis.

⁶ Yaaqoobinne aara de7iya asai ubbai Kanaane biit-tan de7iya (Beetele giyo) Looza gakkidosona.

⁷ Gakkin yan i yarshshiyosaa keexxiis; i he sohuwaa El-Beetele † giidi sunttiis; aissi giikko, i ba ishaappe baqatidi biyo wode, Xoossai ayyo qonccido sohoi heгаа.

⁸ Ribiqo dichchiya Deboora yan haiqqaasu; Bee-teeleppa hirkkiira de7iya wolaa garssan a moogettaa-su; heгаа gishshau he mittaa sunntai Yeehuwaa Wolaa geetettiis.

⁹ Yaaqoobi Masphhexoomiyaappe simmi-doogaappe guyyiyan, Xoossai ayyo zaaretti qonccidi, a anjiis; ¹⁰ Xoossai a, "Ne sunntai Yaaqooba; shin ha-gaappe sinttanau neeni mulekka Yaaqooba geetettak-ka; ne sunntai Israa7eela gidana" yaagidi i a Israa7eela sunttiis.

¹¹ Qassi Xoossai Yaaqooba, "Taani Ubbaa Danddayiya Xoossaa; neeni yeletta; coratta; kawotettatinne ka-wotettaa asai neeppe kiyana; kawotikka ne gulb-bataappe kiyana. ¹² Taani Abrahaamaunne Yisaagau

† El-Beetele: Ha sunntaa birshshettai "Xoossaa keettaa Xoos-saa" giyoogaa.

immido biittaa, qassi neeyyo immais; neeppe guyyiyanka taani ha biittaa ne zersettaayyo immana" yaagiis. ¹³ Hegaappe guyyiyan, Xoossai aara haasayido sohuwaappe pude kiyiis.

¹⁴ Yaaqoobi Xoossai banaara haasayido sohuwan shuchchaa essidi, a bolli ushshaa yarshshuwaaw tigiis; zaitiyaakka a bolli tigiis. ¹⁵ Yaaqoobi Xoossai banaara haasayido sohuwaa "Beetele" giidi sunttiis.

Raaheelinne Yisaaqa Haiquwaa

¹⁶ Eti hegaappe guyyiyan, Beeteleppe denddi-dosona. Eti Efiraataa gakkanaa guuttaa ashshidaashin, Raaheelo maaretai oiqqiis; maaretan a keehi waayettaasu. ¹⁷ Maaretai o waayissido wode o yelissiyaara, "Yayyoppa; hageekka attuma na7aa" yaagaasu. ¹⁸ SHin a haiqqaidda, shemppoi kiyishin, ba na7aa Ben77ona † sunttaasu; shin a aawai a Biniyaama †† sunttiis.

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Raaheela haiqqa bayaasu; haiqqada Beetaliheeme giyo Efiraata efiya ogiyaa doonan moogettaasu. ²⁰ Yaaqoobi i duufuwan hawulttiyaa shuchchaa essiis; he hawulttee hachchi gakkanaassikka Raaheeli duufuwaa erissees.

²¹ Israa7eeli hegaappe dendididi, Edera gimbiyaappe hefinttan ba dunkkaaniyaa tokkiis. ²² Israa7eeli he biittan de7ishin, Roobeeli biidi, ba aawaasi yelida kaadumatee Baaliira zin77iis. Israa7eelinne ha yohuwaa siyiis.

Yaaqooba attuma naati tammanne naa77a. ²³ Liyi naati Yaaqooba baira na7aa Roobeela, Simoona, Leewa, Yihudaa, Yisaakooranne Zaabiloona. ²⁴ Raaheeli attuma naati Yooseefanne Biniyaama. ²⁵ Raaheeli danggiriixee Baali attuma naati Daananne Nifttaaleema.

²⁶ Liyi danggiriixee Zilppi attuma naati Gaadanne Aseera. Hageeti Masphphexoomiyan Yaaqoobayyo yelettida a attuma naata.

²⁷ Yaaqoobi (Kebroona giyo) Qiriyaati-Arbba7a matan Mamiren de7iya, ba aawaa Yisaaqa soo yiis; he sohoi kase Abrahaaminne Yisaaqi de7ido soho. ²⁸ Yisaaqi xeetanne hosppun tammu laittaa de7iis; ²⁹ i daro wodiya de7idi, lo77o ceeggidi haiqqiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis. A naati Eesawinne Yaaqoobi a moogidosona.

Eesawa Yeletaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:34-37)

36 Eedooma giyo Eesawa yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. ² Eesawi Kanaane biittaa macca naatuppe bau machchota ekkiis; etinne Hiitiyaa Eloona na7iyo Aado, Hiiwiya Xibaa7oona na7ai Aani yelido Oholiibaamonne ³ Isimaa7eela na7iyo, Nabaayoota michchiyo Baasemaato. ⁴ Aada Eesawayyo Elifaaza yelaasu; Baasemaatakka Ra7u7eela yelaasu; ⁵ Oholiibaama Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha yelaasu; Kanaane biittan Eesawayyo yelettida attuma naati hageeta.

† BEN77ONA: Ha suntaa birshshettai "Metuwaa na7aa" giyoogaa. †† BINIYAAMA: Ha suntaa birshshettai "Ta ushachcha kushiyaa na7aa" giyoogaa.

⁶ Eesawi ba keettaayeta, ba attuma naatanne macca naata, ba so asa ubbaa, ba miizzatanne ba mehe ubbaa Kanaane biittan i haaridobaa ubbaa ekkidi, ba ishaa Yaaqoobappe haakkiya biitti biis. ⁷ Eta aqoi dari-do gishshau, eti issippe de7anau danddayibookkona; eta mehee darido gishshau, eti de7iyo biittai eta naa77aayyo gidanau danddayibeenna.

⁸ Yaanin Eedooma giyo Eesawi Se7iira giyo gezziyan uttiis.

⁹ Se7iira gezziyan de7ida Eedoomatu aawaa Eesawa yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. ¹⁰ Hagee Eesawa attuma naatu suntaa; hegeetinne Eesawa keettaayee Aadi na7aa Elifaazanne Eesawa keettaayee Baasemaati na7aa Ra7u7eela.

¹¹ Elifaaza naati Temaana, Omaara, Xafa, Ga7itaamanne Qanaaza. ¹² Qassi Timinaa7a Eesawa na7aa Elifaazayyo kaadumata; a Elifaazayyo Amaaleeqa yelaasu. Hageeti Eesawa keettaayee Aadi na7aa naata.

¹³ Ra7u7eela attuma naati Nahaata, Zaraaha, SHammanne Miiza; hageeti Eesawa keettaayee Baasemaati na7aa naata.

¹⁴ Xibaa7oona na7ai Aani yelido Oholiibaama attuma naati hageeta; a Eesawayyo Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha yelaasu.

¹⁵ Eesawa yeletaa halaqati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Eesawayyo baira na7aa Elifaaza attuma naati, halaqa gididaageeti Temaana, Omaara, Xafa, Qanaaza, ¹⁶ Qoraaha, Ga7itaamanne Amaaleeqa; Eedooma biittan Elifaazi yelido halaqati hageeta; hageeti ubbai Aadi na7aa naata.

¹⁷ Eesawa na7aa Ra7u7eela attuma naati, halaqa gididaageeti Nahaata, Zaraaha, SHammanne Miiza; Eedooma biittan Ra7u7eeli yelido halaqati hageeta; eti Eesawa keettaayee Baasemaati na7aa naata.

¹⁸ Eesawa keettaayee Oholiibaami attuma naati, halaqa gididaageeti Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha; eti Aana na7ee, Eesawa keettaayee Oholiibaamippe yelettida halaqata.

¹⁹ Eedooma giyo Eesawa attuma naati hageeta; eta halaqatika hageeta.

Se7iira Yeletaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:38-42)

²⁰ Eedooma biittan de7iya Hooriyaa Se7iira attuma naati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta; hegeetikka Loxaana, SHobaala, Xibaa7oona, Aana, ²¹ Dishoona, Exeeranne Dishaana; hegeeti, Eedooma biittan de7iya Se7iira attuma naati, Hooretu halaqata.

²² Loxaana attuma naati Hooranne Heemaama; Loxaana michchiyaa Timinaa7o.

²³ SHobaala attuma naati Aaliwaana, Manahaata, Eebaala, SHefanne Oonaama.

²⁴ Xibaa7oona attuma naati Aayanne Aana; hagee Aani bazzon ba aawaa Xibaa7oona haretta heemmiiddi haattaa bilbbuwaa demmidaagaa.

²⁵ Aana na7ai Dishoona; na7iyaa qassi Oholiibaamo.

²⁶ Dishoona attuma naati Hemddaana, Eshibaana, Yitiraananne Karaana.

²⁷ Exeera attuma naati Bilihaana, Za7iwaananne Aqaana.

²⁸ Dishaana attuma naati Uuxanne Araana.

²⁹ Hooretu halaqati hageeta; Loxaana, SHobaala, Xibaa7oona, Aana, ³⁰ Dishoona, Exeeranne Dishaana. Hageeti Se7iira biittan bantta yaran yaran shaahettida Hooretu halaqata.

Eedooma Kawota

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:43-54)

³¹ Israa7eelan kawoi kawotanaappe kase Eedooma biittan kawotida kawoti hagaappe kaallidi xaafetti-daageeta.

³² Ba7oora na7ai Belaa7i Eedooman kawotiis; a kata-maa sunttai Dinaaba geetettees.

³³ Belaa7i haiqqin, Booxirappe yiida Zaraaha na7ai Yobaabi kawotiis.

³⁴ Yobaabi haiqqin, Temaana biittaappe yiida Hushaami kawotiis.

³⁵ Hushaami haiqqin, Badaada na7ai Hadaadi, Midiyaama asata Moo7aaba biittan xoonidaagee kawotiis; a katamaa sunttai Awiita geetettiis.

³⁶ Hadaadi haiqqin, Maasireeqappe yiida Saamili kawotiis.

³⁷ Saamili haiqqin, shaafaa matan de7iya Raho-bootappe yiida SHaa7uli kawotiis.

³⁸ SHaa7uli haiqqin, Akiboora na7ai Ba7aalihanaani kawotiis.

³⁹ Akiboora na7aa Ba7aalihanaani haiqqin, Hadaari kawotiis; a katamaa sunttai Paa7u geetettees; a keet-taayyiyaa Mezaahaaba na7iyaa Maaxireeda yelido Mahexaabi7eelo geetettausu.

⁴⁰ Eesawa yeletaa halaqati bantta yaran yaran, bantta sohuwan sohuwaaninne bantta sunttan sunttan hageeta; Timinaa7a, Aliwa, Yeteeta, ⁴¹ Oholiibaama, Eela, Piinoona, ⁴² Qanaaza, Temaana, Mibxxaara, ⁴³ Maagidi7eelanne Iraama. Hageeti bantta haariyo biittan, bantta de7iyoosan de7iyoosan Eedooma halaqata. Hagee Eesawi, Eedoomatu aawaa.

Yooseefanne A Ishantta

37 Yaaqoobi ba aawai de7ido Kanaane biittan uttiis.

² Yaaqooba naati hanidobai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.

Yooseefi tammanne laappun laitta na7a gidido wode, ba aawaa kaadumatatuppe, Baalippenne Zilpippe yelettida ba ishanttuura wudiyaa heemmees. He wode i ba aawaayyo eti oottido iitabaa yootees.

³ Israa7eeli Yooseefa cimidi yelido gishshau, ba hara attuma naatu ubbaappe aattidi siiqees. I ayyo alleeqettida maayuwaa giigissiis. ⁴ A ishantti bantta aawai a etappe aattidi siiqiyoogaa be7ido wode, eti a ixixidi, keha qaala ayyo haasayanau danddayibookkona.

⁵ Yooseefi aimo aimottidi, ba ishanttuuyo yootiis; yootin eti a yaa darissidi ixixidosona. ⁶ I eta, "Taani aimottido aimuwaa siyite. ⁷ Nuuni gaden mirqqiyaa qachchishin, ta mirqqee issi kuttan dendididi sitti giidi

eqqi bayin, intte mirqqeti yuuyi aadhdhidi ta mirqqiyaassi ziggidosona" yaagiis.

⁸ Yaagin a ishantti a, "Neeni nu bollan kawotana hanaiyye? Woikko nuna tumu haarana hanaiyye?" yaagidosona. Eti a aimuwaa gishshaunne a oduwaa gishshau, yaa darissidi ixixidosona.

⁹ Qassi Yooseefi hara aimuwaa aimottidi, ba ishanttuuyo yootiis; "Siyite; taani hara aimuwaakka aimottaas. He aimuwan awai, aginainne tammanne isiini xoolintteti taayyo ziggoosona" yaagiis.

¹⁰ Ba aawaayyoonne ba ishanttuuyo he aimuwaa yootido wode, a aawai a, "Hagee neeni aimottidoogee aiba aimoo? Tumu taani, ne aayyiyaanne ne ishantti yiidi, ne sinttan sa7an gufannidi neeyyo zigganeeyye?" yaagidi seeriis. ¹¹ A ishantti a qanaatidosona; shin a aawai ha yohuwaa ba wozanan wottiis.

Ishantti Yooseefa Baizzidosona

¹² Issi gallassi a ishantti Sekeema matan bantta aawaa dorssaa heemmanau biidosona; ¹³ bin Israa7eeli Yooseefa, "Ne ishantti Sekeeman wudiyaa heemmiyoogaa eraasa. Haaya; taani nena etakko kiittana" yaagiis.

Yaagin Yooseefi, "Eeno" yaagiis.

¹⁴ Yaagin i a, "Ba; baada ne ishanttinne wudee saro gidiyooogaa be7a; be7ada etabaa taayyo yootaasa" yaagiis. Yaagidi a Kebroona dilbbaappe kiittiis.

Kiitettidi i Sekeema biis. ¹⁵ Yan dembbaa giddon i yaa haa simerettishin, issi asi a demmidi, "Na7au, ai koy-ai?" yaagidi oichchiis.

¹⁶ Oichchin i, "Ta ishantta koyais; eti wudiyaa heemmiyoosai awaanakkonne hailaa taayyo odarkkii!" yaagiis.

¹⁷ Yaagin bitanee, "Hagaappe denddiichchidosona; eti, 'Nuuni Dootaana boos' giishin siyaas" yaagiis. Hega gishshau, Yooseefi ba ishanttu geeduwaa biidi, eta Dootaanen demmiis.

¹⁸ SHin i haahuwan de7ishin, eti a be7idosona; i etakko gakkennan de7ishin, eti a woranau a bolli maqettidosona. ¹⁹ Issoi issuwaa, "Be7ite! Aimuwaawai yees. ²⁰ Haayite; a woridi, ha ollatuppe issuwaa giddo yeggoos. Hegaappe guyyian, 'Iita do7i a miis' yaa-gana; yaatidi a aimoi ehiyoobaa be7ana" yaagidosona.

²¹ Roobeeli hega siyido wode, eta kushiyaappe a ashshanau koyidi, "A worenna aggoos. ²² Suutta gussoppite; a intte bazuwan de7iya ha ollaa giddo olite; a bolli kushe wottoppite" yaagiis. Roobeeli haggaa a etappe ashshidi guyye a aawaakko yeddana giis.

²³ Yooseefi ba ishanttukko gakkido wode, i maayido alleeqettida maayuwaa appe qaari ekkidosona; ²⁴ a efiidi haatti banna mela ollan yeggidosona.

²⁵ Eti bantta qumaa maanau uttidaashin, Isimaa7eela asati Gibxxe baanau Gala7aadeeppe yiyaageeta xoqqu giidi be7idosona; eti bantta gaameelan sawuwaa, balasaane giyo xaliyaanne karbbiyaa caani wottidosona.

²⁶ Yihudai ba ishantta, "Nuuni nu ishaa woridi a suut-taa qosiyaabaa gidikko nuna ai go77ii? ²⁷ Haayite; a Isimaa7eelatuuyo baizzoos; a bolli nu kushiya wottokko;

aissi giikko, i nu ishaa, nu ashuwaa" yaagiis. Yaagin a ishannti maayidosona. ²⁸ Hegaa gishshau Midiyaama biittaa zal77anchchati hegaara aadhdhishin, a ishannti Yooseefa ollaappe kessidi, Isimaa7eela asatuyyo laata-mu xaqara biran baizzidosona. Baizzin eti Yooseefa Gibxxe biittaa efiidosona.

²⁹ Roobeeli ollaakko simmidi, Yooseefi yan bainnaagaa be7ido wode, azzanidi ba maayuwaa pooshshiis.

³⁰ I guyye ba ishanntukko biidi, "Na7ai yan baawa; ha77i taani au booshsha!" yaagiis.

³¹ Hegaappe guyyiyan eti Yooseefa maayuwaa ekkidi, deeshsha orggiyaa shukkidi, he suuttan naaqqidosona. ³² Alleeqettida a maayuwaa bantta aawaakko efiidi a, "Nuuni haggaa demmida; hagee ne na7aa maayuwaakkonne ane xeella" yaagidosona.

³³ Yaagin maayuwaa i eridi, "Hagee ta na7aa maayuwaa! Iita do7i a mirggiis. Yooseefi tumakka za-azettiichchiis" yaagiis.

³⁴ Yaagidi Yaaqoobi azzanidi, ba maayuwaa peeriis; ba xeessan waaruwaa gixxidi, ba na7aayyo daro gallassaa yeekkiis. ³⁵ A attuma naatinne macca naati ubbai a minttettanau yiidosona; shin i minnennan ixxiis; ixxiidi, "CHii, taani yeekkaidda ta na7aakko baada, duufuwan gelana" yaagidi, a aawai ayyo yeekkiis.

³⁶ He wode Midiyaama biittaa asati Yooseefa Gibxxe kawuwaa oosanchchaa PHoxiifaarayyo Gibxxen baizzidosona; i naagiyaageetu halaqa.

38 He wode Yihudai ba ishanntuppe shaahettidi, Adulaama giyo kataman de7iya Hiira giyo bitaniyaara de7anau biis. ² Yan Yihudai SHuu7a giyo Kanaaniyaa na7eera gaittiis; i o ekkidi machchiis. ³ A ayyo abbe ixettada attuma na7aa yelaasu; yelada a Eera sunttaasu. ⁴ Qassikka abbe ixettada attuma na7aa yelaasu; yelada a Oonaana sunttaasu. ⁵ Qassi gujjad akka attuma na7aa yelaasu; yelada a SHeela sunttaasu. A yelidoi Akiziiba giyo biittaana.

⁶ Yihudai ba baira na7aa Eerayyo Ti7imaaro giyo machchiyo immiis. ⁷ Yihudaa baira na7ai, Eeri, GODAA sinttan iita asa gidiyo gishshau, GODAI a woriis.

⁸ Yihudai Oonaana, "Ne ishaa machcheekko gelada, o aissa; ne ishaayyo na7a yelada a xeesissa" yaagiis.

⁹ SHin Oonaani yelettiya naati baageeta gidennaagaa eriiis; hega gishshau ba ishaa machcheera zin77iyo wode audenne, ba ishaayyo na7i yelettenna mala, ba zerettaa biittan gussees. ¹⁰ I oottidobai GODAA sinttan iitabaa gidido gishshau, GODAI akka woriis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Yihudai ba na7aa machchiyo Ti7imaaro, "Ta na7ai SHeeli diccana gakkanaassi ne aawaa soo baada, am77etettan de7ashsha" yaagiis. Hegaa i aibissi giidee giikko, ikka ba ishanntudan haiqqanaakkonne giidi hirggido gishshaassa. Hegaa gishshau Ti7imaara baada ba aawaa son de7aasu.

¹² Daro wodiyaappe guyyiyan Yihudaa keettaayyiyaa, SHuu7a na7iyaa haiqqaasu. Yihudai ba kayyuwaappe minettido wode, ba dorssaa ikisiyaa meediya asatukko Timina kiyiis; qassi a laggee, Adulaamiyaa Hiiri aara biis.

¹³ Asai Ti7imaaro, "Be7a; ne bolloi Yihudai, ba dorssatu ikisiyaa meedanau Timina kiyees" yaagidi yootiis. ¹⁴ A ba am77etettaa maayuwaa qaaraasu; bana balettanau shaashiyaa ekkada gullettaasu. Gullettada Timina efiya ogiyaa doonan de7iya Enaima katamaa penggen uttaasu. Hegaa a oottidoogee, SHeeli dicci gakkinkka a ayyo machcho gidanau imettabeennaagaa erido gishshaassa.

¹⁵ Yihudai o be7ido wode, shaaramuxa giidi qoppiis; aissi giikko, a ba som77uwaa gulletta uttaasu. ¹⁶ Ba na7aa machchiyo gidiyogaa erennan de7iiddi, ogiyaa gaxaa ikko shiiqidi o, "Tanaara zin77arkki!" yaagiis.

Yaagin a, "Taani nenaara zin77ikko, neeni taayyo ai immuutee?" yaagada oichchaasu.

¹⁷ Oichchin i, "Taani ta wudiyaappe issi deeshsha maraa neeyyo yeddana" yaagiis.

Yaagin a, "Neni hega taayyo yeddana gakkanaassi ai oittuutee?" yaagaasu.

¹⁸ Yaagin i, "Ai oitto?" yaagiis.

Yaagin a, "Ne maatafa wottiyo migiduwa, a aattiyo baqettaanne ne kushiyan de7iya gatimaa oitta" yaagaasu. Yaagin i hegeeta immidi, iira zin77in, a ayyo shahaaraasu. ¹⁹ A hegaappe denddada biidoogaappe guyyiyan, ba gullettaa shaashiyaa qaarada, ba am77etettaa maayuwaa maayaasu.

²⁰ Yihudai ba oittidobaa he mishreeppe zaari ekkana deeshsha maraa ba laggiyaa Adulaama bolli iyyo kiittiis; shin i o demmibeenna. ²¹ I he biittaa asaa, "Enaima kataman, ogiyaa doonan uttida shaaramuxa maccaasiyaa awaane?" yaagidi oichchiis.

Oichchin asai, "SHAaramuxa maccaasi hagan mulekka baawa" yaagiis.

²² Yaagin i Yihudaakko simmidi a, "Taani o demma-beikke; hega bollikka he biittaa asai, 'SHAaramuxa maccaasi hagan mulekka baawa' yaagiis" yaagiis.

²³ Yaagin Yihudai, "Ba oiqqidoogaa bau ekk; hegee xayikko, asi nuna miiccana. Simmi taani iyyo deeshsha maraa yeddaas; shin neeni o demmabaakka" yaagiis.

²⁴ Heezzu agina keenaappe guyyiyan asai, "Ne na7aa maccaasiyaa Ti7imaara shaaramuxada shahaaraasu" yaagidi Yihudaayyo yootiis.

Yootin Yihudai, "O kare kessidi taman xuuggite" yaagiis.

²⁵ O kare kessiyo wode, "Taani shahaaridoogee ha miishshatu godaassa; be7a; ha maatafaa wottiyo migidoi, a aattiyo baqettainne gatimai obaakko erana danddayikko era" yaagada ba bolluwaassi kiitaa kiitaaasu.

²⁶ Yihudai he miishshata eridi, "Taappe a xillo; aissi giikko, taani o ta na7aa SHeelayyo immabeikke" yaagiis. Hegaappe guyyiyan, i iira haranttuwaa zin77ibeen-na.

²⁷ A yelana haniyo wode, i uluwan mentte attuma naati de7oosona. ²⁸ A maarettishin, etappe issoi ba kushiya kessiis; kessin maarettisiyaara, "Be7ite; hagee koiro kiyees" gaanau zo7o qunccuutiya ekkada a kushiyan qachchaasu. ²⁹ SHin i ba kushiya guyye ekkido wode, a ishai kiyiis; kiyin a, "Neni waana

porxxu gaada kiyadii!" yaagaasu. Hegaa gishshau, Paareesa † gaada a sunttaasu. ³⁰ Hegaappe guyyiyan, a kushiyan zo7o qunccuutee de7iyo a ishah kiyiis; a sun-tai Zaraaha †† geetettiis.

Yooseefanne PHoxiifaara Keettaayyiyo

39 Isimaa7eela asati Yooseefa Gibxxe efi wottidosona. Efin Gibxxiyaa PHoxiifaari, kawuwaa oosanchchatuppe issoi, naagiyaageetu halaqai Yooseefa Isimaa7eelatuppe shammiis.

² GODAI Yooseefaara de7ees; hega gishshau, i oot-tiyoobaa ubbaa ayyo injjeyiis; yaatin ba godaa, Gibxxiyaa son de7iis. ³ GODAI aara de7iyoogaanne GODAI i oottidobaa ubbaa ayyo injjeyiyoogaa PHoxiifaari be7ido wode, ⁴ Yooseefi a sinttan nashettiis; i ayyo kiitettiis. PHoxiifaari a ba keettaa asaa bolli sunttiis; bau de7iyaabaa ubbaa a kushiyan wottiis. ⁵ PHoxiifaari ba keettan de7iyaabaa ubbaa bollinne ba aquwaa ubbaa bolli sunttido wodiyaappe doommidi, GODAI Gibxxe bitaniyaa keettaa Yooseefa gishshau anjjiis. GODAA anjjo PHoxiifaarayyo sooninne gaden de7ida ubbabaa bolli wodhdhiis. ⁶ Hegaa gishshau baayyo de7iya ubbabaa Yooseefau sheedhdhiis; i ba miyo qumaappe attin, ainne qoppenna.

Yooseefi yallisanne puulanchcha asa. ⁷ Amarida wodiyaappe guyyiyan, a godaa keettaayyiya Yooseefa xeella be7ada, "Haaya; tanaara zin77a" yaagaasu.

⁸ SHin i ixiiis. Ba godaa keettaayyiyo, "Be7a; ta godai tau sheedhdhidi ba son de7iyaabau aibaunne hirggenna; baayyo de7iyaabaa ubbaa ta kushiyan wottiis. ⁹ Ha son taappe gitatiyai ooninne baawa. Neeni a keettaayyiyo gidiyo gishshau ne xalaalappe attin, ta godai taayyo immibeennabi baawa. Yaatin taani waatada haggaa mala daro iitabaa hanada Xoossaa bolli nagaraa oottoo?" yaagiis. ¹⁰ A ha yohuwaa hachchi hachchi Yooseefau yootikkonne, i iira zin77ennan woikko i matan uttannan ixiiis.

¹¹ Issi gallassi i ba oosuwaa oottanau soo geliis; geliyo wode, so ashkkaratuppe ooninne son baawa. ¹² A Yooseefa afalaa oiqqada, "Tanaara zin77a" yaagaasu. SHin i ba afalaa i kushiyan yeggidi, sooppe kare woxxidi kiyiis.

¹³ Yooseefi ba afalaa i kushiyan yeggidi, sooppe kare woxxiichchidoogaa a be7ido wode, ¹⁴ ba so ashkkarata xeesada eta, "Be7ite; ta keettaawai ehiido ha Ibraawe bitanee tana kaushshirggidi ashshiis; i tanaara zin77anau haggaa geliis; shin taani ta qaalaa xoqqissada waassaas. ¹⁵ Taani waassin siyido wode, i ba afalaa ta matan yeggidi, sooppe kare woxxidi kiyiis" yaagaasu.

¹⁶ A godai soo yaana gakkanaassi a Yooseefa afalaa ba matan wottaasu. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, a ayyo ha-gaadan yaagada odaasu; "Hegee neeni nuuyyo ehiido Ibraawe aillee tanaara zin77anau taakko geliis; ¹⁸ shin taani ta qaalaa xoqqissada waassidoogee, ba afalaa ta matan yeggidi, sooppe kare woxxiis" yaagaasu.

† PAAREESA: Ha suntaa birshshettai "Porxxu giis" giyoogaa.

†† ZARAHA: Ha suntaa birshshettai "Zo7o" giyoogaa.

¹⁹ A godai ba keettaayyiya, "Ne aillee tana hagaadan oottiis" yaagada yootido qaalaa siyidi, hanqquwaa su-ulliis. ²⁰ Yooseefa godai a efiidi, kawuwaa qashuwaasai de7iyo qasho keettan yeggiis.

²¹ SHin Yooseefi yan qasho keettan de7iyo wode, GODAI aara de7ees. I ayyo qarettiis; qasho keettaa halaqaa sinttan ayyo nashuwaa immiis. ²² Yaanin qasho keettaa halaqai qashuwaasaa ubbaa Yooseefa kushiyan wottiis; hegan oosettiyaabaa ubbaa oot-tiyaagee a. ²³ Qasho keettaa halaqai Yooseefa kushiyan de7iyaabau aibaunne hirggenna; aissi giikko, GODAI aara de7ees; i oottiyoobaakka ubbaa ayyo injjeyiis.

Yooseefi Qashuwaasatu Aimuwaa Birshshiis

40 Amarida wodiyaappe guyyiyan, Gibxxe kawuwaa eessaa tigiyaageenne oittaa uukkiyaagee bantta godaa Gibxxe kawuwaa naaqqidosona. ² Kawoi eessaa tigiyaageetu halaqaayyoonne oittaa uukkiyaageetu halaqaayyo naa77aayyookka keehi hanqqettiis. ³ Hanqqettidi Yooseefi qashettido qasho keettan, naagiyaageetu halaqaa son eta wottiis. ⁴ Naagiyaageetu halaqai eta Yooseefau sheedhdhiis; i etau oottees. Eti qasho keettan amarida wodiya uttidodosona.

⁵ Gibxxe kawuwaayyo eessaa tigiyaageenne oittaa uukkiyaagee, qasho keettan de7iya naa77aikka, issi qammi dumma dumma aimuwaa aimottidosona. Qassi aimotuyyo huuphiyan huuphiyan eta birshshettai de7ees. ⁶ Yooseefi maallado etakko gelido wode, az-zani uttidaageeta be7iis. ⁷ Hegaa gishshau ba godaa son banaara qasho keettan de7iya kawuwaa oosanchchata, "Hachchi intte som77oi aibissi xumidee?" yaagidi oichchiis.

⁸ Oichchin eti a, "Nuuni naa77ai aimo aimottida; shin nuuyyo birshshiyaabi xayiis" yaagidosona.

Yaagin Yooseefi eta, "Aimo birshshettai Xoossaabaa gidenneeyye? Intte aimuwaa taayyo yootite" yaagiis.

⁹ Yaagin eessaa tigiyaageetu halaqai ba aimuwaa Yooseefayyo hagaadan yaagidi yootiis; "Taani ta aimuwan issi woiniyaa turaa ta sinttan be7aas. ¹⁰ Qassi he woiniyaa turaayyo heezzu tashee de7ees. I maraa yelidi, ciishshaa ciyyidi, wurccuwaa wurcciiis; wurccoinne teeriis. ¹¹ Kawuwaa wanccai ta kushiyan de7ees; taani woiniyaa teeraa ekkada, kawuwaa wancan gum77ada, he wanccaa a kushiyan wottaas" yaagiis.

¹² Yaagin Yooseefi, "Hegaa birshshettai haggaa; heezzu tasheti heezzu gallassata. ¹³ Heezzu gallassatu gid-don kawoi nena denttana; denttidi i nena kase ne sunttatettau zaarana; kase neeni eessaa tigiyo wode oottidoogaadan, neeni kawuwaa wanccaa a kushiyan wottana. ¹⁴ SHin neeyyo sa7ai kehido wode tana dogoppa; taayyo keha; tabaa kawuwaayyo yootada, ha qasho keettaappe tana kesissa; ¹⁵ aissi giikko, tana Ibraawetu biittaappe gubaayidi ehiidosona; harai atto haggankka tana qashissiyaabaa ainne oottabeikke" yaagiis.

¹⁶ Oittaa uukkiyaageetu halaqai Yooseefi aimuwaa loitti birshshidoogaa be7ido wode Yooseefa, "Taanikka aimo aimottaas; ta huuphiyan heezzu samppa oittai de7ees; ¹⁷ bolla bagga samppan Gibxxe kawuwaayyo uukettida ubba qommo oittai de7ees. SHin kafoi heгаа ta huuphiyan de7iya samppaappe mees" yaagiis.

¹⁸ Yaagin Yooseefi, "Hegaa birshshettai hагаа; heezzu samppati heezzu gallassata. ¹⁹ Heezzu gallassatu gidдон kawoi nena denttana; denttidi ne qooriyaa muucissidi mittan kaqissana; ne ashuwaanne kafoi maana" yaagiis.

²⁰ Heezantta gallassan Gibxxe kawoi ba yelettido gallassi ba oosanchchatu ubbaayyo gibiraa giigissiis. Eessaa tigiyaageetu halaqaanne oittaa uukkiyaageetu halaqaa denttidi, ba oosanchchatu gidduwan essiis.

²¹ Eessaa tigiyaageetu halaqaa a sunttatettau zaarin, i kawuwaa kushiyan wanccaa wottiis. ²² SHin kawoi oittaa uukkiyaageetu halaqaa eta aimuwaa birshshettaa Yooseefi yootidoogaadankka kaqissiis. ²³ SHin eessaa tigiyaageetu halaqai Yooseefa hassayibeenna; dogi aggiis.

Yooseefi Gibxxe Kawuwaa Aimuwaa Birshshiis

41 Naa77u laitta kumettai aadhdhido wode, Gibxxe kawoi aimo aimottiis; aimuwan i Naile SHaafaa doonan eqqiis; ² eqqidaashin laappun orddenne modhdho miizzati Naile SHaafaappe kiyi wodhdhidi, shombboquwaa gidдон miishin be7iis.

³ Etappe simmin, hara laappun meraa iitanne gilqqa miizzati Naile SHaafaappe kiyidosona; kiyidi shaafaa doonan de7iya hara miizzatu matan eqqidosa. ⁴ He meraa iitanne gilqqa miizzati laappun orddenne modhdho miizzata miidosona. Hegaappe guyyiyan kawoi beegottiis.

⁵ I zaaretti xiskkidi, naa77antto aimuwaakka aimottiis; laappun lo77onne muruta tiyati issi anuwan diccidosa. ⁶ Etappe simmin, shoggettidanne arshsho bagga carckkuwan shullida hara laappun tiyati kiyidosona. ⁷ He shoggettida tiyati lo77onne muruta tiyata mittidosona. Hegaappe guyyiyan kawoi beegottidi, aimo gidiyoogaa eriis. ⁸ Sa7ai wonttin, a wozanai shab-birettiis; heгаа gishshau Gibxxen de7iya bitanchchatu ubbaunne aadhdhida eranchchatu ubbau kiittidi xeesissiis; kawoi etayyo ba aimuwaa yootiis; shin ayyo he aimuwaa birshshiyaabi xayiis.

⁹ Eessaa tigiyaageetu halaqai he wode Gibxxe kawuwaa hagaadan yaagiis; "Taanii ta mooruwaa hachchi hassayais. ¹⁰ Issitoo kawoi ba ashkkaratuyyo hanqqettidi, tananne oittaa uukkiyaageetu halaqaa qasho keettan yeggiis. ¹¹ Yan de7iiddi nuuni huuphiyan huuphiyan aimo aimottida; aimuwaayyo dumma dumma birshshettai de7ees. ¹² He wode naagiyaageetu halaqaa ashkkarai, Ibraawe wodallai nunaara qasho keettan de7ees. Nuuni nu aimuwaa ayyo yootida; yootin i nuuyyo huuphiyan huuphiyan aimuwaa birshshiis. ¹³ Yaanin he yohoti i nuuyyo birshshidoogaadankka hanidosona. Hegee aibee giikko,

taani ta sunttatettau simmaas; hinkko bitanee kaqettiis" yaagiis.

¹⁴ Yaagin Gibxxe kawoi Yooseefayyo kiittidi xeesissiis. Eti a qasho keettaappe eesuwan ehiidosona. I meedetidi ba maayuwa laammidi, kawuwaakko geliis.

¹⁵ Gelin kawoi Yooseefa, "Taanii aimo aimottaas; shin a issoinne birshshanau danddayibeenna. SHin taani, 'Yooseefi aimo siyikko, birshshanau danddayees' giyoogaa siyaas" yaagiis.

¹⁶ Yaagin Yooseefi, "Taanii heгаа danddayikke; shin Xoosai kawuwaayyo likke birshshettaa immana" yaagiis.

¹⁷ Yaagin kawoi, "Taanii ta aimuwan Naile SHaafaa doonan eqqidaashin, ¹⁸ laappun orddenne modhdho miizzati Naile SHaafaappe kiyidi, shombboquwaa gidдон moosona. ¹⁹ Etappe simmin, hara laappun meraa iita, gilqqanne laafa miizzati kiyidosona; taani heгаа mala meraa iita miizza Gibxxe biittan mulekka be7a erikke. ²⁰ Meraa iitanne laafa miizzati koiroogeeta, laappun modhdho miizzata miidosona. ²¹ SHin eta miidoogaappe guyyiyanikka, eti miidobaa ooninne erana danddayibeenna; aissi giikko, eta merai kaseegaadankka iiti uttiis. Hegaappe guyyiyan taani beegottaas.

²² "Taanii ta aimuwan qassi laappun lo77onne muruta tiyata issi anuwan diccidaageeta be7aas. ²³ Etappe simmin, shoggettidanne arshsho bagga carckkuwan shullida hara laappun tiyati kiyidosona. ²⁴ He shoggettida tiyati laappun lo77o tiyata mittidosona. Taanii ha aimuwaa bitanchchatuyyo yootaas; shin taayyo aimuwaa birshshiyaabi beettibeenna" yaagiis.

²⁵ Hegaappe guyyiyan Yooseefi Gibxxe kawuwaa, "Kawuwaa aimoti issuwaa. Xoosai ba oottana haniyoobaa kawuwaayyo qonccissiis. ²⁶ He laappun lo77o miizzati laappun laittata; qassi laappun lo77o tiyati laappun laittata; ha aimoi issuwaa. ²⁷ He laappun meraa iitanne laafa miizzati laappun laittata; qassi arshsho bagga carckkuwan shullida, pattenna laappun tiyati laappun kosha laittata.

²⁸ "Taanii kawuwaayyo yootidoogaadankka, Xoosai ba oottana haniyoobaa kawuwaa bessiiis. ²⁹ Laappun daro kalo laittati Gibxxe biittau ubbau yaana; ³⁰ shin laappun kosha laittai heгаа kaallana. He wode Gibxxe kaloi ubbai dogettana; koshai biittaa xiixxana. ³¹ He biittaa kaloi hassayettennan attana; aissi giikko, heгаа kaallida koshai keehi suullana. ³² Naa77u ogiyan kawuwaayyo he aimoi beettidoi aibissee giikko, ha yohuwaa Xoosai minttidi kuuyido gishshassa; Xoosai heгаа eesuwan oottana.

³³ "Ha77i simmi, kawoi aadhdhida eranne cincca asa koyidi, Gibxxe biittan suntto. ³⁴ Kawoi biittan sunttata laappun kalo laittan qoxxiyo kattaappe ichchashu kushiyaappe issuwaa shiishshanau suntto. ³⁵ Eti yiya kalo laittatun kattaa shiishshidi, kawuwaa aawatettan minjjona; he kattaa katamatun naagona. ³⁶ Biittai koshan xayenna mala, ha kattai Gibxxe biittan laappun laittan denddana koshaayyo minjettidi de7o" yaagiis.

Kawoi Yooseefa Gibxxe Biittaa Ubbaa Bollan Sunttiis

³⁷ Yaagin ha yohoi Gibxxe kawuwaayyoonne a oosanchchatuyyo lo77o gididi beettiis. ³⁸ Hegaa gishshau kawoi eta, "Nuuni Xoossaa Ayyaanaara de7iya haggaa mala hara asa demmaneeyye?" yaagidi oichchiis.

³⁹ Hegaappe guyyiyan kawoi Yooseefa, "Xoossai haggaa ubbaa nena erissido gishshau, ne mala aadhdhida erinne cincci ooninne baawa. ⁴⁰ Taani nena ta keettan sunttai; ta asai ubbai neeyyo azazettana; taani neeppe aadhdhanai ta kawotaa araataa xalaalaana gidana" yaagiis.

⁴¹ Hegaa gishshau kawoi Yooseefa, "Be7a; taani nena Gibxxe biittaa ubbaa bollan sunttaas" yaagiis.

⁴² Hegaappe guyyiyan, kawoi ba paramiyo migiduwaa ba biradhdhiyaappe kessidi, Yooseefa biradhdhiyan wottiis. Liinuwaappe dadettida maayuwaa i a maizzidi, a qooriyanka worqqa sanssalataa aattiis. ⁴³ Kawoi ba naa77antto paraa gaariyaa Yooseefa togissiis; ashkharati, "Ziggite! Ziggite!" yaagiiddi appe sinttaara hemettidosona. Hagaadan oottidi, kawoi a Gibxxe biittaa ubbaa bollan sunttiis.

⁴⁴ Hegaappe guyyiyan kawoi Yooseefa, "Taani kawuwaa; shin neeni dentto geennan Gibxxe biitta ubban ooninne kushe woi toho denttenna" yaagiis. ⁴⁵ Kawoi Yooseefa, "Xaafinaati-Pa7inaaha" giidi sunttiis; i ayyo Ooni giyo katamaa qeesiyaa PHoxiifeera na7iyo Asinaato machcho immiis. Yaanin Yooseefi Gibxxe biittaa ubbaasara kanttiis.

⁴⁶ Yooseefi Gibxxe kawuwaayyo oottanau doommiyo wode, ayyo laittai hasttama. Qassi Yooseefi kawuwaa sinttappe kiyidi, Gibxxe biittaa ubbaa gidduwaa hemettiis. ⁴⁷ He laappun kalo laittatun biittai daro katta mokkiis. ⁴⁸ Yooseefi Gibxxe biittan he laappun kalo laitta katta ubbaa shiishshidi, katamatun minjjiis. Issi issi katamaa yuushuwan de7iya goshshaa katta ubbaa he katamatun minjjiis. ⁴⁹ Yooseefi abbaa shafiyaa keena daro katta minjjiis; kattai darin, makkanau danddayibeenna gishshau, makki makki qoliyoogaa aggi bayiis.

⁵⁰ Kosha laittai yaanaappe kase, Oona katamaa qeesiyaa PHoxiifeera na7ee Asinaatippe Yooseefi naa77u attuma naata yeliis. ⁵¹ Yooseefi ba baira na7aa Minaasa sunttiis; aissi giikko i, "Xoossai tana ta metuwaa ubbaanne ta aawaa so asaa ubbaa dogissiis" yaagiis. ⁵² Naa77antto na7aa Efireema sunttiis; aissi giikko, i, "Xoossai taayyo ta tuggatido biittan tana aifissis" yaagiis.

⁵³ Gibxxe biittan de7iya he laappun kalo laittati wuriidosona. ⁵⁴ Qassi Yooseefi yootidoogaadan laappun kosha laittati doommidosona. Hara biittan ubban koshai denddiis; shin Gibxxe biitta ubban kattai de7ees. ⁵⁵ Gibxxe biittai ubbai koshatido wode, asai katta kawuwaayyo waassiis. Waassin kawoi Gibxxe asaa ubbaa, "Yooseefakko biite; biidi i yootiyoobaa oottite" yaagiis.

⁵⁶ Koshai Gibxxe biittaa ubbaa gakkido wode, Yooseefi katta minjjiido keettata ubbaa dooyidi, kat-

taa Gibxxe asau baizziis; aissi giikko, Gibxxen koshai suulliis. ⁵⁷ Sa7a ubban koshai suullido gishshau, sa7an de7iya asai ubbai katta Yooseefappe woommanau Gibxxe yiis.

Yooseefa Ishantti Gibxxe Biidosona

42 Yaaqoobi Gibxxen kattai de7iyoogaa siyido wode, ba attuma naata, "Intte issoi issuwaa aissi xeelleetii? ² Be7ite! Gibxxen kattai de7iyoogaa taani siyaas; yaa duge biidi, nuuni haiqqennan paxa de7ana mala, yaappe amaridabaa nuuyyo woommite" yaagiis.

³ Yaagin Yooseefa ishantti tammata katta woommanau duge Gibxxe biidosona. ⁴ SHin Yaaqoobi Yooseefa ishaa Biniyaama a ishanttuura yeddiibeenna; aissi giikko, i qohettanaakkonne giidi qoppiis.

⁵ Kanaane biittan wolqqaama koshai de7iyo gishshau, katta woommanau yiidaageetuura Israa7eela attuma naati Gibxxe gelidosona.

⁶ He wode Yooseefi he biittaa aissiyaagaanne biittan de7iya asau ubbau katta baizziyaagaa; heggaa gishshau Yooseefa ishantti gakkido wode, bantta som77uwaa sa7aa gattidi ayyo ziggidosona. ⁷ Yooseefi ba ishantta be7osaara eri bayiis; shin i eta erennabaadan harshshuushiis; i eta, "Intte awappe yideti?" yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, "Katta woommanau, Kanaane biittaaappe yiida" yaagidosona.

⁸ Yooseefi ba ishantta erii; shin eti a eribookkona.

⁹ Hegaappe guyyiyan, Yooseefi etabaa aimottido ba aimuwaa hassayidi eta, "Intte wochchi xeelliyaa asa; intte nu biittan naagoi leppiyo baggai augaakko be7anau yiideta" yaagiis.

¹⁰ Yaagin eti, "CHii, nu godau, nuuni wochchi xeelliyaa asa gidokko; nuuni ne ashkharati katta woommanau yiida. ¹¹ Nuuni ubbaikka issi aawaa naata. Nuuni ne ashkharati ammanettiya asa" yaagidosona.

¹² Yaagin Yooseefi eta, "CHii; intte nu biittan naagoi leppiyo baggai augaakko be7anau yiideta" yaagiis.

¹³ SHin eti, "Nuuni ne ashkharati tammanne naa77u ishanttanne Kanaane biittan de7iya issi bitaniyaa naata. Wurssetta kaaloi ha77i nu aawaara de7ees; issoi xayiiis" yaagidosona.

¹⁴ Yooseefi eta, "Taani intteyyo yootidoogaadankka intte biittaa wochchiyaageeta. ¹⁵ Qassi intte paaccetanaagee haggana; tumuppe kawoi haiqqo; intte wurssetta kaalo ishai haggaa yaana xayikko, intte ha sohuwaappe beekketa. ¹⁶ Intte yootiyoogee tuma gidiyooogaa paaccanau, intteppe issuwaa kiittite; i intte ishaa ekkidi yo; attidaageeti qasho keettan qashet-tishsheeta. Hegaa gidana xayikko, kawoi haiqqo; intte biittaa wochchiyaageeta" yaagiis. ¹⁷ Yaagidi eta heezzu gallassau qasho keettan yeggiis.

¹⁸ Heezzannta gallassan Yooseefi eta, "Taani Xoossau yayyiya asa; intte issibaa oottikko, paxa de7ana.

¹⁹ Intte tumukka ammanettiya asa gidikko, intte ishanttuppe issoi hagan qasho keettan de7o; attidaageeti namisettiya intte so asau katta ekkidi efiite; ²⁰ shin intte qaalaa tumayana malanne intte haiqqen-

na mala intte intte wurssetta kaalo ishaa taakko ehaana koshshees" yaagiis. Etinne ha yohuwa maayidosona.

²¹ Eti issoi issuwaa, "Tumu nuuni nu ishau oottidobai nuna kaa7ees. I ba shemppuwaayyo haniyoobai ixxin, nuussi watiwatiyo wode, nuuni siyiiddi ixxida; ha waayee nuna gakkidoogee hegaa gishshassa" yaagidosona.

²² Roobeeli, "Taani inttena, 'Na7aa bolli nagara oot-toppite' gaada yootabeikkinaa? SHin intte siyennan ixxideta. Simmi ha77i, a suuttai nuna achchees" yaagiis. ²³ Eti giyoobaa Yooseefi eridoogaa eti akeeki-bookkona; aissi giikko, i etaara wokkaaliyan haasayees. ²⁴ I etappe wora simmidi yeekkiis; shin qassi etakko simmidi, etayyo gujjidi haasayiis. I Simoona etappe duutti ashshidi eti be7ishin qachchiis.

Yooseefa Ishantti Kanaane Biitti Simmidosona

²⁵ Yooseefi ba ashkarata, "Kattaa eta ogoruwaa kunttite; eta biraakka zaaridi, eta ogoruwan ogoruwan wottite; qassi etau ogiyaassi shinqqiyaa immite" yaagidi azaziis. ²⁶ Azazin i giidoogaadan oottidoogaappe guyyiyan, Yooseefa ishantti kattaa bantta haretun caanidi, denddidi biidosona.

²⁷ Eti qammaa aqanau simmidosan etappe issoi ba hariyaayyo kattaappe yegganau ba ogoruwaa birshshidi, he ogoruwaayyo doonan de7iya ba biraa be7iis. ²⁸ Be7idi i ba ishantta, "Ta birai taayyo simmiis; tumu haggaa be7ite! Ta ogoruwan de7ees" yaagiis.

Eta wozanai taahin, kokkoriiddi issoi issuwaakko simmidi, "Xoossai nu bolli oottidobi hagee aibee?" yaagidosona.

²⁹ Eti Kanaane biittan de7iya bantta aawaa Yaaqoobakko yiido wode, banttana gakkidabaa ubbaa ayyo odidosona. ³⁰ Eti ayyo, "He biittaayyo goda gidiya bitanee nuna harshshuushiis. Hegaappe guyyiyan, i nuna he biittaa wochchiyaabaadan godatiis. ³¹ SHin nuuni a, 'Nuuni ammanettiya asa; biittaa wochchiyaageeta gidokko. ³² Nuuni tammanne naa77u ishantti issi aawaa naata; issoi xayiiis; wurssetta kaalo Kanaane biittan ha77i nu aawaara de7ees' yaagida. ³³ Yaagin he biittaayyo goda gidiya bitanee nuna, 'Intte ammanettiya asa gidiyoogaa taani hagan erana; intte ishanttuppe issuwaa hagan ta matan yeggidi, namisettiya intte so asaayyo kattaa ekkidi biite. ³⁴ Intte biittaa wochchiyaageeta gidennan, ammanettiya asa gidiyoogaa taani erana mala, intte wurssetta kaalo ishaa taakko ekki yiite. Yaatikko taani han attida intte ishaa intteyyo zaarada immana; inttenne ha biittan zal77eeta' giis" yaagidosona.

³⁵ Eti bantta ogoruwaappe kattaa qoliiddi, bantta ogoruwan ogoruwan bantta biraa qashuwaara utti-daagaa demmidosona. Etinne eta aawai he qashuwaara de7iya biraa be7idi yayyidosona. ³⁶ Eta aawaa Yaaqoobi eta, "Intte tana ta naatuppe mela kessideta; Yooseefi baawa, Simooni baawa; qassi intte Biniyaama efaana koyeeta. Ubbabai taayyo tiraara sitti giis" yaagiis.

³⁷ Hegaappe guyyiyan Roobeeli ba aawaa, "Taani Biniyaama neeyyo zaarada ehaana xayikko, ta attuma naata naa77aakka wora; tana ammanettada a ta kushiyan wotta; qassi taani a zaarada ehaana" yaagiis.

³⁸ SHin Yaaqoobi eta, "Ta na7ai inttenaara yaa duge beenna; a ishahai haiqqiichchin, attidaagee a xalaala; intte efishin, ogiyan iitabi a gakkiaabaa gidikko, intte ta puulunta huuphiyaa azzanuwaara duufuwan yeg-gana" yaagiis.

Yooseefa Ishantti Biniyaamaara Simmidi Gibxxe Biidosona

43 Ha77inne koshai Kanaane biittan wolqqaamiis. ² Yaanin eti Gibxxeppe ehiido kattaa ubbaa mi wursirggin, eta aawai, "Qassikka guyye biidi nuuyyo amarida katta woommite" yaagiis.

³ SHin Yihudai a, "He bitanee nuna, 'Intte ishahai inttenaara yaana xayikko, ta som77uwaa zaari be7ekketa' yaagidi mintti yootiis. ⁴ Neeni nu ishaa nunaara yedikko, nuuni duge biidi neeyyo kattaa shammana. ⁵ SHin neeni a yeddennabaa gidikko, nuuni duge bookko; aissi giikko, he bitanee nuna, 'Intte ishahai inttenaara xayikko, intte ta som77uwaa zaari be7ekketa' giis" yaagiis.

⁶ Yaagin Israa7eeli, "Intte, 'Nuuyyo hara ishahai de7ees' giidi odidi ha metuwaa ta bolli aissi ehiideti?" yaagiis.

⁷ Yaagin eti a, "He bitanee nubaanne nu so asaabaa mintti oichchiis. I nuna, 'Intte aawai ha77inne paxa de7ii? Intteyyo hara ishi de7ii?' yaagidi oichchiis. Oichchin nuuni i oichchidoogaa ayyo zaarida. I nuna, 'Intte ishahai duge haa ehiite' gaanabaa nuuni aibin eranee?" yaagidosona.

⁸ Yihudai ba aawaa Israa7eela, "Nuunikka neenikka nu naatikka paxa de7ana malanne haiqqennan attana mala, na7aa tanaara yedda; nuuni sohuwaara baana. ⁹ Na7aa ta waasetettan imma; aban tana oichcha; taani a neeyyo saro zaarada ehaana xayikko, ta de7o ubban ne qanggettai tana gakko! ¹⁰ Nuuni gam77ibeennabaa gidiyaakko, hannoode naa77anttuwaa yaa gakkidi simmana shin" yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan eta aawai Israa7eeli eta, "Hegaa gidikko, yaatite; he bitaniyaassi kushe genttiyoobaa ha biittan makkidabaa ubbaappe lo77iyaabaa doorite; hegeenne balasaane giyo xaliyaa, eessaa, sawuwaa, karbbiyaanne temire lauze giyo mittatu teeraa intte ogoruwan yeggidi ekki biite. ¹² Intte ogoruwaa doonan simmida birai balettidabaa gidanau danddayiyo gishshau, biraakka naa77u kushe oottidi ekki biite. ¹³ Qassi intte ishaanne ekkidi, he bitaniyaakko eesuwan guyye biite. ¹⁴ I hinkko intte ishahai yeddana mala, Biniyaaminne inttenaara yaana mala, Ubbaa Danddayiya Xoossai he bitanee intteyyo qaret-tanaadan otto. Tana gidikko, ta naatuppe mela at-tikkonne attaas" yaagiis.

¹⁵ Hega gishshau he asati immiyoobatanne naa77u kushe biraanne qassi Biniyaamanne ekkidosona. Eti duge Gibxxe biidi, Yooseefa sintti shiiqidosa.

¹⁶ Yooseefi Biniyaama etaara be7ido wode, ba keettaa

halaqaa, "He asata ta soo ekkada ba; issi mehe shukkada giigissa; eti seeta gallassan laaxaa tanaara moosona" yaagidi azaziis.

¹⁷ Yaatin i Yooseefi ayyo yootidoogaadan he asata Yooseefa soo efiis. ¹⁸ Asati Yooseefa soo biido gishshau, yayyidosona; eti, "Nuuni haggaa yiidoi koiro nu ogoruwaara simmidi biida biraa gishshaassa; i nuna wadhghanau, ailletettan haaranaunne nu haretu ekkana hanees" yaagidi qoppidosona.

¹⁹ Hegaa gishshau eti Yooseefa keettaa pengge gakkidi, keettaa halaqaa haasayissidosona; ²⁰ "Ta godau, nuuni koiro kattaa woommanau haggaa yiida; ²¹ simmiiddi nuuni qammaa aqiyooosan ogoruwaa birshshidi, huuphiyan huuphiyan nu birai paccennan nu ogoruwaa doonan de7iyaagaa demmida; hegaa gishshau ha77i nuuni a guyye ekkidi yiida. ²² Qassi nuuni kattaa woommanau hara biraakka ehiida. Nu biraa nu ogoruwaa ogoruwaa doonan ooni wottidaakkonne erokko" yaagidosona.

²³ Yaagin i eta, "Hegge aikobaa; yayyoppite! Intte Xoossai, intte aawaa Xoossai, intte ogoruwaa gidдон intteyyo biraa immiis; taani intte biraa akkaas" yaagiis. Hegaappe guyyiyan, i Simoona etakko kessiis.

²⁴ He bitanee he asata Yooseefa soo efidi, eta tohuwaayyo haattaa ehin, bantta tohuwaa meecettidosona. Eta haretuyyo harquwaa yeggiis. ²⁵ Yooseefi seeta gallassi yin immanau, eti bantta immiyoobaa ayyo giigissidosona; aissi giikko, eti yan maanaagaa siyi uttidosa.

²⁶ Yooseefi ba soo gelido wode, eti soo ehiido bantta immiyoobaa son ayyo immidosona; eti a sinttan sa7aa gakkidi ziggidosona. ²⁷ I eta sarotettaa oichchi simmidi, "Intte taayyo yootido intte aawai ceegai lo77oo? Ha77inne i paxa de7ii?" yaagiis.

²⁸ Yaagin eti, "Ee, ne ashkkarai, nu aawai ha77ikka paxa de7ees; i lo77o" yaagidi hokkidi ayyo ziggidosa.

²⁹ I ba aayee na7aa Biniyaama be7ido wode eta, "Intte yootido wurssetta kaalo intte ishai hagee?" yaagiis. Qassi i Biniyaama, "Ta na7au, nena Xoossai anjjo" yaagiis. ³⁰ Yooseefi a ishai ayyo gomppan michchido gishshau, yeekkanau issisaa lauhu giis. I ba dumma qol77uwaa gelidi yan yeekkiis.

³¹ I ba som77uwaa meecettiichchidoogaappe guyyiyan kiyidi, bana minttettidi, "Qumaa aattite" yaagiis.

³² Eti ayyo dumma, he ishanttayyo dumma, hegan aara miya Gibxxe asatuyyo dumma aattidosona; aissi giikko, Gibxxe asati Ibraawe asatuura issippe mookkona. Hegge Gibxxe biittaa asata sheneyiyaabaa.

³³ Eti Yooseefa sinttan bairai ba bairatettaadan, kaaloi ba kaalotettaadan maaran uttidosa. Eti issoi isuwaa xeellidi, eta waati uttissidaakko be7idi garmettidosona. ³⁴ Yooseefa maaddaappe etau qumaa gishiyo wode, Biniyaamayyo gakkidaagee haratugaappe ichchashu kushe darees; yaatin eti ufaittiiddi aara miidosonanne uyidosona.

Yooseefa Bira Wanccaa

44 Yooseefi ba keettaa halaqaa, "Neeni ha asatu ogoroi ekkiyoogaa keena kattaa etayyo kuintta; eta ubbaa biraanne eta ogoruwaa ogoruwaa doonan wotta; ² yaatada wurssetta kaaluwaa ogoruwaa doonan ta bira wanccaanne a kattaa biraa wotta" yaagidi azaziis; azazin i Yooseefi giidoogaadan oottiis.

³ Sa7ai wonttin he asati bantta haretu ekkidi baanau moissettidosona. ⁴ Eti he katamaappe kiyidi haakki biichchennan de7ishin, Yooseefi ba keettaa halaqaa, "Dendda! Ha asatu geeduwaa kaalla; neeni eta gakkido wode eta, 'Intte aissi kehaa iitan zaaridetii?' ⁵ Hagee ta godai uyyiyoonne qassi xuurabaa demmiyo wanccaa gidennee? Hagee intte oottidobai hanttaaraba' yaaga" yaagiis.

⁶ Yaagin i eta geeduwaa gakkidi, ha giidoogaadankka etayyo yootiis. ⁷ SHin eti, "Ta godai haggaa mala qaala aissi haasayii? Hegaa malabaa oottiyoogee nuuppe ne ashkkaratuppe haakko! ⁸ Nuuni harai atto nu ogoruwaa doonaappe demmido biraa addaa Kanaane biittaaappe guyye neeyyo zaari ehiida. ⁹ Ne godaa keettaappe nuuni worqqa woi bira waati wuuqqiyoonii? Ne ashkkaratu gidдон he wanccai beettido uri haiqqo; qassi attida nuuni nu godaayyo aille gidana" yaagidosona.

¹⁰ I eta, "Hegaa gidikko lo77o; intte giidoogaadan gidо bayin; wanccaa ekkida ooninne ta aille gidana; hinkko attida intte boriyaappe saro attana" yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, eti eesuwan bantta ogoruwaa ogoruwaa sa7an wottidi birshshidosona. ¹² Birshshin he halaqai ubbaappe bairatiyaagaa ogoruwaappe doommidi wurssetta kaaluwaagaa gakkanaassi koyiis; he wanccaanne Biniyaama ogoro giddoppe demmiis.

¹³ Hegan eti azzanidi, bantta maayuwaa pooshshidosona; bantta ogoruwaa bantta haretun caanidi, guyye katamaa simmidosa.

¹⁴ Yihudai ba ishanttuura Yooseefakko geliyo wode, Yooseefi son de7ees; eti a sinttan sa7an gufanidosona. ¹⁵ Yooseefi eta, "Intte aiba palabaa oottidetii? Ta mala asi xuurabaa demmiyoogaa erekketiyye?" yaagiis.

¹⁶ Yaagin Yihudai, "Ta godaayyo nuuni ai gaanee? Nuuni ai haasayanee? Woikko nuuni xillo gidiyooogaa waati bessanee? Xoossai ne ailletu mooruwaa qonccis-sirggiis. Simmi nuunikka he wanccai appe beetti-doogeeekka ta godaayyo aille gidida" yaagiis.

¹⁷ SHin Yooseefi, "Haggaa malabaa oottiyoogee taappe haakko; ta wanccai appe beettido bitaniyaa xalaalai ta aille gidana. Hinkko intte intte aawaakko guyye saro simmite" yaagiis.

¹⁸ Yaagin Yihudai akko shiiqidi a, "Ta godau, taani issi qaala haasayana mala nena woossais; tana ne ailliyaa hanqqettoppa; aissi giikko, neeni kawuwaa mala.

¹⁹ Neeni ta godai nuna ne ailleta, 'Intteyyo aawi de7iiyye woikko ishi de7ii?' yaagada oichchadasa.

²⁰ Nuuninne, 'Nuuyyo ceeggida aawai de7ees; i ceeggi-ichchidi yelido kaalo na7aikka de7ees; he na7aa ishai

haiqqiis; ba aayeeyyo issi a xalaalai attiis; a aawai a si-iquees' yaagida.

²¹ "Neeni ne ailleta, 'Taani a be7ana mala taayyo ehi-ite' yaagadasa. ²² Yaagin nuuni ta godaa, 'He na7ai ba aawaappe shaahettanau danddayenna; shaahettikko a aawai haiqqana' yaagida. ²³ SHin neeni ne ailleta, 'Intte kaalo ishai inttenaara duge yaana xayikko, naa77antto ta som77uwaa be7ekketa' yaagadasa. ²⁴ Nuuni ne ailliyaa nu aawaakko simmidi biido wode, ta godai gididogaa ayyo yootida.

²⁵ "Yootin nu aawai, 'Guyye biidi amarida katta woommite' yaagin, ²⁶ nuuni a, 'Nuuni nu kaalo ishai nunaara biikkoppe attin, duge baanau danddayokko; aissi giikko, nu ishai kaaloi nunaara beennabaa gidikko, nuuni he bitaniyaa som77uwaa be7anau danddayokko' yaagida.

²⁷ "Yaagin nu aawai ne aillee nuna, 'Ta keettaayiyaa Raaheela taayyo naa77u attuma naata yelidoogaa intte ereeta; ²⁸ etappe issoi taappe shaahettidi bin, "Tumu a do7i zaazzidi miis" yaagaas; hachchi gakkanaas-sikka taani a be7abeikke. ²⁹ Hagaa qassi intte taappe shaakki efin, iitabi a gakkikko, intte ta puulunnta huuphiyaa azzanuwaara duufuwan yeggana' yaagiis.

³⁰ "Hegaa gishshau, ha77i taani guyye ne ailliyaa ta aawaakko biyo wode, ta aawai, na7aa ba shemp-puwaadan siiqiyaaagee, na7ai nunaara bainnaagaa be7ikko haiqqi aggana. Nuuni ne ailleti nu aawaa puulunnta huuphiyaa azzanuwaara duufuwan yeggoos.

³² Taani ne aillee na7aa ta waasetettan ekkaas; taani a, 'Ta aawau, taani a neeyyo saro zaarada ehaana xayikko, ta de7uwaa ubban ne qanggettai tana gakko!' yaaga wottaas.

³³ "Yaanido gishshau, taani ne aillee ta godaayyo na7aa gishshaa ailletada, hagan attin, na7ai ba ishanttuura guyye simmo. ³⁴ Na7ai bannan taani waanada guyye ta aawaakko simmanee? CHii, tana ta aawai seelettana seelaa bessoppa" yaagiis.

Yooseefi Bana Ba Ishanttuuyo Erissiis

45 He wode Yooseefi he asaa ubbaa sinttan gencana danddayibeenna; "Asa ubbaa ta sinttappe kessite" yaagidi waassiis. Hegaa gishshau Yooseefi bana ba ishanttuuyo erissido wode, aara ooninne baawa. ² I ba qaalaa xoqqissidi, Gibxxeti a siyana gakkanaassee keehi yeekkiis. Kawuwaa so asai he woriyaa siyiis.

³ Yooseefi ba ishantta, "Taani Yooseefattennee! Ta aawai hanno gakkanaassee paxa de7iiyye?" yaagidi oichchiis. SHin a ishantti keehi dagammido gishshau, ayyo zaarana danddayibookkona.

⁴ Yaanin Yooseefi ba ishantta, "Taakko haa shiiqite" yaagiis. Yaagin eti akko shiiqidosa; shiiqin i eta, "Taani intte ishaa Yooseefa, intte Gibxxe biittau baizzidogaa. ⁵ Qassi intte tana hagu baizzido gishshau, zil77ettoppitenne yiillotoppite; aissi giikko, Xoossai tana intteppe sinttau kiittidoogee asaa shemppuwaa ashshanaassa. ⁶ Ha biittaa koshai geloosappe naa77antto laitta; qassi yiya ichchashu laittatun asi goyenna woikko cakkenna. ⁷ SHin taani sa7an intteyyo

zeretta ashshana malanne intte de7uwaa gita ashet-taa ashshana mala, Xoossai tana intteppe sinttau kiittiis. ⁸ Simmi tana ha sohuwaa kiittidaagee Xoossaa gidiyooagee attin, inttena gidekketa. I tana Gibxxe kawuwaassi aawa, a aqota ubbaassi godanne Gibxxe biittaa haariyaagaa oottiis.

⁹ "Ha77i eesuwan guyye ta aawaakko biidi a, 'Ne na7ai Yooseefi hagaadan yaagees; "Xoossai tana Gibxxe biitta ubbaa bollan goda kessiis; neeni taakko duge haaya; gam77oppa. ¹⁰ Neeni Geseema biittan ut-taasa; qassi neeni, ne naati, ne naatu naati, ne dorsaa wudee, ne miizaa wudeenne neeyyo de7iyaabai ub-bai ta matan de7eeta. ¹¹ Biron ichchashu kosha laittati attidosona; nena, ne so asaanne ne mehiyaa koshai oiqqenna mala, taani nena mizana" yaagiis' yaagite" yaagiis.

¹² Qassikka Yooseefi eta, "Inttekketa ta ishaa Biniyaamikka, ha inttenaara haasayiyaaagee tumu tana Yooseefa gidiyooagee intte aifiyan be7eeta. ¹³ Taayyo Gibxxe biittan de7iya bonchuwaa ubbaanne intte be7idobaa ubbaa ta aawaayyo yootite; ta aawaanne eesuwan haa duge ekki yiite" yaagiis.

¹⁴ Yaagidi ba ishaa Biniyaama qooriyaa qoommidi yeekkiis; Biniyaamikka ba ishaa qoommidi yeekkiis. ¹⁵ Yooseefi ba ishantta ubbaa yeridi, eta bollankka yeekkiis. Hegaappe guyyiyan, a ishantti aara haasayidosona.

¹⁶ Yooseefa ishantti yiidoogaa woree kawuwaa keet-taa gakkido wode, kawoinne a oosanchchati ufaittidosona. ¹⁷ Kawoi Yooseefa, "Neeni ne ishantta yaatite ga; 'Intte mehiyaa caanidi, Kanaane biitti simmite; ¹⁸ simmidi intte aawaanne intte so asaa ekkidi, guyye taakko haa ehiite. Taani intteyyo Gibxxe biittan ub-basaappe lo77iyaasaa immin, intte ha biittaa modhd-huwaa kaashana' yaaga. ¹⁹ Qassikka neeni ne ishantta, 'Paa gaariyaa intte naatuyyoonne intte maccaasat-uyyo Gibxxeppe ekkidi biite; biidi intte aawaanne ekki-di yiite. ²⁰ Gibxxe biittan de7iya ubbaappe aadhdhi lo77iyaabai inttessa gidiyoo gishshau, intte aquuwa qoppoppite' yaagada yoota" yaagiis.

²¹ Yaagin Israa7eela attuma naati giidoogaadan oot-tidosona. Yooseefi kawoi azazidoogaadan para gaare-tanne ogiyaassee shinqqiyaa etau immiis. ²² Etayyo ub-baukka huuphiyan huuphiyan ooratta maayuwaa im-miis; shin Biniyaamayyo heezzu xeetu xaqara biraanne ichchashu kumetta maayuwaa immiis. ²³ I ba aawaayyo yeddidobai hagu; Gibxxen de7iya ub-babaappe lo77iyaabaa tammu hariyan caanidi, qassi ogiyaassee katta, oittaaanne hara shinqqiyaa tammu macca haretun caanidi yeddiis. ²⁴ Yooseefi ba ishantta moissiis. Eti biishin i eta, "Ogiyan biiddi ooyettoppite" yaagiis.

²⁵ Eti Gibxxeppe kiyidi biidosona; Kanaane biittaa biidi, bantta aawaa Yaaqoobakko gakkidosona. ²⁶ Eti ayyo hagaadan yaagidi yootidosona; "Yooseefi paxa de7ees! I hegaappenne Gibxxe biitta ubbaa haariyaagaa" yaagidosona; yaagin Yaaqooba dagamai wozanaa bashshido gishshau, eta ammanibeenna. ²⁷ SHin eti

Yooseefi banttayyo yootidobaa ubbaa ayyo yootiininne a ekki ehaana mala Yooseefi kiittido para gaareta i be7in, eta aawaa Yaaqooba shemppoi simmiis. ²⁸ Israa7eeli, "Hegee taayyo gidees; ta na7aa Yooseefi han-no gakkanaassi paxa de7ees! Taani haiqqanaappe kase baada, a be7ana" yaagiis.

Yaaqoobinne A So Asai Duge Gibxxe Biidosona

46 Israa7eeli baayyo de7iyaabaa ubbaa ekki dend-didi, Berssaabeha gakkii; gakkidi i ba aawaa Yisaaqa Xoossaayyo yarshshuuaa yarshshiiis.

² Yarshshin Xoossai qammi aimuwan a, "Yaaqoobaa, Yaaqoobaa" yaagiis.

Yaagin i, "Yee" giidi koyiis.

³ Koyin a, "Taani Xoossaa, ne aawaa Xoossaa; neeni duge Gibxxe baanau yayyoppa; aissi giikko, taani nena yan gita kawotetta kessana. ⁴ Taani nenaara issippe Gibxxe baana; qassi taani ne zerettaa yaappe kessana. Yooseefi ba kushiyan ne aifiyaa shiishshana" yaagiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi Berssaabehappe denddiis; Israa7eela attuma naati bantta aawaa Yaaqooba, bantta naatanne bantta maccaasata Gibxxe kawoi etau kiittido paraa gaariyan wottidi efiidosona.

⁶ Eti Kanaane biittan haarido aquwaanne mehe ubbaa efiidosona. Yaaqoobinne a zeretta ubbai aara Gibxxe biidosona. ⁷ I ba attuma naatanne ba naatu attuma naata, ba macca naatanne ba naatu macca naata, hegeenne ba zerettaa ubbaa banaara Gibxxe efiis.

Yaaqooba Yeletaa

⁸ Israa7eelaara Gibxxe biitti biida Israa7eela naatu sunttai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.

Yaaqooba baira na7ai Roobeela; ⁹ Roobeela attuma naati Hanooka, Paalu, Hexiroonanne Karmma.

¹⁰ Simoona attuma naati Yimu7eela, Yaamiina, Ohaa-da, Yaakiina, Xoohaaranne Kanaane mishiree na7aa SHaa7ula. ¹¹ Leewi attuma naati Gershshoona, Qa-haatanne Maraara. ¹² Yihudaa attuma naati Eera, Oonaana, SHEela, Paareesanne Zaraaha; shin Eerinne Oonaani Kanaane biittan haiqqidosona. Paareesa at-tuma naati Hexiroonanne Hamuula. ¹³ Yisaakoora at-tuma naati Tolaa7a, Puuwa, Yaashuubanne SHimiroona. ¹⁴ Zaabiloona attuma naati Sereeda, Eloonanne Yaahila7eela. ¹⁵ Hageeti Liya Masphhex-oomiyan Yaaqoobau yelido attuma naata; i macca na7iyaa Diino. Hageeti a naatinne naatu naati muleera hasttamanne heezza.

¹⁶ Gaada attuma naati Xafoona, Hagga, SHuuna, Exi-boona, Eri, Aroodanne Ar77eela. ¹⁷ Aseera attuma naati Yimina, Yishiwa, Yishiwaahanne Bari7a; eta michchiyaa Seraaho. Bari7a attuma naati Hebeeranne Malkki7eela. ¹⁸ Laabaani ba na7ee Liyiyyo immido Ziil-pa Yaaqoobau yelido naati hageeta; eti muleera tammanne usuppuna.

¹⁹ Yaaqooba keettaayee Raaheeli attuma naati Yooseefanne Biniyaama. ²⁰ Oona katamaa qeesiyaa PHoxiifeera na7iyaa Asinaata Yooseefayyo Gibxxen Mi-

naasanne Efireema yelaasu. ²¹ Biniyaama naati Be-laa7a, Bekeera, Ashibeela, Geera, Naa7iimaana, Eeha, Roosha, Muppiima, Huppiimanne Arada. ²² Yaaqoobau yelettida Raaheeli attuma naati hageeta; eti muleera tammanne oidda.

²³ Daana attuma na7ai Hushiima. ²⁴ Nifftaaleema at-tuma naati Yaahixi7eela, Guuna, Yexeeranne SHi-ileema. ²⁵ Laabaani ba na7ee Raaheeliyyo immido Baala Yaaqoobau yelido naati hageeta; eti muleera laappuna.

²⁶ Yaaqoobaara Gibxxe biida, a gulbbataappe yeletti-daageeti, a naatu keettaayeta gujjennan, muleera usuppun tammanne usuppuna. ²⁷ Gibxxen Yooseefayyo yelettida naa77u naata gujjin, Gibxxe biida Yaaqooba so asai muleera laappun tamma.

Yaaqoobinne A So Asai Gibxxen De7idosona

²⁸ Geseema biittan mokkana mala, Yaaqoobi Yihudaa baappe sinttau Yooseefakko kiittiis; eti Geseema gakkido wode, ²⁹ Yooseefi ba para gaariyaa giigissidi, ba aawaa Israa7eelaara gaittanau Geseema biis.

Yooseefi ba aawaa demmidosaarakka a qooriyan xaax-etti qoommidi, daro wodiya yeeekkiis.

³⁰ Israa7eeli Yooseefa, "Nee ni paxa de7ishin, taani ne aifiyaa be7ido gishshau, ha77i taani haiqqikkonne aikkobaa" yaagiis.

³¹ Hegaappe guyyiyan, Yooseefi ba ishanntanne ba aawaa so asata, "Taani Gibxxe kawuwaakko baana; baada ayyo, 'Kanaane biittan de7iya ta ishanntinne ta aawaa so asai taakko yiidosona. ³² Eti dorssa hent-tanchcha; eti mehe heemmoosona; eti banttanaara bantta dorssata, bantta miizzatanne banttayyo de7iyaabaa ubbaa ekkidi yiidosona' yaagana. ³³ Kawoi inttena xeesissidi, 'Intte oosoi aibee?' yaagidi oichchikko, ³⁴ intte ayyo, 'Nuuni ne ashkkarati naatet-taasappe doommidi, nu aawatudankka mehiyaa heemmeettes' yaagite. Yaagikko i inttena Geseema biittan wottana; aissi giikko, dorssa henttanchcha ubbi Gibxxe asan karettidabaa" yaagiis.

⁴⁷ Yooseefi gelidi Gibxxe kawuwaayyo hagaadan yaagidi yootiis; "Ta aawainne ta ishannti, bantta dorssaa wudiyaara, bantta miizzaa wudiyaaranne banttayyo de7iyaabaa ubbaara Kanaane biittaappe yiidi, ha77i Geseema biittan de7oosona" yaagiis. ² I ba ishanntuppe ichchashata dooridi kawuwaa sintti aattiis. ³ Kawoi he ishannta, "Intte oosoi aibee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin eti kawuwaayyo, "Nuuni ne ashkkarati nu aawatuugaadankka dorssa wude heemmoos" yaagidi zaaridosona. ⁴ Qassi eti ayyo, "Kanaane biittan koshai suullido gishshaunne ne ashkkaratu mehiyau miyoobi aibinne baina gishshau, nuuni hagan amarida wodiya daanau yiida; hayyanaa nuna ne ashkkarata Geseeman wottarkkii!" yaagidosona.

⁵ Yaagin kawoi Yooseefa, "Ne aawainne ne ishannti neekko yiidosona. ⁶ Simmi Gibxxe biittai ne kushiyan de7ees; ha biittan ubbasaappe aadhdhidi lo77iyaasan ne aawaanne ne ishannta wotta; eti Geseema biittan

de7ona. Neeni erin, eta giddoppe dumma erattetai de7iyoogeti de7ikko, hegeeta ta mehiyaa bolli sunt-ta" yaagiis.

⁷ Hegaappe guyyiyan, Yooseefi ba aawaa Yaaqooba gelissidi, kawuwaa sintti aattiis. Yaaqoobi Gibxxe kawuwaa anjjidoogaappe guyyiyan, ⁸ kawoi Yaaqooba, "Neeyyo woisu laittaa?" yaagidi oichchiis.

⁹ Oichchin Yaaqoobi kawuwaa, "Taani yuuyaidda de7ido laittai xeetanne hasttama; ta laittai beni ta aawati yuuyiiddi de7ido laittatuppe guuttanne metoi daridoogaa" yaagiis. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi kawuwaa anjjidi, a sinttappe kare kiyiis.

¹¹ Yooseefi ba aawaanne ba ishannta Gibxxe biittan wottiis; kawoi azazidoogaadan Gibxxe biittan Raamisa giyo katamaa matan de7iya, ubbasaappe aadhdhidi lo77iya gadiyaa etau immiis. ¹² Yooseefi qassi ba aawaayyo, ba ishanttuuyoonne ba aawaa so asa ubbau eta naatu qoodaadan kattaa immiis.

Gibxxen Koshai Suulliis

¹³ Gidikonne koshai suullido gishshau, he biitta ubban katti baawa. He koshan Gibxxenne Kanaane biittai naa77aikka qohettidosona. ¹⁴ Yooseefi Gibxxe kattaa baizzidi, Gibxxenne Kanaane biittatun de7iya miishshaa ubbaa shiishshiis; shiishshidi Gibxxe kawuwaa keettaa gelissiiis. ¹⁵ Gibxxenne Kanaane miishshai wuri do wode, Gibxxe asai ubbai Yooseefakko yiidi a, "Nuuyyo kattaa imma; nu miishshai wurido gishshau, nuuni ne sinttan aissi haiqqiyoonii?" yaagidosona.

¹⁶ Yaagin Yooseefi eta, "Yaanikko intte mehiyaa ekki yiite; intte miishshai wuriichchidabaa gidikko, taani kattaa intte mehiyaara laammaana" yaagiis. ¹⁷ Hega gishshau eti bantta mehiyaa Yooseefayyo ehiidosona. Ehin Yooseefi eta paraa, dorssaa, deeshshaa, miizzaanne hariyaa kattaara laammiis; i he laittaa eta mehiyaa ubbaara kattaa laammiiddi eta mizi shaachchiis.

¹⁸ He laittai wurin, eti naa77antta laittan akko yiidi a, "Nuuni nu godaappe qosiyooobi baawa; nu miishsha ubbai wuriichchiis; nu mehiyaakka neessi sheedhdhichchida; nu bollaappenne nu gadiyaappe attin, nu godaayyo attidabi harabi baawa. ¹⁹ Nuuni ne sinttan aissi haiqqiyoonii? Nu gadeekka aissi xayii? Nunakka nu gadiyaakka kattan shamma; nuuni kawuwaayyo ailletana; nu gadeekka abaa gido; nuuni paxa attana mala, haiqqenna malanne nu gadeekka oxxenna mala, zerettaa nuuyyo imma" yaagidosona.

²⁰ Yooseefi Gibxxe biitta ubbaa kawuwaayyo shammiis. Gibxxeti ubbai koshai suullido gishshau, bantta gadiyaa baizzidosona; baizzin gadee kawuwaabaa gidiiis. ²¹ Yooseefi asa ubbaa Gibxxeyyo ha gaxaappe doommidi hini gaxaa gakkanaassi kawuwaayyo aille kessiis. ²² Gidikonne i qeesetu gadiyaa shammibeenna; aissi giikko, kawoi qeesetuuyyo kattaa immees. Hega gishshau bantta gadiyaa baizzibookkona.

²³ Yooseefi asaa, "Simmi hachchi taani inttenanne intte gadiyaa kawuwaayyo shammaas. Zerettaa efiidi, gaden zerite. ²⁴ SHin kattaa cakki gelissiyo wode, aifid-

abaappe ichchashu kushiyaappe issi kushiyaaw kawuwaayyo immite. Ichchashu kushiyaappe attida oiddu kushee intte gadiyaa zerettanne intteyyo, intte so asaayyoonne intte naatuyyo quma gido" yaagiis.

²⁵ Yaagin eti, "Neeni nuna ashshadasa! Nu godaa sinttan nuuni sabettorkkoniishsha; nuuni kawuwaayyo ailletana" yaagidosona. ²⁶ Hega gishshau, Yooseefi Gibxxen biittappe aifidabaappe ichchashu kushiyaappe issuwaa kawuwaayyo immiyoogaa higge kessiis. He higgeenne hachchi gakkanaassi eqqidi de7ees. Kawuwaabaa gidibeenna gadee qeesetu gadiyaa xalaala.

²⁷ Israa7eelati Gibxxe biittan Geseema giyoosan uttidosona; eti yan ago demmidosona; eti yelettidosonanne daro corattidosona.

²⁸ Yaaqoobi Gibxxe biittan tammanne laappun laitta de7iis. Yaaqoobi de7ido laittai xeetanne oitamanne laappuna. ²⁹ Israa7eelayyo haiqqiyoo wodee matattin, ba na7aa Yooseefa xeesissidi hagaadan yaagiis; "Taani ne sinttan sabettidabaa gidikko, ne kushiyaaw ta gulbatan wottada, neeni taayyo kehanaunne ammanetanau ane geppa. Tana Gibxxen moogoppa; ³⁰ shin taani ta maizzan gaittiyo wode, tana Gibxxeppe efaada, eti moogettidosan mooga" yaagiis.

Yaagin Yooseefi, "Taani nena neeni giidoogaadan oottana" yaagiis.

³¹ Yaaqoobi a, "Ane taayyo caaqqaa" yaagiis. Yaagin Yooseefi ayyo caaqqiis; hegaappe guyyiyan, Israa7eeli ba hiixan gufannidi, Xoossaassi goinniis.

Minaasanne Efireema

48 Hegaappe guyyiyan asai Yooseefassi, "Ne aawai sakettees" yaagidi yootiis. Yootin i ba naa77u attuma naata Minaasanne Efireema ekkidi biis. ² Bin asai Yaaqooba, "Be7a; ne na7ai Yooseefi neekko yiis" yaagiis; yaagin Israa7eeli minettidi ba hiixan uttiis.

³ Yaaqoobi Yooseefa, "Ubbaa Danddayiya Xoossai Kanaane biittan Looza giyoosan taayyo qonccidi, yan tana anjjiis. ⁴ I tana, 'Taani nena yeletissananne corayana; taani nena daro dere oottana. Ha biittaa taani neeppe guyyiyan, ne zerettaayyo merinaa laata oottada immana' yaagiis.

⁵ "Simmi ha77i, ne naa77u attuma naati, taani neekko hagai yaanaappe kase Gibxxen neeyyo yeletti daageeti tabaa; Efireeminne Minaasee taayyo Roobeelanne Simoona mala. ⁶ Etappe guyyiyan neeyyo yeletti daageeti nebba; eti laattana biittai Efireemanne Mi-naasa sunttan gido. ⁷ Taani Masphphexoomiyaappe simmishin, Efiraata gakkanaau guuttaa ashshidaashin, Raaheela Kanaane biittan haiqqaasu. Haiqqin, taani o Beetalieeme giyo Efiraataa efiya ogiyaa doonan moogaas" yaagiis.

⁸ Israa7eeli Yooseefa attuma naata naa77ata be7ido wode, "Hageeti oonee?" yaagidi oichchiis.

⁹ Oichchin Yooseefi ba aawaa, "Hageeti Xoossai taayyo hagan immido ta naata" yaagiis.

Yaagin Israa7eeli, "Taani eta anjjana mala, eta taakko haa shiishsha" yaagiis.

¹⁰ Israa7eeli cimin a aifee daafurido gishshau, xeel-lanau danddayenna. Hegaa gishshau Yooseefi ba atuma naata akko shiishshin, a aawai eta idimmidi yeriis. ¹¹ Israa7eeli Yooseefa, “Taani ne som77uwaa be7ana gaada qoppabeikke; shin Xoossai hekko ne naatakka tana bessiiis” yaagiis. ¹² Yooseefi eta a gulbataappe denttidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi ziggiis.

¹³ Yooseefi ba naa77u attuma naata, Efireema ba ushachcha baggan Israa7eelau haddirssa baggaara, Minaasa ba haddirssa baggan Israa7eelau ushachcha baggaara ekkidi, akko shiishshiis. ¹⁴ Efireemi kaalo gidikkokka, Israa7eeli ba ushachcha kushiyaa yeddidi a huuphiyan wottiis; qassi Minaasee baira gidikkokka, Israa7eeli ba kushiyaa qaxiballidi, ba haddirssa kushiyaa Minaase huuphiyan wottiis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi Yooseefa hagaadan yaagidi anjjiis;

“Ta aawati Abrahaamine Yisaaqi
a sinttan hemettido Xoossai,
ta de7o ubban hachchi gakkanaassi
tana heemmida Xoossai,

¹⁶ iitabaa ubbaappe tana ashshida kiitanchchai,
ha naata anjjo.

Ta sunttainne
ta aawatu Abrahaamane Yisaaqa sunttai etan
xeesetto.

Eti sa7aa bollan corattona”
yaagidi anjjiis.

¹⁷ Yooseefi ba aawai ba ushachcha kushiyaa Efireema huuphiyan wottidoogaa be7ido wode dosibeenna. Hegaa gishshau, Efireema huuphiyaappe denttidi, Minaase huuphiyan wottanau ba aawaa kushiyaa oiqqiis. ¹⁸ Oiqqidi Yooseefi ba aawaa, “Ta aawau, hegaa gidenna; bairai hagaattennee; ne ushachcha kushiyaa haggaa bolli wotta” yaagiis.

¹⁹ SHin a aawai ixixidi a, “Taani erais; ta na7au, taani erais; ikka gita dere gidana. Gidikonne a kaalo ishappe aadhdhi gitatana; a zerettaikka daro gita kawotetta gidana” yaagiis.

²⁰ I he gallassi eta anjjidi,
“Israa7eelati anjjiyo wode,
‘Xoossai inttena Efireemadaaninne Minaasedan oot-

to’
yaagidi intte sunttan anjjana” yaagiis.
Yaatidi Efireema Minaaseppe sinttayiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan Israa7eeli Yooseefa, “Taani haiqqana hanais; shin Xoossai inttenaara gidana; qassi i intte aawatu biitti inttena guyye zaarana. ²² Qassi nena ne ishanttuura gakkiiya biittaappe issi saamaa darissada neeyyo immais; hegeenne taani Amootuppe ta bisuwaaninne ta wonddafiyann ekkido biittaa” yaagiis.

Yaaqoobi Ba Naata Anjjiis

49 Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi ba attuma naata xeesissidi hagaadan yaagiis; “Sinttappe intteyyo hananabaa taani intteyyo yootana mala shiiqite.

² “Inttenoo Yaaqooba naatoo,
issippe shiiqidi siyite;
intte aawai Israa7eeli intteyyo yootiyoobaa ezggite.

³ “Roobeelaa, ta baira na7au,
neeni ta wolqqaa;
ta minotettaayyo koiruwaa.
Neeni bonchchuwankka wolqqankka ubbaappe aadhdhiyaagaa.

⁴ Neeni di7o mala; eqqosan de7akka;
neeni ubbaappe aadhdhiyaagaa gidakka.
Aissi giikko, neeni ne aawaa hiixaa kiyadasa;
ne awaa arssaa tunissadasa.

⁵ “Simooninne Leewi ishantta;
eta bisoi makkalatettau ola miishsha.

⁶ Taani eta zoretan gelikke;
taani eta shiiquwankka uttikke.
Aissi giikko, eti bantta hanquwan
asa woridosonanne banttana ekka ekka gin,
boorata gilddayidosona.

⁷ Eta suulo hanqqoinne
eta meqettaa iitatetta qanggettidaagaa gido!
Taani eta Yaaqooba asaa gidon laalana;
Israa7eela biittan piskki oottana.

⁸ “Yihudau, ne ishantti nena galatana.
Ne kushee ne morkketu piillanttiyaa oiqqana.
Ne aawaa naati neeyyo hokkidi ziggana.

⁹ Yihudau, neeni wodala gaammo.
Ta na7au, neeni shankkaappe woridi simmidi,
cogochchidi zin77ida gaammo mala.

Neeni asi bosherttanau koyenna macca gaammee mala.

¹⁰ Haariyaagee yaana gakkanaashin,
kawotaa xam77ai Yihudaappe,
deriyaa haariyaageetu gatimai a toho giddoppe
shaahettenna.

Qassi dere asai ayyo azazettana.

¹¹ I ba hariyaa woiniyaa anuwan,
ba hare maraa muruta woiniyaa turan qachchana.
I ba afalaa woiniyaa eessan,
ba maayuwaa suutta milatiya woiniyaa eessan
meeccana.

¹² A aifee woine eessaappe aadhdhi dulkkana;
a achchaikka maattaappe aadhdhi booxkana.

¹³ “Zaabiloonee abbaa doonan de7ana;
i abbaa doonan markkabeti eqqiyo soho gidana;
a zawai Sidoona gakkana.

¹⁴ “Yisaakoori mino hare;
caaniyo naa77u joinetuppe gidduwan zin77i bayees.

¹⁵ I ba shemppiyoosai lo77o gidiyooaanne
ba biittai ufaissiyaagaa gidiyooagaa be7iyo wode,
caanaa tookkanau ba hashiyaa ziqqi oottidi,
ailletettaa ooso oottana.

¹⁶ “Daani Israa7eela zaretuppe
issuwaa gidiya ba asaa bolli daannatana.

¹⁷ Daani oge doonan de7iya shooshsha;
paraa toggidaagee guyye kunddana mala
paraa ginddiyaa dukkiya,
ogiyann de7iya haso.

¹⁸“Abeet GODAU, taani neeni ashshanau naagais.
¹⁹“Gaadi bonqqiyaageetun deshettana;
 shin ikka eta paanaa kaallidi
 eta bonqqana.
²⁰“Aseera oittai ordde;
 kawotuyyo i lo77o qumaa immana.
²¹“Nifftaaleemi qashettennan yeda de7iya,
 lo77o marata yeliya genessa.
²²“Yooseefi aifiyaara herxxexxida woine tura.
 I pulttuwaa matan herxxexxa aifiyaara de7iya,
 daashshaikka godaappe bollaara zaa7iyo woine tu-
 ra.
²³ Wonddafiyaa dukkiyaageeti
 a bolli woraajjidosa;
 woraajjidi bantta zubbayan
 dukkidosonanne muddidosona.
²⁴ A wonddafee minni uttiis;
 a qeseekka minnidi gam77iis.
 Hegeenne Yaaqooba Wolqqaamaa kushiya gaa-
 suwaana,
 ne henttanchcha, Israa7eela Zaallaa gaasuwaana,
²⁵ nena maaddiya ne aawatu Xoossaa gaa-
 suwaananne,
 nena bolla saluwaa anjuwan,
 garssa ciimmaa anjuwan,
 xanttaa anjuwaaninne
 yeliya uluwaa anjuwan
 anjjiya,
 Ubbaa Danddayiya Xoossaa gaasuwaana.
²⁶ Ne aawaa anjioi beni deretu anjuwaappekka
 merinaasappe de7iya keratu anjuwaappekka aad-
 hdhees.
 Hagee ubbai Yooseefa huuphiyan,
 ba ishanttu gidдон halaqa gidyaagaa liiphiyan
 shemppo.
²⁷ “Biniyaami bonqqiya wanggireello.
 Ba shankkatidobaa maallado mees;
 ba omooddidobaa omarssi shaakkees” yaagiis.
²⁸ Hageeti tammanne naa77u Israa7eela zareta; qas-
 si eta aawai eta huuphiyan huuphiyan etau bessiya an-
 juwaa anjiiddi etayyo giidobai hagua.

Yaaqooba Haiquwaa

²⁹ Hegaappe guyyiyan, i eta hagaadan yaagidi azazi-
 is; “Taani ta maizza asatun gaittana hanais; tana Hi-
 itiyaa Efiroona gaden de7iya gonggoluwaa, ta
 aawatuura moogite. ³⁰ Hegeenne Kanaane biittan,
 Mamire matan de7iya, Maakipheela giyo gong-
 goluwaa; hegee Abrahaami moogossi Hiitiyaa Efiroon-
 appe a gadiyaara shammido gonggoluwaa. ³¹ Abra-
 haaminne a keettaayyiyaa Saara yan moogettidosona;
 Yisaaqinne a keettaayyiyaa Ribiqaa yan moogetti-
 dosona; taani qassi Liyo yan moogaas. ³² He gadeenne
 an de7iya gonggoloi Hiitetuppe shamettidaagaa”
 yaagiis.
³³ Yaaqoobi ba naatuyyo azazuwaa wurssido wode,
 ba tohuwaa pude ba hiixau shiishshi ekkidi, haiqqi ag-
 giis; haiqqidi ba maizzan gaittiis.

50 Yooseefi ba aawaa ahaa bolli kunddidi, yeekki-
 isinne a yeriis. ² Hegaappe guyyiyan, Yooseefi
 xaliyaa shiishshiya ba oosanchchata ba aawaa Is-
 raa7eela ahaa sawiya shittuwaa tiyidi melissana mala
 azaziis; azazin eti tiyidi melissidosona. ³ SHittuwaa
 tiyiyoogee oitamu gallassa kumettaa wurssiis; aissi gi-
 ikko, hegee tiyoi wonikka oitamu gallassaa ekkees.
 Gibxxe asati ayyo laappun tammu gallassaa yeekki-
 dosona.

⁴ Yeeho gallassati aadhdhido wode, Yooseefi Gibxxe
 kawuwaa keettaa asata, “Taani intte sinttan nashetti-
 doobaa gidikko, intte tau kawuwaayyo hagaadan yaagi-
 di odite; ⁵ ‘Ta aawai tana issi caaqo caaqissiis; i tana,
 “Taani haiqqana hanais; taani ta huuphessi Kanaane
 biittan bookkido gonggolo duufuwan tana mooga”
 yaagiis. Hega gishshau ha77i taani pude baada ta
 aawaa moogana mala yeddarkkii! Hegaappe guyyiyan
 taani simmana’ yaagite” yaagiis.

⁶ Yaagin kawoi, “I nena caaqissidoogaadan pude baa-
 da ne aawaa mooga” yaagiis.

⁷ Yaagin Yooseefi ba aawaa mooganau pude biis.
 Kawuwaa oosanchchati ubbai, a kawo keettan de7iya
 gita asai ubbainne Gibxxe biittan de7iya gita asai ub-
 bai Yooseefa kaallidi biidosona. ⁸ Qassi Yooseefa so
 asai ubbai, a ishanttinne a aawaa so asai biidosona;
 eta naati, eta miizzainne eta dorssaa wude xalaalai
 Geseeman attiis. ⁹ Para gaaretikka paraasatikka aara
 pude biidosona; a kaallidi biida asai keehi daro.

¹⁰ Eti Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Axaadi
 giyo audiyaa gakkiddi, bantta qaalaa xoqqu oottidi,
 ayyo zilaalidosonanne yeekkidosa; yan Yooseefi ba
 aawaa yeehuwan laappun gallassaa uttiis. ¹¹ He biittan
 de7iya Kanaane asati Axaadi giyo audiyaa he yee-
 huwaa be7ido wode, “Gibxxeti aiba yibbaata yeeho
 yeekkiyoonaal!” yaagidosona. Hega gishshau Yord-
 daanoosa matan de7iya he sohoi, Gibxxetu Yeehuwaa
 geetettiis.

¹² Yaaqooba naati bantta aawai eta azazidoogaadan
 oottidosona; ¹³ eti a ahaa Kanaane biitti efiidi, Mamire
 matan de7iya Maakipheela giyo gonggoluwaa, Abra-
 haami Hiitiyaa Efiroonappe mooguwau shammido
 gadiyan a moogidosona. ¹⁴ Yooseefi ba aawaa moogi-
 doogaappe guyyiyan, ba ishanttuuranne a aawaa
 mooganau aara biida hara asatu ubbatuura Gibxxe
 simmiis.

Yooseefi Ba Ishantta Woppissiis

¹⁵ Eta aawai haiqqiichchidoogaa be7idi, Yooseefa is-
 hantti bantta gidдон, “Ooni erii Yooseefi nuna ba
 uluwan morkkikkonne nuuni ayyo oottido iitabaa ub-
 baassi halo kessana koyikko, nuuni waananee?” yaagi-
 dosona. ¹⁶ Hega gishshau Yooseefakko hagua mala
 kiitaa kiittidosona; “Ne aawai haiqqanaappe kase;
¹⁷ ‘Intte Yooseefa, “Neeni ne ishanttu nagaraanne eti
 nena naaqqido iita naaquwaa hayyanaa atto yaaga”
 yaagiis giidi odite’ yaagiis. Hega gishshau ha77i
 hayyanaa, nu nagaraa, ne aawaa Xoossaa ashkkaratu

nagaraa atto yaaga” yaagidosona. Kiitai baakko gakkido wode, Yooseefi yeekkiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan a ishannti bantta huuphen akko yiidi, a sinttan gufannidi, “Nuuni ne ailleta” yaagidosona.

¹⁹ SHin Yooseefi eta, “Yayyoppite; tana intteyyo Xoosaa giidetiyye? ²⁰ Intte taayyo iitanau oottideta; shin hachchiigaadan daro asai haiqqennan attana mala, Xoossai lo77otettau haggaa oottiis. ²¹ Heggaa gishshau simmi intte yayyoppite; taani inttenanne intte naata mizana” yaagidi, i eta minttettidi keha qaalaa haasayis.

Yooseefa Haiquwaa

²² Yooseefi ba aawaa so asa ubbaara Gibxxen gam77iis; i xeetanne tammu laittaa de7iis; ²³ Efireema

naata, heezantta yeletaa be7iis; qassi Minaase na7aa Maakiira naatanne i ba naata oottiis.

²⁴ Hegaappe guyyiyan Yooseefi ba ishannta, “Taani haiqqana hanais; shin Xoossai inttena maaddanau tumu xomoosana; i inttena ha biittaappe kessidi, Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo immana giidi caaqqido biittaa efaana” yaagiis. ²⁵ Yooseefi Israa7eela naata, “Xoossai inttena maaddanau tumu xomoosiyo wode, intte ta meqettaa ha biittaappe pude ekkidi biite” yaagidi caaqissiis.

²⁶ Yooseefi xeetanne tammu laittaa de7idi haiqqiis; haiqqin, eti shittuwan a ahaa tiyidi melissidoogaappe guyyiyan, Gibxxe biittan saaxiniyan yeggidosona.

Kessaabaa

Gidduwaa Erissuwaa

Kessaabai odiiyoogee Israa7eela asai ailletettan de7ido Gibxxe biittaaappe kiyido hanotaabaa. Ha maxaafaassi heezzu waanna waanna kifileti de7oosona.

1 Ibraaweti ailletettaappe kiyidoogaanne Siinaa Deriyaa eti biido beettaabaa odees.

2 Xoossai ba asaara maachchaa maacettidobaa, iitaanne kehaa shaakkidi erissiya higgeta, asai aqiyo higgetanne ammano higgeta i etau immidobaa odees.

3 Israa7eela asaassi, qeesetu oosuwaassinne Xoossaassi goinniyo goinuwaassi imettida higgetubaa yootees.

Ubbabaappe aattidi ha maxaafai Xoossai ailletettan de7iya ba asaa kessi simmidi, eti wodenau hidootai de7iyo asaa gidanaadan, i eta waati oottidaakko odees.

Ha maxaafan dariya bagga taarikiyaa godaa gididi shiiqida asi ba asaa Gibxxeppe kessana mala, Xoossai doorido Muusa. Maxaafaa gidдон daroppe erettida miraafee tammu azazoti xaafettido laatamantto miraafiyaa.

Israa7eela Asata Gibxxe Biittan Gakkida Naaqotanne Qohota

1 Yaaqoobaara Gibxxe gelida Israa7eela attuma naatu sunttai hagaappe kaallidi xaafettiis; eti ubbaikka bantta so asaa ekki gelidosona. ² Hegeetinne: Roobeela, Simoona, Leewa, Yihudaa, ³ Yisaakoora, Zaa-biloona, Biniyaama, ⁴ Daana, Nifttaaleema, Gaadanne Aseera. ⁵ Yaaqooba zerettati muleera laappun tamma; Yooseefi kasekka Gibxxe bi uttiis. ⁶ Yooseefi, a ishantinne he yeleta ubbai haiqqiis; ⁷ shin Israa7eela zerettati aifidosonanne keehi daridosona; he biittaa kumana gakkanaassi eti keehi corattidosona.

⁸ Hegaappe guyyiyan, Yooseefa erenna ooratta kawoi Gibxxe biittan denddiis. ⁹ I ba asaa, "Be7ite; ha Israa7eelati nuuppe keehi corattidosona. ¹⁰ Haayite, ane nuuni eta hiillan oiqqoos; hinna xayikko eti kaseegaappe yaa darana. Geelladan oli denddikko, eti nu morkketuura gaittidi, nuna olananne biittaa yeggidi baana" yaagiis. ¹¹ Hega gishshau, deexo oosuwan eta tuggayana mala, eta bolli meqetti baina kaabbota sunttidosona. Eti kawuwaayyo Piitoomanne Raamisa giyo aibakko minjjiyo katamata keexxidosona. ¹² SHin Gibxxeti eta un77uwaa dariyo wode, eti darii yelettidosonanne biittaa gakkidosona. Hega gishshau, Gibxxeti Israa7eelatau yayyidosona; ¹³ yayyidi etau biittaa goggidi ootissidosona. ¹⁴ Wolqqaama oosuwan, siminttuwaaninne xuubiyaa meruwan, qassi shooqan oottiyo ubba qommo oosuwan, eta de7uwaa camettidosona; bantta daafurssiya ooso ubba qareti bannan eta ootissidosona.

¹⁵ Gibxxe kawoi Ibraawe maccaasata maaretissiya Xippaaronne Puuhu giyo naa77u maccaasata haagan yaagiis; ¹⁶ "Ibraawe maccaasati yeliyo wode intte maaretissiddi, yelettidabi attuma na7a gidikko,

worite; shin macca na7a gidikko paxa aggite" yaagiis. ¹⁷ SHin maaretissiyaageeti Xoossau yayyidi, Gibxxe kawoi eta azazidoogaadan oottibookkona. Eti attuma naata paxa ashshidosona. ¹⁸ Hegaappe guyyiyan Gibxxe kawoi he maaretissiyaageeta xeesidi, "Intte aissi hagaadan oottidetii? Attuma naata aissi paxa aggi bayidetii?" yaagidi eta oichchiis.

¹⁹ Oichchin maaretissiyaageeti zaaridi, "Ibraawe maccaasati Gibxxe maccaasatu mala gidokkona; eti mino gidiyo gishshau, maaretissiyaageeti gakkanaappe kasetidi yeliichchoosona" yaagidosona.

²⁰ Hega gishshau, Xoossai maaretissiyaageetussi kehiis. Asaa qoodaikka gujji gujjidi biidi, kaseegaappe yaa corattiis. ²¹ Qassi maaretissiyaageeti Xoossau yayyido gishshau, Xoossai etau eta huuphessi so asaa immiis. ²² Hegaappe guyyiyan kawoi ba asaa ubbaa, "Ibraawetuppe yelettiya attuma na7a ubbaa Naile SHaafaa haattan olite; shin macca na7i yelettikko, paxa aggi bayite" yaagidi azaziis.

Muusee Yelettidobaa

2 He wode issi Leewa qommo gidiya bitanee Leewa maccaasa issinniyo ekkiis; ² ekkiin a abbe ixettada attuma na7aa yelaasu. Na7ai meraa lo77o na7a gidiyogaa a be7ada, heezzu agina qosaasu. ³ SHin a hegaappe daruwaa qosanau danddayennaagaa erada, ceccaappe keeshiyaa ayyo daddaasu; dadda renjjiyaaninne shidan meeshada, na7aa a gidдон wottaasu; wottada Naile SHaafaa giyo haattaa doonan maqqaa gidдон wottaasu. ⁴ A michchiyaa i haniyoobaa be7anau haahuwan eqqaasu.

⁵ Gibxxe kawuwaa na7iyaa bollaa meecettanau Naile SHaafaa giyo shaafaa wodhdhaasu; i macca ashkkaratinne haattaa doonan yaa haa hemettoosona; a keeshiyaa maqqaa gidдон be7ada, baada ekkada

yaana mala ba ashkkariyo kiittaasu; ⁶ keeshiyaa poga-da, he guutta na7aa be7aasu. Be7iyo wode i yeekkees; yeekkin a ayyo qarettaasu; a, “Hagee Ibraawetu guutta naatuppe issuwaa” yaagaasu.

⁷ He wode a michchiyaa kawuwaa na7iyo, “Neeyyo ha na7aa xanttanau Ibraawe maccaasa issinno ehaanau boo?” yaagada oichchaasu.

⁸ Yaagin a, “Ee, ba” yaagaasu. Yaagin na7iyaa baada, he na7aa aayyiyo ehaasu. ⁹ Kawuwaa na7iyaa he maccaasiyo, “Ha na7aa efaada, taayyo xanttashsha; taani neeyyo damoozaa qanxxana” yaagaasu. Yaagin maccaasiyaa na7aa efaada, xanttaasu. ¹⁰ Na7ai diccin, kawuwaa na7eekko a ehaasu; i iyyo na7a gidii; “Taani haattaappe a kessaas” gaidda, a Muusa sunttaasu.

Muusee Midiyaama Biitti Baqatiis

¹¹ Muusee diccidi gitaa gididi, issi gallassi ba asai de7iyoosaa biis; biidi eti deexo ooso oottishin eta xeeliis. Gibxxe biittaa asa issi a asatuppe, Ibraawetuppe issuwaa wadhdhishin be7iis. ¹² I yaa haa xeellin, ooninne bainnaagaa be7idi, he Gibxxe bitaniyaa woriis; woridi shaaheeta gidдон qottiis. ¹³ Wonttetta gallas kiyidi, naa77u Ibraaweti warettiyaageeta be7iis. Naaqqidaagaa i, “Neeni ne lagge gididiya Ibraawiyaa aissi dechchai?” yaagidi oichchiis.

¹⁴ Oichchin he bitanee, “Nena nu bolli haariyaa-gaanne daanna ootti sunttidai oonee? Neeni he Gibxxe bitaniyaa woridoogaadan, tanakka worana qoppaiyye?” yaagiis. Muusee he wode, “Taani oottidobai erettiichchiis” yaagi qoppidi yayyiis.

¹⁵ Kawoi haggaa siyido wode, Muusa woranau koyiis; shin Muusee kawuwaappe baqatidi, Midiyaama biittan de7anau biis; biidi haatta ollaa doonan uttiis.

¹⁶ He wode Midiyaama qeese issuwaayyo laappun macca naati de7oosona; eti bantta aawaa dorssata haattaa ushshanau wonggiriyan haattaa duuqqi kunttanau yiidosona. ¹⁷ Henttanchchati yiidi macca naata yedettidosona; shin Muusee denddi eqqidi, eta ashshisinne eta dorssata haattaa ushshiis.

¹⁸ Eti bantta aawaa Yatirokko † yiido wode, “Hachchi waani eesuwan yiidetii?” yaagidi oichchiis.

¹⁹ Oichchin eti zaaridi, “Gibxxe biittaa asa issi nuna henttanchchatuppe ashshiis; i nuuyyo haattaakka duuqqidi dorssaa wudiyaa ushshiis” yaagidosona.

²⁰ Yaagin i ba macca naata, “Yaatin i awan de7ii? Intte he bitaniyaa aissi aggi bayidetii? Ane a xeesidi, miy-oobaa shoobbite” yaagiis.

²¹ Muusee he bitaniyaara yan de7anau maayyiis; bitaneekka ba na7iyo Xippaaro Muuseyyo machcho oottidi immiis. ²² Xippaara attuma na7aa yelin, Muusee a, “Taani asa biittan bete gidaas” yaagiiddi, Ger-shshooma sunttiis.

²³ Daro laittaappe guyyiyan, Gibxxe kawoi haiqqiis. Israa7eelati bantta ailletettaappe oolidosonanne waassidosona; bantta ailletettaappe eti waassido waa-soi pude Xoossaakko gakkiiis. ²⁴ Xoossai eta ooliyaa siyidi, i Abrahaamaara, Yisaaqaaranne Yaaqoobaara

† Yatiroi Muusee bolluwaa; ayyo hara sunttai Ra7u7eela.

maacetto maachchaa hassayyiis. ²⁵ Hegaa gishshau, Xoossai Israa7eelata xeellidi etau qoppiis.

Muusanne Eexxiya Buuraa

³ Issi wode Muusee Midiyaama biittaa qeesiyaa, ba bolluwaa Yatiro dorssata heemmees; i he wudiyaa laaggi ekkidi bazzuwau gaxaa gakkanaashin efiis; efiidi Xoossaa deriyaa, Siinaa Deriyaa gakkiiis. ² He sohuwan GODAA kiitanchchai buuran, eexxiya tama lacuwaa gidдон ayyo beettiis; buurai taman xuugettikkokka, tamai buuraa meennaagaa Muusee be7iis. ³ Hegaa gishshau, Muusee, “Taani yaa baada, buurai aissi taman meetettennaakkonne ha ooratabaa ane be7ana” yaagidi qoppiis.

⁴ I be7anau yaa biidoogaa GODAI be7iis; be7idi Xoossai buuraa gidдонpe a, “Muusee! Muusee!” yaagidi xeesiis.

Xeesin Muusee, “Yee!” giidi koyiis.

⁵ Koyin Xoossai a, “Haa shiiqoppa. Neeni eqqido biittai geeshsha gididiyo gishshau, ne tohuwan de7iya caammaa kessa” yaagiis. ⁶ Qassikka GODAI a, “Taani ne aawaa Xoossaa, Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yaaqooba Xoossaa” yaagiis. Yaagin Muusee Xoossaa xeellanau yayyido gishshau, ba som77uwaa genttiis.

⁷ GODAI qassikka hagaadan yaagiis; “Taani Gibxxe biittan ta asai tuggatiyo tuggaa geeshsha be7ada, eti bantta kaabbotuppe waassiyo waasuwa siyada, taani eta waayiyaa qoppaas. ⁸ Hegaa gishshau, taani eta Gibxxe biittaa asatu kushiyaappe ashshanaunne he biittaappe eta kessada, aahonne lo77o biitti ehaanau wodhdhaas. He biittai maattainne eessai goggiyo biitta; he biittan Kanaaneti, Hiiteti, Amooreti, Parzzeti, Hiiwetinne Yaabuusati ha77i de7oosona. ⁹ Ha77i Israa7eelatu waasoi tana gakkiiis; Gibxxe biittaa asati eta naaqqiyo naaquwaanne taani be7aas; ¹⁰ heggaa gishshau, ha77i ba; ta asata, Israa7eelata Gibxxeppe kessana mala, Gibxxe kawuwaakko taani nena kiittais” yaagiis.

¹¹ SHin Muusee Xoossaa, “Kawuwaakko baanaunne Israa7eelata Gibxxeppe kessanau taani oonee?” yaagiis.

¹² Yaagin Xoossai a, “Taani nenaara gidana; qassi taani nena kiittidoogau malaatai haggaa: neeni he asaa Gibxxeppe kessido wode, ha deriyaa bollan intte Xoossau goinnana” yaagiis.

¹³ Muusee Xoossaa, “Gido shin, taani Israa7eelatukko baada, eta, ‘Intte aawatu Xoossai tana inttekkko kiittiis’ yaagin, eti tana, ‘A sunttai oonee?’ yaagidi oichchikko, he wode taani etayyo woiga yootanee?” yaagiis.

¹⁴ Xoossai Muusa, “Taani tanattennee; neeni Israa7eelatuyyo, ‘Tanattennee inttekkko tana kiittiis’ yaa-ga” yaagiis.

¹⁵ Xoossai Muusa qassi, “Neeni Israa7eelata, ‘GODAI intte aawatu Xoossai, Abrahaama Xoossai, Yisaaqa Xoossai, Yaaqooba Xoossai, i tana inttekkko kiittiis’ yaa-ga; hagee yeletaappe yeletaa gakkanau taani hasayettanau merinau ta suntta.

¹⁶ “Ba; baada Israa7eela cimata shiishshada, ‘GODAI intte aawatu Xoossai, Abrahaama, Yisaaqanne Yaaqooba Xoossai taayyo qoncciiis; qonccidi tana, “Taani intte-na xomoosaas; Gibxxen intte bolli aibi oosettidaakko taani be7aas. ¹⁷ Taani inttenu Gibxxe biittaa tuggaappe kessada, pude maattainne eessai goggiyo Kanaanetu, Hiitetu, Amooretu, Parzzetu, Hiiwetunne Yaabuusatu biitti efaana ga uttaas” yaagiis’ yaaga.

¹⁸ “Israa7eela cimati ne qaalaa siyana; hegaappe guyyiyan neeninne he cimati Gibxxe kawuwaakko biidi a, ‘GODAI, Ibraawetu Xoossai, nunaara gaittiis. Ha77i nuuni heezzu gallassa ogiyaa bazzo hemetti biidi, GODAASSI, nu Xoossaassi, yarshshuwaa yarshshana mala nuna yedda’ yaagite. ¹⁹ SHin Wolqqaama kushee a wolqqan yedissana xayikko, Gibxxe kawoi inttenu yeddennaagaa taani erais. ²⁰ Hega gishshau, taani ta kushiya yeddada, eta giddon taani oottiyo ta malaatatu ubban Gibxxeta shocana. Hegaappe guyyiyan i inttenu yeddana.

²¹ “Qassi taani Gibxxetun ha asaa sabissana; yaatobare intte kiyiyo wode kushe mela kiyekketa.

²² Ibraawe maccaasi ubbai ba Gibxxe shoorekkonne ba son de7iya Gibxxe maccaasai oona gidinkka ikko biidi, bira miishshata, worqqa miishshatanne attuma naatinne macca naati maayana maayota ‘Immite’ giidi oichchana. Hegaadan oottidi intte Gibxxetu aquwaa bonqqana” yaagiis.

Xoossai Muusessi Gita Malaatata Oottiyo Wolqqa Immiis

4 Muusee, “Eti tana ammanennan ixkikko, woikko taani odiyoogaa siyennan ixixidi, ‘GODAI neeyyo qonccibeenna’ giikko waanoo?” yaagidi zaariis.

² Yaagin GODAI a, “He ne kushiyan de7iyaagee aibee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin, “Xam77aa” yaagiis.

³ Yaagin GODAI a, “Ane a sa7an ola” yaagiis. Yaagin Muusee he gatimaa sa7an oliis; olin shooshsha kiyiis; yaatin, Muusee appe woxxiis. ⁴ Hegaappe guyyiyan GODAI a, “Ne kushiya yeddada, a goinaa oiqqaa” yaagiis. Muusee yeddidi shooshshaa oiqqin, shooshshai a kushiyan simmidi, gatimau laamettiis. ⁵ GODAI, “Hagee hanidoogee, ne aawatu Xoossai, Abrahaama Xoossai, Yisaaqa Xoossainne Yaaqooba Xoossai neeyyo qonccidoogaa eti ammananaassa” yaagiis.

⁶ Hegaappe guyyiyan GODAI a, “Ne kushiya ne shophphan naaqqaa” yaagin, Muusee ba kushiya shophphan naaqqiis; i kessiyo wode a kushee barottidi shachchaadan booxxiis. ⁷ GODAI a, “Ne kushiya ne shophphan zaarada naaqqaa” yaagiis. Yaagin Muusee ba kushiya ba shophphau zaari naaqqidi kessiyo wode, a kushee simmidi hinkko bollaa mala gidiiis.

⁸ Qassikka GODAI a, “Eti nena ammanennan ixkikkonne koiro malaataa ammanennan ixkikko, naa77anttuwaa eti ammanana. ⁹ SHin eti Xoossi oottiyo ha naa77u malaatata ammanana xayikko, woikko neeni odiyoogaa siyennan ixkikko, Naile SHAafaappe

haattaa ekkada, mela biittan gussa; neeni shaafaappe ekkido haattai biittan suutta gidana” yaagiis.

¹⁰ Yaagin Muusee GODAA, “Abeet Godau, taani ha-gaappe kasekka, woikko neeni ne ashkkaraayyo haasayidoosappe simminkka taani biddaa dand-dayikke; taani leddani haasayais; qassi ta inxxarssaika lufa” yaagiis.

¹¹ GODAI a, “Asaassi doonaa medhdhidaagee oonee? A duude, woikko tulle oottiyaagee oonee? Xeelliyaa-gaanne qooqe oottiyai oonee? Tana GODAA gidikki-naayye? ¹² Neeni ha77i ba; taani nena haasayanau maaddana; neeni gaanabaanne taani nena tamarisana” yaagiis.

¹³ SHin Muusee GODAA, “Godau, hayyanaa, haggaa oottanau hara asa kiittarkkii!” yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan GODAI Muuseeyyo keehi hanqqettidi a, “Leewa gidiya ne ishaa Aaroonihoo? I lo77o haasayana danddayiyoogaa taani erais; ha77i i nenaara gaittanau yiiddi ogiyaa bollan de7ees; i nena be7iyo wode a wozanai ufaittana. ¹⁵ Neeni, ‘Yaaga; yaa-ga’ gaada ayyo odana; taani inttenu naa77aakka haasayana maaddananne intte oottanabaa tamarisana. ¹⁶ I asaayyo ne gishshaa haasayana; hegeenne, i neeyyo doona mala gidin, neeni ayyo Xoossa mala gidana giyoogaa. ¹⁷ SHin ooratta malaatata an oottanau, neeni ha gatimaa ekkada ba” yaagiis.

Muusee Gibxxe Simmiis

¹⁸ Hegaappe guyyiyan Muusee ba bollowaa Yatirokko simmi biidi, “Hanno gakkanaassi paxa de7iya asi de7ikko be7anau, taani guyye ta asaakko Gibxxe boo?” yaagiis. Yaagin Yatiroi Muusa, “Ee ba; saro gakka” yaagiis.

¹⁹ Muusee Midiyaama biittan de7ishin GODAI a, “Nena woranau koyida asati ubbai haiqqiichchido gishshau, guyye Gibxxe biitti simmada ba” yaagiis.

²⁰ Yaagin Muusee ba keettaayyioonne ba attuma naata hariyaa togissi ekkidi, guyye Gibxxe simmettaa doommiis; Muusee Xoossaa gatimaa ba kushiyan oiqqidi biis.

²¹ GODAI Muusa, “Neni Gibxxe simmada biyo wode, taani neeyyo immido wolqqan neeni oottana malaata-ubbaa Gibxxe kawuwaa sinttan neeni oottanaagaa baloppa. Yaaninkka asaa i yeddenna mala, taani a wozanaa dammissana. ²² He wode taani GODAI giyoobaa kawuwaassi hagaadan yaagada oda; “Israa7eeli ta baira na7aa. ²³ I taayyo goinnana mala, ta na7aa neeni yeddana mala, taani neeyyo yootaas; shin neeni a yeddennan ixxadaa; hega gishshau, taani ne baira attuma na7aa worana” yaagees’ yaagada oda” yaagiis.

²⁴ Ogiyan shemppiyoosan GODAI Muuseera gaittiis; gaittidi a worana haniis. ²⁵ A keettaayyiyaa Xippaara saluwaa ekkada, ba na7aa qaxxaraasu. Qaxxarada he shoohuwan Muusee tohuwaa bochchaasu. A Muusa, “Neni taayyo tumu suutta bullachchaawaa” yaagaasu.

²⁶ GODAI hega gishshau a worenna aggiis. He wode

qaxxaraa malaatanau a, “Neeni taayyo suutta bul-lachchaawaa” yaagaasu.

²⁷ GODAI Aaroonaa, “Neeni Muuseera gaittanau bazzo ba” yaagiis. Yaagin i biidi, Muuseera Xoossaa deriyan gaittidi a yeriis. ²⁸ Hegaappe guyyiyan Muusee GODAI ba bolli kiittido qaala ubbaanne oottana mala, bana azazido ooratta malaatatubaa ubbaa Aaroonayyo yootiis. ²⁹ Muuseenne Aarooni biidi, Israa7eelatu cimata ubbaa shiishshidosona. ³⁰ SHiishshin Aarooni GODAI Muuseyyo yootido qaala ubbaa etayyo odiis. Qassi Muusee malaatata he asaa sinttan oottiis. ³¹ Etikka amanidosona. GODAI etau qoppidoogaanne eta tuggaa be7idoogaa siyido wode, eti gufannidi goinnidosona.

Muuseenne Aarooni Gibxxe Kawuwaa Sintti SHiiqidosa

5 Hegaappe guyyiyan Muuseenne Aarooni Gibxxe kawuwaakko yiidi a, “GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ‘Ta asai taayyo bazzon baalaa bonchhana mala, eta yedda’ yaagees” yaagidosona.

² Yaagin kawoi, “Taani ayyo azazettada Israa7eela yeddana he GODAI oonee? Taani GODAA erikke; Israa7eelakka yeddikke” yaagiis.

³ Hegaappe guyyiyan eti, “Ibraawetu Xoossai nunaara gaittiis. Ha77i nuuni GODAAYYO, nu Xoossaayyo, yarshshuwaa yarshshanau heezzu gallassa ogiyaa bazzo giddo baanau nuna yeddarkkii; hinna xayikko, i nuna boshan woikko olan worana” yaagidosona.

⁴ SHin Gibxxe kawoi yaagiis; “Muusee! Aaroonaa! Asaa aissi oosuwa diggeetii? Intte oosuwau simmidi biite” yaagiis. ⁵ Kawoi he wode, “Be7ite, ha biittan asai corattiis; qassi intte eta oosuwa diggeeta” yaagiis.

⁶ Kawoi he gallassi Gibxxetu kaabbotanne Israa7eelatu daguwaa sunttata azaziiddi, ⁷ “Harooodeegaadan xuubiyaa oottiyo utulaa asaayyo ehi immoppite; eti utulaa banttau bi biidi shiishshona; ⁸ shin eti qoodan kaseegaa keena xuubiyaa medhdhidi, sheedhdhanaadan azazite; he qoodaappe pacissoppite; aissi giikko, eti azalla; eti, ‘Nuuni nu Xoossaayyo yarshshuwaa yarshshana mala, nuna yedda’ yaagidi waassiyoogee hegaassa. ⁹ Eti oosuwana sheekkana malanne worddo haasayaa siyennan aggana mala, etayyo oosuwa deexettite” yaagidi azaziis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, he kaabbotinne he sunttati kiyidi asaa, “Kawoi hagaadan yaagees; ‘Simmi taani intteyyo mulekka utulaa immikke; ¹¹ intte utulaa demmana danddayiyoosaappe intte huuphen shiishshite; shin intte sheedhdhiyo xuubiyaa qoodai mulekka pacenna’ yaagiis” yaagidosona. ¹² Yaagin asai utulaassi haniyaabaa shiishshanau Gibxxe biitta ubban laalettis. ¹³ Gibxxetu kaabboti eta, “Intteyyo utulaa immiyo wode intte hachchi hachchi oottiyoogaa keenaa oottite” yaagidi eta godatidosona. ¹⁴ Gibxxetu kaabboti Israa7eelatu daguwaa sunttata wadhdhidi, “Intte kase oottiyoogaa keena xuubiyaa zino woikko hachchi aissi ootti wurssiibeekketii?” yaagidi oichchidosona.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan Israa7eela sunttati biidi kawuwaayyo magannidosona; eti a, “Neeni ne ashkharata hagaadan aissi oottai? ¹⁶ Ne ashkharatuyyo utulaa immokkona; shin, ‘Xuubiyaa medhdhite’ yaagoosona; yaagidi nuna ne ashkharata wadhdhoosona; shin balai ne asaa bollaana” yaagidosona.

¹⁷ SHin kawoi eta, “Ha azallati! Intte azalla! Hega gishshau, intte zaari zaaridi, ‘Nuuni GODAAYYO yarshshana baanau nuna yedda’ yaageeta. ¹⁸ Ha77i bite; biidi oottite; eti intteyyo aiba utulakka immokkona; shin intte kaseegaa keena xuubiyakka medhdheeta” yaagiis.

¹⁹ Israa7eelatu sunttati, “Intte hachchi hachchi medhdhiyo xuubiyaa qoodaa kaseegaappe pacissoppite” giido wode, eti metuwan gelidoogaa akeekidosona.

²⁰ Eti kawuwaa matappe kiyiiddi, Muuseenne Aarooni etaara gaittanau naagiyaageeta demmidosona. ²¹ Eti, “Inttena GODAI xeello! Intte bolli i pirddo! Intte nuna kawuwaaninne a oosanchchatun ixissideta; qassi eti nuna worana mala, bisuwaa eta kushiyan wottideta” yaagidosona.

Muusee GODAASSI Maganniis

²² Muusee GODAAKKO simmidi, “Godau, neeni ha asaa bolli metuwa aissi ehaadii? Neeni tana kiittido hagaassee? ²³ Taani ne sunttan kawuwaayyo haasayanau biido wodeesappe doommin, i ha asaa bolli metuwa ehiis. Qassi neenikka ne asaa mule ashshabaakka” yaagiis.

6 Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, “Taani Gibxxe kawuwaa oottanabaa neeni ha77i be7ana; ta wolqqaama kushiya gaasuwan i eta yeddana; ta wolqqaama kushiya gaasuwan i eta ba biittaappe laaggidi kessana” yaagiis.

Muuse Xeesettaabaa

² Xoossai qassikka Muusa, “Taani GODAA; ³ taani Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo Ubbaa Danddayiya Xoossaa gidada qonccaas; shin taani, ‘GODAA’ giyo ta sunttan, tanatetta eta erissabeikke.

⁴ Qassi taani etayyo eti bete gididi de7ido Kanaane biittaa immanau ta maachchaa etaara maacettaas.

⁵ Qassikka Gibxxe asati ailleyiyo Israa7eelatu ooliyaa taani siyada, ta maachchaa hassayaas.

⁶ “Hega gishshau, neeni Israa7eelata, ‘Taani GODAA; taani inttena Gibxxetu naaquwaappe kessana; taani inttena eta aillettaappekka goqa kessana; qassi taani inttena ta gita wolqqaaninne hanttaara pirddan wozana. ⁷ Taani inttena ta huuphe asadan ekkananne taani intte Xoossaa gidana. He wode intte taani GODAA intte Xoossaa inttena Gibxxetu aillettaappe kessidaagaa gidiyooogaa erana. ⁸ Qassi taani inttena Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo immanau ta kushiya denttada caaqqido biittau ehaana; he biittaa taani intteyyo intte gade oottada immana; taani GODAA’ yaaga” yaagiis.

⁹ Muusee haggaa Israa7eelatuuyyo yootiis; shin eta heennai meqqido gaasuwaaninne meqetti banna ail-letettaa gaasuwan a qaala siyibookkonna.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, ¹¹ “Ba; baada Gibxxe kawuwaa, ‘Israa7eelata ne biittaappe kessada yedda’ yaagada yoota” yaagiis.

¹² SHin Muusee GODAA, “Israa7eelati tabaa siyennan ixxaappe attin, taani deddotiya inxxarssan haasayiy-oogaa kawoi aissi siyii?” yaagiis.

¹³ GODAI Muusanne Aaroona, “Biite; biidi, intte Israa7eela asaa Gibxxeppe kessana mala, taani inttena yeddidoogaa Israa7eela asaassinne Gibxxe kawuwaasi yootite” yaagidi azaziis.

Muusenne Aaroona Yeletaabaa

¹⁴ Eta so asatu halaqati hageeta. Israa7eelayyo bairana7aa Roobeela attuma naati, Heenooka, Paalu, Hexiroonanne Karmma; hageeti Roobeela yarata.

¹⁵ Simoona attuma naati, Yimu7eela, Yaamiina, Ohaada, Yaakiina, Xoohaaranne Kanaane biittaa maccaaseeppe yelettida SHaa7ula; hageeti usuppunati Simoona yarata.

¹⁶ Leewa attuma naati bantta yeletaa maaraadan Gershshoona, Qahaatanne Maraara. Leewi xeetanne hasttamanne laappun laittaa de7iis.

¹⁷ Gershshoona attuma naati bantta yaran yaran Liibinanne SHim77a geettoosona.

¹⁸ Qahaata attuma naati Amiraama, Yixihaara, Kebronanne Uzzi7eela. Qahaati xeetanne hasttamanne heezzu laitta de7iis.

¹⁹ Maraara attuma naati Maahilanne Musha giyoogeeta.

Bantta Yeletaa maaran Leewa yarati hageeta.

²⁰ Amiraami ba aawaa michchiyo Yokebeedo machchiis. A Aaroonanne Muusa ayyo yelaasu. Amiraami xeetanne hasttamanne laappun laittaa de7iis.

²¹ Yixihaara attuma naati, Qoraaha, Nefeganne Ziikira.

²² Uzzi7eela attuma naati, Mishaa7eela, Elxxaafaananne Siitira.

²³ Aarooni Aminadaaba na7iyo, Na7asoonaa michchiyo Elishebo machchiis. Yaatin a ayyo Nadaaba, Abiiha, El77aazaranne Itaamaara yelaasu.

²⁴ Qore attuma naati, Asiira, Elqqaananne Abiyaasaafa; hageeti Qore yaratu maizza aawata.

²⁵ Aaroona na7ai El77aazari Puti7eela naatuppe issinno machchiis; a ayyo Piinihaasa yelaasu.

Hageeti bantta yaran yaran Leewatu keettaa asaa halaqata.

²⁶ GODAI, “Gibxxe biittaappe Israa7eelata eta citan citan kessite” yaagidoi ha Muusanne ha Aaroona. ²⁷ Israa7eelata Gibxxe biittaappe kessiyooogaa Gibxxe kawuwaassi haasayidaageeti eta. Hageeti he Muusanne he Aaroona. ²⁸ GODAI Gibxxen Muuseyyo haasayido wode a, ²⁹ “Taani GODAA; taani neeyyo yootiyoobaa ubbaa neeni Gibxxe kawuwaayyo yoota” yaagiis.

³⁰ SHin Muusee GODAA, “Taani deddotiya inxxarssan haasayiyaaogaa gidishin, kawoi taani yootiyoobaa waati siyanee?” yaagiis.

⁷ Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, “Be7a; taani nena Gibxxe kawuwaayyo Xoossa mala oottaas; ne ishai Aarooni ne hananabaa yootiyaagaa gidana; ² taani nena azazido ubbaa neeni ayyo yootaasa; ne ishaa Aarooni Israa7eelata ba biittaappe kessi yeddana mala, kawuwaayyo yootees. ³ SHin taani kawuwaa wozanaa dammissana; taani Gibxxe biittan ta ooratta malaataanne maalaalissiyaabaa darissada oottikkokka, ⁴ i intte yootiyoobaa siyenna. He wode taani ta kushiya Gibxxetu bolli denttana; taani ta citaa, ta asaa Israa7eela wolqqaama pirddan Gibxxeppe kessana. ⁵ Qassi Gibxxeti, taani ta kushiya Gibxxe bolli denttada, Israa7eelata eta giddoppe kessido wode, taani GODAA gidiyooogaa eti erana” yaagiis.

⁶ Muuseenne Aarooni likke GODAI eta azazi-doogaadan oottidosona. ⁷ Eti kawuwaayyo yootiyo wode, Muusee hospun tammu laitta asa; Aarooni qassi hospun tammanne heezzu laitta asa.

Aaroona Gatimai SHOoshsha Kiyiis

⁸ GODAI Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis; ⁹ “Kawoi inttena, ‘Xoossai oottiyo malaataa tana bessite’ giyo wode, neeni Aaroona, ‘Ne gatimaa ekkada, kawuwaa sinttan ola’ yaaga; yaatobare i shooshsha kiyana” yaagiis. ¹⁰ Yaagin Muuseenne Aarooni kawuwaakko gelidosona; gelidi likke GODAI eta azazi-doogaadan oottidosona; Aarooni ba gatimaa kawuwaa sinttaaninne a oosanchchatu sinttan oliis; olin shooshsha kiyiis. ¹¹ Hegaappe guyyiyan kawoi aadhdhida eranchchatanne bitanchchata xeesissiis; xeesissin etikka, ha Gibxxetu shareechchoti bantta ee-qan hegaadan oottidosona. ¹² Eti ubbaikka bantta gatimaa gatimaa olin, gatimati shooshsha kiyidosona; shin Aaroona gatimai eta gatimata mitti bayiis. ¹³ Gidikkonne GODAI yootidoogaadankka kawuwaa wozanai dammiis; i eta oduwaa siyennan ixxiis.

Haattai Suuttuu Laamettiis

¹⁴ GODAI Muusa, “Kawuwaa wozanai dammiis; asaa i yeddennan ixxiis. ¹⁵ Kawoi haattau biyo wode, guurada neeni akko ba; baada aara gaittanau neeni Naile SHaafaa doonan eqqa; shooshshau laamettida gatimaa oiqa ekkada ba. ¹⁶ Neeni a, ‘GODAI, Ibraawetu Xoossai nena, “Bazuwan taayyo goinnana mala, ta asaa yedda” yaagidi, tana neekko kiittiis; shin hanno gakkanaashin neeni siyabaakka. ¹⁷ GODAI, “Taani GODAA gidiyooogaa neeni hagan erana” yaagees. Taani Naile SHaafaa haattaa ta kushiyan de7iya gatiman shocana; shocin haattai suuttuu laamettana. ¹⁸ Naile SHaafaa moleekka haiqqana; shaafaikka xinqqana; Gibxxeti he shaafaa haattaa uyanau danddayokkonna’ yaagada oda” yaagiis.

¹⁹ GODAI Muusa hagaadan yaagiis; “Neeni Aaroona, ‘Ne gatimaa oiqqada Gibxxe haattatu bolli, shaafatu

bolli, zara haattatu bolli, dalbbanttatu bollinne haattaa dagayiyoobatu ubbaa bolli ne kushiya micca' yaaga; i miccin eti suuttu laamettana; Gibxxe biitta ubban, harai attin, mittaappenne shuchchaappe woocidi kessido haattaa tigiyo miishshatu ubban suutti kumana" yaagiis.

²⁰ Muuseenne Aarooni GODAI azazidoogaadan oottidosona. Kawuwaa sinttaaninne a sunttatu sinttan i ba gatimaa denttidi, abbaa haattaa shociis; shocin haatta ubbai suuttu laamettiis. ²¹ He abbaa haattaa gidдон de7iya moleti haiqqidosona; shaafaa haattai keehi zeeqqido gishshau, Gibxxe asai uyanau danddayibeenna. Gibxxen mule ubbasan suuttai kumiis. ²² SHin Gibxxe shareechchoti bantta eeqaan hegaadan oottidosona; GODAI yootidoogaadankka kawuwaa wozanai dammin, Muuseenne Aarooni odidoogaa siyennan ixxiis. ²³ Hegaappe guyyiyan kawoi hagau ainne hirggennan ba soo simmidi biis. ²⁴ Gibxxe asai ubbai Naile SHAafaa haattaa uyanau danddayibeenna gishshau, uyiyo haatta demmanau Naile SHAafaa lanqqiyan ollaa bookkidosa.

²⁵ GODAI haattaa shocoosappe laappun gallassa gididiis.

SHodhdhiyaa

8 Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, "Ba; Gibxxe kawuwaakko baada, 'GODAI hegaadan yaagees; "Taayyo goinnana mala, ta asaa yedda. ² Neeni eta yeddennan ixkikko, taani ne biitta ubban shodhdhiyaa boshaa yeddana. ³ Naile SHAafan shodhdhee shohattana. Eti shohatti kiyidi ne soo, ne siirixaa, ne arssaa giddo, ne sunttatu keettaa giddo gelana; ne asaa bolli kiyana; ne coociyaanne ne munaqa keretun gelana. ⁴ SHodhdheti ne bolli, ne asaa bollinne ne sunttatu ubbaa bolli kiyana" yaagees' yaagada oda" yaagiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, "Neeni Aarooni, 'Ne gatimaa oiqqada, shaafatu bolli, zara haattatu bollinne dalbbanttatu bolli ne kushiya micca; miccada shodhdheti Gibxxe biittaa bollan kiyanaadan ootta' yaagada yoota" yaagiis.

⁶ Yaagin Aarooni Gibxxe haattatu bolli ba kushiya micciis; miccin shodhdheti kiyidi, Gibxxe biittaa maayidosona. ⁷ SHin shareechchotikka bantta eeqaan hegaadan oottidosona; etikka Gibxxe biittan shodhdhee kiyanaadan oottidosona.

⁸ Kawoi Muusanne Aarooni xeesissidi, "Ha shodhdheta taappenne ta asaappe diggana mala, GODAA intte woossite; yaanikko GODAASSI yarshshuwaa yarshshana mala, taani asaa yeddana" yaagiis.

⁹ Yaagin Muusee kawuwaa, "SHodhdheti neeppenne ne sooppe xayana malanne Naile SHAafaa xalaalan atana mala, taani neeyyo, ne sunttatuyyoonne ne asaayyo woossana wodiya neeni keera" yaagiis.

¹⁰ Yaagin kawoi, "Wontto" yaagiis.

Yaagin Muusee, "Nu GODAA Xoossaa malai ooninne bannaagaa neeni erana mala, neeni giidoogaadan hanana. ¹¹ He shodhdheti neeppe, ne keettaappe, ne

sunttatuppenne ne asaappe xayana; eti Naile SHAafaa xalaalan attana" yaagiis.

¹² Muuseenne Aarooni kawuwaa matappe kiyidosona; kawuwaa bolli Muusee ehiido shodhdhetubaa Muusee GODAA woossiis. ¹³ Woossin GODAI Muusee oichchidoogaadan oottiis; shodhdheti son kareeninne dembban haiqqidosona. ¹⁴ Gibxxe asai eta shiishshi shiishshidi dooridosona; biittainne heгаа xinqquwan zeeqqiis. ¹⁵ SHin kawoi peeaa demmido wode a wozanai dammiis; GODAI yootidoogaadankka, i Muuseenne Aarooni odido oduwaa siyennan ixxiis.

Cuuchchaa

¹⁶ GODAI hegaappe guyyiyan, Muusa hegaadan yaagiis; "Neeni Aarooni, 'Ne gatimaa miccada, biittaa buhiyaa shoca' yaaga; shocin Gibxxe biitta ubban buhee cuuchcha kiyana" yaagiis. ¹⁷ Yaagin eti hegaadan oottidosona; Aarooni gatimaa oiqqidi ba kushiya micciis; ba gatiman biittaa buhiyaa shociis; shocin asaa, mehiyaanne do7aa bolli cuuchchai yi bayiis. Gibxxe biittan ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, buhe ubbai cuuchcha kiyiis. ¹⁸ SHareechchotikka bantta eeqaan hegaadan oottanau mali be7idosona; shin danddayibookkona. Cuuchchai asaa bollan, mehiyaa bollaanne do7aa bollan kumiis. ¹⁹ SHareechchoti kawuwaa, "Hagee Xoossaa ooso" yaagidosona. SHin kawuwaa wozanai dammiis; GODAI giidoogaadankka, i eti odiyoobaa siyennan ixxiis.

Dukkiya Udunxiyaa

²⁰ GODAI Muusa, "Gurada denddada, kawoi shaafaa biishin aara gaitta; gaittada neeni a, 'GODAI yaagees; "Taayyo oottana mala, ta asaa yedda; ²¹ neeni ta asaa yeddennan ixkikko, taani ne bolli, ne sunttatu bolli, ne asaa bollinne ne keettatu giddo gawwiina udunxiyaa yeddana; Gibxxetu keettaanne eti de7iyo biitta ubban udunxee kumana. ²² SHin he gallassi ta asai de7iyo Goshena biittan udunxee gawwattennaadan taani teqqada, eta biittaa zaggana; taani GODAI, ha biittan de7iyoogaa neeni hegan erana. ²³ Taani ta asaanne ne asaa zaggana; ha gita malaatai wontto hanana" yaagees' yaagada oda" yaagiis.

²⁴ GODAI hegaappe guyyiyan, giidoogaadan oottiis; kawuwaa sooninne a sunttatu son daro gawwiina udunxee yiis; yiidi Gibxxe biittaa ubbaa bashshiis.

²⁵ He wode kawoi Muusanne Aarooni xeesissidi, "Biite; ha biittan intte Xoossaassi yarshshite" yaagiis.

²⁶ SHin Muusee, "Hegee likke gidenna; nuuni GODAA nu Xoossaassi shiishshiyo yarshshoti Gibxxeta sheneyiyaabaa gidana; nuuni eta sheneyiya yarshshota eti xeellishin yarshshikko, eti nuna shuchchan caddokkonaa? ²⁷ Nuuni GODAASSI, nu Xoossaassi, yarshshota shiishshanau i nuna azaziyoogaadan, heezzu gallassa ogiyaa bazzuwaa baana koshshees" yaagiis.

²⁸ Yaagin kawoi, "GODAASSI, intte Xoossaassi, intte bazzuwaa biidi yarshshana mala, taani inttena yed-

dana; shin intte haakkidi booppite; taayyo ha77i woosite” yaagiis.

²⁹ Muusee, “Taani ne matappe kiyosaarakka GODAA woossana; ha gawwiina udunxee wontto kawuwaappe, a sunttatuppenne a asaappe kichchana. SHin GODAAYO yarshshanau asaa yeddennan ixnanau kawoi nuna zaari cimmenna mala akeeko” yaagiis.

³⁰ Hegaappe guyyiyan Muusee kawuwaa matappe kiyidi, GODAA woossiis. ³¹ Woossin GODAI Muusee oichchidoogaadan oottiis; udunxee kawuwaappe, a sunttatuppenne a asaappe issoinne attennan kichchis. ³² SHin ha77ikka qassi kawuwaa wozanai dammin, asaa yeddennan ixxiis.

Mehiyaa Bolli Boshai Wodhdhiis

9 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; “Ba; Gibxxe kawuwaakko baada, ‘GODAI, Ibraawetu Xoossai nena, “Eti taayyo goinnana mala ta asaa yedda” yaagees. ² Neeni yeddennan ixxada, eta oiqqa utiyaabaa gidikko, ³ taani deriyan de7iya ne mehiyaa bolli, paratu bolli, haretu bolli, gaameelatu bolli, miizatu bolli, dorssatu bollinne deeshshatu bolli hant-taara boshaa yeggana. ⁴ SHin taani GODAI Israa7eela mehetu gidduwaaninne Gibxxetu mehetu gidduwan zagaa medhdhana. Israa7eelatu mehiyaappe issoinne haiqqenna’ yaaga” yaagiis.

⁵ GODAI wodiya keeriidi, “Taani wontto haggaa ha biittaa bollan oottana” yaagiis. ⁶ Yaagidi wonttetta gallassi GODAI heгаа oottiis. Gibxxe asaa mehe ubbai haiqqiis; shin Israa7eela asaa mehiyaappe issoinne haiqqibeenna. ⁷ Kawoi ha yohuwaa paaccanau asa kiitidi, Israa7eelatu mehiyaappe, harai atto, issoinne haiqqibeennaagaa eriis. Gidikonne kawuwaa wozanai dammidosaappe simmennan ixxin, asaa yeddennan diggiis.

Merkuwaa

⁸ GODAI heгааappe guyyiyan, Muusanne Aaroona, “Intte kushiyaa kunttidi coociyaappe bidintta kuucite; kuuccidi Muusee kawoi xeellishin, heгаа pude carkkuwau laalo; ⁹ hegee Gibxxe biitta ubbaa bolli liiq buhe gidana; Gibxxe biitta ubban asaa bollinne mehiyaa bolli giyyiya merkkoi wodhdhana” yaagiis. ¹⁰ Yaagin eti coociyaappe bidintta ekkidi, kawuwaa sinttan eqqidosa; Muusee heгаа pude carkkuwan laalin, asaa bollinne mehiyaa bolli giyyiya merkkoi wodhdhi bayiis. ¹¹ SHareechchotikka eta bollinne Gibxxe asaa ubbaa bolli wodhdhida merkkoi eesuwaa diggin, Muusee sinttan eqqanau danddayibookkona. ¹² SHin GODAI Muusessi giidoogaadanka, kawuwaa wozanaa dammissido gishshau, Muuseenne Aarooni yootiyoogaa kawoi siyennan ixxiis.

SHachchaa

¹³ Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, “Guuran dend-dada baada, kawuwaara gaitta; gaittada a, ‘GODAI,

Ibraawetu Xoossai nena, “Taayyo goinnana mala ta asaa yedda. ¹⁴ Hinna xayikko, ne bolli, ne sunttatu bollinne ne asaa bolli ta boshayyo de7iya kumetta wolqqa taani kiittana; biittan sa7an ta mali bainnaagaa neeni hegan erana. ¹⁵ Taani hannaode ta kushiyaa yeddada, nenanne ne asaa boshan ha sa7aa bollappe mulluccu oottargganashin. ¹⁶ Taani nena ta wolqqa bessanaunne ta sunttai sa7a ubbaa bollan odettanau, heгаа taani nena paxa wottaas. ¹⁷ Neeni ha77ikka otorettada, ta asaa yeddennan ixxada. ¹⁸ Hega gishshau, taani wontto hannaode Gibxxe Gibxxe giidoosappe hachchi gakkanaassi mulekka wodhdhi erenna, keehippe gita shachchaa yeggana. ¹⁹ Ha77i neeni ne mehiyaanne gaden neeyyo de7iyaabaa ubbaa eesuan soo gelissanaadan azaza; aissi giikko, soo geliichchennan biron gaden de7iya asa ubbaa bollinne mehe ubbaa bolli shachchai wodhdhana; wodhdhin eti haiqqana” yaagees’ yaaga” yaagiis.

²⁰ Kawuwaa sunttatuppe GODAA qaalaayyo yayidaageeti bantta ailletanne bantta mehiyaa eesotidi soo gelissidosona. ²¹ SHin GODAA qaala karidaageeti bantta ailletanne bantta mehiyaa gaden aggi bayidosona.

²² Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, “Gibxxe biitta ubbaa bollan: asa bolli, mehiyaa bollinne Gibxxe goshshatun dicciyaabaa ubbaa bolli shachchai wodhdhanaadan, ne kushiyaa saluwaa dentta” yaagiis.

²³ Muusee ba gatimaa saluwaa zaaridi denttido wode, GODAI dadaanne shachchaa yeddiis; wolqqanttainne duge sa7au wolqqammiis. GODAI Gibxxe biittan shachchaa yaati bukissiis. ²⁴ SHachchai wodhdhiis; wolqqanttai yaanne haanne wolqqammiis; Gibxxe biittan kawoi kawotoosappe doommin, Gibxxe biitta ubban wodhdhida shachcha ubbaappe hegee aadhdhiya iita shachcha. ²⁵ He shachchai Gibxxe biitta ubban gaden de7iya ubbabaa, asaakka mehiyaakka shociis; gaden mokiidabaa ubbaa duge zaaridi diippiis; mitta ubbaa mentterettiis. ²⁶ SHachchi wodhdhibeenna biitti Israa7eelati uttido Goshena biittaa xalaala.

²⁷ Kawoi kiittidi Muusanne Aaroona xeesissii; xeesisidi, “Ha77i simmi, taani nagaraa oottaas; GODAI tumanchcha; taaninne ta asai mooranchcha. ²⁸ Nuuyyo dadainne shachchai darido gishshau, GODAA woosite. Taani inttena yeddana; simmi heгааappe sinttan intte hagan takkeketa” yaagiis.

²⁹ Muusee a, “Taani ha katamaappe kiyido wode, taani woossanau ta kushiyaa GODAAKKO miccana; yaatobare dadai aggana; qassi shachchaa woretainne attana; sa7ai GODAABAA gidiyooogaa neeni hegan erana. ³⁰ SHin neeninne ne sunttati GODAU Xoossau ha77inne yayennaagaa taani erais” yaagiis.

³¹ Talbbai ciyyido gishshaunne banggai tiyattido gishshau, talbbainne banggai shachchan bayidosona. ³² SHin gistteenne qambarai ka77iyo wodee biroona gidido gishshau, eti shachchan bayibookkona.

³³ Hegaappe guyyiyan Muusee kawuwaa achchappe denddidi, katamaappe gaxaa kiyiis. Kiyidi ba kushiyaa GODAAKKO micciis; yaatin dadainne shachchai caggi-

is; iraiikka biittaa bollan duge tigettiyoogee eqqiis. ³⁴ SHin kawoi irai, shachchainne dadai aggidooгаа be7ido wode zaaridikka nagaraa oottiis; ikka a suntatikka bantta wozanaa dammissidosona. ³⁵ GODAI Muuse doonan haasayidoogaadankka kawuwaa wozanai dammin, Israa7eelata i yeddennan ixxiis.

Booliyaa

10 Hegaappe guyyiyan Muusa GODAI hagaadan yaagiis; "Gibxxe kawuwaakko ba; aissi giikko, taani Gibxxeta waata qaxxayidaakkonne ta gita malaataa eta giddon waata oottidaakko intte intte naatussinne intte naatu naatussi yootana mala, qassi intteikka taani GODAA gidiyooгаа erana mala, ta gita malaataa eta giddon oottanau a wozanaanne a suntatu wozanaa taani dammissa wottaas" yaagiis.

³ Yaagin Muuseenne Aarooni kawuwaakko gelidi a, "GODAI, Ibraawetu Xoossai nena hagaadan yaagees; 'Neni taayyo azazettennan aude gakkanaassi ixxuutee? Taayyo oottana mala ta asaa yedda. ⁴ Neni eta yeddennan ixkikko, ne biittaa bolli taani wontto booliyaa ehaana; ⁵ boolee ooninne biittaa demmanau danddayennaadan biittaa kammana. Intteyyo shachchaappe attida guuttabaa, gaden dicciya mittaikka attennan ubbaa maana. ⁶ Ne keettan ne sunttatu keettaanne Gibxxe asaa ubbaa keettan eti kumana; hegee ne aawati, woikko ne maizza aawati ha biittan uttoosappe hanno gakkanaassi mule be7ibeennaba' yaagees" yaagidosona. Hegaappe guyyiyan Muusee kawuwaa sinttappe kiyidi biis.

⁷ Bin kawuwaa sunttati kawuwaa, "Ha bitanee nuuyyo aude gakkanaassi pire gidanee? Eti GODAU, bantta Xoossau, goinnana mala, neni asaa yedda; Gibxxe biittai bayidoogaa neni ha77inne akeekikkii?" yaagidosona.

⁸ Hega gishshau, kawoi Muusanne Aarooni guyye zaarissidi, "Biite; GODAU, intte Xoossau goinnite; shin biyaageeti oonee oonee?" yaagiis.

⁹ Yaagin Muusee, "Nuuni nu guutta naatuuranne cimatuura, nu attuma naatuuranne macca naatuura, nu dorssaa wudetuuranne miizaa wudetuura issippe baana; aissi giikko, nuuni biyoosan GODAA baalaa bonchchanau koshshees" yaagiis.

¹⁰ Kawoi, "Taani inttena intte naatuuranne intte maccaasara yeddiyaabaa gidikko, GODAI inttena naaganau koshshees. SHin be7ite; intte intte wozanan iitabaa halchchidoogee qoncciyann erettees. ¹¹ CHii, intte, 'Yedda' giiddi gam77idoogee attumaasaa gidiyoo gishshau, attumaasa xalaalai biite; biidi GODAAYO goinnite" yaagiis. Hegaappe guyyiyan Muusanne Aarooni kawuwaa sinttappe yeddetidi kessidosona.

¹² GODAI Muusa, "Boolee Gibxxe biittan gau7anaadan, shachchaappe attidi gaden dicciyaabaa ubbaa lim77i oottana mala, ne kushiyaa Gibxxe biittaa bollan micca" yaagiis.

¹³ Yaagin Muusee ba gatimaa Gibxxe biittaa bollan miccin, GODAI arshsho bagga carkkuwaa he gallassa ubbaanne he qamma ubbaa he biittaa bollan

carkkissii; wonttin he carkkoi booliyaa ehiis. ¹⁴ Boolee Gibxxe biitta ubbaa bolli woraajjidi, biitta ubbasan gau7idi uttiis. Haga keena boole boshi he biittan ha-gaappe kasenne hanibeenna; woikko hagaappe sinttaunne zaarettidi hanenna. ¹⁵ Biittai karexxana gakkanau boolee biitta ubbaa kammiis. He boolee shachchaappe attidi gaden dicciyaabaa ubbaanne mita bollan de7iya aife ubbaa lim77i oottiis. Yaatin mittaa bollan irxxa haitti, woikko gaden ataakilttee Gibxxe biitta ubban aibinne attibeenna.

¹⁶ Kawoi Muusanne Aarooni eesuwan xeesissidi, "GODAA intte Xoossanne inttena taani naaqqas; ¹⁷ simmi intte taayyo ta nagaraa ha issitoo xalaalaayyo atto giite; ha woriya boshaa taappe diggana mala, GODAA intte Xoossaa woossite" yaagiis.

¹⁸ Muusee kawuwaa matappe kiyidi, GODAA woossis. ¹⁹ Woossin GODAI he carkkuwaa arggo bagga wolqqaama carkkuwau laammiis; laammin booliyaa tookki ekki efidi, Zo7o Abban yeggiis. Gibxxe biitta ubban issi booleenne attibeenna. ²⁰ Gidikkonne, GODAI kawuwaa wozanaa dammissido gishshau, Israa7eelata yeddennan ixxiis.

Sakkana Xumaa

²¹ GODAI Muusa, "Gibxxe biittan asi bochchi be7anau danddayiyo keena xumai xumana mala, ne kushiyaa saluwaa dentta" yaagiis. ²² Yaagin Muusee ba kushiyaa saluwaa denttiis; Gibxxe biitta ubban heezzu gallassa kumettaa sakkana xumai xumiis. ²³ He heezzu gallasatun asi ooninne issoi issuwaa be7ennan, woikko ba sohuwaappe denddidi beennan takkiis. SHin Israa7eelati de7iyoosan ubban etau poo7oi de7ees.

²⁴ Kawoi Muusa xeesissidi, "Biite; biidi GODAAYO goinnite; intte maccaasaikka intte naatikka inttenaara baanau danddayoosona. Intte dorssaa wudiyaanne intte miizaa wudiyaa xalaalaa yeggidi biite" yaagiis.

²⁵ SHin Muusee a, "Nuuni yarshshuwaanne xuuggidi yarshshiyoo yarshshuwaa GODAASSI, nu Xoossaassi, shiishshanau, mehiyaa nuuyyo immada yeddannau koshshees. ²⁶ Nu mehee ubbaikka nunaara baanau koshshees; qinccafille issoinne guyye antenna. GODAASSI, nu Xoossaassi, goinniyo goinuwaassi he mehiyaappe dooridi ekkannau koshshees; nuuni yaa gakkennan de7iiddi, mehiyaappe augaa augaa yarshshanaakko eranau danddayokko" yaagiis.

²⁷ SHin GODAI kawuwaa wozanaa dammissii; dammissin i eta yeddannau koyibeenna. ²⁸ Hegaappe guyyiyan kawoi Muusa, "Kichcha ta achchappe! Naa77antto ta sinttan lem77i gaada nena era! Neni ta aifiyaa, ta som77uwaa be7ido gallassaikka neeyyo haiqo" yaagiis. ²⁹ Yaagin Muusee a, "Tumakka; neni gidoogaadan taani nena naa77antto mulekka be7ikke" yaagiis.

Bairatu Bolli Yiida Boshaa

11 Muusessi GODAI, "Taani Gibxxe kawuwaa bollinne a asaa bolli issi hara boshaa yeddana;

hegaappe guyyiyan i inttena ha biittaappe kessi yed-dana; kessiiddi i inttena issoinne attennan ubbaakka yedettana. ² Israa7eela asai, maccai attumai ba shoorotuppe biraappenne worqqaappe oosettida mi-ishshata oichchana mala, etau oda" yaagiis. ³ GODAI Israa7eela asati Gibxxetu sinttan nashettanaadan oot-tiis. Qassi Muusee ba huuphenkka Gibxxe biittan kawuwaa sunttatuuninne asan keehi daro bonchchet-tida asadan xeelettiis.

⁴ Muusee kawuwaa hagaadan yaagiis; "GODAI ha-gaadan yaagees; 'Qammau gina shaahuwan taani Gibxxe gidduwaara kanttana; ⁵ Gibxxe biittan de7iya baira attuma na7i ubbai, kawotaa araatan uttiya kawuwaa baira na7aappe doommidi, woxan gaacciya ashkkaree baira na7aa gakkanaassinne baira yelettida meheekka attennan ubbai haiqqana. ⁶ Gibxxe biitta ubban hagaappe kase baggan hanibeennanne sint-tappekka hanenna gita yeehoi yeehettana. ⁷ SHin Israa7eelatu gidduwan asa bolli woikko mehe bolli kaninne boccenna' yaagees. He wode GODAI Gibxxe gidduwaaninne Israa7eela gidduwan zagaa medhd-hiyoojaa neeni erana. ⁸ Ha ne sunttati ubbai duge taakko yiidi, ta sinttan gufannidi ziggana; ziggidi, 'Kiyada barkkii! Nena kaalliya asai ubbaikka bo!' yaagana. Hegaappe guyyiyan taani baana" yaagiis. Hegaappe guyyiyan Muusee hanquuwaa suulliiddi, kawuwaa sinttappe kiyidi biis.

⁹ Muuseessi GODAI kase, "Ta maalaalissiyaabai Gibxxe biittan darana mala, kawoi intte yootiyoogaa siyennan ixkana" yaagi wottiis. ¹⁰ Muuseenne Aarooni ha maalaalissiyaabata ubbaa kawuwaa sinttan oottidosona; oottinkka GODAI kawuwaa wozanaa dammissiis; yaanin i Israa7eelata ba biittaappe yeddennan ixxiis.

Haiquwaa Boshai Worennan Kanttiis

12 GODAI Gibxxe biittan Muusanne Aarooni ha-gaadan yaagiis; ² "Ha aginai intteyyo laittau koiro agina gido; ³ Israa7eela asau ubbau ha wogaa odite; ha aginai gelido tammannta gallassan, issi asi ba so asau issi orgge dorssaa woikko issi orgge deeshshaa ekko. ⁴ He keettaa asaa qoodai he dorssaa wurssi maanau guuxxikko, inne ayyo ubbaappe matatiya shooroi bantta so asaa qoodona; qoodidi issi issi asi maanau danddayiyo keenaa akeekidi, he mehiyaa shukkidi issippe moona. ⁵ Intte doori ekkiyo mehee yelettoosappe issi laitta gididoogaa, a bollan aiba pacinne baina attumaagaa gido bayin. Intte he meheta dorssappe woikko deeshshappe ekkana danddayeeta. ⁶ Ha aginaayyo tammanne oiddantta gallassaa gakkanaaassi eta heemmite; he gallassi omarssi lankkilankkiyaagan Israa7eela maabaraa asai ubbai eta shukkana koshshees. ⁷ SHukkidi suuttaappe amaridaagaa ekkidi, eti miyo keettau naa77u qosilettanne qoriyaa tiyona; ⁸ ashuwaa he gallassi qammikka taman xiixxi xiixxidi, cammiya bonccuwaaranne uukkido oittaara mona. ⁹ Ashuwaa qayye woikko dois-sidi mooppite; huuphiyaakka gedetakka qantta giddo

ashuwaakka ubbaa xiixxidi miite; ¹⁰ he ashuwaappe sa7ai wonttana gakkanaaassi ainne ashshoppite; wonttana gakkanaaassi amaridaagee attikko, heгаа xuug-ganau koshshees. ¹¹ Muussaa miiddi, ogiyaassi giigiya maayuwaa maayidi, intte caammaa intte tohuwan wottidi, intte gatimaa intte kushiyan oiqqidi meeta. Eesuwan eesuwan miite; hagee GODAA Paasikaa.

¹² "Taani he gallassi qammi Gibxxeera kanttana; kant-taida baira yelettida ubbaa, asaakka mehiyaakka worana; Gibxxe eeqatu ubbaa bollikka taani pirddana; taani GODAATTENNE. ¹³ He suuttai intte de7iyo keetta-ta erissiya malaata gidana. Taani he suuttaa be7iyo wode, inttena aggada aadhdhana; taani Gibxxe biittaa boshan shociyo wode, inttena aiba boshikka bochchenna.

¹⁴ "Ha gallassai intteyyo hassayi hassayi bonchchiyo gallassa gido; intte yeletai ubbai GODAA baalaa bonchchite; hagee woga oottidi merinau bonchchite.

Oittaa Baalaa

¹⁵ "Laappun gallassai gakkanau irshshuwaa yeg-gibeenna oittaa miite; shin koiro gallassi irshshuwaa intte sooppe diggite. He koiro gallassaappe doommidi laappunnta gallassi gakkanaaassi, irshshuwaara de7iyo oitta miya asi Israa7eela asaa gidloppe duuxxidi xayo. ¹⁶ Koiro gallassi geeshsha yaa7aa shiiqite; hara geeshsha yaa7aa qassi laappunnta gallassan shiiqite; asai ubbai maanau quma kattanaappe attin, ha gallas-satu ubban ainne oottoppite; intte oottanabi heгаа xalaala.

¹⁷ "Oittaa Baalaa bonchchite; aissi giikko, taani intte citaa Gibxxe biittaappe kessidoi he gallassa. He gallas-saa, yeletaappe yeletaa gakkanaashin kantti kiyiya woga oottidi bonchchite. ¹⁸ Koiro aginan, he aginaayyo tammanne oiddantta gallassa omarssaappe doommidi, laatamanne isiinintta omarssa gakkanaaassi irshshoi gelibeenna oittaa miite. ¹⁹ Laappun gallassa gakkanau irshshoi intte son beettoppo; irshshoi gelidobaa miya asi bete gidin woikko he biitta asa gidin, he aawu Israa7eela maabaraa gidloppe bohetto. ²⁰ Irshshoi gelidobaa aibanne mooppite; intte de7iyoosan awankka irshshoi gelibeenna oittaa maanau koshshees" yaagiis.

Koiro Paasikaa

²¹ Hegaappe guyyiyan Muusee Israa7eela cimata ub-baa xeesissidi eta hagaadan yaagiis; "Intte so-huwaarakka biidi, intte so asaassi Paasikau orgge dorssaa woikko orgge deeshshaa shukkite. ²² Hi-isooophphiyaa giyo mittaa haittaappe dankki ekkidi, keriyaa de7iyo suuttan naaqqi kessidi, he suuttaa naa77u qosilettanne qoriyaa tiyite; intteppe issi asinne sa7ai wonttana gakkanaaassi ba keettaa penggeppe kare kiyoppo. ²³ GODAI Gibxxeta shoci woranau he biittaara kanttiyo wode, suuttaa qoriyaaninne naa77u qosilettatun be7ana; be7idi ka-reera aadhdhi bayana; xaissiyaagee intte soo gelidi, inttena worennaadan a intte soo gelissenna.

²⁴ "Intte ha azazuwaa intteyyoonne intte zerettaayyo merinau woga oottidi azazettite. ²⁵ GODAI kase immana giidoogaadan i immiyo biittaa intte geliyo wode, ha wogaa naagite. ²⁶ Intte naati inttena, 'Ha bonchcho baalaa birshshettai aibee?' yaagidi oichchiyo wode, ²⁷ intte eta, 'Hagee GODAA bonchchanau yarshshiyo Paasikaa yarshshuwaa; aissi giikko, GODAI Gibxxe biittan Israa7eela asaa keettaa aggi aadhdhidi biidi, Gibxxeta woriiddi, nuna ashshido gishshataassa' yaagite" yaagiis.

Hegaappe guyyiyan asai gulbbatidi goinniis. ²⁸ Israa7eelati GODAI Muusanne Aaroonaa azazidoogaadan oottidosona.

Gibxxetu Bairati Haiqqi Wurobaa

²⁹ Qammau gina shaahuwan GODAI Gibxxen baira yelettida ubbaa, kawotaa araatan uttida kawuwaa baira na7aappe doommidi, qasho keettan de7iya omoodettidaageetu baira na7aa gakkanaassi, qassi baira yelettida mehiyaa ubbaa dippi oottiis. ³⁰ Kawoi, a sunttati ubbainne Gibxxe biittaa asai ubbai qammi denddidosona. Gibxxe biittan asi haiqqibeenna keetti mulekka baina gishshau, asai qaalaa xoqqu oottidi gita yeehuwaa yeekkiis. ³¹ He gallassa qammikka kawoi Muusanne Aaroonaa xeesidi, "Denddite! Inttekka Israa7eela asaikka ta asaa gidduwaappe kiyite! Biidi intte oichchidoogaadankka GODAAYYO goinnite! ³² Intte giidoogaadankka intte dorssaa wudiyaanne intte mehiyaa wudiya ekkidi biite! Qassi tanakka anjjite" yaagiis.

³³ Gibxxe asai Israa7eelati biittaappe eesuwan kiyana mala dirbbissidosona. Aissi giikko, eti, "Hinna xayikko, nuuni ubbaikka wuroos" yaagidosona. ³⁴ Hega gishshau, Israa7eela asati bantta irshshoi gelibeenna munaqaa munaqa keriyun kunttidi, bantta maayuwan xaaxidi, bantta hashiyan tookkidosona. ³⁵ Israa7eelati Muusee eta azazidoogaadan, Gibxxeta bira miishshata, worqqa miishshatanne maayuwa, "Immite" giidi oichchidosona. ³⁶ GODAI Gibxxetu sinttan he asai sabbetanaadan oottin, Gibxxeti eti oichchidobaa immidosona. Hegaadan yaatidi eti Gibxxe asatu aquwaa bonqqi ekkidi biidosona.

Israa7eelati Gibxxeppe Kiyidosona

³⁷ Israa7eelati Raamisa giyo katamaappe denddidi Sukkota giyo sohuwaa tohuwan hemettidi biidosona. Asai naatanne maccaasaa gujjennan qoodin, usuppun xeetu sha7a. ³⁸ Qassi etaara hara daro asai, daro meheenne dorssaa deeshshaa wudee laagettidi biis. ³⁹ Gibxxeppe eti ekkidi kiyido munaqaa irshshoi gelibeennaagaa oittaa uukkidosona; aissi giikko, eti Gibxxeppe dirbban kiyidosona; banttau shinqqe katanaukka, munaqi denddin uukkanaukka eta gattibeenna.

⁴⁰ Israa7eelati Gibxxe biittan de7ido laittai oiddu xeetanne hasttama. ⁴¹ He oiddu xeetanne hasttamu laittai wuriyo he wurssetta gallassan, GODAA asai ubbai

Gibxxe biittaappe kiyiis. ⁴² GODAI ba asaa naagidi, Gibxxe biittaappe kessiyo wode sa7ai qamma; he qammai yeletaappe yeletaa gakkanaassi, Israa7eela asai beegottidi naagiiddi aqiyo, GODAAYYO dummatida qamma.

Paasikaa Gallassaa Bonchchiyo Wogaa

⁴³ GODAI Muusanne Aaroonaa, "Paasikaa gallassaa bonchchiyo wogai hageeho; bete asi appe mulekka mooppo. ⁴⁴ Intte miishshan shammido aillee intte a qaxxaridoogaappe guyyiyan appe mo. ⁴⁵ SHin ha77is-sau inttenaara takkiya imattinne kera oottiya imatti appe mooppo.

⁴⁶ "Ha Paasikaa intte issi keettan miite; intte he ashuwaappe aibanne kare kessoppite. Meqettatuppe issuwaanne menttoppote. ⁴⁷ Israa7eela maabarai ubbai Paasikaa bonchchanau koshshees.

⁴⁸ "Beti yiidi intte gidдон de7iya asi GODAA Paasikaa bonchchanau koyikko, ba so attuma asa ubbaara qaxxaretto. Hegaappe guyyiyan i he biittan yelettida asadan shiiqidi, Paasikaa bonchchanau danddayees. SHin qaxxarettibeenna asi mulekka appe mooppo. ⁴⁹ Intte biittan yelettidaagaukka intte gidдон bete gididi de7iyaagaukka he wogai issuwaa" yaagiis.

⁵⁰ Yaagin Israa7eelati ubbai GODAI Muusanne Aaroonaa azazidoogaadankka oottidosona. ⁵¹ He gallassikka GODAI Israa7eelata eta citan citan Gibxxe biittaappe kessiis.

Baira Yelettida Ubbai GODAASSI Dummatiis

13 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Baira yelettida attuma ubbaa taayyo dummaya. Israa7eela asaa gidдон uloppe yelettida bairi ubbi, mehiyaa gidin asaa gidin, ubbaikka tabaa" yaagiis.

³ Hegaappe guyyiyan Muusee asaa, "Gibxxeppe, ailletetta biittaappe intte kiyido gallassaa, ha gallassaa hassayite; aissi giikko, GODAI ba wolqqaama kushiyan inttena kessiis; hega gishshau, irshshoi gelidobaa aibanne mooppote. ⁴ Intte hachchi Abiiba aginan kiyee-ta. ⁵ GODAI Kanaanetu, Hiitetu, Amooretu, Hiiwetunne Yaabusatu biittaa inttena gattiyo wode, intte ha bonchcho gallassaa ha aginaa bonchcheeta. He biittai GODAI inttessi immana mala, kase intte aawatussi caaqqi wottido biittaa. He biittai maattainne eessai goggiyo biittaa. ⁶ Intte laappun gallassi irshshoi yegettibeenna oittaa maana; laappunntta gallassai GODAA baalaa gidana. ⁷ He laappun gallassatun irshshoi yegettibeenna oittaa intte maana; intte gidдон irshshoora de7iyaabi aibinne beetto; ne biittaa zaman awaaninne irshshoi beetto.

⁸ "He gallassi neeni ne na7aayyo, 'Taani haggaa oottiyoo-gee, taani Gibxxeppe kiyiyo wode, GODAI taayyo oottidoogaa hassayanaassa' yaagada yoota. ⁹ GODAI inttena ba wolqqaama kushiyan Gibxxeppe kessido gishshau, GODAA higgee intte doonaappe wodhdhen-naadan, ha bonchchettiya ayyaana gallassai ne kushiyan qachchidonne ne merchchiyan wottido has-

sayissiyaabaa mala gidana. ¹⁰ Hegaa gishshau, intte ha wogaa laittan laittan keerido wodiyan bonchchite.

Baira Na7aa

¹¹ "GODAI intteyyoonne intte maizza aawatuyyo immanau caaqidoogaadan, i inttena Kanaanetu biittaa gelissidi, he biittaa intteyyo immiyo wode, ¹² uloppe baira yelettida ubbaa GODAAYO dummaya; ne mehiyan baira yelettiya attuma ubbai GODAASSA. ¹³ Baira yelettiya hare ubbaa dorssa maran woza ekka; wozennabaa gidikko, a morggiyaa mentta; ne attuma naatu gidдон baira yelettidaageeta ubbaa woza. ¹⁴ Sinttaara yaana wodiyan ne na7ai nena, 'Hagee aibee?' yaagidi oichchikko, neeni a, 'GODAI nuna wolqqaama kushiyan Gibxxeppe, ailletettaa biittaaappe kessiis; ¹⁵ Gibxxe kawoi dammidi nuna yeddennan ixxin, GODAI Gibxxe biittan de7iya baira ubbaa, asaappe doommidi mehiyaa bairaa gakkanaassi woriis. Taani aayi uloppe koiro yelettida attumaa ubbaa GODAASSI yarshshiyooeenne ta baira attuma naata taani woziyoogee hegaassa' yaaga. ¹⁶ GODAI nuna ba wolqqaama kushiyan Gibxxeppe kessidoogau, hagee intteyyo kushen qachchidonne merchchen wottido malaata mala gidana" yaagiis.

SHAaraa Tuussaanne Tamaa Tuussaa

¹⁷ Kawoi asaa yeddido wode, Xoossai eta Pilisxxeema biittaara kanttissiya ogee mata gidikkonne he ogiyaara kaalettibeenna; aissi giikko, Xoossai, "Asai olaa be7ikko, ba qofaa laammidi, guyye Gibxxe simmanaakkonne" yaagidi qoppiis. ¹⁸ Hegaa gishshau, Xoossai asaa bazzo ogiyaara yuushshidi, Zo7o Abbaakko kaalettiis. Israa7eelati Gibxxe biittaaappe olau giigidi pude kiyidosona.

¹⁹ Yooseefi Israa7eela asaa caaqetti wottido gishshau, Muusee a meqettaa banaara ekkidi biis; Yooseefi eta, "Xoossai tumuppe inttena maaddanau yaana; he wode intte ta meqettaa ha sohuwaappe pude inttenaara ekkidi biite" yaagidi odi wottiis.

²⁰ Eti Sukkotappe denddidi bazzuwaa doonan de7iya Etaaman uttidosa. ²¹ GODAI eti gallassikka qammikka hemettana mala, gallassan eta ogiyaa bessanau shaaraa tuusan, qammi etau poo7issanau tamaa tuusan eta kaalettiis. ²² Gallassi shaaraa tuussai woikko qammi tamaa tuussai asaa sinttappe kichchibeenna.

Zo7o Abbaa Pinnidosona

14 Hegaappe guyyiyan Muusa GODAI hagaadan yaagiis; "Eti guyye simmidi Migidoolappenne abbaappe gidduwan, Pihaahiroota matan uttanaadan oda; eti abbaa lanqqen Ba7aali-Xafoonau sintta baazzan uttona. ³ Kawoi, 'Israa7eelati bazzo gorddin, haniyoobaa xayidi biittan coo toilattoosona' yaagidi qoppaana. ⁴ Taani kawuwaa wozanaa dammissana; i eta yedettana; taani kawuwaa baggaaranne a olanchchatu ubbaa baggaara bonchchettana; Gibxxetinne taani

GODAA gidiyooгаа erana" yaagiis. Yaagin Israa7eelati i yootidoogaadan oottidosona.

Israa7eelata Kawuwaa Parai Kaalliis

⁵ Asai baqatiichchidoogaa Gibxxe kawuwaaayyo yootin, inne a sunttati Israa7eelatuyyo qoppido bantta qofaa laammidi, "Nuuni hagee waatiyoonii? Nuuni Israa7eelata yeddidi, eti nuuyyo oottiyo wolqqaappe mela attida" yaagidosona. ⁶ Hegaa gishshau, i ba para gaariyaa kooridi, ba olanchchata banaara ekkidi denddiis. ⁷ I usuppun xeetu ubbaappe aadhdiya para gaareta, Gibxxe biittan de7iya hara gaaretu ubbaara, eta ubbau halaqaa halaqaa sunttidi ekkidi biis. ⁸ GODAI Gibxxe biittaa kawuwaa, kawuwaa wozanaa dammissin, kessaa bolli de7iya Israa7eela asaa yedettiis. ⁹ Hegaappe guyyiyan Gibxxe asati, kawuwaa parati ubbainne paraa gaareti, paraasatinne olanchchati Israa7eelata kaallidi yedettidosona. Abbaa doonan Ba7aali-Xafoona sintta baazzan de7iya Pihaahiroota matan eti uttidaashin demmidosona.

¹⁰ Kawoi matiichchin, Israa7eelati xoqqu gi xeelliyo wode, Gibxxeti eta geeduwaa kaallidi yiidoogaa be7idosona; be7idi daroppe yayyidi, GODAAYO waassidosona. ¹¹ Eti Muusa, "Neeni nuna Gibxxen duufoi xayin bazzon haiqqanaadan kessadiyye? Nuna Gibxxeppe aibau ehaadii? ¹² Gibxxen de7iiddi nuuni, 'Nuna aggaaga; nuuni Gibxxetuyyo haarettana' yaagidi neeyyo odibookkonii? Bazzon haiqqanaappe etayyo haarettiyoogee nuuyyo lo77o shin" yaagidosona.

¹³ SHin Muusee asaa, "Yayyoppite; minni eqqite; GODAI hachchi inttena ashshiyoo ashettaa intte be7ana. Hachchi intte be7iyo Gibxxeta naa77antto mulekka be7ekketa. ¹⁴ Intte gishshaa GODAI olettana; intteppe koyettiyai co77u geetta xalaala" yaagiis.

¹⁵ GODAI Muusa, "Neeni taakko aissi waassai? Israa7eelati sinttau hemettana mala yoota. ¹⁶ Ne gati-maa dentta; denttada abbaa bolli micca; haattai naa77u kiyidi shaahettana; Israa7eelatikka mela biittaara abbaa pinnidi baana. ¹⁷ Taani Gibxxetu wozanaa dammissin, eti intte geeduwaa kaallidi abban gelana. Taani kawuwaanne a olanchchatu ubbaa baggaara, a para gaaretunne a paraasatu baggaara bonchchuwaa taayyo demmana. ¹⁸ Taani kawuwaa baggaara, a para gaaretu baggaaranne a paraasatu baggaara taayyo bonchchuwaa demmido wode, taani GODAA gidiyooгаа Gibxxeti erana" yaagiis.

¹⁹ Hegaappe guyyiyan Xoossaa kiitanchchai, Israa7eela olanchchatuppe sinttaara hemettiyaagee, guyye aadhdiidi etappe guyyeera hemettiis. SHAaraa tuussaikka eta sinttan de7iyoosaappe guyye baggi yuyyidi, ²⁰ Gibxxetu olanchchatuppenne Israa7eelatu olanchchatuppe gidduwan eqqiis. He shaarai qamma ubban issi baggaara xumissidi, hinkko baggaara poo7iissiis; yaatin qamma ubbaa issoi issuwaakko shi-iqibookkonna.

²¹ Hegaappe guyyiyan Muusee abbaa bollan ba kushiya micciis; GODAI he gallassi qamma ubban arshsho wolqqaama carkkuwaa yeddidi, abbaa guyye

zaariis; zaaridi mela biitta kessiis. Haattai shaahettiis.
²² Israa7eelati abbaa gidduwan mela biittaara hemetti-
 di, haattai etayyo ushachchaaranne haddirssaara go-
 dadan eqqidaashin biidosona. ²³ Gibxxeti eta yedetti-
 dosona; kawuwaa para ubbati, a para gaaretinne a
 paraasati eta kaallidi, abbaa giddo gelidosona. ²⁴ Biron
 bakkaalee dolanaappe kasetidi, GODAI tamaanne
 shaaraa tuussaappe duge zaaridi, Gibxxetu olanchcha-
 ta xeelliis; xeellidi eta wozanaa bashshiis. ²⁵ Laagoi eta
 waissana mala, GODAI eta para gaaretu irzzuwaa bin-
 qqirssaa diggiis; diggin Gibxxeti, "GODAI eta maaddidi
 Gibxxe oliyo gishshau, ane nuuni Israa7eela asaappe
 baqatoos" yaagidosona.

²⁶ GODAI Muusa, "Haattai Gibxxetu bolli, eta para
 gaaretu bollinne eta paraasatu bolli guyye goggana
 mala, ne kushiya abbaa bolla micca" yaagiis. ²⁷ Yaa-
 gin Muusee ba kushiya abbaa bolla micciis; sa7ai
 wonttishin, abbai ba kase sohuwaa guyye simmiis;
 Gibxxeti yaa a giddo baqatishin, GODAI Gibxxeta ab-
 baa gidduwan aatti yeggiis. ²⁸ Haattai guyye simmidi,
 para gaareta paraasatanne Israa7eelata kaallidi abbaa
 gelida kawuwaa olanchchata muliyaa mitti bayiis;
 etappe issoinne attibeenna. ²⁹ SHin Israa7eelati abbaa
 gidduwaara mela biittan hemettidi, haattai etau
 ushachchaaranne haddirssaara godadan eqqidaashin
 biidosona. ³⁰ GODAI he gallassi Israa7eela asaa
 Gibxxetu kushiyaappe hagaadan ashshiis. Qassi Is-
 raa7eelati Gibxxeti haiqqidi zin77idaageeta abbaa
 doonan be7idosona. ³¹ Israa7eelatika GODAI Gibxxe-
 tu bolli bessido gita wolqqaa be7ido wode, asai GO-
 DAAYYO yayyiis; yayyidi akka a ashkkaraa Muusakka
 ammaniis.

Muuse Mazamuriyaa

15 He wode Muuseenne Israa7eela asai ha maza-
 muriyaa GODAAYYO yexxidosona;
 "Bonchchuwan i keehi xoqqu xoqqu giido gishshau,
 taani GODAAYYO mazamuriyaa yexxana.
 Paraanne paraa toggidaagaa abban oliis.
² GODAI ta wolqqaanne ta mazamuriyaa;
 i tana ashshiyaagaa gidiiis.
 I ta Xoossaa;
 taani a sabbana.
 I ta aawaa Xoossaa;
 taani a xoqqu xoqqu oottana.
³ GODAI olanchcha; a sunttaikka GODAA.
⁴ Gibxxe kawuwaa para gaaretanne
 a olanchchata abban oliis.
 Gibxxe kawuwaa halaqati,
 ubbaappe aadhdi lo77iyaageeti Zo7o Abban
 muukettidosona.
⁵ Ciimma haattai eta kammiis;
 eti shuchchadan ciimman mitettidosona.
⁶ "Abeet GODAU, ne ushachcha kushee
 wolqqan goobidaagaa;
 GODAU, ne ushachcha kushee
 morkkiyaa mentterettiis.
⁷ Ne bonchchuwaa gitatettan

nenara gaaddetidaageeta oladasa.
 Ne eexxiya hanquuwaa neeni yeddin,
 i eta daladan miis.

⁸ Ne siiriyaara kiyiya shemppuwan
 haattai doorettiis.

Goggiya haattainne godadan minni eqqiis;
 ciimma haattati abbaa gomppan irkkidi min-
 nidosona.

⁹ "Morkkee ceeqettiiddi,
 'Taani eta yedettada oiqqana.
 Taani eta aquwaa shaakkada,
 ta koyidobaa ubbaa ekkana.
 Taani ta bisuwaa shoddada,
 eta xaissana' yaagidi ceeqettiis.

¹⁰ SHin neeni eta

ne shemppuwan punnin,
 abbai eta kammiis.

Eti wolqqama haattan irssaasiyaa giyo biratai
 mitettiyoogaadan mitettidosona.

¹¹ Abeet GODAU, Xoossatu giddon
 ne malai oonee?

Geeshshatettan bonchchettiyaabi,
 bonchchuwan yayettiyaabi,
 garamiyaabaa oottiyaabi ne malai oonee?

¹² Neeni ne ushachcha kushiya miccin,
 biittai eta mittiis.

¹³ "Neeni wozido asaa
 aggenna ne siiquwan kaalettana.
 Neeni ne wolqqan

eta neeni de7iyo geeshsha sohuwaa gelissadasa.

¹⁴ Kawotettati hejaa siyidi
 kokkoridosona.

Pilisxeema biittaa asatika
 maareti oiqqidobaadan un77ettidosona.

¹⁵ He wode Eedooma biittaa halaqati
 dagammidosona.

Moo7aaba biittaa haariyaageeta
 yashshai kokkorssiis.

Kanaane asati maashidosona.

¹⁶ Dagamainne yashshai eta oiqqiis.

Abeet GODAU, eti ne wolqqaa gitatettaa be7idi,
 ne asai aadhdhana gakkanaassi,
 neeni wozido asai aadhdhana gakkanaassi,
 shuchchadan tolettidi eqqididosona.

¹⁷ Neeni eta ehaada,

ne buzo gaden de7iya deriyaa huuphiyan tokkana.

Abeet Godau, he sohoi

neeni neeyyo de7anau oottido soho.

Abeet Godau, he geeshsha sohoi
 neeni ne kushiyan minttada essido soho.

¹⁸ GODAI merinaappe merinau kawotana"
 yaagidi yexxidosona.

Miiriyaami Mazamuriyaa

¹⁹ Gibxxe kawuwaa parati, a para gaaretinne a
 paraasati abban gelido wode, GODAI abbaa haattaa
 guyye zaaridi eta bolli ehiis; shin Israa7eelati abbaa
 gidduwaara mela biittaara hemettidi biidosona. ²⁰ Aa-

roona michchiyaa, hananabaa yootiya Miiriyaama karaabiyaa akkaasu; maccaasai ubbai karaabiyaa baqqiidinne yexxiiddi o kaallidosona. ²¹ Miiriyaama etayyo mazamuriyaa yexxaidda,

“GODAI keehi xoqqu xoqqu giido gishshau, ayyo yexxite.

Paraanne paraa toggidaagaa

i abban oliis”

yaagada yexxaasu.

Cammiya Haattaa

²² Hegaappe guyyiyan Muusee Israa7eela Zo7o Abbaappe kaalettin, eti Suura giyo bazzuwaa biidosona. He bazzuwan eti haatta demmennaan heezzu gallassaa hemettidosona. ²³ Eti Maara giyoosaa gakkido wode, Maara haattai camo gidido gishshau, uyana danddayi-bookkona; hegaa gishshau, he sohoi Maara geetettiis. ²⁴ Hegaa gishshau, asai, “Nuuni ai uyanee?” yaagidi Muuse bolli zuuzummiis.

²⁵ Zuuzummin Muusee GODAAYO waassiis; waassin GODAI a issi mitta bessiis; Muusee he mittaa haatta giddo olin, haattai mal77iis.

Yan GODAI etau awaajuwaanne higgiiyaa kessiis; yan GODAI eta paacciis. ²⁶ I eta hagaadan yaagiis; “GODAI intte Xoossai odiyooobaa minttidi siyikkonne a aifiyaa sinttan likkebaa oottikko, intte a azazuwaa ezigikkonne a awaajuwaa ubbaa naagikko, taani Gibxxetu bolli ehiido harggiyaappe issuwaanne intte bolli ehiikke; aissi giikko, taani inttena pattiya GODAATTENNE” yaagiis.

²⁷ Hegaappe eti Elaama biitti yiidosona; yan tammanne naa77u haatta pulttotinne laappun tammu zambba mittati de7oosona. Eti yan haattaa doonan uttidosa.

GODAI Mannaanne Kuraachchota Bukissiis

16 Gibxxeppe kiyido naa77antto aginan, tammanne ichchashantto gallassan Israa7eela asaa maabarai kumetta Eliimappe denddidi, Eliimappenne Siinaappe gidduwan de7iya Siinaa giyo bazzuwaa yiis. ² Israa7eela asaa maabarai ubbai bazzuwan Muuse bollinne Aarona bolli zuuzummidosa. ³ Israa7eelati eta, “Nuuni Gibxxe biittan GODAA kushiyan haiqqidaa gidorkkoniishsha! Yan nuuni nuugaa ashuwaa keriyaa yuuyi aadhdhi uttidi, nuuni koyido qumaa ubbaa miida; shin intte nuna kessidi, ha geeshsha yaa7aa ubbaa namisan woranau bazzo ehiideta” yaagidosona.

⁴ Yaagin GODAI Muusa, “Taani intteyyo saluwaappe oittaa bukissana; asai ubba gallassikka kiyidi, hachchi hachchissi gididiyaagaa xalaalaa maxanau koshshees. Asai ta azazuwaa kaalliyaakko kaallennaakko taani eta hegan paaccana. ⁵ Usuppuntta gallassi eti haroode maxiyoogau naa77u kushiya maxidi, kattona” yaagiis.

⁶ Hegaa gishshau, Muuseenne Aarooni Israa7eela asa ubbaayyo, “Inttena Gibxxe biittaappe kessidaagee GODAA gididiyoogaa omarssi intte erana; ⁷ qassi GODAA bonchuwaa maallado intte be7ana; aissi giikko, a

bolli intte zuuzummidoogaa i siyiis; intte nu bolli zuuzummanau nuuni oonee?” yaagidosona. ⁸ Hegaappe guyyiyan Muusee, “I intteyyo maanau omarssi ashuwaa immiininne intte koyiyo oittaa ubbaa intteyyo maallado immiin, i GODAA gididiyoogaa intte hegan erana. Aissi giikko, intte a bolli zuuzummidoogaa i siyiis. Nuuni oonee? Intte nu bolli zuuzummekketa; intte GODAA bolli zuuzummeeta” yaagiis.

⁹ Muusee Aarona, “Neeni Israa7eela asaa maabara ubbaa, ‘GODAI intte zuuzunttaa siyido gishshau, GODAA sintti haa shiiqite’ yaaga” yaagiis. ¹⁰ Aarooni Israa7eela asaa maabara ubbau haasayissishin, eti bazzuwaakko simmidi xeellidosona; hegan GODAA bonchchoi shaara giddon qoncciyaagaa be7idosona. ¹¹ GODAI Muusa, “Taani Israa7eelatu zuuzunttaa siyaas; neeni etayyo, ‘Omarssan ashuwaa intte maana; maallado oittaa intte kallana; he wode intte taani GODAA intte Xoossaa gididiyoogaa erana’ yaagada yoota” yaagiis.

¹³ He gallassi omarssan kuraachchoti yiidi, Israa7eela asai de7iyoosaa maayidosona; qassi maallado eta dunkkaanetu yuushuwan xaazai xaazaa bolli yekekki uttiis. ¹⁴ Xaazai xaskkido wode, sa7an wodhdhida shachcha misatiya burcce poqoi bazzo biittaa bollan beettiis. ¹⁵ Israa7eelati hegaa be7ido wode, eti issoi isuwaa, “Hagee aibee?” yaagidosona. Aissi giikko, eti i aibakko eribookkona.

Yaatin Muusee eta, “Intteyyo maanau GODAI immido oittai haggaa. ¹⁶ GODAI hagaadan yaagidi azaziis; ‘Asai issoi issoi baayyo maanau koshshiyaagaa keenaa shishsho; intte dunkkaane giddon de7iya asai huuphiyan huuphiyan naa77u litiro gididiyaagaa ekkite’ yaagiis” yaagiis.

¹⁷ Israa7eelati Muusee etau yootidoogaadan oottidosona; issoi darissidi, issoi guuttidi shiishshidosona. ¹⁸ SHiishshidi eti litiruwan makkido wode, darissidi shiishshidaagau palahibeenna; guuttaa shiishshidaagau paccibeenna; ubbaikka huuphiyan huuphiyan bau miyoogaa keenaa shiishshiis. ¹⁹ Hegaappe guyyiyan Muusee eta, “Ooninne appe wonttossi ashshoppo” yaagiis. ²⁰ Gidikkonne etappe issooti issooti Muusee yootiyoogaa ekkennan aggidi, attaa maallado gakkanau wottidosona; wottidoogee guxunidi xinqqiis. Hegaa gishshau, Muusee eta hanqqettiis. ²¹ Maallado maallado asai ubbai baayyo koshshiyaagaa shiishshiis; awai michchiyo wode sa7an attidaagee seeri aggiis.

²² Usuppuntta gallassan eti kaseegau naa77u kushiya shiishshoosona; issi issi asau oiddu litiro keenaa giyoogaa. Yaatin maabaraa halaqati yiidi hegaa Muuseyyo yootidosona. ²³ Yootin i eta, “GODAI azazidoogee haggaa; wonttoi shemppo gallassa, GODAASSI geeshsha Sambbata. Hegaa gishshau, intte uukkiyoobaa uukkite; intte doissiyooobanne doissite; palahidaagaa wonttossi ashshite” yaagiis. ²⁴ Hegaa gishshau, eti Muusee azazidoogaadan wonttossi wottidosona; wottin xinqqibeenna woikko guxunibeenna.

²⁵ “Hachchi miite; aissi giikko, hachchi GODAA Sambba-

ta; intte a hachchi dembban demmekketa. ²⁶ Intte usuppun gallassan a shiishshanau danddayeeta; shin laappuntta gallassai Sambbata. Sambbatan aibinne de7enna" yaagiis.

²⁷ Yaaginkka laappuntta gallassan issi issi asai shiishshanau kiyiis; shin eti ainne demmibookkona.

²⁸ GODAI Muusa, "Ta azazotanne ta higgeta naagiyooogaa aude gakkanaassi ixuuteetii? ²⁹ GODAI intteyyo Sambbataa immidoogaa akeekite; usuppuntta gallassan i intteyyo naa77u gallassa oittaa immiyooogee hegaa gishshaassa. Laappuntta gallassi ubbai ba de7iyoosan de7iyoosan takko; ooninne kare kiyoppo" yaagiis. ³⁰ Hegaa gishshau, asai laappuntta gallassan shemppiis.

³¹ Israa7eela asai he oittaa mannaa † giidi sunttiis. Mannai deebbo aifedan bootta; eessaara uukkido lichakkodan mal77ees. ³² Muusee Israa7eela asaa, "GODAI azazidobai haggaa; Taani inttena Gibxxe biittaappe kessido wode, bazzon mizido oittaa eti be7ana mala, mannaappe naa77u xaasa gidiyaagaa intte yaana yeletaassi ashshi wottite' yaagidi azaziis" yaagiis.

³³ Yaagin Muusee Aarona, "Issi xaaro ekkada naa77u litiro kumetta mannaa an qola; yaatada yaana yeletaassi minjettana mala, GODAA sinttan wotta" yaagiis.

³⁴ GODAI Muusa azazidoogaadan minjettana mala, Aarooni mannaa GODAA sinttan wottiis. ³⁵ Israa7eelati bantta de7iyo biittaa yaana gakkanaassi oitamu laittaa mannaa miidosona; eti Kanaane biittaa zawaa gakkana gakkanaassi mannaa miiddi de7idosona.

³⁶ He wode asai makkiyo erettida miishshai laatanne naa77u litiro oiqqees.

Haattai Pulttiis

17 Israa7eelatu maabara ubbai GODAI azazidoogaadan, issi sohuwaappe hara sohuwaa yuuyiiddi, Siinaa Bazzuwaappe denddidi biidi, Rafiidima giyo sohuwan uttidosa. SHin asai uyanau haatti he sohuwan xayii. ² Xayin eti Muuseera ooyettidi a, "Nuuyyo uyanau haatta imma" yaagidosona.

Yaagin Muusee zaaridi, "Intte tanaara aissi ooyetteetii? GODAA intte aissi paacceetii?" yaagiis.

³ SHin asai yan haattaa saamettidi, Muuse bolli zuuzummidosa. Eti a, "Neeni nuna, nu naatanne nu mehiyaa saamuwan woranau Gibxxeppe kessada pude aissi ehaadii?" yaagidi Muuse bollan zuuzummidosa.

⁴ Yaanin Muusee, "Taani ha asaa waatoo? Eti tana shuchchan caddana hanoosona" yaagidi GODAAKKO waassiis.

⁵ GODAI Muusa, "Neeni asaappe sinttau hemetta; Israa7eela asaa cimatupe nenaara efa; ini neeni Naile SHaafaa haattaa shocido gatimaa ne kushiyan oiqqada ba. ⁶ Taani Siinaa Deriyaa zaallaa bolli ne sinttan eqqana; neeni he zaallaa shoca; asai uyanau appe

† *Ibraawetto qaalaa "Manna" giyoogee "Hagee aibee?" giyoogaa.*

haattai kiyana" yaagiis. Muusee Israa7eela cimatu sinttan hegaadan oottiis.

⁷ Israa7eelati, "GODAI nu gidдон de7iyye de7ennee?" yaagidi ooyettido gishshaunne GODAA paacido gishshau, he sohuwaa Masaahanne Mariiba giidi sunttiis.

Israa7eelati Amaaleeqata Xoonidosona

⁸ Amaaleeqati yiidi, Rafiidiman Israa7eelatuura olaa gaittidosa. ⁹ Muusee Yaasa, "Neeni nuuyyo asaa doorada, kiyada Amaaleeqatuura oletta; taani wontto Xoossaa gatimaa oiqqada, keraa huuphiyan eqqana" yaagiis.

¹⁰ Yaagin Yaasu Muusee giidoogaadan, Amaaleeqatuura olettii. Muusee, Aarooninne Huuri keraayyo huuphiyaa kiyidosona. ¹¹ Muusee ba kushiya dentti gam77ido keenan ubban Israa7eelati xoonosona; shin i ba kushiya ziqqissido wode Amaaleeqati xoonosona. ¹² Muusee kushee arggaacido wode, eti shuchchaa ekki ehiidi, Muusa a bolli uttidosa. Aarooninne Huuri issi issi baggaara issi hinkko baggaara gididi, a kushiya sitti oottidi oiqqidosona. Yaatin awai wullana gakkanaassi a kushee sitti giidi takkiis. ¹³ Hegaa gishshau, Yaasu Amaaleeqatu olanchchata bisuwan xooniis.

¹⁴ Hegaappe simmin, Muusa GODAI hagaadan yaagiis; "Hagee ubbaton hassayettana mala haggaa xaafa. Yaatada Yaasa sissennan aggoppa; aissi giikko, saloppe garssan taani Amaaleeqa asata ciraara xaissana" yaagiis. ¹⁵ Muusee yarshshuwaa yarshshiyosaa keexidi, "GODAI ta Banddiraa" giidi sunttiis. ¹⁶ I hagaadan yaagiis; "Kusheti pude GODAA kawotaa araataakko denddidosona; yeletaappe yeleta gakkanaashinkka GODAI Amaaleeqatuura olettana" yaagiis.

Yatiroi Muusa Xomoosiis

18 Midiyaama biittaa qeese, Muuse bolloi Yatiroi, GODAI Muuseyyoonne a asaa Israa7eelayyo oottidobaa ubbaanne GODAI Israa7eela Gibxxeppe kessidobaa siyiis.

² He wode Muuse bolloi, Yatiroi, Muusee yeggidi biido a keettaayyiyo Xippaaronne i naa77u naata ehiis.

³ Etappe issuwaa sunttai Gershshooma; aissi giikko, Muusee, "Taani asa biittan bete gidaas" yaagiis.

⁴ Naa77anttuwaa sunttai El77aazara; aissi giikko, i, "Ta aawaa Xoossai tana maaddidaagaa; i tana Gibxxe kawuwaa bisuwaappe ashshiis" yaagiis.

⁵ Muuse bolloi Yatiroi a attuma naatuuranne a keetaayyera Xoossaa deriyaa matan de7iya Muusekko yiis. ⁶ I Muusa, "Taani, ne bolloi Yatiroi, ne keetaayyeraanne i naa77u naatuura neekko yais" yaagidi akko kiitti wottiis.

⁷ Hegaa gishshau, Muusee ba bollaruwaara gaittanau kiyidi, ayyo ziggidi a yeriis. Eti issi issuwaa sarotidi, dunkkaane giddo gelidosona. ⁸ GODAI Israa7eela asaa gishshau, kawuwaa bollinne Gibxxetu bolli oottido ub-

baa, ogiyan eta gakkida daafuraabaa ubbaanne GODAI eta ashshidobaa Muusee ba bolluwaayyo yootiis.

⁹ Israa7eela asaa Gibxxetu kushiyaappe ashshanau GODAI oottido lo77o oosotubaa siyidi, Yatiroi ufaiittiis.

¹⁰ Ufaiittidi, "Inttena Gibxxetu kushiyaappenne kawuwaa kushiyaappe ashshida GODAI, Gibxxetu kushiyaappe asaa kessi ekkidaagee, i galatetto. ¹¹ GODAI hara Xoossatuppe ubbaappe gooba gidiyooogaa taani ha77i erais; aissi giikko, i hгаа Israa7eela asaasi iitidaageetussi oottiis" yaagiis. ¹² Hegaappe guyyiyan Yatiroi, Muuse bolloi, xuuggiyo yarshshuwaanne hara yarshshota Xoossaayyo ehiis; Aarooninne Israa7eela cimati ubbai Xoossaa sinttan Muuse bolluwaara oittaa maanau yiidosona.

Daannati Sunttettidosona

¹³ Wonttetta gallassi Muusee asaayyo pirddanau uttiis; asai Muuse yuushuwan maalladoppe omarssi gakkanaassi eqqiis. ¹⁴ Muuse bolloi Muusee asaayyo oottiyoobaa ubbaa be7idi, "Neeni ha asaayyo oottiyoogee hagee aibee? Asai ubbai maalladoppe doommi-di omarssi gakkanaassi ne yuushuwan eqqidaashin, neeni nerikka daannadan aissi utta bayadii?" yaagiis.

¹⁵ Yaagin Muusee ba bolluwaa, "Asai Xoossaa sheniyaa oichchanau taakko yiyo gishshaassa.

¹⁶ Etayyo yohoi de7ikkokka taakko yoosona; taani issi uraa gidduwaaninne a shooruwaa gidduwan pirddais; Xoossaa awaajuwaanne higgiiyaa eta erissais" yaagiis.

¹⁷ Muuse bolloi, "Hagee neeni oottiyoobai lo77o gidenna. ¹⁸ Neeninne nenaara de7iya asai daafura xalaalaa daafureeta; ha oosoi neeyyo keehi deexo; neeni hгаа nerikka oottanau danddayakka. ¹⁹ Ane ha77i taani yootiyooogaa siya; taani nena zorana; Xoossai nenaara gido. Neeni ha asaa gishshaa Xoossaa sintti aadhdha; neeni eta yohuwaa Xoossaakko eha. ²⁰ Awaajuwaanne higgiiyaa eta neeni tamarissa; eti de7ana maaraanne oottana oosuwa ubbaa eta besa. ²¹ Qassi asaa ubbaa giddon danddayiya asata, Xoossaayyo yayyiyaageeta, ammanettidaageetanne mattaayiyaa miyoogaa ixxiyaageeta doora. Doorada etappe asaayyo shaalaqata, mato halaqata, hamssaalaqatanne assiraalaqata oottada suntta. ²² Eti ubba wode asaayyo pirddona; shin waayissiya yoho ubbaa neekko ehona; waayissenna yoho ubbaa eti wurssona. Eti nenaara shaakkiyo gishshau, tohoi neeyyo kauyyana. ²³ Neeni hegaadan oottikkonne hagee Xoossaa shene gidikko, neeni danddayana. Qassi ha asai ubbaikka ba allaallee polettin, ba soo ba soo baana" yaagiis.

²⁴ Muusee ba bolluwaa qaalaa siyiis; i giidobaa ubbaakka oottiis. ²⁵ Muusee Israa7eela ubbaa gidropole danddayiya asata dooriis; dooridi asaa kaalettiya shaalaqata, mato halaqata, hamssaalaqatanne assiraalaqata oottidi sunttiis. ²⁶ Sunttin eti asaayyo ubba wode pirddidosona; eti banttana deexxida yohuwaa Muusekko ehiidosona; shin deexxenna yoho ubbaa eti wurssidosona.

²⁷ Hegaappe guyyiyan Muusee ba bolluwaa moissiis; moissin Yatiroi ba biitti simmiis.

GODAI Siinaa Deriyan Qoncciiis

19 Israa7eela asai Gibxxeppe kiyido heezantta aginan koiro gallassan Siinaa bazzuwaa gakkidosona. ² Eti Rafiidimappe denddidi Siinaa bazzuwaa biiddi, bazzon de7iya deriyau sintta baazzan uttidodosona.

³ Muusee Xoossaakko pude deriyaa huuphiyaa kiyin, GODAI deriyaa huuphiyan a xeesidi, "Neeni Yaaqooba keettaa hagaadan yaaga; Israa7eelau hagaadan yaagada yoota; ⁴ Taani Gibxxetu bolli ai oottidaakkonne qassi argganttaa qefiyan taani inttena waata tookkada taakko ehiidaakkonne intte intte huuphen be7ideta. ⁵ Simmi ha77i intte taayyo kumetta azazettikkonne ta maachchaa naagikko, kawotetta ubbaa giddon intte taayyo buzo gidana. Kumetta sa7ai tabaa gidikkonne ⁶ intte taayyo qeesetu kawotettanne geeshsha kawotetta gidana' yaaga; neeni Israa7eelatuyyo yootana qaalai hгаа" yaagiis.

⁷ Yaagin Muusee guyye simmi biidi, dere cimata xeesi shiishshidi, GODAI yoota giido ha qaalata ubbaa etau yootiis. ⁸ Asai ubbai issi doona gididi, "GODAI gidobaa ubbaa nuuni oottana" yaagidosona. Yaagin Muuseekka eti giidoogaa GODAAKKO ekkidi efiis.

⁹ GODAI Muusa, "Taani nenaara haasayishin asai siyanaadaaninne eti nenan ubba wodekka ammanettanaadan, taani neekko sikkida shaara giddoora yaana" yaagiis. Hegaappe guyyiyan Muusee asai giidoogaa GODAAYYO yootiis.

¹⁰ GODAI Muusa, "Neeni asaakko ba; baada hachchinne wontto neeni eta geeshsha. Eti bantta maayuwaa meeccona; ¹¹ meeccidi heezantto gallassau giigona. Aissi giikko, heezantto gallassan asai ubbai be7ishin, GODAI Siinaa Deriyaa bollan wodhdhana. ¹² Neeni ha deriyaa yuushuwan asaayyo zawaa wottada etayyo, 'Deriyaa pude kiyennaadan woikko deriyaa xaphuwaa bochchennaadan inttena erite. Deriyaa bochchida ooninne tumuppe haiqqana. ¹³ He urai shuchchan cadettidi woikko wonddafiya zubbiiyan dukettidi haiqqana; i kushen boshettenna. Mehe, woikko do7a, woikko asa gidikkonne i paxa attenna' yaaga. Malkkatai toliidi waassiyoo wode, he wode eti deriyaa pude kiyana giikko kiyona" yaagiis.

¹⁴ Muusee deriyaappe asaakko duge wodhdhi-doogaappe guyyiyan eta geeshshin, eti bantta maayuwaa meeccidosona. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan asaa i, "Heezantta gallassaayyo gigettite; maccaasaara aqoppite" yaagiis.

¹⁶ Heezantta gallassi maallado dadaa gunttai siyettiis. Wolqqantainne sikkida shaarai deriyaa maayidi beettiis; malkkataikka punettiyo wolqqaama ceng-gurssai siyettiis. Hega gishshau, ba de7iyooosan asai ubbai kokkoriis. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan Muusee asaa Xoossaara gattanau eti de7iyo dunkkaaniyaappe kessiis; eti deriyau garssa shooban eqqidodosona. ¹⁸ GODAI Siinaa Deriyaa bollan tamaara wodhdhido gishshau,

Siinaa Dere ubbai cuwan kamettiis. Gita coociyaappe cuwai kiyiyoogaadan, appe cuwai zuliya essidi pude kiyiis. Mule deree keehippe gajigajiis. ¹⁹ Malkkataa punettainne keehippe dari dari biido wode, Muusee haasayin, Xoossaa cenggurssai ayyo zaaridi haasayiis. ²⁰ GODAI Siinaa Deriyaa kiikiyan wodhdhidi, Muusa pude deriyaayyo kiikiyau xeesiis; xeesin Muusee pude kiyiis. ²¹ Kiyin GODAI a, "Neeni duge ba; baada asai GODAA be7ana giidi, zawaa kanttennaadaaninne etappe daroi haiqqennaadan asaa seera. ²² Harai atto GODAA mati shiiqiya qeesetikka banttana geeshshanau koshshees; hegee xayikko, GODAI eta qaxxayana" yaagiis.

²³ Muusee GODAA, "Asai deriyaa kiikiyaa pude yaanau danddayenna; aissi giikko, neeni ne huuphen, 'Ha sohuwaa geeshshadan dummayidi, ha deriyaa yu-shuwan zawaa wottite' gaada nuuyyo oda wottadasa" yaagiis.

²⁴ Yaagin GODAI a, "Neeni duge ba; baada Aaroona nenaara pude ekkada ya. Qeesetanne asaa GODAI xaissennaan, eti zawaa kanttidi pude GODAAKKO yooppona" yaagiis. ²⁵ Hegaa gishshau, Muusee duge asaakko wodhdhidi, GODAI giidoogaa etayyo yootiis.

Tammu Azazota

20 Xoossai ha qaalata ubbaa hagaadan yaagidi haasayiis; ² "Nena Gibxxeppe ailletettaa biit-taappe kessida GODAI ne Xoossai tanattennee.

³ "Taappe attin, hara xoossassi goinnoppa.

⁴ "Bolla saluwan de7iyaabaa, woikko garssa sa7an de7iyaabaa, woikko sa7aappe garssan haatta gidдон de7iyaabaa aibanne malattissada neeyyo goinniyo mis-ileta kessoppa. ⁵ Etayyo hokkoppa woikko etayyo goinnoppa. Aissi giikko, taani, GODAI ne Xoossai qanaatiya Xoossaa; tana ixiiyaageeta aawatu nagaraa gishshau, naata heezantto yeletaanne oiddantto yeletaa gakkanaassi qaxxayiyaagaa. ⁶ Qassi tana si-iqiyaanne ta azazuwaa naagiya sha7atussi siiquwaa bessiya Xoossaa.

⁷ "Xoossaa ne GODAA sunntaa hadan denttoppa; aissi giikko, GODAI ba sunntaa hadan denttiyaagaa qaxxayana.

⁸ "Geeshsha oottada, Sambbata gallassaa naaga.

⁹ Neeni oottiyo ooso ubbaa usuppun gallassatun ootta. ¹⁰ SHin laappuntta gallassai GODAAYYO, ne Xoos-saayyo Sambbata. He gallassi aiba oosonne oottoppa; neeni, woikko ne attuma na7ai, woikko ne macca na7iyaa, woikko ne ashkkarai, woikko ne ashkkariyaa, woikko ne miizzai, woikko ne karen de7iya betee he gallassan aiba oosokka oottoppite. ¹¹ Aissi giikko, usuppun gallassaa gidдон GODAI salota, sa7aa, ab-baanne eta gidдон de7iya ubbaa medhdhiis; shin laappuntta gallassan shemppiis. Hegaa gishshau, GODAI Sambbata gallassaa anjiisinne geeshshiis.

¹² "GODAI ne Xoossai neeyyo immiyo biittan ne baree aduqqana mala, ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha.

¹³ "Asa woroppa.

¹⁴ "SHAaramuxoppa.

¹⁵ "Wuuqqoppa.

¹⁶ "Ne shooruwaa bolla wordduwaa markkattoppa.

¹⁷ "Ne shooruwaa keettaa amottoppa; ne shooruwaa keettaayyiyo, woikko a ashkkaraa, woikko a ashkkariyo, woikko a booraa, woikko a hariyaa, woikko ayyo de7iyaabaa aibanne amottoppa" yaagiis.

Asaa Yashshaa

¹⁸ Asai ubbai dadai xuuqqiyoogaanne wolqqanttai wolqqammiyoogaa be7iis; malkkataa waasuwa siyiis; qassi deree cuwattiyoogaakka be7iis; be7idi asai yashshaa kokkoriiddi, haahuwan eqqiis. ¹⁹ Eti Muusa, "Neeni nuuyyo haasaya; nuuni siyana; shin nuuni haiqqennaadan, Xoossai nuuyyo haasayoppo" yaagidosona. ²⁰ Muusee asaa, "Xoossai inttena paaccanau, nagaraa intte oottenna mala, a yashshai intte wozanan de7anaadan, i yiido gishshau yayyoppite" yaagiis. ²¹ Asai haakkidi eqqidaashin, Xoossai de7iy-ooosaa sikkida xumaakko Muusee shiiqiis.

Yarshshiyo Sohotun Go7ettiyo Wogata

²² Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa, "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Taani saluwaappe intteyyo haasayidoogaa intte intte huuphen be7ideta.

²³ Ta matan ai eeqanne oottoppite; bira eeqa woikko worqqa eeqa intteyyo oottoppite. ²⁴ Neeni taayyo yarshshuwaa yarshshiyoosaa urqqaappe medhdha; medhdhada ne xuuggiyo yarshshuwaa, ne atotettaa yarshshuwaa, ne dorssatanne ne boorata a bolli yarshsha. Ta sunntai hassayettana mala, taani oottiyo soho ubban neekko yaada, nena anjjana. ²⁵ Neeni taayyo yarshshuwaa yarshshiyoosaa shuchchaappe keexxikko, masettida shuchchaappe keexxoppa; aissi giikko, neeni massiyo miishshan a bochchikko, ne a tunissaasa. ²⁶ Ta yarshsho sohuwaa pude gayyiyan kiyiyoogaa keena xoqqan gimbboppa; aissi giikko, neeni kiyiyo wode, ne kalloi beettana' yaagada yoota.

Ailleta Oiqqiyo Lo77o Ohettaa

21 "Neeni etayyo immana higgee haggaa. ² Neeni Ibraawe ailliyaa shammikko, i neeyyo usuppun laittaa ootto; shin laappuntta laitti i ainne qanxxennan, ailletettaappe coo kiyidi bo. ³ I barkka yiidabaa gidikko barkka bo; ba keettaayeera yiidabaa gidikko, a keettaayyiyaakka aara bu. ⁴ A godai ayyo machcho immidabaa gidikkonne machchiyaa ayyo attuma naata woikko macca naata yelidabaa gidikko, he maccaasiyaanne i naati a godaabaa; i barkka kiyidi bo. ⁵ SHin he aillee, 'Taani ta godaa, ta keettaayyiyoonne ta naata siiqais; taani ailletettaappe kiyikke' yaagikko, ⁶ a godai a pird-diyaageetu sintti aatto; hegaappe guyyiyan pengge woikko pengge qosilettaakko a efiidi, a haittaa gootan lukko. Simmi i ba de7o laitta ubban ayyo aille gidana.

⁷ "Asi ba macca na7iyo ailletettau baizzikko, attuma ailleti ailletettaappe kiyiyoogaadan a kiyuppu. ⁸ A bana dooridi efiida godaa lo77ana xayikko, godai o wozis-

sanau koshshees. I iyyo ammanettibeenna gishshau, o allagau baizzanau ayyo maati baawa. ⁹I o ba na7aayyo immanau doorikko, macca na7assi bessiyaabaa iyyo ootto. ¹⁰I baayyo hara maccaasa ekkikko, koiro maccaaseessi i qumau, i maayuwa woikko i inddau bessiyaabaa iyyo pacissoppo. ¹¹I ha heezubata iyyo immana xayikko, ainne miishsha qanxxennan ailletettaappe kiyada bu.

Iitati Qaxxayettiyo Higgiyaa

¹²“Asa shocidi woriya asa tumuppe woranau bessees. ¹³SHin eriiddi gidennan i woriyo wode, taani, Xoossai co77u giidobaa gidikko, i baqatanasaa intteyyo taani giigissana. ¹⁴SHin asi halchchidi eriiddi hara asa worikko, he aawa ta yarshsho sohuwaappe diggada, hara sohuwan wora.

¹⁵“Ba aawaa woikko ba aayyiyo dechchiya uri ooninne tumuppe haiqqo.

¹⁶“Asa wolqqan oiqqidi baizziya uri woi wolqqan oiqqido asi a kushiyan beettido asi haiqqanau bessees.

¹⁷“Ba aawaa woikko ba aayyiyo cayiyaagee haiqqo.

¹⁸“Naa77u asati ooyettikko, issai hinkkuwaa shuchchan caddikko woikko bubbuxikko, he deshettidaagee haiqqennan attidabaa gidikkonne harggidi hiixan pe7ikko, ¹⁹denddidi guufiyaara kare heeran hemettikko, he dechchidaagee qaxxayettennan attees; gidikkonne i a oosuwaa teqqido gishshau, miishshaa qanxxanaunne a pattanau xallanau koshshees.

²⁰“Asi ba attuma ailliyaa woikko macca ailliyoo gati-man shocikkonne hegea gaasuwan i a kushiyan haiqqikko, shocidaagee qaxxayettanau bessees.

²¹SHin he deshettidaagee issi woikko naa77u gallasaara denddikko, he aillee a miishsha gidiyoo gishshau, i qaxxayettenna.

²²“Naa77u asati issai issuwara warettiiddi abbe ixeta maccaasiyo dechchikkonne a boshettikko, hegaappe hara iita deshetti xayikko, he maccaasee azinai oichchidobaanne daannati pirddidobaa aibanne qanxxo. ²³SHin iyyo deshettai darikko, shemppoi haiqqikko shemppo, ²⁴aife gishshaa aife, achcha gishshaa achcha, kushe gishshaa kushe, toho gishshaa toho, ²⁵xuussa gishshaa xuussa, masuntta gishshaa masuntta, qoo7o gishshaa qoo7o ekkannau koshshees.

²⁶“Issi asi ba attuma ailliyaaayyo woikko macca ailleeyyo aifiyaa baqqidi toissikko, he aifiyaa gishshau ailletettaappe kessi yeddo. ²⁷Hegaadankka, ba ailliyaa achchaa woikko ba aillee achchaa menttikko, he achchaa gishshau ailletettaappe kessi yeddo.

Ba Aawatettan Poliyoobata

²⁸“Boori maccaasa woikko attumaasa qaicidi worikko, he boorai shuchchan cadettidi haiqqo; a ashoi meetettoppo. SHin booraa godai qaxxayettoppo. ²⁹SHin boorai kasekka qaiciyo meezee de7iyooogaa gidin, asai a godau yooti wottidaashin, a godai

qachchennan ixxin, boorai attuma asa woikko macca asa worikko, he boorai shuchchan cadettidi haiqqo; qassi a godaikka haiqqo. ³⁰SHin i gumiyaa qanxxanaadan oishettikko, eti oichchidobaa aibanne qanxxidi, ba shemppuwaa wozo. ³¹Boorai attuma na7a woikko macca na7a qaicidi worikkokka, pirddai issi mala gido. ³²Boorai attuma ailliyaa woikko macca ailliyoo qaicidi worikko, booraa godai ailliyaa godaassi hasttamu xaqara biraa gumiyaa qanxxo. Boorai shuchchan cadettidi haiqqo.

³³“Issi asi olla qum77uwaa pogirggikko, woikko olla bookkidi qum77ennan aggikko, boori woikko haree he ollan wullikko, ³⁴he ollaa godai mehiyaa waagaa qanxxo. I a godaassi waagaa qanxxidi, haiqqida mehiyaa bau ekko.

³⁵“Issi asa boori haraa booraa qaicidi worikko, paxa booraa baizzidi, a waagaanne haiqqida booraa likkiyan shaakki ekkona. ³⁶SHin he boorai qaiciyaagaa gidiyooogee kaseti erettishin, a godai a qachchennan aggidabaa gidikko, a godai boora qanxxo. Qanxxidi he haiqqidaagaa bau ekko.

Asi Babaa Naagiyo Higgiyaa

22 “Issi asi boora woikko dorssa wuuqqidi shukkikko, woikko baizzikko, booraa gishshaa ichchashu boorata, dorssaa gishshaa oiddu dorssata qanxxo.

²“Kaisoi keetta bookkiiddi ohettikkonne shocettidi haiqqikko, shocidaagee suuttaa gussidoogau oishettenna. ³SHin hegee xalqee doliichchin hanikko, i he gukkida suuttaa acuwan oishettees. Kaisoi ba wuuqqidobaa zaaro; shin ayyo aibakko xayikko, ba wuuqqidobaa zaaranau i baizetto. ⁴I wuuqqido mehee paxa de7iiddi a kushen beettikko, boora, woikko hare, woikko dorssa gidikkokka, i ba wuuqqidoogaa naa77u kushe aattidi qanxxo.

⁵“Issi asi ba mehiyaa dembban woikko woiniyaa turaara giddon heemmishin, mehee shunchchidi hara asa shooqaappe miikko, i ba shooqaappe woikko ba woiniyaa turaappe ubbaappe lo77iyaabaa afilaamaa qanxxo.

⁶“Xaragi denddidi agunttaa buuraara laa7idi, dooriyan de7iya kattaa, woikko equwan de7iya kattaa, woikko goshshaa muleera miyaabaa gidikko, koiro xaragaa oittida bitanee afilaamaa qanxxo.

⁷“Issi asi biraa woikko hara miishshaa naagissanau ba shooruwaassi hadara immidaashin, shooruwa sooppe he miishshai wuuqettikkonne kaisoi ohettikko, kaisoi he miishshaayyo naa77u kushe aattidi qanxxo. ⁸SHin kaisoi beettennan xayikko, keettaa godai pirdiyaageetukko shiiqo; shiiqidi ba shooruwa miishshaa bolli ba kushiya wottibeennaagau caaqqo.

⁹“Asi ai mootuwankka, boora gaasuwan, woikko hare gaasuwan, woikko dorssa gaasuwan, woikko maayo gaasuwan, woikko hara bayidabaa gaasuwan, ‘Hagee tabaa’ giidi mootettikko, naa77u baggaikka bantta mootuwaa pirddiyaageetu sintti aattona; pird-

diyaageeti mooranchcha giido uri ba shooruwaayyo naa77u kushe aattidi qanxxo.

¹⁰“Asi ba shoorossi hare, woikko boora, woikko dorssa, woikko hara mehe naagissanau hadara immin haiqqikko, woikko deshettikko, woikko ooninne be7ennan ambaanoi efiikko, ¹¹ hadaraawai ba shooruwaa mehiyaa bolli ba kushiya wottibeennaa-gau GODAA sinttan caaqqin, eta gidдон de7iya yohoi mahettees. He mehiyaa godai caaquwaa ekko; qanxxo immanau koshshenna. ¹² SHin mehee shooruwaappe wuuqettidabaa gidikko, keettaawaayyo qanxxo. ¹³ He mehiyaa do7i mentterettidi miidobaa gidikko, markka gidanaadan do7ai miishin attidabaappe ekki eho; yaatidi meqerettida mehiyaa gishshaa qanxxoppo.

¹⁴“Asi ba shooroppe mehe garxxikkonne a godai bannasan he mehee deshettikko woikko haiqqikko, he mehiyaa qanxxo. ¹⁵ SHin a godai aara de7ikko, garxidaagee qanxxoppo; keruu ekkidobaa gidikko, keruu qanxxiyo miishshai acuwaa qanxxiis.

Geeshsha De7uwaanne Ammanuwaa Wogaa

¹⁶“Issi asi azinau giigabeenna geela7iyo cimmidi, iira zin77iyaabaa gidikko, o cilooshidi baayyo machcho ootto. ¹⁷ I aawai o ayyo immanau kebedi ixkikko, geela7iyo ekkiya urai cilooshiyoogaa keena biraa i aawaayyo immo.

¹⁸“Bitiya mishiriyo paxa wottoppa.

¹⁹“Meheera zin77iya ooninne haiqqo.

²⁰“GODAA xalaalaayyoppe attin, hara xoossaassi yarshshiya ooninne muleera xayo. ²¹ Betidi yiida asa qohoppite woikko un77oppite; aissi giikko, inttekka Gibxxe biittan bete gididi de7ideta. ²² Azinau haiqqido am77iyoonne aawai haiqqido hiyyeesaa un77oppite. ²³ Intte eta un77in, eti taakko waassikko, ²⁴ taani eta waasuwaa tumuppe siyana; he wode ta hanqqoi intte bolli denddana; taani inttena bisuwan wurssana; intte keettaayeti am77e intte naatikka aawu bannaageeta gidana.

²⁵“Intte gidдон de7iya ta asaappe issi hiyyeesau miishsha tal77ikko, miishsha dichchau immiya asadan hanoppite; neeni dichchaa a oichchoppa. ²⁶ Neeni issibaa gishshau ne laggiyaa maayuwaa oiqqikko, awai wullennan de7ishin ayyo zaara; ²⁷ aissi giikko, i ba bol-laa kammiyoogee hinni xalaalaana; harabaa ai maayidi aqanau danddayii? I taayyo waassikko, taani qaret-tiyaagaa gidiyo gishshau, siyana.

²⁸“Xoossaa bolli cashsha qaala haasayoppa, woikko ne deriyaa haariyaagaa qanggoppa. ²⁹ Ne kattaa xeer-aappenne ne woiniyaa gum77ettaa kumettaappe taayyo yarshshuwaa shiishsha.

“Neeni ne attuma naatu gidдон bairatiya na7aa taayyo immanau koshshees. ³⁰ Miizzaappekka dorssaappekka hegaadan ootta. Eti laappun gallassai gakkanaashin, bantta aayetuura aayetuura takkona; hokpunta gallassi eta taayyo imma.

³¹“Intte taayyo geeshsha asa gidanau koshshees; heгаа gishshau, bazzo do7ai mentterettidi worido mehiyaa asuwaa mooppite; heгаа kanau olite.

Likke Pirddaa

23 “Worddo odo puukkoppa; worddo markka gida-da, iita asa maaddoppa. ² Iitabaa oottanau daro asaa kaalloppa; pirddaa geellayanau daro asaara maayada markkattoppa. ³ Hiyyeesai pirddau shiiqikko, mootuwan a metuwaa xeellada maaddoppa.

⁴“Ne morkkiyaa boori woikko haree bayidaagaa demmikko, zaarada ayyo efa. ⁵ Nena ixxiya bitaniyaa haree caanaara wullidaashin be7ikko, hegan ag-gaagoppa; maaddada aara dentta.

⁶“Pirddaa dabaaban maaddada, ne hiyyeesa asaa pirddaa geellayoppa. ⁷ Oonanne malttiyan mootoppa; geeshshaa woikko xilluwaa woroppa; aissi giikko, dabaa oottidaagaa taani saro yeddikke. ⁸ Mattaayiyaa ekkoppa; aissi giikko, mattaayee xeelliyageetu aifiyaa qooqisseesinne xillotu qaala mirqqees.

⁹“Betiyaa naaqqoppite; bete gidiyoogee aiba azzant-tiyaabaakko ereeta; aissi giikko, intte intte huuphen bete gididi Gibxxe biittan de7ideta.

Laappunnta Laittaanne Laappunnta Gallassaa

¹⁰“Neeni ne gadiyaa usuppun laittau goyada, zerada kattaa cakka ekka. ¹¹ Laappunnta laitti gadiyaa goyenan shaachcha; yaatikko, ne asaa gidдон de7iya hiyyeesati hegaappe miyoobaa demmana; qassi etappe at-tiyaagaa do7ati maana. Neeni ne woiniyaa turaakka ne wogaraakka hegaadan ootta. ¹² Usuppun gallassaa ne oosuwaa ootta; ne boorainne ne haree shemppana malanne ne son yelettida ailleenne betee, gazddana mala, laappunnta gallassi ooso oottoppa.

¹³“Taani inttena giidobaa ubbaa minttidi oottite; hara xoossatu sunntaa xeesoppite; intte inxxarssaappe hegee siyettoppo.

Gita Baalata

¹⁴“Laittan heezzutoo intte taayyo baalaa bonchchite.

¹⁵ Oittaa Baalaa bonchchite; taani inttena azazi-doogaadan, laappun gallassaa irshshuwaa yeggibeenna oittaa miite; intte Abiiba giyo aginan keerido gallasan ha baalaa bonchchite; aissi giikko, intte Gibxxeppe kiyidoi he aginaana.

“Intteppe issi asinne ta sinttan mela kushe beettoppo.

¹⁶“Qassi intte intte gaden zerin, koiro gakkida kattaa cakkiyo wode, Kattaa Cakkiyo Baalaa bonchchite.

“Qassikka laittaa wursettan, kattaa aifiyaa gadeppe shiishshiyoo wode, SHiishuwaa Baalaa bonchchite. ¹⁷ Attumaasai ubbai Ubbaa Haariya GODAA sinttan laittan heezzutoo beetto.

¹⁸“Neeni yarshshuwaa suuttaa taayyo shiishshaidda, irshshuwaa yeggidi uukkido oittaa shiishshoppa. Ta baalaa bonchchiyo gallassi yarshshettida modhd-huwaappe maalladossi aibinne attoppo. ¹⁹ Ne gaden baira kaxxida kattaappe ubbaappe lo77iyaagaa GODAA soo, ne Xoossaa soo eha. Deeshsha maraa a aay-ee maattan doissoppa.

Ufaissa Qaalatanne Kaalliyo Wogata

²⁰ "Ne ogiyan nena naagana malanne taani neeyyo giigissido sohuwaa nena efaana mala, taani ki-itanchchaa ne sinttau kiittana. ²¹ I yootiyoobaa ezgga-da ayyo azazetta; a bolli makkaloppa; ta sunttai a bolli de7iyo gishshau, intte nagara oottiyaabaa gidikko, intteyyo i atto geenna. ²² I yootiyoobaa intte minttidi ezgikkonne taani yootiyoobaa ubbaa oottikko, intte morkketa ubbaa taani morkkana; inttenaara eqet-tiyaageetuura taanikka eqettana. ²³ Ta kiitanchchai intteppe sinttau biidi, inttena Amooretu biittaa, Hiitetu biittaa, Parzzetu biittaa, Kanaanetu biittaa, Hiiwetu biittaaanne Yaabuusatu biittaa ehaana. Taani eta muleera xaissana. ²⁴ Eta xoossatu sinttan hokkoppite, woikko goinnoppite, woikko eta hanuwaa qulloppite. Intte eta xaissanaunne eta eeqa shuchchata mentterettanau koshshees. ²⁵ GODAASSI, intte Xoossaassi, goinnite; yaatikko, i intte kattaanne intte haattaa anjjana; taani harggiyaa intte giddoppe diggana. ²⁶ Intte biittan ai maccaasinne boshettenna; mainenna. Taani intte de7ana laittaa qoodaa kunttana.

²⁷ "Taani ta yashshaa intte sinttau yeddana; inttenaara gaittiya kawotetta ubbaa daganttana; intte morkketi ubbai intteyyo zokkuwaa zaaridi, baqatanaadan taani oottana. ²⁸ Taani intteppe sinttau kashiyaa yeddana; yeddada Hiiweta, Kanaanetanne Hiiteta intte sinttaappe laaggada kessana. ²⁹ SHin biittai mela attennaadaaninne bazzo do7ai inttena wais-sennaadan, issi laittan eta gooddikke. ³⁰ SHin intte goodan daridi, he biittaa laattana gakkanaassi, taani eta guuttaa guuttaa laaggada kessana. ³¹ Taani intte zawaa Zo7o Abbaappe Pilisxeema Abbaa, baz-zuwaappe Efiraaxiisa SHAafaa gattana. He biittan de7iya ubbaa taani intte kushiyan aattada immana; inttekka eta intte sinttappe laaggidi kessana. ³² Etaara woikko eta xoossatuura maachcha wottoppite. ³³ Eta intte biittan wottoppite; hinkkoode eti inttena ta bolli nagaraa ootissana; aissi giikko, eta xoossatussi goinniyoogee tumuppe intteyyo pire gidana" yaagiis.

Ba Asaassi Maacido Maachchaa Minttiis

24 Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, "Neeni, Aarooni, Nadaabi Abiihunne Israa7eelappe laappun tammu asaa halaqati GODAAKKO deriyaa huuphiyaa pude kiyite; kiyidi haahuwan goinnite. ² SHin Muusee, neeni nerikka taakko shiiqa; harati ta mati yooppona. Qassi asaikka nenaara pude kiyoppo" yaagiis.

³ Yaagin Muusee yiidi, GODAA qaala ubbaanne a wogaa ubbaa asaayyo yootiis; yootin asai ubbai issi qaalan, "GODAI yootidobaa ubbaa nuuni oottana" yaagidosona. ⁴ Muusee GODAI yootidobaa ubbaa xaafiis.

Wonttetta gallassi maallado guuran denddidi, deriyaa xaphuwan yarshshiyosaa gimbbiis. Gimbbidi Israa7eela asaa yaraa tammanne naa77aa sunttan, tam-

manne naa77u shuchchaa tuussaa essiis. ⁵ I Israa7eelatuppe yelaga attumaasaa kiittin, eti biidi xuuggiyo yarshshuwaa shiishshidosona; qassi issippetetta yarshshuwaassi mirggota GODAASSI yarshshidosona. ⁶ Muusee suuttaappe baggaa ekkidi keriyani tigiis; attida bagga suuttaa i yarshshiyosoon caccafiis.

⁷ Hegaappe guyyiyan Maachchaa Maxaafaa ekkidi, asaassi nabbabiis; nabbabin eti, "GODAI yootidobaa ubbaa nuuni oottana; nuuni azazettana" yaagidosona.

⁸ Hegaappe guyyiyan, Muusee he suuttaa ekkidi, asaa bolli caccaffidi eta, "Be7ite, GODAI ha qaala ubban inttenaara wottido maachchaa suuttai haggaa" yaagiis.

⁹ Muusee, Aarooni, Nadaabi, Abiihunne Israa7eela cimatupe laappun tammai pude kiyidosona. ¹⁰ Kiyidi Israa7eela Xoossaa be7idosona; a tohuwaappe garssaara saluwaadan geeyida sampperiyaa giyo phooliya shuchchaappe oosettidabaa milatiya wuige malabai de7ees. ¹¹ SHin Xoossai Israa7eela asaa halaqata woribeenna. Eti Xoossaa be7idosona; a sinttan miidosonanne uyidosona.

Muusee Siinaa Deriyaa Huuphiyaa Kiyiis

¹² GODAI Muusa, "Neeni taakko deriyaa pude haaya; haa taakko kiyada, hagan takka; yaatobare neeni eta tamarissana mala, taani higgiaanne azazuwaa xaafido masettida shuchchaa neeyyo immana" yaagiis.

¹³ Hegaappe guyyiyan, Muusee ba ashkkaraa Yaasuura baanau denddiis; Muusee Xoossaa deriyaa pude kiyiis. ¹⁴ Israa7eela asaa halaqata i, "Nuuni inttekko simmanaashin hagan de7ishshite; Aarooninne Huuri hagan inttenaara de7oosona; yohoi de7iyo ooninne etakko bo" yaagiis.

¹⁵ Muusee deriyaa pude kiyido wode, shaarai deriyaa kammiis. ¹⁶ Qassi GODAA bonchchoi Siinaa Deriyaa bollan uttiis; he shaarai usuppun gallassaa maayiis; laappunnta gallassan he shaaraa giddoppe GODAI Muusa xeesiis. ¹⁷ Israa7eelatuyyo GODAA bonchchoi deriyaa huuphiyan xuuggiya tama malatidi beettiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan Muusee he shaaraa giddo gelidi, deriyaa pude kiyiis; kiyidi deriyaa huuphiyan oitamu gallassaanne oitamu qammaa takkiis.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Keexxanau Imettida Imuwaa

25 GODAI Muuseyyo hagaadan yaagiis; ² "Taayyo immiyooobaa ehaanaadan neeni Israa7eelatuyyo yoota; taayyo immanau a wozanai a imma imma giyo asa ubbaa imotaa neeni taayyo ekka. ³ Intte etappe ekkana imotai haggaa: worqqaa, biraa, nahaasiyaa birataa, ⁴ salo milatiya qacinaa, ochchaa teeraa milatiya qacinaa, shololla zo7o qacinaanne liiqo liinuwaa, deeshshaa agoziyaa, ⁵ dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi kessidoogaa, irppaniyaa, guuganttaa, ⁶ xomppiyaassi wogaraa zaitiyaa, tiyettiyo zaitiyaanne ixaanaa sawettiya qimamiyaa; ⁷ eefuudiyaa intte tiran wottiyoogan yeggiyo maragidiyaa geetettiya shuchchatanne hara phooliya al77o shuchchata eho.

⁸Yaatiidi taani eta gidдон aqanaadan, eti taayyo goinniyo sohuwaa giigissona. ⁹Likke taani nena bessana leemisuwaadan Xoossaa Dunkkaaniyaanne a gidдон de7iya miishshata oottite.

Maachchaa Taabootaa

¹⁰“Eti guuganttaa mittaappe zananai naa77u waranne baggaa, gomppai issi waranne baggaa, geesai qassi issi waranne baggaa gidiya Taabootaa medhdhona. ¹¹Suwaanne kariyaa walahi baina worqqan sheeshsha; a yuushuwaakka worqqa tigettan yuushsha aatta. ¹²He Taabootaayyo oiddu worqqa sagaayota tiga; tigada oiddu gedetun issi baggaara naa77u sagaayota, qassi hankko baggaara naa77u sagaayota aatta. ¹³Hegaappe guyyiyan, guuganttaappe kasota kessa; kessada worqqan sheeshsha. ¹⁴Taabootaa tookkanau, Taabootaa miyyiyan de7iya sagaayotun kasota aatta. ¹⁵Tookkiyo kasoti Taabootaa sagaayotu gidдон de7ona; eti hegaappe mulekka kiyoppona. ¹⁶Taabootaa gidдон taani neeyyo immiyo, tammu azazoti xaafetti uttido naa77u masettida shuchchata wotta.

¹⁷“Walahi baina worqqaappe naa77u waranne baggaa aduqqiya, issi waranne baggaa aakkiya atto giyo sohuwaa qum77uwaa medhdha. ¹⁸Qum77uwaayyo wurssetta naa77u bagga gaxan naa77u kiruubeta, qoxettida worqqaappe medhdha. ¹⁹Issi kiruubiyaa issi bagga gaxan, naa77antto kiruubiyaa hankko bagga gaxan naa77aakka qum77uwaara gatta oittada medhdha. ²⁰Kiruubeti bantta qefiyaa denttidi, atto giyo sohuwaa qum77uwaa bantta qefiyan kuwayi wottona; qassi issi issuwaakko simmi uttidi, qum77uwaa xeelona. ²¹Qum77uwaa Taabootaayyo bolla baggan wotta; qassi taani neeyyo immiyo azazoti xaafettido masettida shuchchata Taabootaa gidдон wotta. ²²Maachchaa Taabootaa bolla qum77uwaa bolli de7iya naa77u kiruubetuppe gidduwan taani nenaara gaittana; gaittada Israa7eela asaayyo taani immiyo azazo ubbaa yan neeyyo immana.

Oittaa Wottiyo Xaraphpheezaa

²³“Guuganttaa mittaappe zananai naa77u wara, gomppai issi wara, geesai qassi issi waranne bagga gidiyo issi xaraphpheezaa medhdha. ²⁴Yaadata walahi baina worqqan sheeshsha; qassi a yuushuwan worqqa tigettaa yuushsha aatta. ²⁵Hegaadankka, qassi gomppai takkaaro gidiyo shaashiyaa a bolli yuushsha aatta. Yaadata a bolli worqqa tigettaa yuushsha. ²⁶He xaraphpheezaayyo oiddu worqqa sagaayota medhdhada, xaraphpheezaa tohoti de7iyo oiddu zooretun oitta. ²⁷Xaraphpheezaa tookkanau kasota aattiyo sagaayoti xaraphpheezaa shaashiyaa lanqqiyan shiiqidi de7ona. ²⁸He tookkiyo kasota guuganttaappe kessada, worqqan eta sheeshsha. ²⁹Hegaadankka, qassi sainetanne cilppata, yarshshuwaa yarshshiyi wode go7ettiyo duuqqiyooabatanne xuu7ata walahi baina worqqaappe ootta.

³⁰Ta sintti aattiyo geeshsha oittai ubba wodekka xaraphpheezaa bolli xayoppo.

Xomppiyaa Wottiyo Ballaa

³¹“Xomppiyaa wottiyo ballaa qoxettida walahi baina worqqaappe ootta; he ballai eqqiyo gedeeke, qassi giddo toomaikka ubbai qoxettida worqqaappe oosetanau koshshees. A qururuusoti, a kukkumotinne a ciishshati ubbai aara issippe oiqetti merettanau koshshees. ³²Miyyiyaara usuppun marati ayyo kiyona; maratuppe heezati issi baggaara, qassi heezati hankko baggaara de7ona. ³³Usuppun maratussikka huuphiyan huuphiyan issi issi kukkumoinne ciishshai de7iyo lauziyaa ciishshaa milatiya wanccai de7o.

³⁴Xomppiyaa wottiyo ballaassi giddo toomai, kukkumotinne ciishshati de7iyo lauziyaa ciishshaa milatiya oiddu wanccan alleeqetto. ³⁵Naa77ai naa77ai issippe waattan de7iyo heezu maratuppe garssaara issi issi kukkumoi de7o. ³⁶Kukkumotinne marati ubbai xomppiyaa wottiyo ballaara issippe, oiqetti issuwaa gididi, walahi baina worqqaappe qoxettidi oosettona.

³⁷“Hegaappe guyyiyan, xomppiyaa wottiyo ballau laappun xomppeta giigissada, eti sinttaa poo7ana mala xoqqu oottada wotta. ³⁸Xomppiyaa toissiyi qaphetanne eta wottiyoobata walahi baina worqqaappe ootta. ³⁹Xomppiyaa wottiyo ballanne an go7ettiyo miishsha ubbai hasttamanne ichchashu kilo giraame gidiya walahi baina worqqaappe oosettona. ⁴⁰Akeeka; taani nena deriyaa huuphiyan bessido leemisuwaa kaallada ootta.

Xoossaa Dunkkaaniyaa

26 “Qassi liiqo liinuwaappenne salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappe dadettida tammu magalashotuppe Xoossaa Dunkkaaniyaa giigissa. He magalashotu bolli bollaara issi hiillan kiruubetu misiliyaa sikissa. ²Magalashoti ubbai issi likke gidona; geesai laatamanne hospun wara; gomppai oiddu wara gido. ³Ichchashu magalashota issippe gattada sikka; hankko attida ichchashu magalashotakka etadan ootta. ⁴Issippe gaittidi sikettida magalashotuppe issi magalashuwaassi wurssetta gaxan salo milatiya carqqiyaappe siireta medhdha; qassi issippe gaittetti sikettida hankko magalashuwankka hegaadan ootta. ⁵Issippe gaittida issi magalashuwaa bolli ishatamu siireta, qassi issippe gaittida hankko magalashuwaa bolliikka ishatamu siireta medhdha; he siireti ubbaikka issi issuwaassi baazzan de7ona. ⁶Hegaappe guyyiyan, worqqaappe ishatamu qapheta medhdha; medhdhada Xoossaa Dunkkaanee issuwaa gidana mala, he magalashotu gaxaa gaxaa he qaphetun oitta.

⁷“Xoossaa Dunkkaaniyaa bollaara kammana mala, tammanne isiini magalashota deeshshaa agoziyaappe daddada, issi dunkkaaniyaa medhdha. ⁸Tammanne isiini magalashotikka issi likke gidona; issi issi magalashuwaa geesai hasttamu wara, gomppai oiddu wara

gido. ⁹ Ichchashu magalashota issi baggaara, usuppun magalashota qassi hankko baggaara gattada sikka. Usuppunta magalashoi dakkotidi, dunkkaaniyaassi sintta baggaara daabulletto. ¹⁰ Gatti sikkido magalashotuppe issi magalashuwaa gaxan ishatamu siireta medhdha; qassi gatti sikkido hankko magalashotuppe wurssetta magalashuwaa gaxan ishatamu siireta medhdha. ¹¹ Ishatamu nahaasiyaa qapheta medhdhada, siiretu giddo gelissa; yaatada dunkkaaniyaa issippe gatta oitta. Yaatobare ha naa77u oiqettida kamoti issuwaa gidana. ¹² Ha dunkkaaniyaa magalashotuppe palahida bagga magalashoi Xoossaa Dunkkaaniyaassi guyyessaara woxaletto. ¹³ Dunkkaaniyaa magalashoti naa77u baggaarakka issi issi wara keenaa palahona; he palahidaageeti Xoossaa Dunkkaaniyaa kammana mala, naa77u bagga miyyiyaara woxalettona.

¹⁴ "Dunkkaaniyaa bollaara kammanau dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi kessidoogaa giigissa; qassi a bollaara kammanau irppaniyaa giigissa.

¹⁵ "Xoossaa Dunkkaaniyaa xagaagiyoobata sitti giida guuganttaappe kessa. ¹⁶ Issi issi xagaagiya geesai tammu wara, gomppai issi waranne bagga gido. ¹⁷ Issi issi xagaagiyaassi issuwaa issuwaara gatti oittiya naa77u marata medhdha. Xoossaa Dunkkaaniyaa xagaageta ubbaakka hegaadan ootta; ¹⁸ Xoossaa Dunkkaaniyaayyo tohossa baggaara laatamu xagaageta medhdha. ¹⁹ Medhdhada issi issi xagaagiyaayyo naa77u gedeta, muleera oitamu gedeta biraappe giigissa. ²⁰ Xoossaa Dunkkaaniyaayyo huuphessa baggaara, laatamu xagaageta medhdha. ²¹ Medhdhada issi issi xagaagiya naa77u gedeti, muleera oitamu gedeti, biraappe giigona. ²² Qassi Xoossaa Dunkkaaniyaayyo guyye gaxan arggo baggaara usuppun xagaageta medhdha. ²³ Medhdhada guyye gaxan de7iya zoozetuyyo naa77u xagaageta giigissa. ²⁴ Ha naa77u zoozetun de7iya xagaageti, xaphuwaappe xeeraa gakkanaashin daabula gididi biidi, xeeran issi migiduwana geli oiqettona; yaatidi naa77ai issuwaa gidona. ²⁵ Hegaa gishshau, issi issi xagaagiyaayyo garssaara naa77u naa77u gedeti de7ona; muleera hospun xagaagetinne biraappe oosettida tammanne usuppun gedeti de7ona.

²⁶ "Qassi guuganttaappe hiraqota kessa. Xoossaa Dunkkaaniyaayyo issi bagga miyyiyan de7iya xagaagetussi ichchashu hiraqota, ²⁷ qassi hankko bagga miyyiyan de7iya xagaagetussi ichchashu hiraqota giigissa. Hegaadankka, Xoossaa Dunkkaaniyaayyo guyye arggo baggaara wurssetta gaxan de7iya xagaagetuyyo ichchashu hiraqota medhdha. ²⁸ Giddo hiraqoi xagaagetussi giddo ginaara ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin kantti kiyana koshshees. ²⁹ Xagaageta worqqan sheeshshada, hiraqoti aadhdhiyo sagaayota worqqaappe medhdha; qassi hiraqotakka worqqan sheeshsha. ³⁰ Xoossaa Dunkkaaniyaa taani nena deriyaa bollan bessido leemisuwaadan oottada tokka.

³¹ "Salo milatiya, ochchaa teera milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe issi magalashuwaa ootta; he magalashuwaa bolli issi hiillan

kiruubetu misiliyaa sikissa. ³² Yaatada worqqan sheeshshido oiddu, mino guuganttaa tuussatun de7iya worqqaappe oosettida kaqqiyoogan kaqqa. He oiddu tuussati biraappe medhdhido tohotun gelona. ³³ He magalashuwaa Xoossaa Dunkkaaniyaa kaaran de7iya qaphetuppe garssaara kaqqada, Maachchaa Taabootaa magalashuwaappe guyye baggan wotta; yaatobare he magalashoi Geeshsha Sohuwaa Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaappe shaakkana. ³⁴ Atto giyo sohuwaa qum77uwaa Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwan de7iya Maachchaa Taabootaa bolli wotta. ³⁵ Xaraphpheezaa magalashuwaappe karreera, Xoossaa Dunkkaaniyaappe huuphessa baggan wotta; xomppiyaa wottiyo ballaa qassi a ginan tohossa baggaara wotta. ³⁶ Dunkkaaniyaa geliyo penggiyaassi salo milatiya, ochchaa teera milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe xilppiyan alleeqiissaagan oosettida magalashuwaa medhdha. ³⁷ Magalashuwaayyo ichchashu tuussata guuganttaappe kessada, worqqan sheeshsha; kaqqiyoogetikka worqqaappe oosettidaageeta gidona; tuussatuyyo nahaasiyaa birataappe tigada ichchashu gedeta medhdha.

Xuuggiyo Yarshshuwaa Yarshshiyooosaa

27 "Guuganttaappe yarshshiyooosaa keexxa. He yarshshiyooosaayyo geesai heezzu wara gido; gomppainne zananai issi likke, ichchashu ichchashu wara gididi, oiddu zooziyaara de7o. ² Oiddu zoozetu wurssetta gaxan gaxan issi issi kaciya medhdha; kaceti yarshshiyooosaa issippe oiqettidi oosettona. Yaatada yarshshiyooosaa nahaasiyaa biratan sheeshsha. ³ An go7ettiyo miishshata, bidinttaa kessiyo balddeta, akaafata, araciyo kuixaarota, ashuwaa qaphiyo qaphetanne tamaa cooceta ubbaa nahaasiyaa birataappe medhdha. ⁴ Yaatada nahaasiyaa birataappe zazzare malabaa medhdha; qassi a oiddu zooziyan oiddu sagaayota medhdha. ⁵ Yaatada yarshshiyooosaayyo duge giddo ginan de7iya dacia bolli wotta. ⁶ Guuganttaappe yarshshiyooosaayyo kasota kessada, nahaasiyaa biratan sheeshsha. ⁷ Yarshshiyooosaa tookkiyo wode maaddana mala, he kasota naa77u miyyiyaara de7iya sagaayotun aatta. ⁸ Taani nena deriyaa bollan bessidoogaadan, yarshshiyooosaa xaulaappe medhdhidi, gomppaa kofa kessona.

Xoossaa Dunkkaaniyaayyo Dabaaba Bagga

⁹ "Xoossaa Dunkkaaniyaayyo asai shiiqiyo dabaabaa giigissa. Dabaabaayyo tohossa bagga zananai xeetu wara aduqqo; he dabaabaayyo liiqo liinuwaappe dadettida magalashota giigissa. ¹⁰ Ayyo nahaasiyaa birataappe laatamu tuussatanne tuussati eqqiyo laatumu gedeta ootta; eta huuphiyan qassi biraappe kaqqiyoogettanne tuussata huuphiyan qachchiyoogeeeta ootta. ¹¹ Hegaadankka, dabaabaayyo huuphessa bagga zananai xeetu waraa aduqqo; qassi laatamu tuussatuuranne he tuussatuyyo laatamu na-

haasiyaa gedetuura de7iya magalashoi de7o. Yaatidi biraappe oosettida kaqqiyoogeetinne tuussatu huuphiyan qachchiyoogeeti Xoossaa Dunkkaaniyaayo de7ona.

¹²“Dabaabaayo arggo bagga gomppai ishatamu waraa aakko; tammu tuussatinne, tuussatuyyo tammu gedeti de7iyo magalashoti ayyo de7ona. ¹³Qassi arshsho bagga dabaabaa gomppaikka ishatamu wara gido. ¹⁴Dabaabaa geliyoosaappe issi baggaara tammanne ichchashu wara aduqqiya magalashoti de7ona; etayyo heezzu tuussatinne heezzu gedeti de7ona.

¹⁵Hegaadankka, hinkko baggaara magalashoti tammanne ichchashu wara aduqqiya magalashoti de7ona; etayyo heezzu tuussatinne tuussatuyyo heezzu gedeti de7ona.

¹⁶“Dabaabaa geliyoosaayo laatamu wara aduqqiya magalashuwa giiigissa; hegeekka salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne, shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe dadettidaagaa, xilppiyan alleeqissiyaagan giigissa. Eti an zemppeyo oiddu tuusatanne tuussatuyyo oiddu gedeta giigissa.

¹⁷Dabaabaa yuushuwan de7iya tuussatussi ubbaassi biraappe oosettida qachchiyoogeetinne kaqqiyoogeeti, nahaasiyaappe oosettida gedeti de7ona.

¹⁸Dabaabai zananaa laatamu wara, gomppaa laatamu wara gido; pudiyaa ichchashu wara xoqqiya liiquwan dadettida liinuwaappe oosettida magalashoti de7ona; yaatidi nahaasiyaappe oosettida gedeti gidona.

¹⁹“Xoossaa Dunkkaaniyan oottiyo oosuwaassi go7et-tiyo miishsha ubbai, eta go77ai aiba gidikkokka, Xoossaa Dunkkaaniyaa xishetu ubbaaranne dabaabaa xishetu ubbaarakka gujjin, nahaasiyaa birataappe oosettona.

Xomppiyaa Zaitiyaa

²⁰“Xomppee to7ennan eexxiiddi de7ana mala, assi koshshiya zaitiyaa wogaraa teeraa caddidi gum77in kiyidaagaa neeyyo ehaana mala, Israa7eelata azaza.

²¹Aaroninne a naati, xomppee GODAA sinttan qammida sa7ai wonttana gakkanaashin poo7ana mala, Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон, Markkaa Taabootaa sinttan de7iya magalashuwaappe kareera eettona. Hagee Israa7eela asaayyo merinau wotto woga gididi de7o.

Qeesetu Maayuwaa

28 “Ne ishaa Aaronanne a naata Nadaaba, Abiiha, EI77aazaranne Itaamaara neekko ehiissa; eti qeese gididi taayyo oottana mala, Israa7eela asa gid-doppe eta dummaya. ²Ayyo bonchchuwaanne puulaa immana mala, ne ishaa Aaronayyo qeesetettaa maayota giigissa. ³Taani aadhdhida eratettaa immido kushiya hiillaa eriya asa ubbaa xeesada, Aaronayyo maayota giigissana mala yoota; i qeese gididi, taayyo oottanau dummatana. ⁴Eti giigissana maayotikka hageeta: tiran wottiyogaa, eefuudiyaa, adussa maayuwaa, alleeqettidi dadettida qoliyaa,

shaashiyaanne danccuwaa. Ne ishai Aaroninne a naati qeese gididi taayyo oottiiddi geeshsha maayota maayana mala, sikkiyaageeti giigissoosona. ⁵Kushiya hiillaa eriyaageetikka ha maayota giigissanau, worqqa qacinaa, salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaanne liiqo liinuwa go7ettona.

Eefuudiyaa

⁶“Eefuudiyaa giyo maayuwaa worqqa qacinaappe, salo milatiya qacinaappe, ochchaa teeraa milatiya qacinaappe, shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwa qacinaappe kushe hiillanchchati alleeqissidi giigissona. ⁷Naa77u baggai gaittidi issuwaa gidana mala, naa77u hashiyaa bolli gattidi oittiya carqee de7o. ⁸Hiillai alleeqissidi daddido danccoikka eefuudiyaa mala gididi, worqqaappe, salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqissi baqqido liinuwaappe oosetto.

⁹Maragidiyaa giyo naa77u shuchchata ekkada, Yaaqooba naatu sunntaa eta bolli woocada xaafa. ¹⁰Eta yeletaa maaraadan issi shuchchaa bolli usuppun sunntaa, hinkko shuchchaa bolli qassi attida usuppunatu sunntaa woocada xaafa. ¹¹Maatafaa bolli sunntaa woocidi xaafiyoogaadan, he naa77u shuchchatu bolli Yaaqooba naatu sunntaa woocada xaafa; xaafada he shuchchata worqqaappe medhdhido shuchchaa oiqqiyaagaa bolli wotta. ¹²Yaadata tammanne naa77u Israa7eela zareta hassayiyoobaa gidana mala, ha naa77u shuchchata eefuudiyaa oittido hashiyaa carqiiyan wotta; yaatobare GODAA sinttan ubbatoo has-sayettana mala, ha sunntata Aaroni ba hashiiyan tookko. ¹³He shuchchata oiqqiyaagaa worqqaappe medhdha. ¹⁴Qassi walahi banna worqqaappe wodor-uwaadan dooqqido qooriyan wottiyo naa77u sanssalatata giigissada, he naa77u shuchchaa oiqqiyaageetuura gatta oitta.

Tiran Wottiyogaa

¹⁵“GODAA shenee aibakko oichchidi eriyo tiran wottiyogaa kushe hiillanchchan ootissa. He tiran wottiyogaa eefuudiyaa daddidoogaadan, worqqaappe, salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe dadda. ¹⁶Ayyo oiddu zozee de7ees; geesainne gomppai issi issi takkaaro gididi dakkoto. ¹⁷Hegaappe guyyiyan, a bolli oiddu maaran al77o shuchchata wotta; koiro maaran wottido shuchchai, sarddiyoonyaa, tophaaziyoonyaanne phooliya inqquwaa. ¹⁸Naa77antto maaran baluura, sampperiyaanne almmaaziya giyo al77o shuchchata; ¹⁹heeztantto maaran yaakinttiyaa, kelqqe-dooniyaanne ametesxxinoosiyaa; ²⁰oiddantto maaran biralle, maragidiyaa, yasphphiidiyaa. Hageeti ubbai worqqaappe oosettida shuchchaa oiqqiyaagaa bolli ut-tona. ²¹Israa7eela naatu sunntaa qoodaadan, shuchchatu qoodaikka tammanne naa77a gidona; is-soi issi maatafadan woocettidi, tammanne naa77u zaretu sunntai he shuchchatun xaafetto.

²² "Tiran wottiyooqaayyo wodorodan dooqettida sanssalataa walahi baina worqqaappe medhdha. ²³ Naa77u worqqa migidota medhdhada, tiran wottiyooqaayyo qommo gaxa zoozetuura gattada oitta wotta. ²⁴ He naa77u worqqa sanssalatata tiran wottiyooqaayyo zoozetun de7iya migidotuura gattada oitta. ²⁵ He sanssalatatuuyo hankko bagga xeeraa qassi eefuudiyaayyo sintta baggaara, hashiyaa carqqiyan de7iya shuchchaa oiqqiyaageetuura gatta qachcha. ²⁶ Qassikka naa77u worqqa migidota medhdhada, eefuudiyaappe kaallidi de7iya tiran wottiyooqaayyo soo baggaara de7iya naa77u zoozetu xeraan aatta. ²⁷ Hegaadankka, worqqaappe hara naa77u migidota medhdhada; eefuudiyaayyo sintta baggaara, hashiyaa carqqiyaappe garssa baggaara, eefuudiyaayyo xeessan qachchiyoogaappe qommoora, sihoi gaittosaa matan eta oitta. ²⁸ Tiran wottiyooqaayyo de7iya migidota eefuudiyaa de7iya migidotuura gattidi, salo milatiya baqetan qachcha; yaatikko, tiran wottiyooqaayyo xeessaappe qommoora de7iyoo gishshau, qashoi dol77enna. ²⁹ "Aarooni Geeshsha Sohuwaa geliyo wode, ha tiran wottiyooqaayyo de7iya Israa7eela zaretu sunttata tookko. Yaatobare taani GODAI ubbatoo ta asaa hassayana. ³⁰ Qassi Uriimiyaanne Tumiima giyoobata tiran wottiyooqaayyo yegga. Aarooni GODAA sintti aadhdhiiddi, ba tiran wotti ekkidi gelo. Ta shenee aibakko Israa7eela asaa erissana mala, i ta sinttan oottanau geliyo wode ubban tiraa kiisiyaappe xaissenna.

Qeeseti Maayyo Hara Maayota

³¹ "Eefuudiyaappe bollaara maayyo adussa maayuwaa muleera salo milatiya carqqiyaappe giigissa. ³² He adussa maayuwaayyo qooriyaa aattiyoosaa medhdha. He sohoi peerettennaadan, soo qalam77ada, yuushsha aattada sikka. ³³ Adussa maayuwaa duge bagga macaraa yuushuwan salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappe, roomaniyaa teeraa misileta medhdha. Yaata da eta gidduwan worqqaappe oosettida daalata walahan ootta. ³⁴ Worqqa daalatinne roomaniyaa teera misileti he adussa maayuwaa duge bagga xeeraayyo yuushuwan walahan aadhdhona. ³⁵ Aarooni qeesetettan oottiyo wode, ha adussa maayuwaa maayo; GODAA sintti Geeshsha Sohuwaa geliyo wodenne kiyiyo wode, daalai waassana. I hegea maayikko haiqqenna. ³⁶ Walahi baina worqqaappe issi alleequwaa medhdhada maatafaa bolli woociyoogaadan, a bolli woocada, 'GODAASSI GEESHSHA GIDIDI DUMMATIIS' yaagada xaafa. ³⁷ Xaafada huuphiyan xaaxiyo shaashiyaa bolli qachchana mala, salo milatiya baqettaa an aatta. ³⁸ Aattobare Aarooni a ba som77uwan wotto; hegan Israa7eela asai GODAASSI imotaa immiiddi mooridobi de7ikkokka, he mooruwaa Aarooni tookkees. Asai ehiyoobaa GODAI ekkana mala, i he xifatiyaa ubbatonkka ba som77uwan wottanau koshshees. ³⁹ "Aarooni qoliyaa liiqo liinuwaappe dadda; huuphiyan xaaxiyo shaashiyaa liinuwaappe giigissa. Qassi danccuwaa xilppiyan alleeqissiyaagan sikissa.

⁴⁰ Aarooni naatuuyo bonchchonne alleeqo gidana mala, qoleta, dancctanne huuphiyan xaaxiyo shaasheta giigissa. ⁴¹ Neeni ha maayota ne ishaa Aaroonanne a naata maizzidoogaappe guyyiyan, eti qeesetettan taayyo oottana mala eta tiya; tiyada eti qeese gididi taayyo oottana mala eta dummaya. ⁴² Eta kalloi kamettana mala garssaara maayyo maayuwaa, xeessaappe biidi wodiraa gakkanau kammiyaagaa, liiqo liinuwaa qacinaappe giigissa. ⁴³ Aarooninne a naati Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo wode, woikko Geeshsha Sohuwan qeesetettan oottanau yarshshuwaa yarshshiyooosaa shiiqiyo wode, ha maayota maayona. Hegaadan hanikko, eti bantta bolli mooronne haiqo ehokkona. Hagee Aaroonayyoonne a zaretuuyo merinau woga gido.

Qeesetettaa Immiiddi Poliyo Wogata

²⁹ "Aarooninne a naati qeese gididi taayyo oottana mala, neeni eta dummayanau hagaadan ootta; tilla bollaara de7iya issi mirgguwaanne naa77u dorssa orggeta ekka; ² muruta gisttiyaa xiilliyaa ekkada, irshshuwaa yeggennan oittaa uukka; qassi irshshuwaa yeggennan zaitiyan komppuwaa komppa; hegaadankka, irshshuwaa yeggennan lee7e lichchakkuwaa uukkada, zaitiyaa tiya. ³ Neeni eta masoofiyan wottada, mirgguwaaranne naa77u dorssa orggetuura is-sippe taayyo shiishsha.

⁴ "Yaataada Aaroonanne a naata Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge ehaada, haattan eta meecca. ⁵ Hegaappe guyyiyan, maayota ekkada, qoliyaa, eefuudiyaa bolli maayyo adussa maayuwaa, eefuudiyaaanne tiran wottiyooqaayyo Aarooni maizza; maizza da eefuudiyaa hiillan dadettida danccuwan gixissa. ⁶ Shaashiyaa akka a huuphiyan xaaxada, 'GODAASSI geeshsha gididi dummatiis' yaagiyaabi xaafettido alleequwaa huuphiyaa xaattaa bolli aatta. ⁷ Tiyiyo zaitiyaakka ekkada, a huuphiyan tigada tiya. ⁸ A naatakka ehaada qoleta maizza. ⁹ Maizzada shaashiyaa akka eta huuphiyan xaaxa. Hegaappe guyyiyan, Aaroonanne a naata danccuwaa dancchissa. Qeesetettaa etayyo merinau wotto woga gido. Simmi Aaroonanne a naata yaatada qeese oottaasa.

¹⁰ "Mirgguwaa taayyo Xoossaa Dunkkaaniyaa sintti neeni ehin, Aarooninne a naati a huuphiyan bantta kushiyaa wottana. ¹¹ Mirgguwaa Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggen GODAA achchan shukka. ¹² Mirgguwaa suuttaappe amaridaagaa ne biradhdhiyan ekkada, yarshshiyooosaa bolli de7iya kaceta tiya; tiyishin attidaagaa yarshshiyooosaaappe garssa baggaara gussa. ¹³ Hegaappe guyyiyan qantta ashuwaa kammida handda ubbaa, tiriya kammida handdaa, naa77u kilahotanne eta kamida handdaa ekkada, yarshshiyooosaa bolli wottada xuugga. ¹⁴ SHin mirgguwaa ashuwaa, a galbbaanne a maracciyaa dirsaappe kareera xuugga; hegee nagaraa gishshau yarshshiyooosaa.

¹⁵ "Naa77u dorssa orggetuppe issuwaa neeni ekin, Aarooninne a naati bantta kushiyaa a huuphiyan wot-

tona. ¹⁶ Yaatobare dorssa orggiyaa shukkada, suutaa yarshshiyooosaa miyyian ubbasaara caccafa. ¹⁷ Dorssa orggiyaayyo ashuwaa qanxxerettada, qantta ashuwaanne gedaa meecca; meeccada huuphiyaa bollinne hara qommo ashotu bolli eta wotta; ¹⁸ hegaappe guyyian, dorssa orggiyaa muleera yarshshiyooosan xuugga; hegee GODAAYYO xuugettiya yarshsho, sawuwaa tonggu giya yarshshonne GODAAYYO taman yarshshiyoo yarshsho.

¹⁹ "Qassi hankko dorssa orggiyaa neeni ekka; eekin Aarooninne a naati bantta kushiyaa a huuphiyan wotana. ²⁰ He dorssa orggiyaa shukkada, a suuttaappe amaridaagaa ekkada, Aaroonayyoonne a naatuyyo ushachcha haittatu xeeraa, eta ushachcha kushetuyyo wogga biradhdhetanne eta ushachcha tohotuyyo wogga biradhdheta tiya; hegaappe guyyian, attida suutaa yarshshiyooosaa miyyian ubbasaara caccafa. ²¹ Yarshshiyooosan de7iya suuttaappe amaridaagaanne tiyettiyo zaitiyaappekka amaridaagaa ekkada, Aaroon bollinne a maayuwa bolli caccafa; caccafin inne a naati, eta maayoi GODAA oosuwaayyo dummatana.

²² "Ha dorssa orggiyaappe modhdhuwaanne nasiyaa, qantta ashuwaa bolli de7iya handdaa, tiriya kammida handdaa, naa77u kilahota, eta kammida handdaanne ushachcha gedaara neeni ekka; hagee qeesetettaa sunntaa immiyo wode shukkiyo dorssaa.

²³ GODAA sinttan wottido irshshoi gelibeenna oittaa, masoofiyaappe zaitee walahettibeenna oittaa, zaitiyaara uukkido issi komppuwaanne issi lee7e lichchakuwaa ekka. ²⁴ Neeni ha katta ubbaa Aaroon kushiyaanne a naatu kushiyan wotta; wottobare eti wuxaawuxiyo yarshsho oottidi GODAA sinttan pudenne dugenne wuxaawuxona. ²⁵ Hegaappe guyyian, eta kushiyaappe hageeta ekkada, yarshshiyooosaa bolli wottada, xuuggiyo yarshshuwaara gattada, GODAA sawuwaa tonggu gaanaadan, yarshshiyooosaa bolli taman xuugga. ²⁶ Aarooni qeese gididi sunntettiyo wode shukkido dorssa orggiyaa anggaasuwa ekkada, GODAA sinttan wuxaawuxiyo yarshshodan wuxaawuxa; hegee inttena gakkiiya shaaho gidana.

²⁷ "He shukkido dorssaa ashuwaa qommotikka: yarshsho oottidi wuxaawuxido anggaasuwaanne GODAA sinttan tookkido gedaa dummaya; hegeeti Aaroonayyoonne a naatuyyo shaaho gidana. ²⁸ Israa7eelati GODAAYYO immiyo issippetettaa yarshshoi, ubbatonkka Israa7eela asaappe Aaroonanne a naata gakkiiya shaaho gido.

²⁹ "Aarooni qeesetettaa maayoi appe guyyian a zaretussi de7o; tiyettidi qeese gidido wode, ha maayuwa maayona. ³⁰ A naatuppe a sohuwan qeese gididi, Geeshsha Sohuwan oottanau Xoossaa Dunkkaaniyaa yiya na7ai, he maayuwa laappun gallassau maayo.

³¹ "Aarooninne a naati qeese gididi sunntettiyo wode shukettida dorssaa orggiyaa ashuwaa ekkada, geeshsha sohuwan doissa. ³² Aarooninne a naati dorssa orggiyaa ashuwaanne masoofiyan de7iya oit-

taa Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggen moona.

³³ Eti qeese gididi sunntettiyo wodenne dummatiyo wode, nagarai atto geetettanaadan yarshshettida ha yarshshota moona. SHin he yarshshoti geeshsha gidido gishshau, hara asi oonne mooppo. ³⁴ Qeese gididi sunntettiyo wode shukkido dorssa orggiyaa ashuwaappe woikko oittaappe maallado gakkanaassi palahidi aqikko, taman xuugetto; geeshsha gidido gishshau meetettoppo.

³⁵ "Aarooninne a naati qeese gididi sunntettiyo wode wottiyo wogaa likke taani nena azazidoogaadan oottada, laappun gallassaa garssan pola. ³⁶ Nagarai atto geetettanaadan hachchi hachchi nagara yarshshodan issi mirgguwaa yarshsha. Hegan yarshshiyooosaa geeshsha; yaatada yarshshiyooosaa dummayanau tiya. ³⁷ Yarshshiyooosaa nagaraa atto giyo wogaa laappun gallassan polada, a dummaya. Yaatobare yarshshiyooosai aadhdhida geeshsha soho gidana. A bochchiya ubbaikka geeyana.

Hachchi Hachchi SHiishshiyoo Yarshshuwa

³⁸ "Yarshshiyooosan neeni hachchi hachchi shiishshana yarshshoi hagee. Yelettoosappe issi laitta gakkido naa77u dorssa orggeta yarshsha. ³⁹ Dorssa orggetuppe issuwaa maallado, qassi naa77anttuwaa omarssi yarshsha. ⁴⁰ Koiro dorssa maraara issi kilo giraame gididi muruta gisttiyaa xiilliyaa issi litiro zaitiyan munaqqada yarshsha; issi litiro woiniyaa eessaakka ushshaa yarshsho oottada yarshsha.

⁴¹ Naa77antto dorssa orggiyaa omarssi yarshshaidda maalladoogaa keena, xiilliyaa, zaitiyaanne woine eessaa shiishsha. Hegee GODAAYYO taman yarshshettiya, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana.

⁴² "Ha xuuggiyo yarshshoi yiya yeleta ubban Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggiyan GODAA sinttan paci bannan yarshshettanau koshshees. Taani yan gaittada, nenaara haasayana. ⁴³ Qassi yan taani Israa7eelatuura gaittana; ta bonchchoikka he sohuwaa duma soho kessana.

⁴⁴ "Hegaa gishshau, taani Xoossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyooosaa dummayana; eti taayyo qeese gididi taayyo oottana mala, Aaroonanne a naata taani dummayana. ⁴⁵ Yaatada taani Israa7eelatu gididon de7ana; qassi taani eta Xoossaa gidana. ⁴⁶ Taani eta gididon de7ana mala, Gibxxeppe eta kessida GODAA eta Xoossaa gididoogaa eti erana. Ee, taani GODAA eta Xoossaa.

Ixaanaa Cuwayiyo Saaxiniyaa

30 "Ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa guuganttaappe medhdha; ² ayyo oiddu zoozee de7o; zananai isi wara, gomppai issi wara, geesai qassi naa77u wara gido; kacetikka aara issuwaa gididi oigetti merettona. ³ Ayyo bolla doonaa, oiddu miyye ubbaanne a kaceta walahi banna worqqan sheeshsha; a yuushuwanka worqqa tigettaa yuushsha aatta. ⁴ He worqqa tigettaappe garssaara ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaayyo

worqqaappe naa77u sagaayota medhdha; yaatada ya baggaaranne ha baggaara naa77aa naa77aa oitta. Hegeeti tokkiyo wode kasota aattanaassi maad-danaassa. ⁵ Kasota guuganttaappe kessada, eta worqqan sheeshsha. ⁶ Ha yarshshiyooosaa Maachchaa Taabootaa sinttan kaqettida magalashuwaappe kare baggaara, hegaakka taani nenaara gaittiyo Maachchaa Taabootaa bolli de7iya atto giyo sohuwaa qum77uwaa sinttan wotta.

⁷ "Aarooni maallado maallado xomppeta giigissanau yiyo wode, sawiya ixaanaa yarshshiyooosan cuwayo. ⁸ Aarooni omarssi xomppeta poo7issiyo wode, zaaret-tidikka ixaanaa cuwayo; yaatikko, ixaanaa GODAA sinttan yiya yeletau ubbatoo cuwattana. ⁹ Ha yarshshiyooosan hara ai ixaananne, woikko xuugiyo yarshsho, woikko katta yarshsho yarshshoppa; ushshaa yarshshuwaakka a bolli tigoppo. ¹⁰ Aarooni laittaappe issitan nagaraappe maarettanau shukkiyo mehiyaa suuttaa ekkidi, he yarshshiyooosaa bolli de7iya kacetu bolli wotto. Yaatidi geeshshiyoo wogaa polo. Ha wogai sinttaara yaana wodetu ubban laittan poletto. Yaatobare ha yarshshiyooosai GODAAYO dummati geeyidaagaa gido" yaagiis.

Dunkkaaniyau SHiiqiya Miishshaa

¹¹ Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ¹² "Neeni Israa7eela asaa qoodan ekkanau eta paidiyo wode, issi issi urai qoodettidi, ba shemppuwaa wozanau GODAAYO miishshaa qanxxo; qanxxikko neeni eta qoodiyo wode, eta bolli boshi yeenna. ¹³ Qoodan geliya asai huuphiyan huuphiyan Dunkkaaniyan eriyo meezaanaa likkiyan issi issi xaqara biraa qanxxo. Issi issi urai hгаа taayyo imo oottidi immo. ¹⁴ Qoodan geliya asai laittai laatamaa kumidoogeenne hegaappe bolla ubbai, GODAAYO immiyoobaa eho. ¹⁵ Intte intte shemppuwaa wozanau GODAAYO imuwaa immishin, dureekka manqqoikka issi likke immanaappe attin, duree darissidi woikko manqqoi guuttidi immoppo. ¹⁶ Nagaraappe maarettanau qanxiyo miishshaa Israa7eela asaappe ekkada, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddo oosuwaassi peeshsha. Ha miishshai intte shemppuwaa wozanau, GODAA sinttan Israa7eela asaabaa hassayiyoobaa gidana" yaagiis.

Meechcha Keriyaa

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ¹⁸ "Meechcha keriyaanne a wottiyoogaa na-haasiyaappe medhdha; medhdhada Xoossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyooosaappe gidduwan wotta; wottada an haattaa tiga. ¹⁹ Tigin Aarooninne a naati bantta kushiyaanne bantta tohuwaa meecettana. ²⁰ Eti haiqqenna mala, Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo wode, audenne he haattan meecettona. Qassi GODAAYO taman yarshshuwaa yarshshanaayyo yarshshiyooosaa mati shiiqido wode, ²¹ eti haiqqenna mala, bantta kushiyaanne bantta to-

huwaa meecettona. Hagee Aaroonassinne a zaretussi, yiya yeleta ubbaassi merinau woga gidana" yaagiis.

Tiyettiyo Zaitiyaa

²² GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ²³ "Muruta qi-mameta, hegeetikka, usuppun kilo giraame gukkiya karbbiyaa, heezzu kilo giraame sawiya qarafaa, heezzu kilo giraame sawiya gucachchaanne ²⁴ usuppun kilo giraame zimbbaanuwaaw ekka. Ha ubbaikka Dunkkaaniyan eriyo meezaanaa likkiyan gido. Hega bollikka oiddu litiro zaitiyaa gujja. ²⁵ Hageeta shittuwaa oottiyo eran wolakkada, sawiya geeshsha tiyettiyo zaitte kessa. ²⁶ Yaatada Xoossaa Dunkkaaniyaa, Maachchaa Taabootaa, ²⁷ xaraphpheezaanne a bolli wottiyo miishshaa ubbaa, xomppiyaa wottiyo ballaanne a miishshata, ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa, ²⁸ xuug-giyo yarshshuwaa yarshshiyooosaanne an de7iya ubba miishshata, meechcha keriyaanne a wottiyoogaa tiya. ²⁹ Eti aadhdhida keehi geeshsha gidana mala, neeni eta dummaya; eta bochchiyaabai ubbaikka geeshsha gidana.

³⁰ "Hegaappe guyyiyan, Aarooninne a naati qeese gididi taayyo oottana mala, eta tiya; tiyada dummaya; ³¹ Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Hagee yiya yeletaassikka tiyettiyo ta geeshsha zaitte gido; ³² ha zaitiyaa asa bollan gussoppa; qassi ai zaitteka heгаа oottido likkiyan oottoppa. I geeshsha gidido gishshau, intteka a geeshshabaadan qoppite. ³³ Hгаа mala shittuwaa giigissiya urinne qeese gidenna hara asa tiyiya uri ooninne ba asaa giddoppe bohetto' yaaga" yaagiis.

Ixaanaabaa

³⁴ Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; "Sawiya qimameta: mittaa cooshshaa, xaadhdhiyaa keettan de7iya shittuwaa, sawiya shidaanne sawiya ixaanaa ekka; eta ubbaa yesoikka issi likke gido. ³⁵ SHittuwaadan walahettida ixaanaa oottada, etan go7etta; walahi bannabaanne geeshsha gidanaadan, an maxiniyaa yegga. ³⁶ Appe amaridaagaa ekkada li-iqissada cadda; yaatada taani nenaara gaittiyo Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon Maachchaa Taabootaa sinttan wotta. Yaatobare i neeyyo ubbaappe aadhdhida geeshsha gidana. ³⁷ Hгаа medhdhidoogaa likkiyan hara ixaanaa medhdhoppite. Hegee taayyo dumma geeshshabaa gidioogaa erite. ³⁸ Hгаа milatiyaabaa medhdhidi, a sawuwaa singgidi ufaittanau koyiya uri de7ikko, i ba asaa giddoppe bohetto" yaagiis.

Baxaali7eelanne Oholi7aaba

31 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Be7a; taani Yihudaa zare gidiya Huura na7aa na7aa, Uura na7aa, Baxaali7eela dooraas. ³ A taani Xoossaa Ayyaan, hiillan, akeekaaninne ooso ubbaa oottiyo eran kunttaas; ⁴ hegeekka hiillan oosuwaaw halchchuwaaw kessiiddi, worqqaappe, biraappenne na-haasiyaappe dumma dummaabaa i oottanaassa.

⁵ Hegaadankka, al77o shuchchaa massidi giigissanaas-sa, mittaa massanaassanne hara ooso ubbaa i oot-tanaassa.

⁶ "Hegaa bollikka qassi a maaddana mala, Daana zare gididiyaa Ahisamaaka na7aa Oholi7aaba sunntaas. Taani nena azazidobaa ubbaa eti oottana mala, kushe hiilla eriyaageetussi ubbatuzzi erattetaa immaas. ⁷ Eti oottanabati: Xoossaa Dunkkaaniyaa, Maachchaa Taa-bootaa, a bolli wottiyo atto giyo sohuwaa qum77uwaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон go7ettiyo miishsha ub-baa, ⁸ xaraphpheezaanne a miishshata, xomppiyaa wottiyo ballaa walahi bainna worqqaappe oosettidaa-gaanne a miishsha ubbaara, ixaanaa cuwayiyo saax-iniyaa, ⁹ xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyooosaanne a miishsha ubbaara, meecettiyo keriyaanne a wottiyo-oogaara, ¹⁰ dadettida maayuwaa, qeese ubbatu ha-laqai Aarooni maayana qeesetettaa maayotanne a at-tuma naati qeesetettaa oottiiddi maayana maayuwaa, ¹¹ qassi tiyettiyo zaitiyaanne Geeshsha Sohuwaayyo sawuwaa tonggu giya ixaanaa. Eti haggaa ubbaa taani nena azazidoogaadan oottona" yaagiis.

Sambbata - SHemppo Gallassaa

¹² Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa haggaaan yaagidi azaziis; ¹³ "Israa7eela asaa neeni, 'Ta Samb-bataa naagite. Hegee taani GODAI inttena taassi geeshsha oottada dooridoogaa bessiyaagaa gididi, yaana yeleta ubbau taappenne intteppe gidduwan malaata gidana. ¹⁴ Intteyyo i geeshsha gididiyoo gishshau, Sambbataa bonchchite. A tunissiya asai ub-bai mule haiqqo; he gallassan ooso oottiya ooninne ba asaa gid-doppe bohetto. ¹⁵ Usuppun gallassatun neeni oosuwaa ootta; shin laappuntta gallassai GODAAYO dummatida shemppo Sambbata; Sambbata gallassan ai oosonne oottiya ooninne haiqqo. ¹⁶ Israa7eelati ha Sambbata gallassaa yeletaappe yeletau merinaa malaata oottidi bonchchona. ¹⁷ Taani usuppun gallas-satun saluwaanne sa7aa medhdhido gishshaunne qassi laappuntta gallassan taani oosuwaa aggada shemppido gishshau, ta gidduwaaninne Israa7eelatu gidduwan hagee merinau malaata gidana' yaaga" yaagiis.

¹⁸ GODAI Muuseyyo Siinaa Deriyaa bollan haasayiy-oogaa wurssido wode, i ba biradhdhiyan xaafido tam-mu azazota oiqqida naa77u masettida shuchchata Muuseyyo immiis.

Worqqaappe Merettida Maraa

32 Asai Muusee deriyaappe wodhdhennan keehi gam77idoogaa be7ido wode, Aarooni yu-ushuwan shiiqidi, "Haaya; neeni nuna kaalettiya xoos-sata nuuyyo medhdha. Aissi giikko, ha nuna Gibxxeppe ehiida Muusee waanidaakkonne nuuni erokko!" yaagidosona. ² Yaagin Aarooni eta, "Intte keettaayetu haittaaninne intte attuma naatunne mac-ca naatu haittan de7iya worqqa kessidi, taayyo ekki ehiite" yaagiis. ³ Hegaappe guyyiyan, asai ubbai ba

haittaa worqqa kessidi, Aaroonayyo ehiidosona.

⁴ Ehin i hegaa eta kushiyaappe ekkidi, seerissii; seeris-sidoogaappe guyyiyan, qoxxiyooban qoxxidi, mara mi-latiya eeqa oottidi medhdhiis.

Medhdhin asai, "Israa7eelatoo, inttena Gibxxe biit-taappe kessida intte xoossati hageeta" yaagiis. ⁵ Aa-rooni haggaa be7ido wode, he maraa sinttan yarshshiy-oosaa gimbbidi, "Wontto GODAA baalaa gallassa gi-dana" yaagidi erissii. ⁶ Hegaa gishshau, wonttetta gal-lassi asai guuran dendididi, xuuggiyo yarshshuwaa shi-ishshii; issippetetta yarshshuwaakka yarshshiiis. Yaa-tidi asai maanaunne uyanau uttiis. Mi uyi simmidi, qassi duranau denddiis.

⁷ Yaanin GODAI Muusa, "Neeni eesuwan duge wod-hdha; aissi giikko, ne asai, neeni Gibxxeppe kessada ehiidoogee nagaraa oottidi, bantta huuphiyaa tunissi-ichchidosona. ⁸ Taani eta azazido ogiyaappe eti eesuwan sher77i giichchidosona. Worqqa seerissi-doogaa mara malatissidi, banttau eeqa medhdhi-dosona. Medhdhidi ayyo goinnidosona; ayyo yarshshi-dosona. Eti, 'Israa7eelatoo, inttena Gibxxe biit-taappe kessida intte xoossati hageeta' yaagidosona" yaagiis.

⁹ GODAI Muusa, "Taani ha asaa be7aas; eti morgge zozzida asa. ¹⁰ Ha77i ta hanqqoi eta bolli eexxi kiyin, taani eta xaissanaagaa neeni tana diggoppa. Yaadata taani nena gita kawotetta oottana" yaagiis.

¹¹ SHin Muusee GODAA ba Xoossaa haggaaan yaagi-di woossii; "Abeet GODAU, neeni ne gita wolqqaaninne ne mino kushiyan Gibxxeppe kessada ehiido ne asaa bolli ne hanqqoi aissi eexxi kiyii?"

¹² Gibxxeti, 'GODAI eta deretu bollan woranaunne biit-taappe pittu xaissanau, iita halchchuwan kessii' aibissi giyoonaa? Ne yashshiya hanquwaappe simma; ne asaa xaissanau qoppoogaa aggaaga. ¹³ Ne ailleta Abrahaama, Yisaaqanne Yaaqooba hassaya; neeni etassi, 'Taani intte zariyaa saluwaa xoolinttetudan darissana; ha taani intteyyo immana giido biittaa ub-baakka intte zariyaayyo immana; eti he biittaa merin-au laattana' gaada ne huuphiyan neeni caaqqido qaalaa hassaya" yaagiis. ¹⁴ Hegaa gishshau, GODAI ba asaa bolli iitabaa ehaanau qoppidoogaa aggidi, eta maariis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Muusee tammu azazoti etan xaafetti uttido naa77u masettida shuchchata ba kushiyan oiqqidi, deriyaappe duge wodhdhiis. He shuchchati naa77u baggaarakka xaafettidosona. ¹⁶ He masettida shuchchata giigissidaagee Xoossaa; shuchchaa bolli woocidi xaafidaageekka Xoossaa.

¹⁷ Yaasu asaa wocamaa siyido wode, Muusa ha-gaadan yaagiis; "Dunkkaanidosan ola waasoi siyet-tees" yaagiis.

¹⁸ Yaagin Muusee zaaridi, "Taani siyiyoogee hagee yettappe attin, xoonidaageetu cenggurssa woikko xoonettidaageetu cenggurssa gidenna" yaagiis.

¹⁹ Muusee dunkkaanidosaa matido wode, maraanne durssaa be7idi keehi hanqqettiis; hanqqettidi ba kushiyan oiqqido masettida shuchchata deriyaa xa-phuwan olidi mentterettiis. ²⁰ Eti medhdhido maraakka

ekkidi, taman xuuggiis; hegaappe guyyiyan, liiqana gakkanaashin gaacciis; gaaccidi haattaa bolli laalidi, Israa7eela asai uyanaadan oottiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan, Muusee Aarooni, "Ha asai nena waatiinee neeni eta hagai mala gita nagarau kaalettidoi?" yaagiis.

²² Aaroonikka zaaridi, "Ta godau, hanqqettoppa; ha asai iitaa oottanau ai keena koyiyaakko neeni eraasa. ²³ Eti tana, 'Nuna kaalettiya xoossata nuussi medhdha. Aissi giikko, ha nuna Gibxxeppe ehiida Muusee i waanidaakkonne nuuni erokko!' yaagidosona. ²⁴ Yaagin taani eta, 'Intte bolli de7iya worqqa kessidi, ham-mite' yaagaas. Hegaappe guyyiyan, eti taayyo immido worqqa taani taman yeggin, ha marai kiyiis" yaagiis.

²⁵ Aarooni asaa gede coo yeddi aggin, asai ba morkketu sinttan kauyyidi karettidoogaa Muusee be7iis. ²⁶ Hegaa gishshau, Muusee dunkkaanidosaa geliyo penggiyan eqqidi hagaadan yaagiis; "GODAA bagga gidia asi ooninne taakko yo!" yaagiis. Yaagin Leewati ubbai akko shiikidosona.

²⁷ Hegaappe guyyiyan i eta, "GODAI Israa7eela Xoos-sai hagaadan yaagees; 'Asai ubbai bisuwaa ba xeessan xeessan gixxo; gixxidi dunkkaanidosan gaxaappe gaxaa gakkanaashin, guyyenne sinttaanne simeretto; is-soi issoi ba ishaa, ba laggiyaanne ba shooruwaa woro' yaagees" yaagiis. ²⁸ Leewati Muusee azazidoogaadan oottidosona; he gallassi asaappe heezzu sha7aa keenai haiqqiis. ²⁹ Hegaappe guyyiyan Muusee Leewata, "Hachchi intte GODAAYO dummatideta; aissi gi-ikko, intte intte naatanne intte ishata woranauka azazettideta; hachchi GODAI inttena anjjiis" yaagiis.

Muusee Israa7eela Asaassi Woossiis

³⁰ Wonttetta gallassi Muusee asaa, "Intte gita nagaraa oottideta; shin ha77i taani GODAAKKO pude deriyaa kiyana; geelladan intte nagaraa taani atto giis-sanaakkonne" yaagiis. ³¹ Yaatin Muusee GODAAKKO simmidi biidi hagaadan yaagiis; "Ha asai gita nagaraa oottiis; eti banttayyo worqqaappe xoossata medhdhidosa. ³² SHin hayyanaa, ha77i eta nagaraa atto yaa-ga; hegee xayikko, neeni xaafido mazggabaappe tana qucca" yaagiis.

³³ Yaagin GODAI zaaridi Muusa, "Taani ta mazg-gabaappe quccanaagee ta bolli nagaraa oottida asatu sunntaa. ³⁴ Ha77i baada, ha asaa taani neeyyo yootido sohuwaa kaaletta; ta kiitanchchaikka nena kaalettana; shin taani qaxxayanau wodee gakkinn, eta eta nagaraa gishshau qaxxayana" yaagiis.

³⁵ Aarooni worqqaappe maraa misiliyaa medhdhanaadan asai giddido gishshau, GODAI asaa bolli gita boshaa yeddiis.

33 Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; "Neeninnee neeni Gibxxeppe kessido asai ha sohuwaappe denddite; denddidi, 'Taani intte yaratussi immana' yaagada wottido biittaa biite. He biittai taani Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo immana yaagada caaqqaa wottido biittaa. ² Taani intte sinttan kiitanchchaa kiittada, Kanaaneta, Amooreta,

Hiiteta, Parzzeta, Hiiwetanne Yaabuusata yedettana. ³ Maattainne eessai goggiyo he biittaa biite. SHin intte morggee zozzido asa gidido gishshau, taani inttena ogiyan xaissargganau, inttenaara biikke" yaagiis.

⁴ Asai he yashshiya oduwaa siyidi keehippe yeekkiis. He wodeppe doommidi, ubbaikka bar alleequwaa aatiyoogaa aggi bayiis. ⁵ Aissi giikko, GODAI Muusa hagaadan yaagi wottiis; "Israa7eela hagaadan yaaga; 'Intte morggee zozzido asa. Taani inttenaara harai atto guutta wodiya biyaakkokka, taani inttena xais-sarggana. Ha77i simmi intte alleequwaa kessirggite; yaatobare taani inttena oottanabaa qachchana' yaaga" yaagiis. ⁶ Yaagin Israa7eelati Siinaa Deriyaappe doommidi bantta alleeqota kessi wottidosona.

Gaittiyo Dunkkaaniyaa

⁷ Muusee dunkkaaniyaa ekki ekkidi efiidi, asai dunkkaanosaappe kareera haassidi toliis. Tolin he dunkkaanee, "Gaittiyo Dunkkaaniyaa" geetettidi xeesettiis. GODAA oichchanau koyiya ubbai dunkkaanosaappe kareera de7iya Gaittiyo Dunkkaaniyaa bees. ⁸ Muusee he dunkkaaniyaa biido wode, audenne asai ubbai denddidi, ba dunkkaaniyaa penggen penggen eqqees; eqqidi Muusee he dunkkaaniyaa gelana gakkanaashin a xeellees. ⁹ Muusee Gaittiyo Dunkkaaniyaa gidido gelido wode, shaaraa tuussai duge wodhdhees; wodhdhidi GODAI Muuseera haasayishin, he dunkkaaniyaa penggen tak-kees. ¹⁰ SHaaraa tuussaa he dunkkaaniyaa geliyo penggiyan be7ido wode ubban, asai ubbai ba penggen penggen denddi eqqidi, GODAAYO goin-nees. ¹¹ Asi ba laggiyaara haasayioogaadan GODAI Muuseera sinttan eqqidi, haasayees. Hegaappe guyyiyan, Muusee asai dunkkaanidosaa guyye sim-meess; shin a maaddiya yelagai, Nawe na7aa Yaasu, Gaittiyo Dunkkaaniyaappe shaahettenna.

Muusanne GODAA Bonchchuwanne

¹² Muusee GODAA hagaadan yaagiis; "Neeni tana, 'Ha asaa kaaletta' yaagadasa; shin tanaara neeni oona kiittiyaakko, tana erissabaakka. Neeni, 'Taani nena sunntan erais; neeni tanan nashettadasa' yaagadasa. ¹³ Neeni tana nashshidabaa gidikko, taani nena erana malanne sinttanauka nenan nashettada daana mala, ne ogiyaa tana tamarissa. Ha asai ne asaa gidiyoo-gaa hassaya" yaagiis.

¹⁴ Yaagin GODAI zaaridi, "Taani nenaara baana; taani nena shemppissana" yaagiis.

¹⁵ Yaatin Muusee a, "Neeni nunaara beennabaa gidikko, hegaappe nuna yeddoppa. ¹⁶ Neeni nunaara beennan xayikko, tanaaninne ne asaani neeni ufaitti-doogaa asai ubbai waani eranee? Biitta ubban de7iya hara asa ubbaappe tananne ne asaa dummayiyaabi harabi aibee?" yaagiis.

¹⁷ Yaagin GODAI Muusa, "Taani nenan ufaittido gishshaunne nena ne sunntan eriyo gishshau, neeni tana oichchidoogaa ubbaa taani oottana" yaagiis.

¹⁸ Yaatin Muusee, “Yaanikko phooliya ne qonccettaa bonchchuwaa tana bessarkkii?” yaagiis.

¹⁹ Yaagin GODAI, “Taani ta phooliya bonchchuwaa qonccetta ubbaa ne sinttaara kanttissana; ta geeshsha sunttaakka ne achchan awaajjana. Taani GODAA; taani maaranau koyiyoogeeta maarana; qassi qarettanau koyiyoogeetuyyookka qarettana. ²⁰ SHin neeni ta som77uwaa be7akka; aissi giikko, ooninne tana be7idi paxa de7enna” yaagiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan GODAI, “Neeni zaallaa bolli eqqanau hagan ta matan sohoi de7ees. ²² Ta bonchchoi kanttiyo wode, taani nena phalqzettida zaallaa giddon wottana; wottada taani kanttana gakkanaashin, ta kushiyan nena kammama.

²³ Hegaappe guyyiyan, taani ta kushiya diggin, neeni ta zokkuwaa be7ana; shin ta som77oi beettanau bessenna” yaagiis.

Naa77antto Oosettida Masetta SHuchchata

34 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; “Koiroogeeta milatiya naa77u shuchchata massada giigissa; yaatobare taani he masettida shuchchatu bolli kase neeni menttido shuchchatu bollan de7iya qaalata xaafana. ² Wontto maallado pude Siinaa Deriyaa kiyana giiga; yaatada tanaara yan deriyaa huuphiyan gaitta. ³ Nenaara ooninne kiyoppo; woikko deriyaa bolli awanka beetto; harai atto dorssaa wudee woikko mehiyaa wudeekka deriyaa sinttan heemettoppo” yaagiis.

⁴ Hega gishshau, Muusee koiro shuchchata milatiya naa77u shuchchata massiis; massidi GODAI azidoogaadan, shuchchata ba kushiyan oiqqidi, maallado guuraara pude Siinaa Deriyaa kiyiis. ⁵ Kiyin GODAI shaaran duge wodhdhidi, aara yan eqqiis; eqqidi, “GODAA” yaagidi ba suntaa awaajjiis. ⁶ GODAI Muusee sinttaara hagaadan yaagidi awaajjiiddi kanttiis; “Taani GODAA; taani GODAA; qaretainne maarotai kumido Xoossaa, danddayanchchaa, aggenna siiqoi daridoogaanne daro ammanettiyaagaa. ⁷ Taani ta aggenna siiquwaa sha7atussi naagiyaagaa; iitatettaa, makkalaanne nagaraa atto yaagiyaagaa. Gidikkokka, mooranchchaa qaxxayennan aggennaagaa; aawatu nagaraa gishshau naatanne naatu naata, heezantto yeletanne oidantto yeletaa gakkanaashin qaxxayiyaagaa” yaagidi awaajjiis.

⁸ Yaagin Muusee sohuwaara biittan gufannidi goinniis; ⁹ goinnidi, “Abeet Godau, neeni tanan ufaiddabaa gidikko, nunaara issippe hindda. Hagee asai morgge zozzidabaa gidikkokka, nu iitatettaanne nu nagaraa atto yaagada, nuna ne asa ootta” yaagiis.

Maachchai Ooraxxiis

¹⁰ Yaatin GODAI hagaadan yaagiis; “Taani inttenaara maachchaa maacettais; hagaappe kase sa7a ubban de7iya kawotetta ubban hani erenna maalaalis-siyaabaa ne asa ubbaa sinttan oottana; taani GODAI, intteyyo oottiyo oosoi ai keena maalaalissiyaabaakko

neeni eta giddon de7iyo asai be7ana. ¹¹ Hachchi taani inttena azaziyo azazuwaa naagite; intte sinttappe Amooreta, Kanaaneta, Hiiteta, Parzzeta, Hiiwetanne Yaabusata taani yedettana. ¹² Eti intteyyo pire gidenna mala, intte biyo biittan de7iya asaara maachchaa maacettoppite. ¹³ Eti yarshshiyo sohota qolite; eti goinniyo shuchchata mentterettite; qassi Asheero giyo eta macca xoosee misiletakka qanxxeretti olite.

¹⁴ Taani GODAI qanaatiya Xoossaa gidiyo gishshau, taappe hara xoossatuyyo goinnoppite.

¹⁵ “He biittan de7iya asatuura aiba maachchakka maacettoppite; aissi giikko, eti tanan ammanettennan ixixidi bantta xoossata kaalliyo wodenne etayyo yarshshiyo wode, eti inttenakka shoobbana; shoobbin intte eta yarshshota maana. ¹⁶ Qassi intte eta macca naatuppe dooridi, intte attuma naatussi immana; he wode he macca naati tanan ammanettennan ixixidi, bantta xoossata kaalliiddi, intte attuma naatakka banttaagaadan ootissana.

¹⁷ “Intteyyo goinniyo xoossata aibippekka seerissidi medhdhoppite.

¹⁸ “Oittaa Baalaa bonchchite; taani inttena azidoogaadan, laappun gallassau irshshoi gelennan uukettida oittaa miite; hegaakka intte Gibxxeppe kiyido Abiiba aginan oottite.

¹⁹ “Aayee uluwaappe baira yelettiya attuma na7a ubbai tabaa; intte mehe ubbaappekka boora gidin, woikko dorssa gidin, bairai tabaa; ²⁰ koiro yelettida hare maraa dorssa maraara laammada woza; wozana xayikko, a qooriyaa menttada wora. Ne naatuppe baira yelettida attuma na7a ubbaa woza.

“Ooninne immiyoobaa oiqqennan, mela kusheera ta sinttan beetto.

²¹ “Usuppun gallassaa oottite; shin laappunnta gallassan shemppite; goyiyo wodiyanikka qassi kattaa cakkiiyo wodiyanikka laappunnta gallassan shemppite.

²² “Baira zerettida gisttiyaa intte cakkiiyo wode, Saaminttatu Baalaa bonchchite; laittaa wursetta kattaa shishshiyo wodekka, SHiishuwaa Baalaa bonchchite.

²³ Laittan heezzutoo Israa7eela attuma asai ubbai Ubbaa Haariya GODAA, Israa7eela Xoossaa sinttan beettona. ²⁴ Kawotettata taani intte sinttappe yedettada kessana; yaatada intte zawaa taani aassana. GODAA intte Xoossaa sinttan intte laittan heezzutoo beettanau pude kiyiyo wode, ooninne intte biittaa amottenna.

²⁵ “Intte taayyo suutaa yarshshuwaa yarshshiyo wode, irshshuwaa yeggidi uukkido oittaa yarshshop-pite. Paasikaa bonchchiyo gallassaayyo yarshshido yarshshuwaappe maalladossi aibinne attoppo.

²⁶ “Intte gaden baira kaxxida kattaappe koiro murutaa GODAA intte Xoossaa keettaa ehiite.

“Deeshsha maraa aayee maattan doissoppite” yaagiis.

²⁷ GODAI Muusa, “Taani nenaaranne Israa7eela asaara maachchaa maacettiyo ha qaalati giyo maaraana gidiyo gishshau, ha qaalata xaafa” yaagiis.

²⁸ Muusee katta meennaaninne haatta uyennan, oitamu gallassanne oitamu qammaa GODAARA yan

gam77iis; gam77idi maachchaa qaalata, tammu aza-zota masettida shuchchan xaafiis.

Muuse Som77oi PHooliis

²⁹ Muusee GODAARA haasayiididi gam77ido gishshau, he naa77u masettida shuchchata i ba kushiyan oiqqidi Siinaa Deriyaappe duge wodhdhido wode, a som77oi phooliis; shin i hegaa eribeenna.

³⁰ Aarooninne Israa7eela asai ubbai Muusa xeellidi, a som77oi phooliyooгаа be7idosona; be7idi eti akko shiiqanau yayyidosona. ³¹ SHin Muusee eta xeesiis; xeesin Aarooninne yaa7aa kaalettiya halaqati ubbai akko simmidosona; simmin i eta haasayissiis.

³² Hegaappe guyyiyan Israa7eela asai ubbai akko shiiqiis; shiiqin GODAI ayyo Siinaa Deriyan immido azazo ubbaa i etau immiis.

³³ Muusee etau yootiyooгаа wurssido wode, ba som77uwaa naxalan kammiis. ³⁴ SHin Muusee GODAA sintti aara haasayanau geliyo wode audenne kiyana gakkanaashin, naxalaa ba som77uwaappe qaarirggees. Hegaappe kiyidi, GODAI azazidobaa Israa7eela asau yootees. ³⁵ Yootiyo wode, eti a som77oi phooliiaagaa be7idosona. Hegaa gishshau, Muusee GODAARA haasayanau baana gakkanaashin, ba som77uwaa zaarettidikka naxalan kammees.

Sambbataa Bonchchiyo Wogaa

35 Muusee Israa7eela asaa yaa7aa muliyaa shiishshidi hagaadan yaagiis; "Intte oottana mala, GODAI azazidobai haggaa: ² Saaminttaa gidдон usupun gallassa xalaalan oosuwaa oottite; shin laappunta gallassai intteyyo geeshsha gallassa; GODAAYYOOKKA shemppo Sambbata. He gallassi ai oosonne oottiya uri ooninne haiqqanau bessees. ³ Sambbata gallassan intte son son tama eettoppiti" yaagiis.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Oosuwau SHiishshiyi Miishshaa

⁴ Muusee Israa7eela maabarau muliyau hagaadan yaagiis; "GODAI hagaadan yaagidi azaziis: ⁵ Intteyyo de7iyaabaappe GODAAYYO immiyoobaa ehiite; GODAAYYO immiyoobaa ehaanau koyiya ooninne worqqaa, biraa, nahaasiyaa, ⁶ salo milatiya qacinaa, ochchaa teeraa milatiya qacinaa, shololla zo7o qacinaanne liiqo liinuwaa, deeshshaa agoziyaa, ⁷ dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi kessidoogaa, irpaniyaa, guuganttaa, ⁸ xomppiyaassi wogaraa zaitiyaa, tiyettiyo zaitiyaanne ixaanaa sawettiya qimamiyaa; ⁹ eefuudiyaaninne tiran wottiyoogan yeggiyo maragidiyaa geetettiya shuchchatanne hara phooliya al77o shuchchata eho.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Oottanau Koshshiya Miishshata

¹⁰ "Intte gidдон de7iya kushe hiilla eranchcha ubbati yiidi, GODAI azazido ubbaa ootona: ¹¹ Xoossaa Dunkkaaniyaa, a kammiyo dunkkaaniyaanne a kam-

miyoogaa, qapheta, xagaageta, hiraqota, tuussatanne eti eqqiyo gedeta, ¹² Taabootaanne a tookkiyo kasota, atto giyo sohuwaa qum77uwaanne Taabootaa genttiyo magalashuwaa; ¹³ xaraphpheezaanne a tookkiyo kasota, a miishshata ubbaanne GODAA sinttan wottiyo geeshsha oittaa; ¹⁴ xomppiyaa wottiyo ballaanne an maaraara de7iya xomppeta, miishshata, xomppiyaa zaitiyaa, ¹⁵ ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaanne a tookkiyo kasota, tiyettiyo zaitiyaanne sawiya ixaanaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggiyaa magalashuwaa; ¹⁶ xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiy-oosaanne a nahaasiyaa zazzariyaa, a tookkiyo kasotanne a miishshata ubbaa, nahaasiyaappe oosettida meechcha keriyaanne a wottiyoogaa; ¹⁷ so dabaabaa godaa magalashota, tuussatanne eta gedeta, dabaabaa soo gidдо geliyo penggiyaa magalashuwaa; ¹⁸ Xoossaa Dunkkaaniyaa toliyo xisheta, dabaabaa gidдо xishetanne eta wodorota; ¹⁹ qeeseti Geeshsha Sohuwan oottiiddi maayanau daddettiida maayota, qeesee Aarooninne a naati qeesetettaa oosuwaa oottiiddi maayiyoo maayota ootona" yaagiis.

Asai Ehiido Imuwaa

²⁰ Hegaappe guyyiyan Israa7eela maabarai ubbai Muuse sinttappe kiyiis. ²¹ Kiyidi immanau koyidaageetinne eta wozanai eta imma imma giidoogeeti ubbai yiidosona; yiidi Xoossaa Dunkkaaniyaassi, a gidдон oottiyo ooso ubbaanne geeshsha maayuwau koshshiyaabaa ubbaa ehiidosona. ²² Immana koyida attuma ubbainne macca ubbai yiidi, worqqaaappe medhdhido alleeqota, haittaa gutuchchata, migidota, qooriyan aattiyo gujjumatanne worqqaa alleeqota ehiidosona; ehiidi GODAASSI imo oottidi immidosona. ²³ Salo milatiya qacinaa, ochchaa teera milatiya qacinaa, shololla zo7o qacinaa, woikko liinuwaa giyo liiqo qacinaa, woikko deeshshaa agozee, dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi kessidoogee, woikko irppanee de7iyo asai ubbai ekkidi ehiis. ²⁴ Biraa woikko nahaasiyaa immanau danddayiya ubbai bantta imuwaa GODAAYYO immidosona; qassi guuganttai de7iyo asai ubbai duma duma oosuwau guuganttaa ehiis.

²⁵ Kushe hiillaa eriya maccaasai ubbai bantta kushiyan suqqido salo milatiya qacinaa, ochchaa teeraa milatiya qacinaa, shololla zo7o qacinaanne liiqo liinuwaa ehiidosona. ²⁶ Qassikka imuwaa immanau koyida maccaasai ubbai deeshshaa agoziyaa daddidosona. ²⁷ Halaqati eefuudiyaaninne tiran wottiyoogan wottiyo maragidiyaanne hara bonchchettida shuchchata ehiidosona. ²⁸ Eti qassikka xomppiyaayyo, sawiya ixaanaayyoonne tishshaassi haniya wogaraa zaitiyaanne qimamiyaa ehiidosona. ²⁹ Israa7eelati asai ubbai, at-tumainne maccai, eti oottanaadan GODAI Muuse baggaara azazido oosuwau haniya imuwaa ubbaa bantta dosan GODAYYO ehiidosona.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Oottiya Kushe Hiillanchchata

³⁰ Muusee Israa7eela asaa hagaadan yaagiis; “Be7ite; GODAI Yihudaa zariyaappe Huura na7aa na7aa, Uura na7aa, Baxaali7eela dooriis. ³¹ Dooridi GODAI a Xoossaa Ayyaan, hiillan, akeekaaninne ooso ubbaa oottiyo eran kunttiis. ³² Hegeekka hiillan oosuwaa halchchuwaa kessidi, worqqaappe, biraappenne na haasiyaappe dumma dummabaa i oottanaassa. ³³ Hegaadankka, al77o shuchchaa massidi giigisanaassa; mittaa massanaassanne ubba qommo oosuwaa hiillan oottanaassa. ³⁴ Hegaa bollikka qassi ayyoonne Daana zariyaa Ahisamaaka na7aa Oholi7aabayyo, hara asaa tamarissiyoo erattetaa immiis. ³⁵ Eti ubba qommo ooso oottanaadan, hiillan oottiyaageeta, oosuwaa halchchuwaa kessiyaageeta, salo milatiya qacinan, ochchaa teeraa milatiya qacinan, shololla zo7o qacinaaninne liinuwaa qacinan alleequwaa daddiyaageetanne shimainneta gidanaadan, GODAI eta erattetan kunttiis. Eti ubbaikka ubba qommo oosuwaa luxidi eriya eranchcha gididosona.

36 “Hegaa gishshau, Baxaali7eeli, Oholi7aabinne Xoossaa Dunkkaaniyaa keexxana mala GODAI eraa immin, luxida asai ubbai GODAI azazidoogaadan ubbabaa oottana” yaagiis.

Asai Immido Imuwaa Coratettaa

² Hegaappe guyyiyan, Muusee Baxaali7eela, Oholi7aabanne GODAI dumma erattetaa immidoogee-ta oosuwaa oottanau yaana koyiya ubbaa xeesidi shiishhiis. ³ SHiiqidaageeti Israa7eela asai Xoossaa Dunkkaaniyaa oottanau ehiido imo ubbaa Muuseppe ekkidosona. Qassi asai ba dosan coo immiyo imotaa maallado maallado gujji gujjidi ehiyoogaa aggibeenna. ⁴ Yaatin Xoossaa Dunkkaaniyaa oottiya erai kumido asai ubbai bantta oosuwaa wottiishshidi, ⁵ Muusa hagaadan yaagidosona; “Asai GODAI azazido oosuwaayyo koshshiyaagaappe keehi dariyaagaa ehiiddi de7ees” yaagidosona.

⁶ Yaagin Muusee dunkkaanidosan de7iya asaassi hagaadan yaagidi azaziis; “Naa77antto ai attumaasikka ai maccaasikka Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaassi immiyoobaa immanau ehooppo” yaagin, asai ehiyoogaa aggi bayiis. ⁷ Aissi giikko, eti ehiido imotai ooso ubbaa oottanau gididi palahees.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Oosuwaabaa

⁸ Oosuwaa oottiyaageetu giddoppe hiillaa dariyaageeti ubbati liiqo liinuwaappenne salo milatiya, ochcha teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappe dadettida tammu magalashotuppe Xoossaa Dunkkaaniyaa giigissidosona. He magalashotu bolli bollaara issi hiillai kiruubetu misiliyaa sikkiis. ⁹ Magalashoti ubbai issi likke gididi, geesai laatamanne hospun wara; gomppai 4 wara. ¹⁰ Ichchashu magalashota issippe gattidi sikkidosona; qassi hankko attida ichchashu magalashotakka etadan oottidosona. ¹¹ Is-

sippe gattidi sikkido magalashotuppe issi magalashuwaassi wurssetta gaxan salo milatiya carqqiyaappe siireta medhdhdidosona. Qassi issippe gaitetti sikettida hankko magalashuwankka hegaadan oottidosona. ¹² Eti issippe gaittida issi magalashuwaa bolli ishatamu siireta, qassi issippe gaittida hankko magalashuwaa bollikka ishatamu siireta medhdhdidosona. He siireti ubbaikka issoi issuwaassi baazzan de7oosona. ¹³ Hegaappe guyyiyan, worqqaappe ishatamu qapheta medhdhdidosona. Medhdhidi Dunkkaanee issuwaa gidana mala, he magalashotu gaxaa gaxaa he qaphetun oittidosona.

¹⁴ Xoossaa Dunkkaaniyaa bollaara kammiyo dunkkaaniyaassi tammanne isiini magalashota deeshshaa agoziyaappe daddidosona. ¹⁵ Tammanne isiini magalashotikka issi likke; issi issi magalashuwaa geesai hasttamu wara, gomppai oiddu wara.

¹⁶ Ichchashu magalashota issi baggaara, usuppun magalashota qassi hankko baggaara gattidi sikkidosona.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, gatti sikkido magalashotuppe issi magalashuwaa gaxan ishatamu siireta medhdhdidosona. Qassikka gatti sikkido hankko magalashotuppe wurssetta magalashuwaa gaxan ishatamu siireta medhdhdidosona. ¹⁸ Naa77u baggaara de7iya magalashota gattidi issi Dunkkaane oottanau na haasiyaappe ishatamu qapheta medhdhdidosona.

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, dunkkaaniyaa kammanau dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi kessidoogaa giigissidosona; qassi a bollaara kammanau irppaniyaa giigissidosona.

²⁰ Xoossaa Dunkkaaniyaa xagaagiyoobata sitti giida guuganttaappe kessidosona. ²¹ Issi issi xagaagiya geesai tammu wara; gomppai issi waranne bagga.

²² Issi issi xagaagiyaassi issuwaa issuwaara gatti oittiya naa77u marata medhdhdidosona. Xoossaa Dunkkaaniyaa xagaageta ubbaakka hegaadan oottidosona. ²³ Xoossaa Dunkkaaniyaayyo tohossa baggaara laatamu xagaageta medhdhdidosona. ²⁴ Medhdhidi issi issi xagaagiyaayyo naa77u gedeta, muleera oitamu gedeta biraappe giigissidosona. ²⁵ Xoossaa Dunkkaaniyaayyo huuphessa baggaara laatamu xagaageta medhdhdidosona. ²⁶ Medhdhidi issi issi xagaagiyaayyo naa77u gedeta, muleera oitamu gedeta biraappe giigissidosona. ²⁷ Xoossaa Dunkkaaniyaayyo guyye gaxan arggo baggaara usuppun xagaageta medhdhdidosona. ²⁸ Xoossaa Dunkkaaniyaa guyye gaxan de7iya zoozetuyyo naa77u xagaageta giigissidosona. ²⁹ Ha naa77u zoozetun de7iya xagaageta xaphuwaappe xeeraa gakkanaashin daabula gididi biidi, xeeran issi sagaayuwan geli oiqettidosona. Eti naa77aikka hegaadan hanidosona. ³⁰ Hegaa gishshau, issi issi xagaagiyaayyo garssaara naa77u naa77u gedeti de7oosona; muleera hospun xagaagetinne biraappe oosettida tammanne usuppun gedeti de7oosona.

³¹ Qassi eti guuganttaappe hiraqota kessidosona; Xoossaa Dunkkaaniyaayyo issi bagga miyyiyan de7iya xagaagetuyyo ichchashu hiraqota, ³² qassi hankko

bagga miyyiyan de7iya xagaagetussi ichchashu hiraqota giigissidosona. Hegaadankka, Xoossaa Dunkkaaniyaayyo guyye arggo baggaara wurssetta gaxan de7iya xagaagetuyyo ichchashu hiraqota medhdhidosa. ³³ Giddo hiraqoi xagaagetussi giddo gi-naara, ha gaxaappe ya gaxaa gakkanau kantti kiyanaadan oottidosona. ³⁴ Xagaageta worqqan sheeshshidi, hiraqoti aadhdhiyo sagaayota worqqaappe medhdhidosa; qassi hiraqotakka worqqan sheeshshidosona.

³⁵ Salo milatiya, ochcha teera milatiyaanne, shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe issi magalashuwaa oottidosona. He magalashuwaa bolli issi hiil-lai kiruubetu misiliyaa sikkiis. ³⁶ Magalashuwaaayyo oid-du tuussata guuganttaappe giigissidi, worqqan sheeshshidosona. Yaatidi worqqa kaqqiyoogeeta etayyo giigissidosona. Qassi tuussata essiyoo oiddu gedeta biraappe medhdhidosa. ³⁷ Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggiyaassi salo milatiya, ochcha teera milatiyaanne shololla zo7o qacinaap-penne liiqo liinuwaappe dadettidaagaa, xilppiyaa alleeqissiyaagan magalashuwaa giigissidosona. ³⁸ Qas-si eta kaqqiyo ichchashu tuussata, kaqqiyo ballaara de7iyaageeta medhdhidosa. Tuussatu gumbb-otanne qachchiyoogeeta worqqan sheeshshidosona. Qassi eta gedeta ichchashatakka nahaasiyaappe medhdhidosa.

Taabootaa Oosuwaabaa

37 Baxaali7eeli guuganttaa mittaappe Taabootaa giigissiiis. He Taabootai zanaanaa naa77u waranne baggaa aduqqees; gomppai issi waranne baggaa aakkees; geesaikka issi waranne baggaa xooqqees. ² He Taabootaa giigissidi, suwaanne kariyaa walahi banna worqqan sheeshshiiis; yuushuwaakka worqqa tigettan yuushshi aattiis. ³ Qassi oiddu worqqa sagaayota tigidi, Taabootaayyo oiddu gedetun, issi baggaara naa77u sagaayota, qassi hankko baggaara naa77u sagaayota aattiis. ⁴ Yaatidi guuganttaappe kasota kessiis. Kessidi etakka worqqan sheeshshiiis. ⁵ Taabootaa tookkanau, Taabootaa miyyiyan de7iya sagaay-otun kasota aattiis.

⁶ Walahi banna worqqaappe naa77u waranne bag-gaa aduqqiya, issi waranne baggaa aakkiya atto giyo sohuwaa qum77uwaa medhdhiis. ⁷ Qum77uwaayyo wurssetta naa77u bagga gaxan naa77u kiruubeta qox-ettida worqqaappe medhdhiis. ⁸ Issi kiruubiyaa issi bagga gaxan, naa77antto kiruubiyaa hankko bagga gaxan, naa77aakka qum77uwaara gatti oittidi medhdhiis. ⁹ Kiruubeti bantta qefiyaa denttidi, atto giyo so-huwaa kammiyo qum77uwaa bantta qefiyan kuwayi wottidosona; qassi issi issuwaakko simmi uttidi, qum77uwaa xeelloosona.

Xaraphpheezaa

¹⁰ Qassi zanaanaa naa77u wara, gomppai issi wara, geesaikka issi waranne bagga gidido xaraphpheezaa

guuganttaappe medhdhiis. ¹¹ Medhdhidi walahi banna worqqan sheeshshiiis. Yuushuwaakka worqqa tigetta yuushshi aattiis. ¹² Hegaadankka, gomppai takkaaro gidiya shaashiyaa a bolli yuushshi aattiis. Yaatidi a bolli worqqa tigetta yuushshiiis. ¹³ Yaatidi Taabootaa tookkanau giigiya oiddu worqqa sagaayota medhdhiis; medhdhidi oiddu gedeti merettido oiddu zoozetuura oittiis. ¹⁴ Xaraphpheezaa tookkanau kasota aattiyo sagaayoti xaraphpheezaa shaashiyaa lan-qqiyan shiiqidi merettidosona. ¹⁵ Xaraphpheezaa tookkiyo kasotakka guuganttaappe kessidi, worqqan sheeshshiiis. ¹⁶ Hegaadankka, xaraphpheezaa bolli wot-tiyo dumma dumma miishshata walahi banna worqqaappe medhdhiis; hegeetikka sainetanne cilppa-ta, qassi ushshaa yarshshuwaa tigiyo keretanne xuu7ata.

Xomppiyaa Wottiyo Ballaa

¹⁷ Hegaappe guyyiyan Baxaali7eeli xomppiyaa wot-tiyo ballaa qoxettida walahi banna worqqaappe medhdhiis; he ballaa essiyoo gediyaakka, giddo toomaakka qoxido worqqaappe medhdhiis. A qururuusota, a kukkumotanne a ciishshata ubbaa aara issippe oittidi medhdhiis. ¹⁸ Miyyiyaara usuppun marata medhdhiis; marata heezzaa issi baggaara, qassi heezzaa hankko baggaara kessiis. ¹⁹ Usuppun maratussikka huuphiyan huuphiyan issi issi kukkumoinne ciishshati de7iyo lauziyaa ciishshaa milatiya wanccaa medhdhiis; ²⁰ xomppiyaa wottiyo ballaassi giddo toomai, kukku-motinne ciishshati de7iyo lauziyaa ciishshaa milatiya oiddu wanccan alleeqetti uttiis. ²¹ Naa77ai naa77ai issippe waattan de7iyo heezzu maratuppe garssaara issi issi kukkumoi meretti uttiis. ²² Kukku-motinne marati ubbai xomppiyaa wottiyo ballaara issippe oiqetti is-suwaa gididi, walahi banna worqqaappe qoxettidi merettidosona.

²³ I qassi xomppiyaa wottiyo ballau laappun xomppe-ta, xomppiyaa toissiyoo qaphetanne eta wottiyoobata walahi banna worqqaappe medhdhiis. ²⁴ Xomppiyaa wottiyo ballaanne an go7ettiyo miishshaa ubbaa medhdhanau hasttamanne ichchashu kilo giraame gidiya walahi banna worqqa wursiiis.

Ixaanaa Cuwayiyo Saaxiniyaa

²⁵ Hegaadankka, qassi ixanaa cuwayiyo saaxiniyaa guuganttaappe medhdhiis. Ayyo oiddu zoozee de7ees; zanaanaa issi wara; gomppai issi wara, geesai naa77u wara. A kacetikka aara issuwaa gididi oiqetti meretti-daageeta. ²⁶ Ayyo bolla doonaa, oiddu miyye ub-baanne a kaceta walahi banna worqqan sheeshshidi, a yuushuwaakka worqqa tigetta yuushshi aattiis. ²⁷ He worqqa tigettaappe garssaara ixanaa cuwayiyo saaxiniyaayyo worqqaappe naa77u sagaay-ota medhdhiis; yaatidi ya baggaaranne ha baggaara naa77aa naa77aa oittiis. Hegeeti tookkiyo wode kasota aattanau maaddanaassa. ²⁸ Kasota guuganttaappe kessidi, eta worqqan sheeshshiiis.

Zaitiyaanne Ixaanaa

²⁹ Qassi geeshsha tiyettiyo zaitiyaanne sawuwaa tonggu giya lo77o ixaanaa shittuwaa oottiyo eran gi-igissiis.

Xuuggiyo Yarshshuwaa Yarshshiyosaa

38 Guuganttaappe xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyosaa keexxiis. He yarshshiyosaaayyo geesai heezzu wara, gomppainne zananai issi likke, ichchashu ichchashu wara gididi, oiddu zooziyaara de7iyaagaa oottidosona. ² Oiddu zoozetu wurssetta gaxan gaxan issi issi kaciyaa medhdhiis. He kaceti yarshshiyosaaara issippe oiqettidi oosettidosona. Yaatin yarshshiyosaa nahaasiyaa biratan sheeshshiis. ³ An go7ettiyo miishshata, balddeta, akaafata, araciyo kuixaarota, ashuwaa qaphiyo qaphetanne tama cooceta ubbaa nahaasiyaa birataappe medhdhiis. ⁴ Yaatidi nahaasiyaa birataappe zazzariyaa yarshshiyosaaassi giigissiis; giigissidi yarshshiyosaaayyo duge giddo ginnan de7iya daciaa bolli wottiis. ⁵ Nahaasiyaa birataappe medhdhido zazzariyaayyo oiddu zooziyan kasota aattanau oiddu sagaayota medhdhiis. ⁶ Guuganttaappe yarshshiyosaaayyo kasota kessidi, nahaasiyaa biratan sheeshshiis. ⁷ Yarshshiyosaa tookkiyo wode maaddana mala, ha kasota naa77u miyyiyaara de7iya sagaayotun aattiis. Yarshshiyosaa gidduwaa kofa kessidi, xaulaappe medhdhiis.

Meechcha Keriyaa

⁸ Nahaasiyaa birataappe meechcha keriyaanne a wottiyoogaa medhdhiis; he biratai Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen oottiya maccaasati ehiido heregaappe ekettiis.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Dabaabaa

⁹ Hegaappe guyyiyan, dabaabaa giigissiis. Dabaabaassi tohossa bagga zananai xeeetu wara oottidi, liiqo liinuwaappe dadettida magalashuwaa giigissiis. ¹⁰ Ayyo nahaasiyaa birataappe laatamu tuussatanne tuussati eqqiyo nahaase gedeta oottiis; eta huuphiyan qassi biraappe merettida kaqqiyoogetanne tuussata huuphiyan qachchiyoogeeta oottiis. ¹¹ Dabaabau huuphessa bagga zananai xeeetu wara adussa; qassi laatamu tuussatinne he tuussatuuyyo laatamu nahaasiyaa gedeti de7oosona. Yaatidi biraappe oosettida kaqqiyoogetinne tuussatu huuphiyan qachchiyoogeeti de7oosona. ¹² Arggo bagga dabaabaa gomppai ishataamu wara aaho gididi, tammu tuussatinne tuussatuuyyo tammu gedeti de7iyo magalashota giigissiis; he tuussatu huuphiyan biraappe merettida kaqqiyoogetanne tuussatu huuphiyan qachchiyoogeeta oottiis. ¹³ Qassi arshsho bagga dabaabaa gomppai ishataamu wara aaho. ¹⁴ Dabaabaa geliyoosaappe issi baggaara tammanne ichchashu wara aduqqiya magalashoti, etayyo heezzu tuussatinne tuussatuuyyo heezzu gedeti de7oosona. ¹⁵ Hegaadankka, dabaabaa geliy-

oosaappe hinkko baggaara, tammanne ichchashu wara aduqqiya magalashoti, etayyo heezzu tuussatinne tuussatuuyyo heezzu gedeti de7oosona.

¹⁶ Dabaabaa yuushuwan de7iya magalashoti ubbai liiqo liinuwaappe dadettidaageeta. ¹⁷ He tuussatu gedeti nahaasiyaappe, kaqqiyoogetinne tuussatu huuphiyan qachchiyoogeeti biraappe oosettidosona; eta huuphee biran sheeshettiis. Hega gishshau, dabaabaa yuushuwan de7iya tuussatu ubbaa huuphiyan biraappe oosettida qachchiyoogeeti de7oosona. ¹⁸ Dabaabaa geliyoosan kaqqiyo magalashoi salo milatiya ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe daddiyooogaa xilppiyan alleeqissiyaagan giigissidoogaa. Ayyo zananai laatamu wara; geesai dabaabaa magalashoti likke, ichchashu wara. ¹⁹ Nahaasiyaa birataappe oosettida oiddu tuussatinne tuussatuzzi oiddu gedeti de7oosona. Eta kaqqiyoogetinne tuussatu huuphiyan qachchiyoogeeti biraappe oosettidosona; eta huuphetikka biran sheeshettidosona. ²⁰ Xoossaa Dunkkaaniyaa xisheti ubbainne a yuushuwan de7iya dabaabaa xisheti ubbai nahaasiyaa birataappe oosettidaageeta.

Xoossaa Dunkkaaniyan Go7ettiyo Miishshata

²¹ Xoossaa Dunkkaaniyau, Maachchaa Dunkkaaniyau, go7ettido miishshata Leewati mazggaban xaafidosona. He miishshata qeesiyaa Aaroonaa na7aa Itaamaara halaqatettaa garssan de7iya Leewati mazggaban xaafanaadan Muusee azaziis.

²² Biniyaama zare gidiya Hooraa na7aa na7aa, Uura na7aa, Baxaali7eeli GODAI Muusa azazido ubbaa oottiis. ²³ Daana zare gidida Ahisamaaka na7aa Oholi7aabi aara de7ees; i kushe hiillanchchanne ootiyooobaassi koiro halchchuwaa kessiyaagaa; qassi salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaanne liiqo liinuwan daddidi, xilppiyan alleeqis-siya asa.

²⁴ Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaayyo GODAASSI imettida worqqai Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanan wottin, issi sha7u kilo giraame deexxiis.

²⁵ Qoodan de7iya maabaraa asaappe beettida birai Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanan wottin, 3,430 kilo giraame deexxiis. ²⁶ Asaa qoodiyo wode qoodettida attuma asai ubbai huuphiyan huuphiyan Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanan wottin, usuppun giraame keenaa immiis. Qoodettida asai laatamu laitta kumidoogeenne laatamaappe bollaara de7iyaagee muleera 603,550. ²⁷ Xoossaa Dunkkaaniyaa magalashota essido xeeetu gedeti 3,400 kilo giraame tigiyo biran oosettidosona. Hegeekka issi issi gediyaassi hasttamanne oiddu kilo giraame tigiyo bira. ²⁸ Attida hasttamu kilo giraame tigiyo bira tuussatun kaqqiyoogeta medhdhanau, tuussatu huuphiyan sheeshshanaunne eta huuphiyan qachchiyoogeeta medhdhanau go7ettidosona. ²⁹ Hegaadankka, asai GODAASSI ehiido nahaase biratai 2,425 kilo giraame. ³⁰ He nahaasiyaa birataappe Xoossaa Dunkkaaniyaa

geliyoosan eqqiya tuussatu gedeti, nahaasiyaa yarshshiyosaa giyo yarshshiyosai, a gidдон hiixxido nahaase zazzareenne a gidдон go7ettiyo dumma dumma miishsha ubbai merettiis. ³¹ Hegaadankka, qassi dabaabaa yuushuwan de7iya dirssaanne geliyoosaa penggee eqqido gedeti, qassi Xoossaa Dunkkaaneenne a yuushuwan de7iya dabaabaa dirsai tolettido xisheti ubbai he nahaase birataappe merettidosona.

Qeeseti Maayiyo Maayuwaa

39 Qeeseti Xoossaa Dunkkaaniyan oottiyo wode maayana maayuwaa, salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappe daddidosona. Aarooni maayiyo qeesetettaa maayuwaakka GODAI Muusa azazidoogaadan oottidosona.

² Qassi eti eefuudiyaa, worqqaappe, salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe daddidosona. ³ Eti worqqa qoxxiidi, lee7iyan yeechchayidi, appe qaraari qaraaridi, qacina kessidosona. Yaatiidi salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaanne liiqo liinuwa gattidi, kushe hiillanchchati daddidosona.

⁴ Naa77u baggai gaittidi issuwaa gidana mala, naa77u hashiyaa bolli gattidi oittiya carqqiyaa giigissidosona.

⁵ GODAI Muusa azazidoogaadan, hiillai alleeqissidi daddido danccoikka eefuudiyaa mala gididi, worqqaappe salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe dadettiis. ⁶ Eti maragidiyaa giyo naa77u shuchchata giigissidi, worqqaappe medhdhido shuchchaa oiqqiyaagaa bolli maaraara wottidosona. Maatafaa bolli sunntaa woocidi xaafiyoogaadan, he shuchchatu bolli Israa7eeliyaa naatu sunntaa woocidi xaafidosona. ⁷ GODAI Muusa azazidoogaadan, tammanne naa77u Israa7eela zaretu hassayiyoobaa gidana mala, ha tammanne naa77u shuchchata eefuudiyaa oittido hashiyaa carqqiyan wottidosona.

Tiran Wottiyogaa

⁸ Eti tiran wottiyogaa kushe hiillanchchan oottidosona. He tiran wottiyogaa eefuudiyaa worqqaappe, daddidoogaadan, salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe daddidosona. ⁹ Ayyo oiddu zoozee de7ees; geesainne gompai issi issi takkaaro; yaanidaagaa dakkoyidosona. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan a bolli oiddu maaran al77o shuchchata wottidosona; koiro maaran wottido shuchchai, sarddiyoonyiyya, tophaaziyoonyiyyaanne phooliya inqquwa; ¹¹ naa77antto maaran baluura, sampperiyaanne almaaziyya giyo al77o shuchchata; ¹² heezantto maaran yaakintiyaa, kelqqedooniyaanne ametesxxinoosiyaa; ¹³ oiddantta maaran biralle, maragidiyaanne yasphphiidiyaa. Hegeeta ubbaa worqqaappe oosettida shuchchaa oiqqiyoogaa bolli wottidosona. ¹⁴ Israa7eela naatu sunntaa qoodaadan, shuchchatu

qoodaikka tammanne naa77a; issoi issoi maatafaadan woocettidi, tammanne naa77u zaretu sunntai he shuchchatun xaafettiis.

¹⁵ Tiran wottiyogaayyo wodorodan dooqettida sanssalataa walahi banna worqqaappe medhdhidosona. ¹⁶ Naa77u worqqaappe medhdhido shuchchaa oiqqiyaageeta oottidosona; yaatiidi naa77u worqqa migidota medhdhidoogeeta, tiran wottiyogaayyo qommo gaxa zoozetuura gattidi oisettidosona. ¹⁷ He naa77u worqqa sanssalatata tiran wottiyogaayyo zoozetun de7iya migidotuura gatti oittidosona. ¹⁸ He sanssalatatuuyo hankko bagga xeeraa qassi eefuudiyaaayyo sintta baggaara, hashiyaa carqqiyan de7iya shuchchaa oiqqiyoogeetuura gatti qachchidosona. ¹⁹ Qassikka naa77u worqqa migidota medhdhidi, eefuudiyaaappe kaallidi de7iya tiran wottiyogaayyo so baggaara de7iya naa77u zoozetu xeeran aattidosona. ²⁰ Hegaadankka, worqqaappe hara naa77u migidota medhdhidi, eefuudiyaaayyo sintta baggaara, hashiyaa carqqiyaappe garssa baggaara eefuudiyaa xeessan qachchiyoogaappe qommoora, sihoi gaittosaa matan eta oittidosona. ²¹ GODAI Muusa azazidoogaadan, tiran wottiyogaa de7iya migidota eefuudiyaa de7iya migidotuura gattidi, salo milatiya baqettan qachchidosona; qachchin tiran wottiyoogee xeessaappe qommoora de7iyo gishshau, qashoi dol77enna.

Qeeseti Maayiyo Hara Maayota

²² Eefuudiyaaappe bollaara maayiyo adussa maayuwaa eti muleera salo milatiya carqqiyaappe giigissidosona; hegee shimainne ooso. ²³ He adussa maayuwaayyo qooriyaa aattiyosaa medhdhdidosona; he sohoi peerettennaadan, soo qalam77idi, yuushshi aattidi sikkidosona. ²⁴ Eti adussa maayuwaa duge bagga macaraa yuushuwan salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe roomaaniyaa teeraa misileta medhdhdidosona. ²⁵ Eti qassi worqqaappe daalata medhdhidi, adussa maayuwa duge bagga gaxaa yuushshi aattidi, roomaane misiletu gidduwan, walaan aattidosona. ²⁶ Eti he maayuwaayyo duge bagga macaraa yuushshi aattidi, daalaanne roomaaniyaa teeraa misiliyaa walakkidi aattidosona. Hegee GODAI Muusa azazidoogaadan, eti Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwa oottiiddi maayanaassa.

²⁷ GODAI Muusa azazidoogaadan, eti Aaroonayyoonne a naatuyyo shimainnee daddido liiqo liinuwaappe qoleta giigissidosona. ²⁸ Qassi huuphiyan xaaxiyo shaasheta, qophetanne garssaara maayiyo maayota liiqo liinuwaappe daddidi giigissidosona. ²⁹ Hegaadankka, qassi eti salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe daddidi, kushe hiillan alleeqissidi, dancuwa giigissidosona.

³⁰ Eti akililiyaa misiliyaa walahi banna worqqaappe medhdhidi, maatafaa bolli woociyoogaadan, a bolli, 'GODAASSI GEESHA GIDIDI DUMMATIIS' yaagiya-

gaa woocidi xaafidosona. ³¹ Hegaappe guyyiyan, hu-uphiyan shaashiyaa bolli kaqqanaadan, GODAI Muusa azazidoogaadan salo milatiya baqettaa an aattidi qachchidosona.

Muusee Ooso Ubbaa Xomoosiis

³² Xoossaa Dunkkaaniyaa oosoi ubbai muleera polettiis. Israa7eelati ubbabaakka GODAI Muusa azazidoogaadan oottidosona. ³³ Hegaappe guyyiyan, eti Xoossaa Dunkkaaniyaa muleera ekkidi Muusekko ehiidosona; hegeekka: dunkkaaniyaanne a miishsha ubbaa, qapheta, xagaageta, hiraqota, tuussatanne eti eqqiyo gedeta, ³⁴ bolla kamaassi dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi kessidoogaa, irppaniyaa, genttiyo magalashuwaa, ³⁵ Maachchaa Taabootaa, a tookkiyo kasotanne atto giyo sohuwaa qum77uwaa, ³⁶ xaraphpheezaanne a miishshaa ubbaa GODAA sinttan wottiyo geeshsha oittaa, ³⁷ walahi bainna worqqaappe oosettida xomppiyaa wottiyo ballaanne an maaran de7iya xomppeta, eta miishshata ubbaanne xomppiyaa zaitiyaa, ³⁸ ixaanaa cuwayiyo worqqa saaxiniyaa, tiyettiyo zaitiyaa, sawiya ixaanaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggiyaa magalashuwaa, ³⁹ nahaasiyaappe oottido yarshshiyooosaa, a nahaasiyaa zazzariyaara, a tookkiyo kasota, a miishshata ubbaa, meechcha keriyaanne a wottiyoogaa, ⁴⁰ dabaabaa godaa gennttiyo magalashota, a tuussata, eti eqqiyo gedeta, dabaabaa geliyo penggetu magalashota, dabaabaa wodorotanne xisheta, Xoossaa Dunkkaaniyaayyo koshshiya miishshata ubbaa; ⁴¹ qeeseti Geeshsha sohuwan oottiiddi maayanau dadettida maayota, Aarooninne a naati qeesetettaa oottiiddi maayiyo maayota.

⁴² Israa7eelati ooso ubbaakka GODAI Muusa azazidoogaadan oottidosona. ⁴³ Oottin Muusee oosuwaaw xomoosi xeellidi, eti GODAI azazidoogaadan ootidoogaa be7iis. Hega gishshau, Muusee eta anjjiis.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Tolettaa

40 Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa, ² "Koiro aginaayyo koiro gallassi, neeni Xoossaa Dunkkaaniyaa tola. ³ Maachchaa Taabootaa a gidдон wotta; wottada he Taabootaa magalashuwan kamma. ⁴ Xaraphpheezaa gelissada, a bolli wodhdhanau koshshiya miishshata ubbaa a bolli wotta. Yaadata xomppeta wottiyo ballaa soo gelissada, a bolli xomppeta wotta. ⁵ Ixaanaa cuwayiyo worqqa saaxiniyaa Maachchaa Taabootaa sinttaara wottada, Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo magalashuwaa kaqqa.

⁶ "Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyooosaa Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttaara wotta. ⁷ Meechcha keriyaa Xoossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyooosaappe gidduwan wottada, an haattaa tiga. ⁸ Xoossaa Dunkkaaniyaappe kareera yuushsha aattada dabaabaa giigissa; giigissada dabaabaa geliyoosan magalashuwaa kaqqa.

⁹ "Tiyiyo zaitiyaa ekkada, Xoossaa Dunkkaaniyaanne a gidдон de7iya ubbaba tiya; anne a gidдон go7ettiyo miishsha ubbaa dummaya; yaatobare i geeshsha gidana. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan, xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyooosaanne au go7ettiyo miishsha ubbaa tiya; yarshshiyooosaa dummaya; yaatobare i ubbaappe aadhdhiya geeshsha gidana. ¹¹ Meechcha keriyaanne a utissiyo miishshaa tiya; tiyada eta dummaya.

¹² "Neeni Aaroonanne a naata Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo pengge ehaada, haattan eta meecca. ¹³ Hegaappe guyyiyan, qeesetettaa maayuwaaw Aaroonaa maizzada, i taayyo qeesetettan oottanaadan, a tiyada dummaya. ¹⁴ A attuma naatakka ehaada qoliyaa maizza. ¹⁵ Eti taayyo qeesetettan oottanaadan, eta aawaa tiyidoogaadan, etakka tiya. Eta tiyetta etakka eta sintta yeletaa ubbaa qeese oottiyaagaa" yaagiis.

¹⁶ Yaagin Muusee ubbabaakka GODAI bana azazidoogaadan oottiis.

¹⁷ Hega gishshau, Gibxxeppe eti kiyido naa77antta laittan, koiro aginaayyo koiro gallassan Xoossaa Dunkkaanee tolettiis. ¹⁸ Muusee Xoossaa Dunkkaaniyaa essiyo wode, gedeta eta sohuwan sohuwan wottiis; xagaagetanne tuussaa aattiis; hiraqotakka gelissiis. ¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Muusee GODAI azazidoogaadan, ha essidoogaa bollan dunkkaaniyaa toliis; he toliyaa bollan kamuwaa kammiis.

²⁰ Yaatidi tammu azazoti xaafettido masettida shuchchatu qaalaa efiidi, Taabootaa gidдон wottiis; tookkiyo kasota Taabootan aattiis; atto giyo sohuwaa qum77uwaa Taabootaa bolli wottiis. ²¹ Hegaappe guyyiyan, Taabootaa Xoossaa Dunkkaaniyaa gelissiis; genttiyo magalashuwaa kaqqidi, GODAI azazidoogaadan Maachchaa Taabootaa kammiis.

²² GODAI Muusa azazidoogaadan, Muusee xaraphpheezaa Xoossaa Dunkkaaniyaa gelissidi, magalashuwaappe kareera huuphessa baggaara wottiis. ²³ Wottidi a bolli GODAA sinttan wottiyo geeshsha oittaa giigissiis.

²⁴ GODAI Muusa azazidoogaadan, xomppiyaa wottiyo ballaa Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдо gelissidi, xaraphpheezaa hefinttaara, Xoossaa Dunkkaaniyau tohossa baggaara wottiis; ²⁵ qassi xomppeta GODAA sinttan oittiis.

²⁶ GODAI azazidoogaadan, ixaanaa cuwayiyo worqqa saaxiniyaa Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон magalashuwaa sintta baggaara wottiis; ²⁷ wottidi a bolli sawiya ixaanaa cuwayiis. ²⁸ Hegaappe guyyiyan, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggiyan magalashuwaa woxaliis.

²⁹ Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyooosaa Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggiyaa lanqqen wottiis; a bolli xuuggiyo yarshshuwaanne katta yarshshuwaa GODAI azazidoogaadan yarshshiis.

³⁰ GODAI Muusa azazidoogaadan, meechcha keriyaa Xoossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyooosaappe gidduwan wottiis. Yaatidi meecettanau haattaa an tigiis. ³¹ Tigin Muusee, Aarooninne a naati bantta kushiyaanne tohuwaa an meecettoosona. ³² GODAI

Muusa azazidoogaadan, eti Xoossaa Dunkkaaniyaa gelido wode woikko yarshshiyooosaakko shiiqido wode audenne meecettoosona.

³³ Xoossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyooosaa yu-ushshi aattidi dabaabaa kessiis; he dabaabaa peng-giyan magalashuwaa woxaliis. Hegaadan oottidi, Muusee oosuwaa poliis.

GODAA Bonchchoi Xoossaa Dunkkaaniyaa Kumiis

³⁴ Hegaappe guyyiyan, shaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa kammiis; GODAA bonchchoikka a kumi-

is. ³⁵ SHaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bolli uttido gishshaunne GODAA bonchchoi a gidдон kumido gishshau, Muusee a gidдо gelanau danddayibeenna.

³⁶ Israa7eelati bantta oge ubban, he shaarai Xoossaa Dunkkaaniyaappe dendiyo wode audenne a kaallidi hemetaa doommoosona. ³⁷ SHin he shaarai denddana xayikko, i dendiyo gallasai gakkanaassi etikka qaaxxokkona. ³⁸ Eta oge ubban GODAA shaarai Israa7eela asai ubbai be7ishin, gallasai gallasai Xoossaa Dunkkaaniyaa kammeesinne qammi qammi qassi tamai he shaaraa bolli eexxees.

Wogaabaa

Gidduwaa Erissuwa

“Wogaabai” beni Israa7eela biittan de7iya goino wogaabaanne ammanuwaa timirttiyan asai aqiyo maaratubaa odees. Hegaadankka qassi ha wogatanne ha maarata oosuwan peeshshiyoo aawatettaa de7iyoo qeesetubaa yootees.

Maxaafaayyo gul77a qofai Xoossaa geeshshatettaa odiiyoogaa. Qassi Xoossaa asai ha geeshsha gidida Israa7eela Xoossaara etau mata gaitotettaa de7ana mala, eti waanidi ayyo goinnanau bessiyaakko, hegaa istti naa77an odees.

Maxaafaa gidдон daro erettida azazoi, Yesuusi naa77antto gita azazuwaa giidi sunttido azazuwaa. Hegeenne miraafiyaa 19 paiduwaa 18 beettiyaagaa; ikka, “Asa ubbaa ne huuphiyaadan siiqa” yaagiyaagaa.

Xuuggiyo Yarshshuwaa

1 GODAI Xoossai Xoossaa Dunkkaaniyaa giddoppe Muusa xeesidi, hagaadan yaagidi haasayiis; ² “Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; ‘Intteppe ooninne GODAAYYO yarshshuwaa shiishshiyoo wode, he ba shiishshiyoo yarshshuwaa ba mehiyaappenne ba dorssaa woikko deeshshaa wudiyaappe eho. ³ He yarshshoi mehiyaa wudiyaappe xuuggiyo yarshsho gidikko, attumaagaa gididi, tilla bollaara de7iyaagaa gido. GODAI ekkana mala, i he yarshshuwaa Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggen yarshsho.

⁴ Yarshshuwaa shiishshiyaa bitanee xuuggidi yarshshanau ehiido ba mehiyaa huuphiyan ba kushiya wotto. Hegee a nagaraa atto gaanau GODAI ekkido yarshsho gidana. ⁵ I korima mirgguwaa GODAA sinttan shukko; shukkin Aaroona naati qeeseti he suuttaa ekkii ehiidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggen de7iya yarshshiyoo miyyetu ubban cacca-fona. ⁶ Hegaappe guyyiyan, i xuuggiyo yarshshuwaassi mehiyaa galbbaa qaaro; qaaridi ashuwaa a qommuwan qommuwan kesso. ⁷ Qeesiyaa Aaroona naati yarshshiyoo bollan tamaa eettidi, mittaa wotona. ⁸ Hegaappe guyyiyan, Aaroona naati qeeseti he kessido ashuwaa bolli huuphiyaanne modhdhuwaa gujjidi, yarshshiyoo bollan taman de7iya mittaa bollan maaridi wotona. ⁹ SHin he bitanee qantta ashuwaanne guyye gedata haattan meecco. Yaatobare qeesee hegaa ubbaakka ehiidi, yarshshiyoo bolli xuuggo; hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana.

¹⁰ “Xuuggiyo yarshshuwaassi i immiyo imoi dorssaa wudiyaappe woikko deeshshaa wudiyaappe eketiyaabaa gidikko, attumaagaa gididi, tilla bollaara de7iyaagaa gido. ¹¹ He mehiyaa yarshshiyoo ba huuphessa baggaara GODAA sinttan shukko. Aaroona naati qeeseti a suuttaa ekkidi, yarshshiyoo miyyetu ubbaa bollan cacca-fona. ¹² Hegaappe guyyiyan, he bi-

tanee a qommuwan qommuwan kessido ashuwaa ubbaa qeesee ekkidi, huuphiyaanne modhdhuwaa an gujjidi, yarshshiyoo bollan taman de7iya mittaa bollan wotto. ¹³ SHin qantta ashuwaanne gedata haattan meecco; yaatobare qeesee hegaa ubbaa ehiidi yarshshiyoo bollan xuuggo; hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana.

¹⁴ “GODAASSI yarshshiyoo xuuggiyo yarshshoi kafo gidikko, haraphphiyaa buuba, woikko mara haraphphiyaa eho. ¹⁵ Ehobare qeesee hegaa ekkidi, qooriyaa mucuraakko; yaatidi yarshshiyoo bollan de7iya taman xuuggo. A suuttaa yarshshiyoo bolla miyyiyaara duge goggo; ¹⁶ ulo gidduwaa baalletuura kessidi, yarshshiyoo arshsho baggaara, bidintaa qoliyo sohuwan olo. ¹⁷ I he kafuwaa qefeta oiqqidi phalqqo, shin muleera daakkoppo. Hegaappe guyyiyan, qeesee yarshshiyoo bollan de7iya taman wottidi xuuggo; hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana.

Kattaa Yarshshuwaa

2 “Ooninne kattaa yarshshuwaa GODAAYYO shiishshiyoo wode, he yarshshoi liiqo xiille gido; a bolli wogaraa zaitiyaanne ixaanaa gujjo. ² Hegaa i Aaroona naatukko qeesetukko eho; ehin qeeseti he liiqo xiilliyaappe issi kushiya kuntti ekkidi, zaitiyaanne ixaanaa wurssi ekkidi, hassayissiyaabaa oottidi, yarshshiyoo bolli taman xuuggo. Hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana. ³ Kattaa yarshshuwaappe attidaagee Aaroonassanne a naatussa. Hegee GODAASSI taman xuuggido yarshsho ubbaappe aadhdhida geeshsha.

⁴ “Yarshshuwaassi shiishshiyoo oittai coociyan ka77idaagaa gidikko, zaitiyan munaqqido liiqo xiilliyaappe uukettida, irshshoi yegettibeenna komppo, woikko zaitiyan tiyido, irshshoi yegettibeenna lee7e lichchakko gido.

⁵“Yarshshuwaassi shiishshiyo oittai bashiyan uuketidaagaa gidikko, zaitiyan munaqqido, irshshoi baina, liiqo xiilliyaappe giigidaagaa gido. ⁶A menttidi a bolli zaitiyaa tigo; heгаа kattaa yarshsho oottidi shiishsho.

⁷“Ne yarshshuwaassi shiishshiyo oittai xiixxiyo distiyan uuhettidaagaa gidikko, zaitiyan munaqqido liiqo xiilliyaappe uuhettidaagaa gido. ⁸Hagaadan giigissido kattaa yarshshuwa GODAAYYO eha; ehaada qeesiyaayyo imma. Qeesee heгаа ekkidi yarshshiyooosaa shiishsho. ⁹Qeesee he kattaa yarshshuwaappe ekkidi, hassayissiyaabaa oottidi, yarshshiyooosaa bollan xuuggiyo yarshshodan taman xuuggo; hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana. ¹⁰Kattaa yarshshuwaappe attidaagee Aaroonassanne a naatussa. Hegee GODAASSI taman xuuggido, yarshsho ubbaappe aadhdhida geesha.

¹¹“GODAAYYO intte ehiyo ai kattaa yarshshoinne irshshoora de7iyaabaa gidoppo; aissi giikko neeni irshsho woikko eessaa ililo GODAASSI taman xuuggada yarshshanau koshshenna. ¹²Intte laittan laittan caketiya kattaappe xeera kessidi, GODAAYYO ehaanau danddayeeta; shin heгаа sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi, GODAAYYO yarshshiyooosaa bollan xuuggeketa. ¹³Neeni shiishshiyo kattaa yarshsho ubban maxiniyaa yegga; aissi giikko, maxinee neeni ne Xoossaara maaccettido maachchaayyo malaata. Heгаа gishshau ne kattaa yarshshuwa ubbaa maxiniyan mal77etta. ¹⁴Neeni koiro kattaappe xeeraa kessada GODAAYYO ehiyo wode, he kattai xiixxido tiya katta gidanau koshshees. ¹⁵A bolli zaitiyaa tiga; ixaanaakka an wotta; hegee kattaa yarshshuwa. ¹⁶Qeesee he zaitee tigettido kattaappe bagga ekkidi, ixaana ubbaarakka hassayissiyaabaa oottidi taman GODAASSI xuuggo.

Issippetettaa Yarshshuwa

³“Issi asi issippetettaa yarshshuwaassi ba wudiyaappe macca gidin attuma gidin issi mehe shiishshiyo wode, he mehee tilla bollaara de7iyaagaa gido. ²Yarshshanau ehiido mehiyaa huuphiyan ba kushiyaa wottidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen shukko. Hegaappe guyyiyan, qeeseti Aarona naati suuttaa yarshshiyooosaa miyyetu ubbaa bollan caccafona. ³Issippetettaa yarshshuwaappe taman xuuggiyo yarshsho oottidi GODAAYYO shiishsho. Hegeekka qantta ashuwaa maayida handda ubbaa, ⁴naa77u kilahota, eta bolli de7iya handdaanne tiriya bolli maayida handdaa kilahotaara gattidi ekkees. ⁵Aarona naati heгаа hara xuuggiyo yarshshuwaara yarshshiyooosaa bolli de7iya mittaa bolli wottidi xuuggona; hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana.

⁶“GODAAYYO issippetettaa yarshshuwa shiishshiya uri dorssa gidin deesha gidin, macca gidin attuma gidinka tilla bollaara de7iyaagaa shiishsho. ⁷Dorssa maraa yarshshiya uri, GODAA sinttan shiishsho; ⁸shiishshidi ba kushiyaa a huuphiyan wottidi, Dunkkaaniyaa sinttan shukko. Hegaappe guyyiyan,

Aarona naati suuttaa oiqqidi, yarshshiyooosaa miyyetu ubbaa bollan caccafona. ⁹Issippetettaa yarshshuwaappe taman xuuggiyo yarshsho oottidi, GODAAYYO shiishsho; hegeekka modhdhuwaa, giicci-iriyaappe qanxxido nasiyaa, ulo giddo ashuwaa maayida handda ubbaa, ¹⁰naa77u kilahota, eta bolli de7iya handdaanne tiriya bolli maayida handdaa kilahotaara gattidi ekkees. ¹¹Qeesee heгаа GODAAYYO taman xuuggiyo yarshshiyooosaa bolli wottidi xuuggo.

¹²“A yarshshoi deesha gidikko, i heгаа GODAA sinttan shiishsho. ¹³Yaatiidi a huuphiyan ba kushiyaa wottidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttan shukko. Hegaappe guyyiyan, Aarona naati suuttaa oiqqidi, yarshshiyooosaa yuushuwan ubban caccafona. ¹⁴I he yarshshiyooogaappe ekkidi, taman xuuggiyo yarshsho oottidi GODAAYYO shiishsho; hegeekka qantta ashuwaa maayida handda ubbaa, ¹⁵naa77u kilahota, eta bolli de7iya handdaanne tiriya bolli maayida handdaa kilahotaara gattidi ekkees. ¹⁶Qeesee heгаа taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi yarshshiyooosaa bolli xuuggo. Handda ubbai GODAAGAA.

¹⁷“Handdaanne suuttaa intte de7iyooosan awaaninne mooppite. Hagee intteyoonne intte yeletau merinau naagettiya woga' yaagada oda" yaagiis.

Halchchettibeenna Nagaraa Yarshshuwa

⁴ GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ²“Neeni Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada oda; ‘Ooninne halchchennan nagara oottikkonne, GODAA azazotuppe issuwaa augaanne kanttikko, heгааappe kaallidi de7iya wogaa naago.

³“Qeesee halaqai nagaraa oottikkonne he nagarai asaa mooranchcha kessiyaagaa gidikko, i ba oottido nagaraa gishshau, tilla bollaara de7iya mirgguwaa GODAAYYO nagaraa yarshsho oottidi eho. ⁴Ehiidi he mirgguwaa Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge aattidi, mirgguwaa huuphiyan ba kushiyaa wottidi, GODAA sinttan shukko. ⁵SHukkin qeesee halaqai mirgguwaa suuttaappe amaridaagaa ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa efo. ⁶Efiidi ba kushiyaa biradhdhiyaa suuttan naaqqi naaqqi kessidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa magalashuwa sinttan GODAA sinttan laapputoo dukko. ⁷Hegaappe guyyiyan, qeesee halaqai amarida suutta ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon GODAA sinttan sawiya ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa bolli de7iya kacetu bolli xokisso. Attida suuttaa qassi Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyoosaa baggaara de7iya xuuggiyo yarshshuwa yarshshiyooosaaappe garssa baggaara de7iya sohuwan gusso. ⁸Nagaraa yarshshuwaassi shukettida ha mirgguwaa modhdhuwaa ubbaa, qantta ashuwaa maayida handdaa, ⁹naa77u kilahota, eta maayida handdaanne tiriya maayida handdaa kilahotuura issippe kessidi ekko. ¹⁰Issippetettaa yarshshuwau shuhettida mirgguwaappe ekkido modhdhuwaadan ekko. Ekkidi qeesee halaqai xuuggiyo yarshshuwa yarshshiyooosaa bollan xuuggo. ¹¹SHin mirgguwaa galbbaa, a ashuwaa

ubbaa, a huuphiyaanne, a tohota, qantta ashuwaa, tociyaa, ¹² mirgguwaa ashuwaappe attidaagaa ubbaa dunkkaanidosaa kare kesso. Kessidi bidinttaa qoliyo wogaadan geeshsha gidida sohuwaa efo; efiidi yan mitta taman xuuggo.

¹³ "Israa7eela maabarai ubbai halchchennan nagaraa oottikkonne, GODAA azazotuppe issuwaa augaanne kanttikko, eti mooranchcha gididi qoodettana. ¹⁴ Eti oottido nagarai erettiyo wode, nagaraa yarshshuwaayyo haniya mirgguwaa Xoossaa Dunkkaaniyaa sintti ehoona. ¹⁵ He maabaraa cimati GODAA sinttan bantta kushiyaa mirgguwaa huuphiyan wottidi, he mirgguwaa shukkona. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, qeese halaqai mirgguwaa suuttaappe guutaa ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddo gelo; ¹⁷ i ba kushiyaa biradhdhiyaa suuttan naaqqi naaqqi kessidi, magalashuwa sinta baggaara GODAA sinttan laap-putoo dukko. ¹⁸ Qassi amarida suuttaa ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon GODAA sinttan ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa bolli de7iya kacetu bolli xokisso. Attida suuttaa qassi Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyoosaa baggaara de7iya xuuggiyo yarshshuwa yarshshiyooosaaappe garssa baggaara de7iya sohuwan gusso. ¹⁹ Modhdho ubbaa ekkidi, yarshshiyooosaa bollan xuuggo. ²⁰ Nagaraa yarshshossi shukettida mirgguwaa oottidoogaadan ha mirgguwaakka ootto. Hegaadan oottidi, qeese nagaraa atto giissiyo wogaa polana; asaikka nagaraappe maarettana. ²¹ Hegaappe guyyiyan, mirgguwaa dunkkaanidosaa kare kessidi, kase mirgguwaa xuuggidoogaadan akka xuuggo; hagee maabaraa nagaraassi yarshshiyoo yarshsho.

²² "Asaa kaalettiya sunttatuppe issoi halchchennan nagara oottikkonne GODAI Xoossai a azazido azazuwaappe issuwaa augaanne kanttikko, he uri mooranchcha. ²³ I ba oottido nagaraa eridoogaappe guyyiyan, tilla bollaara de7iya issi deeshsha orggiyaa ekkidi eho. ²⁴ He deeshsha orggiyaa huuphiyan ba kushiyaa wotto; wottidi xuuggiyo yarshshoi GODAA sinttan shukettiyo sohuwan shukko; hegee nagaraa yarshshuwa. ²⁵ Qeese halaqai nagaraa yarshshuwa suuttaa giddo ba kushiyaa biradhdhiyaa naaqqi naaqqi kessidi, xuuggiyo yarshshuwa yarshshiyooosaa bolli de7iya kacetu bolli xokisso; attida suuttaa qassi xuuggiyo yarshsho yarshshiyooosaaappe garssa baggaara de7iya sohuwan gusso. ²⁶ Modhdho ubbaa issippetetta yarshshuwa modhdhuwaa yarshshiyooogaadan yarshshiyooosaa bollan yarshsho. Hagaadan oottidi, qeese bitaniyaa nagaraa atto giissees; bitaneekka ba nagaraappe maarettana.

²⁷ "He maabaraa asaappe issoi halchchennan nagara oottikkonne GODAA azazuwaappe issuwaa augaanne kanttikko, he urai mooranchcha gididi qoodettes. ²⁸ I ba oottido nagarai ayyo erettidoogaappe guyyiyan, tilla bollaara de7iya macca deeshshiyoo ba nagaraassi eho. ²⁹ Ehiidi ba kushiyaa nagaraa yarshsho oottidi shukkiyo deeshshee huuphiyan wotto; yaatidi xuuggiyo yarshshuwa yarshshiyoo sohuwan nagaraa yarshsho oottidi shukko. ³⁰ Hegaappe guyyiyan, qeese

halaqai he deeshshee suuttaappe ba kushiyaa biradhdhiyan ekkidi, xuuggiyo yarshshuwa yarshshiyooosaa bolli de7iya kacetu bolli xokisso; attida suuttaa ubbaa yarshshiyooosaaappe garssa baggaara de7iya sohuwan gusso. ³¹ Modhdho ubbaa issippetetta yarshshuwaassi shukkido mehiyaappe kessiyooogaadan, he deeshshee modhdhuwaakka qoridi kesso; kessi ekkidi, yarshshiyooosaa bolli wottidi, GODAASSI sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana mala xuuggo. Hegaadan oottidi, qeese he bitaniyaa nagaraa atto giissees; bitaneekka ba nagaraappe maarettes.

³² "He bitanee ba nagaraa yarshshuwaassi dorssa anqaraa shiishshanau koyikko, tilla bollaara de7iya maccaaro eho. ³³ I ba kushiyaa he dorse huuphiyan wotto; wottidi xuuggiyo yarshshuwaassi shukkiyo mehee shukettiyo sohuwan o shukko. ³⁴ Hegaappe guyyiyan, qeese nagaraa yarshsho gidida he dorse suuttan ba biradhdhiyaa naaqqi naaqqi kessidi, xuuggiyo yarshshuwa yarshshiyooosaa bolli de7iya kacetu bolli xokisso; attida suuttaa qassi yarshshiyooosaaappe garssa baggaara de7iya sohuwan gusso. ³⁵ Issippetetta yarshshuwaassi shukettida anqaraa modhdhuwaa qaaridi kessiyooogaadan, he dorse modhdhuwaakka qaaridi kesso. Kessi ekkidi, yarshshiyooosaa bolli GODAASSI taman xuuggiyo yarshshuwa bolli wottidi xuuggo. Hagaadan oottidi, qeese he bitaniyaa nagaraa atto giissees. Bitaneekka ba nagaraappe maarettana.

Nagaraa Yarshshoi SHiiqiyo Gaasota

5 "Ai asinne markkau xeesettidi ba be7idoogaa woikko ba eridoogaa gutaran markkattennan ixixikko, hegee ayyo nagara; hegaa gishshau i qaxxayetto.

² "Qassi ai asinne erennan de7iiddi tunabaa, do7aa bautaa woikko mehiyaa bautaa woikko sa7aara gooshettiya do7atu bautaa bochchikko, tuna gidiyooogaa i erido wodiyaappe doommidi mooranchcha gidiiis.

³ "Qassikka ai asinne erennan de7iiddi, asa bollappe goggiya tunissiyaabaa aiba gidinkka bochchikko, hegee tuna gidiyooogaa i erido wodiyaappe doommidi mooranchcha gidiiis.

⁴ "Woi qassi ai asinne iitabaa gidin lo77obaa oot-tanau eesuwan caaqqikkonne ba caaqqidoogaakka i akeekennan xayikko, i akeekido wodiyaappe doommidi mooranchcha gidiiis.

⁵ "Ai asinne ha odettida moorotuppe issuwaa oottid-aba gidikko, ba oottido nagaraa paaxo. ⁶ I ba oottido nagaraa gishshau GODAAYO ba wudiyaa gid-doppe macca dorssaa woikko macca deeshshaa nagaraa yarshsho oottidi shiishsho. SHiishshin qeese ekkidi, he bitaniyaa nagaraa atto giissana.

⁷ "Asi ba oottido nagaraayyo yarshshanau, dorssaa woikko deeshshaa anqaraa shammanau ayyo mi-ishshi gidana xayikko, naa77u haraphpheta buubata, woikko naa77u mara haraphpheta, issuwaa nagaraa

yarshsho oottidi, qassi issuwaa xuuggiyo yarshsho oottidi GODAASSI eho. ⁸ Ehiidi i eta qeesiyaassi immo. Qeesee naa77u haraphphetuppe issinniyo qooriyaa muucennan coo mirqqidi, nagaraa yarshsho oottidi yarshsho. ⁹ Yaatidi he nagaraa yarshshuwaa suutaappe amaridaagaa ekkidi, yarshshiyosaa miyyiyaa caccafo; attida suutaa yarshshiyosaappe garssa baggaara gusso; hegee nagaraa yarshshuwaa. ¹⁰ Hankko haraphphiyo qassi higgee azaziyoogaadan, xuuggiyo yarshsho oottidi xuuggo. Qeesee hegaadan oottidi, bitanee oottido nagaraa atto giissanau yarshshuwaa yarshshees; bitaneekka ba nagaraappe maarettana.

¹¹ "SHin issi urau naa77u wogga haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta ehaanau miishshi gidana xayikko, issi kilo giraame liiqo xiilliyaa ba nagaraassi shiishshiyoo yarshsho oottidi eho. He xiillee nagaraa yarshsho gidiyo gishshau, wogaraa zaitee woikko ixaanai an gujettoppo. ¹² I heгаа ehiidi qeesiyaassi immo; qeesee he xiilliyaaappe issi kushiya kuntti ekkidi, GODAASSI shiishshiyoo kattaa yarshshuwaara gattidi, hassayissiyaabaa oottidi yarshshiyosaa de7iya taman xuuggo; hegee nagaraa yarshshuwaa. ¹³ Ha geetettidaageetuppe augaaninne gido bitanee oottido nagaraa qeesee hegaadan oottidi, bitanee oottido nagaraa atto giissees; bitaneekka ba nagaraappe maarettana. Kattaa yarshshuwaadanka attidaagaa qeesee ekko' yaagada oda" yaagiis.

Naaquwaa Yarshshuwaa

¹⁴ GODAI Muusessi hegaadan yaagidi yootiis; ¹⁵ "Ooninne GODAAYO geeshshi wottido miishshatu bolli ammanettennan xayikkonne qassi erennan nagaraa oottikko, ba naaquwaassi ba wudiyaa giddoppe tilla bollaara de7iya issi dorssa orggiyaa GODAASSI eho. A waagaikka Xoossaa Dunkkaaniyan eriyoo meezaanan wottin eretto; hegee naaquwaa yarshshuwaa. ¹⁶ GODAASSI dummayi wottido miishshatu bolli i nagaraa oottido gishshau, i he miishshatu waagaa qanxxo; qanxxiiddi kase waagaa bolli xeetaappe laatamu kushiya gujjidi qeesiyaassi immo. Qeesee he naaquwaa yarshshuwaassi ehiido dorssaa yarshshidi, bitaniyaa nagaraa atto giissees; bitaneekka ba naaquwaappe maarettana. ¹⁷ "Ai asinne erennan de7iiddi, GODAI, 'Oottoppa' giidi azazidobaappe issuwaa oottidi nagaran gelikko, i erana xayikkonne mooranchcha gidiyo gishshau, ba nagaran qaxxayetto. ¹⁸ I ba wudiyaaappe tilla bollaara de7iya issi dorssa orggiyaa naaquwaa yarshshuwaassi qeesiyaakko eho. He dorssai naaquwau qanxxiyo waagaa kessiyaagaa gido; yaatobare qeesee he dorssaa yarshshidi, bitaniyaa naaquwaa atto giissees; bitaneekka ba naaquwaappe maarettees. ¹⁹ Hegee naaquwaa yarshshuwaa. I tumukka GODAA naaqqiis" yaagiis.

⁶ GODAI Muusessi hegaadan yaagidi yootiis; ² "Ai asinne ba shooroi hadara wottidobaa woikko tal77idobaa kaadiyoogan, woikko asabaa bonqqiyooogan, woikko ba shooruwaa bollan sugettaa oottiyooogan

GODAA naaqqikko, ³ woikko bayidabaa demmidi ta be7abeikke giidi wordduwan caaqqikkonne hegeeta milatiya asi oottiyoobatuppe issuwaa, ⁴ i augaanne gido, oottidi, hegan nagaranchcha gidikko, ba bonqqi ekkidobaa, woikko wolqqan ekkidobaa, woikko hadara immidobaa woikko, bayin demmidobaa, ⁵ woikko wordduwan caaqqi ekkidobaa muliyyaakka a godaassi zaaro. Qassi ba naaquwaa yarshshuwaa yarshshiyoo gallassi ba ekkidoogaa bolli ichchashantto kushiya gujjidi a godaassi immo. ⁶ Qassikka ba naaquwaa gishshau GODAASSI yarshshiyoo yarshshuwau ba wudiyaa giddoppe tilla bollaara de7iya issi dorssa orggiyaa qeesiyaakko eho. He dorssai naaquwau qanxxiyo waagaa kessiyaagaa gido; yaatobare. ⁷ Qeesee he dorssaa yarshshidi, bitaniyaa naaquwaa atto giissees; bitaneekka ba naaquwaa ubbaappe maarettana" yaagiis.

Wurssi Xuuggiyo Yarshshuwaa

⁸ GODAI Muusessi hegaadan yaagidi yootiis; ⁹ "Aaroonanne a attuma naata hegaadan yaagada azaza; 'Xuuggiyo yarshshuwaassi de7iya wogai heгаа: Xuuggiyo yarshshoi qammai wonttana gakkanaashin yarshshiyoo sohuwan de7o. Tamaikka yarshshiyoo sohuwan mule wode eexxiiddi de7o. ¹⁰ Qeesee liin-uwaappe dadettida qamisyaanne suriyaa maayidi, xuuggiyo yarshshuwaa tamai mi simmin attida bidinttaa denttidi, yarshshiyoo sohuwaa miyyiyan laalo.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, he maayuwaa qaari wotti hara maayuwaa maayidi, he bidinttaa dunkkaanidosaaappe gaxi efiidi, higgiaadan geeyida sohuwan qolo.

¹² Yarshshiyosaa bolli de7iya tamai to7ennan ubba wode eexxiiddi de7o. Qeesee maallado maallado mittaa an gujji gujjidi wotto. Xuuggiyo yarshshuwaakka he mittaa bolli maaran wottidi, issippetettaa yarshshuwaa handdaa a bolli xuuggo. ¹³ Tamai yarshshiyosaa bolli ubba wode eexxiiddi de7o; to7anau koshshenna.

Kattaa Yarshshuwaa

¹⁴ "Kattaa yarshshuwaassi imettida wogai heгаа: Aaroonaa zare gidiya qeeseti yarshshiyoo sohuwaappe sintta baggaara GODAA sinttan yarshshona. ¹⁵ Qeesee lo77o xiilliyaaappe kophphiyaagaanne zaitiyaa ekkidi, kattaa yarshshuwaa bolli de7iya ixaana ubbaakka denttidi, GODAASSI sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi, hassayissiyaabaa gidanaadan yarshshiyosaa bolli xuuggo. ¹⁶ Hegaappe attidaagaa Aarooninne a attuma naati moona; heгаа eti irshshoi yegettibeenna oitta ootti uukkidi, Dunkkaaniyaa dabaabaa gidдон de7iya geeshsha sohuwan moona. ¹⁷ He oittai irshshuwaa yeggennan uuketto. Hega taayyo taman xuuggiyo yarshshuwaappe eta gakkiaagaa taani etayyo immaas. Nagaraa yarshshuwaadaaninne naaquwaa yarshshuwaadan ikka ubbaappe aadhdhida geeshsha. ¹⁸ GODAASSI taman xuuggiyo yarshshuwaappe eta gakkiaagaa gidiyo gishshau,

yiya laittatunkka Aaroonaa zare gidiya attumaageeti ubbai heгаа moonaa. He yarshshuwaa bochchiya ai asinne geeshsha gidana' yaaga" yaagiis.

¹⁹ GODAI qassikka Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; ²⁰ "Aarooninne a attuma naati qeesetettaassi tiyettiyo gallassi issi kilo giraame gidiya lo77o xiilliyaa katta yarshsho oottidi GODAASSI ehoona. Hegaappe baggaa maallado baggaa omarssi yarshshona. ²¹ He xiillee zaitiyan munaqetti, lo77o walakettidi, bashiyan uuketto; uukkidoogaa bunchchada, sawuwaa tonggu giya katta yarshsho oottada GODAAYO yarshsha. ²² Qassi Aaroonaa attuma naatuppe a qeesetettaa laatanaadan tiyettiya ubbaikka he wogaa ootona. Hegee GODAASSI ubbatoo yarshshiyoo yarshsho gididi muleera xuugetto. ²³ Qeesee shiishshiyoo katta yarshshuwaappe guyye attennan wuri xuugetto; appe aibinne meetettoppo" yaagiis.

Nagaraa Yarshshuwaa Wogaa

²⁴ GODAI Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; ²⁵ "Aaroonassinne a attuma naatussi, hagaadan yaaga; 'Nagaraa yarshshuwaa wogai haggaa: GODAAYO xuuggiyo yarshshuwaassi shiishshiyoo mehee shukettiyo sohuwan nagaraa yarshshuwaassi shiishshiyoo meheekka hegan GODAA sinttan shuketto; ikka ubbaappe aadhdhida geeshsha. ²⁶ He yarshshuwaa yarshshiyoo qeesee Dunkkaaniyaa dabaabaa giddon de7iya geeshsha sohuwan mo. ²⁷ He ashuwaa bochchiya aibinne geeshsha gidana; qassi shukkishin ai maayuwaa bolinne suuttai xacettikko, he maayoo geeshsha sohuwan meecetto. ²⁸ Ashoi doisettedo urqqa miishshai meqqo; birata disttiyan doissidobaa gidikko, he disttiyaa qaacidi haattan shokkirngganau koshshees. ²⁹ Qeesetu zariyaappe attuma asa gidida ooninne he ashuwaa mo; he ashoo keehi geeshsha. ³⁰ Gido shin Geeshsha Sohuwan nagaraa atto giissanau a suuttaa ekkidi, Dunkkaaniyaa giddo gelissido ai mehiyaa ashuwaanne maanau koshshenna; i taman xuugettanau koshshees.

Naaquwaa Yarshshuwaa

7 "Naaquwaa yarshshuwaa wogai haggaa: ikka ubbaappe aadhdhida geeshsha. ² Xuuggiyo yarshshuwaassi shiishshiyoo mehiyaa shukkiyo sohuwan naaquwaa yarshshuwaa mehiyaakka shukkona; a suuttaakka yarshshiyooosaa miyyetun cacafona. ³ Qassi a handdaa ubbaa, hegeekka nasiyaa handdaa, qantta ashuwaa maayida handdaa, ⁴ naa77u kilahota, shinccaa matan de7iya eta maayida handdaanne tiriya maayida handdaa kilahotuura issippe yarshsho oottidi shiishsho. ⁵ Taman xuuggidi GODAAYO yarshshiyoo yarshshuwaadan, he shiigida handdaa qeesee yarshshiyooosaa bolla wottidi xuuggo; hegee naaquwaa yarshshuwaa. ⁶ Qeesee zare gidida attuma asi ubbi he yarshshuwaa ashuwaa mo. He yarshshoo ubbaappe aadhdhida geeshsha gididiyo gishshau, geeshsha sohuwan mo.

⁷ "Naaquwaa yarshshoo nagaraa yarshshuwaakka mala; eta naa77aa wogai issuwaa. Hegeenne yarshshettida mehiyaa ashoo nagaraa atto giissanau yarshshuwaa yarshshida qeesiyaassi imettees.

⁸ Ooninne xuuggiyo yarshshuwaa ehin ekkidi yarshshiyoo qeesee he mehiyaa galbaa baayyo ekko. ⁹ Coociyan komppettida katta yarshsho ubbainne oton doisetteda woikko bashen uukettida ubbaikka he yarshshuwaa yarshshida qeesiyaassi imettees. ¹⁰ Qassi zaitiyan munaqettida woikko munaqettibeenna katta yarshsho ubbai Aaroonaa naatu ubbaassi imettees; eti heгаа hircciyaa shaakki ekkona.

Issippetettaa Yarshshuwaa

¹¹ "Asi issippetettaa yarshshuwaa GODAASSI yarshshiyoo wode ayyo de7iya wogai haggaa: ¹² I shiishshiyoo issippetettaa yarshshoo galata yarshsho gidikko, he yarshshuwaara issippe zaitiyan munaqqido, irshsho yeggennan uukkido oittaa, zaitiyan tiyido, irshshoo gelibeenna lee7e lichchakuwaanne zaitiyan loitti munaqqido, liiqo xiilliyaaappe uukettida kompuwaa shiishsho. ¹³ He galataayyo shiishshiyoo issippetettaa yarshshuwaara issippe irshshuwaa yeggido munaqaappe uukettida oittaaakka imota oottidi shiishsho. ¹⁴ Qassi he ubba qommo oittatuppekka i issuwaa issuwaa denttidi, GODAASSI yarshsho oottidi eho. Hegee issippetettaa yarshshuwaa suuttaa caccaffida qeesiyaassi imetto. ¹⁵ He mehiyaa ashoo he yarshshettido gallassi meetetto; maalladossi aibinne attoppo.

¹⁶ "SHin a yarshshoo shiiquwaa gattiyoogaa woikko ba dosan coo immiyo issippetettaa yarshsho gidikko, he yarshshuwaa ashoo he yarshshido gallassi meetetto; appe attiyaagee qassi wonttetta gallassikka meetetto. ¹⁷ He yarshshuwaa ashuwaappe palahidi heezantto gallassa gakkanaashin gam77iyaagee de7ikko, hegee taman xuugetto. ¹⁸ Issi asi shiishshido issippetettaa yarshshuwaa ashuwaappe augeenne heezantto gallassi meetettikko, a yarshshoo ekettenna; i yarshshidobaadanka qoodettenna. He yarshshoo tuna; appe miida ooninne ba nagaran oishettees.

¹⁹ "Tunabaa aibanne bochchida ashoo meetettoppo; i taman xuugettanau koshshees. Hara ashuwaa gidikko, wogan geeshsha gididiya asi ooninne maana gidikko mo. ²⁰ SHin issi asi tuna gidi uttidi, GODAAYO shiishshido issippetettaa yarshshuwaa ashuwaappe miyaabaa gidikko, he asi ba asaa giddoppe bohetto. ²¹ Qassi issi asi tunabaa aibanne bochchikko asaa tunatettaa gidin woikko tuna mehe gidin, woikko hara sheneyiya tunabaa bochchikonne simmidi GODAAYO yarshshido issippetettaa yarshshuwaa ashuwaappe miikko, he urai ba asaa giddoppe bohetto' yaaga" yaagiis.

Suuttinne Moddhoi Meetettennaadan Digettiis

²² GODAI Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; ²³ "Israa7eela asaassi hagaadan yaaga; 'Korima woikko

dorssa woikko deeshsha ashuwan modhdho zawaa mulekka mooppite. ²⁴ Haiqqida mehiyaa woikko do7i worido mehiyaa modhdhuwaakka harabau go7et-titeppe attin, appe aibanne mooppite. ²⁵ Aissi giikko, GODAAYYO taman xuuggiyo yarshshuwaassi shiishshiyoo mehiyaa modhdhuwaa miya ooninne ba asaa giddoppe bohetto. ²⁶ Intte de7iyo sohuwan awan gidikkokka, kafo suuttaa, mehe suuttaa woikko harabaa aiba suuttaanne mooppite. ²⁷ Suutta miya ai asinne, ba asaa giddoppe bohetto' yaaga" yaagiis.

Qeesiyaa Gakkiya SHaahuwaa

²⁸ GODAI Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; ²⁹ "Is-
raa7eela asaassi hagaadan yaaga; 'GODAAYYO issip-
petettaa yarshshuwaa shiishshiya ai asinne he issip-
petettaa yarshshuwaappe shaakkidi, ba huuphe imo-
taa dummayidi GODAAYYO shiishsho. ³⁰ Hegaa i GO-
DAAYYO taman xuuggiyo yarshsho oottidi, ba
kushiyan ekkidi eho; qassi modhdhuwaakka angga-
suwara eho; ehiidi, anggaasuwa wuxaawuxiyo
yarshsho oottidi, GODAA sinttan wuxaawuxo.
³¹ Qeesee yarshshiyosaa bollan modhdhuwaa xuug-
go; shin anggaasoi Aaroonassinne a attuma naatussi
imetto. ³² Intte issippetettaa yarshshuwaappe
ushachcha gedaa imota oottidi qeesiyaassi immite.
³³ Hegee ushachcha gedaa Aaroonan attuma naatuppe
issippetettaa yarshshuwaa suuttaanne modhdhuwaa
yarshshiyaagaassi a gakkiya a qommuwaa. ³⁴ Taani Is-
raa7eela asaa issippetettaa yarshshuwaappe wux-
aawuxido anggaasuwaanne yarshshuwau shiishshido
gedaa ekkada, qeesiyaa Aaroonassinne a attuma naa-
tussi immaas; hegee eta gakkiya eta qommo gidiyo
gishshau, Israa7eela asai merinau heгаа etau immiid-
di daana' yaagada yoota" yaagiis.

³⁵ Aarooninne a attuma naati qeese gididi, GO-
DAAYYO oottanau sunttettido gallassi GODAASSI shi-
ishshido taman xuuggiyo yarshshuwaappe hegee
etayyo qommo gididi imettiis. ³⁶ GODAI eta qeeset-
taassi tiyido gallassi, heгаа etayyo immana mala, Is-
raa7eela asaa ubbaa azaziis; sintta yeletan ubbankka
hagee woga gididi oosettes.

³⁷ Simmi hageeti, xuuggiyo yarshshuwaassi, kattaa
yarshshuwaassi, nagaraa yarshshuwaassi, naaquwaa
yarshshuwaassi, qeesetettaassi tiyettiyo wode
yarshshiyoo yarshshuwaassinne issippetettaa
yarshshuwaassi imettida wogata. ³⁸ Ha wogati Is-
raa7eela asai Siinaa bazuwan bantta yarshshuwaa
GODAASSI yarshshana mala GODAI azazido gallassi,
Siinaa Deriyaa bollan GODAI Muusa azazido wogata.

Aarooninne A Naati Qeese Gidiyo Maaraa

8 GODAI Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; ² "Aa-
roonanne a attuma naata qassi etaara issippe,
qeesetettaa maayuwaa, tiyiyo zaitiyaa, nagaraa
yarshshuwaassi shukkiyo korimaa, naa77u dorssa
orggetanne, irshshuwaa yeggennan uukkido, oittaa

masooben ekkada ya. ³ Qassi Israa7eela asa ubbaakka
xeegada, Dunkkaaniyaa kare shiishsha" yaagiis.

⁴ Yaagin Muusee GODAI azazidoogaadan oottiis;
asaikka ubbai Dunkkaaniyaa karen shiiqiis. ⁵ SHiiqin
Muusee asaassi, "Oottana mala GODAI azazidoogee
hagaa" yaagiis.

⁶ Muusee Aaroonanne a attuma naata ehiidi, haattan
meecciis. ⁷ Meeccidi Aaroonan qoliyaa maizziis; danc-
cuwaakka dancssiis. Qassi adussa qoliyaa maizzidi, a
bollan eefuudiyaa maizziis. Eefuudiyaa hiillatidi daddi-
do qabattuwan Aaroonan gattidi qachchiis. ⁸ Qassi
tiran wottiyoogaa Aaroonan bollan aattidi, a gidдон Uri-
imiyaanne Tumiimiyaa wottiis. ⁹ Qassikka Aaroonan hu-
uphiyan shaashiyaa encuurssaa wottiis. GODAI Muusa
azazidoogaadan he encuurssaa bollan sintta baggaara
worqqa madaaliyaa, worqqaappe medhdhido akili-
iliyaa misiliyaa wottiis.

¹⁰ Yaatoogaappe guyyiyan Muusee tiyiyo zaitiyaa
ekkidi, Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa gidдон de7iya
miishsha ubbaa tiyiis; tiyidi eta dummayiis. ¹¹ Qassi he
zaitiyaappe ekkidi, yarshshiyosaa bolli laapputoo cac-
cafiis; yarshshiyosaa, a miishshata, meechcha
keriyaanne a wottiyoogaa, dummayanau he zaitiyan
tiyiis. ¹² Qassi he tiyiyo zaitiyaappe amaraa Aaroonan
huuphiyan tigidi, a dummayiis. ¹³ GODAI Muusa azazi-
doogaadan, Muusee Aaroonan attuma naata sinttau
aattidi, qoliyaa maizziis; maizzidi danccuwan dancssi-
is. Eta huuphiyanka shaashiyaa encuurssaa wottiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, nagaraa yarshshuwaassi kori-
maa Muusee aattiis; aattin Aarooninne a attuma naati
he korimaa huuphiyan bantta kushiya wottidosona.

¹⁵ Muusee he korimaa shukkiis; shukkidi a suuttaappe
ba biradhdhiyan ekkidi, yarshshiyosaa kaceta tiyidi,
yarshshiyosaa geeshshii; qassi yarshshiyosaa na-
garaa atto giissanau attida suuttaa appe garssaara
gussidi, Xoossaassi dummayiis. ¹⁶ Qantta ashuwaa
kammida handdaa ubbaa, tiriyaa maayida handdaa,
naa77u kilahotanne eta kammida handdaa ekkidi,
Muusee yarshshiyosaa bollan wottidi xuuggiis.

¹⁷ SHin GODAI Muusa azazidoogaadan, galbbaa, kori-
maappe attidaagaanne tociyaa dunkkaanidosaaappe
gaxi kessidi, taman xuuggiis.

¹⁸ Yaatidi simmidi Muusee xuuggiyo yarshshuwaassi
haniya dorssa orggiyaa ehiis; ehin Aarooninne a at-
tuma naati he dorssaa orggiyaa huuphiyan bantta
kushiya wottidosona. ¹⁹ Muusee he dorssa orggiyaa
shukkiis; shukkidi a suuttaa yarshshiyosaa miyyetu
ubban caccafiis. ²⁰ Qassi dorssa orggiyaa ashuwaakka
a qommuwan qommuwan pariis; paridi parettaa, hu-
uphiyaanne handdaa yarshshiyosaa bolli wottidi xu-
uggiis. ²¹ Qantta ashuwaanne guyye gedata haattan
meecoogaappe guyyiyan, dorssaa muleera GODAAS-
SI taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho
oottidi, GODAI Muusa azazidoogaadan yarshshiyosaa
bollan wottidi xuuggiis.

²² Hegaappe guyyiyan, qeesetettaassi tiyettiyo wode
shiishshiyoo naa77antto dorssaa Muusee ehiis; ehin Aa-
rooninne a attuma naati he dorssaa huuphiyan bantta

kushiyaa wottidosona. ²³ Muusee he dorssaa shukkiis; shukkidi a suuttaappe ekkidi, Aaroonassi ushachcha haittaa xeeraa, ushachcha kushiyaa wogga biradhdhiyaanne, ushachcha tohuwaa wogga biradhdhiyaa tiyiis. ²⁴ Qassi Muusee Aaroonna attuma naata akka sint-tau ehiidi, he suuttaappe ekkidi, eta ushachcha haittaa xeeraa, eta ushachcha kushiyaa wogga biradhdhiyaanne eta ushachcha tohuwaa wogga biradhdhiyaa tiyiis. Hegaappe guyyiyan, Muusee attida suutta yarshshiyooosaa miyyetu ubban caccafiis.

²⁵ Yaatidi modhdhuwaa, nasiyaa, qantta ashuwaa maayida handdaa, tiriyaa maayida handdaa, naa77u kilahotanne eta maayida handdaanne ushachcha gedaa ekkiiis. ²⁶ Qassi irshshuwaa yeggennan uukkido oittaa wottiyo GODAA sinttan de7iya masoofiyaappe issi komppuwaa, zaitiyaara uukkido issi oittaaanne issi lee7e lichchakuwaa ekkidi, hageeta modhdhuwaa bollaanne ushachcha gedaa bollan wottiis. ²⁷ I ha qumaa ubbaa Aaroonna kushiyaanne a attuma naatu kushiyaa wottiis; wottin eti GODAA sinttan wux-aawuxiyo yarshsho oottidi wuxaawuxidosona.

²⁸ Hegaappe guyyiyan, Muusee he qumaa eta kushiyaappe ekki, xuuggiyo yarshshuwaara gattidi, qeesetettaassi tiyettiyo wode GODAASSI taman xuuggidi shiishshiyoo, sawuwaa tonggu giya yarshshuwaadan, yarshshiyooosaa bollan wottidi xuuggiis. ²⁹ Qassi Muusee anggaasuwaa ekkidi, wux-aawuxiyo yarshsho oottidi GODAA sinttan wuxaawuxiis; GODAI Muusa azazidoogaadan, qeesetettaassi tiyettiyo wode yarshshiyoo dorssa orggiyaa ashuwaappe hegee Muusa gakkiiya a qommuwaa.

³⁰ Muusee tiyiyo zaitiyaappenne yarshshiyooosaa bollan de7iya suuttaappe ekkidi, Aaroonna bollinne a maayuwaa bolli, qassi a attuma naatu bollinne, eta maayuwaa bolliikka caccafiis; yaatidi Aaroonanne a maayuwaa qassi a naatanne a naatu maayuwaa akka dummayiis.

³¹ Muusee Aaroonanne a attuma naata hagaadan yaagiis; "Ashuwaa Dunkkaaniyaa karen doissite; doissidi, 'Aarooninne a naati heгаа moonaa' yaagada taani azazidoogaadan, qeesetettaassi tiyettiyo wode shiishshiyoo yarshshuwaa wottiyo masoofiyyaa gidдон de7iya yarshsho oittaaara hegaan miite. ³² He ashuwaappenne oittaaappe palahidaagee de7ikko taman xuuggite. ³³ Qeesetettaassi tiyiyo wogai laappun gallassaa ekkiyo gishshau, he intte qeesetettaassi tiyettiyo laappun gallassai wuranaashin, Dunkkaaniyaa penggeppe kare kiyoppite. ³⁴ Ha hachchi oosettidaagee GODAI azazin, intte nagaraa atto giissanau oosettiis.

³⁵ Dunkkaaniyaa penggen laappun gallassa kumettaa gallassinne qamminne takkite; GODAA wogaakka naagite; ixkikko intte haiqqana. Tana GODAI azazidoogee haggaa" yaagiis. ³⁶ Yaagin Aarooninne a naati GODAI Muuse baggaara azazidobaa ubbaa oottidosona.

Aarooni GODAASSI SHIISHSHIYO YARSHSHUWAA

⁹ Hosppunta gallasan Muusee Aaroonanne a naata, qassi Israa7eela cimataakka xeesiis. ² Xeesidi Aaroonna hagaadan yaagiis; "Nagaraa yarshshuwaassi issi korimaa, qassi xuuggiyo yarshshuwaassi issi dorssa orggiyaa GODAA sintti shiishsha. Meheti naa77aikka tilla bollaara de7iyaageeta gidona. ³ Qassi Israa7eela asaa hagaadan yaaga; 'GODAI hachchi intteyyo qoncciyoo gishshau, a sinttan yarshshanau, nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa, xuuggiyo yarshshuwaassi tilla bollaara de7iya issi laitta maraanne issi laitta dorssaa, issipetettaa yarshshuwaassi issi korima mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne zaitiyan munaqettida kattaa yarshshuwaa ehiite' yaaga" yaagiis.

⁵ Eti Muusee azazidobaa ubbaa Xoossaa Dunkkaaniyaa sintti ehiidosona; yaatidi maabara ubbai shiiqidi, GODAA sinttan eqqidosa. ⁶ Muusee eta, "GODAA bonchchoi intteyyo qonccana mala, intte ootanaadan GODAI inttena azazidoogee haggaa" yaagiis.

⁷ Qassi Muusee Aaroonakka hagaadan yaagiis; "Yarshshiyooosaakko haa shiiqa; shiiqada ne nagaraa yarshshuwaanne ne xuuggiyo yarshshuwaa yarshsha; yaatada ne huuphe nagaraanne ne asaa nagaraakka atto giissa. Qassi GODAI azazidoogaadan, asai shiishshiyoo yarshshuwaa yarshshada, eta nagaraakka atto giissa" yaagiis.

⁸ Yaagin Aarooni yarshshiyooosaakko yiidi, ba huuphe nagaraassi yarshsho ootti shiishshido korimaa shukkiis. ⁹ SHukkin Aaroonna naati suutta ekkidi ayyo ehiidosona; i ba kushiyaa biradhdhiyaa he suuttan yeddi kessidi, yarshshiyooosaa kaceta bochchiis; attida suuttaakka yarshshiyooosaappe garssa baggaara gussiis. ¹⁰ GODAI Muusa azazidoogaadan, qassi he nagaraa yarshshuwaa ashuwaappe modhdhuwaa kilahotanne tiriyaa maayida handdaa yarshshiyooosaa bollan wottidi xuuggiis. ¹¹ SHin attida ashuwaanne galbbaa dunkkaanidosaaappe kare kessidi xuuggiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, Aarooni xuuggiyo yarshshuwaa shukkiis; shukkin a naati suutta ekkidi ayyo ehiidosona; ehin i yarshshiyooosaa miyyetu ubbaa caccafiis. ¹³ Qassi eti xuuggiyo yarshshuwaa qommuwan qommuwan kessidi, huuphiyaarakka ayyo ehiidosona; ehin i yarshshiyooosaa bollan wottidi xuuggiis. ¹⁴ Qantta ashuwaanne tohotakka haattan meecidi, yarshshiyooosaa bollan de7iya xuuggiyo yarshshuwaa bollan wottidi xuuggiis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Aarooni asai ehiido yarshshuwaa shiishshiiis; i asaa nagaraa yarshshuwaassi gidiiya deeshsha orggiyaa ekkidi shukkiis; shukkidi kase baagaadankka eta nagaraassi yarshshiiis. ¹⁶ Qassi i xuuggiyo yarshshuwaa mehiyaa ehiidi, wogai azaziyooogaadan oottidi yarshshiiis. ¹⁷ Kattaa yarshshuwaakka shiishshiiis; appe issi zolle gidiiyaa ekkidi, maallado maallado xuuggiyo yarshshuwaappe haraa yarshshiyooosaa bollan wottidi xuuggiis.

¹⁸ Aarooni qassikka asaa issippetettaa yarshshuwaasi korimaanne dorssa orggiyaa shukkiis; shukkin a attuma naati suuttaa ayyo ehiidosona; ehin i he suuttaa ekkidi, yarshshiyosaa miyyetu ubbaa caccafiis. ¹⁹ Qassii korimaanne dorssa orggiyaa ashuwaappe modhdhuwaa, nasiyaa, qantta ashuwaa maayida handdaa, kilahotanne tiriyyaa maayida handdaa Aarooni naati ayyo ehiidosona. ²⁰ Eti he handdaa anggaasuwa bolli bollaara wottin, Aarooni yarshshiyosaa bollan heгаа xuuggiis. ²¹ SHin GODAI Muusa azazidoogaadan, Aarooni anggaasotanne ushachcha gedaa wuxaawuxiyo yarshsho oottidi, GODAA sinttan wuxaawuxiis.

²² Hegaappe guyyiyan, Aarooni ba kushiyyaa asaakko zaari denttidi eta anjjiis. I nagaraa yarshshuwaa, xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshoogaappe guyyiyan, yarshshiyosaappe duge wodhdhiis. ²³ Wodhdhin Muuseenne Aarooni Xoossaa Dunkkaaniyaa giddo gelidosona; eti hegaappe kiyido wode, asaa anjjidosona. Yaatin GODAA bonchchoi asa ubbaassi beettiis. ²⁴ GODAA sinttappe tamai wodhdhidi, yarshshiyosaa bollan de7iya xuuggiyo yarshshuwaanne modhdhuwaa miis. Asai ubbai heгаа be7ido wode ililiis; qassi eti bantta som77uwan sa7aa bochchidi gufannidosona.

Naadaabinne Abiihu Oottido Nagaraa

10 Aarooni attuma naati, Naadaabinne Abiihu, bantta ixaanaa cuwayiyo miishshaa miishshaa ekkidi, a bollan tamaa wottidosona; wottidi tamaa bolli qassi ixaanaa qolidosona; yaatidi, GODAI eta azazibeenna, geeshsha gidenna tamaa GODAA sinttan shiishshidosona. ² Hegaappe gaasuwan GODAA matappe tamai yiidi, eta mi aggiis; etikka GODAA sinttan haiqqi aggidosona. ³ Hegaappe guyyiyan, Muusee Aarooni, "GODAI, 'Taani ta mati shiiqiyaageeta ta geeshshatettaa bessana. Qassi asa ubbaa sinttan taani bonchchettana' giidi haasayidoogee be7a haggaa" yaagiis. Yaagin Aarooni co77u giis.

⁴ Muusee Aarooni aawaa ishaa Uzzi7eela attuma naata, Mishaa7eelanne Elxaafaana xeegeedi, "Haa yiite; yiidi intte aawaa ishaa naatu ahaa Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttappe denttidi, dunkkaanidosaaappe gaxi kessite" yaagiis. ⁵ Hegaappe gishshau eti yiidi, Muusee azazidoogaadan, eta qeesetettaa maayuwaara eta ahaa tookkidi, dunkkaanidosaaappe gaxi kessidosona.

⁶ Hegaappe guyyiyan, Muusee Aarooni a attuma naata, El77aazaranne Itaamaara hagaadan yaagiis; "Intte haiqqenna malanne, GODAI maabara ubbaa bollan hanqqettenna mala, intte huuphiyaa meedis-soppite; intte maayuwaakka pooshshoppite. SHin intte ishahi, Israa7eela asati, GODAI ba eettido taman xuuggidoogee tussi yeekkana giikko eti yeekkona. ⁷ Qassikka intte Dunkkaaniyaa penggeppe kare kiyoppite; giikko intte haiqqana; aissi giikko GODAI tiyyo zaitee

intte bollan de7ees" yaagiis. Yaagin etikka Muusee giidoogaadan oottidosona.

Qeesetu Wogaa

⁸ GODAI Aarooni hagaadan yaagiis; ⁹ "Intte haiqqenna mala, Dunkkaaniyaa giddo geliyo wode, neenikka ne naatika woine eessaa woikko hara mattoyiya ushsha uyoppite; hegee sinttappe yaana yeletaassikka merinau higge gididi de7ana. ¹⁰ Intte geeshshabaanne geeshsha gidennabaa qassi tunabaanne tuna gidennabaa shaakkidi erite. ¹¹ GODAI Muusee baggaara yootido woga ubbaakka Israa7eela asaa tamarissite" yaagiis.

¹² Muusee Aarooni attida a attuma naata El77aazaranne Itaamaara hagaadan yaagiis; "GODAASI taman xuuggiyo yarshshuwaappe attida kattaa yarshshuwaa ekkite; ekkidi irshsho yeggennan uukkite; yaatidi i keehippe geeshsha gidiyo gishshau, yarshshiyosaa matan a miite. ¹³ GODAASSI taman xuuggiyo yarshshuwaappe hegee nennanne ne attuma naata gakkiiya intte qommuwaa gidiyo gishshau, heгаа intte geeshsha sohuwan miite; aissi giikko, GODAI tana hegaadan oottana mala azaziis. ¹⁴ SHin wuxaawuxettida anggaasuwaanne shiiqida gedaa neeni, ne attuma naatinne ne macca naati geeshsha sohuwan miite. Aissi giikko, hegee Israa7eela asai shiishshiyi issippetettaa yarshshuwaappe nennanne ne attuma naata gakkiiya intte qommuwaa. ¹⁵ GODAASSI yarshshido gadaanne wuxaawuxido anggaasuwa asai taman xuuggiyo modhdhuwaara issippe gattidi, GODAA sinttan wuxaawuxiyo yarshshodan wuxaawuxanau ehaana. GODAI azazidoogaadan, hegee neessinne nenaara de7iya ne attuma naatussi merinau inttena gakkiiya intte qommo gidana" yaagiis.

¹⁶ Muusee nagaraa yarshuwaa deeshshai waanidaakko eranau koyidi oichchiis; oichchidi i xuugettiichchidoogaa erido wode, attida Aarooni attuma naata, El77aazaranne Itaamaara hanqqettiis; hanqqettidi eta, ¹⁷ "Nagaraa yarshshoi keehippe geeshsha; qassi hegeekka asaa nagaraa GODAA sinttan atto giissana mala intteyyo imettiis; yaatin intte a geeshsha sohuwan aissi mibeekketii? ¹⁸ He mehiyaa suuttai Xoossaa Dunkkaaniyaa giddo gelibeennaagaa gidishin, taani inttena azazidoogaadan, intte a he geeshsha sohuwan maanau bessees; shin aggideta" yaagiis.

¹⁹ Yaagin Aarooni Muusa, "Be7a; asati hachchi bantta nagaraa yarshshuwaanne xuuggiyo yarshshuwaa GODAA sintti ehiidosona; gidikkonne qassi haggaa malabai ta bolli gakkiiis. Yaatin woni taani nagaraa yarshshuwaa hachchi miidabaa gidiyaakko, GODAI ufaittaagaa shin attideeshsha?" yaagiis. ²⁰ Muusee heгаа siyido wode, he zaaroi a aliis.

Maanau Bessiya Meretata

11 GODAI Muusanne Aarooni hagaadan yaagiis; ² "Israa7eela asaa hagaadan yaagidi yootite; 'Bi-

ittaa bollan de7iya mehetu ubbaappe intte maana mehetinne do7ati hageeta. ³ Qinccafilee wuri phalqqettidoogeetanne waammotiya meheta ubbaa miite. ⁴ SHin waammo xalaalaa waammotiyaageeta woikko qassi qinccafilee xalaalai phalqqettidoogeeta mooppite. Hegeetikka gaameelaa, guppalliyaanne harbbainnuwaa mooppite; aissi giikko, eti waam-mootiyaageeta gidikkonne, etau qinccafilee phalqqetta gidenna gishshau, eti intteyyo tuna. ⁷ Gudunttaakka mooppite; aissi giikko, ayyo qinccafilee phalqqetta gidikkonne, waammotenna gishshau, i intteyyo tuna. ⁸ Intte hageetu ashuwaa mooppite; eta bautaakka bochchoppite; eti intteyyo tuna.

⁹ "Haattaa gidдон de7iya meretatu ubbaappe intte maanaageeti hageeta. Abbaa gidдон gidin woi qassi goggiya haattaa gidдон gidin de7iya ubbaappe moliyaagaa mala qeefenne poqoi de7iyo ubbaa miite. ¹⁰ SHin abbaa gidдон woikko shaafan sham77i sham77iya meretatupenne shemppoi de7iyo, qaaxxiya meretatuppe moliyaagaa mala qeefenne poqoi baina ubbai intteyyo tuna. ¹¹ Hageeti intteyyo tuna; eta ashuwaa mooppite; eta bautaakka bochchoppite. ¹² Qeefenne poqoi baina haatta gidдон de7iya meretati ubbai intteyyo tuna.

¹³ "Kafotuppe tuna gidiyo gishshau intte meennaageeti hageeta: argganttaa, bazzo ankkuwaa, kareta ankkuwaa, ¹⁴ xinggilliyaa, qoolliyaa zare ubbaa, ¹⁵ qooraase zare ubbaa ¹⁶ yanchchaa, cancciya guttuwaa, haatta kafuwaa, gace zare ubbaa, ¹⁷ qeeri guttuwaa, adussa qooree de7iyo haatta kafuwaa, wogga guttuwaa, ¹⁸ haatta kuttuwaa, mole kafuwaa, bauta ankkuwaa, ¹⁹ shimalaanne saabissaa giyo haatta kafozu zare ubbaa, jinjjilaatiyaanne wurkkaawurkkuwaa.

²⁰ "Qefera de7iya oiddu tohuwan hemettiya qeeri meretati ubbai intteyyo tuna. ²¹ Gidikkonne, qefee de7iyo oiddu tohuwan hemettiyaageetuppe eta tohuwaappe bollaara guppanau maaddiya gedai de7iyoogeeta miite. ²² Hegeetikka, boole zare ubbaa, ukkubbo zare ubbaanne gumbburo zare ubbaa. ²³ SHin hara qefera de7iya oiddu tohoi de7iyo meretati ubbai intteyyo tuna.

²⁴ "Hageeti inttena tunissana; eta bautaa bochchiya ubbai omarssi gakkanaashin tuna gidana. ²⁵ Hageetu bautaa denttiya ooninne ba maayuwaa meecco; shin gidikkonne omarssi gakkanaashin i tuna. ²⁶ Qinccafilee de7iiddi phalqqetta gidennaageeti woi qassi, waammotennaageeti ubbai intteyyo tuna; eta bochchiya oonikka qassi tuna. ²⁷ Oiddu tohotun hemettiya mehe ubbaappe garawatu ginddiya mala ginddiyan hemettiyaageeti intteyyo tuna; qassi eta bautaa bochchiya oonikka omarssi gakkanaashin tuna. ²⁸ Hegeetu bautaa denttiya ooninne ba maayuwaa meecco; shin gidikkonne omarssi gakkanaashin i tuna. Etikka intteyyo tuna.

²⁹ "Sa7aara hemettiyaageetuppe hageeti intteyyo tuna:occoi, eceree, dumma dumma qommo zaree, ³⁰ geeggee, haulaashoi, korchchee, wakkallainne shaaqanchchai. ³¹ Sa7aara hemettiya ubbatuppe

intteyyo tuna gidiyaageeti hegeeta; etappe haiqqid-abaa bochchiya ubbi omarssi gakkanaashin tuna. ³² Etappe haiqqidabi aiba bolli kunddikkokka, he eti a bolli kunddido miishshai tuna; mita miishsha woikko maayo woikko galbba woikko qarcciita gidinkka, go7ettiyo miishsha ubbaa haatta gidдон wottite; hegee omarssi gakkanaashin tuna; Hegaappe guyyiyan, geeshsha gidana. ³³ Ha sa7aara hemettiyaageetuppe issuwaa bautai ai urqqa miishshaa gidдон kunddikkokka, a gidдон de7iyaabi ubbi tuna; he miishshaa menttite. ³⁴ He miishshaa gidдон de7iya haattaappe miyo ai quma bolli xokkikkokka, he qumai tuna; qassi uyyiyoobi aibanne gido, he miishshaa gidдон de7ikko, ikka tuna. ³⁵ Hageetu ahi a bolli kunddiyooobi aiba gidikkokka tuna. Coociyaa woi kattiyo urqqa miishshaa gidikkokka menttite; eti intteyyo tuna. ³⁶ Hageetu bautai bochchiyoobai ubbai tuna gidikkonne, pulttoinne haatta ollai geeshsha. ³⁷ Eta bautaappe issoi zeranau wottido zeretta kattaa bolli kunddikka, hegee tunenna. ³⁸ SHin he zeretta bolli haatti gukki simmin, eta bautaappe issoinne a bolli kunddikka, he zeretta intteyyo tuna.

³⁹ "Qassi intte miyo mehetuppe issoi haiqqin, a bautaa bochchiya ooninne omarssi gakkanaashin tuna. ⁴⁰ Ooninne he mehiyaa bautaappe miikko, ba maayuwaa meecco; omarssi gakkanaashin i tuna; qassi ooninne a bautaa tookkidi denttikko, ba maayuwaa meecco; omarssi gakkanaashin i tuna.

⁴¹ "Sa7aara gooshettiya mereta ubbai intteyyo tuna; a mooppite. ⁴² Uluwan gooshettiyaabaa gidin, woi oiddu gediyan hemettiyaabaa gidin, woi qassi daro gedee de7iyoobaa gidinkka, sa7aara gooshettiya mereta ubbai tuna gidiyo gishshau a mooppite. ⁴³ Sa7aara gooshettiya mereta ubban intte huuphiyau tunoppite; qassi etan intte asatettaa tunissoppite. ⁴⁴ Taani, GODAI, intte Xoossaattennee. Taani geeshsha gidiyo gishshau, intteka inttena dummayidi, geeshsha gidite. Sa7aara gooshettiyaabatun intte asatettaa tunissoppite. ⁴⁵ Aissi giikko, taani intte Xoossaa gidanau, inttena Gibxxe biittaappe kessida GODAATTEN-NEE. Hega gishshau, taani geeshsha gidiyo gishshau, intteka geeshsha gidite' yaagite" yaagiis.

⁴⁶ Mehetu, kafotu, haatta gidдон paxa qaaxxiya meretatu ubbatunne sa7aara hemettiya meretatu ubbatu wogai haggaa. ⁴⁷ Hegeenne intte tunaanne geeshshaa, qassi shemppoi de7iyo meretatuppe miyoogeetanne meennaageeta shaakkidi eranaassa.

Maccaasai Yeli Simmidi Geeyiyo Wogaa

12 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² 'Israa7eela asaassi hagaadan yaagada yoota; 'Issi maccaasiyaa shahaarada attuma na7a yelikko, ba kushe qitai yiido wode a tuna gidiyoogaadankka, hegaadan a laappun gallassai gakkanaashin tuna gidana. ³ Hosp-punta gallassi na7ai qaxxarettanau koshshees. ⁴ Hegaappe guyyiyan, maccaasiyaa ba yeluwaa suuttai xi77ana gakkanaashin, hasttamanne heezzu gallassaa takku; qassi ba geeyiyo gallassati wurana

gakkanaashin, geeshshabaa aibanne bochchuppu; Xoossaa Dunkkaaniyaakka geluppu.

⁵“SHin issi maccaasiyaa macca na7a yelikko, ba kushe qitai yiido wode a tuna gidiyooaadankka, ha-gaadan naa77u saamintta gakkanaashin, a tuna gidana; Hegaappe guyyiyan, ba yelo suuttai xi77ana gakkanaashin usuppun tammanne usuppun gallassaa takku.

⁶“Maccaasiyaa attuma na7a gidin macca na7a gidin yelada, ba geeyiyo wodiya wurssoogaappe guyyiyan, xuuggiyo yarshshuwaassi issi laitta dorssaanne nagaraa yarshshuwaassi qassi issi haraphphiyaa buuba woikko issi mara haraphphiyaa Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen de7iya qeesiyaakko ehu. ⁷ Qeesee hegaa GODAA sinttan yarshshidi, i nagaraa atto giissees; yaatobare a ba yelo suutta gogettaappe geeyausu. Attuma na7a woikko macca na7a yeliya maccaasee wogai hegaa.

⁸“SHin issi laitta dorssa orggiyaa ehaanau iyyo miishshi gidana xayikko, naa77u buuba haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta ehu. Etappe issoi xuuggiyo yarshshuwaassa; issoi qassi nagaraa yarshshuwaassa. Yaatobare qeesee hegeeta yarshshidi, i nagaraa atto giissees; akka geeshsha gidausu’ yaaga” yaagiis.

Hanttaara Goga Harggiyaa Xeelliyaaagan Kiyida Higgeta

13 GODAI Muusanne Aarona hagaadan yaagiis; ²“Ai asa bollinne kixi wodhdhikko, woikko xuussa masuntti woikko ilahi kiyikkonne qassi hegeekka a galbban hanttaara goga harggiyau laamettikko, he bitaniyaa qeesiyaa Aaroonakko woikko qeese gidiya a attuma naatuppe issuwaakko ehoona. ³ Ehin qeesee a gogaa bollan de7iya masunttaa be7o. He masunxxida sohuwan de7iya ikisee booxikkonne, masunttaikka ollatikko, hegee hanttaara goga hargge. Qeesee hegaa be7idi, he bitanee tuna gidiyooгаа erisso. ⁴ SHin a gogaa bollan de7iya masunttai booxikkokka, gogaappe kanttidi ollatibeennabaa gidikkonne he masunttaa bollan de7iya ikisee booxibeennabaa gidikko, qeesee he bitaniyaa dumma kifiliyan laappun gallassaa gorddidi wotto. ⁵ Laappuntta gallassan qeesee a zaarettidikka be7o; i be7iyo wode masunttai bitaniyaa gogaa bollan aakkennan kaseegaadankka de7ikko, qeesee he bitaniyaa naa77anttuwaakka dumma kifiliyan laappun gallassaa gorddidi wotto. ⁶ Qassikka laappuntta gallassan qeesee a be7o; be7iyo wode masunttai aakkiyoogaa aggidi xay i xay biikko, qeesee i geeshsha gidiyooгаа erisso. Hegee xuussappe attin harabaa gidenna; hegaa gishshau, i ba maayuwa meeccidi geeshsha gidees. ⁷ SHin i geeyanau bana qeesiyaa bessidoogaappe guyyiyan, he xuussai a gogaa bollan yaa aakki aakki biikko, i naa77anttuwaa bana bessanau qeesiyaakko bo. ⁸ Qeeseeekka a be7o; he xuussai bitaniyaa gogaa bollan yaa aakki aakki biikko, qeesee i tuna gidiyooгаа erisso. Aissi giikko, hegee hanttaara goga hargge.

⁹“Oonanne hanttaara goga harggee oiqqikko, qeesiyaakko a ehoona. ¹⁰ Ehin qeesee a be7o; be7iyo wode a gogaa bollan bootta kixai de7ikko, he kixai ikisiyaakka boottau laammikkonne he kixaa giddon ashoi munni uttidabaa gidikko, ¹¹ hegee a gogaa bollan gam77ida hanttaara goga hargge gidiyoo gishshau, qeesee i tuna gidiyooгаа erisso. I tuna gidiyooгаа erettiichchido gishshau, a dumma kifiliyan gorddanau koshshenna.

¹²“Qassi hanttaara goga harggee bitaniyaa gogaa bollan aakkidi, huupheppe toho gakkanaashin ubban maayidabaa gidikko, qeesee be7o. ¹³ Be7in he hanttaara goga harggee a bollaa ubbaa maayikko, qeesee i geeshsha gidiyooгаа erisso; a bollai muleerakka laamettidi bootta gidido gishshau, i geeshsha. ¹⁴ SHin he masunttaa giddoora munnida ashoi beettikko i tuna. ¹⁵ Qeesee he munnida ashuwaa be7o; be7idi he bitanee tuna gidiyooгаа erisso. He munnida ashoi hanttaara goga hargge gidiyoo gishshau, i tuna. ¹⁶ SHin he munnida ashoi qassikka laamettidi booxikko, he bitanee qeesiyaakko yo. ¹⁷ Qeesee a be7o; be7in a masunttai booxidabaa gidikko, he bitanee geeshsha gidiyooгаа qeesee erisso. Yaatobare i geeshsha gidana.

¹⁸“Issi asa bolli merkkoi wodhdhidi paxin, ¹⁹ a sohuwan bootta kixai wodhdhikko woikko zo77ida ilahai kiyikko, he urai bana qeesiyaa besso. ²⁰ Qeesee a be7o; be7in he masunttai ollatikkonne masunttaa bollan de7iya ikiseekka laamettidi booxikko, he bitanee tuna gidiyooгаа qeesee erisso. Hegee merkkuwaara doommida hanttaara goga harggiyaa. ²¹ SHin qeesee be7iyo wode, ikisee booxibeennabaa gidikkonne masunttaikka gogaa kanttidi ollatibeennabaa gidikko, qassi xay i xay biikko, qeesee a dumma kifiliyan laappun gallassaa gorddidi wotto. ²² Hegee a gogaa bollan aakki aakkidi biikko, he bitanee tuna gidiyooгаа qeesee erisso. Aissi giikko, hegee goga hargge. ²³ SHin he ilahai aakki aakki beennan issi soho xallan de7ikko, hegee merkkoi paxido malaataa gidiyoo gishshau, he bitanee geeshsha gidiyooгаа qeesee erisso.

²⁴“Issi asa gogaa tami miikkonne he miido sohuwan booxida woikko zo77ida ilahai kiyikko, ²⁵ qeesee he sohuwaa be7o; be7in a sohuwan de7iya ikisee booxikkonne merkkoiikka kanttidi ollatikko, hegee hanttaara goga hargge. I tamai miidosaa kiyiis; hegaa gishshau qeesee i tuna gidiyooгаа erisso. ²⁶ SHin qeesee be7iyo wode, he ilahaa bollan de7iya ikisee booxibeennabaa gidikkonne masunttaikka gogaa kanttidi ollatibeennabaa gidikko, qassi xay i xay biidabaa gidikko, qeesee a dumma kifiliyan laappun gallassaa gorddidi wotto. ²⁷ Laappuntta gallassan qeesee a be7o; be7iyo wode he sohoi aakki aakki biikko, i tuna gidiyooгаа qeesee erisso. Hegee hanttaara goga hargge. ²⁸ SHin he ilahai gogaa bollan aakkennan aggidi, issi sohuwan uttikkonne ubba qassi xay i xay biikko, hegee tamai miidosan attida malaataa gidiyoo gishshau, i geeshsha gidiyooгаа qeesee erisso.

²⁹ "Issi attuma asassi woikko macca asassi huuphiyaa woikko gacuwaa bollan masuntti kiyikko, ³⁰ qeese he masunttaa be7o. I be7iyo wode masunttai gogaa kanttidi ollatikkonne a bollan de7iya ikiseekka adille ciishsha milatiya lee7e gidikko, he bitanee tuna gidiyooogaa qeese erisso. Hegee huuphiyaa woikko gacuwaa bollan kiyiya qaachchanne hanttaara goga hargge. ³¹ Qassi qeese he harggiyaa be7iyo wode, i gogaa kanttidi ollatibeennabaa gidikkonne kareta ikiseekka a bolli xayikko, he qaachchiya harggiyaara de7iya bitaniyaa qeese dumma kifiliyan laappun gallassaa gorddidi wotto. ³² Laappunnta gallassan qeese he harggiyaa be7o; be7iyo wode qaachchiya harggee aakkennabaa gidikko, a bollan adille ciishsha milatiya ikisee bainnabaa gidikkonne, ikka gogaa kanttidi ollatibeennabaa gidikko, ³³ he bitanee he masunttaa yuushuwan de7iya ikisiyaa meedo; qaachchiya sohuwan de7iya ikisiyaa mati meedoppo. Qeese he bitaniyaa dumma kifiliyan hara laappun gallassaa gorddidi wotto. ³⁴ Laappunnta gallassan qeese he qaachchiyaasaa be7o; be7iyo wode hegee bitaniyaa gogaa bollan aakkana xayikkonne gogaa kanttidi ollatana xayikko, he bitanee geeshsha gidiyooogaa qeese erisso. Bitanee ba maayuwa meecidi, geeshsha gidees. ³⁵ SHin i geeyidoogaappe guyyiyan, qaachchiyaagee he bitaniyaa gogaa bollan aakki aakki biikko, ³⁶ qeese a be7o; be7iyo wode he qaachchiyaagee aakkidabaa gidikko, qeese adille ciishsha milatiya ikisiyaa koyoppo. Aissi giikko, he bitanee tuniichchiis. ³⁷ SHin qeese be7iyo wode, he qaachchiyaasai aakkibeennabaa gidikkonne kareta ikiseekka a bolli mokiidabaa gidikko, he qaachchiyaasai paxiichchiis. He bitaneekka geeshsha gidiyoo gishshau, i geeshsha gidiyooogaa qeese erisso.

³⁸ "Issi attuma asa woikko macca asa gogaa bolli bootta ilahai kiyikko, ³⁹ qeese a be7o. Be7iyo wode he eta gogaa bollan de7iya ilahai shololla bootta gidikko, hegee goga bollan coo kiyidabaa; he bitaneekka geeshsha.

⁴⁰ "Issi asau huuphiyaa binnaanai qoqqofettikko, i bo77a; gidoppe attin i geeshsha. ⁴¹ Qassi issi asau huuphiyaa binnaani sinttaara bo77atikko, a tiishshi miis; gidoppe attin i geeshsha. ⁴² SHin a bo77aa woikko a tiishshai miidosaa bollan zo7o woikko bootta masuntti kiyikko, hegee a bo77an woikko tiishshai miidosan kiyida hanttaara goga hargge. ⁴³ A qeese be7o. Be7iyo wode a bo77aa woikko tiishshai miidosaa bollan de7iya masunttai gogaa bollan kiyiya hanttaara goga harggiyaadan zo7o gidikko, ⁴⁴ he bitanee tumukka hanttaara goga hargge sakkiyo hargganchcha. I tuna gidiyoo gishshau i tuna gidiyooogaa qeese erisso. Aissi giikko, harggee a huuphiyan de7ees.

⁴⁵ "Hanttaara goga harggee oiqqido asi pooshettida maayuwa maayo; ba huuphiyaa pixoppo; ba mentter-shshaakka kammo; yaatidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, 'Taani tuna, taani tuna!' yaago. ⁴⁶ He harggee a bolli de7ido keesan ubban i tuna. I tuna gidiyoo gishshau,

asappe shaahettidi dunkkaanidosappe kareera barkka de7o.

Boroqoi Kiyiyo Wode Oottiyo Wogaa

⁴⁷ "Ai maayuwa bollarne boroqida sohoi beettikko, he maayoi suufe gidin woi liino gidin, ⁴⁸ dadettida woikko sikettida liino woi suufe gidin, galbba woikko galbbappe oosettida maayo gidin, ⁴⁹ he maayuwa bolli kiyida boroqoi maata milatiya woikko zo7o meraa bessikko, i qacinaappe woi shaluwaappe dadettidabaa gidin, galbba woi galbbaappe oosettida maayo gidinka, hegee boroqoi kiyido gishshau, hegae qeesiyaa bessanau koshshees. ⁵⁰ Qeese he boroquwaa be7idi, he boroquwaa de7iya maayuwa dumma kifiliyan laappun gallassaa gorddidi wotto. ⁵¹ Laappunnta gallassan qeese he maayuwa be7o; be7iyo wode he maayuwa bollan aakki aakki biikko, i qacina woi shalo maayo gidin, galbba woi galbbaappe oosettida maayo gidinka, hegee issuwaappe issuwaa oiqqiya boroqo gidiyoo gishshau, he maayoi tuna. ⁵² Qassi he maayoi qacina woi shalo maayo gidin, liino woi suufe gidin, galbbaappe oosettidabaa aiba gidinka, qeese a xuggo. Hegee issuwaappe issuwaa oiqqiya boroqo gidiyoo gishshau, i xuugettanau bessees.

⁵³ "Qassikka qeese be7iyo wode, he boroqoi maayuwa bolli aakkibeennabaa gidikko, i qacina woi shalo maayo woikko galbbaappe oosettidabaa aiba gidinka, ⁵⁴ he boroqoi de7iyo maayuwa meecnaanadan qeese azazo. Hegaappe guyyiyan, he maayuwa dumma kifiliyan hara laappun gallassaa gorddidi wotto. ⁵⁵ He boroqo sohoi de7iyo maayuwa meecoogaappe guyyiyan, qassikka qeese be7o; be7iyo wode he boroqoi ba meraa laammibeennabaa gidikko, i aakki aakki baana xayikkokka tuna. He boroqo sohoi maayuwaassi guyye baggaara woi sintta baggaara de7inka, he maayoi taman xuugettanau koshshees. ⁵⁶ SHin he maayuwa meeci simmin qeese be7iyo wode boroqoi xayi xayi biikko, i galbba gidin, qacina woi shalo maayo gidinka, he boroqoi de7iyo sohuwaa qeese daakkidi kessirggo.

⁵⁷ Hegaappe guyyiyan, maayuwa bolli simmidikka kiyikko, he maayoi qacina woi shalo maayo gidin, galbbaappe oosettidabaa aiba gidinka, hegee aakki aakki biya boroqo soho gidiyoo gishshau, he boroqoi de7iyo maayoi taman xuugettanau bessees. ⁵⁸ SHin meecettida maayoi qacina woi shalo maayo gidin, woi galbbaappe oosettida aiba maayo gidinka, boroqo sohoi a bollappe xayikko, he maayoi naa77anttuwaa meecetto; Hegaappe guyyiyan, i geeshsha gidees.

⁵⁹ "Issi maayoi suufe woi liino gidin, qacina woi shalo maayo gidin, woi qassi galbbaappe oosettidabaa gidinka, he maayuwa geeshsha woi tuna giissanau danddayiya boroqo sohuwaa wogai haggaa" yaagiis.

Hanttaara Goga Harggiyaappe Paxiya Asi Geeyiyo Wogaa

14 GODAI Muuseyyo hagaadan yaagidi yootiis; ²“Hanttaara goga harggee oiqqido bitanee geeyiyo gallassi oottanau koshshiya wogai hagua. He bitaniyaa qeesiyaakko efaanau koshshees. ³Qeesee asai dunkkaanidosaaappe gaxaa kiyidi, a harggiyaa be7o. Be7iyo wode hanttaara goga harggee bitaniyaa bollaappe xayidabaa gidikko, ⁴qeesee paxa de7iya naa77u geeshsha kafota, xiidda mittaa, zo7o qacinaanne hiisophphiya boncuwaa he hanttaara goga harggiyaappe geeyiya bitaniyaa gishshau ehaanaadan eta azazo. ⁵Hegaappe guyyiyan, qassi qeesee naa77u kafotappe issuwaa keriyaa de7iya pulitto haattaa bolli shukkanaadan azazo. ⁶Paxa de7iya kafuwaa, qassi zigaa, zo7o qacinaaranne hiisophphiya boncuwaa ekki efiidi, keriyaa de7iya pulitto haattaa bolli shukkido kafuwaa suuttaa giddo naaqqo. ⁷Naaqqi kessido suuttaa he hanttaara goga harggiyaappe paxiya bitaniyaa bolli laapputoo caccafo; yaatidi he bitanee geeshsha gidiyoojaa erisso; paxa de7iya kafuwaa gede dembbau yeddo.

⁸“He harggiyaappe geeyida bitanee ba maayuwaa meecco; ba bollan de7iya ikise ubbaa meedetto; ba bollaakka meecetto; yaatikko i geeshsha gidana. Hegaappe guyyiyan, i dunkkaanidosaa yo; shin gidikkonne ba dunkkaaniyaa gelennan laappun gallasaa kareera gam77o. ⁹Laappuntta gallassan ba huuphiyaa, buuchchaa, deemuwaanne ba bollan de7iya hara ikise ubbaa meedetto; qassi ba maayuwaa meeco; ba bollaakka meecetto; Hegaappe guyyiyan, i geeshsha gidana.

¹⁰“Hospuntta gallassan tilla bollaara de7iya naa77u dorssa maratanne issi laitta gidido issi dorssiyo eho; qassi kattaa yarshshuwaassi zaitiyan munaqettida heezzu kilo giraame xiilliyaa issi litiro wogaraa zaitiyau heezantto kushiyaa eho. ¹¹A geeshshiya qeesee bitaniyaa i ehiidobaturakka issippe Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge GODAA sintti shiishsho.

¹²“Qeesekka naa77u dorssa maratuppe issuwaa ekkidi, litiruwaassi heezantto kushe zaitiyaara issippe naaquwaa yarshsho oottidi shiishsho; he shiishshidoogaa qassi wuxaawuxiyo yarshsho oottidi, GODAA sinttan wuxaawuxo. ¹³Yaati i he dorssa maraa nagaraa yarshshuwaanne xuuggiyo yarshshuwa shukkiyo geeshsha sohuwan shukko. Nagaraa yarshshuwaadan naaquwaa yarshshoikka qeesiyaassi imettees; ikka kehippe geeshsha. ¹⁴Qeesee naaquwaa yarshshuwa suuttaappe guuttaa ekkidi, he geeyiya bitaniyau ushachcha bagga haittaa xeeraa, ushachcha kushiyau wogga biradhdhiyaanne ushachcha tohuwau wogga biradhdhiyaa tiyo.

¹⁵Hegaappe guyyiyan, qeesee wogaraa zaitiyaappe guuttaa ekkidi, ba haddirssa kushiyaa gomppan tigo.

¹⁶“Tigidi he haddirssa kushiyaa gomppan de7iya wogaraa zaitiyan ba ushachcha kushiyaa biradhdhiyaa naaqqidi, GODAA sinttan laapputoo caccafo. ¹⁷Yaati

simmidi ba kushiyaa gomppan attida zaitiyaappe ekkidi, geeyiya bitaniyau ushachcha haittaa xeeraa, ushachcha kushiyau wogga biradhdhiyaanne ushachcha tohuwau wogga biradhdhiyaa kase naaquwaa yarshshuwa suuttaa tiyido sohuwan tiyo. ¹⁸Qassi ba kushiyaa gomppan attida zaitiyaa qeesee geeyiya bitaniyaa huuphiyan gusso; yaatidi GODAA sinttan he bitaniyaa nagaraa atto giisso.

¹⁹“Hegaappe guyyiyan qeesee ba tunatettaappe geeyiya bitaniyaa nagaraa atto giissanau nagaraa yarshshuwaassi shiishshido mehiyaa shukkees; hegaappe simmidi qassi xuuggiyo yarshshuwau shiishshido mehiyaa yarshshees. ²⁰Qassi qeesee he xuuggiyo yarshshuwa kattaa yarshshuwaara issippe yarshshiyoojaa bollan wottidi xuuggees; yaatidi bitaniyaa nagaraa atto giissees; bitaneekka geeshsha gidees.

²¹“SHin bitanee heгаа ubbaa ehaanau danddayenna manqqo gidikko, GODAA sinttan wuxaawuxidi a nagaraa atto giissanau, ba naaquwaa yarshshuwaassi issi dorssa maraa eho. Qassi kattaa yarshshuwaassikka wogaraa zaitiyan munaqettida issi kilo giraame lo77o xiilliyaa issi litiruwaassi heezantto kushe zaitiyaa issippe eho. ²²Qassikka bau danddayidoogaadan naa77u buuba haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta, issuwaa nagaraa yarshshuwaassi, issuwaa qassi xuuggiyo yarshshuwaassi eho.

²³“Hospuntta gallassan ba nagaraappe geeyanau bitanee hageeta qeesiyaakko Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge GODAA sintti eho. ²⁴Ehin qeesee naaquwaa yarshshuwau ehiido dorssa maraanne zaitiyaa ekkidi, wuxaawuxiyo yarshsho oottidi GODAA sinttan wuxaawuxo. ²⁵Yaati naaquwaa yarshshuwau ehiido dorssa maraa shukko; shukkidi he naaquwaa yarshshuwa suuttaappe guuttaa ekkidi, ha geeyiya bitaniyau ushachcha haittaa xeeraa, ushachcha kushiyau wogga biradhdhiyaanne ushachcha tohuwau wogga biradhdhiyaa tiyo. ²⁶Qassi qeesee zaitiyaappe guuttaa ba haddirssa kushiyaa gomppan tigo. ²⁷Tigidi he haddirssa kushiyaa gomppan de7iya zaitiyaappe ushachcha kushiyaa xeeran guuttaa ekkidi, GODAA sinttan laapputoo caccafo. ²⁸Qassikka qeesee ba kushiyaa gomppan de7iya zaitiyaappe guuttaa ekkidi, geeyiya bitaniyaassi ushachcha haittaa xeeraa, ushachcha kushiyau wogga biradhdhiyaanne ushachcha tohuwau wogga biradhdhiyaa kase naaquwaa yarshshuwa suuttaa tiyido sohuwan tiyo. ²⁹Qassi GODAA sinttan bitaniyaa nagaraa atto giissanau, qeesee ba kushiyaa attida zaitiyaa geeyiya bitaniyaa huuphiyan tiyo. ³⁰Hegaappe guyyiyan, he aawu bau danddayidoogaadan haraphphe buuba gidin woikko mara haraphphe gidin, ³¹issuwaa nagaraa yarshshuwaassi naa77antuwaa qassi xuuggiyo yarshshuwaassi kattaa yarshshuwaara issippe yarshsho. Qassi qeesekka he geeyiya bitaniyaassi GODAA sinttan a nagaraa atto giisso. ³²Ba bollan de7iya hanttaara goga harggiyaappe geeyanau

koshshiya wogaa polanau manqqotai diggido urau de7iya wogai simmi hagua” yaagiis.

Keetta Bolli Kiyiya Boroquwaa

³³ GODAI Muusanne Aaroon hagaan yaagiis, ³⁴ “Taani intteyyo aqo oottada immiyo Kanaane biittaa intte geliyo wode, qassi he biittan de7iya intte keettaappe issuwan taani boroquwaa yeddiyo wode, ³⁵ he keettaawai qeesiyaakko biidi, ‘Ta son aiba boroqokko de7ees’ yaagidi yooto. ³⁶ Son de7iyaabai ubbai tuna geetettennaadan, qeesee boroquwaa be7anau gelanaappe kasetidi, son de7iyaabaa ubbaa kare kessanaadan azazo; yaati simmin qeesee be7anau soo gelo. ³⁷ Gelidi be7iyo wode, boroqo sohoi godaa bollan maata milatiya, woikko zo7o meraa bessikkonne qassi godaappe ollatidi giddo gelikko, ³⁸ qeesee sooppe kare kiyidi, keettaa laappun gallassa gakkanaashin gorddo. ³⁹ Laappuntta gallasan qeesee he keettaa zaarettidi xeello; xeelliyo wode he boroqoi keettaa godaa bollan aakkikko, ⁴⁰ boroqoi de7iyo shuchchata ubbaa godaappe shoddidi, katamaappe gaxi yaa tunida sohuwau olanaadan azazo. ⁴¹ Qassi godaa meeshido urqqa so baggaara bookkishin, yuushshi aattidi qoqqofanaadan ootto; yaatidi he qoqqofido urqqa katamaappe gaxan de7iya tuna sohuwan olona. ⁴² Hegaappe guyyiyan, he shoddido shuchchatu sohuwan hara shuchchata wottona; qassi hara urqqanka keettaa caddona.

⁴³ “SHuchchata shoddirggin, qassi urqqaakka qoqqofidi hara urqqa caddi simmin, naa77anttuwaa simmidi boroqoi keetta giddon aakkikko, ⁴⁴ qeesee hegea be7o; be7iyo wode boroqoi he keettaa giddon aakkikko, hegee issuwaappe issuwaa oiqqiya boroqo gidiyo gishshau, he keettaa tuna. ⁴⁵ Hega gishshau i he keettaa, a shuchchaa, a mittaanne i cadettido urqqa ubbaa kolo; kolidi hegeeta katamaappe gaxi efiidi, tuna sohuwan olo. ⁴⁶ Qassi he keettaa gorddiyan takkiyo wodiyan a giddo geliya ooninne sa7ai qammana gakkanaashin tuna. ⁴⁷ He keettan zin77iya uri woikko katta miya uri ba maayuwaa meecco.

⁴⁸ “SHin qeesee yiidi xeelliyo wode, keettaa cadetti simmin naa77anttuwaa simmidi aakkana xayikko, boroqoi xayiichchido gishshau, he keettaa geeshsha gidiyoogaa qeesee erisso. ⁴⁹ Keettaa geeshshanau naa77u kafota, xiiddaa mittaa, zo7o qacinaanne hiisoophphiya boncuwaa eho. ⁵⁰ Kafotuppe issuwaa keriyana de7iya pulatto haattaa bollan shukko. ⁵¹ Hegaappe guyyiyan xiiddaa, hiisoophphiya boncuwaa, zo7o qacinaanne paxa de7iya kafuwaa issippe ekkidi, keriyana de7iya shukkido kafuwaa suuttaaninne pulattuwa haattan yeggi kessidi, laapputoo he keettaa caccafo. ⁵² Yaatidi he keettaa qeesee kafuwaa suuttan, pulattuwa haattan, paxa de7iya kafuwan, xiiddan, hiisoophphiya boncuwaaninne zo7o qacinan geeshsho. ⁵³ Qassi paxa de7iya kafuwaa katamaappe gaxi hini dembbau yeddo. Hegaadan oottidi, keettaa geeshshiyo wogaa polees; keettaikka geeshsha gidees.

⁵⁴ “Ai hanttaara goga hargge gidikkokka hagee woga; qaachchiyaabaa gidin, ⁵⁵ maayuwaa bollan woi keettaa bollan kiyiya boroqo gidin, ⁵⁶ kixa gidin, xuussa ma-sunttaa gidin woi ilaha gidinkka, ⁵⁷ issibai tuna gidiyooganne geeshsha gidiyoogaa erissanau hanttaara goga harggiyaanne boroquwaa wogai hagua” yaagiis.

Asaa Bollaappe Goggiya Tunabaa

15 GODAI Muusanne Aaroon hagaan yaagiis; ² “Israa7eela asaayyo hagaan yaagidi yootite; ‘Ai asa bollaappekka issi aibakko goggikko, he goggiyaabai tuna. ³ He goggiyaabaappe denddidaagan he aawu tuna gidiyo wogai hagua: He goggiyaabai aggennan gogginkka woi qassi goggiyoogaa aggikkokka he a giddon de7iyaabai a tunisseees.

⁴ “A bollaappe aibakko goggiyo asi zin77iyo ai hiixikka tuna; qassi i uttiyoobi aiba gidikkokka tuna. ⁵ A hiixaa bochchiya ooninne ba maayuwaa meecco; ba bollaakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna. ⁶ Goggiyaabaara de7iya asi uttidobaa bolli uttiya ooninne ba maayuwaa meecco; ba bollaakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna.

⁷ “Goggiyaabai de7iyo asa bolla bochchiya ooninne ba maayuwaa meecco; ba bollaakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna.

⁸ “Goggiyaabai de7iyo asi geeshsha asa bolli cuchchikko, he asi ba maayuwaa meecco; ba bollaakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna.

⁹ “Qassi goggiyaabai de7iyo asi uttiyo ai koorikka tuna. ¹⁰ Baappe garssaara de7iyaabaa aibin gidikkokka bochchiya ooninne omarssi gakkanaashin tuna; qassi hegeeta milatiyaabata tookkiya ooninne ba maayuwaa meecco; ba bollaakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna.

¹¹ “Goggiyaabaara de7iya asi ba kushiya meecettennan de7iiddi bochchiyo asi ooninne ba maayuwaa meecco; ba bollaakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna.

¹² “Qassi goggiyaabai de7iyo asi bochchiyo urqqa miishshaa ubbaa menttite; mittaappe oosettida miishshau ubbai qassi haattan meecetto.

¹³ “Goggiyaabai de7iyo asi he goggiyaabaappe geeyiyo wode, bau laappun gallassaa qoodo. Ba maayuwaa meecco; ba bollaakka pulatto haattan meecetto; yaatidi i geeshsha gidees. ¹⁴ Hospuntta gallassi naa77u buuba haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge GODAA sintti yiidi, qeesiyaayyo eta immo. ¹⁵ Immin qeesee haraphphetaappe issuwaa nagaraa yarshshuwaassi, naa77anttuwaa qassi xuuggiyo yarshshuwaassi yarshshees; yaatidi qeesee bitaniyaa bollaappe goggiyaabaa gishshau GODAA sinttan a nagaraa atto giisseees.

¹⁶ “Ai attuma asinne ba attumatettaappe zeretti gukkikko, ba kumetta bolla haattan meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna. ¹⁷ Attumatettaappe gukkida zeretta bochchido maayo ubbai woikko galba ubbai haattan meecetto; qassi omarssi

gakkanaashin i tuna. ¹⁸ Qassi issi attumaasi macca asaara zin77in, a attumatettaappe zeretti gukkikko, naa77aikka haattan meecettona; qassi omarssi gakkanaashin eti tuna.

¹⁹ "Maccaasassi aginan aginan yiya kushe qitai yikko, laappun gallassa gakkanaashin a tuna; qassi o bochchiya ooninne omarssi gakkanaashin tuna.

²⁰ "He kushe qitaa wode a zin77iyoo ubbai ubbai tuna; qassi a uttiyoobai ubbaikka tuna. ²¹ A zin77iyo hiixaa bochchiya ubbai ba maayuwa meecco; haattanka meecetto; omarssi gakkanaashin i tuna. ²² A uttiyoobaa bochchiya ubbai ba maayuwa meecco; ba bol-laakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna. ²³ A zin77iyo hiixa gidinkka woikko a uttiyoobaa bochchiya ooninne omarssi gakkanaashin tuna.

²⁴ "Ai attuma asinne he kushe qitaa wode iira zin77ikko, he kushe qitai qassi a bochchikko, laappun gallassa gakkanaashin i tuna; i zin77iyo hiixai ubbaikka tuna.

²⁵ "Issi macca asassi i kushe qitaa wodiya gidennan hara wodiyan suuttai goggikko, woi qassi i kushe qitai ba wodiyaappe aattidi eqqenna ixidi goggikko, i eqqana gakkanaashin a tuna. Ba kushe qitaa wodiyan tuna gidiyogaadan, he wodekka a tuna.

²⁶ He suuttai ippe goggiyo wodiyan a zin77ido hiixai ubbai, ba kushe qitaa wode a zin77ido hiixaakka mala tuna; qassi a uttiyoobai ubbaikka ba kushe qitaa wode a uttiyoobai tuna gidiyogaadan tuna. ²⁷ Qassi he tunidabata bochchiya ooninne tuna; i ba maayuwa meecco; ba bol-laakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna.

²⁸ "Ippe goggiyaabai eqqikko, a he wodiyaappe doommada laappun gallassaa qoodu; Hegaappe guyyiyan, a geeshsha gidana. ²⁹ Hosppunta gallassan a naa77u buuba haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta ekkada, Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge qeesiyaakko ehu. ³⁰ Ehin qeese haraphphetuppe isuwaa nagaraa yarshshuwaassi isuwaa qassi xuuggiyo yarshshuwaassi yarshsho. Yaatidi qeese ippe goggiyaabaa tunatetta gishshau GODAA sinttan i nagaraa atto giissees.

³¹ "Bantta gidдон de7iya Xoossaa Dunkkaaniyaa tunissidi Israa7eela asai haiqqennaadan, neeni hagaadan oottada eti banttana tunissiyaabaappe shaahettidi de7anaadan naaga.

³² "A bollaappe aibakko goggiyo asassinne a attumatettaappe gukkida zerettan tuniya asassi, ³³ qassi ba kushe qitaa gaasuwan tuniya maccaasassi, attuma gidin macca gidin goggiyaabai de7iyo asassinne tunida macca asaara zin77iya attuma asassi imettida wogai hagai yaagite" yaagiis.

Nagarai Atto Geetettiyo Gallassaa

16 Aarona attuma naati naa77ai GODAA sintti shiiqidi haiqqidoogaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis. ² "Ne ishai Aarooni Taabootaa bol-lan de7iya atto giyo sohuwaa qum77uwaa sinttan magalashuwaappe guyye baggaara de7iya Ubbaappe

Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa ubba wode coo gelen-naadan ayyo oda. Coogelikko i haiqqana; aissi giikko, taani shaaraa giddoora atto giyo sohuwaa qum77uwaa bollan qonccais. ³ Aarooni nagaraa yarshshuwaassi issi mirgguwaanne qassi xuuggiyo yarshshuwaassi issi dorssa orggiyaa ekkidi, he Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa gelo.

⁴ "Aarooni liinuwaappe oosettida geeshsha qoliyaanne liinuwaappe oosettida garssaara maayiyo maayuwa maayo. Qassi liinuwaappe oosettida danc-cuwaa dancco; hegaadanka qassi ba huuphiyan liinuwaappe oosettida shaashiyaa encurssaa wotto. Hageeti geeshsha maayota gidiyo gishshau, i ba bol-laa haattan meecettiichchidi maayo.

⁵ "Israa7eela asaa maabarai nagaraa yarshshuwaassi naa77u deeshsha orggeta, xuuggiyo yarshshuwaassikka issi dorssaa orggiyaa Aaroonassi ehoona. ⁶ Aarooni ba nagaraanne ba so asaa nagaraa atto giissanau mirgguwaa yarshsho. ⁷ Hegaappe guyyiyan, naa77u deeshsha orggeta efiidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen GODAA sinttan esso. ⁸ Yaatidi he naa77u deeshshatun saamaa yeggo; yeggin issoi GODAASSA; issoi qassi bazzo yeddiyoogaa gidees. ⁹ Aarooni GODAASSI saamai kiyido deeshshaa ehiidi, nagaraa yarshsho oottidi yarshsho. ¹⁰ SHin bazzo yeddiyo saamai kiyido deeshshaa paxa de7ishin GODAASSI shiishsho; bazzo a yedettiyo wode, asaa nagaraa atto giissees.

¹¹ "Aarooni ba nagaraanne ba so asaa nagaraa atto giissanau, issi mirgguwaa nagaraa yarshsho oottidi shiishsho. Yaatidi ba nagaraa yarshshuwaassi he korimaa shukko. ¹² Qassi GODAA sinttan de7iya yarshshiy-oosaappe ixaanaa cuwayiyo miishshaa kumettaa bon-quwaanne, liiqi gaacettida naa77u zolle sawiya ixaanaa ekkidi, magalashuwa giddo eho. ¹³ Ehiidi i haiqqennaadan, ixaanaa cuwai Taabootaa bollan de7iya atto giyo sohuwaa qum77uwaa kammana mala, ixaanaa GODAA sinttan de7iya taman wotto.

¹⁴ Qassi he mirgguwaa suuttaappe guutta ekkidi, ba giddo biradhdhiyaa an naaqqidi, atto giyo sohuwaa qum77uwau sintta bagga caccafo; qassi atto giyo sohuwaa qum77uwaappe sintta baggaara de7iya sohuwaakka laapputoo caccafo.

¹⁵ "Hegaappe guyyiyan asaa nagaraa yarshshuwaassi gidiya deeshshaa shukkidi, a suutta magalashuwa giddo eho; ehiidi mirgguwaa suutta caccafi-doogaadan, atto giyo sohuwaa qum77uwaa sint-taanne atto giyo sohuwaa qum77uwaappe sintta baggaara de7iya sohuwaa caccafo. ¹⁶ Yaatidi Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa Israa7eela asaa tunatettaappenne nagaraappe geeshshees. Qassi eti tunabaa oottishin, eta gidдон de7iya Xoossaa Dunkkaaniyaakka hegaadan oottidi geeshsho. ¹⁷ I Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa gelidi, ba nagaraa, ba so asaa nagaraanne kumetta Israa7eela asaa nagaraa atto giissidi kiyana gakkanaashin, ooninne Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон de7oppo.

¹⁸ "Hegaappe guyyiyan i GODAA sinttan de7iya yarshshiyooosaa kiyidi a geeshsho. Korimaa suuttaap-penne deeshshaa suuttaappe guuttaa guuttaa ekkidi, yarshshiyooosaa yuushuwan de7iya kaceta tiyo. ¹⁹ Qassi he suuttaappe guuttaa ba biradhdhiyan ekkidi, laap-putoo caccafidi, Israa7eela asaa tunatettaappe he yarshshosaa geeshsho.

Bazzo Yeddiyo Deeshshaa

²⁰ "Aarooni Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha So-huwaa, Xoossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyooosaa geeshshiyoo wogaa polidoogaappe guyyiyan, paxa de7iya deeshshaa shiishsho. ²¹ SHiishshidi Aarooni ba naa77u kusheta paxa de7iya deeshshaa huuphiyan wottidi, Israa7eela asaa naaquwaa ubbaa, eta makkala ubbaa, eta nagara ubbaa paaxo; yaatidi he deeshshaa huuphiyan hegaa toosso; toossidi he deeshshaa efaanaadan giigissido asa bollan bazzo yeddo. ²² I deeshshaa bazzo yeddin, deeshshai eta nagara ubbaa tookkidi, asi baina sohuwaa bazzo bo.

²³ "Hegaappe guyyiyan, Aarooni Xoossaa Dunkkaaniyaa bo; biidi Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa gelido wode, kase ba maayido liin-uwaappe oosettida maayuwaa qaaridi hegan wotto. ²⁴ Geeshsha sohuwan i ba bollaa haattan meecettidi, hara maayuwaa maayidi kiyoo; yaatidi xuuggiyo yarshshuwaa baagaanne asaagaa yarshshidi, ba na-garaanne asaa nagaraa atto giissees. ²⁵ Qassi hegaadankka nagaraa yarshshuwaa handdaa yarshshiyooosaa bollan wottidi xuuggo.

²⁶ "Bazzo yeddiyo deeshshaa efiida bitaneeekka ba maayuwaa meecco; ba bollaakka haattan meecetto. Yaati simmidi dunkkaanidosaa yo.

²⁷ "Nagaraa atto giissanau Aarooni Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa gelido wode, nagaraa yarshshuwaa mirgguwaa suuttaanne deeshshaa suut-taa ekkidi geliis; ha77i intte he mirgguwaanne he deeshshaanne dunkkaanidosaaappe gaxi kessite. Kessi-di eta galbbaa, eta ashuwaanne eta tociyaa taman xu-uggite. ²⁸ Hegaa taman xuuggida bitanee ba maayuwaa meecco; ba bollaakka haattan meecetto; Hegaappe guyyiyan, dunkkaanidosaa yo.

Nagaraa Atto Giissiyoo Gallassaa Bonchchiyoogaa

²⁹ "Hagee intteyyo merinaukka woga gido: laappunt-ta aginai gelido tammantta gallassan intte huuphiyaa kaushshite; Israa7eela asaa gidin woi qassi intte gid-don de7iya hara biitta asa gidinkka, ai oosonne oot-toppite. ³⁰ Aissi giikko, inttena geeshshanau, intte na-garaa atto giissiyoo gallassai he gallassa. Inttekka GO-DAA sinttan intte nagara ubbaappe geeyana. ³¹ Hegee intte waanna shemppuwaa shemppiyo sambbata gal-lassa. He gallassan intte huuphiyaa kaushshite; hegee intteyyo merinaukka woga gido. ³² Qassi ba aawaa so-huwan qeese gidanaadan tiyettiyaanne dummatiya asi geeshsha gidida liinuwaappe dadettida maayuwaa maayidi, nagaraa atto giissiyoo wogaa polo. ³³ I Ub-

baappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa, yarshshiyooosaa, qeesetanne Israa7eela asaa ubbaa geeshsho. ³⁴ Israa7eela asaa nagaraa ub-baa atto giissiyoo wogaa intte laittan laittan issitoo oot-tanaadan, hagee intteyyo merinaukka woga gido" yaagiis. Yaagin Muusee GODAI azazidoogaadan ootti-is.

Suuttai Meetettennabaa Gidiyo Hanotaa

17 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Aaroonassi a attuma naatussinne Israa7eela asa ubbaassi hagaadan yaagada oda; 'GODAI azazidoogee haga: ³ Israa7eela asaappe ooninne boora woi dorssa woi deeshsha Godaassi imota oottidi immanau Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge, Godaa sintti eheennan, ba dunkkaanidosan woikko dunkkaanidosaaappe gaxan shukkikko, he suuttan i oishettees; he asi suuttaa gus-siis. Hegaa gishshau i ba asaa giddoppe bohetto. ⁵ Hegaa gishshau Israa7eela asai bantta yarshshuwaa mehiyaa coo dembban shukkiyoogaa aggidi, haa GO-DAAKKO, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen de7iya qeesiyaakko ehoona. Ehin qeesee hegaa ekkidi, GO-DAASSI issippetettaa yarshsho oottidi shukko. ⁶ Qassi qeesee Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen de7iya GO-DAAYYO yarshshiyooosaa bollan he suuttaa caccafo; handdaakka GODAAYYO sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi xuuggo. ⁷ Israa7eela asai GODAA kaalliyooogaa aggidi kaallido daidanttatuyyo naa77ant-to bantta yarshshuwaa yarshshoppona. Hagee etayy-oonne yiya yeleta ubbaayyo merinau woga gido' yaa-ga.

⁸ "Eta hagaadan yaaga; 'Israa7eela asaappe gidin woi eta giddon de7iya hara biitta asaappe gidinkka, ooninne xuuggiyo yarshshuwaa woi hara yarshshuwaa shiishshiyoo wode, ⁹ GODAASSI yarshshanau Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge ehaana xayikko, he asi ba asaa giddoppe bohetto.

¹⁰ "Israa7eela asaappe woikko eta giddon de7iya hara biitta asaappe ooninne suutta miikko, he suuttaa miya asa bollan taani ta sinttaa tukkana; taani he bi-taniyaa asaa giddon bohana. ¹¹ Aissi giikko asho maayida ubbaa de7oi a suuttaa giddon de7ees; suut-taikka qassi de7oi a giddon de7iyooogaappe dendi-daagan nagaraa atto giissiyaagaa gidiyo gishshau, intte nagaraa atto giissanaadan, taani intteyyo yarshshiyooosaa bollan yarshshanaadan immaas. ¹² Hegaa gishshau taani Israa7eela asaa, "Intteppe woikko intte giddon de7iya hara biittaa asaappe ooninne suutta mooppo" yaagaas.

¹³ "Israa7eela asaappe woikko eta giddon de7iya hara biittaa asaappe ooninne miyo do7a woi kafo shankkatidi worikko, a suuttaa sa7an gussidi, biittaa kammo. ¹⁴ Aissi giikko asho maayida ubbaa de7oi a su-uttaa giddoona. Hegaa gishshau taani Israa7eela asaa, "Asho maayida meretaa ubbaa de7oikka a suut-taa giddon de7iyoo gishshau, suuttaa mooppite; qassi miya ooninne ba asaa giddoppe bohetto" yaagaas.

¹⁵ "Israa7eela asa gidin woikko eta giddon de7iya hara biitta asa gidin, ooninne bauta woi do7i oiqqidi woridobaa ashuwaa miikko, ba maayuwaa meecco; ba bollaakka meecetto; yaatidi omarssi gakkanaashin i tuna. Hegaappe guyyiyan, i geeshsha. ¹⁶ Ba maayuwaa meeccana xayikko, ba bollaakka meecettana xayikko, ba nagaraa i bau tookkees' yaaga" yaagiis.

Wogai Teqqido Zin77uwaa

18 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Israa7eela asaa hagaadan yaaga; 'Taani, GODAI, intte Xoossaa. ³ Intte kase de7ido Gibxxe biittaa asai oottiyooogaadan oottoppite; woikko ha77i taani inttena efiyo Kanaane biittaa asai oottiyooogaadankka oottoppite; eta wogaakka kaaloppite. ⁴ Intte ta azazuwaa oottite; ta wogaakka naagite; qassi an biite. Taani, GODAI, intte Xoossaa. ⁵ Hegaa gishshau ta azazuwaanne ta wogaa naagikko, intte paxa de7ana. Taani GODAA. ⁶ "Intteppe ooninne ashuwaa amuwaa polanau ba mata dabboora zin77oppo. Taani GODAA. ⁷ Ne ashuwaa amuwaa polanau ne aayeera zin77oppa; zin77ada ne aawaa kaushshoppa. A ne aayyiyo; iira zin77oppa. ⁸ Ne ashuwaa amuwaa polanau ne aawaa machcheera zin77oppa; zin77ada ne aawaa kaushshoppa.

⁹ "Ne ashuwaa amuwaa polanau ne michcheera zin77oppa; woi qassi son yelettida woi karen yelettida ne aawaa woi ne aayee na7eerakka zin77oppa.

¹⁰ "Ne ashuwaa amuwaa polanau ne na7aa na7eera woikko ne na7ee na7eera zin77oppa. Zin77ikko ne huuphen nena kaushshaasa. ¹¹ Ne ashuwaa amuwaa polanau ne aawaa keettaayee na7eera zin77oppa; a ne michchiyo gidiyo gishshau iira zin77oppa. ¹² Ne ashuwaa amuwaa polanau ne aawaa michcheera zin77oppa. A ne aawau mata dabbo. ¹³ Ashuwaa amuwaa polanau ne aayee michcheera zin77oppa; a ne aayeessi mata dabbo. ¹⁴ Ne aawaa ishaa kalluwaa qaarada ne ashuwaa amuwaa polanau a machcheera zin77oppa; a ne aawaa ishaa machchiyo. ¹⁵ Ne ashuwaa amuwaa polanau ne na7aa keettaayeera zin77oppa; a ne na7aa keettaayyiyo gidiyo gishshau, iira zin77oppa. ¹⁶ Ne ashuwaa amuwaa polanau ne ishaa keettaayeera zin77oppa; zin77ikko ne ishaa kaushshaasa.

¹⁷ "Ne ashuwaa amuwaa polanau maccaaseeranne i na7eeranne naa77aara zin77oppa. I na7ee na7eera woi qassi i na7aa na7eerakka zin77oppa; eti iyyo mata dabbo gidiyo gishshau, hegee shaaramuxa.

¹⁸ "Ne keettaayyiya paxa de7ishin, ne keettaayee michchiyo dawuttada ne ashuwaa amuwaa polanau iira zin77oppa.

¹⁹ "Ne ashuwaa amuwaa polanau kushe qitai yin tuna uttida maccaaseera zin77oppa.

²⁰ "Neeni tunennaadan ne shooruwaa keettaayeera zin77oppa.

²¹ "Ne Xoossaa sunntaa tunissanau ne naatuppe is-suwaanne taman xuuggidi, Molooka giyo eeqaassi yarshshanaadan immoppa. Taani GODAA.

²² "Maccaasaara zin77iyooogaadan attuma asaara zin77oppa; hegee sheneyiyaabaa.

²³ "Neeni tunennaadan ai meheeranne zin77oppa, qassi maccaasikka meheera zin77anau mehe sintti aadhoppo. Hegee wogi bannabaa.

²⁴ "Taani intte sinttappe yedettiyo kawotettati ha oosotun tunido gishshau, intte hageeta milatiyaa-batun tunoppite. ²⁵ Harai atto eta biittaikka tunido gishshau, a nagaraassi taani a qaxxayaas; qaxxayin biittaikka banan de7iyaageeta cuchchiis. ²⁶ SHin intte ta higgiaanne ta azazuwaa naagiteppe attin, Israa7eela asaa gidin woi intte giddon de7iya hara biitta asappe ooninne haggaa mala tuna oosuwa oottoppite.

²⁷ "Intteppe kase ha biittan de7ida asati haggaa mala tunabaa oottido gishshau, biittai tuniis. ²⁸ Intte ha biittaa tunissikko, intteppe kase de7ida kawotettata ha biittaa cuchchidoogaadan, inttenakka cuchchennaadan naagettite. ²⁹ Hageeta milatiya tuna oosotuppe is-suwaanne oottiya asi de7ikko, he asi ba asaa gid-doppe bohetto.

³⁰ "Hegaa gishshau intteppe kase de7ida asati oottido tuna oosota ubbaa oottidi intte tunennaadan, intte ta azazuwaa naagite; taani, GODAI, intte Xoossaa' yaaga" yaagiis.

Geeshshatettaanne Likke Pirddaa Higgeta

19 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Israa7eela asau ubbau hagaadan yaagada yoota; 'Taani, GODAI, intte Xoossai geeshsha gidiyo gishshau, intte-ka geeshsha gidite.

³ "Intteppe issoinne attennan ba aawaanne ba aayyiyo bonchcho; ta Sambbatatakka bonchchite. Taani, GODAI, intte Xoossaa.

⁴ "Tana aggidi eeqatuyyo goinnoppite; woi qassi birataappe seerissidi, xoossata intteyyo meddhoppite. Taani, GODAI, intte Xoossaa.

⁵ "Intte issippetetta yarshshuwaa GODAAYO yarshshiyoo wode, he yarshshoi intte gishshaa eketanaadan, bessiyaagaadan yarshshite. ⁶ He yarshshoi intte yarshshido gallassan woikko wonttetta gallassan meetetto; heezantto gallassai gakkanaashin attidaagee de7ikko hegee xuugetto. ⁷ Heezantto gallassan a miikko, hegee sheneyiyaabaa; taani heggaa ekkikke. ⁸ Hegaa miya ooninne ba nagaran i bau oishettana; aissi giikko, i GODAAYO geeshsha gididabaa tunissiis. He asi ba asaa gid-doppe bohetto.

⁹ "Intte biittan makkida kattaa intte cakkiyo wode, gadiyaa gaxaa gakkanaashin cakkoppite; qassi cahaappe simmin de7iya poshiluwaakka poshiloppite. ¹⁰ Ne woiniyaa aifiyaa mule maxada mittaa polloyoppa; sa7an wodhdhida woiniyaa aifiyaakka maxoppa; heggaa hiyyeesatussinne betetussi aggaaga. Taani, GODAI, intte Xoossaa.

¹¹ "Intte wuuqqoppite.

"Worddotoppite.

"Issoi issuwaa cimmoppite.

¹² "Ta sunntan wordduwan caaqqoppite; yaatidi intte Xoossaa sunntaa tunissoppite. Taani GODAA.

¹³ "Ne shooruwaaw sugoppa; woikko bonqqoppa.
 "Keraa oottiya bitaniyaa damoozaa diggada, issi qammaanne ne matan aissoppa.
¹⁴ "Tulliyaa qanggoppa; woi qassi qooqiyaa sinttan xubbiyaabaa wottoppa; shin neeni Xoossaassi yayya. Taani GODAA.
¹⁵ "Pirddaa pirddaidda geellayoppa; hiyyeesaa a hiyyeesatettaa gishshau maaddada pirddoppa; duriyaakka a duretettaa gishshau yayyada aggoppa. SHin ne shooruwaayyo tumatettan pirdda.
¹⁶ "Ne asaa gidдон ита zigirssaa ekkada yuuyoppa.
 "Ne shooruwaaw woriyoobaa aibanne oottoppa. Taani GODAA.
¹⁷ "Ne ishaa ne wozanan ixoppa.
 "Ne shooruwaaw gaasuwan neeni nagara oottenna mala, a seera.
¹⁸ "Haluwaa kiyoppa; qassi ne asaappe issuwaayyoonne uluwan lancce oiqqoppa. SHin ne shooruwaaw ne huuphedan siiqa. Taani GODAA.
¹⁹ "Ta azazota naaga.
 "Ne mehiyaappe issi qommo mehiyaa hara qommo dumma mehiyan birasissoppa.
 "Issi shooqan naa77u qommo zereetta zeroppa.
 "Qassi naa77u qommobaappe dadettida maayo maayoppa.
²⁰ "Issi asi hara asa gelanau giiga uttida danggiriix-eera zin77ikko, qassi he danggiriixiyaakka ba danggiriixetettaappe wozettabeennaaro gidikko, eti qaxxayettanau bessees; shin a ba danggiriixetettaappe wozettabeenna gishshau, eta woranau koshshenna.
²¹ Gidikkonne he bitanee ba naaquwaa yarshshuwaassi gidiya dorssaa Xoossaa Dunkkaaniyaakko GODAA sintti eho. ²² Ehobare qeese he naaquwaa yarshshuwaaw dorssaa ekkidi, bitanee oottido nagaraa GODAA sinttan atto giissees; i oottido nagaraikka atto geetettana.
²³ "Intte Kanaane biittaa geliyo wode, aifiyaa miyo ai qommo mitta tokkikkokka, he mittaa aifiyaa meetetennabaadan qoodite; heezzu laittai wuranaashin he mittaa aifee meetettenna; a mooppite. ²⁴ Oiddantta laittan he mittaa aifee ubbai GODAASSI galatau shishshiyoo geeshsha yarshsho gidana. ²⁵ SHin he mittaa aifee intteyyo keehi darana mala, ichchashantta laittaa aifiyaa miite. Intte hagaadan oottikko, intte mittaa aifee darana. Taani GODAI intte Xoossaa.
²⁶ "Suuttai a gidдон de7iyo ai ashokka mooppite.
 "Kaayoppite woi shareechchoppite.
²⁷ "Intte huuphiyaa binnaanaa garssaara yuushshi aattidi qanxxoppite; qassi intte buuchchaakka yuushshi aattidi qanxxoppite.
²⁸ "Haiqqida asa gishshau intte bollaa qanxxerettoppitem; woikko cachchaa malaataa intte bollan kessoppitem. Taani GODAA.
²⁹ "Biittai shaaramuxaa tunatettan kumidaagaa gidenna mala, ne na7iyo shaaramuxaa oosuwaassi aatta immada tunissoppa.
³⁰ "Ta Sambbatata bonchchite; taayyo goinniyo sohuwaakka bonchchite. Taani GODAA.

³¹ "Moitilliyaa haasayissiyaageetukkonne shareechchotukko booppitem; intte tunenna mala eta koyyoppitem. Taani, GODAI, intte Xoossaa.
³² "Puulummida asanne cimida asa be7iyo wode uttidosaappe dendda eqqa; eta bonchcha; ne Xoossaassi yayya. Taani GODAA.
³³ "Intte biittan inttenaara de7iya betetu bollan sugettaabaa oottoppitem. ³⁴ Intte biittan inttenaara de7iya bete asa intte biittaa asadan xeellitem; a intte huuphedan siiqitem. Aissi giikko, inttekkaka kase Gibxxe biittan bete gididi de7ideta. Taani, GODAI, intte Xoossaa.
³⁵ "Intte pirddan likkiyooban, meezaanan wottidi kiliyoobaaninne makkiyooban worddotoppitem. ³⁶ Intte kiliyo meezaanai, intte makkiyoobainne likkiyo miishshati ubbai likke gidona. Taani inttena Gibxxe biittaappe kessada ehiida GODAA intte Xoossaa. ³⁷ Intte ta higgiiyaanne ta azazuwaa ubbaa naagitenne oottite. Taani GODAA' yaaga" yaagiis.

Azattennan Ixxin Gakkiya Qixaatiyaa

20 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Israa7eela asau hagaadan yaagada yoota, 'Israa7eela asaappe gidin, woi betidi yiidi Israa7eela gidдон de7iya hara biittaa asaappe gidinkka, ooninne ba naatuppe issuwaa Molooka giyo eeqaayyo aattidi imimikko, he asi haiqqo; he biittaa asai a shuchchan cad-didi woro. ³ Taani he bitaniyaa morkkana; a asaa gid-doppe shoddada a xaissana. Aissi giikko, i ba naatuppe issuwaa Molooka giyo eeqaayyo immiyooogan, ta Dunkkaaniyaa tunissiis; ta geeshsha sunttaakka kaushshiis. ⁴ He bitanee ba naatuppe issuwaa Molookassi immiyo wode, he biittaa asai be7iiddi, shenehoo giikko, qassi bitaniyaakka worennan ag-gikko, ⁵ taani ta huuphen he bitaniyaanne asaa morkkana; anne Molookaara shaaramuxanau a kaaliya ubbata eta asaa gid-doppe bohite.
⁶ "Ai asinne tanan ammanettennan ixidi, moitilliyaa haasayissiyaageetanne shareechchota oichchanau bi-ikko, taani a morkkana; a asaa gid-doppekka a xaissana.
⁷ "Taani, GODAI, intte Xoossaa gidiyo gishshau, simmi intte inttena dummayite; qassi geeshsha gidite. ⁸ Ta higgiiya naagitenne oottite. Taani inttena geeshshiya GODAATTENNEE.
⁹ "Ai asinne ba aawaa woikko ba aayyiyo cayikko haiqqo. I ba aawaa woikko ba aayyiyo cayido gishshau, a suuttaa acoi a bollaana.
¹⁰ "Issi asi ba shooruwaaw keettaayeera zin77ikko, he zin77ida bitaneenne mishiriyaaw naa77aikka haiqqona. ¹¹ Ba aawaa keettaayeera zin77ida asi ba aawaa kaushshiis; eti naa77aikka haiqqona. Eta suuttaa acoi eta bollaana. ¹² Issi asi ba na7aa keettaayeera zin77ikko, eti naa77aikka haiqqona. Eti tunabaa oottidosona. Eta suuttaa acoi eta bollaana.
¹³ "Issi attuma asi maccaasaara zin77iyoogaadan attuma asaara zin77ikko, eti naa77aikka tunabaa oottido gishshau haiqqona. Eta suuttaa acoi eta bollaana. ¹⁴ Issi asi na7iyoonne aayyiyoonne issippe machchiyaabaa

gidikko, hegee tunabaa; intte giddon tunatetti de7enna mala, inne etinne taman xuugettona.

¹⁵ "Issi asi meheera zin77ikko, i haiqqo; he macca mehiyookka worite. ¹⁶ Issi maccaasi meheera zin77ikko he maccaasiyoonne he mehiyaa naa77aakka worite; eti haiqqona. Eta suuttaa acoi eta bollaana.

¹⁷ "Issi asi ba michchiyo ba aawaa na7iyo woikko ba aayee na7iyo machchidi, iira zin77ikko, hegee pokkoba. Eti bantta asaa sinttan haiqqona. I ba michchiyo kaushshido gishshau, ba nagaran bau oishettana. ¹⁸ Issi asi kushe qitai yiido maccaasee kalluwaa qaaridi iira zin77ikko, eti naa77aikka bantta asaa gidloppe bohettona. Aissi giikko i i suuttai goggiyo pulttuwaa kalloyiis; akka ba suuttai goggiyo pulttuwaa kalloyaasu.

¹⁹ "Ne aayee michcheera woikko ne aawaa michcheera zin77oppa; aissi giikko, heгаа oottiyoogee ba mata dabbuwaa kaushshiyooгаа. Intte naa77aikka intte nagaran oishettana. ²⁰ Issi asi ba aawaa ishaa keettaayeeera zin77ikko, i ba aawaa ishaa kaushshiis. Eti bantta nagaran banttau oishettana; eti naa77aikka na7a yelennan haiqqana. ²¹ Issi asi ba ishaa keetaayiyoo machchikko, hegee tunatetta. I ba ishaa kaushshiis; eti naa77aikka na7a yelokkona.

²² "Simmi intte de7anaadan, taani inttena gelissiyoo biittai inttena cuchchenna mala, intte ta higgiyaanne ta azazuwaa naagitenne oottite. ²³ Taani intte sinttappe xaissiyoo asatu de7uwaa wogaa kaalloppite. Eti haggaa ubbaa oottido gishshau, taani eta shenetaas. ²⁴ SHin taani inttena, "Eta biittaa intte laattana; intte he biittaa inttebaa oottanaadan, he maattainne eessai goggiyo biittaa taani intteyyoo immana" yaagaas. Taani inttena hara asatuppe dummaya kessida GODAA intte Xoossaattennee.

²⁵ "Hegaa gishshau intte geeshsha gidida mehetanne kafota geeshsha gidennaageetuppe shaakkidi erite. Taani hageeti intteyyoo tuna ga wottido mehetun, kafotuuninne biittan qaaxerettiyaabatun ubban intte huuphiyaa tunissoppite. ²⁶ Taani GODAI geeshsha gidiyo gishshaunne intte tabaa gidana mala inttena hara asaappe dummayido gishshau, intteikka taayyo geeshsha gidite.

²⁷ "Issi attuma asi woikko macca asi moitilliyaara haasayiyaagaa woikko shareechcho gidikko, eti haiqqanau bessees. Eti shuchchan cadettona. Eta suuttaa acoi eta bollaana' yaaga" yaagiis.

Qeesetu Geeshshatettaa

21 GODAI Muusa hagaadan yaagiis, "Qeese gidiya Aaroonaa attuma naatussi hagaadan yaagada oda; Intteppe ooninne ² ba mata dabbo, ba aayee, ba aawaa, ba attuma na7aa, ba macca na7ee, ba ishaa, ³ woikko azina gelennan, a son de7iyya ba michchee ahaa gidana xayikko, haiqqida asa ahaa oogaanne bochchidi, bana tunissoppo. ⁴ Qassi ekuwaaninne geluwan dabbotida asa ahaa bochchidikka bana tunissoppo.

⁵ "Qeeseti haiqqidabau kayyottanau bantta huuphiyaa meedettoopona; bantta buuchchaakka qant-

tan qanxxoppona; woi qassi bantta bollaakka qanxxerettoopona. ⁶ Eti bantta Xoossaayyo geeshsha gidona; qassi bantta Xoossaa sunttaakka tunissoppo. Aissi giikko eti GODAAYYO taman xuuggidi yarshshiyo, qumaa yarshshuwaa shiishshiyaageeta; heгаа gishshau, eti geeshsha gidanau bessees.

⁷ "Qassikka qeeseti shaaramuxa maccaasa, geela7otettai ekettiichchido maccaasa, woikko azinai yeddido maccaasa ekkoppona. Aissi giikko, qeeseti bantta Xoossaayyo geeshsha. ⁸ Qeesee intte Xoossaasi qumaa yarshshuwaa shiishshiyaagaa gidiyo gishshau, i hara asaappe dummato. Taani inttena geeshshiya intte GODAI geeshsha gidiyo gishshau, iikka geeshsha gido. ⁹ Ai qeesiyaa na7iyo gidikkokka shaaramuxada bana tunissikko, hinna ba aawaa kaushshaasu. A taman xuugettada haiqqo.

¹⁰ "Qeese ubbatu halaqai, a huuphiyan tiyettiyo zaitee gukkido gishshaunne i qeesetettaa maayuwaa maayanau dummatida asa gidiyo gishshau, ba huuphiyaa binnaanaa kallo wottoppo; woikko ba maayuwaakka pooshshoppo. ¹¹ Ai ahaa gidikkokka, de7iyoosaa i geloppo; harai atto ba aawaa woikko ba aayee ahaa gidikkokka, bana hegan tunissoppo. ¹² A geeshshanau tiyiyoo Xoossaa zaitee a bollan de7iyo gishshau, qeesee Xoossaa Dunkkaaniyaappe kiyoppo; Xoossaa Dunkkaaniyaakka tunissoppo. Taani GODAA.

¹³ "Qeesee geela7o macca na7a ekko. ¹⁴ Azinai haiqqido maccaasiyo, woi azinai yeddido maccaasiyo, woi shaaramuxa maccaasiyo machchoppo. SHin ba asaa gidloppe geela7o macca na7a dooridi machcho. ¹⁵ Yaanana xayikko, i ba asaa giddon ba zeretta gidiya ba naata tunissana. Taani a geeshshiyaagee, GODAATENNEE' yaaga" yaagiis.

¹⁶ GODAI Muusa, hagaadan yaagiis; ¹⁷ "Neeni Aaroonassi hagaadan yaagada oda; 'Sinttaara yiya ne zerettaappe bollai tilla gidenna asi ooninne qumaa yarshshuwaa taayyo immanau shiiqoppo. ¹⁸ Aissi giikko bollai tilla gidenna asi ooninne shiiqanau bessenna. Qooqe, woikko wobbe, woi som77oi narphphettido, woi palaha bollai de7iyo asi, ¹⁹ woi toho woi kushe silai, ²⁰ woi quunai, woi dinkkee, woi aifee sakkiyo asi, woi puusoi oiqqido asi, woi ilahai oiqqido asi, woi mureessa gidinkka bollai tilla gidenna asi, ooninne shiiqoppo. ²¹ Qeesiyaa Aaroonaa zariyaappe bollai tilla gidenna asi ooninne GODAAYYO taman xuuggiyoo yarshshuwaa shiishshanau shiiqoppo. Ayyo bollai tilla gidennaagaa gidaappe hini baggan, ba Xoossaassi qumaa yarshshuwaa shiishshanau i bessenna. ²² I geeshsha qumaanne qassi ubbappe aadhdhiya geeshsha gidiya ba Xoossaa qumaa maanau danddayees. ²³ SHin ayyo bollai tilla gidenna gishshau, i ta Dunkkaaniyaa tunissennaadan, magalashuwaakko woi yarshshiyoosaakko shiiqoppo. Aissi giikko, eta geeshshiyaagee taani GODAATENNEE' yaaga" yaagiis.

²⁴ Yaagin Muusee Aaroonassi, a attuma naatussinne Israa7eela asaassi ubbaassi haggaa yootiis.

Imotu Geeshshatettaa

22 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Ta geeshsha sunntaa eti tunissenna mala, Israa7eela asai taayyo dummayido imota Aarooninne a attuma naati bonchchuan ekkidi, geeshshatettan naagana mala, etau yoota. Taani GODAA.

³ "Etau hagaadan yaaga; 'Sinttaara yiya yeleta ubban intte zariyaappe ooninne tuni uttidi, Israa7eela asai GODAAYO dummayido geeshsha yarshshuwaakko shiiqikko, he asi ta sinttaappe xayyo. Taani GODAA.

⁴ "Aaroon zariyaappe hanttaara goga harggee de7iyo, woikko bollaappe aibakko goggiyo ooninne geeyana gakkanaashin, geeshsha yarshshuwaappe mooppo. Ahaa bochchidi tunidabaa woikko a attumatettaappe zeretti gukkido ura bochchiya ooninne tuna. ⁵ Woi qassi sa7aara gooshettiya, tunissiyaabata, woi ai mala tunatetta gidikkonne tunissiya asa bochchiya uri, ⁶ woi hegaa malabaa aibanne bochchiya asi, omarssi gakkanaashin i tuna; ba bollaa haattan meecettennan de7iiddi, he geeshsha yarshshuwaappe i maanau koshshenna. ⁷ Awai wulliyo wode i geeshsha gidees; Hegaappe guyyiyan, he geeshsha yarshshuwaappe bana gakkiiyaagaa mo. ⁸ Bau haiqqidabaa woikko do7i worido mehe asho mooppo; hegee tunissiyaabaa. Taani GODAA.

⁹ "Qeeseti ta wogaa naagana; naagennan ixixikko, eti a tunissidi a nagaran haiqqana. Eta geeshshiyaagee taani GODAA.

¹⁰ "He geeshsha yarshshuwa qeesiyaa so asaappe attin, hara asi mooppo; qeesiyaa so yiida imattaa gidin, woi qaxarettidi oottiya ashkkara gidinkka mooppo. ¹¹ SHin qeesee ba biran shammido aillee woikko a son yelettida aillee he qumaappe mo. ¹² Qeesee gidenna hara asa gelida qeesiyaa na7iyaa he geeshsha yarshshuwaappe muuppu. ¹³ SHin qeesiyaa na7iyaa azini haiqqin, woikko azini yeddin, na7a yelennan kase ba geela7otettan de7iyoogaadan simmada ba aawaa soo yiikko, a ba aawaa gakkiiya qumaappe mu. SHin hara asi ooninne hegaappe mooppo.

¹⁴ "Issi asi erennan de7iiddi geeshsha yarshshuwaappe miikko, he i miido qumaa waagaa bolli xeetaappe laatamu kushiyaa gujjidi qeesiyaassi immo. ¹⁵ Israa7eela asai GODAASSI yarshshiyoo geeshsha yarshshuwa qeeseti tunissoppona. ¹⁶ Eti bantta ehiido geeshsha yarshshuwa banttau miidi, bantta nagaran oishettanaadan, qeeseti oottanau koshshenna. Aissi giikko, eta geeshshiyaagee, taani GODAA! 'yaaga' yaagiis.

Ekettenna Yarshshota

¹⁷ GODAI Muusa hagaadan yaagiis, ¹⁸ "Aaroonassi, a naatussinne Israa7eela asa ubbaassi hagaadan yaagada yoota; 'Israa7eela asaappe gidin woikko eta giddon de7iyya betiyaappe ooninne GODAAYO xuuggiyo yarshshuwa ba dosan coo immiyo woi ba shiiquwaa gattanau yarshshiyoo wode, ¹⁹ he yarshshoi ekettana

mala, mirgguwaappe woi dorssaappe woikko deeshshappe tilla bollaara de7iyya attumaagaa gido.

²⁰ Bollai tilla gidennaagee aiba gidikkonne ekettenna gishshau, hegaa shiishshoppa.

²¹ "Qassi oona gidikkonne ba shiiquwaa gattanau is-sippetetta yarshshuwa GODAASSI yarshshiyoo wode, woi qassi ba mehiyaappe ba dosan coo immiyo imotaa GODAASSI shiishshiyoo wode, hegee ekettana mala i tilla bollaara de7iyyaagaa gido. ²² Intte mehiyaappe qooqiyaa, woi mequwaa, woikko gunddaa, woikko gi-yiyya masunttai, woikko puusoi, woikko ilahai de7iyyoogaa GODAASSI yarshshoppite; qassi taman xuuggiyo yarshsho oottidikka yarshshiyooosaa bollan GODAAYO shiishshoppite. ²³ A bollan palaha meretai woi pacabai de7iyyo korimaa woi dorssaa issi asi ba dosan coo immiyo yarshshuwaassi shiishshanau danddayees; shin shiiqo gato gidikko, hegee ekettenna.

²⁴ Sanggisettidaagaa woikko qoxettidaagaa woikko kaattai masunxxidoogaa woikko qanxxettidaagaa GODAAYO yarshshoppite. Intte biitan hegaa malabaa oottoppite. ²⁵ Intte giddon de7iyya allaga asatuppe ekkido hegaa mala mehiyaakka intte Xoossaassi quma oottidi shiishshoppite. Eta bollai tilla gidennaagaa gaa-suwan etan wotoi de7iyyo gishshau, eti intte gishshaa ekettokkona' yaaga' yaagiis.

²⁶ Qassikka GODAI Muusa hagaadan yaagiis, ²⁷ "Miiz-za mari woi dorssa mari woikko deeshsha mari yelet-tiyo wode, laappun gallassaa ba aayeera takko. Hosp-punnta gallasaappe doommidi, GODAAYO taman xu-uggidi shiishshiyoo yarshsho oottidi shiishshanau danddayettees. ²⁸ Miizziyo, dorssiyo, woi deeshshiyoo i maraara issi gallassi shukkoppite.

²⁹ "Intte galataa yarshshuwa GODAAYO shiishshiyoo wode, intte yarshshoi ekettanaadan yarshshite. ³⁰ He yarshshoi he gallassikka meetetti agganau koshshees; appe aibanne wonttossi ashshoppite. Taani GODAA.

³¹ "Ta azazuwaa naagitenne oottite. Taani GODAA.

³² Qassi ta geeshsha sunntaa intte tunissoppite; Israa7eela asaa giddon taani geeshsha gidiyoogee erettanau bessees. Inttena geeshshiyaagee, taani GODAA. ³³ Intteyyo Xoossaa gidanau, inttena Gibxxe biit-taappe kessidaagee tana. Taani GODAA' yaagiis.

Ammano Baalaa Bonchchiyo Maaraa

23 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Geeshsha yaa7a gi awaajjidi, intte bonchchanau bessiya keeretti-da GODAA baalati hageeta.

³ "Intte usuppun gallassaa oosuwa ootteeta; shin laappunnta gallassi intte shemppiyo Sambbata gallassa; he gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite; aiba oosonne oottoppite; intte de7iyyo sohuwan ubban hegee GODAASSI Sambbata.

Paasikaa Baalaanne Oittaa Baalaa

(Qoodaabaa 28:16-25)

⁴ "Eta wodiyan wodiyan geeshsha yaa7a ootti awaajjidi intte bonchchanau bessiya GODAA baalati hagee-

ta. ⁵ Koiro aginan tammanne oiddantto gallassi sa7ai omariyo wode, GODAA Paasikai doommeees.

⁶ "Qassi he aginankka tammanne ichchashantto gallassai GODAA Oittaa Baalaa gallassa; heгаа gishshau laappun gallassatun irshshoi gelibeenna oittaa miite. ⁷ He gallassatuppe koiro gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne ootoppite. ⁸ Laappun gallassa ubbaa GODAAYYO taman xuuggiyo yarshshuwaa shiishshite; laappuntta gallassan qassi geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne ootoppite' yaaga" yaagiis.

Baira Kattaa

⁹ GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ¹⁰ "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Taani intteyyo immiyo biittaa gelidi, intte kattaa cakkiiyo wode, he katta koiro aifiyaa mirqqiyaa qeesiyaakko ekki yiite. ¹¹ GODAI inttebaa ekkana mala, Sambbata wonttetta gallassi qeese he mirqqiyaa GODAA sinttan pudenne duge wuxaawuxo. ¹² He intte mirqqiyaa wuxaawuxido gallassi tilla bollaara de7iya issi laitta dorssa orggiyaa xuuggiyo yarshsho oottidi GODAAYYO shiishshite. ¹³ He yarshshuwaara issippe wogaraa zaitiyan mu-naqettida naa77u kilo giraame lo77o xiilliyaa kattaa yarshsho oottidi shiishshite; hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana; hegaarakka qassi issippe issi litiro gidiya woiniyaa eessaa shiishshite. ¹⁴ Ha yarshshuwaa intte intte Xoos-saassi shiishshiyoo gallassai gakkanaashin, ooratta gakkida kattaappe oittaa, woi xiixaa gidin, qayyiyaa gidinkka mooppite. Hagee intte de7iyooosan ubban sinttaara yiya yeletau ubbau merinau woga.

Saaminttatu Baalaa (Qoodaabaa 28:26-31)

¹⁵ "Intte wuxaawuxiyo yarshshuwaa mirqqiyaa ehi-do Sambbata wonttettappe doommidi, laappun saamintta kumettaa qoodite. ¹⁶ Laappuntta Sambbataa wonttetta gallassai gakkanaashin, ishatamu gallassaa qoodidi, ooratta gakkida kattaa yarshshuwaa GODAASSI shiishshite. ¹⁷ Intte aqiyo sohuwaappe naa77u kilo giraame gidiya lo77o xiilliyaa irshshuwaa yeggidi uukkido naa77u oittaa wuxaawux-anau ekki yiite. Hegee koiro gakkida kattaa aifiyaappe GODAASSI yarshsho gidees. ¹⁸ He oittaa issippe tilla bollaara de7iya issi laitta gidido laappun dorssa marata, issi mirgguwaanne naa77u dorssa orggeta shiishshite. Kattaa yarshshuwaaranne ushshaa yarshshuwaara issippe GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi yarshshite. ¹⁹ Qassi issi deeshsha orggiyaa nagaraa yarshshuwaassi, issi laitta gidido naa77u dorssa orggetakka issippetettaa yarshshuwaassi shiishshite. ²⁰ "Qeese he koiro gakkida kattaa aifiyaa oittaaanne he naa77u dorssata wuxaawuxiyo yarshsho oottidi, GODAA sinttan wuxaawuxees; hegeeti GODAASSI geeshsha; qassi qeesiyaassikka qommo. ²¹ He gallas-sikka awaajjidi geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya

ooso aibanne ootoppite. Hagee intte de7iyooosan ubban sinttaara yiya yeletau ubbau merinau woga.

²² "Intte biittan morkkida kattaa intte cakkiiyo wode, intte shooqaa gaxaa gakkanau cakkoppite; cakkishin attiya poshiluwaakka qoroppite; heгаа hiyyeesatuuyoonne betetuuyo aggiigite. Taani, GODAI, intte Xoos-saa' yaaga" yaagiis.

Malkkataa Punniyo Baalaa (Qoodaabaa 29:1-6)

²³ GODAI Muusa hagaadan yaagiis, ²⁴ "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Laappuntta aginan koiro gallassaa shemppo gallassaa oottidi bonchchite; hassayissuwaa malkkataikka punettiyo wode, geeshsha yaa7aa shiiqite. ²⁵ He gallassan GODAAYYO taman xuuggiyo yarshshuwaa shiishshiteppe attin, daafurssiya ooso aibanne ootoppite' yaaga" yaagiis.

Nagaraa Atto Giissiyoo Gallassaa (Qoodaabaa 29:7-11)

²⁶ GODAI Muusa hagaadan yaagiis, ²⁷ "Ha laappuntta aginaayyo tammantta gallassai nagaraa atto giissiyoo gallassa; he gallassi geeshsha yaa7aa shiiqite; qassi intte huuphiyaa kaushshite; yaatidi GODAAYYO taman xuuggiyo yarshshuwaa shiishshite. ²⁸ He gallassai GODAA intte Xoos-saa sinttan intte nagarai atto geetetaana mala, intte nagaraa atto giissiyoo gallassa gidiyo gishshau, he gallassi aiba oosonne ootoppite. ²⁹ He gallassi banatettaa kaushshenna asi ooninne ba asaa giddoppe bohetto. ³⁰ He gallassi aiba ooso gidikkonne oottiya asa taani a asaa giddoppe xaissana. ³¹ He gallassi aiba oosonne ootoppite. Hagee intte de7iyooosan ubban sinttaara yiya yeletau ubbau merinau woga. ³² Hegee intte waanna shemppuwaa shemppiyo Sambbata gallassa. He gallassan intte huuphiyaa kaushshite. He aginan uddufuntta gallassan omarsaappe doommidi, tammantta gallassaa omarsai gakkanaashin, intte Sambbataa bonchchite" yaagiis.

Daase Baalaa (Qoodaabaa 29:12-40)

³³ GODAI Muusa hagaadan yaagiis, ³⁴ "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Ha laappuntta aginan tammanne ichchashantta gallassaappe doommidi, laappun gallassai GODAAYYO Daase Baala. ³⁵ He gallassatuppe koiro gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne ootoppite. ³⁶ Laappun gallassan ubban GODAAYYO taman xuuggiyo yarshshuwaa shiishshite; hospuntta gallassan qassi geeshsha yaa7aa shiiqite; GODAAYYO taman yarshshiyoo yarshshuwaakka shiishshite. He gallassai intte shiiquwaa poliyo gallassa gidiyo gishshau, daafurssiya ooso aibanne ootoppite.

³⁷ "Taman xuuggiyo yarshshuwaanne kattaa yarshshuwaa, qassi hara yarshshota ubbaanne ushshaa yarshshuwaa, koshshiyaaagaa keenaa keerido gallassan GODAASSI shiishshanau, intte geeshsha

yaa7a oottidi awaajjana GODAA baalati hageeta. ³⁸ Ha baalati GODAA Sambbatatuppe, intte imota oottidi GODAAYO immiyoobatuppe, shiiquwaa gattiyooobatuppenne intte intte dosan coo immiyoobatuppe dumma.

³⁹ "Laappuntta aginan tammanne ichchashantta gallasan intte biittan mokkidabaa cakkidi shiishshidoogaappe guyyiyan, GODAA baalaa laappun gallasaa bonchchite; koiro gallasainne hospuntta gallasai intteyyo waanna shemppo gallasaa. ⁴⁰ Koiro gallasan lo77o mittaa aifiyaappe, zambbaa tashiyaappe, irxxa haittaara de7iya mittaa tashiyaappenne shaafa lanqqen dicciya lee7e mittaappe ekkidi, GODAA intte Xoossaa sinttan ufaittiiddi, laappun gallasaa baalaa bonchchite. ⁴¹ He baalaa laittan laittan laappun gallasaa GODAASSI bonchchite. Hegee sinttaara yiya yeletau ubbau merinau woga. Intte heгаа laappuntta aginan bonchchite. ⁴² He laappun gallasaa intte daasiyan de7ite; Israa7eela biitta asa gidiya ubbai daasiyan de7ite. ⁴³ Hegee sinttaara yiya yeletai ubbai Israa7eela asaa taani Gibxxeppe kessido wode, eti daasiyan de7anaadan oottidoogaa eranaassa. Taani GODAA intte Xoossaa' yaaga" yaagiis.

⁴⁴ Hegaadan oottidi, Muusee GODAA Baalata bonchchiyo wogaa Israa7eela asaayyo yootiis.

Xomppetuu Naaguwaa

24 GODAI Muusa hagaadan yaagiis, "Xomppeto7ennan eexxiiddi de7ana mala, assi koshshiya zaitiyaa wogaraa teeraa caddidi gum77in kiyiya geeshshaa neeyyo ehaana mala, Israa7eelata azaza. ³ Xoossaa Dunkkaaniyaa gididon de7iya markkatettaa magalashuwaappe kare baggaara, omarsappe maalado gakkanaashin, Aarooni GODAA sinttan he xomppiyaa ubba wode eetto. Sinttaara yiya yeletau ubbau hegee merinau woga. ⁴ Xomppiyaa wottiyo, walahi banna worqqa ballaa bolli de7iya xomppeti GODAA sinttan ubba wode eexxanaadan Aarooni naago.

Xoossaassi SHiishshiyo Oittaa

⁵ "Tammanne naa77u kilo giraame gidiya liiqo xiiliyaa ekkada 12 oittaa uukka. ⁶ He oittata usuppunaa usuppunaa naa77u maaran GODAA sinttan de7iya walahi banna worqqa xaraphpheezaa bolla wotta. ⁷ GODAASSI taman xuugganau shiishshido qumaa yarshshuwa gidiyoogaa erissanau, naa77u maaratu lanqqiyan lanqqiyan geeshsha ixaanaa wotta. ⁸ Ha oittaa Sambbatan Sambbatan ubba wode Aarooni GODAA sinttan Israa7eela asaa gishshaa wotto. Hegee Israa7eela asai ubba wode oottanau koshshiya qaala maachchaa. ⁹ Hegee Aaroonassinne a attuma naatussi imetto; i GODAASSI taman xuuggiyo yarshshuwaappe wogaadan Aaroonanne a naata gakkiiya ubbaappe aadhdiya geeshsha shaaho gidiyo gishshau, eti heгаа geeshsha sohuwan moona" yaagiis.

Likkenne Suure Pirddaa Leemisuwaa

¹⁰ Aayen Israa7eela asa, aawan qassi Gibxxe asa gidiya issi bitanee de7ees. Issi gallassi i hara Israa7eela asa gidiya issuwaraa heeran warettiis. ¹¹ Ha ayyo aayiyaa Israa7eela asa gidido bitanee warettaa gididon GODAA sunntaa cayiis. Yaatin a Muusekko ehiidosona. He bitaniyaa aayiyaa Daana yaraa gidiya Xiibira na7iyo. I sunntaikka SHalomiito. ¹² Ha bitaniyaa waatanaakko GODAA shenee etayyo qonccana gakkanaashin, eti a qasho keettan wottidosona.

¹³ GODAI Muusa hagaadan yaagiis, ¹⁴ "He cayida bitaniyaa dunkkaanidosaaappe gaxi kessa; i cayishin siyida asai ubbai bantta kushiya a huuphiyaa bolla wotona; yaatobare Israa7eela asaa maabarai ubbai a shuchchan caddidi woro. ¹⁵ Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Ai asinne ba Xoossaa cayikko, i ba nagaran oishettana. ¹⁶ GODAA sunntaa cayiya asi haiqqo; Israa7eela asaa maabarai ubbai a shuchchan caddo. Betidi yiidaagaa gidin woi biitta asa gidinkka GODAA sunntaa cayikko haiqqo.

¹⁷ "Asa woriya asi haiqqo. ¹⁸ Asa mehe woriya asi ooninne ba worido mehiyaa gishshaa paxa mehiyaa qanxxo. ¹⁹ Issi asi ba shooruwaa qohikko, i oottidooridan a bollanka oosetto. ²⁰ Menttikko meqqo; aife gishshaa aife; achcha gishshaa achcha. Asa bolla qohuwaa gattida oonikka i gattido qohuwaa malai a bollanka gakko. ²¹ Mehe worida asi mehiyaa qanxxo; shin asa worida asi haiqqo. ²² Betiyaukka Israa7eela asau higgee issi mala gido; aissi giikko taani GODAA intte Xoossaa' yaaga" yaagiis.

²³ Hega ubba Muusee Israa7eela asau ubbau yootiis; yootin eti he cayida bitaniyaa dunkkaanidosaaappe gaxi kessidi, shuchchan caddidi woridosona. Yaatidi Israa7eela asai GODAI Muusa azazidoogaadan oottidosona.

Sambbata Laittaa

25 Siinaa Deriyaa bolla GODAI hagaadan yaagiis; ² "Neeni Israa7eela asaassi hagaadan yaagada yoota; 'Taani intteyyo immiyo biittaa intte geliyo wode, biittaikka GODAA Sambbataa bonchcho. ³ Usuppun laittaa kumettaa intte shooqan zerite; qassi usuppun laittaa kumettaakka intte woiniyaa turaa xeeraa xunqqite; a aifiyaakka maxidi ekkite. ⁴ SHin laappuntta laittai biittaayyo shemppo Sambbata; hegee GODAAYO OOKKA Sambbata. He laappuntta laittan intte shooqan zeroppite; intte woiniyaa xeeraakka xunqqoppite. ⁵ Intte biittan azabba gididi mokkiyaabakka cakkoppite; qassi xunqqennan de7ishin coo aifida woiniyaakka shiishshoppite. He laittai biittaassi muleera shemppo laittaa gido. ⁶ He Sambbata laittan biittai oosettana xayikkonne intteyyo, intte maccanne attuma ashkkaratuyyo, intteyyo keraa oottiyaageetuyyo, betidi yiidi inttenaara de7iyaageetuyyo, intte mehiyaayoonne intte biittan de7iya do7atuyyo gidiya qumaa immana; biittai mokkiyoobai ubbai meetetto.

Aawubai Aawussi Simmiyo Laittaa

⁸ "Laittatu gidдон de7iya laappun Sambbatata qooda; laappun Sambbatatu laittaa qoodai laapputoo laappuna; hegeekka oitamanne uddufun laitta.

⁹ Hegaappe guyyiyan, laappunnta aginan, tammannta gallasan bonchchettiya nagaraa atto giissiyoo gallasan malkkataa punniya asa intte biittan ubban kiittite.

¹⁰ Ishatamantto laittaa dummayidi, he biittan de7iya ubbaassi birshshettaa awaajjite. Hegee intteyyoo Ishatamantto Laittaa Baalaa. He wodiyan intte ubbaikka intte gadiyaunne intte yarau yarau simmite. ¹¹ He laittai intteyyoo Ishatamantto Laittaa Baala. He laittan zeroppite; azabba gididi mokkidabaakka cakkoppite; qassi intte a xeeraa xunqqennan aifida woiniyaa aifiyaakka shiishshoppite. ¹² Hegee Ishatamantto Laittaa Baala gidiyoo gishshau, i intteyyoo geeshsha; goyennan coo dembban mokkidabaa miite.

¹³ "Ha Ishatamantto Laittaa Baalaa wode asi ubbi ba gadiyau simmo.

¹⁴ "Intte intte shooruwaappe gadiyaa shammikko, woi qassi ayyo baizzikko, issoi issuwaa cimmoppite.

¹⁵ Intte Ishatamantto Laittaa Baalaappe guyyiyan de7iya laittatu qoodaadan intte shooruwaappe shammite; intte shooroikka qassi gadee kattaa mokkanau de7iyoo laittatu qoodaadan baizzo. ¹⁶ Laittatu qoodai daro gidikko, waagai darees; laittatu qoodai guuxxikko, waagaikka guuxxees. Aissi giikko, intte cakkana kattaa cahaa qoodaadan intte shooroo intteyyoo baizzees. ¹⁷ Intte issoi issuwaa cimmoppite; shin intte intte Xoossaassi yayyite. Taani GODAI, intte Xoossaa.

Laappunnta Laittaa Metuwaa

¹⁸ "Ta azazuwaa oottite; ta higgiiyaakka naagitenne oottite; yaatikko intte ha biittan sarotettan de7ana.

¹⁹ Biittai ba aifiyaa intteyyoo immana; immin intte kallana gakkanaashin maana; qassi he biittankka intte sarotettan de7ana. ²⁰ Intte, "Nuuni zerana xayikko, qassi kattaakka cakkidi shiishshana xayikko, laappunnta laittan ai maanee?" giikko, ²¹ taani usuppunnta laittan ta anjuuwaa intte bollan kiittana; yaatobare biittai heezzu laittau gidiyaa aifiyaa aifana. ²² Hosppunnta laittan intte intte biittan zeriyo wodekka, kase shaachcha kattaa maana; qassi intte zeriyo kattaa aifiyaa uddufunnta laittan shiishshana gakkanaashinkka, shaachcha kattaa maana.

Aquwaa Zaariyo Wogaa

²³ "Biittai tabaa gidiyoo gishshaunne inttekka ha biittan imattanne bete gididi de7iyoo gishshau, biittaa naa77antto simmennaan baizzoppite. ²⁴ Intte oiqqido biittan ubban de7iya gadiyaa gadiyaawati wozana mala, eta maataa naaganau koshshees.

²⁵ "Ne ishai hiyyeesidi ba gadiyaappe baizzikko, ayyo matattiya dabboi yiidi, he gadiyaa ayyo wozo. ²⁶ Ayyo he gadiyaa woziya dabboi xayikko, qassi ikka simmi

duretidi woziyo miishshaa demmikko, ²⁷ ba baizzido wodiyaappe doommidi de7iya laittaa qoodidi, attida laittaa miishshaa shammidaagaayyo zaaro; yaatidi i ba gadiyau simmo. ²⁸ SHin ayyo he gadiyaa wozanau gidiyaa miishshi xayikko, Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanaashin gadee shammida bitaniyaa kushiyan gam77o; Ishatamantto Laittaa Baalaa wode, a gadee ayyo simmo; ikka ba gadiyau simmo.

²⁹ "Gimbbetti uttida katamaa gidдон issi asi de7iyoo keettaa hara urau baizzikko, i baizzoosappe biidi issi laittaa gakkanaashin de7iya wodiyan zaaridi wozanau au maatai de7ees. ³⁰ Issi laitta kumettaa gidдон wozana xayikko, he gimbbettida katamaa gidдон de7iya keettaa shammidaagaayyo na7aa na7au merinau abaa gidees. Ishatamantto Laittaa Baalaa wodekka simmenna. ³¹ SHin gimbbettibeenna heeratun de7iya keettati shooqa mala. Eti wozettoosona; Ishatamantto Laittaa Baalaa wodekka baizzidaagau simmoosona.

³² "Gidikonne Leewatu katamatun de7iya bantta keettaa Leewati bantta koyido wodiyan wozi ekkanau danddayoosona. ³³ Leewatuppe issi asi eta katamaa gidдон de7iya keettaa baizzidi wozana xayikko, he eta katamaa gidдон de7iya keettaa Ishatamantto Laittaa Baalaa wode simmees. Aissi giikko, Leewatu katamaa gidдон de7iya keettati Israa7eela asaa gidдон Leewatussi aqo. ³⁴ SHin eta katamaa yuushuwan eta ubbaassi issippe de7iya biittai etau merinau aqo gidiyoo gishshau baizettenna.

Manqqida Asau Tal77iyooqaa

³⁵ "Qassi ne ishai hiyyeesidi bana danddayana xayikko, imattadaanne betedan i nenaara de7ana mala, neeni a maadda. ³⁶ Ne ishaa nenaara wottanau appe dichchaa ekkoppa; woikko wore mooppa. SHin neeni ne Xoossaassi yayya. ³⁷ Ne biraa ayyo dichchau tal77oppa; ne qumaakka ayyo woriyan baizzoppa. ³⁸ Intteyyoo Kanaane biittaa immanaunne intte Xoossaa gidanau, inttena Gibxxe biittaappe kessidaagee, taani GODAI, intte Xoossaa.

Ailleti Aillettaappe Kiyiyooqaa

³⁹ "Neeyyo dabbo gidiyaa Israa7eela asi hiyyeesidi, bana neeyyo ailletettau baizzikko, neeni a ailledan ootissoppa. ⁴⁰ I keraa oottiya asadaanne betedan nenaara de7o; Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanaashin i neeyyo ootto. ⁴¹ He wode i ba naatuurakka issippe ne sooppe kiyidi ba keettaa asaakko bo; ba aawaa gadiyaakkokka simmo. ⁴² Israa7eelati taani Gibxxe biittaappe kessido ta ailleta gidiyoo gishshau, eti ailletettau baizettoppona. ⁴³ Neeni eta meqettaa iitada haaroppa; shin neeni ne Xoossau yayya.

⁴⁴ "Neeyyo attumanne macca ailleti de7ana mala koyikko, ne yuushuwan de7iya kawotettatuppe shamma. ⁴⁵ Qassi ne biittan de7iya betetuppenne ne biittan de7ishin yelettida eta so asaappe shammanau danddayaasa; eti neeyyo aqo gidona. ⁴⁶ Neeppa guyyiyan ne naati eta merinau laattana mala, ne naatuyyo im-

ma. Neeni etappe ubba wodekka aille shammanau danddayaasa; shin ne isha gidiya Israa7eela asa meqettaa iitada haaroppa.

⁴⁷ "Ne matan de7iya imatta woikko bete asi durretin, qassi a matan de7iya ne ishai hiyyeesidi, he ne matan de7iya imattaassi woikko betiyaassi woi imatta bitaniyaa zariyaappe issuwaassi bana baizzikko, i baizetti simmin a wozanau danddayettes; a ishantuppe issoi a wozo. ⁴⁹ Woi a aawaa ishai, woi a aawaa ishaa na7ai a wozo; woi a yaraappe ayyo mata dabbo gidiya asi a wozo; woi qassi i ba huuphiyau duretikko i bana wozo. ⁵⁰ I bana shammida bitaniyaara issippe gididi, i bana baizzido laittaaappe doommidi Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanaashin de7iya laittaa qoodo; a birshshissiya waagai he laittaa qoodaa keena gido. I bana shammidaagaara gam77ido wodiya waagai issi asi keraa oottidi demmiyo miishsha lagge gido.

⁵¹ Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanau biron daro laittai attidabaa gidikko, ba baizettido waagaappe he laittaa qoodan bana woziyo waagaa qanxxo. ⁵² Qassi Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanau attida laittai guutta gidikko, bana shammidaagaara issippe qoodidi, he laittaa qoodan bana woziyo waagaa qanxxo. ⁵³ I laittan laittan kera oottiya asadan bana shammidaagaara de7oppe attin, intte xeelliiddi Israa7eela asa gidiya bitaniyaa meqettaa iitidi haaroppite.

⁵⁴ "SHin i heгаа mala ogiyan wozettana xayikko, Ishatamantto Laittaa Baalai gakiyo wode inne a naati aillettaappe kiyona. ⁵⁵ Aissi giikko, Israa7eela asai ta ailletattennee! Taani Gibxe biittaappe kessido ta ailleta. Taani, GODAI, intte Xoossaa' yaaga" yaagiis.

Azazettin Beettiya Anjiuwaa

26 GODAI hagaadan yaagees; "Intte etayyo goinnanau eeqata medhdhoppite; qassi hawulttiyaa, masettida misiliyaa woikko masettida shuchchaa essoppite. Taani, GODAI, intte Xoossaa. ² Ta Sambbatata naagite; ta Dunkkaaniyaa bonchchite. Taani GODAA.

³ "Intte ta higgiiyan biikko, ta azazotakka naagikkonne oottikko, ⁴ taani intteyyo iraa wodiyan bukissana; biittaikka kattaa darissidi mukkana; dembaa mittatika aifiyaa aifana. ⁵ Intte kattaa qoxxiyo wodiyaappe biidi woiniyaa aifiyaa maxiyo wodee gakkanaashin kattaa qoxxana; qassi woiniyaa aifiyaa maxoikka biidi kattaa zeriyo wodee gakkanaashin wurena. Intte kallana gakkanaashin qumaa maana; qassi intte intte biittankka saruwan de7ana.

⁶ "Taani biittau sarotettaa immana; ooninne yashissennan intte xiskkana. Iita do7ata taani biittaappe xaissana; intte biittan naa77antto olai dendenna. ⁷ Intte morkketa intte yedettana; yedettin intte sinttan eti bisuwan haiqqana. ⁸ Intteppe ichchashai xeetaa yedettana; qassi xeetai tammu sha7aa yedettana. Intte morkketi intte sinttan bisuwan haiqqana.

⁹ "Taani ta sinttaa inttekkoo zaarana; zaarada inttena aifissana; inttena darissana. Qassi taani ta maachchaa inttenaara minttana. ¹⁰ Intte shaachcha kattaa maana; qassi ha laitta kattaa wottanau, shaachcha kattaa dig-

gidi sohuwaa kessana. ¹¹ Taani ta de7iyoo sohuwaa intte gidduwan hemettana; taani inttena shenetikke. ¹² Taani intte gidduwan hemettana; qassi intte Xoossaa gidana; intteikka ta asa gidana. ¹³ Intte Gibxetuyyo aille gidennaadan, Gibxe biittaappe inttena kessidaagee taani GODAI intte Xoossaa. Taani intte ailletettaa qambaraa menttaas; qassi intteikka xoqqu giidi hemettanaadan oottaas.

Azazettennan Ixxin Gakkiya Qixaatiyaa

¹⁴ "SHin intte taani giyoobaa siyennan ixikkonne, ha azazota ubbaakka oottennan ixikko, ¹⁵ ta wogaa intte karikko, qassi ta azazota ubbaa oottennan ixidi, ta maachchaa kanttanau intte ta higgiiyaa shenetikko, ¹⁶ he wode taani intte bolli haggaa oottana: Intte akeekennan de7ishin yashshaa, gilqqatettaa, intte aifiyaa jallettiyaanne inttena keehippe harggissiya mishuwaa intte bolli ehaana. Intte zerettaa zerana; shin i hada; aissi giikko, heгаа intte morkketi maana. ¹⁷ Taani ta som77uwaa intte bolli tukkana; intte morkketu sinttan intte kunddana; inttena ixxiyaageeti inttena haarana; qassi ooninne yedettennan intte baqatana.

¹⁸ "Haggaa ubbaa oottinkka intte tana siyennan ixikko, taani intte nagaraa gishshau intte qixaatiyaa laappun dakko gujjana. ¹⁹ Intte wolqqaa otoruwaa taani menttana; saluwaa birata mala oottana; intte biittaakka nahaasiyaa giyo birataa mala oottana. ²⁰ Intte wolqqai hadasan wurana; aissi giikko, intte biittai kattaa mukkenna; biittan de7iya mittatika aifiyaa aifokkonna.

²¹ "Intte taayyo ixxis giikkonne taani giyoobaakka siyennan ixikko, intte nagaraa keena laappun dakko boshaa taani intte bolla ehaana. ²² Taani intte bolli bazzo do7ata yeddana; eti intte naata bonqqana; intte meheta xaissana; intte qoodaakka guuttana; heгаа gaasuwan intte hemettiyo ogee bazzo gidana.

²³ "Ha ubba qixaatiyanka intte taakko simmennan ixxis giidi biikko, ²⁴ he wode tankka intteyyo ixxis gaana; qassi intte nagaraa gishshau taani ta huuphen inttena laappun dakuwaa qaxxayana. ²⁵ Ta maachchaa menttido haluwaa kiyiya bisuwaa taani intte bolli ehaana; intte intte katamatun shiiqikkokka, taani intte bolla boshaa yeddana. Qassi intteikka intte morkketu kushiyan aadhdhidi imettana. ²⁶ Intte kattaa taani xaissiyoo wode, tammu maccaasati issi bashiyan oittaa uukkana; heгаа meezaanan likkidi shaakkana; intte heгаа maana, shin kallekketa.

²⁷ "Ha ubbanka intte taani giyoobaa siyennan ixxis giidi biikko, ²⁸ he wode tankka intte bolli hanquwan denddana; intte nagaraa gishshau taani ta huuphen inttena laappun dakuwaa qaxxayana. ²⁹ Intte intte atuma naatunne intte macca naatu ashuwaa maana. ³⁰ Intte goinniyo xoqqa sohota taani kolana; intte ix-aanaa yarshshiyo sohuwaakka xaissana. Taani intte ahaa intte eeqatu ahaa bolla olana; taani inttena mule shenetana. ³¹ Taani intte katamata baisa oottana;

intte goinniyo sohotakka kolerettana; intte sawiya yarshshuwaakka singgikke.

³² "Taani intte biittaa xaissana; yaatobare he intte biittan yiidi uttiya morkketikka hegan garamettana.

³³ Taani inttena kawotettatu gidдон laalana; intte bol-lankka ta bisuwaa shoddana. Intte biittai bayana; intte katamatikka baisa gidana. ³⁴ He intte intte morkketu biittan de7iyo wode, baisa gididi coo de7iya intte biittai ba Sambbatata bonchchiiddi ufaittana. He wode intte biittai shemppananne ba Sambbatata bonchchiiddi ufaittana. ³⁵ Intte he biittan de7ido wodiyan ubban intte Sambbatatun demmibeenna shemppuwaa ha77i bayidi coo de7iyo wodiyan demmana.

³⁶ "Intte intte morkketu biittan de7iyo wode, intteppe shaahettidi, guyye attidi de7iyaageetu wozanan taani yashshaa yeddana; carkkoi qaattiyoo bonccuwaa ceng-gursasai eta shabbirana; eti bisuwaappe baqatiyaabaadan baqatana; qassi eta ooninne yedet-tennan eto kunddana. ³⁷ Inttena yedettiyaabi bannan de7ishin, intte olaappe baqatiyaabaadan issoi is-suwaara xubettana; qassi intte intte morkketu sinttan eqqanaukka intteyyo aiba wolqqinne de7enna. ³⁸ Intte kawotettatu gidдон bayana; intte morkketu biittaikka inttena mitti aggana. ³⁹ Intteppe shaahettidi intte morkketu biittan attidaageeti bantta nagaraa gaasuwaaninne bantta aawatu nagaraa gaasuwan gilqqana.

⁴⁰ "SHin eti taani etau ixxis gaanaadaaninne eta morkketu biittau eta yeddanaadan oottida bantta nagaraa, bantta maizza aawatu nagaraa, eti tana cimmido cimuwanne eti taayyo ixxis giidoogaa paaxikko, hegan qassi eta azazettenna wozanaikka ziqqi gik-konne eti bantta nagaraa qixaatiyaa ekkikko, he wode taani Yaaqoobaara maacettido ta maachchaa hassayana; qassi Yisaaqaaranne Abrahaamaara maacettido ta maachchaa hassayana; biittaakka has-sayana. ⁴³ Eti xayiichchin, eta biittai baisa attana; he eti xayin baisa gididi coo de7iyo wodiyan biittai ba Sambbatata bonchchiiddi ufaittana. Eti ta azazuwaa karido gishshaunne eta shemppoikka ta wogaa shenetido gishshau, eti bantta nagaraa qixaatiyaa ekkana.

⁴⁴ "Gidikonne eti bantta morkketu biittan de7iyo wode, eti muleera xayana gakkanaashiininne etaara de7iya ta maachchaakka kanttana gakkanaashin, taani eta olikke; qassi shenetikke. Taani, GODAI, eta Xoos-saa. ⁴⁵ Taani eta Xoosaa gidanau, kawotettati xeell-ishin, Gibxxe biittaappe kessido eta maizza aawatuura taani maacettido maachchaa eta gishshau hassayana. Taani GODAA.

⁴⁶ "GODAI Siinaa Deriyaa bollan Muuse baggaara baappenne Israa7eela asaappe gidduwan wottido wogati, azazotinne higgeti hageeta" yaagiis.

GODAASSI Immiyooabaa SHiishshiyoo Wogaa

27 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; "Israa7eela asaassi hagaadan yaagada yoota; 'Issi asi GODAAYYO asa immanau shiiqikko, neeni gammatiyoo-gaadan he asa gishshaa miishshaa qanxxo.

³ Hegeenne laatamu laittappe biidi usuppun tammu laitta gakkanau de7iya attumaagau usuppun xeetu giraame deexxiya xaqara biraa qanxxo. ⁴ Macca asa gidikko qassi hasttamu xaqara biraa qanxxo. ⁵ Qassi ichchashu laittappe biidi laatamu laitta gakkanau de7iya attumaagau laatamu xaqara biraanne mac-caarissi tammu xaqara biraa qanxxo. ⁶ Qassikka issi aginaappe biidi ichchashu laitta gakkanau de7iya attumaagau ichchashu xaqara biraanne maccaarissi heezzu xaqara biraa qanxxo. ⁷ Hegaadankka qassi usuppun tammu laittanne hegaappe bollaara de7iya attumaagau tammanne ichchashu xaqara biraanne maccaarissi tammu xaqara biraa qanxxo. ⁸ Qassi shiiqettida bitanee neeni gammatidoogaa qanxxanau danddayenna daro manqqo gidikko, i ba shiiquwaa gattana immido asa ehiidi qeesiyaa sinttan esso; es-sobare shiiqettida bitanee qanxxanau danddayiyoo-gaa keenaa qoppidi qeesee gammato.

⁹ "I shiiqettidoo mehee GODAASSI yarshshanau haniya mehe gidikko, hega mala mehee ubbai GODAASSI geeshsha. ¹⁰ I he mehiyaa gishshaa hara mehiyaa immoppo; woi a hara mehiyaara laammoppo. Lo77uwaa iitaara woi qassi iitaakka lo77uwaara laammoppo. SHin i laammikko, koiro meheenne laamiyaa immido meheenne naa77aikka geeshsha. ¹¹ I shiiqettido mehee GODAASSI yarshsho oottidi shiishshanau geeshsha gidenna mehe gidikko, he bitanee he mehiyaa qeesiyaa sintti eho. ¹² Lo77o gidin iita gidin, qeesee he mehiyaa gammato; yaatobare qeesee gammatidoogee a waaga gido. ¹³ SHin he mehiyaa godai a zaaridi wozanau koyikko, he mehiyaa waagaa bolli xeetaappe laatamu kushiyaa gujjo.

¹⁴ "Issi asi ba keettaa geeshsha gidanaadan GODAASSI dummayikko, lo77o gidin iita gidin, qeesee he keettaa gammato. Yaatobare qeesee gammatidoogaadan a waagai hegaadankka gido. ¹⁵ Qassi ba keettaa GODAASSI geeshsha ootti dummayida asi zaarettidi wozanau koyikko, he keettaa waagaa bollan xeetaappe laatamu kushiyaa gujjo; yaatobare keettai assa gidees.

¹⁶ "Issi asi ba laata gadiyaappe shaakkidi geeshsha ootti GODAASSI dummayikko, he gadiyaa waagai an zeriyo zerettan gammatetto. Hegeenne laatamu kilo giraame banggaa zeriyo keena shooqa gidikko, tammu xaqara biraa qanxxo. ¹⁷ I ba gadiyaa Ishatamantto Laittaa Baalaappe doommidi geeshsha ootti GODAASSI dummayikko, he gadiyau kumetta waagaa qanxxo. ¹⁸ SHin i ba gadiyaa Ishatamantto Laittaa Baalai aadhdhi simmin geeshsha ootti GODAASSI dummayikko, kaallidi de7iya Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanaashin de7iya wodiya qeesee qoodo; yaatobare a kumetta waagaappe wodhdhees. ¹⁹ He gadiyaa geeshsha ootti GODAASSI dummayida asi zaaretti wozanau koyikko, i gammatettido miishshaa bolli xeetaappe laatamu kushiyaa gujjo; yaatobare gadee simmididi abaa gidees. ²⁰ SHin i gadiyaa zaarettidi, wozanaappe kasetidi hara asau baizzikko, he gadiyaa wozanau danddayenna. ²¹ Ishatamantto Laittaa Baalai

gakkin gadee yedettiyo wode, he gadee naa77antto guyye ekkennabaadan GODAASSI geeshsha gidees. He gadee qeesetu gade gidees.

²² "Issi asi hara asappe shammido gadiyaa geeshsha ootti GODAASSI dummayanau koyikko, ²³ kaalliya Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanaashin de7iya waagaa qeesee gammato; gammatobare bitanee he gallassikka he gimmitiyaa qanxxo; qanxxobare he miishshai GODAASSI dummatida miishsha gidana.

²⁴ Ishatamantto Laittaa Baalai gakkiiyo wode, he gadee koiro laatan ekkidi baizzida bitaniyaassi simmees.

²⁵ "A waagai Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanan gammatettees.

²⁶ "SHin ooninne baira yelettida mehe GODAASSI dummayidi shiishshanau danddayenna; aissi giikko, i kasekka GODAABAA. Miizza mara gidin woi dorssa mara gidinkka i GODAABAA. ²⁷ He marai geeshsha gidana xayikko, ne gammatido waagaa bolli xeetaappe laatamu kushiyaa gujjidi a godai zaarettidi wozo. I wozana xayikko, ne gammatido waagan hara asau baizetto.

²⁸ "Issi asi babaappe GODAASSI dummayidi immidobai aiba gidikkokka, asa gidin mehe gidin, woi a laatan gakkida gade gidinkka, baizettennanne wozettenna. Dummayidobai ubbabi GODAASSI ubbaappe aadhdhida geeshsha. ²⁹ Asaa giddoppe shaahettidi xayanaadan imettida asi wozettoppo; he asi haiqqo.

³⁰ "Biittaa asiratai ubbai biittaappe morkkida katta gidin woi mitta aife gidinkka GODAASSA. Hegee GODAASSI geeshsha. ³¹ Issi asi ba asirataa wozanau koyikko, a waagaa bollan xeetaappe laatamu kushiyaa gujjo. ³² Miizzaa gidin, dorssaa gidin, woi deeshshaa gidinkka, tammaappe issoi GODAASSA; meheta qoodi qoodidi aattiyo wode tammanntti GODAASSI geeshsha. ³³ Tammanntta mehiyaa iita gidin lo77o gidinkka dooroppo; woi a haraara laammoppo. Laammikkonne koiroogeenne laamiyaa immidoogeenne naa77aikka GODAASSI geeshsha gidoosonappe attin, zaaridi wozanau danddayenna' yaaga" yaagiis.

³⁴ Siinaa Deriyaa bollan GODAI Muuse baggaara Israa7eela asaa azazido azazoti hageeta.

Qoodaabaa

Gidduwaa Erissuwaa

Qoodaabaa geetettida ha maxaafai, Israa7eela asai Siinaa Deriyaappe denddido wodiyaappe doommidi, Xoos-sai etayyo immana giido, hidootaa biittaayyo arshsho bagga zawaa gakkana gakkanaashin, oitamu laittaa eti de7ido taarikiyaa odees. Maxaafaa sunttai, gidдон de7iya taariketuppe yesuwaa dariya kifiliyaa bessees. Hegeenne Israa7eela asai Siinaa Deriyaappe denddidi baanaappe kasetidi, qassi issi yeletaappe simmin Yord-daanoosa SHaafaappe arshsho baggaara Moo7aaban, Muusee asaa qoodido qoodaabaa bessees. Naa77u qoodatuppe gidduwan de7iya wodetun Israa7eela asai Kanaanessi tohossa bagga zawa gidiya Qaadeesa-Barnne gakki uttiis. Gidikonne eti hegaara hidootaa biitti gelanau danddayibookkona. Hegaa gishshau, eti hegaar heeran daro laittaa aattidi, guyyeppe Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya biitti bi-idosona. Etappe baggai yan de7anau qofaa qachchin, attida asai Yorddaanoosa pinnidi, Kanaane baanau bana giigissiis.

Qoodaabai daro metoi gakkiyo wode yayyiyaanne hidootaa qanxxiya asatu taarikiyaa, Xoossaa bollinne eta kaalettana mala Xoossai etayyo doorido Muuse bolli makkalidi denddida asatu taarikiyaa oiqqidaagaa. Asai daafuranchchanne xiba gidikkonne Xoossai etassi ammanettiyaagaa gididi, eta kabboyidi wottidoogaa taarikee odees. Hegaadankka Muusee issi issiton genccaa xayikkonne, ayyo mino ammanoi de7iyoogee Xoossaassinne asaassi ammanettidi oottida asa i gidiyoogee beettiis.

Koiro Israa7eela Asaa Qoodaabaa

¹ Siinaa Bazuwan, Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон, Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyido naa77ant-to laittan, naa77antto aginan, he agin角度 koiro gallas-san, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Israa7eela asaa ubbaa eta yaran yaraaninne keettan keettan qoodada, attuma asaa eta sunttan sunttan xaafa. ³ Neeninne Aarooni yelettoosappe laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya Israa7eelata, olaa baanau danddayiyaageeta ubbata, eta citan citan qoodite. ⁴ Zariyaappe zariyaappe issi issi asi ba keettaa asau halaa gididi, inttena maaddo. ⁵ Inttena maaddana asatu sunttai hagaappe kaallidi de7iyaagaa: Zariyaa Keettaa Asaa Halaqaa
Roobeela SHade7uura na7aa Eliixuura
⁶ Simoona Xuriishadaaya na7aa SHalumi7eela
⁷ Yihudaa Aminadaaba na7aa Na7asoonaa
⁸ Yisaakoora Xu7aara na7aa Nataani7eela
⁹ Zaabiloona Heloona na7aa Eli7aaba
¹⁰ Efireema Amihuuda na7aa Elishamaa7a Minaase Padaaxuura na7aa Gamaali7eela
¹¹ Biniyaama Giidi7oona na7aa Abidaana
¹² Daana Amishadaaya na7aa Ahi7eezera
¹³ Aseera Okiraana na7aa Paagi7eela
¹⁴ Gaada Da7u7eela na7aa Eliyasaafa
¹⁵ Nifttaaleema Enaana na7aa Ahiraa7a
¹⁶ Ha asati bantta aawatu keettaa asatuppe kaalet-tanau doorettidaageeta; eti Israa7eela yaratuyyo halaaqata" yaagiis.

¹⁷ Yaagin Muuseenne Aarooni sunttai xeesettido ha asata efiidosona. ¹⁸ Naa77antta aginan koiro gallassi kumetta maabaraa xeesidi, issippe shiishshidosona. SHiishshin asai ba yaran yaraaninne ba keettan keettan odidi, yelettoosappe laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya attumaasatu ubbaa sunttai muleera xaafettiis. ¹⁹ GODAI a azazidoogaadan, Muusee eta Siinaa Bazuwan qoodiis.

²⁰ Olau baanau danddayiya attumaasati ubbai, laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iyaageeti qoodet-tidi, huuphiyan huuphiyan xaafettidosona. Eti bantta yaran yaraaninne bantta keettan keettan shaahettidi, hagaappe kaallidi de7iya qoodan mazggafettidosona. Zariyaa Olanchchatu Qoodaa

Roobeela (Yaaqooba na7aa bairaa) 46,500

²² Simoona 59,300

²⁴ Gaada 45,650

²⁶ Yihudaa 74,600

²⁸ Yisaakoora 54,400

³⁰ Zaabiloona 57,400

³² Yooseefa na7aa Efireema 40,500

³⁴ Yooseefa na7aa Minaasa 32,200

³⁶ Biniyaama 35,400

³⁸ Daana 62,700

⁴⁰ Aseera 41,500

⁴² Nifttaaleema 53,400

⁴⁴ Muusee, Aarooninne tammanne naa77u Israa7eela zaretu halaqati qoodido asai hagaar. ⁴⁵ Olau baanau danddayiya attumaasati ubbai laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iyaageeti bantta aawaa keettan keettan qoodettidosona. ⁴⁶ Hegeeti muleera 603,550.

⁴⁷ SHin Leewa zareti ha qoodettida asaara qoodetti-bookkona. ⁴⁸ Aissi giikko, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ⁴⁹ "Leewa zareta qoodoppa; eta attida Israa7eelatu qoodan yeggoppa. ⁵⁰ Leewata Xoossaa Dunkkaaniyaa bollaanne a gidдон de7iya miishshatu ubbaa bollan halaqa oottada suntta. Eti he Dunkkaaniyaanne a gidдон de7iya miishshata tookkona; eti a gidдон oottonanne a yuushuwan dunkkaanona. ⁵¹ Xoossaa Dunkkaanee shodettiyo wode Leewati shoddona; Xoossaa Dunkkaanee eqqiyo wodekka Leewati essona. Etappe harai ooninne akko shiiqikko, haiqqo. ⁵² Israa7eela asati ubbai bantta arman armaanne bantta citan citan shaahettidi, bantta dunkkaaniyaa dunkkaanona. ⁵³ SHin GODAA hanqqoi Israa7eela maabaraa bolli wodhdhenna mala, Leewati Xoossaa Dunkkaaniyaa yuushuwan bantta dunkkaaniyaa dunkkaanona; Leewati Xoossaa Dunkkaaniyan aawatona" yaagiis.

⁵⁴ Israa7eelati haga ubbaa GODAI Muusa azazi-doogaadan oottidosona.

Issi Issi SHaahoi Dunkkaananasaa Bessiyooгаа

2 GODAI Muusanne Aaroonaga hagaadan yaagiis; ² "Israa7eela asai bantta bagгаа bagгаа erissiya armaanne bantta yaraa yaraa erissiya banddiraa kaallidi, Xoossaa Dunkkaaniyaappe guuttaa haakkidi, a yuushuwan dunkkaanona.

³ "Arshsho bagгааara Yihudaa baggai bantta armaa kaallidi dunkkaanona. Eta zaretu sunttai, zaretu halaqatu sunttainne olanchchatu qoodai hagaappe kaallees:

Zariyaa Zaretu Halaqaa Olanchchatu Qoodaa

Yihudaa Aminadaaba na7aa Na7asoonaa 74,600

⁵ Yisaakoora Xu7aara na7aa Nataani7eela 54,400

⁷ Zaabiloonaa Heloonaa na7aa Eli7aaba 57,400

⁹ Yihudaa bagгааappe qoodettida olanchchati muleera 186,400. Hara sohuwaa biyo wode eti koiro kiyiyaageeta.

¹⁰ "Qassi tohossa bagгааara Roobeela baggai bantta armaa kaallidi dunkkaanona. Eta zaretu sunttai, zaretu halaqatu sunttainne olanchchatu qoodai hagaappe kaallees:

Zariyaa Zaretu Halaqaa Olanchchatu Qoodaa

Roobeela SHade7uura na7aa Eliixuura 46,500

¹² Simoonaa Xuriishadaaya na7aa SHalumi7eela 59,300

¹⁴ Gaada Da7u7eela na7aa Eliyasaafa 45,650

¹⁶ Roobeela bagгааappe qoodettida olanchchati muleera 151,450. Hara sohuwaa biyo wode eti naa77antto kiyiyaageeta.

¹⁷ "Hegaappe guyyiyan, Xoossaa Dunkkaaneenne Leewa zareti koiro kiyida naa77u bagгааappenne guyyeppe kiyiya naa77u bagгааappe gidduwan kiyona; yaatidi bantta dunkkaanido maaran maaraanne bantta banddiraa banddiraa kaallidi kiyona.

¹⁸ "Qassi arggo bagгааara Efireema baggai bantta armaa kaallidi dunkkaanona. Eta zaretu sunttai, zaretu halaqatu sunttainne olanchchatu qoodai hagaappe kaallees:

Zariyaa Zaretu Halaqaa Olanchchatu Qoodaa Efireema Amihuuda na7aa Elishamaa7a 40,500

²⁰ Minaasa Padaaxuura na7aa Gamaali7eela 32,200

²² Biniyaama Giidi7oonaa na7aa Abidaana 35,400

²⁴ Efireema bagгааappe qoodettida olanchchati muleera 108,100. Hara sohuwaa biyo wode, eti heez-zantto kiyiyaageeta.

²⁵ "Qassikka huuphessa bagгааara Daana baggai bantta armaa kaallidi dunkkaanona. Eta zaretu sunttai, zaretu halaqatu sunttainne olanchchatu qoodai hagaappe kaallees:

Zariyaa Zaretu Halaqaa Olanchchatu Qoodaa

Daana Amishadaaya na7aa Ahi7eezera 62,700

²⁷ Aseera Okiraana na7aa Paagi7eela 41,500

²⁹ Nifttaaleema Enaana na7aa Ahiraa7a 53,400

³¹ Daana bagгааappe qoodettida olanchchati muleera 157,600. Hara sohuwaa biyo wode eti wurssettan kiyiyaageeta" yaagiis.

³² Bantta yaran yaran shaahettidi qoodettida Israa7eela olanchchati muleera 603,550. ³³ SHin GODAI Muusa azazidoogaadan, Leewati hara Israa7eelatuura qoodettibookkona. ³⁴ Israa7eelati GODAI Muusa azazidobaa ubbabaa oottidosona. Simmi eti bantta banddiraa kaallidi, hegaadan dunkkaanidosona; qassi bantta yaraa yaraanne bantta so asaa asaa kaallidi, hegaadan kiyidosona.

Aaroonaa Attuma Naata

3 GODAI Siinaa Deriyaa bollan Muuseera haasayido wode de7iya Aaroonanne Muuse keettaa asai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. ² Aaroonaa attuma naatu sunttai bairai Nadaaba, Abiiha, El77aazaranne Itaamaara. ³ He Aaroonaa attuma naati ubbai qeese gididi oottanau tiyettidi sunttettidosona. ⁴ SHin eta gid-doppe Nadaabinne Abiihu Siinaa Bazuwan GODAI azazibeenna tamaa yarshshidi, GODAA sinttan haiqqidosona; etau na7i baawa. Hega gishshau, eta aawai Aarooni paxa de7ido laitta ubban El77aazaranne Itaamaara xalaalai qeese gididi oottidosona.

Leewati Qeeseta Maaddanau Sunttettidosona

⁵ GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ⁶ "Leewata haa ekkada ya; ehaada qeesiyaa Aaroonaa maaddana mala, eta a sintti shiishsha. ⁷ Eti Aaroonanne Israa7eela maabarau ubbau Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttan dumma dumma oosuwaa oottona. ⁸ Eti Xoossaa Dunkkaaniyan de7iya miishsha ubbaa aawatettaa ekkona; ekkidi Israa7eela asaa gishshaa Xoossaa Dunkkaaniyan ooso ubbaa eti oottona. ⁹ Neeni Leewata Aaroonanne a attuma naata maaddanaadan suntta; eti Israa7eela gid-doppe muleera Aaroonayyo imettidosona. ¹⁰ Aaroonanne a attuma naata qeese oottada suntta. Etappe hara asi ooninne Xoossaa Dunkkaaniyaakko shiiqikko, haiqqo" yaagiis.

¹¹ Qassi GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ¹² "Taani Israa7eelatu maccaasai baira yeliyo attuma naatu ubbaa gishshaa Israa7eelatu gid-doppe Leewata ekkas. Lee-

wati tabaa; ¹³ aissi giikko, baira yelettida ubbai tabaa. Taani Gibxxe biittan baira yelettidabaa ubbaa worido gallassan, Israa7eelatun baira yelettidabaa ubbaa, asa gidin, mehe gidin, taayyo dummayaas; eti tabaa gidana. Taani GODAATTENNEE” yaagiis.

Leewatu Qoodaabaa

¹⁴ Qassikka GODAI Muusa Siinaa Bazzuwan, ¹⁵ “Neeni Leewata eta so asan asaaninne eta yaran yaran qooda; yelettoosappe issi aginanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeta ubbaa qooda” yaagiis. ¹⁶ Yaagin GODAI azazidoogaadan, Muusee eta qoodiis.

¹⁷ Leewa attuma naati Gershshoona, Qahaatanne Maraara. ¹⁸ Gershshoona attuma naati Liibinanne SHim77a. ¹⁹ Qahaata attuma naati Amiraama, Yixihaara, Kebroonanne Uzzi7eela. ²⁰ Maraara attuma naati qassi Maahilanne Musha. Leewatu maizza aawati hageeta.

²¹ Liibina yaratinne SHim77a yarati Gershshoona zareta. ²² Etappe qoodin, yelettoosappe issi aginanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeti muleera 7,500. ²³ Gershshoona yarati Xoossaa Dunkkaaniyaappe guyye arggo baggaara dunkkaanoosona. ²⁴ Gershshoona yaratu so asaa halaqai Laa7eela na7aa Eliyasaafa. ²⁵ Gershshoona yarati Xoossaa Dunkkaaniyaa, Dunkkaaniyaa kammiyoobata, geliyoosa magalashuwaa, ²⁶ dabaabaa magalashota, Xoossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyooosaa yuushuwan de7iya dabaabaa geliyoosan magalashuwaa, wodorotanne eta go77aara gaittiyaabata ubbabaa aawatettaa ekkoosona.

²⁷ Amiraama yarati, Yixihaara yarati, Kebroona yaratinne Uzzi7eela yarati Qahaata zareta. ²⁸ Yelettoosappe issi aginanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeti muleera 8,600. Qahaata yarati Xoossaa Dunkkaaniyaa aawatettaa ekkoosona. ²⁹ Qahaata yarati Xoossaa Dunkkaaniyaappe tohossa baggaara dunkkaanoosona. ³⁰ Qahaata yaratu so asaa halaqai Uzzi7eela na7aa Elxxaafaana. ³¹ Eti Taabootaa, xaraph- pheezaa, xomppiyaa wottiyo ballaa, yarshshiyooosaa, ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa, oottiyo wode go7ettiyo Xoossaa Dunkkaaniyaa miishshata, magalashuwaanne eta go77aara gaittiyaabata ubbabaa aawatettaa ekkoosona.

³² Leewatu halaqatu halaqai qeesiyaa Aaroonaa na7aa El77aazara; Geeshsha Sohuwau aawatiyaageetu bolli i sunttettiis.

³³ Maahila yaratinne Musha yarati Maraara zareta. ³⁴ Etappe qoodin, yelettoosappe issi aginanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeti muleera 6,200. ³⁵ Maraara yaratu so asaa halaqai Abihaila na7aa Xurii7eela. Maraara yarati Xoossaa Dunkkaaniyaappe huuphessa baggaara dunkkaanoosona. ³⁶ Maraara yarati Dunkkaaniyaa xagaageta, hiraqota, tuussata, gedeta, he oosuwaassi koshshiya miishshata ubbaanne eta go77aara gaittiyaabata ubbaa aawatettaa ekkoosona. ³⁷ Hegaa bollikka gujjidi, yuushuwan de7iya dabaabaa tuussatanne

eta gedeta, xishetanne wodorota aawatettaa ekkoosona.

³⁸ Qassi Xoossaa Dunkkaaniyaappe sintta arshsho baggaara Muusee, Aarooninne a attuma naati dunkkaanoosona. Eti Israa7eelatu gishshaa Xoossaa Dunkkaane gidдон oottiyo oosuwa aawatettaa ekkoosona. Hara asi Xoossaa Dunkkaaniyaakko shiiqikko, haiqqo.

³⁹ GODAI azazin, Muuseenne Aarooni qoodido attuma Leewati, yelettoosappe issi aginanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeti muleera 22,000.

Baira Yelettida Israa7eelatu Gishshaa Leewati Ekki-dosona

⁴⁰ GODAI Muusa, “Israa7eelatu baira attuma naata, yelettoosappe issi aginanne hegaappe bollaara de7iyaageeta ubbaa qooda; qoodada eta sunttaa xaafa. ⁴¹ Israa7eelatun baira yelettida ubbaa gishshaa Leewata taayyo ekka; qassi Israa7eelatu mehiyan baira yelettida ubbaa gishshaa Leewatu mehiyaa taayyo ekka. Taani GODAATTENNEE” yaagiis. ⁴² Yaagin Muusee GODAI a azazidoogaadan, Israa7eelatun baira yelettida ubbaa qoodiis. ⁴³ Yelettoosappe issi aginanne hegaappe bollaara de7iya baira yelettida attumaageeti, sunttaikka xaafettidoogeeti muleera 22,273.

⁴⁴ GODAI Muusa qassikka hagaadan yaagiis; ⁴⁵ “Leewata Israa7eela attumaageetu ubbaa gishshaa ekka; Leewatu meheta Israa7eelatu meheta gishshaa ekka; Leewati tabaa gidana. Taani GODAATTENNEE. ⁴⁶ Leewatu qoodaappe dariya 273 baira gididi yelettida Israa7eela attuma naata wozanau, ⁴⁷ issuwaassi is-suwaassi ichchashu xaqara biraa Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanaa likkiyan ekka. ⁴⁸ Palahida Israa7eelata woziyi he miishshaa Aaroonayyoonne a attuma naatuyyo imma” yaagiis. ⁴⁹ Yaagin Muusee, Leewatun wozettidaageetuppe palahidaageeta woziyi miishshaa shiishshiiis. ⁵⁰ Baira yelettida Israa7eelatuppe 1,365 xaqara biraa Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanaa likkiyan i shiishshiiis; ⁵¹ shiishshidi GODAI azazido azazuwaadan, Muusee woziyi miishshaa Aaroonayyoonne a attuma naatuyyo immiis.

Qahaata Yara Gidiya Leewatu Oosuwa

4 GODAI Muusanne Aaroonaa hagaadan yaagiis; ² “Leewa zaretun Qahaata yarata eta dabbuwan dabbuwaaninne eta so asan asan shaakkada qooda; ³ yelettoosappe laittai hasttamaappe biidi ishatamaa gakkido attumaasa ubbaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон oottanau yiyaageeta qooda. ⁴ Qahaata yarati Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон oottana oosoi haggaa: eti ubbaappe aadhdhida geeshsha miishshatun aawatoosona.

⁵ “Asai dunkkaanidosaaappe baanau haniyo wode, Aarooninne a attuma naati Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдо gelidi, Taabootaa sintta magalashuwaa kaquwaappe

wottona; wottidi he Maachchaa Taabootaa an kammona. ⁶ He kammidoogaa bollikka qassi irppaniyaa kammona; hegaa bollikka qassi gujjidi, salo milatiya carqqiyaa kammona; kammidi tookkiyo kasota eta sagaayotun aattona.

⁷ "Aattidi GODAA sintti shiishshiyo oittaa wottiyo xaraphpheezaa bollan salo milatiya carqqiyaa hiixxona; hiixxidi a bolli saineta, cilppata, xuu7atanne ushshaa yarshshuwau go7ettiyo otota wottona; qassi oittai ubba wodekka a bollappe xayoppo. ⁸ Hegaa bollan zo7o carqqiyaa hiixxidi, irppaniyaa qassi a bolli kammona; kammidi tookkiyo kasota sagaayotun aattona.

⁹ "Aattidi eti salo milatiya carqqiyaa ekkidi, xomppiyya wottiyo ballata xomppetuura, toissiyoo qaphetuura, eta wottiyoobatuuranne zaitiyaa tigiyo xaarotuurakka ubbaa kammona. ¹⁰ Yaatidi akka miishshata ubbaakka irppaniyan kammidi, tookkiyo halaa bollan wottona.

¹¹ "Wottidi ixaanaa cuwayiyo worqqa saaxiniyaa bollan salo milatiya carqqiyaa hiixxona; hiixxidoogaa qassi irppaniyan kammona; kammidi tookkiyo kasota eta sagaayotun aattona. ¹² Hegaadankka, qassi Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон go7ettiyo miishshata ubbaa ekkidi, salo milatiya carqqiyaa xaaxona; xaaxidoogaa irppaniyan kammidi, tookkiyo halaa bollan wottona.

¹³ "Yaatidi nahaasiyaappe oottido yarshshiyosaa bolli de7iya bidinttaa diggona; diggidi a bolli ochchaa teera milatiya carqqiyaa hiixxona. ¹⁴ Hiixxidi a bolli yarshshiyosaa go7ettiyo miishshata ubbaa, tama cooceta, ashuwaa qaphiyo qapheta, akaafatanne araciyo kuixaarota wottona. Wottidi irppaniyan kammona; kammidi tookkiyo kasota eta sagaayotun aattona.

¹⁵ "Aarooninne a attuma naati, geeshshabatanne geeshsha miishshata ubbaa kammidi makkobarenne dunkkaanidosaaappe denddiyo wodee gakkobare, hegaa ubbaa tookkanau Qahaata yarati yoona. SHin geeshsha miishshata eti bochchoppona; bochchikko haiqqona. Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон de7iya he miishshaa Qahaata yarati tookkona.

¹⁶ "Qeesiyaa Aaroonna na7ai El77aazari xomppiyya zaitiyaassi, sawiya ixaanaassi, hachchi hachchi yarshshiyo kattaa yarshshuwaassinne tiyiyo zaitiyaassi, qassi Xoossaa Dunkkaaniyaa muliyaanne a gidдон de7iya dumma geeshsha miishshata ubbaa bolli aawato" yaagiis.

¹⁷ Qassi GODAI Muusanne Aaroonna hagaadan yaagiis; ¹⁸ "Qahaata yarati Leewa zaretuppe haiqqidi xayenna mala xeellite. ¹⁹ Ubbaaappe aadhdhida geeshsha miishshaa mati shiiqiyo wode, eti haiqqennan paxa attidi de7ana mala, etayyo hagaadan oottite: Aarooninne a attuma naati Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдо gelona; gelidi Qahaata yarati ubbai huuphiyan huuphiyan oottana oosuwaanne tookkana toohuwaa shaakki shaakkidi gishona. ²⁰ Qahaata yarati haiqqennaadan, ubbaappe aadhdhiya geeshshabata qeeseti xaaxishin be7anau gidдо geloppona" yaagiis.

Gershshoona Yara Gidiya Leewatu Oosuwaa

²¹ GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ²² "Gershshoona yarata akka eta dabduwan dabduwaaninne eta so asan asan shaakkada qooda; ²³ yelettoosappe laittai hasttamaappe biidi ishatamaa gakkido attumaasa ubbaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон oottanau yiyaageeta qooda.

²⁴ "Gershshoona yarati oottiyo oosoinne tookkiyo toohoi haggaa: ²⁵ eti Xoossaa Dunkkaaniyaa magalashota, Xoossaa Dunkkaaniyaa, a kammiyoobatanne bollaara kammiyo irppaniyaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyoosan kaqqiyo magalashuwaa tookkona; ²⁶ qassi Xoossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyosaa yuuyi aadhdhida dabaabaa magalashota, dabaabaa geliyoosaa magalashuwaa, wodorotanne etayyo go77iya miishshata ubbaa tookkona. Gershshoona yarati ha miishshatun oottanau bessiya ooso ubbaa oottana.

²⁷ Tookkiyoobaa gidин, hara ooso gidинka eti oottiyo ooso ubbai Aarooninne a attuma naati eta azazin oosettona. Neeni eti tookkanau bessiyaabata ubbaa eta aawatettaa aawatettaadan etau gisha. ²⁸ Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон Gershshoona yarati oottana oosoi muleera haggaa. Eti oottana ooso ubbai qeesiyaa Aaroonna na7aa Itaamaara aawatettaa garssaana gidana.

Maraara Yara Gidiya Leewatu Oosuwaa

²⁹ "Maraara yarata eta dabduwan dabduwaaninne eta so asan asan shaakkada qooda; ³⁰ yelettoosappe laittai hasttamaappe biidi ishatamaa gakkido attumaasa ubbaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон oottanau yiyaageeta qooda.

³¹ "Eti Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон oottana oosoti hageeta: eti Dunkkaaniyaa xagaageta, hiraqota, tuusatanne gedeta, ³² qassikka dabaabaa yuushuwan eqqiya tuussata, he tuussatu gedeta, toliyo xisheta, wodorota, hegeetussi koshshiya miishshata ubbaanne he miishshatuura gaittiyaabata ubbaa tookkona. Issi issi uraassi i tookkanabaa shaakkada gisha. ³³ Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон Maraara yarati oottana oosoi muleera haggaa. Eti oottana ooso ubbai qeesiyaa Aaroonna na7aa Itaamaara aawatettaa garssaana gidana" yaagiis.

Leewatu Qoodaaba

³⁴ Muusee Aarooninne maabaraa halaqati Qahaata yaratu attumaasaa eta dabduwan dabduwaaninne eta so asan asan shaakkidi qoodidosona. ³⁵ Yelettoosappe laittai hasttamaappe biidi ishatamaa gakkido attumaasati ubbati, Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон oottanau yiyaageeti, ³⁶ eta so asan asan qoodin muleera 2,750. ³⁷ Qahaata yaratu Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон oottida asaa qoodai haggaa. GODAI Muuse baggaara azazidoogaadan, Muuseenne Aaroonni eta qoodidosona.

³⁸ Gershshoona yaratikka bantta dabbuwan dab-buwaaninne bantta so asan asan shaahettidi qoodettidosona. ³⁹ Yelettoosappe laittai hasttamaappe biidi ishatamaa gakkido attumaasati ubbati, Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон oottanau yiyaageeti, ⁴⁰ eta so asan asan qoodin muleera 2,630. ⁴¹ Gershshoona yaratu Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон oottida asaa qoodin hagua. GODAI Muuse baggaara azazi-doogaadan, Muuseenne Aarooni eta qoodidosona.

⁴² Maraara yaratikka qassi dabbuwan dab-buwaaninne bantta so asan asan shaahettidi qoodettidosona. ⁴³ Yelettoosappe laittai hasttamaappe biidi ishatamaa gakkido attumaasati ubbati, Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон oottanau yiyaageeti, ⁴⁴ eta so asan asan qoodin muleera 3,200. ⁴⁵ Maraara yaratu qoodai hagua. GODAI Muuse baggaara azazi-doogaadan, Muuseenne Aarooni eta qoodidosona.

⁴⁶ Hega oottidi Muusee, Aarooninne Israa7eela halaqati Leewata ubbaa, eta yaran yaraaninne eta so asan asan shaakkidi qoodidosona. ⁴⁷ Yelettoosappe laittai hasttamaappe biidi ishatamaa gakkido attumaasati ubbati, Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон oosuwa oottananne ayyo go77iya miishshata ubbaa tookkanau yiidaageeti ⁴⁸ muleera 8,580. ⁴⁹ GODAI Muuse baggaara azazidoogaadan, eti huuphiyan huuphiyan oottana oosoi woikko tookkana toohoikka etau odettiis. GODAI Muusa azazidoogaadan, eti ubbaikka qoodettidosona.

Wogaadan Geeyibeenna Asaa

⁵ GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Neeni Israa7eelata, 'Intte gidдон hanttaara goga harggee oiqqido uraa, woikko bollaappe aibakko uzuuziyo uraa, woikko ahaa oiqqidi tunida uraa oonakka intte dunkkaanidosaa kessirggite' yaagada azaza. ³ Hegee maccaa attumaa gidinkka kessona. Taani eta gidduwan de7iyo eti dunkkaanidosaa hegeeti tunisenna mala, eta dunkkaanidosaa kessa yedda" yaagiis. ⁴ Yaagin GODAI Muusa azazidoogaadan, Israa7eelati eta ubbaa dunkkaanidosaa kessidi yedidosona.

Naaquwaassi Edatiyo Edaa

⁵ Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ⁶ "Neeni Israa7eelata hagaadan yaaga; 'Issi attumaasi woikko issi maccaasi ai ogiyaaninne hara asa naaqqikkonne hegan GODAASSI ammanettennan ixkikko, he urai mooranchcha. ⁷ Hega gishshau, i ba oottido nagaraa paaxo; paaxidi ba mooridobaa kumettaa zaaridi qanxxo; hega bollikka ichchashantta kushiya gujjidi, ba naaqqido uraassi edato. ⁸ SHin he naaqqettida uri haiqqidabaa gidikkonne, edaa ekkana au mata dabboi xayikko, he edai GODAASSA. He edatiyo edai naaqqida urai maarettanau yarshshuwaassi immiyo dorssa orggiyaara issippe qeesiyaayyo imetto. ⁹ Qassi Israa7eelati qeesiyaassi immiyo geeshsha imo ubbai he qeesiyaassa. ¹⁰ Issi issi

asi immiyo imotai he immida uraabaa; shin qeesiyaassi i immiyo imotai he qeesiyaassa' yaaga" yaagiis.

Ba Azinan Sirettiya Keettaayebaa

¹¹ Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, ¹² "Neeni Israa7eelatussi hagaadan yaagada yoota; 'Issi uraa keettaayiyaa kare hemettada, ayyo ammanettennan ixxada, ¹³ hara attuma asaara zin77ikko, qassi hega a ba keettaawaappe qosikko, markkai bainnabaa gidikkonne, a shaaramuxaidda ohettennan attikko, ¹⁴ a tunido gishshau, i keettaawai o siriyaagaa gidanau danddayees; woikko a tunennan de7ishin, i ba keettaayiyoo siriyaagaa gidanau danddayees. ¹⁵ Yaatikko, he bitanee ba keettaayiyoo qeesiyaakko efo; qassi i gishshau yarshshanau issi kilo giraame banggaa xiilliyaa efo. SHin xiilliyaa bolli zaitiyaa tigoppo, woikko ixanaa a bolli wottoppo; aissi giikko, he xillee i ba keettaayiyoo sirido gishshau yarshshiyoo kattaa yarshsho; qassi i mooruwa qonccissiya yarshsho.

¹⁶ "Hegaappe guyyiyan, qeese he mishiriyo shishshidi, GODAA sinttan esso. ¹⁷ Essidi anjettida haataa kuixaaruan ekko. Hegaappe guyyiyan, Xoossaa Dunkkaaniyaa wuigen de7iya buhiyaa ekkidi, he haattan gujjo. ¹⁸ Gujjidi he mishiriyo GODAA sinttan esso; hegaappe guyyiyan, he mishiree huuphiyaa birshsho; birshshidi sirido gishshau yarshshiyoo i mooruwa qonccissiya kattaa yarshshuwa i kushiyan wotto; qassi he qeese ba kushiyan qanggettaa ehiya camo haattaa kuixaarua oiqqo. ¹⁹ Oiqqidi mishiriyo hagaadan yaagidi caaqqetto; "Neeni hara attumaasaara zin77abeennabaa gidikkonne, ne keettaawaa aggada kare hemettada tunabeennabaa gidikko, qanggettaa ehiya ha camo haattai neeyyo gometoppo. ²⁰ SHin neeni ne keettaawaa aggada kare hemettada tunidobaa gidikkonne, hara attuma asaara zin77idabaa gidikko, ²¹ GODAI ne yelo keettaa gunddissiyooaaninne ne uluwaakka puurissiyooaan, ne asan nena qanggisso. ²² Ha qanggettaa ehiya haattai ne ulogiddo gelo; gelidi ne uluwa puurisso; ne yelo keettaakka gunddisso" yaagidi caaqqetto.

"Mishiriyaakka, "Amin77i; amin77i" yaagu.

²³ "Hegaappe guyyiyan, qeese ha qanggettata xaaxettida maxaafan xaafu; xaafido qanggettata camo haattaa giddo meecco. ²⁴ Yaatidi qanggettaa ehiya he camo haattaa mishiriyo ushsho; qanggettaa ehiya haattai mishiree uluwan gelidi, o camo sahuwa sakkana. ²⁵ Qeese mishiree kushiyaappe sirido gishshau yarshshiyoo kattaa yarshshuwa ekkidi, he yarshshuwa GODAA sinttan wuxaawuxidi, yarshshiyoo eho. ²⁶ Ehiidi qeese kattaa yarshshuwaappe zolliyaagaa ekko; ekkidoogaa mooruwa qonccissiya yarshsho oottidi, yarshshiyooaan xuuggo. Hegaappe guyyiyan, mishiriyo he haattaa ushsho. ²⁷ Haattaa o ushshidoogaappe guyyiyan, hagaadan hanana: a ba keettaawaassi ammanettana xayada tunidabaa gidikko, qanggettaa ehiya haattai i uluwan gelidi, o camo sahuwa sakkana; i uloikka puurana; i yelo keettaikka guddana. A ba asan qanggettidaaro gidana.

²⁸ SHin a tunabeenna xillo maccaasa gidikko, a saro at-tada naata yelana.

²⁹ "Issi asi ba keettaayyiyo siriyo wode oottana wogai hagua. A kare hemettada tunikko, woikko issi asi ba keettaayyiyo sirikko, GODAA sinttan o esso; essidi qeese ha wogaa ubbaa i bolli polo. ³¹ Polobare keetaawai mooro ubbaappe saro attana; shin mac-caasiyaa ba nagaraa gaasuwan yiyaabaa tookkana' yaaga" yaagiis.

Naaziraawiyaa Higgiyaa

6 GODAI Muusa hagaadan yaagiis, ² "Neeni Israa7eela asaassi hagaadan yaagada yoota; 'Attuma asi woikko macca asi Naaziraawe gididi, bana GODAAYO dummayanau geppikko, ³ woiniyaa eessaanne hara mattoyiyaa ushshaa uyoppo; woiniyaa aifiyaappe agettiya caalabaanne mattoyiyaaaba uyoppo; woiniyaa teeraa gum77idoogaa uyoppo. Woikko woiniyaa teeraa shuguwaa gidin, melaa gidinkka mooppo; ⁴ i bana dummayido wodiyan ubban, woine turaappe beettiyaabaa ubbaa, woiniyaa zerettaa gidin, woikko woiniyaa poquwaa gidinkka mooppo.

⁵ "I bana GODAAYO dummayanau geppido wodiyan ubban, a huuphee meedettoppo woikko qanxxettoppo. I ba huuphiyaa binnaanaakka adussidi dichcho. I bana GODAAYO dummayido wodee polettana gakkanaassi, geeshsha gidanau koshshees.

⁶ "I bana GODAAYO dummayido wodiyan ubban ahaakko shiiqoppo. ⁷ Harai attin a aawai, woikko a aayiyaa, woikko a ishai, woikko a michchiyaa haiqqikkokka, i bana tunissoppo. Aissi giikko, i bana Xoossaassi dummayidoogaa erissiyoi ba huuphiyaana. ⁸ I bana GODAAYO dummayido wodiyan ubban i GODAASSI geeshsha.

⁹ "Asi a matan akeekennan haiqqin, GODAAYO dummayido a huuphee tunikko, laappun gallassaa gam77idi, ba geeyiyo he laappuntta gallassi ba huuphiyaa meedetto. ¹⁰ Hospuntta gallassan naa77u haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta Xoos-saa Dunkkaaniyaa pengge qeesiyaayyo eho. ¹¹ Ehin qeese haraphphetuppe issuwaa nagaraa yarshshuwau, issuwaa qassi xuuggiyo yarshshuwau yarshsho. Aissi giikko, ahai a mati shiiqido mooruwaa gishshau, ayyo atto giissanaassa. He gallassi i ba huuphiyaa wogaadan geeshsho; ¹² i bana kase geppido wodiya keenaana bana GODAAYO dummayanau koshshees. Yaatidi yelettoosappe issi laitta gidiyo attuma dorssaa naaquwaassi immiyo yarshsho oottidi yarshsho. SHin hegaappe kase i bana GODAAYO dummayido gallassati qoodettokkona; aissi giikko, i bana dummayido he wodetu gidon bana tunissirggiis.

¹³ "Ba gefaa wodiya wurssido wode bana GODAAYO dummayida Naaziraawiyaa wogai hagua: Xoosaa Dunkkaaniyaa pengge i shiiqo; ¹⁴ shiiqiiddi GODAAYO tilla bollaara de7iya issi laitta attuma dorssaa xuuggiyo yarshshuwau, tilla bollaara de7iya issi laitta dorssiyo nagaraa yarshshuwaanne tilla bol-

laara de7iya dorssa orggiyaa issippetettaa yarshshuwau he sohuwaa eho. ¹⁵ Qassi kattaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaa etaara issippe yarshshanau eho; he kattaa yarshshoi irshshoi gelibeennaagaa gido; qassi zaitiyan munaqqido liiqo xiil-liyaa komppotanne zaitiyaa tiyido lee7e lichchakkota masoofiyan eho.

¹⁶ "Ehin qeese hega ubbaa shiishshidi, nagaraa yarshshonne xuuggiyo yarshsho oottidi, GODAAYO a gishshaa yarshsho. ¹⁷ Qeese dorssa orggiyaa, irshshoi gelibeenna komppotanne lichchakkota issippetettaa yarshsho oottidi, GODAASSI yarshsho. Qassi hegaara issippe kattaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaa yarshsho. ¹⁸ Hegaappe guyyiyan, Naaziraawee GODAAYO dummayido ba huuphiyaa Xoos-saa Dunkkaaniyaa penggen meedetto; meedettido binnaanaa efiidi, issippetettaa yarshshuwaappe garssa baggaara de7iya taman yeggo.

¹⁹ "Bana GODAAYO dummayida Naaziraawee ba huuphiyaa meedettidoogaappe guyyiyan, qeese doiset-tida dorssa orggiyaa missaa, irshshoi gelibeenna issi kompuwaanne issi lee7e lichchakuwaa ekkidi, ha Naaziraawiyaa kushiyan wotto. ²⁰ Wottidi qeese eta wuxaawuxo yarshsho oottidi, GODAA sinttan wux-aawuxo. Yaatobare hegeeti wuxaawuxido anggaasuwaaranne yarshshido gedaara geeshshanne qeesiyaassa. Hegaappe guyyiyan, GODAAYO bana dummayida Naaziraawee woiniyaa eessaa uyana gi-ikko uyo.

²¹ "Simmi GODAASSI bana dummayanau geppida Naaziraawiyaassi wotto wogai hagua: bana GODAASSI yarshshanau koshshiya yarshshotuppe aadhd-hiyaabaa immanau geppidabaa gidikko, i ba geppido gefaa keenaana gattanau koshshees' yaaga" yaagiis.

Qeeseti Anjjana Anjjuwaa

²² GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ²³ "Aaroonassinne a attuma naatussi hagua yoota; 'Israa7eela asaa intte hagaadan yaagidi anjjite;

²⁴ "GODAI inttena anjjonne inttena naago;

²⁵ GODAI intteyyo ba som77uwaa poo7issonne intteyyo qaretto;

²⁶ GODAI inttena ba keha aifiyan xeellonne intteyyo sarotettaa immo" yaagidi anjjite' yaaga.

²⁷ "Eti Israa7eela asaa ta sunttan anjjiiyo wode, taani eta anjjana" yaagiis.

Halaqati Ehiido Imuwaa

7 Muusee Xoosaa Dunkkaaniyaa toliidi makkido wode, he Dunkkaaniyaanne a miishshaa ubbaa tiyidi geeshshiis; qassi yarshshiyooosanne a miishshaa ubbaakka tiyidi geeshshiis. ² Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asaa kaalettidaageeti, hegeetinne zareta qoodida so asaa halaqati ³ GODAAYO imota shiishshidosona; hegeetikka kamettida usuppun gaareta, tam-

manne naa77u boorata, halaqan halaqan issi issi booraanne naa77u naa77u halaqati issi issi gaariyaa Xoossaa Dunkkaaniyaa ehiidosona.

⁴ GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ⁵ "Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaassi go77ana mala, neeni hegeeta etappe ekkada, Leewatuuyo eta oosuwaassi oosuwaassi koshshiyaadan shaakkada imma" yaagiis. ⁶ Yaagin Muusee gaaretanne boorata ekkidi, Leewatuuyo immiis. ⁷ Gershshoona yaratuyyo eta oosuwaassi koshshiyooogaadan shaakkidi, naa77u gaaretanne oiddu boorata immiis. ⁸ Qassi Maraara yaratuyyo eta oosuwaassi koshshiyooogaadan shaakkidi, oiddu gaaretanne hosppun boorata immiis. Eti ubbaikka qeesiyaa Aaroonaa na7aa Itaamaara aawatettaa garssaana. ⁹ SHin Muusee Qahaata yaratussi hegaappe aibanne immibeenna; aissi giikko, eta aawattetan de7iya geeshsha miishshati bantta hashiyan tookkanau koshshiyaaageeta gidiyo gishshaassa.

¹⁰ Yarshshiyooosaa Muusee tiyidi geeshshido gallasan, halaqati yarshshiyooosaa anjjiisanau bantta imuwaa ekkidi, he yarshshuwaa saaxiniyaa sintti ehiidosona. ¹¹ GODAI Muusa kase, "Issi issi gallassi issi halaqai yarshshiyooosaa anjjanau ba imuwaa GODAAYO immo" yaagi wottiis.

¹² Koiro gallassi ba imuwaa ehiidaagee Yihudaa zariyaappe Aminadaaba na7aa Na7asoonaa.

¹³ Na7asooni ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne bagga deexxiya biraappe medhdhido issi keriyanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruuwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaa yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; ¹⁴ qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido, ixanaanai kumido shaatiyaa; ¹⁵ xuuggiyo yarshshuwaa, issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; ¹⁶ nagaraa yarshshuwaa issi deeshsha orggiyaa; ¹⁷ issippetettaa yarshshuwaa issi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Aminadaaba na7ai Na7asooni ehiido imoi haggaa.

¹⁸ Naa77antta gallassi Yisaakoora zaretu halaqai, Xu7aara na7ai Nataani7eeli ba imuwaa ehiis.

¹⁹ Nataani7eeli ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne bagga deexxiya biraappe medhdhido issi keriyanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruuwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaa yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; ²⁰ qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido, ixanaanai kumido shaatiyaa; ²¹ xuuggiyo yarshshuwaa issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; ²² nagaraa yarshshuwaa issi deeshsha orggiyaa; ²³ issippetettaa yarshshuwaa issi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Xu7aara na7ai Nataani7eeli ehiido imoi haggaa.

²⁴ Heezantta gallassi Zaabiloona zaretu halaqai, Heloona na7ai Eli7aabi ba imuwaa ehiis.

²⁵ Eli7aabi ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne bagga deexxiya biraappe medhdhido issi keriyanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruuwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaa yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqiddaagee kumidoogeeta; ²⁶ qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido, ixanaanai kumido shaatiyaa; ²⁷ xuuggiyo yarshshuwaa issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; ²⁸ nagaraa yarshshuwaa issi deeshsha orggiyaa, ²⁹ issippetettaa yarshshuwaa issi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Heloona na7ai Eli7aabi ehiido imoi haggaa.

³⁰ Oiddantta gallassi Roobeela zaretu halaqai SHade7uura na7ai Eliixuuri ba imuwaa ehiis.

³¹ Eliixuuri ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne bagga deexxiya biraappe medhdhido issi keriyanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruuwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaa yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; ³² qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido, ixanaanai kumido shaatiyaa; ³³ xuuggiyo yarshshuwaa issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; ³⁴ nagaraa yarshshuwaa issi deeshsha orggiyaa; ³⁵ issippetettaa yarshshuwaa issi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. SHade7uura na7ai Eliixuuri ehiido imoi haggaa.

³⁶ Ichchashantta gallassi Simoona zaretu halaqai, Xuriishadaaya na7ai SHalumi7eeli ba imuwaa ehiis.

³⁷ SHalumi7eeli ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne bagga deexxiya biraappe medhdhido issi keriyanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruuwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaa yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; ³⁸ qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido ixanaanai kumido shaatiyaa; ³⁹ xuuggiyo yarshshuwaa issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne, issi laitta kumido attuma dorssaa; ⁴⁰ nagaraa yarshshuwaa issi deeshsha orggiyaa; ⁴¹ issippetettaa yarshshuwaa issi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Xuriishadaaya na7ai SHalumi7eeli ehiido imoi haggaa.

⁴² Usuppuntta gallassi Gaada zaretu halaqai, Da7u7eela na7ai Eliyasaafi ba imuwaa ehiis.

⁴³ Eliyasaafi ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne bagga deexxiya biraappe medhdhido issi keriyanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruuwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaa yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan

munaqqidoogee kumidoogeeta; ⁴⁴ qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido ixaanai kumido shaatiyaa; ⁴⁵ xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; ⁴⁶ nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; ⁴⁷ issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Da7u7eela na7ai Eliyasaafi ehiido imoi haggaa.

⁴⁸ Laappuntta gallassi Efireema zaretu halaqai Amihuuda na7ai Elishamaa7i ba imuwaa ehiis.

⁴⁹ Elishamaa7i ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; ⁵⁰ qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido ixaanai kumido shaatiyaa; ⁵¹ xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne, issi laitta kumido attuma dorssaa; ⁵² nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; ⁵³ issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Amihuuda na7aa Elishamaa7a imoi haggaa.

⁵⁴ Hosppuntta gallassi Minaase zaretu halaqai Padaaxuura na7ai Gamaali7eeli ba imuwaa ehiis.

⁵⁵ Gamaali7eeli ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta ⁵⁶ qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido ixaanai kumido shaatiyaa; ⁵⁷ xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne, issi laitta kumido attuma dorssaa; ⁵⁸ nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa, ⁵⁹ issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Padaaxuura na7ai Gamaali7eeli ehiido imoi haggaa.

⁶⁰ Uddufuntta gallassi Biniyaama zaretu halaqai Giidi7oona na7ai Abidaani ba imuwaa ehiis.

⁶¹ Abidaani ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo xiillee, zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; ⁶² qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido, ixaanai kumido shaatiyaa; ⁶³ xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa issi dorssa orggiyaanne, issi laitta kumido attuma dorssaa; ⁶⁴ nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; ⁶⁵ issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu

dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne, issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Giidi7oona na7ai Abidaani ehiido imoi haggaa.

⁶⁶ Tammannta gallassi Daana zaretu halaqai Amishadaaya na7ai Ahi7eezeri ba imuwaa ehiis.

⁶⁷ Ahi7eezeri ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo xiillee, zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; ⁶⁸ qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido, ixaanai kumido shaatiyaa. ⁶⁹ Xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne, issi laitta kumido attuma dorssaa; ⁷⁰ nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; ⁷¹ issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Amishadaaya na7ai Ahi7eezeri ehiido imoi haggaa.

⁷² Tammanne isinintta gallassi Aseera zaretu halaqai Okiraana na7ai Paagi7eeli ba yarshshuwa ehiis.

⁷³ Paagi7eeli ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo xiillee, zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; ⁷⁴ qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido shaatiyaa, ixaanai kumidoogaa; ⁷⁵ xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; ⁷⁶ nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; ⁷⁷ issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Okiraana na7ai Paagi7eeli ehiido imoi haggaa.

⁷⁸ Tammanne naa77antta gallassi Nifttaaleema zaretu halaqai Enaana na7ai Ahiraa7i ba imuwaa ehiis.

⁷⁹ Ahiraa7i ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo xiillee, zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta, ⁸⁰ qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido issi shaatiyaa, ixaanai kumidoogaa; ⁸¹ xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; ⁸² nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa, ⁸³ issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Enaana na7ai Ahiraa7i ehiido imoi haggaa.

⁸⁴ Yarshshiyooosai tiyettido wode, Israa7eelatu halaqati yarshshiyooosaa anjjanau ehiido imoti muleera hageeta: Biraappe medhdhido tammanne naa77u kereta, biraappe medhdhido tammanne naa77u kuix-

aarotanne worqqaappe medhdhido tammanne naa77u shaateta; ⁸⁵ biraappe medhdhido issi issi keree issi kilo giraammenne baggaa deexxees; biraappe medhdhido issi issi kuixaaroi hospupun xeetu giraame deexxees; biraappe merettida kereenne kuixaaroi erettida meezaanan wottin, muleera laatamanne hospupun kilo giraame keenaa deexxoosona. ⁸⁶ Tammanne naa77u worqqa shaateti erettida meezaanan wottin issoi issi xeetanne tammu giraame, muleera issi kilonne heezzu xeetu giraame deexxoosona. Etan ix-aanai kumi uttiis. ⁸⁷ Kattaa yarshshuwaara issippe xuuggiyo yarshshuwaassi ehiido mehee muleera tammanne naa77u mirggota, tammanne naa77u dorssa orggetanne issi laitta kumido tammanne naa77u atuma dorssata. Eti nagaraa yarshshuwaassi ehiido deeshsha orggeti muleera tammanne naa77a. ⁸⁸ Eti issippetetta yarshshuwaassi ehiido mehee muleera laatamanne oiddu korimata, usuppun tammu dorssa orggeta, usuppun tammu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido usuppun tammu attuma dorssata. Yarshshiyoo sai tiyettidoogaappe guyyiyan, anjuwaassi ehiido imoti hageeta.

⁸⁹ Muusee GODAARA haasayanau Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo wode, Maachchaa Taabootaa bolla de7iya atto giyo sohuwaa qum77uwaa bolla, naa77u kiruubetuppe gidduwaara GODAI haasayiyo cenggurssaa siyiis; siyidi ikka aara haasayiis.

Komppetu Wotettaa

8 GODAI Muusa, ² “Neeni Aaroonassi hagaadan yaagada oda; ‘Neeni laappun xomppeta wottiyo wode xomppeti xomppiyaa wottiyo ballatuppe sintta baggaara de7iya heerata poo7issona’ yaaga” yaagiis.

³ Yaagin i giidoogaadan Aarooni oottiis. GODAI Muusa azazidoogaadan, Aarooni xomppeta wottiyo ballatuppe sintta baggaara de7iya heerata poo7is-sanaadan oottidi, ballatun wottiis. ⁴ Xomppiyaa wottiyo oogee garssa tohuwaappe bolla ciishshaara alleeqettida ballata xeeraa gakkanaassi qoxettida worqqaappe merettiis. Xomppiyaa wottiyo ballai GODAI Muusa bessido leemisuwaa oosettiis.

Leewati GODAAYO Dummatidosona

⁵ Qassi GODAI Muusa, ⁶ “Hara Israa7eela asaa gidduwaappe Leewata ekkada, eta wogaadan geeshsha. ⁷ Neeni eta geeshshanau hagaadan ootta: geeshshiya haattaa ekkada eta araca; aracin eti bantta bollaa ubbaa meedettona; bantta maayuwaakka meeconna; yaatidi eti wogaadan geeshsha gidana. ⁸ Hegaappe guyyiyan, eti mirgguwaa issuwaanne liiqo xiilliyaa zaitiyan munaqqidoogaa kattaa yarshshuwaassi ekkona; ekin neeni qassi naa77antto mirgguwaa nagaraa yarshshuwaassi ekka. ⁹ Yaatada Leewata Xoossaa Dunkkaaniyaa sintti eha; ehaada Israa7eela asaa maabaraa ubbaa shiishsha. ¹⁰ Neeni Leewata GODAA sinttau ehin, Israa7eela asai eta bolli bantta kushiya wottona. ¹¹ Leewati GODAA oosuwaa oottanau giigana

mala, Aarooni Israa7eela asaappe Leewata wux-aawuxiyo yarshsho oottidi, GODAA sintti shiishsho.

¹² “Leewati bantta kushiya mirggotu huuphiyan wottona; issuwaa nagaraa yarshsho oottada, issuwaa qassi Leewati atto geetettana mala, xuuggiyo yarshsho oottada GODAASSI yarshsha. ¹³ Leewata Aaroonanne a attuma naatu aawatettaa garssan wotta; yaatada eta wuxaawuxiyo yarshsho oottada, GODAA sintti shiishsha. ¹⁴ Hegaadan oottada Leewata hara Israa7eela asaappe dummaya; dummayobare Leewati tabaa gidana.

¹⁵ “Neeni Leewata geeshshidoogaappenne wux-aawuxiyo yarshsho oottada shiishshidoogaappe guyyiyan, Xoossaa Dunkkaaniyan bantta oosuwaa oottanau yoona. ¹⁶ Israa7eela asaa gidduwaappe eti taayyo muleera imettidosona; Israa7eela mac-caasaappe yelettida baira attumaageetu ubbaa gishshaa taani Leewata taayyo ekkaas. ¹⁷ Israa7eela asaa gidduwan baira yelettidabi asa gidin, mehe gidinkka ubbai tabaa. Taani Gibxxe biittan baira ubbaa worido gallasan, eta taayyo dummayaas. ¹⁸ Israa7eela baira attumaageetu ubbaa gishshaa taani Leewata ekkaas. ¹⁹ Israa7eela asaa ubbaa gidduwaappe taani Leewata Aaroonayyoonne Aarooni attuma naatuyyo imo oottada immaas. Israa7eela asai Xoossaa Dunkkaaniyaa shiiqiyo wode, boshai eta bochchenna mala, Leewati Israa7eela asaa gishsha Xoossaa Dunkkaaniyan bantta oosuwaa oottonanne eta gishshaa atto geetettana” yaagiis.

²⁰ GODAI Muusa Leewata dummayanau azazidoogaadan Muusee, Aarooninne Israa7eela asaa maabarai ubbai oottidosona. ²¹ Leewati nagaraappe banttana geeshshidosona; bantta maayuwaakka meeccidosona. Meeccin Aarooni eta wuxaawuxiyo yarshsho oottidi, GODAA sintti shiishshiis; eta geeshshanau eta nagaraa atto giissiis. ²² Hegaappe guyyiyan, Leewati Aaroonanne Aarooni attuma naatu aawatettaa garssan, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon bantta oosuwaa oottanau yiidosona. GODAI Muusa Leewata dummayanau azazidoogaadan eti oottidosona.

²³ Qassikka GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ²⁴ “Hagee Leewata xeelliyaa wogaa: laittai laatamanne ichchashanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeti oosuwaa oottanau Xoossaa Dunkkaaniyaa yoona. ²⁵ SHin eta laittai ishatamaa gidiyo wode eti bantta oosuwaappe xurataa kiyona; kiyi simmida naa77antto oottooppona. ²⁶ Eti Xoossaa Dunkkaaniyan oottiya bantta ishannta ootti maaddana giikko maaddonappe attin, eti banttarkka ai oosonne oottooppona. Simmi neeni Leewata oosuwaa hagaadan ootissaasa” yaagiis.

Naa77antto Paasikaa Baalaa

9 Israa7eela asai Gibxxeppe kiyido naa77antta laittan koiro aginan Siinaa Bazuwan GODAI Muuseyyo hagaadan yaagidi haasayiis; ² “Israa7eela asai Paasikaa Baalaa keerido gallasan bonchcho. ³ Ha

aginan tammanne oiddantta gallassan, a keerido wode, awai wullana haniyo wode, a wogaa ubbaadaaninne a azazo ubbaadan bonchcho" yaagiis. ⁴Yaagin Muusee Israa7eela asai Paasikaa Baalaa bonchchana mala, etayyo yootiis. ⁵Koiro aginaayyo tammanne oiddantta gallassi, awai wullana haniyo wode Siinaa Bazzuwan eti Paasikaa Baalaa bonchchidosona. Israa7eela asai GODAI Muusa azazi-doogaadan ubbabaa oottiis.

⁶SHin etappe amaridaageeti haiqqida asa ahaa bochchidi tunido gishshau, he gallassi Paasikaa Baalaa bonchchanau danddayibookkona. Hega gishshau, eti Muusekkonne Aaroonakko he gallassi yiidi, ⁷Muusa, "Nuuni haiqqida asa ahaa bochchido gishshau tunida; shin keerido wodiyana hara Israa7eela asaara GODAAYO yarshshuwaa shiishshiyooqaa nuuni aissi digettiyoonii?" yaagidosona.

⁸Yaagin Muusee eta, "GODAI inttebaa taassi azaziyooqaa taani siyana gakkanaassi intte takkishshite" yaagiis.

⁹Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, ¹⁰"Neeeni Israa7eela asaa hagaadan yaaga; Intteppe woikko intte zaretuppe ooninne ahaa bochchidi tunikko, woikko manddaridabaa gidikko, i GODAAYO Paasikaa Baalaa bonchcho; ¹¹naa77antto aginan tammanne oiddantta gallassi awai wullana haniyo wode Paasikaa Baalaa bonchcho. Bonchchiiddi Paasikaa dorssaa irshshoi gelibeenna oittaaanne camo bonccuwaara mo. ¹²Sa7ai wonttanaashin he dorssaappe aibanne ashshoppo; qassi a meqettaappekka issuwaanne menttoppo. Paasikaa Baalau a woga ubbaa ootto. ¹³SHin mandaribeenna geeshsha asi Paasikaa bonchchennan ixikko, hegaappe sinttau i ta asaa gidoppe bohetto. Aissi giikko, GODAA yarshshuwaa keerido wodiyana i shiishshibeenna. He asi ba nagarai ehiido metuwaa ekkanau bessees.

¹⁴"Intte gidduwan de7iya bete asi Paasikaa Baalaa GODAAYO bonchchana koyikko, Paasikaa wogaadan bonchcho. Betyaukka dere asaukka issi mala wogai de7o' yaaga" yaagiis.

Tamaadan Poo7ida SHaaraa

¹⁵Xoossaa Dunkkaanee tolettido gallassi shaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa maayiis; omarsaappe doom-midi, wonttana gakkanaassi Xoossaa Dunkkaaniyaappe bollaara de7iya shaarai tama milatees. ¹⁶Hegaadan ubba wode gallassi gallassi shaarai maayees; qammi qammi he shaarai tamadan poo7ees. ¹⁷He shaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bol-laappe dendiyo wode audenne Israa7eelati bantta dunkkaanidosaaappe dendoosona; qassi he shaarai wodhdhiyo ai sohuwaaninne Israa7eelati dunkkaanoosona. ¹⁸Israa7eelati GODAA azazuwan dendoosona; hegaadankka, GODAA azazuwan dunkkaanoosona. SHaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bol-lan gam77iyo wode ubban bantta dunkkaanidosan gam77oosona. ¹⁹SHaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bol-lan daro gallassaa gam77ikko, Israa7eelati GODAA

azazuwaa naagoosonappe attin, awanne bookkona. ²⁰Issitoo issitoo shaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bollan amarida gallassaa gam77ees. GODAA azazuwan eti dunkkaanoosona; qassi hegaadankka, GODAA azazuwan eti dendoosona. ²¹Issitoo issitoo shaarai omarsaappe wonttana gakkanaashin xalaalaa gam77ees; wonttin shaarai dendiyo wode etikka dendoosona. Gallassa gidin, qamma gidin, shaarai dendiyo wode etikka dendoosona. ²²SHaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bollan naa77u gallassaa gam77in, woikko issi aginaa, woikko issi laittaa gam77in, Israa7eelati bantta dunkkaanidosan gam77oosonappe attin bookkona. SHin shaarai dendiyo wode etikka dendoosona. ²³Eti GODAA azazuwan dunkkaanoosonanne qassi GODAA azazuwan dendoosona; GODAI Muuse baggaara azazidoogaadan, eti GODAA azazuwaa naagidosona.

Biraappe Oosettida Naa77u Xurumbbata

10 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ²"Naa77u xurumbbata biraappe qoxxada ootta; yaatada asaa shiiquwau xeeganaunne qassi dunkkaanidosaaappe dendanau denttettanaadan punna. ³Ha naa77u xurumbbati punettiyo wode, asai ubbai Xoossaa Dunkkaaniyaa penggee neekko shiiqo. ⁴SHin issi xurumbba xalaalai punettikko, Israa7eela zaretala halaqati ne sintti shiiqona. ⁵Neeeni xurumbbaa xoqqu oottada punniyo wode Xoossaa Dunkkaaniyaappe arshsho baggaara dunkkaanida zaretala dendoona. ⁶Xurumbbaa naa77antto xoqqu oottada punniyo wode, tohossa baggaara dunkkaanida zaretala dendoona. Xurumbbaa xoqqu gi punettiyoogee dendanau malaata gido. ⁷Yaa7au asaa shiishshanau xurumbbaa punna; shin cenggurssaa xoqqu oottada punnoppa. ⁸Aarona naati qeeseti xurumbbaa punnona. Hagee neeyoonne yiya yeleta ubbau merina woga gido.

⁹"Intte biittan woraajjiya intte morkkiyaara intte oletanau kiyiyo wode, he xurumbbata xoqqu oottidi punnite. Hegan GODAI intte Xoossai inttena he wode hassayidi, intte morkkiyaappe inttena ashshana.

¹⁰Hegaadankka, qassi intte ufaiittiyo gallassi, baalaa bonchchanau intte keerido gallassinne aginai xeeriyo baalan, intte xuuggiyo yarshshiyoo wodenne intte issipetettaa yarshshuwaa yarshshiyoo wode he xurumbbata punnite; hegee Xoossaa sinttan inttena hassayis-siyaagaa gidana. Taani GODAA, intte Xoossaa" yaagiis.

Israa7eela Asai Siinaa Bazzuwaappe Dendiis

¹¹Naa77antta laittan naa77antta aginan laatamantta gallassi, shaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bollappe dendiis. ¹²Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai Siinaa Bazzuwaappe dendiis; shaarai Paaraana giyo bazzuwaa gakkidi wodhdhiis. ¹³Eti ha koiro buussau GODAI Muuse baggaara azazidoogaadan dendididosona.

¹⁴Yihudaa zaretuura dunkkaanida baggai bantta armmaa oiqqidi dendiis. Yihudaa zaretu halaqai Ami-

nadaaba na7aa Na7asoonaa; ¹⁵ Yisaakoora zaretu halaqai Xu7aara na7aa Nataani7eela; ¹⁶ Zaabiloonaa zaretu halaqai Heloonaa na7aa Eli7aaba.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Xoossaa Dunkkaaniyaa shoddin, Gershshoonaa yaratinne Maraara yarati tookkidi denddidosona.

¹⁸ Kaallidi Roobeela zaretuura dunkkaanida baggai bantta armmaa oiqqidi denddiis. Roobeela zaretu halaqai SHade7uura na7aa Eliixuura; ¹⁹ Simoonaa zaretu halaqai Xuriishadaaya na7aa SHalumi7eela; ²⁰ Gaada zaretu halaqai Da7u7eela na7aa Eliyasaafa.

²¹ Hegaappe guyyiyan, Qahaata yarati geeshsha miishshata tookkidi denddidosona. Eti gakkanaappe kasetidi, Xoossaa Dunkkaanee toletti uttiis.

²² Kaallidi Efireema zaretuura dunkkaanida baggai ba armmaa oiqqidi denddiis. Efireema zaretu halaqai Amihuuda na7aa Elishamaa7a; ²³ Minaase zaretu halaqai Padaaxuura na7aa Gamaali7eela; ²⁴ Biniyaama zaretu halaqai Giidi7oonaa na7aa Abidaana.

²⁵ Wurssettan, ha cita ubbaayyo guyye baggan naagiya Daana zaretuura dunkkaanida baggai ba armmaa oiqqidi denddiis. Daana zaretu halaqai Amishadaaya na7aa Ahi7eezera; ²⁶ Aseera zaretu halaqai Okiraana na7aa Paagi7eela; ²⁷ Nifttaaleema zaretu halaqai Enaana na7aa Ahiraa7a. ²⁸ Israa7eela asai ba baggan baggan denddidi biyo maarai hagaadaana.

²⁹ Muusee Midiyaama asa gididiya ba bolluwaa Yatiro na7aa Hobaaba, "Nuuni GODAI, 'Taani intteyyo immana' giido sohuwaa boos; GODAI Israa7eelayyo lo77obaa oottana giido gishshau, neeni nunaara hindda. Nuuni neeyyo lo77obaa oottana" yaagiis.

³⁰ Yaagin Hobaabi, "CHii, taani biikke; taani ta biitti ta asaakko baana" yaagiis.

³¹ Yaagin Muusee a, "Hayyanaa, nuna yeggada booparkkii! Bazzuwan nuuni dunkkaananaa bessiyaasaa neeni eraasa; neeni nu biyo ogiyaa nuna kaalettanauka danddayaasa. ³² Neeni nunaara biikko, GODAI nuuyyo immiyo anjuwaa ubbaa nuuni nenaara shaakkana" yaagiis.

³³ Yaatin eti GODAA deriyaappe denddidi, heezzu gallassa keena ogiyaa biidosona. GODAA Maachchaa Taabootai eti shemppiyo sohuwaa demmanau he heezzu gallassan etappe sinttau biis. ³⁴ Eti dunkkaanidosaappe denddiyo wode ubban, GODAA shaarai gallassi gallassi etappe bollaara de7ees. ³⁵ Taabootai denddiyo wode ubban Muusee, "Abeet GODAU, dendda! Ne morkketi laalettona; Nena ixxiyaageetakka ne sinttappe baqatona" yaagees. ³⁶ Taabootai shemppiyo wode ubban Muusee, "Abeet GODAU, ha daro sha7an qoodettiya Israa7eela asaakko neeni simma" yaagees.

GODAAPPE Yiida Tamaa

11 Asai ba metuwaayyo GODAA bolli zuuzummiis; eti zuuzummishin GODAI siyidi, hanquwaa eexxi kiyiis. Yaatin GODAA tamai eta gidduwan eexxidi, eti dunkkaanidosaayyo issi issi gaxaa baggaa miis.

² Yaatin asai Muuseyjo waassin, Muusee GODAA

woossiis. Woossin tamai to7iis. ³ GODAA tamai eta gidduwan eexxido gishshau, he sohoi Tabi7eera † geetetti xeesettiis.

Muusee Laappun Tammu Halaqata Dooris

⁴ Israa7eelatuura de7iya dumma dumma dere asai hara qumaa keehi amottiis. Israa7eela asaikka qassi hagaadan yaagidi yeehuwaa doommiis; "Laa nuuni asho auppe demmanee? ⁵ Nuuni Gibxxe biittan miishsha qanxxennan coo miyo moliyaa hassayeetees; qassi qayye miyo paranjja leehiyaa, zolddo leehi milatiya mal77iya haattai kumido meelooniyaa, adussa paranjja sunkkuruutuwaanne tuummuwaa hassayeetees. ⁶ SHin ha77i nu qooree gorddettiis; nu aifeekka ha mannaappe attin, harabaa ainne be7enna" yaagidosona.

⁷ Mannai deebbuwaa aifiyaa milatees; a merai booxiya adil77e ciishshaa milatees. ⁸ Asai yuuyi yuuyi a qorees; qoridi woxan gaaccees, woikko udulan caddees; eti a otuwan penttissidi, bashiyan kompposona. I zaitiyan munaqqidi uukkido oittaadan mal77ees. ⁹ Qammi dunkkaanidosan xaazai wodhdhiyo wode, mannai aara wodhdhees.

¹⁰ Asai ba dunkkaaniyaa penggen penggen yeekkishin, Muusee siyiis. GODAA hanqqoi eexxi kiyido gishshau, Muusee un77ettiis. ¹¹ Hegaa gishshau, Muusee GODAA hagaadan yaagidi oichchiis; "Neeni ta bolli ne ashkkaraa bolli aissi ha metuwaa ehaadii? Neeni tanan aissi ufaittabeikkii? Neeni ha asaa ubbaa toohuwaa ta bolli aissi wottadii? ¹² Ha asaa ubbaa taani shahaaridanaayye? Woikko eta taani yelidanaa? 'Neeni eta maizza aawatuyyo, "Taani intteyyo immana" gaada caaqqido biittaa gattanaassi, naata dichchiyaara xanttiyo na7aa ba qesiyan idimmiyoogaadan, neeni eta ne qesiyan idimma' yaagada taayyo aissi yootai? ¹³ Ha asau ubbau taani asho auppe demmanee? Eti tana, 'Miyo asho nuuyyo imma' yaagidi yeekkoosona. ¹⁴ Taani ha asaa ubbaa tarkka tookkana danddayikke; toohoi tau keehi deexxees. ¹⁵ Simmi neeni tana hagaadan metootanaadan oottanaagaappe taayyo qarettada tana ha77i wora baya; yaatikko, taani metuwaappe shemppana" yaagiis.

¹⁶ GODAI Muusa, "Israa7eela cimatupe kaalettiyaageetanne halaqata gididiya, neeni eriyo laappun tammu cimata taayyo shiishsha; eti nenaara yan eqqana mala, Xoossaa Dunkkaaniyaakko, eta neeni eha. ¹⁷ Taani duge wodhdhada nenaara yan haasayana; taani nenan de7iya Ayyaanaappe ekkada, he Ayyaanaa eta bolli wottana. Neeni nerikka tookkenana mala, eti asaa toohuwaa tookkidi, nena maaddana.

¹⁸ "Neeni asaassi hagaadan gaada yoota, 'Wonttoyoy inttena geeshshite; yaatidi intte ashuwaa maana. Intte, "Laa nuuni asho auppe demmanee? Nuuyyo Gibxxe biittan sa7ai lo77o shin!" yaagidi yeekkidoogaa GODAI siyiis. GODAI ashuwaa ha77i intteyyo immana; immin intte maana. ¹⁹ Intte gidduwan de7iya GODAA intte karido gishshaunne intte, "Nuuni Gibxxe biit-

† TABI7EERA: Ha sunntaa birshshettaa "Eexxiis" giyoogaa.

taappe aissi kiyidonii?" yaagidi a sinttan yeekkido gishshau, intte issi gallassa, woikko naa77u gallassa, woikko ichchashu gallassa, woikko tammu gallassa, woikko laatamu gallassa xalaalaa asho meekketa; shin intteyyo siiriyaara kiyana gakkanaassi, inttena saletana gakkanaassi, issi agina kumettaa intte asho maana' yaaga" yaagiis.

²¹ SHin Muusee GODAA, "Be7a, taani usuppun xeetu sha7u tohuwaasaa gidduwan de7ais; neeni, 'Issi agina kumettaa eti maanau etayyo taani asho immana' gaasa. ²² Miizaa wudiyaanne dorssaa wudiya etau shukkin kalissanee? Abban de7iya mole ubbaa shiishiyaabaa gidyaakko, etayyo gidanee?" yaagiis.

²³ Yaagin GODAI Muusa, "GODAA kushee qantteeyye? Taani neeyyo giyoobai tumakkonne worddokko neeni ha77i be7ana" yaagiis.

²⁴ Yaagin Muusee kare kiyidi, GODAI giidobaa asaayyo yootiis. I Israa7eela cimatupe laappun tammu asaa shiishshidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa yushuwan essiis. ²⁵ Essin GODAI shaaran duge wodhdhidi, aara haasayiis; yaatidi a bollan de7iya Ayyaanaappe ekkidi, he laappun tammu cimatu bolli wottiis. Ayyaanai eta bollan shemppido wode, eti hananabaa yootidosona. SHin hegaappe guyyiyan, zaarettidi hananabaa yootibookkona.

²⁶ He laappun tammu cimatuura mazggafan xaafettiida asati Elddaadanne Medaada giyo naa77ati dunkkaanidosan attidosona; attidi Xoossaa Dunkkaaniyaakko yibookkona; shin eta bollikka Ayyaanai wodhdhin, dunkkaanidosan hananabaa yootidosona. ²⁷ Issi wodallai woxxi yiidi, Muusa, "Elddaadanne Medaadi dunkkaanidosan hananabaa yootoosona" yaagidi yootiis.

²⁸ Yootin ba yelagatettaappe doommidi, Muusa maaddiya Nawe na7ai Yaasu Muusa, "Ta godau Muusee, neeni eta teqqa" yaagiis.

²⁹ SHin Muusee a, "Ta gishshataa ne mishettai? GODAA asai ubbai hananabaa yootiyaabaanne GODAI ba Ayyaanaa eta bolli wottiyaabaa gideerenneeshsha!" yaagiis. ³⁰ Hegaappe guyyiyan, Muuseenne Israa7eela cimati dunkkaanidosaa simmidosona.

³¹ Hegaappe guyyiyan, GODAI carkkuwaa denttin, abbaa baggappe kuraachchuwaa asai dunkkaanidosaa ubbaa yuushuwaakko carkkoi ehiis; ehin he kafoti sa7aa doonaara biittaappe pude naa77u wara keenan paallidosona. Paalli yiidi eti dunkkaanidosaa ubbaappe gaxaara, issi gallassa oge keenaa sa7an uttidosa. ³² He gallassa ubban, he qamma ubbaaninne wonttetta gallassa ubban asai kare kiyidi, ha kuraachchota oiqqidi shiishshiis; etappe ooninne issi sha7u kilo giraameppe guuttaa shiishshibeenna. Eti hegaappe guyyiyan, dunkkaanidosaa yuusho ubban melissanau miccidosa. ³³ SHin ashoi biron eta achchan de7ishin, eti coommidi mittennan de7ishin, GODAA hanqqoi asaa bolli eexxi kiyiis; yaatin GODAI asaa wolqqaama boshan shociis. ³⁴ Yaatin he sohoi Amuwaa Duufuwaa geetetti sunttettiis; aissi giikko, ashuwaa amottida asaa eti he sohuwan moogi-

dosona. ³⁵ Asai hegaappe denddidi Haxeroota giyoosaa biidi, yan dunkkaaniis.

Miiriyaamane Aarooni Muusa Boridosona

12 Muusee Toophphiyaa biittaa maccaasiyo ekkiiis. I ekkido Toophphiyaa maccaasee gishshau, Miiriyaamane Aarooni Muusa boridosona. ² Eti, "GODAI Muuse bagga xalaalaa haasayideeyye? Qassi i nu baggaara haasayibeenneeyye?" yaagidosona. Yaagin GODAI heгаа siyiis. ³ Muusee biittan sa7an ubban de7iya asaa ubbaappe aadhdiya ashkke asa.

⁴ GODAI sohuwaa Muusessi, Aaroonassinne Miiriyaamissi, "Intte heezzaikka Xoossaa Dunkkaaniyaakko kiyite" yaagiis; yaagin eti heezzaikka kiyidosona. ⁵ Kiyin GODAI shaaraa tuusan duge wodhdhiis; wodhdhidi Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen eqqidi, Aaroonanne Miiriyaamo xeesiis. Eti naa77aikka a sintti shiiqin, ⁶ i eta, "Ta yootiyogaa siyite: Intte gidduwan hananabaa yootiyaagee de7ikko, taani GODAI tana ayyo ajjuutan qonccissais; taani ayyo aimuwan yootais. ⁷ SHin ta ashkkaraa Muuseera hegaadan gidenna; i ta keetta ubban ammanettidaagaa. ⁸ Tani Muuseera sintta baazzan haasayaisippe attin, leemisuwan haasayikke. I ta meraa be7ees. Yaatin ta ashkkaraa Muusa boranau intte aissi yayyibeekketii?" yaagiis.

⁹ GODAA hanqqoi eta bolli eexxi kiyiis; kiyin GODAI biis. ¹⁰ SHaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bollaappe denddido wode, Miiriyaama hanttaara gogaa harggiyan mulxxu gaada booxxaasu. Aarooni ikko simmidi xeeliyo wode, hanttaara gogaa harggiyan ohettidaaro be7iis. ¹¹ Yaatin i Muusa, "Hai ta godau, nuuni eeyyatettan oottido nagaraayyo nuna qaxxayoppa. ¹² Ba aayee uluwaappe kiyiyo wode, a ashuwaappe baggai meetettiichchin, haiqqiichchidi yelettida gacino na7a mala gidopparkkee" yaagiis.

¹³ Yaagin Muusee, "Hai Xoossau, o pattarkkii!" yaagidi GODAAYYO waassiis.

¹⁴ Waassin GODAI Muusa, "I aawai i som77uwan cuuchchaa cuchchidabaa gidyaakko, laappun gallassaa a yeellaa maayada uttana gidekkeeyye? Hega gishshau, neeni o laappun gallassaa dunkkaanidosaaappe gaxa baggaara dumma sohuwan utissa; hegaappe guyyiyan, simmada yu" yaagiis. ¹⁵ Yaatin Miiriyaama asai dunkkaanidosaaappe gaxi kiyada laappun gallassaa uttaasu. A simmana gakkanaassi asai baanau denddibeenna. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, asai Haxeroota giyoosaappe denddidi, Paaraana Bazuwan dunkkaaniis.

Kanaane Biittaa Wochchanau Biida Asata

13 GODAI, Muusa, ² "Tani Israa7eelatuyyo immiyo kiitta; eta zare ubbaappe issi issi halaqaa kiitta" yaagiis. ³ Yaagin Muusee GODAA azazuwan Paaraana Bazuwaappe eta kiittiis. Eti ubbaikka Israa7eela asaa halaqata. ⁴ Eta sunttai hegaappe kaallidi xaafettidaagaa:

Zariyaa Halaqaa Roobeela Zakkuura na7aa SHaamu7a

⁵ Simoona Hooraa na7aa SHafaaxa

⁶ Yihudaa Yifune na7aa Kaaleeba

⁷ Yisaakoora Yooseefa na7aa Yigi7aala

⁸ Efireema Nawe na7aa Hoshee7a

⁹ Biniyaama Raafu na7aa Palxxa

¹⁰ Zaabiloona Sooda na7aa Gaddi7eela

¹¹ Yooseefa na7aa Minaasa Suusa na7aa Gadda

¹² Daana Gamaalla na7aa Ami7eela

¹³ Aseera Mikaa7eela na7aa Satuura

¹⁴ Nifttaaleema Waafisa na7aa Naahiba

¹⁵ Gaada Maaka na7aa Ge7u7eela

¹⁶ He biittaa wochchana mala, Muusee kiittido asatu sunntai hagaappe qommoora de7iyaagaa. Muusee Nawe na7aa Hoshee7a sunntaa Yaasa yaagidi sunntiis.

¹⁷ Eti Kanaane biittaa wochchana mala, Muusee eta kiittiyo wode hagaadan yaagiis; "Hagaappe Neegeeba Bazzuwaa pude kiyidi, yaappe huuphessa baggan de7iya gezze biittaa biite. ¹⁸ Biidi biittai ai mala biittakkonne be7ite; he biittan de7iya asai minokkonne laafakko, guuttakkonne darokko, ¹⁹ eti de7iyo biittai lo77okko iitakko, eti de7iyo katamainne ai mala kata-makko, gimbbiyani diretti uttidaakko direttibeennaakko, ²⁰ biittai ai mala araddakko ladakko, he biittan mitti de7iyaakko bannaakko be7ite. Minnite! He biittan makkidabaa aifiyaappe ekkennan yooppite" yaagiis. He wodee woine turai koiri aifiyaa aifiyo wode.

²¹ Yaagin eti pude kiyidi, Xiina giyo bazzuwaappe doommidi, biidi Hamaata Pinuwaa matan de7iya Ra-hooba gakkanaassi he biittaa wochchidosona.

²² Neegeeba Bazzuwaa pude kiyidi, Kebroona gakkidosona; hegan Ahimaana, SHeshaayanne Talmmaaya geetettiya Anaage zareti de7oosona. Kebrooni Gibxan de7iya Xo7aane katamaappe laappun laittaa kaseti keexettiis.

²³ Hegaara kanttidi, eti Eshkkoola giyo zanggaaraa biidi gakkido wode, woine tura issuwaappe issi wurccuwaara de7iya issi tashiyaa qanxxidosona; qanxxidi etappe naa77ai kasuwaa gidduwan gelissi tookkidosona. Hegaara roomaniyaanne balasiyaa giyo mitatatu aifiyaa ehiidosona. ²⁴ Israa7eela asati hegaappe qanxxido woine turaa wurccuwa gishshau, he sohuwaa Eshkkoola Zanggaaraa giidi xeesidosona.

²⁵ Eti he biittaa wochchiiddi, oitamu gallassaappe guyyiyan simmidosona; ²⁶ simmidi Paaraana Bazzuwan Qaadeesa giyoosan de7iya Muusekko, Aaroonakkonne Israa7eela asaa maabaraa ubbaakko yiidosona. Yiidi bantta be7idobaa etaunne asa ubbau yootidosona; he biittan aifiya aifiyaakka eta bessidosona. ²⁷ Eti Muuseyyo hagaadan yaagidi yootidosona; "Neeni nuna kiittido biittaa nuuni biida; he biittan maattainne eessai goggees. An aifiya aifiyaakka haggaa be7a.

²⁸ SHin he biittan de7iya asai wolqqaama; eta kata-maikka gimbbe dirssan diretti uttidaagaanne gita. Nuuni qassi Anaage zareta yan be7ida. ²⁹ Neegeeba Bazzuwan Amaaleeqa asati de7oosona; gezziyan Hiiteti, Yaabuusatinne Amooreti de7oosona; qassi Kanaaneti

Meediteraane Abbaa doonaaninne Yorddaanoosa SHaafaa xanxxan de7oosona" yaagidosona.

³⁰ Yaagin Kaaleebi asaa Muusee sinttan co77u giissidi, "Nuuni tumu xoonanau danddayiyo gishshau, pude ha77i kiyidi, he biittaa olidi ane oiqqoos" yaagiis.

³¹ SHin Kaaleebaara pude biida asati, "He biittaa asai nuuppe minniyo gishshau, nuuni eta xoonanau dand-dayokko" yaagidosona. ³² Eti yuuyi wochchido biittaabaa Israa7eela asaayyo hagaadan giidi, iita oduwaa odidosona, "Nuuni wochchido biittai banan de7iya asaakka miyaagaa; asai ubbaikka keehi adussa. ³³ Nuuni wogga adussa asatu yara gidiya Anaage zareta yan be7ida; nuuni nu aifiyan nuna xeelliyo wode gumburo milatida; qassi nuuni eta aifiyan hegaakka mala" yaagidosona.

Asaa Ubbaa Zuuzunntaa

14 He gallassa qammi maabarai ubbai bantta qaala xoqqissidi yeekkidosona. ² Israa7eela asai ubbai Muusee bollinne Aarooni bolli zuuzummidosona. Maabarai kumettai eta, "Nuuni Gibxxe biittan de7iiddi haiqqidabaa gidorkkonii! Woikko nuuni ha bazzuwan haiqqidabaa gidorkkonii! ³ Bisuwan nuna wori wurssanau GODAI ha biitti nuna aissi ehii? Nu maccaasatinne nu naati omoodettana. Hegaappe guyye Gibxxe biitti simmiyoogee nuuyyo kehenneeyye?" yaagidosona. ⁴ Qassi eti issi issuwaa, "Nuuni kaalettiyaabaa dooridi, guyye Gibxxe simmoos" yaagidosona.

⁵ Yaagin Muuseenne Aarooni hegan shiiqida Israa7eela asaa maabaraa ubbaa sinttan som77uwaa sa7an gattidi gufannidosona. ⁶ He biittaa wochchida asatu giddoppe Nawe na7ai Yaasunne Yifune na7ai Kaaleebi bantta maayuwaa pooshshidosona. ⁷ Pooshshidi Israa7eela asaa maabaraa ubbaayyo, "Nuuni kantti kiyidi wochchido biittai keehi daro lo77o. ⁸ GODAI nunan ufaittiyaabaa gidikko, maattainne eessai goggiyo he biittau nuna i gelissana; he biittaa nuuyyo i immana. ⁹ Heggaa gishshau, GODAA bolli makkala makkaloppite. He biittaa asau yayyoppite; eti nuuyyo haatta ushshakka gakkokkonna. Eta amb-boomiyaabi baawa; shin GODAI nunaara de7ees. Intte etayyo yayyoppite!" yaagidosona. ¹⁰ Yaagin maabarai ubbai eta shuchchan caddanau denddiis.

He wode GODAA bonchchoi Xoossaa Dunkkaaniyan Israa7eela asa ubbau qoncciis. ¹¹ GODAI Muusa, "Ha asai aude gakkanaassi tana karanee? Taani eta gidduwan oottido malaata ubbaa be7iiddi, aude gakkanaassi eti tanan ammanennan ixxanee? ¹² Taani eta boshan shocada xaissana; yaatada taani nena etappe dariyaanne minniya kawotettaayyo aawa oot-tana" yaagiis.

Muusee Asaa Ubbaa Gishshau Gaannatidi Woossiis

¹³ Yaagin Muusee GODAA hagaadan yaagidi woossiis; "Neeni ne wolqqan ha asaa Gibxxeppe pude kessi-doogaa eriya Gibxxeti haggaa siyikko, eti woigane?"

¹⁴ Eti ha biittan de7iyaageetuyyookka hegaa odana. Abeet GODAU, neeni ha asaa gidduwan de7iyooгаа eti siyidosona. Abeet GODAU, nuuni nena be7idoogaa eti eridosona; ne shaarai etappe bollaara takkiyoogaanne gallassi shaaraa tuussan, qammi tamaa tuussan neeni eta sinttan biyoogaa be7idosona. ¹⁵ Ha77i neeni ha asaa ubbaa issi kuttan woriyaabaa gidikko, ne kase oottidoogaa siyida kawotettati, ¹⁶ 'GODAI ha asaa, "Intteyyo immana" giidi caaqqido biittaa eta efaanau danddayibeenna gishshau, bazuwan eta woriis' yaagidi haasayana.

¹⁷ "Hegaa gishshau, Godau, neeni ne wolqqa nuna bessa; neeni gaidda, 'GODAI danddayanchchanne aggenna siiquwan kumidaagaa; nagaraanne makkalaa atto giyaagaa; gidikkonne, mooranchchaa qaxxayennan aggennaagaa; aawatu nagaraa gishshau naata heeztantanne oiddantta yeletaa gakkanaassi qaxxayiyaagaa' gaada yoota wottidoogaa pola. ¹⁹ Ha asai Gibxxeppe kiyooosappe doommada hachchi gakkanaassi neeni atto giidoogaadan, ne aggenna siquwaa daruwan ha asaa nagaraa atto garkkii!" yaagis.

²⁰ Yaagin GODAI Muusa, "Neeni oichchidoogaadan taani etayyo atto gaas. ²¹ SHin ta de7uwan caaqqais; ta bonchchoi sa7a ubbaa kumiyoogaadan, ²² ha asaappe issoinne he biittaa be7enna. Ta bonchchuwaanne Gibxe biitaaninne bazuwan taani oottido malaataa ha asati be7idosona; shin eti zaaretti zaarettidi tana paaccidosonanne ta qaalaa siyennan ixidosona. Hegaa gishshau, taani eta maizza aawatuyyo immana gaada caaqqido biittaa tana karidaageetuppe issoinne mulekka be7enna. ²⁴ SHin ta ashkarai Kaaleebi etappe dummatiyo gishshaunne i tana polo wozanaappe kaallido gishshau, taani i kase biido biittaa a gattana; a zeretta he biittaa laattana. ²⁵ SHin ha77i Amaaleeqatinne Kanaaneti wombban de7iyo gishshau, wontto guyye simmidi, Zo7o Abbaakko efiya ogiyaa oiqqidi bazzo biite" yaagiis.

GODAI Zuuzummida Asaa Qaxxayiiis

²⁶ Qassi GODAI Muusanne Aaroonaga hagaadan yaagis; ²⁷ "Ha iita asai ta bolli aude gakkanaassi zuuzummanee? Taani Israa7eela asaa zuuzunntaa ubbaa siyaas. ²⁸ Hegaa gishshau, neeni etau hagaadan yaagada oda; 'Ta de7uwan caaqqais; taani intte haasayishin ta haittan siyidoogaa intteyyo oottana. Taani GODAI hegaa odais. ²⁹ Intte ahai ha bazuwan kunddana; aissi giikko, asaa goodiyo wode qoodettida laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya asai ubbai ta bolli zuuzummideta. ³⁰ Yifune na7aa Kaaleebappenne Nawe na7aa Yaasuppe attin, intteppe ooninne taani inttena wotanau caaqqido he biittaa gelenna. ³¹ Intte, "Nu naati omoodettana" giido intte guutta naata he intte karido biittaa gelissana; biittaikka etassa gidana. ³² SHin inttena gidikko, intte ahai ha bazuwan kunddana. ³³ Intte ammanettibeenna gishshau, intte wurssetta ahai ha bazuwan wullana gakkanaassi, intte naati waayettiidi, ha bazuwan oitamu laittaa henttanchcha gididi yu-

uyana. ³⁴ Intte he biittaa wochchido he oitamu gallasaa qoodan, issi gallasaaayyo issi laittaa, hegeenne, oitamu laittau intte nagaraa gishshau intte waayettana; taani intte bolli dendiyoogaa intte erana' yaaga yoota. ³⁵ Taani GODAI haga odais. Ta bolli shiiqi uttida ha iita maabaraa bolli hagaadan tumu oottana: eti ha bazuwan wurana; hagan eti haiqqana" yaagiis.

³⁶ He biittaa wochchana mala, Muusee eta kiittin biidi simmida asati, he biittaabaa iita oduwaa odidi, Muuse bolli asai ubbai zuuzummana mala oottidaageeti, ³⁷ he iita oduwaa odida asati, GODAA sinttan boshan haiqqidosona. ³⁸ He biittaa wochchanau biida asatuppe Yifune na7ai Kaaleebinne Nawe na7ai Yaasu xalaalai paxa attidosona.

Israa7eela Asai Biittaa Bolli Woraajjanau Koiro Denddiis

³⁹ Muusee haga Israa7eela asau ubbau yootido wode, asai keehi yeekkiis. ⁴⁰ Wonttetta gallassi maallado guuran eti denddidi, pude gezze biittaa kiyidi, "Nuuni nagaraa oottida; shin ha77i GODAI nuuyyo immana giido sohuwaa pude kiyana" yaagidosona.

⁴¹ SHin Muusee eta, "GODAA azazuwaa intte aibissi mentteeti? Intteyyo hanenna. ⁴² GODAI inttenaara de7enna gishshau, pude kiyoppite; intte morkketi inttena xoonana. ⁴³ Amaaleeqa asatuuranne Kanaane asatuura intte olettana; olettidi intte bisuwan haiqqana. GODAAPPE intte wora simmido gishshau, GODAI inttenaara de7enna" yaagiis.

⁴⁴ SHin eti GODAA Maachchaa Taabootainne Muuseenne dunkkaanidosappe denddana xayikkokka, gezze biittaa kiyana xalidi denddidosona. ⁴⁵ Denddin gezze biittan de7iya Amaaleeqa asatinne Kanaane asati wodhdhidi eta oli xoonidi, Horima gakkanaassi eta yedettidosona.

Yarshshuwaa SHiishshanau Imettida Higgiyaa

15 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Israa7eela asaayyo hagaadan yaaga; 'Intte de7ana mala, taani intteyyo immiyo biitti geliyo wode, ³ mehiyaappe woikko dorssaappe, xuuggiyo yarshsho gidin, woikko shiiqo gattana yarshshiiyo yarshsho gidin, woikko taani keerido baala gallasatun intte dosan coo immiyo yarshsho gidin, GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshshota yarshshite.

⁴ Yarshshuwaa shiishshiya urai kattaa yarshshuwaassi issi kilo giraame xiilliyaa issi litiro wogaraa zaitiyan munaqqidoogaakka eho. ⁵ Qassi xuuggiyo yarshshuwaassi, woikko hara yarshshuwaassi ehiyo issi issi dorssaara issi litiro woiniyaa eessaa ushshaa yarshsho oottidi giigissite.

⁶ "Dorssa orggiyaa yarshshanau shiishshiyo wode, kattaa yarshshuwaassi naa77u kilo giraame xiilliyaa issi litironne bagga wogaraa zaitiyan munaqqidoogaanne ⁷ issi litironne bagga woine eessaa ushshaa yarshshuwaassi ehiite. Ehiidi GODAAYYO sawuwaa tonggu giya yarshshuwaa yarshshite.

⁸ “Issi mirgguwaa xuuggiyo yarshsho, woikko shi-
iquwaa gattiyo yarshsho, woikko issippetettaa
yarshsho oottidi yarshshanau GODAAYYO ehiyo wode,
⁹ mirgguwaara issippe kattaa yarshshuwaassi heezzu
kilo giraame xiilliyaa naa77u litiro wogaraa zaitiyan
munaqqidoogaanne ¹⁰ ushshaa yarshshuwaassi
naa77u litiro woiniyaa eessaakka ehiite. Ehiidi GO-
DAAYYO sawuwaa tonggu giya yarshshuwaaman
yarshshite.

¹¹ “Issi issi korima booraa, woikko issi issi dorssa
orggiyaa, woikko yelaga deeshsha orggiyaa, woikko
attuma dorssa maraa yarshshanau shiishshiyoo wode,
kattaa yarshshoinne ushshaa yarshshoi hegaadan is-
sippe shiiqees. ¹² Issi meheppe daroi shiiqiyo wode,
kattaa yarshshoinne ushshaa yarshshoi hegaadan
daridi shiiqees. ¹³ Israa7eela asa gidiya ooninne taman
xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshshuwaaman GO-
DAAYYO shiishshiyoo wode ubban, hegaadan oottanau
koshshees. ¹⁴ Sinttappe yaana yeletan intte gidдон
de7iya betee woikko hara asi ooninne xuuggiyo,
sawuwaa tonggu giya yarshshuwaaman GODAAYYO shi-
ishshanau koyikko, ikka intte oottiyoogaadan oot-
tanau koshshees. ¹⁵ Inttessikka intte gidдон de7iya
betetussikka ha wogai issuwaa; hagee sinttappe yaana
yeletaassikka eqqidi de7iya woga. Intteikka betetikka
GODAA sinttan issuwaa. ¹⁶ Inttessikka intte gidдон
de7iya bete asatussikka higgeenne wogai issuwaa gi-
dana’ yaaga” yaagiis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hegaadan
yaagiis; ¹⁸ “Israa7eela asaayyo hegaadan yaagada oda;
‘Taani inttena efiyo biitti intte gelidi, ¹⁹ he biittan
mokkiya kattaa miyo wode, he kattaappe xeeraa kessi-
di, intte GODAAYYO yarshsho oottidi shiishshite.
²⁰ Hegeekka, baira ka77ida kattaappe uukkido koiro
komppuwaa, kattaa qoxxiyo audiyaappe immiyo
yarshsho oottidi shiishshite. ²¹ Yaana yeleta ubban
intte intte biittan mokkida kattaappe xeeraa kessido
komppuwaa, GODAAYYO yarshsho oottidi shiishshite.

²² “GODAI Muusessi odido ha azazota ubbaa intte er-
ana xayidi, naagennan aggikko, ²³ GODAI a baggaara
inttena azazido azazota ubbaa, GODAI immido gallas-
saappe doommidi, yaana yeletaa gakkanaashin, pac-
cennan naagennan aggikko, ²⁴ qassi hega maabarai
erennan oottidobaa gidikko, maabarai ubbai GO-
DAAYYO issi mirgguwaa xuuggiyo, sawuwaa tonggu
giya yarshsho oottidi, ayyo wogai azaziyoogaadan,
kattaa yarshshuwaaranne ushshaa yarshshuwaara
shiishsho; qassi nagaraa yarshsho oottidi, issi
deeshsha orggiyaa shiishsho. ²⁵ Yaatobare qeesee
kumetta Israa7eela maabaraa nagaraa atto giissiyo
wogaa polo; polin eta nagarai atto geetettana. Aissi gi-
ikko, eti eriiddi oottibookkonna; qassi eti bantta
mooruwaa gishshau, GODAAYYO taman xuuggiyo
yarshshuwaanne bantta nagaraa yarshshuwaaman shi-
ishshidosona. ²⁶ Asai ubbai erennan he mooruwan
hambbalaashettido gishshau, kumetta Israa7eela
maabaraukka eta gidдон de7iya bete asaukka atto
geetettana.

²⁷ “Issi asi barkka erana xayidi nagaraa oottikko,
yelettoosappe issi laitta gidiyo issi deeshshiyoo nagaraa
yarshsho oottidi shiishsho; ²⁸ shiishshin erennan
de7iiddi nagaraa oottida uraayyo qeesee GODAA sint-
tan nagaraa atto giissiyo wogaa polo; polin a nagarai
atto geetettana. ²⁹ Erennan de7iiddi nagaraa oottiya
asa ubbau, yeletan Israa7eela asa gidinkka bete asa
gidinkka ha higgee issuwaa.

³⁰ “SHin yeletan Israa7eela asa gidinkka bete asa
gidinkka eriiddi otoruwan nagara oottiya uri GODAA
cayeese. He aawu haiqqidi, ba asaa giddoppe xayoo.
³¹ He aawu GODAA qaalaan karido gishshaunne a aza-
zuwaa kanttido gishshau, i tumuppe haiqqanau
bessees; a mooroo aana’ yaaga” yaagiis.

Sambbataa Wogaa Menttida Bitaniyaa

³² Issi gallassi Israa7eela asai bazzon de7ishin, issi bi-
tane Sambbatan mittaa mixiiddi beettiis. ³³ Mittaa i
mixishin demmida asati Muusekko, Aaroonakkonne
kumetta yaa7aakko a ehiidosona. ³⁴ Ehin eti a oottan-
abaa eribeenna gishshau, qashuwan takissidosona.
³⁵ Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, “Ha bitanee
haiqqanau bessees; kumetta yaa7ai bantta
dunkkaanidosaa gaxi kessidi, shuchchan caddidi a
woro” yaagiis. ³⁶ Yaagin kumetta yaa7ai GODAI Muusa
azazidoogaadan, dunkkaanidosaa gaxi kessidi,
shuchchan caddidi a woriis.

Maayuwaa Macaraa Wogaa

³⁷ GODAI Muusa hegaadan yaagiis; ³⁸ “Israa7eela
asaayyo hegaadan yaagada oda; ‘Intteikka sinttappe
yaana yeletaikka intte maayuwaa gaxa xeeran xeeran
macaraa kessite; kessidi he macaraa bolli salo milatiya
qacinaa sikkite. ³⁹ He macaraa intte be7iyo wode ub-
ban ta azazota hassayidi polite; yaatikko, intte intte
aifiyaanne intte wozanaa amuwaa kaallidi, taappe wo-
ra simmekketa. ⁴⁰ He macaraa be7iyoogan intte ta aza-
zota ubbaa hassayidi polanne intte intte Xoos-
saayyo geeshsha gidana. ⁴¹ Taani GODAA, intte Xoos-
saattennee; taani intte Xoosaa gidanau, inttena
Gibxxeppe kessaas. Taani GODAA, intte Xoosaa’ yaa-
ga” yaagiis.

Qoraahi, Daataaninne Abiiraami Muuse Bolli Denddi- dosona

16 Leewa zariyaappe Qahaata yara gidiya Yixi-
haara na7ai Qoraahi, Roobeela zariyaappe
Eli7aaba naati Daataaninne Abiiraaminne qassi Pelee-
ta na7ai Ooni ² Muuse bolli denddidosona. Etaara
naa77u xeetanne ishatamu Israa7eela asati
de7oosona; eti erettida asanne maabaran doorettida
kaalettiyaageeta. ³ Eti Muusenne Aaroona sintti shiiqi-
di, hegaadan yaagidosona; “Intte darissideta!
Maabarai ubbai huuphiyan huuphiyan geeshsha; GO-
DAIKKA eta gidдуwan de7ees; yaatin GODAA
maabaraa bolli inttena aissi xoqqu xoqqu ootteetii?”
yaagidosona.

⁴ Muusee haggaa siyido wode GODAA sinttan sa7an gufanniis; ⁵ gufannidi Qoraahanne a citaa ubbaa, “Wontto maallado GODAI ooni aagaakkonne ooni geeshshakkonne bessana; i he dooriyo asa baakko shi-ishshana. ⁶ Qoraahaa, neeninne ne citai ubbai haggaa oottite: wontto ixaanaa cuwayiyoogeeta ekkidi, ⁷ bonqquuaa an wottidi, GODAA sinttan ixaanaa cuwayite. GODAI dooriyo asi, i geeshsha gidana. Leewa zaretoo, intte darissideta” yaagiis.

⁸ Muusee qassikka Qoraaha, “Inttenoo Leewa zaretoo, siyite! ⁹ Israa7eela Xoossai inttena Israa7eela maabaraappe dummayidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuuaa oottana malanne asaa sinttan he oosuuaa oottanau intte eqqana mala, baakko shiishshidoogee intteyyo guuxxidee? ¹⁰ I inttenanne intte ishannta Leewata ubbaa baakko shiishshiis; qassi ha77i intte geesetettaakka kajjeeleeta. ¹¹ Neeninne ne citai ubbai Aarona bolli zuuzummiyoogaa GODAA bolli makkaleeta” yaagiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, Muusee kiittidi Eli7aaba naata, Daataananne Abiiraama xeesissiis; shin eti a, “Nuuni bookko! ¹³ Neeni bazuwan nuna woranau maattainne eessai goggiyo biittaappe kessidoogee guuxxidee? Qassi ha77i neeni nu bolli halaqa gidanau koyai? ¹⁴ Heggaa bollikka qassi maattainne eessai goggiyo biittaa neeni nuna gelissabaakka, woikko neeni nuuyyo laata oottada gadiyaanne woine turaa immabaakka; neeni ha asaa cimmaasa. Nuuni bookko!” yaagidosona.

¹⁵ Yaagin Muusee keehi hanqqettidi GODAA, “Neeni eti yarshshiyoo yarshshuwaa ekkoppa; taani etappe hare issuwaanne ekkabeikke, woikko taani etappe issi asanne naaqqabeikke” yaagiis.

¹⁶ Qassi Muusee Qoraaha, “Wontto neeni, ne citai ubbainne Aarooni GODAA sintti shiiqite. ¹⁷ Issi issi asai ba ixaanaa cuwayiyoogaa muleera naa77u xeetanne ishatamaa ekkidi, ixaanaa an wottidi, GODAA sintti shi-ishsho. Qassi neeninne Aarooni intte ixaanaa cuwayiyoogeeta ehiite” yaagiis. ¹⁸ Yaagin asai ubbaikka ba ixaanaa cuwayiyoogaa ekkidi, bonqquwaanne ixaanaa an wottiis; wottidi Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen Muuseeranne Aaronaara eqqidosa. ¹⁹ Eqqidaashin Qoraahi kumetta maabaraa Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen shiishshiis.

He wode GODAA bonchchoi kumetta maabarau qoncciiis. ²⁰ GODAI Muusanne Aarona, ²¹ “Taani issi kuttan ha maabaraa xaissana haniyo gishshau, etappe shaahettite” yaagiis.

²² SHin Muuseenne Aarooni sa7an gufannidi, “Abeet Xoossau, asho maayida asaa ubbaa medhdhida Xoossau, issi uri nagara oottikko, neeni kumetta maabaraa hanqqetta?” yaagidosona.

²³ Yaatin GODAI Muusa, ²⁴ “Neeni maabaraa, ‘Qoraaha, Daataananne Abiiraama dunkkaanetuppe kichchite’ yaagada yoota” yaagiis.

²⁵ Muusee dendididi, Daataanakkonne Abiiraamakko bin, Israa7eela cimati a kaallidosona. ²⁶ Maabaraa i, “Ha iita asatu dunkkaanetuppe kichchite; etabaa gidid-

abaa aibaanne bochchoppite. Hinkkoode eta nagaraa ubbaa gaasuwan inttekka pitetti xayana” yaagidi mint-tidi yootiis.

²⁷ Yootin eti Qoraaha, Daataananne Abiiraama dunkkaanetuppe kichchidosona. Daataaninne Abiiraami kare kiyidi, bantta maccaasatuura, bantta naatuaranne bantta guutta naatuura bantta dunkkaanetu penggen eqqidosa. ²⁸ Muusee asaa, “Taani ha ooso ubbaa oottana mala, GODAI tana kiittidoogaanne taani ta sheniyan oottennaaggaa intte hagan erana. ²⁹ Ha asati asi haiqqiyoogaadan haiqqikko, woikko asa bolli gakkiiyaabaa xalaalai eta bolli gakkikko, yaatikko GODAI tana kiittibeenna. ³⁰ SHin GODAI muleera oorattabaa oottin, biittai dooyettidi etanne etau de7iyaabaa ubbaa mitti aggikko, eti paxa de7iiddi Si7ooliyaa duge wodhdhikko, he wode ha asati GODAA karidoogaa intte erana” yaagiis.

³¹ I yaagidi wurssido sohuwaarakka, eti eqqido biittai phalqqetti wodhdhiis. ³² Biittai dooyettidi, etanne eta so asaa, Qoraaha citaa ubbaa etassi de7iyaabaa ubbaara mitti bayiis. ³³ Yaatin eti banttau de7iyaabaa ubbaara paxa de7iiddi, Si7ooliyaa duge wodhdhidosa. Biittaikka eta bolli gorddetti bayiis; eti maabaraa gid-doppe tippi giidi xayii bayidosona. ³⁴ Eta waasuwan eta matan de7iya Israa7eelati ubbai, “Biittai nunakka qassi mittana hanees!” yaagiiddi baqatidosona.

³⁵ Qassi tamaikka GODAA matappe yiidi, ixaanaa cuwayiya naa77u xeetanne ishatamu asaa mi bayiis.

Ixaanaa Cuwayiyoobata

³⁶ Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, ³⁷ “Neeni qeesiyaa Aarona na7aa EI77aazarassi yaagada yoota, ‘Ixaanaa cuwayiyoobata taman xuuetidda asaa gid-doppe ekka; bonqquuaa cuwayiyoobatuppe haassada laala. He ixaanaa cuwayiyoobati geeshsha. ³⁸ Bantta nagaraa gishshau haiqqida ha asatu ixaanaa cuwayiyoobata lee7issada qoxxada, yarshshuwaa saaxiniyaa kamma. Eti hegeeta GODAA sinttan shiishshido gishshau, hegeeti geeshsha; hegeeti Israa7eelata has-sayissiya malaata gidana’ yaaga” yaagiis.

³⁹ Yaagin qeesee EI77aazari xuuetidda asati shi-ishshido nahaase birataappe oosettida ixaanaa cuwayiyoobata ekkidi, yarshshuwaa saaxiniyaa kammanau lee7issidi qoxxiis. ⁴⁰ Aarona zare gidenna ooninne GODAA sinttan ixaanaa cuwayanau shiiqenna mala, Qoraahanne a citaa gakkidaagee a gakkenna mala, Israa7eelata hassayissanau hageeta oottiis. GODAI Muusee baggaara EI77aazara azazidoogaadan hagee haniis.

Aarooni Asaa Boshappe Ashshiis

⁴¹ Wonttetta gallassi Israa7eela maabarai ubbai, “GODAA asaa intte worideta” yaagidi, Muusee bollinne Aarona bolli zuuzummidosona. ⁴² Maabarai Muusenne Aarona bolli denddanau shiiqidi, Xoossaa Dunkkaaniyaakko simmi xeelliyoo wode, shaarai Xoos-

saa Dunkkaaniyaa kammin, GODAA bonchchoi qonccis.

⁴³ Hegaappe guyyiyan, Muuseenne Aarooni Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttau yiidosona. ⁴⁴ Yin GODAI Muusa, ⁴⁵ "Ha asaa gidduwaappe kichchite; taani eta issi kuttan xaissa bayana" yaagiis.

Yaagin eti sa7an gufannidosona. ⁴⁶ Muusee Aarooni, "Ne ixaanaa cuwayiyoogaa ekkada, bonqquwaa yarshshiyooaappe ekkada, ixaanaa an wotta; wottada etayyo atto giissanau eesuwan maabaraakko efa. Aissi giikko, GODAA hanqqoi a matappe kiyiichchiis; boshaiikka doommiiichchiis" yaagiis. ⁴⁷ Yaagin Muusee giidoogaadan Aarooni ba ixaanaa cuwayiyoogaa ekkidi, maabaraa giddo woxxiis. Boshai asaa gidduwan doommidaashin, Aarooni ixaanaa cuwayidi, asaayyo atto giissiis. ⁴⁸ Yaatidi i haiqqidaageetuppenne paxa de7iyaageetuppe gidduwan eqqin, boshai aggi bayiis. ⁴⁹ Qoraaha gaasuwan haiqqida asai qoodettennan, ha boshan haiqqidaageeti 14,700. ⁵⁰ Boshai eqqidoogaappe guyyiyan, Aarooni Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen de7iya Muusekko simmiis.

Aarooni Xam77aa Aacettaa

17 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Neeni, 'Intte zariyan zariyan intte halaqatuppe huuphiyan huuphiyan issi issi xam77aa muleera tammanne naa77u xam77aa tau immite' yaagada Israa7eelatuppe ekka. Issi issi asaa sunntaa xam77aa bollan xaafa. ³ Issi issi zariyaa halaqaassi issi xam77a gididiyaa gishshau, Leewa xam77an Aarooni sunntaa xaafa. ⁴ Xaafada Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон taani nenaara gaittiyo Taabootaa sinttan wotta. ⁵ Taani dooriyo asa xam77ai aacana; hagaadan oottada intte bollan Israa7eelati zuuzummiyo zuuzunntaa taani mule xaisana" yaagiis.

⁶ Yaagin Muusee Israa7eela asau yootin, eta halaqati tammanne naa77u xam77ata, issi issi zariyaa halaqati issi issi xam77aa ayyo immidosona. He xam77atu gidduwan Aarooni xam77aikka de7ees. ⁷ Muusee he xam77aa ubbaa Xoossaa Dunkkaaniyaa gidдон GODAA sinttan wottiis.

⁸ Wonttetta gallassi Xoossaa Dunkkaaniyaa giddo Muusee gelido wode, Leewa zare gididiya Aarooni xam77ai aacidaagaa, gumbbidaagaa, ciyyidaagaanne ciyidi lauziyaa giyo mitta aifiyaa aifidaagaa be7iis.

⁹ Hegaappe guyyiyan, Muusee xam77a ubbaa GODAA sinttappe Israa7eela asaa ubbaakko ehiis. Ehin asai eta be7idoogaappe guyyiyan, halaqati bantta xam77aa xam77aa ekkidosona. ¹⁰ GODAI Muusa, "Aarooni xam77aa Taabootaa sinttan zaara wotta. Hegaa makkalidaageeti ta bolli naa77antto zuuzummidi haiqqennaadan, etau malaata oottada naaga" yaagiis. ¹¹ Yaagin GODAI azazidoogaadan Muusee oottiis.

¹² Israa7eela asai Muusa, "Nuuni haiqqana; xayana; nuuni ubbaikka xayana! ¹³ Xoossaa Dunkkaaniyaakko, harai atto mataa shiiqiya uri ooninne haiqqana. Simmi nuuni ubbaikka haiqqiyoo?" yaagidosona.

Qeesetunne Leewatu Oosuwaa

18 GODAI Aarooni, "Neeni, ne attuma naatinne Leewati geeshsha sohuwaa oosuwan polettiya nagaraa tookkana; neeninne ne attuma naatu xalaalai intte qeesetettaa oosuwan polettiya nagaraa tookkana. ² Neeninne ne attuma naati Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttan oottiyo wode, nenaara oottidi maaddana mala, Leewa zare gididiya ne dabbota eha. ³ Eti intteppe garsaara Xoossaa Dunkkaaniyaa ooso ubbaa ootona; shin etikka intteikka issippe haiqqennaadan, eti geeshsha sohuwaa miishshaakkonne yarshshiyooaakko shiiqoppona. ⁴ Eti inttanaara issippe gidona; Xoossaa Dunkkaaniyan de7iya ooso ubbaa ootona. Leewatuppe attin, hara uri ooninne intteikka shiiqoppo. ⁵ Naa77anttuwaa Israa7eelatu bolli hanqqoi wodhdhenna mala, geeshsha sohuwaanne yarshshiyooa oosuwaa oottite. ⁶ Leewata intte dabbota Israa7eelatu giddoppe taani ta huuphen dooraas. Eti Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaa oottanau intteyyo imodan immada, GODAU dummayaas. ⁷ SHin neeninne ne attuma naatu xalaalai yarshshiyooa oosuwaa ubbaanne magalashuwaa gidдон de7iya qeesetetta ooso ubbaa oottite. Qeesetettaa oosuwaa taani intteyyo imodan oottada immais; hara uri ooninne geeshsha sohuwaakko shiiqiyaabi haiqqo" yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan GODAI Aarooni, "Israa7eelati taayyo immiyo geeshsha imota ubbaa taani neeyyo immaas. Taani neeyyo ne gishshaanne ne attuma naatuyyo eta gishshaa merinau gishsha oottada immaas. ⁹ Taayyo immiyo aadhdhida geeshsha imuwaappe taman xuuggettenna baggai inttessa gidana: eti taassi immiyo geeshsha imuwaa ubbaappe katta yarshshoi, woikko nagaraa gishshau yarshshiyoo yarshshoi, woikko naaquwaa gishshau yarshshiyoo yarshshoi neessanne ne attuma naatussa gidana. ¹⁰ Intte heгаа geeshsha sohuwan miite; attumaagee ubbai heгаа mo; hegee inttessi geeshsha gidana.

¹¹ "Hagee qassi neessa. Israa7eelatu wuxaawuxo yarshsho ubbaa neeyyo, ne attuma naatuyyoonne ne macca naatuyyo merinau gishsha oottada immais; intte keettaa asaa gidдон wogaadan geeshsha gididiya ubbai heгаа mo.

¹² "Eti taayyo immiyo koiro aifiyaappe lo77o wogaraa zaitiyaa ubbaa, yelaga woine eessaa ubbaanne muruta katta ubbaa neeyyo immais. ¹³ Eti GODAAYYO ehiyo eta biittan de7iya koiro gakkida aifee inttessa; intte keettaa asaa gidдон wogaadan geeshsha gididiya ubbai heгаа mo.

¹⁴ "Israa7eelan GODAAYYO dummatidabai ubbai inttessa. ¹⁵ Baira yelettida asi woikko mehee, Israa7eelati GODAAYYO immidobi inttessa. SHin baira yelettida asanne baira yelettida geeshsha gidenna mehe intte wozanau bessees. ¹⁶ Issi agina naata wozanau Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanaa likkiyan ichchashu xaqara biraa wozo waagaa qanxxite. ¹⁷ SHin miizaa bairaa, woikko dorssaa bairaa, woikko deeshshaa

bairaa intte wozanau koshshenna; eti geeshsha. Neeni eta suuttaa yarshshiyooosaa bolla caccafa; GODAA tonggu giidi sawana mala, eta modhdhuwaa taman xuugga. ¹⁸ Etappe beettiya ashoi wuxaawuxido anggaasuwaadaaninne ushachcha gedaadan inttessa. ¹⁹ Israa7eelati GODAAYO immiyo geeshsha yarshsho ubbaa neessi, ne attuma naatussinne ne macca naatussi merinau gishsha oottada immais. Hageekka taani nenaaranne ne zerettatuura maacettiyo merinaa maachcha" yaagiis.

²⁰ Qassikka GODAI Aaroon, "Eta biittan neeni ainne laattakka; eta gidдон nena gakkiya shaahoi aibikka baawa; Israa7eelatu gidдон ne laattanne nena gakkiya shaahoi tana" yaagiis.

Leewata Gakkiya SHaahuwaa

²¹ GODAI, "Leewati Xoossaa Dunkkaaniyan oottiyo oosuwaa gishshau, Israa7eelatu asirata ubbaa etayyo immaas. ²² Hachchippe doommidi, Israa7eela asati bantta nagaran haiqqenna mala, Xoossaa Dunkkaaniyaakko shiiqoppona. ²³ Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaa oottiyaageetinne hegan polettiya nagaraa tookkiyaageeti Leewata. Hagee yeleta ubbau merinaa wogaa. Leewati Israa7eela asaa gidduwan ainne laattokkona. ²⁴ Hegaa gishshaa, Israa7eelati GODAAYO imodan immiyo asirataa, taani Leewatuyyo eta laatadan immaas. Taani etabaa, 'Eti Israa7eela asaa gidduwan ainne laattokkona' yaagidoogee hegaassa" yaagiis.

²⁵ Qassi GODAI Muusa, ²⁶ "Neeni Leewata hagaadan yaaga; 'Taani intteyyo laatadan immido asirataa intte Israa7eela asaappe ekkiyo wode, intte he asirataappe asirataa GODAAYO immite. ²⁷ Intte imoi intteyyo katta qoxxiyo audiyaa kattaadaaninne gum77iyo woina aifiyaadan qoodettees. ²⁸ Qassi hagaadan Israa7eela asaappe intte ekkiyo asirata ubbaappe imuwaa GODAAYO immite; ha asirataappe GODAA gishshaa qeesiyaa Aaroonayyo intte immanau bessees. ²⁹ Intte ekkiyo imota ubbaappe, lo77iyaagaanne geeshshaa GODAASSI gishsha oottidi, intte immanau bessees' yaaga.

³⁰ "Qassi neeni Leewata, 'Ubbaappe lo77o imuwaa intte immidoogaappe guyyiyan, attidaagee intteyyo katta qoxxiyo audiyaa kattaadaaninne gum77iyo woiniyaa aifiyaadan qoodettana. ³¹ Inttenne intte keettaa asai hegaappe attidaagaa awaaninne miite; aissi giikko, hegee Xoossaa Dunkkaaniyan intte oottiyo oosuwaayyo intte damoozaa. ³² Lo77o baggaa GODAASSI immirgidoogaappe guyyiyan intte miyo wode, mooranchcha gidekketa. SHin lo77o baggaa he imotaappe kessennan de7iiddi, he imotaappe miidi, intte Israa7eela asaa imotaa tunissennaadan naagetite. Hegaadan oottana xayikko, intte haiqqana' yaaga" yaagiis.

Tunatettaappe Geeyiyo Haattaa

¹⁹ GODAI Muusanne Aaroon hagaadan yaagiis; ² "GODAI higgiiyan azazido wogai haggaa: Tilla bollaara de7iya woikko borssoi banna, i morggiyan qambari wodhdhibeenna zo7o ussiyo neeyyo ehaana mala, Israa7eela asaayyo yootite. ³ Qeesiyaa EI77aazayyo o immite; i o dunkkaanidosappe gaxi efin, issi asi o a sinttan shukko. ⁴ Qeesiyaa EI77aazari i suuttaappe amaridaagaa ba biradhdhiyan ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaayyo sintta baggaara laapputto caccafo. ⁵ I xeellishin ussiyaa xuugettu; i galbbai, ashoi, suuttainne tocee xuugettu. ⁶ Qeesee zigaa, hiisophphiya tashiyaanne zo7o quncuutiya ekkidi, ussiyo xuuggiyo taman olo. ⁷ Hegaappe guyyiyan, qeesee ba maayuwaa meecco; ba bollaakka haattan meecetto; meecettidi dunkkaanidosaa gelo; shin omarsa gakkanaassi i wogaadan tuna gidana. ⁸ He ussiyo xuuggidaagee qassi ba maayuwaa meecco; ba bollaakka haattan meecetto; ikka qassi omarsa gakkanaassi wogaadan tuna gidana.

⁹ "Hegaappe guyyiyan, geeshsha asi ussiyaa xuugettido bidinttaa shiishshidi, dunkkaanidosappe gaxaara geeshsha sohuwan wotto. Israa7eela asai tunatettaappe geeyiyo haattan go7ettanau hega naagi wotana; hegee nagaraappe geeshshanaassa. ¹⁰ Qassi ussee bidinttaa shiishshida asi ba maayuwaa meecco; omarsa gakkanaassi i wogaadan tuna gidana. Ha wogai Israa7eela asaanne eta gidduwan de7iya hara dere asau naa77aukka merinaa woga gidana.

¹¹ "Haiqqida asa ahaa bochchiya ooninne laappun gallassaa wogaadan tunana. ¹² He tunatettaappe geeyiyo haattan heezantta gallassinne laappunnta gallassi, i bana geeshsho; hegaappe guyyiyan, i wogaadan geeshsha gidana; shin heezantta gallasaaninne laappunnta gallasan bana geeshshana xayikko, i geeshsha gidenna. ¹³ Haiqqida uraa ahaa bochchiya ooninne bana geeshshennan aggikko, GODAA Dunkkaaniyaa i tunissee; he urai Israa7eela asaa gidloppe bohetto. Tunatettaappe geeyiyo haattai a bolla caccafettebeenna gishshau, i tuna; a tunatetta i bolla gam77ees.

¹⁴ "Issi uri dunkkaaniyaa gidдон haiqqikko de7iya wogai haggaa: dunkkaaniyaa gidдо geliya ooninne, qassi dunkkaaniyaa gidдон de7iya ubbaikka laappun gallassaa tuna gidana. ¹⁵ Hegaadankka, qum77ettenan dooya de7iya miishsha ubbai tuna gidana. ¹⁶ Qassi dembban bisuwan haiqqida asa, woikko coo haiqqida ahaa, woikko asa meqetta, woikko duufuwaa bochchiya ooninne laappun gallassaa tuna gidana.

¹⁷ "Tunatettaappe geeshshanau xuuggido ussee bidinttaappe amaridaagaa ekkada, otuwan wottada, pultto haattaa an tiga; ¹⁸ tigin geeshsha asi hiisophphiya boncuwaa ekkidi, haattan naaqqi kessidi, dunkkaaniyaa, dunkkaaniyan de7iya miishshaa ubbaaninne hegan de7iya asaa ubbaa bolla caccafo. Qassi asa meqetta, woikko duufuwaa, woikko worido uraa, woikko haiqqida uraa bochchida asa o bollinne i

caccafo. ¹⁹ Geeshsha asi heezanttanne laappuntta gallassan tunida uraa bollan caccafo. I laappuntta gallassan he uraa tunatettaappe geeshsho; he geeyida bitanee ba maayuwaa meecco; ba bollaakka haattan meecetto; he gallassa omarssi i geeshsha gidana.

²⁰ "SHin tuna uri bana geeshshennabaa gidikko, he uri GODAA geeshsha sohuwaa tunissido gishshau, Israa7eela asaa giddoppe bohetto; tunatettaappe geeyiyo haattai a bollan caccafettibeenna gishshau, i tuna. ²¹ Hagee intteyyo merinaa woga gidana. Qassi tunatettaappe geeyiyo haattaa caccafiya asi ba maayuwaa meecco; tunatettaappe geeyiyo haattaa bochchiya ooninneka omarssi gakkanaassi tuna gidana. ²² Tuna uri bochchiyo aibinne tunees. Qassi hegaa bochchiya ooninne omarssa gakkanaassi tuna gidees" yaagiis.

Qaadeesan Hanidabaa

(Kessaabaa 17:1-7)

20 Koiro aginan Israa7eelati ubbai Xiina giyo bazzuwaa gakkidi, Qaadeesa giyoosan dunkkaanidosona. Hegan Miiriyama haiqqada moogettaasu.

² Hegan asaayyo haatti xayin, asai shiiqidi, Muuse bollinne Aarooni bolli dendiis. ³ Eti, "Nu ishannti GODAA sinttan haiqqido wode, nuunikka haiqqidabaa gidorkkoniishsha! ⁴ Nuuninne nu mehee ha bazuwan haiqqanaadan, GODAA asaa hagau intte aissi ehiidetii? ⁵ Ha hanttaara sohuwaa nuna Gibxxeppe pude aissi ehiidetii? Hagan katta aiffee, woikko balasee, woikko woine aiffee, woikko roomaane baawa; qassi uyiyo haattikka hagan baawa" yaagidi Muuseera ooyettidosona.

⁶ Yaatin Muuseenne Aarooni asaa matappe Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge biidi gufannidosona; gufannin GODAA bonchchoi etayyo qoncciiis. ⁷ GODAI Muusa, ⁸ "Ne gatimaa ekka; neeninne ne ishaa Aarooni yaa7aa shiishshite; shiiqin eta sinttan zaallai haattaa goggana mala yoota. Zaallaappe haattaa intte kessidi, yaa7aanne eta mehiyaa ushshana" yaagiis. ⁹ GODAI azazidoogaadan, Muusee GODAA sinttappe gatimaa ekkiis.

¹⁰ Inne Aarooni yaa7aa zaallaa sinttan shiishshidosona; shiishshin Muusee eta, "Inttenoo makkalanchchato, siyite; ha zaallaappe haattaa intteyyo nuuni tumu kessanee?" yaagiis. ¹¹ Yaagidi Muusee ba kushiyaa xoqqu oottidi, ba gatiman naa77tutoo zaallaa shocin, haattai xuuqqidi kiyiis; kiyin yaa7ainne eta mehee uyiis.

¹² SHin GODAI Muusanne Aarooni, "Israa7eela asaa sinttan intte ta geeshshatettaa bessanau ammanettibeenna gishshau, taani etayyo immiyo biittaa ha asaa intte gelissekketa" yaagiis.

¹³ Israa7eela asai GODAARA ooyettidonni i ba geeshshatettaa eta gidдон qonccissidosai ha Mariiba haattaana.

Eedooma Kawoi Israa7eela Asai Ba Biittaara Kanttennaadan Diggiis

¹⁴ Muusee Qaadeesappe Eedooma biittaa kawuwaakko, ba kiitettiyaageeta hagaadan yaagidi kiittiis; "Ne dabbo gidiya Israa7eela asai hagaadan yaagees; 'Nuna gakkida meto ubbaa neeni eraasa.

¹⁵ Nu maizza aawati duge Gibxxe wodhdhidosona; yan nuuni daro laittaa de7ida. Gibxxeti nunanne nu aawata huqqunnidosona. ¹⁶ Huqqunnin nuuni GODAASSI waassin, nu waasuwa siyidi, kiitanchchaa kiittidi, nuna Gibxxeppe kessiis. Ha77i nuuni ne biittaa gaxan de7iya Qaadeesa kataman de7oos. ¹⁷ Hayyanaa, nuna ne biittaara kanttissarkkii! Nuuni ai gade giddoorakka woikko woine turaa giddoorakka kanttokko! Qassi nuuni ai haatta ollappenne haattaa uyokko. Nuuni Kawo Ogiyaa oiqqidi baana; nuuni ne biittaara kanttana gakkanaassi, haddirssi woikko ushachchi gookko' yaagees" yaagiis.

¹⁸ SHin Eedooma kawoi, "Nu biittaara kanttissikke; intte hagaara kanttana kajjeelikko, nuuni denddidi inttena bisuwan olana" yaagidosona.

¹⁹ Yaagin Israa7eelati a, "Nuuni Kawo Ogiyaara baana; nuuni woikko nu mehee intte haattaa uyikko, nuuni hegaayyo waagaa qanxxana. Nuuni tohuwan aaretta xalaalaa koyoos; harabaa aibanne koyokko" yaagidosona.

²⁰ Eedooma kawoi zaarettidi, "Inttena kanttissikke" yaagiis. Hegaappe guyyiyan, daronne wolqqaama olanchchata ekkidi, Israa7eela asaara olaa gaittanau kiyiis. ²¹ Eedoomati bantta biittaara Israa7eela asai kanttanau diggido gishshau, Israa7eela asai simmida hara ogiyaa biis.

²² Israa7eela asai ubbai Qaadeesappe denddidi, Hooraa giyo deriyaa biidosona. ²³ Eedooma zawa matan de7iya Hooraa Deriyan, GODAI Muusanne Aarooni, ²⁴ "Aarooni haiqqidi ba maizzan gaittiyo wodee gakkiiis. Mariiba haattaa matan intte naa77aikka ta azazuwaa bolli makkalido gishshau, Israa7eela asaayyo taani immiyo biittaa i gelenna. ²⁵ Aaroonanne a na7aa El77aazara ekkada, Hooraa Deriyaa eha. ²⁶ Aarooni maayuwaa qaarada, a na7aa El77aazara maizza. Aarooni ba maizzan gaittana; i yan haiqqana" yaagiis.

²⁷ GODAI azazidoogaadan Muusee oottiis; asai ubbai xeellishin, eti Hooraa Deriyaa kiyidosona. ²⁸ Kiyin Muusee Aarooni maayuwaa qaaridi, a na7aa El77aazara maizziis. Aarooni he deriyaa huuphiyan haiqqiis. Hegaappe guyyiyan, Muuseenne El77aazari deriyaappe wodhdhidosona. ²⁹ Aarooni haiqqidoogaa asai ubbai erido wode, Israa7eela asai ubbai Aaroonayyo hasttamu gallassaa yeekkiis.

Kanaaneti Xoonettidosona

21 Neegeeba Bazuwan, Kanaane biittan de7iya Araada kawoi Israa7eela asai Atarima efiya ogiyaa baggaara yiyoogaa siyido wode, i Israa7eelatuura olaa gaittidi, etappe amaridaageeta omooddi-

is. ² He wode Israa7eela asai, “Neeni ha asaa nu kushiyan aattada immikko, nuuni eta katamata muleera xaissana” yaagidi GODAA shiiqqidosona.

³ GODAI Israa7eela qaalaa siyidi, he Kanaaneta etayyo aatti immiis; immin eti he Kanaanetanne eta katamata muleera xaissidosona. Hega gishshau, he sohoi Hori-ma geetetti sunttettiis.

Nahaasiyaa Birataappe Merettida SHooshshaa

⁴ Israa7eela asai Hooraa Deriyaappe denddidi, Ee-dooma biittaa yuushuwaa baanau Zo7o Abbaa efiya ogiyaara biidosona; shin ogiyaa bollan asau danddayai wuriis. ⁵ Asai, “Nuuni bazzuwan haiqqanau Gibxeppe pude nuna aissi ehiidetii? Qumi baawa; haatti baawa; ha iita qumai nuna sheneyiis” yaagidi Xoossaa bollinne Muuse bolli zuuzummiis.

⁶ Zuuzummin GODAI asaa gidduwan marzziyaara de7iya shooshshata yeddiis; eti dukkin, daro Israa7eela haiqqidosona. ⁷ Eti Muusekko yiidi a, “Nuuni GODAA bollinne ne bolli zuuzummidi, nagaraa oottida. Nuuppe ha shooshshaa haassana mala, neeni GODAA woossa” yaagidosona. Yaagin Muusee asaa gishshau woossiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, “Neeni nahaase shooshshaa medhdhada, eta sinttan mittaa bollan kaqqa; dukettida ooninne a xeellikko paxana” yaagiis.

⁹ Yaagin Muusee nahaase birataappe shooshshaa medhdhidi, mittaa bollan kaqqiis. Hegaappe guyyiyan, shooshshai dukkido asai ubbai nahaase shooshshaa xeellidi paxiis.

Hooraa Deriyaappe Denddidi Moo7aaba Biitti Biidosona

¹⁰ Israa7eela asai denddidi, Oboota giyoosan dunkkaanidosona. ¹¹ Obootappe denddidi, Moo7aabappe sintta baazzan de7iya bazzuwan, arshsho baggaara, laalettida Abaarima kataman dunkkaanidosona. ¹² Hegaappe denddidi, Zareeda Zanggaaran dunkkaanidosona. ¹³ Hegaappe denddidi, Amooretu biittaa gaxaa gakkanau biya bazzuwaa gid-don Arnnoona SHaafaappe hefinttan dunkkaanidosona. Arnnoona SHaafai Moo7aaba biittaappenne Amooretu biittaappe gidduwan de7iya zawa. ¹⁴ Hega gishshau, GODAA Olaa Maxaafan, “Suufa heeran de7iya Waaheeba katamaanne Arnnoona SHaafaa zanggaaraa, ¹⁵ Eera katamaa gakkanaassinne Moo7aaba zawa gakkanaassi de7iya zanggaara dugettaa” yaagetti xaafettiis.

¹⁶ Eti hegaappe denddidi, Beera giyoosaa biidosona; hegee GODAI Muusa, “Asaa shiishsha; taani etau haattaa immana” yaagidi yootido haatta ollaa. ¹⁷ Hegan Israa7eela asai ha mazamuriyaa yexxiis.

“Haattaa ollau, pultta!

Halaqati bookkido haattaa ollaayyo,
asaa kaalettiyaageetu ollaayyo,
kawotaa xam77aaninne eta kazaran bookkido haatta ollaayyo
ane yexoos” yaagiis.

Eti he bazzuwaappe Mataana giyoosaa biidosona; ¹⁹ Mataanappe Naahili7eela, Naahili7eelappe Baamoota giyoosaa, ²⁰ Baamootappe denddidi, Moo7aaband de7iya zanggaaraa biidosona; ha zanggaarai Pisgga Deriyaappe garssan bazzuwaa giigan de7ees.

Kawoi Sihooninne Kawoi Oogi Xoonettidosona

²¹ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai Amooore biittaa Kawuwaa Sihoonakko kiitettiyaageeta hagaadan yaagidi kiittiis; ²² “Nuna ne biittaara kanttissarkkii! Nuuni ne gadiyaa giddo woikko woine turaa giddo gelokko; qassi haatta ollaa augaappenne uyokko. Nuuni ne biittaara kanttana gakkanaassi, Kawo Ogiyaara baana” yaagiis.

²³ SHin Sihooni ba biittaara Israa7eela asaa kanttissennan diggiis; i ba olanchchata ubbaa shiishshidi, Israa7eela asaa olanau bazzo biis; Yahaaxa giyoosaa bi gakkidi, Israa7eela asaara olettiis. ²⁴ SHin Israa7eela asai olan Amoooretuppe daruwaa woridi, eta biittaa Arnnoona SHaafaappe doommidi, Amoonatu zawan de7iya Yaabooqa SHaafaa gakkanaassi oiqqiis. Amoonaa asatu biittaa zawai gimbbetti uttido gishshau, eti yaa gelibookkona. ²⁵ Yaatin Israa7eelati Amoooretu katamata ubbaa xoonidi ekkidosona. Qassi Haseboonanne a yuushuwan de7iya qeeri katamata akka ubbaa oiqqidi, yan uttidosona. ²⁶ Haseboona katamai Amoooretu Kawuwaa Sihoona katamaa. Sihooni Moo7aaba biittaa kawuwaa kaseegaa olidi, Arnnoona SHaafaa gakkanaassi a biittaa ubbaa appe ekkidagaa.

²⁷ Hega gishshau, leemisuwan hagaadan yaagidosona;

“Hasebooni haayite;

he katamai zaaretti keexetto;

Sihoona gita katamai wodhdhi eqqidi keexetto!

²⁸ Aissi giikko, tamai Haseboonappe,

Iacoi Sihoona katamaappe kiyiis;

kiyidi Moo7aaband de7iya Eeranne

Arnnoona SHaafaa heeran gezziyan de7iya halaqata miis.

²⁹ Moo7aabaa, neeyyo aayye7ana!

Kamooshau goinniyaageetoo, intte xayideta.

Intte xoossai, Kamooshi,

intte attuma naata baqatau,

intte macca naata omooduwau,

Amoooretu Kawuwaa Sihoonayyo immiis.

³⁰ Intte zerettati Haseboonappe doommidi,

Diboona gakkanaassi muleera xayidosona.

Medaaba matan de7iya Nofaaha gakkanaassi wurssidi bashshidosona” yaagidosona.

³¹ Hegaadan hanidi, Israa7eelati Amoooretu biittan uttidosona. ³² Qassi Muusee wochchiyaageeta

Yaa7izeera giyo katamaa yeddin, Israa7eelati he katamaanne a heeran de7iya qeeri katamata oiqqidi, hegan de7iya Amoooreta kessidi yedettidosona.

³³ Hegaappe guyyiyan, Israa7eelati simmidi, Baasaane efiya ogiyaara kiyidosona. Kiyin Baasaane Kawoi Oogi ba olanchchatu ubbaara Ediraa7a giyo

katamaa etaara olettanau kiyiis. ³⁴ SHin GODAI Muusa, "Ayyo yayyoppa! Aissi giikko, taani Kawuwaa Ooga a asaa ubbaaranne a biittaara ne kushiyan aattada immaas. Haseboonan uttidi haarida Amooretu Kawuwaa Sihoona bolli oottidoogaadan, neeni a bollikka oot-tana" yaagiis. ³⁵ Yaagin Israa7eelati Ooga, a attuma naatanne a asaa ubbaa issuwaanne paxa ashshennan woridosona. Woridi eti a biittaa laattidosona.

Moo7aaba Kawoi Baalaaqi Balaama Xeegissiis

22 Hegaappe guyyiyan Israa7eela asai denddidi, Yarkko ginan Yorddaanoosa hefinttan de7iya Moo7aaba dembban dunkkaaniis.

² Israa7eela asai Amooretu bolli oottidoogaa ubbaa Xippoora na7ai Baalaaqi siyiis. ³ Siyin Israa7eela asai keehi daro gidido gishshau, Moo7aabati keehi dagam-midi yayyidosona. ⁴ Moo7aabati Midiyaama cimata, "Boorai maataa mi xaissiyooogaadan ha wude asai nu yuushuwan de7iya ubbaa mi xaissana" yaagidosona.

Yaagin he wode Moo7aaba Kawoi, Xippoora na7ai Baalaaqi ⁵ Amaawa biittan Efiraaxiisa SHAafaa matan Patoora kataman de7iya Bi7oora na7aa Balaamakko asa kiittiis. Kiittiiddi Baalaaqi, "Be7a, Gibxxeppe daro asai kiyiis; eti biitta ubbaa maayidi, taappe ya baggan de7oosona. ⁶ Eti taayyo keehi wolqqaamiyo gishshau, hayyanaa ha77i yaada, eta taayyo qanggarkkii! Ooni erii, taani eta xoonanaunne biittaappe kessanau dand-dayanaakkonne. Aissi giikko, neeni anjjidoogee anjjet-tidaagaanne neeni qanggidoogee qanggettidaagaa gidiyooogaa taani erais" yaagiis.

⁷ Yaagin Moo7aaba cimatinne Midiyaama cimati qanggissiyo waagaa ekkidi, Balaamakko biidosona. Bi-idi Baalaaqi giidoogaa ayyo yootidosona. ⁸ Yootin Balaami eta, "Hachchi qammi hagan aqite; GODAI taayyo yootiyooogaa taani intteyyo yootana" yaagiis. Yaagin Moo7aaba halaqati Balaamaagan takkidosona.

⁹ Xoossai Balaamakko yiidi, "Hageeti nenaara de7iya asati oonee?" yaagidi oichchiis.

¹⁰ Oichchin Balaami Xoossaa, "Moo7aaba Kawoi, Xippoora na7ai Baalaaqi, ¹¹ 'Gibxxeppe daro asai kiyiis; eti biitta ubbaa maayidosona. Ha77i neeni yaada, eta taayyo qanggarkkii! Ooni erii, taani eta xoonanaunne biittaappe kessanau danddayanaakkonne' yaagidi eta taakko kiittiis" yaagiis.

¹² Yaagin Xoossai Balaama, "Neeni etaara booppa. Israa7eelati anjjettidaageeta gidiyoo gishshau, neeni he asaa qanggoppa" yaagiis.

¹³ Wonttetta gallassi maallado Balaami denddidi, Baalaaqa halaqata, "Taani inttenaara beennaadan GODAI diggido gishshau, intte biitti simmite" yaagiis.

¹⁴ Yaagin Moo7aaba halaqati yaappe denddidi, Baalaaqakko simmidi a, "Balaami nunaara yeennan ixxiis" yaagidosona.

¹⁵ Zaaridikka Baalaaqi kaseegeetuppe aadhdi bonchchettidanne qoodankka corattida hara halaqata akko kiittiis. ¹⁶ Eti Balaamakko yiidi, "Xippoora na7ai Baalaaqi nena, 'Neeni taakko yaanaagaa nena aibinne teqqoppo. ¹⁷ Aissi giikko, taani neeyyo daro woiuwaa

immana; neeni giyoobaa ubbaa aibanne taani oot-tana. Yaada ha asaa taayyo qanggarkkii! yaagiis" yaagidi yootidosona.

¹⁸ SHin Balaami etayyo, "Baalaaqi harai atto birainne worqqai kumido ba kawo keettaa tau immidabaa gidiyaaakkonne, GODAA ta Xoossaa azazuwaappe kant-tada, taani aibanne pacissanau woikko gujjanau dand-dayikke. ¹⁹ GODAI taayyo yootiyo harabi de7ikko taani eranaadan, inttekka hachchi qamma hagan aqite" yaagiis.

²⁰ He gallassa qammi Xoossai Balaamakko yiidi, "Ha asai nena xeesanau yiido gishshau, neeni etaara ba. SHin taani neeyyo yootiyooobaa xalaalaa ootta" yaagiis.

Balaamanne A Hariyo

²¹ Yaagin wonttetta gallassi Balaami ba hariyo koori-di, Moo7aaba halaqatuura biis. ²² SHin i biyo wode Xoossaa hanqqoi eexxi kiyiis; yaatin GODAA ki-itanchchai a teqqanau ogiyan eqqiis. He wode Balaami ba hariyo toggidaashin, a naa77u ashkarati aara de7oosona. ²³ GODAA kiitanchchai bisuwaa zaaretti oiqqidi, ogiyan eqqidaagaa hariyaa be7annee, ogiyaa aggada, goshshaa giddo gelaasu. Gelin Balaami ogiyaa zaaranau hariyo bukkiis.

²⁴ Yaatin GODAA kiitanchchai naa77u woine turaa so-hotuppe gidduwan, ya baggaaranne ha baggaara gimbbiyan diretti uttida un77o ogiyan eqqiis.

²⁵ Hariyaa GODAA kiitanchchaa be7ido wode, gimbbe dirssaakko shiiqada, Balaama tohuwaa gimbbe dirssaara daraxaasu; daraxin i hariyo naa77anttokka bukkiis.

²⁶ Hegaappe guyyiyan, GODAA kiitanchchai sint-taukko aadhdi, haddirssa baggaarakka ushachcha baggaara kanttiyoosi baina un77o sohuwan eqqiis.

²⁷ Hariyaa GODAA kiitanchchaa be7ada, Balaami toggidaashin zin77aasu. Balaami keehi hanqqettidi, ba xam77an hariyo bukkiis. ²⁸ Hegaappe guyyiyan, GODAI haree doonaa dooyin, hariyaa Balaama, "Taani neeyyo ai oottiinee neeni tana ha heezutoo bukkidoogee?" yaagaasu.

²⁹ Yaagin Balaami hariyo, "Neeni tana eeyettido gishshataassa. Ta kushiyan bisoi de7idabaa gidiyaaakko, taani nena ha77i worana shin!" yaagiis.

³⁰ Yaagin hariyaa Balaama, "Taani ne de7o ubban hachchi gakkanaassi toggiyo ne hariyo gidikkaana? Taani neeyyo hagaadan hana eriyaanaa?" yaagaasu.

Yaagin Balaami, "Hana erakka" yaagiis.

³¹ Hegaappe guyyiyan, GODAI Balaama aifiyaa dooyin, GODAA kiitanchchai shoohuwaappe shoddido bisuwaa oiqqidi, ogiyan eqqidaagaa be7iis. Be7idi i lichchi giidi, som77uwaa sa7aa gattidi gufanniis. ³² GODAA kiitanchchai a, "Ne hariyo ha heezutoo aissi bukkadii? Ne ogee ta sinttan geella gidiyoo gishshau, taani nena teqqanau haggaa yaas. ³³ Hariyaa tana be7ada, ta sinttappe heezutoo wora simmaasu. Hariyaa wora simmabeennabaa gidiyaaakko, taani nena hannoode tumu woraggada, hariyo ashshana shin" yaagiis.

³⁴ Yaagin Balaami GODAA kiitanchchaa zaaridi, "Taani nagaraa oottaas. Neeni tana teqqanau ogiyaa bollan eqqidoogaa taani erabeikke. Neeni dosabeennabaa gidikko, taani ha77i guyye simmana" yaagiis.

³⁵ Yaagin GODAA kiitanchchai Balaama, "Neeni ha asatuura ba; shin taani neeyyo yootiyooogaa xalaalaa haasaya" yaagiis. Yaagin Balaami Baalaaqa biittaa halaqatuura biis.

Baalaaqi Balaama Ufaissan Mokkiis

³⁶ Balaami yiyoogaa Baalaaqi siyido wode, Arnoona SHaafaa zawan ba biittaa gaxan de7iya Moo7aabatu kataman aara gaittanau biis. ³⁷ Baalaaqi Balaama, "Neeni eesuwan yaanaadan taani kiittabeikkinaa? Neeni aibissi taakko sohuwaara yabeikkii? Taani neeyyo woiatanau tumu danddayikkinaa?" yaagiis.

³⁸ Yaagin Balaami Baalaaqa, "Be7a, ha77i taani neekko yaas; shin taani aibanne gaanau tumu danddayikke. Xoossai tana haasayissiyooogaa xalaalaa taani haasayana" yaagiis. ³⁹ Hegaappe guyyiyan, Balaami Baalaaqaara Qiriyaati-Huxoota giyo katamaa biis.

⁴⁰ Bin Baalaaqi miizzaanne dorssaa yarshshidi, ashuwaappe amaridaagaa Balaamayyoonne aara de7iya halaqatuyyo immiis.

Balaama Koiro Hiraagaa

⁴¹ Wonttetta gallassi maallado Baalaaqi Balaama ekkidi, Baamooti-Ba7aali giyoosaa pude kessiis; kessin hegan eqqidi, Balaami Israa7eela asaappe baggaa be7iis.

23 Balaami Baalaaqa, "Hagan neeni tau laappun yarshshiyo sohota gimmba; qassi laappun korima booraanne laappun dorssa orggeta neeni taayyo giigissa" yaagiis.

² Balaami giidoogaadan Baalaaqi oottiis; eti naa77aikka issi issi yarshshiyo sohuwan issi korima booraanne issi dorssa orggiyaa yarshshidosona.

³ Hegaappe guyyiyan, Balaami Baalaaqa, "Neeni ne xuuggiyo yarshshuwaa matan hagan eqqashsha; taani gedekko bais. GODAI tanaara gaittanau geelladan yeennan aggenna. I taayyo qonccissiyooobaa aibanne taani neeyyo yootana" yaagiis. Yaagidi xoqqa booddila sohuwaa kiyiis. ⁴ Hegan Xoossai Balaamaara gaittin Balaami, "Taani laappun yarshshiyo sohota giigissaas; issi issi yarshshiyo sohuwan issi korima booraanne issi dorssa orggiyaa yarshshaas" yaagiis.

⁵ Yaagin Balaami gaanabaa GODAI ayyo yootidi, "Neeni Baalaaqakko simmada, ayyo ha hiraagaa yoota" yaagiis. ⁶ Yaagin i Baalaaqakko simmiyo wode, Baalaaqi Moo7aaba halaqatu ubbaara ba xuuggiyo yarshshuwaa matan eqqiis.

⁷ Hegaappe guyyiyan, Balaami ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis;

"Moo7aaba kawoi arshsho bagga deretuppe, Sooriyaa biittaaappe tana hagaadan yaagidi ehiis; 'Haa ya; Yaaqooba taayyo qangga!

Israa7eela asaa, "Wurite!" yaaga' yaagiis.

⁸ Xoossai qanggibeennaageeta taani waata qanggoo? GODAI, 'Wurite!' yaagibeennaageeta taani waatada, 'Wurite!' yaagoo?

⁹ Taani xoqqa zaallaa huuphiyan eqqada eta xeellais; keran eqqada taani eta be7ais.

Eti banttarkka de7iya asa;

eti banttana kawotettatuppe issuwaadan goodokkona.

¹⁰ Baanaadan corattida Yaaqooba zerettaa ooni qoodanau danddayii?

Harai atto Israa7eela asau oiddantta kushiya ooni qoodanau danddayii?

Ta haiqoi xillotu haiquwaa mala gido;

ta de7uwaa wurssettaikka etaagaadan hano!" yaagiis.

¹¹ Yaagin Baalaaqi Balaama, "Neeni ta bolli oottiyooobi aibee? Taani nena ta morkketa qangganaadan ehaas; shin neeni eta anjadasappe attin, haraba ainne oot-tabaakka!" yaagiis.

¹² Yaagin Balaami zaaridi, "Taani GODAI tana haasayissiyooogaappe haraa haasayooyye?" yaagiis.

Balaama Naa77antto Hiraagaa

¹³ Hegaappe guyyiyan, Baalaaqi a, "Eta neeni be7anau danddayiyo harasaa tanaara hindda. Neeni etappe amaridaagaa be7anaappe attin, eta ubbaa be7akka. Neeni hegan taayyo eta qanggarkkii" yaagiis.

¹⁴ Yaagidi Pisgga giyo deriyaa huuphiyan de7iya Xofima dembbaa ekkidi efiis. Hegan laappun yarshshiyo sohota gimbbiis; gimbbidi issi issi yarshshiyo sohuwan issi korima booraanne issi dorssa orggiyaa yarshshiis.

¹⁵ Balaami Baalaaqa, "Taani hinin GODAARA gaittiyo wode, neeni hagan ne xuuggiyo yarshshuwaa matan eqqashsha" yaagiis.

¹⁶ GODAI Balaamaara gaittidi kiittiiddi, "Neeni Baalaaqakko simmada, ayyo ha hiraagaa yoota" yaagiis.

¹⁷ Yaagin i akko simmidi, ba xuuggiyo yarshshuwaa matan Moo7aaba biittaa halaqatuura eqqidaagaa demmiis. Baalaaqi a, "GODAI yootidobai aibee?" yaagiis.

¹⁸ Yaagin Balaami ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis;

"Xippoora na7aa Baalaaqaa denddada ezgga; taani yootiyooogaa siya!

¹⁹ Xoossai worddotanau asa gidenna; ba qofaa laammanau i asa na7a gidenna. I yootidi, ba yootidoogaa oottennee?

Woikko i ba giidobaa polennee?

²⁰ Taani anjjanau azazuwaa ekkaas.

I anjjiichchiis;

taani heгаа laammanau danddayikke.

²¹ Yaaqooba zariyau iitabi yaanabi,

Israa7eela asau metoi gakkanabi taayyo beettibeenna.

GODAI eta Xoossai etaara de7ees;

i etau kawo gidiyooogaa awaajjoosona.

²² Xoossai eta Gibxxeppe kessiis;

i mino menttaadan etau de7ees.

²³ Yaaqooba zariyaa gakkana biti baawa;
Israa7eela asaa qohana murunnoikka baawa.
Asai ha77i, 'Yaaqoobassinne Israa7eelassi Xoossai oottidobaa be7ite' yaagana.

²⁴ Ha asai macca gaammeedan denddiis.
Ba oiqqidobaa maana gakkanaashiinne
ba woridoogaa suuttaa uyana gakkanaashin,
shempenna gaammuwaadan eti eqqi dend-
doosona' yaagiis.
²⁵ Hegaappe guyyiyan, Baalaaqi Balaama, "Neeni eta mulekka qanggoppanne mulekka anjjoppa" yaagiis.
²⁶ Yaagin Balaami zaaridi, "'GODAI giyoobaa ubbaa oottana' gaada taani neeyyo yootabeikkinaa?" yaagiis.

Balaama Hezzantto Hiraagaa

²⁷ Hegaappe guyyiyan, Baalaaqi Balaama, "Haa ya; taani nena harasaa efaana. Ooni erii, nena yaa efin Xoossai ufaittidi, nena eta taayyo qanggissanaakko" yaagiis. ²⁸ Baalaaqi Balaama bazzuwaa bollaara duge xeelliyo Pa7oora Deriyaa huuphiyaa efiis.

²⁹ Efin Balaami, "Neeni hagan tau laappun yarshshiyohota gimmba; qassi laappun korima booratanne laappun dorssa orggeta taayyo giigissa" yaagiis. ³⁰ Balaami giidoogaadan Baalaaqi oottiis; issi issi yarshshiyohuwan issi korima booraanne issi dorssaa orggiyaa yarshshiis.

24 Israa7eela anjjiyoogee GODAA ufaissidoogaa Balaami be7ido wode, kase i oottidoogaadan murunnanaa koyibeenna; shin ba som77uwaa bazzuwaakko zaariis. ² Zaaridi xoqqu giidi xeellidi, Israa7eela asai ba zariyan zariyan dunkkaani uttidaagaa be7iis; be7in Xoossaa Ayyaanai a bolli wodhdhiis.

³ Wodhdhin i ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis; "Bi7oora na7aa Balaama hiraagai, a aifee tishshi ootti xeelliyoogaa hiraagai, ⁴ Xoossai giyoobaa siyiyaagaa hiraagai, lichchi giidi gufannin, a aifee dooyettidoogaanne Ubbaa Danddayiya Xoossaa ajuutaa be7iyaagaa hiraagai haggaa.

⁵ Yaaqooba zaretoo, intte dunkkaaneti, Israa7eela asau, intte de7iyoosatikka aiba lo77oo!

⁶ Eti micettida wombbaadan, shaafaa doonan de7iya ataakilttiya sohuwaadan, GODAI tokkido godare uuttaadaaninne haattaa doonan de7iya zigaadan hanoosona.

⁷ Etai daro haattai pulttana; eta zerettau gidiya haattai de7ana. Eta kawoi Kawuwaa Agaagappe gitatana; eta kawotettaikka bonchchettana.

⁸ Xoossai eta Gibxeppe kessiis; i mino menttaadan etau de7ees. Eti morkke kawotettaa mittana; eta meqettaakka liiqissana; eti bantta wonddafiya zubbiiyan eta caddana.

⁹ Israa7eela asai gaammuwaadan zin77ees.

Macca gaammeedan eta denttanau ooni xalanee? Inttena anjjiya ubbai anjettidaagaa gidana; inttena qanggiya ubbai qanggettidaagaa gidana" yaagiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, Baalaaqi Balaama bolli hanqquwaa eexxi kiyiis. Baalaaqi ba kushiyaa dukkidi Balaama, "Ta morkketa qangganaadan taani nena xeesaas; shin neeni ha heezzutookka eta anjjadasa. ¹¹ Simmi ha77i neeni ne soo baqata; 'Taani neeyyo darobaa woitana' gaas; shin neeni woituwaa ekkennaadan GODAI nena diggiis" yaagiis.

¹² Yaagin Balaami Baalaaqa zaaridi, "Neeni taakko kiittidoogee, ¹³ 'Baalaaqi harai atto ba birainne worqqai kumido ba kawo keettaa tau immidabaa gidiyakkonne, GODAI yootidoogaa kanttada, lo77uwaa woikko iitaa ta sheniyan oottanau danddayikke. Taani GODAI giyoobaa xalaalaa gaana' yaagada neeyyo yootabeikkinaayye?" yaagiis.

Balaama Wurssetta Hiraagata

¹⁴ Yaagidi, "Taani ha77i ta asaakko bais; shin neeni haa ya; ha asai wurssetta wodiyan ne asaa oottanabaa taani neeyyo yootana" yaagiis. ¹⁵ Yaagidi i ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis;

"Bi7oora na7aa Balaama hiraagai, a aifee tishshi oottidi xeelliyoogaa hiraagai, ¹⁶ Xoossai giyoobaa siyiyaagaanne Ubbaa Xoqqiya Xoossaa gidida eratetta de7iyoogaa hiraagai, lichchi giidi gufannin, a aifee dooyettidoogaanne Ubbaa Danddayiya Xoossaa ajuutaa be7iyaagaa hiraagai haggaa.

¹⁷ Taani a be7ais; shin wodee ha77a gidenna; taani a xeellais; shin matan gidenna. Yaaqooba zariyaappe xoolinttee kiyana. Israa7eelappe kawotaa xam77ai kiyana. Moo7aaba asaa som77uwaa i gaacci qolana. Seeta asaa ubbaa huuphiyaa i kinchchana.

¹⁸ Eedoomi xoonettana; a morkkee Se7iirikka xoonettana; shin Israa7eeli minni minnidi baana. ¹⁹ Yaaqoobappe haariyaagee kiyana; kiyidi eta kataman paxa attidaageeta xaissana" yaagiis.

²⁰ Hegaappe guyyiyan, Balaami Amaaleeqa asata be7idi, ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis; "Kawotettatu gidon Amaaleeqi koiro; shin eta wurssetta xayo" yaagiis.

²¹ Qassi Balaami Qeena asata be7idi, ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis; "Intte de7iyo sohoi saro soho gidees; intte keettaa zaallaa bollan keexettiis.

²² SHin Asooreti inttena omooddiyo wode, intte Qeena asati xayana" yaagiis.

²³ Hegaappe guyyiyan, Balaami ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis; "Aayye7ana!

Xoossai haggaa oottiyo wode
ooni de7ana danddayii?

²⁴ Markkabeti Kitiima haruuruwaappe yaana;
eti Asooretanne Ebeerata huqqunnana;
shin qassi etikka xayana” yaagiis.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, Balaami denddidi, ba soo sim-
miis; Baalaaqikka ba ogiyaa biis.

Israa7eelati Pa7ooraa Giyoosan Nagaraa Oottidosona

25 Israa7eelati SHiixima giyoosan dunkkaanido
wode, asai Moo7aaba biittaa maccaasatuura
shaaramuxettaa doommiis. ² He maccaasati bantta
xoossatu yarshshuwaa maanau eta shoobbidosona;
shoobbin eti miidi, eta xoossatuuyo goinnidosona. ³ Is-
raa7eelati Pa7ooraa Ba7aala giyo eeqaa kaallido
gishshau, GODAA hanqqoi eta bollan eexxi kiyiis.
⁴ Yaatin GODAI Muusa, “GODAA hanqqoi Israa7ee-
lappi wora simmana mala, ha asaa kaalettiyaageeta
ubbaa efaada, seeta gallassi GODAA sinttan kaqqa”
yaagiis. ⁵ Yaagin Muusee Israa7eela daannata, “Pa7oo-
ra Ba7aala giyo eeqaayyo goinnida intte asaa ubbaa
intte huuphiyan huuphiyan worite” yaagiis.

⁶ Muuseenne Israa7eela maabarai ubbai Xoossaa
Dunkkaaniyaa penggen yeekkishin, Israa7eelatuppe
issoi Midiyaama biittaa maccaasiyo eta sinttaara aatti-
di, ba keettaa asaakko ehiis. ⁷ Qeesiyaa Aaroonaa na7aa
El77aazara na7ai Piinihaasi heggaa be7ido wode,
maabaraa giddoppe denddidi, tooraa ba kushiyan
oiqqidi, ⁸ he Israa7eela bitaniyaa kaallidi,
dunkkaaniyaa giddo geliis. Gelidi Israa7eela bi-
taniyaanne mishiriyoonne naa77aakka tooran caddidi,
kantti kessiis. Hegaadan hanin, boshai Israa7ee-
latuppe qaarettiis; ⁹ shin he boshan haiqqida asai
laatamanne oiddu sha7a.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan
yaagiis; ¹¹ “Qeesiyaa Aaroonaa na7aa El77aazara na7ai
Piinihaasi Israa7eela asaa giddon taani ta
bonchchuwau mishettiyoogaadan mishettido
gishshau, eta bolli taani hanqqettido hanqqoi dochchi-
is; taanikka eta ta hanqquwan xaissabeikke. ¹² Heggaa
gishshau, taani ta sarotettaa maachchaa aara
maacettiyoogaa Piinihaasayyo neeni oda. ¹³ I ba Xoos-
saa bonchchuwau mishettido gishshaunne Israa7eela
asaayyo atto giissido gishshau, inne a zerettati merin-
au qeese gidana” yaagiis.

¹⁴ Midiyaama biittaa mishireera worido Israa7eela bi-
taniyaa sunttai Saalu na7aa Zimira; Saalu Simoonaa
zaretun issi yaraa halaqaa. ¹⁵ Haiqqida Midiyaama biit-
taa mishiree sunttai Kozibo; i aawai Xuuri Midiyaamatu
yaraa halaqaa.

¹⁶ GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ¹⁷ “Midiyaama bi-
ittaa asata morkkite; morkkidi eta worite. ¹⁸ Aissi gi-
ikko, eti inttena Pa7ooran cimmiidi, inttessi morkke gi-
didosona; qassi boshaa gallassi Pa7ooran worido
mishiree, Midiyaamatu yaraa halaqaa na7ee Kozibi
gaasuwan eti inttena morkkididosona” yaagiis.

Naa77antto Israa7eela Asaa Qoodaabaa

26 Boshappe guyyiyan, GODAI Muusanne
qeesiyaa Aaroonaa na7aa El77aazara, ² “Yelet-
toosappe laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya
Israa7eelata, olau baanau danddayyaageeta ubbata,
eta keettan keettan qoodite” yaagiis.

³ Yaagin Muuseenne qeese El77aazari Yord-
daanoosa SHaafaappe hefintta baggaara, Yarkko
matan, Moo7aaba Dembban etaara haasayiiddi, ⁴ “GO-
DAI Muusa azazidoogaadan, yelettoosappe laatamu
laittanne hegaappe bollaara de7iya asaa qoodite”
yaagidosona.

Gibxeppe kiyida Israa7eelati hageeta:

⁵ Israa7eela baira na7aa Roobeela zareti: Hanooka
yarata, Paalu yarata, ⁶ Hexiroona yaratanne Karmma
yarata. ⁷ Hageeti Roobeela zareta; eti muleera 43,730.

⁸ Paalu na7ai Eli7aaba; ⁹ Eli7aaba attuma naati Ne-
mu7eela, Daataananne Abiiraama; ha Daataaninne
Abiiraami maabarai dooridoogeeta. Eti Qoraa-
haaranne a kaalliyaageetuura zuppitidi, Muuse bolli,
Aaroonaa bollinne GODAA bolli makkalidosona. ¹⁰ Biittaa
dooyettidi, eta Qoraahaara issippe mittiis; eta kaalliya
naa77u xeetanne ishataamu asaa tamai min haiqqi-
dosona. Yaatin eti asi be7idi duuxxiyo malaata gidi-
dosona. ¹¹ SHin Qoraaha attuma naati he gallassi
haiqqibookkona.

¹² Simoonaa zareti bantta yaran yaran: Nemu7eela
yarata, Yaamiina yarata, Yaakiina yarata, ¹³ Zaraaha
yaratanne SHaa7ula yarata. ¹⁴ Hageeti Simoonaa zareta;
eti muleera 22,200.

¹⁵ Gaada zareti bantta yaran yaran: Xafoona yarata,
Haggaa yarata, SHuuna yarata, ¹⁶ Oozina yarata, Eera
yarata, ¹⁷ Arooda yaratanne Ar77eela yarata. ¹⁸ Hageeti
Gaada zareta; eti muleera 40,500.

¹⁹ Yihudaa attuma naati Eeranne Oonaana; shin eti
Kanaane biittan haiqqidosona. ²⁰ Yihudaa zareti bantta
yaran yaran: SHEela yarata, Paareesa yaratanne Zaraa-
ha yarata. ²¹ Paareesa zareti Hexiroona yaratanne
Hamuula yarata. ²² Hageeti Yihudaa zareta; eti
muleera 76,500.

²³ Yisaakoora zareti bantta yaran yaran: Tolaa7a yara-
ta, Puuwa yarata, ²⁴ Yaashuuba yaratanne SHimiroona
yarata. ²⁵ Hageeti Yisaakoora zareta; eti muleera
64,300.

²⁶ Zaabiloonaa zareti bantta yaran yaran: Sereeda
yarata, Eloona yaratanne Yaahila7eela yarata.

²⁷ Hageeti Zaabiloonaa zareta; eti muleera 60,500.

²⁸ Minaasenne Efireema aawaa Yooseefa zareti ha-
gaappe kaallidi xaafettidosona. ²⁹ Minaase zareti Mi-
naase na7aa Maakiira yarata, Maakiira na7aa
Gala7aade yaratanne Gala7aade naatu yarata.

³⁰ Gala7aade zareti I7eezera yarata, Heleeqa yarata,

³¹ Asiri7eela yarata, SHEkeema yarata, ³² SHamidaa7a
yaratanne Hefeera yarata. ³³ Hefeera na7ai Xalofihaadi
macca naatu xalaalaa yeliis; ayyo attuma na7i baawa.
Xalofihaada macca naatu sunttai Maahilo, No7o,

Hoogilo, Milkkonne Tirxxo. ³⁴ Hageeti Minaase zareta; eti muleera 52,700.

³⁵ Efireema zareti bantta yaran yaran: SHutelaaha yarata, Bekeera yarata, Tahaana yaratanne ³⁶ SHute-laaha na7aa Eraana yarata. ³⁷ Hageeti Efireema zareta; eti muleera 32,500. Yooseefa zareti bantta yaran yaran hegeeta.

³⁸ Biniyaama zareti bantta yaran yaran: Belaa7a yarata, Ashibeela yarata, Ahiraama yarata, ³⁹ SHafufaama yarata, Hufaama yarata, ⁴⁰ Belaa7a na7aa Arada yaratanne Belaa7a na7aa Naa7iimaana yarata.

⁴¹ Hageeti Biniyaama zareta; eti muleera 45,600.

⁴² Daana zareti SHuhaama yarata. ⁴³ SHuhaama yarati muleera 64,400.

⁴⁴ Aseera zareti bantta yaran yaran: Yimina yarata, Yishiwaaha yarata, Barii7a yarata, ⁴⁵ Barii7a na7aa Hebeera yaratanne Barii7a na7aa Malkki7eela yarata.

⁴⁶ Aseerau Seraaho giyo macca na7iyaa de7ausu.

⁴⁷ Hageeti Aseera zareta; eti muleera 53,400.

⁴⁸ Nifttaaleema zareti bantta yaran yaran: Yaa7izi7eela yarata, Guuna yarata, ⁴⁹ Yexeera yaratanne SHilleema yarata. ⁵⁰ Hageeti Nifttaaleema zareta; eti muleera 45,400.

⁵¹ Qoodettida Israa7eela attuma asai muleera 601,730.

⁵² Qassikka GODAI Muusa, ⁵³ "Ha zaretuyyo eta sunttaa sunttaa qoodaadan biittai shaahettidi, laata gididi etau imetto. ⁵⁴ Qoodan coratuyyo eta coratettaa keenaa, qoodan guuttatuyyo eta guuttatettaa keenaa shaakkada imma. Ubbaiikka xaafettida bantta qoodaa keenaa keenaa ekkona. ⁵⁵ SHin biittai saaman shaahetto; issi issi zaree laattiyo biittai eta aawaa zariyaa sunttaadan gido. ⁵⁶ Laata ubbai qoodan coratuppenne qoodan guuttatuppe gidduwan saaman shaahetto" yaagiis.

⁵⁷ Bantta yaran yaran qoodettida Leewati hageeta: Gershshoona yarata, Qahaata yaratanne Maraara yarata. ⁵⁸ Hageetikka qassi Leewatu yarata: Liibina yarata, Kebroona yarata, Maahila yarata, Musha yaratanne Qoraaha yarata. Qahaati Amiraama yeliis.

⁵⁹ Amiraama keettaayee sunttai Yokebeedo; a Gibxxen Leewayyo yelettida na7iyo. A Amiraamayyo Aarooni, Muusanne eta michchiyo Miiriyaamo yelaasu. ⁶⁰ Aarooni Nadaaba, Abiiha, EI77aazaranne Itaamaara yeliis. ⁶¹ SHin GODAI azazibeenna tamaa a sinttan yarshshido wode, Nadaabinne Abiihu haiqqidosona.

⁶² Yelettoosappe issi aginanne hegaappe bollaara de7iya qoodettida attuma Leewati muleera laatanne heezzu sha7a. Israa7eelatu gidduwan etau laattiyo biittai imettibeenna gishshau, eti Israa7eelatuura qoodettibookkona.

⁶³ Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggaara, Yarkko matan, Moo7aaba Dembban Muuseenne qeesee EI77aazari Israa7eelata qoodido wode, qoodettida asai haggaa. ⁶⁴ Muuseenne qeesee Aarooni kase Siinaa Bazzuwan Israa7eelata qoodido wode, qoodettida asaappe harai atto mexi issi asinne attibeenna.

⁶⁵ Aissi giikko, GODAI he Israa7eelatubaa odiiddi, "Eti

bazzuwan tumu haiqqana" yaagi wottiis. Yifune na7aa Kaaleebappenne Nawe na7aa Yaasuppe attin, harai issi asinne attibeenna.

Xalofihaada Macca Naatu Oishaa

27 Xalofihaada macca naati Maahilo, No7o, Hoogilo, Milkkonne Tirxxo. Xalofihaadi Hefeera na7aa; Hefeeri Gala7aade na7aa; Gala7aadee Maakira na7aa; Maakiri Minaase na7aa; Minaasee Yooseefa na7aa.

² Ha macca naati Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen Muuse sinttan, qeesiyaa EI77aazara sinttan, halaqatu sinttaaninne maabaraa ubbaa sinttan eqqidi, haggadan yaagidosona; ³ "Nu aawai bazzuwan haiqqiis; i ba nagaran haiqqiisippe attin, GODAA bolli dendidida Qoraaha kaalliyageetu gidдон de7enna. Ayyo attuma na7i baawa. ⁴ Attuma na7i ayyo bainnabaa gidikkonne, nu aawaa sunttai a dabbotu gidduwaappe aissi xayii? Nu aawaa ishanttu gidдон nuuyyo laattiyo biittaa imma" yaagidosona.

⁵ Yaagin Muusee eta oishaa GODAA sintti shiishshiis. ⁶ SHiishshin GODAI Muusa, ⁷ "Xalofihaada macca naati oichchidoogee likke; eta aawaa ishanttu gidдон neeni etayyo laattiyo biittaa imma; a laatai eta gakko. ⁸ Qassi neeni Israa7eelata haggadan yaaga; 'Issi asi attuma na7i bannan haiqqiyaabaa gidikko, a biittaa a macca na7i laatto; ⁹ macca na7ikka ayyo bannabaa gidikko, a biittaa a ishantti laattona; ¹⁰ ayyo ishantti bannabaa gidikko, a aawaa ishantti laattona; ¹¹ a aawaa ishanttika bannabaa gidikko, a zariyaappe ubbaappe matatiya dabbuwaa laattissa. Taani GODAI nena Muusa azazidoogaadan, hagee Israa7eelatuyyo higge gido' yaaga" yaagiis.

Muuse Sohuwan Yaasu Doorettiis

¹² Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa, "Pude Abaariima Dereta kiyada, taani Israa7eela asaayyo immido biittaa be7a. ¹³ Be7idoogaappe guyyiyan, ne ishaa Aaroonadan neenikka haiqqada, ne maizzan gaittana.

¹⁴ Aissi giikko, Xiina Bazzuwan de7iya haattan asai ubbai makkalido wode, intte naa77aikka eta sinttan tana geeshshadan bonchchanau taayyo azazettibeekketa" yaagiis. Hegee haattai Xiina Bazzuwan, Qadeesan de7iya Mariiba haattaa.

¹⁵ Muusee GODAA haggadan yaagiis; ¹⁶ "Abeet GODAU, asa ubbau de7uwaa immiya Xoossau, ne asai, GODAA asai henttanchchi banna wude mala gidonnaadan, ha asaa sinttan kiyiyanne geliya, etakka kaalettidi kessiyanne gelissiya, issi asa ha maabaraa bolli sunttarkii" yaagiis.

¹⁸ Yaagin GODAI Muusa, "Ayyaanai an de7iyo Nawe na7aa Yaasa ekkada, ne kushiyaa a bolli wotta;

¹⁹ yaatada qeesiyaa EI77aazara sinttaaninne maabara ubbaa sinttan essada, eti be7ishin suntta. ²⁰ Israa7eelatu maabara ubbai ayyo azazettanaadan, ne maataappe ayyo shaakkada imma. ²¹ Immin qeesiyaa EI77aazara sinttan i eqqo; eqqin EI77aazari Uriimiyan ayyo GODAA sheniya oichcho. Yaasunne Israa7eela

maabarai ubbai El77aazara azazuwan kiyonanne a azazuwan gelona" yaagiis.

²² GODAI azazidoogaadan Muusee oottiis; Yaasa efii-di, qeesiyaa El77aazara sinttaaninne maabaraa ubbaa sinttan essiis. ²³ GODAI azazidoogaadan, Muusee ba kushiyyaa a bolli wottidi, a sunttiis.

Hachchi Hachchi SHiishshiyoo Yarshshuwaa

(Kessaabaa 29:38-46)

28 GODAI Muusa, ² "Israa7eelata hagaadan yaagada azaza; 'Ta qumaa, tana tonggu giidi sawana mala, taman yarshshiyoo ta yarshshuwaa keerido wodiyan wodiyan taayyo naagidi immite' yaaga. ³ Qassi neeni eta, 'GODAAYYO taman yarshshiyoo yarshshoi haga: tilla bollaara de7iya, issi laitta gidido naa77u dorssa orggeta hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaa yarshshite; ⁴ dorssa orggetuppe is-suwaa maallado, naa77anttuwaa omarssi yarshshite. ⁵ Qassi hegaara issi litiro gidiya zaitiyan munaqettida issi kilo giraame muruta gisttiyaa xiilliyaa kattaa yarshshuwaa yarshshite. ⁶ Hagee GODAA tonggu giidi sawana mala, Siinaa Deriyaa bollan azazettida, hachchi hachchi taman xuuggiyo yarshsho. ⁷ Hegaara yarshshiyoo ushshaa yarshshoi issi dorssa orggiyaayyo issi litiro gidiya woine eessa. Ushshaa yarshshuwaa Geeshsha Sohuwan GODAAYYO gussite. ⁸ Omarssi naa77antto dorssa orggiyaa, maalladoogaa ootidoogaadan oottidi, kattaa yarshshuwaaranne ushshaa yarshshuwaa GODAA tonggu giidi sawana mala, taman yarshshite.

Sambbata Gallassa Yarshshuwaa

⁹ "Sambbata gallassan, tilla bollaara de7iya issi laitta gidido naa77u dorssaanne zaitiyan munaqettida naa77u kilo giraame gidiya muruta xiilliyaa kattaa yarshshonne ushshaa yarshsho oottidi yarshshite.

¹⁰ Hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaa a ushshaa yarshshuwaa bolli, Sambbata gallassa ubban intte yarshshiyoo xuuggiyo yarshshoi haga.

Aginai Xeeriyoo Gallassaa Yarshshuwaa

¹¹ "Aginai xeeriyoo gallassa ubban, naa77u mirrgota, issi dorssa orggiyaanne issi laitta gidido laappun dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, xuuggiyo yarshsho oottidi, GODAAYYO yarshshite.

¹² Issi issi mirrguwaara zaitiyan munaqettida heezzu kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa, issi dorssa orggiyaara zaitiyan munaqettida naa77u kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa ¹³ laappun dorssa maratuppe issi issi dorssa maraara zaitiyan munaqettida issi kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa kattaa yarshsho oottidi, GODAA tonggu giidi sawana mala, taman yarshshiyoo yarshshuwaa yarshshite. ¹⁴ Qassi ushshaa yarshshuwaaayyo issi issi mirrguwaara naa77u litiro gidiya woine eessa, issi dorssa orggiyaara issi litironne bagga woine eessaanne issi issi dorssa maraara issi litiro gidiya

woine eessaa shiishshite. Hagee laittaa gididon aginai xeeriyoo gallassa ubban yarshshiyoo xuuggiyo yarshsho. ¹⁵ Hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaa a ushshaa yarshshuwaa bolli, issi deeshsha orggiyaa nagaraa yarshsho oottidi, GODAAYYO yarshshite.

Paasikaa Baalaanne Oittaa Baalaa Yarshshota

(Wogaabaa 23:5-14)

¹⁶ "Koiro aginan tammanne oiddantta gallassai GODAA Paasikaa bonchchiyo gallassa gido. ¹⁷ Qassi he aginanka tammanne ichchashantta gallassan doommi-di, Oittaa Baalai bonchchettees; hega gishshau, laappun gallassatun irshshoi gelibeenna oittaa miite. ¹⁸ He gallassatuppe koiro gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne oottoppote. ¹⁹ Naa77u mirrgota, issi dorssa orggiyaanne issi laitta gidido laappun dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, taman yarshshiyoo yarshsho oottidi, GODAAYYO yarshshite. ²⁰ Kattaa yarshshuwaaayyo issi mirrguwaara zaitiyan munaqettida heezzu kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa, issi dorssa orggiyaara naa77u kilo giraame gidiya xiilliyaa ²¹ laappun dorssa maratuppe issi issi maraara issi kilo giraame xiilliyaa yarshshite. ²² Qassi issi deeshsha orggiyaa nagaraa yarshshuwaaayyo, intte nagaraa atto giissanau yarshshite. ²³ Hachchi hachchi maallado xuuggiyo yarshshuwaa a kattaa yarshshuwaa bolli, sawuwaa tonggu giya qumaa taman yarshshiyoo yarshshuwaa gujjidi, GODAAYYO yarshshite. Laappun gallassaayyo hegaadan oottite. ²⁵ Laappuntta gallassan qassi geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne oottoppote.

Saaminttatu Baalaa Yarshshuwaa

(Wogaabaa 23:15-22)

²⁶ "Saaminttatu Baalaa gallassan intte GODAAYYO ooratta kattaa shiishshiyoo wode, geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne oottoppote. ²⁷ Naa77u mirrgota, issi dorssa orggiyaanne issi laitta gidido laappun dorssa orggeta sawuwaa tonggu giya xuuggiyo yarshsho oottidi, GODAAYYO yarshshite. ²⁸ Issi issi mirrguwaara zaitiyan munaqettida heezzu kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa, issi dorssa orggiyaara naa77u kilo giraame xiilliyaa ²⁹ laappun dorssa maratuppe issi issi maraara issi kilo giraame xiilliyaa kattaa yarshshuwaaayyo yarshshite. ³⁰ Qassi issi deeshsha orggiyaa nagaraa atto giissiyoo yarshsho oottidi yarshshite. ³¹ Hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaa a ushshaa yarshshuwaa bolli, hageeta eta kattaa yarshshuwaa yarshshite. Meheti tilla bollaara de7iyaageeta gidioogaa geeshshidi erite.

Ooratta Laittai Geliyo Baalaa Yarshshuwaa

(Wogaabaa 23:23-25)

29 "Laappuntta aginaayyo koiro gallassan, geeshsha yaa7aa shiiqite. Daafurssiya ooso aibanne oottoppote. He gallassai xurumbbai punettiyo gallassa. ² GODAA sawuwaa tonggu gaana mala, xuug-

giyo yarshshuwaayyo, issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta gidido laappun dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite. ³ Kattaa yarshshuwaayyo issi mirgguwaara zaitiyan munaqettida heezzu kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa, issi dorssa orggiyaara naa77u kilo giraame xiilliyaanne ⁴ laappun dorssa maratuppe issi issi maraara issi kilo giraame xiilliyaa yarshshite. ⁵ Qassi issi deeshsha orggiyaa nagaraa yarshshuwaassi, intte nagaraa atto giissanau yarshshite. ⁶ Hageeta aginai xeeriyo gallassan xuuggiyo yarshshuwa bollinne a kattaa yarshshuwa bolli, hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwa bolli, a kattaa yarshshuwa bollinne a ushshaa yarshshuwa bolli gujjidi, wogaadan yarshshite; hageeti GODAA sawuwaa tonggu giya, taman yarshshiyoo yarshshota.

Nagaraa Atto Giissiyoo Gallassaa Yarshshuwa
(Wogaabaa 23:26-32)

⁷ "Ha laappuntta aginaayyo tammannta gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite; intte huuphiyaa kaushshite; aiba oosokka oottoppote. ⁸ Yaatidi GODAA tonggu giidi sawana mala, xuuggiyo yarshshuwaayyo issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta gidido laappun dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite. ⁹ Kattaa yarshshuwaayyo issi mirgguwaara zaitiyan munaqettida heezzu kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa, issi dorssa orggiyaara naa77u kilo giraame xiilliyaanne ¹⁰ laappun dorssa maratuppe issi issi maraara issi kilo giraame xiilliyaa yarshshite. ¹¹ Qassi nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hageeta nagaraa atto giissiyoo yarshshuwa bolli, hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwa bolli, eta kattaa yarshshuwa bollinne eta ushshaa yarshshuwa bolli gujjidi yarshshite.

Daase Baalaa Yarshshota
(Wogaabaa 23:33-44)

¹² "Laappuntta aginan tammanne ichchashantta gallassan, geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne oottoppote. GODAAYYO Daase Baalaa laappun gallassaa bonchchite. ¹³ GODAA tonggu giidi sawana mala, taman yarshshiyoo tammanne heezzu mirggota, naa77u dorssa orggetanne issi laitta gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite. ¹⁴ Kattaa yarshshuwaayyo tammanne heezzu mirggotuppe issi issi mirgguwaara zaitiyan munaqettida heezzu kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa, naa77u dorssa orggetuppe issi issi orggiyaara naa77u kilo giraame xiilliyaanne ¹⁵ tammanne oiddu dorssa maratuppe issi issi maraara issi kilo giraame xiilliyaa yarshshite. ¹⁶ Qassi nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hageeta hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwa bolli, a kattaa yarshshuwa bollinne a ushshaa yarshshuwa bolli gujjidi yarshshite.

¹⁷ "Naa77antta gallassan tammanne naa77u mirggota, naa77u dorssa orggetanne issi laitta gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite. ¹⁸ Mirggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura, eta kattaa yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. ¹⁹ Qassi nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hageeta hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwa bolli, a kattaa yarshshuwa bollinne a ushshaa yarshshuwa bolli gujjidi yarshshite.

²⁰ "Heezantta gallassan, tammanne isiini mirggota, naa77u dorssa orggetanne issi laitta gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite. ²¹ Mirggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura, eta kattaa yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. ²² Qassi nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hageeta hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwa bolli, a kattaa yarshshuwa bollinne a ushshaa yarshshuwa bolli gujjidi yarshshite.

²³ "Oiddantta gallassan, tammu mirggota, naa77u dorssa orggetanne issi laitta gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite. ²⁴ Mirggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura, eta kattaa yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. ²⁵ Qassi nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hegeeta hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwa bolli, a kattaa yarshshuwa bollinne a ushshaa yarshshuwa bolli gujjidi yarshshite.

²⁶ "Ichchashantta gallassan, uddufun mirggota, naa77u dorssa orggetanne, issi laitta gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite. ²⁷ Mirggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura eta kattaa yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. ²⁸ Qassi nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hageeta hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwa bolli, a kattaa yarshshuwa bollinne a ushshaa yarshshuwa bolli gujjidi yarshshite.

²⁹ "Usuppuntta gallassan, hosppun mirggota, naa77u dorssa orggetanne issi laitta gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite. ³⁰ Mirggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura eta kattaa yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. ³¹ Qassi nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hegeeta hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwa bolli, a kattaa yarshshuwa bollinne a ushshaa yarshshuwa bolli gujjidi yarshshite.

³² "Laappuntta gallassan, laappun mirggota, naa77u dorssa orggetanne issi laitta gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta,

yarshshite. ³³ Mirrggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura eta kattaa yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwaa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. ³⁴ Qassi nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hegeeta hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaa bolli, a kattaa yarshshuwaa bollinne a ushshaa yarshshuwaa bolli gujjidi yarshshite.

³⁵ "Hospuntta gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne ootoppite. ³⁶ Taman yarshshiyoo yarshshoi GODAA tonggu giidi sawana mala, issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laita gidido laappun dorssa orggeta, ubbaikka tilla bol-laara de7iyaageeta, yarshshite. ³⁷ Mirgguwaara, dorssa orggiyaaranne dorssa maratuura eta kattaa yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwaa wogai azaziyo qoodaadan shiishshite. ³⁸ Qassi nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hegeeta hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaa bolli, a kattaa yarshshuwaa bollinne a ushshaa yarshshuwaa bolli gujjidi yarshshite.

³⁹ "Intte shiiquwaa gattanau yarshshiyoo yarshshotu bollinne intte dosan coo immiyo yarshshotu bolli, xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaa, ushshaa yarshshuwaanne issippetetta yarshshuwaa, hageeta GODAA baalaa intte bonchchanau keerido wodiyan wodiyan yarshshite' yaaga" yaagiis.

⁴⁰ Yaagin Muusee bana GODAI azazidobaa ubbaa Israa7eelatuuyo yootiis.

Gefaa Wogaa

30 Muusee Israa7eela zaretu halaqata hagaadan yaagiis; "GODAI azaziyoogee haggaa. ² Issi asi GODAAYO issibaa oottanau geppikko, woikko issibaa agganau caaqqikko, ba doonaappe kessidobaa ubbaa poloppe attin, ba qaalaa birshshoppo.

³ "Ba aawaa son de7iya geela7o na7iyaa, GODAAYO issibaa oottanau geppikko, woikko issibaa agganau caaqqikko, ⁴ i aawai i gefaabaa woikko i caaquwaabaa siyidi, o ainne geennan aggikko, a oottanau geppidobaa ubbaanne agganau caaqqidobaa ubbaa polu. ⁵ SHin i aawai hegaa siyidi phalqqikko, a geppido gefainne agganau caaqqido caaqoi polettennan attees. I aawai o diggido gishshau, GODAI iyyo atto gaana.

⁶ "Gelabeenna maccaara geppa uttada, woikko issibaa agganau eesuwan ba doonaappe caaqqa uttada azina gelikko, ⁷ i azinai hegaa siyidi, o ainne geennan aggikko, a oottanau geppido gefaanne issibaa agganau caaqqido caaquwaa polu. ⁸ SHin i azinai hegaa siyidi phalqqikko, a geppido gefai woikko issibaa agganau eesuwan caaqqido caaqoi polettennan attees. Hegaa gishshau, GODAI iyyo atto gaana.

⁹ "SHin am77iyaa woikko azinai yeddido maccaasiyaa oottanau geppidobaa woikko issibaa agganau caaqqidobaa polu.

¹⁰ "Maccaasiyaa ba azinaa son de7aidda geppikko, woikko issibaa agganau caaquwaa caaqqikko, ¹¹ i azi-

nai hegaa siyidi o ainne geennan aggikko, a geppido gefaanne issibaa agganau caaqqido caaquwaa ubbaa polu. ¹² SHin i azinai hegaa siyidi phalqqikko, i gefai woikko a agganau caaqqido caaqoi aibinne polettoppo. I azinai diggido gishshau, GODAI iyyo atto gaana. ¹³ I azinai a geppiyo gefaa ubbaa woikko a bana ziqqi oottanau caaqqidobaa ubbaa phalqqanau woikko maayanau danddayees. ¹⁴ SHin i azinai he gallassi woikko wonttetta gallassi hegaabaa ainne geennan aggikko, i i gefaa ubbaa woikko i caaquwaa ubbaa maayees. I hegaa siyido gallassi co77u giidoogaadan i gefa ubbaa woikko i caaquwaa ubbaa maayi uttiis. ¹⁵ SHin i hegaa siyido amarida wodiyaappe guyyiyan phalqqikko, i gomee a gakkées" yaagiis. ¹⁶ Azina gelabeenna, ba aawaa son de7iya geela7o na7eenne i aawaa gidduwan woikko keettaayeenne keettaawaa gidduwan de7ana mala, GODAI Muusa azazido gefaa wogai haggaa.

Midiyaama Asatu Bolli Denddida Olaa

31 GODAI Muusa, ² "Israa7eela asaa gishshau, neeni Midiyaama asaa bolli GODAA haluwaa kiya; hegaappe guyyiyan, neeni haiqqana" yaagiis.

³ Hegaa gishshau, Muusee asaa, "Midiyaama asaa bolli GODAA haluwaa kessana mala olaa baanau, intte asaa ola miishshaa gixissite. ⁴ Issi issi Israa7eela zaretuppe issi sha7u attuma asaa olau yeddite" yaagiis.

⁵ Yaagin Israa7eelappe tammanne naa77u sha7u attuma asai, issi issi zariyaappe issi sha7u asai, olau giigidosona. ⁶ Issi issi zariyaappe issi sha7u asaa Muusee qeesiyaa EI77aazara na7aa Piinihaasaara olau yeddiis; yeddin Piinihaasi geeshsha miishshatanne malaatau punniyo xurumbbaa banaara ekkidi biis. ⁷ GODAI Muusa azazidoogaadan, eti Midiyaama asaara olettiiddi, attuma asaa ubbaa woridosona. ⁸ Qassi Midiyaama kawota ichchashata, Eewa, Reqeema, Xuura, Huuranne Rebaa7a giyoogee woridosona. Eti qassi Bi7ooraa na7aa Balaamakka bisuwan siifidosona. ⁹ Israa7eelati Midiyaama maccaasatanne naata omooddiddi, eta miizaa, eta dorssaa wudiyaanne eta miishsha ubbaa bonqqidosona. ¹⁰ Midiyaama asati de7ido katamata ubbaanne eta moottata ubbaa taman xuuggidosona. ¹¹ Eti asaa, mehiyaanne omooddidobaa ubbaa ekki efiidosona. ¹² Eti omooddido asatanne bonqqidobata Muusekko, qeesiyaa EI77aazarakkonne Israa7eela maabaraakko, Yarkkoppe hefinttan, Yorddaanoosa SHAafaa matan de7iya Moo7aaba Dembban eti dunkkaanidosaa ehiidosona.

Olanchchati Simmidosona

¹³ Muusee, qeesee EI77aazarinne maabaraa halaqati ubbai dunkkaanidosaa gaxi etaara gaittanau kiyidosona. ¹⁴ Olaappe simmida gadaawatu bolli, shaalaqatu bollinne mato halaqatu bolli Muusee hanqqettiis. ¹⁵ Muusee eta hagaadan yaagiis; "Maccaasa ubbaa intte aissi ashshideti? ¹⁶ Eti Balaama zoriyan, Pa7ooraa giyoosan Israa7eela asai GODAA naaqqidi,

eeqau goinnanaadan oottidaageeta; GODAA asaa bolli boshai yiidoogee hegaassa. ¹⁷ Hegaa gishshau, ha77i attuma naata ubbaa worite; qassi attuma asaara zin77ida maccaasa ubbaa worite. ¹⁸ SHin attuma asaara zin77ibeenna macca naata ubbaa intteyyo ashshite. ¹⁹ Intte giddoppe asa worida uri woikko ahaa bochchida uri ooninne dunkkaanidosaa gaxan laappun gallassaa utto; heezantta gallassinne laap-puntta gallassi inttenanne intte omooddidoogeeta geeshshite. ²⁰ Qassi maayo ubbaanne galbbappe, deeshsha ikisepenne mittappe oosettidabata ubbaa geeshshite" yaagiis.

²¹ Yaagin qeesee El77aazari olaappe simmida olanchchata hagaadan yaagiis; "GODAI Muuseyyo im-mido higgiiya maarai hagua: ²² Worqqaa, biraa, na-haasiyaa, birataa, qorqqoruwaanne irssaasiyaa giyo birataa ²³ taman meetetennabata ubbaa tama gid-dooraa aattin, hegee geeyana. SHin hegee qassi tu-natettaappe geeyiyo haattan geeyanau koshshees. Qassi taman meetettiyaabata ubbaa tunatettaappe geeyiyo haattan geeshshanau koshshees. ²⁴ Laappunt-ta gallassi intte maayuwaa meeccite; meeccidi inttekk-a geeyite. Hegaappe guyyiyan, dunkkaanidosaa gelite" yaagiis.

Omooduwaa SHAakkidosona

²⁵ GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ²⁶ "Neeni, qeesee El77aazarinne maabaraa halaqati omoodeetida asaanne mehiyaa ubbaa qoodite. ²⁷ Qoodidi olan olet-tida olanchchatuyyoonne attida maabaraayyo naa77u kessidi shaakkite. ²⁸ Olettida olanchchata gakkida shaahuwaappe, asa gidin, miizza gidin, hareta, dorssa-ta woikko deeshshata gidin, ichchashu xeetaappe is-suwaa GODAAYYO giiraa giirite. ²⁹ Eta gakkida bag-gaappe ekkido giiraa GODAA gishshaadan qeesiyaa El77aazarayyo immite. ³⁰ Hinkko Israa7eelata gakkida shaahuwaappe, asa gidin, miizza gidin, hareta, dorssa-ta, woikko deeshshata gidin, mehetu ubbaappe ishataamaappe issuwaa ekkite; ekkidi heгаа GODAA Dunkkaaniyau aawatiya Leewatuyyo immite" yaagiis. ³¹ Yaagin Muuseenne qeesee El77aazari GODAI azazi-doogaadan oottidosona.

³² Olanchchati banttayyo ekin, attida omoodoi 675,000 dorssata, 72,000 miizzata, 61,000 haretanne attuma asaara zin77ibeenna 32,000 macca naata. ³⁶ Olan olettidaageeta gakkida shaahoi 337,500 dorssata; ³⁷ etappe GODAASSI giirau kessidoogeeti 675. ³⁸ Miizzati 36,000; etappe GODAASSI giirau kessi-doogeeti 72. ³⁹ Hareti 30,500; etappe GODAASSI giirau kessidoogeeti 61. ⁴⁰ Maccaasati 16,000; etappe GO-DAASSI giirau kessidoogeeti 32. ⁴¹ GODAI Muusa azazi-doogaadan, GODAA gakkiiya giiraa Muusee qeesiyaa El77aazarayyo immiis.

⁴² Olanchchati ehiido omooduwaa Muusee naa77u kessidi shaakkinn, Israa7eela maabaraa gakkida shaahoi 337,500 dorssata, 36,000 miizzata, 30,500 haretanne 16,000 maccaasata. ⁴⁷ Israa7eela maabaraa gakkida shaahuwaappe ishataamu ishataamu asaappe

issuwaanne ishataamu ishataamu mehiyaappe issuwaa Muusee ekkidi, GODAI bana azazidoogaadan, Xoossaa Dunkkaaniyau aawatiya Leewatuyyo immiis.

⁴⁸ Hegaappe guyyiyan, ola gadaawati, shaalaqatinne mato halaqati Muusekko yiidosona. ⁴⁹ Yiidi eti Muusa, "Nuuni ne ashkkarati nu azazuwaa garssan de7iya olanchchata qoodin, issoinne paccibeenna. ⁵⁰ GODAI nu shemppuwaa ashshido gishshau, nuuni huuphiyan huuphiyan ekkido worqqa alleeqota, kushe sagaayota, toho albbota, migidota, haitta gutichchatanne qooriyan aattiyo gujjumata GODAAYYO imuwaa ehii-da" yaagidosona. ⁵¹ Muuseenne qeesee El77aazari worqqa alleeqota ubbaa etappe ekkidosona.

⁵² SHAalaqatinne mato halaqati ehiidi GODAAYYO im-mido worqqai ubbai naa77u xeetu kilo giraame gidiyaaagaa. ⁵³ SHin hara olanchchati ubbai bantta omooduwaa omooduwaa banttau ekkidosona.

⁵⁴ Muuseenne qeesee El77aazari shaalaqatuppenne mato halaqatuppe ekkido worqqaa GODAA sinttan Israa7eela asaa hassayissana mala, Xoossaa Dunkkaaniyaa gidido gelissidosona.

Yorddaanoosa SHAafaa Arshsho Baggaara De7iya Zareta

32 Roobeela zaretuyyoonne Gaada zaretuyyo kee-hi daro mehee de7ees. Eti Yaa7izeera biittainne Gala7aade biittai meheyyo injje gidiyooagaa be7idosona. ² Be7idi eti Muusekko, qeesiyaa El77aazarakkonne maabaraa halaqatukko yiidi, eta ha-gaadan yaagidosona; ³ "GODAI Israa7eela asan xoonissido biittati, Axaarooti, Dibooni, Yaa7izeeri, Ni-imiri, Hasebooni, Eli7aali, Seebimi, Naboinne Ba7ooni mehiyaayyo injje biitta; nuuyyo intte ashkkaratuyyo mehee de7ees. ⁵ Nuuni inttena ufaissidabaa gidikko, ha biittati nuussi intte ashkkaratussi laata gade gididi imettona. Nuna Yorddaanoosa SHAafaa hefintti pint-toppote" yaagidosona.

⁶ Yaagin Muusee Gaada zaretanne Roobeela zareta hagaadan yaagiis; "Hara Israa7eela asai olaa biyo wode, intte hagan uttuuteetii? ⁷ GODAI etayyo immido biittaa Israa7eelati pinnennaadan, intte aibissi eta wozanaa shugisseetii? ⁸ Qaadeesa Barnneppe he biit-taa wochchi xeellanau intte aawata taani yeddido wode, etikka hagaadan oottidosona. ⁹ Waanidi giikko, eti Eshkkoola Zanggaaraa kiyidi, he biittaa xeellido wode, Israa7eelati GODAI etayyo immido biittaa ge-lenna mala, eti Israa7eelatu wozanaa shugissidosona. ¹⁰ GODAI he gallassi hanquwaa eexxi kiyidi, ha-gaadan yaagidi caaqqiis; ¹¹ 'GODAA bantta kumetta wozanaappe kaallida Qeniiziyaa Yifune na7aa Kaalee-bappenne Nawe na7aa Yaasuppe attin, yelettoosappe laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya attuma asan Gibxxe biittaappe kiyidaageetuppe issoinne, taani Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo immanau caaqqido biittaa be7enna. Aissi giikko, eti tana bantta kumetta wozanaappe kaallibookkona' yaagidi caaqqiis. ¹³ GODAA hanqqoi Israa7eela bolli eexxi kiyiis; yaatin GODAA sinttan iitaa oottida he yele-

ta ubbai wuri xayana gakkanaassi, bazuwan oitamu laittaa i eta toilaiis. ¹⁴ Inttenoo, nagaranchcha yeleta-too, GODAI Israa7eela bolli gujji hanquuwa eexxi kiyanaadan, intte intte aawatu sohuwan ha77i eqqide-ta. ¹⁵ Intte GODAA kaalliyooagaa aggidi wora simmikko, i qassikka ba asaa bazuwan aggi bayana. Yaatiidi intte ha asaa ubbaa xaissana” yaagiis.

¹⁶ Yaagin eti Muuse mati yiidi, a hagaadan yaagidosona; “Nuuni hagan nu mehetuyyo dirssaa, nu naatuyyo katamata keexxana. ¹⁷ SHin nuuni ola miishshaa gixxidi, Israa7eela asaa eta sohuwaa gattana gakkanaashin olettana baana. Hegaa keenan, ha biittan de7iya asatuppe naagetanau, nu naati gimbbetti-di uttida katamatun de7ona. ¹⁸ Israa7eelati ubbai bantta laataa laataa ekkana gakkanaassi, nuuni nu soo simmikko. ¹⁹ Nuuni nu laataa Yorddaanoosa SHaafaappe hafintta arshsho baggaara laattido gishshau, nuuni Yorddaanoosappe hefintta baggaara, yan etaara laataa laattokko” yaagidosona.

²⁰ Yaagin Muusee eta, “Intte hegaada ootikko, intte GODAA sinttan olaa baanau giigikonne ²¹ intte olanchchati ubbai ola miishshaa gixxidi, GODAI ba morkketa ba sinttaappe yedettana gakkanaassi, Yorddaanoosa SHaafaa GODAA sinttan pinnikko, ²² GODAI he biittaa xoonidoogaappe guyyiyan, intte simmanau danddayeeta. Yaatikko, intte olettanau bessiya olaa GODAAYOONNE Israa7eela asaayyo olettidi polideta giyoogaa. Qassi he biittai GODAA sinttan intteyyo laata biittaa gidana.

²³ “SHin intte hegaadan oottennan ixixikko, GODAA bolli nagaraa ooteeta; simmi inttena intte nagarai gakkioogaa tumu erite. ²⁴ Intte intte naatuyyo katamata keexxite; intte dorssaa wudiyaayookka birddeta giigissite; shin intte giidobaa aggennan oottite” yaagiis.

²⁵ Yaagin Gaada zaretinne Roobeela zareti Muusa, “Nuuni ne ashkarati neeni nu godai azazidoogaadan oottana. ²⁶ Nu naatinne nu maccaasati, nu dorssatinne nu miizzati hagan Gala7aade katamatun de7ishshona. ²⁷ SHin nuuni ne ashkarati, olau gixxida olanchchati ubbai, neeni nu godai giyoogaadan, olettanau GODAA sinttan Yorddaanoosa SHaafaa pinnana” yaagidosona.

²⁸ Hegaa gishshau, Muusee qeesiyaa El77aazara, Nawe na7aa Yaasanne Israa7eela zaretu halaqata etabaa azaziis. ²⁹ Muusee eta hagaadan yaagiis; “Gaada zaretinne Roobeela zareti ubbai ola miishshaa gixxidi, GODAA sinttan inttenaara Yorddaanoosa SHaafaa pinnikonne intte he biittaa xoonikko, hegaappe guyyiyan, Gala7aade biittaa intte eta laatisite. ³⁰ SHin eti olaa miishshaa gixxidi, inttenaara pinnennan ixixikko, eti Kanaane biittaa inttenaara laattona” yaagiis.

³¹ Yaagin Gaada zaretinne Roobeela zareti zaaridi, “Nuuni ne ashkarati GODAI giidoogaa oottana. ³² Ola miishshaa gixxidi, GODAA sinttan nuuni Kanaane biittaa gelanau pinnana; shin nuuni laattiyoo laatai Yorddaanoosappe hafintta baggaara gidana” yaagidosona.

³³ Hegaa gishshau, Muusee Gaada zaretuyyo, Roobeela zaretuyyoonne Yooseefa na7aa Minaase zaretuppe baggaayyo Amooretu Kawuwaa Sihoona kawotettaanne Baasaane Kawuwaa Ooga kawotettaa, eta giddon de7iya katamatuura immiis. ³⁴ Gaada zareti Diboona, Axaaroota, Aaro7era ³⁵ Axirooti-SHofaana, Yaa7izeera, Yogibaaha, ³⁶ Beeti-Niimiranne Beeti-Haaraana geetettiya gimbbiyan direttida katamata zaarettidi keexxidosona. Bantta dorssatuyyookka eti birddeta giigissidosona.

³⁷ Roobeela zaretikka Haseboona, Eli7aala, Qiriyaataimanne, ³⁸ Naba, Ba7aali-Ma7oonanne Siibima geetettiya katamata zaaretti keexxidosona. Keexxidi he katamatuppe issootu issootu sunntaa laammidosona.

³⁹ Minaase na7aa Maakira yarati Gala7aade biidi, oli oiqqidi, yan de7iya Amooretu yedettidosona. ⁴⁰ Hegaa gishshau, Minaase na7aa Maakira yaratuuyo Muusee Gala7aade biittaa immin, eti yan de7idosona. ⁴¹ Minaase zare gidiya Yaa7iiri biidi, eta oli oiqqidi, Yaa7iira katamata yaagidi sunntiis. ⁴² Nobaahi biidi, Qanaata katamaanne a yuushuwan de7iya moottata oli oiqqidi, ba sunntan Nobaaha giidi xeesiis.

Israa7eelatu Hemetaa Taarikiyaa

33 Israa7eelati Muuseenne Aarooni kaalettin, bantta citan citan Gibxxeppe kiyido wode, yaanidi hemettidosona. ² GODAI azazin, eti baana beettaa doommido sohota Muusee xaafiis; eta beettaa maarai hegaada.

³ Koירו aginaayyo tammanne ichchashantta gallassi, Paasikaa bonchchiyo gallasaappe kaalliya gallassi denddidi, Gibxxe asai ubbai xeellishin, yayyennan Raamisappe kiyidosona. ⁴ He wode Gibxxe asai GODAI worido bantta baira naata moogoosona. Hagaadan oottidi, GODAI eta xoossatu bolli pirddaa ehiis.

⁵ Israa7eelati Raamisappe denddidi, Sukkota giyo sohuwan dunkkaanidosona.

⁶ Sukkotappe denddidi, bazuwaa xeeran de7iya Etaaman dunkkaanidosona.

⁷ Etaamappe denddidi, Ba7aali-Xafoonappe arshsho baggaara de7iya Pihaahiroota simmidi, Migidoola matan dunkkaanidosona.

⁸ Pihaahirootappe denddidi, Zo7o Abbaa pinnidi, bazuwaa biidosona. Etaama Bazuwan heezzu gallasaa ogiyaa hemettidi, Maaran dunkkaanidosona.

⁹ Maarappe denddidi, tammanne naa77u pulttotinne laappun tammu zambbati de7iyoo Eliima biidi, yan dunkkaanidosona.

¹⁰ Eliimappe denddidi, Zo7o Abbaa lanqqen dunkkaanidosona.

¹¹ Zo7o Abbaa lanqqeppe denddidi, Siinaa Bazuwan dunkkaanidosona.

¹² Siinaa Bazuwaappe denddidi, Doofiyan dunkkaanidosona.

¹³ Doofiqappe denddidi, Aluushan dunkkaanidosona.

¹⁴ Aluushappe denddidi, Rafiidiman dunkkaanidosona. Yan asaayyo uyanau haatti baawa.

¹⁵ Rafiidimappe denddidi, Siinaa Bazzuwan dunkkaanidosona.
¹⁶ Siinaa Bazuwaappe denddidi, Amuwaa Duufuwaa giyoosan dunkkaanidosona.
¹⁷ Amuwaa Duufuwaa giyoosaappe denddidi, Haxerootan dunkkaanidosona.
¹⁸ Haxerootappe denddidi, Riitiman dunkkaanidosona.
¹⁹ Riitimappe denddidi, Rimmoonii-Pereezan dunkkaanidosona.
²⁰ Rimmoonii-Pereezappe denddidi, Liibinan dunkkaanidosona.
²¹ Liibinappe denddidi, Riissan dunkkaanidosona.
²² Riisappe denddidi, Qahelaatan dunkkaanidosona.
²³ Qahelaatappe denddidi, SHefaara Deriyan dunkkaanidosona.
²⁴ SHefaara Deriyaappe denddidi, Haraadan dunkkaanidosona.
²⁵ Haraadappe denddidi, Maaqihelootan dunkkaanidosona.
²⁶ Maaqihelootappe denddidi, Tahaatan dunkkaanidosona.
²⁷ Tahaatappe denddidi, Taaran dunkkaanidosona.
²⁸ Taarappe denddidi, Miitiqan dunkkaanidosona.
²⁹ Miitiqappe denddidi, Hashimoonan dunkkaanidosona.
³⁰ Hashimoonappe denddidi, Moserootan dunkkaanidosona.
³¹ Moserootappe denddidi, Bene-Yaa7iqaanan dunkkaanidosona.
³² Bene-Yaa7iqaanappe denddidi, Hoori-Hagidi-gaadan dunkkaanidosona.
³³ Hoori-Hagidigaadappe denddidi, Yoxibaatan dunkkaanidosona.
³⁴ Yoxibaatappe denddidi, Abroonan dunkkaanidosona.
³⁵ Abroonappe denddidi, Eexiyooni-Gaabiran dunkkaanidosona.
³⁶ Eexiyooni-Gaabirappe denddidi, Xiina Bazzuwan de7iya Qaadeesan dunkkaanidosona.
³⁷ Qaadeesappe denddidi, Eedooma biittaa zawan de7iya Hoori Deriyan dunkkaanidosona. ³⁸ Qeesee Aarooni GODAI azazin, Hoori Deriyaa huuphiyaa kiyiis; kiyidi Israa7eelati Gibxxe biittaaappe kiyido oitamantta laittan, ichchashantta aginan, aginaayyo koiro gallasan yan haiqqiis. ³⁹ Aarooni Hoori Deriyaa huuphiyan haiqqiyo wode, a laittai xeetanne laatammanne heezza.
⁴⁰ Neegeeba Bazzuwan, Kanaanen de7iya Araada giyoosaa kawoi Israa7eela asaa yuussaa siyiis.
⁴¹ Israa7eelati Hoori Deriyaappe denddidi, Xalmoonan dunkkaanidosona.
⁴² Xalmoonappe denddidi, Punoonan dunkkaanidosona.
⁴³ Punoonappe denddidi, Obootan dunkkaanidosona.
⁴⁴ Obootappe denddidi, Moo7aaba biittaa zawan de7iya Abaariman dunkkaanidosona.

⁴⁵ Abaarimappe denddidi, Diboona-Gaadan dunkkaanidosona.

⁴⁶ Diboona-Gaadappe denddidi, Almmoona-Dibi-laataiman dunkkaanidosona.

⁴⁷ Almmoona-Dibilaatimappe denddidi, Nabo Deriyaa matan Abaarima deretun dunkkaanidosona.

⁴⁸ Abaarima deretuppe denddidi, Yarkkoppe hefinttaara, Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Moo7aaba Dembban dunkkaanidosona. ⁴⁹ Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Moo7aaba Dembban, Beeti-Yashimootappenne SHiixima Zanggaaraappe gidduwan dunkkaanidosona.

⁵⁰ Yarkko hefinttaara, Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Moo7aaba Dembban GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ⁵¹ "Israa7eelata neeni yaaga; 'Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi, Kanaane biitti intte geliyo wode, ⁵² he biittan de7iya asaa ubbaa intte sinttappe yedettite; yedettidi shuchchaappe masettida eta misileta ubbaanne seerissidi medhdhido eeqata ubbaa xaissite. Eti goinniyo xoqqa sohota ubbaakka laalite. ⁵³ Taani intteyyo he biittaa laatau immido gishshau, he biittaa laattidi, an de7ite. ⁵⁴ Intte zariyan zariyan saamaa kessidi, biittaa shaakkite. Qoodan corattiya zaretuyyo daro laataa immite; qoodan guuxxiya zaretuyyo guutta laataa immite. Saaman eta gakkida augeenne etaa-gaa gidana. Biittaa intte maizza aawatu zariyan zariyan shaakki ekkite.

⁵⁵ "SHin he biittan de7iya asaa intte yedettennan aggikko, intte ashshidoogeeti intteyyo intte aifiyaayyo pincco, intte miyyiyaayyo aguntta gidana; intte de7ana biittan eti inttena waayissana. ⁵⁶ Intte eta yedettennan aggikko, eta bolli taani oottanau halchchidobaa intte bolli oottana' yaagada yoota" yaagiis.

Israa7eela Biittaa Zawaa

34 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Neeeni Israa7eelata hagaadan yaagada azaza; 'Laatadan inttena gakkiiya Kanaane biittaa zawai haggaa. ³ Tohossa baggaara intte zawai Xiina Bazuwaanne Eedooma zawaa gidana. Intte tohossa zawai Maxine Abbaa tohossaappe doommees; ⁴ doommidi Akirabiima pudettaara tohossa baggaara simmidi, Xiina Bazuwaa kanttidi, Qaadeesa-Barnne tohossi gakktees; hegaappe Hadaari-Adaara kanttidi, Aximoonaa gakktees. ⁵ Aximoonappe Gibxxe SHaafaakko simmidi, Meediteraane Abbaa gakktees.

⁶ "Arggo baggaara intte zawai Meediteraane Abbaa gaxaa gidana.

⁷ "Huuphessa baggaara intte zawai Meediteraane Abbaappe Hoori Deriyaa sitti ootti malaatidi, ⁸ Hoori Deriyaappe Hamaata Pinuwaa gakkanaassa; hegaappe Xadaadan zawatees. ⁹ Qassi Zifiroona biidi, Haxaari-Enaana gakktees. Huuphessa baggaara intte zawai haggaa gidana.

¹⁰ "Arshsho baggaara intte zawai Haxaari-Enaanappe SHafaama gakkanaassi sitti ootti malaatidi, ¹¹ SHafaamappe biidi, Ainappe arshsho baggaara de7iya Ribila wodhdhidi, Galiila Abbaappe arshsho

baggaara de7iya keraa gакkees. ¹² Hegaappe duge Yorddaanoosa SHaafaa wodhdhi zawatidi, Maxine Abbaa gакkees. Intte biittaa zawai ubba baggaarakka ha-gaa' yaaga" yaagiis.

¹³ Yaagin Muusee Israa7eelata hagaadan yaagidi azaziis; "Saamaa yeggidi, intte laattana mala, uddufun zaretuyyoonne bagga zaretuyyo he biittai imet-tanaadan GODAI azaziis. ¹⁴ Aissi giikko, Roobeela zareti Gaada zaretinne, Minaase zaretuppe baggai bantta laataa Yarkko hefinttan Yorddaanoosa SHaafaappe ar-shsho baggaara ekkidosona" yaagiis.

¹⁶ GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ¹⁷ "He biittaa intteyyo laata oottidi, shaakki immana asatu sunttai hagua; qeesiyaa El77aazaranne Nawe na7aa Yaasa. ¹⁸ Qassi biittaa shaakkanau maaddana mala, zare ubbaappe issi issi halaqaa sunttite. ¹⁹ Eta sunttai ha-gaappe kaallidi de7iyaagaa. Zariyaa Halaqaa

Yihudaa Yifune na7aa Kaaleeba

²⁰ Simoona Amihuuda na7aa SHalumi7eela

²¹ Biniyaama Kisiloonna na7aa Elddaada

²² Daana Yoogila na7aa Buuqa

²³ Yooseefa na7aa Minaase Efooda na7aa Hani7eela

²⁴ Yooseefa na7aa Efireema SHifxxaana na7aa Qamu7eela

²⁵ Zaabiloonna Parnnaaka na7aa Elxxaafaana

²⁶ Yisaakooraa Azzaana na7aa Palxxi7eela

²⁷ Aseera SHalooma na7aa Ahihuuda

²⁸ Nifttaaleema Amihuuda na7aa Padaahi7eela

²⁹ Kanaane biittan Israa7eelatuyyo laataa shaakki immana mala, GODAI azazido asati hageeta" yaagiis.

Leewatussi Imettana Katamata

35 Yarkko hefinttaara, Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Moo7aaba Dembban, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ² "Israa7eelati bantta laataappe Leewati de7ana katamatanne eta yu-ushuwan de7iya hentta gadeta immana mala, neeni eta azaza. ³ He katamatun eti de7ona; hentta gadeti eta miizzaassa, eta dorssaassanne eta hara mehe ubbaassa gidona. ⁴ Intte Leewatuyyo immana katamaa yuushuwan de7iya hentta gadeti katamaa gimbbe dirssaappe karekko issi sha7u wara gidona. ⁵ Katamaappe kareera, arshsho baggaara naa77u sha7u waraa, tohossa baggaara naa77u sha7u waraa, arggo baggaara naa77u sha7u waraanne huuphessa baggaara naa77u sha7u waraa likkite; yaatobare katamai giddo ginan de7ana. Leewati he heeraa bantta katamaayyo hentta gade ootona.

⁶ "Leewatuyyo intte immana katamati, asa worida uri baqatidi attiyo usuppun katamata; hegeetu bolli gujjidi, oitamanne naa77u hara katamata etayyo immite.

⁷ Leewatuyyo intte muleera oitamanne hospun katamata eta hentta gadetuura issippe immite. ⁸ Israa7eelatu laataappe Leewatuyyo intte immana katamati issi issi zaree laattidoogaa keena gidanau koshshees; cora asai de7iyo zariyaappe cora katamata ekkite; shin

qoodan guutta asai de7iyo zariyaappe guutta katamata ekkite" yaagiis.

Baqati Attiyo Katamata

(Zaarettido Wogaa 19:1-13; Yaasu 20:1-9)

⁹ Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ¹⁰ "Neeni Israa7eela asaa hagaadan yaaga; 'Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi, Kanaane biittaa intte geliyo wode, ¹¹ erennan asa worida uri baqati biidi at-tana mala, katamata intteyyo doorite. ¹² Erennan asa woridaagee yaa7aa sintti pirddau eqqana gakkanaassi, suuttaa achchiyaagee a worenna mala, he katamati baqati attiyo soho gidona. ¹³ Ha intte immiyo usuppun katamati intteyyo baqati attiyo katamata gidona.

¹⁴ Yorddaanoosa SHaafaappe hafintta baggaara heezzu katamaanne Kanaane biittan heezzu katamata intte baqati attanau immite. ¹⁵ Ha usuppun katamati erennan asa worida Israa7eelati, hara dere asatinne eta giddon de7iya beteti baqatidi attiyo soho gidona.

¹⁶ "Issi asi issi asa birata miishshan shocin, he uri haiqqikko, hegee shemppuwaa woridaagaa; shemppo woridaagee haiqqo. ¹⁷ Qassi worana danddayiya shuchchaa ba kushiyan oiqqida asi issi asa he shuchchan caddin, he uri haiqqikko, hegee shemppuwaa woridaagaa; shemppo woridaagee haiqqo.

¹⁸ Qassikka worana danddayiya mitta ba kushiyan oiqqida asi issi asa he mittan shocin, he uri haiqqikko, hegee shemppuwaa woridaagaa; shemppo woridaagee haiqqo. ¹⁹ Suuttaa achchiyaagee he shemppuwaa woridaagaa demmikko woro.

²⁰ "Issi asi issi asa morkkidi caddin, woikko zuggidi is-sibaa a bolli olin, he urai haiqqikko, ²¹ woikko morkkidi ba kushiyan bubbuxin, he urai haiqqikko, i shemppuwaa woridaagaa; shemppo woridaagee haiqqo. Su-uttaa achchiyaagee shemppuwaa woridaagaa demmikko woro.

²² "SHin morkketetti bannan, issi asi issi asa akeekennan sugikko, woikko zuggidi naagennan issi-baa a bolli oliikko, ²³ woikko a worana danddayiya shuchcha i be7ennan a bolli yeggikkonne he urai haiqqikko, hegee a morkke gidenna gishshaunne a qohanau halchchibeenna gishshau, ²⁴ yaa7ai erennan woridaagaappenne suuttaa achchiyaagaappe gid-duwan ha wogatudan pirddo. ²⁵ Erennan woridaagaa suuttaa achchiyaagaa kushiyaappe yaa7ai ashshidi, i baqatidi attiyo katamaa zaaro. Zaarin geeshsha zaitiyan tiyettida, qeese ubbatu halaqai haiqqana gakkanaassi, i yan de7o.

²⁶ "SHin erennan woridaagee baqatidi attiyo katamaa zawaappe kare kiyiyaabaa gidikkonne, ²⁷ baqati attiyo katamaappe kareera suuttaa achchiyaagee a demmidi worikko, i woridoogau oishettenna. ²⁸ Aissi giikko, qeese ubbatu halaqai haiqqana gakkanaassi, he erennan woridaagee ba baqatido kataman uttanagaashin aggiis. SHin qeese ubbatu halaqai haiqqidoogaappe guyyiyan, erennan woridaagee ba laata gade simmanau danddayees.

²⁹ "Intteyyoonne biron yelettana yeletaayyo, intte de7iyoosa ubban hagee higge gido.

³⁰ "Asa worida ooninne shemppo i woridoogaadan markkati markkattin haiqqo; shin issi asa xalaalai markkattin, ai asinne haiqqoppo. ³¹ SHemppuwaa worido gishshau haiqqanau bessiya asa paxa ashshanau gumiyaa ekkoppite; i haiqqo. ³² Attiyo kata-maa baqatida ooppenne qeese ubbatu halaqai haiqqanaappe kase, i guyye simmidi, ba biittan de7anaadan oottanau gumiyaa ekkoppite.

³³ "Hegaadan oottidi, intte de7iyo biittaa tunissoppite. Aissi giikko, suuttaa gussiyoogee biittaa tunis-sees; suuttaa gussidaagaa suuttaanappe attin, suuttai gukkido biitti hara ogeera tunatettaappe geeyenna.

³⁴ Taani, GODAI, Israa7eela asaa gidduwan de7iyo gishshau, intte de7iyo biittaa, taanikka de7iyo biittaa tunissoppite' yaagada yoota" yaagiis.

Gadiyaa Laattiya Maccaasata

36 Yooseefa zaretuppe, Minaase na7aa Maakiira na7aa Gala7aade yaratu halaqati Muusekkonne Israa7eelatu yaratu halaqatukko yiidosona. ² Eti yiidi, "Nu godau, Israa7eela asaayyo biittaa saaman shaakkada immana mala, GODAI nena azaziis; qassi GODAI nu ishaa Xalofihaada laataa a macca naatuyyo neeni immana mala, nena azaziis. ³ Leemisuwau eti hara zare gidiya Israa7eela asa gelikko, eta laatai nu aawatu laataappe ekettidi, eti geliyo zariyaayyo gujettees. Hegaa gishshau, nuuyyo saaman imettida laatai paccana. ⁴ Qassi Israa7eelatuyyo Ishatamantto Laittaa

Balai gakkiiyo wode, eta laatai eti geliyo asa zariyaayyo gujettees; eta laatai nu aawatu zariyaa laataappe paccana" yaagiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalaadan, Muusee Israa7eelata hagaadan yaagidi azaziis; "Yooseefa zareti giyoogee likke. ⁶ GODAI Xalofihaada macca naatubaa azazidoogee hagee; eti bantta dosido azinaa gelanau danddayoosona; shin bantta aawaa zariyaappe gidanau koshshees. ⁷ Israa7eelatu laatai issi zariyaappe hara zariyau aadhdhoppo; Israa7eela ubbai ba maizza aawatu zaree laattido biittaa minttidi oiqqo. ⁸ Israa7eela asaa giddon ai zareppe gidinkka, biitta laattiya macca na7i ubbi, Israa7eeli ubbi ba maizza aawatu laataa laattana mala, a ba aawaa zare gidiya asa gelu. ⁹ Hegaadan hanidi, laatai issi zariyaappe hara zariyau mulekka aadhdhennan de7ana. Hegaa gishshau, Israa7eela ubbai ba maizza aawatu zaree laattido biittaa minttidi oiqqo" yaagiis.

¹⁰ Yaagin Xalofihaada macca naati GODAI Muusa azazidoogaadan oottidosona. ¹¹ Xalofihaada macca naati, Maahilo, Tirxxo, Hoogilo, Milkkonne No7o geetettiyaageeti, bantta aawaa ishanttu naata gelidosona. ¹² Eti Yooseefa na7aa Minaase naatu zariyaa giddon azinaa gelidosona; gelin eta laatai eta aawaa zariyaunne yarau attiis.

¹³ Yarkkoppe hefinttaara, Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Moo7aaba Dembban Muuse baggaara GODAI Israa7eela asaa azazido higgetinne wogati hageeta.

Zaarettido Wogaa

Gidduwaa Erissuwaa

“Zaarettido Wogaa” geetettiya ha maxaafai, Israa7eela asai daro wodiya bazzon hemettidoogaappe guyyiyan, Kanaane gakkanau, guuttai attidaashin, eti Moo7aaba biittan takkido wode, Muusee kaalli kaalli etayyo haasayido haasayaa oiqqidaagaa.

“Zaarettido Wogaa” maxaafan mazggafettidi de7iya, issi issi daro go77iya yohoti hagaappe kaallidi xaafetti-daageeta.

1. Muusee aadhdhida oitamu laittatu gidдон polettida, gita gita oosota hassayidi odees. Xoossai eta bazzon waati kaalettidaakko asaa hassayissidi, eti Xoossaassi ammanettidaageeta gidana malanne suure assi azazettana mala, eta qofissees.
2. Muusee tammu azazota zaari zaaridi odiiddi, hegeetuppekka koiro azazuwaa birshshettaa etassi qonccisiis. Asai Xoossaa xalaalaassi goinnanaadankka hassayissees. Hegaara oittidi, Israa7eela asai hidootaa biittan aqana duma duma wogaa bochchi bochchi ekkidi odees.
3. Muusee, Xoossai etaara maacettido maachchai ai malakko etayyo birshshidi, eti he maachchaassi oorattidi, ammanettanaadan qofissees.
4. Iyyaasu Muuse sohuwan gelidi, Xoossaa asaa kaalettiya asa gidanau sunttettiis. Muusee Xoossai ammanettiyaagaa gididoogaa sabbanau kiyida mazamuriyaa yexxidoogaappenne Israa7eela zariyaa ubbaa anjjidoogaappe guyyiyan, Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Moo7aaba biittan haiqqiis.

Maxaafaayyo huuphe qofai Xoossai ba siiqiyoonne ba doorido asaa ashshidoogaanne anjjidoogaa odees.

Asaikka Xoossaa anjjo etappe shaahettennan paxa de7anau danddayana mala, Xoossai etassi oottidobaa ubbaa hassayissidi, eti ubba wodekka Xoossaa siiqanaunne ayyo azazettanau eta erissees.

Maxaafaayyo waanna qofaa oiqqida xiqiseti: 6:4-6 de7iyaageeta gidido wode, etikka, Yesuusi, “Azazo ubbaappe aadhdhiya gita azazo” giidi odido qaalata oiqqidaageeta. Hegeetinne, “GODAA ne Xoossaa ne polo wozanaappe, ne polo shemppuwaappenne ne polo wolqqaappe siiqa” yaagiyaageeta.

Israa7eelati Siinaa Deriyaappe Denddidi Baanaadan Imettida Azazuwaa

1 Ha maxaafan xaafettida qaala ubbai Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta arshsho baggaara de7iya bazuwan eti de7ishin, Muusee Israa7eela asaayyo yootido qaala. Muusee ha qaala etau yootiyo wode, eti Suufa geetettiya sohuwan sintta baggaara, Paaraana katamau issi baggaaranne hegaadankka qassi Tofeela, Laabaana, Haxerootanne Diizahaaba geetettiya katamatu gidduwan de7iya Yorddaanoosa wombban de7oosona. ² Eedooma Deriyaa ogiyaara biikko, Siinaa Deriyaappe Qaadeesa-Barnne gakkanau gediyan tammanne isiini gallassa oge.

³ Gibxeppe eti kiyido oitamantta laittan, tammanne isiinintta aginan, aginaayyo koiro gallasan, Muusee GODAI etabaa a azazidobaa ubbaa Israa7eelatuyyo yootiis. ⁴ Hegee Haseboona kataman uttidi kawotida Amooretu Kawuwaa Sihoonanne Asttaarootaaninne Ediraa7an uttidi kawotida Baasaane Kawuwaa Ooga, Muusee xoonidoogaappe guyyiyaana.

⁵ Asai Yorddaanoosappe arshsho baggaara Moo7aaban de7ishin, Muusee ha higgiiyaa hagaadan yaagidi qonccissiyogaa doommiis.

⁶ “Nuuni Siinaa Deriyan de7ishin, GODAI nu Xoossai nuna hagaadan yaagiis; ‘Intte ha deriyaa bolla keehin gam77ideta. ⁷ Dunkkaaniyaa qolidi denddite; denddidi deretiya Amooretu biittaanne Aaraban de7iya eta shooro biitta ubbaa biite; hegeekka Yorddaanoosa wombbaa, deretiyaasaanne barggottiya biittatukko, tohossa baggaunne Meediteraane Abbaa gaxau aadhdhite. Kanaane biittaakko biite; Liibaanoosa dereta kanttidi, Efiraaxiisa SHaafaa gakkanaashin biite.

⁸ Be7ite, taani intteyyo ha biittaa immaas. Biite; biidi intte aawatuyyo, Abrahaamayyo, Yisaaqayyo, Yaaqoobayyoonne, etappe guyyiyan, eta zariyaayyo immanau GODAI caaqqido biittaa laattite’ yaagiis”

Muusee Halaqata Sunttiis

(Kessaabaa 18:13-27)

⁹ Qassikka Muusee asaayyo hagaadan yaagiis; “He wode taani intteyyo hagaadan yaagada yootaas; ‘Taani tarkka inttena tookkanau danddayikke. ¹⁰ GODAI intte Xoossai intte qoodaa saluwaa xoolinttiyaadan darissi-

is. ¹¹ GODAI intte aawatu Xoossai, inttena hagaappe sha7utoo gujjidi darissonne i giidoogaadan inttena anjjo. ¹² SHin intte metuwaa, intte toohuwaanne intte ooshshaa ubbaa taani tarkka tookkanau waana dand-dayiyaanaa? ¹³ Intte zariyaappe zariyaappe aadhdhida eranchcha, akeekanchchanne oosuwaa meezee de7iyo asata doorite; doorin taani intte bolli eta halaqa suntana' yaagaas.

¹⁴ "Yaagin inttekka tana, 'Nuuni oottanaadan neeni giidobai lo77o' yaagideta. ¹⁵ Hegaa gishshau, taani intte zariyaappe zariyaappe aadhdhida eranchchanne oosuwaa meezee de7iyo asata ekkaas; ekkada, shaalaqa, mata halaqa, hamssaalaqa, assiraalaqanne haariyaageeta oottada intte zariyan zariyan intte bol-lan sunttaas.

¹⁶ "Yaataada taani eta, 'Intte ishanttu gidduwan de7iyo mootuwaa siyite; he mootoi issi Israa7eela asappenne a ishaappe gidduwan woikko Israa7eela asaappenne hara dere asaappe gidduwan de7iyoagaaga gidikkokka, siyidi xilluwaa pirddite. ¹⁷ Intte pirddan issi baggaa maaddoppite; gitaagaa siyiyooogaadan, guuttaagaakka hegaadan siyite; asa som77uwaassi yayyoppite; aissi giikko, pirddi Xoossaabaa. Qassi intteyyo daro deexo gidida mootuwaa taakko ehiite; hega taani pirddana' yaagaas. ¹⁸ Qassi inttekka oottanabaa ubbaa taani he wode inttena azazaas.

Muusee Qaadeesa-Barneppe Biittaa Xomoosiyaageeta Kiittiis

(Kessaabaa 13:1-33)

¹⁹ "Hegaappe guyyiyan, nuuni Siinaa Deriyaappe denddida; denddidi GODAI nu Xoossai nuna azazi-doogaadan, deretiya Amooretu biittaa biyo ogiyan de7iyo he intte be7ido gitanne yashshiya bazuwaa kantidi, Qaadeesa-Barnne gakkida. ²⁰ He wode taani intteyyo hegaadan yaagaas; 'GODAI nu Xoossai nuna laatissiyoo deretiya Amooretu biittaa hekko ha77i gakkideta. ²¹ Be7ite, GODAI intte Xoossai ha biittaa intteyyo immiis. GODAI intte aawatu Xoossai intteyyo odidoogaadan kiyidi, ha biittaa laattite; yayyoppite; ufaissaa qanxoppite' yaagaas.

²² "Yaagin intte ubbai taakko yiidi tana, 'He biittaa xomoosidi, nuuni baanau bessiya ogiyaabaanne, nuuni gelana katamatu oduwaa nuuyo ehiya asata nuuppe sinttau yeddoos' yaagideta.

²³ "He qofai taayyo lo77o milatiis; yaatin, intteppe tammanne naa77u asaa, zariyaappe zariyaappe issi asa dooraas. ²⁴ Eti biidosona; biidi, he deretiya biittaa pude kiyidosona; qassi Eshkkoola Zanggaaraakkokka biidi, biittaa xomoosidosona. ²⁵ He biittan mokkiyaabaappe amarida aifiyaa bantta kushiyan oiqqidi, nuukko ekki yiidosona; qassi, 'GODAI nu Xoossai nuuyo immiyo biittai lo77o' yaagiyo oduwaakka ehiidi odidosona.

²⁶ "SHin intte GODAA intte Xoossaa azazuwaayyo makkalidi, kiyennan ixxideta. ²⁷ Intte dunkkaaniyaa gidдон issi issuwaara, hegaadan yaagidi zuuzumideta; 'GODAI nuna ixxido gishshau, xaissanau

Amoore biittaa asatu kushiyan aatti immanau, Gibxxe biittaaappe kessiis. ²⁸ Nuuni awa kiyiyoo? Nu ishantti "He biittan de7iyo asai nuuppe daroosonanne aduqqoosona. Katamatikka gitanne saluwaa gakkanaashin gimbbettidaageeta. Hegaa bollikka qassi Anaqaeta geetettiya daro adussa asata yan be7ida" yaagidi, nu wozanaa seerissidosona' yaagideta.

²⁹ "Hegaappe guyyiyan, taani hegaadan yaagaas; 'Etau yayyoppite woikko shabbirettoppite. ³⁰ Intteppe sinttaara biya GODAI intte Xoossai kase Gibxxen intte aifiyaa sinttan i intteyyo oottidoogaadan, ha77ikka intteyyo i olettana. ³¹ Qassi bazuwan, intte ha sohuwaa gakkanaashin yiido oge ubban, asi ba na7aa tookkiyoogaadan, GODAI intte Xoossai inttena tookki-doogaa be7ideta' yaagaas.

³² "Ha ubbaa ta yootinkka, intte dunkkaanana sohuwaa bessanaunne intte baana ogiyaa bessanau qammi tamaa tuusan, gallasi shaaraa tuusan intte-na kaalettida GODAN, intte Xoossan, ammanibeekketta.

Xoossai Israa7eelata Qaxxayis

(Qoodaabaa 14:20-45)

³⁴ "GODAI intte haasayaa siyidi hanqqettiis; hanqqet-tidi hegaadan yaagidi caaqqiis; ³⁵ 'Taani intte maizza aawatuuyo immana gaada caaqqido ha lo77o biittaa, ha iita yeletaappe issoonne be7enna. ³⁶ He biittaa be7ana Yifune na7aa Kaaleeba xalaala. I yedhdhido biittaa ayyoonne a zariyau taani immana; aissi giikko, i ba kumetta wozanaappe GODAA kaalliis' yaagidi caaqqiis.

³⁷ "Intte gaasuwan GODAI ta bollikka hanqqettidi, hegaadan yaagiis; 'Muusee, harai atto neenikka he biittaa gelakka. ³⁸ SHin nena maaddiyaagee, Nawe na7ai Yaasu he biittaa gelana. I Israa7eela asaa he biittaa laatissanau de7iyo gishshau, neeni a minttetta. ³⁹ Qassi intte, "Nu naati omoodettana" giido guuttatinne iitaa kehaa shaakki eribeenna intte naati he biittaa gelana. Taani he biittaa etayyo immana; etikka a laattana. ⁴⁰ SHin inttena gidikko, intte guyye simmidi, Zo7o Abbaa efiya ogiyaa oiqqidi, bazzo biite' yaagiis.

⁴¹ "Yaagin intte zaaridi taayyo hegaadan yaagideta; 'Nuuni GODAA bolli nagaraa oottida; ha77i nuuni GODAI nu Xoossai azazidoogaadan, kiyidi olettana' yaagideta. Yaagidi intte ubbai ola miishshaa gixxideta; qassi gezze biittaa kiyidi olettanaagaakka laafabaadan qoppideta.

⁴² "SHin GODAI tana, 'Taani etaara de7enna gishshau, eti kiyidi olettanaadan oda; hegee xayikko eta morkketi eta xoonana' yaagiis. ⁴³ Yaagin taani intteyyo yootaas; shin intte GODAA azazuwaassi makkalidetappe attin, taani yootidoogaa siyibeekketa; yaatidi intte otoruwan gezze biittaa kiyideta. ⁴⁴ Yaatin, he gezze biittan de7iyo Amoorati inttenaara olaa gaittidi, inttena mattai yedettiyoogaadan yedettidi, he Eedooma biittan biidi Horima gakkanaashin shocidosona. ⁴⁵ Inttekka guyye simmidi, GODAA sinttan yeekkideta; shin GODAI intte yeehuwa siyibeenna

woikko ezggibeenna.⁴⁶ Yaanin Qaadeesan he intte gam77ido keena gallassaa gam77ideta.

Bazzon Aattido Wodeta

2 "Hegaappe guyyiyan nuuni, GODAI tana azazi-doogaadan, Zo7o Abbaa efiya ogiyaa oiqqidi, guyye simmidi, bazzo biida; hegan metootiiddi, deretiya Eedooma biittan daro gallassaa yuuyida.

² "Hegaappe guyyiyan, GODAI tana hagaadan yaagis; ³ "Ha deretiya biittaa yuushshai intteyyo gidana; guyye simmidi, huuphessa baggi biite. ⁴ Asaa neeni hagaadan yaagada azaza; "Eedooman de7iya intte ishannta gidiya Eesawa naatu biittaaara intte kantteeta. Eti intteyyo yayyana; shin intte keehi naagetite.

⁵ Taani eta biittaaappe tohoi yedhdhiyoosaa keenaanne intteyyo immenna gishshau, etaara ooyettoppote; aissi giikko, taani deretiya Eedooma biittaa laata oottada Eesawassi immarggaas. ⁶ Intte miyo qumaanne uyiyo haattaa, etappe miishshan shammita" yaagada azaza' yaagiis.

⁷ "GODAI intte Xoossai intte oottidobaa ubbaa anjjiis; intte ha gooba bazzuwan hemettiyo wode, inttena naagiis. Ha oitamu laitta ubban GODAI intte Xoossai inttenaara de7iis. Aibanne intteyyo pacissibeenna.

⁸ "Hegaa gishshau, nuuni nu ishannta gidiya Eesawa naati de7iyo Eedooma biittaaara kanttidi biida. Qassi Eelaatanne Eexiyooni-Gaabira giyo katamatuppe denddidi, Maxine Abbaakko gattiya ogiyaa aggidi, Moo7aaba bazzuwaara aadhdhida.

⁹ "GODAI tana hagaadan yaagiis; 'Taani eta biittaaappe aibanne intteyyo immenna gishshau, Moo7aaba asaara ooyettoppote woi eta oloppote; aissi giikko, Era katamaa taani laata oottada Looxe zaretussi immarggaas' yaagiis" yaagiis.

¹⁰ (He biittan kase minonne cora gidida, qassi Anaaze zaretudan adussa gidida Eemeta geetettiya asati de7idosona. ¹¹ Eti Anaagetudankka Rafaayeta geetettoosona. SHin Moo7aaba asai eta Eemeta giidi xeesees. ¹² Hooraa biittaa asai qassi kase Eedooman de7iis; shin Israa7eelati laattanaadan GODAI etau immido biittan eti oottidoogaadan, Eesawa zaretu Hoorata eta biittaaappe shoddidosona; qassi bantta sinttappe eta xaissidi, eta sohuwan uttidosa.)

¹³ Muusee, "GODAI nuna, 'Ha77i denddite; denddidi Zareeda SHaafaa pinnite' yaagin, nuuni Zareeda SHaafaa pinnida. ¹⁴ Nuuni Qaadeesa-Barnneppe denddidi, Zareeda SHaafaa pinnana gakkanaashin de7iya wodee hasttamanne hospun laitta; he wode GODAI etayyo caaqqidoogaadan, olau gakkida he yeletaa atumaageeti ubbai wuridosona. ¹⁵ Dunkkaanidosaappe eti muleera dim77i giidi xayana gakkanaashin, GODAA kushee eta bolli de7ees.

¹⁶ "Olau gakkida attuma asai ubbai muleera xayidoogaappenne asaa giddoppe haiqqi wuridoogaappe guyyiyan, ¹⁷ GODAI tana hagaadan yaagiis; ¹⁸ "Era ogiyaara hachchi intte Moo7aaba biittaa kantteeta. ¹⁹ Intte Amoonaa asatu biittaa gakkiiyo wode, eta qaaserettoppote woikko etaara ooyettoppote. Aissi gi-

ikko, Amoonaa asatu biittaaappe aibanne taani intteyyo laata oottada immikke. Taani he biittaa Looxe zariyaayyo laata oottada immarggaas' yaagiis.

²⁰ (He biittai kase yan de7iya asai xeesettiyo sunntan Rafaayeta biittaa geetettidi xeesettees. Qassi Amoonati eta Zaamizuumeta giidi xeesoosona. ²¹ Etikaka Anaagetudan adussa, minonne cora dere; shin GODAI eta xaissin, Amoonati eta biittaa laattidi uttidosa. ²² GODAI Eedooman de7iya Eesawa zaretuyyo oottidoogaadan, etayyookka oottiis; hegeekka i he biittan de7iya Hoorata xaissin, Eesawa zaretu eta biittaa laattidi hachchi gakkanaashin uttidosa. ²³ Gaaza gakkanaashin de7iya heeratun de7iya Aaweta gidikko, Kafattoora giyo biittaaappe yiida Kafattooreti eta xaissidi, eta sohuwan uttidosa.)

²⁴ "Qassikka GODAI nuna hagaadan yaagiis; 'Denddite; denddidi Arnnoona SHaafaa pinnite. Be7ite, Amooore biittaa asa gidiya Haseboona Kawuwaa Sihoonanne a biittaa taani intte kushiyan aattada immaas; a olidi a biittaa laattiyooogan doommite. ²⁵ Hachchippe doommidi saloppe garssaara de7iya asai ubbai intteyyo yayyanaadan taani oottana; eti inttebaa siyiyo wode ubban, yashshan kokkorana' yaagiis.

Israa7eela Asai Kawuwaa Sihoona Xooniis

(Qoodaabaa 21:21-30)

²⁶ "Hegaappe guyyiyan, Qidemoota Bazzuwaappe Haseboona Kawuwaa Sihoonayyo saro qaalaa kiitetiyaageetu bolli hagaadan yaagada kiittaaas; ²⁷ 'Nuna ne biittaaara kanttissarkkii! Nuuni wogga oge xallaa oiqqidi baana; appe ushachchi woi haddirssi simmokko. ²⁸ Nuuni miyo qumaanne uyiyo haattau miishshaa qanxxana. Nu koyiyoojee ne biittaaara kanttanaagaa xalaala. ²⁹ Eedooman de7iya Eesawa zaretinne, Eeran de7iya Moo7aaba zaretu nuna kanttidsidoogaadan, GODAI nu Xoossai, nuuyyo immiyo biittau Yorddaanoosa SHaafaa nuuni pinnana gakkanaashin, oge xallaara nuna aatta' yaagaas.

³⁰ "SHin Haseboona Kawoi Sihooni nuna kanttissennan diggiis. Aissi giikko, GODAI intte Xoossai hachchi intte be7iyooogaadan, a intte kushiyan aattidi immanau a wozanaa minttidi, a morgge zozza oottiis.

³¹ "Hegaappe guyyiyan GODAI tana, 'Be7a, Sihoonanne a biittaa taani neeyyo imettaa doommaas; ha77i xoonada, a biittaa laatta' yaagiis.

³² "Yaatin, Sihooni ba asaa ubbaa ekkidi, Yahaaxa giyoosan nunaara olettanau denddiis. ³³ SHin GODAI nu Xoossai nuuyyo a aatti immiis; immi a, a attuma naatanne a asaa ubbaa nuuni worida. ³⁴ He wode nuuni a katamata ubbaa omooddidi, mule katamata akka, an de7iya attuma asaara, maccaasaaranne naatuura xaissida; aibanne ashshibookko. ³⁵ Eta mehiyaanne nuuni woraajjido katamatuppe omooddidobatu xallaa nuuyyo ekkida.

³⁶ "Arnnoona Zanggaaraa gaxan de7iya Aaro7erapenne he wombbaa giddon de7iya katamaappe doommidi biidi Gala7aade biittaa gakkanaashin, nuuyyo minnida issi kataminne de7ibeenna. GODAI nu

Xoossai eta ubbaa nu kushiyan aatti immiis. ³⁷ SHin nuuni Amoonaa zaretu biittaaakko, hegeekka Yaabooqa SHaafaa doona ubbaakko, deretiya biittaa kata-matukkonne GODAI nu Xoossai nuuni baanaadan azazibeenna soho ubbaakko shiiqibookko.

Israa7eelati Baasaane Kawuwaa Ooga Xoonidosona
(Qoodaabaa 21:31-35)

3 “Hegaappe guyyiyan nuuni simmidi, Baasaane efiya ogiyaara kiyida; yaatin, Baasaane biittaa Kawoi Oogi ba olanchchatu ubbaara Ediraa7a giyo kataman nunaara olettana kiyiis. ² SHin GODAI tana; ‘Ayyo yayyoppa! Aissi giikko, taani a, a olanchchatu ubbaaranne a biittaaara ne kushiyan aattada immaas. Haseboonan uttidi kawotida Amooletu Kawuwaa Sihoona bolli oottidoogaadan, neeni a bollikka oottana’ yaagiis.

³ “Hegaa gishshau, GODAI nu Xoossai Baasaane biittaa Kawuwaa Ooganne a asaa ubbaa nu kushiyan aattidi immiis; nuuni etappe issuwaanne ashshennan wurssi worida. ⁴ He wode nuuni a katamata ubbaa oiqqida; nuuni oiqqibeenna issi katamikka de7enna; hegeetikka Baasaane Kawuwaa Oogi Arggooba biittan aissiyo usuppun tammu katamata. ⁵ Ha katamati ubbaikka adussa gimbbiyan direttidaageetanne penggiyaaranne gordde mittara de7iyaageeta. Qassi gimbbe dirrsai baina keehi daro moottatika de7oosona. ⁶ Haseboona biittaa Kawuwaa Sihoona bolli oottidoogaadan, nuuni eta muleera xaissida. Eta katamata ubbaa, etan de7iya attumaara maccaaranne naatuurakka mule xaissida. ⁷ SHin mehe ubbaanne katamatuppe bonqqidobaa omoodo oottidi, nuuyyo ekkida.

⁸ “He wode nuuni Arnoona SHaafaappe biidi Hermmoone Deriyaa gakkanaashin de7iya biittaa Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iyaagaa he naa77u Amooletu biittaa kawotuppe ekkida.

⁹ (Sidoonaa biittaa asai Hermmoone Deriyaa Siriyoone Deriyaa giidi xeegoosona; Amooletu biittaa asai qassi Saniira giidi xeegoosona.) ¹⁰ Nuuni demba biittan de7iya katamata ubbaa, Gala7aade biitta ubbaa, Baasaane biitta ubbaanne Baasaane biittan Oogi haariyo Salaakanne Ediraa7a katamata gakkanaashin de7iya sohota oiqqida. ¹¹ (Rafaayetuppe attidai Baasaane biittaa Kawuwaa Ooga xalla. A arssai birata arssa; he arssai hachchi gakkanaashinkka Raaba geetettiya Amoonatu kataman de7ees; ayyo geesai uddufun wara; gomppaikka oiddu wara.)

Yorddaanoosa SHaafaappe Arshsho Baggaara Uttida Yarata

(Qoodaabaa 32:1-42)

¹² “He biittaa nuuni laattidoogaappe guyyiyan, Arnoona SHaafaa doonan de7iya Aaro7era katamaappe doommidi de7iya sohuwaanne, deretiya Gala7aade biittaaappe bagga a katamatuurakka Roobeela zaretuyoonne Gaada zaretuyyo taani immaas.

¹³ Gala7aadeppa attidaagaanne Oogi haariyo

Baasaane biitta ubbaa, hegeekka Arggooba kawotetta qassi Minaase zariyaappe baggatuyyo immaas. (He Baasaane biittai ubbai Rafaayetu biittaa geetetti xeessettiis. ¹⁴ Minaase zariyaappe Yaa7iiri, kumetta Arggooba biittaa laattiis; hegeekka Gashuuratunne Maa7ikatu biittaa gaxaa gakkanaashin de7iya Baasaane biittaa. I qeeri katamata ba sunttan xeessetanaadan oottiis; hegaa gishshau, eti hachchi gakkanaashin, Yaa7iira katamata geetetti xeessetoonsona.)

¹⁵ “Qassi Gala7aade biittaaakka Minaase zare gidiya Maakiirassi immaas. ¹⁶ Roobeelanne Gaada zariyau Gala7aadeppa biidi Arnoona SHaafaa mataa gakkanaashin de7iya biittaa immaas. Tohossa baggaara etau Arnoona SHaafau baggai zawa; qassi huuphessa baggaara Amoonatu biittaa gaxa gidiya Yaabooqa SHaafai zawa. ¹⁷ Arggo baggaara, eta zawai Aaraban de7iya Yorddaanoosa SHaafaa gakkas; hegeekka Galiila Abbaappe doommidi Pisgga Deriyaa xaphon de7iya Haiquwaa Abbaa, hegeenne Maxine Abbaa gakkanaashiina.

¹⁸ “He wode taani inttena hagaadan yaagada azazaas; ‘GODAI intte Xoossai ha biittaa intte laattanaadan intteyyo immiis. Simmi intteyyo de7iya tooranchcha asa ubbaa ola miishshaa gixissidi, intte ishannta gidiya Israa7eela asaappe sinttaara olettana aadhHITE. ¹⁹ Intteyyo daro mehee de7iyooгаа taani erais; hegaa gishshau, intte keettaayeti, intte guutta naatinne intte mehee taani intteyyo immido katamatun de7ishshona. ²⁰ Hegeenne, GODAI inttena shemppissidoogaadan, intte ishanntakka shemppisana gakkanaashiinne, qassi Yorddaanoosa SHaafaa hefinttan, GODAI intte Xoossai etayyo immiyo biittaa eti ekkana gakkanaashiina. Hegaappe guyyiyan, intte huuphiyan huuphiyan, taani intteyyo immido biittaa simmeeta’ yaagaas.

²¹ “Taani he wode Yaasa hagaadan yaagada azazaas; ‘GODAI, intte Xoossai, ha naa77u kawotu bolli oottidobaa ubbaa neeni ne aifiyan be7adasa; intte oiqqanau biyo kawotettatu ubbaa bollikka GODAI hagaadan oottana. ²² Intte gishshau olettiyaagee, GODAA intte Xoossaa gidiyo gishshau, etau yayyoppite’ yaagaas.

Muusee Kanaane Gelennaadan Digettiis

²³ “He wode taani hagaadan yaagada GODAA minttada woossaas; ²⁴ ‘Ubbaa Haariya GODAU, ne gitatettaanne ne mino kushiya tana, ne ashkaraa bessanau doommadasa; aissi giikko, neegaadan hagaa mala oosotanne wolqqaamabata oottana danddayiyai salon gidin sa7an ai xoossi de7ii? ²⁵ GODAU! Taani baada Yorddaanoosa SHaafaappe, hefinttan de7iya he lo77o deretiya biittaaanne Liibaanoosa be7anaadan tana yed-darkii!’ yaagaas.

²⁶ “SHin GODAI intte gaasuwan tana hanqqettidi, taayyo siyennan ixxiis; ixixidi GODAI tana hagaadan yaagiis; ‘Simmi neeyyo gidana; ha yohuwaa denttada naa77antto taayyo haasayoppa. ²⁷ Hegaa aggada

denddada, Pisgga Deriyaa huuphiyaa kiya; hegan eqqada biittau arggo baggi, huuphessi, tohossinne arshsho baggi ne aifiyaa denttada xeella. Aissi giikko, neeni ha Yorddaanoosa SHAafaa mulekka pinnakka. ²⁸ Mati neeni Yaasussi azazuwaa imma; a xalissanne minttetta; aissi giikko, i ha asaa kaalettidi pinttananne ha neeni be7iyo biittaa i eta laatissana' yaagiis. ²⁹ "Hegaa gishshau, nuuni Beeti-Pa7oora katamaa sinttan de7iya wombban gam77ida" yaagiis.

Azazzetanaadan, Muusee Israa7eelata Zoriis

4 Hegaappe guyyiyan, Muusee asaa hagaadan yaagiis; "Ha77ikka Israa7eela asau, intte de7uwan de7anaadaaninne GODAI, intte maizza aawatu Xoossai, intteyyo immiyo biittaa intte laattanaadan, taani inttena tamarissiyi awaajuwaanne higgiiyaa siyitenne oottite. ² Taani inttena azaziyo GODAA intte Xoossaa azazuwaa naagiteppe attin, a bolli ainne gujjoppite; qassi appe ainne pacissoppite. ³ Pa7oora Deriyaa bol-lan GODAI oottidobaa intte intte aifiyan be7ideta; GODAI intte Xoossai Pa7ooran de7iya Ba7aalassi goinnidaageeta ubbaa intte giddoppe xaissii. ⁴ SHin intte GODAASSI, intte Xoossaassi, ammanettido gishshau, hachchi gakkanaashin ubbaikka de7uwan de7eeta.

⁵ "Be7ite, intte laattanau geliyo biittan oottana mala, GODAI, ta Xoossai tana azazidoogaadan, awaajuwaanne higgiiyaa taani inttena tamarissaas. ⁶ Intte eta naagitenne oottite; hegaa intte oottikko, intte ai keena aadhdhida eranchchakonne hara asai inttena be7ana. Eti ha awaajuwaabaa siyiyo wode, 'Tumukka ha gita kawotetta' aadhdhida eranchchane akeekanchcha kawotetta' yaagana.

⁷ "Nuuni a xeesiyo wode audenne, GODAI nu Xoossai nuuyyo mata gidiyoogaadan, mata xoossi ayyo de7iyo ai wolqqaama kawotetti de7ii? ⁸ Taani hachchi intte sinttan wottiyo ha higge ubbaadan xillo gidida awaajoinne higgee de7iyo hara ai gita kawotetti de7ii?

⁹ "Simmi intte de7iyo laitta ubban ha intte be7idobaa ubbaa dogennaadaaninne intte huuphiyaappe xais-sennaadan naagettite; intte naatanne intte naatu naata tamarissite. ¹⁰ Siinaa Deriyaa bollan GODAA intte Xoossaa sinttan intte eqqido wode, GODAI tana, 'Ha sa7an de7ido wode ubban, eti taayyo yayyiyoogaa tamaranaadaaninne bantta naatakka hegaa tamarissanaadan, taani ta qaalaa eta sissana mala, asaa taakko shiishsha' giidoogaa hassayite.

¹¹ "He wode intte shiiqidi deriyaa xaphon eqqideta; saluwaayyo giddo ginaa gakkanaashin, he deriyaa bol-lan tamai eexxees; he deriyaa xaphoi sakkana xumaaninne shaaran goozetti uttiis. ¹² GODAIKKA tamaa gidoppe intteyyo haasayiis; haasayin intte a ceng-gursaa siyidetappe attin, a be7ibeekketa. ¹³ Intte oot-tanaadan i inttena azazido ba maachchaa intteyyo yootiis; hegeetikka Tammu Azazota. I eta naa77u masettida shuchchatu bolli xaafiis. ¹⁴ Intte laattanau biyo biittan oottanaadan, awaajuwaanne higgiiyaa int-tena tamarissana mala, GODAI tana he wode azaziis.

Eeqaa Misiliyaassi Goinnennaadan Imettida Zoriyaa

¹⁵ "GODAI Siinaa Deriyaa bollan tamaa giddoppe intteyyo haasayido gallassi, intte a be7ibeenna gishshau, keehippe naagettite. ¹⁶ Attuma woikko mac-ca meran oosettidabaa gidin, ¹⁷ sa7an de7iya do7a ub-baa leemiso gidin, salo gufantton paalliya kafo ubbaa leemiso gidin, ¹⁸ sa7aa bollan qaaxxiyaabatu leemiso gidin, biittaappekka garssaara haattaa giddon de7iya moliyaa leemiso gidinkka, intte tunennaadan maset-tidabaa intteyyo xoossa oottidi goinnoppite. ¹⁹ Qassi saluwaa pude xeellidi, GODAI intte Xoossai saloppe garssaara de7iya kawotettatussi ubbaassi immido awaa, aginaa, xoolinttetanne saluwaa meretata ubbaa be7idi, intte etassi goinnidi, balennaadan naagettite. ²⁰ SHin GODAI inttena hachchi intte gidiyoogaadan, baayyo dummatida asa oottanau birata cooce mala gidiya Gibxxeppe kessidi ehiis.

²¹ "Qassi intte gaasuwan GODAI tana hanqqettiis; hanqqettidi taani Yorddaanoosa pinnennaadaaninne, GODAI, intte Xoossai, laata oottidi intteyyo immiyo lo77o biittaa taani gelennaadan caaqqiis. ²² Hegaa gishshau, taani Yorddaanoosa SHAafaa pinnennan ha biittan haiqqana; shin intte pinnidi, he lo77o biittaa laatteeta. ²³ Hegaa gishshau, GODAI intte Xoossai int-tenaara maacetido maachchaa dogoppite. Qassi GO-DAI intte Xoossai inttena oottoppite giido ai meran masettida misiliyaa gidikonne intteyyo eeqa ootten-naadan naagettite. ²⁴ Aissi giikko, GODAI intte Xoossai miya tamaranne qanaatiya Xoossaa.

²⁵ "Intte naatanne, naatu naata yelidi he biittan adusa wodiya de7iyo wode, ai meran gidikonne masetti-da misiliyau goinnidi tunikko, qassi GODAA intte Xoos-saa hanqqetissanau a sinttan iitabaa oottikko, ²⁶ intte Yorddaanoosa SHAafaa pinnidi laattanau biyo biit-taappe issoinne attennan, elle xayanaagau, taani intte bollan hachchi saluwaanne sa7aa markkayais. Intte muleerakka xayanaappe attin, he biittan adussa wodiya de7ekketa. ²⁷ GODAI inttena hara asaa giddon laalana; he inttena i laaliyo kawotettatu giddon intte qoodai guutta gidana. ²⁸ Hegan intte mittaappenne shuchchaappe asa kushiyan giigida be7enna, siyenna, meennanne singgenna xoossatussi goinnana. ²⁹ SHin hegan de7iiddi, intte GODAA, intte Xoossaa koyana; intte a intte kumetta wozanaappenne intte kumetta shemppuwaappe koyikko demmana. ³⁰ Ha ubba metuwaa giddon intte un77ettidi de7idi, wodiya wursettan GODAAKKO, intte Xoossaakko, intte sim-mananne a qaalaayyookka azazzetana. ³¹ GODAI intte Xoossai maarotettan kumida Xoossaa gidiyo gishshau, i inttena aggenna; woikko xaissenna; intte aawatussi i caaqqido maachchaakka dogenna.

³² "GODAI biittan asa medhdhido gallassaappe doommidi, intteppe kase aadhdhida wodiya ane qorite; hagaa mala gitabai mulekka hani eriyaakko woi siyetti eriyaakko, saluwaayyo ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin ane oichchite. ³³ Tamaa lacuwaa giddoora GODAI haasayin siyidi, intte xayennan de7uwan

de7idoogaadan, GODAI haasayin siyidi, de7uwan de7ida hara asi de7ii? ³⁴ Woikko GODAI intte Xoossai intte xeellishin, Gibxxe biittan intteyyo ootti-doogaadan, paaciyan, malaatan, maalaalissiyaaban, olan wolqqaama kushiyaaninne micettida qesiyan, qassi gita yashshan hara kawotettaa giddo gelidi, issi kawotettaa baayyo ekkana baaxetida hara xoossi de7ii? ³⁵ GODAI Xoossaa gidiyoogaa intte erana mala, hegaa i inttena bessii; appe attin hari baawa. ³⁶ I inttena tamarissanau koyido gishshau, ba cenggurssaa saluwaappe inttena sissii. Qassi ha sa7an ba gita tamaa inttena bessii; he tamaa giddoppe intte a qaala siyideta. ³⁷ I hegaa oottidoogee intte aawata si-iqidoogaappe denddidaagan, etappe guyyiyan yelet-tiya eta zareta doorido gishshaassa. Qassi inttenakka Gibxxeppe ba gita wolqqan kessido gishshaassa. ³⁸ Hachchi intte be7iyoogaadan, inttena gelissanaunne eta biittaa intteyyo laata oottidi immanau, intteppe dariyaanne wolqqaamiya kawotettata intte sinttappe yedettiis. ³⁹ "Simmi yaakko, bolla saluwan gidin, garssa sa7an gidin, GODAI Xoossaa gidiyoogaa erite; intte wozananka wottite; hara xoossi baawa. ⁴⁰ Hegaa gishshau, intteyyoonne intteppe guyyiyan intte naatuyyo ubbabai lo77o gidanaadan, qassi GODAI intte Xoossai intteyyo merinau immiyo biittan intte ba-ree aduqqanaadan, taani hachchi inttena azaziyo awaajuwaanne higgiiya naagite" yaagiis.

SHemppo Woridaageeti Baqatidi Attiyo Katamata

⁴¹ Hegaappe guyyiyan, Muusee Yorddaanoosa hefint-tan arshsho baggaara heezzu katamata dummayiis. ⁴² Hegaa i dummayidoogee kase morkketetti bannan de7ishin, erennan, ba shooruwa worida asi yaa baqatanaassa. He katamatuppe issuwau baqatidi, he bitanee ba shemppuwaa ashshanau danddayees. ⁴³ Hegaa gishshau, Roobeela zariyau bazzon xoqqasan de7iya Beexera katamaa, Gaada zariyau Gala7aaden de7iya Raamootanne Minaase zariyau Baasaanen de7iya Golaana katamata dummayiis.

Higgee Imettiyoogaa Erissiyoogaa

⁴⁴ Muusee Israa7eela asaayyo immido GODAA higgee haggaa. ⁴⁵ Ha wogaa, awaajuwaanne higgiiya eti Gibxxeppe kiyyidi, Beeti-Pa7oora katamaa sinttan de7iya, Yorddaanoosappe arshsho baggaara de7iya wombban de7ishin, etau immiis. He sohoi Haseboon-uttidi Amoore haariya Kawuwaa Sihoona biittaa giddoona. Muuseenne Israa7eela asai Gibxxeppe kiyyido wode, Sihoona olidi xoonidosona. ⁴⁷ He wode eti a biittaaanne Baasaane Kawuwaa Ooga biittaa, hegeekka qassi Yorddaanoosappe arshsho baggaara de7iya naa77u Amoore kawotu biittaa laattidosona. ⁴⁸ He biittai Arnoonna SHaafaa doonan de7iya Aaro7era kata-maappe biidi, Siriyoone Deriyaa gakktees; he Siriyoone geetetti xeesettiya deree Hermmoone giyo deriyaa. ⁴⁹ Qassikka he biittai Yorddaanoosappe arshsho bag-

gaara de7iya Aaraba biittaa ubbaa ekkidi biidi, Pisgga Deriyaa xaphon de7iya Haiquwaa Abbaa gakktees.

Tammu Azazota (Kessaabaa 20:1-17)

⁵ Muusee Israa7eela asaa ubbaa issippe xeesidi, hagaadan yaagiis; "Inttenoo Israa7eela asau, taani hachchi intteyyo yootiyo awaajuwaanne higgiiya siyite; intte eta tamaritenne minttidi oottite. ² GODAI nu Xoossai Siinaa Deriyaa bollan nunaara maachchaa maacettiis. ³ GODAI ha maachchaa maacettidoogee nu aawatu xallaara gidenna; hachchi de7uwan de7iya nu ubbaarakka maacettiis. ⁴ He deriyaa bollan eexiyya tamaa giddon gididi, GODAI intte baazzan eqqidi intte-naara haasayiis. ⁵ Taanikka he wode GODAI giyoobaa intteyyo yootanau, GODAAPPENNE intteppe gidduwan eqqaas; aissi giikko, intte tamau yayyiidi, deriyaa pude kiyyibeekketa. GODAIKKA hagaadan yaagiis.

⁶ "Gibxxe biittaaappe ailletettaa keettaappe nena wozidaagee taani GODAA ne Xoossaa.

⁷ "Taappe attin, hara xoossati neeyyo de7ooppoona.

⁸ "Bolla saluwan de7iyaabaa gidin, woikko garssa sa7an de7iyaabaa gidin, woikko sa7aappe garssaara de7iya haattaa giddon de7iyaabaa gidinkka, aiba mis-iliyaanne neeyyo eeqa oottoppa. ⁹ Neeni etau hokkoppa; woikko etau goinnoppa; aissi giikko, taani tana ixxiyaageeta aawatu nagaraa gishshau, naata heez-zanttanne oidantta yeletaa gakkanaassi qaxxayiyaa-gaa; taani, GODAI ne Xoossai qanaatiya Xoossaat-tenne. ¹⁰ SHin taani tana siiqiyaageetanne ta azazuwaa naagiyaageeta sha7u yeletaa gakkanaassi ta aggenna siiquwaa bessais.

¹¹ "GODAA ne Xoossaa sunntaa hadan xeesoppa; aissi giikko, GODAI ba sunntaa hadan xeesiyaagaa qaxxayennan aggenna.

¹² "GODAI ne Xoossai nena azazidoogaadan, geeshsha oottada Sambbata gallassaa naaga. ¹³ Neeni oottiyo ooso ubbaa usuppun gallassan ootta. ¹⁴ SHin laappunnta gallassai GODAAYYO, ne Xoossaayyo Samb-bata. He gallassi ai oosonne oottoppa; neeni woikko ne attuma na7ai, woikko ne macca na7iyaa, woikko ne ashkkarai, woikko ne ashkkariyaa, woikko ne boorai, woikko ne haree, woikko ne hara meheti, woikko ne kataman de7iya betee, he gallassi aiba oosonne oot-toppote. Neeni shemppiyoogaadan ne attumanne macca ashkkaratikka shemppona. ¹⁵ Neeni Gibxxe biit-tan aille gidada de7idoogaa dogoppa; qassi GODAI ne Xoossai ba wolqqaama kushiyaaninne ba micettida qesiyan yaappe nena kessidoogaa dogoppa. GODAI ne Xoossai Sambbata gallassaa neeni naaganaadan, nena azazidoogeekka hegaa gishshaassa.

¹⁶ "GODAI ne Xoossai neeyyo immiyo biittan ne ba-ree aduqqana malanne neeyyo lo77ana mala, GODAI ne Xoossai nena azazidoogaadan, ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha.

¹⁷ "Asa woroppa.

¹⁸ "SHAaramuxoppa.

¹⁹ "Wuuqqoppa.

²⁰ “Ne shooruwa bolla wordduwaa markkattoppa.

²¹ “Ne shooruwa machchiyo amottoppa; a keettaa, a shooqaa, a attuma ashkkaraa, woikko a macca ashkkariyo, woikko a booraa, woikko a hariyaa, woikko ayo de7iyaabaa aibanne amottoppa’ yaagiis.

²² “Deriyaa bolla tamaa giddoppe, shaaraa gid-doppenne gorddida xumaa giddoppe GODAI xoqqu giida cenggurssan yaa7a ubbaayyo yootido qaalati hageeta; i eta bolla aibanne gujjibeenna. Qassi eta i naa77u masettida shuchchatu bolli xaafidi, taayyo immiis.

Asaa Yashshaa
(Kessaabaa 20:18-21)

²³ “Deree taman xuugettishin, xumaa giddoppe cenggurssaa intte siyido wode, intte zariyaa halaqatinne intte cimati taakko yiidi, ²⁴ hagaadan yaagideta; ‘Be7a, nuuni GODAA nu Xoossaa cenggurssaa tamaa giddoppe siyido wode, GODAI nu Xoossai ba bonchchuwaanne ba anggaa nuna bessiiis. Qassi nuuni Xoossai aara haasayinkka asi de7uwan de7anau danddayiyoogaa hachchi be7ida. ²⁵ SHin ha wolqqaama tamai nuna xaissanau danddayees; yaatin, nuuni aissi haiqqiyoonii? GODAA nu Xoossaa qaalaa nuuni naa77antto siyikko, nuuni haiqqoos. ²⁶ Aissi giikko, asho maayidaban, nuuni siyidoogaadan tamaa gidдон gididi haasayishin, de7o Xoossaa qaalaa siyidi, paxa de7ida asi oonee? ²⁷ Hegaa gishshau, Muusee! Neeni shiiqada, GODAI nu Xoossai giyoobaa ubbaa siya; siyada GODAI nu Xoossai neeyyo yootiyoobaa ubbaa neeni nuuyyo yoota; nuunikka siyidi oottana’ yaagideta.

²⁸ “Intte taayyo haasayishin, GODAI intte giyoogaa siyidi, tana hagaadan yaagiis; ‘Ha asai neeyyo yootidobaa ubbaa siyaas; eti giidobaa ubbaa likke gididosona. ²⁹ Etayyoonne eta naatuyyo merinau ubbabai lo77o gidanaadan, taayyo yayyanaunne ta azazota naaganau etau ubbatookka hagai mala wozana de7eerenneeshsha! ³⁰ Ha77i neeni baada, eti bantta dunkkaaniyau simmanaadan yoota. ³¹ SHin neeni hagan ta matan eqqashsha; eti laattanaadan taani etau immiyo biittan eti oottana mala, neeni eta tamaarisana ta azazuwaa, ta awaajuwaanne ta higgiiyaa ubbaa taani neeyyo yootana’ yaagiis.

³² “Inttenoo Israa7eela asau, yaakko GODAI intte Xoossai inttena azazidobaa ubbaa oottanau naagetite; appe ushachchi woi haddirssi gooppite. ³³ Intte de7uwan de7ana mala, ubbabai intteyyo injjetana mala, qassi intte laattiyo biittankka intte baree aduqqidi de7ana mala, GODAI intte Xoossai inttena azazido oge ubban hemettite.

Gita Azazuwaa

6 “Intte laattanau biyo biittan intte oottanaadan taani inttena tamaarisana mala, GODAI intte Xoossai tana azazido azazoti awaajotinne higgeti hageeta. ² Intte laittai adussa gidana mala, intte, intte naatinne intte naatu naatikka taani hachchi inttena

azaziyo GODAA awaajuwaanne higgiiyaa naagiyoogan intte laittan ubban GODAASSI, intte Xoossaassi yayyite. ³ Inttenoo Israa7eela asau, ubbabai intteyyo lo77o gidanaadaaninne GODAI, intte aawatu Xoossai, intteyyo giidoogaadan, maattaanne eessaa goggiya biittan intte keehi corattanaadan, ha higgeta siyitenne minttidi oottite.

⁴ “Nenoo Israa7eela, siya; GODAI nu Xoossai issi GODAA. ⁵ Neeni GODAA ne Xoossaa ne kumetta wozanaappe, ne kumetta shemppuwaappenne ne kumetta wolqqaappe siiqa. ⁶ Hachchi taani nena azaziyo ha azazota ne wozanan wotta. ⁷ Eta neeni ne naata tamarissa; neeni ne son uttiyo wode, ogiyan hemettiyo wode, zin77iyo wodenne denddiyo wode etabaa haasaya. ⁸ Malaata oottada ne kushiyan eta qachcha; qassi ne som77uwankka malaatan wotta. ⁹ Ne penggiiyaa qosilettaa bollaaniinne ne dirssaa penggiiyaa bolla neeni eta xaafa.

Azazettennan Ixxiyaageetussi Imettida Seeraa

¹⁰ “GODAI intte Xoossai intteyyo immana giidi intte aawatuuyo, Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo caaqqido, intte keexxibeenna gitanne lo77o katamati kumido biittaa immana. Intte kuntibeenna durretai kumido keettata, intte bookkibeenna ollata, intte tokkibeenna woinetanne zaitiyaa wogarata intteyyo immiyo wode, intte akka miidi kallido wode, ¹² inttena Gibxxeppe, ailletettaa biittaappe kessida GODAA dogennaadan naagetite. ¹³ GODAAYYO, intte Xoossayyo, yayyite; a xallaayyo goinnite; a sunttanka caaqqite. ¹⁴ Intte yuushuwan de7iya asai goinniyo hara xoossatuuyo goinnoppite. ¹⁵ Aissi giikko, intte gidдон de7iya GODAI intte Xoossai qanaatiya Xoossaa; a hanqqoi intte bolla eexxi kiyana; i inttena biittaa bol-lappekka quccidi xaissana.

¹⁶ “Masaahan intte a paaccidoogaadan, GODAA intte Xoossaa paaccoppite. ¹⁷ GODAI intte Xoossai inttena azazido a azazota, a wogatanne a awaajota minttidi naagite. ¹⁸ Intteyyo ubbabai lo77o gidana mala, GODAA sinttan intte likkebaanne lo77obaa oottite. Yaatikko, intteyyo immanau GODAI intte aawatuuyo caaqqido, he lo77o biittaa intte laattana. ¹⁹ GODAI ba giidoogaadan intte morkketa ubbaa intte sinttappe yedettana.

²⁰ “Sinttappe intte naati, ‘GODAI nu Xoossai inttena azazido ha wogaa, awaajuwaanne higgiiyaa birshshetai aibee?’ yaagidi inttena oichchiyo wode, ²¹ intte etau hagaadan yaagidi zaarite; ‘Nuuni Gibxxe biittan Gibxxe kawuwaa ailleta; shin GODAI ba mino kushiyan nuna Gibxxeppe kessiis. ²² Qassi GODAI nu xeellishin, Gibxxe biittaa bolla, Gibxxe kawuwaa bollaaniinne a sunttatu ubbaa bolla gitanne yashshiya malaatanne maalaalissiyaabata oottiis. ²³ SHin i nu maizza aawatuuyo immana giidi caaqqido biittaa nuna gelissidi, nuuyyo immanau nuna Gibxxeppe kessiis. ²⁴ Yaatidi hachchi be7iyoogaadan, nuuyyo ubba wodekka lo77o gidana malanne nuuni de7uwan de7ana mala, GODAI nuna ha awaajota ubbaa naaganaadaaninne GODAAS-

SI, nu Xoossaassi, yayyanaadan azaziis. ²⁵I nuna azazi-doogaadan, GODAA, nu Xoossaa, sinttan ha azazota ubbaa minttidi naagikko, hegee nuuyyo xillotetta gidana' yaagite.

Xoossai Doorido Asaa

(Kessaabaa 34:11-16)

7 "GODAI intte Xoossai intte laattanau biyo biittaa inttena gelissiyoo wodenne, qassi intteppe wolqqaamiyaanne minniya laappun kawotettata, hegeetikka Hiiteta, Gerggeeseta, Amooreta, Kanaaneta, Parzzeta, Hiiwetanne Yaabusata intte sinttappe xoqolliyo wode, ² etakka GODAI intte Xoossai intte kushiyan aatti immin, intte eta xooniyo wode, eta muleera suppu oottidi xaissite. Etaara aiba maachchanne maacettoppote. Etaa ainne qarettoppote. ³ Intte etaara ekettoppitenne gelettoppote. Intte macca naata eta attuma naatuyyo immoppote. Woikko eta macca naatakka intte attuma naatuyyo ekkoppote. ⁴ Aissi giikko, eti intte naata tana kaalliyoosaappe hara eeqatuyyo goinnanaadan, wora zaarana. He wode GODAA hanqqoi intte bolli eexxi kiyana; inttenakka sohuwaara xaissi bayana. ⁵ Hegaa gishshau, eti yarshshiyosaa kolite. Eti goinniyo shuchchata mentertite. Asheero giyo macca xoosee misiliyaa kinchcherettite; eta masettida misiletakka taman xuuggite. ⁶ Aissi giikko, intte GODAAYO, intte Xoossaayyo, geeshsha asa. GODAI intte Xoossai inttena baayyo dumma asa oottidi, biittaa bollan de7iya asa ubbaappe dooriis.

⁷ "GODAI inttena siiqidoogeenne dooridoogee intte hara asaappe qoodan darido gishshassa gidenna. Intte hara asa ubbaappekka qoodan guuxxiyaageeta. ⁸ SHin GODAI inttena siiqido gishshaunne intte maizza aawatuuyyo caaqqido caaquwaa naagido gishshau, i inttena ailletetta biittaaappe, Gibxxe kawuwaa kushiyaappe, ba wolqqaama kushiyan kessiisinne woziis. ⁹ Hegaa gishshau, GODAI intte Xoossai Xoossaa gidiyooгаа erite. I bana siiqiyaaheetuyyoonne ba azazuwaa naagiyaageetuyyo sha7u yeletaa gakkanaashin, ba aggenaa siiquwaa maachchaa naagiya, ammanettiya Xoossaa. ¹⁰ SHin i bana ixxiyaageetuyyo eta tal77iyaa zaarees; i eta tal77iyaa zaaranau gam77enna. ¹¹ Hegaa gishshau, taani hachchi intteyyo immiyo azazota, awaajotanne higgeta naagite.

Xoossaassi Azazettin Beettiya Anjjuwaa

(Zaarettido Wogaa 28:1-14)

¹² "Intte ha azazota siyidi, eta mintti naagikko, GODAI intte Xoossai intte maizza aawatuuyyo caaqqidoogaadan, ba aggenaa siiquwaa maachchaa intteyyo naagana. ¹³ I inttena siiqana; inttena anjjana; intte qoodaa darissana. Qassi i intteyyo immanau intte maizza aawatuuyyo caaqqido biittan intte uluwaa aifiyaa, intte biittaa aifiyaa, kattaa, woiniyyaa, zaitiyaa, intte mehiyaa maratanne intte dorssaa marata corissidi anjjana. ¹⁴ Intte hara ai asappenne aadhdhidi anjjettidaageeta gidana. Issoinne attuma gidin, macca gidin

mainenna. Intte meheekka mainenna. ¹⁵ GODAI hargge ubbaappe inttena naagana. Intte eriyoo Gibxxe biittaa iita harggiyaa intte bolli eheenna; shin i inttena ixxiya ubbaa bollan he harggiyaa ehaana. ¹⁶ GODAI intte Xoossai intteyyo aatti immiyo asa ubbaa xaissite; etayyo ainne qarettoppote. Eta xoossatuuyyookka goinnoppote. Aissi giikko, hegee intteyyo pire gidana.

¹⁷ "Intte intte wozanan, 'Ha kawotettati nuuppe minnoosona; yaatin, nuuni eta waatidi yedetti kessanee?' gaanau danddayeeta. ¹⁸ SHin etayyo yayyoppote. GODAI, intte Xoossai, Gibxxe kawuwaa bollinne Gibxxe biittaa ubbaa bolli oottidoogaa hassayite. ¹⁹ GODAI intte Xoossai inttena Gibxxeppe kessiyo wode oottido gita boshata, malaatata, maalaalissiyaabata, a wolqqaama kushiyaanne a micettida qesiyaa intte intte aifiyan be7ideta. Ha77i intte yayyiyo asa ubbaa bollankka GODAI, intte Xoossai hegaadan oottana. ²⁰ Qassi etappe attidi baqatidi, intteppe qosettidaageetikka xayana gakkanaassi, GODAI intte Xoossai eta giddon kashiya yeddana.

²¹ "Hegaa gishshau, intte etayyo yayyoppote; aissi giikko, inttenaara de7iya GODAI, intte Xoossai, gitanne yashshiya Xoossaa. ²² GODAI intte Xoossai he kawotettata guuttaa guuttaa xoqolliiddi, intte sinttappe xaisana. Intte eta ubbaa issi kuttan xaissekketa; hegae intte oottikko, biittan de7iya do7ati daridi, inttena waissana. ²³ SHin GODAI intte Xoossai eta intte kushiyan aatti immana; eti xayana gakkanaashin, i eta shabbirana. ²⁴ Qassi eta kawotakka i intte kushiyan aatti immana. Inttekka eta sunntaa saloppe garssa baggappe quccidi xaissana. Ooninne inttenaara eqetti danddayenna; intte eta xaissana.

²⁵ "Masettida eta xoossatu misileta taman xuuggite. He misiletu bollan de7iya biraa woikko worqqaa amottoppote. Hegee GODAASSI, intte Xoossaassi, tuna gidiyoo gishshau, intte a piriyan ohettennaadan, a intteyyo ekkoppote. ²⁶ Intte he tuna eeqata intte soo gelissidi, etadan qanggettidaageeta gidoppote. Intte eta muleerakka ixxitenne shenetite; aissi giikko, eti bantta huuphiyau qanggettidabata.

Laattiyo Lo77o Biittaa

8 "Intte de7uwan de7ana mala, intte qoodaikka darana malanne GODAI kase intte maizza aawatuuyyo immana giidi caaqqido biittaa gelidi, intte laattana mala, hachchi taani inttena azaziyo azazuwaa ubbaa minttidi naagite. ² GODAI ne Xoossai neeyyo immido azazuwaa ne naagiyaakko naagennaakko, ne wozanaa qofaa eranaayyo, nena paaccanaunne nena ziqqi oottanau, oitamu laittaa kumettaa i nena bazzuwan kaalettido oge ubbaa hassaya. ³ I nena ziqqi oottiisinne namisissii; hegaappe simmidi nena gidin, woi ne maizza aawata gidinkka, erenna mannaa nena miziis. Hegaa i oottidoogee asi GODAI haasayiyo qaala ubbaanappe attin, oitta xallan de7ennaagaa nena tamarissanaassa. ⁴ Ha oitamu laittatu giddon neeni maayido maayoi wuribeenna; ne tohoikka kixxibeen-

na. ⁵Yaatikko, asi ba na7a seeriyooagaan, GODAI ne Xoossaikka nena seeriyooгаа ne wozanan akeeka.

⁶“A ogiyan hemettiyoogaanne a bonchchiyoogan GODAA ne Xoossaa azazota naaga. ⁷Aissi giikko, GODAI ne Xoossai nena wombbaappenne deriyaappe pulttiya qeeri shaafatinne goggiya pulttoti de7iyo lo77o biittaa gelissanau ehees. ⁸He biittai gistteenne banggai, woinee, balaseenne roomaanee, wogaraa zaiteenne eessai kumido biitta. ⁹Qassikka he biittai oitti paccennan neeni miyo biitta; aibinne neeyyo paccenna biitta. He biittai shuchchi birata gidido biitta. Deriyaappekka madaabiyaa giyo birataa bookkidi ekkiyo biitta. ¹⁰Neeni hegan maada kallana; yaatada, i neeyyo immido lo77o biittaa gishshau, GODAA ne Xoossaa galatana.

Xoossaa Dogiyaageetussi Imettida Seeraa

¹¹“Taani hachchi nena azaziyo a azazota, a higgetanne a awaajota naagennan aggada, GODAA ne Xoossaa dogennaadan, naagetta. ¹²Neeni maada kalliyo wode, lo77o keettaa keexxada an uttiyo wode, ¹³ne meheenne dorssaa wudee dariyo wode, neeyyo birainne worqqai dagattiyo wode, qassi neeyyo de7id-abai ubbai dariyo wode, ¹⁴he wode ne wozanai otorettennaadan, neenikka Gibxxe biittaappe, ailletettaa keettaappe nena wozida GODAA ne Xoossaa dogennaadan naagetta. ¹⁵I nena marzziyaara de7iyo shooshshainne masimasoi kumido, haatti baina, he gitanne yashshiya bazuwaara kaalettiis; i neeyyo mela bazuwan zaallaappe haattaa xuussiis. ¹⁶Ne maizza aawati erenna mannaa i nena mizidoogee nena ziqqi oottanaassanne nena paaccanaassa; i heгаа oottidoogee wurssettan neeyyo ubbabi lo77o gidanaassa. ¹⁷Neeni, ‘Ta wolqqainne ta kushiyaa minotettai ha duretettaa taayyo ehiis’ geennaadan naagetta. ¹⁸SHin neeni GODAA ne Xoossaa hassaya; aissi giikko, hachchi neeni be7iyooagaan, ne maizza aawatuura maacettido maachchaa minttanau, neeni duretaa demmanaadan neeyyo wolqqaa immidaagee attennee.

¹⁹“Neeni GODAA ne Xoossaa dogikko, hara xoossata kaallikko, qassi etayyo oottikkonne goinnikko, neeni tumu xayanaagaa taani hachchi markkattais. ²⁰GODAAYYO, ne Xoossaaayyo, neeni azazettennan ixido gishshau, GODAI ne sinttappe xaissido kawotettatudan neenikka xayana.

Asai Azazettennan Ixxobaa

9 “Inttenoo Israa7eela asau siyite; intte intteppe giatiyaanne wolqqaamiya kawotettata, qassi yushuwaa gimbee saluwaa gakkido gita katamatakkalaattanau hachchi Yorddaanoosa pinneeta. ²He biittan de7iyo asai minonne adussa; eti, ‘Ooninne etaara eqetanau danddayenna Anaaqe zareta’ giishin, intte siyideta. ³SHin miya tamadan intteppe sinttaara biyaagee GODAA intte Xoossaa gidiyooгаа hachchi erite. I eta xaissananne intte sinttan eta kaushshana.

GODAI intteyyo giidoogaadan intte eta yedettidi kessananne sohuwaarakka xaissana.

⁴“GODAI intte Xoossai eta intte sinttappe yedetti-doogaappe guyyiyan, intte intte wozanan, ‘Nuuni xillo gidiyo gishshau, ha biittaa nuuni laattana mala, GODAI nuna gelissiis’ yaagoppite. GODAI eta intte sinttappe yedettidi kessiyoogee, eti iita gidiyo gishshassa. ⁵Intte eta biittaa laattanau geliyoogee intte xillonne suure gidiyo gishshassa gidenna; shin GODAI intte Xoossai eta intte sinttappe yedettiyoogee ha kawotettati iita gidiyo gishshassanne beni intte maizza aawatussi, Abrahaamassi, Yisaaqassinne Yaaqoobassi caaqqido qaalaa naaganaassa. ⁶Simmi yaakko intte haggaa akeekite; GODAI intte Xoossai ha lo77o biittaa inttena laatissiyoogee intte xillotettaa gishshaassa gidenna; aissi giikko, intte morgge zozzida asa.

⁷“Intte GODAA intte Xoossaa bazuwan waati hanqqetissidaakko dogoppite; intte Gibxxe biittaappe kiyido gallassaappe doommidi, hachchi ha sohuwaa gakkido gallassai gakkanaashin, GODAA bolli makkalideta. ⁸Siinaa Deriyaa bollika GODAI inttena xaissanau denddana gakkanaashin, intte GODAA hanqqetissideta. ⁹GODAI inttenaara maacettido maachchai xaafettido masettida shuchchata ekanau taani deriyaa huuphiyaa kiyido wode, hegan kattaa meennaanne haattaa uyennan, oitamu gallaassanne oitamu qammaa gam77aas. ¹⁰Hegaappe guyyiyan, Xoossaa biradhdhiyan xaafettida naa77u masettida shuchchata GODAI taayyo immiis. Intte shiiquwaa ootido gallassi deriyaa bolla tama gidon gididi, GODAI intteyyo haasayido qaalati ubbai he masettida shuchchatu bolli xaafetti uttidosa. ¹¹He oitamu gallaassappenne oitamu qammaappe guyyiyan, GODAI ba maachchai xaafettido naa77u masettida shuchchata taayyo immiis.

¹²“Hegaappe guyyiyan, GODAI tana hagaadan yaagis; ‘Hegaappe eesuwan wodhdha; aissi giikko, neeni Gibxxeppe kessido ne asai tuniichchiis; taani eta azazido azazuwaappe eesuwan wora simmidi, seerissidi medhdhido eeгаа banttayyo goinnanau giigissidosona’ yaagiis.

¹³“GODAI qassikka tana, ‘Taani ha asaa be7aas; eti tumukka morgge zozza asa. ¹⁴Yaanikko, taani eta xaissanaagaanne eta sunttaakka saloppe garssa baggappe quccanaagaa tana diggoppa. Yaatada nena etappe minniyaanne corattiya kawotetta kessana’ yaagiis.

¹⁵“Yaagin taani maachchaa qalai xaafettido naa77u masettida shuchchata naa77u kushiyan tookkada deriyaappe wodhdhaas; he wode deriyaa bolli tamaa la-coi beettees. ¹⁶Ta xeelliyo wode, intte GODAA intte Xoossaa bolli nagaraa oottidoogaa be7aas; intte seerissidi medhdhido mirguwaa misiliyaa intteyyo eeгаа oottidi giigissideta. Intte GODAI inttena azazido ogiyaappe eesuwan wora simmideta. ¹⁷Yaatin, taani ta naa77u kushiyan oiqqido naa77u masettida shuchchata olada, intte xeellishin menttaas.

¹⁸“Hegaappe guyyiyan, taani intte oottido nagara ubbaa gishshau, hegeenne GODAA hanqquetissanau intte a sinttan iitabaa oottido gishshau, kaseegaadanka oitamu gallassanne oitamu qammaa GODAA sinttan gufannada gam77aas; he wode taani quma mabeikke; haattaakka uyabeikke. ¹⁹ GODAI intte bollan hanqqettido a eexxiya hanquwaayyo taani yayyaas; aissi giikko, i inttena xaissanau giigiis; shin GODAI zaarettidikka taayyo siyiis. ²⁰ Qassi GODAI Aaroonakka xaissanau keehi hanqqettiis; yaatin, he wode taani Aaroonayyookka woossaas. ²¹ Taani intte medhdhido he nagaran kumida mirgguwaa misiliyaa ekkada, taman xuuggaas; yaatada a kinchcherettada i buhiyaadan liiqana gakkanaashin gaaccaas; he buhiyaa deriyaappe goggiya haattan olaas.

²²“Intte qassikka Tabi7eeran, Masaahaaninne amuwaa duufuwaa geetettiya Qibiroote-Hataawan GODAA hanqqetissideta. ²³ GODAI inttena, ‘Biite, biidi taani intteyyo immido biittaa laattite’ yaagidi, Qaadeesa-Barnnepe yeddido wodekka, intte GODAA intte Xoossaa azazuwaa ixixidi makkalideta; an amanettibeekketa woi a qaalaayyookka azazettibeekketta. ²⁴ Taani inttena eroosappekka doommidi, intte GODAA bollan makkalanchcha.

²⁵“GODAI inttena xaissana giido gishshau, taani he oitamu gallassanne oitamu qammaa GODAA sinttan gufannada gam77aas. ²⁶ Taani GODAA Xoossaa haagaadan yaagada woossaas; ‘Abeet Ubbaa Haariya GODAU, neeni ne gita wolqqan wozidonne ne mino kushiyan Gibxxeppe kessido, neeyyo laata gididiya ne asaa xaissopparkkii! ²⁷ Ne ashkarata, Abrahaama Yisaaqanne Yaaqooba qoppa; ha asaa morgge zozza-tettaa, eta iitatettaanne eta nagaraa qoodoppa. ²⁸ Hegee xayikko, neeni nuna yaappe kessido Gibxxe biittaa asai, “GODAI eta gelissana giido biittaa gelissanau danddayibeenna gishshaunne eta ixixido gishshau, bazuwan worana giidi kessiis” yaagana. ²⁹ Gido shin, ha asai neeni ne gita wolqqaaninne ne micettida qesiyan Gibxxeppe kessido ne laata gididiya ne asaattenne’ yaagaas.

Muusee Tammu Azazota Naa77anttuwaa Ekkiis

(Kessaabaa 34:1-10)

10 “He wode GODAI tana hagaadan yaagiis; ‘Koiroogeetu mala naa77u masettida shuchchata giigissa. Yaatada taakko deriyaa haa pude kiya; qassi mitta Taabootaakka medhdha. ² Kase neeni menttido masettida shuchchatu bolli de7iya qaalata ha masettida shuchchatu bolli taani xaafana; neenikka eta Taabootaa giddon wottaasa’ yaagiis.

³“Yaagin taani guuganttaappe Taabootaa medhdhaas. Kaseegeetu mala naa77u masettida shuchchataakka giigissaas; yaatada he naa77u masettida shuchchata ta kushiyan oiqqada, deriyaa pude kiyaas. ⁴ Intte shiiquwaa oottido gallassi, deriyaa bollan tamaa giddoppe GODAI intteyyo yootido qaalata, hegeetikka Tammu Azazota, kase xaafidoogaadanka ha masettida shuchchatu bolli GODAI xaafiis; yaatidi i

eta taayyo immiis. ⁵ Hegaappe guyyiyan, taani deriyaappe duge wodhdhada, GODAI tana azazi-doogaadan, he masettida shuchchata taani medhdhido Taabootaa giddon wottaas; ha77ikka eti yan de7oosona.

⁶“Israa7eela asai Yaa7iyaana asatu haatta ollai de7iyoosaappe denddidi, Mooseri biidosona. Aarooni yan haiqqidi moogettiis; a na7ai El77aazari a laattidi, a sohuwan qeese kiyiis. ⁷ Eti hegaappe Gudigooda giyoosaa biidosona; yaappe qassi goggiya haattati de7iyo biittaa Yoxibaata giyoosaa biidosona. ⁸ He wode, GODAA Maachchaa Taabootaa tookkana mala, GODAU oottana mala, a sinttan eqqana malanne, hachchi gakkanaashinkka eti oottiyoogaadan GODAA sunntan anjijana mala, Leewa zareta GODAI baayyo dummayiis. ⁹ Hegaa gishshau, eta ishanttuura shaakkin, eta gakkiiyaabi woikko laati Leewa zaretussi baawa; GODAI intte Xoossai etayyo yootidoogaadanka, eta laatai GODAATTENNE.

¹⁰“Taani kaseegaadanka oitamu gallassanne oitamu qammaa deriyaa bollan gam77aas; gam77in GODAI ha77ikka ta woosaa siyidi, inttena xaissanau koyibeenna. ¹¹ GODAI tana, ‘Taani immana gaada eta aawatuuyo caaqqa wottido biittaa eti gelanaadaaninne laattanaadan, ha asaappe sinttaara eta kaaletta’ yaagiis.

Xoossai Koyiyoogee Azazettiyoogaa

¹²“Israa7eela asau, GODAI intteppe koyiyoogee haaga: GODAAYYO, intte Xoossaayyo, yayyite; a ogiyan ubban hemettite; a siiqite; intte kumetta wozanaappenne kumetta shemppuwaappe GODAAYYO, intte Xoossaayyo oottite. ¹³ Intteyyo lo77anaadan, taani hachchi intteyyo immiyo GODAA azazotanne awaajota naagite.

¹⁴“Saloinne saluwaappe bollaara de7iya saloti, qassi sa7ainne sa7an de7iya ubbabati GODAA intte Xoossaabata. ¹⁵ Gidikonne GODAI intte maizza aawatun ufaittidi, eta siiqiis; qassi hachchi intte be7iyoogaadan, etappe guyyiyan eta zerettata gididiya inttena kawotetatu ubbaappe dooriis. ¹⁶ Hegaa gishshau, intte wozanaa shoohuwaa qaxxarite; qassi hagaappe sinttanau morgge zozza gidoppite. ¹⁷ Aissi giikko, GODAI intte Xoossai xoossatu Xoossaanne godatu Godaa. I gita Xoossaa; i wolqqaamanne yashshiya Xoossaa. I som77o xeelli pirdennaagaanne maganxxo ekken-naagaa. ¹⁸ I aawu baina naatussinne am77etussi eta pirdaa kessees; betiyaakka siiqidi, qumaanne maayuwaa ayyo immees. ¹⁹ Intteikka beteta siiqite; aissi giikko, intte intte huuphiyaukka bete gididi Gibxxen de7ideta. ²⁰ GODAAYYO, intte Xoossaayyo, yayyite; ayyo oottite; aara ohattite; a sunntanka caaqqite. ²¹ Intte intte aifiyan be7ido he gitanne yashshiya maalaalissiyaabata, intteyyo oottidaagee i intte galataattenne; qassi intte Xoossaattenne. ²² Gibxxe biittaa wodhdhida intte maizza aawati muleera laappun tamma; ha77i GODAI intte Xoossai inttena saluwaaxoolinttetudan corayiis.

Xoossaa Gitatettaa

11 “Simmi GODAA intte Xoossaa siiqite; i intteppe koyiyo a awaajota, a higgetanne a azazota, ubba wode naagite. ² GODAA seeraa intte eridoogaa keenaa abaa intte tamaanidoogaa ubbaa hachchi hassayite; hegaa eriyaageeti inttenappe attin, intte naata gidokkona; GODAA angгаа, a wolqqaama kushiyaanne a micettida qesiyaa, ³ i oottido malaatanne i Gibxxe kawuwaa bollinne a biittaa ubbaa bolli oottidoogaa be7ideta. ⁴ Qassi eti inttena kaallidi yedettido wode, GODAI Gibxxe biittaa olanchchata, eta paratanne para gaareta Zo7o Abban mitissidi, hachchi gakkanaashin, eta muleera xaissidoogaa be7ideta. ⁵ Intte ha sohuwaa gakkanaashin, bazuwan GODAI intteyyo oottidobaa intte ereeta. ⁶ Qassi Roobeela zariyaappe Eli7aaba naata gidiya Daataana bollinne Abiiraama bolli GODAI oottidoogaa hassayite. Israa7eela asai ubbai xeellishin, biittai dooyettidi, eta, eta so asaa, eta dunkkaaniyaanne etayyo de7iya shemppooraa de7iyaabaa ubbaa mittiis. ⁷ Ee! GODAI oottido ha gita ooso ubbaa intte aifiyan be7idaageeti inttena.

Immana Giido Biittaa Anjuuwa

⁸ “Hegaa gishshau, intte mino gidanaadaaninne Yorddaanoosa pinnidi intte ekkanaa biyo biittaa intte laattanaadan, taani hachchi inttena azaziyo azazuwaa ubbaa naagite. ⁹ Yaatikko, GODAI intte maizza aawatuuyoonne eta zaretuuyo immana giidi caaqqido, maattainne eessai goggiyo biittan intte adussa laittaa de7ana. ¹⁰ Intte laattanau geliyo biittai intte kiyidi yiido Gibxxe biittaa mala gidenna; Gibxxen intte kattaa zeri-di, shooqa ubbaa ataakilttiyaa sohuwaadan haattaa ushsheeta. ¹¹ SHin Yorddaanoosa pinnidi intte laattanau biyo biittai keratinne wombbati de7iyo, saluwaa iran aliya biittaa. ¹² He biittai GODAI intte Xoossai xomoosiyo biitta; laittaa doomettaappe biidi laittaa wursettaa gakkanaashin, GODAA intte Xoossaa aifee a bollan de7iyo biittaa.

¹³ “Hegaa gishshau, intte GODAA intte Xoossaa siqanaadaaninne intte intte kumetta wozanaappenne intte kumetta shemppuwaappe ayyo oottanaadan, taani intteyyo hachchi immiyo azazota intte polikko, ¹⁴ intte kattaa, woiniyaanne zaitiyaa paccennan shishshana mala, ofinttaa iraanne balgguwaa iraa, a wodiyan wodiyan GODAI intte biittan bukissana. ¹⁵ GODAI intte mehiyaayyo dembban maataa darissana. Qassi intteikka maananne kallana.

¹⁶ “Intte wozanai balin wora simmidi, intte hara xoos-satussi oottennaadaaninne etau goinnennaadan naagettite. ¹⁷ Hegee xayikko, GODAA hanqqoi intte bolli eexxi kiyana; irai bukkennaadaaninne biittaikka mokkennaadan i saluwaa gorddana; intteikka GODAI intteyyo immiyo lo77o biittaappe eesuwaa xayana.

¹⁸ “Simmi, ha azazota taageeta, intte wozanaaninne intte qofan wottite. Malaatanne eta intte kushiyan qachchite; qassi malaatanne intte som77uwankka

wottite. ¹⁹ Hageeta intte naatakka tamaanissite. Intte son de7iyo wode, ogiyan hemettiyo wode, zin77iyo wodenne denddiyo wodekka, etayyo yootite. ²⁰ Intte penggiyaa qosilettatu bollaanne intte dirssaa penggiyaa bollan intte eta xaafite. ²¹ Yaatikko, GODAI intte maizza aawatuuyo immana giidi caaqqido biittan intte laittainne intte naatu laittai sa7aappe bollaara de7iya saloi de7iyoogaa keena gidana.

²² “Intte GODAA intte Xoossaa siqanaadan, a oge ubban hemettanaadaaninne ayyo ammanettanaadan, taani hachchi intteyyo immiyo azazota intte minttidi naagikko, ²³ GODAI ha kawotettata ubbaa intte sinttappe yedettidi kessana; intteikka intteppe gitiyaanne wolqqaamiya kawotettatu biittaa wotti ekkana. ²⁴ Intte tohuwan intte yedhdhido biitta ubbai intessa gidana. Intte zawai bazuwaappe biidi Li-ibaanoosa gakkanaashiinanne Efiraaxiisa SHaafaappe biidi arggo bagga Meediteraane Abbaa gakkanaashiina gidana. ²⁵ Inttenaara ai asinne eqettanau dandayenna; GODAI intte Xoossai intteyyo giidoogaadan, intte biyoosan ubban asai inttena be7idi dagammanaadaaninne inttessi yayyanaadan oottana.

²⁶ “Be7ite, hachchi taani intte sinttan anjuuwaanne qanggettaa wottais. ²⁷ Taani hachchi inttena azaziyo GODAA intte Xoossaa azazota naagikko, intte anjjet-tana. ²⁸ SHin taani inttena hachchi azaziyo GODAA intte Xoossaa azazota naagennan ixixidi, intte eribeenna hara xoosatuuyo goinnanau a ogiyaappe wora simmikko, intte qanggettana. ²⁹ GODAI intte Xoossai intte laattanau biyo biittaa inttena gelissiyoo wode, anjuuwa Gariizaana Deriyan qanggettaakka Eebaala Deriyaa bollan awaajjite. ³⁰ Ha naa77u dereti Yorddaanoosa SHaafaappe hefinttaara ogiyaappe arggo baggan, Aaraban de7iya Kanaanetu biittan de7oosona; eti qassi Gelggala katamaa sinttan de7iya anjjettida Moore mittaassikka matan de7oosona. ³¹ Intte ha77i GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittaa laattanau Yorddaanoosa SHaafaa pinnana haneeta. Intte he biittaa ekkidi yan de7iyo wode, ³² taani hachchi intteyyo immiyo awaajotanne higgeta ubbaa minttidi naagite.

Asai Goinniyo Mexi Issi Sohuwaa

12 “Intte laattanaadan, GODAI intte aawatu Xoossai intteyyo immido biittan intte de7ido keenan ubban intte balennan oottana awaajotinne higgeti, hageeta. ² Intte laattiyo kawotettati deriyaa bollan, keraa bollaanne mittatu xaphuwan bantta xoosatu-ssi goinniyo sohota ubbaa muleera xaissite. ³ Eti yarshshiyoo sohota kolite; eta goinniyo shuchchataakka mentterettite; Asheero giyo eta xoossee misiliyaa taman xuuggite; masettida eta xoosatu misileta xaisite; eta sunttatakka he sohotuppe quccirggite.

⁴ “GODAU, intte Xoossau eti bantta xoossau goinniyooogaadan goinnoppite. ⁵ GODAI intte Xoossai zare ubbai de7iyoosaappe ba sunttai hegan xeasettanaadan doorido sohuwaa koyite. He sohuwaa intte baanau koshshees. ⁶ Intte intte xuuggiyo yarshshuwaa, hara

yarshshuwaa, intte asirataa, intte imuwaa, intte shi-
iquwaa, intte dosidi immiyo imuwaa, intte mehiyaanne
dorssaappe bairaa he sohuwaa ehiite. ⁷ Hegan GODAI
intte Xoossai de7iyoosan intte maana; qassi intte
kushee oottidoban ubbaaninne GODAI intte Xoossai
inttena anjjidoban intte ufaittana.

⁸ "Ha77i hagan intte sheneegaa oottiyooagaan, he
wode hegaadan ootteketa. ⁹ Aissi giikko, GODAI intte
Xoossai intteyyo immiyo shemppo biittaa biron gakk-
ichchibeekketa. ¹⁰ SHin intte Yorddaanoosa pinnidi,
GODAI intte Xoossai immiyo he biittaa laattidi, intte
yan uttana. Inttena dooddida morkketuppe inttena i
shemppissiyo gishshau, intte woppu giidi hegan
de7ana. ¹¹ He wode GODAI intte Xoossai ba sunttai
hegan xeegettanau doorido he sohuwaa, taani inttena
azaziyooba ubbaa, xuuggiyo yarshshuwaa, hara
yarshshuwaa, intte asirataa, intte imuwaanne intte
shiiqqido shiiqo ubbaa hegau eheeta. ¹² Intte, intte at-
tumanne macca naati, attumanne macca
ashkkaratinne inttenaara laata ekkibeenna intte kata-
man de7iya Leewatuurakka issippe hegan GODAA
intte Xoossaa sinttan ufaittite. ¹³ Intte xuuggiyo
yarshshuwaa intte koyidosan awaaninne coo
yarshshennaadan naagettite. ¹⁴ Intte intte zareti
de7iyo soho ubbaappe issuwan, GODAI doorido so-
huwan intte xuuggiyo yarshshuwau yarshshite; taani
inttena azaziyoobaa ubbaakka hegan oottite.

¹⁵ "SHin intte de7iyoosan awaaninne intte
mehiyaappe GODAI inttena anjjidoogaatto shukkidi
miite; wogan geeshsha asa gidin woikko geeyenna asa
gidinkka ubbaikka gaaraa ashuwaanne genessaa
ashuwaa miyoogaadan, intte mehiyaappe shukkidi mi-
ite. ¹⁶ SHin suuttaa haattadan sa7an gussiteppe attin
mooppite.

¹⁷ Intte intte kattaappe, woiniyaappenne zaitiyaappe
immiyo asirataa, intte mehiyaappenne dorssaa
wudiyaappe bairaa, GODAU immanau shiiqqidobaa
ubbaanne intte intte dosan coo immiyo imuwaa ubbaa
intte de7iyo heeran mulekka mooppite. ¹⁸ SHin intte,
intte attumanne macca naati, intte attumanne macca
ashkkaratinne intte katamatun de7iya Leewatuurakka
issippe, GODAI intte Xoossai doorido sohuwan GODAA
intte Xoossaa sinttan ha yarshsho ubbata miite; hegan
intte daafuran shiishshidoban GODAA intte Xoossaa
sinttan ufaittite. ¹⁹ Intte intte biittan de7iyo laitta ub-
ban Leewata shenehoo geennaadan naagettite.

²⁰ "I intteyyo gelido qaalaadan GODAI intte Xoossai
intte zawaa aassiyo wode, inttena ashuwaa maanau
koshshiyo wode, intte koyido keenaa miite. ²¹ SHin GO-
DAI intte Xoossai ba sunttai hegan xeesettanaadan
doorido he issi sohoi intteyyo haakkikko, GODAI
intteyyo immido intte mehiyaa woi dorssaa
wudiyaappe augaa gidinkka, ta inttena azazi-
doogaadan, intte koyido keenaa intte kataman shukki-
di miite. ²² Wogan geeshsha asa gidin, woi geeyenna-
gaa gidinkka, ai asikka gaaraa gidin, genessaa
ashuwaa kase miyoogaadan mo. ²³ SHin suuttai de7iyo
ashuwaa meennaadan naagettite; aissi giikko, shemp-

poi suuttan de7ees; heгаа gishshau, de7uwaa
ashuwaara mooppite. ²⁴ Suuttaa haattadan biittan
gussiteppe attin uyoppite. ²⁵ Intte GODAA sinttan intte
lo77obaa oottiyoogee inttessi, intteppe guyyian, intte
naatussikka lo77o gidana mala, suuttaa uyoppite.

²⁶ "SHin intte GODAAYO dummayidobanne shiiqqi-
dobaa ekkidi, GODAI doorido sohuwau biite. ²⁷ Biidi
intte xuuggiyo yarshshuwaa, ashuwaanne suuttaa,
GODAASSI, intte Xoossaassi, yarshshiyooosan shi-
ishshite; intte yarshshuwaa suuttaa GODAASSI, intte
Xoossaassi, yarshshiyooosaa matan gussite; gussidi
ashuwaa intte miite. ²⁸ Taani inttena azaziyo wogaa
minttidi naagite; heгаа oottikko, intteyyoonne intte
naatuyyo lo77o gidana; aissi giikko, intte likkebaanne
GODAA intte Xoossaa ufaissiya lo77obaa ootteeta.

Eeqa Misilessi Goinnennaadan Imettida Seeraa

²⁹ "Intte laattanau biyo kawotettaa GODAI intte Xoos-
sai intte sinttappexaassiyo wodenne intteikka eta biit-
taa laattidi de7iyo wode, ³⁰ eti intte sinttappexayi-
ichchin intte eta kaallanau, eta piriyan ohettennaadan
naagettite; 'Nuunikka etadan goinnanau, ha kawotet-
tati bantta xoossatussi waati goinniyoona' yaagidi,
kaalli oichchennaadan naagettite. ³¹ Eti bantta xoossa-
tussi goinniyo wode, GODAI ixxiyo tunaba ubbaa oot-
tiyo gishshau, intte GODAASSI, intte Xoossaassi,
hegaadan goinnanau bessenna. Aissi giikko, eti harai
atto bantta yelido attumanne macca naata bantta
xoossatussi yarshshidi, taman xuuggoosona.

³² "Simmi intte ta inttena azazidoogaa ubbaa oottite;
a bolli aibanne gujjoppite; appe aibanne pacissoppite.

13 "Intte gidдон hananabaa yootiyaagee woikko
aimo birshshiya asi denddidi, malaataanne
maalaalissiyaabaa oottikko, ² i yootido malaatai
woikko maalaalissiyaabai tumu gididi polettin, i intte-
na, 'Ane kase intte erenna hara xoossatussi goinnoos'
yaagikko, ³ intte a mulekka siyoppite. Intte a kumetta
wozanaappenne kumetta shemppuwaappe GODAA
intte Xoossaa dosiyaakkonne giidi, inttena i paaccanau
heгаа oottees. ⁴ GODAA intte Xoossaa kaallite; ayyo
yayyite; a azazuwaa naagite; a qaalaakka siyite; ayyo
goinnite; appe duuxxoppite. ⁵ Inttena Gibxxeppe kessi-
di, ailletettaappe inttena wozida GODAA intte Xoossaa
bolli intte makkalanaadan tamarissiya hananabaa
yootiyaagaa, woikko aimuwaa birshshiyaagaa worite;
heгаа mala asi inttena GODAA intte Xoossaa aza-
zuwaappe wora baanaadan oottiyo gishshau, heгаа
malaa woridi, iitaa intte gidloppe diggite.

⁶ "Harai atto ne aayee na7ai ne ishah, ne attumanne
macca na7i, ne siiqiyo ne machchiyaa, woikko ne siiqo
laggee nena, 'Hindda, kase neeninne ne maizza aawati
goinni erenna xoossaassi goinnana' giikko, ⁷ biittau ha
gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin de7iya, ne yuusho
ubban mataaninne haahuwan de7iya asai ubbai goin-
niyo xoossatussi, 'Hindda biidi etau goinnana' giidi
balettikko, ⁸ au eeno gooppa; i giyoogaakka siyoppa.
Ayyo qarettada a guyye ashshoppa; ⁹ a woranau
koshshees. A woranau koiro ne doomma; heгааappe

guyyiyan, asai ubbai ba kushiya a bolli wottidi woro. ¹⁰I haiqqana gakkanaashin, shuchchan caddite; aissi giikko, i inttena Gibxxe biittaappe, ailletettaa keetaappe kessida GODAAPPE, intte Xoossaappe, inttena shaakkanau koyiis. ¹¹Israa7eela asai ubbai hegaa siyidi yayyana; qassi hegaa mala iitabaakka naa77antto intte gidдон оoninne oottenna.

¹²"GODAI intte Xoossai intte de7anaadan immiyo katamaappe issuwan intte de7iyo wode, ¹³intte asaa gidдон иitati denddidi, asaa, 'Hinddite! Biidi intte erenna xoossatussi goinnoos' yaagidi balettiyoogaa siyikko, ¹⁴he yohuwaabaa oichchite; minttidi qorite. Qorin he intte gidдон tunabai oosettidoogee tuma gidikko, ¹⁵he kataman de7iya asa ubbaa mashshaa qaran wurssite; he katamaanne an de7iya mehiyaarakka ashshennan xaissite. ¹⁶He katamaappe intte ekkido omoodo ubbaa katamaa dabaabaa shiishshite. SHi-ishshidi he katamaanne a omooduwaa ubbaa GODAAYYO, intte Xoossaayyo, xuuggiyo yarshsho oottidi wurssi xuuggite. I merinaukka naa77antto keexettena; laalettida soho gididi, he sohoi attana. ¹⁷Hirima geetettida miishshaappe aibinne intte kushiyan beetoppo. Yaatikko, GODAI ba wolqqaama hanqquwaappe simmidi, inttena maarana; i intteyyo qarettana. Kase intte maizza aawatuyyo caaqqido maachchaadan, intte qoodaa darissana. ¹⁸Aissi giikko, taani hachchi inttena azaziyo azazo ubbaa intte naagiyoogan GODAASSI, intte Xoossaassi azazettikko, qassi GODAA intte Xoossaa sinttankka likke gidiyaabaa oottikko, he giidobai intteyyo tumu polettana.

Yeeho Wode Oottanau Bessenna Meezeta

14 "Intte GODAA intte Xoossaa naata; intte haiqqida asau inttena gom77oroppitenne sintta bagga huuphiyaa meedoppite. ²Aissi giikko, intte GODAASSI, intte Xoossaassi, geeshsha asa; GODAI inttena ba asa gidanaadan, biittan de7iya asa ubbaappe dooridi wottiis.

Miyo Meheta Do7atanne Meenna Meheta Do7ata

³"Intte tunabaa aibanne mooppite. ⁴Intte maana mehetinne do7ati hageeta; booraa, dorssaa, deeshshaa, ⁵genessaa, dogaa, wushaa, wora deeshshaa, cofoshuwaa, gaaraanne deriyaa dorssaa. ⁶Qinccafilee wuri phalqqettidoogee, waammotiya mehetanne do7ata ubbaa miite. ⁷SHin waammotiyaageeta gididi, qinccafilee phalqqettibeennaageeta mooppite; hegeetikka gaameelaa, harbbainnuwaanne guppalliyya. Hageeti waammotoosona; shin eta qinccafilee phalqqettibeenna gishshau, eti intteyyo tuna. ⁸Gudunttaikka qinccafilee phalqqetta gidikkonne waammotenna gishshau, i intteyyo tuna. A ashuwaa mooppite; a bautaakka bochchoppite.

⁹"Haatta gidдон de7iya meretatu ubbaappe intte maanaageeti hageeta; moliyaagaa mala qefeenne poqoi de7iyo ubbaa miite. ¹⁰SHin moliyaagaa mala qe-

feenne poqoi baina augaanne mooppite. Hegeeti intteyyo tuna.

¹¹"Geeshsha gidida kafo ubbaa miite; ¹²shin kafo-tuppe intte meennaageeti hageeta: argganttaa, bazzo ankkuwaa, kareta ankkuwaa, ¹³golluwaa, xinggille zare ubbaa, ¹⁴qooraase zare ubbaa, ¹⁵yanchchaa, cancciya guttuwaa, haatta kafuwaa, gace zare ubbaa, ¹⁶qeeru guttuwaa, wogga guttuwaa, haatta kuttuwaa, ¹⁷bazzo guttuwaa, yindduwaa, ganggaanuwaa, adussa qooree de7iyo haatta kafuwaa, ¹⁸saabissaa giyo kafo zare ubbaa, jinjjilaatiyaanne wurkkaawurkkuwaa. ¹⁹Qefeera de7iya qeeru meretati ubbai intteyyo tuna; eta mooppite. ²⁰SHin he qefeera de7iyaabatuppe geeshsha gidiyaageeta miite.

²¹"Intte GODAASSI, intte Xoossaassi, geeshsha asa gididi gishshau, bautidabaa ubbaa aibanne mooppite. Hegaa intte kataman de7iya beteti maanaadan etau immanau danddayeeta; woikko hara biittaa assai baizzanau danddayeeta.

"Deeshsha maraa a aayee maattan doissoppa.

Asirataa Kessiyo Wogaa

²²"Intte intte gadeppe laittan laittan gakkiiya katta aife ubbaappe asirataa kessite. ²³Intte ubba wode, GODAAYYO, intte Xoossaayyo, yayyiyoogaa tamarana mala, i ba sunttai xeesettana mala doorido sohuwan, GODAA intte Xoossaa sinttan, intte kattaa, woiniyaa eessaanne zaitiyaa asirataa, intte dorssaappenne mehiyaappe baira yelettidaagaa hegan miite. ²⁴GODAI intte Xoossai ba sunttai xeesettana mala doorido sohoi, intte de7iyoosaappe keehi haaho gidikko, GODAI inttena anjjana mala, intte intte asirataa yaa tookkanau danddayennan ixikko, ²⁵baizzite; baizzidi he miishshaa kushiyan oiqqidi, GODAI intte Xoossai doorido sohuwaa biite. ²⁶Biidi he miishshan intte koyidobaa augaanne, miizza gidin, dorssa gidin, woine eessaa gido, woikko hara mino ushshaa, woikko hara intte koyiyoobaa aibanne shammidi, inttenne intte so asai ubbai GODAA intte Xoossaa sinttan hegaa miitenne ufaittite.

²⁷"Hegaa intte oottiyo wode, intte kataman de7iya Leewata dogoppite; aissi giikko, eti inttenaara shaakki ekkido hara laati baawa. ²⁸Heezantta laittan laittan ubba wode, intte katta asirataa ehiidi, intte kataman shiishshite. ²⁹Hegaa intte kataman de7iya inttenaara shaakki ekkido, hara laati baina Leewati, beteti, aawi baina naatinne am77e maccaasati yiidi moona; miidikka kallona. Yaatikko, intte oottiyo intte kushiya ooso ubban GODAI intte Xoossai inttena anjjana.

Laappunnta Laittaa

(Wogaabaa 25:1-7)

15 "Laappunnta laittaa laittaa wurssettan intteppe tal77idaageetuyyo eta acuwaa maarite. ²Intte acuwaa maarana wogai haggaa: ba lagge Israa7eeliyaayyo tal77ida ai asinne he acuwaa maaro. GODAA maarotettaa awaajettido gishshau, tal77idaagee ba lagge Israa7eelassi woikko ba ishaassi

tal77idobaa oichchoppo. ³ Hara biitta asau intte tal77ido acuwaa ekkana danddayeeta; shin intte intte zaretussi tal77idobaa ubbaa maarite.

⁴ "Intte GODAA intte Xoossaa qaalaassi azazettikko, taani hachchi inttena azaziyo azazo ubbaa balennan oottikko, intte giddon issi asinne hiyyeesenna. Aissi giikko, intte laattanaadan GODAI intte Xoossai inttessi aqo oottidi immiyo biittan GODAI inttena anjjana.

⁶ GODAI intte Xoossai intteyyo giidoogaadan, i inttena anjjana; daro kawotettai intteppe tal77ana; shin intte issuwaappenne tal77ekketa. Qassi intte kawotettata haarana, shin issoinne inttena haarena.

⁷ "GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittan de7iya qeeri katamatuppe augaaninne de7iya intte lagge Israa7eelatu giddon issi asi hiyyeesikko, ayyo meqettaa iitoppite; qassi intte kushiyaakka shiishshi ekkoppite.

⁸ Intte kushiya ayyo birshshite; a koshshiyaabaa aibanne ayyo tal77ite. ⁹ "Acuwaa maariyo laappuntta laittai matiis' gaada, hiyyeesa Israa7eelaa iita aifiyan xeellada, ayyo aibanne tal77iyoogaa digganau iita qofai ne wozanan gelennaadan naagetta. Hegee xayikko, i neeppe GODAU waassana; hegee neeyyo nagara gidana. ¹⁰ Neeni ayyo coo imma; neeni ayyo immiyo wode, ne wozanan aissi immiyaanaa gooppa; yaatikko, intte ooso ubban, intte oiqqidoban yedhdhidoban ubban GODAI intte Xoossai inttena anjjana. ¹¹ He biittan ubba wodekka hiyyeesi xayenna gishshau, taani nena Israa7eelatuyyo, ne biittan de7iya hiyyeesatuyyoonne metootanchchatuyyo keha gidanaadan azazais.

Ailleta Wottiyo Maaraa

(Kessaabaa 21:1-11)

¹² "Neeni attuma gidin macca gidin, ne dabbo Israa7eela asa aille oottada shamnikko, i neeyyo usuppun laittaa ootto; laappuntta laittan ailletettaappe kessa yedda. ¹³ Neeni ailletettaappe a kessa yeddiyo wode, mela kushe yeddoppa. ¹⁴ Neeni ne wudiyaappe, ne audiyaappenne ne woiniyaa gum77iyoosaappe ayyo kehattetan imma; GODAI ne Xoossai nena anjjidoogaa keenaa ayyo imma. ¹⁵ Inttekka Gibxe biittan kase aille gididoogaanne GODAI intte Xoossai inttena yaappe wozidoogaa dogoppite. Taani inttena hachchi azaziyoogee hegaassa.

¹⁶ "SHin he aille nenanne ne keettaa asaa dosido gishshaunne nenaara ayyo de7oi lo77o gidiyo gishshau, 'Taani ne sooppe kiyada biikke' yaagikko, ¹⁷ pengge a efaada, goottaa ekkada, a haittaa lukka. Yaatobare i neeyyo merinaukka aille gidana. Qassi aille gidiya maccaarissikka hegaadan ootta. ¹⁸ A neeni ailletettaappe kessa yeddiyo wode, neeni qohettidabaadan qoppoppa; aissi giikko, i ha usuppun laittaa giddon keruu oottiyaabi oottiyoogaayyo dakko daruwaa neeyyo oottiis. Hegaa gishshau, neeni oottiyooban ubban GODAI ne Xoossai nena anjjana.

Miizzainne Dorssai Yeliyo Baira Marata

¹⁹ "Neeni ne mehiyaappenne ne dorssaa wudiyaappe baira yelettida attumaagaa ubbaa GODAASSI, ne Xoos-

saassi, dummaya. Ne dummayido mehiyaappe baira yelettidaagaa aibiyyoonne go7ettoppa; ne dorssaa wudiyaappe baira yelettidaagaa ikisiyaakka meedoppa. ²⁰ Neeninne ne so asai GODAI dooriyo sohuwan GODAA intte Xoossaa sinttan hegeeta laittan laittan miite. ²¹ SHin ne yarshshiyo mehiyaa bollai tillana xayikko, i silidaba woikko qooqe gidikko, woikko qassi hara iita boree a bollan de7ikko, hegae GODAASSI, ne Xoossaassi, yarshshoppa. ²² Hegaa intte de7iyo intte kataman miite; wogan geeshsha asa gidin, woi tuna asa gidinkka genesaanne gaaraa ashodan mo. ²³ SHin intte a suuttaa haattadan sa7an gussiteppe attin, mooppite.

Paasikaa Baalaa

(Kessaabaa 12:1-20)

16 "Abiiba aginan GODAA intte Xoossaa Paasikaa Baalaa bonchchite; aissi giikko, GODAI intte Xoossai inttena Abiiba aginan qammi Gibxxeppe kessis. ² Intte dorssaa wudiyaappenne mehiyaa wudiyaappe GODAI ba sunttai xeesettanaadan dooriyo sohuwan, GODAASSI, intte Xoossaassi, Paasikaayyo yarshshite. ³ He yarshshuwaa intte miyo wode, irshshuwaa yeggi uukkido oittaara mooppite; shin laappun gallassaa kumettaa irshsho yeggibeenna oittaara miite. Intte Gibxxeppe eesuwan kiyido gishshaunne intte de7iyo laitta ubban intte Gibxxeppe kiyido gallassaa hassayanaadan, he metuwaa oittaa miite. ⁴ Intte biittan ubban laappun gallassau aiba irshshoinne beettoppo. Qassi intte koiro gallassa omarssi yarshshido ashuwaappe maalladossi aibinne attoppo.

⁵ "Intte Paasikaa yarshshuwaa GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo ai katamaaninne coo shukkoppite. ⁶ GODAI intte Xoossai ba sunttai xeesettanaadan dooriyo sohuwan intte Paasikaa yarshshuwaa shukkite; qassi awai wulliyoo wode intte Gibxxeppe kiyido gishshau, he saatiyan shukkite. ⁷ GODAI intte Xoossai dooriyo sohuwan, hegan kattidi miite; yaatidi sa7ai wonttiyo wode, intte soo soo biite. ⁸ Usuppun gallassa kumettaa irshshuwaa yeggibeenna oittaa miite; laappuntta gallassan GODAAYYO, intte Xoossaayyo, goinnanau geeshsha yaa7aa shiiqite; he gallassi aiba oosonne oottoppite.

Saaminttatu Baalaa

(Kessaabaa 34:22; Wogaabaa 23:15-21)

⁹ "Intte kattaa cakkanau koiro doommido wodiyaappe doommidi, laappun saaminttaa kumettaa qoodite. ¹⁰ Yaatidi GODAI intte Xoossai inttena anjjidoogaa keenaa intte intte dosan coo immiyo imuwaa ehiidi, GODAAYYO, intte Xoossaayyo, Saaminttatu Baalaa bonchchite. ¹¹ Hegan intte, intte attuma naati, intte macca naati, intte attuma ashkkaratinne intte macca ashkkarati, intte katamatun de7iya Leewati, beteti, aawu bainna naatinne intte giddon de7iya am77eti ubbai GODAI intte Xoossai ba sunttai xeesettanaadan dooriyo sohuwan, ufaittite. ¹² Intte Gibxxe bi-

ittan aille gididoogaa hassayidi, ha wogaa balennan naagite.

Daase Baalaa
(Wogaabaa 23:33-43)

¹³ "Intte audiyaappe intte kattaa, qassi woiniyaa yedhdhiyoosaappekka intte woiniyaa shiishshidoogaappe guyyiyan, laappun gallassaa Daase Baalaa bonchchite. ¹⁴ Intte, intte attuma naatinne macca naati, intte attuma ashkkaratinne macca ashkkarati, intte katamatun de7iya Leewati, beteti, aawu baina naatinne am77eti ubbai ha baalan keehi ufaittite. ¹⁵ GODAI dooriyo sohuwan laappun gallassaa GODAASSI, intte Xoossaassi, baalaa bonchchite; aissi giikko, intte ubbaikka issippe ufaittana mala, intte aifissidoban ubbaaninne intte kushee oottiyooban ubban GODAI intte Xoossai inttena anjjana.

¹⁶ "Intte biittan attuma asa gidida ubbai laittan heez-zutoo, Oittaa Baalaa wode, Saaminttatu Baalaa wodenne Daase Baalaa wode, GODAA intte Xoossaa sinttan i dooriyo sohuwan beetto. Eti GODAA sintti yididi, mela kushe yooppona. ¹⁷ GODAI intte Xoossai anjjidoogaa keenaa ubbaikka ba danddayiyoogaa keenaa immo.

Xillo Pirddaa Pirddiyoogaa

¹⁸ "Intte zaretu ubbaassi GODAI intte Xoossai immiyo katamatun ubban intte daannatanne halaqata sunttite; etikka asaassi xillo pirddaa pirddona. ¹⁹ Xillo pird-daa geellayoppite; som77uwaa xeellidi maaddoppite. Maganxxaa ekkoppite; aissi giikko, maganxxaa aadhdhida eranchchatu aifiyaakka qooqissidi, xillotu qaalaakka geellayees. ²⁰ Intte de7uwan de7ana malanne GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittaa intte laattana mala, xillo pirddaa pirddite.

²¹ "Intte GODAAYYO, intte Xoossaayyo, keexxiyo yarshshiyosaa matan Asheero giyo xooseessi mittaappe merettida misiliyaa malaa aibanne essoppite. ²² Intte GODAI intte Xoossai ixxiyo goinniyo shuchchaa intteyyo essoppite.

17 "GODAASSI, intte Xoossaassi, tilla bollaara de7enna mehiyaa, woikko intte dorssaa yarshsho oottidi shiishshoppite; hegee a sinttan sheneyiyaabaa.

² "GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo katamatuppe auganka attuma gidin macca gidin a maachchaa kolidi, GODAA intte Xoossaa sinttan iitaa oottida asi intte giddon beettikko, ³ qassi ta azazuwaa menttidi, hara xoossatuyyo goinnida uri, awaassi, woikko aginaassi, woikko saluwaa xoolinttetussi goinnida uri de7ikko, ⁴ heгаа malabaa intte siyikko, he yohuwaa minttidi qorite. Intte qorin, heгаа mala tunabai Israa7eela gid-don oosettidoogee tumanne geeshsha gidikko, ⁵ he iitaa oottida bitaniyaa woikko mishiriyo intte katamaappe gaxi kessidi, shuchchan caddidi worite. ⁶ He woriyo asi haiqqanau bessiyoogee naa77u woikko heezzu markkai markkattiina gido; issi asa markkaaqaalan ai asinne haiqqoppo. ⁷ A woranau markkati

koiro shuchchan a caddona; eta kaallidi asai ubbai a caddo. Hegaadan oottidi, iitaa intte gid-doppe diggite.

⁸ "Intte intte katamatun pirddanau keehi deexxiya shemppo mooto gidin, shochcha masuntta mooto, woikko qassi tau bessees giyo aqo mooto gidinkka denddikko, he wode intte GODAI intte Xoossai doorido sohuwaa ehiite. ⁹ Hegan Leewatuppe qeese gidiyaa-gaakkonne he wodiyan daanna gididi pirddiyaagaakko shiishshite; he yohuwaa eti pirddana. ¹⁰ GODAI doorido sohuwan eti pirddidoogaadan oottite; eti pirddidoogaappe ashshennaadan naagettite. ¹¹ Eti inttena tamarissido higgiaadaaninne eti yootido pirddaadan oottite; eti pirddido pirddaappe ushachchinne had-dirssi ainne sher77i gooppite. ¹² Hegan GODAASSI, intte Xoossaassi, oottiya daannaassi, woikko qeesiyaassi azazettennan ixixidi, otorettiya asi de7ikko, he asi haiqqo; hegaadan oottidi, iitaa Israa7eela gid-doppe diggite. ¹³ Hegaappe guyyiyan heгаа siyidi, asai ubbai yayyana; naa77antto otorettenna.

Kawo Xeelliya Wogata

¹⁴ "GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittaa laattidi, yan de7uwaa doommio wode, intte yuushuwan de7iya kawotettatuugaadan, intteikka, 'Ane nuunikka nu bollan kawuwaa kawoyoos' yaagidi qoppikko, ¹⁵ intte kawoyanaagee GODAI intte Xoossai intteyyo dooridoogaa gidiyooгаа erite. Hegeekka intte asaa gid-doppe doorettidaagaa gidoppe attin, hara biittaa asa intte bolli kawoyoppite. ¹⁶ He kawoi paraa daruwaa shiishshanau bessenna; qassi asaikka paraa corayanau naa77antto Gibxxe simmanaadan oottoppo. Aissi giikko, GODAI, 'He ogiyaara naa77antto mulekka simmoppite' yaagiis. ¹⁷ A wozanaa balettennaadan, kawoi cora maccaasaa ekkoppo. Worqqaakka biraakka darii shiishshoppo.

¹⁸ "I ba kawotettaa araatan uttiyo wode, Leewa zare gidiya qeeseti naagiyo maxaafaappe ha higgiyaa duuqqidi bau ekko. ¹⁹ I ha higgiyaa qaalaanne wogaa naagiyoogaaninne eta oottiyoogan GODAASSI, ba Xoossaassi, yayyiyoogaa tamarana mala, ha maxaafai aara de7o; ikka ha maxaafaa ba de7o laittan ubban nabbabo. ²⁰ Yaatikko, i ba wozanan, 'Taani ta laggetuppe aadhdhais' giidi ba ishanttu bolli otorettenna. Ikka Xoossaa higgiaappe haddirssinne ushachchi geenna. I ba kawotettan aduqqidi de7ana; a naatikka Israa7eela biittan kawo gidana.

SHahuwan Qeeseta Gakkiyaabaa

18 "Qeesetettan oottiya kumetta Leewa zaretussi Israa7eela giddon biittaa laatai baawa. Eti asai GODAASSI shiishshiyo taman xuuggiyo yarshshuwaappe miiddi de7iyoogee etau laata. ² Etau eta ishanttu giddon laati de7enna; GODAI etau geppi-doogaadanka i eta laata.

³ "Korimaa woikko dorssaa asai yarshshuwau shiishshidoogaappe qeesetussi bessiyaagee hagua: mis-saa, naa77u bagga manggaagaanne ulo giddo

ashuwaa etau immona. ⁴Intte kattaappe, woiniyaap-penne zaitiyaappe koiro gakkida aifiyaanne intte dorssaa ikisiyaappe bairattuwa qeesetuuyo immeeta. ⁵Aissi giikko, etinne eta naati GODAA sunntan eqqidi, merinau qeese gididi oottana mala, intte zariyaa ub-baa giddoppe GODAI intte Xoossai eta dooriis.

⁶“Leewa zare gidiya issi asi Israa7eela biittan ai kata-maappenne denddidi, GODAI dooriyo sohuwau yiikko, ⁷i biyoosan de7iya Leewati GODAA sinttan eqqidi oot-tiyoogaadan, ikka GODAA ba Xoossaa sinttan eqqidi ootto. ⁸Qassi ba aawaa aquwaa baizzin, bana gakkiaagaa ekkidaagaa gidikkokka, qeeseti go7ettiyo-oojaa ubbaa etaara likke shaakkidi ekko.

Aihuda Gidenna Kawotettati Oottiyo Meeziyaappe Naagettanaadan Imettida Seeraa

⁹“GODAI intte Xoossai intteyyo immido biittaa geliyo wode, he biittan de7iya asai oottiyo tuna oosuwa oot-toppite. ¹⁰Ba attuma na7a woikko macca na7a yarshshossi giidi, taman xuuggiya ai asinne intte gid-don beettoppo. Bitiyaabi, maracce xeelliyaabi, murun-niyaabinne qaadaa odiyaaabi qassi intte giddon de7op-po. ¹¹Daggamiyaagee, ayyaanata xeejiyaagee, sha-reechchiyaageenne haiqqida asaa ayyaanaa xeejiyaagee intte giddon de7oppo. ¹²Hegaa malabaa oottiya ai asinne GODAA matan ixettida asa. Eti hejaa mala tunaa oottiyo gishshau, GODAI intte Xoossai he kawotettaa intte sinttappe gooddana. ¹³SHin intte GO-DAA intte Xoossaa sinttan kumetta boree bannaagee-ta gidite.

Xoossai Hananabaa Yootiyaagaa Kiittana Giidobaa

¹⁴“Ha intte laattanau biyo biittan de7iya kawotettati murunniyaageetinne maracciyaa xeelliyaageeti odiy-oogaa siyiyaageeta. SHin intte hejaa oottennaadan GODAI intte Xoossai inttena teqqiis. ¹⁵GODAI intte Xoossai, intte zariyaa giddoppe, ta mala hananabaa yootiyaagaa intteyyo denttana. Intte i giyoogaa siyite. ¹⁶Intte Siinaa Deriyaa bolla shiiqido wode, GODAA intte Xoossaa hagaadan yaagidi oichchideta; ‘Nuuni haiqqennaadan, GODAA nu Xoossaa cenggurssaa zaari siyokko; qassi ha wolqqaama tamaakka naa77antto be7okko’ yaagideta.

¹⁷“GODAI tau hagaadan yaagiis; ‘Eti giidobaa ubbaa likke giidosona. ¹⁸Taani eta zaretu giddoppe, ne mala hananabaa yootiyaagaa etayyo denttana; denttada ta qaalaa a doonan wottana; ikka taani a azaziyo ubbaa etayyo yootana. ¹⁹I ta sunntan yootiyo ta qaalaa siyen-na oossinne haluwaa taani kiyana. ²⁰SHin ta azaz-abeennaagaa xalidi ta sunntan yootiyaagee woikko hara xoossatu sunntan yootiya he hananabaa yootiyaagee haiqqo’ yaagiis.

²¹“Intte, ‘Hananabaa yootiyaagee yootiyo qaalai Xoossaappe gidennaagaa aibin shaakki eranee?’ yaagikko, ²²he hananabaa yootiyaagee GODAA sunntan yootin, i yootido qaalai polettannan ixikko, hegee GODAI yootibeenna qaala gidiyoojaa ereeta. He

hananabaa yootiyaagee wordduwan yootido gishshau, au yayyoppite.

Baqatidi Attiyo Katamata (Qoodaabaa 35:9-34; Yaasu 20:1-9)

19 “GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittan de7iya kawotettaa xaissiyi wode, qassi intteikka eta gooddidi, eta katamatuuninne eta keettatun de7uwaa doommiyo wode, ²GODAI intte Xoossai laata oottidi immiyo biittan de7iya katamatuppe heezzu katamata intteyyo dummayite. ³GODAI intte Xoossai intteyyo laata oottidi immiyo biittaa heezzu kessidi shaakkite. Yaatidi asa worida ooninne he katamatukko baqatanaadan ogiyaa giigissite.

⁴“Issi asi kase morkketetti bannan de7ishin, eren-nan ba shooruwaa worikko, i he katamatuppe issuwau baqatidi, ba shemppuwaa ashsho. ⁵Naa77u asi mittaa qanxxanau woraa bin, issoi mittaa qanxxishin, tuu-tiyaappe aifee koletti wodhdhidi hinkkuwaa worikko, he woridaagee ha heezzu katamatuppe issuwaa baqa-tidi, ba shemppuwaa ashsho. ⁶Qosetti attiyo katamai issuwaa xalla gidikko, woxxi eesuwan gakkanau ogee aduqqido gaasuwan suuttaa achchiyaagee suul-liya hanquwan denddidi, yedetti gakkidi, haiqqanau bessennaagaa woranau danddayees; aissi giikko, i ba shooruwaa woridoogee kase morkketetta de7iyo gishshaassa gidenna. ⁷Intte heezzu katamata dum-mayi wottanaadan, taani inttena hassayissidoogee hegaassa.

⁸“GODAI intte Xoossai kase intte maizza aawatuuyo caaqqidoogaadan intte zawaa aassikko, qassi intte maizza aawatussi immana giido biittaa ubbaa intteyyo immikko, ⁹ha heezzu katamatuppe hara heezzu kata-mata gujjeeta. Hachchi taani inttena azaziyoogaa ub-baa intte polikko, GODAA intte Xoossaa dosikkonne i inttena tamarissido ogiyan minnidi de7ikko, ha biittai intteyyo imettana. ¹⁰Hegaa oottikko, GODAI intte Xoossai laata oottidi intteyyo immiyo biittan geeshsha asa suuttai gukkenna; qassi intteikka suuttaa gussiyi nagaraappe atteeta.

¹¹“SHin issi asi ba shooruwaa ixixidi, zuggi naagidi a woridi, ha katamatuppe issuwau baqatikko, ¹²a kata-maa cimati i baqatido katamaappe kiitti ehiissidi, haluwaa kiyana a koyiyaagau aatti immona. ¹³Ayyo ainne qarettoppite; intteyyo ubbabai lo77o gidana mala, geeshshaa suuttaa gussiyaagaa Israa7eela gid-doppe xaissite.

Beni Zawata

¹⁴“GODAI intte Xoossai intte laattanaadan immiyo bi-ittan, beni asai essido ne shooruwaa biittaa zawaa shoddoppa.

Markkatubaa

¹⁵“Issi asa mooranchcha gaanau issi markka xalaalai gidenna. Naa77u woikko heezzu markkai markkattin, he mootoi pirddeettanau koshshees.

¹⁶“Issi asi haraa wordduwan mootanau denddikko, ¹⁷he mootiyaageenne mootettiyaagee naa77aikka GODAA sinttan, qeesetu sinttaaninne he wode pirddiya daannatu sinttan eqqona. ¹⁸Yaatabare daannati he yohuwaa minttidi qorona; qorin he mootiyaagee ba ishaa wordduwan mootidoba gidikko, ¹⁹i he mootuwan ba ishaa qaxxayissanau qoppido qixaatiyaa bau qaxxayetto; hegaadan oottidi, heгаа mala iitaa intte giddoppe diggite. ²⁰Yaatikko, hara asai heгаа siyidi yayyana; heгаа mala iita oosuwaa naa77antto oottenna. ²¹Hegaa mala iitaa oottidaagau ainne qarettoppiti; shemppo woridaagee haiqqo; aife gishshaa aife; achcha gishshaa achcha; kushe gishshaa kushe; gede gishshaakka gede.

Olaabaa

20 “Intte morkkiyaara olettanau biyo wode, eta parati, paraa gaaretinne eta olanchchati intteppen darin be7idi, etau yayyoppite; aissi giikko, inttena Gibxxeppe kessida GODAI intte Xoossai inttenaara de7ees. ²Intte olaa doommanaappe kasetidi, qeesee sinttau aadhhdidi hagaadan yaago; ³Inttenoo Israa7eela asatoo, siyite; intte hachchi intte morkkiyaara olettanau haneeta. Simmi intte wozanai dagammoppo; yayyoppite; eta sinttan kokkoroppitenne shab-birettoppite. ⁴Aissi giikko, GODAI intte Xoossai inttenaara biyo gishshau, intte morkkiyaa olidi, intteyyo xoonuwaa immana’ yaago.

⁵“Ola gadaawati eta hagaadan yaagona; ‘Ooratta keettaa keexxidi gelibeenna asi de7ikko, i ha olan haiqqin, hara asi a keettaa gelennaadan, i soo simmo. ⁶Woikko woiniyaa tokkidi, a aifiyan ufaittibeenna uri de7ikko, i ha olan haiqqin, hara asi a woiniyaa aifiyan ufaittennaadan, i ba soo simmo. ⁷Maccaasa giigissidi ekkibeenna asi de7ikko, i ha olan haiqqin, hara asi o machchennaadan, i ba soo simmo’ yaagona.

⁸“Gadaawati gujjidikka asaayyo hagaadan yaagona; ‘Ha asaa gidдон yayyiya asinne hirggiya asi ooninne de7ikko, i ba laggetu wozanaakka yashshan seerisennaadan i ba soo simmo’ yaagona. ⁹Gadaawati haggaa asau yooti wurssiyo wode, citaassi citaassi ola gadaawata doorona.

¹⁰“Issi katamaa olanau biidi intte akko matiyo wode, koirottidi saruwan eti kushiyaa immanaadan oichchite. ¹¹Oichchin eti saruwan bantta kushiyaa immidi, bantta gimbbiyaa penggiyaa dooyidi inttena gelissikko, he kataman de7iya asai ubbai intteyyo haggazonanne deexo oosuwaa intteyyo ootona. ¹²SHin he katamaa asai intteyyo saruwan kushiyaa immennan ixixidi, inttenaara olau giigikko, intte he katamaa yuushuwaa dooddite. ¹³GODAI intte Xoossai eta intteyyo aatti immiyo wode, he kataman de7iya attumaasa ubbaa mashshan wurssite. ¹⁴SHin maccaasaa, naata, mehiyaanne katamaa gidдон de7iya ubbabaa omoodo oottidi intteyyo ekkite. Qassi GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo intte morkketu omooduwan go7ettite. ¹⁵Intte de7iyooosaappe haakkidi de7iya katamataakka oiqqiyo wode, hegaadan ootteeta.

¹⁶“SHin GODAI intte Xoossai intteyyo laata oottidi immiyo biittan shemppooraa de7iyaabaa issibaanne ashshennan worite. ¹⁷GODAI intte Xoossai azazi-doogaadan, Hiiteta, Amooreta, Kanaaneta, Parzzeta, Hiiwetanne Yaabuusata wurssidi worite. ¹⁸Hegee xayikko, eti bantta xoossatuuyo goinniyo tuna oosuwaa intte oottanaadan inttena tamarissana; hegan intte GODAA intte Xoossaa bolli nagaraa ootana.

¹⁹“Katamaa oiqqanau yuushuwaa dooddi, daro gallassaa olettiiddi gam77iyo wode, an de7iya aifiyaa immiyo mittaa kalttan qanxxoppite; eta aifiyaa miiteppe attin, eta qanxxoppite. Aissi giikko, intte yuushuwan dooddidi oliyoi asaappe attin, dembban de7iya mittaa gidenna. ²⁰SHin intte eriyo aifiyaa immenna hara mitata qanxxidi, inttenaara olettiya katamai kunddana gakkanaashin, hegan dooddiyo qatuwaa keexxite.

Worida Urai Erettibeenna Daafaa

21 “Intte laattanaadan GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittan, ooni woridaakko erenna ahai kunddidi beettikko, ²intte daannatinne intte cimati biidi, heгаа yuushuwan de7iya katamatupenne he ahaappe gidduwan de7iya haahotettaa likkona. ³Hegaappe guyyiyan, ahai kunddidosau matattiya katamaa cimati, oosuwaayyo gakkabeenna, i morggen qambari wodhdhibeenna ussiyo ekkona. ⁴Ekkidi goggiya haattai de7iyo goyettibeennasanne zerettibeenna zanggaaraa efiidi, he ussee garbbaliyaa mirqqidi menttona. ⁵Yaatabare Leewa naati, qeeseti he sohuwaa issippe boona; aissi giikko, haggaa mala iita haiquwaanne mootuwaa shaakkidi pirddanau, GODAI intte Xoossai ba sinttan oottanau, ba sunttanka anjjanau eta dooriis. ⁶Hegaappe guyyiyan, he ahai kunddidosau matattiya katamaa cimati ubbai, zanggaaran garbbaliyaa mirqqidi worido ussee bolli bantta kushiyaa meecettiiddi, hagaadan yaagona; ⁷‘Nu kushee ha suuttaa gussibeenna; nu aifeekka haggaa oottidabaa be7ibeenna. ⁸Abeet GODAU, neeni wozido ne asaa, Israa7eela maara; ha geeshshaa suuttaa ne asaa bolli naaqqo oottada qoodoppa’ yaagona. He suuttaa gishshau, etau atto geetettana. ⁹Intte GODAA aifiyaa sinttan hegaadan oottidi, geeshshaa suuttai gukkido nagaraa intte giddoppe diggite.

Olan Omoodettida Maccaasatubaa

¹⁰“Intte morkkiyaara intte olettanau kiyin, GODAI, intte Xoossai, eta intte kushiyaa aatti immin, eta omooddiyo wode, ¹¹omoodettida asaa gidдон issi malanchcha maccaasiyo be7ada, o amottada, machchanau koyikko, ¹²ne soo eha; i huuphiyaa meeda; i xugunttaakka cigga. ¹³Omoodettiyo wode de7iya maayuwaa qaaraggada, ne son uttada, ba aawaassinne ba aayeessi issi agina kumettaa kayyottu. Hegaappe guyyiyan, o machcha. ¹⁴Yaata simmin, iira de7iyooogee nena ufaissana xayikko, a ba koyyosaa baanaadan yeddaaga. Neeni o machcho oottada is-

sippe aqido gishshau, o miishshan baizzanau woikko aille oottanau bessenna.

Baira Na7i Laattiyo Maataa

¹⁵ "Issi asassi i dosiyoonne ixxiyo naa77u maccaasati de7ikko, qassi ha naa77atika ayyo attuma naata yeli-daageeta gidishin, baira yelettidaagee ha ixxiyo maccaaseeppe yelettidaagaa gidikko, ¹⁶ ba naatuyyo ba aquwaa i laatissiyo wode, i ixxiyoorippe yelettida bairai de7ishin, i dosiyoorippe yelettida kaaluwaa bairat-tanau bessenna. ¹⁷ Hara naatuyyo immiyoo gaappe naa77u kushiyaa aatti immiyoo gan ha ixxiyoori na7ai baira gidiyoo ga ee rissanau bessees. Aissi giikko, he na7ai ayyo kushe toho phalqqida baira gidiyoo gishshau, bairattu waa i ekkana u bessees.

¹⁸ "Aawaassinne aayeessi azazettennan ixxida, eti seerinkka simmenna morgge zozzanne makkalanchcha gididi simmenna na7i de7ikko, ¹⁹ aawainne aayiyaa he katamaa penggen de7iya cimatu kko a oiqqi ekki ehoo na. ²⁰ Ehiidi cimatu yyo ha gaadan yaagona; 'Hagee nu na7ai morgge zozzanne makkalanchcha; i nuuyyo mulekka azazettenna; mi-ishshaa laali kaa7iyaagaanne ushshanchcha' yaagidi yootona. ²¹ Hegaappe guyyiyan, he kataman de7iya at-tumaasai ubbai i haiqqana gakkanaashin, shuchchan caddidi a worona. Hegaadan oottiyoogan intte gid-doppe i itaa xaissite. Yaatobare Israa7eela ubbai he ga a siyidi yayyana.

Dumma Dumma Higgeta

²² "Issi asi haiquwaa pirddissiya dabaa oottin, intte a mittan kaqqi worikko, ²³ he kaqettido mittan a ahai aqoppo; a he gallassi moogite. Aissi giikko, mittaa bol-lan kaqetti haiqqiya ooninne Xoossan qanggettidaa-gaa. GODAI intte Xoossai intteyyo laata oottidi immiyo intte biittaa intte tunissoppite.

22 "Israa7eela asa boorai woikko dorssai bayidi wora biishin be7ikko, shenehoo gaada ag-gaagoppa; a godaassi laagga ehaada imma. ² He mehiyaa godai ne heera gidana xayikko, woikko a go-dai oonakko neeni erana xayikko, a godai koyiiddi yaana gakkanaashin, ne soo ekkada efa; i yiidi, dem-miyo wode, au imma. ³ Hegaadan hare gidin, maayuwaa woikko aibanne bayidabaa demmikko, a godau zaarappe attin, shenehoo gooppa.

⁴ "Israa7eela asa haree woikko boorai ogiyan kunddi-daashin be7ikko, maaddada denttappe attin, shene-hoo gaada aggaagoppa.

⁵ "Maccaasai attumaasaa maayuwaa maayoppo; at-tumaasaikka maccaasaa maayuwaa maayoppo. Aissi giikko, he ga malabaa oottiya oonanne GODAI intte Xoossai shenetees.

⁶ "Ogiyan ne biishin, mittan gidin, sa7an ba maraa woikko phuuphphulliyaa haphpha uttida kafiyo dem-mikko, o i maraara gatta oiqqada ne soo efooppa.

⁷ Marata ekka efaanau danddayaasa; shin aayiyiyo

baanaadan yeddaaga. Hegaadan oottikko, neeni dure-tada adussa laittaa de7ana.

⁸ "Ooratta keettaa keexxiyo wode, xoqqa kaaraappe asi kunddi haiqqin ne oishettennaadan, zemppidi at-tiyoo ga giigissa.

⁹ "Ne woiniyaa shooqan naa77u qommo kattaa ze-roppa; he gaadan ootikko, ne zerido kattainne woinee naa77aikka moorettana.

¹⁰ "Booraanne hariyaa issippe waaxada goyoppa.

¹¹ "Suufiyaappenne liinuwaappe wolahan dadettida maayuwaa maayoppa.

¹² "Ne maayido maayuwau oiddu baggaarakka macarai de7o.

Geluwaa Ehuwaa Gaitotettaa Geeshshatettan Naagiy-oogaa

¹³ "Issi asi machcho bullachchidi, iira aqi simmidi, o dosana xayikkonne, ¹⁴ 'Hanno ta machchada iira aqiyoo wode, geela7otetti iyyo baawa' yaagidi o mooridi haasayikko, ¹⁵ he na7ee aawainne aayiyaa i geela7otettaa malaataa ekki efiidi, katamaa penggen de7iya cimata bessona. ¹⁶ Na7ee aawai cimatu yyo ha gaadan yaagidi yooto, 'Taani ta na7iyo hagaayyo machcho oottada immaas; shin i o ixxiis. ¹⁷ I, "Ne na7en geela7otetti baawa" yaagidi o mooridi haasay-ees; shin ta na7ee geela7otettaa malaataa haa be7ite' yaagidi, i geela7otettaa erissiya carqqiyaa besso. ¹⁸ Yaatin he katamaa cimati a xurqqayiyaa shocona. ¹⁹ I Israa7eela geela7ee sunntaa moorido gishshau, cimati a xeetu xaqara biraa qaxxayidi, he ga na7ee aawaayyo immona. Na7iyaakka ayyo machcho gidada de7u; ba de7o laitta ubban i o yeddana u bessenna.

²⁰ "A mootoi tuma gididi, na7en geela7otetta i xayikko, ²¹ na7iyo i aawaa kare ehiidi, he katamaa at-tumaasai o shuchchan caddidi woro. Aissi giikko, a ba aawaa son de7aidda shaaramuxa gidada, Israa7eela giddon ha pookobaa oottaasu; he gaadan oottidi intte giddoppe i itaa diggite.

²² "Ai asinne hara asa maccaasaara shaaramuxiiddi ohettikko, ikka aara shaaramuxida maccaasiyaakka haiqqona. Hegaadan oottidi, intte giddoppe i itaa dig-gite.

²³ "Ai asinne harau giigida geela7iyo katamaa giddon demmidi iira shaaramuxikko, ²⁴ eta naa77aakka kata-maappe gaxaa kessidi, shuchchan caddidi worite. Aissi giikko, na7iyaa kataman de7aidda, asi ashshanaadan waassabeikku. I haiqqiyoo gee qassi hara asau giiga uttida geela7iyo moorido gishshaasa. Hegaadan oot-tiyoo gan intte giddoppe i itaa diggite.

²⁵ "Issi asi asau giigida geela7iyo asi banna sohuwan wolqqan oiqqidi, iira zin77ikko, a xallai haiqqo.

²⁶ Na7iyo ainne oottoppiti; o woranau bessiya nagara oottabeikku. Hagee issi asi coo ba shooruwaa bolli denddidi, woriya asa pirddaa mala pirdda. ²⁷ Aissi gi-ikko, i o asi banna sohuwan demmidi oiqqin, he geela7o na7iyaa waassaasu; shin o ashshiya asi de7ibeenna.

²⁸ "Ai asinne asau giigabeenna geela7iyo oiqqidi, i geela7otettaa ekkirggidi ohettikko, ²⁹ na7ee aawaassi ishatamu xaqara biraa qanxxo. Yaatidi na7iyo bau machcho ootto. Ba de7o laitta ubban o yeddoppo.

³⁰ "Ai asinne ba aawaa machchiyo ekkidi, ba aawaa kaushshoppo.

Asaa GODAA Asaa Maabaraappe SHaakkiya Hanota

23 "Sanggisettida woikko qaarattettida attumaasi, GODAA yaa7aa gidдон beetto.

² "SHAaramuxan yelettida asi GODAA asaa maabaraa geloppo; harai atto biidi tammannta yeletaa gakkanaashinkka, a zariyaappe ooninne GODAA asaa maabaraa gidдо geloppo.

³ "Amoona asa gidin, woi Moo7aaba asa gidinkka, GODAA asaa maabaraa geloppo; harai atto biidi tammannta yeletaa gakkanaashinkka, eta asa gidida ooninne merinaukka GODAA asaa maabaraa geloppo.

⁴ Aissi giikko, intte Gibxxeppe kiyidi hemettishin, eti inttena kattaaranne haattaara mokiibookkona. Hegaadankka, Masphhexoomiyan Patoora giyo katan de7iya Bi7ooraa na7aa Balaami inttena qanggana mala qaxaridosona. ⁵ Qaxarinkka GODAI, intte Xoossai, Balaami giyoogaa siyanau koyibeenna; a qanggettaa intteyyo anjuwau laammiis. Aissi giikko, GODAI intte Xoossai inttena siiqees. ⁶ Intte de7o laitta ubban merinaukka eti saro de7anaadaaninne eti duretanaan amottoppite.

⁷ "Intteyyo eti dabbo gidiyo gishshau, Eedoomata karidi ixoppite; qassi Gibxetakka ixoppite. Aissi giikko, intte eta biittan bete gididi de7ideta. ⁸ Etayyo heezantto yeletaa naati GODAA asaa maabaraa gelanau danddayoosona.

Olau Dunkkaanidosan Wogaadan Geeshshan Naagettiyoogaa

⁹ "Intte intte morkkiyaa olanau kiyidi issisan galchchiyo wode, inttena tunissiyaabaappe ubbaappe shaahettite. ¹⁰ Qammi aimuwan maccaasaara gaitti-doogaa erissiya irxxabai an de7iyo ai asinne de7ikko, dunkkaanidosaaappe gaxaa kiyidi yan gam77o. ¹¹ Sa7ai omariyoode, ba bollaa meecettidi, lem77iyoode dunkkaanidosaa simmo.

¹² "Intte sheeshshau uttiyoosaa dunkkaanidosaaappe kareera giigissite. ¹³ SHEeshshau uttiyoosaa bookkanau shoodiraa intte ola miishshaara gatti oiqqite; sheeshshau utti simmidi, ollan biittaa zaarite.

¹⁴ Aissi giikko, GODAI intte Xoossai inttena naagananne intte morkketa intte kushiyan aatti immanau, intte moottan yaanne haanne hamettees. Hegan i sheneyiyaabaa aibanne be7idi, intteppe wora simmennaadan, intte moottai geeshsha gidanau koshshees.

Dumma Dumma Higgeta

¹⁵ "Ba godaappe baqatidi, neekko yiida ailliyaa zaarada a godaayyo immoppa. ¹⁶ I intte katamatuppe ba

koyidoogan ba koyido wodiya de7o; a huqqunnop-pite.

¹⁷ "Israa7eela asaappe ooninne attuma gidin, macca gidinkka, allaga xoossaassi goinniyaageeti oottiyooogaadan, shaaramuxiyaagaa gidoppo. ¹⁸ Hegaadankka, attumaagaa gidin, maccaaro gidin, shaaramuxan demmido miishshaa shiiquwaa gattanau GODAA intte Xoossaa keettaa ehooppona. Aissi giikko, eta naa77aakka GODAI intte Xoossai shenetees.

¹⁹ "Ne zare gidiya Israa7eela asau miishshaa, kattaa gidin harabaa tal77ada dichchaa ekkoppa. ²⁰ Hara biittaa asaappe dichchaa oichchanau danddayaasa; shin neeni laattanau geliyo biittan neeni oottiyooban ubban GODAI ne Xoossai nena anjjana mala, ne zare gidiya Israa7eela asaassi dichchau tal77oppa.

²¹ "GODAAYYO, ne Xoossaayyo, immanau geppidobaa immanau gam77oppa. GODAI ne Xoossai neeni geppidoogaa kumettan neeppe koyiyo gishshau, polana xayikko, neeyyo nagara gidana. ²² SHin neeni geppana xayikko, hegan neeyyo nagari baa. ²³ GODAAYYO, ne Xoossaayyo, immana gaada neeni doonan haasayidoogaa ne dosan immana giido gishshau, ne inxxarssan haasayidoogaa pola.

²⁴ "Ne shooruwaa woiniyaa gidduwara kanttiyo wode, woiniyaappe ne koyido keenaa mappe attin, appe aibanne ne oiqqido miishshan yeggoppa. ²⁵ Ne shooruwaa shooqara kanttiyo wode, he shooqan de7iya tiyaappe duuttada mappe attin, ne shooruwaa kattaa baacan cakkada soo efooppa.

Machchiyo Yeddiyoogaanne Zaariyoogaa

24 "Issi asi machcho ekki simmidi, issi iitabaa i bolli demmido o ixikko, iyyo paramaa xaafi immidi, ba sooppe kessidi yeddikko, ² a a sooppe kiyada, hara azinaa gelikko, ³ he naa77antto azinaikka o dosennan ixixidi, paramaa iyyo xaafi immidi, ba sooppe o kessidi yeddikko, woikko o ekkida he naa77antto azinai haiqqikko, ⁴ a tunido gishshau, koiro paramida azinai naa77antto o zaaridi machchoppo. Hegee GODAA matan ixettidaba; qassi inttekkka GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittan haggaa mala nagaraa oottoppite.

⁵ "Ooratta machcho ekkida asi olau booppo; hara de-exo oosuwaakka ayyo immoppite. Issi laittai aadhdhana gakkanaashin, aunne beennan ba ekkido machchiyo ufaisso.

Dumma Dumma Higgeta

⁶ "Ai asinne acoyyo woxaa woikko maidiyaa oiqqoppa; aissi giikko, hegee keettaa asai gaacchiyooba xayidi, haiqqona giyoogaa.

⁷ "Ba isha gidiya Israa7eela asa wuuqqi efiidi, aille kessiya asi woikko harau baizziya ai asinne haiqqo. Hegaadan oottiyoogan intte gidoppo iitaa diggeeta.

⁸ "Hanttaara goga harggiyan sakettiya asassi Leewa zare gidiya qeeseti inttena tamarissidoogaadan ubbabaa polite; ta eta azazidoogaa hegaadan oottanau

naagettite. ⁹ Intte Gibxxeppe kiyidi ogiyan de7ishin, GODAI intte Xoossai Miiriyaami bolli oottidobaa has-sayite.

¹⁰ "Neeni ne shooruwaassi issibaa tal77ada, i oittiyoobaa oichchanau a soo geloppa. ¹¹ Neeni karen eqqidaashin, ne tal77ido bitanee oittiyoobaa ba sooppe kessidi neeyyo immo. ¹² I hiyyeesa gidikko, ne acu wau oiqqido a maayu waa ne son aissoppa. ¹³ I maayidi aqanaadan, omariyo wode au guyye zaara; i hegan nena galatana. Hegee GODAA ne Xoossaa matankka neeyyo geeshshatetta gidana.

¹⁴ "Ne ishaa gidiya Israa7eela asa gidin, woikko ne biittaa katamaappe issuwan de7iya kare biitta asa hiyyeesaa qaxarada naaqqoppa. ¹⁵ I hachchi oottidoogaa hachchi ekkanau minttidi koyiyo gishshau, awai wullennan hachchi qanxxa. Hegee xayikko, metootanchchai neeppe GODAU waassin, neeyyo nagara gidana.

¹⁶ "Naati oottido nagaraa gishshau, aawata woranau bessenna; qassi aawati oottido nagaraa gishshaukka, naata woranau bessenna. Asai ubbai ba oottido nagaran nagaran haiqqanau bessees.

¹⁷ "Kare biitta asatu pirddanne aawu aaya bainaageetu pirddaa geellayoppa; am77ee maayu waa a tal77idobau gaada oiqqoppa. ¹⁸ Inttekka Gibxxe biittan aille gididoogaanne GODAI intte Xoossai inttena yaappe wozidi kessidoogaa hassayite. Taani haggaa intena azaziyoogee heggaa gishshaassa.

¹⁹ "Ne shooqaappe kattaa cakkiyo wode, ne dogido mirqqiyaa qoranau guyye booppa. GODAI ne Xoossai ne kushiyaa ooso ubban nena anjjana mala, heggaa betiyaassi, aaya aawu baina naatuyyoonne am77etuyyo aggaaga. ²⁰ Ne wogaraa aifiyaa maxiyo wode, issoinne attennan wurssada maxanau naa77anttuwaa guyye simmoppa; attidaagaa betiyaassi, aaya aawu baina naatussinne am77etussi aggaaga. ²¹ Ne woiniyaa aifiyaa maxiyo wode, attidaagaa poshilanau naa77anttuwaa guyye booppa; heggaa betiyaassi, aaya aawu baina naatuyyoonne am77etuyyo aggaaga. ²² Inttekka Gibxxe biittan aille gididi de7idoogaa dogoppite. Taani haggaa inttena azaziyoogee heggaa gishshaassa.

25 "Naa77u asati ooyettidi pirdda keettaa yiikko, daannati geeshshaa ne likke giidi, naaqqidaagaa ne mooranchcha giidi pirddona. ² Mooranchchau warai bessiyooogaa gidikko, tiran zin77issidi zokkuwaa shocanau daannai azazo; yaatobare mooranchchai daannaa sinttan ba mooru waa keenaa shocetto. ³ I oitamaa gakkanau shocettoppe attin, hegaappe daruwaa shocettoppo. Hegaappe daruwaa a shocikko, ne ishai ne sinttan kauyyana.

⁴ "Audiyan kattaa yedhdhiya booraa doonaa qachchoppa.

Na7a Yelennan Haiqqida Asassi A Ishai Oottanau Bessiyaabata

⁵ "Issippe de7iya ishantuppe issoi na7a yelennan haiqqikko, a maccaasiyaa haraa baada geluppu; i keet-

taawaa ishai o aisso; aissidi iyyo koshshiyaagaa polo. ⁶ Yaatobare ha haiqqidaagaa sunttai Israa7eelappe qucetti xayennaadan, a koiro yeliyo attuma na7ai ha haiqqidaagaa sunttan xeegetto.

⁷ "Gido shin, i ba ishaa machchiyo aissanau koyana xayikko, a katamaa penggen uttida cimaturkko baada, 'Ta azinaa ishai ba ishaa sunttai Israa7eelan de7anau koyibeenna; tana aissidi, tau koshshiyaaba kunttinnan ixxiis' yaagada magannu. ⁸ Magannin katamaa cimati a xegidi oichchona; oichchin ha77ikka, 'Taani o aissikke' giidi ixkikko, ⁹ he haiqqidaagaa maccaasiyaa cimatu sinttan akko shiiqada, a gediya caammaappe issuwaa kessada, a som77uwan cuchcha cuchchaida ha-gaadan yaagu; 'Ba ishaassi zeretti de7anau koyenna asa bolli, haggaa mala kaushshai gakkanau bessees' yaagu. ¹⁰ Yaagin a zaree Israa7eelan, 'Caamma Kessanttasoo' geetetti xeegettiiddi de7ana.

Hara Higgeta

¹¹ "Naa77u asati warettishin, issuwaa machchiyaa yaada, ba azinaa shociyaagaa kushiyaaappe ashshanau, ba kushiyaa yeddada hinkkuwaa attumatettaa oiqqikko, ¹² iyyo ainne qarettennan i kushiyaa qanxxite.

¹³ "Ne joiniyaa gidon gitanne guutta gidida naa77u meezaanati dooppona. ¹⁴ Ne sooni darissidinne guutti-di likkiya naa77u makkiyoobai dooppo. ¹⁵ GODAI ne Xoossai neeyyo immiyo biittan adussa laittaa ne de7anaadan kumettanne likke meezaanainne makkiyoobai neeyyo de7o. ¹⁶ Aissi giikko, GODAI ne Xoossai heggaa malabaa oottidi, balettiya asaa ubbaa sheneetes.

Amaaleeqata Woranau Imettida Azazuwaa

¹⁷ "Intte Gibxxeppe kiyidi biiddi de7ishin, Amaaleeqati intte bolli oottidobaa hassayite. ¹⁸ Eti Xoossau yayenna asa; intte ogiyan inttenaara eqettidosona. Intte hemettishin, daafuridi guyye attida asaa ubbaa woridosona. ¹⁹ Heggaa gishshau, GODAI intte Xoossai inttena he biittaa laatissidi, intte yuushuwan de7iya morkketu ubbaappe inttena shemppissiyo wode, ha biittan eta hassayiya asi xayana gakkanaashin, Amaaleeqata ubbaa salo gufanttoppe xaissite; heggaa oottanaagaa mulekka dogoppite.

Baira Kattaa Yarshshuwaa

26 "GODAI intte Xoossai inttena laatissiyo biittaa gelidi, woppu giidi uttiyo wode, ² GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittan morkkida kattaa ubbaappe bairattu waa keeshiyaara GODAI intte Xoossai ba sunttai hegan xeesettanaadan doorido sohuwau ekkidi biite. ³ Yaatidi he wodiyan aawatiya qeesiyaakko biidi, hagaadan yaagite; 'GODAI nuuyyo immana giidi kase nu maizza aawatuuyo caaqqido sohuwaa tana gelissidoogau GODAASSI, nu Xoossaassi, hachchi taani markkattais' yaago.

⁴“Yaatabare qeese kattai kumido keeshiyaa ne kushiyaappe ekkidi, GODAAYYO, ne Xoossaayyo yarshshiyosaa sinttan wotto. ⁵Hegaappe guyyiyan, GODAA ne Xoossaa sinttan hagaadan yaagada haasaya; ‘Ta maizza aawai de7iyosaa xayidi metootida Sooriyaa biittaa asa; i metootidi, qoodan guutta asatuura Gibxxe wodhdhidi yan de7iis. Hegan de7iiddi i gita wolqqaamanne qoodan cora dere kiyiis. ⁶Hegaa be7idi, Gibxxeti nuuyyo meqettaa iitidosona; nuna un77ettidosona. Nu oottanaadan deexo oosuwa nu bolli caanidosona. ⁷Yaatin, nuuni GODAASSI, nu aawatu Xoossaassi, waassida; waassin GODAI nu waa-suwaa siyiis; nu un77uwaa, nu daafuraanne nu huqqunnaa be7iis. ⁸Be7idi GODAI ba wolqqaama kushiyaaninne ba micettida qesiyan, gita dagaman, malaataaninne maalaalissiya oorattabaa oottiyoogan, nuna Gibxxeppe kessiis. ⁹Ha sohuwaa nuna ehiidi, maattaanne eessaa goggiya ha biittaa nuuyyo immiis. ¹⁰Immin hekko taani GODAI immido biittaa aifiyaappe bairattuwa ehaas’ yaagada, keeshiyaa GODAA ne Xoossaa sinttan wottada, a sinttan goinna. ¹¹Neeyoonne ne so asaayyo GODAI ne Xoossai immidoban ufaittiiddi, GODAA galatite; Leewatinne intte gidдон de7iya beteti ubbaikka inttenaara ufaittona.

¹²“Asirataa kessiyo heezantta laittan laittan mokiidabaa ubbaappe asirataa kessada poliyo wode, ne katan de7iya Leewatuyyo, betetuyyo, aaya aawu bainaageetuyyoonne am77etuyyo imma; yaatabare eti intte kataman banttau koshshiya kattaa maanne kallana. ¹³Hegaappe guyyiyan GODAAYYO, ne Xoossaayyo, hagaadan yaaga; ‘Taani ta sooppe GODAASSI dummatida kattaa kessada, neeni tana azazido ne azazuwaadan Leewatuyyo, betetuyyo, aaya aawu baina naatuyyoonne am77etuyyo immaas. Taani ne azazuwaappe isuwaanne menttabeikke; qassi is-suwaanne dogga aggabeikke. ¹⁴Ta azzanuwa wodekka, he asirataappe ainne mabeikke; taani wogan geeshsha gidenna wodekka, appe kare kessidobikka baawa; haiqqida asaukka acaa hegaappe wottabeikke. Taani GODAAYYO, ta Xoossaayyo, azazettaas; qassi neeni tana azazidoogaa ubbaa polaas. ¹⁵Neeni de7iyo geeshsha sohuwaappe, saluwaappe haa duge xeella; ne deriyaa Israa7eelanne kase nu maizza aawatuyyo ne immana gaada caaqqidoogaadan nuussi immido ha maattainne eessai goggiyo biittaa anjja’ yaaga.

Xoossaassi Dummatida Asaa

¹⁶“Neeni ha awaajotanne wogata naaganaadan, GODAI ne Xoossai nena hachchi azaziis; hega gishshau, neeni eta ne kumetta wozanaappenne kumetta shemppuwaappe naaga. ¹⁷GODAI neeyyo Xoossaa gididoogaa, ne a ogiyan hemettiyoogaa, a wogaa, a azazuwaanne a higgiiya neeni poliyoogaa hachchi erisadasa. ¹⁸Qassi GODAIKKA ba gelido qaalaadan neeni a asa gidiyooogaa, ayyo buzo aqo gidiyooogaa neeni a azazo ubbaa naaganaagaa erissiis. ¹⁹Hegaa neeni oottikko, i medhdhido asa ubbaappe nena galatan, suntaaninne bonchchuan gita dere oottana. I gelido

qaalaadan neenikka ayyo geeshsha dere gidanaagaa hachchi erissiis” yaagiis.

Masettida SHuchchatu Bolli Xaafettida Higgeta

27 Hegaappe guyyiyan, Muusee Israa7eela cimatuura gididi, asaa hagaadan yaagiis; “Taani hachchi inttena azaziyo azazuwaa naagite. ²Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi, GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittaa geliyo wode, gita shuchchata essidi, nooran tiyite. ³GODAI intte aawatu Xoossai intteyyo immana giidoogaadan, eessainne maattai goggiyo biittaa, GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittaa intte pinniyo wode, ha higgiiya qaalata ubbaa he shuchchatu bolli xaafite. ⁴Intte Yorddaanoosa pinnido wode, taani inttena hachchi azazidoogaadan, ha shuchchata Eebaala Deriyaa bollan essidi, eta nooran tiyite. ⁵He sohuwan GODAASSI, intte Xoossaassi, bira-ta miishshi bochchibeenna shuchchaappe yarshshiyosaa oottite. ⁶He intte GODAASSI, intte Xoossaassi, yarshshiyosaa masettibeenna shuchchaappe oottite; yaatidi hega bollan GODAASSI, intte Xoossaassi, xuggiyo yarshshuwaa shiishshite. ⁷Issippetetta yarshshuwaakka shiishshidi, hegan miiddi, GODAA intte Xoossaa sinttan ufaittite. ⁸Ha higgiiya qaalata ubbaa qoncciyann beettiyaadan oottidi, ha intte essido shuchchatu bolli xaafite” yaagiis.

⁹Muusee qassikka Leewa gididi qeesetuura issippe gididi, Israa7eela asa ubbau hagaadan yaagiis; “Inttenoo Israa7eela asau, co77u giidi ezggite! Hekko hachchi intte GODAA intte Xoossaa asa gidideta. ¹⁰Hegaa gishshau, hachchi taani intteyyo immiyo azazuwaanne awaajuwaa naagiyoogan, GODAA intte Xoossaa qaalau azazettite” yaagiis.

Azazettennan Ixxiyoogee Ehiyo Qanggettaa

¹¹He gallassikka Muusee asaa hagaadan yaagidi azaziis; ¹²“Intte Yorddaanoosa pinnido wode, Gariizana Deriyaa bolli eqqidi asaa anjjanaageeti: Simoona, Leewa, Yihudaa, Yisaakoora, Yooseefanne Biniyaama zaretta. ¹³Qassi asaa qangganau Eebaala Deriyaa bolli eqqanaageeti: Roobeela, Gaada, Aseera, Zaabiloona, Daananne Nifttaaleema zaretta. ¹⁴Leewati bantta qaalaa xoqqu oottidi, Israa7eela asau hagaadan yaagona.

¹⁵“GODAA sinttan tuna gididabaa, kushe hiillanchchi massidi kessido mittaa gidin, woikko birataa tigidi medhdhido eeqaa gidin, ayyo geeman goinniya asi qanggettidaagaa gido’ yaagin, asai ubbai, ‘Amin77i!’ yaago.

¹⁶“Ba aawaa woikko ba aayyiyo kaushshiya asi qanggettidaagaa gido’ yaagin, asai ubbai, ‘Amin77i!’ yaago.

¹⁷“Ba shooruwaa zawaa sugiya asi qanggettidaagaa gido’ yaagin, asai ubbai, ‘Amin77i!’ yaago.

¹⁸“Qooqiyaa baanau bessiya ogiyaappe balasaa zaariya asi qanggettidaagaa gido’ yaagin, asai ubbai, ‘Amin77i!’ yaago.

¹⁹ "Betiyaa, aaya aawu baina naatu pirddaanne am77ee pirddaa geellayya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

²⁰ "Ba aawaa machcheera zin77idi, ba aawaa bonchchuwaa kaushshiya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

²¹ "Ai meheerakka zin77iya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

²² "Ba michchiyo gidiya, aawaa na7eera gidin, ba aayee na7eera zin77iya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

²³ "Ba bolloteera zin77iya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

²⁴ "Ba shooruwaa geeman woriya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

²⁵ "Miishshan shamettidi, xillo asa woriya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

²⁶ "Ha higgiiyaa qaalata polidi minttenna asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

Azazettin Beettiya Anjuwaa

(Wogaabaa 26:3-13; Zaarettido Wogaa 7:12-24)

28 "GODAAYYO, ne Xoossaayyo, polo azazettikko, hachchi taani neeyyo immiyo azazo ubbaa minttada kaallikko, GODAI ne Xoossai biittan de7iya kawotettatu ubbaappe nena xoqqu xoqqu oottana. ² GODAAYYO, ne Xoossaayyo, neeni azazettikko, hagaappe kaallidi de7iya anjioi ubbai nebaa gidana.

³ "Neeni kataman anjettidaagaa gidana; gaxariyankka anjettidaagaa gidana.

⁴ Ne uluwaa aifee, ne shooqaa aifee, ne mehiyaa maratinne ne dorssaanne ne deeshshaa wudiyaa marati corattidi anjettidaageeta gidana.

⁵ Ne kattaa keesheenne ne munaqa keree anjettidaageeta gidana.

⁶ Neeni gelaiddakka kiyaiddakka anjettidaagaa gidana.

⁷ "Ne bollan dendiya ne morkketa GODAI ne sinttan xoonettidaageeta oottana. Eti ne bolli issi ogiyaara yaana; shin laappun ogiyaara ne sinttappe baqatidi xayana.

⁸ "GODAI ne kushee oiqqidobaa ubbaanne ne gootaraa anjjana; GODAI ne Xoossai neeyyo i immiyo biittan nena anjjana.

⁹ "Neeni GODAA ne Xoossaa azazuwaa naagikkonne a ogiyan hemettikko, i neeyyo kase caaqqidoogaadan, GODAI nena baayyo dummatida geeshsha dere oottidi essana. ¹⁰ Hegaappe guyyian, biittan de7iya asai ubbai GODAA sunttai nenan xeegettidoogaa be7idi yayyana. ¹¹ GODAI neeyyo immanau kase ne maizza aawatuuyo caaqqido he biittan, ne uluwaa aifiyaa, ne mehiyaa aifiyaanne, ne shooqaa aifiyaa darissidi nena anjjana.

¹² "Ne kushiyaa oosuwaa ubbaa anjjanaunne, GODAI ne biittaassi iraa wodiyan bukissanau ba minjja keettaa, saluwaa penggiyaa neeyyo dooyana; qassi neeni

daru kawotettatussi tal77anappe attin, ooppenne haa tal77akka. ¹³ GODAI nena huuphe kessanappe attin, guyye goina kessenna. Hachchi taani neeyyo immiyo, GODAA ne Xoossaa azazuwaa siyada, hejaa minttada kaallikko, neeni bolla gidanappe attin, garssa gedakka. ¹⁴ Taani neeyyo hachchi immido azazuwaappe had-dirssinne ushachchi gaada, hara xoossata kaalloppanne etau oottoppa.

Azazettinnan Ixxiyoogee Ehiyo Qanggettaa

(Wogaabaa 26:14-46)

¹⁵ "SHin neeni GODAA ne Xoossaa qaalaayyo azazettinnan ixxada, hachchi taani nena azaziyo wogaanne azazuwaa ubbaa naagennan aggikko, hagaappe kaallidi de7iya qanggettati ubbai ne bolli yaananne nena eti demmana.

¹⁶ "Neeni kataman qanggettidaagaa gidana; gaxariyankka neeni qanggettidaagaa gidana.

¹⁷ "Ne kattaa keesheenne ne munaqa keree qanggettidaagaa gidana.

¹⁸ "Ne uluwaa aifee, ne shooqaa aifee, ne marainne ne aayee, ne dorssaanne deeshshaa wudee qanggettidaagaa gidana.

¹⁹ "Neeni gelaiddakka kiyaiddakka qanggettidaagaa gidana.

²⁰ "Neeni ne iita oosuwan tana aggido gishshau, eesuwan neeni xayana gakkanaashin, ne oottiyo ooso ubban GODAI qanggettaa, shabbirssaanne seeraa yeddana. ²¹ Neeni laattanau biyo biittaappe xayana gakkanaashin, GODAI boshai neeppe duuxxennaadan oottana. ²² GODAI nena gilqqatettan, mishuwaaninne masunttan, xuuggiya awaaninne koshan, carckkuwaaninne dumma dumma kattaa harggiyan neeni xayana gakkanaashin shocana. ²³ Neeppe bol-laara ne ginan de7iya saloi nahaase birata gidana; ne biittaikka birata gidana. ²⁴ GODAI ne biittan bukkiya iraa buhenne baana kessana; neeni biittaappe xayana gakkanaashin, baanai saluwaappe duge bukkana.

²⁵ "GODAI nena ne morkketun xoonissana; neeni eta olanau issi ogiyaara kiyana; shin laappun ogiyaara ne eta sinttappe baqatana. Biittan de7iya kawotetta ubbai ne bolli gakkidabaa be7idi, yashshan shabbirettana. ²⁶ Ne ahai saluwaa kafo ubbaunne bazzo do7au quma gidana; eta yedettiyaabikka de7enna.

²⁷ "GODAI nena xalee baina Gibxxe masunttan, kixan, ilaaninne puusuwan harggissana. ²⁸ GODAI nena gooshshan, qooqetetaaninne dagaman shocana.

²⁹ Gallassa seetan neeni qooqee xuman tattaafiyooogaadan tattaafana; ne oottiyoobai ubbai neeyyo gi-gennan ixkana. Ne de7o laitta ubban huqqunnet-tadanne bonqqettada daana. Nena maaddiya asakka demmakka.

³⁰ "Neeni macca na7a giigissana shin, harai o dafidi efaana. Keettaa neeni keexxana; shin an de7akka. Woiniyaa ne tokkana; shin a aifiyaa maakka. ³¹ Ne boorai ne sinttan shukettana; shin a ashuwaa maakka. Ne haree neeppe bogettidi ekettana; shin neeyyo guyye simmenna. Ne dorssai ne morkkiyau imettana;

heгаа ashshanau nena maaddiyaabi de7enna. ³² Ne aifiyaa sinttan ne attuma naatinne macca naati hara kawotettau imettana; eti simmin be7ana gaada xeellishin, ne aifee galjjana; heгаа digganau neeyyo aiba wolqqinne de7enna. ³³ Ne biittaa aifiyaanne ne daafuridobaa ubbaa ne erenna asai maana; ne de7o ubban huqqunnettidaagaanne naaqaattidaagaa gidana. ³⁴ Ne be7iyo iitai nena gooshshana. ³⁵ GODAI xalee baina iita masunttan ne gulbbataanne ne wodiraa harggisana; yedhdhiya gediyaappe huuphiyaa gakkanaashin, nena he masunttan shocana.

³⁶ "GODAI nenanne ne kawuwaa, nena gidin, ne maizza aawata gidinkka eribeenna asa dere efaana. Hegan neeni mittaappenne shuchchaappe merettida hara xoossatuyyo goinnana. ³⁷ GODAI nena laaliyo hara kawotettatu ubbaa gidon poora hageetubaa giidi, qilliicciyoobaanne baceessiyooaba gidana.

³⁸ "Neeni daro kattaa ne shooqan zerana; shin boolee mirggin, guutta kattaa shiishshana. ³⁹ Woiniyaa tokkada, a oottana; shin guxunee a mirggin, appe ainne maxakka; agadakka appe uyakka. ⁴⁰ Ne biitta ubban zaitiyaa wogarai morkkana; shin aifee qoqqofetti-ichchin, wogaraa zaite demmakka. ⁴¹ Attumanne macca naata ne yelana; shin olai omooddi efirggin, eti ne-naara de7okkona. ⁴² Ne mita ubbaanne ne biittaa aifiyaa boolee wurssana.

⁴³ "Ne gidon de7iya betee ne bolli xoqqu xoqqu gaana; shin neeni guyye yaada ziqqi ziqqi gaana. ⁴⁴ I neeyyo tal77anappe attin, neeni ayyo tal77akka; i huuphe gidana; neeni goina gidana.

⁴⁵ "GODAAYYO, ne Xoossaayyo, azazettennan ixido gishshaanne i azazido azazuwaanne wogaa naagenan ixido gishshau, neeni xayana gakkanaashin, ha qanggettati ubbai ne bolli wodhdhana; nena eti yedetana. ⁴⁶ Ha qanggettati ne bolli woddhana; nena eti yedetana. ⁴⁶ Ha qanggettati ne bolli woddhana; nena eti yedetana. ⁴⁶ Ha qanggettati ne bolli woddhana; nena eti yedetana. ⁴⁷ Neeyyo sa7ai injjetido wode, GODAU, ne Xoossau, ufaissaaninne galatan goinnabaakka. ⁴⁸ Hegaa gishshau, nena namisan, saamuwan, kalluwaaninne metuwan ubbabaa xayada, GODAI ne bolli yeddiyo ne morkketuyyo haarettana; GODAI nena xaissana gakkanaashin, ne morggiyan birata qambbaraa waaxana.

⁴⁹ "GODAI neeni eta qaalaa erenna kawotettaa ankoi paalliyooagaan eesoyiiddi, biittaa gaxaappe, haahuwaappe ne bolli ehaana. ⁵⁰ Eti hanqqa som77uwaara de7iyaageeta; cimaa bonchennaageeta; guuttatuyyookka qarettennaageeta.

⁵¹ Neeni xayana gakkanaashin, ne mehiyaa maraanne, ne biittaa aifiyaa maana. Eti neeni xayana gakkanaashin, ne kattaa, ne woiniyaa eessaa, ne zaitiyaa, ne miizzaanne ne dorssaa wudiyaa wurssana.

⁵² Ne biittan de7iya neeni ammanettiyo, adussa, mino dirssati mulesaara kolettana gakkanaashin, ne kata-maa yuushuwan dooddidi, nena un77ettana. GODAI ne Xoossai neeyyo immido biitta ubbaa yuushuwan dooddidi nena un77ettana.

⁵³ "Ne morkketi katamaa dooddidi nena un77ettiyo wode, miyoobaa xayada, GODAI ne Xoossai neeyyo immido, ne uluwaa aife gidiya, ne attuma naatunne ne macca naatu ashuwaa neeni maana. ⁵⁴ Ne gidon harai atto kase injjiyan de7iis giyo asikka ba ishaassi, ba siiqiyo machcheessinne ba yelido naatussi qarettana. ⁵⁵ Morkketi katamaa dooddidi un77etti-doogaappe denddidaagan, harabi maanau baina gishshau, ba miyo ba naatu ashuwaappe harau ooyoonne immenna. ⁵⁶ Ne gidon kase injjiyan de7aasu giyo, ba injjiyaappe denddidaagan sa7aa yedhdhanau shaatettiya maccaasiyaakka, ba siiqiyo azinaassi ba attumanne macca naatussi qarettukku. ⁵⁷ A ba yelido do7aanne ba yelido yiiraa ba siiqiyo azinaakka ba yelido naatakka gattennan, uuzettada geeman barkka marggana. Aissi giikko, morkkee a de7iyo katamaa dooddidi o un77ettidonne tuggayido gishshau, iyyo miyoobi harabi aibinne baawa.

⁵⁸ "Ha maxaafan xaafettida higgiyaa qaalata ubbaa neeni naagana xayikko, GODAA ne Xoossaa maalaalissiyaanne yashshiya suntaa bonchennan aggikko, ⁵⁹ ne bollinne ne zariyaa ubbaa bolli GODAI yashshiya boshaa, simmenna bashshaanne xalee baina iita harggiyaa ne bolli yeddana.

⁶⁰ "Kase Gibxxe asaa bolli be7ada, neeni yayyido Gibxxe harggiyaa ubbaa zaaridi, ne bolli ehaana; he harggee nena yeddenna. ⁶¹ Qassi ha higgiyaa maxaafan xaafettibeenna hargge ubbaanne bosha ubbaa ne xayana gakkanaashin, GODAI ne bolli ehaana. ⁶² GODAA intte Xoossaa qaalaa siyennan ixido gishshau, saluwaa xoolinttiyaadan corattida intteppe guuttai attana. ⁶³ GODAI intteyyo lo77obaa oottiyo wodenne intte qoodaa corayiyo wode dosidoogaadan, ha77i intte bolla bashshaa ehiyo wodekka inttena laaliyo wodekka ufaittana; intte laattanau biyo biittaappekka shodettidi xayana.

⁶⁴ "GODAI inttena biittau ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, biitta ubban laalana. Hegan inttena gidin, woi intte maizza aawati eribeenna, hara mittanne shuchcha xoossatuyyo goinnana. ⁶⁵ He kawotettatu gidon intte woppaa demmekketa; intte tohuwaa caammai yedhdhiyo sohuwaa keena gadeekka intteyyo de7enna. Hegan GODAI intteyyo metobaa qofa xallan kumida huuphiyaa, amo xallan daafurida aifiyaanne hidootaa qanxxuwan kumida wozanaa immana. ⁶⁶ Intte de7oi ubbai hirggaana gidana; gallassinne qammi shabbirssaaninne haiquwaa yashshan un77ettidi daana. ⁶⁷ Intte wozanan kumida yashshaappenne intte aifee be7iyo palaappe denddidaagan, intte wonttiyo wode, 'Aude qammanddeeshsha' qassi qammiyo wode, 'Aude wonttanddeeshsha' yaagana. ⁶⁸ Taani inttena, 'Naa77antto ha ogiyaa beekketa' giido ogiyaara GODAI inttena zaaridi markkabiyan guyye Gibxxe yeddana. Hegan intte aille gidanau, intte morkketuyyo inttena baizzanau koyana; shin inttena ailleyanaukka shammiyaabaa demmekketa" yaagiis.

GODAI Israa7eela Asaara Moo7aaba Dembban
Maacettido Maachchaa

29 GODAI Siinaa Deriyan Israa7eelatuura maacettido maachchaa qaalaa bolli haraa Moo7aaban etaara maacettanau Muusa azazido maachchaa qaalati hageeta. ² Muusee Israa7eela asaa ubbaa xeesi shiishshidi, etassi yootidobai haggaa;

“GODAI intte sinttan Gibxxe kawuwaa bolli, a olanchchatu ubbaa bollinne a biittaa ubbaa bolli oottidobanne gattidobaa intte aifiyan be7ideta. ³ He iita metota, gita maalaalissiyaabatanne oorattabata intte aifiyan be7ideta. ⁴ SHin hachchi gakkanaashin, GODAI intteyyo akeekiya wozanaa, xeelliya aifiyaanne siyiya haittaa immibeenna. ⁵ GODAI oitamu laittaa kumettaa inttena biittaa bazuwan kaalettiyo wode, intte maayoi intte bollaappe wuribeenna, intte caammaikka intte tohuwaappe wuribeenna. ⁶ Intte miyo oittai, uyiyo woiniyaa eessai, woikko hara mattoyiya ushshai baawa; xayikkonne GODAI intteyyo Xoossaa gidiyooogaa erissidi tamarissanaayyo, inttessi koshshiyaabaappe ainne pacissibeenna.

⁷ “Nuuni ha sohuwaa gakkido wode, Haseboona Kawoi Sihooninne Baasaane Kawoi Oogi nunaara olettanau yiidosona; shin nuuni eta xoonida. ⁸ Eta biittaa ekkidi, Roobeelanne Gaada zaretu qassi Minaase zariyaappe baggaayyo laata oottidi immida.

⁹ “Intte oiqqobainne yedhdhobai intteyyo anjjettana mala, ha maachchaa qaalata ammanettidi polite.

¹⁰ Hachchi intte ubbai, zariyaa halaqati, cimati, suntatinne Israa7eela asai ubbai hagan eqqideta. ¹¹ Intte naatuura, intte maccaasaara intte giddon de7iya kare biittaa asaaranne intte son mittaa qoriyaanne haattaa tikkiya oosanchchatuura issippe, hagan eqqideta.

¹² GODAARA, intte Xoossaara, qaalaa caaquwaa gelanau, GODAARA maachchan maayidobaa polanau giigidi shiiqideta. ¹³ GODAI inttena ba asa oottidi mintana; intteyyoonne beni intte maizza aawatuuyo, Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo gelido maachchaa qaalaadan, i intteyyo Xoossaa gidana.

¹⁴ Taani ha maachchaa caaquwaa wottiyoogee intte xallaara gidenna. ¹⁵ Hachchi hagan nunaara GODAA nu Xoossaa sinttan eqqida nu ubbaaranne sinttanau yaana nu yeleta ubbaara wottais.

¹⁶ “Nuuni Gibxxen waani de7idaakkonne qassi haggaa gakkanaashin, ogiyan de7iya kawotettatu gidduwaara waani kanttidi yiidaakko ereeta. ¹⁷ Eta giddon de7iya tuna eeqaa, massido mittaa, shuchchaa, biraanne worqqaa eeqa misileta be7ideta. ¹⁸ Ha intteppe ooninne attuma gidin macca gidin, issi keetta asa gidin zare gidin, GODAAPPE, nu Xoossaappe, sher77i giidi, hara kawotettatu xoosatuyyo goinnennaadan naagettite. Hegaa oottiya asi cammiyaanne woriya aifiyaa aifiya mitta gidana.

¹⁹ “Ha caaquwaa qaalaa siyidi, ba wozanan, ‘Ta sheniyani taani biikkokka, aiba metoinne baawa’ yaagidi bana cimmiikka, heggaa mala asi lo77otu bollinne iitatu bolli bashshaa ehaana. ²⁰ GODAA hanqqoinne

qanaatee heggaa mala asa bolli eexxi kiyanaappe attin, GODAI a maareenna. Ha maxaafan xaafettida qanggetta ubbai a bolli yaana; saloppe garssa baggaappe a sunntaa GODAI xaissana. ²¹ GODAI ha Higgiiyaa Maxaafan xaafettida qanggettaa maachchaadan he asa Israa7eela asaappe shaakkidi xaissana.

²² “Sinttappe yiya yeletai, intte zareenne haaho deriyaappe yiya hara biittaa asai GODAI intte bolli ehiido boshanne metuwaa be7ana. ²³ Biitta ubbai diniyaaninne maxiniyan kamettidi, aiba go77anne immennaagaa gidana; aibanne zeranaunne mokissanau danddayettenna; in maati mitti diccenna. GODAI ba hanqquwan xaissido Sadoomadaaninne Gamooradan, Adaamadaaninne Xaboima katamatudan hanana.

²⁴ Kawotetta ubbai hagaadan yaagana; ‘GODAI ha biittan haggaa malabaa aibissi oottidee? Ha wolqqaama hanqquwaassi gaaso gididabai aibee?’ yaagana.

²⁵ “Asai zaaridi, ‘Eti GODAI, eta aawatu Xoossai, eta Gibxxeppe kessiyo wode, etaara gelido maachchaa qaalaa menttido gishshaassa. ²⁶ Qassi eti biidi, erenna xoossatuuyyoonne i eta goinnoppite giido xoossatuuyo goinnidisona. ²⁷ Hegaa gishshau, GODAI hanqqettidi, ha maxaafan xaafettida qanggetta ubbaa eta bolli ehiis. ²⁸ GODAI wolqqaama hanqquwaa hanqqettidi, eta biittaappe eta shoddidi, hagaadan hara biitti yedettiis’ yaagana.

²⁹ “Xuura yohoti GODAA nu Xoossaassa; shin nuuni ha higgiiyaa qaalaa oottanaadan, qonccida yohoti merinau nuussanne nu naatussa.

Wotti Yeggidi Denddiyoonne Anjjettiyo Hanotaa

30 “Ha ta intte sinttan wottido anjjoinne qanggettai intte bollan gakkiiyo wode, GODAI intte Xoossai inttena laaliyo hara kawotettatu giddon de7iiddi, haggaa intte hassayana. ² He wode inttenne intte naati GODAAKKO, intte Xoossaakko, simmidi, intte kumetta wozanaappenne intte kumetta shemppuwaappe taani hachchi inttena azazido qaalau azazettikko, ³ hegan GODAI intte Xoossai intte omooduwaa zaarana; i intteyyo qarettana. GODAI intte Xoossai inttena laalido kawotettatu ubbaa giddoppekka zaaridi shiishshana. ⁴ Biittaa gaxaa gakkanaashin laalettikkokka, hegaappe GODAI intte Xoossai inttena zaaridi shiishshana. ⁵ Intte aawati kase laattido biittaa inttekka laattanaadan GODAI intte Xoossai inttena he biittau ehaana. Yan inttena intte aawatuppe aattidi dureyananne intte qoodaa darissana.

⁶ “Intte de7uwan de7ana malanne GODAA intte Xoossaa intte kumetta wozanaappenne intte kumetta shemppuwaappe siiqanaadan, i intteyyoonne intte naatuuyo azazettiya wozanaa immana. ⁷ GODAI intte Xoossai ha qanggetta ubbaa intte morkketunne inttena yedettiyaageetu bolli ehaana. ⁸ Inttekka zaaridi GODAAYYO, intte Xoossaayyo, azazettana; taani hachchi inttena azaziyo a azazuwaakka naagana. ⁹ Intte ha Higgiiyaa Maxaafan xaafettida GODAA intte Xoossaa azazotanne a wogata naaganau GODAAYYO, intte Xoossaayyo, azazettikko, qassi intte intte kumetta

wozanaappenne intte kumetta shemppuwaappe GO-
DAAKKO, intte Xoossaakko, simmikko, i inttena intte
kushiyaa ooso ubban, intte uluwaa aifiyan, intte
mehiyaa aifiyaaninne intte biittaa aifiyan darissidi anj-
jana. Aissi giikko, kase intte aawata anjjiyoogan ufaiitti-
doogaadan, GODAI ha77i inttena anjjiyoogankka ufait-
tana.

¹¹ "Taani hachchi inttena azaziyo ha azazoi heгаа
keena deexo gidenna; intteppe haahokka gidenna.

¹² Intte, 'Nuuni siyidi azazettanaadan, saluwaa kiyidi
nuuyyo wottanai oonee?' geennaadan saluwan de7en-
na. ¹³ 'Nuuni siyidi azazettanaadan, nuuyyo abbaa pin-
nidi ehaanai oonee?' geennaadan abbaa hefinttan
de7enna. ¹⁴ Qaalai intteyyo keehi matan de7ees; intte
oottanaadan, qaalai intte wozanaaninne intte doonan
de7ees.

¹⁵ "Be7ite, taani hachchi intte sinttan de7uwaanne
lo77otettaa, haiquwaanne bashshaa wottaas. ¹⁶ Intte
GODAA intte Xoossaa siiqiyoogan a ogiyan hemettiy-
oogaaninne a azazuwaa, a awaajuwaanne a wogaa
naagiyoogan, taani hachchi inttena azaziyo GODAU,
intte Xoossau, azazettikko, intte de7uwan de7ananne
corattana; qassi intte laattanau geliyo biittan GODAI
intte Xoossai inttena anjjana.

¹⁷ "SHin intte wozanai wora simmin, intte azazetten-
nan ixnikko, hara xoossatussi goinnikko, qassi etau
oottikko, ¹⁸ intte wuri xayanaagaa taani hachchi
intteyyo yootais. Yorddaanoosa pinnidi, intte laattanau
biyo biittan intte laittai aduqqenna.

¹⁹ "Taani intte sinttan de7uwaanne haiquwaa, an-
jjuwaanne qanggettaa wottidoogau hachchi
saluwaanne sa7aa intte bolli markkayana; simmi int-
tenne intte zaree de7uwan de7ana mala, de7uwaa
doorite. ²⁰ GODAA intte Xoossaa siiqite; a qaalaa siyite,
ayyo azazettite; aara ohettite. Hegaadan hanikko, GO-
DAI kase intte maizza aawatuuyo, Abrahaamayyo,
Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo immanau caaqqido biit-
tan inttenne intte naati adussa laittaa de7ana" yaagiis.

Yaasu Muuse Sohuwan Sunttetiis

31 Muusee gujjidikka Israa7eela asau hagaadan
yaagiis; ² "Ha77i taayyo xeetanne laatamu laitta
gidido gishshau, hagaappe sinttanau inttena kaalet-
tanau danddayikke; heгаа bollikka GODAI tana, 'Nee-
ni Yorddaanoosa hefintti pinnakka' yaagidi yootiis. ³ GO-
DAI intte Xoossai intte sinttan hemettidi inttena
kaalettana. Hegan de7iya kawotettata i wurssiyo
gishshau, eta biittaa intte laattana. Qassi GODAI gi-
idoogaadan Yaasu inttena kaalettana. ⁴ GODAI
Amoore Kawota Sihoonanne Ooga xoonidi, eta biittaa
xaissidoogaadan, intte morkketakka heгааadan oot-
tana. ⁵ GODAI eta intteyyo aatti immana; immin intte
eta bolli taani inttena azazidoogaadan oottana. ⁶ Min-
nite; aikko baawa; yayyoppite. Eta be7idi dagammop-
pite. Aissi giikko, GODAI intte Xoossai inttenaara gi-
dana. I inttena yeggenna woikko aggenna" yaagiis.

⁷ Hegaappe guyyiyan, Muusee Yaasa xeesidi, Is-
raa7eela asaa ubbaa sinttan heгааadan yaagiis, "Min-

na; minna; aikko baawa. Aissi giikko, neeni ha asaara
issippe GODAI eta maizza aawatuuyo immana giidi
caaqqido biittaa gelaasa; he biittaaakka eta laatissaasa.
⁸ I GODAI ba huuphen nenaara gididi nena kaalettana.
I nena olenna; ainnekka nena aggenna. Hega
gishshau, yayyoppa; ne wozanan dagammoppa"
yaagiis.

Higgee Laappun Laappun Laittan Nabbabettanau Koshshees

⁹ Yaagidi Muusee ha higgiiya xaafidi, GODAA
Maachchaa Taabootaa tookkiya qeese gidiya Leewa
naatussinne Israa7eela cimatu ubbaassi immiis. ¹⁰ Im-
midi Muusee eta hagaadan yaagidi azaziis; "Aco ubbai
atto geetettiyo laappunnta laittaa wursettan,
bonchchettiya Daase Baalaa gallassan, ha higgiiya xo-
qqu oottidi nabbabite. ¹¹ GODAA intte Xoossaa sintti i
doorido sohuwaa ayyo goinnanau Israa7eela asai ub-
bai shiiqiyo wode, eti siyiyaadan nabbabite. ¹² Eti ub-
baikka siyidi, GODAASSI, intte Xoossaa, yayyiyoogaa
tamaarana mala, ha higgiiya qaala ubbaa ammanetti-
di polana mala, asaa, attumanne macca, naatanne
intte biittan de7iya kare biitta asaa issippe shiishshite.
¹³ Ha higgiiya qaalaa erenna eta naatikka Yord-
daanoosa pinnidi, intte laattanau biyo biittan intte
de7iyo laitta ubban ha higgiiya siyona; GODAAYYO,
intte Xoossaaayyo, yayyiyoogaa tamaarona" yaagiis.

GODAI Muusa Wurssetta Azazuwaa Azaziis

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan
yaagiis; "Be7a, neeni haiqqiyo gallassai matiis. I
kaaletettiyo azazuwaa ayyo taani immana mala, Yaasa
xeegada, neeni aara issippe Dunkkaaniyaa gidido
gelite" yaagin, Muuseenne Yaasu Dunkkaaniyaakko
shiiqidosona.

¹⁵ SHiiqin GODAI he Dunkkaaniyan shaaraa tuussan
etau qoncciiis; he shaaraa tuussaikka Dunkkaaniyaa
penggen eqqiis.

¹⁶ GODAI Muusa hagaadan yaagiis; "Nee-
ni matan haiqqada ne aawatun gaittaasa. Neepe guyyiyan, ha
asai tau ammanettennaagaa gidana; taani etaara wot-
tido maachchaa kanttana. Eti tana aggidi, shaaramux-
atudan, bantta laattiyo biittan de7iya eeqata kaallana.

¹⁷ Hegee haniyo wode, ta hanqqoi eta bolli eexxi
kiyana. Taanikka eta aggaagana; ta som77uwaa
etappe wora zaarana. Yaatin, eti xayana; iita metoinne
bashshai eta bolli yaana. He wodiyan eti, 'Tumu ha
metoi gakkidoi nu Xoossai nu gidon bainnaagaa
gishshaassa gidennee?' yaagidi oichchana. ¹⁸ Hara
xoossatussi goinnidi, eti hanido iitabaa gishshau, taani
he gallassi ta som77uwaa mulekka etappe wora
zaarana.

¹⁹ "Hega gishshau, ha77i ha mazamuriyaa xaafada,
Israa7eela asaa ubbaa tamaarissa. Ha mazamuree
taayyo Israa7eela asaa bolla markka gidana mala, eta
yexissa. ²⁰ Eta maizza aawatuuyo gelido qaalaaadan,
maattainne eessai goggiyo biittaa taani eta gelissi-

doogaappe guyyiyaaninne eti mi kallidi, wozanaa muumidoogaappe guyyiyan, hara xoossatuuyo goinni-di, tana karana; ta maachchaakka kanttana. ²¹ Daro metoinne bashshai eta bolli gakkido wode, ha maza-muree eta naatu doonaappe kichchenna gishshau, eta bolli markka gidana. Aissi giikko, taani caaqqido biittaa eta biron gelissennan de7ishin, haarakka eti qoppiyo qofaa eraichchaas” yaagiis. ²² Yaagin Muusee he gal-lassi he mazamuriyaa xaafidi, Israa7eela asaa tamaarissiis.

²³ Hegaappe guyyiyan, GODAI Nawe na7aa Yaasa ha-gaadan yaagidi azaziis; “Minna, aikko baawa; taani etau immanau qaalaa gelido biittaa Israa7eela asaa efaada gelissaasa. Taanikka nenaara issippe gidana” yaagiis.

²⁴ Muusee ha higgiiyaa qaalata koiroppe wurssettaa gakkanaashin, xaafidi wurssidoogaappe guyyiyan, ²⁵ GODAA Maachchaa Taabootaa tookkiya Leewata ha-gaadan yaagidi azaziis; ²⁶ “GODAA higgee xaafettido ha maxaafaa efiite; efiidi GODAA intte Xoossaa Maachchaa Taabootaa matan wottite. Hegan i intte bolli markka gidana mala yan wottite. ²⁷ Intte woisa makkalanchchakkonne woisa morgge zozzakko taani erais. Be7ite, ta inttenaara de7ido laitta ubban intte GODAU iita makkala; shin taani haiqqaichchin, ubba woisaa makkalanddetii? ²⁸ Hegaa gishshau, haggaa ub-baa ta etau yootanau, saluwaanne sa7aa ta eta bolli markkayanau, intte zariyaa halaqata ubbaanne de-riyaa kaalettiya asa ubbaa tau shiishshite. ²⁹ Ta haiqqi-doogaappe guyyiyan, intte mule iita asa gidanaa-gaanne taani inttena tamaarissido azazuwaappe wora simmanaagaa taani erais. I ootoppite giido iitabaa intte kushiyan oottidi, GODAA hanqqetissiyo gishshau, sinttappe yiya wodiyan intte bolli iita boshaa ehaana” yaagiis.

³⁰ Hegaappe guyyiyan, Muusee ha mazamuriyaa qaalati wurana gakkanaashin, shiiqida Israa7eela yaa7aa ubbaa sissidi yootiis.

Muuse Mazamuriyaa

32 “Inttenoo, salotoo, taani yootiyoogaa ezggite; biittaikka ta doonaa qaalaa siyo. ² Ta timirttee iraadana bukko; ta qaalaiikka akkaadan, purcco maataa bollan wodhdhiya nazziina iradaaninne carshshaa bollan wodhdhiya diifiyaadan wodhdho.

³ “Taani GODAA sunntaa awaajjana; gitatettaa nu Xoossau immite. ⁴ I nu zaallaattenne, a oosuwan wotoi baa; a oge ubbaikka suure. Nu Xoossai ammanettiyaa-gaanne iitatettaa bannaagaa; i tumanchchane suure.

⁵ “Intte ammanettennanne aibaunne pattenna, na-garanchchane balettiya yeleta gidiyo gishshau, a asa gidanau intte bessekketa. ⁶ Inttenoo eeyyanne akeeki banna asau, intte GODAAYO immiyo zaaroi hagee? I inttena medhdhida intte Aawaa gidennee? I inttena medhdhidi, mintti essiis.

⁷ “Kase wodiya qoppite; daro yeletatu laittaakka akeekite. Intte aawata oichchite; eti inttena bessana. Intte cimataakka oichchite; eti intteyyo yootana. ⁸ Ub-

baappe Wolqqaamai kawotettatuuyo eti de7iyoosaa laattissido wode, asaa naata eta zariyan zariyan shaakkido wode, Israa7eela asaa qoodaadan, eta za-waa essiis. ⁹ Aissi giikko, shaahuwan GODAA gakkidaagee Israa7eela; Yaaqoobikka a gakkida laataa.

¹⁰ “Biittaa bazuwan eti saamuwan de7ishin, carkko xallai suraggiyoosan bichchaarishin, eta demmiis. Yaa-tidi ba aifiyaa buluwaadan, etau gondalle gididi, eta minttidi naagiis. ¹¹ Arggantai ba maraa paaluwaa tamaarissiyoogaadan, ba micciddo qefiyan gakkii oiqqidi ashshiyooogaadan, hegaadan GODAI ba qefiyan haph-phidi eta ashshiis. ¹² Hara allaga xoossi bannan, GODAA xalaalai ba asaa kaalettiis.

¹³ “I biittaayyo xoqqa sohuwaa eta kessiis. SHooqan morkkida aifiyaa eta miziis. Zaallaa kooppuwaappe eta eessaa miziis; shuchcha biittaappe zaitiyaa miziis. ¹⁴ Eti mehiyaa wudiyaappe me77ida yeesuwaanne deeshshaa wudiyaappekka maattaa, dorssaa an-qqaraanne galssaa miidosona; qassi Baasaane dorssaa wudiyaanne deeshshaa, lo77o gisttiyaara mi-idosona; suuttaa milatiya woiniyaa eessaakka uyi-dosona.

¹⁵ “Yaanidi Israa7eeli orddiis; makkaliis; mii miidi, boborcciiis. Bana medhdhida Xoossaa aggiis; ba Atotettaa Zaallaa bollankka qilliicciis. ¹⁶ Eti allaga xoos-satuuyo goinniyoogan a mishissidosona; bantta tuna eeqatun a hanqqetissidosona. ¹⁷ Xoossaa gidenna xalahetuuyo, kase eti eribeenna xoossatuuyo, zino kiya-daageetuuyo, eta aawati yayyibeenna xoossatuuyo yarshshidosona. ¹⁸ Eti de7uwaa immida Zaallaa qoppi-bookkona; qassi yeli dichchida Xoossaa dogidosona.

¹⁹ “GODAI hegaa be7idi, eta bolli hanqqettiis. A at-tumanne macca naata a sinttappe diggiis. ²⁰ Yaatiidi hagaadan yaagiis; “Taani ta som77uwaa etappe genttana; eti geellanne ammanettenna dere gidiyo gishshau, eta omarsaa co77u gaada xeellana. ²¹ Xoos-sa gidennaban tana mishissidosona; bantta eeqatun tana hanqqetissidosona. Taanikka eta zare gidennaageetun mishissana; eeyya asa zaretun taani eta hanqqetissana. ²² Ta hanqqoi tamaadan eexxidi, biitan de7iyaaba ubbaa xuuggana. He tamai Si7ooliyan de7iyaagaarakka gattidi xuuggana; deriyaa baasuwa gakkanaashin, he tamai maana.

²³ “Taani etau metuwaa metuwaa bolli doorana; ta wonddafiyan eta dukkana. ²⁴ Eti namisan, xuuggiya mishuwaaninne iita harggiyan wurana. Eta bolli meto gattiya bazzo do7atanne eta dukkiya allaga shooshshata eta bolli yeddana. ²⁵ Toorai oge ubban eta naata wurssana. Keetta ubban shabbirssainne dagamai kawotana. Yelaga attumaageetinne mac-caageeti wurana; guutta naatikka cimaticka palahokkona. ²⁶ Eta taani haaho sohuwau laalana; hegaappe guyyiyan, eta hassayiyaabi xayana. ²⁷ SHin eta morkketi, “Nu wolqqai eta xooniis; haggaa ubbaa GODAI oottibeenna” yaagidi otoruwan ceeqettennan aggokkona yaagada qoppaas’ yaagiis.

²⁸ “Israa7eela asai zoreti banna dere; akeeki etau baawa. ²⁹ Eti xoonettidoi aibiinakko be7anau etau ixet-

tiis; bantta wurssettaikka aibakko erokkona. ³⁰ Issi sha7u asai issi asan, tammu sha7u asai naa77u asan, waani xoonettidee? GODAI eta Xoossai eta baizzido gishshaassanne eta medhdhida Wolqqaamai eta aatti immido gishshaassa gidennee! ³¹ Eta morkketi bantta xoossai laafa gidiyooqaanne Israa7eela Xoossaa mala gidennaagaa eroosona. ³² Eta woinee Sadooma woiniyaappenne, Gamooraa shooqaappe yiidaagaa. Eta teerai marzze; eta wurccoikka cammiyaagaa. ³³ Eta woiniyaa eessai shooshshaa marzze; woriya marzree de7iyo haso.

³⁴ "GODAI, 'Hagaa taani dogidanaa? Ta mazggafan attamabeikkinaa? ³⁵ Eta bashshaa gallassai matattiis; eta bolli gakkanaabai eesotees. He wode eta gedee xubettana. Taani etau haluwaa kessanne kushiya zaarana' yaagiis.

³⁶ "Eta wolqqai daafuridoogaanne etakka maaddiyaabi bannaagaa be7ido wode, GODAI ba asau pirdana; ba ashkkaratussikka qarettana. ³⁷ I eta hagaadan yaagana; 'Eti ammanettiyo eta xoossati awaane? Eti baqatidi a giddon qosettiyo eta zaallai awaane? ³⁸ Eta yarshshuwaa modhdhuwaa miidaageeti, eta ushshaa yarshshuwaa woiniyaa eessaa uyiidaageeti ha77i denddidi, ane eta maaddona; ane eta ashshona.

³⁹ "GODAI tanattenne. Ta xallai Xoossaa. Taappe attin, hara xoossi baawa. Woriyagee, de7uwaakka immiyaagee tana; taani masunxxissada, taani pattana; ta kushiyaappe ooninne ashshenna. ⁴⁰ Ta kushiya pude denttada hagaadan yaagana; "Taani merinaukka de7o. ⁴¹ PHopholqqu giya ta bisuwaa leefada, pirdanau ta kushiyan oiqqiyo wode, ta morkketu bolli ta haluwaa kiyana; tana ixxiyaageetau eta kushiya zaarana. ⁴² Ta wonddafeti eta suuttan mattottana; ta bisoikka eta ashuwaa maana. Tana ixxiya ubbaakka maarikke. Harai atto masunxxidaageetikka omoodettidaageetikka haiqqana" yaagana" yaagiis.

⁴³ "Inttenoo kawotettatoo, GODAA asaara ufaittite. I ba ashkkaratu suuttaa achchana; ba morkketa bol-lankka haluwaa kiyana. Biittan de7iya ba asaa nagaraakka atto gaana" yaagiis.

⁴⁴ Muuseenne Nawe na7ai Yaasu Israa7eela asaa sisiiddi, ha mazamuriyaa qaala ubbaa haasayidosona.

Muusee Immido Wurssetta Zoriyaa

⁴⁵ Muusee ha qaala ubbaa Israa7eela asa ubbau yooti wurssido wode, ⁴⁶ eta hagaadan yaagiis; "Ha higgiiyaa qaala ubbaa eti naaganaadaaninne oottanaadan intte naata azazana mala, hachchi ta intteyyo markkatiyo qaala ubbaa intte wozanan wottite. ⁴⁷ Ha qaalai intteyyo de7oppe attin, coo mela qaala gidenna. Ha qaalaa naagikko, intte Yorddaanoosa pinnidi laattana biittankka adussa laittaa de7ana" yaagiis.

⁴⁸ He gallassankka GODAI Muusa hagaadan yaagiis; ⁴⁹ "Moo7aaban Yarkko katamaappe sintta baggaara de7iya Abaarima Deretuppe issuwaa, hini Nabo Deriyaa kiya; hegan Israa7eela asaa ta laatissana Kanaane biittaa hefintti xeella. ⁵⁰ Ne ishaa Aarooni

Hooraa Deriyaa haiqqidi, ba maizza aawatun gaitti-doogaadan, neenikka ha kiyido deriyaa haiqqada, ne maizza aawatun gaittana. ⁵¹ Aissi giikko, intte naa77aikka Israa7eela asaa sinttan taayyo ammanet-tibeekketa; Xiina bazuwan, Qaadeesa katamaa matan de7iya Mariiba haattaa matan, ta geeshshatettaa Israa7eela asaa bessibeekketa. ⁵² Hegaa gishshau, biittaa haahuwan hefintti xeellanaappe attin, taani Israa7eela asaa laatissana biittaa gelakka" yaagiis.

Muusee Israa7eela Zareta Ubbaa Anjiis

33 Xoossa asa gidiya Muusee haiqqanaappe kasetidi, Israa7eela asaa anjido anjuwaa qaalai haga. ² I hagaadan yaagiis; "GODAI Siinaa Deriyaappe yiis; Eedoomappe nu bollan haa poo7iis; Paaraana Deriyaappe ba asau poo7iis. SHa7an qoodettiyo ki-itanchchati aara de7oosona. A ushachcha baggaara tamaa laco de7ees. ³ GODAU neeni ne asaa siiqadasa. Geeshshati ubbai ne kushiyan de7oosona; ne gediya xaphon gulbbatidi goinnoosona; yaanidi neeppe azazuwaa ekkoosona. ⁴ Muusee immido higgee Yaaqooba asaayyo laata. ⁵ Israa7eela zareti ubbainne Israa7eela zariyaa halaqati shiiqido wode, GODAI ba asaa, Israa7eela bolli kawotiis.

⁶ "Roobeeli haiqqoppo; i paxa de7o. A asaikka qoodan coratto" yaagiis.

⁷ Muusee Yihudaa zariyaabaa hagaadan yaagiis; "Abeet GODAU, Yihudaa waasuwa siya; hara ba dabbotuura eti gaittanaadan ootta. Eta kushiya minttetta; eti bantta morkkiyaara olettiyo wode, neeni eta maadda!" yaagiis.

⁸ Muusee Leewa zariyaabaa hagaadan yaagiis; "Ne Tumiimeenne Uriimee ne dosido asassa. Neeni Masaa-han paaccido, Mariiba haattan palamettido asassa. ⁹ Banttana yelidaageetuppe, ba ishanttuppenne bantta naatuppe aattidi, eti neeyyo ammanettidoogee aadhdhees; ne maachchaa qaalaayyo eti ammanettidosona. ¹⁰ Eti ne wogaa Yaaqooba, ne higgiiyaakka Israa7eela tamarissoosona. Ne sinttan ixaanaa cuwayoosona; neeyyo yarshshiyooosan muleera xuuggiyo yarshshuwaa yarshshoosona. ¹¹ Abeet GODAU eta kushee oottidobaa anjja; eti oottiyo ubbaban ne ufaittiyoogaa etau qonccissa. Eta bolli denddiyaabaa menteretta ola; eta morkketa naa77antta denttoppa" yaagiis.

¹² Biniyaama zariyaabaa hagaadan yaagiis; "GODAI siiqido asai an ammanettidi de7ees. Gallassa kumettan eta i naagees; ba hashiyaa tookkidi shemppissee" yaagiis.

¹³ Yooseefa zariyaabaa hagaadan yaagiis; "GODAI iraa immiyoogan, biittaaappe haattaa pulitissiyooogan, eta biittaa anjjo. ¹⁴ Awai kattiyo doorettida aifiyaaninne wodiyan wodiyan ka77iya aifiyan anjjetto. ¹⁵ Beniisappe de7iya eta deretinne kerati lo77o aifiyan anjjettona. ¹⁶ Eta biittai lo77obaa xallaa kumidaagaa gido; buuran eexxiya tamaa giddon haasayida, GODAAPPE beettiya anjjo xallan kumidaagaa gido. Ha anjjeti ubbai Yooseefa zariyaa gakkona; aissi giikko, i ba ishant-

tu gidдон halaqa. ¹⁷ Yooseefi koiro yelettida kori-madan mino; a kaceti menttaa kaciyaadan minnona. A kaceti sha7an qoodettiya Minaase zareta; tammu sha7an qoodettiya Efireema zareta. He kacetun i kawotettata qaicana; biittaa gaxaa gakkanaashin eta i sugana" yaagiis.

¹⁸ Zaabiloona zariyaabaa hagaadan yaagiis; "Nenoo Zaabiloona, neeni ne kessan ufaitta; Yisaakooraa, neenikka ne dunkkaaniyan ufaitta. ¹⁹ Eti kare dere asaa bantta deriyaakko xeesana; hegan eti geeshshatettaa yarshshuwaa yarshshana. Bantta aquwaanne bantta duretettaa, abbaappenne abbaa lanqqe shafiyaappe demmana" yaagiis.

²⁰ Gaada zariyaabaa hagaadan yaagiis; "Eta biittaa aassida GODAI galatetto; Gaadi morkkiyaa som77uwaa menttanau, gaammuwaadan shankka-tees. ²¹ Halaqatussi giido payya biittaa eti ekkidosona; Israa7eela halaqati shiiqido wode, eti GODAA sheniyan geeshsha pirddaa pirddidosona" yaagiis.

²² Daana zariyaabaa hagaadan yaagiis; "Daani wodala gaammo mala; i Baasaaneppe guppidi kiyana" yaagiis.

²³ Nifftaaleema zariyaabaa hagaadan yaagiis; "Nifftaaleemi GODAA aaro kehatettaanne anjuwan duretiis; eta biittai Galiila Abbaappe biidi tohossa bag-gaa gакkees" yaagiis.

²⁴ Aseera zariyaabaa hagaadan yaagiis; "Aseeri hara zaretu ubbaappe aadhdhidi anjettidaagaa. Ba ishantunkka dosettidaagaa gido. A biittai zaitiyan dureto. ²⁵ Eta katamatikka birata kariyan gorddettidi naaget-tona; ba laitta ubban i wolqqaama gido.

²⁶ "Nenoo Israa7eelaa, saluwaappe inttena maad-danau, ba anggan shaaran hemettiya intte Xoossaa mala xoossi baawa. ²⁷ Merinaa Xoossai intteyyo qato; a merinaa kusheti intteppe garssaara de7oosona. I intte sinttappe intte morkketa gooddiis; intte eta wurssi xaissanaadan intteyyo yootiis. ²⁸ Hegaa gishshau, Israa7eela asai, saluwaa irai bukkiyoosan, qumainne woiniyaa eessai kumido biittan, bochchiyaabi bannan sarotettan de7ana. ²⁹ Inttenoo Israa7eela asau! Intte aiba anjettidetii! GODAI ashshido intte mali oonee? I intteyyo gondallenne inttena maaddiyaagaa; an intte xooniyo bisuwaa. Intte morkketi intte sinttan gufan-nana; inttekka eta qatuwaa laalana" yaagiis.

Muuse Haiquwaa

34 Muusee Moo7aaba dembaappe denddidi, Nabo Deriyaa huuphiyaa, qassi Yarkkoppe arshsho baggaara de7iya Pisgga Deriyaa huuphiyaa gакkiis. Hegan GODAI Daana gakkanaashin de7iya Gala7aade biittaa, ² Nifftaaleema biittaa ubbaa, Efiree-manne Minaase biittaa, arggo baggaara biidi Meedit-eraane Abbaa gakkanaashin de7iya Yihudaa biit-taanne ³ tohossa baggaara Xoo7aarappe denddidi, zambbai de7iyo Yarkko katamaa, zanggaaran de7iya dembaa ubbaa bessiis. ⁴ Bessidi GODAI Muusa ha-gaadan yaagiis; "Abrahaamassi Yisaaqassinne Yaaqoobassi, 'Taani intte zariyaassi immana' yaagada caaqqido biittai haggaa. Ha77i neeni ne aifiyan be7anaadan taani oottaas; shin neeni yaa pinnakka" yaagiis.

⁵ Yaagin GODAA ashkkaraa Muusee GODAI gi-idoogaadan, hegan Moo7aaba biittan haiqqiis. ⁶ GO-DAI Beeti-Pa7ooraa katamaappe sintta baggan Moo7aaba wombban a mooggiis; shin hachchi gakkanaashin, i moogettido man77iyaa eriya asi baawa. ⁷ Muusee haiqqiyo wode, a laittai xeetanne laatama; shin au aifee ixxiibeenaa; a wolqqaikka ixxiibeenaa. ⁸ Israa7eela asai Moo7aaba dembban hasttamu gallassaa Muusessi yeekkidosona. Hegaappe guyyiyan, Muusessi yeekkiyoonne kayyotiyo wodee wuriis.

⁹ Nawe na7ai Yaasu aadhdhida eratettaa ayyaanan kumiis; aissi giikko, Muusee ba sohuwan i oot-tanaadan, a bolli ba kushiyaa wottiis. Israa7eela asai Yaasuyyo azazettiis; GODAI Muuse baggaara immido azazuwaakka naaggiis.

¹⁰ GODAI som77uwan dummayidi erido Muuse mala hananabaa yootiya asi Israa7eelan mulekka dendd-ibeenna. ¹¹ GODAI Gibxxe kawuwaakko, aara oottiya halaqatukkonne kumetta asaakko yeddidi, a baggaara oorattabanne maalaalissiyaabaa ubbaa oottido, Muuse mala hananabaa yootiya hara asi ooninne baawa. ¹² Israa7eela ubbaa sinttan gita wolqqan maalaalissiyaabaa oottida Muuse mala asi ooninne baawa.

Yaasu

Gidduwaa Erissuwaa

Yaasu Maxaafai Israa7eela asai Muuse sohuwan sunttettida Yaasu kaalettin olaa xoonidi, Kanaane biittaa waati oiqqidaakko yootiya taarikiyaa oiqqiis. Ha maxaafaa gidдон xaafettida gita gita taariketu gidдoppe waan-natiyaageeti: Yorddaanoosa SHaafaa pinettaa, Yarkko gimbbiyaa laaletttaa, Aaya katamaa olaanne asai Xoos-saara gelido caaquwaa ooraxissido taariketa yootiyaageeta. Ha maxaafaa gidдон daro erettida kifiletuppe is-soi, "Intte goinnanaagaa hachchi doorite. SHin tananne ta keettaa asaa gidikko, nuuni GODAAYO goinnana" yaagiyaagaa. (24:15)

Kanaane Xoonidi Gelanaadan GODAI Yaasa Azaziis

1 GODAA ashkkarai Muusee haiqqidoogaappe guyyiyan, GODAI Muusa maaddiya Nawe na7aa Yaasa, hagaadan yaagiis; ² "Ta ashkkarai Muusee haiqqiis. Hegaa gishshau neeninne ha asai ubbai denddite; denddidi taani Israa7eela asaayyo immiyo biittaa gelanau haggaa Yorddaanoosa SHaafaa pinnite. ³ Taani Muuseyyo yootidoogaadan, intte tohoi yedhd-hiyosaa ubbaa taani intteyyo immaas. ⁴ Intte zawai Neegeeba Bazzuwaappe denddidi, Liibaanoosa Deriyya gakkana; Efiraaxiisa giyo wogga shaafaappe denddidi, Hiitetu biittaa ubbaara kanttidi, arggo bag-gaara de7iya Meediteraane Abbaa gakkana. ⁵ Neeni de7ido laitta ubban ai asinne nena olidi teqqenna. Taani Muuseera gididoogaadan, nenaarakka gidana; taani nena mulekka yeggikkenne aggikke. ⁶ Minna; xala! Aissi giikko, taani eta maizza aawatussi immana gaada caaqqido biittaa neeni ha asaa laatissana. ⁷ Minna; keehippe xala! Ta ashkkarai Muusee nena azazido higgiiyaa ubbaa minttada naaga. Neeni biyo soho ubban neeyyo injjetana mala, appe ushachchi woikko haddirssi booppa. ⁸ Ha Higgiiyaa Maxaafai ne doon-aappe shaahettoppo; an xaafettidabaa ubbaa minttada naaganau, gallassinne qammi a qoppa. Yaatikko, neeyyo ubbabaikka injjetananne giigana. ⁹ Minna; xala! Ne biyo soho ubban taani GODAI ne Xoossai ne-naara de7iyo gishshau, yayyoppa! Hirggoppa! Hagaa ubbaa taani nena azazaas" yaagiis.

Yaasu Asaa Azaziis

¹⁰ Yaagin Yaasu asaa halaqata hagaadan yaagiis; ¹¹ "Biite; asai dunkkaanidosaara kanttidi biiddi, asaa, 'Intte shinqiyaa giigissite; heezzu gallassaa garssan, GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittaa laattanau Yorddaanoosa SHaafaa pinneeta' yaagidi yootite" yaagiis.

¹² Yaasu, Roobeela zareta, Gaada zaretanne Minaase zaretuppe baggata hagaadan yaagiis; ¹³ "GODAA ashkkarai Muusee inttena azazidoogaa hassayite. I int-

tena, 'GODAI intte Xoossai inttena shemppissana; ha biittaaakka intteyyo immana' yaagiis. ¹⁴ Intte mac-caasati, intte naatinne intte mehee Yorddaanoosa SHaafaappe hafinttaara Muusee intteyyo immido biitan de7ishshona. SHin intte olanchchati bantta ola mi-ishshaa oiqqidi, intte dabbotuppe sintta xeeran olet-tanau Yorddaanoosa SHaafaa pinnona. GODAI inttena shemppissidoogaadan, etakka shemppissana gakkanaashiinne GODAI intte Xoossai etayyookka immiyo biittaa eti laattana gakkanaashin, eta maad-dite. Hegaappe guyyiyan simmidi biidi, GODAA ashkkarai Muusee Yorddaanoosa SHaafaappe hafint-tan awai mokkiyoosaa baazzayidi immido intte biittan de7ite" yaagiis.

¹⁶ Yaagin eti Yaasa, "Neeni nuna azazidobaa ubbaa nuuni oottana; neeni kiittiyoosaa awanne baana. ¹⁷ Muuseyyo ubbaban azazettidoogaadan, neeyyookka azazettana. GODAI ne Xoossai Muuseera gididoogaadan, nenaarakka gido. ¹⁸ Ne azazuwaassi makkaliyaabainne ne azazidobaa aibanne azazetten-nan ixiiyaabai haiqqo. Neeni mati minna; xala!" yaagidosona.

Yaasu Xomoosiyaageeta Yarkko Kiittiis

2 Nawe na7ai Yaasu biittaa xomoosiya naa77u asata SHiixima giyo sohuwaappe qosan kiittiis; kiittiiddi eta, "Biite; biidi biittaa xomoosite; Yarkko katamaa qassi dumma xomoosite" yaagiis.

Yaagin eti biidi, Ra7aabo giyo shaaramuxee soo aqanau gelidosona. ² Gelin Yarkko kawoi, "Israa7eela asaappe kiitettidaageeti ha biittaa xomoosanau qammi yiidosona" giyo oduwaa siyiis.

³ Siyidi Yarkko kawoi Ra7aabiyyo hagaadan yaagidi kiittiis; "Ne soo yiidi gelida asata kessada imma. Aissi giikko, eti biittaa ubbaa xomoosanau yiidosona" yaagiis.

⁴ SHin mishiriyaa he naa77u asata qottarggada, hagaadan yaagaasu; "Ee asati taakko yiidosona; shin eti auppe yiidaakkonne taani erabeikke. ⁵ Omarssi kata-maa penggiyaa gorddana haniyo wode, eti kiyyidi bi-

idosona; eti au biidaakko taani erikke. Ellelli kaal-liyaabaa gidikko, intte eta oiqqana” yaagaasu. ⁶ SHin Ra7aaba asata keettaa bollan dembbayidi oottidosaa kessada, liinuwa giyo maayuwa kiyiya talbba dala dooriyaa gidдон eta qotta wottaasu. ⁷ Yaatin, asati xomoosiyaageeta koyanau kiyidi, Yorddaanoosa SHaafaa pinuwaa efiya ogiyaa oiqqidi biidosona. Koyiyaageeti katamaappe kiyaanne, katamaa penggee gorddettiis.

⁸ Xomoosiyaageeti xiskkanaappe kasetada, a etakko pude kiyada, eta hagaadan yaagaasu; ⁹ “GODAI ha biittaa intteyyo immidoogaa, intte nuna gita yashshaa yashshiyooaanne ha biittan de7iya asai ubbai intteyyo hirggaa maashiyooгаа taani erais. ¹⁰ Aissi giikko, Gibxxe biittaaappe intte kiyido wode, intte sinttan Zo7o Abbaa GODAI waati melissidaakkonne nuuni siyida. Qassi Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Amooore biittaa kawota naa77ata, Sihoonanne Ooganne intte waati muleera xaissidaakkonne siyida. ¹¹ Nuuni heгаа siyido wode, nu wozanai maashiis; asai ubbai intteyyo xaliyoogaa aggi bayiis. Aissi giikko, GODAI intte Xoossai bolla saluwaanikka garssa sa7aanikka Xoossa. ¹² Hegaa gishshau, taani intteyyo kehidoogaadan, inttekka ta aawaa keettaa asau kehanaadan taayyo GODAN caaqqite; hegaayookka ammanttiya malaataa immite. ¹³ Ta aawaanne ta aayyiyo, ta ishantanne ta michcheta etassa gididabaa ubbaarakka paxa aggite; nuna haiquwaappe ashshite” yaagaasu.

¹⁴ Yaagin he asati, “Nuuni oottidobaa neeni odennan aggin, nuuni neeyyo caaqqido caaquwaa polana xayikko, Xoossai nuna woro! GODAI ha biittaa nuuyyo immiyo wode, nuuni neeyyo ammanettanne kehana” yaagidosona.

¹⁵ Ra7aaba de7iyo keettai katamaa dirssaara ohettidi keexetti uttido gishshau, maskkootiyaara wodoruwaa duge yeddada, an duge wottaasu. ¹⁶ Ra7aaba eta, “Inttena koyiyaageeti demmenna mala, deriyaa biite; biidi eti simmana gakkanaassi, yan heezzu gallassaa qosetishshite. Hegaappe guyyiyan intte biyoosaa beeta” yaagaasu.

¹⁷ Yaagin asati o, “Nuuni ne biitti geliyo wode, ha zo7o kaaloosiyaa neeni nuna kessido maskkootiyan qachchana xayikkonne ne aawaa, ne aayyiyo, ne ishantanne ne so asaa ubbaa neekko soo ehaana xayikko, neeni nuna caaqissido caaqoi nuuyyo gometenna. ¹⁹ Ooninne ne sooppe kare ogiyaa kiyidi haiqqikko, hegee a gome; nuuni hegan oishettokko. Nenaara son issippe de7iyaabi kushen boshettikko, a suuttaa gomee nuna gakko. ²⁰ SHin nuuni oottidobaa neeni odikko, neeni nuna caaqettido caaqoi nuuyyo gometenna” yaagidosona.

²¹ Yaagin a, “Intte giidoogaadan hano” gaada, eta moissaasu. Eti biidoogaappe guyyiyan, he zo7o kaaloosiyaa maskkootiyan qachchaasu.

²² Eti pude gezziyaa biidi, yan qosettidosona; qosetti-di yedettiyaageeti Yarkko simmana gakkanaassi, eti yan heezzu gallassaa gam77idosona. Yedettiyaageeti oge ubban koyidosona; shin eta demmibookkona.

²³ Hegaappe guyyiyan he naa77u asati gezziyaappe wodhdhidi, Yorddaanoosa SHaafaakka pinnidi, Nawe na7aa Yaasukko simmidi yiidosona. Yiidi banttana gakkidabaa ubbaa ayyo yootidosona. ²⁴ Eti Yaasa, “GODAI tumu biitta ubbaa nuuyyo aatti immiis. Qassi biittan de7iya asai ubbai nuuyyo yashshaa maashees” yaagidosona.

Israa7eela Asai Yorddaanoosa SHaafaa Pinniis

3 Yaasunne Israa7eela asai maallado guuran denddidosa. Eti SHiixima giyo sohuwaappe denddidi, Yorddaanoosa SHaafaakko biidosona; biidi pinnenan yan takkidosa. ² Heezzu gallasaappe guyyiyan, halaqati eti dunkkaanidosan simerettidosona. ³ Simerettiiddi asaa hagaadan yaagidi azazidosona; “GODAA intte Xoossaa Maachchaa Taabootaanne a tookkida Leewa zare qeeseta be7iyo wode, intte dunkkaanidosaaappe denddidi, eta kaallite. ⁴ Intte kase ha ogiyaara bi erenna gishshau, intte baana ogiyaa eti inttena bessana. SHin Maachchaa Taabootaakko shiiqoppite; Maachchaa Taabootaappe naa77u sha7u wara gidiyaaгаа keena haahuwan eqqite” yaagidosona.

⁵ Yaasu asaa, “Intte huuphiyau geeyite; aissi giikko, GODAI wontto intte gidдон maalaalissiyaabaa oottana” yaagiis. ⁶ Qassi Yaasu qeeseta, “Maachchaa Taabootaa tookkidi, asaappe sinttau aadhdhite” yaagidi yootiis. Yootin Maachchaa Taabootaa tookkidi, asaappe sinttau aadhdhdidosona.

⁷ GODAI Yaasa, “Taani Muuseera gididoogaadan, nenaara gidanaagaa Israa7eela asai ubbai erana mala, hachchi eta sinttan taani nena xoqqu xoqqu oottanau doommanna. ⁸ Neeni Maachchaa Taabootaa tookkiya qeeseta, ‘Yorddaanoosa SHaafaa dooni gakkiiyo wode, haattan gelidi eqqite’ yaagada azaza” yaagiis.

⁹ Yaasu Israa7eela asaa, “Haa yiite; yiidi GODAA intte Xoossaa qaala siyite. ¹⁰ De7o Xoossai intte gidдон de7iyoogaanne i tumuppe Kanaaneta, Hiiteta, Hiiweta, Parzzeta, Gerggeeseta, Amoooretanne Yaabuusata intte sinttappe kessanaagaa intte eranaagee, ¹¹ sa7aa ubbaa Godaa Maachchaa Taabootai intteppe sinttatidi, Yorddaanoosa SHaafaa pinniyo wodiyaana. ¹² Ha77i Israa7eela zaretuppe tammanne naa77u asata doorite; issi issi zariyaappe issi issi asa gido. ¹³ Sa7aa ubbaa Godaa, GODAA Maachchaa Taabootaa tookkida qeesetu tohoi Yorddaanoosa haattaa bochchiyo wode, qom-moppe duge goggiya Yorddaanoosa haattai eqqana; eqqidi issisaa shiiqidi doorettana” yaagiis.

¹⁴ Asai Yorddaanoosa SHaafaa pinnanau bantta dunkkaaniyaappe kiyido wode, Maachchaa Taabootaa tookkida qeeseti asaappe sinttan hemettidosona.

¹⁵ Kattaa cakkiyo wodiyan ubban Yorddaanoosa SHaafai kixxees. Gidikkonne, Maachchaa Taabootaa tookkida qeeseti Yorddaanoosa SHaafaa gakkin, eta tohoi haattaa gaxaa yedhdhido wode, ¹⁶ qommoppe duge goggiya haattai eqqi bayiis; hini daro haahosan, Xarttaana giyoosan de7iya Addaama giyo kataman issisaa shiiqidi doorettiis. Duge Aaraba garan de7iya

Maxine Abbau goggiya haattai qassi muleera duuxxidi atti bayiis. Yaatin, asai Yarkko katamaa baazzaara pinniis. ¹⁷ Israa7eela asai mela biittaa yedhdhidi pinniyo wode, asai ubbai pinnidi wurana gakkanaassi GODAA Maachchaa Taabootaa tookkida qeeseti Yorddaanoosa SHaafaa gidдон mela biittan eqqidosa.

Hassayissiya SHuchchata Essidosona

4 Asai ubbai Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi wurido wode, GODAI Yaasa, ² "Israa7eela asaappe tammanne naa77u asata doora; issi issi zariyaappe issi issi asa gido. ³ Yaadata eta, 'Yorddaanoosa SHaafaa gidдон qeesetu tohoi eqqidosaappe tammanne naa77u shuchchata ekkite; he shuchchata tookki efiidi, hachchi qammi intte aqiyo sohuwan wottite' yaagada azaza" yaagiis.

⁴ Yaasu Israa7eela zariyaappe issuwaa issuwaa ekkidi, tammanne naa77u asaa dooridoogeeta xeesiis. ⁵ Xeesidi eta, "GODAA intte Xoossaa Maachchaa Taabootai de7iyo sohuwaa guyye Yorddaanoosa SHaafaa gelite; gelidi Israa7eela zaretu qoodan, ubbaikka issi issi shuchchaa intte hashiyan tookkite. ⁶ Ha shuchchati GODAI hachchi oottidobaa inttena hassayissiya malaa ta gidona. Wodeppe intte naati inttena, 'Ha shuchchati aibabee?' yaagidi oichchiyo wode, ⁷ intte, 'GODAA Maachchaa Taabootaa sinttan Yorddaanoosa SHaafai gogettaa aggidi eqqidoogaa Israa7eela asaa merinau hassayissoosona. Maachchaa Taabootai pinnishin, Yorddaanoosa haattai duuxxiis' yaagidi etau odite" yaagiis.

⁸ Yaagin Israa7eelati Yaasu azazidoogaadan oottidosona. GODAI Yaasussi yootidoogaadan, Israa7eela zaretu qoodan asati tammanne naa77u shuchchata Yorddaanoosa SHaafaa giddoppe ekkidosona; tookki ehiidi, bantta aqiyo sohuwan wottidosona. ⁹ Yaasu Maachchaa Taabootaa tookkida qeesetu tohoi Yorddaanoosa SHaafaa gidдон eqqidosa, hara tammanne naa77u shuchchata essiis; he shuchchati hachchi gakkanaassi yan de7oosona. ¹⁰ GODAI Yaasa azazidobaa ubbaa asai polana gakkanaashin, Maachchaa Taabootaa tookkida qeeseti Yorddaanoosa SHaafaa gidдон eqqidi gam77idosona; Muusee Yaasa azazidoogaadan hegeeta.

Asai eesotidi shaafaa pinniis. ¹¹ Asai ubbai pinnidoogaappe guyyiyan, GODAA Maachchaa Taabootainne qeeseti asai xeellishin pinnidosona. ¹² Muusee azazidoogaadan, Roobeela zareti, Gaada zaretinne Minaase zaretuppe baggai ola miishshaa oiqqidi, Israa7eela asaa sinttaara pinni uttidosa. ¹³ Eta qoodai oitamu sha7u gidiyaagaa. Eti GODAA sinttan, Yarkko matan de7iya dembban olau salppidosona. ¹⁴ He gallassi GODAI Yaasa Israa7eela asaa ubbaa sinttan xoqqu xoqqu oottiis. Hegaa gishshau Muusa bonchchidoogaadan Yaasakka a de7o laitta ubban bonchchidosona.

¹⁵ GODAI Yaasa, ¹⁶ "Maachchaa Taabootaa tookkida qeeseti Yorddaanoosa SHaafaa kiyanaadan azaza" yaagidi yootin, ¹⁷ Yaasu qeeseta, "Yorddaanoosa

SHaafaappe kiyite" yaagidi azaziis. ¹⁸ Azazin GODAA Maachchaa Taabootaa tookkida qeeseti Yorddaanoosa SHaafaa giddoppe kiyidosona; kiyidi mela biittaa eti yedhdhaanne, sohuwaa Yorddaanoosa haattai ba sohuwaa simmi bayiis. Simmidi kase goggiyoogaadan gaxaa gakkanaassi kixxidi, gogettaa doommiis.

¹⁹ Asai koiro aginan he aginau tammannta gallasan Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi, Yarkkoora arshsho baggan zawatiya Gelggalan dunkkaanidosona. ²⁰ Yaasu Yorddaanoosa SHaafaappe ehettida tammanne naa77u shuchchata Gelggalan essiis. ²¹ Essidi Israa7eela asaa hagaadan yaagiis; "Wodeppe intte zareti bantta aawata, 'Ha shuchchati aibabee?' yaagidi oichchiyo wode, ²² 'Israa7eela asai Yorddaanoosa SHaafaa mela biittaa yedhdhidi pinnidoogaa hassayissiyaageeta' yaagidi odite. ²³ Nuuni pinnana gakkanaassi, GODAI nu Xoossai Zo7o Abbaa kase nu sinttan melissidoogaadan, intteka pinnana gakkanaassi, GODAI intte Xoossai Yorddaanoosa SHaafaa intte sinttan melissiis. ²⁴ Hegaa i oottidoogee sa7an de7iyo asai ubbai GODAA wolqqai ai keena gitakko eranaassanne intteka GODAU, intte Xoossau, merinau yayyanaassa" yaagiis.

5 Yorddaanoosa SHaafaappe arggo baggaara de7iyo Amooretu kawotinne Meediteraane Abbaa lanqqiyaa lanqqiyaa oiqqidi de7iyo Kanaanetu kawoti ubbai, Israa7eela asai pinnana gakkanaassi GODAI Yorddaanoosa SHaafaa haattaa melissidoogaa siyido wode, eta wozanai maashiis. Maashin eti Israa7eela asaara gaittanau xalibookkona.

Israa7eela Attumaasai Qaxxarettiis

² He wode GODAI Yaasa, "Saluwaa giyo shuchchaappe qara magilaalaa giigissada, Israa7eela attumaasaa beniigeetuugaadan ha77ikka qaxxara" yaagiis. ³ Yaagin Yaasu saluwaa giyo shuchchaappe qara magilaalaa giigissidi, Qaxxaraa Keraa giyo sohuwan Israa7eela asaa qaxxariis. ⁴ I hegeeta oottido gaaso: Gibxxeppe kiyida asan laittai olau gakkido attumaasai ubbai Gibxxeppe biiddi bazzon haiqqiis. ⁵ Gibxxeppe kiyida attumaasai ubbai qaxxarettiis; shin bazzon yuuyiyo wode yelettida attuma naati issiinne qaxxarettibeenna. ⁶ Israa7eela asai GODAASSI azazettennan ixido gishshau, Gibxxeppe kiyiyo wode laittai olau gakkido attumaasai ubbai haiqqidi wurana gakkanaashin bazzon oitamu laittaa yuuyiis. Hegeenne, GODAI eta, "Eessainne maattai goggiyo aradda biittaa, taani kase intte maizza aawatussi immana giido he biittaa intte be7ekketa" giido qalalai pollettanaassa. ⁷ Hegaa gishshau GODAI eta naata eta sohuwan denttiis; Yaasu qaxxaridoogeetikka hegeeta. Eti qaxxarettennan de7iyoogee ogiyan biiddi eti qaxxarettibeenna gishshaassa.

⁸ Asai ubbai qaxxarettidoogaappe guyyiyan, eta mazunttai paxana gakkanaassi bantta dunkkaanidosan takkidosa. ⁹ GODAI Yaasa, "Hachchi taani Gibxxetu boriyaa intteppe diggaas" yaagiis. Yaa-

gin he sohuwaa sunttai hachchi gakkanaassi Gelggala † geettees.

¹⁰ Israa7eela asai Yarkko dembban Gelggala giyoosan dunkkaanidi, aginau tammanne oiddantta gallassi omaridaagan Paasikaa Baalaa bonchchiis.

¹¹ Paasikaappe guyyiyan wonttetta gallassi, biittan morkkida kattaa aifiyaappe irshshoi gelibeenna oit-taanne xiixettida tiyaa miis. ¹² He biittan morkkida kattaa miido wonttetta gallassi mannai bukkiyoogaa aggi bayiis. Hegaappe guyyiyan Israa7eela asai mannaa demmibeenna. He wodeppe doommidi eti Kanaanen morkkida kattaa miiddi de7idosona.

Yaasanne Bisuwaa Oiqqida Bitaniyaa

¹³ Yaasu Yarkko matan de7iyo wode, xoqqu giidi xeelidi, issi bitanee bisuwaa shoddi oiqqidi, ba sinttan eqqidaagaa be7iis. Yaasu akko shiiqidi, "Neeni nu bagga aseeyye nu morkketu bagga asee?" yaagiis.

¹⁴ Yaagin bitanee, "Taani o baggakka gidikke. SHin taani GODAA olanchchatu gadaawa gidada ha77i yaas" yaagiis.

Yaagin Yaasu sa7an kunddi goinnidi, "Ta godai ba ashkkaraayyo yootiyoobai aibee?" yaagiis.

¹⁵ GODAA olanchchatu gadaawai, "Neeni eqqido sohoi geeshsha gidido gishshau, ne tohuwaappe caammaa kessa" yaagiis. Yaagin Yaasu i giidoogaadan oottiis.

Yarkkoi Kunddiis

6 Israa7eela asaayyo yayyido gaasuwan Yarkko katamaa dirssaa penggeti gorddettidi naagettoosona; katamaa gelanaunne katamaappe kiyanau danddayiya ooninne baawa. ² GODAI Yaasa, "Xeella, taani Yarkko katamaa a kawuwaarakka a mino olanchchatuurakka ne kushiyan aattada immaas. ³ Neeninne ne olanchchati salppidi, usuppun gallassi gakkanaassi hachchi hachchi katamaa dirssaa issitoo yuuyi aadhdhite. ⁴ Qassi laappun qeeseti dorssatu kaciyaappe kessido laappun malkkatata oiqqidi, GODAA Maachchaa Taabootaa sinttaara hemettona. Laappunnta gallassi qeeseti malkkatata punnishin, olanchchati salppidi, issippe katamaa laapputoo yuuyi aadhdhite. ⁵ Hegaappe guyyiyan malkkatata punettaa goochchidi punniyoogaa siyiyo wode, sohuwaara asai ubbai ba qaalaa xoqqu oottidi waasso. Yaatobare katamaa dirssaa gimbee kunddana; kunddin asai ubbai sinttau lauhu giidi gelana" yaagiis.

⁶ Nawe na7ai Yaasu qeeseta xeegidi, "GODAA Maachchaa Taabootaa tookkite; intteppe laappun qeeseti laappun malkkatata oiqqidi, Maachchaa Taabootaappe sinttau aadhdhidi hemettona" yaagiis.

⁷ Yaagidi asaa, "Sinttau biite; katamaa yuuyi aadhdhite; olau giigidaageetikka GODAA Maachchaa Taabootaa sinttan hemettona" yaagidi azaziis.

⁸ Yaasu asaassi haasayidoogaadan, laappun qeeseti laappun malkkatata GODAA sinttan oiqqidi, punniiddi hemettidosona; qassi GODAA Maachchaa Taabootai eta kaalliis. ⁹ Olau giigidaageeti malkkatata punniya qeesetu sinttan hemettiyo wode, guyyeera naagiya olanchchati Maachchaa Taabootaa guyyeera kaallicosona. He wode ubbankka malkkatati punettoosona. ¹⁰ SHin Yaasu asaa, "Taani inttena, 'Waassite!' gaana gallassai gakkanaassi, ola waasuwa waassoppite; intte qalalai siyettoppo; issi qaalakka qaattoppite. Digin he wode waassite!" yaagidi azaziis. ¹¹ Yaatidi GODAA Maachchaa Taabootai tookkettidi, he katamaa issiton yuuyi aadhdhanaadan oottiis. Hegaappe guyyiyan asai ba dunkkaanidosaa simmidi, qammaa yan aqiis.

¹² Wonttetta gallassi Yaasu guuridi denddiis; qeesetikka GODAA Maachchaa Taabootaa tookkidosona. ¹³ Laappun malkkatata oiqqida laappun qeeseti sinttau aadhdhidi, malkkatata punniiddi GODAA Maachchaa Taabootaa sinttan hemettidosona. Olau giigidaageeti etappe sinttaara hemettidosona; guyyeera naagiya olanchchaticka GODAA Maachchaa Taabootaa guyyeera kaallicosona. He wode ubbankka malkkatati punettoosona. ¹⁴ Naa77antto gallassi katamaa issitoo yuuyi aadhdhidi, bantta dunkkaanidosaa simmidosona. Usuppun gallassi gakkanaassi hegaadan hanidosona.

¹⁵ Laappunnta gallassi xalqqee dolishin denddidi, kaseegaadan katamaa laapputoo yuuyi yuuyi aadhdhdosona. Katamaa eti laapputoo yuuyi yuuyi aadhdhidoi he gallassa xalaalaana. ¹⁶ Laappunnta yuushshan, qeeseti malkkatata punniyo wode, Yaasu asaa, "GODAI katamaa intteyyo aattidi immido gishshau, waassite! ¹⁷ Katamainne katamaa gididon de7iyaabai ubbai GODAAYYO baqa gididi, xayanau bessees. Nuuni biittaa xomoosanau kiittido asata qosada ashshido gishshau, shaaramuxiyaa Ra7aabanne i son iira issippe de7iya asaa xalaalai attana. ¹⁸ SHin intte baqa gididabaappe aibanne ekkennaadan intte huuphiyau naagettite. Baqa gididabaappe intte ekkikko, Israa7eelati dunkkaanido sohuwaa bayiya soho oottana; yaatidi he sohuwaayyo metuwaa ehaana. ¹⁹ Birainne worqqai ubbai, qassi nahaasiyaappenne birataappe oosettida miishshati ubbai GODAAYYO geeyidabaa gidona. Eti GODAA buquraa minjiyo sohuwan de7ona" yaagiis.

²⁰ Hegaa gishshau malkkatati punettin asai waassiis. Malkkatatu punettan asai ba qaalaa xoqqu oottidi waassiis; waassin sohuwaara katamaa dirssaa gimbee kunddi bayiis! Hegaappe guyyiyan asai ubbai sinttau lauhu gi gelinnee katamaa oiqqi bayiis.

²¹ Oiqqidi kataman shemppooraa paxa de7idabaa ubbaa, maccaa attumaa, naatuwaa cimaa, miizzaa, dorssanne hariyaa ubbaa qara bisuwan wurssi woriis.

²² Yaasu biittaa xomoosanau kiittettida naa77u asata, "SHAaramuxee Ra7aabi soo biite; biidi kase intte iyyo caaqqidoogaadan, onne i so asaa ubbaa gaxi kessite" yaagiis. ²³ Yaagin biittaa xomoosida wodallati biidi, Ra7aabo, i aawaa, i aayyiyo, i ishanttanne i dabbota

† "Gelggala" giyoogee Ibraawettuwan "Diggiis" woikko "Gond-dorssiis" giyoogaa milatees.

ubbaa gaxi kessidosona. Kessidi Israa7eela asai dunkkaanido sohuwaappe gaxaara wottidosona. ²⁴ Hegaappe guyyiyan katamaanne a gidдон de7iyaabaa ubbaa taman xuuggidosona; shin biraanne worqqa qassi nahaasiyaappenne birataappe oosettida miishshata GODAA buquraa minjiyo sohuwan wottidosona. ²⁵ SHin Yaasu shaaramuxiyo Ra7aabo i aawaa so asaaranne iira de7iya dabbotu ubbaara haiquwaappe ashshiis. Aissi giikko, Yaasu Yarkko katamaa xomoosanau kiittido asata a kase qosada ashshaasu. I zareti hachchi gakkanaassi Israa7eela biittan de7oosona.

²⁶ He wode Yaasu,
 “Denddidi ha Yarkko katamaa
 zaaretti keexxiya urai GODAA sinttan
 qanggettidaagaa gido.
 Biron baasuwa baasiyo wode,
 a baira na7ai haiqqo.
 Penggiyaa aattiyo wode,
 a wurssetta kaalo na7ai haiqqo”
 yaagidi qanggiis.

²⁷ GODAI Yaasuura gidiis; Yaasu woreenne biitta ubbaa gakkiiis.

Akkaana Nagaraa

7 Israa7eela asai GODAAYO ammanettennan ixxi-di, hirima gi wottidobaappe ekkiis. Hega ekkiidaagee Akkaana; Akkaani Karmma na7aa; Karmmi Zimira na7aa; Zimiri Yihudaa zare gidiya Zaraaha na7aa. Yaatin, GODAA hanqqoi Israa7eela asaa bolli eexxi kiyiis.

² Yaasu Yarkkon de7iiddi Beetele katamaappe arshsho baggaara Beeti-Aweena giyoosaa matan de7iya Aaya giyo katamaa asa kiittiis. Kiittiiddi, “Biite; biidi he biittaa xomoosite” yaagiis. Yaagin asati biidi, Aaya katamaa xomoosidosona.

³ Xomoosida asati Yaasukko simmidi yiidi, “Ubba asai Aaya katamaa olanau baanau koshshenna; naa77u woikko heezzu sha7u asaa yedda. Yan amarida asai de7iyo gishshau, asai ubbai daafuoppo” yaagidosona.

⁴ Yaatin, heezzu sha7u gidiya asati olettanau Aaya katamaa biidosona. SHin eti Aaya katamaa asaa sinttaappe baqatidosona. ⁵ Aaya katamaa dirssaa penggiyaappe doommidi, shuchchaa qoo7iyoosaa gakkanaassi Israa7eela asaa yedettidosona; yedettiiddi keraa dugettan hasttamanne usuppun gidiya asaa woridosona. Hegan asaa wozanai maashidi, haatta kiyiis.

⁶ Hegaappe guyyiyan Yaasu azzanidi, ba maayuwa pooshshiis; pooshshidi GODAA Taabootaa sinttan omarssi gakkanaashin gufanniis. Israa7eela cimaticka aagaadan hanidosona; bantta huuphiyanka baanaa qolidosona. ⁷ Yaatin, Yaasu hagaadan yaagiis; “Hai poora! Ubbaa Haariya GODAU, nuna Amooore asaassi aatta immada wurssissanaashin aibissi Yorddaanoosa SHaafaa pinttada ehaadii? Nuuni Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggan attorkkoniishsha! ⁸ Abeet Godau, Israa7eela asai xonettidi, ba morkketu sint-

taappe baqatidoogaa, taani woigoo? ⁹ Kanaanetinne ha biittan de7iya asai ubbai ha yohuwaa siyidi, nuna dooddana; dooddidi nuna biittaappe xaissana. Yaatin, ne gita sunttaayyo neeni oottiyoobai aibee?” yaagiis.

¹⁰ Yaagin GODAI Yaasa, “Dendda eqqa! Hagaadan aissi gufannadii? ¹¹ Israa7eela asai nagaraa oottiis; taani etaara maacettido ta maachchaa kanttidosona. Eti hirima geetettida miishshatuppe ekkidosona; wu-uqqidosona; worddotidosona. Qassi he miishshaa eti bantta miishshaara gatti wottidosona. ¹² Hega gishshau, Israa7eelati bantta morkketu sinttan eqqanau danddayokkona. Eti xayanau bessiy o gishshau, bantta morkketu sinttaappe baqatidosona. Hirima geetettida miishshaa intte gidдон de7iyaagaa intte xaissana xayikko, hagaappe sinttau taani intte-naara gidikke.

¹³ “Dendda; denddada asaa geeshsha. Etaayo hagaadan yaagada oda; ‘Wonttossi intte huuphiyau geeyite. GODAI Israa7eela Xoossai inttena hagaadan yaagees; “Israa7eelatoo, hirima geetettida miishshai intte gidдон de7ees. Intte he miishshaa intte gid-doppe diggana gakkanaashin, intte morkketu sinttan eqqanau danddayekketa” yaagees. ¹⁴ Wontto maallado, intte zariyan zariyan shiiqite; shiiqin GODAI, “Hagaa” giyo zaree, ba yaran yaran shiiqana; qassi GODAI, “Hagaa” giyo yarai ba so asan asan shiiqana; qassi GODAI, “Hagaa” giyo so asai issi asi kayan kayan shiiqana. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan hirima geetettidabaara oiqettida asi, babaa ubbaara taman xuuegtana. Aissi giikko, GODAA maachchaa i kanttidi, Israa7eela asaa gidдон kaushshabaa oottiis’ yaaga” yaagiis.

¹⁶ Yaasu wonttetta gallassi guuran denddidi, Israa7eela asaa a zariyan zariyan shiishshiis; shiishshin Yihudaa zaree ehettiis. ¹⁷ Yihudaa zaree shiiqin, Zaraaha yarai ehettiis; Zaraaha yarai shiiqin, Zimira so asai ehettiis. ¹⁸ Zimira so asai shiiqin, wurssettan Zimira na7aa na7ai, Karmma na7ai Akkaani ehettiis. ¹⁹ Yaatin, Yaasu Akkaana, “Ta na7au, GODAA Israa7eela Xoossaa bonchcha; a galata. Ane neeni oottidobaa taassi qosennan oda” yaagiis.

²⁰ Yaagin Akkaani Yaasa, “Ee tuma! Taani GODAA Israa7eela Xoossaa naaqqaa. Taani oottidoogee hagaa: ²¹ nuuni omooddido miishshaa gidдон taani issi lo77iya Baabiloone biittaa kaabbaa, naa77u xeetu xaqara biraanne bagga kilo gidiya worqqa be7aas; be7ada ekkana amottido gishshau ekkaas. Yaatada ta dunkkaaniyaa gidдон biitta garssan qottaas; biraikka ubbaappe garssaara de7ees” yaagiis.

²² Yaagin Yaasu asaa kiittin, eti dunkkaaniyaa woxxiidi geliyo wode, dunkkaane gidдон miishshaa qotti wottidoogaa demmidosona; biraikka miishshatuppe garssaara de7ees. ²³ Kiittetidi biida asati miishshaa dunkkaane gid-doppe ekkidi, Yaasukonne Israa7eela asaa ubbaakko ehiidosona; ehiidi GODAA sinttan wottidosona.

²⁴ Hegaappe guyyiyan Yaasunne Israa7eela asai ubbai Akkaana biraa, kaabbaa, worqqa, a attuma naatanne macca naata, a miizaa, haretanne dorssata,

a dunkkaaniyaanne ayyo de7iyaabaa ubbaa ekkidi, Metuwaa Wombbaa giyoosaa ehiidosona. ²⁵ Ehin Yaasu Akkaana, "Ha metuwaa nu bolli aissi ehaadii? GODAI hachchi ne bollikka metuwaa ehaana" yaagiis.

Yaagin Israa7eela asai ubbai Akkaananne a so asaa shuchchan caddi woridi, ayyo de7iyaabaa ubbaarakka taman xuuggiis. ²⁶ Eti Akkaana bollan hachchi gakkanaassi de7iya daro shuchchaa keelidosona. Yaatin, GODAI ba eexxiya hanqquwaa wodhdhiis. Hachchi gakkanaashin he sohoi Metuwaa Wombbaa geetettidoi hegaassa.

Aaya Katamai Xoonettiis

8 GODAI Yaasa, "Yayyoppa; hirggoppa! Olanchchata ubbaa nenaara ekkada, Aaya katamaa olanau kiya. Aaya katamaa kawuwaa, a asaa, a katamaanne a biittaa taani ne kushiyan aattada immaas. ² Neeni Yarkko katamaanne a kawuwaa xaissidoogaadan, hegaadankka Aaya katamaanne a kawuwaa xaissa. Gidikonne, bonqqido omooduwaanne di7ido mehiyaa intteyyo ekkite. Katamaappe guyye baggaara zuggidi naagiya olanchchata wotta" yaagiis.

³ Yaagin Yaasunne olanchchati ubbai Aaya katamaa olanau denddidosa. Yaasu ba olanchchatu gid-doppe hasttamu sha7u gidiya mino olanchchata doori-di, qamman yeddiis. ⁴ Yeddiiddi eta hagaadan yaagidi azaziis; "Siyite, katamaappe guyye baggaara zuggidi naagite. Katamaappe haakkidi booppite; ubbaikka gi-gidi naagite. ⁵ Taaninne tanaara de7iya asai ubbai katamaakko shiiqana. He wode Aaya katamaa asai kaseegaadankka nuna olana giidi kiyana; kiyin nuuni etappe baqatana. ⁶ Katamaappe eti wuri kiyana gakkanaashin, nuuni etau woxxana; yaatobare eti, 'Kaseegaadankka Israa7eelati nu sinttappe baqatoosona' yaagana. ⁷ He wode intte zuggidosappe kiyinne, katamaa oiqqi aggana; GODAI intte Xoossai katamaa intte kushiyan aatti immana. ⁸ Katamaa oiqqidoogaappe guyyiyan, GODAI azazidoogaadan taman xuuggite. Simmi taani intteyyo odaas" yaagiis.

⁹ Yaagidi Yaasu olanchchata yeddiis; yeddin eti zug-giyoosaa biidosona; biidi Aaya katamaappe arggo baggaara de7iya Beeteleppenne Aayappenne gid-duwan zuggidi naagidosona. SHin Yaasu he galla qammi asaara issippe aqiis.

¹⁰ Wonttetta gallassi guuran Yaasu denddidi, olanchchata salppissiis; yaatidi inne Israa7eela cimatinne olanchchata kaalettiiddi Aaya katamaa biidosona. ¹¹ Aara de7iya olanchchati ubbai biidi, Aaya katamaa matidosona; matidi katamaappe huuphessa baggaara dunkkaanidosona; etappenne Aaya katamaappenne gidduwan wombbai de7ees. ¹² Yaasu ichchashu sha7u olanchchata efiidi, katamaappe arggo baggaara, Beeteleppenne Aayappe gidduwan zugissi wottiis. ¹³ Katamaappe huuphessa baggaara de7iya olanchchatanne katamaappe arggo baggaara zuggi uttida olanchchata ubbaa sohuwaa sohuwaa oit-tiis. He gallassi qammi Yaasu he wombban aqiis.

¹⁴ Aaya katamaa kawoi heгаа be7ido wode, inne a olanchchatinne ubbai guuran ellelli denddidi, Yord-daanoosa SHAafaa duge efiya ogiyaa oiqqidi, Israa7eela asaara olaa gaittanau yiidosona; shin kawoi katamaappe guyye baggaara zuggi uttida olanchchati de7iyooгаа eribeenna. ¹⁵ Yaasunne Israa7eela ub-bainne xoonettidabaa milatidi, eta sinttappe bazzo simmidi baqatidosona. ¹⁶ Aaya kataman de7iya asai ubbai eta yedettanau xeegettidosona. Xeegettidi Yaasa yedettidosona; yedettiiddi katamaappe haakkidi biidosona. ¹⁷ Aayaaninne Beeteelen de7iya asai ubbai Israa7eela asaa yedettanau wuri kiyiichchin, katamai naagiyaabi bannan coo dooya attiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan GODAI Yaasa, "Ne kushiyan de7iya tooraa Aaya katamaakko zaarada mala. Aissi gi-ikko, taani Aaya katamaa ne kushiyan aattada immana" yaagiis. Yaagin Yaasu ba tooraa katamaakko zaaridi maliis. ¹⁹ Yaasu tooraa yaa zaaridi malaanne, zuga de7iya olanchchati bantta zuggidosappe eesoti denddidi, katamaa geli bayidosona. Geli oiqqidosona; sohuwaarakka katamaa taman oitti bayidosona.

²⁰ Aaya katamaa asai guyye simmidi xeelliyo wode, katamaa cuwai saluwaa kiyidoogaa be7idosona; shin yaanne haanne baqatanau danddayibookkona. Aissi giikko, bazzo baqatida Israa7eela asai banttana yedettida eta bolli guyye simmiis. ²¹ Yaasunne Israa7eela asai ubbai zuggi uttida olanchchati katamaa oiqqidoogaanne cuwai saluwaa kiyidoogaa be7ido wode guyye simmidi, Aaya katamaa asaa woridosona. ²² Zuggi uttida olanchchatikka katamaappe eta bolli kiyidosona. Yaatin, Aaya olanchchati Israa7eela olanchchatun naa77u baggaara direttidosona. Issi asinne paxa attennan woikko kessi ekkennan ubbaa wori wurssidosa. ²³ SHin Aaya katamaa kawuwaa paxa oiqqidi, Yaasukko ehiidosona.

²⁴ Israa7eela asai Aaya katamaa asaa banttana yedettido dembban qara bisuwan butti wurssi-doogaappe guyyiyan, ubbaikka guyye Aaya katamaa simmidi, kataman attida asaa ubbaa qara bisuwan woridosona. ²⁵ He gallassi Aaya katamaa asai at-tumainne maccai ubbai wuri haiqqiis; haiqqida asai muleera tammanne naa77u sha7a. ²⁶ Yaasu Aaya kataman de7iyaabaa ubbaa mule wurssana gakkanaashin, katamaakko mali wottido tooraa duge wottibeenna. ²⁷ SHin GODAI Yaasa azazidoogaadan, Israa7eela asai he katamaa mehiyaanne omooduwaa banttau ekkidosona. ²⁸ Yaasu Aaya katamaa xuuggiis; xuuggin hachchi gakkanaassi shuchcha keelanne baiseso ho gi-didi atti aggiis. ²⁹ Aaya katamaa kawuwaa omarsa gakkanaassi mittaa bollan kaqqiis. Awai wulliyo wode, Yaasu azazin, a ahaa kaqqido mittaappe wottidosona; wottidi katamaa geliyo penggiyan olidosona; a bollan daro shuchchaa keelidosona. Keelido shuchchai hachchi gakkanaassi he sohuwan de7ees.

Eebaala Deriyan Higgee Nabbabettiis

³⁰ Hegaappe guyyiyan Yaasu Eebaala giyo deriyaa bollan GODAASSI Israa7eela Xoossaassi yarshshuwaa yarshshiyu sohuwaa gimbbiis. ³¹ GODAA ashkkarai Muusee Israa7eela asaa azazidoogaadaaninne Muuse Higgiyaa Maxaafan xaafettidoogaadan, yarshshiyu sohoi masettibeennanne birati bochchibeenna shuchchaappe gimbbettiis. Gimbbettin an GODAAYO xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshidosona. ³² He sohuwan Israa7eela asai xeellishin, Yaasu Muuse higgiyaa koppiyaa shuchchaa bollan xaafiis. ³³ Xaafiyo wode, Israa7eela asai ubbai, Israa7eela zareti, allagati, cimati, gadaawatinne daannati ubbai GODAA Maachchaa Taabootaa tookkida Leewa zare gidiya qeesetu sinttan Maachchaa Taabootaappe ushachcha baggaaranne haddirssa baggaara eqqidodosona. Etappe bagga asai bantta zokkuwaa Gariizaana giyo deriyaakko zaarin, bagga asai Eebaala giyo deriyaakko zaaridi eqqidodosona. Eti GODAA ashkkarai Muusee kase azazidoogaadan, Israa7eela asaa anjjanau hegaadan hanidosona. ³⁴ Hegaappe guyyiyan Higgiyaa Maxaafan xaafidoogaadan, Yaasu higgiyaa qaala ubbaa, anjuuwaakka qanggettaakka nabbabiis. ³⁵ Muusee azazidobaa ubbaappe Yaasu nabbabennan aggido issi qaalikka baawa. Kumetta Israa7eela yaa7aassi, maccaasaassi, naatussi, eta gidon de7iya allagatussaarakka ubbaassi nabbabiis.

Gabaa7oona Asati Yaasa Cimmidosona

9 Yorddaanoosa SHaafaappe arggo baggaara de7iya kawoti ubbai, gezziyan de7iyaageeti, bargguwan de7iyaageeti, Meediteraane Abbaa xanxxaa oiqqidi biidi Liibaanoosa gakkanaashin de7iyaageeti, Hiitetu, Amooretu, Kanaanetu, Parzzetu, Hiiwetunne Yaabuusatuu kawoti ubbai Israa7eela asai xoonidoogaa siyidosona. ² Siyidi Yaasanne Israa7eela asaa olanau baanau issippe shiiqidodosona.

³ Gabaa7oona kataman de7iya Hiiweti Yaasu Yarkko katamaaninne Aaya kataman oottidobaa siyido wode, ⁴ cimmanau koyidosona. Eti shinqqiyaa qachchidi curqqa joinetanne daassaa wotti sikkido eessa ogorota hariyan caanidi, Yaasukko asa kiittidosona. ⁵ Kiitetti da asati wurida ceega maayuwaa maayidi, wotti sikkido caammaa bantta tohuwan wottidosona; eti shinqqiyaassi giidi oiqqido qumai ubbai melidaagaanne puulummidaagaa. ⁶ Hegaappe guyyiyan eti Yaasu dunkkaanidosaa Gelggala biidi, assinne Israa7eela asaassi, "Nuuni haaho biittaappe yiida. Hai nunaara saro de7ana mala maachchaa maacetterketti" yaagidosona.

⁷ Yaagin Israa7eela asai Hiiweta, "Intte nu biittan de7iya asakonne shin, aibin eridi inttenaara maacettanee?" yaagiis.

⁸ Yaagin eti Yaasa, "Nuuni ne ashkkarata" yaagidosona.

Yaasu, "Intte oonee? Auppe yiidetii?" yaagidi oichchis.

⁹ Oichchin eti, "Nuuni ne ashkkarati GODAA ne Xoos-saa woriyaa siyidi, daro haaho biittaappe yiida. I Gibxxe biittan oottidobaa ubbaa nuuni siyida. ¹⁰ Qassi Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta arshsho baggaara de7iya Amooretu kawota naa77aa, Haseboona Kawuwaa Sihoonanne Asttaaroota kataman de7iya Baasaane Kawuwaa Ooga i oottidobaakka siyida. ¹¹ Nu dere cimatinne nu biittan de7iya asai ubbai nuna, 'Intte baana ogiyau shinqqiyaa oiqqidi, biidi etaara gaittite; gaittidi eta, "Nuuni intte ashkkarata; intte nunaara saro de7ana mala maachchaa maacetterketti" yaagite' yaagidosona.

¹² "Nuuni inttekkoo yaanau nu sooppe shinqqiyaa ekkiyo gallassi, ha oittai ho77ees; shin ha77i melidoogaanne puulummidoogaa be7ite! ¹³ Hageeti eessa ogoroti nuuni kunttiyo wode ooratta; shin ha77i daakettidoogaa be7ite! Ogee haaho gididoogaa gaa-suwan, nu maayoinne nu caammai wuriis" yaagidosona. ¹⁴ Yaagin GODAA oichchennan, Israa7eela asai eta shinqqiyaappe amaridaagaa ekkiis. ¹⁵ Yaatin, Yaasu eti paxa attidi banttanaara saro de7ana mala maachchaa etaara maacettiis; maacettin maabaraa kaalettiyaageetikka he maachchaa qaala kanttennaadan caaqqidosona.

¹⁶ Etaara maachchaa maacettido heezzantto gallas-saappe guyyiyan, ha asati eta biittan de7iya shooro gidiyooogaa Israa7eela asai siyiis. ¹⁷ Siyidi Israa7eela asai heezzu gallassaa hemettidi, asati de7iyo katamata gakkis. Eta katamati Gabaa7oona, Kafiira, Ba7erootanne Qiriyaati-Yi7aariima geettoosona. ¹⁸ SHin maabaraa sunttati etau GODAA Israa7eela Xoos-saa sunttan caaqqido gishshau, eta wori-bookkona. Yaatin, kumetta maabarai sunttatu bollan zuuzummiis. ¹⁹ SHin halaqati ubbai hagaadan yaagidosona; "Nuuni etayyo GODAA Israa7eela Xoos-saa sunttan caaqqido gishshau, ha77i simmi eta bochchanau danddayokko. ²⁰ SHin nuuni eta hagaadan oottana; nuuni etayyo caaqqido caaquwaa kaddin GODAA hanqqoi nu bollan wodhdhennaadan, eti paxa de7ona. ²¹ Eti de7ona; shin de7iiddi maabarau ubbau mittaa qanxxiyaageetanne haattaa tikkiyaageeta gidona" yaagidosona. Hegaa gishshau Gabaa7oonati sunttati giidoogaadan hanidosona.

²² Yaasu Gabaa7oona asata xegidi, "Nu biittan de7iiddi, 'Nuuni daro haaho biittaappe yiida' giidi, aibissi nuna cimmidetti? ²³ Intte hegaa hanido gishshau qanggettideta; intte merinau ta Xoos-saa keettan mitta qanxxiyaanne haattaa tikkiya aille gidana" yaagiis.

²⁴ Eti Yaasuyyo zaaridi hagaadan yaagidosona; "Nuuni ne ashkkarati GODAI ha biittaa ubbaa intteyyo immanaadaaninne an de7iya asaa ubbaa intte sinttappe xaissanaadan ba ashkkaa Muusa azazidoogaa geeshshidi siyida. Hegaa gishshau intteppe nu shempuwau daro yayyidi haggaa oottida. ²⁵ Ha77i simmi nuuni ne kushiyan de7oos. Nuna neeyyo lo77onne suure

milati beettaadan ootta” yaagidi zaaridosona. ²⁶ Yaatin, Yaasu eta Israa7eela asai worennaadan ashshiis. ²⁷ He gallassi Yaasu Gabaa7oona asata Israa7eela maabaraassinne GODAAYYO yarshshiyooosaassi mittaa qanxxanaadaaninne haattaa tikkanaadan oottiis; oot-tin eti hachchi gakkanaassi GODAI asai baayyo goin-nanaadan doorido sohuwan awaaninne hegaadan oottiiddi de7oosona.

Amooretu Kawoti Xoonettidosona

10 Yaasu kase Yarkko katamaa olidi bashshidoogaadaaninne eta kawuwaa woridoogaadan, Aaya katamaa olidi muleera bashshidoogaanne eta kawuwaakka woridoogaa Yerusalaame Kawoi Adoonixedeqi siyiis. Qassi Gabaa7oona asai Israa7eela asaara saro de7anau maacettidoogaanne ha77i etaara issippe de7iyooogaa siyiis. ² Siyidikka a asaikka keehi yayyiis. Aissi giikko, Gabaa7oona katamai kawotu kata-matuppe issuwaa mala gita katama; qassi he katamai Aaya katamaappe darees; an de7iya attumaasaikka mino. ³ Yaatin, Yerusalaame Kawoi Adoonixedeqi, Ke-broona Kawuwaa Hohaamassi, Yarmmuuta Kawuwaa Piiraamassi, Laakisha Kawuwaa Yaafi7assinne, Egiloona kawuwaa Dabiirassi hagaadan yaagidi kiittiis; ⁴ “Gabaa7oona katamaa asai Yaasuuranne Israa7eela asaara saro de7anau maacettido gishshau, etaara olettanau yiidi tana maadderkketi” yaagiis. ⁵ Hegaappe guyyiyan Amooretu kawoti ichchashati Yerusalaame kawoi, Kebroona kawoi, Yarmmuuta kawoi, Laakisha kawoinne Egiloona kawoi bantta olanchchata issippe gattidosona. Bantta olanchchata ubbaa ekkidi pude biidi, Gabaa7oona katamaa dooddi-di olidosona.

⁶ Gabaa7oona asai Gelggalan dunkkaanida Yaasukko kiittidi, “Nuna ne ashkharata aggoppa; eesuwan nuukko yaada nuna ashsha. Gezziyan de7iya Amooretu kawoti ubbai nuna olanau bantta olanchchata is-suwaa oottido gishshau, neeni nuna maadda” yaagidosona.

⁷ Yaagin Yaasu, aara de7iya olanchchati ubbainne mino asati ubbai Gelggalappe denddidi biidosona. ⁸ Bi-ishin GODAI Yaasa, “Etau yayyoppa! Taani eta ne kushiyan aattada immas. Etappe issoinne nenaara eqettanau danddayenna” yaagiis. ⁹ Hegaappe guyyiyan Yaasu Gelggalappe qamma ubban hemettiidi aqidi, eti akeekennan de7ishin eta bolli woraajjiis.

¹⁰ GODAI Israa7eela asaa sinttan etau wozanaa kahaa bashshiis; yaatin, Israa7eela asai etappe daro asaa Gabaa7oonan woriis. Israa7eelati eta Beeti-Horoona efiya ogiyaa oittidi gooddiiddi, Azeeqanne Maqqeeda gakkanaashin buttidosona. ¹¹ Beeti-Horoonappe duge Azeeqa efiya ogiyaa oiqqidi eti Israa7eela asaa sint-tappe baqatishin, GODAI wolqqaama shachchaa saluwaappe eta bolla bukissiis. Bukissin Israa7eela asai bisuwan worido asaappe, shachchai worido asai goodan dariis.

¹² GODAI Amooreta, Israa7eela asaayyo aattidi immi-do gallassi, Israa7eela asaa sinttan Yaasu Godaa,

“Awa aiffee Gabaa7oona bolla wullennan takko.

Aginaikka Ayyaaloona Zanggaaraa bolla eqqi bayo”

yaagiis. ¹³ Yaagin Israa7eela asai bantta morkketa xoonana gakkanaashin, awai wullennan takkiis. Aginaikka ba de7iyooosaappe qaaxxibeenna.

Hegee Yaashaara Maxaafan xaafetti uttiis. Awai saluwaassi giddo ginan qaaxxennan eqqiis; issi gallas-sa ubbaa awai wullennan takkiis. ¹⁴ GODAI asi yooti-dobaa siyido he gallassaa mala gallassi hegaappe kase gidinkka, hegaappe haa simminkka mulekka de7ibeenna. Tumukka GODAI Israa7eela asaassi olettis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan Yaasunne Israa7eela olanchchati ubbai bantta dunkkaanidosaa Gelggala simmidosona.

¹⁶ He Amooretu kawoti ichchashati baqatidi, Maqqeeda katamaa matan de7iya gonggoluwaa gid-don qosettidosona. ¹⁷ Qosettin Yaasussi, “Ichchashu kawoti, Maqqeeda katamaa matan de7iya gong-goluwaa gid-don qosettidaageeta demmida” yaagidi odidosona.

¹⁸ Odin Yaasu, “Gita shuchchata gondorssidi, gong-goluwaa penggiyaa gorddite; gorddidi eta naagana mala, asa yan wottite. ¹⁹ SHin intte yan gam77oppite; intte morkketa gooddiiddi, guyyeera eta olite, eta eta katamaa gelissoppite. GODAI intte Xoossai eta intte kushiyan aattidi immiis” yaagiis. ²⁰ Bantta gimbbettida katamata baqatidi gelida amara asati attin, hinkko asaa ubbaa Yaasunne Israa7eela asai wurssi wori-dosona. ²¹ Hegaappe guyyiyan, asai ubbai saruwan simmidi, Yaasu dunkkaanidi de7iyoo Maqqeeda giy-oosaa yiis. Heedeppe doommin Israa7eela asaa bolla issi qaalaanne qaattida asi baawa.

²² Hegaappe guyyiyan Yaasu, “Gonggoluwaa peng-giyaa dooyidi, he ichchashu kawota kessidi, tau haa ekki yiite” yaagiis. ²³ Yaagin gonggoluwaa gid-doppe Yerusalaame kawuwaa, Kebroona kawuwaa, Yarm-muuta kawuwaa, Laakisha kawuwaanne Egiloona kawuwaa kessidi akko ehiidosona. ²⁴ Eti he kawota Yaasukko ehiido wode, Yaasu Israa7eela asaa ubbaa baakko xeesiis; xeesidi banaara biida ola gadaawata, “Haa yiite; yiidi intte tohuwan ha kawotu qooriyaa yed-hdhite” yaagiis. Yaagin yiidi bantta tohuwan eta qooriyaa yedhdhididosona. ²⁵ Yaatin, Yaasu eta, “Yayyoppite; hirggoppite; minnitenne xalite. Intte olettiyo intte morkketa ubbaa GODAI hagaadan oottana” yaagiis.

²⁶ Hegaappe guyyiyan Yaasu ichchashu kawota woriis; woridi ichchashu mittaa bolla kaqqiis; kaqqin eti omarssi gakkanaassi kaquwan pe7idosona. ²⁷ Awai wulliyo wode, Yaasu azazin eta mittaappe wottidosona; wottidi eti kase qosettidi de7ido gonggoluwaa giddo olidosona. Yaatidi gonggoluwaa penggiyaa gita gita shuchchata gondorssidi gorddidosona. He shuchchati hachchi gakkanaassikka yan de7oosona.

Yaasu Amooretu Katamata Haraatakka Xooniis

²⁸ He gallassi Yaasu Maqqeeda katamaa oiqqiis; oiqqidi katamaa muleera xaissis; kataman de7iya asaa ubbaa issuwaanne ashshennan wurssi woriis. Yarkko katamaa kawuwaa kase woridoogaadan, Maqqeeda katamaa kawuwaakka woriis.

²⁹ Hegaappe guyyiyan Yaasunne aara de7iya asai Israa7eela asai ubbai Maqqeeda katamaappe Liibina giyo katamaa biidi olidosona; ³⁰ GODAI he katamaakka katamaa kawuwaakka Israa7eela asaa kushiyan aattidi immiis. Yaasu issuwaanne ashshennan, kataman de7iya asaa ubbaa qara bisuwan busakkiis. Yarkko katamaa kawuwaa kase woridoogaadan, Liibina katamaa kawuwaakka woriis.

³¹ Hegaappe guyyiyan Yaasunne aara de7iya Israa7eela asai ubbai Liibina katamaappe Laakisha katamaa biidosona; biidi he katamaa dooddidi olidosona. ³² GODAI Laakisha katamaa Israa7eela asaa kushiyan aattidi immiis; immiin Yaasu he katamaa naa77antto gallassaara oiqqiis; oiqqidi Liibina katamaa oottidoogaadan Laakisha katamaakka oottiis; he kataman de7iya asaa ubbaa qara bisuwan busakkiis. ³³ He wode, Gezeera katamaa Kawoi Horaami, Laakisha katamaa kawuwaa maaddanau yiis; shin Yaasu akka a asaakka xooniis; etappe issi asinne paxa attibeenna.

³⁴ Hegaappe simmidi, Yaasunne aara de7iya Israa7eela asai ubbai Laakisha katamaappe Egiloona katamaa biidosona; biidi he katamaa dooddidi olidosona. ³⁵ He gallassi Egiloona katamaa oiqqidosona; oiqqidi qara bisuwan busakkidosona. Laakisha katamaa oottidoogaadan, Egiloona kataman de7iya asa ubbaa wurssi woridosona.

³⁶ Hegaappe guyyiyan Yaasunne aara de7iya Israa7eela asai ubbai Egiloonappe Kebroona biidosona; biidi Kebroona olidosona. ³⁷ Olidi he katamaa, eta kawuwaanne he katamaa yuushuwan de7iya qeeri katamata oiqqidosona. Etan de7iya asaa ubbaakka qara bisuwan busakkidosona. Issi asakka ashshibookkona. Yaasu Egiloona oottidoogaadan he katamaakka oottiis; etan de7iya asaakka wurssi woriis.

³⁸ Hegaappe guyyiyan Yaasunne aara de7iya Israa7eela asai ubbai Dabiira katamaa simmidi olidosona. ³⁹ Eti he katamaakka, kawuwaakka, katamaa yuushuwan de7iya qeeri katamatakka ubbaa oiqqidosona; oiqqidi etan de7iya asaa ubbaa issuwaanne ashshennan wurssi woridosona. Yaasu Kebroona katamaanne Liibina katamaanne a kawuwaa oottidoogaadan, Dabiira katamaanne a kawuwaa oottiis.

⁴⁰ Yaasu biitta ubbaa, gezziyaa Neegeeba Bazzuwaa, garaanne bargguwaa, eta kawotuurakka oiqqiis. Oiqqidi GODAI Israa7eela Xoossai azazidoogaadan, biittaa bollan paxa shemppooraa de7iya asa ubbaa issuwaanne ashshennan wurssi woriis. ⁴¹ Yaasu eta Qaadeesa-Barnneppe doommidi biidi Gaaza gakkanaassi, qassi Goshena biitta ubbaappe doommidi biidi Gabaa7oona gakkanaassi muliyaa xooniis.

⁴² GODAI, Israa7eela Xoossai Israa7eela asaassi oletti-

do gaasuwan, Yaasu he kawota ubbaa eta biittaaarakka issi dentta olan xooniis. ⁴³ Hegaappe guyyiyan Yaasunne Israa7eela asai ubbai bantta dunkkaanidosaa Gelggala simmidosona.

Yaasu Huuphessa Bagga Biittaa Kawota Xooniis

11 Haxooraa katamaa Kawoi Yaabini Israa7eela asai xoonidoogaa siyido wode, Madoona katamaa Kawuwaa Yobaabassi, SHimiroona katamaa kawuwaassi, Akishaafa katamaa kawuwaassi, ² huuphessa baggaara gezziyan de7iya kawotussi, Galila Abbaappe tohossa Yorddaanoosa Wombban de7iya kawotussi, arggo baggaara bargguwan de7iya kawotussinne arggo baggaara de7iya Dooraa kawuwaassi asaa kiittiis. ³ Qassi arshsho baggaaranne arggo baggaara de7iya Kanaanetussi, Amooretussi, Hiitetussi, Parzzetussi, gezziyan de7iya Yaabuusatussinne Mixiphpha biittan Hermmoone Deriyaappe garssaara de7iya Hiiwetussi kiittiis. ⁴ Kiittin eti ubbai bantta olanchchata denttidi, Israa7eela olanau issippe gaittidosona. He olanchchati paratuuranne paraa gaaretuura gaittidi, qoodin wureenna abbaa doona shafiyaadan corattidosona. ⁵ He kawoti ubbai bantta wolqqaa issippe gattidi, Israa7eela asaa olanau Merooma giyo haattaa matan dunkkaanidosona.

⁶ GODAI Yaasa, "Neeni etayyo yayyoppa! Taani wontto hannotto eta ubbaakka worada, Israa7eela asaassi aattada immana. Neeni eta parata ubbaa gilddayana; eta paratu gaaretakka taman xuuggana" yaagiis. ⁷ Yaagin Yaasunne a olanchchati ubbai eti akeekennan de7ishin Merooma Haattaa matan eta bolli puttu giidi, eta olidosona. ⁸ Godai eta Israa7eelatu kushiyan aattidi immiis. Immin eta xoonidi, Gita Sidoona giyo biitti, Misirafoota-Maimanne arshsho baggaara de7iya Mixiphpha Wombbaa gakkanaashin yedettidosona. Etappe issi asanne ashshennan woridosona. ⁹ Yaasu GODAI a azazidobaa ubbaa eta bollan poliis; eta paratakka gilddayiis; eta paraa gaaretakka taman xuuggiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan Yaasu guyye simmidi, Haxooraa giyo katamaa xoonidi oiqqiis; oiqqidi he katamaa kawuwaa bisuwan woriis. He wode Haxooraa katamai he kawotetta ubbau huuphe katama. ¹¹ Israa7eela asai he kataman de7iya asa ubbaa qara bisuwan woriis. SHemppooraa paxa de7iyaabaa ubbaa issuwaanne ashshennan wurssi woridosona. Yaasu Haxooraa katamaakka taman xuuggiis.

¹² GODAA ashkkarai Muusee azazidoogaadan, Yaasu he kawotu katamatanne eta kawota ubbaa omoooddiis; omoooddidi asaa ubbaa qara bisuwan wurssi woriis.

¹³ Gidikkonne, Yaasu xuuggido Haxooraa katamaappe attin, Israa7eela asai keraa bollan keexettida katamata ubbaa xuuggibookkona. ¹⁴ Israa7eela asai he katamatuppe bonqqido miishsha ubbaanne mehe ubbaa banttau ekkidosona. SHin asaa ubbaa xaissana gakkanaashin qara bisuwan woridosona; paxa de7iyaabaa aibakka ashshibookkona. ¹⁵ GODAI ba ashkkaraa Muusa azazidoogaadan, Muuseekka Yaasa

azaziis. Azazin Yaasukka azazuwaa poliis; GODAI Muuseyyo azazidobaa ubbaappe i oottennan aggidobi aibinne baawa.

Yaasu Oiqqido Biittaa

¹⁶ Hegaadan oottidi Yaasu he biittaa ubbaa, gezziyaa, Neegeeba Bazzuwaa ubbaa, Goshena giyo biittaa ubbaa, arggo baggaara de7iya bargguwaanne Yorddaanoosa garaa ekkiiis. ¹⁷ He biittai Eedooma matan de7iya Halaqa giyo deriyaappe doommidi biidi, Hermmoone Deriyaappe garssa baggaara de7iya Liibaanoosa Wombban de7iya Ba7aali-Gaada gakkanaassi de7iya sohota gakkees. Eta kawota ubbaa Yaasu omooddidi woriis. ¹⁸ Yaasu daro wodiyaa he kawotu ubbaara olettiddi gam77iis. ¹⁹ Gabaa7oonan de7iya Hiiwetuppe attin, hara katami issoinne Israa7eelatuura saro de7ana maachchaa maacettibeenna; Israa7eelati he katamata ubbaa olan xoonidi oiqqidosa. ²⁰ GODAI Muusa azazidoogaadan, Yaasu eta qareti bannan issuwaanne ashshennan wurssi woriis. Aissi giikko, eti Israa7eelatuura olettanaadan GODAI ba huuphen eta wozanaa muumissiis.

²¹ He wode Yaasu biidi, gezziyan Kebroona kataman, Dabiira kataman, Anaaba kataman, Yihudaa gezziyan ubbaaninne Israa7eela gezziyan ubban de7iya Anaaqe zareta adussata wori wurssiis. Yaasu etanne eta katamaa muleera xaissiis. ²² Xaissin Anaaqe zaretuppe Israa7eela biittan ooninne attibeenna; shin amariidaageeti Gaaza, Gaatanne Ashddooda katamatu xalaalan attidosona. ²³ GODAI Muusa azazidoogaadan, Yaasu biittaa ubbaa oiqqiis; oiqqidi Israa7eela asaayyo eta zariyan zariyan shaakkidi immiis. Hegaappe guyyiyan biittai olaappe shemppiis.

Muusee Olidi Xoonido Kawota

12 Israa7eela asai Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Arnnoona Zanggaaraappe biidi Hermmoone Deriyaa gakkanaashin, qassi arshsho baggaara Yorddaanoosa garaa gakkanaashin de7iya biittaa kawota ubbaa xoonidi wotti ekkiiis. He xoonettida kawoti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. ² Etappe issoi, Haseboona kataman uttida Amooletu Kawuwaa Sihoona. I Haaridosai Arnnoona Zanggaaraa lanqqiyan de7iya Aaro7era katamaappe denddidi, Amoonatu zawaa gakkanaassi de7iya Yaabooqa SHaafaa gakkees; he sohoi Gala7aade giyo biittaassi baggaa. ³ I qassi arshsho baggaara Yorddaanoosa garaappe baggaa ekkidi, Galila Abbaappe biidi, Beeti-Yashimoota katamaara kantidi, Pisgga giyo deriyaappe garssa baggaara de7iya Maxine Abbaa gakkanaassi, biittata haariis.

⁴ Hegaadanka, Rafaayetu zariyaappe wurssettan attida Baasaane biittaa Kawuwaa Ooga xooniis. Oogi Asttaaroota katamaaninne Ediraa7a kataman de7iis. ⁵ I haaridoosai Hermmoone Deriyaa, Salaaka giyoosaa, Baasaane biittaa ubbaa biidi Gashuuranne Maa7ika asatu zawaa gakkees; qassi Gala7aade biittaappe bag-

gaa ekkidi, biidi Haseboona Kawuwaa Sihoona zawaa gakkanaashin de7iya biittaa gakkees.

⁶ GODAA ashkkaarai Muuseenne Israa7eela asai ha kawota xoonidosona. Xoonin GODAA ashkkaarai Muusee eta biittata Roobeela zaretussi, Gaada zaretussinne Minaase zaretuppe baggaassi shaakkidi immiis.

Yaasu Olidi Xoonido Kawota

⁷ Yaasunne Israa7eela asai Yorddaanoosa SHaafaappe arggo bagga biittan de7iya kawota ubbaa xoonidosona. He biittati Liibaanoosa Wombban de7iya Ba7aali-Gaadappe doommidi, tohossa baggaara Eedooma matan de7iya Halaqa Deriyaa gakkooosona. Yaasu he biittata shaakkidi, Israa7eela zaretussi laata gade oottidi immiis. ⁸ Immido biittati, gezziyaa, arggo baggaara de7iya bargguwaa, Yorddaanoosa garaa, Yihudaa Bazzuwaa Neegeeba Bazzuwaa. He biittati kase Hiiteti, Amooletu, Kanaaneti, Parzzeti, Hiiwetinne Yaabuusati de7ido sohota. ⁹ Israa7eela asai xoonido kawoti hageeta; Yarkko kawuwaa, Beetele matan de7iya Aaya kawuwaa, ¹⁰ Yerusalaame kawuwaa, Kebroona kawuwaa, ¹¹ Yarmmuuta kawuwaa, Laakisha kawuwaa, ¹² Egiloona kawuwaa, Gezeera kawuwaa, ¹³ Dabiira kawuwaa, Gedeera kawuwaa, ¹⁴ Horima kawuwaa, Araada kawuwaa, ¹⁵ Liibina kawuwaa, Adu-laama kawuwaa, ¹⁶ Maqqeeda kawuwaa, Beetele kawuwaa, ¹⁷ Taappuha kawuwaa, Hefeera kawuwaa, ¹⁸ Afeeqa kawuwaa, Lasharoonu kawuwaa, ¹⁹ Madoona kawuwaa, Haxooru kawuwaa, ²⁰ SHimirooni-Maroonu kawuwaa, Akishaafa kawuwaa, ²¹ Taa7inaaka kawuwaa, Magiddo kawuwaa, ²² Qaadeesa kawuwaa, Qarmmeeloosan de7iya Yoqina7aama kawuwaa, ²³ Dooru gezziyan de7iya Dooru kawuwaa, Gelggalan de7iya Goima kawuwaanne ²⁴ Tirxxa kawuwaa. Eti muleera hasttamanne isiini kawota.

Biron Oiqettibeenna Biittata

13 Yaasu cimidi, wodiyaa keehippe sugido wode, GODAI ayyo, "Neni cimadasa; wodiyaakka keehi sugadasa. SHin oiqettennan attida daro biittai bironkka de7ees. ² Oiqettibeenna biittati hageeta: Pilisxeematu biittaanne Gashuuratu biittaa ubbaa. ³ Gibxxeppe arshsho baggaara de7iya SHihoora SHaafaappe doommidi, huuphessa baggaara de7iya Eqiroona biittaa gakkanaassi de7iya biittati ubbai Kanaane biittan qoodettoosona. Ichchashu Pilisxeema kawoti haariyo katamati Gaaza, Ashddooda, Asqqaloonu, Gaatanne Eqiroona geetettiyaageeta. Aawetu biittaikka biron oiqettibeenna. ⁴ Tohossa baggaara Kanaanetu biittai ubbai, Sidoonatussi de7iya Ma7aara giyoosaappe denddidi biidi, Amooletu biittan de7iya Afeeqa katamaa gakkanaassikka oiqettibeenna. ⁵ Gebaalatu biittainne arshsho baggaara Liibaanoosa biittai ubbai, Hermmoone Deriyaappe garssa baggaara de7iya Ba7aali-Gaada katamaappe biidi, Hamaata Pinuwaa gakkanaassi biron oiqet-

tibeenna. ⁶ Liibaanoosappe biidi Misirafoota-Maima gakkanaassi de7iya gezziyan de7iya Sidoonatu biittaika oiqettibeenna. Taani ta huuphen Israa7eela asaa sinttappe eta laaggada kessana. Taani nena azazi-doogaadan, neeni ha biittata Israa7eela asaayyo gade oottada shaakka. ⁷ Ha77i neeni ha biittaa uddufun zaretussinne Minaase zaretuppe baggaassi shaakka" yaagiis.

Yorddaanoosa SHaafaappe Arshsho Bagga Biittaa SHaahuwaa

⁸ Minaase zaretuppe baggati, Roobeela zaretinne Gaada zareti GODAA ashkkarai Muusee Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta arshsho baggaara etayyo bazzi wottido biittaa ekkidosona. ⁹ Eta biittai Arnnoona Zanggaaraa lanqqiyan de7iya Aaro7era katamaappe denddidi, he zanggaaraa gidдон de7iya katamaa oiqqidi, Medaaba giyo gezziyaa kanttidi biidi, Diboona gakkees. ¹⁰ Qassi Haseboonan uttidi haariya Amooretu Kawuwaa Sihoona katamatu ubbaa oiqqidi biidi, Amoonatu zawaa gakkees. ¹¹ Hegaadankka, qassi Gala7aade biittaa, Gashuuratu biittaa, Maa7ikatu biittaa, Hermmoone Deriyaa ubbaanne Salaaka gakkanaashin de7iya Baasaane biittaa gakkees. ¹² Astaaroota katamaaninne Ediraa7a kataman de7idi haariya, Rafaayetu zariyaappe wurssettan attida Baasaane Kawuwaa Ooga biittaa ubbaa oiqqiis. Muusee he asaa ubbaa xoonidi, eta biittaappe laaggidi kessiis. ¹³ SHin Israa7eela asai Gashuura asaanne Maa7ika asaa biittaappe kessibookkona; hegaa gishshau eti hachchi gakkanaassi Israa7eela asaa gidдон de7oosona.

¹⁴ Muusee Leewa zaretu xalaalaayyo laattiyo biittaa immibeenna. GODAI Muuseyyo giidoogaadan, GODAASSI Israa7eela Xoossaassi taman xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoogee etayyo laata.

SHaahuwan Roobeela Zareta Gakkida Biittaa

¹⁵ Muusee Roobeela zaretuyyo eta yaran yaran biittaa shaakkidi immiis. ¹⁶ Eta biittai Arnnoona Zanggaaraa lanqqiyan de7iya Aaro7era katamaappe denddidi, he zanggaaraa gidдон de7iya katamaa oiqqidi, Medaaba gezziyaa gakkees. ¹⁷ Qassi Haseboona, gezziyan de7iya katamata, Diboona, Baamooti-Ba7aala, Beetiba7aali-Me7oona, ¹⁸ Yahaaxa, Qidemoota, Mefa7aata, ¹⁹ Qiriyaataima, Siibima, zanggaara gidдон de7iya keraa bolli de7iya Xeereta-SHaahara, ²⁰ Beeti-Pa7oora, Pisgga Deriyaappe garssaara de7iya biittaanne Beeti-Yashimoota geetettiya katamata ubbaa gakkees. ²¹ Hegaadankka, qassi gezziyan de7iya katamatanne Haseboona katamaa haarida Amooretu Kawuwaa Sihoona biittaa ubbaa gakkees. Muusee Kawuwaa Sihoonanne Midiyaamatu halaqata Eewa, Reqeema, Xuura, Huuranne Rebaa7a xooniis; hageeti Sihoonappe garssaara he biittaa haariyaageeta. ²² Israa7eela asai olan worido asaappe haraa, sha-reechchuwaa, Ba7oora na7aa Balaamakka bisuwan

woridosona. ²³ Roobeela zaretu zawai Yorddaanoosa SHaafaa. Ha katamatinne eta heeran de7iya moottati Roobeela zareta eta yaran yaran gakkidaageeta.

SHaahuwan Gaada Zareta Gakkida Biittaa

²⁴ Muusee Gaada zaretuyyo eta yaran yaran biittaa shaakkidi immiis. ²⁵ Eta biittai Yaa7izeera, Gala7aaden de7iya katamata ubbaanne Amoonatu biittaappe baggaa ekkidi, Raabappe arshsho baggaara de7iya Aaro7era gakkees. ²⁶ Hegaadankka, Haseboonappe denddidi, Raamoota-Mixiphphanne Bexoniima gakkees; qassi Maahinaimappe denddidi biidi, Lodabaara zawaa gakkees. ²⁷ Yorddaanoosa Wombbaassi gidduwan Haseboona Kawuwaa Sihoona kawotettaappe attidaageeta, Beeti-Haraama, Beeti-Niimira, Sukkotanne Xafoona geetettiya katamata ekkees. Arggo baggaara eta zawai Yorddaanoosa SHaafaa gididi biidi, Galiila Abbaa gakkees. ²⁸ He katamatinne eta heeran de7iya moottati Gaada zaretuyyo eta yaran yaran gakkidaageeta.

SHaahuwan Minaase Zaretuppe Baggaa Gakkida Biittaa

²⁹ Muusee Minaase zaretuppe baggaayyo eta yaran yaran biittaa shaakkidi immiis. ³⁰ Eta biittai Maahinaimanne Baasaane biittaa ubbaa xaaxi waaxees; Baasaane Kawuwaa Ooga kawotetta ubbaanne Baasaanen de7iya usuppun tammu Yaa7iira katamata oiqqees. ³¹ Qassi Gala7aadeppa baggaanne Baasaanen Ooga kawotettaayyo huuphe gidida Asttaarootanne Ediraa7a geetettiya katamata gakkees. He ubbai Minaase na7aa Maakiira zaretuppe baggatussi, eta yaran yaran gakkidaagaa.

³² Yorddaanoosappe hefinttaara, Yarkkoppe arshsho baggaara de7iya Moo7aaba dembban de7iiddi Muusee shaakkidi immido biittai haggaa. ³³ SHin Muusee Leewa zaretuyyo laattiyo biittaa immibeenna; kase GODAI etau giidoogaadan, GODAI Israa7eela Xoossai eta laata.

Yorddaanoosa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa SHaahuwaa

14 Qeesee EI77aazari, Nawe na7ai Yaasunne Israa7eela zaretu halaqati, Kanaane biittaa eta yaran yaran shaakkin, eta gakkida heerati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. ² GODAI Muuse baggaara azazidoogaadan, eta laata biittai uddufunanne bagga gidiya zaretuyyo saaman shaahettiis. ³ Aissi giikko, Muusee naa77anne bagga gidiya zaretuyyo Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta arshsho baggaara kase biittaa immi wottiis; shin Leewa zaretuyyo eta gidduwan laata biittaa immibeenna. ⁴ Yooseefa naati Mi-naasanne Efireema geetettidi naa77u zare gididosona. Muusee Leewa zaretussi laata biittaa immibeenna; shin hegaa gishshaa etau de7iyo katamatanne eti bantta mehiyaa wudiyaanne dorssaa wudiyaa heem-

miyo hentta gadeta immiis. ⁵ GODAI Muusa azazi-doogaadan, Israa7eela asai biittaa shaakkidi ekkiis.

Kebrooni Kaaleebassi Imettiis

⁶ Issi gallassi Yihudaa asai Yaasukko Gelggali shiiqidosona; shiiqin etappe issoi, Qeniiziyaa Yifune na7ai Kaaleebi Yaasa hagaadan yaagiis; "Nuuni Qaadeesa-Barnnen de7iyo wode, GODAI Xoossaa asa gidiya Muuseyyo nebaanne tabaa odidoogaa eraasa. ⁷ GODAA ashkkaarai Muusee biittaa wochhada yaanaadan, Qaadeesa-Barnneppe tana kiittiyo wode, taayyo laittai oitama. He wode taani ayyo ammanettiya oduwaa ehaada odaas. ⁸ Taani GODAA ta Xoossaa polo kaallaas; shin tanaara biida asati asaa wozanaa yashshan maashissidosona. ⁹ He gallassi Muusee, 'Neni GODAA ta Xoossaa polo kaallido gishshau, ne tohoi yedhdhido biittai merinau neessinne ne zariyaassi laattiyo biittaa gidana' giidi caaqqiis.

¹⁰ "Ane akeeka; GODAI ha yohuwaa Muuseyyo haasayoosappe, oitamanne ichchashu laitta gidiiis. He wodeesappe Israa7eela asai bazzuwan simerettishin, hachchi gattanau GODAI tana paxa wottiis. Be7a, ha77i ta laittai hosppun tammanne ichchashaa gidiiis. ¹¹ Gidinkka ha77i tau de7iyo minotettai beni Muusee tana kiittiyo wode de7iyo minotettaakka mala. Taani ha77ikka olettanaunne aiba gidikkonne oottanau beni he wodeegaadan wolqqaama. ¹² Hegaa gishshau, GODAI taayyo immana giido ha gezze biittaa ha77i taayyo imma. He wode, Anaqeti he biittan de7iyoogaanne eta katamatikka gitanne gimbettidaageeta gidiyooogaa nuuni haasayishin neeni ne huuphiyau siyadasa. SHin GODAI tanaara gidikko, i giidoogaadan, taani eta he biittaaappe yedettana" yaagiis.

¹³ Yaagin Yaasu Yifune na7aa Kaaleeba anjjidi, Kebroona ayyo laata oottidi immiis. ¹⁴ GODAA Israa7eela Xoossaa polo kaallido gishshau, Kebroona biittai he wodeppe hachchi gakkanaassi, Qeniiziyaa Yifune na7aa Kaaleebayyo laata biitta gidiiis. ¹⁵ Kase Kebroona sunttai Qiriyaati-Arbbaa7a geettees; Arbbaa7a giyo bitanee Anaqetu ubbaappe aadhdhida asa.

Hegaappe guyyian, he biittai olaappe shemppiis.

SHAahuwan Yihudaa Zareta Gakkida Biittaa

15 Yihudaa zaretussi eta yaran yaran shaakkid gakkida biittai biidi Eedooma biittan zawatidi, tohossa bagga gaxan de7iyo Xiina giyo bazzuwaa wurssettaa gakkees. ² Tohossa baggaara eta zawai Maxine Abbaappe tohossa bagga wurssettaappe doommidi, ³ Akirabiima Pinuwaa kanttidi, Xiina Bazzuwaara biidi, Qaadeesa-Barnne tohossaa gakkees. Qassi hegaappe shaakkidi biidi, Hexiroonaara kanttidi, pude Adaara gakkidi, Qarqqakko simmees. ⁴ Hegaappe qassi Aximoonaa kanttidi, Gibxxe SHaafan gaittidi biidi, Meediteraane Abban zawatees. Tohossa baggaara de7iyo Yihudaa zawai hгаа.

⁵ Arshsho bagga zawai Maxine Abbaa gididi, Yorddaanoosa SHaafai an geliyo sohuwaa gakkees. Hu-

uphessa zawai qassi Yorddaanoosa SHaafaa Maxine Abban geliyoosappe doommidi, ⁶ pude Beeti-Hoogila kiyidi, Beeti-Yorddaanoosa Zanggaaraappe huuphessaara kanttidi, Roobeela na7aa Bohaana shuchchan zawatees. ⁷ Yaatidi zawai Metuwaa Wombbaappe Dabiira katamaa pude kiyidi, wombbaappe tohossa baggaara de7iyo Adumiima Pinuwaa sintta baazzan de7iyo Gelggalakko huuphessi mirqqettees. Hegaappe qassi Enishemeesha giyo pulttuwaa kanttidi, Eniroogeela giyoosan zawatees. ⁸ Hegaappe Hinnooma Zanggaaraa kanttidi, Yaabuusatu katamai Yerusalamee de7iyo keraappe tohossa baggaara kanttidi, deriyaa huuphiyaa kiyees; he deree Hinnooma Zanggaaraappe arggo baggaaranne Rafaima Wombbaappe huuphessa baggaara de7ees. ⁹ He deriyaa huuphiyaappe sinttau biidi, Nefttooha haattaa pulttuwaa kanttidi, Efiroona Deriyan de7iyo katomatukko kiyees. Hegaappe qassi duge Baa7aala woikko Qiriyaati-Yi7aariima geetettiya katamaakko simmees; ¹⁰ Baa7aalappe qassi arggo baggaara de7iyo Se7iira Deriyaakko mirqqettees. Hegaappe qassi huuphessa baggi Yi7aariima woikko Kisaloona geetettiya deriyaa gakkidi, appe duge Beeti-SHemesha wodhdhidi, Timina kanttidi bees. ¹¹ He zawai Egiroona huuphessa baggaara de7iyo pudettan zawatidi, SHikaroonakko mirqqettees; hegaappe Baa7aala Deriyaara kanttidi, Yaabini7eelan zawatees. He huuphessa bagga zawai Meediteraane Abban zawatees. ¹² Arggo baggaara de7iyo zawai Meediteraane Abbaayyo gaxan zawatees. Yihudaa zareti bantta yaran yaran ekkidi de7idoi ha zawati zaarin de7iyo sohotuuna.

Kaaleebi Kebroonanne Dabiira Xoonidi Oiqqiis

(Daannatu Maxaafaa 1:11-15)

¹³ GODAI a azazidoogaadan, Yaasu Yifune na7aa Kaaleeba gakkiiya shaahuwaa Yihudaa biittaaappe Qiriyaati-Arbbaa7a geetettiya Kebroona immiis. Arbbaa7i Anaage aawaa. ¹⁴ Kaaleebi Anaage zareta, SHeshaaya, Ahimaananne Talmmaaya geetettiya heezzu yarata Kebronappe kessiis. ¹⁵ Hegaappe denddidi, Dabiira giyo kataman de7iyo asaa olanau biis; Dabiira katamai kase Qiriyaati-Sefera geettees. ¹⁶ Kaaleebi, "Qiriyaati-Sefera olidi oiqqiya uraassi taani ta na7iyo Akiso immana" yaagiis. ¹⁷ Yaagin Kaaleeba ishaa Qanaaza na7ai Otini7eeli he katamaa olidi oiqqiis; oiqqin Kaaleebi ba na7iyo Akiso ayyo immiis.

¹⁸ Akisa Otini7eela geliyo wode, i aawai iyyo gade immanaadan woossana mala Otini7eeli o zoriis. Zorin a baquluwaappe wodhdhaasu; wodhdhin Kaaleebi o, "Ai koyai?" yaagidi oichchiis.

¹⁹ Oichchin a, "Taayyo woiuwaa imma. Neni kase taayyo immido biittai qa77e gidido gishshau, haatta pulttota taayyo immarkkii" yaagaasu. Yaagin Kaaleebi iyyo killi pulttuwaakka hirkki pulttuwaakka immiis.

Yihudaa Katamata

²⁰ Yihudaa zareti bantta yaran yaran laattido laatati hegaappe kaallido xaafettidaageeta. ²¹ Tohossa bagga

gaxan Eedooma zawaa matan de7iya Yihudaa asaa katamati Qabxxi7eela, Edeera, Yaagura, ²² Qiina, Dimoona, Adi7aada, ²³ Qedeesha, Haxoor, Yitinaana, ²⁴ Ziifa, Xelema, Ba7aaloota, ²⁵ Haxoori-Hadaata, Qiriyootti-Hexiroona woikko Haxoor, ²⁶ Amaama, SHamaa7a, Molaada, ²⁷ Haxaari-Gaadda, Heshimoona, Beeti-PHaleexa, ²⁸ Haxaari-SHu7aala, Berssaabeha, Biziyootiyaa, ²⁹ Baa7aala, Iyuuma, Exeema, ³⁰ Elttolaada, Kasiila, Horima, ³¹ Xiqilaaga, Madimaana, Sanssaana, ³² Lebaawoota, SHilihiima, Ainanne Rimmoona. Ha katamati bantta moottatuura issippe laatamanne uddufuna.

³³ Garan de7iya katamati Eshttaa7oola, Xor77a, Ashiina, ³⁴ Zaanooaha, Engganiima, Taappuha, Enaama, ³⁵ Yarmmuuta, Adulaama, Sooko, Azeeqa, ³⁶ SHaa7iraima, Aditaima, Gadeeranne Gaderootaima. Ha katamati bantta moottatuura issippe tammanne oidda.

³⁷ Qassi Yihudaa katamati Xinaana, Hadaasha, Migidaala-Gaada, ³⁸ Diili7aana, Mixiphpha, Yoqiti7eela, ³⁹ Laakisha, Boxiqaata, Egiloona, ⁴⁰ Kaboona, Laahimaasa, Kitiliisha, ⁴¹ Gaderoota, Beeti-Daagoona, Naa7imaananne Maqqeeda. Ha katamati bantta moottatuura issippe tammanne usuppuna.

⁴² Qassikka Liibina, Eteera, Ashaana, ⁴³ Yifttaaha, Ashiina, Naxiiba, ⁴⁴ Qa7iila, Akiziibanne Mareesha. Ha katamati bantta moottatuura issippe uddufuna.

⁴⁵ Hegaadankka, qassi Eqiroona katamaa ba heeran de7iya qeera katamatanne moottata ubbaa. ⁴⁶ Ashddooda matan Eqiroonappe biidi, Meediteraane Abbaa gakkanaassi de7iya katamatanne eta moottata ubbaa.

⁴⁷ Qassi Ashddooda katamaanne a moottata, Gaaza katamaanne a moottata, biidi Gibxxe SHaafaanne Meediteraane Abbaa lanqqiyaa gakkanaassi de7iya sohota.

⁴⁸ Gezziyan de7iya katamatikka SHamiira, Yattira, Sooko, ⁴⁹ Daana, Qiriyaati-Sefera woikko Dabiira, ⁵⁰ Anaaba, Eshttamoo7a, Aniima, ⁵¹ Goshena, Holoonanne Giilo. Ha katamati bantta moottatuura issippe tammanne isiino.

⁵² Qassi Araba katamaa, Duuma, Esh77aana, ⁵³ Yaaniima, Beeti-Taappuha, Afeeqa, ⁵⁴ Humixa, Kebroona woikko Qiriyaati-Arbbaa7anne Xi7oor. Ha katamati bantta moottatuura issippe uddufuna.

⁵⁵ Qassikka Maa7oona, Qarmmeloosa, Ziifa, Yuuxa, ⁵⁶ Iziraa7eela, Yoqidi7aama, Zaanooaha, ⁵⁷ Qaina, Gib77anne Timina. Ha katamati bantta moottatuura issippe tamma.

⁵⁸ Qassi Halihuula, Beetixuura, Gadoora, ⁵⁹ Ma7iraaata, Beeti-Anootanne Elttiqoona. Ha katamati bantta moottatuura issippe usuppuna.

⁶⁰ Hegaadankka qassi Qiriyaati-Ba7aala woikko Qiriyaati-Yi7aariimanne Raaba. Ha katamati bantta moottatuura issippe naa77a.

⁶¹ Bazuwan qassi Beeti-Aaraba, Middiina, Sekaaka, ⁶² Nibishaana, Maxine katamaanne Enggaada. Ha katamati bantta moottatuura issippe usuppuna.

⁶³ Gidikonne, Yihudaa asai Yerusalaamen de7iya Yaabuusata kessanau danddayibookkona. Hegaa gishshau Yaabuusati hachchi gakkanaassikka Yihudaa asaara issippe Yerusalaamen de7oosona.

SHAahuwan Efireemanne Minaase Zareta Gakkida Biittata

16 Yooseefa zerettata gakkida biittai tohossa baggaara Yarkko katamaa matan de7iya Yorddaanoosa SHaafan doommees; Yarkko pulttotuppe arshsho bagga gaxaappe denddidi biidi, bazzuwaa kanttidi, gezziyaa pude kiyidi, biidi Beetelele gakkees. ² Beetelele denddidi, Arkketu biittan de7iya Axaaroota katamaa kanttidi, Looza gakkees. ³ Hegaappe arggo baggi Yaafileexatu biittaa duge wodhdhidi, Hirkki Beeti-Horoona giyoosaara kanttidi, hegaappe Gezeeraara biidi, Meediteraane Abban zawatees.

⁴ Yooseefa zaretta gidiya Minaase zaretinne Efireema zareti banttana gakkiiya biittaa laattidosona.

Efireema Gakkida SHAahuwaa

⁵ Efireema zareta eta yaran yaran gakkida biittai haggaa; eta gakkida biittaa zawai arshsho baggaara de7iya Axaarooti-Addaarappe denddidi, Qommo Beeti-Horoona kanttees; ⁶ hegaappe simmidi Meediteraane Abban zawatees. Qassi huuphessa baggaara de7iya zawai Mikimataatappe arshsho baggi Taa7anaati-SHiilokko simmidi, arshsho baggaara de7iya Yaanooha gakkees. ⁷ Yaanoohappe duge Axaarootanne Na7araata wodhdhidi, Yarkko gakkees; wurssettai Yorddaanoosa SHaafan zawatees. ⁸ Gaxa zawai Taappuhappe doommidi biidi, arggo baggaara de7iya Qaana SHaafaa xanxxaa oiqqidi biidi, Meediteraane Abban zawatees. Efireema zareti bantta yaran yaran laattido biittai haggaa. ⁹ Hegee Minaase zaretu biittaappe Efireema zaretussi immido katamatanne eta moottata ubbaa gujjennan de7ishiina. ¹⁰ SHin Efireema zareti Gezeera kataman de7iya Kanaane asata kessi-bookkona. Yaatin, Kanaane asati hachchi gakkanaassi Efireema zaretu gidon de7oosona. SHin Efireema zareti eta ailleyidi ootissoosona.

Minaase Zareta Gakkida SHAahuwaa

17 Yooseefa baira na7aa Minaase zaretuyyo imettida biittai haggaa. Gala7aade aawai Maakiiri Minaasessi baira na7aa; Maakiira yarati mino olanchcha gidido gishshau, Gala7aadenne Baasaane biittata ekkidosona. ² Yorddaanoosa SHaafaappe arggo baggaara de7iya biittai hankko attida Minaase asaayyo imettiis; he yaratikka Abi7eezera, Heleeqa, Asiri7eela, SHEkeema, Hefeeranne SHamidaa7a. Yooseefa na7aa Minaase yara gidiya attumaageeti hageeta.

³ Xalofihaadi Hefeera na7aa; Hefeeri Gala7aade na7aa; Gala7aadee Maakiira na7aa; Maakiiri Minaase na7aa. Xalofihaadayyo macca naatuppe attin, attuma naati baawa; a macca naati Maahilo, No7o, Hoogilo, Milkonne Tirxxo geetettoosona. ⁴ Eti qeesiyaa

El77azarakko, Nawe na7aa Yaasukonne halaqatukko shiiqidi, "Nu dabbotu giddon nuuyyookka gadiyaa shaahuwan immana mala GODAI Muusa azazi wottiist-tennee" yaagidosona. Yaagin GODAI azazidoogaadan, eta aawaa ishanntu giddon etayyookka gadiyaa immiis. ⁵ Minaase yarati Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Gala7aadenne Baasaane bolli gujjidi, tammu saama biittaa ekkidosona. ⁶ Aissi giikko, Minaase zaretuppe macca naatika attuma naatuura is-sippe shaakki ekkidosona. Gala7aade biittai attida Minaase yaratussa gidliis.

⁷ Minaase yaratu biittaa zawai Aseera biittaappe doommidi, Sekeemappe arshsho baggaara de7iya Mikimataata gakkées. He zawai hegaappe denddidi bi-idi, tohossa baggaara de7iya Taappuha asai de7iy-oosaa xaaxi waaxees. ⁸ Taappuha biittai Minaasessa; shin Minaase zawan de7iya Taappuha katamai ba hu-uphen Efireema zaretussa. ⁹ Qassi he zawai hegaappe denddidi biidi, Qaana SHaafan zawatees. Minaase katamatu gidduwan Efireemassa gidiya katamatikka de7oosona; shin Minaase zawai Qaana SHaafaappe huuphessa bagga gididi, biidi Meediteraane Abban zawatees. ¹⁰ SHaafaappe tohossa baggaara de7iya biittai Efireemassa; huuphessa baggaara de7iya biittai qassi Minaasessa. Minaase biittaayyo arggo bagga zawai Meediteraane Abbaa. Qassi huuphessa baggaara Aseera biittaa, arshsho baggaara Yisaakooraa biittaa gakkées. ¹¹ Yisaakooranne Aseera biittatu gidduwan Beetishaana, Yibila7aama, Doora, Enddoore, Taa7in-aakanne Magiddo geetettiya katamati bantta yu-ushuwan de7iya moottatuurakka Minaasessa. ¹² SHin Minaase zareti he katamatun de7iya asata kessanaunne katamata oiqqanau danddayibookkona. Hegaa gishshau Kanaane asati yan de7i bayidosona. ¹³ Israa7eela asai minnido wode, Kanaane asata wolqqan haggaa zissidoogaappe attin, eta biittaappe muleera kessibookkona.

Yooseefa Zareti Gujo Biittaa Oichchidosona

¹⁴ Yooseefa zareti biidi Yaasa, "Biittaa laataa shaahuwan nuussi aibissi issi saamaa xalaalaa im-madii? Nuuni qoodan cora; aissi giikko, GODAI nuna anjiis" yaagidosona.

¹⁵ Yaagin Yaasu eta, "Intte cora gidikkonne, Efireema gezze intteyyo guuxxikko, Parzzetinne Rafaayeti de7iyo biittaa biidi, woraa intteyyo qeexite" yaagiis.

¹⁶ Yaagin Yooseefa zareti, "Ha gezze nuussi gidenna; hegaa bollikka qassi Beetishaana kataman, a yu-ushuwan de7iya moottatuuninne Iziraa7eela Womban de7iya Kanaanetuuyo parati goochchiyo birataa gaareti de7oosona" yaagidosona.

¹⁷ Yaagin Yaasu Yooseefa naatu Efireemanne Minaase zaretuyyo, hagaadan yaagiis; "Intte coranne daro wolqqaama; intteyyo issi saamaa xalaalai giden-na. ¹⁸ Hegaa gishshau gezze biittaakka intte ekkana. He gezze wora gidikkokka qeexite; qeexidi wursset-taa gaxaa gakkanaassikka inttessa oottite. Kanaanetuuyo parati goochchiyo birata gaareti de7ikkokka, eti

mino gidikkokka, intte eta kessanau danddayeeta" yaagiis.

Attida Biittaa SHaahuwaa

18 Biittaa xoonidi oiqqidoogaappe guyyiyan, Israa7eela maabara ubbai Seelon shiiqiis; shiiqidi GODAASSI goinniyo Dunkkaaniyaa yan essiis. ² SHin Israa7eela asaappe biittaa shaakki ekkibeenna laappun zareti attidosona.

³ Yaatin, Yaasu Israa7eela asaa, "GODAI intte aawatu Xoossai intteyyo immido biittaa laattennan aude gakkanaassi gam77uuteetii? ⁴ Issi issi zariyaappe heez-zu heezzu asata doorite. Issi issi zaree laattana biittaa hanotaa eranaadan, taani eta kiittana. Kiittin eti biittaa ubbaa biidi xomoosana; xomoosidi he biittaabaa xaafi ekkidi, taakko simmidi yaana. ⁵ Eti he biittaa laappun kessidi shaakkana. SHin Yihudaa zareti tohossa bag-gaara de7iya bantta biittan, Yooseefa zaretikka hu-uphessa baggaara de7iya bantta biittan de7ana. ⁶ Ha laappun kiya shaahettida biittaa hanotaa xaafi-doogaappe guyyiyan, taakko ekki yiite. Ehin taani GO-DAA nu Xoossaa sinttan intteyyo saamaa yeggana. ⁷ Gidikkonne, Leewa zareti inttenaara saaman laat-tokkona; aissi giikko, eti qeese gididi GODAASSI oot-tiyo oosoi eta laata. Gaada zareti Roobeela zaretinne Minaase zaretuppe baggai Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara, GODAA ashkkarai Muusee etassi immido biittaa kaseti laattidosona" yaagiis.

⁸ Asati biittaa hanotaa xaafanau baanaappe kasetidi, Yaasu eta, "Biite; biidi yuuyi be7idobaa xaafite. Yaatidi taakko simmidi yiite. Yin hagan Seelon GODAA sinttan taani intteyyo saamaa yeggana" yaagidi azaziis.

⁹ Azazin asati biidi, biitta ubbaa yuuyidosona. Yuuyidi katamata ubbaa xaafidi, biittaa waatidi laappun kessi shaakkanaakko erissidosona. Yaatidi Yaasu dunkkaanidosaa Seelo simmidosona. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan Yaasu GODAA sinttan Seelon etassi saamaa yeggiis; yan Yaasu Israa7eela asaayyo biittaa eta zariyaa shaahuwaadan shaakkidi immiis.

Biniyaama Zareta Gakkida SHaahuwaa

¹¹ Koiro saamai Biniyaama zareta eta yaran yaran gakkiiis. Eta gakkida biittai Yihudaa zaretu biittaap-penne Yooseefa zaretu biittaappe gidduwan de7ees.

¹² Huuphessa baggaara eta zawai Yorddaanoosa SHaafaappe doommidi, Yarkkoppe huuphessa bag-gaara de7iya pudettan zawatees; hegaappe arggo baggaara gezziyaa kanttidi, Beeti-Aweena bazzuwan zawatees. ¹³ Hegaappe tohossa baggi simmidi, kase Looza geetettiya Beetele pudettaa kanttidi, Axaa-rooti-Addaara dugettaa kanttidi, Hirkki Beeti-Horoon-appe tohossa baggan de7iya deriyan zawatees. ¹⁴ He zawai tohossa baggaara Beeti-Horoon sinttan de7iya deriyaappe arggo baggi mirqqettidi, Qiriyaati-Ba7aala woikko Qiriyaati-Yi7aariima geetettiya Yihudaa zaretu kataman zawatees. Arggo baggaara de7iya zawai ha-gaa. ¹⁵ Tohossa bagga zawai Qiriyaati-Yi7aariimappe

denddidi, Nefitooha haattaa pulttotan zawatees. ¹⁶ Hegaappe zawai duge biidi Rafaima Wombbaappe huuphessa baggan de7iya Hinnooma Zanggaaraappe sintta bagga keraa tohossan zawatees. Hegaappe Hinnooma Zanggaaraa kanttidi biidi, Yaabuusatu katamaa Yerusalaamessinne Eniroogeela katamaassi tohossa bagga pudettan zawatees. ¹⁷ Hegaappe qassi huuphessa baggi Enishemeeshakko mirqqettidi, Adumiima pudettaappe sintta baggaara de7iya Galilootan zawatees; hegaappe qassi Roobeela na7aa Bohaana shuchchau duge wodhdhees. ¹⁸ Hegaappe qassi Beeti-Aaraba huuphessa bagga pudettaara kanttidi, duge Yorddaanoosa Wombbaa wodhdhees. ¹⁹ Hegaappe qassi Beeti-Hoogila pudettaappe huuphessa baggaara kanttidi, Yorddaanoosa SHaafai goggidi geliyoosaa, Maxine Abbaappe huuphessa bagga gaxaa gakkees. Hegee tohossa bagga zawaa. ²⁰ Arshsho baggaara de7iya zawai Yorddaanoosa SHaafaa. Biniyaama zareti laattido biittai ubbasaar akka zawatido zawati hageeta. ²¹ Biniyaama zareti bantta yaran yaran ekkido katamati Yarkko, Beeti-Hoogila, Emeqi-Qaxiixa, ²² Beeti-Aaraba, Xamaraima, Beetele, ²³ Awiima, Paara, Oofira, ²⁴ Kaafaari-Amoona, Oofinanne Gebaa7a. Eti muleera tammanne naa77a; eta yuushuwan de7iya moottatika etan gujettoosona. ²⁵ Qassi Gabaa7oona, Raama, Ba7eroota, ²⁶ Mixiphpha, Kafiira, Mooxa, ²⁷ Reqeema, Yirphpha7eela, Taraala, ²⁸ Xelaa7a, Eleefa, Yerusalaame geetettiya Yaabuusatu katamaa, Gib77anne Qiriyaati-Yi7aariima. Eti muleera tammanne oidda; eta yuushuwan de7iya moottatika etan gujettoosona. Biniyaama zareti bantta yaran yaran laattido biittai haggaa.

Simoonaa Zareta Gakkida SHaahuwaa

19 Naa77antto saamai Simoonaa zareta eta yaran yaran gakkiiis. Eta gakkida biittai Yihudaa zareti laattido biittaa gidдон de7ees. ² Eti laattido katamati Berssaabeha woikko SHEbaa7a, Molaada, ³ Haxaari-SHu7aala, Baala, Exeema, ⁴ Elttolaada, Batuula, Horiima, ⁵ Xiqilaaga, Beeti-Markkaboota, Haxaari-Suusa, ⁶ Beeti-Labaa7ootanne SHaruheena. Eti muleera tammanne heezza; eta yuushuwan de7iya moottati etan gujettoosona. ⁷ Qassi Aina, Rimmoona, Eteeranne Ashaana. Eti muleera oiddu katamata; eta yuushuwan de7iya moottatika etan gujettoosona. ⁸ Neegeeba Bazuwan de7iya Baa7ilaati-Ba7eera woikko Raama gakkanaashin, ha katamatu yuushuwan de7iya mootata ubbaa laattidosona. Simoonaa zareti bantta yaran yaran laattido biittai haggaa. ⁹ Yihudaa zareta gakkida biittai etayyo aahuwaa darido gishshau, appe shaakkin Simoonaa zaretussi imettiis.

Zaabiloona Zareta Gakkida SHaahuwaa

¹⁰ Heezzantto saamai Zaabiloona zareta eta yaran yaran gakkiiis. Eti laattido biittai Sariida giyo katamaa gakkees. ¹¹ Hegaappe qassi arggo baggi biidi Mar77ila kanttidi, biidi Dabasheeta bochchiiddi biidi, Yoqi-

na7aamappe arshsho baggan de7iya shaafaa gakkees. ¹² Hara baggaara qassi Sariida katamaappe arshsho baggi simmidi, Kisilooti-Taaboora gakkidi, Dabi-raataaninne Yaafi7an zawatees. ¹³ Hegaappe qassi arshsho baggaara Gaate-Hefeera, Iiti-Qaxiianne Rimmoona gakkidi, Nee7akko mirqqettees. ¹⁴ Huuphessa baggaara zawai Hanatoona simmidi, Yifttaahi7eela Wombban zawatees. ¹⁵ Yan Qaxaata, Naahilaala, SHimiroona, Yidaalanne Beetaliheeme geetettiya katamatikka de7oosona. Eti muleera tammanne naa77a; eta yuushuwan de7iya moottatika etan gujettoosona. ¹⁶ Zaabiloona zareti bantta yaran yaran laattido biittaa gidдон de7iya katamatinne eta yuushuwan de7iya moottati hageeta.

Yisaakoora Zareta Gakkida SHaahuwaa

¹⁷ Oiddantto saamai Yisaakoora zareta eta yaran yaran gakkiiis. ¹⁸ Eta biittaa katamati Iziraa7eela, Kasuloota, SHuneema, ¹⁹ Hafaraima, SHi7oona, Anaharaata, ²⁰ Rabbiita, Qishiyoona, Abeexa, ²¹ Remeeta, Engganiima, Enihaadanne Beeti-PHaxeexa. ²² He biittaa zawai Taaboora, SHahaxuumanne Beeti-SHemesha bochchiiddi biidi, Yorddaanoosa SHaafan zawatees. Eti muleera tammanne usuppuna; eta yuushuwan de7iya moottatika etan gujettoosona. ²³ Yisaakoora zareti bantta yaran yaran laattido biittaa gidдон de7iya katamatinne eta yuushuwan de7iya moottati hageeta.

Aseera Zareta Gakkida SHaahuwaa

²⁴ Ichchashantto saamai Aseera zareta eta yaran yaran gakkiiis. ²⁵ Eta biittaa katamati Helqqaata, Hala, Bexeena, Akishaafa, ²⁶ Alaameleka, Ami7aadanne Mish77aala. Arggo baggaara Qarmmeloosaaninne SHihoori-Libinaatan zawatees. ²⁷ Qassi arshsho baggi simmi Beeti-Daagoonakko mirqqettidi, Zaabiloona biittanne Yifttaahi7eela Wombbaa bochchiiddi biidi, Beeti-Emeeqanne Na7i7eela gakkees. Qassi huuphessa baggaara Kaabula gakkees. ²⁸ Hegaappe qassi Ebroona, Rahooba, Hammoonanne Qaana kanttidi, Sidoonan zawatees. ²⁹ Hegaappe qassi biittaa zawai Raama simmidi, gimbbettida Xiiroosa katamaa gakkees. Hegaappe qassi Hoosakko mirqqettidi, Meediteraane Abban zawatees. Qassi Mahalaaba, Akiziiba, ³⁰ Uuma, Afeeqanne Rahooba geetettiya katamatikka yan de7oosona. Eti muleera laatamanne naa77a; eta yuushuwan de7iya moottatika etan gujettoosona. ³¹ Aseera zareti bantta yaran yaran laattido biittan de7iya katamatinne eta yuushuwan de7iya moottati hageeta.

Nifttaaleema Zareta Gakkida SHaahuwaa

³² Usuppuntta saamai Nifttaaleema zareta eta yaran yaran gakkiiis. ³³ Eta zawai Heleefappenne Da7inaaniima wolaappe doommidi, Adaami-Neqeeba, Yaabini7eelanne Laaqquma kanttidi biidi, wurssettai Yorddaanoosa SHaafaa gakkees. ³⁴ Hegaappe qassi zawai arggo baggi Azinooti-Taabooraakko mirqqettees;

hegaappe qassi Huqooqa simmidi, tohossa baggaara Zaabiloona biittaanne arggo baggaara Aseera biittan zawatidi, arshsho baggaara Yorddaanoosa SHaafaa gakkees. ³⁵ Gimbettida katamati Xiddiima, Xeera, Haamata, Raaqata, Kinaareeta, ³⁶ Adaama, Raama, Haxooraa, ³⁷ Qedeessa, Ediraa7a, Enihaxooraa, ³⁸ Yir77oona, Migidaali7eela, Horeema, Beeti-Anaatanne Beeti-SHemesha. Eti muleera tammanne uddufuna; eta yuushuwan de7iya moottatika etan gujjettoosona. ³⁹ Nifttaaleema zareti bantta yaran yaran laattido biittan de7iya katamatinne eta yuushuwan de7iya moottati hageeta.

Daana Zareta Gakkida SHaahuwaa

⁴⁰ Laappuntta saamai Daana zareta eta yaran yaran gakkii. ⁴¹ Eti laattido biittaa katamati Xor77a, Eshtaa7oolaa, Irshshemeesha, ⁴² SHa7albbiima, Ayyaaloona, Yitaala, ⁴³ Eloona, Timina, Eqiroona, ⁴⁴ Eltaaqa, Gibbatoona, Baa7ilaata, ⁴⁵ Yihuda, Banebaraaqa, Gaate-Rimmoonaa, ⁴⁶ Meyarqqoona, Raaqoonanne qassi Yoophphe katamaa yuushuwan de7iya heerata. ⁴⁷ Daana zareti biittaa laattanau injjetennaagaa be7ido wode, biidi Laayisha katamaa olidi xoonidosona; xoonidi he kataman de7iya asaa qara bisuwan wori wurssidi, katamaa banttau ekkidosona; ekkidi yan de7idosona. He katamaa sunttaakka laammidi, bantta aawaa Daana sunttan Daana giidi sunttidosona. ⁴⁸ Daana zareti bantta yaran yaran laattido biittan de7iya katamatinne eta yuushuwan de7iya moottati hageeta.

⁴⁹ Israa7eela asai biittaa shaakkidi wurssido wode, Nawe na7aa Yaasussi laattiyo biittaa bantta gidдон immidosona. ⁵⁰ GODAI azazidoogaadan, Yaasu oichchin, Efireema gezziyan de7iya Timinaati-Seraaha giyo katamaa ayyo immidosona. Immin katamaa wotti yeggi keexxidi, yan de7iis. ⁵¹ Qeesee El77aazari, Nawe na7ai Yaasunne Israa7eela asaa zaretuyyo yaratu halaqati GODAA sinttan Seelon, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen saamaa yeggidi, gishido laata biittai haggaa. Eti biittaa yaati shaakkidi polidosona.

Baqati Biidi Attiyo Katamata

20 Hegaappe guyyiyan GODAI Yaasa hagaadan yaagiis; ² Israa7eela asaayyo hagaadan yaaga; Taani Muuse baggaara intena azazidoogaadan, asai baqati biidi attiyo katamata doorite. ³ Ai asinne akeekennaanne erennaani asa worikko, yaa baqati biidi, suuttaa achchiyaagaappe attana. ⁴ Asa woridaagee he katamatuppe issuwaakko baqato; baqatidi biidi, katamaa geliyo penggiyan eqqidi, hanidabaa he katamaa cimatuuyo yooto. Yootin eti bantta katamaa efiidi, i de7ana sohuwaa immiin, i etaara yan de7o. ⁵ Suuttaa achchiyaagee a kaallidi yiikko, he katamaa cimati a aattidi immoppona. Aissi giikko, ba shooruwaa i halchchidi, ba kase morkketettaa gishshau woribeenna. ⁶ Yaa7aa sinttan pirddau i eqqana gakkanaassinne he wodiyan de7iya qeese ub-

batu halaqai haiqqana gakkanaassi, he kataman de7o. Hegaappe guyyiyan, baqatidi kiyido katamaa guyye simmidi, ba soo gelo' yaaga" yaagiis.

⁷ Yaagin Israa7eela asai Nifttaaleema gezziyan, Galilan de7iya Qedeessanne a hentta gadeta, Efireema gezziyan de7iya Sekeemanne a hentta gadetanne Yihudaa gezziyan de7iya Qiriyaati-Arbbaa7a woikko Kebroona dummayidosona. ⁸ Yorddaanoosa SHaafaappe hefinttan, Yarkkoppe arshsho baggaara bazzon, xoqqasan de7iya Roobeela zaretu biittaaappe Beexera, Gaada zaretu biittaaappe Gala7aaden de7iya Raamootanne Minaase zaretu biittaaappe Baasaanen de7iya Golaana dummayidosona. ⁹ Israa7eela asaa ubbaassinne eta gidдон de7iya betetussi dummayido katamati hageeta; erennan de7iiddi asa worida ai asinne, yaa7aa sinttan eqqana gakkanaassi, suuttaa achchiyaagaa kushiyan haiqqennaadan, he katamatuppe issuwaakko baqatanau danddayees.

Leewatu Katamata

21 Hegaappe guyyiyan Leewa zaretu yaratu halaqati qeesiyaa El77aazarakko, Nawe na7aa Yaasukonne Israa7eela asaa zaretuyyo yaratu halaqatukko shiiqidosa. ² SHiiqidosa Kanaane biittan de7iya Seelon eta hagaadan yaagidosona; "Nuuni de7ana katamatinne nu mehiyaassi hentta gadeta neeni nuussi immana mala GODAI Muuse baggaara azaziis" yaagidosona. ³ Yaagin GODAI azazidoogaadan, Israa7eela asai Leewa zaretuyyo ha katamatinne hentta gadeta bantta biittaaappe qanxxidi etau immidosona.

⁴ Koiro saamai Qahaata yaratussi kiyiis. Qeesiyaa Aaroonaa zare Leewati Yihudaa zaretuppe, Simoonaa zaretupenne Biniyaama zaretuppe tammanne heezzu katamata saaman ekkidosona. ⁵ Attida Qahaata yarati Efireema zaretuppe, Daana zaretupenne Minaase zaretu baggaappe tammu katamata saaman ekkidosona.

⁶ Gershshoonaa yarati Yisaakooraa zaretuppe, Aseera zaretuppe, Nifttaaleema zaretupenne Baasaanen de7iya Minaase zaretu baggaappe tammanne heezzu katamata saaman ekkidosona.

⁷ Maraara yarati Roobeela zaretuppe, Gaada zaretupenne Zaabiloona zaretuppe tammanne naa77u katamata ekkidosona.

⁸ GODAI Muuse baggaara azazidoogaadan, Israa7eela asai ha katamatinne eta hentta gadeta Leewatuuyo saaman shaakkidi immidosona.

⁹ Yihudaa zaretupenne Simoonaa zaretuppe Israa7eela asai ekkidi immido katamatu sunttai hagaappe kaallidi xaafettiis. ¹⁰ Koiro saamai Leewa zaretuppe yelettidi, Qahaata yara gidida Aaroonaa zaretussi kiyin, etau immido katamati hageeta: ¹¹ Israa7eela asai Yihudaa gezziyan de7iya Qiriyaati-Arbbaa7a woikko Kebroonanne a yuushuwan de7iya hentta gadeta etayyo immidosona. (Arbbaa7i Anaqa aawaa.) ¹² SHin he katamaa yuushuwan de7iya gadetanne moottata Yifune na7aa Kaaleebayyo laata oottidi immidosona.

¹³ Qeesiyaa Aaroonaa zaretuyyo asa worida asi baqati biidi attiyo Kebroona katamanne a hentta gadeta, Liib-inanne a hentta gadeta, ¹⁴ Yattiranne a hentta gadeta, Eshhtamoo7anne a hentta gadeta, ¹⁵ Holoonanne a hentta gadeta, Dabiiranne a hentta gadeta, ¹⁶ Ainanne a hentta gadeta, Yuuxanne a hentta gadetanne Beeti-SHemeshanne a hentta gadeta, muleera uddufun katamata Yihudaa zaretupenne Simoonaa zaretuppe ekkidi immidosona. ¹⁷ Biniyaama zaretuppe Gabaa7oona a hentta gadeta, Gebaa7anne a hentta gadeta, ¹⁸ Anatootanne a hentta gadetanne Almmoona a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. ¹⁹ Aaroonaa zare qeesetu katamatinne eta hentta gadeti muleera tammanne heezza.

²⁰ Attida Qahaata yarati, Leewa zare gidiyaageeti Efireema zaretu katamatuppe shaakkin ekkidosona. ²¹ Etayyo Efireema gezzayan de7iya, asa worida asi baqati biidi attiyo Sekeemanne a hentta gadeta, Gezeeranne a hentta gadeta, ²² Qibixaimanne a hentta gadetanne Beeti-Horoonanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. ²³ Daana zaretuppe Eltaaqqenne a hentta gadeta, Gibbatoo-nanne a hentta gadeta, ²⁴ Ayyaaloona a hentta gadetanne Gaate-Rimmoonanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. ²⁵ Minaase zaretu baggatuppe Taa7inaakanne a hentta gadetanne Gaate-Rimmoonanne a hentta gadeta, muleera naa77u katamata ekkidi immidosona. ²⁶ Attida Qahaata yaratu katamatinne eta hentta gadeti muleera tamma.

²⁷ Minaase zaretu baggatuppe asa worida asi baqati biidi attiyo, Baasaanen de7iya Golaana katamaanne a hentta gadetanne Ba7eshhtaaranne a hentta gadeta, muleera naa77u katamata ekkidi, Gershshoona yara gidiya hara Leewatuyyo immidosona. ²⁸ Yisaakoora zaretuppe Qishiyoona a hentta gadeta, Dabiiraatanne a hentta gadeta, ²⁹ Yarmmuutanne a hentta gadetanne Engganiimanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. ³⁰ Aseera zaretuppe Mish7aalanne a hentta gadeta, Abddoonanne a hentta gadeta, ³¹ Helqqaatanne a hentta gadetanne Rahoobanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. ³² Hegaadankka Nifttaaleema zaretuppe asa worida asi baqati biidi attiyo Galiilan de7iya Qedeeshanne a hentta gadeta, Hammootanne a hentta gadeta, Dooranne a hentta gadetanne Qarttaanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi, etayyo immidosona. ³³ Gershshoona yaratu katamatinne eta hentta gadeti muleera tammanne heezza.

³⁴ Attida Maraara yara gidiya Leewatuyyo Zaabiloona zaretuppe asa worida asi baqati biidi attiyo Yoqina7aamanne a hentta gadeta, Qarttanne a hentta gadeta, Diiminanne a hentta gadetanne Naahilaalanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. ³⁶ Roobeela zaretuppe Beexeranne a hentta gadeta, Yahaaxanne a hentta gadeta, ³⁷ Qidemootanne a hentta gadetanne Mefa7aatanne a hentta

gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi, etayyo immidosona. ³⁸ Qassi Gaada zaretuppe asa worida asi baqati biidi attiyo, Gala7aaden de7iya Raamootanne a hentta gadeta, Maahinaimanne a hentta gadeta, ³⁹ Haseboonanne a hentta gadetanne Yaa7izeeranne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi, etayyo immidosona. ⁴⁰ Maraara yara gidiya hara Leewatuyyo shaakkin gakkida katamati muleera tammanne naa77a.

⁴¹ Israa7eela asai laattido biittan de7iya Leewatuyyo muleera oitamanne hospun katamati eta hentta gadetuura de7oosona. ⁴² He katamatu ubbaa yu-ushuwan hentta gadeti de7oosona.

⁴³ Hegaadan oottidi, GODAI eta aawatuyyo immanau caaqqido biittaa ubbaa Israa7eela asaayyo immiis; immin eti laattidi, yan de7idosona. ⁴⁴ GODAI eta aawatuyyo caaqqidoogaadan, eta ubba baggaarakka shempissiis. GODAI eta morkketa ubbaa etayyo aatti immido gishshau, eta morkketuppe issoinne etaara eqettanau danddayibeenna. ⁴⁵ GODAI Israa7eela asaayyo immana giido lo77o qaala ubbaa poliisippe attin issoinne sa7an attibeenna.

Naa77u Zaretinne Baggati Bantta Soo Soo Simmidosona

22 Hegaappe guyyiyan Yaasu Roobeela zaretu, Gaada zaretanne Minaase zaretuppe baggata xeejiis. ² Xeejidi, "GODAA ashkharai Muusee inttana azazido ubbaa polideta; qassi taassikka ubbaan azazettideta. ³ Daro wodiyaasappe hachchi gakkanaassi, intte intte ishantta yeggibeekketa; GODAI intte Xoossai inttessi immido hadaraa polideta. ⁴ Simmi GODAI intte Xoossai etayyo giido qaalaadan, intte ishantta shempissiis. Hega gishshau, GODAA ashkharai Muusee intteyyo Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggaara immido laata biittan de7iya intte soo soo simmite. ⁵ GODAA ashkharai Muusee inttana azazido azazuwaanne higgiiya mintti naagite. GODAA intte Xoossaa siiqite; a ogetu ubban hemettite; a azazuwaassi azazettite; aara minni oiqettite; intte kumetta wozanaappenne kumetta shempuwaappe ayyo ootite" yaagiis.

⁶ Yaasu eta anjjidi yeddiiddi hagaadan yaagiis; "Be7ite, intte ha77i daro mehiyaa, biraa, worqaa, na-haasiyaa, birataanne daro maayuwa ekkiduretidi, intte biittaa simmana haneeta. Hega gishshau intte morkketuppe omooddidoogaa, intte ishanttuura shaakki ekkite" yaagiis. Hegaappe guyyiyan eti bantta soo soo biidosona.

Muusee Minaase zaretuppe baggatussi Baasaanen biittaa immi wottiis; shin attida Minaase zaretu baggatussi Yaasu Yorddaanoosa SHaafaappe arggo baggan hara zaretuura issippe laattiyo biittaa immiis.

⁹ Roobeela zaretu, Gaada zaretinne Minaase zaretu baggati bantta laata biittaa simmidi biidosona. GODAI Muusee baggaara azazin laattido Gala7aade biittaa baanau, Kanaane biittan Seelon de7iya Israa7eela asaappe shaakettidosona.

Yorddaanoosa SHaafaa Matan Gimbbido Yarshshosaa

¹⁰ Roobeela zareti, Gaada zaretinne Minaase zaretuppe baggati Yorddaanoosa SHaafaa matan Kanaane biittan de7iya Galiloota yiido wode, shaafaa matan yarshshuwaa yarshshiyo gita sohuwaa gimbbidosona. ¹¹ Gimbbin, "Roobeela zareti, Gaada zaretinne Minaase zaretuppe baggati Yorddaanoosa matan, Galilootan, Kanaane zawan, Israa7eelatu baggaara yarshsho sohuwaa gimbbidosona" giyoogaa Israa7eelati siyidosona. ¹² Siyinne kumetta Israa7eela asaa yaa7ai eta olanau baanau Seelo giyoosan issippe shiiqiis.

¹³ SHiiqidi Israa7eela asai qeesiyaa El77aazara na7aa Piinihaasa, Gala7aade biittan de7iya Roobeela zaretukko, Gaada zaretukonne Minaase zaretuppe baggatukko kiittiis. ¹⁴ Issi issi zaree ba yaratu halaqatuppe issi issi asa dooridi, tammu asaa Piinihaasaara yeddiis.

¹⁵ Eti Roobeela zareti, Gaada zaretinne Minaase zaretu baggati de7iyo Gala7aade biittaa biidosona. Biidi eta, ¹⁶ "GODAA asai kumetta yaa7ai inttena hagaadan yaagees; 'Israa7eela Xoossaa bolli aissi haggaa mala iitabaa oottidetii? Waanidi giikko, intte hara yarshsho sohuwaa intteyyo gimbbidi, GODAA bolli makkalideta! A kaalliyooagaakka aggideta! ¹⁷ Pa7ooran nuuni oottido nagarai nuuyyo gidennee? Israa7eela yaa7aa bolli boshai wodhdhidabaa gidikkonne, hachchi gakkanaasikka nuuni he nagaraappe geeyibookko. ¹⁸ GODAA kaalliyooagaappe hachchikka wora simmuuteetiyye?"

"Intte hachchi GODAA bolli makkalikko, GODAI wontto kumetta Israa7eela yaa7aa hanqqettana. ¹⁹ Intte de7iyo biittai tunidabaa gidikko, GODAA Dunkkaanee eqqido biittaa haa yiidi, nunaara gadiyaa shaakkite. SHin kaseppe de7iya GODAA nu Xoossaa yarshsho sohuwaappe hara yarshsho sohuwaa gimbbidi, Xoossaa bolli makkaloppite; woikko nunakka makkalanchcha kessoppite. ²⁰ Zaraaha zaree Akkaani hirima giidobaappe ekkidi, nagaraa oottido gishshau, kumetta Israa7eela yaa7aa bolli GODAA hanqqoi wodhdhibeennee? Ba nagaraa gaasuwan haiqqidai a xalaalaa gidenna' yaagees" yaagidosona.

²¹ Yaagin Roobeela zareti, Gaada zaretinne Minaase zaretuppe baggati Israa7eela yaratu halaqatuyyo hagaadan yaagidi zaaridosona; ²² "Wolqqaamai Xoossaa GODAA! Wolqqaamai Xoossaa GODAA! Nuuni haggaa aibissi oottidaakko i erees! Nuuni aibissi oottidaakko inttekka eranaadan koyoos. Nuuni GODAA bollan makkalidabanne azazettennan ixxidabaa gidikko, hachchi nuna paxa wottoppite. ²³ Nuuni GODAA kaalliyooagaaggidi, xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshanaanne yarshshiyo sohuwaa gimbbidabaa gidikko, GODAI nuna he autiyaa achcho. ²⁴ Nuuni hegaassi gimbbibookko; nuuni yarshsho sohuwaa gimbbidoogee, sinttappe yaana laittan intte naati nu naata, 'Inttena GODAN Israa7eela Xoossan aibee gattiyai? ²⁵ Inttenoo, Roobeelanne Gaada zaretoo, GODAI nu giddooninne intte giddon Yorddaanoosa SHaafaa zawayiis. GODAN inttena gattiyaabi baawa' yaa-

ganaakkonne giidi hirggido gishshaassa. Hegaadan oottidi, intte zareti nu zareta GODAAYO goinnen-naadan teqqennan aggokkona.

²⁶ "Hegaa gishshau nuuni nu giddon yarshsho sohuwaa ane gimboos giida; shin xuuggiyo yarshshuwaassa woikko hara yarshshuwaassa gidenna. ²⁷ Nuuni yarshsho sohuwaa gimbbidoogee xuuggiyo yarshshuwaa, issippetettaa yarshshuwaanne hara yarshshuwaa yarshshiiddi, GODAASSI a Dunkkaaniyan goinnana mala, hagee nu gidduwaaninne intte gidduwaani, qassi nu kaalliya yeletaa gidduwan markka gidanaassa. Wodeppe intte zareti nu zareta, 'Inttena GODAN gattiyaabi aibinne baawa' gaanau dand-dayokkona. ²⁸ Eti geelladan nuna woikko nu yeletaa wodeppe hegaadan giikko, nuuni etau zaaridi, 'GODAASSI yarshshiyo sohuwaa leemisuwaa haggaa be7ite. Haggaa nu aawati xuuggiyo yarshshuwaanne hara yarshshuwaa yarshshanaassa gidennan, intteppenue nuuppenne gidduwan markka gidana mala gimbbidosona' yaagana. ²⁹ GODAA bolli makkalanaagee nuuppe haakko! GODAA nu Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttan eqqida yarshshuwaasaappe haraa, xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne hara yarshshuwaa yarshshiyo sohuwaa gimbbidi, hachchi wora simmibookko" yaagidi zaaridosona.

³⁰ Qeesee Piinihaasinne aara de7iya Israa7eela yaratu halaqati, Roobeela, Gaadanne Minaase zareti yootidoogaa siyidi, keehi ufaittidosona. ³¹ Qeesiyaa El77aazara na7ai Piinihaasi Roobeela, Gaadanne Minaase zaretussi, "GODAI nu giddon de7iyoogaa nuuni hachchi erida; aissi giikko, ha yohuwaa intte GODAA bolli makkalanau oottibeekketa. Intte ha77i GODAA qixaatiyaappe Israa7eela asaa ashshideta" yaagiis.

³² Hegaappe guyyiyan qeesiyaa El77aazara na7ai Piinihaasinne halaqati Gala7aaden de7iya Roobeelanne Gaada zaretu matappe Kanaanen de7iya Israa7eela asaakko simmidosona; simmidi hanidabaa etayyo yootidosona. ³³ Yootidobai Israa7eela asaa ufaissin, Xoossaa galatidosona. Qassi Roobeela asatinne Gaada asati de7iyo biittaa olidi bashshanau baanau haasayiyooagaakka aggi bayidosona.

³⁴ Roobeelanne Gaada zareti, "Ha yarshsho sohoi GODAA xalaalai Xoossaa gidiyooogau nu ubbaappe gidduwan markka gidana" yaagidosona; yaagidi he yarshsho sohuwaa Markka sunttidosona.

Yaasu Israa7eela Asaassi Wurssetta Haasayaa Haasayis

23 Daro wodiyaappe guyyiyan, GODAI Israa7eela asaa eta yuushuwan de7iya morkketu ubbaappe shemppissiis. He wode Yaasu cimidi, wodiya keehippe sugiis. ² Yaatidaagee Israa7eela asaa ubbaa, cimata, halaqata, daannatanne ola gadaawata issippe xeeqidi, hagaadan yaagiis; "Taani cimada, wodiya keehippe sugaas. ³ GODAI intte Xoossai intte gishshau ha kawotettata ubbaa oottidobaa intte intte huuphiyau be7ideta. Intteyyo olettidaagee GODAA intte

Xoossaattennee. ⁴ Be7ite, Yorddaanoosa SHaafaappe doommidi arggo baggaara de7iya Meediteraane Abbaa gakkanaassi de7iya, attida kawotettatu biitta ubbaa, taani xaissido kawotettatu biittaarakka laata gade oottada, intte zaretuyyo taani shaakkada immaas.

⁵ GODAI intte Xoossai eta suganne intte sinttaappe laaggana; laaggin GODAI intte Xoossai giidoogaadan, intte eta biittaa laattana.

⁶ "Hegaa gishshau, Muuse Higgijaa Maxaafan xaafettida ubbaa naaganaunne oottanau keehippe minnite; appe ushachchi haddirssi gooppite. ⁷ Hagan intte giddon attida ha kawotettatuura walahettoppote. Eta xoossatu sunntaa denttoppote woikko eta sunntan caaqqoppote. Etayyo oottoppote woikko etayyo goinnoppote. ⁸ SHin hachchi gakkanaassi intte ootidoogaadan, GODAA intte Xoossaa mintti oiqqite.

⁹ "Aissi giikko, GODAI gitanne mino kawotettata intte sinttaappe kessiis. Inttena gidikko, hachchi gakkanaassi ooninne inttenaara eqettanau danddayibeenna. ¹⁰ GODAI intte Xoossai intteyyo giidoogaadan, i ba huuphen intteyyo olettiyo gishshau, intteppe issi asi sha7u asaa yedettees. ¹¹ GODAA intte Xoossaa ubbaton siiqanaagaa dogoppote. ¹² Intte guyye simmidi, kawotettatuppe hagan intte giddon attida asaara issuwaa gidikko, eta maccaasaa intteyyo, intte maccaasaa etayyo immi walahettikko, ¹³ GODAI intte Xoossai ha kawotettata intte sinttaappe gooddiiddi de7i bayennaagaa geeshshidi erite. SHin GODAI intte Xoossai immido ha lo77o biittaappe intte xayana gakkanaassi, eti intteyyo pirenne gite gidana; intte zokkuwaayyo lisso, intte aifiyaayyookka aguntta gidana.

¹⁴ "Ha77i simmi taani haiqqana mataas. GODAI intte Xoossai intteyyo immana giido lo77o ubbaappe issibinne attibeennaagaa intte ubbai intte wozanaaninne shemppuwan ereeta. I intteyyo immana giidobaappe issibinne attennan, ubbai polettiis. ¹⁵ GODAI intte Xoossai intteyyo immana giido lo77obai ubbai attennan polettidoogaadan, GODAI intte Xoossai intteyyo immido ha lo77o biittaappe inttena xaissana gakkanaassi, iita qixaatiyaa ubbaakka intte bollan hegaadan ehaana. ¹⁶ GODAI intte Xoossai inttenaara maacettido maachchaa intte kanttikko, biidi hara xoosatussi oottikkonne goinnikko, GODAA hanqqoi intte bolli eexxi kiyana; i intteyyo immido lo77o biittaappekka intte eesuwan xayana" yaagiis.

Yaasu Sekeeman Haasayido Haasayaa

24 Hegaappe guyyiyan Yaasu Israa7eela zaretu ubbaa Sekeema giyo kataman shiishshiis. Cimata, halaqata, daannatanne ola gadaawata ubbaa xeegiis; xeejin eti Xoossaa sinttan shiiqidosona. ² Yaasu asau ubbau hagaadan yaagiis; "GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Beni intte aawati Efiraaxiisa SHaafaappe hefinttan de7idosona; eti hara xoossatusi oottidosona. Etappe issoi Abrahaamanne Naakoora aawaa Taara. ³ Hegaappe guyyiyan intte aawaa Abrahaama, he shaafaappe hefinttan de7iya biittaappe xeesada, Kanaane biitta ubban kaalettaas. A zariyaak-

ka corayaas; Yisaaqakka au immaas. ⁴ Yisaaqassikka Yaaqoobanne Eesawa immaas. Eesawassi Eedooma gezziyaa laattanaadan immaas; shin Yaaqoobinne a naati duge Gibxxe biidosona.

⁵ "Guyyeppe Muusanne Aaroonn kiittada taani yan oottidoban Gibxxe biittaa asaa boshan shocaas; hegaappe guyyiyan inttena kessaas. ⁶ Taani intte aawata Gibxxeppe kessin, Zo7o Abbaakko yiideta; yin Gibxxeti intte aawata parati goochchiyo gaaretu-uninne paraasatun yedettidosona. ⁷ Eti GODAASSI waassido wode, etappenne Gibxxetuppe gidduwan xumaa yeggaas; yaatada, abbai eta bolli simmanaadaaninne eta muukkanaadan oottaas. Taani Gibxxetu bolli oottidobaa intte intte aifiyan be7ideta. Inttekka bazzon daro wodiyyaa de7ideta.

⁸ "Hegaappe guyyiyan Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Amoooretu biittaa taani inttena ehaas. Eti inttenaara olettin, taani eta intte kushiyan aattada immaas; immin eta biittaa laattideta. Qassi taani eta intte sinttaappe xaissaas. ⁹ Hegaappe guyyiyan Xippoora na7ai Baalaaqi, Moo7aaba biittaa kawoi denddidi, Israa7eelatura olettiis. Ba7oora na7ai Balaami inttena qanganaadan, kiittidi xeesiis; ¹⁰ shin taani Balaamabaa siyabeikke. Hegaa gishshau i inttena anjjiis; yaatin, taani inttena Baalaaqa kushiyaappe ashshaas.

¹¹ "Ashshin Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi, Yarkko yiideta; yin Yarkko asainne Amooreti, Parzzeti, Kanaaneti, Hiiteti, Gerggeeseti, Hiiwetinne Yaabusati inttenaara olettin, taani eta intte kushiyan aattada immaas. ¹² Kashiyaa intteppe sinttau kiittada, Amoooretu kawota naa77ata intte sinttaappe kessaas. Hagee ubbai hananau danddayidoogee, intte bisuwaaninne intte wonddafiyaani gidenna. ¹³ Intte oottidi kessibeenna biittaanne intte keexxibeenna katamata taani intteyyo immin, an de7eeta. Ha77i intte tokkibeenna woiniyaa turaa aifiyaanne wogaraa aifiyaa meeta' yaagees.

¹⁴ "Hegaa gishshau ha77ikka GODAAYYO yayyite; tumu wozanaappe ammanettidi ayyo goinnite. Intte maizza aawati Efiraaxiisa SHaafaappe hefinttaaninne Gibxxen goinnido allaga xoossata wora olidi, GODAAYYO goinnite. ¹⁵ GODAASSI goinniyoogee inttena iitikko, intte aawati shaafaappe hefinttan de7iiddi goinnido xoossata gidin, woikko ha77i intte de7iyo Amooore biittaa asatu xoossata gidin, intte goinnanaagaa hachchi doorite. SHin tananne ta keettaa asaa gidikko, nuuni GODAAYYO goinnana" yaagiis.

¹⁶ Yaagin asai zaaridi, "GODAA aggi bayidi, hara xoosatussi goinnanaagee nuuppe haakko! ¹⁷ Gibxxe biittaappe, ailletettaa keettaappe, nunanne nu aawata kessidi ehidaagee, he gita malaatata nu xeellishin oottidaagee, nuuni biido oge ubbaaninne kanttido biittatu ubbaa giddon nuna naagidaagee, GODAA nu Xoossaattennee. ¹⁸ Qassi GODAI asaa ubbaa, he biittan de7iya Amooore asatuurakka nu sinttaappe laaggidi kessiis. Hegaa gishshau nuunikka GODAASSI goinnana; aissi giikko, i nu Xoossaa" yaagiis.

¹⁹ SHin Yaasu asaa hagaadan yaagiis; "Intte GODAAYYO goinnanau danddayekketa. Aissi giikko, i geeshsha Xoossaa; i qanaatiya Xoossaa; i intte naaquwaa woikko intte nagaraa atto geenna. ²⁰ Intte GODAA aggidi, allaga xoossatussi goinnikko, i intteyyo lo77obaa oottidoogaappe guyyiyan, simmidi inttena qohananne xaissana" yaagiis.

²¹ Yaagin asai Yaasa, "CHii, chii! Nuuni GODAAYYO goinnana" yaagiis.

²² Yaagin Yaasu asaa, "Intte GODAASSI goinnanaagaa dooridoogau intte huuphiyau intte markka" yaagiis.

Yaagin eti, "Ee nuuni markka!" yaagidosona.

²³ Yaasu, "Yaatikko, intte gidдон de7iya allaga xoos-sata wora olite; intte wozanaa GODAAKKO, Israa7eela Xoossaakko zaarite" yaagiis.

²⁴ Yaagin eti, "Nuuni GODAASSI, nu Xoossaassi, goinnana; a azazuwaakka polana" yaagidosona.

²⁵ He gallassi Yaasu asaa maachchaa maacettiis; maacettidi, Sekeeman higgiyaanne wogaa etau kessiis. ²⁶ Kessidi Yaasu he qaalata Xoossaa Higgiyaa Maxaafan xaafiis. Hegaappe guyyiyan, issi gita shuchchaa ekkidi, GODAA Dunkkaaniyaa matan de7iya wolaa garssan essiis. ²⁷ Yaasu asau ubbau, "Be7ite, GODAI nuuyyo haasayido qaalaa ubbaa ha shuchchai siyido

gishshau, i nu bolli markka gidana. Intte Xoossaa bol-lan makkalikko, ha shuchchai intte bolli markka gidana" yaagiis. ²⁸ Hegaappe guyyiyan, Yaasu asaa ubbaa yeddin, ubbaikka ba laata biitti biitti simmidi biis.

Yaasu Haiquwaanne El77aazara Haiquwaa

²⁹ Hegaappe guyyiyan GODAA ashkkarai, Nawe na7ai Yaasu, laittai xeetanne tammaa gidin haiqqiis.

³⁰ Haiqqin asai Ga7aasha Deriyaappe huuphessa baggan, Efireema gezziyan de7iya a laata gadiyan, Timinaati-Seeran moogidosona.

³¹ Yaasu paxa de7ido wode ubbaaninne Yaasuppe simmin de7idi, Xoossai Israa7eelatussi oottido ooso ubbaa erida cimatu wode ubban Israa7eelati GODAASSI goinnidosona.

³² Israa7eela asai Gibxxe biittaappe ehiido Yooseefa meqettaa Sekeeman moogidosona. He sohuwaa Yaaqoobi SHEkeema aawaa Hamoora naatuppe xeetu xaqara biran shammiis; shammin guyyeppe Yooseefa zareti laattidosona.

³³ Aaroonaa na7ai El77aazari haiqqiis; haiqqin a na7aa Piinihaasassi imettida Efireema gezziyan de7iya Gib77a giyo kataman moogidosona.

Daannatu Maxaafaa

Gidduwaa Eriisuwaa

Daannatu Maxaafai Kanaanee oiqettido wodiyaappe doommidi, kawoi kawotiyo kawotetta eqqana gakkanaashin de7iya taariketa oiqqiis; he wodee Israa7eela asaa taarikiyaa higgee banna wode. Ha taariketa "Daannata" geetettiya mino asati oottidobaa bessoosona. Ha daannatuppe dariya baggati ola gadaawata. Etappe qassi keehi erettidaagee, a minotetta miraafiya 13-16 gakkanaashin xaafettido Samssoona giyo asa. Ha maxaafaappe nuuni demmiyo gita timirttee, Israa7eela asaa de7oi tumu de7o gidiyoogee eti Xoossaassi ammanettidi de7ido keesaana gidiyooгаа. Eti ayyo ammanettennan ixxiyo wode, ubbatonkka eta bolli bashshai yees. Hegaappekka qassi aadhdhiya harabai de7ees; hegeenne, asai Xoossaassi ammanettennan ixxi-do gaasuwan eta bolli bashshai gakkikkokka, eti nagaraa paaxidi simmido wode ubban, Xoossai eta ashshanau giigi uttidoogaa.

Yihudaa Zaretinne Simoona Zareti Adooni-Beezeqa Olidi Oiqqidosona

1 Yaasu haiqqidoogaappe guyyiyan, Israa7eela asai, "Kanaane biittaa asaa olanau nu zaretuppe koirottidi kiyana oonee?" yaagidi GODAA oichchiis.
2 Oichchin GODAI, "Yihudaa zareti koirottidi kiyona. Taani biittaa eta kushiyan aattada immaas" yaagiis.
3 Yihudaa asai bantta dabbota, Simoona zareta, "Nuuni Kanaanetuura olettana mala, nuna shaakkin gakkidasaa nunaara hinddite. Hegaappe guyyiyan, inttena shaakkin gakkidasaa inttenaara issippe baana" yaagiis.
4 Bin GODAI Kanaanetanne Parzzeta eta kushiyan aattidi immiis; immin Bezeeqa giyo kataman tammu sha7u asaa woridosona. **5** Bezeeqa kataman Adooni-Bezeeqa demmide, aara olettidosona; olettidi Kanaanetanne Parzzeta xoonidosona. **6** Adooni-Beezeqi baqatidaagaa yedetti oiqqidi, a kushiya wogga biradhdhetanne a tohuwaa wogga biradhdheta qanxxidosona.
7 Qanxxin Adooni-Beezeqi, "Kushiya wogga biradhdhetanne tohuwaa wogga biradhdheta taani qanxxido laappun tammu kawoti ta masoofiyaappe laalettida suuppaa pippaari moosona. Taani eta ootti-doogaadan, Xoossai tana oottiis" yaagiis. A Yerusalaame ehin, yan haiqqiis.

Yihudaa Zareti Yerusalaamenne Kebroona Oiqqidosona

8 Yihudaa asai Yerusalaame olidi oiqqiis; oiqqidi asaa qara bisuwan woridi, katamaa taman xuuggiis.
9 Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asai gezziyan, Neegeeba Bazuwaaninne garan de7iya Kanaaneta olanau bis. **10** Biidi kase Qiriyaati-Arbbaa7a geetettiya Kebroona kataman de7iya Kanaaneta olidosona; olidi SHE-

shaaya, Ahimaananne Talmmaaya geetettiya yarata xoonidosona.

Otini7eeli Dabiira Katamaa Oiqqiis (Yaasu Maxaafaa 15:13-19)

11 Hegaappe dendididi Yihudaa asai Dabiira giyo kataman de7iya asaa olanau biis. Dabiira katamai kase Qiriyaati-Sefera geetettees. **12** Kaaleebi, "Qiriyaati-Sefera olidi oiqqiya uraassi taani ta na7iyo Akiso immana" yaagiis. **13** Yaagin Kaaleeba ishaa kaaluwaa Qanaaza na7ai Otini7eeli he katamaa olidi oiqqiis; oiqqin, Kaaleebi ba na7iyo Akiso ayyo immiis.
14 Akisa Otini7eela geliyo wode, i aawai iyyo gade immanadan woossana mala, Otini7eeli o zoriis. Zorin a baquluwaappe wodhdhaasu; wodhdhin Kaaleebi o, "Ai koyai?" yaagidi oichchiis.
15 Oichchin a, "Taayyo woiuwaa imma. Neeni kase taayyo immido biittai qa77e gidido gishshau, haatta pulttota taayyo immarkii" yaagaasu. Yaagin Kaaleebi killi pulttuwaakka hirki pulttuwaakka iyyo immiis.

Yihudaa Zaretinne Biniyaama Zareti Xoonido Xoonuwaa

16 Muuse bolluwaa zareti Qeenati Yihudaa asaara Zambbaa Katamaa geetettiya Yarkko katamaappe dendididosona; dendididi Araada giyo katamaappe tohossa baggaara, Neegeeban de7iya Yihudaa Bazzuwaa biidosona; biidi yan de7iya asaa gidduwan uttididosona. **17** Yihudaa asai Simoona asaara issippe biidi, Xafaata giyo kataman de7iya Kanaaneta xooniis; xoonidi katamaa muleera xaissis. Xaissidi Horima † yaagidi sunttidosona. **18** Yihudaa asai gujjidikka Gaaza, Asqqaloonanne Eqiroona katamata eta yuushuwan de7iya biittaturakka oiqqiis. **19** GODAI Yihudaa asaara de7iyo gishshau, gezze biittaa eti laattidosona; shin dembbaa biittaa asatuyyo birataappe oosettida olaa

† HORIMA: Ha suntta birshshetta "Muleera xaissis" giyoogaa.

para gaareti de7iyo gishshau, Yihudaa asai eta yedet-tanau danddayibeenna. ²⁰ Muusee giidoogaadan, Ke-broona katamaa Kaaleebayyo immidosona; immin Kaaleebi Anaqaq zare gidiya heezzu yarata yedettidi kessiis.

²¹ SHin Biniyaama zareti Yerusalaamen de7iya Yaabu-usata yedettibookkona; yaatin, Yaabuusati Biniyaama zaretuura hachchi gakkanaassi Yerusalaamen issippe de7oosona.

Efireema Zaretinne Minaase Zareti Beetele Xoonidi Oiqqidosa

²² Yooseefa naatu, Efireemanne Minaase zareti qassi Beetele katamaa bollan woraajjidosa. Kase he katamai Looza geetettes. Woraajjiyo wode GODAI etaara de7ees. Yooseefa zareti Beetele katamaa xomoosiya asata kiittidosona. ²⁴ Kiittin eti katamaappe kiyiya issi bitaniyaa demmidi, "Katamaa giddo waani gelanau danddayettiyaakko nuna bessa; bessikko, nuuni neeyyo kehana" yaagidosona. ²⁵ Yaagin i eta bessis; bessin kataman de7iya asaa qara bisuwan busakkidosa; shin he bitaniyaanne a so asaa ubbaa ashshidosona. ²⁶ Guyyeppe he bitanee Hiitetu biittaa biidi, yan katamaa keexxiis; keexxidi Looza yaagidi sunttiis; sunttin hachchi gakkanaassi he katamai he sunttan xeesettes.

Israa7eela Asati Biittaappe Yedettibeenna Asata

²⁷ Minaase zareti Beetishaana, Taa7inaaka, Doora, Yibila7aamanne Magiddo katamatuuninne eta yushuwan de7iya moottatun de7iya asata kessidi yedet-tanau danddayibookkona. Yaatin, Kanaaneti yan de7uwaa minttidosona. ²⁸ Israa7eela asai minnido wode, Kanaaneta banttau wolqqan ootissidosona; shin eta muleera biittaappe kessidi yedettibookkona.

²⁹ Efireema zaretikka Gezeera giyo kataman de7iya Kanaaneta kessidi yedettibookkona; yaatin, Kanaane asati yan etaara issippe de7idosona.

³⁰ Zaabiloona zareti Qitiroona katamaaninne Naahilaala kataman de7iya asata kessidi yedettibookkona; yaatin, Kanaaneti yan etaara issippe de7idosona. SHin Zaabiloona zareti eta banttau wolqqan ootissidosona.

³¹ Aseera zaretikka Aakkon, Sidoonan, Ahilaaban, Akiziiban, Helbban, Afeeqaaninne Rahooban de7iya asata kessidi yedettibookkona. ³² Kanaaneti kiyennan ag-gido gishshau, Aseera zareti etaara yan issippe de7idosona.

³³ Niftaaleema zaretikka Beeti-SHemesha kamaaninne Beeti-Anaata kataman de7iya asata kessidi yedettibookkona; shin Kanaanetuura yan issippe de7idosona. Beeti-SHemeshanne Beeti-Anaata katamaa asata banttau wolqqan ootissidosona.

³⁴ Amooreti Daana zareta pude gezziyau yedettidosona; eti duqe dembba biittaa wodhdhennaadan teqqidosona.

³⁵ Amooreti Hereesa Deriyaaninne Ayyaaloonaanne SHa7albbiima geetettiya katamatun de7uwaa mintti-

dosona; shin Efireemanne Minaase zareti minni minni-di biidi, banttau wolqqan ootissidosona. ³⁶ Amooretu biittaa zawai Selaa7a matan de7iya Akirabiima giyo pudettaappe doommidi, huuphessa baggi gakkees.

GODAA Kiitanchchai Bokiima Biis

2 GODAA kiitanchchai Gelggalappe Bokiima biidi, Israa7eela asaa hagaadan yaagiis; "Taani inttena Gibxeppe kessaas; kessada beni intte maizza aawatussi immana gaada caaqqido biittaa inttena gelissaas. Gelissada inttena hagaadan yaagaas; 'Taani inttenaara maaccetido maachchaa mulekka kanttikke. ² Intte ha biittan de7iya asatuura maachchaa maaccettoppiti; eti yarshshiyooosaa kolite' yaagaas; shin intte taayyo azazettibeekketa. Aissi hegaadan hanidetii? ³ Hegaa gishshau, taani inttena, 'Eta taani intte sinttaappe yedettikke; eti intteyyo morkke gidana; eta xoossatika intteyyo pire gidana' yaagais" yaagiis. ⁴ GODAA kiitanchchai hegaas Israa7eela asau ubbau haasayido wode, asai ba qaala xoxqu oottidi yeekkiis. ⁵ Yaatidi he sohuwaa Bokiima † yaagidi sunttiis; sunttidi hegan GODAASSI yarshshuwaa yarshshiiis.

Yaasu Haiquwaa

⁶ Yaasu Israa7eela asaa yeddidoogaappe guyyiyan, asai issoi issoi bana shaakkin gakkiiya biittaa ekkanau biis. ⁷ Yaasu paxa de7ido laitta ubban asai GODAASSI oottiis; i haiqqidoogaappe guyyiyanikka, GODAI Israa7eela asaassi oottido gita ooso ubbaa be7ida cimatu wode ubban GODAASSI oottiyoogaa aggibeenna.

⁸ GODAA ashkarai, Nawe na7ai Yaasu, laittai xee-tanne tammaa gidin haiqqiis; ⁹ haiqqin Ga7aasha Deriyaappe huuphessa baggan, Efireema gezziiyan, Timinaati-Seraaha giyoosan de7iya a laata gadiyan moogidosona. ¹⁰ He yeleta ubbai haiqqidi ba maizzan gaitti-doogaappe guyyiyan, GODAA woikko Israa7eela asaassi i oottidobaa ubbaa erenna hara yeletai denddiis.

Israa7eela Asai GODAAYO Goinniyoogaa Aggi Bayiis

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai GODAA sinttan iitabaa oottiis; Ba7aala geetettiya eeqatuyyo goinniis. ¹² Gibxxe biittaappe eta kessida GODAA, bantta maizza aawatu Xoossaa aggi bayidosona; bantta yushuwan de7iya asatu eeqatukko simmidi, etassi goinidosona; hegan GODAA hanqqetissidosona. ¹³ Qassi GODAA aggi bayidi, Ba7aalayyoonne Asttaarootiyyo goinnidosona. ¹⁴ Yaatin, GODAA hanqqoi Israa7eela asaa bolli eexxi kiyiis; bonqqiyaageeti bonqqanaadan eta bessi bayiis; eta yuushuwan de7iya morkketuyyo eta aattidi immiis. Yaatin, eti bantta morkketuura eeqetanau danddayibookkona. ¹⁵ Eti olettanau kiyido wode ubban, GODAI kase etassi caaqqidoogaadan eti xoonettana mala, i eta bolli denddiis. Yaatin, eti keehippe waayettidosona.

† *BOKIIMA: Ha sunttaa birshshettai "Yeekkiyaageeta" giyoogaa.*

¹⁶ Yaatin, GODAI pirddiya daannata etau denttiis; denttin eti Israa7eela asaa bonqqidaageetu kushiyaappe ashshidosona. ¹⁷ SHin Israa7eela asai pirddiya daannatussi azazettibeenna; eti GODAASSI ammanettennan ixxidosa; ixxidi hara xoossatukko simmidi, etassi goinnidosona. Eta aawati hemettido ogiyaappe sohuwaara guyye simmidosa; eta maizza aawati GODAAYYO azazettidoogaadan, eti azazetti-bookkona. ¹⁸ GODAI etau pirddiya daannata denttido wode audenne i he pirddiya daannatuura issippe gidis; gididi he daannai paxa de7ido laitta ubban eta morkketu kushiyaappe eta ashshiis. Aissi giikko, huqqunnainne tuggai darin, eti waassiyooгаа siyidi, GODAI etau qarrettiis. ¹⁹ SHin pirddiya daannai haiqqidoogaappe guyyiyan, asai guyye simmidi, kase eta aawati oottido iitaappe aadhdhida iitaa oottidosona; eti hara xoossatukko simmidi, etassi goinnidosona; bantta iita oosuwaanne geella ogiyaa aggennan ixxidosa. ²⁰ Ixxin GODAA hanqqoi Israa7eela asaa bolli eexxi kiyiis; yaatin, GODAI hagaadan yaagiis; "Ha asai taani eta maizza aawatussi gelido maachchaa kanttido gishshaunne taayyo azazettennan ixxido gishshau, ²¹ hachchippe doommin, Yaasu haiqqido wode biittaa bollan attida dere asatuppe issuwaanne taani eta sintaappe yedettada kessikke. ²² Ha Israa7eela asai kase bantta maizza aawatudan ta ogiyaa kaalliyaakko, woikko kaallennaakko paaccanau, taani he attida dere asatun go7ettana" yaagiis. ²³ Hegaa gishshau, GODAI he dere asati kiyennan gam77anaadan oottiis. I eta eesuwan yedettidi kessibeenna; Yaasussikka eta aattidi immibeenna.

Biittaa Bollappe Yedetettennan Attida Asata

3 Kase Kanaanen ai olande olettidi meezetibeenna Israa7eela asaa paaccana mala, GODAI ha asata ashshiis. ² I hegaa oottidoogee, hagaappe kase olaa olettidi meezetibeenna Israa7eela yeletaa olettiiyo hiillaa tamarissanaassa. ³ He asati oonee oonee giikko, ichchashu Pilisxeema katamata haariya asata, Kanaaneta ubbaa, Sidoona katamaa asatanne Ba7aali-Hermmoone giyo deriyaappe doommidi, Hamaata Pinuwaa gakkanaassi Liibaanoosa Deriyan de7iya Hiiweta. ⁴ GODAI Muuse baggaara kase Israa7eela maizza asaa aawatussi immido azazuwaa eti azazettiyaakko azazettennaakko paacissanau eta ashshiis. ⁵ Yaatin, Israa7eela asai Kanaanetuura, Hiiwetuura, Amooetuura, Parzetuura, Hiiteturanne Yaabuusatuura issippe de7iis. ⁶ Eta macca naata banttau machchidosona; bantta macca naatakka eta atuma naatussi immidosona. Yaatidi eta xoossatuyyo goinnidosona.

Otini7eela

⁷ Israa7eela asai GODAA sinttan iitabaa oottiis. Eti GODAA bantta Xoossaa dogidi, Ba7aalanne Asheero geetettiya xoossatuyyo goinnidosona. ⁸ Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi Israa7eela asaa bolli eexxi

kiyiis; yaatin, GODAI Masphphexoomiyaa biittaa Kawuwaa Kushaani-Rish77ataima kushiyan eta aattidi immiis; immin eti ayyo hosppun laittaa haarettidosona.

⁹ SHin Israa7eela asai GODAASSI waassido wode, eta ashshiya uraa kiittiis; ikka Kaaleeba kaalo ishaa Qanaaza na7aa Otini7eela geetettees. ¹⁰ GODAA Ayyaanai a bolli wodhdhin, i Israa7eela bolli pirddiya daanna gidis. Gididi olaa olettanau biis; bin GODAI Masphphexoomiyaa biittaa Kawuwaa Kushaani-Rish77ataima ayyo aattidi immiis; immin Kushaani-Rish77ataima xooniis. ¹¹ Yaatin, biittai oitamu laittaa woppaa demmiis. Hegaappe guyyiyan, Qanaaza na7ai Otini7eeli haiqqiis.

Ehuuda

¹² Israa7eela asai zaarettidikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. GODAA sinttan eti iitabaa oottido gishshau, GODAI Moo7aaba Kawoi Egilooni Israa7eela bollan wolqqaamanaadan oottiis. ¹³ Egilooni Amoonatanne Amaaleeqata baakko shiishshidi biidi, Israa7eela asaa olidi xooniis; xoonidi Zambbaa Kata-maa geetettiya Yarkko katamaa oiqqiis. ¹⁴ Yaatin, Israa7eela asai Moo7aaba Kawuwaa Egiloonayyo tammanne hosppun laittaa haarettiis.

¹⁵ SHin Israa7eela asai GODAASSI waassido wode, eta ashshiya uraa kiittiis; ikka Biniyaama zariyaappe Geera na7aa Ehuuda geetettees; i haddirssa kushiyan oottiya asa. Israa7eela asai Ehuuda Moo7aaba Kawuwaa Egiloonakko giiraara kiittiis. ¹⁶ Ehuudi naa77u baggaara qarattida issi wara gidida bisuwaa baayyo giigissiis; giigissidi ushachcha miyyiyaa baggaara ba maayo giddon gixxiis. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Moo7aaba Kawuwaa Egiloonayyo giiraa ekki efiidi immiis. Egilooni keehippe ordde asa. ¹⁸ Ehuudi giiraa kawuwaayyo immidoogaappe guyyiyan, giiraa tookkidi biida asata moissiis. ¹⁹ SHin Ehuudi Gelgala matan de7iya masettida shuchchatu matappe Egiloonakko guyye simmi biidi, "Kawuwau, taani neeyyo xuuriyoobi de7ees" yaagiis.

Yaagin kawoi, "Co77u ga!" yaagiis; yaagin a naagiyaageeti ubbai kare kiyidosona.

²⁰ He wode kawoi pooqiyan de7iya issi kifiliyan barkka uttidaashin, Ehuudi akko shiiqidi, "Xoossai neeyyo kiittidobai de7ees" yaagiis. Yaagin kawoi ba uttidosaappe eqqiis; ²¹ eqqin Ehuudi ba haddirssa kushiya yeddidi, ushachcha bagga miyyiyaappe bisuwaa shoddidi, kawuwaayyo uluwan dirggintti bayiis. ²² Yaatin, bisuwaayyo tuutee attennan ulo giddo gelin, handdai kammiis. Ehuudi bisuwaa kawuwaa uluwaappe shoddibeenna gishshau, zokkuwaara kantti kiyiis. ²³ Hegaappe guyyiyan Ehuudi kare kiyidi, pooqiyan de7iya kifiliyaa penggiyaa gorddidi, a bolli qulppiis.

²⁴ I biichchidoogaappe guyyiyan, ashkharati yiidi, penggee gorddettidaagaa be7idosona; be7idi, giddo kifiliyan katta sheeshshau uttennan aggenna yaagidi oppidosona. ²⁵ Eta naagoi pokkana gakkanaassi kee-

hippe naagidosona. SHin kawoi penggiyaa dooyennan ixxin, qulppiyaa ekkidi penggiyaa dooyidosona; dooyi-di bantta godai haiqqidi, wuigen kunddidaagaa be7idosona.

²⁶ Eti naagiiddi gam77idaashin, Ehuudi kessi ekkidi, masettida shuchchata kanttidi, Sa7iira giyoosaa baqatiis. ²⁷ Baqati biidi Efireema gezziyaa gakkido wode, Israa7eela asai olau shiiqanaadan malkkataa punniis; punnin asai a kaallidi, yaappe duge wodhdhiis. ²⁸ Wodhdhin eta, "Tana kaallite; aissi giikko, GODAI intte morkketa, Moo7aabata intte kushiyan aattidi immiis" yaagiis. Yaagin a kaallidi wodhdhidi, Yord-daanoosa SHaafaa pinniyoosaa oiqqidosona; oiqqidi Moo7aaba asaappe issi urainne hegaara kantten-naadan teqqidosona. ²⁹ He wode Moo7aaba asaappe tammu sha7u gidiya doorettida mino olanchchata woridosona; issi asinne kessi ekkidi attibeenna. ³⁰ He gallassi Moo7aaba asai Israa7eela asaassi haarettiis; yaatin biittai hospun tammu laittaa woppaa demmiis.

SHamggaara

³¹ Ehuudappe guyyiyan, Anaata na7ai SHamggaari denddiis; denddidi Pilisxxeema asaappe usuppun xee-taa booraa laaggiyo philxxuwan woridi, Israa7eela asaa ashshiis.

Debooronne Baaraaqa

4 Ehuudi haiqqidoogaappe guyyiyan, Israa7eela asai GODAA sinttan zaarettidikka iitabaa oottiis. ² Hegaa gishshau, GODAI Haxooraa giyo kataman kawotida Kanaane Kawuwaa Yaabinayyo eta aattidi immiis; a olanchchatu gadaawai Sisaari Dere-Harosheeta giyo kataman de7ees. ³ Yaabinayyo birataappe oosetti-da uddufun xeetu paraa gaareti de7iyo gishshaunne i Israa7eela asaa qareti bannan laatamu laittaa huqqunnido gishshau, eti maaduwaa demmanau GODAASSI waassidosona.

⁴ He wode Laappidoota machchiyaa Deboora, hanan-abaa yootiyaara Israa7eela biittan pirddiya daanniyo. ⁵ Deboora Efireema gezziyan, Raama katamaappenne Beetele katamaappe gidduwan de7iya Deboori zambbaa garssan uttada pirddausu; Israa7eela asai ba yohuwaa pirddissanau ikko yees. ⁶ Issi gallassi Deboora Abino7aama na7aa Baaraaqa Nifttaaleema biittan de7iya Qedeesha katamaappe kiittada xeesissaasu; xeesissada, "GODAI Israa7eela Xoossai nena hagaadan yaagidi azazees; 'Nifttaaleema zariyaappenne Zaa-biloona zariyaappe tammu sha7u asaa ekkada, Taaboora Deriyaa ba. ⁷ Taani Yaabina olanchchatu gadaawai Sisaari paraa gaaretanne olanchchata ekkidi, Qiishoona SHaafan nenaara olaa gaittanau yaanaadan oottana; yin taani neeyyo a aattada immana' yaagees" yaagaasu.

⁸ Yaatin, Baaraaqa, "Neeni tanaara biikko, taani baana; shin neeni tanaara baana xayikko, taanikka biikke" yaagiis.

⁹ Yaagin a, "Eeno, taani nenaara baana; shin GODAI Sisaara macca asa kushiyan aattidi immana gishshau, he buussai neeyyo bonchcho gidenna" yaagaasu. Yaa-gada Deboora denddada, Baaraaqaara Qedeesha baasu. ¹⁰ Baaraaqa Nifttaaleemanne Zaabiloona zareta Qedeesha xeesin, tammu sha7u asai a kaallidi kiyiis; Deboorakka aara baasu.

¹¹ He wode Hebeera giyo issi bitanee de7ees; i Qeena asa; i Muuse bollowaa Hobaaba yara. I hara Qeenatuppe shaahettidi, Qedeeshakko shiiqidi, Da7in-aaniiman de7iya wolaa matan ba dunkkaaniyaa toliis.

¹² Abino7aama na7ai Baaraaqa Taaboora Deriyaa biidoogaa Sisaari siyido wode, ¹³ birataappe oosettiida ba uddufun xeetu paraa gaaretanne banaara de7iya asaa ubbaa xeesissidi, Dere-Harosheetappe Qiishoona SHaafaa shiishshiis.

¹⁴ Yaatin, Deboora Baaraaqa, "Dendda! Hachchi GODAI ne kushiyan Sisaara aattidi immiyo gallassa. Be7a, GODAI neeppe sinttatidi biis" yaagaasu. Yaagin Baaraaqa tammu sha7u asaa kaalettidi, Taaboora Deriyaappe wodhdhiis. ¹⁵ GODAI Sisaara, a paraa gaareta ubbaanne a olanchchata ubbaa qara bisuwan Baaraaqa sinttaappe baqatissiis. Yaatin, Sisaari ba paraa gaariyaappe wodhdhidi, gediyan baqatiis. ¹⁶ Baaraaqa he paraa gaaretanne olanchchata Dere-Harosheeta gakkanaassi yedettiis. Sisaara olanchchati ubbai qara bisuwan haiqqidosona; issi asinne at-tibeenna.

¹⁷ He wode Haxooraa Kawoi Yaabini Qeena Hebeera keettaa asara saro de7ees. Hegaa gishshau, Sisaari gediyan baqatidi, Qeena Hebeera machchee Yaa7eeli dunkkaaniyaa gakkiiis. ¹⁸ Gakkin Yaa7eela Sisaara mokkanau kiyada, "Ta godau, gela; haa gela; yayyoppa" yaagaasu. Yaagin dunkkaaniyaa ikko gelin, a ba bullukkuwan kammaasu.

¹⁹ Sisaari, "Tana saammee; uyiyo guutta haatta im-markkii" yaagiis. Yaagin maattaa tigiyo ogoruwaa pogada ushshaasu; yaatada zaarettada kammaasu. ²⁰ Hegaappe guyyiyan i o, "Dunkkaaniyaa penggen eqqa. Ai asinne yiidi, 'Hagan asi de7ii?' yaagidi oichchikko, 'Baawa' ga" yaagiis.

²¹ Sisaari kechi daafurido gishshau, xiskkuwaa kairiis. Kairin Hebeera machchiyaa Yaa7eela madooshaanne dunkkaaniyaa xishiyaa ekkada, loddara akko shiiqaa-su; shiiqada xishiyaa haitta kariyan essada, madooshan xishada, biittaara sikkin, Sisaari haiqqiis.

²² Baaraaqa Sisaara koyiiddi yin, Yaa7eela a mokkanau kare kiyaasu; kiyada, "Haaya; neeni koyiyo bitaniyaa taani nena bessana" yaagaasu. Yaagin iira dunkkaane giddo gelidi, Sisaara haitta kariyan xishee gelin, a ahai sa7an zin77idaagaa be7iis.

²³ He gallassi Xoossai Israa7eela asai Kanaane Kawuwaa Yaabina xoonanaadan oottiis. ²⁴ Israa7eela asai Kanaane Kawuwaa Yaabina bolli minni minnidi biidi, wurssettan a xaissiis.

Deboorinne Baaraaqa Yettaa

5 He gallassi Debooranne Abino7aama na7ai Baaraaqa ha yettaa yexxidosa.
 2 "Israa7eela asaa kaalettiyaageeti kaalettido gishshau, asaikka dosidi, ba huuphiyaa aattidi immido gishshau, GODAA galatite!
 3 Inttenoo kawotoo, haggaa siyite! Inttenoo deriyaa haariyaageetoo, ezggite! Taani GODAASSI yexxana. GODAASSI Israa7eela Xoossaassi galataa yettaa yexxana.
 4 Abeet GODAU, neeni Se7iira Deriyaappe dendidoo wode, neeni Eedooma biittaaappe kiyido wode, biittai qaaxxiis. Saluwaappe irai bukkiis; ee, haattai shaaratuppe duge soosiis.
 5 GODAA sinttan dereti qaaxxidosa; harai attin, Siinaa Dereekka GODAA Israa7eela Xoossaa sinttan kokkoriis.
 6 "Anaata na7aa SHamggaara wodenne Yaa7eeli wode caana mehiyaa laaggiya zal77anchchati he biittaara kanttibookkona. Ogiyaara biyaageetikka ogiyaa aggidi, loossuwaara biidosona.
 7 Israa7eela katamati asi de7enna baysa gididosona. Nenoo Debooraa, neeni Israa7eela asaayyo aayo gidada dendidana gakkanaashin onidi attidosona.
 8 Israa7eela asai allaga xoossata doorido wode, biittan olai dendiis. Oitamu sha7u Israa7eela olanchchatu gidдон issi gondallee woikko issi toori beettibeenna.
 9 Ta wozanai Israa7eela ola gadaawatuura de7ees. Asaa gidдон dosidi banttana aattidi immidaageetuura de7ees. GODAA galatite!
 10 "Inttenoo, gilaasiyaa wottido bootta haretta toggiyaageetoo, inttenoo, ogiyaara hemettiyaageetoo, haggaa siyite!
 11 Haattaa ollatu matan shiiqida yettanchchatu yettaa siyite. Eti GODAI xoonidoogaa yexxoosona; qassi Israa7eela asai xoonidoogaa yexxoosona. Hegaappe guyyiyan, GODAA asai katamaa geliyo penggetukko duge wodhdhiis.
 12 "Debooraa! Beegotta! Beegotta! Beegotta! Beegottada mazamuriyaa yexxa. Baaraaqa, denda! Nenoo, Abino7aama na7au, ne omooduwa ekkada ya.

13 "Hegaappe guyyiyan, attida asati halaqatukko duge wodhdhidosa. GODAA asati olettanau giigidi Baaraaqakko yiidosona.
 14 Amaaleeqa zareti beni de7ido sohuwan de7iya Efireema asati yiidosona. Qassi Biniyaama asati eta kaallidosona. Halaqati Maakira zaretupenne, ola gadaawati Zaabiloona zaretuppe duge wodhdhidosa.
 15 Yisaakoora halaqati Debooriira yiidosona; ee, Yisaakoora asai yiis. Baaraaqikka yiis; yin eti a geeduwa kaallidi, zanggaaraa gelidosona. SHin Roobeela zareti qofan shaahettidi, yaanaagaa agganaagaa qachchibookkona.
 16 Eti aibissi attidonaa? Dorssata heemmiyaageetu imbbiliitiyaa siyanau attidonaayye? Roobeela zareti qofan shaahettidi, yaanaagaa agganaagaa qachchibookkona.
 17 Gala7aade asati Yorddaanoosa SHaafaappe hefinttan attidosona. Daana zareti markkabetu matan attidosona. Aseera zareti bantta de7iyosan Meediteraane Abbaa lanqqen attidosona.
 18 Zaabiloona zareti bantta shemppuwaa haiquwau aattidi immida asata. Nifttaaleema zaretikka etaagaadan ola dembban bantta shemppuwaa aattidi immidosona.
 19 "Kawoti yiidi, Magiddo pulttotu matan de7iya Taa7inaakan olettidosona. He Kanaane kawoti yan olettiddi, omooddanau aiba biranne demmibookkona.
 20 Saluwan de7iya xoolinttetikka olettidosona. Bantta yuuyiyo yuushshan eti Sisaaraara olettidosona.
 21 Qiishoona SHaafai, beniisappe erettida Qiishoona SHaafai kixxidi, he kawota shokkidi efiis. Ta shemppee, simmi minna; minnada sinttau horddofa.
 22 "Hegaappe guyyiyan, paraasati adaraasissiddi yiidosona. Parati bantta kottiyann biittaa giirissidosona.
 23 "GODAA kiitanchchai, 'Merooza qanggite! Yan de7iya asaa iissidi qanggite! Aissi giikko, eti GODAA maaddanau yibookkona.

A wolqqaama morkketuura olettanau
kiyibookkona' yaagiis.
²⁴ "Queenaa Hebeera machchiyaa
Yaa7eela macca asa ubbaappe
anjjettidaaro gidu.
Dunkkaane giddon de7iya macca
asa ubbaappe a anjjettidaaro gidu.
²⁵ Sisaari o haattaa oichchin,
maattaa ayyo immaasu.
Lo77o xibbuwan meqqida maattaa ehaasu.
²⁶ Issi kushiyaa yeddada
dunkkaaniyaa xishiyaa, ushachcha kushiyan
oosanchchatu madooshaa oiqaasu.
Oiqqada Sisaara huuphiyan xishaasu;
xishada haitta kariyaara kantta kessaasu.
²⁷ Yaatin, i bolqqu giidi kunddiis.
I he i tohuwaa matan
bolqqu giidi kunddiis.
He kunddido sonhuan haiqqiis.
²⁸ "Sisaara aayiyaa
maskkootiyaara xeellaasu.
Xeellada, 'Ta na7aa paraa gaaree
aibissi gam77idee?
Parati eesotidi aibissi simmibookkona?
yaagada oichchaasu.
²⁹ I aadhdhida eranchcha macca asati
i oishaa zaaridosona.
SHin a ba qofan zaara zaaradakka
hagaadan yaagaasu;
³⁰ 'Eti omooddidi
shaakkiyoobaa demmennan aggokkona.
Issi issi olanchchaa issi issi woikko
naa77u naa77u geela7oti gakkennan aggokkona.
Sisaarayyo eti lo77iya maayuwaaw immana;
qassi taayyookka qooriyan xaaxanau
xilifiyan alleeqettidi lo77iya maayota
eti ehaana' yaagaasu.
³¹ "Abeet GODAU, ne morkketi ubbai
hegaadan haiqqona!
SHin ne siiqoti
maallado mokkiya awaadan phoolona"
yaagidosona.
Hegaappe guyyiyan, biittai oitamu laittaa woppaa
demmiis.

Geedoona

6 Israa7eela asai GODAA sinttan zaarettidi iitabaa
oottiis. Hegaa gishshau, GODAI eta Midiyaama
asaayyo aattidi immiis. Immin laappun laittaa eta
haaridosona. ² Midiyaama asai Israa7eela asaa bolli
minniis; minnin Israa7eela asai etappe attanau deriyaa
bollan kooppuwaaw, gonggoluwaa qatuwaaw giigissi-
is. ³ Israa7eela asai kattaa zerido wode ubban,
Midiyaama asai Amaaleeqa asaaranne arshsho bagga
biittan de7iya asaara yiidi eta oloosona. ⁴ Eti he biittan
dunkkaanidi, Gaaza katamaaw gakkanaashin, biittaa ub-
baaw bollan mokkidabaa xaissoosona; dorssaa,
mehiyaanne hariyaa laaggidi efiyo gishshau, Is-

raa7eela asaassi aibanne ashshokkona. ⁵ Bantta
mehiyaanne bantta dunkkaaniyaa ekkidi, boolee yiy-
oogaadan corattidi yoosona; etanne eta gaameelata
qoodanau danddayettenna; eti yiiddi biittaa
bashshoosona. ⁶ Israa7eela asai Midiyaama asaa gaa-
suwan kauyyiis; yaatidi maaduwaaw demmanau GO-
DAASSI waassiis.

⁷ Midiyaama asaa gaasuwan Israa7eela asai GO-
DAASSI waassido wode, ⁸ GODAI etakko issi hanan-
abaa yootiyaagaa kiittiis. Kiittin hananabaa
yootiyaagee eta, "GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan
yaagees; 'Gibxxeppe, ailletta biittaaappe taani inttena
kessaas. ⁹ Taani inttena Gibxxe asaa kushiyaappenne
huqqunniya asaa ubbaaw kushiyaappe ashshaas; intte
sinttaappekka huqqunniya asaa yedettada, eta biittaa
intteyyo immaas. ¹⁰ Yaatada taani inttena, "Taani GO-
DAA intte Xoossaattennee; intte eta biittaa laattido
Amooretu xoosatuuyo goinnoppite" yaagada yootaas.
SHin intte ta qaalaa siyennan ixxideta' yaagees" yaagi-
is.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, GODAA kiitanchchai Oofira
giyoosan de7iya Abi7eezera yaraaw Yo7aasha wolaa
garssan uttiis. He wode Yo7aasha na7ai Geedooni
Midiyaama asaappe qosettanau woine eessaa
gum77iyooosan gisttiyaa qoxxees. ¹² Hegan GODAA ki-
itanchchai ayyo beettidi, "Laa nenoow, mino
olanchchau, GODAI nenaara de7ees" yaagiis.

¹³ Yaagin Geedooni a, "Hai ta godau! GODAI nunaara
de7iyaabaa gidikko, ha metoi ubbai yaatin nuna aibissi
gakkidee? Nu aawati, 'GODAI nuna Gibxxe biittaaappe
kessiis' yaagidi nuuyyo yootido maalaalissiya a oosoti
ubbai awan de7iyoonaa? SHin ha77i GODAI nuna mule
aggidi, Midiyaama asaassi aattidi immiis" yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan GODAI akko simmidi, "Neeyyo
de7iya wolqqan baada, Israa7eela asaa Midiyaama
asaa kushiyaappe ashsha. Be7a, nena kiittiyaagee
tana" yaagiis.

¹⁵ Yaagin Geedooni, "Abeet Godau, taani Israa7eela
asaa waatada ashshoo? Ta yarai Minaase zaretu ub-
baappe aadhdhida laafa; taanikka ta aawaa so asaa
ubbaappe guutta" yaagidi zaariis.

¹⁶ Zaarin GODAI, "Tumuppe taani nenaara gidana; is-
si asa shociyoogaadan, neeni Midiyaama asaa shoca-
da xoonana" yaagiis.

¹⁷ Yaagin Geedooni, "Neeni tanan ufaittidabaa
gidikko, tanaara haasayaagee neeni tumuppe GO-
DAA gidiyooгаа taani erana mala, malaataa tana
bessa. ¹⁸ Taani guyye simmada baada, neeyyo immiy-
oobaa ehaana gakkanaashin, hayyanaa hannippe
booppa" yaagiis.

Yaagin GODAI, "Neeni simmana gakkanaashin, taani
hagan naagana" yaagiis.

¹⁹ Geedooni ba soo gelidi, anqqara deeshsha maraa
shukkidi kattiis; issi tammu kilo giraame gidiya xiilliyaa
ekkididi, irshsho yeggennan oittaa uukkiis. Ashuwaaw
masoobiyan wottidi, cambbaaw keriyani tigiis; ubbaakka
ekki efiidi, wolaa garssan uttida GODAA kiitanchchaas-
si shiishshiis. ²⁰ Xoossaa kiitanchchai a, "Ashuwaanne

irshshoi gelibeenna oittaa ekkada, ha shuchchaa bolli wotta; cambbaakka a bolli tiga” yaagiis; yaagin Geedooni hegaadan oottiis. ²¹ GODAA kiitanchchai ba kushiyan oiqqido xam77aa xeeran ashuwaanne irshshoi gelibeenna oittaa bochchiis; bochchin tamai shuchchaa giddoppe kiyidi, ashuwaanne irshshoi gelibeenna oittaa miis; hegaappe guyyiyan, GODAA kiitanchchai a sinttappe geemmiis.

²² Geedooni be7idoogee GODAA kiitanchchaa gidiyooгаа akeekido wode, “Aayye7ana! Ubbaa Haariya GODAU, taani GODAA kiitanchchaa ta aifiyan be7aas!” yaagiis.

²³ SHin GODAI, “Saroi neeyyo gido! Yayyoppa! Haiqqakka” yaagiis. ²⁴ Yaagin Geedooni GODAAYYO yarshshiyooгаа yan giigissidi, he sohuwaa GODAI Saro Xoossaa yaagidi sunttiis. He yarshshiyooгаа Abi7eezera yarutabaa gidiya Oofiran hachchi gakkanaashin eqqidi de7ees.

²⁵ He gallassi qammi GODAI Geedoona, “Ne aawaa booraa naa77anttuwaa, laittai laappuna gididoogaa ekka. Ne aawai Ba7aala giyo eeqaayyo yarshshiyooгаа kola; a lanqqian de7iya Asheero giyo macca xoosee misiliyaakka qanxxeretta yegga. ²⁶ Ha keraa huuphiyan GODAASSI, ne Xoossaassi, shuchchaappe yarshshiyooгаа loittada giigissa; hegaappe guyyiyan, neeni qanxxerettido Asheero giyo xoosee misiliyaa qerettaa eettada, naa77antto booraa muleera xuuggiyo yarshsho oottada yarshsha” yaagiis. ²⁷ Yaagin Geedooni ba ashkkaratuppe tammata ekkidi, GODAI ayyo yootidoogaadan oottiis. SHin i ba aawaa so asaassinne kataman de7iya asaassi yayyido gishshau, heгаа gallassan oottiyoogaa aggidi qamman oottiis.

²⁸ Maallado guuran katamaa asai denddido wode, Ba7aala giyo eeqau yarshshiyooгаа kolettiichchidaagaan a lanqqan de7iya Asheeri misilee qanxxerettidi wodhdhidaagaa be7iis. Qassi eti yarshshiyooгаа giigidaagaan a bolli naa77antto boorai yarshshettidaagaa be7idosona. ²⁹ Bantta gidon, “Laa haggaa oottidaagee oonee?” yaagidi issoi issuwaa oichchidosona. Eti yuuyi yuuyidi oichchidi, heгаа oottidaagee Yo7aasha na7aa Geedoona gidiyooгаа eridosona.

³⁰ Hegaappe guyyiyan katamaa asai Yo7aasha, “Ba7aala giyo eeqau yarshshiyooгаа kolido gishshaunne a lanqqan de7iya Asheeri misiliyaa qanxxerettidi yeggido gishshau, nuuni a worana mala, ne na7aa haa kessa” yaagiis.

³¹ Yaagin Yo7aashi ba bollan denddida asa ubbaa, “Intte Ba7aalayyo mootetteetii? Woikko intte a ashshanau xabaqateetii? Intte giddoppe ayyo mootetiya urai de7ikko, sa7ai wonttanaashin i haiqqo! Ba7aali xoossa gidikko, ba yarshshiyooгаа kolidaagaara i bau mootetto” yaagiis. ³² Yaatin, he gallassi Yo7aashi, “Kolettida au yarshshiyoo sohuwaa gidido gishshau, aara Ba7aali mootetto” yaagidi Geedoona sunttaa Yeruba7aala giidi sunttiis.

³³ Hegaappe guyyiyan, Midiyaama biittaa asai, Amaaleeqa biittaa asainne arshsho bagga biittaa asai ubbai issippe shiiqidi, Yorddaanoosa SHAafaa pin-

nidosona; pinnidi Iziraa7eela giyo wombban dunkkaanidosona. ³⁴ Hegaappe guyyiyan, GODAA Ayyaanai Geedoona bolli wodhdhiis; wodhdhin Abi7eezera yara gidiya asai ubbai bana kaallana mala, eta xeesanau malkkataa punniis. ³⁵ Minaase zaretu ubbaassi asaa kiittidi, bana kaallana mala etakka xeesisiis. Qassi Aseera zaretuyyo, Zaabiloona zaretuyyoonne Nifttaaleema zaretuyyo asaa kiittin, etikka aara olaa baanau kiyidosona.

³⁶ Hegaappe guyyiyan Geedooni Xoossaa, “Taani Israa7eela asaa ashshana mala, neeni tana dooridoogaa tau yootadasa. ³⁷ Be7a, gisttiyaa qoxxiyo audiyian dorssaa agoziyaa taani wottana; xaazai he dorssaa agoziyaa xalaalan de7in, biitta ubbai mela gidikko, neeni yootidoogaadan, Israa7eela asaa neeni ta kushiyan ashshanaagaa taani erana” yaagiis. ³⁸ Yaagin i giidoogaadan haniis. Wonttetta gallassi maallado guuraara denddidi, dorssa agoziyaa gum77ido wode, issi kuixaaro gidiya haattai appe kiyiis.

³⁹ Yaatin, Geedooni qassikka Xoossaa, “Hayyanaa hanqquoppa! Taani nena gujjadakka issiton oichchais; dorssa agoziyaa bolli hara malaataa bessanaadan taani nena oichchais. Ha77i qassi dorssa agozee mela gidin, biittai haaxxidi xaazatanaadan oot-tarkkii” yaagiis. ⁴⁰ Yaagin he gallassi qammi Xoossai he malaataa oottiis. Wonttetta gallassi maallado dorssaa agozee mela gidin, biitta ubbai haaxxidi xaazatiis.

Geedooni Midiyaamata Xooniis

7 Issi gallassi Yeruba7aala geetetiya Geedooninne aara de7iya asai ubbai maallado guuran denddidi biidi, Harooda giyo pulttuwaa matan dunkkaaniis. Midiyaama biittaa asatikka etappe huuphessa baggaara Moore giyo keraa matan de7iya wombbaa gidon dunkkaanidosona.

² GODAI Geedoona hagaadan yaagiis; “Midiyaama asaa taani intte kushiyan aattada immanau, nenaara de7iya asai dariis; Israa7eela asai, ‘Nu wolqqan attida’ giidi ta bolli ceeqettenna mala, Midiyaama asaa taani etau aattada immikke. ³ Heggaa gishshau, ha77i asaayyo, ‘Yashshan kokkoriya asi ooninne de7ikko, Gala7aade Deriyaappe simmidi, guyye ba soo ba soo bo’ yaagada awaajja” yaagiis. Yaatin, laatamanne naa77u sha7u asai guyye simmiis; simmin tammu sha7u asai attiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan GODAI Geedoona, “Ha77ikka asai dariis. Neeni eta duge haattau efa; efin taani eta neeyyo yan paaccana. Taani, ‘Hagee nenaara bo’ giyoogee nenaara bo; taani, ‘Hagee nenaara booppo’ giyoogee booppo” yaagiis.

⁵ Yaatin, Geedooni asaa haattaakko efiis. Efin GODAI Geedoona, “Ha asaa giddoppe gulbbatidi, haattaa uyiyaageetanne kanadan equwan haattaa inxxarssan labaci labaci oottidi uyiyaageeta shaakka” yaagiis.

⁶ Bantta kushiyan haattaa equwan kophphetidi labaci oottidi uyidaageetu qoodai heezzu xeeta; shin attidaageeti ubbai haattaa uyanau gulbbatidosona.

⁷ GODAI Geedoona, “Bantta kushiyan haattaa equwan kophphetidi labaci oottida heezzu xeetu asatan taani inttena ashshana; Midiyaama asata intteyyo aattada immana. SHin attida asai ubbai ba soo ba soo simmo” yaagiis. ⁸ Yaatin, Geedooni asatu shinqqiyaanne malkkataa sheeraa ekkida heezzu xeetu asata banaara ashshidi, hankko asaa ubbaa eta soo eta soo yeddiis. Ha ubbabai haniyo wode, Midiyaama olanchchati etappe hirkki baggaara wombban dunkkaanidi uttidosa.

⁹ He galla qamman GODAI Geedoona, “Taani neeyyo aattada immido gishshau, dendda eti dunkkaanidosan etaara olaa gaitta. ¹⁰ Neeni baada olanau yayyikko, ne ashkkaraa Puura ekkada, eti dunkkaanidosaa duge ba; ¹¹ baada eti giyoobaa siya. Hegaappe guyyiyan, neeni eta olanau minnana” yaagiis.

Yaagin Geedooninne a ashkkarai Puuri, Midiyaamati dunkkaanidosaa lanqqiyan naagiya olanchchatukko biidosona. ¹² He wode booleedan corattida Midiyaama asai, Amaaleeqa asainne arshsho baggaara de7iya asai ubbai wombbaa gidon dunkkaanidi uttidosa. Eta gaameelati abbaa doonan de7iya shafiyaadan goodanau danddayettenaageeta.

¹³ Geedooni yaa gakkiiyo wode, issi bitanee ba aimotido aimuwaa ba laggiyaayyo yootees; yootiiddi, “Siya, taani aimo aimottaas. Issi bangga oittai bululidi, Midiyaamati dunkkaanidosaa yiis. Yi gakkidi dunkkaaniyaa dom77iis; dom77in dunkkaanee aadhdhi wodhdhidi micettiis” yaagiis.

¹⁴ Yaagin a laggee zaaridi, “Hegge Israa7eeliyaa Yo7aasha na7aa Geedoona bisuwaappe attin, harabaa gidenna. Xoossai Midiyaamanne Midiyaamatuura de7iya olanchchata ubbaa Geedoonayyo aattidi immirggiis” yaagiis.

¹⁵ Geedooni he odido aimuwaanne aimuwaa birshshettaa siyido wode, gulbbatidi Xoossaassi goinniis. Hegaappe guyyiyan, Israa7eelati dunkkaanidosaa guyye simmidi, “Denddite! GODAI Midiyaama olanchchata intte kushiyan aattidi immirggiis!” yaagiis. ¹⁶ Heezzu xeetu asata heezzu citan shaakkiis; shaakkidi etau huuphiyan huuphiyan issi issi malkkataanne gidon eexxiya xomppee de7iyo issi issi xaaruwaa immiis. ¹⁷ Immidi eta, “Taakko haa xeellidi, taani oottiyooгаа oottite. Taani eti dunkkaanidosaa mataa gakkada oottiyooгаadan, inttekka oottite. ¹⁸ Taaninne tanaara de7iyaageeti ubbati malkkataa punniyo wode, inttekka eti dunkkaanidosaa yuuyi aadhdhidi, intte malkkataa punniiddi, ‘GODAASSINNE Geedoonassi olettoos!’ yaagidi waassite” yaagiis.

¹⁹ Qammau giddo shaaho gidanau guuttai attidaashin, naagiya olanchchati laamettidoogaappe guyyiyan, Geedooninne aara de7iya xeetu asati biidi, Midiyaamati dunkkaanidosaa mati gakkidosona; gakkidi bantta malkkataa punnidosa; bantta oiqqido xaaro ubbaakka menttidosa. ²⁰ Hara baggaara de7iya naa77u citatika bantta malkkataa punnidi, xaarotakka menttidosa; haddirssa kushiyan eexxiya

xomppiyaa, ushachcha kushiyan malkkataa oiqqidi punniiddi, “GODAASSINNE Geedoonassi bisuwan olettoos!” yaagidi waassidosona. ²¹ Asai ubbai Midiyaamati dunkkaanidosaa yuushuwan ba sohuwan sohuwan eqqidaashin, Midiyaama olanchchati ubbai waassiiddi baqatidosona. ²² Geedoona asai heezzu xeetu malkkataa punnido wode, morkketu olanchchati bantta bisuwan issi issuwaa woranaadan GODAI oottiis; yaatin, attida olanchchati Xarttakko simmidi, Beetishi-ixa giyo katamaa gakkanaashin, hegaappekka kanttidi, Xabaata matan de7iya Aabeeli-Mahoola gakkanaashin baqatidosona.

²³ Hegaappe guyyiyan Geedooni, Nifttaaleema zariyaappe, Aseera zariyaappenne Minaase zaretu ubbaappe Israa7eela asaa xeesidi shiishshin, eti Midiyaamata yedettidosona. ²⁴ Efireema gezziyan de7iya asaa ubbaakko Geedooni asaa kiittidi, “Midiyaama asaa olanau duge wodhdhite; wodhdhidi Beetibaara gakkanaashin de7iya Yorddaanoosa SHaafaanne an geliya qeeri shaafata etappe kasetidi oiqqite” yaagiis. Yaagin Efireema asai ubbai xeegetti shiiqidi, Beetibaara gakkanaassi Yorddaanoosa SHaafaanne an geliyo qeeri shaafata oiqqiis. ²⁵ Oreebanne Za7eeba geetettiya Midiyaamatu halaqata naa77aa omooddidosona; Oreeba Oreeba Zaallaa giyoosan woridosona; Za7eeba qassi Za7eeba Woiniyaa Gum77iyooгаа giyoosan woridosona. Hegaappe guyyiyanikka attida Midiyaamata yedettiiddi, Oreeba qooriyaanne Za7eeba qooriyaa muucidosona; muucidi eta guuggeta Geedoonakko ehiidosona. He wode Geedooni Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta arshsho baggaara de7ees.

Midiyaamati Wurssetta Xoonetuwa Xoonettidosona

8 Hegaappe guyyiyan, Efireema asai Geedoona, “Midiyaamata olanau baidda nuna aibissi xeesabeikkii? Nuna aibissi hagaadan oottadii?” yaagidi keehippe palamettidosona.

² SHin Geedooni zaaridi, “Taani oottidoogaappe intte oottidoogee aadhdhenneeyye? Ta yarati Abi7eezerati shiishshido mule kattaappe intte Efireema zaretu qorido poshilo kehenneeyye? ³ Midiyaamatu halaqata, Oreebanne Za7eeba Xoossai intte kushiyan aattidi immiis. Intte oottidoogaa mala, taani ai oottanau danddayiyaanaa?” yaagiis. I hegaadan gin, eti hanqquwaappe zarbbidosona.

⁴ Geedooninne aara de7iya heezzu xeetu asai Yorddaanoosa SHaafaa yiidi pinnidosona; eti ai daafurikkokka, bantta morkketa yedettiyoogaa aggi-bookkona. ⁵ Yedettiiddi Sukkota gakkido wode, Geedooni katamaa asaa, “Ta asai daafurido gishshau, hayyanintta amarida oitta immerkketii. Taani Midiyaamatu kawota Zebaahanne Xalmmunaa7a yedettaidda de7ais” yaagiis.

⁶ Yaagin Sukkota katamaa halaqati, “Zebaahanne Xalmmunaa7a neeni omooddabaakkashin, ne olanchchatussi aibissi oittaa immanee?” yaagidosona.

⁷ Yaatin, Geedooni, “Lo77o aikkobaa! GODAI Zebaa-hanne Xalmmunaa7a ta kushiyan aattidi immiyo wode, taani bazzo agunttaaninne kinddiichchuwan intena wadhdhana” yaagiis. ⁸ Yaagidi hegaappe Panu7eela giyoosaa biis; biidi yan de7iya asaakka he oishaa oichchiis. Oichchin Panu7eela asaikka Sukkota katamaa asai zaaridoogaadan zaariis. ⁹ Yaatin, Panu7eela asaakka, “Taani xoonada saro simmiyo wode, intte katamaa naagiyo ha adussa gimbbiyaa laalana” yaagiis.

¹⁰ Zebaahinne Xalmmunaa7i arshsho baggappe yiida olanchchatuppe attida bantta tammanne ichchashu sha7u olanchchatuura Qarqqoora giyo kataman de7oosona. Kase arshsho baggappe yiida olanchchatuppe bisuwan olettiya issi xeetanne laatu sha7u gidiya olanchchati olan haiqqi wuridosona. ¹¹ Geedooni Nobaahappenne Yogibaahappe arshsho baggan de7iya bazzuwaa gaxaa ogiyaara biidi, hegan de7iya olanchchatu bolli eti akeekennan de7ishin woraajiis; ¹² woraajjin eti ubbai dagammidosona. Midiyaama kawoti Zebaahinne Xalmmunaa7i naa77aikka baqatidosona; shin Geedooni eta yedetti gakkidi omoooddiis.

¹³ Yo7aasha na7ai Geedooni olaappe Hereesa Pinuwaara simmiis. ¹⁴ Simmiiddi Sukkotappe issi wodallaa oiqqidi oichchiis. Oichchin wodallai Sukkota ha-laqatunne cimatu laappun tammanne laappunatu sunntaa xaafidi au immiis. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Geedooni Sukkota asaakko yiidi, “Zebaahanne Xalmmunaa7a neeni omooddabaakkashin, ne daafurida asaasi aibissi oittaa immanee?” giidi intte tana qilliiccideta; shin Zebaahanne Xalmmunaa7a hageeta be7ite” yaagiis. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, bazzo agunttaaninne kinddiichchuwan wadhdhidi; Sukkota halaqata qaxxayyiis. ¹⁷ Qassi Panu7eelan katamaa naagiyo adussa gimbbiyaa laalidi, kataman de7iya attumaasaa woriis.

¹⁸ Yaatidi Geedooni Zebaahanne Xalmmunaa7a, “Intte Taabooran worido asati ai malee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, “Ne mala; eti ubbaikka kawuwaa naata milatoosona” yaagidi zaaridosona.

¹⁹ Geedooni, “Eti ta ishannta; eti ta aayee naata. GODAI ero! Intte eta woribeennabaa gidiyaakko, taanikka inttena worikke shin” yaagiis. ²⁰ Yaagidi ba baira na7aa Yetera, “Dendda eqqada, hageeta wora” yaagiis. Yaagin Yeteri biron yelaga gidido gishshau yayyidi, ba bisuwaa shoddibeenna.

²¹ Hegaappe guyyiyan, Zebaahinne Xalmmunaa7i Geedoona, “Dendda eqqada, neeni nuna wora. Attumaasa ooso oottanau attumaasa koshshees” yaagidosona. Yaatin, Geedooni denddidi, eta woriis; woridi eta gaameelatu qooriyan de7iya alleeqo ubbaa ekkiis.

²² Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai Geedoona, “Neeni nuna Midiyaama asaappe ashshido gishshau, neeni, neeppe guyyiyan ne na7ainne ne na7aa na7ai nuna haarite” yaagiis.

²³ Yaagin Geedooni, “Taani inttena haarikke; ta na7aikka inttena haarena; GODAI inttena haarana” yaagiis. ²⁴ Yaagidi eta, “Ane taani inttena issibaa oichchais: intte ubbai omoooddidi ehiido haittaa worqqaa taayyo immite” yaagiis. Isimaa7eela asaadan, Midiyaama biittaa asatikka haittan worqqaa wot-toosona.

²⁵ Israa7eela asai zaaridi, “Eeno, nu immana” yaagiis. Yaagidi afalaa hiixxidosona; hiixxidi asai ubbai ba omooddido haittaa worqqaa hiixettida afalaa bollan yeggiis. ²⁶ Geedooni ekkido haittaa worqqai laatamu kilo giraame deexxiyaagaa. Hegeenne, hara alleeqota, qooriyan aattiyo gozddata, Midiyaamatu kawoti maayiyo ochcha teeraa milatiya maayotanne eta gaameelatu qooriyaappe ekettida alleeqota gujjen-naana. ²⁷ Geedooni worqqaaappe eeqa misiliyaa giigis-sidani, ba de7iyo Oofira kataman wottiis. Guyyeppe Israa7eela asai ubbai GODAA aggidi, he eeqa misiliyaayyo goinniis; Geedoonassinne a so asaansi hegee pire gidiis.

²⁸ Hegaadan hanidi, Midiyaama asai Israa7eela asaansi haarettiis; eti Israa7eela asaa bolli naa77anttuwaa denddibookkona. Geedooni haiqqana gakkanaashin, oitamu laittaa biittai woppaa demmiis.

Geedoona Haiquwaa

²⁹ Yo7aasha na7ai, Yeruba7aala giyo Geedooni ba soo guyye biidi, ba keettan de7iis. ³⁰ Geedooni cora maccaasa ekkido gishshau, assi laappun tammu attuma naati yelettidosona. ³¹ Qassi Sekeema kataman de7iya kaadumatiyaa attuma na7aa ayyo yelin, sunntaa Abimeleka yaagidi sunntiis. ³² Yo7aasha na7ai Geedooni lo77i cimidi haiqqiis; ba aawaa Yo7aasha duufuwan moogettiis. Ha duufoi Abi7eezera yarati de7iyo Oofira kataman de7ees.

³³ Geedooni haiqqidoogaappe guyyiyan, Israa7eela asai GODAAPPE guyye simmidi, Ba7aala geetettiya xoossatuuyo goinniis; Ba7aali-Bariita giyo eeqa bant-tayyo xoossa oottidosona. ³⁴ Yaatidi Israa7eela asai eta yuushuwan de7iya morkketu ubbaappe eta ashshida GODAA bantta Xoossaa hassayibookkona. ³⁵ Qassi Geedooni Israa7eela asaayyo oottido lo77o ooso ubbaayyo, eti a so asaayyo kehan kushiya zaari-bookkona.

Abimeleka

9 Geedoona na7ai Abimeleki Sekeema kataman de7iya ba aayee dabbotukko biis; biidi etanne ba aayee zareta ubbata hagaadan yaagiis; ² “Ane Sekeema kataman de7iya asaa ubbaa hagaadan yaagidi oichchite; ‘Geedoona laappun tammu naati ubbai inttena haarikko lo77ooyye? Woikko issi asi haarikko lo77oo?’ yaagidi oichchite. Taani inttessi ashuwan mata dabbo gidiyooqaa qassi dogoppite” yaagiis.

³ Yaagin a aayee dabboti ha qaala ubbaa a gishshatau Sekeema katamaa asaansi yootidosona; yootin Abimeleki etau dabbo gidido gishshau, Se-

keema asai a kaallanau qofaa qachchiis. ⁴Yaagidi eti Ba7aali-Bariita Eeqaa Keettaappe laappun tammu xaqara biraa ekkidi, assi immidosona.

Immin Abimeleki he biran shufurotanne bon-qqiyaageeta qaxaridi, bana kaallanaadan oottiis. ⁵Oofira giyoosan de7iya ba aawaa soo biidi, ba ishantta, Geedoona naata laappun tammata, issi shuchchaa bollan siiffisiis. SHin Geedoona na7ai, wurssetta kaaloi, Yo7aataami qosettidi, haiqqennan attiis. ⁶Hegaappe guyyiyan, Sekeema asainne Beetimiillo asai issippe shiiqidi, Sekeeman de7iya goinniyo wolaakko biidosona; biidi yan Abimeleka kawoyidosona.

⁷Yo7aataami heгаа siyido wode, biidi Gariizaana Deriyaa xeeraa kiyidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, hagaadan yaagidi waassiis; "Inttenoo Sekeema asatoo, intte taani odiyoogaa siyite! Xoossaikka intte odiyoogaa siyana.

⁸"Issi gallassi mittati ubbai shiiqidi, bantta bolli kawuwaa kawoyanau biidosona; biiddi wogaraa, 'Haaya, nu bolli kawota' yaagidosona. ⁹SHin wogara, 'Ta intte bolli kawotana koshshiyaabaa gidikko, xoosatanne asata bonchchissiya ta zaitiyaa immiyoogaa aggais giyoogaa' yaagidi zaariis.

¹⁰"Hegaappe guyyiyan, mittati balasiyaa giyo mittaa, 'Haaya, nu bolli kawota' yaagidosona. ¹¹SHin balasee, 'Ta intte bolli kawotana koshshiyaabaa gidikko, mal77iya lo77o aifiyaa aifiyoogaa aggais giyoogaa' yaagidi zaariis.

¹²"Yaatin, mittati woiniyaa turaa, 'Haaya, nu bolli kawota' yaagidosona. ¹³SHin woiniyaa turai, 'Ta intte bolli kawotana koshshiyaabaa gidikko, xoosatanne asata ufaissiya woiniyaa eessaa immiyoogaa aggais giyoogaa' yaagidi zaariis.

¹⁴"Yaatin, wurssettan mittati ubbai kinddiichchuwaa, 'Haaya, nu bolli kawota' yaagidosona. ¹⁵Yaagin kinddiichchoi, 'Intte tumuppe tana intte bolli kawoyanau koyikko, haa yiidi ta kuwan shemppite. Hega intte ixnikko, kinddiichchuwaappe tamai kiyidi, Liibaanoosa zigata mo' yaagiis.

¹⁶"Abimeleka intte kawoyidoogee tumatettaaneenne suurettaaane? Geedooni intteyyo oottidobaa akeekidi, a keettaa asaayyo bessiyaadan kushiyaa zaarideti?

¹⁷Ta aawai intteyyo olettidoogaa akeekite; Midiyaama asaappe inttena ashshana yaagidi, bana haiquwau aattidi immiis. ¹⁸SHin intte hachchi ta aawaa keettaa asaa bollan denddidi, a laappun tammu naata issi shuchchaa bollan siifideta; Geedooni ashkkareeppe yelido Abimeleki intteyyo dabbo gidido gishshau, Sekeeman kawoyideta. ¹⁹Ha77i simmi Geedoonassinne a keettaa asatussi intte oottido oosoi tumatettaanne suurettaaana gidikko, Abimelekaara issippe ufaittite; ikka inttenaara ufaitto. ²⁰SHin heгаа gidana xayikko, Abimelekappe tamai kiyidi, Sekeema asaanne Beetimiillo asaa mo; hegaadankka qassi, Sekeema asaap-penne Beetimiillo asaappe tamai kiyidi, Abimeleka mo' yaagiis. ²¹Yaagidi Yo7aataami ba ishaa Abimelekassi

yaayido gishshau, baqatidi Ba7eera giyoosaa biidi yan de7iis.

²²Abimeleki Israa7eela biittan heezzu laitta kawotiis.

²³Hegaappe guyyiyan, Xoossai Abimelekappenne Sekeema asaappe gidduwan iita ayyaanaa kiittiis; kiittin Sekeema asai Abimeleka bolli makkalidi denddiis.

²⁴Xoossai heгаа oottidoogee, Abimeleki ba ishantta worido gishshaassanne Geedoona laappun tammu naata i woranaadan Sekeema asai a minttettido gishshaassa. ²⁵Sekeema asai amarida asaa dooridi, deriyaa xeeran Abimeleka bolli zuggidi uttanaadan oottiis. Zuggi uttidaageeti ogiyaara kanttiya asaa ubbaa bonqqidosona; bonqqin Abimeleki heгаа ubbaa siyiis.

²⁶Hegaappe guyyiyan, Ebeeda na7ai Ga7aali ba ishanttuura Sekeema yiis; yin Sekeema asai an ammanettiis. ²⁷Ubbaiikka bantta gade biidi, woiniyaa teeraa maxidosona; maxidi woiniyaa eessaa agidi, gita gibiraa kessidosona. Bantta eeqa keettaa gelidi, yan miiddinne uyiiddi Abimeleka cayidosona. ²⁸Ebeeda na7ai Ga7aali, "Nuuni Sekeema asai haarettanau Abimeleki oonee? I Geedoona na7aa gidennee? Zabuulikka ha katamaa haaranaadan Abimeleki sunttidoogaa gidennee? Hegaappe nu maizza aawaa Hamoora zaretussi ane haarettoos. ²⁹Ha asaa kaalettiaagee tana gidarkkinaashsha! Yaatiyaakko taani Abimeleka diggana shin. Abimeleka xeesada, 'Ne olanchchata darissa ekkada, olettanau haaya' yaagana shin" yaagiis.

³⁰Ebeeda na7ai Ga7aali giidoogaa katamaa haariya Zabuuli siyido wode, hanqquwaa eexxi kiyiis; ³¹yaatidi Aruuma kataman de7iya Abimelekakko asa kiittiis. Kiittidi, "Ebeeda na7ai Ga7aalinne a ishantti Sekeema yidosona; yiidi kataman de7iya asaa ne bolli denttettoosona. ³²Hegaa gishshau, neeninne nenaara de7iya asai qamman denddidi, shooqan zuggidi naagite. ³³Wontto maallado awai mokkiyo wode, eti akeekennan katamaa bolli woraajjite; Ga7aalinne aara de7iya asai inttena olanau kiyiyo wode, intteyyo hanettido keenaa minnidi olettite" yaagiis.

³⁴Yaagin Abimelekinne aara de7iya asai ubbai qamman denddidi, Sekeemappe kareera oiddu citan shaa-hettidi zuggidosona. ³⁵Abimelekinne aara de7iya asai Ebeeda na7ai Ga7aali kiyidi, katamaa geliyo penggiyan eqqidaagaa be7idi, qosettido sohuwaappe kiyidosona. ³⁶Ga7aali asaa be7ido wode Zabuula, "Xeella! Asai deretu huuphiyaappe wodhdhees" yaagiis.

Yaagin Zabuuli, "Hegeeti asa gidokkona; deretu eeshoi asaa milatiyaagaa be7ada gaasa" yaagidi zaariis.

³⁷Ga7aali zaarettidi, "Xeella! Asai deriyaassi giduwaa oiqqidi wodhdhees; hara citai qassi SHareechchotu Wolai de7iyo ogiyaara yees" yaagiis.

³⁸Yaatin, Zabuuli Ga7aala, "Nuuni ayyo haarettanau Abimeleki oonee? yaagido ne doonai ha77i au biidee? Hageeti neeni karido asata gidokkonaayye? Ha77i kiyada etaara oletta!" yaagiis. ³⁹Yaagin Ga7aali Sekeema asaa kaaletti kiyidi, Abimelekaara olettiiis.

⁴⁰ Abimeleki yedettin, Ga7aali baqatiis; katamaa geliyo penggiyaa gakkanaassi daroti deshettidi kunddi-dosona. ⁴¹ Abimeleki Aruuman de7in, Zabuuli Ga7aalanne a ishannta Sekeemappe yedettidi kessiis.

⁴² Wonttetta gallassi Sekeema asai goshshau biidooгаа Abimeleki siyiis; ⁴³ siyidi ba asaa ekkidi, heezu citan shaakkidi, shooqan zuggidi naaganaadan oot-tiis. Yaatidi asai katamaappe kiyiyooгаа be7ido wode, eta woranau qosettido sohuwaappe kiyiis.

⁴⁴ Abimelekinne aara de7iya citai sinttau woxxi biidi, katamaa geliyo penggiyan eqqidosa; attida naa77u citati goshshan de7iya asata olidi woridosona. ⁴⁵ Gallassa muliyaa Abimeleki katamaa asaara olettiis; olettidi katamaa oiqqidoogaappe guyyiyan, kataman de7iya asaa ubbaa woriis. Yaatidi katamaa qoliis; qolidi ubbaa biittaa bolli maxiniyaa zeriis.

⁴⁶ Sekeema Adussa Gimbbiyaa gidдон de7iya asai ubbai heгаа siyido wode, Ba7aali-Bariita Eeqa Keettan de7iya qato gidдо geliis. ⁴⁷ Eti he sohuwan shiiqidoogaa Abimeleki siyiis. ⁴⁸ Siyidi inne aara de7iya asai ubbai Xalmmoona giyo deriyaa pude kiyidosona. Kiyin Abimeleki kalttaa ekkidi, mittaa tashiyaa qanxxidi, ba hashiyan tookkiis; tookkidi banaara de7iya asata, “Taani oottishin be7idoogaa, inttekka eesuwan ha77i oottite” yaagiis. ⁴⁹ Yaagin asai ubbaikka mittaa tashiyaa qanxxi ekkidi, Abimeleka kaalliis; he tasheta qatuwaa yuushuwan zemppissi wottidi, asai a gidдон de7ishin tamaa oittidosona; yaatin, qatuwaa gidдон de7iya asai ubbai haiqqi wuriis. Haiqqida attuma asaanne macca asaa qoodai issi sha7aa gidana.

⁵⁰ Hegaappe guyyiyan, Abimeleki Tebexa giyo kata-maa biidi, katamaa dooddidi oiqqiis. ⁵¹ He katamaa gidдон issi mino adussa gimbbeye de7ees. Katamaa asai ubbai, maccai attumai, kaalettiyaageetuura kka at-tennan he adussa gimbbiyaakko yaa woxxi, a gidдо gelidosona; penggiyaa gorddidi, gimbbiyaa bolli dembbayidi keexxidosaa pude kiyidosona. ⁵² Abimeleki olettiiddi adussa gimbbiyaa gakkidi, taman xuug-ganau penggiyaakko shiiqiis. ⁵³ SHin issi maccaasiyaa Abimeleka huuphiyan woxaa maidiyaa gonddorssa olada, a guuggiyaa homppu oottaasu. ⁵⁴ Ba ola mi-ishshaa tookkiya wodallaa eesuwan xee gidi, “Tana asi, ‘Ebela maccaasi woriis’ geennaadan, ne bisuwaa shoohuwaappe shoddada, tana wora” yaagiis. Yaagin wodallai caddin i haiqqiis. ⁵⁵ Israa7eela asai ubbai Abimeleki haiqqidoogaa be7idi, ba soo ba soo biis.

⁵⁶ Abimeleki ba ishannta laappun tammata woridi, ba aawaa bolli oottido gomiyaa Xoossai a bolli zaariis. ⁵⁷ Hegaadankka, Xoossai Sekeema asaa iitatetta ubbaa eta bolli zaariis. Hegaadan hanidi, Geedoona na7ai Yo7aataami qanggido qanggettai eta gakkiiis.

Tolaa7a

10 Abimeleki haiqqidoogaappe guyyiyan, Doodo na7aa Puuha na7ai Tolaa7i Israa7eela ashshanau denddiis. I Yisaakoora zare gididi, Efireema gezziyan SHamiira giyoosan de7iis. ² Tolaa7i Israa7eela

asaa laatamanne heezu laittau pirddiya daanna gid-iis. Tolaa7i haiqqidi, SHamiiran moogettiis.

Yaa7iira

³ Tolaa7appe kaallidi, Gala7aadiyaa Yaa7iiri denddiis; denddidi Israa7eela asaa laatamanne naa77u laittau pirddiya daanna gid-iis. ⁴ Assi hasttamu hareta toggiya hasttamu attuma naati de7oosona; etassi Gala7aade biittan hasttamu katamati de7oosona. He katamati hachchi gakkanaassi Yaa7iira katamata geetettidi xeesettoosona. ⁵ Yaa7iiri haiqqidi, Qaamoonan moogettiis.

Yofttaaha

⁶ Israa7eela asai GODAA sinttan qassikka iitabaa oot-tiis; eti Ba7aalanne Asttaarooto geetettiya eeqa-tussinnee Sooriyaa xoossatussi, Sidoona xoossatussi, Moo7aaba xoossatussi, Amoonatu xoossatussinnee Pil-isxxeema xoossatussi goinnidosona. Eti GODAA aggi bayidosona; ayyo goinniyoogaakka aggiigidosa. ⁷ Yaatin, GODAI Israa7eela asaa bolli hanqqettidi, eta Pilisxxeema asatussinnee Amoona asatussi aattidi im-miis. ⁸ Immin he laitti Israa7eela asaa eti naaqqidoso-nanne huqqunnidosona. Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta arshsho baggan, Amooreti kase de7ido Gala7aade biittan de7ida Israa7eela asaa ubbaa eti tammanne hospun laittaa huqqunnidosona.

⁹ Amoona asati qassikka Yihudaa, Biniyaamanne Efireema zareta olanau Yorddaanoosa SHaafaa pin-nidosona; yaatin, Israa7eela asai keehippe un77ettiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan Israa7eela asati, “Nuuni nena nu Xoossaa aggidi, Ba7aala ee qatussi goinnidi, nena naaqqida” yaagidi GODAASSI waassidosona.

¹¹ Waassin GODAI etau, “Gibxxeti, Amooreti, Pil-isxxeemati, ¹² Sidoonati, Amaaleeqatinnee Maa7oonati inttena huqqunnin, taassi waassideta; waassin taani inttena eta kushiyaappe ashshabeikkinaa? ¹³ SHin intte tana aggidi, hara xoossatussi goinnideta. Hega gishshau, taani inttena mulekka ashshikke. ¹⁴ Biidi intte doorido xoossatussi waassite. Intte metuwaa wode eti inttena ashshona” yaagidi zaariis.

¹⁵ SHin Israa7eela asai zaarettidi GODAA, “Nuuni na-garaa oottida. Neeyyo lo77o milatiyaabaa nu bolli oot-ta; shin hayyanaa, hachchi nuna ashsha” yaagiis.

¹⁶ Yaagidi allaga xoossata bantta gid-doppe diggidi, GODAAYO goinnidosona. Israa7eela asai tuggati-doogau GODAIKKA mishettiis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Amoonatu olanchchati olau giigidi, Gala7aaden galchchidosona; Israa7eela asaika issippe shiiqidi, Gala7aaden Mixiphpha giyoosan galchchiis. ¹⁸ Gala7aade biittaa asainne halaqati bantta gidдон, “Amoonatu olanchchatuura koirottidi olaa gaittanai oonee? He urai Gala7aade biittan de7iya asau ubbau halaqa gidana” yaagidosona.

11 Gala7aadiyaa Yofttaahee mino olanchcha. A aawai Gala7aada; shin a aayiyaa shaaramuxiya maccaasa. ² Gala7aadee ekkido machchiyaakka assi at-

tuma naata yelaasu. Eti dicci gakkido wode, bantta ishaa Yofttaaha, “Neeni hara maccaasee na7aa gidido gishshau, nu aawaa aquwaappe aibanne laattakka” yaagidi sooppe yedettidosona. ³ Yaatin, Yofttaahee ba ishantuppe baqatidi, Xoba giyo biittan de7iis. Yan i de7ishin, amarida shufuro asati akko shiiqidi, a kaalidosona.

⁴ Amarida wodiyaappe guyyiyan, Amoonati Israa7ee-latuura olettidosona. ⁵ Amoonati Israa7eela asaara olettido wode, Gala7aade biittaa cimati Xoba biittaappe Yofttaaha zaari ehanau biidosona. ⁶ Biidi eti a, “Haaya, Amoonata nuuni olana mala, yaada nuuyyo gadaawa gida” yaagidosona.

⁷ Yaagin Yofttaahee Gala7aade cimata, “Tana ixxidi, ta aawaa keettaappe yedettidai inttena gidekketii? Ha77i metuwan gelidi, taakko aibissi yiidetii?” yaagiis.

⁸ Yaagin Gala7aade cimati a, “Gidikkonne, ha77i nuuni neekko simmida; aissi giikko, neeni nunaara olaa baada, Amoonata nuussi olana malanne Gala7aade asa ubbaayyo neeni halaqaa gidana mala, nuuni koy-oos” yaagidosona.

⁹ Yaagin Yofttaahee, “Amoonatuura olettanau intte tana guyye soo zaarin, GODAI eta ta kushiyan aattidi immikko, taani tumu intte halaqa gidanee?” yaagiis.

¹⁰ Gala7aade cimati Yofttaaha, “GODAI nu giddon markka! Neeni giyoobaa tumu nuuni oottana” yaagidi zaaridosona. ¹¹ Yaatin, Yofttaahee Gala7aade cimatuura biis; bin a bantta halaqanne gadaawa oottidosona. Yofttaahee Mixiphphan GODAA sinttan ha yohuwaa ubbaa maayyiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, Yofttaahee Amoonatu kawuwaakko asa kiittidi, “Neeni nu biittaa bollan woraajjidoogee aibi gaasuwaanee?” yaagidi oishissiiis.

¹³ Yofttaahee kiittido asatuyyo Amoonatu biittaa kawoi zaaridi, “Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyido wode, Arnnoona SHaafaappe doommidi, Yaabooqa SHaafaa gakkanaashin, qassi Yorddaanoosa SHaafaa gakkanaashin de7iya ta biittaa ekkiis. Ha77i ta biittaa saruwan zaarite” yaagiis.

¹⁴ Yofttaahee naa77anttuwaakka Amoonatu kawuwaakko asa kiittiis. ¹⁵ Kiittiiddi hagaadan yaagiis; “Israa7eela asai Moo7aaba biittaa woikko Amoonata biittaa ekkiibeenna. ¹⁶ Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyido wode, bazzuwaa kanttidi biidi, Zo7o Abbaa gakkiiis; hegaappe qassi Qaadeesa giyoosaa yiis. ¹⁷ Yii-di Israa7eela asai Eedooma biittaa kawuwaakko asa kiittidi, ‘Ne biittaa nuna aattarkkii’ yaagiis; shin Eedooma kawoi aattennan ixxiis. Hegaadankka, Moo7aaba kawuwaakko kiittin, ikka aattennan ixxiis. Yaatin, Israa7eela asai Qaadeesan gam77iis.

¹⁸ “Hegaappe guyyiyan bazzuwaara kanttidi, eti Eedoomanne Moo7aaba biittata yuuyidi, Moo7aaba biittaappe arshsho baggaara yiidosona; yiidi Arnnoona SHaafaappe hefintta baggaara de7iya sohuwan dunkkaanidosona; shin Arnnoona SHaafai Moo7aaba zawa gidido gishshau, Moo7aaba baggi pinni-bookkona.

¹⁹ “Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai Haseboona giyo kataman de7iya Amooletu Kawuwaa Sihoonakko asa kiittiis; kiittidi eti, ‘Hayyanaa, ne biittaa nuna nu biitti aattarkkii’ yaagidosona. ²⁰ SHin Sihooni Israa7eela asa aattanau ammanibeenna. I ba asa ubbaa shiishshidi, Yahaaxa giyoosan dunkkaanidi, Israa7eela asaara olettiiis. ²¹ Olettin GODAI Israa7eela Xoossai Sihoonanne a asa ubbaa Israa7eela asa kushiyan aattidi immin, eta xoonidosona; xoonidi yan de7ida Amooletu biitta ubbaa laattidosona. ²² Arnnoona SHaafaappe biidi, Yaabooqa SHaafaa gakkanaashiinne bazzuwaappe biidi, Yorddaanoosa SHaafaa gakkanaashin de7iya Amooletu biittaa ubbaa omooddidi ekkidosona.

²³ “Hegaadan oottidi, GODAI Israa7eela Xoossai ba asa Israa7eela sinttaappe Amooletu yedettidi xaissiiis. Yaatin, neeni neeyyo ekkanau waana qoppadii?”

²⁴ Neeni ne xoossai Kamooshi neeyyo immiyoobaa ekkikkii? Hegaadankka, nuuni GODAI nu Xoossai nuuyyo immidobaa ubbaa laattidi de7ana.

²⁵ “Bau neeni Xippoora na7aa Moo7aaba Kawuwaa Baalaaqappe minnai? I Israa7eela asaara ooyettidee woikko olettidee?”

²⁶ “Israa7eela asai Haseboona, Aaro7eranne eta yushuwan de7iya katamata ubbaa, hegaadankka, qassi Arnnoona SHaafaa lanqqiyan de7iya katamata ubbaa laattidi, heezzu xeetu laittaa de7iis. Yaatin, he wode aibissi wotti ekkibeekketii? ²⁷ Taani ta baggaara inttena aibanne naaqqabeikke; shin tana ola olada naaqqiyai nena. Pirddiya GODAI hachchi Israa7eela asaappenne Amoonata asaappe gidduwan pirddo” yaagiis.

²⁸ SHin Yofttaahee kiittido kiittaa Amoonatu kawoi siyennan ixxiis.

²⁹ He wode GODAA Ayyaanai Yofttaahe bolli wodhdhin, Gala7aadenne Minaase biittata kantti biiddi, Gala7aade biittan de7iya Mixiphpha simmiis; hegaappe olanchchata kaalettidi, Amoonatu biitti biis.

³⁰ Biiddi GODAASSI shiiquwaa shiiqettiiddi, “Neeni Amoonata ta kushiyan aattada immikko, ³¹ olan xoonada taani soo simmiyo wode, tana mokkanau ta sooppe kiyiyaabi aibanne gidin neessa; taani a neessi xuug-giyo yarshsho oottada shiishshana” yaagiis.

³² Hegaappe guyyiyan, Yofttaahee Amoonata olanau zawaa pinnidi biis; bin GODAI eta a kushiyan aattidi immiis. ³³ Aaro7erappe doommidi, biidi Miiniitanne Aabeeli-Karaamiima mati gakkanaashin, laatamu katamata olidi bashshiiis; daro asa wori wurssiis. Hegaappe guyyiyan, Amoonati Israa7eelatussi haaretidosona.

Yofttaahe Na7iyoo

³⁴ Yofttaahee Mixiphphan de7iya ba soo simmido wode, koirottad akka a na7iyaa karaabiyaa oiqqada yexxaidanne duraidda a mokkanau kiyaaasu. Ayyo ippe hara na7i baawa. ³⁵ I o be7ido wode, azzanuwan ba maayuwa pooshshidi, “Hai poora ta na7ee! Tana kaushsharggadasa; tana gakkiiya metuwaayyo neeni gaaso gidadasa. Aissi giikko, taani GODAASSI shiiqetta

uttaas; heгаа shiiquwaa gattennan agganau dand-dayikke!" yaagiis.

³⁶ Yaagin na7iyaa, "Ta aawau, neeni GODAASSI shiiqettidabaa gidikko, GODAI ne morkketu, Amoonatu bolli ne haluwaa kessido gishshau, neeni shiiqettidobaa ta bolli pola" yaagaasu. ³⁷ Qassikka a ba aawaa, "Taayyo issibaa oottarkkii. Taani muleera azina gelenan attiyo gishshau, ta laggetuura baada deretu bolli ta geela7otettaassi yeekkana mala, naa77u aginaw tana yeddarkkii" yaagada oichchaasu.

³⁸ Oichchin i, "Ba" yaagidi, naa77u aginaw yeddiis; yeddin a ba laggetuura deriyaa huuphiyaa kiyada ba geela7otettaassi etaara yeekkaasu. ³⁹ Naa77u aginaappe guyyiyan, ba aawaakko simmada yaasu; yin GODAASSI ba shiiqettido shiiquwaa gattiis. A mulekka attumaasan gaittennan attaaasu.

He wodeppe doommidi, Israa7eelatu macca naati laittan laittan oiddu gallassaa bantta sooppe haakki biidi, Gala7aadiyaa Yofttaahe na7eessi yeekkiyoogeenne azzaniyoogee meeze gidiiis.

Yofttaahanne Efireema Asaa

12 Efireema asai olaa baanau xeegettidi, Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi, Xafoona giyo katamaa gakkido wode, Yofttaaha, "Amoonata olanau zawa pinnada baidda, nenaara baanaadan aissi nuna xeesabeikkii? Nuunikka ne keettaa ne bolli taman xuggana" yaagidosona.

² Yaagin Yofttaahee eta hagaadan yaagiis; "Taaninne ta asai Amoonatuura keehippe warettido wode, taani inttena xeesaas; shin intte tana etappe ashshibeekketta. ³ Intte tana ashshennaagaa be7ido wode, zawa pinnada ta shemppuwaassi qarettennan Amoonata olanau baas; bin GODAI eta ta kushiyan aattidi immiis. Yaatin, intte hachchi aissi tana olanau yiidetii?" yaagiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, Yofttaahee Gala7aade asaa ubbaa shiishshidi, Efireema asaara olettii; olettin Gala7aade asati xoonidosona. Aissi giikko, Efireema asai kase eta, "Intte Gala7aaden de7iya asati kase Efireema zaretuppenne Minaase zaretuppe betidi yidaageetappe attin, harata gidekketa" yaagi wottiis.

⁵ Efireema asai baqatennaadan, Yorddaanoosa SHaafaa pinuwaa ubbaa Gala7aadeti oiqqidodosona; oiqqin baqatanau koyiya Efireema asi ooninne pinnanau oichchiyo wode Gala7aadeti, "Neeni Efireema asee?" yaagidi oichchoosona. Oichchin, "Gidikke" giikko, ⁶ "Ane, 'SHiboleeta' ga" yaagoosona. SHin i, "SHi" giyo pitaliyaa loitti xeeaganau danddayenna gishshau, "Siboleeta" yaagees. Yaagiyo wode oiqqidi, Yorddaanoosa SHaafaa pinniyoosan woroosona. He wode yan Efireema asaappe oitamanne naa77u sha7u asai haiqqiis.

⁷ Yofttaahee Israa7eela asaa bollan daannatidi, usup-pun laittaa pirddiis. Hegaappe guyyiyan, Gala7aadiyaa Yofttaahee haiqqiis; haiqqidi Gala7aaden de7iya ba kataman moogettiis.

Ibxxaana

⁸ Yofttaaheppe kaallidi, Beetaliehemee Ibxxaani Israa7eela asaa bolli pirddiya daanna gidiiis.

⁹ Ibxxaanayyo hasttamu attuma naatinne hasttamu macca naati de7oosona; i ba macca naata ba yara gidenna attuma naatussi immiis; ba attuma naatussikka ba yara gidenna macca naata giigissidi ehiis. Ibxxaani Israa7eela bolli laappun laittaa daannatidi pirddiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan haiqqidi, Beetaliehemee kataman moogettiis.

Eloona

¹¹ Ibxxaanappe kaallidi, Zaabilooniyaa Elooni Israa7eela asaa bolli daannatidi, tammu laittaa pirddiis.

¹² Hegaappe guyyiyan haiqqiis; haiqqidi Zaabiloona biittan de7iya Ayyaaloona kataman moogettiis.

Abddoona

¹³ Eloonappe kaallidi, Hilleela na7ai Abddooni, Pir77aatoona giyoosan de7idaagee, Israa7eela bolli pirddiya daanna gidiiis. ¹⁴ Abddoonayyo laappun tammu haretta toggiya oitamu attuma naatinne hasttamu naatu naati de7oosona; Abddooni Israa7eela asaa bolli daannatidi, hosppun laittaa pirddiis. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Hilleela na7ai Abddooni haiqqiis; haiqqidi Amaaleeqatu gezziyan Efireema biittan de7iya Pir77aatoonan moogettiis.

Samssooni Yelettiis

13 Israa7eela asai GODAA sinttan qassikka iitabaa oottiis. Yaatin, GODAI eta oitamu laittau Pilisxxeema asaa kushiyan aattidi immiis.

² He wode Xor77a giyo kataman Maanuha giyo issi bitanee de7ees. I Daana zare; a machchiyaa maine gidido gishshau, na7a yelabeikku. ³ Issi gallassi GODAA kiitanchchai he maccaaseessi qonccidi, hagaadan yaagiis; "Be7a, neeni na7a yelabeenna maine; shin neeyyo ixetai attana; attin neeni attuma na7a yelana. ⁴ Hega gishshau, woine eessaa woikko mattoyiyaa ushshaa uyennaadaaninne tunabaa aibanne meennaadan naagetta. ⁵ Neeyyo ixetai attin, neeni attuma na7a yelana. Na7ai yelettiyo wodeppe doommidi, Xoossaassi dummatida Naaziraawe gidiiyo gishshau, a binnaanaa mulekka meedoppa. I Israa7eela Pilisxxeema asaa kushiyaappe ashshanau doommanna" yaagiis.

⁶ Hegaappe guyyiyan maccaasiyaa baada, ba keettaawaassi hagaadan yaagada odaasu; "Xoossaa asa is-soi taakko yiis; ayyo meraikka Xoossaa kiitanchchaa meraa mala keehippe yashshiyaaagaa. I awappe yidaakkokka taani a oichchabeikke; ikka ba sunttaa taayyo yootibeenna. ⁷ SHin i tana, 'Neeyyo ixetai attin, neeni attuma na7a yelana. Na7ai yelettoosappe doommidi haiqqana gakkanaassi, Xoossaassi dummatida Naaziraawe gidiiyo gishshau, woine eessaa woikko

mattoyiya ushshaa uyoppa; aiba tunabaakka mooppa' yaagiis" yaagada yootaasu.

⁸ Hegaappe guyyiyan Maanuhee, "Abeet GODAU, na7ai yelettiyo wode ai oottanau koshshiyaakko erisana mala, neeni wontta kiittido Xoossaa asi nuukko simmidi yaanaadan oottarkkii" yaagidi GODAA woossiis.

⁹ Woossin Xoossai Maanuhe woosaa siyiis. Maccaasiyaa gaden uttidaashin naa77anttuwaa yiis; shin he wode i keettaawai Maanuhee iira de7enna. ¹⁰ Maccaasiyaa eesuwan ba keettaawaakko baada, "Be7a, ini gallassi taakko yiida bitanee hachchikka hagan de7ees" yaagaasu.

¹¹ Yaagin Maanuhee uttidosaappe denddidi, ba maccaasiyo kaallidi biis; bi gakkidi, bitaniyaa, "Ini ta machcheera haasayidai nenee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin bitanee, "Ee tana" yaagiis.

¹² Yaagin Maanuhee, "Neeeni yootido qaalai polettiyo wode, yelettana na7aa de7uwaassinne oosuwaassi wogi aibee?" yaagidi a oichchiis.

¹³ Oichchin GODAA kiitanchchai, "Ne machchiyaa taani yootido ubbabaappe naagettu. ¹⁴ Woiniyaa turappe kiyiyaabaa aibanne muuppu; woini eessaa woikko mattoyiya ushshaa uyoppu; aiba tunabaakka muuppu. Taani iyyo yootido ubbaa polu" yaagidi zaariis.

¹⁵ Maanuhee qassi GODAA kiitanchchaa, "Nuuni neeyyo issi yelaga deeshshaa shukkidi giigissanaashin, hayyanaa takkarkkii" yaagiis.

¹⁶ Yaagin GODAA kiitanchchai zaaridi, "Taani takkikkokka, ne qumaa miikke. SHin neeni xuuggiyo yarshshuwaa giigissana koyikko, GODAASSI yarshshanau danddayaasa" yaagiis. I GODAA kiitanchchaa gidiyooгаа Maanuhee eribeenna.

¹⁷ Maanuhee qassikka GODAA kiitanchchaa, "Neeeni yootido qaalai polettiyo wode, nuuni nena bonchhana mala, ne sunntai oonee?" yaagiis.

¹⁸ Yaagin GODAA kiitanchchai a, "Ta sunntai maalaalissiyaagaa gidiyoo gishshau, neeni ta sunntaa aibissi oichchai?" yaagidi zaariis.

¹⁹ Yaagin Maanuhee he deeshshaanne a kattaa yarshshuwaa ekkidi, shuchchaa bolli GODAASSI yarshshiis. Maanuheenne a maccaasiyaa xeellishin, GODAI maalaalissiyaabaa oottiis. ²⁰ Yarshshuwaa yarshshiyooappe tamaa laco'i pude pololattishin, GODAA kiitanchchai tamaa lacuwaa giddoora saluwaa kiyiis. Maanuheenne a maccaasiyaa hegaa be7idi, som77uwaa sa7aa gattidi gufannidosona.

²¹ GODAA kiitanchchai Maanuhessinne a maccaaseessi naa77anttuwaa beettennan aggin, i GODAA kiitanchchaa gididoogaa Maanuhee he wode akeekiis.

²² Maanuhee ba machchiyo, "Nuuni Xoossaa be7ido gishshau, nuuni haiqqanaagee geeshsha" yaagiis.

²³ SHin a zaarada, "GODAI nuna woranau koyidobaa gidiyaaakko, xuuggiyo yarshshuwaanne kattaa yarshshuwaa nu kushiyaappe ekkenna, woikko he ubbabaa nuna bessenna, woikko haggaa nuussi odenna" yaagaasu.

²⁴ Maccaasiyaa attuma na7aa yelaasu; yelada Samssoona gaada sunntaasu. Na7aikka dicciis; GODAIKKA a anjjiis. ²⁵ Na7ai Xor77appenne Eshtataa7oolappe gidduwan de7iya Daana moottan de7ishin, GODAA Ayyaanai a denttettiyoogaa doommiis.

Samssooni Machcho Ekkiis

14 Issi gallassi Samssooni Timina giyoosaa wodhdhiis; wodhdhidi yan issi Pilisxxeema geela7iyo be7iis. ² Soo simmidi ba aawaanne ba aayyiyo, "Taani Timinan issi Pilisxxeema geela7iyo be7aas; ha77i o taayyo oichchidi immite" yaagiis.

³ SHin a aawainne aayyiya a, "Machcho oichchanau ha qaxxarettibeenna Pilisxxematukko baanau nena aibissi koshshidee? Nu dabbotu giddon woikko nu asaa ubbaa giddon neeyyo haniya issi macca na7a demmanau danddayabeikkii?" yaagidi oichchidosona.

SHin Samssooni ba aawaa, "Taani o dosido gishshau, o giigissada taayyo imma" yaagiis. ⁴ Pilisxxeemata olanau GODAI gaasuwa koyidi, haggaa eta bolli oottiyooгаа Samssoona aawainne aayyiyaanne eribookkona. He wode Pilisxxeemati Israa7eela asaa haaroosona.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Samssooni ba aawaaranne ba aayeera Timina wodhdhiis. Yan woiniyaa turaa giddoora i kanttidi biishin, issi wodala gaammoi gudiiddi a bolli kiyiis. ⁶ Kiyin GODAA Ayyaanai Samssoona bollan wolqqappe wodhdhiis; wodhdhin deeshsha maraa duuterettiyoogaadan, ba kushiyan aibanne oikkennan gaammuwa duuteretti yeggiis. He ba oottidoogaa ba aawaassinne ba aayeessi odibeenna. ⁷ Hegaappe guyyiyan biidi, geela7iyo haasayissiis; haasayissidi o dosiis.

⁸ Guutta wodiyaappe guyyiyan, o bullachchanau yaa simmidi biis; biiddi ba worido gaammuwa gauxaa be7anau ogiyaappe sher77i giidi biyo wode, gaammuwa gauxaa giddon mattai eessaa eessidoogaa be7iis. ⁹ Be7idi eessaappe amaridaagaa kaashi ekkidi, ogiyan miiddi biis. Ba aawaakkonne ba aayeekko gakkidi, ba oikkido eessaappe amaridaagaa immin, etikka miidosona; shin Samssooni he eessaa gaammuwa gauxaa giddoppe ekkidoogaa etau odibeenna.

¹⁰ A aawai maccaasee soo bin, Samssooni yan gibiraa giigissiis. Haggaa mala gibirai bullachchaawu kasesappekka oottiyo woga. ¹¹ He asai a be7ido wode, aara takkanaadan hasttamu wodalla naata dooriis. ¹² Samssooni eta, "Ane intte eriyaakkonne issi qan77ishiyaa taani inttena qan77ishais; bullachchaa baalai bonchchettiyo laappun gallassatu giddon ha qan77ishiyaa birshshettaa taassi intte yootiyaabaa gidikko, taani inttessi hasttamu liino iirichchotanne hasttamu kumetta maayota immana. ¹³ SHin intte taayyo birshshettaa yootanau danddayana xayikko, intte taayyo hasttamu liino iirichchotanne hasttamu kumetta maayota immeeta" yaagiis.

Yaagin eti, "Ero, ne qan77ishiyaa ane nuussi yoota" yaagidosona.

¹⁴ I eta,

“Miyaagaappe miyoobai beettiis.

Minuwaa giddoppe mal77iyaabai kiyiis”
yaagiis. Heezantto gallassi gakkanaassi eti
qan77ishiyaa birshshettaa immanau danddayi-
bookkona.

¹⁵ Oiddantto gallassi eti Samssoona machchiyo, “Ane
ne keettaawaa cimmada qan77ishiyaa birshshettaa i
nuuyyo yootanaadan ootta. Hegee xayikko, nuuni ne-
nanne ne aawaa keettaa taman xuuggana. Intte nuna
xeesidoogee nuna manqgettanaassee?” yaagidosona.

¹⁶ Yaatin, Samssoona machchiyaa yeekkaidda akko
shiiqada, “Neeni tana siiqakka! Neeni tana keehippe
ixxaasa! Aissi giikko, neeni ta biittaa asaa qan77ishiyaa
qan77ishada, a birshshettaa taassi yootabaakka” yaa-
gaasu.

Yaagin i zaaridi, “Be7a, haggaa taani ta aawaassikka ta
aayeessikka yootabeikke. Yaatin, neessi aibissi
yootoo?” yaagiis. ¹⁷ Yaagin bullachchaa baalai
bonchchettiyo laappun gallassatu ubban yeekkada
shemppuuaa diggin, laappuntta gallassi qan77ishiyaa
birshshettaa iyyo yootiis. Yootin akka baada bantta bi-
ittaa asaayyo yootaasu.

¹⁸ Yaatin, laappuntta gallassi awai wullanaappe kase
katamaa asati ba zaaruwaa ekki yiidi, Samssoona,
“Eessaappe aadhdhidi mal77iyaabi,
gaammoppe aadhdhidi minniyaabi aibee?”
yaagidosona.

Yaagin Samssooni eta, “Intte ta ussen goyennabaa
gidiyaakko, ta qan77ishiyaa birshshettaa erekketa
shin” yaagiis.

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, GODAA Ayyaanai a bollan
wolqqappe wodhdhin, Asqqaloona katamaa wodhdhi-
di, hasttamu asata woriis; woridi eta maayuwaa qaari
ekkidi, qan77ishiyaa birshshida asatussi ehiidi immiis.
Hanidaban ubban hanquuwaa suulliiddi, ba aawaa soo
simmidi biis. ²⁰ Bin Samssoona machchiyaa a lag-
giyaassi, a waanna miiziyaassi imettaasu.

15 Guutaa takkishin, gisttiyaa cakkiyo wode,
Samssooni ba machchiyo be7anau issi anqqara
deeshshaa ekkidi biis; biidi i aawaa, “Taani ta
machchiyaa de7iyo kifiliyaa gelanau koyais” yaagiis.

SHin i gelennaadan, i aawai diggiis. ² I aawai
Samssoona, “Neeni o ubba ixxidabaa milatin, ne mi-
iziyaayyo immas. SHin i kaalo michchiyaa ippekka
aadhdha lo77o; i gishshaa o ekka” yaagiis.

³ Yaagin Samssooni etau, “Ha77i simmi Pilisxeema
biittaa asaa bolli taani iitabaa oottikko, mooranchcha
gidikke” yaagiis. ⁴ Yaagidi biidi, heezzu xeetu
worakanata oiqqiis; oiqqidi naa77aa naa77aa goinaa
issippe gattidi, goinatuppe gidduwan yiicettida xomp-
piyaa wottidi qachchiis. ⁵ Hegaappe guyyiyan, yiicetti-
da xomppiyan tamaa oittidi, biron cakettibeenna Pil-
isxeema asaa kattaa giddo worakanata yeddiis; yed-
didi cakettida kattaa, equwan de7iya kattaa, woiniyaa
turananne wogaraa xuuggiis.

⁶ Pilisxeemati, “Haggaa oottidai oonee?” yaagidi
oichchidosona.

Oichchin asai, “Samssooni oottiis; aissi giikko, Timina
asa gidiya a bolloi, a machchiyo a miiziyaayyo immido
gishshaassa” yaagiis. Yaagin Pilisxeemati biidi, onne i
aawaa taman xuuggidosona.

⁷ Xuuggin Samssooni etau, “Intte heгаа oottido
gishshau, haluwaa kessennan aggikke” yaagiis.

⁸ Yaagidi eta wolqqaama shochchaa shocidi, darota
woriis. Hegaappe guyyiyan biidi, Exaama giyo so-
huwan de7iya zaallaa kooppuwaa gidдон gam77iis.

Samssooni Pilisxeemata Xooniis

⁹ Hegaappe guyyiyan, Pilisxeema asai yiidi, Yihudan
dunkkaaniis; dunkkaanidi Leeha giyo katamaa oliis.

¹⁰ Yihudaa asai eta, “Aibissi nuna olanau yiidetii?”
yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, “Nuuni Samssoona oikki
qachchanaunne i nu bolli oottidoogaadan a bolli oot-
tanau yiida” yaagidi zaaridosona. ¹¹ Yaatin, Yihudaappe
heezzu sha7u asati Exaama giyo sohuwan de7iya zaal-
laa kooppuwaa biidi Samssoona, “Nuna haariyaageeti
Pilisxeema asata gidiyoogaa erikkiyye? Yaatin, nu
bolli haggaa aiba palabaa oottai?” yaagidosona.

Yaagin i zaaridi, “Eti ta bolli oottidoogaadan, taanikka
eta bolli oottaas” yaagiis.

¹² Etikka zaarettidi, “Nuuni haggaa yiidoogee nena
qachchidi, Pilisxeematussi aattidi immanaassa” yaagi-
dosona.

Yaagin Samssooni eta, “Intte intte huuphen tana
worenaadan caaqqite” yaagiis.

¹³ Yaagin eti, “Eeno, nuuni nena qachchidi, etau aatti-
di immanaappe attin, worokko” yaagidi au zaari-
dosona. Hegaappe guyyiyan, naa77u ooratta wodor-
uwan qachchidi, zaallaa kooppuwaappe kessidi efi-
idosona.

¹⁴ Samssooni Leeha biido wode, Pilisxeema asati
wocamiiddi, aara gaittanau yiidosona. Yin GODAA
Ayyaanai a bolli wolqqappe wodhdhiis; wodhdhin a
kushiya qachchi wottido wodoruwaa, shaloi tamaa
be7idi duuxxiyoogaadan, duuteretti yeggiis. ¹⁵ Yaatidi
mata wode haiqqida issi hariyaa gappataa demmi
ekkidi, an sha7u asaa woriis. ¹⁶ Woridi Samssooni ha-
gaadan yaagiis;

“Hariyaa gappatan taani

ahaa bollan ahaa dooraas.

Hariyaa gappatan sha7u asaa woraas”
yaagiis. ¹⁷ Haasayyoogaa wursidoogaappe guyyiyan,
ba oikkido gappataa kushiyaappe oliis; olidi he so-
huwaa Raamaati-Leeha † yaagidi sunttiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, Samssooni keehippe saamet-
tidi, GODAASSI waassiiddi, “Neeni haggaa mala gita
xoonuwaa taassi ne ashkkaraassi immadasa. Yaatin,
taani ha77i saamuwan haiqqoo? Qassi ha qaxxaret-
tibeennaageetu kushiyan kunddoo?” yaagidi waassiis.

¹⁹ Yaagin Xoossai Leehan de7iya biittaa phalqqin, appe
haattai kiyiis. Samssooni he haattaappe uyidi alido
gishshau, ayyo shemppoi simmiis. Yaatin, he sohuwaa

† Raamaati-Leeha: Ha sunttaa birshshettaa “Gappataa Keraa” giy-
oogaa.

Aini-Haqqoore † yaagidi sunttiis. Hegee hachchi gakkanaassi Leehan de7ees.

²⁰ Pilisxeemata asai biittaa haarido wode, Samssooni Israa7eelan laatamu laittau pirddiya daanna gidiis.

Samssooni Gaazan Oottidobaa

16 Issi gallassi Samssooni Gaaza giyo Pilisxeematu katamaa biis; biidi yan issi shaaromuxa maccaasiyo be7idi, iira aqanau i keettaa geliis. ² Gaaza kataman de7iya asai Samssooni eta katamaa yiidoogaa siyidi, katamaa yuuyi aadhdhidi, qammaa muliyaa katamaa penggiyaa naagiiddi aqiis; “Sa7ai wonttanaashin naagidi, nuuni a worana” yaagidi qammaa muliyaa co77u giidosona. ³ SHin Samssooni yan zin77idoi bilahe gakkanaashin xalaala. Bilahe dendiidi, katamaa dirssaa penggiyaa oikkidi, sanqqaa, qoriyaa, qosillettaanne gorddiyo hiraqota shoddiis. He ubbaakka hashiyani tookkidi, Kebroonappe sintta baggaara de7iya keraa huuphiyaa kessiis.

Samssoonanne Daliilo

⁴ Hegaappe guyyiyan, Samssooni Soreeqa giyo zanggaaran de7iya issi Daliilo giyo maccaasiyo siiqiis.

⁵ Yaatin, Pilisxeematu halaqati ikko yiidi, “Neeni a cim-mada, he wolqqaa ubbaa aibippe i demmidaakkonne qassi nuuni a waati xoonidi qachchanau dand-dayiyaakko oichcha. Issoi issoi nuuni neeyyo issi sha7anne issi xeetu xaqara biraa immana” yaagidosona.

⁶ Yaagin Daliila Samssoona, “Hagaa keena wolqqaa neeni auppe demmidaakko, hayyanaa tau odarkkii! Issi asi nena qachchidi, waatidi ne wolqqaa daafurssanau danddayii?” yaagaasu.

⁷ Samssooni, “Tana laappun irxxa dafotun asi qachchikko, daafurada, hara asadan hanana” yaagidi zaariis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, Pilisxeematu halaqati Daliiliyyo laappun irxxa dafota ehiidosona; ehin a Samssoona qachchaasu. ⁹ Ba qol77on asaa qotta wottada, “Samssoona, Pilisxeemati yiichchidosona” gaa-da xeesaasu. SHin shaloi tamai oiqqin duuxerettiyoogaadan, dafota duuteretti yeggiis. Yaatin, i waani wolqqaamiyaakko xuurai erettibeenna.

¹⁰ Yaatin, Daliila Samssoona, “Hekko neeni tanan kaa7aasa; neeni taayyo wordduwaa odadada. Ha77ikka neeni qashettanaagee aibiinakko, hayyanaa taayyo yootarkkii!” yaagaasu.

¹¹ Yaagin i o, “Asi go7ettibeenna ooratta wodoruwan tana qachchikko, daafurada, hara asadan hanana” yaagiis.

¹² Yaagin Daliila ooratta wodoruwaa ekkada, Samssoona qachchaasu. Qassikka ba qol77on asaa qotta wottada, “Samssoona, Pilisxeemati yiichchidosona” yaagaasu. SHin i wodoruwaa qesiyaappe shalodan duuteretti yeggiis.

¹³ Yaatin, Daliila Samssoona, “Ha77i gakkanaassi neeni tanan kaa7adada; neeni taayyo wordduwaa odadada. Ha77ikka neeni qashettanaagee aibiinakko hayyanaa taayyo yootarkkii!” yaagaasu.

Yaagin i o, “Ta huuphiyaa laappun datta binnaanaa qacinaara gattada, harppan quxarada, muhuhaa xongga xonggada daddikko, taani daafurada, hara asadan hanana” yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Samssooni xiskkishin, Daliila a huuphiyaa laappun datta binnaanaaranne qacinaara gatta quxarada daddaasu. Hegaappe guyyiyan, “Samssoona, Pilisxeemati yiichchidosona” yaagaasu. Yaagin i xiskkuwaappe beegottidi, ba binnaanaa dadettida maayuwaappenne harppaappe shoddi ekkiiis.

¹⁵ Yaatin a, “Ne wozanai tanaara de7ennan, ‘Taani nena siiqais’ waatada gai? Tanan hagaara heezzutoo kaa7adada. Neeni ha wolqqaa aibippe demmidaakko, taayyo yootabaakka” yaagaasu. ¹⁶ Hachchi hachchi zaara zaara oichchada waissin, haniyoobaa xayiiis.

¹⁷ Yaatin, “Ta aayee uluwaappe doommin, taani Xoosaassi dummatida Naaziraawe asa gidido gishshau, ta huuphiyaa binnaanai meedetetti erenna. Ta binnaanai meedettikko, ta wolqqai taappe xayin, taani daafurada, hara asadan hanana” yaagidi, ba wozanan de7iyaabaa ubbaa iyyo yootiis.

¹⁸ Ba wozanan de7iyaabaa ubbaa i yootidoogaa Daliila be7ido wode, “Ba wozanan de7iyaabaa ubbaa taayyo odido gishshau, ane issitoo simmidi yiite” yaagada Pilisxeematu halaqatuyyo kiitaa yeddaasu. Yedin eti biraa ekkidi, ikko yiidosona. ¹⁹ Daliila Samssoona ba kiyuwan xiskkissaasu; xiskkissada issi asa xeejin yiidi, a huuphiyaa laappun datta binnaanaa meediis; meedin a wolqqai appe xayiiis. Hegaappe guyyiyan, a waissiyoooga doommaasu; ²⁰ “Samssoona, Pilisxeemati yiichchidosona!” yaagaasu.

Yaagin xiskkuwaappe beegottidi, kaseegaadan duuterettada baana yaagidi qoppiis; shin GODAI appe shaakettiichchidoogaa i eribeenna.

²¹ Pilisxeemati a oiqqidoogaappe guyyiyan, a naa77u aifeta wooci kessidi, Gaaza katamaa efiidosona. Efiidi nahaasiyaa sanssalatan qachchidosona; qachchidi qasho keettan de7iya woxan kattaa gaacanaadan oottidosona. ²² Eti a huuphiyaa binnaanaa meedidoogaappe guyyiyan, binnaanai simmidi mokettaa doommiis.

Samssoona Haiquwaa

²³ Pilisxeematu halaqati, “Nu xoossai nu morkkiyaa Samssoona nu kushiyan aattidi immiis” yaagidi bantta xoossaa Daagoonassi gita yarshshuwaa yarshshanaunne ufaittanau issippe shiiqidosa.

²⁴ Asai ubbai a be7ido wode, “Nu biittaa bashshida, nu asaappe daruwaa worida nu morkkiyaa nu xoossai nu kushiyan aattidi immiis” yaagidi bantta xoossaa galatiis. ²⁵ Eti keehippe ufaittiddo gishshau, “Kaa7idi nuna ufaissana mala, Samssoona xeesite” yaagidosona. Yaagin Samssoona qasho keettaappe xeesidi

† Aini-Haqqoore: Ha sunntaa birshshettai “Waassiyagaaga Pultuwaa” giyoogaa.

ehin, i eta sinttan kaa7iis; kaa7idoogaappe guyyiyan, tuussatuppe gidduwan essidosona.

²⁶ Samssooni a kushiya oiqqidi kaalettiya na7aa, “Taani etan zempada eqqana mala, keettaa tookkida tuussata tana boshissa” yaagiis. ²⁷ Keettaa gidдон atumaasatinne maccaasati kumi uttidosa; qassi hegan Pilisxeematu halaqati ubbatikka de7oosona. Samssooni kaa7ishin, keettaa bollan dembbayidi ke-exxido sohuwan uttidi, heezzu sha7u giddiya atumaasatinne maccaasati be7oosona.

²⁸ He wode Samssooni GODAA woossiiddi, “Abeet Ubbaa Haariya GODAU, hai tana hassayarkkii! Abeet Xoossau, Pilisxeemati ta naa77u aifeta kessidoogaa, haluwaa taani kessanaadan, hai tana issitin mintarkkii!” yaagiis. ²⁹ Yaagidi Samssooni keettaa tookkida giddo tuussata naa77aakka oiqqiis. Ushachcha kushiyan issuwaa, haddirssa kushiyan issuwaa oiqqidoogaappe guyyiyan, ³⁰ “Ane taani Pilisxeematuura issippe haiqqais!” yaagidi waassiis. Waassidi bau de7iya wolqqa ubban sugin, keettaa halaqatu bollinne gidдон de7iya asaa ubbaa bolli kunddiis. Samssooni haiqqiid-di worido asai, i paxa de7iiddi worido asaappe dariis.

³¹ Yaatin, a ishatinne a dabboti ubbai yiidi, a ahaa efiidosona; efiidi Xor77a katamaappenne Eshttaa7oola katamaappe gidduwan, a aawaa Maanuhe duufuwan moogidosona. Samssooni Israa7eelan laatamu laittaa daannatidi pirddiis.

Miika Eeqa Misileta

17 Efireema gezziyan Miika giyo issi bitanee de7ees. ² Issi gallassi Miiki ba aayyiyo, “Neepe issi asi issi sha7anne issi xeetu xaqara biraa wuuqqido wode, neeni he wuuqqida bitaniyaa qanggishin taani siyaas. Be7a, he miishshai ta achchan de7ees; taani ekkaas” yaagiis.

Yaagin a aayyiya, “Ta na7au, nena GODAI anjo” yaa-gaasu. ³ Yaagin na7ai issi sha7anne issi xeetu xaqara biraa ba aayeessi zaariis; zaarin a aayyiya, “Qanggettai ta na7aa gakkennaadan, taani ha miishshaa ta GODAAYO dummayana. Yaatobare biraa seerissidi, mitaappe masettidi giigida eeqaa misiliyaa an sheeshshanau go7ettana. Hegaa gishshau, biraa taani neessi zaarana” yaagaasu.

⁴ Na7ai ba aayeessi miishshaa zaarin, a aayyiya he xaqara biraappe naa77u xeetaa ekkada, mittaa massidi biran sheeshshi sheeshshidi eeqa misiliyaa medhdhiya issi hiillaassi immaasu; immin i oottido misilee Miika son de7iis.

⁵ He Miikassi eequ goinniyo keetta de7ees. I eefu-udiyaaanne so giddo eeqaa misileta giigissidi, he keetan ba naatuppe issuwaa qeese oottidi sunttiis. ⁶ He wode Israa7eela biittan kawoi baawa; asi ubbi bau likke milatidabaa coo oottiis.

⁷ He wode Yihudaa biittan Beetalieeme kataman issi wodallai de7ees; i Leewa zare. ⁸ Ha bitanee baayyo de7iyo soho koyanau Beetalieeme katamaappe denddidi biis; biidi Efireema gezziyan de7iya Miika soo gakkiiis. ⁹ Gakkin Miiki, “Auppe yaadii?” yaagiis.

Yaagin bitanee, “Taani Yihudaa biittan Beetalieeme katamaappe yaas; taani Leewa zaree. Ha77i taayyo de7iyo soho koyaidda de7ais” yaagidi au zaariis.

¹⁰ Yaagin Miiki a, “Tanaara de7a; taayyo aawanne qeese gida. Taani neeyyo laittan laittan tammu xaqara biraa, kumetta maayuwaanne miyoobaa immana” yaagiis. ¹¹ Yaagin Leewa wodallai Miikaara issippe de7anau maayettiis; maayettidi Miikayyo yelido na7adan haniis. ¹² Miiki a ba qeese oottidi sunttin, a son de7iis. ¹³ Miiki, “Issi Leewee taayyo qeese gidido gishshau, GODAI taayyo ubbabaa loittanaagaa erais” yaagiis.

Miikanne Daana Zareta

18 He wode Israa7eela biittan kawoi baawa. He wode gakkanaassi Daana zaretussi Israa7eela zaretu gidдон laattido biitti baawa. Hegaa gishshau, eti banttau de7iyo biittaa koyiiddi de7oosona. ² Hegaa gishshau, Daana zareti bantta zaretuppe ichchashu mino asata dooridi, biittaa wochchidinne akeekidi simmanaadan, Xor77anne Eshttaa7oola geetettiya kama-tatuppe eta kiittidosona.

Kiittin eti Efireema gezziyaa gakkidi, Miika son aqidosa. ³ Eti Miika son de7ido wode, Leewa zare gidida yelagaa a haasayan eridosona. Eti akko shiiqidi, “Nena haggaa ehiidai oonee? Haggaa aissi yaadii?” yaagidi oichchidosona.

⁴ Oichchin i, “Miiki tau haggaa haggaa oottiis; i taayyo damoozaa qanxxin, taani ayyo qeese gidada oottais” yaagidi etau zaariis.

⁵ Zaarin, “Nuuni biyo ogee nuuyyo giiganaa agganaa hayyanaa ane nuuyyo Xoossaa oichcharkkii” yaagidosona.

⁶ Yaagin qeese etau, “Saro gakkite; intte biyo ogiyan GODAI inttenaara gidana” yaagidi zaariis.

⁷ Hegaappe guyyiyan, ichchashu asati yaappe denddidi, Laayisha giyo katamaa biidosona; biidi yan de7iya asai Sidoona biittaa asaadan saruwan de7iyoogaa be7idosona; asati oonanne sirena woppa asa; eti aibinne paccennan, ubbaba kumido asa. Ai asaaranne gaittinnan Sidoona biittaa asaappe haakkidi, bantarkka dumma de7oosona.

⁸ Ichchashu asati Xor77anne Eshttaa7oola kama-tatun de7iya bantta ishanntukko simmidosona; simmin eta ishannti, “Ai oduwaa ekkidi yiidetii?” yaagidosona.

⁹ Yaagin eti zaaridi, “Biittai keehippe aradda gidiyoo-gaa nuuni be7ida. Hegaa gishshau denddidi, Laayisha kataman de7iya asaa oloos! Hagan ooso xayidi coo uttoppote; eesuwan biidi oiqqite. ¹⁰ Intte yaa biidi, oonanne sirennan saro uttida asaakko gakkana. Biittai aaho; asaassi koshshiya ubbaba he biittan de7ees. Xoossai he biittaa intteyyo immiis” yaagidosona.

¹¹ Yaatin, Daana zaretuppe usuppun xeetu asati ola miishshaa oiqqidi, Xor77anne Eshttaa7oola kama-tatuppe denddidi biidosona. ¹² Biidi Yihudaa biittan de7iya Qiriyaati-Yi7aariima giyo katamaappe arggo baggaara uttidosa. Hegaa gishshau, he soho

hachchi gakkanaassi Daana Mootaa geetettidi sunttettiis. ¹³ Hegaappe denddidi, Efireema gezziyan de7iya Miika soo yiidosona.

¹⁴ Laayisha biittaa wochchanau biida ichchashu asati bantta ishannta, “Ha sohuwan, ha keettatuppe issuwan eefuudee, so giddo eeqaa misiletinne mittaappe masettidi biran sheeshettida misilee de7iyooogaa ereetii? Ane ai oottanau koshshiyaakko qoppite” yaagidosona. ¹⁵ Yaagin ogiyaappe simmidi, Leewa zare gidida yelaga qeese de7iyoo Miika soo biidi, a sarotidosona. ¹⁶ He wode usuppun xeetu Daana asati ola miishshaa oiqqidi, geliyo penggiyan eqqididosona. ¹⁷ Eti he qeesiyaara yan eqqidaashin, biittaa wochchida ichchashu asati Miika soo gelidi, mittappe masettidi biran sheeshettida misiliyaa, eefuudiyaanne so giddo eeqaa misileta ekkidosona.

¹⁸ He wode qeese eta, “Waateetii?” yaagiis.

¹⁹ Yaagin eti a, “Haizza! Issi qaalanne qaattoppa! Nunaara baada nuuyoo aawanne qeese gida. Issi keeta asau qeese gidiyooogaa Israa7eela gidiya issi zare asaassi qeese gidiyooogee neeyyo kehennee?” yaagidosona. ²⁰ Yaagin qeese ufaittiis; ufaittidi eefuudiyaa, so giddo eeqaa misiletanne mittappe masettidi misiliyaa ekkidi, asatuura issippe biis.

²¹ Hegaappe denddidi, bantta naata, bantta mehiyaanne banttassi de7iyaabaa sinttan wottidi bididosona. ²² Eti Miika keettaappe haakkidi biidoogaappe guyyiyan, Miiki ba shooron de7iya asata xeesin, olau kiyidosona; kiyidi Daana asata kaallidi gakkidosona. ²³ Gakkidi waassin, Daana asati guyye simmidi Miika, “Waanadii? Ha asaa ubbaa aissi shiishshadii?” yaagidi oichchidosona.

²⁴ Oichchin Miiki zaaridi, “Taani medhdhido ta xoosatanne tau oottiya qeesiyaa ekki yiichchideta. Tau harai aibee attidai? Intte tana aibissi, ‘Waanadii?’ geetii?” yaagiis.

²⁵ Daana asati, “Issi qaala qaattada nena era! Ha yiiluwaara de7iya asaa neeni denttettikko, eti ne bolli denddananne ne so asaa ubbaa wurssana” yaagidosona. ²⁶ Yaagidi Daana asati bantta ogiyaa bididosona. Miikikka eti baappe keehi wolqqaamiyoogaa be7idi, ba soo simmidi biis.

²⁷ Daana asati Miiki medhdhido xoosatanne a qeesiyaa ekkidi, Laayisha kataman oonanne sirennan saro de7iya asatukko biidosona; biidi kataman de7iya ubbaa qara bisuwan woridi, katamaa taman xuuggidosona. ²⁸ Laayisha katamai Sidoona katamaappe haakkidi de7iyoo gishshaunne asai hara asaara gaitti erenna gishshau, eta ashshanau ooninne danddayibeenna. Laayisha katamai Beeti-Rahooba giyoosaa matan de7iya wombaa giddon de7ees.

Daana asati katamaa wotti yeggi keexxidi, yan de7idosona. ²⁹ Katamaa sunttaakka beni bantta maiza aawaa, Yaaqooba na7aa Daana sunntan laammidi, Daana yaagidi sunttidosona; shin koiro he katamai Laayisha geettees.

³⁰ Daana asati banttau he masettida misiliyaa wottidi, Muuse na7aa Gershshoomappe yelettida Yon-

aataana bantta qeese oottidosona. A zareti asai omooddettidi biido wodee gakkanaashin, yan qeese gididosona. ³¹ Hegaadan hanidi, Xoossaa Dunkkaanee Seelon de7ido laittatun ubban Miiki masissido misileti yan gam77idosona.

Issi Leewiyaanne I Laggettiyo Ashkkariyo

19 Israa7eela biittan kawoi baina wode, Efireema gezziyan, haahosan Leewa zare gidiya issi bitanee de7ees. He bitanee Yihudaa biittan Beetaliheeme katamaappe issi laggettiyo ashkkariyo ehiis. ² SHin aara ooyettada, Yihudaa biittan Beetaliheeme kataman de7iya ba aawaa soo baasu; baada yan oiddu agina uttaasu. ³ I godai iyyo yooti maizzidi, soo zaaranau denddidi, ba ashkkaraanne naa77u hareta ekkidi biis; bin a mokka ekkada, ba aawaa soo gelissaasu. Gelissin i aawai a be7ido wode, ufaittidi mokkiis. ⁴ Na7ee aawai bitaniyaa yeddennan diggin, yan aara miiddinne uyiiddi heezzu gallassaa takkiis. ⁵ Oiddantto gallassi maallado guuran denddidi, baanau giigididosona. SHin na7ee aawai ba na7ee godaa, “Guutta katta maada, gastiidoogaappe guyyiyan baasa” yaagiis.

⁶ Yaagin naa77u attuma asatika uttidi, issippe midosonanne uyidosona. Hegaappe guyyiyan na7ee aawai a, “Hayyanaa, hachchi ufaittaidda hagan aqa” yaagiis. ⁷ Leewa zaree baanau denddin, beennan aqana mala woossiis; i laggettiyo ashkkaree aawai a woossin, qassikka yan aqiis.

⁸ Aqidi ichchashantto gallassi baanau maallado guuran denddin, na7ee aawai, “Hayyanaa, gastaidda takkada, omarssi baasa” yaagiis. Yaagin eti naa77aikka qumaa issippe miidosona.

⁹ Min bitanee ba laggettiyo ashkkareeranne ba ashkkaraara baanau kiyin, na7ee aawai hagaadan yaagiis; “Be7ite, sa7ai qammiichchiis! Ufaiittiiddi hagan aqi aggite. Maallado guuraara denddidi, intte soo beeta” yaagiis.

¹⁰ SHin i he gallassi yan aqanau koyibeenna. Hegaa gishshau, denddidi biis; biidi Yaabuusa geetettiya Yerusalaame katamaa mati gakkiiis; i laggettiyo ashkkariyaanne naa77u caanido hareti aara de7oosona. ¹¹ Eti Yaabuusa matin, sa7ai keehi omariis; yaatin, ashkkarai ba godaa, “Biyoogaa aggidi aibissi ha Yaabuusatu kataman aqokkonii?” yaagiis.

¹² Yaagin a godai ayyo zaaridi, “Hagaa Israa7eela asi baina allaga katamaa bookko. Gib77a katamaa gakkanaashin nuuni baana” yaagiis. ¹³ Qassi zaarettidi ba ashkkaraa, “Haaya, nuuni Gib77a kataman woikko Raama kataman aqiyoo soho demmana” yaagiis. ¹⁴ Yaattidi bantta ogiyaa oiqqidi biidosona. Biidi Biniyaama biittan de7iya Gib77a katamaa matin, awai etau wullis. ¹⁵ Eti Gib77a katamaa gelidi aqanau, yaa biidosona; biidi katamaa asai yaa7aa uttiyo sohuwan uttididosona; shin yaappe eta ba soo efiidi aissiya asi beettebeenna.

¹⁶ Eti hegan uttidaashin, gaden oottiyoosappe sa7ai omarssin, ba soo simmiya issi cima bitanee eta mataara kanttiis. Ha bitanee kase Efireema gezziyaappe yiida asa; shin ha77i i de7iyoo Gib77a giyo

katamaana; he biittan Biniyaama zariyaappe yelettida asati de7oosona. ¹⁷ He cima bitanee katamaa asai yaa7aa uttiyo sohuwan uttida bitaniyaa be7idi, "Auppe yaadii? Au bai?" yaagidi oichchiis.

¹⁸ Oichchin Leewa zaree zaariiddi, "Nuuni Yihudaa biittan de7iya Beetaliheeme katamaappe yiida. Ha77i Efireema gezziyaappe hefintta baggan de7iya nu soo boos; qassi GODAA keettinne boos. Yaanidaageeti nuna ba soo efiidi aissiya asa demmibookko. ¹⁹ Nu haretussi utulainne dalai de7ees; taassi, ta laggettiyo ashkkareessinne ta ashkkaraassi gidiya oittainne woiniyaa eessai de7ees; nuussi koshshiyaabaa ubbaa oiqqida" yaagiis.

²⁰ Yaagin cima bitanee, "Saroi intteyyo gido; intte koyiyoobaa ubbaa taani intteyyo immana; ai gidikkonne, ha katamaa asai yaa7aa uttiyo sohuwan aqanau koshshenna" yaagiis. ²¹ Yaagidi eta ba soo efiis; eta haretuyyookka miyoobaa yeggiis. Hegaappe guyyiyan, imattati bantta tohuwaa meecettidi, kahuwaa miidosona.

²² Eti ufaittishin, katamaappe shufuro asati yiidi, keettaa yuushuwan dooddidi, penggiyaa qoxettaa doommidosona; eti he keettaa godaa, he cima bitaniyaa, "He ne soo gelida bitaniyaa haa kessa; nuuni aara zin77anau koyoos!" yaagidosona.

²³ Yaagin keettaa godai kare kiyidi eta, "Hai ta ishentoo, hegaa mala palabaa oottoppote; ha bitanee ta imatta. ²⁴ Be7ite, ta geela7o na7iyaanne i laggettiyo ashkkariyaa hagan de7oosona. Taani eta intteyyo kare kessana; yaatobare eta intte koyidobaa oottite; shin ha bitaniyaa bolli hegaa mala hanttaarabaa oottoppote" yaagiis.

²⁵ SHin asati i giidoogaa siyennan ixidosona. Yaatin, Leewa zaree ba laggettiyo ashkkariyo kare kessidi, etayyo immiis; immin sa7ai wonttana gakkanaashin, qamma ubbaa kayan kayan iira wolqqan zin77idi, o paxa kaa7iiddi aqidosa; yaatidi sa7ai wonttana hanishin, o yeddidosona. ²⁶ Laggettiyo ashkkariyaa wonttanau bazzo zo77iyo wode yaada, i godai aqido cima bitaniyaa keettaa penggen kunddaasu; xalqqee dolana gakkanaassi hegan zin77aasu.

²⁷ He gallassi maallado i godai denddidi, ba ogiyaa baanau keettaa penggiyaa dooyidi kiyido wode, i laggettiyo ashkkariyaa keettaa penggen ba kushiya pengge goccillaa bolli miccada, zin77idaaro be7iis.

²⁸ Be7idi o, "Ane dendda; denddada hindda!" yaagiis; shin a ayyo ainne zaarabeikku. Hegaappe guyyiyan, i ahaa hariyan caanidi, ba soo biis. ²⁹ Biidi gakkidi, mashshaa ekkidi, ba laggettiyo ashkkaree ahaa tammanne naa77u kessidi qanxerettiis. Qanxerettidi issi issi shaahuwaa issi zariyaassi, muleera tammanne naa77u Israa7eela zaretuyyo kiittiis.

³⁰ Hegaa be7ida ubbai, "Israa7eela asai Gibxxe biitaappe kiyooosappe hachchi gakkanaashin, haggaa milatiyaabi mulekka hanibeenna; nuunikka be7ibookko. Ane haggaa issippe akeeki zorettidi, issibaa oottoos" yaagidosona.

Israa7eela Asai Olau Giigettiis

20 Daanappe Berssaabeha giyo katamaa gakkanaashiinne Gala7aadeppa Israa7eela asai ubbai issi asadan Mixiphpha giyo kataman GODAA sinttan issippe shiiqiis. ² He shiiqida Xoossaa asaara Israa7eela zaretu ubbaa halaqatikka de7oosona. Eta gidдон bisuwan olettanau danddayiya oiddu xeetu sha7u olanchchati de7oosona. ³ He wode Israa7eela asai Mixiphpha kataman shiiqidoogaa Biniyaama asati siyidosona.

Israa7eela asai, "Ha iitabai ane waanidi hanidaakko, nuuyyo yootite" yaagiis.

⁴ Yaagin haiqqida laggettiyo ashkkaree godai, Leewa zaree etau hagaadan yaagidi zaariis; "Taaninne ta laggettiyo ashkkariyaa qammaa aqanau Biniyaama biittan de7iya Gib77a giyo katamaa yiida. ⁵ Yiidaashin Gib77a katamaa asati tana woranau yiidi, qamman keettaa yuuyi aadhdhidi eqqidosa; shin guyyeppe ta laggettiyo ashkkariyo ekkidi, wolqqan iira eti zin77ishin, a haiqqaasu. ⁶ Haiqqin taani i ahaa ekkada qanxerettidoogaappe guyyiyan, eti ha tunabaanne pookobaa Israa7eelan oottido gishshau, Israa7eela asai laattido biitta ubbaa issi issi qanxxuwaa kiittaas. ⁷ Be7ite, intte ubbai Israa7eela asa; zorettidi intte pirda immite" yaagiis.

⁸ Yaagin asai ubbai issippe denddidi eqqidi, "Nu gid-doppe ooninne ba dunkkaaniyaa woikko ba keettaa guyye beenna. ⁹ Nuuni Gib77a oottanaagee haggaa; saamaa yeggidi, Gib77a katamaa asaa olanau baana asata doorana. ¹⁰ Israa7eela zare ubban olaa olettanau biya olanchchatuppe xeetaappe tammati, sha7aappe xeetati, tammu sha7aappe qassi sha7ati shinqqiya asaassi giigissona. Giigissin attida olanchchati Biniyaama biittan de7iya Gib77a katamaa biidi, Gib77a asai Israa7eela bolli haggaa mala tunabaa oottidoogaa haluwaa, Gib77a kataman de7iya asata qaxxayana" yaagidosona. ¹¹ Yaagin Israa7eela asai ubbai katamaa olanau issippe shiiqiis.

¹² Israa7eela zareti Biniyaama zaretu ubbaassi hagaadan yaagidi asa kiittidosona; "Intte gidдон hanida ha iitabai aibee? ¹³ Nuuni eta woridi, Israa7eelappe ha iitaa xaissana mala, Gib77a kataman de7iya he shufuro asata kessidi, nuuyyo aattidi immite" yaagidosona.

SHin Biniyaama asati Israa7eela asai yootiyooogaa siyennan ixidosona. ¹⁴ Eti Israa7eela asaara olettanau bantta katamatuppe kiyidi, issippe Gib77a katamaa shiiqidosa. ¹⁵ He gallassikka Biniyaama katamatuppe yiida bisuwan olettiya laatamanne usuppun sha7u olanchchata shiishshidosona. Hegee qoodai Gib77a kataman de7iya asaa gid-doppe dumma doorettida asata gujjennaana. Gib77appe dooretti-daageeti laappun xeeta. ¹⁶ He ubbatu gid-doppe laappun xeetu asati haddirssa kushiyan oliyaageeta; ha ubbatikka yambarshshan shuchchaa olidi, harai atto issi binnaanakka halokkona. ¹⁷ Biniyaama asai bainnan, Israa7eela asai bisuwan olettiya oiddu xeetu

sha7u olanchchata shiishshiis; he ubbatikka olau giigi-daageeta.

Biniyaama Zaretu Bollan Denddida Olau

¹⁸ Israa7eela asai denddidi, Beetele biis; biidi, "Biniyaama asaa olanau nuuppe sinttatidi kiyanau koshshiyai oonee?" yaagidi Xoossaa oichchiis.

Oichchin GODAI, "Yihudaa zaree sinttatidi bo" yaagis.

¹⁹ Yaagin wonttetta gallassi maallado guuran Israa7eela asai denddidi, Gib77a katamaa matan galchchiis. ²⁰ Hegaappe Israa7eela asai Biniyaama asaara olettanau biis; biidi Gib77a katamaa matan etaara olettanau salppiis. ²¹ Salppin Biniyaama asati Gib77a katamaappe kiyidi, he gallassi Israa7eelappe laatamanne naa77u sha7u olanchchata woridosona. ²² Israa7eela asai biidi sa7ai qammaa gakkanaassi, GODAA sinttan yeekkiis; yeekkidi, "Nu ishatuura, Biniyaama asatuura olettanau naa77anttuwaa pude bonii?" yaagidi GODAA oichchiis.

Oichchin GODAI, "Ee, etaara olettanau pude biite" yaagiis. Yaagin Israa7eela asai issoi issuwaa minttetti-di, koiro gallassi eti olau salppido sohuwan naa77anttuwaakka salppidosona.

²⁴ Naa77antto gallassi Israa7eela asai Biniyaama asaara olettanau shiiqiis. ²⁵ Naa77antto gallassikka Biniyaama asai Gib77a katamaappe kiyidi, Israa7eela asaappe tammanne hospun sha7u asata woriis; worido ubbatikka bisuwan olettiyaageeta.

²⁶ Hegaappe guyyiyan, Israa7eelati ubbai Beetele biidi yeekkidosa; yan xoomiiddi sa7ai qammaa gakkanaassi, GODAA sinttan uttidosa; GODAA sinttan xuuggiyo yarshshuwaanne issippetetta yarshshuwa shiishshidosona. ²⁷ He wode Xoossaa Maachchaa Taabootai Beetele kataman de7ees; he Taabootaa naagiyaagee Aarooni yelido EI77aazara na7aa Piinihaasa. Israa7eela asai GODAA, "Biniyaama asa gidiya nu ishanttuura olettanau qassikka pude boniiyye boopponii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin GODAI, "Biidi olettite! Taani eta wontto intte kushiyan aattada immana" yaagiis.

²⁹ Yaagin Israa7eela asai amarida olanchchata Gib77a katamaa yuushuwan zuggidi naagana mala oottiis. ³⁰ Heezantto gallassi Israa7eela olanchchati kaseegaadankka Biniyaama olanchchata olanau biidi, Gib77a katamaappe sintta baggaara salppidosona.

³¹ Biniyaama asati etaara olettanau katamaappe kiyidi, eta kaallidi, haakkidi biidosona. Kaseegaadankka Beeteleenne Gib77a efiya aaho ogetuuninne dembbatun Israa7eela asaappe hasttamu gidiya asata woridosona. ³² Biniyaama asati, "Nuuni kaseegaadankka eta xoonida!" yaagidosona.

SHin Israa7eela asati kase, "Eti katamaappe haakkidi, ogetukko kiyana mala, ane nuuni baqatoos" yaagi wottidosona. ³³ Yaatin, Israa7eela asai ubbai bantta sohuwaappe denddidi, Ba7aali-Taamaara giyoosan salpiyo wode, Israa7eelati bantta zuggi uttiddo Gebaa7a Dembaappe kiyidosona; ³⁴ Israa7eela ubbaappe

doorettida tammu sha7u asati Gib77a bolli olaa denttidosa; olai keehippe wolqqaamiis. He ubbai haniyo wode, banttau bashshai matattidoogaa Biniyaama asati ainne eribookkona. ³⁵ Israa7eelati Biniyaama asatu bolli xoonuwa demmanaadan GODAI oottiis. He gallassi Israa7eela asai Biniyaama asaappe laatamanne ichchashu sha7anne issi xeetu olanchchata woriis; worido ubbatikka bisuwan olettiyaageeta.

³⁶ Hega gishshau, Israa7eela asai banttana xoonidoogaa Biniyaama asai eriis.

Israa7eela asai Gib77a katamaa yuushuwan zuggi uttida olanchchatun ammanettido gishshau, Biniyaama asan xoonettidabaa milatidi guyye shiiqiis. ³⁷ Zuggidi naagiya olanchchati Gib77a katamaa eesuwan woxxi gelidi, katamaa gidдон demmido ubbaa woridosona. ³⁸ Zuggidi naagiya Israa7eela olanchchati katamaa gidдoppe daro cuwaa shaaradan pude denttana malanne hegee malaataa gidana mala, kase haasayi wottidosona. Hega gishshau, daro cuwaa shaarai katamaappe kiyiyoogaa be7ido wode, ³⁹ ola dembban de7iya Israa7eela asati baqatiyoosaappe guyye simmidi, eta olidosona.

Biniyaama asati Israa7eela asaappe hasttamu gidiya asata woridi, "Kaseegaadan ha77ikka nuuni eta xoonida" yaagidosona. ⁴⁰ SHin malaataa cuwai katamaappe pude kessaa doommiis; doommin Biniyaama asati bantta guyye xeellido wode, katamai muleera taman xuuggittin, tamaa cuwai pude kiyiyaagaa be7idosona.

⁴¹ Hegaappe guyyiyan, Israa7eelati Biniyaama asatu bolli guyye simmidosa; guyye simmin, Biniyaama asati dagammidosona; aissi giikko, eti wurana haniyoogaa eridosona. ⁴² Hega gishshau, eti Israa7eela asaa sinttaappe bazzo simmidi baqatidosona; shin olai eta kaallidi gakkis. Katamatuppe kiyida Israa7eela olanchchati gidduwan eta wori wurssidosa. ⁴³ Israa7eelati Biniyaama asata dooddidi, Gib77a katamaappe arshsho baggaara de7iya sohuwaa gakkanaashin kaallidi yedettidosona; yedettiiddi daroti ogiyan de7ishin woridosona. ⁴⁴ Hegan Biniyaama asaappe tammanne hospun sha7u mino olanchchati haiqqidosona; ⁴⁵ etappe attidaageeti guyye simmidi, bazzuwaa kanttidi, Rimmoona giyo zaallaakko baqatidosona; Israa7eelati etappe ichchashu sha7u asata ogetun woridosona; etappe attidaageeta Giidi7ooma giyo sohuwaa gakkanaashin yedettiiddi, naa77u sha7aa woridosona. ⁴⁶ He gallassi Biniyaama biittaappe bisuwan olettiya laatamanne ichchashu sha7u asati haiqqidosona; he ubbatikka mino olanchchata.

⁴⁷ SHin usuppun xeetu asati bazzuwaa kanttidi, Rimmoona Zaallau baqatidi, yan oiddu aginaa takkidosa. ⁴⁸ Israa7eela asai attida Biniyaama asaakko guyye simmidi, attumaasaanne maccaasaa, naatanne mehiyaa ubbaa woriis; demmido katamata ubbaa taman xuuggiis.

Biniyaama Zaretussi Maccaasa Immanau Koshshiis

21 Israa7eela asai Mixiphpha giyoosan shiiqido wode, "Nu gidдoppe ooninne Biniyaama asaassi

ba na7iyo machcho immenna" yaagidi caaqqi wottiis. ² Israa7eelati Beetele katamaa biidi, yan sa7ai qamana gakkanaassi Xoossaa sinttan uttidi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, misho yeehuwaa yeekkidosa. ³ Yeekkiiddi, "Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, ha yohoi aibissi Israa7eelan hanidee? Hachchi Israa7eela asaa giddoppe issi zaree aibissi paccii?" yaagidosona.

⁴ Wonttetta gallassi maallado guuraara eti denddidi, yarshshiyosaa yan giigissidosona; giigissidi xuuggiyo yarshshotanne issippetettaa yarshshota shiishshidosona. ⁵ Yaatidi Israa7eelati, "Israa7eela zare ubbaappe GODAA sinttan shiiqiyoosaa yibeenna zaree oonee?" yaagidi oichchidosona. Eti hegaa oichchido gaasotai, Mixiphpha kataman GODAA sinttan shiiqanau yibeenna asi ooninne, "I muleera haiqqo" yaagidi kase caaqqido gishshaassa.

⁶ Israa7eela asati bantta ishanttuuyo, Biniyaama zaretuuyo qarettidi, "Hachchi Israa7eelappe issi zaree xayiiis. ⁷ Nuuni nu macca naata etassi immennaadan GODAN caaqqido gishshau, haiquwaappe attida Biniyaama zareti macca asa ekkana mala, nuuni ai ootane?" yaagidosona.

⁸ Qassikka eti, "Israa7eela zaretuppe Mixiphpha kataman GODAA sintti yibeennai oonee?" yaagidi oichchidosona. Oichchidi, Gala7aaden de7iya Yaabeesha giyo katamaappe issi asinne shiiquwaa yibeennaagaa eridosona. ⁹ Eti asaa qoodido wode, Gala7aaden de7iya Yaabeeshappe issi asinne beettibeenna.

¹⁰ Hegaa gishshau, maabarai tammanne naa77u sha7u mino olanchchata Gala7aaden de7iya Yaabeesha katamaa kiittidosona; kiittiiddi, "Biite; biidi Yaabeeshan de7iyaageeta ubbaa bisuwan busakkite; maccaasaakka guutta naatakka ashshoppite. ¹¹ Hagaadan oottite; attuma asa ubbaanne attumaasaara zin77ida macca asaa ubbaa worite" yaagidi azazidosona.

¹² Yaabeesha kataman de7iya asaa giddoppe attumaasaara zin77ibeenna, oiddu xeetu geela7o macca naata demmidosona; demmidi Kanaane biittan, Seelon de7iya dunkkaanidosaa ekkidi ehiidosona.

¹³ Hegaappe guyyiyan, kumetta maabarai Rimmoona Zaallaa giyoosaa de7iya Biniyaama asatukko sigaa kiittidosona. ¹⁴ Kiittin Biniyaama asati simmidi yiidosona. Yin Israa7eela asai Yaabeesha katamaappe worennan

ehiido geela7o naata etassi immiis. SHin geela7o naati attuma asaa ubbaa gakkibookkona.

¹⁵ Israa7eela zaretu gidдон de7iya issippetetta du-uxxanaadan GODAI oottido gishshau, asai Biniyaama asaassi keehippe qarettiis. ¹⁶ Qarettidi maabaraa cimati, "Biniyaama zaretuppe maccaasi haiqqi wurido gishshau, haiquwaappe attida attuma asaayyo nuuni maccaasa waati immanee? ¹⁷ Israa7eela asaa giddoppe qucetti xayenna mala, Biniyaama zaretuppe attidaageetussi laattiya naati de7anau koshshees.

¹⁸ Gidikkonne, nuuni nu macca naatuppe etau immanau danddayokko; aissi giikko, Israa7eela asai kase, 'Ba na7iyo Biniyaama zariyaassi immiya urai qanggettidaagaa gido' yaagidi caaqqetti wottiis" yaagidosona.

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, maabaraa kaalettiya cimati, "Be7ite, laittan laittan Seelon GODAA bonchchiyo baalai matiis" yaagidosona. Seeloi Beetelepe huuphessa baggaara, Laboonappe tohossa baggaara, Beetelepe Sekeema efiya ogiyaappe arshsho baggaara de7ees. ²⁰ He maabaraa kaalettiya cimati Biniyaama asata hagaadan yaagidi azazidosona; "Biite; biidi woiniyaa turaa gidдон zuggidi, ²¹ naagite. Seelo katamaa macca naati baalaa gallassi karaabiyaa oiqqidi, yexxiiddinne duriiddi yiyo wode, intte woiniyaa turaa giddoppe kiyite. Kiyidi ubbaikka Seelo macca naatuppe intteyyo dafidi, Biniyaama biitti ekkidi biite.

²² Eta aawati woikko eta ishantti nuukko magannanau yiyo wode, nuuni eta, 'Hai hayyanintta, eta nuussi immiigite; aissi giikko, nuuni eta huuphiyan huuphiyan gakkiiya maccaasa olaa sohuwaappe demmibookko. Intte dosidi immibeenna gishshau, mooranchcha gidekketa' yaagana" yaagidosona.

²³ Yaagin Biniyaama asatika Israa7eela cimati gidдоogaadan oottidosona; ubbaikka Seelon yexxiya macca naatuppe bantta qoodaa keenata dafidi efiidosona. Eti bantta laata biitti simmidi, katamata wotti yeggi keexxidi, yan de7idosona. ²⁴ He wode Israa7eela asai yaappe laalettidi, ubbaikka ba zariyaakko zariyaakkonne ba so asaakko asaakko biis.

²⁵ He wode Israa7eela biittan kawoi baawa; asi ubbi baayyo likke milatidabaa coo oottees.

Sameela Maxaafaa Koiruwaaw

Gidduwaa Eriisuwaa

Sameela Maxaafan koiro shaahoi Israa7eela asai daannatu haaruwaappe kawoti haariyo kawotettau pinnido hanotaa odees. Ha laamee Israa7eela asaa ubbaa de7uwaa gidдон оosettanau danddayidoogee heezzu asatu gaasuwaana. Hegeetuppe koiroi wurssettan de7ida gita gita daannatuppe issuwaa gidiya Sameela gidishin, naa77anttoi Israa7eelassi koiro kawo gidiya Saa7oola. Heezzanttoi qassi maataa oiqqanaappe kase a taarikee Sameelanne Saa7oola taarikiyaara oiqetti uttido Daawita.

Ha maxaafaassi waanna kiitai Gal77a Maachchaa gidдон de7iya hara taarike maxaafatuugaadankka, Xoossaasi ammanettiyoogee anjuuwaunne injje de7uwau kaalettiyoogaanne azazettennan ixxiyoogee kunddettaanne bashshaa ehiyoogaa bessees. Hegeenne Xoossai qeesiyaa Eelassi odiiddi, “Tana bonchchiyaageeta taani bonchchana; tana kariyaageeta taani kaushshana” giidi haasayido qaalan qoncciyann odees. (2:30)

Ha maxaafai kawoi haariyo kawotettaa essiyo maaran asaassi siyettiya hanotaa qonccissees. Kase peeshshan Israa7eela asaassi tumu kawo gididi erettidaagee ba huuphen Xoossaa. SHin guyyeppe takkiiddi asai oishaa denttin, Xoossai etayyo kawuwaa dooriis. SHin ha ubbankka waannabai kawuwaa gidin, Israa7eela asaa gidinkka, Xoossai etappe bollanne pirddiyaagaanne gidin, a garssan eti de7anaagaa (2:7-10). Hegeekka Xoossaa higgiaappe garssaara dure gidin, manqqo gidinkka, asaa ubbaa maatai bonchchettin de7anau koshshiyooгаа bessees.

Elqqaananne A So Asaa

¹ Efireema gezziyan, Raama giyo kataman de7iya, Efireema zarenne Xufa yara gidiya, Elqqaana giyo issi bitanee de7ees; i Yirohaama na7aa; Yirohaami Eeli-hu na7aa; Eeli-hu Toohu na7aa; Toohu Xufa na7aa.

² Elqqaanassi naa77u maccaasati de7oosona; issinnee sunttai Haanno; hinkkoree sunttai Piniino. Piniinissi naati de7oosona; shin Haannissi issi na7ikka baawa.

³ Ubbaappe Wolqqaama GODAASSI goinnanaunne yarshshanau Elqqaani laittan laittan ba katamaappe Seelo bees. Eela naati naa77ai, Hofiniininne Piinihaasi yan GODAA qeeseta. ⁴ Elqqaani yarshshuwaa yarshshiyo wode audenne ashuwaappe issi kituwaa ba keettaayee Piniinissi, qassi issi issi kituwaa i attuma naatussinne macca naatussi huuphiyan huuphiyan immees.

⁵ GODAI Haanno yeluwaa diggikkokka, Elqqaani o siiqiyo gishshau, iyyo naa77u kituwaa immees. ⁶ GODAI Haanniyyo muleera yeluwaa diggido gishshau, i dawuttiyaa o hanqetissausunne yiilloyausu. ⁷ Hagee laittaappe laittan haniyaabaa; Haanna GODAA keetti biido wode audenne i dawuttiyaa o yeekkana gakkanaassinne qumaa meettaa ixkana gakkanaassi yiilloyausu. ⁸ I keettaawai Elqqaani o, “Haannee, neeni aissi yeekkai? Aissi qumaa miikkii? Ne wozanai aissi az-zanii? Taani neeyyo tammu naatuppe aadhdhikki-naayye?” yaagees.

Haanni Woosaa

⁹ Issi gallassi eti Seelon miidoogaappenne uyi-doogaappe guyyiyan, Haanna dendda eqqaasu. Dend-

da eqqiyo wode, GODAA keettaa penggiyaa matan de7iya oidiiyan qeesiyaa Eeli uttiis. ¹⁰ Haanna keehi mishettada, camo yeehuwaa yeekkada GODAA woos-saasu. ¹¹ A hagaadan yaagada shiiquwaa shiiqettaasu; “Ubbaappe Wolqqaama GODAU, tana ne ashkkariyo xeella! Ta mishuwaa be7ada, tana hassaya; tana ne ashkkariyo dogoppa. Neeni taayyo ne ashkkareeyyo attuma na7a immikko, a de7o laitta ubban taani a neeyyo immana; a huuphee mulekka meedettenna” yaagaasu.

¹² Haanna GODAA woosaa adussido wode, Eeli i doonaa xeellees. ¹³ Haanna ba wozanaa gidдон Xoos-saa woossiyo wode, i menttershshai qaaxxiyoogaappe attin, i qaalai siyettenna; heгаа gishshau, Eeli o mat-tottidabaadan qoppiis. ¹⁴ Qoppidi o, “Neeeni aude gakkanaashin mattottuutee? Woine eessaa ne achchappe digga” yaagiis.

¹⁵ Yaagin Haanna hagaadan yaagada ayyo zaaraasu; “CHii, ta godau, taani keehi metootanchcha maccaasa; taani ta shemppuwaappe GODAA woossaisippe attin, woine eessaa woikko mattoyiya ushshaa uyabeikke.

¹⁶ Taani ta tuggaanne ta mishuwaa daruwaa hagan haasayido gishshau, tana ne ashkkariyo ‘Pattenna maccaasa’ gaada qoppoppa” yaagaasu.

¹⁷ Yaagin Eeli iyyo zaaridi, “Sarotettan ba; neeni a woossidobaa Israa7eela Xoossai neeyyo immo” yaagiis.

¹⁸ Yaagin Haanna, “Ne ashkkariyaa ne sinttan nashuwaa demmu” yaagaasu. Hegaappe guyyiyan, a ba ogiyaa baada, qumaa maasu; heгааappe simmin mulekka azzanabeikku.

Haanna Sameela Yelaasu

¹⁹ Wonttetta gallassi guuraara denddidi, Elqqaaninne a so asai GODAAYYO goinnidoogaappe guyyiyan, bant-ta soo, Raama katamaa simmidosona. Elqqaani ba maccaasee Haanniira aqiis; GODAI o qoppiis; ²⁰ qoppin a abbe ixettada wodee wurin attuma na7aa yelaasu. Haanna, “Taani GODAA woossin siyiis” gaada a sunntaa Sameela † sunttaasu.

²¹ Elqqaani ba so asaa ubbaara laittaa yarshshuwaa GODAU yarshshanaunne shiiquwaa gattanau Seelo bi-is; ²² shin Haanna babeikku. A ba keettaawaa, “Ta na7ai xanttaa duuxxidoogaappe guyyiyan, taani a efaada, GODAAYYO immana; merinau i yan de7ana” yaagaasu.

²³ I keettaawai Elqqaani, “Nena lo77abaa ootta; a neeni xanttaa duuttana gakkanaassi son takkashsha; yaaninkka GODAI ba qaala polo bain” yaagiis. Yaagin Haanna xanttaa duuttana gakkanaassi ba na7aa xant-taidda son takkaasu.

²⁴ Haanna i na7ai xanttaa duuxxidoogaappe guyyiyan, Sameelanne heezzu laitta korimaa, tammu kilo giraame xiilliyaanne ogoro kumetta woine eessaa ekkada GODAA keettaa Seelo baasu; na7ai he wode guutta. ²⁵ Eti mirgguwaa shukkidoogaappe guyyiyan, na7aa Eelakko efiidosona. ²⁶ Haanna Eela, “Ta godau, ne de7oi ero! Ne sinttan eqqada GODAA woossida maccaasiyaa tumu tanattennee. ²⁷ Taani ha na7aa yelanau woossin, GODAI taani a woossidobaa immiis. ²⁸ Hega gishshau, taani GODAAYYO a immaas; i ba de7o laitta ubban GODAAYYO imettiis” yaagaasu. Hegaappe guyyiyan, eti GODAAYYO yan goinnidosona.

Haanni Woosaa

2 Haanna hagaadan yaagada woossaasu; “Ta wozanai GODAN ufaittees; GODAN ta wolqqai dariis.

Ta morkketu bollan taani ceeqettada haasayais; GODAI tana ashshido gishshau, taani ufaittais.

² GODAA mala geeshshi issoinne baawa; a mali issoinne baawa.

Nu Xoossaappe attin, hara attiyo wogga Zaalli baawa.

³ “Otoro haasayaa aggite; otoro qalalai intte doonaappe kiyoppo.

Aissi giikko, GODAI eriya Xoossaa; asa ooso i yiggi xeellees.

⁴ “Olanchatu wonddafee meqqiis; shin xubettidaageeti wolqqaa gixxidosa.

⁵ Kalli uttidaageeti namisettidi, qumau keraa oottoosona; shin namisetti uttidaageeti ha77i kallidosona.

Mainiyaa laappun naata yelaasu; shin cora naata yelidaara daafuraasu.

⁶ “GODAI woreesinne pattees; qassi i duge Si7ooliyan yeggeesinne pude kessees.

⁷ GODAI manqqettesinne dureyees; qassi i ziqqisseesinne xoqqissees.

⁸ I hiyyeesata buhiyaappe denttees. Metootanchchatakka bidinttaa pituwaappe denttees; denttidi eta halaqatuura utissees; eta bonchcho araataa laatissees.

“Aissi giikko, biittaa baasoti GODAASSA; i eta bollan sa7aa essiis.

⁹ I Xoossaa asatu gediya naagees; shin iitata i xuman co77u oottana.

Asi ba wolqqan xoonenna;

¹⁰ GODAARA eqettiyaageeti liiqana.

GODAI saluwaappe eta bolli dadadan guummana; GODAI sa7an de7iyaageeta ubbaa pirddana.

I ba kawuwaayyo wolqqaa immana; i ba tiyidoogaayyo xoonuwaa immana” yaagada woossaasu.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Elqqaani Raaman de7iya ba soo biis; shin na7ai Sameeli qeesiyaa Eelappe garssaara GODAAYYO oottees.

Eela Attuma Naata Iitata

¹² Eela attuma naati iita asata; eti GODAA erokkona, ¹³ woikko yarshshuwaa immiya asaayyo qeeseti oot-tiyo wogaa naagokkona. Hegeenne, asi yarshshuwaa yarshshiyoo wode, qeesiyaa ashkkarai heezzu achcha birata sirinttaa ekkees; ekkidi ashoi biron por-shshishin, ¹⁴ doossiyo wogga otuwan woikko keriyen he sirinttaa yeddidi, sirinttai oiqqi kessiyo ai qommo asho gidikkonne efiidi, qeesiyaayyo immees. Yarshsho yarshshanau Seelo yiya Israa7eela asaa ubbaa eti ha-gaadan oottoosona. ¹⁵ Qassi modhdhuwaa yarshshiy-oosan xuugganaappe kasetidi, qeesiyaa ashkkarai yarshshuwaa yarshshiya bitaniyaakko biidi, “Qeesee qayye ashoppe attin, doisa asho neeppe ekkenna gishshau, ayyo xiixxanau amarida ashuwaa hamma” yaagees.

¹⁶ Yaagin bitanee zaaridi, “Wogaadan qeeseti modhd-huwaa koiro xuuggona; hegaappe guyyiyan, neeni koyiyoogaa akka” yaagees; yaagikko qeesiyaa ashkkarai, “CHii; taayyo ha77i imma; shin neeni dig-gikko, taani neeppe wolqqan ekkana” yaagees.

¹⁷ GODAU immiyo yarshshuwaa Eela naati karido gishshau, eta nagarai GODAA sinttan keehi dariis.

Na7aa Sameela

¹⁸ SHin Sameeli na7atettan de7iiddi, liinuwa giyo kiriyappe dadettida eefuude giyo maayuwa maayidi, GODAAYYO oottees. ¹⁹ Sameela aayiyaa laittan laittan guutta qoliyaa giigissada, laittaa yarshshuwaa yarshshanau ba keettaawaara baidda Sameelayyo ekkada bausu. ²⁰ Bin Eeli Elqqaananne a keettaayyiyo, “Ne keettaayiyaa GODAAYYO immido na7aa gishshaa GODAI neeyyo ha maccaasen hara naata immo” yaagi-di anjjees; yaatin, eti bantta soo simmoosona. ²¹ GO-DAI Haanno anjjin, shahaarada heezzu attuma

† SAMEELA: Ha sunntaa birshshettai “Xoossai siyettiis” giyoogaa.

naatanne naa77u macca naata yelaasu. Na7ai Sameeli GODAA sinttan dicciis.

Eelanne A Naata

²² Eeli keehippe ceeggiis. A naati Israa7eela asaa ubbaa bolli oottido ubbabaanne qassi Xoossaa Dunkkaaniyaa penggiyan GODAAYO oottiya maccaasatuura zin77idoogaa siyiis. ²³ Siyidi eta, "Intte ha-gaa malabaa aissi ootteetii? Intte iita oosuwa taani asa ubbaappe siyais. ²⁴ Ta naatoo, haggaa aggite; GODAA asai inttena giyoobaa taani siyidoogee lo77obaa gidenna. ²⁵ Issi asi asa naaqqikko, Xoossai au gaannatana; shin asi GODAA naaqqikko, oonee ayyo gaannatanai?" yaagiis.

GODAI, "Taani eta worana" giido gishshau, eti bantta aawaa seeraa siyennan ixidosona.

²⁶ Na7ai Sameeli GODAA sinttaaninne asaa sinttan dicciisinne sabettiis.

Eela So Asaa Bolli Odettida Hiraagaa

²⁷ Issi gallassi Xoossaa asi Eelakko yiidi a, "GODAI hagaadan yaagees; 'Ne maizza aawai Aarooninne a so asai Gibxxen kawuwaa aillettan de7iyo wode, taani etayyo qonccaas. ²⁸ Qonccada Aarooni ta yarshshiy-oosaa pude kiyana mala, ixaanaa cuwayana malanne ta sinttan eefuudiyaa maayana mala, taayyo qeese oottada Israa7eela zaretu ubbaappe a dooraas. Qassi Israa7eela asai taman yarshshiy yarshsho ubbaa taani ne aawaa zariyaayyo immaas. ²⁹ Taani ta de7iy-oosaa shiishshana mala azazido ta yarshshuwaanne immiyoobaa intte aissi yedhdhi kaa7eetii? Ta asai Israa7eeli, taayyo shiishshido yarshsho ubbaappe murutiyaagaa intteyyo miidi orddiyoogan, neeni ne naata taappe aattada aissi bonchchadii?" yaagees.

³⁰ "Hegaa gishshau, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "'Ne zareenne ne aawaa zaree merinau taayyo oottana" gaas; shin ha77i, hegee taappe haakko! Tana bonchchiyaageeta taani bonchchana; tana kariyaageeta taani kaushshana. ³¹ Ne zariyan asi ceeggenna mala, taani ne wolqqaanne ne aawaa zariyaa wolqqa xaissiyiyo gallassati yaana. ³² Neeni metootana; taani Israa7eela asaayyo immiyo anjuuwa be7ada neeni qanaatana; shin ne zariyan ceeggana asi ooninne baawa. ³³ Taani ta yarshshiyosaappe xais-senna asi de7ikko, a gaasuwan ne aifee afuxxiiddi qooqananne ne wozanaikka mishuwaa xuugettana; ne daro zeretta ubbai yelagattetan de7iiddi haiqqana.

³⁴ "'Ne naati naa77ai Hofiniininne Piinihaasi issi gallassi haiqqana; hegee neeyyo malaata gidana. ³⁵ Taani taayyo ammanettiya qeesiyaa, ta wozanaadaaninne ta qofaadan oottiyaagaa denttana; taani a zaretu de7i be7anaadan oottana; taani doorido kawuwaa sinttan eti ubba wode oottana. ³⁶ Ne zariyan attida ubbai gutta miishsha woikko baso oitta woossanau yiidi, a sinttan gufannidi, "Taani oitta maana mala, qeese-tuppe issuwaa sohuwaa malan tana wottarkii" yaagana' yaagees" yaagiis.

GODAI Sameela Xeesiis

3 Na7ai Sameeli Eelappe garssaara GODAAYO oottees; GODAA qalalai he wode keehi al77o; ajjuutinne darena. ² Aifee xeellanau leppin, waayetti xeelliyaa Eeli issi gallassi qammi ba sohuwan zin77iis. ³ He wode Xoossaa xomppee biron to77ibeenna; qassi Xoossaa Taabootai de7iyo GODAA keettan Sameeli xiskkees. ⁴ Xiskkidaashin GODAI Sameela xeesiis; xeesin Sameeli, "Yee!" giidi koyiis. ⁵ Koyidi Eelakko woxxi biidi, "Neeni xeesin hekko yaas" yaagiis.

SHin Eeli, "Taani nena xeesabeikke; baada zin77a" yaagiis; yaagin Sameeli biidi zin77iis.

⁶ Qassikka GODAI, "Sameelaa" yaagidi naa77anttuwaa xeesiis; xeesin Sameeli denddidi, Eelakko biidi, "Neeni xeesin hekko yaas" yaagiis.

SHin Eeli, "Ta na7au, taani nena xeesabeikke; baada zin77a" yaagiis.

⁷ Sameeli hegee GODAA gidiyooogaa eribeenna; aissi giikko, GODAA qalalai biron ayyo qonccibeenna. ⁸ GODAI Sameela heezanttuwaa xeesiis; xeesin denddidi, Eelakko biidi, "Neeni xeesin hekko yaas" yaagiis.

Hegan GODAI na7aa xeesiyooogaa Eeli akeekiis; akeekido gishshau, ⁹ "Baada zin77a; i nena xeesiyaabaa gidikko, 'GODAU, yoota; taani ne ashkkaarai siyais' yaaga" yaagidi yootiis; yootin Sameeli ba sohuwaa biidi zin77iis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, GODAI yiidi hegan eqqidi kaseegaadankka, "Sameelaa, Sameelaa" yaagidi xeesiis.

Xeesin Sameeli, "Yoota; taani ne ashkkaarai siyais" yaagiis.

¹¹ GODAI Sameela, "Be7a! Siyiya asa ubbau haittau iitiya issibaa Israa7eela bolli taani oottana hanais.

¹² Taani Eela so asaa bolli haasayido ubbabaa he gallassan koiruwaappe wurssettaa gakkanaassi Eela bolli ehaana. ¹³ Eeli erido nagaraa gishshau, taani a so asaa bolli merinau pirddanaagaa ayyo yoota wottaas; aissi giikko, a naati qanggissiyaabaa oottiyo wode, i eta seeribeenna. ¹⁴ Hegaa gishshau, 'Eela so asaa nagarai yarshshuwaaninne imuwan mulekka atto geetettoppo' yaagada taani a so asaassi caaqqaa" yaagiis.

¹⁵ Sameeli sa7ai wonttana gakkanaashin zin77iis; wonttin denddidi, GODAA keettaa penggiyaa dooyiis. Sameeli ajjuutaabaa Eelayyo yootanau yayyiis. ¹⁶ Eeli Sameela, "Ta na7au Sameelaa" yaagidi xeesiis.

Xeesin Sameeli, "Yee" giidi koyiis.

¹⁷ Koyin Eeli hagaadan yaagidi Sameela oichchiis; "GODAI neeyyo yootidobi aibee? Taappe ainne qosoppa; neeni Xoossai neeyyo yootidobaappe issibaanne taappe qottikko, Xoossai hegaadan ne bolli ootto" yaagiis. ¹⁸ Yaagin Sameeli ainne qosennan ubbabaa Eelayyo yootiis. Eeli, "I GODAA; i bana lo77aa ootto" yaagiis.

¹⁹ Sameeli dicciyo wode GODAI aara de7ees; Sameeli haasayidobaappe issi qaalinne sa7an wodhdhenna.

²⁰ Israa7eela zawan Daanappe biidi Berssaabeha gakkanaassi, Sameeli GODAAYO tumu hananabaa

yootiyaagaa gidiyooqaa Israa7eela asai ubbai eriiis.
²¹ GODAI Seelon qoncces; yan ba qaalan banatettaa Sameelayyo qonccissee. Sameeli haasayido qaalai Israa7eela ubbaa gakkiiis.

GODAA Taabootai Omoodettiis

4 Israa7eelati Pilisxxeematuura olettanau kiyidosa; Israa7eelati Eben77eezeran shiiqin, Pilisxxeemati Afeeqan shiiqidosa. ² Pilisxxeemati citan citan gididi, Israa7eelatuura olettanau denddidosa; olai suullin, oiddu sha7u Israa7eelata worida Pilisxxeematun Israa7eelati xoonettidosona. ³ Olanchatu galchchidosaa simmido wode, Israa7eela cimati, “Hachchi GODAI nuna Pilisxxeematun aissi xoonissidee? Nunaara baanaadaaninne nuna nu morkketu kushiyaappe ashshanaadan GODAA Maachchaa Taabootaa Seelophe ane ehoos” yaagidosona. ⁴ Hegaa gishshau, asai Seelo kiittin, kiruubetu gidduwan araan uttiya Ubbappe Wolqqaama GODAA Maachchaa Taabootaa ehiidosona. Eela naati naa77ati Hofiniininne Piinihaasi Xoossaa Maachchaa Taabootaara yan de7oosona.

⁵ GODAA Maachchaa Taabootai galchchidosaa gakkido wode, Israa7eelati ubbai biittai qaaxxana gakkanaashin bantta qaala xoxu oottidi, “GODAA Maachchaa Taabootai gakkiiis” yaagidosona.

⁶ Israa7eelatu wocamaa Pilisxxeemati siyidi, “Hagee Ibraaweti galchchidosan siyettiya, wolqqaama wocamai aibee?” yaagidosona.

GODAA Taabootai eti galchchidosaa yiidoogaa Pilisxxeemati eridi yayyidosona. ⁷ Yayyidi hagaadan yaagidosona; “Xoossai eti galchchidosaa yiis. Aayye7ana nunoo! Haga malabi hagaappe kase hani erenna. ⁸ Aayye7ana nunoo! Ha wolqqaama xoossatu kushiyaappe nuna ashshanai oonee? Ha xoossati Gibxxeta bazon boshu ubban shocidaageeta. ⁹ Intenoo Pilisxxeemato, minnite! Asadan olettite! Hinna xayikko, intte eta kase aillettan haaridoogaadan, etikka inttena haarana. Hegaa gishshau, asadan olettite!” yaagidosona.

¹⁰ Pilisxxeemati olettidi, Israa7eelata xoonidosona; xoonin Israa7eelati bantta dunkkaaniyu baqatidosona. He olan daro asai goora7ettiis; Israa7eela olanchatuppe hastamu sha7ai haiqqiis. ¹¹ Xoossaa Taabootai omoodettiis; Eela naati naa77ai, Hofiniininne Piinihaasi haiqqidosona.

Eela Haiquwaa

¹² Biniyaama zare gidiiya issi bitanee olaa dembaappe woxxiidi, he gallassi Seelo gakkiiis; gakkidi kayyuwaa erissanau i ba maayuwa pooshshidi, ba huuphiyanka biittaa qoliis. ¹³ He bitanee gakkiiyo wode, Eeli ba wozanan Xoossaa Taabootaaba hirggiido gishshau, naaggiiddi ogiyaa doonan de7iya ba oidiiyan uttiis. Bitanee katamaa gelidi, hanidabaa yootin, katamai ubbai waasuwa xulluusiis.

¹⁴ Eelikka he waasuwa siyidi, “Hagee aiba waasoo?” yaagiis.

Bitanee eesuwan yiidi, Eelassi yootiis; ¹⁵ Eeli uddufun tammanne hospun laitta cima gidida, aifeekka xeelaaggidi galjjido asa. ¹⁶ Bitanee Eelassi, “Olaa dembaappe yiidaagee tana; taani hachchi yaappe baqataas” yaagiis.

Yaagin Eeli, “Ta na7au, yaatin waanidee?” yaagidi oichchiis.

¹⁷ Oichchin oduwaa ehiida bitanee, “Israa7eelati Pilisxxeematu sinttaappe baqatidosona; daro asai wuriis; ne naati naa77ai Hofiniininne Piinihaasi haiqqidosona; Xoossaa Taabootaikka omoodettiis” yaagiis.

¹⁸ Bitanee Xoossaa Taabootaaba yootido wode, penggiyaa matan de7iya ba oidiiyaappe Eeli guyye kunddiis; kunddidi garbballee meqqin haiqqiis; aissi giikko, i ceeganne ordde. Eeli Israa7eela biittan oitamu laittaa daannatiis.

¹⁹ Eela na7aa Piinihaasa maccaasiyaa yelanau wodee wurido ixeta. Xoossaa Taabootai omoodettoogaanne ba bolloinne ba keettaawai haiqqidoogaa a siyido wode, goppennan maaretai o oiqqin yelaasu. ²⁰ A haiquwau matattido wode, yelissiyaageeti, “Neeni attuma na7aa yelido gishshau yayyoppa” yaagidosona; shin etayyo a ainne zaarabeikku; eti giyoobaakka ezg-gabeikku. ²¹ A ba na7aa Ikaabooda † sunttaasu; Xoossaa Taabootai omoodettido gishshaunne ba bolloinne ba keettaawai haiqqido gishshau, “Bonchchoi Israa7eelatuppe shaahettiis” yaagaasu. ²² A, “Bonchchoi Israa7eelatuppe shaahettiis; aissi giikko, Xoossaa Taabootai omoodettiis” yaagaasu.

GODAA Taabootai Pilisxxeema Katamatun De7iis

5 Pilisxxeemati Xoossaa Taabootaa omoodiddoogaappe guyyian, Eben77eezerappe Ashddooda efiidosona. ² Xoossaa Taabootaa efiidi, Daagoona giyo eeqaa keettaa gelissidi, Daagoona matan essidosona. ³ Ashddooda asai wonttetta gallassi guuridi denddido wode, GODAA Taabootaa sinttan Daagooni ba som77uwan biittan gufannidaagaa be7idosona! Daagoona denttidi, kase sohuwan essidosona. ⁴ Qasikka wonttetta gallassi guuraara denddidi yiidi, eti GODAA Taabootaa sinttan Daagooni ba som77uwan biittan gufannidaagaa be7idosona! He wode Daagoona guuggeenne a naa77u kushee meqerettidi, pengge gophphiyan de7ees; hinkko asatettaa aagee duma attiiis. ⁵ Hegaa gishshau, Daagoona qeesetinne Ashddoodan de7iya Daagoona keettaa geliya asati ubbai Daagoona pengge gophphiya hachchi gakkanaashinka yedhdhi erokkona.

⁶ Ashddooda katamaa bolinne hegaa heeran de7iya asaa bolli GODAA kushee wolqqaamiis; GODAI eta bol-lan boshaa yeddidi, kixa harggiyan eta qaxxayiiis.

⁷ Ashddooda katamaa asai hanidabaa be7ido wode, “Israa7eela Xoossaa kushee nu bolinne nu xoossaa Daagoona bolli wolqqaamido gishshau, Israa7eela

† IKAABOODA: Ha suntaa birshshettaa “Bonchchoi baawa” giyoogaa.

Xoossaa Taabootai nu matan gam77oppo" yaagidosona. ⁸ Yaagidi Pilisxeema halaqata ubbaa bantakko xeesi shiishshidi, "Israa7eela Xoossaa Taabootaa waatonii?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin halaqati, "Israa7eela Xoossaa Taabootai Gaate giyo katamaa bo" yaagidi zaaridosona. Yaatin, Israa7eela Xoossaa Taabootaa Gaate efiidosona.

⁹ SHin Taabootai Gaate gakkidoo gaappe guyyiyan, GODAA kushee he katamaa bolli wolqqaamidi, keehi gita daganttuwaa daganttiis; yaatidi kataman de7iya asaa naatuppe cimaa gakkanaassi kixa harggiyan shociis. ¹⁰ Hegaa gishshau, Xoossaa Taabootaa Eqiroona katamaa yeddidosona.

Xoossaa Taabootai Eqiroona geliyo wode, Eqiroona asati hagaadan yaagidi waassidosona; "Nunanne nu asaa woranau Israa7eela Xoossaa Taabootaa nuukko ehiidosona" yaagidosona. ¹¹ Hegaa gishshau, Pilisxeema halaqata xeesi shiishshidi, "Israa7eela Xoossaa Taabootaa hagaappe diggite; i guyye ba sohuwaa simmo; hegee xayikko, nunanne nu asaa worana" yaagidosona. Aissi giikko, katamaa ubban haiquwaa dagamai de7ees; GODAA kusheekka katamaa bolli wolqqaamiis. ¹² Haiquwaappe palahida asati kixaa harggidosona; he katamaa waasoinne saluwaa gakkis.

GODAA Taabootai Israa7eela Simmiis

6 GODAA Taabootai Pilisxeema biittan laappun aginaa uttiis. ² He wode Pilisxeema asati qeestanne shareechchota xeesidi, "GODAA Taabootaa nuuni waatonii? Nuuni guyye a sohuwaa a waati yeddanaakko, nuuyyo yootite" yaagidosona.

³ Yaagin eti, "Israa7eela Xoossaa Taabootaa guyye yeddiyaabaa gidikko, mela yeddoppite; ai hanidinne intte mooruwaa yarshshuwaa ayyo yeddite; yaatikko, intte paxana; a kushee intte bollappe aibissi kichchibeennaakkokka intte erana" yaagidi zaaridosona.

⁴ Yaagin Pilisxeema asati, "Nuuni ayyo yeddanaa bessiya mooruwaa yarshshoi aibee?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin eti, "Inttenanne intte halaqata gakkida boshai issuwaa gidiyo gishshau, Pilisxeema halaqatu qoodaadan ichchashu worqqa kixatanne ichchashu worqqa ecereta yeddite. ⁵ Intte he kixanne intte biittaa bashshiya he eceretu misileta medhdhidi, Israa7eela Xoossaa ayyo bonchuwaa immite; ooni erii intte bollappe, intte xoossatu bollappenne intte biittaa bollappe ba kushiyaa i denttana. ⁶ Gibxxe asatinne eta kawoi zoriyaa ekkennan ixidoogaadan, intte aissi zoriyaa ekkennan ixheetii? GODAI eta iissidi qaxxayin, eti Israa7eelata bantta ogiyaa baana mala yeddi-bokkonaayye?

⁷ "Ha77i issi ooratta gaariyaa giigissite; qambbari eta morggen wodhdhi erenna, xanttiya naa77u miizzata he gaariyan waaxite; shin marata etappe duuttidi soo efiite. ⁸ GODAA Taabootaa ekkidi, gaariyaa bollan wottite; mooruwaa yarshshuwaaayyo shiishshido worqqa

miishshaa saaxiniyaa gidдон yeggidi, saaxiniyaa GODAA Taabootaa matan wottidi, i baana mala yeddite.

⁹ SHin i biyoosaa xeellite; i ba zawaa oiqqidi, Beeti-SHemesi simmidi biyaabaa gidikko, ha gita boshaa nu bolli ehiidaagee GODAA; beennabaa gidikko, hagee nu bolli coo gakkisippe attin, nuna dechchidai GODAA kushe gidennaagaa nuuni erana" yaagidi zaaridosona.

¹⁰ Eti hegaadan oottidosona; eti xanttiya naa77u miizzata ekkidi, gaariyan waaxidosona; miizzatu maratakka son gorddidosona. ¹¹ Eti GODAA Taabootaanne qassi worqqa eceretanne kixa milatissi medhdhido misileta yeggido saaxiniyaa gaariyan wottidosona. ¹² Hegaappe guyyiyan, miizzati Beeti-SHemesi efiya ogiyaa oiqqi sitti giidi, "Himbbaa!" gi waassiiddi biidosona; eti ogiyaara biiddi, ushachchi woikko haddirssi simmibookkona; Pilisxeema halaqati miizzatu geeduwaa kaallidi, Beeti-SHemesha zaawaa gakkanaassi biidosona.

¹³ Beeti-SHemesha asati he wode wombban gisttiyaa cakkooosona; eti pude xoqqu gi xeellidi, Taabootaa be7idosona; be7idi ufaittidosona. ¹⁴ Gaaree Beeti-SHemeshiyaa Yaasu gade gakkidi, issi gita zaallaa matan eqqiis; eti gaariyaa mittaa qeridi, xuuggiyo yarshshodan he miizzata GODAASSI yarshshidosona.

¹⁵ Leewati GODAA Taabootaanne worqqa miishshaara de7iya saaxiniyaa gaariyaappe denttidi, gita zaallaa bolli wottidosona. He gallassi Beeti-SHemesha asati xuuggiyo yarshshuwaa GODAAYO yarshshidosona; qassi hara yarshshotakka yarshshidosona. ¹⁶ Pilisxeema halaqati ichchashati hanidabaa ubbaa be7idi, he gallassikka Eqiroona simmidosona.

¹⁷ Pilisxeema asati mooruwaa yarshshuwaa GODAAYO kiittido worqqa kixati Ashddooda, Gaaza, Asqqaloona, Gaatanne Eqiroona geetettiya eta ichchashu katamatu sunntan issuwaa issuwaa kiittidoogeeta. ¹⁸ Worqqa eceretu qoodai Pilisxeema halaqatu ichchashatuyyo de7iya gimbbettida katamatunne gimbbettibeenna moottatu ubbaa keena. Eti GODAA Taabootaa wottido gita zaallai, Beeti-SHemeshiyaa Yaasu gaden de7iyaagee hachchi gakkanaashinkka hegau markka gididi de7ees.

¹⁹ SHin GODAI Beeti-SHemesha asaappe amari-daageeta shociis; etappe laappun tammaa woriis; aissi giikko, eti GODAA Taabootaa giddo xeellidosona. GODAI eta asaa suppu oottido gishshau, asai yeekkiis.

²⁰ Hegaa gishshau, Beeti-SHemesha asai, "GODAA sinttan, ha geeshsha Xoossaa sinttan ooni eqqanau dandayii? Taabootainne nuuppe pude ookko baanee?" yaagiis. ²¹ Yaagidi Qiriyaati-Yi7aariiman de7iya asatukko kiitaa yeddidi, "Pilisxeema asati GODAA Taabootaa zaaridosona; duge yiidi, a pude inttekkko ekki biite" yaagidosona.

7 Qiriyaati-Yi7aariima asati yiidi, GODAA Taabootaa efiidosona; efiidi keraa huuphiyan de7iya Abinaadaaba so ehiidosona. GODAA Taabootaa naaganaadan, Abinaadaaba na7aa EI77aazaara dummayidi sunntidosona.

Sameeli Israa7eela Asaa Bolli Daannatiis

² Taabootai Qiriyaati-Yi7aariiman daro wodiya gam77iis; hegeenne, laatamu laittaa heera gidiaagaa. Israa7eela asai ubbai azzanidi, GODAASSI waassiis.

³ Sameeli Israa7eela asaayyo ubbaayyo, “Kumetta wozanaappe intte GODAAKKO simmikko, allaga xoosatanne Asttaarooto giyo xoossiyo intte giddoppe diggite; intte huuphiyaa GODAAYYO sheedhdhite; a xalaalaayyo kiitettite; yaatikko, i inttena Pilisxxeematu kushiyaappe ashshana” yaagidi haasayiis. ⁴ Hegaa gishshau, Israa7eela asati Ba7aalanne Asttaarooto bantta giddoppe diggidi, GODAA xalaalaayyo goinidosona.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Sameeli Israa7eelata, “Ubbaika Mixiphpha shiiqite; taani intteyyo yan GODAA gaanatana” yaagiis. ⁶ Yaagin eti Mixiphpha shiiqidosa. SHiiqidi haattaa duuqqidi, GODAA sinttan tigidosa; he gallassi eti xoomidosona; xoomiiddi he sohuwan, “Nuuni GODAA bolli nagaraa oottida” yaagidi paaxidosona. Mixiphphan Sameeli Israa7eela asaa bolli daannatiis.

⁷ Israa7eelati Mixiphphan shiiqidoogaa Pilisxxeema asati siyido wode, eta halaqati Israa7eelata olanau pude kiyidosona. Israa7eelati hejaa siyidi, Pilisxxeematuyyo yayyidosona. ⁸ Israa7eelati Sameela, “I Pilisxxeema asatu kushiyaappe nuna ashshana mala, neeni nuuyyo GODAAKKO, nu Xoossaakko, waassiyooogaa aggoppa” yaagidosona. ⁹ Sameeli issi xammiya dorssa maraa ekkidi, asuwaa wurssi xuuggiyo yarshshodan GODAAYYO yarshshiis; yarshshidi Israa7eelatu gishshaa GODAAYYO waassiis; waassin GODAI ayyo siyiis.

¹⁰ Sameeli xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyo wode, Pilisxxeemati Israa7eelatuura olettanau shiiqidosa. SHin he gallassi Pilisxxeematu bolli GODAI gita dadaa gunttidi daganttin, eti Israa7eelatu sinttappe baqatidosona. ¹¹ Israa7eelati Mixiphphappe woxxi kiyidi, Pilisxxeemata yedettidi, Beetikaarappe garssaa gakkanaassi ogiyan woridosona.

¹² Hegaappe guyyiyan, Sameeli issi shuchchaa ekkidi, Mixiphphappenne SHenappe gidduwan essiis; essiidi, “GODAI ha77i gakkanaassi nuna maaddiis” yaagiiddi he sohuwaa Eben77eezera † sunttiis. ¹³ Pilisxxeema asatikka xoonettidosona; eti Israa7eela biittaa bolli naa77anttuwaa woraajjibookkona. Sameeli de7ido laitta ubban GODAA kushee Pilisxxeema asatu bolli wolqqaamiis. ¹⁴ Pilisxxeema asati Eqiroonappe Gaate gakkanaassi Israa7eelatuppe omooddido katamati Israa7eelatussi simmidosa; Israa7eelatikka bantta kase zawaa Pilisxxeema asatu kushiyaappe wotti ekkidosona. Qassi Israa7eela asainne Amooore asai saro de7iis.

¹⁵ Sameeli ba de7o laitta ubban Israa7eela bollan daannatiis. ¹⁶ Sameeli laittan laittan Beetele, Gelggalanne Mixiphpha yuuyees; i yuuyiyo sohotu ub-

† EBEN77EEZERA: *Ha suntaa birshshetta “Maaddiya shuchchaa” giyoogaa.*

ban Israa7eela bollan daannatees. ¹⁷ A keettai Raaman de7iyo gishshau, yaa simmees; simmidi he sohuwanka Israa7eela bollan daannatees. I he sohuwan GODAAYYO yarshshiyoosaa keexxiis.

Israa7eela Asai Kawo Koyiis

⁸ Sameeli cimido wode, ba naata Israa7eela bolli daanna oottidi sunttiis. ² A baira na7aa sunttai Yuu7eela; kaalo na7aa sunttai Abiyya; he naati Berssaabehan daannatoosona. ³ A naati a ogiyaa hemettibookkona. Eti bessenna go77aa demmanaayyo wora simmidosa; mattaayiyaa ekkidi, xillo pirddaa mirqqidosona.

⁴ Hegaa gishshau, Israa7eela cimati ubbai issippe shiiqidi, Sameelakko Raama katamaa yiidi, ⁵ “Hekko neeni cimadasa; ne naati ne ogiyaa hemettokkona; hara kawotetta ubbaadan nuna aissanau kawuwaa ha77i nuuyyo suntta” yaagidosona.

⁶ Eti, “Nuna aissanau kawuwaa nuuyyo imma” giido yohoi Sameela ufaissibeenna. Hegaa gishshau, Sameeli GODAA woossiis. ⁷ Woossin GODAI Sameela, “Asai nena giyo qaalaa ubbaa siya; aissi giikko, taani eta bolli kawotennaadan, eti tana ixxidosaappe attin, nena ixxiibookkona. ⁸ Eta taani Gibxxeppe kessido gallassaappe doommidi, hachchi gakkanaassi tana aggididi, hara xoosatuuyyo goinniiddi de7idosona; simmi ha77i eti ta bolli oottidoogaa ubbaa ne bollikka oottoosona. ⁹ Ha77ikka eta qaalaa siya; shin eta minttada seera; eta bollan kawotana kawuwaa wogaa eta erissa” yaagiis.

¹⁰ Kawuwaa oichchida deriyaayyo GODAI odido qaalaa ubbaa Sameeli yootiis. ¹¹ I etayyo hagaadan yaagiis; “Intte bolli kawotana kawoi inttena oottanabai haga: intte attuma naata ekkidi, gaariyaasatanne paraasata kessana; eti a gaariyaa sinttan woxxana. ¹² Etappe attaa shaalaqatanne hamssaalaqata, haraata a biittaa goyiyaageetanne a kattaa cakkiaageeta, qassi haraata a ola miishshaanne a para gaaretu miishshaa oottiyaageeta kessana. ¹³ Intte macca naatakka efiidi, baayyo shittuwaa giigissiyaageeta, katiyaageetanne uukkiyaageeta kessana. ¹⁴ Intte goshshaappe, woiniyaa turaa sohuwaappenne wogaraa sohuwaappe ubbaappe lo77iyaagaa ekkidi, ba oosanchchatuyyo immana. ¹⁵ Kattaappenne woiniyaappe tammaappe issi kushiya i ekkidi, ba sunttatuyyoonne ba oosanchchatuyyo immana. ¹⁶ Intte attuma ashkkaratappenne macca ashkkaratappe, qassi intte miizzaappenne hariyaappe lo77iyaageeta ekkidi, ba oosuwaa ootissana. ¹⁷ Intte dorssaappenne deeshshaappe tammaappe issi kushiya i ekkana; inttekka a ashkkarata gidana. ¹⁸ He gallassi intte intteyyo doorido kawuwaappe waassana; shin he gallassi GODAI intte waasuwa siyenna” yaagiis.

¹⁹ Yaaginkka asai Sameela qaalaa siyennan ixxidi, “CHii! CHii! Nuussi kawoi de7o. ²⁰ Yaanikko, nuunikka hara kawotettatu ubbaa mala gidana. Nu kawoi nuna aissana; nu sintti aadhdhidi, i nu gishshatau olettana” yaagidosona.

²¹ Sameeli asaa qaalaa ubbaa siyiis; siyidi GODAAYO yootiis. ²² Yootin GODAI Sameela, “Eta qaalaa siya; eta bolli kawuwaa kawoya” yaagiis.

Sameeli Israa7eela asaa, “Asai ubbai ba katamaa katamaa simmo” yaagiis.

Saa7oolanne Sameela

9 Biniyaama zariyaappe Qiisa giyo issi bitanee de7ees; i Abii7eela na7aa; Abii7eeli Xarooraa na7aa; Xaroori Bakoraata na7aa; Bakoraati Biniyaama zariyaa Afiiha na7aa; he bitanee wolqqaama asa. ² Ayyo Saa7oola giyo issi wodalla lo77o na7ai de7ees; Israa7eelatu gidдон appe aadhdhi lo77iya asi baawa; i hasheppe qommo baggan asa ubbaappe aduqqees. ³ Issi gallassi Saa7oola aawaa Qiisa hareti bayidosona; bayin Qiisi ba na7aa Saa7oola, “Ashkkaratuppe issuwaa ekkada, dendda; denddada hareta koyanau ba” yaagiis. ⁴ Eti Efireema gezziyaaranne SHaliisha biittaara koyiiddi kanttidosona; shin hareta demmibookkona. Qassi SHaa7iliima biittaara kanttidosona; shin hegaanikka hareti de7okkona. Biniyaama biittaarakka kanttidosona; shin yaanikka demmibookkona.

⁵ Eti Xufa biittaa gakkido wode, Saa7ooli banaara de7iya ashkkaraa, “Haaya; ane guyye simmoos; hinna xayikko, ta aawai haretubaa qoppiyoogaa aggidi, nuuyyo hirggana” yaagiis.

⁶ SHin ashkkarai, “Be7a! Xoossaa asa issoi ha katan de7ees. I bonchchettida asa; i odiyo ubbabi tumattees. Ane ha77i nuuni yaa boos; ooni erii nuuni baana ogiyaa i nuuyyo yootanaakkonne” yaagiis.

⁷ Saa7ooli ba ashkkaraa, “Nuuni biyaabaa gidikko, ayyo ai immanee? Korjuwaappe qumai wuriis; nuuni Xoossaa asaayyo immiyoobi baawa. Nuuyyo aibi de7ii?” yaagiis.

⁸ Yaagin ashkkarai Saa7oolayyo, “Be7a; ta kushiyan issi xaqara biraayyo uruubee de7ees; nuuni baana ogiyaa Xoossaa asi nuuyyo yootanaadan ha biraa ayyo immana” yaagidi zaariis.

⁹ (Beni wode Israa7eela biittan issi asi Xoossaa oichchanau biiddi, “Haayite; ane xeelliyagaakko boos” yaagees. Aissi giikko, ha wodiyan hananabaa yootiyaagee beni wodiyan xeelliyagaagee geettees.)

¹⁰ Saa7ooli ba ashkkaraa, “Lo77o; hindda” yaagin, Xoossaa asi de7iyo katamaa biidosona. ¹¹ Katamaa pudettaa eti kiyishin, haattaa tikkanau yiya geela7otuura ogiyan gaittidosona; gaittidi he geela7ota, “Xeelliyagee hagan de7ii?” yaagidi oichchidosona.

¹² Oichchin eti, “Ee de7ees; heгаа be7ite; i intteppe sinttan de7ees; eesuwan akko biite. Asai hachchi goinniyo xoqqa sohuwan yarshshiyo gishshau, i nu katamaa yiis. ¹³ Katamaa intte gelidosaara, i maanau goinniyo xoqqa sohuwaa kiyennan de7ishin demmana. I gakkennan de7ishin, asai meettaa doommenna; aissi giikko, yarshshuwaa i anjjanau koshshees. I anjji-doogaappe guyyiyan, shoobettidaageeti maana. Pude biite; intte a ha77i demmana” yaagidosona. ¹⁴ Yaagin

eti katamaa biidosona; eti katamaa geliyo wode, Sameeli goinniyo xoqqa sohuwaa pude biiddi, etaara gaittanau yiyaagaa be7idosona.

¹⁵ Saa7ooli yaanaappe kase gallassi, Sameelayyo GODAI hagaadan yaagidi qonccissi wottiis; ¹⁶ “Wontto hannoode Biniyaama biittaappe issi bitaniyaa taani neekko yeddana; i ta asaa Israa7eela kaalettana mala a tiya; ta asaa Pilisxeema asatu kushiyaappe i ashshana; aissi giikko, ta asaa waasoi taakko gakkinn, taani eta xeellaas” yaagiis.

¹⁷ Sameeli Saa7oola be7ido wode, GODAI Sameela, “Be7a! Taani neeyyo yootido bitanee haggaa; i ta asaa haarana” yaagiis.

¹⁸ Saa7ooli penggiyaa matan de7iya Sameelakko shi-iqidi, “Xeelliyagaagee keettaa awaanakko hai taayyo yootarkkii?” yaagiis.

¹⁹ Yaagin Sameeli Saa7oolayyo, “Xeelliyagee tana. Hachchi intte tanaara miyo gishshau, taappe sinttatidi, pude goinniyo xoqqa sohuwaa biite. Taani nena wontto guuraara yeddana; ne wozanan de7iya ubbabaa taani yootana. ²⁰ Heezzu gallasaappe kase bayida ne haretubaa gidikko, eti beettido gishshau, hirggoppa. Israa7eela asai ubbai amottiyoi oonee? Nennanne ne aawaa so asaa gidennee?” yaagiis.

²¹ Saa7ooli zaaridi, “SHin taani Israa7eela zare ubbaappe laafiya Biniyaama zare gidikkaana? Ta so asaikka Biniyaama zariyaa gidдон guuxxiyaagaa gidennee? Neeni aissi taayyo haggaa malabaa haasayai?” yaagiis.

²² Hegaappe guyyiyan, Sameeli Saa7oolanne a ashkkaraa efiidi, aaho wuigiya gelissiis; gelissidi he sohuwan shoobettida hasttamu gidiya asaappe qommo baggaara araatan utissiis. ²³ Sameeli qumaa kattiyaagaa, “Ne matan wottashsha’ gaada taani neeyyo immido ashuwaa hamma” yaagiis.

²⁴ Yaagin kattiyaagee gedaanne a bollan de7iyaagaa ekki ehiidi, Saa7oola sinttan wottiis. Sameeli Saa7oola, “Neeyyo ashshidoogee haggaa; ekkada ma. Aissi giikko, taani imattata shoobboosappe doommada, haggaa neeyyo ashshaas” yaagiis. He gallassi Saa7ooli Sameelaara miis. ²⁵ Eti goinniyo xoqqa sohuwaappe duge katamaa wodhdhin, Sameeli Saa7oolayyo keettaa bol-lan demmbayidi oottidosan hiixaa hiixxin zin77iis.

Sameeli Saa7oola Tiyidi Kawoyiis

²⁶ Eti guuraara denddidosa; sa7ai wonttin, Sameeli Saa7oola he keettaa bollaappe xeesidi, “Giiga; taani nena moissana” yaagiis. Saa7ooli giigin, inne Sameel-inne naa77ai issippe ogiyaa kiyidosona. ²⁷ Eti katamaa gaxaa wodhdhishin, Sameeli Saa7oola, “Ashkkarai nuuppe sinttau aadhdhana mala yoota” yaagiis; yaagin ashkkarai sinttau aadhdhiis. Aadhdhin Sameeli Saa7oola, “Taani neeyyo Xoossai giidobaa odana mala, hagan guuttaa takkashsha” yaagiis.

10 He wode Sameeli tigiyoobaara zaitiyaa ekkidi, Saa7oola huuphiyan tigiis; tigiidi Saa7oola yeridi, hagaadan yaagiis; “Ba asaa Israa7eela haarana mala GODAI nena tiyiis gidennee? Neeni a asaa kaalettada, eta yuushuwan de7iya morkketu kushiyaappe eta

ashshana. A asaa neeni haarana mala, GODAI nena tiyidoogau malaatai haggaa. ² Nene hachchi taappe shaahettiyo wode, Raaheeli duufuwa matan, Biniyaa-ma zawan de7iya Xelxxaaha giyo sohuwan naa77u asatuura gaittana; gaittin eti nena, 'Nene koshshaa biido hareti beettidosona; ha77i ne aawai hareta qoppiyoogaa aggidi, "Ta na7ai xayiis; shin waanooshsha?" yaagiiddi nebaa hirggees' yaagidi yootana.

³ "Nene he sohuwaappe daddada, Taaboora giyo gita mittaa gakkanaashin baana; nene biishin, Xoosaakko Beetele biya heezzu asati nenaara gaittana. Etappe issoi heezzu deessha marata tookkiis; naa77anttoi heezzu oittaa tookkiis; heeztanttoi ogoro kumida woine eessaa tookkiis. ⁴ Eti nena sarotana; neeyyo naa77u oittaa eti immana; nene eta kushiyaappe he oittaa ekkana.

⁵ "Hegaappe guyyiyan, nene Pilisxeema olanchchatu citai de7iyo Xoossaa Gib77aa giyo kata-maa baana. Nene he katamaa gakkiiyo wode, diittaara karaabiyaara, pulaaliyaaranne maazinqqiyaara kaa7iidinne hananabaa yootiiddi, goinniyo xoqqa sohuwaappe duge wodhdhiya hananabaa yootiyaageetu citaara gaittana; ⁶ GODAA Ayyaanai ne bolli wolqqappe wodhdhana; wodhdhin neenikka etaara hananabaa yootana; nene laamettada hara asa kiyana. ⁷ Ha malaatati polettiyo wode, ne kushiyan gaittidabaa aibanne ootta; aissi giikko, Xoossai nenaara de7ees.

⁸ "Nene taappe sinttatada Gelgala aaddha. Taanikka tumuppe xuuggiyo yarshshuwaanne sarotetta yarshshuwa yarshshanau neekko duge baana. Taani neekko baada nene oottanabaa odana gakkanaashin, laappun gallassaa gam77aasa" yaagiis.

⁹ Saa7ooli Sameelappe shaahettishin, Xoossai Saa7oola wozanaa laammiis; qassi he malaatati ubbai he gallassan hanidosona. ¹⁰ Saa7oolinne ashkkarai Gib77aa gakkii, hananabaa yootiyaageetu citai aara gaittiis; Xoossaa Ayyaanai a bolli wolqqappe wodhdhiis; wodhdhin eta gidon hananabaa yootiis.

¹¹ Saa7oola kase eriyaageeti ubbai hananabaa yootiyaageetuura hananabaa yootiyoogaa be7idi, issoi issuwaa, "Qiisa na7ai waaniichchidee? Qassi Saa7oolikka hananabaa yootiyaageetu zateeyye?" yaagidosona.

¹² He sohuwan de7iya issi bitanee etayyo, "Eta aawai oonee?" yaagidi zaariis. Heggaa gishshau, "Saa7oolikka hananabaa yootiyaageetu zateeyye?" giyoogee haise gidiiis. ¹³ Saa7ooli hananabaa yootiyoogaa wurssi-doogaappe guyyiyan, goinniyo xoqqa sohuwaa biis.

¹⁴ Saa7oola aawaa ishai Saa7oolanne ashkkaraa, "Awa biidetii?" yaagiis.

Yaagin Saa7ooli, "Hareta koshshaa biida; hareti beetennan xayin, Sameelakko biida" yaagiis.

¹⁵ Saa7oola aawaa ishai, "Hayyanaa Sameeli neeyyo giidobaa taayyo yootarkkii" yaagiis.

¹⁶ Yaagin Saa7ooli ba aawaa ishaayyo, "Hareti beetti-doogaa Sameeli nuuyyo geeshshidi yootiis" yaagiis; shin Sameeli, "Kawo gidaasa" giidi ayyo odidoogaa yootibeenna.

Saa7ooli Kawotidoogee Qoncciyaa Odettiis

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Sameeli Mixiphphan Israa7eela asaa GODAAKKO xeessi shiishshiiis. ¹⁸ SHi-ishshidi eta, "GODAI, Israa7eela Xoossai haggadan yaagees; Taani Israa7eela Gibxxeppe kessaas; Gibxxe asatu kushiyaappenne inttena naaqqiya kawotettatu ubbaa kushiyaappe taani ashshaas' yaagees. ¹⁹ SHin hachchi intte metuwaappenne waayiyaappe ubbaappe inttena ashshiya intte Xoossaa ixxideta; ixxidi, 'Chii! Nu bolli kawo kawoya' yaagideta. Heggaa gishshau, ha77i intte intte zariyaaninne intte yaran gididi, GODAA sintti aaddhite" yaagiis.

²⁰ Hegaayyo Sameeli Israa7eela zare ubbaa aattin, saamai Biniyaama zariyan wodhdhiis. ²¹ Biniyaama zariyaa yaran yaran aattin, saamai Maaxira yaran wodhdhiis; wurssettan Qiisa na7ai Saa7ooli doorettiis. Eti a koyidosona; shin i beettibeenna. ²² Heggaa gishshau eti GODAA, "Biron ha sohuwaa yaana asi de7ii?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin GODAI, "Ee! Saa7ooli miishshatu gidon qosetti uttiis" yaagiis.

²³ Eti woxxi biidi, yaappe a kessi ehiidosona. Asaa gidon i eqqiyo wode, hasheppe qommo baggan asa ubbaappe aduqqees. ²⁴ Sameeli asa ubbaayyo, "GODAI doorido bitaniyaa be7eetii? Ha asaa gidon a milatiyaabi ooninne tumu baawa" yaagiis.

Yaagin asai ubbai ba qaalaa xoqqu oottidi, "Kawoi shemppo gam77o" yaagiis.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, Sameeli kawotettaa wogaa asaayyo yootiis; xaaxettiya maxaafan he wogaa xaafidi, GODAA sinttan wottiis. Yaatidi Sameeli asa ubbaa huuphiyan huuphiyan a soo a soo yeddiis.

²⁶ Saa7oolikka ba soo Gib77a biis; Xoossai eta wozanaa bochchido mino asati Saa7oolaara biidosona. ²⁷ SHin issi issi pattenna asati, "Ha bitanee nuna waatidi ashshanee?" yaagidosona; eti a karidi, ayyo ainne imota immibookkona. SHin Saa7ooli co77u giis.

Saa7ooli Amoona Asata Xooniis

11 Issi aginaappe guyyiyan, Amoona biittaa Kawoi Naa7oosi daddidi, Gala7aaden de7iya Yaabee-sha katamaa dooddidi uttiis. Uttin Yaabee-sha asai ubbai a, "Nene nunaara maachchaa wotta; nuuni neeyyo haarettana" yaagiis.

² Yaagin Naa7oosi, "Taani issibaa oottanau intte eeno giikko, inttenaara maachchaa wottana; hegeenne, taani intteyyo ubbaayyo ushachcha aifiyaa woocada kessana; yaatada Israa7eela ubbaa kaushshana" yaagiis.

³ Yaabee-sha cimati ubbai Naa7oosa, "Israa7eela biitta ubbau nuuni kiitaa yeddana mala, laappun gallassaa takkashsharkkii; nuna ashshiyaabi ooninne xayikko, nuuni neeyyo kushiya immana" yaagidosona.

⁴ Kiitettidaageeti Saa7ooli de7iyoosaa Gib77aa biidi, ha yohuwaa asaayyo yootidosona; yootin asai ubbai

ba qaalaa xoqqissidi yeekkiis. ⁵ He wode Saa7ooli ba boorata laaggidi goshshaappe yiyaagee, "Asai waanidee? Aibissi yeekki?" yaagidi oichchiis; oichchin Yaabeesha asai giidobaa ayyo yootidosona.

⁶ Ha qaalaa Saa7ooli siyido wode, Xoossaa Ayyaanai a bollan wolqqan wodhdhiis; Saa7ooli hanquuwa suulliis. ⁷ Saa7ooli waaxa boorata ekki muxerettidi, kiitettidaageetun Israa7eela biitta ubbau yeddiiddi, "Saa7oolanne Sameela kaallidi, kiyenna o booratinne hagaadan muxettana" yaagiis.

Hegaappe guyyiyan, GODAA dagamai asaa bolli wodhdhin, eti issi asadan kiyidosona. ⁸ Saa7ooli Bezeegan eta shiishshidi qoodido wode, Israa7eela asai heezzu xeetu sha7a; Yihudaa asai hasttamu sha7a.

⁹ Eti kiitetti yiidaageeta hagaadan yaagidosona; "Biidi Yaabeesha Gala7aade asatuyyo, 'Wontto xalqqee michchiyo wode, nuuni inttena ashshana' yaagidi yootite" yaagidosona. Kiitettidaageeti biidi, Yaabeesha asatuyyo hegaa yootidosona; yootin eti keehi ufaittidosona.

¹⁰ Yaabeesha asati Amoonaa asatuyyo, "Nuuni wontto intteyyo kushiya immana; intte nuna dosiyooagaan oottana danddayeeta" yaagidosona.

¹¹ Wonttetta gallassi Saa7ooli ba asaa heezzu citan shaakkiis; eti sa7ai wonttiyo wode, Amoonaa asati galchchidosaa gelidi, xalqqee michchana gakkanaassi Amoonaa asata goora7idosona; goora7aappe attidaageeti naa77u asi issippe de7ennaadan ubbai bau laalettiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai Sameela, "Saa7ooli nu bolli kawotanee?" yaagida asati oonee? Eti oonakko kessite; nuuni eta worana" yaagiis.

¹³ SHin Saa7ooli eta, "Issi asinne hachchi haiqqenna; aissi giikko, GODAI Israa7eela wotti ekkido gallassai hachcha" yaagidi zaariis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Sameeli asaa, "Haayite; Gelggali boos; biidi yan Saa7ooli kawo gidiyooгаа zaarettidi erissoos" yaagiis. ¹⁵ Hegaa gishshau, asati ubbai Gelggali biidi, Gelggalan, GODAA sinttan Saa7ooli kawo gidiyooгаа erissidosona. Yan sarotettaa yarshshuwaa GODAA sinttan yarshshidosona; Saa7oolinne Israa7eela asai ubbai he sohuwan xoonuwaa baalaa gita ufaissan bonchchidosona.

Sameeli Asaayyo Biddiis

12 Hegaappe guyyiyan, Sameeli Israa7eela ubbaa hagaadan yaagiis; "Intte taayyo yootido ubabaa taani siyada, intte bolli kawuwaa kawoyaas.

² Ha77i simmi inttena kaalettana kawoi de7ees. Tana gidikko, taani daro de7aasinne cimaas; ta naati inttenaara de7oosona. Taani ta yelagatettaasappe hachchi gakkanaashin inttena kaalettaas. ³ Hekko taani hagan eqqaas; GODAA sinttaaninne i tiyido kawuwaa sinttan ta bolli markkattite. Taani o boora ekkidanaa? O hare ekkidanaa? Oona cimmidanaa? Oona huqqunnidanaa? Ta aifiyaa qooqissanau o kushiyaappe mattaaye midanaa? Hageetuppe issuwaanne taani oottidobaa gidikko, taani qanxxana" yaagiis.

⁴ Yaagin eti zaaridi, "Neeni nuna cimmbaakka; woikko nuna huqqunnabaakka; neeni asa kushiyaappe aibanne mattaaye mabaakka" yaagidosona.

⁵ Sameeli eta, "Intte ta kushiyan aibanne demmibeennaagau GODAINNE i tiyido kawoinne hachchi intte bollan markka" yaagiis.

Etikka, "Ee, i markka" yaagidosona.

⁶ Sameeli asaa, "Musanne Aaroonaa dooridaageenne intte aawata Gibxxeppe kessidaagee GODAA. ⁷ Ha77i simmi intteyyoonne intte aawatuyyo GODAI oottido xillo oosuwau ubbau taani inttenaara GODAA sinttan mootettanaadan, hagan eqqite. ⁸ Yaaqoobinne a so asai Gibxxe biidi de7ishin, Gibxxe asati eta naaqqido wode, intte aawati GODAAYYO waassidosona; waassin GODAI Musanne Aaroonaa kiittiis; eti intte aawata Gibxxeppe kessidi, hagan wottidosona.

⁹ "SHin Israa7eela asati GODAA bantta Xoossaa dogidosona; dogin GODAI eta Haxooraa olanchchatu gadaawaa Sisaara kushiyan, Pilisxxeema asatu kushiyaaninne Moo7aaba kawuwaa kushiyan aattidi immiis; aattidi immin eta olidosona. ¹⁰ Eti GODAAYYO, 'Nuuni nagaraa oottida; nuuni GODAA aggidi, Ba7aalayyoonne Asttaarootiyyo goinnida. SHin ha77i neeni nuna nu morkketu kushiyaappe ashsha; nuuni neeyyo goinnana' yaagidi waassidosona. ¹¹ Waassin GODAI Geedoona, Baaraaqa, Yofttaahanne Sameela kiittidi, intte yuusho ubban de7iya morkketu kushiyaappe inttena ashshiis; yaatin, intte saro de7ideta.

¹² "Amoonaa asatu Kawoi Naa7oosi inttekkoo yiidoogaa be7ido wode, GODAI intte Xoossai intte kawo gidikkokka, intte tana, 'CHii, nuuni nuna haaranau kawo koyoos' yaagideta. ¹³ Ha77ikka intte dooridi oichchido kawoi hageeho! Be7ite; GODAI intte bolli kawuwaa wottiis. ¹⁴ GODAAYYO intte yayyikko, ayyo kiitettikko, a qaalaayyo azazettikko, a azazuwaayyo makkalennan aggikkonne inttekkoo intte bolli kawotiya kawoikka GODAA intte Xoossaa kaallikko, yaatikko lo77o. ¹⁵ SHin GODAA qaalaayyo intte azazettennan ixikkonne a azazuwaayyo makkalikko, GODAA pirddai kase intte aawatu bolli yiidoogaadan, intte bollikka yaana.

¹⁶ "Simmi ha77i eqqi bayite; GODAI intte aifiyaa sinttan oottiyo ha gitabaa be7ite! ¹⁷ Gisttiyaa cahaa wodee ha77a gidenneeyye? GODAI dadaanne iraa yeddana mala, taani GODAAYYO waassana. Yaaniyaabaa gidikko, kawuwaa intte oichchidoogee GODAA sinttan gita iiatetta gidiyooгаа intte erananne be7ana" yaagiis.

¹⁸ Sameeli GODAAYYO waassiis; GODAI he gallassi dadaanne iraa yeddiis; hegaa gishshau, asai ubbai GODAANNE Sameela keehippe yayyiis.

¹⁹ Asai ubbai Sameela, "Nuuni kawuwaa oichchidi, nu nagaraa ubbaa bolli ha iiatettaa gujjido gishshau, nuuni ne ashkkarati haiqqennaadan nuuyyo GODAA ne Xoossaa woossarkkii" yaagiis.

²⁰ Yaagin Sameeli asaayyo hagaadan yaagiis; “Yayy-oppite; tumakka intte ha iitatetta ubbaa oottideta; shin intte kumetta wozanaappe GODAAYO kiitet-titeppe attin, a kaalliyooгаа aggoppite. ²¹ Maaddenna, ashshennanne pattenna eeqata kaalloppite; aissi gi-ikko, hegee pattennabaa. ²² GODAI ba gita sunntaa gishshau ba asaa aggenna; aissi giikko, i inttena ba asa oottanau ufaittees. ²³ Intte gishshau woossiyooгаа aggada GODAA bolli nagaraa oottanaagee taappe haakko; taani inttena lo77onne suure ogiyaa tamaaris-sana. ²⁴ GODAAYO yayyite; intte kumetta wozanaappe ammanettidi, ayyo kiitettite; intteyyo i oottido gitabaa hassayite. ²⁵ SHin intte itabaa zaari zaaridi oottikko, inttekka intte kawoikka xayana” yaagiis.

Pilisxeematuura Denddida Olaa

13 Saa7ooli Israa7eela bolli naa77u laittaa kawoti-doogaappe guyyiyan, ² Israa7eelatu gid-doppe heezzu asaa dooriis; naa77u sha7ai Mikimaasan, Beetelee gezziyan Saa7oolaara de7ees; issi sha7ai qassi Biniyaaman de7iya Gib77an Yonaataanaara de7ees; attida asaa Saa7ooli eta soo soo yeddiis.

³ Yonaataani Gebaa7an de7iya Pilisxeema olanchchatu citaa bolli woraajjiis; Pilisxeema asati heгаа siyidosona. Hegaappe guyyiyan Saa7ooli, “Ibraaweti hагаа siyona” giidi, biittaa ubban malkkataa punissiis. ⁴ Punissin Israa7eela asai ubbai, “Saa7ooli Pilisxeema olanchchatu citaa bolli woraajji-is; woraajjin ha77i Israa7eela asai Pilisxeema asaassi sheneyiyaabaa gidiiis” yaagiyo oduwaa siyiis. Siyidi asai Saa7oolakko Gelggala xeesettidi shiiqiis.

⁵ Pilisxeema asati Israa7eelata olanau hasttamu sha7u para gaaretuura, usuppun sha7u paraasatuuranne abbaa doonan de7iya shafiyaa keena olanchchatuura shiiqidosa; eti pude biidi, Beeti-Aweenappe arshsho baggaara de7iya Mikimaasan galchchidosona. ⁶ Israa7eela olanchchati banttau leeli-doogaanne eta citaikka keehippe un77ettidoogaa be7idi, gonggoluwaa gid-don, buuraa gid-don, zaallatu gid-don, kakaa gid-dooninne haattau bookko ollaa gid-don qosettidosona. ⁷ Ibraawetuppe aramidaageeti Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi, Gaadanne Gala7aade biitti biidosona. SHin Saa7ooli Gelggalan attiiis; aara de7iya olanchchati ubbai yashshau kokkoridosona.

⁸ Saa7ooli Sameeli keerido laappun gallassaa gam77iis; shin Sameeli Gelggali yibeenna; yaatin, Saa7oola asai laalettiiyooгаа doommiis. ⁹ Hega gishshau, Saa7ooli, “Xuuggiyo yarshshuwaanne issip-etetta yarshshuwaa taayyo hammite” yaagiis; ehin Saa7ooli xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiis. ¹⁰ Saa7ooli xuuggiyo yarshshuwaa polosarakka Sameeli gakki wodhdhiis. Yaatin, Saa7ooli Sameela mokkanau kare kiyiis.

¹¹ Sameeli Saa7oola, “Hagee neeni oottidoogee aibee?” yaagiis.

Yaagin Saa7ooli, “Asai laalettiiyooгаа, neenikka giido wode yabeennaagaanne Pilisxeemati Mikimaasan shiiqidoogaa taani be7ada, ¹² Pilisxeemati tanaara

olettanau ha77i Gelggala wodhdhana; taani GODAA maaduwa oichchabeikke; heгаа gishshau, xuuggiyo yarshshuwaa taani yarshshanau koshshees’ gaada qoppaas” yaagidi zaariis.

¹³ Sameeli Saa7oola, “Neeeni eeyabaa oottadasa; GODAI ne Xoossai neeyo immido azazuwaa naagabaakka. Naagidaakko GODAI hachchi ne kawotettaa Israa7eela bolli merinau minttanaagaashin. ¹⁴ Simmi ha77i ne kawotettaa gam77enna; neeni GODAA azazuwaa naagabeenna gishshau, GODAI ba wozanaadan oottiya asa koyiis; koyidi a ba asaa haaranaadan sunt-tiis” yaagiis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Sameeli Gelggalappe denddidi, Biniyaaman de7iya Gib77aa biis. Bin Saa7ooli banaara de7iya asaa qoodiis; qoodin asai usuppun xeetu keena gidiiis. ¹⁶ Saa7ooli, a na7aa Yonaataanne etaara de7iya asai Biniyaaman de7iya Gebaa7an galchchidosona; Pilisxeema asatikka Mikimaasan galchchidosona. ¹⁷ Pilisxeemati galchchidosaa woraajjiyaageeti heezzu cuge gididi kiyidosona; etappe issi cugee SHu7aala biittan de7iya Oofirakko simmidi biis; naa77anttoi Beeti-Horooni biis; ¹⁸ heez-zantto cugee bazzuwaa sinttayida, Xabo7iima Womb-baa duge xeelliyaa zawaa ogiyaa oiqqidi biis.

¹⁹ Pilisxeema asati, “Ibraaweti bisuwaanne tooraa qoxxoppona” giido gishshau, Israa7eela biitta ubban birata qoxxiyaabi beettibeenna. ²⁰ Hega gishshau, Israa7eela ubbai bantta marashaa xeeraa, xikkiyaa, kalttaanne baacaa poshissanau Pilisxeema asatukko boosona. ²¹ Marashaa xeeraanne shalkkiyaa poshissanau hospun giraame deexxiya biraa qanxxoosona; kalttaa, xikkiyaanne philxxuwaa poshissanau heгаа baggaa qanxxoosona. ²² Hega gishshau, Saa7oolaanne Yonaataanaara de7iya asaa ubbaa kushiyan olaa gallasi toorinne bisoi baawa; shin Saa7oolaanne a na7aa Yonaataana de7ees. ²³ Pilisxeematu cugee Mikimaasa pinuwaa baanau kiyiis.

Yonaataani Pilisxeematu Bolli Worajjiis

14 Issi gallasi Saa7oola na7ai Yonaataani ba ola miishshaa tookkiya wodallaa hagaadan yaagiis; “Haaya; hefintta baggan de7iya Pilisxeemati galchchidosaa ane boos” yaagiis. SHin ba aawaayyo ha yohuwaa yootibeenna.

² He wode Saa7ooli Gib77a matan Migiroonan, roomaane giyo mittaa garssan de7ees. Aara usuppun xeetu asatinne ³ eefuudiyaa maayida qeese, Akiyi de7oosona. Akiyi Ikaabooda ishaanne Ahixuuba na7aa; Ahixuubi Seelon GODAA qeese gidida Eela na7ai Piinihaasi yelidoogaa. Yonaataani biichchidoogaa asai eribeenna.

⁴ Yonaataani Pilisxeemati galchchidosaa gakkanau pinnanau qoppiyo pinuwaassi naa77u baggarakka xeera puixatiyo gita zaallati de7oosona; issuwaa sunttai Bodeexa; naa77anttuwaa sunttai Seenaa. ⁵ Zaal-latuppe issoi pinuwaassi huuphessa baggaara Miki-

maasau baazzatidi de7iyo wode, issoi qassi tohossa baggaara Gebaa7au baazzatidi de7ees.

⁶ Yonaataani ba ola miishshaa tookkiya wodallaa ha-gaadan yaagiis; “Haaya; ha qaxxarettiibeennaageeti galchchidosaa ane hefintti boos. Ooni erii, GODAI nu gishshaa oottanaakkonne; GODAI daro asan gidin, gutta asan gidin, ashshanaagaa a diggiyaabi aibinne baawa” yaagiis.

⁷ Yaagin a ola miishshaa tookkiyaagee, “Neeni qoppidobaa ubbaa ootta; ba; ta kumetta wozanaappe taani nenaara de7ais” yaagiis.

⁸ Yaagin Yonaataani, “Yaanikko haaya; hefintti asaakko pinnidi, asan be7ettana. ⁹ Eti nuna, ‘Nuuni intekko baanaashin hegan naagite’ yaagikko, nuuni de7iyoosan takkanaappe attin, etakko bookko. ¹⁰ SHin eti, ‘Haa nuukko pude kiyite’ giikko, nuuni pude kiyana; aissi giikko, hegee GODAI eta nu kushiyan aattidi im-midoogau nuuyyo malaata gidana” yaagiis.

¹¹ Yaatin, naa77aikka Pilisxxeematu qatuwan bantana bessidosona. Bessin Pilisxxeemati, “Be7ite! Ibraaweti bantta qosettido ollaappe zuummidi kiy-oosona” yaagidosona. ¹² Qatuwan de7iya asati Yonaataananne ola miishshaa tookkiyaagaa xeegeidi, “Haa nuukko pude kiyite; nuuni inttena bessana” yaagidosona.

Hegaa gishshau, Yonaataani ba ola miishshaa tookkiyaagaa, “Tana kaallada ha pudettaa kiya. GODAI eta Israa7eela kushiyan aattidi immirggiis” yaagiis.

¹³ Yonaataani ba ola miishshaa tookkiyaagaa kaalettidi, tohuwaaninne kushiyan hamburuucidi pudettaa kiyiis. Pilisxxeemati Yonaataana kushiyan kunddidosona; kunddin a ola miishshaa tookkiyaagee kaalli kaallidi eta woriis. ¹⁴ He koiro woraajjiyan Yonaataaninne a ola miishshaa tookkiyaagee bagga boorasoo gaden laatamu gidiya asaa woridosona.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, gaxa biittan de7iya Pilisxxeema asati dagammidosona; ambaanotinne qatuwan de7iya olanchchati yashshau kokkoridosona. Biittaikka qaaxxiis; hegeenne, Xoossaappe kiittetida dagamaa.

Pilisxxeemati Xoonettidosona

¹⁶ Saa7ooli Biniyaama biittan, Gib77an wottido wochchiya asati xeellidi, Pilisxxeema olanchchati yaara haara piskki giidi laalettiaageeta be7idosona.

¹⁷ Yaatin, Saa7ooli banaara de7iya asata, “Ane olanchchata shiishshite; shiishshidi nu giddoppe ooni biidaakko be7ite” yaagiis. Yaagin eti shiishshidi qoodiyo wode, Yonaataaninne a ola miishshaa tookkiyaagee bannaagaa be7idosona.

¹⁸ Saa7ooli qeesiyaa Akiya, “GODAA oichchanau ane eefuudiyaa haa ekkada ya” yaagiis. He wode Akiyi Israa7eela asaa sinttan eefuudiyaa maayees. ¹⁹ Saa7ooli qeesiyaara haasayishin, Pilisxxeematu qatuwan wocmai dari daridi biis. Hegaa gishshau, Saa7ooli qeesiyaa, “Eefuudiyaaappe ne kushiya kessargga” yaagiis.

²⁰ Hegaappe guyyiyan, Saa7oolinne a asai ubbai shiqidi, olaa biidosona. Biidi Pilisxxeema asati ubbai

shabbirettidi, bantta bisuwan issoi issuwaa busakkiid-di de7iyaageeta demmidosona. ²¹ Kase Pilisxxeema asatuura de7idi, etaara pude eti galchchidosaa biida Ibraawetikka eta aggidi, Saa7oolaaranne Yonaataanara de7iya Israa7eela asan gaittidosona.

²² Efireema gezziyan qosetti uttida hara Israa7eelatika Pilisxxeemati baqatiiddi de7iyoogaa siyidosona. Siyidi, etikka yedetaa uukkiya asan gaittidosona. ²³ GODAI he gallassi Israa7eela asaa ashshiis. Beeti-Aweena katamaappe hefintti gakkanaukka olai olettiiis.

Olaappe Simmin Hanidabata

²⁴ He gallassi Israa7eela asati namisan labbanidosona; aissi giikko, Saa7ooli asaa, “Sa7ai qammenan de7ishiinne taani ta morkketuyyo halo kessenan de7ishin, quma miya urai qanggettidaagaa gido” yaagidi asaa caaquwan qachchiis. Hegaa gishshau, olanchchatuppe quma doonaakko shiishshida asi ooninne baawa.

²⁵ Olanchchati ubbai muleera woraa giddo geliyo wode, sa7an eessai de7ees. ²⁶ Eti woraa giddon eessai uzuuziyaagaa be7idosona; shin caaquwaa yayyido gishshau, issi asinne ba kushiya doonaakko shiishshibeenna. ²⁷ SHin Yonaataani ba aawai asaa caaquwan qachchidoogaa siyibeenna. Hegaa gishshau, ba kushiyan de7iya xam77aa xeraa ililuwan yeddi kessidi, laaccii; laaccin a aifee dooyettiis.

²⁸ Hegaappe guyyiyan, olanchchatuppe issoi a, “Ne aawai olanchchata ubbaa, ‘Hachchi quma miya urai qanggettidaagaa gido’ yaagidi, caaquwan qachchi wottiis; asai ubbai labbanidoi hegaassa” yaagiis.

²⁹ Yaagin Yonaataani hagaadan yaagiis; “Ta aawai biittaassi meto medhdhiis. Taani ha eessaappe guuttaa laaccin, ta aifee ai keenaa dooyettidaakko be7a. ³⁰ Asai ba morkketuppe omooddidobaappe hachchi miidabaa gidiaakko, aiba lo77oo shin; eti worana Pilisxxeematu qoodaikka ai keenaa daranaagaa shin” yaagiis.

³¹ He gallassi Israa7eela asati Mikimaasappe Ayyaaloona gakkanaashin, Pilisxxeemata shoci simmidi daafuridosona. ³² Eti omooduwaa gauhiyidi, dorssata, miizzatanne marata ekkidosona; ekkidi biittan coo shukkidi, suuttaarakka miidosona. ³³ Hegaappe guyyiyan, issi asi Saa7oola, “Be7a; asai suuttaara de7iya ashuwaa miiddi, GODAA bolli nagaraa oottes” yaagiis.

Yaagin i eta, “Intte nagaraa oottideta; wogga shuchchaa eesuwan haa taakko gondorssite” yaagiis. ³⁴ Zaarettidikka, “Kiyidi asaa giddo biite; biidi eta hagaadan yaagite; ‘Huuphiyan huuphiyan intte booraanne dorssaa taayyo haa ekki yiite; yaatidi hagan wogaadan shukkidi miite. Suuttaara de7iya ashuwaa miidi, GODAA bolli nagaraa oottoppite’ yaa-ga” yaagiis.

Hegaa gishshau, he gallassi qammi asati ubbai ba booraa booraa ehiidi, yan shukkidosona. ³⁵ Saa7ooli he sohuwan GODAASSI yarshshiyooosaa gimbbiis; GODAASSI yarshshiyooosaa i gimbbishin, hegee ayyo koiro.

³⁶ Saa7ooli, “Ha qammaara duge Pilisxeemata kaallidi ane boos; biidi sa7ai wonttana gakkanaashin, etabaa ubbaa bonqqoos; etakka issuwaanne ashshennan woroos” yaagiis.

Yaagin eti, “Eeno, nena lo77idabaa ubbaa ootta” yaagidi zaaridosona.

SHin qeese, “Ane hagan Xoossaa oichchoos” yaagiis.

³⁷ Hegaa gishshau, Saa7ooli Xoossaa, “Pilisxeema asata kaallada boo? Bin neeni eta Israa7eelatu kushiyan aattada immuutee?” yaagidi oichchiis. SHin he gallassi Xoossai ayyo odibeenna.

³⁸ Yaanin Saa7ooli, “Olanchchata halaqatoo, ubbai haayite; hachchi aiba nagari oosettidaakkonne ane qoridi demmoos. ³⁹ Israa7eela ashshiya GODAI ero! Ta na7aa Yonaataana gidikkokka, haiqqanau bessees” yaagiis. SHin asaappe issi urainne qaala qaattibeenna.

⁴⁰ Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli Israa7eela asaa ubbaa, “Intte ubbaikka ya baggan eqqite; taaninne ta na7aa Yonaataani ha baggan eqqana” yaagiis.

Yaagin asati, “Eeno, nena lo77abaa ootta” yaagidosona.

⁴¹ Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli GODAA Israa7eela Xoossaa, “Taayyo likke zaaruwaa imma” yaagidi woosiis. Woossin saamai Saa7oola bollinne Yonaataana bolli wodhdhin asai geeyiis. ⁴² Qassi Saa7ooli, “Ta bollinne ta na7aa Yonaataana bolli yeggite” yaagiis. Yaagin saamai Yonaataana bolli wodhdhiis.

⁴³ Wodhdhin Saa7ooli Yonaataana, “Ane neeni oottidobaa oda” yaagiis.

Yaagin Yonaataani, “Taanii guutta eessa ililo ta xam77aa xeeraappe laaccaas. Hekko taani hagan de7ais; taani haiqqana” yaagiis.

⁴⁴ Saa7ooli hagaadan yaagiis; “Yonaatanaa, neeni haiqqana xayikko, Xoossai tana woro!” yaagiis.

⁴⁵ SHin asai Saa7oola, “Yonaataani, Israa7eelassi ha gita xoonuwaa ehiidaagee haiqqanee? Hegee mulekka hanenna! De7o Xoossai ero! A huuphiyaappe issi binnaaninne biittan wodhdhenna; aissi giikko, i hachchi haggaa Xoossaa maaduwaa oottiis” yaagidosona. Yaatiidi asai Yonaataana ashshin, i haiqqennan attiis.

⁴⁶ Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli Pilisxeema asata yedettiyoogaa aggiis; aggin eti bantta biitti simmidosona.

Saa7oola Kawotettaanne A So Asaa

⁴⁷ Saa7ooli Israa7eela bolli kawotidoogaappe guyyiyan, ubba sohuwaara de7iya ba morkketa oliis; hegeetikka: Moo7aabata, Amoonata, Eedoomata, Xoo-ba kawotanne Pilisxeema asata. Ba biidosan ubban xooniis. ⁴⁸ I minnidi olettiis; Amaaleeqa asata xooniis; Israa7eela asaa bonqqiyaageetu kushiyaappe ashshiis.

⁴⁹ Saa7oola attuma naati Yonaataana, Yishiwanne Malkkishuu7a; ayyo baira na7ee sunttai Meraabo; kaa-lo na7ee sunttai Miikaalo. ⁵⁰ A keettaayyiyaa Ahima7aaxa na7iyo Ahino7aamo. A olanchchatu gadaawai a aawaa ishaa Neera na7aa Abaneera.

⁵¹ Saa7oola aawaa Qiisinne Abaneera aawaa Neeri Abii7eela naata.

⁵² Saa7ooli de7ido laitta ubban Pilisxeema asatuura suulo olaa olettiiddi de7iis. Mino asa woikko xala asa demmido wode ubban, i he uraa ba olanchchatun gujjees.

Saa7ooli Amaaleeqa Asaa Bolli Denttido Olaa

15 Sameeli Saa7oola, “Ba asaa Israa7eela bolli neeni kawotanaadan tiyanau GODAI kiitti-dookee tana; GODAA qaala siya. ² Ubbappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; ‘Israa7eelati Gibxxeppe kiyidi yiyo wode Amaaleeqa asati ogiyan etaara eqettido gishshau, taani Amaaleeqa asata qaxxayana. ³ Ha77i ba; baada Amaaleeqa asata shoca; etayyo de7iyaabaa ubbaa muleera xaissa; eta ashshoppa; eta maccaa attumaa, xammiiyaagaa qucciyaagaa, miizzaa dorssaa, gaameelaanne hariyaa wora’ yaagees” yaagiis.

⁴ Yaagin Saa7ooli asaa xegidi, Xeleema giyoosan qoodiis; qoodiyo wode tohuwaasai naa77u xeetu sha7a; Yihudaappe tammu sha7u asai de7ees.

⁵ Saa7ooli Amaaleeqatu katamaa biidi, issi zanggaaraa gidдон geemetti uttiis. ⁶ Saa7ooli Qeena asata, “Taanii inttana Amaaleeqa asatuura issippe bashshenna mala, denddite! Denddidi eta gid dopamine kiyite! Hagaappe kichchite! Aissi giikko, Israa7eelati Gibxxeppe kiyiyo wode, intte eta ubbaayyo kehideta” yaagiis. Yaagin Qeena asati Amaaleeqa asatu gid dopamine kiyidi biidosona.

⁷ Saa7ooli Amaaleeqa asata Hawiilappe doommidi, Gibxxe sinttan de7iya SHura gakkanaashin shociis.

⁸ Amaaleeqatu Kawuwaa Agaaga paxa de7ishin, Saa7ooli omoooddiis; a asaa ubbaa qara bisuwan wori wurssiis. ⁹ SHin Saa7oolinne a olanchchati, Agaaganne ubbaappe lo77iya dorssata, miizzata, anqqara marata, galotanne hara lo77obata ubbaa ashshidosona; eti hageeta muleera wori wurssanau dosibookkona; shin eti laafabaanne karettidabaa muleera xaissidosona.

Saa7ooli Kawo Gidiyoogaa GODAI Ixxiis

¹⁰ GODAA qaalai Sameelakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹¹ “Taanii Saa7oola kawo kessidoogau azzanais; aissi giikko, Saa7ooli tana kaalliyooogaa aggiis; ta azazuwaa oottibeenna” yaagiis. Yaagin Sameeli metootiis; metootidi he qamma kumettaa GODAAKKO waassiis.

¹² Maallado guuran Sameeli denddidi, Saa7oolaara gaittanau biis; shin asai ayyo, “Saa7ooli Qarmmeelooa katamaa biis; biidi yan bana hassayissiya hawulttiyaa essiis; hegaappe simmidi, Gelggala wodhdhiis” yaagidi yootiis.

¹³ Yootin Sameeli Saa7oolakko gakkiiis; gakkii Saa7ooli Sameela, “GODAI nena anjjo; taani GODAA azazuwaa oottaas” yaagiis.

¹⁴ SHin Sameeli Saa7oola, “Ha taanii siyiyo dorssaa waasoinne miizzaa wasoi aibee?” yaagiis.

¹⁵ Yaagin Saa7ooli, “Olanhchati hageeta Amaalee-gatuppe ehiidosona; eti GODAAYYO, ne Xoossaayyo yarshshanau, ubbaappe lo77iya dorssatanne miizzata ashshidosona; shin haraata muliyaakka xaissida” yaagiis.

¹⁶ Sameeli Saa7oola, “Ane nangga; GODAI zino qammi taayyo yootidobaa taani neeyyo odais” yaagiis.

Yaagin Saa7ooli, “Oda” yaagiis.

¹⁷ Sameeli Saa7oola yaagiis; “Neeni nena xeellin gutta gidikkokka, Israa7eela zaretuyyo kawo gidabeikkii? Israa7eela bolli kawotana mala, GODAI nena tiyiis. ¹⁸ GODAI nena, ‘Baada Amaaleeqa asata iitata muleera xaissa; eti wurana gakkanaashin eta ola’ yaagidi kiittiis. ¹⁹ Yaatin, aissi GODAAYYO azazettabeikkii? Aissi omooduwau yaaretada GODAA sinttan iitabaa oottadii?” yaagiis.

²⁰ Yaagin Saa7ooli, “Taani GODAA qaalau azazettaa-sittennee! I tana kiittidoogaadan baas; baada Amaaleeqa asata wora wurssaas; eta Kawuwaa Agaaga ehaas. ²¹ SHin olanhchati omooduwaappe dorssanne miizzaa ubbaappe lo77iyaageeta, GODAAYYO, ne Xoossaayyo, Gelggalan yarshshanau ekki yiidosona” yaagiis.

²² Sameeli Saa7oola, “GODAI ba qaalau azazettiyoogan ufaittiyoogaa keenaa xuuggiyo yarshshuwaaninne imotan ufaittii? Be7a; azazettiyoogee yarshshiyoo gaappe aadhdees; qassi ezggiyoogee dorssaa modhdhuwaappe aadhdees. ²³ Aissi giikko, xibiyoogee shareechchiyo nagaraa mala; qassi otorettiyoogee ee qau goinniyo iitatettaa mala. Neeni GODAA qaalaa ixido gishshau, GODAI neeni kawo gidiyoo gaaxiis” yaagiis.

²⁴ Saa7ooli Sameela, “Taani nagaraa oottaas; GODAA azazuwaanne ne qaalaa toochchaas. Taani asaayyo yayyido gishshau, eti giidobaa oottaas. ²⁵ Hai ta nagaraa atto garkkii; taani GODAAYYO goinnana mala, tanaara Gelggala hinddarkkii” yaagiis.

²⁶ Yaagin Sameeli Saa7oola, “Taani nanaara simmada biikke! Neeni GODAA qaalaa ixido gishshau, neeni Israa7eela bolli kawo gidiyoo gaaxiis” yaagiis.

²⁷ Sameeli Saa7oola matappe baanau denddin, Saa7ooli a maayuwa macaraa oiqqiis; oiqqin maayoi pooshettiis. ²⁸ Sameeli Saa7oola, “GODAI hachchi Israa7eela kawotettaa neeppe pooshshiis; pooshshidi neeppe lo77iya ne shooruwaayyo immiis. ²⁹ Israa7eela Bonchchoi worddotenna, woikko ba qofaa laammena; aissi giikko, ba qaalaa laammanau i asa gidenna” yaagiis.

³⁰ Yaagin Saa7ooli Sameela, “Taani nagaraa oottaas; shin ta biittaa cimatu sinttaaninne Israa7eela asaa sinttan hai tana kaushshopparkkii; taani GODAAYYO, ne Xoossaayyo goinnanaadan, neeni tanaara hinddarkkii” yaagidi zaariis.

³¹ Hega gishshau, Sameeli Saa7oolaara issippe Gelggala biis; bin Saa7ooli GODAAYYO goinniis.

³² Hegaappe guyyiyan Sameeli, “Amaaleeqatu Kawuwaa Agaaga taakko ehiite” yaagidi azaziis.

Agaagi kokkoriiddi Sameelakko yiis; yiidi, “Tumu haiqoi hagaadan cammii!” yaagiis.

³³ Yaagin Sameeli Agaaga, “Ne bisoi maccaasata xontta ashshidoogaadan, ne aayyiyaakka maccaasatu giddon xontta attana” yaagiis. Sameeli Agaaga GODAA sinttan Gelggalan siifiis.

³⁴ Hegaappe guyyiyan, Sameeli denddidi, Raama katamaa biis; Saa7oolikka ba soo Gib77aa biis.

³⁵ Sameeli haiqqana gakkanaashin, Saa7oola naa77antto bibeenna; gidikkonne, Sameeli Saa7oola gishshau yeekkiis. Saa7oola Israa7eela bolli kawoyidoogau GODAI azzaniis.

Daawiti Doorettidi Kawo Gidanau Tiyettiis

16 GODAI Sameela, “Israa7eela bolli i kawo gidenna mala, taani ixxaichchido Saa7oola gishshau, neeni aude gakkanaashin yeekkuutee? Ane kaciyana zaitiyaa kunttada kiya; taani nena Beetalihemiyaa Isseyakko kiittais; kawo gidana mala, taani a naatu gid-doppe issuwaa doora wottaas” yaagiis.

² Yaagin Sameeli, “Taani waanada boo? Saa7ooli siyidi tana worana” yaagiis.

GODAI Sameela, “Ussa issinniyo ekkada ba; baada, ‘Taani GODAAYYO yarshshanau yaas’ yaaga. ³ Isseyakka yarshshuwaasaa xeesa. Neeni oottanabaa taani nena bessana; taani neeyyo yootiyoo gaaxiis taassi tiya” yaagiis.

⁴ Yaagin Sameeli GODAI yootidoogaa oottiis; Beetaliheme biis. Beetaliheme katamaa cimati kokkoriiddi aara gaittidosona. Eti a, “Neeni sarotettau yaadii?” yaagidi oichchidosona.

⁵ Oichchin Sameeli, “Ee; sarotettau yaas; taani GODAAYYO yarshshanau yaas; intteka geeyite; yaatidi tanaara yarshshuwaasaa hinddite” yaagiis; qassi Isseyanne a naata geeshshidi, yarshshuwaasaa eta xeesiis.

⁶ Eti yarshshuwaasaa gakkiiyo wode, Sameeli Isseyana7aa Eli7aaba be7idi, “Tumuppe GODAI tiyoogee hagan a sinttan eqqiis” yaagidi qoppiis.

⁷ SHin GODAI Sameela, “A meraa woikko a geesaa adussatettaa xeelloppa; taani a ixxaas. Aissi giikko, taani GODAI asi xeelliyoo gaadan xeellikke; asi som77uwaa xeellees; shin GODAI wozanaa xeellees” yaagiis.

⁸ Isseyi Abinadaaba xeesidi, Sameela sintti aattiis; aattin Sameeli, “CHii; GODAI hagaakka dooribeenna” yaagiis. ⁹ Yaatin, Isseyi SHAama aattiis; aattin Sameeli, “CHii; GODAI hagaakka dooribeenna” yaagiis.

¹⁰ Hegaadan oottidi, Isseyi ba naata laappunaa Sameela sintti aattiis; shin Sameeli Isseyana, “GODAI hageeta dooribeenna” yaagiis. ¹¹ Hega gishshau, i Isseyana, “Neeyyo de7iya naati hageetu xalaaleeyye?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Isseyi, “Ubbaappe kaalo na7ai aattiis; shin i dorssata heemmees” yaagiis.

Yaagin Sameeli, “Kiittada a ehiissa; i yaana gakkanaashin nuuni yarshshokko” yaagiis. ¹² Yaagin Is-

seyi kiittidi, na7aa ehiissii; he na7ai arssa; aifiyaara lo77iya puulanchcha.

GODAI Sameela, “Dendda eqqada tiya; hagee a” yaagiis. ¹³ Yaagin Sameeli kaciya zaitiyaa ekkidi, a ishatu sinttan Daawita tiyiis. He gallassappe doommi-di, GODAA Ayyaanai Daawita bollan wolqqappe wodhdhiis. Hegaappe guyyiyan, Sameeli denddidi, Raama katamaa biis.

Daawiti Saa7oolayyo Oottees

¹⁴ GODAA Ayyaanai Saa7oolappe shaahettiis; shaahettin GODAAPPE kiittetida iita ayyaanai Saa7oola niqichchiis. ¹⁵ Saa7oola ashkkarati a, “Xoossaappe kiittetida iita ayyaanai nena niqiichchees. ¹⁶ Nu godai diittaa loitti diixxiya asa koyana mala, ba ashkkarata, hagan de7iyaageeta azazo. Xoossaappe kiittetida iita ayyaanai nena oiqqiyo wode, he bitanee diittaa diixxana; i diixxin neeyyo kehana” yaagidosona.

¹⁷ Yaagin Saa7ooli ba ashkkarata, “Diittaa loittidi diixxiya asa koyidi, taayyo ekki yiite” yaagiis.

¹⁸ Ashkkaratuppe issoi Saa7oola, “Be7a; Beetaliheemiyaa Isseyayyo diittaa loittidi diixxiya issi na7ai de7ees. He na7ai xalanne tooranchcha asa; haasayassi cinnanne puulanchcha asa; qassi GODAI aara issippe de7ees” yaagiis.

¹⁹ Yaatin, Saa7ooli Isseyakko kiittidi, “Ne dorssaa heemmiya ne na7aa Daawita taayyo yedda” yaagiis.

²⁰ Yaagin Isseyi oittaa, ogoro woine eessaanne galo dorssa mara issuwaa hariyan caanidi, ba na7aa Daawitaara Saa7oolayyo yeddiis.

²¹ Daawiti Saa7oolakko yiis; yiidi a oosuwan geliis.

Saa7ooli Daawita keehippe dosiis; Daawiti Saa7oolayyo ola miishshaa oiqqiyaagaa gidiiis.

²² Yaatin, Saa7ooli Isseyayyo, “Daawiti taayyo oottiiddi takkishsho; taani a dosaas” yaagidi kiittiis.

²³ Hegaappe simmin, Xoossaappe kiittetida iita ayyaanai Saa7oola oiqqiyo wode ubban, Daawiti diittaa ekkidi ba kushiyan diixxees; diixxin iita ayyaanai a yeddiyo gishshau, Saa7oolayyo keheesinne i paxees.

Daawitanne Gooliyaada

17 Pilisxeema asati bantta olanchchata Yihudan de7iya Sooko giyo sohuwaa olau shiishshidosona; Sookoppenne Azeeqappe gidduwan de7iya Efesxxamiima giyo issi sohuwan shiiqi uttidosa. ² Saa7oolinne Israa7eelati Eela giyo zanggaaran shiiqi uttidosa; uttidi Pilisxeema asatuura olettanau salppiyan kiyidosona. ³ Pilisxeema olanchchati issi keran salppin, Israa7eelatikka hara keran salppidosona; eta naa77aa zanggaarai shaakkees.

⁴ Gaate kataman de7iya, Gooliyaada giyo issi tooraa qara bitanee Pilisxeemati galchchidosappe yiis; a geesai usuppun waranne takkaaro. ⁵ I ishatamane laappun kilo giraame deexxiya nahaase birata kootiyaa maayiis; qassi nahaase birata qophiyaa ba huuphiyan wottiis. ⁶ Nahaase birataa gambbaaliyaa ba tohuwan aattiis; ba hashiyan nahaase birataappe qox-

ettida xinqqaa tookkiis. ⁷ A bodaa toomai shimainniyaa wonddarashiyaa keena; bodaa aifee laappun kilo giraame deexxees; gondalliyyaa tookkida issi bitanee a sinttan hemettees.

⁸ Gooliyaadi eqqidi, qaalaa xoqqu oottidi, Israa7eela olanchchatuyyo hagaadan yaagidi gairiis; “Intte waanana giidi olau salppidetii? Taani Pilisxeema asa gidikkinnaa? Qassi intte Saa7oola ashkkarata gidekketii? Ane intte giddoppe issi asa doorite; he bitanee taakko wodhdho. ⁹ He bitanee tanaara olettidi tana worikko, nuuni intte ashkkarata gidana; shin taani a xoonada worikko intte nu ashkkarata gidananne nuussi haarettana” yaagiis. ¹⁰ Qassikka he Pilisxeeme bitanee, “Taani hachchi Israa7eela olanchchata naassais; taayyo issi asa immite; ane naa77ai olettoos!” yaagiis. ¹¹ Saa7oolinne Israa7eelati Pilisxeemiyaa qaalaa siyidi, yeellatidosonanne daroppe yayyidosona.

¹² Daawiti Yihudaa biittan Beetaliheemen de7iya Efiiraataa Isseyi na7aa. Isseyayyo hospun attuma naati de7oosona; Saa7ooli kawo gididi de7iyo wode, Isseyi keehippe cimidanne daro de7ida asa. ¹³ Isseyi attuma naati bairatiyaageeti heezati Saa7oola kaallidi olaa biidosona; olaa biida a heezzu naatu sunttai haggaa; bairai Eli7aaba; kaaloi Aminadaaba; heezanttoi SHaama. ¹⁴ Daawiti naatu ubbaappe kaalo. Baira heezzu naati Saa7oola kaallidosona; ¹⁵ shin Daawiti ba aawaa dorssata heemmanau Saa7oola mataappe Beetaliheeme simerettees.

¹⁶ He Pilisxeemee oitamu gallassau maalladonne omarsii yiidi, Israa7eelata naassees.

¹⁷ Issi gallassi Isseyi ba na7aa Daawitayyo hagaadan yaagiis; “Ha xiixettida tiyaappe tammu kilo gi-raamiyaanne ha tammu oittata ekkada, ne ishanttuuyyo efa; efaada ne ishantti galchchidosaa eesuwan gatta.

¹⁸ Ha tammu nuha pilatakka eta shaalaqaayyo efa; ne ishantti waani de7iyaakko be7ada, eti saro de7iyoogau malaataa etappe ekkada ya. ¹⁹ Kawoi Saa7ooli, ne ishantinne Israa7eela asai ubbai, Pilisxeema asatuura olettiiddi, Eela Zanggaaran de7oosona” yaagiis.

²⁰ Yaagin Daawiti maallado guuraara denddiis; denddidi dorssaa wudiyaa hara asa henttidi, Isseyi azazidobaa caani ekkidi biis. Israa7eela olanchchati bantta qaalaa xoqqu oottidi garmmaamiiddi olau salppishin, Daawiti gakkiiis. ²¹ Israa7eela asatinne Pilisxeema asati issoi issuwaakko xeellidi salppidosona. ²² Daawiti ba ehiido miishshaa shinqqiyaa naagiyaagaa kushiyan wottidi, olaa salppiyaa woxxi biidi, ba ishantta sarotiis. ²³ Daawiti ba ishanttuura haasayishin, Gaateppe yiida tooraa qarai, Pilisxeemiyaa Gooliyaadi ba salppiyaappe gaxi kiyidi, haroodeegaadankka Israa7eelata naassii; i naassiyooqaa Daawiti siyiis. ²⁴ Israa7eela asai ubbai he bitaniyaa be7ido wode, keehippe yayyidi appe baqatidosona.

²⁵ Israa7eela asai issoi issuwaa, “Ha kiyiya bitaniyaa be7idetii? I tumaappe Israa7eela naassanau kiyiis! Ha bitaniyaa woriya urau Kawoi Saa7ooli daro aquwaa immana; qassi ba na7iyookka ayyo immana; a aawaa

keettaa asai Israa7eelan kawo giiraakka giireenna” yaagidosona.

²⁶ Yaagin Daawiti ba matan eqqida asaa, “Ha Pilisxeemiyaa woridi, ha yeellaa Israa7eelappe qucciya uraassi aibi oosettanee? Ha qaxxarettibeenna Pilisxeemee, de7o Xoossaa olanchchata naassiyaagee i oonee?” yaagidi oichchiis.

²⁷ Oichchin eti a, “Ha bitaniyaa woriya urau hagee hagee oosettana” yaagidi kaseegaadankka ayyo zaaridosona.

²⁸ Daawiti asaara haasayiyoogaa a ishai ubbaappe bairai Eli7aabi siyidi, Daawita bolli hanquwaa eexxi kiyiis; eexxi kiyidi, “Neeni ha sohuwaa aibissi yaadii? He amarida dorssata bazzon oonaara yeggadii? Ne otoruwaanne ne wozanaa iitatettaa taani erais; neeni olaa be7anau yaadasa” yaagiis.

²⁹ Yaagin Daawiti, “Taani ha77i ai oottidanaa? Harai attikko haasayanaukka danddayikkinaa?” yaagiis.

³⁰ Daawiti ba ishaa aggidi, hara asaakko simmidi, kaseegaadankka oichchiis; oichchin asai ayyo kaseegaadankka zaariis.

³¹ Daawiti haasayidoogaa siyida asati Saa7oolayyo yootidosona; yootin Saa7ooli Daawita xeesissiis.

³² Daawiti Saa7oola, “Ha bitaniyaa gaasuwan o wozanaikka maashoppo; taani ne ashkkaarai baada, ha Pilisxeemiyaara olettana” yaagiis.

³³ Yaagin Saa7ooli Daawiti, “Ha Pilisxeemiyaara neeni olettana danddayakka; aissi giikko, neeni na7a; shin naatettaappe doommidi, i olettiiddi diccida asa” yaagiis.

³⁴ SHin Daawiti Saa7oola, “Taani ne ashkkaarai ta aawaa dorssata heemmais; gaammoi woikko beere giyo do7ai yiidi wudiyaappe dorssaa oiqqiyo wode, ³⁵ a kaallada taani baada a doonaappe wotta ekkais; taakko simmiyo wode, buuchchaa oiqqada, shoca worais. ³⁶ Taani ne ashkkaarai gaammuwaanne beeriyaa woraas; ha qaxxarettibeenna Pilisxeemee de7o Xoossaa olanchchata naassido gishshau, ikka etappe issuwaadan hanana. ³⁷ Gaammuwaanne beeriyaa xugunttaappe tana ashshida GODAI ha Pilisxeemiyaa kushiyaappekka ashshana” yaagiis.

Saa7ooli Daawiti, “Ba; Xoossai nenaara gido” yaagiis.

³⁸ Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli ba maayuwaa Daawita maizziis; Daawita huuphiyan nahaase birataa qophiyaa wottiis; nahaase birataa kootiyaakka Daawita maizziis. ³⁹ Daawiti ba ola maayuwaa bolli bisuwaa gixxiis; gixxidi hemetti be7iis; shin danddayibeenna; aissi giikko, heгаа malaa maayuwaa maayi erenna.

Hegaappe guyyiyan, Daawiti Saa7oola, “Taani haggaa mala maayuwaa maayada meezetabeenna gishshau, hagaara baanau danddayikke” yaagidi ola maayuwaa ubbaara qaariis. ⁴⁰ Daawiti ba hentta gatimaa oiqqidi, shaafaappe muila shuchcha ichchashata maxi ekkidi, ba qarcciitan yeggiis; ba yambbarshshaa oiqqidi, Gooliyaadakko matiis.

⁴¹ Gooliyaadikka Daawitakko shiiqi shiiqidi matattiis; gondalliyaa tookkiya bitanee a sinttan de7ees. ⁴² I Daawita tishshi ootti xeellidi, Daawiti na7a gidi-

doogaanne meraa lo77onne arssa gididoogaa be7idi kariis. ⁴³ Karidi Daawita, “Neeni gatimaa oiqqada ta bolli yaanau, tana kana gaadiyye?” yaagiis; yaagidi ba xoossatu sunttan Daawita qanggiis. ⁴⁴ I qassikka Daawita, “Haaya; taani ne ashuwaa saluwaa kafotussinne sa7aa do7atussi immana” yaagiis.

⁴⁵ Yaagin Daawiti Pilisxeemiyaa, “Neeni bisuwaa, bo-daanne xinqqaa oiqqada ta bolli yaasa; shin taani Ubbaappe Wolqqaama GODAA sunttan, neeni naassido Israa7eela olanchchatu Xoossaa sunttan ne bolli yais.

⁴⁶ Hachchi GODAI nena ta kushiyan aatti immana; taani nena shocana; ne qooriyaakka muuca olana. Pilisxeema olanchchatu ahaa saluwaa kafotuyyoonne sa7aa do7atuyyo taani hachchi immana; yaatin, Israa7eelan Xoossai de7iyooogaa sa7an de7iya asai ubbai erana. ⁴⁷ GODAI ba asaa ashshanau toora woikko biso koyennaagaa hagan shiiqida asai ubbai erana; aissi giikko, olai GODAAGAA. I inttana ubbaa nu kushiyan aatti immana” yaagiis. ⁴⁸ Pilisxeemee dendididi biidi,

Daawitaara olaa gaittanau shiiqido wode, Daawiti olet-tiyo baazzau eesuwan woxxiis. ⁴⁹ Daawiti ba qarcciitaa giddo kushiya yeddidi, issi shuchchaa ekkis; ekkidi yambbarshshan wottidi yambbaridi, Pilisxeemiyaa som77uwaa caddiis. SHuchchai bitaniyau som77o gid-do geliis; yaatin, bitanee biittan gufannidi kunddiis.

⁵⁰ Yaatidi Daawiti Pilisxeemiyaa yambbarshshaanne shuchchan xooniis. Daawiti ba kushiyan bisoi bannan Pilisxeemiyaa caddidi woriis.

⁵¹ Daawiti woxxiiddi biidi, a bolli kiyi eqqidi, Pilisxeemiyaa bisuwaa oiqqidi shoohuwaa gid-doppe shoddi ekkidi, a qooriyaa muucidi woriis.

Pilisxeema asati bantta tooraa qarai haiqqidoogaa be7ido wode baqatidosona. ⁵² Israa7eela asainne Yihudaa asai dendididi alaahiiddi, Pilisxeema asata Gaatenne Eqiroona katamatu penggeta gattanaashin yedettidosona; Pilisxeema asaa ahai Gaatenne Eqiroona gakkanaashin, SHaa7iraima efiya ogiyan ubban kunddiis. ⁵³ Israa7eela asai Pilisxeema asata yedetti simmidi, eti galchchidosaa bonqqidosona.

⁵⁴ Daawiti Pilisxeemiyaa qooriyaa Yerusalaame ehiis; shin Pilisxeemiyaa ola miishshaa ba dunkkaaniyaa gid-don wottiis.

⁵⁵ Daawiti Pilisxeemiyaakko biishin, Saa7ooli be7ido wode, olanchchatu halaqaa Abaneera, “Abaneeraa, ha wodallai o na7ee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Abaneeri Saa7oola, “Kawuwau, ne shemp-poi ero taani a erikke” yaagidi zaariis.

⁵⁶ Kawoi zaaridi, “Yaanikko ha wodallai o na7ak-konne ane oichchada gakka” yaagiis.

⁵⁷ Daawiti Pilisxeemiyaa woridi simmidoogaappe guyyiyan, muucido Pilisxeemiyaa huuphiyaa oiqqidosaa, Abaneeri a Saa7oola sintti ekki efiis.

⁵⁸ Saa7ooli a, “Wodallau, neeni o na7ee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Daawiti, “Taani Beetaliheemiyaa ne ashkkaaraa Isseya na7a” yaagidi zaariis.

Daawitanne Yonaataana

18 Daawiti Saa7oolaara haasayyoogaa wurssi-doogaappe guyyiyan, Saa7oola na7aa Yonaataani Daawitaara daro mata dabbotettaa medhdhiis; Yonaataani Daawita ba huuphedan siiqiis. ² He gallassaappe doommidi, Saa7ooli Daawita banaara wottiis; ba aawaa soo guyye simmennaadan diggiis. ³ Yonaataani Daawita ba huuphedan siiqiyo gishshau, aara maachchaa maacettiis. ⁴ Yonaataani ba maayido kaabbaa qaaridi, ba ola maayuwaara, ba bisuwaara, ba wonddafiyaaranne ba qabattuwaara issippe Daawitayyo immiis.

⁵ Saa7ooli kiittido ubbabaa Daawiti polidi oottiyo gishshau, Saa7ooli Daawita ba olanchchatu gidдон gadaawa sunttiis; hegee asaa ubbaakka a olanchchatakka ufaissiis.

Saa7ooli Daawita Qanaatiis

⁶ Daawiti Pilisxxeemiyaa Gooliyaada worin asai soo simmiyo wode, maccaasai ufaissa yettaa yexxiiddinne duriiddi, karaabiyaa baqqiiddinne diittaa diixxiiddi, Kawuwaa Saa7oola mokkanau Israa7eela katamatu ubbatuppe kiyiis. ⁷ Maccaasati duriiddi, “Saa7ooli sha7aa woriis;

Daawiti tammu sha7aa woriis” yaagidi yexxidosona. ⁸ Saa7ooli ha yettai iitin, keehippe hanqqettiis; Saa7ooli ba qofan, “Daawita, ‘Tammu sha7aa woriis’ giidi, tana, ‘Issi sha7aa woriis’ gididosona; yaatin, kawotettappe attin ayyo aibee attidai?” yaagiis. ⁹ He gallassaappe doommidi, Saa7ooli Daawita qanaate aifiyan xeelliis.

¹⁰ Wonttetta gallassi iita ayyaanai Xoossaappe kiittetidi, Saa7oola oiqqiis; oiqqin Saa7ooli ba son elumettiis. Daawiti haroodeegaadan diittaa diixxiis; diixxishin Saa7ooli tooraa ba kushiyan oiqqi uttidaagee, ¹¹ “Daawita godaara gattada sikkaas” giidi tooraa xonggiis. SHin Daawiti naa77utoo appe halettiis.

¹² GODAI Saa7oola aggidi Daawitaara de7iyo gishshau, Saa7ooli Daawitayyo yayyiis. ¹³ Hegaa gishshau, Saa7ooli Daawita ba sinttappe haassidi, sha7u olanchchatussi halaqa kessiis. Yaatin, Daawiti ba citaa olan kaalettiis. ¹⁴ GODAI Daawitaara issippe de7iyo gishshau, i oottiyoobai ubbai ayyo injjetiis. ¹⁵ Daawiti oottiyoobai ubbai keehippe injjetiyoogaa Saa7ooli be7idi, ayyo keehi yayyiis. ¹⁶ SHin Daawiti eta olan kaalettiyo gishshau, Israa7eelanne Yihudaa asai ubbai a siiqidosona.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli Daawita, “Ta na7iyaa bairiyaa Meraaba hannaho; taani o neeyyo machcho immana; neeni mino asa gida; yaatada GODAA olaa oletta” yaagiis. Saa7ooli ba wozanan, “Taani a bochchikke; Pilisxxeema asati a worona” yaagidi qoppiis. ¹⁸ SHin Daawiti Saa7oola, “Kawoora bollotanau taani oonee? Ta so asaikka aibee? Woikko ta aawaa yaraikka Israa7eela asaa gidдон aibee?” yaagiis.

¹⁹ SHin Saa7oola na7iyaa Meraaba Daawitau imettiyo

wodee gakkini, Mahoola katamaappe yiida, Adirii7eela giyo issi bitaniyau imettaasu.

Daawiti Saa7oola Na7iyo Machchiis

²⁰ Gidikonne, Saa7oola na7iyaa Miikaala Daawita siigaasu; Saa7ooli heгаа siyidi ufaittiis. ²¹ I ba wozanan, “Ayyo pire gidana malanne Pilisxxeema asati a worana mala, taani Miikaalo Daawitayyo immana” yaagidi qoppiis. Hegaa gishshau, Saa7ooli Daawita, “Neni tanaara bollotanau hagee neeyyo naa77antto qaada” yaagiis.

²² Qassikka Saa7ooli ba ashkkarata xeesidi, “Kawoi nenan ufaittiis; a ashkkarati ubbaikka nena dosoosona; ha77i neeni kawuwaara bollota’ yaagidi xuuran Daawitayyo yootite” yaagidi azaziis.

²³ Azazin eti i giidoogaadankka Daawitayyo yootidosona; shin Daawiti etau, “Kawoora bollotanaagee intteyyo laafabaa milatiyye? Taani hiyyeesanne erettenna asa” yaagidi zaariis.

²⁴ Saa7oola ashkkarati Daawiti giidobaa Saa7oolayyo yootidosona. ²⁵ Yootin Saa7ooli ba ashkkarata, “Daawitau hagaadan yaagidi yootite; ‘Kawoi ba morkketu haluwaa kessanau xeetu Pilisxxeema asatu qaaratuwaappe attin, neeppe hara koitaa koyenna’ yaagite” yaagiis. Saa7ooli heгаа giidoogee, “Daawiti Pilisxxeematu kushiyan haiqqo” giidi qoppido gishshaassa.

²⁶ Saa7oola ashkkarati Saa7ooli giidobaa Daawitayyo yootidosona; kawuwaara bollotiyoogee Daawita ufaissiis. Hegaa gishshau, bullachchaa gallassai gakkanaappe kasetidi, ²⁷ Daawitinne a asai denddidi biidosona; biidi Pilisxxeematuppe naa77u xeetu asaa woridosona. Daawiti kawuwaara bollotanau he asatu qaaratuwaa ehiidi, kawuwaayyo kumettaa qoodidi sheedhdhiis. Hegaa gishshau, Saa7ooli ba na7iyo Miikaalo Daawitayyo immiis.

²⁸ Saa7ooli GODAI Daawitaara issippe de7iyoo-gaanne a na7iyaa Miikaala Daawita siiqiyoogaa eris. ²⁹ Hegaa gishshau, Saa7ooli Daawitayyo kaseegaappe aattidi yayyiis. Saa7ooli ba de7o laitta ubban Daawitayyo morkke gidiis.

³⁰ Pilisxxeeme halaqati olettanau kiyiyoogaa aggi-bookkona; shin olau kiyido paido ubban Saa7oola gadaawatu ubbaappe xoonoi haniyoi Daawitassa; heгаа gishshau, i erettida asa gidiis.

Saa7ooli Daawita Yedetaa Doommiiis

19 Saa7ooli ba na7aa Yonaataanayyoonne ba ashkkaratu ubbaayyo, “Daawita worite” yaagidi yootiis; shin Saa7oola na7ai Yonaataani Daawita keehippe siiqiis. ² Hegaa gishshau, Yonaataani Daawitassi hagaadan yaagidi odiis; “Ta aawai Saa7ooli nena woranau koyees; wontto maallado neeyyo nagetta; issi sohuwan qosettada de7ashsha. ³ Taani ta aawaara baada, neeni qosettido gaden eqqana; taani nebaa ayyo yootada, appe siyidobaa neeyyo yootana” yaagiis.

⁴ Yonaataani Daawitabaa nashshidi, ba aawaa Saa7oola hagaadan yaagiis; “Kawoi ba ashkaraa Daawita naaqqoppo; aissi giikko, i nena naaqqibeen-na; i oottidobai nena keehi go77iis. ⁵ I Pilisxxeemiyaa woriyo wode ba shemppuwau qarettibeenna. GODAI Israa7eela ubbaayyo gita xoonuwaa immiis; heгаа be7ada neenikka ufaittadasa. Yaatin, neeni geeshsha asa naaqqanau aissi qoppai? Gaaso bannan Daawita woranau aissi koyai?” yaagiis.

⁶ Saa7ooli Yonaataani yootidobaa siyidi, “De7o Xoossai ero, taani Daawita worikke” yaagidi caaqqiis.

⁷ Yonaataani Daawita xeesidi, haasayidobaa ubbaa yootiis. Yaatidi Daawita Saa7oolakko ehiis; ehin Daawiti Saa7oolaara kaseegaadankka de7iis.

⁸ Haranttuwaakka olai denddiis; Daawiti kiyidi Pilisxxeema asatuura olettiis; olettidi eta gita shochchaa shocin, eti a sinttappe baqatidosona.

⁹ Hegaappe simmin, Saa7ooli tooraa oiqqidi ba son uttidaashin, iita ayyaanai GODAAPPE kiitettidi a oiqqiis. Yaatin, Daawiti diittaa diixxishin, ¹⁰ Saa7ooli Daawita godaara gattidi sikkanaa tooraa xonggiis; shin Daawiti appe halettiis; halettin toorai godan torettiis. He gallassa qammi Daawiti baqatidi kessi ekkiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, “Daawita keettaa naagidi, maallado a worite” yaagidi Saa7ooli asaa Daawita soo kiittiis.

Yaatin, Daawita keettaayyiyaa Miikaala, “Hachchi qammi neeni ne shemppuwaa ashshana xayikko, wontto haiqqaasa” yaagada Daawitayyo yootaasu.

¹² Miikaala Daawita maskkootiyaara luuxissaasu; luuxissin Daawiti baqatidi kessi ekkiis. ¹³ Miikaala so misiliyaa ekkada arssan zin77issaasu; zin77issada huuphessaara deeshsha ikisiyaa wottaasu; yaatada afalaa maizzaasu.

¹⁴ Daawita omooddidi ehaana mala, Saa7ooli asaa kiittiis; kiittin Miikaala, “Daawiti sakettiis” yaagaasu.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Daawita be7ana mala, Saa7ooli he asata guyye kiittidi, hagaadan yaagiis; “Taani Daawita woranaadan a arssaara tookkidi ekki ehiite” yaagiis. ¹⁶ SHin asati soo geliyo wode, he so misilee arssan zin77idaagaa demmidosona; a huuphessaara deeshshaa ikisee de7ees.

¹⁷ Saa7ooli Miikaalo, “Neeni aissi hagaadan oottada tana cimmaadi? Ta morkkee kessi ekkanaadan aissi baqatissadii?” yaagiis.

Yaagin Miikaala, “I tana, ‘Tana kessada yedda; hinna xayikko, taani nena worana’ yaagiis” yaagada zaaraasu.

¹⁸ Daawiti baqati attidi, Raaman de7iya Sameelakko biis; biidi Saa7ooli bana oottido ubbabaa Sameelayyo yootiis. Inne Sameeli Raaman de7iya Naayoota giyoosan biidi uttidosa. ¹⁹ Saa7ooli, “Daawiti Raaman de7iya Naayootan de7ees” yaagiyoogaa siyiis. ²⁰ Siyidi Daawita omooddana mala, asaa yaa kiittiis. SHin hananabaa yootiyaageetu citai hananabaa yootishininne Sameelikka eqqidi eta kaalettishin eti be7ido wode, Saa7ooli yeddido asatu bolli Xoossaa Ayyaanai wodhdhiis; wodhdhin etikka hananabaa yootidosona.

²¹ Saa7ooli heгаа siyido wode, hara asaa yeddiis; etikka qassi hananabaa yootidosona. Saa7ooli heezantto asaa yeddiis; yeddin hegeetikka hananabaa yootidosona. ²² Yaatin, i ba huuphiyau Raama baanau denddiis; biidi Seekon de7iya gita ollaa gakkiiis; gakkidi, “Sameelinne Daawitinne awan de7iyoona?” yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, “Hinin Raaman de7iya Naayootan de7oosona” yaagidi zaaridosona.

²³ Hega gishshau, Saa7ooli Raaman de7iya Naayoota biis; qassi Xoossaa Ayyaanai a bollikka wodhdhiis; wodhdhin Raaman de7iya Naayoota gakkanaashin, hananabaa yootiiddi biis. ²⁴ Bi gakkidi, ba maayuwa qaaridi, Sameela sinttan hananabaa yootiis; he gallassa ubbaanne qammaa ubbaa kallo zin77iis. Asai, “Saa7oolikka hananabaa yootiyaageetu zateyye?” giyoogee hegaassa.

Yonaataani Daawita Maaddiis

20 Hegaappe guyyiyan, Daawiti Raaman de7iya Naayootappe baqatidi, Yonaataanakko biis; biidi Yonaataana, “Taani ai oottidanaa? Ta mooroi aibee? Ne aawai tana woranau koyiyoogee, taani a waata qohiinee?” yaagidi oichchiis.

² Oichchin Yonaataani, “Hegee neeppe haakko! Neeni haiqqakka. Be7a, guuttabaa gidin, gitabaa gidin, ta aawai taayyo yootennan de7iiddi aibanne oottenna. Ta aawai ha yohuwaa taappe aissi qottii? Hegaatto gidenna!” yaagidi zaariis.

³ SHin Daawiti Yonaataana, “Neeni tana siiqiyoogaa ne aawai keehi erees; ne aawai baayyo, ‘Yonaataani ha yohuwaa eroppo; erikko i azzanana!’ yaagiis. SHin de7o Xoossai ero; ne shemppoi ero; taappenne haiquwaappe gidduwan mexi issi tanggoi attiiis” yaagidi caaqqiis.

⁴ Caaqqin Yonaataani, “Neeni ootta giidobaa aibanne taani neeyyo oottana” yaagiis.

⁵ Yaagin Daawiti hagaadan yaagiis; “Siya, wonttoi aginaa xeeruwaa bonchchiyo gallassa; taani kawuwaara qumaa maana koshshees. SHin taani baada wontti pe7in omarssi gakkanaashin, gaden qosettana. ⁶ Ne aawai tana koyikko, neeni a, ‘Daawitanttasoo asai ubbai laittaa yarshshuwaa yarshshiyo wode gidiyo gishshau, Beetaliheeme ba katamaa eesuwan baana giidi, tana oichchidi biis’ yaaga. ⁷ Yaagin i, ‘Yaanikko lo77o’ yaagikko, tau ne ashkkaarau saro; shin i hanqqettikko, i tana qohanau ba qofaa qachchidoogaa hegan era.

⁸ Nena gidikko, neeni taayyo ne ashkkaarayyo kehabaa ootta; aissi giikko, neeni tanaara ne ashkkaarara GODAA sinttan maacettadasa. SHin tanan mooroi de7ikko, tana neeni wora! Ne aawaassi tana aatta immoppa” yaagiis.

⁹ Yaagin Yonaataani, “Hegee neeppe haakko! Ta aawai nena qohanau ba qofaa qachchidobaa taani eridaakko, neeyyo yootikkinaayye?” yaagidi zaariis.

¹⁰ Yaagin Daawiti, “Ne aawai neeyyo iita zaaruwaa zaarikko, taayyo yootanai oonee?” yaagidi oichchiis.

¹¹ Oichchin Yonaataani, “Haaya; gade boos” yaagiis; yaatin, naa77aikka gade biidosona.

¹² Bin Yonaataani Daawita hagaadan yaagiis; “GODAI Israa7eela Xoossai ero, taani wontti pe7in ta aawaa qorana. I neeyyo keha qoppikko, taani kiittada nena erissana. ¹³ SHin ta aawai nena qohanau koyidabaa gidikko, qassi heгаа taani nena erissennan ag-gikkonne nena saron moissa yeddennan aggikko, GODAI taayyo iito! GODAI ta aawaara issippe gididoogaadan nenaarakka issippe gido. ¹⁴ Tana asi worennaadan ta de7o laitta ubban aggenna siiquwaa, GODAAGAA malaa taayyo ootta. ¹⁵ Qassi GODAI Daawita morkketa ubbaa biittaappe xoqollido wodekka, ta keettaa asaappe ne siiquwaa haassoppa” yaagiis.

¹⁶ Hegaa gishshau, Yonaataani, “GODAI Daawita morkketa achcho” yaagidi Daawita keettaa asaara maachchaa maacettiis. ¹⁷ Yonaataani Daawita ba huuphedan siiqido gishshau, “Neeni tana tumu siiqiyooogaa qonccissanau ane taayyo naa77anttuwaa caaqqa” yaagidi caaqettiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, Yonaataani Daawita, “Wontto aginaa xeeruwaawaa bonchchiyo gallassa; neeni uttiyo sohoi mela de7ikko, neeni bainnaagee erettana. ¹⁹ Wontti pe7in omarssi baada, ha metoi doommido gallassi neeni qosettidosan qosetta; qosettada Exela giyo zaallaappe guyyeera takkashsha. ²⁰ Taani aibakko zambiyaabaa milatada, a miyyessaara heezzu zubbeta wonddafiyau dukkana. ²¹ Hegaappe guyyiyan, ta ashkkaraa, ‘Baada zubbeta koya’ yaagada kiittana; taani a kiittaidda, ‘Be7a; zubbeti neeppe ha baggaara de7oosona; taakko ekkada ya’ yaagiyaabaa gidikko, haaya; aissi giikko, de7o GODAI ero, neeyyo sa7i saro; nena aibinne bochchenna. ²² SHin taani ta ashkkaraa, ‘Be7a; zubbeti neeppe hini baggaara de7oosona’ yaagiyaabaa gidikko, neeni aggada ba; aissi giikko, GODAI nena wora yeddiis. ²³ Neeninne taani haasayido maachchaa gidikko, hegau neepenne taappe giduwan GODAI merinaayyo markka” yaagiis.

²⁴ Hegaa gishshau, Daawiti gaden qosettiis. Aginaa xeeruwaawaa bonchchiyo gallassai gakkido wode, Kawoi Saa7ooli qumaa maanau yiis. ²⁵ Yiidi haroode ba uttiyo sohuwan godaa lanqqen uttiis; Yonaataani appe sintta baazzan uttiis; Abaneeri Saa7oola lanqqen uttiis; shin Daawita sohoi mela de7ees. ²⁶ Saa7ooli he gallassa ainne gibeenna; aissi giikko, Saa7ooli, “Daawiti aibakko haniis; he gallassaa bonchchennaadan tuniis; tuma i tuniis” yaagidi qoppiis. ²⁷ SHin wonttetta gallasikka, aginau naa77antto gallassi Daawita sohoi mela de7ees. Saa7ooli ba na7aa Yonaataana, “Isseyaa na7ai zinokka hachchikka qumaa maanau aibissi yibeennee?” yaagidi oichchiis.

²⁸ Oichchin Yonaataani, “Daawiti Beetalihheeme baana giidi tana oichchiis; ²⁹ i tana, ‘Nu keettaa asai kataman yarshshuwaa yarshshiyo gishshaunne ta ishaikka tana azazido gishshau, hai tana yeddarkkii; neeni tana siiqiyaabaa gidikko, ane taani ta ishannta be7anau bais’

yaagiis. Kawuwaa maadaappe maanau i yibeenaaagee heгаа gishshassa” yaagidi zaariis.

³⁰ Saa7ooli Yonaataana bolli hanquuwaa eexxi kiyidi hagaadan yaagiis; “Laa geellanne makkalanchcha mishiree na7au, neeni ne huuphen kauyyanaunne nena yelida ne aayyiyo kaushshanau neeni Isseyaa na7aa bagga gididoogaa taani erikkinaayye? ³¹ Isseyaa na7ai ha sa7aa bollan de7ido peeshan ubban neeni woikko ne kawotettai eqqenna. Ha77i kiittada taayyo a ehiis-sa; aissi giikko, i haiqqanau bessees” yaagiis.

³² Yaagin Yonaataani ba aawaa Saa7oola, “I aibissi haiqqii? I oottidobi aibee?” yaagidi oichchiis.

³³ Oichchin Saa7ooli Yonaataana woranau tooraa a bolli xonggiis. Hegaa gishshau, Yonaataani ba aawai Daawita woranau qofaa qachchidoogaa eris. ³⁴ Eridi, hanquuwaa suulliiddi maadaappe denni eqqiis; ba aawai Daawita kaushshido gishshau Yonaataani azzanidi, he aginau naa77antto gallassaa mibeenna.

³⁵ Maallado Yonaataani Daawitaara gaittanau gade biis; biidi banaara issi yelaga na7aa ekki biis. ³⁶ Yonaataani na7aa, “Taani wonddafiyau dukkiyo zubbeta woxxada koya” yaagiis; yaagin na7ai woxxiyo wode, zubbiiyaa hefintti dukkiis. ³⁷ Na7ai Yonaataana zubbee wodhdhido sohuwaa gakkido wode, Yonaataani na7aa xeegeidi, “Zubbee neeppe hini baggaara de7ennee?” yaagiis. ³⁸ Qassikka Yonaataani na7aa, “Eesota; ellelida ba; eqqoppa!” yaagidi ba qaalaa xoqqu oottidi odiis. He na7ai zubbiiyaa maxidi ekkidi, ba godaakko ehiis. ³⁹ Na7ai ha yohuwaa ainne erenna; Yonaataanne Daawita xalaalai eroosona. ⁴⁰ Yonaataani ba ola miishshaa na7aassi immidi, “Tookka ekkada katamaa efa” yaagiis.

⁴¹ Na7ai biidoogaappe guyyiyan, Daawiti he zaallaa guyyeppe kiyiis; kiyidi Yonaataana sinttan gulbbatidi, ba som77uwaa biittaa boshissidi heezzutoo ziggiis. Hegaappe guyyiyan, issi issuwaara yerettidi yeekkidosona; shin Daawiti Yonaataanappe aaruwaa yeekkiis.

⁴² Yonaataani Daawita, “Saro ba; ‘Ne giddooninne ta gidдон, ne zereetaa giddooninne ta zereetaa gidдон, GODAI merinaayyo markka de7o’ yaagidi nuuni naa77ai GODAA sunttan caaqqida” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Daawiti denddidi biis; Yonaataanikka katamaa guyye simmiis.

Daawiti Saa7oolappe Baqatiis

21 Daawiti qeesiyaa Abimelekakko Nooba katamaa biis; Abimeleki Daawitaara gaittanau kokkoriiddi yiidi, “Neeni aibissi nerikka de7ai? Aibissi hara asi ne-naara de7ennee?” yaagidi oichchiis.

² Oichchin Daawiti qeesiyaa Abimeleka, “Kawoi tana, ‘Taani nena kiittido yohuwaanne azazido azazuwaa ooninne eroppo’ yaagidi tana issibaa azaziis. Ta asati issi sohuwan tanaara gaittanaadan yootaas. ³ Ha77i ne kushiyan aibi de7ii? Ichchashu bashe oitta woikko de7idabaa aibanne taayyo immarkkii” yaagiis.

⁴ Yaagin qeesee Daawita, “Asi ubbi miyo oitti taayyo baawa; shin geeshsha oittai de7ees; he asati banttana

maccaasappe naagidabaa gidikko, eti maanau dand-dayoosona" yaagiis.

⁵ Yaagin Daawiti qeesiyaa, "Tuma nuuni ha kiitau kiy-oosappe doommidi, maccaasappe naagettida; harai atto geeshsha gidenna kiitaa wodekka eta asatetta geeshsha; hachchi usa aadhdhidi geeyanau koshshennee!" yaagiis. ⁶ Hegaa gishshau, qeese Daawitayyo geeshsha oittaa immiis; aissi giikko, qeesiyaayyo de7iyai ho77iya oittaa a sohuwan wottanau GODAA sinttappe denttido geeshsha oittaa xalaala.

⁷ Saa7oola ashkkaratuppe issi bitanee he gallassa GODAA sinttan naagiiddi de7ees; a sunttai Doiqa; i Ee-dooma biittaa asa; Saa7oola mehiyaa heemmiyaageetuyyo i halaqa.

⁸ Daawiti Abimeleka, "Toori woikko bisoi neeyyo de7anddeeshsha? Kawuwaa kiitai eesoyido gishshau, taani ta bisuwaa woikko hara ola miishshaa ehabeikke" yaagidi oichchiis.

⁹ Oichchin Abimeleki, "Neeni Eela Zanggaaran worido Pilisxeemiyaa Gooliyaada bisoi hagan de7ees; curqqan i xaaxettidi, eefuudiyaa giyo maayuwaappe guyye baggaara de7ees. Neeni koyiyaabaa gidikko a ekka; appe attin, hara bisoi hagan baawa" yaagidi zaariis.

Yaagin Daawiti, "Hegaa mala hara bisoi baawa; a taayyo hamma" yaagiis.

¹⁰ He gallassi Daawiti denddidi, Saa7oolappe baqatidi, Gaate katamaa Kawuwaa Akiishakko biis. ¹¹ SHin Akiisha oosanchchati, "Hagee Daawiti ba biittan kawo gidenneeyye? Qassi maccaasati yexxiiddinne duriiddi, 'Saa7ooli sha7aa woriis; Daawiti tammu sha7aa woriis' yaagidi sabbido bitaniyaa gidenneeyye?" yaagidosona.

¹² Daawiti eta haasayaa ba wozanan oiqqidi, Gaate Kawuwaa Akiisha keehippe yayyiis. ¹³ Hegaa gishshau, Daawiti eta sinttan wozani boshettido asa milatiis; eti a oiqqana haniyo wode, gooyiyaabaadan kare peng-giyaa ifittaa qaacerettesinne buuchchaara duge zaaridi saassuwaa lorkayees. ¹⁴ Akiishi ba oosanchchatuyyo, "Be7ite; hagee bitanee gooyees. Intte aissi a taakko ehiideti?" ¹⁵ Ha bitanee ta sinttan gooyanaadan intte ehiidoogee, ta matan hari gooyiyaabi xayiineeyye? Ha bitanee ta soo gelanau bessiiyye?" yaagiis.

Qeeseta Woridosona

22 Daawiti Gaate katamaappe baqatidi, Adulaama katamaa matan de7iya gonggoluwaa biis; a is-hanttinne a aawaa so asai ubbai hegaa siyido wode, eti yaa duge akko wodhdhdidosona. ² Metootidaageeti, woikko acuan gelidaageeti, woikko sa7ai iitidoogeeti ubbati Daawitakko shiiqididosona; shiiqin i etayyo halaqa gidiis. Issi oiddu xeetaa gidiya asai aara de7ees.

³ Daawiti he sohuwaappe denddidi, Moo7aaban de7iya Mixiphpha biis; biidi Moo7aaba kawuwaa, "Xoossai taayyo oottanabaa taani erana gakkanaassi ta aayyiyoonne ta aawaa ne achchan wotissarkkii" yaagidi woossiis. ⁴ Hegaa gishshau, Daawiti eta Moo7aaba kawuwaa achchan wottiis; qatuwaa gidдон

Daawiti qosetti uttido wode ubban eti kawuwaa achchan de7idosona.

⁵ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Gaadi Daawitakko yiidi, "Qatuwaa gidдон gam77oppa; ha sohuwaappe denddada Yihudaa biitti ba" yaagiis; yaagin Daawiti he sohuwaappe Hereta woraa biis.

⁶ Daawitinne a asai beettidoogaa Saa7ooli siyiis; Saa7ooli Gib77a katamaa matan de7iya keran, taamaariskka giyo mittaa garssan tooraa oiqqidi uttiis; a oosanchchati a dooddidi eqqididosona. ⁷ Saa7ooli eta, "Inttenoo, Biniyaama asatoo, siyite! Issey na7ai goshshaanne woiniyaa tokkiyoosaa intte ubbaayyo immanee? SHAalaqatanne mato halaqata oottidi inttena sunttanee?" ⁸ Intte ubbai ta bolli maqettideta; ta na7ai Issey na7aara maachchaa maacettidoogaa ooninne taayyo yootibeenna. Intteppe issi asinne taayyo qarettena; hachchiigaadankka ta na7ai ta ashkkaaraa tana worissanau denttidoogaa ooninne taayyo yootibeenna" yaagiis.

⁹ Yaagin Saa7oola oosanchchatuura eqqida Eedoomiyaa Doiqi Saa7oola, "Issey na7ai Ahixuuba na7aa Abimelekakko Nooba katamaa biidaagaa taani be7aas. ¹⁰ Abimeleki Daawiti oottanabaa GODAA oichchiis; yaatidi Daawitayyo shinqiyaa immiis; qassi Pilisxeemiyaa Gooliyaada bisuwaakka ayyo immiis" yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Ahixuuba na7aa qeesiyaa Abimelekanne Nooba kataman qeese gididi de7iya a aawaa so asaa ubbaa kawoi xeesissin, eti kawuwaakko yiidosona. ¹² Saa7ooli Abimeleka, "Ahixuuba na7au, siya" yaagiis.

Yaagin Abimeleki, "Ero ta godau" yaagiis.

¹³ Saa7ooli a, "Neeninne Issey na7ai ta bolli aibissi maqettideti? Neeni ayyo oittaanne bisuwaa immada, i tana woranau denddana mala, ayyo Xoossaa aissi oichchadii?" yaagiis.

¹⁴ Yaagin Abimeleki kawuwaa, "Ne ashkkaratu ubbaa gidдон Daawitadan ammanettiyai, kawuwaara bol-lotidai, nena naagiyaageeta azaziyainne ne so asaa gidдон keehippe bonchchettiyai hari oonee?" ¹⁵ Taani ayyo Xoossaa oichchishin, hagee tau koiro? Akkaikka! Kawuwau, tana ne ashkkaaraa woikko ta aawaa so asa ubbaa ainne mootoppa; aissi giikko, taani ne ashkkarai ha yohuwaa guutta gidin gita gidinkka mule erikke" yaagiis.

¹⁶ Yaagin kawoi, "Abimelekaa, neeninne ne aawaa keettaa asai ubbai haiqqana" yaagiis. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli ba matan eqqidi naagiyaageeta, "GODAA qeeseta worite; aissi giikko, etikka Daawita maaddidosona; Daawiti baqatidoogaa eriiddi, taayyo yootibookkona" yaagiis. SHin kawuwaa oosanchchati GODAA qeesetu bolli bantta kushiya wottennan ixididosona.

¹⁸ Yaanin kawoi Doiqa, "Qeeseta neeni wora" yaagidi azaziis. Azazin Eedoomiyaa Doiqi qeeseta shociis; shocidi he gallassi eefuudiyaa maayida hosppun tammanne ichchashu qeeseta i woriis. ¹⁹ Hegaa bollikka qeesetu katamaa, Nooba qara bisuwan busakkiis; he

kataman de7iya attumaa, maccaa, naata, yiirata, meheta, haretanne dorssata qara bisuwan Doiqi suppu oottiis.

²⁰ SHin Ahixuuba na7aa Abimeleka naatuppe Abiyaataara geetettiya issi na7ai kessi ekkidi, Daawitakko baqatiis. ²¹ Baqati biidi, Saa7ooli GODAA qeesta woridoogaa Daawitayyo yootiis. ²² Daawiti Abiyaataara, "Eedoomiyaa Doiqi he sohuwan de7iyooogaa taani be7ido wode, i Saa7oolayyo yootanaagaa he gallassi eraas. Ne aawaa so asaa ubbaa haiquwau oishettiya tana. ²³ Simmi neeni tanaara de7a; yayyoppa. Nena woranau koyiya urai tana woranau koyiyaa-gaa; shin neeni ta achchan saro de7ana" yaagiis.

Daawiti Qa7iila Katamaa Pilisxeematuppe Ashshiis

23 "Pilisxeema asati Qa7iila katamaa oloosona; audiyaakka bonqqoosona" yaagiyo oduwaa Daawiti siyiis.

² Siyidi Daawiti GODAA, "Taani baada Pilisxeema asata oloo?" yaagidi oichchiis.

GODAI Daawita, "Ba; Pilisxeema asata ola; Qa7iila katamaa ashsha" yaagiis.

³ SHin Daawita asati, "Nuuni hagan Yihudaa biittan de7iiddinne yayyoos; shin Pilisxeema asatuura olettanau nuuni Qa7iila katamaa biiddi, waani aatti yayyanddoniishsha!" yaagidosona.

⁴ Hegaa gishshau, Daawiti zaarettidi GODAA oichchiis; oichchin GODAI a, "Pilisxeema asata taani neeyyo aatta immana; dendda; denddada Qa7iila katamaa ba" yaagiis. ⁵ Daawitinne a asai Qa7iila katamaa biidi, Pilisxeema asatuura olettidosona; olettidi eta mehiyaa di77idosona. Etappe daro asaa woridi, Daawiti Qa7iila katamaa asaa ashshiis.

⁶ Abimeleka na7ai Abiyaataari Daawitakko Qa7iila katamaa baqatiyo wode, eefuudiyaa giyo maayuwaa ekki biis.

⁷ Daawiti Qa7iila katamaa biidoogaa Saa7ooli siyiis; siyidi, "Xoossai Daawita ta kushiyan aatti immiis; aissi giikko, ifittainne hiraqqoi de7iyo katamaa gelidi, barka qashettiis" yaagiis. ⁸ Qa7iila katamaa biidi, Daawitanne a asaa doodana mala, Saa7ooli ba olanchchata ubbaa xeesiis.

⁹ Saa7ooli ba bolli iitabaa maqettidoogaa Daawiti eris; eridi qeesiyaa Abiyaataara, "Eefuudiyaa haa ekka ya" yaagiis. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan Daawiti, "Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, ta gaasuwan Saa7ooli Qa7iila katamaa bashshanau maqettidoogaa taani ne ashkharai wurssada siyaas. ¹¹ Qa7iila katamaa asai tana Saa7oolayyo aattidi immaneeshsha? Taani ne ashkharai siyidoogaadan Saa7ooli tumukka haa yaa-neeshsha? Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, taayyo ne ashkaraayyo yootarkkii" yaagiis.

Yaagin GODAI Daawita, "Ee; Saa7ooli yaana" yaagidi zaariis.

¹² Daawiti, "Qa7iila katamaa asati tananne ta asaa Saa7oolayyo aattidi immaneeshsha?" yaagidi zaarettidikka GODAA oichchiis.

Oichchin GODAI, "Ee; eti inttena aattidi immana" yaagiis. ¹³ Daawitinne usuppun xeetu gidiya asai Qa7iila katamaappe kiyidi, issisaappe issisaa hemetaa oiqqidosona. Daawiti Qa7iila katamaappe baqatidoogaa Saa7ooli siyido wode, baanau qoppidoogaa aggi bayiis.

Saa7ooli Daawita Oiqqanau Koyiis

¹⁴ Daawiti bazzo qatotuuninne Ziifa bazuwan de7iya keratun de7iis. Saa7ooli a demmanau ubba gallassi koyees; shin Xoossai a Saa7oola kushiyan aatti im-mibeenna. ¹⁵ Daawiti Ziifa bazuwan de7iya Horeesha giyoosan de7ishin, Saa7ooli bana woranau kiyidoogaa Daawiti eriis. ¹⁶ Saa7oola na7aa Yonaataani denddidi, Daawitakko Horeesha biis; biidi Daawita GODAN wolqqaa demmanaadan minttettiiddi, ¹⁷ "Yayyoppa; ta aawaa Saa7ooli nena kushiyaaninne bochchenna; neeni Israa7eela bolli kawotana; taanikka neeppe garssaara haarana; harai atto ta aawai Saa7oolikka hegaa erees" yaagiis. ¹⁸ Eti naa77aikka GODAA sinttan issoi issuwara maacettidosona; Daawiti Horeeshan gam77in Yonaataani ba soo biis.

¹⁹ Ziifa asati Saa7oolakko Gib77a katamaa biidi, "Daawiti Yasemoonappe tohossa baggaara Hakiila Deriyaa bolli Horeesha qatuwan nu matan qosetti uttiis. ²⁰ Nu kawuwau, ha77ikka neeni dosido wode haa duge wodhdha; yaatikko, nuuni a ne kushiyan aatti immana" yaagidosona.

²¹ Yaagin Saa7ooli eta, "Intte taayyo qarettido gishshau, inttena GODAI anjjo. ²² Biidi ane gujjidikka geeshshite; Daawiti darotoo awa biyaakkonne qassi yan ooni a be7idaakko, qoridi erite; aissi giikko, i keehi cincca giyoogaa taani siyaas. ²³ Daawiti qosettiyo sohota ubbaa be7idi, muruta yohuwaa ekkidi, taakko sim-midi yiite. Hegaappe guyyiyan, taani inttenaara baana; i he heeran de7ikko, taani a kumetta Yihudaa yaraa gidдон demmana gakkanau koyana" yaagiis.

²⁴ Hegaa gishshau, eti Saa7oolappe sinttatidi Ziifa biidosona. Daawitinne a asai Yasemoonappe tohossa baggaara de7iya Maa7oona bazuwan Aaraba giyo garan de7oosona. ²⁵ Saa7oolinne a asai Daawita koyanau biidosona. Daawiti hegaa siyido wode, zaallaakko wodhdhidi, Maa7oona bazuwan uttiis. Saa7ooli hegaa siyido wode Maa7oona bazuwaa Daawita koyiiddi biis. ²⁶ Saa7ooli deriyaappe issi bagga miyyiyaara bees; Daawitinne a asai hinkko bagga miyyiyaara boosona. Eti Saa7oolappe baqatanau eeso-toosona; aissi giikko, Saa7oolinne a asati, Daawitanne a asata oiqqanau mati uttididosona. ²⁷ SHin kiitetti-daagee Saa7oolakko yiidi, "Haaya! Pilisxeema asati biittaa bolli woraajjidosona" yaagiis. ²⁸ Saa7ooli Daawita koyiyooogaa aggidi, Pilisxeema asatuura olettanau bis. Hegaa gishshau, he sohoi "SHAakkiya zaallaa" geetettiis. ²⁹ Daawiti he sohuwaappe kiyidi, Enggaada katamaa matan de7iya qatotun uttiis.

Daawiti Saa7oola SHemppuwa Ashshiis

24 Saa7ooli Pilisxeema asata yedettiyoosaappe simmin, “Daawiti Enggaada katamaa matan de7iya bazzuwan de7ees” giidi ayyo yootidosona. ² Israa7eela ubbaa giddoppe doorettida heezzu sha7u asaa Saa7ooli ekkidi, Daawitanne a asaa koyanau, “Wora Deeshshati Geessiyoo Zaallaa” giyoosaa mati biis.

³ Saa7ooli ogiyaa doonan dorssaa birddiyaa matan de7iya gonggoluuwaakko yiis; yiidi sheeshshau uttanau gonggoluuwa giddo geliis. Geliyo wode Daawitinne a asai gonggoluuwaayyo giddokko shiiqidi uttidosa.

⁴ Daawita asai a, “Hekko taani ne morkkiyaa ne kushiyan aatta immana; neeni a ne koyidoogaadan oottana’ yaagidi GODAI neeyyo yootido gallassai hachcha” yaagidosona. Daawiti Saa7oola erissennan shiiqidi, Saa7oola maayuwa xeraappe qanxxi ekkiiis.

⁵ Qanxxidoogaappe guyyiyan, Daawiti ba wozanan azzaniis. ⁶ Azzanidi Daawiti ba asata, “GODAI tiyidi kawoyido ta godaa taani heгаа oottanaagaa woikko a bolli ta kushiya denttanaagaa GODAI taappe haasso; aissi giikko, GODAI tiyidi kawoyidoogee a” yaagiis.

⁷ Daawiti hagaadan seeridi, Saa7oola ba asan boshissennan diggiis. Saa7ooli gonggoluuwa giddoppe kiyidi, ba ogiyan geliis.

⁸ Saa7ooli biidoogaappe guyyiyan, Daawiti gonggoluuwa giddoppe kiyidi, Saa7oola, “Ta godau, kawuwau!” yaagidi xeesiis; xeesin Saa7ooli guyye simmidi xeelliis; Daawiti biittan duge gufannidi, Saa7oolayyo ziggiis. ⁹ Yaatidi Daawiti Saa7oola, “Daawiti nena qohanau koyees’ giya asatu qaala neeni aibissi siyai? ¹⁰ Ha gonggoluuwa gidдон GODAI nena hachchi taayyo aatti immidoogaa neeni ne aifiyan be7adasa; taani nena woranaadan amari-daageeti tana denttettidosona; shin taani, ‘GODAI tiyidi kawoyidoogaa i gidiyo gishshau, taani ta godaa bolli ta kushiya denttikke’ yaagada nena ashshaas. ¹¹ Ta aawau, be7a; ta kushiyan de7iya ne maayuwa xeraa haggaa xeella! Ne maayuwa xeraappe qanxxa ekkaas; shin nena worabeikke; taani nena qohabeennaagaanne makkalabeennaagaa akeekada era; taani nena qohabeikke; shin neeni tana woranau shankkataasa. ¹² Nebaanne tabaa GODAI pirddo; GODAI neeni tana qohidoogaa haluwa kesso; shin taani ne bolli ta kushiya denttikke. ¹³ Beni wode, ‘Tita oot-tiyaageetuppe iitabi kiyees’ yaagiyo leemisoi de7ees; heгаа gishshau, taani nena kushiyaaninne bochchikke. ¹⁴ Israa7eela kawoi o bolli kiyidee? Neeni oona oiqqanau koyai? Haiqqida kanaa woikko kasttolliya koyai? ¹⁵ GODAI nu gidдон daannato; nebaanne tabaa i pirddo; ta yohuwa xeellidi, ta gishshau i mootetto; ne kushiyaappe tana i ashsho” yaagiis.

¹⁶ Daawiti Saa7oolayyo haasayyoogaa wurssido wode, Saa7ooli Daawita, “Ta na7au Daawitaa, hegee ne qaalee?” yaagiis; yaagidi Saa7ooli ba qaala xoqqis-sidi yeekkiis. ¹⁷ Qassikka Daawita, “Neeni taappe aadhdhida xillo; aissi giikko, taani neeyyo iitabaa oottin,

neeni taayyo lo77obaa oottadasa. ¹⁸ GODAI tana hachchi neeyyo aatti imminkka neeni tana worabeenna gishshau, taayyo neeni oottido lo77obaa tana bessadasa. ¹⁹ Asi ba morkke demmidi qohennan yed-diiyye? Neeni taayyo hachchi oottido kehatetta gishshau, GODAI nena anjjo. ²⁰ Ha77ikka neeni Israa7eelau kawo gidanaagaanne Israa7eela kawotetta ne maataa garssan eqqanaagaa taani erais. ²¹ Ha77i simmi taappe guyyiyan, ta zersettaa neeni duutten-naadaaninne ta sunttaakka ta aawaa keettaappe quc-cennaadan GODAA sunttan taayyo caaqa” yaagiis.

²² Yaagin Daawiti Saa7oolayyo caaqqiis. Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli ba soo simmidi biis; Daawitinne a asai pude qatuwa biidosona.

Sameela Haiquwa

25 Sameeli haiqqiis; haiqqin Israa7eela asati ubbai shiiqidi, ayyo yeekkidosa; Raama kataman de7iya a son moogidosona.

Daawita, Naabaalanne Abigaalo

Hegaappe guyyiyan, Daawiti Paaraana bazzuwa biis. ² Maa7oonan issi bitanee de7ees; he bitaniyaayyo aqoi Qarmmeloosan de7ees; i daro dure; issi sha7u deeshshatinne heezzu sha7u dorssati ayyo de7oosona. I eta ikisiyaa Qarmmeloosa kataman meedees. ³ He bitaniyaa sunttai Naabaala; a keettaay-ee sunttai Abigaalo. A eranchchanne puulanchcha maccaasa; shin i keettaawai meqetti baina iita asa. I Kaaleebaa yara.

⁴ Daawiti bazzuwan de7iiddi, dorssaa ikisiyaa Naabaali meediyoogaa siyiis. ⁵ Daawiti tammu wodalata hagaadan yaagidi kiittiis; “Naabaalakko Qarmmeloosa katamaa biidi, ta sunttan a sarotite; ⁶ ‘Saro de7ai! Neenikka ne keettaa asaikka saro! Neessi gidobai ubbai saro de7ii!

⁷ “Neeni dorssaa ikisiyaa meediyoogaa taani siyaas; ne dorssaa heemmiyaageeti nunaara issippe de7ido wode, nuuni eta genibookko; eti Qarmmeloosa kataman uttido wode ubban etabaappe aibinne paccibeenna. ⁸ Hega neeni ne ashkarata oichchikko, eti neeyyo yootana. Nuuni hachchi gibira gallassi neekko yiido gishshau, ta wodalla asatussi hayyanaa keha; ne kushiyan de7iyaabaappe ne ashkkaratuyyoonne ne na7aa Daawitayyo hayyanaa imma’ yaagite” yaagidi azaziis.

⁹ Daawita asati Naabaalakko gakkidi, Daawita kiitaa ayyo yootidosona; yootidi hegan naagidosona.

¹⁰ Naabaali Daawita ashkarata, “Daawiti oonee? Is-seya na7ai oonee? Ha wodiyan daro ashkkarati bantta godatuppe baqatoosona. ¹¹ Ta oittaa, ta haattaanne ta dorssaa meediyaageetuyyo shukettida ashuwa denttada, ha oonakkonne yiidosai erettenna asatuyyo aissi immoo?” yaagiis.

¹² Yaagin Daawita asati simmidi guyye biidosona. Bi gakkidi Naabaali gidobaa ubbaa Daawitayyo yootidosona. ¹³ Daawiti ba asata, “Intte bisuwa bisuwa

gixxite" yaagiis; yaagin ubbatikka bantta bisuwaa bisuwaa gixxidosa; Daawitikka ba bisuwaa gixxiis. Daawiti oiddu xeetaa gidiiya asatuura pude biis; naa77u xeetu asai etabaa naagiiddi attiiis.

¹⁴ Ashkkarattuppe issoi Naabaala keettaayyiyo Abigaalo hagaadan yaagiis; "Daawiti bazuwan de7iiddi nu godaa, 'Saro' gaanau asa kiittiis; shin i eta cayiis.

¹⁵ Gidikkokka, ha asati nuuyyo keehippe lo77o; eti nuna genibookkona; nuuni etaara issippe dembban pe7ido wode ubban nubaappe aibinne paccibeenna.

¹⁶ Nuuni nu dorssaa wudiyaa eta matan heemmiyo wode, qamminne gallassi eti nuuyyo dirssa gididosona. ¹⁷ Hayyanaa ha yohuwaa waatanaakkonne qoppa; aissi giikko, nu godaa bollinne a so asaa bolli kobabai kiyana hanees. Nu godai hegaa mala meqetti baina iita asa gidido gishshau, ooninne ayyo haasayanau danddayenna" yaagiis.

¹⁸ Abigaala sohuwaarakka naa77u xeetu komppo oit-taanee naa77u ogoro woine eessaa, xiixettida dorssata ichchashata, tammanne laappun kilo giraame tiyaa xiixaa, issi xeetu wurcco woiniyaa teeraanne balasiyaa lichchakuwaa melaappe naa77u xeetaa ekkada, hariyan caanaasu. ¹⁹ Yaataada ashkkarata, "Intte taappe sinttau aadhdhidi biite; taani intte geeduwaa kaallana" yaagaasu; shin ba keettaawaa Naabaalayyo ainne yootabeikku. ²⁰ Ba hariyaa toggada deriyaara duge zanggaaraa wodhdhiyo wode, Daawitinne a asai ikko simmidi duge wodhdhoosona; wodhdhin a etaara gaittaasu.

²¹ Daawiti ba wozanan, "Abaappe aibinne paccennaadan taani ha bitaniyaa aquuwaa ubbaa naagi-doogee coo mela; taani lo77idoogaa kushiyaa i taayyo iitaa zaariis. ²² Wontto maallado gakkanaashin, taani abaa gidida ubbaappe issi attumaanne paxa aggikko, Xoossi tana paxa aggoppo" yaagiis.

²³ Abigaala Daawita be7ido wode, hariyaappe eesota wodhdhada, Daawita sinttan biittan gufannada ayyo ziggaasu. ²⁴ A a tohuwan wullada, "Hai ta godau, ha mooroi ta xalaalaassa gido! Tana ne ashkkariyo haasayissarkkii; taani ne ashkkariyaa haasayyoogaa siyarkkii. ²⁵ Ha meqetti baina iita bitaniyaabaa, Naabaalabaa siyoppa; 'Naabaala' giyoogee 'Eeya' giyoogaa; i ba sunttaadankka eeya. Ta godau, neeni kiittido asata taani ne ashkkariyaa be7abeikke.

²⁶ "De7o GODAI ero! Ne shemppoi ero! Neeni suutta gussennaadaaninne ne kushen ne halo kessen-naadan, nena ta godaa teqqidaagee GODAA. Ne morkketinne nena ta godaa qohanau koyiyaageeti Naabaaladan hanona. ²⁷ Ha imotai taani ne ashkkariyaa neeyyo ta godaayyo ehiidoogee nena kaalliyaa asatuuyo imetto. ²⁸ Hai ta godau, taani ne ashkkariyaa balido balaa atto yaaga! Neeni GODAA olaa olettiyo gishshau, GODAI nenanee ne zereettaa kawoyana. Neeni de7ido laitta ubban iitatetti ne bolli beettoppo.

²⁹ "Ai asinne nena woranau koyikko, issi urai ba al77o miishsha naagiyoogaadan, GODAI ne Xoossai nena saro naagana. SHin shuchchaa yambbarshshan oliy-

oogaadan, i ne morkketu de7uwaa olana. ³⁰ GODAI ta godaayyo oottanau haasayido kehatettaa ubbaa oot-tiyo wodenne Israa7eela bolli kawoyiyo wode, ³¹ gaa-soti binnan suuttaa gussidoban woikko ba halo kessidoban ta godaa wozanai dagammennanne hirggenna. GODAI neeyyo kehido wode, tana ne ashkkariyo do-goppa" yaagaasu.

³² Yaagin Daawiti Abigaalo, "Nena tanaara gaittanau hachchi kiittida GODAI, Israa7eela Xoossai galatetto.

³³ Neeni lo77o qoppido gishshaunne taani asa suuttaa gussennaadaan ta kushiyan halo kessen-naadan teqqido gishshau, anjjetta. ³⁴ Hegee bannaakko, tana nena qohennaadan teqqida de7o GODAI, Israa7eela Xoossai ero! Neeni tanaara gaittanau eesotada yeen-naakko, sa7ai wonttana gakkanaashin, Naabaalabaa gidiiya issi attumaasinne paxa antenna" yaagiis. ³⁵ Abigaala ayyo ehiidobaa i kushiyaappe Daawiti ekkidi, "Ne soo saro gakka. Taani ne qaalaa siyaas; ne oishaakka ekkas" yaagiis.

³⁶ Abigaala simmada Naabaalakko yiyo wode, kawo son giigiya gibiraa mala gibiraa miziiddi son uttiis; Naabaali keehippe mattottidi, ba wozanan ufaittees. Hegaa gishshau, sa7ai wonttanaashin, Abigaala ayyo aibanne qaattabeikku. ³⁷ Maallado Naabaali mattuwaa zaaridoogaappe guyyiyan, a keettaayyiya ha yoho ubbaa ayyo yootaasu; Naabaala wozanai daafurin i jolu giis. ³⁸ Tammu gallasaappe simmin, GODAI Naabaala shocin, i haiqqiis.

³⁹ Naabaali haiqqidoogaa Daawiti siyido wode, "GODAI galatetto! Naabaali tana cayidoogaa haluwaa GODAI kessiis; taani a ashkkarai iitabaa oottennaadan teqqiis; Naabaali oottido iitatettaa GODAI a huuphiyan zaariis" yaagiis.

Hegaappe guyyiyan, Daawiti Abigaalo ekkanaa kiitaa yeddidi oishissis. ⁴⁰ Daawita ashkkarati Qarmmeloosa katamaa Abigaalikko biidi, "Neni Daawita gelanaadan nena ekki baanau i nuna neekko kiittiis" yaagidosona.

⁴¹ Abigaala biittan gufanna ziggada, "Taani ne ashkkariyaa neeyyo kiittetanaunne ne ashkkaratu tohuwaa meeccanau giiga uttaas" yaagaasu. ⁴² Abigaala eesuwan denddada ba hariyaa toggaasu; i danggiriix-eti ichchashati o kaallidi biidosona; Daawita ashkkaratuura baada, Daawita gelaasu.

⁴³ Daawiti hagaappe kase Iziraa7eeliyo Ahi-no7aamoko ekkis; eti naa77aikka a keettaayeta.

⁴⁴ Saa7ooli Daawita keettaayyiyo, ba na7iyo Miiikaalo Galliima kataman yelettida Laawisha na7aa Palxxi7eelassi immiis.

Daawiti Saa7ooli SHemppuwaa Naa77anttokka Ashshiis

26 Ziifa asati Saa7oolakko Gib77a katamaa biidi, "Daawiti Yasemoona sinttan de7iya Hakiila giyo keran qosetti uttiis gidennee?" yaagidosona. ² Yaagin Saa7ooli denddidi, Israa7eelatuppe doorettida heezzu sha7u asata ekkidi, Daawita koyanau Ziifa bazuwaa biis. ³ Saa7ooli Yasemoona sinttan de7iya Hakiila keraa bolli ogiyaa lanqqiyan dunkkaaniis; shin Daawiti he

bazzuwan uttiis. Saa7ooli a kaallidi yaa biidoogaa eridi, ⁴ kafuwaa yeddidi, Saa7ooli tumukka he sohuwaa gakkidoogaa geeshshiis. ⁵ Daawiti denddidi, Saa7ooli dunkkaanidosaa biis; biidi Saa7oolinne ola gadaawai Neera na7aa Abaneeri zin77ido sohuwaa be7iis. Saa7ooli qato gidдон zin77iis; olanchchati a yu-u-shuwan de7oosona.

⁶ Daawiti Hiitiyaa Abimelekanne Xaruuya na7aa Yoo7aaba ishaa Abishaaya, “Saa7ooli galchchidosaa tanaara baanai oonee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Abishaayi, “Taani nenaara baana” yaagiis.

⁷ Hegaa gishshau, Daawitinne Abishaayi he gallassa gammi olanchchatukko yiyo wode, Saa7ooli ba tooraa huupheessaara biittan toridi, qato gidдон zin77idaagaa demmidosona. Abaneerinne olanchchati a yuuyi aadhhdidi zin77idosona.

⁸ Abishaayi Daawita, “Xoossai ne morkkiyaa hachchi ne kushiyan aatti immiis; taani ta tooran a issitoo biittaara gattada sikkais; taani a naa77utoo caddanau koshshenna” yaagiis.

⁹ SHin Daawiti Abishaaya, “Neeni a woroppa; GODAI tiyido kawuwaa bolli ba kushiya denttiya oonanne GODAI qaxxayana” yaagiis. ¹⁰ Qassikka i Abishaaya, “De7o GODAI ero! GODAI a shocanaagaa taani erais; ba gallassai gakkini i haiqqana, woikko olettanau biidi i xayana. ¹¹ GODAI tiyido kawuwaa bolli taani kushiya denttennaadan tana GODAI teqqo. Ane a huuphessan de7iya tooraanne haattaa otuwaa ekkada hindda” yaagiis.

¹² Yaagin Daawiti Saa7oola huuphessan de7iya tooraanne haattaa otuwaa ekkais; ekin eti biidosona. SHin eta ooninne be7ibeenna, woikko ooninne eribeenna, woikko ooninne beegottibeenna; GODAI wolqqaama xiskkuwaa eta bolli yeggido gishshau, ub-batikka xiskkuwaa kairidosona.

¹³ Daawiti hefintti pinnidi, hara keraa huuphiyan und-denna sohuwan haakkidi eqqiis. ¹⁴ Daawiti Saa7oola olanchchatanne Neera na7aa Abaneera, “Abaneera! Abaneera! Taani xeejiyoogaa siyikkii?” yaagidi waasiis.

Waassin Abaneeri, “Ha xeejidi kawuwaa xiskkuwaa diggiyaagee oonee?” yaagiis.

¹⁵ Yaagin Daawiti, “Neeni wozannaama asa gidikki-iyee? Israa7eela gidдон ne mali ooni de7ii? Yaatin, kawuwaa ne godaa aibissi naagikkii? Aissi giikko, issi asi kawuwaa ne godaa woranau yaa biis. ¹⁶ Neeni oot-tidobi lo77o gidenna. De7o GODAI ero! Neeninne ne olanchchati GODAI tiyido intte godaa naagibeenna gishshau, intte haiqqanau bessees. Kawuwaa tooraanne a huuphessan de7iya haattaa otuwaa be7ai?” yaagiis.

¹⁷ Saa7ooli Daawita qaalaa gidjiyoogaa eridi, “Ta na7au Daawitaa, hegee ne qaalee?” yaagiis.

Yaagin Daawiti, “Ee; ta godau, kawuwau, hegee ta qaalaa” yaagiis. ¹⁸ Qassikka i Saa7oola, “Ta godau, tana ne ashkkaraa neeni aibissi kaallai? Taani ai oottidanaa? Taani ai mooridanaa? ¹⁹ Ha77ikka ta godau, kawuwau, neeni ta qaalaa, ne ashkkaraa qaalaa siyanaadan taani

nena woossais; GODAI nena ta bolli denttidobaa gidikko, yarshshuwaa i ekko; shin asati nena denttidobaa gidikko, eti GODAA sinttan qanggettidaageeta gidona! Aissi giikko, ‘Ba; hara xoossatussi goinna’ yaagidi, GODAA biittan taayyo de7iya saamaappe eti tana ha77i kessidosona. ²⁰ Ha77i simmi GODAA sint-tappe haakkidi de7iya biittan ta suuttaa gussoppa; issi asi kuraachcho shankkatanau deriyaa huuphiyaa kiyiy-oogaadan, Israa7eela kawoi issi kasttolle koyanau kiyi-is” yaagiis.

²¹ Yaagin Saa7ooli Daawita, “Taani nagaraa oottaas. Ta na7au Daawitaa, haa simma! Hachchi qammi neeni tana haiquwaappe ashshido gishshau, taani nena naa77antto genikke. Tumuppe taani eeyabaa hanaas; gita bala balaas” yaagiis.

²² Yaagin Daawiti, “Kawuwau, ne toorai hageeho; ne asatuppe issi asi yiidi ekko. ²³ Asi huuphiyan hu-uphiyan xillidobaanne ammanettidobau GODAI a waa-gaa qanxxees. Nena GODAI hachchi ta kushiyan aattidi immiis; shin GODAI tiyido kawuwaa bolli taani ta kushiya denttanau dosabeikke. ²⁴ Taani tumu hachchi nena ashshidoogaadan GODAI tanakka ashsho; qassi meto ubbaappekka tana wotti ekko” yaagiis.

²⁵ Yaagin Saa7ooli, “Ta na7au Daawitaa, neeni anjjet-ta. Neeni gitabaa oottana; neeni tumuppe xoonana” yaagiis. Daawiti ba ogiyaa biis; Saa7oolikka ba soo simmiis.

Daawiti Pilisxeema Biitti Baqatiis

27 Daawiti ba wozanan, “Issi gallassi taani Saa7oola kushiyan daafettana; taani Pilisxeema biitti baqatanaappe attin, harabi taayyo lo77enna. Yaatin, Saa7ooli Israa7eela biitta ubban tana koyiy-oogaa aggana; yaanikko taani a kushiyaappe kessa ekkana” yaagidi qoppiis.

² Hegaa gishshau, Daawitinne aara de7iya usuppun xeetu asati denddidi, Gaate Kawuwaa Maa7ooka na7aa Akiishakko biidosona. ³ Daawitinne a asai Aki-ishaara Gaaten uttidosa. Asai ubbai ba so asaa asaa ekki biis; Daawitikka ba keettaayeta, Iziraa7eeliyo Ahino7aamonne Naabaala am77iyo, Qarmmeloosiyo Abigaalo ekkidi biis. ⁴ “Daawiti Gaate baqatiis” giyoogaa siyidi, Saa7ooli naa77antto a koyiyooogaa aggi bayiis.

⁵ Daawiti Kawuwaa Akiisha, “Neeni tanan ufaittikko, taani yan de7ana mala, ne kawotettan de7iya kata-matuppe issinniyo taayyo imma. Taani ne ashkkarai kawoi de7iyo kataman nenaara issippe aibissi ut-tiyanaa?” yaagiis.

⁶ He gallassi Akiishi Xiqilaaga katamaa Daawitayyo immiis; hachchi gakkanaashinkka Xiqilaaga katamai Yihudaa kawotussa gididi attiis. ⁷ Daawiti Pilisxeema biittan issi laittanne oiddu aginaa de7iis.

⁸ Daawitinne a asati pude biidi, Gashuurata, Girzette Aamaaleeqata oloosona. Beniisappe doommidi, he asati SHurappe biidi Gibxxe gakkanaashin de7iya biittan de7idosona. ⁹ Daawiti he biittaa oliyo wode audenne he biittan de7iya maccaa gidin, attuma gidin, paxa aggabeenna; dorssaanne miizzaa, hariyaanne

gaameelaa, maayuwaakka di77ees; yaatidi Akiishakko simmees. ¹⁰ Akiishi, "Hachchi awan woraajjideti?" yaagidi Daawita oichchees.

Oichchin Daawiti, "Neegeeba bazzuwan de7iya Yihudaa asatu bolli, woikko Yiraahima7eela asatu bolli, woikko Qeena asatu bolli woraajjida" yaagees.

¹¹ Etappe issi asinne Gaate katamaa yiidi, "Daawiti haggaa oottiis" giidi odenna mala, Daawitinne a asati maccaa attumaa ashshennan wurssi woroosona. Daawiti Pilisxeema biittan de7ido wode ubban hegaadan oottiis. ¹² Akiishi Daawitan ammanettidi, "Daawiti ba asan, Israa7eelan keehippe ixettiis; heggaa gishshau, i taayyo merinau ashkkara gidana" yaagidi qoppiis.

Saa7oolanne Enddoore SHareechchiyo

28 He wode Pilisxeema asati Israa7eelata olanau bantta olanchchata shiishshidosona. Akiishi Daawita, "Neeninne ne asati tanaara olaa baanaagaa tuma era utta" yaagiis.

² Yaagin Daawiti, "Hegaa gidikko, taani ne ashkkarai oottanabaa neeni be7ana" yaagiis.

Yaagin Akiishi, "Daro lo77o; taani nena ta de7ido laita ubban tana naagiyaagaa kessana" yaagiis.

³ Haggaa kase baggan Sameeli haiqqin, Israa7eela asati ubbati ayyo yeekkidi, a kataman Raaman a moogidosona. Saa7ooli moitilliyaa xeesiyaageetanne shareechchota Israa7eela biittaappe yedettidi kessirggiis.

⁴ Pilisxeema olanchchata shiiqidi yiidi, SHuneema kataman uttidosona; Saa7oolikka Israa7eela asaa ubbaa shiishshidi, Gilbboo7a Deriyan uttiis. ⁵ Saa7ooli Pilisxeema olanchchata be7idi yayyiis; a wozanaikka keehippe dagammiis. ⁶ Hegaa gishshau, i ai oot-tanaakkonne GODAA oichchiis; shin GODAI aimuwan gidin, woikko Uriimiyana gidin, woikko hananabaa yootiyaageetu baggaara gidin, ayyo yootibeenna. ⁷ Hegaappe guyyian, Saa7ooli ba ashkkarata, "Moitilliyaa xeesiya shareechchiyo taayyo koyite; taani ikko baada o oichchana" yaagidi azaziis.

Azazin Saa7oola ashkkarati, "Moitilliyaa xeesiya issi shareechchiyaa Enddooren de7ausu" yaagidosona.

⁸ Yaagin Saa7ooli bana erissenna mala hara maayuwa maayidi, naa77u asata ekkidi, qammi he shareechcheekko biis; biidi maccaasiyo, "Hayyanaa taayyo issi moitilliyaa xeesarkkii; taani sunntaa odiyo asa taayyo denttarkkii" yaagiis.

⁹ Yaagin maccaasiyaa, "Moitilliyaa xeesiyaageetanne shareechchota Israa7eela biittaappe Saa7ooli waati yedetti kessidaakko, tuma neeni eraasa. Tana worisanau neeni taayyo aissi piriya yeggai?" yaagaasu.

¹⁰ Yaagin Saa7ooli maccaasiyo, "De7o GODAI ero! Neeni haggaa gishshau qaxxayettakka" yaagidi GODAN caaqgiis.

¹¹ Yaatin, maccaasiyaa, "Taani neeyyo oona denttoo?" yaagada oichchaasu.

Oichchin Saa7ooli, "Sameela taayyo dentta" yaagiis.

¹² Maccaasiyaa Sameela be7ada, waasuwa xullu-usaasu; xulluusada Saa7oola, "Neeni tana aibissi cim-madii? Neeni Saa7oola gidikkii!" yaagaasu.

¹³ Yaatin, kawoi, "Aikkobaa; yayyoppa! Neeyyo aibee beettiyai?" yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, "Issi moitillee biittaa giddoppe kiyiyaagee beettees" yaagaasu.

¹⁴ Saa7ooli maccaasiyo, "I ai milatii?" yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, "Afalaa maayida issi cima bitanee kiyees" yaagaasu.

Saa7ooli he bitanee Sameela gididoogaa eridi, a sintan sa7an lichchi giidi gufanniis.

¹⁵ Sameeli Saa7oola, "Tana duufuwaappe denttada aibissi shabbirai?" yaagiis.

Yaagin Saa7ooli, "Taani daroppe un77ettaas; aissi gi-ikko, Pilisxeema asati tana oloosona; Xoossaikka taappe shaahettiis; hananabaa yootiyaageetu baggaara gidin woikko aimuwan gidin, i taani oichchiyoobaa odenna. Heggaa gishshau, taani oottanabaa neeni taayyo yootanaadan nena xeegeas" yaagiis.

¹⁶ Yaagin Sameeli, "GODAI shaahettidi ne morkke gidiichchaappe attin, tana aibissi zoretaa bessai?"

¹⁷ GODAI ta baggaara kaseti yootidobaa oottiichchiis; GODAI kawotettaa neeppe dafi ekkidi, ne shooro Daawitayyo immiichchiis. ¹⁸ Neeni GODAAYO azazetabeenna gishshaunne a hanquwaa suulliyaa-gaa Amaaleeqa asatu bolli polabeenna gishshau, GODAI hachchi ha yohuwaa ne bolli oottees. ¹⁹ Nenanne Israa7eelaa, GODAI Pilisxeema asatuyyo aatti immana; neeninne ne naati wontto tanan gaittana; GODAI Israa7eela olanchchata Pilisxeema asatuyyo aatti immana" yaagiis.

²⁰ Saa7ooli Sameela oduwaa siyidi yayyido gishshau, sohuwaarakka biittan borccu giidi kunddi be7iis. Saa7ooli he gallassaa kumettaanne qammaa kumettaa quma mibeenna gishshau, a wolqqai hitiis. ²¹ He maccaasiyaa Saa7oolakko yaada, i keehi kokkoryoogaa be7aasu; be7ada, "Taani ne ashkkariyaa neeyyo azazettaas; neeni tana oichchidobaa ta shemppuwaa balada oottaas. ²² Ha77i taani ne ashkkariyaa giyoobaa hayyanaa siya; neeni maada, gazddada ne ogiyaa baana mala, taani neeyyo guutta quma aattais" yaagaasu.

²³ Yaagin Saa7ooli, "Miikke" yaagidi ixiiis. SHin a asati he maccaaseerakka gididi shoobbidosona; shoobbin Saa7ooli shoobettidi biittaappe denddidi, hiixan uttiis.

²⁴ He maccaasiyaa sohuwaarakka ba son de7iya anqqara maraa shukka bayaasu; xiilliyaa ekka munaqqada, irshshuwaa yeggennan oittaa uukkaasu. ²⁵ Yaatada Saa7oolayyoonne a asatuyyo aattin, eti miidosona. He gallassi qammikka denddidi biidosona.

Akiishi Daawita Guyye Xiqilaagi Yeddiis

29 Pilisxeema asati bantta olanchchata ubbaa Afeeqan shiishshidosona. Israa7eelati Iziraa7ee-lan de7iya haattaa pulttuwaa matan uttidosona. ² Pilisxeematu halaqati bantta xeetatu citaaninne sha7atu citan salppidosona; Daawitinne a asai Aki-

ishaara issippe guyye baggaara salppidosona. ³ Pilisxeematu halaqati be7idi, “Ha Ibraaweti hagan ai oottiyoona?” yaagidosona.

Yaagin Akiishi Pilisxeematu halaqata, “Hagee beni Israa7eela Kawuwaa Saa7oola ashkkaaraa Daawita gidennee? I daro wodeesappe tanaara issippe de7ees; i Saa7oola kaddidi kiyooosappe hanno gakkanaashin, taani an bala demmabeikke” yaagiis.

⁴ SHin Pilisxeematu halaqati Akiisha hanqqettidi, “Ha bitaniyaa neeni ayyo immido katamaa guyye zaara; i nunaara olaa booppo. Biikko i nuna zaaridi olana. I ba godaara sigettanau nu asatu qooriyaa muuciyooogaappe hara lo77iyaabi aibee? ⁵ Qassi maccaasati yexxiiddinne duriiddi, ‘Saa7ooli ba sha7aa woriis; Daawiti ba tammu sha7aa woriis’ yaagidi sab-bidoogee ha Daawita gidenneeyye?” yaagidosona.

⁶ Hega gishshau, Akiishi Daawita xeesidi, “De7o GODAI ero! Neeni ammanettiya asa; neeni tanaara olau baanaagaa taani ufaittais; neeni taakko yoosappe han-gakkanaashin, taani ne bolli bala demmabeikke. SHin halaqati neeni olau baanaagaa ufaittokkona.

⁷ Neeni ha77i simmada saruwan ba; Pilisxeematu halaqata ufaissennabaa ainne oottoppa” yaagiis.

⁸ Yaagin Daawiti Akiisha, “Taani ai oottidanaa? Taani nenaara de7oosappe hanno gakkanaashin, tanan bala demmabeikke gaadasa; yaatin, kawuwaa ta godaa morkketuura baada aibissi olettikkinaa?” yaagiis.

⁹ Akiishi Daawita, “Xoossaa kiitanchchadan neeni taayyo ammanettiyaagaa gidiyooogaa taani erais; gidikkokka, Pilisxeematu halaqati, ‘I nunaara olaa booppo’ yaagidosona. ¹⁰ Ha77i simmi maalladoora denddada, nenaara yiida ne godaa ashkkaaratuurakka issippe sa7ai wonttaanne biite” yaagiis.

¹¹ Yaagin Daawitinne a asati Pilisxeema biitti simmanau maallado guuran denddidosa; Pilisxeema asatika pude Iziraa7eela biidosona.

Daawiti Amaaleeqatuura Olettiis

30 Daawitinne a asati heezantto gallassi Xiqilaaga katamaa gakkidosona. Amaaleeqa asati Neegeeba bazzuwaanne Xiqilaaga katamaa woraajjidosona; woraajjidi Xiqilaaga katamaa taman xuuggidosona. ² Xiqilaaga kataman de7iya maccaasatanne naatuppe cimaa gakkanaashin de7iya ubbata omoodidosona; eta ubbaa ekki efiidosonappe attin, issi asanne woribookkona.

³ Daawitinne a asati Xiqilaaga katamaa gakkioyo wode, katamai taman xuugettiichchidoogaanne qassi eta maccaasati, eta attuma naatinne eta macca naati omoodettiichchidoogaa be7idosona. ⁴ Yaatin, Daawitinne aara issippe de7iya asai bantta wolqqai ixkana gakkanaashin waassidi yeekkidosa. ⁵ Daawita maccaasati naa77ati, Iziraa7eeliyaa Ahino7aamanne Qarmmeloosiyaa Naabaala am77iyaa Abigaala omoodettidosona.

⁶ Asai Daawita shuchchan caddanau haasayido gishshau, Daawiti keehippe tuggatiis; aissi giikko, a asai ubbai ba attuma naatunne macca naatu gishshau,

keehippe yiillotiis; shin Daawiti GODAN ba Xoossan minettiis.

⁷ Daawiti Abimeleka na7aa qeesiyaa Abiyaataara, “Eefuudiyaa haa ekkada ya” yaagiis; yaagin Abiyaataari eefuudiyaa Daawitayyo ehiis. ⁸ Daawiti GODAA, “Taani ha woraajjidaageetu geeduwaa kaallada boo? Biikko taani eta gakkane?” yaagidi oichchiis.

Oichchin GODAI, “Ee; eta kaallada ba; eta neeni gakkana; omoodettidaageetakka zaarana” yaagiis.

⁹ Daawitinne aara de7iya usuppun xeetu asati denddidi Bisooraa SHAafaa gakkinn, asaappe amaridaageeti yan attidosona. ¹⁰ Aissi giikko, naa77u xeetu asati shaafaa pinnanau keehippe daafuridosona. SHin Daawitinne oiddu xeetu asati paanaa kaallidosona.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, asati issi Gibxxiyaa dembban demmidi, Daawitakko ehiidosona; ehiidi ayyo uyanau haattaa, maanaukka qumaa immidosona; immin miis.

¹² Qassi balasiyaa lichchakuwaa melaappe baggaanne naa77u wurcco woiniyaa teeraa ayyo immidosona; immin miidi gasttiis; aissi giikko, i heezzu gallassinne heezzu qammi quma mibeenna haattakka uyibeenna.

¹³ Daawiti he bitaniyaa, “Neeni oossee? Auppe yaadii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin bitanee, “Taani Amaaleeqa bitaniyaassi ailletida Gibxxe asa; heezzu gallasappe kase taani saket-tido gishshau, ta godai tana yeggi bayiis. ¹⁴ Nuuni Yihudaa asatu bolli, Kariita asatu bollinne Kaaleeba yaratu bolli Neegeeba bazzuwan woraajjida; Xiqilaaga katamaanne taman xuuggida” yaagiis.

¹⁵ Yaagin Daawiti, “Neeni tana he woraajjida citaakko kaalettana danddayai?” yaagidi oichchiis.

Oichchin i, “Neeni tana worennaadaaninne ta godaayyo aattada immennaadan taayyo Xoossan caaqqaa; yaatikko, taani nena etakko duge kaalettana” yaagiis.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, bitanee Daawita etakko kaalettidi gattiis. Eti Pilisxeeme biittaappenne Yihudaa biittaappe omooddidobai keehippe daro gidido gishshau, ufaittidi miiddinne uyiiddi biitta ubban laaletti uttidosa. ¹⁷ He galla omarssaappe biidi wonttetta gallassa omarssai gakkanaashin, Daawiti eta shociis; gaameelaa toggidi baqatida oiddu xeetu yelagatappe attin, hari issi asinne attidi bibeenna.

¹⁸ Amaaleeqa asati efiido ubbabaa, ba naa77u maccaasatuurakka gujjidi, Daawiti wotti ekkiis. ¹⁹ Asati omooddi efiidobaappe aibinne paccibeenna; naatoi woikko cimai, attuma naati woikko macca naati, eti omooddi efiido harabai ubbabaikka paccennan de7ees; Daawiti ubbaakka zaariis. ²⁰ Qassi Daawiti dorssaanne miizaa wudiyaa ubbaa omooddiis; Daawita asai i omooddido wudiyaa hinkko mehiyaappe sinttaara laaggidi, “Hagee Daawita omooduwaa” yaagiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan, Daawiti bana kaallanau daafuridi, Bisooraa SHAafaa achchan attida naa77u xeetu asatukko yiis. Eti Daawitanne aara issippe de7iya asata mokkanau kiyidosona; Daawitinne a asai etakko shiqin, Daawiti eta sarotiis. ²² SHin Daawitaara biidaageetu gidoppe issi issi pattenna iita asati, “Eti nunaara

bibeenna gishshau, nuuni zaaridi ehiidobaappe aibanne etaara shaakkokko; eti bantta naatanne bantta maccaasaa ekkidi boona" yaagidosona.

²³ Yaagin Daawiti eta, "CHii; ta ishanttoo! GODAI nu-ussi immidoban intte hagaadan oottanau bessenna. I nuna naagidi, nu bolli woraajjida citaa nuuyyo aattidi immiis. ²⁴ Intte giyoobaa ooninne maayenna. Oletanau biidaageetinne nubaa naagiiddi hagan gam77idaageeti issi lagge shaakkana; ubbaageekka issi mala gidana" yaagiis. ²⁵ He gallasappe doommidi, hachchi gakkanaashin, Daawiti Israa7eela biittaayyo hegaa woganne awaajo oottidi wottiis.

²⁶ Daawiti Xiqilaaga katamaa gakkido wode, ba dabbo Yihudaa cimata, "GODAA morkketuppe omoodet-tidabaappe taani intteyyo immiyoogaa heite" yaagidi omooduwaappe amaridaagaa yeddiis. ²⁷ I hegaa Bee-teele, Neegeeban de7iya Raamootanne Yattira katamatun de7iyaageetuyyo, ²⁸ Aaro7era, Sifimoota, Eshtamoo7anne ²⁹ Rakaala katamatun de7iyaageetuyyo, Yiraahima7eela katamatun de7iyaageetuyyo, Qeena katamatun de7iyaageetuyyoonne, ³⁰ Horima, Bor77ashaana, Ataakanne ³¹ Kebroona katamatun de7iyaageetuyyo yeddiis; inne a asati yuuyido sohotu ubbaayyo yeddiis.

Saa7ooli Barkka Bana Woriis

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 10:1-12)

31 Pilisxeema asati Israa7eela asatuura olettidosona; Israa7eela asati Pilisxeema asatu sinttaappe baqatidosona; daro Israa7eelati Gilbboo7a Deriyan haiqqidosona. ² Pilisxeema asati Saa7oolanne a attuma naata yedetti gakkidi, Saa7oola naata Yon-aataana, Abinadaabanne Malkkishuu7a woridosona. ³ Olai Saa7oola yuuyi aadhhdidi un77ettiis; wonddafiyaasati a demmido wode, zubbiiyan a caddidi, keehi mazunxxissidosona.

⁴ Mazunxxissin Saa7ooli ba ola miishshaa tookkiyaa-gaa, "Ha qaxxarettiibeenaaageeti yiidi, tana caddidi

kaa7ennaadan, ne bisuwan caddada, tana neeni wora" yaagiis.

SHin a ola miishshaa tookkiyaagee keehippe yayyido gishshau ixxiis; ixxin Saa7ooli ba bisuwaa sa7an essidi, a bolli kunddiis. ⁵ A ola miishshaa tookkiyaagee Saa7ooli haiqqidoogaa be7idi, ikka ba bisuwaa sa7an essidi, a bolli kunddidi, Saa7oolaara haiqqi aggiis. ⁶ Hagaadan hanidi, Saa7oolinne a naati heezzati, a ola miishshaa tookkiyaageenne a asati ubbai he gallassi is-sippe haiqqidosona.

⁷ Wombbaappenne Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggaara de7iya Israa7eela asati Israa7eela olanchchati baqatidoogaanne Saa7oolinne a naati haiqqidoogaa be7idi, etikka bantta katamaa aggidi baqatidosona. Baqatin Pilisxeema asati yiidi, he kama-mata oiqqidosona.

⁸ Wonttetta gallassi Pilisxeemati ahatu bollaappe ola miishshata qaari ekkanaau yiidi, Saa7oolinne a naati heezzati Gilbboo7a Deriyan haiqqidi zin77idaageeta demmidosona. ⁹ Demmido eti Saa7oola qooriyaa muucidosonanne a ola miishshaa qaari ekkidosona. Yaatidi bantta eeqatu keettaaninne bantta asaa gidon xoonuwaa awaajjana mala, Pilisxeema biitta ubbau kiitaa yeddidosona. ¹⁰ Saa7oola ola miishshaa Asttaarooto giyo eta xoossee keettaa gidon wottidosona; Saa7oola ahaa Beetishaana giyo katamaa gimbbiiyan misimaariyan xishidi kaqqidosona.

¹¹ Pilisxeema asati Saa7oola oottidobaa Gala7aaden de7iya Yaabeesha asati siyido wode, ¹² eta mino asati ubbai qamman denddi biidi, Saa7oola ahaanne a naatu ahaa Beetishaana katamaa gimbbiyaappe wotti ekkidi, Yaabeesha katamaa ehiidosona. Ehiidi yan xuggidosona. ¹³ Hegaappe guyyiyan, eta meqettaa maxi ekkidi, Yaabeeshan de7iya taamaariskka giyo mittaa garssan moogidosona; yaatidi laappun gallasaa xoomidosona.

Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa

Gidduwaa Eriisuwaa

Sameela Maxaafaa naa77antto kifilee, Sameela Maxaafaa koiro kifiliyaa kaalliyaa gidishin, Daawiti koiro tohossa bagga Yihudaa kawo (1-4) gididi, takkiiddi qassi huuphessa bagga kifile gidiya Israa7eela gujjidi, kumetta biittau kawo gididi haaridoogaa odiya taarikiyaa oiqqidaagaa (5-24). Maxaafai Daawiti ba kawotettaa aas-sanaunne ba maataa minttanau, sooranne kareera de7iya morkketuura olettido mino olaabaa loittidi qonccisees. Qassi Daawiti mino ammanoi de7iyoonne Xoossaa siiqiya asa gidiyoogaanne asaikka ayyo ammanettiyo asa gidiyoogaa odees. Hegaa bollankka qassi issi issi meqetti banna oosotakka i oottidoogaanne ba ashuwaa amuwaa alanau pala hanttaara nagarata i oottidoogaakka qonccisees. Gidikonne Xoossaa aillee, hananabaa yootiya Naataani akko shiiqidi, a nagaraa a hassayissido wode, i ba nagaraa paaxidi Xoossaa qixaatiyaa ekkiis. Daawita de7oinne i oottido oosoti Israa7eela asaa keehippe ufaissido gishshau, appe simmin de7ida laittatun eta biittaa bolli metoi gakkiiyo wode ubban, eti hara kawo koyiiddi, Daawita na7i, woikko Daawita zare gididi, likke Daawitaagaadan eta aissiya asa demmanau amottoosona.

Daawiti Saa7ooli Haiqqidoogaa Siyiis

¹ Saa7ooli haiqqidoogaappe guyyiyan, Daawiti Amaaleeqa asata xoonidosappe simmiis; simmi-di Xiqilaaga kataman naa77u gallassaa takkiis. ² Heez-zantto gallassi issi bitanee kayyuwau ba maayuwaa pooshshidi, ba huuphiyan buhiyaa laalidi, Saa7oola qatuwaappe yiis. Daawitakko i yiido wode, sa7an lichchi giidi ziggiis. ³ Daawiti a, "Neeni awappe yaadii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin i, "Taani Israa7eelatu qatuwaappe kessa ekkada yaas" yaagiis.

⁴ Daawiti a, "Aibi kiyidaakko ane taayyo oda" yaagiis.

Yaagin i Daawita, "Nu olanchchati olaappe baqatidosona; nu asaappe daroti haiqqidosona; qassi Saa7oolinne a na7ai Yonaataani haiqqidosona" yaagiis.

⁵ Oduwaa ehiida wodallaa Daawiti, "Saa7oolinne a na7aa Yonaataani haiqqidoogaa neeni aibin erai?" yaagidi oichchiis.

⁶ Wodallai, "Qaadadan taani Gilbboo7a deriyan de7ishin, Saa7ooli ba tooraa guufetidi eqqidaagaa be7aas; paraa gaaretinne paraasati Saa7oolakko matattidosona. ⁷ He wode Saa7ooli yuushshi xeellidi tana be7iis; be7idi tana xeesin taani, 'Yee!' yaagaas.

⁸ Yaagin Saa7ooli tana, 'Neeni oonee?' yaagidi oichchiis; oichchin, 'Taani Amaaleeqa asa' yaagada zaaraas.

⁹ Hegaappe guyyiyan Saa7ooli tana, 'Taani keehi masunxada, haiquwau mata uttaas; neeni ta bolli kiya eqqada tana wora' yaagiis. ¹⁰ I kunddidooagaappe guyyiyan, haiquwaappe palahennaagaa erido gishshau, taani a bolli kiya eqqada a woraas; a huuphiyan de7iya kallachchaanne a qesiyan de7iya hirb-ooraa ekkada neekko ta godaakko ehaas" yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Daawitinne Daawita asai az-zanidi, bantta maayuwaa dafidi pooshshidosona. ¹² Eti

Saa7ooli, Yonaataani, GODAA olanchchatinne Israa7eela asai olan wurido gishshau, omarsii gakkanaashin kayyottidosona, yeekkidosonanne xoomidosona.

¹³ Oduwaa ehiida wodallaa Daawiti, "Neeni awa asee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin i Daawita, "Taani betiyaa Amaaleeqa bitaniyaa na7a" yaagiis.

¹⁴ Yaagin Daawiti a, "GODAI tiyido kawuwaa woranau ne kushiyaa denttaidda, aissi yayyabeikkii?" yaagiis.

¹⁵ Daawiti ba asatuppe issuwaa xeesidi, "Ba; baada a wora!" yaagiis; yaagin i Amaaleeqiyaa dechchidi woriis.

¹⁶ Daawiti Amaaleeqiyaa, "GODAI tiyido kawuwaa taani woraas' yaagada neeni ne doonan markkattido gishshau, ne suutaa gomee nena oiqqo" yaagiis.

Daawiti Saa7oolayyoonne Yonaataanayyo Zilaalido Zilaassaa

¹⁷ Daawiti Saa7oolayyoonne a na7aa Yonaataanayyo hagaadan yaagi zilaaliis. ¹⁸ Yihudaa asaikka "Wonddafiyaa" giyo ha zilaassaa tamarana mala azaziis; ha zilaassai Yaashaara maxaafan xaafettiis.

¹⁹ "Nenoo Israa7eelaa, ne halaqati ne xoqqa sohotun haiqqidosona.

Wolqqaamati waani kunddidonaashsha!

²⁰ Hagaa Gaate kataman yootoppite;

Asqqaloona ogetunkka awaajjoppite.

Hegaa siyikko, Pilisxeematu macca naati ufaittana; shaamatu macca naati 'Hashshu!' gaana.

²¹ "Inttenoo Gilbboo7a deretoo,

intte bollan iri bukkoppo;

xaazikka xaazatoppo.

He biittaa goshshaikka kattaa mookoppo;

aissi giikko, yan wolqqaamaa gondallee tunabaa kiyiis;

Saa7oola gondalleekka zaitiyan qucettiyoogaa aggiis.

²² Goora7ettidaageetu suuttaappenne wolqqaamatu ashuwaappe Yonaataana wonddafee guyye gibeenna.

Qassi Saa7oola bisoikka kallennan simmibeenna.

²³ "Saa7oolinne Yonaataani

asi siiqiyoogeetanne lo77iyaageeta; bantta haiquwanka bantta paxanka shaahetti-bookkona.

Eti argganttaappekka aadhdhida eeso; gaammuwaappekka aadhdhida mino.

²⁴ "Israa7eela maccaasatoo,

Saa7oolayyo, inttena zo7onne alleeqo maayuwaa maizzidaagaayyoonne

worqqan intte maayuwaa alleeqissidaagaayyo yeekkite.

²⁵ "Wolqqaamati olan waani kunddidonaashsha!

Yonaataani ne xoqqa sohotun goora7etti zin77iis.

²⁶ Ta ishaa Yonaataanaa,

taani neeyyo azzanaais;

ne taayyo daroppe al77o.

Neeni tana siiqiyoo siiqoi garamissiyaagaa,

maccaasa siiqoppekka aadhdhida garamissiyaagaa.

²⁷ "Wolqqaamati waani kunddidonaashsha!

Ola miishshaikka waani dippi giidee!"

yaagidi Daawiti zilaaliis.

Daawiti Yihudaa Bolli Kawotiis

2 Hegaappe guyyiyan Daawiti, "Yihudaa katomatuppe issuwaa boo?" yaagidi GODAA oichchiis. Oichchin GODAI a, "Ee; ba" yaagiis.

Yaagin Daawiti, "Awa boo" yaagidi oichchiis.

Oichchin i, "Kebroona ba" yaagidi zaariis.

² Daawiti ba maccaasata naa77ata, Iziraa7eeliyo Ahino7aamonne Qarmmeloosiyo, Naabaala am77iyo Abigaalonne ekkidi, Kebroona katamaa biis. ³ Daawiti bannaara de7iya asatakka eta so asaa ubbaara ekki ehin, Kebroonaaninne a heeran de7iya guutta katamatun uttidosa. ⁴ Yihudaa asati Kebroona katamaa yiidi, yan eti Daawita Yihudaa asaa bolli kawoyanau tiydosona.

Saa7oola moogidaageeti Gala7aaden de7iya Yaabee-sha katamaa asata gididoogaa Daawiti siyido wode, ⁵ asaa kiittidi eta, "Intte intte godaa Saa7oola moogido kehatettaa gishshau, GODAI inttena anjjo. ⁶ Ha77ikka GODAI aggenaa siiquwaanne tumatettaa inttena besso; qassi intte ha kehatettaa oottido gishshau, taanikka intteyyo lo77otettan kushiyaa zaarana.

⁷ Ha77i simmi minnite; xalite; aissi giikko, intte godai Saa7ooli haiqqiichchiis; qassi Yihudaa asati tana tiyidi, bantta bolli kawoyidosona" yaagiis.

Yaabusttee Israa7eela Bolli Kawotiis

⁸ Saa7oola olanchchatu gadaawai Neera na7aa Abaneeri Saa7oola na7aa Yaabustta ekkidi, Maahinaima giyo sohuwaa efiis. ⁹ Efidi Gala7aade, Aseera,

Iziraa7eela, Efireema, Biniyaamanne Israa7eela biittaa ubbaa bolla kawoyiis. ¹⁰ Saa7oola na7aa Yaabusttee Israa7eela bolli kawotiyo wode ayyo oitamu laitta; i naa77u laittaa kawotiis; gidikkonne, Yihudaa asai Daawita kaalliis. ¹¹ Daawiti Kebroonan Yihudaa asatu bolli laappun laittanne usuppun aginaa kawotiis.

Israa7eelanne Yihudaa Giddon Denddida Olaa

¹² Neera na7aa Abaneerinne Saa7oola na7aa Yaabusttee asai Maahinaimappe Gabaa7oona katamaa biidosona. ¹³ Xaruuyi na7ai Yoo7aabinne Daawita asai kiyi biidi, Gabaa7oona dalbbanttaa matan etaara gaittidosona; issi citai dalbbanttaappe hefintta baggaara uttin, issi citai hafintta baggaara uttidosa. ¹⁴ Yaatin, Abaneeri Yoo7aaba, "Ane wodallati denddidi, nu sinttan olaa gaittona" yaagiis.

Yaagin Yoo7aabi, "Eeno, denddidi gaittona" yaagiis.

¹⁵ Hegaa gishshau, Biniyaama baggaunne Saa7oola na7aa Yaabusttee baggau tammanne naa77u asati goodan kiyidi, Daawita baggau eqqida tammanne naa77u asatuura olaa gaittidosona. ¹⁶ Gaittidi issi isuwaa huuphiyaa oiqqidi, ba oiqqidoogaa daaddan daaddan bisuwaa dirgginttidi, issippe haiqqidosona; hegaa gishshau, Gabaa7oonan de7iya he sohoi Bisuwaa Gade geetettes. ¹⁷ He gallassi wolqqaama olai olettin, Daawita asai Abaneeranne Israa7eela asaanne xooniis.

¹⁸ Xaruuyi naati heezzai Yoo7aabi, Abishaayinne Asaaheeli he sohuwan de7oosona; Asaaheeli wushadan eesotidi woxxees. ¹⁹ Asaaheeli ushachchi woikko haddirssi geennan Abaneera yedetaa sikkiis. ²⁰ Abaneeri guyye simmi xeellidi, "Asaaheela, laa neene?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Asaaheeli, "Ee tana" yaagiis.

²¹ Yaagin Abaneeri a, "Issi baggi, ushachchi woikko haddirssi simma; simmada asatuppe issuwaa oiqqada a ola miishshaa qaara akka" yaagiis; shin Asaaheeli a gooddiyoogaa agganau koyibeenna.

²² Qassikka Abaneeri Asaaheela, "Taan nena biittaara gattada sikkennan de7ishin, tana gooddiyoogaa agga! Nena worada, taani ne ishaa Yoo7aaba som77uwaa waatada xeellane?" yaagidi seeriis. ²³ SHin Asaaheeli a gooddiyoogaa aggenan ixxiis. Hegaa gishshau, Abaneeri tooraa guyye tum77idi, Asaaheela uluwaa caddiis; caddin toorai zokkuwaara kantti kiyiis; Asaaheeli he sohuwanka kunddidi haiqqiis. Asaaheeli haiqqido sohuwaa gakkida asai ubbai hegan eqqiis.

²⁴ SHin Yoo7aabinne Abishaayi Abaneera gooddidosona; awai wulliyoo wode, Gabaa7oona Bazzuwaa efiya ogiyan Giiyaaha katamaappe sintta baggaara de7iya Ama giyo keraa kiyidosona. ²⁵ Biniyaama asati Abaneera guyyen shiiqidosa; eti issi cita gididi, issi keraa huuphiyan eqqidosa. ²⁶ Hegaappe guyyiyan Abaneeri Yoo7aaba xeesidi, "Merinau olettiiddi de7aneeyye? Haggaa wurssettai camo gidanaagaa neeni erikkii? Ne asata, 'Intte ishannta gooddiyoogaa aggite' geennan aude gattuutee?" yaagiis.

²⁷ Yaagin Yoo7aabi Abaneera, “Xoossai ero! Neeni haasayennan aggidabaa gidiaaakko, ta asai ba ishanta sa7ai wonttana gakkanaashin gooddana shin” yaagiis. ²⁸ Hegaa gishshau, Yoo7aabi malkkataa punniis; punnin asai ubbai eqqiis. Israa7eelataakka zaarettidi gooddibookkona woikko olibookkona. ²⁹ Abaneerinne a asai he gallassa qammaa ubbaa salppiyan Aaraba garaara biidosona; biidi Yorddaanoosa SHaafaa pinidosona. Pinnidi, maalladoora hemettidi Maahinaima simmidosona.

³⁰ Yoo7aabi Abaneera gooddiyooгаа aggi bayidi, ba asa ubbaa issi sohuwaa shiishshiis; shiishshidi xeelliyo wode, Asaaheeli bannan Daawita asaappe tammanne uddufun asai pacciis. ³¹ SHin Daawita asai Abaneera asaappenne Biniyaama zaretuppe heezzu xeetanne usuppun tammu asata woridosona. ³² Asaaheela ahaa ekkidi, Beetaliheeme kataman de7iya a aawaa duufuwan moogidosona; Yoo7aabinne a asai qammaa hemettiiddi aqidosona; sa7ai wonttishin Kebroona katamaa gakkidosona.

3 Saa7oola asainne Daawita asai daro wodiya olettidosona; Daawiti olan minni minnidi biyo wode, Saa7oola asai laafi laafidi bees.

Daawita Attuma Naata

² Kebroona kataman Daawitayyo naati yelettidosona; Iziraa7eeliyaa Ahino7aama yelido baira na7ai Aminoona; ³ Qarmmeloosiyaa Naabaala am77iyaa Abigaala yelido na7ai Kil77aabi naa77antto; Gashuura Kawuwaa Talmmaaya na7iyaa Maa7ika yelido Abeseloomi heeztantto. ⁴ Oiddanttoi Haggiiti na7aa Adooniyaa; ichchashanttoi Abiixaali na7aa SHafaaxiyaa. ⁵ Usuppunttoi Daawita keettaayee Egili na7aa Yitira7aama; ha naati ubbai Kebroonan Daawitayyo yelettidosona.

Abaneeri Daawitaara Maacettiis

⁶ Saa7oola asaaranne Daawita asaara olettiyo wode, Abaneeri Saa7oola asatu gidдон minni minnidi biis.

⁷ Saa7oolassi Aaya na7iyaa Rixifo giyo issi baakkiyaa de7ausu; Yaabusttee Abaneera, “Ta aawaa baakkeera aissi aqadii?” yaagidi oichchiis.

⁸ Abaneeri a haasayan daro yiillotidi Yaabustta, “Tana neeni Yihudaa kana huuphe gaadiiyye? Hachchi taani ne aawaa Saa7oolayyo, a ishanttuuyoonne a dabbotuyyo ammanettais; taani nena Daawita kushiyan aatada immabeikke. SHin ha77i neeni tana ha mishiree gaasuwan mootaasa! ⁹ Saa7oola zariyaappe kawotetta wotti ekkidi, Israa7eela zawan Daanappe biidi Berssaabeha gakkanaashin, Israa7eela bollinne Yihudaa bolli, Daawita kawotettaa essanau GODAI maaci wottido ha yohuwaa taani oottana xayikko, Xoossai Abaneera gufantto” yaagiis. ¹¹ Yaabusttee Abaneerayyo yayyido gishshau, hara qaala qaattibeenna.

¹² Abaneeri Kebroonan de7iya Daawitakko, “Biittai oossee? Neeni tanaara maachchaa maacetta; Is-

raa7eela asai ubbai neekko simmanaadan taani nena maaddana” yaagidi kiitaa yeddiis.

¹³ Yaagin Daawiti, “Lo77o! Taani nenaara maachchaa wottana. SHin taani nena issibaa oichchais; neeni tana be7anau yiyo wode, Saa7oola na7iyoo Miikaalo taayyo ekkennan yooppa” yaagiis. ¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Daawiti Saa7oola na7aa Yaabustteekko kiittidi, “Xeetu Pilisxxematu qaaratuwaa cilooshada ekkido ta maccaasiyo Miikaalo tau imma” yaagiis. ¹⁵ Yaagin Yaabusttee kiitaa yeddidi, i keettaawaa Laawisha na7aa Palxxi7eelappe wotti ekkidi ehiissiis. ¹⁶ I keettaawai Baahuriima katamaa gakkanaassi yeekkiiddi i geeduwaa kaalliis; kaallin Abaneeri a, “Guyye simmada so ba” yaagiis; yaagin bitanee guyye simmidi biis.

¹⁷ Abaneeri Israa7eela cimatuukko biidi, hagaadan yaagiis; “Daawiti intte bolli kawotana mala, daro wodiya amottideta; ¹⁸ ane hekko ha77i polite! Aissi giikko, GODAI, ‘Ta asaa Israa7eela, taani Pilisxxeema asatu kushiyaappenne eta morkke ubbatu kushiyaappe ta ashkkaraa Daawita baggara ashshana’ giidoogaa hassayite” yaagiis. ¹⁹ Abaneeri Biniyaama zaretuyyo dumma haasayiis; hegaappe guyyiyan, Israa7eela asainne Biniyaama asai ubbai oottanau koyido ubbabaa Daawitayyo yootanau Kebroona katamaa biis.

²⁰ Abaneeri banaara laatamu asata ekkidi, Kebroona katamaa bin, Daawiti ayyoonne a asaayyo imatuwaa makkiis. ²¹ Hegaappe guyyiyan Abaneeri Daawita, “Eti nenaara maachchaa maacettanaadaaninne ne wozanai amottiyo ubbaa haaranaadan, taani baada Israa7eela asaa ubbaa kawuwaassi ta godaassi shiishshais” yaagiis; yaagin Daawiti Abaneera moissidi saro yeddiis.

Yoo7aabi Abaneera Woriis

²² He wode Daawita asainne Yoo7aabi olaappe darobaa omooddidi simmidosona; shin Abaneeri Kebroona kataman Daawitaara de7enna; aissi giikko, Daawiti yeddin i saro biichchiis. ²³ Yoo7aabinne aara de7iya olanchchati gakkiyo wode, asai Yoo7aaba, “Neera na7aa Abaneeri kawuwaa Daawitakko yin, kawoi a yeddin, i saro biis” yaagidi yootiis.

²⁴ Hegaa gishshau, Yoo7aabi kawuwaakko biidi, “Waanadii! Abaneeri neekko yin, aibissi saro yeddadii? Hekko i biichchiis! ²⁵ Neera na7ai Abaneeri nena cimmanau, neeni geliyoosaanne kiyiyoosaa be7anaunne neeni oottiyo ubbabaa eranau yiis” yaagiis.

²⁶ Yoo7aabi Daawita sinttappe kiyidi, Abaneera geeduwaa kiitaa yeddiis; yeddin eti a Siira haatta ollaa lanqqeppe guyye zaaridosona; shin Daawiti ha yohuwaa erenna. ²⁷ Abaneeri Kebroona katamaa guyye simmidi yiido wode, Yoo7aabi aara dumma haasayanabaadan dirssaa pengge a ekkidi efiis; ba ishaha Asaaheela suutaa achchanau Abaneera uluwaa caddiis; caddin Abaneeri he sohuwan haiqqiis.

²⁸ Daawiti ha yohuwaa siyidoogaappe guyyiyan, “Taaninne ta kawotetta Neera na7aa Abaneera suuttan GODAA sinttan merinaukka ashattokko. ²⁹ A suut-

tai Yoo7aabanne a aawaa so asaa ubbaa achcho; uzu-uziyya cittoi de7iyo asi, woikko gogai keehippe sakkiyo asi, woikko wobbiya asi, woikko bison haiqqiya asi, woikko namisettida asi Yoo7aaba zariyan mulekka xay-oppo!" yaagiis. ³⁰ Hegaadan oottidi, Gabaa7oona katanman kiyida olan bantta ishaa Asaaheela Abaneeri worido gishshau, Yoo7aabinne a ishaa Abishaayi Abaneera woridosona.

³¹ Daawiti Yoo7aabanne aara de7iyya asa ubbaa, "Intte maayuwaaw pooshshite; maaqiyaa maayite; Abaneera halaa sinttan hemettiiddi yeekkite" yaagiis. Kawoi Daawiti halaa kaallidi biis. ³² Abaneeri Kebroonan moogettiis; kawoi ba qaalaaw xoqqissidi duufuwan yeekkiis; asai ubbaikka yeekkiis. ³³ Kawoi Abaneerayyo, "Abaneeri eeya asadan haiqqanau bessii?"

³⁴ A kushee qashettibeenna; a tohoikka sanssalatan qashettibeenna. Asi iita asatu kushiyan haiqqiyoogaadan i haiqqiis" yaagidi zilaaliis. Asai ubbai Abaneerayyo zaarettidikka yeekkiis.

³⁵ Sa7ai poo7o de7ishin, Daawiti oittaa maanaadan shoobbanau asai ubbai akko yiis; shin Daawiti, "Awa aifee wullennan de7ishin, oitta woikko harabaa baara be7ikko, Xoossai tana woro" yaagidi caaqqiis. ³⁶ Kawoi oottidobaa asai ubbai be7idi ufaittiis; tumukka kawoi oottido ubbaba asa ubbaa ufaissii. ³⁷ Hegaaw gishshau, he gallassi Daawita asai ubbainne Israa7eela asai ubbai kawoi Neera na7aa Abaneera worissibeennaagaa akeekidosona.

³⁸ Kawoi ba ashkarata hagaadan yaagiis; "Israa7eela biittan gita asinne halaqi haiqqidoogaa intte akeekketii?" ³⁹ Taani Xoossai tiyido kawo gidikkokka, hachchi taayyo miyyee pacciis. Hageeti Xaruuyi naati taayyo minnidosona; iitaa oottidaageetuyyo GODAI eta oosuwaadan zaaro" yaagiis.

Yaabusttee Asa Kushen Haiqqiis

4 Saa7oola na7ai Yaabusttee Abaneeri Kebroonan haiqqidoogaa siyido wode, a wozanai taahiis; Israa7eela asai ubbaikka dagammiis. ² Saa7oola na7aa Yaabustteyyo ambbaanota kaalettiya naa77u halaqati de7oosona; issuwaa sunttai Ba7aana; hinkkuwaa sunttai Rekaaba; eti Biniyaama zare gidiya Ba7erootiyaa Rimmoona naata. Ba7eroota katamai Biniyaama bag-gadan qoodettes; ³ aissi giikko, Ba7erootan de7ida koiro asati Gittaima biitti baqatidi, heedeesappe hachchi gakkanau betedan yan de7idosona.

⁴ Saa7oola na7aa Yonaataanayyo naa77u tohoi silido na7ai de7ees; Saa7oolanne Yonaataana woree Iziraa7eelappe gakkido wode, i ichchashu laitta na7a; he na7aa dichchiyaara a ekkada baqataasu; shin a baqatanau dirbbishin, na7ai kunddidi sila kiyiis; he na7aa sunttai Mafibosheeta.

⁵ Ba7erootiyaa Rimmoona naati Rekaabinne Ba7aani Yaabusttee so baanau kiyidosona; eti biidi seeta gallassi gakkidosona; gakkiiyo wode, i awaappe shempees.

⁶ Kariyaa naagiya mishiriyaa gisttiyaa punnishin,

xiskkoi oiqqin zin77aasu; Rekaabinne a ishaa Ba7aani leelan Yaabusttee zin77iyoosaa gelidosona.

⁷ Eti soo geliyo wode, Yaabusttee qol77on arssan zin77idaagaa demmidi, a uluwaa caddidi woridosona; woridi a qooriyaappe muucidosona; muucido hu-uphiyaa ekkidi, Aaraba garaara efiya ogiyaa oiqqidi, qammaa ubbaa hemettidosona. ⁸ Yaabusttee hu-uphiyaa Kebroonan de7iyya Daawitau ehiidosona; ehii-di kawuwaa, "Nena woranau koyida ne morkkiyaa Saa7oola na7aa Yaabusttee huuphiyaa haggaa be7a; Saa7oola bollaanninne a naatu bollan kawuwaa nu godaa haluwaa Xoossai hachchi kessiis" yaagidosona.

⁹ SHin Ba7erootiyaa Rimmoona naata Rekaabanne a ishaa Ba7aana Daawiti hagaadan yaagiis; "Meto ubbaappe tana ashshida GODAI ero! ¹⁰ Issi bitanee taakko yiidi, mishiraachcho odiyaabaadan, 'Saa7ooli haiqqiis' yaagidi taayyo yootin, taani a Xiqilaagan oiqqada worissaas; taani a mishiraachchuwaassi immido woiito hegaa. ¹¹ Ba son ba arssan zin77ida xillo bitaniyaa worida iita asatuyyo a haluwaa kessiyoogee ai keenaa iitanddeeshsha! A suuttaa taani intte kushiyaappe ha77i achchana; inttena taani biittaa bol-lappe xaissana!" yaagiis.

¹² Rekaabanne Ba7aana woranaadan Daawiti ba olanchchata azaziis; azazin olanchchati eta woridosona; eta kushiyaanne tohuwaa qanxxirggidi, dalbantta haattaa matan Kebroona kataman kaqqidosona. Yaabusttee huuphiyaa ekki efiidi, Abaneera duufuwan Kebroonan moogidosona.

Daawiti Israa7eela Asaa Bolli Kawotiis

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 11:1-9; 14:1-7)

5 Israa7eela zare ubbati Daawitakko Kebroona katamaa yiidi, "Nuuni ne ashonne ne suutta. ² Kase Saa7ooli nuuyyo kawo gididi de7iyo wodekka, Israa7eela asaa olau kaalettida nena. GODAI nena, 'Neeni ta asaa Israa7eela heemmana; neeni eta bolli kawotana' yaagi wottiis" yaagidosona. ³ Hegaaw gishshau, Israa7eela cimati ubbai Daawitakko Kebroona katamaa yiidosona; yin i etaara Kebroonan GODAA sinttan maachchaa maacettiis; Israa7eela bolli kawotanaadan Daawita eti tiyidosona.

⁴ Daawiti kawotiyo wode ayyo hasttamu laitta; oita-mu laittaa i kawotiis. ⁵ Kebroona kataman Yihudaa bolli laappun laittanne usuppun agina i kawotiis; Yerusalaamen Israa7eela ubbatu bollinne Yihudaa bolli hasttamanne heezzu laittaa kawotiis.

⁶ Yerusalaamen de7iyya Yaabuusa asata olanau Daawitinne Daawita asai biidosona; Yaabuusa asati, "Daawiti ha katamaa gelanau danddayenna" giidi qoppidosona. Yaatidi eti a, "Neeni ha sohuwaa gelakka; harai at-toshin, qooqetinne wobbeti nena teqqanau danddayoosona" yaagidosona. ⁷ Gidikkonne, Daawiti Xiyoonen de7iyya eta qatuwaa oiqqiis; oiqqin Xiyoonen Daawita Katamaa geetettiis.

⁸ He gallassi Daawiti ba asaa, "Yaabuusa asata xooniya asi ooninne Daawita morkketi, he 'wobbetinne qooqeti' de7iyoosaa gakkanau, haattai goggidi kiyiyo

xoo7iyaara gelanau koshshees" yaagiis. Hegaa gishshau, "Qooqetinne wobbeti kawo keettaa gelokkona" geetettiis. ⁹ Daawiti he qatuwaa oiqqidi, yan de7iis; he qatuwaa Daawita Katamaa yaagidi sunttiis. Daawiti Miilloppe doommidi, he katamaa yuushshi aattidi gimbbissiis. ¹⁰ Ubbaappe Wolqqaama GODAI Xoossai aara de7iyo gishshau, Daawiti minni minnidi biis.

¹¹ Xiiroosa Kawoi Kiiraami Daawitayyo asa kiittiis. Kiittiiddi zigaa mudettaa, anaaxetanne shuchchaa mas-siyaageeta ayyo yeddiis; yeddin asati Daawitayyo keettaa keexxidosona. ¹² GODAI Israa7eela bolli a kawo oottidi essidoogaanne ba asaa Israa7eela gishshau a kawotettaa xoqqu oottidi bonchchidoogaa Daawiti eris.

¹³ Daawiti Kebroonappe Yerusalaame yiidoogaappe guyyiyan, hara baakkotanne hara maccaasata gujjidi ekkiis. Ekkin hara macca naatinne attuma naati ayyo yelettidosona. ¹⁴ Yan ayyo yelettida attuma naatu sunttai SHAamu7a, SHobaaba, Naataana, Solomona, ¹⁵ Yibihaara, Elishuu7a, Nefega, Yaafi7a, ¹⁶ Elishamaa7a, Eliyadaa7anne Elifeleexa.

Daawiti Pilisxeema Asata Xooniis (Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 14:8-17)

¹⁷ Daawiti Israa7eela bolli kawo gididi tiyettidoogaa Pilisxeema asati siyido wode, eti ubbai Daawita koyanau kiyidosona; shin Daawiti hegaa siyidi, duge qatuwaa biis. ¹⁸ Pilisxeemati qassikka biidi, Rafaima Wombban laalettidi uttidosa. ¹⁹ Hegaa gishshau, Daawiti GODAA, "Taani baada Pilisxeemata oloo? Neeni eta taayyo aatta immuutee?" yaagidi oichchiis. Oichchin GODAI Daawita, "Ee ola. Taani eta neeyyo aatta immana" yaagiis.

²⁰ Yaagin Daawiti Ba7aali-Paraaxiima giyoosaa biidi, yan eta xooniis. Yaatidi Daawiti, "Haattaa di7oi xuussi kanttiyoogaadan GODAI ta morkketu giddoora tana kanttissiis" yaagiis. Hegaa gishshau, he sohuwaa sunttai Ba7aali-Paraaxiima † geetettiis. ²¹ Pilisxeemati bantta eeqata he sohuwan yeggidi biidosona. Yaatin Daawitinne a asai he eeqata ekkidi efidosona.

²² Pilisxeemati guyye simmidi biidi, naa77anttuwaakka Rafaima Wombban laaletti uttidosa. ²³ Daawiti GODAA naa77anttuwakka oichchin, GODAI a, "Sitti gaada pude eta bolli booppa; eta guyyeera yuuya aadhdhada, ettaappe sintta baggaara olanau giiga. ²⁴ Ettaa huuphiyan salppiyaa ceng-gursaa neeni siyiyo wode eesota. Aissi giikko, hegee Pilisxeema olanchchata shocanau GODAI neeppe sinttau aadhdhiis giyoogaa" yaagiis. ²⁵ Yaagin Daawiti GODAI azazidoogaadan oottiis; Gebaa7appe biidi Gezeera gakkanaashin, Pilisxeema olanchchata Daawiti woriis.

GODAA Taabootai Yerusalaame Yiis

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 13:1-14; 15:25-16:6,43)

6 Israa7eela giddoppe doorettida hasttamu sha7u asata Daawiti naa77anttuwaa xeesidi shiishshiis.

² Shiishshidi inne a asai ubbai Yihudan de7iya Ba7aala katamaappe denddi, kiruubetuppe gidduwan ba kawotaa araataa bolli uttida Ubbaappe Wolqqaama GODAA sunttan xeesettida Xoossaa Taabootaa yaappe ehaanau biidosona. ³ Eti Xoossaa Taabootaa ooratta gaariyan wottidi, keraa huuphiyan de7iya Abinadaaba sooppe ehiidosona; Abinadaaba naati Uzzinne Ahiyyoi ooratta gaariyaa kaalettoosona. ⁴ Keraa huuphiyan de7iya Abinadaaba sooppe Xoossaa Taabootaa ehiyo wode, Ahiyyoi Taabootaappe sinttaara hemettees.

⁵ Daawitinne Israa7eela asai ubbai diittaanne maazin-qiyaa diixxiiddi, karaabiyaa baqqiiddinne daalaanne shaashooraa qaattiiddi, banttau kumetta wolqqan GODAA sunttan ufaiittiiddi bonchchidosona.

⁶ Naakona kattaa qoxxiyo audiyaa gakkiyo wode, boorati xubettin, Uzzi ba kushiyaa yeddidi, Xoossaa Taabootaa oiqqiis. ⁷ Uzzi Taabootaa bochchido gishshau, GODAA hanqqoi Uzza bolli eexxi kiyiis. Xoossai a shocin, he sohuwankka Xoossaa Taabootaa matan i haiqqi aggiis. ⁸ GODAA hanqqoi Uzza shocido gishshau, Daawiti yiillotiis. He sohoi hachchi gakkanaashin, Uzzi SHocettosaa geettees.

⁹ He gallassi Daawiti GODAAYO yayyidi, "GODAA Taabootai taakko simmi waani yaanee?" yaagiis.

¹⁰ Hegaa gishshau, Daawiti GODAA Taabootaa banaara Daawita Katamaa ehaanau koyibeenna; hegaa aggidi Gaatiyaa Obeedi-Eedooma giyo bitaniyaa so efiis.

¹¹ GODAA Taabootai Obeedi-Eedooma son heezzu agina gam77iis; GODAI anne a soo asa ubbaa anjiis.

¹² Hegaappe simmin, "Xoossaa Taabootaa gishshau, GODAI Obeedi-Eedooma so asaanne ayyo de7iya ub-babaa anjiis" yaagiyoogaa Kawoi Daawiti siyiis; hegaa gishshau, Daawiti Obeedi-Eedooma soo biidi, Xoossaa Taabootaa Daawita Katamaa ufaissan ehiis. ¹³ GODAA Taabootaa tookkida asati usuppunaa tanggido paiduwan paiduwan eta essidi, issi korimaanne issi anqqara maraa Daawiti yarshshiis. ¹⁴ Daawiti liinuwwa giyo qacinaappe dadettida eefuudiyaa maayidi, bau de7iya wolqqa ubban GODAA sunttan duriis. ¹⁵ Inne Israa7eela asati ubbati ufaissan hombbociiddinne malkkataa punniiddi GODAA Taabootaa Daawita Katamaa ehiidosona.

¹⁶ GODAA Taabootai Daawita Katamaa geliyo wode, Saa7oola na7iyaa Miikaala maskkootiyaara xeellada, Kawoi Daawiti GODAA sunttan guppishiinne durishin be7aasu; be7ada Daawita ba wozanan karaasu.

¹⁷ Daawiti GODAA Taabootaa wottanau toldo dunkkaaniyaa gidдон Taabootaa ehiidi wottidosona; wottin Daawiti xuuggiyo yarshshuwaanne issippetetta yarshshuwwa GODAAYO yarshshiis. ¹⁸ Daawiti xuuggiyo yarshshuwaanne issippetetta yarshshuwwa yarshshiyooogaa polidoogaappe guyyiyan, Ubbaappe Wolqqaama GODAA sunttan asaa anjiis. ¹⁹ Anjiidi Is-

† Ba7aali-Paraaxiima: Ha sunttaa birshshettai "Xuussidi gelida Godaa" giyoogaa.

raa7eela asau ubbau, maccau attumau huuphiyan huuphiyan issi issi komppoo oittaa, issi issi muxo ashuwaanne woiniyaa teeraa melaappe issi issi lichchakkuwaa gishiis. Hegaappe guyyiyan asai ubbai ba soo ba soo simmiis.

²⁰ Daawiti ba so asaa anjjanau soo simmido wode, Saa7oola na7iyaa Miikaala a mokkanau kiyada, "SHufuro asati kallo hemettiyoogaadan, hachchi Israa7eela kawoi ba ashkkaratu macca ashkkaratu sinttan kallot-tidi, aiba bonchchettidee!" yaagaasu.

²¹ Yaagin Daawiti, "Ne aawaappenne a so asaappe aattidi, ba asaa Israa7eela kaalettanaadan tana doori-da GODAA sinttan duraas. Taani GODAA bonchchanau duriyoogaa aggikke. ²² Taani hagaappe aattada bironka tana toochhana; taani ta huuphiyaa ziqqi oottana. SHin neeni giido macca ashkkaratu sinttan taani bonchchettana" yaagiis.

²³ Hegaa gishshau, Saa7oola na7iyaa Miikaala haiqqana gakkanaashin, na7a yelabeikku.

GODAI Daawitassi Immana Giido Ufaissaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 17:1-15)

7 Kawoi Daawiti ba kawo keettan uttidoogaappe guyyiyaaninne GODAI a a morkketu ubbaappe shemppissidoogaappe guyyiyan, ² hananabaa yootiya Naataana, "Taani zigaappe keexettida keettan de7ais; shin Xoossaa Taabootai dunkkaaniyan de7ees" yaagiis.

³ Yaagin Naataani Daawita, "Oottanau ne wozanai qoppidobaa ubbaa ootta; GODAI nenaara de7ees" yaagiis.

⁴ SHin he gallassa qammi GODAA qaalai Naataanakko yiidi, ⁵ "Ba; baada ta ashkkaaraa Daawita hagaadan yaaga; 'GODAI hagaadan yaagees; "Taani de7ana keettaa keexxanai nena gidakka. ⁶ Aissi giikko, taani Israa7eelata Gibxxe biittaappe kessido gallas-saappe doommada hachchi gakkanaashin keettan de7abeikke; taani dunkkaanen yaanne haanne yu-uyaidda de7aas. ⁷ Taani Israa7eela asaa ubbaara yu-uyido soho ubban, ta asaa Israa7eela heemmana mala, taani sunttidoogeetuppe issuwaanne 'Taayyo zigaa keettaa aissi keexxabeikkii?' gaada oichchabeikke" yaagees' yaaga.

⁸ "Hegaa gishshau, ha77ikka ta ashkkaaraa Daawitassi oda; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI nena hagaadan yaagees; "Taani nena hentta gadeppe, dorssaa heemiyoosaappe denttada, ta asaa Israa7eela kaalettanaadan ekkaas. ⁹ Neeni biido soho ubban taani nenaara gidaas; ne morkketa ubbaa taani ne sinttaappe diggaas. Ha77i simmi taani ha sa7an erettida gita asatu sunttaadan ne sunttaa gitayana. ¹⁰ Qassi taani ta asaassi Israa7eelassi soho immada, eta he sohuwan tokkana. Hegaa gishshau, eti bantta sohuwan de7ana; naa77antto eti shabbirettokkona. Beni wodiyaaninne ta asaa Israa7eela bolli daannatiyaageeta taani sunttido wodiyaadan, iitati eta zaarettidi naaqqokkona. Qassi taani nena ne morkketu ubbaappe shemppissana.

¹¹ "Hegaa bollankka GODAI ba huuphen ne zareti de7i be7anaadan oottanaagaa neessi yootees. ¹² Ne baree

wurin haiqqada, ne maizza aawatun gaittiyo wode, ne gulbbataappe yelettida na7aa taani denttana; denttada a kawotettaa minttana. ¹³ Ta sunttaayyo keettaa keexxanai a; taani a kawotaa araataa merinau mintta esana. ¹⁴ Taani ayyo aawa gidana; ikka taayyo na7a gidana. I baliyo wode, taani a asaa xam77an, asai shociyo lissuwan a seerana. ¹⁵ SHin taani ne sinttaappe diggido Saa7oolappe ta siiqoi ekettidoogaadan, appe mulekka ekettenna. ¹⁶ Ne zaretinne ne kawotettaa ta sinttan merinau gam77ana; ne kawotaa araataikka merinau minni eqqana" yaagees' yaaga" yaagiis.

¹⁷ Naataani GODAI ayyo ajjuutan qonccissido qaalaa ubbaa Daawitayyo odiis.

Daawita Woosaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 17:16-27)

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Daawiti dunkkaaniyaa gelidi, GODAA sinttan uttiis. Uttidi hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, neeni haggaa ubbaa taayyo oottanau taani oonee? Ta so asaikka aibee? ¹⁹ Abeet Ubbaa Haariya GODAU, hagee ne aifiyaa sinttan guutta milatin, sinttappe ne ashkkaaraa zaretussi hananabaakka haasayadasa. Ubbaa Haariya GODAU, hagee neeni asassi oossikka oottiyo ooso gidenna.

²⁰ "Hagaappe aadhdiyaabaa taani Daawiti neeyyo aigaanau danddayiyaanaa? Ubbaa Haariya GODAU, neeni tana ne ashkkaaraa eraasa. ²¹ Neeni ne qaalaa gishshau, ne wozanaa qofaadan ha gitabaa oottada, tana ne ashkkaaraa erissadasa.

²² "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, neeni ai keena gi-teeshsha! Ne mali issoinne baawa; nuuni nu haittan siyidoogaadankka, neeppe attin hara xoossi baawa. ²³ Neeni ne asa oottanau wozido ne asaa Israa7eela milatiya hara kawotetti sa7aa bolla baawa. Neeni etayyo oottido gitanne maalaalissiya oosotu gaasuwan ne sunttai biittan sa7an erettiis. Neeni ne asaa sinttaappe hara kawotettanne eta xoossata laaggadasa. ²⁴ Neeni ne asaa Israa7eela merinau nebaa oottadasa. Abeet GODAU, neenikka eta Xoossaa gidadasa.

²⁵ "GODAU Xoossau, simmi ha77i neeni ne ashkkaarayyoonne a zarettaayyo oottana giidoogaa merinau naaga; neeni oottana giidoogaadankka ootta.

²⁶ Hegan ne sunttai merinau gitatana; asaikka nena, 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI Israa7eela Xoossaa' yaagana. Ne ashkkaaraa Daawita zaretikka ne sinttan minnidi eqqana.

²⁷ "Abeet Ubbaappe Wolqqaama GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni haggaa, 'Taani ne zareti de7i be7anaadan oottana' yaagada taassi ne ashkkaarassi qonccadasa; hegaa gishshau, taani ne ashkkaarai nena ha woosaa woossanau xalaas. ²⁸ Abeet Ubbaa Haariya GODAU, neeni Xoossaattennee! Ne qaalaikka amanettiyaagaa; neeni ha lo77o qaalaa taayyo ne ashkkaarayyo oottana gaadasa. ²⁹ Ne sinttan yaa merinau gam77anaadan, ne ashkkaaraa zariyaa anjjanau ufaitta. Aissi giikko, Abeet Ubbaa Haariya GO-

DAU, heгаа haasayadasa; qassi ne anjuwan ne ashkkaraa zareti merinaukka anjettana” yaagidi woos-siis.

Daawiti Xoonido Xoonota

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 18:1-17)

8 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Daawiti Pilisxeemata xoonidi haariis; yaatidi Metegi7aama giyo kata-maa Pilisxeema asatu kushiyaappe wotti ekkiis.

² Qassi Moo7aaba asatakka Daawiti xooniis. Biittan i eta zin77issidi wodoruwan likkiis; naa77u wodoro likettida ubbata woriis; heezantto wodoro liketti-daageeta paxa aggiis. Yaatin Moo7aaba asati Daaw-itayyo haarettidi giiraa giiridosona.

³ Rahooba na7ai, Xooba Kawoi Hadaadi7eezeri Efi-raaxiisa SHaafaa matan de7iya ba zawaa zaari ekkanau biidi, Daawitaara olettin, Daawiti a xooniis.

⁴ Daawiti a asaappe issi sha7anne laappun xeetu paraasatanne laatamu sha7u tohuwasata omoooddiis. Daawiti gaareta goochchanau xeetu parata ashshidi, hara paratu ubbau gaadiyaa gilddayis.

⁵ Damasqqo kataman de7iya Sooriyaa olanchchati Xooba Kawuwaa Hadaadi7eezera maaddanau yiido wode, Daawiti etappe laatamanne naa77u sha7ata woriis. ⁶ Hegaappe guyyiyan, Daawiti Sooriyaa kawotettaaninne Damasqqo kataman olanchchatu qatota medhdhiis. Yaatin Sooriyaa asati Daawitayyo haarettidi, giiraa giiridosona. Daawiti biido soho ubban GODAI ayyo xoonuwaa immiis.

⁷ Hadaadi7eezera ola gadaawati oiqqiyo worqqa gondalliyaa Daawiti ekkidi, Yerusalaame ehiis. ⁸ Bex-aahanne Berotaaya giyo Hadaadi7eezera kata-matuppe Kawoi Daawiti nahaasiyaa giyo birataa keehi daruwaa ekkiis.

⁹ Hadaadi7eezera olanchchata ubbaa Daawiti xoonidoogaa Hamaata Kawoi Too7i siyiis. ¹⁰ Siyidi Hadaadi7eezera olidi xoonido gishshau, a hashshu gaanaunne sarotana ba na7aa Yoraama Kawuwaa Daawitakko kiittiis. Aissi giikko, Hadaadi7eezeri Too7aara olettiiddi gam77iis. Yoraami yiiddi worqqaappe, biraappenne nahaasiyaappe merettida miishshata Daawitayyo ehiis. ¹¹ Ehin Kawoi Daawiti ha miishshata GODAAYO dummayi wottiis. Qassi Daawiti ba xoonido kawotettatuppe ubbaappe, Sooriyaappe, Moo7aabappe, Amoonaa asatuppe, Pilisxeema asatuppenne Amaaleeqa asatuppe ekkido worqqaanne bira Rahooba na7aa, Xooba Kawuwaa Hadaadi7eezerappe ekkido omooduwaa kase peeshan GODAAYO dummayi wottiis.

¹³ Maxine Wombban tammanne hospun sha7u Eedooma asata Daawiti wori simmidoogaappe guyyiyan, i haittatiis. ¹⁴ Daawiti Eedooma biitta ubban olanchchatu qatota medhdhiis; yaatin he biittaa asai ubbai Daawitayyo haarettiis. Daawiti biido soho ubban GODAI ayyo xoonuwaa immiis.

Daawiti Ba Kawotettan Sunttido Asata

¹⁵ Hegaadan oottidi, Daawiti Israa7eela ubbaa bolli kawotiis; kawotidi ba asaa ubbaa xillotettaaninne sure pirdan aissiis. ¹⁶ Xaruuyi na7ai Yoo7aabi olanchchatu gadaawaa; Ahiluuda na7ai Yoosaafixi hanidabaa xaafiyaagaa. ¹⁷ Ahixuuba na7ai Xaadooqinne Abiyaataara na7ai Abimeleki qeeseta; Saraayi † qassi waanna xaafiya; ¹⁸ Yoodaaha na7ai Banaayi Daawita naagiya olanchchatu halaqaa; Daawita attuma naati kawuwaa zoriyaageeta.

Daawitanne Mafibosheeta

9 Issi gallassi Daawiti, “Yonaataana gishshau, taani ayyo kehanaadan hanno gakkanau Saa7oola qanttaappe attida asi de7iishsha?” yaagidi oichchiis.

² He wode Xiiba giyo issi ashkkarai Saa7oola son de7ees; i Daawita sintti yaanaadan xeesidosona; yin kawoi a, “Neeni Xiibee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin, “Ee taani Xiiba, ne ashkkaraa” yaagiis.

³ Yaagin kawoi a, “Xoossaa kehatettaa taani kehanaadan, Saa7oola qanttaappe palahida issi asinne baawee?” yaagiis.

Yaagin Xiibi kawuwaa, “Yonaataana naatuppe issoi hanno gakkanaashin de7ees; he na7aayyo naa77u tohotikka sila” yaagiis.

⁴ Yaagin kawoi, “I awan de7ii?” yaagiis.

Yaagin Xiibi, “Lodabaara giyoosan Ammi7eela na7aa Maakira son de7ees” yaagiis.

⁵ Yaagin Kawoi Daawiti kiittidi, Lodabaarappe Ammi7eela na7aa Maakira sooppe ehiissiis.

⁶ Saa7oola na7aa Yonaataana na7ai Mafibosheeti Daawitakko yiis; yi gakkidi, Daawita sinttan lichchi giidi zin77iis.

Yaatin, Daawiti a, “Mafibosheetaa!” yaagidi xeesiis.

Xeesin i, “Abe ta godau, taani ne ashkkaraa” yaagiis.

⁷ Daawiti a, “Yayyoppa; ne aawaa Yonaataana gishshau, taani neeyyo kehana. Ne aawaa aawaa Saa7oola gadiyaa ubbaa taani neeyyo zaarana; qassi neeni ubba wode ta masoofiyaappe maana” yaagiis.

⁸ Yaagin Mafibosheeti naa77anttuwaakka lichchi gi zin77idi, “Haiqqida kana malaa tana neeni wudada xeellanau, ne ashkkarai taani oonee?” yaagiis.

⁹ Kawoi Saa7oola ashkkaraa Xiiba xeesidi, “Saa7oolabanne Saa7oola so asaabaa gididabaa ubbaa taani ne godaa na7aa na7aayyo immas. ¹⁰ Ne godaa na7aa na7ai maanaadan neeni, ne naatinne ne ashkkarati ayyo gadiyaa goyite; goyidi mokkida kattaa ayyo ehiite. Gidikkokka, ne godaa na7aa na7ai Mafibosheeti ubba wode ta masoofiyaappe maana” yaagiis. Xiibayyo tammanne ichchashu attuma naatinne laatamu ashkkarati de7oosona.

¹¹ Xiibi kawuwaa, “Neeni ta godai kawoi ne ashkkaraa azazido ubbabaa taani ne ashkkarai polana” yaagiis.

† SARAAYI: Ha bitaanee Ibraisxettuwan oiddu dumma dumma sunttan xeesettees. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 20:25, Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 4:3, Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 18:6 xeella.

Hegaa gishshau, Mafibosheeti kawuwaa naatuppe is-suwaadan kawuwaa masoofiyaappe miis.

¹² Mafibosheetayyo Miika giyo guutta na7ai de7ees. Xiiba son de7iya asati ubbati Mafibosheetayyo ashkkara gididosona. ¹³ Mafibosheeti ubba wode kawuwaa masoofiyaappe miyo gishshau, i Yerusalaamen de7ees. A gedee naa77aikka sila.

Daawiti Amoonatanne Sooreta Xooniis

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 19:1-19)

10 Hegaappe guyyiyan, Amoonatu Kawoi Naa7oosi haiqqiis; haiqqin a na7ai Hanuuni a sohuwan kawotiis. ² Daawiti, “A aawai taayyo kehi-doogaadan Naa7oosa na7aa Hanuunayyo taanikka kehana” yaagiis. Hegaa gishshau, a minttettanau Daawiti ba asaa akko kiittiis.

Daawita asai Amoonaa biitti gakkido wode, ³ Amoonaa asaa halaqati bantta godaa Hanuuna, “Daawiti nena minttettanau ha asata kiittidoogee ne aawaa bonchchuwaa gishshaassa gaadiiyye? I ba asaa kiittidoogee ha katamaa xeellanaassa, wochchanaassanne olidi xoonanaassa” yaagidosona. ⁴ Yaagin Hanuuni Daawiti kiittidoogeeta oiqqidi, eta buuchchaappe bag-gaa meediis; eta maayuwaakka uttiyo dulliyaa bag-gaappe qanxxi ekkidi, eta yeddiis.

⁵ Hegaa gishshau, asati daro yeellatidosona. Daawiti hegaa siyidi, i etaara gaittiya asa kiittiis; etakko kiittidi, “Intte buuchchai diccana gakkanaashin, Yarkko Katanan de7ishshite; hegaappe guyyiyan haa yiite” yaagiis.

⁶ Amoonati bantta oosuwan Daawiti eta morkkanaadan oottidoogaa erido wode, Beeti-Ra-hoobanne Xooba katamatun de7iya Sooriyaa asatuppe laatamu sha7u tohuwaasata, Xoba biittaappe tammanne naa77u sha7u asatanne Maa7ika biittaa kawuwaappe issi sha7u asata qaxaridosona.

⁷ Daawiti hegaa siyido wode, Yoo7aabanne de7iya olanchchata ubbaa eta bolli yeddiis. ⁸ Amoonati kiyidi, katamaa penggiyan olau salppidosona; Xoobappenne Rahoobappe yiida Sooriyaa asati, Xooba asatinne Maa7ika asati dembban banttarka de7oosona.

⁹ Yoo7aabi bana olai sinttaaranne guyyeera doggomidoogaa be7iis; be7idi Israa7eelatu gididoppe ubbaappe minniya olanchchata doori ekkidi, Sooriyaa asatu sinttan salppissiis. ¹⁰ Attida asata ba ishai Abishaayi azazana mala oottidi, Amoonaa asatu sinttan salppissiis. ¹¹ Yoo7aabi ba ishaa, “Sooriyaa asati taayyo wolqqaamikko, neeni yaada, tana maadda. Qassi Amoonaa asati neeyyo wolqqaamikko, taani yaada, nena maaddana. ¹² Simmi minna! Nu asaa gishshaunne nu Xoossaa katamatu gishshau, ane minni olettoos. GODAI bana lo77iyaabaa ootto” yaagiis.

¹³ Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabanne aara de7iya asai Sooriyaa asatuura olettanau lauhu giidosona. Yaatin, Sooriyaa asati a sinttappe baqatidosona. ¹⁴ Sooriyaa asati baqatidoogaa Amoonaa asati be7ido wode, etikka Abishaaya sinttappe baqatidi, katamaa gelidosona.

Gelin Yoo7aabi Amoonaa asatuura olettiyoogaa aggidi, Yerusalaame simmiis.

¹⁵ Sooriyaa asati Israa7eela asati eta xoonidoogaa erido wode, bantta olanchchata ubbaa zaaridi shi-ishshidosona. ¹⁶ Kawoi Hadaadi7eezeri Sooriyaa asata Efiraaxiisa SHaafaappe hefintta baggappe kiittidi ehiis-siis; ehiissin Helaama biidosona. Hadaadi7eezera olanchchatu gadaawai SHobaaki eta kaalettees.

¹⁷ Daawiti hegaa siyido wode, Israa7eela olanchchata shiishshidi, Yorddaanoosa SHaafaa pinniis; pinnidi Helaama gakkiiis. Sooriyaa asati Daawitaara gaittanau salppidi, aara olettidosona. ¹⁸ SHin Sooriyaa asati Israa7eelatu sinttappe baqatidosona; Daawiti Sooriyaa olanchchatuppe paraa gaariyaa laaggiya laappun xee-tu asatanne oitamu sha7u tohuwaasata woriis; eta ola gadaawaa SHobaakakka shocin, he sohuwan haiqqiis. ¹⁹ Hadaadi7eezera haarettidi de7iya kawoti Israa7eelati eta xoonidoogaa erido wode, Israa7eelatuura sigettidi, etayyo haarettidosona. Hegaappe simmin, Sooriyaa asati Amoonaa asata maaddanau yayyidosona.

Daawitanne Berssaabo

11 Ofinttan, kawoti olau kiyiyo wode, Daawiti ba asaaranne Israa7eela olanchchatuura Yoo7aaba yeddiis. Yeddin biidi Amoonaa biittaa woraajjiis; woraajjidi Raaba katamaa dooddidosona; shin Daawiti Yerusalaamen takkiis.

² Issi gallassa omarssi Daawiti ba hiixaappe denddidi, kawo keettaa bollan dembbayidi oottidosan hemettiis; hemettiiddi bollaa meecettiya issi mishiriyo be7iis; he mishiriya daro puulanchcha. ³ Daawiti asa kiittidi, a oonakko oishissiis; oishissin he bitanee, “Hanna Elii7aama na7iyo Hiitiyaa Ooriyoona maccaasiyo Berssaabo” yaagiis. ⁴ Daawiti asa kiittidi, o xeesissi ehi-issidi, iira aqiis. He wode he maccaasiyaa kushe qitai yiidi aadhdhin, geeyosaara de7ausu. Hegaappe guyyiyan, a ba soo simmada baasu. ⁵ Maccaaseessi shahaarai attin, Daawitakko kiitaa yeddada, “Taayyo shahaarai attiis” yaagaasu.

⁶ Hegaappe guyyiyan Daawiti, “Hiitiyaa Ooriyoona tau haa yedda” yaagidi Yoo7aabau kiittiis; kiittin Yoo7aabi Ooriyoona Daawitayyo yeddiis. ⁷ Ooriyooni yin Daawiti a, “Yoo7aabi ai malee? Olanchchatikka ai malee? Qassi olai waanii?” yaagidi oichchiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan Daawiti Ooriyoona, “Soo ba; baada shemppa ekka” yaagiis; yaagin Ooriyooni kawuwaa keettaappe kiyidi biis; kawoi Ooriyoona aibakko immiyoobaa a geeduwaa yeddiis. ⁹ SHin Ooriyooni soo beennan kawuwaa keettaa dirssaa penggiyan ba godaa ashkkaratu ubbaara zin77i aqiis.

¹⁰ “Ooriyooni ba soo bibeenna” giyoogaa Daawiti siyis; siyidi Ooriyoona, “Neeni haahosaappe yaadasa gidikkii? Ne soo aibissi babeikkii?” yaagidi oichchiis.

¹¹ Oichchin Ooriyooni Daawita, “Taabootai, Israa7eela asai, Yihudaa asai, ta godaa Yoo7aabanne ta godaa asai dembban dunkkaaniyan de7oosona. Yaanin taani waanada soo baada moo, uyo, qassi ta

keettaayeera aqoo? Ne shemppoi ero! Taani haggaa malabaa oottikke" yaagidi zaariis.

¹² Yaagin Daawiti Ooriyoona, "Issi gallassaa haggan takka; wontto nena guyye yeddana" yaagiis; yaagin Ooriyoona he gallassinne wonttetta gallassi Yerusalaamen takkiis. ¹³ Daawiti shoobbin, Ooriyoona aara miisinne uyiis. Daawiti a mattoyiis. SHin he omarssi Ooriyoona ba soo beennan, ba hiixaa hiixxidi, ba godaa ashkkaratu gidдон aqiis.

¹⁴ Wonttin maallado Daawiti Yoo7aabayyo dabddaabbiyaa xaafidi, Ooriyoona bolli yeddiis. ¹⁵ Daawiti dabddaabbiyan Yoo7aaba, "Olai teequwaa dariyoosan, sinta baggaara Ooriyoona wotta; hegaappe guyyiyan, i shocetti haiqqana mala, a matappe kichchiichchite" yaagiis.

¹⁶ Yoo7aabi he katamaa dooddiiddi, morkkiyaa olanchchatuppe minoti de7iyosaa eridi, Ooriyoona yan wottiis. ¹⁷ Katamaa asati kiyidi Yoo7aabaara olettin, Daawita olanchchatuppe aramati haiqqidosona; Hiitiyaa Ooriyoonikka haiqqiis.

¹⁸ Yoo7aabi olan hanidabaa ubbaa Daawitayyo kiitiiis. ¹⁹ Kiitettidi biya bitaniyaa Yoo7aabi, "Olan hanidabaa ubbaa neeni kawuwaayyo oda wurssishin, ²⁰ ooni erii, kawoi hanquwaa eexxi kiyana; hanqquetti nena, 'Intte etaara olettanau katamaakko aibissi keehi shiqideti? Eti gimbbiyaa xeeraara wonddafiyaa dukkanaagaa eribeekketiyye? ²¹ Geedoona na7aa Abimeleka ooni woridee? Gaacchiyo maidiyaa gimbbiyaa xeeraara duge olada, Tebexa giyoosan issi maccaara woraasu gidekke? Yaatin, intte gimbbiyaakko aibissi shiiqideti?' yaagidi oichchiyaabaa gidikko neeni kawuwaa, 'Ne ashkkarai, Hiitee Ooriyoonikka haiqqiis' yaaga" yaagidi azaziis.

²² Kiitettidaagee dendididi bi gakkidi, Yoo7aabi bana kiittidobaa ubbaa Daawitayyo yootiis. ²³ Bitanee Daawita, "Nu morkketi nuuppe wolqqaamidosa; nunaara olettanau katamaappe gaxi dembbaa kiyidosona; shin nuuni eta katamaa penggiyaa gakkanaashin, guyye zaaridi yeddetida. ²⁴ Hegaappe guyyiyan, wonddafiyaa dukkiyaageeti gimbbiyaa xeeraara ne ashkkaratu bolli dukkidosa; dukkin kawuwaa asatuppe amaridaageeti haiqqidosona; qassi ne ashkkarai, Hiitee Ooriyoonikka haiqqiis" yaagiis.

²⁵ Yaagin Daawiti kiitettidi yiidaagaa, "Neeni Yoo7aaba hagaadan yaaga; 'Hagau yiillotoppa; aissi giikko, bisoi issitoo haggaa, issitoo qassi haraa worees; katamaa olada oiqqanau minna' yaagada a minttetta" yaagiis.

²⁶ Ooriyoona maccaasiyaa ba keettaawai haiqqidoogaa siyido wode, ayyo yeekkaasu. ²⁷ A kayyottiyo wodee polettoogaappe guyyiyan, Daawiti o ba soo kiitidi ehiissii. Ehiissin a ayyo machcho gidaasu; yaatada ayyo attuma na7aa yelaasu. SHin Daawiti oottido osoi GODAA sinttan iitabaa gidiis.

Naataani Ehiido Kiitaanne Daawita Nagaraa Paaxettaa

12 GODAI Naataana Daawitakko kiitiiis; kiittin Naataani akko yiidi, hagaadan yaagiis; "Issi kata-

man naa77u asati de7oosona; etappe issoi dure; qassi issoi manqqo. ² Dure bitaniyaayyo daro dorssainne miizai de7ees; ³ shin manqqo bitaniyaayyo i shammidi heemmiyo issi dorssa mareeppe harabi aibinne baawa. He dorssiyaa aaranne a naatuura diccaasu; a a qumaappe mausu; a wanccaappe uyausunne a kiyuwan zin77ausu. He dorssiyaa ayyo macca na7a mala.

⁴ Issi gallassi issi imattai he dure bitaniyaa soo yiis; shin duree ba dorssaappe woikko ba miizzaappe ekki shukkidi, ba soo yiida imattaa imattanau koyibeenna. I he manqqo bitaniyaa dorssiyo ekkidi, he soo yiida imattaa miziyoobaa kattiis" yaagiis.

⁵ Daawiti he dure bitaniyaa bolli hanquwaa eexxi kiyidi Naataana, "GODAI ero! Haggaa oottida bitanee haiqqanau bessees. ⁶ Qassi i he dorssa maree gishshaa oiddu kushiya aattidi qanxxanau koshshees; aissi giikko, qaretaa xayidi i hega oottiis" yaagiis.

⁷ Naataani Daawita, "He bitanee nena! GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Taani nena Israa7eela bolli tiyada kawoyaas; Saa7oola kushiyaappekka taani nena ashshaas; ⁸ taani ne godaa keettaa neeyyo immaas; ne godaa maccaasatakka ne kiyuwan yeggaas; Israa7eela keettaa asaanne Yihudaa keettaa asaa taani neeyyo immaas. Hagee ubbaikka guuxxikko, taani neeyyo haraakka gujja immana shin. ⁹ Haggaa mala iitabaa GODAA sinttan oottada, aibissi GODAA qaala karadii? Hiitiyaa Ooriyoona bisuwan woradasa; yaatada a keettaayyiyo neeyyo ekkadasa. Ee, Amoonaa asatu bisuwan a woradasa. ¹⁰ Neeni tana karada, Hiitiyaa Ooriyoona keettaayyiyo neeyyo ekkido gishshau, ne zariyaappe bisoi mulekka shaahettenna' yaagees.

¹¹ "Haggaa gishshau GODAI, 'Taani ne so asaa gid-doppe ne bolli iitabaa ehaana; ne maccaasata neeni xeellishin denttada, neeyyo matattiya urau immana; seeta gallassan he bitanee ne maccaasatuura zin77ana. ¹² Neeni hega geeman oottadasa; shin taani haggaa seeta gallassi Israa7eela asaa ubbaa sinttan oottana' yaagees" yaagiis.

¹³ Yaagin Daawiti Naataana, "Taani GODAA bolli nagaraa oottarggaas" yaagiis.

Yaagin Naataani, "GODAIKKA ne nagaraa atto girggiis; neeni haiqqakka. ¹⁴ Neeni haggaa oottada, GODAA morkketi a karanaadan oottido gishshau, neeyyo yelettida na7ai haiqqana" yaagiis.

¹⁵ Naataani ba soo biidoogaappe guyyiyan, Ooriyoona maccaasiyaa Daawitayyo yelido na7aa GODAI shociis; shocin i harggiis. ¹⁶ Daawiti ha na7aassi Xoossaa woossiis; Daawiti kattaa meennan xoomiisinne ba soo gelidi, qamma qamma biittan zin77i aqiis. ¹⁷ A so cimati a biittaappe denttanau a matan eqqidosa; shin biittaappe denddennan ixxiis; i etaara qumaa mibeenna.

¹⁸ Laappuntta gallassi na7ai haiqqiis. Daawita ashkkarati na7aa haiquwaa odanau yayyidosona; yayyidi, "Na7ai paxa de7ishin nuuni Daawita haasayis-

sida; shin siyennan ixxiis. Yaatin, na7ai haiqqidoogaa nuuni ayyo waatidi yootanau danddayiyoo? Ooni erii, i bana qohanaakkonne" yaagidosona.

¹⁹ Ba ashkkarati issoi issuwaara saasukettiyoogaa Daawiti be7ido wode, yiirai haiqqidoogaa erii. Daawiti eta, "Yiirai haiqqidee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, "Ee haiqqiis" yaagidosona.

²⁰ Yaagin Daawiti biittaappe denddi eqqiis. Meecetti-di, tiyettidinne ba maayuwa laammidi, GODAA keetaa geliis; gelidi goinniis. Hegaappe guyyiyan ba soo biidi, qumaa oichchin eti a sintti aattidosona; aattin qumaa miis.

²¹ A ashkkarati a, "Neeni hagaadan aissi hanadii? Na7ai paxa de7ishin xoomadasanne yeekkadasa; shin na7ai haiqqin denddada, qumaa maadasa!" yaagidosona.

²² Yaagin Daawiti eta, "Na7ai paxa de7ishin taani xoomaasinne yeekkaasi; aissi giikko, 'Ooni erii, GODAI tana maarin, na7ai paxanaakkonne' yaagada qoppaas.

²³ SHin na7ai ha77i haiqqiichchin, taani aibissi xoomoo? Taani na7aa guyye zaarana danddayiiaanaa? Taani akko baanaappe attin, i taakko simmenna" yaagiis.

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Daawiti ba keettaayyiyo Berssaabo minttettiis. Daawiti ikko gelidi iira aqiis; yaatin, a ayyo attuma na7aa yelaasu; na7aa Solomona sunttiis; GODAI he na7aa siiqiis. ²⁵ GODAI na7aa siiqido gishshau, na7aa "Yidiidiyaa" giidi sunttana mala, hananabaa yootiya Naataana bolli kiittiis.

Daawiti Raaba Katamaa Olidi Oiqqiis

(Hanidabaa Odiya Koira Maxaafaa 20:1-3)

²⁶ He wode Yoo7aabi Amoonatu katamaa Raaba olidi, kawo qatuwaa oiqqiis. ²⁷ Oiqqidi, Yoo7aabi Daawitakko kiitaa yeddidi, "Taani Raaba katamaa olada, haattaa duuqqiyo sohuwaa oiqqaas. ²⁸ Hega gishshau, attida olanchchata shiishshada katamaa olada oiqqa. Hegee xayikko, taani katamaa oiqqais. Yaatikko, i ta sunttan xeegettana" yaagiis.

²⁹ Yaagin Daawiti ba olanchchata ubbaa shiishshidi, Raaba katamaa biidi, olidi oiqqiis. ³⁰ Eta kawuwaa kallachchaakka a huuphiyaappe ekkiis. He worqqa kallachchai hasttamanne ichchashu kilo giraame de-exees; a gidдон inquwaa giyo al77o shuchchai de7ees. He kallachchai Daawita huuphiyan goxettiis. Katamaappe keehi daro omooduwaa Daawiti omoodididi ehiis. ³¹ He katamaa asaa yaappe kessidi, magaziyan, birata shalkkiyaanne birata kalttan oot-tanaadan oottiis; qassi eta urqqaappe xuubiyaa medhdhanaadan oottiis. Amoonatu katamatu ubban de7iya asaa i hegaadan oottiis. Hegaappe guyyiyan, Daawitinne a olanchchata ubbai Yerusalaame simmidosona.

Aminoonaanne Taamaaro

13 Issi wode hagaadan haniis. Daawita na7aa Abeseloomayyo Taamaaro giyo issi puulanchcha michchiyaa de7ausu; Daawita na7ai Aminoona Taa-

maaro siiqiis. ² A michchiyaa Taamaara geela7o gidido gishshaunne i o ainne oottanau danddayennabaa au milatido gishshau, Aminoona Taamaaro qoppidi gilqqiis.

³ SHin Aminoonaayyo Daawita ishaa SHAama na7aa Yonadaaba giyo laggee de7ees; Yonadaabi daro gaica asa. ⁴ Yonadaabi Aminoona, "Neeni kawuwaa na7a; yaatin, maallado maallado aissi gilqqai? Neeni taayyo aibissi odikkii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Aminoona a, "Ta ishaa Abeselooma michchiyo Taamaaro taani siiqais" yaagiis.

⁵ Yonadaabi Aminoona, "Ba; baada sakettiyaabaa malatada hiixan zin77a baya. Ne aawai nena be7anau yiyo wode, 'Ta michchiyaa Taamaara yaada taayyo miyoobaa immu; taani o xeellishin qumaakka ta sinttan kattada tana barsu' yaagada oichcha" yaagiis.

⁶ Yaagin Aminoona sakettidabaa milatidi biidi hiixan zin77iis. Kawoi a be7anau yiido wode, Aminoona a, "Ta michchiyaa Taamaara yaada, taayyo issi lo77o oittaa ta xeellishin uukkiyaakkonne taani i kushiyaappe miyaakko dosais shin" yaagiis.

⁷ Yaagin Daawiti Taamaarikko kawo soo kiittidi, "Ne ishaa Aminoona soo ha77i baada, ayyo qumaa katta" yaagiis. ⁸ Taamaara ba ishaa Aminoona soo baasu; he wode i zin77iis. Taamaara aramida xiilliyaa munaqqada, Aminoona xeellishin oittaa uukkaasu. ⁹ Taamaara bashiyaappe oittaa kessada ayyo aattaasu; shin i meennan ixxiis.

Aminoona, "Asa ubbaa hagaappe kessirggite" yaagiis; yaagin asai ubbai a matappe kiyiis. ¹⁰ Hegaappe simmin Aminoona Taamaaro, "Taani ne kushiyaappe maanaadan qumaa haa ta siirixaa ekkada ya" yaagiis; yaagin Taamaara ba uukkido oittaa ekkada, ba ishaa Aminoona siirixaa gelissaasu. ¹¹ Taamaara qumaa akko shiishshido wode, o oiqqidi, "Ta michchee, haaya! Tanaara zin77a" yaagiis.

¹² Yaagin a, "Ta ishaa, chii hanenna! Tana wolqqanttoppa! Hagaa malabi Israa7eela biittan oosettanau bessennabaa; haggaa mala iitabaa oottoppa. ¹³ Ta pokkuwaa taani waatada genttanau danddayiiaanaa? Qassi neenikka Israa7eela gidдон kaushsha asagidana. Hayyanaa kawuwaa ha77i oichcha. I taani nena gelanau diggenna" yaagaasu. ¹⁴ SHin a odiyoogaa siyennan ixxiis. I ippe wolqqaama gidiyo gishshau, o wolqqan oiqqidi mooriis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Aminoona o kehippe ixxiis; kase o siiqidoogaappe aattidi ixxiis. Aminoona o, "Kiyaa! Kiyada ba!" yaagiis.

¹⁶ Yaagin a, "Biikke! Neeni tana ha77i kare iiggiyo balai neeni hanno gakkanaashin ta bolli oottido balaappe aadhdhees" yaagaasu.

SHin i iyyo siyennan ixxiis. ¹⁷ Aminoona ba ashkkaaraxeesidi, "Ha maccaasiyo ta sinttaappe kessa; o kare kessarggada, kariyaa gorrdada hiraqa" yaagiis. ¹⁸ Yaagin ashkkarai maccaasiyo kare kessirggidi, kariyaa gorrdidi hiraqiis.

A daro alleequwaara de7iya maayuwa maayaasu; aissi giikko, kawo macca naati geela7oti heggaa mala

maayuwaa maayoosona. ¹⁹ Taamaara bidinttaa ba huuphiyan qolada, ba maayido alleequuwaara de7iya maayuwaa pooshshaasu; pooshshada ba huuphiyaa oiqqada, waasuwa xulluusaidda baasu.

²⁰ I ishaa Abeseloomi o be7ido wode, “Ne ishai Aminooni nena mooridee? Ta michchee, neeni ha77i co77u ga. I ne ishaa; ha yohuwaa neeni uluwan oiqqoppa” yaagiis. Hegaa gishshau, Taamaara azanaidda ba ishaa Abeselooma son, asan gaittennan de7aasu.

²¹ Kawoi Daawiti ha yohuwaa siyido wode, keehi hanqqettiis. ²² Abeseloomi Aminoonassi mal77aa cammaakka qaattibeenna. Ba michchiyo Taamaaro moorido gishshau, Aminoonna morkkiis.

Abeseloomi Aminoonna Woriis

²³ Naa77u laittaappe guyyiyan, Efireema zawaa matan Haxoorra giyoosan Abeseloomi dorssaa ikisiyaa meedissee; kawuwaa naati ubbai he sohuwaa yaanaadan Abeseloomi eta xeesiis. ²⁴ Abeseloomi kawuwaakko yiidi, “Ta kawuwau, taani ne ashkkaarai ta dorssatu ikisiyaa meedissais; neeninne ne oosanchchati nunaara hindderketti!” yaagiis.

²⁵ Yaagin kawoi Abeselooma, “CHii ta na7au! Nuuni ubbai biikko, neeyyo tooho gidana” yaagiis. Abeseloomi kawuwaa daroppe shoobbiis; shoobbin kawoi beettaa ixxiis; shin Abeselooma anjjiis.

²⁶ Abeseloomi kawuwaa, “Neeni baana xayikko, ta ishaa Aminooni nunaara bo” yaagiis.

Yaagin kawoi, “I nenaara aibissi bii?” yaagiis. ²⁷ SHin Abeseloomi shoobidi aggennan ixxin, Daawiti Aminoonanne ba attuma naata hinkkoota aara yeddiis.

²⁸ Abeseloomi ba ashkkaarata, “Siyite! Aminooni woiniyaa eessaa uyidi kalliyo wodenne taani inttena, ‘Aminoonna shocite’ yaagiyo wode, intte a worite. Yayyoppite! Inttena azazidai tana. Minnite! Xalite!” yaagidi azaziis. ²⁹ Azazin Abeselooma ashkkaarati i azaidoogaadan Aminoonna oottidosona. Hegaappe guyyiyan, kawuwaa attuma naati ubbati denddidi, bantta baquluwaa baquluwaa toggidi baqatidosona.

³⁰ Eti biron ogiyan de7ishin, “Abeseloomi kawuwaa naata ubbaa wurssiis; etappe issoinne attibeenna” giyo odoi Daawitakko gakkiiis. ³¹ Gakkin kawoi denddi eqqidi, azzanuwau ba maayuwaa pooshshiis; yaatidi biittan zin77iis. A ashkkaarati ubbatikka bantta maayuwaa pooshshidi, a matan eqqidosa.

³² Daawita ishaa SHaama na7ai Yonadaabi, “Ta godau, ‘Eti kawo naata ubbaa worirggidosona’ gaada qoppoppa; Aminoonna xallai haiqqiis. Aissi giikko, Aminooni ba michchiyo Taamaaro moorido gallasappe doommidi, Abeseloomi a bollan polanau halchchidobaa gidiis. ³³ Ha77ikka ta godai kawoi ba wozanan, ‘Kawuwaa naati ubbati haiqqidosona’ yaagidi odido oduwaa tuma gooppo; Aminoonna xallai haiqqiis” yaagiis.

³⁴ He wode Abeseloomi baqatiis.

Naagiya bitanee xoqqu giidi xeelliyo wode, baappe awai wulliyo baggaara de7iya ogiyaara keraa lanqqiyaa oiqqidi, cora asai yiyaagaa be7iis; be7idi kawuwaayyo yootiis. ³⁵ He wode Yonadaabi kawuwaa, “Be7a! Taani ne ashkkaarai odidoogaadan kawo naati yiidosona” yaagiis.

³⁶ I haasayidi wurssaanne kawuwaa naati gelidosona; gelidi bantta qaalaa xoqqu oottidi waassidosona. Qassi kawoinne a oosanchchati ubbai yibbaata yeeho yeekkidosa.

³⁷ Abeseloomi baqatidi, Amihuuda na7aa Talmmaayakko, Gashuura biittaa kawuwaakko biis; shin Kawoi Daawiti ubba gallassi ba na7aayyo yeekkiis.

³⁸ Abeseloomi baqatidi Gashuura biitti biidoogaappe guyyiyan, yan heezzu laittaa de7iis. ³⁹ Kawoi Daawiti Abeseloomakko baanau amottiis; aissi giikko, Aminoonna haiquwaassi azzaniyoogaappe i minettiis.

Abeseloomi Yerusalaame Simmiis

14 Xaruuyi na7ai Yoo7aabi Kawoi Daawiti Abeselooma laamotidoogaa eriis. ² Hegaa gishshau, Yoo7aabi Taqo7a katamaa kiittidi, yaappe isisi eranchcha mishiriyo ehiissiis; ehiissidi o, “Neeni kayyottiya asadan hana; kayyo maayuwaa maaya; shicissiyaabaa tiyettoppa; daro wodeesappe doommidi, haiqqida asau kayyottiya maccaasadan hana. ³ Yaata da kawuwaakko baada ha qaalata ayyo oda” yaagiis. Yoo7aabi a kawuwaayyo odanabaa iyyo yootiis.

⁴ Taqo7a katamaa maccaasiyaa kawuwaakko biido wode, biittan lichchi gaada gufannada, “Kawuwau, tana maaddarkkii!” yaagaasu.

⁵ Yaagin kawoi o, “Nena aibee metidai?” yaagidi oichchiis.

Oichchin a, “Taani azini haiqqido maccaasa. ⁶ Taayyo ne ashkkareeyyo naa77u attuma naati de7oosona. Eti issoi issuwaara dembban warettidosona; eta shaakkanau issi asinne xayin, issoi hinkkuwaa shocidi woriis. ⁷ Ha77i ta dabboti ubbai ta bolli denddidi, ‘Ba ishaa i worido gishshau, nuuni a woranaadan ba ishaa woridaagaa nuuyyo hamma; yaatidi nuuni laatiyaabaa xaissana’ yaagidosona. Yaatikko, eti taayyo laatau attida issi xiifaa toissoosona; ta keettaawaa sunttaakka a zersettaa biittaappe xaiissoosona” yaagaasu.

⁸ Kawoi he mishiriyo, “Ne soo ba; taani neeyyo azazana” yaagiis.

⁹ SHin Taqo7a katamaa maccaasiyaa kawuwaa, “Ta godau kawuwau, gomee tananne ta aawaa keettaa asaa oiqqo; shin kawoinne a kawotaa araatai geshsha gido” yaagaasu.

¹⁰ Yaagin kawoi maccaasiyo, “Ne bolli qaala qaattiya oonanne taakko eha; i nena naa77antto bochchenna” yaagiis.

¹¹ Yaagin maccaasiyaa kawuwaa, “Suuttaa achchiyaagee bashshaa bolli bashshaa gujjen-naadaaninne ta na7aakka worennaadan kawoi GODAA ba Xoossaa sunttan taayyo caaqqo” yaagaasu.

Kawoi o, “Xoossai ero! Ne na7aa huuphiyaa binnaanaappe issoikka biittan wodhdhenna” yaagiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, maccaasiyaa kawuwaa, “Ta godaa kawuwaayyo taani issi qaalaa haasayais” yaa-gaasu.

Yaagin kawoi, “Haasaya” yaagiis.

¹³ He maccaasiyaa kawuwaa, “Yaatin, neeni Xoossaa asaa bolli haggaa malabaa aibissi oottadii? Kawoi iiggi-do ba na7aa guyye zaaribeenna gishshau, ba haasayido qaalau kawoi mooranchcha gidennee? ¹⁴ Nuuni ub-bai haiqqana; biittan gukkida haattai simmennaagaadan, nuuni naa77antto simmokko. SHin Xoossai bohattida asi mulekka xayenna mala, ayyo ogiyaa gigisseeppa attin, i coo xayanaadan koyenna.

¹⁵ “Tana asai yashissiyoo gishshau, ta godaayyo kawuwaayyo taani haggaa yootanau ha77i yaas. Taani ne ashkkariyaa, ‘Taani kawuwaayyo haasayana; ooni erii, taani a ashkkariyaa oichchiyoobaa kawoi polanaakkonne; ¹⁶ Xoossai nuuyyo immido laataappe tananne ta na7aa xaissanau koyiya asa kushiyaappe kawoi siyidi ashshanaakkonne’ yaagada qoppais.

¹⁷ Qassikka taani ne ashkkariyaa, ‘Lo77uwaanne iitaa shaakkanau ta godai kawoi Xoossaa kiitanchcha mala gidiyo gishshau, ta godaa kawuwaa qalaai tana woppisso. GODAI ne Xoossai nenaara gido’ yaagais” yaa-gaasu.

¹⁸ Kawoi mishireeyyo, “Taani nena oichchana haniyoobaa zaaruwaa neeni taappe qottoppa” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “Ta godai kawoi haasayo” yaa-gaasu.

¹⁹ Kawoi mishiriyo, “Hagan ubban Yoo7aaba kushe nenaara de7ii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin maccaasiyaa, “Ta godau kawuwau, ne shemppoi ero! Neeni ta godai kawoi haasayido ub-babaappe ushachchi woikko haddirssi gaanau dand-dayiya issi asikka baawa. Ee; haggaa tana azazidaagee, ta doonan, ne ashkkaree doonan haggaa wottidaagee ne ashkkaraa Yoo7aaba. ²⁰ Ha77i de7iya hanotaa laamanau ne ashkkarai Yoo7aabi haggaa oottiis. Xoossaa kiitanchchaayyo de7iya aadhdhida eraa malai ta godaayyo de7ees; biittan haniyaabaa ubbabaa i erees” yaagaasu.

²¹ Kawoi Yoo7aaba, “Daro lo77o! Taani haggaa oottana! Ba; baada he yelaga bitaniyaa Abeselooma ekkada ya” yaagiis.

²² Yaagin Yoo7aabi kawuwaa sinttan lichchi giidi gufannidi, kawuwaa haggadan yaagidi anjjiis; “Ta godau kawuwau, ne sinttan nashettidoogaa ne ashkkarai hachchi erii; aissi giikko, kawoi ba ashkkarai oichchidobaa siyiis” yaagiis.

²³ Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabi denndidi Gashuura biitti biis; biidi Abeselooma Yerusalaame ekki ehiis.

²⁴ SHin kawoi, “I ba soo baanau bessees; i ta som77uwaa be7oppo” yaagiis; yaagin Abeseloomi ba soo biis; kawuwaa som77uwaakka be7ibeenna.

²⁵ Israa7eela ubbaa gidon mera lo77on Abeseloomadan sabettida issi asinne baawa. A huuphiyaappe biidi tohuwaa yachchaa gakkanaashinkka

an boriyoobi baawa. ²⁶ I bana deexxiyo wode ba huuphiyaa binnaanaa qanxxissees; ba huuphiyaa binnaanaa qanxxissiyoo wode ubban miizaanan wottidi mazzanees; mazzanin kawo meezaanaa likkiyan naa77u kilonne heezzu xeetu giraame deexxees.

²⁷ Abeseloomayyo heezzu attuma naatinne issi macca na7iyaa yelettidosona; macca na7ee sunttai Taamaaro; he na7iyaa puulanchcha maccaasa gidaasu.

²⁸ Abeseloomi naa77u laitta kumettaa kawuwaa som77uwaa be7ennan Yerusalaamen de7iis. ²⁹ “Taani nena kawuwaakko kiittana mala, taakko haaya” yaagidi Abeseloomi Yoo7aabassi kiittiis; shin Yoo7aabi yeennan ixxiis. Ixxin naa77anttokka kiittiis; shin Yoo7aabi akko yeennan ixxiis. ³⁰ Hegaappe guyyiyan, Abeseloomi ba ashkkarata, “Siyite! Ta goshshaa matan Yoo7aabayyo goshshai de7ees; ayyo hegan banggai de7ees. Biite; biidi tamaa oittite” yaagiis. Yaagin Abeselooma ashkkarati Yoo7aaba banggaa tamaa oit-tidosona.

³¹ Yaatin, Yoo7aabi denndidi, Abeselooma soo biis; biidi “Ne ashkkarati ta banggaa aibissi tamaa oittidona?” yaagiis.

³² Yaagin Abeseloomi Yoo7aaba, “Neeni taani kiittin yeennan ixxido gishshaassa. Neeni kawuwaakko baada, ‘Abeseloomi haggadan yaagees; ‘Taani Gashuura biittaappe aibissi yiidanaa? Taani hanno gakkanaashinkka yan de7idabaa gidiyaakko taayyo keha shin” yaagees’ gaada taayyo oichchanaadan koy-aas. Ha77ikka taani kawuwaa som77uwaa be7anau koyais; taani mooranchcha gidikko, i tana woro” yaagiis.

³³ Yaagin Yoo7aabi kawuwaakko biidi, Abeseloomi gidoogaa yootiis. Kawoi Abeselooma xeesissii; xeesissin Abeseloomi soo gelidi, kawuwaa sinttan sa7an lichchi giidi ziggiis; yaatin, kawoi Abeselooma yeriis.

Abeselooma Maqquwaa

15 Hegaappe guyyiyan, Abeseloomi para gaariyaa, paratanne ba sinttan woxxanau ishatamu asata giigissiiis. ² Abeseloomi maallado guuraara denndidi, katamaa pengge efiya ogiyaa doonan eqqeas. Mootoi de7iyo ai asinne kawuwaa sintti pirddau yiido wode, Abeseloomi he bitaniyaa xeesidi, “Neeni awa katamaappe yaadii?” yaagidi oichchees. Oichchin he bitanee, “Taani ne ashkkarai Israa7eela zaretuppe is-suwaappe yaas” yaagidi ayyo zaarees. ³ Abeseloomi a, “Be7a! Ne yohoi lo77onne suure; shin kawuwaa bag-gappe neeyyo siyiyaabi baawa” yaagees. ⁴ Abeseloomi gujjidikka, “Taani Israa7eela biittan pirddanau sunttet-idabaa gidarkkinaashsha! Haggaa gidiyaakko, mootoi woikko yohoi de7iyo ubbai taakko yin, taani ayyo su-ure pirddaa pirddana shin” yaagees.

⁵ Oninne akko yiidi ayyo ziggiyo wode, Abeseloomi ba kushiya yeddidi, he uraa oiqqidi yerees. ⁶ Pirddetanau kawuwaakko yiya Israa7eelatu ubbaayyo Abeseloomi haggadan haniis; yaatidi Israa7eela asaa wozanaa Abeseloomi wuuqqiis.

⁷ Oiddu laittaappe guyyiyan, Abeseloomi kawuwaa, “Taani GODAAYO shiiqqido shiiquwaa gattanau Kebroona biitti baana. ⁸ Taani ne ashkkaarai Gashuura kataman Sooriyaa biittan de7aidda, ‘Tana GODAI Yerusalaame guyye efiiyaabaa gidikko, Kebroona kataman taani GODAAYO goinnana’ yaagada shiiqqa uttaas” yaagiis.

⁹ Yaagin kawoi Abeselooma, “Saro ba” yaagin, i dendididi Kebroona katamaa biis.

¹⁰ SHin Abeseloomi Israa7eela zaretu ubbaakko qosan kiitaa yeddidi, “Malkkataa punaa intte siyido wode, ‘Abeseloomi Kebroonan kawotiis’ yaagite” yaagiis. ¹¹ Abeseloomi xeesin, Yerusalaameppe aara issippe biida imattati naa77u xeetu asa; he asati ainne erennan coo ashkketettan biidosona. ¹² Abeseloomi yarshshuwaa yarshshiiddi, Daawita zoriya Akixoofeela Giilo katamaappe xeesiis; kawuwaa bolli dendidida maqqoi goobiis; Abeselooma kaalliyaageetikka coratti coratti biidosona.

Daawiti Yerusalaameppe Baqatiis

¹³ Issi kiitettidaagee yiidi Daawita, “Israa7eela asaa wozanai Abeseloomakko simmiichchiis” yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Daawiti banaara issippe Yerusalaamen de7iya ba oosanchchata, “Denddite! Nuuni baqatoos! Hegee xayikko, nu giddoppe ai asinne Abeseloomappe kessi ekkenna. Nuuni eesotidi baana koshshees; hegee xayikko, i eesotidi yiidi nuna xaisana; nu katamaa bisuwan busakkana” yaagiis.

¹⁵ Yaagin kawuwaa oosanchchati a, “Neeni nu godai kawoi doorido ubbabaa nuuni ne ashkkaarati oottanau giigi uttida” yaagidosona.

¹⁶ Yaagin kawoi kiyidi biis; a so asai ubbai aara issippe biis; shin ba keettaa naaganaadan tammu baakkota ashshiis. ¹⁷ Kawoi kiyin, asai ubbai aara biis; biidi katamau wurssetta keettaa lanqqen eqqidosona. ¹⁸ A oosanchchati ubbai appe sinttaara salppidi aadhdidosona; eta kaallidi kawuwaa naagiyaageeti salppidosona; qassi eta kaallidi Gaate katamaappe yiida usuppun xeetu asati, kawuwaa sinttaara salppidi aadhdidosona.

¹⁹ Kawoi Gaatiyaa Ittaaya, “Neeni nunaara aibissi yai? Guyye simmada, kawuwaa Abeseloomaara de7ashsha. Neeni asa biittaa asa; neeni bete. ²⁰ Neeni sa7a zino yaadasa; taani ta huuphessi biyoosaa erennan de7aidda, nena hachchi waatada tanaara yuushshoo? Guyye simma; ne dere biittaa asatakka nenaara efa. GODAI neeyyo kehonne ammanetto!” yaagiis.

²¹ Yaagin Ittaayi kawuwaa, “GODAI ero! Ta godai kawoi ero! Ta godai kawoi de7iyoosan awan gidinkka, i tau haiqo gidin, paxa gidinkka, taani ne ashkkaarai nenaara de7ana” yaagiis.

²² Yaagin Daawiti Ittaaya, “Lo77o! Baada salppa” yaagiis; yaagin Gaatiyaa Ittaayi ba asatu ubbaaranne ba so asaa ubbaara salppiis.

²³ He ubba asai kanttishin, he biittaa asai ubbai banta qaalaa xoqqissidi yeekkidosona; kawoi Qediroona SHaafaa pinniis; asai ubbaikka bazzo simmidi biis.

²⁴ Qeesiyaa Saadooqikka he sohuwan de7ees; Xoos-saa Maachchaa Taabootaa tookkiya Leewatikka aara issippe de7oosona. Asai ubbai katamaappe kiyi wurana gakkanaashin, Xoosaa Taabootaa biittan wottin, qeesiyaa Abiyaataari yarshshuwaa yarshshiis.

²⁵ Hegaappe guyyiyan kawoi Xaadooqa, “Xoosaa Taabootaa katamaa guyye efa. GODAI tanan ufaitiyaabaa gidikko, tana i zaaretti ehiidi, ba Taabootaanne ba de7iyoosaa naa77anttuwaa bessana.

²⁶ SHin i, ‘Taani nenan ufaittikke’ giikko, i bana lo77iyaabaa ootto; taani hagan de7ais” yaagiis.

²⁷ Qassikka kawoi qeesiyaa Xaadooqa, “Siyaa; neeni ne na7aa Ahima7aaxanne Abiyaataara na7aa Yonaataana ekkada katamaa saro ba. ²⁸ Intte tana erissanau qaala kiittana gakkanaashin, taani bazon de7iya shaafaa pinuwan de7ashshana” yaagiis. ²⁹ Hega gishshau, Xaadooqinne Abiyaataari Xoosaa Taabootaa Yerusalaame guyye efidosona; efidi yan de7idosona.

³⁰ SHin Daawiti yeekkiiddi Dabira Zaite pudettaa kiyiis. I azzanuwau ba huuphiyaa gulletti uttiis; i mela tohuwan hemettiis; aara de7iya asatikka gullettidi yeekkiiddi pudettaa kiyidosona. ³¹ Asai Daawita, “Akixoofeelikka Abeseloomaara maqettiyaageetu giddon de7ees” yaagidi yootidosona.

Yootin Daawiti, “GODAU, Akixoofeela zoriyaa eeyyatettau laamma” yaagidi woossiis.

³² Daawiti asai Xoosaaayyo goinniyoosaa, deriyaa huuphiyaa gakkido wode, Arkkiyaa Hushaayi azzanuwau ba maayuwaa pooshshidi, ba huuphiyaanikka buhiyaa qolidi, Daawitaara gaittanau yiis. ³³ Yin Daawiti a, “Neeni tanaara biyaabaa gidikko, neeni taayyo tooho kiyana. ³⁴ SHin neeni katamaa guyye simmada Abeselooma, ‘Kawuwau, taani ne ashkkara gidana; hagee kase ne aawaa ashkkara gididoogaadanka neeyyookka ashkkara gidana’ yaagikko, Akixoofeela zoriyaa halissada tana maaddana. ³⁵ Qeeseti Xaadooqinne Abiyaataari nenaara yan issippe de7ana gidokkonaa? Neeni kawuwaa son siyiyooobaa ubbaa etayyo yoota. ³⁶ Xaadooqa na7aa Ahima7aaxanne Abiyaataara na7aa Yonaataani yan etaara de7oosona; neeni siyiyooobaa aibanne eta bolli taayyo kiitta” yaagiis.

³⁷ Abeseloomi Yerusalaame gelishin, Daawita laggee Hushaayikka katamaa gakkiiis.

Daawitane Xiiba

16 Daawiti deriyaa huuphiyaappe hefintta baggaara aadhdhishin, Xiiba giyo Mafibosheeta ashkkaarai aara gaittiis; naa77u xeetu baso oittaa, woiniyaa teeraa lichchakuwaa xeetaa, balasiyaa teeraa lichchakuwaa xeetaanne issi ogoro woine eessaa naa77u haretun caaniis.

² Kawoi Xiiba, “Hagaa aibissi ehaadii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Xiibi, “Hareti kawuwaa so asai togganaassa; oittainne lichchakkoi asati maanaassa; qassi woiniyaa eessai bazuwan daafuriyaageeta ushshanaassa” yaagiis.

³ Hegaappe guyyiyan kawoi Xiiba, “Ne godaa na7aa na7ai awan de7ii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Xiibi, “I, ‘Israa7eela asai ta aawaa aawaa kawotettaa hachchi taayyo zaari immana’ yaagidi Yerusalaamen uttiis” yaagiis.

⁴ Kawoi Xiiba, “Be7a! Mafibosheetayyo de7iyaabai ubbai ha77i neessa” yaagiis.

Yaagin Xiibi, “Eeno ta godau kawuwau! Taani biittan gufannais; taani nena ufaissiyaabaa oottana” yaagiis.

Daawitanne SHim77a

⁵ Kawoi Daawiti Baahuriima giyo katamaa yiido wode, Saa7oola dabbo gidiya issi bitanee hegaappe kiyiis. A sunttai Geera na7aa SHim77a. I Daawita qanggiiddi kiyiis. ⁶ Daawita bollinne kawuwaa oosanchchatu bolli shuchchaa olees; i hega oottiyo wode, olanchchati ubbainne kawuwaa naagiyaageeti ushachchaaranne haddirssaara kawuwaa Daawita doggomi wottidosona. ⁷ SHim77i Daawita qanggiiddi, “Kichcha; kichcha! Ha suuttaa gussiyaagee! Ha patten-naagee! ⁸ Neeni Saa7oola sohuwan kawotadasa; neeni gussido Saa7oola asaa suuttaa ubbaa GODAI ne bolli zaariis; qassi GODAI kawotettaa ne na7aa Abeseloomayyo sheedhdhiis. Neeni suutta gussida asa gidiyo gishshau, neeni xayiyi wodee gakkiiis” yaagiis.

⁹ Hegaappe guyyiyan, Xaruuyi na7ai Abishaayi kawuwaa, “Ha kana bautai ta godaa kawuwaa aibissi qanggi? Taani baada a qooriyaa muucais” yaagiis.

¹⁰ Yaagin kawoi, “Inttenoo, Xaruuyi naatoo, inttena gattiyaabi aibee? GODAI a, ‘Daawita qangga’ yaagido gishshau i qanggiyaabaa gidikko, ‘Neeni aibissi haggaa oottai?’ yaagidi oichchanau danddayiyai oonee?” yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Daawiti Abishaayanne ba ashkarata ubbata, “Ta na7ai, ta ashoi, tana woranau koyees; yaatin, ha Biniyaama asi waati agguutee! A bochchoppite; i qanggo bayin! Aissi giikko, GODAI a azaziis. ¹² Ooni erii, GODAI ta metuwaa be7idi, taani hachchi ekkiyo qanggettaa gishshau taayyo kehaa zaaranaakkonne” yaagiis.

¹³ Daawitinne a asai ogiyaa oiqqidi boosona. SHim77ikka keraa xanxxaa oiqqidi, Daawita ginaara bees; biiddi a qanggeesinne shuchchaa a bolli olees; buhiyaakka a bolli laalees. ¹⁴ Kawoinne aara de7iya asati bantta biyoosaa daafuridi gakkidosona. Gakkin kawoi yan shemppiis.

Abeseloomanne A Zoriyaageeta

¹⁵ Abeseloominne Israa7eela asati ubbai Yerusalaame gelidosona; Akixoofelikka etaara issippe de7ees. ¹⁶ Daawita laggee Arkkiyaa Hushaayi Abeseloomakko yiidi, “Kawoi shemppo gam77o! Kawoi shemppo gam77o!” yaagiis.

¹⁷ Yaagin Abeseloomi Hushaaya, “Neeni ne laggiyaa siiqido siiqoi hageekka? Ne laggiyaara aibissi babeikkii?” yaagiis.

¹⁸ Hushaayi Abeselooma, “CHii! GODAINNE ha asai qassi Israa7eela asai ubbainne dooridoogaayyo taani aqana; taani aara attana. ¹⁹ Hegaappekka qassi taani ooyyo oottanee? A na7aayyo oottanau bessikki-naayye? Taani ne aawaayyo oottidoogaadan ha77i neeyyookka oottana” yaagiis.

²⁰ Abeseloomi Akixoofeela, “Neeni ane nuna zora; nuuni ai oottonii?” yaagiis.

²¹ Yaagin Akixoofeeli Abeselooma, “Kawo keettaa naaganau attida ne aawaa baakkotuura baada zin77a; neeni ne aawaa siiriyin xinqqidoogaa Israa7eela asai ubbai siyana; nenaara issippe de7iya ubbatu kushee hegan minnana” yaagiis. ²² Kawuwaa keettaa bolla dembbayidi oottidosan, Abeseloomayyo dunkkaaniyaa tolidosona; tolin asai ubbai xeellishin Abeseloomi geliddi, ba aawaa baakkotuura zin77iis.

²³ He gallassatun Akixoofeeli a zorido zore issi asi GODAA oichchidi ekkiyo zore mala. Daawitinne Abeseloominne naa77aikka Akixoofeela zoriyaa ubbaa ekkidoogee hagaadaana.

17 Hegaappe guyyiyan Akixoofeeli Abeselooma, “Hachchi qammi taani tammanne naa77u sha7u asata doorada, Daawita yedettada oiqqanau kiyais. ² I daafuridaashiinne xalalidaashin, taani a bolli woraaj-jana. Taani a daganttana; hegan aara de7iya asai ub-baikka baqatana; taani kawuwaa xalaalaa shocana. ³ Yaatada taani asa ubbaa neekko zaarana. Neeni issi asa xalaalaa woranau koyaasa; hara asai saro attana” yaagiis. ⁴ Akixoofeela zoree Abeseloomanne Israa7eela cimata ubbaa ufaissiiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan Abeseloomi, “Arkkiyaa Hushaaya qassi xeesite; ane i giyoobaa siyoos” yaagiis. ⁶ Hushaayi akko yiido wode, Abeseloomi a, “Akixoofeeli zorido zoree haggaa; nuuni i giyoobaa oottanau bessii? Bessennabaa gidikko, ne qofai aibee?” yaagiis.

⁷ Yaagin Hushaayi Abeselooma, “Akixoofeeli zorido zoree ha wodiyan lo77o gidenna. ⁸ Ne aawainne ne aawaa asati mino olanchchata gidiyoogaanne ba marata bonqqettida maahee mala yashshiyaageeta gidiyoogaa neeni eraasa. Ne aawai olau meeze asa; i qammi ba olanchchaturakka aqenna. ⁹ Be7a, i han-noode gonggolo gidon woikko hara sohuwan qosetti uttiis. I intte citaa bolli koiro woraajjikko, hega siyida asi ooninne, ‘Abeselooma kaalli biida asati shocettidosona’ yaagana. ¹⁰ Ne aawai toora qara gidiyoogaanne aara de7iya asatikka mino gidiyoogaa Israa7eela asai ubbai eriyo gishshau, harai atto gaam-modan xaliya minotu wozanaikka maashana.

¹¹ “SHin taani nena zoriyoogee haggaa; Israa7eela zawan Daanappe biidi Berssaabeha gakkanaashin de7iya Israa7eela ubbaa, abbaa doonan de7iya shafiyaa keenaa neekko shiishsha; yaatada neeni ne huuphen eta olau kaaletta. ¹² Yaatobare nuuni a dem-mosan awaaninne shocana; xaazai sa7an wodhdhiyoogaadan nuuni a bolli wodhdhana. A gidinkka woikko aara de7iya asaa gidinkka issoinne paxa attenna. ¹³ I katamaa giddo gelikkokka, Israa7eela asai ubbai wodoruwaa he katamaa ehiidi, katamaa gidon issi

shuchchikka beettennaadan nuuni he katamaa zang-gaarau duge goochchana” yaagiis.

¹⁴ Abeseloominne Israa7eela asai ubbai, “Arkkiyaa Hushaaya zoree Akixoofeela zoriyaappe lo77o” yaagidosona. Hegee hanidoogee, GODAI Abeselooma bolli iitabaa ehaana mala, Akixoofeela zoriyaa lo77uwaa halissanau qachchido gishshaassa.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Hushaayi qeeseta Xaadooqanne Abiyaataara, “Akixoofeeli Abeseloomanne Israa7eela cimata haggaa giidi zoriis; taanikka eta haggaa haggaa gaada zoraas.

¹⁶ Ha77ikka Daawitakko eesuwan kiittidi, ‘Bazzo pinuwan hachchi qammi aqoppa; hefintti pinnaichcha! Hinna xayikko, kawoinne aara de7iya asai ubbai xayana’ yaagidi yootite” yaagiis.

¹⁷ Yonaataaninne Ahima7aaxi qoncciyann katamaa geshshin eta asi be7enna mala, Eniroogeela giyoosan uttidi naaganaunne issi ashkkariyaa ya yaada etayyo yootin, eti biidi Kawuwaa Daawitayyo yootanau qoppidosona. ¹⁸ SHin issi wodallai eta be7iis; be7idi Abeseloomayyo yootiis. Heggaa gishshau, eti naa77aikka he sohuwaappe eesuwan kichchidi biidi, Baahuriima kataman issi bitaniyaa soo gakkidosona. He bitaniyaayyo dirssaappe so baggaara haatta ollai de7ees; eti he ollaa giddo duge gelidosona. ¹⁹ Aibinne erettennaadan bitaniyaa maccaasiyaa kammiyoobaa ekkada ollaa doonan hiixxaasu; yaatada a bolli kattaa miccaasu.

²⁰ Abeselooma ashkharati bitaniyaa soo yiidi maccaasiyo, “Ahima7aaxinne Yonaataani awan de7iyoon-aa?” yaagidi oichchidosona.

Oichchin maccaasiyaa, “Eti shaafaa pinnidi biidosona” yaagaasu; eti koyin beettennan xayin, Yerusalaaime aggidi simmidosona.

²¹ He asati biidoogaappe guyyiyan, naa77u asati ollaappe kiyidi, Kawuwaa Daawitayyo yootanau biidosona; biidi Daawita, “Eesuwan denddidi shaafaa pinnite; aissi giikko, Akixoofeeli intte bolli haggaa haggaa giidi zori wottiis” yaagidosona. ²² Yaagin Daawitinne aara issippe de7iya asai ubbai Yorddaanoosa pinnidi biidosona. Wonttiyo wode Yorddaanoosa pinnennan attida issi asinne baawa.

²³ Akixoofeeli ba zoree ekettibeenaaaggaa be7ido wode, ba hariyaa kooridi, ba de7iyo katamaa biis; Akixoofeeli ba soo giigissidi, barkka sulettidi haiqqiis; haiqqidi ba aawaa duufuwan moogettiis.

²⁴ Daawiti Maahinaima katamaa gakkido wode, Abeseloominne aara de7iya asai ubbai Yorddaanoosa SHaafaa pinnidosona. ²⁵ Abeseloomi ba olanchchatu bolli Yoo7aaba sohuwan Amaasa sunttiis. Amaasi Israa7eeliyaa Yetera na7aa; Yeteri Abigaalo ekkidaaggaa; Abigaala Naa7oosa na7iyoonne Yoo7aaba aayee Xaruuyi michchiyo. ²⁶ Israa7eelatinne Abeseloomi Gala7aade biittan uttidosa.

²⁷ Daawiti Maahinaima katamaa gakkio wode, Amoonaa biittaappe Raabappe yiida Naa7oosa na7ai SHoobi, Lodabaara katamaappe yiida Ammi7eela na7ai Maakiirinne Rogaliima katamaappe yiida

Gala7aadiyaa Barzzillaayi ²⁸ hiixxiyoobata, sampatanne urqqa miishshata ehiidosona. Qassi eti gistiyaanne banggaa, xiilliyaanne shaashshaa, baa7ee-laanne misiraa, ²⁹ eessaanne meqqida maattaa, miizaa maattaa pilaanne dorssaa Daawitinne a asai maanaadan ekki yiidosona. Heggaa eti ehiidoogee, “Asai bazzon namisettiis, daafuriisinne saamettiis” giidi qoppido gishshaassa.

Abeseloomi Xoonettidi Haiqqiis

18 Daawiti ba asata ubbaa issippe shiishshis; shiishshidi shaalaqatanne mato halaqata eta bolli sunttiis. ² Daawiti asaa heezzu citan shaakkiis; issi citaa Yoo7aabi azaziis; naa77antto citaa Yoo7aaba ishah, Xaruuyi na7ai Abishaayi azaziis; heeztantto citaa qassi Gaatiyaa Ittaayi azaziis. Kawoi asaa, “Taani ta huuphenkka inttenaara issippe baana” yaagiis.

³ SHin asai a, “Neeni baanau bessenna! Nuuni baqatiyaakkonne, eti nubaa koyokkonna; harai atto nuuni baggai haiqqiyaakkokka, nubaa eti wudokkonna. SHin neeni nuuppe tammu sha7atuppe daraasa; haggaa gishshau, neeni kataman uttada, nuuyyo maaduwa kiittikko lo77o” yaagiis.

⁴ Yaagin kawoi eta, “Inttena lo77idabaa taani oot-tana” yaagiis.

Daawiti dirssaa penggen eqqidaashin, asai ubbai xeetai xeetai, sha7ai sha7ai ba citan citan salppidi kiyiis. ⁵ Yaatin, kawoi Yoo7aaba Abishaayanne Ittaaya, “Ta gishshau giidi, he yelaga bitaniyaa Abeselooma qohoppite” yaagidi azaziis. Kawoi Abeseloomabaa gadaawatu ubbaayyo odiyo wode, olanchchati ubbai siyidosona.

⁶ Daawita olanchchati Israa7eelatuura olettanau gaxariyan salppidosona; olaa sohoi Efireema woraana.

⁷ He sohuwan Daawita olanchchati Israa7eela olanchchata xoonidosona; he gallassi keehi daro asai, laatamu sha7u asai haiqqiis. ⁸ Olai gaxariyaa ubbaa gakkii; he gallassi worai wurssido asai bisoi wurssido asaappe daro.

⁹ Abeseloomi akeekennan de7iiddi Daawita asatuura gaittiis; Abeseloomi ba baquluwaa toggidaashin, daro daashshai de7iyo wolaa garssi baquloi geliis; gelin Abeselooma huuphee wolaa ballan oiqettiis. Abeseloomi sa7aappenne saluwaappe gidduwan giili giishin, i toggido baquloi sinttau bi aggiis. ¹⁰ Asaappe issi haggaa be7idi Yoo7aaba, “Be7a! Abeseloomi issi wolaa bolli kaqettidaaggaa taani be7aas” yaagidi yootiis.

¹¹ Yootin Yoo7aabi baayyo yootida bitaniyaa, “Hee? Be7aas gai? Aibissi biittau duge shocabeikkii? Neeni shocidabaa gidyaakko, taani neeyyo tammu xaqara biraanne issi qabattuwa immanaaggaa shin” yaagiis.

¹² Yaagin bitanee, “Neeni sha7u xaqara biraa ta kushiyan wottiyaakkokka, taani kawuwaa na7aa bolli ta kushiya denttikke! Nuuni ubbai siyishin, kawoi ne-nanne Abishaaya Ittaaya, ‘Ta gishshau giidi, yelaga bitaniyaa Abeselooma ashshite’ yaagidi azaziis. ¹³ Taani kawuwaa azazuwaa shaarada Abeselooma woridabaa gidyaakko, kawoi ubbabaa siyiyooagaan hegaakka

siyanaagee attenna. Neeni he wode taappe haahuwan eqqana" yaagiis.

¹⁴ Yaagin Yoo7aabi a, "Taani nenaara hagaadan gam77ikke" yaagiis; yaagidi heezzu tooraa ba kushiyan ekkidi, Abeseloomi wolani kaqettidi paxa de7iyaagaa wozana aifiyan caddiis. ¹⁵ Caddin Yoo7aaba ola miishshaa tookkiya tammati Abeselooma doodidi, shoci woridosona.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabi olaa essanau malkkataa punniis; punnin asai Israa7eelata yedettiyoogaa aggiis. ¹⁷ Eti Abeselooma ekki efiidi, woran de7iya gita ollaa gidon yeggidi, daro shuchchaa a bolli dooridosona. He wode Israa7eela asai ubbai ba so ba so baqatiis.

¹⁸ Abeseloomi paxa de7iiddi, "Ta sunntaa hassayissiya na7i taayyo baawa" yaagidi, bana hassayissiya shuchchaa massido tuussaa kawo dilbbaan essiis; essiidi he tuussaa ba sunntan xeesiis. Hachchi gakkanaashin, he tuussai "Abeselooma tuussaa" geetettees.

Daawiti Abeseloomi Haiqqidoogaa Siyidi Yeekkiis

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Xaadooqa na7aa Ahima7aaxi Yoo7aaba, "A morkketu kushiyaappe GODAI a ashshido mishiraachchuwa sissanau, taani kawuwaakko woxxa baada yootais" yaagiis.

²⁰ Yaagin Yoo7aabi Ahima7aaxa, "CHii! Hachchi neeni mishiraachcho yootiyo gallassa gidenna; hara gallasi yootanau danddayaasa. Kawuwaa na7ai hachchi haiqqido gishshau, neeni hachchi yootanau koshshenna" yaagiis.

²¹ Yaagidi Yoo7aabi Toophphe asa gidiya issi bitaniyaa xegidi, "Ba; baada neeni be7idobaa kawuwaayyo yoota" yaagiis; yaagin he bitanee Yoo7aabayyo ziggidi woxxiis.

²² Xaadooqa na7ai Ahima7aaxi naa77anttuwaakka Yoo7aaba, "Ainne hano; taani ha Toophphe bitaniyaa geeduwa woxxais" yaagiis.

Yaagin Yoo7aabi, "Ta na7au, neeyyo woiito ehiya odoi bainnaashin, neeni aibissi woxxanau koyai?" yaagiis.

²³ Yaagin Ahima7aaxi Yoo7aaba, "Ainne hano; taani woxxanau koyais" yaagiis.

Yaagin Yoo7aabi a, "Yaanikko woxxa" yaagiis. Hega gishshau, Ahima7aaxi dembaa ogiyaa oiqqidi woxxiis; woxxidi Toophphe bitaniyaa yeggidi aadhdhiis.

²⁴ Gimbbiyaa penggiyaayyo kare dooyettiya sanqqaappenne soo dooyettiya sanqqaappe gidduwan aaho sohuwan Daawiti uttidaashin, naagiya bitanee gimbbiyaara ohettida penggiyaa sarggaa huuphiyaa pude kiyiis; kiyidi xeellidi, issi bitanee barkka woxxiyaa-gaa be7iis. ²⁵ Naagiya bitanee kawuwaa xeesidi yootiis.

Yootin kawoi, "I barkka de7ikko, mishiraachchuwa ekki yees" yaagiis. Woxxiya bitanee etakko mati matidi yiis.

²⁶ Naagiyaagee hara asikka woxxiyaagaa be7iis; be7idi penggiyaa naagiya bitaniyaa, "Be7a! Hara bitaneekka barkka woxxees" yaagiis.

Kawoi, "Ha bitaneekka qassi mishiraachchuwa ekki yees" yaagiis.

²⁷ Naagiyaagee, "Koiro bitaniyaa wottai Xaadooqa na7aa Ahima7aaxa wottaa tau milatees" yaagiis.

Yaagin kawoi, "I lo77o asa; i lo77o odoora yees" yaagiis.

²⁸ Ahima7aaxi kawuwaa xeesidi, "Ubbabaikka lo77o!" yaagiis. Kawuwaa sinttan lichchi giidi gufannidi, "Ta godaa kawuwaa bolli bantta kushiya denttida asata neeyyo aattidi immida GODAI ne Xoossai galatetto" yaagiis.

²⁹ Yaagin kawoi, "Yelaga bitanee Abeseloomi saroo?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Ahima7aaxi, "Yoo7aabi tana kiittana haniyo wode, wolqqaama gurubai de7iyaagaa be7aas; shin i aibakkonne taani erabeikke" yaagiis.

³⁰ Kawoi a, "Yaa shiiqa eqqa" yaagiis; yaagin i yaakko shiiqidi eqqiis.

³¹ Hegaappe guyyiyan, Toophphe bitanee gakkidi kawuwaayyo, "Ta godau kawuwau, mishiraachcho! Ne bolli denddidaageetu ubbaa kushiyaappe GODAI hachchi nena ashshiiis" yaagiis.

³² Kawoi Toophphe bitaniyaa, "Yelaga bitanee Abeseloomi saroo?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Toophphe bitanee kawuwaa, "Ta godau kawuwau, ne morkketinne ne bolli iitabaa oottanau denddiyaageeti ubbati he yelaga bitaniyaadan hanona" yaagiis.

³³ Yaagin kawoi daroppe azzaniis; gimbbiyaa penggiyaa huuphen de7iya keettaa gelidi yeekkiis; kawoi biiddi, "Aayye ta na7au Abeseloomaa! Ta na7au! Ta na7au Abeseloomaa! Ne gishshaa taani haiqqarkki-naashsha! Aayye ta na7au Abeseloomaa! Ta na7au!" yaagidi yeekkiis.

19 "Abeseloomayyo kawoi yeekkesinne zilaalees" yaagidi Yoo7aabayyo yootidosona. ² Olanchat ubbai, "Kawoi ba na7aayyo yeekkes" giyoogaa siyido gishshau, he gallasi eti ubbai xoonido xoonoi yeehuwau laamettiis. ³ Olaappe baqatidi yeellatida olanchchatudan, asai he gallasi wuuqettidi katamaa geliis. ⁴ Kawoi ba som77uwaa gullettidi, ba qaalaa xoqqissidi, "Aayye ta na7au Abeseloomaa! Aayye Abeseloomaa ta na7au! Ta na7au!" yaagidi zilaaliis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabi he keettaa biidi kawuwaa, "Ne shemppuwaa, ne attuma naatunne ne macca naatu shemppuwaa, ne maccaasatunne ne baakkotu shemppuwaa hachchi ashshida ne asaa ubbaa neeni hachchi kaushshadasa. ⁶ Nena ixxiyaageeta neeni siiqaasa; nena siiqiyaageeta neeni ixxaasa. Ne olanchchatinne eta halaqati neeyyo aibanne gidenna-gaa neeni hachchi qonccissadasa. Nuuni ubbai haiqqin, Abeseloomi hachchi paxa attidaakko, neeni ufaitanaagaa taani be7aas. ⁷ Ha77i dendda! Kare kiya-da ne asaa minttetta. GODAI ero! Neeni kiyana xayikko, hachchi qammi nenaara issi asinne attenna. Ne yelagatettaasappe hachchi gakkanaashin, nena gakkida iitaa ubbaappe hagee neeyyo aadhdhiya iita gidana" yaagiis.

⁸ Yaagin kawoi dendididi gimbbiyaa penggen uttiis. "Kawoi penggen uttiis" giyoogaa asati ubbai siyido wode, kawuwaa sintti yiidosona.

Daawiti Yerusalaame Simmiis

He wode Israa7eela asati ubbai bantta so bantta so baqatidosona. ⁹ Israa7eela zareti ubbai issoi issuwaara hagaadan yaagidi palamettoosona; "Kawoi Daawiti nuna nu morkketu kushiyaappe ashshii; nuna Pil-isxxeema asatu kushiyaappe wotti ekkiis; shin i ha77i Abeselooma gaasuwan biittaa aggidi baqatiis. ¹⁰ Nu bolli kawotanaadan nuuni tiyido Abeseloomi olan haiqqiichchiis. Yaatin, kawuwaa guyye ehaanau intte aibissi co77u giidetii?" yaagidosona.

¹¹ Kawoi Daawiti qeesetuuyo Xaadooqayyoonne Abiyaataarayyo kiitaa yeddidi, "Yihudaa cimata hagaadan yaagite; 'Daawiti hagaadan yaagees; 'Israa7eela asai ubbai haasayyoogee kawuwaa gakkiiis. Yaatin, kawuwaa a keettaa zaari ehaanau intte aibissi haratuppe guyye atteetii? ¹² Intte ta ishannta; intte ta ashonne ta suutta. Yaatin, kawuwaa guyye zaari ehaanau intte aibissi haratuppe guyye atteetii?" yaagees' yaagite. ¹³ Qassi Amaasayyookka, 'Daawiti nena, "Neeni ta ashonne ta suutta gidikkii? Hachchippe doommin, taani nena Yoo7aaba sohuwan ta olanchchatuuyo gadaawa kessana xayikko, Xoossai tana woro!" yaagees' yaagite" yaagiis.

¹⁴ Kawuwaa haasayai Yihudaa asatu ubbaa wozanaa issuwaa oottidi maizziis. Hegaa gishshau, eti kawuwaakko kiittidi, "Neenikka ne asai ubbaikka haa simmite" yaagidosona. ¹⁵ Yaagin kawoi simmidi, Yorddaanoosa SHaafaa gakkanaassi yiis. Yihudaa asati kawuwaa mokkanaanne Yorddaanoosa SHaafaa pinttanau, Gelggala giyoosaa yiidosona.

¹⁶ Baahuriima katamaappe yiida Biniyaama zaree, Geera na7ai SHim77i Daawita mokkanau ellellidi, Yihudaa asatuura biis. ¹⁷ Biishin aara Biniyaama zare gidida sha7u asati, Saa7oola so ashkkarai Xiibi, a naati tammanne ichchashatinne a ashkkarati laatamati de7oosona. Eti kawoi de7iyoosaa Yorddaanoosa SHaafaa jaamiiddi biidosona. ¹⁸ Kawuwaa so asaa pinttananne kawuwaa ufaissiyooobaa oottanau pinuwaara pinnidi biidosona.

Geera na7ai SHim77i Yorddaanoosa SHaafaa pinnido wode, kawuwaa sinttan gufannidi, ¹⁹ hagaadan yaagis; "Ta mooruwaa kawoi atto go. Ta godai kawoi Yerusalaameppe kiyiyo gallassi taani ne ashkkarai balido balaa neeni hassayoppa. Hegaa ne uluwan oiqqoppa. ²⁰ Aissi giikko, ne ashkkarai taani nagaraa oottidoogaa erais; shin nena ta godaa kawuwaa mokkanau, Yooseefa so asa ubbaappe koirottada taani hachchi yaas" yaagiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan, Xaruuyi na7ai Abishaayi, "SHim77i GODAI tiyido kawuwaa qanggido gishshau, i haiqqanau bessenneeyye?" yaagiis.

²² Yaagin Daawiti Abishaaya, "Inttenoo, Xaruuyi naatoo, inttena gattiyaabi aibee? Intte hachchi taayyo morkke gideetii! Hachchi Israa7eelan ai asinne

haiqqenna! Hachchi Israa7eela kawoi tanattennee!" yaagiis.

²³ Kawoi SHim77a, "Neeni haiqqakka" yaagidi ayyo caaqqiis.

²⁴ Qassi Saa7oola na7ai Mafibosheeti kawuwaa mokkanau duge wodhdhiis. Kawoi biido gallassaappe doommidi, i sarotetan guyye simmiyo gallassi gakkanaassikka, Mafibosheeti ba tohuwaa meecibeenna; ba buuchchaa qanxxibeenna; qassi ba maayuwaakka meecibeenna. ²⁵ Mafibosheeti kawuwaara gaittanau Yerusalaameppe yiido wode, kawoi a, "Mafibosheetaa, neeni tanaara aissi babeikkii?" yaagidi oichchiis.

²⁶ Oichchin i, "Ta godau kawuwau, taani ne ashkkarai sila gidiyo gishshau, 'Taani toggada kawuwaara baanaadan ta hariyaa kooraa' yaagaas. SHin ta ashkkarai Xiibi tana cimmiis; ²⁷ cimmidi tana ne ashkkaraa ta godaassi kawuwaassi zigiriis. Neeni ta godai kawoi Xoossaa kiitanchchaa mala; hejaa gishshau, nena ufaissiyaabaa ootta. ²⁸ Ta aawaa aawaa asai ubbai harabaa gidennan, ta godai kawoi beni woranau bessiyoo asa; shin taani ne ashkkarai ne ma-soofiyaappe miyaageetuura maanaadan neeni taayyo sohuwaa immadasa. Yaatin, taani hagaappe aadhdhiyaabaa kawuwaa oichchanau taayyo aiba maati de7ii?" yaagiis.

²⁹ Yaagin kawoi a, "Neeni darobaa haasayanau koshshenna. Neeninne Xiibi gadiyaa shaakki ekkana mala taani azazais" yaagiis. ³⁰ Mafibosheeti kawuwaa, "Ta godai kawoi saro so simmaappe attin, ubbabaakka Xiibi ekko" yaagiis.

³¹ Gala7aadiyaa Barzzillaayi kawuwaara issippe Yorddaanoosa SHaafaa pinnanaanne yaappe a moissanau Rogaliima giyoosaappe yiis. ³² Barzzillaayi laittai hospun tammaa gidido cima asa. I daro dure asa gidiyo gishshau, kawoi Maahinaima kataman de7iyo wode, kawuwaassi koshshiyaabaa immiis. ³³ Kawoi Barzzillaaya, "Neeni tanaara Yerusalaame hindda; taani nena yan koshshiyaabaa immana" yaagiis.

³⁴ SHin Barzzillaayi kawuwaa, "Taani hagaappe sinttan daro laittaa de7ikke; yaatin, taani kawuwaara Yerusalaame aibissi boo? ³⁵ Taani ha77i hospun tammu laitta asa; taani ha77i iitaanne lo77uwaa shaakkada eranau danddayiyaanaa? Taani ne ashkkarai ta miyoobaanne uyiyoobaa mal77uwaa masuhuwaa shaakkada eranau danddayiyaanaa? Attumaageetinne maccaageeti yexxiyo yettaa taani siyanau danddayiyaanaa? Yaatin, taani ne ashkkarai ta godau kawuwau aibissi gujo tooho gidoo? ³⁶ Taani ne ashkkarai Yorddaanoosa SHaafaa pinnada nena guut-taa moissana. SHin kawoi taayyo hegaadan kushe zaaranau aibissi koshshii? ³⁷ Taani ta aawaanne ta aay-ee duufuwaa matan ta kataman haiqqana mala simmais. Ta na7ai Kimihaami hageeho; ta godaara kawuwaara issippe i bo; nena ufaissiyaabaa neeni ayyo ootta" yaagiis.

³⁸ Yaagin kawoi, "Kimihaami tanaara pinno; nena ufaissiyaabaa taani ayyo oottana. Qassi neeni tana

oichchiyoobaa aibanne taani neeyyo oottana” yaagiis. ³⁹ Hegaappe guyyiyan, asai ubbai Yorddaanoosa SHaafaa pinniis; kawoikka pinniis. Pinnidi Barzzillaaya yeridi anjjiis; yaatin, Barzzillaayi ba soo simmiis.

⁴⁰ Kawoi pinnidi Gelgala biyo wode, Kimihaamikka aara issippe biis. Yihudaa olanchchati ubbatinne Israa7eela olanchchatuppe baggati kawuwaara issippe biidosona.

⁴¹ Hegaappe guyyiyan, Israa7eelati ubbai kawuwaakko biidi, “Nu ishannti Yihudaa asati kawuwaanne a so asaa aibissi wuuqqidonaa? Qassi a asaa ubbaara issippe Yorddaanoosa SHaafaa aibissi pinttidonaa?” yaagidosona.

⁴² Yaagin Yihudaa asati ubbai Israa7eelata, “Kawoi nuuyyo mata dabbo gidiyo gishshau, nuuni haggaa oot-tida; yaatin, intte hegau aibissi hanqqetteeti? Nuuni kawuwaa qumaappe aibakko miidoniiyye? Woikko nuuni uwe aibakko nuuyyo ekkidoniyye?” yaagidosona.

⁴³ Israa7eela asati Yihudaa asata, “Kawuwaappe tammu kushee nuna gattees; hegaa gishshau, Daawita achchan nuuyyo intteppe aaro maatai de7ees! Yaatin, intte nuna aibissi karidetii? Nu kawuwaa guyye zaaridi ehaanau kasetidi haasayidai nuna gidokkonii?” yaagidosona.

SHin Israa7eela asatuppe Yihudaa asati haasayaa keehippe wolqqantidosona.

SHebaa7i Daawita Bolli Denddiis

20 Biniyaama zare gidiya Biikira na7ai SHebaa7a giyo issi shori bainna bitanee yan de7ees. He bitanee malkkataa punnidi, “Nuuni Daawitaara ekkiyo saami baawa! Isseyaa na7aara nuuni laattanabai baawa! Israa7eela asatoo, ubbaikka intte soo intte soo gelite!” yaagiis. ² Yaagin Israa7eela asati ubbai Daawita aggidi, Biikira na7aa SHebaa7aara biidosona. SHin Yihudaa asati ammanettidi, Yorddaanoosappe Yerusalaame gakkanaashin, bantta kawuwaa kaalidosona.

³ Daawiti ba soo Yerusalaame simmido wode, kawo keettaa naaganau ashshido tammu baakkota ekki efii-di, issi keettan naagissi wottiis; etayyo koshshiyaabaa immiis; shin i etaara aqibeenna. Eti he keettan naaget-tidi, bantta haiquwaa gallassai gakkanaassi am77edan de7idosona.

⁴ Hegaappe guyyiyan kawoi Amaasa, “Yihudaa asaa ubbaa heezzu gallassan taayyo xeesada shiishsha; yaatada neenikka ne huuphen etaara shiiqa” yaagiis. ⁵ Yaagin Amaasi Yihudaa asata xeesanau biis; shin kawoi ayyo keerido gallassaappe gam77iis.

⁶ Daawiti Abishaaya, “Ha77i Biikira na7aa SHebaa7i Abeseloomaagaappekka aattidi nuna qohana. Ne godaa ashkharata ekkada neeni a paanaa kaalla. Hegee xayikko, i gimbettida katamata demmidi nuuppe kessi ekkana” yaagiis. ⁷ Yaagin Yoo7aaba asati, kawuwaa naagiyaageetinne mino olanchchati ubbai Abishaayaara Biikira na7aa SHebaa7a paanaa kaallanau Yerusalaameppe kiyidi biidosona.

⁸ Eti biidi Gabaa7oonan de7iya wogga zaallaa gakkiiyo wode, Amaasi etaara gaittanau yiis; Yoo7aabi olaa maayuwaa maayi uttiis; ba xeessan bisuwaa shoohuwaara aatti wottido qabattuwa gixxiis. I sint-taukko tanggishin, he bisoi shoohuwaappe kessi ekki-di wodhdhiis.

⁹ Yoo7aabi Amaasa, “Ta ishau, neeni saro de7ai?” yaagiis; yaagidi Yoo7aabi Amaasa yeranau ba ushachcha kushiyan a buuchchaa oiqqiis. ¹⁰ SHin Amaasi Yoo7aaba haddirssa kushiyan de7iya bisuwaa be7ibeenna; hegaa gishshau, appe naagettibeenna. Yoo7aabi a uluwaa caddidi, a maracciyaa biittan zaazi-is; naa77anttuwaa cadettennankka Amaasi sohuwaara haiqqi bayiis.

Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabinne a ishaa Abishaayi Biikira na7aa SHebaa7a paanaa kaalidosona.

¹¹ Yoo7aaba asatuppe issoi Amaasa ahaa matan eqqidi, “Yoo7aaba dosiyaageenne Daawitabaa gidiyaagee ooninne Yoo7aaba kaallo” yaagiis. ¹² Amaasi ogiyaa giddo ginan kunddidi, ba suuttan moorettidi zin77iis. Olanchchati ubbai yiidi, he sohuwan eqqidoogaa he bitanee be7iis; be7idosarakka Amaasa ahaa ogiyaappe gaxi shooqau goochchi yeggidi, a bolli maayuwaa oliis. ¹³ Amaasa ogiyaappe diggidoogaappe guyyiyan, Biikira na7aa SHebaa7a paanaa kaallanau olanchchati ubbai Yoo7aabaara biidosona.

¹⁴ SHebaa7i Israa7eela zaretu ubbaa biittaara kantti-di, Aabeeli-Beetimaa7ika giyo katamaa gakkiiis. Biikira biittaara kanttishin, asai ubbai shiiqidi a kaalliis.

¹⁵ Yoo7aabaara de7iya asati ubbai gakkidi, SHebaa7a Aabeeli-Beetimaa7ika kataman yuuyi aadhdhidi dood-didosona. Eti katamaa gimbbiyan zempissidi biittaa dooridosona. Qassi Yoo7aabaara de7iya asati ubbai gimbbiyaa qolanau bookkoosona. Eti bookkishin, ¹⁶ katamaappe issi eranchcha mishiriyaa eta xeesada, “Siyite! Siyite! Biidi, Yoo7aaba xeeqite. Taani ayyo yootiyoobai de7ees” yaagaasu. Yaagin i mishireekko bin a, ¹⁷ “Neeni Yoo7aabee?” yaagada oichchaasu.

Oichchin i, “Ee, tana” yaagiis.

Mishiriyaa a, “Taani ne ashkkariyaa giyoobaa siya” yaagaasu.

Yaagin Yoo7aabi, “Taani siyais” yaagiis.

¹⁸ Mishiriyaa Yoo7aaba, “Beni wode asai ‘Aabeela katamaappe ne oishau zaaruwaa demma’ yaagees; hegan yohoi wurees. ¹⁹ Israa7eela gidдон saro de7iya ammanettiya asi nuna. Israa7eela biittan de7iya aaye katamaa neeni bashshanau malaasa. Neeni GODAA buzo biittaa aibissi xaissanau koyai?” yaagada haasayaasu.

²⁰ Yaagin Yoo7aabi o, “Hegee taappe haakko! Bashshiyoogee woikko xaissiyoogee taappe haakko!

²¹ Yohoi hegaa gidenna; Efireema gezziyaappe Biikira na7aa SHebaa7a giyo issi bitanee Kawuwaa Daawita bolli ba kushiya denttiis. He bitaniyaa taayyo sheedhdhite; yaatikko, taani katamaappe baana” yaagiis.

Yaagin mishiriyaa Yoo7aaba, “A huuphee gimbbiyaa xeeraara neeyyo olettana” yaagaasu.

²² Hegaappe guyyiyan, mishiriyaa ba era zoriyaara asaa ubbaakko baasu. Hegaa gishshau, asai Biikira na7aa SHEbaa7a qooriyaappe muucidi, huuphiyaa Yoo7aabayyo oliis. Yaatin, Yoo7aabi malkkataa punniis; punnin asai ubbai katamaappe kiyidi, ba soo ba soo biis; bin Yoo7aabi kawuwaakko Yerusalaame simmiis.

Daawita Oosanchchata

²³ Yoo7aabi Israa7eela olanchchatu ubbaayyo gadaawaa; Yoodaahe na7ai Banaayi Daawita naagiya olanchchatu halaqaa. ²⁴ Adooniraami wolqqan coo ootissiyoogettu halaqaa; Ahiluuda na7ai Yoosaafixi hanidabaa xaafiyaagaa. ²⁵ Suusi † waanna xaafe; Xaadooqinne Abiyaataari qeeseta. ²⁶ Yaa7iira katamaa asa gidia Irikka Daawitayyo qeese.

Saa7oola Yaratu Bolli Wodhdhida Pirddaa

21 Daawiti kawotido wode, heezzu laitta kumettaa biittai koshatiis. Hegaa gishshau, Daawiti GODAA oichchiis; oichchin GODAI a, "Hegge hanidoogee Saa7oola asai gussido suuttaa gishshaassa; aissi gi-ikko, i Gabaa7oona asata woriis" yaagiis.

² Hegaa gishshau, kawoi Gabaa7oona asata xeesidi haasayissiis. Gabaa7oona asati Israa7eela zare gidokkona; eti Amooore biittaa asatu atettata. Israa7eelati eta ashshanau etaara caaqqetidosona; shin Saa7ooli Israa7eelayyoonne Yihudaayyo mishettido gishshau, eta ubbaara xaissanau doommiis. ³ Daawiti Gabaa7oona asata, "Taani intteyyo ai oottoo? GODAA buzo biittaa intte anjjana mala, taani intteyyo ai kaa-soo?" yaagiis.

⁴ Yaagin Gabaa7oona asati zaaridi kawuwaa, "Nuupenne Saa7oolappe gidduwan, woikko nuupenne Saa7oola keettaa asaappe gidduwan de7iya yohoi worqqa woikko bira yoho gidenna; qassi nuuni Israa7eela giddon issi uraanne woranau nuuyyo maati baawa" yaagidosona.

Yaagin Daawiti eta, "Yaatin, taani intteyyo ai oot-tanau koyeetii?" yaagidi oichchiis.

⁵ Oichchin eti kawuwaa, "Saa7ooli nuna xaissiis; nuuppe ai asinne Israa7eela zawan awaaninne paxa atennaadan maqettiis. ⁶ Hegaa gishshau, Saa7oola yaraappe laappun attuma asata nuuyyo aattada imma; GODAI dooridi kawoyido Saa7oola kataman Gib77an GODAA sinttan nuuni eta kaqqana" yaagidosona.

Yaagin kawoi eta, "Taani eta intteyyo aattada immana" yaagiis.

⁷ Saa7oola na7ai Yonaataaninne Daawiti GODAA sinttan caaqqido caaquwaa gishshau, Saa7oola na7aa Yonaataana na7aa Mafibosheeta kawoi ashshiis. ⁸ SHIN Daawiti Aaya na7iyaa Rixifa Saa7oolayyo yelido naa77u attuma naata, Armmoonanne Mafibosheeta, qassi Saa7oola na7iyaa Meraaba Mahoola kata-

† Suusi: *Ibraawettuwan "SHawa" geetettees; ha bitanee Ibraawettuwan oiddu dumma dumma sunntan xeesettees. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:17, Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 4:3, Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 18:6 xeella.*

maappe yiida Barzzillaaya na7aa Adirii7eelayyo yelido ichchashu naata ekkiis. ⁹ Ekkidi Gabaa7oona asatuyyo aattidi immiis; immin eti eta GODAA sinttan deriyaa huuphiyan kaqqidosona; laappunatikka issippe haiqqidosona; katta cahan, banggaa cahai doommiyo wodiyan eta woridosona.

¹⁰ Aaya na7iyaa Rixifa maaqiyaa ekkada, zaallaa bolli baayyo hiixxaasu; hiixxada katta cakkiyo aginai doommiyo gallassaappe biidi ahatu bolli irai saluwaappe wodhdhana gakkanaashin, gallassi saluwaa kafoti woikko qammi sa7aa do7ati bochchen-naadan naagaasu.

¹¹ Saa7oola baakkiyaa, Aaya na7iyaa Rixifa ootidoogee Daawitayyo odettiis. ¹² Odettin Daawiti biidi, Saa7oola meqettaanne a na7aa Yonaataana meqettaa Gala7aaden de7iya Yaabeesha katamaa asatuppe ekkiis. Pilisxeema asati Saa7oolanne a naata Gilbboo7a deriyan woridi, Beetishaana gutaran kaqqidoogaaappe guyyiyan, he gutaraappe Gala7aaden de7iya Yaabeesha asati qosan ekkidosona. ¹³ Daawiti Saa7oola meqettaanne a na7aa Yonaataana meqettaa he sohuwaappe ehiis; qassi kaqettida laappun asatu meqettaakka shiishshidosona. ¹⁴ Saa7oola meqettaanne a na7aa Yonaataana meqettaa Biniyaama biittan Xelaa7a kataman de7iya a aawaa Qiisa duufuwan moogidosona. Kawoi azazidobaa ubbaa eti polidosona; hegaappe guyyiyan, eti he biittaayyo woosido woosaa Xoossai siyiis.

Pilisxeema Asatuura Olettido Olata

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 20:4-8)

¹⁵ Pilisxeema asatuuranne Israa7eela asatuura naa77anttuwaakka olai denddiis; denddin Daawiti ba asatuura biis. Pilisxeematuura olettidi Daawiti daafuriis. ¹⁶ Adussa mino asatu yaraappe gidia Yishibitanaoba giyo issi bitanee de7ees; i oiqqido toorai heezzu kilo giraamenne bagga deexxiya, na-haasiyaa giyo birataappe qoxettidaagaa; i ooratta bisuwaa gixxi uttiis. Yaanidaagee "Taani Daawita worana" giis; ¹⁷ shin Xaruuyi na7ai Abishaayi Daawita ashshiis; Pilisxeemiyaa shocidi woriis. Hegaappe guyyiyan Daawita asati Daawita, "Israa7eela xompee to7ennaadan neeni naa77antto mulekka nunaara olau baakka" yaagidi caaqqidosona.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, Gooba giyo sohuwan Pilisxeema asatuura olai olettii; olettin Huushappe yiida Sibbakaayi adussa mino asatu yaraappe gidia Saafa woriis. ¹⁹ Qassikka he sohuwan Pilisxeema asatuura hara olai olettii; olettin Beetaliheemeppe yiida Yaa7iira na7ai Elihanaani, tooraa toomai shimainniyaa wonddarashiyaa keeniyo, Gaate katamaappe yiida Gooliyaada woriis.

²⁰ Qassikka Gaate kataman hara olai olettii. He sohuwan issi wogga adussa bitanee de7ees. He bitaniyaayyo issi issi kushiyan usuppun biradhdheti, issi issi tohuwanka usuppun biradhdheti, muleera laatanne oiddu biradhdheti de7oosona. Ikka adussa mino asatu yaraappe gidia asa. ²¹ He bitanee Israa7eela

naassido wode, Daawita ishaa SHAama na7ai Yon-
aataani a woriis.

²² He oiddati Gaate kataman de7iya adussa mino
asatu yarata. Eta Daawitinne a asati woridosona.

Daawiti Xoonidi Simmiiddi Yexxido Mazamuriyaa
(Mazamure Maxaafaa 18)

22 GODAI a morkketu ubbaa kushiyaappenne
Saa7oola kushiyaappe ashshido gallassi Daawiti
GODAASSI ha yettaa yexxiis.

² "GODAI tau wogga zaallaa;
taani olaappe naagettiyo miixaa;
i tana ashshiyaagaa.

³ Ta Xoossai taani akko baqatiyo ta wogga zaallaa.
I ta gondalliyaa;
i tana ashshiya wolqqaamaa.

I taani qosetta attiyo soho;
i tana makkalanchcha asatuppe ashshees.

⁴ Galatai bessiyu GODAA taani xeesais;
i ta morkketuppe tana ashshees.

⁵ "Haiquwaa beetai ta heeran sirimettees;
bashshai di7odan tana muukkiis.

⁶ Duufuwaa wodoroi tana qachchana hanees;
haiqoi piredan tana oiqqiis.

⁷ Tana metoi iissin GODAA xeesaas;
'Tana maadda' gaada ta Xoossaayyo waassaas.

I ba Beeta Maqidasiyan ta cenggurssaa siyiis;
taani waassido waasoi a haittan wodhdhiis.

⁸ "Wodhdhin Xoossai hanqqettido gishshau,
biittai yaaqiyaaqidi qaaxxiis;
deretu xaphoi gajigajidi kokkoriis.

⁹ A siiriyaappe hanqquwaa cuwai cuwattiis;
a doonaappe miya tamaa lacoinne xuuggiya bon-
qqoi kiyiis.

¹⁰ Saluwaa i phalqqidi,
duge wodhdhiis.

He wode a gediyaappe garssaara sikkida shaarai
de7ees.

¹¹ Qefiyaara de7iya kiitanchchatun, kiruubetun uttidi
paalliis;

carkkuwaa qefiyaa bollan beettiis.

¹² Bana xuman kammiis;
a dunkkaanee iraara sikkida shaaraa.

¹³ A sinttan de7iya gita poo7uwaappe
tamaa laco kiyiis.

¹⁴ "Qassi GODAI dadaadan
saluwaappe guummiis.

Ubbaappe Xoqqiya Xoossai ba cenggurssaa sissiiis.

¹⁵ Ba wonddafiya zubbiiyaa yeddidi,
ba morkketa laaliis.

Wolqqanttaa poo7uwaa kiittidi,
eta yedettiis.

¹⁶ GODAI seerido wodenne
hanqqettidi peenuqido wode,
abbaa haattai zin77ido biittai beettiis.

Qassi sa7aa baasoikka qoncciiis.

¹⁷ "GODAI bollappe kushiya duge yeddidi, tana oiqqi-
is;

ciimma haattaappe tana kessiis.

¹⁸ I tana ta wolqqaama morkkiyaappenne
tana ixxiyaageetuppe ashshiis;
aissi giikko, eti taayyo keehi daro wolqqaama.

¹⁹ Ta waayiyaa gallassi
eti ta bolli dendidosa;
shin GODAI tana zempissiyaagaa.

²⁰ I tana aaho sohuwaa kessiis;
tanan ufaittido gishshau, tana ashshiis.

²¹ "Ta xillotettaadan GODAI tau qanxxiis;
ta kushiya geeshshatettaadan i tau zaariis.

²² Taani GODAA ogiyaa kaallaas;
taani ta Xoossaa aggada wora babeikke.

²³ Taani a higgiiyaa ubbaa naagaas;
a wogaa poliyoogaa aggabeikke.

²⁴ Taani a sinttan suure de7aas;
taani tana nagarappe naagaas.

²⁵ Hegaa gishshau, GODAI tau
ta xillotettaadaaninne ta geeshshatettaadan zaariis.

²⁶ "Abeet GODAU, ammanettiyaageetuyyo neeni am-
manettiyaagaa;
suuretuyyo neenikka suure.

²⁷ Geeshshatuyyo neenikka geeshsha;
shin geellatuyyo neeni cincca.

²⁸ Banttana ziqqissiyaageeta ashshaasa;
shin banttana xoqqissiyaageeta ziqqissanau neeni
eta xeellaasa.

²⁹ Abeet GODAU, ta xomppee nena;
GODAI poo7iissin, ta xumai kichchees.

³⁰ Ne maaduan taani ta morkke olanchchatu bolli
woraajjais;
ta Xoossan taani eta miixaa xeeraara guppa aadhd-
hais.

³¹ "Xoossaa ogee suure.
GODAA qalalai ammanettiyaagaa.

Akko baqatiya ubbatussi i gondalle.

³² GODAAPPE attin, hara xoossi baawa;
nu Xoossaappe attin,
hara wogga zaalli baawa.

³³ Taayyo wolqqa immiyaageenne
ta ogiyaa saro oottiyaagee
Xoossaattennee.

³⁴ I ta gediya
genessaa gediyaadan minttees.
Tana xoqqa sohotun sarotettan wottees.

³⁵ I ta kushiya olaa meezeyees;
hegaa gishshau, taani ta qesiyan
nahaasiyaa giyo birataa wonddafiya dafada
dukkais.

³⁶ "Tana ashshiya ne gondalliyaa
neeni taayyo immadasa;
ne lo77o ohettai tana gitayees.

³⁷ Taani hemettiyoosaa aassaasa;
hegaa gishshau, ta tohoi harchchibeenaa.

³⁸ Ta morkketa taani yedettada mentterettaas;
taani eta xaissennan de7aidda guyye simmabeikke.

³⁹ Taani eta naa77antto dendidennaadan shocaas;
eti ta tohuwan wullidosona.

⁴⁰ Olau tana wolqqaa gixissadasa;
tanaara gaaddetiyaageeta taayyo gulbbatissadasa.
⁴¹ Ta morkketa ta sinttappe guyye baqatissadasa;
tana ixxiyaageeta taani xaissaas.
⁴² Banttana maaddiyaabaa koyidosona;
shin ooninne eta ashshibeenna.
GODAAKKA eti xeesidosona;
shin i etau koyibeenna.
⁴³ Taani eta baanadan liiqissaas;
ogiyen de7iya urqqaadankka eta dirxxerettada yed-
hdhaas.
⁴⁴ "Ta asaa makkalaappe tana ashshadasa.
Kawotettatu bolli sunttada, tana naagadasa;
taani erenna asai tau haarettiis.
⁴⁵ Allaga dere asaikka ta sinttan lahottees.
Eti ta woriyaa siyidi,
tau azazettoosona.
⁴⁶ Eti wozanaa kahaa bayoosona.
Bantta naagettiyo miixaappe kokkoriiddi yoosona.
⁴⁷ "GODAI de7ees! Xoossai,
ta wogga zaallai galatetto.
Xoossai, tana ashshiya zaallai,
xoqqu xoqqu go.
⁴⁸ I ta haluwaa kessiya Xoossaa;
kawotettata taappe garssaara wottiyaagaa.
⁴⁹ Ta morkketuppe tana kessi ekkiiyaagaa.
Abeet GODAU, neeni tanaara gaaddetiyaageetu bol-
lan
tana xoqqu xoqqu oottaasa.
Makkalanchcha asatuppe neeni tana ashshaasa.
⁵⁰ Hegaa gishshau, taani
nena kawotettatu gidon galatana;
taani ne sunttaakka sabbana.
⁵¹ "Xoossai ba kawuwaassi
xoonuwaa bollan xoonuwaa immees.
Ba tiyidoogaassi, Daawitassinne a zereettaassi,
aggenna siiquwaa merinau bessees"
yaagidi yexxiis.

Daawiti Wurssettan Haasayido Qaalata

23 Hageeti Daawiti wurssettan haasayido qaalata.
Isseya na7ai Daawiti haasayees;
Xoossai xoqqu xoqqu oottidoogee,
Yaaqooba Xoossai tiyidi kawoyidoogee,
Israa7eelan lo77o mazamuriyaa kessidaagee ha-
gaadan yaagees;
² "GODAA Ayyaanai ta baggaara haasayees;
a qaalai ta inxxarssan de7ees.
³ Israa7eela Xoossai haasayiis;
Israa7eela Zaallai tana hagaadan yaagiis;
'Xillotettan deriyaa haariya kawoi,
Xoossaassi yayyiiddi kawotiya kawoi
⁴ shaari banna guuran doliya xalqqiyaa poo7uwaa
mala.
He urai irai bukki simmin,
biittaappe maataa mokissiya booqalssaa mala'
yaagiis.
⁵ "Tumu ta keettaa asai Xoossaa sinttan suure.

I tanaara merinaa maachchaa maacettiis;
ubbabaikka ha maachchaa gidon giigidinne minni-
di uttiis.
Xoossai taayyo xoonuwaa immana;
qassi taani amottidobaa ubbaa i tumuppe polana.
⁶ SHin iita asati ubbai
kushen shiishshanau hanenna agunttatudan
wora olettana.
⁷ Agunttata bochchiya ooninne
birataa woikko toora toomaa ba kushiyan oiqqanau
koshshees.
He agunttati bantta de7iyo sohuwan eexxana"
yaagiis.

Daawita Asata Minota

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 11:10-41)

⁸ Daawita asatu minotu sunttai hagaappe kaallidi
xaafettiis. Etappe heezzati keehippe erettidaageeta.
Heezzatuppe koiroi Taahikimoonappe yiida Yooshebi-
Baashebeeta geetettes; i issitoo olan ba tooran hosp-
pun xeetu asaa woriis.
⁹ Heezzu mino asatu gidon a kaallidi de7iyaagee
Ahoohiyaa Doodo na7aa El77aazara. Issi gallassi inne
Daawiti olau shiiqida Pilisxeemata naassidosona;
hegaappe guyyian, Israa7eela asai guyye simmiis.
¹⁰ SHin i ba sohuwan minni eqqidi, a kushee xalalidi,
bisuwaara oiqettana gakkanaashin, Pilisxeema asata
shociis. He gallassi GODAI gita xoonuwaa immiis. Olai
eqqin, olanchchati El77aazarakko simmidi yiidosona;
shin eti haiqqida Pilisxeematuppe olaa maayuwaa
qaaridosonappe attin, harabaa oottibookkona.
¹¹ Appe kaalliyagee qassi Haaraarappe yiida Age
na7aa SHamma. Issi gallassi Pilisxeema asati misirai
kumi uttido shooqan shiiqidosa; shiiqin Israa7eela
asati eta sinttaappe baqatidosona. ¹² SHin SHammi
shooqau giddo baazzan murtidi eqqidi olettiis. Pil-
isxeema asata shocidi dippiyiis. Hegan GODAI
wolqqaama xoonuwaa immiis.
¹³ Katta cahan hasttamu mino asatuppe heezzati
Daawitakko Adulaama katamaa matan de7iya gong-
goluwaa biidosona. He wode Pilisxeema olanchchati
Rafaima Wombban shiiqi uttidosa. ¹⁴ He wode
Daawiti qatuwaa gidon de7ees; Pilisxeema
olanchchatu citai qassi Beetaliheemen de7ees.
¹⁵ Daawiti haattaa uyanau amottidi, "Beetaliheeme
katamaa penggiyaa lanqgen de7iya pultto haattaappe
tana ooni ushshanddeeshsha!" yaagiis. ¹⁶ Yaagin heez-
zu mino asati Pilisxeema olanchchatu moottaa kantti-
di, Beetaliheeme katamaa penggen de7iya pult-
tuwaappe haattaa duuqqidi Daawitayyo ehidosona.
SHin i uyennan ixxiis; ixxidi, GODAA sinttan tigidi,
¹⁷ "Abeet GODAU, haggaa uyanagee taappe haakko!
Ha haattai bantta shemppuwaa shenehoo giidi xalidi
biida asatu suuttaa gidennee?" yaagidi uyennan ixxiis.
Ha heezzu mino asati haggaa oottidosona.
¹⁸ Xaruuyi na7aa Yoo7aaba ishah Abishaayi hastta-
matuyyo halaqa; i heezzu xeetu asata ba tooran olidi
woriis; yaatidi ikka hara heezzatudan erettiis. ¹⁹ I hast-

tamatuppe aadhdhidi bonchchettida asa; i etayyo halaqa gidiis. Gidikkonne, i he heezzatu qoodan de7enna.

²⁰ Qassi Qabxxi7eelappe yiida Yoodaaha na7ai Banaayikka mino asa. I mino oosota oottiis. I naa77u erettida Moo7aaba asata woriis. Qassi shachchai dariyo issi gallassi ollaa duge gelidi, gaammuwaa woriis. ²¹ Qassi Gibxxe bitaniyaa issi pomppollaa woriis; Gibxxe bitanee tooraa oiqqiis; shin i dullaa oiqqidi a bolli biis; biidi a kushiyaappe tooraa dafi ekkidi, a tooran a woriis. ²² Yoodaaha na7ai Banaayi hageeta oottiis. A sunttaikka he heezzatuugaadan erettiis. ²³ I hasttamatu gidдон daro bonchchettis; shin i heezzatu qoodan de7enna. Daawiti a bana naagiya olanchchattussi halaqa kessiis.

²⁴ He hasttamatu gidдон de7iyaageeti: Yoo7aaba ishaa Asaaheela, Beetaliheemeppe yiida Doodo na7aa Elihanaana, ²⁵ Haroodappe yiida SHammanne Eliiqa, ²⁶ Palxxa yara gidiya Heleexa, Taqo7appe yiida Iqqeesha na7aa Ira, ²⁷ Anatootappe yiida Abi7eezera, Huushappe yiida Mabunaaya, ²⁸ Ahooa yara gidiya Xalmmoona, ²⁹ Naxoofappe yiida Maahiraayanne Ba7aana na7aa Heleeba, Biniyaama biittaappe, Gib77appe yiida Ribaaya na7aa Ittaaya, ³⁰ Pir77aatoonappe yiida Banaaya, Ga7aasha Zanggaaraa matappe yiida Hiddaaya, ³¹ Aarabappe yiida Abi7albboon, Baahiruumappe yiida Azimaaweeta, ³² SHa7albboonappe yiida Eliyaahiba, Yaasheena naata, Yonaataana, ³³ Haaraarappe yiida SHamma, Haaraarappe yiida SHaraara na7aa Ahi7aama, ³⁴ Maa7ikappe yiida Ahasabaaya na7aa Elifeleexa, Giiloppe yiida Akixoofeela na7aa Elii7aama, ³⁵ Qarmmeloosappe yiida Hexira, Araba katamaappe yiida Pa7araaya, ³⁶ Xooba katamaappe yiida Naataana na7aa Yigi7aala, Gaadappe yiida Baana, ³⁷ Amoonappe yiida Xeleqa, Xaruuyi na7aa Yoo7aaba ola miishshaa tookkiya Ba7erootappe yiida Naahiraaya, ³⁸ Yatira yara gidiya Ira, Yatira yara gidiya Gaareebanne ³⁹ Hiitiyaa Ooriyoon. Eti muleera hasttamanne laappuna.

Daawiti Asaa Qoodissiis

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 21:1-27)

24 Qassikka GODAA hanqqoi Israa7eela bolli eexxi kiyiis; yaatin, GODAI Daawiti eta bolli denttetti-di, "Ba; baada Israa7eelanne Yihudaa asaa qooda" yaagiis. ² Hegaa gishshau, kawoi Yoo7aabanne aara de7iya olanchchatu halaqata hagaadan yaagiis; "Israa7eela zaretu gidдо Daanappe biidi Berssaabeha gakkanaashin biite; biidi eti aappunakko taani erana mala, Israa7eela asaa qoodite" yaagiis.

³ SHin Yoo7aabi kawuwaa, "GODAI ne Xoossai ha de7iya asaa bolli xeetu kushiya gujjo! Hegaa ne aifee, ta godaa kawuwaa aifee be7o! SHin ta godai kawoi aisi hegaa malabaa oottanau koyii?" yaagiis. ⁴ SHin kawuwaa qalalai Yoo7aabanne olanchchatu halaqata xooniis. Xoonin eti kawuwaa sinttappe kiyidi, Israa7eela asaa qoodanau biidosona.

⁵ Eti Yorddaanoosa SHaafaa pinnidoogaappe guyyiyan, zanggaaraappe tohossa baggan de7iya Aaro7era kataman uttidosona; hegaappe qassi Gaada kanttidi Yaa7izeera gakkidosona. ⁶ Hegaappe guyyiyan, eti Gala7aadenne Hiitetu biittan de7iya Qaadeesa biidosona; he sohuwaappe qassi Daana katamaa biidosona; hegaara Sidoona katamaa biidosona. ⁷ He sohuwaappe denddidi, Xiiroosa katamaa qatuwaanne Hiiwetunne Kanaanetu katama ubbaa biidosona. Wurssettan qassi Yihudaa Neegeeban de7iya Berssaabeha katamaa biidosona.

⁸ Eti biittaa ubbaa yuuyiiddi, uddufun aginanne laatamu gallassaa gam77idoogaappe guyyiyan, Yerusalaame katamaa simmidosona.

⁹ Yoo7aabi qoodido asaa qoodaa kawuwaa erissiis: erissidoogaadan Israa7eelan bisuwan olettanau dand-dayiya hosppun xeetu sha7a; mino olanchchati de7oosona; Yihudan qassi ichchashu xeetu sha7ai de7oosona.

¹⁰ Asaa qoodidoogaappe guyyiyan, Daawiti wozanai shabbarettiis; hega gishshau, Daawiti GODAA, "Taani ha oosuwan gita nagaraa oottaas. SHin ha77i abeet GODAU, taani nena woossais; ta mooruwaa, ne ashkkaraa mooruwaa qucca. Taani daro eeyyabaa hanaas" yaagiis.

¹¹ Wonttetta gallassi maallado, Daawiti hiittaappe denddido wode, Daawitassi hananabaa yootiya Gaadako GODAA qalalai yiis. ¹² Yiidi, "Ba; baada Daawiti, 'GODAI nena, "Taani nena heezzubaappe dooruwaa bessais; taani ne bolli polanau taayyo etappe issuwaa doora" yaagees' yaaga" yaagiis.

¹³ Yaagin Gaadi Daawitakko biidi, "Heezzu laitti ne biittai koshatanaagaa doorai? Woikko ne morkketi nena yedettishin, heezzu aginaa neeni eta sinttappe baqatanaagaa doorai? Woikko ne biittaa bolli heezzu gallassa boshai yaanaagaa doorai? Ane ha77i qoppa kuuyada, taani tana kiittidaagaayyo zaariyoobaa oda" yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan Daawiti Gaada, "Taani keehippe un77ettaas. GODAA maarotai gita gidiyo gishshau, nuuni ane a kushiyan kunddoos; tana asatu kushiyan kunddissoppa" yaagiis.

¹⁵ Hegaa gishshau, maalladoppe biidi ba giido gallas-sai gakkanaashin, GODAI Israa7eela biittan boshaa kiittiis; kiittin Israa7eela zawan Daanappe biidi Berssaabeha gakkanaashin, laappun tammu sha7u asai haiqqiis. ¹⁶ Yerusalaame katamaa xaissanau kiitanchchai ba kushiya yeddido wode, GODAI he gakkida boshau azzaniis; azzanidi asaa shociya kiitanchchaa, "Agga! Hegee gidana!" yaagiis. GODAA kiitanchchai he wode Yaabuusiya Ornna audiyan de7ees.

¹⁷ Asaa shociya kiitanchchaa Daawiti be7ido wode, GODAA, "Be7a! Nagaraa oottidaagee tana; taani mooraas! Ha dorssati, eti ai oottidonaa? Hayyanaa, tananne ta aawaa so asaa neeni qaxxayana mala taani woossais" yaagiis.

¹⁸ He gallassi Gaadi Daawitakko yiidi, “Ba; pude Yaabuusiya Orinna audiyaa baada, GODAAYYO yarshshiyosaa yan gimmba” yaagiis. ¹⁹ Yaagin Daawiti GODAI Gaada baggaara azazidoogaadan pude biis.

²⁰ Ornni duge xeelliyo wode, kawoinne a asati baakko yiyaageeta be7iis; be7idi gaxi kiyidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi, kawuwaassi ziggiis.

²¹ Ziggidi Ornni, “Ta godai kawoi ba ashkkaraakko, taakko aibissi yiidee?” yaagiis.

Yaagin Daawiti, “Asaa bollaappe boshai kichchanaadan taani GODAAYYO yarshshiyosaa gimmbanau, ne audiyaa shammanau yaas” yaagiis.

²² Yaagin Ornni, “Ta godai kawoi ba koyidobaa aibanne ekkidi yarshsho! Be7a; xuuggiyo yarshshuwaayyo boorati, eettiyo mittaayyo qassi katta qoxxiyo miishshatinne booraa qambbarati

hageetihoona. ²³ Kawuwau, haggaa ubbaa taani Ornni kawuwaayyo immais” yaagiis. Qassikka Ornni kawuwaa, “GODAI ne Xoossai ne yarshshuwaa ekko” yaagiis.

²⁴ SHin kawoi Ornna, “CHii, chii! Taani tumuppe miishshan shammana; aissi giikko, miishsha ekkibeenna xuuggiyo yarshshuwaa taani GODAAYYO, ta Xoos-saayyo, yarshshikke” yaagiis.

Hegaa gishshau, kawoi audiyaanne boorata Ornnappe ishatamu xaqara biran shammiis. ²⁵ Daawiti he sohuwan yarshshiyosaa gimbbidi, xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa GODAAYYO yarshshii; yaatin, GODAI he biittaa gishshau woosettida woosaa siyidi, boshaa Israa7eelappe diggiis.

Kawotu Maxaafaa Koiruwaa

Gidduwaa Erissuwa

Kawotu Maxaafaa koiro shaahoi, Sameela maxaafatun naa77atun doomettida, Israa7eela biittaa kawotu taarikiyaappe attidaagaa kaallidi odees. Maxaafaa heezzu waanna waanna kifiletun shaakkidi xeellana dand-dayoos.

1. Solomoni ba aawaa Daawita sohuwan Israa7eelanne Yihudaa kawo gidiyooaanne a aawaa Daawita haiquwaabaa odees.
2. Qassi ha maxaafai Solomona kawotettaa equwaanne i oottido oosuwa odiya taarike. I oottido oosotuppe odanau doonaa kumiyaagee Yerusalaamen gimbbettida Beeta Maqidasiyaa.
3. Israa7eeli huuphessanne tohossa kawotetta geetettidi naa77u kiyidi shaahettidoogaanne he shaahettida kawotettata Kiristtoosi yelettanaappe kase, uddufunnto xeetu laittai gakkanaashin dumma dumma haarida kawotu taarikiyaa odees.

Ha naa77u maxaafatun asaa kaalettiya kawoi lo77onne iitanne geetettidi pirddettiyoogee, Xoossaassi i ammanettiyoogaa keenaana. Hegaadankka qassi he biittai dicciyo dichchainne demmiyo injjee he kaalettiya kawoi Xoossaassi ammanettidoogaa keenaana. Hara baggaara qassi allaga xoossatussi goinnidoogeenne azazettennan ixxidogee kaalettiyaageetakka kaalliya asaakka bashshau efiis. Huuphessa bagga kawotettaa kawoti ubbaikka paaciyann kunddidosona. SHin Yihudaa kawotu taarikee iitatuugaakka lo77otuugaakka odees. Kawotu maxaafan koiro kifiliyan daro erettidageeti, Xoossa doona gididi hiraagaa qaalaa yootidanne asai ee-qassi goinnenna malanne Xoossaassi azazettennan ixxenna mala, minttidi erissida hananabaa yootiya mino asata. Etappekka eretaa dariyaagee Eelaasa. Eelaasi Ba7aala qeesetuura naasettido taarikeekka he sohuwan odettiis (Miraafiyaa 18 xeella).

Kawoi Daawiti Cimiis

1 Kawoi Daawiti cimidi wodiya keehippe sugiis. Yaatidaagau ashkkarati maayuwa a bolli kuurinkka a ho77ennan ixxiis. ² Hegaa gishshau, a oosanchchati a, "Kawuwaa achchan de7ana malanne a heemmana mala, issi geela7o na7iyo nuuni neeyyo koyana; nu godaa kawuwaa ho7ettanau a a lanqqen zin77anau danddayausu" yaagidosona. ³ Yaagidi eti Israa7eela biittan ubban koyidi Abishaago giyo issi puulanchcha geela7iyo SHuneema giyo katamaappe demmidosona. Demmidi o kawuwaassi ehiidosona. ⁴ He geela7iyaa keehippe puulanchcha na7a. A kawuwaa heemmasunne ayyo oottaasu; shin kawoi iira inddan gaitti erenna.

Adoonee Kawotanau Koyiis

⁵ Haggiiti na7ai Adoonee, "Taani kawotanau koyais" yaagidi denddiis; denddidi paraa gaaretanne parata ba sinttan woxxiya ishatamu asaara giigissiis. ⁶ A aawai aban gelidi, "Aissi haggaa oottai?" giidi mulekka a oichchi erenna. Adooneekka qassi meraa keehippe lo77o asa; i Abeselooma kaallidi yelettiis. ⁷ Adoonee Xaruuyi na7aa Yoo7aabanne qeesiyaa Abiyaataara ha yohuwaa zoretaa bessii; bessin eti a maaddanau maayidosona. ⁸ SHin qeesiyaa Xaadooqi, Yoodaaha na7ai Banaayi, hananabaa yootiya Naataani, SHim77i,

Ree7inne Daawita naagiyaageeti Adooniyaara de7okkona.

⁹ Issi gallassi Adoonee Eniroogeela katamaa matan Zoheleeta Zaallaa giyo sohuwan dorssata, mehetanne anqqara marata yarshshiis. Kawo naata ba ishata ubbaanne kawuwaassi oottiya Yihudaa asata ubbaa ba yarshshiyo sohuwaa xeesiis; ¹⁰ shin hananabaa yootiya Naataana, Banaaya, kawuwaa naagiyaageetanne ba ishaa Solomona xeesibeenna.

Solomoni Kawotiis

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Naataani Solomona aayyiyo Berssaabo hagaadan yaagidi oichchiis; "Nu godai Daawiti erennan de7ishin, Haggiiti na7ai Adoonee kawotidoogaa neeni siyabeikkiiyye?" ¹² Yaatikko, ha77i neeni ne shemppuwaanne ne na7aa Solomona shemppuwaa waatada ashshanaakko nena taani ane zorais. ¹³ Kawuwaa Daawitakko gelada hagaadan yaaga; 'Ta godau kawuwau, taassi ne ashkkareessi, "Tuma, taappe guyyiyan ne na7ai Solomoni kawotana; ta kawotaa araatan i uttana" yaagada caaqqabeikkii? Yaatin, Adoonee aibissi kawotidee?' yaaga. ¹⁴ Neeni kawuwaara haasayaidda yan de7ishin taani gelada, ne haasayaa maizzada haasayana" yaagiis.

¹⁵ Yaagin Berssaaba cimida kawuwaa haasayissanau i de7iyo ilppiniyaa gelaasu; SHuneema katamaappe yi-

ida Abishaaga kawuwaa heemmausu. ¹⁶ Berssaaba kawuwaa sinttan lichchi gaada gufannaasu.

Gufannin kawoi, "Ai koyadii?" yaagidi oichchiis.

¹⁷ Oichchin a, "Ta godau, taassi ne ashkkareessi, 'Taappe guyyiyan ne na7ai Solomoni kawotana; ta kawotaa araatanikka i uttana' gaada GODAN, ne Xoossan, neeni ne huuphen caaqqadasa. ¹⁸ SHin ha77i Adoonee kawotiis; neeni ta godai kawoi hegaa erakka. ¹⁹ I keehi daro meheta, anqqara maratanne dorssata yarshshiis. Yarshshiiddi kawuwaa naata ubbaa, qeesiyaa Abiyaataaranne ola gadaawaa Yoo7aaba xeesiis; shin ne ashkkaraa Solomona xeesibeenna. ²⁰ Ta godau kawuwau, ta godaappe kawuwaappe guyyiyan ooni ne kawotaa araatan uttanaakko eranau Israa7eela asaa ubbaa aiffee nena xeelli uttiis. ²¹ Hinna xayikko, ta godai kawoi haiqqidi ba maizzan gaittiyo wode, taaninne ta na7ai Solomoni daafabaa oottida asadan qoodetana" yaagaasu.

²² Berssaaba biron kawuwaara haasayishin, hananabaa yootiya Naataani kawo keettaa gakkiiis. ²³ Gakkin kawuwaayyo, "Hananabaa yootiya Naataani yiis" yaagidi yootidosona. Yaatin, Naataani kawuwaa sintti aadhdhidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi ziggiiis.

²⁴ Hegaappe guyyiyan Naataani, "Ta godau kawuwau, neeppe guyyiyan Adoonee kawotanaadaaninne ne kawotaa araatan uttanaadan odadiiyye? ²⁵ Hachchi i duge biidi keehi daro meheta, anqqara maratanne dorssata yarshshiis. Yarshshiiddi kawuwaa naata ubbaa, ola gadaawatanne qeesiyaa Abiyaataara xeesiis. Eti ha77i aara miiddinne uyiddi, 'Kawoi Adoonee merinau de7o!' yaagiiddi de7oosona. ²⁶ SHin tana ne ashkkaraa, qeesiyaa Xaadooqa, Yoodahe na7aa Banaayanne ne ashkkaraa Solomona xeesibeenna. ²⁷ Hagee ta godaa kawuwaappe guyyiyan a kawotaa araatan ooni uttanaakko ba ashkkarata erissennan de7iiddi ta godai kawoi oottidobeeyye?" yaagiis.

²⁸ Yaagin Kawoi Daawiti, "Berssaabo tau xeesite" yaagiis; yaagin kawoi de7iyoosaa gelada a sinttan eqqaasu. ²⁹ He wode kawoi iyyo hagaadan yaagidi caaqqiis; "Tana meto ubbaappe ashshida GODAI ero! ³⁰ GODAN, Israa7eela Xoossan taani neeyyo caaqqido caaquwaa tumu hachchi polana; taappe guyyiyan ne na7ai Solomoni kawotana; ta kawotaa araatan, ta sohuwan i uttana" yaagiis.

³¹ Yaagin Berssaaba ba som77uwaa sa7aa gattada kawuwaa sinttan ziggaasu; ziggada kawuwaa, "Ta godai, Kawoi Daawiti merinau de7o!" yaagaasu.

³² Hegaappe guyyiyan Kawoi Daawiti, "Tau qeesiyaa Xaadooqa, hananabaa yootiya Naataanne Yoodahe na7aa Banaaya xeesidi gelissite" yaagiis. Yaagin eti gelidi, kawuwaa sintti aadhdhidosa. ³³ Aadhdhin i eta, "Ta ashkkarata inttenaara ekkidi biidi, ta na7aa Solomona taani toggiiyo baquluwaa togissidi, duge Giyoona pulttuwaa efiite. ³⁴ Efin qeesiyaa Xaadooqinne hananabaa yootiya Naataani a tiyidi Israa7eela asaa bollan kawoyona. Hegaappe guyyiyan malkkataa punnidi, intte qaalaa xoqqu oottidi, 'Kawoi Solomoni

merinau de7o!' yaagite. ³⁵ Hegaappe guyyiyan intte a ajabidi aara pude biite; bin i yiidi ta kawotaa araatan uttidi, ta sohuwan kawoto. Taani Israa7eelanne Yihudaa haariyaagaa oottada a sunttaas" yaagiis.

³⁶ Yoodahe na7aa Banaayi kawuwaayyo zaaridi, "Amin77i! GODAI, ta godaa kawuwaa Xoossaikka hegaa go! ³⁷ GODAI ta godaara kawuwaara gididoogaadan Solomonaarakka gido; yaatin, a kawotaa araataa ta godaa Kawuwaa Daawita kawotaa araataappekka aattidi gitayo" yaagiis.

³⁸ Hegaa gishshau, qeesiyaa Xaadooqi, hananabaa yootiya Naataani, Yoodahe na7ai Banaayinne kawuwaa naagiyaageeti Solomona Kawoi Daawiti toggiyo baquluwaa togissidi, Giyoona efiidosona.

³⁹ Qeesiyaa Xaadooqi Xoossaa Dunkkaaniyaappe za-itiyaa kaciyani tigi ekkidi, Solomona tiyidi kawoyiis. Hegaappe guyyiyan eti malkkataa punnidi, asai ubbai ba qaalaa xoqqu oottidi, "Kawoi Solomoni merinau de7o!" yaagiis. ⁴⁰ Asai ubbaikka a kaallidi pude biis; eti pulaaliyaa punni punnidi kaa7iiddi keehippe ufaiddosona. He hombocettan biittai qaaxxiis.

⁴¹ Adooneenne aara de7iya imattati gibiraa mi wurssiiddi haggaa siyidosona. Malkkataa punettaa siyidi Yoo7aabi, "Ha kataman wocamiya wocamai ubbai aibabee?" yaagidi oichchiis.

⁴² I biron haasayishin qeesiyaa Abiyaataara na7ai Yonaataani gakkii wodhdhiis. Gakkin Adoonee, "Ane haa gela. Ne mala lo77o asi lo77o odo eheennan aggenna" yaagiis.

⁴³ Yaagin Yonaataani, "CHii, taani lo77o odo ehabeikke! Nu godai Kawoi Daawiti Solomona kawoyiis. ⁴⁴ A ajabana mala kawoi qeesiyaa Xaadooqa, hananabaa yootiya Naataana, Yoodahe na7aa Banaayanne kawuwaa naagiyaageeta aara yeddiis; eti kawoi toggiyo baquluwaa a togissidosona. ⁴⁵ Qeesiyaa Xaadooqinne hananabaa yootiya Naataani, Giyoona SHaafan a tiyidi kawoyidosona; hegaappekka eti hombociiddi pude biidosona; hegau katamaikka kooshimmes. Ha77i intte siyiyo wocamai hegaa. ⁴⁶ Hegaa bollikka Solomoni kawotaa araatan uttiis.

⁴⁷ Qassi kawo oosanchchatikka nu godaa Kawuwaa Daawita, 'Ne Xoossai Solomona woriyaa neegaappekka aatti woreyo! A kawotaa araataa neegaappekka aatti gitayo!' yaagidi anjjidosona. Anjjiin kawoi ba arsan de7iiddi hokkidi Xoossaassi goinniis.

⁴⁸ Goinnidi, 'Ta kawotaa araatan uttidi ta sohuwan kawotiyaabaa tana hachchi ta aifiyan bessida GODAI Israa7eela Xoossai galatetto!' yaagiis" yaagiis.

⁴⁹ Hegaa siyidi, Adoonyaa imattati ubbai dagammi dendididi, laalettidosona. ⁵⁰ Laalettin Adoonee Solomonayyo yayyidi biidi, yarshshiyosaa kaceta oiqqiis. ⁵¹ Oiqqin asai Solomona, "Adoonee Kawuwaa Solomonayyo yayyidi, yarshshiyosaa kaceta oiqqiis; oiqqidi, 'Kawoi Solomoni tana ba ashkkaraa bisuwan worennaadan taayyo hachchi caaqqo' yaagees" yaagidi yootidosona.

⁵² Yaagin Solomoni zaaridi, "I ba hanuwaa loittanabaa gidikko, harai attin a huuphiyaappe issi bin-

naaninne boshettenna; shin an iitatetti beettikko, i haiqqana" yaagiis. ⁵³ Hegaappe guyyiyan Kawoi Solomoni asaa kiittin, eti yarshshuwaa yarshshiy-oosaappe duge a wottidosona. Wottin Adoonee yiidi, Solomonayyo ziggiis; yaatin, Solomoni a, "Ne soo ba" yaagiis.

Daawiti Solomonayyo Wurssetta Azazuwaa Azaziis

2 Daawiti haiqqiyo wodee matin, ba na7aa Solomona hagaadan yaagidi azaziis; ² "Taani haiqqiyo wodee matiis. Hegaa gishshau, minna; yee-genna asa gida. ³ GODAI ne Xoossai azazidobaa naaga; a ogetun hemetta; Muuse Higgsiyan xaafetti-doogaadan a awaajuwaa, a azazuwaa, a higgsiyaanne a wogaa naaga. Yaatikko, neeni oottiyoobai ubbainne neeni biyo soho ubbai neeyyo injjetana. ⁴ Qassi GODAI tana, 'Ne zerettati bantta de7uwan naagettidi de7ikko, eti ta sinttan bantta kumetta wozanaappenne bantta kumetta shemppuwaappe ammanettidi hemettikko, Israa7eela kawotaa araatan uttiya asi neeyyo mulekka xayenna' yaagido ufaissaa qaala taayyo polana.

⁵ "Qassi Xaruuyi na7ai Yoo7aabi Israa7eela ola gadaawata naa77aa, Neera na7aa Abaneeranne Yetera na7aa Amaasa woridi, i tana oottidobaa neeni akeekaasa. Hegeenne, eti olaa wode woridoogaa haluwaa eta sigaa wode woridi, he suuttan ba xeessaa qabattuwaanne ba gediya caammaa alleeqiis. ⁶ Neeni a ne aadhdhida erattaadan ootta; bau mati i ceeggi-di saro haiqqanaadan ootoppa.

⁷ "SHin Gala7aade giyo biittan de7iya Barzillaaya naatuyyo keha; eti ne maaddan miya asaara mona. Aissi giikko, taani ne ishaa Abeseloomappe baqatiyo wode, eti taayyo miyye gididosona.

⁸ "Taani Maahinaiima katamaa biido wode, tana iita qanggettaa qanggida Biniyaama biittan Baahuriima katamaappe yiida Geera na7aa SHim77i nenaara de7iyooogaa hassaya. I tanaara gaittanau Yord-daanoosa SHaafaa duge yiido wode, 'Taani nena worikke' gaada GODAN ayyo caaqqas. ⁹ SHin ha77i neeni a xillo asadan qoodoppa. Neeni aadhdhida erai de7iyo asa; neeni a waatanaakko erana. Neeni he cima bitaniyaa suuttaara mooga" yaagiis.

Daawita Haiquwaa

¹⁰ Hegaappe guyyiyan Daawiti haiqqidi, ba maizzan gaittiis; yaatidi Daawita Kataman moogettiis. ¹¹ Daawiti Israa7eela bolli oitamu laitta kawotiis; Kebroonan laappun laitta, Yerusalaamen hasttmanne heezzu laitta kawotiis. ¹² Solomoninne ba aawaa Daawita kawotaa araatan uttiis; a kawotettaikka keehippe minniis.

Adooniyaa Haiquwaa

¹³ Haggiiti na7ai Adoonee, Solomona aayee Berssaabikko biis; bin Berssaaba, "Neni taakko saruwan yaadii?" yaagada a oichchaasu.

Oichchin i, "Ee; saruwan yaas" yaagidi zaariis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan gujjidikka, "Taani nena oichchiyoobi de7ees" yaagiis.

Yaagin a, "Oichcha" yaagaasu.

¹⁵ Yaagin i hagaadan yaagiis; "Kawotanau bessiyai tana gididoogaanne Israa7eela asai ubbai tana bantta kawodan xeellidoogaa neeni ne huuphen eraasa. SHin yohoti laamettin kawotetta ta ishaayyo yuuyiis; hegeenne, ayyo GODAAPPE yiis. ¹⁶ Ha77i taani nena is-sibaa oichchana. Hayyanaa taayyo ixoppa" yaagiis.

Yaagin a, "Oichcha" yaagaasu.

¹⁷ Yaagin i, "Kawoi Solomoni neeyyo ixxis geenna; hegaa gishshau, SHuneema katamaappe yiida Abishaago giyo geela7iyo taani machchanau i o taayyo immana mala, hayyanaa a taayyo oichcharkkii" yaagiis.

¹⁸ Yaagin Berssaaba, "Daro lo77o; taani hegaa neeyyo kawuwaassi odana" yaagaasu.

¹⁹ Hegaa gishshau, Berssaaba Adooniyaa kiitaa odanau Solomonakko gelin, kawoi o mokkanau dend-di eqqidi, iyyo ziggiis; ziggi simmidi ba kawotaa araatan uttiis. Qassi ba aayeessi hara kawotaa araataa ehiissidi, an baappe ushachcha baggaara uttiis.

²⁰ Uttidoogaappe guyyiyan, "Nena taani issi guut-tabaa oichchiyoobi de7ees. Hayyanaa taayyo ixxis gooppa" yaagaasu.

Yaagin kawoi zaaridi o, "Ta aayee, oichcha. Taani ixxis giikke" yaagiis.

²¹ Yaagin a, "SHuneema katamaappe yiida Abishaago ne ishai Adoonee machchana mala ayyo immarkkii" yaagaasu.

²² Yaagin Kawoi Solomoni zaaridi ba aayyiyo, "SHuneema katamaappe yiida Abishaago neeni Adooniyaayyo aissi oichchai? I ta bairaa gidennee? Neeni ayyo kawotettaakka oichchanaagaa shin ag-gadasa! Ee, neeni ayyo, qeesiyaa Abiyaataarayyoonne Xaruuyi na7aa Yoo7aabayyo kawotettaakka oichchanaagaa aggadasa!" yaagiis.

²³ Yaagidi Kawoi Solomoni GODAN caaqqidi, "Adoonee hagaa oichchido gishshau taani a worana xayikko, GODAI tana woro! ²⁴ Ha77i simmi tana ta aawaa Daawita kawotaa araatan utiisidi, ta kawotetta mintti essidi, ta zareti de7i be7anaadan oottida GODAI ero! Adooniyaa hachchi worana!" yaagiis.

²⁵ Yaagidi Kawoi Solomoni Yoodaaha na7aa Banaaya azazin, i biidi Adooniyaa shocidi woriis.

Abiyaataara Guyye Yeddidosona

²⁶ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Solomoni qeesiyaa Abiyaataara hagaadan yaagiis; "Neni Anatootan de7iya ne gade guyye ba. Neeni haiqqanau besaasa; shin nena taani ha77i worikke. Aissi giikko, neeni ta aawaa Daawita sinttan Ubbaa Haariya GODAA Taabootaa tookkadasa; qassi ta aawaa metuwaa ubbaa aara metootadasa" yaagiis. ²⁷ Yaatidi Solomoni Abiyaataara GODAA qeese gidiyooaappe diggidi, GODAI Seelon Eela keettaa asaabaa yootidoogaa poliis.

Yoo7aaba Haiquwaa

²⁸ Abeselooma maaddana xayikkonne Adooniyaa maaddida Yoo7aabakko ha odoi gakkiiis. Gakkin GODAA Dunkkaaniyau i baqati biidi, yarshshiyosaa kaceta oiqqiis. ²⁹ Yoo7aabi GODAA Dunkkaaniyau baqatidi biidi, yarshshiyosaa lanqqen de7iyooogaa Kawuwaa Solomonassi yootidosona. Yootin Solomoni Yoodaaha na7aa Banaaya, "Ba, baada a wora!" giidi azaziis.

³⁰ Yaagin Banaayi GODAA Dunkkaaniyaa giddo gelidi Yoo7aaba, "Kawoi nena, 'Hagaappe kiya' yaagees" yaagiis.

SHin i zaaridi, "Kiyikke! Taani hagan haiqqana" yaagiis.

Yaagin Banaayi kawuwaayyo, "Yoo7aabi taayyo haggaa haggaa giidi zaariis" giidi odiis.

³¹ Kawoi Banaaya, "I giidoogaadan a ootta; a worada mooga! Yaatikko, Yoo7aabi xillo asatu suutaa gussido daafaappe tananne ta aawaa keettaa asaa geeshshaasa. ³² I gussido suutaa acuwaa GODAI ayyo qanxxana. Aissi giikko, i ta aawai Daawiti erennan de7ishin naa77u asata bisuwan woriis; Israa7eela ola gadaawai Neera na7ai Abaneerinne Yihudaa ola gadaawai Yetera na7ai Amaasi, eti naa77aikka appe kehaanne suuriyaa daro asa. ³³ Yoo7aabi ha asata worido gishshau, eta suutaa daafai merinau Yoo7aaba huuphiyaaninne a zerettatu huuphiyan wodhdho. Daawita bollinne a keettaa asaa bolli, a zerettatu bollinne a kawotaa araataa bolli merinau GODAA sarogido" yaagiis.

³⁴ Heggaa gishshau, Yoodaaha na7ai Banaayi pude kiyidi, Yoo7aaba shocidi woriis; worin i bazon de7iya ba gaden moogettiis. ³⁵ Kawoi Yoodaaha na7aa Banaaya Yoo7aaba sohuwan ola gadaawa oottidi sunttiis; qassi Abiyaataara sohuwan qeesiyaa Xaadooqa sunttiis.

SHim77a Haiquwaa

³⁶ Hegaappe guyyiyan Kawoi Solomoni SHim77ayyo kiittidi hagaadan yaagiis; "Neessi Yerusalaamen keettaa keexxada, yan de7a; harasaa awanne booppa.

³⁷ Neeni katamaappe kiyada, Qediroona Zanggaaraa pinnido gallassi haiqqanaagaa era. Ne suutaa gomee nena oiqqana" yaagiis.

³⁸ Yaagin SHim77i zaaridi kawuwaa, "Neeni giyoogee lo77o; taani ne ashkkaarai neeni ta godai kawoi giidoogaadan oottana" yaagiis. SHim77i Yerusalaamen daro wodiya de7iis.

³⁹ SHin heezzu laittaappe guyyiyan, SHim77a ashkkaaratuppe naa77ati betidi, Maa7ika na7aa, Gaate Kawuwaa Akiishakko biidosona; bin, "Ne ashkkaarati Gaaten de7oosona" giidi SHim77ayyo yootidosona.

⁴⁰ Yootin i ba hariyaa kooridi, ba ashkkaarata koyanau Akiishakko Gaate biis; biidi Gaateppe ba ashkkaarata zaaridi ehiis.

⁴¹ SHim77i Yerusalaameppe Gaate katamaa biidi simidoogaa Solomoni siyido wode, ⁴² SHim77a xeesissidi

hagaadan yaagiis; "Neeni yaappe daddada harasaa awanne biido gallassi, haiqqiyooogaa era' gaada taani nena GODAN caaqqetada seerabeikkinaa? He wode neeni 'Ne giyoogee lo77o; eeno, taani azazettana' gaadasa. ⁴³ Yaatin, GODAAYO caaqqido caaquwaanne ta azazuwaa aissi naagabeikkii?" yaagiis.

⁴⁴ Qassikka kawoi SHim77a, "Ta aawaa Daawita bolli neeni oottido iita oosuwaa ubbaa ne wozanai erees. Ha77i simmi ne iita oosuwaa GODAI neeyyo zaarana. ⁴⁵ SHin Kawoi Solomoni anjettana; Daawita kawotaa araataikka GODAA sinttan merinau saro de7ana" yaagiis. ⁴⁶ Yaagidi kawoi Yoodaaha na7aa Banaaya azaziis; azazin Banaayi biidi, SHim77a shocidi woriis.

Yaatin, kawotetta Solomona kushiyan minnidi eqqiis.

GODAI Aadhdhida Eratettaa Immana Mala Solomoni Woossiis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 1:3-12)

3 Solomoni Gibxxe Kawuwaara zuppitidi, a na7iyobaayyo machcho ekkiiis; ekkidi ba kawo keettaa, GODAA Beeta Maqidasiyaanne Yerusalaame yuushuwaa dirssaa gimbbidi polanaashin, o Daawita Katamaa ehiis. ² GODAA sunttaayyo Beeta Maqidasee biron keexettiichchibeenna gishshau, asai he wode goinniyo xoqqa sohotun yarshshiiddi takkiis.

³ Solomoni GODAA siiqiyooogaa ba aawaa Daawita wogan hemettiyoogan erissiis; shin goinniyo xoqqa sohotun yarshshiisinne ixaanaa cuwayiis.

⁴ Kawoi yarshshuwaa yarshshanau Gabaa7oona biis; aissi giikko, he sohoi hara ubbaappe aadhdhi koshshiya goinniyo xoqqa soho. Solomoni sha7u mehiyaa ehiidi, he yarshshiyooosan xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiis. ⁵ GODAI Solomonayyo Gabaa7oonan qammi aimunau qoncciiis. Qonccidi Xoossai a, "Taani neeyyo ai immanau koyai?" yaagiis.

⁶ Yaagin Solomoni, "Ne ashkkaarai ta aawai Daawiti neeyyo ammanettiya xillonne suure asa gidiyo gishshau, neeni aggenna siiquwan a siiqadasa. Neeni ha gita siiquwaa aggennan siiqaidda, hachchi ha gallassi a kawotaa araatan uttiya attuma na7aa ayyo immadasa.

⁷ "Ha77ikka abeet GODAU, ta Xoossau, neeni tana ne ashkkaaraa, ta aawaa Daawita sohuwan kawoyadasa. SHin taani guutta na7a gidiyo gishshau, asaa waata kaalettanaakko taani erikke. ⁸ Taani ne ashkkaarai neeni doorido asaa gidon, qoodai bainna asaa gidon de7ais. ⁹ Heggaa gishshau, taani ne asaa aissanaunne lo77uwaanne iitaa shaakkada eranau taayyo ne ashkkaarayyo akeeka wozanaa imma. Hegee xayikko, ha ne gita asaa ooni kaalettana danddayii?" yaagiis.

¹⁰ Solomoni heggaa oichchido gishshau, GODAI ufaittiis. ¹¹ Heggaa gishshau, Xoossai a hagaadan yaagiis; "Neeni neeyyo baree aduqqanau, woikko dure gidanau, woikko ne morkketi haiqqanau oichchennan aggada, haggaa asaa suure pirddan aissiyoo aadhdhida eratettaa oichchido gishshau, ¹² neeni oichchidoogaa taani oottana. Be7a, neeppe kase ne mali bainnaa-

gaadan neeppe simminkka ne mali denddenaa-gaadan, aadhdhida erattetanne akeeka wozanaa taani neeyyo immana. ¹³ Qassi neeni oichch-abeennabaakka taani neeyyo immana; neeni de7ido laitta ubban kawotu gidдон ne keena kawoi de7ennaadan, duretanne bonchchuwaa taani neeyyo immana. ¹⁴ Neeni ne aawai Daawiti hemettidoogaadan ta ogiyan hemettikko, ta wogaunne ta azazuwau azzettikko, taani ne bariyaa adussana" yaagiis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan Solomoni beegottiis; beegotti-di hegee aimo gidiiyoogaa akeekiis. I Yerusalaame simmidi biidi, GODAA Maachchaa Taabootaa sinttan eqqis; eqqidi xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshiis. Yaatidi ba oosanchchatu ubbaayo gibiraa kessiis.

Solomoni Era Pirdda Pirddiis

¹⁶ Issi gallassi naa77u shaaramuxati Kawuwaa Solomonakko yiidi, a sinttan eqqidosa. ¹⁷ Eqqin etappe issinniyaa hagaadan yaagaasu; "Ta godau, taaninne ha mishiriyaa issi keettan de7oos. Yan a tanaara issippe de7ishin, taani issi na7a yelaas. ¹⁸ Ta na7ai yelettido heezantto gallassi ha mishiriyaa akka issi na7a yelaasu. He keettan nu naa77aappe hara asi ooninne baawa.

¹⁹ "Issi gallassi qammi a a bolli zin77ido gishshau, ha mishiree na7ai haiqqiis. ²⁰ Haiqqin a qamma bilahe denddada, taani ne ashkkariyaa xiskkidaashin, ta na7aa ta miyyiyaappe ekkaasu; ekkada a ba kiyuwan wottada, ba haiqqida na7aa ta kiyuwan wottaasu. ²¹ Wonttin guuran taani ta na7aa xanttanau denddido wode, haiqqiichchiis! SHin taani maallado poo7uwan tishshi oottada xeelliyo wode, hekko taani yelido na7aa gidenna" yaagaasu.

²² Yaagin hankko maccaasiya hagaadan yaagaasu; "CHii! Paxa de7iyaagee ta na7aa; haiqqidaagee neegaa" yaagaasu.

SHin koiro maccaasiyaa zaarada, "CHii, haiqqidaagee ne na7aa; paxa de7iyaagee ta na7aa" yaagaasu. Hegaadan giidi eti kawuwaa sinttan palamettidosona.

²³ Palamettin Kawoi Solomoni hagaadan yaagiis; "Ha maccaasiyaa, 'Paxa de7iya na7ai taagaa; haiqqidaagee neegaa' yaagaasu; hankkorakka, 'CHii! Ne na7ai haiqqidaagaa; ta na7ai paxa de7iyaagaa' yaagaasu" yaagiis.

²⁴ Yaagidi kawoi, "Tau bisuwaa ekki yiite" yaagiis; yaa-gin eti ayyo bisuwaa ehiidosona. ²⁵ Ehin kawoi, "Paxa de7iya na7aa naa77u kessidi phalqqite; phalqqidi issi baggaa hannissi immite; issi baggaa hinnissi immite" yaagidi azaziis.

²⁶ Azazin ha paxa de7iya na7ai ibaa gidiiyo maccaasiyaa ba na7aassi mishettada kawuwaa, "Hai ta godau, paxa de7iya na7aa iyyo immal! A woroppa!" yaagaasu.

SHin hankkoriyaa, "Taayyookka neeyyookka gidoppo; naa77u kiyidi phalqqetto" yaagaasu.

²⁷ Hegaappe guyyiyan kawoi, "Ha paxa de7iya na7aa ha koiro maccaaseeyyo immite; na7aa woroppite. Han-na na7aa aayyiyo!" yaagidi pirddiis.

²⁸ Israa7eela asai ubbai kawoi pirddido pirddaa siyido wode, eti kawuwaa keehippe bonchchidosona. Aissi giikko, asaayyo xillotettan pirddanau ayyo aadhdhida erattetai Xoossaappe imettidoogaa be7idosona.

Solomoni Sunttido Oosanchchata

4 Kawoi Solomoni Israa7eela biittaa ubbaa bolli kawotiis. ² I sunttido halaqati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Xaadooqa na7ai Azaariyaasi qeese; ³ SHiishsha † naati Elihoreefinne Akiiyi waanna xaafeta; Ahiluuda na7ai Yoosaafixi hanidabaa xaafiyaagaa; ⁴ Yoodaahe na7ai Banaayi ola gadaawaa; Xaadooqinne Abiyaataari qeeseta; ⁵ Naataana na7ai Azaariyaasi deriyaa heemmiyaageetu halaqaa; Naataana na7ai Zabudi qeesenne kawuwaa dumma zoriyaagaa; ⁶ Ahishaari kawo keettaa halaqaa; Abdda na7ai Adooniraami gabbaaratu halaqaa.

⁷ Qassi Solomonayyo Israa7eela biittan ubban tammanne naa77u dereta heemmiyaageeti de7oosona; eti kawuwaassinne kawuwaa son de7iya asaa ubbaassi miyo kattaa ehiyaageeta. Etappe issi issi laittaa gidдон issi issi aginaa kattaa ehees. ⁸ Eta sunttai hagaappe kaallidi xaafettiis.

Benihuuri Efireema gezziyaa heemmiyaagaa. ⁹ Bendeqari Maaqaxa, SHa7albbiima, Beeti-SHemeshanne Elooni-Beetihanaana katamata heemmiyaagaa.

¹⁰ Beniheseedi Arubboota biittaa heemmiyaagaa; Sooko biittainne Hefeera biittai ubbaikka abaa. ¹¹ Benabinadaabi Doora giyo biitta ubbaa heemmiyaagaa; i Solomona na7iyo Xaafaato ekkidaagaa. ¹² Ahiluuda na7ai Ba7aana Taa7inaakanne Magiddo giyo katamata, Iziraa7eelappe garssan Xarttaana matan de7iya Beetishaana biittaa ubbaa, Beetishaanappe biidi Aabeeli-Mahoolaara kanttidi, Yoqima7aama hefintti gakkanaashin de7iya katamata heemmiyaagaa.

¹³ Benggebeeri Gala7aaden Raamoota giyo katama, Gala7aaden Minaase na7aa Yaa7iira katamatanne, yushuwan gimbeenne gimbbiyaa penggetun na-haasiyaa birataa hiraqoti de7iyo usuppun tammu gita katamatuura de7iya, Arggooba giyo biittaa heemmiyaagaa. Arggoobi Baasaanen de7ees. ¹⁴ Iddo na7ai Ahinaadaabi Maahinaima giyo biittaa heemmiyaagaa.

¹⁵ Ahima7aaxi Nifttaaleema biittaa heemmiyaagaa; i Solomona na7iyo Baasemaato ekkiis. ¹⁶ Hushaaya na7ai Ba7aani Aseera biittanne Ba7aaloota katamaa heemmiyaagaa. ¹⁷ Paaruha na7ai Yoosaafixi Yisaakoor biittaa heemmiyaagaa. ¹⁸ Eela na7ai SHim77i Biniyaama biittaa heemmiyaagaa. ¹⁹ Uura na7ai Gebeeri Gala7aade biittan Amooretu Kawoi Sihooninne Baasaane Kawoi Oogi kawotido biittata heemmiyaagaa; he biittata heemmiyaagee a xalaala.

† SHIISHSHA: Ha bitaane Ibrawettuwan oiddu dumma dumma sunttan xeesettees. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwa 8:17; 20:25nne Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 18:16 xeella.

Duretettai Kumido Solomona Kawotettaa

²⁰ Yihudaa asainne Israa7eela asai abbaa doona shafiyaadan corattidosona; eti miiddinne uyiiddi ufaittidi de7idosona. ²¹ Solomoni Efiraaxiisa SHaafaappe doommidi Pilisxeema biittaa gakkanaashin, hegaappekka Gibxxe zawaa gakkanaashin de7iya kawotettata ubbaa haariis. He biittaa asati au giiraa giiridosona; eti a de7o laitta ubban ayyo haarettidosona.

²² Solomonayyo hachchi hachchi qumau ishatamu konttaale muruta xiilliyyaa, xeetu konttaale xiilliyyaa, ²³ xiikkin modhdhida tammu boorata, yedan miida laatamu booratanne xeetu dorsсата, eta bollikka cofoshota, gaarata, genessatanne ordde kuttota koshshees.

²⁴ Solomoni Efiraaxiisa SHaafaappe arggo baggaara de7iya kawotettata ubbaa Tifisaaha katamaappe doommidi Gaaza katamaa gakkanaashin haariis; ba yuushuwan de7iya biittaa ubbaarakka saro de7iis. ²⁵ A de7o laitta ubban Yihudaa asainne Israa7eela asai Daanappe biidi Berssaabeha gakkanaashin, ubbai ba woiniyaa turaa kuwaaninne ba ettaa kuwan saro de7iis.

²⁶ Solomonayyo olaa paraa gaareta goochchiya oitamu sha7u gaaxaata paratinne tammanne naa77u sha7u paraasati de7oosona. ²⁷ He deriyaa heemmiyaageeti bantta aginan aginan Kawoi Solomoniinne a maaddan maanau yiida asai ubbai miyoobaa shishshidosona. Eti hegaappe aibanne pacissokkona. ²⁸ Eti qassi gaariyaa paratinne hankko parati maanau banggaanne dalaa peeriyaa banttana gakkidaagaa gakkidaagaa ehiidi a wottiyoosan wottidosona.

²⁹ Xoossai Solomonayyo aadhdhida eratettaa, akeekaanne zawi baina aaho qofaa immiis.

³⁰ Solomona aadhdhida eratettaa arshsho baggaara de7iya asa ubbaa aadhdhida eratettaappenne Gibxxetu aadhdhida eratetta ubbaappekka aadhdhiis. ³¹ I asa ubbaappe aadhdhida eranchcha; qassi i Ezirahiyaa Etaanappekka, Maahola naatu Hemaanappe, Kalkkoolappenne Dardda7appekka aadhdhida eranchchaa. A woree yuushuwan de7iya kawotettata ubbaa gakkiiis. ³² I heezzu sha7u leemisota haasayiis; qassi a yettati issi sha7anne ichchasha. ³³ Solomoni Liibaanoosa zigaappe doommidi, keettaa gimbbiyaa bolli mokkiya hiisophphiyyaa giyo mittaa gakkanaashin, mittaabaa yootiis; hegaadankka qassi mehetubaa, do7atubaa, kafotubaa, sa7aara gooshetiya meretatubaaanne moletubaa tamarissiis. ³⁴ A aadhdhida eratettaa siyida biittan sa7an de7iya kawoti ubbai kiittin, kawotetta ubbaappe asai Solomona aadhdhida eraa siyanau yiis.

Solomoni Beeta Maqidasiyaa Keexxanau Giigissiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 2:1-18)

5 Xiirroosa Kawoi Kiiraami Daawitaara ubbaton siqettiiddi gam77ido gishshau, Solomoni ba aawaa Daawita sohuwan kawotanau tiyettidoogaa siyidi, ba oosanchchata Solomonakko kiittiis. ² Kiittin

Solomonikka Kiiraamayyo zaaridi hagaadan yaagidi kiittiis; ³ “GODAI a morkketa a tohuwaappe garssaara haarissana gakkanaashin, ta aawaa Daawita bolli ubbasaara denddida olaa gaasuwan, GODAA ba Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidase i keexxibeennaagaa neeni eraasa. ⁴ SHin ha77i GODAI ta Xoossai taayyo ubbasaara shemppuwaa immiis; immin taayyo aiba morkkeekka woikko iitabikka baawa. ⁵ GODAI ta aawaa Daawitayyo, ‘Taani ne sohuwan, ne kawotaa araatan kawoyiyo ne na7ai ta sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxana’ giidoogaadankka, taani GODAA ta Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau halchchaas. ⁶ Hegaa gishshau, Liibaanoosappe zigaa taayyo qanxxiya asata azaza; ta asati ne asatuura ootana. Yaatobare ne asatussi neeni qanxxa giido damoozaa aiba gidikkonne, taani qanxxana. Sidoona asatudan mittaa qanxxuwaa hiillaa nu asai erennaagaa neeni eraasa” yaagiis.

⁷ Kiiraami Solomona kiitaa siyidi keehippe ufaittiis; ufaittidi, “Ha gita kawotettaa haarana mala, Daawitassi ha aadhdhida eranchcha na7aa immida GODAI hachchi galatetto” yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan Kiiraami Solomonayyo hagaadan yaagidi kiittiis; “Neeeni taayyo kiittido kiitai tana gakkiiis. Neeeni koyidobaa ubbaa taani oottana; zigaa mudettaanne xiiddaa mudettaa taani neeyyo shishshana. ⁹ Ta asati ne mudettaa Liibaanoosappe duge abbaa miyyana. Miyyin taani qashissada, abbaa bol-laara tookettidi neeni malaatosaa gakkanaadan ootana; gakkii taani yan birshshissana; birshshissada yaappe efiissana. Hegaappe guyyiyan neeni ne baggaara ta kawo keettan de7iya asaayyo miyoobaa kiittiyooogan ta amuwaa polana” yaagiis.

¹⁰ Hegaadan oottidi Kiiraami Solomoni koyido keena zigaa mudettaanne xiiddaa mudettaa ubbaa immiis.

¹¹ Immin Solomonikka kawo keettan de7iya asai maanau laatamu sha7u konttaale gisttiyaanne oiddu xeetu sha7u litiro geeshsha wogaraa zaitiyaa laittan laittan paccennan Kiiraamayyo immiis. ¹² GODAI Solomonassi immana giidoogaadan, ayyo aadhdhida eratettaa immiis. Kiiraaminne Solomoni bantta gidдон saro de7idosona; eti naa77ai bantta gidдон maachchaa maacettidosona.

¹³ Kawoi Solomoni Israa7eela ubbaappe hasttamu sha7u gabbaarata dooridi kessiis. ¹⁴ Dooridi Adooniraama giyo bitaniyaa eta bolli halaqa oottidi sunttiis. Gabbaaratakatka tammu sha7aa tammu sha7aa shaakkidi, heezzu cita kessiis; issi issi citai kayan kayan biidi, issi aginaa Liibaanoosan oottanaadaaninne naa77u aginaa bantta son de7anaadan kuuyiis. ¹⁵ Solomonayyo tooho tookkiya laappun tammu sha7u asatinne shuchchaa qoo7iya hospun tammu sha7u asati gezziyan de7oosona. ¹⁶ Hageeti halaqa gididi asaa oosuwaa ootissiya heezzu sha7anne heezzu xeetu asata gujjennaana. ¹⁷ Oosanchchati Kawoi Solomoni azazin, Beeta Maqidasiyaayyo baaso gidana mala wogga muruta shuchchata qoo7idi massidosona.

¹⁸ Solomona asatinne Kiiraama asati kushe hiillaa

eriyaageeti, Gebaala asatuurakka gididi, Beeta Maqidasiyaa keexxanau mittaa qanxxidine shuchchaa qoo7idi giigissidosona.

Solomoni Beeta Maqidasiyaa Keexxiis

6 Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyido oiddu xeetanne hosppun tammannta laittan, Solomoni Israa7eela bolli kawotido oiddantto laittan, Ziifa giyo naa77antto aginan, Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa keexxanau doommiis. ² Solomoni GODAAYO keexxido Beeta Maqidasee zananaa usuppun tammu wara adussa; gomppaa laatamu wara aaho; geesaa hasttamu wara xoqqa. ³ Beeta Maqidasiyaa geliyoosan de7iya baranddaa gomppai Beeta Maqidasiyaa gomppaakka keena laatamu wara; keettaa zananaa Beeta Maqidasiyaa geliyoosaa gakkanaashin tammu wara. ⁴ Beeta Maqidasiyau so baggaara aakkidi, kare baggaara xuummida maskkooteti de7oosona. ⁵ He keettaa yuushuwan hara kifileta keexxiis; he kifileti heezzu pooqeti de7iyooqeeta; zamadaa yeggiyo mittai geeshsha sohuwaa giddo gelenna mala, koiro godaara oisettidi shuchchaa wottidi, gimbbiyaayyo hirkki wursettaa orddissiis. Hegaa gaasuwan garssa koiro pooqee ichchashu wara aaho; naa77antto pooqee usuppun wara aaho; heeztantto pooqee laappun wara aaho.

⁷ Beeta Maqidasee hini qoo7iyooosan masettida shuchchaa xalaalan gimbbettiis; yaatin, Beeta Maqidasee gimbbettido wode, dijino, kaltta, woikko hara ai birata cenggurssinne Beeta Maqidasiyan siyettibeen-na.

⁸ Ubbaappe garssaara de7iya pooqiyaa geliyo penggee Beeta Maqidasiyaappe tohossa baggaara de7ees; he sohuwaappe naa77antto pooqiyau heeztantto pooqiyau baanau yedhdhi kiyiyo xekkati de7oosona. ⁹ Hegaadan oottidi, Solomoni keettaa keexxidi poliis; yaatidi zigaa xaulaanne masettaa bol-laara kammiis. ¹⁰ Qassi Beeta Maqidasiyaa yuushuwan pooqeta keexxidi poliis; eta xoqqatettaa issuwaagee is-suwaagee ichchashu wara gididi, godaara zigaa xaulan oiqettidosona.

¹¹ GODAA qaalai Solomonakko yiis; yiidi Solomona, ¹² "Ha neeni keexxiyo Beeta Maqidasiyaa gidikko, neeni ta awaajuwaa kaallikko, ta wogaa oottikko, ta azazota ubbaa naagikkonne azazettikko, yaatikko, taani ne aawaa Daawitassi immido ufaissaa ne baggaara polana. ¹³ Yaatada taani Israa7eela asaa gidдон de7ana; taani ta asaa Israa7eela aggikke" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaayyo So Giddo Oosuwa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 3:8-14)

¹⁴ Solomoni Beeta Maqidasiyaa keexxidi poliis. ¹⁵ Beeta Maqidasiyaayyo so bagga godaa, wuigiyaappe biidi kaaraa gakkanaashin zigaa xaulaa licidi kammiis; qassi wuigiyanikka xiiddaa xaulaa hiixxiis. ¹⁶ Beeta Maqidasiyaa gidдон Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa giyo qol77uwaa medhdhanau, guyye baggaara laatamu wara gididi sohuwaa shaakkiis; shaakkidi

wuigiyaappe kaaraa gakkanaashin zigaa xaulaa godaa essiis. ¹⁷ He qol77uwaappe sintta baggaara de7iya wuigiya zananaa oitamu wara adussa. ¹⁸ Beeta Maqidasiyaayyo so baggai massido gosiyaanne ciyyida ciishshaa misiliyaa medhdhido zigaa xaulan licetti kamettiis; ubbabaikka ziga; aiba shuchchinne beetten-na.

¹⁹ Solomoni GODAA Maachchaa Taabootaa wottanau Beeta Maqidasiyaa gidдон Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa giigissiis. ²⁰ Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohoi laatamu wara adussa, laatamu wara aahonne laatamu wara xoqqa. Solomoni he qol77uwaassi so bagga walahi baina worqqan sheeshshiis. Qassi yarshshiyooaikka zigaa xaulan kamettiis. ²¹ Solomoni Beeta Maqidasiyaa gidduwaa walahi baina worqqan sheeshshiis; worqqaa sheeshshido qol77uwaa geliyo penggiyaayyo bolla qoriyaa yaanne haanne gakkiiya worqqa sansalataa toliidi alleeqissiis. ²² Yaatidi keetta giddo ubbaa worqqan sheeshshiis; qassi Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa sinttan de7iya yarshshiyooosaa worqqan sheeshshiis.

²³ Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwan wottanau issi issi tammu waraa aduqqiya wogaraappe naa77u kiruubetu misileta massidi giigissiis. ²⁴ Koiro kiruubiyaa qefee issi ichchashu wara; naa77anttoi qassi ichchashu wara; koiro qefiyaa xeeraappe biidi naa77antto qefiyaa xeeraa gakkanaashin tammu wara. ²⁵ Naa77antto kiruubeekka tammu wara; naa77u kiruubetu qottainne merai issi mala. ²⁶ Issi kiruubiyaa geesai tammu wara; naa77anttuwaageekka hejaa keena. ²⁷ Solomoni Beeta Maqidasiyan de7iya Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwan kiruubeta wottiis. Eta qefee micetti uttiis; issi kiruubiyaa qefee issi bagga godaa bochchiyo wode, hinkko kiruubiyaa qefee qassi hinkko bagga godaa bochchees; eta naa77aa qefetikka so gidдон issi issuwaa bochchoosona.

²⁸ Solomoni kiruubetakka worqqan sheeshshiis.

²⁹ Qol77uwaanne wuigiya godaa ubbaa kiruubeta, zambbaanne ciyyida ciishshaa misiliyaa massidoogan alleeqissiis. ³⁰ Beeta Maqidasiyaayyo so giddo kifiliyaa wuigiyaakka kare bagga kifiliyaa wuigiyaakka worqqan sheeshshiis.

³¹ Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa geliyo penggiyaassi wogaraa mittaappe sanqqata kessiis. Qosilettati ichchashu baggaara zoozee de7iyooqeeta. ³² Wogaraa mittaappe oosettida naa77u sanqqatu bol-lan kiruubeta, zambbaanne ciyyida ciishshaa misiliyaa massidi, sanqqata, kiruubetanne zambbaa worqqan sheeshshiis. ³³ Hegaadankka, Beeta Maqidasiyaa wuige geliyo penggiyau wogaraappe kessido oiddu zooziyaara de7iya qosilettaa essiis. ³⁴ I qassi he penggiyaayyo issi issi sanqqai gidduwan dakkotidi dooyettiyo naa77u sanqqata kessiis. ³⁵ Kiruubeta, zambbaanne ciyyida ciishshaa misileta eta bolli massiis; he masettidaageetu bolli worqqaa issi mala oottidi sheeshshiis.

³⁶ So baggaara de7iya dabaabaa gimbbiis; he gimbbee masettida shuchchaa heezzaa, issuwaa is-suwaa bolli wottidi, issi zigaa masettaa eta bolli wottidi gimbbidoogaa.

³⁷ GODAA Beeta Maqidasiyaa baasoi Solomoni kawotido oiddantto laittan, Ziifa giyo naa77antto aginan baasettiis. ³⁸ Solomoni kawotido tammanne isiinintta laittan, Bula giyo hospunntta aginan Beeta Maqidasee halchchidoogaadan muleera keexettidi polettiis. Solomoni Beeta Maqidasiyaa laappun laittan keexxidi wurssiis.

Solomoni Baayyo Kawo Keettaa Keexxiis

7 Solomoni ba keettaa tammanne heezzu laittan keexxidi wurssiis. ² Liibaanoosa Wora Keettaa geetettiya keettaa Solomoni keexxiis; he keettaa zananai xeetu wara; gomppai ishatamu wara; geesai hasttamu wara. Zigaa tuuqeti oiddu maaran eqqidosa; qassi masettida zigaa mudettati eta bolli wodhdhidosa; ³ mudettati heezzu maaran, issi issi maaran tammanne ichchashu mudettati de7oosona; eti muleera oitamanne ichchasha. ⁴ He keettaayyo maskkooteti heezzu maaran de7oosona; eti issi is-suwau sintta baazzan de7oosona. ⁵ Penggetinne maskkooteti oiddu zooziyaara de7oosona; maskkooteti heezzu maaran gididi, issi is-suwau sintta baazzan de7oosona.

⁶ Solomoni Tuuqetu Keettaa geetettiya keettaakka keexxiis; he keettaa zananai ishatamu wara; gomppai hasttamu wara. He keettaa sinttan daro tuuqiyan zempidanne bollaara kaaran kamettida baranddai de7ees. ⁷ Qassi i pirddaayyo kawotaa araatai de7iyo Pirdda Keettaakka keexxiis; he keettaa wuigiyaappe biidi kaaraa gakkanaashin zigan kametti uttiis. ⁸ Pirdda Keettaappe guyyen de7iya hara dabaaban bau daanau kawo keettaa hankko keettatudan oottidi keexxiis; ba keettaayeessi, Gibxxe kawuwaa na7eessikka he keettaa mala keettaa keexxiis.

⁹ Ha keettati ubbai, kareppe doommidi biidi dirssaappe soora de7iya gita gutaraara gakkanaashin, baasuwaappe doommidi kaaraa gakkanaashin, likkidi massidonne sooranne kareera soofidi giigissido muruta shuchchaappe oosettidosona. ¹⁰ Gimbbee hiixettidoid tammu wara woikko hospun wara gididi lo77o masettida gita shuchchaana. ¹¹ Hegaappe bolla baggaara likettidi masettida muruta shuchchainne zigaa mudetta de7ees. ¹² Gita dabaabaa yuushuwan de7iya gimbbee GODAA Beeta Maqidasiyaadaaninne baranddaadan masettida shuchchaa heezzaa, issuwaa is-suwaa bolli wottidi, issi zigaa masettaa eta bolli wottidi gimbbidoogaa.

Huraama Oosuwaa

¹³ Kawoi Solomoni kiittidi, Huraama giyo bitaniyaa Xi-roosa katamaappe ehiissiis. ¹⁴ Huraama aayiyaa am77e; a Nifttaaleema zare asa. A aawai Xi-roosa asa. Huraami nahaasiyaa giyo birataa qoxxiyo hiillai de7iyo

asa; i nahaasiyaappe qoxxidi kessiyoooban ubban keehippe loohida asa; Solomonakko i yiidi, a ooso ubbaa oottiis.

Naa77u Nahaasiyaa Tuussata

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 3:15-17)

¹⁵ Huraami issuwaa issuwaa geesai tammanne hospun wara aduqqidi, yuushoi tammanne naa77u wara aakkido naa77u tuussata nahaasiyaa seerissidi tigidi kessiis. Tuussatuyyo giddoi kofa. ¹⁶ Hegaadankka, tuussatu huuphiyan wottanau naa77u gumbbota nahaasiyaappe seerissidi, medhdhiis; issi issi gumbboi ichchashu wara aduqqees. ¹⁷ Tuussaa huuphiyan de7iya issi issi gumbbota gitedan oottido laappun sanssalataa qaxiqallotuuninne naa77u maaraara roomaane giyo teeraa misiletun alleeqissi wottiis. ¹⁹ Baranddan eqqida tuussatu bolli de7iya gumbboti ciishshaa meran merettidosona; eta geesai oiddu wara. ²⁰ Naa77u tuuqetu huuphiyan de7iya gumbbotun mulumuqqetti uttida sohuwaappe bolla baggaara, sanssalataa qaxiqalluwaappe kaallidi, naa77u xeetu roomaane teeraa misileti naa77u maaran yuuyi aadhdhidi de7oosona. ²¹ Huraami he naa77u tuussata Beeta Maqidasiyaa baranddaa matan essiis. Essidi ushachcha baggaara eqqida tuussaa Yaakiina sunttiis; haddirssa baggaara eqqida tuussaa qassi Boo7eeza sunttiis. ²² Tuussatu huuphiyan de7iya gumbboti ciishsha milatidi merettidosona. Hegaadan hanidi tuussatu oosoi polettiis.

Nahaasiyaappe Medhdhido Abba Sainiyaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 4:2-5)

²³ Huraami Abba Sainiyaa giyo issi keehi gita sainiyaa nahaasiyaa birataappe seerissi tigidi medhdhiis. He Abba Sainiyaa doonai ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin tammu wara; geesai ichchashu wara; yuushoi qassi hasttamu wara. ²⁴ Abba Sainiyaa doonan kare baggaara ziqqi giidi, aara oiqettidi merettida gosetu misileti de7oosona; he gosetu misileti naa77u maaran, issi issi waran tammai tammai yuuyi aadhdhidi shuuyettidosona.

²⁵ He Abba Sainee nahaasiyaa birataappe merettida tammanne naa77u booratu misiletu zokkuwan uttiis. Booratu misiletuppe heezzati huuphessa baggi, heezzati arggo baggi, heezzati tohossa baggi, heezzati qassi arshsho baggi simmidi xeelliyaaaba milatoosona. Abba Sainee eta bolli uttiis; etayyo guyye baggai gid-dokko simmi uttiis. ²⁶ Abba Sainee issi takkaaro keena ordde; a doonai wanccaa doonaa mala; qassi ciishshai ciyyidaagaakka malatees. He Abba Sainee oitamu sha7u litiro gididi haattaa oiqaayaagaa.

Nahaasiyaa Gaareta

²⁷ Huraami qassi tammu gaareta nahaasiyaa birataappe medhdhiis. He gaareti issi issi oiddu wara adussa; oiddu wara aahonne heezzu wara xoqqaa. ²⁸ He gaareti hagaadan oosettidosona; pude eqqida oiddu

biratatu bolli piddi giida lochcha nahaase biratati oiqetti uttidosa. ²⁹ He biratatu bolli gaammota, booratanne kiruubeta milatissidi medhdhido misileti de7oosona; gaammotunne booratu misiletuppe huuphessaaranne tohossaara de7iya biratatu bolli qassi qoxxidi medhdhido ciishshaa encurssaa misileti de7oosona. ³⁰ Issi issi gaariyaayo nahaasiyaappe ootido oiddu irzziizotinne irzziizota gatti waaxiyo nahaasiyaa kasoti de7oosona. Hegaadanka, oiddu zooretun keriyaa zempmissiyoobati de7oosona. He zempmissiyoobati ciishshaa encurssaa milatiya misiletun alleeqetti uttidosa. ³¹ Gaariyaa zempmissiyoobatu huuphiyan irzziizoti uttida shaashee de7ees; he shaashee gaariyaa xeeraappe pude issi wara gidiaagaa xoqqu giidi, duge bagga wara gidiaagaa ziqqi giidi merettiis. He shaashiyaayo doonai yuuyi aadhdhidi misiliyan alleeqetti uttiis. ³² Irzziizoti geesai issi waranne bagga; irzziizoti lochcha nahaase biratatu garssa baggaara de7oosona. Irzziizoti oiqetti uttudo kasoti gaariyaa oiqetti uttidosa. ³³ Irzziizoti olaa paraa gaariyaa irzziizotudan merettidosona; irzziizota gattidi oiqqiya kasoti, charkketinne raazheti ubbaikka nahaasiyaappe tigettidi oosettidosona. ³⁴ He gaaretu ubbaa zooretussikka eta tohossaara tohossaara etaara issuwaa gidi oiqettidi, nahaasiyaappe merettida zempoti de7oosona. ³⁵ Issi issi gaariyaa huuphiyaa yuushuwan issi waraayo bagga aduqqiya shaashee de7ees; zempotinne lochcha nahaaseti gaariyaa oiqettidi, issuwaa gididi oosettidosona. ³⁶ Ha zempotuppenne lochcha nahaasetuppe giduwan de7iya kallo sohota ubbai kiruubetu, gaammotunne zambbatu misiletun alleeqetti uttidosa; qassi eta yuushoi ciishsha encurssaa misiliyan alleeqetti uttiis. ³⁷ Simmi tammu gaaretikka hagaadan oosettidosona; seerissidi eta tigidu miishshai issuwaa gidiyo gishshau, eta geesaikka eta qottaikka issi mala.

³⁸ Huraami meecettiyo tammu kereta nahaasiyaappe medhdhiis; issi issi keriyaa gompai oiddu wara aaho gididi, hosppun xeetu litiro haattaa oiqqees; tammu gaaretussi huuphiyan huuphiyan issi issi meecettiyo keree de7ees. ³⁹ Huraami gaareta ichchashata Beeta Maqidasiyaayo huuphessa baggaara, ichchashata qassi Beeta Maqidasiyaayo tohossa baggaara wottiis; qassi nahaasiyaappe oosettida Abba Sainiyaa Beeta Maqidasiyaappe tohossa arshsho baggi zaaridi essiis.

Beeta Maqidasiyaa Miishshata

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 4:11-5:1)

⁴⁰ Qassi Huraami kereta, akaafatanne kuixaarota medhdhiis; yaatidi Kawuwaa Solomonassi GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa oottidi polliis. ⁴¹ I oottido oosotikka:

naa77u tuussata,
tuussatu huuphiyan wottiyo saine mala naa77u gumbbota,
tuussatu bolli de7iya naa77u gumbbota alleeqissiyo naa77u gite mala sanssalatata,

⁴² issi issi gumbbuwaa bolli naa77u maaran nahaasiyaappe merettida issi issi xeetu roomaane teeraa misileta, muleera oiddu xeetu roomaane teeraa misileta,

⁴³ tammu gaareta, gaaretu bollan wodhdhiya, meecettiyo tammu kereta,

⁴⁴ Abba Sainiyaanne appe garssan de7iya tammanne naa77u booratu misileta,

⁴⁵ kereta, akaafatanne kuixaarota.

Huraami Kawuwaa Solomonayyo GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi medhdhido ha miishshata ubbaa qucettida nahaasiyaappe medhdhiis. ⁴⁶ Kawoi Solomoni Sukkotappenne Xarttaanappe gidduwan, Yorddaanoosa dembban de7iya, nahaasiyaa birataa seerissiyo sohuwan hageeta ubbaa ootissiis. ⁴⁷ Nahaasiyaa birataappe merettida ha miishsha ubbai keehi daro gidido gishshau, Solomoni a mazzanissibeenna; hega gishshau, wosaa deexxiyaabaakko likkee erettibeenna.

⁴⁸ Qassikka Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa giduwan de7iya miishshata ubbaa worqqaappe merissiis. Hegeetinne:

worqqaappe oottido yarshshiyosaa,
GODAA sinttan wottiyo oittai uttiyo xaraphheezaa,

⁴⁹ Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaappe sinttan ushachcha baggaaranne haddirssa baggaara eqqida, ichchashu ichchashu xomppiyaa wottiyo ballata, ciishshata, xomppetanne qapheta,

⁵⁰ xuu7ata, xomppiyaa toissiyooobata, kuixaarota, ixanaa cuwayiyoobata, tamaa ekkiyo miishshatanne, Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa giyo qol77uwaa penggetanne Beeta Maqidasiyaayo kare bagga penggeta oiqqida maaxafeta. Ha miishshata ubbai worqqaappe oosettidosona.

⁵¹ Kawoi Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa ubbaa polidoogaappe guyyiyan, a aawai Daawiti GODAAYO dummayidi wottido biraa, worqqaanne hara miishshatakka ubbaa ehiidi, Beeta Maqidasiyaa buquraa minjjiyoosan wottiis.

GODAA Taabootai Beeta Maqidasiyaa Geliis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 5:2-6:2)

8 Hegaappe guyyiyan Kawoi Solomoni GODAA Taabootaa Daawita Katamaappe, Xiyooneppe kessidi, Beeta Maqidasiyaa ehanaan, Israa7eela cimata, zaretu ubbaa halaqatanne Israa7eela keettaa asata kaalettiyaageeta Yerusalaame katamaa shiishshiis.

² Etaaniima giyo laappunnta aginan, Daase Baalai bonchchettiyi wode, Israa7eela asai ubbai Kawuwaa Solomonakko shiiqiis.

³ Israa7eela cimati ubbai gakkinn, qeeseti Taabootaa denttidosa. ⁴ Leewatinne qeeseti, GODAA Taabootaa, Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa giduwan de7iya geeshsha miishshata ubbaa tookkidi ehiidosona. ⁵ Kawoi Solomoniinne aara de7iya Israa7eela yaa7ai kumettai Taabootaa sinttan shiiqidi, qoodanau danddayettenna cora dorssaanne mehiyaa yarshshidosona.

⁶ Hegaappe guyyiyan qeeseti GODAA Maachchaa Taabootaa Beeta Maqidasiyaayyo giddo geeshsha qol77uwaa, Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa giyo sohuwaa ehiidi, kiruubetu misiletu qefetuppe garssa baggaara wottidosona. ⁷ Micetti uttida kiruubetu qefeti Taabootaanne Taabootaa tookkiyo kasota kammidosona. ⁸ Kasoti keehippe adussa gididiy gishshau, eta xeerai Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa sinttan de7iya Geeshsha Sohuwan beetanau danddayees; shin Geeshsha Sohuwaappe ka-reera beettanau danddayenna. Eti hachchi gakkanaashin he sohuwan de7oosona. ⁹ Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyido wode, GODAI etaara maachchaa maacettido Siinaa Deriyan Muusee wottido naa77u masettida shuchchatuppe attin, Taabootaa giddon harabi aibinne baawa.

¹⁰ Qeeseti Geeshsha Sohuwaappe kiyin, shaarai GODAA Beeta Maqidasiyaa kumiis. ¹¹ He shaaraa gaasuwan qeeseti bantta oosuwa oottanau danddayibookkona; aissi giikko, GODAA bonchchoi a Beeta Maqidasiyaa kumi uttiis.

¹² Hegaappe guyyiyan Solomoni hagaadan yaagiis; "Abeet GODAU, neeni, 'Taani xuma shaaran de7ana' yaaga wottadasa. ¹³ Taani tumuppe neeyyo lo77o Beeta Maqidasiyaa, neeni an merinau de7ana sohuwaa keexxaas" yaagiis.

Solomoni Asaassi Haasayido Haasayaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 6:3-11)

¹⁴ Israa7eela yaa7ai kumettaa eqqidaashin, kawoi etakko simmidi, hagaadan yaagidi eta anjiis; ¹⁵ "GODAI Israa7eela Xoossai galatetto! Ta aawaa Daawitassi ba doonan odido ufaissaa ba kushiyan poliis. He i odido ufaissai, ¹⁶ Taani ta asaa Israa7eela Gibxxeppe kessada ehiido gallasaappe doommin, ta sunntai an de7ana mala, Beeta Maqidase keexxanau Israa7eela zaretu giddon ai katamanne doorabeikke; shin ta asaa Israa7eela kaalettana mala, taani Daawita dooraas' yaagiis.

¹⁷ "Ta aawai Daawiti GODAA Israa7eela Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidase keexxanau ba wozanan qoppiis. ¹⁸ SHin GODAI ta aawaa Daawita, 'Neeni ta sunttaayyo Beeta Maqidase keexxanau ne wozanan qoppido gishshau, lo77obaa oottadasa. ¹⁹ Gidikkonne, Beeta Maqidasiyaa keexxanaagee nena gidakka; ta sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanaagee ne gulbataappe yelettana ne na7aa' yaagiis.

²⁰ "Ha77ikka GODAI ba immana giido ufaissaa qaala poliis. GODAI kase immido ufaissaadankka taani ta aawaa Daawita sohuwan kawotaasinne ha77i Israa7eela kawotaa araatan uttaas. Qassi GODAA Israa7eela Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxaas. ²¹ GODAI nu aawata Gibxxeppe kessido wode etaara maacettido maachchai de7iyo Taabootaayyookka a giddon sohuwaa injjeyaa" yaagiis.

Solomona Woosaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 6:12-42)

²² Hegaappe guyyiyan Solomoni GODAAYYO yarshshiyo sohuwaa sinttan, Israa7eela yaa7ai kumetta de7iyoosan eqqidi, ba kushiya saluwaa zaaridi micciis. ²³ Miccidi hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, bolla saluwan woikko garssa sa7an ne mala xoossi baawa. Neeni ne maachchaa naagaasa; ba kumetta wozanaappe ne sinttan hemettida ne ashkkarata aggenaa siiquwan si-qaasa. ²⁴ Ne ashkkaraayyo, ta aawaa Daawitayyo neeni oottana gaada haasayido qaala naagadasa; neeni kase ne doonan haasayidoogaa ne kushiyan hachchi poladasa.

²⁵ "Ha77ikka abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni ne ashkkaraassi, ta aawaa Daawitassi, 'Neeni ta sinttan hemettidoogaadan ne naatikka ta sinttan hemettana mala bantta ogiyaa naagikko, ta sinttan Israa7eela kawotaa araatan uttiya asa neeni mulekka xayakka' yaagido qaala pola. ²⁶ Abeet Israa7eela Xoossau, neeni ne ashkkaraayyo, ta aawaa Daawitayyo haasayido ne qaala ha77ikka aggoppa.

²⁷ "SHin Xoossai tumu sa7an de7aneeyye? Be7a, saloti, ubbaappe xoqqan de7iya saloikka neeyyo gidanau danddayenna. Yaatin, ha taani keexxido Beeta Maqidase neeyyo ai keenaa guuxxanddeeshsha!

²⁸ Gidikkonne, abeet GODAU, ta Xoossau, taani ne ashkkarai hachchi woossiyoogaanne watiwatiyoogaa neeni ezgga. ²⁹ Neeni, 'Ta sunntai he sohuwan de7ana' giido ha Beeta Maqidasiyaa ne aifee qamminne gallasixello. Taani ne ashkkarai ha sohuwaakko simmada, woossiyo woosaa neeni siya. ³⁰ Taani ne ashkkarainne ne asai Israa7eeli ha Beeta Maqidasiyaakko simmidi, watiwatiyo watiwatuwaa neeni siya. Neeni de7iyoosan saluwan siyada, nuuyyo atto yaaga.

³¹ "Issi asi ba shooruwaa naaqqidi kashi gin, a caaqqetanau ha Beeta Maqidasiyaa ehin, a giddon de7iya yarshshiyo sohuwaa sinttan i caaqqikko,

³² neeni saluwan siya; siyada ootta. Ne ashkkaratu gidduwan pirdda. Mooranchchaa bolli pirddada, i oottidobaa a bolli zaara; xilluwaa shatinttada, ayyo a xil-lotettaadan zaara.

³³ "Ne asai Israa7eeli ne bolli nagaraa oottido gaasuwan morkkiyan xoonettidi, eti neekko simmidi, ne sunntaa xeesidi, ha Beeta Maqidasiyan nena woossikkonne neeyyo watiwatikko, ³⁴ neeni saluwan siya. Siyada ne asaa Israa7eela nagaraa atto yaaga; yaatada neeni kase eta maizza aawatuyyo immido biittau eta guyye zaara.

³⁵ "Ne asai ne bolli nagaraa oottido gaasuwan saloti gorddettiinne irai bukkennan ixxin, eti ha sohuwaa simmidi, woossikkonne neeni eta un77ettido gishshau ne sunntaa xeesidi, bantta nagaraappe simmikko, neeni saluwan siya. ³⁶ Siyada ne ashkkaratu nagaraa, ne asaa Israa7eela nagaraa atto yaaga. Eti hemettanau bessiya lo77o ogiyaa eta tamarissa; yaatada neeni ne asaa laatissido biittan iraa bukissa.

³⁷ "Biittaa bollan koshai woikko boshai yin, woikko kattaa xuuggi xaissiya carkkoi woikko boolee woikko gumbburoi biittaa bollan yin, woikko morkkee eta katamata dooddin, woikko ai mala bashshai woikko harggee yin, ³⁸ ne asaa Israa7eelappe ooninne nena woossikkonne neeyyo watiwatikko, qassi ai asinne ba wozanan un77ettiyoobaa eridi, ha Beeta Maqi-dasiyaakko simmidi, ba kushiyaa miccikko, ³⁹ neeni de7iyoosan saluwan siya. Siyada eta nagaraa atto yaa-ga; yaatada etau ootta. Neeni asaa wozanaa eriy-oogaadankka, asa ubbau a oosuwaadan oosuwaadan imma. Aissi giikko, asaa ubbaa wozanaa eriyai ne xalaala. ⁴⁰ Yaatikko, neeni nu maizza aawatuyyo immido biittan de7iyo wode ubban, eti neeyyo yayyana.

⁴¹ "Hegaadankka, ne asaa Israa7eela gidenna kare biittaa asi ne gita sunttaabaanne neeni ne asaayyo oottido maalaalissiya oosotubaa siyidi, haaho biittaaappe yi-idi, ha Beeta Maqidasiyaakko simmidi, nena woossikko, ⁴³ neeni de7iyoosan saluwan siya. Ne asati Israa7eelati eriyooogaadan, sa7an de7iya asai ubbai ne sunttaa erana malanne neeyyo yayyana mala, qassi taani keexxido ha Beeta Maqidasee, neeyyo goinniyo soho gididoogaa eti erana mala, he kare biittaa asi ne-na woossiyooobaa ayyo pola.

⁴⁴ "Ne asati bantta morkketa olana mala neeni kiittidosaa aunne biidi, eti neeni doorido ha kata-maakkonne taani ne sunttaayyo keexxido Beeta Maqidasiyaakko simmidi, nena GODAA woossikko, ⁴⁵ eta woosaanne watiwatuwaa saluwan neeni siya; siyada etau xoonuwaa imma.

⁴⁶ "Nagara oottenna asi bannaagaadankka, eti ne bolli nagaraa oottin, neeni etayyo hanqqettada morkketuyyo eta aattada immin morkketikka eta omooddidi, haakkin matinkka bantta biitti ekkidi efin, ⁴⁷ eti he omoodettido biittan de7iiddi, bantta wozanan nagaraappe simmikko, he omoodettido biittan eti de7iiddi, 'Nuuni nagaraa oottida; nuuni moorida; nuuni iitabaa hanida' yaagidi neeyyo watiwatikko, ⁴⁸ bant-tana omooddidi efiida morkketu biittan de7iiddi, eti bantta kumetta wozanaappenne bantta kumetta qo-faappe neekko simmikko, neeni eta maizza aawatuyyo immido eta biittaaakko, neeni doorido katamaakkonne taani ne sunttaayyo keexxido Beeta Maqidasiyaakko simmidi, nena woossikko, yaatikko, ⁴⁹ eta woosaanne eta watiwatuwaa neeni de7iyoosan saluwan siya. Siyada etau pirdda. ⁵⁰ Ne asai ne bolli oottido nagaraanne moorido mooruwaa atto yaaga; eta omooddidi efiida asati etayyo qarettanaadan ootta. ⁵¹ Aissi giikko, eti he birataa seerissiya cooce mala biittaaappe, Gibxxeppe neeni kessido ne asatanne ne buzota.

⁵² "Taani ne ashkkarainne ne asai Israa7eeli watiwatyooogaa ne aifee xeello; qassi eti waassiyoo wode audenne neeni etayyo alla. ⁵³ Aissi giikko, abeet Ubbaa Haariya GODAU, neeni kase nu aawata Gibxxeppe kessiyoo wode ne ashkkaraa Muuse baggaara odoogaadan, eta neeni sa7an de7iya kawotettatu ub-baa giddoppe ne buzo oottanau dummayadasa" yaagidi woossii.

Solomona Wurssetta Anjuuwaa

⁵⁴ Solomoni GODAA woosaanne watiwatuwaa poli-doogaappe guyyiyan, ba kushiyaa saluwaa miccidi yarshshiyoo sohuwaa sinttan gulbbatidosaappe denddi eqqiis. ⁵⁵ Eqqidi Israa7eela yaa7aa ubbaa ba qaala xo-qqissidi, hagaadan yaagidi anjjiis; ⁵⁶ "I kase haasayido ba qaalaadan ba asaa Israa7eela shemppissida GODAI galatetto; i ba ashkkaraa Muuse baggaara immido lo77o ufaissai ubbai polettiis. ⁵⁷ GODAI nu Xoossai kase nu aawatuura de7idoogaadan, nunaarakka de7o; i nuna mulekka aggoppo woikko yeggoppo. ⁵⁸ Nuuni a ogetun ubban hemettana malanne i nu aawatussi immido azazota, wogatanne higgeta naagana mala, nu wozanaa baakko zaaro. ⁵⁹ Hachchi hachchi de7uwaassi koshshiyooogaadan, GODAI tana ba ashkkaraanne ba asaa Israa7eela maaddana mala, taani GODAA sinttan woossaidda giido ha qaalati qamminne gallassi GODAAKKO, nu Xoossaakko, shiiqona. ⁶⁰ Hegeenne, sa7an de7iya asai ubbai GODAI Xoossaa gidiyooogaanne appe attin hara xoossi bannaagaa eranaassa. ⁶¹ Hachchi-igaadankka intte a wogaadan hemettanaunne ayyo azazettanau GODAAYYO, nu Xoossaaayyo, intte wozanai ammanettiyaagaa gido" yaagidi anjjiis.

Beeta Maqidasiyaa Anjjiisuwaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 7:4-10)

⁶² Hegaappe guyyiyan kawoinne Israa7eela asai ubbai issippe GODAA sinttan yarshshuwaa yarshshidosona. ⁶³ Solomoni GODAAYYO issippetettaa yarshshuwaa yarshshanau laatamanne naa77u sha7u booratanne xeetanne laatamu sha7u dorssata shi-ishshii. Hegaadan oottidi kawoinne Israa7eela asai ubbai GODAA Beeta Maqidasiyaa anjjiissidosona. ⁶⁴ Kawoi Solomoni Beeta Maqidasiyaayyo sintta baazzan de7iya giddo dabaabaa he gallassi dummayiis. Dummayidi he sohuwan xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaappe modhdhuwaa yarshshii. I heгаа oottidoogee GODAA sinttan de7iya, nahaasiyaa giyo birataappe oosettida yarshshiyoo sohoi xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaappe modhdhuwaa yarshshanau guuxxido gishshaassa.

⁶⁵ He wode Solomoninne Israa7eela asai ubbai laappun gallassaayyo Daase Baalaa bonchchiis; Israa7eela zawan Hamaata Pinuwaappe biidi Gibxxe SHaafaa gakkanaashin de7iya cora asai GODAA Xoossaa sinttan baalaa bonchchanau shiiqiis. ⁶⁶ Wonttetta gallassi kawoi asaa moissiis; asai kawuwaa anjjiidi, GODAI ba ashkkaraa Daawitayyoonne ba asaa Israa7eelayyo oottido kehatettan ufaittiidinne wozanappe pashkkiiddi, ba soo ba soo biis.

GODAI Solomonayyo Naa77anttuwaa Qoncciiis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 7:11-22)

9 Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaanne kawo keettaa keexxidi makkidoogaappenne oottanau

amottido amuwaa ubbaa polidoogaappe guyyiyan, ² Gabaa7oona kataman kase qonccidoogaadan, GODAI naa77anttuwaa ayyo qoncciiis. ³ Qonccidi GODAI a hagaadan yaagiis; “Neeni ta sinttan woossido woosaanne watiwatido watiwatuwaa taani siyaas. Neeni keexxido Beeta Maqidasee merinau ta sunttai an xeesettana mala oottada taani geeshshaas; ta aifeenne ta wozanai ubba wode ha Beeta Maqidasiyan de7ana.

⁴ “Nena gidikko, neeni ne aawai Daawiti hemetti-doogaadan boree bannan suuretattan ta sinttan hemettikko, taani azazidobaa ubbaa oottikkonne ta wogaanne ta higgiiyaa naagikko, ⁵ taani ne aawaa Daawitayyo, ‘Israa7eela kawotaa araatan uttiya asa neeni mulekka xayakka’ giidoogaadan, ne kawotaa araataa Israa7eela bolli merinau minttada essana.

⁶ “SHin neeni woikko ne naati tana kaalliyooagaa aggididi wora simmikko, taani inttena azazido ta aza-zuwaanne ta wogaa naagennan ixikkonne hara xoos-satuuyo oottanaanne goinnanau biikko, ⁷ yaatikko, Israa7eela asaa taani kase etayyo immido biittaappe xo-qollana; taani ta sunttaayyo geeshshido ha Beeta Maqidasiyaakka aggaagana. Aggin Israa7eelati asaa ubbaa giddon haiseyiyooobaanne qilliicciyoobaa gidana. ⁸ Ha Beeta Maqidasee qolettidabai keelettido soho gidana; mataara kanttiya asi ubbi dagammiiddinne ‘Pooral’ giiddi, ‘GODAI ha biittaanne ha Beeta Maqidasiyaa aibissi hagaadan oottidee?’ yaagana. ⁹ Yaagin asai, ‘Eta maizza aawata Gibxeppe kessida GODAA bantta Xoossaa eti aggidi, hara xoossata kaallido gishshaassinne etayyo oottidi goinnido gishshaassi, GODAI eta bolli ha itabaa ubbaa ehiis’ yaagidi zaarana” yaagiis.

Solomoni Oottido Hara Oosota

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 8:1-18)

¹⁰ Solomoni ha naa77u keettata, Beeta Maqidasiyaanne kawo keettaa keexxido laatamannta laittaa wurssettan, ¹¹ Xiirsoo Kawoi Kiiraami i koyiyo xiiddaa, zigaanne worqqa ubbaa immido gishshau, Galiilan de7iya laatamu katamata Solomoni ayyo immiis.

¹² SHin Kiiraami Xiirsoo katamaappe kiyidi, Solomoni ayyo immido katamata be7anau biido wode, katamati a ufaissibookkona. ¹³ Yaatin, Kiiraami Solomona, “Ta ishau, hageeti neeni taayyo immidoogeeti aiba katamee?” yaagiis. Hegaa gishshau, i he katamata, “Pattenna biittaa” yaagidi sunttiis. He heerai hachchi gakkanaashinkka he sunttan xeesettees. ¹⁴ Kiiraami oiddu sha7u kilo giraame deexxiya worqqa Kawuwaa Solomonayyo yeddi wottiis.

¹⁵ GODAA Beeta Maqidasiyaa, ba keettaa, Miillo, Yerusalaame katamaa gimbbiyaanne Haxooraa, Magid-donne Gezeera katamata gimbbanau Kawuwaa Solomonayyo gabbaarati de7oosona. ¹⁶ Gibxxe biittaa Kawoi kase Gezeera katamaa oiqqiis; oiqqidi katamaa taman xuuggiis. Kataman de7iya Kanaane asatakka woriis; yaatidi Solomoni machchido ba na7eeyyo woito

oottidi immiis; ¹⁷ immin Solomoni Gezeera katamaa wotti yeggidi keexxiis.

Hegaadankka qassi, Solomoni Hirikki Beeti-Horoona, ¹⁸ Baa7ilaata, Yihudaa Bazuwan de7iya Taamaara katamaa, ¹⁹ miishshaa minjiyo katamata ubbaa, ba paratanne paraa gaareta wottiyo katamatanne Yerusalaamen, Liibaanoosaaninne ba haariyo biittan ubban keexxanau amottido ubbaa keexxiis.

²⁰ Amooretuppe, Hiitetuppe, Parzzetuppe, Hiiwetup-penne Yaabuusatuppe attida asati ubbai Israa7eela asa gidokkona; ²¹ eti Israa7eela asati biittaappe wurssi xaissanau danddayennan aggin, he biittan attida asatu zerettata. Solomoni eta gabbaaratettaa ootissiis; eti hachchi gakkanaashinkka gabbaaratettan oot-toosona. ²² SHin Solomoni Israa7eela asatuppe oonanne ailleyibeenna; eti ayyo oosanchchata, olanchchata, olanchchatu halaqatanne gadaawata, paraa gaareta laaggiyaageetu halaqatanne paraasata gididi oottidosona. ²³ Hegaadankka qassi, eti Solomona oosuwa oottiyaageetu halaqata; etappe ichchashu xeetanne ishatamati oosuwa oottiya gabbaarata xeellidi ootissoosona.

²⁴ Gibxxe Kawuwaa na7iyaa Daawita Katamaappe Solomoni iyyo keexissido keettaa pude biidoogaappe guyyiyan, i Miillo gimbbiis.

²⁵ Solomoni GODAAYO gimbbido yarshsho sohuwan xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwa laittan heezzutoo yarshshees; GODAA sinttan ix-anaakka cuwayees. Yaatiiddi Beeta Maqidasiyaa poliis.

²⁶ Hegaappe guyyiyan Kawoi Solomoni Eedooma biittan Zo7o Abbaa doonan, Eelaata giyo katamaa matan de7iya Eexiyooni-Gaabiran markkabeta medhdhiis.

²⁷ Kawoi Kiiraami Solomona asatuura oottana mala markkabiya laaguwa loohida ba asata kiittiis. ²⁸ Kiittin eti Ofiira biitti biidosona; biidi yaappe tammanne oiddu sha7u kilo giraamiyaappe dariya worqqa Kawuwaa Solomonayyo ekkidi yiidosona.

Saaba Kawiyo

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 9:1-12)

10 Saaba kawiya GODAA sunttan woretida Solomona woriyaa siyada, deexo oishata ekkada, a paaccanau denddaasu. ² Denddada sawuwaa, keehi daro worqqaanne al77o shuchchaa caanettida daro gaameelatu cugiyaara keehi daro ajaban Yerusalaame gakkada, Solomona sintti aadhdhaasu. Aadhdhada ba wozanan de7iyaabaa ubbaa Solomonayyo yootaasu. ³ Solomoni a oichchidobaa ubbaa odiis; iyyo birshshennan appe geemmi attidabi aibinne baawa. ⁴ Saaba kawiya Solomona aadhdhida erattetaa, i keexxido kawo keettaa, ⁵ a maaddan shiiqiya qumaa, a oosanchchati uttiyo utettaa, a ashkkarati oottiyo oosuwaanne maayiyo maayuwaa, a eessaa tigiyaageetanne GODAA Beeta Maqidasiyan i xuuggiyo yarshshuwa be7ido wode, i wozanai gagettiis.

⁶ Hegaappe guyyiyan a kawuwaa, “Nebaanne ne aadhdhida erattetaabaa taani ta deren de7aidda siyi-

doogee tuma. ⁷ SHin taani yaada, ta aifiyaa biraanan be7ana gakkanaashin eti taayyo yootidobaa ammanabeikke. Taayyo asai yootidoogee bagganne gakkenna; aadhdhida erattetankka duretettankka taani siyidoogaappe keehi darees. ⁸ Ubba wode ne sinttan eqqidi, ne aadhdhida erattetaa siyiya ne asatinne ne oosanchchati aiba ufaittiyoonaashsha! ⁹ Nenan ufaittidi, nena Israa7eela kawotaa araatan utissida GODAI ne Xoossai galatetto! GODAI Israa7eela asaa merinau si-iqido gishshau, neeni suure pirddaanne xillotettaa oottana mala i nena kawoyiis” yaagaasu.

¹⁰ Yaagada kawiyaa oiddu sha7u kilo giraame de-exxiya worqqaa, keehi daro sawuwaanne al77o shuchchaa kawuwaayyo immaasu. Saaba kawiyaa Kawuwaa Solomonaayyo immidoogaa keena daro sawuwa hegaappe simmin ooninne ehibeenna.

¹¹ (Kawuwaa Kiiraama markkabeti, Ofiirappe worqqaa ehiidaageeti yaappekka sanddale giyo keehi daro mittaanne al77o shuchchaa ehiidosona. ¹² Kawoi Solomoni he sanddaliyaappe GODAA Beeta Maqিদasiyaanne kawo keettaa tuuqeta, mazamuriyaa yexxiyaageetuyyo diittaanne maazinqqiyyaa merissiis. Hega mala sanddalee he gallassappe haa simmin yinne erenna, beettinne erenna.)

¹³ Kawoi Solomoni kawoi immanau bessiya imotaappe haraa, Saaba Kawiyaa amottada a oichchidobaa ubbaa iyyo immiis. Hegaappe guyyiyan Saaba Kawiyaa ba ajabaara denddada, ba biitti simmaasu.

Solomona Aquwaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 9:13-28)

¹⁴ Solomoni laittan laittan ekkiyo worqqai laattamanne heezzu sha7u kilo giraame deexxiyaagaa.

¹⁵ Hegee zal77anchchatuppe ekkido qaraxaanne Araba biittaa kawotu ubbaappenne Israa7eela biittaa haariyaageetuppe ekkido giiraa gujjennaana.

¹⁶ Solomoni naa77u xeetu wogga gonddalleta qoxxido worqqaappe merissiis; issi issi gonddalliyan laappun kilo giraame gidiya worqqai geliis. ¹⁷ Qassikka i heezzu xeetu qeeri gonddalleta qoxxido worqqaappe merissiis; issi issi qeeri gonddalliyan naa77u kilo giraame gidiya worqqai geliis. Kawoi he gonddalleta Liibaanoosa Wora Keettaa giyo keettan wottiis.

¹⁸ Qassikka kawoi issi gita kawotaa araataa danggarssaa zaaliyaappe merissidi, muruta worqqan sheeshshiis. ¹⁹ Kawotaa araatai de7iyooosaa pude kiyanau yedhdhiyo usuppun xekkati de7oosona. He araatai guyye baggaara kiikiyan muumi uttiis. Araata naa77u baggaarakka qesiyaa zemppissiyo sohota de7oosona; he naa77u sohota lanqqiyankka eqqida issi issi gaammo misilee de7ees. ²⁰ He araataa pude kiyiyo usuppun xekkatun ya baggaaranne ha baggaara issi issi gaammo misilee, muleera tammanne naa77u misileti de7oosona. Hagua mala kawotaa araatai hara kawotettan awaaninne oosettibeenna.

²¹ Kawoi Solomoni ushshaa uyiyo miishsha ubbai worqqaappe oosettiis; Liibaanoosa Wora Keettan de7iya miishsha ubbaikka muruta worqqaappe ooset-

tiis. Issibainne birappe oosettibeenna; aissi giikko, Solomona wode biri mulekka go77iyaabadan qoodetti erenna. ²² Kawuwaayyo Kiiraama markkabetuura zal77iya gita markkabeti abban de7oosona. He markkabeti worqqaanne biraa, danggarssaa zaaliyaa, geleshshotanne qaareta caani ekkidi, heezzu laittaappe issiton simmoosona.

²³ Kawoi Solomoni duretettaaninne aadhdhida erattetan sa7an de7iya kawotu ubbaappe dariis.

²⁴ Sa7an de7iya asai ubbai a sintti aadhdhanaanne Xoossai a wozanan wottido aadhdhida erattetaa siyanau koyees. ²⁵ Laittaappe laittan yiya ubbai ayyo immanau worqqaanne bira miishshata, maayota, ola miishshatanne sawuwaa, paratanne baqulota ekkidi yees.

²⁶ Solomoni paraa gaaretanne parata shiishshiis; ayyo issi sha7anne oiddu xeetu paraa gaaretinne tammanne naa77u sha7u parati de7oosona. I eta paraa gaaretu katamatuuninne banaara Yerusalaamen wottiis. ²⁷ Kawoi Yerusalaamen biri shuchchadan koretanaadan, zigikka bargguwan dicciya ettaadan coratanaadan oottiis. ²⁸ Solomona parati Gibxxeppen Qaawe giyo biittaappe yiidosona. Kawuwaa zal77anchchati eta Qaaweppe miishshan shammidi ehoosona. ²⁹ Eti issi issi paraa gaariyaa usuppun xeetu xaqara biran, issi issi paraa xeetanne ishatamu xaqara biran Gibxxeppe shammidi ehoosona; ehiidi etikka Hiitetu kawotussi ubbatussinne Sooriyaa kawotussi baiz-zoosona.

Solomoni Xoossaappe Wora Simmiis

11 Kawoi Solomoni daro allaga biittaa maccaasata siiqiis; hegeetinne Gibxxe kawuwaa na7ee bolli gujjin Moo7aabatu, Amoonatu, Eedoomatu, Sidoonatunne Hiitetu maccaasata. ² Eti, “Intte ha asatuura ehuan geluwan walahettoppote; aissi giikko, eti intte wozanaa tumuppe bantta eeqaa xoossatukko zaarana” yaagidi GODAI Israa7eela asaayyo odido kawotettatu maccaasata; shin Solomoni etaara siiquwan qashettiis. ³ Solomonaayyo kawotu naata gidiya laappun xeetu machchetinne heezzu xeetu baakkoti de7oosona. A maccaasati a wora zaaridosona. ⁴ Solomoni cimi cimidi biishin, a maccaasati a wozanaa hara xoossatukko zaaridosona; yaatin, a aawaa Daawiti kumetta wozanaappe siiqidoogaadan, GODAA ba Xoossaa i siiqibeenna. ⁵ Solomoni Asttaarooto giyo Sidoonatu xooseeyyoonne Molooka giyo Amoonatu xoossaayyo, sheneyiyaagaayyo goinniis. ⁶ Yaanidi Solomoni GODAA sinttan iitabaa oottiis; a aawaa Daawiti kaallidoogaadan, GODAA polo kaallibeenna.

⁷ Hegaappe guyyiyan Solomoni Kamoosha giyo tuna eeqaayyoonne Amoonati eeqiyo, Molooka † giyo tuna eeqaayyo Yerusalaame katamaappe arshsho baggan de7iya deriyaa huuphiyan goinniyo xoqqa sohota keexxiis. ⁸ Allaga biittaappe ekkido ba maccaasatu ubbaayyookka i hegaadan giigissiis; giigissin eti bantta

† *MOLOOKA: Amoonatu eeqai, Molooki Ibraawettuwan Miikkaama geetettes.*

xoossatuyyo yan ixaanaa cuwayidosonanne yarshshuwaa yarshshidosona.

⁹ Ayyo naa77utoo qonccida GODAAPPE Israa7eela Xoossaappe Solomona wozanai wora simmido gishshau, GODAI a hanqqettiis. ¹⁰ Hara xoossata kaal-lennaadan GODAI Solomona azaziis; gidikkonne, Solomoni GODAA azazuwaa naagibeenna. ¹¹ Hegaa gishshau, GODAI Solomona hagaadan yaagiis; "Neni hagaadan hanido gishshau, taani nena azazido ta maachchaanne ta wogaanne neeni naagennan ixido gishshau, taani ne kawotettaa neeppe dafa ekkada, ne ashkkaratuppe issuwaayyo immana. ¹² Gidikkonne, ne aawaa Daawita gishshau taani haggaa neeni paxa de7iyo laittan dafa ekkikke; ne na7aa kushiyaappe dafa ekkana. ¹³ Hegaakka qassi kawotettaa muliyaa appe dafa ekkikke; ta ashkkaaraa Daawita gishshaunne taani doorido katamaa Yerusalaame gishshau issi zariyaa ayyo immana" yaagiis.

GODAI Solomona Bolla Baarigaarata Denttiis

¹⁴ Hegaappe guyyiyan GODAI Eedoomiyaa Hadaada, Eedooma biittaa kawotu zare gididaagaa baarigaara oottidi Solomona bolli denttiis. ¹⁵ Hegaappe kase baggan Daawiti Eedooma asatuura olettido wode, haiqqidaageeta moogissanau pude biida ola gadaawai Yoo7aabi, Eedooman de7iya attumaasa ubbaa wori wurssiis. ¹⁶ Eedooman de7iya attumaasa ubbaa xais-sana gakkanaashin Yoo7aabinne Israa7eela asai ubbai yan usuppun agina uttiis.

¹⁷ SHin he wode guutta na7a gidida Hadaadi, a aawaassi oottida Eedooma oosanchchatuppe amari-daageetuura Gibxxe biitti baqatiis. ¹⁸ Eti Midiyaamappe denddidi, Paaraana biidosona; Paaraanappe bant-tanaara asaa ekkidi Gibxxe biitti, Gibxxe kawuwaakko biidosona. Kawoi Hadaadayyo issi keettaanne gadiyaa immidi, qumaakka ayyo azaziis. ¹⁹ Hadaadi kawuwaa keehippe ufaissiis; ufaissin kawoi ba keettaayee, Kawee Xaafineesi michchiyo ayyo machcho immiis. ²⁰ Xaafineesi michchiya ayyo Ganubaata giyo na7aa yelaasu. Yelin Xaafineesa a kawo keettan dichchaasu; Ganubaati yan kawuwaa naatuura issippe de7iis.

²¹ Hadaadi Gibxxen de7iiddi Daawiti haiqqidi ba maizzan gaittidoogaanne ola gadaawai Yoo7aabikka haiqqidoogaa siyiis; siyidi Hadaadi kawuwaayyo, "Taani ta biitti simmana mala tana yedda" yaagiis.

²² Yaagin kawoi a, "Neeyyo hagan aibi pacciinee neeni ne biitti baanau koyiyoi?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Hadaadi, "Taayyo aibinne paccibeenna; shin taani baana" yaagiis.

²³ Hegaadankka qassi, Xoossai Eliyadaa7a na7aa Razoonaa giyoogaa Solomona bolli baarigaara oottidi denttiis; Razooni Xooba Kawuwaa Hadaadi7ezerappe baqatiis. ²⁴ Daawiti Xooba biittaa olanchchata xaissido wode, Razooni baayyo asaa shiishshidi, shittatu halaqa gidiiis; shittati Damasqqo biidi, he katamaa oiqqidi, yan uttidi, Razoonaa kawoyidosona. ²⁵ Hadaadi medhdhido metuwaa bollikka gujjidi, Solomoni de7ido keenan ub-

ban Razooni Israa7eelatuyyo baarigaara gidiiis; yaatidi i Sooriyan kawotidi Israa7eela asaa morkkiis.

Xoossai Iyorbbaamassi Immana Giidobaa

²⁶ Hegaa bollikka Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Solomona bolli makkalidi denddiis; i Solomona ashkkaratuppe issuwaa. I Efireema biittan Xareedappe yiida asa; a aayyiyaakka Xiruu7o giyo am77iyo.

²⁷ Kawuwaa bolli i makkalidi denddido taarikee ha-gaappe kaallidi xaafettidaagaa. Solomoni Miillo gimb-biisinne ba aawaa Daawita Katamaa yuushuwaa gimb-biyan de7iya kallo sohuwaa kuntuutiis. ²⁸ Iyorbbaami mino asa; Solomoni ha wodallai ba oosuwaa waati loitti oottiyaakko be7iis; be7idi Minaasenne Efireema biittan oottiya gabbaaratu ubbaa bolli a halaqa oottidi sunttiis.

²⁹ Issi gallassi Iyorbbaami Yerusalaame katamaappe kiyidi bees; biishin Seelophe yiida, hananabaa yootiya Akiiyi aara ogiyan gaittiis. Akiiyi he wode ooratta maayuwaa maayi uttiis. Dembban eta naa77aa xalaalai de7oosona. ³⁰ Akiiyi ba maayido ooratta maayuwaa oiqqidi, tammanne naa77u kessidi pooshshiiis. ³¹ Pooshshidi Iyorbbaama hagaadan yaagiis; "Tammu pooshota neeyyo ekka. Aissi giikko, GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Be7a, taani kawotettaa Solomona kushiyaappe pooshshada, tammu zareta neeyyo immana hanais. ³² SHin ta ashkkaaraa Daawita gishshaunne Israa7eela zareta ubbaa gid-doppe taani doorido Yerusalaame katamaa gishshau, issi zariyaa ayyo aggana. ³³ Taani haggaa oottana gaa-soi, Solomoni tana aggidi Sidoonatu xoosee Asttaarootiyyo, Moo7aabatuu xoossaa Kamooshayyoonne Amoonatu xoossaa Molookayyo goinnido gishshaas-sanne ta ogiyan hemettennan, ta sinttan suurebaa hannaaninne a aawai Daawiti naagidoogaadan ta wogatanne ta higgeta naagennan ixido gishshaassa.

³⁴ "Gidikkonne, taani kawotettaa Solomona kushiyaappe wurssa ekkikke; taani dooridonne ta azazuwaanne ta wogaa naagida ta ashkkaaraa Daawita gishshau, Solomoni paxa de7ido peeshan ubban i haaranaadan oottaas. ³⁵ Hegaappe guyyiyan taani kawotettaa a na7aa kushiyaappe ekkana; ekkada tammu zareta neeyyo immana. ³⁶ Ta sunttai an xeesettana mala, taani doorido Yerusalaame kataman ubba wodekka ta ashkkaaraa Daawita zeretta kawotana mala, taani issi zariyaa a na7aassi immana.

³⁷ "Nena gidikko, taani nena ekkana; ekin ne wozanai amottido ubbaa neeni haarana; neeni Israa7eela bolli kawotana. ³⁸ Taani nena azaziyoogaa neeni oottikko, ta ogiyan hemettikkonne ta ashkkaarai Daawiti naagidoogaadan ta wogatanne ta azazota naagada ta sinttan suurebaa hanikko, taani nenaara gidana; Daawitassi oottidoogaadankka ne zareta de7i be7anaadan oottana; Israa7eelakka taani neeyyo immana. ³⁹ Solomona nagaraa gishshau Daawita zeretta ta taani qaxxayana; shin merinassi gidenna' yaagees" yaagiis.

⁴⁰ Yaatin, Solomoni Iyorbbaama woranau kajjeeliis; shin Iyorbbaami Gibxxe biitti Kawuwaa SHiishaaqakko baqatidi biis; biidi Solomoni haiqqana gakkanaashin Gibxxen takkiis.

Solomona Haiquwaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 9:29-31)

⁴¹ Solomoni hanido harabai, i oottidobai ubbai, a aadhdhida eratettaabai Solomona Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ⁴² Solomoni Israa7eela ubbaa bolli Yerusalaamen oitamu laitta kawotiis. ⁴³ Hegaappe guyyiyan Solomoni haiqqidi, ba maizzan gaittiis; ba aawaa Daawita Kataman moogettiis. A na7ai Robi7aami a sohuwan kawotiis.

Israa7eela Zareti Tammati Makkalidosona

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 10:1-19)

12 Israa7eela asai ubbai Robi7aama kawoyanau Sekeema katamaa biido gishshau, ikka yaa biis. ² Nabaaxa na7ai Iyorbbaami, Kawuwaa Solomonappe baqatidi Gibxxen de7iyaagee hгаа siyido wode, Gibxxeppe simmidi yiis. ³ Yin Israa7eela asai Iyorbbaamayyo kiittidi xeesissin, inne Israa7eela maabarai ubbai Robi7aamakko biis; biidi, ⁴ “Ne aawai nuna deexo qambaraa toossiis; shin ha77i neeni i nuna ootissiyo wolqqaama oosuwaanne deexo qambaraa nuuyo kaushsharkkii. Yaatikko, nuuni neeyyo haarettana” yaagidosona.

⁵ Yaagin Robi7aami etayyo, “Biite; biidi heezantto gallassi simmidi taakko yiite” yaagiis; yaagin asai biis.

⁶ Hegaappe guyyiyan Kawoi Robi7aami a aawai Solomoni paxa de7iyo wode, Solomona zorida cimata zoretaa bessii. I eta, “Ha asaayyo woigada zaara geetii?” yaagidi oichchiis.

⁷ Oichchin cimati Robi7aama, “Hachchi neeni asaayyo ashkkara gidada oottikkonne eti oichchiyoobau neeni lo77o qaalaa zaarikko, ubbaton eti neeyyo ashkkara gidana” yaagidosona.

⁸ SHin Robi7aami cimati zorido zoriyaa aggidi, aara diccidi ayyo oottiya yelaga asata zoretaa bessii. ⁹ I eta, “Intte tana zoriyoobi aibee? ‘Ne aawai nuna toossido deexo qambaraa nuuyo kaushsharkkii’ yaagiya ha deriyaayyo woigada zaaroo?” yaagidi oichchiis.

¹⁰ Oichchin aara diccida yelagati, “Ne aawai nuna deexo qambaraa toossiis; shin neeni nuuyo kaushsharkkii’ yaagiya asaayyo, ‘Ta gil77a biradhdhee ta aawaa xeessaappe orddees. ¹¹ Ta aawai intte qambaraa deexettiis; shin taani hegaappekka aattada deexettana. Ta aawai inttena lissuwan wadhdhiis; shin taani inttena masimasuwaadan dukkiya lissuwan wadhdhana’ yaagada zaara” yaagidosona.

¹² Hegaappe guyyiyan Kawoi Robi7aami, “Heezantto gallassi simmidi taakko yiite” giidoogaadankka, Iyorbbaamine asai ubbai heezantto gallassi simmidi yidosona. ¹³ Yin kawoi etayyo hanqo zaaruwaa zaariis. Cimatu zoriyaa aggi bayidi, ¹⁴ yelagati zorido zoriyaa kaalliis. Yaatidi hagaadan yaagiis; “Ta aawai intte qambaraa deexettiis; shin taani hegaappekka aatta-

da deexettana. Ta aawai inttena lissuwan wadhdhiis; shin taani inttena masimasuwaadan dukkiya lissuwan wadhdhana” yaagidi zaariis. ¹⁵ Kawoi asai giyoogaa siyennan ixxiis; aissi giikko, GODAI Seeloppe yiida Akiya baggaara kase Nabaaxa na7aa Iyorbbaamayyo yootido qalalai polettanaadan hagee GODAAPPE haniis.

¹⁶ Israa7eela asai ubbai kawoi eti giyoogaa siyennan ixxidoogaa be7idi, kawuwaa hagaadan yaagidosona; “Daawitabaappe nuna gakkiiyaabi aibee? Issey na7aappe nuuni laattanabi baawa! Israa7eela asau, intte soo intte soo simmite! Ha77i simmi Robi7aami bau naagetto!” yaagidosona. Yaagidi Israa7eela asai ubbai bantta soo bantta soo simmidosona. ¹⁷ SHin Robi7aami Yihudaa katamatun de7iya Israa7eela asaa bolli kawotiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan Kawoi Robi7aami ba gabbaaratu halaqaa Adooniraama Israa7eela asaakko kiittiis; kiittin eti shuchchan caddidi woridosona. Yaatin, Kawoi Robi7aami ba paraa gaariyan eesuwan kiya uttidi, Yerusalaame baqatiis. ¹⁹ Heedeppe doommidi hachchi gakkanaashin Israa7eela zareti tammati Daawita zariyaappe kawotida kawotu bolli makkalidosona. ²⁰ Iyorbbaami Gibxxeppe simmidoogaa Israa7eela asai ubbai siyido wode, a bantta yaa7au xeesissidi, Israa7eela bolli kawoyidosona; Daawita zariyaappe kawotida kawotussi ammanettidi attidai Yihudaa zariyaa xalaala.

SHamaa7ee Hananabaa Yootiis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 11:1-4)

²¹ Solomona na7ai Robi7aami Yerusalaame katamaa gakkido wode, Israa7eela biittaa asaara olettidi, kawotettaa baayyo zaarana mala, Yihudaa zariyaappe Biniyaama zariyaappe doorettida issi xeetanne hosppun tammu sha7u olanchata shiishshiiis. ²² SHin Xoossaa qalalai, Xoossaa asa gidiya SHamaa7iyaakko yiis; yiidi, ²³ “Solomona na7aa, Yihudaa Kawuwaa Robi7aamayyo, Yihudaanne Biniyaama zaretuyyoonne attida asa ubbaayyo hagaadan yaaga; ²⁴ GODAI inttena, “Intte dabbotuura, Israa7eelatuura olettanau booppite. Hгаа taani oottido gishshau, intte ubbaikka intte soo intte soo simmite” yaagees’ yaagada yoota” yaagiis. Yaagin eti GODAA qaalaa siyidi, simmidi soo biidosona.

Iyorbbaami GODAAPPE Wora Simmiis

²⁵ Hegaappe guyyiyan Iyorbbaami Efireema gezziyan de7iya Sekeema qato kessidi gimbbidi, yan de7iis; hegaappe kiya biidi PHinii7eela gimbbiis.

²⁶ Iyorbbaami ba wozanan, “Kawotettaa Daawita zariyaassi simmana. ²⁷ Ha asai GODAA Beeta Maqidasiiyan yarshshuwaa yarshshanau Yerusalaame katamaa biyaabaa gidikko, eti qassikka bantta godaakko, Kawuwaa Robi7aamakko simmana. Eti tana woridi, Yihudaa Kawuwaa Robi7aamakko simmana” yaagidi qoppiis.

²⁸ Hegaa gishshau, kawoi zorettidoogaappe guyyiyan worqqaappe naa77u maratu misileta medhdhiis. Medhdhidi asaayyo, "Intte hagaappe Yerusalaame biido keenai gidana. Inttenoo Israa7eela asatoo, inttena Gibxeppe kessida intte xoossati hageetihoona!" yaagiis. ²⁹ Etappe issuwaa Beeteelen, issuwaa qassi Daanan wottiis. ³⁰ Ha yohoi etayyo nagaratiis; aissi gi-ikko, issi maraa misiliyaayyo goinnanau asai Daana gakkanaashin bees. ³¹ Iyorbbaami keraa huuphiyan goinniyo xoqqa sohuwaa giigissiis; giigissidi Leewa zare gidana xayikkokka, ubba qommo asaappe qeese oottidi sunttiis.

³² Yihudan bonchchiyoogaadan hosppunnta aginan tammanne ichchashantta gallassan baalai bonchchettanaadan, Iyorbbaami gallassaa keeriis; keeridi yarshshuwaa yarshshiis. I hagaadan haniis; Beetele biis; biidi ba medhdhido maraa misiliyaayyo yarshshuwaa yarshshiis. Qassi ba medhdhido goinniyo xoqqa sohotun qeeseta Beeteelen sunttidi wottiis. ³³ I ba huuphen doorido hosppunnta aginan, he aginau tammanne ichchashantto gallassi Beetele biis; biidi he gallassai Israa7eela asaayyo baalaa gidanaadan awaajjiis. Yaatidi ixaanaa cuwayanau pude yarshshiyo sohuwaa kiyiis.

Beetele Bolli Hananabaa Yootida Bitaniyaa

13 Iyorbbaami ixaanaa cuwayanau yarshshuwaa yarshshiyo sohuwaa matan eqqidaashin, GODAA qaalaa kiitettida, Xoossaa asa giyo issi bitanee Yihudaappe yiis; ² yiidi GODAI azazin he yarshshiyo sohuwaa bolli hagaadan yaagidi waassiis; "Yarshshiyo sohuwau, yarshshiyo sohuwau, GODAI nena hagaadan yaagees; 'Daawita zariyaassi Yoosiyaasa geetettiya issi na7ai yelettana. He na7ai ha77i hagan yarshshiiddi de7iya xoqqa sohotu qeeseta ne bolli yarshshana; ne bolli asaa meqettai xuugettana' yaagees" yaagidi waassiis. ³ He gallassi Xoossaa asi malaataa immiiddi, "GODAI yootido malaatai haggaa; ha yarshshiyo sohoi phalqgettana; a bollan de7iya bidinttaikka wora laalettana" yaagiis.

⁴ Kawoi Iyorbbaami Xoossaa asi Beeteelen de7iya yarshshiyo sohuwaa bolli waassidoogaa siyido wode, yarshshiyo sohuwaappe ba kushiyaa yeddidi, "He bitaniyaa oiqqite!" yaagiis. SHin i bitaniyaayyo yeddido kushee sohuwaarakka xiiggidi siliis; Hegaa gishshau, ba kushiyaa guyye zaaridi ekkanau danddayibeenna. ⁵ Qassi Xoossaa asi GODAA qaalaa immido malaataadan yarshshiyo sohoi phalqgetti wodhdhin, a bollan de7iya bidinttaikka wora laalettiiis. ⁶ Yaatin, Kawoi Iyorbbaami Xoossaa asa, "Ta kushee kaseegaadan hanana mala taayyo gaannatada GODAA ne Xoossaa woossarkkii!" yaagiis. Hegaa gishshau, Xoossaa asi kawuwaayyo gaannatidi GODAA woossin, kawuwaa kushee simmidi kaseegaadan haniis.

⁷ Kawoi Xoossaa asa, "Tanaara ta soo hindda; kattan ma. Qassi taani neeyyo imotaa immana" yaagiis.

⁸ SHin Xoossaa asi kawuwaassi hagaadan yaagidi zaariis; "Harai attin neeni ne aquwaayyo baggaa taassi

immiyaakkokka, taani nenaara biikke; hagan oittaakka miikke, haattaakka uyikke. ⁹ Aissi giikko, GODAA qaalaa tana, 'Neeni oittakka mooppa, haattakka uyoppa, ne yiido ogiyaarakka simmada booppa' yaagidi azaziis" yaagiis. ¹⁰ Hegaa gishshau, bitanee hara ogiyaara biis; i Beetele yiido ogiyaara simmidi bibeenna.

Beeteelen Hananabaa Yootiya Cima Bitaniyaa

¹¹ Hananabaa yootiya issi cima bitanee Beetele kataman de7ees. Beeteelen he gallassi Xoossaa asi oottido ubbabaa he cima bitaniyaa naati yiidi yootidosona; qassi he bitanee kawuwaayyo yootido qaalaa eti bantta aawaayyo yootidosona. ¹² Yootin aawai eta, "Awa ogiyaara biidee?" yaagiis; yaagin Yihudaappe yiida Xoossaa asi biido ogiyaa ayyo malaatidosona.

¹³ Hegaappe guyyiyan i ba naata, "Taayyo ane hariyaa koorite" yaagiis; yaagin eti ayyo hariyaa koorin toggiis.

¹⁴ Toggidi Xoossaa asa geeduwaa kaallidi biis; issi wolaa kuwan uttidaagaa demmidi, "Yihudaappe yiida Xoossaa asi neneeyye?" yaagiis.

Yaagin bitanee, "Ee tana" yaagiis.

¹⁵ Yaagin hananabaa yootiya cima bitanee a, "Qumaa maanau ta soo tanaara hindda" yaagiis.

¹⁶ Xoossaa asi zaaridi, "Taani guyye simmada nenaara baanaa, woikko ha sohuwan nenaara oittaa maanau, woikko haatta uyanau danddayikke. ¹⁷ Aissi giikko, GODAA qaalaa tana, 'Neeni he sohuwan oittakka mooppa, haattakka uyoppa, ne yiido ogiyaarakka simmada booppa' yaagidi azaziis" yaagiis.

¹⁸ Yaagin hananabaa yootiya cima bitanee, "Taanikka nenadan hananabaa yootiyaagaa. Kiitanchchai GODAA qaalaa tana, 'Oittaa i maana malanne haattaa uyana mala, a zaarada ne soo nenaara ekkada ya' yaagiis" yaagiis. SHin cima bitanee hegaa ayyo wordduwaa odiis. ¹⁹ Hegaa gishshau, Xoossaa asi aara simmidi, a son miisinne uyiis.

²⁰ Eti maaddan uttidaashin, GODAA qaalaa bitaniyaa guyye zaarida hananabaa yootiya cima bitaniyaakko yiis. ²¹ Yin bitanee Yihudaappe yiida Xoossaa asayyo ba qaalaa xoqqu oottidi, "GODAI hagaadan yaagees; 'Neeni GODAA qaalaa ixxadaa; GODAI ne Xoossai nena azazido azazuwaakka naagabaakka. ²² Neeni GODAI, "He sohuwan mooppa woikko uyoppa" giido sohuwaa guyye simmada baada, yan oittaa maadasa; haattaakka uyadasa. Hegaa gishshau, ne ahai ne aawatu duufuwan moogettenna' yaagees" yaagiis.

²³ Xoossaa asi miyoogaanne uyiyoogaa poli-doogaappe guyyiyan, hananabaa yootiyaagee ba guyye zaaridi ehiido bitaniyaayyo hariyaa kooriis. ²⁴ Koorin i ogiyan biishin gaammoo aara gaittidi, a woriis. Worin ahai ogiyan canggaraariis; hareenne gaammoinne naa77aikka ahaa lanqqen eqqidosa. ²⁵ He ogiyaara aadhdhiya asai ahai canggaraaridaagaa gaammoo ahaa lanqqen eqqidaagaa be7iis; be7idi biidi hananabaa yootiya cima bitanee de7iyo kataman yootiis.

²⁶ Biyoosaappe bitaniyaa guyye zaarida hananabaa yootiya cima bitanee hegaa siyido wode hagaadan

yaagiis; "Hegee GODAA qaalaayyo azazettennan ixrida Xoossaa asa. Hegaa gishshau, GODAA qalalai ayyo kasetidi odidoogaadan, GODAI gaammuwan a gattiis; yaatin, gaammoi a mentterettidi woriis" yaagiis.

²⁷ Hegaappe guyyiyan cima bitanee ba naata, "Taayyo hariyaa koorite" yaagiis. Yaagin eti ayyo hariyaa kooridosona; ²⁸ koorin bitanee kiyidi biis. Biidi ogiyan canggaraarida ahaanne ahaa matan eqqida hariyaanne gaammuwa demmiis; gaammoi ahaa mibeenna woikko hariyaakka menttibeenna. ²⁹ Hananabaa yootiya cima bitanee Xoossaa asa ahaa denttidi, hariyaa zokkuwan wottidi, yeekkanaunne mooganau guyye ba katamaa ekkidi ehiis. ³⁰ Ehiidi bau makki wotido duufuwan ahaa wottiis; wottin a bolli, "Aayyee ta ishau! Aayyee ta ishau!" yaagidi yeekkidosona.

³¹ Moogi simmidi ba naata hagaadan yaagiis; "Taani haiqqiyo wode, Xoossaa asi moogettido duufuwan tana moogite; ta meqettata akka a meqettata lanqqiyan wottite. ³² Aissi giikko, Beetele kataman de7iya yarshshiyosaa bollinne Samaariyaa katamatun de7iya goinniyo xoqqa sohotu bolli GODAI azazin he bitanee waassidoogee tumu polettana" yaagiis.

Iyorbbaama Keettaa Asaa Xaissanau Gattida Nagaraa

³³ Hegaappe guyyiyanikka Iyorbbaami ba iita ogiyaappe simmibeenna; shin goinniyo xoqqa sohotuyyo ubba qommo asaappe qeeseta gujjidi sunttiis; qeese gidanau koyiya oonanne goinniyo xoqqa sohuwan wottiis. ³⁴ Iyorbbaama keettaa asaa onganaunne biittaa bollaappe xaissanau gattida nagarai hegaa.

Akiyi Iyorbbaama Bolli Hananabaa Yootiis

14 He wode Iyorbbaama na7ai Abiyyi harggiis. ² Yaatin, Iyorbbaami ba keettaayyiyo, "Dendda; denddada neeni Iyorbbaama keettaayyiyo gidiyooqaa ooninne erenna mala, ne maayuwaa laamma; laammada Seelo ba. Taani ha asaa bolli kawotanaagaa taayyo yootida hananabaa yootiya Akiyi yan de7ees. ³ Tammu oittaa, amarida komppuwaanne issi oto eessaa ayyo ekkada akko ba. Bobare ha harggida na7ai hananabaa i neeyyo yootana" yaagiis.

⁴ Yaagin Iyorbbaama keettaayyiya i giidoogaadan oottaasu; denddada Akiya soo Seelo baasu. Akiyi xeellana danddayenna; i cimmido gishshau, a aifee demmenna. ⁵ SHin GODAI Akiya, "Iyorbbaama keettaayyiya ba na7aa harggiyaabaa nena oichchanau yausu. Neeni iyyo haggaa haggaa yaagada oda. A ya gakkada hara maccaasa milatana" yaagiis.

⁶ Hegaa gishshau, Akiyi maccaasiyaa penggen di77i di77iyooqaa siyidi hagaadan yaagiis; "Iyorbbaama keettaayyee, ane haa gela. Aissi hagaadan hara asa milatadii? Taani iita wore neeyyo yootanau kiitettaas.

⁷ Neeni Iyorbbaamakko baada hagaadan yaaga; 'GODAI Israa7eela Xoossai nena, "Taani nena asaa gid-doppe xoqqissaas; ta asaa Israa7eela bolli nena kawoyaas. ⁸ Taani Daawita zariyaappe kawotettaa wotta

ekkada, neeyyo immaas. SHin neeni ta ashkkaraa Daawita mala gidakka; i ta azazuwaa naagiisinne ta sinttan suurebaa xalaalaa oottiiddi, ba kumetta wozanan tana kaalliis. ⁹ Neepe kase de7ida ubbati oottidoogaappe dariya iitaa neeni oottadasa; neeni neeyyo hara xoossata, seerissido birataappe eeqata medhdhadasa. Yaatada tana hanqqetissadasa; tana neeppe guyye aattadasa.

¹⁰ Hegaa gaasuwan taani Iyorbbaama keettaa asau iitaa ehaana. Israa7eela biittan Iyorbbaama keettaa asaappe aille gidin goqa gidin, issi attumaasinne at-tennan xoqollana. Issi uri oshai wurana gakkanaashin kessiyooqaa, Iyorbbaama keettaa asaa taani wursaa kessana. ¹¹ Iyorbbaama zare gididi kataman haiqqiya oonanne kanati maana; gaxariyan haiqqiyaageeta qassi saluwaa kafoti maana. Taani GODAI haggaa odaas!" yaagiis' yaaga.

¹² "Nena gidikko, ha77i neeni denddada ne soo ba. Ne tohoi katamaa geliyo wode, na7ai haiqqana. ¹³ Israa7eela ubbai na7aayyo yeekkidi moogana; Iyorbbaama keettaa asan GODAA Israa7eela Xoossaa sinttan ha na7an lo77obai beettido gishshau, Iyorbbaama keettaa asaappe a xalaalai duufuwan moogettana.

¹⁴ "Hegaappe guyyiyan Iyorbbaama keettaa asaa xoqolli xaissiya kawuwaa GODAI baayyo Israa7eela bolli denttana. ¹⁵ Haattaa gidon woshi qaxxiyooqaa, GODAI he wode Israa7eelata shocidi qaattana.

Asheero giyo xoosseessi eti misiliyaa essidi, GODAA hanqqetissido gishshau, eta aawatuuyo i immido lo77o biittaaappe eta diggana; yaatidi eta Efiraaxiisa SHaafaappe hefinttan laalana. ¹⁶ Iyorbbaami oottido nagaraa gishshaunne Israa7eela asaa i ootissido nagaraa gishshau, GODAI Israa7eela aggi bayana" yaagiis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan Iyorbbaama keettaayyiya denddada baada Tirxxa gakkasu. Gakkada keettaa pengge goccillaa yedhdhaanne na7ai haiqqi aggiis.

¹⁸ Ba ashkkaraa hananabaa yootiya Akiya baggaara GODAI yootidoogaadanka a moogidosona; Israa7eela asai ubbai ayyo yeekkiis.

Iyorbbaama Haiquwaa

¹⁹ Iyorbbaami hanido harabai, a olatinne a aisuwaa maarati Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafatun xaafetti uttidosa. ²⁰ Iyorbbaami laatamanne naa77u laittaa kawotiis. Hegaappe guyyiyan haiqqidi ba maiz-zan gaittiis. A sohuwan a na7ai Nadaabi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Robi7aama

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 11:5-12:15)

²¹ Solomona na7aa Robi7aami Yihudan kawotiis; Robi7aami kawotiyo wode laittai ayyo oitamanne isiino. GODAI ba sunntaa wottanau Israa7eela zaretu katomatu ubbaa gid-doppe doorido Yerusalaame kataman Robi7aami tammanne laappun laitta kawotiis. A aayee sunntai Naa7imo; a Amoonaa biittaa asa. ²² Yihudaa asati GODAA sinttan iitabaa oottidosona; bantta oottido nagaran eti bantta aawatuppe aattidi GODAA

ganaatissidosona. ²³ Hegaa bollikka qassi eti banttau goinniyo xoqqa sohota, eeqa shuchchatanne Asheero giyo xoosee misileta xoqqa keratu ubbaa bollinne irxxa mittatu ubbaa garssan essidosona. ²⁴ Harai attin eti goinniyo sohotun goino woga oottidi attumaasati attumaasatuura shaaramuxiyaageeti de7oosona. GODAI Israa7eelatu sinttaappe kessidi yedettido dere asati meezetido, he sheneyiya oosota ubbaa Israa7eela asati oottidosona.

²⁵ Robi7aami kawotido ichchashantto laittan Gibxxe Kawoi SHiishaaqi Yerusalaame katamaa bolli woraajjiis. ²⁶ Woraajjidi GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettan de7iya buquraa, Solomoni qoxissido worqqa gondalletuura ubbaa bonqqi ekkidi biis. ²⁷ Yaatin, kawoi Robi7aami he gondalletu gishshaa nahaasiyaa birataappe hara gondalleta merissiis; merissidi eti naagidi wottana mala kawo keettaa penggiyaa naagiyaageetu halaqatuyyo immiis. ²⁸ Kawoi GODAA Beeta Maqidasiyaa biyo wode ubban, naagiyaageeti gondalleta oiqqoosona. Hegaappe simmin eti zaaridi, naagiyaageetu keettan wottoosona.

²⁹ Robi7aami hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ³⁰ Robi7aaminne Iyorbbaami ubba wode olettiiddi de7idosona. ³¹ Robi7aami haiqqidi ba maizzan gaittiis; i Daawita Kataman de7iya ba aawatu duufuwan moogettiis. A aayee sunttai Naa7imo; a Amoonaa biittaa asa. Robi7aama sohuwan a na7ai Abiyyi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Abiyya

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 13:1-14:1)

15 Nabaaxa na7aa Iyorbbaami kawotido tammanne hospunta laittan Abiyyi Yihudan kawotiis. ² Abiyyi Yerusalaamen heezzu laitta kawotiis. A aayiyaa Abeselooma na7ee na7iyo; i sunttai Maa7iko. ³ Appe kase a aawaa aawaa aawaa Daawita wozanai polo gididoogaadan GODAAYYO, ba Xoossaayyo polo gidibeenna. ⁴ Gidikkonne, appe guyyiyan Yerusalaamen kawotana malanne Yerusalaame sarotettaa naagana mala, GODAI a Xoossai Daawita gishshau Abiyyassi issi attuma na7aa immiis. ⁵ GODAI haggaa oottido gaasotai, Daawiti GODAA sinttan suurebaa oottiis; Hiitiyaa Ooriyoona bolli nagara oottoorippe attin, ba de7o laitta ubban GODAA azazotuppe issibaanne naagennan aggibeenna. ⁶ Abiyyi de7ido laitta ubban Robi7aama asaaranne Iyorbbaama asaara olettiiddi de7idosona.

⁷ Abiyyi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. Abiyyinne Iyorbbaami olettiiddi de7idosona. ⁸ Abiyyi haiqqidi ba maizzan gaittiis; i Daawita Kataman moogettiis. A sohuwan a na7ai Asi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Asa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 15:16-16:6)

⁹ Israa7eela Kawoi Iyorbbaami kawotido laatamantto laittan Asi Yihudan kawotiis. ¹⁰ Asi Yerusalaamen oita-

manne isiini laitta kawotiis. A aawaa aayee sunttai Maa7iko; a Abeselooma na7iyo. ¹¹ Asi ba maizza aawai Daawiti oottidoogaadan, GODAA sinttan suurebaa oottiis. ¹² Goino woga oottidi attumaasaara shaaramuxiya attumaasata Asi ba biittaaappe xaissiis; appe kase de7ida kawoti medhdhido eeqa misileta ubbaa xoqol-erettidi oliis. ¹³ A aawaa aayiyaa Maa7ikakka Asheero giyo xooseessi tuna eeqa misiliyaa medhdhido gishshau, Kawuwaa Aayyiyo a geetettiyo bonchchuwaappe o diggiis. Asi he eeqa misiliyaa qanxxerettidi, Qediroona Zanggaaran xuuggiis. ¹⁴ Asi goinniyo xoqqa sohota xaissennan aggikkonne, i ba de7ido laitta ubban Xoossaassi wozanappe ammanettiya asa gididi de7iis. ¹⁵ Inne a aawai Xoossaayyo dummayi wottido biraa, worqqaanne hara miishshata ehiidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa giddon wottiis.

¹⁶ Yihudaa Kawoi Asinne Israa7eela Kawoi Baa7ishi, bantta kawotido laitta ubban olettidosona. ¹⁷ Israa7eela Kawoi Baa7ishi Yihudaa bolli woraajjiis; woraajjidi Yihudaa Kawuwaa Asa biittaaappe ooninne gelennaadaaninne kiyennaadan teqqanau Raama katamaa yuushuwaa minttidi gimbbiis.

¹⁸ Hegaa gaasuwan Kawoi Asi GODAA Beeta Maqidasiyaaninne ba kawo keettan attida worqqaanne biraa ubbaa kessidi, ba oosanchchatu kushiyan wottiis. Wottidi Heziyoona na7aa na7aa, Xabrimmoona na7aayyo, Damasqqo kataman de7iya Sooriyaa Kawuwaa Benihadaadayyo, imota oottidi yeddiis. Yeddiiddi hagaadan yaaggiis; ¹⁹ "Kase ta aawaaranne ne aawaara maacettidoogaadan, ane tanaaranne ne naara maacettoos. Be7a, haggaa biraanne worqqa taani neeyyo imotaa immanau yeddaas. Israa7eela Kawoi Baa7ishi ba olanchchata ta biittaaappe kessana mala, neeni kase aara maacettido maachchaa kola" yaaggiis.

²⁰ Yaagin Benihadaadi Kawoi Asi giidoogaa maayidi, ba ola gadaawata Israa7eela katamata olanau yeddiis. Yeddin eti Iyoona, Daananne Aabeeli-Beetimaa7ika geetettiya katamata, Galiila Abbaa matan de7iya biittaa, Nifttaaleema biittaaarakka gujjidi ubbaa xoonidosona. ²¹ Kawoi Baa7ishi heggaa siyidi, Raama katamaa gimbbiyoogaa aggiigidi, Tirxxa katamaa biis.

²² Hegaappe guyyiyan Kawoi Asi Yihudan de7iya asaa ubbaa azaziis; azazin issoinne attennan denddidi, Baa7ishi kase yan go7ettiyo shuchchaanne mittaa Raamappe miyyidosona. Miyyin Kawoi Asi Mixiphphanne Biniyaama biittan de7iya Gebaa7a an minttidi gimbbiis.

²³ Asi hanido harabai, a minotetta ubbai, i oottidobai ubbainne i keexxido katamati Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttididosona. SHin i cimido wode tohuwaa sakettiis. ²⁴ Asi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; ba maizza aawaa Daawita Kataman moogettiis. A na7ai Yoosaafixi a sohuwan kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Nadaaba

²⁵ Yihudaa Kawoi Asi kawotido naa77antto laitti Iyorbbaama na7ai Nadaabi Israa7eelan kawotiis; i Is-

raa7eela biittan naa77u laitta kawotiis. ²⁶ Nadaabi kase ba aawaa ogiyaanne Israa7eela asaa i ootissido a nagaraa ogiyan hemettidi, GODAA sinttan iitabaa oottiis.

²⁷ Yisaakoora zare gidida Akiiya na7ai Baa7ishi Nadaaba bolli maqettiis. He wode Nadaabinne a olanchchati Pilisxxeeman de7iya Gibbatoona katamaa dooddidi de7oosona. ²⁸ Yihudaa Kawoi Asi kawotido heeztantto laittan Baa7ishi Nadaaba woriis; woridi a sohuwan i bau kawotiis. ²⁹ Baa7ishi kawotaa doom-mosaarakka Iyorbbaama so asaa ubbaa wori wurssiis; GODAI Seelophe yiida ba ashkkaraa hananabaa yootiya Akiiya baggaara yootidoogaadankka Iyorbbaama keettaa asai ubbai haiqqi wuriis. ³⁰ Hegee hanidoogee Iyorbbaami ba huuphen oottido nagaraa gishshaassa, Israa7eela asaa i ootissido nagaraa gishshaassanne GODAA Israa7eela Xoossaa hanqqetissido gishshaassa.

³¹ Nadaabi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ³² Yihudaa Kawoi Asinne Israa7eela Kawoi Baa7ishi bantta kawotaa laitta ubban olettiiddi de7idosona.

Israa7eela Kawuwaa Baa7isha

³³ Yihudaa Kawoi Asi kawotido heeztantto laittan Akiiya na7ai Baa7ishi Israa7eela asaa ubbaa bolli kawotiis; i Tirxxa kataman laatamanne oiddu laitta kawotiis. ³⁴ Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottidinne a ogiyan hemettidi, Baa7ishi GODAA sinttan iitabaa oottiis.

16 Hanaana na7aa Yeehu baggaara GODAA qaalai Baa7ishabaa hagaadan yaagiiddi yiis; ² “Taani nena buhiyaappe denttada ta asaa Israa7eela bolli halaaq kessaas; shin neeni Iyorbbaama ogiyan hemettadasa. Qassi ta asaa Israa7eela nagaraa ootissada, eta nagaran tana hanqqetissadasa. ³ Hegaa gishshau, be7a! Taani Baa7ishanne a keettaa asaa pittana hanais. Baa7ishaa, taani ne keettaa asaa Nabaaxa na7aa Iyorbbaama keettaa asaadan oottana. ⁴ Baa7isha zare gididi, kataman haiqqiya oonanne kanai maana; qassi gaxariyan haiqqiya oonanne saluwaa kafoti maana” yaagiis.

⁵ Baa7ishi hanido harabai, i oottidobainne a minotetai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ⁶ Baa7ishi haiqqidi ba maizzan gaittiis; Tirxxa kataman moogettiis. A na7ai Eeli a sohuwan kawotiis. ⁷ GODAI hananabaa yootiya Yeehu baggaara Baa7isha bollinne a so asaa bolli he hananabaa yootido gaaso Baa7ishi oottido nagaraa gishshaassanne Iyorbbaaminne a so asai oottidoogaadan, iitabaa oottidi, GODAA hanqqetissido gishshaassa. Qassi i Iyorbbaama so asaa ubbaa wori wurssido gishshaassa.

Israa7eela Kawuwaa Eela

⁸ Yihudaa Kawoi Asi kawotido laatamanne usuppunta laittan Baa7isha na7ai Eeli Israa7eelan kawotiis. Tirxxa kataman i naa77u laitta kawotiis. ⁹ Kawuwaa ola gadaawatuppe issuwaa gididi, a paraa gaaretuppe

baggaazaziya Zimiri kawuwaa bolli maqettiis. Kawoi Eeli he wode Tirxxan de7iya kawo keettaa aawatiya Arxxa son Tirxxan mattotti uttiis. ¹⁰ Yihudaa Kawoi Asi kawotido laatamanne laappuntta laittan Zimiri Arxxa soo gelidi kawuwaa woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.

¹¹ Zimiri kawotidi, kawotaa araatan uttosaarakka Baa7isha so asaa ubbaa woriis. Baa7ishayyo dabbo gidin lagge gidin issi attumaasanne paxa ashshibeenna. ¹² Hananabaa yootiya Yeehu baggaara GODAI Baa7isha bolli haasayido qaalaadan Zimiri Baa7isha so asaa ubbaa wori xaissiis. ¹³ Hegee hanidoogee Baa7ishinne a na7ai Eeli bantta eeqau goinnidi, oottido nagaraa ubbaa gaasuwaaninne Israa7eela asaa ootissido nagaraa gaasuwan, GODAA, Israa7eela Xoossaa hanqqetissido gishshaassa.

¹⁴ Eeli hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

Israa7eela Kawuwaa Zimira

¹⁵ Yihudaa Kawoi Asi kawotido laatamanne laappuntta laittan Zimiri Tirxxan laappun gallassa xalaalaa kawotiis. He wode Israa7eela olanchchati Gibbatoona giyo Pilisxxeema katamaa dooddidi uttidosa. ¹⁶ Dooddi uttida Israa7eelati Zimiri kawuwaa bolli maqettidi a woridoogaa siyido wode, ola gadaawaa Omira he gallassikka he sohuwan Israa7eela kawo kessidi kawoyidosona. ¹⁷ Omirinne aara de7iya Israa7eela asai ubbai Gibbatoona katamaappe kiyidi biidi, Tirxxa katamaa dooddidosona. ¹⁸ Katamai ohettiichchidoogaa be7ido wode, Zimiri kawo keettaa gidon de7iya qatuwaa gelidi, kawo keettan tamaa oittiis; yaatidi ikka haiqqiis. ¹⁹ Hegee hanidoogee Iyorbbaami oottido nagaraanne Israa7eela asaa ootissido nagaraa kaallidi, Zimiri GODAA sinttan iitabaa oottido gishshaassa. ²⁰ Zimiri hanido harabainne i maqqido maqqoi Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

Israa7eela Kawuwaa Omira

²¹ He wode Israa7eela asai naa77u kiyidi shaahettiis. Asaappe baggai Ginaata na7aa Tiibina kawoyanau koyin, baggai qassi Omira kawoyanau koyiis. ²² SHin Omira maaddiya asai Ginaata na7aa Tiibina maaddiya asaappe minniis. Hegaa gishshau, Tiibini haiqqin Omiri kawotiis.

²³ Yihudaa Kawoi Asi kawotido hasttamanne isininntta laittan Omiri Israa7eela asaa bolli kawotiis. Kawotidi tammanne naa77u laittaa haariis; hegaappe usuppun laittaa Tirxxan haariis. ²⁴ Omiri Samaariyaa giyo keraa SHemeera giyo bitaniyaappe usuppun sha7u xaqara biran shammiis; shammidi issi katamaa an keexxiis. Yaatidi he katamaa kase he keraa godaa sunntan Samaariyaa giidi sunntiis.

²⁵ SHin Omiri GODAA sinttan iitabaa oottiis; i baappe kase de7ida kawotu ubbatuppekka aadhdiya nagaraa oottiis. ²⁶ Nabaaxa na7ai Iyorbbaami oottido nagaraanne Israa7eela asaa ootissido nagaraa Omiri

kaalliis; he eeqau goinniyo hanotai GODAA Israa7eela Xoossaa hanqqetissiis.

²⁷ Omiri hanido harabai, i oottidobainne a minotettaa Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

²⁸ Omiri haiqqidi ba maizzan gaittiis; Samaariyaa katanman moogettiis. A na7ai Akaabi a sohuwan kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Akaaba

²⁹ Yihudaa Kawoi Asi kawotido hasttamanne hosp-puntta laittan Omira na7ai Akaabi Israa7eelan kawotiis; Omira na7ai Akaabi Samaariyaa kataman Israa7eela bolli laatamanne naa77u laitta kawotiis. ³⁰ Omira na7ai Akaabi baappe kase wode de7ida kawotu ubbatuu-gaappekka aadhdiya iitabaa GODAA sinttan oottiis.

³¹ Nabaaxa na7ai Iyorbbaami oottido nagaraa oottiyoogaa laafabaa giidi qoppiyoogaa xalaala gidennan Sidoonatu Kawuwaa Etiba7aala na7iyo Elzzaabeelo bau machcho ekkidi, Ba7aala giyo eeqau oottanaunne au goinnanau doommiis. ³² Samaariyaa kataman i ke-exissido Ba7aala Eeqaa Keettan Ba7aalayyo yarshshiy-oosaa keexxiis. ³³ Qassi Akaabi Asheero giyo xoosee misiliyaa essidi, baappe kase de7ida kawotu ubbatuppe aattidi GODAA Israa7eela Xoossaa hanqqetisiya nagaraa oottiis.

³⁴ Akaaba kawotettaa wode Beeteleppa yiida Hii7eela giyo issi bitanee Yarkko katamaa zaarettidi ke-exxiis. Nawe na7aa Yaasu baggaara GODAI odidoogaadan, Hii7eeli Yarkko keexxanau baasiyo wode, Abiiraama giyo a baira na7ai haiqqiis; qassi penggiyaa aattiyo wode Saguba giyo a wurssetta kaalo na7ai haiqqiis.

Eelaasi Iri Xayanaagaa Odiis

17 Gala7aaden Tishbbe giyoosaappe yiida, hananabaa yootiya Eelaasa giyo issi bitanee Kawuwaa Akaaba hagaadan yaagiis; “Taani ayyo oottiyo GODAI Israa7eela Xoossai ero! Ha sinttaara yiya laittatun taani odennan de7ishin, sa7an iri bukkenna woikko xaazi xaazatenna” yaagiis.

² Hegaappe simmin GODAA qaalai hananabaa yootiya Eelaasakko yiidi a hagaadan yaagiis; ³ “Hagaappe denddada arshsho baggi ba; yan Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Kariita SHaafaa matan qosetta. ⁴ Neeni he shaafaappe haattaa uyana; qooraaseti nena he sohuwan qumaa mizanaadan taani eta azazaas” yaagiis. ⁵ Yaagin Eelaasi GODAI giidoogaa oottiis; Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Kariita SHaafaa biidi, yan uttiis. ⁶ Maalladonne omarssi qooraaseti oittanne ashuwaa Eelaasayyo ehoosona; haattaakka shaafaappe uyees. ⁷ Biittan iri bukkenna gishshau, guutta wodiyaappe guyyiyan shaafai meliis.

Eelaasanne Siraafitan De7iya Am77iyo

⁸ Hegaappe guyyiyan GODAA qaalai Eelaasakko yiidi, a hagaadan yaagiis; ⁹ “Ha sohuwaappe denddada, Sidoona matan de7iya Siraafiti ba; baada yan

de7ashsha. Issi am77e maccaasiyaa nena qumaa mizanaadan taani azazaas” yaagiis.

¹⁰ Yaagin Eelaasi denddidi Siraafiti biis; i biidi katanmaa penggiyaakko gakkiiyo wode, issi am77e maccaasiyaa mittaa mixausu. Eelaasi mishiriyo xeesidi, “Hayyanaa, tau uyanau haatta bulen ekka yarkkii” yaagiis. ¹¹ Mishiriya haattaa ehaanau biishin i xeesidi, “Hayyanaa guutta baso oittakka ekkada yarkkii” yaagiis.

¹² Yaagin mishiriya ayyo, “GODAI ne Xoossai ero! Taayyo oitti baawa. Taayyo otuwan issi kuuchcha xillenne xaaruwan qii zaite xalaalai de7ees. Taani haggaa yiidoogee guutta mitta mixada, soo simmada, hin-nokka taayyoonne ta na7aayyo issitoo uukkanaasanne miidi haiqqanaassa” yaagaasu.

¹³ Yaagin Eelaasi mishireeyyo, “Aikko baa, yayyoppa; baada neeni giidoogaadan ootta. SHin kasetada ne xilliyaappe guutta komppuwa komppada taayyo ekka ya; hegaappe simmada neeyyoonne ne na7aayyo komppa. ¹⁴ Aissi giikko, GODAI Israa7eela Xoossai, ‘Sa7aa bollan GODAI iraa bukissana gakkanaashin, xillille otuwaappe wurenna; zaiteekka xaaruwaappe coroshettenna’ yaagees” yaagiis.

¹⁵ Heggaa gishshau, mishiriya baada, Eelaasi yootidoogaadan oottaasu; hegan Eelaasi, mishiriyaanne i so asai ubba gallassi qumaa miidosona. ¹⁶ Aissi giikko, GODAI Eelaasa baggaara yootido qaalaa naagidi, otuwaappe xiillee wuribeennanne xaaruwaappe zaiteekka coroshettibeenna.

¹⁷ Guutta wodiyaappe guyyiyan he keettaa godee na7ai harggiis; harggee goobi goobidi bin, wurssettan na7ai shemppuwaa teqettidi haiqqiis. ¹⁸ Yaatin, mishiriya Eelaasa, “Xoossaa asoo, neeni tana morkkiyoobi aibiinee? Neeni ta nagaraa hassayissada ta na7aa woranau yaadii?” yaagaasu.

¹⁹ Yaagin Eelaasi o, “Ne na7aa taayyo hamma” yaagiis. Na7aa i kiyuwaappe ekkidi, pude ba de7iyo pooqiya efiis; efiidi ba arssan zin77issiis. ²⁰ Yaatidi GODAAYYO hagaadan yaagidi waassiis; “Abeet GODAU, ta Xoossau, qassi ha taani de7iyo mishiree am77ee na7aa worada, i bollakka meto ehai?” yaagiis. ²¹ Hegaappe simmidi na7aa bolli heezzutoo zaqqullidi, GODAAYYO hagaadan yaagidi waassiis; “Abeet GODAU, ta Xoossau, ha na7aa shemppuwaa zaara” yaagiis.

²² Yaagin GODAI Eelaasa waasuwa siyiis. Na7aa shemppoikka simmin, na7ai paxiis. ²³ Eelaasi na7aa ekkidi pooqiyaappe duge wodhdhiis; na7aa aayeeyyo immidi hagaadan yaagiis; “Be7a, ne na7ai paxiis” yaagiis.

²⁴ Hegaappe guyyiyan mishiriya Eelaasa, “Neni Xoossaa asa gididoogaanne ne doonaappe odettiya GODAA qaalai tuma gididoogaa taani ha77i eraas” yaagaasu.

Eelaasanne Ba7aala Sunttan Hananabaa Yootiyaageeta

18 Irai xayooſappe heezzantto laittan, unddenna aginai aadhdhin GODAI Eelaasa, "Ba; baada Kawuwaa Akaabayyo beetta. Taani ha biittan iraa bukissana" yaagiis. ² Yaagin Eelaasi Akaabayyo beettanau denddidi biis.

He wode Samaariyan wolqqaama koshai de7ees. ³ Akaabi ba keettau aawatiya Obaadiyaa xeesiis. Obaadee GODAA minttidi ammaniya asa. ⁴ Elzzaabeela GODAA sunttan hananabaa yootiyaageeta worissiyo wode, Obaadee etappe xeetata ekkidi, ishatamaa ishatamaa shaakkidi, gonggolotu giddon qosidi, katta miziiddi haattaakka ushshiiddi wottiis.

⁵ Akaabi Obaadiyaa xeesidi, "Biittan sa7an pulattoi de7iyoosaa ubbaanne shaafaa qoco ubbaa ba. Ooni erii, nuuni maataa demmidi paratanne baqulota worenna ashshanaakkonne" yaagiis. ⁶ Yaagin eti biittaa shaakki shaakki ekkid, Akaabi issi ogiyaa oiqqidi barkka biis; qassi Obaadeekka hara ogiyaa oiqqidi barkka biis.

⁷ Obaadee ba ogiyaa oiqqidi biishin, Eelaasi aara gaittiis. Gaittin Obaadee Eelaasa eridi ba som77uwan gufannidi, "Ta godau Eelaasaa, hagee neneeyye?" yaagiis.

⁸ Yaagin Eelaasi ayyo, "Ee tana. Neeni baada, 'Eelaasi hagan de7ees' yaagada ne godaassi oda" yaagiis.

⁹ Yaagin Obaadee Eelaasayyo, "Taani nena ai naaqqi-inee neeni tana ne ashkkaraa haiqqo gaada Akaaba kushiyan aatta immiyoi? ¹⁰ GODAI ne Xoossai ero! Ta godai nena koyissanau kiittibeenna deree woikko kawotetti mulekka baawa. Eti, 'Eelaasi hagan baawa' yaagiyo wode, neeni hegan bannaagee tuma gidiyoo-gaa eranau Akaabi deriyaa haariyaageeta caaqettiis. ¹¹ Ha77i neeni tana, 'Baada ne godaayyo, "Eelaasi hagan de7ees" yaagada yoota' yaagaasa. ¹² Taani nena yeggada baanne, GODAA Ayyaanai nena denttidi, taani erenna sohuwaa efaana. Taani Akaabayyo yootin, i nena demmana xayikko, tana worana. Taani ne ashkkarai naatettaappe doommada GODAAYYO yayyiya asa. ¹³ Elzzaabeela GODAA sunttan hananabaa yootiyaageeta worissiyo wode, taani etappe xeetaa ekkada, ishatamaa ishatamaa issi gonggolowan qosada, qumaa mizaasinne haattaakka ushshaas. Yaatin, ha taani oottidobai neeyyo ta godaayyo odettibeeneeyye? ¹⁴ Ha77i qassi neeni tana, 'Baada ne godaayyo, "Eelaasi hagan de7ees" yaagada yoota' yaagaasa. Yootikko i tana worana" yaagiis.

¹⁵ Yaagin Eelaasi a, "Taani ayyo azazettiyo, Ubbaappe Wolqqaama GODAI ero! Tuma taani hachchi Akaabayyo beettana" yaagiis.

¹⁶ Obaadee Akaabaara gaittanau biis; biidi Akaabayyo yootiis. Yootin Akaabi Eelaasaara gaittanau biis. ¹⁷ Akaabi Eelaasa be7ido wode, "Israa7eela biittaa aatta yeggiyaagee, laa hagee nenee?" yaagiis.

¹⁸ Yaagin Eelaasi Akaaba, "Israa7eela biittaa aatti yeggiyai tana gidikke. GODAA azazuwaa aggidi,

Ba7aala eeqatussi goinnidi, biittaa aatti yeggiyai nennanne ne aawaa so asaa. ¹⁹ Ha77i Israa7eela asaa ubbaa Qarmmeloosa Deriyaa taakko shiishsha; qassi Elzzaabeeli maaddaappe miya hananabaa yootiyaageeta ubbaa etaara issippe he sohuwaa shiishsha. Hegeetikka Ba7aala sunttan hananabaa yootiya oiddu xeetanne ishatamatanne Asheeri sunttan hananabaa yootiya oiddu xeetata" yaagiis.

²⁰ Hegaa gishshau, Akaabi kiittidi, Israa7eela asaa ubbaanne hananabaa yootiyaageeta Qarmmeloosa Deriyaa shiishshiis. ²¹ Eelaasi shiiqida asaakko biidi, "Aude gakkanaashin naa77u qofan buuteetii? GODAI Xoossaa gidikko, a kaallite; gidennan Ba7aala gidikko, ini akka kaallite" yaagiis. Yaagin asai ayyo qaalanne qaattennan sirphphi giis.

²² Hegaappe guyyiyan Eelaasi asaayyo hagaadan yaagiis; "GODAA sunttan hananabaa yootiyaageetuppe ta xalaalai attaas; shin Ba7aala sunttan hananabaa yootiyaageeti oiddu xeetanne ishatama. ²³ Ane nuuyyo naa77u korima boorati imettona. He korimatuppe issuwaa eti doorona; korimaa shukkidi qanxerettona; yaatidi ashuwaa mittaa bolli wottona; shin tamaa eettooppona. Taanikka naa77antto korimaa giigissada, mittaa bolli wottana; taanikka tamaa eettikke. ²⁴ Intte intte xoossaa sunttaa xeesite; taanikka GODAA sunttaa xeesana. Xeesin koyidi, yarshshuwaa miya tamaa kiittiya xoossai Xoossaa gido" yaagiis.

Yaagin asai, "Hagee lo77o qofa" yaagidi maayyiis.

²⁵ Hegaa gishshau, Eelaasi Ba7aala sunttan hananabaa yootiyaageeta, "Intte cora gidiyo gishshau, issi korimaa doori ekkidi, kasetidi giigissite. Yaatidi intte xoossaa sunttaa xeesite; shin an tamaa eettoopite" yaagiis.

²⁶ Eti banttau imettida korimaa ekkidi giigissidosona.

Maalladoppe seeta gallassi gakkanaashin, Ba7aala sunttaa xeesidi, "Hai Ba7aalaa, nu woosaa siya" yaagidi woossidosona. SHin siyettiya cenggurssi baawa; issi asinne koyibeenna. Yaatin, bantta giigissido yarshshiyooosaa yuuyi aadhdhidi duridosona.

²⁷ Sa7ai seeta gallassa gidin, Eelaasi eta bolli, "Intte qaalaa xoqqu oottidi woossite! I xoossa gidennee! Ooni erii, i qofan sheekkidaakko, woikko au oosoi dari-daakko, woikko manddaridaakko, woikko xiskkidabaa gidikko denttanau koshshees!" yaagidi qilliicciis.

²⁸ Yaagin bantta qaalaa xoqqu oottidi woossidosona. Qassi kase bantta goinniyo wogaadan bantta bollaara suuttai goggana gakkanaashin tooraaninne mashshan banttana caddidosona. ²⁹ Yarshshuwaa shiishshiyoo marssai gakkanaashin eti hegaadan haniiddi, hananabaa yootoosona; shin siyettiya cenggurssi baawa. Etabaa ezggidi zaaro immiyaabi issoinne baawa.

³⁰ Yaatin, Eelaasi asaa ubbaayyo, "Haa taakko shiiqite" yaagiis. Yaagin asai akko shiiqin, GODAASSI yarshshiyooosai qolettichchidaagaa zaarettidi gimbbiis.

³¹ GODAA qalalai Yaaqoobakko yiidi, "Ne sunttai Israa7eela gidana" yaagidi yootido Yaaqooba naatu zaretu qoodaadan Eelaasi tammanne naa77u shuchchata ekkiiis. ³² Ekkidi GODAA sunttaayyo he

shuchchatun yarshshiyooosaa gimbbiis. Gimbbidi tammanne oiddu litiro haattaa tigin ekkiya ollaa yarshshiyooosaa yuushuwan bookkiis.

³³ Hegaappe guyyiyan yarshshiyooosaa bolli mittaa giigissi wottidi, korimaa ashuwa a qommuwan qommuwan qanxxeretidi, mittaa bolli wottiis. Wottidi asata, "Oiddu baattatun haattaa kunttidi, xuuggana yarshshuwa bollinne mittaa bolli gussite" yaagiis; yaagin eti gussidosona. ³⁴ Yaatin, Eelaasi asata, "Naa77anttuwaakka gujjite" yaagiis; yaagin eti naa77anttuwaakka gujjidosona.

Qassikka Eelaasi asata, "Heezanttuwaakka gujjite" yaagiis; yaagin heezanttuwaakka gujjidosona. ³⁵ Haatai yarshshiyooosaa yuushuwan goggiis; goggidi ollan haattai kumiis.

³⁶ Omarssa yarshshuwa shiishshiyooodee gakkinn, hananabaa yootiya Eelaasi yarshshiyooosaa shiiqidi haagaan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, Abrahaama Xoossau, Yisaaqa Xoossau, Israa7eela Xoossau, neeni Israa7eela biittan Xoosa gidiyooeenne, taanikka ne ashkkara gidiyooeenne, qassi taani hagai ubbaa ne qaalan oottiyoogee hachchi eretto. ³⁷ Abeet GODAU, koya! Neeni GODAI Xoossaa gidiyooaanne neeni eta wozanaa neekko zaaraidda de7iyooogaa ha asati eranaadan neeni taayyo koya!" yaagiis.

³⁸ Yaagin GODAA tamai wodhdhidi, xuuggiyo yarshshuwa, mittaa, shuchchaanne biittaa miis; ollaa gidon de7iya haattaakka laacchiis. ³⁹ Asai ubbai hegae be7ido wode, bantta som77uwan gufannidi, "GODAI Xoossaa! GODAA xalaalai Xoossaa!" yaagidosona.

⁴⁰ Hegaappe guyyiyan Eelaasi eta, "Ba7aala sunttan hananabaa yootiyaageeta oiqqite. Etappe issi asinne kessi ekkidi booppo" yaagiis. Yaagin eta oiqqidosona; Eelaasi eta Qiishoona SHAafaa efiidi woriis.

GODAI Iraa Bukissiis

⁴¹ Eelaasi Akaaba, "Kiyada ba; baada ma uya. Aissi giikko, wolqqaama iraa gunttai siyettees" yaagiis.

⁴² Hega gishshau, Akaabi maanaunne uyanau biis. SHin Eelaasi Qarmmeloosa Deriyaa xeerii kiyidi ba som77uwa ba gulbbatatu giddo duge gelissidi gufanniis.

⁴³ Hegaappe guyyiyan Eelaasi ba ashkkaraa, "Ba; pude kiyada ane abbaakko zaarada xeella" yaagiis.

Yaagin a ashkkarai biidi xeelliis; xeellidi ayyo, "Aibinne baawa" yaagiis.

Eelaasi ba ashkkaraa laapputon, "Qassikka ane xeella" yaagiis.

Yaagin ashkkarai laapputoo xeelliis. ⁴⁴ Laappunto xeelan, "Be7a, asa kushe keena shaarai abbaappe kiyiis" yaagiis.

Yaagin Eelaasi ba ashkkaraa, "Ba; baada Akaaba, 'Irai nena beettaa diggennaadan, ne paraa gaariyan uttada, duge ne soo wodhdha' yaaga" yaagiis.

⁴⁵ Guutta keenaa gam77ishin, saloi shaaraa dulkkiis; carkkoikka carkkiis; wolqqaama iraiikka bukkiis. Akaabi paraa gaariyan uttidi Iziraa7eela katamaa biis. ⁴⁶ GODAA wolqqai Eelaasa bolli wodhdhiis; Eelaasi kaabbaa

qabattuwan pude sirqqidi, Iziraa7eela katamaa gakkanaashin Akaabappe sinttatidi woxxiis.

Eelaasi Siinaa Deriyaa Biis

¹⁹ Eelaasi oottidobaa ubbaanne Ba7aala sunttan hananabaa yootiyaageeta ubbaa bisuwan i waati woridaakko Akaabi Elzzaabeeliyyo yootiis.

² Yootin Elzzaabeela, "Neeni he hananabaa yootiyaageeta oottidooagaan, wontto hanoode taani nena oottana xayikko, xoossati tana worona" yaagada Eelaasassi kiittaasu.

³ Yaatin, Eelaasi ba shemppuwau yayyidi, Yihudaa biittan de7iya Berssaabeha yiis. Ba ashkkaraa hegan yeggiis; ⁴ yeggidi barkka issi gallassa ogiyaa bazuwan hemettiis. Hemettiiddi biidi issi sankkaaraa kuwan uttidi, "Abeet GODAU, taayyo gidana; taani ta maizza aawatuppe kehikke. Ta shemppuwaa akka" yaagidi haiqqanau woossiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan sankkaaraa kuwan zaqqullidi xiskkiis; xiskkidaashin issi kiitanchchai a bochchidi, "Dendda; denddada ma" yaagiis. ⁶ Yaagin denddidi i xeelliyo wode, ho77o shuchchaa mishuwan uukettida komppoo ittainne oto haattai a huuphessan de7iyaa-gaa be7iis. Be7idi miidi uyiis; yaatidi guyye zin77iis. ⁷ GODAA kiitanchchai naa77anttuwaakka yiidi Eelaasa bochchidi, "Neeni baana ogee daro adussa gidiyogishshau, denddada ma" yaagiis.

⁸ Yaagin Eelaasi denddidi miisinne uyiis. He i miido kattaa wolqqan Xoossaa deriyaa Siinaa gakkanaashin, oitamu gallaasanne oitamu qammaa hemettiis. ⁹ He sohuwan de7iya gonggoluwaa giddo gelidi aqiis.

GODAI a, "Eelaasaa; hagai ai oottai?" yaagiis.

¹⁰ Yaagin Eelaasi, "Ubbaappe Wolqqaama GODAAYO Xoossaa taani daroppe mishettaas. Aissi giikko, Israa7eela asai nenaara maacettido maachchaa kanttiis; neeyyo yarshshiyooosaakka qoliis; ne sunttan hananabaa yootiyaageetakka bisuwan woriis. Yaatin, taani tarkka attaa; ha77i eti ta shemppuwaakka ekkanau koyoosona" yaagiis.

¹¹ Yaagin GODAI a, "Hegaappe kiyada baada, deriyaa huuphiyan ta sinttan eqqa" yaagiis. Yaagin Eelaasi eqqidaashin GODAI a mataara kanttiis. He wode mino wolqqaama carkkoi deriyaa phalqquerettiis; zaallatikka kinchcherettiis; shin GODAI he carkkuwa gidon baawa. Carkkuwaappe simmin biittai qaaxxiis; shin GODAI he biittaa qaattankka baawa. ¹² Biittaa qaataappe simmin tamai kiyiis; shin GODAI tamaa gidon baawa. Tamaappe simmin saasukettaa siyettiis. ¹³ Eelaasi he saasukettaa siyido wode, ba som77uwa kaabban kammiis. Yaatidi kare kiyidi gonggoluwaa penggen eqqiis.

Eelaasakko cenggurssai yiidi, "Eelaasaa, hagai ai oottai?" yaagiis.

¹⁴ Yaagin Eelaasi, "Ubbaappe Wolqqaama GODAAYO Xoossaa taani daroppe mishettaas. Aissi giikko, Israa7eela asai nenaara maacettido maachchaa kanttiis; neeyyo yarshshiyooosaakka qoliis; ne sunttan hananabaa yootiyaageetakka bisuwan woriis. Yaatin, taani

tarkka attaas; ha77i eti ta shemppuwaakka ekkana koyoosona" yaagiis.

¹⁵ Yaagin GODAI Eelaasa, "Neeni yiidosaa simmada, Damasqqo bazzuwa ba. Baada yaa gakkada, Hazaa7eeli Sooriyaa bolli kawotanaadan tiya. ¹⁶ Qassi Nimisha na7ai Yeehu Israa7eela bolli kawotanaadan tiya. Ne sohuwan hananabaa yootanaadan Aabeeli Mahoolappe yiida SHafaaxa na7aa Elssaa7a tiya. ¹⁷ Hazaa7eela bisuwaappe kessi ekkiya ubbaa Yeehu worana; qassi Yeehu bisuwaappe kessi ekkiya ubbaa Elssaa7i worana. ¹⁸ Ba7aalayyo gulbbatibeenna woikko bantta doonan Ba7aala ee qaa yeribeenna laappun sha7u asaa taani Israa7eelan taayyo ashshana" yaagiis.

Eelaasi Elssaa7a Xeesiis

¹⁹ Eelaasi he sohuwaappe denndidi biidi, SHafaaxa na7ai Elssaa7i tammanne naa77u waaxa booran gadiyaa goyiyaagaa demmiis; tammanne naa77antta waaxaa Elssaa7i ba huuphen oiqqidi goyees. Goyishin Eelaasi a achchaara aadhhiiddi, ba kaabbaa a maizziis. ²⁰ Elssaa7i boorata yeggi aggi, Eelaasa geeduwaa woxxiidi, "Taani ta aawaanne ta aayyiyo saruwan gaada, yera ekkada, hegaappe simmada, nena kaallana" yaagiis.

Yaagin Eelaasi Elssaa7a, "Ba. Taani neeyyo ai oottidanaa?" yaagiis.

²¹ Hegaa gishshau, Elssaa7i aggidi guyye simmiis. Simmidi waaxa boorata shukkiis; boora miishshaa qeri eettidi ashuwaa doissiiis; doissido ashuwaa aattin asai miis. Hegaappe guyyiyan denndidi biidi, Eelaasassi oottiis.

Sooree Samaariyaa Oliis

20 Sooriyaa Kawoi Benihadaadi ba olanchchata ubbaa issippe shiishshiiis. Hasttamanne naa77u kawotun, eta paratuuninne paraa gaaretun maadettidi, pude biidi Samaariyaa katamaa dooddiiis; dooddidi a bolli woraajjiis. ² Woraajjidi Israa7eela Kawuwaa Akaabassi katama giddo asaa kiittidi hagaadan yaagiis; ³ "Benihadaadi, 'Ne birainne ne worqqai tabaa ne maccaasatupenne ne naatuppe lo77uwaa dariyaageeti tabaa' yaagees" yaagiis.

⁴ Yaagin Israa7eela kawoi zaaridi, "Ee, ta godau kawuwau, neeni giidoogaakka mala; taanikka taayyo de7iyaabaikka ubbai nebaa" yaagiis.

⁵ Qassikka kiittetida asati naa77anttuwaa yiidi, "Nena Benihadaadi, 'Taani kase nena, "Ne biraanne ne worqqaa, ne maccaasaanne ne naata taayyo sheedhaasa" gaada kiittaas. ⁶ SHin wontto hanoode ne keettaanne ne oosanchchatu keettaa pilggi xeellana mala ta oosanchchata yeddana. Eti neeni payyabaa gaada wottidobaa ubbaa ekkidi efaana' yaagees" yaagidosona.

⁷ Yaagin Israa7eela kawoi he biittaa cimata ubbaa xeesi shiishshidi, "Ha bitanee nuna bashshanau koyiyogaa be7ite. I ta maccaasatanne ta naata, ta bi-

raanne ta worqqaa ekkana kiittiis; kiittin taani au ixxisi gabeikke" yaagiis.

⁸ Yaagin cimatikka asaikka ubbai Akaaba, "I odiiyooobaa siyoppa! Woikko ayyo, 'Eeno' gooppa!" yaagidosona.

⁹ Hegaa gishshau, Benihadaadi kiittidoogeetuyyo Akaabi, "Intte ta godaassi kawuwaassi, 'Neeni koiro kiittido kiitaa taani polana; shin ha kiitaa taani polana danddayikke' yaagees giidi odite" yaagiis.

Yaagin kiittetidi yiidaageeti biidi hega Benihadaadayyo odidosona. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan Benihadaadi hara kiitaa yeddidi, "Tana kaalliyaa asaa Samaariyaa katamaa buhee issi issi kuuchcha gakkikko, xoossati tana worona" yaagiis.

¹¹ Yaagin Israa7eela kawoi kiittetidi yiidaageeta, "Tu mu olanchchi olaappe simmiiddi gairesippe attin, biron biiddi gaireenna' yaagidi odite" yaagiis.

¹² Benihadaadinne kawoti, bantta dunkkaaniyaa gid-don ushshaa uyiiddi hega siyido wode, kawoi ba olanchchata, "Olanau salppite" yaagidi azaziis. Azazin eti katamaa olanau salppidosona.

¹³ He wode hananabaa yootiya issi bitanee Israa7eela Kawuwaa Akaabakko yiidi, "GODAI nena hagaadan yaagees; 'Ha kenchcho olanchchata ubbaa be7ai? Taani hachchi eta ne kushiyan aattada immana; immobare taani GODAA gidiyogaa neeni hegan erana' yaagees" yaagiis.

¹⁴ Akaabi, "Olaa doommanai oonee?" yaagiis.

Yaagin hananabaa yootiyaagee, "Auraaajjaa haariyaageeti azaziyo yelaga olanchchati doommana" yaagiis.

Yaagin kawoi, "Attiya olanchchata oonee azazana?" yaagiis.

Yaagin hananabaa yootiyaagee, "Neeni azazana" yaagiis.

¹⁵ Hegaa gishshau, Akaabi aurajjaa haariyaageeti azaziyo yelaga olanchchata, naa77u xeetanne hasttamanne naa77ata shiishshiiis. Qassi attida Israa7eela asaa, laappun sha7aa shiishshiiis.

¹⁶ Benihadaadi bana maaddida hasttamanne naa77u kawotuura issippe dunkkaaniyan uttidi ushshan mat-tottidaashin, seeta gallassi Israa7eela olanchchati olau kiyidosona. ¹⁷ Aurajjaa haariyaageeti azaziyo yelaga olanchchati koiro kiyidi biidosona.

Benihadaadi xomoosiyaageeta kiittin, eti simmidi ayyo, "Samaariyaappe asai kiyidi yiiddi de7ees" yaagidi odiis.

¹⁸ Odin i, "Eti sigau yiikkokka olau yiikkokka, eta paxa oiqqite" yaagiis.

¹⁹ Aurajjaa haariyaageeti azaziyo yelaga olanchchati salppidi, katamaappe gaxi kiyidosona; Israa7eela olanchchatikka eta kaallidi kiyidosona. ²⁰ Ubbatikka huuphiyan huuphiyan banttanaara olaa gaittida morkkiyaa woridosona. Yaatin, Sooriyaa asati baqatidosona; baqatin Israa7eela asati kaallidi yedettidosona. Qassi Sooriyaa Kawoi Benihadaadi ba paraasatuura ba paran kessi ekkidi biis. ²¹ Israa7eela

kawoi olau kiyidi, paratanne paraa gaareta omoooddiis; Sooriyaa asatakka woruwaa buttiis.

²² Hegaappe guyyiyan hananabaa yootiyaagee Israa7eela kawuwaakko yiidi, “Ba; baada ne baggaa mintta. Minttada, oosettanau bessiyaabi aibakko akeeka. Aissi giikko, yiya laitti bone Sooriyaa kawoi nena naa77anttuwaakka olana” yaagiis.

Sooreti Naa77anttuwaakka Olidosona

²³ Hegaadan de7ishin Sooriyaa kawuwaa oosanchchati a hagaadan yaagidi zoridosona; “Eta xoosati deretu xoossata; eti nuuyyo wolqqaamidoikka hegaassa. SHin nuuni etaara dembban olaa gaitiyaakko, nuuni tumu etappe minnana. ²⁴ Issibaa hana; kawota ubbaa eti azaziyoosaappe diggada, hara ha-laqata eta sohuwan wotta. ²⁵ Nuuni Israa7eelatuura dembban olettanaunne xoonanau danddayana mala, neeyyo kase wurida olanchchatu sohuwan olanchchata, paratu sohuwan parata, paraa gaaretu sohuwan paraa gaareta wottada, denttanau koshshees” yaagidosona. Yaagin ikka eta zoriyaa maayidi, hegaadan oottiis.

²⁶ Yiya laitti bone Benihadaadi Sooriyaa olanchchata shiishshidi, Israa7eelatuura olettanau Afeeqa giyo katamaa biis. ²⁷ Israa7eela olanchchatikka shiiqidi, shinqqiyaanne ola miishshaa ekkidi, etaara olaa gaittanau naa77u cita gididi kiyidosona. Kiyidi Israa7eelati naa77u guutta deeshsha wude malatidi, etakko simmidi uttidosa; shin Sooreti gaxariyaa ubbaa maayidosona.

²⁸ Xoossaa asa giyo issi bitanee pude yiidi, Israa7eela kawuwaa, “GODAI hagaadan yaagees; ‘Sooriyaa asati, “GODAI deretu Xoossaa gidiyooaappe attin dembbatu Xoossaa gidenna” yaagido gishshau, ha kenchchechcha olanchchata ubbaa taani ne kushiyan aatta immana. He wode taani GODAA gidiyooгаа neeninne ne asai erana’ yaagees” yaagiis.

²⁹ Sooretinne Israa7eelati issi issuwaakko simmidi salppidi, laappun gallassaa takkidosa. Laappuntta gallassan olaa gaittidosa; gaittin Israa7eelati issi gallassan Sooriyaa asaappe xeetu sha7u tohuwaasata woridosona. ³⁰ Etappe attidaageeti kessi ekki biidi, Afeeqa katamaa gelidosona. Gelidaageetuppe laatanne laappun sha7u asaa bolli katamaa yuushuwaa gimbee kunddidi yan woriis.

Benihadaadikka he katamau baqatidi, issi qol77uwan qosettiis. ³¹ A oosanchchati a, “Israa7eela kawoti maariyaageeta gidiyooгаа nuuni siyida. Waaruwaa nu shayan maayidi, wodoruwaa nu qooriyan xaaxidi, ane Israa7eela kawuwaakko boos. Ooni erii, i nena paxa ashshanaakkonne” yaagidosona. ³² Yaagidi waaruwaa bantta shayan maayidi, wodoruwaa bantta qooriyan xaaxidi, Israa7eela kawuwaakko biidosona. Biidi a, “Ne ashkkaarai Benihadaadi nena, ‘Hai tana woropparkkii’ yaagees” yaagidosona.

Yaagin kawoi, “I hanno gakkanaashinkka paxa de7ii? I ta ishaa” yaagiis.

³³ Asati lo77o malaatadan a haasayaa ellelli ekkidi, “Ee, ne ishai Benihadaadi paxa de7ees” yaagidosona.

Yaagin i eta, “Biidi a taakko ekkidi yiite” yaagiis. Benihadaadi kiyidi yin, Akaabi a pude ba para gaariyaa bolli kessidi uttisiis.

³⁴ Yaatin, Benihadaadi Akaaba hagaadan yaagiis; “Ta aawai ne aawaappe ekkido katamata taani neeyyo zaarana. Ta aawai Samaariyan giyaa essidoogaadan neenikka Damasqqo kataman giyaa essana” yaagiis.

Yaagin Akaabi a, “Taani ha maachchan nena yeddana” yaagiis. Yaagidi aara maachchaa maacetidi a yeddiis.

Akaaba Bolli Hananabai Odettiis

³⁵ Hananabaa yootiyaageetu citaappe issi bitanee GODAA qalan azazettidi issi ba laggiyaa, “Tana shoca” yaagiis; shin he bitanee shocennan ixxiis. ³⁶ Ixxin hananabaa yootiyaagee a, “Neeeni GODAAYO azazettennan ixxido gishshau, neeni taappe shaahet-tada baanne sohuwaarakka nena gaammoi worana” yaagiis. Yaagin bitanee hananabaa yootiyaagaappe shaahetti baanne sohuwaarakka gaammoi gaittidi wori bayiis.

³⁷ Hananabaa yootiyaagee qassikka hara issi bitaniyaa demmidi, “Tana shoca” yaagiis. Yaagin bitanee a shociis; shocin hananabaa yootiyaagee masunxxiis.

³⁸ Masunxxidi biidi, kawuwaa naagiiddi ogiyaa doonan eqqiis. Erettennan attanau ba som77uwaa gooziiis.

³⁹ Kawoi ogiyaara kanttiyo wode, hananabaa yootiyaagee kawuwaa xeesidi hagaadan yaagiis; “Taani ne ashkkaarai olan olettishin issi bitanee taakko yiidi, ‘Ha omoodettida bitaniyaa naaga. Ha bitanee baqatiyaabaa gidikko, ne shemppoi a shemppuwaara gada, woikko heezzu sha7u xaqara biraa gumiyaa qanxxaasa’ yaagiis. ⁴⁰ Yaagin taani ne ashkkaarai oosoi darin, yanne haanne giishin, bitanee kessi ekkidi biichchiis” yaagiis.

Yaagin Israa7eela kawoi, “Neeeni nerikka pirddadasa; ne pirddaikka hegaa gidana” yaagiis.

⁴¹ Hananabaa yootiyaagee ba som77uwaa goozido carqqiyaa pooshshi yeggiis. Pooshshin i hananabaa yootiyaageetuppe issuwaa gidiyooгаа kawoi sohuwaarakka eriis. ⁴² Hananabaa yootiyaagee kawuwaayyo, “GODAI, ‘Taani, “I haiqqana bessees” gido bitaniyaa neeni yedda aggadasa. Hegaa gishshau, ne shemppoi a shemppuwaara gada; ne asai a asaara gada’ yaagees” yaagiis. ⁴³ Yaagin Israa7eela kawoi yiil-lotiiddinne lancciiddi, ba soo Samaariyaa katamaa biis.

Naabute Woiniyaa Turaa Sohuwaa

21 Iziraa7eeliyaa Naabutessi Samaariyaa Kawuwaa Akaaba keettaa matan Iziraa7eelan woiniyaa turaa sohoi de7ees. ² Akaabi Naabuta, “Ta keettaa matan de7iyo gishshau, taani taayyo ataakiltte soho oottanau taayyo ne woiniyaa turaa sohuwaa imma. A gishshaa neeyyo taani hara lo77o woine turaa sohuwaa im-

mana; woikko neeni dosikko, a waagaa taani neeyyo qanxxana” yaagiis.

³ Yaagin Naabutee Akaabayyo, “Taani ta aawatuppe laattido gadiyaa tana neeyyo imissiyaabaappe GODAI ashsho” yaagiis.

⁴ Iziraa7eeliyaa Naabutee, “Taani ta aawatuppe laattido gadiyaa neeyyo immikke” giido gishshau, Akaabi yiillotidinne lanccidi ba soo biis. Biidi ba hiixan go-daakko simmi zin77idi, qumaa meennan ixxiis.

⁵ A maccaasiyaa Elzzaabeela akko gelada, “Neeni ha-gaa keeni aibissi yiillotadii? Aibissi qumaa meennan ixxi?” yaagada oichchaasu.

⁶ Oichchin Akaabi iyyo, “Iziraa7eeliyaa Naabuta taani, ‘Ne woiniyaa turaa sohuwaa taayyo baizza; woikko ne dosikko, a gishshaa taani neeyyo hara woiniyaa turaa sohuwaa immana’ yaagin, i, ‘Ta woiniyaa sohuwaa neeyyo immikke’ yaagiis. Taani heгаа gishshau yiil-lotaas” yaagiis.

⁷ A maccaasiyaa Elzzaabeela a, “Neeni Israa7eela bol-li kawo gidaidda hagaadan hanai? Dendda; denddada ma! Wozanappe ufaitta! Iziraa7eeliyaa Naabute woiniyaa turaa sohuwaa taani neeyyo immana” yaa-gaasu.

⁸ Hega gishshau, maccaasiyaa Akaaba sunttan dab-ddaabbeta xaafada, a maatafan attamaasu; attamada Naabuteera issippe kataman de7iya cimatuuyoonne gita asatuuyo kiittaasu. ⁹ He dabddaabbeta hagaadan yaagada xaafaasu; “Issi gallassau xoomaa awaajjite; yaatidi asaa gidдон Naabuta bonchcho sohuwan utis-site. ¹⁰ Utissidi naa77u pattenна asata a sinttan utis-site. He asati, ‘Naabutee Xoossaanne kawuwaa cayiis’ yaagidi markkattanaadan oottite. Hegaappe guyyiyan gaxi kessidi, shuchchan caddidi worite” yaagada xaafaasu.

¹¹ Hega gishshau, Naabuteera issippe kataman de7iya cimatinne gita asati Elzzaabeela etau xaafido dabddaabbetun giidoogaadan oottidosona. ¹² Eti xoomaa awaajjidi, Naabuta asaa gidдон bonchcho sohuwan utissidosona. ¹³ Hegaappe guyyiyan naa77u pattenна asati yiidi, akko simmi uttidi, asaa sinttan, “Naabutee Xoossaanne kawuwaa cayiis” yaagidi worduwaa markkattidosona. Markkattin Naabuta kata-maappe gaxi kessidi, shuchchan caddidi woridosona.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan cimati Elzzaabeelikko kiittidi, “Naabutee shuchchan cadettidi haiqqiis” yaagidosona.

¹⁵ Naabutee shuchchan cadettidi haiqqidoogaa Elzza-abeela siyosaarakka, Akaaba, “Iziraa7eeliyaa Naabutee neeyyo miishshan baizzanau ixxido woiniyaa turaa sohuwaa denddada baada, neeyyo ekka. I ha77i paxa de7enna; haiqqiichchiis” yaagaasu. ¹⁶ Iziraa7eeliyaa Naabutee haiqqidoogaa Akaabi siyidi, Naabute woiniyaa turaa sohuwaa bau ekkanaу denddidi, duge biis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan Tishbbiyaa Eelaasakko GODAA qalalai yiidi, ¹⁸ “Samaariyan kawotida Israa7eela Kawuwaa Akaabaara gaittanau duge wodhdha. I ha77i Naabute woiniyaa turaa sohuwaa ekkanaу biidi, yan de7ees. ¹⁹ Neeni a hagaadan yaaga; ‘GODAI nena, “Bi-

taniyaa worada, a gadiyaa neeyyo ekkadasa gidikkii?” yaagees’ yaaga. Qassikka a, ‘GODAI nena, “Naabute suuttaа kanati laaccido sohuwan ne suuttaakka kanati laaccana” yaagees’ yaaga” yaagiis.

²⁰ Hegaappe guyyiyan Akaabi Eelaasa, “Hai ta morkkiyau, tana demmarggadii?” yaagiis.

Yaagin, “Ee, taani nena demmarggaas; aissi giikko, neeni GODAA sinttan iitabaa oottanau, ne huuphiyaa nagaraassi baizzadasa. ²¹ GODAI nena hagaadan yaagees; ‘Siya, taani ne bolli iitabaa ehaana. Taani ne zerettaa xaissana; taani Israa7eela biittan Akaaba keettaa asaappe aille gidin goqa gidin, issi at-tumaasinne attennan xoqollana. ²² Taani ne so asaa Nabaaxa na7aa Iyorbbaama so asaadaaninne Akiyaa na7aa Baa7isha so asaadan oottana. Aissi giikko, neeni Israa7eela asaa nagaraa ootissada, tana han-qquetissadasa’ yaagees. ²³ Qassi GODAI Elzzaabeelibaa yootiiddi, ‘Iziraa7eela katamaa gimbbiyaa lanqqen ka-nati Elzzaabeelo maana’ yaagees. ²⁴ Akaaba zare gididi kataman haiqqiya oonanne kanai maana; qassi gaxariyan haiqqiya oonanne saluwaa kafoti maana” yaagiis.

²⁵ Ba maccaasiyaa Elzzaabeela denttettin, GODAA sinttan iitabaa oottanau ba huuphiyaa nagaraassi baizzida, Akaaba mala asi mulekka baawa. ²⁶ GODAI Israa7eela asaa sinttappe laaggidi kessido Amooretu-dan eequ goinniyoogan Akaabi aadhdiya sheneyiyaabaa haniis.

²⁷ Akaabi ha haasayaa siyido wode, ba maayuwaa pooshshidi, waaruwaa maayis; yaatidi xoomiis. Waaruwaa maayosaara zin77iis; azzaniiddi hemettiis.

²⁸ Hegaappe guyyiyan GODAA qalalai Tishbbiyaa Eelaasakko yiidi, ²⁹ “Akaabi ba huuphiyaa ta sinttan kaushshidoogaa be7adii? I ta sinttan ba huuphiyaa kaushshido gishshau, taani ha bashshaa a wodiyan ehiikke. SHin taani a na7aa wodiyan a so asaa bolli ha bashshaa ehaana” yaagiis.

Hananabaa Yootiya Mikaayi Akaabayyo Xoonettiyoogaa Odiis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 18:2-27)

22 Sooreenne Israa7eeli olettennan heezzu laittaa saro de7idosona. ² Heezzantto laittan Yihudaa Kawoi Yoosaafixi Israa7eela kawuwaa be7anau biis. ³ Biidaashin Israa7eela kawoi ba ashkkaratuuyo, “Gala7aaden de7iya Raamoota katamai nuugaa gidiy-oogaanne nuuni hanno gattanaу he katamaa Sooriyaa kawuwaappe wotti ekkanaу ainne oottibeennaagaa ereketti?” yaagiis. ⁴ Qassikka i Yoosaafixa, “Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa olanau tanaara buutee?” yaagiis.

Yaagin Yoosaafixi Israa7eela kawuwaa, “Ee, neeni olaa baanau giigiyo wode audenne, taani giigana. Ta olanchchati ne olanchchatu mala; ta paratikka ne paratu mala” yaagiis. ⁵ Qassikka Yoosaafixi Israa7eela kawuwaa, “Gidikkonne, neeni kasetada GODAA oichcha” yaagiis.

⁶ Yaagin Israa7eela kawoi hananabaa yootiya oiddu xeetu asata issippe shiishshidi, "Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa olanau booyye booppoo?" yaagidi eta oichchiis.

Oichchin eti, "Ba; aissi giikko, GODAI he katamaa kawuwaa kushiyan aattidi immana" yaagidosona.

⁷ SHin Yoosaafixi, "Nuuni GODAA oichchanau dand-dayiyo hananabaa yootiya hara asi hagan baawee?" yaagiis.

⁸ Yaagin Israa7eela kawoi Yoosaafixassi zaaridi, "Nuuni a baggaara GODAA oichchanau danddayiyo issi hara bitanee de7ees; i Yimila na7aa Mikaaya. SHin taani a ixkais; aissi giikko, i ubba wodekka tabaa iitabaa yootesippe attin lo77obaa yooti erenna" yaagiis.

Yaagin Yoosaafixi Israa7eela kawuwaa, "Kawoi hegaadan gooppo!" yaagiis.

⁹ Hegaappe guyyiyan Israa7eela kawoi ba oosanchchatuppe issuwaa xeesidi, "Yimila na7aa Mikaaya eesuwan ekkada ya" yaagiis.

¹⁰ Israa7eela kawoinne Yihudaa Kawoi Yoosaafixi bantta kawotaa maayuwa maayidi, Samaariyaa katamaa geliyo penggiyaa matan de7iya audiyan bantta kawotaa araatan uttidosa; uttin hananabaa yootiya ubbati eta sinttan hananabaa yootosona. ¹¹ Etappe issoi, Kanaa7ina na7ai Xidiqee birataappe kaceta giigisidi, Akaaba, "GODAI hegaadan yaagees; 'Sooreti xayana gakkanaashin neeni eta ha kacetun qaicana' yaagees" yaagiis. ¹² Hananabaa yootiya hara ubbatikka, "Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa ba; baada ola; oladakka xoonaa. Aissi giikko, GODAI he katamaa kawuwaa kushiyan aattidi immana" yaagidi yootidosona.

¹³ Hegaappe guyyiyan Mikaaya xeesanau kiitetti biida bitanee a, "Be7a, hananabaa yootiya ubbati issi doona gididi, 'Kawoi ha olaa xoonana' yaagidi yootidosona. Hega gishshau, hayyanaa ne odoikka etappe issuwaagaa mala gido; neenikka lo77obaa oda" yaagiis.

¹⁴ SHin Mikaayi he bitaniyaa, "GODAI ero! GODAI taayyo yootiyoobaa taani yootana" yaagiis.

¹⁵ Mikaayi kawuwaakko yiido wode, kawoi a, "Mikaayaa, nuuni Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa olanau boniiyye boopponii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Mikaayi kawuwaa, "Ba; baada ola; oladakka xoonaa. GODAI he katamaa kawuwaa kushiyan aattidi immana" yaagiis.

¹⁶ Yaagin kawoi a, "Neeni GODAA sunttan tumaappe attin harabaa taayyo odennaadan taani nena aap-putoo caaqettanau koshshii?" yaagiis.

¹⁷ Yaagin i, "Israa7eela olanchchati ubbai hent-tanchchi bainna dorssatudan deriyan laalettidaageeta taani be7aas. GODAI eta, 'Hageetuyyo godi baawa. Eti ubbaikka bantta soo bantta soo saro boona' yaagees" yaagiis.

¹⁸ Yaatin, Israa7eela kawoi Yoosaafixi, "'I tabaa iitabaa yootesippe attin, lo77obaa yooti erenna' gaada, taani neeyyo yootabeikkinna?" yaagiis.

¹⁹ Mikaayi gujjidikka hegaadan yaagiis; "Simmi GODAI giyoobaa siya! GODAI ba kawotaa araatan uttin, saluwaa olanchchati ubbai a ushachchaaranne had-dirssaara eqqidaageeta taani be7aas. ²⁰ GODAI, 'Akaabi Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa biidi, yan haiqqanaadan balettana oonee?' yaagiis. Yaagin issoi hegaadan giyo wode, harai qassi hegaadan giis. ²¹ Hegaappe guyyiyan issi ayyaanai kiyidi GODAA sinttan eqqidi, 'Taani a balettana' yaagiis.

²² "Yaagin GODAI ayyaanaa, 'Waata balettuutee?' yaagiis.

"Yaagin ayyaanai, 'Taani kiyada baada, ayyo hananabaa yootiyaageetu ubbatu doonan worddotiya ayyaana gidana' yaagiis.

"Yaagin GODAI, 'Ee, neeni a balettana; neeyyo hegee hanana. Ba; baada baletta' yaagiis" yaagiis.

²³ Mikaayi gujjidikka, "Hegaa gishshau, GODAI neeyyo hananabaa yootiyaageetu hageetu ubbatu doonan worddotiya ayyaanaa wottiis; aissi giikko, GODAI ne bolli bashshaa ehaanau qachchiis" yaagiis.

²⁴ Hegaappe guyyiyan Kanaa7ina na7ai Xidiqee shiqidi, Mikaaya qinxalliyyaa baqqiis. Baqqidi, "GODAA Ayyaanai ta achchappe waanidi neeyyo odanau biidee?" yaagiis.

²⁵ Yaagin Mikaayi a, "Neeni qosettanau qol77o geliyo gallassi hega demmana" yaagiis.

²⁶ Hegaappe guyyiyan Israa7eela kawoi ba olanchchatuppe issuwaa azaziiddi, "Mikaaya oiqq; oiqqada katamaa haariya Amoonayyoonne ta na7aa Yo7aashayyo efaada imma. ²⁷ Immada eta, "Kawoi intena, "Ha bitaniyaa qasho keettan qachchite. Qachchidi taani saro simmana gakkanaashin, qii oittaappenne haattaappe harabaa aibanne ayyo immoppite" yaagees' yaaga" yaagiis.

²⁸ Yaagin Mikaayi a, "Tumu neeni saro simmiyaabaa gidikko, GODAI tanan haasayibeenna" yaagiis. Qassikka Mikaayi, "Asau ubbau, taani yootidobaa akeekite" yaagiis.

Akaaba Haiquwaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 18:28-34)

²⁹ Hegaappe guyyiyan Israa7eela kawoinne Yihudaa Kawoi Yoosaafixi Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa biidosona. ³⁰ Israa7eela kawoi Yoosaafixi, "Taani maayuwa laammada, hara asa malatada, olau gelana; shin neeni ne kawo maayuwa maaya" yaagiis. Yaagin Israa7eela kawoi maayuwa laammidi, hara asa malatidi, olau geliis.

³¹ Sooriyaa kawoi ba paraa gaareta azaziya hasttamanne naa77u asata, "Gitatin guuxxin hara asa oon-aarakka olettoppite; Israa7eela kawuwaa xalaalaa olettite" yaagidi azaziis.

³² Paraa gaariyaa azaziyaageeti Yoosaafixi be7ido wode, "Tuma hagee Israa7eela kawuwaa" yaagidosona. Yaagidi aara olettanau simmidosona; simmin Yoosaafixi waassiis. ³³ Waassin paraa gaareta azaziyaageeti i Israa7eela kawuwaa gidennaagaa be7idi, a yedettiyoogaa aggiigidosona.

³⁴ Issi bitanee coo ba wonddafiyaa olanchchatu bolli dukkidi, Israa7eela kawuwaa olaa maayoi gaittiyo kayyiyaara caddiis. Caddin Israa7eela kawoi ba gaariyaa laaggiya bitaniyaa, "Gaariyaa guyye zaarada, tana olaa gidduwaappe kessa. Aissi giikko, taani iita cachchaa cadettaichchaas" yaagiis. ³⁵ He gallassi olai suulliyo wode, Israa7eela Kawoi Akaabi ba paraa gaariyaa gidдон zemppiidi, Sooretu sinttan takkiis. A cachchaa suuttai paraa gaariyaa gidдо gukkin, he omarssikka i haiqqi bayiis.

³⁶ Awai wullanau matishin olanchchatu gidдон, "Asai ubbai ba katamaa ba katamaa bo! Asai ubbai ba biitti ba biitti bo!" yaagiya azazoi kiyiis.

³⁷ Hegaappe guyyiyan eti kawuwaa Samaariyaa kata-maa ehiidi yan moogidosona. ³⁸ SHaaramuxati meecettiyo, dagatti uttida Samaariyaa haattan eti gaariyaa meeccidosona. GODAI kase haasayido qaalaadankka, a suuttaa kanati laaccidosona.

³⁹ Akaabi hanido arabai, i oottidobai ubbai, dang-garssaa zaaliyan kawo keettaa i keexxidobainne i gimbbido katamatubai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ⁴⁰ Akaabi haiqqidi ba maizzan gaittiis; a sohuwan a na7ai Akaaziyaasi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 20:31-21:1)

⁴¹ Israa7eela Kawoi Akaabi kawotido oiddantto laittan Asa na7ai Yoosaafixi Yihudan kawotiis. ⁴² I kawotiyo wode laittai ayyo hasttamanne ichchasha; i Yerusalaamen laatamanne ichchashu laitta kawotiis. A aayiyaa SHiiliha na7iyo Azuubo geetettausu.

⁴³ Yoosaafixi ba aawaa Asa ogiyan ubban hemettiis; i

he ogiyaappe sher77i gibeenna; GODAA sinttan suure-baa oottiis. Gidikkonne, goinniyo xoqqa sohota xaissi-beenna; asai he sohotun yarshshuwaa yarshshiy-oogaanne ixaanaa cuwayiyoogaa aggabeenna.

⁴⁴ Yoosaafixikka Israa7eela kawuwaara sigettiis.

⁴⁵ Yoosaafixi hanido arabai, a minotettainne i olettido olai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ⁴⁶ Goino woga oottidi attumaageeti attumaageetuura shaaramuxiyaageeta, a aawai Asi kawotido wodiyaappe attidaageeta biittaappe xaissiis.

⁴⁷ He wode Eedooma biittan kawoi baawa; he biittaa sunttettida halaqai haariis.

⁴⁸ Ofiira biitti biidi worqqaa ehaanaadan Yoosaafixi gita markkabeta medhdhiis; shin he markkabeta Eexiy-ooni-Gaabiran meqerettidosonappe attin mulekka bi-bookkona. ⁴⁹ He wode Akaaba na7ai Akaaziyaasi Yoosaafixa, "Ta ashkkarati ne ashkkaratuura issippe markkabiyan boona" yaagiis; shin Yoosaafixi ixxiis.

⁵⁰ Yoosaafixi haiqqidi ba maizzan gaittiis. Ba maizza aawaa Daawita Kataman moogettiis. A sohuwan a na7ai Yoraami kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Akaaziyaasa

⁵¹ Yihudaa Kawoi Yoosaafixi kawotido tammanne laappuntta laittan Akaaba na7ai Akaaziyaasi Israa7eela bolli Samaariyan kawotiis; Israa7eela bolli naa77u laitta kawotiis. ⁵² Akaaziyaasi GODAA sinttan iitabaa oottiis; ba aawaanne ba aayee ogiyaaninne Israa7eela asaa nagaraa ootissida Nabaaxa na7aa Iyorb-baama ogiyan hemettiis. ⁵³ Akaaziyaasi Ba7aalayyo oottiisinne goinniis. A aawai kase oottidoogaadan, GODAA, Israa7eela Xoossaa i hanqqetissiis.

Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Kawotu Maxaafaa naa77antto shaahoi, Kawotu Maxaafaa koiro shaahoi eqqidosaappe doommidi, naa77u Israa7eela kawotettatubaa yootees. Maxaafaa naa77u waanna waanna kifiletun shaakkidi xeellanau danddayoos.

1. Kiristtoosa yeletaappe kase uddufunnto xeetu laittau baggaappe doommidi biidi, Kiristtoosa yeletaappe kase laappun xeetanne laatamanne isiini laittan huuphessa bagga kawotetta kunddana gakkanaashin de7iya naa77u kawotettatu taarikiyaa,
2. Israa7eela kawotetta kunddettaappe biidi, Kiristtoosa yeletaappe kase ichchashu xeetanne hosppun tammanne usuppun laittan Kawoi Naabukadanaxoori Yerusalaame katamaa oiqqidi laalido wodiya gakkanaashin de7iya Yihudaa kawotetta taarikiyaa. Maxaafai Gadaalee Baabiloona haaruwaa garssan Yihudaa biittaa haariyaagaa gididoogaanne Yihudaa kawoi Yo7aakiini Baabiloona qasho keettaappe kiyidoogaa qonccissi odidi, taarikiyaa wurssees.

Ha bashsha ubbai Israa7eela bolli yaanau danddayidoogee Yihudaanne Israa7eela kawotinne asai Xoossaassi ammanettiyo ammanaatuwaa pacissido gishshataassa. Yerusalaame katamai laalettidoogeenne Yihudaa asaappekka dariya baggai ba biittaaappe betidoogee, Israa7eela asaa taarikee biyo ginaa laammanaadan ootida gaasotuppe waannatiyaageeta.

Kawotu maxaafan naa77antto shaahuwan daro erettida asi Eelaasa sohuwan hananabaa yootiyaagaa kiyida Elssaa7a.

Eelaasanne Kawuwaa Akaaziyaasa

- 1 Akaabi haiqqidoogaappe guyyiyan, Moo7aaba biittaa asai Israa7eela bolli denddiis.
- 2 He wode Kawoi Akaaziyaasi Samaariyaa kataman bolla pooqiyaa baranddaappe kunddidi deshettiis. Hegaa gishshau asata, "Biite; biidi, taani ha deshetaappe paxanaakko, agganaakko, Eqiroona katamaa xoossaa Bi7eeli-Zeebula ane tau oichchite" yaagidi kiittiis.
- 3 SHin GODAA kiitanchchai Tishbbiyaa Eelaasa hagaadan yaagiis; "Ba; pude baada, Samaariyaa kawoi kiittido asataara gaitta. Gaittada eta, 'Intte Eqiroona katamaa xoossaa Bi7eeli-Zeebula oichchanau biidoogee, Israa7eelan Xoossi xayiineeyye?' yaaga.
- 4 Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; 'Kawuwau, neeni haiqqanaappe attin, ha zin77ido hiixaappe denddakka' yaagees" yaagiis. Yaagin Eelaasi biidi, etayyo odiis.
- 5 Kiittido asati kawuwaakko guyye simmin, i eta, "Aisi simmidetii?" yaagidi oichchiis.
- 6 Oichchin eti ayyo hagaadan yaagidi zaaridosona, "Issi bitanee nunaara gaittanau yiidi, 'Inttena kiittida kawuwaakko simmidi biite. Biidi ayyo hagaadan yaagite; "GODAI nena, 'Eqiroona xoossaa Bi7eeli-Zeebula oishissanau neeni asaa kiittiyooogee, Israa7eelan Xoossi xayiineeyye? Hegaa gishshau, neeni haiqqanaappe attin, ha zin77ido hiixaappe denddakka' yaagees" yaagite' yaagiis" yaagidosona.

7 Yaagin kawoi eta, "Inttenaara gaittanau yiidi, ha yohuwaa intteyyo yootida bitanee ai mala asee?" yaagidi oichchiis.

8 Oichchin eti, "Mehiyaa ikisiyan dadettida kaabbaa maayidi, ba xeessan dafuwaa gixxees" yaagidi zaaridosona.

Yaagin i, "Hegee Tishbbiyaa Eelaasa" yaagiis.

9 Hegaappe guyyiyan, kawoi hamssaalaqaa a ishatamu olanchchatuura kiittiis. Kiittin halaqai keraa huuphiyan uttida Eelaasakko pude kiyidi, "Xoossaa asoo, kawoi nena, 'Duge wodhdha' yaagees" yaagiis.

10 SHin Eelaasi hamssaalaqaayyo, "Taani Xoossaa asa gidikko, tamai saluwaappe wodhdhidi, nenanne ne ishatamatanne mo" yaagidi zaariis. Yaagin tamai saluwaappe wodhdhidi, hamssaalaqaanne a ishatamatanne miis.

11 Qassi kawoi hara ishatamu olanchchatuura hara hamssaalaqaa Eelaasakko kiittiis. Kiittin hamssaalaqai Eelaasa, "Xoossaa asoo, kawoi nena, 'Eesuan duge wodhdha' yaagees" yaagiis.

12 Yaagin Eelaasi ayyo, "Taani Xoossaa asa gidikko, tamai saluwaappe wodhdhidi, nenanne ne ishatamatanne mo" yaagiis. Yaagin Xoossaa tamai saluwaappe wodhdhidi, hamssaalaqaanne a ishatamatanne miis.

13 Qassikka kawoi ishatamu olanchchatuura hara heezantto hamssaalaqaa kiittiis. Kiittin hamssaalaqai pude kiyidi, Eelaasa sinttan gulbbatidi, "Xoossaa asoo, hayyanaa, tananne tanaara de7iya ha ishatamu asata maara! Nu shemppuwaakka haiquwaappe ashsha!

¹⁴ Tamai saluwaappe wodhdhidi, kase hamssaalaqata naa77aanne eta ishatamata ubbaanne miis. SHin ha77i tana maara!" yaagidi woossiis.

¹⁵ GODAA kiitanchchai Eelaasayyo, "Yayyoppa! Aara duge wodhdha" yaagiis.

Yaagin Eelaasi denddidi, aara kawuwaakko duge wodhdhiis. ¹⁶ Wodhdhidi i kawuwaayyo, "GODAI nena hagaadan yaagees; 'Neeyyo oichchanau Israa7eelan Xoossi xayiinee, neeni Egiroona xoossaa Bi7eeli-Zee-bula oichchanau asaa kiittidoogee? Neeni hagai oottido gishshau, haiqqana! Ne zin77ido hiixaappekka denddakka' yaagees" yaagiis.

¹⁷ Eelaasi haasayido GODAA qaalaadankka Akaaziyaasi haiqqiis; Akaaziyaasayyo attuma na7i bainna gishshau, a ishai Yoraami a sohuwan kawotiis; hegee hanidoogee Yoosaafixa na7ai Yoraami Yihudan kawotido naa77antto laittaana. ¹⁸ Akaaziyaasi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

GODAI Eelaasa Saluwaa Efiis

2 GODAI Eelaasa gotiyan saluwaa efaana haniyo wode, Eelaasinne Elssaa7i Gelggalappe denddidi biidosona. ² Biishin Eelaasi Elssaa7a, "GODAI tana Beetele katamaa kiittido gishshau, hayyanaa neeni hagan takkashsha" yaagiis.

SHin Elssaa7i, "GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani neeppe shaahettikke" yaagiis. Yaagin eti duge Beetele wodhdhidosona.

³ Beeteelen de7iya hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7ekko kiyidi, "GODAI hachchi ne godaa neeppe shaakkidi efaanaagaa neeni erai?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin Elssaa7i, "Ee erais. SHin intte co77u giite" yaagidi zaariis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, Eelaasi Elssaa7a, "GODAI tana Yarkko kiittido gishshau, hayyanaa neeni hagan takkashsha" yaagiis.

SHin Elssaa7i, "GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani neeppe shaahettikke" yaagidi zaariis. Hega gishshau, eti Yarkko biidosona.

⁵ Yarkkon de7iya hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7ekko kiyidi, "GODAI hachchi ne godaa neeppe shaakkidi efaanaagaa neeni erai?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin i, "Ee erais. SHin intte co77u giite" yaagidi zaariis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, Eelaasi Elssaa7a, "GODAI tana Yorddaanoosa SHaafaa kiittido gishshau, hayyanaa neeni hagan takkashsha" yaagiis.

Yaagin Elssaa7i, "GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani neeppe shaahettikke" yaagiis. Yaagin eti naa77aikka is-sippe biidosona.

⁷ Hananabaa yootiyaageetuppe ishatamu asati eta kaallidi, Yorddaanoosa SHaafaa gakkanaashin biidosona. Eelaasinne Elssaa7i shaafaa doonan eqqidaashin, hananabaa yootiyaageeti etappe guutta haakkidi eqqidosa. ⁸ He wode Eelaasi ba kaabbaa

ekkidi xaaxidi, an haattaa shociis. SHocin haattai yaanne haanne shaahettiis; shaahettin mela biittaa yedhdhidi pinnidosona. ⁹ Pinnin Eelaasi Elssaa7a, "Taani neeppe ekettaichchanaappe kasetada, neeyyo ai oottana mala koyai? Ane oda" yaagiis.

Yaagin Elssaa7i, "Taani nena laattishin, ne ayyaanai taayyo naa77u saama gidana mala, taani nena woos-sais" yaagidi zaariis.

¹⁰ Yaatin Elssaa7a, "Neeni waissiyaabaa oichchadasa. SHin taani neeppe ekettiyo wode neeni tana xeeliyaabaa gidikko, hegee neeyyo hanana. Hinna xayikko hanenna" yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, eti issippe haasayiddi hemet-tishin, tamaa paratinne eti goochchiyo tamaa gaaree akeekennan puttu giidi, eta naa77aappe gidduwan gelidi, shaakki bayiis. SHaakkin Eelaasi gotiyan saluwaa kiyiis. ¹² Elssaa7i heгаа be7idi, "Ta aawau, Ta aawau! Neeni Israa7eela asau wolqqanne gondalle shin!" yaagidi waassiis. Hegaappe simmin, i Eelaasa mulekka be7ibeenna.

Elssaa7i hegan azzanidi, ba maayuwa naa77u kessidi, pooshshi oliis. ¹³ Yaatidi Eelaasappe wodhdhida kaabbaa i denttidi, guyye simmiis; simmidi Yorddaanoosa SHaafaa doonan eqqiis. ¹⁴ Eelaasappe wodhdhida kaabbaa ekkidi, haattaa an shociiddi, "GODAI Eelaasa Xoossai awan de7ii?" yaagiis. Elssaa7i haattaa shocido wode, haattai yaanne haanne shaahettiis; shaahettin shaafaa pinniis.

¹⁵ Yarkkoppe yiida hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7a be7ido wode, "Eelaasa ayyaanai Elssaa7a bolli shemppiis" yaagidosona. Eti aara gaittanau yiidi, a sinttan sa7an gufannidosona. ¹⁶ Yaatidi eti a, "Be7a, nuuni ne ashkharati ishatamu mino asati hagan de7oos. Hayyanaa nuuni ne godaa koyanau baana. Ooni erii, GODAA Ayyaanai a ekkidi, issi deriyaa huuphiyan woikko zanggaaraa gidдон yeggidaakkonne" yaagidosona.

Yaagin Elssaa7i, "CHii, booppite!" yaagiis.

¹⁷ SHin ixixi gaanaagee a yeellayana gakkanaashin, eti a oichchidi aggennan ixxin, "Biite" yaagiis. Yaagin eti ishatamai biidosona. Biidi heezzu gallassaa koyidi, a demmibookkona. ¹⁸ Elssaa7i Yarkkon takkidaashin, eti akko simmidi yiidosona. Yin, "Woni taani inttena 'Booppite' yaagabeikkinaa?" yaagiis.

Elssaa7i Oottido Maalaalissiyaabata

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Yarkko kataman de7iya asati Elssaa7a, "Neeni nu godai be7iyooogaadan ha katamai de7iyooosai lo77o. SHin haattai iita; qassi biittaikka aifenna" yaagidosona.

²⁰ Yaagin i eta, "Ane ooratta keriyen maxiniyaa qolidi, taayyo ekki yiite" yaagidi azaziis; azazin ayyo ehiidosona. ²¹ Ehin Elssaa7i pulttuwaa biidi, maxiniyaa an yeggiis. Yeggidi, "GODAI, 'Taani ha haattaa pattaas. Hagaappe sinttanau ha haattai haiquwaassi gaaso gidenna; biittaikka aifana' yaagees" yaagiis. ²² Elssaa7i haasayidoogaadankka hachchi gakkanaashin, he haattai xillo giidiis.

²³ Elssaa7i yaappe denddidi, pude Beetele kiyiis. I ogiyan biishin, yelaga attuma naati katamaappe kiyidi, "Laa ha huuphiyaara bo77au, pude kiya! Laa ha huuphiyaara bo77au, pude kiya!" yaagidi a bolli qilliicci-dosona.

²⁴ Qilliiccin guyye simmi xeellidi, eta GODAA sunntan ganggiis. Yaatin beere geetettiya naa77u macca do7ati woraappe kiyidi, naatuppe oitamanne naa77u yelagata puuzerettidi woridosona. ²⁵ Worin Elssaa7i hegaappe denddidi, Qarmeloosa Deriyaa biis; qassi hegaappekka Samaariyaa simmiis.

Moo7aabi Israa7eela Bolli Denddiis

3 Yihudaa Kawoi Yoosaafixi kawotido tammanne hosppunta laittan Akaaba na7ai Yoraami Samaariyan Israa7eela bolli kawotiis; i tammanne naa77u laitta kawotiis. ² I GODAA sinttan iitaa oottiis. SHin ba aawaanne ba aayee Elzzaabeeli keena iita gidenna; aissi giikko, a aawai oottido Ba7aala eeqaa i xolliis. ³ Gidikonne Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa i baxuuxi oiqqiis.

⁴ Moo7aaba biittaa Kawoi Meeshi dorssaa heem-mees. I Israa7eela kawuwaayyo xeetu sha7u anqgara dorssatanne xeetu sha7u orgge dorssatu ikisiyaa laittan laittan giirees. ⁵ SHin Israa7eela Kawoi Akaabi haiqqidoogaappe guyyiyan, Moo7aaba Kawoi Meeshi Israa7eela bolli makkaliis.

⁶ He wode Kawoi Yoraami Samaariyaappe kiyidi, Israa7eela ubbaa shiishshiis. ⁷ Qassi Yihudaa Kawuwa Yoosaafixakko kiitaa yeddidi, "Moo7aaba kawoi ta bolli makkaliis; Moo7aabaara olettanau neeni tanaara buuttee?" yaagiis.

Yaagin Yoosaafixi, "Ee taani baana. Taani ne mala; ta asaikka ne asaa mala; qassi ta paratikka ne paratu mala" yaagidi zaariis. ⁸ Yoosaafixi qassi, "Nuuni awa ogiyaara biidi eta olanee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin kawuwa Yoraami, "Eedooma Bazuwan de7iya ogiyaara biidi olana" yaagidi zaariis.

⁹ Hegaa gishshau, Israa7eela kawoi, Yihudaa kawoinne Eedooma kawoi olau kiyidosona. Eti laappun gallassa ogiyaa yuuyidoogaappe guyyiyan, olanchchatuyyookka eta kaallida mehiyaayyookka aiba haattinne attibeenna. ¹⁰ He wode Israa7eela kawoi, "Aayye7ana! GODAI nuna ha heezzu kawota issippe Moo7aaba kawuwaassi aattidi immanau xeesiis" yaagiis. ¹¹ SHin Yoosaafixi, "Nuuni a baggaara GODAA oichchanaadan hagan hananabaa yootiyaabi baawee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Israa7eela kawuwa ola gadaawatuppe is-soi, "Eelaasa maaddidi de7ida SHafaaxa na7ai Elssaa7i hagan de7ees" yaagidi zaariis.

¹² Yaagin Yoosaafixi, "Ee, i tumu hananabaa yootiyaa-gaa" yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoi, Yoosaafixinne Eedooma kawoinne Elssaa7ekko duge wodhdhdidosona.

¹³ Elssaa7i Israa7eela kawuwa, "Tanaaranne ne-naara aibee gattiyai? Ba; baada ne aawainne ne

aayyiyaanne oichchido hananabaa yootiyaageeta oichcha" yaagiis.

Yaagin Israa7eela kawoi zaaridi, "CHii, aissi giikko, ha heezzu kawotakka issippe Moo7aaba kawuwaassi aattidi immanau nuna xeesidaagee GODAATTENNEE!" yaagiis.

¹⁴ Elssaa7i, "Taani ayyo oottiyo Ubbaappe Wolqqaa-ma GODAI ero! Yihudaa Kawuwa Yoosaafixi gishshi bannaakko, taani nena aifiyaaninne xeellikkenne be7ikke shin. ¹⁵ Ane taayyo ha77i diittaa diixxiyaagaa ehiite" yaagiis.

Diixxiyaagee diixxishin, GODAA wolqqai a bolli wodhdhiis. ¹⁶ Wodhdhin Elssaa7i, "GODAI, 'Ha mela zang-gaara ubban ollaa kaashite' yaagees. ¹⁷ Aissi giikko, GODAI, 'Carkkuwaa woi iraa be7ekketa; shin ha kaashido zanggaaran haattai kumana; kumin intte, intte miizzainne intte hara mehee uyana' yaagees. ¹⁸ Hagee GODAA sinttan laafabaa; qassi GODAI Moo7aabakka intteyyo aattidi immana. ¹⁹ Gimbbettida katamatanne gita katamata ubbaa intte xoonana. Lo77o mittata ubbaakka qanxxana; haattaa pulstota ubbatakatte intte barana; aradda shooqatu ubbaa bol-lan shuchchaa laalidi moorana" yaagiis.

²⁰ Wonttetta gallassi maallado yarshshuwa yarshshiyoo wodee gakkini, Eedooma baggaara haattai goggiis; goggidi haattai biittan eelliis.

²¹ Moo7aaba biittaa asai heezzu kawoti eta olanau yidoogaa siyiis. Siyidi naatoi cimai, ola miishshaa tookkanau danddayiya asai ubbai xeesetti yiidi, bantta biittaa zawaa naagidosona. ²² Eti maallado guuraara denddiyo wode, haattaa bolli wodhdhida xalqqee zo77idi, etau suutta milatidi beettiis. ²³ Yaatin eti, "Be7ite, hagee suutta! Kawoti bantta gidon issi is-suwaara olettidi, haiqqi wuridosona. Moo7aaba asau, ane biidi, eta qatuwaa qociroos" yaagidosona.

²⁴ Yaagidi Moo7aaba biittaa asai Israa7eelatu qatuwaa biis; bin Israa7eelati denddidi, eta shocidosona. SHocidi eta biittaa bollan woraajidosona; woraajidi Moo7aaba asaa woridosona. ²⁵ Katamatakatte olidi bashshidosona. Asai ubbai huuphiyan huuphiyan issi issi shuchchaa ekkidi, aradda shooqati ubbati kamettana gakkanaashin, eta bolli oliis. Pultto ubbaa baridi, lo77o mitta ubbaakka qanxxidosona. Qiiri-heresa giyo issi katamaa gimbbe xalaalai equwan at-tiis; shin yambbarshshan oliya asati he katamaakka dooddidi shocidosona.

²⁶ Moo7aaba kawoi olai ba bolli goobidoogaa be7ido wode, bisuwaa gixxida laappun xeetu asata ekkiiis. Ekkidi olaa gidduwan daakkidi, Eedooma kawuwaakko pinnanau denddiis; shin ayyo hanannan ixxiis.

²⁷ Hegaappe guyyiyan, ba sohuwan kawotanau de7iya ba baira na7aa ekkidi, katamaa gimbbiyaa bollan taman xuuggidi yarshshiis. Moo7aabati Israa7eelatu bolli hanqquwaa suullidosona. Yaatin Israa7eelati he katamaa aggidi, bantta biitti simmididosona.

Elssaa7i Issi Hiyyeesa Am77iyo Maaddiis

4 Hananabaa yootiyaageetuppe issuwaa maccaasiyaa Elssaa7ekko baada, “Ne ashkkarai ta azinai haiqqiis. I GODAASSI yayyiya asa gidiyooqaa neeni eraasa. SHin ha77i a acuwaawai ta naata naa77aa bau aille kessanau yiis” yaagada ayyo waassaasu.

² Waassin Elssaa7i iyyo, “Yaatin taani neeyyo ai ootoo? Ne son aibi de7ii? Ane taayyo yoota” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “Taayyo ne ashkkareeyyo issi xaaron zaittee de7iyoorippe attin, harabi aibinne baawa” yaagaasu.

³ Yaagin Elssaa7i o, “Ba; baada ne shoorotu ubbaappe mela otota garxxa. Garxxaidda guuttaa garxxoppa. ⁴ Hegaappe guyyiyan, soo gelada, ne bollinne ne naatu bolli kariyaa gordda. Gorddada ototu ubban zaitiyaa tiga; zaittee kumido otuwaa otuwaa issi baggi zaara” yaagiis.

⁵ Yaagin maccaasiyaa baada, kariyaa ba bollinne ba naatu bolli gorddaasu. Eti iyyo otota shiishshin, a zaitiyaa tigettaa oiqa gaasu. ⁶ Oto ubbai kumido wode, maccaasiyaa ba na7aa, “Ane tau hara otuwaa ekkada ya” yaagaasu.

SHin na7ai zaaridi, “Hari issi otoiinne attibeenna” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, zaittee goggiyoogaa aggi bayiis.

⁷ Maccaasiyaa simmada baada, Elssaa7essi odaasu. Odin i “Ba; baada zaitiyaa baizzada, ne acuwaa qanxxa. Attidaagan neeninne ne naatinne go7ettidi de7anau danddayeeta” yaagiis.

Elssaa7anne SHuneema Kataman De7iya Maccaasiyoonne

⁸ Issi gallassi Elssaa7i issi dure maccaasiyaa de7iyo SHuneema giyo katamaa biis. Bin maccaasiyaa a shoobbada, qumaa mizaasu. He gallasappe doommiidi, i hegaara kanttiyo wode ubban, qumaa maanau i soo gelees. ⁹ A ba keettaawaa, “Ha ubba wode nu mataara kanttiya bitanee Xoossaa asa gidiyooqaa taani erais. ¹⁰ Hegaa gishshau, ane issi guutta kifile bolla pooqiyani assi keexxoo; keexxidi a gididon arssaa, araataa, xaraphpheezanne xomppiyaa wottoos. Hegaappe guyyiyan, i nuukko yiido wode ubban, hegan gelana danddayees” yaagaasu.

¹¹ Issi gallassi Elssaa7i SHuneema katamaa yiidi, ba kifiliyaa pude kiyidi, yan shemppiis. ¹² Hegaappe guyyiyan, ba ashkkaraa Gehaaza, “Ba; baada he maccaasiyo xeesa” yaagiis; yaagin Gehaazi xeesin, a yaada Elssaa7a sinttan eqqaasu. ¹³ Elssaa7i Gehaaza, “Ha maccaaseeyyo ‘Neeni nu gishshau, haggaa ubbaa metootadasa. Yaatin nuuni neeyyo ai oottinoo? Neeyyo nuuni biidi, kawuwaa woikko ola gadaawaa haasayissiyoobi de7ii?’ yaagada o oichcha” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “Taani hagan ta asaa gididon de7ishin, tana metiyaabi baawa” yaagaasu.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i Gehaaza, “Yaatin nuuni iyyo ai oottanee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Gehaazi, “Iyyo na7i baawa; i azinaikka cimii” yaagiis.

¹⁵ Yaagin Elssaa7i, “Maccaasiyo qassikka xeesa” yaagiis. Yaagin o xeesiis; xeesin a yaada, penggen eqqaasu. ¹⁶ Elssaa7i maccaasiyo, “Laitti hanoode neeni attuma na7aa idimmana” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “CHii ta godau, neeni Xoossaa asa gidikkii, taayyo worddotoppa!” yaagaasu.

¹⁷ SHin maccaasiyaa shahaaraasu; Elssaa7i iyyo yootidoogaadan laitti he wode attuma na7aa yelaasu.

¹⁸ He na7ai dicciis; diccidi issi gallassi kattaa cakkiya asatuura de7iya ba aawaakko biis. ¹⁹ Biidi ba aawaayyo, “Woo ta huuphiyau! Woo ta huuphiyau!” yaagiis.

Yaagin a aawai issi ashkkarau, “Tookkada a aayeeppo efa” yaagidi yootiis.

²⁰ Yaagin ashkkarai na7aa ekkidi, aayeeppo efiis. Efin gallassa seetai gakkanaashin, na7ai ba aayee kiyuwan uttiis; hegaappe guyyiyan, na7ai haiqqi aggiis. ²¹ Maccaasiyaa na7aa pude efaada, Xoossaa asa arsan zin77issaasu. Yaatada a bolli kariyaa gordda baasu.

²² Hegaappe guyyiyan, ba azinaa xeesada, “Taani Xoossaa asakko eesuwan baada yaana mala, ashkkaratuppe issuwaanne haretuppe issuwaanne taayyo yedda” yaagaasu.

²³ Yaagin i, “Hachchi agina xeero gallassa woikko Sambbata gidennabaa, aibee nena akko efiyai?” yaagiis.

Yaagin a, “Aibinne baawa” yaagaasu. ²⁴ Hegaappe guyyiyan, hariyaa koorada, ba ashkkaraayyo, “Hariyaa laagga! Taani neeyyo yootana gakkanaashin, leddan laaggoppa” yaagaasu. ²⁵ Maccaasiyaa hegaappe dendada, Qarmmeeloosa Deriyan de7iya Xoossaa asakko baasu.

Elssaa7i maccaasiyaa yiyaaro haahuwan be7idi, ba ashkkaraa Gehaazayyo, “Be7a, SHuneema kataman de7iya maccaasiyaa yausu. ²⁶ O mokkanau woxxa baada, ‘Neeni saroo? Ne azinai saroo? Ne na7ai saroo?’ yaagada oichcha” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “Nuuni ubbaikka saro” yaagaasu.

²⁷ Maccaasiyaa deriyaa bollan de7iya Xoossaa asakko gakkido wode, hokkada a tohuwaa oiqaasu.

Oiqqin Gehaazi maccaasiyo digganau shiiqiis; shin Xoossaa asi a, “Agga! A gita metuwan de7ausu; shin GODAI taappe heggaa genttiis. I metuwaa taayyo yootibeenna” yaagiis.

²⁸ Hegaappe guyyiyan maccaasiyaa, “Ta godau, neeni tau na7a immanaadan taani nena oichchidanaa? Taani nena, ‘Tana coo mela qaaqqayoppa’ yaagabeikkinaa?” yaagaasu.

²⁹ Yaagin Elssaa7i Gehaaza, “Ne adussa maayuwaa ne qabattuwan sirqqa; yaatada ta gatimaa ekkada eesota. Ogiyan oonaaranne gaittikko, sarotoppa; ooninne nena sarotikko, zaarada sarotoppa. Ta gati-maa na7aa som77uwan wotta” yaagiis.

³⁰ SHin na7aa aayiyaa, “GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani nena yeggada biikke” yaagaasu. Yaagin

Elssaa7i denddidi, o kaalliis. ³¹ Gehaazi etappe sinttati-di biis. Biidi gatimaa na7aa som77uwan wottiis; shin cenggurssi woikko shemppoi baawa. Yaatin Gehaazi Elssaa7eera gaittanau simmidi yiidi, “Na7ai beegot-tibeenna” yaagidi yootiis.

³² Elssaa7i soo gelidi, he na7aa ahai a arssan zin77idaagaa be7iis. ³³ Be7idi ba bollinne na7aa bollinne kariyaa gorddidi, GODAA woossiis.

³⁴ Hegaappe guyyiyan, na7aa ahaa bolli kiyyidi, ba doonaa a doonan, ba aifiyaa a aifiyan, ba kushetakka a kushetun gatti wottidi zin77iis. Zin77aanne na7aa bol-lai ho77iis. ³⁵ Ho77in Elssaa7i denddidi, so gidдон yaanne haanne simerettiis. Naa77anttuwaakka simmi-di, na7aa bolli cogochchidi zin77iis. Yaatin na7ai laap-putoo hedhdhishidoogaappe guyyiyan xeelliis.

³⁶ Yaatin Elssaa7i Gehaaza xeesidi, “Ane ha SHuneemiyo xeesa” yaagiis. Yaagin Gehaazi o xeesiis. Xeesin a yiido wode, Elssaa7i o, “Ne na7aa akka” yaagi-is. ³⁷ Hegaappe guyyiyan, maccaasiyaa Elssaa7a to-huwan wullada, biittan gufannaasu. Yaataa ba na7aa ekkada kare kiyaasu.

Hara Naa77u Maalaalissiyaabata

³⁸ Elssaa7i Gelggala simmidi yiido wode, biittai namisetti uttiis. Hananabaa yootiyaageetu citai a sint-tan uttidaashin, i ba ashkkaraa, “Wogga keriyaa taman wottada, ha asatuyyo woxiyaa katta” yaagiis. ³⁹ Etappe issoi santta milatiya bonccota maxidi ehaanau gade bi-is. Biidi mokkida gosiyaa turaa demmiis; demmidi tookkanau danddayiyoogaa keena daro gosiyaa ekkidi yiis. I aibakko erennan anccidi, keriyaa yeggiis. ⁴⁰ Asati maana mala, woxiyaa tigidosona. Eti woxiyaa tushkki a mi be7ido wode, “Xoossaa asoo, ha keriyaa woriyaabai de7ees!” yaagidi waassidosona. Asati maanau dand-dayibookkona.

⁴¹ Yaatin Elssaa7i, “Yaatikko tau xiilliyaa ekkidi yiite” yaagiis. He xiilliyaa keriyaa qolidi, “Asai maanaadan woxiyaa tigite” yaagiis. Hegaappe simmin, keriyaa iitabi beettibeenna.

⁴² Koiro gakkida kattaappe uuhettida laatamu, bang-gaa komppuwaa, tiya kattaara issippe ba ogoruwan yeggi ekkidi, Xoossaa asassi ehiya issi bitanee Ba7aali-SHaliisha giyoosaappe yiis. Yin Elssaa7i ba ashkkaraa, “Maanaayyo asau aatta” yaagiis.

⁴³ Yaagin a ashkkarai, “Taani xeetu asaa sintti haggaa waata aattoo?” yaagidi oichchiis.

SHin Elssaa7i, “Maanaayyo asau aatto aatta; aissi gi-ikko, GODAI ‘Eti maana; min xarzzaikka attana’ yaagees” yaagiis. ⁴⁴ Heggaa gishshau, ashkkarai eta sintti aattin, eti miidosona. Min GODAI giidoogaadan, xarzzai attiis.

Naa7imaani Hanttaara Goga Harggiyaappe Paxiis

5 Sooriyaa kawuwaa ola gadaawai Naa7imaani ba godan daroppe dosettidanne bonchchettida asa. Aissi giikko, a baggaara GODAI Sooriyaa

olanchchatuyyo xoonuwaa immiis. Naa7imaani toorau qara asa; shin hanttaara goga harggee a oiqqi uttiis.

² Issi wode Sooriyaa biittaappe ambaanoti Is-rraa7eela biitti biidoogan, issi guutta na7iyo Israa7ee-lappe omooddidosona. He na7iyaa Naa7imaana mac-caaseeyyo ashkkara gidaasu. ³ He na7iyaa ba godiyo, “Ta godai Samaariyan de7iya hananabaa yootiyaa-gaara gaittidabaa gideerennee! Yaatiyaakko i a pat-tana shin” yaagaasu.

⁴ Yaagin Naa7imaani ba godaakko biidi, Israa7ee-lappe yiida na7iyaa giidoogaa ayyo yootiis. ⁵ Yootin Sooriyaa kawoi Naa7imaana, “Ba, taani Israa7eela kawuwaayyo dabddaabbiyaakka kiittana” yaagidi zaariis. Yaatin Naa7imaani hasttamu sha7u xaqara bi-rraa, usuppun sha7u worqqa santtimiyaanne tammu kumetta maayuwaa ekkidi biis. ⁶ Israa7eela kawuwaayyo i ekkidi efiido dabddaabbee, “Ha hant-taara goga harggiyaappe neeni ta ashkkaraa Naa7imaana pattana mala, ha dabddaabbiyaara taani a neekko kiittaas” yaagiyaagaa.

⁷ Israa7eela kawoi dabddaabbiyaa nabbabido so-huwaara dagammidi, ba maayuwaa pooshshidi, ha-gaadan yaagiis, “Taani a woranaunne pattanaunne Xooseeyye? Taani issi asa a hanttaara goga harggiyaappe pattana mala, ha bitanee taakko aissi ki-ittii? I tanaara ooyettanau gaasuwa koiyoogaa be7ite” yaagiis.

⁸ Xoossaa asa gididiya Elssaa7i Israa7eela kawoi ba maayuwaa pooshshidoogaa siyido wode, akko asa kiit-tidi, “Ne maayuwaa aissi pooshshadii? A haa taakko yedda; Israa7eelan hananabaa yootiyaagee de7iy-oogaa taani a erissana” yaagiis.

⁹ Yaatin Naa7imaani ba paratanne paraa gaareta ekkidi biis; biidi Elssaa7a karen eqqiis. ¹⁰ Elssaa7i akko asa kiittidi, “Ba, baada Yorddaanoosa SHaafan laap-putoo meecetta; ne harggiyaappe neeni paxananne geeyananne” yaagidi azaziis.

¹¹ SHin Naa7imaani hanqqetti denddidi, “Be7ite, taani, tumukka i taakko yi eqqidi, GODAA ba Xoossaa sunntaa xeesidi, qassi ba kushiyaa he xeleguwaa bol-lan qaattidi, tana ha hanttaara goga harggiyaappe pattees yaagada qoppaas. ¹² Damasqqo shaafati, Abaaninne Parifaari Israa7eelan de7iya shaafa ub-baappe kehokkonaayye? Yaatin taani etan meecettada geeyaichchikkinnaa?” yaagiis. Yaagi hanqqettidi, guyye simmiis.

¹³ Simmin a ashkkarati akko shiiqidi, “Nu aawau, hananabaa yootiyaagee neeni gitabaa oottanaadan neeyyo yootiyaakko, woni neeni oottikkiiyye? Yaatin i nena, ‘Baada meecettada geeya’ yaagidoogee ai de-exxii?” yaagidosona. ¹⁴ Yaatin i duge wodhdhidi, Xoos-saa asi ayyo yootidoogaadan Yorddaanoosa SHaafan laapputoo muukettidi meecettiis. Meecettin a bollai yi-ira na7a bollaadan hanidi paxiis; paxidi geeyiis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Naa7imaanne aara yiida asai ubbai Elssaa7ekko guyye biis. Bin Naa7imaani a sinttan eqqidi, “Israa7eela biittaanappe attin, sa7a ub-ban Xoossi bainnaagaa taani ha77i eraas. Hayyanaa

ha77i taani ne ashkkarai immiyo imuwaa ekka!" yaagiis.

¹⁶ Yaagin Elssaa7i, "Taani ayyo oottiyo GODAI ero! Taani neeppe aibanne ekkikke" yaagiis. Elssaa7i imuwaa ekkanaadan Naa7iimaani woossinkka, i ixxiis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan Naa7iimaani, "Ekkana xayiyaabaa gidikko, neeni taayyo naa77u baqulo caana biittaa immanaadan taani nena woossais. Aissi giikko, taani ne ashkkarai hachchippe hini baggan xuggiyo yarshshuwaa GODAAYO yarshshanaappe atin, hara xoosatuyyo yarshshikke. ¹⁸ SHin GODAI taayyo ne ashkkaraayyo issibaa atto go. Ta kawoi Rimmoona giyo eeqau goinnanau geliyo wode, taanikka a ajjabada gelada goinnanau koshshees. GODAI taayyo ne ashkkaraayyo heгаа atto go" yaagiis.

¹⁹ Yaagin Elssaa7i, "Saruwan gakka!" yaagiis. Yaagin Naa7iimaani denddidi biis.

I guuttaa zardda7idi biishin, ²⁰ Xoossaa asa gidiya Elssaa7a ashkkarai Gehaazi, "Ta godai Elssaa7i Sooree Naa7iimaani ehiidobaappe aibakka ekkennan coo yeddiis. GODAI ero! Taani a geeduwaa woxxada, appe issibaa ekkana" yaagidi qoppiis. ²¹ Hega gishshau, Gehaazi Naa7iimaana kaalliis. Ba geeduwaa woxxiyooogaa Naa7iimaani be7idi, aara gaittanau paraa gaariyaappe wodhdhidi, "Aibeeshsha, saro gidennee?" yaagidi oichchiis.

²² Oichchin Gehaazi, "Aikko baa; saro! SHin tana ta godai, "Efireema gezziyaappe hananabaa yootiyaageetu zata gidiya naa77u wodallati ha77i taakko yiidosona. Hayyanaa etayyo heezzu sha7u xaqara biraanne naa77u kumetta maayonne imma" gaada a oichcha' yaagidi kiittiis" yaagiis.

²³ Yaagin Naa7iimaani Gehaaza, "Yaatikko hayyanaa usuppun sha7u xaqara biraa ekka" yaagiis. Naa7iimaani Gehaaza shoobbidi, he biraa naa77u qarcciitan yeggidi, naa77u kumetta maayuwaarakka naa77u ashkkarata toossidi, Gehaazappe sinttau yeddiis. ²⁴ Gehaazi de7iyo keraa eti gakkinn, biraanne maayuwaanne etappe ekkidi, soo gelissiis. Yaatidi eta moissin, eti biidosona.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, soo gelidi, ba godaa Elssaa7a sinttan eqqiis. Yaatin Elssaa7i Gehaaza, "Au baadii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Gehaazi, "Taani ne ashkkarai awanne babeikke" yaagidi zaariis.

²⁶ SHin Elssaa7i zaaridi, "Bitanee nenaara gaittanau paraa gaariyaappe wodhdhiyo wode, ta ayyaanai nenaara de7ees gidennee? Hagee miishshaanne maayuwaa, woikko wogaraanne woiniyaa turaa sohuwaa, woikko dorssaa wudiyaanne miizaa wudiyaa, woikko attuma ashkkaraanne macca ashkkaraa ekkiyo wodeeyye? ²⁷ Hega gishshau, Naa7iimaana oiqqida hanttaara goga harggee nenanee ne zerettaa ubbaa meri merinau oiqqana" yaagiis. Yaagin Gehaazi Elssaa7a sinttappe kiyidi biishin, he harggee a oiqqin, a gogai shachchaadan booxxi bayiis.

Haattaa Bolla Toohettida Beexiyaa Aifiyaa

6 Hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7a, "Hagaa be7a! Nuuni de7iyo sohoi nuna daroppe un77ees.

² Nuuni ubbatikka mittaa qanxxanau Yorddaanoosa SHaafaa ane boos. Yan nuuyyo de7iyo soho ane ke-exxoos" yaagidosona.

Yaagin Elssaa7i, "Biite" yaagiis.

³ Yaagin hananabaa yootiyaageetuppe issoi, "Hayyanaa neenikka ne ashkkaratuura nunaara hind-darkkii?" yaagiis.

Yaagin Elssaa7i, "Eeno baana" yaagidi zaariis; ⁴ yaatidi etaara issippe biis.

Biidi eti Yorddaanoosa gakkido wode, mittaa qanxxuwaa doommidosona. ⁵ SHin etappe issoi mittaa qanxxishin, beexiyaa aifee kessi ekkidi, haattaa gidon geliis. Gelin he bitanee, "Hai ta godau, taani garxxa ekkidoogaa; shin waanooshsha!" yaagidi waassiis.

⁶ Waassin Xoossaa asi, "Awan gelidee?" yaagidi oichchiis; oichchin bitanee gelido sohuwaa bessiiis. Bessin Elssaa7i gatimaa qanxxidi, haattan oliis; olin beexiyaa aifee haattaa bolla toohettiis. ⁷ Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i bitaniyaa, "Kessada ekka" yaagiis. Yaagin bitanee ba kushiyaa yeddidi ekkiis.

Elssaa7i Sooriyaa Olanchchata Qooqissidi Wora Kaalettiis

⁸ Sooriyaa biittaa kawoi Israa7eelatuura olettiiddi de7ees. Yaanidaagee ba ola gadaawatuura zorettiiddi, "Taani hiqqasan, hiqqasan qatuwaa medhdhana" yaagiis.

⁹ Xoossaa asi Elssaa7i Israa7eela kawuwaakko asa kiittidi, "Sooriyaa asati he sohuwaa duge wodhdhiyo gishshau, he sohuwaara kanttoppa" yaagiis. ¹⁰ Hega gishshau, Israa7eela kawoi Xoossaa asi malaatido sohuwaa kiittidi, yan de7iyo asai naagettanaadan has-sayissiis. Kawoi naagettana mala, Elssaa7i wodiyan wodiyan hassayissiis.

¹¹ Ha yohoi Sooriyaa kawuwa keehippe hanqqetissiis; yaatin i ba ola gadaawata xeesidi, "Nu gidon Israa7eela kawuwa bagga gididai oonakko ane taayyo yootite" yaagidi oichchiis.

¹² A ola gadaawatuppe issoi, "Ta godau, kawuwau, nu gidon heгаа oottiyai ooninne baawa. SHin ne siirixan de7aidda neeni haasayiyooobaa ubbaa Israa7eelan de7iyo hananabaa yootiya Elssaa7i Israa7eela kawuwaayyo yootees" yaagiis.

¹³ Yaagin kawoi, "Taani asa kiittada a omooddanaadan, biidi awan de7iyoakkonne koyite" yaagiis.

Guyyeppe eti, "I Dootaana giyo kataman de7ees" yaagidi yootidosona.

¹⁴ Yootin kawoi daro olanchchata paratuuranne paraa gaaretuura yaa yeddiis. He yeddidoogeeti qammi yiidi, katamaa dooddidosona. ¹⁵ Xoossaa asa Elssaa7a ashkkarai wonttetta gallassi guuraara denddidi, kare kiyiyo wode, olanchchata paratuuranne paraa gaaretuura katamaa dooddi wottidosona. He

ashkkarai, "Aayye7ana nunoo! Ta godau, nuuni waana-nee?" yaagidi oichchiis.

¹⁶ Oichchin i, "Yayyoppa! Nunaara de7iyaageeti etaara de7iyaageetuppe daroosona" yaagidi zaariis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan Elssaa7i, "Abeet GODAU, i be7anaadan a aifiyaa poga" yaagidi woossiis. Woossin GODAI Elssaa7a ashkkaraa aifiyaa pogin, Elssaa7a yu-usho ubban de7iya tamaa paratinne paraa gaaretinne keraa maayidaageeta be7iis.

¹⁸ Sooreti a bolli woraajjido wode Elssaa7i, "Ha asatu aifiyaa qooqissarkkii" yaagidi GODAA woossiis. Elssaa7i woossidoogaadan GODAI eta aifiyaa qooqissiis. ¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i eta, "Ogee haggaa gidenna; katamaikka haggaa gidenna. Intte koyiyo asa taani inttena bessana; tana kaallite" yaagiis. Yaagidi eta kaalettidi, Samaariyaa katamaa efiis.

²⁰ Eti Samaariyaa katamaa gelosaarakka Elssaa7i, "Abeet GODAU, ha asati xeellanaadan eta aifiyaa poga" yaagiis. Yaagin GODAI eta aifiyaa pogin, eti Samaariyaa gidдон de7iyooogaa be7idosona. ²¹ Israa7eela kawoi eta be7ido wode Elssaa7a, "Ta aawau, taani eta woroo? Taani eta woroo?" yaagidi oichchiis.

²² Oichchin Elssaa7i, "CHii woroppa! Hageeti attin, neeni ne bisuwaaninne ne wonddafiyann omooddidoogeetakka woranau bessenna. Eti miidi uyidi bantta godaakko baanaadan, oittaanne haattaanne eta sintti aatta" yaagiis. ²³ Heggaa gishshau, Israa7eela kawoi etau gibiraa giigissiis. Giigissin eti miidoogaappenne uyidoogaappenne guyyiyan, i eta yeddin, bantta godaakko simmidosona. He wodeppe doommin, Sooreti Israa7eelatu bollan woraajjiyoogaa aggi bayidosona.

Samaariyaa Katamai Doodettiis

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Sooriyaa Kawoi Benihadaadi ba olanchchata ubbaa shiishshidi, biidi Samaariyaa katamaa dooddiis. ²⁵ Eti dooddido gaasuwan Samaariyaa kataman hanttaara koshai geliis; gelin issi hariyaa huuphee hosppun tammu xaqara biran, naa77u xeetu giraame gidiya haraphphiyaa shiyai ichchashu xaqara biran baizettiis.

²⁶ Israa7eela kawoi katamaa dirssaa gimbbiyaa bol-laara aadhdhishin, issi maccaasiyaa, "Ta godau, kawuwau, tana maaddarkkii" yaagada waassaasu.

²⁷ Waassin kawoi o, "Nena GODAI maaddennan ixkikko, taani neeyyo maaduwa auppe demmanau danddayaanaa? Kattaa qoxxiyo audiyaappeeyye, woiniyaa aifiyaa gum77iyo sohuwaappee?" yaagiis.

²⁸ Qassi i o, "Neeni waanadii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin maccaasiyaa zaarada, "Ha maccaasiyaa tana, 'Hachchi ne na7aa maanau ekkada ya; qassi wontto nuuni ta na7aa maana' yaagaasu. ²⁹ Heggaa gishshau, ta na7aa doissidi miida; wonttetta gallassi taani o, 'Nuuni maanau ne na7aa ekkada ya' yaagaas. SHin a ba na7aa qosaasu" yaagaasu.

³⁰ Kawoi maccaasiyaa yootidoogaa siyidi, ba maayuwa pooshshi oliis. Yaatidi i gimbbiyaa bollaara aadhdhishin, garssa baggaara i maayido waaruwaasai be7iis. ³¹ Hegaappe guyyiyan kawoi, "SHafaaxa

na7aa Elssaa7a guuggee a bolli hachchi pe7ikko, Xoossi tana woro!" yaagiis.

³² He wode Elssaa7i ba son uttiis; cimaticka aara is-sippe de7oosona. Kawoi baappe sinttau asa kiittiis; shin he bitanee gakkanaashin, Elssaa7i cimata, "Ha shemppo woriyaagee ta qooriyaa muucissanau asa kiittidoogaa intte be7eetii? He kiitettidaagee yiido wode, kariyaa gorddidi gelissoppite. A godaikka a kaallidi yiiddi de7ees" yaagiis.

³³ I cimatuura haasayishin, kiitettidaagee akko yiis. Yin kawoikka yiidi, "Ha metoi GODAAPPE yiis. Yaatin taani hagaappe daruwa GODAA aissi naagiyaanaa?" yaagiis.

7 Yaagin Elssaa7i, "GODAA qaalaa siya! GODAI haggaaadan yaagees, 'Wontto hanoode heezzu kilo giraame gisttiyaa xiillee woikko usuppun kilo giraame banggai Samaariyaa katamaa penggen issi xaqara biran baizettana' yaagees" yaagiis.

² Kawuwaassi matattiya halaqai Xoossaa asayyo, "Be7a, GODAI salotu maskkootiyaa dooyiyaakkonne hegee hanenna" yaagiis.

Yaagin Elssaa7i zaaridi, "Neeni heggaa ne aifiyan be7ana; shin appe ainne maakka" yaagiis.

Sooriyaa Olanchchati Baqatidosona

³ Katamaa geliyo penggiyan hanttaara goga harggee oiqqido oiddu asati de7oosona. Eti issi issuwaa, "Nuuni haiqqana gakkanaashin, hagan aissi gam77iyoo?"

⁴ Nuuni katamaa gelana giikko, koshai de7iyo gishshau, nuuni yan haiqqana. Qassi hagan gam77ikkokka haiqqana. Heggaa gishshau, Sooretu qatuwaa ane boos. Eti nuna ashshikko attana; eti worikko haiqqana" yaagidosona.

⁵ Sa7ai lem77ido wode denddidi, Sooretu qatuwaa biidosona. Eti biidi qatuwaa gakkiiyo wode, issi asinne yan baawa. ⁶ Aissi giikko, GODAI paraa gaaretunne paratu gurubanne daro olanchchatu cenggurssaa Sooriyaa asata sissiis. Yaatin eti issi issuwaa, "Siyyite, Israa7eela kawoi nuna olissanau, Hiitetunne Gibxsetu kawota keraa qanxxidi ehiis" yaagidosona. ⁷ Heggaa gishshau, eti denddidi, bantta qatuwaa, bantta dunkkaaniyaa, bantta paratanne bantta haretanne muliyaa yeggi bayidi, sa7ai lem77idaagan bantta shemppuwa ashshanau baqatidosona.

⁸ He hanttaara goga harggee oiqqido asati Sooretu qatuwaa gakkidi, eta dunkkaanetuppe issuwaa gelidosona. Gelidi miidosonanne uyidosona; qassi biraa, worqqaanne maayuwa ekki efiidi qottidosona. Naa77anttuwaa simmidi, hara dunkkaaniyaa gelidosona; gelidi appe ekkidoogaakka qottidosona.

⁹ Hegaappe guyyiyan, eti issi issuwaa, "Nuuni lo77obaa oottibookko. Hachchi mishiraachcho gallassa; shin nuuni co77u giida. Sa7ai wonttana gakkanaashin, co77u giidi uttikko, nuuni qaxxayettana. Ane ha77i sohuwaara biidi, kawuwa so asau yootoos" yaagidosona. ¹⁰ Heggaa gishshau, eti biidi, katamaa penggiyaa naagiyaageeta xeesidi, haggaaadan yaagidosona; "Nuuni Sooretu qatuwaa biida; shin issi

asi woikko asa cenggurssinne he sohuwan baawa. Qashetti uttida paratu xalaalainne haretinne de7oosona; qassi eti aggidi biido dunkkaanetikka de7oosona” yaagidosona. ¹¹ Yaagin penggiyaa naagiyaageeti xeesidi, kawuwaa so asaayyo yootidosona.

¹² Yootin kawoi qammi dendididi ba halaqatuyyo, “Sooreti nuna oottidobaa taani intteyyo yootana. Nuuni namisettiyoogaa eti eroosona. Hegaa gishshau, bantta qatuwaappe kiyidi, gaxariyan qosettidi, eti katamaappe kare kiyin, nuuni eta paxa oiqqidi, katamaa gelana yaagidi qoppidosona” yaagiis.

¹³ Kawuwaa halaqatuppe issoi, hagaadan yaagiis; “Ha kataman attida asai kase haiqqida asaakka mala; haiquwaappe antenna. Hegaa gishshau, hanidabaa er-anau ene asa dooroos. Dooridi attida ichchashu paratuura ane eta Sooretu qatuwaa yeddoos” yaagiis.

¹⁴ Hegaa gishshau, eti parai goochchiyo naa77u gaaretanne eta paratanne dooridosona. Doorinne kawoi eta Sooriyaa olanchchatu geeduwaa yeddiis. Kawoi toggiyaageeta, “Biidi hanidabaa be7ite” yaagidi azaziis. ¹⁵ Azazin eti Sooretu geeduwaa kaallidi, Yorddaanoosa SHaafaa gakkanaashin biidosona. Sooriyaa asati baqatiiddi olido maayoinne ola miishshainne ogiyan kumiis. Kiiitetti biida asati guyye simmidi, kawuwaayyo yootidosona.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, asai biidi, Sooretu qatuwaa bonqqiis. Bonqqin GODAI giidoogaadan heezzu kilo giraame gisttiyaa xiillee woikko usuppun kilo giraame banggai issi xaqara biran baizettiis. ¹⁷ Kawoi baassi matattiya halaqaa penggiyaa naagiyaageetu halaqaa kessidi sunttiis; shin asai a penggen dirxxiis. Kawoi Elssaa7ekko biido wode, Elssaa7i ha halaqaa bolli yootidoogaadan, bitanee haiqqiis. ¹⁸ Aissi giikko, Xoossaa asi Elssaa7i kase kawuwaayyo, “Wontto hannoode heezzu kilo giraame gisttiyaa xiillee woikko usuppun kilo giraame banggai Samaariyaa kataman issi xaqara biran baizettana” yaagiis.

¹⁹ He wode he halaqai Elssaa7eyyo, “Be7a, GODAI salotu maskkootiyaa dooyiyaakkonne hegee hanenna” yaagidi zaariis. Yaagin Elssaa7i, “Neeni heгаа ne aifiyan be7ana; shin appe ainne maakka” yaagidi zaariis. ²⁰ Yaatin Elssaa7i yootidoogaadan, he bitanee asai penggen dirxxin haiqqiis.

SHuneema Katamaappe Betida Maccaasiyaa Simmaasu

8 Elssaa7i i na7aa haiqqidaagaa pattido maccaasiyo issi wode, “Ne so asaa ekkada hagaappe ba; baada neeni danddayiyo sohuwan awaaninne gam77ashsha. Aissi giikko, GODAI laappun laittaa gam77iya koshaa ha biittaa bolli awaajjirggiis” yaagiis. ² Yaagin maccaasiyaa Elssaa7i yootidoogaadan ba so asaara baada, Pilisxxeema biittan laappun laittaa de7aasu. ³ Laappunnta laittaa wurssettan maccaasiyaa Pilisxxeema biittaappe simmaasu. Simmada ba keettaanne ba gadiyaanne oichchanau kawuwaakko baasu.

⁴ He wode kawoi Xoossaa asa Elssaa7a ashkkaraa Gehaazaara haasayiiddi, “Elssaa7i oottido gita ooso ubbaa taayyo ane oda” yaagiis. ⁵ Elssaa7i haiqqida na7aa waatidi pattidaakko, Gehaazi kawuwaayyo odishin, Elssaa7i na7aa pattido maccaasiyaa ba keettaanne ba gadiyaanne oichchanau yaasu.

Yin Gehaazi, “Ta godau, kawuwau, maccaasiyaakka hanno; Elssaa7i haiquwaappe pattido i na7aikka haga” yaagiis. ⁶ Kawoi maccaasiyo hegaabaa oichchin, ayyo yootaasu.

Hegaa gishshau, kawoi halaqaa xeesidi, “Ha maccaaseessa gidida ubbabaanne qassi a agga biido wodiyaappe hachchi gakkanaashin, i gaden mokiida ubbabaa iyyo zaara” yaagidi azaziis.

Hazaa7eeli Sooriyaa Biittan Kawotiis

⁷ Elssaa7i Damasqqo katamaa biis; biidi gakkiiyo wode, Sooriyaa Kawoi Benihadaadi harggees. Harggiyaagaayyo, “Xoossaa asi haggaa yiis” yaagidi odidosona.

⁸ Odin kawoi Hazaa7eela, “Immiyoobaa oiqqada, Xoossaa asaara gaittanau ba. Baada a baggaara, ‘Taani ha harggiyaappe paxanee?’ yaagada GODAA oichcha” yaagiis.

⁹ Hegaa gishshau, Hazaa7eeli Damasqqon de7iya dumma dumma qommo murutabaappe oitamu gaameelan caanidi ekkidi, Elssaa7eera gaittanau biis. Biidi Elssaa7a sinttan eqqidi, “Ne na7ai Sooriyaa Kawoi Benihadaadi, ‘Taani ha harggiyaappe paxanee?’ yaagidi, nena oichchanaadan tana neekko kiittiis” yaagiis.

¹⁰ Yaagin Elssaa7i Hazaa7eelayyo, “Neeni baada ayyo, ‘Tuma neeni paxana’ yaaga. SHin i tuma haiqqanaagaa tana GODAI bessiis” yaagiis. ¹¹ Hegaappe guyyiyan, Hazaa7eeli yeellatana gakkanaashin, Elssaa7i a tishshi oottidi xeelliis; xeellidi yeekkiiis.

¹² Yaatin Hazaa7eeli, “Ta godai aibissi yeekkii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Elssaa7i, “Neeni Israa7eela asaa bolli oot-tana iitabaa taani eriyo gishshau yeekkais. Eta qatuwaa neeni taman xuuggana; eta wodallata neeni bisuwan worana. Qassi eta yiiratakka neeni shuchchan mentterettana; eta shahaara maccaasatu uluwaakka neeni daakkana” yaagidi zaariis.

¹³ Hazaa7eeli zaaridi, “Taani ne ashkkarai, pattenna kanai, haggaa mala gitabaa oottanau waatada dand-dayiyaanaa?” yaagiis.

Yaagin Elssaa7i zaaridi, “Neeni Sooriyaa biittan kawotanaagaa tana GODAI bessiis” yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Hazaa7eeli Elssaa7eppe shaa-hettidi, ba godaakko simmidi biis. Bin Benihadaadi a, “Elssaa7i nena woigidee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Hazaa7eeli, “Neeni tumuppe paxana yaagidi taayyo yootiis” yaagiis.

¹⁵ SHin wonttetta gallassi Hazaa7eeli bullukkuwaa ekkidi, haattan yakkissidi, kawuwaa an tucciis; tuccin kawoi haiqqiis. Haiqqin Hazaa7eeli a sohuwan bau kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Yoraama

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 21:1-20)

¹⁶ Akaaba na7ai, Israa7eela Kawoi Yoraami kawotido ichchashantto laittan, Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixa na7ai Yoraami Yihudan kawotiis. ¹⁷ Yoraami kawotiyo wode laittai ayyo hasttamanne naa77a; i Yerusalaa-men hospun laitta kawotiis. ¹⁸ Yoraami Akaaba na7iyo machcho ekkido gishshau, Akaaba so asai hemetti-doogaadanka kase Israa7eela kawotu ogiyan i hemettiis; GODAA sinttankka iitabaa oottiis.

¹⁹ Gidikkonne ba ashkkaraa Daawita gishshau, GODAI Yihudaa xaissanau koyibeenna; Daawita zerettai merinau kawotanau GODAI ufaissaa immi wottiis.

²⁰ Yoraami kawotido wode, Eedooma asai Yihudaa kawuwaa bolli makkalidi, banttau kawuwaa kawoyidosona. ²¹ Hegaa gishshau, Yoraami ba paraa gaaretu ubbaara Xa7iira giyo sohuwaa biis. Bin Eedooma asati anne a paraa gaaretu halaqatanne dooddidosona; shin Yoraami qammi denddidi, doodaa duuterettidi kanttiis. A olanchchatikka baqatidi, guyye soo simmidosona. ²² He wodeppe doommidi hachchi gakkanaashin, Eedooma asai Yihudaa asaassi haaret-tibeenna. Liibina asai qassi he wode makkaliis.

²³ Yoraami hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

²⁴ Yoraami haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Ba maizza aawatuura Daawita Kataman moogettiis. A sohuwan a na7ai Akaaziyaasi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Akaaziyaasa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 22:1-6)

²⁵ Akaaba na7ai, Israa7eela Kawoi Yoraami kawotido tammanne naa77antto laittan, Yihudaa Kawuwaa Yoraama na7ai Akaaziyaasi Yihudan kawotiis.

²⁶ Akaaziyaasi kawotido wode, laittai ayyo laatamanne naa77a; † i Yerusalaa-men issi laitta kawotiis. A aayee sunttai Ataalo; a Israa7eela Kawuwaa Omirayyo na7aa na7iyo. ²⁷ Akaaba so asaa ogiyaa i hemettiis; Akaaba so asai oottidoogaadan, GODAA sinttan iitabaa oottiis. I hegaa hanidoogee etayyo bollo gidido gishshaassa.

²⁸ Akaaziyaasi Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelaara Gala7aaden de7iya Raamoota giyo kataman olettana biiddi, Akaaba na7aa Yoraamaara issippe biis. Bin Sooriyaa asati Yoraama caddidosona. ²⁹ Yoraami Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelaara olettiyo wode, Sooriyaa asati caddido cachchaa patti ekkana Iziraa7eela katamaa simmiis. Hegaappe guyyiyan, Yoraama na7ai, Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi Akaaba na7aa Yoraama cadettidaagaa oichchanau duge Iziraa7eela katamaa biis.

Yeehu Israa7eela Bolli Kawotana Tiyettiis

9 Hananabaa yootiya Elssaa7i hananabaa yootiyaageetu citaappe issi bitaniyaa xeesidi, ha-

† LAATAMANNE NAA77A: Laittai ayyo laatamanne naa77a woikko oitamanne naa77a. Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 22:2 xeella.

gaadan yaagiis; “Ne kaabbaa ne qabattuwan sirqqa; sirqqada ha xaaruwaa zaitiyaa ekkada, Gala7aaden de7iya Raamoota giyo katamaa ba. ² Baada gakkada, Yoosaafixa na7aa, Nimishayyo na7aa na7aa Yeeha koya. Koya demmada, a laggetuppe a gaxi kessada, qol77o gelissa. ³ Hegaappe guyyiyan, xaaruwaa zaitiyaa ekkada, a huuphiyan tigaidda, ‘Nena GODAI, “Neni Israa7eela bolli kawotanaadan taani nena tiyais” yaagees’ yaaga. Yaatada kariyaa dooyada, baqatappe attin, gam77oppa” yaagiis.

⁴ Hegaa gishshau, hananabaa yootiya wodallai Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa biis. ⁵ Biidi i yaa gakkido wode, ola gadaawati issippe zoret-tiyaageeta demmiis. Demmidi, “Gadaawau, taani neeyyo yootiyoobai de7ees” yaagiis.

Yaagin Yeehu, “Nu giddoppe oossi yootuutee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin hananabaa yootiyaagee, “Gadaawau, neeyyo yootana” yaagidi zaariis.

⁶ Yeehu denddidi soo gelin, hananabaa yootiyaagee a huuphiyan zaitiyaa tigidi, “GODAI Israa7eela Xoossai nena hagaadan yaagees, ‘Neni GODAA asaa bolli, Israa7eela bolli kawotanaadan taani nena tiyais. ⁷ Neni ne godaa Akaaba zariyaa xaissana. Aissi giikko, taani Elzaabeela gussido hananabaa yootiya ta ashkkaratu suuttaanne ta hara ashkkaratu suuttaa haluwaa kessana. ⁸ Akaaba zare ubbai xayana; taani Israa7eelan Akaaba zariyaappe aille gidin, goqa gidin, attuma ubbaa xoqollana. ⁹ Akaaba zariyaa Nabaaxa na7aa Iy-orbbaama zariyaadaaninne Akiiya na7aa Baa7isha zariyaadan taani oottana. ¹⁰ Elzaabeelo gidikko, Iziraa7eela goshshan o kanati maana; ooninne o moogenna’ yaagees” yaagiis. Hegaa yootidoogaappe guyyiyan, kariyaa dooyi yegginne wottaa kati bayiis.

¹¹ Yeehu ba lagge gidida ola gadaawatukko biido wode, etappe issi a, “Sa7ai saroo? Ha gooyiya bitanee neekko aibissi yiidee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Yeehu etayyo, “Ha bitaniyaanne a haasayaanne intte ereeta” yaagiis.

¹² Yaagin eti, “Hagee worddo. Ane neni nuuyyo yoota” yaagidosona.

Yaagin Yeehu, “I taayyo, ‘GODAI nena, “Neni Israa7eela bolli kawotanaadan taani nena tiyaas” yaagees’ yaagiis” yaagiis.

¹³ He wode eti eesuwan bantta maayuwaa ekkidi, Yeehu yedhdhidi kiyiyo xekkan hiixxidosa; hiixxidi malkkataa punnidosa. Bantta qaalaakka xoqqu oot-tidi, “Yeehu kawotiis” yaagidosona.

Israa7eela Kawuwaa Yoraama Woridosona

¹⁴ Yaatin Yoosaafixa na7ai, Nimishayyo na7aa na7ai Yeehu Yoraama bolli maqettiis. Hegee haniyo wode, Yoraaminne Israa7eela asai ubbai Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelappe Gala7aaden de7iya Raamoota giyo katamaa naaganau biichchidosona. ¹⁵ SHin etappekka Kawoi Yoraami Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelaara olettido wode, Sooriyaa biittaa asati a caddido cachchaa xalettana Iziraa7eela katamaa yiichchiis.

Yaatin Yeehu gadaawata, "Intte qofai heгаа gidikko, ha katamaappe issi asinne kiya biidi, Iziraa7eela katanman ha oduwaa odennaadan teqqite" yaagiis.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Yeehu paraa gaariyan kiya uttidi, Iziraa7eela katamaa biis. Aissi giikko, Yoraami paxi-ichchibeenaaagee yan shemppees. Qassi Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi a oichchanau yaa duge bi uttiis.

¹⁷ Iziraa7eela katamaa gimbbiyaa bolli eqqidi wochchiyaagee xeesidi, "Issi citai yiyaagee tau beetees" yaagiis.

Yaagin Yoraami, "Etaara gaittanaadan issi paraasa yedda. Paraawai biidi, 'Sa7ai saroo?' yaago" yaagiis.

¹⁸ Paraawai Yeehuura gaittanau biidi, "Kawoi nena, 'Sa7ai saroo?' yaagees" yaagiis.

Yaagin Yeehu, "Saroban nena gattiyaabi baawa. Ta guyye aadhdhada tana kaalla" yaagidi zaariis.

Yaatin wochchiyaagee kawuwaa, "Kiitettidaagee etakko gakkii; shin guyye simmibeenna" yaagidi yootiis.

¹⁹ Hega gishshau, kawoi naa77antto paraawaakka etakko kiittiis. Kiittin i etakko yiidi, "Kawoi inttena, 'Sa7i saroo?' yaagees" yaagiis.

Yaagin Yeehu bitaniyaa, "Saroban nena gattiyaabi baawa. Ta guyye aadhdhada tana kaalla" yaagiis.

²⁰ Wochchiyaagee, "Naa77antto paraawai etakko gakkii; shin guyye simmidi yeenna. Qassi gaariyaa laagoi Nimisha na7aa na7aa Yeehu laaguwaa mala; i gooyiya asadan laaggees" yaagidi yootiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoraami, "Taayyo paraa gaariyaa waaxite" yaagidi azaziis.

Azazin paraa gaariyaa waaxidosona. Waaxin Israa7eela Kawoi Yoraamine Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi bantta gaariyan gaariyan uttidi, Yeehuura gaittanau biidosona. Biidi Iziraa7eeliyaa Naabute gaden a demmidosona. ²² Yoraami Yeeha be7ido wode, "Yeehu, sa7i saroo?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Yeehu, "Ne aayee Elzaabeeli eeqaa goinoinne bitainne heгаа keeni daridaashin, saroi waani de7anau danddayii?" yaagidi zaariis.

²³ Yaatiyoorin Yoraami ba paraa gaariyaa guyye zaaridi baqatiis. Baqatiiddi Akaaziyaasa xeesidi, "Akaaziyaasaa, hagee makkala" yaagiis. ²⁴ Hegaappe guyyiyan, Yeehu ba wonddafiyaa ba kumetta wolqqaappe dafidi, Yoraama naa77u katissiyaappe gidduwan dukkiis. Dukkin zubbee a wozanaara kanttidi kiyin, ba gaariyaa giddo kunddiis. ²⁵ Kunddin Yeehu gadaawaa Bidiqaara, "Yoraama denttada, kase Iziraa7eeliyaa Naabute gaden ola. Neenne taanne issippe Yoraama aawaa Akaaba kaallidi toggidi biishin, GODAI a bolli hananabaa giidi yootidoogaa hassaya.

²⁶ He wode GODAI, 'Naabute suuttaanne a attuma naatu suutta taani zino be7aas; heгаа acuwa taani nena tumu ha gaden qanxxissana' yaagiis. Ha77i simmi GODAI giidoogaadan, Yoraama denttada, ha gaden ola" yaagiis.

Yihudaa Kawuwaa Akaaziyaasa Woridosona

²⁷ Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi heгаа be7ido wode, Beeti-Haggaana giyo katamaa baqatidi biis. Bin Yeehu a kaallidi yedettiiddi, "Akka dukkite" yaagiis. Yaagin eti a kaallidi, Yibila7aama katamaa matan de7iya Guura giyo pudettan a gaariyaa bolli dukkidosona. Yaatin i Magiddo giyo katamaa baqatidi, yan haiqqiis.

²⁸ Haiqqin a ashkharati gaariyan a ekkidi, Yerusalame efiidosona; efiidi a maizza aawatuura Daawita Katanman moogidosona.

²⁹ Akaaba na7ai Yoraami kawotido tammanne isiintta laittan Akaaziyaasi Yihudan kawotiis.

Kawee Elzaabeeli Haiquwaa

³⁰ Hegaappe guyyiyan, Yeehu Iziraa7eela katamaa biis. Elzaabeela heгаа siyido wode, ba aifiyaa tiyada, ba huuphiyaakka pixada, maskkootiyaara duge ogiyaa xeellaasu. ³¹ Yeehu penggeera gelishin, "Laa ne godaa worida Zimiraa, † hagee sarossi yaadii?" yaagaasu.

³² Yaagin Yeehu pude maskkootiyaakko xeellidi, "Laa ta bagga gidanai oonee? Ane oonee?" yaagiis. Yaagin naa77u woikko heezzu mureessati akko xeellidosona.

³³ Xeelliyaaageeta Yeehu, "O duge oli aggite" yaagiis. Yaagin eti o duge olidosona. Yaatin i suuttai godaa bollinne paratu bollinne caccafettiis; parati bantta tohuwan o yedhdhdidosona.

³⁴ Hegaappe guyyiyan, Yeehu kawo keettaa gelidi, miisinne uyiisinne. Yaatidi i, "Ha qanggettida mishiriyo efiidi moogite; ai gidikkonne a kawo na7a" yaagiis.

³⁵ SHin eti o mooganau biiddi, iyyo guuggiyaappe, tohotuppenne kushetuppe attin, harabaa demmi-bookkona.

³⁶ Hega gishshau, eti simmidi, Yeehuuyo yootidosona; yootin i, "GODAI ba ashkharaa Tishbbiyaa Eelaasa baggaara, 'Iziraa7eelan de7iya gaden Elzaabeeli ashuwaa kanati maana. ³⁷ Miishin attidaageekka Iziraa7eelan de7iya gadiyan pito mala gidana. Hega gishshau ooninne, "Hanna Elzaabeelo" gaanau danddayenna' yaagidi yootido qalalai hagee" yaagiis.

Akaaba Zareta Ubbaa Woridosona

10 Akaabayyo Samaariyaa kataman laappun tammu zareti attumaageeti de7oosona. Hega gishshaa Yeehu dabddaabbiyaa xaafidi, he katamaa halaqatussi, cimatussinne Akaaba zareta dichchiyaageetussi Samaariyaa katamaa kiittiis. He dabddaabbiiyan i, ² "Simmi intte godaa zareti inttenaara de7iyo gishshau, qassi paratinne paraa gaareti, yuushoi gimbbettido katamatinne ola miishshati intteyyo de7iyo gishshau, ha dabddaabbee inttena gakko sohuwaarakka, ³ intte godaa naatuppe issi payyaa dariyaagaa dooridi, a aawaa kawotaa araatan utissite. Yaatidi intte godaa keettau olettite" yaagiis.

† ZIMIRAA: Zimiri ba kawuwaa woriis. Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 16:8-12 xeella.

⁴ SHin eti daroppe yayyidi, “Be7ite, naa77u kawoti a sinttan eqqanau danddayibookkona! Yaatin nuuni waani eqqanee?” yaagidosona. ⁵ Hega gishshau, kawo keettau aawatiyaagee, katamaa halaqai, cimatinne Akaaba zareta dichchiyaageeti Yeehussi hagaadan yaagidi kiittidosona; “Nuuni ne ashkharata; neeni giyoobaa ubbaa nuuni oottana. Nu bolli oonanne kawoyokko. Nena lo77idabaa aibanne ootta” yaagidi kiittidosona.

⁶ Kiittin Yeehu etayyo naa77antto dabddaabbiiya xaafidi, “Intte ta bagga gididi, tau azazettanau giigidabaa gidikko, intte godaa naatu qooriyaa muucite; muucidi eta guuggiyaa ekkidi, wontto hannode Iziraa7eela katamaa yiite” yaagiis.

Kawuwaa zareti laappun tammatikka banttana dichchiya, he kataman erettida asatuura de7oosona. ⁷ He kawuwaa zareta dichchiya asatukko dabddaabbee gakkido wode, kawuwaa zareta laappun tammatakka woridosona. Woridi eta qooriyaa muucidi, eta guuggiyaa keeshiyaa aattidi, Iziraa7eela kataman de7iya Yeehussi yeddidosona.

⁸ Yeddin asai, “Eti kawuwaa zaretu guuggeta ekki yidosona” yaagidi Yeehussi yootiis.

Yootin Yeehu, “Wontto maallado gakkanaashin, katamaa geliyo penggiyan eta naa77usan dooridi wottite” yaagidi azaziis.

⁹ Wonttetta gallassi maallado Yeehu kare kiyidi, asaa ubbaa sinttan eqqiis. Eqqidi, “Intte xillo. Ta godaa bolli maqettada woridai tana. SHin hageeta ubbaa woridai oonee?” ¹⁰ Yaatikko simmi GODAI Akaaba zaretu bolli yootidoogaappe issi qaalinne sa7an wodhdhennaagaa inttiyo erite. Aissi giikko, GODAI ba ashkharata Eelaasa baggaara yootidobaa poliis” yaagiis. ¹¹ Hega gishshau, Yeehu Iziraa7eelan attida Akaaba zareta, a gita asata, a laggetanne a qeeseta ubbaa, ayyo aibanne ashshennan wori wurssiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, Yeehu denddidi, Samaariyaa biis. Biidi Henttanchchatu Moottaa giyoosaa gakkiddi, ¹³ Yihudaa kawuwaa Akaaziyaasa dabbotuura gaittiis. Gaittidi “Intte oonee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, “Nuuni Akaaziyaasa dabbota; nuuni kawuwaa zaretanne kawee Elzaabeeli naatanne sarotanu beettees” yaagidosona.

¹⁴ Yeehu ba asata, “Eta paxa oiqqite” yaagidi azaziis. Azazin eta paxa oiqqidi, Henttanchchatu Moottan de7iya haattaa ollaa matan eta oitamanne naa77atakka woridosona; i etappe issuwaanne ashshibeenna.

¹⁵ Yeehu he sohuwaappe denddidi yiidi, Rekaaba na7aa Yonadaabaara gaittiis. Gaittidi a sarotidi, “Ta qofainne ne qofainne issuwaa. Yaatin ta bagga giduutee?” yaagiis.

Yaagin Yonadaabi, “Ee gidana” yaagidi zaariis.

Zaarin i “Ane ta kushiyaa oiqla” yaagiis. Yaagin a kushiyaa oiqqidaagaa pude gaariyaa bolli kessiis.

¹⁶ Kessidi, “Tanaara hindda. Taani GODAU mishettiyoogaanne be7a” yaagiis. Yaagidi a ba gaariyan utissiis.

¹⁷ Yeehu Samaariyaa yiido wode, Akaaba zariyaappe

attida ubbaa woriis; GODAI Eelaasassi odido qaalaadan eta xaissiis.

Ba7aalayyo Goinniyaageeta Woridosona

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, Yeehu asaa ubbaa issippe shishshidi, “Akaabi Ba7aalayyo guutta keenaa goinniis; shin taani appe daro goinnana. ¹⁹ Ha77i simmi Ba7aala sunttan hananabaa yootiya ubbata, ayyo goinniyaageeta ubbatanne a qeeseta ubbata taayyo xeesidi shishshite. Etappe issi asinne paccennaadan xeelite. Aissi giikko, taani Ba7aalayyo daro yarshshuwaa yarshshanau hanais. He sohuwaa yeennan aggiya asi paxa de7enna” yaagiis. SHin Yeehu Ba7aalayyo goinniyaageeta cimmiidi xaissanau hega oottiis.

²⁰ Yeehu, “Ba7aalayyo goinnana gallassaa awaajjite” yaagiis. Yaagin eti awaajjidosona. ²¹ Hegaappe guyyiyan, Yeehu Israa7eela biitta ubbaa kiittin, Ba7aalayyo goinniyaageetappe issi asinne attennan ubbati yidosona; yiidi ubbaikka Ba7aala Eeqa Keettaa ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, qilxxi giidi kumidosona.

²² Yeehu goinniyaageetu maayuwaayyo aawatiya issi bitaniyaa, “Ba7aalayyo goinniyaageetu ubbatussi maayuwaa eha” yaagiis. Yaagin bitanee etayyo maayuwaa ehiis.

²³ Hegaappe guyyiyan, Yeehunne Rekaaba na7ai Yonadaabinne Ba7aala Eeqa Keettaa gelidosona. Gelin Yeehu Ba7aalayyo goinniyaageeta, “Ba7aalayyo goinniyaageetappe attin, GODAA ashkharatuppe issi asinne intte giddon de7ikko xeelite” yaagiis.

²⁴ Hegaappe guyyiyan, eti xuuggiyo yarshshotanne hara yarshshotanne yarshshanau giddo gelidosona.

Yeehu Ba7aala Eeqa Keettaappe kareera hospun tammu asata giigissi wottiis. Yaatidi, “Intteppe issi urai taani intte kushiyaa wottiyo asatuppe issuwaa yedikko, a shemppoi he uraa shemppuwaara gada” yaagiis.

²⁵ Yeehu xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyooгаа polosaara, naagiyaageetanne halaqatanne, “Giddo gelidi, eta worite. Etappe issi asinne kessi ekkoppo” yaagidi azaziis. Azazin eta bisuwan suppiyidi wurssidosona. Yaatidi naagiyaageetanne halaqatinne eta ahaa kare olidosona. Hegaappe guyyiyan, Ba7aala Eeqa Keettaa qol77o gelidosona. ²⁶ Gelidi Ba7aala Eeqa Keettaappe eeqa tuussata kessidi xuuggidosona.

²⁷ Qassikka Ba7aalau goinniyo eeqa shuchchaa kinchcherettidosona; Ba7aala eeqa keettaakka qolidosona. Yaatidi he sohuwaa sheeshsha keetta kessidosona; hachchi gakkanaashinkka he sohoi sheeshsha keetta gididi attiis.

²⁸ Hegaadan oottidi, Yeehu Ba7aala Israa7eelappe xaissiis. ²⁹ Gidikonne Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa i aggibeenna. Beeteleeninne Daanan Iyorbbaami essido worqqa maratu misiletuyyo i ba huuphen goinniis.

³⁰ Hegaappe simmin, GODAI Yeeha, “Neni ta sinttan likke gididabaa oottada polido gishshaunne ta qofan de7iyaabaa ubbaa neeni Akaaba zaretu bolli oottido

gishshau, ne zareti oiddantto yeletaa gakkanaashin, Israa7eela kawotaa araatan uttana" yaagiis. ³¹ Hegaa gidi uttinkka, Yeehu GODAA Israa7eela Xoossaa higgiyaa ba kumetta wozanaappe minttidi naagibeenna; qassi Iyorbbaami Israa7eela naata ootissido nagaraa oottiyoogaa aggabeenna.

Yeehu Haiquwaa

³² He wodiyan GODAI Israa7eela biittaa xunttanau doommiis. Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli Israa7eela biittaappe daro sohota xooniis. ³³ Xoonidi Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Gala7aadenne Baasaane biitta ubbaa oiqqiis. He biittati Arnnoona SHaafaa matan de7iya Aaro7era katamaappe doommidi, Roobeela biittaa, Gaada biittaanne Minaase biittaa gakkosona.

³⁴ Yeehu hanido harabai, i oottidobai ubbainne a minotettai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ³⁵ Hegaappe guyyiyan, Yeehu haiqqidi, ba maizzan gaittiis; i Samaariyan moogettiis. A sohuwan a na7ai Yo7akaazi kawotiis. ³⁶ Yeehu Samaariyaa kataman Israa7eela biittaa bolli laatanne hospun laittaa kawotiis.

Yihudaa Kawiyo Ataalo

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 22:10-23:15)

11 Akaaziyaasa aayiyaa Ataala ba na7ai haiqqidoogaa be7ido wode, denddada kawuwaa zariyaa ubbaa xaissaasu. ² SHin Kawuwaa Yoraama na7iyaa, Akaaziyaasa michchiyaa Yihoshebaa7a, haiqqanau de7iya kawuwaa naatu giddoppe Akaaziyaasa na7aa Yo7aasha wuuqqada ekkaasu. Ekkada anne a xanttiyaaronne hiixa keettan qottada, Ataala worennaadan ashshaasu. ³ Ataala biittaa haariyo wode ubban, na7ai Yihoshebaa7i matan GODAA Beeta Maqidasiyan usuppun laittaa qosettidi de7iis.

⁴ Laappunnta laittan Yoodaahee kawuwaa naagiyaageetunne kawo keettaa naagiyaageetu halaqatussi kiittidi, baakko GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiissiis. Ehiissidi etaara maachchaa maacettidi, eta GODAA Beeta Maqidasiyan caaqissiis. Hegaappe guyyiyan, eta kawuwaa na7aa Yo7aasha bessiis. ⁵ I eta, "Intte oottanabai haggaa. Sambbatan naaguwau geliyo kayai gakkido intte heezzu citaappe issi citai kawuwaa keettaa naago; ⁶ issi citai Suura giyo penggiyaa naago; qassi issi citai naagiyaageetuppe guyye baggaara de7iya penggiyaa naago. ⁷ Qassikka Sambbatan naaguwaappe haa kiyiia hankko naa77u citati kumettati kawuwaayyo Beeta Maqidasiyaa naagona. ⁸ Ola miishshaa oiqqidi, kawuwaa giddoyidi, kawoi kiyiyo wodenne geliyo wode ubban aara issippe de7ona. Inttekkoo shiiqiyaa oonakka worite" yaagiis.

⁹ He halaqati qeesee Yoodaahee azazidobaa ubbaa oottidosona. Eti ubbaikka Sambbata gallassan naaguwaa kayai gakkidoogeetakka naaguwaa kayaa polidaageetakka ekkidi, qeesiyaa Yoodaahekkoo yidosona. ¹⁰ Yin qeesee GODAA Beeta Maqidasiyan

de7iya, beni Kawuwaa Daawita gondalletanne tooratanne ubbaa halaqatuyyo immiis.

¹¹ Naagiyaageeti issoi issoi ola miishshata bantta kushiyan oiqqidi, Beeta Maqidasiyaappe haddirssa baggaappe doommidi, ushachcha bagga gakkanaashin, yarshshiyosaa mataaninne Beeta Maqidasiyaa matan kawuwaa yuushuwan eqqidosa.

¹² Hegaappe guyyiyan, Yoodaahee kawuwaa na7aa kare kessidi, a huuphiyan kallachchaa wottiis. Wottidi Kawotaa Higgiyaa Maxaafaa ayyo immidi, tiyidi kawoyiis. Kawoyin asai kushiya baqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, "Kawoi shemppo gam77o!" yaagiis.

¹³ Kawiya Ataala naagiyaageetu wocamaanne asaa wocamaanne siyido wode, asaakko GODAA Beeta Maqidasiyaa baasu. ¹⁴ Baada kawoi kase kawoti haniyoogaadan tuussaa matan eqqidaagaa be7aasu. Halaqatinne xurumbbaa punniyaageeti kawuwaa matan de7oosona; he biittaa asai ubbai ufaittidi, xurumbbaa punnees. Punnin Ataala ba maayuwa pooshshada, "Hagee makkala! Hagee makkala!" yaagada waassasu.

¹⁵ Qeesee Yoodaahee olanchchatu halaqata, "Ataalo Beeta Maqidasiyan woroppite! O yaaranne haaranne salppida salppetu gidduwan wottidi, kare kessite. O ashshanau kajeeliya asi de7ikko worite!" yaagiis.

¹⁶ Hegaa gishshau, eti o oiqqidi, kawo keettaa efiidosona; efiidi Paraa Penggiyan o woridosona.

Yoodaahee Maachchaa Ooraxissiis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 23:16-21)

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, asai GODAA asa gidana mala, Yoodaahee kawoinne asainne GODAARA maachchaa maacettana mala oottiis. Qassi kawuwaappenne asaappenne gidduwankka maachchaa maacissiis.

¹⁸ He wode Yihudaa asai ubbai Ba7aala Eeqa Keettaa biidi, he keettaa qoliis; qolidi yarshshiyohotanne a misileta kincherettiis. Qassi Mataana giyo Ba7aala qeesiyaa yarshshiyohotu sinttan woridosona.

Hegaappe simmin, qeesiyaa Yoodaahee GODAA Beeta Maqidasiyan naagiyaageeta wottiis. ¹⁹ Wottidi ba-naara gadaawata, kawuwaa naagiyaageeta, kawo keettaa naagiyaageetanne Yihudaa asaa ubbaa ekin, eti kawuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe duge ehiidi, Naagiyaageetu Penggiyaa giyo penggiyaa baggaara kawo keetti issippe gelidosona. Gelin kawoi ba kawotaa araatan uttiis. ²⁰ Yaatin Yihudaa asai ubbai ufaittiis. Ataala kawo keettan bisuwan haiqqidoogaappe guyyiyan, katamaikka woppu giis.

²¹ Yo7aashi kawotiyo wode laappun laitta na7a.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aasha

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 24:1-16)

12 Yeehu Israa7eela biittan kawotido laappunnta laittan, Yo7aashi Yihudan kawotiis; i Yerusalaa-men oitamun laitta kawotiis. A aayee sunntai Xiibiyo; a Berssaabeha katamaappe yiida asa. ² Qeesee Yoodaahee a tamarissidonne zorido gishshau, i de7ido laitta ubban Yo7aashi GODAA sinttan suurebaa oottiis.

³ Gidikkonne asai goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; asaikka he sohotun yarshshuwaa yarshshiyooaanne ixaanaa cuwayiyoogaa aggibeenna.

⁴ Yo7aashi qeeseta xeesidi, "GODAA Beeta Maqidasiyaa yiya geeshsha miishshaa ubbaa shiishshite. Hegeekka huuphiyaa qoodaa wode imettiya miishshaanne asai ba sheniyan Beeta Maqidasiyaayyo ehiyo miishsha. ⁵ Yaatobare qeeseti ubbai he miishshaa ehiya asatuppe bantta siiriyaara siiriyaara ekkidi, Beeta Maqidasiyaa gidдон moorettidasaa ubbaa bottokonona" yaagiis.

⁶ SHin Kawoi Yo7aashi kawotido laatamanne heezantto laitti gakkanaashin, qeeseti GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonibookkona. ⁷ Hegaa gishshau, Kawoi Yo7aashi qeesiyaa Yoodaahanne hara qeesetanne xeesidi, "Beeta Maqidasiyaa gidдон moorettida sohota aibissi bottokonekketii? Miishshaa Beeta Maqidasiyaa bottokononau immiteppe attin, intteyyo imettiya miishshaa oiqqoppite" yaagiis.

⁸ Yaagin qeeseti, "Asaappe hara miishshaa ekkokko; Beeta Maqidasiyaa gidдон moorettida sohotakka bottokonokko" yaagidi maayidosona.

⁹ Hegaappe guyyiyan, qeesiyaa Yoodaahanne saaxine issuwaa ekkidi, a qum77uwan xoo7iyaa lukkiis; lukkidi yarshshiyooosaa matan GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyoosan ushachcha baggaara wottiis. Geliyoosaa naagiya qeeseti GODAA Beeta Maqidasiyaa yiida miishsha ubbaa saaxiniyaa gidдон yeggoosona. ¹⁰ Saaxiniyaa gidдон daro miishshai dagattidaagaa eti be7ido wode ubban, kawo xaafenne qeese ubbatu halaqai yoosona; yiidi GODAA Beeta Maqidasiyaa yiida miishshaa qoodidi, qarcciitatun qoloosona.

¹¹ Qoodettida miishshaa likkiyaa eridoogaappe guyyiyan, Beeta Maqidasiyaa oosuwaa wochchanau sunttettida asatuyyo immoosona. Immin eti miishshaa ekkidi, GODAA Beeta Maqidasiyan anaaxetussinne gimbbiyaageetussi immoosona. ¹² Qassi shuchchaa massiyaageetuyyoonne shuchchaa qoo7iyaageetuyyo qanxxoosona. Qassikka GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokononau sanqqaanne shuchchanne koshshiya harabata shammoosona. ¹³ SHin Beeta Maqidasiyaa yiida miishshaappe GODAA Beeta Maqidasiyaayyo bira burcukkota, qapheta, keretanne xurumbbata woikko worqqaappenne biraappenne medhdhiyo hara geeshsha miishshata oottanau kessibookkona. ¹⁴ He miishsha ubbai Beeta Maqidasiyaa bottokoniya asaayyo qanxxettiis. ¹⁵ Beeta Maqidasiyaa oosuwaa wochchanau sunttettida asata ooninne, "Miishshan ai ai oottidetii?" giidi oichchibeenna; aissi giikko, asati ammanttiyaageeta. ¹⁶ Mooruwaa gishshaunne nagaraa gishshau yarshshiyoo yarshshuwau qanxxettiya miishshai qeesetuyyo geleesippe attin, GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokoniyo miishshaa saaxiniyan gelenana.

¹⁷ He wode Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli biidi, Gaate katamaa olidi oiqqiis. Yaatidi Yerusalaame olanau simmiis. ¹⁸ SHin Yihudaa Kawoi Yo7aashi appe kase kawotida Yihudaa kawoti Yoosaafixi, Yoraaminne

Akaaziyaasi GODAAYO dummayi wottido miishshata, qassi i ba huuphen immido imotanne GODAA Beeta Maqidasiyaanne kawo keettaa buquraa minjjiyoosan de7iya worqqa ubbaa ekkiiis. Ekkidi Sooriyaa Kawuwaassi Hazaa7eelassi yeddiis; yeddin Hazaa7eeli Yerusalaame olanaagaa aggi bayiis.

¹⁹ Kawoi Yo7aashi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²⁰ Hegaappe guyyiyan, a oosanchchati a bolli maqettidi, Siilla giyo sohuwaa efiya ogiyan Miillo giyoosan de7iya keettan woridosona. ²¹ A worida oosanchchati SHim77aata na7aa Yozakaaranne SHomera na7aa Yihozabaada. Yo7aashi Daawita Kataman ba maizza aawatu duufuwan moogettiis; a sohuwan a na7ai Amesiyaasi kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Yo7akaaza

13 Akaaziyaasa na7ai, Yihudaa Kawoi Yo7aashi kawotido laatamanne heezantto laittan, Yeehu na7ai Yo7akaazi Samaariyaa kataman Israa7eela bolli kawotiis; i tammanne laappun laitta kawotiis.

² Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa kaallidi, Yo7akaazi GODAA sinttan iitabaa oottiis; i he nagaraa oottiyooogaa aggibeenna. ³ Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi Israa7eela bolli suulliis; GODAI eta daro wodiyau Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelayyoonne a na7aa Benihadaadayyo zaari zaaridi aattidi immiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, Yo7akaazi GODAA woossiis. Woossin GODAI ayyo siyiis; aissi giikko, Sooriyaa kawoi Israa7eela ai mala iita huqqunnaa huqqunnidaakko GODAI be7iis. ⁵ Be7idi Israa7eela asaa ashshiyaagaa immiis; immiin eti Sooriyaa asatu kushiyaappe kessi ekkidosona. Yaatidi Israa7eela asai kaseegaadankka ba son saruwan de7iis. ⁶ Gidikkokka Israa7eela asai Iyorbbaama so asai ootissido nagaraappe simmibeenna; eti he nagaraa oottiyooogaa aggibookkona. Qassi Asheero giyo xoosee misilee Samaariyan eqqosan attiiis. ⁷ Yo7akaazayyo ishatamu paraasatuppenne tammu gaaretuppenne, tammu sha7u toho olanchchatuppe attin, hara olanchchi attibeenna. Aissi giikko, Sooriyaa kawoi eta xaissiis; i eta audiyan de7iya suulladan oottiis.

⁸ Yo7akaazi hanido harabai, i oottidobai ubbainne a minotetta Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ⁹ Yo7akaazi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; a sohuwan a na7ai Yo7aashi kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Yo7aasha

¹⁰ Yihudaa Kawoi Yo7aashi kawotido hasttamanne laappunna laittan, Yo7akaaza na7ai Yo7aashi Samaariyan Israa7eela bolli kawotiis; i tammanne usuppun laitta kawotiis. ¹¹ Yo7aashi GODAA sinttan iitabaa oottiis. Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraappe issuwaaanne ashshennan oottiis; i he nagaraa oottiyooogaa aggibeenna.

¹² Yo7aashi hanido harabai, i oottidobai ubbainne Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasaara olettido minotettai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

¹³ Yo7aashi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Samaariyan Israa7eela kawotuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Iyorbbaami kawotiis.

Elssaa7a Haiquwaa

¹⁴ Elssaa7i bana woriya harggiyaa harggiyo wode, Israa7eela Kawoi Yo7aashi a be7anau biidi, "Ta aawau; ta aawau! Neeni Israa7eela asau wolqqanne gondalle!" yaagidi yeekkiis.

¹⁵ Yeekkin Elssaa7i, "Wonddafiyaanne zubbetanne ekka ya" yaagiis; yaagin Yo7aashi ehiis.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i Israa7eela kawuwaa, "Wonddafiyaa giigissa oiqqaa" yaagiis; wonddafiyaa i giigissa oiqqidaashin, Elssaa7i ba kushiyaawaa kawuwaa bolli wottiis.

¹⁷ Wottidi, "Arshsho bagga maskkootiyaa dooya" yaagin dooyiis. Dooyin Elssaa7i, "Zubbiyaa wonddafiyaa dukka" yaagiis; yaagin dukkiis. Dukkin Elssaa7i, "Hagee GODAA zubbe! Hagee Sooriyaa asata xooniya zubbe! Neeni Sooriyaa asata Afeeqa kataman xoonana gakkanaashin olana" yaagiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyanikka Elssaa7i kawuwaa, "Zubbeta ekka" yaagin ekkiis. Ekkin Elssaa7i, "Etan biittaa cadda" yaagiis. Yaagin heezzutoo biittaa caddidi aggi bayiis. ¹⁹ Yaatin Xoossaa asi kawuwaa hanqqettidi, "Ichchashutoo woikko usupputoo biittaa caddidabaa gidiyaakko, neeni Sooriyaa asata xoonada muleera xaissanaagaa shin! Neeni ha77i eta heezzutoo xalaala xoonana" yaagiis.

²⁰ Elssaa7i haiqqidi moogettiis.

Moo7aaba biittaaappe ambbaanoti Israa7eela biittaa bolli laittan laittan woraajjoosona. ²¹ Issi gallassi amariida Israa7eela asati issi bitaniyaa ahaa moogiiddi, Moo7aaba biittaa ambbaanota be7idosona. Be7idi bitaniyaa ahaa Elssaa7a duufo giddo olidi baqatidosona. Yaatin ahai Elssaa7a meqettaa bolli wodhdhiis; wodhdhosaara paxinne denddi eqqiis.

Israa7eelanne Sooriyaa Giddon Denddida Olaa

²² Yo7akaazi kawotido laittan ubban Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli Israa7eela huqqunniis. ²³ SHin GODAI Abrahaamaara, Yisaaqaaranne Yaaqoobaara maacettido maachchaa gishshau, etayyo kehiis, qarettiisinne qoppiis. Hachchi gattanaukka i eta xaissibeenna woikko ba sinttappe diggibeenna.

²⁴ Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli haiqqin, a sohuwan a na7ai Benihadaadi kawotiis. ²⁵ Hegaappe guyyiyan, Hazaa7eeli a aawaa Yo7akaazappe olan oiqqido katomata Yo7akaaza na7ai Yo7aashi Hazaa7eela na7aa Benihadaadappe wotti ekkiis. Yo7aashi a heezzutoo xoonidi, Israa7eela katamata zaariis.

Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa (Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 25:1-24)

14 Yo7akaaza na7ai, Israa7eela Kawoi Yo7aashi kawotido naa77antto laittan, Yihudaa Kawuwaa Yo7aasha na7ai Amesiyaasi kawotiis. ² I kawotiyo wode laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen laatamanne uddufun laitta kawotiis. A aayee sunttai Yiho7aadino; a Yerusalaame asa. ³ Amesiyaasi GODAA sinttan suurebaa oottiis; shin a maizza aawai Daawiti oottidoogaadan oottibeenna. Ubbabaakka i ba aawaa Yo7aasha qulliis. ⁴ Asai goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; asaikka he sohotun yarshshuwaa yarshshiyooogaanne ixaanaa cuwayiyooogaaggibeenna.

⁵ Amesiyaasi kawotettaa ba kushiyan mintti oiqqidosaarakka, kase kawuwaa ba aawaa Yo7aasha worida oosanchchata woriis. ⁶ Muuse higgiiyaa maxaafan xaafettidoogaadan, GODAI, "Naati oottido nagaraa gishshau, aawata woranau bessenna; qassi aawati oottido nagaraa gishshaukka, naata woranau bessenna. Asai ubbai ba oottido nagaran nagaran haiqqanau bessees" † yaagidi azazidoogaadankka, woridaageetu naata woribeenna.

⁷ Amesiyaasi Maxine Zanggaaraa giyo sohuwan tammu sha7u Eedooma biittaa asaa woriis; woridi Selaa7a giyo katamaakka olan oiqqiis. Oiqqidi Yoqiti7eela yaagidi sunttiis; sunttin hachchi gakkanaashin ha sunttan xeesettees.

⁸ Hegaappe guyyiyan, Amesiyaasi Yeehu na7aa na7aa, Yo7akaaza na7aa, Yo7aashassi asa kiittidi, "Haaya; ane naa77ai olaa gaittoos" yaagidi naassiis.

⁹ SHin Israa7eela Kawoi Yo7aashi Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa hagaadan yaagiis; "Liibaanoosan de7iya kinddiichchoi Liibaanoosan de7iya zigaayyo kiittidi, 'Ne na7iyo ta na7aassi imma' yaagiis. SHin Liibaanoosan de7iya issi do7ai hegaara kanttiiddi, he kinddiichchuwaawaa yedhdhiis. ¹⁰ Ee, neeni tumukka Eedooma biittaa asaa xoonadasa; hegan ha77i otorettaasa. Neeni ne xoonuwan ufaittaidda, ne son woppu gaada uttaaga. Ne bollinne ne biittaa Yihudaa bolli metonne bashshanne ehiyaabaa aibissi denttettai?" yaagidi zaariis.

¹¹ SHin Amesiyaasi sissaa ixxiis. Hega gishshau, Israa7eela Kawoi Yo7aashi olanau kiyin, inne Yihudaa Kawoi Amesiyaasinne Yihudan de7iya Beeti-SHemesha giyo kataman olaa gaittidosona. ¹² Gaittin Israa7eela asai Yihudaa asaa xooniis; xoonin Yihudaa asai ubbai baqatidi, ba soo ba soo biis. ¹³ Israa7eela Kawoi Yo7aashi Akaaziyaasa na7aa na7aa, Yo7aasha na7aa, Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa Beeti-SHemesha katoman omoooddiis. Hegaappe guyyiyan, Yo7aashi Yerusalaame biidi, Yerusalaame dirssaa gimbbiyaa, Efireema Penggiyaappe biidi, Zooziyaa Penggiyaa gakkanaashin de7iya oiddu xeetu wara gidiya, sohuwaa laaliis. ¹⁴ Laalidi GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettaa buquraa minjjiyoosan de7iya worqqaa, biraanne miishshaa ubbaa ekkiis;

† Ha xiqisee Zaarettido Wogaa 24:16 beettees.

qassi iggitiyaa oiqettida asatakka ekkidi, Samaariyaa simmiis.

¹⁵ Yo7aashi hanido harabai, i oottidobai, a minotet-tainne Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasaara i olettidobai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ¹⁶ Yo7aashi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; i Samaariyaa kataman Israa7eela kawotuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Iyorbbaami kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa Haiquwaa (Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 25:25-28)

¹⁷ Yo7akaaza na7ai, Israa7eela Kawoi Yo7aashi haiqqidoogaappe guyyiyan, Yo7aasha na7ai, Yihudaa Kawoi Amesiyaasi tammanne ichchashu laittaa de7iis. ¹⁸ Amesiyaasi hanido harabai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

¹⁹ Amesiyaasa woranau asai Yerusalaamen maqettiis; yaatin i Laakisha giyo katamaa baqatiis. SHin eti a geeduwaa Laakisha katamaa asa kiittin, a yan woridosona. ²⁰ Woridi a ahaa paran caani ehiidi, Daawita Kataman Yerusalaamen a maizza aawatuura moogidosona. ²¹ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asai ubbai tammanne usuppun laitta gidiyo na7aa Ooziyaana a aawaa Amesiyaasa sohuwan kawoyiis. ²² A aawai Amesiyaasi haiqqidoogaappe guyyiyan, i Ooziyaani Eelaata giyo katamaa zaaretti keexxidi, Yihudan timiis.

Israa7eela Kawuwaa Naa77antto Iyorbbaama

²³ Yo7aasha na7ai, Yihudaa Kawoi Amesiyaasi kawotido tammanne ichchashantto laittan, Israa7eela Kawuwaa Yo7aasha na7ai Iyorbbaami Samaariyan kawotiis; i oitamanne isiini laitta kawotiis. ²⁴ Iyorbbaami GODAA sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagara ubbaa oottiyoogaa aggibeenna. ²⁵ Gaate-Hefeeriyaa Amiitaaya na7aa hananabaa yootiya ba ashkkaraa Yoonasa baggaara GODAI Israa7eela Xoossai ba qalan haasayidoogaadan, Hamaata Pinuwaa giyoosaappe doommidi, Maxine Abbaa gakkanaashin de7iya Israa7eela zawaa Yo7aasha na7ai Iyorbbaami xoonidi zaariis. ²⁶ Aissi giikko, Israa7eelan de7iya asai ubbai aille gidin, goqa gidin, ai keena tuggaa tuggatidaakko, GODAI be7iis; eta maaddiyaabi ooninne baawa. ²⁷ GODAI Israa7eela asaa sunntaa saluwaappe garssan quccana yaagibeenna. Hegaa gishshau, GODAI eta Yo7aasha na7aa Iyorbbaama baggaara ashshiis.

²⁸ Iyorbbaami hanido harabai, i oottidobai ubbai, i olettidobainne Yihudaa baggaa gidida Damasqqo katamaanne Hamaata katamaa Israa7eelayyo zaaridobai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²⁹ Iyorbbaami haiqqidi, ba maizza aawatun Israa7eela kawotun gaittiis; a sohuwan a na7ai Zakkaariyaasi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Ooziyaana

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 26:1-23)

¹⁵ Israa7eela Kawoi Iyorbbaami kawotido laatanne laappuntta laittan, Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa na7ai Ooziyaani † kawotiis. ² I kawotido wode, laittai ayyo tammanne usuppuna; i Yerusalaamen ishatamanne naa77u laitta kawotiis. A aayee sunntai Yikoolo; a Yerusalaame asa. ³ A aawai Amesiyaasi oottidoogaadan, ikka GODAA sinttan suurebaa oottiis. ⁴ Gidikkonne asai goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; he sohotun yarshshuwaa yarshshiyooogaanne ixaanaa cuwayiyoogaa aggibeenna. ⁵ GODAI Ooziyaana hanttaara goga harggiyan oittiis; haiqqana gakkanaashinkka he harggee a yeddibeenna gishshau, dumma keettan barkka de7iis. He wode kawuwaa na7ai Yo7aataami kawo keettan de7idi, he biittaa asaa haariis.

⁶ Ooziyaani hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ⁷ Ooziyaani haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Daawita Kataman ba maizza aawatuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Yo7aataami kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Zakkaariyaasa

⁸ Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido hasttamanne hospuntta laittan, Iyorbbaama na7ai Zakkaariyaasi Israa7eela asaa bolli Samaariyaa kataman kawotiis; i usuppun agina kawotiis. ⁹ A maizza aawati oottidoogaadan, ikka GODAA sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa aggibeenna. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan, Yaabeesha na7ai SHaaluumi Zakkaariyaasa bolli maqetti denddidi, Yibila7aama giyoosan woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.

¹¹ Zakkaariyaasi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

¹² Hagaadan hanidi, GODAI Yeehuuyo, “Ne zaree oidantto yeletaa gakkanaashin, Israa7eela kawotaa araatan uttana” yaagidi yootido qaalai polettiis.

Israa7eela Kawuwaa SHaaluumi

¹³ Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido hasttamanne uddufuntta laittan, Yaabeesha na7ai SHaaluumi kawotiis; i Samaariyan issi agina kawotiis. ¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Gaada na7ai Minaaheemi Tirxxa giyo katamaappe Samaariyaa biis. Biidi Samaariyan de7iya Yaabeesha na7aa SHaaluumi woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.

¹⁵ SHaaluumi hanido harabainne i maqettido maqqoi Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ¹⁶ He wode Minaaheemi Tirxxa katamaappe denddidi, Tifisaaha giyo katamaa, kataman de7iya asaanne katamaa heeran de7iya biittata ubbaa oliis. Eti bantta kata-

† OZIYAANI: Ibraawettuwan Kawoi Ooziyaani ha miraafiyaa Azaariyaa geetettes.

maa dirssaa penggiyaa ayyo dooyennan ixido gishshau, Tifisaaha katamaa olidi bashshiis; qassi he kataman de7iya ixeta maccaasaa uluwaa ubbaa phalqqi yeggiis.

Israa7eela Kawuwaa Minaaheema

¹⁷ Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido hasttamanne uddufuntta laittan, Gaada na7ai Minaaheemi Israa7eela bolli kawotiis; i Samaariyan tammu laittaa kawotiis. ¹⁸ I GODAA sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa aggibeenna.

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Asoore biittaa Kawoi Tigilaati-Paleseeri Israa7eela biittan woraajjiis. Woraajjin kawotettan bana minttana malanne maaddana mala, Minaaheemi Tigilaati-Paleseerayyo hasttamanne oiddu sha7u kilo giraame xaqara biraa immiis. ²⁰ Minaaheemi he miishshaa Israa7eela asaa wolqqan peerissiis; Asoore biittaa kawuwaassi immanau dure asa ubbai issoi issoi ishatamu xaqara biraa peeridosona. Hegaadan oottin, Asoore kawoi Israa7eela biittaa ag-gidi, ba biitti simmiis.

²¹ Minaaheemi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²² Minaaheemi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; a sohuwan a na7ai Paqaahi kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Paqaaha

²³ Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido ishatamannta laittan, Minaaheema na7ai Paqaahi Israa7eela bolli Samaariyan kawotiis; i naa77u laitta kawotiis.

²⁴ Paqaahi GODAA sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa aggibeenna. ²⁵ A ola gadaawatuppe issoi, Ramaaliyaa na7ai Paaquha giyoogee a bolli maqettidi denddiis. Denddidi Gala7aade asaappe ishatamu atumaasaa banaara ekki biidi, Samaariyaa kataman kawo keettan de7iya qatuwaa geliis. Gelidi Paaquhi Paqaaha Arggoobaarakka Haariyaarakka issippe woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.

²⁶ Paqaahi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

Israa7eela Kawuwaa Paaquha

²⁷ Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido ishatamanne naa77antto laittan, Ramaaliyaa na7ai Paaquhi Israa7eela bolli Samaariyan kawotiis; i laattamu laitta kawotiis. ²⁸ Paaquhi GODAA sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa aggibeenna.

²⁹ Israa7eela Kawuwaa Paaquha wodiyan Asoore Kawoi Tigilaati-Paleseeri yiidi Iyoona, Aabeeli-Beetima7ika, Yaanooha, Qedeeshanne Haxooraa geetettiya katamata olidi oiqqiis; qassikka Gala7aade, Galiilanne Nifftaaleema biittata ubbaa olidi, asaa Asoore biitti omooddidi efiis.

³⁰ Ooziyaana na7ai Yo7aataami kawotido laattamannta laittan, Eela na7ai Hoshee7i Ramaaliyaa na7aa Paaquha bolli maqettidi woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.

³¹ Paaquhi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aataama

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 27:1-9)

³² Ramaaliyaa na7ai, Israa7eela Kawoi Paaquhi kawotido naa77antto laittan, Yihudaa Kawuwaa Ooziyaana na7ai Yo7aataami kawotiis. ³³ Yo7aataami kawotiyo wode ayyo laittai laattamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne usuppun laitta kawotiis. A aayee sunttai Yaruusho; Yaruusha Xaadooqa na7iyo. ³⁴ Ba aawai Ooziyaani oottidoogaadan, Yo7aataamikka GODAA sinttan suurebaa oottiis. ³⁵ Gidikkonne asai goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; he sohotun yarshshuwaa yarshshiyooogaanne ixaanaa cuwayiyooogaa aggibeenna. Yo7aataami Beeta Maqidasiyaa geliyo qommo bagga penggiyaa zaarettidi oottiis.

³⁶ Yo7aataami hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

³⁷ He wodiyan GODAI Sooriyaa Kawuwaa Raaxiinanne Ramaaliyaa na7aa, Israa7eela Kawuwaa Paaquha Yihudaa biittaa olissanau doommiis. ³⁸ Yo7aataami haiqqidi, ba maizzan gaittiis; ba maizza aawaa Daawita Kataman ba maizza aawatuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Akaazi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Akaaza

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 28:1-27)

16 Ramaaliyaa na7ai Paaquhi kawotido tammanne laappuntta laittan, Yo7aataama na7ai Akaazi Yihudan kawotiis. ² I kawotiyo wode laittai ayyo laattama; Yerusalaamen i tammanne usuppun laitta kawotiis. A maizza aawai Daawiti suurebaa oottidoogaadan, GODAA ba Xoossaa sinttan i suurebaa oottibeenna. ³ I kase de7ida Israa7eela kawotu ogiyan hemettiis. Qassi GODAI Israa7eela asaa sinttappe laaggidi kessido asatu de7uwaa wogaa, he sheneyiyaagaa qullidi, ba yelido na7aa addaa taman xuuggidi, eeqau yarshshiis. ⁴ Akaazi asai goinniyo xoqqa sohotun, keratu huuphiyaaninne daashsha mitta ubbaa garssan yarshshuwaa yarshshiiisinne ixaanaa cuwayiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Sooriyaa Kawoi Raaxiinanne Ramaaliyaa na7ai, Israa7eela Kawoi Paaquhi Yerusalaame olanau yiidosona. Yiidi dooddidosona; shin Akaaza xoonanau danddayibookkona. ⁶ He wode Sooriyaa Kawoi Raaxiini Eelaata giyo katamaa zaaridi ekkidi, Yihudaa asaa laaggidi kessiis. Yaatin Eedooma asati Eelaata katamaa yiidi, hachchi gakkanaashin yan de7oosona.

⁷ Hegaa gishshau, Akaazi Asoore Kawuwaa Tigilaati-Paleseerassi kiitaa yeddidi, "Taani ne na7anne ne ashkkara. Hayyanaa haaya; yaada tana oliya Sooriyaa kawuwaa kushiyaappenne Israa7eela kawuwaa kushiyaappe tana ashsha" yaagiis. ⁸ Qassi Akaazi GO-

DAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettaa buquraa minjiyoosan de7iya biraanne worqqaa ekkidi, Asoore kawuwaayyo imo oottidi yeddiis. ⁹ Akaazi giidoogaa Asoore kawoi maayidi, Damasqqo katamaa olidi oiqqiis. Oiqqidi asaa omooddidi, Qiira giyo sohuwaa efiis; Kawuwaa Raaxiinakka woriis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Akaazi Asoore Kawuwaa Tigilaati-Paleseeraara gaittanau Damasqqo biis. Biidi Damasqqon de7iya yarshshiyosaa be7iis; be7idi a milatiya yarshshiyosaa keexxana mala, he yarshshiyosaa misiliyaanne keexxiyo hanotaa qeesiyaa Ooriyoonayyo kiittiis. ¹¹ Hegaa gishshau, Kawoi Akaazi Damasqqoppe simmidi yaanaashin, qeesiyaa Ooriyooni he leemisuwaa milatiya yarshshiyosaa giigissiis.

¹² Kawoi Damasqqoppe simmido wode, yarshshiyosai oosettidi polettidoogaa be7iis. Be7idi yarshshiyosaa shiiqidi, ¹³ ba xuuggiyo yarshshuwaanne ba kattaa yarshshuwa yarshshiis. Qassi ba ushshaa yarshshuwa gussii; ba issippetettaa yarshshuwa suuttaakka yarshshiyosaa bolli caccafiis. ¹⁴ Na-haasiyaa giyo birataappe oottidi, GODAAYO dummayi wottido yarshshiyosai ooratta yarshshiyosaa appenne Beeta Maqidasiyaappe gidduwan de7ees. Yaatin Akaazi he gal77a yarshshiyosaa denttidi, ba ootissido ooratta yarshshiyosaa huuphessa baggaara wottiis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Akaazi qeesiyaa Ooriyooni hagaadan yaagidi azaziis; “Ha wogga ooratta yarshshiyosaa maallado xuuggiyo yarshshuwa, omarssi shiishshiyoo kattaa yarshshuwa, kawoi shiishshiyoo xuuggiyo yarshshuwaanne kattaa yarshshuwa, asai ubbai shiishshiyoo xuuggiyo yarshshuwa, eta kattaa yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwa yarshshiyosaa ootta. Hankko na-haasiyaappe oosettida yarshshiyosaa taani tau oichchiyo soho kessana” yaagiis. ¹⁶ Yaagin Ooriyooni Kawoi Akaazi azazidoogaadan oottiis.

¹⁷ Kawoi Akaazi Beeta Maqidasiyaa gidдон go7ettiyo, nahaase birataappe oosettida gaaretu lochcha birata qanxxidi, miyyiyaappe diggiis; diggidi meecettiyo kere-ta gaaretu bollaappe denttiis. Qassi Abba Sainiyaa, a zempissida nahaase booratu misileto bollappe denttidi, shuchchaa baasuwa bolli wottiis. ¹⁸ Asoore kawuwaa gishshau, Akaazi ba kawotaa araataa kase wottiyo sohuwaappe diggiis. Qassi appe kase de7ida kawoti GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyo penggiyaa gorddiis.

¹⁹ Kawoi Akaazi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

²⁰ Akaazi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Daawita Kataman ba maizza aawatuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Hizqqiyaasi kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Hoshee7a

17 Yihudaa Kawoi Akaazi kawotido tammanne naa77antto laittan, Eela na7ai Hoshee7i Israa7eela bolli Samaariyaa kataman kawotiis; i uddufun

laitta kawotiis. ² GODAA sinttan i iitabaa oottiis; gidikkonne appe kase de7ida Israa7eela kawoti oottiidoogaa keesa iitaa oottibeenna.

³ Asoore Kawoi SHalmman77eeseri yiidi, aara olaa gaittiis; gaittin Hoshee7i xoonettidi, ayyo giiraa giiriis. ⁴ SHin amarida laittaappe simmin, Kawoi Hoshee7i Soo7a giyo Gibxxe kawuwaassi kiitaa yeddidi, bana maaddana mala oichchiis. Yaatidi kaseegaadan Asoore kawuwaassi giiriyoogaa aggi bayiis. Kawoi SHalmman77eeseri hegaa siyidi, a oittidi, qasho keettaa gelissiis.

Samaariyaa Katamai Xoonettiis

⁵ Hegaappe guyyiyan, Asoore kawoi Israa7eela biittaa ubbaa bolli woraajjidi, Samaariyaa katamaa dooddiis; dooddidi heezzu laitta gaittiis. ⁶ Hoshee7i kawotido uddufunnta laittan Asoore kawoi † Samaariyaa katamaa omooddii. Omooddidi Israa7eela asaa ekkidi, Asoore biitti efiis. Efiidi eta attaa Halaaha kataman, attaa Meedoonatu katamatun, haraata qassi Gozaana biittan de7iya Habooraa SHaafaa matan wottiis.

⁷ Hagee ubbai hanidoogee, Israa7eela asai GODAA bantta Xoossaa bolli, eta Gibxxeppe, Gibxxe kawuwaa kushiyaappe kessidaagaa bolli nagaraa oottido daafaana. Qassi eti hara xoossatussi goinnidi, ⁸ GODAI eta sinttappe laaggidi kessido dere asati de7ido de7uwaa wogaa kaallido daafaana. Hegaa bollikka qassi Israa7eela kawoti doommido iita wogaa kaallido daafaana. ⁹ Israa7eela asai GODAA bantta Xoossaa bolli iitabaa geeman oottidosona; qii guutta moottaappe biidi, wogga gita katamaa gakkanaassi de7iya sohotun ubban banttau goinniyo xoqqa sohota medhdhidosona. ¹⁰ Qassi eti eeqa shuchchatanne Asheero giyo xoosee misileta keraa huuphe ubbaaninne daashsha mitta ubbaa garssan essidosona. ¹¹ Qassikka eti GODAI beni eta sinttappe laaggidi kessido dere asati oottidoogaadan, xoqqa soho ubban ixaanaa cuwayidosona. Eti GODAA hanqquetissiya iitabaa oottidosona. ¹² GODAI eta, “Eeqau goinnoppite” gi wotti-daashin, eti eeqa goinnidosona.

¹³ GODAI Israa7eela asaanne Yihudaa asaa ba hananabaa yootiya ubbatu baggaaranne ajuutan be7iya ubbatu baggaara, “Inttena erite! Intte iita ogiyaappe simmite; taani hananabaa yootiya ta ashkkaratu baggaara, intte aawati azazettanaadan im-mido higgayan de7iya wogaanne awaajuwaa ubbaa naagite” yaagi wottiis. ¹⁴ SHin eti siyennan ixidosona. GODAA bantta Xoossaa ammanettiibeenna bantta aawatudan morggiyaa zozzissidosona. ¹⁵ Eti a wogaa, i eta aawatuura maacettido maachchaa a seeraa karidosona. Eti shufuro eeqatau goinnidi, bantta huuphiyaukka shufuro gididosona.

GODAI eta, “Intte yuushuwan de7iya dere asati oottiyoogaadan oottoppite” gi wottidaashin ixixidi, eti eta de7uwaa wogaa kaallidosona. ¹⁶ GODAA bantta Xoossaa azazuwaa ubbaa aggiigididosona. Aggiigidi mara milatiya, naa77u goinniyo misiletanne Asheero giyo

† ASOORE KAWOI: I Naa77antto Sarggoona gidennan aggenna.

xoossee misiliyaa medhdhidosona. Saluwan de7iya xoolintte ubbaassi goinnidosonanne Ba7aala giyo ee-qaassi oottidosona. ¹⁷ Eti bantta attuma naatanne macca naata taman xuuggidi yarshshidosona. Kaayiy-oogaanne moitilliyaa haasayissiyoogaa meezetidosona. Hegaadan iitabaa oottanau bantta huuphiyaa baizzidi, GODAA hanqqetissidosona. ¹⁸ Hegaa gishshau, GODAI Israa7eela asaa keehippe hanqqettis; hanqqettidi eta ba sinttappe diggiis. Diggin Yihudaa zariyaa xalaalati attis.

¹⁹ SHin Yihudaa asatikka GODAA bantta Xoossaa azazuwaa naagibookkonna; eti Israa7eela asai doommido de7uwaa wogaa kaallidosona. ²⁰ Hegaa daafan GODAI Israa7eela zeretta ubbaa aggi bayiis. I eta tuggayidi, ba sinttappe diggana gakkanaashin, eta bonqqiyaageetu kushiyan yeggi bayiis.

²¹ GODAI Israa7eela asaa Daawita zerettatu kawotettaape beni shaakkido wode, Israa7eela asai Nabaaxa na7aa Iyorbbaama banttau kawoyidosona. Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai GODAA kaallennaadan Iyorbbaami diggiis; i eta hanttaara nagaraa ootissis. ²² GODAI hananabaa yootiya ba ashkkaratu ubbatu baggaara kase yooti wottidoogaadan, ba sinttappe diggana gakkanaashin, Israa7eela asai Iyorbbaami oottido nagaraa ubbaa oottiis. Hegaa gishshau, Israa7eela asai bantta yelettido biittaappe omoodettidi, Asoore biitti biidosona; biidi eti hanno gakkanaashinkka yan de7oosona.

Asooreti Israa7eela Biittan Uttidosona

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Asoore kawoi Baabiloone biittan de7iya Kuuta, Iiwa, Hamaatanne Safariwaima geetettiya katamatun de7iya asaa ehiis; ehiidi Israa7eela asaa sohuwan Samaariyaa katamatun wottiis. Eti he katamata laattidi, etan de7idosona.

²⁵ Eti koiro yan duussaa doommido wode, GODAASSI goinnibookkonna. Hegaa daafan GODAI eta giddo gaammota yeddiis; yeddin gaammoti eta giddoppe aramata mentterettidi woridosona. ²⁶ Yaatin Asoore kawuwaa, “Neeni dentta efaada Samaariyaa katamatun wottido asai he biittaa xoossaa wogaa erenna. Erennaagaa daafan i eta mentteretti woriya gaammota eta bolli yeddiis” yaagidi yootidosona.

²⁷ Yootin Asoore kawoi, “Intte Samaariyaappe omooddidi ehiido qeesetuppe issuwaa zaaridi, yaa yeddite. Yeddin i yan de7idi, he biittaa xoossaa wogaa eta tamarisso” yaagidi azaziis. ²⁸ Hegaa gishshau, Samaariyaappe omooddidi efiido qeesetuppe issoi Beeteelen de7anau yiis; yiidi GODAAYO goinniyo wogaa eta tamarissiis.

²⁹ Gidikkonne Samaariyaa yiidi uttida asai bau goinniyo eeqa misileta ba de7iyoosan de7iyoosan medhdhiis. Medhdhidi Samaariyaa asai keexxido goinniyo xoqqa sohotun wottiis. ³⁰ Hegaa maaran Baabiloone asai Sukkoti-Banooba giyo eeqaa misileta medhdhiis. Kuuta asai Nerggaala giyo eeqaa misileta medhdhiis. Hamaata asai qassi Ishiima giyo eeqaa misileta medhdhiis. ³¹ Iiwa asai Nibihaazanne Tarttaqa geetettiya

eeqatu misileta medhdhiis. Safariwaima asai qassi Adiraamelekanne Anaameleka geetettiya bantta xoossatuyyo bantta naata taman xuuggidi yarshshis. ³² Eti GODAASSI goinnidosona; shin bantta giddoppe dumma dumma asaa dooridi, goinniyo xoqqa sohotun qeese oottidi sunttidosona. ³³ Eti GODAASSI goinnidosona; shin bantta yiido biittaa biittaa asaa meeziyaa kaallidi, bantta xoossatuyyookka goinnidosona. ³⁴ Eti hachchi gakkanaashinkka kase bantta meeziyaadan oottoosona.

Eti tumuppe GODAAYO goinnokkonna woikko GODAI Israa7eela giidi sunttido Yaaqooba zerettaassi immido awaajuwaanne wogaa, higgiaanne azazuwaa naagokkonna. ³⁵ GODAI Israa7eela asaara beni maacettido wode, eta hagaadan yaagidi azaziis; “Hara xoossatussi goinnoppite; etau gulbbatoppite; etau oottoppite woikko etau yarshshoppite. ³⁶ SHin Gibxxeppe inttena ba gita wolqqaaninne ba yeddido kushiyan kessida GODAAYO oottite; ayyo gulbbatite; ayyo yarshshuwaa yarshshite. ³⁷ Taani GODAI intteyyo xaafido awaajuwaanne wogaa, higgiaanne azazuwaa ubba wode naagite; hara xoossatuyyo goinnoppite.

³⁸ Taani inttenaara maacettido maachchaa dogoppite; hara xoossatuyyookka goinnoppite. ³⁹ Hegaa aggidi, GODAAYO intte Xoossaayyo goinnite. Intte morkketu ubbaappe inttena ashshanaagee tana” yaagidi azaziis. ⁴⁰ Azazinkka eti ayyo eenennan ixixidi, kase bantta meeziyaakka baqqi oiqqididosona.

⁴¹ He asati GODAAYO goinniiddikka, issi baggaara bantta eeqaa misiletuyyo goinnoosona. Hachchi gakkanaashinkka eta zeretta eta aawati goinniyoogaadan goinniiddi de7ees.

Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 29:1-2; 31:1)

18 Eela na7ai Hoshee7i Israa7eelan kawotido heezantto laittan Yihudaa Kawuwaa Akaaza na7ai Hizqqiyaasi kawotiis. ² I kawotiyo wode laittai ayyo laatamanne ichchasha; Yerusalaamen i laatamanne udufun laittaa kawotiis. A aayee sunttai Abi-iyi geetettees; a Zakkaariyaasa na7iyo. ³ A maizza aawaa Daawiti oottidoogaadan, Hizqqiyaasikka GODAA sinttan suurebaa oottiis. ⁴ Asai goinniyo xoqqa sohota i diggiis. Eeqa tuussata mentterettiis. Asheero giyo xoossee misiliyaa qanxxi oliis. Qassi Muusee naaasiyaappe medhdhido shooshshaakka mentterettiis. Aissi giikko, he wodee gakkanaashinkka Israa7eela asai ayyo ixaanaa cuwayiiddi takkiis. He shooshshaa sunttai Nehushttaana.

⁵ Hizqqiyaasi GODAA Israa7eela Xoossaa ammaniis; Yihudaa kawotu ubbaa gidдон a mala kawoi appe kase gidin, appe guyye gidin beettibeenna. ⁶ Aissi giikko, GODAA i baxuuxiis; GODAA kaalliyooogaa ag-gibeenna; GODAI Muusa azazido azazota naagiis. ⁷ GODAI aara issippe gididi; yaatin i oottiyoobai ubbai ayyo injjetiis. I Asoore kawuwaa bolli makkaliis; makkalidi ayyo haarettennan ixixiis. ⁸ I Pilisxxeema asaa oliis; olidi qii guutta moottaappe biidi, wogga gita

katamaa gakkanaashin, Gaazakka a yuushuwan de7iya biittatikka attennan eti de7iyo sohota ubbaa xooniis.

⁹ Kawoi Hizqqiyaasi kawotido oiddantto laittan, Eela na7ai Israa7eela Kawoi Hoshee7i kawotido laappuntta laittan, Asoore Kawoi SHalmman77eeseri Israa7eela bolli woraajjiis; woraajjidi Samaariyaa katamaa doodiis. ¹⁰ Dooddido heezantto laitti Samaariyaa katamaa xooniis. Yaatin Hizqqiyaasi kawotido usuppuntta laittan, Israa7eela kawoi Hoshee7i kawotido uddufuntta laittan, Samaariyaa katamai xoonettiis. ¹¹ Asoore kawoi Israa7eela asaa Asoore biitti efiis. Efiidi eta attaa Halaaha kataman, attaa Meedoonatu kataman, haraata qassi Gozaana biittan de7iya Haboora SHAafaa matan wottiis. ¹² Hagee hanidoogee eti GODAASSI bantta Xoossaassi azazettennan ixixidi, GODAA maachchaa, GODAA ashkkaarai Muusee azazido azazuwaa ubbaa kanttito daafaana. Eti a azazota siyanaukka azazettanaukka koyibookkona.

Asooreti Yerusalaame Olanau Naassidosona

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:1-19; Isiyaasa 36:1-22)

¹³ Kawoi Hizqqiyaasi kawotido tammanne oiddantto laittan, Asoore Kawoi Sanaakireebi gimbbetti uttida Yihudaa katamata ubbaa olidi oiqqiis. ¹⁴ Yaatin Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasi Laakisha kataman de7iya Asoore Kawuwaa Sanaakireebassi kiitaa yeddidi, "Taani mooraas. Hayyanaa ta biittaa yeddada kiya. Neeni tana oichchidobaa aibanne ta immana" yaagiis.

Yaagin Asoore kawoi Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa, "Neeni tammu sha7u kilo giraame biraanne issi sha7u kilo giraame worqqaa tau yedda" yaagiis.

¹⁵ Yaagin Hizqqiyaasi GODAA Beeta Maqi-dasiyaaninne kawo keettaa buquraa minjiyoosan de7ida biraa ubbaa ayyo yeddiis. ¹⁶ He wode Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasi GODAA Beeta Maqidasiyaa pengiyaa sanqqata maayi uttida worqqaanne qassi i ba huuphen he pengge qosilettata maizzi wottido worqqaa poqqi qaaridi, Asoore kawuwaa ayyo yeddiis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Asoore kawoi heezzu ola gadaawata † cora olanchchatuura Laakisha giyo katamaappe Kawuwaa Hizqqiyaasakko Yerusalaame yeddiis. Yeddin eti biidi, Yerusalaame gakkidosona; gakkidi Maayuwaa Meecciyaagaa gade efiya ogiyaappe qommo baggaara de7iya, dagattida haattai goggiyo zaraa lanqqen eqqidosa. ¹⁸ Yaatidi eti kawuwaa xeesidosona. Xeesin Hilqqiyaa na7ai kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee Sheebininne Asaafa na7ai taariyaa xaafiya Yo7aahi akko kare kiyidosona.

¹⁹ Kiyin Asooretu gadaawai eta, "Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi yootite; 'Asoore kawoi, wolqqaamai ne na hagaadan yaagees; "Neeni haggaa keeni aibin ammanettadii? ²⁰ Neeni coo mela, 'Olaa olettanau taayyo aadhdhida erainne wolqqainne de7ees' yaagaasa.

† Ha ola gadaawati Ibraawettuwan Tarttaana, Rab-Saarisanne Rab-SHaaqa geettoosona. Rab-Saarisanne Rab-Sahaqa birshshetai, "Waanna Mureessaanne Eessaa Tigiyaaageetu Halaqaa" giyoogaa.

SHin neeni oonan ammanettada ta bolli haggaa makkaladii? ²¹ Neeni Gibxxe kawoi maaddana gaada qoppidabaa gidikko, meqqida shombboqo gatiman guufetiya asa mala. Aissi giikko, gatimai meqqin, pinc-coi kushiya caddeesinne masunxxissee. Gibxxe Kawoi banan ammanettiya asa ubbau heggaa mala.

²² SHin neeni taayyo, 'Nuuni GODAN nu Xoossan ammanettoos' yaagikko, Hizqqiyaasi Yihudaa asaanne Yerusalaame asaa, 'Intte Yerusalaamen de7iya yarshshiyooosan goinnanau koshshees' giidi, ayyo goinniyo xoqqa sohottanne yarshsho sohota diggirggido Xoossaa i gidennee?

²³ Ane ha77i haaya! Yaada ta godaa Asoore kawuwaa naasetta. Neeni togganau danddayiya, gididi asa demmikko, naa77u sha7u parata taani neeyyo immana. ²⁴ Neeni 'Gibxxeti paraasatanne paraa gaareta taayyo yeddana' gaada ammanikkonne, ta godaa olanchchatu halaqatuppe issi laafiyaagaakka zaaranau danddayakka. ²⁵ Heggaa bollikka qassi, taani ha77i tumu GODAA azazoi bannan ha biittaa xaisanau kiyidanaa? GODAI ba huuphen tana, 'Ba, he biittaa baada, olada bashsha' yaagidi odiis" yaagees' yaagite" yaagiis.

²⁶ Hegaappe guyyiyan, Hilqqiyaa na7ai Eliyaaqiimi, Sheebininne Yo7aahi Asooretu gadaawaa hagaadan yaagidosona; "Nuuni birshshettaa eriyo gishshau, hayyanaa neeni nuuyyo ne ashkkaaratuuyo Sooriyaa qaalan oda. Dirssaa gimbbiyaa huuphiyan de7iya asai siyenna mala, Ibraawetto qaalan nuuyyo odoppa" yaagidosona.

²⁷ SHin gadaawai zaarettidi, "Ha qaalata taani inttessinne intte godaa xalaalaassi yootanau tana ta godai kiittideeyye? Inttenaara issippe bantta shiyaa maanaunne bantta sheeshshaa uyanau de7iya, ha dirssaa gimbbiyaa bolli uttida asaassaara ubbau odanaassa gidenneeyye?" yaagiis.

²⁸ Hegaappe guyyiyan, Asooretu gadaawai denddi eqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, Ibraawetto qaalan hagaadan yaagiis; "Asoore kawoi wolqqaamai inttena giyoobaa siyite! ²⁹ Kawoi inttena hagaadan yaagees; 'Hizqqiyaasi inttena cimmooppo; aissi giikko, i inttena ta kushiyaappe wotti ekkana danddayenna. ³⁰ I inttena, "GODAI tuma nuna ashshana; ha katamaikka Asoore kawuwaa kushiyan gelenna" yaagidi inttena GODAN ammanttoppo' yaagees.

³¹ "Ee, intte Hizqqiyaasi odiyoobaa siyoppite. Asoore kawoi inttena, 'Tanaara sigettite; haa taakko kiyite. Yaatikko intte ubbaikka intte woiniyaa teeraappenne intte balasiyaa teeraappe miishshana; intte bookkido ollaappekka haattaa uyishshana. ³² Hegaappe guyyiyan, taani yaada, inttena intte biittaa milatiya biitti ekkada efaana. He biittai kattinne woine eessi, oitinne woine ataakilttee kumido biitta; wogarinne mattaa eessainne kumido biitta. Intte taayyo azazettikko, paxa de7ana; haiqqekketa' yaagees.

"Hizqqiyaasi inttena, 'GODAI nuna ashshana' yaagidi cimmiyoogaa siyoppite. ³³ Dere asatu xoossatuppe ba biittaa Asoore kawuwaa kushiyaappe ashshida xoossi

de7iyye? ³⁴ Hamaata xoossatinne Arifaada xoossati awan de7iyoona? Safariwaima, Henaa7anne Iiwa xoossati awan de7iyoona? Eti Samaariyaa ta kushiyaappe wotti ekkidona? ³⁵ Ha biittatu xoossatu ubbaa gidдон ba biittaa ta kushiyaappe ai xoossi ashshidoogaa shin, GODAI Yerusalaame ta kushiyaappe ashshanee?" yaagiis.

³⁶ SHin asai issi qaalanne ayyo zaarennan co77u giis. Aissi giikko, kawoi eta, "Ayyo ainne zaaridi odoppite" yaagi wottiis. ³⁷ Hegaappe guyyiyan, Hilqqiyaa na7ai kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHEebininne taarikiyaa xaafee Asaafa na7ai Yo7aahi bantta maayuwaa pooshshidi, Hizqqiyaasakko biidosona; biidi Asooretu gadaawai giidobaa ubbaa ayyo odidosona.

Kawoi Hizqqiyaasi Isiyaasa Zoriyaa Oichchiis (Isiyaasa 37:1-7)

19 Kawoi Hizqqiyaasi heгаа siyido wode, ba maayuwaa pooshshiis; pooshshidi waaruwaa maayidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa geliis. ² Kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHEebininne cima qeeseti waaruwaa maayidi, Amoxa na7aa hananabaa yootiya Isiyaasakko baana mala kiittiis. ³ Kiittin eti Isiyaasakko biidi, "Hizqqiyaasi hagaadan yaagees; 'Hachchi gallasai meto gallassa, seera gallassanne yeella gallassa. Hegeekka na7i yelettanau wodee gakkinn, bannakkada yelanau maccaaseessi wolqqi xayiyooгаа mala. ⁴ De7o Xoossaa cayanaadan, a godai, Asoore kawoi, kiittido gadaawaa qaalaa ubbaa GODAI, ne Xoossai siyennan aggenna. Qassi GODAI, ne Xoossai he siyido qaalaa daafan a qaxxayennan aggenna. Hegaа gishshau, nu asaa gidдон palahi attanaageetussi woossa!" yaagees" yaagidosona. ⁵ Kawuwaa Hizqqiyaasa ashkkarati Isiyaasakko yiido wode, ⁶ Isiyaasi eta hagaadan yaagiis; "Intte godaassi hagaadan yaagidi odite; GODAI nena, "Asoore kawuwaa ashkkarati tana cayishin, neeni siyido cashshaa qaalaassi yayyoppa. ⁷ Be7a, oduwaa siyidi, i ba biitti simmana mala, taani a gidдон issi ayyaanaa wottana. Yaatada i ba biitti biidi, yan bisuwan i haiqqanaadan taani a oottana" yaagees' yaagite" yaagiis.

Asooreti Haranttuwaakka Naassidosona (Isiyaasa 37:8-20)

⁸ Asoore kawoi Laakisha katamaappe denddidi biichchidoogaa Asooretu gadaawai siyidi, guyye simmiis. Simmidi kawoi Liibina kataman olettiyaagaa demmiis. ⁹ Kawoi Sanaakireebi, "Toophphiyaа Kawoi Tirihaaqi nena olanan yiis" yaagiyo oduwaa siyiis. Siyidi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis; ¹⁰ "Yihudaa Kawuwau Hizqqiyaasaa, neeni ammanettiyo xoossai nena, 'Yerusalaamee Asoore kawuwaa kushiyan gelenan' yaagidi cimmoppo. ¹¹ Be7a, Asoore kawoti biittata ubbaa muleera xaissidi, eti oottidobaa neeni siyadasa. Yaatin neeni attuutee? ¹² Beni ta maizza aawati bashshido biittatu xoossati, hegeetinne Gozaana,

Kaaraanenne Rexeefa biittatu xoossatinne Talassaaran de7iya Edene asaa xoossati he biittata bashshaappe ashshidonaa? ¹³ Hamaata kawoi, Arifaada kawoi, Safariwaima kawoi, Henaa7a kawoinne Iiwa kawoi awan de7iyoona?" yaagidi kiittiis.

¹⁴ Hizqqiyaasi dabddaabbiyaa kiittetida asatuppe ekkidi nabbabiis. Nabbabido dabddaabbiyaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ekki efiidi, GODAA sinttan micciis. ¹⁵ Yaatidi GODAA hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, kiruubetuppe gidduwan uttiya Israa7eela Xoossau, sa7aa kawotettatu ubbaa bolli ne xalaalai Xoossaa. Saluwaanne sa7aa neeni medhdhadasa. ¹⁶ Abeet GODAU, ne haittaa haa yeggada siya. Abeet GODAU, ne aifiyaa pogada xeella. Nena, de7o Xoossaa cayanau Sanaakireebi kiittido qaalaa siya. ¹⁷ Abeet GODAU, Asoore biittaa kawoti kawotettatanne eta biittaa bashshidoogee ee tuma. ¹⁸ Eta xoossata taman xuuggi xaissidosona; aissi giikko, eta xoossati wonikka asa kushee massidi kessido mittanne shuchchanne gidiyo gishshau, tumu xoossata gidokkona; heгаа gishshau, eti eta xaissidosona. ¹⁹ Abeet GODAU, ne xalaalai Xoossaa gidiyoogaa sa7aa kawotettati ubbai erana mala, ha77i simmi, GODAU, nu Xoossau, neeni nuna a kushiyaappe wotta akka!" yaagidi woossiis.

Isiyaasi Kawuwaassi Yeddido Kiitaa (Isiyaasa 37:21-38)

²⁰ Hegaappe guyyiyan, Amoxa na7ai Isiyaasi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis; "GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Neni Asoore Kawuwaa Sanaakireeba gaasuwan tana woossido woosaa siyaas' yaagees. ²¹ GODAI Sanaakireebabaa hagaadan yaagidi haasayees;

"Xiyoonen de7iya asai nena karees;
Yerusalaame asai ba huuphiyaa qaattidi, nena qoosees.

²² "Neni cayidoogeenne
toochchidoogee oonee?
Neni o bollan ne qaalaa
xoqqu oottada haasayadii?
Qassi otoruwan oona
xoqqu gaada xeelladii?
Hegaа neeni oottidoi ta bollaana,
Israa7eela Geeshshaa bollaana gidennee!
²³ Neni kiittido asatu baggaara
GODAA cayadasa.

Qassi hagaadan yaagadasa;
"Taani taayyo de7iya cora paraa gaaretun
xoqqa deretu huuphiyaa,
Liibaanoosa Deriyaa kiikiyaa kiyaas.
Kiyada ubbaappe aduqqiya zigatanne
ubbaappe lo77iya xiiddata qanxxaas.
Taani ayyo wurssetta gaxaanne
tuujjuma woraa gakkaas.

²⁴ Taani allaga biittatun haatta ollata
bookkada, haattaa etappe uyaas.
Gibxxe biittan goggiya haatta ubbaa

taani ta tohuwaa gomppan yedhdhada melissaas”
yaagadasa.

²⁵ “Daro wodiyaappe kase neeni
gimbbettida katamata qoqqofada,
shuchcha keela kessana mala,
taani qofaa qachcha wottidoogaa neeni erabeikkii?
Taani ha77i poliyo halchchota
beni halchcha wottaas.

²⁶ Hegaa gishshau, eta asaayyo
wolqqai ixxin,
eti kauyyidosonanne yeellatidosona.
Eti gade maataa mala;
goshshan morkkida carshshaa mala.
Eti keettaa huuphiyan mokkiya
sharafaadaaninne ka77ennan de7ishin, leegee mi-
do kattaadan hanidosona.

²⁷ “SHin neeni uttiyoosaa,
kiyiyoosaa, geliyoosaanne ta bolli
neeni hanqqettido hanquwaa taani erais.

²⁸ Neeni ta bolli hanqqettido gishshaunne
ne otoruwaakka taani siyido gishshau,
taani ne siiriyaa ta dafuwaa aattana;
ne doonankka ta bixaalaa barsana.
Yaadata ne yiido ogiyaara taani
nena guyye zaarana’

yaagees” yaagiis.

²⁹ Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Kawuwaa Hizqqiyaasa
hagaadan yaagiis; “Hagee polettanaagau neeyyo
malaatai haggaa: Ha laitti intte azabba morkkida kattaa
maana; laitti qassi ha laitti morkkidaagaa azabbaa
maana. SHin kaalla laitti intte intte huuphen zeritenne
cakkite; woiniyaa turaakka tokkitenne a teeraa miite.

³⁰ Yihudaa asaa atettati xaphuwaa duge yeddidi, bol-
lan aifiyaa aifiya mittaa mala gidana. ³¹ Aissi giikko,
wuriiddi attidaageeti Yerusalaameppe, palahi-
daageetikka Xiyooneppe kiyana. Ubbaappe Wolqqaa-
ma GODAA mishoi heгаа oottidi polana.

³² “Hegaa gishshau, Asoore kawuwaabaa GODAI ha-
gaadan yaagees; ‘Asoore kawoi ha katamaa gelenna;
woikko hagan ba wonddafiyaa dukkenna. I ba gond-
dalliyaa oiqqidi, ha katamaa sintti aadhdhenna;
woikko qassi katamaa yuushuwaa biittaa dooriyan did-
diqenna. ³³ Asoore kawoi ba yiido ogiyaara guyye sim-
mana; i ha katamaa gelenna. Taani GODAI haggaa
odaas. ³⁴ Taani ta bonchchuwaa gishshaunne ta
ashkkaaraa Daawita gishshau, ha katamaa
boshissennan ashsha ekkana’ yaagees” yaagiis.

³⁵ He gallassi qammi GODAA kiitanchchai kiyidi,
Asoore asai dunkkaanidosan issi xeetanne hosppun
tammanne ichchashu sha7u attumaasaa woriis. Yaatin
asai maallado suuridi be7iyo wode, haiqqida asaa ahai
hegan kumiis. ³⁶ Hegaa gishshau, Asoore Kawoi
Sanaakireebi dendididi, guyye simmi biidi, Nanawe
kataman uttiis. ³⁷ Issi gallassi Sanaakireebi ba xoosaa
Nisirooka Eeqaa Keettan goinniiddi de7ishin, a naati
Adiraamelekinne Sar77eexeri bisuwan a woridosona.
Woridi Araaraate giyo biitti baqatidosona. A na7ai
Asaarihi † a sohuwan kawotiis.

Kawoi Hizqqiyaasi Harggidi Paxiis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:24-26; Isiyaasa
38:1-8,21-22)

20 He wode Kawoi Hizqqiyaasi harggidi, haiqqana
matis. Yaanidaashin Amoxa na7ai hananabaa
yootiya Isiyaasi akko biidi, “GODAI nena, ‘Neeeni
haiqqaasappe attin paxakka; heгаа gishshau, ne keet-
taa giigissa’ yaagees” yaagiis.

² Yaagin Hizqqiyaasi godaakko simmi zin77idi, GO-
DAA woossiis. ³ Woossiiddi, “Abeet GODAU, taani ne
sintan tumatettaaninne kumetta wozanan hemetti-
doogaanne qassi nena ufaissiyaabaa oottidoogaa
taayyo neeni hassayana mala, taani nena woossais”
yaagidi woossiis. Woossiiddi Hizqqiyaasi keehi mishet-
tidi yeekkiis.

⁴ Isiyaasi kawuwaa sinttappe kiyiis; kiyidi kawo keet-
taa dabaabaappe kanttidi biichchennan de7ishin, GO-
DAA qalalai hagaadan yaagiiddi, akko yiis. ⁵ Yiidi,
“Guyye simmada ba; baada ta asaa kaalettiya
Hizqqiyaasayyo hagaadan yaagada oda; ‘GODAI, ne
maizza aawaa Daawita Xoossai hagaadan yaagees;
“Taani ne woosaa siyaas; ne afuttaakka be7aas. Taani
nena pattana; heezzu gallassaappe guyyiyan, neeni
pude GODAA Beeta Maqidasiyaa baana. ⁶ Ne laittaa
bolli taani neeyyo tammanne ichchashu laittaa guj-
jana. Taani nenanne ha katamaanne Asoore biittaa
kawuwaa kushiyaappe ashshana. Taani ta
bonchchuwaa gishshaunne ta ashkkaaraa Daawita
gishshau, ha katamaayyo olettada ashshana” yaagees’
yaaga” yaagiis.

⁷ Hegaappe guyyiyan Isiyaasi, “Balasiyaa teeraa
daaxxidi, a kixaa bolli wottite. Yaatikko i paxana” yaagi-
is.

⁸ Hizqqiyaasi Isiyaasa, “GODAI tana pattanaagaunne
taani heeztantto gallassi GODAA Beeta Maqidasiyaa
pude baanaagau malaatai aibee?” yaagidi oichchiis.

⁹ Oichchin Isiyaasi, “GODAI ba giido qaalaal polanaa-
gau neeyyo malaataa immana. Simmi neeni hagaappe
augaa doorai? Hagee kuwai tammu xekkata sinttau
baanaagaa dooraiyye, tammu xekkata hagaappe
guyye simmanaagaa doorai?” yaagidi oichchiis.

¹⁰ Yaatin Hizqqiyaasi a, “Kuwai sinttau baanaagee
metenna; heгааappe kuwai guyye simmanaadan ootta”
yaagiis. ¹¹ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya
Isiyaasi GODAA woossiis; woossin GODAI Kawoi Akaazi
gimbbissido xekkata kuwayida kuwaa tammu xekkata
he sohuwaappe guyye zaariis.

Baabilooneppe Kiitettidi Yiida Asata

(Isiyaasa 39:1-8)

¹² He wode Baladaana na7ai, Baabiloon Kawoi, Mar-
odaaki Baladaani Hizqqiyaasi harggidoogaa siyido
gishshau, dabddaabbiiyaanne imuwaa Hizqqiyaasayyo
yeddiiis. ¹³ Yeddin Hizqqiyaasi kiitettidi yiida asata
mokkiis. Yaatidi ba buquraa minjiyo keettan de7iya bi-
raa, worqqaa, sawuwaa, al77o zaitiyaa, ba ola mi-

† ASAARIHI: Ibraawettuwan “Esar-Haddon” geetettes.

ishshaanne ba buquraa minjiyo keettan de7iyaabaa ubbaa eta bessiis. Ba son woikko ba kawotettaa gid-don de7iyaabaa ubbaappe Hizqqiyaasi eta bessennan aggidobi aibinne baawa.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Isiyaasi Kawuwaa Hizqqiyaasakko yiidi, "Ha asati woigidonaa? Eti auppe yiidonaa?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Hizqqiyaasi, "Eti taakko haaho biittaappe, Baabilooneppe yiidosona" yaagiis.

¹⁵ Isiyaasi qassikka, "Eti ne son ai ai be7idonaa?" yaagiis.

Yaagin Hizqqiyaasi, "Eti ta son de7iya ubbabaa be7idosona; ta buquraa minjiyo keettan de7iyaabaappe taani eta bessabeennabi aibinne baawa" yaagiis.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Hizqqiyaasa, "GODAI giyoobaa siya. ¹⁷ I hagaadan yaagees; 'Ne kawo keettan de7iyaabai ubbainne ne maizza aawati hachchi gakkanaashin shiishshidobai ubbabi muleera omoodettidi, Baabiloone biitti baana gallassati yaana; appe aibinne antenna. ¹⁸ Qassi neeyyo yelettana, ne ashonne ne suuttanne gididi ne attuma zaretuppekka omoodettidi baana; biidi Baabiloone kawo keettan mureessa gididi oottana' yaagees" yaagiis.

¹⁹ Yaagin Hizqqiyaasi zaaridi, "Neeni odido GODAA qaalai lo77o" yaagiis. Aissi giikko, Hizqqiyaasi, "Taani de7ido laittan saroinne woppai de7ana gidennee" yaagidi qoppiis.

Hizqqiyaasa Haiquwaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:32-33)

²⁰ Hizqqiyaasi hanido harabai, a minotettainne haatta zeeridi, biitta giddoora waaruwan katamaa i gelissidobai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²¹ Hizqqiyaasi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; a sohuwan a na7ai Minaasee kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Minaasa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 33:1-20)

21 Minaasee kawotiyo wode laittai ayyo tammanne naa77a; i Yerusalaamen ishatamanne ichchashu laitta kawotiis. A aayee sunntai Hefxxiibo.

² GODAI Israa7eela asaa sinttappe laaggidi kessido asatu de7uwaa wogaa, he sheneyiyaagaa qullidi, Minaasee GODAA sinttan iitabaa oottiis. ³ A aawai Hizqqiyaasi laalido, goinniyo xoqqa sohota i zaarettidi keexxiis; Israa7eela Kawoi Akaabi oottidoogaadan, Ba7aala giyo xoossaassi yarshshiyohotanne Asheero giyo xoosee misileta medhdhiis. Qassi saluwaa xoolinttetu ubbaayyookka goinniisinne etau oottiis. ⁴ GODAI kase, "Taani ta sunntaa Yerusalaamen xeesissana" yaagi wottido GODAA Beeta Maqidasiyan hara xoosatussi yarshshiyohotana giigissiis. ⁵ GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya naa77u dabaabatun saluwaa xoolinttetu ubbau yarshshiyohotana giigissiis. ⁶ Ba yelido na7aa taman xuuggidi yarshshiiis. I ba huuphenkka bitiyaagaanne gojiyaagaa gididi, sha-reechhotanne moitilliyaa haasayissiyaageeta zoriyaa

oichchiis. GODAA sinttan daro iitabaa oottidi, a hanqquetissiis.

⁷ Asheero giyo xoosee misiliyaa, masetti kiyidaagaa ehiidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa gidon essiis. He Beeta Maqidasee, GODAI Daawitanne a na7aa Solomona, "Israa7eela zare ubbaa gid-doppe taani doorido ha Beeta Maqidasiyaaninne Yerusalaamen taani ta sunntaa merinau xeesissana. ⁸ Israa7eela asaa taani azazido azazo ubbaanne ta ashkkaarai Muusee etau immido higgiiyaa ubbaa naagidi oottikko, taani eta maizza aawatuuyo immido biittaappe eta denttada tolayikke" yaagi wottido Beeta Maqidasiyaa. ⁹ SHin asai siyennan ixxiis. GODAI Israa7eela asaa sinttappe xaissido dere asaagaappekka aadhdhiya iitaa oottana mala, Minaasee eta balettiis.

¹⁰ GODAI hananabaa yootiya ba ashkkaaratu baggaara hagaadan yaagiis; ¹¹ "Yihudaa Kawoi Minaasee ha tuna oosuwa oottiis; baappe kase de7ida Amooore asaa ubbaa nagaraappekka aadhdhiya iitaa oottiis; Yihudaa asaa ba medhdhido eeqaa misiliyaayyo goinissidi, nagaraa ootissiis. I hega oottido gishshau, ¹² taani GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagais; 'Siyiya asa ubbaa haittau iitiya bashshaa taani Yerusalaame bolinne Yihudaa bolli ehaana hanais. ¹³ Taani Samaariyaa bolli goochchido wodoruwaa, Yerusalaame bolli goochchana; Akaaba so asaa bolli yeddido tumbbiyaakka, Yerusalaame bolli yeddana. Is-si asi keriyaa qucci gufanttidi melissiyooogaadan, taani Yerusalaame quccada gufanttana. ¹⁴ Ta asaappe attidaageeta taani haassana; taani eta eta morkketu kushiyan aattada immana. Eta morkketi ubbai eta oiqqananne bonqqana. ¹⁵ Eta maizza aawati Gibxxeppe kiyooosappe doommidi, hachchi gakkanaashin, eti ta sinttan iitabaa oottido gishshaunne tana hanqquetissido gishshau, taani hagaadan oottana' yaagais" yaagiis.

¹⁶ Minaasee Yihudaa asaa GODAA sinttan nagaraa ootissidoogaa bollikka gujjidi, xillo asaa woriis; woridi Yerusalaamen ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, suuttaa kunttiis. ¹⁷ Minaasee hanido harabai, i oottidobai ubbainne i oottido nagaraabai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ¹⁸ Minaasee haiqqidi, ba maizzan gaittiis; yaanidi ba keettaa matan de7iya Uzza Ataakiltiyaa Sohuwaa giyoosan moogettiis. A sohuwan a na7ai Amooni kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Amooni

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 33:21-25)

¹⁹ Amooni kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne naa77a; i Yerusalaamen naa77u laitta kawotiis. A aayee sunntai Mashulemeeto; a Yaaxiba kataman de7iya Haruuxa na7iyo. ²⁰ A aawai Minaasee oottidoogaadan, Amoonikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. ²¹ I ba aawai hemettido ogiyan ubban hemettiis; ba aawai oottido eeqatussi ikka oottiisinne etassi goinniis. ²² GODAA, ba maizza aawatu Xoossaa aggi bayiis; GODAA ogiyankka i hemettibeenna.

²³ Amoonaa oosanchchati a bolli maqettidi, a kawo keettan a woridosona. ²⁴ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asati Kawuwaa Amoonaa bolli maqettida ubbata woridosona. Woridi Amoonaa sohuwan a na7aa Yoosiyaasa kawoyidosona.

²⁵ Amooni hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

²⁶ Amooni Uzza Ataakilttiyyaa Sohuwaa giyoosan de7iya ba duufuwan moogettiis; a sohuwan a na7ai Yoosiyaasi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Yoosiyaasa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 34:1-2)

22 Yoosiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo hosp-puna; i Yerusalaamen hasttamanne isiini laitta kawotiis. A aayee sunttai Yidiido; a Boxiqaata giyo kataman de7iya Adaaya na7iyo. ² Yoosiyaasi GODAA sinttan suurebaa oottiis; ushachchi haddirssi geennan ba maizza aawaa Daawita ogiyan ubban hemettiis.

GODAA Higgiyaa Maxaafai Beettiis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 34:8-28)

³ Kawoi Yoosiyaasi ba kawotido tammanne hosp-puntta laittan, Mashulaama na7aa na7aa, Axaaliyaa na7aa, waanna xaafiyaa Saafaana GODAA Beeta Maqidasiyaa hagaadan yaagidi kiittiis; ⁴ "Asai Beeta Maqidasiyaa ehin, Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiyaageeti asaappe shiishshido miishshaa qoodanaadan, qeese ubbatu halaqaa Hilqqiyaakko ba. ⁵ Qeese ubbatu halaqai miishshaa GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonissiya halaqatussi sheedhdhana mala oda. Etikka Beeta Maqidasiyaa bottokoniyaa oosanchchatuyyo, ⁶ anaaxetuyyo gimbbiyaageetuyyoonne shuchchaa massiyaageetuyyo qanxxona. Qassi Beeta Maqidasiyaa bottokonanau, mittaanne qoo7ettiida shuchchaa shammiyaageetuyyo qanxxona. ⁷ He oosuwa wochchiyaageeti ammanettiya asa gididi gishshau, eta kushiyan gelida miishshan ai ai oottiidaakko, eta oichchanau koshshenna" yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, qeese ubbatu halaqai Hilqqee waanna xaafiyaa Saafaana, "Higgiyaa Maxaafaa GODAA Beeta Maqidasiyan demmaas" yaagiis. Yaagidi maxaafaa Saafaanayyo immiis; immiin Saafaani ekkidi nabbabiis.

⁹ Waanna xaafee Saafaani kawuwaakko simmidi biidi, "Beeta Maqidasiyan de7iya miishshaa ne oosanchchati wurssi ekkidi, Beeta Maqidasiyaa bottokonissiya halaqatuyyo immidosona" yaagidi yootiis.

¹⁰ Qassikka waanna xaafee Saafaani kawuwaa, "Qeese Hilqqee taayyo maxaafaa immiis" yaagiis; yaagidi kawuwaa sinttan he maxaafaa nabbabiis.

¹¹ Nabbabin Kawoi Higgiyaa Maxaafan de7iya qaalaasiyido wode, azzanidi ba maayuwa pooshshiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, kawoi qeesiyaa Hilqqiyaa, Saafaana na7aa Ahiqaama, Mikaaya na7aa Akiboora, waanna xaafiyaa Saafaanne kawuwaa oosanchchaa Asaaya hagaadan yaagidi azaziis; ¹³ "Biite; biidi ta gishshaa, ha asaa gishshaanne Yihudaa ubbaa

gishshaa, ha beettida maxaafaa qaalaabaa ane GODAA oichchite. Aissi giikko, nuussi xaafettida ubbabaa oottanau, nu maizza aawati ha maxaafaa qaalaayyo azazettibeenna gishshau, nu bolli suullida GODAA hanqqoi keehippe daro" yaagiis.

¹⁴ Yaagin qeese Hilqqee, Ahiqaami, Akiboori, Saafaanne Asaayi hananabaa yootiya Hulddo giyo mishiriyo oichchanau biidosona. Huldda Harihaasa na7aa Tiiqiwa na7aa, Beeta Maqidasiyaa maayuwa naagiya SHaaluuma maccaasiyo. A Yerusalaamen naa77antto shuchchan de7ausu. He biida asati iira haasayidosona.

¹⁵ Haasayin Huldda eta, "GODAI Israa7eela Xoossai, 'Inttana taakko kiittida bitaniyaayyo yootite' yaagees. ¹⁶ GODAI hagaadan yaagees; 'Be7ite, Yihudaa kawoi nabbabido maxaafan xaafettida iita qaala ubbaa taani ha sohuwaa bolliinne ha sohuwan de7iya asaa bolli ehaana hanais. ¹⁷ Eti tana aggidi, hara xoossatuyyo ixaanaa cuwayidosona; yaatidi eti bantta kushiyan oottidoban ubban tana hanqqetissidosona. Hega gishshau, ta hanqqoi ha sohuwaa bolli eexxi kiyiis; to7anau danddayenna' yaagees.

¹⁸ "GODAA oichchanau inttana kiittida kawuwaa hagaadan yaagite; 'GODAI Israa7eela Xoossai neeni siyido qaalaabaa hagaadan yaagees; ¹⁹ "Taani ha sohuwaa bolliinne ha sohuwan de7iya asaa bolli, 'Taani inttana xaissananne baises kessana' gaada haasayidoogaa neeni siyido wode, ne wozanai shuggin, ta sinttan ne huuphiyaa kaushshido gishshaanne ne maayuwa pooshshada, ta sinttan yeekkido gishshau, taani ne woosaa siyaas. ²⁰ Hega gishshau, taani nena saruwan ne maizzan gattana; neeni saro moogettana. Taani ha sohuwaa bolliinne ha sohuwan de7iya asaa bolli ehaana iitabaa ne aifee be7enna" yaagees' yaagite" yaagaasu. Yaagin eti biidi, ha haasayettidabaa kawuwaayyo yootidosona.

Yoosiyaasi Eeqaa Goinuwaa Biittaappe Xaissiis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 34:3-7,29-33)

23 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoosiyaasi kiittidi, Yihudaa cimatanne Yerusalaame cimata ubbaa i shiishshiis. ² Kawoi GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyiis; Yihudaa asai ubbai, Yerusalaamen de7iya asai ubbai, qeesetinne hananabaa yootiyaageeti, guuttaappe gitaa gakkanaashin, asai ubbai aara issippe GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyidosona. Kiyin GODAA Beeta Maqidasiyaappe beettida Maachchaa Maxaafaa qaala ubbaa kawoi eti siyishin nabbabiis.

³ Hegaappe guyyiyan, kawoi tuussaa matan eqqidi, eti GODAA ogiyan hemettanaunne, a higgiyaa, a wogaanne a azazuwaa ba kumetta wozanaaninne ba kumetta shemppuwan naaganau, qassi ha maxaafan xaafettida maachchaadan oottanau GODAA sinttan geppiis. Yaatin asai ubbaikka maachchaa naaganau geppiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, kawoi qeese ubbatu halaqaa Hilqqiyaa, appe garssaara de7iya qeesetanne penggiyaa naagiyaageeta Ba7aalayyo, Asheeriyoonne

saluwaa xoolinttetuyyo goinnanau giigissido miishshata ubbaa Beeta Maqidasiyaappe kessanaadan azaziis. Kawoi hegeeta Yerusalaameppe gaxi kessidi, Qediroona Zanggaaran xuuggiis; xuuggidi bidinttaa Beetele efiis.

⁵ Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame yuushuwan de7iya xoqqa sohotun ubban ixaanaa cuwayanaadan Yihudaa kawoti sunttido eeqatu qeeseta ubbaa oosuwaappe kessiis. Ba7aalayyo, awaayyo, aginaayyo, xoolinttetuyyoonne saluwan de7iya hara meretatuyyo ixaanaa cuwayiyaageeta ubbaa diggiis.

⁶ Asheero giyo xoosee misiliyaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe ekkidi, Yerusalaame katamaappe gaxi kessidi, Qediroona Zanggaaraa efiis. Efiidi yan xuuggiis; xuuggidoogaa liiqissi gaaccidi, xille kessiis. Yaatidi he buhiyaa dere asaa makkaanaa bolli laaliis.

⁷ GODAA Beeta Maqidasiyaa gidдон goino woga oot-tidi, attumaasati attumaasatuura shaaramuxiyo keet-tata qoliis; he keettatan maccaasai Asheero giyo xooseeyyo magalashuwaa suqqees.

⁸ Yoosiyaasi qeeseta ubbaa Yihudaa katamatuppe ehiis; ehiidi kase qeeseti ixaanaa cuwayido xoqqa sohota, Gebaa7appe biidi Berssaabeha gakkanaashin de7iyaageeta tunissiis. Katamaa haariya Yaasu Peng-giyaa giyo penggiyaa geliyoosaappe haddirssa bag-gaara de7iya goinniyo sohotakka qoqqofiis. ⁹ Xoqqa sohuwaa qeeseti Yerusalaamen GODAASSI yarshshiy-ooosaa pude yookkona; shin eti hara qeesetuura is-sippe irshshoi gelibeenna oittaa moosona.

¹⁰ Kawoi Yoosiyaasi Hinnooma Zanggaaran de7iya Toofeeta giyo yarshsho sohuwaa tunissiis. Yaatidi Molooka giyo xoossau issi asinne ba attuma na7aa woikko ba macca na7iyo taman yarshshennaadan teqqiis.

¹¹ Yihudaa kawoti GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyo penggiyan awaayyo dummayi wottido parata diggiis. Awa parati Naataani-Meleka giyo halaqaa kifiliyaa matan de7iya dabaaban de7oosona. Hegaappe guyyiyan, awaayyo dummayi wottido paraa gaareta Yoosiyaasi taman xuuggiis.

¹² Akaaza keettaa pooqiyaa bollan Yihudaa kawoti gi-gigissido yarshsho sohotanne Minaasee GODAA Beeta Maqidasiyaayyo de7iya naa77u dabaabatu gidдон gi-gigissido yarshshiyooosata Kawoi Yoosiyaasi qoliis. Eta he sohuwaappe diggidi kinchcherettiis; kinchcherettidi suuppaa Qediroona Zanggaaran oliis.

¹³ Qassikka kawoi Yerusalaame katamaappe arshsho baggaara Dabira Zaita † giyo deriyaappe tohossa bag-gan de7iya goinniyo xoqqa sohota tunissiis. He xoqqa sohota Israa7eela Kawoi Solomoni Sidoonatu xoosee Asttaarootiyyo, Moo7aabatu xoossaa Kamooshayy-oonne, Amoonatu xoossaa Molookayyo, †† he tuna xoossatuyyo goinnanau giigissido xoqqa sohota. ¹⁴ Ka-woi Yoosiyaasi goinniyo shuchcha tuussatakka ment-terettidi, Asheero giyo xoosee misiletakka

qanxxerettiis. Yaatidi eti eqqido sohuwan haiqqida asaa meqettaa kunttiis.

¹⁵ Qassi Israa7eela asaa nagaraa ootissida Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Beeteelen xoqqa sohuwan giigissido yarshshiyooosaa Kawoi Yoosiyaasi qoliis. Qolidi he yarshshiyooosaa shuchchatakka mentterettidi, xille kessiis; Asheeri misiliyaakka xuuggiis. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Yoosiyaasi yuushuwaa xeellidi, keraa lan-qqiyan de7iya duufota be7iis; be7idi meqettata duufot-tupe kessidi, yarshshiyooosaa bolli wottidi, taman xuuggiis. Yaatidi yarshshiyooosaa tunissiis. Hega hanidoogee Xoossaa asi kase awaajjido GODAA qaala maaraana. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan kawoi, “Ha beet-tiyaagee o duufoo?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Beetele katamaa asati, “Yihudaappe yiidi, Beetele yarshshiyooosaa bolli ha77i neeni ootta simmiyoogee polettanaagaa kasetidi odida Xoossaa asa duufuwaa” yaagidi yootidosona.

¹⁸ Kawoi, “Aggi bayite; issi asinne a meqettaa so-huwaappe qaattoppo” yaagiis. Hega gishshau, Samaariyaappe yiida hananabaa yootiya bitaniyaa meqettaara issippe a meqettaa bochchennan aggi bayidosona.

¹⁹ Israa7eela kawoti Samaariyaa katamatun ootissidi, GODAA hanqquetissido, goinniyo xoqqa sohota Yoosiyaasi diggiis; Beeteelen oottidoogaadan, etakka oottiis. ²⁰ I he xoqqa sohotun oottiya qeeseta ubbaa yarshshiyooosaa bolli woriis; qassi he yarshshiyooosaa bolli asaa meqettaa xuuggiis. Hega ubbaa oottidi, Yerusalaame simmiis.

Yoosiyaasi Paasikaa Baalaa Bonchchiis

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 35:1-19)

²¹ Hegaappe guyyiyan, kawoi asaa ubbaa, “Ha Maachchaa Maxaafan xaafettidoogaadan GODAAYO intte Xoossaayyo Paasikaa Baalaa bonchchite” yaagidi azaziis. ²² Israa7eela haariya daannatu wodeppe doommidi, Israa7eela kawotu wodiyaaninne Yihudaa kawotu wodiyan ubban haggaa mala Paasikaa Baalai mulekka bonchchetti erenna. ²³ SHin Kawoi Yoosiyaasi kawotido tammanne hospunnta laittan Yerusalaame kataman GODAA bonchchanau ha Paasikaa Baalai GO-DAAYO bonchchettiis.

Yoosiyaasi Oottido Hara Oosota

²⁴ Qassi qeesetu ubbaa halaqai Hilqqee GODAA Bee-ta Maqidasiyan beettida maxaafan xaafettida higgiiya qaala minttanaadan, iita ayyaanaa xeesiyaageetanne shareechchota, so giddo eeqaa misileta, eeqa mi-ishshatanne Yihudaa biittaanninne Yerusalaame kata-man beettida hara sheneyiyaabata ubbaa Yoosiyaasi xaissiis. ²⁵ Muuse higgiiyaadan ba kumetta wozanan, ba kumetta shemppuwaaninne, ba kumetta wolqqan GODAAKKO simmidaban Yoosiyaasa mala kawoi, appe kase gidin, appe guyye gidin, mulekka denddibeenna.

²⁶ Gidikkonne Minaasee GODAA hanqquetissanau oot-tido iita ooso ubbaa gishshau, GODAI Yihudaa bolli hanqquetido ba hanquuwaa teegaappe simmibeenna.

† DABIRA ZAITE: *Ibraawettuwan “Zaita Deriyaa” woikko “Tuna Deriyaa” geetteetes.* †† MOLOOKAYYO: *Ibraawettuwan Molooki “Milkom” geetteetes.*

²⁷ Hegaa gishshau GODAI, "Taani Israa7eela ta sinttappe diggidoogaadan, Yihudaakka ta sinttappe diggana; taani doorido katamaa, Yerusalaamenne taani, 'Ta sunttai hagan de7ana' giido ha Beeta Maqidasiyaa diggana" yaagiis.

Yoosiyaasa Kawotaa Wurssettaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 35:20-36:1)

²⁸ Yoosiyaasi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

²⁹ Yoosiyaasa wode Gibxxe Kawoi Nakoi, Asoore biittaa kawuwaa olan maaddanau Efiiraaxiisa SHaafaa biis. Biishin Kawoi Yoosiyaasi aara olettanau ba olanchchata ekkidi kiyiis; shin Kawoi Nakoi aara Magiddon gaittidi, a woriis. ³⁰ Worin a ashkkarati a ahaa paraa gaariyan wottidi, Magiddoppe Yerusalaame ehiidosona; ehiidi a duufuwan a moogidosona. Hegaappe guyyiyan, he biittaa asati Yoosiyaasa na7aa Yo7akaaza dooridosona; dooridi a aawaa sohuwan a tiyidi kawoyidosona.

Yihudaa Kawuwaa Yo7akaaza

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:2-4)

³¹ Yo7akaazi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne heezza; i Yerusalaamen heezzu agina kawotiis. A aayee sunttai Hamuxaalo; a Liibina kataman de7iya Ermmaasa na7iyo. ³² Ba maizza aawati oottidoogaadan, Yo7akaazi GODAA sinttan iitabaa oottiis. ³³ Yo7akaazi Yerusalaamen kawotennaadan Gibxxe Kawoi Nakoi Hamaata giyo biittan Ribila giyoosan a qachchiis. Qachchidi heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya xaqara biraanne hasstamanne oiddu kilo giraame deexxiya worqqa Yihudaa asaa giirissiis. ³⁴ Kawoi Nakoi Yoosiyaasa na7aa Eliyaaqiima a aawaa sohuwan kawoyiis; yaatidi a sunttaa Yo7aqeema yaagidi laammiis. SHin Yo7akaaza Gibxxe efiis; efin Yo7akaazi yan haiqqiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeema

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:5-8)

³⁵ Yaatin Yo7aqeemi Kawoi Nakoi oichchido giiraa biraanne worqqaanne ayyo immiis. He giiraa qanxxanau Yo7aqeemi he biittaa asai demmiyo keena biraap-penne worqqaappe giiraa shiishshiis.

³⁶ Yo7aqeemi kawotiyo wode laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne isiini laitta kawotiis. A aayee sunttai Zabido; a Ruuma kataman de7iya Padaaya na7iyo. ³⁷ Yo7aqeemi ba maizza aawati oottidoogaadan, GODAA sinttan iitabaa oottiis.

24 Yo7aqeema wode Baabiloone biittaa Kawoi Naabukadanaxoori Yihudaa bolli woraajjiis. Yaatin Yo7aqeemi ayyo heezzu laittaa haarettiis. Hegaappe guyyiyan simmidi, Naabukadanaxoori bolli makkaliis. ² GODAI Baabiloone biittaa ambaanota, Sooriyaa biittaa ambaanota, Moo7aaba biittaa ambaanotanne Amoonaa biittaa ambaanota Yo7aqeema bolli yeddiis; hananabaa yootiya ba ashkkaratu baggaara GODAI kase haasayidoogaadan, Yihudaa biittaa bashshanaadan hageeta yeddiis. ³ Kawoi Minaasee

oottido nagara ubbaa gishshau, qassi xillo asaa suut-taa i gussidi, Yerusalaamen kunttido gishshau, GODAI Yihudaa asaa ba sinttappe digganau ha bashshaa yeddiis; GODAI Minaaseeyyo he nagaraa atto gaanau koyibeenna.

⁵ Yo7aqeemi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

⁶ Yo7aqeemi haiqqidi, ba maizzan gaittiis. A sohuwan a na7ai Yo7aakiini kawotiis.

⁷ Gibxxe biittaa kawoi naa77antto ba biittaaappe denddidi, olau yibeenna; aissi giikko, Gibxxe SHaafaappe doommidi, biidi Efiiraaxiisa SHaafaa gakkanaashin, Gibxxe kawoi haarido biittaa ubbaa Baabiloone kawoi ekkirgiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiina

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:9-10)

⁸ Yo7aakiini kawotiyo wode laittai ayyo tammanne hosppuna; [†] Yo7aakiini Yerusalaamen heezzu agina kawotiis. A aayee sunttai Nahushtto; a Yerusalaamiyaa Elnnaataana na7iyo. ⁹ Yo7aakiini ba aawati oottidoogaadan, GODAA sinttan iitabaa oottiis.

¹⁰ He wode Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoori olanchchati Yerusalaame yiidi, katamaa doggomi wotidosona. ¹¹ Doggomi uttidaashin, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori he katamaa yiis. ¹² Yihudaa Kawoi Yo7aakiini, a aayiyaa, a ashkkarati, a halaqatinne kawo keettaa oosanchchati ubbati Baabiloone kawuwaayyo kushiya immidosona.

Yo7aakiini kawotido hosppunta laittan, Baabiloone kawoi Yo7aakiina qachchiis. ¹³ GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettan de7iya aquwaa ubbaa he sohuwaappe denttidi efiis. GODAI kase haasayidoogaadan Kawoi Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyan giigissido worqqa miishshata ubbaa Baabiloone kawoi qanxxerettiis. ¹⁴ Naabukadanaxoori Yerusalaame asaa, halaqata ubbaa, olanchchata ubbaa, kushe hiillanchchata ubbaanne birataa qoxxiyaageeta ubbaa, muleera tammu sha7u asaa, Yerusalaameppe omooddidi efiis; efin biittan hiyyeesa asa xalaalai attiis.

¹⁵ Naabukadanaxoori Yo7aakiina omooddidi, Baabiloone efiis; aara kawiyoo a aayiyoo, a maccaasata, a oosanchchatanne biittan de7iya gita asaa ubbaa ekkidi biis. ¹⁶ He asaappe laappun sha7ati olanchchata; issi sha7u asati dumma dumma kushe hiillanchchata; eti ubbaikka minonne olaa olettanau danddayiyaageeta. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Baabiloone kawoi Yo7aakiina sohuwan a aawaa ishaa Mataaniyaa kawoyiis. Kawoyiiddi a sunttaa Sedeqiyaasa yaagidi laammiis.

† TAMMANNE HOSPPUNA: Laittai ayyo tammanne hosppuna woikko hosppuna. Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:9 xeella.

Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:11-12; Ermmaasa 52:1-3)

¹⁸ Sedeqiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne isiino; Yerusalaamen i tammanne isiini laittaa kawotiis. A aayee sunntai Hamuxaalo; a Liibina katan de7iya Ermmaasa na7iyo. ¹⁹ Yo7aqeemi oottidoogaadan, Sedeqiyaasikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. ²⁰ GODAI hanqqettido gishshau, Yerusalaame asaa bollinne Yihudaa asaa bolli hagee haniis; wurssettan eta i ba sinttappe diggiis.

Yerusalaame Kunddettaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:13-21; Ermmaasa 52:3-11)

Sedeqiyaasi Baabiloone kawuwaa bolli makkaliis.

25 Makkalin Sedeqiyaasi kawotido uddufunnta laitti, tammannta aginan, tammannta gallassi, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori ba olanchchata ubbaa ekkidi yiidi, Yerusalaame dooddiis. A yuushuwanka biittaa keelaa diddiqis. ² Sedeqiyaasi kawotido tammanne isiinintta laittaa gakkanaassi, katamai dooddetti di gam77iis.

³ Hega gaasuwan biittan koshai suullin, he laitti oidantto aginan, uddufunnta gallasan he biittaa asaayyo miyoobi xayis. ⁴ Yaanidaashin katamaa yuushuwaa gimbee issi baggaara qolettis. Qolettin Baabiloone asai katamaa yuuyi aadhdhidi naagikkokka, Yihudaa kawuwaa olanchchati mule ubbai qammi kawo ataakiltiyaa sohuwaa efiya ogiyaa oiqqidi, naa77u dirssaa gimbbeta issippe gattiya penggiyaara kiyidi baqatidosona. Eti Yorddaanoosa dilbbaakko simmidi biidosona; ⁵ shin Baabiloone olanchchati kawuwaa yedettidi, Yarkko dembbaa gattiiddi oiqqidosona. Oiqqin a olanchchati ubbai appe shaahettidi laalettidosona. ⁶ Hegaappe guyyiyan, eti a Ribila katan de7iya Naabukadanaxoorakko efiidosona. Efin Baabiloone kawoi yan Sedeqiyaasa bolli pirddiis. ⁷ Sedeqiyaasa naata Sedeqiyaasi xeellishin woriidosona. Hegaappe guyyiyan, a aifeta wooci kessidi, sanssalatan a qachchidosona; yaatidi Baabiloone biitti ekkidi efiidosona.

Beeta Maqidasee Qolettis

(Ermmaasa 52:12-33)

⁸ Naabukadanaxoori Baabiloonen kawotido tammanne uddufunnta laitti, ichchashantta aginan, laappunnta gallassi kawuwaa oosanchchatuppe issoi, kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani Yerusalaame geliis. ⁹ Gelidi GODAA Beeta Maqidasiyaa, kawo keettaanne Yerusalaamen de7iya keetta ubbaa xuuggiis; gita keetta giyo keetta ubbaa eetti wurssiis. ¹⁰ Baabiloone olanchchati ubbai kawuwaa naagiyaageetu halaqaa azazuwan Yerusalaame katan de7iya dirssaa gimbbiyaa ubbaa qolidosona. ¹¹ Naabuzaraadaani kataman attida asatanne Yihudan attida asata, kaddidi Baabiloone

olanchchatun gaittida asatuurakka ubbaa oiqqidi, omooduwau efiis. ¹² SHin Naabuzaraadaani wurssetta hiyyeesatuppe amaridaageeta woiniyaa turaa tokkanaadaanne gadiyaa goyanaadan Yihudan ashshiis.

¹³ Baabiloone asati GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya nahaasiyaappe medhdhido tuussata, miishshata wottiyo gaaretanne Abbaa Sainiyaa mentterettidosona; mentterettidi nahaasiyaa ubbaa Baabiloone efiidosona. ¹⁴ Hegaadankka qassi kereta, akaafata, xomppiyaa shaluwaa xeeraa pittiyooobata, cilppatanne yarshshiyo wode go7ettiyo nahaase miishshata ubbaa ekki efiidosona. ¹⁵ Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani muruta biraappenne muruta worqqaappe merettida tamaa kaashiyoo shaatetakka kuixaarotakka ubbaa ekkidi efiis. ¹⁶ Kawoi Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyan oosettiyaabatussi medhdhido naa77u tuussati, Abbaa Saineenne gaareti merettido nahaasiyaa biratai meezaanan likkanau danddayettinnaagaa keena daro. ¹⁷ Naa77u tuussati issi mala gididi, issuwaa issuwaa geesai tammanne hosppun wara; qassi issi issi tuussaa huuphiyan de7iya gumbboti heezzu wara adussa. He gumbbotu yuushoi nahaasiyaa qaxiqallotuuninne nahaasiyaappe medhdhido roomaane giyo teeraa misiletun alleeqetti uttiis.

Yihudaa Asai Omoodettidi Baabiloone Biis

(Ermmaasa 52:24-27)

¹⁸ Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani qeese ubbatu halaqaa Saraaya, appe kaalliyaa qeesiyaa Xafaaniyaanne penggiyaa naagiya hara heezzu asata oiqqiis. ¹⁹ Qassi he wode gakkanaashin, kataman de7iya asaappe Yihudaa ola gadaawaa, kawuwaa zoriyaageetuppe ichchashu asata, ola gadaawaa xaafiyaa, hegeenne olanchchata asaa gididoppe qoridi kessiyagaanne hara usuppun tammu gita asata efiis. ²⁰ Halaqai Naabuzaraadaani eta ubbaa ekkidi, Baabiloone kawuwaakko Ribila katamaa efiis. ²¹ Yan Ribila kataman, Hamaata biittan Baabiloone kawoi eta ubbaa worissiis. Hegaadan hanidi, Yihudaa asai ba biit-taappe omoodetti denddidi biis.

Gadaalee Yihudaa Haariis

(Ermmaasa 40:7-9; 41:1-3)

²² Hegaappe guyyiyan, Kawoi Naabukadanaxoori Saafaana na7aa na7aa, Ahiqaama na7aa Gadaaliyaa, Baabiloone beennan Yihudan attida asaa haariya halqa oottidi sunntis. ²³ Kushiya immibeenna Yihudaa ola gadaawatinne olanchchati hegaa siyidi, Mixiphphan de7iya Gadaaliyan biidi gaittidosona. He gadaawati Nataaniyaa na7aa Isimaa7eela, Qaareeha na7aa Yohanaana, Naxoofa katamaappe yiida Taanihumeeta na7aa Saraayanne Maa7ikappe yiida issi bitaniyaa na7aa Yazaaniyaa. ²⁴ Gadaalee etassinne eta olanchchatussi caaqqidi, hagaadan yaagiis; "Hageetus-si Baabiloone halaqatussi yayyoppite. Ha biittan de7ite; yaatidi Baabiloone kawuwaassi haarettite. Yaatikko mule ubbaba inttessi lo77o gidana" yaagiis.

²⁵ SHin laappuntta aginan kawo zare gidiya El-ishamaa7a na7aa Nataaniyaa na7ai Isimaa7eeli tammu asaara Mixiphpha biidi, Gadaaliyaanne aara de7iya Yihudaa asaanne Baabiloone asaa ubbaa woriis.

²⁶ Hegaappe guyyiyan, Baabiloone asaayyo yayyidi, Yihudaa asai, guuttai gitai attennan, ola gadaawatuurakka ubbai Gibxxe biitti baqatidosona.

Yo7aakiini Qashuwaappe Birshshettiis

(Ermmaasa 52:31-34)

²⁷ Ewiili-Marodaaki kawotido laitti Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiina qashuwaappe birshshidi maariis. Hegee

hanidoogee Yo7aakiini omoodetti qashettidi biido hasttamanne laappuntta laitti, tammanne naa77antta aginan, laatamanne laappuntta gallassaana. ²⁸ Ewiili-Marodaaki Yo7aakiinaara mal77o qaalaa haasayidi, Baabiloonen omooduwan de7iya hara kawotu ubbaappe aattidi, a bonchchiis. ²⁹ Hega gishshau, Yo7aakiini qasho keettan maayido maayuwaa laammis. Laammidi i attida ba de7o laitta ubban kawo maaddaappe miis. ³⁰ Hachchi hachchi ayyo koshshiyaabaa ubbaa Baabiloone kawoi immiis.

Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hanidabaa Odiya maxaafati, Sameela maxaafatuuninne Kawotu maxaafatun xaafettida taariketa dumma ogiyan naa77anttidi odoosona. Hanidabaa odiya maxaafatun Israa7eela kawotu kawotettaa taarikee naa77u waanna waanna kifiletun shaahettidi odettiis.

1. Israa7eelanne Yihudaa kawotettati mooruwan kunddidaageeta gidikkonne, Xoossai ba asaassi gelido qaalaa ubbaa naagidoogaanne Yihudan de7iyaageetu baggaara ba asaassi ba halchchido halchchuwaa polidoogaa bessanaassa. Hagee tuma gidiyooogaa erissanau, ha maxaafaa xaafidaagee Daawitinne Solomoni oottido gita gita oosota, Yoosaafixi, Hizqqiyaasinne Yoosiyaaasi asaa de7uwaa ooraxissido ooraxisuwaanne Xoossaassi minnidi ammanettida asaa hanotaa loittidi xeelliis.
2. Yerusalaamen de7iya Beeta Maqidasiyan Xoossaassi goinniyo goinoini waanidi doomettidaakko odanaassa. Qassi he wode goinuwaa wogaa kaalettiyaageeti qeeseta gidiyi gishshau, eti kaalettiyo ooso keettai waanidi doomettidaakkonne qonccissanaassa. Beeta Maqidasiyaa keexxidaagee Solomona gidikkokka, Beeta Maqidasiyaanne goinuwaa wogaa koiro essidaagee Daawita gidiyooogaa odanaassa.

Addaameppe Biidi Abrahaama Gakkanaassi De7iya Yeletaa

(Doomettaabaa 5:1-32; 10:1-32; 11:10-26)

1 Addaamee Seeta yeliis; Seeti Heenoosa yeliis; Heenoosi Qainaana yeliis; ² Qainaani Malaali7eela yeliis; Malaali7eeli Yaareeda yeliis; ³ Yaareedi Heenooka yeliis; Heenooki Maatusaala yeliis; Maatusaali Laameeka yeliis; ⁴ Laameeki Noha yeliis. Nohee Seema, Kaamanne Yaafeeta yeliis.

⁵ Yaafeeta attuma naati Goomera, Maagooga, Maadaaya, Yaawaana, Tubaala, Meshekanne Tiiraasa. ⁶ Goomera attuma naati Ashkkanaaza, Riifaatanne Togamma. ⁷ Yaawaana attuma naati Eliisha, Tarsseesa, Kitiimanne Rooda.

⁸ Kaama attuma naati Kuusha, Mixiraima, Puuxanne Kanaana. ⁹ Kuusha attuma naati Saaba, Hawiila, Saabita, Raa7imanne Sabttaka. Raa7ima attuma naati Saabanne Dadaana. ¹⁰ Qassi Kuushi Naamiruuda yeliis. Naamiruudi sa7an wolqqaama olanchcha gidiiis.

¹¹ Mixiraimi Ludeta, Anaameta, Lahaabeta, Nafttuuheta, ¹² Patiroosata, Kaasiluuhettanne Pilisxeema zaretta yelida Kafttooreta yeliis. ¹³ Kanaanee bairana7aa Sidoonanne a kaaluwaa Heeta yeliis; ¹⁴ qassi Kanaanee Yaabuusata, Amooreta, Gerggeeseta, ¹⁵ Hiiweta, Arqqeta, Siinata, ¹⁶ Ariwaadeta, Xamaaretanne Hamaatata yeliis.

¹⁷ Seema attuma naati Elaama, Asoora, Arifaakisaa-da, Luuda, Araama, Uuxa, Huula, Geteeranne Mesheka. ¹⁸ Arifaakisaaadi SHelaaha yeliis; SHelaahi Eboora yeliis. ¹⁹ Eboori naa77u naata yeliis; issoi yelettido wode sa7ai shaahettido gishshau, a sunttai Peeleega geetettiis; a ishaa sunttai Yoqixaana. ²⁰ Yoqixaani Almmodaada, SHeleefa, Haxarmmaaweta, Yeraaha,

²¹ Hadoraama, Uzaala, Diiqila, ²² Eebaala, Abimaa7eela, Saaba, ²³ Ofiira, Hawiilanne Yobaaba yeliis. Hageeti ubbati Yoqixaana zaretta.

²⁴ Seemappe biidi, Abrahaama gakkanaassi de7iya yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa: Seema, Arifaakisaaada, SHelaaha, ²⁵ Eboora, Peeleega, Raa7a, ²⁶ Saruuga, Naakoora, Taaranne ²⁷ Abrahaama geettetidi xeesettiya Abraama.

Isimaa7eela Yeletaa

(Doomettaabaa 25:12-16)

²⁸ Abrahaama attuma naati Yisaaqanne Isimaa7eela. ²⁹ Eta yeletai hagaappe kaallidi xaafettiis.

Isimaa7eela bairai Nabaayoota; hegaappe simmin Qeedaaree, Adibi7eeli, Mibssaami, ³⁰ Mishimaa7i, Duumi, Maasi, Hadaadi, Teemi, ³¹ Yixuri, Naafiishinne Qeedimi yelettidosona. Hageeti Isimaa7eela naata.

³² Abrahaama kaadumatee Qaxuri attuma naati Zimiraana, Yoqishaana, Madaana, Midiyaama, Yishibaaqanne SHuha. Yoqishaana attuma naati Saabanne Dadaana. ³³ Midiyaama attuma naati Eefa, Efeera, Hanooka, Abiidaa7anne Elddaa7a. Hageeti ubbati Qaxuri zaretta.

Eesawa Yeletaa

(Doomettaabaa 36:1-19)

³⁴ Abrahaami Yisaaqa yeliis. Yisaaqa attuma naati Eesawanne Israa7eela. ³⁵ Eesawa attuma naati Elifaaza, Ra7u7eela, Yi7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha. ³⁶ Elifaaza attuma naati Temaana, Omaara, Xafa, Ga7itaama, Qanaaza, Timinaa7anne Amaaleeqa. ³⁷ Ra7u7eela attuma naati Nahaata, Zaraaha, SHammanne Miiza.

Eedooman Koiro De7ida Asata
(Doomettaabaa 36:20-30)

³⁸ Eedooman koiro de7ida Se7iira attuma naati Loxaana, SHobaala, Xibaa7oona, Aana, Dishoona, Exeeranne Dishaana. ³⁹ Loxaana attuma naati Hooranne Homaama. Loxaana michchiyaa Timinaa7o.

⁴⁰ SHobaala attuma naati Aaliwaana, Manahaata, Eebaala, SHefanne Oonaama. Xibaa7oona attuma naati Aayanne Aana. ⁴¹ Aana na7ai Dishoona. Dishoona attuma naati Hemddaana, Eshibaana, Yitiraananne Karaana. ⁴² Exeera attuma naati Bilihaana, Za7iwaananne Aqaana. Dishaana attuma naati Uuxanne Araana.

Eedooma Kawota
(Doomettaabaa 36:31-43)

⁴³ Israa7eelan ai kawoinne kawotanaappe kase Eedooma biittan kawotida kawoti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Ba7ooraa na7ai Belaa7i kawotiis; a katamaa sunttai Dinaaba.

⁴⁴ Belaa7i haiqqin, Booxirappe yiida Zaraaha na7ai Yobaabi a sohuwan kawotiis.

⁴⁵ Yobaabi haiqqin, Temaana biittaappe yiida Hushaami a sohuwan kawotiis.

⁴⁶ Hushaami haiqqin, Moo7aaba biittan Midiyaamata xoonida Badaada na7aa Hadaadi a sohuwan kawotiis; a katamaa sunttai Awiita.

⁴⁷ Hadaadi haiqqin, Maasireeqappe yiida Saamili a sohuwan kawotiis.

⁴⁸ Saamili haiqqin, shaafaa matan de7iya Rahoobappe yiida SHaa7uli a sohuwan kawotiis.

⁴⁹ SHaa7uli haiqqin, Akiboora na7ai Ba7aalihanaani a sohuwan kawotiis.

⁵⁰ Ba7aalihanaani haiqqin, Hadaadi a sohuwan kawotiis; a katamaa sunttai Paa7a. A keettaayyiyaa Mezaahaaba na7ee Maaxireedi na7iyo Mahexaabi7eelo. Hegaappe guyyiyan, Hadaadi haiqqiis.

⁵¹ Eedooma zaretu halaqati hageeta: Timinaa7a, Aliwa, Yeteeta, ⁵² Oholiibaama, Eela, Piinoona,

⁵³ Qanaaza, Temaana, Mibxxaara, ⁵⁴ Maagidi7eelanne Iraama. Hageeti Eedooma halaqata.

Yihudaa Yeletaa

2 Israa7eela attuma naati hageeta: Roobeela, Simoona, Leewa, Yihudaa, Yisaakoora, Zaa-biloona, ² Daana, Yooseefa, Biniyaama, Nifftaaleema, Gaadanne Aseera.

³ Kanaanee Baatishu7ippe Yihudai yelido heezzu attuma naati Eera, Oonaananne SHEela. Yihudaa na7ai bairai, Eeri GODAA sinttan iitabaa oottido gishshau, GODAI a woriis. ⁴ Yihudaa na7aa machchiya Ti7imaara Yihudaayyo Paareesanne Zaraaha yelaasu. Yihudaayyo ubbaara ichchashu attuma naati de7oosona.

⁵ Paareesa attuma naati Hexiroonanne Hamuula.

⁶ Zaraaha attuma naati Zimira, Etaana, Hemaana, Kalkkoolanne Darddaa7a; eti muleera ichchasha.

⁷ Zaraaha zerettaappe gidida Karmma na7ai Akkaani Xoossaayyo dummayi wottido omooduwaa ekkidi, Israa7eela asaa waissidaagaa. ⁸ Etaana na7ai Azaariyaa.

Hexiroonappe Biidi Daawita Gakkanaassi De7iya Yeletaa

⁹ Hexirooni yelido naati Yiraahima7eela, Raamanne Kaaleeba. ¹⁰ Raami Aminadaaba yeliis. Aminadaabi Yihudaa zaretu halaqaa Na7asoonaa yeliis. ¹¹ Na7asooni Salmmoonaa yeliis; Salmmoonni Boo7eeza yeliis; ¹² Boo7eezi Yoobeeda yeliis; Yoobeedi Isseyaa yeliis. ¹³ Isseyi ba baira na7aa Eli7aaba, naa77antto na7aa Aminadaaba, heeztantto na7aa SHaama, ¹⁴ oiddantto na7aa Nataani7eela, ichchashantto na7aa Raddaaya, ¹⁵ usuppuntto na7aa Ooxeemanne laappuntto na7aa Daawita yeliis. ¹⁶ Isseyaa macca naati Xaruuyonne Abigaalo. Xaruuyi naati heezzati Abishaaya, Yoo7aabanne Asaaheela. ¹⁷ Abigaala Amaasa yelaasu; Amaasa aawai Isimaa7eeliyaa Yetera.

Hexiroona Yeletaa

¹⁸ Hexiroona na7ai Kaaleebi ba maccaasee Azuubin, Yirii7ooto giyo na7iyo yeliis. Yirii7oota Yesheera, SHobaabanne Arddoona yelaasu. ¹⁹ Azuuba haiqqin, Kaaleebi Efiraato ekkiiis; Efiraata Huura yelaasu. ²⁰ Huuri Uura yeliis; Uuri Baxaali7eela yeliis.

²¹ Hexirooni usuppun tammu laitta asa gididoogaappe guyyiyan, Gala7aade aawaa Maakira na7iyo ekkidi, Saguba yeliis. ²² Sagubi Yaa7iira yeliis. Yaa7iiri beni Gala7aade biittan laatamanne heezzu katamata haariis. ²³ SHin Gashuuranne Sooriyaa kawoti Yaa7iira katamata Qanaataaranne Qanaata moottatuura usuppun tammu katamata olidi oiqqidosa; yan de7ida asai ubbai Gala7aade aawaa Maakira zare. ²⁴ Hexirooni Kaaleeba Efiraata giyoosan haiqqidoogaappe guyyiyan, Hexiroona maccaasiyaa Abiyya Taqo7a aawaa Ashihuura yelaasu. †

Yiraahima7eela Yeletaa

²⁵ Hexiroona na7aa bairaa Yiraahima7eela na7ai bairai Raama; kaaloti Buuna, Oreena, Ooxeemanne Akiiya. ²⁶ Yiraahima7eelayyo Ataaro geetettiya hara maccaasiyaa de7ausu; Ataara Oonaama aayyiyo.

²⁷ Yiraahima7eela na7aa bairaa Raama naati Ma7aaxa, Yaamiinanne Eqeera.

²⁸ Oonaama naati SHammaayanne Yaada.

SHammaaya naati Nadaabanne Abishuura.

²⁹ Abishuura maccaasiyaa Abihaila Ahibaananne Molii-da yelaasu. ³⁰ Nadaaba attuma naati Seledanne Afaayima; Seledi na7a yelennan haiqqiis. ³¹ Afaayima na7ai Yishi7a; Yishi7a na7ai SHEeshaana; SHEeshaana na7ai Ahilaaya.

† *Woikko Hexirooni haiqqidoogaappe guyyiyan, Kaaleebi ba aawaa am77iyo Efiraato aissiis. Aissin eti Taqo7a katamaa keexxida, Ashihuura giyo attuma na7aa yelidosona.*

³² SHammaaya ishaa Yaada naati Yeteranne Yon-
aataana; Yeteri na7a yelennan haiqqiis. ³³ Yonaataana
naati Peleetanne Zaaza.

Hageeti Yiraahima7eela zaretta.

³⁴ SHEeshaanayyo maccappe attin, attuma naati
baawa. SHEeshaanayyo Yaariha7a geetettiya ashkkaarai
Gibxxe biittaaappe yiidaagee de7ees. ³⁵ SHEeshaani ba
ashkkaaraa Yaariha7ayyo ba macca naatuppe issinno
immiis; immin na7iyaa Attaaya yelaasu. ³⁶ Attaayi
Naataana yeliis; Naataani Zabaada yeliis; ³⁷ Zabaadi
Efilaala yeliis; Efilaali Yoobeeda yeliis; ³⁸ Yoobeedi Yee-
ha yeliis; Yeehu Azaariyaa yeliis; ³⁹ Azaaree Heleexa
yeliis; Heleexi El77aasa yeliis; ⁴⁰ El77aasi Sisimaaya yeli-
is; ⁴¹ Sisimaayi SHAaluuma yeliis; SHAaluumi
Yiqaamiyaa yeliis; Yiqamee Elishamaa7a yeliis.

Kaaleeba Yeletaa

⁴² Yiraahima7eela ishaa Kaaleeba na7ai bairai Mee-
sha. Meesha na7ai Ziifa; Ziifa na7ai Mareesha; Maree-
sha na7ai Kebroona. ⁴³ Kebroona naati Qoraaha, Taap-
puha, Reqeemanne SHemaa7a. ⁴⁴ SHemaa7i
Yorqqa7aama aawaa Rahaama yeliis. Reqeemi SHam-
maaya yeliis. ⁴⁵ SHammaaya na7ai Maa7oona.
Maa7ooni Beetixuura yeliis.

⁴⁶ Kaaleeba kaadumatiyaa Eefa Haaraana, Moxanne
Gazeeza yelaasu; Haaraani Gazeeza yeliis.

⁴⁷ Yaahidaaya naati Regeema, Yo7aataama, Ge-
shaana, Peleexa, Eefanne SHa7aafa.

⁴⁸ Kaaleeba kaadumatiyaa Maa7ika SHEbeeranne Tir-
ihaana yelaasu. ⁴⁹ Qassikka Maa7ika SHa7aafanne
SHawa yelaasu. SHa7aafi Madimaana yeliis. SHawi
Maakibeenanne Gibaa7a yeliis.

Kaaleeba na7iyaa Akiso.

⁵⁰ Kaaleeba naati harati hagaappe kaallidi xaafetti-
dosona. Kaaleebi ba baira na7aa Huura ba keettaayee
Efiraatin yeliis. Huura naati Qiriyaati-Yi7aariima aawaa
SHobaala, ⁵¹ Beetaliheema aawaa Salmmoonanne
Beeti-Gadeera aawaa Hareefa. ⁵² Qiriyaati-Yi7aariima
aawaa SHobaala yarati Haro7eetanne Manuhooda
yaratuppe baggata. ⁵³ Qiriyaati-Yi7aariima yarati Yati-
rata, Puutata, SHumaatatanne Mishiraa7ata.
Xor77atinne Eshntaa7oolati hageetuppe yelettidosona.
⁵⁴ Beetaliheema aawaa Salmmoonana yarati Naxoofata,
Axirooti-Beetayoo7aabata, Manuhooda yaratuppe at-
tiya baggatanne Xor77ata. ⁵⁵ Yaabeexa kataman
de7iya xaafiyaageetu yarati qassi Tir77ata,
SHim77aatanne Sukkata. Hageeti Rekaabatu aawaa
Haamatappe yelettida Qeenata.

Kawuwaa Daawita Naata

3 Kebroona kataman Daawiti yelido naati ha-
gaappe kaallidi xaafettidosona. Iziraa7eeliyaa Ahi-
no7aama yelido a bairai Aminoona. Qarmmeloosiyaa
Abigaala yelido a naa77antto na7ai Daaneela.
² Gashuura biittaa Kawuwaa Talmmaaya na7iyaa
Maa7ika yelido a heezantto na7ai Abeselooma. Hag-
giita yelido a oiddantto na7ai Adooniyaasa. ³ Abiixaala

yelido a ichchashantto na7ai SHafaaxiyaa. A mac-
caasiyaa Egila yelido a usuppuntta na7ai Yitira7aama.
⁴ Daawiti he usuppun naata Kebroonan yeliis. Daawiti
Kebroonan laappun laittanne usuppun agina kawotiis.

Qassi Yerusalaamen hasttamanne heezzu laitta ka-
wotiis. ⁵ Daawiti Yerusalaamen yelido naati oiddati
Ami7eela na7iyaa Berssaaba yelido SHim77a, SHobaa-
ba, Naataananne Solomona. ⁶ Qassi hara uddufun at-
tuma naati Yibihaara, Elishamaa7a, Elifeleexa, ⁷ No-
gaaha, Nefega, Yaafi7a, ⁸ Elishamaa7a, Eliyadaa7anne
Elifeleexa. ⁹ Ha attuma naatu ubbaa bollikka Daaw-
itayyo kaadumatatuppe yelettida attuma naati
de7oosona; qassi Taamaara ha attuma naatu
michchiyo.

Kawuwaa Solomona Yeletaa

¹⁰ Kawuwaa Solomona yeletai hagaappe kaallidi
xaafettidaagaa. Solomona na7ai Robi7aama; Robi7aa-
ma na7ai Abiyya; Abiyya na7ai Asa; Asa na7ai
Yoosaafixa; ¹¹ Yoosaafixa na7ai Yoraama; Yoraama
na7ai Akaaziyaasa; Akaaziyaasa na7ai Yo7aasha;
¹² Yo7aasha na7ai Amesiyaasa; Amesiyaasa na7ai
Ooziyaana; Ooziyaana na7ai Yo7aataama; ¹³ Yo7aataa-
ma na7ai Akaaza; Akaaza na7ai Hizqqiyaasa;
Hizqqiyaasa na7ai Minaasa; ¹⁴ Minaase na7ai Amoonna;
Amoonna na7ai Yoosiyaasa. ¹⁵ Yoosiyaasa na7ai bairai
Yohanaana; naa77anttoi Yo7aqeema; heezanttoi
Sedeqiyaa; oiddanttoi SHAaluuma. ¹⁶ Yo7aqeema
naati Yo7aakiinanne †† Sedeqiyaa.

Kawuwaa Yo7aakiina Yeletaa

¹⁷ Omoodettidi Baabiloone biida Yo7aakiina attuma
naati Salaatiyaala, ¹⁸ Malkkiraama, Padaaya, SHenaax-
aara, Yiqamiyaa, Hoshamaa7anne Nadaabiyaa.
¹⁹ Padaaya attuma naati Zarubaabeelanne SHim77a.
Zarubaabeela attuma naati Mashulaamanne
Hanaaniyaa; eta michchiyaa SHalomiito. ²⁰ Hageeta
bollan hara ichchashu attuma naati Zarubaabeelassi
de7oosona; etikka Hashuuba, Oheela, Berekiyaa,
Hasaadiyaanne Yushaabi-Heseeda.

²¹ Hanaaniyaa attuma naati Palaaxiyaanne
Yishaa7iyaa. Yishaa7iyaa na7ai Rafaaya; Rafaaya na7ai
Arnnaana; Arnnaana na7ai Obaadiyaa; Obaadiyaa
na7ai SHakaaniyaa; ²² SHakaaniyaa na7ai
SHamaa7iyaa. SHamaa7iyaa naati ichchashati Haxxu-
usha, Yigi7aala, Bariyaaha, Na7aariyaanne SHafaaxa.
²³ Na7aariyaa naati heezati Eliyoo7enaaya, Hizqqanne
Aziriqaama. ²⁴ Eliyoo7enaaya naati laappunati Ho-
daawiyaa, Eliyaashiba, Palaaya, Aqquuba, Yohanaana,
Dalaayanne Anaana.

† Daawitassi Yerusalaamen yelettida attuma naatu sunttai
Naa77antto Sameela 5:14-16; Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa
3:5-7nne 14:4-7 xaafettiis; shin Ibraawettuwan issuwaa issuwaa
sunttai ubbasan issi mala gidenna. †† YO7AAKIINANNE: Ibraawet-
tuwan ha sunttai "Yokonyaa" geetteetes.

Yihudaa Yeletaa

4 Yihudaa zareti Paareesa, Hexiroona, Karmma, Huuranne SHobaala.
² SHobaala na7ai Ra7aayi Yahaata yeliis; Yahaati Ahu-maayanne Lahaada yeliis. Hageeti Xor77atu yarata.
³ Huuri ba aayee Efiraatissi baira na7aa; Huuri Beetali-heema yeliis. Exaama attuma naati Iziraa7eela, Yuushi-manne Yidibaasha; eta michchiyaa Haxilelppoono. Panu7eeli Gadoora yeliis. Exeeri Huusha yeliis. Hageeti Huura yarata.
⁵ Taqo7a aawaa Ashihuurayyo Heelonne Naa7iro geetettiya naa77u maccaasati de7oosona. ⁶ Naa7ira Ahuzaama, Hefeera, Teminanne Ahashttaara Ashihuu-rayyo yelaasu; hageeti Naa7iri naata. ⁷ Heela Xeereta, Xoohaaranne Etinaana Ashihuurayyo yelaasu. ⁸ Qooxi Anuuba, Xobeebanne Haruuma na7aa Ahariheela yarata yeliis.
⁹ Yaabeexi ba ishanntu ubbaappe aadhdi bonchchettes. A aayiyaa, "Taani a iita maaretan yeli-do gishshau, a sunttai Yaabeexa" gaada sunttaasu.
¹⁰ Yaabeexi Israa7eela Xoossaa xeesidi, "Abeet Xoos-sau, hai tana neeni anjja; ta gadiyaakka aassa. Tanaara issippe gida; tana sakkennaadan tana qohiyaabaappe neeni naaga" yaagidi woossiis. Woossin Xoossai a woosaa siyiis.

Hara Asatu Yeletaa

¹¹ SHuha ishai Kaluubi Mahiira yeliis; Mahiiri Esht-toona yeliis. ¹² Eshttooni Beetiraafa, Paaseehanne Tahinna yeliis. Tahinni Nahaasha katamaa asaa yeliis. Hageeti Reeka biittan de7idosona.
¹³ Qanaaza naati Otini7eelanne Saraaya; Otini7eela naati Hataatanne Ma7onootaaya. ¹⁴ Ma7onootaayi Oofira yeliis. Saraayi Yoo7aaba yeliis. Yoo7aabi Kushe Hiillatu Zanggaaraa giyoosan de7ida asaa yeliis.
¹⁵ Yifune na7aa Kaaleeba naati Ira, Eelanne Na7aa-ma. Eela na7ai Qanaaza.
¹⁶ Yihaali7eela naati Ziifa, Ziifaaha, Tiirayanne Asaari7eela.
¹⁷ Eezira naati Yetera, Mereda, Efeeranne Yaaloon. Meredi Gibxxe kawuwaa na7iyo Biitiyo ekkiis; ekin a Miiriyaamo, SHammaayanne Yishiba ayyo yelaasu. Yishibi Eshttamoo7a yeliis. ¹⁸ Yihudaa biittaappe ekki-do maccaasiyaa Gadoora aawaa Yereda, Sooko aawaa Hebeeranne Zaanooa aawaa Yaqiiti7eela Meredayyo yelaasu. ¹⁹ Nahaama michchee, Hodiya a maccaasee naati Gaariman de7ida Qa7iila aawaanne Maa7ikan de7ida Eshttamoo7a aawaa.
²⁰ SHimoona naati Aminoona, Riinna, Benihanaananne Tiiloon. Yishi7a naati Zoheetanne Benzozoheeta.

SHeela Yeletaa

²¹ Yihudaa na7aa SHeela zareti Leeka aawaa Eera, Mareesha aawaa Laa7idanne Beeti-Ashibee7a kata-man de7iya liinuwa giyo maayuwaa daddiyaageetu

yarata. ²² Harati qassi Yoqiima, Yo7aasha, Yaashubili-heema, Moo7aaba biittaa haarida Saraafanne Kozeeba kataman de7ida asata. Ha yeletaa mazggafai beni wodeesappekka de7iyaagaa. ²³ Hageeti Naxa7iimaaninne Gadeeran de7ida urqqaa medhdhiya asata. Eti kawuwaa oosuwaa oottanau aara issippe de7idosona.

Simoona Yeletaa

²⁴ Simoona naati Nemu7eela, Yaamiina, Yaariiba, Zaraahanne SHaa7ula. ²⁵ SHaa7ula na7ai SHaaluuma; SHaaluuma na7ai Mibssaama; Mibssaama na7ai Mishimaa7a; ²⁶ Mishimaa7a na7ai Hammu7eela; Hammu7eela na7ai Zakkuura; Zakkuura na7ai SHim77a. ²⁷ SHim77ayyo tammanne usuppun attuma naatinne usuppun macca naati de7oosona; shin a ishatuyyo cora naati de7okkona. Yihudaa zaretudan Simoona zareti corattibookkona.
²⁸ Simoona zareti Berssaabeha katamaaninne Molaa-da, Haxaari-SHu7aala, ²⁹ Baala, Exeema, Tolaada, ³⁰ Baatu7eela, Horima, Xiqilaaga, ³¹ Beeti-Markkaboota, Hoxaari-Susiima, Beetibiiranne SHaa7iraima katamatun de7idosona. Daawiti kawotana gakkanaassi hageeti eta katamata gididi de7idosona. ³² Qassi eta moottati Exaama, Aina, Rimmoon, Tokeenanne Ashaana. Eti muleera ichchashu katamata. ³³ Baa7ilaa-ta gakkanaashin, ha katamatu yuushuwan de7iya moottati ubbai etan gujjettoosona. Hageeta eti de7ido sohota eti bantta yeletaa maaran mazggafan xaafidi oiqqidosona.
³⁴ Simoona yaratu halaqati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Eti Mashobaaba, Yaamileeka, Amesiyaasa na7aa Yoosha, ³⁵ Yuu7eelanne Yoshiibiyaa na7aa Yeeha. Yeehu aawaa aawai Asa7eela na7aa Saraaya.
³⁶ Hara halaqati qassi Eliyoo7enaaya, Yaaqooba, Yashohaaya, Asaaya, Adii7eela, Yashimi7eela, Ba-naayanne ³⁷ Ziiza. Ziizi SHif77a na7aa; SHif77i Alloona na7aa; Allooni Yadaaya na7aa; Yadaayi SHiimira na7aa; SHiimiri SHamaa7iyaa na7aa. ³⁸ Simoona yaratu halaqati hageeta.
³⁹ Eta aawatu zeretta keehippe corattiis. ³⁹ Eti bantta mehiyaayyo heemmiyoosaa koyanau Gadoora geliyoosaa matan de7iya wombaayyo arshsho baggaara de7iya sohota gakkanaassi biidosona. ⁴⁰ Biidi issi keehippe araddida lo77o heemmiyo sohuwaa demmidosona; he biittai woppainne saroi kumido aaho biitta. Beni wode he biittan de7idaageeti Kaama zerettata.
⁴¹ Hagaappe qommo baggaara sunttai xaafettido Simoona zareti Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa wode Gadoora biitti biidi, yan de7iya Kaama zerettatanne Ma7uuna asata olidi xaissidosona. Xaissidi he biittan eta mehiyaayyo heemmiyo sohoi de7iyo gishshau, Simoona zareti hachchi gattanau yan uttidosa.
⁴² Simoona zaretuppe ichchashu xeetu asati Se7iira Deriyaakko biidosona. Eta halaqati Palaaxiyaa, Na7aariyaa, Rafaayanne Uzzi7eela; eti Yishi7a naata.
⁴³ Amaaleeqa asatuppe kase baqati attidaageeta

Simoonaa asati xaissidosona. Eti hachchi gakkanaassi he biittan de7oosona.

Roobeela Yeletaa

5 Israa7eela na7aa bairaa Roobeela yeletai ha-gaappe kaallidi xaafettidaagaa. Roobeeli baira na7a; shin ba aawaa hiixaa i tunissido gishshau, bairatettau bessiyaabai Israa7eela na7aa Yooseefa naatuyyo imettiis. Hegaa gishshau, i yeletan baira gididoogee xaafettiibeenaa. ² Yihudai ba ishantuppe minniis; a bairatettau Yooseefau imettidabaa gidikkokka, Israa7eela asaa haariyaagee Yihudaappe kiyiis. ³ Israa7eela na7aa bairaa Roobeela attuma naati Hanooka, Paala, Hexiroonanne Karmma.

⁴ Yuu7eela na7ai SHamaa7iyaa; SHamaa7iyaa na7ai Googa; Googa na7ai SHim77a; ⁵ SHim77a na7ai Mikiyaasa; Mikiyaasa na7ai Ra7aaya; Ra7aaya na7ai Ba7aala. ⁶ Ba7aala na7ai Asoore Kawoi Tigilaati-Paleseeri omooddidi efiido Ba7eera; Ba7eeri Roobeela zaretu halaqaa. ⁷ Ba7eera dabboti, bantta yeletaa mazggafan xaafettida Roobeela yaratu halaqati Yi7i7eela, Zakkaariyaasanne ⁸ Belaa7a. Belaa7i Azaaza na7aa; Azaazi SHemaa7a na7aa; SHemaa7i Yuu7eela zare. Yuu7eela zaretu Aaro7era kataman, Nabo biittaaninne Ba7aali-Ma7oona biittan de7idosona.

⁹ Roobeela zaretu mehee Gala7aaden corattido gishshau, eti yaappe arshsho baggi biidi, Efiraaxiisa SHaafaa gakkanaashin tanggaccida bazuwan uttidosa. ¹⁰ Saa7oola laittan Aggaari yaratuura Roobeela yarati olettin, Roobeela yarati xoonidosona. Xoonidi Gala7aadeeppe arshsho baggaara de7iya Aggaari yaratu biittan uttidosa.

Gaada Yeletaa

¹¹ Gaada zaretu Roobeela zaretuppe huuphessa baggan, Salaaka gakkanaashin de7iya Baasaane biittan uttidosa. ¹² Yuu7eeli koiro yaratussi halaqa; SHafaami naa77antto yaratussi halaqa. Yaa7inaayinne SHafaaxi Baasaanen uttida yaratussi halaqata. ¹³ Eta dabboti, laappun yaratu halaqati, Mikaa7eela, Mashulaama, Saaba, Yoraaya, Yaa7ikaana, Zii7anne Ebeera. ¹⁴ Hageeti Abihaila naati Buuza zaretu. Buuzi Yaahida yeliis; Yaahidoi Yeshishaaya yeliis; Yeshishaayi Mikaa7eela yeliis; Mikaa7eeli Gala7aada yeliis; Gala7aadee Yaaroooha yeliis; Yaarooohi Huura yeliis; Huri Abihaila yeliis. ¹⁵ Eta aawatu so halaqai Guuna na7aa na7aa Abddi7eela na7aa Aaha. ¹⁶ Eti Gala7aadeeninne Baasaanen he biittatu katamatu-uninne Saaroonna biittan mehee heemettiyo sohotun uttidosa. ¹⁷ Hageetu ubbaa yeletai Yihudaa Kawuwaa Yo7aataama wodenne Israa7eela Kawuwaa Iyorbbaama wode yeletaa mazggafan xaafettiis.

Yorddaanoosa SHaafaappe Arshsho Baggan Uttida Zaretu Olanchchata

¹⁸ Roobeela zaretuppe, Gaada zaretuppenne Minaase zaretuppe baggatuppe olanchchati, wolqqa-

mati, gonnalliyaanne bisuwaa oiqqiyaageeti, wonddafiya duhan loohidaageetinne olaa salppiyaa eriyaageeti oitamanne oiddu sha7anne laappun xee-tanne usuppun tamma. ¹⁹ Eti Aggaari yaratuura, Yixuratuura, Naafiishatuuranne Nodaabatuura olettidosona. ²⁰ Eti he asatuura olettiiddi, Xoossaakko waasido gishshau, maaduwaa demmidosona. Eti Xoossan ammanettido gishshau, i etau woosettiis. Hegaa gishshau, Aggaari yaratinne etaara de7iya harati eta kushiyan gelidosona. ²¹ Bantta morkketuppe ishatamu sha7u gaameelata, naa77u xeetanne ishatamu sha7u dorssata, naa77u sha7u haretanne xeetu sha7u asata omooddidi efiidosona. ²² Olai Xoossaagaa gidido gishshau, daroti haiqqidosona. Xoonidaageeti omooduwa wodee gakkanaashinkka he asatu sohuwan uttidosa.

Yorddaanoosa SHaafaappe Arshsho Baggan Uttida Minaase Zareta

²³ Minaase zaretuppe bagga yarati Baasaaneppe doommidi, Ba7aali-Hermmoone, Saniiranne Hermmoone Deriyaa gakkanaashin de7iya he biittatun uttidosa; eti he sohotun corattidosona. ²⁴ Eta aawatu so halaqati Efeera, Yishi7a, Eli7eela, Aziri7eela, Ermmaasa, Hodaawiyaanne Yaahidi7eela. Hageeti eta aawaa keettan erettida, xalanne wolqqaama asata.

²⁵ SHin ha zaretu bantta aawatu Xoossaa naaqqidosona; Xoossai eta sinttaappe xaissido he biittaa asatu xoossatuura shaaramuxidosona. ²⁶ Hegaa gishshau, Israa7eela Xoossai Tigilaati-Paleseera woikko Puula giyo Asoore kawuwaa ayyaanaa denttettiis. Yaatidi Roobeela zareta, Gaada zaretanne Minaase zaretuppe baggata omooddidi, Halaaha, Habooranne Haara biittatanne Gozaana SHaafaa efiis. Eti hachchi gakkanaashin yan de7oosona.

Qeese Ubbatu Halaqatu Yeletaa

6 Leewa naati Gershshoona, Qahaatanne Maraara. ² Qahaata naati Amiraama, Yixihaara, Kebroonanne Uzzi7eela.

³ Amiraama naati Aaroonna, Muusanne Miiriyaamo. Aaroonna naati Nadaaba, Abiiha, El77aazaranne Itaa-maara.

⁴ El77aazari Piinihaasa yeliis; Piinihaasi Abishuu7a yeliis; Abishuu7i Buuqa yeliis; ⁵ Buuqi Uzza yeliis; ⁶ Uzzi Zaraahiyaa yeliis; Zaraahee Maraayoota yeliis; ⁷ Maraayooti Amaariyaa yeliis; Amaaree Ahixuuba yeliis; ⁸ Ahixuubi Xaadooqa yeliis; Xaadooqi Ahima7aaxa yeliis; ⁹ Ahima7aaxi Azaariyaasa yeliis; Azaariyaasi Yohanaana yeliis; ¹⁰ Yohanaani Azaariyaasa yeliis. Solomonni Yerusalaamen keexissido Beeta Maqidasiyan oottida qeese Azaariyaasa. ¹¹ Azaariyaasi Amaariyaa yeliis; Amaaree Ahixuuba yeliis; ¹² Ahixuubi Xaadooqa yeliis; Xaadooqi SHaaluuma yeliis; ¹³ SHaaluumi Hilqqiyaa yeliis; Hilqqee Azaariyaasa yeliis; ¹⁴ Azaariyaasi Saraaya yeliis; Saraayi Yoxedeeqa yeliis. ¹⁵ GODAI Yihudaanne Yerusalaame Naabukadanax-

ooran omoodissido wode Yoxedeeqikka omoodettidi biis.

Leewa Zareta Haraata

¹⁶ Leewa naati Gershshoona, Qahaatanne Maraara.
¹⁷ Gershshoona naatu sunttai Liibinanne SHim77a.
¹⁸ Qahaata naati Amiraama, Yixihaara, Kebroonanne Uzzi7eela. ¹⁹ Maraara naati Maahilanne Musha. Bantta aawaa keettan keettan xaafettida Leewatu yarati hageeta.

²⁰ Gershshoona na7ai Liibina; Liibina na7ai Yahaata; Yahaata na7ai Ziimma. ²¹ Ziimma na7ai Yo7aaha; Yo7aaha na7ai Idda; Iddo na7ai Zaraaha; Zaraaha na7ai Ya7atiraaya.

²² Qahaata na7ai Aminadaaba; Aminadaaba na7ai Qoraaha; Qoraaha na7ai Asiira; ²³ Asiira na7ai Elqqaana; Elqqaana na7ai Ebiyaasaafa; Ebiyaasaafa na7ai Asiira; ²⁴ Asiira na7ai Tahaata; Tahaata na7ai Uri7eela; Uri7eela na7ai Ooziyaana; Ooziyaana na7ai SHaa7ula.

²⁵ Elqqaana naati Amaasaayanne Ahimoota. ²⁶ Ahimoota na7ai Elqqaana; Elqqaana na7ai Xofaaya; Xofaaya na7ai Nahaata; ²⁷ Nahaata na7ai Eli7aaba; Eli7aaba na7ai Yirohaama; Yirohaama na7ai Elqqaana.

²⁸ Sameela na7ai bairai Yuu7eela; kaaloi Abiyya.

²⁹ Maraara na7ai Maahila; Maahila na7ai Liibina; Liibina na7ai SHim77a; SHim77a na7ai Uzza; ³⁰ Uzza na7ai SHim77a; SHim77a na7ai Haggiyya; Haggiyya na7ai Asaaya.

Beeta Maqidasiyan Yexxiyaageeta

³¹ Daawiti Taabootaa Yerusalaame ehiidoogaappe guyyiyan, mazamuriyaa yexxanaadan GODAA keettan sunttidoogeeti hagaappe kaallidi xaafettidosona.

³² Solomoni Yerusalaamen GODAA Beeta Maqidasiyaa keexxana gakkanaashin, GODAA Taabootai de7iyo Dunkkaaniyaa sinttan eti mazamuriyaa yexxiiddi, kayan kayan oottoosona. ³³ Bantta naatuura issippe yexxidaageeti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Qahaata yaratuppe yexxiyaagee Hemaana. Hemaani Yuu7eela na7aa; Yuu7eeli Sameela na7aa; ³⁴ Sameeli Elqqaana na7aa; Elqqaani Yirohaama na7aa; Yirohaami Eli7eela na7aa; Eli7eeli Tooaha na7aa; ³⁵ Toohi Xufa na7aa; Xufi Elqqaana na7aa; Elqqaani Mahaata na7aa; Mahaati Amaasaaya na7aa; ³⁶ Amaasaayi Elqqaana na7aa; Elqqaani Yuu7eela na7aa; Yuu7eeli Azaariyaasa na7aa; Azaariyaasi Xafaaniyaa na7aa; ³⁷ Xafaanee Tahaata na7aa; Tahaati Asiira na7aa; Asiiri Ebiyaasaafa na7aa; Ebiyaasaafi Qoraaha na7aa; ³⁸ Qoraahi Yixihaara na7aa; Yixihaari Qahaata na7aa; Qahaati Leewa na7aa; Leewi Israa7eela na7aa.

³⁹ A dabboi Asaafi a ushachcha baggaara eqqeas. Asaafi Berekiyaa na7aa; Berekee SHim77a na7aa; ⁴⁰ SHim77i Mikaa7eela na7aa; Mikaa7eeli Ba7iseeya na7aa; Ba7iseeyi Malkkiyaa na7aa; ⁴¹ Malkkee Etaana na7aa; Etaani Zaraaha na7aa; Zaraahi Adaaya na7aa; ⁴² Adaayi Etaana na7aa; Etaani Ziimma na7aa; Ziimmi

SHim77a na7aa; ⁴³ SHim77i Yahaata na7aa; Yahaati Gershshoona na7aa; Gershshooni Leewa na7aa.

⁴⁴ Eta haddirssa baggaara eta dabboti, Maraara yarati eqqoosona. Etaani Qiisha na7aa; Qiishi Abdda na7aa; Abddi Malluuka na7aa; ⁴⁵ Malluuki Hashaabiyya na7aa; Hashaabee Amesiyaasa na7aa; Amesiyaasi Hilqqiyaa na7aa; ⁴⁶ Hilqqee Amoxa na7aa; Amoxi Baana na7aa; Baani SHemeera na7aa; ⁴⁷ SHemeeri Maahila na7aa; Maahili Musha na7aa; Mushi Maraara na7aa; Maraari Leewa na7aa. ⁴⁸ Eta dabboti Leewati Xoossaa Dunkkaaniyaayyo oottanau sunttettidosona.

Aaroon Yeletaa

⁴⁹ SHin Aarooninne Aaroon zerettati ixaanaa cuwayoosona; yarshshiyooosan xuuggiyo yarshshuwaakka yarshshoosona. Xoossaa ashkkarai Muusee azazi-doogaadan, Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwan goinniyo goino ubbaayyonne Xoossai Israa7eela nagaraa atto giyo yarshshuwaayyo aawatetta etayyo de7ees.

⁵⁰ Aaroon yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Aaroon na7ai El77aazara; El77aazara na7ai Piinihaasa; Piinihaasa na7ai Abishuu7a; ⁵¹ Abishuu7a na7ai Buuqa; Buuqa na7ai Uzza; Uzza na7ai Zaraahiyya.

⁵² Zaraahiyya na7ai Maraayoota; Maraayoota na7ai Amaariyaa; Amaariyaa na7ai Ahixuuba; ⁵³ Ahixuuba na7ai Xaadooqa; Xaadooqa na7ai Ahima7aaxa.

Leewa Yarati De7ido Sohota

⁵⁴ Aaroon zareti bantta zawaa gidдон de7anau eta utettaadan etayyo imettida sohota hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Qahaata yarati koiro saamaa ekkidosona. ⁵⁵ He saaman Yihudan de7iya Kebroona katamaanne Kebroona yuushuwan de7iya hentta gadeta etayyo immidosona; ⁵⁶ shin katamaa goshshaanne katamaa yuushuwan de7iya moottata Yifune na7aa Kaaleebayyo immidosona. ⁵⁷ Aaroon naatuuyyo asai baqati biidi attiyo katamata, Kebroona, Yattira, Liibinanne eta hentta gadeta Eshttamoo7anne a hentta gadeta, ⁵⁸ Hiilianne a hentta gadeta, Dabiiranne a hentta gadeta, ⁵⁹ Ashaananne a hentta gadetanne Beeti-SHemeshanne a hentta gadeta immidosona. ⁶⁰ Qassi Biniyaa zaretuppe Gebaa7anne a hentta gadeta, Alemee-tanne a hentta gadetanne Anatootanne a hentta gadeta immidosona. Aaroon naatuuyyo imettida katamati muleera tammanne heezza. ⁶¹ Minaase yaratu baggatu biittaappe tammu katamata attida Qahaata yaratuuyyo saaman immidosona.

⁶² Yisaakoora zaretu biittaappe, Aseera zaretu biittaappe, Nifftaaleema zaretu biittaappenne Baasaanen de7iya Minaase yaratu biittaappe tammanne heezzu katamata Gershshoona yaratuuyyo saaman immidosona.

⁶³ Roobeela zaretu biittaappe, Gaada zaretu biittaappenne Zaabiloonaa zaretu biittaappe tammanne

naa77u katamata Maraara yaratuyyo saaman immidosona.

⁶⁴ Hegaadan oottidi, Israa7eela asai Leewatuyyo ha katamatanne katamatu heeran de7iya hentta gadeta immiis. ⁶⁵ Qassi Yihudaa zaretu biittaappe, Simoona zaretu biittaappenne Biniyaama zaretu biittaappe, ha-gaappe qommo baggaara bantta sunttan xaafettida katamata etayyo saaman immiis.

⁶⁶ Qahaata yaratuppe amaridaageeti bantta katamata Efireema zaretu katamatuppe ekkidosona. ⁶⁷ Etayyo asai baqati biidi attiyo katamata, Efireema gezziyan de7iya Sekeemanne a hentta gadeta, Gezeeranne a hentta gadeta, ⁶⁸ Yoqima7aamanne a hentta gadeta, Beeti-Horoonanne a hentta gadeta, ⁶⁹ Ayyaaloonaanne a hentta gadetanne Gaate-Rimmoonanne a hentta gadeta immidosona. ⁷⁰ Minaase zaretu baggatuppe Aneeranne a hentta gadetanne Bil77aamanne a hentta gadeta ekkidi, Qahaata yaratuppe attidaageetuyyo immidosona.

⁷¹ Minaase zaretu baggatuppe Baasaanen de7iya Golaananne a hentta gadetanne Asttaarootanne a hentta gadeta ekkidi, Gershshoona yaratuyyo immidosona.

⁷² Qassi Yisaakooraa zaretuppe Qaadeesanne a hentta gadeta, Dabiraatanne a hentta gadeta,

⁷³ Raamootanne a hentta gadetanne Aaneemanne a hentta gadeta ekkidi, etayyo immidosona. ⁷⁴ Qassikka Aseera zaretuppe Maashaalanne a hentta gadeta, Abddoonanne a hentta gadeta, ⁷⁵ Huqooqanne a hentta gadetanne Rahoobanne a hentta gadeta ekkidi, etayyo immidosona. ⁷⁶ Hegaadanka Nifttaaleema zaretuppe Galiilan de7iya Qedeeshanne a hentta gadeta, Hammoonanne a hentta gadetanne Qiriyaataimanne a hentta gadeta ekkidi, etayyo immidosona.

⁷⁷ Attida Maraara yaratuyyo Zaabiloona zaretuppe Rimmoonanne a hentta gadetanne Taabooranne a hentta gadeta ekkidi immidosona. ⁷⁸ Qassi Roobeela zaretuppe Yarkko ginan, Yorddaanoosappe hefinttan arggo baggaara, xoqqa dembban de7iya Beexeranne a hentta gadeta, Yaahixanne a hentta gadeta, ⁷⁹ Qidemootanne a hentta gadetanne Mefa7aatanne a hentta gadeta ekkidi, etayyo immidosona. ⁸⁰ Qassikka Gaada zaretuppe Gala7aaden de7iya Raamootanne a hentta gadeta, Maahinaimanne a hentta gadeta, ⁸¹ Haseboonanne a hentta gadetanne Yaa7izeeranne a hentta gadeta ekkidi etayyo immidosona.

Yisaakooraa Yeletaa

7 Yisaakoorayyo oiddu naati de7oosona; etikka Tolaa7a, Puuwa, Yaashuubanne SHimiroona.

² Tolaa7a naati Uzza, Rafaaya, Yirii7eela, Yaahimaaya, Yibisaamanne SHalumi7eela; eti Tolaa7a yaratu halaqata. Eti wolqqaamanne xala asata. Daawita wode eta goodai laatamanne naa77u sha7anne usuppun xeeta.

³ Uzza na7ai Yiziraahiyaa. Yiziraahiyaa naati Mikaa7eela, Obaadiyaa, Yuu7eelanne Yishiyaa; ha ichchashatikka so asaa halaqata. ⁴ Bantta aawatu so asaa yeletaadan Uzza yaratuppe olau giigida

olanchchati hasttamanne usuppun sha7a; aissi giikko, etayyo cora maccaasainne cora naati de7oosona.

⁵ Yisaakooraa zaretuppe olanchchati bantta yeletaa mazggafan qoodettidi, muleera hospun tammanne laappun sha7a gididosona.

Biniyaamanne Daana Yeletaa

⁶ Biniyaamayyo heezzu naati de7oosona; etikka Belaa7a, Bekeeranne Yidi7eela.

⁷ Belaa7a naati Exiboona, Uzza, Uzzi7eela, Yaari-mootanne Ira; ha ichchashatikka so asaa halaqata. Eti wolqqaamanne xala asata. Bantta yeletaadan qoodettida olanchchati laatamanne naa77u sha7anne hasttamanne oiddaa gididosona.

⁸ Bekeera naati Zamiira, Yo7aasha, El77eezara, Eliyoo7enaaya, Omira, Yaarimoota, Abiiya, Anatootanne Alemeeta; hageeti ubbati Bekeera naata. ⁹ Bantta yeletaa mazggafaadan qoodettida wolqqaamanne xala asati laatamu sha7anne naa77u xeeta gididosona.

¹⁰ Yidi7eela na7ai Bilihaana. Bilihaana naati Yi7uusha, Biniyaama, Ehuuda, Kanaa7ina, Zetaana, Tarsseesanne Ahishahaara; ¹¹ hageeti ubbati Yidi7eela naata. Eti so asaa halaqatanne wolqqaamanne xala asata. Bantta yeletaadan qoodettida olanchchati tammanne laappun sha7anne naa77u xeeta.

¹² Qassi SHufiiminne Hufiimi Ira naata. Hushiimi Daana na7aa.

Nifttaaleema Yeletaa

¹³ Nifttaaleema naati Yaahixi7eela, Guuna, Yexeeranne SHaaluuma; hageeti Baali naatu naata.

Minaase Yeletaa

¹⁴ Minaase zaretu hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Minaasee Sooriyaa biittaappe ekkido kaadumatiyaa yelido attuma naati Asiri7eelanne Gala7aade aawaa Maakiira. ¹⁵ Maakiiri Hufiimassinne SHufiimassi issi issi maccaasa oichchidi immiis. Maakiira michchee sunttai Maa7iko. Maakiira na7ai kaalo Xalofihaada. Xalofihaadi macca naatu xalaalaa yeliis.

¹⁶ Maakiira maccaasiyaa Maa7ika ayyo naata yelaasu. Baira na7aa Peresha sunttaasu; Peresha ishaa sunttai SHereesha. Peresha naati Ulaamanne Raqeema.

¹⁷ Ulaama na7ai Badaana. Hageeti Minaase na7aa na7aa, Maakiira na7aa Gala7aade zaretu.

¹⁸ Gala7aade michchiyaa Hamolekeeta Ishooda, Abi7eezeranne Maahila yelaasu.

¹⁹ SHamidaa7a naati Ahiyaana, SHEkeema, Liiqihanne Ani7aama.

Efireema Yeletaa

²⁰ Efireema na7ai SHutelaaha; SHutelaaha na7ai Bereeda; Bereeda na7ai Tahaata; Tahaata na7ai El77aada; El77aada na7ai Tahaata; ²¹ Tahaata na7ai Zabaada; Zabaada na7ai SHutelaaha.

Efireemayyo Edeeranne El77aada geetettiya hara naa77u naati de7oosona. Eti Gaate katamaa asatu

mehiyaa wuuqqishin, asai eta oiqqidi woriis. ²² Hegaa gishshau, eta aawai Efireemi daro wodiya azzaniis; azzanin a ishantti a minttettanau yiidosona.

²³ Hegaappe guyyiyan, i ba keettaayeera gaittiis; gaittin a shahaarada attuma na7aa yelaasu. Efireema soo gakkida iita metuwaa gishshau, i ba na7aa Bari7a sunttiis.

²⁴ Efireemayyo SHE7iirro giyo na7iyaa de7ausu; Hirkki Beeti-Horoon, Qommo Beeti-Horoonanne Uzen-ise7iira geetettiya katamata he na7iyaa keexxaasu.

²⁵ Efireema attuma na7ai Refaaha; Refaaha na7ai Resheefa; Resheefa na7ai Telaaha; Telaaha na7ai Tahaana; ²⁶ Tahaana na7ai La7idaana; La7idaana na7ai Amihuuda; Amihuuda na7ai Elishamaa7a; ²⁷ El-ishamaa7a na7ai Nawa; Nawe na7ai Yaasa.

²⁸ Efireema zaretu biittainne eti de7iyoosai Beetee-lenne Beeteele moottata, arshsho baggaara de7iya Na7iraana, arggo baggaara de7iya Gezeeranne Gezeera moottata, SHEkeemanne SHEkeema moottatanne Aayanne Aaya moottata. ²⁹ Qassi Minaase zaretu biittaa zawan de7iya Beetishaananne Beetishaana moottata, Taa7inaakanne Taa7inaaka moottata, Magiddonne Magiddo moottatanne Dooranne Doora moottata. Israa7eela na7aa Yooseefa zareti ha katamatun de7idosona.

Aseera Yeletaa

³⁰ Aseera attuma naati Yimina, Yishiwaaha, Yishwanne Bari7a; eta michchiyaa Seraaho.

³¹ Bari7a attuma naati Hebeeranne Birzzaawita aawaa Malkki7eela.

³² Hebeeri Yaafileexa, SHomeeranne Hotaama yeliis; eta michchee sunttai SHuu7o.

³³ Yaafileexa attuma naati Paasaaka, Bimihaalanne Ashiwaata; hageeti Yaafileexa naata.

³⁴ Yaafileexa ishaa SHomeera attuma naati Aaha, Rohiga, Yahuubanne Araama.

³⁵ A ishaa Hotaama attuma naati Xofaaha, Yiminaa7a, SHEleeshanne Amaala.

³⁶ Xofaaha attuma naati Suha, Harnneefera, SHu7aala, Beera, Yimira, ³⁷ Beexera, Hooda, SHamma, SHilshsha, Yitiraananne Ba7eera.

³⁸ Yetera attuma naati Yifuna, Pisppanne Aara. ³⁹ Ulla attuma naati Araaha, Hani7eelanne Riixiyaa.

⁴⁰ Hageeti ubbati Aseera zareta. Eti bantta aawatu so asaa halaqatanne doorettida wolqqaamanne xala asata. Bantta yeletaadan qoodettida olanchchati laatanne usuppun sha7aa gididosona.

Biniyaama Yeletaa

8 Biniyaama na7ai bairai Belaa7a; kaaloi Ashibeela; heezanttoi Ahiraaha; ² oiddanttoi Noha; ichchashanttoi Raafa.

³ Belaa7a attuma naati Adaara, Geera, Abihuuda, ⁴ Abishuu7a, Naa7imaana, Ahooa, ⁵ Geera, SHafufaanne Huraama.

⁶ Ehuuda attuma naati Naa7imaana, Akiyanne Geera. Eti Gebaa7an de7ida bantta aawatu so asaa halaqata. Hegaappe guyyiyan, eti Manahaata biitti omoodetti biidosona. Eta halaqai Geeri Uzzanne Ahihuuda aawaa.

⁸ SHaharaami ba maccaasata Hushiimonne Baa7iro yeddidoogaappe guyyiyan, Moo7aaba biittan attuma naata yeliis. ⁹ SHaharaami ba maccaasee Hodeeshin Yobaaba, Xiibiyaa, Meesha, Malkkaama, ¹⁰ Ya7uuxa, Saakiyaanne Mirmma yeliis. A naati ubbai so asaa halaqata gididosona. ¹¹ I ba maccaasee Hushiimin, Ahixubanne Elppa7aala yeliis.

¹² Elppa7aala attuma naati Ebeera, Misha7aamanne SHemeda. SHemedi Oonanne Looda katamanne eta heeran de7iya moottata keexxiis.

¹³ Qassi SHaharaami Bari7anne SHemaa7a yeliis. Eti Ayyaaloona kataman de7iya bantta so asaa halaqata. Eti Gaate kataman de7iya asaa yedettidosona. ¹⁴ Qassikka SHaharaami Ahiyya, SHAashaqa, Yiremoota yeliis.

¹⁵ Zabaadee, Araadi, Edeeri, ¹⁶ Mikaa7eeli, Yishppinne Yoochi Bari7a attuma naata.

¹⁷ Zabaadee, Mashulaami, Hizqqi, Hebeeri, ¹⁸ Yishimaraayi, Yuzilii7inne Yobaabi Elppa7aala attuma naata.

¹⁹ Yaaqiimi, Ziikiri, Zabddi, ²⁰ Eli7enaayi, Xilttaayi, Eli7eeli, ²¹ Adaayi, Baraayinne SHiimiraati SHim77a attuma naata.

²² Yishphphaani, Ebeeri, Eli7eeli, ²³ Abddooni, Ziikiri, Hanaani, ²⁴ Hanaanee, Elaami, Anttootee, ²⁵ Yifidaayinne Panu7eeli SHAashaqa attuma naata.

²⁶ SHAamisharaayi, SHahaaree, Ataalee, ²⁷ Yaa7ireeshee, Eelaasinne Ziikiri Yirohaama attuma naata.

²⁸ Hageeti bantta yeletan Yerusalaamen uttida bantta so asaa halaqata.

Kawuwaa Saa7oola Yeletaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 9:35-44)

²⁹ Gabaa7oona aawai Yi7i7eeli Gabaa7oona kataman de7iis. A keettaayee sunttai Maa7iko. ³⁰ A na7ai bairai Abddoona; a attuma naati harati Xuura, Qiisa, Ba7aala, Nadaaba, ³¹ Gadoora, Ahiyya, Zekeranne ³² Miqiloota. Miqilooti SHim77a yeliis. Hageeti qassi Yerusalaamen de7iya bantta dabbotu matan de7idosona.

³³ Neeri Qiisa yeliis; Qiisi Saa7oola yeliis. Saa7ooli Yonaataana, Malkkishuu7a, Abinadaabanne Eshiba7aala yeliis. ³⁴ Yonaataana na7ai Mariiba7aala; † Mariiba7aali Mikiyaasa yeliis.

³⁵ Mikiyaasa attuma naati Pittoonaa, Meleka, Taree7anne Akaaza. ³⁶ Akaazi Yaho7aada yeliis. Yaho7aadi Alemeeta, Azimaaweeatanne Zimira yeliis. Zimiri Mooxa yeliis; ³⁷ Mooxi Biini7a yeliis; Biini7i Raafa yeliis; Raafi El77aasa yeliis; El77aasi Axeela yeliis.

³⁸ Axeelayyo usuppun attuma naati de7oosona. Eta sunttai Aziriqaama, Bookera, Isimaa7eela,

† MARIIBA7AALA: I qassi Mafibosheeta geetettiis. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 4:4 xeella.

SHa7aariyaa, Obaadiyaanne Hanaana; hageeti ubbai Axeela naata.

³⁹ Axeela ishaa Esheeqayyo heezzu naati de7oosona. A na7ai bairai Ulaama; kaaloi Yi7uusha; heezzanttoi Elifeleexa.

⁴⁰ Ulaama naati wolqqaamanne xala asata; eti wonddafiyaasata. Ulaamayyo xeetanne ishatamaa gidiya naatinne naatu naati de7oosona.

Hageeti ubbati Biniyaama zareta.

Omooduwaappe Simmida Israa7eela Asaa

9 Israa7eela asai ubbai ba yeletan yeletan xaafetti-is; ha taarikee Israa7eela Kawotu Maxaafan de7ees.

Yihudaa asai ammanettibeenna gishshau, Baa-biloone biitti omoodetti biidosona. ² Koiro simmida Israa7eela asai, qeeseti, Leewatinne Beeta Maqidasiyan oottiyaageeti bantta sohoutuuninne bantta katamatun uttidosa. ³ Yihudaa zaretuppe, Biniyaama zaretuppe, Efireema zaretuppenne Minaase zaretuppe amaridaageeti Yerusalaamen de7idosona.

Yihudaa Yarata

⁴ Yihudaa na7aa Paareesa yaratuppe Utaayi Yerusalaamen uttidaageetu halaqaa. Utaayi Amihuuda na7aa; Amihuudi Omira na7aa; Omiri Imira na7aa; Imiri Baana na7aa.

⁵ Yihudaa na7aa SHeela yaratuppe Asaayinne a naati Yerusalaamen uttidaageetu halaqata.

⁶ Yihudaa na7aa Zaraaha yaratuppe Yi7u7eeli Yerusalaamen uttidaageetu halaqaa.

Yihudaa zareti qoodin muleera usuppun xeetanne uddufun tamma.

Biniyaama Yarata

⁷ Biniyaama yratu halaqati hagaappe kaallidi xaafettidosona.

Halaqai Saalu Mashulaama na7aa; Mashulaami Hodaawiyaa na7aa; Hodaawee Hassanuu7a na7aa.

Halaqai Yibinaayi Yirohaama na7aa.

Halaqai Eeli Uzza na7aa; Uzzi Miikira na7aa.

Halaqai Mashulaami SHafaaxiyaa na7aa; SHafaaxee Ra7u7eela na7aa; Ra7u7eeli Yibiniyaa na7aa.

Biniyaama zareti qoodin muleera uddufun xeetanne ishatamanne usuppuna.

Yerusalaamen De7ida Qeeseta

¹⁰ Yerusalaamen de7ida qeeseti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Eti Yadaaya, Yihoyaariba, Yaakiinanne ¹¹ Xoossaa Beeta Maqidasiyan halaqatiya Azaariyaasa. Azaariyaasi Hilqqiyaa na7aa; Hilqqee Mashulaama na7aa; Mashulaami Xaadooqa na7aa; Xaadooqi Maraayoota na7aa; Maraayooti Ahixuuba na7aa.

¹² Harati qassi Yirohaama na7aa Adaayanne Adii7eela na7aa Ma7isaaya. Yirohaami Paashihuura na7aa; Paashihuuri Malkkiyaa na7aa. Adii7eeli

Yaahizeera na7aa; Yaahizeeri Mashulaama na7aa; Mashulaami Mashilemiita na7aa; Mashilemiiti Imeera na7aa.

¹³ Bantta so asaassi halaqatiya qeeseti issi sha7anne laappun xeetanne usuppun tamma. Hageeti Xoossaa Beeta Maqidasiyan oottanau danddayiya asata.

Yerusalaamen De7ida Leewata

¹⁴ Yerusalaamen de7ida Leewati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Hashshuuba na7ai SHamaa7ee Maraara yara. Hashshuubi Aziriqaama na7aa; Aziriqaami Hashaabiyya na7aa.

¹⁵ Harati qassi Baqibaqaara, Hereesha, Galaalanne Mataaniyaa. Mataanee Miika na7aa; Miiki Ziikira na7aa; Ziikiri Asaafa na7aa.

¹⁶ Harati qassi Naxoofa asatu moottatun uttida Obaadiyaanne Berekiyaa. Obaadee SHamaa7iyaa na7aa; SHamaa7ee Galaala na7aa; Galaali Yidutuuna na7aa. Berekee Asa na7aa; Asi Elqqaana na7aa.

Yerusalaamen Penggiyaa Naagiyaageeta

¹⁷ Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiyaageeti SHaaluuma, Aqquuba, Xalmmoona, Ahimaananne eta dabbota. SHaaluumi eta halaqaa. ¹⁸ Ha yarati kase arggo baggaara de7iya, Kawo Penggiyaa giyo penggiyaa naagidosona. Hegaappe kase eti Leewati dunkkaaniyo wode, eta dunkkaaneta naagidosona.

¹⁹ SHaaluumi Ebiyaasaafa na7aa Qore na7aa; i Qoraaha yara asa. Qoraaha yarati kase GODAA Dunkkaaniyaa naagidoogaadan, SHaaluuminne Qoraaha yara gidiya a dabboti Beeta Maqidasiyaa geliyo penggiyaa naagoosona.

²⁰ EI77aazara na7ai Piinihaasi beni wode Qoraaha yratu halaqaa; GODAI aara de7iis.

²¹ Mashelemiyaa na7ai Z akkaariyaasi Dunkkaaniyaa geliyo penggiyaa naagiis.

²² Penggiyaa naaganau doorettidaageeti muleera naa77u xeetanne tammanne naa77a; hageeti bantta moottan moottan qoodettidi xaafettidosona. Eta yaratuyyo ha aawatettaa immidaageeti Kawuwaa Daawitanne hananabaa yootiya Sameela. ²³ Hegaa gishshau, etinne eta naati Beeta Maqidasiyaa geliyo penggiyaa naagoosona. ²⁴ Oiddu zooretun arggon, arshshon, huuphessaaninne tohossan issi issi penggee de7ees; he penggeta naagiyaageetikka de7oosona.

²⁵ He moottan de7iya eta dabboti laappunnta laappunnta gallasan laametti naagidi, eta maaddoosona.

²⁶ Penggiyaa naagiya oiddu halaqati Leewata; eti Xoossaa Beeta Maqidasiyaayyo, a giddo kifiletuyyoonne kifiletu gidдон de7iya miishshatuyyo aawa-toosona. ²⁷ Xoossaa Beeta Maqidasiyaa naagiyaageetinne qassi maallado maallado kariyaa dooyiyaageeti eta gidiyo gishshau, yan aqoosona.

Hara Leewata

²⁸ Leewatuppe amaridaageeti goinniyo wode go7ettiyo miishshatuyyo aawatoosona; he miishshata kare kessiyo wodenne soo gelissiyoo wode eti qoodoosona. ²⁹ Qassi etappe issooti issooti Beeta Maqidasiyaa gid-don go7ettiyo hara miishshatuyyo, liiqo xiilliyaayyo, woine eessaayyo, zaitiyaayyo, ixaanaayyoonne sawotuyyo aawatoosona. ³⁰ SHin qeesetu naatuppe issooti issooti sawuwaa likki likkidi walakkoosona.

³¹ Qoraaha yaraturuppe SHaaluuma baira na7ai Matitee yarshshuwaa oittaa uukkiyoogau aawatees. ³² Qahaata yara gidiya eta dabbotuppe amaridaageeti qassi Sambbatan Sambbatan xaraphpheezan wottiyo oittaa giigissiyoo aawatettaa oiqqoosona.

³³ Leewatu zaretuppe amarida halaqati Beeta Maqidasiyan yexxiyaageeta. Qammikka gallassikka eti oottiyo gishshau, hara ooso ootennan, Beeta Maqidasiyaa dirrsaa gid-don de7iya keettatun de7oosona.

³⁴ Leewa zaretu so asaa halaqati ubbai hagaappe qommoora xaafettidaageeta; eti Yerusalaamen de7idosona.

Kawuwaa Saa7oola Yeletaa

(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 8:29-38)

³⁵ Gabaa7oona aawai Yi7i7eeli Gabaa7oona kataman de7iis. A keettaayee sunttai Maa7iko. ³⁶ A na7ai bairai Abddoona; a naati harati Xuura, Qiisa, Ba7aala, Neera, Nadaaba, ³⁷ Gadoora, Ahiyya, Zekeranne Miqiloota. ³⁸ Miqilooti SHim77a yeliis. Hageeti qassi Yerusalaamen de7iya bantta dabbotu matan de7idosona.

³⁹ Neeri Qiisa yeliis; Qiisi Saa7oola yeliis. Saa7ooli Yonaataana, Malkkishuu7a, Abinadaabanne Eshiba7aala yeliis. ⁴⁰ Yonaataana na7ai Mariiba7aala; † Mariiba7aali Mikiyaasa yeliis.

⁴¹ Mikiyaasa naati Pittoonaa, Meleka, Taree7anne Akaaza. ⁴² Akaazi Yaa7iira yeliis. Yaa7iiri Alemeeta, Azimaaweeanne Zimira yeliis. Zimiri Mooxa yeliis; ⁴³ Mooxi Biini7a yeliis; Biini7i Rafaaya yeliis; Rafaayi El77aasa yeliis; El77aasi Axeela yeliis.

⁴⁴ Axeelayyo usuppun attuma naati de7oosona. Eta sunttai Aziriqaama, Bookera, Isimaa7eela, SHa7aariyaa, Obaadiyaanne Hanaana; hageeti ubbai Axeela naata.

Kawuwaa Saa7oola Haiquwaa

(Sameela Maxaafaa Koirowaa 31:1-13)

10 Pilisxeema asati Israa7eela asatuura olettidosona. Israa7eela asati Pilisxeema asatu sintappe baqatidosona. Daro Israa7eelati Gilbboo7a Deriyan haiqqidosona. ² Pilisxeema asati Saa7oolanne a attuma naata yedetti gakkidi, Saa7oola naata Yonaataana, Abinadaabanne Malkkishuu7a woridosona. ³ Olai Saa7oola yuuyi aadhhdidi un77ettiis;

wonddafiyaasati Saa7oola demmido wode, zubbiiyan a caddidi masunxxissidosona.

⁴ Masunxxissin Saa7ooli ba ola miishshaa tookkiyaa-gaa, “Ha qaxxarettibeenna Pilisxeemati yiidi, ta bolli kaa7ennaadan, ne bisuwan caddada, tana neeni wora” yaagiis.

SHin a ola miishshaa tookkiyaagee keehippe yayyido gishshau ixxiis; ixxin Saa7ooli ba bisuwaa sa7an essidi, a bolli kunddiis. ⁵ A ola miishshaa tookkiyaagee Saa7ooli haiqqidoogaa be7idi, ikka ba bisuwaa sa7an essidi, a bolli kunddidi, haiqqi aggiis. ⁶ Hagaadan hanidi, Saa7ooli, a naati heezainne a so asai ubbai he gallassi issippe haiqqidosona. ⁷ Wombban de7iya Israa7eela asati ubbai bantta olanchhati baqatidoogaanne Saa7oolinne a naati haiqqidoogaa be7idi, etikka bantta katamata aggidi baqatidosona. Baqatin Pilisxeema asati yiidi, he katamatun de7idosona.

⁸ Wonttetta gallassi Pilisxeemati ahatu bollaappe ola miishshata qaari ekkanaa yiidi, Saa7oolinne a naati Gilbboo7a Deriyan haiqqidi, zin77idaageeta demmidosona. ⁹ Demmido eti Saa7oola qooriyaa muucidosonanne a ola miishshaa qaari ekkidosona. Yaatidi bantta eeqatu keettaaninne bantta asaa gid-don xoonuwaa awaajjana mala, Pilisxeema biittau ubbau asaa kiitaa yeddidosona. ¹⁰ Eti Saa7oola ola miishshaa bantta xoossatu keettatuppe issuwan wottidosona; a guugiyaakka bantta xoossaa Daagoona Eeqa Keettan kaqqidosona.

¹¹ Pilisxeema asati Saa7oola oottidobaa ubbaa Gala7aaden de7iya Yaabeesha katamaa asati siyido wode, ¹² eta mino asati ubbai biidi, Saa7oola ahaanne a naatu ahaa ekkidi, Yaabeesha katamaa ehiidosona. Ehiidi Yaabeeshan de7iya wolaa garssan eta meqettaa moogidosona; yaatidi laappun gallassaa xoomidosona.

¹³ Saa7ooli GODAASSI ammanettibeenna gishshau haiqqiis. GODAA qaalaa i naagibeenna; GODAARA zorettiyoogaa aggidi, moitilliyaa xeesiya asaara zorettiis. Hegaa gishshau, GODAI a woridi, a kawotettaa Issaya na7aa Daawitayyo aattidi immiis.

Daawiti Israa7eelaanne Yihudan Kawotiis

(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 5:1-10)

11 Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai ubbai issippe Kebroonan de7iya Daawitakko shiiqidi, “Nuuni ne suuttanne ne asho. ² Kase Saa7ooli kawo gididi de7iyo wodekka, Israa7eela asaa olau kaalettidai nena. GODAI ne Xoossai nena, ‘Ta asaa Israa7eela neeni heemmana; eta bollika neeni kawotana’ yaagiis” yaagiis. ³ Hegaa gishshau, Israa7eela cimati ubbai Kawuwaa Daawitakko Kebroona katamaa yiidosona; i etaara Kebroonan GODAA sinttan maachchaa maacettiis. GODAI Sameela baggaara haasayido qaalaadan, Daawiti Israa7eela bolli kawotanaadan eti a tiyidosona.

⁴ Daawitinne Israa7eela asai ubbai Yerusalaame katamaa biidosona. He wode Yaabuusa asati he sohuwan de7iyo gishshau, he katamai Yaabuusa geetet-

† MARIIBA7AALA: I qassi Mafibosheeta geetettiis. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 4:4 xeella.

tees. ⁵ Yaabuusa asati Daawita, “Neeni ha katamaa gelanau mulekka danddayakka” yaagidosona. Gidikonne, Daawiti Xiyoonen de7iya eta qatuwaa oiqqiis; oiqqin Xiyoonee Daawita Katamaa geetettiis. ⁶ Daawiti ba olanchchata, “Yaabuusa asata kaseti oliya ooninne ola gadaawa gidana” yaagiis. Yaagin Xaruuyi na7ai Yoo7aabi kaseti biidi oliis; yaatidi gadaawa gidis. ⁷ Daawiti he qatuwan de7iis; hegaa gishshau, he katamai Daawita Katamaa geetettiis. ⁸ Daawiti Miillolope doommidi, he katamaa zaarettidi keexxiis; attida katamaa qassi Yoo7aabi zaarettidi keexxiis. ⁹ Ubbaappe Wolqqaama GODAI aara de7iyo gishshau, Daawiti minni minnidi biis.

Daawita Asatu Minotaa

(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:8-39)

¹⁰ Daawita asati minoti hagaappe kaallidi xaafettidosona. GODAI Israa7eelabaa haasayidoogaadan, Daawiti kawotana mala, ha asati Israa7eela asaara gididi, keehippe maaddidosona. Qassi a kawotettaakka minttidosona.

¹¹ Daawita asati minoti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Etappe heezzati keehippe erettidaageeta. Heezzatuppe koiroi Hakimoonappe yiida Yaashobi7aama; Yaashobi7aami issitoo olan heezzu xeetu asaa ba tooran woriis. ¹² Heezzu mino asatu gidдон a kaallidi de7iyaagee Ahoohiyaa Doodo na7aa El77aazara. ¹³ Pilisxeema asati olettanau Pasddaamima giyoosaa shiqido wode, El77aazari Daawitaara issippe de7ees. Israa7eela olanchchati Pilisxeema asatu sinttaappe baqatiyo wode, El77aazari banggaa shooqan de7ees. Inne a asati shooqaa gidдон eqqidi, Pilisxeema asataara olettidosona. Olettin GODAI gita xoonuwaa immidi, eta ashshiis.

¹⁵ Pilisxeema olanchchati Rafaima Wombban dunkkaanido wode, hasttamu halaqatuppe heezzati Daawiti de7iyo Adulaama gonggoluan de7iya zaallaakko yiidosona. ¹⁶ He wode Daawiti qatuwaa gidдон de7ees; Pilisxeema olanchchatu citai Beetaliheemen de7ees. ¹⁷ Daawiti haattaa uyanau amottidi, “Beetaliheeme katamaa penggiyaa lanqgen de7iya pulitto haattaappe tana ooni ushshanddeeshsha!” yaagiis. ¹⁸ Yaagin heezzu mino asati Pilisxeema asati dunkkaanidosaa kantti biidi, Beetaliheeme katamaa penggen de7iya pulttuwaappe haattaa duuqqidi, Daawitayyo ehiidosona. SHin Daawiti uyennan ixxiis; ixxiidi i he haattaa GODAA sinttan tigiis. ¹⁹ Tigidi, “Haggaa uyanaagee taappe haakko! Bantta shemppuwaa olidi biida ha asatu suuttaa taani uyoo? Aissi giikko, eti bantta shemppuwaa aatti immidi, haattaa ehiidosona” yaagiis. Hegaa gishshau, Daawiti he haattaa uyibeenna. He heezzu mino asati hegaa oottidosona.

²⁰ Yoo7aaba ishai Abishaayi hasttamatuyyo halaqa. I ba tooran heezzu xeetu asata olidi woriis. Yaatidi ikka hara heezzatudan erettiis. ²¹ I hasttamatuppe aadhdi bonchchettida asa; i etau halaqa gididi. SHin i he heezzatu qoodan de7enna.

²² Qabxxi7eelappe yiida Yoodaaha na7ai Banaayi mino asa; mino oosota oottiis. I naa77u erettida Moo7aaba biittaa asata woriis. Qassi shachchai darido issi gallassi ollaa gidдо gelidi, gaammuwaa woriis. ²³ Banaayi geesai ichchashu wara gakkiyo Gibxxe biittaa bitaniyaa adussaa woriis. Gibxxe bitaniyaa kushiyan shimainniyaa wonddarashiyaa keena toorai de7ees; shin Banaayi gatimaa oiqqidi, bitaniyaakko biis. Biidi he bitaniyaa kushiyaappe tooraa dafi ekkidi, a tooran a woriis. ²⁴ Yoodaaha na7ai Banaayi hageeta oottiis. A sunttaikka he heezzatugaadan erettiis. ²⁵ I hasttamatu gidдон daro bonchchettii; shin i heezzatu qoodan de7enna. Daawiti a bana naagiya olanchchattusi halaqa kessiis.

²⁶ Mino asati Yoo7aaba ishaa Asaaheela, Beetaliheemeppe yiida Doodo na7aa Elihanaana, ²⁷ Haroodappe yiida SHammoota, Piloonaappe yiida Heleexa, ²⁸ Taqo7appe yiida Iqqeesha na7aa Ira, Anatootappe yiida Abi7eezera, ²⁹ Huushappe yiida Sibbakaaya, Ahoohiyaa Ilaaya, ³⁰ Naxoofappe yiida Maahiraaya, Naxoofappe yiida Ba7aana na7aa Heleeda, ³¹ Biniyaama biittan de7iya Gib77a katamaappe yiida Ribaaya na7aa Ittaaya, Pir77aatoonappe yiida Banaaya, ³² Ga7aasha Zanggaraa matappe yiida Hurraaya, Aarabappe yiida Abii7eela, ³³ Baahiruumappe yiida Azimaaweeta, SHa7albboonappe yiida Eliyaahiba, ³⁴ Giizoonappe yiida Hasheema, Haaraarappe yiida SHaage na7aa Yonaataana, ³⁵ Haaraarappe yiida Sakaara na7aa Ahi7aama, Uura na7aa Elifaala, ³⁶ Makeerappe yiida Hefeera, Piloonaappe yiida Akiya, ³⁷ Qarmmelosappe yiida Hexira, Ezbaaya na7aa Naa7iraaya, ³⁸ Naataana ishaa Yuu7eela, Haagira na7aa Mibihaara, ³⁹ Amoonappe yiida Xeleqa, Xaruuyi na7aa Yoo7aaba ola miishshaa tookkiya Ba7erootappe yiida Naahiraaya, ⁴⁰ Yatira yara gididi Ira, Yatira yara gididi Gaareeba, ⁴¹ Hiitiyaa Ooriyoona, Ahilaaya na7aa Zabaadanne ⁴² Roobeela zare gididi SHiiza na7aa Adina. I Roobeela zaretu halaqa; aara issippe hasttamu asati de7oosona. ⁴³ Hara mino asati qassi Maa7ika na7aa Hanaana, Mitaanappe yiida Yoshafaaxa, ⁴⁴ Ashttaarappe yiida Ooziyaana, Aaro7erappe yiida Hotaama naata SHamaa7anne Yi7i7eela, ⁴⁵ SHiimira na7aa Yidi7eelanne a ishaa Tiixappe yiida Yooaha, ⁴⁶ Maahaawappe yiida Eli7eela, Elinna7aama naata Yiriibaayanne Yooshaawiyaa, Moo7aaba biittaappe yiida Yitima, ⁴⁷ Xooba katamaappe yiida Eli7eela, Yoobeedanne Ya7isi7eela.

Biniyaama Zariyaappe Daawita Kaallida Asata

12 Daawiti Qiisa na7aa Saa7oolappe baqati biidi, Xiqilaagan uttido wode, akko yiida asati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Eti kase Daawita olan maaddida mino asatu gidдон de7oosona. ² Eti wonddafiyaasata; qassi bantta ushachcha kushiyaaninne haddirssa kushiyan shuchchaa yambarshshan olanau danddayoosona. Eti Biniyaama zare gididi Saa7oola dabbota. ³ Eta halaqai Ahi7eezera;

Ahi7eezerappe simmin Yo7aasha; eti Gib77appe yiida SHamaa7a naata.

Harati qassi Azimaaweeta naata gidiya Yizi7eelanne Peleexa, Baraaka, Anatootappe yiida Yeeha, ⁴ hasttamatu giddon wolqqaama gididi, eta kaalettiya Gabaa7oonappe yiida Yishimaa7iyaa, Ermmaasa, Ya-haazi7eela, Yohanaana, Gedeerappe yiida Yozabaada, ⁵ El77uzaaya, Yaarimoota, Ba7aaliyaa, SHamaariyaa, Hariifappe yiida SHafaaxiyaa, ⁶ Qoraaha yarata gidiya Elqqaana, Yishiyaa, Azaari7eela, Yo7eezeranne Yaashobi7aama, ⁷ Gadoorappe yiida Yirohaama naata Yo7eelanne Zabaadiyaa.

Gaada Zariyaappe Daawita Kaallida Asata

⁸ Daawiti bazzuwan de7iya baqati attiyo sohuwan ut-tidaashin, Gaada zariyaappe asati akko yiidosona. Eti mino asatanne olau giigidaageeta; qassi gond-dalliyaanne tooraa oiqqanau danddayiiaageeta. Eta som77oi gaammuwaa som77uwaa milatees; eti dere-tu huuphiyan guppiya genessaadan eesotoosona. ⁹ Eta halaqai Exeera; naa77anttoi Obaadiyaa; heez-zanttoi Eli7aaba; ¹⁰ oiddanttoi Mishimaanna; ichchashanttoi Ermmaasa; ¹¹ usuppunttoi Attaaya; laappunttoi Eli7eela; ¹² hospunttoi Yohanaana; uddu-funttoi Elzzabaada; ¹³ tammanttoi Ermmaasa; tam-manne isiininttoi Maakibanaaya. ¹⁴ Hageeti Gaada zare olanchchatuyyo halaqata. Etappe laafiyaageeti mato halaqata; minniyaageeti shaalaqata. ¹⁵ Yorddaanoosa SHaafai, gaxaappe gaxaa gakkanaashin kumi kixxido koiro aginan pinnidaageeti hageeta. Eti wombban ar-shshooranne arggoora uttida asaa ubbaa yedetti-dosona.

Biniyaamanne Yihudaa Zaretuppe Daawita Kaallida Asata

¹⁶ Biniyaama zaretuppenne Yihudaa zaretuppe amarida asati Daawitakko qatuwaa yiidosona. ¹⁷ Yin Daawiti etaara gaittanau kiyidi, hagaadan yaagiis; "Intte tana maaddanau saruwan taakko yiidabaa gidikko, ta wozanai inttenaara issippe gidana. SHin intte tana ta morkketuyyo aatti immanau yiidabaa gidikko, inttena erite! Taani oottido iitabi bainna gishshau, nu aawatu Xoossai hegaa be7o; i inttena pirddo!" yaagiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, hasttamatu halaqaa Amaasaaya bolli Xoossaa Ayyaanai wodhdhin, "Daawitaa, nuuni neegeeta!

Isseya na7au, nuuni nenaara issippe de7eettees! Saroi neessi gido!

Nena maaddiyaageetussikka saroi gido!

Ne Xoossai nena maaddes" yaagiis.

Yaagin Daawiti eta ekkidi, ba olanchchatuyyo halaqata oottiis.

Minaase Zariyaappe Daawita Kaallida Asata

¹⁹ Daawiti Pilisxxeematuura issippe gididi, Saa7oola olanau biido wode, Minaase zariyaappe amarida asati

Daawitan gaittidosona. SHin Pilisxxeema asatu halaqati Daawitinne Daawita asai banttanaara been-naadan diggidosona. Pilisxxeema asati keehippe zorettidoogaappe guyyiyan, eta guyye yeddidosona; aissi giikko, Daawitinne Daawita asai eta Kawuwaa Saa7oolayyo aatti immanaakkonne giidi yayyidosona. ²⁰ Daawiti Xiqilaaga katamaa simmishin, Minaase zariyaappe Daawita maaddanau kiyida shaalaqati Adinaaha, Yozabaada, Yidi7eela, Mikaa7eela, Yozabaada, Eelihanne Xilttaaya. ²¹ Eti ubbaikka xalanne wolqqaama asa gidiyo gishshau, Daawiti ambaanota paanaa kaalliyo wode, eti a maaddidosona. ²² Daawita olanchchati Xoossaa olanchchatudan corattana gakkanaashin, a maaddiya asai gallassi gallassi gujettees.

Daawita Olanchchatu Qoodaa

²³ GODAI haasayidoogaadan Saa7oola kawotettaa Daawitayyo zaaranau olau gixxi giigidi, Kebroonan de7iya Daawitakko yiida olanchchatu qoodai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. ²⁴ Gondalliyaanne tooraa oiqqidi, olau gixxi giigida Yihudaa zaretu usuppun sha7anne hospun xeeta. ²⁵ Simoona zariyaappe olau giigida xalanne wolqqaama olanchchati laappun sha7anne issi xeeta. ²⁶ Leewa zariyaappe oiddu sha7anne usuppun xeeta. ²⁷ Aaroonaa zaretu halaqai Yoodaaha; Yoodaheera issippe heezzu sha7anne laappun xeetu asati de7oosona. ²⁸ Qassi Xaadooqi yelaga xalanne wolqqaama asa; Xaadooqa aawaa keettaa asaappe laatamanne naa77u halaqati aara issippe de7oosona. ²⁹ Biniyaama zare gidiya Saa7oola dabboti heezzu sha7u asa. SHin Biniyaama zariyaappe dariya bagga asai Saa7oola keettaa asau he wodee gakkanaashin ammanettiyaageeta. ³⁰ Efireema zariyaappe bantta aawatu keettaa asan erettida xalanne wolqqaama asati laatamu sha7anne hospun xeeta. ³¹ Daawita kawoyanau baanau doorettida Minaase zariyaappe baggati tammanne hospun sha7a. ³² Qassi Israa7eela asai ai oottanau bessiyaakko, wodiyaabaa shaakki eriya akeekanchcha asati, Yisaakooraa zariyaayyo halaqati naa77u xeeta; eta dabboti ubbai etayyo azazettoosona. ³³ Ola miishshaa ubbaa oiqqidi, bantta kumetta wozanan Daawita maaddanau giigida olanchchatun Zaabiloonaa zare asati ishataamu sha7a. ³⁴ Nifttaaleema zariyaappe issi sha7u halaqati de7oosona; gondalliyaanne tooraa oiqqiya hasttamanne laappun sha7u asati etaara issippe de7oosona. ³⁵ Daana zariyaappe olau giigida asati laatamanne hospun sha7anne uddufun xeeta. ³⁶ Olau kiyana Aseera zariyaappe giigidaageeti oitamu sha7a. ³⁷ Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta arshsho baggan de7iya Roobeela zariyaappe, Gaada zariyaappenne Minaase zariyaa baggaappe ola miishshaa ubbaa oiqqidi yiida asati issi xeetanne laatamu sha7a.

³⁸ Ha olau giigida olanchchati ubbai Daawita Israa7eela bolli kawoyanau bantta qofaa qachchidi, Kebroona katamaa yiidosona. Qassi Israa7eelappe attidaageetikka Daawita kawoyanau issi wozana giidi-

dosona. ³⁹ Eta dabboti etayyo koshshiyaabaa giigissi wottido gishshau, miiddinne uyiiddi Daawitaara heezu gallassaa uttidosa. ⁴⁰ Israa7eela asaayyo ufaissa gidiyo gishshau, huuphessa baggaara de7iya Yisaakoorappe, Zaabiloonappenne Nifttaaleemappe asati daro qumaa ehiidosona. Xiilliyaa, balasiyaa lichchakkuwaa, woiniyaa teeraa, woine eessaanne za-itiyaa hariyan, baquluwan, gaameelaaninne booran caanidi ehiidosona; qassikka eti miizzaanne dorssaa shukkidi maanau ekkidi yiidosona.

Taabootaa Qiriyaati-Yi7aariimappe Denttidosa (Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 6:1-11)

13 Hegaappe guyyiyan, Daawiti shaalaqatuuranne mato halaqatuura zorettiis. ² Zorettidi Israa7eela asaa ubbaa, “Intteyyo lo77o milatiyaabaa gidikkonne, GODAA nu Xoossaa shene gidikko, Israa7eela biittaa gaxan de7iya nu dabboti, qeesetinne bantta kataman de7iya Leewati nunaara issippe shiiqanaadan asa kiit-toos. ³ Saa7ooli kawotido wode shenehoo gin, dogetti-di attida nu Xoossaa Taabootaa ane zaaridi ehoos” yaagiis. ⁴ Daawiti odido yohoi suure gidido gishshau, asai ubbai maayyiis.

⁵ Hega gishshau, Daawiti Xoossaa Taabootaa Qiriyaati-Yi7aariimappe ehaana mala, Gibxxe za-waappe doommidi, Hamaata Pinuwaa gakkanaashin de7iya Israa7eela asaa ubbaa shiishshiis. ⁶ Daawitinne Israa7eela asai ubbai kiruubetuppe gidduwan ba kawotaa araataa bolli uttida GODAA sunttan xeesettida Xoossaa Taabootaa ehaanau Yihudaa biittan de7iya Ba7aala giyo Qiriyaati-Yi7aariima katamaa biidosona. ⁷ Xoossaa Taabootaa parai goochchiyo ooratta gaariyan wottidi, Abinadaaba sooppe ehiidosona; Uzzinne Ahiyyoi gaariyaa laaggoosona. ⁸ Daawitinne Israa7eela asai ubbai diittaanne maazinqqiyyaa diixxiid-di, karaabiyaa baqqiiddi, daalaa qaattiiddinne xurumbaa punniiddi, bantta kumetta wolqqan Xoossaa sintan ufaittidi bonchchidosona.

⁹ Eti Kiidoona giyosan de7iya kattaa qoxxiyo audiyaa gakkiiyo wode, boorati xubettin, Uzzi Taabootaa oiqqanau ba kushiyaa yeddiis. ¹⁰ Yeddin a kushee Taabootaa bochchido gishshau, GODAA hanqqoi Uzza bolli eexxi kiyiis. Hega gishshau, GODAI a shocin, i he sohuwan Xoossaa sintan haiqqi aggiis. ¹¹ GODAI hanqqettidi Uzza worido gishshau, Daawiti yiillotiis. Hachchi gakkanaashin, he sohoi Uzzi SHocettosaa geetettees.

¹² He gallassi Daawiti Xoossaayyo yayyido gishshau, “Xoossaa Taabootaa taakko waata ehaanau dand-dayaanaa?” yaagiis. ¹³ Hega gishshau, Taabootaa banaara Daawita Katamaa efibeenna. SHin Gaatiyaa Obeedi-Eedooma giyo bitaniyaa soo efiis. ¹⁴ Xoossaa Taabootai Obeedi-Eedooma keettan a keettaa asaara heezzu aginaa gam77iis. GODAI a keettaa asaanne ayyo de7iya ubbabaa anjiis.

Daawiti Yerusalaamen Oottido Oosuwaa (Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 5:11-16)

14 Xiiroosa Kawoi Kiiraami Daawitayyo asata kiitti-is. Kiitettida asatuura keettaa keexxanaadan zigaa mudettaanne qassi shuchchaa massiyaageetanne anaaxeta ayyo yeddiis. ² GODAI Israa7eela bolli a kawo oottidi essidoogaanne ba asaa Israa7eela gishshau, a kawotettaa xoqqu oottidi bonchchidoogaa Daawiti eri-is.

³ Hegaappe guyyiyan, Daawiti Yerusalaamen hara maccaasaa gujji ekkidi, attuma naatanne macca naata yeliis. ⁴ Daawiti Yerusalaamen yelido attuma naati SHaamu7a, SHobaaba, Naataana, Solomona, ⁵ Yibihaara, Elishuu7a, Elppaaleexa, ⁶ Nogaaha, Nefega, Yaafi7a, ⁷ Elishamaa7a, Be7eliyaadanne Elifeleexa. †

Daawiti Pilisxeema Asaa Xooniis (Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 5:17-25)

⁸ Daawiti Israa7eela ubbaa bolli kawo gididi tiyetti-doogaa Pilisxeema asai siyido wode, eti ubbai Daawita koyanau kiyidosona. Daawiti eti kiyidoogaa siyidi, etaara olettanau kiyiis. ⁹ Pilisxeema asai Rafaima Wombbaa yiidi bonqqidosona. ¹⁰ Daawiti Xoossaa, “Taani baada Pilisxeemata oloo? Neeni eta taayyo aatta immuutee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin GODAI a, “Baada ola. Taani eta neeyo aatta immana” yaagiis.

¹¹ Yaagin Daawitinne a asai Ba7aali-Paraaxiima giyoosaa biidi, yan eta xoonidosona. Xoonin Daawiti, “Haattaa di7oi xuussi kanttiyoogaadan Xoossai ta morkketu giddoora tana kanttisiis” yaagiis. Hega gishshau, he sohuwaa sunttai Ba7aali-Paraaxiima geetettiis. ¹² Pilisxeemati bantta eeqata he sohuwan yeggidi biidosona. Yaatin Daawiti azazidi, eta eeqata taman xuugissiis.

¹³ Pilisxeema asati naa77anttuwaakka ha wombbaa simmi yiidi bonqqidosona. ¹⁴ Bonqqin Daawiti Xoossaa naa77anttuwaakka oichchiis. Oichchin Xoossai a, “Neeni eta geeduwaa booppa. Eta guyyeera yuuya aadhada ettaappe sintta baggaara olanau giiga. ¹⁵ Ettaa huuphiyan salppiyya cenggurssaa neeni siyiyo wode, olanau kiya. Aissi giikko, hegee Pilisxeema olanchchata shocanau Xoossai neeppe sinttau aadhhiis giyoogaa” yaagiis. ¹⁶ Xoossai azazidoogaadan Daawiti oottiis. Gabaa7oonappe biidi Gezeera gakkanaashin, Israa7eela asai Pilisxeema olanchchata woriis. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Daawita woree biittaa ubbaa gakkiiis. Kawotettati ubbai Daawitayyo yayyanaadan GODAI oottiis.

Taabootaa Ehaanau Makkido Mahaa

15 Daawiti ba kataman baayyo keettaa keexxiis; Xoossaa Taabootaukka sohuwaa giigissidi,

† Daawitassi Yerusalaamen yelettida attuma naatu sunttai Naa77antto Sameela 5:14-16, Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 3:5-7nne 14:4-7 xaafettiis; shin Ibraawettuwan issuwaa issuwaa sunttai ubbasan issi mala gidenna.

dunkkaaniyaa essiis. ² Hegaappe guyyiyan Daawiti, “Xoossaa Taabootaa tokkanaadaaninne meri merinau Xoossau oottanau GODAI doorido Leewatuppe attin, ooninne Xoossaa Taabootaa tookkanau bessenna” yaagiis. ³ Daawiti GODAA Taabootaayyo giigissido sohuwaa Taabootaa ehaanaadan, Israa7eela asaa ubbaa Yerusalaamen shiishshiis.

⁴ Qassi Daawiti Aaroon zaretanne Leewata xeesidi shiishshiis. ⁵ Qahaata yaraturpe halaqai Uri7eelinne isisi xeeatanne laatamu a dabboti yiidosona. ⁶ Maraara yaraturpe halaqai Asaayinne naa77u xeeatanne laatamu a dabboti yiidosona. ⁷ Gershshoonaa yaraturpe halaqai Yuu7eelinne xeeatanne hasttamu a dabboti yiidosona. ⁸ Elxxaafaana yaraturpe halaqai SHamaa7eenne naa77u xeeatu a dabboti yiidosona. ⁹ Kebroona yaraturpe halaqai Eli7eelinne hospun tammu a dabboti yiidosona. ¹⁰ Uzzi7eela yaraturpe halaqai Aminadaabinne xeeatanne tammanne naa77u a dabboti yiidosona.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Daawiti qeeseta Xaadooqanne Abiyaataara, qassi Leewata Uri7eela, Asaaya, Yuu7eela, SHamaa7iyaa, Eli7eelanne Aminadaaba xeesissiis. ¹² Xeesissidi eta, “Intte Leewatu zaretuyyo halaqata. GODAA Israa7eela Xoossaa Taabootaa taani giigissa wottido sohuwaa ehaanau inttenne intte dabboti geeyite. ¹³ Intte Leewati koiro Xoossaa Taabootaa tookkibeenna gishshaunne nuuni a wogaadan waati efaanaakko Xoossaa oichchibeenna gishshau, GODAI nu Xoossai nuna qaxxayyiis” yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, GODAA Israa7eela Xoossaa Taabootaa ehaanau qeesetinne Leewati banttana geeshshidosona. ¹⁵ GODAI Muuse baggaara kase azazidoogaadan, Leewati Xoossaa Taabootaa kasuwaara bantta hashiyan tookkidosona.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, diittaanne maazinqqiyaa diixxiiddi, daalaa qaattiiddi, ufaissiya yettaa yexxana mala, Leewata kaalettiyaageeti bantta dabbota suntanaadan Daawiti azaziis. ¹⁷ Azazin Leewati Yuu7eela na7aa Hemaana, a dabbotuppe Berekiyaa na7aa Asaafanne eta dabbotuppe Maraara yaraa Qusaaya na7aa Etaana sunttidosa. ¹⁸ Qassi naa77antto kayan Zakkaariyaasa, Yaa7izi7eela, SHamiraamoota, Yihi7eela, Uunna, Eli7aaba, Banaaya, Ma7iseeya, Matiitiyaa, Elifaala, Miiqineeyanne penggiyaa naagiyaageeta Obeedi-Eedoomanne Yi7i7eela sunttidosa.

¹⁹ Nahaasiyaa daalaa xoqqu oottidi qaattanaadan Hemaani, Asaafinne Etaani sunttettidosona. ²⁰ Qassi Zakkaariyaasi, Yaa7izi7eeli, SHamiraamooti, Yihi7eeli, Uunni, Eli7aabi, Ma7iseeyinne Banaayi diittaa lee7iyan diixxoosona. ²¹ Matiitee, Elifaali, Miiqineeyi, Obeedi-Eedoomi, Yi7i7eelinne Azaazee diittaa orddiyan diixxoosona.

²² Leewatu halaqai Kanaanee mazamuriyaa kaalettanau sunttettiis; i eranchcha gidiyo gishshau, eta tamarissee. ²³ Berekeenne Elqqaani Taabootaa dunkkaaniyaa penggiyaa naaganau doorettidosona. ²⁴ Qassi qeeseti SHabane, Yoshafaaxi, Nataani7eeli, Amaasaayi, Zakkaariyaasi, Banaayinne El77eezari

Xoossaa Taabootaa sinttan xurumbbaa punnanau doorettidosona. Obeedi-Eedoominne Yuuhee Taabootaa naaganau doorettidosona.

Taabootaa Yerusalaame Efidosa

(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 6:12-22)

²⁵ Hegaappe guyyiyan Daawiti, Israa7eela cimatinne shaalaqati GODAA Maachchaa Taabootaa Obeedi-Eedooma sooppe ehaanau ufaittidi biidosona. ²⁶ GODAA Maachchaa Taabootaa tookkida Leewata Xoossai maaddido gishshau, eti laappun korimatanne laappun dorssa orggeta yarshshidosona. ²⁷ Daawiti, Taabootaa tookkida Leewati ubbai, mazamuriyaa yexxiyaageetinne mazamuriyaa yexxiyaageetu halaqai Kanaanee liinuwa giyo qacinaappe dadettida maayuwa maayidosona. Daawitikka qassi liinuwaappe dadettida eefuudiyaa giyo maayuwa maayis. ²⁸ Hagaadan oottidi, Israa7eela ubbai hombociiddi, xurumbbaanne malkkataa punniiddi, daalaa qaattidinne, diittaanne maazinqqiyaa diixxiiddi, GODAA Maachchaa Taabootaa ehiidosona.

²⁹ GODAA Maachchaa Taabotai Daawita Katamaa gelido wode, Saa7oola na7iyaa Miikaala maskkootiyaara xeellada, Kawoi Daawiti ufaittidi durishiinne kaa7ishin be7aasu; be7ada Daawita ba wozanan karaasu.

16 Eti Xoossaa Taabootaa ehiidi, Daawiti Taabootaa wottanau tolo dunkkaaniyaa gidon wottidosona. Wottidi xuuggiyo yarshshuwaanne issipetettaa yarshshuwa Xoossaayyo yarshshidosona.

² Daawiti xuuggiyo yarshshuwaanne issipetettaa yarshshuwa yarshshidi polidoogaappe guyyiyan, GODAA sinttan asaa anjiis. ³ Israa7eela asau ubbau, maccaunne attumau, huuphiyan huuphiyan issi issi kompo oittaa, issi issi muxo ashuwaanne woiniyaa teeraa melaappe issi issi lichchakuwaa gishiis.

⁴ GODAA Taabootaa sinttan oottanaadaaninne GODAA Israa7eela Xoossaa sabbanaadan, galatanaadaaninne bonchanaadan, amarida Leewata Daawiti sunttiis. ⁵ Leewatu halaqai Asaafa; Asaafa kaalidi naa77antto halaqai Zakkaariyaasa. Zakkaariyaasa kaalidi de7iyaageeti Yi7i7eela, SHamiraamoota, Yihi7eela, Matiitiyaa, Eli7aaba, Banaayanne Obeedi-Eedooma. Eti maazinqqiyaanne diittaa diixxanau sunttidosa; shin Asaafi daalaa qaattanau sunttettiis.

⁶ Qeesiyaa Banaayinne Yahaazi7eeli Xoossaa Maachchaa Taabootaa sinttan ubba wode xurumbbaa punnanau sunttettidosona. ⁷ He gallassi Daawiti kasetidi, Asaafinne a dabboti GODAA sabbanaadan azaziis.

Galata Mazamuriyaa

(Mazamure Maxaafaa 105:1-15; 96:1-13; 106:1,47-48)

⁸ GODAA galatite; a sunttaa xeesite.

I oottidobaa kawotettatu gidduwan erissite.

⁹ A sabbite; galata yettaa au yexxite.

A maalaalissiya oosuwaa ubbaa yootite.

¹⁰ A geeshsha sinttan ceqqette;

GODAA koyiyaageetu wozanati ufaittona.

11 GODAANNE a wolqqaa xomoosite;
ubbatoo a sinttaa koyite.

12 Inttenoo,
a ashkkaraa Abrahaama zerettatoo,
doorettida Yaaqooba naatoo,
i oottido maalaalissiyaabaa,
a malaataanne i pirddido pirddaa hassayite.

14 I GODAA nu Xoossaa;
a pirddaikka sa7aa ubbaa bollaana.

15 I ba maachchaa merinaassi,
ba azazido qaalaa
sha7u yeletaa gakkanaassi naagees.

16 Hegeenne,
i Abrahaamaara maacettido maachchaa,
Yisaaqassi caaqido maachchaa.

17 Yaaqoobassi woga,
Israa7eelassikka merinaa maachchaa
oottidi minttidoogaa.

18 Hagaadan yaagiis;
“Neeyyo Kanaane biittaa immana;
i ne zerettatuyyo laata gidana” yaagiis.

19 Xoossaa asati qoodan qii guuttanne
Kanaane biittan bete gididi de7iyo wode,

20 issi deriyaappe hara deriyaa,
issi kawotettaappe hara kawotettaa yuuyidosona.

21 Xoossai eta ooninne naaqqanau immibeenna;
eta gishshau kawota seeriiddi,

22 “Taani tiyidoogeeta bochchoppite;
ta hananabaa yootiyaageeta qohoppite” yaagiis.

23 Sa7an de7iyya asau, ubbaikka GODAASSI yexxite;
i ashshiyi mishiraachchuwaa hachchi hachchi
yootite.

24 Kawotettatu giddon a bonchchuwaabaa,
asaa ubbaa giddon a maalaalissiya oosuwaabaa
awaajjite.

25 Aissi giikko, GODAI gita;
aaro galatai ayyo bessees.
Xoossatu ubbaappe aadhdhidi, i yayettanau
bessees.

26 Hara asaa xoossati ubbai eeqata;
shin GODAI salota medhdhida Xoossaa.

27 Bonchchoinne anggai a yuushuwan de7ees;
minotettainne ufaissai a Beeta Maqidasiyan de7ees.

28 Inttenoo, asa zaretoo ubbau,
GODAABAA yootite;
“Bonchchoinne wolqqai GODAABAA” giidi yootite.

29 “Bonchchoi a sunttaassa” giidi
GODAABAA yootite.
Yarshshuwaa ekkidi, a sintti yiite.
A geeshshatettaa puulan GODAAYYO goinnite.

30 Biittan de7iyya asau ubbau, a sinttan kokkorite.
Sa7ai minni eqqiis; mulekka qaaxxenna.

31 Saloti ufaittona; sa7aikka hashshu go!
Kawotettatu giddon eti, “GODAI kawotiis!” yaagona.

32 Abbainne a giddon kumidabati guummona.
SHooqainne shooqan de7iyyaabati ubbati ufaittona.

33 Hegaappe guyyiyan woran de7iyya mitta ubbai
ufaissan GODAA sinttan yexxana.

Aissi giikko, i sa7aa bolla pirddanau yees.

34 GODAI keha gidiyo gishshaunne
aggenna a siiqoi merinaagaa gidiyo gishshau,
GODAA galatite.

35 Hegaappe guyyiyan intte,
“Abeet nuna ashshiya Xoossau, nuna ashsha.
Nuuni ne geeshsha sunntaa galatanaadaaninne
ne bonchchuwan ceeqettanaadan,
kawotettatu gidloppe shiishshada ashsha” yaagite.

36 GODAI Israa7eela Xoossai
merinaappe merinaa gakkanaayyo galatetto!
Hegaappe guyyiyan asai ubbai, “Amin77i” giidi, GO-
DAA galatiis.

Yerusalaameeninne Gabaa7oonan Hanida Goinuwaa Maaraa

37 GODAA Maachchaa Taabootaa sinttan hachchi
hachchi goinuwaassi koshshiyaabaa ubba wode eti
oottanaadan, Daawiti Asaafanne a dabbota wottiis. 38 I
qassi Obeedi-Eedoomanne a dabbota usuppun tam-
manne hosppunata etaara oottanaadan wottiis; Yidu-
tuuna na7aa Obeedi-Eedoomanne Hoosa penggiyaa
naaganaadan wottiis.

39 Qeesee Xaadooqqinne aara oottiya qeeseti
Gabaa7oonan de7iyya xooqqa sohuwan, Dunkkaaniyaa
sinttan oottanaadan yan attidosona. 40 GODAI Is-
raa7eelayyo immido higgiiyan xaafettidoogaadan, eti
maalladonne omarssi ubba wode xuuggiyo
yarshshuwaa yarshshiyooosan yarshshoosona.

41 Aggenna a siiqoi merinaagaa gidiyo gishshau, GO-
DAA yettan galatanaadan Hemaana, Yidutuunanne
doorettida haraata Daawiti etaara issippe wottiis.

42 Hemaaninne Yidutuuni xurumbbaa punnoosona,
daalaa qaattoosonanne galataa mazamuriyaa yexxiid-
di kaa7iyo hara miishshata kaa7oosona. Yidutuuna at-
tuma naati penggiyaa naaganau sunttettidosona.

43 Hegaappe guyyiyan, asai ubbai ba soo ba soo biis.
Daawitikka ba so asaa anjjanau simmiis.

Naataani Daawitassi Hananabaa Yootiis

(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 7:1-17)

17 Daawiti ba kawo keettan de7iiddi, hananabaa
yootiya Naataana, “Taani zigaappe keexettida
keettan de7ais; shin GODAA Maachchaa Taabootai
dunkkaane garssaana” yaagiis.

2 Yaagin Naataani Daawita, “Oottanau ne wozanai
qoppidobaa ubbaa ootta; GODAI nenaara de7ees”
yaagiis.

3 SHin he gallassa qammi GODAA qaalai
Naataanakko yiidi, 4 “Ba; baada ta ashkkaraa Daawita
hagaadan yaaga; ‘GODAI hagaadan yaagees; “Taani
de7ana keettaa keexxanai nena gidakka. 5 Aissi giikko,
taani Israa7eelata Gibxxeppe kessido gallassaappe
doommada hachchi gakkanaashin, keettan
de7abeikke; taani dunkkaaniyaappe dunkkaaniyau,
qassi issi sohuwaappe hara sohuwau yuuyada de7aas.
6 Taani Israa7eela asaa ubbaara yuuyido soho ubban,
ta asaa heemmanau taani azazido Israa7eela daan-

natuppe oossinne, 'Taayyo zigaa keettaa aissi ke-exxabeikkii?' gaada oichchabeikke" yaagees' yaaga.

⁷ "Hegaa gishshau, ha77ikka ta ashkkaraa Daawita, 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI nena hagaadan yaagees; "Taani nena hentta gadeppe, dorssaa heem-miyoosaappe denttada, ta asaa Israa7eela kaalet-tanaadan ekkaas. ⁸ Neeni biido soho ubban taani ne-naara issippe gidaas; ne morkketa ubbaa ne sint-taappe diggaas. Ha77i simmi taani ha sa7an erettida gita asatu sunttaadan ne sunntaa gitayana. ⁹ Qassi taani ta asaassi, Israa7eelassi soho immada, eta he so-huwan tokkana. Hegaa gishshau, eti bantta sohuwan de7ana; eti naa77antto shabbirettokkona. Kase taani ta asaa Israa7eela bolli daannata sunttido wodiyaappe doommin naaqqidoogaadan, naa77antto iita asati eta naaqqokkona. Taani ne morkketa ubbaa neeyyo haarissana.

¹⁰ "Hegaa bollanka GODAI ba huuphen ne zareti de7i be7anaadan oottanaagaa neessi yootees. ¹¹ Ne baree wurin, haiqqada ne maizza aawatun gaittiyo wode, taani neeppe guyyiyan ne zariyaa, ne naatuppe is-suwaa denttada, a kawotettaa minttana. ¹² Taayyo keettaa keexxanai a; taani a kawotaa araataa merinau mintta essana. ¹³ Taani ayyo aawa gidana; ikka taayyo na7a gidana. Neepe kase kawotida Saa7oolappe taani ta siiquwaa ekkarggidoogaadan, taani appe mulekka ekkikke. ¹⁴ Taani a ta asaa bollinne ta kawotettaa bolli merinau sunntana; a kawotaa araataikka merinau minni eqqana" yaagees' yaaga" yaagiis.

¹⁵ Naataani Xoossai ayyo ajjuutan qonccissido qaala ubbaa hagaadan Daawitayyo odiis.

Daawita Woosaa

(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 7:18-29)

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Daawiti dunkkaaniyaa gelidi, GODAA sinttan uttiis. Uttidi hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, Xoossau, neeni haggaa ubbaa taayyo oottanau taani oonee? Ta so asaikka aibee?

¹⁷ Abeet GODAU, hagee ne aifiyaa sinttan guutta milatin, ne ashkkaraa zareti sinttappe yaana laittatun hananabaa yootadasa. Tana qassi gita asa kessadasa.

¹⁸ Neeni tana ne ashkkaraa bonchchido gishshau, taani Daawiti simmi ai gaanau danddayiyanaa? Neeni tana ne ashkkaraa eraasa. ¹⁹ Abeet GODAU, ne ashkkaraa gishshau, ne wozanaa qofaadan ha gitabaa ubbaa oottada, ha gitatettaa ubbaa tana erissadasa.

²⁰ "Abeet GODAU, ne mali issoinne baawa. Nuuni nu haittan siyidoogaadan, neeppe attin, hara xoossi baawa. ²¹ Neeni ne asa oottanau wozido ne asaa Israa7eela milatiya hara kawotetti sa7aa bollan baawa. Neeni oottido gitanne maalaalissiya oosotu gaasuwan ne sunntai biittan sa7an erettiis. Neeni Gibxxeppe wozido ne asaa sinttaappe kawotettata laaggadasa.

²² Neeni ne asaa Israa7eela merinau nebaa oottadasa. Abeet GODAU, neenikka eta Xoossaa gidadasa.

²³ "Abeet GODAU, neeni ne ashkkaraabaanne a zerreetaabaa haasayidoogee merinau minni eqqo; neeni oottana giidoogaadanka ootta. ²⁴ 'Ubbaappe

Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai tumaappe Israa7eelassi Xoossaa' geetettanaadan ne sunntai merinau minni eqqanne gitatana. Ne ashkkaraa Daawita zareti ne sinttan minni eqqana.

²⁵ "Abeet ta Xoossau, 'Taani ne zareti de7i be7anaadan oottana' yaagada neeni taassi ne ashkkaraa qonccadasa. Hegaa gishshau, taani ne ashkkarai ha woosaa nena woossanau xalaas. ²⁶ Abeet GODAU, neeni Xoossaattennee! Neeni ha lo77o qaala taayyo ne ashkkaraayyo oottana gaadasa. ²⁷ Ne sinttan yaa merinau gam77anaadan, ne ashkkaraa zariyaa anjjanau ufaitta. Abeet GODAU, neeni anjjidoogee merinau anjjettidaagaa gidana" yaagidi woossiis.

Daawiti Xoonido Xoonota

(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:1-18)

18 Hegaappe guyyiyan, Daawiti Pilisxxeemata xoonidi haariis; yaatidi Gaate giyo katamaanne a moottata Pilisxxeema asatu kushiyaappe wotti ekkiis.

² Qassi Daawiti Moo7aaba biittaa asata xoonin, eti ayyo haarettidosona; haarettidi giiraa giiridosona.

³ Hamaata katamaa matan de7iya Xooba biittaa Kawoi Hadaadi7eezeri, ba kawotettaa Efiraaxiisa SHaafaa gakkanaashin aassanau biishin, Daawiti a xooniis.

⁴ Daawiti Hadaadi7eezerappe issi sha7u para gaareta, laappun sha7u paraasatanne laatamu sha7u tohuwaasata omoooddiis. Daawiti xeetu gaaretuyyo gididiyaa ashshidi, hara paratu ubbau gaadiyaa giiddayiis.

⁵ Damasqqo kataman de7iya Sooreti Xooba biittaa Kawuwaa Hadaadi7eezera maaddanau yiido wode, Daawiti etappe laatamanne naa77u sha7u asaa woriis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, Sooriyaa biittan Damasqqo kataman olanchchatu qatota medhdhiis. Yaatin, Sooriyaa asati Daawitayyo haarettidi, giiraa giiridosona. Daawiti biido soho ubban GODAI ayyo xoonuwaa immiis.

⁷ Kawoi Daawiti Hadaadi7eezera oosanchchati tookkido worqqa gondalleta ekkidi, Yerusalaame efiis. ⁸ Qassi Daawiti Hadaadi7eezeri haariyo Xebaahanne Kuna katamatuppe nahaasiyaa giyo birataa keehi daruwaa ekkiis. Hegaappe simmin, Solomoni he nahaasiyaa birataappe Abba Sainiyaa, tuussatanne dumma dumma miishshata medhdhiis.

⁹ Daawiti Xooba biittaa Kawuwaa Hadaadi7eezera olanchchata ubbaa xoonidoogaa Hamaata Kawoi Too7i siyiis. ¹⁰ Siyidi Hadaadi7eezera olidi xoonido gishshau, a hashshu gaanaunne sarotanau ba na7aa Hadoraama Kawuwaa Daawitakko kiittiis. Aissi giikko, Hadaadi7eezeri Too7aara olettiiddi gam77iis. Hadoraaami worqqaappe, biraappenne nahaasiyaappe medhdhido miishshata ekkidi yiis. ¹¹ Kawoi Daawiti Eedoomappe, Moo7aabappe, Amoonaa asatuppe, Pilisxxeematuppenne Amaaleeqa asatuppe omoooddi ekkido biraanne worqqa ha miishshatuura issippe gattidi, GODAU dummayidi wottiis.

¹² Xaruuyi na7ai Abishaayi Eedoomaa asaappe tammanne hosppun sha7ata Maxine Wombban woriis.

¹³ Hegaappe guyyiyan, Daawiti Eedooman olanchchatu qatota medhdhiis; yaatin, he biittaa asai ubbai Daawitayyo haarettiis. Daawiti biido soho ubban GODAI ayyo xoonuwaa immiis.

¹⁴ Hegaadan oottidi, Daawiti Israa7eela ubbaa bolli kawotiis; kawotidi ba asaa ubbaa xillotettaanne sure pirdan aissiis. ¹⁵ Xaruuyi na7ai Yoo7aabi ola gadaawa; Ahiluuda na7ai Yoosaafixi hanidabaa xaafiyaagaa; ¹⁶ Ahixuuba na7ai Xaadooqinne Abiyaataara na7ai Abimeleki qeeseta; Saraayi † waana xaafe; ¹⁷ Yoodaaha na7ai Banaayi Daawita naagiya olanchchata halaqa; Daawita attuma naati a kawotetan xoqqa sohuwaa oiqqida halaqata.

Daawiti Amoonatanne Sooreta Xooniis

(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 10:1-19)

19 Hegaappe guyyiyan, Amoonatu Kawoi Naa7oosi haiqqiis; haiqqin a na7ai a sohuwan kawotiis. ² Daawiti, “A aawai Naa7oosi taayyo kehido gishshau, taani a na7aa Hanuunayyo kehana” yaagiis. Hanuuna aawai haiqqido gishshau, Daawiti a minttettanau asa kiittiis.

Daawiti kiittidoogeeti Hanuuna minttettanau Amoonna biitti gakkido wode, ³ Amoonna asaa halaqati Hanuuna, “Daawiti nena minttettanau ha asata kiittidoogee ne aawaa bonchchuwaa gishshaassa gaadiyye? I ba asaa kiittidoogee ha katamaa xeellanaassa, wochchanaassanne olidi xoonanaassa” yaagidosona.

⁴ Yaagin Hanuuni Daawiti kiittido asata oiqqidi, eta buuchchaa meediis; eta maayuwaakka uttiyo dulliyya baggaappe qanxxi ekkidi, eta yeddiis. ⁵ Hega gishshau, asati daro yeellatidosona. Daawiti heгаа siyidi, i etaara gaittiya asa kiittiis. Kiittidi, “Intte buuchchai diccanaashin, Yarkko kataman de7ishshite; hegaappe guyyiyan haa yiite” yaagiis.

⁶ Amoonati bantta oosuwaa Daawiti eta morkkanaadan oottidoogaa erido wode, Hanuuninne Amoonati Masphhexoomiyaappenne Sooriyan de7iya Maa7ikanne Xooba geetettiya katamatuppe paraa gaaretanne paraasata qaxaranau hasttamanne oiddu sha7u kilo giraame deexxiya xaqara biraa yeddiidosona. ⁷ Yeddidi hasttamanne naa77u sha7u paraa gaareta, paraasata, Maa7ika kawuwanne a olanchchata qaxaridosona; qaxarin yiidi, Medaaban dunkkaanidosona. Qassi Amoonati bantta katamaappe shiiqidi, olau gigettidosona.

⁸ Daawiti heгаа siyido wode, Yoo7aabanne olanchchata ubbaa yeddiis. ⁹ Amoonati kiyidi, katamaa penggiyan olau salppidosona. Eta maaddanau yiida kawotikka bantta sohuwaa oiqqidi, dembban shiiqidosona.

¹⁰ Yoo7aabi bana olai sinttaaranne guyyeera doggomidoogaa be7ido wode, Israa7eelatu giddoppe ubbaappe minniya olanchchata doori ekkidi, Sooriyaa asatu sinttan salppissiis. ¹¹ Attida asatuppe ba ishah

† SARAAYI: Ha bitaanee Ibraawettuwan oiddu dumma dumma sunttan xeesettees. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:17; 20:25nne Kawotu Maxaafaa Koiuruwaa 4:3 xeella.

Abishaayi azazana mala oottidi, Amoonna asatu sinttan salppidosona. ¹² Yoo7aabi ba ishah Abishaaya, “Sooriyaa asati taayyo wolqqaamikko, neeni yaada tana maadda. Qassi Amoonna asati neeyyo wolqqaamikko, taani yaada nena maaddana. ¹³ Simmi minna! Nu asaa gishshaunne nu Xoossaa katamatu gishshau, ane minni olettoos. GODAI bana lo77iyaabaa ootto” yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabinne aara de7iya asai Sooriyaa asatuura olettanau lauhu giidosona. Yaatin, Sooriyaa asati a sinttaappe baqatidosona. ¹⁵ Sooriyaa asati baqatidoogaa Amoonna asati be7ido wode, etikka a ishah Abishaaya sinttaappe baqatidi, katamaa gelidosona. Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabi Yerusalaame simmiis.

¹⁶ Sooriyaa asati Israa7eela asati eta xoonidoogaa erido wode, asa kiittidi Efiraaxiisa SHaafaappe hefinttaara de7iya Sooriyaa asata ehiissidosona. Hadaadi7eezera ola gadaawai SHobaaki eta kaalettees.

¹⁷ Daawiti heгаа siyido wode, Israa7eela olanchchata shiishshidi, Yorddaanoosa SHaafaa pinniis; pinnidi Sooriyaa asatuura olettanau eta sinttan salppidosona. Daawiti etaara olettanau salppin, etikka aara olettidosona. ¹⁸ Olettin Sooriyaa asati Israa7eelatu sinttaappe baqatidosona; Daawiti Sooriyaa asatuppe paraa gaariyaa laaggiya laappun sha7u asatanne oitamu sha7u tohuwaasata woriis; eta ola gadaawaa SHobaakakka woriis. ¹⁹ Hadaadi7eezera olanchchata Israa7eelatun xonettidoogaa erido wode, Daawitaara sigettidi, ayyo haarettidosona. Hegaappe simmin, Sooriyaa asai Amoonna asaa maaddanau dosibeenna.

Daawiti Raaba Katamaa Olidi Oiqqiis

(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 12:26-31)

20 Ofinttan, kawoti olau kiyiyo wode, Yoo7aabi olanchchata kaalettidi, Amoonna biittaa woraajjiis; woraajjidi Raaba katamaa dooddiis. SHin Daawiti Yerusalaamen takkiis; Yoo7aabi Raaba katamaa olidi bashshiis. ² Hegaappe guyyiyan Daawiti yiidi, eta kawuwaa worqqa kallachchaa a huuphiyaappe ekkiis. Kallachchai mazzaniyo wode hasttamanne oiddu kilo giraame gidiis; a gidon inqquwaa giyo al77o shuchchai de7ees. He kallachchai ekketidi, Daawita huuphiyan goxettiis. Qassi Daawiti he katamaappe keehi daro omooduwaa ekkiis. ³ Yaatidi kataman de7iya asaa kessidi, magaaziyan, birata shalkkiyaanne kalttan ootissiis. Amoonna katamatun de7iya asaa ubbaakka hegaadan ootissiis. Hegaappe guyyiyan, Daawitinne a asai ubbai Yerusalaame simmiis.

Pilisxeema Asatuura Olettido Olata

(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 21:15-22)

⁴ Hegaappe simmin, Pilisxeema asatuura Gezeeran olai denddiis; denddin Huushappe yiida Sibbakaayi adussa mino asatu yaraappe gidiya Sippaaya woriis. Yaatin, Pilisxeemati xonettidosona.

⁵ Hegaappe simmikka Pilisxeema asatuura hara olai denddiis; denddin Yaa7iira na7ai Elihanaani tooraa

toomai shimainniyaa wondderashiyaa keeniyo, Gaate katamaappe yiida Gooliyaada ishaa Laahima woriis.

⁶ Qassikka hara olai Gaate kataman denddiis. He sohuwan issi wogga adussa bitanee de7ees. He bitaniyaayo issi issi kushiyan usuppun biradhdheti, issi issi tohuwanka usuppun biradhdheti, muleera laatanne oiddu biradhdheti de7oosona. He bitanee adussa mino asatu yaraappe gidiya asa. ⁷ He bitanee Israa7eelata naassido wode, Daawita ishaa SHAama na7ai Yonaataani a woriis. ⁸ Hageeti Gaate kataman de7iya adussa mino asatu yarata; eti ubbai Daawita kushiyaaninne a asaa kushiyan haiqqidosona.

Daawiti Asaa Qoodissiis

(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:1-25)

21 Seexaanai Israa7eela bolli metuwaa ehaanau koyidi, Daawiti Israa7eela asaa qoodanaadan denttettiis. ² Daawiti Yoo7aabanne olanchchatu halaqata hagaadan yaagiis; "Daanappe Berssaabeha gakkanaashin biite; biidi Israa7eela asaa qoodite. Yaatidi asaa qoodai aappunakko tana erissite" yaagiis.

³ SHin Yoo7aabi a, "GODAI ha de7iya ba asaa bolli xeetu kushiya gujjo! Ta godau, kawuwau, eti ubbai ta godaa ashkkarata gidokkonaayye? Ta godai heгаа malabaa oottanau aibissi koyii? Israa7eela kawotettaa aibissi mooranchcha kessii?" yaagiis. ⁴ SHin kawuwaa qaalai Yoo7aaba xooniis. Xoonin Yoo7aabi kiyidi, Israa7eela biittaa ubbaa yuuyiis; yuuyidi Yerusalaame simmiis. ⁵ Yoo7aabi qoodido asaa qoodaa Daawitayyo immiis. Israa7eela biittan ubban bisuwan olettanau danddayiya issi miiloonenne issi xeetu sha7u mino asati de7oosona. Qassi Yihudaa biittan bisuwan olettanau danddayiya oiddu xeetanne laappun tammu sha7u mino asati de7oosona. ⁶ Yoo7aabi kawuwaa azazuwaa shenetido gishshau, Leewatanne Biniyaama zaretu qoodan gujjiibeenna.

⁷ Xoossai ha yohuwan ufaaitibeenna gishshau, Israa7eela qaxxayiiis. ⁸ Yaatin Daawiti Xoossaa, "Taani ha oosuwan gita nagaraa oottaas. SHin ha77i nena woossais; ta mooruwaa, ne ashkkaaraa mooruwaa qucca. Taani daro eeyyabaa hanaas" yaagiis.

⁹ Yaagin GODAI Daawitayyo hananabaa yootiya Gaada hagaadan yaagidi haasayissiis; ¹⁰ "Ba; baada Daawita, 'GODAI nena, "Taani nena heezzubaappe dooruwaa bessais; taani ne bolli polanau taayyo etappe issuwaa doora" yaagees' yaaga" yaagiis.

¹¹ Yaagin Gaadi Daawitakko biidi a, "GODAI nena, 'Haageetuppe issuwaa doora: heezzu laitta koshaa doorai? Woikko ne morkketi nena yedettishin, heezzu aginaa eta sinttaappe baqatanaagaa doorai? Woikko GODAA bisoi ne biittaa heezzu gallassaa shocanaaganne hegaarakka qassi Israa7eela biittaa kantti kiyanaashin haiquwaa boshan shociya kiittanchchaa i kiittiyooogaa doorai?' yaagees. Ane ha77i kuuyada, taani tana kiittidaagaayyo zaariyooobaa oda" yaagiis.

¹³ Daawiti Gaada, "Taani keehippe un77ettaas. GODAA maarotai keehi gita gidiyo gishshau, ane taani a

kushiyan kunddana; taani asa kushiyan kunddikke" yaagiis.

¹⁴ Hega gishshau, GODAI Israa7eela bolli boshaa yeddin, laappun tammu sha7u Israa7eela asati haiqqidosona. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Xoossai Yerusalaame bashshanau kiitanchchaa kiittiis. SHin kiitanchchai Yerusalaame bashshanau mati uttidaashin, GODAI be7idi azzaniis. Azzanidi bashshiya kiitanchchaa, "Agga! Hegee gidana!" yaagiis. He wode GODAA kiitanchchai Yaabuusiya Ornna audiyaa matan eqqiis.

¹⁶ Kiitanchchai ba bisuwaa ba kushiyan oiqqidi, Yerusalaame bashshanau sa7aappenne saluwaappe gidдон eqqidaagaa Daawiti be7iis. Hegaappe guyyiyan, Daawitinne cimati waaruwaa maayidi, bantata som77uwan gufannidosona. ¹⁷ Daawiti Xoossaa, "Asai qoodettanaadan oottidai tana gidikkinaayye? Naaqqidaageenne iitabaa oottidaagee tana. SHin ha dorssati, eti ai oottidona? Abeet GODAU, ta Xoossau, hayyanaa ne kushee tananne ta aawaa so asaa qaxxayo. Ne kushee ne asaa qaxxayoppo!" yaagiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, GODAA kiitanchchai Gaada hagaadan yaagidi azaziis; "Daawiti pude Yaabuusiya Ornna audiyaa biidi, GODAAYO yarshshiyooosaa yan gimbbanaadan yoota" yaagiis. ¹⁹ GODAA sunttan Gaadi yootidoogaadan Daawiti biis.

²⁰ He wode Ornninne a oiddu attuma naati audiyani gisttiyaa qoxxoosona. Qoxxiiddi guyye simmi xeellidi, kiitanchchaa be7idosona; be7in aara de7iya naati qosettidosona. ²¹ Daawiti Ornnakko yiido wode, Ornni a be7idi, audiyaappe gaxi kiyidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi, Daawitayyo ziggiis.

²² Hegaappe guyyiyan, Daawiti Ornna, "Boshai asaa bollappe kichchana mala, taani GODAAYO yarshshuwaa yarshshiyooosaa keexxanau ne audiyaa taayyo baizzarkkii. Taani neeyyo kumetta waagaa qanxxana" yaagiis.

²³ Yaagin Ornni Daawita, "Neeyyo ekka; ta godai kawoi bana ufaissiyaabaa ootto. Be7a, xuuggiyo yarshshuwau booraa, eettanau kattaa qoxxiyo miishshaanne kattaa yarshshuwau gisttiyaa taani immana. Taani ha ubbaakka neeyyo immana" yaagiis.

²⁴ SHin Kawoi Daawiti Ornna, "CHii, chii! Taani kumetta waagaa qanxxada shammana. Aissi giikko, taani nebaa GODAAYO ekkikke; qassi taani miishshaa kessabeennabaa xuuggiyo yarshsho oottada yarshshikke" yaagiis.

²⁵ Hega gishshau, Daawiti he audiyaayyo usuppun xeetu worqqa santtimiyaa immiis. ²⁶ Hegaappe guyyiyan, Daawiti he sohuwan GODAAYO yarshshuwaa yarshshiyooosaa keexxiis. Yaatidi xuuggiyo yarshshuwanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshiis; yarshshidi GODAA woossin, GODAI xuuggiyo yarshshuwaa bolli saluwaappe tamaa yeddidi, ayyo zaariis.

²⁷ Hegaappe guyyiyan, GODAI kiitanchchaa azazin, kiitanchchai ba bisuwaa shoohuwau zaariis. ²⁸ Daawiti GODAI a woosau zaaridoogaa be7idi, Yaabuusiya Ornna audiyani naa77anttuwaa yarshshiis. ²⁹ Muusee

bazzon giigissido GODAA Dunkkaaneenne xuuggiyo yarshshuwaaw yarshshiyooosai he wode Gabaa7oonan goinniyo xoqqqa sohuwan de7ees. ³⁰ SHin Daawiti GODAA kiitanchchaa bisuwau yayyido gishshau, Xoossaa oichchanau he sohuwaa baanau danddayibeenna.

22 Hegaa gishshau, Daawiti, "GODAA Beeta Maqidasee hagan de7ana; Israa7eela asai xuuggiyo yarshshuwaaw yarshshana sohoi haggaa gidana" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaa Keexxanau Giigissiyo Giigaa

² Hegaa gishshau, Daawiti Israa7eela biittan de7iya hara biittaa asata shiishshanaadan azaziis. Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxanau shuchchaa massiyaageeti shuchchaa massidi loittanau eta giddoppe sunttiis. ³ Daawiti penggiyaa sanqqaa oottanau misimaariyaayyoonne maaxafiyau haniya cora birataanne mazzananau danddayettenna, zawi baina nahaasiyaa birataa giigissiis. ⁴ Sidoona asatinne Xiirsoosa asati Daawitayyo zigaa ehiyo gishshau, Daawiti qoodai baina zigaa giigissiis. ⁵ Daawiti, "Ta na7ai Solomoni lamachchanne yelaga na7a. GODAAYYO keexettiya Beeta Maqidasee biitta ubban erettidanne bonchchettida, lo77o keetta gidanau bessees. Hegaa gishshau, au koshshiyaabaa taani giigissana" yaagiis. Daawiti haiqqanaappe kasetidi darobaa giigissi wottiis.

⁶ Hegaappe guyyian, Daawiti ba na7aa Solomona xeesidi, GODAAYYO Israa7eela Xoossaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanaadan azaziis. ⁷ Daawiti Solomona, "Ta na7au, taani GODAA ta Xoossaa suntaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau ta wozanan qoppaas. ⁸ SHin GODAA qaalai tana, 'Neeni daro suuttaa gussadasa; qassi daro olaakka olettadasa. Neeni ha sa7aa bollan ta sinttan daro suuttaa gussido gishshau, ta suntaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxakka. ⁹ Be7a; neeyyo issi saro na7i yelettana. A yuushuwan de7iya morkketu ubbaara taani a saro oottana. A sunttai Solomona; taani i kawotido laittan Israa7eela asaayyo sarotettaanne woppaa immana. ¹⁰ I ta suntaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxana. I ta na7a gidana; taanikka ayyo aawa gidana. A kawotaa araataa Israa7eelan merinau mintta essana' yaagiis.

¹¹ "Ha77ikka ta na7au, GODAI nenaara gido. GODAI kase nebaa haasayidoogaadan, GODAA ne Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxanaagaa nena polisso. ¹² GODAI nena Israa7eela asaa bolli kawo oottiyo wode, GODAA ne Xoossaa higgiiyaa naaganaadan, GODAI neeyyo aadhdhida erattaanne akeekaa immo. ¹³ GODAI Muuse baggaara Israa7eela azazido azazuwaanne wogaa naagiyaabaa gidikko, ubbai neeyyo hanana. Aikko baa minna! Yayyoppa woikko dagammoppa! ¹⁴ Taani daro tuggan GODAA Beeta Maqidasiyaa keexxanau heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya worqqaanne hasttamanne oiddu sha7u kilo giraame deexxiya biraa shiishshaas; qassi zawi baina nahaasiyaanne birataa shiishshaas; qassikka mitaanne shuchchaa giigissaas. Gidikkokka, neeni heggaa bolli haraa gujjanau koshshees. ¹⁵ Ne matan daro oosanchchati de7oosona; shuchchaa qoo7iyaageetinne

massiyaageeti, anaaxetinne ubba oosuwaaw oottanau danddayiya eranchcha asati de7oosona. ¹⁶ Eti oottiyo worqqau, birau, nahaasiyaanne biratau zawi baawa. Ha77i neeni oosuwaaw doomma. GODAI nenaara gido" yaagiis.

¹⁷ Daawiti Israa7eela kaalettiyaageeti ubbai ba na7aa Solomona maaddanaadan hagaadan yaagidi azaziis; ¹⁸ "GODAI intte Xoossai inttenaara de7enneeyye? I inttena ubbaara shemppissibeennee? Ha biittan de7iyaageeta i ta kushiyan aatti immido gishshau, ha biittai GODAAYYONNE a asaayyo haarettiis. ¹⁹ Ha77ikka GODAA intte Xoossaa koyanau intte wozanaanne intte shemppuwaaw immite. GODAA sunttau keexettida Beeta Maqidasiyaa giddon GODAA Maachchaa Taabootaanne Xoossaa geeshsha miishshata ehiidi wotanaadan, intte denddidi, GODAA Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxite" yaagiis.

23 Daawiti ceeggido wode, ba na7aa Solomona Israa7eela bolli kawoyiis.

Leewatu Oosuwaaw

² Daawiti Israa7eela kaalettiyaageeta ubbata, qeesetanne Leewata issippe shiishshiis. ³ Hasttamu laittanne hegaappe bollaara de7iya Leewati qoodettidosona; qoodettidi eti muleera hasttamanne hospun sha7u attumaasa gididosona. ⁴ Hageetu giddoppe GODAA Beeta Maqidasiyaayyo aawatiya laatamanne oiddu sha7ata kawoi wottiis. Qassi halaqatanne pirdda daannata usuppun sha7ata wottiis. ⁵ Penggiyaa naagiyaageeta oiddu sha7ata wottiis. GODAA galatanau Daawiti medhdhido yetta miishshan GODAA galatiyaageeta oiddu sha7ata wottiis.

⁶ Daawiti Leewi yelido attuma naata Gershshoona, Qahaatanne Maraara eta yaran yaran heezzu citan shaakkiis.

⁷ Gershshooni yelido attuma naati La7idaanne SHim77a. ⁸ La7idaana attuma naati heezza; etikka Yihi7eela, Zetaamanne Yuu7eela. ⁹ SHim77a attuma naati heezzati SHalomoota, Hazii7eelanne Haaraana; hageeti La7idaana yaratuyyo halaqata. ¹⁰ SHim77a attuma naati oiddati, bantta yeletaa yeletaa maaran Yaahaata, Ziina, Yi7uushanne Barii7a. Yi7uushassinne Barii7assi naati darena; heggaa gishshau, eti issi yaradan qoodettidosona.

¹² Qahaata naati oiddati Amiraama, Yixihaara, Kebronanne Uzzi7eela. ¹³ Amiraama attuma naati Aaroonanne Muusa. Aarooninne a zerettai ubbaappe aaro geeshsha gidanaadan dummatidosona. Eti GODAA sinttan ixaanaa cuwayanau, GODAAYYO ootanaanne GODAA sunttan asaa anjjanau merinau dummatidosona. ¹⁴ Xoossa asa gididi Muuse naati Leewa zaretuura gatto qoodettidosona. ¹⁵ Muuse naati Gershshoomanne El77eezara. ¹⁶ Gershshooma naatu giddoppe halaqai SHabu7eela. ¹⁷ El77eezara na7ai Raahaabiyaaw. El77eezarayyo hara na7i baawa; shin Raahaabiyaaw naati keehi cora.

¹⁸ Yixihaara naatu halaqai SHalomiita. ¹⁹ Kebronaa na7ai bairai Yiriiya; naa77anttoi Amaariyaaw; heezzant-

toi Yahaazi7eela; oiddanttoi Yiqami7aama. ²⁰ Uzzi7eela na7ai bairai Mikiyaasa; naa77anttoi Yishiyaa.

²¹ Maraara naati Maahilanne Musha. Maahila naati El77aazaranne Qiisha. ²² El77aazari macca naatuppe attin, attuma naata yelennan haiqqiis. Hegaa gishshau, eta ishantti Qiisha naati eta machchidosona. ²³ Musha naati heezzati Maahila, Edeeranne Yiremoota.

²⁴ Leewa yeletan bantta zariyaaninne keettan bantta sunntan mazggafettidaageeti hageeta; laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya Leewa zareti ubbai GODAA Beeta Maqidasiyan oottidosona. ²⁵ Daawiti, "GODAI Israa7eela Xoossai ba asaa shemppisiis. GODAI Yerusalaamen merinau de7ana. ²⁶ Hegaa gishshau, Dunkkaaniyaanne a gidдон go7ettiyo miishshata hagaappe sinttanau Leewati tookkanau bessenna" yaagiis. ²⁷ Daawiti wurssettan azazido azazuwaadankka laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya Leewati goodettidosona. ²⁸ Eti GODAA Beeta Maqidasiyan oottiya Aaroona zerettata maaddoosona. GODAA Beeta Maqidasiyan kareeranne soora oot-toosona; geeshsha miishsha ubbaa tunennaadan naagoosona. ²⁹ Qassi eti Xoossaa sinttan wottiyo oitaayyo, kattaa yarshshuwaayyo, shiishshiyoo xilliyaayyo, irshshoi gelibeenna oitaayyoonne zaitiyan munaqettiya xiilliyaayyo aawatoosona; eti makkiyoobaayyoonne likkiyoobau ubbau aawatoosona.

³⁰ Qassi eti ubba gallassi maalladonne omarssi, GODAASSI xuuggiyo yarshshoi yarshshettiyo Sambbata gallassi, aginai xeeriyoo wodenne higgiiyan xaafettida hara baala gallassati gakkiiyo wode, GODAA galatanaanne bonchchanau sunttettidosona.

³² Dunkkaaniyaanne GODAA Beeta Maqidasiyaa naaganaadaaninne Aaroona zerettata maaddanaadan aawatetta Leewatuuyyo imettiis.

Qeesetu Oosuwaa

24 Aaroona zaretu citati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Aaroona naati Nadaaba, Abiiha, El77aazaranne Itaamaara. ² SHin Nadaabinne Abiihu na7a yelennan bantta aawaappe kase haiqqidosona. Hegaa gishshau, El77aazaranne Itaamaari qeese gididosona. ³ Daawiti Aaroona zareta eta oosuwaadan oosuwaadan citan shaakkiis. El77aazara yaraappe Xaadooqinne Itaamaara yaraappe Abimeleki Daawita maaddidosona. ⁴ El77aazara yarati tammanne usup-pun citan shaahettin, Itaamaara yarati qassi hospun citan shaahettidosona. El77aazara yaretu halaqati Itaamaara yaretu halaqatuppe dari beettido gishshau, hegaadan haniis. ⁵ El77aazara yaretu giddooninne Itaamaara yaretu gidдон Beeta Maqidasiyau halaqatinne Xoossaa oosuwau halaqati de7iyo gishshau, hageetinne hinkkootinne oosuwaa saaman shaakkiidosona. ⁶ El77aazara yaratanne Itaamaara yarati bantta kayan kayan saamaa kessidosona. Kessin Leewa zare gidiya Nataani7eela na7ai xaafee SHamaa7ee eta mazggafiis. Kawoinne a halaqati, qeesiyaa Xaadooqinne Abiyaataara na7ai Abimeleki, qeesetu

yaretu halaqatinne Leewatu yaretu halaqati ubbati ha yohuwau markka.

⁷ Ha asati saamaa kessin, koiro saamai Yihoyaariba gakkiiis. Naa77anttoi Yadaaya gakkiiis. ⁸ Heezzanttoi Hariima gakkiiis. Oiddanttoi Sa7oorima gakkiiis. ⁹ Ichchashanttoi Malkkiyaa gakkiiis. Usuppunttoi Miyaamiina gakkiiis. ¹⁰ Laappunttoi Haqqooxa gakkiiis. Hospunttoi Abiiya gakkiiis. ¹¹ Uddufunttoi Yaasa gakkiiis. Tammanttoi SHakaaniyaa gakkiiis. ¹² Tammanne isiininttoi Eliyaashiba gakkiiis. Tammanne naa77anttoi Yaaqiima gakkiiis. ¹³ Tammanne heezzanttoi Huppa gakkiiis. Tammanne oiddanttoi Yesheka7aaba gakkiiis. ¹⁴ Tammanne ichchashanttoi Bilgga gakkiiis. Tammanne usuppunttoi Imeera gakkiiis. ¹⁵ Tammanne laappunttoi Heziira gakkiiis. Tammanne hospunttoi Happixeexa gakkiiis. ¹⁶ Tammanne uddufunttoi Pataahiyaa gakkiiis. Laatamanttoi Yihezqqeela gakkiiis. ¹⁷ Laatamanne isiininttoi Yaakiina gakkiiis. Laatamanne naa77anttoi Gamuula gakkiiis. ¹⁸ Laatamanne heezzanttoi Dalaaya gakkiiis. Laatamanne oiddanttoi Ma7aaziya gakkiiis.

¹⁹ GODAI Israa7eela Xoossai eta maizza aawaa Aaroona baggaara azazidoogaadan, eti GODAA Beeta Maqidasiyaa gelidi, kayan kayan oottanau xaafettidosona.

Hara Leewatu Sunntaa

²⁰ Leewa zaretu halaqati harati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Yehidaayi SHabu7eela baggaara Amiraama zare.

²¹ Yishee Rahaabiyaa zare.

²² Yahaati SHalomiita baggaara Yixihaara zare.

²³ Yiriiyi, Amaaree, Yahaazi7eelinne Yiqami7aami Kebroona zare; eti bantta yeletaa maaran xaafettidosona.

²⁴ SHamiiri Mikiyaasa baggaara Uzzi7eela zare.

²⁵ Zakkaariyaasi Mikiyaasa ishaa Yishiyaa baggaara Uzzi7eela zare.

²⁶ Maahili, Mushinne Yaa7izee Maraara zareta.

²⁷ Yaa7iziyaa naati heezzati SHohaama, Zakkuuranne Iibira. ²⁸ Maahila naati naa77ati El77aazaranne Qiisha. El77aazarayyo attuma na7i baawa. ²⁹ Qiishayyo Yiraahima7eela giyo issi attuma na7ai de7ees.

³⁰ Mushayyo Maahila, Edeeranne Yiremoota geetettiya heezzu attuma naati de7oosona.

Hageeti Leewa zaretu halaqata.

³¹ Kase eta dabboti, Aaroona zare qeeseti ootidoogaadan, Leewa zaretu halaqatinne kaalotiya ishanttuppe issi saamaa yeggees. Saamai kiyiyo wode Kawoi Daawiti, Xaadooqi, Abimeleki, qeesetu halaqatinne Leewatu halaqati markka.

Beeta Maqidasiyan Yexxiyaageeta

25 Daawitinne ola gadaawati Asaafa naatuppe, Hemaana naatuppenne Yidutuuna naatuppe maazinqqiiyan diittaaninne daalan hananabaa yootiyaageetu oosuwaa oottanaadan dummayi-

dosona. Banttau imettida oosuwa oottin, sunttai mazgafettido asati hageeta.

² Asaafa naati Zakkuura, Yooseefa, Nataaniyaanne Asaari7eela. Asaafa naati kawoi azazin, hananabaa yootiya Asaafappe garssaara azazettoosona.

³ Yidutuuna naati Gadaaliyaa, Xara, Yishaa7iyaa, SHim77a, Hashaabiyaanne Matiitiyaa. Ha usuppunati maazinqiyan hananabaa yootiiddi, GODAA galatiid-dinne bonchchiiddi, bantta aawaa Yidutuunappe garssaara azazettidosona.

⁴ Hemaana naati Buqqiyaa, Mataaniyaa, Uzzi7eela, SHabu7eela, Yaarimoota, Hanaaniyaa, Hanaana, Eli7aata, Giddalтта, Romamtti7eezera, Yoshibaqaasha, Malloota, Hotiiranne Maahizi7aata. ⁵ Hageeti ubbai kawuwaayyo hananabaa yootiya Hemaana naata. Xoossai kase immana giidoogaadan, Hemaana xoqqu xoqqu oottana mala, ha tammanne oiddu attuma naatanne heezzu macca naata ayyo immiis. ⁶ Hageeti ubbai GODAA Beeta Maqidasiyan daalaa qaattanau, diittaanne maazinqiyaa diixiiddinne yexxiiddi goin-nanau, bantta aawaappe garssaara de7oosona.

Asaafi, Yidutuuninne Hemaani kawuwa azazuwan de7oosona. ⁷ Hageeti laatamanne oiddu asati daro erai de7iyo asata. Eta dabboti yettan loohidaageeta; eti muleera naa77u xeetanne hosppun tammanne hosppuna. ⁸ Eti bantta oosuwa shaakki eranau gitai guuttai, astamaaree tamaaree, ubbaikka lagge saamaa yeggidosona.

⁹ Yeggin koiro saamai Asaafa na7aa Yooseefa gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. Naa77antto saamai Gadaaliyaa gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ¹⁰ Heezzantto saamai Zakkuura gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ¹¹ Oiddantto saamai Xara gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ¹² Ichchashantto saamai Nataaniyaa gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ¹³ Usuppuntta saamai Buqqiyaa gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ¹⁴ Laappuntta saamai Asaari7eela gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ¹⁵ Hosppuntta saamai Yishaa7iyaa gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ¹⁶ Uddufuntta saamai Mataaniyaa gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ¹⁷ Tammantta saamai SHim77a gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ¹⁸ Tammanne isiinintta saamai Uzzi7eela gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ¹⁹ Tammanne naa77antta saamai Hashaabiya gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ²⁰ Tammanne heezzantta saamai SHabu7eela gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ²¹ Tammanne oiddantta saamai Matiitiyaa gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ²² Tammanne ichchashantta saamai Yaarimoota gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ²³ Tammanne usuppuntta saamai Hanaaniyaa gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a.

²⁴ Tammanne laappuntta saamai Yoshibaqaasha gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a.

²⁵ Tammanne hosppuntta saamai Hanaana gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a.

²⁶ Tammanne uddufuntta saamai Malloota gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a.

²⁷ Laatamantta saamai Eli7aata gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ²⁸ Laatamanne isiinintta saamai Hotiira gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ²⁹ Laatamanne naa77antta saamai Giddalтта gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ³⁰ Laatamanne heezzantta saamai Maahizi7aata gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. ³¹ Laatamanne oiddantta saamai Romamtti7eezera gakkiiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a.

Beeta Maqidasiyaa Penggiyaa Naagiyaageeta

26 Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiyaageeti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Koiro Qoraaha yaraappe Asaafa baggaara Qore na7aa Mashelemiyaa. ² Mashelemee laappun attuma naata yeliis; eti bantta yeletaa maaran Zakkaariyaasa, Yidi7eela, Zabaadiyaa, Yaatiini7eela, ³ Elaama, Yohanaananne Eliyaho7enaaya.

⁴ Xoossai Obeedi-Eedoomakka anjjido gishshau, i hosppun attuma naata yeliis. Eti bantta yeletaa maaran SHamaa7iyaa, Yihozabaada, Yo7aaha, Sakaara, Nataani7eela, ⁵ Ami7eela, Yisaakooranne Pa7ulttaaya. ⁶ Qassi Obeedi-Eedooma na7ai SHamaa7eekka usuppun attuma naata yeliis; eti mino asa gidido gishshau, bantta aawaa keettan halaqa gididosona. ⁷ SHamaa7iyaa naati Ootina, Rafaa7eela, Yobeedanne Elzzabaada; eta ishantti Eelihunne Samaakee aadhhdida mino asata. ⁸ Hageeti ubbati Obeedi-Eedooma zaretta; eti, eta naatinne eta dabboti oosuwau mino. Obeedi-Eedooma zaretta muleera usuppun tammanne naa77a.

⁹ Mashelemiyaayyo mino naatinne mino dabboti de7oosona; eti muleera tammanne hosppuna.

¹⁰ Maraara yaraappe Hoosayyookka naati de7oosona. SHiimiri baira na7a gidenna; shin a aawai a halaqa oottiis. ¹¹ A ishantti Hilqqiyaa, Xabaaliyaanne Zakkaariyaasa. Hoosa naatinne a dabboti muleera tammanne heezza.

¹² Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiyaageeti bantta keettaa asaa halaqatun, citan citan shaahettidosona. Hara Leewatudan etakka GODAA Beeta Maqidasiyaa oosoi shaahuwan gakkiiis. ¹³ Penggiyaa ubbaa naaganau bantta keettan keettan guuttai gitai saamaa kessidosona. ¹⁴ Arshsho Penggiyaa giyo penggiyaa naagiyo saamai SHEleemiyaa gakkiiis. Lo77o zoriya a na7aa Zakkaariyaasa Huuphessa Penggiyaa giyo penggiyaa naagiyo saamai gakkiiis. ¹⁵ Obeedi-Eedooma Tohossa Penggiyaa giyo penggiyaa naagiyo saamai gakkiiis. A naata buquraa minjiyo keettaa naagiyo saamai gakkiiis. ¹⁶ Arggo Penggiyaanne bolla ogiyaa baggaara de7iya SHalekoota Penggiyaa geetettiya

penggeta naagiyo saamai SHufiimanne Hoosa gakkii. Naagoi kayan kayan gakkees.

¹⁷ Gallassan gallassan arshsho baggaara usuppun Leewati naagoosona. Huuphessa baggaara oiddati naagoosona. Tohossa baggaara oiddati naagoosona. Qassi naa77ai naa77ai buquraa minjiyo keettaa naagoosona. ¹⁸ Arggo baggaara dabaabau efiya ogiyaa oiddati naagoosona. Qassi dabaabaa gidduwaa naa77ati naagoosona. ¹⁹ Simmi Qoraaha yaratussinne Maraara yaratussi imettida pengge naago oosoi ha-gaa.

Beeta Maqidasiyaa Giddon Oottiyo Hara Oosota

²⁰ Akiiya giyo Leewee Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya buquraanne Xoossaayyo dummayi wottido imota naaganau sunttettiis. ²¹ Gershshoona na7aa La7idaana yaraappe Yihi7eeli duma duma keettaa asau aawatees. ²² Yihi7eela naati Zetaamanne a ishaa Yuu7eela; eti GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya buquraa naaganau sunttettidosona.

²³ Amiraama yaratuuyo, Yixihaara yaratuuyo, Kebroona yaratuuyoonne Uzzi7eela yaratuuyo oosoi shaahetti imettiis. ²⁴ Muuse na7aa Gershshooma yara gidiya SHabu7eeli Beeta Maqidasiyan de7iya buquraa naagiyaageetu halaqatu bolli sunttettiis. ²⁵ I Gershshooma ishaa El77eezara baggaara SHalomiitayyo dabbotees. El77eezari Rahaabiyaa yeliis; Rahaabee Yishaa7iyaa yeliis; Yishaa7ee Yoraama yeliis; Yoraami Ziikira yeliis; Ziikiri SHalomiita yeliis. ²⁶ Kawoi Daawiti, aawatu keettaa asaa halaqati, shaalaqati, mato halaqatinne ola gadaawati Xoossaayyo dummayi wottido miishsha ubbaa bolli SHalomiitinne a dabboti sunttettidosona. ²⁷ Ha miishshaa Beeta Maqidasiyaa bottokonanau dummayi wottida asati ha miishshaa kase olaappe omooddi wottidosona. ²⁸ Qassi hananabaa yootiya Sameeli, Qiisa na7ai Saa7ooli, Neera na7ai Abaneerinne Xaruuyi na7ai Yoo7aabi kase dummayi wottido imota ubbaa SHalomiitinne a dabboti naagoosona.

Hara Leewata Gakkida Oosuwaa

²⁹ Yixihaara yaraturupe Kanaaneenne a naati Beeta Maqidasiyaappe kareera de7iya oosuwana Israa7eela asaa aissananne daannatanau sunttettidosona.

³⁰ Kebroona yaraturupe Hashaabeenne a dabboti, issi sha7anne laappun xeetu mino asati, GODAA ooso ubbaunne kawuwaa ooso ubbau Yorddaanoosa SHaafaappe hefinttan arggo baggaara de7iya Israa7eela asaa bolli sunttettidosona. ³¹ Kebroona yaraturupe halaqatiyaagee Yiriya. Daawiti kawotido oitamantto laittan koyin, eta asaa giddoppe mino asati Gala7aade biittan Yaa7izeera giyo sohuwan beettidosona. ³² Aawatu keetta asau halaqatiya Yiriya dabboti minoti naa77u sha7anne laappun xeeta. Kawoi Daawiti Xoossaa ooso ubbaunne kawuwaa ooso ubbau eta Roobeela zaretu biittaa bolli, Gaada zaretu bi-

ittaa bollinne Minaase zaretuppe baggatu biittaa bolli sunttiis.

Israa7eela Asaa Kaalettiyaageeta

²⁷ Bantta citan citan kawotettaa aissida Israa7eela keettaa asatu halaqati, shaalaqatinne mato halaqati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Issi issi citan laatamanne oiddu sha7u asati de7oosona. Issi issi citai laittaa gidдон issi issi aginau kayan kayan kawotettaa oosuwaa oottanau kiyees.

² Koiro aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Zabd-di7eela na7aa Yaashobi7aama; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees. ³ Yaashobi7aami Paareesa zeretta; i koiro aginau olanchchatu halaqatuyyo gadaawa.

⁴ Naa77antto aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Ahoohiyaa Dodaaya; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees. Appe kaalliyagee Miqiloota.

⁵ Heezantto aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee qeesiyaa Yoodaaha na7aa Banaaya; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees. ⁶ Banaayi hasttamu erettida asatu gidдон mino asa gididi, hasttamatuyyo halaqatiis. A sohuwan a na7ai Amizabaadi halaqatiis.

⁷ Oiddantto aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Yoo7aaba ishaa Asaaheela; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees. A sohuwan a na7ai Zabaadee halaqatiis.

⁸ Ichchashantto aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Yixihaara yaraappe SHamihuuta; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.

⁹ Usuppunta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Taqo7appe yiida Iqqeesha na7aa Ira; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.

¹⁰ Laappunta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Efireema zariyaappe Pilonappe yiida Heleexa; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.

¹¹ Hospunta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Huushappe yiida Sibbakaaya; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees. Sibbakaayi Yihudaa zarenne Zaraaha yara.

¹² Uddufunta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Biniyaama zare gidida Anatootiyyaa Abi7eezera; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.

¹³ Tammantta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Naxoofappe yiida, Zaraaha yara gidiya Maahiraaya; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.

¹⁴ Tammanne isiinintta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Pir77aatoonappe yiida, Efireema zare gidiya Banaaya; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.

¹⁵ Tammanne naa77antto aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Naxoofappe yiida, Otini7eela yara gidiya Helddaaya; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.

Israa7eela Zareta Aissiyaageeta

¹⁶ Israa7eela zareta aissanau sunttettidaageeti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Roobeela zariyaa aissiyaagee Ziikira na7aa El77eezara.

Simoonaa zariyaa aissiyaagee Maa7ika na7aa SHafaaxiyaa.

¹⁷ Leewa zariyaa aissiyaagee Qamu7eela na7aa Hashaabiyyaa.

Aaroonaa zariyaa aissiyaagee Xaadooqa.

¹⁸ Yihudaa zariyaa aissiyaagee Daawita ishaa Eeliha. Yisaakoora zariyaa aissiyaagee Mikaa7eela na7aa Omira.

¹⁹ Zaabiloonaa zariyaa aissiyaagee Obaadiyaa na7aa Yishimaa7iyaa.

Nifttaaleema zariyaa aissiyaagee Aziri7eela na7aa Yaarimoota.

²⁰ Efireema zariyaa aissiyaagee Azaaziyaa na7aa Hoshee7a.

Yorddaanoosa SHaafaappe arggo baggan de7iya Minaase zaretuppe baggaa aissiyaagee Padaaya na7aa Yuu7eela.

²¹ Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho bagga Gala7aaden de7iya Minaase zaretuppe baggaa aissiyaagee Zakkaariyaasa na7aa Idda.

Biniyaama zariyaa aissiyaagee Abaneera na7aa Ya7isi7eela.

²² Daana zariyaa aissiyaagee Yirohaama na7aa Azaari7eela.

Hageeti Israa7eela zaretu aissiyaageeta.

²³ GODAI Israa7eela asaa saluwaa xoolinttiyaadan corayana giido gishshau, Daawiti laatamu laittanne laatamu laittaappe garssaara de7iyaageeta qoodan gelissibeenna. ²⁴ Xaruuyi na7ai Yoo7aabi asaa qoodaa doommiis; shin qoodi wurssibeenna. Asaa qoodido gaasuwan GODAI Israa7eela asaa bolli hanqqettiis. Hegaa gishshau, eta qoodai Kawuwaa Daawita taarikiyaa mazggafan xaafettibeenna.

Kawo Aquwaassi Aawatiyaageeta

²⁵ Kawo buquraa minjjiyoosau aawatiyaagee Adii7eela na7aa Azimaaweeta. Gaxariyan, katamatu-uninne moottatun de7iya miishshaassi aawatiyaagee Ooziyaana na7aa Yonaataana. ²⁶ Biittaa goyiya goshshanchchatu bolli aawatiyaagee Kaluuba na7aa Ezira. ²⁷ Woiniyaa turaa sohotuyyo aawatiyaagee Raamappe yiida SHim77a. Woiniyaa eessaa minjjiyoosau aawatiyaagee SHafaamappe yiida Zabdda.

²⁸ Bargguwan de7iya wogaraayyoonne ettaayyo aawatiyaagee Gedeerappe yiida Ba7aalihanaana. Zaitiyaa minjjiyoosau aawatiyaagee Yo7aasha. ²⁹ Saaroonaa Dembban heemettiya miizzaayyo aawatiyaagee Saarooniyaa SHiixiraaya. Wombban hemettiya miizzaayyo aawatiyaagee Adilaaya na7aa SHafaaxa.

³⁰ Gaameelatuyyo aawatiyaagee Isimaa7eeliyaa Obiila. Haretuyyo aawatiyaagee Meronootiyaa Yehidaaya.

³¹ Dorssatuyyoonne deeshshatuyyo aawatiyaagee Aggaari zariyaappe Yaaziiza. Hageeti ubbai Daawita aquwaa bolli aawatidaageeta.

Daawita Zoriyaageeta

³² Daawita aawaa ishai Yonaataani xaafee, akeekanchcha asanne kawuwaa zoriya asa. Haki-moonaa na7ai Yihi7eeli kawuwaa naata tamarisseees.

³³ Akixoofeeli qassi kawuwaa zoriyaagaa. Arkkiyaa Hushaayi kawoi siiqiyo asa. ³⁴ Akixoofeeli haiqqin, a sohuwan Banaaya na7ai Yoodaahenne Abiyaataari kawuwaa zoriyaageeta; Yoo7aabi kawuwaa ola gadaawaa.

Daawiti Beeta Maqidasiyaa Waati Keexxanaakko Odiis

28 Israa7eela halaqati ubbai Yerusalem shi-iqanaadan Kawoi Daawiti azaziis; hegaa gishshau, zaretu halaqati, kawo oosanchchatu halaqati, shaalaqati, mato halaqati, kawuwaayyoonne kawuwaa naatuyyo de7iya aquwaayyoonne mehiyaayyo aawatiyaageeti, kawuwaa keettan oottiya halaqati, erettida mino asatinne gita asati ubbai Yerusalem shiiqidosa.

² SHiiqin Kawoi Daawiti dendi eqqidi, hagaadan yaagiis; "Ta ishanttoo, ta asatoo, siyite! GODAA Maachchaa Taabootaa wottiyoonne nu Xoossaa tohoi shemppiyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau ta wozanan qoppaas; keexxanau koshshiyaabata akka giigissaas.

³ SHin Xoossai tana, 'Neeni olanchchanne suutaa gusida asa gidiyo gishshau, ta sunttaayyo keettaa ke-exxakka' yaagiis. ⁴ Taani Israa7eela bolli merinau kawotanaadan, GODAI Israa7eela Xoossai ta aawaa keettaa asaa ubbaappe tana dooriis. Kaalettanaadan koiro Yihudaa zariyaa dooriis; Yihudaa zariyaappe ta aawaa so asaa dooriis; ta aawaa naatu giddoppe tana dooridi, Israa7eela ubbaa bolli kawoyanau ufaittiis. ⁵ GODAI taayyo cora naata immiis; ta naatu ubbaappe GODAA kawotaa araatan uttidi, Israa7eela bolli kawotanaadan ta na7aa Solomona dooriis.

⁶ "GODAI tana, 'Ta Beeta Maqidasiyaanne ta dabaabaa keexxanaagee ne na7aa Solomona. Aissi gi-ikko, i taayyo na7a gidanaadan taani a dooraas; taanikka ayyo aawa gidana. ⁷ I ha77i oottiyoogaadan sinttappekka ta azazuwaanne ta higgiiyaa minnidi naagikko, taani a kawotettaa merinau minttana' yaagiis. ⁸ Hegaa gishshau, ha77ikka GODAA yaa7ai, Israa7eela asai ubbai be7ishiininne nu Xoossai siyishin, GODAA intte Xoossaa azazuwaa ubbaa intte minttidi naagana mala, taani intteyyo odais. Yaatikko, intte ha lo77o biittaa laattanne intte naata akka merinau laatissana.

⁹ "Solomona, ta na7au, ne aawaa Xoossaa era. Ne kumetta wozanaaninne ne eeno giya qofan ayyo ootta. Aissi giikko, GODAI wozanaa ubbaa qorees; qofan de7iya halchchuwaa ubbaakka erees. Neeni a koyikko, i neeyyo beettana; shin neeni a aggikko, i nena merinau aggi bayana. ¹⁰ Ha77ikka Beeta Maqidasiyaa keexxanau GODAI nena dooridoogaa dogoppa. Minnada oosuwa ootta" yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Daawiti ba na7aa Solomon-ayyo Beeta Maqidasiyaa keexxiyo halchchuwaa immiis; baranddaa halchchuwaa, buquraa minjiiyoosaa halchchuwaa, bolla kifiliyaanne giddo kifiliyaa halchchuwaanne nagarai atto geetettiyo sohuwaa qum77uwaa wottiyo kifiliyaa halchchuwaa immiis.

¹² Qassikka Daawiti ayyo GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaabaa keexxanau ba qofan de7iya halchchuwaa, a yuushuwan de7iya ubba kifiletu halchchuwaanne Xoossaa Beeta Maqidasiyaa buquraa minjiiyo sohotunne GODAASSI dummayi wottido imota minjiiyo sohotu halchchuwaa immiis.

¹³ Hegaadankka Daawiti qeesetunne Leewatu citati bantta oosuwaa oottana maaraa, GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa oottana maaraanne Beeta Maqidasiyaa miishshata naagiyo maaraa yootiya halchchuwaa ayyo immiis.

¹⁴ Qassikka Daawiti hagaappe kaallidi xaafettida dumma dumma miishshata medhdhanau woisa keenaa deexxiya worqqaanne woisa keenaa deexxiya biraa koshshiyaakko xaafidi, Solomonayyo immiis.

¹⁵ Hegeetikka, worqqa xomppeta wottiyo ballaanne worqqa xomppeta, bira xomppeta wottiyo ballaanne bira xomppeta, ¹⁶ GODAA sinttan oittaa wottiyo worqqa xaraphpheezata, bira xaraphpheezata,

¹⁷ worqqa qapheta, worqqa kereta, worqqa wanccata, worqqa kuixaarota, bira kuixaarotanne ¹⁸ ixaanaa cuwayiyo geeshsha worqqa saaxiniyaa. GODAA Maachchaa Taabootaa bolli bantta qefiyaa miccidi kammiya, kiruubeta wottiyo worqqa gaariyaa giigisiyo halchchuwaakka ayyo immiis. ¹⁹ Daawiti, "GODAI ba kushiya ta bolli wottidi, ha xaafettida halchchuwaa ubbaa tana erissiis" yaagiis.

²⁰ Hegaappe guyyiyan, Daawiti ba na7aa Solomona, "Aikko baa; minna! Oosuwaa ootta! GODAI Xoossai, ta Xoossai nenaara de7iyo gishshau, yayyoppa; dagam-moppa! GODAA Beeta Maqidasiyaa oosoi polettana gakkanaashin, Xoossai nena yeggennanne aggenna.

²¹ Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya ooso ubbau qeesetinne Leewati sunttetti uttidosa. Kushe hiilla erai de7iyo asai ubbai nena ooso ubban maaddana. Halaqatinne asai ubbai neeyyo ubbabankka azazettana" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaa Keexxanau Imettida Imota

29 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Daawiti shiiqida asau ubbau hagaadan yaagiis; "Xoossai dooridoi ta na7aa Solomona; i yelaganne oosuwaayyookka lam-machcha. Ha keexettana keettai asa keetta gidennan GODAA Xoossaa Beeta Maqidasiyaa gidiyo gishshau, oosoi gita. ² Taani taayyo de7iya wolqqaa keenaa ta Xoossaa Beeta Maqidasiyaayyo worqqan oosettan-abau worqqaa, biran oosettanabau biraa, nahaasiyan oosettanabau nahaasiyaa, biratan oosettanabau biratanne mittan oosettanabau mittaa giigissa wottaas. Qassi maragidiyaa, ibinabaradiyaa, dumma dumma meraara de7iya alleeqo shuchchata, al77o shuchchatanne inqqota giigissa wottaas. ³ Ta Xoossaa

Beeta Maqidasiyaa taani keehippe siiqiyo gishshau, taani ta Xoossaa Beeta Maqidasiyaayyo giigissidoogaappe haraa taayyo buzo de7iya worqqaappenne biraappe geeshsha Beeta Maqidasiyaayyo immaas.

⁴ Beeta Maqidasiyaa godaa maizzanau xeetu sha7u kilo giraame deexxiya geeshsha worqqaanne naa77u xeetanne oitamu sha7u kilo giraame deexxiya geeshsha biraa immaas. ⁵ Kushe hiillati oottana ooso ubbaassi, worqqan oosettanabau worqqaa, biran oosettanabau biraa, immaas. Yaatin, intteppe hachchi ba sheniyan GODAAYYO kehidi immanai oonee?" yaagiis.

⁶ Yaagin Israa7eela keettaa asatu halaqati, zaretu halaqati, shaalaqati, mato halaqatinne kawo oosanchchatu halaqati bantta sheniyan banttau de7iyaabaa immidosona. ⁷ Eti Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwaayyo issi xeetanne laappun tammu sha7u kilo giraame deexxiya worqqaa, heezzu xeetanne oitamu sha7u kilo giraame deexxiya biraa, usuppan xeetanne laatamu sha7u kilo giraame deexxiya nahaasiyaa biratanne heezzu miiloonenne oiddu xeetu sha7u kilo giraame deexxiya birataa immidosona.

⁸ Al77o shuchchai de7iyo asai ubbai buquraa naagiya Leewaa Gershshoona yara gidiya Yihi7eela baggaara GODAA Beeta Maqidasiyaa buquraa minjiiyo keettau immiis. ⁹ Asai ba sheniyan ba kumetta wozanan GODAAYYO immido gishshau ufaittiis; Kawoi Daawitikka keehippe ufaittiis.

Daawiti GODAA Galatiis

¹⁰ Hegaa gishshau, Daawiti yaa7aa ubbaa sinttan hagaadan yaagidi, GODAA galatiis; "Abeet GODAU, nu aawaa Israa7eela Xoossau, neeni merinaappe merinau galatetta. ¹¹ Abeet GODAU, saluwaaninne sa7an de7iya ubbabai nebaa! Gitatetta, wolqqai, bonchchoi, xoonoinne anggai nebaa! Abeet GODAU, maatai nebaa; neeni ubbaappe bollanne huuphe. ¹² Duretainne bonchchoi neeppe yees; neeni ubbabaa haaraasa. Wolqqainne minotai ne kushiyaana; neeni asaa ubbaa gitayanaunne minttanau danddayaasa. ¹³ Ha77ikka nu Xoossau, nuuni nena galatoos; ne bonchcho sunttaakka sabboos.

¹⁴ "Nuuni haggaa keenabaa immanau taanne ta asainne oonee? Aissi giikko, ubbabai neeppe yees; nuuni ne kushiyaappe ekkidobaa neeyyo zaaretti immida. ¹⁵ Kase nu aawatu ubbaadan nuunikka ne sinttan betenne imatta. Ha sa7aa bollan nu de7o laittai kuwaadan aadhdhiyaagaa; nuuni haiqoppe attanau danddayokko. ¹⁶ Abeet GODAU, nu Xoossau, ne geeshsha sunttau nuuni Beeta Maqidasiyaa keexxanau shiishshido ubbai ne kushiyaappe yiidabaa; hagee ubbai nebaa.

¹⁷ "Ta Xoossau, neeni wozanaa paacciyooaanne suretettaa dosiyooгаа taani erais. Taani ta wozanaa suretettan ta sheniyan haggaa ubbaa immaas. Ha sohuwan de7iya ne asaikka neeyyo ba sheniyan ufaissan immidoogaa taani be7aas. ¹⁸ Abeet GODAU, nu maizza aawatu Abrahaama, Yisaaqanne Israa7eela Xoossau,

ne asaa wozanan ha gita siiquwaa merinau naaga; eta wozanaakka neekko shiishsha. ¹⁹ Ne wogaa, ne aza-zuwaanne ne higgiiyaa naaganaadaaninne taani halchhada giigissa wottidoban Beeta Maqidasiyaa i keexxanaadan ta na7aa Solomonau kumetta wozanaa imma" yaagidi galatiis.

²⁰ Hegaappe guyyiyan, Daawiti yaa7au ubbau, "GODAA intte Xoossaa galatite" yaagiis. Yaagin yaa7ai ubbai GODAA bantta aawatu Xoossaa galatidosona. Galatidi GODAAYYO gufannidi goinnidosonanne kawuwaayyookka lichchi giidi gufannidosona. ²¹ Wontetta gallassi asai GODAAYYO yarshshuwaa yarshshiis. Qassi xuuggiyo yarshshuwaakka GODAAYYO yarshshiis; issi sha7u korimata, issi sha7u dorssa orggeta, issi sha7u dorssa marata, ushshaa yarshshuwaanne daro yarshshota yarshshiis. ²² Asai he gallassi GODAA sinttan keehippe ufaittiiddi, miisinne uyiis. Yaatidi asai Kawuwaa Daawita na7aa Solomonaa naa77anttuwaa zaitiyaa tiyidi, a kawotettan minttiis. Xaadooqakka qeese gidanaadan GODAA sinttan tiyiis.

²³ Hegaappe guyyiyan, Solomoni ba aawaa Daawita sohuwan GODAA kawotaa araatan uttiis. Au ubbabai haniis; Israa7eela ubbaikka ayyo azazettiis. ²⁴ Halaqati

ubbai, mino asatinne Kawuwaa Daawita naati Kawuwaa Solomonau azazettanau qaalaa gelidosona. ²⁵ GODAI Solomona Israa7eela asaa ubbaa sinttan xooqqu xooqqu oottiis; appe kase Israa7eela kawotuyyo imettibeenna bonchchuwaa Solomonayyo immiis.

Daawita Haiquwaa

²⁶ Isseya na7ai Daawiti Israa7eela ubbaa bolli kawotiis. ²⁷ Daawiti Israa7eela bolli oitamu laitta kawotiis; Kebronan i laappun laitta kawotiis; Yerusalaamen hast-tamanne heezzu laitta kawotiis. ²⁸ Daawiti daro laittaa de7idi, duretidi, bonchchettidi, lo77o cimidi haiqqiis. A sohuwan a na7ai Solomoni kawotiis. ²⁹ Daawiti koiroppe doommidi wurssettaa gakkanaashin oottidobai, Hananabaa Yootiya Sameela Taarikiyaa Maxaafan, Hananabaa Yootiya Naataana Taarikiyaa Maxaafaaninne Hananabaa Yootiya Gaada Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ³⁰ I waati haaridaakkonne i waanida wolqqaama asakko, i hanidobai, Israa7eela asainne heeran de7iya kawotettati ubbai hanidobai he maxaafatun xaafetti uttiis.

Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hanidabaa Odiya Maxaafaa Naa77antto shaahoi Hanidabaa Odiya Maxaafaa Koiro shaahoi eqqidosaappe doommees. Hegeekka Kawuwaa Salomona haaruwaappe doommidi, i haiqqana gakkanaashin de7iya wodiya kantti kiyees. Huuphessa baggan de7iya zareti ba aawaa Salomona sohuwan kawotida Yihudaa Kawuwaa Roobaama bolli makkalido hanotaa odi simmidi, Yerusalaamee laalettido wodiya, Kiristtoosa yeletaappe kase 586 laittaa gakkanaashin de7iya tohossa bagga Yihudaa taarikiyaa shiishshidi odees.

Kawoi Solomoni Aadhdhida Eraa Ekkanau Woossiis (Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 3:1-15)

1 Daawita na7ai Kawoi Solomoni ba kawotettaa minttiis. GODAI a Xoossai aara gididi, a keehippe gitayiiis.

² Solomoni Israa7eela ubbaa, shaalaqata, mato halaqata, daannata, Israa7eela asaa kaalettiya ubbatanne keettaa asatu halaqata xeesidi shiishshiis.

³ Hegaappe guyyiyan, Solomoninne shiiqida asai ubbai Gabaa7oonan de7iya goinniyo xoqqa sohuwaa biidosona; aissi giikko, GODAA ashkkaarai Muusee bazzon medhdho Xoossaa Dunkkaanee yan de7ees.

⁴ Kase Daawiti Xoossaa Taabootaayyo Yerusalaamen dunkkaaniyaa toliidi, Xoossaa Taabootaa Qiriyaati-Yi7aariima katamaappe he giigissi wottido sohuwau ehi wottiis. ⁵ Huura na7aa Uura na7ai Baxaali7eeli nahaasiyaa birataappe oottido yarshshiyosai Gabaa7oonan GODAA Dunkkaaniyaa sinttan de7ees. Solomoninne he shiiqida asai GODAAYYO hegan goinidosona. ⁶ Solomoni Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttan de7iya nahaasiyaappe oosettida yarshshiyosaa, GODAA sintti biidi, issi sha7u xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiis.

⁷ He gallassa qammi Xoossai Solomonassi qonccidi, "Taani neeyyo ai immanau koyai?" yaagiis.

⁸ Yaagin Solomoni Xoossaa, "Neeni ta aawaa Daawita aggena gita siiquwan siiqadasa; yaatada tana a sohuwan kawoyadasa. ⁹ Ha77ikka abeet GODAU, Xoossau, neeni ta aawaa Daawitayyo kase giido qaalai polletto. Neeni tana sa7an de7iya baanaadan corattida asaa bolli kawoyido gishshau, ¹⁰ taani ha asaa kaalettanau neeni taayyo aadhdhida eratettaanne akeekaa imma. Hegee xayikko, ha ne gita asaa ooni aissanau danddayii?" yaagiis.

¹¹ Yaagin Xoossai Solomona hagaadan yaagiis; "Neeni dure gidanau, woikko aquwaa demmanau, woikko bonchettanau, woikko ne morkketi haiqqanau, woikko neeyyo baree aduqqanau oichchennan aggada, taani nena kawoyido ta asaa aissi aadhdhida eratettaanne akeekaa oichchido

gishshau, ¹² taani neeyyo aadhdhida eratettaanne akeekaa immana. Qassi neeppe kase de7ida kawotuyyo woikko neeppe guyyiyan yaana kawotuyyookka bainna duretaa, aquwaanne bonchuwaa taani neeyyo immana" yaagiis.

¹³ Hegaappe guyyiyan, Solomoni Xoossaa Dunkkaanee Gabaa7oonan de7iyo, goinniyo xoqqa sohuwaappe simmidi, Yerusalaame biis; biidi Israa7eela bolli kawotiis.

Kawuwaa Solomona Minotettaanne Durettaa (Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 10:26-29)

¹⁴ Solomoni paraa gaaretanne parata shiishshiis. Ayyo issi sha7anne oiddu xeetu paraa gaaretinne tammanne naa77u sha7u parati de7oosona. I eta paraa gaaretu katamatuuninne banaara Yerusalaamen wottiis. ¹⁵ Kawoi worqqinne biri Yerusalaamen shuchchaadan korettanaadan, zigikka bargguwan dicciya ettaadan corattanaadan oottiis. ¹⁶ Solomona parati Gibxeppeenne Qaawe giyo biittaappe yiidosona. Kawuwaa zal77anchchati eta Qaaweppe miishshan shammidi ehoosona. ¹⁷ Eti issi issi paraa gaariyaa usuppun xeetu xaqara biran, issi issi paraa issi xeetanne ishatamu xaqara biran Gibxeppe shammidi ehoosona; ehiidi Hiitetu kawotu ubbatussinne Sooriyaa kawotussi baizzoosona.

Solomoni Beeta Maqidasiyaa Keexxanau Giigissiis (Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 5:1-18)

2 Solomoni GODAA sunttaayyo Beeta Maqidasiyaanne baayyo kawo keettaa keexxanau halchchiis. ² Hega gishshau, Solomoni tookkiyoobaa toossanau laappun tammu sha7u asatanne gezziyan shuchchaa qoo7anau hospun tammu sha7u asata dooriis; qassi eta wochchiya heezzu sha7anne usuppun xeetu asata eta bolli sunttiis.

³ Hegaappe guyyiyan, Solomoni Xiirsoosa Kawuwaa Kiiraamayyo kiitaa kiittidi, "Ta aawai Daawiti baayyo kawo keettaa keexxanau neeni zigaa yeddidoogaadan, taayyookka yedda. ⁴ Ha77i taani GODAA ta Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau hanais.

Taani sawuwaa tonggu giya ixaanaa cuwayanau, ubba wode GODAA sinttan oittaa wottanaunne ubbato maalladonne omarssi, Sambbata gallassatun, aginai xeeriyo wodetuuninne GODAA nu Xoossaa baalaa gallassatun xuuggiyo yarshshuwaa yarshshanau, he Beeta Maqidasiyaa dummayana. Israa7eela asai merin角度 oottanaadan azazettido oosoti hageeta.

⁵“Nu Xoossai hara xoossatu ubbaappe gita gidiyo gishshau, taani keexxanau haniyo Beeta Maqidasee gita. ⁶SHin ayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau dand-dayiyai oonee? Aissi giikko, saluwaappe xoqqa saloikka ayyo gidanau danddayenna! Yaatin, taani a sinttan ixaanaa cuwayanaappe attin, taani ayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau oonee?”

⁷“Ha77ikka alleeqota kessiyo oosuwaa, worqqa, biraa, nahaasiyaanne birataa seerissi tigiyo oosuwaanne zo7o maayuwaa, ochchaa teera milatiya maayuwanne salo milatiya maayuwaa giigissiyo oosuwaa eratetta de7iyo asa taayyo yedda. Ta aawai Daawiti Yihudaaninne Yerusalaamen de7iyo kushe hiillaa eriyaageeta doori wottiis; i etaara issippe oottana. ⁸Liibaanoosan de7iyo ne asati mittaa waati qanxxiyaakko eriyooqaa taani erais. Hegaa gishshau, neeni taayyo Liibaanoosappe zigaa, xiiddaanne sanddalliyaa yedda. Ta asati ne asatuura gididi, ⁹taayyo daro mittaa giigissana. Aissi giikko, taani keexxiyo Beeta Maqidasee gitanne maalaalissiyaagaa. ¹⁰Mittaa qanxxiya ne ashkkaratuyyo taani laatamu sha7u konttaale gisttiyaanne laatamu sha7u konttaale banggaa, qassi oiddu xeetu sha7u litiro woine eessaanne oiddu xeetu sha7u litiro wogaraa zaitiyaa immana” yaagiis.

¹¹Yaagin Xiirsoosa Kawoi Kiiraami Solomonayyo dabd-daabbiyaa kiittidi, “GODAI ba asaa siiqiyo gishshau, i nena eta bolli kawoyiis” yaagiis. ¹²Kiiraami qassikka, “GODAAYYO Beeta Maqidasiyaanne baayyo kawo keetta keexxanaadan aadhhdida eranchcha, akeekanchchanne cincca na7aa Kawuwaa Daawitayyo immida, saluwaa sa7aa medhdhida GODAI, Israa7eela Xoossai galatetto.

¹³“Ha77ikka taani neeyyo Huraama giyo hiil-lanchchanne akeekanchcha bitaniyaa yeddaas. ¹⁴A aayiyaa Daana zare; qassi a aawai Xiirsoosa biittaa asa. I worqqa, biraa, nahaasiyaa, birataa, shuchchaanne mittaa oottiya asa; qassi ochchaa teera milatiya maayuwaa, salo milatiya maayuwaa, zo7o maayuwaanne liinuwaa giyo maayuwaa giigissiyo oosuwaa erees. Qassikka i duma duma alleeqota kessidi, odidoogaadan ubbabaa oottanau danddayees. Hegaa gishshau, kushe hiillan loohida ne asatuuranne kase ne aawaassi, Daawitassi oottida asatuura a ootissa.

¹⁵“Ha77ikka neeni ta godai immana giido gist-tiyaanne banggaa, zaitiyaanne woiniyaa eessaa ta ashkkaratuyyo yedda. ¹⁶Neeni Liibaanoosappe koyido mittaa keenaa nuuni qanxxana; qanxxidi qashissidi, abbaa bollaara toohettidi, neekko Yoophphe baanaadan oottana. Yaatobare neeni yaappe Yerusalaame gakkanau efiissana” yaagiis.

Solomoni Beeta Maqidasiyaa Keexxiis

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 6:1-38)

¹⁷A aawai Daawiti kase qoodidoogaadan, Solomoni Israa7eela biittan de7iyo kare biitta asaa ubbaa qoodiis; qoodin eti xeetanne ishatamanne heezzu sha7anne usuppun xeeta gididosona. ¹⁸Solomoni he asaappe laappun tammu sha7aa tookkiyoobaa toossanau, hosppun tammu sha7aa gezziyan shuchchaa qoo7anau dooriis; qassi eta wochchanau heezzu sha7anne usuppun xeetu asata sunttiis.

3 Solomona aawai Daawiti GODAA Beeta Maqidasee keexettana sohuwaa Mooriyaa giyo deriyan Yerusalaamen giigissi wottiis. He sohoi GODAI Daawitayyo qonccido, Yaabuusiyyaa Ornna audiyyaa.

²Solomoni ba kawotido oiddantto laittan, naa77antto aginan Beeta Maqidasiyaa keexxanau doommiis.

³Solomoni Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxanau baasido baasuwaa zananai usuppun tammu wara; gomppai laatamu wara. ⁴Beeta Maqidasiyaa geliyooosan de7iyo baranddaa gomppai Beeta Maqidasiyaa gomppaakka keena laatamu wara; geesai laatamu wara. † A gidduwaa geeshsha worqqan sheeshshiiis.

⁵Wuige godaa xiiddaa xallaa licidi kammiis; kammidi muruta worqqan sheeshshiiis; yaatidi zambbaa misiliyaaninne sanssalatan alleeqissiis. ⁶Beeta Maqidasiyaakka al77o shuchchan alleeqissiis; i alleeqissido worqqai Pariwaima biittaaappe yiida worqqa. ⁷Godata, zabaayeta, qosilettatanne penggeta worqqan sheeshshiiis; qassi godaa bolli kiruubetu misiliyaa masiiis.

⁸Solomoni Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa keexxiis. He sohuwaa zananai Beeta Maqidasiyaa gomppaadan laatamu wara; gomppai laatamu wara. He sohuwaa godaa laatamu sha7u kilo giraame muruta worqqan sheeshshiiis. ⁹Eti go7ettido misimaaree ichchashu xeetanne laappun tammu giraame worqqaappe merettiis. Pooqiyana de7iyo kifiletakka worqqan sheeshshiiis.

¹⁰Solomoni Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwan naa77u kiruubetu misileta massi giigissidi, worqqan sheeshshiiis. ¹¹He kiruubetu qefee micettidi, laatamu wara; koiro kiruubiyau koiro qefee ichchashu wara gididi, Beeta Maqidasiyaa godaa bochchees; naa77antto qefeekka ichchashu wara gididi, hara kiruubiyaa qefiyaa bochchees. ¹²Naa77antto kiruubiyau koiro qefee ichchashu wara gididi, Beeta Maqidasiyaa godaa bochchees; naa77antto qefeekka ichchashu wara gididi, koiro kiruubiyaa qefiyaa bochchees. ¹³Ha naa77u kiruubetu qefee micettidi, laatamu wara gidiiis; eti bantta som77uwaa Geeshsha Sohuwaakko zaaridi, bantta tohuwan eqqidosa.

¹⁴Solomoni salo milatiya maayuwaappe, ochchaa teera milatiya maayuwaappe, zo7o maayuwaappenne liinuwaa qacinaappe dadettida maayuwaappe magalashuwaa oottidi, a bolli kiruubetu misileta medhdhiis.

† LAATAMU WARA: *Ibraawettoi issi xeetanne laatamu wara gees.*

Naa77u Nahaasiyaa Tuussata

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 7:15-22)

¹⁵ Solomoni Beeta Maqidasiyaa sinttan issuwaa is-suwaa geesai hasttamanne ichchashu wara aduqqiyo naa77u tuussata merissidi, eta huuphiyan ichchashu wara gumbbuwaa wottiis. ¹⁶ Qassi sanssalataa gitedan merissidi, tuussatu huuphiyan wottiis; yaatidi roomaane giyo teeraa misileta xeetata merissidi, sanssalataa bolli wottiis. ¹⁷ Tuussatuppe issuwaa Beeta Maqidasiyaa sinttan ushachcha baggaara, naa77anttuwaa qassi haddirssa baggaara essiis. Essidi ushachcha baggaara de7iya tuussaa Yaakiina sunttiis; haddirssa baggaara de7iya tuussaa Boo7eeza sunttiis.

Beeta Maqidasiyaa Miishshata

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 7:23-51)

4 Hegaappe guyyiyan, Solomoni zananai laatamu wara, gomppai laatamu wara, geesai tammu wara gidiyo yarshshiyosaa nahaasiyaa birataappe ootissiis.

² Qassi nahaasiyaa birataa seerissidi, doonai ya gaxaappe ha gaxaa gakkanaashin tammu wara, geesai ichchashu waranne yuushoi hasttamu wara gidiyo Abba giyo sainiyaa merissiis. ³ Abba Sainiyaa doonan kare baggaara ziqqi giidi, aara oiqettidi merettida misileti de7oosona; he misileti naa77u maaran de7iya booratu misileta.

⁴ He Abba Sainee nahaasiyaa birataappe merettida tammanne naa77u booratu misiletu zokkuwan uttiis. Booratuppe heezzati huuphessa baggi, heezzati arggo baggi, heezzati tohossa baggi, heezzati qassi arshsho baggi simmidi xeelliyaa milatoosona. Abba Sainee eta bolli uttiis; etayyo guyye baggai giddokko simmi uttiis. ⁵ Abba Sainee issi takkaaro keena ordde; a doonai wanccaa doonaa mala; qassi ciishshai ciyyidaagaaka milatees. He Abba Sainee usuppun tammu sha7u litiro gidiya haattaa oiqqiyaagaa.

⁶ Solomoni qassikka meecettiyo tammu kereta merissiis; merissidi ichchashata tohossa baggaara, qassi ichchashata huuphessa baggaara wottiis. Etan xuuggiyo yarshshuwaa ashoi meecettes; shin Abba Sainiyaa haattan qeeseti meecettoosona.

⁷ Hegaappe guyyiyan, Solomoni etau imettida halchchuwaadan xomppiyaa wottiyo ballata tammata worqqaappe ootissidi, ichchashata ushachcha baggaara, ichchashata haddirssa baggaara Beeta Maqidasiyaa gidдон wottiis. ⁸ Qassikka i tammu xaraphpheezata oottidi, ichchashata ushachcha baggaara, ichchashata haddirssa baggaara Beeta Maqidasiyaa gidдон wottiis. Qassi xeetu kuixaarotakka worqqaappe merissiis.

⁹ Solomoni qeesetuyyo giddo dabaabaanne kare bagga gita dabaabaa giigissiis; dabaabaayyo penggeta giigissidi, penggeta nahaasiyaa biratan sheeshshiis. ¹⁰ Abba Sainiyaa Beeta Maqidasiyaappe tohossa arshsho baggi wottiis.

¹¹ Huraami kereta, akaafatanne kuixaarota medhdhiis; yaatidi Huraami Kawuwaa Solomonassi Xoossaa

Beeta Maqidasiyan oosuwaa oottidi poliis. ¹² I oottido oosotikka naa77u tuussata, tuussatu huuphiyan wottiyo saine mala naa77u gumbbota, tuussatu bollai de7iya naa77u gumbbota alleeqissiyo naa77u gite mala sanssalatata, ¹³ issi issi gumbbuwaa bolli naa77u maaran nahaasiyaappe merettida issi issi xeetu roomaane teeraa misileta, muleera oiddu xeetu roomaane teera misileta, ¹⁴ tammu gaareta, gaaretu bollan wodhdhiya, meecettiyo tammu kereta, ¹⁵ Abba Sainiyaanne appe garssan de7iya tammanne naa77u booratu misileta, ¹⁶ kereta, akaafata, qaphetanne hara miishshata ubbaa.

Huraami Kawuwaa Solomonayyo GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi medhdhido ha miishshata ubbaa qucettida nahaasiyaappe medhdhiis. ¹⁷ Kawoi Solomoni Sukkotappenne Xareedappe gidduwan, Yorddaanoosa dembban de7iya nahaasiyaa birataa seerissiyo sohuwan hageeta ubbaa ootissiis. ¹⁸ Nahaasiyaa birataappe merettida ha miishshai ubbai keehi daro gidido gishshau, woisaa deexxiyaabaakko, likkee eretibeenna.

¹⁹ Qassikka Solomoni Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya miishshata worqqaappe ubbaa merissiis. Hegeetinne worqqaappe oottido yarshshiyosaa, GODAA sinttan wottiyo oittai uttiyo xaraphpheezaa, ²⁰ etau wottido wogaadan Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa sinttan poo7anaadan xomppiyaa wottiyo worqqa ballata, eta worqqa xomppeta, ²¹ geeshsha worqqaappe oottido ciishshaa misileta, xomppetanne qapheta, ²² xomppiyaa toissiyooobata, kuixaarota, ixaanaa cuwayiyooobatanne tamaa ekkiyo miishshata. Ha miishshata ubbai geeshsha worqqaappe oosettidosona. Beeta Maqidasiyaayyo kare bagga penggetanne Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa geliyo penggeta worqqan sheeshshiis.

5 Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa ubbaa polidoogaappe guyyiyan, a aawai Daawiti GODAAYYO dummayi wottido biraa, worqqaanne hara miishshata ubbaa ehiidi, Xoossaa Beeta Maqidasiyaa buquraa minjjiyoosan wottiis.

GODAA Taabootai Beeta Maqidasiyaa Geliis

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:1-9)

² Hegaappe guyyiyan, Kawoi Solomoni GODAA Maachchaa Taabootaa Daawita Katamaappe, Xiyooneppe ehanaadan Israa7eela cimata, zaretu ubbaa halaqatanne Israa7eela keettaa asata kaalettiyaageeta Yerusalaame katamaa shiishshiis. ³ Israa7eela asai ubbai laappunnta aginan, Daase Baalai bonchchettiyo wode, kawuwaakko shiiqiis. ⁴ Israa7eela cimati ubbai gakkinn, Leewati Taabootaa denttidosona. ⁵ Leewatinne qeeseti Taabootaa, Xoossaa Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa gidдон de7iya geeshsha miishshata ubbaa tookkidi ehiidosona. ⁶ Kawoi Solomoninne aara is-sippe de7iya Israa7eela yaa7ai kumettaa Taabootaa sinttan shiiqidi, qoodanau danddayettenna, cora dorssaanne mehiyaa yarshshidosona.

⁷ Hegaappe guyyiyan, qeeseti GODAA Maachchaa Taabootaa Beeta Maqidasiyaayyo giddo geeshsha qol77uwaa, Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa giyo sohuwaa ehiidi, kiruubetu misiletu qefetuppe garssa baggaara wottidosona. ⁸ Micetti uttida kiruubetu qefeti Taabootaanne Taabootaa tookkiyo kasota kammidosona. ⁹ Kasoti keehippe adussa giddiyo gishshau, eta xeraa Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa sinttan de7iya Geeshsha Sohuwan beetanau danddayees; shin Geeshsha Sohuwaappe ka-reera beettenna. Eti hachchi gakkanaashin, he sohuwan de7oosona. ¹⁰ Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyido wode, GODAI etaara maachchaa maacettido Siinaa Deriyan Muusee wottido naa77u masettida shuchchatuppe attin, Taabootaa gidдон harabi aibinne baawa.

GODAA Bonchchuwaa

¹¹ He sohuwan de7iya qeeseti ubbati bantta oottiyo sohuwan sohuwan shaahettennan, issippe banttana GODAASSI dummayi wottidosona. Mazamuriyaa yexxiya Leewati ubbati, Asaafi, Hemaaninne Yidutuuni, eta naatinne eta dabboti liinuwaa giyo maayuwaa maayidosona. He maayuwaa maayidi, daalata, diitatanne maazinqqeta oiqqidi, yarshshiyooosaaappe arshsho baggaara eqqidosa; xeetanne laatamu qeeseti xurumbbata punnanau etaara issippe eqqidosa. Eti ubbai xurumbbata punniiddi, daalata qaatiiiddi, diittata diixxiiddinne hara kaa7iyo miishshatun kaa7iiddi,

“GODAI keha!

Aggenna a siiqoi merinaagaa”
yaagidi GODAA sabbidosona.

Qeeseti Beeta Maqidasiyaappe kiyiyo wode, shaarai GODAA Beeta Maqidasiyaa kumiis; he shaaraa gaa-suwan qeeseti bantta oosuwaa oottanau danddayi-bookkona; aissi giikko, GODAA bonchchoi Xoossaa Beeta Maqidasiyaa kumi uttiis.

Solomoni Asaassi Haasayido Haasayaa

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:12-21)

⁶ Hegaappe guyyiyan, Solomoni hagaadan yaagiis; “Abeet GODAU, neeni, ‘Taani xuma shaaran de7ana’ yaaga wottadasa. ² SHin taani neeyyo lo77o Beeta Maqidasiyaa, neeni an merinau de7ana sohuwaa keexxaas” yaagiis.

³ Israa7eela yaa7ai kumettai eqqidaashin, kawoi etakko simmidi, eta hagaadan yaagidi anjiis; ⁴ “GODAI Israa7eela Xoossai galatetto! Ta aawaa Daawitassi ba doonan odido ufaissaa ba kushiyan poliis. He i odido ufaissai, ⁵ Taani ta asaa Israa7eela Gibxxeppe kessada ehiido gallassaappe doommin, ta sunttai an xeesetana mala, Beeta Maqidase keexxanau Israa7eela zaretu gidдон ai katamanne doorabeikke; woikko i ta asaa Israa7eela kaalettana mala, oonanne doorabeikke. ⁶ SHin ha77i ta sunttai Yerusalaamen xeesettana mala, taani Yerusalaame dooraas; qassi ta

asaa Israa7eela kaalettana mala, Daawita dooraas’ yaagiis.

⁷ “Ta aawai Daawiti GODAA Israa7eela Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidase keexxanau ba wozanan qoppiis. ⁸ SHin GODAI ta aawaa Daawita, ‘Neni ta sunttaayyo Beeta Maqidase keexxanau ne wozanan qoppido gishshau, lo77obaa oottadasa. ⁹ Gidikkonne, Beeta Maqidase keexxanaagee nena gidakka; ta sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanaagee ne gulbbataappe yelettana ne na7aa’ yaagiis.

¹⁰ “Ha77ikka GODAI ba giido ufaissaa qaala poliis. GODAI kase immido ufaissaadankka, taani ta aawaa Daawita sohuwan kawotaasinne ha77i Israa7eela kawotaa araatan uttaas. Qassi GODAA Israa7eela Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxaas. ¹¹ GODAI Israa7eela asaara maacettido maachchai xaafettido masettida shuchchati de7iyo Taabootaakka a gidдон wottaas” yaagiis.

Solomona Woosaa

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:22-53)

¹² Solomoni zananai ichchashu wara, gomppai ichchashu waranne qassi geesai heezzu wara gidido madirakiyaa nahaasiyaa birataappe giigissidi, dabaabaa gidдон essi wottiis. Hegaappe guyyiyan, Solomoni GODAAYYO yarshshiyooosaa sinttan, Israa7eela yaa7ai kumettai de7iyoosaa eqqidi, ba kushiya saluwaa zaaridi micciis; miccidi Israa7eela yaa7aa kumettaa sinttan gulbbatiis. ¹⁴ Gulbbatidi hagaadan yaagidi woossiis; “Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, saluwan woikko sa7an ne mala xoossi baawa. Neni ne maachchaa naagaasa; bantta kumetta wozanaappe ne sinttan hemettida ne ashkkarata aggenna siiquwan siiqaasa. ¹⁵ Ne ashkkaraayyo, ta aawaa Daawitayyo neeni oottana gaada haasayido qaala naagadasa; neeni kase ne doonan haasayidoogaa ne kushiyan hachchi poladasa.

¹⁶ “Ha77ikka abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni ne ashkkaraassi, ta aawaa Daawitassi, ‘Neni ta sinttan hemettidoogaadan ne naatikka ta higgayan hemettanau bantta ogiyaa naagikko, Israa7eela kawotaa araatan uttiya asa neeni mulekka xayakka’ yaagido qaala pola. ¹⁷ Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni ne ashkkaraa Daawitayyo haasayido ne qalalai ha77ikka poletto.

¹⁸ “SHin Xoossai tumu, asaara issippe ha sa7an de7aneeyye? Be7a, saloti, ubbaappe xoqqan de7iya salotikka neeyyo gidanau danddayokkona. Yaatin, ha taani keexxido Beeta Maqidasee neeyyo ai keenaa gu-uxxanddeeshsha! ¹⁹ Gidikkonne, abeet GODAU, ta Xoossau, ta woosaa, ne ashkkaraa woosaanne watiwatuwaa neeni ezgga. Taani ne ashkkarai ne sinttan woossiyo woosaanne waasuwa neeni siya. ²⁰ Neni ‘Ta sunttai he sohuwan xeesettana’ giido ha Beeta Maqidasiyaakko, ne aiffee qamminne gallassi xeello. Taani ne ashkkarai ha Beeta Maqidasiyaakko simmada, woossiyo woosaa neeni siya. ²¹ Taani ne ashkkarainne ne asai Israa7eeli ha Beeta Maqi-

dasiyaakko simmidi, watiwatiyo watiwatuwaa neeni siya. Nene de7iyoosan saluwan siyada, nuuyyo atto yaaga.

²² "Issi asi ba shooruwaa naaqqidi kashi gin, a caaqettanau ha Beeta Maqidasiyaa ehin, a gidдон de7iya yarshshiyosaa sinttan i caaqqikko, ²³ neeni saluwan siya; siyada ootta. Ne ashkkaratu gidduwan pirdda. Mooranchchaa bolli pirddada, i oottidobaa a bolli zaara; xilluwaa shatinttada, ayyo a xillotettaadan zaara.

²⁴ "Ne asai Israa7eeli ne bolli nagaraa oottido gaasuwan morkkiyan xoonettidi, eti neekko simmidi, ne sunntaa xeesidi, ha Beeta Maqidasiyan nena woossikkonne neeyyo watiwatikko, ²⁵ neeni saluwan siya. Siyada ne asaa Israa7eela nagaraa atto yaaga; yaatada neeni kase etayyoonne eta maizza aawatuuyo immido biittau eta guyye zaara.

²⁶ "Ne asai ne bolli nagaraa oottido gaasuwan saloi gorddettiininne irai bukkennan ixin, eti ha sohuwaa simmidi, woossikkonne neeni eta un77ettido gishshau, ne sunntaa xeesidi, bantta nagaraappe simmikko, ²⁷ neeni saluwan siya. Siyada ne ashkkaratu nagaraa, ne asaa Israa7eela nagaraa atto yaaga. Eti hemettanau bessiya lo77o ogiyaa eta tamarissa; yaatada neeni ne asaa laatissido biittan iraa bukissa.

²⁸ "Biittaa bollan koshai woikko boshai yin, woikko kattaa leegge, woikko leeshoi, woikko boolee, woikko gumbburoi bashshin, woikko morkkee eta katamata dooddin, woikko ai mala bashshai woikko harggee yin, ²⁹ ne asaa Israa7eelappe ooninne woikko ne asai ubbai nena woossikkonne neeyyo watiwatikko, qassi ai asinne ba wozanan un77ettiyoo baanne azzaniyoobaa eridi, ha Beeta Maqidasiyaakko simmidi, ba kushiyaa miccikko, ³⁰ neeni de7iyoosan saluwan siya. Siyada eta nagaraa atto yaaga; yaatada etau ootta. Nene asaa wozanaa eriyoo gaadankka asa ubbau a oosuwaadan oosuwaadan imma. Aissi giikko, asaa ubbaa wozanaa eriyai ne xalaala. ³¹ Yaatikko, neeni nu maizza aawatuuyo immido biittan bantta de7iyo wode ubban, eti neeyyo yayyidi, ne ogiyan hemettana.

³² "Hegaadankka, ne asaa Israa7eela gidenna kare biitta asi ne gita sunntaa gishshaunne neeni ne asaayyo oottido maalaalissiya oosotu gishshau, haaho biittaappe yiidi, ha Beeta Maqidasiyaakko simmidi woossikko, ³³ neeni de7iyoosan saluwan siya. Siyada he kare biittaa asi oichchiyoobaa ubbaa ootta. Ha sa7aa asai ubbai ne sunntaa eranaadan, ne asaa Israa7eeladan neeyyo yayyanaadaaninne taani keexxido ha Beeta Maqidasee neeyyo goinniyo soho gididoogaa eti eranaadan kare biittaa asi nena woossiyoo ba ubbaa pola.

³⁴ "Ne asati bantta morkketa olana mala, neeni kiittidosaa aunne biidi, eti neeni doorido ha kata maakkonne taani ne sunntaayyo keexxido Beeta Maqidasiyaakko simmidi, nena woossikko, ³⁵ eta woosaanne watiwatuwaa saluwan neeni siya; siyada etau xoonuwaa imma.

³⁶ "Nagara oottenna asi bannaagaadankka, eti ne bolli nagaraa oottin, neeni etayyo hanqqettada morkketuuyo aatta immin, morkketikka eta omooddidi, haakkin matinkka bantta biitti ekkidi efin, ³⁷ eti he omoodettido biittan de7iiddi, bantta wozanan nagaraappe simmikko, qassi he omoodettido biittan de7iiddi, 'Nuuni nagaraa oottida; nuuni moorida; nuuni iitabaa hanida' yaagidi neeyyo watiwatikko, ³⁸ bantana omooddidi efiida morkketu biittan de7iiddi, eti bantta kumetta wozanaappenne bantta kumetta qo faappe neekko simmikko, neeni eta maizza aawatuuyo immido eta biittaakko, neeni doorido katamaakkonne taani ne sunntaayyo keexxido Beeta Maqidasiyaakko simmidi, nena woossikko, ³⁹ yaatikko, eta woosaanne watiwatuwaa neeni de7iyoosan saluwan siya. Siyada etau pirdda; ne bolli nagaraa oottida ne asaayyo atto yaaga.

⁴⁰ "Ha77ikka abeet ta Xoossau, ha sohuwan woossiyoo woosaa ne aiffee xeello; ne haittaikka ezggo. ⁴¹ Hegaa gishshau, abeet GODAU, Xoossau, dendda! Denddada ne wolqqau malaata gidida ne Taabootaara ne shemp-piyo sohuwaa gela. Abeet GODAU, Xoossau, ne qeeseti atotettaa maayona; ne geeshsha asatikka ne kehatetan ufaittona. ⁴² Abeet GODAU, Xoossau, neeni tiyido kawuwaa aggoppa. Ne ashkkaaraa Daawitassi aggenna ne siiquwaa hassaya" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaa Anjjissuwaa

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:62-66)

7 Solomoni woosaa polido wode, saluwaappe tamai wodhdhidi, xuuggiyo yarshshuwaanne hara yarshshuwaa miis. Yaatin, GODAA bonchchoi Beeta Maqidasiyaa kumiis. ² GODAA bonchchoi GODAA Beeta Maqidasiyaa kumido gishshau, qeeseti GODAA Beeta Maqidasiyaa gelanau danddayibookkona. ³ Israa7eela asai ubbai tamai saluwaappe wodhdhishininne GODAA bonchchoi Beeta Maqidasiyaa kumishin be7ido wode, bantta som77uwaa biittaa gatti gufannidi goinnidosona; goinnidi, "GODAI keha!

Aggenna a siiqoi merinaagaa" yaagidi GODAA galatidosona.

⁴ Hegaappe guyyiyan, kawoinne asai ubbai GODAA sinttan yarshshuwaa yarshshidosona. ⁵ Kawoi Solomoni laatamanne naa77u sha7u korimatanne xee-tanne laatamu sha7u dorssata yarshshiiis. Hegaadan oottidi, kawoinne asai ubbai Xoossaa Beeta Maqidasiyaa anjjissidosona. ⁶ Qeeseti banttau giigida sohuwan eqqin, Leewati qassi Kawoi Daawiti GODAA sabbanau kase oottido, mazamuriyaa yexxiyo miishshaa oiqqidi, eti sinttan eqqidi, "Aggenna a siiqoi merinaagaa" yaagidi yexxiiddi, GODAA galatidosona. Qeeseti Leewatu sinttan eqqidi, xurumbbata punnidosa; punnashin Israa7eela asai ubbai eqqiis.

⁷ Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa sintta baazan de7iya giddo dabaabaa dummayiis. Dummayidi he sohuwan xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaappe modhdhuwaa yarshshiiis. I hega

oottidoogee GODAA sinttan de7iya, nahaasiyaa giyo birataappe oosettida yarshshiyooosai xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaappe modhdhuwaa yarshshanau guuxxi-do gishshaassa.

⁸ He wode Solomoninne Israa7eela asai ubbai Daase Baalaa laappun gallassau bonchchidosona; Israa7eela zawan Hamaata Pinuwaappe biidi, Gibxxe SHAafaa gakkanaashin de7iya cora asai he sohuwaa shiiqiis.

⁹ Asai yarshshiyooosaa anjijisiyo baalaa laappun gallassaa, qassi Daase Baalaa hara laappun gallassaa bonchchiis. Hospuntta gallassan geeshsha yaa7au asai shiiqiis. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan, Solomoni laappuntta aginan, laatamanne heezzantto gallassi asaa moissii; GODAI Daawitayyo, Solomonayyoonne ba asaa Israa7eelayyo oottido kehatettan asai ufaiittiid-dinne wozanappe pashkkiiddi, ba soo ba soo biis.

¹¹ Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaanne kawo keettaa keexxidi wurssiis; Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaaninne ba kawo keettan oottanau ba wozanan qoppidobaa ubbaa poliis. ¹² GODAI Solomonyo qammi qonccidi, hagaadan yaagiis; "Taani ne woosaa siyaas; taani ha sohuwaa taayyo yarshshoi yarshshettiyo Beeta Maqidase gidanaadan dooraas. ¹³ Taani irai bukkennaadan saluwaa gorddin, woikko sa7aa kattaa maanaadan booliyaa azazin, woikko ta asaa gidon boshaa yeddin, ¹⁴ ta sunttan xeesettida ta asati bantta asatettaa kaushshidi woossikko, eti tana koyikkonne bantta iita ogiyaappe simmikko, taani saluwan eta woosaa siyana. Siyada eta nagaraa atto gaana; eta biittaakka pattana. ¹⁵ Ha77ikka ha sohuwan woosettiya woosaa ta aifee xeellana; ta haittaikka siyana. ¹⁶ Ha77ikka ha Beeta Maqidasee merinau ta sunttai an de7ana mala oottada taani dooraas; dooradakka geeshshaas. Ta aifeenne ta wozanai ubba wode ha Beeta Maqidasiyan de7ana.

¹⁷ "Nena gidikko, neeni ne aawai Daawiti hemetti-doogaadan ta sinttan hemettikko, taani azazidobaa ubbaa oottikkonne ta wogaanne ta higgiiyaa naagikko, ¹⁸ taani ne aawaa Daawitaara, 'Israa7eela haariya asa neeni mulekka xayakka' yaagada maacettidoogaadan, ne kawotaa araataa mintta essana.

¹⁹ "SHin intte Israa7eela asati wora simmikko, taani inttena azazido ta azazuwaanne ta wogaa aggi bayikkonne hara xoossatuyyo oottanaunne goinnanau biikko, ²⁰ yaatikko, taani kase intteyyo immido biittaappe inttena xoqollana; taani ta sunttaayyo geeshshido ha Beeta Maqidasiyaakka aggaagana. Taani ha Beeta Maqidasiyaa asaa ubbaa gidon haiseyioobaanne qilliicciyoobaa oottana. ²¹ Ha77i keehippe bonchchettida ha Beeta Maqidasiyaa mataara kanttiya asi ubbi dagammiiddi, 'GODAI ha biittaanne ha Beeta Maqidasiyaa aibissi hagaadan oottidee?' yaagana. ²² Yaagin asai, 'Eta maizza aawata Gibxxeppe kessida GODAA bantta Xoossaa eti aggidi, hara xoossata kaallido gishshaassinne etayyo oottidi goinnido gishshaassi, GODAI eta bolli ha iitabaa ubbaa ehiis' yaagidi zaarana" yaagiis.

Solomoni Oottido Hara Oosota

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 9:10-28)

⁸ Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaanne ba kawo keettaa keexxido laatamannta laittaa wurssettan, ² Kawoi Kiiraami zaaridi immido katamata Solomoni wotti yeggidi keexxiis; keexxidi Israa7eela asaa he katamatun wottiis.

³ Hegaappe guyyiyan, Solomoni Hamaatanne Xooba geetettiya biittata biidi, he biittata omoooddiis. ⁴ Yaatidi bazuwan de7iya Taaximooraa giyo katamaanne miishshaa ubbaa minjiyo katamata Hamaata biittan keexxiis. ⁵ Hegaadankka, Solomoni Killi Beeti-Horoonanne Hirkki Beeti-Horoonaa geetettiya katamata zaarettidi keexxiis; he katamati dirssai, penggeenne gorddee de7iyo diretti uttida katamata. ⁶ Baa7ilaata katamaa, miishshaa minjiyo katamata ubbaa, ba paratanne paraa gaareta wottiyo katamata ubbaanne i keexxanau amottido ubbaa Yerusalaamen Liibaanoosaaninne ba haariyo biitta ubban keexxiis.

⁷ Hiitetuppe, Amooretuppe, Parzzetuppe, Hiiwetuppenne Yaabuusatuppe attida asati ubbai Israa7eela asa gidokkona; ⁸ eti Israa7eela asati biittaappe wurssi xaissennan aggin, he biittan attida asatu zerettata. Solomoni eta gabbaaratettaa ootissii; eti hachchi gakkanaashinkka gabbaaratettan oottoosona. ⁹ SHin Solomoni ba oosuwaayyo Israa7eela asaappe oonanne ailleyibeenna; eti ayyo olanchchata, ola gadaawata, para gaareta laaggiyaageetu halaqatanne paraasata gididi oottidosona. ¹⁰ Hegaadankka, qassi eti Kawuwaa Solomona oosuwaawoo oottiyaageetu halaqata. Etappe naa77u xeetanne ishatamati oosuwaawoo oottiya gabbaarata xeellidi ootissidosona.

¹¹ Hegaappe guyyiyan Solomoni "GODAA Taabootai gelido sohoi geeshsha gidiiyo gishshau, ta keetaayyiyaa Israa7eela Kawuwaa Daawita keettan de7anau bessukku" yaagiis; yaagidi Gibxxe kawuwaa na7iyo Daawita Katamaappe denttidi, i iyyo keexxi wottido kawo keettaa ehiis.

¹² Solomoni he wode Beeta Maqidasiyaa sinttan GODAAYYO keexxido yarshshiyooosan xuuggiyo yarshshuwaa GODAAYYO yarshshees. ¹³ Muuse higgee azaziyoogaadan hachchi hachchissi bessiya xuuggiyo yarshshuwaa yarshshees. Solomoni Sambbatan Sambataaninne aginai xeeriyo wodiyan wodiyan, qassi laittaappe heezzuton bonchchiyo baalatun (Oittaa Baalan, Saaminttatu Baalaaninne Daase Baalan) GODAAYYO yarshshuwaa yarshshees.

¹⁴ A aawai Daawiti kase azazidoogaadan, qeeseta eta oosuwan oosuwan shaakkidi sunttiis; qassi gallassi gallassi mazamuriyan sabbanaunne qeeseta maadanau Leewata shaakkidi sunttiis. Qassikka Xoossaa asa gidida Daawiti azazidoogaadan, pengge ubbaa kayan kayan naaganaadan penggiyaa naaggiyaageeta shaakkidi sunttiis. ¹⁵ Hegaadankka, kase Daawiti buquraa minjiyoosaabaanne hara allaalletubaa qeesetanne Leewata azazidoogaadan, issoinne attennan ubbaikka polettiis.

¹⁶ Solomoni halchchido ooso ubbai oosettidi wuriis; GODAA Beeta Maqidasee baasettido wodiyaappe doommidi, polettana gakkanaashinkka ooso ubbai lo77o oosettiis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Solomoni Eedooma biittan Zo7o Abbaa doonan de7iya Eexiyooni-Gaabiranne Eelaata geetettiya katamata biis. ¹⁸ Kawoi Kiiraami markkabetanne markkabiya laaguwan loohida ba asata Solomonayyo yeddiis; yeddin eti Solomona asatuura issippe Ofiira biitti biidosona; biidi yaappe tammanne ichchashu sha7u kilo giraame deexxiya worqqa Kawuwaa Solomonayyo ekkidi yiidosona.

Saaba Kawiyi

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 10:1-13)

9 Saaba kawiyaa Solomona woriyaa siyada, deexo oishata ekkada, a paaccanau denddaasu. Denddada sawuwaa, keehi daro worqqaanne al77o shuchchaa caanettida daro gaameelatu cugiyaara keehi daro ajaban Yerusalaame gakkada, Solomona sintti aadhdhaasu. Aadhdhada ba wozanan de7iyaabaa ubbaa Solomonayyo yootaasu. ² Solomoni a oichchidobaa ubbaa odiis; i iyyo birshshennan appe geemmi attidabi aibinne baawa. ³ Saaba kawiyaa Solomona aadhdhida eratettaa, i keexxido kawo keettaa, ⁴ a maaddan shiiqiya qumaa, a oosanchchati uttuyo utettaa, a ashkharati oottiyo oosuwaanne maayiyo maayuwaana, a eessaa tigiyaageeti maayiyo maayuwaanne GODAA Beeta Maqidasiyan i xuuggiyo yarshshuwaa be7ido wode, i wozanai gagettiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, a kawuwaa, "Nebaanne ne aadhdhida eratettaabaa taani ta deren de7aidda siyidoojee tuma. ⁶ SHin taani yaada ta aifiyaa biraanan be7ana gakkanaashin, eti taayyo yootidobaa ammanabeikke. Ne aadhdhida eratettaa gitatettaayyo baggaanne taayyo yootibookkona; taani siyidobaappe neeni keehi xoqqaasa. ⁷ Ubba wode ne sinttan eqqidi, ne aadhdhida eratettaa siyiya ne asatinne ne oosanchchati aiba ufaiittiyoonaashsha! ⁸ Nenan ufaiittidi, nena ba kawotaa araatan utissida GODAI ne Xoossai galatetto! Ne Xoossai Israa7eela asaa siiqido gishshaunne merinau mintti essanau koyido gishshau, neeni suure pirdaanne xillotettaa oottana mala, i nena eta bolli kawoyiis" yaagaasu.

⁹ Yaagada kawiyaa 4,000 kilo giraame deexxiya worqqa, keehi daro sawuwaanne al77o shuchchaa kawuwaayyo immaasu; Saaba kawiyaa Kawuwaa Solomonayyo immido sawuwaa milatiya sawoi mulekka baawa.

¹⁰ (Ofiirappe worqqa ehiida, Kiiraama asatinne Solomona asati yaappekka sanddalle giyo mittaanne al77o shuchchaa ehiidosona. ¹¹ Kawoi Solomoni he sanddalliyaappe GODAA Beeta Maqidasiyaa, kawo keettaa geliyoosaayyo xekkatanne mazamuriyaa yexxiyaageetuyyo maazinqqiyaanne diittaa merissiis. Hegaa milatiyaabi Yihudaa biittan kase beetti erenna.)

¹² Kawoi Solomoni Saaba kawiyaa amottada a oichchidobaa ubbaa iyyo immiis. A ayyo ehi-

idoogaappe daruwaa i iyyo immiis. Hegaappe guyyiyan, Saaba kawiyaa ba ajabaara denddada, ba biitti simmaasu.

Solomona Aquwaa

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 10:14-25)

¹³ Solomoni laittan laittan ekkiiyo worqqai laatanne heezzu sha7u kilo giraame deexxiyaagaa. ¹⁴ Hegee zal77anchchatuppe ekkido qaraxaanne Araba biittaa kawotu ubbaappenne Israa7eela biittaa haariyaageetuppe ekkido worqqaanne biraa gujjen-naana. ¹⁵ Kawoi Solomoni naa77u xeetu wogga gondalleta qoxxido worqqaappe merissiis; issi issi gondalliyan laappun kilo giraame gidiya worqqai geliis. ¹⁶ Qassikka i heezzu xeetu qeeri gondalleta qoxxido worqqaappe merissiis; issi issi qeeri gondalliyan naa77u kilo giraame gidiya worqqai geliis. Kawoi he gondalleta Liibaanoosa Woraa Keettaa giyo keettan wottiis.

¹⁷ Qassikka kawoi danggarssaa zaaliyaappe issi gita kawotaa araataa merissidi, geeshsha worqqan sheeshshiis. ¹⁸ Kawotaa araatai de7iyoosaa pude kiyana yedhdhiyo usuppun xekkati de7oosona. Gediyan yedhdhanau kawotaa araataara gattidi, worqqaappe oottido oidee de7ees. Araatau naa77u baggaarakka qesiyaa zempmissiyo sohoti de7oosona; he naa77u sohotu lanqqiyanka ya baggaaranne ha baggaara eqqida issi issi gaammo misilee de7ees. ¹⁹ He araataa pude kiyiyo usuppun xekkatun ya baggaaranne ha baggaara issi issi gaammo misilee, muleera tammanne naa77u misileti de7oosona. Haggaa mala kawotaa araatai hara kawotettan awaaninne oosettiibeenna.

²⁰ Kawoi Solomoni ushshaa uyiyo miishsha ubbai worqqaappe oosettiis; Liibaanoosa Woraa Keettan de7iya miishsha ubbaikka muruta worqqaappe oosettiis. Solomona wode biri mulekka go77iyaabadan qoodetti erenna. ²¹ Kawuwaayyo Kiiraama markkabetuura zal77iya gita markkabeti abban de7oosona. He markkabeti worqqaanne biraa, danggarssaa zaaliyaa, qaaretanne geleshshota caani ekkidi, heezzu laittaappe issiton simmoosona.

²² Kawoi Solomoni dorettaaninne aadhdhida eratettan sa7an de7iya kawotu ubbaappe darees. ²³ Sa7an de7iya kawoti ubbai a sintti aadhdhanaunne Xoossai a wozanan wottido aadhdhida eratettaa siyanau koyoosona. ²⁴ Laittaappe laittan yiya ubbai ayyo immanau worqqaanne bira miishshata, maayota, ola miishshatanne sawuwaa, paratanne baqulota ekkidi yees.

²⁵ Solomona paratuyyoonne gaaretuyyo oiddu sha7u gaaxaatai de7ees; qassi tammanne naa77u sha7u parati ayyo de7oosona. Solomoni hegeeta paraa gaaretu katamatuuninne banaara Yerusalaamen wottiis. ²⁶ Solomoni Efiraaxiisa SHaafaappe doommidi, Pilisxeema biittaanne Gibxxe zawaa gakkanaassi de7iya kawota ubbaa haariis. ²⁷ Kawoi Yerusalaamen biri shuchchadan korettanaadan, zigikka bargguwan

dicciya ettaadan corattanaadan oottiis. ²⁸ Solomon-ayyo parata Gibxeppe hara biitta ubbaappe ehoosona.

Solomona Haiquwaa

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 11:41-43)

²⁹ Koiroppe wurssettaa gakkanaassi Solomoni hanido harabai Hananabaa Yootiya Naataana Taarikiyaa Maxaafan, Seeloppe Yiida Akiyi Hananabaa Yootido Maxaafaanne Nabaaxa Na7aa Iyorbbaamabaa Hananabaa Yootida Iddoi Be7ido Ajuutaa Maxaafan xaafetti uttiis. ³⁰ Solomoni Israa7eela ubbaa bolli Yerusalaamen oitamu laitta kawotiis. ³¹ Hegaappe guyyiyan, Solomoni haiqqidi, ba maizzan gaittiis; ba aawaa Daawita Kataman moogettiis. A na7ai Robi7aami a sohuwan kawotiis.

Israa7eela Zareti Tammati Makkalidosona

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 12:1-20)

10 Israa7eela asai ubbai Robi7aama kawoyanau Sekeema katamaa biido gishshau, ikka yaa biis. ² Nabaaxa na7ai Iyorbbaami, Kawuwaa Solomonappe baqatidi Gibxexen de7iyaagee hгаа siyido wode, Gibxeppe simmidi yiis. ³ Yin Israa7eela asai ubbai Iyorbbaamayyo kiittidi xeesissin, inne Israa7eela yaa7ai ubbai Robi7aamakko biis; biidi, ⁴ “Ne aawai nuna deexo qambaraa toossiis; shin ha77i neeni i nuna ootisiyo wolqqaama oosuwaanne deexo qambaraa nuuyyo kaushsharkkii. Yaatikko, nuuni neeyyo haaretana” yaagidosona. ⁵ Yaagin Robi7aami eta, “Biite; biidi heezantto gallassi simmidi, taakko yiite” yaagiis. Yaagin asai simmidi biis. ⁶ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Robi7aami a aawai Solomoni paxa de7iyo wode, Solomona zorida cimata zoretaa bessiiis. I eta, “Ha asaayyo woigada zaara geetii?” yaagidi oichchiis. ⁷ Oichchin cimati Robi7aama, “Neeeni ha asaayyo kehikko, eta ufaissikkonne etau lo77o qaalaa zaarikko, eti ubbaton neeyyo ashkkara gidana” yaagidosona. ⁸ SHin Robi7aami cimati zorido zoriyaa aggidi, aara diccidi, ayyo oottiya yelaga asata zoretaa bessiiis. ⁹ I eta, “Intte tana zoriyoobi aibee? ‘Ne aawai nuna toosido deexo qambaraa nuuyyo kaushsharkkii’ yaagiya ha asaayyo woigada zaaroo?” yaagidi oichchiis. ¹⁰ Oichchin aara diccida yelagati, “Ne aawai nuna deexo qambaraa toossiis; shin neeni nuuyyo kaushsharkkii’ yaagiya asaayyo, ‘Ta gil77a biradhhee ta aawaa xeessaappe orddees. ¹¹ Ta aawai intte qambaraa deexettiis; shin taani hegaappekka aattada deexettana. Ta aawai inttena lissuwan wadhdhiis; shin taani inttena masimasuwaadan dukkiya lissuwan wadhdhana’ yaagada zaara” yaagidosona. ¹² Hegaappe guyyiyan, Kawoi Robi7aami, “Heezantto gallassi simmidi, taakko yiite” giidoogaadankka, Iyorbbaamine asai ubbai heezantto gallassi simmidi yiidosona. ¹³ Yin Kawoi Robi7aami etayyo hanqqo zaaruwaa zaariis. Cimatu zoriyaa aggi bayidi, ¹⁴ yela-

gati zorido zoriyaa kaalliis. Yaatidi hagaadan yaagiis; “Ta aawai intte qambaraa deexettiis; shin taani hegaappekka aattada deexettana. Ta aawai inttena lissuwan wadhdhiis; shin taani inttena masimasuwaadan dukkiya lissuwan wadhdhana” yaagidi zaariis. ¹⁵ Kawoi asai giyoogaa siyennan ixxiis; aissi giikko, GODAI Seeloppe yiida Akiya baggaara kase Nabaaxa na7aa Iyorbbaamayyo yootido qalalai polettanaadan hagee Xoossaappe haniis.

¹⁶ Israa7eela asai ubbai kawoi eti giyoogaa siyennan ixxidoogaa be7idi, kawuwaa hagaadan yaagidosona; “Daawitabaappe nuna gakkiiyaabi aibee? Isseyaa na7aappe nuuni laattanabi baawa! Israa7eela asau, intte soo intte soo biite! Simmi Robi7aami bau naagetto!” yaagidosona. Hega gishshau, Israa7eela asai ubbai bantta soo bantta soo biidosona. ¹⁷ SHin Robi7aami Yihudaa biittan de7iya Israa7eela asaa bolli kawotiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Robi7aami ba gabaaratu halaqaa Adooniraama Israa7eela asaakko kiittiis; kiittin eti a shuchchan caddidi woridosona. Yaatin, Kawoi Robi7aami ba paraa gaariyan eesuwan kiyi uttidi, Yerusalaame baqatiis. ¹⁹ Heedeppe doommidi, hachchi gakkanaashin, Israa7eela zareti tammati Daawita zariyaappe kawotida kawotu bolli makkalidosona.

SHamaa7ee Hananabaa Yootiis

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 12:21-24)

11 Robi7aami Yerusalaame katamaa gakkido wode, Israa7eela biittaa asaara olettidi, kawotettaa baayyo zaarana mala, Yihudaa zariyaappenne Biniyaama zariyaappe doorettida issi xeetanne hospun tammu sha7u olanchchata shiishshiiis. ² SHin GODAA qalalai Xoossaa asa gidiiya SHamaa7iyaakko yiis; yiidi, ³ “Solomona na7aa Yihudaa Kawuwaa Robi7aamayyoonne Yihudaanne Biniyaaman de7iya Israa7eela asaa ubbaayyo hagaadan yaaga; ⁴ GODAI inttena, “Intte ishanttuura, Israa7eelatuura olettanau booppite. Hгаа taani oottido gishshau, intte ubbaika intte soo intte soo simmite” yaagees’ yaagada yoota” yaagiis. Yaagin eti GODAA qaalaa siyidi, Iyorbbaama olanau biyoogaa aggidi simmidosona.

Robi7aami Qatota Gimbbiis

⁵ Robi7aami Yerusalaamen uttidi, hagaappe kaallidi xaafettida Yihudaanne Biniyaama katamatussi qatota gimbbiis. ⁶ He katamatikka Beetaliheeme, Exaama, Taqo7a, ⁷ Beetixuura, Sooko, Adulaama, ⁸ Gaate, Ma-reesha, Ziifa, ⁹ Adoraima, Laakisha, Azeeqa, ¹⁰ Xor77a, Ayyaaloonne Kebroona. ¹¹ Robi7aami katamatu qatuwaa minttidi, halaqata etan wottiis; qassi qumaa, zaitiyaanne woine eessaa etan wottiis. ¹² He gimbbettiida katamatu ubban gondalletanne toorata wottiis; yaatidi eta keehippe minttiis. Hegaadan oottidi, Yihudaanne Biniyaama biittata haariiddi de7iis.

Qeesetinne Leewati Ubbai Yihudaa Yiidosona

¹³ Israa7eela ubban de7iya qeesetinne Leewati ubbai bantta de7iyooosaappe Robi7aamakko yiidosona.

¹⁴ Leewati bantta hentta gadiyaanne bantta sohuwaa aggidi, Yihudaanne Yerusalaame yiidosona. Aissi giki, eti qeese gididi GODAAYO oottennaadan, Iyorbbaamine a naati diggidosona. ¹⁵ Iyorbbaami goinniyo xoqqa sohotun hara qeeseta sunttiis; sunttin eti xalahetussinne i medhdhido maratu misiletussi qeese gididi oottidosona. ¹⁶ Leewati yiidoogaappe guyyiyan, Israa7eela zaretu ubbaappe GODAAYO, Israa7eela Xoossaayyo bantta wozanappe goinnanau koyiyaageeti GODAAYO, bantta aawatu Xoossaayyo yarshshuwaa yarshshanau eta geeduwaa kaallidi, Yerusalaame yiidosona. ¹⁷ Eta yuussai Yihudaa kawotettaa minttiis; eti heezzu laitta kumettaa Solomona na7aa Robi7aama maaddidosona. Eti Kawuwaa Daawita ogiyaanne Kawuwaa Solomona ogiyaa kaallidi, heezzu laittaa saro de7idosona.

Robi7aama So Asaa

¹⁸ Robi7aami Mahilaato giyo maccaasiyo ekkiis. Mahilaati aawai Daawita na7aa Yaarimoota; i aayiyaa Isseya na7aa Eli7aaba na7iyo Abihailo. ¹⁹ Mahilaata Robi7aamayyo Yi7uusha, SHamaariyaanne Zahaama geetettiya attuma naata yelaasu. ²⁰ Hegaappe guyyiyan, Abeselooma na7ee na7iyo Maa7iko ekkiis; Maa7ika Robi7aamayyo Abiyya, Attaaya, Ziizanne SHalomiita yelaasu. ²¹ Robi7aami ba maccaasatuppenne ba baakkotu ubbaappe Abeselooma na7ee na7iyo Maa7iko aaro siiqees. Ayyo tammanne hospun maccaasatinne usuppun tammu baakkoti de7oosona. I laatamanne hospun attuma naatanne usuppun tammu macca naata yeliis. ²² Robi7aami Maa7iki na7aa Abiyya baappe guyyiyan kawoyanau qoppido gishshau, a ishanttu bolli halaqa oottidi sunttiis. ²³ Robi7aami cinccidi, ba attuma naata Yihudaanne Biniyaama biittatu ubban de7iya gimbbettida katomatu ubban shaakki shaakki wottiis; wottidi etayyo daro kattaa immiis. Qassi etayyo cora maccaasaa immiis.

Gibxxee Yihudaa Bolli Woraajjiis

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 14:25-28)

12 Robi7aama kawotettaa minni eqqido wode, inne Israa7eela asai ubbai GODAA higgiiyaa aggi bayidosona. ² Eti GODAU ammanettennan ixrido gishshau, Robi7aami kawotido ichchashantto laittan Gibxxe Kawoi SHiishaaqi Yerusalaame katamaa bolli woraajjiis. ³ Aara issippe Gibxxeppe yiidai issi sha7anne naa77u xeetu paraa gaareta, usuppun tammu sha7u paraasatanne qoodai baina Liibiyaa olanchchata, Sukka olanchchatanne Toophphiyaa olanchchata. ⁴ Kawoi SHiishaaqi gimbbettida Yihudaa katamata omooddidi, Yerusalaame katamaa yiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya SHamaa7ee Robi7aamakonne SHiishaaqappe baqatidi, Yerusalaamen shiiqi uttida Yihudaa kaalettiyaageetukko yiidi, "GODAI hagaadan yaagees; 'Intte tana aggideta; hega gishshau, taanikka inttena SHiishaaqa kushiyan aggaas' yaagees" yaagiis.

⁶ Yaagin Israa7eela kaalettiyaageetinne Kawoi Robi7aami banttana kaushshidi, "GODAI xillo" yaagidosona.

⁷ Eti banttana kaushshidoogaa GODAI be7ido wode, SHamaa7iyaa GODAI hagaadan yaagiis; "Eti banttana kaushshido gishshau, taani eta wurssa xaissikke; taani eta ashshana. Ta hanqqoi SHiishaaqa baggaara Yerusalaame bolli tigettenna. ⁸ Gidikkonne, eti taayyo haarettiyoogaaninne hara biittatu kawotuyyo haarettiyoogan de7iya dummatettaa erana mala, eti SHiishaaqayyo haarettana" yaagiis.

⁹ Hega gishshau, Gibxxe Kawoi SHiishaaqi Yerusalaame katamaa olidi, GODAA Beeta Maqidasiiyaaninne kawo keettan de7iya buquraa ubbaa ekkiis. Qassi Solomoni worqqaappe ootissido gondal-letakka ekki efiis. ¹⁰ I efiido worqqa gondal-letu gishshau, Kawoi Robi7aami nahaasiyaa birataappe hara gondal-letta ootissii; ootissidi kawo keettaa penggiyaa naagiyaageetu halaqaa kushiyan wottiis. ¹¹ Kawoi GODAA Beeta Maqidasiiyaa geliyo wode ubban, penggiyaa naagiyaageeti yiidi, he gondal-letta oiqqoosona. Hegaappe simmin, eti zaaridi, naagiyaageetu keettan wottoosona. ¹² Robi7aami bana kaushshido gishshau, i wuri xayennaadan GODAA hanqqoi appe kichchiis. Ubbai Yihudaa biittau muliyau sa7ai injjetis.

Robi7aama Kawotaa Wurssetta

¹³ Kawoi Robi7aami bana minttidi, Yerusalaamen kawotiis. Robi7aami kawotido wode a laittai oitamanne isiino; GODAI ba sunttaa yan wottanau Israa7eela biitta ubbaappe doorido Yerusalaame kataman tammanne laappun laitta kawotiis. Robi7aama aayiyaa Amooniyoo Naa7imo. ¹⁴ Robi7aami GODAAYO wozanappe goinnanau koyibeenna gishshau, iitabaa oottiis.

¹⁵ Robi7aami koiroppe wurssettaa gakkanaassi hanidobainne a yeletaa maarai Hananabaa Yootiya SHamaa7iyaa Taarikiyaa Maxaafaaninne Iddoi Be7ido Ajuutaa Maxaafan xaafetti uttiis. Robi7aaminne Iyorbbaami ubba wode olettiiddi de7idosona. ¹⁶ Robi7aami haiqqidi, ba maizzan gaittiis; i Daawita Kataman moogettiis. A sohuwan a na7ai Abiyyi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Abiyya

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 15:1-8)

13 Kawoi Iyorbbaami kawotido tammanne hospun-
punta laittan Abiyyi Yihudan kawotiis. ² Abiyyi Yerusalaamen heezzu laitta kawotiis. A aayee sunttai Mikaayo; † Mikaaya Gib77appe yiida Uri7eela na7iyo.

† MIKAAYO: Mikaayo woikko Maa7iko geetettausu. Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 11:20 xeella.

Abiiyinne Iyorbbaami olettiiddi de7idosona. ³ Abiiyi doorettida oiddu xeetu sha7u mino olanchchata ekkidi, olanau kiyiis; kiyin Iyorbbaamikka doorettida hospun xeetu sha7u mino olanchchata ekkidi, Abiiyaara olettana kiyiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, Abiiyi Efireema gezziyan de7iya Xamaraima giyo deriyaa huuphiyan eqqidi, haagaan yaagiis; “Inttenoo, Iyorbbaamaanne Israa7eela asatoo, ubbaikka taani giyoobaa siyite! ⁵ GODAI Israa7eela Xoossai Daawitinne a zeretta! Israa7eela bolli merinau kawotanaadan, Daawitaara i laamettenna maachchaa maacettidoogaa intte erekketiyye? ⁶ SHin Daawita na7aa Solomona ashkharai, Nabaaxa na7ai Iyorbbaami dendidi, ba go-daa bolli makkaliis. ⁷ Robi7aami yelaganne lam-machcha gididi, etaara eqettanau danddayenna wode, pattenna shufuro asati Iyorbbaamakko shiiqidi, Solomona na7aa Robi7aama bolli minnidosona.

⁸ “Ha77ikka GODAI Daawita zerettatuyyo immido kawotettaara intte gaaddetanau qoppeeta. Intte heгаа qoppidoogee intte keehippe cora asa gidiyoo gishshaassanne intteyyo xoosata gidana mala, Iyorbbaami worqqaappe merissido marat inttenaara de7iyoo gishshaassa. ⁹ Aaroonaa zare gididi, GODAASSI oottiya qeesetanne Leewata intte yedettideta. Yedetti di hara biittaa asai oottiyoogaadan intteyyo hara qeeseta sunttideta. Bana dummayanau issi mirgguwaanne laappun dorssa orggeta ekkidi yiya ooninne worddo xoosatuuyyo qeese gidana.

¹⁰ “SHin nuna gidikko, GODAI nu Xoossaa; nuuni a aggibookko. Aaroonaa zare gididi GODAASSI oottiya qeeseti nuuyyo de7oosona; qassi Leewati eta maaddoosona. ¹¹ Eti ubba gallassi maalladonne omarssi GODAAYO xuuggiyo yarshshuwaa yarshshoosonanne sawiya ixaanaa cuwayoosona. GODAA sinttan wottiyo oittaa geeshsha xaraphpheezan wottosona. Omarssi omarssi poo7issanaadan worqqaappe oottido xompeta wottiyo ballan wottidi giigissoosona. Aissi giikko, nuuni GODAA nu Xoossaa azazuwaa naagoos; shin intte a aggideta. ¹² Be7ite, Xoossai nunaara de7ees; i nuna kaalettiyaagaa. Olaa xurumbbaa punniya a qeesetikka nunaara de7oosona; nuuni inttenaara olaa doommanau xurumbbaakka eti punnana. Israa7eela asau, GODAARA intte aawatu Xoossaara olettoppite! Aissi giikko, intte a xoonanau danddayekketa” yaagiis.

¹³ I haasayishin, Iyorbbaami ba olanchchatuppe issi citaa etappe guyyeera zuggidi naagana mala yeddiis. Israa7eela olanchchati Yihudaa olanchchatu sinttan de7iyoo wode, zuggidi naagiya olanchchati etappe guyyeera de7oosona. ¹⁴ Yihudaa olanchchati guyye simmi xeelliyo wode, eta olanau yiidaageeti guyyeerranne sinttaara de7iyooogaa be7idosona. Be7idi GODAASSI waassidosona; qeesetikka xurumbbaa punnidosona. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa olanchchati ola waasuwa waassidosona. Eti ola waasuwa waassido wode, GODAI Iyorbbaamaanne Israa7eela asaa ubbaa Abiiya sinttaaninne Yihudaa sinttan xooniis. ¹⁶ Israa7eela olanchchati Yihudaa olanchchatu sinttaappe

baqatin, Xoossai eta Yihudaa olanchchatu kushiyan aattidi immiis. ¹⁷ Abiiyinne a olanchchati eta suppu oottidi wurssidosona; yaatin, ichchashu xeetu sha7u doorettida Israa7eela olanchchati haiqqidosona. ¹⁸ Israa7eela asai he wode xoonettiis; Yihudaa asai GODAN, bantta aawatu Xoossan ammanettido gishshau, eta xoonidosona.

¹⁹ Abiiyi Iyorbbaama yedettidi, appe Beetele kata-maa, Yishaana katamaanne Efiroona katamaa eta moottatuura oiqqiis. ²⁰ Abiiyi de7ido laittan ubban Iyorbbaami simmi minnibeenna. GODAI Iyorbbaama dechchin haiqqiis.

²¹ SHin Abiiyi minni minni biis. Abiiyi tammanne oiddu maccaasaa ekkidi, laatamanne naa77u attuma naatanne tammanne usuppun macca naata yeliis. ²² Abiiyi oottido harabai, i hanidobainne i giidobai ub-bai Hananabaa Yootiya Iddo Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

Kawoi Asi Toophphiya Olanchchata Xooniis

14 Abiiyi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Daawita Kataman a moogidosona. A sohuwan a na7ai Asi kawotiis. I kawotido wode biittai tammu laitta woppaa demmiis.

² Asi GODAA ba Xoossaa sinttan lo77obaanne suure-baa oottiis. ³ Asi allaga xoosatuuyyo yarshshiyoo sohotanne goinniyo xoqqa sohuwaa xaissiiis. Goinnanau shuchchaappe oottido tuussata akka mentterettiis; Asheero giyo xoossee misiletakka qanxxeretti oliis. ⁴ Yihudaa asai GODAA bantta aawatu Xoossaa koyanaadaan Asi azaziis. ⁵ Qassi goinniyo xoqqa sohotanne ixaanaa cuwayiyo sohota Yihudaa katamaa ubbaappe xaissiiis. Xaissin a kawotettaa laittan biittai woppaa demmiis. ⁶ Kawoi Asi Yihudan de7iya katamatussi qatota medhdhiis. GODAI a shemppissido gishshau, biittaikka shemppiis; he laittatun aara ooninne olettibeenna.

⁷ Asi Yihudaa asaa hagaadan yaagiis; “Ane nuuni ha katamata keexxoos; keexxidi eta yuushuwan miixata medhdhoos. Medhdhidi eta bolli adussa gimmbeta, penggetanne penggeta gorddiyo hiraqota kessoos. Nuuni GODAA nu Xoossaa koyido gishshau, biittai ha77ikka nuussa. Nuuni a koyida; i nuuyyo ubba baggaara woppaa immiis” yaagiis. Hega gishshau, eti katamata keexxidi polidosona.

⁸ Asayyo wogga gondalletanne toorata oiqqiya heezzu xeetu sha7u olanchchati Yihudaa zariyaappe de7oosona; qassi qeeri gondalleta oiqqiyaageetinne wonddafiya dukkiyaageeti naa77u xeetanne hospun tammu sha7u olanchchati Biniyaama zariyaappe de7oosona. Hageeti ubbaikka mino asata.

⁹ Zeraaha giyo issi Toophphiya asi issi miiloone olanchchatanne heezzu xeetu paraa gaareta ekkidi, Yihudaa olanau yiidi, Maresha gakkiiis. ¹⁰ Gakkin Asikka aara olettanau kiyiis; kiyidi ba olanchchata Maresha matan de7iya Xafaata Wombban salppissiiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Asi GODAA ba Xoossaa woossi-

di, "Abeet GODAU, wolqqi baina olanchchati wolqqaa-
ma olanchchata xoonanaadan maaddiyai neeppe at-
tin, harai baawa! Abeet GODAU, nu Xoossau, nuuni ne-
nan ammanettidi, ha cora olanchchataura ne sunttan
olettanaa yiido gishshau, neeni nuna maadda. Abeet
GODAU, neeni nu Xoossaa; nena asi xoonenna" yaagi-
is.

¹² Hegaa gishshau, GODAI Asa sinttaaninne Yihudaa
olanchchatu sinttan Toophphiyaa olanchchata shociis;
shocin Toophphiyaa olanchchati baqatidosona.

¹³ Asinne aara de7iya asai eta Garaara gakkanaassi
yedettidosona. Toophphiyaa olanchchatuppe daroi
haiqqido gishshau, eti simmidi minnanaanne olet-
tanau danddayibookkona. Hegaadan hanidi, Tooph-
phiyaa olanchchati GODAANINNE a olanchchatun
xoonettidosona. Kawuwaa Asa olanchchatikka
darobaa omooddidosona. ¹⁴ Hegaa heeran de7iya asai
GODAI oottidobaa be7idi, daro dagammiis. Asa
olanchchatikka Garaara yuushuwan de7iya katamata
ubbaa bonqqidi xaissidosona. ¹⁵ Qassi mehiyaa heem-
miyaageetu moottata olidi, daro dorssaa,
deeshshaanne gaameelaa di7idi, Yerusalaame simmi-
dosona.

Kawoi Asi Yihudan De7iya Eeqaa Misileta Xaissiis

15 Odeeda na7aa Azaariyaasa bolli Xoossaa
Ayyaanai wodhdhiis; ² Wodhdhin Asaara gait-
tanau biidi, hagaadan yaagiis; "Asaa, neeni, Yihudaa
asainne Biniyaama asai ubbai siyite! Intte GODAARA is-
sippe de7iyo keena ubban ikka inttenaara de7ees.
Intte a koyikko, i intteyyo beettana; shin intte a ag-
gikko, ikka inttena aggana. ³ Israa7eela asai tumu
Xoossai, tamarissiya qeeseenne higgee bannan daro
wodiyaa de7iis. ⁴ SHin banttana metoi gakkido wode,
eti GODAAKKO, Israa7eela Xoossaakko simmidi, a koyi-
dosona; koyin i etau beettiis. ⁵ He wodiyan kare
kiyiyaagaanne soo geliyaagau sarotetta baawa; aissi
giikko, biittaa ubbaa bollan de7iya asai daro shab-
barettees. ⁶ Xoossai eta dumma dumma metuwan
yeggido gishshau, deree deriyaa, katamaikka katamaa
un77ettees. ⁷ SHin intte minnite; laafoppite! Aissi gi-
ikko, intte oottido oosuwau woi to de7ees" yaagiis.

⁸ Odeeda na7ai hananabaa yootiya Azaariyaasi odido
qaalaa siyido wode, Asi minniis. Asi Yihudaanne
Biniyaama biittatu ubbaappenne Efireema gezziyan i
omooddidi oiqqido katamatuppe sheneyiya eeqa mis-
ileta xaissiis. Hegaappe guyyiyan, GODAA Beeta Maqi-
dasiyaa sinttan de7iya GODAAYYO yarshshiyooosaakka
bottokoniis.

⁹ GODAI a Xoossai aara de7iyooogaa be7ido gishshau,
daro asai Israa7eelappe akko yiis; Yihudaa asaanne
Biniyaama asaa ubbaa, etaara de7iya Efireema zareta,
Minaase zaretanne Simoona zareta Asi shiishshiis.

¹⁰ Asi kawotido tammanne ichchashantto laittan, heez-
zantto aginan he asai Yerusalaamen shiiqiis. ¹¹ He gal-
lassi omooddi ehiidobaappe laappun xeetu kori-
matanne laappun sha7u dorssata GODAAYYO
yarshshidosona. ¹² GODAA bantta aawatu Xoossaa

bantta kumetta wozanaanne bantta kumetta shemp-
puwan koyanau qaalaa gelidosona. ¹³ "GODAA Is-
raa7eela Xoossaa koyenna asi, guutta gidin gita gidin,
attuma gidin macca gidin, haiqqo" giidi maacetti-
dosona. ¹⁴ Hegaa bollankka malkkataanne xurumbbaa
punniiddi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, GODAASSI
caaqqidosona. ¹⁵ Yihudaa asai ubbai bantta kumetta
wozanan ha caaquwaa caaqqido gishshau, ufaitti-
dosona. Aissi giikko, GODAA eti laamotidi koyin, i etau
beettiis. GODAI etayyo ubba baggaarakka woppaa im-
miis.

¹⁶ Kawoi Asi ba aawaa aayiyaa Maa7ika Asheero
giyo xoosseessi sheneyiya eeqa misiliyaa medhdhido
gishshau, Kawuwaa Aayiyoo a geetettiyo
bonchchuwaappe o diggiis. Asi he eeqa misiliyaa
qanxeretti suuppayidi, Qediroona Zanggaaran xuug-
giis. ¹⁷ Goinniyo xoqqa sohota Asi Israa7eela biit-
taappe xaissennan aggikkonne, i ba de7ido laitta ub-
ban GODAAYYO wozanappe ammanettiya asa gididi
de7iis. ¹⁸ Inne a aawai GODAAYYO dummayi wottido
biraanne worqqa hara miishshata ehiidi, Xoossaa
Beeta Maqidasiyaa gidon wottiis. ¹⁹ Asi kawotido
hasttamanne ichchashantto laitti gakkanaassi oli
baawa.

Yihudainne Israa7eeli Olettidosona

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 15:16-22)

16 Asi kawotido hasttamanne usuppunta laittan
Israa7eela Kawoi Baa7ishi Yihudaa bolli woraajji-
is; woraajjidi Yihudaa Kawuwaa Asakko ooninne gelen-
naadaaninne kiyennaadan teqqanau Raama katamaa
yuushuwa minntidi gimbbiis. ² Hegaa gaasuwan Ka-
woi Asi GODAA Beeta Maqidasiyaanne ba kawo keet-
taa buquraa minjjiyoosaappe worqqaanne biraa ekkiis.
Ekkidi Damasqqo kataman de7iya Sooriyaa Kawuwaa
Benihadaadayyo hagaadan yaagidi yeddiis; "Kase ta
aawaaranne ne aawaara maacettidoogaadan, ane
tanaaranne nenaara maacettoos. Be7a, taani neeyyo
biraanne worqqa yeddaas. Israa7eela Kawoi Baa7ishi
ba olanchchata ta biittaappe kessana mala, neeni kase
aara maacettido maachchaa kola" yaagiis.

⁴ Yaagin Benihadaadi Kawoi Asi giidoogaa maayidi,
ba ola gadaawata Israa7eela katamata olanau yeddiis.
Yeddin eti Iyoona, Daananne Aabeeli-Beetima7ika
geetettiya katamatanne Niftaaleema biittan de7iya
miishshaa minjjiyo katamata ubbaa xoonidosona.
⁵ Baa7ishi hegaa siyidi, Raama katamaa gimbbiyooogaa
aggi bayiis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Asi Yihudaa asaa ubbaa
shiishshiis; shiishshin asai Baa7ishi kase yan go7ettiyo
shuchchaanne mittaa Raamappe miyyidosona. Miyyin
i Gebaa7anne Mixiphpha geetettiya katamata an mint-
tidi gimbbiis.

Kawoi Asi Hananabaa Yootiya Hanaana Qasho Keettan Yeggiis

⁷ He wode hananabaa yootiya Hanaani Yihudaa
Kawuwaa Asakko yiidi, "Neeni Sooriyaa kawuwan am-

manettada, GODAN, ne Xoossan, ammanettebeenna gishshau, Sooriyaa kawuwaa olanchchati ne kushiyaappe kessi ekkidosona. ⁸Toophphiyaa asatinne Liibiyaa asati, cora paraa gaaretinne parati de7iyo daro olanchchata gidokkonaayye? SHin neeni GODAN ammanettido gishshau, GODAI eta ne kushiyan aatti immiis. ⁹Aissi giikko, ba kumetta wozanaappe GODAN ammanettiya asa minttettanau GODAA aifee sa7aa bollan ubbasaa xeellees. Neeni ha yohuwan eeyyadasa; hegaa gishshau, hachchippe doommin, neeppe oli shaahettenna” yaagiis.

¹⁰Yaagin Asi hananabaa yootiyaagaa bolli daro hanqqettiis; hanqqettidi qasho keettan yeggiis. Qassi Asi he wode asaappe amaridaagaa waissiis.

Kawuwaa Asa Haiquwaa

¹¹Asi oottidobai koiroppe wurssettaa gakkanaassi Yihudaa Kawotunne Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ¹²Asi kawotido hasttamanne ud-dufunnta laittan tohuwaa sakettiis; au sahoi keehi darikkokka, i aakimeta koyiisippe attin, GODAA koyibeenna. ¹³Asi ba kawotido oitamanne isiinintta laittan haiqqidi, ba maizzan gaittiis. ¹⁴Eti a ahaa duufuwan duma duma shittoinne sawoi de7iyo arssaa bolli wottidosona. Eti a bonchchuwau daro mittaa dooridi, tamaa eettidi, daroppe yeekkidosa. Asi baayyo Daawita Kataman shuchchaa woocidi giigissido duufuwan a moogidosona.

Yoosaafixi Yihudan Kawotiis

17 Asa na7ai Yoosaafixi a sohuwan kawotiis; Yoosaafixi Israa7eela olanau bana minttiis.

²Gimbbetti uttida Yihudaa katamatu ubban olanchchata wottiis; qassi Yihudaa biittaaaninne a aawai Asi omooddido Efireema biittaa katamatun olanchchatu qatuwaa medhdhiis.

³GODAI Yoosaafixa anjjiis; aissi giikko, a aawai koiro kawo gidido wode, GODAASSI ammanettidoogaadan, ikka ammanettiis. Ammanettidi Ba7aala eeqa misiliyaayyo goinnennan ixxiis. Yoosaafixi ba aawaa ogiyan hemettidi, GODAA azazuwaa poliis. I Israa7eela kawoti oottido iita oosuwa oottibeenna. ⁵Hegaa gishshau, GODAI a Yihudaa kawotettan mintti essiis. Yihudaa asai ubbai Yoosaafixayyo imuwaa ehiidosona; yaatin, i keehippe duretiisinne bonchchettiis.

⁶Yoosaafixi GODAASSI wozanaappe oottiya asa gidiis. Hegaa bollankka goinniyo xoqqa sohotanne Asheero giyo Xoossee eeqa misileta Yihudaa biittaaappe xaissiis.

⁷Yoosaafixi ba kawotido heezantto laitti Yihudaa katamatun tamarissanaadan ba oosanchchata Benihaila, Obaadiyaa, Zakkaariyaasa Nataani7eelanne Mikaaya kiittiis. ⁸Qassi etaara issippe Leewata SHamaa7iyaa, Nataaniyaa, Zabaadiyaa, Asaheela, SHamiraamoota, Yonaataana, Adooniyaa, Xoobbiyaanne Xobaadooniyaa yeddiis; qassikka qeeseta Elishamaa7anne Yoraama etaara issippe kiittiis. ⁹Eti ubbai GODAA Higgiyaa Maxaafaa bantanaara ekkidi, Yi-

hudaa biittan de7iya katamata ubbaa biidi, yan asaa tamarissidosona.

Yoosaafixa Gitatettaa

¹⁰Yihudaa biittaa yuushuwan de7iya kawotettata ubbaa GODAI yashissin, eti Yoosaafixaara oletti-bookkona. ¹¹Pilisxxeema asatuppe aramidaageeti imuwaanne biraa giiraa Yoosaafixayyo ehiidosona; qassi Arabatikka ayyo laappun sha7anne laappun xee-tu dorssa orggetanne laappun sha7anne laappun xee-tu deeshsha orggeta ehiidosona. ¹²Hegaa gishshau, Yoosaafixi keehippe minni minni biis. I Yihudan qatotanne minjjiyoobaa wottiyo katamata keexxiis. ¹³Keexxidi i he katamatun darobaa minjjiis.

Yerusalaamen ayyo mino olanchchati de7oosona. ¹⁴Eti bantta aawatu keettan keettan hagaappe kaallidi xaafettidosona. Yihudaa zariyaappe shaalaqai Adinaaha; aara 300,000 mino olanchchati de7oosona.

¹⁵Adinaaha kaallidi de7iya halaqai Yohanaana; aara 280,000 mino olanchchati de7oosona.

¹⁶GODAASSI ba sheniyani kiyida Amaasaayi a kaallidi de7iya heezantto halaqa; i Ziikira na7aa. Amaasaayaara 200,000 mino olanchchati de7oosona.

¹⁷Biniyaama zariyaappe halaqai mino olanchchaa Eliyadaa7a; aara wonddafiyaanne gondalliya oiqqiya 200,000 olanchchati de7oosona.

¹⁸Eliyadaa7a kaallidi de7iya halaqai Yihozabaada; aara olaa baanau gixxida 180,000 olanchchati de7oosona.

¹⁹Ha ubba olanchchati kawuwaayyo Yerusalaamen oottidaageeta; hageetu qoodai Yihudan de7iya gimbettida katamatun ubban kawoi wottido olanchchata gujjenna.

Hananabaa Yootiya Mikaayi Akaabayyo Xoonettiyoogaa Odiis

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 22:1-28)

18 Yoosaafixi keehippe duretiisinne bonchchettiis; qassi Akaabaarakka bollotiis. ²Amarida laittaappe guyyiyan, Yoosaafixi Akaaba be7anau Samaariyaa biis. Bin Akaabi assinne aara issippe de7iya asaassi daro dorssatanne boorata shukkiis. Yaati Yoosaafixi Gala7aaden de7iya Raamoota giyo katamaa olanau banaara baanaadan maizziis. ³Israa7eela Kawoi Akaabi Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixa, “Gala7aaden de7iya Raamoota olanau tanaara buutee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Yoosaafixi, “Ee, neeni olaa baanau giigiyo wode audenne taani giigana. Ta olanchchati ne olanchchatu mala; nuuni nenaara olanau baana” yaagiis. ⁴Qassikka Yoosaafixi Israa7eela kawuwaa, “Gidikkonne, neeni kasetada GODAA oichcha” yaagiis.

⁵Yaagin Israa7eela kawoi hananabaa yootiya oiddu xee-tu asata shiishshidi, “Taani Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa olanau booyye booppoo?” yaagidi eta oichchiis.

Oichchin eti, “Ba; aissi giikko, Xoossai he katamaa kawuwaa kushiyan aattidi immana” yaagidosona.

⁶ SHin Yoosaafixi, “Nuuni GODAA oichchanau dand-dayiyo hananabaa yootiya hara asi hagan baawee?” yaagiis.

⁷ Yaagin Israa7eela kawoi Yoosaafixassi zaaridi, “Nuuni a baggaara GODAA oichchanau danddayiyo issi hara bitanee de7ees; i Yimila na7aa Mikaaya. SHin taani a ixkais; aissi giikko, i ubba wodekka tabaa iitabaa yootesippe attin, lo77obaa yooti erenna” yaagiis.

Yaagin Yoosaafixi, “Kawoi hegaadan gooppo!” yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoi ba oosanchchatuppe issuwaa xeesidi, “Yimila na7aa Mikaaya eesuwan ekkada ya” yaagiis.

⁹ Israa7eela kawoinne Yihudaa Kawoi Yoosaafixi, bantta kawotaa maayuwa maayidi, Samaariyaa katamaa geliyo penggiyan bantta kawotaa araatan uttidosona; uttin hananabaa yootiya ubbati eta sinttan hananabaa yootosona. ¹⁰ Etappe issoi, Kanaa7ina na7ai Xidiqee birataappe kaceta giigissidi, Akaaba, “GODAI hagaadan yaagees; ‘Sooreti xayana gakkanaashin, neeni eta ha kacetun qaicana’ yaagees” yaagiis.

¹¹ Hananabaa yootiya hara ubbatikka, “Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa ba; baada ola; olad akka xoonaa. Aissi giikko, GODAI he katamaa kawuwaa kushiyan aattidi immana” yaagidi yootidosona.

¹² Hegaappe guyyiyan, Mikaaya xeesanau kiitetti biida bitanee a, “Be7a, hananabaa yootiya ubbati issi doona gididi, ‘Kawoi ha olaa xoonana’ yaagidi yootidosona. Hega gishshau, hayyanaa ne odoikka etappe issuwaagaa mala gido; neenikka lo77obaa oda” yaagiis.

¹³ SHin Mikaayi he bitaniyaa, “GODAI ero! Ta Xoossai yootiyoobaa taani yootana” yaagiis.

¹⁴ Mikaayi kawuwaakko yiido wode, kawoi a, “Mikaayaa, nuuni Gala7aaden de7iya Raamoota olanau boniyye boopponii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Mikaayi kawuwaa, “Ba; baada ola; olad akka xoonaa. Aissi giikko, eti ne kushiyan aadhdi imettana” yaagiis.

¹⁵ Yaagin kawoi a, “Neeeni GODAA sunntan tumaappe attin, harabaa taayyo odennaadan taani nena aapputoo caaqettanau koshshii?” yaagiis.

¹⁶ Yaagin i, “Israa7eela olanchchatu ubbai hentanchchi bainna dorssaadan deriyan laalettidaageeta taani be7aas. GODAI eta, ‘Hageetuyyo godi baawa. Eti ubbaikka bantta soo bantta soo saro boona’ yaagees” yaagiis.

¹⁷ Yaatin, Israa7eela kawoi Yoosaafixi, “I tabaa iitabaa yootesippe attin, lo77obaa yooti erenna’ gaa da taani neeyyo yootabeikkinaa?” yaagiis.

¹⁸ Mikaayi gujjidikka hegaadan yaagiis; “Simmi GODAI giyoobaa siya! GODAI ba kawotaa araatan uttin, saluwaa olanchchatu ubbai a ushachchaaranne a haddirssaara eqqidaageeta taani be7aas. ¹⁹ GODAI, ‘Israa7eela Kawoi Akaabi Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa biidi, yan haiqqanaadan a balettana oonee?’

yaagiis. Yaagin issoi hegaadan giyo wode, harai qassi hegaadan giis. ²⁰ Hegaappe guyyiyan, ayyaanai kiyidi GODAA sinttan eqqidi, ‘Taani a balettana’ yaagiis.

“Yaagin GODAI, ‘Waata balettutee?’ yaagiis.

²¹ “Yaagin ayyaanai, ‘Taani kiyada baada, ayyo hananabaa yootiyaageetu ubbatu doonan worddotiya ayyaana gidana’ yaagiis.

“Yaagin GODAI, ‘Ee, neeni a balettana; neeyyo hegee hanana. Ba; baada baletta’ yaagiis” yaagiis.

²² Qassikka i, “Hegaa gishshau, GODAI neeyyo hananabaa yootiyaageetu hageetu doonan worddotiya ayyaanaa wottiis; aissi giikko, GODAI ne bolli bashshaa ehaanau qachchiis” yaagiis.

²³ Hegaappe guyyiyan, Kanaa7ina na7ai Xidiqee shiqidi, Mikaaya qinxalliyyaa baqqiis. Baqqidi, “GODAA Ayyaanai ta achchappe waanidi neeyyo odanau biidee?” yaagiis.

²⁴ Yaagin Mikaayi a, “Neeeni qosettanau qol77o geliyo gallassi hega demmana” yaagiis.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoi ba olanchchatuppe issuwaa azaziiddi, “Mikaaya oiqa; oiqqada katamaa haariya Amoonayyoonne ta na7aa Yo7aashayyo efaada imma. ²⁶ Immada eta, ‘Kawoi intena “Ha bitaniyaa qasho keettan qachchite. Qachchidi taani saro simmana gakkanaashin, qii oittappenne haattappe harabaa aibanne ayyo immoppite” yaagees’ yaaga” yaagiis.

²⁷ Yaagin Mikaayi a, “Tumu neeni saro simmiyaabaa gidikko, GODAI tanan haasayibeenna” yaagiis. Qassikka Mikaayi, “Asau ubbau, taani yootidobaa akeekite” yaagiis.

Akaaba Haiquwaa

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 22:29-35)

²⁸ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoinne Yihudaa Kawoi Yoosaafixi Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa biidosona. ²⁹ Israa7eela kawoi Yoosaafixi, “Taani ta maayuwa laammada, hara asa malatada, olau gelana; shin neeni ne kawo maayuwa maaya” yaagiis. Yaagidi Israa7eela kawoi ba maayuwa laammidi, hara asa milatidi olau geliis.

³⁰ Sooriyaa kawoi ba paraa gaareta azaziya asata, “Gitatin guuxxin, hara asa onaarakka olettoppite; Israa7eela kawuwaa xalaalaa olettite” yaagidi azaziis.

³¹ Paraa gaareta azaziyaageeti Yoosaafixi be7ido wode, “Hagee Israa7eela kawuwaa” yaagidosona. Yaagidi aara olettanau simmidosona. Simmin Yoosaafixi waassiis; waassin GODAI Xoossai a maaddidi, eta guyye zaariis. ³² Paraa gaareta azaziyaageeti i Israa7eela kawuwaa gidennaagaa be7idi, a yedettiyoogaa aggiigidosona.

³³ Issi bitanee coo ba wonddafiyya olanchchatu bolli dukkidi, Israa7eela kawuwaa olaa maayoi gaittiyo kayyiyaara caddiis. Caddin kawoi ba gaariyaa laaggiya bitaniyaa, “Gaariyaa guyye zaarada, tana olaa gid-doppe kessa. Aissi giikko, taani iita cachchaa cadettaichchaas” yaagiis. ³⁴ He gallassi olai suulliyo wode, Israa7eela Kawoi Akaabi ba paraa gaariyaa gidon

zempidi, omarssi gakkanaashin, Sooretu sinttan takkiis. Takkidi awai wullido wode, i haiqqi bayiiis.

Hananabaa Yootiya Yeehu Yoosaafixa Seeriis

19 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoosaafixi ba soo Yerusalaame saro simmiis. ² Simmin hananabaa yootiya Hanaana na7ai Yeehu aara gaittanau kiyidi, Kawuwaa Yoosaafixa, “Neeni iitata maaddanau woikko GODAA ixxyaageeta siiqanau bessii? Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi ne bolli yiis. ³ Gidikkonne, Asheero giyo eeqee misileta biittaappe diggido gishshaunne Xoossaa koyanau ne wozanaa giigissido gishshau, neeni lo77obaa oottadasa” yaagiis.

Yoosaafixi Daannata Sunttiis

⁴ Yoosaafixi Yerusalaamen de7iis. Qassi Yoosaafixi Berssaabehappe doommidi, Efireema gezziyaa gakkanaashin, asaa gidдон yuuyidi, GODAAKKO, eta aawatu Xoossaakko, eta zaariis. ⁵ Yihudaa biittan de7iya gimbbettida katamatu ubban daannata sunttiis. ⁶ Sunttidi i daannatuyyo, “Intte oottiyooban inttena erite. Aissi giikko, intte asayyo pirddekketa; GODAAYO pirddeeta. Intte pirddiyo wode, i inttenaara de7ees. ⁷ Ha77ikka intte GODAAYO yayyite; intte oottiyooban inttena erite. Aissi giikko, GODAA nu Xoossaa matan naaqoi, asa sinttaa xeellidi maaddiyooogenne mattaayiyaa miyoogee baawa” yaagiis.

⁸ GODAA higgiiyaa kanttiyoogaanne asaa gidдон denddiya yohuwaa pirddanaadan Leewatuppe, qeestuppenne Israa7eela asaa aawatu keettaa halaqatuppe amarida asata Yoosaafixi Yerusalaamen sunttiis. ⁹ Hegaappe guyyiyan, Yoosaafixi eta hagaadan yaagidi azaziis; “GODAASSI yayyidi, ammanettiyoogaanne kumetta wozanan oottite. ¹⁰ Bantta kataman de7iya intte ishantti shemppo yoho, woikko higgebaa, woikko azazobaa, woikko awaajobaa, woikko pirddabaa inttekkoi ehiikko, eti GODAA sinttan mooranchcha gidennaadaaninne a hanqqoi intte bollinne intte ishanttu bolli yeennaadan eta seerite. Intte eta seerikko, intte intte huuphiyau mooranchcha gidekketa. ¹¹ GODAA bagga yoho ubbaayyo aawatiyaagee qeasetu halaqaa Amaariyaa; qassi kawuwaa bagga yoho ubbaayyo aawatiyaagee Yihudaa zaretu halaqaa Isimaa7eela na7aa Zabaadiyaa. Leewati intte sinttan halaqa gidana. Intte minnidi oottite. Suurebaa haniyaageetuura GODAI issippe gido” yaagiis.

Eedooma Biittai Yihudaa Bolli Woraajjiis

20 Hegaappe guyyiyan, Moo7aabatinne Amoonati qassi etaara issippe Ma7uunati Yoosaafixa bolli woraajjidosa. ² Yaatin, amarida asati yiidi Yoosaafixi ayyo, “Maxine Abbaappe hefinttaara de7iya Sooriyaappe daro olanchchati nena olanau yiidosona. Be7a, eti Haxaaxooni-Taamaaran de7oosona” yaagidi yootidosona. (Haxaaxooni-Taamaari Enggaadayyo harantto sunntaa.)

³ Yaatin, Yoosaafixi yayyidi, GODAA oichchanau ba qofaa qachchiis; qachchidi Yihudaa biittan ubban xoomaa awaajjiis. ⁴ Awaajjin Yihudaa asai ubbai GODAAPPE maaduwaa koyanau issippe shiiqiis; eti GODAAPPE maaduwaa koyanau Yihudaa katamatu ubbaappe yiidosona.

⁵ Yin Yoosaafixi Yihudaanne Yerusalaame yaa7aa gidдон, GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya Ooratta Dabaabaa sinttan eqqiis. ⁶ Eqqidi hagaadan yaagiis, “Abeet GODAU, nu aawatu Xoossau, saluwan de7iya Xoossai nena! Sa7an de7iya kawotettata ubbaa haariyaagee nena! Gitatettainne wolqqai ne kushiyan de7iyo gishshau, nenaara eqettanau danddayidabi baawa. ⁷ Abeet nu Xoossau, kase ha biittan de7iyaageeta ne asaa Israa7eela sinttaappe yedetta-da, ne siiquwaa Abrahaama zerettatuyyo merinau immidai nena! ⁸ Eti ha biittan de7idosona; eti hagan ne sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxidi, ⁹ ‘Nu bolli iitabai, woi olai, woi boshai, woikko koshai yiyaakko, nuuni ne sunntai de7iyo ha Beeta Maqidasiyaa sinttaaninne ne sinttan eqqidi, nu metuwan neekko waasana. Neeni nu waasuwa siyada, nuna ashshana’ yaagidosona.

¹⁰ “Ha77ikka Amoonati, Moo7aabatinne Eedoomati nu bolli woraajjidosa. Beni nu aawati Gibxxeppe kiyido wode, neeni eta he biittata gelennaadan diggadasa; hega gishshau, nu aawati he biittatun yuuyidi aadhhdidosonappe attin, eta xaissibookkona. ¹¹ Nuuni oottidobau eti nuuyyo zaaridobaa be7a. Neeni nuuyyo immido laata biittaappe eti nuna yedettanau yiidosona. ¹² Abeet nu Xoossau, neeni eta bolli pird-dikkii? Aissi giikko, nuna olanau yiida ha daro olanchchatuura olettanau nuuyyo wolqqi baawa. Nuuni oottanabaakka erokko; shin nu aifeti nena xeelloosona” yaagiis.

¹³ Yihudaa asai ubbai bantta yiira naatuura, bantta maccaasatuuranne bantta naatuura issippe gididi, GODAA sinttan eqqidosa.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Zakkaariyaasa na7ai Yahaazi7eeli yaa7aa gidдон eqqidaashin, GODAA Ayyaanai a bolli wodhdhiis. Zakkaariyaasi Banaaya na7aa; Banaayi Yi7i7eela na7aa; Yi7i7eeli Mataaniyaa na7aa; Mataanee Leewa zarenne Asaafa yara. ¹⁵ GODAA Ayyaanai Yahaazi7eela bolli wodhdhin, hagaadan yaagiis; “Kawuwau Yoosaafixaa, Yihudaanne Yerusalaamen de7iya asau, ubbaikka siyite! GODAI inttena hagaadan yaagees; ‘Ha daro olanchchatu gaa-suwan yayyoppitenne dagammoppite. Aissi giikko, olai Xoossaagaappe attin, intteegaa gidenna. ¹⁶ Intte wontto eta bolli kiyite. Kiyidi Xiixa giyo pudettan Yiru7eela Bazuwan de7iya zanggaaraa wurssettan intte eta demmana. ¹⁷ Ha olaa olettiyaageeti inttena gidekketa. Intte sohuwaa sohuwaa oiqqi eqqidi, GODAI inttena ashshiyooogaa be7eeta’ yaagees. Yihudaa asau, Yerusalaame asau, yayyoppitenne dagammoppite! Etaara olettanau wontto kiyite. GODAI inttenaara gidana” yaagiis.

¹⁸ Yoosaafixi som77uwaa sa7aa gattidi goinniis; hegaadankka, Yihudaa asai ubbainne Yerusalaamen de7iya asai ubbai GODAA sinttan kunddidi, GODAAYYO goinnidosona. ¹⁹ Qahaata yaraappenne Qoraaha yaraappe amarida Leewati eqqidi, bantta qaala xoqqu oottidi, GODAA Israa7eela Xoossaa galatidosona.

²⁰ Eti maallado guuran denddidi, Taqo7a Bazzuwaa baanau kiyidosona; eti kiyido wode Yoosaafixi dendi eqqidi, "Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya asau, taani giyoogaa siyite. GODAN, intte Xoossan, amanettite; intte minnana. Qassi hananabaa yootiyaageetun ammanettite; yoho ubbi intteyyo injjetana" yaagiis. ²¹ Yoosaafixi asaara zorettidoogaappe guyyiyan, mazamuriyaa yexxiyaageetanne GODAA galatiyaageeta sunttiis. Sunttin eti ba7aala gallassa maayuwaa maayidi, olanchchatu sinttaara kanttiiddi, "GODAA galatite!

Aggenna a siiqoi merinaagaa" yaagi yaagidi yexxanaadan azaziis.

²² Eti mazamuriyaa yexxiyoogaanne galatiyoogaa doommido wode, Yihudaa olanau yiida Amoonatu bolli, Moo7aabatu bollinne Eedoomatu bolli GODAI shabirssaa yeddiis. ²³ Yeddin Amoonatinne Moo7aabati Eedoomatu bolli denddidi, eta muleera xaissidosona. Eti Eedoomata xaissidoogaappe guyyiyan, bantta gid-don issoi issuwaa xaissidosona. ²⁴ Yihudaa asai baz-zuwan de7iya wochchiyo sohuwaa yiido wode, bantta morkketi de7iyo sohuwaa xeellidosona; xeellidi eta ahai biittan zin77idaagaa be7idosona. Etappe issi asinne kessi ekkidi bibeenna.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, Yoosaafixinne a asai omooduwaa ekkana biidi, daro meheta, shinqqeta, ola miishshata, maayotanne hara al77o miishshata demmidosona. SHin omoodo ubbabaa tookki efaanau danddayibookkona. Omooddidobai keehippe daro gidido gishshau, heгаа shiishshanau heezzu gallassaa ekkiiis. ²⁶ Hegaappe guyyiyan, eti oiddantto gallassi Be-raaka Wombbaa giyoosan shiiqididosona; shiiqidi he sohuwan GODAA galatidosona. Hega gishshau, eti he sohuwaa Galataa Wombbaa yaagidi sunttidosona.

²⁷ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asai ubbainne Yerusalaame asai ubbai, Yoosaafixi kaalettin, ufaissan Yerusalaame simmiis. ²⁸ Eti Yerusalaame gakkidi, diit-taara, maazinqqiyaaranne xurumbbaara GODAA Beeta Maqidasiyaa gelidosona.

²⁹ Israa7eela morkketa GODAI olidoogaa biittan de7iya kawotettati ubbai siyido wode, eti Xoossaayyo yayyidosona. ³⁰ Yaatidi Xoossai Yoosaafixayyo ubba baggaara shemppuwaa immido gishshau, a kawotet-tai sarotettaa demmiis.

Yoosaafixa Kawotaa Wurssettaa

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 22:41-50)

³¹ Yoosaafixi Yihudan kawotiyo wode, a laittai hastta-manne ichchasha; i Yerusalaamen laatamanne ichchashu laitta kawotiis. A aayiyaa SHiiliha na7iyo Azuubo geetettausu. ³² Yoosaafixi ba aawaa Asa ogiyan hemettiis; i he ogiyaappe sher77i gibeenna;

GODAA sinttan i suurebaa oottiis. ³³ Gidikkonne, goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; asai biron ba kumetta wozanaappe ba maizza aawatu Xoossaakko sim-mibeenna.

³⁴ Yoosaafixi hanido harabai, koiroppe wurssettaa gakkanaassi Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan, Hanaana Na7aa Yeehu Taarikiyaa gid-don xaafetti uttiis.

³⁵ Issi wode, Yihudaa Kawoi Yoosaafixi iitabaa oottida Israa7eela Kawuwaa Akaaziyaasaara issippetettaa oottiis. ³⁶ Yaatidi Yoosaafixi aara zal77iyo gita markkabetta medhdhanau maayiiis. Maayidi he markkabetta Eexiy-ooni-Gaabira kataman merissidosona. ³⁷ Hegaappe guyyiyan, Mareeshappe yiida Dodaawa na7ai El77eezari, "Neeni Akaaziyaasaara issippetettaa oottido gishshau, neeni oottido oosuwaa GODAI xaissana" yaagidi, Yoosaafixa bolli hananabaa yootiis. Hega gishshau, markkabeti meqqidosona; eti awanne baanau danddayibookkona.

21 Hegaappe guyyiyan, Yoosaafixi haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Daawita Kataman ba maizza aawatuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Yoraami kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Yoraama

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:17-24)

² Yoraama ishantti Azaariyaasa, Yihi7eela, Zakkariyaasa, Azaariyaasa, Mikaa7eelanne SHafaaxiyaa; hageeti ubbai Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixa naata.

³ Eta aawai Yoosaafixi etayyo daro biraa, worqqaanne al77o miishshaa immiis; qassi gimbbettida Yihudaa katamatakkka immiis. SHin Yoraami ba aawau baira na7a gidiyo gishshau, kawotettaa ayyo immiis. ⁴ Yoraami ba aawaa kawotettaa ekkidi minnido wode, ba ishantta ubbatanne issi issi Israa7eela halaqata bisuwan woriis.

⁵ Yoraami kawotiyo wode, laittai ayyo hasttamanne naa77a; i Yerusalaamen hospun laitta kawotiis.

⁶ Yoraami Akaaba na7iyo ekkido gishshau, Akaaba so asai hemettidoogaadankka kase Israa7eela kawotu ogiyan hemettiis; GODAA sinttankka iitabaa oottiis.

⁷ Gidikkonne, GODAI kase Daawitaara maacet-tido maachchaa gishshau, Daawita zerettaa xaissanau koyibeenna. Daawita zeretta merinau kawotanau GODAI ufaissaa immi wottiis.

⁸ Yoraami kawotido wode, Eedooma asai Yihudaa kawuwaa bolli makkalidi, banttau kawuwaa kawoyidosona. ⁹ Hega gishshau, Yoraami ba ola gadaawaturanne ba paraa gaaretu ubbaara issippe Eedooma biittaa olanau biis; bin Eedooma asai anne a paraa gaaretu halaqata dooddidosona. SHin Yoraaminne a asai qammi denddidi, doodaa kanttidi baqatidosona. ¹⁰ He wodeppe doommidi, hachchi gakkanaashin, Eedooma asai Yihudaa asaassi haarettibeenna. Yoraami GODAA ba aawatu Xoossaa aggido gishshau, Liibina asai qassi he wode Yihudaa kawuwaa bolli makkaliis.

¹¹ Yoraami qassi Yihudaa gezziyan goinniyo xoqqa sohota giigissiis; giigissidi Yerusalaamen de7iya asai

shaaramuxanaadan oottiis; Yihudaa asaakka balettiis. ¹² Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Eelaasi Yoraamayyo dabddaabbiiyaa hagaadan yaagidi kiittiis; "GODAI, ne maizza aawaa Daawita Xoossai, 'Neeni ne aawaa Yoosaafixa ogiyan woikko Yihudaa Kawuwaa Asa ogiyan hemettiyoogaa aggada, ¹³ Israa7eela kawotu ogiyan hemettadasa. Akaaba so asai ootti-doogaadan, Yihudaaninne Yerusalaamen de7iyaageeti shaaramuxanaadan oottadasa. Qassikka neeppe kehiya, ne aawaa keettan de7iya ne ishantta woradasa. ¹⁴ Hegaa gishshau, GODAI ne asaa, ne naata, ne maccaasatanne neeyyo de7iya ubbabaa wolqqaama boshan shocana. ¹⁵ Nena maracciyaa harggee oiqqin, neeyyo sahoi yaa goobi goobidi baana' yaagees" yaagiis.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, GODAI Pilisxeematanne Toophiyaa matan de7iya Arabata Yoraama olanaadan denttettiis. ¹⁷ Yaatin, eti Yihudaa bolli woraajjidosona; woraajjidi kawo keettan de7iya miishshaa ubbaa, kawuwaa attuma naatanne a maccaasata omooddidosona. A naatu ubbaappe kaaluwaa Akaaziyaasappe attin, hara issi na7inne ayyo attibeenna.

¹⁸ He ubbaappe guyyiyan, paxanau danddayenna maracciyaa harggiyan Yoraama GODAI shociis.

¹⁹ Naa77u laittaa gidon harggee a bolli goobiis; goobin a maraccee kare kiyiis; yaatin, keehi sahattidi haiqqiis. A moogiyo wode asai kase a maizza aawatuyyo oottidoogaadan, a bonchuwau mittaa dooridi, tamaa eettibeenna.

²⁰ Yoraami kawotiyo wode, laittai ayyo hasttamanne naa77a; i Yerusalaamen hospun laitta kawotiis. I haiqqiyo wode ooninne azzanibeenna. Yoraami Daawita Kataman moogettiisippe attin, kawotu makkaan moogettiibeenna.

Yihudaa Kawuwaa Akaaziyaasa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:25-29; 9:21-28)

22 Arabati yiidi Yoraamayyo baira naata ubbata worido gishshau, Yerusalaame asai Yoraama na7aa ubbaappe kaaluwaa Akaaziyaasa a sohuwan kawoyidosona. Hegaa gishshau, Yoraama na7ai Akaaziyaasi kawotaa doommiis. ² Akaaziyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo oitamanne naa77a; [†] i Yerusalaamen issi laitta kawotiis. A aayee sunttai Ataalo; a Omirayyo na7aa na7iyo.

³ Akaaziyaasi iitatettan baanaadan a aayiyaa a zorido gishshau, ikka Akaaba so asaa ogiyan hemettiis. ⁴ A aawai haiqqidoogaappe guyyiyan, Akaaba so asaikka a zoriyo gishshau, Akaaba so asaadan ikka GODAA sintan iitabaa oottiis. Yaatidi a xayuwau gaaso gididosona. ⁵ Akaaziyaasi Akaaba so asaa zoriyaa kaallidi, Akaaba na7aa Israa7eela Kawuwaa Yoraamaara is-sippe, Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eela olanau Gala7aaden de7iya Raamoota giyo katamaa biis. Bin Sooriyaa asati Yoraama caddidosona. ⁶ Sooriyaa

[†] OITAMANNE NAA77A: Ayyo laittai laatamanne naa77a woikko oitamanne naa77a. Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:26 xeella.

Kawuwaa Hazaa7eelaara i olettiyo wode, Sooriyaa asati a Raamootan caddido cachchaa patti ekkana Iziraa7eela katamaa simmiis. Hegaappe guyyiyan, Yoraama na7ai, Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi Akaaba na7aa Yoraama cadettidaagaa oichchanau duge Iziraa7eela katamaa biis.

⁷ Akaaziyaasi Yoraamakko biidoogee Akaaziyaasau haiqo gidanaadan Xoossai oottiis. Akaaziyaasi Yoraama be7ishin, Akaaba zariyaa xaissanaadan GODAI doorido Nimisha na7aa Yeeha mokkanau naa77ai is-sippe kiyidosona. ⁸ Yeehu Akaaba zariyaa bolli pirddiyooogaa polido wode, Yihudaa halaqatanne Akaaziyaasa maaddiya a ishanttu naata demmidi woriis. ⁹ Qassi Yeehu Akaaziyaasa koyiis; koyin Samaariyan qosetti ut-tidaagaa a asati demmidosona; demmidi Yeehukko ehiidi woridosona. Woridi, "Ba kumetta wozanaappe GODAA koyida Yoosaafixa na7aa" yaagidi moogidosona.

Hegaa gishshau, Akaaziyaasa so asaappe kawotettaa oiqqanau danddayiyai ooninne baawa.

Yihudaa Kawiyo Ataalo

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 11:1-3)

¹⁰ Akaaziyaasa aayiyaa Ataala ba na7ai haiqqidoogaa be7ido wode, denddada Yihudaa kawuwaa zariyaa ubbaa xaissaasu. ¹¹ SHin kawuwaa na7iyaa Yihoshebaa7a, haiqqanau de7iya kawo naatu gidoppe Akaaziyaasa na7aa Yo7aasha wuuqqada akkaasu. Ekkada anne a xanttiyaaro hiixa keettan qosaasu. Hegaadan oottada, Ataala na7aa worennaadan, Kawuwaa Yoraama na7iyaa, Akaaziyaasa michchiyaa, qeesiyaa Yoodaah machchiyaa, Yihoshebaa7a a qosaasu. ¹² Ataala biittaa haariyo wode ubban, na7ai eta matan Xoossaa Beeta Maqidasiyan usuppun laitta qosettidi uttiis.

Ataali Bolli Makkalidi Denddidosona

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 11:4-16)

23 Laappuntta laittan Yoodaah minnidi, mato halaqata Yirohaama na7aa Azaariyaasa, Yohanaana na7aa Isimaa7eela, Yoobeeda na7aa Azaariyaasa, Adaaya na7aa Ma7iseeyanne Ziikira na7aa Elishafaaxa shiishshidi, etaara maachchaa maacettiis. ² Eti Yihudaa biitta ubbaa yuuyidi, Yihudaa katamatun de7iya Leewatanne Israa7eela yaratu halaqata ubbaa ekkidi, Yerusalaame yiidosa.

³ Hegaappe guyyiyan, he shiiqida asai ubbai Xoossaa Beeta Maqidasiyan kawuwaara maachchaa maacidosa. Yoodaah he asaa, "Kawuwaa na7aa haggaa be7ite! GODAI kase Daawita zerettaabaa haasayidoogaadan i kawoto. ⁴ Intte oottanau bessiyaabai haggaa: Sambbata gallasan ha Beeta Maqidasiyaa geliya qeesetuppenne Leewatuppe heezzu kushiyaappe issi kushee penggiyaa naagite; ⁵ qassi heezzu kushiyaappe issi kushee kawo keettan de7ite; heezzu kushiyaappe issi kushee qassi Baasuwa Penggen de7ite. Asai ubbai GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaabaa shiiqo.

⁶ Qeesetuppenne oottiya Leewatuppe attin, ooninne

GODAA Beeta Maqidasiyaa geloppo. Eti geeshsha gidiyo gishshau, gelona; shin hara asai ubbai GODAA azazuwaa naagiiddi, Beeta Maqidasiyaappe kareera de7ona.

⁷“Leewati ubbai bantta ola miishshaa bantta kushiyan kushiyan oiqqidi, kawuwaa giddayidi, kawoi kiyiyo wodenne geliyo wode ubban aara issippe de7ona. Beeta Maqidasiyaa geliya oonanne worite” yaagiis.

⁸Leewatinne Yihudaa asai ubbai qeese Yoodahee azazidobaa ubbaa oottidosona. Qeese Yoodahee Sambbatan oosuwaappe kiyanau bessiya Leewata kessidi yeddibeenna. Hegaa gishshau, naaguwaa kayai gakkidoogeetikka naaguwaa kayaa polidaageetikka ubbai yan de7oosona. Hegan halaqatussi ekkanau gidiya asai de7ees. ⁹Hegaappe guyyiyan, qeese Yoodahee Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya, beni Kawuwaa Daawita toorata, wogga gondalletanne qeera gondalleta halaqatuyyo immiis. ¹⁰Asai ubbai ola miishshaa ba kushiyan ba kushiyan oiqqidi, Beeta Maqidasiyaayyo ushachcha baggaappe haddirssa bagga gakkanaassi, yarshshiyooosaa mataaninne Beeta Maqidasiyaa matan kawuwaa yuushuwan eqqanaadan qeese Yoodahee oottiis. ¹¹Hegaappe guyyiyan, Yoodahee kawuwaa na7aa Yo7aasha kare kessidi, a huuphiyan kallachchaa wottiis; wottidi Kawotaa Higgiyaa Maxaafaa ayyo immidi kawoyiis. Yoodaheenne a naati Yo7aasha tiyidi, “Kawoi shemppo gam77o!” yaagidosona.

¹²Asai woxxiiddinne kawuwaa sabbiiddi hombbociyooogaa Ataala siyido wode, asaakko GODAA Beeta Maqidasiyaa baasu. ¹³Baada kawoi penggen ba tuusaa matan eqqidaagaa be7aasu. Halaqatinne xurumbaa punniyaageeti kawuwaa matan de7oosona; Yihudaa asai ubbai ufaittidi, xurumbaa punnoosona; mazamuriyaa yexxiyaageetikka sinttau aadhdhidi, banttau de7iya yetta miishshan galatoosona. Ataala ba maayuwa pooshshada, “Hagee makkala! Hagee makkala!” yaagada waassaasu.

¹⁴Qeese Yoodahee olanchchatu halaqata, “Ataalo Beeta Maqidasiyan woroppite! O yaaranne haara salpida salppetu gidduwan wottidi, kare kessite; o ashshanau kajeeliya asi de7ikko worite!” yaagiis.

¹⁵Hegaa gishshau, eti o oiqqidi, kawo keettaa efiidosona; efiidi Paraa Penggiyan o woridosona.

Yoodahee Maachchaa Ooraxissiis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 11:17-20)

¹⁶Hegaappe guyyiyan, Yoodahee i ba huuphen, asai ubbainne kawoi GODAA asa gidanaadan maachchaa wottiis. ¹⁷He wode asai ubbai Ba7aala Eeqa Keettaa biidi, he keettaa qoliis; qolidi yarshshiyoo sohotanne misileta kincherettiis. Qassi Mataana giyo Ba7aala qeesiyaa yarshshiyoo sohotu sinttan woridosona.

¹⁸Yoodahee qeeseanne Leewata Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi halaqa oottidi sunttiis. Eta oosoi Muuse higgiiyan xaafettidoogaadan GODAAYO xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoooganne Kawoi Daawiti

odidoogaadan mazamuriyaa yexxiyoogaanne baalaa bonchchissiyooogaa. ¹⁹Higgiiyan xaafettidoogaadan tuna asi issoinne gelennaadan Yoodahee GODAA Beeta Maqidasiyaa penggen naagiyaageeta wottiis.

²⁰Yoodahee olanchchatu halaqata, gita asata, deriyaa haariyaageetanne he biittaa asaa ubbaa banaara ekkidi, kawuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe duge wottiis. Qommo bagga penggiyaara kawo keettaa gelidosona; gelidi kawuwaa kawotaa araatan utissidosona. ²¹Yaatin Yihudaa asai ubbai ufaittiis. Ataalo kawo keettan bisuwan haiqqidoogaappe guyyiyan, katamai woppu giis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aasha

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 12:1-16)

24 Yo7aashi kawotiyo wode, laittai ayyo laappuna; i Yerusalaamen oitamu laitta kawotiis. A aayee sunttai Xiibiyo; a Berssaabehe katamaappe yiida asa.

²Qeese Yoodahee de7ido laitta ubban Yo7aashi GODAA sinttan suurebaa oottiis. ³Yoodahee Yo7aashayyo naa77u maccaasata immiis; immiin eti ayyo attuma naatanne macca naata yelidosona.

⁴Hegaappe guyyiyan, Yo7aashi GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanau qoppiis. ⁵Yo7aashi qeeseanne Leewata shiishshidi, “Yihudaa katamata biidi, intte Xoossaa Beeta Maqidasiyaa laittan laittan bottokonanau Israa7eela ubbaappe miishshaa shiishshite; ha yohuwaa eesuwan oottite” yaagiis. SHin Leewati eesuwan oottibookkona. ⁶Hegaa gishshau, kawoi qeese ubbatu halaqaa Yoodaaha xeesidi, “Yerusalaame asaappenne Yihudaa asaappe giiraa shiishshanau aissi Leewata kiittabeikkii? GODAA ashkkaarai Muuseenne Israa7eela asai Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaassi giirai shiiqanaadan beni maayi uttidosa. ⁷He iita mishiriyo Ataalo kaalliya asati Xoossaa Beeta Maqidasiyaa moorirggidosona; eti GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya geeshsha miishsha ubbaa ekkidi, Ba7aalayyo goinnanau go7ettidosona” yaagiis.

⁸Hegaa gishshau, kawoi Leewata azazin, eti saaxiniyaa giigissidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa penggiyaappe kare baggaara wottidosona. ⁹Xoossaa ashkkaarai Muusee bazzon de7iiddi, Israa7eela asaappe shiishshanaadan azazido giiraa GODAAYO ehaana mala, Yihudaaninne Yerusalaamen Leewati awaajjidosa. ¹⁰Awaajjin halaqatinne asai ubbai ufaittidi, giirai saaxiniyaa kumana gakkanaashin, an yeggidosona. ¹¹Saaxinee Leewatu baggaara kawo oosanchchatukko gakkii, saaxiniyaa giddon daro miishshai dagattidaagaa eti be7ido wode ubban, kawo xaafenne qeese ubbatu halaqai sunttido bitanee yoosona; yiidi saaxiniyaappe miishshaa kessoosona; kessidi saaxiniyaa sohuwan zaari wottoosona. Eti ubba gallassi hegaadan oottidi, daro miishshaa dagayidosona.

¹²He miishshaa kawoinne Yoodahee GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa wochchanau sunttettida asatuyyo immoosona. Immin eti GODAA Beeta Maqi-

dasiyaa bottokonanau shuchchaa massiyaageetanne anaaxeta, qassi GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanau birataanne nahaasiyaa oosanchchata qaxaridosona. ¹³ Qaxarin oosanchchati Xoossaa Beeta Maqidasee moorettidaagaa minni oottidi, bantta kushiyan kaseegaadan ooraxissidosona. ¹⁴ Oosanchchati Beeta Maqidasiyaa bottokonuwa polido wode, palahida worqqaanne biraa kawuwaakkonne Yoodaahetto ehiidosona. Ehin eti he worqqaanne biran GODAA Beeta Maqidasiyaa giddo oosuwaayyo maaddiya miishshata, xuuggiyo yarshshuwaayyo haniya saine-tanne hara dumma dumma miishshata ootissidosona.

Yoodaahette de7ido laittan GODAA Beeta Maqidasiyan xuuggiyo yarshshuwa ubba wode eti yarshshoosona.

¹⁵ Yoodaahette keehippe cimmiidi haiqqiis; i haiqqiyo wode a laittai xeetanne hasstama. ¹⁶ Yoodaahette Israa7eelan Xoossaa Beeta Maqidasiyaayo lo77obaa oottido gishshau, Daawita Kata-man kawotu makkaan a moogidosona.

Yo7aashi GODAAPPE Wora Simmiis

¹⁷ Yoodaahette haiqqidoogaappe guyyiyan, Yihudaa halaqati yiidi, kawuwaayyo lichchi giidi gufannidosona. Yaatin, kawoi eta zoriyaa siyiis. ¹⁸ Eti GODAA bantta maizza aawatu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa aggidi, Asheeri misiletuyyoonne eeqatuyyo goinnidosona. Eti oottido balaa gishshau, Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli GODAA hanqqoi wodhdhiis. ¹⁹ Asai baakko simmanaadan GODAI hananabaa yootiyaageeta etakko kiittiis; kiittin hananabaa yootiyaageeti eta bolli markkattidosona; shin eti siyennan ixxidosa.

²⁰ Hegaappe guyyiyan, qeesiyaa Yoodaahette na7aa Zakkariyaasa bolli Xoossaa Ayyaanai wodhdhiis; wodhdhin Zakkariyaasa asaa sinttan eqqidi, "Xoossai hagaadan yaagees; 'Intte GODAA azazuwa poliyoogaa aissi ixheetii? Hegee intteyyo iita. Intte GODAA aggido gishshau, ikka inttena aggiis' yaagees" yaagiis. ²¹ Yaagin asai a bolli maqettiis. Kawoi eta azazin, GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaaban a shuchchan caddidi woridosona. ²² Kawoi Yo7aashi Zakkariyaasa aawai Yoodaahette baayyo oottido kehatettaa hassayennan aggidi, a na7aa Zakkariyaasa worissiis. Zakkariyaasi haiqqiiddi, "GODAI haga be7idi, halo kesso" yaagiis.

Yo7aasha Kawotaa Wurssettaa

²³ He laittai laamettiyo wode, Sooriyaa olanchchati Yo7aasha olanau yiidosona. Yiidi Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli woraajjidi, asaa halaqata ubbaa woridi, etappe omooddidobaa ubbaa Damasqon de7iya bantta kawuwaassi yeddidosona. ²⁴ Sooriyaa olanchchati qoodan guutta; shin Yihudaa asai GODAA bantta aawatu Xoossaa aggido gishshau, GODAI keehi daro gidida eta olanchchata Sooriyaa olanchchatu kushiyan aattidi immiis. Eti hagaadan oottidi, Yo7aasha qaxxayidosona.

²⁵ Sooriyaa olanchchati appe shaahettiyo wode, Yo7aashi keehippe masunxxi uttiis. Qeesiyaa Yoodaa-

he na7aa suuttaa gishshau, a oosanchchati a bolli maqettidi, i ba hiixan zin77idaashin woridosona. I haiqqin, Daawita Kataman a moogidosona; shin kawotu makkaan a moogibookkona. ²⁶ Yo7aasha bolli maqettidaageeti Amoonnee SHim77aati na7aa Zabaadanne Moo7aabee SHiimiriiti na7aa Yihozabaa-da. ²⁷ Yo7aasha naatubai, a bolli hananabaa yootido darobainne Xoossaa Beeta Maqidasiyaa i bottokonissidobai Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. Yo7aashi haiqqin, a sohuwan a na7ai Amesiyaasi kawotiis.

Yihudaa Kawuwa Amesiyaasa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwa 14:2-6)

25 Amesiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatanne ichchasha; i Yerusalaamen laatanne uddufun laitta kawotiis. A aayee sunttai Yiho7aadino; a Yerusalaame asa. ² Amesiyaasi GODAA sinttan suurbaa oottiis; shin kumetta wozanaappe gidenna. ³ Amesiyaasi kawotettaa mintti oiqqidosaara, ba aawaa worida oosanchchata woriis. ⁴ Muuse Higgiiyaa Maxaafan xaafettidoogaadan, GODAI, "Naati oottido nagaraa gishshau, aawata woranau bessenna; qassi aawati oottido nagaraa gishshau, naata woranau bessenna. Asai ubbai ba oottido nagaran nagaran haiqqanau bessees" yaagidi azazidoogaadan, woridaageetu naata woribeenna.

Eedooma Bolli Denddidaa Olaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwa 14:7)

⁵ Amesiyaasi Yihudaa asaa shiishshidi, bantta aawatu keettan keettan shaalaqatunne mato halaqatu suntatettaa giddon wottiis. I laatanne laatanne laittaappe bollaara de7iya Yihudaa zaretanne Biniyaama zaretta ubbaa qoodiis; qoodidi gondalliyaanne tooraa oiqqidi, olau giigida heezzu xeetu sha7u doorettida asata demmiis. ⁶ Qassi Israa7eelappe xeetu sha7u mino asata heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya biran Amesiyaasi qaxariis. ⁷ SHin Xoossaa asa giyo issi bitanee Amesiyaasakko yiidi, "Kawuwau, GODAI Israa7eelaaranne Efireema asaara de7enna gishshau, Israa7eela olanchchati nenaara booppona. ⁸ Neeni, eti tana minttana gaada qoppikko, Xoossai nena ne morkketu sinttan kaushshana. Aissi giikko, maaddanau woikko kaushshanau Xoossau wolqqai de7ees" yaagiis.

⁹ Yaagin Amesiyaasi Xoossaa asa, "Taani Israa7eela olanchchatussi qanxxido he birai ubbai waanane?" yaagiis.

Yaagin Xoossaa asi, "GODAI neeyyo hegaappe aattidi immanau danddayees" yaagiis. ¹⁰ Hega gishshau, Amesiyaasi Efireemappe baakko yiidi olanchchati bantta soo soo baanaadan moissiis. Moissin eti Yihudaa asaa bolli keehippe hanqqettiiddi, bantta soo soo simmidosona.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Amesiyaasi bana minttidi, ba olanchchata kaalettidi, Maxine Wombbaa biis; bin a olanchchati Se7iira asaappe tammu sha7aa wori-

dosona. ¹² Qassi eti tammu sha7u olanchchata paxa omooddidosona; omooddidi eta aafuwaa dooni efiidosona; efiidi he aafuwan duge olin, hirkkin de7iya shuchchan asati ubbai meqerettidi wuridosona. ¹³ SHin he wode Amesiyaasi banaara olau beennaadan guyye yeddido Israa7eela olanchchati Samaariyaappe biidi, Beeti-Horoona gakkanaassi de7iya Yihudaa katamata olidosona. Eti Yihudaa asaappe heezzu sha7aa woridi, daro omooduwaa ekkidosona.

¹⁴ Amesiyaasi Eedooma asata woridi simmiiddi, Se7iira asaa xoossatu misileta ekkidi yiis. He misileti baageeta gidanaadan essidi, etayyo goinniisinne ix-aanaa cuwayiis. ¹⁵ Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi Amesiyaasa bolli eexxi kiyiis; yaatin, GODAI issi hananabaa yootiyaagaa Amesiyaasakko kiittiis. Kiittin biidi, "Bantta asaa ne kushiyaappe ashshanau danddayibeenna xoossatussi neeni aibissi goinnadii?" yaagiis.

¹⁶ Hananabaa yootiyaagee haasayishin, kawoi, "Neeni kawuwaara zorettanaadan nuuni nena suntti-dooyye? Agga! Neeni aibissi haiqqanau koyai?" yaagiis.

Yaagin hananabaa yootiyaagee aggi ekkidi, "Neeni haggaa oottido gishshaanne taani nena zoridoogaa siyabeenna gishshau, Xoossai nena xaissanau qachchidoogaa ha77i taani eraas" yaagiis.

Israa7eela Bolli Denddida Olaa (Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 14:8-20)

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa Kawoi Amesiyaasi bana zoriya asatuura zorettidi, Israa7eela Kawuwaa Yeehu na7aa na7aa, Yo7akaaza na7aa, Yo7aashassi asa kiittidi, "Haaya; ane naa77ai olaa gaittoos" yaagidi naassiis.

¹⁸ Naassin Israa7eela Kawoi Yo7aashi Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa hagaadan yaagiis; "Liibaanoosan de7iya kinddiichchoi Liibaanoosan de7iya zigaayyo kiittidi, 'Ne na7iyo ta na7aassi imma' yaagiis. SHin Liibaanoosan de7iya issi do7ai hegaara kanttiiddi, he kinddiichchuwaa yedhdhiis. ¹⁹ Neenikka, 'Be7a, Eedooma biittaa asaa xoonas' yaagada ne wozanan otoruwan kumadasa. SHin ha77i neeni ne son woppu gaada uttaaga. Ne bollinne ne biittaa Yihudaa bolli metonne bashsha ehiyaabaa aibissi denttetta?" yaagidi zaariis.

²⁰ SHin Amesiyaasi sissaa ixxiis. Eti Eedooma xoossatussi goinnido gishshau, Xoossai eta eta morkketu kushiyan aattidi immanau koyiis. ²¹ Hegaa gishshau, Israa7eela Kawoi Yo7aashi olanau kiyin, inne Yihudaa Kawoi Amesiyaasi Yihudan de7iya Beeti-SHemesha giyo kataman olaa gaittidosona. ²² Gaittin Israa7eela asai Yihudaa asaa xooniis; xoonin Yihudaa asai ubbai baqatidi, ba soo ba soo biis. ²³ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela Kawoi Yo7aashi Akaaziyaasa na7aa na7aa, Yo7aasha na7aa, Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa Beeti-SHemesha omooddidi, Yerusalaame ehiis. Yaatidi Yerusalaame dirssaa gimbbiyaa, Efireema Penggiyaappe biidi Zooziyaa Penggiyaa gakkanaashin de7iya, oiddu xeetu wara gidinya sohuwaa laaliis. ²⁴ Laalidi Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya worqqaanne bi-

raa ubbaa, Obeedi-Eedooma zerettai naagiyo miishshaanne kawo keettan de7iya miishshaa ubbaa ekkii; qassi iggitiyaa oiqettida asatakka ekkidi, Samaariyaa simmiis.

²⁵ Yo7akaaza na7ai, Israa7eela Kawoi Yo7aashi haiqqidoogaappe guyyiyan, Yo7aasha na7ai Yihudaa Kawoi Amesiyaasi tammanne ichchashu laitta de7iis. ²⁶ Amesiyaasi oottidobai ubbai, koiroppe wurssettaa gakkanaassi, Yihudaa Kawotunne Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ²⁷ Amesiyaasi GODAA kaalliyoogaa aggidooagaappe guyyiyan, eti a bolli Yerusalaamen maqettidosona. Maqettin i Laakisha katamaa baqatiis. SHin eti a geeduwaa Laakisha asa kiittin, a yan woridosona. ²⁸ Woridi a ahaa paran caani ehiidi, Daawita Kataman a maizza aawatuura moogidosona.

Yihudaa Kawuwaa Ooziyaana (Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 14:21-22, 15:1-7)

26 Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asai ubbai tammanne usuppun laitta gidियो na7aa, Ooziyaana a aawaa Amesiyaasa sohuwan kawoyiis. ² A aawai Amesiyaasi haiqqidoogaappe guyyiyan, i Eelaata giyo katamaa zaaretti keexxidi, Yihudan timiis.

³ Ooziyaani kawotiyo wode, laittai ayyo tammanne usuppuna; i Yerusalaamen ishatamanne naa77u laitta kawotiis. A aayee sunttai Yikoolo; a Yerusalaame asa. ⁴ A aawai Amesiyaasi oottidoogaadan, ikka GODAA sinttan suurebaa oottiis. ⁵ Xoossaa yashshatettaa bana tamarissida Zakkaariyaasi paxa de7ido wodiyan, Xoossaassi i ammanettidi oottiis. GODAASSI i oottido wode ubban, Xoossai a anjiis.

⁶ Ooziyaani Pilisxxeematuura olettanau kiyidi, Gaate katamaa yuushuwaa gimbbiyaa, Yaabine katamaa yuushuwaa gimbbiyaanne Ashddooda gimbbiyaa laaliis; yaatidi Ashddooda katamaa mataaninne Pilisxxeemata, Gurbba7aalan de7iya Arabatanne Ma7uunata xoonanaadan Xoossai a maaddiis. ⁸ Amoonaa asati Ooziyaanayyo giiridosona. Ooziyaani keehippe minnido gishshau, a woree Gibxxe zawaa gakkanaassi siyettiis.

⁹ Qassi Ooziyaani Zooziyaa Penggiyaa matan, Zanggaara Penggiyaa mataaninne dirssai sookko baqqiyo zooziyaa matan adussa gimbbeta gimbbissidi, Yerusalaame qatuwaa minttiis. ¹⁰ Ayyo bargguwaaninne dembban cora mehee de7iyo gishshau, he sohotun adussa gimbbiyaa gimbbiis; gimbbidi daro ollaa bookkiis. I qassi goshshaa dosiyo gishshau, keratuuninne aradda gadiyan ayyo daro goshshanchchatinne woiniyaa turaa tokkiyaageeti de7oosona.

¹¹ Qassikka Ooziyaanayyo olau giigida keehi daro olanchchati de7oosona. Olanchchatu xaafee Yi7i7eel-inne halaqai Ma7iseeyi olanchchatu sunttaa mazgafan xaafidosona. Eta halaqai gadaawaa Hanaaniyaa. ¹² Bantta aawatu keettau halaqatiya mino asati naa77u sha7anne usuppun xeeta. ¹³ Kawuwaa morkketuura

olettidi, bantta kumetta wolqqan kawuwaa maad-danau kiyiya heezzu xeetanne laappun sha7anne ichchashu xeetu olanchchati eta kushiyan de7oosona. ¹⁴ Ooziyaani olanchchatu ubbau gonnalliyaa, tooraa, huuphiyan wottiyo birata qophiyaa, tiran maayiyo ola miishshaa, wonddafiyaa, yambarshshaanne mulumuqqe shuchchaa giigissiis. ¹⁵ Yerusalaamen de7iya kushe hiillaa eriya asata Kawoi Ooziyaani azazidi, wochchiyo adussa gimbbetuppenne katamaa dirssaa gimbbiyaa zozetuppe, wonddafiyaa zubbeta dukkiyo miishshatanne gita gita shuchchata pixiridi oliya miishshata merissiis. Xoossai a maaddin, i keehippe minniis; a woreekka ubbasaa gakkidi siyettiis.

Ooziyaani Ba Otoruwan Qaxxayettiis

¹⁶ SHin Ooziyaani minnido wode otorettiis; otoroi a kunddettau kaalettiis. Ooziyaani GODAA ba Xoossaa naaqqiis; i ixaanaa cuwayiyo saaxiniyan ixaanaa cuwayanau GODAA Beeta Maqidasiyaa geliis.

¹⁷ Qeesee Azaariyaasinne GODAA qeeseti hosppun tammata a geeduwaa kaallidi gelidosona; he qeeseti mino asata. ¹⁸ Qeeseti Kawuwaa Ooziyaana teqqidi, "Ooziyaanaa, neeni GODAAYO ixaanaa cuwayanau bessakka. Ixaanaa cuwayiyoogee bessiyoi, ixaanaa cuwayanau geeyi uttida, Aaroonu zeretta gididi qeesetu xalaalaassa. Ha Geeshsha Sohuwaappe kiya! Aissi giikko, neeni GODAA Xoossaa naaqqadasa; neeni appe bonchcho demmakka" yaagidosona.

¹⁹ SHin Ooziyaani ixaanaa cuwayanau ixaanaa cuwayiyo miishshaa ba kushiyan oiqqi uttidi hanqqettiis. Ooziyaani qeeseta hanqqettidi, GODAA Beeta Maqidasiyan ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa matan qeesetu sinttan eqqidaashin, a som77uwaa hanttaara goga harggee oiqqiis. ²⁰ Qeesiyaa halaqai Azaariyaasinne hara qeeseti ubbai akko xeelliyo wode, a som77uwaa hanttaara goga harggee oiqqidoogaa be7idi, a eesuwan Beeta Maqidasiyaappe kessidosona. Ikka GODAI a qaxxayidoogaa erido gishshau, eesuwan hegaappe kiyidi biis. ²¹ Kawoi Ooziyaani haiqqana gakkanaashinkka he harggiyaara de7iis; GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyoosaappekka teqettiis. He harggiyaa gaasuwan dumma keettan barkka de7iis. He wode a na7ai Yo7aataami kawo keettan de7idi, he biittaa asaa haariis.

²² Kawoi Ooziyaani hanido harabaa ubbaa koiroppe wurssettaa gakkanaassi Amoxa na7ai, hananabaa yootiya Isiyaasi xaafi wottiis. ²³ Ooziyaani haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Yaatin, asai a, "Hanttaara goga harggen oiqettidaagaa" giidi, kawotu makkaanaa matan a moogidosona. I haiqqin, a sohuwan a na7ai Yo7aataami kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aataama

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 15:32-38)

27 Yo7aataami kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne usuppun laitta kawotiis. A aayee sunttai Yaruusho; a Xaadooqa na7iyo. ² Ba aawai Ooziyaani ootti-

doogaadan, Yo7aataamikka GODAA sinttan suurebaa oottiis; shin i a aawai GODAA Beeta Maqidasiyaa geli-doogaadan gelibeenna. Gidikkonne, asai nagaraa ootiyooqaa aggibeenna.

³ Yo7aataami GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyo Qommo Penggiyaa zaarettidi oottiis; qassi Yerusalaame katamaa gimbbiyann Ofeela giyoosan daro oosuwaa oottiis. ⁴ Yihudaa gezziyan katamata ke-exxiis; worai dariyo keran qatuwaanne adussa gimbbiyaa gimbbiis.

⁵ Yo7aataami Amoona kawuwaara olettidi xooniis. Amoonati he laitti heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya biraa, tammu sha7u konttaale gididi gisttiyaanne tammu sha7u konttaale gididi banggaa ayyo giiridosona. Amoonati naa77antto laittinne heezzantto laitti hegaadankka ehiidi, ayyo giiridosona. ⁶ Yo7aataami GODAA ba Xoossaa sinttan sure hemettido gishshau, keehippe minniis.

⁷ Yo7aataami hanido harabai, i olettido olaabai ubbainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotunne Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

⁸ Yo7aataami kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne usuppun laitta kawotiis. ⁹ Yo7aataami haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Eti a Daawita Kataman moogidosona. A sohuwan a na7ai Akaazi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Akaaza

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 16:1-5)

28 Akaazi kawotiyo wode, laittai ayyo laatama; i Yerusalaamen tammanne usuppun laitta kawotiis. Akaazi ba maizza aawai Daawiti suurebaa ootti-doogaadan, GODAA sinttan i suurebaa oottibeenna; ² i kase de7ida Israa7eela kawotu ogiyan hemettiis. Ba7aalayyo goinnanaadan nahaasiyaa seerissidi, misiliyaa medhdhiis. ³ Qassi Hinnooma Zanggaaran ixaanaa cuwayiis; GODAI Israa7eela asaa sinttaappe laaggidi kessido asatu de7uwaa wogaa, he sheneyiyaagaa qullidi, ba attuma naata taman xuuggidi, eeqau yarshshiis. ⁴ Akaazi asai goinniyo xoqqa sohotun, keratu huuphiyaaninne daashsha mitta ubbaa garssan yarshshuwaa yarshshiinnee ixaanaa cuwayiis.

⁵ Hegaa gishshau, GODAI a Xoossai a Sooriyaa kawuwaa kushiyan aatti immiis. Immin eti a xoonidi, a asaappe daro asaa omooddidi, Damasqqo efiidosona. Qassikka GODAI a Israa7eela kawuwaa kushiya aatti immin, kawoi iita shochchaa shociis. ⁶ Yihudaa asai GODAA bantta maizza aawatu Xoossaa aggido gishshau, Ramaaliyaa na7ai Paaquhi Yihudaa olanchchatuppe xeetanne laatamu sha7u mino asata issi gallassi woriis. ⁷ Efireema zare gididi mino olanchchay Ziikiri kawuwaa na7aa Ma7iseeya, kawo keettaa aawatiya Aziriqaamanne kawuwaa kaallidi de7iya Elqqaana woriis. ⁸ Israa7eela asai bantta dabbotuppe naa77u xeetu sha7u maccaasaa, attuma naatanne macca naata omooddidosona; qassi eti keehippe daro omooduwaa ekkidi, Samaariyaa efiidosona.

Hananabaa Yootiya Odeeda

⁹ GODAA sunttan hananabaa yootiya Odeeda giyo is- si bitanee Samaariyan de7ees. Odeedi Samaariyaa yiya olanchchatuura gaittanau kiyyidi, hagaadan yaagis; "Be7ite, GODAI, intte aawatu Xoossai Yihudaa hanqqettido gishshau, intte kushiyan aatti immiis. SHin inttekka saluwaa gakkida hanqquwan eta siifideta.

¹⁰ Ha77ikka Yihudaa asainne Yerusalaame asai intteyyo maccanne attuma aille gididi, haarettanaadan qoppeeta. Inttekka etaagaadan hanidi, GODAA intte Xoossaa naaqqideta gidekketi? ¹¹ Hegaa gishshau, ha77i intte taani giyoogaa siyite. GODAA hanqqoi intte bolli wodhdhido gishshau, intte omooddidi qachchido intte dabbota yeddiigite" yaagiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, Efireema zaretu halaqatuppe oiddati, Yohanaana na7ai Azaariyaasi, Mashilemoota na7ai Berekee, SHaaluumaa na7ai Yihizqqeenne Hadi-laaya na7ai Amaasi olaappe simmidaageetu bolli denddidosa. ¹³ Denddidi, "He omoodettida asata intte hagau ehooppite! Ehiikko, kase nuuni GODAA bolli oottido nagaraanne naaqquwaa bolli hara naaqquwaa gujjeeta. Nu naaqqoi kasekka dari uttido gishshau, Israa7eela bolli GODAA hanqqoi wodhdhiis" yaagidosona.

¹⁴ Hegaa gishshau, olanchchati omoodettida asatanne omoodettida miishshaa halaqatu sinttaaninne kumetta yaa7aa sinttan sheedhdhdidosona.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, sunttai hagaappe qommoora xaafettido asati denddi eqqidi, omoodettida asata ekkidosona. Ekkidi eta gidдон kallo de7iyaageeta omoodettidabaappe maizzidosona; eti he asatussi maayuwaanne caammaa immidosona. Qassi eta mizidosonanne ushshidosona; eta mazunttaakka za- itiyaa tiyidosona. Eta gidдон daafurida ubbata hariyaa togissidi, eta ishanttukko, zambbai de7iyo Yarkko katamaa ehiidosona. Hegaappe guyyiyan, eti Samaariyaa simmidosona.

Akaazi Asoore Kawuwaa Maaduwaa Oichchiis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 16:7-9)

¹⁶ He wode Kawoi Akaazi Asoore kawoi bana maad- danaadan kiitaa kiittiis. ¹⁷ Aissi giikko, Eedooma asati naa77anttuwaakka Yihudaa bolli woraajjidi, daro asaa omooddidi efiidosona. ¹⁸ Pilisxxeema asati qassi Yihu- daa bargguwaanne Neegeeba Bazzuwan de7iyo kata- mata olidosona; olidi Beeti-SHemesha, Ayyaaloona, Gaderoota, Sooko, Timina, Giimizonne eta yuushuwan de7iyo moottata woraajji oiqqidi, yan de7idosona. ¹⁹ Yi- hudaa Kawoi Akaazi Yihudaa asaa nagaraa ootissido gishshaunne GODAASSI ammanettibeenna gishshau, GODAI Yihudaa kaushshiis. ²⁰ Hegaa gishshau, Asoore Kawoi Tigilaati-Paleseeri Akaazakko yiidi, a tuggayi- isippe attin maaddibeenna. ²¹ Akaazi GODAA Beeta Maqidasiyaappe, kawo keettaappenne asaa ha- laqatuppe darobaa ekkidi, Asoore kawuwaayyo immi- is. SHin hega oottidoogeekka a ainne go77ibeenna.

Akaaza Nagaraa

²² Kawoi Akaazi ba huuphen ba tuggaa wode GO- DAASSI ammanettenna hanotaa kaseegaappe gujji gu- jjidi biis. ²³ Bana xoonida Damasqqo xoossatuyyo yarshshiiddi, "Sooriyaa kawotu xoossati eta maaddido gishshau, tanakka eti maaddanaadan taani etau yarshshana" yaagiis. SHin he xoossati ayyoonne Is- raa7eela asaa ubbaayyo bashshaa ehiidosona.

²⁴ Akaazi Xoossaa Beeta Maqidasiyaa miishshaa ubbaa issisaa shiishshidi kinchcherettiis. Kinchcherettidi GO- DAA Beeta Maqidasiyaa penggeta gorddiis. Yaatidi Yerusalaamen ubbasan baayyo yarshshiyo sohota es- siis. ²⁵ Akaazi hara xoossatuyyo ixaanaa cuwayanau Yi- hudan de7iyo katamatu ubban goinniyo xoqqa sohota medhdhiis. Yaatidi GODAA ba aawatu Xoossaa han- qqetissiis.

²⁶ Akaazi hanido harabainne i oottidobai ubbai koiroppe wursettaa gakkanaassi Yihudaa Kawotunne Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

²⁷ Akaazi haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Yerusalaame kataman a moogidosona; shin Israa7eela kawotu makkaanan moogibookkona. A sohuwan a na7ai Hizqqiyaasi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 18:1-3)

29 Hizqqiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laata- manne ichchasha; i Yerusalaamen laatamanne uddufun laitta kawotiis. A aayee sunttai Abiyyo; a Za- kkaariyaasa na7iyo. ² A maizza aawai Daawiti ootti- doogaadan, Hizqqiyaasikka GODAA sinttan suurebaa oottiis.

Beeta Maqidasiyaa Geeshshatettaa

³ Hizqqiyaasi ba kawotido koiro laittan, koiro aginan, GODAA Beeta Maqidasiyaa penggeta dooyidi bot- tokoniis. ⁴ Qeesetanne Leewata ehiissidi, Beeta Maqi- dasiyaayyo arshsho baggaara de7iyo dabaaban shi- ishshiis. ⁵ SHiishshidi hagaadan yaagiis; "Leewatoo, taani giyoogaa siyite! Ha77i intte huuphiyau geeyite; GODAA intte aawatu Xoossaa Beeta Maqidasiyaakka geeshshite. Beeta Maqidasiyaa tunissiyaabaa ubbaa diggite. ⁶ Aissi giikko, kase nu aawati ammanetti- bookkona; GODAA nu Xoossaa sinttan iitabaa ootti- dosona. Eti GODAA aggidi, GODAI de7iyoosaappe bantta som77uwaa wora zaaridi, bantta zokkuwaa akko zaaridosona. ⁷ Eti qassi Beeta Maqidasiyaa penggeta gorddidosona; xomppiyaakka toissidosona. Beeta Maqidasiyan Israa7eela Xoossaayyo ixaanaa cuwayibookkona, woikko xuuggiyo yarshshuwaa yarshshibookkona. ⁸ Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli wodhdhiis. Intte aifiyan intte be7iyoogaadan, GODAI eta intteyyo yashsha, dagamanne 'Poora!' giyoobaa oottiis. ⁹ Hegaa gaasuwan nu aawati bisuwan haiqqidosona; nu at-

tuma naati, nu macca naatinne nu maccaasati omood-ettidosona.

¹⁰ "GODAA hanqqoi eexxiyaagee nu bollappe kichchana mala, taani GODAARA, Israa7eela Xoossaara maachchaa maacettanau ta wozanan qoppais. ¹¹ Ta naatoo, intte GODAA sinttan eqqidi, ayyo oottiya oosanchcha gididi, ixaanaa cuwayanaadan inttena i doorido gishshau, shenehoo gooppite" yaagiis.

¹² He sohuwan de7iya Leewati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta:

Qahaata yaraappe Amaasaaya na7aa Mahaatanne Azaariyaasa na7aa Yuu7eela.

Maraara yaraappe Abdda na7aa Qiisanne Yihaali7eela na7aa Azaariyaasa.

Gershshoona yaraappe Ziimma na7aa Yo7aahanne Yo7aaha na7aa Edeena.

¹³ Elxxaafaana yaraappe SHiimiranne Yi7u7eela.

Asaafa yaraappe Z akkaariyaasanne Mataaniyaa.

¹⁴ Hemaana yaraappe Yihi7eelanne SHim77a.

Yidutuuna yaraappe SHamaa7iyaanne Uzzi7eela.

¹⁵ Eti bantta dabbota, Leewata, shiishshin, eti ubbaikka bantta huuphiyau geeyidosona. Kawoi eta azazin, GODAA higgian xaafettidoogaadan eti GODAA Beeta Maqidasiyaa geeshettaa doommidosona. ¹⁶ Hegaa gishshau, qeeseti GODAA Beeta Maqidasiyaa geeshshanaau giddo gelidosona; gelidi GODAA Beeta Maqidasiyaa gidдон de7iya tunabaa ubbaa kessidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaabaa ehiidosona. Ehin Leewati ekkidi, Qediroona Zanggaaran olidosona. ¹⁷ Eti koiro aginan, koiro gallassi Beeta Maqidasiyaa geeshshiyooogaa doommidosona; he aginaayyo hospunnta gallassi baranddaa gakkidosona. Hara hospunnta gallassan GODAA Beeta Maqidasiyaa goinuwaassi gigissidosona. Koiro aginaayyo tammanne usuppunnta gallassi eti he oosuwaa polidosona.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, eti Kawuwaa Hizqqiyaasakko gelidi, "Nuuni GODAA Beeta Maqidasiyaa ubbaa, xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyooosaanne he yarshshiyooosan go7ettiyo miishshaa ubbaa, GODAA sinttan wottiyo oittaa xaraphpheezaanne he xaraphpheezaan de7iya miishshata ubbaa geeshshida. ¹⁹ Qassi Kawoi Akaazi kawotidi de7iyi wode, Xoossaayyo ammanetennan aggidi, efiido miishsha ubbaa nuuni zaaridi geeshshida. Be7a, nuuni geeshshido miishshai ubbai GODAASSI yarshshuwaa yarshshiyooosaa sinttan de7ees" yaagidosona.

²⁰ Kawoi Hizqqiyaasi wonttetta gallassi guuran dendidi, katamaa halaqata shiishshidi, etaara issippe GODAA Beeta Maqidasiyaa biis. ²¹ Eti kawotettaa gishshau, Beeta Maqidasiyaa gishshaunne Yihudaa asaa gishshau, laappun korimata, laappun dorssa orggeta, laappun dorssa maratanne qassi laappun deeshsha orggeta nagaraa yarshshuwaayyo ehiidosona. Aaroonaa zeretta gididiya qeeseti, GODAAYYO yarshshuwaa yarshshiyooosan hegeeta yarshshanaadan kawoi azaziis. ²² Azazin qeeseti korimata shukkidi, eta suuttaa yarshshiyooosaa bolli caccafidosona. Qassi dorssa orggeta shukkidi, eta suuttaa

yarshshiyooosaa bolli caccafidosona. Qassikka dorssa marata shukkidi, eta suuttaa yarshshiyooosaa bolli caccafidosona. ²³ Nagaraa yarshshuwaassi haniya deeshsha orggeta kawuwaa sinttinne shiiqida asaa sintti ehiidosona; ehin eti ubbai bantta kushiya deeshshatu bolli wottidosona. ²⁴ Wottin qeeseti deeshshata shukkidi, Israa7eela asaa ubbaa nagarai atto geetettana mala, eta suuttaa yarshshiyooosaa bolli yarshshidosona. Aissi giikko, kawoi eti xuuggiyo yarshshuwaanne nagaraa yarshshuwaa yarshshanaadan azazido gishshaassa.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, GODAI kawuwaassi hiraagiya Gaada baggaaranne hananabaa yootiya Naataana baggaara Kawuwaa Daawita azazido azazuwaa Hizqqiyaasi kaallidi, Leewata daalaa, diitaanne maazinqqiyaa oittidi, GODAA Beeta Maqidasiyan essiis.

²⁶ Leewati Daawiti kase yettaa yexxido miishshata oiqqin, qeeseti qassi xurumbbata oiqqidi eqqididosona. ²⁷ He wode eti xuuggiyo yarshshuwaa yarshshanaadan Hizqqiyaasi azaziis. Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyooogee doomettido wode, xurumbbatuuninne Israa7eela Kawuwaa Daawita yettaa miishshatun GODAAYYO yettai doomettiis. ²⁸ Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyooogee polettana gakkanaashin, kumetta yaa7ai GODAAYYO goinnees; yettaa yexxiyaageetikka yexxoosona; xurumbbaa punniyaageetikka punnoosona. ²⁹ Qeeseti yarshshuwaa yarshshiyooogaa polido wode, kawoinne aara de7iya asai ubbai gulbbatidi goinnidosona. ³⁰ Kawoi Daawitinne hananabaa yootiya Asaafi xaafido galataa mazamuriyaa GODAAYYO yexxanaadan Kawoi Hizqqiyaasinne halaqati Leewata azazidosona; azazin Leewati ufaissan galatidi, gulbbatidi goinnidosona.

³¹ Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi asaa, "Ha77i intte inttena GODAAYYO dummayideta. Intte shiiqidi, yarshshuwaanne galataa yarshshuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiite" yaagiis. Yaagin shiiqida asai yarshshuwaanne galataa yarshshuwaa ehiidosona; qassi koyida asati xuuggiyo yarshshuwaa ehiidosona.

³² He shiiqida asai ehiido xuuggiyo yarshshuwaa qoodai laappun tammu korimata, xeetu dorssa orggetanne naa77u xeetu dorssa marata; hegeeti ubbai GODAAYYO xuuggiyo yarshshota. ³³ Qassi issippetettaa yarshshoti usuppun xeetu korimatanne heezzu sha7u dorssata. ³⁴ SHin xuuggiyo yarshsho ubbaa shukkidi, galbbaa qaaranaa de7iya qeeseti qoodan keehi guutta. Hegaa gishshau, oosoi wurana gakkanaashiininne hara qeeseti bantta huuphiyau geeyana gakkanaashin, eta dabboti, Leewati eta maaddidosona. (Bantta huuphiyau geeyiyoogan Leewati qeesetuppe aadhdhidi ammanettoosona.) ³⁵ Qeesetu oosoi daro; xuuggiyo yarshshuwaa, issippetettaa yarshshuwaa handdaanne xuuggiyo yarshshuwaara issippe yarshshettiya ushshaa yarshshuwaa ubbaa eti yarshshoosona.

Hegaadan hanidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa oosoi naa77anttuwaa doommiiis. ³⁶ Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasinne asai ubbai he oosuwaa eesuwan

polanaadan Xoossai eta maaddido gishshau, keehippe ufaattidosona.

Paasikaa Baalaa Bonchchanau Makkiyo Mahaa

30 GODAA Israa7eela Xoossaa Paasikaa Baalaa bonchchanau, Yerusalaamen de7iya GODAA Beeta Maqidasiyaa Israa7eela asai ubbainne Yihudaa asai ubbai yaanaadan Hizqqiyaasi kiittiis; qassi Efireema asaayyoonne Minaase asaayyo dabddaabbiyaa xaafiis. ² Kawoi, halaqatinne, Yerusalaamen shiiqida asai ubbai Paasikaa Baalaa naa77antto aginan bonchchanau qofaa qachchidosona. ³ Qoodin gidiya qeeseti bantta huuphiyau geeyibeenna gishshaunne daro asikka Yerusalaamen shiiqibeenna gishshau, asai Paasikaa a wodiyan, koiro aginan bonchchanau dandayibeenna. ⁴ He qofai kawuwaassinne shiiqida asaasi lo77o qofa gidiis. ⁵ Hegaa gishshau, GODAA Israa7eela Xoossaa Paasikaa Yerusalaamen bonchchanau Berssaabehappe doommidi Daana gakkanaassi de7iya Israa7eela asai ubbai yaanaadan awaajjanau qofaa qachchidosona. Aissi giikko, ha Paasikaa Baalaabai kase higgiiyan xaafettidoogaadan daro asai bonchchibeenna.

⁶ Kawoinne kawuwaa halaqati azazin, kiitettidaageeti Israa7eela biittaa ubbaanne Yihudaa biittaa ubbaa haagaadan yaagiya dabddaabbiyaa ekkidi efiidosona; "Israa7eela asau, Asoore biittaa kawotu kushiyaappe kessi ekkidi, intte biittan attida intteko i simmanaadan, intteka GODAAKKO, Abrahaama, Yisaaqanne Israa7eela Xoossaakko simmite! ⁷ Bantta GODAAYYO, bantta aawatu Xoossaayyo ammanetibeenna intte aawatudaaninne intte ishanttudan hanoppite. Intte eriyooogaadan Xoossai eta hanttaara qixaatiyaa qaxxayyiis. ⁸ Intte GODAAYYO azazettiteppe attin, kase intte aawatudan intte morggiyaa zozzissoppite! GODAI merinau geeshshido Beeta Maqidasiyaa haa yiite. GODAA hanqqoi eexxiyaagee intte bollappe kichchanaadan, GODAAYYO, intte Xoossaayyo, goinnite. ⁹ Intte GODAAKKO simmikko, intte ishanttinne intte naati banttana omooddidaageetu sinttan maaroata demmidi, ha biitti simmana. Aissi giikko, GODAI intte Xoossai qarettiyaagaanne maariyaagaa. Intte akko simmikko, ba sinttaa intteppe wora zaarena" yaagiyaagaa.

¹⁰ Kiitettidaageeti Efireema biittaanne Minaase biittaa kanttidi, Zaabiloona biittaa gakkanaassi katamaappe katamaa biidosona. SHin he katamatun de7iya asati eta karidi, eta bolli miiccidosonanne qilliicidosona. ¹¹ Gidikkonne, Aseera asatuppe, Minaase asatuppenne Zaabiloona asatuppe aramida asati bantana kaushshidi, Yerusalaame yiidosona. ¹² Kawoinne kawuwaa oosanchchati GODAA qaalaa maaran azazidobaa, Yihudaa asai issi wozanan azazettanaadan, Xoossaa kushee Yihudaa asaa bolli de7ees.

Paasikaa Baalai Bonchchettis

¹³ Naa77antto aginan Oittaa Baalaa bonchchanau keehi daro asai Yerusalaamen shiiqiis. ¹⁴ Eti denddidi, Yerusalaamen de7iya yarshshiyi sohota qolidi, ixanaa cuwayiyo miishsha ubbaa diggidi, Qediroona Zanggaaran olidosona. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, naa77antto aginan, tammanne oiddantto gallassi Paasikaa dorssaa shukkidosona. Bantta huuphiyau geeyibeenna qeesetinne Leewati yeellatidi, bantta huuphiyau geeyidosona; yaatidi xuuggiyo yarshshuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiidosona. ¹⁶ Xoossaa asa gidiya Muuse higgiiyaadan, Beeta Maqidasiyaa gidдон bantta sohuwan sohuwan eqqididosona; eqqidi qeeseti Leewatu kushiyaappe ekkido suuttaa caccaffidosona.

¹⁷ He yaa7aa gidдон geeyibeenna daro asati de7oosona. Hegaa gishshau, he dorssata GODAAYYO geeshshanau, geeshsha gidenna ubbatuyyo Leewati Paasikaa dorssaa shukkidosona. ¹⁸ Efireema zariyaappe, Minaase zariyaappe, Yisaakoora zariyaappenne Zaabiloona zariyaappe daro asati higgee azaziyoogaadan bantta huuphiyau geeyibeennabaa gidikkokka, Paasikaa Baalaa gibiraa miidosona. Hegaa gishshau, Kawoi Hizqqiyaasi etau woossiiddi, "Abeet, asa ubbau keha GODAU, hageeti higgee azaziyoogaadan bantta huuphiyau geeyibeennabaa gidikkokka, eti neeyyo, GODAAYYO, bantta aawatu Xoossaayyo goinnoosona. Hegaa gishshau, neeni etayyo atto yaaga" yaagidi woossiis. ²⁰ Woossin GODAI Hizqqiyaasa woosaa siyidi, etayyo atto giis.

²¹ Yerusalaamen shiiqida Israa7eela asai Oittaa Baalaa gita ufaissan laappun gallassi bonchchiis. Leewatinne qeeseti yetta miishshan yexxiiddi, gallassi gallassi GODAA galatoosona. ²² Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi GODAA oosuwan akeekanchcha gidiya Leewatussi haasayidi, eta minttettiis.

Asai ubbai issippetettaa yarshshuwaa yarshshiiddi, GODAA bantta aawatu Xoossaa galatiiddi, miiddinne uyiiddi, baalaa laappun gallassi bonchchidosona.

²³ Kumetta yaa7ai baalaa hara laappun gallassaa gujjidi bonchchanau maayiis; maayidi asai laappun gallassi baalaa ufaittiiddi bonchchiis. ²⁴ Aissi giikko, Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasi yarshshuwaa yarshshanau, sha7u korimata, laappun sha7u dorssatanne deeshshata yaa7aassi immiis; qassi halaqati sha7u korimatanne tammu sha7u dorssata yaa7aassi immidosona. Keehippe daro qeesetikka bantta huuphiyau geeyidosona. ²⁵ Kumetta Yihudaa yaa7ai, qeeseti, Leewati, Israa7eelappe yiida asai ubbainne kase Israa7eela biittaaappe yiidi, Yihudaa biittan de7ida asai ubbai ufaittiis.

²⁶ Daawita na7aa, Israa7eela Kawuwaa Solomona wodiyaasappe doommin, hachchi gakkanaassi, Yerusalaamen haggaa milatiya baali bonchchetti erenna gishshau, Yerusalaamen asai keehippe ufaittiis.

²⁷ Hegaappe guyyiyan, qeesetinne Leewati denddidi, GODAI asaa anjjana mala woossidosona; woossin Xoossai saluwan, ba de7iyo geeshsha sohuwan eta woosaa siyiis.

Kawoi Hizqqiyaasi Goinuwaa Hanotaa Ooraxissiis

31 Hagee ubbai polettido wode, he sohuwan de7iya Israa7eela ubbati Yihudaa katamata biidi, de7iyaaba ubbaa xaissana gakkanaashin, eeqaa tuusata kinchcherettidosona; Asheero giyo xoossee misiliyaa qanxxi olidosona; Yihudaa biittaaninne Biniyaa ma biittan ubban, qassi Efireema biittaaninne Minaase biittan de7iya goinniyo xoqqa sohotanne yarshshiyohota laalidosona. Eti hegeeta ubbaa xaissidoogaappe guyyiyan, Israa7eela asai ubbai bantta katamaa katamaanne bantta soo soo simmidosona.

² Hizqqiyaasi qeesetanne Leewata eta oosuwaa maaran citan citan shaakkidi essiis. Eta oosoi xuuggiyo yarshshuwaanne issippetetta yarshshuwa GO-DAAYYO yarshshiyooqaanne Beeta Maqidasiyaa penggiyan GODAA galatiyoogaanne sabbiyoogaa. ³ GODAA higgiiyan xaafettidoogaadan maalladonne omarssi, Sambbatan, aginai xeeriyo wodiyaaninne baalaa gallassatun yarshshiyohota, xuuggiyo yarshshuwaassi koshshiya meheta kawoi baappe immees.

⁴ GODAA higgiiyan xaafettidoogaadan, qeesetinne Leewati GODAA oosuwaa oottana mala, etayyo bessiyaabaa immanaadan Yerusalaamen de7iya asaa kawoi azaziis. ⁵ Hizqqiyaasi heгаа azazosaarakka, Israa7eela asai kattaappe, woine eessaappe, za-itiyaappe, mattaa eessaappenne goshshan mokiidabaappe xeeraa GODAAYYO darissidi immidosona; banttau de7iya ubbabaappekka asirataa GODAAYYO kessidosona. ⁶ Yihudaa katamatun de7iya Israa7eela asainne Yihudaa asai booraappenne dorssaappe asirataanne GODAAYYO, bantta Xoossaayyo, dummayi wottidobaa ehiidosona; ehiidi dooridosona. ⁷ Eti heez-zantto aginan doorettaa doommidi, laappuntta aginan polidosona. ⁸ Hizqqiyaasinne halaqati doorettidaagaa yiidi be7ido wode, eti GODAANNE GODAA asaa Israa7eela galatidosona.

⁹ Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi dooridi wottido imuwaabaa qeesetanne Leewata oichchiis.

¹⁰ Oichchin Xaadooqa yara gidiya qeese ubbatu halaqi Azaariyaasi Hizqqiyaasa, "Asai bantta imuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiyoogaa doommin, nuuni miidi kallida. GODAI ba asaa anjjido gishshau, hagee keehi daroi attiiis" yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi GODAA Beeta Maqidasiyan aibakko minjiyo kifileta giigissanaadan asaa azaziis; azazin asai giigissiis. ¹² Asai imuwaa, bau de7iyaagaappe asirataanne GODAAYYO dummayi wottidobaa ammanetti immidi, he kifileta gelissidosona. Leewee Konaanee eta bolli sunttettiis; a ishai SHim77i a kaallidi sunttettiis. ¹³ Kawoi Hizqqiyaasinne Xoossaa Beeta Maqidasiyan halaqatiya Azaariyaasi azazin, Yihiteeli, Azaazee, Nahaati, Asaaheeli, Yaarimooti, Yozabaadi, Eli7eeli, Yisimaakee, Mahaatinne Banaayi sunttettidosona; eti Konaaniyaanne a ishaa SHim77a aawa-tettaappe garssaara oottanau sunttettidosona.

¹⁴ Leewiyaa Yimina na7ai Qoree, arshsho bagga penggiyaa naagiyaagee, asai Xoossaayyo ba dosan coo ehi-

ido imuwaanne dummayi wottidobaa ekkanaunne shaakki shaakkidi immanau sunttettiis. ¹⁵ Qeeseti de7iyo katamatun gitaappe guutta gakkanaassi de7iya bantta ishanttuuyo ammanettidi, eta oosuwaadan oosuwaadan shaakki shaakkidi immanaadan Edeni, Miniyaamini, Yaasu, SHamaa7ee, Amaareenne SHakaanee Qoreppe garssaara sunttettidosona. ¹⁶ Bantta citan citan bantta oosuwaa gallassi gallassi GODAA Beeta Maqidasiyan oottiyaageetuyyo, laittai hasttamaa gakkidonne hasttamaappe bolla gidido attumaasa ubbaayyo eta gakkiiyaagaa gakkiiyaagaa shaakkidi immidosona. ¹⁷ Bantta aawatu keettan keettan qoodetti uttida qeesetuyyookka immidosona. Qassilaittai laatamaa gakkidonne laatamaappe bolla gidido Leewatuyyo bantta oosuwaadan oosuwaadan bantta citan citan shaaketti qoodettidaageetuyyo eta gakkiiyaagaa shaakkidi immidosona. ¹⁸ Qeesetinne Leewati bantta yeletaadan yeletaadan qoodettiyo wode, eti bantta guutta naatuura, bantta maccaasatuura, bantta macca naatuuranne bantta attuma naatuura issippe xaafettidosona; aissi giikko, eti ammanettidi, bantta huuphiyau geeyidosona. ¹⁹ Qassi bantta katamatu yuushuwan de7iya hentta gadetun woikko hara katamatun de7iya Aaroonna yara gidiya qeesetuyyo, qeesetu zare gidiya attuma asatu ubbaayyoonne bantta yeletaadan qoodettida Leewatu ubbaayyo eta gakkiiya qumaa shaakkanau asati sunttettidosona.

²⁰ Kawoi Hizqqiyaasi GODAA ba Xoossaa sinttan lo77o suureen tuma gididabaa Yihudaa biittaa ubban oottiis. ²¹ Hizqqiyaasi GODAA Beeta Maqidasiyaayyo oottido ooso ubban, higgiiyaaninne azazuwan xaafettidoogaadan Xoossaa ba kumetta wozanaappe koyido gishshau, ayyo ubbabaai injjetiis.

Asooreti Yerusalaame Olanau Naassidosona

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 18:13-17; 19:14-19,35-37; Isiyaasa 36:1-22; 37:8-38)

32 Kawoi Hizqqiyaasi GODAAYYO ammanettidi oottido ha oosuwaappe guyyiyan, Asoore Kawoi Sanaakireebi Yihudaa biittaa bolli woraajjiis; woraajjidi baayyo oiqqanau qoppidi, gimbbetti uttida katamata dooddiis.

² Sanaakireebi Yerusalaamen olanau yiidoogaa Hizqqiyaasi be7ido wode, ³ katamaappe kareera goggiya pulitto haattaa zeeranau ba oosanchchatanne ba mino asata zoretaa bessiiis; bessin eti a maaddidosona. ⁴ Hega gishshau, eti daro asaa shiishshidi, heгаа heeran de7iya pulttota ubbaanne goggiya shaafaa baridosona. Baridi, "Asoore kawoti yiidi, a haattanne demmoppona" yaagidosona.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi minni oottidi, laalettida dirssaa gimbbiyaa ubbaa zaarettidi gimbbiiis; yaatidi a bolli adussa gimbbiyaa gimbbiiis. He dirssaa gimbbiyaappe kare baggaara hara dirssaa gimbbiyaa gimbbiiis; qassi Daawita Kataman de7iya Miillo giyoosaa minttiis. Daro ola miishshaakka gondalliyaakka medhdhiis.

⁶ Yaatidi olanchchatu halaqata asaa bolli sunttiis; eta ubbaa katamaa penggiyaa matan de7iya gutaran shiishshidi, ⁷ "Hayyanintta minnite! Asoore kawuwaara de7iyaagaappe nunaara de7iyaagee aadhdhees. Hegaa gishshau, Asoore kawuwaayyoonne aara de7iya daro olanchchatuyyo yayyoppite! Dagammoppite! ⁸ Aara asa wolqqi de7ees; shin nunaara GODAI nu Xoossai nuna maaddanaunne nuuyyo olettanau de7ees" yaagidi eta minttettiis. Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasi haasayidoban asai minettiis.

⁹ Hegaappe guyyian, Asoore Kawoi Sanaakireebi ba olanchchatu ubbaara issippe Laakisha katamaa dooddishin, Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasakkonne Yerusalaamen de7iya Yihudaa asaa ubbaakko, oosanchchata kiittiis. ¹⁰ Kiittidi, "Asoore Kawoi Sanaakireebi, 'Inttenoo, ha doodetti uttida Yerusalaame kataman de7iya asatoo, oonan amanettidetii? ¹¹ Hizqqiyaasi inttena, "Asoore kawuwaa kushiyaappe GODAI nu Xoossai nuna ashshana" yaagees; shin i inttena hegaadan balettiiddi, namisaaninne saamuwan woranau hanees. ¹² Xoos-saayyo goinniyo xoqqa sohotanne yarshshiyoo sohota diggirggidi, Yihudaanne Yerusalaame asaa, "Intte issi yarshshiyooosaa sinttan goinnite; qassi intte yarshshuwaakka a bolli xuuggite" yaagiyaagee ha Hizqqiyaasa gidennee?

¹³ "Taaninne ta aawati hara kawotettatu asaa ubbaa bolli oottidobaa intte eribeekketii? He kawotettatu xoossati bantta biittaa ta kushiyaappe ashshanau danddayidona? ¹⁴ Ta aawati xaissido ha kawotettatu xoossatu ubbaa gidon ba asaa ta kushiyaappe ashshanau danddayidai oonee? Yaatin, intte Xoossai inttena ta kushiyaappe waati ashshanau danddayii? ¹⁵ Hegaa gishshau, ha77ikka, Hizqqiyaasi inttena balettoppo woikko hagaadan cimmooppo. Intte Hizqqiyaasa ammanoppite. Aissi giikko, a asaa ta kushiyaappe woikko ta aawatu kushiyaappe, dere asaa xoossati woikko kawotettaa xoossati ashshanau danddayi-bookkona. Yaatin, hegee intte Xoossai inttena ta kushiyaappe ashshanau waani danddayii? yaagees" yaagidosona.

¹⁶ Sanaakireeba oosanchchati GODAA Xoossaa bollinne a ashkaraa Hizqqiyaasa bolli hara corabaakka haasayidosona. ¹⁷ Sanaakireebi qassikka GODAA Israa7eela Xoossaa cayanaunne a bolli haasayanau dabdaabbiiyaa xaafiiddi, "Sa7aa bollan de7iya kawotettatu xoossati bantta asaa ta kushiyaappe ashshibeen-naagaadan, Hizqqiyaasa Xoossaiikka ba asaa ta kushiyaappe ashshenna" yaagidi xaafiis. ¹⁸ Sanaakireeba oosanchchati katamaa omooddanau koyidi, dirssaa gimbbiyaa bolli uttida Yerusalaame asaa yashissanaunne daganttanau bantta qaalaa xoqqu oottidi, Ibraawettuwan eta bolli waassidosona. ¹⁹ Asaa kushiyan oosettida, ha sa7an de7iya hara asatu xoossatu bolli haasayioogaadan, Yerusalaame Xoossaa bolliikka haasayidosona.

²⁰ Hegaappe guyyian, Kawoi Hizqqiyaasinne Amoxa na7ai, hananabaa yootiya Isiyaasi haggaa gishshau,

Xoossaa woossidosona; eti saluwaa pude waassidosona. ²¹ Waassin Asoore kawoi dunkkaanidosan de7iya olanchchata ubbata, gadaawatanne halaqata xaissiya kiitanchchaa GODAI kiittiis. Hegaa gishshau, Asoore kawoi kauyyidi, ba biitti simmiis. Simmidi, ba xoossaa keettaa gelido wode, a naati a he sohuwan bisuwan woridosona.

²² Hegaadan oottidi, GODAI Hizqqiyaasanne Yerusalaamen de7iya asaa Asoore Kawuwaa Sanaakireeba kushiyaappenne hara morkketu ubbatu kushiyaappe ashshii; ashshidi eta shooro biittatu ubbabaappe eta shemppiisii. ²³ Daro asati GODAAYYO imotaa immidosona; Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasayookka al77o miishsha ehiidosona. He wodeppe doommidi, kawotetta ubbai Hizqqiyaasa keehippe bonchchiis.

Hizqqiyaasa Harggiyaanne A Otoruwaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 20:1-3,12-19; Isiyaasa 38:1-3; 39:1-8)

²⁴ He wode Hizqqiyaasi harggidi, haiqqana matiis; yaatidi GODAA woossiis. Woossin GODAI ayyo woosettiis; woosettidi a pattanau malaataa immiis. ²⁵ SHin Hizqqiyaasi otorettido gishshau, GODAI ayyo kehido kehaassi a galatibeenna. Hegaa gishshau, a bolli, Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli GODAA hanqqoi wodhdhiis. ²⁶ Gidikkonne, wurssettan Hizqqiyaasi ba otoruwaa aggidi, Yerusalaame asatuura issippe banatettaa kaushshii. Hegaa gishshau, Hizqqiyaasa wodiyan GODAA hanqqoi eta bolli wodhdhibeenna.

Hizqqiyaasa Duretettaanne Bonchchuwaa

²⁷ Hizqqiyaasayyo keehippe daro duretettainne bonchchoi de7ees; Hizqqiyaasi ba birau, worqqau, al77o shuchchau, sawuwau, gondalliyaunne hara al77o miishsha ubbau buquraa minjiiyoosaa keexxiis. ²⁸ Kattaa, woine eessaanne zaitiyaa wottiyo sohotakka keexxiis. Dumma dumma mehee eqqiyo aqotanne dorssaa wudee eqqiyo birddiyaa oottiis. ²⁹ Xoossai ayyo keehi daro aquwaa immido gishshau, baayyo katamata keexxiis; dorssaa wudiyaanne mehiyaa wudiya daruwaa shiishshii. ³⁰ Ha Hizqqiyaasikka qommo baggaara de7iya Giyoona haattaa pulttuwaa zeeridi, Daawita Katamaayyo arggo baggi zaaridi, haattaa yeddiis. Hizqqiyaasi oottidobai ubbai lo77o polettiis. ³¹ SHin Yihudaa biittan hanida maalaalissiya malaataabaa oichchanau Baabiloone haariyaageeti kiittido asati Hizqqiyaasakko yiido wode, GODAI a paacanaunne a wozanan de7iyaabaa ubbaa eranau a yeddi beessiis.

Hizqqiyaasa Haiquwaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 26:20-21)

³² Hizqqiyaasi hanido harabainne GODAAYYO i oottido lo77o oosuwaabai Amoxa Na7aa, Hananabaa Yootiya Isiyaasa Ajjuuataa Maxaafaaninne Yihudaa Kawotunne Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ³³ Hizqqiyaasi haiqqidi, ba maizzan gait-

tiis; gaittin qommo baggaara de7iya Daawita zerettatu makkaan a moogidosona. I haiqqin, Yihudaa asai ubbainne Yerusalaamen de7iya asai a bonchchidosona. A sohuwan a na7ai Minaasee kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Minaasa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 21:1-9)

33 Minaasee kawotiyo wode, laittai ayyo tammanne naa77a; i Yerusalaamen ishatamanne ichchashu laitta kawotiis. ² GODAI Israa7eela asaa sinttaappe laaggidi kessido asatu de7uwaa wogaa, he sheneyiyaagaa qullidi, ikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. ³ Minaasee ba aawai Hizqqiyaasi laalido, goinniyo xoqqa sohota zaarettidi keexxiis; Ba7aalayyo yarshshiyohota Asheero giyo xoosee misileta medhdhiis. Qassi saluwaa xoolinttetu ubbatuyyookka goinniisinne etayyo oottiis. ⁴ GODAI kase, "Ta sunttai merinau Yerusalaamen de7ana" yaagi wottido GODAA Beeta Maqidasiyan Minaasee hara xoossatuyyo yarshshiyohota giigissiis. ⁵ GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya naa77u dabaabatun saluwaa xoolinttetu ubbaayyo yarshshiyohota giigissiis. ⁶ Hinnooma Zanggaaran ba attuma naata taman xuuggidi yarshshiis. I ba huuphenkka bitiyaagaanne gojiyaagaa gididi, shareechchotanne moitilliyaa haasayissiyaageeta zoriyaa oichchiis. GODAA sinttan i daro iitabaa oottidi, a hanqetissiis.

⁷ Hegaappe guyyiyan, ba medhdhido eeqaa misiliyaa Xoossaa Beeta Maqidasiyaa gididon essiis. He Beeta Maqidasee, Xoossai Daawitayyoonne a na7aa Solomonayyo, "Israa7eela zare ubbaa gididoppe taani doorido ha Beeta Maqidasiyaaninne Yerusalaamen taani ta sunttaa merinau xeesissana. ⁸ Taani Israa7eela asaa azazido azazo ubbaanne Muuse baggaara imettida higgiyaa, wogaanne pirddaa ubbaa eti naagidi oottikko, taani eta maizza aawatuyyo immido biittaappe eta kottiyaa shodissikke" yaagi wottido Beeta Maqidasiyaa. ⁹ SHin Minaasee Yihudaa asaanne Yerusalaame asaa balettiis; yaatin, eti GODAI Israa7eela asaa sinttaappe xaissido dere asaagaappe aadhdiya iitaa oottidosona.

Minaasee Ba Nagaraappe Simmiis

¹⁰ GODAI Minaaseyyoonne a asaayyo haasayiis; shin eti a haasayaa siyennan ixxidosa. ¹¹ Hega gishshau, GODAI Asoore kawuwaa ola gadaawata eta bolli denttiis; denttin eti Minaase siiriyann dafuwaa aattidi oiqqidosona; oiqqidi nahaasiyaa sanssalatan qachchidi, Baabiloone biitti efiidosona. ¹² Minaasee tuggatido wode, GODAA ba Xoossaa maaduwaa woossiis; ba aawatu Xoossaa sinttan banatettaa keehippe kaushshiis. ¹³ Minaasee Xoossaa woossido wode, Xoossai ayyo woosettiis; a watwatuwaakka siyiis. Siyidi Yerusalaamen a kawotettan zaaretti wottiis. GODAI Xoossaa gididoogaa Minaasee hegan eriis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Minaasee Giyoona Pulttuwaa matan de7iya sohuwaappe doommidi, Ofeela giyo sohuwaara kanttidi biidi, Moliyaa Penggiyaa giyo peng-

giyaa gakkanaashin, kaseegaappe kare baggaara hara dirssaa gimbbiyaa gimbbiis. He gimbbee Daawita Katamaappe arshsho baggaara de7iya zanggaaran de7ees. Yihudaa katamatu ubban ola gadaawata wottiis.

¹⁵ Allaga xoossatanne eeqaa misiliyaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe diggiis; GODAA Beeta Maqidasee de7iyohota deriyaa bolinne Yerusalaamen i oottido yarshshiyohota ubbaa qolidi, he katamaappe kare kessido oliis. ¹⁶ Minaasee qassi GODAAYO yarshshiyooosaa ooraxissidi, issipetettaa yarshshuwaanne galataa yarshshuwaa an yarshshiis. Yihudaa asaakka GODAASSI Israa7eela Xoossaassi goinnanaadan azaziis. ¹⁷ Asai goinniyo xoqqa sohotun yarshshuwaa yarshshiyooogaa aggana xayikkokka, eti yarshshiyooogee GODAA bantta Xoossaa xalaalaassa.

Minaase Haiquwaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 21:17-18)

¹⁸ Minaasee hanido harabai, i ba Xoossaa woossido woosainne GODAA Israa7eela Xoossaa sunttan hananabaa yootiyaageeti ayyo yootidobai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. ¹⁹ Qassi a woosainne Xoossai ayyo woosettidobai, i oottido nagarainne naaqoi ubbai, Minaasee bana kaushshanaappe kase oottido goinniyo xoqqa sohotinne Asheeri misiletanne ba goinniyo eeqata i essido sohota ubbai Hananabaa Yootiyaageetu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttidosa. ²⁰ Minaasee haiqqidi, ba maizzan gaittiis; yaatin, Minaasa a kawo keettan moogidosona. A sohuwan a na7ai Amooni kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Amooni

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 21:19-26)

²¹ Amooni kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne naa77a; i Yerusalaamen naa77u laitta kawotiis. ²² A aawai Minaasee oottidoogaadan, ikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. A aawai Minaasee ootissido misiletu ubbaayyo yarshshiisinne etayyo oottiis. ²³ SHin a aawai Minaasee banatettaa kaushshidoogaadan, i banatettaa GODAA sinttan kaushshibeenna; Amooni naaquwaa yaa yaa darissiis.

²⁴ Amooni oosanchchati a bolli maqettidi, a kawo keettan a woridosona. ²⁵ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asati Kawuwaa Amooni bolli maqettida ubbata woridosona. Wordi Amooni sohuwan a na7aa Yoosiyaasa kawoyidosona.

Yihudaa Kawuwaa Yoosiyaasa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 22:1-2)

34 Yoosiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo hospuna; i Yerusalaamen hasttamanne isiini laitta kawotiis. ² Yoosiyaasi GODAA sinttan suurebaa oottiis; ushachchi haddirssi geennan, ba maizza aawaa Daawita ogiyan hemettiis.

Yoosiyaasi Eeqau Goinniyo Sohota Xaissiis

³ I kawotido hospunnata laittan biron yelaga de7iiddi, ba maizza aawaa Daawita Xoossaayyo goinnanau doommiis; qassikka i kawotido tammanne naa77antto laittan Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya goinniyo xoqqa sohotanne Asheero giyo xoosee misiletanne massi giigissidonne seerissi medhdhido misileta xaisiyoogaa doommiis. ⁴ I eqqidi azazin, Ba7aalayyo yarshshiyi sohota laalidosona; etappe bollaara de7iya ixaanaa cuwayiyoobata kqanxxerettidosona. Asheeri misileta, massi giigissido eeqatanne seerissi medhdhido misileta kinchcheretti liiqissidi, xiille kessidosona; yaatidi he xiilliyaa etayyo goinniya asatu duufuwan laalidosona. ⁵ Qassi Yoosiyaasi eta qeesetu meqettaa he yarshshiyi sohota bollan xuuggiis; yaatidi Yihudaanne Yerusalaame geeshshiis.

⁶ Minaase biittan, Efireema biittaanne Simoona biittan, biidi Nifftaaleema biittaa gakkanaashin de7iya katamatanne moorettida sohota ubbaa hegaadan ootidi geeshshiis. ⁷ Yoosiyaasi yarshshiyi sohota laaliis; Asheeri misiletakka hara eeqaa misiletakka kinchcherettidi liiqiisii. Israa7eela biittan ubban ixaanaa cuwayiyoobata ubbaa qanxxerettiis. Hegaappe guyyiyan, Yoosiyaasi Yerusalaame simmiis.

GODAA Higgiyaa Maxaafai Beettiis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 22:3-20)

⁸ Yoosiyaasi kawotido tammanne hospunnata laittan, biittaanne Beeta Maqidasiyaa geeshshidoogaappe guyyiyan, GODAA ba Xoossaa Beeta Maqidasiyaa bottokonana mala, Axaaliyaa na7aa Saafaana, Yerusalaame katamaa haariya Ma7iseeyanne Yo7akaaza na7aa, waanna xaafiyaa Yo7aaha kiittiis.

⁹ Kiitettidaageeti qeese ubbatu halaqaa Hilqqiyaakko yiidosa. Penggiyaa naagiya Leewati Minaaseppe, Efireemappe, attida Israa7eela asaa ubbaappe, Yihudaappe, Biniyaamappenne Yerusalaamen de7iyaageetuppe kase shiishshidi, Xoossaa Beeta Maqidasiyaa ehiido miishshaa Hilqqiyaayyo immidosona.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, eti GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonissiya halaqatuyyo immidosona. Immin eti GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanaadaaninne wotti yeggidi keexxanaadan oosanchchatuyyo immidosona. ¹¹ Qassi Yihudaa kawoti moorissido Beeta Maqidasiyaa loitissanau he miishshan anaaxetinne gimbbiyaageeti mittaanne shuchchaa shammanaadan immidosona.

¹² Oosuwaa oottiya asati ammanettidaageeta. Eta bolli sunttettida oiddu Leewati, Maraara yaraappe Yaahaanne Obaadiyaanne, Qahaata yaraappe Mashulaamanne Zakkaariyaasa. Yettaa miishshaa eriya Leewati ubbai ¹³ tookkiya asatu bollinne dumma dumma oosuwaa oottiyaageetu bolli sunttettidosona. Qassi hara Leewati xaafeta, halaqatanne penggiyaa naagiyaageeta gididosona.

¹⁴ Eti GODAA Beeta Maqidasiyaa yiida miishshaa kessiyo wode, qeese Hilqqee GODAI Muuse baggaara

immido Higgiyaa Maxaafaa demmiis. ¹⁵ Hilqqee waanna xaafiyaa Saafaana, "Taani GODAA Beeta Maqidasiyaappe Higgiyaa Maxaafaa demmaas" yaagiis. Yaagidi he maxaafaa Saafaanayyo immiis.

¹⁶ Immin Saafaani he maxaafaa kawuwaakko ehiidi, "Ne oosanchchati azazettido azazo ubbaa oottoosona. ¹⁷ GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya miishshaa wurssi ekkidi, bottokonissiya halaqatuyyonne bottokoniyaa oosanchchatuyyo immidosona" yaagidi yootiis. ¹⁸ Qassikka waanna xaafee Saafaani kawuwaa, "Qeese Hilqqee taayyo maxaafaa immiis" yaagiis; yaagidi Saafaani maxaafaa kawuwaa sinttan nabbabiis.

¹⁹ Nabbabin kawoi higgiyaa qaala siyido wode, azanidi ba maayuwa pooshshiis. ²⁰ Hegaappe guyyiyan, kawoi Hilqqiyaa, Saafaana na7aa Ahiqaama, Mikaaya na7aa Abdoona, waanna xaafiyaa Saafaananne kawuwaa oosanchchaa Asaaya hagaadan yaagidi azaziis; ²¹ "Biite; biidi ta gishshaanne Israa7eelaaninne Yihudan attidaageetu gishshaa, ha beettida maxaafaa qaalaabaa ane GODAA oichchite. Aissi giikko, ha maxaafan xaafettida ubbabaa oot-tanau, nu maizza aawati GODAA qaala naagibeenna gishshau, nu bolli tigettida GODAA hanqqoi keehippe daro" yaagiis.

²² Yaagin Hilqqeenne kawoi kiittido asati hananabaa yootiya Hulddikko biidosona. Huldda Harihaasa na7aa Tiiqiwa na7aa, Beeta Maqidasiyaa maayuwa naagiya SHaaluumaa † maccaasiyo. A Yerusalaamen naa77antto shuchchan de7aasu. He biida asati iyyo ha yohuwaa yootidosona.

²³ Yootin Huldda eta, "GODAI Israa7eela Xoossai, 'Intena taakko kiittida bitaniyaayyo yootite' yaagees.

²⁴ GODAI hagaadan yaagees; 'Be7ite, Yihudaa kawuwaa sinttan nabbabettida maxaafan xaafettida iita qanggettaa ubbaa, ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli ehaana hanais. ²⁵ Eti tana aggidi, hara xoossatuyyo ixaanaa cuwayidosona; yaatidi eti bantta kushiyan oottidoban ubban tana hanqqetisidosona. Hega gishshau, ta hanqqoi ha sohuwaa bolli tigettana; i mulekka teqettenna' yaagees.

²⁶ "GODAA oichchanau intena kiittida Yihudaa kawuwaa hagaadan yaagite; 'GODAI Israa7eela Xoossai neeni siyido qaalaabaa hagaadan yaagees; ²⁷ "Ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli Xoossai haasayidobaa neeni siyido wode, ne wozanai shuggin, ta sinttan ne huuphiyaa kaushshido gishshaanne ne maayuwa pooshshada, ta sinttan yeekkido gishshau, taani ne woosaa siyaas. ²⁸ Hega gishshau, taani nena ne maizzan gattana; neeni saro moogettana. Taani ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli ehaana iitabaa ne aiffee be7enna" yaagees' yaagite" yaagaasu.

Yaagin eti biidi, ha haasayettidabaa kawuwaayyo yootidosona.

† SHAALUUMA: Ibraawettuwan SHaaluumi Hasiraha na7aa Toqaata na7aa geetettiis. Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 22:14 xeella.

Yoosiyaasi GODAASSI Azazettanau Geppiis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:1-20)

²⁹ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoosiyaasi kiittidi, Yihudaa cimatanne Yerusalaame cimata ubbaa shiishshiis.

³⁰ Kawoi GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyiis; Yihudaa asai ubbai, Yerusalaamen de7iya asai, qeesetinne Leewati, guuttaappe gitaa gakkanaassi de7iya asai ubbai aara issippe pude kiyidosona. Kiyin GODAA Beeta Maqidasiyaappe beettida maachchaa maxaafaa qaalaa ubbaa kawoi eti siyishin nabbabiis. ³¹ Hegaappe guyyiyan, kawoi ba sohuwan eqqidi, GODAA ogiyan hemettanaunne a higgiiyaa, a wogaanne a azazuwaa ba kumetta wozanaaninne ba kumetta shemppuwan naaganau, qassi ha maxaafan xaafettida maachchaadan oottanau GODAA sinttan geppiis.

³² Yerusalaameeninne Biniyaaman de7iya asata ubbaa he maachchaa naaganaadan gefissii; gefissin Yerusalaamen de7iya asai Xoossaa, bantta maizza aawatu Xoossaa maachchai giyoogaadan oottidosona.

³³ Yoosiyaasi Israa7eela asau de7iya biittaappe tunabaa ubbaa diggiis. Diggidi yan de7iya ubbati GODAAYYO, bantta Xoossaayyo, oottanaadan oottiis. Yoosiyaasi de7ido laitta ubban, eti GODAA bantta maizza aawatu Xoossaa kaalliyoogaa aggibookkona.

Yoosiyaasi Paasikaa Baalaa Bonchchiis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:21-23)

³⁵ Hegaappe guyyiyan, Yoosiyaasi Yerusalaamen GODAAYYO Paasikaa Baalaa bonchchiis. Koiro aginan tammanne oiddantto gallassi Paasikaa dorssa maraa shukkidosona. ² Yoosiyaasi qeeseta eta oosuwan oosuwan sunttiis; sunttidi eta GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwan minttettiis. ³ GODAAYYO geeshsha gididi, Israa7eela ubbaa tamarissiya Leewati i hagaadan yaagiis; "Geeshsha Taabootaa Daawita na7ai, Israa7eela Kawoi Solomoni keexissido Beeta Maqidasiyan wottite. Hagaappe sinttan Taabootaa intte hashiyan tookkanau koshshenna. Ha77ikka GODAAYYO, intte Xoossaayyoonne, a asaa Israa7eelayyo oottite. ⁴ Israa7eela Kawoi Daawitinne a na7ai Solomoni xaafidoogaadan, intte citan citaaninne intte aawatu keettan keettan inttena giigissite.

⁵ "Intte Leewati intte dabbota, Israa7eela zaretu yarta maaddana mala, intte yaran yaran shaahettidi, Beeta Maqidasiyaa gididon eqqite; ⁶ Paasikaa dorssa maratakka shukkite. Intte huuphiyaukka geeyite; GODAI Muuse baggaara haasayido qaalaa eti oottanaadan intte dabbotuyyo dorssa marata giigissite" yaagiis.

⁷ Yoosiyaasi Paasikaa yarshshuwau hananaadan he sohuwan de7iya asaayyo hasttamu sha7u dorssa maratanne deeshsha marata immiis; qassi heezzu sha7u korimatakka immiis. Hageeta ubbaa kawoi ba wudiyaappe immiis. ⁸ Kawoi sunttido halaqatikka asaayyo, qeesetuyyoonne Leewatuyyo banttabaa bantta sheniyan immidosona. Xoossaa Beeta Maqidasiyaa halaqati Hilqqee, Zakkaariyaasinne Yihiteeli

Paasikaa yarshshuwau haniya naa77u sha7anne usup-pun xeetu dorssa maratanne deeshsha marata qeesetuyyo immidosona; qassi heezzu xeetu korimatakka immidosona. ⁹ Leewatu halaqati Konaaneenne a ishantti SHamaa7eenne Nataani7eeli, qassi Hashaabee, Yi7iteelinne Yozabaadi Paasikaa yarshshuwau haniya ichchashu sha7u dorssa maratanne deeshsha marata Leewatuyyo immidosona; qassi ichchashu xeetu korimatakka immidosona.

¹⁰ Paasikaa Baalaayyo ubbabi giigiis; giigin kawuwaa azazuwaadan qeeseti bantta sohuwan sohuwan, Leewatikka bantta citan citan eqqidosa.

¹¹ Paasikaa dorssa marati shukettiyo wode, Leewati galbbaa qaarishin, qeeseti suuttaa ekkidi, yarshshiy-oosaa bolli caccafidosa. ¹² Hegaappe guyyiyan, xuuggiyo yarshshuwaayyo giigida dorssatu ashuwaa Leewati ba keettaa asan asan shaahetti uttida Israa7eela zaretu yaratu immidosona. Leewati heгаа immidoogee Muuse maxaafan xaafettidoogaadan asai GODAAYYO yarshshanaassa. Eti korimatakka hegaadan oottidosona. ¹³ Leewati wogai azaziyoogaadan shukettida Paasikaa dorssa maratu ashuwaa taman xiixxidosona; geeshsha yarshshota xaaruwan, otuwaaninne disttiyan doissidosona. Yaati-di ka77idaagaa Israa7eela zaretu yaratu ubbau eesuwan shaakki shaakkidi immidosona.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Leewati banttayyoonne Aarona zeretta gidiya qeesetuyyo Paasikaa yarshshuwaa giigissidosona. Aissi giikko, he qeeseti xuuggiyo yarshshuwaanne handdaa yarshshuwaa yarshshiiddi, qammaa gakkanaashin oottoosona. ¹⁵ Daawiti, Asaafi, Hemaaninne kawuwaayyo hananabaa yootiya Yidutuuni kase azazidoogaadan, Asaafa yarati, mazamuriyaa yexxiyaageeti bantta sohuwan de7oosona. Penggiyaa naagiyaageetikka bantta naagiyo penggiyaa penggiyaa naagoosona. Eta dabboti, Leewati etayyo giigissido gishshau, eti bantta oosuwaa aggibookkona.

¹⁶ GODAAYYO oottiyo oosoi ubbai, Paasikaa Baalaa bonchchiyoogeenne xuuggiyo yarshshuwaa GODAAYYO yarshshiyooosaa bolli yarshshiyoogee, Kawoi Yoosiyaasi azazidoogaadan hanidi, he gallassi giigiis. ¹⁷ Hegan shiiqida Israa7eela asai he gallassi Paasikaa Baalaa bonchchiis; eti Oittaa Baalaakka laappun gallassi bonchchidosona. ¹⁸ Hananabaa yootiya Sameela wodiyaappe doommin, heгаа mala Paasikaa Baalai Israa7eelan bonchchetti erenna. Yoosiyaasi, qeesetinne Leewati, he sohuwan shiiqida Yihudaa asai, Israa7eela asai ubbainne Yerusalaamen de7iya asai bonchchi-doogaa mala Paasikaa Baalaa kase Israa7eela kawotuppe bonchchidai issoinne baawa. ¹⁹ Ha Paasikaa Baalai Yoosiyaasi kawotido tammanne hospuntta laittan bonchchettiis.

Yoosiyaasa Kawotaa Wurssettaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:28-30)

²⁰ Ha ubbaappe guyyiyan, Yoosiyaasi Beeta Maqidasiyaa giigissido wode, Gibxxe Kawoi Nakoi Efiraaxi-

isa SHaafaa matan de7iya Karkkamiisha giyo kataman olettanau biis. Biishin Yoosiyaasi a teqqanau kiyiis.

²¹ SHin Nakoi Yoosiyaasakko asa kiittidi, “Yihudaa kawuwau, tananne nena ooshshiyai aibee? Taani yiidoi ta morkketa olanaassappe attin, nena olanaassa gidenna. Ta morkketa taani eesuwan olanaadan Xoossai tana azaziis. Xoossai nena xaissennaadan, tanaara de7iya Xoossaara gaaddetiyoogaa agga” yaagiis.

²² Gidikkonne, Yoosiyaasi GODAI Nako baggaara odoogaa siyennaaninne guyye simmennan ixxiis. Ixxidi morkketi bana erenna mala, ba kawotaa maayuwa laammiis; laammidi Magiddo dembbaa olettanau gelis.

²³ Gelin wondafiyaasati Kawuwaa Yoosiyaasa dukkidi caddidosona. Caddin kawoi ba ashkkaratuyyo, “Taani keehippe cadettaas; tana olaa giddoppe kessite” yaagiis. ²⁴ Yaagin ashkkarati Yoosiyaasa paraa gaariyaappe denttidi, ayyo de7iya naa77antto paraa gaariyan wottidi, a Yerusalaame ehiidosona. Ehin i yan haiqqiis; haiqqidi ba maizza aawatu makkaan moogettiis. Yihudaa asainne Yerusalaame asai ubbai ayyo yeekkiis.

²⁵ Ermmaasi Yoosiyaasayyo zilaaliyo zilaassaa kessidi xaafiis; xaafin yeeho yeekkiya maccaasatinne atumaasati Yoosiyaasa qoppi qoppidi yeekkiyo wode, ha Ermmaasi kessido zilaassaa zilaaliyoogee Israa7eela biittan woga gidiiis. He zilaassai Israa7eelatu Yeehuwaa Zilaassaa Maxaafan xaafetti uttiis.

²⁶ Yoosiyaasi hanido harabai, GODAA higgayan xaafettidoogaadan i oottido lo77o oosuwaabainne ²⁷ koiroppe wursettaa gakkanaassi i polidobai ubbai Israa7eela Kawotunne Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7akaaza

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:30-35)

36 Hegaappe guyyiyan, he biittaa asai Yoosiyaasa na7aa Yo7akaaza dooridosona; dooridi a aawaa sohuwan Yerusalaamen kawoyidosona. ² Yo7akaazi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne heezza; i Yerusalaamen heezzu agina kawotiis. ³ Hegaappe guyyiyan, Gibxxe kawoi Yo7akaaza Yerusalaame kawotettaappe wottiis; wottidi heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya xaqara biraanne hasttamanne oiddu kilo giraame deexxiya worqqaa Yihudaa asaa giirissiis. ⁴ Gibxxe kawoi Yo7akaaza ishaa Eliyaaqiima Yihudaa bolinne Yerusalaame bolli kawoyiis; kawoyidi a sunntaa Yo7aqeema yaagidi laammiis. Yaatidi Yo7aqeema ishaa Yo7akaaza Gibxxe efiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeema

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:36-24:7)

⁵ Yo7aqeemi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne isiini laitta kawotiis. GODAA ba Xoossaa sinttan iitabaa oottiis.

⁶ Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori a olidi, Baabiloone efaanau nahaasiyaa sanssalatan qachchiis.

⁷ Naabukadanaxoori qassi GODAA Beeta Maqi-

dasiyaappe miishshaa ekkidi, Baabiloone efiidi, ba kawo keettan wottiis.

⁸ Yo7aqeemi hanido harabai, i oottido tunabainne i oottido iitabai ubbai Israa7eela Kawotunne Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. I haiqqin, a sohuwan a na7ai Yo7aakiini kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiina

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:8-17)

⁹ Yo7aakiini kawotiyo wode, laittai ayyo hosppuna; † i Yerusalaamen heezzu aginanne tammu gallassa kawotiis. GODAA sinttan i iitabaa oottiis. ¹⁰ Laittai laamettiyo wode Kawoi Naabukadanaxoori asaa kiittidi, Yo7aakiinanne GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya al77o miishshata aara issippe Baabiloone ehiissiis. Yaatidi a aawaa ishaa Sedeqiyaa Yihudaa bolinne Yerusalaame bolli kawoyiis.

Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:18-20; Ermmaasa 52:1-3)

¹¹ Sedeqiyaa kawotiyo wode, laittai ayyo laatanne isiino; i Yerusalaamen tammanne isiini laitta kawotiis. ¹² GODAA ba Xoossaa sinttan i iitabaa oottiis; qassi GODAA sunntan hananabaa yootiya Ermmaasa sinttan bana kaushshibeenna.

Yerusalaame Kunddettaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 25:1-21; Ermmaasa 52:3-11)

¹³ Sedeqiyaa ammanettanaadan bana Xoossaa sunntan caaqqetida Naabukadanaxoori bolli makkaliis. GODAAKKO Israa7eela Xoossaakko simmiyoogaa aggididi, ba morggiyaa zozziis; ba wozanaakka muumissiis. ¹⁴ Qassi Yihudaa asainne eta kaalettiya qeeseti, mulekka ammanettennaageeta gididosona. Eti hara kawotettaa asai oottiyo sheneyiya oosota qullidi, GODAI Yerusalaamen geeshshido a Beeta Maqidasiyaakka tunissidosona.

¹⁵ GODAI, eta maizza aawatu Xoossai ba asaayoonne ba Beeta Maqidasiyaayyo qarettiyo gishshau, ba hananabaa yootiyaageeta etayyo zaari zaaridi kiittiis. ¹⁶ SHin GODAA hanqqoi eta bolli wodhdhana gakkanaashiinne etayyo kessi ekkiiyosai xayana gakkanaashin, eti GODAI kiittidoogee bolli qilliicidosona, a qaalaa karidosonanne hananabaa yootiyaageetu bolli miicidosona.

¹⁷ Hega gishshau, GODAI Baabiloone kawuwaa eta bolli denttidi ehiis. Ehin eta yelaga attuma asaa Beeta Maqidasiyaa giddon bisuwan woriis; yelaga atumaasatuyyo, woikko geela7otuyyo, woikko cimatuuyyo, woikko ceegatuuyyo qarettennan, Xoossai eta ubbaa Naabukadanaxoori kushiyan aattidi immiis.

¹⁸ Baabiloone kawoi Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya miishshata ubbaa, gitaanne guutaa, GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya buquraa, kawuwaa buquraanne a oosanchchatu buquraa ubbaa ekkidi, Baabiloone efiis. ¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Baabiloone

† *HOSPUNA: Laittai ayyo hosppuna woikko tammanne hosppuna. Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:8 xeella.*

olanchchati Xoossaa Beeta Maqidasiyaa taman xuuggidi, Yerusalaame dirssaa gimbbiyaakka laalidosona. Kawo keettata ubbaa taman xuuggidi, yan de7iya al77o miishsha ubbaa xaissidosona.

²⁰ Xaissin kawoi bisuwaappe palahidi attidaageeta omooddidi Baabiloone efiis. Parsse kawotettai wolqqaamana gakkanaassi, eti ayyoonne a naatuyyo ashkara gididosona. ²¹ Hegan GODAI hananabaa yootiya Ermmaasa baggaara odido qaalai polettiis. Wurssettan biittai laappun tammu laitta kumettaa asi banna soho gididi shemppiis; hegeenne, laappunnta laappunnta laittaa Sambbata oottidi, biittaa shemppis-siyooogaa asai aggido gishshaassa.

²² Parsse Kawoi Qiirsoosi kawotido koiro laittan, hananabaa yootiya Ermmaasa baggaara GODAI haasayidobaa poliis. Parsse Kawoi Qiirsoosi ba kawotetta gidдон ubbasan hagaadan yaagidi awaaj-janaadaaninne xaafidi wottanaadan GODAI a ayyaanaa denttettiis; ²³ "Parsse Kawoi Qiirsoosi hagaadan yaagees; 'GODAI, saluwaa Xoossai ha sa7aa kawotettata ubbaa taayyo immiis; qassi Yihudan de7iya Yerusalaamen taani ayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanaadan tana sunttiis. Xoossaa asaa gidida ooninne yaa bo. GODAI a Xoossai aara gido!' yaagees" yaagiis.

Izira Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwa

Izira Maxaafai Hanidabaa Odiya naa77u maxaafata kaalliyaagaa. Ha maxaafai Aihudatuppe omoodettidi biida amarida asati Baabilooneppe simmidoogaanne Yerusalaamen asaassi de7oikka goinoikka ooraxxidoogaa odees. Ha hanotati hagaappe kaallidi xaafettidosona.

1. Omooduwan biida Aihudatuppe Parsse Kawuwaa Qiirsoosa sheniyan koiro simmiyaageeti Baabilooneppe simmidosona.
2. Beeta Maqidasee wotti yegetti keexettidi anjjettiis. Xoossaassi goinniyoogeeikka wotti yegettidi doomettiis.
3. Issi amarida wodiyaappe simmin, Xoossaa higgiiyaa loittidi eriya Iziri kaalettin, hara Aihudati Yerusalaame simmidosona. Iziri Israa7eela asaa ayyaanaa de7uwaa kase sohuwaa zaaranau, asai ayyaanaa de7uwaanne issippetettaa de7uwaa wotti yeggidi minttanaadan maaddiis.

Aihuda Asai Bantta Biittau Simmana Mala Qiirsoosi Awaajjiis

¹ Parsse Kawoi Qiirsoosi kawotido koiro laittan, hananabaa yootiya Ermmaasa baggaara GODAI haasayidobaa poliis. Parsse Kawoi Qiirsoosi ba kawotettaa gidдон ubbasan hagaadan yaagidi awaaj-janaadaaninne xaafidi wottanaadan GODAI a ayyaanaa denttettiis; ² "Parsse Kawoi Qiirsoosi hagaadan yaagees; 'GODAI, saluwaa Xoossai ha sa7aa kawotettata ubbaa taayyo immiis; qassi Yihudan de7iya Yerusalaamen taani ayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanaadan tana sunttiis. ³ Xoossaa asa gidida ooninne yaa bo. A Xoossai aara gido! Intte Yihudan de7iya Yerusalaame biidi, yan Yerusalaamen de7iya GODAA, Israa7eela Xoossaa Beeta Maqidasiyaa zaarettidi keexxite. ⁴ Dumma dumma biittan de7iya asai ubbai Aihudatuppe attidaageetuuyo biraa, worqqa, dumma dumma miishshatanne mehiyaa immidi maaddona; qassi Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaassikka bantta dosan immiyo imotaa immona' yaagiis" yaagees.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa zaretunne Biniyaama zaretu halaqati, qeesetinne Leewati, qassi Xoossai eta wozanaa denttettido ubbati Yerusalaamen GODAA Beeta Maqidasiyaa keexxanau baanau denddidosona. ⁶ Qassi eta shooron de7iyaageetikka bantta dosan immidobaa bolli gujjidi, bira miishshaanne worqqa miishshaa, hara dumma dumma miishshatanne mehiyaa immidi, eta maaddidosona. ⁷ Hegaa bollikka qassi Kawoi Qiirsoosi Naabukadanaxoori Yerusalaameppe efiidi ba xoossatu keettan wottido GODAA Beeta Maqidasiyaa miishshata immiis. ⁸ Immin Parsse Kawoi Qiirsoosi miishshata wottiyo keettaa halaqaa Mitiredaatan kesissidine qoodissidi, Yihudaa haariya SHeshibaaxaara kushiyaa sheedhdhiis. ⁹ Simmida mi-

ishshatu qoodai haggaa: hasttamu worqqa saineta, issi sha7u bira saineta, laatamanne uddufun billamata, ¹⁰ worqqaappe oosettida hasttamu miishshata, biraappe oosettida oiddu xeetanne tammu miishshatanne issi sha7u hara dumma dumma miishshata. ¹¹ Worqqa miishshatunne bira miishshatu qoodai muleera ichchashu sha7anne oiddu xeeta; ha miishshata ubbaa omooduwan biida asai Baabilooneppe Yerusalaame simmiyo wode SHeshibaaxaari ekki yiis.

Omooduwaappe Simmida Israa7eela Asaa Qoodaa (Nahimiyaa 7:4-73)

² Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori omooddidi, ba biitti efiido asaappe guyye bantta katamaa katamaa, Yerusalaamenne Yihudaa simmida asati hagaappe kaalliyaageeta. ² Eta halaqati Zarubaabeela, Yaasa, Nahimiyaa, Saraaya, Ra7eelaaya, Marddikiyooosa, Bilishaana, Misppaara, Bigiwaaya, Rehuumanne Ba7aana.

Omooduwaappe simmida Israa7eela asaa qoodai haggaa.

³ Par77oosha yarati 2,172.

⁴ SHafaaxiyaa yarati 372.

⁵ Araaha yarati 775.

⁶ Yaasunne Yoo7aaba naata gididiya Paahati-Moo7aaba yarati 2,812.

⁷ Elaama yarati 1,254.

⁸ Zattu yarati 945.

⁹ Zakkaaya yarati 760.

¹⁰ Baana yarati 642.

¹¹ Bebaaya yarati 623.

¹² Azggaada yarati 1,222.

¹³ Adooniqaama yarati 666.

¹⁴ Bigiwaaya yarati 2,056.

¹⁵ Adiina yarati 454.

¹⁶ Hizqqiyaasa yara gididiya Axeera yarati 98.

¹⁷ Bexaaya yarati 323.
¹⁸ Yooraa yarati 112.
¹⁹ Hashuuma yarati 223.
²⁰ Gibbaara yarati 95.
²¹ Beetalieheeme asai 123.
²² Naxoofa katamaa asai 56.
²³ Anatoota katamaa asai 128.
²⁴ Azimaaweeta katamaa asai 42.
²⁵ Qiriyaati-Yi7aariima, Kafiiranne Ba7eroota katamatu asai 743.
²⁶ Raamanne Gebaa7a katamatu asai 621.
²⁷ Mikimaasa katamaa asai 122.
²⁸ Beeteelenne Aaya katamatu asai 223.
²⁹ Nabo katamaa asai 52.
³⁰ Maagibiisha katamaa asai 156.
³¹ Naa77antto Elaama katamaa asai 1,254.
³² Hariima katamaa asai 320.
³³ Looda, Hadiidanne Oono katamatu asai 725.
³⁴ Yarkko katamaa asai 345.
³⁵ Sanaa7a katamaa asai 3,630.
³⁶ Hageeti omooduwaappe simmida qeeseta: Yaasu yara gidia Yadaaya yarati 973;
³⁷ Imeera yarati 1,052;
³⁸ Paashihuura yarati 1,247;
³⁹ Hariima yarati 1,017.
⁴⁰ Hageeti omooduwaappe simmida Leewata: Hodaawiyaa yara gidia Yaasunne Qaadimi7eela yarati 74;
⁴¹ Asaafa yara gidia mazamuriyaa yexxiyaageeti 128;
⁴² Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiya SHaaluuma, Axeera, Xalmmoona, Aqquuba, Haxiixanne SHobaaya yarati 139.
⁴³ Hageeti omooduwaappe simmida, Beeta Maqidasiyan oottiya ashkkaratu yarata: Xiiha yarata, Hasuufa yarata, Xabba7oota yarata, ⁴⁴ Qeeroosa yarata, Si7aaha yarata, Padoona yarata, ⁴⁵ Labaana yarata, Hagaaba yarata, Aqquuba yarata, ⁴⁶ Hagaaba yarata, SHamilaaya yarata, Hanaana yarata, ⁴⁷ Giddeela yarata, Gahaara yarata, Ra7aaya yarata, ⁴⁸ Raaxiina yarata, Naqoda yarata, Gazzaama yarata, ⁴⁹ Uzza yarata, Paaseeha yarata, Besaaya yarata, ⁵⁰ Asina yarata, Me7uniima yarata, Nafisiima yarata, ⁵¹ Baaqibuuqa yarata, Haquufa yarata, Harihuura yarata, ⁵² Baaxiluu-ta yarata, Mahiida yarata, Harshsha yarata, ⁵³ Barqqoosa yarata, Sisaara yarata, Temaaha yarata, ⁵⁴ Naxiiha yaratanne Haxiifa yarata.
⁵⁵ Hageeti omooduwaappe simmida Solomona ashkkaratu yarata: Soxaaya yarata, Hassofereeta yarata, Paruuda yarata, ⁵⁶ Yaa7ila yarata, Darqqoona yarata, Giddeela yarata, ⁵⁷ SHafaaxiyaa yarata, Haxxiila yarata, Pokereti-Haxxabaima yaratanne Aama yarata.
⁵⁸ Omooduwaappe simmida, Beeta Maqidasiyan oottiya ashkkaratu yaratanne Solomona ashkkaratu yaratu qoodai muleera heezzu xeetanne uddufun tammanne naa77a.
⁵⁹ Haratikka qassi Telmmelaaha, Teliharshsha, Karuuba, Adaananne Imeera giyo katamatuppe Yerusalaame simmidosona. SHin eti woikko eta aawati

Israa7eela sheeshsha gidioogaa erissanau eti dand-dayibookkona. ⁶⁰ Hegeeti Dalaaya, Xoobbiyaanne Naqoda yarata; eta qoodaikka muleera usuppun xeetanne ishatamanne naa77a.

⁶¹ Qeesetuppe qassi Habaaya yarati, Haqqooxa yaratinne Barzzillaaya yarati simmidosona. Hagee Barzzillaaya giyoogee Gala7aade biitta asa gidia Barzzillaaya na7iyo machchidi, ba bolluwaa sunntaa ekkiis. ⁶² Hageeti bantta yeleta xaphuwaa eranau yeletaa maxaafan koyidosona, shin demmibookkona. Hegaa gishshau, eti tunadan qoodettidi, qeesetettan oottennaadan digettidosona. ⁶³ Qassi Uriimiyaaninne Tumiimiyann shaakkidi pirddiya qeesee denddana gakkanaashin, eti geeshsha qumaappe maanau dandayennaagaa Aihudata haariyaagee etau yootiis.

⁶⁴ Omooduwaappe Yihudaa biittaa simmida asaa qoodai muleera 42,360. ⁶⁵ Hegaa bollikka qassi 7,337 attumanne ashkkaratinne macca ashkkaratinne 20 attumanne macca mazamuriyaa yexxiyaageetikka simmidosona. ⁶⁶ Omooduwaappe muleera simmida asaa paratu qoodai 736; baquloti 245; ⁶⁷ gaameelati 435; hareti qassi 6,720.

⁶⁸ Eti Yerusalaamen kase GODAA Beeta Maqidasee de7iyo sohuwaa gakkido wode, yaratu halaqatuppe amaridaageeti GODAA Beeta Maqidasee kase ba sohuwan keexettana mala, bantta dosan imotaa immidosona. ⁶⁹ Issoi issoi bau danddayioogaa keenaa keenaa ha Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi immiis; eti muleera 500 kilo giraame deexxiya worqqaa, 2,800 kilo giraame deexxiya biraanne 100 qeesetu maayuwaa immidosona.

⁷⁰ Hegaappe guyyiyan qeeseti, Leewatinne asaappe amaridaageeti Yerusalaamen uttidosona; maza-muriyaa yexxiyaageeti, Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiyaageetinne Beeta Maqidasiyan oottiya ashkkarati Yerusalaame yuushuwan de7iya katamatun uttidosona; qassi attida asati ubbai bantta katamatun katamatun uttidosona.

Kase Eti Goinniyo Wogaa Zaaretti Doommidosona

3 Israa7eela asai bantta kataman kataman woppu giidi uttidosona. Hegaappe guyyiyan, laappuntta aginai gakkio wode, eti ubbai issi asadan Yerusalaamen shiiqidosona. ² SHiiqin Yoxedeeqa na7aa Yaasunne aara oottiya qeeseti qassi Salaatiyaala na7aa Zarubaabeelinne a dabboti Xoossaa asaa Muuse higgiyan kase xaafettidoogaadan xuuggiyo yarshshuwaa yarshshanau, Israa7eela Xoossaa yarshshiyooosaa giigissidosona. ³ Eti he biittan de7iya asau yayikkonne, aggennan yarshshuwaa yarshshiyooosaa kase i kolettido man77iyan zaarettidi keexidosona. Keexxi giigissidi, xuuggiyo yarshshuwaa GODAASSI maalladonne omarssi ubba wode yarshshidosona. ⁴ Kase xaafettidoogaadankka eti Daase Baalaa bonchchidosona; xuuggiyo yarshshuwaakka hachchissi hachchissi bessiyaagaa qoodaa pacisennan yarshshidosona. ⁵ Qassi ubba wode yarshshiyoo xuuggiyo yarshshuwaa, aginai xeerio wode

yarshshiyoo yarshshuwaanne GODAA geeshsha baalatun yarshshiyoo yarshsho ubbaakka yarshshidosona. Hegaa bollikka asai ba dosan GODAASSI imido imota ubbaakka yarshshidosona. ⁶ Laappuntta aginan koiro gallasan eti GODAAYO xuuggiyo yarshshuwa yarshshiyoo doommidosona; shin he wode GODAA Beeta Maqidasiyaa keexxiyo baasoi biron baasettiichchibeenna.

Beeta Maqidasiyaa Zaaretti Keexxiyoogaa Doommidosona

⁷ Hegaappe guyyiyan, shuchchaa massiyaagee-tussinne anaaxetussi miishshaa qanxixidi qaxaridosona. Parsse Kawoi Qiirsoosi etau azazido gishshau, Liibaanoosappe zigaa abbaa pinttidi, Yoophphe ehaanau Sidoonanne Xiirsoosa biittaa asau qumaa, ushshaanne zaitiyaa immidosona.

⁸ Hegaappe guyyiyan, eti Yerusalaamen de7iya GODAA Beeta Maqidasee de7iyo sohuwaa gakkidoo naa77antto laittan naa77antto aginan, Salaatiyaala na7ai Zarubaabeeli, Yoxedeeqa na7aa Yaasunne eta dabboti, qeeseti, Leewatinne omooduwaappe simmididi, Yerusalaame yiida asai ubbai oosuwaa doommidosona. Qassi GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa aawatettan xeellana mala, laatamu laitta gididoogee-tanne laatamu laittappe aadhdhido Leewata suntidodosona. ⁹ Leewa zare gidiyaa Yaasu, a naatinne a dabboti, Hodaawiyaa yara gidiyaa Qaadimi7eelinne a naati issippe gididi, GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa aawatettan xeellidosona; qassi Henadaada yara gidiyaa Leewatikka eta maaddidosona.

¹⁰ Anaaxeti GODAA Beeta Maqidasiyaa keexxanau baasuwa baasidi wurssido wode, qeeseti bantta maayuwa maayidinne xurumbbaa oiqqidi, qassi Asaafa yara gidiyaa, Leewatikka, daalaa oiqqidi, Israa7eela Kawuwaa Daawita wogaadan GODAA galatanau eqqidodosona. ¹¹ Eti GODAA galatiiddinne kayan kayan mazamuriyan sabbiiddi, hagaadan yaagidi, au yexxidosona;

“GODAI keha;

i Israa7eela siiqiyo aggenaa siiqoi merinaagaa” yaagidosona.

Qassi GODAA Beeta Maqidasiyaa baasoi baasettiddo gishshau, asai ubbai bantta qaalaa xoqqu oottidi hobbociiddi, GODAA galatidosona. ¹² SHin kase Beeta Maqidasiyaa be7ida cima qeesetuppe, Leewatuppenne zaretu halaqatuppe daroti ha77i Beeta Maqidasiyaa keexxanau baasettida baasuwa be7ido wode, bantta qaalaa xoqqu oottidi yeekkidodosona; harati mati ufaittidi hobbocidosona. ¹³ Hegaa gishshau, ufaittidi hobbociyaaagaa yeekkiyaagaappe shaakkidi eranau danddayettiibeenna. Aissi giikko, eti keehippe wocamiyo gishshau, eta wocamaikka haahosan siyetees.

Beeta Maqidasiyaa Zaaridi Keexxenna Mala Digganau Denddidaageeta

⁴ Omooduwaappe simmida asati GODAASSI, Israa7eela Xoossaassi Beeta Maqidasiyaa keexxiyoogaa Yihudaanne Biniyaama morkketi siyidosona. ² Siyidi, Zarubaabeelakkonne zaretu halaqatukko yiidi, hagaadan yaagidosona; “Asoore Kawoi Asiraadooni [†] nuna ha sohuwau ehiido gallasaappe doommidi, nuunikka intte Xoossaayyo yarshshoosinne ayyo goinnoos. Hegaa gishshau, nuunikka inttenaara issippe ane keexxoos” yaagidosona.

³ SHin Zarubaabeeli, Yaasunne Israa7eela zaretu halaqati etayyo zaaridi, hagaadan yaagidosona; “Nu Xoossaassi Beeta Maqidasiyaa keexxanau nuuyyoonne intteyyo aiba issippetettinne baawa. SHin Parsse Kawoi Qiirsoosi azazidoogaadan, nu xalaalai GODAASSI Israa7eela Xoossaassi Beeta Maqidasiyaa keexxana” yaagidosona.

⁴ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa biittaa asati Beeta Maqidasiyaa keexxennaadan, he biittan de7iya asati hashiyaa sho7idosonanne yashissidosona. ⁵ Qassi Parsse Kawuwaa Qiirsoosa laittai wuranaashiininne appe simmin Daariyoosi ^{††} Parsseen kawotido wodee gakkanaashin, eti Yihudaa asatu zorettaa laalanau zorettiyaageeta miishshan qaxaridosona.

Yerusalaamee Naa77anttuwaa Keexettennaadan Digettis

⁶ Hegaappe guyyiyan, Arxxekssiisi kawotaa doommiyoorin, eti Yihudaanne Yerusalaame asaa mootanau pailiyaa dooyidosona.

⁷ Qassi simmidi, Arxxekssiisi kawotiiddi de7ishin, Bishilaami, Mitiredaati, Xaabi7eelinne eta yarati issippe gididi, Parsse Kawuwaa Arxxekssiisau dabdaabbiyaa xaafidosona; he dabddaabbee Sooriyaa biittaa pitaliyaaninne qaalaa xaafettiis.

⁸ Biittaa haariya Rehuuminne xaafiyaa SHimshshaayi Yerusalaamebaa hagaadan yaagidi, Kawuwaa Arxxekssiisau dabdaabbiyaa xaafidosona; ⁹ “Ha dabddaabbee biittaa haariya Rehuumappe, xaafiyaa SHimshshaayappe, beni Elaama biittan de7iya Susappe, Ereekappenne Baabilooneppe yiida pirdiyaanne daannatiyaa eta yaratuppenne ¹⁰ gitanne bonchchettida Kawuwaa Asanaafari [‡] omooddi ehiidi, Samaariyaaninne Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittan wottido asa ubbaappe xaafettiis” yaagidosona.

¹¹ Eti ayyo kiittido dabddaabbee hagaadan yaagees; “Kawuwaa Arxxekssiisau, Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittan de7iya ne ashkkaratuppe:

[†] ASIRAADOONI: Ibraawettuwan “Esar-Haddon” geetettes. Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 19:37 xeella. ^{††} DAARIYOOSI: Daariyoosa taarikee paiduwa 24ppe doommidi xaafettiis. Paiduwa 6-23 gakkanau xaafettida taarikee Beeta Maqidasee keexettoosappe issi xeetu laitta gidiyaaagaa gam77in hanidabaa. [‡] ASANAAFARI: Ibraawettuwan “Osnappar” geetettes. Ha kawoi qassi “Assurbani-pal” geetettes.

¹² “Kawuwau, ne matappe haa nuukko yiida Aihudati Yerusalaame biidi, he makkalanchchanne iita katamaa zaaridi keexxiiddi de7iyooogaa era. A gimbbiyaa ooraxissoosona; a xaphuwaakka bottokonoosona.

¹³ Qassi kawuwau, ha katamai keexettiyaabaa gidikkonne a gimbbiyaakka ooraxissiyaabaa gidikko, hegaappe guyyiyan, eti giiraanne qaraxaa qanxxennaagaa era. Hegaappe denddaagan kawo keettau geliya miishshai paca gidana. ¹⁴ Nuuni kawoi sunttin oottiyaageeta gidiyo gishshaunne kawoi kauyyishin be7anau koyenna gishshau, haggaa neeni erana mala giidi kiittoos. ¹⁵ Heggaa gishshau, kase ne aawatu taarikiyaa maxaafai koyettidi xeeletto; hegan xaafetidabaappe neeni ha katamai beniisappekka doommidi, makkalanchcha katama gidiyoogaanne kawotussinne biittatussi metuwaa medhdhidaagaa gidiyooogaa eranau danddayaasa. Hegaappe denddaagan i kolettiis. ¹⁶ Heggaa gishshau, ha katamai keexettiyaabaa gidikkonne a gimbbiyaakka ooraxissiyaabaa gidikko, Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittai ne kushiyaappe kiyidoogaa era” yaagidosona.

¹⁷ Kawoi hagaadan yaagiya zaaruwaa etayyo yeddiis; “Biittaa haariya Rehuumaa, xaafiyaa SHimshshaayaa, Samaariyaaninne Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittan de7iya eta yara gidiya asa ubbau, inttena saro gais. ¹⁸ Intte taayyo yeddido dabddaabbee birshshettidi nabbabettiis. ¹⁹ Taani azazin, kase taarikee koyettidi xeelettiis; xeelettiyo wode, ha katamai beniisappekka doommidi, kawotussi makkalanchcha gidiyooogeenne metuwaa medhdhiyaageeti de7iyoo soho gidiyooogee erettiis. ²⁰ Yerusalaamen wolqqaama kawoti kawotidosona; Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaappekka he kawoti giiraanne qaraxaa ekkidosona. ²¹ Heggaa gishshau, taani etayyo oottite giyo azazuwaa immana gakkanaashin, ha asati he katamaa keexxiyoogaa essana mala odite. ²² Intte ha yohuwaa shenehoo geennaadan naagettite. Aissi giikko, kawotuyyo metuwaa darissanau koshshenna” yaagidi kiittiis.

²³ Kawuwaa Arxxekssiisa dabddaabbee Rehuumassi, xaafiyaa SHimshshaayassinne eta yara gidiya ubbatusi nabbabettido wode, Yerusalaamen de7iya Aihuda asatukko eesotiiddi biidi, eti keexxiyoogaa wolqqan teqqidosona.

²⁴ Teqqin Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosoi Daariyoosi kawotido naa77antto laittai gakkanaashin, eqqosan atti aggiis.

Beeta Maqidasiyaa Oosoi Naa77anttuwaa Doomettiis

5 He wodiyan hananabaa yootiya Haggeenne Iddo na7ai Zakkaariyaasi Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya Aihuda asatuyyo Israa7eela Xoossaa sunttan hananabaa yootidosona. ² Salaatiyaala na7ai Zarubaabeelinne Yoxedeeqa na7ai Yaasu dendididi, Yerusalaamen de7iya GODAA Beeta Maqidasiyaa zaarettidi keexxanau doommidosona. Hananabaa yootiyaageetikka etaara issippe gididi, eta maaddidosona.

³ He wode, Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariya Tattanaaya giyoogee, SHatarbbozina giyoogeenne etaara oottiyaageeti yiidi, “Intte ha Beeta Maqidasiyaa keexxana malanne polana mala, intteyyo oonee odidai?” yaagidi oichchidosona. ⁴ Eti qassi, “Ha Beeta Maqidasiyaa keexxiya asatu sunttai oonee oonee?” yaagidikka oichchidosona. ⁵ SHin he yohoi Daariyoosakko gakkinn, a matappe dabddaabbee xaafettidi yaana gakkanaashin, eti bantta oosuwaagigibookkonna; aissi giikko, eta Xoossaa aifee Yihudaa biittaa cimatu bollan de7ees.

⁶ Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariya Tattanaayi, SHatarbbozininne etaara oottiyaageeti Kawuwaa Daariyoosayyo kiittido dabddaabbee ⁷ hagaadan yaagees;

“Kawuwaa Daariyoosaa, kumetta sarotettai neeyyo gido!

⁸ “Nuuni Yihudaa biittan de7iya gita Xoossaa Beeta Maqidasiyaakko biida. He Beeta Maqidasee gita shuchchan keexettiis; qassi gimbbiyaa bollankka mittai wodhdhiis. Oosoiikka gita akeekaaninne eesuwan oosettiiddi de7ees.

⁹ “Eta kaalettiya cimata nuuni hagaadan yaagidi oichchida; ‘Ha Beeta Maqidasiyaa keexxana malanne polana mala, intteyyo oonee odidai?’ yaagidi oichchida. ¹⁰ Qassi neeyyo xaafidi erissana mala, eta ha oosuwan kaalettiyaageetu sunttaikka oonakko oichchida.

¹¹ “Oichchin, eti hagaadan yaagidi zaaridosona; ‘Nuuni saluwaanne sa7aa Xoossaa ashkharata; qassi nuuni Israa7eela kawuwaa gitai daro laittaappe kase baggan keexxi polido Beeta Maqidasiyaa zaaretti keexxeettes. ¹² Nu aawati saluwaa Xoossaa hanqqetissido gishshau, i eta Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxooro kushiyan aatti immiis. Immin, i ha Beeta Maqidasiyaa koli aggiis; asaakka Baabiloone biitti omooduwau ekkidi biis.

¹³ “SHin Baabiloone Kawoi Qiirsoosi ba kawotido koiro laittan, Xoossaa Beeta Maqidasiyaa, haggaa zaaretti keexxana mala, awaajuwaa kessiis. ¹⁴ Naabukadanaxoori Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaappe ekki efidi, Baabiloone biittan de7iya ba xoossatu keettan wottido worqqanne bira miishshatakka Qiirsoosi zaaridi yeddiis.

“He miishshati Kawoi Qiirsoosi Yihudaa biittaa haarana mala doorido SHeshibaaxaara kushiyan sheerettidosona. ¹⁵ SHEedhdhiiddi Kawoi Qiirsoosi a hagaadan yaagiis; “Ha miishshata ekka efaada Yerusalaamen de7iya Beeta Maqidasiyan wotta; qassi Xoossaa Beeta Maqidasiyaakka kase i de7iyoo sohuwan keexxa” yaagiis. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, SHeshibaaxaari yiidi, Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxiyo sohuwaa Yerusalaamen baasiis. I ha77ikka wuribeennaagaa gidikkonne, he wodeesappekka doommidi, keexettiiddi de7ees’ yaagidosona.

¹⁷ “Ha77i simmi ha yohoi kawuwaa ufaissiyaabaa gidikko, ane Kawoi Qiirsoosi ha Beeta Maqidasiyaa Yerusalaamen keexxana mala, tumukka awaajuwaa

kessidaakko eranau kase aadhdhida Baabiloone kawotu taarikiyaa mazggafai koyettidi xeeletto. Hegaappe guyyiyan, kawoi nuuni ha yohuwaa waatanau bessiyaakko qachchido qofaa nuuyyo kiitto" yaagidi xaafidosona.

Qiiroosi Kase Azazido Azazoi Koyettidi Beettiis

6 Hega gishshau, Kawoi Daariyoosi azazin, Baabiloone miishshata wottiyo keettan de7iya taarikiyaa mazggafata eti koyidosona. ² SHin Baabiloone kataman gidennan de7ishin, Meedoona biittan de7iya Ahimtta [†] giyo kataman issi xaatta maxaafai beettiis. He maxaafan xaafettidabai hagaadan yaagees;

³ "Wodenau dogettennaadan, Kawoi Qiiroosi ba kawotido koiro laittan, Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaa gishshau, hagaadan yaagiya awaajuwaa kessiis; Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidase gidiya, Aihudati yarshshuwaa yarshshiyi sohoi zaarettidi keexetto; a baasoikka baasetto. He Beeta Maqidasee usuppun tammu wara adussanne usuppun tammu wara aaho gido. ⁴ Qassi heezzu maaran gita shuchchai wodhdhin, he maaratu bollan bollaara issi maara mittai wodhdho. Hegau koshshiya miishshai ubbai kawo keettan buquraa wottiyo keettaappe imetto. ⁵ Naabukadanaxoori Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaappe ekkidi, Baabiloone ehiido Xoossaa Beeta Maqidasiyaa worqqanne bira miishshati bantta sohuwau guyye Yerusalaame simmona; simmidi Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7ona' yaagiis" yaagees.

⁶ Hegaappe guyyiyan, Daariyoosi xaafido dabddaabee hagaadan yaagees; "Inttenoo Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariya Tattanaayaa, SHatarbbozinaanne etaara oottiya ubbatoo, he Beeta Maqidasiyaakko shiiqoppite. ⁷ Ha asati keexxiyo Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi xube gidoppite. Aihudata haariyaageenne Aihuda cimati Xoossaa Beeta Maqidasiyaa kase i de7iyo sohuwan zaaridi keexxona.

⁸ "Qassi ha Aihuda cimati Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxiyo wode, eti oottiyo oosoi eqqenna mala, etassi koshshiya miishshaa ubbaa Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaappe shiishshido kawuwaa giiraa miishshaappe intte etayyo immanna mala, taani azaaas. ⁹ Yerusalaamen de7iya qeeseti saluwaa Xoossaassi xuuggiyo yarshshuwaa yarshshanau koshshiyaabai mirggota gidin, dorssa orggeta gidin woikko qassi dorssa marata gidikkokka etayyo immite. Qassi aibanne pacissennan eti koyiyo gisttiyaa, maxiniyaa, woiniyaa eessaanne zaitiyaa etayyo hachchi hachchi immite. ¹⁰ Hega intte immiyoogee eti saluwaa Xoossaa keehi ufaissiya yarshshuwaa yarshshanaassanne kawuwaanne kawuwaa naatu de7uwaa gishshaukka woossanaassa.

¹¹ "Ha awaajuwaa laammiya ooninne de7ikko, 'A keettaa tuussaa shoddidi, he tuussaa xeeraa pooxidoogan lukettidi haiqqo; a keettaikka pito oliyo soho

gido' gaada gujjad akka azazaas. ¹² Ha azazuwaa laammananne qassi Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaa kolana kushiyaa denttiya ai kawo woi dere gidin, ba sunttai xeesettana mala Yerusalaame doorida Xoossai a xaisso. Taani Daariyoosi haggaa azaaas. Ha yohuwaa asai ubbai minotettan polo" yaagees.

Beeta Maqidasiyaa Anjjissiyoo Baalaa

¹³ Hegaappe guyyiyan, Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariya Tattanaayi, SHatarbbozininne etaara oottiya ubbai Kawoi Daariyoosi azazidoogaadan minotettan oottidi polidosona. ¹⁴ Hega gishshau, Aihuda cimati bantta oosuwaaggennan oottidosona; qassi hananabaa yootiya Haggeenne Id-dona7ai Zakaariyaasi yootido qaalanka minettidosona. Israa7eela Xoossai azazidoogaadaninne Parsse biittaa kawoti Qiiroosi, Daariyoosinne Arxxekssiisi awaajjidoogaadan Beeta Maqidasee keexettidi wuriis. ¹⁵ Daariyoosi kawotido usuppunta laittan Adaare giyo aginan heeztantto gallassan, Beeta Maqidasiyaa oosoi polettiis.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai, qeeseti, Leewatinne omooduwaappe simmida asai ubbai Xoossaa Beeta Maqidasiyaa anjjissiyoo baalaa ufaissan bonchchidosona. ¹⁷ He baalaa bonchchiyo wode, eti issi xeetu korimata, naa77u xeetu dorssa orggetanne oiddu xeetu dorssa marata yarshshidosona; qassi nagaraa yarshshuwaassi tammanne naa77u Israa7eela zaretu qoodan tammanne naa77u deeshsha orggetakka yarshshidosona. ¹⁸ Muuse Maxaafan xaafettidoogaadan, Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyan oottana mala, qeesetanne Leewata eta maaraadan maaraadan wottidosona.

Paasikaa Baalaa

¹⁹ Omooduwaappe simmida asati kaalliya laittan koiro aginan tammanne oiddantto gallassan Paasikaa Baalaa bonchchidosona. ²⁰ Qassi qeesetinne Leewati banttana geeshshidosona; hega gishshau, eti ubbaikka geeshsha. Hegaappe guyyiyan, Leewati omooduwaappe simmida ubbaayyo, qeesetuuyoonne bantta huuphiyau Paasikaa dorssaa shukkididosona.

²¹ SHukkin, omooduwaappe simmida Israa7eela asainne Aihuda gidenna asati oottiyo tunatettaappe banttana shaakkidi, GODAAKKO, Israa7eela Xoosaakko simmida asai ubbai Paasikaa miidosona.

²² Qassi eti laappun gallassau Oittaa Baalaa ufaissan bonchchidosona; aissi giikko, GODAI eta ufaissiis; qassi Xoossaa, hegeekka Israa7eela Xoossaa Beeta Maqidasiyaa eti keexxidi polana mala, Asoore kawuwaa qofaa GODAI laammin, kawoi eta maaddiis.

Iziri Yerusalaame Yiis

7 Hegaappe simmin, daro wodiyaappe guyyiyan, Parsse biittan Arxxekssiisi kawotido wodiyan Izira giyo issi asi de7iis. I Saraaya na7aa; Saraayi Azaariyaa

[†] АИМТТА: Ha katamai qassi Ekibataana geetettes.

na7aa; Azaaree Hilqqiyaa na7aa; Hilqqee SHAaluuma na7aa; ²SHAaluumi Xaadooqa na7aa; Xaadooqi Ahixu-uba na7aa; Ahixuubi Amaariyaa na7aa; ³Amaaree Azaariyaa na7aa; Azaaree Maraayoota na7aa; Maraayooti Zaraahiyaa na7aa; ⁴Zaraahee Uzza na7aa; Uzzi Buuqa na7aa; ⁵Buuqi Abishuu7a na7aa; Abishuu7i Piinihaasa na7aa; Piinihaasi El77aazara na7aa; El77aazari qeese ubbatu halaqaa Aaroon na7aa.

⁶Iziri Baabilooneppe yiis. I GODAI, Israa7eela Xoossai immido Muuse Higgiyaa loitti xanna7ida eranchcha asa. GODAA a Xoossaa kushee a bollan de7iyo gishshau, i oichchidobaa ubbaa kawoi ayyo immiis.

⁷Israa7eela asaappe amaridaageetinne qassi qeese-tuppe, Leewatuppe, mazamuriyaa yexxiyaageetuppe, penggiyaa naagiyaageetuppenne Beeta Maqidasiyaa ashkkaaratuppe amaridaageeti Kawoi Arxxekssiisi kawotido laappuntta laittan Iziraara issippe Yerusalaame biidona. ⁸Kawoi kawotido laappuntta laittan ichchashantto aginan Iziri Yerusalaame gakkiiis. ⁹Koiro aginan koiro gallasan Baabilooneppe kiyidi, ichchashantto aginan koiro gallasan Yerusalaame gakkiiis. Aissi giikko, a Xoossaa lo77o kushee a bollan de7ees. ¹⁰Hegaa xalla gidennan Iziri GODAA Higgiyaa xanna7anaunne oottanau, qassi Israa7eela asaakka a wogaanne a pirddaa tamarissanau ba wozanaa gi-giissi wottiis.

Kawoi Arxxekssiisi Izirassi Xaafidi Immido Dabddaab-biyaa

¹¹GODAI Israa7eelayyo immido higgiyaa xanna7idi, loitti eriya qeesenne xaafe gidiya Izirayyo Kawoi Arxxekssiisi immido dabddaabbee hagaadan yaagees;

¹²“Kawotu Kawuwaa Arxxekssiisappe, qeesiyaanne saluwaa Xoossaa Higgiyaa loitti xanna7iya Iziraa, saroi neeyyo gido!

¹³“Ta kawotettaa gidдон de7iya Israa7eela asaappe ooninne, qeesetuppe woi Leewatuppe gidikkokka, Yerusalaame baanaau koyiya asai ubbai nenaara issippe baanaadan taani odaas. ¹⁴Taaninne tanaara zorettiya laappun asati issippe gididi, neeni ne kushiyan de7iya Xoossaa Higgiyaadan, baada Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya hanotettaa ai malakko oichchanaadan nena kiittoos. ¹⁵Au de7iyo sohoi Yerusalaamen de7iyo Israa7eela Xoossaassi, taani kawoinne tanaara zorettiya asati nu dosan immido worqqaanne biraa imotata neeni ekkada ba. ¹⁶Hegaa bollikka qassi neeni Baabiloone biittaa kumettaappe demmido biraanne worqqa ubbaa, qassi Israa7eela asainne qeeseti Yerusalaamen de7iya bantta Xoossaa Beeta Maqidasiyaassi bantta dosan immido imotaakka ekkada ba. ¹⁷Baada, ha miishshan korimata, dorssa orggetanne dorssa marata, qassi kattaa yarshshuwaayyoonne ushshaa yarshshuwaayyo koshshiyaabata shammada, Yerusalaamen de7iya intte Xoossaa Beeta Maqidasiyan yarshshiyooosan yarshsha.

¹⁸“Hegaappe palahidi attida biraanne worqqa neeninne nenaara de7iya ne biittaa asati oottanau

koyiyoobaa intte Xoossaa sheniyaadan oottite. ¹⁹Qassi intte Xoossaa Beeta Maqidasiyaa gidдон oosettiya oosuwaassi intte go7ettana mala, nuuni neeyyo immido miishshata ubbaa Yerusalaame Xoossaa sinttan wotta. ²⁰Hegaappe harabai intte Xoossaa Beeta Maqidasiyaassi koshshiyaabai aibanne gidikko, hegau koshshiya miishshaa kawo keettan miishshaa wottiyo keettaappe ekkanaau danddayaasa.

²¹“Hegaa gishshau, ha77i taani Kawoi Arxxekssiisi Efiiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittan de7iya miishshaa keettan aawatettaa de7iyo ubbatussi ha aza-zuwaa immaas. Qeese gidiyaanne Saluwaa Xoossaa Higgiyaa loitti xanna7iya Iziri inttena oichchiyoobaa aiba gidikkonne ayyo immite. ²²Qassi heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya biraa, issi xeetu kunttaale gisttiyaa, naa77u sha7u litiro woine eessaanne naa77u sha7u litiro wogaraa zaitiyaa, qassi koshshiya keena maxiniyaara ubbaa Izirayyo immite.

²³Kawuwaa bollinne kawuwaa naatu kawotettaa bolli hanqqoi yeenna mala, saluwaa Xoossai azazidobaa ubbaa saluwaa Xoossaa Beeta Maqidasiyaassi aibanne ashshennan immite. ²⁴Qassi qeesetuppe, Leewatuppe, mazamuriyaa yexxiyaageetuppe, penggiyaa naagiyaageetuppe, Beeta Maqidasiyaa ashkkaaratuppenne Beeta Maqidasiyaa gidдон duma duma oosuwa oottiya asa ubbaappe intte giiraanne qaraxaa ekkanaau intteyyo aiba maatinne baawa.

²⁵“Nenoo Iziraa, neeni qassi, neeyyo Xoossai immido aadhhdida eratettaadan Efiiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittan de7iya ne Xoossaa Higgiyaa eriya asaa bolli pirddana mala, daannatanne pirddiyaageeta sunnta. Qassi he higgiyaa erennaageeti de7ikko, eta tamarissite. ²⁶Ne Xoossaa Higgiyaassinne kawuwaa higgiyaassi azazettenna ooninne de7ikko, i sohuwaarakka haiquwan, yedetan, a miishshaa bonqqiyooogan woikko qashuwan qaxxayetto” yaagees.

Iziri GODAA Galatiis

²⁷Yerusalaamen de7iya GODAA Beeta Maqidasiyaa hagaadan loittana mala, kawuwaa wozanan ha qofaa wottida GODAASSI, nu aawatu Xoossaassi galatai gido!

²⁸Qassi kawuwaa, kawuwaara zorettiyaageetunne aara oottiya wolqqaama halaqatu ubbaa sinttan ba aggenna siiquwaa taassi bessida Xoossaassi galatai gido! GODAA, ta Xoossaa kushee tanaara de7iyo gishshau, taani minettaas. Qassi Israa7eela halaqatuppe amaridaageeti tanaara simmidi, Yerusalaame baana mala shiishshaas.

Iziraara Issippe Omooduwaappe Simmida Asaa

8 Kawoi Arxxekssiisi kawotido wode tanaara issippe Baabiloone biittaaappe simmidi, Yerusalaame yiida zaretu halaqati hageeta; eta yeletaa maaraikka haggaa:

²Piinihaasa yaraappe Gershshooma, Itaamaara yaraappe Daaneela, Daawita yaraappe SHekaaniyaa na7aa Haxxuusha,

³ Par77oosha yaraappe Zakkaariyaasinne eta yeletaa maarai xaafettido hara issi xeetanne ishatamu attumaageeta,

⁴ Paahati-Moo7aaba yaraappe Zaraahiyaa na7aa Eliyoo7enaayanne aara issippe hara naa77u xeetu attumaageeta,

⁵ Zattu yaraappe Yahaazi7eela na7aa SHekaaniyaanne aara issippe hara heezzu xeetu attumaageeta,

⁶ Adiina yaraappe Yonaataana na7aa Ebeedanne aara issippe hara ishatamu attumaageeta,

⁷ Elaama yaraappe Ataaliyaa na7aa Yishaa7iyaanne aara issippe hara laappun tammu attumaageeta,

⁸ SHafaaxiyaa yaraappe Mikaa7eela na7aa Zabaadiyaanne aara issippe hara hospun tammu attumaageeta,

⁹ Yoo7aaba zariyaappe Yihi7eela na7aa Obaadiyaanne aara issippe hara naa77u xeetanne tammanne hospun attumaageeta,

¹⁰ Baana yaraappe Yosiifiyaa na7aa SHalomiitanne aara issippe hara issi xeetanne usuppun tammu attumaageeta,

¹¹ Bebaaya yaraappe Bebaaya na7aa Zakkaariyaasanne aara issippe hara laatamanne hospun attumaageeta,

¹² Azggaada yaraappe Haqqaxaana na7aa Yohanaananne aara issippe hara issi xeetanne tammu attumaageeta,

¹³ Adooniqaama yaraappe wurssettan simmidaageeti, Elifeleexa, Yi7u7eela, SHamaa7iyaanne etaara issippe hara usuppun tammu attumaageetanne

¹⁴ qassi Bigiwaaya yaraappekka Utaaya, Zakkuuranne etaara issippe hara laappun tammu attumaageeta.

¹⁵ Taani Iziri eta Ahaawa giyo sohuwaakko goggiya shaafaa matan shiishshaas. Nuuni he sohuwan dunkkaanidi, heezzu gallassaa takkida. Qassi taani he sohuwan de7iya asaanne qeeseta qoodiyo wode, Leewa zaretuppe issuwaanne demmabeikke.

¹⁶ Hegaa gishshau, halaqa gidiya EI77eezara, Ar77eela, SHamaa7iyaa, Elnnaataana, Yaariiba, Elnnaataana, Naataana, Zakkaariyaasanne Mashulaama giyoogee-tanne qassi aadhdhida eranchcha asa gidiya Yoyaari-ibanne Elnnaataana xeegaas. ¹⁷ Xeeгада, nu Xoossaa Beeta Maqidasiyan oottiya asaa nuuyyo yeddana mala, Kaasifiyaa giyo sohuwan de7iya Leewatussi halaqa gidiya Iddokkonne a dabbotukko, hegeetikka Beeta Maqidasiyaa ashkkara gidiyaageetukko eta kiit-taas. ¹⁸ Nu Xoossaa lo77o kushee nu bollan de7iyo gishshau, SHerebiyaa a naatuuranne a ishanntuura, muleera tammanne hospunaa eti nuuyyo yeddidosona. I Israa7eela na7aa Leewa zare gidiya Maahila yaranne keehi akeekai de7iyo asa. ¹⁹ Qassi Hashaabiya, Maraara yara gidiya Yishaa7iyaara, a naatuuranne a ishanntu laatamaara yeddidosona.

²⁰ Hegaa bollikka Leewata maaddanaadan giidi, Daawitinne aara oottiya halaqati sunttido Beeta Maqidasiyaa ashkkaratuppekka naa77u xeetanne laatama-

ta yeddidosona. Hegeeti ubbati bantta sunttan xaafettidosona.

²¹ Hegaappe guyyiyan, nu Xoossaa sinttan nu huuphiyaa kaushshidi, i nu ogiyan nuuyyo, nu naatuyyoonne nu aqo ubbaayyo sarotettaa immanaadan woossana mala, hegan Ahaawa SHaafaa matan taani xoomaa awaajjaas. ²² Aissi giikko, kawuwaayyo nuuni kase, "Nu Xoossaa lo77o kushee a koyiyaageetuura issippe de7ees; shin a wolqqaama hanqqoi a ag-giyaageetu bollan de7ees" yaagidi yootido gishshau, nuuni biyo ogiyan de7iya morkketuppe nuna naaganaadan olanchchatanne paraasata immanaadan kawuwaa oichchanau taani yeellataas. ²³ Hegaa gishshau, nuuni xoomidi, Xoossaa woossida; woossin, i nu woosaa siyiis.

²⁴ Qeesetu halaqatuppe SHerebiyaa, Hashaabiyaanne hara eta dabbo gidiya tammu asata taani dooraas. ²⁵ Doorada, kawoi, kawuwaara zoret-tiyaageeti, kawuwaara oottiyaageetinne Israa7eela ubbai nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaassi immido biraa worqqaanne, miishshata ubbaa likkada eta kushiyan sheedhdhaas. ²⁶ Taani etayyo immidobai haggaa: laatanne naa77u sha7u kilo giraame deexxiya biraa, heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya biraappe oosettida xeetu miishshata, heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya worqqa, ²⁷ hospun kilo giraamenne oiddu xeetu giraame deexxiya worqqaappe oosettida laatamu sainetanne worqqadan al77onne muruta gidida nahaasiyaappe oosettida naa77u saineta.

²⁸ Hegaappe guyyiyan, taani etayyo hagaadan yaa-gaas; "Inttenne ha miishshati ubbaikka GODAAYO dummatideta; ha birainne worqqai asai ba dosan GODAAYO, intte aawatu Xoossaaayyo immidoogaa.

²⁹ Yerusalaamen de7iya GODAA Beeta Maqidasiyan miishshaa wottiyo keettaa gakkidi, qeese halaqatu sinttan, Leewatu sinttaaninne Israa7eela zaretu halaqatu sinttan sheedhdhana gakkanaashin, ha miishshata loitti naagite" yaagaas. ³⁰ Hegaa gishshau, qeesetinne Leewati Yerusalaamen de7iya GODAA Beeta Maqidasiyau efaanau biraa, worqqaanne hara miishshata ubbaa miizaanan likkidi sheerettidosona.

³¹ Hegaappe guyyiyan, nuuni koiro aginan tammanne naa77antto gallassan Yerusalaame baanau Ahaawa SHaafaa mataappe denddida. Denddidi biyo wode, nu bollan de7iya nu Xoossaa lo77o kushee nu biyo ogiyan de7iya morkketuppenne panggatuppe nuna naagiisinne ashshiis. ³² Nuuni Yerusalaame gakkidi, yan heezzu gallassaa uttida.

³³ Oiddantto gallassi biraa, worqqaanne hara miishshata ubbaikka likkidi, Ooriyoona na7aa qeesiyaa Maremootassi sheedhdhida. Piinihaasa na7aa EI77aazari, Leewa gidiya Yaasu na7aa Yozabaadinne Biinuya na7aa No7aadee aara issippe de7oosona.

³⁴ Ubbabaikka qoodettiisinne likettiis; likettidi muleera ai keena gididaakko, he wode xaafettiis.

³⁵ Hegaappe guyyiyan, omooduwaappe simmida asai Israa7eela Xoossaaassi xuuggiyo yarshshuwaa

yarshshidosona. Eti Israa7eela ubbaa gishshau, tammanne naa77u korimata, uddufun tammanne usupun dorssa orggetanne laappun tammanne laappun dorssa marata, qassi nagaraa yarshshuwaassikka tammanne naa77u deeshsha orggeta yarshshidosona. Hagee ubbai xuuggiyo yarshsho gididi, GODAAYO shiiqiis. ³⁶ Eti qassi kawoi azazido azazuwaakka kawuwaappe garssaara biittaa haariyaageetuyyoonne Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariyaageetuyyo immidosona; immin eti Israa7eela asaanne Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwa maaddidosona.

Aihuda Gidenna Asatuura Ekettidaageetinne Gelettidaageeti De7iyoojaa Iziri Akeekiis

9 Ha ubbabi hanidoogaappe guyyiyan, asaa kaalettiyaageeti taakko yiidi, hagaadan yaagidosona; “Israa7eela asai, harai atto qeesetikka Lee-watikka, bantta heeran de7iya Aihuda gidenna asatuppe banttana shaakkibookkona. Etikka Kanaaneti, Hiiteti, Parzzeti, Yaabuusati, Amoonati, Moo7aabati, Gibxxetinne Amooleti oottiyoogaadan tuna oosuwa oottoosona. ² Qassi banttayyoonne bantta naatuyyo Aihuda gidenna macca naatuppe machcho oottidi ekkidosona; hegaappe denddidaagan geeshsha zerettati Aihuda gidennaageetuura walakettidosona. Kaalettiyaageetinne halaqati ammanettennaageeta gididi, haggaa malabaa oottanau sintta xeera gidooosona” yaagidosona.

³ Taani ha yohuwa siyido wode, ta maayuwaanne ta qumaashshaa pooshshaas; ta huuphiyaa binnaanaanne ta buuchchaakka shoddaas; qassi daro dagammada utta aggaas. ⁴ Omooduwaappe simmida asai oottido nagaraa gishshau, Israa7eela Xoossai yootido qaalaassi yayyida asai ubbai taani de7iyo sohuwaa taakko shiiqiis. Omarssa yarshshuwa yarshshiyoo wodee gakkanaashinkka dagammada utto sohuwaappe taani denddabeikke.

⁵ SHin omarssa yarshshuwa yarshshiyoo wodee gakkiiyo wode, ta maayoinne ta qumaashshai pooshetti uttidaashin, taani kauyyada utto sohuwaappe dendaas. Qassi gulbbatada GODAAKKO, ta Xoossaakko, ta kushiya denttada, hagaadan yaagada woossaas; ⁶ “Abeet ta Xoossau, taani ta sinttaa neekko pude denttanauka yayyaisinne yeellatais; aissi giikko, nu nagarai doorettidi, nu huuphiyaappe pude aadhdhiis; nu naaqqikka saluwaa gakkiiis. ⁷ Nuuni nu maizza aawatu wodiyaappe doommidi, hachchi gakkanaashin, nena keehippe naaqqida. Nu nagaraappe denddidaagan nuuni, nu kawotinne nu qeeseti ha77iigaadankka allaga kawotu kushiyan mashshaassi, omooduwaassi, bonqqiyaassinne wurssetta yeellaassi aadhdhidi imetida.

⁸ “SHin ha77i nuuyyo guutta maarotettaa wodee imettiis; aissi giikko, GODAI nu Xoossai nuuppe amariida zerettati attana mala oottiis; ha geeshsha sohuwan i nuna sarotettan wottiis. Nu Xoossai nu aifiyaa dooyiis; qassi nu aillettaappekka nuuyyo ooratta de7uwaa

immiis. ⁹ Nuuni aille gidikkonne, nu Xoossai nuna ailletettan aggabeenna; nu de7uwaa ooraxiisiiis. Qassi nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxana mala, kolettiidaagaa bottokonana malanne Yihudaaninne Yerusalaaamen nuuni sarotettan de7ana mala, Parsse biittaa kawotu sinttan nuuyyo ba aggenna siiquwaa beessiis.

¹⁰ “SHin nu Xoossau, ha77i yaatin, nuuni woiganau danddayiyoonii? Aissi giikko, nuuni ha77ikka ne azazuwaa aggiigida. ¹¹ Hananabaa yootiya ne ashkkaratu baggaara neeni hagaadan yaagadasa; ‘Intte laattanau geliyo biittai he biittan de7iya asaa tunatettaappe denddidaagan tuniis; ha gaxaappe biidi, hini gaxaa gakkanaashin, eti a bantta tuna oosuwan kunttidosa. ¹² Heggaa gishshau, intte mino gidana mala, he biittaa aifiyaa maana malanne merinau intte naatussi laattissana mala, intte macca naata eta attuma naatuyyo immoppite; eta macca naata intte attuma naatuyyo ekkoppite. Eti sarotettaaninne duretettan de7ana malakka amottoppite’ yaagadasa.

¹³ “Nu bolli gakkida iitabai ubbai nu iita oosuwaappenne nu gita naaquwaappe denddidaagana. Gidikkonne, neeni nu Xoossai nu nagaraa daruwaa keenaa nuna pirddabaakka; shin nuuppe amariidaageeta zerettau palahissadasa. ¹⁴ Yaatin, nuuni ha77ikka zaarettidi, haggaa mala tunabaa oottiya asatuura imuwaaninne ehuwan walahettidi, ne azazuwaa ixxiis gaanee? Qassi ha attida guutta zerettatikka xayana gakkanaashin, ne hanqqoi nu bollan darenneeyye? ¹⁵ Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni xillo. Nu naaquwaappe denddidaagan nuuppe issoinne ne sinttan eqqanau danddayennaagaa gidikkonne, nuuni zerettau palahidi attidaageeti hachchi hagan ne sinttan de7oos” yaagaas.

Aihudati Aihuda Gidennaageetuppe Ekkido Machchota Yedissanau Kessido Halchchuwaa

10 Iziri Xoossaa Beeta Maqidasiyaa sinttan kunddidi yeekkiiddi woossiyo wodenne nagaraakka paaxiyo wode, Israa7eela asaappe daroi, maccai, attumainne naatoi ubbai akko shiiqidi, misho yeehuwaa aara yeekkidosa. ² Hegaappe guyyiyan, Elaama yara gididi Yih7eela na7ai SHakaanee hagaadan yaagiis; “Nuuni ha biittan de7iya Aihuda gidenna maccaasata machchido gishshau, nu Xoossaassi ammanetti-bookko. Gidikkonne, qassi Israa7eelassi ha77ikka hiidootai de7ees. ³ Heggaa gishshau ta godau, neeninne nu Xoossaa azazuwaassi yayyiyaageeti zoridoogaadan nuuni ha maccaasatanne etappe yelettida naata ubbaa yeddannau nu Xoossaara maacettoos. Hagee ubbai higgee giyoogaadan poletto. ⁴ Ha yohuwa nuuni waati oottanaakko, nuna kaalettanaagee ne ooso gidiiyo gishshau, denda! Minna! Nuunikka nena maaddana” yaagiis.

⁵ Yaagin Iziri dendi eqqidi, halaqata, qeeseta, Lee-watanne Israa7eela asaa ubbaa ha geettetidaagaadan oottana mala caaqiisiiis; etikka caaqqidosa.

⁶ Hegaappe guyyiyan, Iziri Xoossaa Beeta Maqidasiyaa

sinttaappe dendididi, Eliyaashiba na7ai Yahohanaani de7iyo kifiliyaa geliis. Gelidi kumetta qammaa omooduwaappe simmida asatu nagaraassi yeekkiiddi aqido gishshau, he sohuwan qumaa mibeenna; haataakka uyibeenna.

⁷ Hegaappe guyyiyan, omooduwaappe simmida asai ubbai Yerusalaame shiiqana mala, Yihudaa ubbaaninne Yerusalaamen awaajuwaa awaajjidosa.

⁸ Ha heezzu gallassatu gidдон he sohuwaa shiiqenna ooninne de7ikko, au de7iyaabai ubbai appe eketanaadaaninne ikka omooduwaappe simmida galchchaappe shaahettidi yedetettanaadan halaqatinne cimati kuuyidosona.

⁹ He geetettida heezzu gallassati wurennan de7ishin, uddufuntta aginan laatamantta gallassan Yihudaanne Biniyaama asai ubbai Yerusalaame shiiqidosa; shiiqidi, ha deexo yohuwaappenne wolqqaama iraaappe dendididaagan kokkoriiddi, Xoossaa Beeta Maqi-dasiyaa sinttan de7iya dabaaban uttidosa. ¹⁰ Uttidaashin qeese Iziri dendi eqqidi, eta hagaadan yaagiis; "Aihuda gidenna maccaasatuppe machchota ekkidi naaqqideta; he gaasuwan Israa7eela asaa naaquwaa kaseegaappekka yaa darissideta. ¹¹ Ha77i intte nagaraa GODAASSI, intte maizza aawatu Xoossaassi paaxite; i dosiyooabaakka oottite. He biittan de7iya Aihuda gidenna asatuppenne Aihuda gidenna intte machchetuppe shaahettite" yaagiis.

¹² Yaagin he sohuwan shiiqida galchchai bantta cengursaa xoqqu oottidi, hagaadan yaagidosona; "Neeni nuuyyo yootidoogaadan nuuni oottanau bessees.

¹³ SHin asaa qoodai cora; irainne wolqqaamid bukkees. Yaaniyo gishshau, nuuni iraaappe attiyoosi bainna sohuwan hagan eqqi agganau danddayokko. Qassi nuuni ha yohuwan keehippe naaqqido gishshau, hagee issi gallassan woi naa77u gallassan giigiyaabaa gidenna. ¹⁴ Hegaa gishshau, ha shiiqida asaa sunttan nu halaqati Yerusalaamen takkidi, koshshiyaabaa ootona. Ha yohuwaappe dendididaagan Xoossaa wolqqaama hanqqoi nuuppe simmana gakkanaashin, nu katamatun de7iya Aihuda gidenna maccaasata machchida ubbai keerido wodiyan Yerusalaame yona; qassi he katamatu cimatinne pirddiyaageetikka etaara yona" yaagidosona. ¹⁵ Asaaheela na7ai Yonaataaninne Tiiqiwa na7ai Yaahizaayi eta qofaa phalqqidosona; qassi Mashulaaminne Leewa gidiya SHabbataayi phalqqiyaageeta maaddidosona.

¹⁶ Hegaa gishshau, omooduwaappe simmida asai he giidoogaadan oottidosona. Qeese Iziri ubba zaretuppekka halaqata dooridi, ubbaakka eta sunttan sunttan xaafiis. Tammantta aginan koiro gallassan halaqati yohuwa qori xeellanau doommidosona. ¹⁷ Koiro aginan koiro gallassai gakkio wode, Aihuda gidenna maccaasata machchida asata ubbaa qoridi wurssidosa.

Aihuda Gidenna Maccaasatuppe Machcho Ekkida Asaa Sunntaa

¹⁸ Aihuda gidenna maccaasatuppe machcho ekkidaageeti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Qeesetuppe: Yoxedeeqa naata gidiya Yaasunne a is-hanttu yaraappe Ma7iseeya, El77eezara, Yaariibanne Gadaaliyaa. ¹⁹ Hageeti bantta Aihuda gidenna machchota yeddannau caaqqidosona; qassi bantta naaquwaa gishshau, wudiyaappe issi dorssa orggiyaa naaquwaa yarshsho oottidi yarshshidosona. ²⁰ Imeera yaran Aihuda gidenna machchota ekkidaageeti Hanaananne Zabaadiyaa. ²¹ Hariima yaratuppe Ma7iseeya, Eelaasa, SHamaa7iyaa, Yihi7eelanne Ooziyaana. ²² Paashihuura yaratuppe Eliyoo7enaaya, Ma7iseeya, Isimaa7eela, Nataani7eela, Yozabaadanne El77aasa.

²³ Leewatuppe: Yozabaada, SHamaa7iyaa, Qaliixa giyo Qelaaya, Pataahiyaa, Yihudaanne El77eezara.

²⁴ Mazamuriyaa yexxiyaageetuppe: Eliyaashiba.

Penggiyaa naagiyaageetuppe: SHaaluuma, Xelemanne Uura.

²⁵ Qassi hara Israa7eela asaappe: Par77oosha yaratuppe Raamiyaa, Yizziyaa, Malkkiyaa, Miyaamiina, El77aazara, Malkkiyaanne Banaaya.

²⁶ Elaama yaratuppe Mataaniyaa, Zakkaariyaasa, Yihi7eela, Abdda, Yiremootanne Eelaasa.

²⁷ Zattu yaratuppe Eliyoo7enaaya, Eliyaashiba, Mataaniyaa, Yiremoota, Zabaadanne Aziiza.

²⁸ Bebaaya yaratuppe Yahohanaana, Hanaaniyaa, Zabbayaanne Atilaaya.

²⁹ Baana yaratuppe Mashulaama, Malluuka, Adaaya, Yaashuuba, SHa7aalanne Yiremoota.

³⁰ Paahati-Moo7aaba yaratuppe Adinaaha, Kalaala, Banaaya, Ma7iseeya, Mataaniyaa, Baxaali7eela, Biinuyanne Minaasa.

³¹ Hariima yaratuppe El77eezara, Yishiyaa, Malkkiyaa, SHamaa7iyaa, SHim77oona, ³² Biniyaama, Mal-luukanne SHamaariyaa.

³³ Hashuuma yaratuppe Matanaaya, Mataata, Zabaada, Elifeleexa, Yeremaaya, Minaasanne SHim77a.

³⁴ Baana yaratuppe Ma7idaaya, Amiraama, U7eela, ³⁵ Banaaya, Bediyaa, Kaluuha, ³⁶ Waaniyaa, Maremoota, Eliyaashiba, ³⁷ Mataaniyaa Matanaayanne Yaa7isa.

³⁸ Biinuya yaratuppe SHim77a, ³⁹ SHEleemiyaa, Naataana, Adaaya, ⁴⁰ Makinadabaaya, SHashaaya, SHaraaya, ⁴¹ Azaari7eela, SHEleemiyaa, SHamaariyaa, ⁴² SHaaluuma, Amaariyaanne Yooseefa.

⁴³ Nabo yaratuppe Yi7i7eela, Matiitiyaa, Zabaada, Zabiina, Yaddaaya, Yuu7eelanne Banaaya.

⁴⁴ Hageeti ubbati Aihuda gidenna machchota machchidaageeta. Issooti issooti harai atto naatakka yelidosona.

Nahimiyaa Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwa

Nahimiyaa Maxaafaa heezzusaa shaakkidi be7anau danddayeettees:

1. Yihudaa biittaa aissana mala, Parsse kawoi kiittido Nahimee kaalettin, Yerusalaame dirssaa gimbee bot-tononettidoogaa odiya taarikiyaa. Hegaappekka qassi Nahimee asaa issippetettaanne ammanuwaa wogaa ooraxissidoogaa.
2. Xoossaa higgiiyaa maxaafaa Iziri nabbabidobaanne asaikka ba nagaraa paaxidobaa odiya shaahuwaa.
3. Nahimee Yihudaa biittaa haariyaagaa gididi oottido hara harabata odiya shaahuwaa.

Ha maxaafan daridi beettiya taarikee Nahimee Xoossaa mintti ammanidoogaanne i Xoossaa woossido woosatuubaa odiya taarikiyaa.

Nahimee Yerusalaame Gishshau Un77ettiis

1 Hakaaliyaa na7ai Nahimee oottido oosuwa qonccissiya qalalai haggaa. Arxxekssiisi Parsse biittan kawotoosappe laatamantto laittan, Kisileewa geetetiya aginan, taani Nahimee waanna katama gididi Susan de7ais. ² De7ishin, ta ishantuppe issoi, Hanaana giyoogee hara asatuura issippe gididi, Yihudaappe taakko yiis; yin taani Yerusalaamebaanne Baabiloone biittan oomoduwan gam77idi simmida Aihudatubaa eta oichchaas. ³ Eti zaaridi, "Oomoduwan gam77idi, bantta biittaa simmida Aihudati gita metuwaaninne yeellaa gididon de7oosona. Yerusalaame gimbbiyaa dirssai kolettiis; qassi gimbbiyaa penggetikka taman xuugettidosona" yaagidosona.

⁴ Taani haggaa ubbaa siyido wode uttada yeekkaas. Daro gallassaa azzanada xoomaidda, saluwaa Xoossaa, haggadan yaagada woossaa; ⁵ "Abeet GODAU, saluwaa Xoossau, gitaunne bonchchettidaagoo, nena dosiyaageetussinne ne azazuwaa naagiyaageetussi ne aggenna siiquwaa maachchaa naagiya Xoossau, ⁶ taani ne ashkkarai qassi ne ashkkarata gididi Israa7eela asaa gishshaassi qamminne gallassi nena woossiyo woosaa siyanau ne haittai ezggo; ne aifeekka duge taakko xeello. Nuuni Israa7eela asai oottido nagaraa ubbaa neeyyo paaxais; tumakka taaninne ta maizza aawati nena naaqqida. ⁷ Nuuni ne bollan keehi iita nagaraa oottida; neeni ne ashkkaraa Muuse baggaara nuussi immido azazuwaa, wogaanne higgiiyaa naagibookko. ⁸ Ne ashkkaraa Muusessi neeni haggadan yaagada yootido qaalaa hayyanaa qoppa; Intenoo, Israa7eela asatoo, intte taayyo ammanettenan ixixikko, taani inttena Aihuda gidenna biittatun laalana. ⁹ SHin intte taakko simmidi, ta azazuwaa naagikko, intte harai atto sa7aa gaxaa gakkanaashin laalettikkokka, taani intte taayyo goinnana mala, taani doorido sohuwau zaarada shiishshana' giidoogaa qoppa.

¹⁰ "Hageeti neeni ne gita wolqqaaninne ne mino qe-siyana woza ekkido ne ashkkaratanne ne asata. ¹¹ Abeet Godau, taani ne ashkkarai woossiyo woosaanne nena bonchchanau dosiya, ne ashkkaratu woosaa ne haittai ezggo. Taani ne ashkkarai hachchi oottanau koyidobai taayyo ushachchanaadan, kawuwaa wozanaa shugis-sada tana maadda" yaagaas.

Taani he wode kawuwaassi eessaa tigiyaagaa.

Nahimee Yerusalaame Biis

2 Oiddu aginaappe simmin, Arxxekssiisi kawotido laatamantto laittan, Niisaana giyo aginan, issi gallassi kawuwaa sinttan woiniyaa eessai de7iyaagaa ekkada, taani ayyo immaas. He gallassappe attin, kase mulekka kawuwaa sinttan azzana erikke. ² Haggaa gishshau, kawoi tana, "Nena sakkiyaabi baawa; shin haggaa keenaa aissi azzanadii? Hagee ne wozanaa az-zanissidabi issi aibakko de7iyooogaa bessees" yaagiis.

Yaagin taani keehi yayyaidda zaarada, ³ "Kawoi merinau de7o! Ta maizza aawati moogettido katamai kolettidi xayin, qassi he katamaa dirssaa penggetikka taman xuugettiichchin, taani aissi azzanikkinnaa?" yaagaas.

⁴ Kawoikka zaaridi, "Yaatin, ha77i taani neeyyo ai oot-tanaadan koyai?" yaagiis.

Yaagin taani saluwaa Xoossaa woossa simmada, ⁵ kawuwaa haggadan yaagaas; "Kawuwau, taani nena ufaissiyaabaa gidikko, qassi ta oichchiyoobaa neeni immanau dosikko, Yihudaa biittaa, ta maizza aawati moogettido katamaa baada, he katamaa zaarada ke-exxana mala, tana yeddarkkii" yaagaas.

⁶ He wode, kawiyaa Kawuwaa Arxxekssiisa matan ut-tidaashin, kawoi zaaridi, "Ne biyo ogee woisa wodiya ekkane? Qassi neeni aude simmuutee?" yaagidi tana oichchiis. Taanikka ta simmana wodiya ayyo yootaas; yootin kawoi ufaittidi, tana yeddiis.

⁷ Qassikka kawuwaa taani haggadan yaagaas; "Kawuwau, nena ufaissiyaabaa gidikko, taani Yihudaa

gakkanaashin, he biittaara kanttada baana mala, Efi-raaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariyaageetussi dabddaabbee xaafetto. ⁸ Qassi Beeta Maqi-dasiyaa qatuwaa penggiyaa giigissanau, katamaa gimbbe dirssaa diranaunne taani de7iyo keettaa ke-exxanau taayyo mittaa immana mala, kawuwaa woraa naagiya Asaafassikka dabddaabbee xaafetto” yaagaas. Yaagin, Xoossaa lo77o kushee tanaara de7iyo gishshau, kawoi taani oichchidobaa ubbaa immiis.

⁹ Kawoi tanaara amarida ola gadaawatanne paraasata yeddiis; yeddin etaara issippe Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa baada gakkada, kawoi yeddido dabddaabbiyaa he biittaa haariyaageetussi immaas. ¹⁰ SHin Beeti-Horoona katamaa asa gidiya Sanbbalaaxinne Amoonaa biittaa halaqa gidiya Xoobbee, “Israa7eela asaassi lo77obaa oottiya asi yiis” giyoogaa siyido wode, keehi yiillotidosona.

¹¹ Taani Yerusalaame gakkada heezzu gallassaa yan takkaas. ¹² Gido shin, Yerusalaameessi taani oot-tanaadan Xoossai ta wozanan wottido qofaa oossinne yootabeikke. Hegaappe guyyiyan, tanaara de7iya asaappe amaridaageeta ekkada, qamman denddada baas. He wode taani toggidoogaappe hara toga mehee nuuyyo baawa. ¹³ Taani bilahe denddada, Zang-gaaraa Penggiyaara kiyada, Demiyaa Pulttuwaa giyo sohuwaara aadhdhada, Pituwaa Oliyo Penggiyaa giyo penggiyaa gakkanaashin baas. Hegaa baidda, kolettida Yerusalaame gimbbiyaanne qassi taman xuugetti-da gimbbiyaa penggeta akeekada xeellaas.

¹⁴ Hegaappe simmada, Pulttuwaa Penggiyaakkonne dagattida kawuwaa haattai de7iyo sohuwaa baas. Gido shin, taani toggido toga mehee aadhdhiyo ogiyaa demmabeikke. ¹⁵ Hegaa gishshau, qamman Qediroona Zanggaaraa giddoora aadhdhada gimbbiyaa xeellaas. Hegaappe guyyiyan, guyye simmada Zanggaaraa Penggiyaara katamaa gelaas.

¹⁶ Hegan de7iya halaqatuppe ooninne taani awa bi-idaakko, woikko qassi ai oottidaakkonne eribeenna. Aissi giikko, taani Aihudatussi, qeesetussi, bonchchettida asatussi, halaqatussinne oosuwaa oottanau de7iya asaappe oossinne ta halchchuwaa biron yootabeikke. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, taani etau ha-gaadan yaagaas; “Nuuni ai mala metuwaa gidдон de7iyyaakko be7eeta; aissi giikko, Yerusalaame katamai kolettiis; qassi gimbbiyaa penggetikka taman xuugettidosona. SHin hagaappe sinttau nuuni hagaadan kauyyidi de7ennaadan, ane denddidi, Yerusalaame gimbbiyaa zaarettidi gimbbos” yaagaas. ¹⁸ Qassi Xoossaa lo77o kushee tanaara de7iyoogaanne kawoi taayyo odidobaa ubbaa etayyo yootaas.

Etikka, “Ane dendoosinne zaarettidi gimbbos” yaagidosona. Yaagidi bantta kushiyaa lo77o oosuwaassi minttidosona.

¹⁹ SHin Beeti-Horoona katamaa asa gidiya Sanbbalaaxi, Amoonaa biittaa asa gidiya Xoobbeenne Araba biittaa asa gidiya Gesheemi haggaa siyido wode, nu bol-lan qilliicidi miiccidosona. Qassi, “Hagee intte oottiy-

oobai aibee? Woikko qassi kawuwaa bollan wonj-jalanau koyeetii?” yaagidi oichchidosona.

²⁰ Taani zaarada, “Saluwaa Xoossai nuuyyo injjeyana; nuuni a ashkharati gimbbiyaa doommana. SHin Yerusalaamen de7iyyaabaappe inttena gakkiiya shaaho gidin, maata gidin, woikko intte dogettennaadan qofissiyaabi intteyyo baawa” yaagaas.

Yerusalaame Dirssaa Asai Zaarettidi Gimbbiis

3 Hegaappe guyyiyan, qeese ubbatu halaqai Eliyaashibinne hara qeeseti Dorssaa Penggiyaa giyo penggiyaa zaaretti gimbbidi, Xoossaassi dum-mayidosona; sanqqaakka aattidosona. Eti Xeeetu Adusa Gimbbiyaanne Hanaani7eela Adussa Gimbbiyaa gakkanaashin gimbbido gimbbiyaa Xoossaassi dum-mayidosona.

² Eta lanqqiyan de7iyya sohuwaa Yarkko asai gimbbiis.

Eta lanqqiyan de7iyya sohuwaa Imira na7ai Zakuuri gimbbiis.

³ Hassinaa7a naati Moliyaa Penggiyaa giyo peng-giyaa gimbbidosona. Eti pengge mittaa essidi, san-qqaakka aattidosona; qassi sanqqaayyo gordde mit-taanne mittaa gelissiyo hiraquwaa giigissidosona.

⁴ Eta lanqqiyan de7iyya sohuwaa Haqqooxa na7a gidiya Ooriyoona na7ai Maremooti gimbbiis.

A lanqqiyan de7iyya sohuwaa Mashezaabeela na7aa Berekiiyaa na7ai Mashulaami gimbbiis.

A lanqqiyan de7iyya sohuwaa Ba7aana na7ai Xaadooqi gimbbiis.

⁵ A lanqqiyan de7iyya sohuwaa Taqo7a katamaa asati gimbbidosona; gido shin, he katamaa halaqati banttau imettida oosuwaa ixxididosona.

⁶ Paaseeha na7ai Yoodaheenenne Basoodiyaa na7ai Mashulaami Gal77a Penggiyaa giyo penggiyaa gimbbidosona. Eti pengge mittaa essidi, sanqqaakka aattidosona; qassi sanqqaayyo gordde mittaanne mittaa gelissiyo hiraquwaa giigissidosona.

⁷ Eta lanqqiyan de7iyya sohuwaa Gabaa7oonaa kata-maa asa gidiya Malaaxeenne Meronoota katamaa asa gidiya Yadooni gimbbidosona. Qassi Gabaa7oonanne Mixiphpha katamatu asatika etaara issippe gididi, Efi-raaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariyaagee de7iyo keettaa gakkanaashin de7iyya sohuwaa gimbbidosona.

⁸ Worqqaa tigiya Harihaaya na7ai Uzzi7eeli eta lan-qqiyan de7iyya sohuwaa gimbbiis. Qassi a lanqqiyan de7iyya sohuwaa shittuwaa medhdhiya Hanaanee gimbbiis. Eti naa77ai issippe Aaho Gimbbiyaa giyo sohuwaa gakkanaashin, Yerusalaame gimbbiyaa gimbbidosona.

⁹ Eta lanqqiyan de7iyya sohuwaa Huura na7ai, Yerusalaame woradaa shaahuwaa haariya Rafaayi gimbbiis.

¹⁰ Harumaafa na7ai Yadaayi ba keettaappe sintta baggaara de7iyya sohuwaa gimbbiis.

A lanqqiyan de7iyya sohuwaa Hashaabaniyaa na7ai Haxxuushi gimbbiis.

¹¹ Hariima na7ai Malkkeenne Paahati-Moo7aaba na7ai Hashshuubi a lanqqiyan de7iya sohuwaanne Itoone Adussa Gimbbiyaa gimbbidosona.

¹² Eta lanqqiyan de7iya sohuwaa Halloheesha na7ai, Yerusalaame woradaa naa77antto shaahuwaa haariya SHaaluuminne a macca naati gimbbidosona.

¹³ Hanuuninne Zaanooha kataman de7iya asati is-sippe Zanggaaraa Penggiyaa giyo penggiyaa gimbbidosona. Eti penggiyan sanqqa aattidi, sanqqaayyo gordde mittaanne mittaa gelissiyoo hiraquwaa giigissidosona. Qassi Pituwaa Oliyo Penggiyaa giyo penggiyaa gakkanaashin, sha7u wara adussa gimbbiyaa gujjidi gimbbidosona.

¹⁴ Rekaaba na7ai, Beeti-Hakkareema woradaa haariya Malkkee Pituwaa Oliyo Penggiyaa giyo penggiyaa gimbbiis. Penggiyan sanqqa aattidi, sanqqaayyo gordde mittaanne mittaa gelissiyoo hiraquwaa giigissiiis.

¹⁵ Kolihoowa na7ai, Mixiphpha woradaa haariya SHaaluumi Pulttuwaa Penggiyaa giyo penggiyaa zaarettidi gimbbiis. I penggiyaassi sarggaa giigissoogaappe guyyiyan, sanqqa aattiis; sanqqaayyo gordde mittaanne mittaa gelissiyoo hiraquwaa giigissiiis. Hegaa bollikka qassi, SHelaaha giyo dagattida haattai de7iyo baggaara kawuwaa ataakilttiyaa sohuwaappe doommidi, Daawita Katamaappe yiida xekkaa biidi gakkanaashin de7iya gimbbiyaa gimbbiis.

¹⁶ Hegaappe kaalliyaa Azibuuqa na7ai, Beetixuurra woradaa shaahuwaa haariya Nahimee gimbbiis; i Daawita duufuwaappe sintta baggaara de7iya sohuwaa gakkanaashin, dagattida haattai de7iyo sohuwaa gakkanaashiinne Olanchchatu Keettaa gakkanaashin de7iya sohuwaa gimbbiis.

¹⁷ Hegaappe kaalliyaa Baana na7aa Rehuuma aawatettaa gidдон de7iya, Leewati gimbbidosona.

Eta lanqqiyan de7iya sohuwaa Qa7iila woradaa shaahuwaa haariya Hashaabee ba woradaa sunttan gimbbiis.

¹⁸ Appe kaalliyaa Henadaada na7ai, Qa7iila woradaa naa77antto shaahuwaa haariya Baawaayinne a ishantti gimbbidosona.

¹⁹ Eta lanqqiyan de7iya sohuwaa Yaasu na7ai, Mixiphpha woradaa haariya Exeeri gimbbiis; i ola mi-ishshaa wottiyo keettaappe sinttaa baggaara de7iya sohuwaa gakkanaashiinne gimbbiyaayyo zooziyaa gakkanaashin de7iya sohuwaa gimbbiis.

²⁰ Appe kaalliyaa Zabbaaya na7ai Baaruki gimbbiyaa zooziyaappe doommidi, biidi qeese ubbatu halqaa Eliyaashiba keettaa penggiyaa gakkanaashin, minotettan gimbbiis.

²¹ Appe kaalliyaa Haqqooxa na7a gidiya Ooriyoonaa na7ai Maremooti Eliyaashiba keettaa penggiyaappe doommidi, biidi keettaa wurssettaa gakkanaashin gimbbiis.

²² Appe kaalliyaa Yerusalaame heera garatiya biittan de7iya qeeseeti gimbbidosona.

²³ Etappe kaalliyaa Biniyaamine Hashshuubi bantta keettaa sinttan de7iya sohuwaa gimbbidosona.

Etappe kaalliyaa Anaaniyaa na7a gidiya Ma7iseeya na7ai Azaaree ba keettaa sinttan de7iya sohuwaa gimbbiis.

²⁴ Appe kaalliyaa Azaariyaa keettaappe doommidi, biidi gimbbiyaa zooziyaa gakkanaashin de7iya sohuwaa Henadaada na7ai Biinuyi gimbbiis.

²⁵ Uzaaya na7ai Paalaali gimbbiyaa zooziyaappe doommidi, biidi naagiyaageeti wochchiyo dabaabaa matan de7iya qommo bagga kawo keettaa xoqqa gimbbiyaa sinttaa gakkanaashin de7iya sohuwaa gimbbiis.

Appe kaalliyaa Par77oosha na7ai Padaayinne ²⁶ Beeta Maqidasiyaa ashkharati, Ofeelan de7iyaageeti gimbbidosona; eti Haattaa Penggiyaa giyo penggiyaa matan arshsho baggaara de7iya sohuwaanne xoqqa gimbbiyaa gakkanau de7iya sohuwaa gimbbidosona.

²⁷ Etappe kaalliyaa Taqo7a katamaa asai gimbbiyaa sinttan de7iya sohuwaappe biidi, Ofeela matan de7iya xoqqa gimbbiyaa gakkanaashin de7iya sohuwaa gimbbidosona.

²⁸ Hara qeesetikka ubbai Paraa Penggiyaa giyo penggiyaa matan de7iya bantta keettaa sinttappe sinttappe doommidi, huuphessa baggaara de7iya sohuwaa gimbbidosona.

²⁹ Etappe kaalliyaa Imeera na7ai Xaadooqi ba keettaa sinttan de7iya sohuwaa gimbbiis.

Appe kaalliyaa Arshsho Penggiyaa naagiya SHakaaniyaa na7ai SHamaa7ee gimbbiis.

³⁰ Appe kaalliyaa Sheleemiyaa na7ai Hanaaneenne Xalaafassi usuppunta na7a gidiya Hanuuni gimbbidosona.

Etappe kaalliyaa Berekiyaa na7ai Mashulaami ba de7iyo kifiliyaa sinttan de7iya sohuwaa gimbbiis.

³¹ Appe kaalliyaa Xomoosiyoo Penggiyaa giyo penggiyaa sinttan de7iya Beeta Maqidasiyaa ashkharatunne zal77anchchatu keettaa gakkanaashin de7iya sohuwaa worqqa tigiya Malkkee gimbbiis. Qassikka i gimbbiyaa zooziyan bolla baggaara de7iya kifiliyaa gakkanaashin de7iya sohuwaakka gimbbiis.

³² Worqqa tigiyaageetinne zal77anchchati he kifiliyaappe doommidi, Dorssaa Penggiyaa gakkanaashin de7iya sohuwaa gimbbidosona.

Nahimee Gimbbiyaa Gimbbennaadan Digganau Dendida Halchchuwaa

4 Nuuni gimbbiyaa dirssaa oosuwa doommidoogaa Sanbalaaxi siyido wode hanquwaa eexxi kiyiis; qassi keehi yiillotidi, nuna baceessiis. ² Ba laggetunne Samaariyaa olanchchatu sinttan i hagaadan yaagiis; "Hageeti, ha pattenna Aihudati ai oot-tiyoonaa? Katamaa zaarettidi gimbbanau koyiyoon-aayye? Yarshshuwaakka yarshshanau koyiyoonaa? Oosuwa issi gallassi wurssanabaa etau milatiyye? Gimbbiyaassi haniya shuchchaa ha xuugettidi issisan doorettida suuppaa gid-doppe kessanabaa etau milatii?" yaagiis.

³ A miyyiyan eqqida Amoona biittaa asa gidiya Xoobbeekka qassi hagaadan yaagiis; "Eti qassi aiba

gimbbe gimbbanau danddayiyoona? Eti gimbbiyo gimbee worakanai a bolli kiyiyaakkonne wulli ag-gana" yaagidi baceessiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, taani hagaadan yaagada woossaas; "Nu Xoossau, eti nuna waati waati baceessiyaakkonne haggaa siya! Eti nuna cayiyo cashshai eta huuphiyau simmo. Banttau de7iya aquuwa bonqettiichchidi, allaga biittan omoodettida asa gidona. ⁵ Eta naaquuwa genttoppa; eta nagaraakka ne sinttappe mule quccoppa. Aissi giikko, gimbbiyaa gimbbiyaageeta nuna cashshan kaushshidosona" yaagaas.

⁶ Nuuni gimbbiyaa oosuwaaggennan oottida. Qassi asaikka oosuwaaminotettan oottiyo gishshau, gimbbiyaa xoqqatettaisuhuwaarakka bagga keena gidi ag-giis.

⁷ Sanbbalaaxi, Xoobbee, Araba biittaa asai, Amoona biittaa asainne Ashddooda katamaa asai Yerusalaame gimbbiyaa oosoi lo77o hanotettan oosettiiddi de7iyooogaanne daahettida sohotikka barettidoogaa siyido wode keehi yiillotidosona. ⁸ Hegaappe denddidaagan issippe Yerusalaame yiidi nuna olanaunne shabbi-ranau maqettidosona. ⁹ SHin nuuni nu Xoossaa woossida; etappe denddidaagan qamminne gallassi naagiya naaganchchata akka wottida.

¹⁰ He wodiyan Yihudaa asai hagaadan yaagidosona; "Toohuwa tookkiyoogee kaseegaappe nuna daafurssees; qassi denttanau koshshiya gimbbiyaappe kolettida daro shuchchaikka biron de7ees. Yaatin, nuuni hachchi ha gimbbiyaa waatidi gimbbanau danddayiyooni?" yaagidosona.

¹¹ Nu morkketi, "Nuuni biidi eta giddo gakkanaashin, eti oosuwa oottennaadan teqqanaashiinne eta worana gakkanaashin, eti erokkona" yaagidosona.

¹² Gido shin, nu morkketu heeran de7iya Aihudati tamma simmidi nuukko yiidi, "Eti mule baggaara yiidi, nuna olana" yaagidi nuuyyo yootidosona.

¹³ Heggaa gishshau, nu asaappe bisuwa, tooraanne wonddafiyyaa oiqqida asaa eta zariyan zariyan maarayada, oosoi wuribeenna heeran gimbbiyaappe zokko baggaara naaganaadan wottaas. ¹⁴ Asai shabbirettidoogaa taani be7ido wode, dendda eqqada, eta, eta kaalettiyaageetanne hara halaqata ubbaa hagaadan yaagaas; "Nu morkketussi yayyoppite! Xoossai gitanne hoola giyo Xoossa gidiyooogaa hassayite. Heggaa gishshau, intte zaretussi, intte attuma naatussi, intte macca naatussi, intte keettaayetusinne intte keettaassi olettite" yaagaas.

¹⁵ Nu morkketi nuna qohanau maqettidoogaa nuuni eridoogaa eti siyidosona. Qassi Xoossaikka eta maquuwa hada kessidoogaa akeekidosona.

Hegaappe guyyiyan, nuuni ubbaikka simmidi, nu gimbbiyaa oosuwa doommiida. ¹⁶ He wodiyaappe doommiidi, ta ashkkaratuppe baggai oosuwa oottiyo wode, baggai tiran wottiyo ola miishshaa maayidi, tooraa, gondalliyaanne wonddafiyyaa oiqqidi naaganaadan oottaas. Qassi halaqatikka Yihudaa asa ubbaappe guyyeera eqqidi minttettoosona. ¹⁷ Gimbbiyaa

gimbbiyaageetinne koshshiyaabaa tookkiyaageeti ubbai issi kushiyan ola miishshaa oiqqidi, issi kushiyan oosuwa oottoosona. ¹⁸ Gimbbiyaa oosuwa oottiya ubbai bisuwa ba xeessan gixxi gixxi uttiis. Malkkataa punniyaageekka ubba wode taappe shaahetti erenna.

¹⁹ Asaa kaalettiyaageeta, halaqatanne asa ubba taani hagaadan yaagaas; "Gimbbiyaa oosoi gitanne keehi aaho gidiyooogaappe denddidaagan, nuuni issi issuwaappe shaahettidi haakkida. ²⁰ Heggaa gishshau, intte malkkataa punniyoogaa siyido wode, i punnettioosaa taakko haa shiiqite. Nu Xoossaikka nu gishshatao olettana" yaagaas. ²¹ Oosuwa wonttimaatti bazzo zo77iyo wodeppe doommidi, omarssi xoolinttee kiyana gakkanaashin oottiyo wode ubban, baggai oottiyo wode, baggai tooraa oiqqidi naagoosona.

²² He wode taani asaassi hagaadan yaagaas; "Qaman nuna naaganaunne gallassi qassi oosuwa oot-tanau intte ubbaikka intte ashkkaratuura Yerusalaamen aqite" yaagaas. ²³ Heggaa gishshau, tana gidin, ta ishantta gidin, ta ashkkarata gidin, woi qassi tana naagiyaageeta gidinkka, nuuni ubbaikka nu maayuwa kessennan aqettees; qassi nu ola miishshaikka, nuuppe mulekka shaahettenna.

Hiyyeesati Naaqettido Naaquwa

5 Guutta wodiyaappe guyyiyan, daro asai, attumai maccai bantta zare gidiya Aihudatu bollan wolqqaama cabbuwa kessidosona. ² Eti hagaadan yaagidosona; "Nuuni, nu attuma naatinne nu macca naati cora; heggaa gishshau, nuuni miidi paxa de7ana mala, nuuyyo katta koshshees" yaagidosona.

³ Harati qassi, "Nuna gakkida iita koshaappe nuna ashshiya qumaa demmanau giiddi, nu goshshai, nu woiniyaa turaa sohoine nu keettaa attennan asassi oittida" yaagidosona.

⁴ Haratikka qassi hagaadan yaagidosona; "Nu goshshaassinne nu woiniyaa turaa sohuwaassi kawoi oichchido giiraa qanxxanau miishshaa dichchaa ekki-da. ⁵ Aihuda zaretuura nuuni issi ash; nu naatikka eta naatu mala. SHin nuuni nu yelido naata aillettau aattidi immanau giddettida; ubba qassi nu macca naatuppe issooti issooti aillettau baizettidosona. Gidikkonne, nu goshshainne nu woiniyaa turaa sohoi nuuppe ekettiichchido gishshau, nuuni ainne oottanau danddayokko" yaagidosona.

⁶ Eta cabbuwaanne eta qaala taani siyido wode, keehi hanqqettaas. ⁷ Oottiyoobaa ta wozanan qop-pogaappe guyyiyan, asaa kaalettiyaageetanne halaqata xegada hagaadan yaagaas; "Intte ubbai intte ishantta dichchaa qanxxissiyooogan huqqunneeta" yaagada etaara ooyettaas.

He metuwaabaa haasayidi birshshanau gita galchchaakka shiishshaas. ⁸ SHiishshada hagaadan yaagaas; "Aihuda gidennaageetuyyo baizettida Aihuda zare gidiya nu ishantta wozanau nuuni nu wolqqai danddayidobaa ubba oottida. SHin intte qassi, intte ishantta gidiya Aihudati bantta zare gidiya inttessi banttana baizzana mala oottiiddi de7eeta" yaagaas.

Yaagin kaalettiyaageetussi zaariyo qaali xayin, co77u yaagidosona.

⁹ Taani qassikka hagaadan yaagaas; “Intte oottiy-oobai likke gidenna; nu morkketi, Aihuda giden-naageeti nu bollan qilliiccenna mala, nu Xoossaassi yayyanaunne likke gidiyaabaa oottanau intteyyo bessennee? ¹⁰ Taani ta huuphen, ta ishantinne ta ashkkaaratika asaassi miishshaanne kattaa tal77ida; gido shin, ane etappe dichchaa ekkiiyoogaa aggoos. ¹¹ Eta goshshaa, woiniyaa turaa sohuwaa, zaitiyaa wogaraanne keettaa ubbaakka etau sa7a hachchi zaarite. Qassi miishshan, kattan, woiniyaa eessan gidin zaitiyan, intte etappe ekkido xeetaappe issi kushe dichchaa ubbaa etau eesuwan zaarite” yaagaas.

¹² Etikka zaaridi, hagaadan yaagidosona; “Nuuni mulebaakka etaagaa zaaridi, etau immana; eta aibanne oichchokko. Neeni giidoogaadan, hegaadan nuuni oottana” yaagidosona.

Yaagin qeeseta haa taakko xeeгада, kaalettiyaageeti bantta giido qaala polana mala, caaqqetanaadan oottaas. ¹³ Hegaappe guyyiyan, ta maayuwaa qoqqofada hagaadan yaagaas; “Ooninne intteppe ba giido qaala polennan xayikko, Xoossai a hagaadan a keettaap-penne a aquwaappe qoqqofo; ikka qoqqofettidi mela atto” yaagaas.

SHiiqida asai ubbai issi qalaan, “Amin77i” yaagidi GO-DAA galatidosona. Asai ubbai ba caaqqidoogaadan oottiis.

¹⁴ Arxxekssiisi kawotido laatamantto laittaappe biidi, hasttamanne naa77antto laittaa gakkanaashin, taani Yihudaa haariyaagaa gidada gam77aas. He tammanne naa77u laittaa gididon, tana gidin woi ta ishantti haariyaagaassi bessiya kattaa damooza ekkibookko.

¹⁵ SHin taappe kase doorettida haariyaageeti asaassi deexo tooho gididi, hachchi hachchi kattaassinne woiniyaa ushshaassi oitamu xaqara biraa qanxxissidosona. Harai atto haariyaageetu ashkkaaratika bant-tana asaa bollan goda milatissiiiddi gam77idosona. Gidikonne, taani Xoossaassi yayyido gishshau, hegaadan oottabeikke. ¹⁶ Taayyo de7iya wolqqaa ub-baa Yerusalaaame gimbbiyaa keexxiyo oosuwaassi im-maasippe attin, ta huuphessi aiba biittaanne shamma-beikke. Ta ashkkaaratika ubbai tanaara he oosuwan is-sippe gam77idosona. ¹⁷ Nu heeran de7iya Aihuda gi-dennaageetuppe nuukko yiida asai bannan de7ishin, hachchi hachchi tanaara ta masoofiyan miya Aihu-datunne eta kaalettiyaageetu qoodai xeetanne ishata-ma. ¹⁸ Hachchi hachchi issi booraa, usuppun dooretti-da dorssatanne daro kuttota shukki shukkidi, asaassi shiishshoosona; qassi tammu gallassan issitoo daro baattaa woiniyaa eessaa etayyo agoosona. SHin asaa bollan de7iya toohoi deexo gidiiyoogaa taani eriyo gishshau, biittaa haariyaagaassi bessiya kattaa damooza oichchabeikke.

¹⁹ “Ta Xoossau, taani ha asaassi oottido lo77otettaa ubbaa qoppada, taassikka lo77otettaa ootta” yaagada taani woossaas.

⁶ Sanbbalaaxi, Xoobbee, Araba biittaa asa gidiya Gesheeminne hara nu morkketi nuuni gimbbiyaa oottidi polidoogaanne qassi oosettibeenna paca so-hoikka issiinne attibeennaagaa siyidosona. Gido shin, nuuni gimbbiyaa penggetun biron sanqqaa aatti-ichchibookko. ² Hegaa eti siyido wode, Sanbbalaaxinne Gesheemi hagaadan yaagidi, taakko kiittidosona; “Oono giyo dembban de7iya qeeri katamatuppe is-suwan yaada nunaara gaitta” yaagidosona. SHin eti ta bolli iitaa oottanau maqettidosona.

³ Hegaa gishshau, taani etayyo hagaadan yaagada zaarada kiittaas; “Taayyo daro oosoi de7ees; hega gishshau, taani intte giyo sohuwaa baanau dand-dayikke. Taani yaa bin, oosoi aissi xubettii?” yaagaas. ⁴ He kiitaa zaari zaari oiddutoo taakko kiittidosona; shin taani issi mala zaaruwaa etayyo immaas.

⁵ Ichchashanttuwan Sanbbalaaxi ba ashkkaaratuppe issuwan issi poga de7iya dabddaabbiiyaa taakko kiitti-is. Dabddaabbeekka hagaadan yaagees; ⁶ “Neeninne ne zare gidiya Aihudati makkalanau qoppidoogaanne hegaappe denddaagan ha gimbbiyaa gimbbiiyoogaa shooro biittan de7iya asai ubbai haasayiiyoogaa Gesheemi taayyo yootiis. Qassi neeni nena kawo kessanau koyiiyoogaanne ⁷ neeni Yihudaa kawo gidiiyoogaa Yerusalaaamen awaajjana mala, hananabaa yootiyaageeta ne wottidoogaakka i taayyo yootiis. Ha woriyaa kawoi siyiyoogee antenna. Hegaa gishshau, tanaara gaittada zorettanau haaya” yaagees.

⁸ Taanikka, “Ha neeni giyo yoho ubbai mulekka tuma gidennabanne neeni coo medhdhidobaa” yaagada zaaraas.

⁹ Nu oottiyo oosoi polettenna mala, “Eta kushee oosuwau daafuriichchiis” yaagidi eti nuna yashissiiiddi gam77idosona.

Hegaa gishshau, “Xoossau ha77i tana minttarkkii” yaagada taani woossaas.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, sooppe kiyennaadan gorddi wottido Mahexaabi7eela na7aa na7aa Dalaaya na7aa SHamaa7iyaakko baas. I taayyo hagaadan yaagiis; “Issi qammi audekko eti nena woranau yaanau de7iyo gishshau, neeninne taani Xoossaa Beeta Maqidasiyaa giddo gelidi, penggiyaa gorddidi qosettoos” yaagiis.

¹¹ Taani hagaadan yaagada zaaraas; “Tana milatiya asi baqatidi qosettii? Woi qassi tana milatiya asi Beeta Maqidasiyaa giddo gelidi, ba shemppuwaa ashshii? Taani hega mulekka oottikke” yaagaas. ¹² Yohuwaa qoppiyo wode, tumukka SHamaa7ee Xoossai kiittido hananabaa yootiyaagaa gidennaagaanne Xoobbeenne Sanbbalaaxi a miishshan shammido gishshau, ta bolli worddo hananabaa yootiyaagaa gidiiyoogaa akeekaas. ¹³ I miishshan shamettido waanna gaasoi tana i yashissin, i giyoogaadan oottada taani nagaran gelanaadaana. Yaatin, eti ubbai hega siyido wode, tana boriyoobaa ta bollan demmanaassa.

¹⁴ “Ta Xoossau, Xoobbeenne Sanbbalaaxi oottidobaa qoppa. No7aado giyo macca hananabaa yootiyaaranne hara worddo hananabaa yootiyaageeti

ubbai tana yashissanau eti oottidobaa ubbaakka qoppa" yaagada taani woossaas.

¹⁵ Gimbbiyaa oosoi doomettoosappe ishatamanne naa77u gallassa giishin, Eluula giyo aginan laatanne ichchashantto gallassan polettiis. ¹⁶ Nu yushuwan de7iya kawotettatu gidon de7iya nu morkketi heгаа siyido wode yayyidosonanne yeellatidosona. Aissi giikko, hagee oosoi nu Xoossai maaddin oosettidoogaa akeekidosona.

¹⁷ He wodiyan Aihudata kaalettiyaageeti ubba wode Xoobbiiyaassi dabddaabbiyaa xaafiiddi gam77idosona; ikka zaaridi, etayyo xaafiis. ¹⁸ Aissi giikko, i Araaha na7aa SHakaaniyaa na7iyo machchido gishshaunne a na7ai Yahohanaani Berekiyaa na7aa Mashulaama na7iyo machchido gishshau, Aihudatuppe daroti aara caaqetti uttidosa. ¹⁹ He asati Xoobbee oottido lo77obaa ubbaa ta sinttan haasayoosona; qassi taani giyoobaakka ayyo yootosona. Hega gishshau, Xoobbeekka ubba wode tana yashissanau dabddaabbiyaa xaafiyoogaa aggibeenna.

7 Gimbbiyaa oosoi wurin, penggetuunikka sanqqai geliis. Qassi penggiyaa naagiyaageeti, mazamuriyaa yexxiyaageetinne Leewati bantta oosuwan oosuwan gelidosona. ² Hegaappe guyyiyan, Yerusalaame katamaa aissiyo maataa ta ishaa Hanaanassinne qatuwaa gadaawaa Hanaaniyaassi immaas. Hanaanee hara ubbaappe aadhida tumanchanne Xoossaassi yayyiya asa. ³ Taani eta haagan yaagada azazaas; "Maallado awai kiyidi ho77ana gakkanaashin, Yerusalaame gimbbiyaa penggeta dooyoppite. Qassi omarssi naagiyaageeti bantta oosuwan wurssi baanaappe kasetidi, penggeta mintti gorddanaadan oottite. Hega bollikka Yerusalaamen de7iya asaappe dooridi, issai issai kayan kayan naaganaadaaninne qassi harati bantta heeran de7iiddi, bantta keettaa ginaa ginaa naaganaadan oottite" yaagaas.

Omooduwaappe Simmida Asaa Sunntaa

⁴ He wode Yerusalaame katamai keehi aahonne gita; shin a gidon de7iya asaa qoodai keehi guutta. Qassi daro keettikka biron keexettibeenna. ⁵ Hegaappe guyyiyan, asaa kaalettiyaageeta, halaqatanne asaa ubbaa shiishshada eta yeletaa maaran maaran mazgafana mala, Xoossai tana qofissiis. Omooduwaappe kasetidi simmida asaa yeletaa maaraa maxaafaakka demmaas; he maxaafan xaafettidaagee hagee.

⁶ Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori omooddidi, ba biitti efiido asaappe guyye bantta katamaa katamaa Yerusalaamenne Yihudaa simmida asati haagaappe kaalliyaageeta. ⁷ Eta halaqati Zarubaabeela, Yaasa, Nahimiyaa, Azaariyaa, Ra7aamiyaa, Nahamaana, Marddikiyoosa, Bilishaana, Misppereeta, Bigiwaaya, Nahuumanne Ba7aana.

Omooduwaappe simmida Israa7eela asaa qoodai hagee.

⁸ Par77oosha yarati 2,172.

⁹ SHafaaxiyaa yarati 372.

¹⁰ Araaha yarati 652.

¹¹ Yaasunne Yoo7aaba naata gidiya Paahati-Moo7aaba yarati 2,818.

¹² Elaama yarati 1,254.

¹³ Zattu yarati 845.

¹⁴ Zakkaaya yarati 760.

¹⁵ Biinuya yarati 648.

¹⁶ Bebaaya yarati 628.

¹⁷ Azggaada yarati 2,322.

¹⁸ Adooniqaama yarati 667.

¹⁹ Bigiwaaya yarati 2,067.

²⁰ Adiina yarati 655.

²¹ Hizqqiyaasa yara gidiya Axeera yarati 98.

²² Hashuuma yarati 328.

²³ Bexaaya yarati 324.

²⁴ Hariifa yarati 112.

²⁵ Gabaa7oona yarati 95.

²⁶ Beetalieemenne Naxoofa katamatu asai 188.

²⁷ Anatoota katamaa asai 128.

²⁸ Beeti-Azimaaweeta katamaa asai oitamanne naa77a.

²⁹ Qiriyaati-Yi7aariima, Kafiranne Ba7eroota katamatu asai 743.

³⁰ Raamanne Gebaa7a katamatu asai 621.

³¹ Mikimaasa katamaa asai 122.

³² Beeteelenne Aaya katamatu asai 123.

³³ Naa77antto Nabo giyo katamaa asai 52.

³⁴ Naa77antto Elaama yarati 1,254.

³⁵ Hariima katamaa asai 320.

³⁶ Yarkko katamaa asai 345.

³⁷ Looda, Hadiidanne Oono katamatu asai 721.

³⁸ Sanaa7a katamaa asai 3,930.

³⁹ Hageeti omooduwaappe simmida qeeseta:

Yaasu yara gidiya Yadaaya yarati 973;

⁴⁰ Imeera yarati 1,052;

⁴¹ Paashihuura yarati 1,247;

⁴² Hariima yarati 1,017.

⁴³ Hageeti omooduwaappe simmida Leewata:

Hodaawiyaa yara gidiya Yaasunne Qaadimi7eela yarati 74;

⁴⁴ Asaafa yara gidiya mazamuriyaa yexxiyaageeti 148;

⁴⁵ Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiya SHaaluuma, Axeera, Xalmmoona, Aqquba, Haxiixanne SHobaaya yarati 138.

⁴⁶ Hageeti omooduwaappe simmida,

Beeta Maqidasiyan oottiya ashkkaratu yarata:

Xiiha yarata, Hasuufa yarata, Xabba7oota yarata,

⁴⁷ Qeeroosa yarata, Sii7a yarata, Padoona yarata,

⁴⁸ Labaana yarata, Hagaaba yarata, SHalmmaaya yarata,

⁴⁹ Hanaana yarata, Giddeela yarata, Gahaara yarata,

⁵⁰ Ra7aaya yarata, Raaxiina yarata, Naqoda yarata,

⁵¹ Gazzaama yarata, Uzza yarata, Paaseha yarata,

⁵² Besaaya yarata, Me7uniima yarata, Nafushesiima yarata,

⁵³ Baaqibuuqa yarata, Haquufa yarata, Harihuura yarata,

⁵⁴ Baaxiliita yarata, Mahiida yarata,

Harshsha yarata, ⁵⁵ Barqqoosa yarata, Sisaara yarata,

Temaaha yarata, ⁵⁶ Naxiixa yaratanne Haxiifa yarata.

⁵⁷ Hageeti omooduwaappe simmida Solomona ashkkaratu yarata:

Soxaaya yarata, Sofereeta yarata, Pariida yarata,

⁵⁸ Yaa7ila yarata, Darqqoona yarata, Giddeela yarata,

⁵⁹ SHafaaxiyaa yarata, Haxxiila yarata, Pokereti-Haxxabaima yaratanne Amoonaa yarata.

⁶⁰ Omooduwaappe simmidi, Beeta Maqidasiyan oot-tiya ashkkaratu yaratanne Solomona ashkkaratu yaratu qoodai muleera 392.

⁶¹ Haratikka qassi, Telmmelaaha, Teliharshsha, Karu-uba, Adoonanne Imeera giyo katamatuppe Yerusalaame simmidosona. SHin eti woikko eta aawati Israa7eela sheeshsha gidioogaa erissanau danddayi-bookkona. ⁶² Hegeeti Dalaaya, Xoobbiyaanne Naqoda yarata; eta qoodaikka muleera 642.

⁶³ Qeesetuppe qassi Hobaaya yarati, Haqqooxa yaratinne Barzzillaaya yarati Yerusalaame simmidosona. Hagee Barzzillaaya giyoogee Gala7aade biitta asa gidia Barzzillaaya na7iyo machchidi, ba bolluwaa suntaa ekkiis. ⁶⁴ Hageeti bantta yeletaa xaphuwaa er-anau yeletaa maxaafan koyidosona, shin demmi-bookkona. Hegaa gishshau, eti tunadan qoodettidi, qeesetettan oottennaadan digettidosona. ⁶⁵ Qassi Uri-miyaaninne Tumiimiyaa shaakkidi pirddiya qeesee denddana gakkanaashin, eti geeshsha qumaappe maanau danddayennaagaa Aihudata haariyaagee etau yootiis.

⁶⁶ Omooduwaappe Yihudaa biittaa simmida asaa qoodai muleera 42,360. ⁶⁷ Hegaa bollikka qassi 7,337 attuma ashkkaratinne macca ashkkarati mazamuriyaa yexxiya 245 attumanne macca asati simmidosona.

⁶⁸ Omooduwaappe muleera simmida asaa paratu qoodai 736; baquloti 245; ⁶⁹ gaameelati 435; haretii qassi 6,720.

⁷⁰ Yaratu halaqatuppe amaridaageeti oosuwaassi imotaa immidosona. Biittaa haariyaagee hospun kilo giraame worqqaa, 50 disttetanne 530 qeesetu maayota immiis. ⁷¹ Yaratu halaqati 168 kilo giraame worqqaanne 1,250 kilo giraame biraa immidosona.

⁷² Attida asai muleera 168 kilo giraame worqqaa, 1,100 kilo giraame biraanne 67 qeesetu maayota immidosona.

⁷³ Hegaappe guyyiyan qeeseti, Leewati, penggiyaa naagiyaageeti, mazamuriyaa yexxiyaageeti, asaappe darotinne Beeta Maqidasiyaa ashkkarati, muleera Israa7eela ubbai bantta kataman kataman uttidosa.

Iziri GODAA Higgiyaa Asaayyo Nabbabiis

8 Laappunnta aginai gakkiiyo wode, Israa7eela asai ubbaikka bantta kataman kataman uttidosa. He aginan eti ubbaikka issippe Haattaa Penggiyaa sinttan de7iya dabaaban shiiqidosa. SHiiqidi GODAI Muuse baggaara Israa7eela asaassi immido Higgiyaa Maxaafaa ehaana mala, xaafiyaa Izira oichchidosona. ² Yaatin, laappunnta aginan koiro gallassan, attumai maccai, akeekanau danddayiya asai ubbai shiiqidosa Iziri Higgiyaa Maxaafaa ehiis. ³ Ehiidi Haattaa Penggiyaa sinttan de7iya dabaaban eqqidi, attumau mac-

cau, akeekanau danddayiya asa ubbau Higgiyaa Maxaafaa maalladoppe gallassa seetai gakkanaashin nabbabiis; asaikka loitti ezggidi siyiis.

⁴ Iziri eqqidi nabbabanau mittaappe giigissido madi-rakiyaa bollan eqqiis. Appe ushachcha baggaara Mati-itiiyaa, SHamaa7iyaa, Anaaya, Ooriyoona, Hilqqiyaanne Ma7iseeya giyo asati eqqidosa. Haddirssa baggaara qassi Padaaya, Mishaa7eela, Malkkiyaa, Hashuuma, Hashibadanaaha, Zakkaariyaasanne Mashulaama giyo asati eqqidosa.

⁵ Iziri asa ubbaappe xoqqiya sohuwan eqqido gishshau, ubbaikka a loittidi xeellishin, eta sinttan Higgiyaa Maxaafaa dooyiis. Dooyido wode eti ubbai uttidosaappe denddi eqqidosa. ⁶ Denddi eqqin, Iziri GODAA, gita Xoossaa galatiis. Asai ubbai bantta kushiyaa pude denttidi, "Amin77i, Amin77i" yaagidosona. Qassi eta som77oi sa7aa bochchana gakkanaashin gufannidi, GODAASSI goinnidosona.

⁷ Hegaappe guyyiyan denddidi, bantta de7iyoosan eqqidosa. Yaasa, Baana, SHerebiyaa, Yaamiina, Aqquba, SHabbataaya, Hodiya, Ma7iseeya, Qaliixa, Azaariyaa, Yozabaada, Hanaananne Palaaya giyo Leewati higgiyaa asai akeekanaadan oottidosona. ⁸ Eti Xoossaa Higgiyaa Maxaafaappe nabbabidi, qassi nabbabettidaagee woigiyaakko, asai erana mala, birshshidi qonccissidosona.

⁹ Asai higgiyaa qaalaa siyido wode, bantta wozanan mishettidi yeekkidosa. Hegaa gishshau, biittaa haariya Nahimee, qeesenne xaafe gidia Izirinne asaassi maxaafaa birshshiya Leewati asaa hagaadan yaagidosona; "Ha gallassai GODAASSI, intte Xoossaassi, geeshsha gallassa gidio gishshau, issosinne azzanoppitenne yeekkoppite" yaagidosona.

¹⁰ Qassi Nahimee gujjidikka hagaadan yaagiis; "Biite, modhdhuwaa miite; mal77iyaabaakka uyite; qassi bannaageetussikka intteegaappe shaakkidi immite. Aissi giikko, hachchi gallassai nu GODAASSI geeshsha gallassa. GODAA ufaissai intteyyo wolqqa gidio gishshau azzanoppite" yaagiis.

¹¹ Leewatikka qassi, "Hagee geeshsha gallassa gidio gishshau, azzanoppite; haizzite" yaagidi asaa co77u oottidosona. ¹² Hegaappe guyyiyan, asai ufaissan maanaunne uyanau qassi bannaageetussikka banttaagaappe shaakkidi immanau biidosona. Aissi giikko, eti yootido qaalaa siyidosonanne akeekidosona.

¹³ Aginaayyo naa77antto gallassi zaretu halaqati, qeesetinne Leewati higgiyaa qaalaa etayyo birshshana mala, Izirakko yiidosona. ¹⁴ Hegan tamaariiddi, laappunnta aginan Daase Baalaa bonchchiyo wode, Israa7eela asai ubbai daasiyaa gidon uttanaadan Xoossai Muuse baggaara azazidoogaa akeekidosona.

¹⁵ Hegaa gishshau, katamatu ubbaaninne Yerusalaamen hagaadan yaagidi awaajjidosa; "Deriyaa huuphiyaa kiyite; zaitiyaa wogaraappe, woran morkkida wogaraappe, barsseneetiya mittaappe, zambbaa mitaappenne haittai de7iyo mitta ubbaappe higgiyan xaafettidoogaadan, daasiyaa daasanau tashiyaa ehiite" yaagidosona.

¹⁶ Hegaa gishshau, asai biidi mittaa tashiyaa ehi-dosona; ehiidi bantta keettaa bolla de7iya dembba sohuwan, bantta gibbiyan, Xoossaa Beeta Maqi-dasiyaa dabaaban, Haattaa Penggiyaa dabaabaaninne Efireema Penggiyaa dabaaban daasiyaa daasidosona. ¹⁷ Omooduwaappe simmida asai ubbai daasiyaa daasidi, a gidдон uttidosona. Nawe na7aa Yaasu wodiyaappe doommidi, he gallassai gakkanaashin, eti haggaa mala baalaa bonchchi erokkona. Hegaa gishshau, ubbaikka keehi ufaittidosona. ¹⁸ Baalai doomettoosappe biidi wurana gakkanaashin, hachchi hachchi Iziri Xoossaa Higgiyaa Maxaafaappe asaassi nabbabiis. Baalaa laappun gallassaa bonchchoogaappe guyyiyan, hospunnata gallassan higgee azaziyoogaadan geeshsha yaa7aa oottidosona.

Israa7eela Asai Bantta Nagaraa Paaxidosona

⁹ He aginan laatamanne oiddantto gallassan Israa7eela asai xoomiiddi, waaruwaa maayidinne bantta huuphiyan baanaa tisttidi, issisaa shiiqidosa. ² Banttana allaga dere asa ubbaappe shaakkidosona. Hegaappe guyyiyan eqqi denddidi, etinne kase eta aawati oottido nagaraa ubbaa paaxidosona. ³ Hegan eti eqqidaashin, heezzu saate gidyaagaa keenaa GODAA eta Xoossaa Higgiyaa Maxaafai etayyo nabbabetiis. Qassi hara heezzu saate gidyaagaa bantta nagaraa paaxiidinne GODAASSI, bantta Xoossaassi, goinniiddi gam77idosona.

⁴ Leewatuppe amaridaageeti madirakiyaa bolla kiyidi, cenggurssaa xoqqu oottidi GODAAKKO, bantta Xoossaakko, waassidosona. Hegeetikka Yaasa, Baana, Qaadimi7eela, SHabaaniyaa, Buuna, SHerebiyaa, Baananne Kanaana.

⁵ Leewatuppe Yaasu, Qaadimi7eeli, Baani, Hashaabane, SHerebee Hodee, SHabaaneenne Pataahee Israa7eela asaa hagaadan yaagidosona; "Denddi eqqidi, merinaappe merinau de7iya GODAA intte Xoossaa galatite! Galata ubbaappenne saba ubbaappe bollaara xoqqu xoqqu giidanne bonchchettida Xoossaa sunntaa sabbite" yaagidosona.

Nagaraa Paaxiyo Woosaa

⁶ Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai hagaadan yaagidi woossidosona; "Xoossau, ne xalaalai GODA! Neeni salotanne salotun de7iya meretata ubbaa, sa7aanne a bolla de7iya meretata ubbaanne abbatanne eta gidдон de7iya meretata ubbaa medhdhadasa; ubbaassi de7uwaa immadasa. Saluwaa meretati ubbai neeyyo goinnoosona.

⁷ "GODAU, neeni Xoossa! Neeni Abraama Uura giyo Kaladaawetu katamaappe doorada kessadasa; a sunntaakka laammada, Abrahaama yaagada sunntadasa. ⁸ I neeyyo ammanettiya asa gidyaogaa be7ada, Kanaanetu, Hiitetu, Amooretu, Parzzetu, Yaabuusatunne Gerggeesetu biittaa a zaretussi laata biittaa oottada immanau ayyo maachchaa geladasa. Neeni xillo gidyo gishshau, ne giido qaalaakka poladasa.

⁹ "Neeni kase nu maizza aawata Gibxxe biittan gakkida tuggaa be7adasa; qassi Zo7o Abbaa giyo abbaa matan de7iiddi eti, 'Nuna maaddarkkii!' yaagidi waassido waasuwaakka siyadasa. ¹⁰ Gibxxe kawoi, a biittaa halaqatinne he biittaa asai ubbai Israa7eela asaa bolla otorettido gishshau, eta bolla malaataanne maalaalissiyaabaa oottadasa. Hegaappe denddidaagan, hachchi gakkanaashin, ne sunntai bonchchuwan xeegettanaadan oottadasa. ¹¹ Abbaa yaanne haanne shaakkada, gidduwaara ne asaa mela biittaa pintadasa. SHin shuchchai ciimma haattan olin, xaggaa duge wodhdiyoogaadan, eta yedettiya morkketa abban mitissada xaissadasa. ¹² Israa7eela asaa gallassi shaaraa tuussan kaalettada, qammi qassi eti hemettiyo ogiyan poo7ana mala, tamaa tuussaa eta sinttan essada kaalettadasa.

¹³ "Neeni saluwaappe wodhdhada, ne asaa Siinaa Deriyaa bolla haasayissadasa. Sitta pirddaanne tuma gidida higgiyaa qassi lo77o wogaanne azazuwaa etayyo immadasa. ¹⁴ Geeshsha ne Sambbataa eti bonchchana mala, eta tamarissadasa. Ne ashkkaraa Muuse baggaara etayyo azazuwaa, wogaanne higgiyaa immadasa. ¹⁵ Eti namisettido wode saluwaappe qumaa immadasa; qassi eti saamettido wode zaallaappe haattaa pulitissadasa. Neeni etayyo immanau caaqido biittaa gelidi laattana mala azazadasa.

¹⁶ "SHin nu maizza aawati otorettidosona. Yootin siyenna morgge zozza gididi, neeyyo azazetti-bookkona. ¹⁷ Azazettennan ixxidosa; qassi neeni etayyo oottido maalaalissiyaabaa ubbaa hassayi-bookkona. Eti morgge zozza gididosona; qassi bantta makkalaappe denddidaagan, Gibxxe biittaa guyye aillettau zaaridi kaalettana mala, halaqaa banttau dooridosona. Gido shin, neeni atto giya Xoossaa; kehanne maariyaagaa. Siiquwan kumidaagaanne hanquwaassi eesotennaagaa. Hegaa gishshau, neeni eta aggabaakka.

¹⁸ "Eti mara milatiya eeqaa medhdhidi, 'Inttana Gibxxe biittaaappe kessida intte xoossai haggaa' yaagidi nena gita cashshaa cayikkokka, ¹⁹ ne daro maarotettaa gishshau, neeni eta he biittaa bazuwan aggabaakka. Eti biyo ogiyaa kaalettana mala, gallassi shaaraa tuussai, qassi eta ogiyaa poo7issana mala, qammi tamaa tuussai etappe haakkibeenna. ²⁰ Eta tamarissana mala, ne lo77o Ayyaanaa etayyo immadasa. Maanau mannaa eta doonaappe pacissabaakka; qassi eta saamuwaassikka haattaa immadasa. ²¹ Oitamu laittaa ubbaa eti bazuwan hemettiyo wode, etau koshshiyaabaappe issibaanne xaissabaakka. Eta maayoi wuribeenna; eta gedeecka kixxibeenna.

²² "Bantta zawan de7iya gaxa biittatanne kawotettata eti xoonidi oiqqanaadan oottadasa. Sihoona giyo kawoi haariyo Haseboona biittanne Ooga giyo kawoi haariyo Baasaane biittaa eti laattidosona. ²³ Eta zerettatu qoodaa saluwaa xoolinttiyaadan darissadasa. Kase eta aawatussi gelissananne laatissana gaada neeni yootido biittaa eta gelissadasa. ²⁴ Eti Kanaane biittaa laattidosona; he biittan de7iya

Kanaane asaa ubbaa eta sinttan neeni kaushshadasa. Eti Kanaane asaa bollan, eta kawotu bollaanne he biittan de7iya asa ubbaa bollan bantta dosidobaa oot-tana mala, eta kushiyan aatta immadasa. ²⁵ Qassi eti yuushoi gimbbettido katamatanne aradda biittaa xoonidi ekkidosona; qassikka lo77obai ubbai kumido keettata, bookettida haatta ollata, woiniyaa turaa sohota, wogaratanne hara aifiyaa immiya daro mittata laattidosona. Hegaappe miidi kallidi orddidosona; ne gita kehatettan eti ufaittidosona.

²⁶ "Gidikkokka, ne asati azazettennan ixixidi, ne bollan makkalidosona; ne higgiaayyookka zokkuwaa zaaridosona. Neekko eti simmanaadan etayyo minttidi yootida hananabaa yootiyaageeta woridosona. Keehi gita cashshaa nena cayidosona. ²⁷ Hegaappe denddidagaan eta un77ettiya morkketu kushiyan aatta immadasa; immin morkketi eta un77ettido wode neekko waassidosona. Eta waasuwaawaa saluwan gidada siyadasa; siyada ne maarotettaa daruwaadankka, eta eta morkketu kushiyaappe ashshiyaageeta kiittadasa.

²⁸ "SHin eti shemppuwaawaa demminne zaarettidi, ne sinttan nagaraa oottidosona. Oottin neenikka zaarettada eta morkketu kushiyan aattada immin, eta morkketi eta haaridosona. SHin ha77ikka eti neekko waassin, eta waasuwaawaa saluwan gidada siyadasa. Ne maarotettan eta zaara zaaradakka ashsha ekkadasa.

²⁹ "Ne higgiaayyookka eti simmana mala, neeni etayyo minttada yootadasa; shin eti otorettidosona; ne azazuwaakka ixixisi yaagidosona. Asi azazettikko de7uwaawaa demmiyo ne higgiaayyookka kanttidosona; qassi morgge zozza gididi, neeyyo zokkuwaa zaaridi, azazettennan ixixidosona. ³⁰ Gidikkonne, daro laittaa eta danddayadasa; hananabaa yootiyaageetu baggaara ne Ayyaanan etau minttada yootadasa; shin eti siyibookkonna. Hegaappe dendididaan Aihuda gidenna kawotettati eta haarana mala, eta kushiyan aatta immadasa. ³¹ SHin neeni kehanne maariya Xoossaa gidiyoo gishshau, ne gita maarotettan eta muleera aggabaa kanne xaissabaakka.

³² "Nu Xoossau, gita, wolqqaamanne yayettida Xoossau, ne aggenaa siiquwaa maachchaa naagiyaagoo, nu bollan gakkida metoi ne sinttan laafabaa milatoppo. Beni Asoore kawotu wodiyaaappe doommidi, hachchi gakkanaashin, nu bollan, nu kawotu bollan, nu halaqatu bollan, nu qeesetu bollan, nu hananabaa yootiyaageetu bollan, nu maizza aawatu bollaanne ne asa ubbaa bollan gita metoi gakkiiis. ³³ Nuna gakkidaban ubban neeni xillo. Aissi giikko, nuuni nena naaqqikkokka neeni ammanettiyoogaa aggabaaakka.

³⁴ Nu kawoti, nu halaqati, nu qeesetinne nu maizza aawati ne higgiaayyookka naagibookkonna; qassi neeni etau immido azazuwaanne ne mintta yootidoogaakka siyibookkonna. ³⁵ Neeni eta kawotettan etayyo gita anjuuwaa immadasa; qassi aahonne mokkiya biittaaakka etayyo immadasa; shin eti neeyyo goinnibookkonanne bantta iita oosuwaappe simmibookkonna.

³⁶ "Hegaappe dendididaan, nuuni hachchi aille gidiyoo be7a. Qassi hegeekka eti aifiyaanne i im-

miyo anjuuwaa ubbaa maana mala, nu maizza aawattussi neeni immido he biittan, nuuni aille gidida. ³⁷ Nu nagaraa gishshau, neeni nu bollan denttido kawoti biittaa anjuuwaa ubbaa eti go77ettoosona. Qassi nu bollaanne nu mehiyaa bollan bantta koyidobaa oot-toosona; nuunikka gita metuwaawaa gididon de7oos" yaagidosona.

Asai Bantta Maayettido Maachchaa Paramidosona

³⁸ Hanida yoho ubbaa gishshau, nuuni haasayidi maacido maachchaa xaafida; he nuuni xaafido maachchaa woraqataa bollan nu halaqati, nu Leewatinne nu qeeseti bantta maatafaa wottidosona.

10 Hegaappe kaalliya asati he maatafai wodhdhido woraqataa bollan paramidosona. Hegeetikka Hakaaliyaa na7aa biittaa haariya Nahimiyaa; qeesetuppe: Sedeqiyaasa, ² Saraaya, Azaariyaa, Ermmaasa, ³ Paashihuura, Amaariyaa, Malkkiyaa, ⁴ Haxxuusha, SHabaaniyaa, Malluuka, ⁵ Hariima, Maremoota, Obaadiyaa, ⁶ Daaneela, Ginnetoonaa, Baaruka, ⁷ Mashulaama, Abiyya, Miyamiina, ⁸ Ma7aaziyaawaa, Bilggaayanne SHamaa7iyaa.

⁹ Leewatuppe: Azaaniyaa na7aa Yaasa, Henadaada yara gidiyoo Biinuyaa, Qaadimi7eelanne ¹⁰ eta ishantta SHabaaniyaa, Hodiyaawaa, Qaliixa, Palaaya, Hanaana, ¹¹ Miika, Rahooba, Hashaabiyaawaa, ¹² Zakkuura, SHerebiyaawaa, SHabaaniyaa, ¹³ Hodiyaawaa, Baananne Baniina.

¹⁴ Qassi asaa kaalettiyaageetuppe: Par77oosha, Paahati-Moo7aaba, Elaama, Zatta, Baana, ¹⁵ Buuna, Azggaada, Bebaaya, ¹⁶ Adooniyaa, Bigiwaaya, Adiina, ¹⁷ Ax-eera, Hizqqiyaawaa, Azuura, ¹⁸ Hodiyaawaa, Hashuuma, Bexaaya, ¹⁹ Hariifa, Anatoota, Nebaaya, ²⁰ Maagippi7aasha, Mashulaama, Heziira, ²¹ Mashezaabeela, Xaadooqa, Yadduu7a, ²² Palaaxiyaa, Hanaana, Anaaya, ²³ Hoshee7a, Hanaaniyaa, Hashshuuba, ²⁴ Halloheesha, Piiliha, SHobeeqa, ²⁵ Rehuuma, Hashaabina, Ma7iseeya, ²⁶ Akiiya, Hanaana, Anaana, ²⁷ Malluuka, Hariimanne Ba7aana.

Israa7eela Asai Maacettido Maachchaa

²⁸ Qassi attida asaikka qeeseti, Leewati, penggiyaa naagiyaageeti, mazamuriyaa yexxiyaageeti, Beeta Maqidasiyaa ashkkaratinne Xoossaa higgiaayyookka azazettanau Aihuda gidennaageetuppe banttana shaakkida ubbai, qassi eta machchoti, eta attuma naati, eta macca naatinne yohuwaa akeekanau asa gamma gakkida ubbai, ²⁹ banttana kaalettiyaageetuura ha caaquwan maayettidosona. Hegeekka ba ashkkaaraa Muuse baggaara Xoossai etayyo immido higgiaayyookka baanau, GODAA bantta Xoossaa azazuwaa, pirddaanne wogaa naaganaassanne oot-tanaassa. Hegee xayikko, Xoossai yeddiyo qanggettai bantta bolli yaanaadan maayettidosona.

³⁰ Eti hagaadan yaagidi maacidosona; "Nu macca naata Aihuda gidenna biittaa attuma naattussi immokko; qassi eta macca naataakka nu attuma naattussi machcho oottidi ekkokka.

³¹ "Aihuda gidenna biittaa asati kattaa gidin woi harabaa aibanne Sambbata gallassi woi hara baala gallassi baizzanau ehiikko, etappe shammokko.

"Laappuntta laittai gakkioyo wode wode, nu biittaa goyokko; nuuni tal77ido acuwaakka oichchokko.

³² "Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi ichchashu giraame deexxiya biraa laittan laittan aggennan immana. ³³ Hegee aibissee giikko, GODAA sinttan wottiyo oittaassa, hachchi hachchi yarshshiyoo kattaa yarshshuwaassa, xuuggiyo yarshshuwaassi shukkiyo mehiyaassa, Sambbata gallassan, aginai xeeriyo wodenne laittan de7iya hara baalatun yarshshiyoo yarshshuwaassanne hara geeshsha miishshatu ubbaassa; qassi Israa7eela asaa nagaraa atto giissanau yarshshiyoo yarshshuwaassanne nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi koshshiya ubbabaassa.

³⁴ "Nuuni qeesetuuyo, Leewatuuyoonne hara asa ubbaayo saamaa yeggida. Aissi giikko, higgiiyan xaafettidoogaadan GODAASSI, nu Xoossaassi, yarshshiyooan yarshshuwaaxuuggiyo mittaa nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa o yarai ehaanau bessiyaakko eranaassa.

³⁵ "Laittan laittan nu biittaa aifiyaappe koiro gakkiaagaanne aifiyaa immiya dumma dumma mitatuppe nuuni koiro maxido aifiyaa ubbaa GODAA Beeta Maqidasiyaa aggennan ehiidi sheedhdhana.

³⁶ "Higgiiyan xaafettidoogaadan nuuni ubbaikka koiro yelettiya nu attuma naata nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oottiya qeesetukko ehiidi, Xoossaassi dummayana; qassi nu miizzati, nu dorssatinne nu deeshshati yeliyo koiro maraa ubbaakka yaa ehiidi, qeesetussi sheedhdhana.

³⁷ "Nuuni nu biittan mokiida kattaa aifiyaappe koirowaa, qassi nu mitta ubbaa aifiyaa, woiniyaanne zaitiyaa imota oottidi, nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa haa qeesetukko ehaana. Qassi Leewati nu katamatun de7iya biitta ubbaa aifiyaappe asirataa ekkiyaageeta gidiyoo gishshau, nu biittai aifidobaappe ubbaappe asirataa etayyo immana. ³⁸ Leewati asirataa shishshiyoo wode, Aaroonaa yara gidiyaa qeeseti etaara issippe de7anau bessees. Leewatikka asirataa shishshoogaappe guyyiyan, asirataappe kessido asirataa nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa ehiidi, miishshaa wottiyo kifiliyan wottoosona. ³⁹ Israa7eela asainne Leewati kattaa, woiniyaanne wogaraa zaitiyaa imotaa, Beeta Maqidasiyaa miishshatinne Beeta Maqidasiyan oottiya qeeseti, penggiyaa naagiyaageetinne mazamuriyaa yexxiyaageeti de7iyo kifileta ehoosona.

"Nuuni nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwaawaa mulekka shenehoo gookko" yaagidi caaqqidosona.

Yerusalaamen De7iya Asaa

11 Asaa kaalettiyaageeti Yerusalaaamen de7idosona. Qassi hinkko asaappekka tammaappe issoi issoi geeshsha kataman Yerusalaaamen de7ana mala, saamaa yeggidi dooridosona. SHin hara uddufun kushe asai bantta katamatun de7idosona. ² Yerusalaaamen de7anau bantta sheniyan maayida asaa ubbaa asai anjiis.

³ Hara katamatun de7iya Israa7eela asai, qeeseti, Leewati, Beeta Maqidasiyaa ashkkaratinne Solomona ashkkaratu yarati ubbai bantta kataman kataman de7iya gadiyaa oiqqidi de7idosona. SHin hagaappe kaallidi xaafettidaageeti, Yerusalaaamen de7anau yiida biittaa kaalettiyaageeta.

⁴ Yihudaa zariyaappe yiida kaalettiyaageeti Paareesa yara gidiyaa Ataayanne SHEela yara gidiyaa Ma7iseeya. Ataayi Ooziyaana na7aa; Ooziyaani Zakkaariyaasa na7aa; Zakkaariyaasi Amaariyaa na7aa; Amaaree SHafaaxiyaa na7aa; SHafaaxee Malaali7eela na7aa. ⁵ Ma7iseeyi Baaruka na7aa; Baaruki Kolihoora na7aa; Kolihoori Hazaaya na7aa; Hazaayi Adaaya na7aa; Adaayi Yoyaariiba na7aa; Yoyaariibi Zakkaariyaasa na7aa. ⁶ Paareesa yaraappe wolqqaama gidida oiddu xeetanne usuppun tammanne hospun asati Yerusalaaamen de7idosona.

⁷ Biniyaama zariyaappe yiida kaalettiyaageeti Saala, Gabbaayanne Sallaaya. Saalu Mashulaama na7aa; Mashulaami Yo7eeda na7aa; Yo7eedi Padaaya na7aa; Padaayi Qolaaya na7aa; Qolaayi Ma7iseeya na7aa; Ma7iseeyi Iti7eela na7aa; Iti7eeli Yishaa7iyaa na7aa. Muleera uddufun xeetanne laatamanne hospun Biniyaama zareti Yerusalaaamen de7idosona. ⁹ Ziikira na7ai Yuu7eeli eta halaqaa; qassi Hassanuu7a na7ai Yihudai kataman naa77antto maaragee de7iyo halaqa.

¹⁰ Qeesetuppe yiida kaalettiyaageeti Yoyaariiba na7aa Yadaaya, Yaakiinanne Saraaya. Saraayi Hilqqiyaa na7aa; Hilqqee Mashulaama na7aa; Mashulaami Xaadooqa na7aa; Xaadooqi Maraayoota na7aa; Maraayooti Xoossaa Beeta Maqidasiyaa halaqa gidida Ahixuuba yara. ¹² Etaara issippe Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwaa oottidaageeti muleera hospun xeetanne laatamanne naa77a. Qassi hara kaalettiyaagee Adaaya; Adaayi Yirohaama na7aa; Yirohaami Palaaliyaa na7aa, Palaalee Amoxa na7aa; Amoxi Zakkaariyaasa na7aa; Zakkaariyaasi Paashihuura na7aa; Paashihuuri Malkkiyaa na7aa. ¹³ Adaayaara issippe de7iya asai muleera naa77u xeetanne oitamanne naa77a. Qassikka hara kaalettiyaagee Amaashasaaya; Amaashasaayi Azaari7eela na7aa; Azaari7eeli Ahizaaya na7aa; Ahizaayi Mashilemoota na7aa; Mashilemooti Imeera na7aa. ¹⁴ Amaashasaayaara issippe de7iya olanchchati muleera issi xeetanne laatamanne hospuna. Qeesetu halaqai Haggidoolima na7aa Zabddi7eela.

¹⁵ Leewatuppe yiida kaalettiyaageetuppe issoi SHamaa7iyaa; SHamaa7ee Hashshuuba na7aa; Hashshuubi Aziriqaama na7aa; Aziriqaami Hashaabiya na7aa; Hashaabee Buuna na7aa. ¹⁶ Qassi harati SHabbataayanne Yozabaada; eti Xoossaa Beeta Maqidasiyaappe kareera oosettiya oosotussi aawatiya Leewatu halaqata. ¹⁷ Qassikka harai Mataaniyaa; i galataa woosaa woossiyo wode galataa mazamuriyaa yexxiyaageetussi halaqa; i Asaafa yaraappe yelettida Zabdda na7aa na7aa, Miika na7aa. Banaara issippe yexxiyaageetu gididon Baaqibuuqee naa77antto. Qassi haraikka Abdda; i SHaamu7a na7aa; SHaamu7i Galaala

na7aa; Galaali Yidutuuna na7aa. ¹⁸ Muleera xeetanne hospun tammanne oiddu Leewati geeshsha kataman Yerusalaaamen de7idosona.

¹⁹ Penggiyaa naagiyaageetuppe Aqquba, Xalmoonanne etaara issippe oottiya hara issi xeetanne laap-pun tammanne naa77ata.

²⁰ Attida qeeseti, Leewatinne Israa7eela asai ubbai bantta gadee de7iyoosan de7iyoosan dumma dumma Yihudaa katamatun de7idosona. ²¹ SHin Beeta Maqidasiyaa ashkharati Yerusalaaame kataman issi bag-gaara de7iya Ofeela giyo heeran de7idosona. Xiihinne Gishpinne naa77ai eta kaalettiyaageeta.

²² Yerusalaaamen de7iya Leewatuzzi halaqai Uzza. I Baana na7aa; Baani Hashaabiya na7aa; Hashaabee Mataaniyaa na7aa; Mataanee Miika na7aa. Uzzi Beeta Maqidasiyan yexxiyaageetussi halaqa gidiya Asaafa yara. ²³ Eti hachchi hachchi oottanabau kawuwaappe etayyo imettida azazoi de7ees.

²⁴ Yihudaa na7aa Zaraaha yaraappe yelettida Mashezaabeela na7aa Pataahee Israa7eela asaa xeel-liya ubbabaassi eta doona gididi, kawuwaa matan de7ees.

Hara Qeeri Katamatun De7ida Asaa

²⁵ Asaappe daroti bantta goshshaa goshshaa matan de7iya qeeri katamatun de7idosona. Hegaa gishshau, Yihudaa zareti Qiriyaati-Arbbaa7an, Diboonan, Yaqabxi7eelaaninne hegaa heeran de7iya qeeri kata-matun de7idosona. ²⁶ Eti qassi Yaasun, Molaadan, Beeti-PHaleexan, ²⁷ Haxaari-SHu7aalan, Berssaabeaaninne hegaa heeran de7iya qeeri kata-matun, ²⁸ Xiqilaagan, Makoonaaninne hegaa heeran de7iya qeeri katamatun de7idosona. ²⁹ Qassikka Enir-immoonan, Xor77aaninne Yarmmuutaanikka de7idosona. ³⁰ Hegaa xalla gidennan Zaanooohan, Adu-laamaaninne hegaa heeran de7iya qeeri katamatu-uninne Laakishaaninne hegaa heeran de7iya goshshan, qassi Azeeqaaninne hegaa heeran de7iya qeeri katamatuunikka de7idosona. Hegaa gishshau, Yihudaa asai muleera Berssaabehappe biidi, Hin-nooma Zanggaaraa gakkanaashin de7iya sohuwan de7idosona.

³¹ Biniyaama zareti Beeteleeninne hegaa heeran de7iya qeeri katamatuuninne Gebaa7an, Mikimaasan, Aayan, ³² Anatootan, Nooban, Anaaniyan, ³³ Haxooran, Raaman, Gittaiman, ³⁴ Hadiidan, Xabo7iiman, Nabal-aaxan ³⁵ Loodan, Ooonooninne Kushe Hiillatu Zang-gaaraa giyoosankka de7idosona. ³⁶ Yihudan de7ida Leewatuppe daroti Biniyaama asaara issippe de7anaadan oosettidosona.

Omooduwaappe Simmida Qeesetunne Leewatu Sunt-taa

12 Salaatiyaala na7aa Zarubaabeelaaranne qeese ubbatu halaqaa Yaasuura omooduwaappe sim-mida qeeseti hageeta: Saraaya, Ermmaasa, Izira, ² Amaariyaa, Malluuka, Haxxuusha, ³ SHakaaniyaa, Re-

huuma, Maremoota, ⁴ Idda, Ginnetoona, Abiyya, ⁵ Miyamiina, Ma7aadiyaa, Bilgga, ⁶ SHamaa7iyaa, Yoy-aariiba, Yadaaya, ⁷ Saala, Amooka, Hilqqiyaanne Yadaaya. Hageeti Yaasu laittan qeesetussinne qeesetu yaratussi halaqa gididaageeta.

⁸ Etaara issippe simmida Leewati Yaasa, Biinuya, Qaadimi7eela, SHerebiyaa, Yihudaanne Mataaniyaa. Mataanee hara banaara oottiyaageetuura issippe galataa mazamuriyaa yexxiyaageetussi halaqa.

⁹ Etaara issippe yexxiya Baaqibuuqeenne Unnoi etappe sinttaara haa simmi eqqidi yexxoosona.

¹⁰ Yaasu Yoyaaqiima yeliis; Yoyaaqiimi Eliyaashiba yeliis; Eliyaashibi Yoyaadaa7a yeliis; ¹¹ Yoyaadaa7i Yona-aataana yeliis; Yonaataani Yadduu7a yeliis. ¹² Yoyaaqiimi qeese ubbatu halaqa gidido laitti, hagaappe kaallidi xaafettidaageeti, qeesetu yaratu halaqa gididosona.

Saraaya yaraa halaqai Maraaya.

Ermmaasa yaraa halaqai Hanaaniyaa.

¹³ Izira yaraa halaqai Mashulaama.

Amaariyaa yaraa halaqai Yahohanaana.

¹⁴ Malluuka yaraa halaqai Yonaataana.

SHabaaniyaa yaraa halaqai Yooseefa.

¹⁵ Hariima yaraa halaqai Adiina.

Maraayoota yaraa halaqai Hilqqaya.

¹⁶ Iddo yaraa halaqai Zakkaariyaasa.

Ginnetoona yaraa halaqai Mashulaama.

¹⁷ Abiyya yaraa halaqai Ziikira.

Miniyaaminanne Ma7aadiyaa yaraa halaqai Pilxxaaya.

¹⁸ Bilgga yaraa halaqai SHaamu7a.

SHamaa7iyaa yaraa halaqai Yonaataana.

¹⁹ Yoyariiba yaraa halaqai Matanaaya.

Yadaaya yaraa halaqai Uzza.

²⁰ Sallaaya yaraa halaqai Qaallaaya.

Amooka yaraa halaqai Ebeera.

²¹ Hilqqiyaa yaraa halaqai Hashaabiya.

Yadaaya yaraa halaqai Nataani7eela.

²² Leewatu halaqati Eliyaashibi, Yoyaadaa7i, Yohanaaninne Yadduu7i qeese halaqa gidido dumma dumma laittan xaafettidosona. Qassi qeeseti Parsse biittaa asa gidiya Daariyoosi kawotido laittan xaafetti-dosona. ²³ Gido shin, Leewatu yaratu halaqati mazg-gafan xaafettidoi Eliyaashiba na7aa na7aa Yohanaani haiqqana gakkanaashin de7iya wodiya xalaalaana.

²⁴ Leewata kaalettiyaageeti Hashaabiya, SHere-biyaanne Qaadimi7eela na7aa Yaasa. Eti Xoossa asa gidiya Kawoi Daawiti azazidoogaadan, naa77an shaahetti eqqidi, kayan kayan Xoosaa bonchchoosonanne ayyo galataa mazamuriyaa yexxoosona.

²⁵ Beeta Maqidasiyaa gimbbiyaa penggiyaa matan keexettida dumma dumma miishshaa wottiyo keettaa naagiyaageeti Mataaniyaa, Baaqibuuqiyaa, Obaadiyaa, Mashulaama, Xalmoonanne Aqquba giyoogeeta.

²⁶ Hageeti Yoxedeeqa na7aa na7aa, Yaasu na7aa Yoyaaqiimi, biittaa haariyaa Nahimeenne qeesenne xaafe gidiya Iziri de7ido laittan oottidosona.

Nahimee Yerusalaame Katamaa Gimbbiyaa Anjjissiyoo Baalaa Oottiis

²⁷ Yerusalaame gimbbie gimbbettidi wurido baalaa bonchchiyo wode, Leewati bantta de7iyo sohuwaappe sohuwaappe koyettidi, Yerusalaame yiidosona; yiidi daalan, diittaanninne maazingqiyaa galataa mazamuriyaa ufaissan yexxiiddi, baalaa puulayidosona. ²⁸ Ha baalaa bonchchanau Leewatu zareti, mazamuriyaa yexxiyaageeti ubbai bantta keexxidi uttido Yerusalaame yuushuwaappenne Naxoofatu biittan de7iya qeeri katamatuppe, ²⁹ Beeti-Gelggalappe, Gebaa7appenne Azimaawetappe shiiqettidi yiidosona. ³⁰ Hegaappe guyyiyan, qeesetinne Leewati bantta huuphiyau geeyidosona; qassi asai ubbai, gimbbiyaa penggetinne gimbbie Xoossaassi geeyanaadan oottiyo wogaa polidosona.

³¹ Taani Yihudaa kaalettiyaageeta gimbbiyaa bollan shiishshaas; qassi mazamuriyaa yexxiyaageetakka naa77u citan shaakkada Xoossaa galatana mala oottaas. Issi citai gimbbiyaa huuphiyaara ushachchi simmidi, Pituwaa Oliyo Penggiyaa baggau biis.

³² Hoshayinne Yihudaa kaalettiyaageetuppe baggati etappe guyyeera kaalloosona. ³³ Harati qassi etaara de7iyaageeti Azaariyaa, Izira, Mashulaama, ³⁴ Yihudaa, Biniyaama, SHamaa7iyaa, Ermmaasanne ³⁵ xurumbaa oiqqida qeeseta. Qassi etappe guyyeera yiidaagee Zakkaariyaasa; Zakkaariyaasi Yonaataana na7aa; Yonaataani SHamaa7iyaa na7aa; SHamaa7ee Mataaniyaa na7aa; Mataanee Mikaaya na7aa; Mikaayi Zakkuura na7aa; Zakkuuri Asaafa na7aa. ³⁶ Zakkaariyaasa yara gidiya SHamaa7ee, Azaari7eeli, Milalaayi, Gilalaayi, Ma7aayi, Nataani7eeli, Yihudainne Hanaani Xoossaa asa gidiya Daawiti Xoossaassi yexxiyo wode go7ettiyo yetta miishsha ubbaa ekkidi, Zakkaariyaasappe guyyeera kaallidosona. Eta citaa kaalettiyaagee xaafiyaa Izira. ³⁷ Pulttuwaa Penggiyaakko gakkoo gaappe guyyiyan, Daawita Katamaakko simmidi, gimbbiyaa bollan de7iya xekkaa kiyidosona; kiyidi Daawita keettaa aadhdhidi, katamaappe arshsho baggaara de7iya Haattaa Penggiyaakko biidosona.

³⁸ Naa77antto mazamuriyaa yexxiyaageetu citai gimbbiyaa huuphiyaa oiqqidi, haddirssi simmidi biis. Taani asaappe baggaara issippe gidada etappe guyyeera kaallaas. Itoone Adussa Gimbbiyaappe aadhdhidi, Aaho Gimbbiyaa giyo sohuwaa gakkida. ³⁹ Qassi hegaappekka simmin, Efireema Penggiyaa, Gal77a Penggiyaa, Moliyaa Penggiyaa, Hanaani7eela Adussa Gimbbiyaanne Xeetu Adussa Gimbbiyaa gakkanaashinkka biida. Wurssettan Dorssaa Penggiyaa mataara biidi, Naagiyaageetu Penggiyaa gakkidi eqqida.

⁴⁰ Mazamuriyan Xoossaa galatiya naa77u citaikka Xoossaa Beeta Maqidasiyaakko gakkidosona; qassi taanikka tanaara issippe de7iya kaalettiyaageetuura gakkaas. ⁴¹ Nuuppe harati hagaappe kaallidi xaafettida, xurumbaa punniya qeesetikka gakkidosona. Hegeetikka Eliyaqiima, Ma7iseeya, Miniyaamina,

Mikaaya, Eliyoo7enaaya, Zakkaariyaasanne Hanaaniyaa. ⁴² Eta kaallidi gakkidaageeti Ma7iseeya, SHamaa7iyaa, El77aazara, Uzza, Yahohanaana, Malkkiyaa, Elaamane Exeera. Nuuni ubbai denddi eqqoo gaappe guyyiyan, mazamuriyaa yexxiyaageeti Yiziraahaa eta kaalettin, bantta cenggurssaa xoqqu oottidi yexxidosona.

⁴³ He gallassi daro yarshshuwaa asai Xoossaassi yarshshiis; aissi giikko, Xoossai eta gita ufaissan ufaissii; macca asaikka naatika ufaittidosona. Hega gishshau, Yerusalaame asai ufaittiyo ufaissai haahuwan siyettiis.

⁴⁴ He gallassi asai immiyo imotataa, asirataanne laittan ka77iyaa kattaa aifiyaappe koiruwaa shiishshidi, miishshata wottiyo keettan wottidi, naagiya halaqata dooridosona. Ha doorido asati dumma dumma katomatun de7iya shooqatuppe higgee azaziyoogaadan, qeesetussinne Leewatussi bessiya qommuwaa shiishshoosona. Aissi giikko, Yihudaa asai ubbai qeesetuninne Leewatun keehippe ufaittidosona. ⁴⁵ Eti Xoossai azazidobaa oottidosona; qassi geeyiyo wogaakka polidosona. Eta xalla gidennan, mazamuriyaa yexxiyaageetinne penggiyaa naagiyaageeti Daawitinne a na7aa Solomoni azazido oosuwaa polidosona.

⁴⁶ Kase Daawitanne Asaafa wodiyaappe doommidikka mazamuriyaa yexxiyaageetu citaa kaalettiyaageeti Xoossaa yettan galatanaanne bonchchanau de7iyoogee erettidi de7iyaabaa. ⁴⁷ Zarubaabeela laittaaninne Nahimiyaa laittan Israa7eela ubbai mazamuriyaa yexxiyaageetussinne penggiyaa naagiyaageetussi bessiya qommuwaa hachchi hachchi immidosona; qassi Leewatussikka etau dummayido qommuwaa immidosona. Leewatika qassi Aaroonaa yarata gidiya qeesetussi etayyo dummayido qommuwaa immidosona.

Israa7eela Asai Allaga Asaappe SHaahettiis

13 He gallassi asai ubbai siyishin, Muuse Maxaafai nabbabettiis; he wode eti, "Moo7aaba biittaa asainne Amoonaa biittaa asai Xoossaa maabaran gaittanau bessenna" giya sohuwaa maxaafaa gidдон demidosona. ² Aissi giikko, Israa7eela asai Gibxexpe kiyidi, Kanaane biyo wode, Moo7aabanne Amoonaa biittaa asai etau kattaanne haattaa immennan ixidosona. Hega bollikka qassi Israa7eela asaa qang-gana mala, Balaamassi miishshaa immidi shammidosona. Gido shin, nu Xoossai qanggettaa anjuwau laammiis. ³ Ha higgiiyaa Israa7eela asai siyido wode, allaga zare walahai de7iyo ubbaa Israa7eelappe shaakkiis.

Nahimee Moorettida Wogaa Ooraxiisii

⁴ Hegaappe kasetidi, Beeta Maqidasiyan miishshata wottiyo kifiletussi halaqa gidiya Eliyaashibi Xoobbiyaara dabbotaa medhdhi uttiis. ⁵ Hegaappe denddi daagan kattaa imotaa, ixaanaa, Beeta Maqidasiyan de7iya dumma dumma miishshata, kattaappe

woiniyaappenne zaitiyaappe Leewatussi, maza-muriyaa yexxiyaageetussinne penggiyaa naagiyaageetussi immiyo asirataanne qeesetussi immiyo qom-muwaa wottiyo wogga kifiliyaa Eliyaashibi Xooobee aqana mala, ayyo giigissiis.

⁶ Ha ubbabi haniyo wode taani Yerusalaamen de7ikke. Aissi giikko, Arxxekssiisi Baabiloone biittan kawotido hasttamanne naa77antto laittan taani sim-mada Baabiloone biittaa kawuwaakko baichchaas. Gido shin, guutta wodiyaappe guyyiyan, kawuwaa oichchada, ⁷ Yerusalaame simmada yaas. Yaada Xoos-saa Beeta Maqidasee de7iyoosan Eliyaashibi Xooob-
biyaassi aqiyoo kifiliyaa giigissidi, i oottido iitabaa akeekaas. ⁸ Keehi yiillotada, Xooobiyaa so miishshaa muliyaa kifiliyaappe kessada, kare olaas. ⁹ Kifiliyaakka qassi wogaadan geeshshana mala azazaas. Xoossaa Beeta Maqidasiyaa miishshata, kattaa, imotaanne ix-aanaa zaarada he sohuwaa gelissaas.

¹⁰ Qassi asai Leewatussinne mazamuriyaa yexxiyaageetussi bessiyaa qommuwaa immibeenna gishshau, Leewatinne mazamuriyaa yexxiyaageeti ub-bai bantta oosuwaa aggidi, goshshau guyye biidoogaa be7aas. ¹¹ Hegaa gishshau, taani halaqata, "Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwaa aissi oli aggidetii?" yaagada hanqqettaas. Hegaappe guyyiyan, eta xeeгада ub-baakka eta oosuwau oosuwau zaaraas. ¹² Yaatin, Yihudaa asai ubbai kattaappe, woiniyaappenne zaitiyaappe immiyo asirataa Beeta Maqidasiyaa miishshata wot-tiyo keettaa zaaridi, ehuwaa doommiis. ¹³ Taani qeesiyaa Sheleemiyaa, xaafiyaa Xaadooqanne Leewiyaa Padaaya miishshaa wottiyo keettau halaqa oottada sunttaas. Qassi Mataaniyaa na7aa na7aa Za-
kkuura na7ai Hanaani eta maaddiyaagaa. Hageeti ub-baikka koshshiyaabaa ubbaa bantta ishanntussi shaak-ki shaakki immiyoogan ammanettiyaageeta gididosona.

¹⁴ "Ta Xoossau tana qoppa; qassi ne Beeta Maqidasiyaa oosoi giigana mala, taani oottido lo77o oosuwaakka dogoppa" yaagada taani woossaas.

¹⁵ He wodiyan taani Yihudan de7iya asai Sambbata gallassi woiniyaa gum77ishin be7aas; haratikka qassi kattaa, woiniyaa eessaa, woiniyaa aifiyaa, balasiyaa aifiyaanne hegeeta milatiyaabata bantta hariyan caanidi, Sambbata gallassan Yerusalaame ehiyoogaa be7aas. Hegaa gishshau, eti Sambbata gallassan zal77ennaadan taani etau minttada yootaas. ¹⁶ Hegaa bollikka qassi Yerusalaamen de7iya Xiirsoosa biittaa asati moliyaanne hara issi issi zal77e miishshata ehiidi, Sambbatan Yerusalaamen Yihudaa asaassi baiz-zoosona. ¹⁷ Hegaa gishshau, taani Yihudaa kaalet-tiyaageetuura hagaadan yaagada ooyettaas; "Hagaa mala iita oosuwaa oottidi, Sambbataa aissi tunisseeetii?"

¹⁸ Xoossai hagaa mala metuwaa nu bollaanne nu katamaa bolla ehiidoogee, kase intte aawati hegaa mala iitabaa oottiina gidenneeyye? Ha77i intte qassi Sambbataa tunissidi, Israa7eela bolla hara han-qquwaa ehaanau haneeta" yaagaas.

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, Sambbata gallassaappe kase-tidi de7iya gallassan sa7ai lem77iyo wode, Yerusalaame gimbbiyaa penggeti gorddet-tanaadaaninne Sambbatai aadhkanaashin dooyet-tennaadan taani azazaas. Qassi Sambbata gallassan aiba zal77enne ekkidi gelennaadan naagana mala, ta ashkkaratuppe issoota issoota gimbbiyaa penggiyan essaas. ²⁰ Hegaa gishshau, dumma dumma zal77e mi-ishshata ehiya zal77anchchati issuwaappe biidi naa77aa gakkanaashin, Yerusalaame gimbbiyaappe gaxa baggaara aqidosona. ²¹ SHin taani eta hagaadan yaagada seeraas; "Gimbbiyaappe gaxaara waananau aqheetii? Intte naa77antto hegaadan oottikko, taani wolqqankka inttena teqqana" yaagaas. He gallasappe guyyiyan, naa77antto Sambbata galla mule yi-bookkona. ²² Leewati bantta huuphiyaa geeshshanaadaaninne Sambbata gallassaikka geeshsha gidana mala, gimbbiyaa penggeta naa-ganaadan taani azazaas.

"Ta Xoossau, ha ubbaba gishshau, neeni tana qoppa; qassi ne aggenna siiquwaa gishshau, neeni taayyo qaretta" yaagada taani woossaas.

²³ He wode qassikka taani Yihudaa attuma asaappe issooti issooti machchiyo Ashddooda, Amoonanne Moo7aaba biittatuppe ekkidoogaa be7aas. ²⁴ Ubba qassi iitabai eta naatuppe baggai Ashddooda biittaa woikko issi issi hara biittaa qaalan haasayoosonappe attin, bantta biittaa, Yihudaa qaalan haasayanau dand-dayokkona. ²⁵ Taani etaara ooyettaasinne eta qang-gaas; qassi etappe issoota issoota dechchada, eta hu-uphiyaa binnaanaa shoddaas. Hegaa xalla gidennan eti naa77antto bantta macca naata eta attuma naatus-si immennaadaaninne eta macca naatakka bant-tassinne bantta attuma naatussi ekkennaadan Xoos-saa sunttan caaqettaas. ²⁶ Qassikka eta hagaadan yaa-gaas; "Kawoi Solomoni nagaraa oottidoogee allaga bi-ittaa maccaasatuppe denddidaagaana gidenneeyye? Solomona mala kawoi hara daro biittaa kawotu gid-donkka baawa; Xoossaikka a dosido gishshau, Is-
raa7eela asaa ubbaa bolla kawoyiis. Gido shin, harai atto akka allaga biittaa maccaasati hagaa mala na-garaa ootissidosona. ²⁷ Yaatin, nuunikka qassi intte zoriyaa siyidi, allaga maccaasaa ekkidinne hegaa mala iitabaa oottidi, Xoossaa naaqqaneeyye?" yaagaas.

²⁸ Qeese ubbatu halaqaa Eliyaashiba naatuppe issoi Yoyaadaa7a; shin a naatuppe issoi Beeti-Horoona katamaa asa gidiya Sanbbalaaxa na7iyo machchiis. Yaatin, taani a ta de7iyoosaappe yedetthaas.

²⁹ "Ta Xoossau, hageeti qeesetettaa wogaa tunissi-doogaanne neeni qeesetuuranne Leewatuura wottido qaala maachchaa kolidoogaa be7a" yaagada taani woossaas.

³⁰ Eta allaga gidiya yoho ubbaappe geeshshoogaappe guyyiyan, qeesetussinne Leewatus-si eta oosuwaa oosuwaa immaas. ³¹ Qassi yarshshuwaa xuuggiyo mittaikka wodiyan wodiyan yaana malanne asaikka bau aifidabaappe koiro aifiyaa imota oottidi ehaana mala, wogaa wottaas.

“Ta Xoossau, ne lo77otettan tana qoppa” yaagada taani woossaas.

Asttiri Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwa

Asttiri maxaafan odettida taariketi Parsse kawoi balggo balggo de7iyo sohuwan polettidaageeta. He taariketi ba gita xalaaninne ba asaa siiqiyo gita siiquwan, morkketi biittaappe xaissana haniyo ba asaa ashshida, Asttiro giyo Aihudatu minee taarikiyaa minttidi odoosona. Ha maxaafai Aihudati bonchchiyo, Puriima geetettidi erettiya baalaa doomettaanne a birshshettaa loittidi odees.

Kawiyaa Asxxiina Kawuwaa Arxxekssiisa Azazuwaa Ixxaasu

1 Hagee Kawoi Arxxekssiisi Hindde biittaappe Toophphiya biittaa gakkanaashin de7iya, xee-tanne laatamanne laappun biittata haariyo wode hanidabaa. I uttidi haariyo waanna katamai Suusa geetettees.

³ I kawotido heezantto laittan, baappe garssaara haariyaageetussinne biittaa aissiyaageetussi gita gibiraa giigissiis. He gibiraa sohuwan Meedoonanne Parsse biittaa ola gadaawati, biittaa halaqatinne aissiyaageeti beettidosona. ⁴ Kawoi issi xeetanne hospun tammu gallassaa kumettaa ba kawotettaa duretettaanne ba bonchcho angaa ubbaa eta bessiiis.

⁵ He gallassatuppe guyyiyan, kawoi qassikka hara laappun gallassau gam77iya gibiraa, Suusa kataman, duriyaappe manqquwaa gakkanaashin de7iya asa ubbaassi giigissiis. He gibirai kawo keettaa ataakilttiya sohuwan giigiis. ⁶ He sohuwan de7iya dabaabai, liinuwaappe dadettida boottanne salo milatiya magalashotun puulatti uttiis. Magalashotikka ochcha teera milatiya lo77o liinuwa baqettan aattin, ibinabarade giyo shuchchaappe oosettida dizggiyaa bollan de7iya bira migidotun kaqetti uttidosa. Qassi worqqaap-penne biraappe oosettida arssati, dumma dumma merai de7iyo al77o shuchchatuppenne inqqotuppe oosettida baasuwan maaran yegetti uttidosa. ⁷ Issoi issuwaappe dumma gidida worqqa burccukkuwan woine eessai asa ubbaassi imettees; kawoikka daro keha gidido gishshau, woine eessaassi zawi baawa.

⁸ SHin issi issi asi ba koyoogaa keenaa uyees; heгаа kawoi kasetidi, ba ashkkaratussi odi wottiis.

⁹ He wode Kawiyaa Asxxiinakka maccaasa ubbaassi gibiraa kawuwaa keettan giigissaasu.

¹⁰ Gibirai doomettido laappunnta gallassi, Kawoi Arxxekssiisi woiniyaa eessaa alidi ufaittido wode, ba ashkkarata Mahumaana, Biztta, Harbboona, Biigita, Abaagita, Zetaaranne Karkkaasa geetettiya laappun mureessata xeejidi, ¹¹ “Kawiyoo Asxxiino kawotaa kallachchaa goxissidi, haa ekki yiite” yaagidi azaziis. Aissi giikko, a keehippe puulanchcha gidiyo gishshau,

halaqatinne asai ubbai o be7ana mala, kawoi koyiis. ¹² SHin kawuwaa azazuwaa mureessati odin, Kawiyaa Asxxiina kawuwaa sinttau yeennan ixxaasu. Hegee kawuwaa hanqquwaa suulissiis.

¹³ Hegaa gishshau, kawoi gita maatai de7iyo laappun Parssenne Meedoona sunttata xeesidi gelissiis. Eti Karshshaana, SHetaara, Adimaata, Tarsseesa, Mereesa, Marssananne Mamukaana geettoosona. He asati aadhdhida eranchchanne he biittaa higgiyaanne de7uwaa wogaa minttidi eroosona. Haggaa malabaassi kawoi ubba wodekka eta oichchees. ¹⁵ Kawoi eta, “Taani, Kawoi Arxxekssiisi, ta mureessatu bolli kiittin, Kawiyaa Asxxiina ta azazuwaa polennan ixxaasu. Hegaa gishshau, higgee odiyo maaran o waatanau bessii?” yaagidi oichchiis.

¹⁶ Oichchin etappe issoi, Mamukaani kawuwaa sinttaaninne halaqatu sinttan zaaridi, hagaadan yaagiis; “Kawiyaa Asxxiina kawuwaa xalaala gidennan de7ishin, a halaqata ubbaanne a kawotettaa gidдон de7iya asaa ubbaa naaqqaaasu. ¹⁷ Aissi giikko, ha kawotettaa gidдон de7iya maccaasai ubbai Kawiyaa Asxxiina oottidoogaa siyidi, ba azinaa azinaa karanau doommana. Etikka, ‘Kawoi Arxxekssiisi baakko yaanaadan xeejissin, Kawiyaa Asxxiina ixxabeik-keeyye!’ yaagana. ¹⁸ Hegaa xalla gidennan, Parssenne Meedoona halaqatu maccaasati haggaa siyido wode, hachchi awai wullanaashinkka bantta azinata hegaadan giidi karana. Hegan maccaasatuppenne azinatuppe gidduwan ooshshai darana.

¹⁹ “Hegaa gishshau kawuwau, neeni dosikko, Kawiyaa Asxxiina naa77antto ne sintti aadhdhen-naadan teqqiya awaajuwaa kessa; he awaajoikka naa77antto laamettenna mala, Parssenne Meedoona higgiiya gidдон xaafetto. Hegaappe guyyiyan, a kawiyoo gidiyo bonchchuwaa ippe kehiya harannissi imma. ²⁰ Aissi giikko, ha neeni aattido awaajoi ha gita kawotettan ubban odettiyo wode, issi issi maccaasiyaa dure gidin, manqqa gidin, shaakkennan ba azinaa bonchchana” yaagiis.

²¹ Yaagin kawoinne a halaqati ha zoriyan ufaittidosona. Haggaa gishshau, Mamukaani giidoogaadan kawoi oottiis. ²² I ba kawotettaa gidдон de7iya dumma dumma biittatussi eta pitaliyaaninne eta qalan xaafi-

di, dabddaabbiiyaa kiittiis; he awaajoi, issi issi azinai ba keettaa keettaa aissiya halaqa gidiiyoogaa odees.

Asttira Kawiyo Gidaasu

2 Hegaappe simmin, Kawuwaa Arxxekssiisa hanqqoi dochchiis; dochchin Kawiya Asxxiina oottidobaaanne ikka i bollan kessido awaajuwaabaa qoppiis.

² He wode kawo keettan oottiya ashkharati a ha-gaadan yaagidosona; “Lo77o puulaara de7iya geela7o macca naata koyidi, kawuwaassi ehaana mala, ³ ne kawotettaa gidдон de7iya biittatu ubban halaqata sunnta. Etikka lo77o puulaara de7iya geela7o macca naata dooridi, Suusa katamaa ehiidi, maccaasau giigida keettan wottona. Hegan he maccaasaa keettau halaafe gidiya kawo mureessaa Hegaaya kushiyan eti de7ishin, eta puulaa loittiyaabai ubbai etau imetto. ⁴ Hegaappe guyyiyan, kawuwaa ubbaappe aadhdhada ufaissiya geela7iyaa Asxxiini sohuwan kawiyo gidu” yaagidosona. Yaagin ha zoree kawuwaa ufaissido gishshau, kawoi hegaadan oottiis.

⁵ Hegan Suusa kataman issi Marddikiyoosa giyo Aihuda biittaa asi de7ees. Ikka Yaa7iira na7aa; Yaa7iiri SHim77a na7aa; SHim77i Biniyaama zare gidiya Qiisa na7aa. ⁶ Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiinanne hara Aihuda asaa olan omooddidi efiido wode, Marddikiyoosi etaara issippe biidaagaa. ⁷ Gido shin, i he biittan de7iiddi, ba aawaa ishaa na7iyo, Ibraisxxe qaalaa Hadaaso geetettiya Asttiro banaara wottidi dichchees. Asttira merankka qot-tankka keehi puulanchcha. I aawainne aayyiya haiqqoogaappe guyyiyan, Marddikiyoosi o efiidi, ba macca na7iyo oottidi dichchiis.

⁸ Kawoi kessido awaajuwaanne azazuwaa maaran, Suusa katamaa ehiido doorettida daro geela7otuppe issinna Asttiro. Akka yaada, maccaasau giigida keettaa halaafe gidiya Hegaaya giyoogaa aawatettan uttaasu. ⁹ Hegaayi Asttiro be7ido wode, in keehippe ufaittiis; o duma xeelliis. Yaatidi sohuwaarakka maanau dumma qumaanne bollaa gorppeettiyo tishshaa iyyo immiis. Qassi iyyo oottanau kawo keettaappe doorettida laappun danggiriixeta sunntidi, maccaasau giigida keettan, kifile ubbaappe aadhdhidi lo77iya kifiliyan onne i danggiriixeta efiidi wottiis.

¹⁰ Marddikiyoosi iyyo kasetidi odidoogaadan, Asttira Aihuda asa gidiiyoogaa oossinne odabeikku. ¹¹ Qassikka Marddikiyoosi Asttiri payyatettaanne iyyo haniyaabaa eranau, maccaasaa keettaa sinttaara hachchi hachchi yaanne haanne hemettees.

¹² Geela7oti kawuwaakko gelanaappe kasetidi, issi laittaa kumettaa bantta puulaa loittiiddi gam77oosona; hegeekka, koiro usuppun aginaa karbiyaa zaitiyan gorppeettiiddi gam77idi, naa77antto usuppun aginaa qassi, lo77o sawiya shittuwan gorppettoosona. ¹³ Hegaappe guyyiyan, issi geela7iyaa kawuwaakko geliyo wodee gakkiiyo wode, ba koyido maayuwaa maaya puulattada, maccaasaa keettaappe kiyada, kawoi de7iyoosaa gelausu. ¹⁴ Qammi gelada, kawuwaara aqidoogaappe hini baggan, wonttin maal-

lado kiyausu. Kiyin kawo baakkoti de7iyo hara keettaa o efoosona. Efin he keettaassi halaafe gidiya kawo mureessai SHa7ishagaazi o naagees. Kawoi dosidinne i sunntaa xeegeidi, “Onakko ehiite” gaana xayikko, a naa77antto kawuwaakko gelanau danddayukku.

¹⁵ Hega gidishin, kawuwaakko geliyo kayai Asttiro gakkiiis. Asttira Marddikiyoosa aawaa ishaa Abihaila na7iyo; Marddikiyoosi ba na7iyo kessidi dichchidooro. A maccaasau giigida keettau halaafe gidiya kawo mureessai Hegaayi zoridoogaadan maayuwaa maayaasu. O be7ida ubbai i puulaa nashshiis. ¹⁶ Arxxekssiisi kawotido laappuntta laittan, Tebeeta giyo tammantta aginan Asttira kawoi de7iyoosaa gelaasu.

¹⁷ Gelido wode, kawoi hara maccaasa ubbaappe aattidi, o dosiisinne hara geela7otu ubbaappe in ufaittiis. Hega gishshau, kawotaa kallachchaa i huuphiyan goxxidi, o Asxxiini sohuwan kawiyo kessiis.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, kawoi Asttiri bonchchuwaassi gita gibiraa giigissiis. Giigissidi halaqatanne biittaa aisiyaageeta xeesiis. Qassi ba kawotettaa gidдон ufaissa baalai bonchchettana mala awaajjidi, imotaakka ba kehatettaa keenaa huuphiyan huuphiyan immiis.

Marddikiyoosi Kawuwaa SHemppuwaa Ashshiis

¹⁹ Hegee hegaadan de7ishin, Marddikiyoosi kawuwaa keettan halaqa gididi sunntettiis. ²⁰ Asttira Aihuda asa gidiiyoogaa ha77i gakkanaashinkka oossinne odabeikku. O Marddikiyoosi, “Odoppa” giido gishshau, kase na7atettan azazettiyoogaadan, ha77ikka ayyo azazettaasu.

²¹ Marddikiyoosi kawo keettan oottiiddi de7iyo wode, kawoi de7iyo kifileta geliyo penggiyaa naagiya kawo mureessatuppe naa77ati, Bigitaaninne Tereshi Kawuwaa Arxxekssiisa morkkidi, woranau maqettidosona. ²² Eta maqquwaa Marddikiyoosi siyidi, Kawee Asttirissi yootin, akka Marddikiyoosa sunntan kawuwaassi yootaasu. ²³ Yootin kawoi yohuwaa loittidi, qoridi xeelliyo wode, yohoi tuma gididi beettin, he naa77u asata kocan kaqqidi woriis. Ha hanotettaikka Kawuwaa Arxxekssiisa Taarikiyaa Xaafiyo Maxaafan xaafettiis.

Hamaani Aihudata Xaissanau Maqettiis

3 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Arxxekssiisi Hamaana giyo issi banaara oottiyaagaayyo sunntatettaa xoqqissidi, ba halaqatuyyo halaqa oottidi sunttiis. Hamaana aawai Hammadaati Aihudatu morkkiyaa, Agaaga zare. ² Kawoi azazi wottido gishshau, kawo keettaa penggen oottiya halaqati ubbati Hamaani kanttiyo wode, gulbbatidi a bonchchoosona. Gido shin, Marddikiyoosi Hamaanassi gulbbatennaanne bonchchennan ixxiis. ³ He wodiyan kawo keettaa penggen oottiya halaqati Marddikiyoosa, “Kawuwaa azazuwaa polennan aissi ixxai?” yaagidi, ⁴ hachchi hachchi odoosona; shin i eti odiiyoogaa siyanau koyibeenna. Ubbaa qassi, “Taanii Aihuda asa gidiiyo

gishshau, Hamaanassi gulbbatanaunne a bonchchanau danddayikke” yaagiis.

Hegaappe guyyiyan eti, “Ha Marddikiyoosi odiyo gaasuwa siyidi, Hamaani waananddeeshsha!” giiddi, ayyo yootidosona. ⁵ Marddikiyoosi baayyo gulbbaten-naagaanne bana bonchchennaagaa Hamaani erido wode, hanqquwa tamaadan eexxi kiyiis. ⁶ Hega bollikka qassi, Marddikiyoosi Aihuda asa gidiyoojaa erii; eridi a xalaalaa qaxxayiyoojee laafabaa giidi qoppido gishshau, Arxxekssiisa kawotetta gidдон de7iya Aihuda zariyaa ubbaa woranau halchchiis.

⁷ Arxxekssiisi kawotido tammanne naa77antto lait-tan, Niisaana giyo koiro aginan, Aihudata woriyo aginanne gallassaa eranau, Puriima giyo saamaa a sintan yegganaadan, Hamaani azaziis. He saamai wodhdido maaran, Adaare giyo tammanne naa77antta aginan, tammanne heezantto gallassai Aihudati wuriyo gallassa gidiyoojee qashettiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, Hamaani Kawuwa Arxxekssiisassi hagaadan yaagidi yootiis; “Ne kawotetta gidдон mulesan laalettidi de7iya issi zare asati de7oosona; eta de7uwa maarai hara asaagaappe dumma; hega xalla gidennan, eti kawuwa higgiyaassikka haarettokkona. Hega gishshau, neeni eta de7ona gaada co77u giikko, hegee lo77o gidenna.

⁹ Hega gishshau kawuwau, ha qofai nena ufaissikko, ha asata wori xaissana mala, awaajuwa kessa. Hega ne oottikko, taani heezzu xeetanen oitamu sha7u kilo giraame deexxiya biraa kawo buquraa minjiyo keetta gelissanaadan, ne kawotetta aissiyaageetussi immana” yaagiis.

¹⁰ Yaagin kawoi ba maataa erissanau awaajuwa bolli wottiyo migido maatafaa ba biradhdhiyaappe kessidi, Aihudatu morkkiyaa, Agaaga zariyaa, Hammadaata na7aa Hamaanassi immiis. ¹¹ Kawoi Hamaana, “Nee ni immana giido birai ne achchan de7o; shin ha asatu bolli ne dosidobaa ootta” yaagiis.

¹² Hega gishshau, koiro aginan, tammanne heezantto gallassan, Hamaani kawuwa xaafeta ubbata xeegiis. Xegidi, he awaajoi biitta ubban de7iya asaasi dumma dumma qaalaaninne dumma dumma pitaliyan xaafettidi, kawoppe garssaara biittaa haariyaageetukko, aurajjaa haariyaageetukkonne dere halaqatu ubbaakko kiittetanaadan azaziis. Awaajoikka Kawuwa Arxxekssiisa sunttan xaafettidi, migido maatafai a bolli wodhdhoogaappe hini baggan, ¹³ eesotiya wottanchchati a kawotetta biittaa ubbaa gattanaadan kiittidosona. He awaajoi, “Adaare giyo tammanne naa77antto aginan tammanne heezantto gallassan, Aihuda ubbaa, yelagaa cimaa, maccaa atumaa, naatakka ashshennan mexi issi gallassi wurssi worite; eta aquwaakka bonqqite” yaagees. ¹⁴ Hega gishshau, he keerido gallassai gakkiiyo wode, asi ubbi gigettanaadan, he awaajoi biittau ubbau kiittetiinne asau ubbau awaajettiis.

¹⁵ Kawuwa azazuwan eesotiya wottanchchati biitta ubbaakka kiitaa gattidosona. Qassi Suusa katamankka odettiis. Yaatin, Suusa katamaa asai ubbai shabbiretti-

is. SHin kawuwaaranne Hamaanaara issippe uttidi, woiniyaa eessaa uyoosona.

Marddikiyoosi Asttiro Maaduwa Woossiis

4 Marddikiyoosi ha hanidabaa ubbaa siyido wode, azzanidi ba maayuwa pooshshiis; pooshshidi waaruwa maayis; ba huuphiyanka bidintta qoliis. Ba cenggurssaakka xoqqu oottidi, misho yeehuwa yeekkiiddi, katamaa gidдон yuuyiis. ² Yuuyiiddi, kawo keetta geliyo penggiyaa gakkanaashin biis; shin gelanau danddayibeenna. Aissi giikko, waaruwa maayidi, kawo keetta gelanau oossinne danddayet-tenna. ³ Kawuwa awaajoi siyettido biitta ubban Aihudatu gidдон gita kayyoi, xoomai, yeehoinne zilaassai doomettiis. Etappe darotikka qassi waaruwa maayidi, kayyottanau bidinttan uttidosa.

⁴ Kawee Asttiri danggiriixetinne o naagiya mureessati yiidi, Marddikiyoosabaa iyyo odido wode, a keehippe azzanaasu. Azzanada Marddikiyoosi waaruwa kessirgidi maayana mala, ayyo hara maayuwa kiittaasu; shin i ekkennan ixxiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan Asttira, kawoi iyyo oottanaadan wottido Hataaka giyo mureessaa xegada, Marddikiyoosa metoi aibakkonne qassi i aibissi kayyot-tiyaakkonne erana mala, akko kiittaasu. ⁶ Kiittin, Hataaki kawuwa keetta geliyo penggiyaa mata dabaaban de7iya Marddikiyoosakko biis. ⁷ Bin Marddikiyoosi, ba bolli gakkidabaa ubbaa qonccissidi, ayyo yootiis. Qassikka Aihudata worissi wurssanau Hamaani kawuwa buquraa minjiyo keettau immanau geppido miishshaa likkiyaara ubbai attennan geeshshidi yootiis. ⁸ Hega xalla gidennan, Aihudata wurssanau Suusa kataman kiyida awaajoi xaafettido woraqaataakka Hataakassi immidi, hega Asttirissi immanaadaaninne haniyaabaa ubbaa iyyo yootanaadan odiis. Qassi Asttira kawuwaakko gelada, ba asai wurennaadan gaannatana mala, Hataakassi yootiis.

⁹ Hataaki yiidi, Marddikiyoosi kiittidobaa ubbaa Asttirissi yootiis. ¹⁰ Yootin Asttira Hataaka zaarada, Marddikiyoosakko hagaadan yaagada kiittaasu; ¹¹ “Higgee, ‘Macca gidin, attuma gidin, ooninne xeegettennan de7iiddi, kawuwaara gaittanau kawo keettaassi gidдо dabaabaa gelikko, haiqqo. SHin i xeegettennan kawuwaakko geliyo wode, kawoi worqqaappe oosetti-da ba kawotaa xam77aa xeeraa akko zaaridi bessikko, he uraa xalaalai atto’ yaagees. Ha higgiyaa kawuwaara zorettiyaageetuppe biidi, coo asaa gakkanaashin de7iya asi ubbi erees. SHin taani hasttamu gallassa gidоosappe kawuwaakko gelanau xeegetta erikke” yaagaasu.

¹² Marddikiyoosi Asttira kiittido kiitaa siyidoogaappe guyyiyan, ¹³ iyyo zaaruwa kiittiiddi, hagaadan yaagiis; “Nee ni, Taani kawo keettan de7iyo gishshau, hara Aihudatuppe attin, tana bochchiyaabi baawa’ gaada qoppoppa! ¹⁴ Nee ni hгаа mala wodiyan co77u giikko, Aihudatussi maadoi harasaappe yaana. Etikka tumuppe attana; shin neeninne ne aawaa keetta asai

haiqqana. Neeni kawiiyo gidada yiidoogee haggaa mala wodiyaassakonne ooni erii?" yaagiis.

¹⁵ Astitira Marddikiyoosassi haggadan yaagada zaarada kiittaasu; ¹⁶ "Ba; baada Suusa kataman de7iya Aihudata ubbaa issippe shiishsha. SHiiqidi xoomiiddi, taasi woossite. Heezzu gallassainne heezzu qammai wuranaashin, quma mooppite; haattaa uyoppite. Taanikka ta danggiriixetuura haggadan xoomana. Hegaappe guyyiyan, i ubba higgiiyan teqettidaagaa gidikkokka, kawoi de7iyo sohuwaa taani gelana. Taani haiqqikkonne haiqqana" yaagaasu.

¹⁷ Marddikiyoosi biidi, Astitira a azazidoogaadan mulebaa oottiis.

Astitira Gibiraa Giigissaasu

5 Xoomaa doommoosappe heezantto gallassi Astitira kawotaa maayuwaa maayada, kawo keettan giddo dabaabaa gelada eqqaasu. He dabaabai kawoi uttiyo wuigiyyaa baazzan de7ees. Kawoikka kawo keettaa geliyo penggiyaa baazzan de7iya, ba kawotaa araatan uttiis. ² Kawiyaa Astitira gelada, giddo dabaa-ban eqqidaaro kawoi be7iis; be7idi in ufaittido gishshau, ba worqqa xam77aa ikko micciis. Akka shiiqada xam77aa xeeraa bochchaasu. ³ Kawoi o haggadan yaagiis; "Kawee Astitiree, neeni taakko aibissi yaadii? Qassi neeni tana oichchiyoobai aibee? Harai atto ta kawotettaappe baggaa gidikkokka, taani neeyyo immana" yaagiis.

⁴ Astitira zaarada haggadan yaagaasu; "Kawuwau, neena ufaissiyaabaa gidikko, taani neeyyo giigissido gibiraa maanau neeninne Hamaani naa77ai hachchi omarssi yiyaakko dosais" yaagaasu.

⁵ Hegaappe guyyiyan kawoi, "Nuuni Astitira giigissido gibiraassi baanau, Hamaana eesuwan ehiite!" yaagiis.

Yaagin naa77aikka he sohuwaa biidosona. ⁶ Eti issippe woiniyaa eessaa uyiiddi de7ishin, kawoi naa77anttuwaa Astitiro, "Neeni tana woossiyobai aibee? Taani neeyyo immana. Qassi neeni tana oichchiyoobai aibee? Harai atto ta kawotettaappe baggaa gidikkokka, taani ne oishaa polana" yaagiis.

⁷ Astitira zaarada haggadan yaagaasu; ⁸ "Kawuwau, neeni tanan ufaittidabaa gidikko, qassi taani woossiyobaa immanaunne ta oishaa polanau neeni dosiyaabaa gidikko, wontto ta giigissiyoo hara gibiraassi neeninne Hamaani yaanaadan oichchais. Taani ai koyiyaakko, he wode neessi qonccissana" yaagaasu.

Hamaana Maqquwa

⁹ Hamaani gibiraa sohuwaappe kiyidi biyo wode, keehippe ufaittido gishshau, ba wozanan poccu giiddi biis. SHin i kawo keettaa geliyo penggiyaa mataara aadhdhidi biyo wode, hegan uttida Marddikiyoosa be7iis; ayyo denddibeennaaganne yayyidi kokkoribeennaagaa akeekidi, Hamaani hanqquwaa eexxi kiyiis. ¹⁰ Gidikkonne, ba hanqquwaa danddayidi biidi, ba soo gakkiiis.

Hegaappe guyyiyan, ba laggetanne ba keettaayyiyo Zereesho issippe xeegeessidi, ¹¹ Hamaani ba duretettaa likkiyaa, ba attuma naatu qoodaa, kawoi bana bonchchido bonchchuwaanne hara halaqatuppenne kawo oosanchchatuppe aadhdhiya sunttatettaa ayyo immidi, waatidi a bonchchidaakko, etayyo gairiis.

¹² Gujjidikka Hamaani haggadan yaagiis; "Harai atto Kawiyaa Astitirakka ba giigissido gibiraassi kawuwaara baanau taappe attin, haraa oonanne xeegabeikku. Qassi wonttokka kawuwaara baanaadan tana xeesa wottaasu. ¹³ SHin he Aihudai Marddikiyoosi kawo keettaa geliyo penggen uttidaagaa be7iyo wode, ha ubbabaikka tana kalissenna" yaagiis.

¹⁴ He wode a keettaayyiyyaa Zereeshanne a laggeti ubbai haggadan yaagidosona; "Neeni ishatamu wara adussa kocaa esisa; yaatada wontto guuraara Marddikiyoosi he kocan kaqettana mala, kawuwaa oichcha. Hegaappe guyyiyan, ufaittaidda gibiraa maanau ba" yaagidosona. Hamaana ha qofai ufaissido gishshau, eti giidoogaadan kocaa giigissisiis.

Kawoi Marddikiyoosa Bonchchiis

6 He gallassi qammi kawuwaa xiskkoifeennan ixxiis. Heggaa gishshau, kawoi Kawo Taarikiyaa Xaafiyo Maxaafaa ehiidi, hegan xaafettida, kase haniida taariketa ayyo nabbabana mala azaziis. ² Nabbabetida taariketuppe issoi Marddikiyoosi oottidobaa; hegeenne, kawoi de7iyo kifiliyaa naagiya, Bigitaananne Teresha giyo naa77u mureessati kawuwaa woranau maqettido maqquwaa Marddikiyoosi qonccissidoogaa. ³ Kawoi, "Yaatin, i haggaa qonccissidoogaassi ayyo imettida sunttatetta woi woiito aibee?" yaagiis.

Kawuwaa ashkkarati zaaridi, "Ayyo aibinne oosetibeenna" yaagidosona.

⁴ Kawoikka zaaridi, "Kawo keettaa kare dabaaban oonee de7iyai?" yaagiis. He wode ba giigissido kocan Marddikiyoosa kaqqanau, kawuwaa oichchana giidi, Hamaani kawo keettaa kare dabaabaa geliiddi de7ees.

⁵ Kawuwaa ashkkarati, "Hamaani hagan de7ees" yaagidosona.

Kawoi zaaridi, "Haa gela giite" yaagiis.

⁶ Hamaani geloogaappe guyyiyan kawoi, "Kawoi bonchchanau dosiyo asayyo ai oottanau koshshii?" yaagidi oichchiis.

Hamaani, "Kawoi taappe haraa oona bonchchanau dosii?" yaagidi ba wozanan qoppiis. ⁷ Heggaa gishshau, Hamaani kawuwaassi yaagidi zaariis; "Kawoi bonchchanau dosiyo asaayyo kawoi maayido ba kawotaa maayuwa ehiisso. Qassi ba toggiiyo paraa huuphiyankka kallachchaa goxisso. ⁹ Hegaappe guyyiyan, banaara oottiya halaqatuppe issi keehi bonchchettidaagaa xeegeessidi, kawotaa maayuwa a maizanaadaanne kawuwaa paran a utiisidi, katamaa dabaabaa kessanaadan azazo. Yaatabare he keehi bonchchettida halaqai a sinttan hemettiiddi, 'Kawoi bonchchanau dosiyo urau haggadan oottees' yaagidi awaajjo" yaagiis.

¹⁰ Yaagin kawoi zaaridi, Hamaana hagaadan yaagidi azaziis; “Hodde eesuwan dendda! Denddada kawotaa maayuwaanne ta paraa ekkada, ne giidooagaan Aihudaa Marddikiyoosassi ootta. I kawo keettaa geliyo penggen de7ees. Ne giidobaappe issibaanne ashshoppa” yaagiis.

¹¹ Hegaa gishshau, Hamaani Marddikiyoosa kawotaa maayuwaa maizzidi, kawuwaa paraa bollan utissiis. Qassi katamaa dabaaban appe sinttaara hemettiiddi, “Kawoi bonchchanau dosiyo urau hagaadan oottees” yaagidi awaajjiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, Marddikiyoosi kawo keettaa pengge guyye simmidi biis. SHin Hamaani daro az-zanido gishshau, ba som77uwaa gullettidi, eesotidi ba soo biis. ¹³ Biidi bana gakkidabaa ubbaa ba keettaayee Zereeshissinne ba laggetussi yootiis. Yootin eti a, “A sinttan neeni kauyyanau doommido ha bitanee, Marddikiyoosi, Aihuda asa gidikko, ne aara eqettada, a xoo-nanau mulekka danddayakka; tumuppe i nena xoo-nana” yaagidosona.

Hamaani Kaqettiis

¹⁴ Eti biron heгаа haasayiiddi de7ishin, kawuwaa mureessati gakkidi, Hamaana Asttira giigissido gibiraassi eesoyiiddi efiidosona.

7 Efin kawoinne Hamaani Kawee Asttiri gibiraa maanau biidosona. ² He naa77antto gallassa gibiraassi biidi, eti woiniyaa eessaa uyiiddi de7ishin, kawoi qassikka, “Kawee Asttiree, neeni woossiyoobai aibee? Taani neeyyo immana. Qassi neeni tana oichchiyoobai aibee? Harai atto ta kawotettaappe baggaa gidikkoka, taani ne oishaa polana” yaagidi oichchiis.

³ Kawiyaa Asttira zaarada yaagaasu; “Kawuwau, neeni tanan ufaittidabaa gidikko, qassi ta oishaakka polanau neeni dosidabaa gidikko, ta woosainne ta oishai taaninne ta asai haiqqennan attanaassa. ⁴ Aissi giikko, taaninne ta asai issoinne attennan wuri haiqqanau baizettida. Nuuni baizettidoogee macca ailenne attuma aille gididi de7anaassa gidiyaakko, taani co77u gaana; aissi giikko, heгаа mala metoi kawuwaa waissanau bessiyaabaa gidenna” yaagaasu.

⁵ Kawoi Arxxekssiisi zaaridi, “Hegaa oottanau xali-daagee oonee? I he bitanee awan de7ii?” yaagidi Kawiyoo Asttiro oichchiis.

⁶ Oichchin Asttira, “Nu morkkee, nuna yedettiyaagee haggaa ha iitaa Hamaana” yaagaasu.

He wode Hamaani kawuwaa sinttaaninne kawee sinttan daro dagammiis. ⁷ Kawoi keehippe hanqqettidi, ba uttosaappe denddi eqqidi, kawo keettaa ataakiltiyaa sohuwaa biis. SHin Hamaani kawoi a bolli iitabaa ehaanau qachchirggidoogaa erido gishshau, Kawiyaa Asttira a haiquwaappe ashshana mala woossanau guyye attiis.

⁸ Kawoi kawo keettaa ataakiltiyaa sohuwaappe simmidi, wontta eti woine eessa uyiyo sohuwaa geliyo wode, Hamaani Kawee Asttirippe maarotaa woossana giidi, a uttido arssaa bollan gufannidaagaa be7iis. Be7idi hanqquwaa eexxi kiyidi, ba qaalaakka xoqqu

oottidi, “Laa ha bitanee hagan kawo keettan, ubba qassi ta sinttan, kaweeera zin77anau koyiyye?” yaagiis.

Kawoi biron heгаа haasayishin, kawo mureessati yiididi, Hamaana som77uwaa gulleyidosona. ⁹ Qassi etappe issoi, Harbboona giyo mureessai, “Kawuwau, Hamaani nena haiquwaappe ashshida Marddikiyoosa kaqqana giidi essido ishatamu wara kocai a son de7ees” yaagiis.

Kawoi zaaridi, “Hamaana efiidi, he kocan kaqqite!” yaagidi azaziis.

¹⁰ Hegaa gishshau, Marddikiyoosa kaqqana giidi giigissido kocan Hamaani kaqettiis. Hegaappe guyyiyan, kawuwaa hanqqoi dochchiis.

Aihudati Bantta Morkketa Zaarettidi Olanaadan Odettiis

8 Aihudatu morkkee Hamaani kaqettido gallassi Kawoi Arxxekssiisi Hamaana aquwaa ubbaa Kawee Asttirissi aattidi immiis. Qassi Marddikiyoosi iyyo mata dabbo gidiyooгаа Asttira kawuwaassi yootaasu. Hegaa gishshau, he gallasappe doommidi, Marddikiyoosi kawuwaakko gelanau danddayiis. ² Kawoikka Hamaanappe guyye ekkido ba migido maatafaa kessidi, Marddikiyoosassi immiis. Immin Asttira Marddikiyoosa Hamaana aquwaa bollan aawayada sunttaasu.

³ Hegaappe guyyiyan, Asttira yeekkaidda, kawuwaa tohuwaa bollan zaarettada kunddada, Agaaga zare gidiya Hamaani Aihudatu bollan tukkido iita maqqoi oosuwan pe7ennaadan kawuwaa woossaasu. ⁴ Yaatin, kawoi ba worqqa xam77aa iyyo miccin, a dendda eqqada, hagaadan yaagaasu; ⁵ “Kawuwau, neeni tanan ufaittidabaa gidikko, qassi ta oishaakka polanau neeni dosidabaa gidikko, ne kawotettaa gididon de7iya Aihuda ubbaa wurssidi worana mala, Agaaga zare gidiya Hammadaata na7ai Hamaani kessido awaajuwaa shaariya hara awaajuwaa neeni kessanaadan woossais. ⁶ Ha ubba bashshai ta asaa bollan gakkiiyo wode, taani waana xeellanau danddayiyaanaa? Qassi ta dabbotakka muliyaa xaissiiyo wode, taani waana xeellanau danddayiyaanaa?” yaagaasu.

⁷ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Arxxekssiisi, Kawiyoo Asttironne Aihudaa Marddikiyoosa hagaadan yaagiis; “Hamaani Aihudata woranau awaajuwaa kessido gishshau, taani mittaa kocan a kaqissidoogaanne a aquwaakka ubbaa Kawee Asttirissi immidoogaa intte ereeta. ⁸ Gidikkonne, kawo keettaa maatafai wodhdhin, kawuwaa sunttan kiyida awaajoi laamettanau danddayenna. Hegaa gishshau, intte intte baggaara Aihudata maaddanau koyidobaa xaafite. Hegaa ta sunttan xaafidi, kawo maatafaa a bollan wottite” yaagiis.

⁹ Siwaana giyo heeztantto aginan, laatamanne heez-zantto gallasan, Marddikiyoosi kawuwaa xaafeta ubbaa xeegiis; xeegidi Hinddeppe Toophphiya gakkanaashin de7iya, xeetanne laatamanne laappun biittata kawoppe garssaara haariyaageetussi, aaraaj-jaa haariyaageetussinne biittaa halaqatussi yeddiyo

awaajuwaa xaafissiis. Awaajoi dumma dumma qaalaaninne dumma dumma pitaliyan xaafettiis; qassi Aihudatussikka eta qaalaaninne eta pitaliyan xaafettiis. ¹⁰ Marddikiyoosi he awaajuwaa ubbaa Kawuwaa Arxxekssiisa sunntan xaafissidi, kawo maatafaa wottiis. Wottidi kawo keettaa gaaxaatan yelettida, eesotiya parata toggiya asatu bolli biittau ubbau kiittiis.

¹¹ Kawoi kessido awaajoi katamatu ubban de7iya Aihudati issippe shiiqanaunne bantta bolli yiyaabaa oletidi teqqanau danddayana mala, maataa etau immees. Qassi ola miishshaa oiqqidi, ai biittappe gidikkokka, eta olanau yiyaageeta, eta naatuuranne eta maccaasaara ubbaa issuwaanne ashshennan wurssi woranaunne eta aquwaakka bonqqidi ekkanaa maataa immees. ¹² Aihudati Kawuwaa Arxxekssiisa kawotettan heгаа oottanau keereettida gallassai, Adaare giyo tammanne naa77antto aginaa, tammanne heez-zantto gallassaa. ¹³ Kawuwaa awaajuwaa biittatu ubban de7iya asai eranaadan, higge gididi awaajjettiis; hegeekka Aihudati bantta morkketu bollan haluwa kiyanaa banttana giigissanau danddayissees. ¹⁴ Kiitet-tiyaageeti kawo keettaa parata toggidi, kawuwaa azazuwaa gattanau eesotidi biidosona. Qassi Suusa katanmanka ha awaajoi asa ubbau odettiis.

¹⁵ Marddikiyoosi salo milatiyaanne bootta kawotaa maayuwa maayidi, ochcha teera milatiya kaabbaa, liinuwaappe dadettidaagaa bollaara gujjiis; qassi gita worqqa kallachchaakka goxxidi, kawuwaa sinttappe kiyiis. Kiyin Suusa katamai liliisinne ufaissau poccu gis. ¹⁶ Hegee Aihudatussi qassi gita ufaissanne ililssa, woppanne gibira wode gididiis. ¹⁷ Hegaa gishshau, kawuwaa awaajoi nabbabettido biittaaninne katamaa ubban de7iya Aihudati ubbai gita baalaa awaajjidi, ufaittiiddinne gibiraa miiddi pe7idosona. Hegaa gaa-suwan Aihudatussi yayyidi, hegan de7iya hara zare asaappe daroti Aihuda gididosona.

Aihudati Bantta Morkketa Woridosona

9 Adaare giyo tammanne naa77antto aginan tammanne heezantto gallassai gakkiiis. He gallassai, kawoi koiro kessido awaajuwaa maaran Aihudatu morkketi eta xoonana giido gallassaa. SHin yohoi aadhdhi wodhdhin, Aihudati bantta morkketa xoonidosona. ² Kawuwaa Arxxekssiisa kawotettaa gid-don de7iya Aihudati ubbai banttana qohanau koyiya ubbaa xaissanau bantta kataman kataman issippe shiiqididosona. Etaara ai asinne eqettanau danddayibeena; aissi giikko, hara zare gididiya asai ubbai etau yayyiis. ³ Ubba qassi Marddikiyoosassi yayyido gishshau, kawoppe garssaara biittaa haariyaageeti, auraajjaa haariyaageetinne biittaa halaqati ubbai Aihudata haa maaddidosona. ⁴ Aissi giikko, Marddikiyoosi kawo keettan gita maataa imettidonne wolqqaa gujji gujji biya asa gididoogee, he kawotettaa gid-don de7iya biit-ta ubban erettiis.

⁵ He keerido gallassi Aihudati bantta morkketa ubbaa bisuwan goora7idi wurssidosona; banttana ixxiya ubbaa bollankka bantta koyaa oottidosona. ⁶ Waanna

katama gididiya Suusa xallan ichchashu xeetu asaa woridosona. ⁷ Eti qassi Parshshanddaata, Dalifoona, Asp-paata, Poraata, Adaaliyaa, Ariidaata, Parmmashtta, Ariisaaya, Ariidaayanne Waizaata geetettiya, Aihudatu morkkiya Hamaana naata tammaakka woridosona. SHin eti eta aquwaa bonqqibookkona.

¹¹ Aihudati Suusa kataman worido asaa qoodai aap-punakko he gallassikka kawuwaayyo odettiis. ¹² Yaatin, kawoi Kawiyo Asttiro hagaadan yaagiis; "Aihudati waanna katama gididiya Suusa xallan ichchashu xeetu asaanne Hamaana naata tammaa woridosona. Hegee heгаа gidikko, kawuwaa biittatun haratun eti wori-doogeeeti aappuna gidandonaashsha! Qassi ha77i neeni woossiyoobai aibee? Taani neeyyo immana. Neeni tana oichchiyoobai harabai aibee? Taani neeyyo polana" yaagiis.

¹³ Asttira zaarada, "Kawuwaa ha qofai ufaissikko, Suusa kataman de7iya Aihudati hachchi oottidoogaadan wonttokka ootona. Qassi Hamaana naatu tammatu ahaakka kocaa bollan kaqqanaadan azaza" yaagaasu.

¹⁴ Yaagin kawoi heгаа oottanaadan azaziis; awaajoika Suusa kataman naa77anttuwaa awaajjettin, Hamaana naatu tammatu ahai kocaa bollan kaqettiis. ¹⁵ Adaare giyo aginan tammanne oiddantto gallassan, Suusa kataman de7iya Aihudati qassikka issippe shiiqidi, hara heezzu xeetu asaa woridosona; shin ha77ikka eti eta aquwaa bonqqibookkona.

¹⁶ He wode Suusa katamaappe gaxaara de7iya kawuwaa biittatun haratun de7iya Aihudatikka issippe shiiqidi, bantta morkketa ubbaa olidi teqqidosona. Eti muleera laappun tammanne ichchashu sha7u asaa woridoogaappe guyyiyan, bantta morkketuppe shemppidosona. SHin eta aquwaa bonqqibookkona. ¹⁷ Hagee ubbai hanidoogee Adaare giyo aginan tammanne heezantto gallassaana; tammanne oiddantto gallassan eti shemppidi, gibiraa miiddi, uyiiddinne ufaittiiddi pe7iyo gallassa oottidosona.

¹⁸ SHin Suusa kataman de7iya Aihudati tammanne heezanttonne tammanne oiddantto gallassatun wori-iddi pe7idi, tammanne ichchashantto gallassan shemppidosona. He gallassaa etikka gibiraa miiddi, uyiiddinne ufaittiiddi pe7iyo gallassaa oottidosona.

¹⁹ Hegaa gishshau, qeeri qeeri katamatun de7iya Aihudati hachchi gakkanaashinkka Adaare giyo aginan tammanne oiddantto gallassaa baala gallassa oottidi bonchchoosona. He gallassan moosonanne uyoosona; qassi issoi issuwaassi qumaa imotaa immoosona.

Puriima Baalaa

²⁰ Marddikiyoosi ha hanida ubba taarikiyaa xaafiis; xaafidi dabddaabbiiyaa Kawuwaa Arxxekssiisa biittatun ubban, haahuwan matan, de7iya Aihuda ubbaassi kiittiis. ²¹ He dabddaabbiiyan Marddikiyoosi Adaare aginan tammanne oiddanttonne tammanne ichchashantto gallassata, Aihudati laittan laittan baala oottidi bonchchana mala, etayyo yootiis. ²² Aissi giikko, he gallassati Aihudati bantta morkketuppe shemppuwaa demmido gallassata; qassi he aginaikka eta az-

zanoinne yeehoi ufaissaunne gibiraa meettau laamet-tido agina. Hegaa gishshau, eti muussaananne ushshan ufaittiiddi, issoi issuwaassinne qassi hiyyeesa-tussikka qumaa imotaa immiiddi bonchchana mala, etau odettiis.

²³ Odettin Aihudati Marddikiyoosi immido azazuwaa ekkidi, eti bonchchanau doommido baalaa laittan laittan aggennan bonchchanau maayidosona. ²⁴ Agaaga zaree Hammadaata na7ai Hamaani, Aihudatu ubbatu morkkee, eta xaissanau kase maqettiis; maqettidi eta wurssi woriyo aginaanne gallassaa eranau Puriima giyo saamaa yegissiis. ²⁵ SHin Astitira kawuwaakko geli-doogaappe guyyiyan, Hamaani Aihudatu bolli maqetti-do iita maqqoi ubbai guyye simmidi, a bolli polet-tanaadan kawoi xuufiyan azaziis. Yaatin, Hamaaninne a naati tammai kocan kaqettidi haiqqidosona. ²⁶ Hegaa gishshau, ha naa77u gallassati Puriima Baalaa geetet-toosona. Ha dabddaabbiiyan etau xaafettidabaa ubbaa gaasuwan, eti bantta aifiyan be7idobaa gaa-suwaaninne eta bolla gakkidabaa gaasuwan ²⁷ Aihu-dati banttassi, bantta zaretussinne Aihuda gidanau koyiya ubbaassi, ha baalaa bonchchiyoogaa woga oot-tidosona. Hegeekka laittan laittan aggennan ha naa77u gallassata bonchchanaassa. ²⁸ Qassi, ha kawotettaa biittan ubbaaninne katamatun ubban de7iya Aihudatu keettaa asai ubbainne yaana yeleta ubbai ha Puriima Baalaa hassayanau bessiyoogee kuuyettiis. Hegaa bollankka, Aihudati aude gidikkonne, ha Puri-ima gallassata bonchchanaunne he gallassatun hanid-abai eta zariyankka dogettennan agganau bessees.

²⁹ Hegaappe guyyiyan, Abihaila na7iyaa, Kawiyaa Ast-tiranne Aihudai Marddikiyoosi Puriima Baalaa xeel-liyaagan kase xaafido dabddaabbiiyaa minttettanau haggaa naa77antto dabddaabbiiyaa kumetta maatan xaafidosona. ³⁰ He dabddaabbeti Arxxekssiisa kawotet-tan, xeetanne laatamanne laappun biittan de7iya Ai-hudatussi ubbaassi saroinne woppai gido giya saro-taara xaafettidi kiitettidosona. ³¹ Qassi eti kase xoomanaunne kayyottanau wogaa kessidoogaadan, ha77i eta gidin, sinttappe yaana eta zareta gidin, ha Puriima gallassata laittan laittan woga oottidi bonchchana mala, he dabddaabbeti qonccissoosona. Hegee Aihudai Marddikiyoosinne Kawiyaa Astitiranne naa77ai maayettidi kessido azazuwaa. ³² Kawee Astitiri azazoi Puriima Baalaa wogaa minttiis; ikka maxaafan xaafettiis.

Kawuwaa Arxxekssiisanne Marddikiyoosa Gitatettaa

10 Kawoi Arxxekssiisi ba kawotettaa gidдон ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaashin de7iya asai ubbai giiraa qanxxana mala, wolqqan azaziis. ² I ootti-do gitanne maalaalissiya oosoti ubbati, qassi Mar-dikiyoosakka xoqqu oottidi, waati bonchchidaakko qonccissiya taarikee Meedoonanne Parsse Kawotettaa Taarikiyaa Maxaafan xaafettiis. ³ Maataa baggan gidikko, Kawuwaa Arxxekssiisa istta gin, Marddikiyoosi naa77antto. Qassi i Aihudatunkka keehi bonchchettidanne dosettida asa; aissi giikko, i ba asa gidiya Aihu-dati, sarotettaaninne hirggi bannan de7ana mala, keehi daafurida asa.

Iyyooba Maxaafaa

Gidduwaa Eriisuwaa

Iyyooba maxaafan nuuni be7iyo taarikee, daro tuggainne bashshai gakkido issi keha bitaniyaabaa odiya taarike. Ha bitanee ba naatu ubbaappenne ba aqo ubbaappe mela attida asa. Hegaa bollikka qassi hanttaara mazunttaa sahettiis. Hegaappe guyyiyan gixime xuufiyan qonccissido heezzu haasayatun Iyyoobinne Iyyooba laggeti ha sahuwan banttau siyettidabaa haasayidosona. Wurssettan qassi Xoossai Iyyoobau qoncciiis. Iyyooba laggeti Iyyooba gakkida metuwaa bolli qofaa immiiddi, benippe bantta eriyo ammanuwaa wogan keten77idi immoosona. Hegaa gishshau eti, “Xoossai keha asassi lo77obaa immees; shin iita asa qaxxayees. Hegaa maaran Iyyooba ha metoi ubbai gakkidoogee, i nagaraa oottido gishshaassa gidanau koshshees” yaa-goosona. SHin Iyyoobi geeshshanne keha asa gidido gishshau, haggaa mala qixaatee bessiyiyo asa gidenna. Ubbaa qassi erettenna qan77ishe gididaagee, a milatiya keha asa bolli haggaa mala qixaatee wodhdhidoogaa. Iyyooba ammanoi sohuwaappe deshana xayikkokka, likke pirddaa pirddidi, bana ha harggiyaa qashuwaappe birshshana malanne beni de7uwau zaarana mala, minttidi woossiyooogaa aggabeenna. Xoossai Iyyoobi oichchido oishaassi istti naa77an zaaruwaa immibeennabaa gidikkonne, a ammanuwaa minotettaa nashshidi, ba Xoossatettaa wolqqaanne ba aadhdhida eraa maalaalissiya gixime haasayan qonccis-siis. Hegaappe guyyiyan Iyyoobi Xoossai gita gidiyoooganne aadhdhida eranchcha gidiyooogaa eridi, xalaaninne hanqquwan kumida qaalata haasayidoogau azzanidi, nagaraappe simmiis. Wurssettan gixime gidenna yeda xuufiyan xaafettida sohuwan Iyyooba de7oi benisaa simmidoogaanne aquwaa baggaara gidikko, kaseegaappe dakko daruwaa demmidoogaa be7eettees. Iyyooba laggeti a gakkida metoi awaara yiidaakko etau gelibeenna gishshau, Xoossai eta mino seeraa seeriis. Meeze ammanuwaa qo-faappe Xoossai gita gidiyooogaa eridaagee Iyyooba xalaala.

Seexaanai Iyyooba Paaccanaadan GODAI SHeniyyaa Immiis

Iyyoobi Suure Asa

¹ Uuxa giyo biittan Iyyooba giyo issi bitanee de7ees; i boree bannanne suure asa; Xoossaassi yayyidi, iitabaappekka haakkida asa. ² Ayyo laappun attuma naatinne heezzu macca naati yelettidosona. ³ Aquwaa gidikko, ayyo laappun sha7u dorssati, heez-zu sha7u gaameelati, ichchashu xeetu waaxa boorati, ichchashu xeetu macca haretinne keehi daro ashkharati de7oosona. Arshsho baggaara de7iya asa ubbaappe i aadhdhida dure asa. ⁴ A attuma naati bantta son bantta son, kayan kayan gibiraa giigissidi, bantta heezzu michcheta bant-tanaara maanaunne uyanau xeesoosona. ⁵ Gibiraa gal-lassati polettido wode, Iyyoobi maallado guuraara denddidi, ba naatu issuwaa issuwaa sunttan xuuggiyo yarshshuwaa yarshshees. I heggaa oottiyooogee, “Ta naati geelladan bantta wozanan Xoossaa qanggidi, na-gara oottidaakkonne” giidi hirggido gishshaassa. I eta geeshshanaassi heggaa ubbaton oottees.

Seexaanai GODAA Sintti Yiis

⁶ Issi gallassi kiitanchchati GODAA sinttan beettanau yiidosona; Seexaanaikka qassi etaara yiis. ⁷ Yin GODAI Seexaanaa, “Laa neeni auppe yaadii?” yaagiis.

Yaagin Seexaanai GODAAYO, “Taani sa7an ubban yaanne haanne yuuyiyoosaappenne simerettiiy-ooosappe yaas” yaagidi zaariis.

⁸ Yaagin GODAI Seexaanaa, “Yaatin, ta ashkkaaraa Iyyooba akeekada be7adii? Sa7aa bollan a milatiya boree bannanne suure asi mulekka baawa. I GODAASSI yayyiya, iitabaappekka haakkida asa” yaagiis.

⁹ Yaagin Seexaanai, “Tumu Iyyoobi neeyyo coo yayyii?”

¹⁰ Anne a so asaanne ayyo de7iyaabaa ubbaa neeni dirada naagabeikkii? I oottiyoo oso ubbaa neeni anjjido gishshau, a mehiyaa wudee biittaa ubbaa bollan dari-is. ¹¹ SHin neeni ne kushiyaa yeddada, ayyo de7iya aquwaa ubbaa shociyaakko, i nena tumu ne sinttan qanggana” yaagiis.

¹² Yaagin GODAI Seexaanaa, “Eeno, ayyo de7iyaabai ubbai ne kushiyaana. SHin neeni a bollaa bochchoppa” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Seexaanai GODAA sint-taappe kiyidi biis.

Seexaanai Iyyooba Koiro Paacciis

¹³ Issi gallassi Iyyooba attuma naatinne macca naati bantta baira ishaa son miiddinne woine eessaa uyiiddi

de7oosona. ¹⁴ Yaatishin issi bitanee Iyyoobakko yiidi, “Nuuni boorata waaxidi goyishin, haretikka nu matan maataa miiddi de7ishin, ¹⁵ Saaba biittaa asati akeekennan yiidi, olaa kessidosona; yaatidi ubbaakka ekki biidosona. Qassi ashkkaratakka qara bisuwan busakkidosona. Yaatin, ta xalaalai attada, ha hanidabaa neeyyo yootanau yaas” yaagiis.

¹⁶ I biron haasayishin, hara bitanee yiidi, “Xoossaa tamai saluwaappe wodhdhidi, dorssatanne dorssata heemmiyaageeta miis. Yaatin, ta xalaalai attada, ha hanidabaa neeyyo yootanau yaas” yaagiis.

¹⁷ I biron haasayishin, hara bitanee yiidi, “Kaladaawetu biittaaappe heezzu citan shaahettida ambaanoti yiidi, nuna olidi, gaameelaa ubbaa ekki biidosona; ashkkaratakka qara bisuwan busakkidosona. Yaatin, ta xalaalai attada, ha hanidabaa neeyyo yootanau yaas” yaagiis.

¹⁸ I biron haasayishin, hara bitanee yiidi, “Ne attuma naatinne macca naati bantta baira ishaa son miiddinne woine eessaa uyiiddi de7ishin, ¹⁹ wolqqaama gootee akeekennan bazzoppe denddidi, keettaa muleera shociis. SHocido keettaa eta bolli kunddin, naati haiqqidosona. Yaatin, ta xalaalai attada, ha hanidabaa neeyyo yootanau yaas” yaagiis.

²⁰ Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi denddidi, kayyuwau ba maayuwa pooshshiis; ba huuphiyaakka meedettiis. Biittan gufannidi goinniiddi, ²¹ hagaadan yaagiis;

“Taani ta aayee uluwaappe kallo yelettaas; haiqqiyoodekka taani ekkada biyoobi baawa. GODAI immiis;

GODAI zaaridi ekkiis.
GODAA sunttai galatetto”
yaagiis.

²² Ha ubbankka Iyyoobi nagaraa oottibeenna; Xoossaa amassalibeenna.

Seexaanai GODAA Sintti Naa77anttuwaa Yiis

2 Hara gallassikka qassi kiitanchchati GODAA sinttan beettanau yiidosona; Seexaanaikka qassi etaara issippe a sinttan beettanau yiis. ² Yin GODAI Seexaanaa, “Laa neeni auppe yaadii?” yaagiis.

Yaagin Seexaanai GODAAYYO, “Taani sa7an ubban yaanne haanne yuuyiyoosaappenne simerettiyoosaappe yaas” yaagiis.

³ Yaagin GODAI a, “Ta ashkkaaraa Iyyooba akeekada be7adii? Sa7aa bollan a milatiya boree bannanne sure asi mulekka baawa. I GODAASSI yayyidi, iitabaappekka haakkida asa. Gaaso bannan taani a xaissana mala, neeni tana denttettinkka, ha77i gakkanaassi i ba suuretettan minni eqqiis” yaagiis.

⁴ Seexaanai zaaridi GODAA, “Hegee ta mashuwaa ekko! yaagiyoogaadan, asi ba shemppuwaa gishshau, bau de7iyaabaa ubbaa immana. ⁵ SHin neeni ne kushiyaa yeddada, a bolla ubbaa ane shoca. Yaatiyaakko i nena tumu ne sinttan qanggana” yaagiis.

⁶ Yaagin GODAI Seexaanaa, “Eeno, a woroppappe atin, a bolli neeni koyidobaa oottanau danddayaasa” yaagiis.

Seexaanai Iyyooba Naa77anttuwaa Paacciis

⁷ Hegaappe guyyiyan, Seexaanai GODAA sinttappe kiyidi, Iyyooba tohuwaappe huuphiyaa gakkanaassi iita masunttai a bolli kiyanaadan oottiis. ⁸ Yaatin, Iyyoobi bidinttaa bolli uttidi, kon77an bana goodiis.

⁹ A maccaasiyaa a, “Ha77i gakkanaassikka neeni ne suuretettan minna uttadii? Xoossaa qanggada haiqqaaga” yaagaasu.

¹⁰ Yaagin i zaaridi o, “Neeeni eeyya maccaasadan haasayaasa. Nuuni Xoossaaappe lo77obaa ekkii ekkidi, iitabaa ekkokkoniiyye?” yaagiis.

Ha ubbankka Iyyoobi ba giidoban nagaraa oottibeenna.

Heezzu Iyyooba Laggeti A Be7anau Yiidosona

¹¹ Iyyooba laggeti heezzati, Temaana biittaaappe Elifaazi, SHuuha biittaaappe Bilddaadinne Naa7ima biittaaappe Xoofaari Iyyooba bolli gakkida metuwaa siyido wode, ayyo qarettanaunne a minttettanau bantta sooppe bantta sooppe qaagetti ekkidi, issippe akko yiidosona. ¹² Eti a haahuwan eqqidi xeelliyo wode, i Iyyooba gidiyooqaa eribookkona. Guyyeppe a gidiyooqaa erido wode, bantta qaalaa xoqqu oottidi yeekkidosona; bantta maayuwaakka pooshshidi, bantta huuphiyan buhiyaa qolidosona. ¹³ Hegaappe guyyiyan, eti aara laappun gallassaanne laappun qammaa biittan uttidosa. A sahoi keehi daridoogaa eti be7ido gishshau, ayyo ai asinne qaalanne qaattibeenna.

Koiro Haasayata

Iyyoobi Ba Yelettido Gallassaa Qanggiis

3 Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi ba doonaa dooyidi, ba yelettido gallassaa hagaadan yaagidi qanggiis;

³ “Taani shahaarettido qammainne taani yelettido gallassai coo xayona! ⁴ He gallassai xuma gido! Bolla Xoossai he gallassaa shenehoo go; a bollan poo7oikka poo7oppo. ⁵ Leelida xumainne ciggaarai a goozo; a shaarai kammo; a poo7uwaakka xumai gentto. ⁶ He gallassa qammaa sakkana xumai oiqqo. Laittaa gid-don de7iya gallassatun i qoodettoppo; aginatu qoodankka geloppo. ⁷ He gallassa qammai maino; ufaissa iilissikka an siyettoppo. ⁸ Lewaataana giyo miimminttiyaa denttanau loohida shareechchoti he gallassaa qanggona. ⁹ He qammaayyo bakkaaliyaa xoolinttee poo7oppo; poo7uwaa naagidikka demmoppo; maallado xalqqeekka ayyo xalqqoppo. ¹⁰ He qammai taani ta aayee uluwan shahaarettennaadaaninne ha metuwaa be7ennaadan teqqibeenna gishshau, qanggettidaagaa gido.

¹¹ “Taani ta aayee uluwan haatta kiyarkkinaashsha! Ta aayee uluwaappe yeletta wodhdhaanne haiqqarkki-naashsha! ¹² Ta aayiyaa tana aissi ba kiyuwan zaa-radeeshsha? Ba xanttaakka tana aissi xanttadeeshsha? ¹³ He wode taani haiqqidabaa gidiyaaakko, ha77i shemppada xiskkaas shin! Qolettida sohota banttau

zaaretti keexxida sa7aa kawotuuranne eta zoriyaageetuura, worqqai de7iyoonne bantta keettan biraa kuntida halaqatuura issippe duufuwan zin77aas shin!

¹⁶ Woikko aayee uluwaappe boshettidi yelettida na7adan, woikko gallassa poo7uwaa ainne be7ibeenna yiiraadan, taani biitta gidдон qosettaichcharkki-naashsha! ¹⁷ Duufuwan iitati bantta iita oosuwa aggoosona; yan daafuranchchatikka shemppoosona.

¹⁸ He sohuwan qashuwaasatikka shemppidi ufaittoosona; oosuwa ootissiyaageetu waasuwa eta hegan siyokkona. ¹⁹ Guuttai gitaikka yan de7ees; ailleekka ba godaassi ailletiyoosaappe kiyees.

²⁰ "Metuwan de7iyaageetuuyo poo7oi aissi imettidee? De7oi cammiyoogeetussi, ²¹ haiqoi yanddeeshsha giidi amottin, yeennan ixxyoogeetussi, qotti wottido buquraa koyiyoogaappe aattidi, haiquwaa koyiyaageetussi, ²² duufuwa biidi gakkiiyo wode, ufaissaninne ililssan poomamiyaageetussi de7oi aissi imettidee? ²³ Ogee bayiichchido uraassi, Xoossai a yuushuwaa dirirggido uraassi poo7oi aissi imettidee? ²⁴ Qumaa miyoogaa gishshaa oolais; ta oolee aggenan goggiya haattaa mala. ²⁵ Taani yayyidobai ta bolli gakkii; taani dagammidobaikka tanan haniis. ²⁶ Taayyo metoppe attin, saroi, woppinne shemppoi baawa" yaagiis.

Elifaazi Koira Haasayido Haasayaa

⁴ Hegaappe guyyian, Temaana biittaappe yiida Elifaazi zaaridi, hagaadan yaagiis; ² "Issi uri nenaara xalidi haasayikko, neeni lanccuutee? SHin haasayennaanne agganai oonee? ³ Be7a, neeni darota tamarissadasa; arggaacida kushetakka minttetadasa. ⁴ Ne qalalai xubettidaageeta kaafidi essiis; daafurida gulbbatatakka minttiis. ⁵ SHin ha77i metoi neekko yiis; yin neeni genccabaakka. Metoi nena gakkii, neeni shabbirettadasa. ⁶ Neeni Xoossaassi yayyiyoogee nena ammanttidi wottennee? Ne hemettiyo suure hemetai neeyyo hidoota gidennee?

⁷ "Ane neeni ha77i qoppa: geeshsha gidida asan xayidai oonee? Woikko suure asi awan xoqollettidi xayierii? ⁸ Taani be7idoogaadan, iitatettaa goyidi, metuwaa zeriyaageeti iitatettaanne metuwaa cakkana. ⁹ Eti Xoossaappe kiyiya shemppuwan punettidi bayana; a hanquwaa peenuqettanka eta meetetti xayana.

¹⁰ Iitati gudiyaanne daariya gaammotu mala; shin Xoossai eta co77u ootteesinne eta achcha menttees. ¹¹ SHankkatidi miyoobaa demmibeenna gaammotudan, iitati namisan haiqqoosona; eta naatika laalettoosona.

¹² "Issi gallassi issi xuuri taakko yiis; he xurrai saasukettidi, ta haittan wodhdhiis. ¹³ Taani qammi xiskkuwaa kairidaashin, tana iita aimoi un77ettiis. ¹⁴ Tana yashshainne kokkorssai oiqqiis; oiqqidi ta meqetta ubbaa gajigajissiis. ¹⁵ Issibai ta som77uwaa pittiddi, ta sinttaara kanttiis; kanttin dagamaappe denddidaagan ta bolla de7iya beelaalai eqqiis. ¹⁶ I ta sinttan eqqiis; shin i aibakko taani shaakkada eranau danddayabeikke. Hegaappe guyyian, co77u gi-

idasaappe hagaadan yaagiya cenggurssaa siyaas; ¹⁷ "Haiqqiya asi Xoossaa sinttan xillo gididi beettanau danddayii? Woikko asi bana Medhdhidaagaa sinttan geeshsha gididi beettanau danddayii? ¹⁸ Xoossai ba ashkharatun ammanettenna; ba kiitanchchatunkka mooruwaa demmees. ¹⁹ Yaatin, urqqaappe meretti-daageetun, eta de7uwaa baasoi baanaa gididoogee-tun, bil77aappekka eesuan haiqqiyaageetun ai keena daro mooroi beettanddeeshsha! ²⁰ Maallado paxa de7iya asi omarssi gakkanaashin, ooninne hasayennan de7ishin haiqqees. ²¹ Eta de7uwaa xishee shodetti wodhdhiyo wode, eta aadhdhida erattettaa demmenna haiqqi bayoosona' yaagiyaagaa siyaas.

Qassikka Elifaazi Haasayees

⁵ "Iyyoobaa, ane xeesa! SHin oonee neeyyo koyanai? Kiitanchchatuppe ookko simmuutee? ² Eeyya uraa lanccee worees; akeekai paccido uraakka qanaatee xaissees. ³ Eeyya urai minnidi de7iyaagaa taani ta huuphen be7aas; shin sohuwaarakka taani a keettaa qanggaas. ⁴ A naati saroi bainnasan de7oosona; eta shilootan, maaddidi haasayiyaabi bainnasan kinchchettidosona. ⁵ I shiishshido kattaa namissetidaageeti maana; agunttaa gidдон mokiidaa-gaakka eta ayyo aggokkona. Saamettidaageeti a aquwaa ekkana hel77oosona. ⁶ Tuggai baanaappe kiyenna; metoikka biittaappe mokenna. ⁷ Tamai piri wodhdhiyoogaadan, asi metuwau yelettiis.

⁸ "Tana gidiyaakko, taani Xoossaakko shiiqana; ta mootuwaakka a sinttan wottana. ⁹ Gidduwaa pilggidi eranau danddayettenna gitabatanne qoodi bainna oorattabata Xoossai oottees. ¹⁰ Iraa biittan bukissee; gadiyaukka haattaa yeddees. ¹¹ Ziqqi giidaageeta xoqqu xoqqu oottees; kayyottiyaageetakka minttettidi ufaissees. ¹² Genanchchatu halchchuwaakka halissees; hega gishshau, eta kushiyaa oosoi polettenna. ¹³ Aadhdhida eranchchata i eta geniyan oiqqees; geellatu maquwaakka aatti yeggees. ¹⁴ Eta gallassai xumana; gallassa seetanka eta henqeeleela bilahiyaadan tattaafana. ¹⁵ Hiyyeesata i eta morkketu bisuwaappe ashshees; i eta wolqqaamatu kushiyaappekka wotti ekkees. ¹⁶ Hega gishshau, hiyyeesatuuyo hidootai de7ees; iita asata i co77u oottees.

¹⁷ "Xoossai seeriyo uri anjettidaagaa; hega gishshau, Ubaa Danddayiya Xoossaa seeraa karoppa. ¹⁸ I masunxissesees, shin masunttaa qachchees. I dechchees, shin a kushee xallees. ¹⁹ Usuppun qommo metobaappe i nena ashshana; laappunttikka nena bochenna. ²⁰ Koshaa wode haiquwaappe, olaa wodekka bisuwaa qaraappe i nena ashshana. ²¹ I nena inxxarssaa lissuwaappe genttana; bashshai gakkiiyo wodekka yayyakka. ²² Bashshaa bolinne koshaa bolli neeni miiccana; bazzo do7atuuyookka yayyakka. ²³ Ne goyiyo goshshan shuchchi de7enna; bazzo do7atikka nenaara saro gidana. ²⁴ Ne dunkkaanee saro gidiyoo-gaa neeni geeshshada erana; ne dorssatu bird-diyaakka neeni xomoosiyo wode, etappe issoinne paccena. ²⁵ Ne yeletai corattanaagaanne ne zerettatikka

dembbaa maataa keena gidanaagaa neeni erana.

²⁶ Gisttiyaa mirqqee ba wodiyan audiyaa yiyoogaadan, neeni adda cimada, duufuwaa baana. ²⁷ Iyyoobaa, nuuni haggaa ubbaa pilggi xeellida. Hegee tuma gidiiyo gishshau, heggaa siyada, neeyyo akka" yaagiis.

Iyyoobi Haasayees

6 Yaagin Iyyoobi zaaridi, ² "Ta waayeenne ta az-zano ubbai meezaanan likketteerenneeshsha! ³ Yaatiyaakko abbaa doona shafiyaappekka aadhdhi deexxana. Heggaa gishshau, ta qaalai xala gidiiis. ⁴ Ubbaa Danddayiya Xoossaa wonddafiyaa zubbeti tana caddidosona; ta bollaikka eta yiishshaa uyees. Xoossaa dagamai ta bolli salppiis. ⁵ Haree maatai a sinttan de7ishin caaggiyye? Woikko boorai phachchaa demmidi xaaggiyye? ⁶ Mal77ennabi maxinee gelennan meetettiyye? Woikko phuuphulle giddo haattai laqilaqiiyye? ⁷ Heggaa mala qumaa taani shenetais; heggaa mala qumaa miikko, tana sakkees. ⁸ "Taani woossido woosai gakkereenneeshsha! Xoos-saikka ta wozanaa amuwaa immeerenneeshsha! ⁹ Xoossai tana woreerenneeshsha! I ba kushiya yeddi-di, ta de7uwaa turaa duutteerenneeshsha! ¹⁰ Taani Geeshsha Xoossaa qaalaa kaddabeenna gishshau, taayyo seelai darikkonne, ta haiqoi tana minttettees. ¹¹ Taani paxa de7anau taayyo aiba wolqqi de7ii? Taani danddayanau, ta wurssettai aibee? ¹² Ta wolqqai shuchchaa wolqqaa malee? Woikko ta ashoi nahaase birataa malee? ¹³ Taani tana maaddanau aiba wolqqinne taayyo baawa; maado demmanau taani biyoosikka de7enna. ¹⁴ "Metuwan de7iya uri Ubbaa Danddayiya Xoossaasi yayyiyoogaa aggiyaakkokka, a laggeti ayyo kehatettaa bessanau koshshees. ¹⁵ Ta ishato, intte irai bukkenna wode meliya shaafaa mala, tana cimmeeta. ¹⁶ Balggo aginatun he shaafai ordde shachchaaninne suuppa shachchan kumees. ¹⁷ SHin bonee gakkiiyo wode, he shachchai seeridi, haatta kiyees; haattaikka he sohuwaappe xayees. ¹⁸ Caana mehiyaa laaggidi biya zal77anchchati haatta koyanau bantta ogiyaappe gaxi kiyidi, bazuwan toilattiiddi, haiqqi xayoosona. ¹⁹ Teema biittaa zal77anchchatinne Saaba biittaa manddarati haattaa demmana giidi, koshsaa buusidosona. ²⁰ SHin eti ammanettidi koyin xayido gishshau, yeellatidosonanne hidootaa qanxxidosona. ²¹ Inttekka taayyo he shaafatu mala gidideta; tana gakkida metuwaa be7idi yayyideta. ²² Taani inttena, 'Taayyo issibaa immite' woikko, 'Intte aquwaappe ta gishshaa asassi mattaayiyaa immite' giidanaa? ²³ Woikko, 'Tana ta morkkiyaa kushiyaappe ashshite' woikko, 'Huqqunniyaageetu kushiyaappe tana wozite' giidanaa? ²⁴ "Intte tana tamarissite; taani co77u gaana. Taani ai mooridaakko, ane tana bessite. ²⁵ Tuma gidida qaali caddees! SHin intte taayyo odiyo seerai ubbai tana ainne maaddenna. ²⁶ Intte taani haasayiyo haasayaa carkko mala giidi qoppeeta. Yaatin, taani hidoota qanxxada haasayiyo haasayaa aissi qoreetii? ²⁷ Aawai

bainnaageeta shaakki ekkana intte saamaa yeggeeta; intte laggiyaakka baizzanau washisseeta. ²⁸ Ane tishshi oottidi, tana xeellite. Taani intte sinttan wordduwaa haasayikke. ²⁹ Hayyanintta, ane zaarettidi qoppite; taani xillo gidiiyo gishshau, ta bolli coo pird-doppite. ³⁰ Taani ta inxxarssan worddotidobaa milatii? Ta doonai wordduwaanne tumaa shaakkidi haasayanau danddayennee?

Qassikka Iyyoobi Haasayees

7 "Asa de7oi sa7aa bollan wolqqaama baaxe gideneeyye? A de7o laittai keraa oottiya asa de7o laittaa mala gideneeyye? ² Kuwaa amottiya ashkkaraadan, woikko ba damoozaa ekkana naagiya oosanchchaadan, ³ hegaadan taayyo mela aginatinne tugga qammata imettidosona. ⁴ Taani zin77iyo wode, 'Aude beegottanddinaashsha?' yaagais. SHin qammai taayyo aduqqees; sa7ai wonttana gakkanaassi hiixan aadhdha aadhdha wodhdhais. ⁵ Ta bollai guxuniyaanne googuwa maayis; ta masunttaappe gishshai goggees. ⁶ Ta laittai shimainniyaa muhuuhaappekka aadhdhi eesotees; aiba hidootinne bainnan ta laittai wurees. ⁷ "Abeet Xoossau, ta laittai siiriyaara shemppiyo issi shemppo mala gidiiyoogaa hassaya! Ta afee naa77antto kehabaa be7ennan attiis. ⁸ Nene tana ha77i be7aasa; shin naa77antto be7akka; neeni tana koyikko, taani xayaichchana. ⁹ "SHAarai piskki giidi xayiiyoogaadan, duufuwaa wodhdhida uri simmidi kiyenna. ¹⁰ Ba sookka naa77antto simmidi yeenna; a eriya asaikka a dogees. ¹¹ "Heggaa gishshau, taani co77u giikke; taani ta tuggaa gishshau haasayana; ta de7oi cammido gishshau zuuzummana. ¹² Haggaa keena neeni tana aissi naagai? Taani neeyyo abba woikko abba giddo miim-mintte gaadiyye? ¹³ Taani, 'Ta hiixai tana minttettanddeeshsha; ta algaikka tana zuuzunttaappe shemppisanddeeshsha!' yaagiyo wode, ¹⁴ neeni tana aimuwan yashisaasa; ajiuutankka tana daganttaasa. ¹⁵ Taani ha sakkiya bollaara de7anaagaappe sulettiyoogaanne haiqqiiyoogaa doorais. ¹⁶ Taani ta de7uwaa karaas; taani merinau de7anau koyikke. Ta laittai siiriyaara shemppiyo issi shemppo mala gidiiyo gishshau, neeni tana agga baya. ¹⁷ "Nene a gitabaadan xeellanau asi aibee? Nene abaa aissi ezgai? ¹⁸ Maallado maallado neeni a xomoosaasa; qassi daqiiqan daqiiqan a paaccaasa. ¹⁹ Nene taakko xeelliiyoogaa mulekka aggikkii? Woikko taani ta cuchchaa mittiyo wodiyaakka taayyo immikkii? ²⁰ Abeet asa wochchiyaagoo, taani nagaraa oottidaba gidikko, nena aibi qohidee? Nene aissi tana caddi kaa7iyoobaa oottadii? Neeyyo taani deexo tooho giidanaayye? ²¹ Ta balaappe aissi tana maarennan ixxai? Ta nagaraakka aissi atto geennan aggai? Simmi taani duufuwaa wodhdhiyo wodee gakkis; neeni tana koyiyo wodekka, taani beettikke" yaagiis.

Bilddaadi Koiro Haasayido Haasayaa

8 Hegaappe guyyiyan, SHuuha biittaappe yiida Bilddaadi zaaridi, hagaadan yaagiis; ² "Neeni ha-gaa malabaa aude gakkanaassi haasayuutee? Ne doonaappe kiyiia qaalai wolqqaama gote mala. ³ Ubbaa Danddayiia Xoossai pirdaanne xillobaa geellayii? ⁴ Ne naati Xoossaa bolli nagaraa oottido gishshau, i eta etau bessiyaagaadan qaxxayis. ⁵ SHin neeni Xoos-saakko simmikko, Ubbaa Danddayiia Xoossaa woos-sikko, ⁶ neeni geeshshanne suure gidikko, i ne gishshau denddidi, nena maaddana; i kase ne de7uwau zaaridi woitana. ⁷ Ne doomettai guutta mi-latikkonne, ne wurssettai keehippe darana.

⁸ "Kase yeletaa ane oichcha; oichchada nu maizza aawati ai ai tamaridaakko, qorada demma. ⁹ Aissi gi-ikko, nuuni zino yelettidaageeta; nuuni aibanne erokko. Nuuni ha sa7an de7iyo laittai kuwaa mala. ¹⁰ Eti nena tamarissona, neeyyo yootonanne bantta akeekidobaappe haasayona.

¹¹ "Ceeccai caree bannasan diccanau danddayenna; maqqaikka haatti bannasan mokkanau danddayenna. ¹² Biron dicciiddi, qanxxetennan de7iiddi, maataappekka eesuwun shullana. ¹³ Xoossaa dogiya asaa ubbaa wurssettai heгаа mala; Xoossai banna uraa hidootaikka xayana. ¹⁴ I ammanettiyoobai meqqi-ichchiyaabaa; i ceeqettiyoobaikka shararootiyaa keet-taa mala. ¹⁵ I ba shararootte keettan zemppees, shin eqqenna; i a oiqqana, shin a danddayenna. ¹⁶ I awan haattaa ushshido ataakilttiyaa mala; ataakilttiyaa so-huwaa pinni kiyana gakkanau daayees. ¹⁷ Keela shuchchaa yuushuwan ba xaphuwaa yeddees; shuchchatu giddonkka baayyo sohuwaa koyees. ¹⁸ SHin i ba sohuwaappe shodetti xayiiaakko, he sohoi a, 'Taani nena be7abeikke' yaagana. ¹⁹ Be7a, iita asatu ufaissai hгаа mala. Aissi giikko, hara asati yiidi, eta sohuwaa oiqqoosona.

²⁰ "Xoossai tumaappe boree banna asa oli aggenna; iitaa oottiyaageeta qassi maaddenna. ²¹ I zaaridi, nena miicissananne ililissana. ²² Nena ixxiyaageeti yeellaa maayana; iitatu keettai xayana" yaagiis.

Iyyoobi Haasayees

9 Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi zaaridi, hagaadan yaagiis; ² "Ee, hagee intte giyoogee tuma gidiy-oogaa taani erais. SHin asi Xoossaa sinttan xillo gi-danau waani danddayii? ³ Aara issi uri palamettanau koyikko, he urai i oichchiyo sha7u oishaappe is-suwaanne zaaranau danddayenna. ⁴ Xoossai ba wozanan aadhdhida eranchcha; ba abbiyankka daro wolqqaama. Aara eqettanau danddayiia ooninne baawa. ⁵ Erennan de7ishin, xoqqa dereta i eta so-huwaappe diggees; ba hanqquwankka aatti yeggees. ⁶ I biittaa a sohuwan qaattees; biittaa tuuqetakka yaaqiyaaqissee. ⁷ Awai awaxxennaadaaninne xoolint-teti poo7ennaadan azazanau danddayees. ⁸ I barkka salota micciis; abbaa beetaa bollikka hemettees.

⁹ Xoossai Wogga Beeriyaa giyo xoolinttetu citaa, Ooriy-oona giyo xoolinttetu citaa, Piliyaadisa giyo xoolinttetu citaanne tohossa baggaara de7iia xoolinttetu citata medhdhidaagaa. ¹⁰ Gidduwaa pilggidi eranau dand-dayettenna gitabata, qoodi banna oorattabata i oot-tees.

¹¹ "Xoossai taakko shiiqiyaakkokka, taani a be7anau danddayikke; i ta lanqqeera kanttiyaakkokka, taani i hegan de7iyoogaa eranau danddayikke. ¹² I ba koyi-dobaa ekin, a ooninne digganau danddayenna. 'Waatai?' yaagidi a oichchana asi baawa. ¹³ Xoossai ba hanqquwaa teqqenna; Ra7aaba giyo miimminttiyaa maaddiya ba morkketa ba tohuwaappe garssau aattidi yedhdees.

¹⁴ "Yaatin, taani a oishaa zaaranau lo77o qaala auppe demmanau danddayiiaanaa? ¹⁵ Taani xillo gidiyaakkokka, pirddiya Xoossai tana maaranaadan woossanaappe attin, taani a bolli zaarikke. ¹⁶ Taani a xeesin, i taayyo koyiyaakkokka, 'Ta cenggurssaa siyiis' gaada ammanikke. ¹⁷ I tana gotiyan mentterettees; gaaso bannan i ta masunttaa darissee. ¹⁸ Tana shemppuwaakka shemppissennan diggees; i ta de7uwaa camettees. ¹⁹ Wolqqaabaa haasayikko, i wolqqaama. Pirddaabaa haasayikko, a xeesidi, pirdda keetti shiishshana asi baawa. ²⁰ Taani xillo gidiyaakkonne ta doonai tana mooranchcha kessee; taani boree banna asa gidiyaakkonne, i tana gella kessee.

²¹ "Taani boree banna asa. SHin ta de7uwaa wudikke; taani ta de7uwaa karais. ²² Dummatetti baawa; heгаа gishshau, taani, 'I boree bannaagee-tanne iitata naa77aakka issippe xaissee' yaagais. ²³ Bashshai xillo asata qoppennan woriyo wode, Xoos-sai qilliiicees. ²⁴ Xoossai ha sa7aa iita asatuyyo aattidi immiis; pirddiyaageetu aifiyaakka gooziis. Hгаа ub-baa oottidai a gidanaappe attin, harai oonee?

²⁵ "Ta de7o laittati wottaa woxxiya uraappekka aad-hdhidi eesotoosona; eti lo77obaa be7ennan paallidi xayoosona. ²⁶ Ta de7o laittati maqqa wolwolotudan eesotoosona; argganttai bau miyoobaa oiqqanau saluwaappe duge paalliyogaadan paalloosona. ²⁷ Taani, 'Ta zuuzunntaa dogana; ta som77uwaakka xummissiyogaa aggada pashkkana' yaagikko, ²⁸ tana gakkana waaye ubbaassi taani yayyais; aissi giikko, neeni tana geeshsha geennaagaa taani erais. ²⁹ Yaatin, taani mooranchcha gidaichchaappe attin, coo mela aissi daafuriyaanaa?

³⁰ "Taani ta bollaa harai atto saamunan meecettiyaakkokka, ³¹ neeni tana urqqa ollan olana; olin ta maayoikka tana shenetana. ³² Taani ayyo zaaruwaa immana gaanau, Xoossai ta mala asa giden-na. Gididaakko nuuni naa77ai daanna sintti aadhd-hana; ³³ shin ba kushiyaa nu naa77aa bolli wottidi, nuna sigettiya asi nu giddon de7eerenneeshsha! ³⁴ Abeet Xoossau, tana qaxxayiyogaa agga; tana da-ganttiyogaanne yashissiyogaa agga. ³⁵ Yaatikko, taani neeyyo yayyennan haasayana; shin ha77i dand-dayikke.

Qassikka Iyyoobi Haasayees

10 "Taani ta de7uwaa karais! Hegaa gishshau, taani mootettanaappe attin, co77u giikke; taani mishettada haasayais. ² Taani Xoossaa hagaadan yaa-gais: Hai ta bolli pirdoppa; neeni tana mootiyo mootoi aibakkonne taayyo yoota. ³ Neeni tana huqqunnau bessii? Neeni ne kushiyan medhdhido uraa kariyoogee, qassi iitatu halchchuwa polissiy-oogee lo77oo? ⁴ Ne aifee asa aife malee? Asi xeelliy-oogaadan neeni xeellai? ⁵ Ne de7o laittaikka asa de7o laittaa keenee? ⁶ Yaatin, ta mooruwa aissi koyai? Ta nagaraakka aissi qorai? ⁷ Taani mooranchcha giden-naagaanne ne kushiyaappe tana ooninne ashshanau danddayennaagaa neeni eraasa.

⁸ "Tana ne kushee giigissidi medhdhiis; shin ha77i he kushee simmidi, tana xaissees. ⁹ Neeni tana urqqaappe medhdhidoogaa hassaya. Yaatin, ha77i tana baanaadan liiqissanau hanai? ¹⁰ Tana maattadan ta aayee uluwan tigidaageenne dichchidaagee nena. ¹¹ Tana neeni ashuwaanne gogaa maizzadasa; ta meqettaa xaphuwaara gattada waaxadasa. ¹² Neeni taayyo de7uwaanne aggenaa ne siiquwaa immadasa; ne naaguwan neeni tana paxa wottadasa.

¹³ "SHin neeni he wodeppe doommada, ne wozanaa gidon tana qohanau qoppiyoogaa taani erais. ¹⁴ Taani nagaraa oottikko be7anau, neeni tana wochchaasa; ta mooruwaakka atto gaakka. ¹⁵ Taani mooranchcha gidikko, taayyo aayee7ana! Qassi taani xillo gidiyaakkokka, ta huuphiyaa pude xoqqu oottanau danddayikke. Aissi giikko, neeni tana yeellan kuntta wottadasanne tuggan mattoya wottadasa. ¹⁶ Taani otorettikko, neeni tana gaammodan yedettada oiqqana; oiqqada qassikka tana qohanau, ne maalaalissiya oosuwa neeni oottana. ¹⁷ Neeni ta bolli ooratta markkata ehaasa; ne hanquwaakka ta bolli darissaasa; tana olanau ooratta halchchota giigissaasa.

¹⁸ "Yaatin, tana ta aayee uluwaappe aissi kessadii? Ooninne tana be7ennan haiqqarkkinaashsha! ¹⁹ Taani de7ennan aggarkkinaashsha! Woikko ta aayee uluwaappe kiyosaara duufuwan wodhdharkkinaashsha! ²⁰ Ta de7anau attida laittati guutta gidokkonaa? Taani qiibaa ufaitta ekkana mala, hai tana aggarkkii! ²¹ Leelida xuma sohuwaa taani biyo wodee matiis; taani hegaappe simmada haa yiikke. ²² Taani biyo sohoi sakkana xumainne cabboi de7iyo biitta; hegan de7iyo poo7oikka xumaa mala" yaagiis.

Xoofaari Koiro Haasayido Haasayaa

11 Yaagin Naa7ima biittaappe yiida Xoofaari zaaridi, hagaadan yaagiis; ² "Ha haasayettida qaalau ubbau zaaro immiya asi baawee? Woikko haggaa haasayida bitanee tumanchcha gidanau danddayii? ³ Ne mela haasayai asaa co77u oottii? Neeni qilliicciyo wode, nena seeriyaabi baawa gaadiiyye? ⁴ Neeni odaidda, 'Ta timirttee tuma; taani Xoossaa sinttan

geeshsha' yaagaasa. ⁵ Wai ana, Xoossai ne bolli ba doonaa dooyidi haasayeerenneeshsha! ⁶ I neeyyo aadhdhida erattettaa xuuraa qonccisseerenneeshsha! Aissi giikko, tumu aadhdhida erattaassi daro kifileti de7oosona. Xoossai nena ne oottido nagaraa keenaa qaxxayibeennaagaa era.

⁷ "Neni Xoossaa ciimma xuuraa qorada eranau danddayai? Woikko Ubbaa Danddayiya Xoossaa zawa-ta koyada demmanau danddayai? ⁸ Eti salotuppekka xoqqa; neeni ainne oottanau danddayakka. Eti Si7ooliyaappekka aadhdhida ciimma; neeni eranau danddayakka. ⁹ Xoossaa aadhdhida erattetai biittaa zananaappe aduqqees; abbaa gomppaappekka aak-kees. ¹⁰ I yiidi, nena qasho keettan yeggiyaakkonne pirda keetti shiishshiyaakko, a digganau danddayiyai oonee? ¹¹ Xoossai pattenna asata erees; iitabaa be7iyo wode, i coo aggenaa. ¹² Eeyya asai aadhdhida er-anchcha gidiyoogaappe harddiidiyaa asa yeliyoogee matees.

¹³ "Iyyoobaa, neeni ne wozanaa suure oottikko, ne kushiyaakka akko miccada woossikko, ¹⁴ nagaraa ne kushiyaappe haassikko, ne keettanka iitabai de7ennaadan oottikko, ¹⁵ yaatikko, neeni xoqqu gaada yeel-lai bannan ubbabaa xeellana; yashshiyaabi bain-nankka minnada eqqana. ¹⁶ Ne metuwa ubbaakka neeni dogana; gukkida haattaadan, neeni a naa77ant-to hassayakka. ¹⁷ Ne de7oi seetaa awaappekka aadhd-hidi poo7ana; ne de7uwaa xumaikka maallado poo7uwaa mala gidana. ¹⁸ Neeyyo hidootai de7iyo gishshau, neeni hirggennan de7ana. Xoossai nena naagiyo gishshau, neeni woppu gaananne shemp-pana. ¹⁹ Neeni xiskkiyo wode, nena yashsana uri baawa; daroti nena auddashana. ²⁰ SHin iitati metuwa be7idikka akeekokkona; appe baqati attanaukka dand-dayokkona. Eta haiqoppe attin, hara hidooti de7enna" yaagiis.

Iyyoobi Haasayees

12 Yaagin Iyyoobi zaaridi, hagaadan yaagiis; ² "Hayyanintta, intte tumukka asa; aadhdhida er-attetta ubbaikka inttenaara haiqqana! ³ SHin taukka int-teegaadan akeekai de7ees; taani intteppe laafikke! Ha intte haasayidobaa ubbaa ooninne erees. ⁴ Taani Xoos-saa woossin, i siyido asa gidikkonne, ta laggetuyyo mi-icciyoobaa kiyaas; taani xillonne boree banna asa gidikkokka, qilliicciyoobaa kiyaas. ⁵ Inttena aiba metoinne gakkibeenna gishshau, ta metuwa kareeta; kunddanau ganddigaariya bitaniyaakka sugeeta. ⁶ Bonqqiyaageetu keettati saro de7oosona; Xoossaa yi-illoyiyaageetikka hirggi bannan de7oosona. Eta kushiya wolqqai eti goinniyo xoossa.

⁷ "SHin neeni ane meheta oichcha; eti nena tamaris-sana. Woikko saluwaa kafota oichcha; eti neeyyo yootana. ⁸ Woikko sa7aara gooshettiya meretati nena tamarissana; abbaa moletikka neeyyo odana. ⁹ GO-DAA kushee haggaa oottidoogaa hageetu ubbaa gid-don erennai oonee? ¹⁰ Paxa de7iyo meretatu ubbaa de7oinne asa ubbaa shemppoi a kushiyaana. ¹¹ In-

xarssai qumaa shaakki eriyooqaadan, haittai haasayaa shaakkidi erenneeyye?

¹² "Aadhdhida eratettai cimida asatu matan de7ees; daro wodiya de7iyoogee akeekaa immees. ¹³ Xoossaassi aadhdhida eratettainne wolqqai de7ees; zoreenne akeekai an beettees. ¹⁴ Xoossai qolidobaa zaaretti keexxanai oonee? I qachchido uraakka birshshi yeddanaai oonee? ¹⁵ Xoossai iraa teqqikko, biittai meeles; i iraa bukissikko, di7oi biittaa bashshees.

¹⁶ "Minotettainne xoonoi Xoossaagaa; cimetiyaageenne cimmiyaageenne naa77aikka appe garssaara de7oosona. ¹⁷ Zoriyaageetuppe i aadhdhida eraa qaari ekkees; halaqataakka i gooshshees. ¹⁸ I kawota kawotaa araataappe wottees; wottidi ailleta kessees. ¹⁹ Qeesetuppekka bonchchuwaa qaari ekkees; wolqqaamataakka aatti yeggees. ²⁰ Ammanettida asataakka co77u oottees; cimatupekkaa akeekaa wotti ekkees. ²¹ Halaqata kaushshees; deriyaa kaalettiyaageetu wolqqaakka wurssees.

²² "Xuman de7iya xuura yohota qonccissees; sakkana xuma sohuwaakka poo7o kessees. ²³ Xoossai kawotetata gitayees; gitayidi qassi xonees. Kawotettaakka aassees; aassidi qassi xaissees. ²⁴ Sa7aa asaa halaqata akeekaa diggidi, ogee bainna bazuwan toilatanaadan oottees. ²⁵ Poo7oi bainna xuman eti tattafoosona; mattottida asatudan eti ganddigaa-roosona.

Qassikka Iyyoobi Haasayees

13 "Hagaa ubbaa ta aiffee be7iis; ta haittaikka siyidi akeekiis. ² Intte eriyooqaa taanikka erais; taani intteppe laafikke. ³ SHin taani Ubbaa Danddayiya Xoossaassi haasayanau koyais; inttenaara gidenna. Taani ta mootuwaa aara mootettanau amottais. ⁴ Intte erenna asa gidiyoogee erettennaadan, wordduwan kammeeta; intte ubbaikka pattenna aakimeta. ⁵ Intte ubbai co77u giidaa giderkketiishsha! Yaatiyaakko, inttena asai aadhdhida eranchcha gaana shin!

⁶ "Ha77i ta mootuwaa siyite; ta doonaappe kiyiya palamaa ezggite. ⁷ Intte Xoossaa doona gididi, wordduwaa haasayeetiyye? A gishshaa eqqidi, cimobaa haasayeetiyye? ⁸ Intte a maaddiyoobi de7ii? Woikko ayyo xabaqa gididi mootetteetii? ⁹ I inttena pilggi xeeliyaakko, intteppe lo77obaa demmanee? Intte asaa cimmiyoogaadan, a cimmanau danddayuuteetiyye? ¹⁰ Intte geeman asaa som77uwaa xeellidi maaddikko, Xoossai tumu inttena seerana. ¹¹ A bonchchoi inttena daganttennee? A anggai inttena yashshennee? ¹² Intte odiyo leemisoti bidintta mala pattennaageeta; intte shiishshiyi palamai urqqaappe merettida gondalliyaa mala.

¹³ "Ane co77u giite! Taani haasayana; hagaappe guyyian, ba hanaa hano. ¹⁴ Taani tana gakkiiyaabaa, haiquwaa gidiiyaakkokka, ekkanaau giiga uttaas. ¹⁵ Be7ite, Xoossai tana woriyaabaa gidikkonne, taani a danddayan naagana. Gidikkonne, taani ta mootuwaa a sintti shiishshana. ¹⁶ Nagarachcha asi a sintti shiiqanau danddayenna; hagee taani shiiqanau xaliy-

oogee, ooni erii, ta atettaassi gaaso gidanau danddayees. ¹⁷ Ta haasayaa akeekidi siyite; taani odiyoogee intte haittan gelo. ¹⁸ Be7ite, taani ta mootuwaa giigisaas; shatimmanaagaakka erais.

¹⁹ "Abeet Xoossau, neeni tana mootanau yai? Neeni tana mooranchcha kessikko, taani co77u gaada haiqqana. ²⁰ SHin neeni taayyo ha naa77ubata ootta; oottikko taani neeppe geemmikke. ²¹ Tana qaxxayiyooqaa agga; tana daganttoppa. ²² Hegaappe guyyian, tana xeesa; xeesin taani koyana. Woikko taani haasayin, taayyo zaarada haasaya. ²³ Bau, taani moorido moorinne nagarai aappunee? Ta balaanne ta nagaraa ane tana besa.

²⁴ "Neeni aibissi ne som77uwaa taappe genttai? Qassi tana aibissi ne morkkedan goodai? ²⁵ Tana, carkkoi efiyo boncco malaa, yashissuutee? Woikko melida suulla malaa yedettuutee? ²⁶ Neeni ta bolli xaafido mootoi camo; harai attin, taani yelagattetan de7aidda oottido mooruwaanne ashshabaakka. ²⁷ Neeni ta tohuwaa toho biratan qachchadasa; ta tanggiyo tanggo ubbaa wochchaasa; ta tohuwaa kottiyaa pilgga xeellaasa. ²⁸ Taani musidabaadaaninne bil77ai miido afaladan musais.

Qassikka Iyyoobi Haasayees

14 "Maccaasappe yelettida asa baree qantta; heгаа keesaikka metuwan kumi uttiis. ² I ciishshaadan ciyyidi, sohuwaarakka qoqqofetti aggees; qassi gam77ennan kuwaadan eesuwan aadhdhiichchees. ³ Yaatin neeni, Xoossai, heгаа mala asakka xeelluutee? Qassi a pirddanau ne sintti shiishshuutee? ⁴ Tunabaappe geeshshabaa kessanau danddayiyai oonee? Ooninne baawa. ⁵ Asi de7ana laittati zawati uttidosona; i de7ana aginaakka neeni qooda wottadasa; neeni wottido zawaappe aadhdhiyaabi baawa. ⁶ Hega gishshau, keraa oottiya asi ba oosuwaa polidi shemp-piyooqaadan, asi ba daafura laittaa polidi shemp-panaan, a aggaaga.

⁷ "Mittaassikka hidootai de7ees; mittai qanxxikko aacees; aacaikka hegaadan haniiddi, de7i bayees. ⁸ He mittaa xaphoi biitta garssan ceeggikkokka, a durumaikka biittan musikkokka, ⁹ haattaa peenuwaa demmida aacees; puutiyaadan ooratta licuwaa kessees.

¹⁰ "SHin asi haiqqin, a wolqqai wurees; a shemppoi kiyaappe hini baggan, i awan de7ii? ¹¹ Abbaappe haattai meliyoogaadan, qassi shaafaa haattaikka to77iyooqaadan, ¹² hegaadan asaikka haiqqees; he sohuwaappe denddena. Saloti aadhdhana gakkanaashinkka asi beegottenna; ba xiskkuwaappekka denddena.

¹³ "Abeet Xoossau, neeni tana duufo giddon genttada, ne hanqqoi aadhdhana gakkanaashin qottidabaa gidarkkiishsha! Neeni taayyo keeruwa immada, he gallassi tana hassayidabaa gidarkkiishsha! ¹⁴ Issi asi haiqqikko, simmida paxanee? Ta laamee yaana gakkanaashin, ha tugga wodiya ubbaa danddayan naagana. ¹⁵ Neeni medhdhido tanakka be7anau neeni laamotiyo wode, neeni tana xeesana; xeesin taani

neeyyo koyana. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, neeni tumuppe ta tangguwaa wochhana; shin ta nagaraa ta bolli goodakka. ¹⁷ Ta mooroi qarcciitaa gidдон yiicetti uttiis; ta nagaraakka neeni kammadasa.

¹⁸ "Deree kunddiyoonne meqerettiyoogaadan, zaal-laikka xoqolettiiyoogaadan, ¹⁹ haattaikka shuchchaa bookkiyoogaadaaninne di7oikka biittaa meeccidi efiyoogaadan, hegaadan neenikka asaa hidootaa xais-saasa. ²⁰ Neeni a merinau xonaasa; yaatobare i bi aggees. A meraanne laammada, ne sinttappe yed-daasa. ²¹ A naati bonchchettikko, heгаа i erenna; eti tooshettikkokka be7enna. ²² SHin a bollaa seelai a xalaalau siyettees; i ba xalaalau yeekkees" yaagiis.

Naa77antto Haasayata

Elifaazi Naa77antto Haasayido Haasayaa

15 Yaagin Temaana biittaaappe yiida Elifaazi ha-gaadan yaagidi zaariis; ² "Aadhdhida eranchcha asi carkkodan ohettennabaa haasayii? Woikko arshsho bagga carkkuwaa ba uluwaa coo kunttii? ³ Pattenna woikko maaddenna mootuwaa mootettii? ⁴ Hegaа gidikko, neeni Xoossaassi yayyiyoogaa guuttadasa; haratikka Xoossaassi goinnennaadan diggaasa. ⁵ Ne iitatetta ne haasayan erettees; ne cincca haasayai ne-na genttees. ⁶ Ne bolli pirddiyai ne doonaappe attin, tana gidikke; ne inxxarssai ne bolli markkattees.

⁷ "Koiro yelettida asi nenee? Woikko neeni dereti merettanaappe kase yelettadii? ⁸ Neeni Xoossaa xuura yaa7aa tumu siyadii? Woikko aadhdhida erattetaa ne xalaalai eriyaabaa neeyyo milatii? ⁹ Nuuni erennabaa neeni eriyooobi aibee? Nuuyyo gelennan aggidi, neeyyo gelidabai aibee? ¹⁰ Ne aawaappe bairatiya asati, cimidi puulummida asati nu gidдон de7oosona.

¹¹ "Xoossai neeyyo immido minttettoinne nuuni neeyyo ashkhetettan haasayido qaalai guutteeyye? ¹² Ne wozanai nena aissi wora efii? Ne aifeekka aissi xeelaa dereqqii? ¹³ Yaadata neeni Xoossaa bolli han-qqettadasa; heгаа mala qaalaakka ne doonaappe kessadasa. ¹⁴ Asi Xoossaa sinttan geeshsha gidanau danddayii? Woikko maccaasappe yelettida asi xillo gidanau danddayii? ¹⁵ Be7a, Xoossai ba kiitanchchatunkka ammanettenna; harai atto salotikka a sinttan geeshsha gidokkona. ¹⁶ SHin ha sheneyiyaanne tunida asi, nagaraakka haattaadan ganiya asi ubba iitaa darennee!

¹⁷ "Iyyoobaa, ane siya! Taani neeyyo yootana; taani be7idobaa ubbaa neeyyo odana. ¹⁸ Aadhdhida eranchcha asati bantta maizza aawatuppe demmido erattetaa genttannan tana tamarissidosona. ¹⁹ Ha biittai eta xalaalaassi imettiis; hara biittaa asaa timirttee eta gidдон walahettibeenna.

²⁰ "Asa huqqunnidi de7iya iita asi, ba de7o laitta ubban tuggi appe shaahettenna. ²¹ Ubbaton daganttiya cenggurssai a haittan siyettees; i saro de7ais giishin, panggati a bolli yaana. ²² Xumaappe kessi ekkanaagaa i ammanenna; i bisuwau qaadettiis. ²³ A ahai

ankkuwau quma gidana; baayyo xuma gallassai matattidoogaa i erees. ²⁴ Metoinne tuggai olau kiyida kawuwaadan a daganttana. ²⁵ Aissi giikko, i ba kushiyaа Xoossaa bolli denttiis; Ubbaa Danddayiya Xoossaa bollikka xaliis. ²⁶ Burzzuzzai burzzuzzai kiyi uttido ordde gondalliyyaa oiqqidi, Xoossaa bolli makkaliis.

²⁷ "A som77oi modhdhido gishshau, a xeessaikka boborccido gishshau, ²⁸ i laattidi de7iyo katamatikka olan laalettido gishshaunne i de7iyo keettatikka ooninne de7enna ona gidido gishshau, ²⁹ i ba duretettan daro gam77enna; a aqoikka aara takkenna.

³⁰ "Xumaappe i kessi ekkenna; a tasheta laco i melisana; a ciishshaakka carkkoi pittii xaissana. ³¹ Barkka bana cimmiiddi, hadaban ammanettoppo. Ammanettikko, i ekkanaabaikka hadabaa. ³² Wodee gakkennan shulliyaanne meli simmidi, naa77antto aacanau danddayenna mittaa mala i gidana. ³³ Teerennan wurccuwaara qoqqofettiya woiniyaa malanne ciishshai qoqqofettiyo wogaraa mala i gidana. ³⁴ Xoossaassi yayyenna asatussi zaree xayana; mattaayian keexettida keettaakka tamai maana. ³⁵ Eti metuwaa shahaaridi, iitabaa yeloosona; eta uluwankka cimoi kumi uttiis" yaagiis.

Iyyoobi Haasayees

16 Yaagin Iyyoobi hagaadan yaagidi zaariis; ² "Taani haggaa mala haasayaa daruwaa siyaas; intte minttettoos giiddi, tana metiyaageeta. ³ Ha go77i baina intte haasayaayo wursetti baawee? Tanaara inttena haggaa keenaa palamissiya gaasoi aibee? ⁴ Intte ta sohuwan de7in, taani intte sohuwan de7idabaa gidiyaa, taanikka ta huuphiyaa qaattaidda, ha77i intte giyoobaa ubbaa intte bolli loittada haasayana shin! ⁵ Hegaadankka, ta zoriyan taani inttena minttana shin! Ta doonaappe kiyiya haasayaikka inttena mintteta tana shin!

⁶ "SHin taani haasayiyaakkokka, ta sahoi decenna; taani co77u gaada danddayiyaakkokka, taappe kichchenna. ⁷ Abeet Xoossau, neeni tana hitti ootadada; ta keettaa asaa ubbaakka xaissadasa. ⁸ Neeni ta gogaa melissadasanne gunddissadasa; ta bollaakka gilqqissadasa. Hegaа gishshau, asai tana be7idi, 'Hagee i nagaranchcha gidiyoo gau markka' yaagees. ⁹ Xoossai ba hanqquwan tana duuteretti yeggiis; ba achchaakka ta bolli garccii; i ta morkkee tana dereqqees. ¹⁰ Asati ta yuushuwan shiiqidosa; shiiqidi ta bolli qilliicciiddi, ta qinxalliyyaa baqqidosona. ¹¹ Xoossai nagaraa oottiya asatuyyo tana aattidi immiis; iitatu kushiyanikka i tana oliis.

¹² "Taani kase woppu gaada de7aas; shin Xoossai tana kinchcherettiis; ta mirggaaciyyaa oiqqidi, i tana mentterettiis. Qassi i tana zambbi kaa7anau baazzan wottiis; ¹³ a wonddafiyaa zubbeti tana yaara haara muddidosona. Qareti bannan i ta kilahuwaa caddidi, ta ciyyiyaa ta tiriyaappe sa7an gussees. ¹⁴ Olanau woxxiya olanchchaadan, i tana zaari zaaridi ma-sunxxissees. ¹⁵ Taani kayyottada, waaruwaa maayaas;

ta wolqqaikka baanan olettiis. ¹⁶ Taani yeekkiyo yeehuwaa daruwan ta som77oi puuriis; ta aifeekka zo77iis. ¹⁷ SHin ha ubbankka taani mooridobi baawa; ta woosaikka geeshsha.

¹⁸ "Biittau, biittau, ta suuttaa kammoppa; taani waasanaagaa diggoppa. ¹⁹ Ha77ikka ta markkai saluwaana; taayyo xabaqatiyaagee bolla xoqqaana. ²⁰ Ta laggeti tana karidi xeelloosona; ta aifee Xoossaa sinttan afuttaa tigees. ²¹ Asaa asaara walassidi sigettiya asi de7iyooogaadan, tana Xoossaara sigettiya asi de7idaa gideerenneeshsha! ²² Aissi giikko, aramida laittati aadhdhidoogaappe guyyiyan, taani simmenasaa baana.

Qassikka Iyyoobi Haasayees

17 "Ta shemppiyaa kiyausu; ta laittai qaammiis; taayyo duufoi giigi uttiis. ² Tana qilliicciyaageeti tumuppe ta yuushuwan de7oosona; eti taayyo yiil-lotiyo yiilluwaa ubbaton taani be7ais.

³ "Abeet Xoossau, neeppe hari tana maaddiyaabi baina gishshau, neeni ne huuphiyan taayyo waase gida. ⁴ Etau gelennaadan, neeni ta laggetu wozanaa dammettadasa. Hegaa gishshau, neeni etau xoonuwaa immoppa. ⁵ Miishshaa demmana giidi, ba laggeta aatti immiya asaa nagarai a naata kaa7ana.

⁶ "Xoossai tana asa ubbau qilliicciyoobaa kessiis; asi som77uwan cuchchiyo asa taani gidaas. ⁷ Taani daro kayyottido gishshau, ta aifeekka galjiis; ta kushetinne ta tohoti laafidi, xinqqo keesa kiyidosona. ⁸ Keha asati tana be7idi dagammidosona; suuretikka Xoossaa kad-diyaageetu bolli yiillotidosona. ⁹ Gidikonne, xilloti bantta ogiyaappe yaakka haakka simmokkona; suureti wolqqa gujji gujji boosona. ¹⁰ SHin ha77i ubbaikka ane taakko haa yiite! Yiyaakkokka, taani intte gidon issi aadhdhida eranchcha asakka demmikke.

¹¹ "Ta de7o laittai wuriis; ta halchchido halchchoikka ta wozanaa amoikka coo attiis. ¹² Ta laggeti qammaa gallassa goosona; xumi uttidaashin, 'Poo7ana hanees' yaagoosona. ¹³ Taani ufaissan naagiyo ta keetta duufuwa; ta hiixaakka yan xuman hiixxana. ¹⁴ Duufuwa taani, 'Neeeni ta aawaa' yaagana; guxuniyaakka, 'Neeeni ta aayyiyo' woikko 'Ta michchiyo' yaagana. ¹⁵ Yaatin, ta hidootai awaane? Ooni a be7idee? ¹⁶ Ta hidootai tanaara duufuwa banddee? Nuuni naa77ai issippe biittan duge wodhdhaneeshsha?" yaagiis.

Bilddaadi Naa77antto Haasayido Haasayaa

18 Hegaappe guyyiyan, SHuuha biittaappe yiida Bilddaadi hagaadan yaagidi zaariis; ² "Iyyoobaa, neeni ha haasayaa aude wurssuutee? Ane akeeka. Yaatobare nuuni haasayana. ³ Nuna aissi miizza kessai? Aissi nuna damma kessai? ⁴ Neeeni ne hanqquwan nena qohaasa. Ne hanqquwan biittai baises gidanee? Woikko zaallati bantta sohuwaappe xoqolettanee?

⁵ "Nagaranchchatu de7oi xomppee to7iyooogaadan to7anaagee geeshsha; i naa77antto mulekka eexxena. ⁶ I xomppee baina keetta mala; kase a matan

de7iya xomppeekka to7ees. ⁷ I tanggiyo tanggoikka qaamnees; i haraata zoriyo zoree a onngees.

⁸ "A hemetai a efiidi, piriyan gelissees; diizaa gidon i hemettees. ⁹ Piree a ginddiya oiqqees; oiqqidi a qatuwaa diggees. ¹⁰ Ayyo yurddo wodoroi geeman sa7an hiixetti uttees; i hemettiyo ogiyankka gitee wodhdhi uttees.

¹¹ "Dagamai a dooddees; dagamai a guyyeera ginddiya matidi yedettees. ¹² A wolqqai namisan daafuriis; bashshai a lanqen naagees. ¹³ Woriya harggee a bol-lan ubban woraajjees; a kushiyaanne a tohuwaa duushissees. ¹⁴ I hirggi bannan de7iyoo ba keettaappe yedetettees; eti Haiquwaa giyo kawuwaakko, a efoosona. ¹⁵ Harggiyaa gooddanau dinniyaa laaloogaappe guyyiyan, ooninne a keettan de7ena. ¹⁶ I xaphoi garssaara meliyoonne tashetikka bollaara qoqqofettiyo mittaa mala gidees. ¹⁷ A woree biittaappe xayees; a sunttaikka sa7an hassayettennan attees. ¹⁸ I poo7uwaappe xumau yedetettana; asai de7iyoo biittaappekka i xayana. ¹⁹ Ayyo na7i woikko zaree xayana; i de7ido sohuwan issi asinne paxa antenna. ²⁰ Argo bagga asai a gakkidaban dagamnees; arshsho bagga asaikka yashshau kokkorees. ²¹ Audekka iita asatu wurssettai heгаа mala; Xoossaa erennaageetu qaadaikka heгаа mala" yaagiis.

Iyyoobi Haasayees

19 Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi zaaridi, hagaadan yaagiis; ² "Intte tana aude gakkanaassi mudduuteeti? Aude gakkanaassi intte qaalan tana gaaccuuteeti? ³ Intte tana tammutoo cayideta; tana kaushshiddikka yeellatekketa. ⁴ Taani tumu balidabaa gidiyaakkokka, ta balai tana oichchana. ⁵ Intte taappe kehiyoobaa intteyyo milatin, 'Hagee metoi ubbai a gakkidoogee, i moorido gishshaassa' yaagidi, ta bolli pirddeeta. ⁶ SHin ha metuwaa ubbaa ta bolli gatti-daageenne gitiyan tana gelissidaagee Xoossaa gidiyooгаа erite.

⁷ "Taani, 'Naaqettaas' yaagada waassin, taayyo al-liyaabi baawa; qaalaa xoqqu oottada, suure pirddaassi waassinkka, siyiyaabi baawa. ⁸ Taani kanttennaadan Xoossai ta ogiyaa diriis; ta hemettiyoosaakka xuman goziis. ⁹ Ta duretettaa taappe qaariis; ta bonchchuwaakka taappe diggiis. ¹⁰ I tana mentteretti yeggiis; ta hidootaakka xaphuwaara xoqolettida mit-taa mala oottiis. ¹¹ A hanqqoi ta bolli eexxi kiyiis; i tana ba morkkedan qoodees. ¹² Ta bolli woraajjanau i ba olanchchata kiittees; eti tana olanau ogiyaa kessoosona; ta dunkkaaniyaa yuushuwaakka dooddoosona.

¹³ "Xoossai ta ishata taappe haassiis; tana eriyaageeti muleera taayyo allaga gididosona. ¹⁴ Ta dabboti taappe shaahettidosona; ta laggetikka tana dogidosona. ¹⁵ Ta son de7iya imattati tana dogidosona; ta macca ashkkaratikka tana imattadaanne betedan xeelloosona. ¹⁶ Taani ta ashkkaraa xeegin, taayyo koyenna; taani woossinkka, taayyo eenenna. ¹⁷ Ta maccaasiyaa ta doonaa penuwaa ixxaasu; ta ishanttikka

tana shenetoosona. ¹⁸ Harai attin, guutta naatikka tana karoosona; taani eqqiyo wode, ta bolli qilliicoosona. ¹⁹ Ta mata laggeti ubbai tana shenetoosona; taani siiqidoogetikka taayyo zokkuwaa zaaridosona. ²⁰ Ta meqetta ta gogaara ohettiis; haiquwaappe qisisan taani attas.

²¹ "Inttenoo ta laggetoo, Xoossaa kushee tana dechchido gishshau, taayyo qarettite. ²² Xoossai tana yedettiyoogaadan, intte tana aissi yedetteetii? Hanno gakkanaassi intte tana tuggayidoogee gidennee?"

²³ "Hanno gakkanaashin taani haasayido qaalai, wai hassayettidaa gideerenneeshsha! Maxaafankka wai xaafettidaa gideerenneeshsha! ²⁴ Daro gam77ana mala, birata maarisan zaallaa bollan woocettidi xaafetteerenneeshsha!"

²⁵ "Tana Wozidaagee paxa de7iyooogaanne wurssettan biittaa bollan i eqqanaagaa taani erais. ²⁶ Ta gogai meetetti wurikkonne, taani ta ashuwaappe shaahetta-da, Xoossaa be7anaagaa erais. ²⁷ Hara uraa gidennan, taani ta huuphen, ta aifiyan a be7ana. Hegaa gishshau, ta wozanai aiba laamotii!"

²⁸ "Intte, 'Metuwaayyo unkkoi a gidido gishshau, ane haayite! A yedettoos!' giikko, ²⁹ bisuwaayyo yayyite! Xoossaa hanqqoi bisuwaara yaana; pirdai de7iyooogaakka erite" yaagiis.

Xoofaari Naa77antto Haasayido Haasayaa

20 Naa7ima biittaappe yiida Xoofaari hagaadan yaagidi zaariis; ² "Ne haasayai tana lanccissido gishshau, taani ainne takkennan ne haasayaayyo zaaruwaa immana. ³ Ne cashsha haasayaa taani siyais; siyin ayyo bessiya zaaruwaa tana imma imma gees.

⁴ "Asa biittaa bolli wottido wodiyaappe doommidi, beniisappekka nagaranchcha asatu ceeqoi qantta wodiyaassa gidiyooogaa, Xoossaa erenna asatu ufais-saikka liphida aifee xeellanaashiina gidiyooogaa neeni eraasa. ⁶ Iita asi shaaraa gakkanaashin aduqqikkokka, ⁷ i buhiyaadan pitetti xayana. A eriya ubbai, 'I awan de7ii?' yaagana. ⁸ Aimuwaadan i paalli xayana; simmidikka beettenna; qammaa ajjuutaadan i xayibayana. ⁹ A be7ida aifeti naa77anttidi, a be7okkonna; i ba de7iyooosaappekka tippi giidi xayana. ¹⁰ Iita aawai bonqqi ekkido miishshaa a naati bantta kushiyan guyye zaarana. ¹¹ Payyanne mino gidiya a bollai guutta wodiyaappe guyyian, biitta kiyana.

¹² "Iita asa doonan iitatetta qumadan laqilaqikkokka, i ba inxxarssaappe garssa baggaara genttikkokka, ¹³ wurennaadan ba doonan coommiiddi, wotti bayikkokka, ¹⁴ a ulo gididon a qumai laamettana; laamettidi woriya shooshshaa yiishshaa mala au gidana. ¹⁵ Iita asi ba mittido duretettaa haa cuchchana; a uluwaappe Xoossai cooshshidi kessana. ¹⁶ Iita asi mit-tiyoobai au yiishsha gidana; shooshshaa yiishshaa mala gididi, a worana. ¹⁷ Eessainne maattai haataadan goggishin, i be7ennan haiqqana. ¹⁸ Ba daafurido daafuraa cawaa meennan, haraassi sheedhdhana; zal77idi worissido ba woriyanikka ufaittenna. ¹⁹ Aissi gi-

ikko, hiyyeesata i un77ettiis; eta shenehoo giis; hara asi keexxido keettaakka bau ekkiiis.

²⁰ "A yiiqiyau zawi baawa; ba dosiyoobaa xarzzanau danddayenna; ²¹ i miidoogaappe guyyian, aibinne atenna. Hegaa gishshau, a duretetta gam77enna. ²² I daro aquwaa demmiyo wode, metoi akeekennan a bolli gakki wodhdhana. ²³ I miidi kallishin, Xoossai a qaxxayanau ba suulliya hanqquwaa a bolli gussana. ²⁴ Birata bisuwaappe i baqatana; shin nahaasiyaa zubbee a caddana. ²⁵ He zubbee ayyo zokkuwaara kantti kiyana; he phooliyaa xeeraa i tiriyaa kanttidi, ciyyiyaa gussana. Hegaa gishshau, dagamai a wozanaa shabbirana.

²⁶ "I shiishshido aqo ubbai xayana; asi eettibeenna tamai a maana; a keettan attida asai ubbaikka taman meetettana. ²⁷ Saloti ha bitaniyaa nagaraa qonccis-sana; biittaikka a bolli markkattana. ²⁸ Xoossai hanqqettidi ehiyo beetan a keettainne ayyo de7iyaabai ub-bai shohettidi baana. ²⁹ Xoossai iita asatuyyo wottido qaada hagaa" yaagiis.

Iyyoobi Haasayees

21 Hegaappe guyyian, Iyyoobi hagaadan yaagidi zaariis; ² "Ane ta haasayaa akeekidi ezggite; ezg-giyooogee intte tana minttettiyoogaa gido bayin. ³ Taani issiton haasayanau taayyo kayaa immite. Taani haasaya simmin, qilliiccite! ⁴ Taani mootettiyo asaara gidenna. Yaatin, tau danddayai wurikko, hegee garamissiyaabee? ⁵ Ane tana xeellite; xeellidi garamettite; intte kushiyanikka intte doonaa oiqqite. ⁶ Tana gakkidabaa taani qoppiyo wodekka, tana daganttees; ta bolliikka kokkorees.

⁷ "Iita asati aissi paxa de7iyoonaa? Eta baree aissi aduqqii? Eta wolqqaikka aissi dari dari bii? ⁸ Etau naatinne naatu naati de7oosona; eti diccishin be7anau, gam77idi de7oosona. ⁹ Eta soi hirggi bainnan saro de7ees; Xoossai eta ba gatiman shoci erenna. ¹⁰ Eta korima boorati macca miizzaara gaittiyo wode, koxxennaadan oittoosona; macca miizzatikka aucayennan yeloosona. ¹¹ Bantta naata dorssaa wudiyaadan kessoosona; eta naatikka yan han duroosona. ¹² Karaabiyaa baqqiiddinne diittaa diixxiiddi, yettaa yexxoosona; pulaaliyaa punniiddikka ufaittoosona. ¹³ Eti bantta de7o laittaa ishaluwan polidi, bantta duufuwaakka saro boosona. ¹⁴ Yaanidikka eti Xoossaa, 'Nuuppe haakka! Nuuni ne ogiyaa eranau koyokko! ¹⁵ Nuuni ayyo oottanau Ubbaa Danddayiya Xoossai oonee? Nuuni a woossidi, go7ettanabi aibee?' yaagoosona. ¹⁶ Eti bantta ishalo de7uwaa bantta minotettan demmida goosona; shin taani eta qofaa ekkikke.

¹⁷ "Iita asatu de7uwaa xomppee to7i erii? Eta bolli bashshai wodhdhi erii? Xoossai ba hanquwan eta qaxxayi erii? ¹⁸ Carkkuwaa sinttan eti suullaadan hanido wodee de7ii? Gotee pittii efiyo baanaadan eti hani eriyoonaa?"

¹⁹ "Intte, 'Xoossai aawatu mooruwan eta naata qaxxayees' yaageeta. Ane Xoossai nagaranchchata eta

huuphen qaxxayo! Yaatiyaakko eti bantta mooruwaa erana. ²⁰ Eti bantta qixaatiyaa banttau ekkona. Ubbaa Danddayiya Xoossaa hanquwaa xuu7aakka eti bantta huuphen uyona. ²¹ Aissi giikko, eti haiqqiichchi-doogaappe guyyiyan, eta naata aibi gakkikkonne koyokkona.

²² “Bolla xoqqan de7iyaageeta pirddiya Xoossaa eraa tamarissanau danddayiya asi de7ii? ²³ Issi asi kumetta wolqqainne kumetta saroi de7ishin, ishaluwan de7iid-di haiqqees. ²⁴ A bollai orddidaashin, a meqettaa kolzseekka shica de7ishin haiqqees. ²⁵ SHin hara asi a shemppuwan azzanoi paccennan, ba de7on mulekka lo77obaa demmennan haiqqees. ²⁶ Haiqqidi eti naa77aikka issi mala biittan moogettoosona; eta naa77aakka guxuneti kammoosona.

²⁷ “Intte tana naaqqanau qoppidi, intte wozanan halchchido halchchuwaa muliyaa taani loittada erais. ²⁸ Intte, ‘He iitaa oottiya, gita bitaniyaa keetta ha77i awaane?’ yaageeta. ²⁹ Ogiyaara hemettiya asata oichchibeekketii? Eti odiyooogaa ammanekketii? ³⁰ Eti, ‘Iita asati bashshaa gallassi boshettennan attoosona; Xoossaa hanqqoi qoncciyoo gallasikka eti kessi ekkana’ yaagoosona. ³¹ Iita asa a iitatettau oonee walassanai? I oottido iitabaukka a qaxxayanai oonee? ³² I haiqqin, a ahaa duufuwaa efiyo wode, a duufoi bonchchuwan naagettana. ³³ Qoodi bainna asai a baliyan pe7ees; a duufuwaa biittaikka utulaadan au kauyyees. ³⁴ Yaatin, intte tana waati hada oduwan minttetteetii? Intte ta oishaassi zaarido zaaroi ubbai worddo!” yaagiis.

Heezantto Haasayata

Elifaazi Heezantto Haasayido Haasayata

22 Hegaappe guyyiyan, Temaana biittaappe yiida Elifaazi hagaadan yaagidi zaariis; ² “Asi Xoossaa go77anau danddayii? Harai atto aadhdhida eranchcha gidiaakkokka, i bana go77anaappe attin, Xoossaa go77enna. ³ Neeni xillo gidikko, hegee Ubbaa Danddayiya Xoossaa ufaissii? Ne ogee boree bainnaagaa gidikko, hegan i aiba wore demmii?

⁴ “Neeni ayyo yayyiyo gishshaassee, i nena seeriyooeenne pirddiyoogee? ⁵ Ne iitatetta daro gidennee? Ne nagarau zawi baawa. ⁶ Neeni ne ishata gaasoi bainnan waasiyaa xeesissadasa; asaa maayuwaakka qaarda eta kallo ashshadasa. ⁷ Neeni saamettidaageeta haattaa ushshabaakka; namisettidaageetakka qumaa diggadada. ⁸ Neeni ne wolqqaaninne ne maatan zemp-pada, hara asaa biittaa neeyyo coo ekkadasa.

⁹ Am77eta mela kushe yeddadasa; aawi bainnaageetakka huqqunnadasa. ¹⁰ Ne yuushuwan gitee dooddi uttidoogee hegaassa; akeekennan yashshai nena kokkorssiyoogee hegaassa. ¹¹ Neeni be7ennaadan, neeyyo xumiyoogee hegaassa; qassi kixa haattai nena muukkiyoogee hegaassa.

¹² “Xoossai bolla xoqqa saluwan uttidi, xoqqan de7iya xoolintteta duge xeellees. ¹³ SHin neeni, ‘Xoossai ai erii? I heгаа mala, sakkana xumaa giddoorakka pird-

danau danddayii? ¹⁴ Salo gufanttuwaa bolli i simerettiyo wode, i be7ennaadan, sikkida shaarai a goozees’ yaagaasa.

¹⁵ “Nagaranchchati hemettido beni ogiyan baanau qofaa qachchadii? ¹⁶ Eti bantta wodee gakkennan de7ishin haiqqidosona; eta de7uwaa baasoikka di7uwan meecetti xayiis. ¹⁷ Eti Xoossaa, ‘Nuuppe haakka! Ubbaa Danddayiya Xoossai nuuyyo ai oottanau danddayii?’ yaagidosona. ¹⁸ Gidikkonne, eta keettan lo77obaa kunttidaagee Xoossaa. Hega gishshau, iita asatu qofai taayyo gelenna.

¹⁹ “Iita asatu bolli gakkijaabaa be7idi, xilloti ufaittoosona; suure asatika hagaadan yaagidi, eta bolli qilliicoosona; ²⁰ ‘Tumaappe nu morkketi xayidosona; eta duretettaakka tamai miis’ yaagoosona.

²¹ “Iyyoobaa, ha77ikka Xoossaara giiga; aara saroi de7a. Yaatikko, neeni anjettana. ²² A doonaappe timirttiyaa akka; a qaalataakka ne wozanan wotta.

²³ Nenatettaa ziqqissada, Ubbaa Danddayiya Xoos-saakko, neeni simma; iita ooso ubbaa ne sooppe digga. ²⁴ Ne worqqa sa7an ola; ne muruta worqqaakka shaafaa shuchchan ola. ²⁵ Ubbaa Danddayiya Xoossai neeyyo worqqanne doorettida bira gido.

²⁶ “Hegaappe guyyiyan, neeni Ubbaa Danddayiya Xoossan tumu ufaittana; ufaittada yeellatenna Xoos-saakko pude xeellana. ²⁷ Neeni Xoossaa woossana; woossin i siyana; qassi neeni ne shiiquwaa ayyo gattana. ²⁸ Neeni zorettada qachchidobai neeyyo polettana; ne hemettiyo ogiyanka poo7oi poo7ana. ²⁹ Aissi giikko, Xoossai otorettiyaageeta kaushshees; shin banttana ziqqissiyaageeta ashshees. ³⁰ I suure asa wotti ekkees. Ne kushee naaquwaappe geeshsha gidikko, i nena ashshana” yaagiis.

Iyyoobi Haasayees

23 Yaagin Iyyoobi hagaadan yaagidi zaariis; ² “Taani ha77ikka Xoossaa bolli makkalaisinne zuuzummais; aissi giikko, taani oolinkka a kushee ta bolli deexxiyoogaa aggibeenna. ³ I de7iyooosaa taani erarkkinaashsha! I uttidosaa gakkarkkinaashsha! ⁴ Yaatiyaakko, taani ta mootuwaa a sinttan biddana shin! Ta doonaakka palaman kuttana shin! ⁵ I ta mootuwaayyo zaariyoobi aibakkokka taani erana shin! ⁶ I ba gita wolqqan tanaara eqettaneeshsha? CHii, chii, i taani odiyooogaa siyanaappe attin, heгаа hanenna. ⁷ Ta wozanai suure gidio gishshau, taani Xoossaara mootettanau danddayais; i ta daannai tana merinau shatinttana.

⁸ “SHin aisee, taani arshsho biikko, i yan de7enna; qassi taani arggo biikkokka, a demmikke. ⁹ I huuphesa bagga biittan oottiyo wode, taani a be7ikke; qassi tohossa bagga biitti simmiyo wodekka, taani a demmikke. ¹⁰ SHin i ta tangguwaa ubbaa erees; i tana paaccikko, taani worqqaadan geeshsha gidioogaa i be7ana. ¹¹ Taani i hemettido ogiyaa baqqa oiqqada hemettaas; a ogiyaappe wora simmabeikke. ¹² A doonaappe kiyiya azazuwaappe taani shaahettabeikke; a qaalaakka ta wozanan wottaas.

¹³ “Xoossai laamettenna. Aara eqettana, woikko ba koyidobaa i oottennaadan a teqqana asi baawa. ¹⁴ I taayyo halchchidobaa polana; hegeetu mala, hara daro halchchotikka ayyo de7oosona. ¹⁵ Hegaa gishshau, a sinttan eqqiyoogee keehippe tana yashshees; heгаа ubbabaa qoppada, taani kokkorais. ¹⁶ Ta wozanai taahanaadan Xoossai oottiis; Ubbaa Danddayiya Xoossai tana daganttiis. ¹⁷ Sakkana xumai ta som77uwaa goozikkokka, tana he xumai haasayaa diggibeenna.

Qassikka Iyyoobi Haasayees

24 “Ubbaa Danddayiya Xoossai pirddiyo wodiya aissi keerennee? A eriyaageeti he wodiya aissi be7okkonaa? ² Iita asati bantta gadiyaa aassanau, zawan de7iya shuchchaa shoddoosona. Dorssaakka wuuqqi ehiidi, bantta dorssaa wudiyan gattidi heemoosona. ³ Aawai baina naatu hareta laaggidi, ekki boosona; am77ee booraakka acuwau oiqqidi, banttau ekkoosona. ⁴ Hiyyeesata ogiyaappe yedettoosona; biittan de7iya hiyyeesata ubbaa bantta sinttappe qosetis-soosona. ⁵ Bazzon de7iya harddiidatudan, hiyyeesati bantta naatuyyo miyoobaa koyiiddi, bazzon daafuroosona. ⁶ Eti dembban hara asau kattaa cakkoosona; iita asatu woiniyaa teera wurccuwaakka xunqoosona. ⁷ Eti qammaa kallo aqoosona; meeguwa wodekka bollan paliyoobi etau baawa. ⁸ Deretun bukkiya iran eti murxxoosona; geliyoosaa xayidi, shuchchaa qoommoosona.

⁹ “Iita asati aawai baina na7aa aayee xanttaa xammiyoosaappe dafi ekkoosona; hiyyeesatu guutta naatakka acuwaaayyo oiqqoosona. ¹⁰ Hiyyeesati maayuwa xayidi, kallo hemettoosona. Eti mirqqiyaa miyyiiddi namissettoosona. ¹¹ Eti zaitiyaa kessanau wogaraa teeraa burxxoosona; woine teeraakka gum77iiddi saamettoosona. ¹² Kataman kataman haiqqana haniya asati ooloosona; deshettida asatika maaduwa koyidi waassoosona; shin Xoossai eta metuwa xeellenna.

¹³ “Poo7uwaa ixxiya asati de7oosona; eti poo7oi aibakko erokkona; a ogiyaappekka wora boosona. ¹⁴ SHemppuwaa woriyaagee wonttimaatti denddidi, hiyyeesatanne metootanchchata worees; qammi qassi kaisodan wuuqqees. ¹⁵ SHAaramuxiyaagee sa7ai lem77anaagaa naagees; i, ‘Ooninne tana be7oppo’ gii-di, ba som77uwaa kammees. ¹⁶ Kaisoti qammi keettaa bookkidi, wuuqqanau geloosona; shin gallassi poo7uwaa ixxiidi, qosetti pe7oosona. ¹⁷ Eta gallassa poo7oi yashshees; shin qamma xumai eta daganttena.

¹⁸ “Iita asata di7o haattai quccidi efees; eta gakkida gadee qanggettidaagaa gidees. Ooninne eta woiniyaa turaa sohuwaa beenna. ¹⁹ SHachchai hobbiiyan seerin, awai a melissi xaissiyooogaadan, hegaadanka, nagaranchchati haiqqidi xayoosona. ²⁰ Hari attin, yelida aayetikka eta hassayokkona. Guxunee eta ashuwaa mal77in mees. Eta iita oosoikka wullida mittaadan meqqana. ²¹ Aissi giikko, eti na7i baina maine mac-

caasaa naaqqidosona; am77e maccaasaakka maaddennan ixxidosa.

²² “Xoossai ba wolqqan minota xaissees; i eta bolli denddido wodekka, eti paxa attokkona. ²³ Xoossai eti saro de7anaadan oottikkokka, eta ogiyaa wochchees. ²⁴ Iita asati guutta wodiyaassi xoqqu xoqqu goosona; shin sohuwaarakka sharafaadan shullidi xayoosona; kattaadan cakettoosona.

²⁵ “Hegee hanenna giidi, kaddiya asi de7ii? Taani odi-do qaalaakka worddo giidi, ammanttiya asi de7ii?” yaagiis.

Bilddaadi Heezantto Haasayido Haasayaa

25 Hegaappe guyyiyan, SHuuha biittaappe yiida Bilddaadi hagaadan yaagidi zaariis; ² “Xoossai wolqqaama gidiyo gishshau, asai yayyidi, ayyo haarettees. I ba saluwaa kawotetta saruwan naagees. ³ A olanchchata qoodanau danddayiya asi de7ii? Xoossaa poo7oi gakkenna sohoi de7ii? De7enna. ⁴ Yaatin, asi Xoossaa sinttan waani xillo gidanau danddayii? Maccaasappe yelettida asi waani wogaadan geeshsha gidanau danddayii? ⁵ Xoossaa sinttan aginaikka wagagga poo7o gidenna; a sinttan xoolinttetikka geeshsha gidokkona. ⁶ Yaatin, Xoossaa sinttan uu7enne guxune gididiya asi ai keena laafee?” yaagiis.

Iyyoobi Gidduwaara Kilppayees

26 Yaagin Iyyoobi hagaadan yaagidi zaariis; ² “Wolqqi baina asa neeni aiba maado maaddadii! Daafurida qeeseta neeni aiba ashetta ashshadii! ³ Aadhdhida eratetta bainaagaa aiba zore zoradii! Ai keena gita eratetta qonccissadii! ⁴ Neeni ha qaala haasayanaadan nena oonee maaddidai? Qassi hagaadan haasayanau nena denttettidaagee o ayyaane?” yaagiis.

Bilddaadi Ba Haasayaa Wurssees

⁵ Yaagin Bilddaadi, “Haiqqidaageetu moitilleti biittaappe garssa baggaara haattaa giddon kokko-roosona. ⁶ Xoossaa sinttan Si7ooleekka qoncce; aibinne a genttanau danddayenna. ⁷ Xoossai huuphessa bagga salota micciis; sa7aakka aibakko bainnasan kaqqiis. ⁸ I shaaratun haattaa kuntees; kunttin haattaa deexuwan shaarati daakettokkona. ⁹ Goobanida aginaa i ba shaaran kammees. ¹⁰ Poo7uwaa xumaappe shaakkanau, saloi sa7aara danttettiyoosan qammainne gallassai laamettiyo zawa Xoossai essees. ¹¹ I seeriyo wode, salotu tuuqeti dagamau kokkoroosona. ¹² Ba wolqqan abbaa co77u oottiis; ba akeekan Ra7aaba giyo miimminttiyaa xaissiiis. ¹³ I shemppiyo shempuwan saloti geeyidosona; a kusheekka xonggettiya shooshshaa woriis. ¹⁴ Hageeti ubbai Xoossai oottido oosotuppe amaridaageeta; nuuni siyoogee saasuketta xalaala. Yaatin, a wolqqa gitatetta akeekanau danddayiyai oonee?” yaagiis.

Iyyoobi Haasayees

27 Yaagin Iyyoobi hagaadan yaagiis; ²“Ta suure pirdaa tana diggidi, ta de7uwaa camo kessida, Ubbaa Danddayiya Xoossan taani caaqqais. ³Xoossai taayyo de7o shemppuwaa immido keenan, ⁴ta doonai wordduwaa haasayenna; ta inxxarssaikka cimuwaa odenna. ⁵Intte haasayidoogee likke gaada taani ekkikke; haiqqana gakkanaassikka taani tana suure giyoogaa aggikke. ⁶Ta xillotettaa mintta oiqqanaappe attin, xillotettaa aggikke; taani de7ido laitta ubban ta wozanai kahai tana walassenna.

⁷“Ta morkketinne tanaara eqettiyaageeti ubbai iitanne mooranchcha asaadan qaxxayettona. ⁸Xoossai eta shemppuwaa eta ashuwaappe shaakkidi, eta laittaa qanttiyo wode, iitatuuyo sinttanana ufaissi aibee? ⁹Eta bolli metoi gakkiyo wode, Xoossai eta waasuwaasiyii? ¹⁰Ubbaa Danddayiya Xoossan eti ufaittanee? Eti ubba wode Xoossaa xeesanee?

¹¹“Taani inttena Xoossaa wolqqaabaa tamarissana; Ubbaa Danddayiya Xoossaa matan de7iyaabaa taani intteppe qottikke. ¹²Intte ubbai hгаа intte huuphen be7ideta. Yaatin, ha hada haasayaa aissi haasayeetii?

¹³“Xoossai iita asatuuyo battido qaadainne huqqunniya asati Ubbaa Danddayiya Xoossaappe ekkiyo woiwai hagaappe kaalliyaagaa. ¹⁴Eta naati ai keenaa darikkonne, eti olan wuroosona; eta zaretikka miyoobaa xayidi namisettoosona. ¹⁵Hegaappe attidaageeti boshan wuroosona; eta am77etikka etayyo yeekkokkona.

¹⁶“Iita asati, qoodin wurena biraa shiishshinkka, eta biraa suure asati shaakki ekkana; qassi maayuwaadarissidi shiishshinkka, eti shiishshiyooqaa xilloti maayana. ¹⁸Eti keexxiyo keettati shararootiyaa keettaa mala; naagiyaageeti keexxido zamppaa mala.

¹⁹“Eti dure gididi, bantta hiixan zin77ana; shin eti xiskuwaappe beegottiyo wode, aibinne xayin mela atana. ²⁰Dagamai di7uwaadan qoppennan eta bolli yaana; qammankka gotee eta denttidi efaana. ²¹Arshsho bagga carkkoi eta de7iyooosaappe pittidi efaana. ²²Eti kessi ekkana baqatishin, qareti bannan eta bolli wodhdhana. ²³Wodhdhidi wolqqaama cenggurssaa sissiiddi, eta yedettana.

Aadhdhida Eratettaa Timirttiyaa

28 “Biraa bookki kessiyooosainne worqqaa geeshshanau seerissiyooosai de7ees. ²Biratai asai biittaappe bookkin kiyees; nahaaseekka a shuchchaa seerissin kiyees. ³Asai xomppiyaa ehiidi, xumaa xonees; biittaa xaggaa gakkidi, sakkana xumaa gidдон he shuchchaa koyees. ⁴Asai de7iyooosaappe haakkidi, asaa tohoi yedhdhi erennasaa biidi, hegan ciimma ollaa bookkees; bookkidi hegan wodoruwan yaanne haanne kuulumuliiddi, asaappe shaahettidi de7ees. ⁵Kattai biittaappe mokkees; shin he biittaa giddoi taman seeridi, aadhdhi aadhdhi wodhdhees. ⁶He biittaa gidдон de7iya shuchchaappe

sampperiyaa giyo al77o shuchchai kiyees; a baanaa gidoppekka kulkka worqqai beettees.

⁷“He shuchchaa bookkiyoosaa efiya ogiyaa xinggillee erenna; gaceekka be7ibeenna. ⁸Hanttaara do7ati bantta tohuwan he sohuwaa yedhdhi erokkona; gaammoikka hegaara kanttena.

⁹“Asi mino zaallaa mentterettes; deriyaakka bookkidi, xaphuwaappe aatti yeggees. ¹⁰Zaallaa lukkidi, kanttiyo ogiyaa kessidi, he al77o shuchchaakka demmees. ¹¹Haattai he sohuwau goggennaadan zeerees; geemmidabatakka poo7uwau kessees.

¹²“SHin aadhdhida eratetai awappe beettanau danddayii? Akeekai beettiyoosai awee? ¹³Asi a tumu waagaa erenna; aissi giikko, aadhdhida eratetai paxa de7iyaageetu gidдон beettanau danddayenna. ¹⁴Abbaa ciimmai, ‘Aadhdhida eratetai ta gidдон baawa’ yaagees.

¹⁵“Aadhdhida eratetai worqqan woikko biran shamettenna. ¹⁶Aadhdhida eratetai muruta worqqan, maragidiyaanne sampperiyaa geetettiya al77o shuchchan shamettenna. ¹⁷Worqqainne heregaappe oosettida miishshatu waagai aara likettenna; worqqaappe oosettida al77obankka laamettenna.

¹⁸Aadhdhida eratettaa waagai zaagooliyaappe, almaaziyaappenne inqqa ubbaappe aadhdhees.

¹⁹Tophaaziyooniyaa giyo Toophphiya inqqaikka aara likettenna; muruta worqqankka shamettenna.

²⁰“Yaatin, aadhdhida eratetai auppe yii? Akeekai beettiyoosai awee? ²¹Paxa de7iya mereta ubbaappe geemmi uttiis; saluwaa kafotikka a demmokkona.

²²Bashshainne haiqoi, ‘Nuuni aadhdhida eratettau odo xalaalaa nu haittan siyida’ yaagoosona.

²³“Aadhdhida eratettaakko efiya ogiyaanne i de7iyosohuwaa eriyai Xoossaa xalaala. ²⁴Aissi giikko, Xoossai sa7aa gaxaa ubbaa xeellees; xeellidi salotuppe garssaara de7iyaabaa ubbaa be7ees. ²⁵Xoossai carkkuwaassi wolqqa immido wodenne shaaraa haattaa likkido wode, ²⁶iraikka awan bukkanaakko, dadaikka awan wodhdhanaakko wogaa wottido wode, ²⁷i he wode, aadhdhida eratettaa be7iis; be7idi paaccis; paaccidi, lo77o giis. ²⁸Hegaappe guyyiyan, Xoossai asaassi odiiddi, ‘Xoossaassi yayiyooogee aadhdhida eratetta; iitaappe haakkiyoogee akeeka’ yaagees” yaagiis.

Iyyoobi Wurssetta Mootuwaa Mootees

Iyyoobi Haasayees

29 Iyyoobi qassikka hagaadan yaagiis; ²“Ha77i ta de7iyoo duussai Xoossai beni tana naagido wodiyaagaa mala gideerenneeshsha! ³A xomppee ta bolli poo7in, taani a poo7uwan hemettaas. ⁴He wodee Xoossai tananne ta so asaa naagin, taani ta kumetta wolqqaara de7ido wode. ⁵He wode Ubbaa Danddayiya Xoossai tanaara de7ees; ta naatika ta yuushuwan de7oosona. ⁶Taani ta kushiya maattan meecettaas; ta gaacchiyo woxaappekka zaitee shaafaadan goggiis.

⁷“Taani kataman de7iya pirdda keettaa biido wode, daannatuura issippe uttaas. ⁸ He wode yelagati tana be7idi, ogiyaa immidosona; cimatikka tana bonchchanau denddidi eqqidosa. ⁹ Halaqati haasayyoogaa aggi bayidosona; bantta doonanka bantta kushiyaa wottidosona. ¹⁰ He kataman de7iya gi-ta asatikka co77u giidosona; eta inxxarssaikka eta kookkiyaa baqqi oiqqiis.

¹¹ “Tabaa siyidaageetinne tana be7idaageeti ubbai tana galatidi haasayidosona. ¹² Aissi giikko, maaduwaassi waassiya hiyyeesatanne aawai aayiyaa xayin, maaddiyaabi bannaageeta taani ashshaas. ¹³ Haiqqana haniya bitanee tana anjiis; am77iyaakka ta maaduwan ufaittaasu. ¹⁴ Taani xillotettaa maayodan maayaas; suure pirddaikka ta afala malanne qumaashsha mala. ¹⁵ Taani qooqetuyyo aife, wobbetuyyo toho gidaas. ¹⁶ Hiyyeesatuyyo aawa gidaas; taani erenna asatuyyookka xabaqa gidaas. ¹⁷ Taani iitatu gappataa menttaas; eti shankkatidi oiqqidoogeetakka eta doonaappe wotta ekkaas.

¹⁸ “Hegaa gishshau, taani ta qofan, ‘Taani lo77o, adussa laittaa ta so asaa gidduwan de7ada haiqqana. ¹⁹ Aissi giikko, taani ba xaphota haattaa giddo yeddidanne xaazai qamma ubban a tashiyaa bolli de7iyo mittaa mala. ²⁰ Taani ubbatonka bonchchettada de7ana; ta wolqqaikka ubbaton ooraxxana’ gaada qoppaas.

²¹ “Taani haasayyoogaa asai sirphphi gi ezggidi, ta zoriyaa ekkiis. ²² Taani haasayidoogaappe guyyiyan, eti zaarettidi haasayibookkona; aissi giikko, ta qaalai eta wozanan xokkiis. ²³ Goshshanchchai iraa naagiyoogaadan, eti taani haasayanaagaa siyanau hanggidi naagidosona. ²⁴ Eti hirggi uttidaashin, taani ta som77uwaa pashkkissaas; hegan eti minettidosona. ²⁵ Taani eti de7ana ogiyaa dooraas; doorada eta halaqadan uttaas. Ba olanchchatu giddon de7iya kawuwaadan, taani eta giddon de7aas. Qassi az-zaniyaageeta minttettiya asa mala gidaas.

Qassikka Iyyoobi Haasayees

30 “SHin ha77i taappe yelagiya asati tana baceessoosona. Eti ta dorssaa wudiyaa heemiya kanata maaddana ginkka taani diggido aawatu naata. ² Eta aawati wolqqi ixxidoogeetanne bolli gilqqidoogeeta gidido gishshau, tana ainne maaddibookkona. ³ Metuwaanne namisaa gaasuwan qammi denddidi, bazzo biiddi, xaphuwaa coommidosona. ⁴ Qassi sharafaanne boncuwaa maxidosona; mal77enna sankkaaraa xaphotakka miidosona. ⁵ Asai waassiiddi, kaisota yedettidoogaadan, asaa giddope eta yedettiis. ⁶ Eti zanggaaraa giddon, gonggolo giddooninne zaalla kooppo giddon de7idosona. ⁷ Eti buuraa giddon bazzo do7atudan waassidosona; doobbiyaa garssan shiiqidi, issippe de7idosona. ⁸ Eti xurqqayyiyan shocettidi, biittaappe goodettidosona. Eti sunttaara moorettidi, eeyya gididi de7idosona.

⁹ “Ha77i eta naati tana yettan qilliiccoosona; taani eta giddon leemisidi odiyooobaa gidaas. ¹⁰ Eti tana sheneti-

di, taappe haakkoosona; ainne yeellatennan ta som77uwan cuchchaa cuchchoosona. ¹¹ Xoossai ta wolqqa laafettidi, tana kaushshido gishshau, eti tana qohanau, bixaalaa kessirggido paraadan, yeda gididosona. ¹² Ha seeri bannan diccida naati ta bolli denddidi, tana yedettoosona; eti tana xaissanau ta bolli woraajjoosona. ¹³ Eti ta hemettiyo ogiyaa gorddidi, tana xaissanau koyoosona; ooninne eti heгаа oot-tanaagaa diggenna. ¹⁴ Olanchchati katamaa dirssaa menttidi geliyoogaadan, eti ta bolli yiidosona. ¹⁵ Gita dagamai tana hitti oottiis; ta bonchchoikka carkkoi efiyoobaadan biis; ta ishaloikka shaaraadan xayiiis.

¹⁶ “Ta shemppiyaa hitaasu; tuggaa gallasai tana cirppintti oiqqiis. ¹⁷ Qammi qammi sahoi ta meqettaa coommes; seelaikka shemppi ekkennan gede gujjees. ¹⁸ Ta maayoi gunddidi moorettiis; qoliyaa qooriyaadan, tana cuulli oiqqiis. ¹⁹ Xoossai tana urqqan oliis; olin taani biittaappe bidinttaappe kehena asa gidaas.

²⁰ “Abeet Xoossau, taani neeyyo waassais; shin neeni taayyo allabaakka. Eqqada nena woossaas; shin neeni ta woosaa siyabaakka. ²¹ Neeni kaseegaappe dummatada, taayyo meqettaa iitadasa; ne gita wolqqan tana yedettaasa. ²² Neeni tana carkkuwan denttadasa; denttada a togissadasa; gotiyankka tana suragissadasa. ²³ Asau ubbau wurssetta gidida haiquwau neeni tana aattada immiyoogaa taani erais.

²⁴ “Kunddidi meqqida asi tuggatiiddi, ‘Tana maad-darkkii’ giidi waassin, au qarettenna asi de7ii? ²⁵ Tuggan de7iyaageetuyyo taani yeekkabeikkinaa? Hiyyeesatuyyo taani qarettabeikkinaa? ²⁶ Lo77obaa demmana gaada taani amottiyo wode, iitabai tana gakkiiis. Taayyo sa7ai kehees gaada taani naagiyo wode, gallasai taayyo xumiis. ²⁷ Ta wozanai hirggiis; taani woppaa demmabeikke; gallasaappe gallassan ta tuggai yaa dariis. ²⁸ Ta bollai awaa suuluwan gidennan az-zanuwan karexxiis; taani shiiquwan eqqada, ‘Tana maaddite!’ gaada waassais. ²⁹ Taani worakanatuyyo isha, yanchchatuyyookka dabbo gidaas. ³⁰ Ta gogai xiiximmidi, poqetti poqetti wodhdhees; ta bollaikka mishuwan xuugettees. ³¹ Hegaa gishshau, ta maazin-qee zilaassau diixettiis; ta imbbiiliteekka yeehuwau punettiis.

Iyyoobi Ba Haasayaa Poliis

31 “Maccaasa xeellada amottennaadan, taani ta aifiyaara maachchaa maacettaas. ² Taani heгаа oottidabaa gidiyaakko, bollan de7iya Xoossai taayyo aiba qaada immanddeeshsha? Saluwan de7iya Ubbaa Danddayiya Xoossai asaassi immiyo witoi aiba gidanddeeshsha? ³ Iitatu bolli boshai, mooruwaa oot-tiyaageetu bolli bashshai gakkanaagee erettidaagaa gidenneeyye? ⁴ Xoossai ta hemetaa ubbaa be7ees; ta tangguwaa ubbaakka qoodees.

⁵ “Taani iitabaa mulekka oottabeikke; asakka cimmanau kajeelabeikke. ⁶ Xoossai tana likke meezaanan mazzano; yaatidi taani xillo gidiyooogaa ero. ⁷ Ta hemetai ogiyaappe sher77idabaa gidikko, ta

wozanaikka ta aifee xeellidobaa amottidabaa gidikkonne, qassi ta kusheekka nagaran tunidabaa gidikko, ⁸ ta carshshai ubbai shodetti xayo; taani zeri-dobaakka harai mo.

⁹ “Ta wozanai ta shooruwaa maccaasa amottidaba gidikko, woikko taani i penggen zuggada naagidabaa gidikko, ¹⁰ ta keettaayyiyaa hara asau gaaccu; qassi hara attuma asati iira zin77ona. ¹¹ Aissi giikko, shaaramuxiyoogee keehippe pokkonne pirddan qaxxayissiya nagara. ¹² Ha nagarai tamaadan xuuggidi, ta aquwaa ubbaa xaissiyaabaa.

¹³ “Taani ta attuma woikko ta macca ashkkarati tana mootin, eta mootuwaa karidabaa gidikko, ¹⁴ Xoossai tana pirddiyo wode, taani waananee? Qassi i tana oichchiyo wode, taani woiga zaaranee? ¹⁵ Aissi giikko, tana medhdhida Xoossai ta ashkkaratakka i medhdhis. Nuna ubbaakka nu aayee nu aayee uluwan tili-daagee issi a xalaalaa.

¹⁶ “Taani hiyyeesati woossidobaa diggabeikke; woikko am77eta minttettennan agga erikke. ¹⁷ Aawai aayyiyaa baina naati mela aqiyiyo wode, taani ta qumaa tarkka mabeikke. ¹⁸ Taani eta ta yelagatetaappe doommada, eta aawadan dichchaas; ta aayee uluwaappe yelettoosappe doommada, am77eta maaddaas. ¹⁹ Maayoi xayin, meegoi woriyo uraa, woikko kallo de7iya metootanchcha demmiyo wode, ²⁰ ta dorssatu ikisiyaappe oosettida maayuwaa taani etau immennan agga erikke. Hegaa gishshau, etikka bantta polo wozanan tana galatoosona. ²¹ Taani mootuwan eta shatimmanaagaa erada, aawi baina naata naaqqidabaa gidikko, ²² ta qesee kuriyaappe meqqo; ta kusheekka hashiyaappe karetti wodhdho. ²³ Hegaa taani oottennaagee Xoossaa qixaatiyaassi yayyiyo gishshaassanne a anggai tana daganttiyo gishshaassa.

²⁴ “Taani worqqan ammanettido wodee baawa. Muruta worqqaakka, ‘Taani nenan ceeqettais’ gabeikke. ²⁵ Ta duretettaa daruwan, ta kushee demmido woriyan taani ufaittabeikke. ²⁶ Awaa phoolettaa woikko aginaa lo77otettaa be7ada, ²⁷ ta wozanan geeman eta bonchchabeikke, woikko ta kushiyaa piddi ootta yera-da, etau goinnabeikke. ²⁸ Taani hejaa oottidaakko, Xoossaa kaddaas shin. He nagaraikka pirddan qaxxayissiya nagara.

²⁹ “Ta morkketa gakkida iita qaadan taani ufaittabeikke; eta gakkida metuwankka hombbocabeikke. ³⁰ ‘Ta morkkee xayo’ yaaga qanggada, nagara oot-tabeikke. ³¹ Taani ubbaton imattaa mokkiyoogaa ta ashkkarati taayyo markkattoosona. ³² Sa7ai qammido asa karen aissabeikke; taani ta keettaa penggiyaa ogiyaara biyaagau ubbatoo dooya wottaas. ³³ Asai qosiyooqaadan, taani ta nagaraa ta shophphan qosabeikke. ³⁴ Taani asaa haasayaassi dagammabeikke; eta boriyaassi yayyada, taani co77u giido wodeenne kare kiyennan aggido wodee baawa.

³⁵ “Taani haasayyoogaa siyiyaabi de7eerenneeshsha! Taani haasayidobai ubbai tuma gidiyooqau taani paramais; Ubbaa Danddayiya Xoossai taayyo zaaruwaa im-

mo. Ta baarigaarai tana mootido pailee de7in, wai be7arkkinaashsha! ³⁶ Be7iyaakko, wootodan taani ta hashiyan sikkana shin! Kallachchadan ta huuphiyan goxxana shin! ³⁷ Taani halaqadan akko shiiqada, ta oottidobaa ubbaa ayyo yootana shin!

³⁸ “Ta goshsha biittai, ‘Tana bonqqa ekkadasa!’ giidi, ta bolli waassidabaa gidikko, ta yafaratikka ta bolli yeekkidabaa gidikko, ³⁹ he biittan morkkidaagaa miishsha qanxxennan coo miidabaa gidikko, woikko he biittaa oottiyaageeta namisan woridaba gidikko, ⁴⁰ taayyo gisttiyaa gishshaa agunttai, banggaa gishshaakka sharafai he biittan mokko” yaagiis.

Iyyooba haasayai hagan polettiis.

Eelihu Haasayaa

Eelihu Haasayees

32 Iyyoobi, “Taani xillo asa” giido gishshau, ha heezzu asati ayyo zaaruwaa immiyooqaa agga bayidosona. ² Iyyoobi Xoossaa xillo giyoogaa aggidi, bana xillo oottido gishshau, Raama yara gidiya Buuziyaa Barkkeela na7ai Eelihu Iyyooba bolli keehippe hanqqettiis. ³ Eelihu qassi Iyyooba heezzu laggetakka hanqqettiis; aissi giikko, eti a coo mooranchcha gidosonappe attin, ayyo zirxxa zaaro zaaranau dand-dayibookkona. ⁴ Eelihu etappe kaalotiyo gishshau, eti ubbai haasayaa wurssana gakkanaashin naagiis. ⁵ Ha heezzu asati Iyyoobayyo gidiya zaaruwaa immanau danddayibeennaagaa be7idi, i keehippe hanqqettiis.

⁶ Hanqqettidi Buuziyaa Barkkeela na7ai Eelihu ha-gaadan yaagidi, haasayaa doommiis; “Taani laittan naatais; intte taappe cimeeta. Hegaa gishshau, taani ta qofaa intteyyo yootanau yayyaas. ⁷ Taani, ‘Cimati haasayona; bantta daro laittan demmido aadhdhida eratettaa tamarissona’ gaada qoppaas. ⁸ SHin asa giddon aqidi, aadhdhida eratettaa asassi immiyaagee Ubbaa Danddayiya Xoossaa Ayyaanaa. ⁹ Asaa aadhdhida eranchcha kessiyaagee cimatteta gidenna, woikko likkebai geliyo daro de7ida asatussa gidenna.

¹⁰ Hegaa gishshau, siyite; taanikka ta qofaa intteyyo yootana.

¹¹ “Be7ite, intte haasayiyiyo wode, taani co77u gaada ezggaas; intte haasayana qaalaa qoppishinkka naagaas. ¹² Taani intte giyoogaa ubbaa wurssa siyaas; shin intteppe ooninne Iyyoobi mooranchcha giidi ammant-tibeenna; qassi intteppe ooninne a palamau bessiya zaaruwaa immibeenna. ¹³ Iyyooba haasayaayyo kalisiya zaaruwaa zaaranai Xoossaaappe attin, asa gidenna gishshau, intte, ‘Nuuni aadhdhida eratettaa demmida’ geennaadan naagettite. ¹⁴ Iyyoobi palamettidoogee intteppaappe attin, tanaara gidenna. Taani intte haasayidoogaadan ayyo zaaruwaa immikke.

¹⁵ “Iyyoobaa, eti dagammidi, ne haasayaassi zaaruwaa immanau danddayibookkona; etau haasayyoobai xayis. ¹⁶ Eti haasayyoobaa xayidi, co77u giidi eqqikko, taanikka naaganau koshshii? ¹⁷ CHii, chii, taayyookka yootiyoobai de7ees; taanikka

ta qofaa yootana. ¹⁸ Taani daro haasayiyobai de7iyoo gishshau, ta gidдон de7iya ayyaanai tana oda giidi giddees. ¹⁹ Be7ite, taayyo haasayiyoo kayai imet-tennabaa gidikko, taani ho77o woine eessai kumido ogoruwaadan xuuqqana hanais. ²⁰ Taayyo hagaappe guuttaa kehana mala, taani haasayanau koshshees; ta doonaakka dooyada, taani ta zaaruwaa immanau koshshees. ²¹ Ha yohuwan taani oonanne maaddikke, woikko ai asanne coo sabbikke. ²² Aissi giikko, asa coo sabbiyoobi taayyo mulekka erettenna. Taani qassi hegaa hanikko, tana Medhdhidaagee tana qaxxayana.

Qassikka Eelihu Haasayees

33 "Iyyoobaa, ha77i taani yootiyooqaa siya; ta giyoobaa ubbaakka ezgga. ² Taani haasayanau giigaas; ta qaalatikka ta inxxarssaa xeeran de7oosona. ³ Ta haasayiyoo qaalati ta wozanaa suuretettaa qonccis-soosona; taani eriyoogaa ta inxxarssai tumatettan haasayees. ⁴ Tana Xoossaa Ayyaanai medhdhiis; Ubbaa Danddayiya Xoossaa shemppoi taayyo de7uwaa immiis. ⁵ Neeni danddayiyaabaa gidikko, taayyo zaaruwaa immi; nena giigissada, tanaara gaitta. ⁶ "Be7a, taani Xoossaa sinttan ne mala; qassi taanikka urqqaappe merettaas. ⁷ Neeni taassi yayyiyo gaasoi baawa; taani nena naaqqikke. ⁸ "Ne haasayaa ubbaa taani ezggaidda takkaas; neeni hagaadan yaagishin siyaas; ⁹ "Taani geeshshanne boree baina asa; taani xillonne nagara oottabeenna asa. ¹⁰ SHin Xoossai tana qaxxayanau gaasuwaa koyees; i tana ba morkkedan qoodees. ¹¹ Ta tohuwaa toho biratan qachchees; taani tanggiyo tanggo ubbaakka i wochchees' yaagadasa. ¹² "Iyyoobaa, neeni ha haasayan likke gidakka! Ane taani neeyyo yootais; Xoossai asappe aadhdhees. ¹³ Neeni, 'Xoossai taani haasayido haasayau zaaruwaa immenna' gaada, aissi aara palametta? ¹⁴ Asi akeekennappe attin, Xoossai ha ogiyyaarakka he ogiyyaarakka haasayees. ¹⁵ "Asai qammi hiixan zin77idi, xiskkuwaa kairido wode, Xoossai aimuwaaninne ajuutan haasayees. ¹⁶ He wode asai siyanaadan haittaa dooyees; ba seer-ankka i eta daganttees. ¹⁷ Yaatidi asi nagaraa ootten-naadan teqqees; otoruwaakka asaappe diggees. ¹⁸ Xoossai asaa bashshaappe ashshees; haiquwaappekka naagees. ¹⁹ "Xoossai sakkiya harggiyan asaa oittidikka, asi ba balaappe simmanaadan seerees. ²⁰ Hegaadan hanidi, harggida uri kattaa ixtees; daro mal77o qumaikka a sheneyees. ²¹ A ashoikka gilqqidi wurees; a bolliikka melin, meqettai qoodettes. ²² I haiqqanaunne moogettanau hanees. ²³ "Asau suure ogiyaa bessiya, sha7an qoodettiya ki-itanchchatuppe issai ayyo gaannatanau yiyaakko, ²⁴ yi-idikka ayyo qarettidi, 'I duufuwaa gelennaadan a ashsha. Taani ayyo woziyoobaa demmaas' yaagiyaakko, ²⁵ a bollai yelagana; a yelagatettaa wolqqaikka ayyo simmana. ²⁶ He bitanee Xoossaa woossana; woossin Xoossai a woosaa siyana. Xoossai

ayyo a xillotettaa zaariyo gishshau, i ufaissan Xoos-saassi goinnana. ²⁷ He wode asaa sinttan i hagaadan yaagidi yexxana; 'Taani nagaraa oottaas; suurebaakka geellayaas; shin Xoossai ta mooruwaadan taayyo qanxxibeenna. ²⁸ Taani duufuwan gelennaadan tana ashshiis; hekko, ha77i paxa de7ada, poo7uwaa be7ais' yaagana.

²⁹ "Be7ite, Xoossai asaassi haga ubbaa zaari zaaridi oottes; ³⁰ hegaadan oottidi, asaa duufuwan geliyoogaappe ashshees; de7uwan i ufaittanaadan oottes.

³¹ "Simmi Iyyoobaa, taani yootiyooqaa ezgga siya. Ane neeni co77u gin, taani haasayais. ³² Neeni haasayanau koyiyooobi de7ikko, taayyo haasaya. Taani neeni xillo gidiyoogaa bessanau koyais. ³³ Hegee xayikko, co77u gaada, taani haasayiyooqaa siya. Nena taani aadhdhida eratettaa tamarissana" yaagiis.

Qassikka Eelihu Haasayees

34 Qassikka Eelihu hagaadan yaagiis, ² "Inttenoo, aadhdhida eranchchatoo, taani haasayiyoo haasayaa siyite. Inttenoo, eranchchatoo, intte haittaa taakko yeggite. ³ Inxxarssai qumaa mal77uwaa eriyoogaadan, haittaikka yohuwaa shaakkidi erees. ⁴ Ane nuuni likkebaanne lo77obaa shaakkidi eroos.

⁵ "Iyyoobi, 'Taani xillo; shin Xoossai ta suure pirddaa tana diggiis. ⁶ Taani likke gidaidda, worddanchchadan qoodettaas. Tanan mooroi bannankka, i tana paxennaadan masunxxissiis' yaagiis.

⁷ "Xoossaa bolli Iyyoobadan qilliicciya asi de7ii? ⁸ I iitabaa oottiyaageetuura zuppettees; nagaranchchatu-urakka hemettees. ⁹ Waanidi giikko, i, 'Asi Xoossaa ufaissana giidi oottiyoobi ainne maaddenna' yaagees.

¹⁰ "Hegaa gishshau, inttenoo, akeekanchcha asatoo, taani yootiyooqaa ane siyite! Ubbaa Danddayiya Xoossai iitabaa mulekka oottenna. ¹¹ Xoossai asassi a oosuwaadan immees; aawu ogiyyaadan aawussi qanxxees. ¹² Xoossai tumuppe iitabaa oottenna; Ubbaa Danddayiya Xoossai suure pirddaa geellayenna.

¹³ Sa7aa bollan Xoossaayyo maataa immidai oonee? Qassi biittaa ubbaa bolli a sunttidai oonee? ¹⁴ Xoossai ba Ayyaanaanne ba de7o shemppuwaa baakko zaaridi ekkiiyaakko, ¹⁵ asho maayida ubbai issippe xayana; asi biittau duge simmana.

¹⁶ "Intte akeekanchcha gidikko, haga siyite; ta haasayiyooqaa ezggate. ¹⁷ Suure pirddaa ixxiyaagee biittaa haaranau danddayii? Yaatin, neeni xillonne wolqqaama gidiya Xoossaa pirddai? ¹⁸ Xoossai kawota, 'Intte shufurota' yaagees; qassi biittaa haariyaageetakka, 'Intte iita' yaagees. ¹⁹ Halaqatu som77uwaa xeellidi maaddenna; duriyaakka manquwaappe aattidi xeel-lenna. Aissi giikko, eti ubbaikka a oosota. ²⁰ Eti hekka bilahe akeekennan haiqqana; asai ubbaikka kokkoridi xayana; wolqqaamatikka ai asa kusheenne bochchen-nan kichchana.

²¹ "Xoossai asaa hemetaa xeellees; a tanggo ubbaakka wochchees. ²² Iitaa oottiyaageeta Xoossaappe genttanau danddayiya sakkana xumi baawa. ²³ Xoossai asaa bolli pirddanau, asai a sintti shiiqanaadan keero

immenna. ²⁴ Wolqqaamata ainne oichchennan ment-terettees; yaatidi eta sohuwan haraata wottees. ²⁵ I eta oosuwaaw eriyoo gishshau, eta issi qammi maataappe wottidi xaissees. ²⁶ Eta iitatettaa gishshau, asi ubbi be7iyoosan i eta qaxxayees. ²⁷ Qaxxayiyooqeekeka eti a kaallennan ixixidi, a azazuwaakka aggido gishshaassa. ²⁸ Eti hiyyeesata huqqunnidi, eta Xoossaakko waasanaadan oottidosona; oottin Xoossai hiyyeesatu waasuwaaw siyiis. ²⁹ Xoossai co77u giikko, a pirddanai oonee? I ba som77uwaaw wora zaarikko, asa maadiyaabi baawa. ³⁰ Hegaadankka, Xoossaassi yayyenna asati haarenaadaanne asaassikka gite gidennaadan, asai ubbai digganau danddayenna.

³¹ "Iyyoobaa, ne nagaraa Xoossaayyo paaxadii? Qassi zaarada nagara oottennaadan geppadii? ³² Ne mooruwaaw neeyyo qonccissana mala, Xoossaa woosadii? Sinttanau iita ooso oottennan agganau maayadii?"

³³ "Neeni Xoossai oottiyoobaa ixixidda, ne waagai neeni dosiyooqaadan hananau koyai? Simmi qofaa qachchanai nenappe attin, tana gidikke. Hegaa gishshau, neeni qoppiyoobaa taayyo yoota. ³⁴ Akeekanchcha asati taani yootiyooqaa maayoosona; taani odiyooqaa siyiya aadhdhida eranchchatikka hagaadan yaagoosona; ³⁵ 'Iyyoobi eri paccin, haggaa haasayees; i haasayiyooqaa birshshettikka baawa' yaagoosona. ³⁶ Iyyoobi iita asatudan zaaruwaaw immido gishshau, wursettaa gakkanau paacettidaa gideerenneeshsha! ³⁷ Aissi giikko, i ba nagaraa bolli makkalaa gujjees; nu sinttan Xoossaa qilliiccees. Ba qaalaakka darissidi, Xoossaa bolli biddees" yaagiis.

Qassikka Eelihu Haasayees

35 Eelihu qassikka hagaadan yaagiis; ² "Iyyoobaa, neeni, 'Taani Xoossaa sinttan xillo' giyoogee likkee? ³ Qassi, 'Taani nagaraa oottikko, nena ai qohiyaanaa? Nagaraa oottennan aggikko, taani go7ettiyoobi aibee?' yaagada neeni Xoossaa oichchadasa. ⁴ Taani neeyyoonne nenaara de7iya ne laggetuyyo zaaruwaaw haasayana.

⁵ "Xoqqu gaada salota xeella; neeppe bollaara de7iya shaaratakka ane akeekada be7a. ⁶ Neeni nagaraa oottikko, hegee Xoossaa ainne qohenna. Ne mooroi darikkokka, neeni Xoossaa ainne oottakka. ⁷ Xillo gidikko, ayyo neeni ai immuutee? Woikko ne kushiyaappe i ai ekkanee? ⁸ Neeni nagaraa oottikko, ne mala asaa qohaasa; qassi xillikkokka, asaa go77aasa.

⁹ "Huqqunnai darobare asai waassees; wolqqaamatu kushiyaappe kessi ekkanaaw alluwaaw xeegees. ¹⁰ SHin ooninne, 'Xoossai, tana Medhdhidaagee, qamman mazamuriyaa immidaagee, sa7aa do7atuppe aattidi, nuna tamaariisyaageenne saluwaaw kafotuppe aadhdhida eranchcha nuna oottiyaagee awan de7ii?' yaagenna. ¹² Iita asati waassoosona; shin Xoossai eta otoruwaaw gaasuwan, etau allenna. ¹³ Hada waasuwaaw Xoossai tumuppe siyenna; Ubbaa Danddayiya Xoossai heggaa ezzgenna.

¹⁴ "Iyyoobaa, neeni, 'Taani Xoossaa be7anau danddayikke; ta mootoi a sinttan de7ees; taani a naagais' yaagaasa. Yaatin, neeyyo i zaaruwaaw immanau, ne gaasoi ai keena guuxxanddeeshsha! ¹⁵ Xoossai asaa qaxxayennabaanne nagaraakka shenehoo giidi aggiigiyaabaa gaada qoppai? ¹⁶ Hegaa gidikko, neeni ne doonaa coo mela dooyaasa; dooyadakka eri banna haasayaa darissaasa" yaagiis.

Qassikka Eelihu Haasayees

36 Eelihu gujjidikka hagaadan yaagiis; ² "Xoossaa doona gidada taani neeyyo yootiyooqaa biron de7iyo gishshau, guuttaaw danddayada siya. ³ Taani ta eraaw zaassada ehais; tana Medhdhidaagee xillo gidiyooqaa taani nena erissana. ⁴ Taani worddo haasayikke; kumetta erai de7iyo uri nenaara de7iyooqaa ammana.

⁵ "Be7a, Xoossai wolqqaama; shin i oonanne karena. I akeekaukka mino. ⁶ Iitata i paxa wottenna; shin huqqunnettidaageetu maataaw i naagissees. ⁷ Xoossai ba aifiyaa xillotuppe denttenna. I eta kawotuura utissidi, merinau xoqqu xoqqu oottees. ⁸ SHin asai sanssalatan qashettikko, woikko tuggaa wodoruwan oiqettikko, ⁹ i eta oosuwaanne otoruwan eti oottido nagaraa qonccissees. ¹⁰ Seeraaw siyanaadan eta haittaa dooyees; nagaraappe simmanaadankka i eta azazees. ¹¹ Eti siyidi, ayyo oottikko, bantta laittaa saruwaanne ufaissan wurssana. ¹² SHin eti siyennan ixixikko, olan wurana; eti eraaw xayido gishshau haiqqana.

¹³ "Xoossaa ammanenna asati bantta wozanan yiilluwaaw dagayoosona; i eta qaxxayiyoo wodekka, maadda giidi woossokkonna. ¹⁴ Eti bantta yelagattetan haiqqoosona; eta de7oikka yeellan wurees. ¹⁵ Xoossai tuggatiyaageeta eta tuggan tamaariissee; i eta metuwaaw baggaara eta sissees.

¹⁶ "Xoossai nena metuwaappe kessiis; kessidi metoi banna aaho sohuwaaw efiis; ne miyo masoofiyankka modhdhuwaaw guuppiis. ¹⁷ SHin ha77i iitatu bolli gakkanau bessiya pird dai ne bolli gakkiiiddi de7ees. ¹⁸ Nena ooninne duretettaaw bessidi cimmennaadan, daro mattaayiyankka balettennaadan naagetta. ¹⁹ Ne aquwaaw daroi woikko ne minotettaaw nena metuwaappe ashshanee? ²⁰ Kawotettati bantta sohuwaappe xayiyoo qammaaw yaanaadan amottoppa. ²¹ Ha metoi ubbai nena gakkidoogee, nena iitaappe ashshanaassa. Hegaa gishshau, iitatettau guyye simmennaadan nena akeekka.

²² "Xoossai ba wolqqan xoqqu xoqqu giis! A mala astamaaree oonee? ²³ 'Haggaa ootta' giidi Xoossaa azaziya asi, woikko, 'Neeni iita ooso oottadasa' yaaganau danddayiya asi baawa. ²⁴ Asai mazamuriyan sabbido a oosuwaaw neenikka sabbanaaw hassaya. ²⁵ Asai ubbai Xoossaa oosuwaaw be7iis; shin be7iiddi, haahuwan be7iis. ²⁶ Be7ite, Xoossai gita! A gitatettaaw nuuni akeekibookko; a laittaa coratettaikka goodin gakettenna.

²⁷ "Xoossai haattaa sa7aappe pude saluwaaw efees; efiidi yan ira kessees. ²⁸ He irai shaaraappe kiyidi, asau daro bukkanaadan oottees. ²⁹ SHaarai waani yuyiyaakko, dadaikka Xoossai de7iyo saluwan waani gu-

ummiyaakko, ooninne erenna. ³⁰I ba yuushuwan wolqqanttaa poo7uwaa laalees; shin abbaa ciimmaa i xuman kammees. ³¹Iraa bukissiyooogan ba asaassi daro kattaakka mokissees. ³²I wolqqanttaa ba kushiyan oiqqees; oiqqidi ba halchchido sohuwaa shocanau azazees. ³³Dadai guummiyoogee uushoi uushanaagaa awaajjees; meheekka uushoi yiyoogaa erees.

Qassikka Eeliha Haasayees

37 "Uushoi ta wozanaa diddiqissees; ba de7iyo sohuwanka pirees. ²Ubbaikka Xoossaa cenggurssaa, dadaadan guummiya a qaalaa siyite. ³I salo ubbaappe kiittiyo wolqqanttai biittaa gaxaappe gaxaa gakkanaashin beettees. ⁴Hegaappe guyyiyan, a gunttaa cenggurssai siyettees; ba wolqqaama cenggurssan guummees; a cenggurssai siyettiyo wode, ba wolqqanttaa teqqenna. ⁵Xoossaa cenggurssai maalaalissiya gunttaa guummees; nuuni akeekanau danddayenna gitabaa i oottees. ⁶SHachchaa i, 'Sa7an wodhdha!' yaagees; wolqqaama irakka, 'Bukka' yaagidi azazees.

⁷"Asai ubbai a oosuwaa erana mala, he wode ba oosuwaa oosuwaa agganaadan oottees. ⁸He wode do7atikka bantta geessuwaa geessuwaa geloosona; gelidi yan uttoosona. ⁹Tohossa baggappe gotee yeess; huuphessa baggappekka meegoi yeess. ¹⁰Xoossai siiriyaara shemppiyo shemppuwaappe shachchai merettees; hegan aaho haattatika shuchchaadan minnoosona. ¹¹SHAarai haattaa tookkanaadan i oottees; ba wolqqanttaakka shaaraa gidдон laalees. ¹²A kaaletuwan shaarati yuuyi yuuyi aadhdhoosona; i azaziyoobaa ubbaa eti sa7aa bolli oottoosona. ¹³Xoossai iraa bukissiyooogee biittaa irxissanaaassa, woikko asaa qaxxayanaaassa, woikko ba siiquwaa eta bessanaaassa.

¹⁴"Iyyoobaa, haggaa siya; Xoossai oottiyo maalaalissiya oosuwaa takki gaada akeeka. ¹⁵Xoossai shaarata waati azaziyaakkonne ba wolqqanttaakka waati wolqqanttiyaakko erai? ¹⁶SHAarati saluwan waani toohettiyaakkonne qassi a erai polo gidido Xoossai oottiyo maalaalissiya oosuwaa neeni erai? ¹⁷CHii, tohossa carkkoi yiidi, biittaa mishissiyo wode, neeni hombbiyan metootanaappe attin, mulekka heggaa erakka. ¹⁸Xoossai saluwaa heregaadan piddi oottidi micciyo wode, neeni a maaddanau danddayai? ¹⁹Nuuni eraa paca gidiyo gishshau, nuuni Xoossaassi woigi haasayanaakko, neeni nuna tamarissa. ²⁰Xoossaara haasayana gaada taani oichchikke. Hagaadan oottada, i tana xaissana mala, taani aissi a dentterettiyaanaa? ²¹Carkkoi salota pittidi geeshshidoogaappe guyyiyan, salotun phooliya awaa poo7uwaa asi xeellanau danddayenna. ²²Huuphessa baggaara worqqaa milatiya poo7oi beettees; Xoossaikka yashshiya anggan qonccees.

²³"Nuuni Ubbaa Danddayiya Xoossaa mati shiiqanau danddayokko; a wolqqai gita. I ba tumu pirddaanninne ba gita xillotettan huqqunnenna. ²⁴Hegaa gishshau,

asai ayyo yayyees; banttana aadhdhida eranchcha giyaageeta ubbata i wudenna" yaagiis.

GODAA Haasayaa

GODAI Iyyoobassi Haasayees

38 Hegaappe guyyiyan, GODAI gotiyaa gidloppe Iyyoobassi hagaadan yaagidi zaariis; ²"Eri bainna haasayan ta zoriyaa tashsha7issiyaagee i hagee oonee? ³Ane neeni asadan ne xeessaa gixxa dendda-da, taani oichchiyoogaa taayyo oda.

⁴"Taani sa7aa medhdhiyo wode, neeni awan de7ai? Ane neeyyo akeekai de7ikko, taayyo yoota. ⁵Ha sa7ai ai keena gidanau bessiyaakko, he qofaa qachchidai oonee? Likkiyo wodoruwaakka sa7aa bolli yeggi-daagee oonee? Heggaa zaaruwaa ubbaa erai? ⁶Sa7aa tuuqeta kunddenaanadan mintti oiqqidabai aibee? Sa7aa baasuwa koiro shuchchaa wottidai oonee? ⁷He gallassi maallado xoolintteti issippe yexxidoogaanne kiitanchchati ubbai ufaissau ililidoogaa neeni erai?

⁸"Abbaa haattai, biittaa gomppaappe xuuqqidi kiyiyo gallassi, a penggeta gorddidaagee oonee? ⁹Abbaa shaaraa maizzidaagee, qassi xumankka xaaxa wottidaagee tana. ¹⁰Abbaayyo kanttenna zawaa medhdhidaagee, a penggiyaanne a hiraquwaa sohuwan wottidaagee tana. ¹¹Taani, 'Haggaa gakka; shin hagaappe aadhdhoppa; ne wolqqaama beetaikka hegan eqqo' yaagaas.

¹²"Iyyoobaa, neeni yelettoosappe awai maallado guuraara kiyanaadan azaza erai? ¹³Biittaa xanxxan poo7uwaa bessana malanne iita asatakka eti qosettidosappe qoncciyaa kessana mala, neeni wonttaa azaza erai? ¹⁴Gallassaa poo7oi zumatanne zanggaarata dakkoyidi wottido maayoi eqqidabaadan beetanaadan oottees; qassi urqqa miishshaa bolli wottido maatafaadan geeshshidi bessees. ¹⁵Iitati banttau poo7o gi wottido xumai xayeess; eti makkalau denttiyo kusheekka meqqees.

¹⁶"Ciimma abbaa giddo gelada, pulttuwaa be7adii? Woikko asi gakki erenna abbaa gidduwaa paacca xeella erai? ¹⁷Haiquwaa penggeta nena oonakko bessidee? Woikko sakkana xumaa penggeta be7adii? ¹⁸Sa7ai ai keena gitakko erai? Heggaa ubbaa neeni eriyaabaa gidikko, taayyo yoota.

¹⁹"Poo7oi de7iyoosaa efiya ogee awan de7ii? Qassi xumai de7iyo sohoi awee? ²⁰Eta neeni eta soo soo efaanau danddayai? Eti de7iyoosaa efiya ogeta neeni erai? ²¹Neeni sa7ai merettiyo wode yelettido gishshaunne daro laittaaakka de7ido gishshau, heggaa erennan aggakka!

²²"Suuppa shachchai minjjettiyoosaa geladii? Ordde shachchai doorettidosaa be7adii? ²³Taani eta meto wodiyaassi, ola wodiyaassinne toora gallassaassi minjja wottaas. ²⁴Wolqqanttai kiyiyo sohuwaa efiya ogee awan de7ii? Woikko arshsho bagga carkkoi awappe kiyidi carkkii?

²⁵ “Wolqqaama irai wodhdhiyo loossuwaa giigissi-daagee, dadaassi ogiyaa kessidaagee oonee? ²⁶ Asi de7enna bazzuwan iraa bukissiyai oonee? ²⁷ Mela baz-zoi iraa haattan shuggidi, mul77o maataa mukkanaadan oottidaagee oonee?

²⁸ “Iraa woikko xaazau aawi de7ii? ²⁹ Ordde shachchaunne burcce shachchau aaya de7ai? ³⁰ Kinch-choi haattaa shuchchaadan minttees; abbaa haattau bolla baggaakka shachcha kessees.

³¹ “Piliyaadisa geetettiya xoolinttetu citaa issippe gat-tada qachchanau danddayai? Ooriyoona geetettiya xoolinttetu citai qashettido wodoruwaa birshshanau danddayai? ³² Citan citan de7iya xoolintteta eta wodiyan wodiyan kessanau danddayai? Wogga Beeriyaanne Qeera Beeriya geetettiya xoolinttetu ci-tata issippe kaalettanau danddayai? ³³ Saloti aqiyoo hig-giyaa neeni erai? Woikko he higgee sa7an haaranaadan oottanau danddayai?

³⁴ “Di7oi nena muukkanaadan iraa bukissanau, ne qaala xoqqu oottada, shaarata azazuutee?

³⁵ Wolqqanttati biidi yiidi, ‘Hekko, ha77i ai oottonii?’ gaana mala, neeni eta azazanau danddayai? ³⁶ Haatta kafuwaayyo aadhdhida eraa, kutto addiyaayyookka akeekaa immidai oonee? ³⁷ Ba eran shaarata qoodanau danddayiyai oonee? Baanaa munaqqidi, urqqa kessidi, minttanau saluwaa shaarata geddi oot-tidi, haattaa duge tigiyaagee oonee?

³⁹ “Gaammoti ubbai bantta geessuwan geessuwan zin77idaashin woikko zuggidi naagishin, neeni etayyo miyoobaa shankkatada immanau danddayai? Woikko namisetti uttida eta marata kalissanau danddayai?

⁴¹ Quuroti namisetti bichchaariyo wode, eta maratikka miyoobaa demmanau taayyo, Xoossaayyo, waassiyoo wode, etayyo miyoobaa immiyai oonee?

Qassikka GODAI Iyyoobassi Haasayees

39 “Deriyan de7iya genessati aude yeliyaakko, neeni erai? Gaarati bannakkidi, bantta marata yeliyo wode be7adii? ² Eti kuntuiddi, woisa keena agi-naa gam77iyaakkonne qassi aude yeliyaakko erai? ³ Eti gulbbatidi, bantta marata yeliyoi audekko erai? ⁴ Eta marati bazzon diccidi minnoosona; minnidi bantta aayetu achchappe boosona; naa77antto guyye simmikkona.

⁵ “Harddiidati yeda daanaadan oottidai oonee? Qashuwaappe eta birshshi yeddidi oonee? ⁶ Etaa taani bazzuwaa de7iyooosaa oottada immaas; maxine biittan eti de7anaadan oottaas. ⁷ Katamaa woca-maappe eti haakkidi de7oosona; laaggiyaageetu waa-suwaakka siyokkona. ⁸ Eti dereta banttau heemettiyo soho oottoosona; hegan miyo mul77o maataa qoroosona.

⁹ “Menttai neeyyo oottanau eeno ganddee? Woikko ne gaaxaatan qammaa aqanddee? ¹⁰ Goyana mala, neeni a waaxuutee? Woikko kaduwaa goochchanaadan a oottanau danddayai? ¹¹ Neeni a wolqqa minotettan ammanettuutee? Ne daafurssiya oosuwaa i oottanaadan, ayyo yegga agguutee? ¹² I

simmidi yiidi, ne kattaa qoxxiyo ne audiyaayyo shi-shshees gaada neeni an ammanettai?

¹³ “Yanchchiya ba qefiyaa eesuwan qaattaasu; shin yanchchee qefeti sanggaanuwa qefetunne baalletu mala gidokkona. ¹⁴ Yanchchiya ba phuuphulliyaa biit-tan phuuphullausu; phuuphullada baanai ho7et-tanaadan aggaagausu. ¹⁵ ‘Tohoi menttana’ woikko, ‘Bazzo do7ati yedhdhana’ gaada qoppukku. ¹⁶ Marati babaa gidennabaadan qoodada, etau meqettaa iitaisu. I daafurai ubbai mela attiyooogee iyyo aibanne milatenna. ¹⁷ Aissi giikko, taani Xoossai a aadhdhida erattetaa doganaadan oottaas; taani akeekaa iyyo immabeikke. ¹⁸ SHin denddada a woxxiyo wode, ba-naara naasettiya paraa bollinne paraawaa bolli miic-causu.

¹⁹ “Iyyoobaa, paratuyyo wolqqa immidai, woikko paratu morggiyaa gotosho gammaa maizzidai nenee? ²⁰ Parati booliyaadan guppanaadaaninne yashshiya daarettaa eti daanaadan oottidai nenee? ²¹ Parati zanggaan biittaa booddoosona; bantta wolqqanka ufaittoosona; yaatidi ola miishshata gixxidaageetuura gaittanau ola dembaa piriixooosona. ²² Yashsha giyoobaa eti mulekka erokkona; eta aibinne dagantenna; eta bolli bisuwaa zaarettiyaakkonne guyye simmikkona. ²³ Eta toggiya olanchchati oiqqido ola miishshati phooliiddi, issoi issuwaara gaittidi giiret-toosona. ²⁴ SHin parati paachchuriiddi yashsiiddi, olau sinttau piriixooosona. Malkkataa punettaa ceng-gurssaa siyoo wode, co77u giidi eqqanau dand-dayokkona; ²⁵ malkkataa punniyo wode, ‘Hayyashsho!’ yaagoosona. Olaa peenuwaa haahuwan ekkoosona; ola gadaawati azaziyo azazuwaanne olanchchatu ce-quwaa siyoosona.

²⁶ “Gacee ba qefiyaa tohossi miccidi paallanau dand-dayanaadan, aadhdhida erattetaa ayyo immidai ne-nee? ²⁷ Argganttai pude kiyidi, ba keettaa xoqqa dere-tun keexxanau ne azazuwaa naagii? ²⁸ Argganttai aa-fuwaa doonan ba keettaa keexxidi de7ees; zaallatu za7otikka ayyo qato gididosona. ²⁹ Hegan uttidi, baayyo miyoobaa wochchees; wochchidi a aiffee haahuwaappe demmees. ³⁰ Argganttaa marati suuttaa uyoosona; gauyai de7iyooosan awankka i shiiqees” yaagiis.

40 GODAI Iyyooba hagaadan yaagiis; ² “Iyyoobaa, asi Ubbaa Danddayiya Xoossara mootettidi, shatimmi erii? Ane Xoossara mootettiya uri ayyo zaaro” yaagiis.

Iyyoobassi Haasayyoobai Xayiiis

³ Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi zaaridi, hagaadan yaagiis; ⁴ “Abeet GODAU, taani pattenna laafa asa; taani neeyyo waata zaaranau danddayiyaanaa? Taani ta doonan ta kushiya wottaas. ⁵ Taani issitoo haasayaas; shin taayyo zaariyoobi baawa. Naa77anttuwaa haasayikke” yaagiis.

GODAI Naa77anttuwaa Haasayees

⁶ Hegaappe guyyiyan, GODAI gotiyaa giddoppe Iyyoobassi hagaadan yaagiis; ⁷ "Attumaasadan ne xeessaa gixxa danddada, taani oichchiyoogaa taayyo oda. ⁸ Neeni tana mooranchcha kessana hanai? Neeyyo xillo gidanau, tana worddo kessai? ⁹ Xoossaa wolqqa mala wolqqai neeyyo de7ii? Xoossai guummiyoogaadan neeni guummanau danddayai? ¹⁰ Hegaa gidikko, ane ne bonchchuwaaninne gitatettan dandda! Ne puulaanne anggaa maaya! ¹¹ Ne hanquuwaa teegaa ane tiga; otorettiya asa ubbaa xeellada, ane kaushsha! ¹² Ane loitta xeellada, otorettiya ubbaa yeellaya; iitaa oottiyaageeta ubbaa eti de7iyoosan yedhdha! ¹³ Eta ubbaa biittan mooga; duufuwaa duge wottada, eta gordda. ¹⁴ Yaatikko, ne wolqqan neeni xoonanaagaa taani neeyyo markkattana.

¹⁵ "Taani nena medhdhidoogaadan medhdhido, Biheemoota giyo do7aa ane xeella! I booradan maataa mees. ¹⁶ A xeessan de7iya wolqqainne a uluwaa kam-mida shayaa minotettai keehi daro. ¹⁷ A goinai zigaaadan sitti gi uttiis; a gediya xaphotikka minuwan dooqettidaageeta. ¹⁸ A meqettati nahaasiyaa bombbaa mala; a gedekka birataa hiraqotu mala.

¹⁹ "Xoossai medhdhido meretatu ubbaappe i aadhdhi maalaalissiyaagaa. A Medhdhidaagaappe attin, a xoonanau danddayiyaabi baawa. ²⁰ Do7ai ubbai kaa7iyo deree ayyo miyoobaa mokissees. ²¹ Agunttai de7iyo mittaa garssan zin77ees; maqqa giddon torqquwan qosettees. ²² Agunttai de7iyo mittati bantta kuwan a genttoosona; shaafaa doonan mokkiya mittati a kammoosona. ²³ SHaafai kixxidi goggiyo wodekka dagammenna; Yorddaanoosa SHaafai a som77uwan xarcettiyo wodekka i saro de7ees. ²⁴ A aifiyaa toissidi, a oiqqanau danddayiya asi de7ii? A siiriyaakka piriya qaran caddi oiqqanau danddayiyai oonee?

Qassikka GODAI Haasayees

41 "Neni Lewaataana giyo miimminttiyaa moliyaa oiqqiyo hinggittan oiqqanau, woikko a in-xarssaa wodoruwan qachchanau danddayai? ² A siiriyani dafuwaa gelissanau danddayai? Woikko a gacuwaa hinggittan caddada oiqqutee? ³ I nena, 'Hayyanaa tana yeddarkkii' yaagidi woossanee? Woikko i neeyyo mal77o qaalan haasayanee? ⁴ Neeni a merinau ne ashkkara oottanau, i nenaara maachchaa maaccettanee? ⁵ Asi kafuwaara kaa7iyoogaadan, neeni aara kaa7uutee? Woikko a qachchada, ne macca ashkkaratuyyo kaa7anau immuutee? ⁶ Moliyaa oiqqiyaageeti a waagan palamettiyoona? Woikko zal77anchchati a qanxxerettidi baizziyoona? ⁷ Neeni a galbbaa maccaamiyan, a huuphiyaakka philxxuwan caddada qohanau danddayai? ⁸ Ane a ne kushiyan bochcha; neeni aara baaxetido baaxiyaa hassayada, naa77anttada aara baaxetanau kajeelakka!

⁹ "He miimminttiyaa oiqqanau kajeeliyoogee mela; harai attin, a be7ida ubbaikka yashshau kokkorees. ¹⁰ I

zin77idosaaappe a denttanau ooninne xalenna; yaatin, ta sinttan eqqanau danddayiyai oonee? ¹¹ Taani kushiya zaarana mala, taayyo koiro immidai oonee? Saloppe garssaara de7iyaabai ubbai tabaa.

¹² "Lewaataana gedetubaa, a gita wolqqaabaanne a lo77iya bollaabaa haasayyoogaa taani aggikke. ¹³ A galbbaa qaranau danddayiyai oonee? Birata milatiya a maayuwaa caddanau danddayiyai oonee?

¹⁴ Yashshiya achchai de7iyo a manggaagaa pooqqanau danddayiyai oonee? ¹⁵ A zokkuwaa galbbai issoi issuwaa bollan doorettidanne shuchchaadan minnida gondalleta milatees. ¹⁶ Eti issoi issuwaayyo keehi matattido gishshau, eta giddoora, harai atto, carkkoikka kanttanau danddayenna. ¹⁷ Eti ubbaikka issoi issuwaara gaitti uttido gishshau, eta aibinne shaakkenna.

¹⁸ "I hedhdhishiyi wode, pholqqu giya poo7oi kiyees; a aifetikka maallado xalqqiyaadan zo77oosona. ¹⁹ A doonaappe tamaa laco kiyees; tamaikka piridi wodhdhees. ²⁰ Penttiya disttiyaappe garssa baggaara eexxiya maqqaappe kiyiya cuwaadan, a siiriyaappe cuwai kiyees. ²¹ A siiriyaara kiyiya shemppoi xiixinttaa bonqqisees; tamaa lacoikka a doonaappe kiyees.

²² "A morggiyan wolqqai de7iyo gishshau, i keehippe yashshiyaagaa. ²³ A ashoi issippe nuketti uttido gishshau, a bollai birataadan minnees. ²⁴ A wozanai shuchchaadan mino; gaacchiyo woxaadankka mino. ²⁵ I danddiyo wode, minotikka yayyoosona; eti dagammidi baqatoosona. ²⁶ Akko gakkiiya bisoi ainne allaalle kessenna; toorai, woikko zubbee, woikko philxxoi a ainne oottenna. ²⁷ Birataa i daladan, nahaasiyaakka musida mittaadan qodees. ²⁸ Wonddafiyaa zubbee a baqatissenna; yambbarshshan oliyo shuchchaikka ayyo suulla mala. ²⁹ Dullai ayyo issi buuxa mala; tooraa xonggiyo wode, qilliicidi miiccees. ³⁰ A uluwaa bollan de7iya galbbai meqerettida kon77aadan qara; urqqaara i biyo wode, marashaadan biittaa phalqqees.

³¹ "Abbaa penttida haattaadan bukkees; xaaro gid-don penttiya zaitiyaadankka bulibulissees. ³² Baappe guyyeera phooliya ogiyaa kessee; abbaa haattaakka bootta hoommuwau laammees. ³³ Biittaa bollan a mala mereti baawa; i yayyi erenna mereta. ³⁴ Keehippe gita gidida meretata ubbaa i ziqqi oottidi xeellees; do7a ubbatussi i kawo" yaagiis.

GODAI Iyyooba Zaaridi Ishalissiis

Iyyoobi Zaaridi GODAASSI Haasayees

42 Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi GODAAYO hagaadan yaagidi zaariis; ² "Neni ubbabaa oottanau danddayiyoogaanne ne halchchuwaakka halissanau danddayiyaabi bannaagaa taani erais. ³ "Laa ha eri bannan ta zoriyaa genttiyaagee oonee?" yaagada tana oichchadasa. Tumuppe taani taayyo gelibeennabaa haasayaas; ta eraappe haakkida maalaalissiyaabaa haasayaas.

⁴“Neeni tana, ‘Taani yootiyo wode ezgga; taani oichchiyo wode oda’ yaagadasa.

⁵“Taani kase nebaa ta haittan siyaas; shin ha77i ta aifiyan nena be7aas. ⁶Hegaa gishshau, taani haasayidobai tana yeellayiis. Yaatin, taani bidinttaaninne baanan uttada paaxais” yaagiis.

Iyyoobi Ba Laggetussi GODAA Woossees

⁷GODAI haggaa Iyyoobassi haasayidoogaappe guyyiyan, Temaanappe yiida Elifaaza hagaadan yaagiis; “Ta ashkkaraa Iyyoobadan, intte tabaa likke haasayibeenna gishshau, ne bollinne ne naa77u laggetu bolli ta hanqqoi eexxi kiyiis. ⁸Hegaa gishshau, ha77i laappun korimatanne laappun dorssa orggeta ekkidi, ta ashkkaraa Iyyoobakko biite; biidi xuuggiyo yarshshuwa intte mooruwaassi yarshshite. Ta ashkkarai Iyyoobi intteyyo woossana; taanikka a woosaa siyada, intte mooruwaadan qaxxayikke. Aissi giikko, intte ta ashkkaraa Iyyoobadan tabaa likke haasayibeekketa” yaagiis.

⁹Hegaappe guyyiyan, Temaanappe yiida Elifaazi, SHuuhappe yiida Bilddaadinne Naa7imappe yiida Xoofaari biidi, GODAI eta azazidoogaadan oottidosona. GODAIKKA Iyyooba woosaa siyiis.

GODAI Iyyoobassi Dakkuwaa Zaarees

¹⁰Iyyoobi ba laggetuyyo woossidoogaappe guyyiyan, GODAI ayyo zaaridi ishalissiis; ayyo kaseegaa gishshaa naa77u kushe oottidi immiis. ¹¹Hegaappe guyyiyan, a ishati, a michchetinne kase a eriyaageeti ubbati akko yiidosona; yiidi a son aara gibiraa miidosona. Ayyo azzanidi, GODAI a bolli ehiido meto ubbaappe a minttettidosona. Qassi ubbaikka ayyo worqqa migiduwaanne biraa immidosona.

¹²GODAI Iyyooba wurssetta laittaa koiro laittaappe aattidi anjjiis. Iyyoobayyo tammanne oiddu sha7u dorssati, usuppun sha7u gaameelati, issi sha7u waaxa booratinne issi sha7u macca hareti de7oosona. ¹³Qassi ayyo laappun attuma naatinne heezzu macca naati yelettidosona. ¹⁴Baira macca na7iyo Yimiimo, naa77anttiyo Qaxii7o, heezzanttiyo Qerenihafuuko yaagidi sunttiis. ¹⁵Iyyooba macca naatudan mera lo77o macca asi biittan sa7an awaaninne beettenna. Eta aawai etayyo eta ishatuura laattiyo biittaa shaakki-di immiis.

Iyyooba Haiquwaa

¹⁶Hegaappe simmin, Iyyoobi xeetanne oitamu laittaa de7iis; ba naatanne ba naatu naata oiddantto yeletaa gakkanaashin be7iis. ¹⁷Iyyoobi daro wodiya de7idi, lo77o cimaa cimidi haiqqiis.

Leemiso Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwa

Leemiso Maxaafai hiilla haasayaaninne Leemiso haasayan giigida oosonne ammano timirtte. I daro baggi asaa de7uwan hachchi hachchi gaittiya hanotubaa odees. Koiro doomiiddikka, "Aadhdhida erattettaassi doomettaa Xoossaassi yayyiyoogaa" yaagi hassayissiiddi doommees. I tamarissiyoogee ammano wogan asi oottanabaa xalaala gidennan, asi ba hachchi hachchi de7uwan hananau bessiyoo lo77o eeshshaanne oottanau bessiyoo lo77o oosuwa gujjidi tamarissees. Ha maxaafaa gidдон ashkhettaaban, asassi qarettiyoobaanne ammanettiyooban daro timirttee leemisuwan imettiis.

Leemisuwaassi De7iya Go77aa

¹ Hageeti Israa7eela Kawuwaa Daawita na7aa Solomona leemisota. ² Leemisoti asai aadhdhida erattettaa, seeraanne era haasayaa akeekanau maaddoosona. ³ Eti aadhdhida erattetan, de7ana de7uwaa, xillotettaa, suure pirddaanne suuretettaa tamarissiyaageeta, ⁴ hiillaa erennaageeta erissiyaageeta, wodallatussi erattettaanne adussa qofaa immiyaageeta. ⁵ Aadhdhida eranchchati ha leemisota siyidi, eraa gujjoosona; akeekanchcha asatikka lo77o zoriyaa ekkoosona. ⁶ Hegaadan leemisotanne eta birshshettaa, aadhdhida eranchchatu haasayaanne eta qan77isheta akeekanau danddayettees.

⁷ Aadhdhida erattettaassi doomettaa GODAASSI yayyiyoogaa; shin eeyyati aadhdhida erattettaanne seeraa karoosona.

Yelaga Naatussi Imettida Zoriyaa

⁸ Ta na7au, ne aawaa zoriyaa ezgga; ne aayyiyaa tamarissiyooogaakka karoppa. ⁹ Hegee ne huuphiyau bonchcho kallachcha; ne qooriyaukka gozdda gidana.

¹⁰ Ta na7au, nena nagaranchchati balettikko, eeno gooppa. ¹¹ Eti nena, "Nunaara hindda; asa woranau zuggidi naagoos; gaaso xayikkonne xillota woranau qosetti uttoos; ¹² Si7oolee mittiyooogaadan, nuunikka eta paxa de7ishin mittoos; nuuni eta ciimma ollan oliyo asatudan oottana. ¹³ Nuuni al77o miishsha ubbaa demmana; demmidi nu keettaa omooduwan kuntana; ¹⁴ nunaara zuppeta; demmidobaakka issippe shaakkana" yaagana.

¹⁵ Ta na7au, etaara ogiyaa hemettoppa; ne tohuwaa eta loossuwaa yettoppa. ¹⁶ Aissi giikko, eti iitabaa oottanau woxxoosona; asaa suutta gussanau jaamoosona. ¹⁷ Kafoi xeellishin, a oiqqanau gitiyaa yeggiyoogee ainne maaddenna. ¹⁸ SHin eti bantta suutta gussanau zuggoosona; bantta shemppuwaa woranau qosetti uttoosona. ¹⁹ Geniyan go77aa demmiya ubbatu wurssettai heгаа mala; he aawu shemppuwaa ekkees.

Aadhdhida Erattettaa Ixxikko Nena Era!

²⁰ Aadhdhida erattetiyyaa ogiyan xeesausu; dere gutaran ba qaalaaxoqqu oottada alaahausu. ²¹ Aadhdhida erattetiyyaa asai shiiqiyo sohuwan eqqada xeesausu; katamaa geliyo penggiyan eqqada, ha-gaadan yaagada biddausu;

²² "Inttenoo, akeekai paccidoogeetoo, intte akeekaa pacaa aude gakkanaashin dosuuteetii? Qilliicciyaageetoo, qilliicciyoogan aude gakkanaashin ufaittuuteetii? Eeyyadoo, erattettaa aude gakkanaassi ixuuteetii? ²³ Ta seeran simmite; be7ite; taani ta eraa intte bolli gusana; ta qaalaakka inttena tamarissana. ²⁴ Taani xeesido wode, intte koyennan ixideta; taani kushiyaa yeddinkka, ooninne akeekibeenna. ²⁵ Ta zore ubbaa karideta; ta seeraakka ekkibeekketa. ²⁶ Hega gishshau, inttena metoi gakkiyo wode, taani intte bolli miiccana; intte dagaman kokkoriyo wode, taani inttena qilliiccana. ²⁷ Dagamai uushuwaadan intte bolli yiyo wode, metoi gotiyaadan intte bolli yiyo wode, tug-gainne waayee intte bolli gakkiyo wode, taani inttena qilliiccana.

²⁸ "He wode eti tana xeesana; shin taani koyikke; eti tana minttidi koyana; shin demmokka. ²⁹ Aissi giikko, eti erattettaa ixidosona; GODAASSI yayyiyoogaa dooribookkona. ³⁰ Ta zoriyaa ekkibookkona; ta seera ubbaakka karidosona. ³¹ Hega gishshau, eti bantta oottido oosuwa aifiyaa maana; bantta halchchido halchchuwa aifiyaakka kallana. ³² Akeekai paccidoogeeta aadhdhida erattaappe haakkiyoogee worees; eeyyata shenehoo giyoogee xaissees. ³³ SHin taani odiyoogaa siyiyaageeti ubbai woppu giidi, saro de7ana; metuwa hirggaappekka shemppana" yaa-gausu.

Aadhdhida Erattaappe Beettiya Anjuwaa

² Ta na7au, neeni ta giyoogaa ekka; ta azazuwaakka ne gidдон minjja. ² Aadhdhida erattettaa ezgga; ne wozanaappe akeeka. ³ Erattettaa xeesa; akeekaasikka xoqqu oottada alaaha. ⁴ Asi biraa woikko qosido

miishshaa koyiyoogaadan, neeni eratettaa koya. ⁵ He wode neeni GODAASSI yayyiyoogaa giyoogee aibakko akeekana; Xoossaakka loittada erana. ⁶ Aissi giikko, GODAI aadhdhida eratettaa immees; appe erattainne akeekoi beettees. ⁷ I suuretussi maaddiya zoriyaa minjjees; boree bannan hemettiyaageetassikka i gondalle. ⁸ Tumaa pirddiyaageetu ogiyaa naagees; ba ammanettiyaageetu ogiyaakka naagees. ⁹ He wode neeni xillotettaa, suure pirddaa, suurettaanne lo77o ooso ubbaa erana. ¹⁰ Aissi giikko, neeni aadhdhida eranchcha gidana; ne eratettaikka nena ufaissana. ¹¹ Nena adussi qoppiyoogee naagana; akeekaikka nena saro ashshana. ¹² Aadhdhida eratettaa nena iita asatu balaappe naagana; geellabaa haasayiyaageetuppekka ashshana. ¹³ Eti nagaraa xuman de7anau, xillotettaa ogiyaa aggoosona. ¹⁴ Iitaa oottiyoogan ufaittoosona; geellaban hashshu goosona. ¹⁵ Eti oottiyoogee mirqqetta; eta de7oikka geella.

¹⁶ Aadhdhida eratettaa shaaramuxa maccaaseepenne sheleeshshiya qaalan haasayiya laggetteeppe nena ashshana. ¹⁷ A ba naatettaa azinaa aggaagausu; ba Xoossaa sinttan maacettido maachchaakka dogausu. ¹⁸ I soo biyoogee haiqqanau biyoogaa; ikko biyoogee haiqqida asai biidosaa kaalettees. ¹⁹ Ikko biya oonikka guyye simmenna; de7uwaa ogiyaakka demmenna. ²⁰ Hegaa aggada, neeni lo77o asatu leemisuwaa kaalla; xillo asatu de7uwaakka qulla. ²¹ Aissi giikko, suure asatinne boree banna asati biittan gam77idi de7ana. ²² SHin iitai biittaappe xoqollettana; ammantennaageetikka shodettidi xayana.

GODAN Ammanettiyoogaa

3 Ta na7au, taani nena tamarissiyooogaa dogoppa; ta azazotakka ne wozanan wotta. ² Aissi giikko, eti ne bariyaa adussana; ishala de7uwaakka neeyyo gujjana. ³ Aggenna siiqoinne tumatettaa neeppe haakkoppona; eta ne qooriyan qachcha; ne wozanankka eta xaafa. ⁴ Yaatikko, neeni Xoossanne asaa sinttan sabettanne nashettana.

⁵ Ne polo wozanan GODAA ammanetta; ne akeekan zempoppa. ⁶ Neni oottiyo ooso ubban a sinttaya; i nena likke ogiyaa kaalettana. ⁷ Nena ne huuphen aadhdhida eranchcha kessoppa; GODAASSI yayya; iitaappekka haakka. ⁸ Hegee ne bollaa payya wottana; ne megettaakka xallana. ⁹ GODAA ne duretettan bonchcha; koiro aifida katta ubbaappekka xeeraa ayyo immiyoogan a bonchcha. ¹⁰ Yaatikko, ne gootaratun kattai kumana; ne baattaakka aife woine eessai kumidi palahana.

¹¹ Ta na7au, GODAA seeraa karoppa; i nena qaxxayiyo wodekka laccoppa. ¹² Aissi giikko, aawai ba siiqiyo na7aa seeriyoogaadan, GODAI ba ufaittiyo uraa seerees. ¹³ Aadhdhida eratettaa demmiya urai, akeekaakka babaa oottiya urai anjettidaagaa. ¹⁴ Aissi giikko, appe demmiyo go77ai biraappe demmiyo go77aappe aadhdhees; appe beettiya go77ai worqqaappe beettiya go77aappe kehees. ¹⁵ Aadhdhida

eratettaa inqquwaappe keehi al77o; neeni demmanau amottiyo ubbai aadhdhida eratettaara likkettenna. ¹⁶ Aadhdhida eratettaa ne bariyaa adussees; i neeyyo duretettaanne bonchchuwaa gujjees. ¹⁷ A ogeti ufais-siya ogeta; a loosso ubbaikka saro. ¹⁸ I bana oiqqiyaageetussi de7o mitta; a mintti oiqqiya ubbatikka anjettidaageeta.

¹⁹ GODAI ba aadhdhida eratettan sa7aa medhdhiis; ba akeekankka salota minttiis. ²⁰ A eratettan shaafati goggoosona; shaaratuppekka irai bukkees.

²¹ Ta na7au, lo77o aadhdhida eratettaanne adussi qoppiyoogaa naaga; eti neeppe shaahettoppona. ²² Eti neeyyo de7o gidana; eti neeyyo ishalonne ufaissa de7uwaa immana. ²³ He wode neeni ne ogiyan hirggi bannan hemettana; ne tohoikka xubettenna. ²⁴ Neni zin77ido wode, yayyakka; zin77ad akka mal77o xiskkuwaa xiskkana. ²⁵ Akeekannan gakkiiya bashshau, woikko iitai xayiyoo xayuwau yayyakka. ²⁶ Aissi giikko, GODAI neeyyo ammanettiyaagaa gidana; ne gedeekka piriyan oiqettennaadan, i nena naagana.

²⁷ Neeyyo wolqqai de7ishin, metootidaagau lo77obaa oottiyoogaa aggoppa. ²⁸ Ha77i neeyyo de7ishin, ne shooruwaayyo, "Simmada ya; taani neeyyo wontto immana" yaagoppa. ²⁹ Nenan ammanettidi, ne matan de7ishin, ne shooruwaa bolli iitabaa oottanau halchchoppa. ³⁰ Nena naaqqibeenna asa, coo mootoppa. ³¹ Sugetta oottiya asata qulloppa; eta iita oosuwaakka kaalloppa. ³² Aissi giikko, GODAI iitaa oottiyaageeta ixtees; shin suuretuyyo i lottees. ³³ GODAA qanggettai iitaa oottiyaageetu soona; shin a anjjoji suurebaa haniyaageetu soona. ³⁴ Otorettidi qillii-cciyaageeta GODAIKKA qillii-cces; shin banttana kaushshiyaageeta nashshees. ³⁵ Aadhdhida eranchchati bonchchuwaa demmana; shin eeyyati kauyyana.

Aawai Zoriyo Lo77o Zoriyaa

4 Ta naatoo, intte aawaa zoriyaa siyite; loitti ezg-gite; yaatikko, intte akeekana. ² Taani intteyyo lo77o timirttiyaa immiyo gishshau, ta timirttiyaa yeg-goppite. ³ Taani ta huuphenkka ta aawaassi na7a; ta aayeessikka a siiqiyo mexi issi na7a. ⁴ Ta aawai tana tamarissiiiddi, hagaadan yaagiis; "Taani odiyoogee neeyyo gelo; ta azazuwaa naaga; yaatikko, neeni paxa de7ana. ⁵ Aadhdhida eratettaanne akeekaa demmanau minna; taani neeyyo odidobaa dogoppa; ta qaalaappe kiyoppa. ⁶ Aadhdhida eratettaayyo zokkuwaa zaaroppa; aissi giikko, i nena ashshana; a si-iqa; siiqikko i nena naagana. ⁷ Aadhdhida eratettaa ubbaappe aadhdhiyo gishshau, aadhdhida eratettaa demma. Akeekai ne aquwaa ubbaa wurssi ekkikkokka a demma. ⁸ Neni a bonchcha; ikka nena xoqqu xoqqu oottana; neeni a oiqqikko, i nena bonchchana. ⁹ I ne huuphiyan sabaa akiliiliyaa wottana; bonchcho kallachchaakka immana" yaagiis.

¹⁰ Ta na7au, siya; taani giyoogaakka ekka; ne bareekka aduqqana. ¹¹ Taani nena aadhdhida eratettaa ogiyaa kaalettana; suure loossuwaarakka efaana.

¹² Neeni hemettiyo wode, ne hemettiyoosan xub-biyaabi de7enna; woxxikkokka xubettakka. ¹³ Tamaari-doogaa hassaya; timirttee neeyyo de7o gidido gishshau, loitta naaga; yeddoppa. ¹⁴ Nagarachchatu ogiyaa yedhdhoppa; iita asatu ogiyankka hemettoppa; ¹⁵ appe haakka; an hemettoppa; appe guyye simma; yaatada ne ogiyana ba. ¹⁶ Aissi giikko, eti iitabaa oot-tana gakkanaashin, xiskkanau danddayokkona; eti asa xubbennan eta xiskkoi efeenna. ¹⁷ Eti nagaraa oittadan moosona; sugettaa oosuwaakka ushshadan uyoosona.

¹⁸ Xillotu ogee gallassai seetana gakkanaashin, gujji gujji poo7iya maallado xalqqiyaa mala. ¹⁹ SHin nagarachchatu ogee sakkana xumaa mala; eti aibin xubettiyaakkokka erokkona.

²⁰ Ta na7au, taani yootiyoogaa siya; taani odiy-oogaakka loittada ezgga. ²¹ Taani odidobati ne baazza-appe deshoppona; eta ne wozanan wotta. ²² Aissi gi-ikko, etabai geliyo asau ubbaa eti de7uwaa im-moosona; eta bollaukka payyatettaa immoosona. ²³ Ubbabaappekka ne wozanaa minttada naaga; aissi giikko, de7oi appe pulttees. ²⁴ Ne doonaappe gene haasayaa digga; wordduwaa haasayaageetu achchapekka kichcha. ²⁵ Sitti gaada sinttau xeella; ne aifee ne sinttan de7iyaabaa tishshi oottidi xeello. ²⁶ Ne gediyaassi ogiyaa salallissa; suure oge xalaalan hemetta. ²⁷ Suure ogiyaappe ushachchi haddirssi baqqoppa; ne tohoi iitasaa beennaadan naaga.

SHAARAMUXA MACCAASAAPPE HAAKKA

5 Ta na7au, ta aadhdhida eratettaa ezgga; ne hait-taa ta akeekaakko yegga. ² Yaatikko, adussa qofai neessi de7ana; ne haasayaikka ne eratettaa qonccis-sana.

³ SHAARAMUXA MACCAASEE INXXARSSAAPPE EESSAA ILILOI XOKKEES; i haasayai zaitiyaappekka aadhdhi looxigees. ⁴ SHin a wurssettan - godare uttaadan cammausu; naa77u baggan qanxxiya mashshadan qara; ⁵ i tohoti haiquwaakko duge boosona; i hemetai sitti oottidi, du-ufuwau efees. ⁶ A de7uwaa ogiyaa qoppukku; i ogeti geella; shin geella gidiyoogaakka a erukku.

⁷ Ta na7au, ha77ikka taani odiyooogaa siya; taani giyoogaappe kiyoppa. ⁸ SHAARAMUXA MACCAASEE HEERI BOOPPA; i keettaa penggiyaakko shiiqoppa. ⁹ Hegee xayikko, neeni ne bonchchuwaa haratuyyo aattada im-mana. Neeni ne yelagatettan meqetti bainna asatu kushiyan haiqqana. ¹⁰ Ne aquwaa allaga asati ekkana. Ne daafurada shiishshidobai haraassa gidana. ¹¹ Wurs-settan ne ashoinne ne asatettaa gilqqin, neeni oolana. ¹² Qassi hagaadan yaagana; "Taani timirttiyaa aissi ixxi-danaashsha! Ta wozanaikka seeraa aissi karideeshsha! ¹³ Taani tana tamarissiyaageeti odidobaa ekkabeikke; tana zoriyaageetu zoriyaakka ezggabeikke. ¹⁴ Hegaa gishshau, taani deree shiiqido yaa7an, akeekennan kauyyanau de7ais" yaagana.

¹⁵ Neeni ne pulttuwaappe haattaa uya; ne keettaayee xalaalaa siiqa. ¹⁶ Ne pulttuwaa dabaaban, ne ollaa

haattaakka dembban aissi gussai? ¹⁷ Eta neeni ne xalaalau buzotta; hara allaga uraara koxxoppa.

¹⁸ Ne pulttoi neeyyo anjjetto; yelagatettan neeni ekki-do ne maccaaseera ufaitta. ¹⁹ Lo77iya gaareedaaninne ufaissiya genesseedan, i xanttai ubba wodekka nena alo; ubbatoo i siiqoi nena omooddo. ²⁰ Ta na7au, shaaramuxa maccaasiyaa nena aibissi omooddai? Hara asa machchiyo aibissi qoommai?

²¹ Aissi giikko, asi oottiyoobaa ubbaa GODAI be7ees; i hemettiyo loosso ubbaa xeellees. ²² Nagarachchaa i oottido nagarai oiqqees. A nagaraa gitee a qachchees. ²³ I ba eeyyatettan haliis; ba huuphiyaa naagibeenna gishshau haiqqiis.

HACHCHI HACHCHI DE7UWAASSI MAADDIYA TIMIRTTIYAA

6 Ta na7au, neeni miishsha tal77ida ne shooruwaassi waase gelidabaa gidikko, neeni erenna uraassi ne kushiya baqqada geppidabaa gidikko, ² neeni geppido gefaa gitiyan gelidabaa gidikko, ne doonaappe kiyida qaalan oiqettidabaa gidikko, ³ simmi neeni ne shooruwaa kushiyan geladasa. Hegaa gishshau, ta na7au, hegaappe kiyanau koyikko, elle ne shooruwaa soo ba; baada waasetettaa i ne bollappe wottana mala, auddashada a woossa. ⁴ Hagaa oottennan de7aidda xiskkoppa; shemppuwaakka shemppoppa. ⁵ SHankkaappe genes-siyaa kessa ekkiyoogaadan, gitiyaappe kafiyaa attiy-oogaadan, ne huuphiyaa ashsha.

⁶ Inttenoo azallatoo, qaacotukko biite; biidi etappe tamarite. Yaatidi aadhdhida eranchcha gidite. ⁷ Qaa-cota ootissanau azaziyaabi, halaqi woikko eta haariyaabi baawa; ⁸ shin banttau maanabaa bone min-jjoosona; kattaa cakkiyo wodekka banttau koshshiya kattaa shiishshoosona. ⁹ Nenu azallau, neeni aude gakkanaashin xiskkuutee? Ne xiskkuwaappekka aude denduutee? ¹⁰ Neeni qassikka guuttaa zin77aasa; gu-uttaa xiskkaasa; kushiya shiishsha ekkada, guuttaa shemppaasa. ¹¹ Yaatiyo wode hiyyeesatettaa pang-gaadan, pacai ola miishshaa oiqqida asadan, ne bolli yaana.

¹² Iita asinne hanttaara asi, yuuyi yuuyidi wordduwaa odees; ¹³ i ba aifiyan qim77otees; ba tohuwan bessees; ba biradhdhiyan malaatees. ¹⁴ A uluwan geellatettaa de7ees; i iitabaa qoppees; ubbatookka i ooshshaa medhdhees. ¹⁵ Hegaa gaasuwan bashshai akeekennan a bolli yaana; i hassayennan meqqana; meqqidikka paxenna.

¹⁶ GODAI ixxiyo usuppun yohoti de7oosona; i shenetiyo yohoti ubba laappuna:

¹⁷ karidi xeelliyaa aifiyaa,
worddotiya inxxarssaa,
ashkke asata woriya kushiya,
¹⁸ iitabaa maqqiya wozanaa,
iitabaakko eesotidi woxxiya tohuwaa,
¹⁹ wordduwaa bolli wordduwaa gujji gujjidi odiya
worddo markkaa,
ishatu gidдон ooshshaa medhdhiya asa.

SHaaramuxiya Asi Qaxxayettennan Antenna

²⁰ Ta na7au, ne aawaa azazuwaa pola; ne aayiyaa nena tamarissidoogaakka aggoppa; ²¹ eta ubbatoo ne wozanan oiqa; ne qooriyanka qachcha. ²² Neeni hemettiyo wode, eti nena kaalettana; neeni zin77iyo wode, eti nena naagana; neeni beegottiyo wodekka, eti nena zorana. ²³ Aissi giikko, ha azazoti xomppe; timirttetikka poo7o; qassi seeraikka de7uwaakko efiya oge. ²⁴ Ha azazotinne ha timirttetii iita maccaarippenne azina machchi cimo inxxarssaappe nena naagana. ²⁵ I puulaa ne wozanan qaaqqatoppa; i qim77otanka omoodettoppa. ²⁶ Issi attumaasi issi oittaa immidi, shaaramuxa maaccaasa demmanau danddayees; shin azina machcho laggettiyoogee nena worissana. ²⁷ Issi asi tamaa idimmin, a maayoi meetettennan attanau danddayii? ²⁸ Issi asi tamaa bonqquwaa yedhdhi hemettin, a tohoi xuugettennan attanee? ²⁹ Asa machcho laggettiya urai hegaakka mala; o bochchiya ubbai qaxxayettennan antenna. ³⁰ Kaisoi namisettidi, baayyo maanau wuuqqikko, asai a karenna. ³¹ SHin i oiqettidabaa gidikko, laappun kushe qanxxana; ba son de7iya miishsha ubbaakka immana. ³² SHin maccaasaara shaaramuxiya asi wozana paca; he urai ba shempuwaaw bashshees. ³³ Deshettiyoogeenne kauyyiyoogee a gakkida saama. A yeellai appe mulekka qucettenna. ³⁴ Aissi giikko, maccaasee azinai mishettidi, hanqquwaa suullana; suullidi ba haluwaaw kessiyo wode, au qarettenna. ³⁵ I aiba afilaamakka ekkenna; ai keena imoikka a hanqquwaa doshissenna.

SHaaramuxa Maccaasee Cimuwaa

7 Ta na7au, ta qaalaa naaga; ta azazuwaakka baloppa. ² Neeyyo paxa de7anau ta azaziyoogaa ootta; ta timirttiyaakka ne aifiyaa buluwaadan naaga. ³ Hassayissiyaabaadan eta ne biradhdhetun qachcha; ne wozananka xaafa. ⁴ Aadhdhida erattettaa ne michchidan, akeekaakka ne mata dabbodan xeella. ⁵ Eti nena shaaramuxiya maccaaseepenne ba qalan cimmiya azina machchippe naagana. ⁶ Issi gallassi taani ta keettaa maskkootiyaara kare xeellaas; ⁷ xeellada wozanaa kunttibeenna wodalla naata be7aas. Eta giddoppe issoi keehi eeyya. ⁸ He wodallai ogiyaara biidi, issi shaaramuxa maccaasee keettaa mataara kanttiis; i soo efiya ogiyaakko pinnidi, i keettaa heeran hemettees. ⁹ He wode sa7ai qamanau lankkilankkees. ¹⁰ Hegaappe guyyiyan, maccaasiyaa a demmaasu. A shaaramuxa gidiiyoogaa i maayoi erissees. A asaa cimmanau halchhada kiyaa-su. ¹¹ A xalanne yeelli bainna maccaasa; son woppu gaada uttukku. ¹² A issitoo ogiyan, issitoo giyan, dabaaba ubban eqqada naagausu. ¹³ A he na7aa qoommada yeraasu; a a aifiyaa tishshi ootta xeellaidda hagaadan yaagaasu; ¹⁴ "Taani ta yarshshuwaa yarshshada, ta shiiquwaa ha77i gatta simmais. ¹⁵ Yaadata nena xomoosanau kiyaa; nena keehi koyaas; ha77i simmi demmaas. ¹⁶ Taani

Gibxeppe yiida, alleequwaara de7iya anssollaakka ta hiixan yeggaas. ¹⁷ Taani karbbiyaa, almmuniyaanne qarafaa geetettiya sawotuppe kessido shittuwaa ta hiixan caccafaas. ¹⁸ Haaya; ane wonttana gakkanaashin siiquwaa aloos; qoomettidikka ufaittoos; ¹⁹ aissi giikko, ta keettaawai son de7enna; haahosaa manddara biis. ²⁰ Biiddi miishshaa qarcciitaa kuntti ekkidi biido gishshau, aginai goobanan uttennan soo simmenna" yaagaasu.

²¹ Yaagada ba mal77o haasayan a sheleeshshaasu; ba liiqo inxxarssan cimmaasu. ²² Yaatin, sohuwaarakka i o kaallidi, bi aggiis. Boorai shukkiyoosaa laagettiyoogaadan, gaarai eesotidi piriyan geliyoogaadan, ²³ gelin zubbee a wozanaa caddiiyoogaadan haniis. Giitiyaa giddo gelida kafo milatiis. Hagee ubbai au a shempuwaaw maanau haniyoogaa eribeenna.

²⁴ Ta na7au, ane ha77i siya; ta doonaappe kiyiya qaalaakka ezgga. ²⁵ Ne qofai he maccaaseera booppo; i ogiyan gelada xayoppa. ²⁶ A caddada olidoogeeti uddenna; a woridoogeetikka keehi daro. ²⁷ I soi duufuwaakko efiya badaasa oge; he ogee duge haiquwaa geessuwaw kaalettees.

Aadhdhida Eratettiyo Sabbiyo Sabaa

8 Siyite! Aadhdhida eratettiyaaw xeesaasu; akeekaikka ba qaalaa xoqqu oottidi alaahees. ² Ogiyaa doonan de7iya keratu bollinne ogeti danttettiyoosan a eqqausu; ³ dirssaa penggiyaa lanqqen, katamaa geliyo penggen eqqada, ba qaalaa xoqqu oottada, hagaadan yaagausu; ⁴ "Inttenoo asatoo, taani inttena xeesais; taani asa ubbaa xeesais. ⁵ Inttenoo akeekai pacci-doogeetoo, hayyuwaa demmanau tamarite. Inttenoo eeyyadoo, akeekaa demmite. ⁶ Taani daro lo77obaa odiyo gishshau siyite; taani odiyoobai ubbai suurebaa. ⁷ Taani tumaa odais; worddobaa taani ixkais. ⁸ Taani haasayyoobai ubbai tuma; geella woikko mirqqetta gidenna. ⁹ Akeeki de7iyo urau ta haasayai likke; erai de7iyoogeetau ta haasayai qoncce.

¹⁰ "Biraa aggidi, ta zoriyaa doorite; muruta worqqaakka aggidi, erattettaa doorite. ¹¹ Aissi giikko taani, aadhdhida eratettiyaaw, inqquwaa giyo daro al77o shuchchaappekka aadhdhais; neeni amottiiyoobai ubbaikka tanaara laggettanau danddayenna.

¹² "Taassi, aadhdhida eratteessi akeekai de7ees; eratteettaikka adussa qofaikka tanaara issippe de7oosona. ¹³ Godaassi yayyiyoogee iitatettaa ixxiyoogaa; taani otoruwaanne ayyuwaa ixkais; iitasaa efiya ogiyaanne worddo haasayaa dosikke. ¹⁴ Zoreenne lo77o erai taageeta; akeekainne wolqqainne taassi de7oosona. ¹⁵ Kawoti tanan kawotoosona; qassi haariyaageeti suure higgiiyaa tanan kessoosona. ¹⁶ Halaqati taani maaddin, deriyaa haaroosona; sa7an dere haariya gita asata ubbaakka taani maaddais.

¹⁷ "Taani tana siiqiyaageeta siiqais; tana minttidi koyiyaageetikka demmana. ¹⁸ Duretettainne bonchchoi tanaara de7oosona; wurenna aqoinne injjee ta mataana. ¹⁹ Intte taappe demmiyo go77ai muruta worqqaappenne seerissi kessido biraappe aadhdhees.

²⁰ Taani xillotettaa ogiyan hemettais; suure pirddaa loossuwaara kanttais. ²¹ Tana siiqiyaageetau taani aquwaa immana; eta keettaakka taani kunttana.

²² "GODAI tana ba ooso ubbaappe koiro medhdhiis; benippeka a oosuwau doomettai tana. ²³ Beni wode, biittai sa7ai merettanaappe kase taani sunttettaas.

²⁴ Gita abbati baina wode, haattaa pulttoti xuuqqenna wode, he wode taani yelettaas. ²⁵ Deretinne kerati bantta sohuwan merettanaappe kase taani yelettaas.

²⁶ GODAI sa7aanne sa7an de7iya gadeta ubbaa medhdhanaappe kase, woikko issi kophphe gidiya koiro sophphee oosettanaappe kase taani yelettaas.

²⁷ "GODAI salota micciddo wodenne gita abbatuppe bollaara salo gufanttuwaa giigissiddo wode, taani yan de7ais. ²⁸ GODAI shaarata bollan wottiddo wode, gita abbaa pulttota xuussiddo wode, ²⁹ abbaa haattati banttau imettida zawaappe pinnidi, bollau aadhdhen-naadan, i eta azazido wode, sa7aa baasuwaa i baasiddo wode, taani yan de7ais. ³⁰ He wode taani a matan waanna oosanchcha; ubba gallassi taani a ufaissais; taukka a sinttan ufaittais. ³¹ I medhdhidobai ubbai, sa7aikka asaa naatikka tana ufaissoosona.

³² "Ha77ikka simmi ta naatoo, siyite; taani yootiy-oogaadan oottiyaageeti anjettidaageeta. ³³ Ta timirtiyaa siyite; siyidi aadhdhida eranchcha gidite; siyidobaa shenehoo gooppite. ³⁴ Taani yootiyooogaa siyiya urai, hachchi hachchi ta penggen beettiya urai, ta soo geliyoosankka naagiya urai anjettidaagaa. ³⁵ Tana demmiyaagee de7uwaa demmees; GODAAPPE i sabaa demmees. ³⁶ SHin tana demmennan aggiya urai bana qohees; tana ixxiya ubbati, haiquwaa siiqoosona" yaa-gausu.

Aadhdhida Eratettaanne Eeyyatettaa

9 Aadhdhida eratettiyaa ba keettaa keexxausu; ke-exxaidda he keettau laappun tuussata essaasu.

² A ba giigissiyoo gibiraayyo modhdho mehiyaa shukkaasu; woiniyaa eessaakka agada giigissaasu. Giigissada maaddaa sinttau aattaasu. ³ Yaadata asaa xeesanau ba ashkkarata kiittaasu. Kiittin ashkkarati katamaassi xoqqa sohuwan eqqidi, ⁴ "Inttenoo, eri paccidoogeetoo haggaa gelite!" yaagidosona. Eeyyatakka a hagaadan yaagaasu; ⁵ "Haa yiite; yiidi ta qumaa miite; taani agido woiniyaa eessaakka uyite!" ⁶ Eeyyatettaa aggidi, shemppooraa paxa de7ite; akeekaa ogiyan hemettite" yaagaasu.

⁷ Qilliicciya uraa seeriya asi bau cashshaa ekkees; iita uraa zoriyaageekka bau qohettees. ⁸ Qilliicciya uraa zoroppa; zorikko i nena ixxana. Aadhdhida eranchcha uraa zora; zorikko i nena siiqana. ⁹ Aadhdhida eranchcha uraa taaarissa; yaatikko, i kaseegaappekka aadhdhida eranchcha gidana. Xillo uraakka taaarissa; yaatikko i eraa gujjana.

¹⁰ Aadhdhida eratettaassi doomettai GODAASSI yayyiyoogaa; Geeshsha GODAA eriyoogee akeekiyoogaa. ¹¹ Tanan aadhdhida eratettan laittai darana; ne bareekka aduqqana. ¹² Neeni aadhdhida eranchcha

gidikko, ne huuphiyau go7ettaasa. Neeni qilliicciyaa-gaa gidikkokka, ne huuphiyau qohettaasa.

¹³ Issi Eeyyo giyo maccaasiyaa wocama darausu; iyyo yeelli baawa; a ainne erukku. ¹⁴ A ba karen, woikko katamaassi xoqqa sohuwan oidiiyan uttaasu. ¹⁵ Uttada suure bantta ogiyaa oiqqidi biya asaa xeesaasu; xeesada, ¹⁶ "Inttenoo, eri paccidoogeetoo, taakko haa yiite" yaagaasu. Akeeki bainaagaakka, ¹⁷ "Wuuqqidi uyiyo haattai mal77ees; geeman miyo qumaikka pashkkissees" yaagaasu. ¹⁸ SHin haiqqida asai yan de7iyooogaa, i imattatika hirkkin, duufo giddon de7iyooogaa i erenna.

Solomona Leemisota

10 Hageeti Solomona leemisota. Aadhdhida eranchcha na7ai ba aawaa ufaissees; shin eeyya na7ai ba aayyiyo azzanissees.

² Nagaran demmido miishshai go77enna; shin xillotetta haiquwaappe ashshees.

³ GODAI xillota namisissenna; shin nagaranchchatu amuwaa polissenna.

⁴ Azallatetta hiyyeesissees; shin minnidi oottiyoogee dureyees.

⁵ Aadhdhida eranchcha urai kattaa boniyan shiishshees; shin kattaa cakkiyo wode xiskkiya urai kauyyees.

⁶ Xillo asai anjettees; shin nagaranchchaa doonai makkalaa genttees.

⁷ Xilluwaa sunttai anjuwan xeesettiiddi, de7i aggees; shin nagaranchchatu sunttai sohuwaara dogettees.

⁸ Aadhdhida eranchchati azazidobaa oottoosona; shin eeyyatettan coo biddiyaageeti bashshau boosona.

⁹ Suure asi saro de7ees; shin geella urai ba mooruwan ohettees.

¹⁰ Geniiddi qim77otiya uri meto kessees; shin yayyennan seeriya uri sarotettaa medhdhees.

¹¹ Xilluwaa haasayai de7uwaa pultto; shin nagaranchchaa haasayai makkalaa genttees.

¹² Ixoi palamaa denttettees; shin siiqoi mooruwaa ubbaa qoodenna.

¹³ Wozannaama asai aadhdhida eran haasayees; shin eeyya urai xam77an shocettees.

¹⁴ Aadhdhida eranchchati eraa dagayoosona; shin eeyya haasayaa haasayiya urai bana bashshees.

¹⁵ Duriyaa miishshai direttida katamaadan, ba godaa naagees; shin hiyyeesatetta hiyyeesaa xaissees.

¹⁶ Xillo uraa a lo77o oosoi de7uwau kaalettees; shin iita uraa wurssettai qixaate.

¹⁷ Seerin eeniya urai de7uwaa ogiyan hemettees; shin seerin ixxiya urai balees.

¹⁸ Ixxiiddi ba ixxiyoogaa erissenna urai wordanchcha; zigirssaa laaliya uraikka eeyya.

¹⁹ Daro haasayaa giddon nagari xayenna; shin ba doonaa shiishshi ekkiya uri aadhdhida eranchcha.

²⁰ Xilluwaa inxarssai tigettida geeshsha biraa mala; shin iita uraa qofau gatee guutta.

²¹ Xillo uraa haasayai daro asaa go77ees; shin eeyyati bantta wozanaa pacan haiqqoosona.

²² GODAA anjoi dure kessees; i he duretettan meto walakkenna.

²³ Eeyya urau iitabaa oottiyoogee kaassa mala; shin wozannaama urai aadhdhida eratettan ufaittees.

²⁴ Iita urai hirggidobai a bolli gakkana; shin xilloi amottidobai imettana.

²⁵ Gotee denddidi aadhdhiichchiyo wode, nagaranchchati beettokkona; shin xilloti merinau minnidi de7ana.

²⁶ Caalai achchaa zil77issiyooagaadaaninne cuwai aifiyaa poogiyooagaan, azalla uraa kiittiyoogee yiilloyees.

²⁷ GODAASSI yayyiyoogee bariyaa adussees; shin nagaranchchaa uraa baree qaammees.

²⁸ Xillo urai sinttaara ufaissai yaana giidi naagees; shin iita urai sinttaara yaana giidi naagiyoobi aibinne baawa.

²⁹ GODAA ogee xillotussi baqati attiyo soho; shin iitaa oottiyaageetassi bashsha.

³⁰ Xilloti mulekka xoqolettokkona; shin iitai biittaa bolli de7okkona.

³¹ Xillo asai aadhdhida eratettaa haasayees; shin geellabaa haasayi inxxarsasai qanxxettana.

³² Xillo asai bessiya haasayaa erees; shin iita asai geellaa haasayees.

11 GODAI worddo meezaanaa ixtees; shin likke meezaanan ufaittees.

² Otoroi yiyo wode kaushshatettai yees; shin ashkкетettaara aadhdhida eratettai yees.

³ Xillota eta suuretettai kaalettees; shin ammanetten-naageeta eta geellatettai xaissees.

⁴ Hanqquwaa gallassi duretettai go77enna; shin xillotettai haiquwaappe ashshees.

⁵ Boree baina uraa ogiyaa a xillotettai sittissees; shin iita urai ba iitatettan kunddees.

⁶ Suureta eta xillotettai ashshees; shin ammanetten-naageeta eta amoi pire gididi oiqqana.

⁷ Iita asi haiqqiyo wode, i naagiyo ufaissaikka aara is-sippe haiqqees; i ba wolqqan ceeqettiyoobai ubbikka xayees.

⁸ Xilloi metuwaappe attees; a gishshaa iitaa bolli metoi yees.

⁹ Xoossaa kaddida asi ba doonan asa xaissees; shin xilloti eran kessi ekkoosona.

¹⁰ Xilloti bonchchettiyo wode, katamai ufaittees; qassi iitai haiqqiyo wode, hashshu gees.

¹¹ Xillotu anjuwaa gaasuwan katamai diccees; shin iita uraa haasayai katamaa xaissees.

¹² Ba shooruwaa kariya urau wozani baawa; shin akeekanchcha uri co77u gees.

¹³ Zigirssanchcha asi xuuraa laalees; shin ammanettiya asi xuuraa genttees.

¹⁴ Kaalettiyaabi xayikko, kawotettai kunddees; shin daro zoriyaageeti de7ikko, saroi de7ees.

¹⁵ Erenna urau waase gidiya asi tumuppe metootana; hegaappe waase gidennan ixxiyoogee lo77o.

¹⁶ Ulo keha maccaasiyaa bonchchetausu; shin meqettaa iita asai duretetta xalaalaa duretees.

¹⁷ Keha asi baassi lo77obaa oottees; shin meqettaa iita asi bana qohees.

¹⁸ Iita asi demmiyo miishshai cimo; shin xillotettaa zeriya uri tumu woiuwaa cakkana.

¹⁹ Xillotettan minnidi de7iya uri paxa de7ana; shin iitatettaa kaalliya uri haiqqana.

²⁰ GODAI iita qofai de7iyo asata ixtees; shin suure hemettiyaageetan ufaittees.

²¹ Iita asi qaxxayettanaagee antenna; shin xillotu zaree attana.

²² Adussa qofi baina puulanchcha maccaasee puulai gudunntaa siiryan aattido worqqaa alleequwaa mala.

²³ Xillotu amuwaa poloi lo77o xalaala; shin iitatu amuwaa poloi hanqqo xalaala.

²⁴ Issi issi asati bantta miishshaa asau coo kehoosona; shin eta aqoi yaa darees. Hara asati qassi bantta miishshau pala uuzettoosona; shin eta aqoi haa paccées.

²⁵ Keha asi duretana; harata maaddiya asi maadet-tana.

²⁶ Kattai al77in baizzanau minjiya uraa asai qanggees. SHin ba kattaa asai koyiyo wode baizziya uraa anjjees.

²⁷ Lo77obaa minttidi koyiya uri ufaissaa demmees; shin iitabaa koyiya uraa iitabai demmees.

²⁸ Ba duretettan ammanettiya asi kunddana; shin xilloti balggo mittaadan daayana.

²⁹ Ba so asaa bolli cabbo denttiya uri go7ettanabi aibinne baawa. Eeyyatikka aadhdhida eranchchatuyyo ashkkara gidana.

³⁰ Xillo asi de7o aifiyaa aifiya mitta mala; shemppo ashshiyaageeti aadhdhida eranchcha.

³¹ Xilloti sa7an bantta oosuwaa waagaa ekkiyaabaa gidikko, iitatinne nagaranchchati bantta oosuwaassi ekkana waagai waani daranddeeshsha!

12 Seeriyoogaa dosiya uri eratettaa dosees; shin seeraa ixxiya uri damma.

² Lo77o asi GODAAPPE sabaa demmees; shin GODAI genanchchata pirddees.

³ Asa iitatettai minttidi essenna; shin xillotu xaphoi qaaxxenna.

⁴ Wozannaama maccaasiyaa ba keettaawau kallachcha mala; shin ba keettaawaa kaushshiya maccaasiyaa a meqettaa miya ajaajje mala.

⁵ Xillotu qofai suure; shin iitatu zoree cimo.

⁶ Iitatu haasayai asa woranaassa; shin xillotu haasayai eta ashshees.

⁷ Iita asati kunddana; etau zerettikka antenna; shin xillotu zerettai minnidi de7ana.

⁸ Asi ba aadhdhida eratettaa keenaa galatettees; shin geella qofai de7iyo asi kareettees.

⁹ Dure asa milatidi, metuwan de7iya asaappe coo asa milatidi, oottiiddi ba de7uwaa sugiya asi keha.

¹⁰ Xillo asi ba mehiyaassi qareettees; shin iita asa kehatettau meqetti baawa.

¹¹ Ba biittaa mintti oottiya urai kattaa kallees; shin pattannabaa yedettiya uri akeekai paccidoogaa.

¹² Iitati nagaranchcha asatu omooduwaa ekkannau amottoosona; shin xillotu xaphoi daayidi de7ana.

¹³ Iita asa a doonaappe kiyida haasayai pire gididi oiqqees; shin xilloi metuwaappe kessi ekkees.

¹⁴ Asi ba doonaappe kiyiya qaalan lo77obaa kallees; ba oottido oosuwa waagaakka ekkees.

¹⁵ Eeyya asi biyo buussai au a huuphen likke milatees; shin aadhdhida eranchcha asi zoriyaa siyees.

¹⁶ Eeyya uraa hanqqoi sohuwaara erettees; shin cincia asi cashshaa wudenna.

¹⁷ Tumaa haasayiya asi suurebaa yootees; shin worddo markkai wordduwaa yootees.

¹⁸ Akeekennan haasayiyoo haasayai cuphedan caddees; shin aadhdhida eranchchaa inxxarssai pattees.

¹⁹ Worddo haasayii guutta wodiyaassa; shin tuma haasayii merinau de7ana.

²⁰ Iitaa qoppiyaageetu wozanan genee de7ees; shin sarobaa zorettiyaageetu wozanan ufaissai kumees.

²¹ Xillota metoi gakkenna; shin iitatussi metoppe atin, harabi de7enna.

²² GODAI worddanchchata ixxees; shin tumanchcha asatun i ufaitees.

²³ Cincia asi ba eraa qottees; shin eeyyati bantta eeyyatettaa yootoosona.

²⁴ Minnidi oottiya uri deriyaa haarees; shin azallai haarettees.

²⁵ Hirggiyoogee asa ufaissaa diggees; shin shonggaara de7iya haasayai a ufaissees.

²⁶ Xillo asi ba shooruwaa zoridi, suure ogiyaa kaalettees; shin iitatu ogee tumaappe haassees.

²⁷ Azalla asi shankkatidi ehido ashuwaa kattenna; shin asau aqoi minnidi oottiyoogaa.

²⁸ Xillotettaa ogiyan de7oi de7ees; he ogiyan haiqoi baawa.

13 Eranchcha na7ai ba aawaa seeraa siyees; shin qilliicciyaagee seeraa siyenna.

² Asi ba doonaappe kiyiya qaalan lo77obaa ekkees; shin ammanttennaageeti makkalabaa amottoosona.

³ Ba doonaa naagiya urai ba shemppuwaa naagees; shin eesuwan haasayiya urai bana xaissees.

⁴ Azallai amottees; amottikkonne aibanne demmen-na; shin minnidi oottiyaageeti kallana.

⁵ Xillo asati worddo haasayaa ixxoosona. SHin iita asatu haasayai yeellayeesinne kaushshees.

⁶ Suure de7uwaa de7iya uraa a xillotettai naagees; shin nagaranchchaa a nagarai onggees.

⁷ Bana dure milatissiya asi de7ees; shin au aibinne baawa; harai qassi bana hiyyeesa milatissiyaagee de7ees; shin au daro aqoi de7ees.

⁸ Asi ba miishshan ba shemppuwaa wozanau danddayees; shin hiyyeesaa yashissiyaabi baawa.

⁹ Xillotussi ubbatoo poo7o; shin iitatu xomppee to7ana.

¹⁰ Otoroi ooshshaa yeles; shin zoriyaa ekkiiyaageeti aadhdhida eranchcha.

¹¹ Daafuri bannan demmido miishshai eesuwan xayees; shin minni oottidi demmido aqoi, dari daridi bees.

¹² Koyiyoobai polettennan gam77iyoogee azzanisees; shin amottidobai polettiyoogee ufaissees.

¹³ Zore kariya uri meton gelees; shin azazuwaa bonchchiya uri saruwan de7ana.

¹⁴ Aadhdhida eranchchai immiyo timirttee de7o pultto; hegee asi haiquwaa piriyaappe kessi ekkannau maaddees.

¹⁵ Akeeki de7iyo uri bonchchettees; shin ammanettenan aggiyoogee bashshau efees.

¹⁶ Cincia asai ubbai eran oottees; shin eeyyai ba eeyyatettaa qonccissees.

¹⁷ Iita asati kiitettidi, meton geloosona; shin ammanttiya asati kiitettidi, sarotettaa ehoosona.

¹⁸ Seeraa ixxiya asi hiyyeeseesinne yeellatees; shin seerin siyiya urai bonchchettees.

¹⁹ Amottidobaa demmiyoogee keehi ufaissees; shin iitai iitaappe haakkanau koyokkona.

²⁰ Aadhdhida eranchcha asatuura hemettiya asi aadhdhida eranchcha gidees; shin eeyya asatuura hemettiya asi metuwan gelees.

²¹ Nagaranchchata iita qaadaa kaallees; shin xilloti lo77o oosuwa waawuwa ekkana.

²² Lo77o asi ba naatu naata laatissees; shin nagaranchchaa aqoi xilluwaassi dagattees.

²³ Hiyyeesaa goshshai daro kattaa aifanau danddayees; shin suure pird dai paccidoogaa gaasuwan xayees.

²⁴ Qaixaariyan wadhdhanau qarettiya uri ba na7aa ixxees; shin ba na7aa siiqiya uri minnidi seerees.

²⁵ Xilloi a uloi kallana gakkanaassi mees; shin nagaranchchai namisettees.

14 Aadhdhida eranchcha maccaasiyaa ba keettaa keexxausu; shin eeyyiyaa ba keettaa ba kushiyan qolausu.

² Suure hemettiya asi GODAASSI yayyees; shin ba ogiyaa geellayiya asi GODAA karees.

³ Eeyyaa haasayai a zokkuwaassi gatimaa ehees; shin aadhdhida eranchchatu inxxarssai eta naagees.

⁴ Boorati bannasan gootarai mela de7ees; shin neeyyo goyiyo wolqqaama boorati de7ikko, ne gootaran kattai kumees.

⁵ Ammanettiya markkai ubbaton tumaa odees; shin worddo markkai worddo xalaalaa haasayees.

⁶ Qilliicciyaagee aadhdhida eratettaa koyees; shin demmen-na; akeekai de7iyo asi eratettaa demmanaagee a waayissenna.

⁷ Eeyya asappe haakka; aissi giikko, neeni a haasayaappe era demmakka.

⁸ Cincia asi ba oottiyoogaa eriyoo gishshau, aadhdhida eranchcha gidees; shin eeyya asi ainne erennankka eriyaabaa milatiyo gishshau eeyya gidees.

⁹ Eeyyati nagaraa oottidi, azzaniyoogaa gishshaa qilliiccoosona; shin suureti bantta nagarai atto geetetanau koyoosona.

¹⁰ Ba wozanaa azzanuwa aawu erees; a ufaissaakka ooninne aara koxxenna.

¹¹ Iitatu keettai qolettana; shin suuretu keettai minni-di de7ana.

¹² Asaassi likke milatiya ogee de7ees; shin bin, a wurssettai haiquwan kessi yeggees.

¹³ Miichchanka wozanai azzani erees; ufaissaa wurs-settaikka azzano gidanau danddayees.

¹⁴ Iita asi ba iita oosuwaa waagaa ekkana; lo77o asika ba lo77o oosuwaa waagaa ekkana.

¹⁵ Eeyya asi ubbabaa ammanees; shin cincai akeeki-di tangees.

¹⁶ Aadhdhida eranchcha asi yayyees; iitaappekka haakkees; shin eeyyai banan ammanettidi otorettees.

¹⁷ Elle hanqqettiya asati eeyya ooso oottoosona. SHin cinccati danddayanchcha.

¹⁸ Eeyyati bantta azallatettaa waagaa ekkoosona; shin cinccati eratettaa kallachchaadan goxsoosona.

¹⁹ Iita asati lo77o asatu sinttan hokkidi, maarotaa woossoosona. Nagaranchchatikka xillotu penggiyan hokkoosona.

²⁰ Hiyyeesai ba shooruwanka dosettenna; shin duretussi daro laggeti de7oosona.

²¹ Ba shooruwaa kariya asi nagaraa oottees; shin hiyyeesaa maaddiyaageeti anjettidaageeta.

²² Itabaa maqettiyaageeti baloosona gidokkonaa? SHin lo77obaa oottanau halchchiyaageeti tumatettaanne aggenna siiquwaa demmoosona.

²³ Minnidi oottidoban ubban go77ai de7ees; shin coo mela haasayai hiyyesatetta xalaalaa ehees.

²⁴ Aadhdhida eranchchatussi eta duretettai etau kallachcha; shin eeyyati bantta eeyyatettaa gujji gujjidi eeyyoosona.

²⁵ Tumu markkai shemppuwaa ashshees; shin worddo markkai kashi erikke gees.

²⁶ GODAASSI yayyiya urau mino qatoi de7ees. I a naatussikka baqatidi attiyo soho gidana.

²⁷ GODAASSI yayyiyoogee de7oi kiyiyo pultto; heгаа gishshau, neeni haiquwaappe kessa ekkanau koyikko, GODAASSI yayya.

²⁸ Kawuwaa gitattetai i haariyo asaa coratettaana; shin haariyo asi xayikko, ikka pattenna.

²⁹ Danddayanchcha asaassi gita akeekai de7ees; shin elle hanqqettiya asi ba eeyyatettaa qonccissees.

³⁰ Woppu giida wozanai bollaa payya wottees; shin qanaatee bollau ajaajje harggiyaa mala.

³¹ Hiyyeesata toochchiya asi eta Medhdhidaagaa cayees; shin metootanchchatussi kehiya asi Xoossaa bonchchees.

³² Iitati bantta iita oosuwan kunddana; shin xilloti bantta suuretettan naagettana.

³³ Akeekanchcha asaa wozanan aadhdhida eratettai kumiis; shin eeyyati aadhdhida eratettaabaa aibanne erokkona.

³⁴ Xillotettai issi kawotettaa asaa xoqqu xoqqu oottees; shin nagarai ai asanne kaushshees.

³⁵ Kawoi eranchcha ashkkaran ufaittees; shin yeel-layiya oosuwaa oottiya ashkkaraa hanqqettees.

15 Liiqo haasayai hanquwaa zarbbissees; shin porddolla qaalai hanquwaa denttettees.

² Aadhdhida eranchchaa inxxarssai eraa puulayees; shin eeyyatu doonai eeyyatettaa xuuqqees.

³ GODAA aifeti ubbasaa xeelloosona; iitaa oot-tiyaageetakka lo77uwaa oottiyaageetakka be7oosona.

⁴ SHonggaara de7iya lo77o haasayai de7o mittaa mala; shin geella haasayai ayyaanaa kinchchees.

⁵ Eeyya asi ba aawaa seeraa karees; shin ba aawaa zoriyaa ekkiya asi eranchcha.

⁶ Xillo uraa keettan daro miishshai de7ees; shin iitaassi geliya miishshai metuwaa ehees.

⁷ Aadhdhida eranchchatu doonai eraa zerees; shin eeyyatu wozanai heгаа mala gidenna.

⁸ GODAI iitatu yarshshuwaa shenetees; shin suuretu woosai a ufaissees.

⁹ GODAI iita asatu hemetaa shenetees; shin xillotettaa kaalliyaageeta i siiqqees.

¹⁰ Likke ogiyaa aggida asa iita boshai naagees; seeriyooгаа ixxiya asi haiqqees.

¹¹ Harai attin, duufoikka bashshaikka GODAA sinttan qoncciyani beettoosona. Yaatin, asa wozanaa qofai waani appe geemmanee?

¹² Qilliicciya asi seeriyooгаа dosenna; aadhdhida eranchchatuppekka zore oichchenna.

¹³ Wozanai ufaittin, som77oi poo7ees; shin wozani azzanikko, he aawu siiddees.

¹⁴ Akeekiya wozanai de7iyo asi eratettaa koyees; shin eeyyati bantta eeyyatettan ufaittoosona.

¹⁵ Hiyyeesatu de7oi ubba gallassikka baaxe. SHin ufaittiya asati ubbatonkka bantta de7uwaa aloosona.

¹⁶ Ooshshai de7iyo gita aquwaappe GODAA yashshattetai de7iyo guuttabai keha.

¹⁷ Ooshshai de7iyoosan modhdho ashuwaa maanaappe siiqoi de7iyoosan santtaa miyoogee keha.

¹⁸ Hanqqettiya asi ooshshaa kessees; shin hanqqettanau eesotenna asi ooshshaa irxxissees.

¹⁹ Azalla uraassi metoi a oge ubban aguntta dirssa mala; shin suure uraa ogee badaasa.

²⁰ Eranchcha na7ai ba aawaa ufaissees; shin eeyya na7ai ba aayyiyo karees.

²¹ Wozani bainna asi ba eeyyatettan ufaittees; shin wozannaama asi likkebaa oottees.

²² Zoretai xayikko, halchchidobai halettees; daro zoriyaageeti de7iyoosan halchchidobai polettees.

²³ Oishettidobaassi likke zaaruwaa zaariyoogee he uraa ufaissees; haasayaa likke wodiyan haasayiyoogee aiba lo77obee!

²⁴ Aadhdhida eranchchai bollau kaalettiya de7uwaa ogiyan hemetteesippe attin, duge duufuwau wottiya ogiyan hemettenna.

²⁵ GODAI otoranchchatu keettaa qolana; shin am77ee aquwaa naagees.

²⁶ GODAI iitatu qofaa shenetees; shin geeshsha qaalai a ufaissees.

²⁷ Wordduwan woriyaa demmanau jaamiya asi ba so asaa bolli metuwaa ehees; shin mattaayiyaa ixxiya asi paxa de7ana.

²⁸ Xillo asi haasayanaappe kasetidi qoppees; shin iitatu inxxarssai palabaa pulttees.

²⁹ GODAI iitatuppe haakkees; shin xillotu woosaa siyees.

³⁰ Pashkkidi xeelliyo xeelai wozanaa ufaissees; mishi-raachcho odoikka bollaa pattees.

³¹ De7uwaa immiya zoriyaa siyiya asi aadhdhida eranchchatuura issippe de7ana.

³² Seeraa ixxiya asi bana qohees; shin seeraa ekkiya asi akeekaa demmees.

³³ GODAASSI yayyiyoogee asa aadhdhida erattetaa tamarissee; bonchchettana koyida asi koiro bana kaushshanau koshshees.

16 Asi ba wozanan halchchees; shin likke zaaroi GODAAPPE beettees.

² Asi oottiyo ooso ubbai au likke milatees; shin GODAI koiro dendo qofaa yiggi xeellees.

³ Ne oottiyoobaa ubbaa hadaraa GODAAYYO imma; yaatikko, neeni halchchidobai polettana.

⁴ GODAI medhdhidobau ubbau a wurssettai de7ees; makkalanchchatu wurssettaikka bashshaa.

⁵ GODAI otorettiya ubbaa shenetees; eti qaxxayettannan attokkona.

⁶ Aggenna siiquwaaninne ammanettiyoogan nagarai atto geetettees; asi GODAAYYO yayyiyoogan iitabaa oottennan naagettees.

⁷ Asa hemeti GODAA ufaissiyaabaa gidikko, he aawu ba morkketu addiniitaarakka saro de7anaadan, GODAI oottees.

⁸ Xillotettan beettiya guuttabai wordduwan demmiyo daro woriyaappe keha.

⁹ Asi ba wozanan ba oottanabaa halchchees; shin halchchoi GODAI maaddin polettees.

¹⁰ Kawoi Xoossaappe ekkido maatan pirddees; pirdiddi i balenna.

¹¹ Yiggiyo meezaanatinne makkiyo miishshati ammanttiyaageeta gidanaadan, GODAI koyees; baizziyooban ubban genee de7ennaadan koyees.

¹² Kawoti mooro oosuwa shenetoosona; aissi giikko, eta kawotaa araatai xillotettan eqqeas.

¹³ Kawoti xillo inxxarssan ufaittoosona; tumaa haasayiaageetakka dosoosona.

¹⁴ Kawuwaa hanqqoi haiquwaa kiitanchchaa mala; shin aadhdhida eranchcha asi hanqquwaa irxissanau auddashees.

¹⁵ Kawuwaa som77oi pashkkikko, hegee simmi de7o. I nashshyoogee badhdheesaa iraa ehiya shaaraa mala.

¹⁶ Aadhdhida erattetaa demmiyoogee worqqaa demmiyoogaappe keha; akeekaa demmiyoogee biraa demmiyoogaappekka aadhdhees.

¹⁷ Suureti biyo ogee iiti de7iyoosaappe haahuwaara kanttissees; ba hemetaa naagiya uri ba shemppuwaa naagees.

¹⁸ Otoruwaa geeduwaa bashshai kaallees; ayyuwaa geeduwaakka kunddettai kaallees.

¹⁹ Ayyiyaageetuura zuppethidi, omooduwaa shaakki ekkanaappe ashkke gididi, hiyyeesidi de7iyoogee keha.

²⁰ GODAA qaalaa loittidi ezggiya urau i oottiyoobai ubbai injjettana; GODAN ammanettiya uri anjjettidaagaa.

²¹ Ba qofan aadhdhida eranchcha gidida asi akeekanchcha geetettees; lo77o qaalai erattetaa gujjees.

²² Cincca urau erattetai de7o pultto mala; shin eeyyata seeriyoogee coo wode wurssiyoogaa.

²³ Aadhdhida eranchcha asi haasayanaappe kasetidi qoppees; qoppidi asi ekkiyo haasayaa haasayees.

²⁴ Lo77o qaalai eessaa ililuwaadan mal77ees; bol-laakka maaddeesinne pattees.

²⁵ Asaassi suure milatiya ogee de7ees; shin wurssettan haiquwau pattees.

²⁶ Namisainne metoi asi minnidi oottanaadan giddoosona.

²⁷ Iita asi iitabaa halchchees; a haasayaikka xuuggiya tamaa mala.

²⁸ Geella asi ooshshaa denttees; zigirssanchcha asi ammanettiya laggeta shaakkees.

²⁹ Gene asi ba shooruwaa cimmes; lo77o gidenna ogiyau i a kaalteees.

³⁰ Ba aifiyaa qim77otiya asi geellabaa qoppees; ba menttershshaa saxxidi manddiya asi iitabaa polees.

³¹ Puulummida huuphee bonchcho kallachcha; hegeekka beettiyo xillo de7uwaa de7iina.

³² Wolqqaama asa gidiyooaappe, hanqqettanau eesotenna asa gidiyoogee lo77o; daro katamata olidi oiqqiyooaappe, asi ba huuphiyaa haariyoogee aadhdhees.

³³ Asi saamaa yeggees; shin GODAI ubbabaa battees.

17 Ooshshai de7iyoosan de7iya gita gibiraappe saroinne woppai de7iyoosan mela oittaa poquwaa miyoogee keha.

² Cincca ashkkaarai ba godaa na7aa pattenna lafaaa haarees; yaatidi ishanntuura issippe laattees.

³ Worqqainne birai taman paacettiyoogaadan, GODAI asaa wozanaa paaccees.

⁴ Iita asi iita uraa haasayaa siyees; worddanchchaika genanchchaa oduwaa ezggees.

⁵ Hiyyeesatu bolli qilliicciya asi eta medhdhida Xoos-saa cayees; hara asa gakkiiya metuwan ufaittiya asi qaxxayettannan attenna.

⁶ Naatu naati cimida asatuyyo kallachcha; aawati bantta naatuyyo bonchcho.

⁷ Daro lo77o haasayai eeyya uraassi giigenna; hegaappekka aaruwaa worddo haasayai deriyaa haariyaagaassi giigenna.

⁸ Mattaayee bana immiyaagau dumma wolqqa mala; i simmido soho ubbai ayyo injjetees.

⁹ Naaqettidi ba naaquwaa genttiya urai siiquwaa koyees; shin yoho zaari zaaridi woociya urai, ammanettiya laggeta shaakkees.

¹⁰ Eeyyai xheetuton lissuwan shocin eriyoogaappe akeeki de7iyo asi coo seerin eriyoogee aadhdhees.

¹¹ Iita asi makkalabaa xalaalaa koyees; heгаа gishshau, meqetti bainna daanni a bolli kiitettana.

¹² Eeyyatetti oiqqido uraara gaittiyoogaappe marata bonqqi ekkirggido maaheera gaittiyoogee keha.

¹³ Lo77o oottidoogaa kushiya iitaa zaariya uraayyo iitai a sooppe mulekka kichchenna.

¹⁴ Ooshshai doommiiddi, zeeruwa xuussiya haattaa mala; heгаа gishshau, ooshshaappe kasetada palamaa aggaaga.

¹⁵ Nagaranchchaa xillissiyoogeenne xilluwaa bolli pirddiyoogee eti naa77aikka GODAA sheneyiya ooso.

¹⁶ Akeekiya wozani au bannaashin, eeyyaa kushiyan aadhdhida eratettaa shammiyo miishshai aibissi de7ii?

¹⁷ Laggee mule wodekka siiqees; ishaikka metuwaa wode maaddanaassi yelettees.

¹⁸ Akeekai paccido asi erenna uraa acuwaa qanxxanau waase gelees.

¹⁹ Ooshshaa dosees; ubbatoo ceeqettiya asi bashshaa ba bolli xeesees.

²⁰ Geella qofai de7iyo asi lo77obaa demmenna; shikkaalobaa haasayiya asikka metuwan gelees.

²¹ Azalla na7aa yelida aawi azzanees; eeyya na7aa aawau ufaissi baawa.

²² Wozani ufaittiyoogee asassi lo77o xale; shin kayyottiyoogee asau wolqqa xaissees.

²³ Iita daannai pirddaa geellayanau geeman mataayiyaa ekkees.

²⁴ Akeekai de7iyo uri aadhdhida eratettaa sinttan wottidi bees; shin eeyyaa aifee biittaa sa7aa xanxxaa yuuyidi xeellees.

²⁵ Azalla na7ai ba aawaa azzanissees; bana yelida aayyiyookka zil77issees.

²⁶ Xillo asa qaxxayiyoogee, suure asakka a suuretettaa gishshau dechchiyoogee lo77o gidenna.

²⁷ Amarida qaala haasayiya asi eranchcha; woppa ayyaani de7iyo asikka akeekanchcha.

²⁸ Eeyya uri co77u giikkonne ba doonaa barikko, eranchcha milatees.

18 SHaahettanau koyiya asi ba amuwaa kaallees; lo77o era ubbaakka phalqpees.

² Eeyyai ba qofaa qonccissanaagaa xalaalaa dosiyooqaappe attin, hara asappe era ekkanaa dosenna.

³ Iitatettaa yiyo wode, karee, kaushshinne yeelli a kaallidi yi bayoosona.

⁴ Asaa doonaappe kiyiya haasayai ciimmaa haattaa mala; aadhdhida eratettaa pulttoikka goggiya haattaa mala.

⁵ Mooranchchaa maaddidi, xilluwaa pirddaa geelayiyoogee lo77o gidenna.

⁶ Eeyya asi ba haasayan ooshshaa denttees; a doonaappe kiyiya qalalai a warissees.

⁷ Eeyya asi, haasayiiddi bana qohees; a haasayai gite gididi, a oiqqees.

⁸ Zigirssanchchaa qalalai mal77o qumaa mala; ufaisiiddi duge ganjiyyaa gakkees.

⁹ Ba oottiyo oosuwan azalliya asi bashshiya urappe ainne dummatenna.

¹⁰ GODAA sunttai mino gimbbe mala; xillo asi yaa woxxidi saro attana.

¹¹ SHin dure asatussi eta duretettai yuushoi gimbbet-tido katamaa mala; eta qofan eta duretettai mino dirssaadan eta naagiyaabaa milatees.

¹² Asi kunddanaappe kase a wozanai otorettees; bonchchettiyooqaappekka ba huuphiyaa ziqqi oottiyoogee sinttatees.

¹³ Siyennan de7iiddi zaariyoogee, hegee he uraayyo eeyyatettanne yeella.

¹⁴ Asa ayyaani harggiyaa danddayanaadan maaddees; shin ayyaani meqerettiichchikko, a ooni danddayanee?

¹⁵ Akeekanchcha asati tamaanau keehi koyoosona; aadhdhida eri de7iyoobaakka ezggoosona.

¹⁶ Immiyoobi immiyaagau ogiyaa dooyees; gita asaarakka erissees.

¹⁷ Kasetidi daannan mootiya uri baarigaarai yiidi a oichchana gakkanaashin, ubbatonkka he urai xillo milatees.

¹⁸ Saamaa yeggiyoogee palamaa teqqees; naa77u wolqqaama baarigaarataakka shaakkees.

¹⁹ Naaqettida ishaara giiganaagee gimbbettida kata-maa omooddanaagaappekka aadhdhi waayissees; penggiyaa gorddiyo birata hiraquwaadan, palamai dabbota shaakkees.

²⁰ Ba doonan haasayidobaappe asi ba ganjiyyaa kuntees; ba inxxarssaappe kiyidaban kallees.

²¹ Neeni haasayidoogee nena wottees woikko worees; heгаа gishshau, neeni ne haasayaa gaasuwan yiyaabaa ekkanaa de7aasa.

²² Machcho demmida asi lo77obaa demmiis; he urai GODANKKA nashettees.

²³ Hiyyeesa asi auddashidi haasayees; shin duree phenqqeshidi zaarees.

²⁴ Daro laggee de7iyo asi xayana; shin ishappe aadhdhidi ammanttiya laggee de7ees.

19 Worddo haasayaa haasayiya eeyyaappe ba de7on boree banna hiyyeesa asi keha.

² Eri banna minotai lo77o gidenna; hemettiiddi eesotiya uraikka wora bees.

³ Issi issi asai ba eeyyatettan ba de7uwaa bashshees; yaatidi qassi GODAA bolli yiillotees.

⁴ Duretettai daro laggeta gujjees; shin hiyyeesatettai de7iya laggetakka duuttees.

⁵ Worddo markki qaxxayettennan beenna; wordduwaa haasayiyaageetikka kessi ekkokkona.

⁶ Daro asai daannaa sinttaa koyees; coo immiya uraara asi ubbi dabbotees.

⁷ Hiyyeesa asa a ishantti ubbai ixxoosona; hegaappekka aaruwaa a laggeti appe haakkoosona; i eta auddashidi kaallinkka, eti a gatti oittokkona.

⁸ Aadhdhida eratettaa demmiyaagee bana siiqees; akeekaa qoraphphiyaagee lo77obaa demmees.

⁹ Worddo markki qaxxayettennan attenna; wordduwaa haasayiyaageekka xayana.

¹⁰ Azalla uraassi ishalo de7oi bessenna; hegaappekka aillee halaqata haariyoogee iitaa darees.

¹¹ Aawussi de7iya aadhdhida eratetta hanquuwa mitsisees; moorida urau atto giyoogeekka bonchchisees.

¹² Kawuwa hanqqoi gaammuwaa gudetta mala; shin a nashetta maataa aacissiya akka mala.

¹³ Eeyya na7ai ba aawaa xaissees; ooshshanchcha machchiyaakka keetti ubbaton aattiyo aato mala.

¹⁴ Issi asi keettaanne aquwaa ba aawaappe laattanau danddayees; shin akeekanchcha machchiyo GODAI immees.

¹⁵ Coo zolppattiya uraayyo xiskkoi yees; ooso ootten-na asi namisettees.

¹⁶ Azazuwaa naagidi oottiya asi, ba shemppuwaa naagees; shin shenehoo giya asi haiqgees.

¹⁷ Hiyyeesaassi kehiya asi GODAASSI tal77ees; GODAI he lo77o oosuwaa acuwaa qanxxees.

¹⁸ Simmiyo menttoi de7ishin, ne naata seera; seer-ana xayikko, neeni eta bashshadasa.

¹⁹ Hanquuwa suulliya asi ba waagaa ekko; a aggaaga; neeni a ashshiyaabaa gidikko, haranttuwaakka neeni a hegaadan oottanaagee antenna.

²⁰ Zoriyaa siya; timirttiyaakka ekka. Yaatikko, neeni wurssettan aadhdhida eranchcha gidana.

²¹ Asai darobaa halchchees; shin GODAI giidobai pollettees.

²² Asappe koyettiyaagee aggenna siiquwaa; word-danchcha gidanaappe hiyyeesa gidiyoogee keha.

²³ GODAASSI yayyiyoogee de7uwau kaalettees; assi yayyiya asi kallidi de7ees; iitabikka a bochchenna.

²⁴ Issi issi asai daro azalla; woxiyan tushkkido buddeenaakka pude baaranau waayettees.

²⁵ Neeni qilliicciyaagaa shocikko, akeekai pacci-doogee cinnatettaa tamarana; akeekanchcha asa neeni seerikko, i eratetta demmana.

²⁶ Ba aawaa bonqqiya na7ai, ba aayyiyookka sooppe kessidi yedettiya na7ai, he na7ai yeellaanne kaushshaa ehiya na7a.

²⁷ Ta na7au, neeni zoriyaa siyiyoogaa aggidabaa gidikko, erau zokkuwaa zaaradasa.

²⁸ Worddo markkai suure pirddaa bolli qilliiccees; iita asaa doonai iitatetta gubbidi mittees.

²⁹ Qilliicciyaageetussi pirddai, eeyyatussikka warai koshshees.

20 Daro mattoyiya ushshaa uyiyoogee daro bidis-seesinne ooshshees; mattottiya asi wozani pac-cido asa.

² Kawo hanqqoi gaammuwaa gudetta mala; a yiil-loyiya asi ba shemppuwaa bolli pirddes.

³ Palamaappe gaxan de7iyoogee aawussi bonchcho; shin eeyya asi ubbi ooyettanau eesotees.

⁴ Azalla goshshanchchai wodiya naagidi goyenna; heгаа gishshau, kattaa cakkiyo wode i woossees; shin aibakka demmenna.

⁵ Asaa wozanaa halchchoi ciimma ollaa gidдон de7iya haattaa mala; shin wozannaama asi heгаа du-uqqidi kessees.

⁶ Daro asati bantta kehatetta yootoosona; shin tu-mu ammanettiya asa demmanai oonee?

⁷ Xillo asi boree bainna de7uwaa de7ees; a kaallidi, a naatikka anjettidaageeta.

⁸ Kawoi pirddanau ba kawotaa araatan uttido wode, iita ubbaa ba aifiyan harqqidi kessees.

⁹ "Ta wozanaa geeshshaas; tanan nagarikka baawa" yaaganau danddayiya asi de7aneeshsha?

¹⁰ GODAI worddo meezaanan yiggiyaageetanne likke gidennaban makkiyaageeta ixsees.

¹¹ Na7i geeshshanne suure gidiyoogee i oottiyo oosuwan erettees.

¹² Siyiya haittaanne xeelliya aifiyaanne, eta naa77aakka GODAI medhdhiis.

¹³ Xiskkon ne wodiya wurssooppa; wursikko neeni hiyyeesana. Beegotta; yaatikko, neeni kattaa kallana.

¹⁴ SHammiya asi, "Qohees! Qohees!" yaagees; shin bi-idoogaappe guyyiyan, "Hiraisuwan shammaas" yaagi-iddi ceeqettees.

¹⁵ Erai kumido haasayai worqqaappekka inquwaa giyo daro al77o shuchchaappekka aadhdhida al77obaa.

¹⁶ Erenna asau waase geliya uraa maayuwaa qaari ekkite; imatta asau waase geliya uraa maayuwaa oiqqite.

¹⁷ Wordduwan demmido kattai asa mal77ees; shin aqi kiyiiddi, doonaa gidдон shaahetaadan hanees.

¹⁸ Zoriyaa ekkada ne halchchiyoobaa halchcha; zore ekkennan de7aidda olau booppa.

¹⁹ Zigrsanchcha asi xuura gentenna; heгаа gishshau, odanchcha uraara gaittoppa.

²⁰ Asi ba aawaa woikko ba aayyiyo cayikko, a de7uwaa xomppe sakkana xuman to7ana.

²¹ Koירוora eesuwan shiiqida aqoi wurssettan anjjet-tenna.

²² Neeyyo iitaa oottida urau, taanikka ayyo iitaa oot-tana gooppa; GODAN ammanettada naaga; i nena ashshana.

²³ GODAI naa77u qommo meezaanata shenetees; worddo meezaanatikka a ufaissokkona.

²⁴ Asai baanau bessiya ogiyaa GODAI kaalettees; yaatin, asi ba de7uwan baana ogiyaa waatidi akeekanau danddayii?

²⁵ Issibaa eesotidi, "Hagaa taani Xoossaassi immaas" girggiyoogeenne guyyeppe zil77ettiyoogee, hegee asa oiqqiya pire.

²⁶ Aadhdhida eranchcha kawoi makkalanchchata shaakkidi erees; i etau qarettennan qaxxayees.

²⁷ Asaa ayyaanai GODAAYO xomppe; heгаа gishshau, i nu gidдо asatetta ubbaa pilggi xeellees.

²⁸ Aggenna siiqoinne ammanettiyoogee kawuwaa naagoosona; a kawotaa araatai aggenna siiquwan minnees.

²⁹ Yelagatu bonchchoi eta wolqqa; cimatuuyyookka eta puulunttai etau bonchcho.

³⁰ Mino qixaatee iitatetta shoddees; wadhdhiy-oogee iita wozanaa laammanau danddayees.

21 Kawuwaa wozanai GODAA kushiyaana; i a wozanaa goggiya haattaa zaariyoogaadan, ba koyidosaa zaarees.

² Asi oottiyoobai ubbai aawussi likke milatees; shin GODAI a wozanaa qofaa paaccees.

³ Yarshshuwaa yarshshiyoo gaappekka aattidi, xillobaanne suurebaa oottiyoogaa GODAI dosees.

⁴ Iitati otorettiyoogaaninne ayyiyoogan erettoosona; hegeekka nagara.

⁵ Mino oosanchchaa halchchoi dureyees; shin eesotiya ubbai hiyyeesana.

⁶ Worddotidi dagayido aqoi penttuwaa suuluwaadan xayees; heгаа koyiyaageeti haiquwaa koyoosona.

⁷ Iitati suurebaa oottanau ixxiyo gishshau, eta makkala oosoi eta ekkidi bees.

⁸ Mooranchchati geella ogiyan hemettoosona; shin geeshshati suurebaa oottoosona.

⁹ Ooyettiya machcheera issi keettan de7iyoo gaappe he keettaa shakkuwan de7iyoo gee keha.

¹⁰ Iitati iitabaa oottanau amottoosona; bantta shoootussi qarettokkona.

¹¹ Qilliicciyaagee qaxxayettido wode, wozani paccido urai aadhdhida eraa tamaarees; qassi wozannaama urai tamaridi, eraa demmees.

¹² Xillo Xoossai iitatu son oosettiyaabaa ubbaa be7ees; eta aatti yeggidi xaissees.

¹³ Hiyyeesaa waasuwa siyanaappe giidi, ba haittaa tucchiya uri, ikka waassana; waassin alliyaabai xayana.

¹⁴ Geeman immiyo imoi hanquwaa doshisees. Afala giddoora immido mattaayee suulo hanquwaa irxxisees.

¹⁵ Suure pirddai pirddettido wode, hegee xilluwaassi ufaissa; shin iitaa oottiyaageetussi dagama.

¹⁶ Akeeka ogiyaappe haddirida uraa haiqoi naagees.

¹⁷ Aaro injjiyan de7ana giya urai manqees; woine eessanne zaite dosiya asi duretenna.

¹⁸ Issi issiton Xoossaasata ashshanau iita asati qaxxayettoosona; ammanettenna asatika suure asatu gishshaa qaxxayettoosona.

¹⁹ Ooyettiyanne yiillotiya machcheera de7anaappe bazzon de7iyoo gee keha.

²⁰ Wozannaama uraa son mal77o qumainne oissai minjettees; shin eeyya asi bau de7iyaabaa ubbaa mirgrees.

²¹ Xillotettaanne aggenna siiquwaa koyiya uraa baree aduqees; qassi he urai xillotettaanne bonchchuwa demmees.

²² Wozannaama asi wolqqaama olanchchati de7iyo katamaa olidi oiqqees; oiqqidi eti ammanettido mino qatuwaakka laalees.

²³ Ba doonaanne ba inxxarssaa naagiya asi bana metuwaappe naagees.

²⁴ Otorettiyanne ayyiya asi qilliicciyaagaa geetettees; i otoranchcha gidido gishshau, asau qoppenna.

²⁵ Azallaa amoi worees; aissi giikko, i oottanau koyenna. ²⁶ Azallai gallassa kumettaa darobaa demmanau amottees; shin xilloi bau ashshennan immees.

²⁷ GODAI iitatu yarshshuwaa shenetees; hegaappekka eti au iita qofan shiishshiyi yarshshuwaa aatti shenetees.

²⁸ Worddo markkai xayana; shin qoppidi akeekan haasayiya uraa haasayai ehettana.

²⁹ Iita asi taagaa xalaalai likke gees; shin suure asi yuushshi qoppees.

³⁰ Asi ba aadhdhida erattetan, akeekaaninne zoriyan GODAARA eqettanau danddayenna.

³¹ Olaayyo paraa kooranau danddayettees; shin olaa xoonissiyaagee GODAA.

22 Lo77o sunttai daro duretettaappe aadhdhees; sabettiyoogeekka biraappenne worqqaappe aadhdhees.

² Duriyaanne manquwaa ubbaakka GODAI medhdhiis; hegan eti naa77aikka lagge.

³ Cincca asi iitaa be7idi, qosetti aattees; shin akeeki paccido asi metuwan gelidi qohettees.

⁴ Neeni ashkke gidikkonne GODAASSI yayikko, duretettaa, bonchchuwaanne de7uwaa demmana.

⁵ Iita uraa ogiyan agunttainne piree de7ees; shin bana naagiya asi etappe haakkees.

⁶ Na7i waanidi de7ana bessiyaakko tamarissa; yaatikko, i cimidikka heгаа aggenna.

⁷ Duree hiyyeesaa haarees; tal77i ekkidaagee tal77iyau immidaagau aille gidees.

⁸ Nagaraa zeriya urai waayiyaa cakkees; harata i tuggayiyo tuggaikka attees.

⁹ Keha asi ba qumaappe hiyyeesau coo immiyo gishshau anjettana.

¹⁰ Qilliicciya asa diggarggikko, palamai, ooshshainne cashshai kichchana.

¹¹ Neeni wozanaa geeshshatettaanne keha haasayaa dosikko, kawoi nenaara dabbotees.

¹² GODAI tumaa naagees; shin worddanchchatu qaalaa i aatti yeggees.

¹³ Azalla asi, "Taani kare kiyikko, gaammoi tana maana; tana ogiyan asi worana" yaagees.

¹⁴ SHAaramuxa maccaasee doonai ciimma ollaa mala; GODAI hanqquettido uri a gidдон kunddees.

¹⁵ Na7a wozanaa azallatetta baqqi oiqqees; shin qaixaariyan qaxxayiyoo gee appe haasseees.

¹⁶ Baayyo aquwaa gujjana giidi, hiyyeesaa naaqqiyaageenne duriyaassi imuwaa immiyaagee naa77aikka hiyyeesana.

Hastamu Aadhdhida Era Haasayata

¹⁷ Ne haittaa haa yeggada, aadhdhida eranchchai odiyoobaa siya; ne wozanaakka ta eraakko zaara.

¹⁸ Aissi giikko, eta ne wozanan wottikkonne ne doonanka eta ubbaa hassayikko, neeni ufaittana. ¹⁹ Ne ammanoi GODAN gidana mala, taani nena - ee nena - hachchi tamarissaas. ²⁰ Taani neessi zoreenne erattetai de7iyo hastamu leemisota xaafoohoo! ²¹ Nena kiitidaagaayyo neeni likke zaaruwaa zaarana mala, taani nena tumatettaa tamarissaas.

²² Hiyyeesatussi aibinne baina gishshau, etabaa bonqoppa; shilootanka metootanchchatu maataa xaissoppa. ²³ Aissi giikko, GODAI eta gishshaa mootetana; eta bonqqidaageetakka i bonqqana.

²⁴ Hanqqettiya uraara laggetoppa; hanqqettanau eesotiya uraarakka zuppetoppa. ²⁵ Neeni a hanuwaa meezetikko, guyyeppe agganau danddayakka.

²⁶ Asassi aco ta qanxxana gaada waase geloppa.

²⁷ Neeni qanxxiyoobi xayikko, ne zin77iyo hiixai atten-nan, neessi de7iyaabai ubbai ekettana.

²⁸ Ne maizza aawati tokkido beni zawaa shoddoppa.

²⁹ Ba oosuwaa cinnatettan oottiya asa be7adii? I ka-wotussi ootteesippe attin, coo asatussi oottenna.

23 Neeni deriyaa haariyaagaara qumaa maanau uttido wode, ne sinttan de7iyaagaa loittada akeeka. ² Neeni daro yora asa gidikko, naagetta. ³ I ne-na paaccanau danddayiyo gishshau, aadhdhida mal77o qumau yiiqetoppa.

⁴ Duretanau daafurooppa; hegaa mala keesiyaa ag-ganau cincca gida. ⁵ Hegaa mala duretettai neeni xeellishin xayana; qefiyaa kessidi argganttaagaadan, saluwaa paallana.

⁶ Uuziyaa qumaa mooppa; a mal77o qumaakka maanau amottoppa. ⁷ Milatissanau i nena, "Ma; uya" yaageesippe attin, a wozanai nenaara de7enna.

⁸ Neeni miido qiiba qumaa cooyana; ne galataikka ha-da gidana.

⁹ Eeyyaassi payyabaa haasayoppa; aissi giikko, ne aadhdhida era haasayaa i karana.

¹⁰ Beni zawaa shoddoppa; qassi aawi bainna naatu gadiyaa zawaa sugoppa; ¹¹ aissi giikko, eta ashshiya GODAI mino; i eta gishshaa nenaara mootettana.

¹² Ne asttamaaree neessi odiyooogaa ezgga; ne hait-taakka eraa qaalaakko yegga.

¹³ Na7a seerennan aggoppa; neeni a qaixaariyan wadhdhikko, i haiqqenna. ¹⁴ Neeni a qaixaariyan wadhdhikko, a shemppuwaa haiquwaappe ashshaasa.

¹⁵ Ta na7au, neeni aadhdhida eranchcha gidikko, ta wozanaikka ufaittana; ¹⁶ ne inxxarssai suurebaa haasayiyo wode, ta wozanai ufaittees.

¹⁷ Nagaranchchata qanaatoppa; shin ubbatoo GO-DAASSI yayyiyoogaa aggoppa. ¹⁸ Yaanikko neeyyo sint-tanau sa7i kehana; sinttappe yaana kehikka neeyyo xayenna.

¹⁹ Ta na7au, siya; wozannaama gida; ne wozanaa su-ure ogiyan wotta. ²⁰ Daro woine eessaa uyiyaageetuu-ranne ashuwaa muussau yaaretiyaageetuura zup-petoppa; ²¹ aissi giikko, mattottiyaageetinne yoranchchati manqqana; xiskkuwaa daroi asaa wurida curqqaa maizissees.

²² Nena yelida ne aawai odiyooobaa siya; ne aayyiyaakka ceeggido wode karoppa. ²³ Tumaa, aadhdhida eratettaa, timirttiyaanne akeekaa shammappe at-tin, mulekka baizzoppa. ²⁴ Xillo na7aa aawai keehippe ufaittana; wozannaama na7aa yelida urikka an poccu gaana. ²⁵ Ne aawainne ne aayyiya ufaittona; nena yel-idaarakka poccu gu.

²⁶ Ta na7au, ta zoriyaa ezgga; taani haniyoogaadan hana. ²⁷ Aissi giikko, shaaramuxiya maccaasiyaa ciim-ma ollaa mala; laggettuwaa oiqqiya machchiyaakka un77o ollaa mala. ²⁸ A panggadan zuggada naagausu; ammanettenna attumaasaa asaa gidдон darissausu.

²⁹ "Woo!" giyo waasoi oossee? Azzanoi oossee? Ooshshi oossee? Zuuzuntti oossee? Gaasoi binnan masunxxiyai oonee? Aifee zo77iyoi oossee? ³⁰ Woine eessaa uyiiddi gam77iyaageetussa gidennee? Wala-hettida woine eessaa uyi uyi be7iyaageetussa gidennee? ³¹ Woine eessai zo77ido wode, a merai birilliyaa gidдон phooliyo wode, uyishin yalalattiiddi geliyo wode, a xeelloppa. ³² Wurssettan i shooshshadan duk-kees; mulumuqqe shooshshadankka ba yiishshaa yi-ishshees. ³³ Ne aifee be7i erennabaa be7ana; ne wozanaikka suure qoppaanne haasayanau dand-dayenna. ³⁴ Neeni abbaa gidдон dambbalai qaattiyo markkabiya xeeran zin77ida uraa mala gidana. ³⁵ Neeni, "Eti tana dechchidosona; shin taani qohet-tabeikke. Eti tana wadhdhidosona; shin tau erettibeenna. Hara ushshaa uyanau taani aude denddanddi-naashsha?" yaagana.

24 Ta na7au, iita asatu mala gidarkkinaashsha gooppa; etaara dabbotanauka amottoppa; ² aissi giikko, eti ubbatoo makkalabaa maqettoosona; bantta inxxarssan genebaa haasayoosona.

³ Keettai aadhdhida eratettan keexettees; akeekanka minnees. ⁴ Erai de7ikko, qol77oi al77obaaninne lo77oban ubban kumees.

⁵ Wozannaama urau gita wolqqai de7ees; eranchcha asikka minotettaa gujjees. ⁶ Neeni olau kiyanaappe kasetada halchchuwaa halchchana koshshees; daro zoriyaageetu zoriyan xoonoi beettees.

⁷ Eeyyai aadhdhida eratettaa akeekanau danddayenna; au yaa7ankka odiyooobi aibinne baawa.

⁸ Iitaa oottanau halchchiya urai genanchcha geeteta. ⁹ Eeyyatettaa qofai nagara; asai qilliicciyaagaa ixxees.

¹⁰ Neeni metuwaa gallassi laafikko, ne wolqqai guut-ta giyoogaa.

¹¹ Haiqqanau bessennan, haiquwau pirddidi efyo-oogetta ashsha; worana haniyo wode co77u gaada xeelloppa. ¹² Neeni, "Nuuni haggaa eribookko" yaagikko, wozanaa eriyaagee i be7ennee? Ne de7uwaa naagiyaagee erennee? Asa ubbau a oosuwaa oosuwaadan zaarennee?

¹³ Ta na7au, eessaa ma; eessai lo77o. Eessaa ililoi manggaagan mal77ees. ¹⁴ Aadhdhida eratettaikka hegaa mala; i ne shemppuwau mal77o gidiyoogaa era. Neeni a demmiyaabaa gidikko, sinttaara yaana kehai neessa; neeni ekkana gaada ufaissan naagiyoobaikka xayenna.

¹⁵ Xilluwaa keettaanne aquwaa bonqqanau qoppiya iita asadan hanoppa. ¹⁶ Xillo asi laapputoo kunddikkok-ka denddees; shin iitatu metuwan xayana.

¹⁷ Ne morkkee kunddiyo wode ufaittoppa; i xubettiyo wodekka, "Hashshu!" gooppa. ¹⁸ Neeni ufaittikko, GO-DAI hegaa be7idi ufaittanna; a hanqqettiyoogaakka aggiigana.

¹⁹ Iitaa oottiyaageetu gishshau hirggoppa; eta mala gidarkkinaashsha gooppa. ²⁰ Aissi giikko, iita urau sint-taara yaana kehi baawa; iitatu xomppeekka to7ana.

²¹ Ta na7au, GODAAYOONNE kawuwaayo yayya; etayyo makkaliyaageetuurakka zuppetcha. ²² Aissi gi-ikko, heгаа mala asata qoppenna metoi gakkées; kawuwaappenne GODAAPPE yaana metuwaa oonee eriyai?

Hara Aadhdhida Era Haasayata

²³ Aadhdhida eranchchati gujjidikka hagaadan yaagidosona:

Pirddiiddi maaddiyoogee lo77o gidenna.

²⁴ Mooranchchaa, "Neeni moorabaakka" yaagiya daannaasai qanggana; kawotettatikka a ixkana.

²⁵ Mooranchchaa qaxxayiyaageeti keehi nashettanne anjettana.

²⁶ Suure zaaruwaa zaariyoogee dabbotau malaata mala.

²⁷ Kasetada ne gadiyaa ootta; kattaakka zera; hegaappe guyyiyan, ne keettaa keexxa.

²⁸ Ne shooruwaa bolli gaasoi bannan markkattoppa; ne doonanka cimmoppa. ²⁹ "I tau oottidoogaadan, taani au oottana; taani au a oosuwaa kushiyaazaarana" yaagoppa.

³⁰ Taani issi gallassi, issi azallanne akeekai paccido bitaniyaa gaden de7iya woiniyaa turaa giddoora kanttaas. ³¹ Kanttiyo wode, agunttainne sharafai goozi wottiis; yuushuwan de7iya shuchchaa gimbeekka qolettichchiis. ³² Taani a be7ido wode, qoppaas; taani be7idoogaappe timirttiyaa tamaaraas. ³³ Neeni guuttaaliphphi ga; guuttaa xiskka; ne kushiyaakka shishshada guuttaa shemppa ekka. ³⁴ Hegaappe guyyiyan, hiyyeesatetta pangadan yaana; pacaikka ola miishshaa oiqqida asadan puttu gaana.

Solomoni Xaafido Hara Leemisota

25 Hageetikka qassi, Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa asati duuqqidi xaafido Solomona leemisota.

² Xuuraa genttiyoogee Xoossaayyo bonchcho; xuuraa pilggidi kessiyoogee qassi kawotuyyo bonchcho.

³ Salotu xoqqatettaanne sa7aa ciimmatetta asi gakkennaagaadan, kawotu qofaakka asi eranau dandayenna.

⁴ Biraappe shiyaa diggargga; hegaappe guyyiyan, wogaacee qoxxidi, lo77obaa kessana.

⁵ Kawuwaa sinttappe iitata diggargga; yaatikko, a kawotaa araatai xillotettan minni eqqana.

⁶ Kawuwaa sintti aadhdhiyo wode ceeqettoppa; gita asatuppe gidduwan soho koyoppa. ⁷ Neepe gitatiya asassi sohuwaa immanau halaqai nena denttin kauyyiyoogaappe, halaqai nena, "Hagaakko xoqqu ga" giyoogee neeyyo keha.

⁸ Ne aifiyan be7idobaa markkattanau dabaabaa baanau eesotoppa; aissi giikko, neeni markkatta simmin, hara asi ne markkatetta bala gidiyooгаа qonccisikko, neeni yeellatana. ⁹ Neeppenne ne shooruwaappe gidduwan palami merettikko, aara haasayada ne palamaa wurssa. Hara asa xuuraa qonc-

cissoppa. ¹⁰ Hegee xayikko, neeni odiyooгаа siyida asinena kaushshana; hegan ne sunttai naa77antto simmennaadan moorettana.

¹¹ Koshshiyo wodiyan haasayettida likke qalalai biraa bolli tigidu worqqa alleequwaa mala.

¹² Ezggiya uraa eranchcha asi zoriyo zoree haittan wottido worqqa woikko geeshsha worqqaappe oottido alleequwaa mala.

¹³ Kattaa cakkiyo boniyan irxxa haattai uyin aliyoogaadan, kiittin ammanettiya asi bana kiittiyaageeta ufaissees.

¹⁴ Immennabaa "Immana" yaagiiddi ceeqettiya asi iri banna shaaraanne carkkuwaa mala.

¹⁵ Danddayanchcha asi deriyaa haariyaagau odidi maizzees; liiqo qalalai meqettaa kanttidi geeles.

¹⁶ Eessaa demmikko, kallana gakkanaashin ma; shin darissikko, neeni cooyana. ¹⁷ Nena uufidi ixennaadan, ne shooruwaa soo ubbaton booppa.

¹⁸ Ba shooruwaa bolli wordduwan markkattiya asi dullai, bisoinne qara zubbee asa qohiyooгаа keenaa qohees.

¹⁹ Metuwaa wode ammanettenna uran zemppiyoogee qaaxxiya achchan coommiyoogaanne silida tohuwan hemettiyoogaa mala.

²⁰ Azzani uttida asassi yettaa yexxiyoogee meego gallassi maayuwaa qaariyoogaanne masunttaa bolli caalabaa tigiyoobaa mala.

²¹ Ne morkkee namisettikko, miza; saamettikko, ussha. ²² Aissi giikko, neeni heгаа oottiyoogee a huuphiyan tamaa bonquwaa kaashidi qoliyoogaa mala. GODAIKKA neeyyo wotana.

²³ Huuphessa bagga carkkoi iraa ehiyoogaadan, zigirssai hanqquwaa ehees.

²⁴ Ooyettiya maccaaseera issi keettan de7anaappe son shakkuwaa huuphiyan de7iyoogee keha.

²⁵ Daafurida uri irxxa haattaa uyidi aliyoogaadan, haaho biittaappe yiya lo77o odoi ufaissees.

²⁶ Iita uraa eeshshaa tamaariya xillo asi bulqqotida pultuwaanne moorettida olla haattaa mala.

²⁷ Daro eessaa miyoogee lo77o gidenna; hegaadanka, ba bonchcho koyiyoogee bonchchissenna.

²⁸ Ba huuphiyaa naagenna asi dirssai meqqido katamaa mala.

26 Boniyan shachchai, kattaa cakkiyo wodiyanikka irai koshshennaagaadan, eeyyau bonchchoi koshshenna.

² Kafoti yaanne haanne paallidi, asa qohennaagaadan, gaasoi bannan qanggiyo qanggetti asa gakkenna.

³ Parau lissuwaa, hariyau poxooruwaa koshshiyooogaadan, azallaa zokkuwau waraa koshshees.

⁴ Eeyya urau a eeyyatettaadan zaaroppa; zaarikko neenikka a mala gidana.

⁵ Eeyya urau a eeyyatettaadan zaara; hinna xayikko, i bana eranchchadan qoodana.

⁶ Eeyya asa bolli kiitaa kiittiyoogee ba tohuwaa qanxxiyoogaanne woriyaabaa uyiyoogaa mala.

⁷ Eeyya uraa leemiso wobble uraa tohuwaa mala maaddenna.

⁸ Eeyya uraa bonchchiya asi shuchchaa yamb-barshshaa bolli qachchi wottidi yambbariya asa mala.

⁹ Eeyya uraa leemiso mattottida asi ba kushiya cad-dida agunttaa kessanau baaxetiyoogaa mala.

¹⁰ Eeyya asa woikko bau ogiyaara kanttiya asa oososi qaxariya asi demmido asa ubbaa coo dukkiya wondafiyaasa mala.

¹¹ Kanai ba cooshshaa guyye simmidi miyoogaadan, eeyyai ba eeyyatettaa oosuwaa zaari oottees.

¹² Barkka bana, "Taani aadhdhida eranchchaa" giya asa be7adii? Appe eeyya urau sinttanaa lo77o qaada de7ees.

¹³ Azallai, "Ogiyan gaammoi de7ees; yashshiya gaammoi aaho ogiyan yuuyees" yaagees.

¹⁴ Penggee ba maaxafiyan yaanne haanne qaaxxiyoogaadan, azallaikka ba hiixan yaanne haanne aadhdhi wodhdhees.

¹⁵ Issi issi asati daro azalla; eti harai attin, woxiyan tushkido buddeenaakka pude baaranau daafuroosona.

¹⁶ Azalla asi markkaara odiya laappun eranchchatuppekka bana aadhdhida eranchcha giidi qoppees.

¹⁷ Bana gattiyaabi bainnasan palamau aadhdhiya asi ogiyaara biya kanaa haittaa oiqqiya asa mala.

¹⁸ Ba shooruwaa cimmidi, "Taani kaassau oottaas" yaagiya asi, gooyidi tamaa xiifaa oliya, woikko woriya zubbiiya dukkiya asa mala.

²⁰ Mittai wurikko, tamai to7ees; zigiriyaabi xayikko, ooshshai attees.

²¹ Xiixinttai bonquwaa darissiyooogaadaaninne mit-tai tamaa darissiyooogaadan, amalanchcha asi ooshshaa darissees.

²² Zigirssanchchaa qalalai mal77o qumaa mala; ufaisiiddi duge ganjiiya gakktees.

²³ Wozanan iitabai de7ishin, ba inxxarssan cimo qaalaa haasayiya asi biran sheeshshido urqqa mi-ishshaa mala.

²⁴ Lo77o milatiya iita asi ba wozanan de7iya iitatettaa ba nasho haasayan genttees. ²⁵ A wozanan laappun tunatetta kumi uttido gishshau, i lo77o qaalaa haasayikkokka a ammanoppa. ²⁶ Ba morkketettaa i genttikokka, i oottiyo iitatettaa yaa7an qonccana.

²⁷ Haratussi ollaa bookkiya uri he ollan bau kundana; haratu bolli shuchchaa gondorssiya uraa bolli he shuchchai simmidi gondoretta.

²⁸ Worddotiya inxxarssai ba qohido asata ixees; sheleeshsho haasayai bashshaa ehaanaappe attin, harabaa eheenna.

27 Wonttoban ceeqettoppa; wonttoi ehaanabaa neeni erakka.

² Nena hara asi galatoppe attin, neeni nena nerikka galatoppa; asai ne gishshaa markkattoppe attin, neeni ne kehatetta odoppa.

³ SHuchchai gita tooho; shaahetaa tookkiyoogeeekka deexo; shin eeyya urai denttiyo ooshshai eta naa77aappekka deexxees.

⁴ Hanqqossi qareti baawa; yiilloikka bashshiya di7o mala; shin qanaatiyan ubba gattoppo.

⁵ Geemmida siiquwaappe baliyo wode qonccian seeriyoogee keha.

⁶ Morkkee nena darotoo yeriyoogaappe siiqoi nena dechchiyoogee keha.

⁷ Kallida uraa eessaa ililoi iitees; shin namisettida uraa cammiyaabaikka mal77ees.

⁸ Ba soo aggidi yuuyiya asi, ba keettaappe haakkada paalliya kafee mala.

⁹ SHittoinne sawiya ixaani asaa ufaissiyooogaadan, siiqo laggiyaa zoreekka ufaissees.

¹⁰ Ne siiqo laggiyaanne ne aawaa siiqo laggiyaa ag-goppa; nena metido wode ne ishaa soo booppa. Haahuwan de7iya ishaappe matan de7iya shooroi keha.

¹¹ Ta na7au, neeni aadhdhida eranchcha gida. Yaatiyaakko taani ufaittananne tana boriyaageetu oishaakka zaarana.

¹² Cincca asi metoi yiyo wode be7idi qosettees; shin akeekai paccido asi sitti gi biidi, metuwan gelees; yaatidi guyyeppe wai ana gees.

¹³ Erenna asau waase geliya uraa maayuwaa qaari ekkite; imatta asau, waase gelida uraa maayuwaa oiqqite.

¹⁴ Maallado guuran ba qaalaa xoqqu oottidi, ba shooruwaa sarotiyoogee a qanggiyoogaa mala.

¹⁵ Walassada duuxxenna machchiyaanne irai bukkin xokkidi aggenna aatoi issi mala. ¹⁶ Carkko teqqanau woikko zaitte cuccumidi oiqqanau danddayettenna-gaadan, o co77u oottanau danddayettenna.

¹⁷ Biratai birataa poshiyoogaadan, asai issoi is-suwaappe tamaarees.

¹⁸ Balase giyo mittiyo ishalissidi naagida uri i aifiyaa maana; bana aissidaagaa kabboyiya ashkkarai bonchchettana.

¹⁹ Haattai heregaadan som77uwaa bessiyooogaadan, aawu wozanai aawu eeshshaa bessees.

²⁰ Haiqoinne bashshi kalli erokkona; hegaadankka, asa amoi kallenna.

²¹ Birainne worqqai taman paacettidi geeyiyoogaadan, asikka ba ekkiyo galatan paacettees.

²² Eeyya asa kattaara udulan yeggada, udula mittan caddiyaakko, appe eeyyatettai kichchenna.

²³ Ne dorssati de7iyo hanotaa loittada era; ne mehiyaa wudiyaakka wozanappe heemma. ²⁴ Aissi gi-ikko, duretetta merinau de7enna; kallachchaikka yeletaappe yeletau aadhdhennan agganau danddayees.

²⁵ Mela maatai buucettidoogaappe, aaca maatai kiyo-doogaappenne deriyaa bollan de7iya maatai shiiqi-doogaappe guyyiyan, ²⁶ dorssatu ikisiyaappe neeni neeyyo maayiyobaa kessana; deeshshata baizzido birankka neeyyo gadiyaa shammana. ²⁷ Attiya deeshshatu maattai neessi, ne so asaassinne ne macca ashkkaratussi quma gidana.

28 Iitati ooninne yedettennan baqatoosona; shin xilloti gaammo mala xala.

² Issi kawotettaa nagaranchcha gidikko, a haariyaageeti laametti laamettidi haaroosona. SHin kaalettiyaageeti aadhdhida eranchchanne akeekanchcha gidiiyo wode, mino gididi, daro wodiya takkees.

³ Hiyyeesata huqqunniya hiyyeesa daannai kattaa xaissiya wolqqaama iraa mala.

⁴ Higgiyaa bonchchenna urai mooranchchaa sabbees; shin higgiyaa bonchchiyaagee mooranchchatu qofaa phalqqees.

⁵ Iita asatussi suure pirddaabai gelenna; shin GODAASSI goinniyaageetussi ubbabaikka gelees.

⁶ Geella asa gididi, dure gidiiyoogaappe suure asa gididi, hiyyeesa gidiiyoogee keha.

⁷ Higgiyaa naagiya wodallai akeekanchcha. SHin pattenna shufurotuura zuppetiyaagee ba aawaa yeellayees.

⁸ Miishshaa dichchau immiyoogaaninne bonqqiyooogan duretiya asi he aquwaa hiyyeesatussi kehiya asassi shiishshees.

⁹ Higgiyaa siyanaappe giidi, ba haittaa wora zaariya uraa woosai GODAA sheneyiyaabaa.

¹⁰ Suureta iita ogiyaa kaalettiya uri ba bookkido ollan bau kunddana; shin geeshsha asi lo77obaa laattana.

¹¹ Dure asi bana aadhdhida eranchcha giidi qoppees; shin akeekai de7iyo hiyyeesai a paaccees.

¹² Xilloti xoonido wode, asai ubbai ufaittees; shin iitai maataa oiqqido wode, asai qosettees.

¹³ Ba nagaraa genttiya uri aacenna; shin paaxiyaageenne nagaraa aggiyaagee maarettana.

¹⁴ GODAAYO ubbatoo yayyiya asi anjjettidaagaa; shin ba wozanaa dammissiya asi meton gelana.

¹⁵ Hiyyeesa asaa haariya iita daannai gudiya gaamuwaanne namisettida godariyaa mala.

¹⁶ Wozani paccido daannai ba asaa naaqqees; shin asa naaqqiyoogaa ixiiyaagee daro laittaa haarana.

¹⁷ Asa worida asi haiqqana gakkanaashin baqatiiddi de7ees; a ooninne shiishshi ekkenna.

¹⁸ Boree bannan hemettiya uri qohettennan attana; shin geella asi issi kuttan kunddana.

¹⁹ Ba gadiyaa oottiya urai kattaa kallees. SHin shufurota kaalliyaa urai ubbatoo hiyyeesidi de7ees.

²⁰ Ammanettida urai daro anjjettana; shin duretanau jaamiyaagee qaxxayettennan attenna.

²¹ SHaakkidi maaddiyoogee lo77enna; shin asi guutta oittaa gishshau giidikka, shaakkidi maaddees.

²² Uuzettiya urai duretanau jaamees; bana hiyyeesatetti oiqqanaagaakka erenna.

²³ Asa coo sabbiya uraappe seeriya uri guyyeppe galatettees.

²⁴ Ba aawaappenne ba aayeeppu wuuqqidi, "Taani ainne nagara oottabeikke" yaagiya urainne bashshiya urai issi mala.

²⁵ Yaaretiya urai ooshshaa denttees; shin GODAN ammanettiyaagee kallees.

²⁶ Banan ammanettiya asi eeyya; shin aadhdhida erattetan hemettiyaagee saro de7ees.

²⁷ Hiyyeesau immiya urau paccenna; shin eta be7anaappe giidi qilimmiyaagee qanggettaa ekkana.

²⁸ Iita asati sunttettiyo wode, asai qosettees; shin eti xaiyo wode, xilloti corattoosona.

29 Daroton seerin ixidi, morgge zozzida urai has-sayennan meqqana; he urau paxoikka baawa.

² Xillo asati sunttettiyo wode asai ufaittees; shin iitai biittaa haariyo wode asai oolees.

³ Aadhdhida eraa dosiya asi ba aawaa ufaissees; shin shaaramuxa maccaasatu heeran yuuyiya asi ba miishshaa wurssees.

⁴ Tumaa pirddiya kawoi ba kawotettaa woppu oottees; shin mattaaye maanau yiqetiyaagee ba kawotettaa bashshees.

⁵ Ba shooruwa sabbidi haasayiya urai, a tohuwaassi gitiyaa yeggees.

⁶ Iita asi gitee oiqqiyoogaadan, ba nagaran oiqettees; shin xillo asi ufaittananne yexxanau danddayees.

⁷ Xillo asi hiyyeesaa maataa erees; shin iita asi heгаа mala eraa mulekka erenna.

⁸ Qilliicciyaageeti kataman ooshshaa denttoosona; shin aadhdhida eranchcha asati hanqquwaa gabbissoosona.

⁹ Aadhdhida eranchcha asi eeyya asa pirdda keettaa efiikko, eeyyai hanqqetteesinne qirees; au yaatobare saroi xayees.

¹⁰ Suutta gussanau jaamiya asati suure asa ixxoosona; qassi xillo asakka woranau koyoosona.

¹¹ Eeyya asi ba hanqquwaa yeddi bessees; shin aadhdhida era asi ba hanqquwaa mittees.

¹² Issi sunttettida urai worddo odo ekkikko, a oosanchchati ubbai iita kiyooosona.

¹³ Hiyyeesinne asa naaqqiya asi issibaa koxxoosona; eta naa77aa aifiyaakka GODAI xeelissees.

¹⁴ Issi kawoi hiyyeesassi suure pirddikko, i ba kawotettan gam77ana.

¹⁵ Qaixaareenne seeri naatussi aadhdhida eraa immees; shin yedan diccida na7i ba aayyiyo kaushshees.

¹⁶ Iita asati dariyo wode, nagarai darees; shin xilloti eta kunddettaa be7ana.

¹⁷ Ne na7aa seera; yaatikko, i nena saruwaa diggen-na; i nena ufaissana.

¹⁸ GODAI kaalettiyo kaaletuwaa ekkenna deree yeda; shin higgiyaa naagiya uri anjjettidaagaa.

¹⁹ Ashkkari coo odo xalaalan seeretti erenna; odoi au geliyaakkokka i azazettenna.

²⁰ Eesuwan eesuwan haasayiya uraa be7a eraishsha? Appe eeyya uraassi sinttanau daro ufaissai de7ees.

²¹ Ne ashkkaraassi naatettan doommin, i koyiyoobaa ubbaa ayyo imma meezeyikko, issi gallassi neeyyo de7iyaabaa ubbaa ekkana i kajeelanaagee attenna.

²² Hanqqettiya asi ooshshaa denttettees; elle yiil-lotiya asi daro nagaraa oottees.

²³ Otoroi asa kaushshees; shin ziqqi giya ayyaanai de7iyo asi bonchchettees.

²⁴ Kaisoora shaakkiya uri bana ixxiya asa; i dabaaban tumaa odikkokka qaxxayettes; tumaa odana xayikko qassi, GODAI a qaxxayana.

²⁵ Asassi yayyiyoobi he aawussi pire gidees; shin GODAN ammanettiya asi saro de7ees.

²⁶ Daroti sunttatettai de7iyo asata auddashoosona; shin suure pirdai GODAA achchappe beetees.

²⁷ Xilloti nagaranchchata shenetoosona; nagaranchchatikka suure uraa shenetoosona.

Aguri Haasayido Haasayaa

30 Hagaappe kaallidi xaafettidaagee Yaaqe na7ai Aguri haasayido hayyo haasayaa. He bitanee Iti7eelassinne Ukaalassi haggaa haasayiis. ² Tumu taani ai asappekka eeyyaa darais; asassi de7iya akeeki taassi de7enna. ³ Taani aadhdhida eraa tamarabeikke; Geeshsha Xoossaabaakka aibanne erikke. ⁴ Saluwaaw pude kiyyidi, duge wodhdhidai oonee? Carkko ba kushen oiqqidai, haatta ba afalan yiicidai, sa7aa gaxaa a sohuwan sohuwan wottidai oonee? Ane erikko a sunttaa taayyo oda. A na7aa oona giyo?

⁵ Xoossai odiyo qaalai ubbai tuma; baakko baqatidi biya ubbaassi i gondalle. ⁶ A qaalaa bolli aibanne gujjoppa; gujjikko i nena seerana; neeni worddanchcha gidiyooogaakka i qonccissana.

⁷ Abeet GODAU, taani nena naa77ubata oichchais; taani haiqqana gakkanaashin, eta tana diggoppa.

⁸ Koiruwan, taani asa cimmennaadaaninne worddo haasayennaadan tana naaga; naa77anttuwan, taayyo koshshiya keesa qumaa immappe attin, tana dure woikko manqqo kessoppa. ⁹ Hinna xayikko, dure gidada, "GODAI oonee?" gaada nena kaddana; woikko manqqo gidada, wuuqqana; yaatada ta Xoossaa sunttaa cayissana.

¹⁰ Nena qanggenna malanne i qanggin neeyyo gometenna mala, ashkkaraa a godaa sinttan boroppa.

¹¹ Bantta aawata qanggiyaanne bantta aayeta anjjen-na asati de7oosona. ¹² Daro tunaa tuni uttidi, banttana geeshshadan qoodiya asati de7oosona. ¹³ Otoruwaaw meexxiya asatinne asa karidi xeelliyaa asati de7oosona. ¹⁴ Eta achchai biso mala gidin, eta manggaagai billama mala gidin, hiyyeesatanne metootanchchata naaqqidi, etabaa bonqqiya asati de7oosona.

¹⁵ Ullatteessi naa77u macca naati de7oosona. Eti, "Hamma! Hamma!" yaagidi waassoosona. Mulekka kallii erenna heezzubati de7oosona; oiddanttoi qassi mule, "Gidana" gi erenna. ¹⁶ Hegeetikka:

duufuwaa,
maine maccaasaa,
haatti kalissi erenna mela biittaaanne,
"Tau gidana!" gi erenna tamaa.

¹⁷ Ba aawaa baceessiyaa na7aa aifiyaa, ba aayiyaa cimin kariya na7aa aifiyaa, zanggaaran de7iya quuroti woocana; a ashuwaa ankkoti maana.

¹⁸ Tana heezzubati maalalissoosona; oiddanttoi ubba taayyo gelenna. ¹⁹ Hegeetikka:

arggantti saloora paalliyo paaluwaa,
shooshshi shuchchaa bollaara sololiyo sololettaa,

markkabee abbaa bollan solddiyo soldduwaanne wodallinne geela7oi siiquwaa doommiyo doomettaa.

²⁰ SHaaramuxa maccaasiyaa haniyo hanoikka hegaa mala. A muussaa mausu; shin miidoogaappe guyyiyan, ba doona quccarggada, "Taani ainne moorabeikke" yaagaasu.

²¹ Heezzu yohotun biittai qaaxxees; oiddanttuwaa ubba tookkanaukka danddayibeenna. ²² Hegeetikka: aillee kawotido wode,
eeyyai kattaa kallido wode,

²³ asi ixxido maccaasiyaa azina gelido wodenne macca ashkkariyaa ba godiyo laattido wode merettiya hanotaa.

²⁴ Sa7aa bolli oiddu guutta meretati de7oosona; shin eti keehi aadhdhida eranchcha. ²⁵ Hegeetikka: Cuncalleta - cuncalleti wolqqi bainna mereta; shin banttau miyoobaa bone shiishshidi, minjjoosona.

²⁶ Guppalleta - guppalleti guutta wolqqai de7iyooogee-ta;

shin bantta keettaa shuchchaa kooppuwan ke-
exxoosona.

²⁷ Booleta - booletussi kawoi baawa;
shin eti ubbaikka maaran mankkan zattoosona.

²⁸ Zareta - zareti kushiyan oiqqinkka oiqettoosona;
shin eti harai attin, kawo keettanka de7oosona.

²⁹ Bantta maataa bessiddi hemettiya heezzu meretati de7oosona; oiddanttoikka lo77o hemetaa hemettes. ³⁰ Hegeetikka:

do7a ubbaappe minniyanne yayyidi baqati erenna gaammuwaa;

³¹ inddetu giddon ayyiiddi hemettiya adde kuttuwaa,
deeshsha orggiyaanne
ba olanchchatu giddon eqqiya kawuwaa.

³² Neeni eeyyada otorettidabaa gidikkonne, iitabaa oottanau halchchidabaa gidikko, ane takki gaada qoppa.

³³ Maattaa bukkiyoogee oissaa kessiyooogaadan, si-iriyaa yimppiyoogeeekka suuttaa ehiyoogaadan, hegaadan hanquwaa denttettiyoogee ooshshaa ehees.

Kawoi Limu7eeli Haasayido Haasayaa

31 Hagaappe kaallidi xaafettida hayyo haasayai, Kawuwaa Limu7eela aayiyaa Kawuwaa Limu7eela tamarissidoogaa.

² "Laa ta na7au, ta uluwaappe wodhdhidaagoo, taani shiiqettada yelidoogoo, ³ maccaasan ne wolqqaa wurssoppa; he kawota bashshiya maccaasatun ne akataa xaissoppa.

⁴ "Limu7eelaa, hagee kawotussi bessenna; woiniyaa eessaa uyiyoogee kawotussi bessenna; mattoiyaa ushshaa uyiyoogee deriyaa bolli sunttettidaageetussi bessenna. ⁵ Eti uyiyo wode higgiiyaa baloosona; balidi naaqqettida asaa maataa shenehoo goosona. ⁶ Mattoiyaa ushshaa haiqqana haniya uraunne sa7ai iitido

urau immite. ⁷ Eti bantta manqqotettaanne bantta tuga de7uwaa dogana mala uyona.

⁸ “Bantta metuwaa odanau danddayennaageetu gishshaa neeni oda; maaddiyaabi bainnaageetu maataa gishshau neeni bidida. ⁹ Biddada etayyo suure pirddaa pirdda; hiyyeesatunne metootanchchatu maataa naaga” yaagada tamarissaasu.

Wozannaama Machchiyo

¹⁰ Wozannaama machcho ooni demmanau dand-dayii? Inqquwaa giyo al77o shuchchaappekka a al77ausu. ¹¹ I keettaawai o ubbankka ammanees; ayyo de7anau bessiyaabaappe aibinne paccenna. ¹² A ba de7o laitta ubban ayyo lo77obaappe attin, iitabaa oottukku.

¹³ Suufiyaanne liinuwaa a koyada, ufaaitaidda ba kushiyan oottausu. ¹⁴ A zal77anchchatu markkabetu mala; ba qumaa haaho biittaappe ehausu. ¹⁵ A ba so asaassi qumaa kattanaunne ba macca ashkkaratussi oosuwaa bazzanau, sa7ai biron qamma de7ishin denddausu. ¹⁶ Gadiyaa a koyada shammausu; ba kushiyan oottada demmido miishshan woiniyaa turaa tokkausuu.

¹⁷ A gooba oosanchcha gidiyooqaa xalaala gidennan, minonne cincca asa. ¹⁸ A ba woriyaa demmanau minnada zal77ausu; a oottaidda qamissiyo, ba xomppiyaa

eesuwan toissukku. ¹⁹ A ba hinddiriitan suqqada, ba afalaa daddausu.

²⁰ A hiyyeesatussinne metootanchchatussi babaappe coo immausu.

²¹ I so asai ubbai ho77iya maayuwaa maayido gishshau, shachchai bukkiyaakko, a hirggukko. ²² Arssaa bollan hiixxiyo maayuwaa sikkausuu; liinuwaappe dadettida zo7o maayuwaakka baayyo maayausu.

²³ Dere cimati shiiqiyo dubbushan i keettaawai bonchchettida asa.

²⁴ Liinuwaappe maayuwaanne qabattuwwaa ootta oot-tada, zal77anchchatussi baizzausu.

²⁵ A minonne bonchcho asa; yiya laittatussi a mulekka hirggukku. ²⁶ Aadhdhida eran a haasayausu; ammanttiya zoree i inxxarssaappe kiyees. ²⁷ A ba so asaa de7uwaa injjeyanau ubbaton ooso oottaidda de7ausu; azalla hanoi i bollan beetti erenna.

²⁸ I naati denddi eqqidi, o nashshoosona; i keettaawaikka o galatiiddi, ²⁹ “Lo77obaa oottida daro maccaasati de7oosona; shin neeni eta ubbaappe aadhdhaasa” yaagees.

³⁰ Mera lo77otetti allaalle kessenna; puulikka xayana; shin GODAASSI yayyiya maccaasiyaa, a galatettanau bessausu. ³¹ A oottidobau ubbau iyyo i kushiya zaarite; a oottido oosoi ubbai dabaaban o galatissu.

Eranchchaa Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

“Eranchchaa Maxaafaa” gidдон xaafettidi beettiyaabati, asa de7oi qantta gidiyooгaa xalaala gidennan, daafurai, shabbirssai, pirdaa geellatettainne arggaacai kumidoogaa gidiyooгaa eridi, “Asa de7oi hada” yaagidi qachchida issi eranchchaa qofata. Ha eranchchai asaa de7uwaa wurssettaa gakkanaashin naagiya, Xoossaa oosoi aibakko eranau au ixettiis. Gidikonne asai ba de7ido laitta ubbaaninne bau danddayettido keena ubban, minnidi oottanaageenne Xoossai immidobaton ufaittanaagee koshshiyooгaa zorees.

Eranchchaa qofatuppe dariya baggati issai issuwaa maayettenna xeelati de7iyooгeeanne hidootaa qanxxiyo hanotati de7iyooгeeata. Gidikonne ha maxaafai Geeshsha Maxaafaa gidдо gelidoogee, Geeshsha Maxaafaa bolli eqqida ammanoi harai attin, ha issai issuwaa maayettenna qofanne siree kumido maxaafaa ba gomp-pan oiqqiyo keena aaho gidiyooгaa bessees. Hagee ha Eranchchaa Maxaafai asaa de7uwaa heregaadan bessiyo gishshau, daro asati ha maxaafaappe minttettuwwa demmidosona. Hegaadankka ha qofata oiqqida Geeshsha Maxaafai, ini ikka, de7uwaassi gita birshshettaa immiya Xoossan hidootaa oottanaadan zoriyoogaa akeekidosona.

Ubbabaikka Hada

1 Hagee, Daawita na7aa, Yerusalaamen kawotida eranchchaa qaalaa. ² He eranchchai, “Ubbabaikka hada; qassi ubbabaikka hadaappe aadhdhida hada; ubbabaikka muleera hada” yaagiis. ³ Ba de7iyooгan ubban, asi daafuridi oottiyooban ubban ayyo woree aibee? ⁴ Issi yeletai aadhdhiyo wode, hara yeletai sohuwaa oiqqees. SHin ha biittai merinaukka laamettenan de7ees. ⁵ Awai mokkeesinne wullees; qassi naa77anttuwaakka mokkanau yaa mokkiyo sohuwaakko eesotees. ⁶ Carkkoi issitoo tohossi issitoo huuphessi carkkees; qassi yuuyi yuuyi aadhdhidi, simerettidi yees. ⁷ Goggiya haattai ubbai abban gelees; shin abbai kumi erenna. He haattai qassikka simmidi gogganau, guyye ba pulttiyo sohuwaa bees. ⁸ Ubbabaikka salettiyaabaa. Salettiyaabai i woisa keenaa salettiyaakkokka odi wurssanau danddayettenna. Aifee xeellidi, kalli erenna; haittaikka siyidi, tau gidiis gi erenna. ⁹ Kase hanidabai sinttanaukka simmidi i hanana; qassi ha77i haniiddi de7iyaabaikka kase hanidabaa. Hegaa gishshau, salo gufantton oortabaa giyoobi aibinne baawa. ¹⁰ Ooninne, “Be7ite! Hagee ooratabaa” giikko, hegee ooratta gidenna; hegee nuuni yelettanaappe kase baggan hanidabaa. ¹¹ Kase aadhdhida wodetun hanidabata zaaridi hasayiyaabi baawa; guyyeppe hananabatakka etappe guyyiyan ooninne hassayenna.

Aadhdhida Eratettai Alenna

¹² Taani eranchchai, Yerusalaamen Israa7eelassi kawo gidada de7aas. ¹³ Taani biittan sa7an de7iyaabaa ubbaa qora qorada eranaunne aadhdhida eratettan pilgga xeellanau ta qofaa qachchaas. Yaadata asaa ub-

baassi Xoossai immido de7oi keehippe daafurssiyaabaanne ufaissennabaa gidiyooгaa akeekaas.

¹⁴ Saloppe garssa baggan hanidabaa ubbaa taani be7aas; shin ubbabaikka hada; carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.

¹⁵ Geellai sittanau danddayenna; qassi bannabaakka goodanau danddayettenna.

¹⁶ Taani woni ta wozanan hagaadan yaagada qoppaas; “Taappe kase Yerusalaame haarida ubbatuppe taani gitanne aadhdhida eranchcha gidaas. Cinccatettaanne eraa giyoogee i aibakko paaccada eraas” yaa-gaas. ¹⁷ Qassi taani aadhdhida eratettaappe, gooshshaappenne eeyyatettaappe gidduwan de7iya dummatetta i aibakko eranau keehi daafuraas. SHin wurssettan hegeekka carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala hada gidiyooгaa eraas. ¹⁸ Aadhdhida eratetta dariyo wode azzanissiyaabai darees; erai dariyo wodekka qassi metoi darees.

Bana Ufaissiyooгeeekka Hada

2 Taani ta wozanan, “Ane taayyo gita ufaissaa immiyaabi aibakko, qassi de7iyo de7uwaa giddonkka lo77obi aibakko be7ana” yaagada qoppaas; shin hegeekka hada. ² Ubbatoo miicciyoogee eeyyatetta gidiyooгaa, qassi daro ufaissaikka ainne go77ennabaa gidiyooгaa akeekaas. ³ Hegee hegaa gidi uttidaashin, aadhdhida eratetta demmanau amottada, ta wozanaa woine eessan ufaissaidda, hegaa suganau eeyyatettan qofaa qachchaas. Qassi asai ha sa7aa bolli baayyo de7iya qantta wodiyaa aattiyo, ubbaappe aadhdhiya lo77o ogeekka haggaa gaada qoppaas.

⁴ Qassi hara issi gitabaa oottaas; taayyo de7iyo keetata keexxaas; woiniyaa turaakka tokkaas. ⁵ Dumma dumma ataakilttiyaanne aifiyaa aifiya mittata tokkiyo

sohuwaanne asai shemppiyo sohuwaa gannatiyaadan loittada giigissaas. He sohuwan duma duma aifiyaa aifiya mittata akka tokkada, dichchaas. ⁶ He dicciya mittata ushshanau, haattaa dagayiyo sohuwaa zeerada giigissaas. ⁷ Attumanne macca ailleta shammaas; qassi ta son yelettida hara ailletikka taayyo de7oosona. Taappe kase Yerusalaamen de7ida oogaappenne dariya mehiyaa, deeshshaanne dorssaa wudiyaa haaraas. ⁸ Taani haariyo duma duma biit-tatuppe bonchchettida kawo keettaa buquraa ehiissada, daro worqqaanne biraa taayyo dagayaas. Qassi, tana sabbidi yexxiya attumanne macca yettanchchata qaxaraas; hegaa bollikka, asassi ufaissaa immiya keehi daro macca asaakka shiishshaas.

⁹ Hegaa gishshau, taani taappe kase Yerusalaamen de7ida ooppenne aadhdhida gita asa gidaas. Ta aadhdhida eratettaikka tanaara wurssettai gakkanaashin de7iis. ¹⁰ Ta aifee xeellidobaanne ta wozanai amottidobaa ubbaa demmaas; ta asatettai koyiyo ufaissaa ubbaakka diggabeikke. Taani oottido ooso ubban ufaittais; ta daafuraayyo woreekka hegaa. ¹¹ Gido shin, hegaa ubbaa ootta simmada taani akeekiyo wode, keehi taani ayyo daafuridobai ubbaikka hada gidiyooogaa be7aas. Salo gufantton go77iyaabi aibinne baawa; ubbaikka carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.

Eranchchai Ba De7uwaappe Demmido Eraa

¹² Hegaappe guyyiyan, taani aadhdhida eratettai, eeyyatettainne gooshshai aibakko paaccada eranau qofaa doommaas. Kawuwaa man77iyan kawotiya hara kawoi kase oosettidabaappe aadhdhiya harabaa ai oottanee? ¹³ Taani hagaadan yaagaas; "Tumukka poo7oi xumaappe kehioogaadan, aadhdhida eratettai eeyyatettaappe kehees. ¹⁴ Cincca asati bantta dend-diyo sohuwaanne biidi gakkiiyo sohuwaa eroosona; shin eeyyati hegaa ubbaa erokkona" yaagaas. Gidoppe attin, eta naa77aa wurssettaikka issuwaa.

¹⁵ Taani ta wozanan, "Eeyyaa gakkiiya qaada tanakka gakkies; yaatin, taani aadhdhida eranchcha gidiyooogee tana ai maaddii?" yaagada qoppaas. Qassi taani ta wozanan, "Hagee ubbabaikka hada!" yaagaas. ¹⁶ Aissi giikko, eeyyin aadhdhida eranchcha gidin, haiqoppe hefinttan simmidi, a hassayiyaabi baawa; sinttappe yiya laittatun nuuni ubbaikka dogetti attana. Eeyyai haiqqiyoogaadan, aadhdhida eranchchaikka haiqqees.

Ootti Daafuriyoobikka Hada

¹⁷ Metoppe attin, go77iyaabi baina gishshau, ha sa7aa de7oi tana iitiis. Hegeekka hada; carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala. ¹⁸ Salo gufantton taani keehi daafurada demmido ta aquwaa ubbaa taappe guyyiyan yiya urau yeggada biyo gishshau, taani daafuridobai ubbai tana iitiis. ¹⁹ Taappe guyyiyan yiya bitanee aadhdhida eranchchakko eeyyakko ooni erii? SHin i oona gidinkka, taani keehi daafuridobaanne ta cinc-

catettan taani demmidobaa ubbaa bau ekkidi, goda gidana; yaatikko, hegeekka hada.

²⁰ Hegaa gishshau, salo gufantton haggaa keenaa aissi daafuridanaashsha gaada ta wozanan azzanaas.

²¹ Asi ba de7ido laittan bau de7ida aadhdhida eratettan, eraaninne hiillan daafuridi demmidobaa ubbaa ainne daafuribeennaagau yeggidi bees. Hegeekka qassi, hadanne likke gidennabaa. ²² Yaatin, salo gufantton asi keehi daafuridi oottidobaappe ubbaappe ai go77a demmii? ²³ I ba de7uwaa laittan daafuriyo daafurai ubbai azzanoppenne kayyoppe harabaa ainne au gujjenna; harai atto qammikka a huuphee qofaappe shemppenna; gido shin, he ubbaikka hada.

²⁴ Hegaa gishshau, asassi go77a gidiyaabi aibee giikko, asi ba daafuridobaappe miidinne uyidi ufaittiyooogaa. He ufaissaikka qassi Xoossaa kushiyaappe imettidabaa gidiyooogaa taani akeekaa. ²⁵ Aissi giikko, a shene gidana xayikko, min uyinkka asau ufaissi awan beettii? ²⁶ Xoossaa ufaissiya uraassi Xoossai cinc-cattettaa, eratettaanne ufaissaa immees; nagaranchchaassi mati i daafuridi shiishshanaadan, daafuraa immees; shin i shiishshidoogaa Xoossai ekkidi, baayyo yayyiyaagau harau immees. Hegaa gishshau, ha ubbaikka hadanne carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.

Ubbabaukka Wodee De7ees

3 Ubbabau wodee de7ees; saloppe garssa baggaara oosettiyaabau ubbau a laittai laittai de7ees.

² Hegaa gishshau, yelettanau wodee de7ees; haiqqanaukka wodee de7ees.

Tokkanau wodee de7ees; tokkidoogaa shoddanaukka wodee de7ees.

³ Woranau wodee de7ees; pattanaukka wodee de7ees.

Qolanau wodee de7ees; qassi keexxanaukka wodee de7ees.

⁴ Yeekkanau wodee de7ees; miiccanaukka wodee de7ees.

Kayyottanau wodee de7ees; qassi ufaittidi yexxanaukka wodee de7ees.

⁵ SHuchchaa laalanau wodee de7ees; shuchchaa shiishshanaukka wodee de7ees.

Qoomettanau wodee de7ees; qassi shaahettanaukka wodee de7ees.

⁶ Koyidi demmanau wodee de7ees; bashshanaukka wodee de7ees.

SHiishshi oiqqanau wodee de7ees; laalanaukka wodee de7ees.

⁷ Peeranau wodee de7ees; sikkanaaukka wodee de7ees.

Co77u gaanau wodee de7ees; qassi haasayanaukka wodee de7ees.

⁸ Dosanau wodee de7ees; ixxanaukka wodee de7ees.

Olaassi wodee de7ees; saruwaassi wodee de7ees.

⁹ Yaatin, oosanchchi ba daafurido daafuraappe aiba wore demmii? ¹⁰ Taani qassi, asaa naati daafuridi oot-tana mala, Xoossai immido tohoi keehi deexo gidiyoo-gaa be7aas. ¹¹ Xoossai ubbabaa a wodiyan wodiyan loittidi oottiis. Xoossai asaa wozanan merinatettaa wottiis; hegaa gidikkonne, Xoossai oottidobaa ubbaa koiruwaappe wursettai gakkanaashin, asai wurssidi eranau danddayenna. ¹² Hegaa gishshau, asi ba de7ido laittan lo77iyaabaa oottiyoogaappenne, ufaitiyoogaappe aadhdhiyaabi aibinne bainaagaa taani akeekaas. ¹³ Qassi, asassi au a daafurau waaga gidiyaabi muussaanne ushshan bana ufaissiyoo-gaa; hegeekka au Xoossaappe imettida imota.

¹⁴ Xoossai oottidobai ubbai merinau de7iyaabaa gidiyoo-gaa taani eraas; i oottidobaa bollan gujjanau woikko appe haa guuttanau danddayettenna. Xoossai hegaa oottidoogee, asai baayyo yayyidi bonchhanaassa. ¹⁵ Ha77i haniiddi de7iyaabai woikko sinttappe hananau de7iyaabai ubbai kase aadhdhida wodiyan hanidabaa; aissi giikko, Xoossai kase hanid-abai zaari zaaridikka hananaadan oottees.

Ha Sa7an Pirddi Geellattidobaa

¹⁶ Qassi taani, salo gufantton geeshsha pirddaa sohuwan iitatettaa, xillotettaa sohuwanka nagarai de7iyoo-gaa be7aas. ¹⁷ Be7ada ta wozanan, "Xoossai xiluwaanne iitaa naa77aakka pirddau shiishshana; aissi giikko, Xoossai allaalle ubbaanne ooso ubbau wodiya keeri wottiis" yaagada qoppaas.

¹⁸ Qassi taani ta wozanan, "Asai do7atuppe kehenaagaa eta bessanau, Xoossai eta paaccees" yaagaas. ¹⁹ Aissi giikko, asaa gidin, do7ata gidinkka, eta qaadaa issuwaa; issoi haiqqiyoo-gaadan, hankkoikka haiqqees. Qassi naa77aikka issi carkkuwaa shemppoosona; hegaa gishshau, asatikka do7atuppe kehokkonna; hegeekka hada. ²⁰ Eti naa77aikka issi sohuwaa boosona; naa77aikka biittaappe merettido gishshau, biittau simmoosona. ²¹ Yaatin, asaa shemppoi saluwaa pude kiyiyoogaanne do7atu shemppoi biittaa ciimmau duge wodhdhiyoogaa shaakkidi eranau danddayiyai oonee? ²² Hegaa gishshau, asi ba oottido oosuwan ufaitiyoogaappe kehiyaabi harabi ayyo bainaagaa be7aas. Aissi giikko, au de7iya lo77o qaadaa hegaa xalaala. Asi haiqqiichchobare appe guyyiyan haniyaabaa bessanau, a haiqoppe guyye ehaanau danddayiyai oonee?

4 Taani qassikka, salo gufantton asi asa ai keenaa naaqqiyaakkonne xeellaas. Naaqettidaageeti banttana minttettiyaabaa xayidi yeekkoosona. Naaqqiyaageetussi gita maataa de7iyoo-gaappe attin, naaqqetiyaageeta maaddiyaabi ooninne baawa. ² Hegaa gishshau, taani, "Ha77i paxa de7iyaageetuppe kase haiqqiichchidaageeti keha" yaagaas. ³ Gido shin, ha naa77aappekka aadhdhidi qassi, mule yelettibeennaageetu qaadaa lo77o; aissi giikko, eti salo gufantton oosettiya naaquwaa muliyaa be7ibookkonna.

⁴ Asai ba amottidobaa demmanau keehi daafuridi oottees; shin he daafurai ba laggiyaa bollan qanaatiyo

qofaappe denddidaagaana gidiyoo-gaa taani akeekaas. Hegeekka qassi hada; carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala. ⁵ Ba kushiya xaaxidi, utti aggiya azallai, namisan haiqqees. ⁶ Daafuraanne carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala jaaman daafuridi demmiyo naa77u kushebaappe, woppa demmiyo issi kushebai darees.

⁷ Qassi taani, salo gufantton hada gididabaa issi harabaakka be7aas. ⁸ Hegeekka issi barkka de7iya bitaniyaabaa; ayyo attuma na7i woikko ishi baawa. SHin i daafuriyo daafurau zawi baawa; qassi baayyo de7iyaaban alenna. I barkka bana oichchiiddi, "I ta haggaa oossi daafuriyaanaa? Tana ta huuphiyaa aibissi ufaissaa diggiyaanaa?" yaagidi oichchiis. Hegeekka qassi hadabaanne tugga de7o.

⁹ Issuwaa gidiyoo-gaappe naa77a gidiyoo-gaa lo77o; aissi giikko, eta oosoi issuwaa-gaappe aadhdhidi, lo77o aifiyaa immanau danddayees. ¹⁰ Qassi, naa77aappe issoi kunddikko issoi denttees; shin barkka de7iya urai kunddikkonne a denttiyaabi baina gishshau, au aayye7ana! ¹¹ Meego wodiyan naa77ai issippe zin77ikko ho77ees; shin barkka zin77iya uraa auppe ho77anau danddayii? ¹² Issi asi barkka teqqanau danddayenna metuwaa naa77u asati issippe eqettidi, teqqanau danddayoosona. Heezzu achchan dooqetti-da wodoroikka elle duuxxenna.

¹³ Lo77o zoriyaa ekkenna ceega kawuwaappe hiyyeesa gidikkonne, aadhdhida eranchcha yelagai keha. ¹⁴ Aissi giikko, i he hiyyeesa gidiyoo sohuwaappe dendididi, woikko qasho keettaappe kiyidi, ba biittan kawo gidiyoo sohuwaa gakkanau danddayees. ¹⁵ Taani salo gufantton de7iyaanne hemettiya asa ubbai kawuwa kawotettaa araataa laattiya yelagaa kaalliyaa-gaa be7aas. ¹⁶ Issi kawoi haariyo asai qoodi baina cora gidanau danddayees. SHin kawotaappe i kichchiyo wode, i oottidobau ooninne a galatenna. Hegaa gishshau, ha ubbaikka hada; carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.

Gefa Geppanau Ellelloppa

5 Xoossaa keettaa geliyo wode, ne tohuwaa akeekada tangga. Siyanau mataa shiiqiyoo-gaa, eeyyati yarshshuwaa shiishshiyoo-gaappe aadhdhees; aissi giikko, eti iita oosuwaa oottiiddi de7iyoo-gaa erokkonna. ² Ne doonan haasayanau, Xoossaa sinttankka biddanau eesotoppa. Qassi issibaa Xoossassi immana gaada ne wozanan eesotada geppaichchoppa; aissi giikko, Xoossai saluwan de7ees, neeni qassi haggan sa7an de7aasa; hegaa gishshau, ne haasayiyo qaalai guutta gido bayin. ³ Hirggai dariyo wode, qaman aimoikka darees; hegaadankka, biddaa daroi eeyyatettaa qaala kessees. ⁴ Xoossaassi neeni geppidobaa polanau gam77oppa; aissi giikko, gam77iya eeyyatun Xoossai ufaittenna. Hegaa gishshau, neeni geppidobaa ubbaa pola. ⁵ Issibaa Xoossassi geppidi, polennan aggiyoogaappe koiro geppennan aggiyoogee lo77o. ⁶ Nena ne doonai nagaran yeggen-naadan, ne doonaa zawaappe aadhdhida yeda oottop-

pa; qassi Xoossaassi oottiyaagau, "Kasekka haggaa taani akeekennan geppaas" gooppa. Aissi giikko, heggaa Xoossai keehi hanqqettiyo gishshau, neeni daafurada demmidobaa, ne kushiya oosuuaa ubbaa i ba hanqquwan quccidi xaissanau danddayees. ⁷ Daro aimuwaa aimottikkonne woikko qassi darobaa haasayikkonne he ubbaikka hada; heggaa gishshau, neeni heggaa aggaagada Xoossaassi yayya.

De7oi Hada

⁸ Issi kawotetta ba biittan de7iya hiyyeesata naaqqishiinne pirddaa geellayishin neeni be7ikko, darin maalaaletoppa. Issi issi halaqau appe bollaara sunttettidi, a xeelliyaa hara halaqai de7ees. Qassi eta naa77aappekka bollaara sunttettidi, eta xeelliyaa hara halaqatikka de7oosona. ⁹ Harai attin, kawuwaa gidikkonne, goshshaappe beettiya aifeti xayikko, wopan de7anau danddayenna.

¹⁰ Bira dosiya uraassi biri gidi erenna; doretanau si-iqiya uraikka miishshaa kalli erenna. SHin ha ubbaikka hada. ¹¹ Duretetta dariyo wode, miyaabaikka heggaa keenaa darees. Yaatin, ba aquwaa coo aifiyan xeellidi, "Taani dure" gaanaappe attin, harabaa au ai maaddii!

¹² Oosuwaa oottiya asi guutta min, daro min, saro xiskkuwaa xiskkidi aqees; shin duree ba duretettaassi ubba wode un77ettidi qoppiyo gishshau, xiskkuwaa xayidi de7ees.

¹³ Salo gufantton keehi azzanissiyaabaa harabaikka taani be7aas; iita wodiyan bana maaddo giidi, asi bau de7idabaappe guyye wottidi dagayees. ¹⁴ Qassi he duretetta issi iitabai gaittin xayiiichchees. I na7a yelidabaa gidikkokka, na7a laatissiyooabaara xayidi, mela attees. ¹⁵ Asi ubbi koiro kallo yelettidoogaadan, mela kushiyaara simmidi baana. Ai keenaa i daafuridi ootikkonne, ba daafuridobaappe ekkidi biyoobi aibinne baawa.

¹⁶ Asi kallo yelettidi, kallo guyye simmiyoogeeekka qassi keehi azzanissiya iitabaa. A daafuri ubbi carkkuwaa kuucchiyoogaadan hada gidaappe sinttan, i hegan ai maadettii? ¹⁷ I ba laittaa ubbaa xuma de7uwan, azzanauwan, yiillotiyoogan, harggiyaaninne hanqquwan wurssees.

¹⁸ Hegee heggaa gidikkonne, taani akeekido issi lo77obai de7ees; hegeekka salo gufantton Xoossi asi de7anaadan immido qantta laittaa gidдон, asi daafuraappe miyoogee, uyyiyoogeenne ufaittiyoogee lo77onne bessiyaabaa. Aissi giikko, a qaadaa heggaa.

¹⁹ Xoossai asassi duretettaanne aquwaa immiyoogee, ba daafuraa waagaa demmidi, miidinne uyidi ufaittanaassa. Hegeekka qassi Xoossaappe au imettida imota. ²⁰ Xoossai a wozanan ubba wode ufaissaa kuntti wottiyo gishshau, i ba de7uwaa laittaaabaa daro qoppenna.

⁶ Salo gufantton asa bolli gakkiiya keehi iitabaa taani be7aas. ² Xoossai asassi aquwaa, duretettaanne bonchchuwaa ubbaa immees; ayyo koshshiyaabaappe aibanne pacissenna. SHin, ayyo imettida aqonne duretetta ubban keettaawu ufaittana

mala, kumetta sheniya au immenna. Heggaa xallakka gidenna; i daafuridi demmidoban hara daafuribeennaagee ufaittanaadan oottees. Hegeekka hadanne keehi azzanissiya iitabaa.

³ Issi asi xeetu naata gakkanau yelidi, adussa laittaa de7idi ceegganau danddayees; shin i bau imettidaban ufaittiyo qaadaa au xayikko, qassi wurssettan bonchcho mooguwaakka moogettennan attikko, appe ba ayyee uluwan haiqqidi yelettida boshai keha gais.

⁴ Aissi giikko, he boshai coo yelettiis; simmidi qassi, a ooninne hassayenna xumau bees; a sunttaikka he xuman kamettidi attees. ⁵ I awaa poo7uwaa be7ibeenna; de7obaikka aibakko eribeenna. Hinkko bitaniyaagaappe aadhdhidi shemppiyai a. ⁶ Heggaa gishshau, ufaissi bainnan de7ishin, naa77u sha7u laittaa de7iya asappe he boshaa qaadaa lo77o. Aissi giikko, wurssettan naa77aikka issi sohuwaa boosona.

⁷ Asi daafuridi oottiyo ubbaa bau miyoobaa demmanaassa; shin a uloi audenne gidana gi erenna.

⁸ Yaatin, cincca asi eeyyaappe aibin kehii? Hiyyeesaikka keehi ciccidi, haratu sinttan waani simerettanaakko eriyooogee au ai maaddii? ⁹ Aifiyan be7iyooabai amottiyoobaappe keha. Qassi hegeekka carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala hada.

¹⁰ Haniyaabai ubbaikka kasetidi kuuyetti uttiis. Issi issi asi waananau de7iyaakko, adussa wodiyaappe kase baggan eretti uttiis; qassi ai asinne baappe minniyaagaara gaaddetanau danddayenna. ¹¹ Haasayai corattiyo wode, hadabai corattees; hegee yaatin, asa ai maaddii?

¹² Hada gididi, kuwaadan coo aadhdhiya guutta laittaa baagaa asi waatidi aattanau koshshiyaakko eriyai oonee? Qassikka asi haiqqidi biichchin, salo gufantton hananau de7iyaabaa asassi odanau danddayiyai oonee?

De7obaa Qoppiyoogaa

⁷ Waagai al77o gidido lo77o shittuwaappe lo77o sunttai aadhdhees; yelettiyo gallasaappekka haiqqiyo gallassai lo77o.

² Gibiraa keettaa biyoogaappe, yeeho keettaa biyoogee lo77o; aissi giikko, asa ubbaa wurssettai haiqo; paxa de7iya asaikka heggaa ba wozanan wottanau koshshees.

³ Miichchaappe azzanoi keha; aissi giikko, azzanoi som77uwaa karexissikkokka wozanaa poo7issees.

⁴ Ubbatoo ufaissiyaabaa xallaa qoppiya urai de7ikko, he urai eeyya; shin cincca asi haiquwaabaakka qoppes.

⁵ Eeyyati sabbidi yexxiyo yettaa siyiyoogaappe, aadhdhida eranchcha asi seeriyo seeraa ezggiyoogee lo77o.

⁶ Eeyyaa miichchai, suuppa agunttaa taman yeggin eexxiiddi xuuqqiyoogaa mala. Hegeekka qassi hada.

⁷ Sugetta oosoi aadhdhida eranchchaa eeyya kessees; maganxxuwaa asappe ekkiiyoogeeekka wozanaa bashshees.

⁸ Ai yohuwaassi gidikkonne, doomettaappe wurssettai keha; qassi otoranchcha uraappekka dand-dayanchcha urai keha.

⁹ Hanqqoi azallati haluwaa kiyanau go7ettiyo miishsha gidiyo gishshau, elle hanqqettoppa.

¹⁰ "Ha77i wodiyaappe kase aadhdhida wodee aissi keha gididee?" gaada oichchoppa; aissi giikko, hegaa mala oishai aadhdhida eranchcha giyo asi oichchiyo oisha gidenna.

¹¹ Ha sa7an de7iya asi ubbi aadhdhida eranchcha gidanau koshshees; aissi giikko, aadhdhida erattettaa demmiyoogee aquwaa laattiyoo gaappe guuxxenna.

¹² Miishshai asa iitaappe kammidi ashshiyoo gaadan, aadhdhida erattaikka ashshees. SHin, aadhdhida erattetta miishshaappe dariyoogee, i asassi de7o immanau danddayiyoogaana.

¹³ Ane Xoossai oottidobaa akeeka! Xoossai geellayidobaa ooni sittissanau danddayii? ¹⁴ Neeyyo ubbabai giigido wodiyan ufaittaa; qassi metoi gakkiiyo wodiyan-ka akeeka; aissi giikko, ufaissa gidin, meto gidin, Xoossai yeddiyo wodiyan yees. SHin augee kasetidi yaanaakko, neeni erakka.

¹⁵ Ha hada gidida laittan taagan darobaa taani be7aas. Hegeekka, geellai ba geellatettaa oottiiddi, adussa laittaa de7iyo wode, xillotettaa oottiya xilloi qantta laittan haiqqees. ¹⁶ Hegaa gishshau, neeni elle xayennaadan, keehi daro xillo woikko keehi daro aadhdhida eranchcha gidoppa. ¹⁷ Qassi wodee bannan neeni haiqqennaadan, ubba hanttaara iitanne gidoppa; ubba yooqolo eeyyanne gidoppa. ¹⁸ Ha ubbankka Xoossaassi yayyiya urai, meto ubbaappe xoonuwan kiyanau danddayiyo gishshau, neeni daro iita woikko daro xillonne gidennan giddo asa gida.

¹⁹ Aadhdhida erattetta aadhdhida eranchchatuyyo immiyo wolqqai tammu katamata haariya asatau wolqqaappe darees.

²⁰ Xillobaa xalaalaa oottiiddi, nagara oottennan de7iya asi ha sa7aa bollan baawa.

²¹ Asai haasayiyo qaalaa muliyaa ezggada polana gooppa; neeni muliyaa ezggana giikko, ne ashkkaarai nena qanggishin, neeni siyana. ²² Qassi neenikka ne huuphen harata qanggidoogaa ne wozanai erees.

²³ Hagaa ubbaa taani aadhdhida erattetan pilggada xeellaas; yaatada, "Taanikka aadhdhida eranchcha gidana" yaagaas. SHin taani giidoogaadan hanibeenna.

²⁴ Aadhdhida erattetta ubbatonkka haahuwan de7iyaabaanne ciimmabaa; yaatin, a qoridi demmanau danddayiyai oonee? ²⁵ Taani eranau, pilgga xeellanaanne aadhdhida erattaanne yoho ubbaa wurssettaa eranau, qassi nagarai eeyyatetta gidiyoo gaanne eeyyatettikka gooshsha gidiyoo gaana eranau, ta wozanan yuushsha yuushshada qoppaas.

²⁶ Taani haiquwaappe aadhdhidi cammiya hara issi-baa pilgga xeellada demmaas; hegeekka, i wozanai pire woikko yardde gidin, i kushee sanssalata mala gidido issi maccaaseebaa. Xoossaa ufaissiya urai ippe kessi ekkana; shin nagaranchchaa a ba piriya waaxada oiqqana.

²⁷ Eranchchai hagaadan yaagiis; "Taani kaalla kaallada, pilgga xeellada, haraa demmidobai hagaas.

²⁸ Hegeekka, taani hachchi gakkanaashin koyada demmabeennabaa. SHa7u attuma asaa giddoppe bonchchoi bessiyo issi asa xallaa demmaas; shin macca asaa giddoppe issinnonne demmanau danddayabeikke.

²⁹ Taani qorada demmido harabai, Xoossai asaa suure qofai de7iyoogee oottidi medhdhiis; shin asai daro hiilla ogiyaa koyidi biis" yaagiis.

8 Aadhdhida eranchcha asa mala asi oonee? Yohotu ubbaa birshshettaa eriyai oonee? Aadhdhida erattetta pashkkissidi, xumida som77uwaa poo7isseees.

Kawossi Azazettiyoogaa

² Kawuwaassi azazetta; aissi giikko, azazettanau neeni kase Xoossaa sinttan caaqqaa uttadasa. ³ Ubba wode iita oosuwaa oottoppa; aissi giikko, kawoi ba koyidobaa oottanau danddayiyo gishshau, neeni a sinttappe elle xayana. ⁴ Mulebaa oottanau kawuwaassi maatai de7ees; yaatin, "Aissi hagaas oottadii?" yaagidi a oichchanau danddayiyai oonee? ⁵ A azazuwaa poliya urai qaxxayettenna; aadhdhida eranchcha asi likke gidiya wodiyaanne oottiyo ogiyaa erees. ⁶ Issi asa bol-lan deexo metoi gakkikkonne, yoho ubbaassi au a wodeenne a ogee ogee de7ees. ⁷ Sinttappe hananabaa eriyaabi baawa; hegaa gishshau, "Hagee hanana" giidi odanau danddayiyai oonee? ⁸ SHemppoi shaahet-tidi biyo gallassi oiqqidi, teqqanau danddayiya asi baawa; woikko haiqoi ba gallasan yeennaadan dig-ganau danddayiya asikka baawa. Hegee ooninne kessi ekkana danddayenna ola. Hegaa gishshau, haiquwaa sinttan iitatetti iitaa oottiya uraa ashshi ekkenna.

Iita Asatunne Keha Asatu Hanota

⁹ Salo gufantton haniyaabaa ubbaa taani akeekada qoppiyo wode, issi asi bau de7iya haariyo maataa hara asa qohanau go7ettiyoogaa be7aas. ¹⁰ Qassi iita asati bonchchuan moogettishin be7aas. Hegaappe aadhdhiyaageekka qassi, mooguwaappe simmiyo wode, eti he iitatettaa oottido katamaa asai shiiqidi, eta sab-bishin siyaas. Hegee ubbaikka hada.

¹¹ Asi halchchidi iitabaa oottiyo gaasoi, iitabaa oot-tida asata eesuwan qaxxayiyaabi banna gishshaassa.

¹² Nagaranchchai xeetutoo iitabaa oottishin, a baree aduqqikkokka, Xoossaassi yayyiyaageetussi sa7ai lo77anaagaa taani erais. ¹³ Iitati Xoossaassi yayyenna gishshau, sarotetta etassi baawa; Xoossaassi eti yayyenna gishshau, eta bareekka kuwaadan qaam-mana. ¹⁴ Ha sa7an oosettiya issi hadabai de7ees; hegeekka, geeshsha asati nagaranchchatussi yiya qix-aatiyaa ekin, nagaranchchati qassi, geeshshatussi yiya lo77obaa ekkoosona. Ha ubbaikka hada.

¹⁵ Hegaa gishshau, asi ba de7on ufaittikko lo77o gaada qofaa immais; aissi giikko, asi miyoogaappe, uyiyoogaappenne bana ufaissiyoo gaappe aadhdhida lo77obi ayyo saloppe garssa baggaara hara baawa.

Xoossai au immido laittan i daafuridi demmidoban hegaadan oottikko, ufaittanau danddayees.

¹⁶ Taani aadhdhida eratettai aibakko eranaunne asi ha sa7aa bolla daafuriyo daafuraa akeekanau halchchaas; wurssettan asi xiskko xayidi oottiyo du-uxxenna oosoi de7iyooogaa be7aas. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Xoossai oottidobaa ubbaa be7aas. Qassi saloppe garssa baggan oosettida oosuwaasi pilggidi eranau danddayennaagaa eraas. Asi ai keenaa daafuridi pilggi xeellikkonne, a birshshettaa eranau danddayenna. Qassi aadhdhida eranchcha asi, "Taani haggaa erais" giikkonne, i eranau danddayenna.

9 Ha ubba yohotubaa adussa wodiya taani qoppidoogaappe guyyiyan, aadhdhida eranchchanne xillo gidida asatinne eta oosoti Xoossaa kushiyan de7oosona gaada qachchaas; shin siiqoi naagiya, ixoi naagiya ooninne bana naagiyaabaa kasetidi erenna. ² Dummatetti bannan de7ishin, ubbaa gakkiiya qaadaa issuwaa; xillo gidin makkalanchcha gidin, lo77o gidin iita gidin, geeshsha gidin tuna gidin, yarshshuwa yarshshiyaagaa gidin yarshshennaagaa gidin, eta ubbaa qaadaa issuwaa. Lo77o asassi nagaranchchaa-gaappe kehiya qaadi baawa; caaqo caaqqanau yayyiyaageekka caaqqanau xaliyaagaappe dummatenna.

³ Asa ubbaa qaadaa issuwaa gidiyooogee, ha sa7an de7iya hara iitatettaakka mala daro iita. Asi de7uwan de7ido laittan ubban a wozanai iitatettaanne gooshshan kumidi de7ees; wurssettan haiqii aggees. ⁴ Haiqqida gaammuwaappe paxa de7iya kanai keha; aissi giikko, paxa de7iyaageetuura de7iya asassi hi-dootai de7ees.

⁵ Paxa de7iya asati issitoo haiqqanau de7iyooogaa eroosona; shin haiqqidaageeti aibanne erokkonna. Eti mulekka dogettiichchidaageeta gidiyoo gishshau, ainne maaddokkonna. ⁶ Eta siiqoi, ixoinne qanaatee ubbai etaara issippe xayiiichchiis. Heggaa gishshau, hagaappe hini baggan salo gufantton oosettiya yoho ubban etau merinaukka qaadi baawa.

⁷ Ba, ne qumaa ufaissan ma; ne woiniyaa eessaakka ne wozanai pashkkishin uya. Aissi giikko, Xoossai heggaa neeyyo kaseppekka bazzi wottiis. ⁸ Ubba wode ne maayoi bootta gido; ne huuphiyankka zaitiyaa tiyetta. ⁹ Saloppe garssa baggaara Xoossai neessi immido ha hada de7uwan, ne hada de7otu ubban neeni siiqiyoo ne machcheera ufaittada de7a; aissi giikko, neeni saloppe garssa baggaara daafurada oottidobaa ubbaappe nena gakkiiya saami heggaa. ¹⁰ Ne kushee oot-tanau demmidobaa ubbaa ne kumetta wolqqan ootta; aissi giikko, neeni baanasan duufuwan oosoi, woikko halchchoi, woikko eri, woikko aadhdhida eratetti baawa.

¹¹ Taani saloppe garssaara harabaakka be7aas; hegeekka, eesotiya wottanchchati ubba wode xoonokkonna; woikko mino olanchchatikka ubba wode olan xoonokkonna; woikko aadhdhida eranchchati ubba wode qumaa demmokkonna; woikko cinccati ubba wode duretokkonna; woikko tamarida asati ubba

wode sabettokkonna. SHin ubbaikka qaadainne wodee oottoogaadan hanees.

¹² Heggaa bollikka qassi, sinttappe yaanau de7iya meto wodee aude gakkanaakko, eranau danddayiya asi baawa; kafoi paalliiddi piriyan geliyoogaadan, woikko molee yarddiyan oiqettiyoogaadan, asi ubbi qoppennan gakkiiya iita wodiyan oiqettees.

Aadhdhida Eratettaanne Eeyyatettaa

¹³ Salo gufantton taani be7idobai harabaakka de7ees; hegeekka aadhdhida eratettai gita leemiso gidiyooogaa. ¹⁴ Issi biittan issi guutta asai de7iyoo qeeri katamiyaa de7ausu; he katamiyo issi wolqqaama kawoi olanau denddiis. Denddidi o dooddiis. ¹⁵ Qassi, issi hiyyeesa shin cincca gidida bitanee, he katamen de7ees; i ba aadhdhida eratettan he katamiyo ashshis. SHin, he hiyyeesa bitaniyaa zaarettidi hassayidabi baawa. ¹⁶ Taani, "Aadhdhida eratettai wolqqaappe da-rees" yaagaas. Gido shin, aadhdhida eranchcha gidikkonne, hiyyeesa asi karettrees; i haasayiyooabaakka ezggiyaabi baawa. ¹⁷ Heggaa gidikkokka, deriyaa haariyaagee azallatu yaa7an waassiyoo waasuwaasiyyooogaappe, leelan odettiya aadhdhida eranchchaa qaalaasiyyooogee lo77o. ¹⁸ Aadhdhida eratettai olaa miishshaappe lo77o; shin issi nagaranchcha asi daro lo77obaa moorees.

10 Haiqqida udunxxeti sawiya zaitiyaa shittuwaa xinqqettanau danddayoosona; hegaadankka, guutta eeyyatettaa aadhdhida eratettaanne gita bonchchuwa moorees.

² Aadhdhida eranchcha asa wozanai a ushachchau kaalettees; shin eeyya asa wozanai haddirssau kaalettees. ³ Eeyya asi ogiyan hemettiyo wodekka, ayyo akeeki baawa; hegaappe denddidaagan i eeyya gidiyooogaa asi ubbi erees.

⁴ Ne halaqai ne bolla hanqqettikkonne, ne sunttetti-do sohuwaappe kichchaichchoppa; aissi giikko, co77u giidi danddayiyooogee gita mooruwaakka atto giissees.

⁵ Salo gufantton taani be7ido hara iitabai de7ees; hegeekka deriyaa haariyaageeti oottiyo naaquwaa.

⁶ Eeyyati daro xooqqa sunttatettaa oiqqidi de7iyoo wode, dureti hirkki ziqqa sohuwan uttidosa. ⁷ Taani, ailleti haariyaageetudan paraa toggidi biishiininne qassi haariyaageeti ailletudan gediyan hemettishin be7aas.

⁸ Olla bookkiya uri he ollan i kunddana; qassi gimbbe dirssaa koliya uraa shooshshai dukkana. ⁹ SHuchchaa a sohuwaappe aatti yeggiya uri he shuchchan deshettees; qassi mitta qeriya urikka he mittan deshettees.

¹⁰ Tunida kaltaa poshennan coo qerikko, daro wolqqa wurssees; shin aadhdhida eran oottiyoogee oosuwaasiyooogee.

¹¹ SHOoshshai dukkirgin, shooshshaa jallettiyo daadumataa daadumatiyoogee he aawussi ainne maaddenna.

¹² Aadhdhida eranchchaa haasayai ayyo bonchchuwa imissees; shin eeyyai ba doonaappe kiyida qaalan i bau metuwan gelees.

¹³ Eeyyai ba haasayaa eeyya qaalaa doommidi, iitatettaaninne gooshshan polees.

¹⁴ Eeyyai darobaa haasayees. Gidikkonne, sinttappe hananau de7iyaabaa ooninne erenna. Asi haiqqi-ichchin, hananau de7iyaabaa ayyo odanau danddayaabi baawa.

¹⁵ Eeyya asi ba oosuwan daafurees; i ba soo biyo ogiyaa erenna.

¹⁶ Yiira na7a gidida kawoinne maallado guuraara gibiraa giigissidi, banttau miya halaqati de7iyo biittee neeyyo aayye7ana! ¹⁷ Bonchchettida kawoinne matuwaassa gidennan wolqqaanne minotettaa demmanau maaran miyaanne uyiya halaqati de7iyo biit-tiyya galatettidaaro.

¹⁸ Bitanee azalla gidikko, a kaarai woddees; a kushee billi giidaagaa gidikko, a keettaa aattees.

¹⁹ Qumaa miyoogaaninne woiniyaa eessaa uyiyoogan ufaissai beettees; shin miishshi ubbabaa shammees.

²⁰ Siyiyaabi baawa gaada ne wozanaa qofan gidikkonne, kawuwaa cayoppa; woikko ne zin77iyo kifiliyan duriyaa cayoppa; aissi giikko, ne giidoogaa saluwaa kafoi woikko, qefiyaara de7iya meretati biidi, etayyo yootana.

Aadhdhida Eranchcha Uri Oottanau Bessiyaabaa

11 Ne oittaa haattaa bollan ola; daro gallassatuppe guyyiyan, neeni zaarettada a demmana.

² Neeyyo de7iya aquwaa laappun woikko, ubba hospun sohuwan shaakkada wotta; aissi giikko, sinttappe ha sa7aa bolli aiba iitabi yaanaakko, neeni erakka.

³ SHaarai haattan kumidabaa gidikko, biittaa bollan iraa tigees.

Mittai huuphessi kunddin tohossi kunddin, he ba kunddido sohuwan de7ees.

⁴ Carkkuwaa hanotaa naagiya ooninne kattaa zeren-na; qassi shaarai denddanaashin naagiya ooninne ba kattaa cakkenna.

⁵ Carkkoi awaara biyaakko, a ogiyaa erakka; qassi na7i aayee uluwan waani merettiyaakkokka erakka. Hegaadankka, ubbabaa medhdhiya Xoossai ba oosuwaa waati oottiyaakko, eranau danddayakka.

⁶ Maallado guuran gidinkka omarssan, ne zerettaa zeriyoogaa aggoppa; aissi giikko, maalladoogee lo77anaa omarssaagee lo77anaa neeni erakka.

⁷ Poo7oi ufaissiyaabaa. Awa aifiyaa be7iyoogekka lo77obaa. ⁸ Asi keehi adussa laittaa ha sa7an de7ikko, he ubba laittankka ufaitto. SHin xuma wodeta qoppa. Aissi giikko, he wodeti aduqqana. Yaanau de7iya ubbabaikka hada.

Wodallatussinne Geela7otussi Bessiya Zoriyaa

⁹ Nenoo yelagau, yelagattetai keehi lo77obaa gidiyo gishshau, ne yelagattetaa laittan ufaitta; ne wozanaikka ufaitto. Ne aiffee xeellidobaanne ne wozanai amottidobaa ubbaa pola. SHin, he neeni oottidobaa ubbaa

gishshau, nena Xoossai pirddanau de7iyoogaa dogoppa.

¹⁰ Hegaa gishshau, simmi ne wozanaappe hirggaa, ne bollaappekka seelaa diggargga. Aissi giikko, naatettainne yelagattetai hada.

12 Ne yelagattetaa laittan nena Medhdhidaagaa qoppa. Metiya gallassati yeennan de7ishin, neeni, "Tana hagee ufaissenna" giyo wodeti gakkennan de7ishin, ² awainne poo7oi, aginainne xoolinttee xumennan de7ishin, irai bukki aadhdhinka shaarai haa simmennan de7ishin, nena Medhdhidaagaa qoppa. ³ Aissi giikko, hegee keettaa naagiyaageeti kokkoriyi wode, mino asi quunniyo wode, gaacciyaageeti qoodan guuxxido gaasuwan gaachchaa aggiyo wode, qassi maskkootiyaara xeelliyaaageeti galjiyo wode gidana. ⁴ He wode wogga ogiyaakko simmida penggeti gorddettiyo wode, gaacciya woxatu cenggurssai ziqqi giyo wode, kafuwaa waasoi asaa xiskkuwaappe beegottiyo wode, shin, yettanchcha macca naatu yettaa cenggurssai leppiyo wode gidana. ⁵ He wodee asai xoqqa sohota kiyanaunne aaho ogetuura hemettanau yayyiyo wode, ne huuphee puulummiyo wode, neeni nena danddayada hemettiyoogee neeyyo ixiiyo wode, amoyiyaabai aggiyo wode gidana. He wodee asi ba merinaa keettaa biyo wode, yeekkiyaageetikka aaho ogiyaara yeekkiiddi yuuyiyo wode gidana.

⁶ Bira qacinai duuxxennan, worqqa kereekka meqqennan, haattaa otoikka pulttuwaa lanqqiyan meqqennan, haattaa pude goochchiyo wodoroikka duuxxennan de7ishin, ⁷ biittai kase ba ekettido biittaakko simmennan, shemppoikka bana immida Xoossaakko simmida beennan de7ishin, nena Medhdhidaagaa qoppa.

⁸ Eranchchai odiiddi, "Hada! Hada! Ubbabaikka hada!" yaagiis.

Wursetta Qofaa

⁹ Eranchchaassi aadhdhida eratettai de7iyo gishshau, eratettaa dere asaa tamarriisii. I daro leemisota pilggi qoridi, issuwaa issuwaa a maaran maaran dummayidi wottiis. ¹⁰ Eranchchai likke gidida qaalaa demmanau koyiis; hegee gishshau, i xaafidobai sittanne tuma.

¹¹ Eranchchatu qaalai henttanchchai wudiyaa laaggiyo xeeraa lee7e gatimaa mala. Qassi issippe shiishshido leemisotikka gomppaa gakkidi geliya misi-maaretu mala.

¹² Ta na7au, ha ubbaappe bollaara neeni naagetanau koshshiyaabai de7ees. Maxaafaa xaafidi wurssanau danddayettenna. Qassi darobaa pilggi xeellidi aggennan ixiiyoogeeekka asatettaa daafursses.

¹³ Hekko ubbabai odettiis; hegee gishshau, ubbabau kuushshai hagee: Xoossaassi yayya; a azazuwaa naaga. Aissi giikko, hegee asassi waanna ooso. ¹⁴ Xoossai ooso ubbaa bollan, qassi geemmida yoho ubbaa bollan, lo77o gidin, iita gidinkka pirddanau de7ees.

Isiyaasa

Gidduwaa Eriisuwaa

Isiyaasa maxaafai Kiristtoosi yelettanaappe kase, hospuntto xeetu laittaa heeran Yerusalaamen de7ida, hananabaa yootiya Isiyaasa sunttan xeesettees. Ha maxaafaa heezzu waanna waanna kifiletun shaakkidi be7anau danddayeettees.

1. Miraafiyaa 1ppe biidi 39 gakkanaashin de7iyaagee tohossa baggaara de7iya Yihudaa kawotettaa Asoore giyo wolqqaama shooro kawotettaa qimiixiyooqaa odees. Yihudaa heгаа mala daafan yeggidaagee Asoore kawotettaa minotettaa gidennan, asaa nagaraa, Xoossaassi azazettennan ixxiyooqaa, hegaadankka eti Xoossan ammanettennan aggiyooqaa gidiyooqaa Isiyaasi malaatiis. Hananabaa yootiyaagee qoncce haasayaaninne oosuwan asaanne asaa kaalettiyaageeta xillotettainne suure pirddai kumido de7uwaakko simmana mala akeekissiis; qassi Xoossaassi azazettennan aggiyooqee gammaa meettaanne bashshaa kaalettiyooqaa etassi minttidi odiis. Isiyaasi heгаа bollikka gujjidi odiiddi, yaana wodetun sa7aa yuushuwan saroi kumido, boree bannan kaalettiya, Daawita zare gidiya kawoi yaanau de7iyooqaa kasetidi odiis.
2. Miraafiyaa 40ppe biidi 55 gakkanaashin de7iya kifiliyaappe dariya baggai Yihudaa asai oomoodettidi Baabiloone biido wode, eta de7oi kunddidonne eti hidootaa qanxxido wodetubaa odees. Hananabaa yootiyaagee Xoossai ba asaa he hanotaappe birshshi yeddana wodeenne eti ooratta de7uwaa doommana mala, eta Yerusalaame efaana wodee matattidoogaa odiis. Ha miraafetu gidдон qonccidi beettiya yohoi Xoossai taarikiyaayyo Goda gidiyooqanne ba asaayyo ayyo de7iya halchuwaa, hegeenne Israa7eela asaa baggaara anjjettanau de7iya asaakko eti biidi, oottanau bessiyooqaa odiya kifile.
3. Miraafiyaa 56ppe biidi 66 gakkanaashin de7iya kifilee odiyooqee guyyen Yerusalaamen de7iya asaabaa; he asai Xoossai ba asaassi gelido qaala polanaagaa geeshshidi eranau, markka gidiyabaa demmanau koyiiddi uttiis. Eti bairayidi oottanaadan koyettida oosoti xillotettaa, suure pirddaa, Sambbataa bonchchiyooqaa, yarshshuwaa yarshshiyooqanne woosan sheekkiyooqaa. Ha kifiliyan erettida miraafee 61:1-2 de7iyaagaa gidishin, Yesuusi koiro oosuwa doommiiddi, ba xeessaabau markka oottidi shiishshido qaalati ha paidotu gidдон de7oosona.

1 Ooziyaani, Yo7aataami, Akaazinne Hizqqiyaasi Yihudaa kawota gidido wode, Amoxa na7ai Isiyaasi Yihudaabaanne Yerusalaamebaa be7ido ajjuutai ha-gaa.

GODAI Ba Asaa Seeriis

² Salotun de7iyaageetoo, siyite; sa7an de7iyaageetoo, ezggite; aissi giikko, GODAI hagaadan yaagiis; "Taani naata dichcha gattaas; shin eti taayyo makkalidosona. ³ Boorai ba godaa erees; hareekka bana haari daagaa zadaluwaa erees; shin Israa7eelati erokkona; ta asati akeekokkona.

⁴ "Nagaraa oottiya kawotettau, intte naaquwan deexettida asau, iitaa oottiya zariyau, tuniya naatoo, intteyyo aayye7ana! GODAA intte aggideta; Israa7eela Geeshshaa sheneyideta; ayyo zokkuwaa zaarideta.

⁵ Intte aissi makkalaa bolli makkalaa gujji gujji beetii? Aissi qassikka shocettuuteetii? Intte kumetta huuphee sakettiis; intte kumetta wozanaikka daafuriis. ⁶ Tohuwaa biradhdhiyaappe huuphiyaa binnaanaa gakkanaassi payyatetti baawa; masuntti, kixinne gi-giyyaabi de7ees; etinne giyyibookkona, woikko

meecetti qashettibookkona, woikko zaitiyan tiyettidi looxigibookkona.

⁷ "Intte biittai xafe gidii; intte katamatikka taman xu-ugettidosona; intte goshshaa intte xeellishin, allagati ekkoosona; imatta asati laalin, mela attiis.

⁸ Yerusalaame katamai woiniyaa turaa naagiyo daasedan, lellehiyaa naagiyo zamppadaaninne morkkiyan direttida katamadan hanidi attiis. ⁹ Ubaappe Wolqqaama GODAI nuuyyo amarida zareta ashshennaakko, nuuni Sadooma katamaadaaninne Gamoora katamaadan hanidashin" yaagiis.

¹⁰ Inttenoo, Sadooma haariyaageetu malatoo, GODAA qaala siyite! Inttenoo, Gamoora asaa malatoo, nu Xoossaa higgiiya ezggite! ¹¹ GODAI hagaadan yaagees; "Intte yarshshuwaa daroi taayyo ai go77ii? Hanno gakkanau intte taayyo shiishshido xuugettida orgge dorssatanne xiikkido mehetu modhduwaa yarshshuwaa taani kallaas; korima booratu, dorssa maratunne deeshshatu suuttan taani ufaittikke.

¹² Intte tau goinnanau yiyo wode, ta Beeta Maqidasiyaa dabaabaa inttena yedhdhite giidai oonee?

¹³ Simmi hada yarshshuwaa ehiyooqaa aggite! Intte cuwayiyo ixaanai tana sheneyees; aginaa xeeruwaa intte bonchchiyo gallassaa, intte Sambbataanne intte

keerido yaa7ata, ha shiiqota ubbaa iitatettaara issippe walahettidaageeta taani danddayikke. ¹⁴ Aginaa xeeruwa intte bonchchiyo gallaassanne keerettida intte baalaa gallassata taani ixxaas; eti taayyo tooho gididosona; taani eta tookkaidda daafuraas.

¹⁵ "Intte kushiya miccidi, intte woossiyo wode, taani ta aifiyaa intteppe genttana; intte daro woosaa woos-sikkokka, taani siyikke; aissi giikko, intte kushee suutan munaqettiis. ¹⁶ Meecettite; geeyite; intte iita oosuwa ta sinttappo diggite. Iitaa oottiyoogaa aggite; ¹⁷ lo77obaa oottanau tamarite. Xillo pirddaa koyite; un77ettidaageetu morggiyaa oiqqite. Aawu bainnaageetuuyo pirddite; azini haiqqido maccaasatuuyo mootettite" yaagees.

¹⁸ Qassikka GODAI, "Haayite; ane zorettoos. Intte nagarai baaraadan zo77ikkokka, shachchaadan booxxana; sinadan zo77ikkokka, puuttodan booxxana. ¹⁹ Intte eeno giidi, tau azazettikko, biittaappe mokkiya murutaa maana. ²⁰ SHin intte ixxis giidi makkalikko, bisuwan meetettana" yaagees. GODAI ba doonaappe haggaa haasayistennee.

Nagarai Kumido Katamaa

²¹ Ammanettida gita katamiyaa waanada shaaramuxa gidadee! A kase suure pirddai kumidooro; xillotettai kase i giddon de7iis; shin ha77i asa woriyaageeti i giddon de7oosona. ²² Ne birai shiyi-ichchiis; ne lo77o woiniyaa eessaikka haattaara yeelettiis. ²³ Intte daannati makkalanchchatanne kaisotu exata gididosona; eti ubbatikka mattaayiyaa dosoosonanne miishshaa yedettoosona; aawi bainnaageetussi pirddokkonna; azini haiqqido maccaasatu mootoi etakko shiiqenna.

²⁴ Hegaa gishshau, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Wolqqaamai, hagaadan yaagees; "Hai taani ta ixotuppe shemppana; taani ta morkketu bolli ta haluwa kessana. ²⁵ Taani ta kushiya ne bolli wottana; ne kinssaa qulxuxxissada geeshshana; ne-naara walahettidabaa ubbaa geeshshada yedissana. ²⁶ Taani beniigeetu mala daannata, koiroogeetu mala zoriyaageeta neeyyo zaarana. Hegaappe guyyian, neeni Xillotettaa Katama, Ammanettida Katama geetettana" yaagees.

²⁷ Xiyoonnee suure pirddan, bantta nagaraa paaxiyaageetikka xillotettan wozettana. ²⁸ SHin makkalanchchatinne nagaranchchati naa77aikka meqqana; GODAA aggiyaageeti xayana. ²⁹ Bassaa wottanau dosido wolaa gishshau, intte yeellatana; intte doorido kaashshaa gishshaukka intte kauyyana. ³⁰ Bonccoi qoqqofettiyo woladan, woikko dubbi bainna shooqadan, intte hanana. ³¹ Minoi galaba gidana; a osoikka xiifa gidana; eti issippe xuugettana; he tamaa toissiyaabi xayana.

Merinaa Sarotettaa

(Mikiyaasa 4:1-3)

2 Yihudaa biittaabaanne Yerusalaame katamaabaa Amoxa na7ai Isiyaasi be7idoogee haggaa.

² Wurssetta gallassatun GODAA Beeta Maqidasee ke-exettido deree deretu ubbaappe xoqqidi beettana; kera ubbatuppekka bollaara xoqqu xoqqu gaana. Kawotettatun de7iya asai ubbai akko zulana. ³ Daro asai yiidi, "Haayite! GODAA deriyaa, Yaaqooba Xoossaa Beeta Maqidasiyaa ane pude kiyooos. I koyiyoogaadan nuuni baana mala, i nuna ba ogiyaa tamarissana" yaagana. Aissi giikko, higgee Xiyooneppe, GODAA qaalaikka Yerusalaameppe kiyana. ⁴ Kawotettatupenne kawotettatuppe gidduwan i pirddananne daro asatu palamaa shaakkana. Eti bantta bisuwa marasha, bantta tooraakka baaca kessanau qoxxana. Kawotettai kawotettaa bolli bisuwa denttenna. Hegaappe guyyian eti mulekka olaa timirttiyaa tamarokkonna.

⁵ Inttenoo, Yaaqooba zaretoo, haayite! Ane GODAA poo7uwan hemettoos.

GODAA Gallassaa

⁶ GODAU, ne asaa, Yaaqooba zareta aggadasa. Eti awai mokkiyo bagga biittaa asatu bitan kumidosona; Pilisxeema asatudan kaayoosona. Eti allaga asatuura issippe zuppetoosona. ⁷ Eta biittai birainne worqqai kumidoogaa; eta miishshau zawi baawa. Eta biittai pari kumidoogaa; eta para gaaretussi zawi baawa. ⁸ Eta biittai eeqati kumidoogaa; eti bantta kushee oot-tido oosuwau hokkidi goinnoosona.

⁹ Hegaa gishshau, asai ubbai tooshettananne kauyyana. Eta atto gooppa.

¹⁰ GODAA dagamaappenne a angгаа bonchchuwaappe attanau zaallaakko biite; biitta gid-don qosettite! ¹¹ Asa otoroi giyyana; a kilahoikka seerana; he gallassi GODAA xalaalai xoqqu xoqqu gaana. ¹² Ubbaappe Wolqqaama GODAI issi gallassaa keeriis. He gallassi otorettiyaageeta, ayyiyaageetanne xoqqu xoqqu giidaageeta kaushshana; ¹³ adussanne xoqqa gididi Liibaanoosa zigatanne Baasaane wolaa ubbaa xaissana; ¹⁴ xoqqa deretakka keratakka dembbayana; ¹⁵ katamaa naagiyo adussa miixata ubbaanne katamaa yuushuwan de7iya mino gimbbeta ziqqissana; ¹⁶ GODAI gitanne lo77iya markkabetakka haattan mitissana. ¹⁷ Asa otoroi ziqqi gaana; a ayyoikka xayana. He gallassi GODAA xalaalai xoqqu xoqqu gaana; ¹⁸ eeqa ubbaikka muleera xayi aggana.

¹⁹ GODAI ha biittaa qaattanau denddiyo wode, a dagamaappenne a angгаа bonchchuwaappe attanau asai shuchchaa gonggoluwanne biittaa ollau baqatana. ²⁰ He gallassi asai goinnanau medhdhido bantta bira misiletanne bantta worqqa misileta occotuyyoonne wurkkaawurkkotuyyo olana. ²¹ GODAI ha biittaa qaattanau denddiyo wode, a dagamaappenne a angгаа bonchchuwaappe attanau eti gonggolo gid-donne shuchchaa kooppo giddo baqatana.

²² Simmi haiqqiya asan ammanettiyoogaa aggite! Asi ai maaddii?

Yerusalaame Gakkana Metuwaa

3 Be7ite, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI minjjaanne maaduwaa naa77aakka Yerusalaameppenne Yihudaappe diggana hanees. ² Kattaa minjjaanne haattaa minjja ubbaa, minotanne olanchchata, daannatanne hananabaa yootiyaageeta, kaayiyaageetanne cimata, ³ ola gadaawatanne deriyaa aissiyaageeta, zoriyaageeta, hiillatiyaageetanne cincca bitanchchata ubbaa diggana hanees.

⁴ Taani yelaga attuma naata eta halaqa kessana; guutta naati eta haarana. ⁵ Asai asaa bolli, shooroi shooruwaa bolli denddidi, issi issuwaa sugana. Yelagai cimaa bolli, karettidaagee bonchchettidaagaa bolli denddana.

⁶ Issi asi ba aawaa keettan ba ishanttuppe issuwaa oiqqidi, "Neeyyo maayoi de7ees; neeni nuuyyo suntta gida; ha qolettida sohuwaa aawatettaa akka" yaagana.

⁷ Yaagin i he gallassi ba qaala xoqqissidi, "Tanaxalee baawa; ta son qumi woikko maayoi baawa; intte bolli tana suntoppiti" yaagana.

⁸ Yerusalaamee ganddigaarees; Yihudai kunddees; aissi giikko, eti bantta oduwaaninne bantta oosuwan GODAA bolli denddidi, a bonchchuwaa toochchoosona. ⁹ Eta som77uwaa merai eta bolli markkattees; eti bantta nagaraa Sadooma asaadan awaajjoosona; bantta nagaraa qottokkona. Eta aayye7ana! Aissi giikko, eti bantta bolli iitabaa ehiidosona.

¹⁰ Xillotuyyo, "Intteyyo lo77o gidana" gaada oda; aissi giikko, eti bantta oosuwaa aifiyaa maana. ¹¹ Iitatuuyo aayye7ana! Eta iitana; aissi giikko, eti bantta kushiyaa oosuwaa waagaa ekkana. ¹² Yelagati ta asaa un77ettoosona; maccaasatikka eta haaroosona. Ta asau, inttena kaalettiyaageeti inttena wora kaalettoosona; intte biyo ogiyaakka balettoosona.

GODAI Ba Asaa Pirddana

¹³ GODAI daannadan, shilootan uttees; asaa pirdanau denddees. ¹⁴ Asaa cimatanne kaalettiyaageeta pirddanau shiishshidi, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Woiniyaa turaa tokkidosaa bashshidaageeti inttena; hiyyeesatuppe bonqqidobai intte keettan de7ees. Ta asaa aissi kinchcheretteetii? Hiyyeesatu som77uwaa aissi gaacceetii?" yaagees.

GODAI Xiyoonne Maccaasata Seeriis

¹⁶ GODAI qassikka, "Xiyoonne maccaasati otorettidosona; bantta ziiziyaa essi ekkidi, bantta aifiyan qim77otiiddi, bantta hemetaa makkisiiddi, bantta gediya albbuwaa giirissiiddi hemettoosona. ¹⁷ Hegaa gishshau, taani Godai Xiyoonne maccaasatu huuphiyaa cittuwan goo7issana. Taani GODAI eta huuphiyaa bo77ayana" yaagees.

¹⁸ He gallassi Godai Xiyoonne maccaasatu alleeqota, hegeetinne eta giirettiya albbuwaa, shaashiyaa, qooriyaa gujjumaa, ¹⁹ haittaa gutichchaa, kushiyaa

sagaayuwaa, som77uwaa kammiyo kutaa, ²⁰ huuphiyan wottiyo alleequwaa, qesiyan qachchiyo sanssalataa, xeessan gixxiyo dancuwaa, shittuwaa xaaramusiyaa, kitaafaa, ²¹ siiriyaanne biradhdiyaa migiduwaa, ²² minjja maayuwaa, adussa maayuwaa, jaanuwaa, borssaa, ²³ heregaa, liinuwaa giyo qaci-naappe dadettida, giddoora maayiyoo maayuwaa, binnaan wottiyo alleequwaanne sharbbiyaa ubbaa dafi ekkana.

²⁴ SHittuwaa gishshaa xinqquwaa gidana; dancuwaa gishshaa wodoruwaa, goofariyaa gishshaa meeseeliyaa, adussa maayuwaa gishshaa waaruwaa, puulaa gishshaa mazo xalaala gidana.

²⁵ Ne asati bisuwan, ne olanchchati olan haiqqana.

²⁶ Xiyoonne penggetun de7iya asai yeekkananne zilaalana; mela attidi, biittan uttana.

4 He gallassi laappun maccaasati issi attumaagaa oikkidi, "Nuuni nu kattaa maana; nu maayuwaa maayana; 'Azini bannaageeta' giyo cashshaappe atana mala, 'Onakko machchota' geetettanau nuna ne sunttan xeesissarkii" yaagidi woossana.

GODAI Yerusalaame Geeshshana

² He gallassi GODAA mittaa marai lo77ananne bonchchettana; Israa7eela asaappe attidaageetussi he biittaa kattai ceeqonne bonchcho gidana. ³ Xiyoonen attiyaageeti, Yerusalaamen gam77iyaageeti, Yerusalaamen paxa de7iyaageetuura xaafettiyaageeti, "Eti geeshshata" geetettana. ⁴ Godai Xiyoonne maccaasatu qitaa meeccana; pirddiyooaaninne xuuggiyooogan suuttaa gussiyo mooruwaa Yerusalaameppe i geeshshana. ⁵ GODAI Xiyoonne Deriyaa ubbaa bollinne yan shiiqiyaageetu bolli gallassi shaaraan cuwaa, qammi eexxiya tamaa poo7uwaa medhdhana; meretidi bonchcho ubbaa bolli kammiyoobaa gidana. ⁶ I gallassaa awaa suuluwaappe ashshiya kuwanne gotiyaappenne irappe baqati attiyoo soho gidana.

Woiniyaa Turaa Tokkiyo Sohuwaa Leemisuwaa

5 Taani ta siiqiyoogau a woiniyaa turaa tokkiyo sohuwaabaa siiqo yettaa yexxana. Taani siiqiyoogau araddida keran woiniyaa turaa tokkiyo sohoi de7ees. ² Biittaa bookkidi, shuchchaa qori kessidi, ubbaappe lo77iya woiniyaa turaa tokkiis. Tokkidi naagiyo shakkuwaa a giddon shakkiis; woiniyaa eessaa gum77iyooosaa woocidi giigissiis. Hegaappe guyyiyan, lo77o aifiyaa aifees yaagidi naagiis; shin caaliya aifiyaa aifiis. ³ Yaatin, ta siiqoi hagaadan yaagiis; "Inttenoo, Yerusalaamen de7iyaageetoo, inttenoo, Yihudaa asatoo, taappenne ta woiniyaa turaa tokkiyo sohuwaappe gidduwan de7iya yohuwaa ane ha77i pirddite.

4 Taani ta woiniyaa turaa sohuwaassi oottidoogaappe haraa ai oottanaagee attidee?
Lo77o aifiyaa aifees yaagada naagishin,
aissi caaliya aifiyaa aifidee?

5 Ha77i taani ta woiniyaa turaa sohuwaa oottiyoobaa intteyyo yootais.
Taani dirssaa shoddana;
he turaikka xayanaadan oottana.
Taani gimbbiyaa qolana;
he sohoikka tubettana.

6 Taani he sohuwaa la7a biitta oottana.
He turai xunqqettennanne bul77ettenna;
yaatin, kinddiichchoinne agunttai yan mokkana.
Irai an bukkennaadan, taani shaarata azazana” yaagis.

7 Ubbaappe Wolqqaama GODAA woiniyaa turaa sohoi Israa7eela asaa.
Yihudaa asai i ufaittiyo darkkuwaa.
Eti suure pirddoosona giidi naagiis;
shin suuttaa gussidosona.
Xillotettaa oottoosona giidi naagiis;
shin waaso gidiis.

8 Sohoi xayin, intte xalaalai biittaa bolli de7ana gakkanaashin, keettaa keettaa bolli gujjiyaageetoo, gadiyaa gadiyaara gattiyaageetoo, intteyyo aayye7ana! 9 Ubbaappe Wolqqaama GODAI tana haagaan yaagiis; “He gita keettati onana; he lo77o keetatun de7anau asi xayana. 10 Tammu waaxa booratun tokkido woiniyaa aifiyaappe issi oto gidiya gum77etti da woiniyaa eessaa xalaalai kiyana; tammu qun77a kattaa zerin, issi qun77a kattaa xalaalaa aifana” yaagis.

11 Mattoyiyaa ushshaa koyanau maallado guuraara denddiyaageetuyyoonne woiniyaa eessan xuugettana gakkanaashin, sa7aa qamissiyaageetuyyo aayye7ana!

12 Eta imatuwan maazinqqee, diittai, karaabee, cachcha zayeenne woiniyaa eessai de7ees; shin eti GODAA oosuwaa wudokkona; i ba kushiyan oottidobaa bonchchokkona. 13 Yaatin, ta asai akeekaa xayido gishshau, omoodettidi baana; eta deriyaa aisiyaageetikka namisan haiqqana; eta aaho dereekka koppisaa melana. 14 Duufoi ba gomppaa aassees; ba doonaakka zawi bannaagaa hanggees; hanggidi, Yerusalaamen de7iya gita asaanne hankko daro asaa, wocamiyaageetanne ufaittiyaageeta mittana.

15 Asai ubbai tooshettananne kauyyana; otoret-tiyaageeti ubbaikka kauyyana. 16 SHin Ubbaappe Wolqqaama GODAI, suure pirddan xoqqu xoqqu gaana; geeshsha Xoossai geeshsha gidiyooqaa ba xillotettan bessana. 17 He wode dorssati bantta qooruwan heemettiyoogaadan heemettana; dorssa marati qolettida duretu keettatu gidдон maana.

18 Cimo baqettan nagaraa, gaare wodoruwan iitatettaa goochchiyaageetuyyo aayye7ana! 19 “Ane Xoossai ellello! Nuuni be7ana mala, ba oosuwaa eesoyo! Gatto! Ee, nuuni erana mala, Israa7eela Geeshshai qoppido qofai poletto” yaagiyaageetuyyo aayye7ana!

20 Iitaa lo77o lo77uwaa iita yaagiyaageetuyyoo, xumaa poo7o poo7uwaa xuma oottiyaageetuyyoonne cammiyaagaa mal77iyaagaa mal77iyaagaa cammiyaagaa oottiyaageetuyyoo aayye7ana!

21 Banttana, “Taani aadhdhida eranchcha! Taani cingca gidikkinaa!” yaagi qoppiyaageetuyyo aayye7ana!

22 Woiniyaa eessaa uyiyoogan erettidaageetuyyoonne mattoyiyaa ushshaa walakkanau goobiyaageetuyyo aayye7ana! 23 Mattaayiyaa ekkidi, mooranchchata xillissiyaageetuyyoonne xillo asatussi suure pirddaa diggiyaageetuyyo aayye7ana! 24 Tamaa laco dalaa oiqqiyooqaaadaaninne mela maatai eexxi xayiyooqaaadan, hegaadan eta xaphoi wooqqana; eta ci-ishshaikka buhiyaadan laaletti xayana; aissi giikko, eti Ubbaappe Wolqqaama GODAA higgiiyaa ixidosona; Israa7eela Geeshshaa qaalaakka karidosona. 25 Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi a asaa bolli eexxi kiyees; i ba kushiya eta bolli dentidi, eta diippees. Dereti qaaxxoosona; haiqqida asaa ahai ogiyan buura mala gidees; yaaninkka a hanqqoi simmenna; a kushee ha77ikka denddidosan de7ees.

26 GODAI haahuwan de7iya kawotettatuyyo malaataa xoqqan essees; sa7aa gaxan de7iya morkketuyyookka suiqees. Etikka eesuwan jaamidi, puttu goosona. 27 Eta gidдон daafuriyaabinne wobbiyaabi baawa; etappe issoinne xiskkena woikko zin77enna. Xeesan gixxido qabattoikka birshshettenna; eta caammaa dafoikka duuxxenna. 28 Eta zubbee qara; eta wonddafeekka waaxettidaagaa. Eta paratu qincafilee zaalla shuchchaa mala; eta paraa gaaretu irzooikka gote mala. 29 Eta gudettaikka gaammuwaagaa mala; wodala gaammotudan gudoosona; eti daariiddi, banttau miyoobaa oiqqoosona; oiqqidi, tookki ekkidi boosona; etappe wotti ekkanaai ooninne baawa.

30 He gallassi eti gita abbaa gunttaadan, Israa7eela bolli guummana; issi asi he biittaa xeellikko, xumaanne waayiyaa be7ana; poo7oikka shaaran mitettana.

GODAI Isiyaasa Hananabaa Yootiya Asa Kessanau Xeesiis

6 Kawoi Ooziyaani haiqqido laitti Godai bollaanne xoqqa araatan uttidaagaa be7aas; a maayoi Beeta Maqidasiyaa kumiis. 2 Suraafeela geetettiya ki-itanchchati appe bollaara de7oosona; issi issi suraafeeliyau usuppun qefeti de7oosona; naa77u qefetun ba som77uwaa kammiis; naa77u qefetun ba tohuwaa kammiis; naa77u qefetun paalliis. 3 Issoi is-suwaara, “Geeshshai, geeshshai, geeshshai Ubbaappe Wolqqaama GODAATTENNEE! Sa7a ubbai a bonchchuwan kumiis” yaagidi xeasettidosona. 4 Eta xeessaa cenggurssan Beeta Maqidasiyaa baasoi qaaxxiis; qassi Beeta Maqidasee cuwan kumiis.

5 Yaatin, taani, “Taayyo aayye7ana! Taani bayaas; aissi giikko, taani doonai tunida asa; qassi doonai tunido asatu gidдон de7ais; shin taani Kawuwaa, Ubbaappe Wolqqaama GODAA ta aifiyan be7aas” yaagaas.

⁶Yaagin suraafelatuppe issoi yarshshiyooaappe gaphido tamaa bonquuwaa ekkidi paalliddi, taakko yiis. ⁷Tamaa bonquuwan ta doonaa bochchidi, "Be7a; ha tamaa bonqqoi ne doonaa bochchiis; bochchin ne mooroi neeppe kichchiis; ne nagaraikka atto geetettiis" yaagiis.

⁸Hegaappe guyyiyan Godai, "Oona kiittoo? Nuuyyo oonee baana?" yaagishin siyaas. Siyada, "Hekko, tana kiitta" yaagaas.

⁹Yaagin Godai hagaadan yaagiis; "Ba; baada ha asaayyo, 'Intte sissaa siyeeta; shin intteyyo gelenna; xeeluwaakka xeelleeta; shin be7ekketa' yaagada yoota. ¹⁰Ha asaa wozanaa dammetta; eta haittaakka tulissa; eta aifiyaakka qilimmissa; hegee xayikko, eti bantta aifiyan be7ana; bantta haittan siyana; bantta wozananka akeekana; yaatidi eti taakko simmananne paxana" yaagiis.

¹¹Yaatin, taani, "Abeet Godau! Hagee aide gakkanaashiinee?" yaagaas.

Yaagin i zaarettidi, "Katamati de7iya asaa xayidi, qolettana gakkanaashiina, keettatika onana gakkanaashiinanne biittaikka muleera baisesa gidana gakkanaashiina. ¹²Taani GODAI asaa haassana; biittaakka balaale kessana. ¹³Tammu asaappe issi asi biittaa bolli attikko, ikka xayana; qanxxirggin attida wolaa durumaa mala gidana; he durumai geeshsha zeretta gidana" yaagiis.

Kawuwaa Akaazassi Yiida Kiitaa

7 Ooziyaana na7ai Yo7aataami yelido Akaazi Yihudaa biittan kawotido wode, Sooriyaa biittaa Kawoi Raxiininne Israa7eela biittaa Kawoi Ramaaliyaa na7ai Paaquhi Yerusalaame olanau yiidosona; shin xoonanau danddayibookkona.

²Sooriyaa biittai Efireema biittaara issippe olau caaqaattidoogaa Daawita zariyaappe kawotida kawoi siyido wode, deriyan carkkoi qaattiyo mittaadan, a wozanainne a asaa wozanai dagaman shabbirettiis.

³Yaatin, GODAI Isiyaasa, "Neeni ne na7aa SHa7aari-Yaashuuba † ekkada, Akaazaara gaittanau ba; baada maayuwa meeciyaaageetu goshshaakko efiya ogiyaa matan qommoora de7iya dalbbanttaa zaraa xeeran neeni a demmana. ⁴Demmada ayyo hagaadan yaagada yoota; 'Naagetta; hirggoppa; Sooriyaa asaa, Kawuwaa Raxiinanne Ramaaliyaa na7aa hanqquwau yayyoppa; ne wozanaikka shabbirettoppo; aissi giikko, naa77u kawoti tamaappe attidi cuwattiya naa77u mita duruma mala.

⁵"Sooriyaa biittaa asai Efireema asaaranne Ramaaliyaa na7aara ne bolli iitabaa maqettidi, ⁶"Ane Yihudaa biittan woraajjidi, mentterettidinne nu gidon shaakkidi, Xaabi7eela na7aa kawoyoos" yaagoosona' yaaga" yaagiis.

⁷Gidikkonne, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He eta maqqoi minnenna; mulekka hegee polettenna. ⁸Aissi giikko, Damasqqoi Sooriyaa biittau

huuphe; Kawoi Raxiinikka Damasqqo katamaayyo huuphe. Usuppun tammanne ichchashu laittaa gidon Efireema biittai bunchchettidi, kawotetta gidennan atana. ⁹Qassi Samaaree Efireema biittau huuphe; Ramaaliyaa na7ai Samaariyaa katamaayyo huuphe; intte ammanuwan minnidi eqqennan xayikko, inttekketa eqqekketa" yaagees.

Amaanu7eeli Yaanaagaa Bessiya Malaataa

¹⁰Qassikka GODAI Akaazayyo, "GODAI ne Xoossai neeyyo bolla saluwaappe, woikko garssa sa7aa ciimmaappe issi malaata immana mala oichcha" yaagiis. ¹²SHin Akaazi, "Oichchikke; GODAAKKA paaccikke" yaagiis.

¹³Yaatin, Isiyaasi, "Inttenoo, Daawita zarettoo, siyite! Intte asaa daafurssiyoogee ai guuxxin, qassi ta Xoossaa daafurseeetii? ¹⁴Yaatikko, Godai ba huuphen intteyyo malaataa immana; geela7iyaa shahaarada attuma na7aa yelana; a sunttaakka "Amaanu7eela" †† yaagada sunttana. ¹⁵I iitaa ixxanaunne lo77uwaa dooranau eriyo wode, meqqida maattaanne eessaa usttana. ¹⁶SHin na7ai iitaa ixxanaunne lo77uwaa dooranau eranaappe kasetidi, neeni keehi yayyido naa77u kawotu biittati booddilana.

¹⁷"Efireema biittai Yihudaa biittaappe shaahettoosappe doommin hanibeenna meto wodiya GODAI ne bolli, ne asaa bollinne ne aawaa keetta bolli ehaana; i ehaanaageekka Asoore biittaa kawuwaa" yaagiis.

¹⁸He gallassai gakkiiyo wode, GODAI udunxxetuyyo, Gibxxen haaho shaafan de7iya asatuyyo suiqana; i mattata, Asoore biittaa asata xeesana. ¹⁹Yaatin, eti ubbaikka yiidi, zanggaaraa shoobban, shuchchaa gonggoluwan, agunttai de7iyo buuraaninne mehiyaa heemmiyoosan gau7ana.

²⁰He gallassi Godai Efiraaxiisa SHaafaappe hefintta baggaappe huuphiyaa qanxxiya asa xeesana; ikka Asoore biittaa kawuwaa; i yiidi, intte huuphiyaa binnaanaa, intte asatetta beelaalaanne intte buuchchaa meedana.

²¹He gallassi issi asi mexi issi maatta miizzanne naa77u deeshshatu xalaalaa ashshana. ²²Gidikkokka, eti maaxxiyo maattai keehi daro gidiyo gishshau, i meqqida maattaa usttana; he biittan attida asai ubbaikka meqqida maattaanne eessaa usttana.

²³He gallassi issi sha7u biran washettiya sha7u woiniyaa anoti de7iyoosan ubban kinddiichchonne aguntta xalaalai mukkana. ²⁴Biitta ubban kinddiichchoinne agunttai kumido gishshau, asai yaa biyo wode, zubbiiyaanne wonddafiyaa oiqqidi baana. ²⁵Kase xikkiyan bul77ido keratun ha77i kinddiichchoinne agunttai kumido gishshau yayyidi, issi asinne yaa beenna. Mehee la7ettiyoosaanne dorssi tubbiyoosaa gidana.

† SHa7aari-Yaashuuba: Ha Ibraawetto suntaa birshshetta "Amaridaageeti simmana" giyoogaa.

†† AMAANU7EELA: Ha Ibraawetto suntaa birshshetta, "Xoossai nunaara de7ees" giyoogaa.

Asoore Kawuwaa Yuussaa

8 GODAI tana hagaadan yaagiis; “Gita xaatta woraqataa ekkada, ‘Omooduwau eesota! Bonqqiyau ellella!’ yaagada, nabbabettiya pitaliyan xaafa. ² Qeesiyaa Ooriyoonanne Yibaarakiyaa na7aa Zakkariyaasa ammanttiya markkata oottada taani suntana” yaagiis.

³ Hegaappe guyyiyan, taani hananabaa yootiya ta keettaayeera zin77aas; yaatin, a shahaarada issi na7aa yelaasu; yelin GODAI tana hagaadan yaagiis; “A sunttaa, ‘Omooduwau-Eesota-Bonqqiyau-Ellella’ yaagada suntta. ⁴ Na7ai, ‘Ta aawau, ta aayee’ yaagidi xeesiyooogaa eranaappe kase, Asoore biittaa kawoi Damasqqo durettaanne Samaariyaa omooduwaa ekkidi efaana” yaagiis.

⁵ GODAI qassikka taayyo hagaadan yaagidi haasayiis; ⁶ “Ha asai loddaara goggiya Salihooma haattata ixidi, Raxiianne Ramaaliyaa na7aa ufaittidi ekkidosona. ⁷ Hegaa gishshau, taani Godai minonne daro gidiya Efiraaxiisa haattaa, Asoore kawuwaa a tooranchchatu ubbaara ehaana hanais. I shafiyaa ubbaa kumidi kiyana; gaxaa ubbaa maayidi goggana. ⁸ Kixxidi goggiiddi, Yihudaa gelana; eelliiddi yaara kanttana; kixai qooriyaa gakkana. Abeet Amaanu7eelaa, † kafoi ba qefiyaa micciyoogaadan, haattaa kixai ne biittaa ubbaa bollan micettana” yaagiis.

⁹ Inttenoo kawotettatoo, issippe shiiqidi garmmaamite! SHin meqerettite! Haaho biitta ubban de7iya asatoo, ezggite! Olau giigite! SHin meqerettite! Ee, olau giigite; shin meqerettite! ¹⁰ Olaa olettana maqetite; shin intte maqqoi laalettana; intte halchchuwaa haasayite; shin intte halchchoi halana; aissi giikko, Xoossai nunaara de7ees. ††

GODAI Seeriis

¹¹ GODAI ba mino kushiyaa ta bolli wottidi, taayyo haasayiis; taani ha asaa ogiyaa kaallenna mala, tana hagaadan yaagidi seeriis; ¹² “Ha asai maqqo giyoobaa ubbaa maqqo gooppite; eti yayyiyoobau yayyoppite woikko dagammoppite. ¹³ Intte geeshshaa gaanau bessiyaagee Ubbaappe Wolqqaama GODAATTENNEE; intte ayyo yayyanaanne dagammanau bessees. ¹⁴ I geeshsha soho gidana; shin Yihudaa biittaa asaayyoonne Israa7eela biittaa asaayyo i xubbiya shuchchanne ooggiya zaalla gidana; Yerusalaamen de7iya asaayyo i gitenne pire gidana. ¹⁵ Etappe daroi xubettana; kunddidikka meqqana; piriyan oiqettidikka omoodettana” yaagiis.

¹⁶ Taani yootidoogaa naaga; ta erissiyo ashkkaratu gidдон higgiiyaa attama. ¹⁷ Taani ba som77uwaa Yaaqooba zaretuppe genttiya GODAA naagana; qassi an ammanettana.

† AMAANU7EELAA: Ha Ibraawetto sunntaa birshshetta, “Xoossai nunaara de7ees” giyoogaa. †† XOSSAI NENAARA DE7EES: Hagee Ibraawetto qaalan “Amaanu7eela” giyoogaa.

¹⁸ Tananne taayyo GODAI immido naata be7ite. Nuuni Xiyoone Deriyan de7iya Ubbaappe Wolqqaama GODAAPPE Israa7eelayyo malaatanne markka.

¹⁹ “Saasukkidinne zuuzummidi haasayiya shareechotanne moitilliyaa haasayissiyaageeta oichchite” yaagidi inttena zoriya asai de7ees. Haiqqidaageeta paxa de7iyaageetubaa oichchiyoogaappe, asai bantta Xoossaa oichchanau bessennee? ²⁰ Higgiiyaanne GODAI yootiyobaa siyite! He asati ha qaalaadan haasayana xayikko, etau sa7ai wonttena.

²¹ Asai waayettidinne namisettidi, biittan toilattana; eti namisettido wode yiillotidi, pude xeellidi bantta kawuwaanne bantta Xoossaa qanggana. ²² Sa7aakko duge xeellidi, waayiyaa, xumaanne yashshiya shoonnuwaa be7ana; eti sakkana xumau olettana.

Sinttappe Kawotana Kawuwaa

9 Gidikonne, waayettidaageetussi hagaappe sinttau xumenna. Beni wode GODAI Zaabiloonna biittaaanne Nifttaaleema biittaa kaushshiis; shin sinttappe he Meediteraane Abbaa ogiyan de7iya biittaaanne Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggan de7iya “Aihuda gidenna asai de7iyo Galiila” giyo biittaa i bonchchana.

² Xuman hemettiya asai wolqqaama poo7uwaa be7iis; qassi sakkana xuma biittan de7iyaageetuyyo poo7oi poo7iis.

³ Neeni kawotettaa asaa darissadasa; etau ufaissaa gujjadasa; asai kattaa cakkiyo wode ufaittiyoogaadan, woikko omooduwaa shaakkidi ekkiyo wode ufaittiyoogaadan, ne sinttan ufaittana. ⁴ Aissi giikko, neeni Midiyaama biittaa xoonido gallassaadan, eta deexxiya qambaraa, eta hashiyaa xam77aanne eta naaqqiyaageetu dullaa mentterettadasa. ⁵ Woraajjiya olanchchatu caammayne suuttan munaqettida maayoi ubbai taman eettiyoobaa gidana. ⁶ Na7i nuuyyo yelettiis! Attuma na7i nuuyyo imettiis! Kawotettaa a hashiyan wodhdhana; a sunntai, “Maalaalissiyaabaa Zoriyaagaa, Wolqqaama Xoossaa, Merinaa Aawaa, Sarotettaa Halaqaa” geetettana. ⁷ A kawotettaa daruwaanne a sarotettau zawai de7enna; hachchippe doommidi, merinaa gakkanaassi, suure pirddaaninne xillotettan minttanaanne essanau Daawita kawotaa araataaninne a kawotettan i kawotana; Ubbaappe Wolqqaama GODAA mishoi hegae polana.

Godaa Hanqquwaa

⁸ Godai Yaaqooba zaretu bolli qaala kiittiis; kiittin Israa7eela kawotettaa darccunttanau gakkiiis. ⁹ Asai ubbai, Efireema asainne Samaariyaa kataman de7iyaageeti, ayyuwaaninne otoruwan haasayiyaageeti, hagee oottidaagee Godaa gidiyooogaa erana. ¹⁰ Eti, “Xuubiyaappe keexettidaageeti qolettidosona; shin nuuni eta zaarettidi, masettida shuchchatun keexxana; ettati qanxxettidosona; shin nuuni eta sohuwan zigata laammanna” yaagidosona.

¹¹ Hegaa gishshau, etaara olettida morkketa GODAI eta bolli denttettiis. ¹² Awai mokkiyo baggaappe Sooriyaa biittaa asatinne awai wulliyo baggaappe Pil-isxeema biittaa asati bantta doonaa hanggidi, Is-
raa7eela miidosona. He ubbankka GODAA hanqqoi simmibeenna; a kusheekka biron denddidosan de7ees.

¹³ Gidikkonne, asati banttana shocidaagaakko simmi-bookkona; Ubbaappe Wolqqaama GODAAKKA koyi-bookkona. ¹⁴ Hegaa gishshau, mexi issi gallassi GODAI Israa7eelappe huuphiyaanne goinaa, xoqqa zambbaa daashshaanne ziqqa maqqa qanxxana. ¹⁵ Cimatinne bonchchettidaageeti huuphe; wordduwaa tamaris-siya hananabaa yootiyaageeti goina. ¹⁶ Ha asaa kaalet-tiyaageeti, wora kaalettoosona; eta kaalliyaageetikka baloosona. ¹⁷ Hegaa gishshau, Godai eta yelaga asat-un ufaittenna; aawi baina naatussinne am77etussi qarettenna. Aissi giikko, asi ubbi iitanne Xoosaa eren-naagaa; asi ubbi ba doonan iitabaa haasayees. He ub-bankka Godaa hanqqoi simmibeenna; a kusheekka biron denddidosan de7ees.

¹⁸ Itatettai tamadan xuuggees; kinddiichchuwaanne agunttaa mi xaissees; sikkida worai eexxin, cuwai tu-
ussadan sitti giidi, pude kiyees. ¹⁹ Ubbaappe Wolqqaama GODAA hanquwan biittai xuuggettana; asaikka taman eettioobaa mala gidana; ooninne ba ishaa ashshanau qoppenna. ²⁰ Eti ushachcha baggappe bon-qqana; shin namisettana; haddirssa baggappe maana; shin kallokkona; eti bantta yelido naata maana. ²¹ Mi-naasee Efireema, Efireemikka Minaasa maana; eti is-sippe gididi, Yihudaa biittaa morkkana. He ubbankka GODAA hanqqoi simmibeenna; a kusheekka biron denddidosan de7ees.

10 Iita higgiiyaa kessiyaageetussinne huqqunniyo xuufiyaa xaafiyaageetuyyoo aayye7ana! ² Hegan eti manqqotu pirddaa geellayoosona; hiyyeesatu maataakka sugoosona. Yaatidi am77etu aquwaanne aayyiyaa aawai baina naatakka bonqqoosona. ³ Haa-ho biittaappe yiya metuwan i inttena qaxxayiyoo wode, waanuuteetii? Maaduwa demmanau ookko baqatuu-teetii? Intte duretettaa awan qottuuteetii? ⁴ Intte olan haiqqana; qachchido goochchin, intte baana. Hegee ubbai haninkka, GODAA hanqqoi wuribeenna; qaxxayanau i ba kushiyaa yeddi wottiis.

Asoore Kawoi Xoosai Go7ettiyo Miishsha Kiyana

⁵ Godai hagaadan yaagees; "Ta yiilluwau gatima gididanne ta eexxiya hanquwau xam77a gidida Asoore biittaa asau aayye7ana! ⁶ Taani Asooreta Xoosaa eren-na kawotettatu bolli kiittana; eta duretaa ubbaa omooddanaadaninne bonqqanaadan, qassi ogiyan de7iya urqqaadan, eta yedhdhanaadan, tana han-qquetissida asaa bolli taani Asooreta azazana" yaagiis.

⁷ SHin Asoore kawoi haggaa halchchibeenna; a wozanaikka hagaadan qoppibeenna. I halchchidoogee kawotettata bashshanaassanne muleera xaissanaassa. ⁸ I ceqettiiddi, hagaadan yaagiis; "Ta gadaawati ub-bati kawo gidokkonaayye? ⁹ Kalnno katamai Karkkami-

isha katamaa mala gidenneeyye? Hamaata katamai Arifaada katamaa mala gidenneeyye? Samaariyaa katamaikka Damasqqo katamaa mala gidenneeyye? ¹⁰ Yerusalaameeninne Samaariyan de7iya masettida eeqaa misiletuppe dariya misiletussi goinniya kawotettata qaxxayanau, taani ta kushiyaa yeddaas.

¹¹ Taani Samaariyaa katamaa bollinne an de7iya eeqa misiletu bolli oottidoogaadan, Yerusalaame katamaa bollinne a eeqatu bolli oottikkinaayye?" yaagiis.

¹² Godai Xiyoone Deriyaa bollinne Yerusalaame bolli ba oottiyo ooso ubbaa polidoogaappe guyyiyan, Asoore biittaa kawuwaa a ayyuwaunne a otoruwau qaxxayana. ¹³ Aissi giikko, Asoore kawoi hagaadan yaagees; "Ta kushiyaa minotettan, ta aadhdhida er-atettaaninne taayyo de7iya akeekan taani haggaa oot-taas. Taani kawotettatu giddon de7iya zawata shod-daas; eta biittatun de7iya asaa aquwaa bonqqaas; ko-rima booraadan qaicada, kawotaa araatatun utti-daageeta ubbaa duge wottaas. ¹⁴ Asi kafo keettan kushiyaa yeddiyoogaadan, taani kawotettaa duret-tata bolli ta kushiyaa yeddaas. Qassi dogettidi attida phuuphulleta shiishshiyooogaadan, taani biitta ubbaa shiishshaas. Paallanau ba qefiyaa baqqiyaabi, woi haasayanau ba doona pogiyaabi, woikko qassi waas-siyaabi issoinne baawa" yaagiis.

¹⁵ Tumu kalttai banan qanxxiya bitaniyaappe, "Taani aadhdhais" gaanau danddayiyye? Woikko magaazee bana goochchiya bitaniyaappe, "Taani darais" giyye? Xam77ai bana oiqqiya asa denttenna; cugoi asa dent-tenna. ¹⁶ Hegaa gishshau, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, a mino tooranchchatu bolli laafettiya harggiyaa yeddana; a bonchchuwaappe garssaara mishoi eexxiya tamaadan eexxi kiyana. ¹⁷ Israa7eela Poo7oi tama gidana; Israa7eela Geeshshaikka laco gidana; yaatidi a agunttaanne a kinddiichchuwaa issi gallassi xuuggananne maana. ¹⁸ GODAI ba woraa mit-taa bonchchuwaanne ba aradda gadiyaa bonchchuwaa xaissana; simmi hegee harggiya asi siliyoogaadan silana. ¹⁹ A woran attana mittati keehi guutta gidiyoo gishshau, issi guutta na7ikka qoodidi wurssana.

Amaridaageetu Simuwaa

²⁰ He gallassan Israa7eelappenne Yihudaappe atti-daageeti banttana shocidaageetun zempokkona; shin eti tumuppe GODAN, Israa7eela Geeshshan zemppana. ²¹ Atettai, Yihudaa asaa atettai Wolqqaama Xoosaaakko simmana. ²² Neno Israa7eelaa, ne asai abbaa matan de7iya shafiyaa keena gidikkokka, etappe amaridaageetu xalaalai simmana. Xillotettai kumi palahido bashshai awaajettiis. ²³ Ee, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI sa7aa ubbaa bollan ehaanau qachchido bashshaa ehaana.

Xoosai Asoora Qaxxayana

²⁴ Hegaa gishshau, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Xiyoone kataman de7iya

ta asatoo, Gibxxeti oottidoogaadan, Asooreti inttena xam77an shociyo wodenne bantta gatimaa intte bolli denttiyo wode yayyoppite. ²⁵ Qii guutta wodiyaappe guyyiyan, taani inttena hanqqettiyoogaa aggana; hegaappe guyyiyan, ta hanqqoi eta xaissanau baana” yaagees.

²⁶ Ubbaappe Wolqqaama GODAI Oreeba giyo shuchchaa achchan Midiyaamata shocidoogaadan, eta bolli lissuwaa denttana. I Gibxxen oottidoogaadan, ba gatimaa abbaa bolli denttana. ²⁷ He gallassi, a toohoi intte hashiyaappe wodhdhana; a qambbaraikka intte morggiyaappe kichchana. Intte orddido gishshau, qambbarai meqqana.

Woraajjiyaageeti Olido Olaa

²⁸ Morkkiyaa wotaaddarati Aaya katamaa gelidosona; Migiroona giyo sohuwaarakka kanttidosona; bantta ola miishshaakka Mikimaasa kataman wottidosona.

²⁹ Eti deriyaa kanttiyoosaara pinnidi, Gebaa7a kataman aqidosona. Raama kataman de7iya asai ubbai kokkoriis; kawuwaa Saa7oola kataman Gib77an de7iya asaikka baqatiis. ³⁰ Galliima asau, waasuwa xulluusite! Laisha asau, ezggite! Anatoota kataman de7iya asau, oichchiyoogaa odite! ³¹ Maadimeena giyo katamaa asai baqatiis; Gebiima asaikka ba shemppuwau qosettiis. ³² Hachchi morkkiyaa wotaaddarati Nooba kataman de7oosona; yan eti bantta kushiyaa qaattiiddi, Xiyoono Deriyaa, Yerusalaame katamaa baabisoosona.

³³ Be7ite, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI tasheta gita wolqqan qanxxana; aduqqida mittatikka qanxxettana; qassi bonchchettidaageetikka kauyyana. ³⁴ GODAI sikkida woraa kalttan qanxxana; Liibaanoosikka Wolqqaamaa sinttan kunddana.

Sarotettai Kumido Kawotettaa

11 Daawita aawaa Isseyaa zaree mittaa durumaa mala gidana; durumai aaciyoogaadan, Daawita zaretu giddoppe marai (issi kawoi) kiyana. ² GODAA Ayyaanai, aadhhdida eratettaanne akeekaa Ayyaanai, zoriyaanne wolqqa Ayyaanai, eratettaanne GODAAYYO yayyiyo Ayyaanai a bolli shemppana. ³ GODAAYYO yayyiyoogan i ufaittees; ba aifee be7idoban coo pirddenna; woikko ba haittai siyidoban coo kuuyenna. ⁴ SHin hiyyeesatuyyo i xilluwan pirddana; sa7an de7iya metootanchchatu yohuwaakka i suretettan kuuyana. I ba inxxarssaa gatiman sa7aa shocana; ba doonaa shemppuwan iitata worana. ⁵ Xilolottetai a xeessau dancco gidana; ammanettiyoogeekka a miyyiyau qabatto gidana.

⁶ Wanggireelloi dorssa maraara issippe de7ana; maaheekka deeshsha maraara issippe zin77ana; miizaa maraara, gaammuwaa maraaranne daddaruwaara issippe heemettana; guutta na7i eta heemmana. ⁷ Miizziyaanne beeriyaa geetettiya do7ai issippe maana; eta maratikka issippe zin77ana; gaammoi booraadan utulaa maana. ⁸ Xammiya na7i shooshshaa ollan kaa7ana; xanttaa duuxxida na7i woriya shooshshaa ol-

lan ba kushiyaa yeddana. ⁹ Ta geeshsha deriyan ooninne qohettenna, woikko bayenna; aissi giikko, abbai haattan kumiyoogaadan, sa7ai GODAA eriyooogan kumana.

Betida Asai Simmiyo Simuwaa

¹⁰ He gallassi Isseyaa zaree asaayyo malaata gididi eqqana; eqqin kawotetta ubbai a koyana; i de7iyo sohoikka bonchchettana. ¹¹ He gallassi Godai ba asaa atettaa Asooreppe, Gibxxeppe, Patiroosappe, Toophiyaappe, Elaamappe, Baabilooneppe, Hamaatap-penne abbaa doonan de7iya biittatuppe naa77anttuwaakka zaaridi ekkana ba kushiyaa yeddana. ¹² Kawotettatussi malaataa i xoqqu oottidi denttana; Israa7eelappe laalettidaageeta issippe gattana; Yihudaappe piskki giidaageetakka sa7aa oiddu zooziyaappe i shiishshana.

¹³ Hegaappe guyyiyan, Efireema qanaatee appe shaahettana; qassi Yihudaa waissiyaageetikka xoqoletti xayana. Efireemi Yihudaa qanaatenna; Yihudaikka Efireema waissenna. ¹⁴ Eti arggo baggan de7iya Pilisxxeema biittaa bolli paallidi wodhdhana; arshsho baggan de7iya asaakka eti issippe bonqqana. Eti Eedooma bollinne Moo7aaba bolli bantta kushiyaa wottana; Amoonatikka etau azazettana. ¹⁵ GODAI Gibxxe miyyiyan de7iya Zo7o Abbaa muleera melissana; ba laxiya carkkuwaara ba kushiyaa Efiraaxiisa SHAafaa bolli wuxaawuxana. Yaatidi asai mela sohuwaara pinana mala, laappun qeeri shaafa kessidi shocana. ¹⁶ Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyiyo wode ogee de7idoogaadan, a asaappe attida atettatussi Asoore biittaappe kiyiyo ogee de7ana.

Galataa Yettaa

12 He wode intte hagaadan yaagana; “Abeet GODAU, neeni tana hanqqettadasa; hanqquwaappekka simmadasa; yaatada tana minttettadasa. Hegaa gishshau, taani nena galatais. ² “Be7ite, Xoossai ta atotettaa; taani an ammanettada, yayyikke. Aissi giikko, GODAI Xoossai taayyo wolqqanne yetta. I ta atotettaa gidiis” yaagana.

³ Ashshiya pulttotuppe haattaa intte ufaissan duuqqana. ⁴ He gallassi qassi intte hagaadan yaagana; “GODAA galatite!

A sunttaakka xeesite. A oosota kawotettatu ubbaa gidon erissite.

A sunttai xoqqu xoqqu giidoogaa awaajjite.

⁵ GODAI gita oosuwa oottido gishshau, ayyo yexxite.

Hagee sa7a ubban eretto.

⁶ Israa7eela Geeshshai intte gidon xoqqu xoqqu giido gishshau, inttenoo, Xiyoonen de7iyaageetoo,

hombbocite! Ufaissau yexxite!”
yaagana.

Xoossai Baabiloone Qaxxayana

13 Amoxa na7aa Isiyaasayyo GODAI Baabiloonebaa qonccissin be7idoogee haggaa.
² Mela deriyaa bolli banddiraa essite; essidi, intte qaalaa xoqqu oottidi, etayyo waassite; eti halaqatu penggiyaara gelana mala, wuttite. ³ Taani hanqqetti-doogeeeta qaxxayana mala, ta geeshshata azazaas; taani xooniyooogan ufaiittiya ta wolqqaama tooranchchata akka xeesaas.
⁴ Cora asai wocamiyoogaadan, deriyaa huuphiyan wocamiyo wocamaa siyite! Qassi kawotettati issippe shiiqidi shabbirettiyo wocamaa siyite! Ubbappe Wolqqaama GODAI tooranchchata olau salppissees.
⁵ GODAINNE i ba hanqquwaa polissanau go7ettiyo miishshati biitta ubbaa xaissanau, haaho biittaappe, salotu gaxaappe yoosona.
⁶ GODAA gallassai matido gishshau yeekkite! He gallassai Ubbappe Wolqqaama Xoossaa matappe bashshadan yaana. ⁷ Hegaa gishshau, kushe ubbai hilssi gaana; asa ubbaa wozanaikka seerana. ⁸ Eti dagammaana; miixainne sahoi eta oiqqana. Maareti oiqqido maccaaseedan, eti miixattana. Eti dagammidi, issai issuwaa xeellana; eta som77oikka yeellatana.
⁹ Be7ite; meqettaa iitidi, yiilluwaaninne suulo hanqquwan biittaa baisesa kessanaunne an de7iya nagaranchchata xaissanau, GODAA gallassai yees.
¹⁰ Saluwaa xoolinttetinne xoolinttetu citati bantta poo7uwaa immennan ixkana; awa aifee mokkiiddi xumana; aginaikka poo7ennan aggana.
¹¹ GODAI hagaadan yaagees, “Taani ha sa7aa a iitatettaa gishshau, iitatakka eta nagaraa gishshau qaxxayana. Taani otoranchchatu otoruwaa shaarana; meqettaa iitatu otoruwaakka kaushshana. ¹² He bashsha ubbaappe attidaageeti walahi baina worqqaappekka aadhdhidi be7anau al77ana; asa na7ai Ofiira walahi baina worqqaappekka aadhdhidi be7anau al77ana. ¹³ Hegaa gishshau, Ubbappe Wolqqaama GODAA hanqquwan, a hanqquwaa suuluwaa gallassi taani salota kokkorssana; sa7aikka ba de7iyoosaappe qaaxxana” yaagees.
¹⁴ SHankkaappe baqatiya gaaraadan, woikko heemiya asi baina dorssaa wudiyaadan, asi ubbi ba asaakko asaakko simmana; ubbaikka ba biitti baqatana. ¹⁵ Beettidai ooninne cadettana; oiqettidai ooninne bisuwan haiqqana. ¹⁶ Eta guutta naati eta sinttan busakettana; eta keettatikka bonqqettana; eta maccaasatuurakka wolqqan hara attumaasati gaitana.
¹⁷ Be7ite, biraa koyenna, worqqankka ufaiitenna Meedoona biittaa asata taani eta bollan denttana.
¹⁸ Eta wonddafeti wodallata woroosona; qiiba naatakka yeddi maarokkona; eta aifee purggiya naatuyyookka qarettenna. ¹⁹ Kawotettatussi bonchcho, qassi Baabiloone asaassikka alleeqonne ayyo gidida Baabiloone biittaa GODAI Sadoomadaaninne Gamooran aatti

yeggana. ²⁰ He biittan mulekka asi uttenna; woikko yeletaappe yeletaa gakkanaassikka yan asi de7enna; Araba asikka yan ba dunkkaaniyaa tolenna; dorssaa wudiya heemmiyaageetikka yan bantta wudiya al-laxxissokkona. ²¹ SHin yan bazzo do7ati allaxkana. Worakanati eta keettaa kumana; guttoti hegan de7ana; bazzo deeshshati hegan guppna. ²² Eta qatotun godaree waassana; eta yallisa kawo keettatunkka worakanai boccana. A wodee matattiis; gallassaikka gam77enna.

Israa7eela Asai Omooduwaappe Simmana

14 GODAI Israa7eela asau qarettana; Israa7eelakka zaarettidi doorana. Eta eta buzo biittan wotana; betetikka etaara gaittidi, Israa7eela asaara issippe de7ana. ² Daro kawotettai Israa7eela asaa ekkiidi, eta sohuwaa ehaana; ehin Israa7eela asai kawotettata maccanne attuma ashkharadan, GODAA biittan haarana. Eti banttana omooddidaageeta omooddana; banttana huqqunnidaageetakka haarana.

Baabiloone Kawoi Duufuwan Gelido Gelettaa

³ GODAI inttana intte tuggaappe, metuwaappenne intte haarettido iita aillettaappe shemppissido gallassi, ⁴ intte Baabiloone kawuwaa bolli hagaadan yaagidi qilliiccana; “Huqqunniyaagee waani aggidee; a hanqquwaa suuloikka waani attidee! ⁵ Kawotettata qareti baina naaquwaa naaqqida iitatu gatimaanne haariyaageetu xam77aa GODAI menttiis. Eti asaa wursetti baina hanqquwan shocidosona. ⁷ Biitta ubbai etappe shemppidi, woppa de7ees; asaikka yettaa yexxees. ⁸ Harai attin, zigatikka Liibaanoosa xiiddatika, kawuwaa kunddettan ufaiittidi, ‘Neni kauyyada wodhdhaichchaappe sinttan, nuna qanxxanau yiyaabi baawa’ yaagoosona.
⁹ “Neni yiyo wode, Si7oolee nena mokkanau hirkin giigiis; i kase biittaa kaalettida asatu moitilleta nena sarotanaadan denttettees; qassi kase kawotettatussi kawo gidida ubbatakka eta araataappe denti essees.
¹⁰ Eti ubbaikka hagaadan yaagana; ‘Heikko neenikka nunadan, wolqqa xayadasa; neenikka nu mala gidadasa! ¹¹ Kase diittaa diixiiddi sabbiiyo ne bonchchoi Si7ooliyan duge geliis. Duuchchati neeni zin77iyo hiixa; guxunetikka neeni maayiyo afala gidana’ yaagana.
¹² “Neno wonttaa na7au, bakkaaliyau, saluwaappe waana kunddadii! Neno kawotettaa kaushshidaagoo, waana qanxxettada sa7an wodhdhadii! ¹³ Neeni ne wozanan, ‘Taani saluwaa kiyana; ta kawotettaa araataakka Xoossaa xoolinttetuppe bollaara xoqqan wottana; huuphessa bagga gaxan, yaa7ai shiiqiyo deriyaa huuphiyan uttana. ¹⁴ SHaarati de7iyo xooqaappekka bollau pude aadhdhana; taani tana Ubbappe Xoqqiya Xoossaa mala oottana’ yaagadasa.
¹⁵ SHin neeni Si7ooliyan, hirki ciimma ollan duge yegettadasa.
¹⁶ “Nena be7iyaageeti, ‘Biittaa qaattidaagee, kawotettata kokkorssidaagee, ¹⁷ sa7aa bazzo kessidaagee,

sa7an de7iya katamatakka aatti yeggidaagee, ba qasho asatakka soo yeddennan diggida bitanee hagee? yaagidi tishshi ootti akeekidi xeellana.

¹⁸ "Kawotettatu kawoti ubbai ba duufuwan duufuwan bonchchuwan zin77ana. ¹⁹ SHin neeni ixettida tashedan, ne duufuwaappe gaxi olettadasa; ne ahai bisuwan cadetti haiqqida ahan, qassi ollan de7iya shuchchatukko duge wodhdhiyaageetu ahan kamettis. Neeni tohuwan yerettida aha mala gidadasa. ²⁰ Neeni mooguwaakka etaara issippe moogettakka; aissi giikko, neeni ne biittaa bashshadasa; ne asaakka woradasa. Iitaa oottiyaageetu sunttai naa77antto mulekka xeesettoppo. ²¹ Eta aawatu nagaraa gishshau, naata woranau giigissite; hegee xayikko eti denddidi, biittaa laattana; sa7aa ubbaakka katama xalla oottana" yaagana.

Xoossai Baabiloone Biittaa Xaissana

²² Ubbappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Taani eta bollan denddana; denddada eta sunttaa, eta atettaa, eta zereettaanne eta yeletaa Baabilooneppe xaissana. ²³ Taani Baabiloone guttoi de7iyoosanne haatti eelliyoosa oottana; bashshaa puxan taani a pitana. Taani Ubbappe Wolqqaama GODAI haggaa odais" yaagees.

Xoossai Asooreta Xaissana

²⁴ Ubbappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagidi caaqqiis; "Taani halchidoogaadan hanana; taani qoppidoogaadanka polettana. ²⁵ Taani Asoore biittaa bitaniyaa ta biittan mentterettana; ta deretu huuphiyan taani a yedhdhana; a qambarai eta bol-laappe, a toohoikka eta hashiyaappe kichchana" yaagis. ²⁶ Sa7au muliyau qofettida qofai haggaa; kawotettatu ubbaa bollan micettida kusheekka haggaa. ²⁷ Ubbappe Wolqqaama GODAI haggaa qoppido gishshau, a ooni digganau danddayii? A kusheekka micettiis; haggaa ooni guyye zaaranau danddayii?

Xoossai Pilisxeemata Xaissana

²⁸ Kawoi Akaazi haiqqido laitti odettida qaalai haggadan yaagiyaagaa; ²⁹ "Inttenoo Pilisxeema asatoo ubbatikka, inttena shocida xam77ai meqqido gishshau ufaittoppote; aissi giikko, he shooshshaa zariyaappe hasoi kiyana; a zereettaikka qassi paalliya shooshshaa gidana. ³⁰ Hiyyeesatu baira naati qumaa maana; metootanchchati woppu giidi zin77ana. SHin taani ne zariyaa koshan wurssana; qassi neeppe attidaageetaka worana.

³¹ "Nenoo penggiyau, yeekka! Nenoo katamau, waasasa! Inttenoo Pilisxeema asau ubbau, intte ubbaikka hirggan maashite! Aissi giikko, huuphessa baggappe cuwai kiyidi yees; he citaappe duuxxidi guyye attiyaabi baawa. ³² Kawotettaa kiittidoogeetussi woigidi zaaranee? 'GODAI Xiyoone keexxiis; keexxin qohettida a asai i gidдон qosetti attiyooosaa demmiis' yaagana" yaagiya qaalai odettiis.

Xoossai Moo7aaba Biittaa Xaissana

15 Moo7aaba biittaaabaa GODAI odido qaalai haggaa: Moo7aabann de7iya Era giyo katamai issi qammi qolettidi xayiis; qassi Moo7aabann de7iya Qiira giyo katamaikka issi qammi qolettidi xayiis. ² Diboona katamaa asai bantta eeqa keettan yeekkanau xoqqa sohuwaa kiyidosona. Moo7aaba biittaa asai Nabonne Medaaba giyo katamatussi hegaadan yeekkees. Huuphe ubbai bo77atiichchiis; buuchcha ubbaikka meedettiichchiis. ³ Ogee de7iyoosann ubban eti waaruwaa maayidosona; keettaa bollan dembbayi keexxosaanne dabaaba bolla ubban eti yeekkoosonanne afuttaa holssayoosona. ⁴ Haseboona katamaa asainne EI77aale katamaa asai waassoosona; eta waasuwa cenggurssaikka Yahaaxa giyoosaa gakkanaashin siyettees. Haggaa gishshau, olau gixxida Moo7aaba wotaaddarati bantta cenggurssaa xoqqissidi waassidosona; eta shemppoikka eta garssan kokkoriis. ⁵ Taani Moo7aabassi wozanaappe yeekkaas; an de7iya asai Xoo7aaronne Egilaati-SHaliishiyaa giyo katamatau baqatiis. Eti Luhiita ogiyan yeekkiiddi boosona; baggati qassi Horonaima biyo ogiyan, bantta bashshaa gishshau, waasuwa xulluusoosona. ⁶ Nimiriima haattati to7idosona; maatai meliis; aacaikka shulliis; irxxabai ubbaikka xayiis. ⁷ Haggaa gishshau, eti bantta shiishshido aquwaanne minjjaa tookki ekkiidi, ahaayaa giyo mittai de7iyo wombbaappe hefintti efoosona. ⁸ Moo7aaba yuushoi ubbai waaso xalla gididi; eta waasoi Egilaimanne Bi7eeri-Eliima gakkanaashin siyettees. ⁹ Diboona katamaa haattati suutta xalla gididosona; gidikkonne, taani Diboona katamaa bolli hegaappekka dariyaabaa ehaana. Moo7aabappe kessi ekkidi yiyaageetu bollinne he biittan paxa attidi de7iyaageetu bolli gaammuwaa yeddada wurssana.

Moo7aabassi Hidooti Baawa

16 Moo7aaba asai bazzo biyo ogiyan de7iya Se-laa7a katamaappe yelaga dorssa orggeta Yerusalaamen de7iya biittaa haariyaagaayyo yeddite. ² Moo7aaba maccaasai bantta de7iyo keettaappe gaxan laalettida kafotudan, Arnnoona SHaafaa lanqqiyan laalettana.

³ Moo7aaba asai Yihudaa asaa hagaadan yaagana; "Nuna zorite; suure pirddite; seeta gallassan intte kuwaa qammaadan kuwayite. Yedetettidaageeta qosite; baqati yiidaageetakka aatti immoppite. ⁴ Moo7aabappe yedetettidaageeti intte gidдон de7ona; eta xaissiyaageetuppe eti qosetti attiyo soho gidite. Eta huqqunniyaageeti wuridosona; bashshai attis; eta tuggayiyaageetikka biittaaappe xayidosona. ⁵ Hegaappe guyyiyan, issi kawotaa araatai aggenna siquwan eqqana; he araatan, Daawita dunkkaaniyan issi ammanettiya daannai uttana. I suuretettaa koyana; xillotettaa oottanaukka eesotana" yaagana.

⁶Yihudaa asai hagaadan yaagana; “Moo7aaba biittaa asai ai keenaa otorettiyaakko, nu eta otoruwaabaa siyida; eta ayyuwaanne eta cashshaakka siyida; shin eta otoroi hada” yaagana.

⁷Hegaa gishshau, Moo7aabi yeekko; asi ubbikka Moo7aabassi yeekko; Qiirihereesa kataman intte de7iyo wode miido lo77o qumaa hassayidikka yeekkite. ⁸Haseboona shooqatinne Siibima woiniyaa tokkiyo sohota xayidosona; etau tashee Yaa7izeera gakkidi, bazzuwau zaa7ido doorettida woineta kawotettatu halaqati yerereettiidi xaissidosona; eta aacaika zaa7idi, abbaa pinniis. ⁹Taani Yaa7izeera katamau yeekkiyoogaadan, Siibima katamaa woinetussikka yeekkais. Haseboonanne El77aale katamato, taani ta afuttan inttena looxigissais. Aissi giikko, intte mittaa aifiyaanne intte bootida kattaa bollan olaa wasoi dendiichchiis. ¹⁰Kattaa aifiyan kumida shooqaappe ufaissainne hashshu guussai ekettiichchiis. Woiniyaa tokkiyo sohuwankka mazamuree yexettenna. Ufaissan woiniyaa teeraa gum77iyo sohuwan gum77iyaabi baawa. Taani gum77iyaageeti ililiyo ililssaakka xais-saas. ¹¹Hegaa gishshau, ta wozanai Moo7aabassi, ta garssa asatettaikka Qiirihereesassi diittaadan waassees. ¹²Moo7aabi ba xoqqa sohuwaa biikkonne, coo bana daafurssees; qassi i ba eeqa keettaa woosanau biikkonne, hegee a ainne maaddenna.

¹³GODAI kasetidi, Moo7aababaa yootido qaalai hegaa. ¹⁴SHin ha77i GODAI hagaadan yaagees; “Kontiraate oosanchchaa laittaa qoodaadan, Moo7aaba bonchchoinne a coratettaa heezzu laittatu giddon wurana; an attiya asatikka amaridaageetanne wolqqi bainnaageeta gidana” yaagees.

Xoossai Sooriyaanne Israa7eela Qaxxayana

17 Damasqqo katamaabaa GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, hagaappe sinttanau Damasqqoi katama gidiyoogee attana; i burcce doore gidana. ²Sooriyaa biittaa katamati asi de7enna bazzo gidana; hegan mehiiyaa wudee allaxxana; eta yashissiyaabikka de7enna. ³Efireemappe qatoti, Damasqqoppekka kawotettati xayana; Sooriyaa asaappe attidaageeti Israa7eela asaa bonchchuwaa mala gidana. Taani, Ubbaaappe Wolqqaama GODAI ha-gaa odais” yaagees.

⁴GODAI hagaadan yaagees; “He gallassi Israa7eela bonchchoi qaarettana; a modhdhoikka shoorana. ⁵Israa7eeli cakkiyaagee equwan de7iya kattaa shiishshi oiqqidi, maqa zawaappe qanxxi qanxxi cakkiyoogaa mala gidana; woikko Rafaima wombban kattaa cakki-di, pushalido soho mala gidana. ⁶Wogaraa qaatti simmin, xeeran naa77u woikko heezzu poshilo aifeti attiyooogaadan, woikko daashshaa giddon oiddu woikko ichchashu aifeti attiyooogaadan, Israa7eelappe poshiloti attana” yaagiis. Hegaa GODAI, Israa7eela Xoossai haasayiis.

⁷He gallassi asai banttana Medhdhidaagaakko xeel-lana; bantta aifiyaakka Israa7eela Geeshshaakko zaarana. ⁸Eti bantta kushiyan giigissido yarshshiy-

oosaa xeellokkona; Asheero giyo eegee misiliyaa gidinkka, ixaanaa cuwayiyoosaa gidinkka, eti bantta biradhdhiyan medhdhidoban ammanettiyoogaa ag-gana.

⁹He gallassi Israa7eela asaa gaasuwan Hiiwetanne Amooreta katamati laalettidoogaadan, eta mino kata-mati laalettana; he katamati baisa gidana. ¹⁰Aissi gi-ikko, intte inttena Ashshiyaagaa, Xoossaa dogideta; intte baqati attiyoo wogga Zaallaakka hassayibeekketa. Hegaa gishshau, neeni lo77o mittata tokkikkokka, kare biittaaappe yiida lo77o atakilttiyaa tokkikkokka, ¹¹ne tokkido gallassi eta dichchiyaakkokka, qassi ne zerido maallado neeni eta ciyyissiyaakkokka, ne az-zanuwaanne ne paxanau danddayenna sahuwaa gal-lassi he cahau gakkida kattai baqati xayana.

Morkke Kawotettati Xoonettidosona

¹²Be7a, daro asai guummees; eti abbaa beetaadan guummoosona. Qassi kawotettati waassoosona; eti wolqqaama haattaadan waassoosona. Etau aayye7ana. ¹³Kawotettati daro haattatu gunttaadan guummoosona; shin GODAI eta seerana; seerin eti de-riyaa huuphiyan de7iya suullai carkkuwan dendiyo-oogaadaaninne gotee denttiyo baanaadan, yedetetti-di, haahosaa baqatana. ¹⁴Sa7ai qammiyo wode, eti shabbirettana; sa7ai wonttanaappe kasetidi, eti xay-ichchana; nubaa wolqqan ekkiyaageetu qaadainne nuna bonqqiyaageetu saamai hagaa.

Xoossai Toophphiyaa Asaabaa Yootido Qaalaa

18 Toophphiyaa shaafatuppe hefintta baggaara de7iya markkabiya qefeti giirettiyo biittaaassi aayye7ana! ²He biittai kiitettiya asata Naile SHAafaa bollaara kiittees; qassi shombboquwaa wolwoluwan wottidi, haattatu bollaarakka kiittees. Inttenoo, eesotiya kiitettiyaageetoo, issi adussanne liiqo asaakko biite; matai haahoi yayyiyo asaakko, wolqqaamanne xooniya kawotetta gidiya, shaafai eta biittaa gidduwan shaakkidi goggiyo biittaa asaakko biite.

³Inttenoo, sa7an de7iya ubbatoo, inttenoo, biittan de7iyaageetoo, deretu bollan malaatai eqqiyo wode, intte be7ana; qassi malkkataikka punettiyo wode, intte siyana. ⁴Aissi giikko, GODAI taayyo hagaadan yaagiis; “Sa7ai seetiyo wode kiyiya wolqqaama mishuwaadan, qassi kattaa cakkiyo aginan hombbiya qamman xaaza-tiya xaazaadan, taani co77u gaada, ta de7iyo so-huwaappe duge xeellana” yaagiis. ⁵Kattaa cakkiyo wodiyaappe kase, ciishshai qoletti simmin, woiniyaa aifee teeriyo wode, i xunqqiyo baacan a xeraa xun-qqirggana; daayiyo maraa daashshaakka i dig-girggana. ⁶Eti ubbaikka deriyaa huuphiyan de7iya, miyoobaa wochchiya kafotussinne sa7aa do7atussi at-tana; miyoobaa wochchiya kafoti balgguwaa, sa7aa do7ati boniyaa eta miiddi shaaccana.

⁷He wode adussanne liiqo asaappe, matai haahoi yayyiyo asaappe, wolqqaamanne xooniya kawotet-taappe, qassi shaafai eta biittaa gidduwan shaakkidi

goggiyo biittaa asaappe, Ubbaappe Wolqqaama GODAASSI imotai Xiyoone Deriyaa, a sunttai de7iyo sohuwaa yaana.

Xoossai Gibxxe Qaxxayana

19 Gibxxe biittaaabaa GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, GODAI eesotiya shaaraa toggidi, Gibxxe yees. Gibxxe eeqati a sinttan kokkorana; Gibxxe asaa wozanaikka eta giddon seerana” yaagees.

² Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Taani Gibxxe biittaa asaa Gibxxe asa bolli denttana; eti bantta giddon ishai ishaara, shooroi shooruwaara, katamai katamaara, kawotettai kawotettaara olettana.

³ Gibxxe asaa ayyaanai gagettana; taani eta halchchuwaa hada oottana. Eti eeqatanne moitilliyaa haasayissiya asata, kaayiyaageetanne shareechchota zorettaa bessana. ⁴ Qassi taani Gibxxe biittaa asaa issi meqetti baina godaa kushiyan aattada immana; immin issi meqetti baina kawoi eta haarana” yaagees.

⁵ Naile SHaafaa haattai melana; shaafaikka leelan leelan meli aggana. ⁶ Zaaro haattati xinqqana; Gibxxe pulttoti guuxxunananne to77ana. SHombboqotinne ceccati shullana; ⁷ Naile SHaafaa lanqqen de7iyo sohoti, abbaa shoobati ubbai booddilana. Naile SHaafaa lanqqen zeridobai ubbai melana, laalettananne xayana. ⁸ Moliyaa oiqqiyaageeti kayyottana. Naile SHaafan piriya yeggiya ubbati yeekkana; haattan gitiyaa yeggiyaageetikka doccana. ⁹ Paatettida talbbaappe liinuwaa oottiyaageeti, qassi bootta puutuwa maayuwaa daddiya shimainnetikka yeellatana. ¹⁰ SHimainnetinne keraa oottiya ubbatikka azzanana.

¹¹ Xo7aane katamaa haariyaageeti mulekka eeyya; aadhhdida eranchcha giyo Gibxxe kawuwaa zoriyaageetu zoreekka damma. Yaatin, intte Gibxxe kawuwaayyo, “Nuuni aadhhdida eranchchatu naata; nuuni beni kawotu naata” gaanau waanidi danddayeeti? ¹² Ne aadhhdida eranchcha asati yaatin ha77i awan de7iyoona? Ubbaappe Wolqqaama GODAI Gibxxe bolli oottanau halchchidobaa ane eti neeyyo odonanne nena erissona. ¹³ Xo7aane katamaa haariyaageeti eeyyidosona; Memppisa katamaa haariyaageetikka cimettidosona. Gibxxe asaa zariyaa giddoppe asaa kaalettiyaageeta giidi wottidoogeeti Gibxxe balettidosona. ¹⁴ GODAI eta giddon geella ayyaanaa walakkiis; yaatin, eti mattottida asi ba cooshshan ganddigaariyoogaadan, Gibxxee ba ooso ubban ganddigaaranaadan oottidosona. ¹⁵ Gibxxessi a huuphee woikko a goinai, a zambbaa tashee, woikko a shombboqoi oottanabi aibinne baawa.

Gibxxeti Xoossaassi Goinniyo Gallassai Yaana

¹⁶ He gallassi Gibxxe biittaa asai maccaasa mala gidana. Qassi Ubbaappe Wolqqaama GODAI eta bollan wuxaawuxiyo a kushiya be7idi, eti yashshan kokkorana. ¹⁷ Yihudaa biittai Gibxxe biittaa asaa yashshiyaa gidana; Ubbaappe Wolqqaama GODAI eta bollan

oottanau qoppido qofaa gishshau, Yihudaabaa siyiya ubbai yayyana.

¹⁸ He gallassi Gibxxe biittan de7iyo ichchashu kata-mati Kanaane qalan haasayiyaageetanne Ubbaappe Wolqqaama GODAASSI ammanettanau caaqqiyaageeta gidana. He katamatuppe issi, “Awwa katamaa” geetettidi xeesettana.

¹⁹ He gallassi Gibxxe biittaayyo gidduwan, GODAAYYO yarshshiyooasai giigana; qassi Gibxxe biittaa zawankka GODAAYYO tuussai eqqana. ²⁰ Hegee Ubbaappe Wolqqaama GODAAYYO Gibxxe biittan malaatanne markka gidana; eti banttana huqqunniyaageetuppe denddaagan GODAAKKO waassiyoo wode, i etau ashshiyaa gaa kiittana; kiittidi eta ashshana. ²¹ He wode GODAI Gibxxe biittan erettidaagaa gidana; Gibxxe asaikka he gallassi GODAA eranne yarshshuwaanne xuuggiyo yarshshuwaa ekki yiidi, ayyo goinnana. Eti GODAASSI shiiqqananne bantta shiiquwaakka gattana. ²² GODAI Gibxxe shocana; shocananne pattana. Etikka GODAAKKO simmana; iikka eta watiwatuwaa siyidi, eta pattana.

²³ He gallassi Gibxxeppe Asoore gakkanau aaho oge kiyana; Asoore asai Gibxxe, Gibxxe asaikka Asoore simerettana; qassi Gibxxe asai Asoore asaara issippe goinnana. ²⁴ He gallassi Israa7eeli Gibxxeeranne Asooreera heezantto biitta gididi, sa7aa giddon anjjo gidana. ²⁵ Ubbaappe Wolqqaama GODAI eta hagaadan yaagidi anjjana; “Ta asau Gibxxee, ta kushee medhdhido Asooreenne taani doorido Israa7eelaa anjjetti-daageeta gidite” yaagana.

Kallo Xiire Hemettiya Hananabaa Yootiyaagaa Malaataa

20 Asoore biittaa Kawoi Sarggooni kiittido ola gadaawai yiidi, Ashddooda giyo Pilisxxeema katamaa olidi oiqqido laitti, ² he wode GODAI Amoxa na7aa Isiyaasa hagaadan yaagiis; “Ba; baada ne shayaappe waaruwaa qaara; ne tohuwaappekka ne caammaa kessa” yaagiis; yaagin Isiyaasi GODAI gidoogaadan hanidi, kallo xiireenne mela tohuwan hemettiis.

³ GODAI hagaadan yaagiis; “Ta ashkkarai Isiyaasi Gibxxenne Toophphiya bollan gakkiiyaabau malaata gidana mala, heezzu laittaa kallo xiireenne mela tohuwan hemettiis. ⁴ Hegaadan Asoore kawoi, Gibxxeppe omoodettidaageetanne Toophphiyaappe betidi kiyidaageeta kallo xiireenne mela tohuwaara, dulleekka kallo de7ishin laaggidi, Gibxxe yeellau efaana. ⁵ Toophphiyan ammanettiyaageetinne Gibxxen ceqettiyaageeti yayyidi yeellatana. ⁶ Abbaa lanqqiyan de7iyo asai he gallassi hagaadan yaagana; “Be7ite, nuuni Asoore kawuwaappe attanau maaddoosona giidi nu ufaissaa wottidonne etakko baqatido asaa bolli hagee gakkiiis; yaatin, nuuni waanidi kessi ekkana danddayiyoona?” yaagana” yaagiis.

Baabiloone Kunddettaa Bessiya Ajuutaa

21 Abbaa lanqqen de7iya bazzuwau odettida GODAA qaalai haggaa.

Tohossa baggappe gotiyaa carkkoi suraggiiddi ziy-oogaadan, bashshai bazzoppe, hanttaara biittaappe yeess.

² Issi yashshiya ajjuutai taayyo qonccis. Bonqqiyaagee bonqqees; xaissiyaageekka xaissees; Elaama biittau, woraajja! Meedoonaa biittau, katamaa doodda! Baabiloone gaasotaan gakkida ooliyaa taani gidisana.

³ Hegaa gishshau, ta xeessai saho xalaala gidis; maccaasaa maaretai oiqqiyooogaadan, tana un77oi oiqqis; taani siyiyooogaappe denddidaagan hokkaas; taani be7idoogaappe denddidaagan dagammaas.

⁴ Tana yiicooyees; tana yashshai kokkorssees; taani amottido omarsasai taayyo kokkorssau laamettiis.

⁵ Taani be7ido ajjuutan eti gibiraa giigissidosona; minxxaafiyaakka hiixxidosa; yaatidi moosonna uyoosona. Yaatishin, "Inttenoo halaqatoo, denddite! Denddidi intte gondalleta quccite!" yaagiya azazoi yis.

⁶ Godai tana hagaadan yaagiis; "Ba; baada xomoosiya asa wotta; wottin i ba be7iyooobaa yooto.

⁷ Gammaama mehiyaa toggiyaageeta, naa77aa naa77aa gididi biya paraasata, hareta toggiyaageetanne gaameelata toggiyaageeta be7iyoo wode, loittidi xeello; daro loittidi xeello" yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, wochchidaagee hagaadan yaagidi waassiis; "Godau, taani wochchiyoosaa gallassi gallassi paci bannan eqqaas; ta santtariiyankka qammaa muliyaa tolettaas. ⁹ Be7ite, gammaama mehiyaa toggiya paraasata naa77a naa77a gididi yoosona" yaagiis. I qassikka hagaadan yaagiis; "Baabiloone kunddiis; a xoossatu misiletikka kunddidosa. Eti ubbaikka sa7an duge kunddidi gaacettidosona" yaagidi waassiis. ¹⁰ Inttenoo, ta audiyaan qoxettida ta asatoo, Ubbaappe Wolqqaama GODAAPPE, Israa7eela Xoosappe siyidobaa taani intteyyo erissais.

Eedoomabai Odettidaagaa

¹¹ Eedooma biittaabaa GODAI hagaadan yaagiis; "Issi bitanee Eedooma baggaara tana xeesidi, 'Laa wochchiyaagoo, sa7ai wonttanau woqqai attidee? Laa wochchiyaagoo, sa7ai wonttanau woqqai attidee?' yaagees. ¹² Wochchiyaagee zaaridi, 'Sa7ai wonttana hanees; wonttidikka qassi qammaa; intte oichchanau koyikko, simmidikka yiidi oichchite' yaagees" yaagiis.

Araba Biittaabai Odettidaagaa

¹³ Araba giyo biittaabaa Godai hagaadan yaagees; "Inttenoo Dadaana zal77anchchatoo, intte intte caaniyo gaameelatuurakka Araba biittaa bazzuwan aqana. ¹⁴ Inttenoo, Teema giyo biittan de7iya asatoo, saamettidaageetussi haattaa ehiite; betetuuyo miyoobaa immite. ¹⁵ Aissi giikko, eti bisuwaappe,

shoohuwaappe shoddido bisuwaappe, dafido wonddafiyaappenne mino olaappe baqatidi yiidosona" yaagees.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Godai tana hagaadan yaagiis; "Konttiraate oosanchchaa wodiyaadan, mexi issi laittaa giddon Qeedaare bonchchoi ubbai wurana.

¹⁷ Qeedaare biittan de7iya wonddafiyaa dukkiya wolqqaama olanchchatuppe guuttati attana; hegaa GODAI Israa7eela Xoossai odiis" yaagiis.

Yerusalaamebai Odettidaagaa

22 Ajuutaa Wombbaa giyo sohuwaabaa GODAI yootido qaalaa. Inttena ubbaa keettaa bolla dembbayidi oottidosaa kessidabai aibee? ² Nenoosaa waasoi, dirbbainne wocamai kumido katamau, ne giddon haiqqida asati bisuwan haiqqibookkona; woikko olankka haiqqibookkona. ³ Intte halaqati ubbai issippe baqatidosona; eti wonddafee bannan coo omoodettidosona; eti haahasaa baqatikkonne beettida ubbati oheettidosona. ⁴ Hegaa gishshau, taani hagaadan yaagaas; "Tana xeelloppite; ane taani afuxxada misho yeehuwaa yeekkais; xayida ta asaassi yeekkiya tana mintettana giidi daafuoppite" yaagaas. ⁵ Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI ha gallassa Ajuutaa Wombban dagama, yerettanne shabbirssa gallassa oottiis; qassi gimbbetikka kolettiyo gallassanne deretukkokka waassiyo gallassa.

⁶ Elaami ba para gaaretuuranne para asatuura ba wonddafiyaa oiqqidi yiis; Qiira biittaa wotaaddarati qassi bantta gondalleta giigissidosona. ⁷ Keehi lo77iya intte wombbati para gaaretun kumidosona; para asati Yerusalaame katamaa penggiyaa sinttan eqqidosa. ⁸ I Yihudaa qatota qaariis. He gallassi intte woraa keettan de7iya kawuwaa olaa miishshata xeellideta. ⁹ Qassi intte Daawita Katamaa giddon kolettidasai daridoogaa be7ideta; be7idi ziqqa sohuwaa dalbbanttaa dagayideta. ¹⁰ Yaatidi intte Yerusalaamen de7iya keettata qoodideta; qoodidi gimbbiyaa minttanau keettata qolideta. ¹¹ Kase gal77a dalbbanttan de7iya haattaa zaaridi, a minjiyoosaa naa77u gimbbetuppe gidduwan giigissideta. SHin intte hegaa medhdhidaagee Xoossaa gidyoogaa akeekibeekketa; woikko daro wodiyaappe kase hegaa halchchidaagaa yainnibeekketa.

¹² He gallassi Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI inttena yeekkanaunne zilaalanau, intte huuphiyaa meedettanaunne waaruwaa maayanau inttena xeesiis. ¹³ SHin be7ite, intte ufaitteetanne poccu geeta; booraanne dorssaa shukkeeta; ashuwaa meeta; woiniyaa eessaakka uyeeta; "Nuuni wontto haiqqiyo gishshau, ane moosinne uyoos" yaageeta.

¹⁴ Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa taayyo yootiis; i, "Intte haiqqana gakkanaassikka ha nagarai intteyyo atto geetettenna. Taani Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais" yaagiis.

SHeebina, "Nena Era!" Giidobaa

¹⁵ Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagiis; "Ba; kawo keettan sunttettida alaafiyaa SHEebinakko baada hagaadan yaaga; ¹⁶ 'Hagan neeni ai oottai? Qassi neeni hagan neeyyo duufo bookkanau, neeyyo hagan oonee de7iyai? Neno xoqqa sohuwan neeyyo duufuwaa massiyaagoo, qassi shuchchaa gomppan neeyyo de7iyo sohuwaa woociyaagoo, ¹⁷ neno mino bitaniyau, nena GODAI wolqqan wora zaaridi olana. Nena i birxxotti oiqqidi, ¹⁸ yuushshi yuushshi aattidi kuwaasedan, issi aaho biittan oliigana. Neno ne godaa keettaassi yeella gidida bitaniyau, neeni yan haiqqana; ne bonchcho para gaaretikka yan attana. ¹⁹ Taani nena ne oosuwaappe kessana; ne daannatettaappekka nena shaarana' yaaga.

²⁰ "He gallassi taani Hilqqiyaa na7aa ta ashkkaraa Eliyaaqiima xeesana. ²¹ Xeesada ne maayuwaa a maizana; ne gixxiyoogaakka a gixissana; ne sunttatettaakka ayyo aattada immana. I Yerusalaamen de7iya asaassinne Yihudaa asaassi aawa gidana. ²² Taani Daawita keettaa qulppiyaa a hashiyen wottana; i dooyana; dooyin ooninne gorddena; qassi i gorddana; gorddinka ooninne dooyenna. ²³ Taani a ammanttiya sohuwan xishedan xishana; i ba aawaa keettaassi bonchcho kawotaa araata gidana. ²⁴ Wanccaappe biidi, xoqqabaa gakkanaashin kocan kaqqidoogaadan, eti a aawaa keettaa bonchcho ubbaa, naata, naatu naatakka, a bolli wottana" yaagiis.

²⁵ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "He gallassi ammanettiya sohuwan xishido xishee kichchana; qanxxettanne kunddana. A bollan kaqqido tooho ubbai duuxxi wodhdhana" yaagees. Hagaa GODAI odiis.

Xiiroosabai Hiraagan Odettidaagaa

23 Xiiroosa katamau odettida GODAA qalalai ha-gaa.

Inttenoo Xiiroosa markkabiya laaggiyaageetoo yeekkite! Aissi giikko, Xiiroosa katamai keetti woikko shemppiyoosi baina baysa kiyiis; he odoi etau Qophphiroosa biittaappe yiis. ² Inttenoo, abbaa lanqqiyen de7iya asatoo, inttenoo Sidoona katamaa zal77an-chchato, co77u giite! Intte kiittiyo asati abbaa pinnidosona. ³ Intte kawotettaassi geliyaagee Naile SHaafaappe cakettida SHihoora biittaa kattaa. Intte kawotettatussi zal77iyaa zal77iyo soho.

⁴ Neno Sidoona katamau, abbaa qatuwan, abbai, "Taani na7a yelabeikke; taani attuma na7akka macca na7akka dichchabeikke" yaagidi haasayido gishshau yeellata. ⁵ Odoi Gibxxe biittaa gakkiiyo wode, eti Xi-roosabaa siyidi mishettana.

⁶ Inttenoo abbaa lanqqiyen de7iya asatoo, zilaalite; hefintti Tarsseesa biitti pinnite. ⁷ Beni wode keexettida, kare biittaa oiqqidi haaranau a tohoi a haassi efi-donne, intte an ufaiittiyo Xiiroosa katamai hagaadan hanidee? ⁸ Kallachchaa goxissiya katamaa a zal77an-

chchati biittaa haariyaageeta gididonne a giddon baizziyaageetinne laammiaageeti biittaa bollan bonchchettidaageeta gidido Xiiroosa katamaa bolli ha-gaa halchchidai oonee? ⁹ Otorettiyaageetu bonchcho ubbaa guuttanau, qassi biittaa bollan bonchchettidaageeta ubbaa kaushshanau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa halchchiis.

¹⁰ Inttenoo, Xiiroosa biittaa asatoo, inttena teqqiyaabi baina gishshau, Naile SHaafaadan, intte biittaa bollan kumidi goggite. ¹¹ GODAI abbaa bollan ba kushiyaa micciis; i kawotettaakka qaattiis; Kanaane biittaa qatota laalana mala, GODAI azazuwaa immiis. ¹² Qassi i hagaadan yaagiis; "Inttenoo, un77ettida Sidoona asatoo, intte ufaissaa poccu giyo wodee wuriis. Denddite; denddidi hefintti Qophphiroosa pinnite. Harai atto yankka intteyyo shemppi beettenna" yaagiis.

¹³ Baabiloone biittaa be7ite; he biittaa asai ha77i pat-tennabaa gidid. Asoore biittaa asati he biittan do7ai adaraasanaadan oottidosona. Eti hegan de7iya wogga keettata kolidi, bantta qatota gimbbidosona; biittaakka baysa oottidosona.

¹⁴ Inttenoo, Xiiroosa biittaa markkabiyaasatoo, intte qatoi laalettido gishshau, zilaalite.

¹⁵ Xiiroosa katamai laappun tammu laittaa dogettidi de7ana wodee yaana; hegeenne, issi kawuwaa laittaa keena giyoogaa. Laappun tammu laittai wuriyo wode, shaaramuxa maccaaseessi yexettiya yetta malai, Xi-roosa katamaaassi yexettana. Eti, ¹⁶ "Bii, dogettida shaaramuxee, ne diittaa akka; ekkada kataman yuuya. Nena asai hassayana mala, mal77o qaalani daro yettaa yexxa" yaagana.

¹⁷ Laappun tammu laittai polettiyo wode, GODAI Xi-roosa xomoosana. SHin hegaappe guuyiyen, a beni ba shaaramuxaa oosuwau simmana; simmada sa7an de7iya kawotettatu ubbaara shaaramuxana.

¹⁸ Gidikkonne, i zal77eenne i damoozai GODAAYYO dummatidaagaa gidana; i zal77ee daro qumaanne lo77o maayuwaa shammanau, GODAASSI oottiya asat-ussi imettanaappe attin, miishsha keettaanne minjja keettan uttenna.

Xoossai Sa7aa Qaxxayana

24 Be7ite, GODAI biittaa booddilissananne baysa kessana; i biittaa mooridi, an de7iya asaakka laalana. ² Hara asaa bollan haniyoogaadan, qeesetu bollankka, ashkkaraa bollan haniyoogaadan godaa bollankka, ashkkaree bollan haniyoogaadan godee bollankka, shammiyaagaa bollan haniyoogaadan baizziyaagaa bollankka, tal77iyaa immiyaagaa bollan haniyoogaadan tal77iyaa ekkiaagaa bollankka, acuwaa achchiyaagaa bollan haniyoogaadan, acuwaa ashettiyaagaa bollankka hanana. ³ Biittai muleera baysa kiyana; qassi muleerakka bonqgettana. Aissi gi-ikko, ha qaalaa GODAI haasayiis.

⁴ Biittai keehi melin, a aacai ubbai shullees; biittan de7iya wolqqaama asaikka daafurees. ⁵ Biittai banan de7iya asaappe denddidaagan tuniis. Aissi giikko, eti

higgiyaa kanttidosona; wogaa menttidosona; merinaa maachchaakka kolidosona. ⁶ Hegaa gishshau, Xoossaa qanggettai biittaa mees; qassi an de7iya asatikka bantta mooruwaa gaasuwan tuggatoosona. Hegaa gishshau, sa7an de7iya asati xuugettidosona; yaatin goodan qii guutta asai attiis. ⁷ Woiniyaa turaa anoi melin, woine eessaikka al77iis; kase ufaittiya ubbai az-zanees. ⁸ Karaabiyaa baqaa ufaissai sirphphi giis. Ufai-tiyaageetu hombbocettaikka eqqiis. Lo77iya diittaa ufaissaikka sirphphi giis. ⁹ Hagaappe sinttanau yettaa yexxiiddi, eti woiniyaa eessaa uyokkona; mattoyiya ushshai uyiyaageetau camo gidana. ¹⁰ Maaraa mankaa xayida katamai laalettii; ooninne gelen-naadan, keetta ubbai gorddettiis. ¹¹ Woine eessai xayidoogau asai gutaran waassees; ufaissa ubbai az-zanuwwau laamettiis; sa7aa ufaissai ubbai kichchiis. ¹² Katamai qolettidi attiis; katamaa penggetikka meqerettidosona. ¹³ Wogaraa teeraa qaattidi qoqqofiyooogaadan, woikko woiniyaa teeraa maxi simmidi, poshiluwaa maxiyoogaadan, biittaa bollan de7iya kawotettatu gidon hegaadan hanana.

¹⁴ Eti bantta qaala xoqqu oottidi, ufaissan yexoosona; arggo baggaara de7iya ubbai GODAA gitatettaa yootana. ¹⁵ Hegaa gishshau, arshsho baggaara de7iyaageetoo, GODAU bonchchuwaa immite; abbaa doonan de7iya biittatun de7iyaageetoo, Israa7eela Xoossaa, GODAA sunttaassi bonchchuwaa immite. ¹⁶ Biittaa gaxaappe, “Xilluwau bonchchoi gido” yaagiya yettaa nuuni siyoos.

SHin taani, “Taani gilqqais! Taani gilqqais! Taayyo aayye7ana! Aissi giikko, kaddiyaageeti kaddoosona; kaddiyaageeti keehippe kaddoosona” yaagais. ¹⁷ Intenoo, sa7aa bollan de7iya asatoo, dagamai, aafoinne piree inttena naagees. ¹⁸ Saluwaa maskkooteti dooyettido gishshaunne, biittaa baasotikka qaaxxiyo gishshau, daganttiya cenggurssaappe baqatiyaagee ollan kunddana; qassi ollaappe pude kiyiyaagee piriyan ohattana. ¹⁹ Biittai za77idi phalqqettiis; nippi giidi meqerettiis; wolqqappe qaaxxiis. ²⁰ Biittai mattotida asadan ganddigaarees; carkkoi sugiyo daasedan, yonqqu gees. Makkalanchchatu mooroi a keehippe deexxido gishshau, naa77antto denddenaanadan kunddees.

²¹ He gallassi GODAI saluwaa wolqqata saluwan, qassi sa7aa kawotakka sa7an qaxxayana. ²² Eti ollan de7iya qasho asatudan, issippe shiiqana; shiiqidi qasho keettan gorddettidi uttana. Qassi daro gallas-saappe guyyiyan, eti qaxxayettana. ²³ Hegaappe guyyiyan, aginaikka awaikka yeellatana. Aissi giikko, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Xiyoonne deriyaaninne Yerusalaamen kawotana; qassi i Yerusalaame cimatu sinttan ba bonchchuwaa qonccissana.

Galataa Yettaa

25 Abeet GODAU, neeni ta Xoossaa. Taani nena xoqqu xoqqu oottana; ne sunttaakka galatana. Aissi giikko, neeni polo ammanettiyoogan beniisappe halchchettidi de7iya maalaalissiya oosota oottadasa.

² Neeni katamaa shuchcha doore oottadasa; minuwan gimbbettida katamaa qoladasa. Allagatu kawo keettaakka naa77antto katama gidennaadan oottadasa. Simmidi mulekka keexettenna. ³ Hegaa gishshau, mino asati nena bonchchana; meqetti baina kawotettatu katamatikka neessi yayyana. ⁴ Neeni hiyyeesau baqati attiyo soho. Metootanchchawka ba metuwaa wode baqati attiyo soho, uushuwaappe sheephetiyo sohonne awaa seelaappe attiyo kuwa gidadasa. Aissi giikko, meqetti baina asaa hanqqoi gimbbiyaa shociya uushuwaa malanne ⁵ bazzo biittaa mishuwaa mala. Awaa mishoi shaaraa kuwan gabbi giyoogaadan, neeni allagatu wocamaa haizissadasa; yaatin, meqetti baina asatu yettai sirphphi giis.

⁶ Ubbaappe Wolqqaama GODAI asa ubbaayyo ha deriyaa bollan gita gibiraa giigissana; hegeekka modhd-hobata, kolzziyaara de7iyaabatanne lo77o ka77ida woiniyaa eessaa gibiraa. ⁷ Ha deriyan asa ubbaa cammidabaa, kawotetta ubbaa bollankka micettida magalashuwaa taani xaissana. ⁸ Haiquwaa i merinau mit-tana; Ubbaa Haariya GODAI aife ubbaappe afuttaa quccana; ba asaa kaushshaakka biitta ubbaappe diggana. Hagaa GODAI odiis.

⁹ He gallassi eti hagaadan yaagana; “Hagee tumu nu Xoossaa; nuuni i nuna ashshanaadan naagida; naagin i nuna ashshiis. Hagee GODAA; nuuni a naagida. Ane a atotettan hashshu goosinne ufaittoos” yaagana.

Xoossai Moo7aaba Biittaa Qaxxayana

¹⁰ Aissi giikko, GODAA kushee ashshanau ha deriyaa bollan gidana. SHin darccaa pito ollan yeggidi yedhdhiyoogaadan, Moo7aaba biittaa asai ba sohuwan yerettana. ¹¹ Haattaa wadhdhiyaagee haattaa wadhdhanau ba kushiyaa piddi oottiyoogaadan, eti heгаа gidon bantta kushiyaa piddi oottana. SHin GODAI a otoruwaa a kushiyaa geniyarakka gattidi kaushshana. ¹² Eti xoqqissidi, minuwan gimbbido gimbbiyaa i duge ehaananne kaushshana; duge sa7an, ubba hirkki buhiyan olana.

Xoossai Ba Asaassi Xoonuwaa Immana

26 He gallassi Yihudaa biittan ha yettai yexettana. Nuuyyo mino katamai de7ees;

Xoossai atotettaa a yuushuwan gimbbedaaninne qatodan essees.

² Ammanuwaa naagiya xillo kawotettai gelana mala, kareta dooyite.

³ Ba qofaa nenan wottida asa neeni polo sarotettan naagaasa; aissi giikko, i nenan ammanettees.

⁴ GODAN merinau ammanetta; aissi giikko, GODAI Xoossai merinaa Zaallaa.

⁵ Xoqqan de7iyaageetanne eta xoqqa katamaa ziqqi oottiis; i a kaushshees.

Duge biittaa gakkanau ziqqi oottees; biittaa buhiyan oli bayees.

⁶ Hiyyeesaa gedee, metootanchchaa tohoi a yedhdhana.

⁷ Xillotu ogee salalla.

Abeet Xilluwau, neeni

xillotu ogiyaa salallissaasa.

⁸ Ee GODAU, ne higgiiyaa ogiyan hemettiiddi, nuuni nena naagoos.

Nu wozanaa amoi

ne sunntaa bonchchanaagaa xalaala.

⁹ Qamman taani nena laamotais;

ta gidдон de7iya ta ayyaanai

tumuppe nena minttidi koyees.

Aissi giikko, ne pirddai sa7an de7iyo wode,

sa7an de7iya asai xillotettaa tamaarees.

¹⁰ Iita asayyo kehatettaa oottikkokka,

i xillotettaa tamaarena.

Suure asatu biittan iitabaa oottees;

GODAA gitatettaakka erenna.

¹¹ Abeet GODAU, neeni

ne kushiya xoqqu oottadasa;

shin eti be7okkona.

Ne asau neeni mishettiyo mishuwaa

be7idi yeellatona.

Neeni ne morkketuyyo wottido tamai eta mi xaisso.

¹² Abeet GODAU, neeni

nuuyyo sarotettaa minttadasa;

nu oso ubbaa neeni nuuyyo oottadasa.

¹³ Abeet GODAU, nu Xoossau,

neeppe harati nuna haaridosona;

shin nuuni ne sunntaa xalaalaa bonchchoos.

¹⁴ Eti haiqqidosona;

simmidi paxa de7okkona.

Neeni qaxxayin xayido gishshau,

simmidi denddokkona.

Eti hassayettiyoobaa ubbaa qucca xaissadasa.

¹⁵ Abeet GODAU!

Neeni asaa darissadasa.

Asaa darissada, neeni bonchchettadasa;

biittaa zawaa ubbaakka aassadasa.

¹⁶ Abeet GODAU!

Metuwaa wode eti nena koyidosona.

Neeni eta qaxxayido wode,

eti nena woossidosona.

¹⁷ Abeet GODAU! SHahaarida maccaasiyaa

yeliyo wodee gakkinn,

maaretan un77ettada waassiyooogaadan,

nuunikka ne sinttan hegaadan hanida.

¹⁸ Nuuni shahaarida; maaretaakka ohettida;

shin carckuwaa yeliyaabaa gidida.

Nuuni sa7au atatettaa ehibookko;

sa7an de7iya asaakka yelibookko.

¹⁹ Haiqqida ne asai paxana;

eta ahaikka denddana.

Inttenoo, biittaa buhiyaa gidдон de7iyaageetoo,

intte xaazai maallado xaazaa mala gidido

gishshaunne,

sa7aikka haiqqidaageeta zaarettidi immiyo gishshau,

beegottitenne ufaissau yexxite.

Pirddanne Omooduwaappe Simmiyoogaa

²⁰ Ta asatoo, haa yiite; yiidi intte soo gelidi, kariyaa intte bolli gorddite. GODAA hanqqoi aadhdhana gakkanaassi, guutta wodiya inttena qosite. ²¹ Biittaa bollan de7iya asaa, eta nagaraa gishshau qaxxayanau, GODAI ba de7iyoosaappe kiyyidi yees. Biittaikka ba bollan gukkida suuttaa qonccissana; woridoogeetakka naa77antto genttena.

27 He gallassi GODAI ba mino, gitanne wolqqaama bisuwan Lewaataana giyo kolxxiyaanne xaaxettiya shooshshaa qaxxayana; abban de7iya demiyaakka worana. ² He gallassi hagaadan geetettana; "Hagee dosettida woiniyaa turaa soho; abaa yexxite!" ³ Taani, GODAI a naagiyaagaa; taani a ha77i ha77i haattaa ushshais; ooninne a qohennaadan, taani qamminne gallassi a naagais. ⁴ Taani hanqqettikke; tanaara oletanau, agunttainne gom77oree de7orkkonaashsha! Taani eta bolli kiya eqqada, eta xuugga wurssana shin. ⁵ Woikko baqati qosetti attanau taakko yoona; tanaara giigona; ee, tanaara giigona" yaagetettana.

⁶ Yaana gallassatun Yaaqoobi xaphuwaa yeddana; Israa7eeli aacananne ciyyana; yaatidi aifido aifee sa7aa ubbaa kumana.

⁷ Eta shocidaageeta shocidoogaadan, GODAI Israa7eela asaa shocideeyye? Woikko eta woridaageeti haiqqidoogaadan, eti haiqqidonaayye? ⁸ GODAI ba asaa omooduwau yeddiyoogan qaxxayis; arshsho bagga carckuwaa gallassi eta ba yashshiya gotiyan laaggidi kessiis. ⁹ Hegaa gishshau, Yaaqooba mooroi atto geetettanainne a nagarai polo qucettanai haagaana: hegeekka yarshshiyoosaa shuchchaa ubbaa i meqerettida booqintta shuchchaadan oottiyo wodenne, Asheero giyo macca xoosee misilee, woikko ixaanaa cuwayidi, yarshshiyoosaikka equwan attennaadan oottiyo wode.

¹⁰ Minuwan direttida katamai onis; kase asi de7iyo sohoi ha77i bazzodan, mela attiisinne dogettiis; i mehee heemettiyo soho gidido gishshau, mittaa boncuwaa miiddi, marati hegan allaxxoosona. ¹¹ Mittaa tasheti meliyo wode meqerettoosona; maccaasaikka yiidi, eta eettanau efees. Ha asai akeeki banna asa gidido gishshau, eta Medhdhidaagee etau qarettenanne maarena.

¹² He gallassi Efiraaxiisa SHaafaappe Gibxxe SHaafaa gakkanaashin, GODAI kattaa qoxxana; inttenoo, Israa7eela asatoo, intteikka intte kayan kayan shiiqana.

¹³ He gallassi gita malkkatai punettana; punettin Asoore biittan xayiyaageetinne Gibxxe biittau goossidaageeti yaana; yiidi Yerusalaamen geeshsha deriyan GODAAYYO gonnana.

Huuphessa Kawotettaa, "Nena Era!" Giidobaa

28 Efireeman de7iya mattottiyaageetu kallachchaunne, woiniyaa eessai xoonidoogeetu aradda wombban de7iya, shulliya ciishsha mala gidida

a bonchchuwaa puulau aayye7ana! ² Be7ite, Godaayyo wolqqaamanne mino gidida issoi de7ees; Godai a shachchaa uushuwaadan, bashshiya gotiyaadaaninne kixxidi goggiya wolqqaama haattaadan, mino kushiyan duge sa7aa olana. ³ He mattottiya Efireema asatu otoruwaa kallachchai tohuwan yerettana. ⁴ Aradda wombbaa huuphiyan de7iya qoqqofettiya ciishshai, a bonchchuwaa puulai wodee gakkanaappe kasetidi teerida balasiyaa mala gidana; issi asi he balasiyaa be7iyo wode, ba kushiyan oiqqosaara mi aggees.

⁵ He gallassi Ubbaappe Wolqqaama GODAI ba asaappe attidaageetussi bonchcho kallachchanne puula alleeqo gidana. ⁶ I daannatussi likke pirddiyo ayyaana, olaa miixaappe zaariyaageetussikka wolqqa gidana.

Isiyaasanne Mattottidi Hananabaa Yootiya Yihudaa Asata

⁷ Hageetikka woiniyaa eessaa uyidi yiicotoosonanne mattoyiya ushshan ganddigaaroosona. Qeeseenne hananabaa yootiyaagee mattoyiya ushshan yiicotoosona; eti woiniyaa ushshan chaarikettoosona; mattoyiya ushshanka ganddigaaroosona. Ajjuutaa likke be7okkona; pirddiidikka xubettoosona. ⁸ Eti miyo maadda ubbai cooshsha xalla gididi gishshau, moorettiibeenna sohoi mulekka baawa.

⁹ Eti hagaadan yaagana; "Eratettaa i oona tamaarisane? Kiitaakka oossi qonccissanee? Maattaa paahuwaa biron aggidaageetusseeyye, woikko xantaa biron duuxxidaageetussee? ¹⁰ Aissi giikko, i giyoogee haggaa; azazuwaa bolli azazuwaa, azazuwaa bolli azazuwaa, wogaa bolli wogaa, wogaa bolli wogaa, hagan guuttaa, hegan guuttaa" yaagana.

¹¹ SHin GODAI allagatu qaalaaninne imattatu doonan ha asaassi haasayana. ¹² I etau hagaadan yaagiis; "Hagee shemppuwaa. Xalalidaagaa shemppissite. Hagee shemppi ekkiyo soho" yaagiis. SHin eti siyennan ixidosona. ¹³ Hegaa gishshau, eti biidi kunddana mala, meqqana malanne gitiyan oiqettidi omooduwaa baana mala, GODAA qaalai etau azazuwaa bolli azazuwaa, azazuwaa bolli azazuwaa, wogaa bolli wogaa, wogaa bolli wogaa gididi, hagan guuttai, hegan guuttai gidiiis.

Xiyoonessi Godaa Xaphuwaa Minttiya SHuchchaa

¹⁴ Hegaa gishshau, inttenoo, Yerusalaamen de7iya asaa haariya qilliicciyaageetoo, GODAA qaalaa siyite. ¹⁵ Intte, "Nuuni haiquwaara maacettida; Si7ooliyaarakka caaqqetida; nuuni wordduwaa nuussi qato oottido gishshaunne malttiyaa nuussi qosetti attiyo soho oottido gishshau, hanttaara boshai yiidikka nuna bochchennan aadhdhana" yaagidi ceeqetteeta.

¹⁶ Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani Xiyoonen baasuwaassi shuchchaa, paacettida shuchchaa, godaa xaphuwaa minttiya, al77o shuchchaa wottaas; aani ammaniya ooninne yeellatenna. ¹⁷ Taani suure pirddaa baasuwaa

likkiyo wodoro, xillotettaakka tumbbe oottana. Qassi intte qatuwaa wordduwaa, shachchai shocana; intte qosetti attiyoosaakka haattai muukkana" yaagees.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, intte haiquwaara maacettido maachchai laalettana. Si7ooliyaarakka caaqqetido caaqqikka minnenna. Hanttaara boshai yiyo wode, intte an shocettana. ¹⁹ He boshai maallado maallado, qamminne gallassi hegaara aadhdhana; he aadhdhiyo wode ubbankka, inttena ekki baana.

A kiitaa akeekiyoogee intteyyo shabbirssa dagama gidana. ²⁰ Arssai gediya cogochchidi zin77anau qantta; afalaikka gatti maayanau guutta. ²¹ Aissi giikko, Paraaxiima Deriyaa bolla GODAI oottidoogaadan, ba oosuwaa, ba imatta oosuwaa, hegeekka ba ooratta oosuwaa oottanau denddana. Qassi Gabaa7oona wombban hanqqettidoogaadan hanqqettana. ²² Godaappe, Ubbaappe Wolqqaama GODAAPPE i boshaa biitta ubbaa bolli ehaanau qachchidoogaa taani siyido gishshau, intte qashoi minnenna mala, qilliicciyoogaa aggite.

Xoossaassi Aadhdhida Eratetta De7ees

²³ Intte haittaa haa yeggidi, taani yootiyoogaa siyite; ta haasayaakka akeekidi ezzgite. ²⁴ Kattaa zeranau goyiya goshshanchchai ubbatookka goyiiddi de7iigii? Qassi i ubbatookka guulluwaa kinchchiiddinne liiqissiddi de7iigii? ²⁵ Gadiyaa liiqissidi, aanugaa laalees; kareta sawuwaakka zerees; gisttiyaakka a yippan, banggaakka a do7uwan, qambbaraakka au bessiya sohuwan zerees gidennee? ²⁶ Aissi giikko, ha hiillaa a Xoossai a erisseesinne tamaarissee. ²⁷ Kareta sawuwaa udula mittan qoxxenna; aanugaakka cuguwan bukkenna. Hegaa aggidi, kareta sawuwaa gatiman, aanugaakka xam77an qoxxees. ²⁸ Oittaa uukkiyo kattaa qoxxiyoosan qoxxiyaagee liiqissiiyye? CHIikka, i a qoxxiiddi qoxxiiddi, merinau de7iigenna. Qassi i kattaa qoxxiyo para gaareta a bollaara laaggiiddikka kattai gaacettanaadan oottenna. ²⁹ Hageekka qassi maalaalissiya zoriyaa zoriya, oosuwaakka aadhdhida eran oottiya Ubbaappe Wolqqaama GODAAPPE yees.

Daawita Katamaa Yerusalaamessi Aayye7ana!

29 Neno Daawiti de7ido Aarii7eela giyo katamau, neeyyo aayye7ana! Laittaa bolla laittaa gujja; baalatakka zaara zaarada bonchcha. ² Taani Aarii7eela giyo katamaa bironkka un77ettana; un77ettin eti zilaalananne yeekkana. He katamai suuttai kammido yarshshiyooosaa mala gidana. ³ Taani ne yuushuwan doodananne adussa gimbbiyan nena dirana; ne bolan olaa miixaa keexxana. ⁴ Hegaappe guyyiyan, neeni biittaa ciimmaappe haa pude haasayana; hirkki baanaappe ne cenggursai yaana. Ne cenggursai moitilliyaa cenggurssaadan, biitta giddoppe kiyana; ne haasayaikka baanaa giddoppe saasukettana.

⁵ SHin ne morkketi liiqo baana keena coranne ne meqetti bainnaageetu qoodaikka carkkoi efiyo suullaa

keena daro gidana. Qoppennan de7ishin eesuwan, ⁶Ubbaappe Wolqqaama GODAI dadan, biittaa qaat-tan, gita cenggurssan, gotiyan, carkkuwaaninne miya tamaa lacuwan inttena xomoosona. ⁷Arii7eela kata-maa oliya cora kawotetta ubbai, he katamaanne a qatuwaa oliya ubbai, a waissiya ubbai aimodan, qamma ajuutadan hanana. ⁸Namisettida asi aimuwan mees; shin beegottiyo wode a namisai aggenna; woikko saamettida asi aimuwan uyees; shin beegotiyo wode daafurees; saamuwaakka alibeenna; Xiy-oone Deriyaa oliya cora kawotetta ubbai hegaadan hanana.

Xoossa Azazuwaa Kariyoogee Ehiyo Qixaatiyaa

⁹Inttena intterkka dammettidi, damma asa gidite; inttena intterkka qooqissidi, qooqe asa gidite. Mattotite; shin woiniyaa eessaana gidoppo. Ganddigaarite; shin mattoyiya usshaana gidoppo. ¹⁰Aissi giikko, GODAI xiskkuwaa sonnu oottiya ayyaanaa intte bollan gussiiis. Hananabaa yootiyaageetoo, yaatidi intte aifeta i gooziis. Ajuutaa be7iyaageetoo, intte huuphetakka gulleyiis.

¹¹Ha ubba ajuutai neeyyo attamettida maxaafa mala gidiis. Asai, “Hei, haggaa nabbaba” yaagidi, issi nabbabi danddayiya urau immiyo wode i, “Maxaafai attamettido gishshau, taani nabbabanau dand-dayikke” yaagana. ¹²Qassi maxaafaa nabbabi dand-dayenna urau, “Hei, haggaa nabbaba” yaagidi immiyo wode, i, “Taani nabbabanau danddayikke” yaagana.

¹³Yaatin, Godai hegaadan yaagana; “Hagee asai ba bolla doonan taakko shiiqees; ba inxxarssan tana bonchchees; shin eta wozanai taappe haahuwan de7ees. Eti asi medhdhido wogaa tamaariiddi, taassi hadan goinnoosona. ¹⁴Hegaa gishshau, be7ite, taani ha asaa bolli zaarettadakka maalaalissiyaabaa oot-tana; maalaaliyaabanne oorattabaa oottana. Eta er-anchchatu aadhdhida eratetta daallamana; eta akeekanchchatu akeekaikka qosettana” yaagiis.

Sinttappe Yaana Kehaa

¹⁵Bantta halchuwaa ciimmayidi, GODAAPPE qot-tiyaageetussi, bantta oosuwaa xuman oottiiddi, “Nuna ooni be7ii? Nuna ooni erii?” yaagiyaageetussi aayye7ana! ¹⁶Intte yohota aatti yeggeeta; urqqaa medhdhiyaagee urqqaa mala giidi qoppeeta! Meretti-daagee medhdhidaagaa, “I tana medhdhibeenna” gaanee? Otoi bana medhdhidaagaa, “I ainne erenna” gaanau danddayii?

¹⁷Liibaanoosa worai aradda gadiyau laamettanau, aradda gadee qassi wora gidanau, guutta wodee attiis gidenneeyye?

¹⁸He gallassi tulleti maxaafaa qaala siyana; lem77ilem77aappenne xumaappe kiyidi, qooqetu aifee xeellana. ¹⁹Ashkkti gujjidikka GODAN ufaittana; asaa gidon de7iya hiyyeesatikka Israa7eela Geeshshan hashshu gaana. ²⁰Meqetti bannaageeti wurana. Qilliicciyaageeti tim77i gaana. Iitabaa oot-

tanau wochchiyaageeti ubbai xayana. ²¹Hegeeti yohon asa mooranchcha kessiyaageeta, shilootan asaa seeriyaageetau piriya wottiyaageetanne wordduwan xillo bitaniyaa pirddaa teqqiyaageeta.

²²Hegaa gishshau, Abrahaama wozida GODAI Yaaqooba zariyau hegaadan yaagees; “Yaaqooba zaree hegaappe sinttanau yeellatenna; eta som77oikka yeellatidi, sa7aa xeellenna. ²³SHin eti ta kushe ooso gidiya bantta naata bantta gidon be7iyo wode, ta sunntaa geeshshatettan naagana; eti Yaaqooba Geeshshaa geeshshatetta moorokkona. Israa7eela Xoossaakka yashshatettan bonchhana. ²⁴Ayyaan balidaageeti simmidi akeekana; zuuzummiyaageetikka timirttiyaa ekkana” yaagees.

Gibxxeera Maacettiyo Hada Maachchaa

30 GODAI hegaadan yaagees; “Makkalanchcha naatussi aayye7ana! Taani halchchabeennabaa oottiyaageetussi, ta Ayyaanaappe gidenna exaa bant-tau giigissiyaageetussi, nagaraa nagaraa bolli gu-jjiyaageetussi aayye7ana. ²Gibxxe kawuwaa qatuwan attanaanne Gibxxe kuwan attiyosaa koyanau, tana zoretaa bessennan, duge Gibxxe wodhdhiyaageetau aayye7ana! ³Hegaa gishshau, Gibxxe kawuwaa qatoi intteyyo yeella, kuwaikka kaushsha gidana. ⁴Eta hal-laqati Xo7aanen de7ikkokka, eti kiittidoogeeti Haneesa giyo katamaa gakkikkokka, ⁵yeellappenne kaushshappe attin, haraabaa aibanne wodhdhenna asaa, aibanne maaddenna woikko go77enna asan am-manettida asi ubbi kauyyana” yaagees.

⁶Neegeeban de7iya do7atubaa GODAI giyoogee ha-gaa; kiitettiyaageeti metoinne tuggai de7iyo biittaa gidduwaa, gaammoinne gaammiiya woriya shooshshatinne paalliya demeti kolxxiyo iita biittaara kanttidi baana. Bantta duretetta haretu zokkuwan, bantta aquwaa gaameelatu zimettan caani ekkidi, etayyo aibanne worissenna biitti baana. ⁷Aissi giikko, Gibxxe maadoi waagi bannabaanne mela. Hegaa gishshau, taani a, “Co77u giidi uttida Ra7aaba” yaaga-da sunntaas.

Azazettenna Asaa

⁸Ha77i ba; baada sinttaara yaana wodiyaassi meri-naa malaata gidana mala, eta sinttan shuchchaa masettan qaaca; mazgafankka xaafa. ⁹Aissi giikko, hageeti makkalanchcha asatanne worddanchcha naa-ta; eti GODAI yootiyobaa siyanau koyenna naata.

¹⁰Eti ajuutaa yootiyaageeta, “Ajuutaa be7oppite” yaa-goosona; hananabaa yootiyaageetakka, “Ufais-siyaabaappenne milatiyaabaappe attin, nuuyyo suure-baa yootoppite. ¹¹Ogiyaappe kichchite; loos-suwaappekka issi baggi simmite; nuuni Israa7eela Geeshshaabaa zaarettidi siyokko” yaagoosona.

¹²Yaatin, Israa7eela Geeshshai hegaadan yaagees; “Intte ha qaala ixidi, asa naaqqiyooogan ammanetti-do gishshaunne cimmiyoogan ceeqettido gishshau, ¹³ha nagarai intteyyo za77idi wodhdhiya, akeekennan

eesuwan kunddiya adussa gimbbiyaa mala gidana.

¹⁴ A meqoi urqqaappe medhdhidonne nippi giidi meqqida otuwaa mala gidana; he mequwaa gidдон tama kaashiyo woikko ollaappe haatta duuqqidi kessiyo kon77inne beettenna” yaagees.

¹⁵ Ubbaa Haariya GODAI, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; “Intte taakko simmiyoogaaninne shemppiyoogan attana; co77u giyoogeenne ammanettiyoogee intteyyo wolqqa gidana; shin intte ixxideta. ¹⁶ Ixxidi hagaadan yaagideta; ‘CHii, nuuni paratun uttidi baqatana’ yaagideta; hegaa gishshau, intte baqatana. Qassikka intte, ‘Eesotiya parata toggidi biichchana’ yaagideta; hegaa gishshau, inttena yedet-tiyaageeti eesotana. ¹⁷ Issi tooranchchaa be7idi, intteppe sha7u asai baqatana; ichchashu tooranchchati inttena muliyaa yedettana. Deriyaa huuphiyan essido banddiraa mittaaappe attin, intte tooranchchatuppe is-soinne attenna” yaagees.

¹⁸ SHin GODAI intteyyo kehanau naagees; i intteyyo qarettiyoogaa bessanau denddees. Aissi giikko, GODAI xillo pirddiya Xoossaa; a naagiyaageeti ubbati anjjetti-daageeta.

Xoossai Ba Asaa Anjjana

¹⁹ Inttenoo, Yerusalaamen de7iya Xiyoone asatoo, hagaappe sinttanau yeekkeketa; intte waasuwan i intteyyo tumuppe qarettana; i intte waasuwa siyiyo wode, intteyyo zaaruwaa immana. ²⁰ Godai intteyyo metuwaa oittaanne tuggaa haattaa immikkokka, intte asttamaaree hagaappe sinttan bana qottenna. SHin intte aifee intte asttamaariyaa be7ana. ²¹ Intte ushachchi woikko haddirssi simmiyo wode, guyyeera inttena, “Ogee haggaa; an biite” yaagiya cenggurssaa intte siyana. ²² Hegaappe guyyian, biran alleeqettida eeqatanne worqqan kamettida misileta intte tunisana. Qita curqqadan intte eta, “Nuuppe haakkite” yaagidi wora olana.

²³ He wode intte biittan zerido kattaassi i iraa bukissana; biittaappe mokkiya kattaikka murutanne daro gidana. He gallassi intte miizzai aaho dembban hemettana. ²⁴ Gadiyaa goyiya booratinne hareti laidaaninne gillan suraggidi, maxiniyan sohido harqquwaa maana. ²⁵ Intte morkketu qatoti omoodettin, asai goora7ettidi wuriyo gallassi, gita deretuppenne xoqqa deretuppe pultto haattati goggana. ²⁶ He gallassi aginee poo7oi awaa poo7uwaadan hanana; awaa poo7oikka kaseegaappe laappun kushe darana; laappun gallassa poo7uwaa keenaa poo7ana. He gallassi GODAI meqqida ba asaa koolana; i dechchin masunxxida masunntaakka pattana.

Xoossai Asoore Qaxxayana

²⁷ Be7ite, GODAA sunttai suulliya hanqquwaara, sikkida cuwaa shaaraara haahosaappe yaana; a doonai hanqqoi kumidoogaa; a inxxarssaikka miya tama. ²⁸ Ubbabaa pittu qucci efiya di7uwaadan, xaissiya carkkuwaa yeddana. I kawotettata bashshaa zaz-

zariyan baqqana; asaa gappataakka wora efiya bix-aalaa barssana. ²⁹ Geeshsha baalai bonchchettiyo qammi yexxiyoogaadan, intte yexxana; GODAA deriyaa Israa7eela Zaallaakko biyo wode, pulaaliyaa punnidi yexxiya asai ufaittiyoogaadan, intte ufaittana.

³⁰ Qassi GODAI ba yashshiya cenggurssaa sissana; a qese wodhdhidi shociyo shochchaa ba suulliya hanqquwan, miya tamaa lacuwan, gotiyan, uushuwaaninne shachchaa burccian qonccissana.

³¹ GODAI ba xam77an shociyo wode, Asoore biittaa asati cenggurssaa siyidi dagamma. ³² GODAI eta ba qaxxayiyo xam77an shocana shochchai ubbai karaabiyaaninne diittan gidana. Olan i ba qeesiyaa denttidi, eta olana. ³³ Aissi giikko, tamaa eettiyoosai beni giigiis; he sohoi giigidoi kawuwaassa. He sohoi ziqqanne aaho gididi, tamainne daro mittai dooretti uttidoo soho. GODAA shemppoi dinniyaa shaafaadan yiidi, he tamaa eetti kessana.

Xoossai Yerusalaame Naagana

31 Maaduwa koyanau duge Gibxxe wodhdhiyaageetusinne paran ammanettiyaageetussi aayye7ana! Cora gidiyo gishshau paraa gaaretun, daroppe mino gidiyo gishshau paraasatun ammanettiyaageetussi aayye7ana! Eti Israa7eela Geeshshaakko xeellokkona; woikko GODAAPPE maaduwa koyokkona. ² SHin ikka bashshaa ehaanau danddayiya aadhdhida eranchcha; ba giidoogaakka aggenna; iitatu keettaa asaa bollinne iitabaa oottiyaageeta maaddiyaageetu bolli denddana. ³ Gibxxe biittaa asati asappe attin, xoossa gidokkona. Eta paratika ashoppe attin, ayyaana gidokkona. GODAI hanqquwan ba kushiya micciyo wode, maaddiyaagee xubettana; maadettiyaageekka kunddana; eti ubbaikka issippe xayana.

⁴ GODAI tana hagaadan yaagees; “Gaammoi woikko wodala gaammoi mehiyaa oiqqidi daariyo wode, daro henttanchchati a bolli xeesetti shiiqikkokka, i eta waasuwaassi dagammenna. Eta wuigiyaassikka yayyenna. Hegaadanka, Ubbaaappe Wolqqaama GODAI Xiyoone Deriyaaninne a xoqqan olaa gaittanau duge wodhdhana. ⁵ Kafoi bollaara aallanttiyoogaadan, Ubbaaappe Wolqqaama GODAI Yerusalaame gondallananne ashshi ekkana; i a bollaara kanttidi, a wotti ekkana” yaagees.

⁶ Inttenoo Israa7eela asatoo, intte keehippe makkali-doogaakko simmite. ⁷ Aissi giikko, asa ubbai bantta nagaranchcha kushiyan biraappenne worqqaappe medhdhido eeqata he gallassi olana.

⁸ Tamai Xiyoonen, coocee Yerusalaamen de7iyo GODAI hagaadan yaagees; “Asoore asabaa gidenna bisuwan kunddana; asabaa gidenna bisoi eta maana. Eti bisuwa sinttappe baqatana; eta wodalla asati de-exo oosuwau azazettana. ⁹ Dagamaa gaasuwan, eta mino qatoli laalettana; eta ola gadaawatikka dagamau olaa banddiraa aggi bayidi baana” yaagees.

Xillotettan Aissiya Kawuwaa

32 Be7ite, kawoi xillotettan kawotana; haariyaageetikka suuretettan haarana. ² Asai huuphiyan huuphiyan carkkuwaappe geemmiyo soho, gotiyaappe baqatiyo soho gidana; mela sohuwan gog-giya haattanne booddila biittan de7iya gita zaallaa kuwaa mala gidana. ³ Xeelliya asatu aifee qilimmenna; siyiyaageetu haittaikka ezggana. ⁴ Tafitafiya asatu wozanai eranne akeekana. Deddotiya asatu inxxarsaikka suure geeshshidi haasayana. ⁵ Hagaappe sintanau eeyyi bonchcho asa geetettenna. Iita asi bonchchettenna. ⁶ Aissi giikko, eeyyai eeyyatettaa haasayees; a wozanaikka nagaraa oottanau, GODAA bolli xalabaa haasayanau, namisettidaageeta kalisennan aggananne saamettidaageeta ushshennan digganau, iitabaa maqettees. ⁷ Uuzettiyaagaa uuzee iita; metootanchchai suurebaa haasayinkka, worduwan hiyyeesaa xaissanau i iita qofaa qoppees. ⁸ Lo77o uri lo77obaa halchchees; he lo77o halchchuwan minnidi de7ees.

Pirddanne Betiyaappe Simmiyoogaa

⁹ Inttenoo qofi bannan de7iya maccaasatoo, dend-dite; denddidi ta odiyoogaa siyite; inttenoo ammanettidi uttida macca naatoo, taani intteyyo yootiyoogaa ezggite. ¹⁰ Issi laittaappe qiibaa aadhdhishin, intte ammanettidi uttidaageeti kokkorana; woiniyaa a wodiyan xunqqiyoogee attana. Tookkidobaappe intte aifiyaa shiishshana wodekka yeenna. ¹¹ Inttenoo ishaluwan de7iya maccaasatoo, kokkorite. Inttenoo ammanettidi uttida macca naatoo, gajigajite. Intte maayuwaa qaarite; qaaridi kayyo afalaa intte xeessan gixxite. ¹² Lo77iya shooqainne aifiyaa herxxexxida woinee xayido gishshau, azzanidi, intte tiraa baqqite. ¹³ Agunttaa buurainne kinddiichchoi ta asaa gaden mokkiis. Asai ufaittidi de7ido keettatussinne ufaissan de7ida ha katamaassi yeekkite. ¹⁴ Miixai attana; daro asai de7iyo katamatikka onana; qatoinne wochchiyo gimbbeti merinau baysa gidana; eti wora hareti ufaittiyoosaanne dorsaa wudee hemettiyoosaa gidana. ¹⁵ Hegeenne, bolla xoqqaappe nu bolli ayyaanai gukkana gakkanaassa, mela bazzo araddana gakkanaassanne aradda biittaikka wora gidiis geetettidi qofettana gakkanaassa. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, sure pirddai mela bazzon, xillotettaikka aradda biittan de7ana. ¹⁷ Xillotettaa oosoi sarotetta gidana; xillotetta aifeekka merinau woppatettanne ammanettidi de7iyoobaa gidana. ¹⁸ Ta asai sarotetta de7iyo sohuwan, naagettiya keettaanne woppu giida shemppo sohotun de7ana. ¹⁹ SHachchai woraa diippikkonne, qassi katamai muleera qolettikkonne, ²⁰ he haattaa ubbaa lanqen intte kattaa zeridi, intte mehiyaakka intte haretakka henttau birshshi yeddidi, intte keehi anjjetana.

Maaduwaa Demmanau Woossido Woosaa

33 Nenuo, nena xaissennan de7ishin xaissiyaagoo, neeyyo aayye7ana! Nenuo, nena aatti immennan de7ishin, aatta immiyaagoo, neeyyo aayye7ana! Neeni xaisuwaaggido wode nena xaissana; neeni aatta imuwaa aggido wode nena aatti immana. ² Abeet GODAU, nuna maara; nuuni nena naagoos; maallado maallado nuussi wolqqa gida; metuwaa wodekka nuna ashshiyaagaa gida. ³ Ne cenggursai dadaadan guummiyo wode asai baqatees; neeni nuna maaddanau dendda eqqiyo wode, kawotettati laalettoosona. ⁴ Gonddoi shiiqiyoogaadan, intte omoodoi shiiqana; boolee dirbbiyoogaadan, asai a bolli dirbana. ⁵ GODAI bollan de7iyo gishshau, xoqqu xoqqu giis; i Xiyoone suure pirddaaninne xillotettan kunnana. ⁶ I intteyyo intte wodiya minttiyaagaa, intte kumetta atotettaa, aadhdhida eratettaanne eraa gidana; GODAASSI yayyiyoogee au aqo gidana. ⁷ Be7ite, eta gooba asati ogiyan waassoosona; sigatettaassi kiittidoogetikka mishettidi yeekkoosona. ⁸ Aaho ogeti onidosona; ogiyaara kanttiyaagee aggiis. I ba maacetitido maachchaa koliis; katamatakkariis. Asaakka wudibeenna. ⁹ Biittai azzaneesinne labba-nees. Liibaanoosi yeellatidi melees; Saaroonaa giyo aradda dilbbai mela bazzo gidiis. Baasaane giyo deriyaanne Qarmmeelooa deriyan de7iya mittatu haittai qoqqofettees.

Xoossai Bana Ixxiyaageeta Ubbaa, "Inttena Ye77e!" Gidoogaa

¹⁰ GODAI kawotettatussi hagaadan yaagees; "Ha77i taani denddana; ha77i taani bonchchettana; ha77i taani xoqqu xoqqu gaana. ¹¹ Intte utulaa shahaaridi, suullaa yelideta. Intte shemppiyo shemppoi inttena miya tama. ¹² Asai taman xuugettida booqintta mala gidana; qassi qanxxettidi, taman eexxida aguntta mala gidana. ¹³ Inttenoo, haahuwan de7iyaageetoo, taani oottidoogaa siyite; matan de7iyaageetoo, taani wolqqaama gidiyooogaa akeekite" yaagees. ¹⁴ Xiyoonen de7iya nagaranchchati yayyidosona; Xoossaasa gidennaageeta kokkorsai oiqqiis. Hegaa gishshau, eti, "Miya tamaara de7anau danddayiya uri nu giddon oonee? Eexxiiddi de7i aggiyaabaara de7anau danddayiya uri nu giddon oonee?" yaa-goosona. ¹⁵ Xillotettan hemettiyaagee, suurebaa haasayiyaagee, suure gidenna ogiyaara beettiya go77aa ixxiyaagee, mattaayiyaa ekkana ba kushiyaa yeddennaagee, suutta gussiyooobaa siyennaadan, ba haittaa tucchiyaagee, iitabaa xeellennaadan, ba aifiyaa qilimmiyaagee, ¹⁶ he urai xoqqasan de7ana. I baqatidi attana sohoikka mino zaalla qato gidana; a oittaikka au imettana; i uyiyo haattaikka paccenna.

Bonchchoi Kumido Sinttaara Yaana Laittaa

¹⁷Intte aifeti kawuwaa a puulaara be7ana; haakkidi de7iya biittaakka be7ana. ¹⁸Intte wozanai, "Qoodidaagee awan de7ii? Giiraa yiggi xeellidaagee awan de7ii? Adussa gimmbeta qoodidaagee awan de7ii?" yaagidi yashshiya benibaa qoppaana. ¹⁹Intte qareti baina asata, intteyyo gelenna haasayaa haasayiya asatanne inxxarssai deddotiyo asata hagaappe sinttan be7ekketa.

²⁰Nuuni nu baalaa bonchchiyo Xiyoone katamaa be7ite! Woppu giidi de7iyoosaa, a xishee shodettenna, a wodoroiikka duuxxennanne qaaxxenna dunkkaane malaa, Yerusalaame katamaa intte intte aifiyan be7ana. ²¹SHin GODAI nuussi he sohuwan ba gita wolqqaa qonccissana. He sohoi aaho shaafatunne goggiya haattatu mala gidana. Laaggiyo wolwoloi a bollaara baanau danddayenna; gita markkabeekka yaara kanttanau danddayenna. ²²Aissi giikko, GODAI nu daannaa; GODAI nuuyyo higgiiya immidaagaa. GODAI nu kawuwaa; i nuna ashshana.

²³Ne wodoruwaa qaxiballoi dol77ees; markkabiya tuussaa a sohuwan mintti oiqqanau woikko sharaakka xagaaganau danddayenna. He wode daro omooddidi ehiidobai shaakettana; harai attin, wobbetikka omooduwa omooddana. ²⁴Xiyoonen de7iya ooninne, "Taani harggais" yaagenna; yan de7iya asaa nagarai atto geetettana.

Xoossai Ba Morkketa Qaxxayana

34 Inttenoo, kawotettatoo, shiiqidi siyite! Inttenoo asatoo ezggite! Biittainne biittan de7iyaabai ubbai, sa7ainne sa7an de7iyaabai ubbai siyo! Biittainne biittaappe kiyiyaabai ubbai ezggo! ²Aissi giikko, GODAI kawotetta ubbaa hanqqettiis; a yiilloikka eta tooranchchatu ubbaa bollaana. I eta muleera xaisana; eta siifiyaageetussi aattidi immana. ³Etappe woridoogeeti olettana; eta ahai xinqqana. Wogga dereti eta suuttan kamettana. ⁴Saluwaa xoolintteti ubbai seerana; saloti woraqatadan xaaxettana. Eta xoolintteti ubbai woiniyaappe haittai qoqqofettiyoogaadan, balasiyaappe aiffee qoqqofettiyoogaadan qoqqofettana.

⁵Ta bisoi salotu giddon alana gakkanaashin uyiis. Be7ite, i Eedooma bolli, taani qanggido asaa bolli pirdanau wodhdhees. ⁶GODAASSI Booxira giyo kataman yarshshoi, Eedooma biittan gita shuhai de7iyo gishshau, a bisoi suuttan meecettidi, modhdhuwan xaaxettiis. Dorssatunne deeshshatu suuttan meecettidi, dorssatu kilahotu modhdhuwan xaaxettiis. ⁷Qassi menttati, mirggotinne korima boorati etaara kundana. Eta biittai suutta xalla gidana; eta sophpheekka modhdhuwan munaqettana. ⁸Aissi giikko, hegee GODAI haluwaa kessiyo gallassa; Xiyoone ashshidi, a morkketussi kushiyaa zaariyo laittaa.

⁹Goggiya Eedooma haattati shidau, a sophpheekka dinniyau laamettana; a biittai eexxiya shida gidana.

¹⁰Tamaikka qamman gallassan to77enna; a cuwaikka merinau cuwattana. Eedooma biittai yeletaappe yeletaa gakkanaashin, baisa gidana; ooninne merinau hegaara kanttenna. ¹¹SHin xinggilleenne quaxarssai a laattana; guttoinne quuroi an de7ana. Xoossai Eedooma bolli qolettai likkiyo wodoruwaanne baisatetta likkiyo tumbbiyaa piddi oottidi yeddana. ¹²He biittan kawotiyaabi xayana; halaqatikka hegaappe kichchana. ¹³A qatotun agunttai, a miixatun ohai odooroi morkkana. I worakanati allaxxiyoosaanne yanchchati de7iyoosaa gidana. ¹⁴Bazzo do7ati godaretuura gaittana; tuna ayyaanati issoi issuwaara xeesettana; gamma xalaheti wodhdhidi, yan de7ana. ¹⁵Guttiyaa yan keettaa keexxana; keexxada phuuphullido phuuphulleta haphphada qoxana. Ba marataakka ba qefetu garssan haphphana; qassi gaceti bantta laggiyaara laggiyaara he sohuwaa shiiqana.

¹⁶GODAA maxaafaappe koyidi nabbabite. GODAA doonai azazido gishshaunne a ayyaanai shiishshido gishshau, hageetuppe issoinne paccenna; qassi issoinne ba laggee binnan de7enna. ¹⁷I etau saamaa kessiis; a kushee etau biittai wodoruwan shaakkiis; eti a merinau haarana; yeletaappe yeletaa gakkanaashin, eti an de7ana.

Xillotettaa Ogiyaa

35 Bazzoinne mela biittai ufaittana; bazzo ufaissaa poocu giiddi, ciishshaa ciyyana. ²I keehippe ciyyana; poocu giidi ufaissan yexxana. Liibaanoosa bonchchoinne Qarmmeloosanne Saaroonaa gitatetta imettana; eti GODAA bonchchuwaanne nu Xoossaa gitatetta be7ana.

³Daafurida kushetanne arggaacida gulbbataa minttette. ⁴Wozanan yashshai de7iyoogeeta, "Minnite! Yayyoppite! Be7ite, intte Xoossai haluwaa kessanaunne ba xoosatettan eta qaxxayanau yaana; yiidi i inttena ashshana" yaagite.

⁵He wode, qooqetu aiffee dooyettana; tulletu haittaikka siyana. ⁶Wobbeti genessadan guppana; duudetikka ufaissan yexxana; bazzon haattai melosan pulttoi xuuqqana. ⁷Xuuggiya shafee dagattida haatta gidana; mela biittai haattaa pulttana; worakanati allaxxiyoosan maatai shombboqoinne ceeccai morkkana.

⁸Yan aaho ogee de7ana; ikka Geeshshatetta Ogiyaa geetettana. Geeshsha gidennaageeti he ogiyaara kanttokkona. SHin i geeshshatussa gidana; iita eeyyati an simerettokkona. ⁹Yan gaammoi de7enna; yashshiya do7atikka hegaara kanttokkona; yaanikka beettokkona; shin wozettidaageetu xallai hemettana. ¹⁰GODAI wozidoogeeti simmana; simmidi yexxiiddi, Xiyoone yaana; merinaa ufaissai eta huuphiyan wodhdhana. Eti ufaissaanne hashshu giyoobaa demmana; azzanoinne oolee wora baqatana.

Asooreti Yerusalaame Naassidosona

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 18:13-27; Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:1-19)

36 Kawuwaa Hizqqiyaasi kawotido tammanne oid-dantto laittan, Asoore Kawoi Sanaakireebi gim-betti uttida Yihudaa katamata ubbaa olidi oiqqiis.

² Hegaappe guyyiyan, Asoore biittaa Kawoi Laakisha giyo katamaappe issi waannatiya ola gadaawaa cora olanchchatuura Kawuwaa Hizqqiyaasakko Yerusalaame yeddiis. Yeddin biidi, Maayuwaa Meec-ciyaagaa gade efiya ogiyaappe qommo baggaara de7iya dagattida haattai goggiyo zaraa lanqqen eqqis. ³ Yaatin, Hilqqiyaa na7ai kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHEebininne Asaafa na7ai taarikiyaa xaafiya Yo7aahi akko kare kiyidosona.

⁴ Kiyin Asooretu gadaawai eta, "Hizqqiyaasassi ha-gaadan yaagidi yootite; 'Asoore kawoi, wolqqaamai ne-na hagaadan yaagees; 'Neeni haggaa keeni aibin am-manettadii? ⁵ Neeni coo mela, 'Olaa olettanau taayyo aadhhdida erainne wolqqai de7ees' yaagaasa. SHin neeni oonan ammanettada ta bolli haggaa makkaladii?

⁶ Neeni Gibxxe kawoi maaddana gaada qoppidabaa gidikko, meqqida shombboqo gatiman guufetiya asa mala. Aissi giikko, gatimai meqqin, pincoi kushiya caddeesinne masunxxisees. Gibxxe kawoi banan am-manettiya asa ubbau hegaa mala.

⁷ SHin neeni taayyo, 'Nuuni GODAN, nu Xoossan, ammanettoos' yaagikko, Hizqqiyaasi Yihudaa asaanne Yerusalaame asaa, 'Intte Yerusalaamen de7iya yarshshiyooosan goinnanau koshshees' giidi, ayyo goin-niyo xoqqa sohotanne yarshshiyoo sohota diggirggido Xoossaa i gidennee?

⁸ Ane ha77i haaya! Yaada ta godaa Asoore kawuwaa naasetta. Neeni togganau danddayiya, gidiya asa demmikko, naa77u sha7u parata taani neeyyo immana. ⁹ Neeni, 'Gibxxeti paraasatanne paraa gaareta taayyo yeddana' gaada ammanikkonne, ta godaa olanchchatu halaqatuppe issi laafiyaagaakka zaaranau danddayakka. ¹⁰ Hegaa bollikka qassi, taani ha77i tumu GODAA azazoi bannan ha biittaa xais-sanau kiyidanaa? GODAI ba huuphen tana, 'Ba, he biit-taa baada, olada bashsha' yaagidi odiis" yaagees' yaagite" yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan Eliyaaqiimi, SHEebininne Yo7aahi Asooretu gadaawaa hagaadan yaagidosona; "Nuuni birshshettaa eriyo gishshau, hayyanaa neeni nuuyyo ne ashkkaratuyyo Sooriyaa qalan oda. Dirssaa gimbbiyaa huuphiyan de7iya asai siyenna mala, Ibraisxxe qalan odoppa" yaagidosona.

¹² SHin gadaawai zaarettidi, "Ha qaalata taani inttessinne intte godaa xallaassi yootanau tana ta go-dai kiittideeyye? Inttenaara issippe bantta shiyaa maanaanne bantta sheeshshaa uyanau de7iya, ha dirssaa gimbbiyaa bolli uttida asaassaara ubbau odanaassa gidenneeyye?" yaagiis.

¹³ Hegaappe guyyiyan Asooretu gadaawai denddi eqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, Ibraisxxe qalan ha-

gaadan yaagiis; "Asoore kawoi wolqqaamai inttena giyoobaa siyite! ¹⁴ Kawoi inttena hagaadan yaagees; 'Hizqqiyaasi inttena cimmoppo; aissi giikko, i inttena ta kushiyaappe wotti ekkanau danddayenna. ¹⁵ I inttena, "GODAI tuma nuna ashshana; ha katamaikka Asoore kawuwaa kushiyan gelenna" yaagidi inttena GODAN ammanttoppo' yaagees.

¹⁶ "Ee, intte Hizqqiyaasi odiyoobaa siyoppite. Asoore kawoi inttena, 'Tanaara sigettite; haa taakko kiyite. Yaatikko, intte ubbaikka intte woiniyaa teeraappenne intte balasiyaa teeraappe miishshana; intte bookkido ollaappekka haattaa uyishshana. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan taani yaada, inttena intte biittaa milatiya biit-ti ekkada efaana. He biittai kattinne woine eessi, oit-tinne woine ataakilttee kumido biittaa' yaagees.

¹⁸ "Hizqqiyaasi inttena, 'GODAI nuna ashshana' yaagi-di cimmennaadan naagettite. Dere asatu xoossatuppe ba biittaa Asoore kawuwaa kushiyaappe ashshida xoossi de7iyye? ¹⁹ Hamaata xoossatinne Arifaada xoossati awan de7iyoonaa? Safariwaima giyo katamaa xoossati awan de7iyoonaa? Eti Samaariyaa ta kushiyaappe wotti ekkidonaa? ²⁰ Ha biittatu xoossatu ubbaa gidon ba biittaa ta kushiyaappe ai xoossi ashshidoogaa shin, GODAI Yerusalaame ta kushiyaappe ashshanee?" yaagiis.

²¹ SHin asai issi qaalanne ayyo zaarennan co77u giis. Aissi giikko, kawoi eta, "Ayyo ainne zaaridi odoppite" yaagi wottiis. ²² Hegaappe guyyiyan Hilqqiyaa na7ai kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHEebininne taarikiyaa xaafee Asaafa na7ai Yo7aahi bantta maayuwaa pooshshidi, Hizqqiyaasakko bi-idosona; biidi Asooretu gadaawai giidobaa ubbaa ayyo odidosona.

Kawoi Hizqqiyaasi Isiyaasa Zoriyaa Oichchiis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 19:1-7)

37 Kawoi Hizqqiyaasi hegaa siyido wode, ba maayuwaa pooshshiis; pooshshidi waaruwaa maayidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa geliis. ² Kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHEebininne cima qeeseti waaruwaa maayidi, Amoxa na7aa hananabaa yootiya Isiyaasakko baana mala kiittiis. ³ Kiittin eti Isiyaasakko biidi, "Hizqqiyaasi hagaadan yaagees; 'Hachchi gallassai meto gallassa, seera gal-lassanne yeella gallassa. Hegeekka na7i yelettanau wodee gakkinn, bannakkada yelanau maccaaseessi wolqqi xayiyooqaa mala. ⁴ De7o Xoossaa cayanaadan, a godai, Asoore kawoi, kiittido gadaawaa qaalaa GODAI ne Xoossai siyennan aggenna. Qassi GODAI ne Xoossai he siyido qaalaa daafan a qaxxayennan aggenna. Hegaa gishshau, nu asaa gidon palahi at-tanaageetussi woossa! yaagees" yaagidosona.

⁵ Kawuwaa Hizqqiyaasa ashkkarati Isiyaasakko yiido wode, ⁶ Isiyaasi eta hagaadan yaagiis; "Intte godaassi hagaadan yaagidi odite; 'GODAI nena, "Asoore kawuwaa ashkkarati tana cayishin, neeni siyido cashshaa qaalaa siyoppa. ⁷ Be7a, oduwaa siyidi, i ba biitti simmana mala, taani a gidon issi ayyaanaa

wottana. Yaatada i ba biitti biidi, yan bisuwan haiqqanaadan, taani a oottana" yaagees' yaagite" yaagiis.

Asooreti Haranttuwaakka Naassidosona

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 19:8-19)

⁸ Asoore kawoi Laakisha katamaappe denddidi bi-ichchidoogaa Asooretu gadaawai siyidi, guyye simmiis. Simmidi kawoi Liibina kataman olettiyaagaa demmiis.

⁹ Kawoi Sanaakireebi, "Toophphiyaa Kawoi Tirihaaqi nena olanau yiis" yaagiyo oduwaa siyiis. Siyidi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis; ¹⁰ "Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasaa, neeni ammanettiyo Xoossai nena, 'Yerusalaamee Asoore kawuwaa kushiyan gelen-na' yaagidi cimmoppo. ¹¹ Be7a, Asoore kawoti biittata ubbaa muleera xaissidi, eti oottidobaa neeni siyadasa. Yaatin, neeni attuutee? ¹² Beni ta maizza aawati bashshido biittatu xoossati, hegeetinne Gozaana, Kaaraanenne Rexeefa biittatu xoossatinne Talassaaran de7iya Edene asaa xoossati he biittata bashshaappe ashshidonaa? ¹³ Hamaata kawoi, Arifaada kawoi, Sa-fariwaima kawoi, Henaa7a kawoinne Iiwa kawoi awan de7iyoonaa?" yaagidi kiittiis.

¹⁴ Hizqqiyaasi dabddaabbiyaa kiitettida asatuppe ekkidi nabbabiis. Nabbabido dabddaabbiyaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ekki efiidi, GODAA sinttan micciis. ¹⁵ Yaatidi GODAA hagaadan yaagidi woossiis; ¹⁶ "Abeet Ubbaappe Wolqqaama GODAU, kiruubetuppe gid-duwan uttiya Israa7eela Xoossau, sa7aa kawotettatu ubbaa bolli ne xalaalai Xoossaa. Saluwaanne sa7aa neeni medhdhadasa. ¹⁷ Abeet GODAU, ne haittaa haa yeggada siya. Abeet GODAU, ne aifiyaa pogada xeella. Nena, de7o Xoossaa cayanau Sanaakireebi kiittido qaalaalaa siya.

¹⁸ "Abeet GODAU, Asoore biittaa kawoti kawotetta ubbaanne eta biittaa bashshidoogee ee tuma. ¹⁹ Eta xoossata taman xuuggi xaissidosona; aissi giikko, eta xoossati wonikka asa kushee massidi kessido mittanne shuchcha gidiyo gishshau, tumu xoossata gidokkona; hegaa gishshau, eti eta xaissidosona. ²⁰ Ha77i simmi abeet GODAU, nu Xoossau, ne xalaalai GODAA gidiy-oogaa sa7aa kawotettati ubbai erana mala, neeni nuna a kushiyaappe wotta akka!" yaagidi woossiis.

Isiyaasi Kawuwaassi Yeddido Kiitaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 19:2-37)

²¹ Hegaappe guyyiyan, Amoxa na7ai Isiyaasi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis; "GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Neni Asoore Kawuwaa Sanaakireeba gaasuwan tana woossido woosaa siyaas' yaagees.

²² "GODAI Sanaakireebabaa hagaadan yaagidi haasayees;

"Xiyoonen de7iya asai nena karees; Yerusalaamee asai ba huuphiyaa qaattidi, nena qoosees.

²³ Neni cayidoogeenne toochchidoogee oonee? Neni o bollan ne qaalaalaa

xoqqu oottada haasayadii?

Qassi otoruwan oona

xoqqu gaada xeelladii?

Hegaa neeni oottidoi ta bollaana,

Israa7eela Geeshshaa bollaana gidennee!

²⁴ Neni kiittido asatu baggaara Godaa cayadasa.

Qassi hagaadan yaagadasa;

"Taani taayyo de7iya cora paraa gaaretun

xoqqa deretu huuphiyaa, Liibaanoosa Deriyaa ki-ikiyaa kiyaas.

Kiyada ubbaappe aduqqiya zigatanne

ubbaappe lo77iya xiiddata qanxxaas.

Taani xoqqau wurssetta gaxaanne

tuujjuma woraa gakkaas.

²⁵ Taani allaga biittatun

haattaa ollata bookkada,

haattaa etappe uyaas.

Gibxxe biittan goggiya haatta ubbaa

taani ta tohuwaa gompan yedhdhada melissaas" yaagadasa.

²⁶ "Daro wodiyaappe kase,

neeni gimbbettida katamata qoqqofada,

shuchcha keela kessana mala,

taani qofaa qachcha wottidoogaa neeni erabeikkii?

Taani ha77i poliyo halchchota

beni halchcha wottaas.

²⁷ Hegaa gishshau, eta asaayyo wolqqai ixxin,

eti kauyyidosonanne yeellatidosona.

Eti gade maataa mala;

goshshan morkkida carshshaa mala.

Eti keettaa huuphiyan

morkkiya sharafaadaaninne ka77ennan de7ishin,

leegge miido kattaadan hanidosona.

²⁸ "SHin neeni uttiyoosaa,

kiyiyoosaa, geliyoosaanne

ta bolli neeni hanqgettido hanquwaa taani erais.

²⁹ Neni ta bolli hanqgettido gishshaunne,

ne otoruwaakka taani siyido gishshau,

taani ne siiriyaa ta duufuwaa aattana;

ne doonankka ta bixaalaa barssana.

Yaataa neeni yiido ogiyaara

taani nena guyye zaarana' yaagees"

yaagiis.

³⁰ Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Kawuwaa Hizqqiyaasa

hagaadan yaagiis; "Hagee polettanaagau neeyyo

malaatai hagee: Ha laitti intte azabba morkkida kattaa

maana; laitti qassi ha laitti morkkidaagaa azabbaa

maana. SHin kaalla laitti intte intte huuphen zeritenne

cakkite; woiniyaa turaakka tokkitenne a teeraa miite.

³¹ Yihudaa asaa atettati xaphuwaa duge yeddidi, bol-

lan aifiyaa aifiya mittaa mala gidana. ³² Aissi giikko,

wuriiddi attidaageeti Yerusalaameppe, palahi-

daageetikka Xiyooneppe kiyana. Ubbaappe Wolqqa-

ma GODAA mishoi hegaa oottidi polana.

³³ "Hegaa gishshau, Asoore kawuwaa GODAI ha-

gadaan yaagees; 'Asoore kawoi ha katamaa gelenna;

woikko hagan ba wonddafiyaa dukkenna; woi ba

gonddalliyaa oiqqidi, ha katamaa sintti aadhdhenna;

woikko qassi katamaa yuushuwaa biittaa dooriyan did-diqenna. ³⁴ Asoore Kawoi ba yiido ogiyaara guyye simmana; i ha katamaa gelenna. Taani GODAI haggaa odais. ³⁵ Taani ta bonchchuwaa gishshaunne ta ashkkaaraa Daawita gishshau, ha katamaa boshissennan ashsha ekkana' yaagees' yaagiis.

³⁶ He gallassi qammi GODAA kiitanchchai kiyidi, Asoore asai dunkkaanidosan, issi xeetanne hospun tammanne ichchashu sha7u attumaasaa woriis. Yaatin, asai maallado suuridi be7iyo wode, haiqqida asaa ahai hegan kumiis. ³⁷ Heggaa gishshau, Asoore Kawoi Sanaakireebi dendididi, guyye simmi biidi, Nanawe kataman uttiis.

³⁸ Issi gallassi Sanaakireebi ba xoossaa Nisirooka keettan goinniiddi de7ishin, a naati Adiraamelekinne Sar77eexeri bisuwan a woridosona. Woridi Araaraate giyo biitti baqatidosona. A na7ai Asiraadooni † a sohuwan kawotiis.

Kawoi Hizqqiyaasi Harggidi Paxiis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 20:1-11; Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:24-26)

38 He wode Kawoi Hizqqiyaasi harggidi, haiqqana matiis. Yaanidaashin Amoxa na7ai hananabaa yootiya Isiyaasi akko biidi, "GODAI nena, 'Neeni haiqqasappe attin paxakka; heggaa gishshau, ne keettaa giigissa' yaagees'" yaagiis.

² Yaagin Hizqqiyaasi godaakko simmi zin77idi, GODAA woossiis. ³ Woossiiddi, "Abeet GODAU, taani ne sinttan tumatetaaninne kumetta wozanan hemettidoogaanne qassi nena ufaissiyaabaa oottidoogaa taayyo neeni hassayana mala, taani nena woossais" yaagidi woossiis; woossiiddi Hizqqiyaasi keehi mishettidi yeekkiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai Isiyaasakko haggadan yaagiiddi yiis. ⁵ Yiidi, "Ba; baada Hizqqiyaasa, 'GODAI ne maizza aawaa Daawita Xoossai haggadan yaagees; "Taani ne woosaa siyaas; ne afuttaakka be7aas. Ne laittaa bolli taani neeyyo tammanne ichchashu laittaa gujjana. ⁶ Nenanne ha katamaa Asoore biittaa kawuwaa kushiyaappe ashshana; taani ha katamaayyo olettada ashshana" yaagees' yaaga" yaagiis.

⁷ Isiyaasi gujjidikka haggadan yaagiis; "GODAI ba giido qaalaa polanaagau malaatai haggaa: ⁸ Be7a, Akaazi pude kiyanaa giigissido xekkan de7iya kuwai tammu tangguwaa guyye simmidi baanaadan, taani oottana" yaagiis. Yaagin kuwai tammu tangguwaa guyye simmidi biis.

⁹ Yihudaa kawoi Hizqqiyaasi harggi paxidoogaappe guyyiyan, xaafido mazamuree haggaa: ¹⁰ Taani, "Ta de7o laittaaayyo biron bagga gakkiiyo wode, haiquwaa penggeera gelana haniyaanaa? Ta attida laittaa bonqqirggin, mela attana haniyaanaa?" yaagaas.

¹¹ Hegaadankka qassi, "Taani paxa de7iyaageetu biittan GODAA be7ikke; ha sa7an de7iyaageetu giddonka naa77antto be7ikke. ¹² Dorssaa heemmiyaagaa

† ASIRAADOONI: I Ibraawetto qaalaa "Esar-Haddon" geetteetes.

dunkkaaniyaadan, ta de7oi shodettiis. SHimainnee afalaa harppan xaaxiyoogaadan, taani ta de7uwaa xaaxaas; ikka tana wonddarashiyaappe duuttiis. Gallassaappe qammi gakkanaashin, neeni tana xaisadasa" yaagaas. ¹³ Sa7ai wonttana gakkanaashinkka taani maaduwaa demmanau waassaas. SHin gaamuwaadan i ta meqettaa ubbaa menttiis. Qassi gallasappe qammi gakkanaashin, neeni tana xaissadasa. ¹⁴ Taani cirashuwaadaaninne haatta kafuwaadan waassaas; haraphphedankka zuuzummaas. Ta aifeti saluwaa pude xeelliiddi xeelliiddi daafuridosona. Abeet Godau, taani un77ettaas; neeni tana ha un77uwaappe kessa!" yaagaas.

¹⁵ Haggaa ubbaa GODAI i ba huuphen oottiis; yaatin, taani ai gaanau danddayiyaanaa? Ta shemppoi keehippe un77ettido gishshau, xiskko i taappe haakkiis. ¹⁶ Abeet Godau, hageetu mala yohotun asi paxa de7ees. Hai ta payyatettaa zaarada, tana paxa wotarkii! ¹⁷ Be7a, taani ha gita tuggaa tuggatidoogee taayyo lo77o giidiis. Neeni ta shemppuwaa bashshaa ollaappe guyye zaarada ashshadasa; neeni ta nagara ubbaa neeppe guyye zaarada oladasa. ¹⁸ Aissi giikko, duufoi nena galatenna; haiqoikka nena sabbenna. Ciimma ollau duge wodhdhiyaageeti nena ammanttees giidi ufaissaa oottokkona. ¹⁹ Taani hachchi nena galatiyoogaadan, paxa de7iyaageetu xalaalati nena galatoosona; neeni ammanttiyoogaa aawai ba naatussi yootees.

²⁰ GODAI tana ashshana; heggaa gishshau, nuuni nu de7o laittaa ubban, GODAA keettan baqettan waaxettiida diittan yexxana.

²¹ Hagaappe kase Isiyaasi, "Balasiyaa teeraa daaxxidi, a kixaa bolli wottite. Yaatikko, i paxana" yaagi wottiis.

²² Yaagin Hizqqiyaasikka, "Taani paxada GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyanaagau malaatai aibee" yaagidi Isiyaasa oichchi wottiis.

Baabilooneppe Kiitettidi Yiida Asata

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 20:12-19)

39 He wode, Baladaana na7ai, Baabiloone Kawoi Marodaaki Baladaani, Hizqqiyaasi harggidi paxidoogaa siyido gishshau, dabddaabbiyaanne imuwaa Hizqqiyaasayyo yeddiis. ² Yeddin Hizqqiyaasi kiitettidi yiida asata mokkiis. Yaatidi ba buquraa minjiyo keettan de7iya biraa, worqqaa, sawuwaa, al77o zaitiyaa, ba ola miishshaanne ba buquraa minjiyo keettan de7iyaabaa ubbaa eta bessiis. Ba son woikko ba kawotettaa giddon de7iyaabaa ubbaappe Hizqqiyaasi eta bessennan aggidobi aibinne baawa.

³ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Isiyaasi Kawuwaa Hizqqiyaasakko yiidi, "Ha asati woigidonaa? Eti auppe yiidonaa?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Hizqqiyaasi, "Eti taakko haaho biittaappe, Baabilooneppe yiidosona" yaagiis.

⁴ Isiyaasi qassikka, "Eti ne son ai ai be7idonaa?" yaagiis.

Yaagin Hizqqiyaasi, "Eti ta son de7iya ubbabaa be7idosona; ta buquraa minjiyo keettan

de7iyaabaappe taani eta bessabeennabi aibinne baawa" yaagiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Hizqqiyaasa, "Ubbappe Wolqqaama GODAI giyoobaa siya. ⁶ I hagaadan yaagees; 'Ne kawo keettan de7iyaabai ubbabainne ne maizza aawati hachchi gakkanaashin shishshidobai ubbabai muleera omoodettidi, Baabiloone biitti baana gallassati yaana; appe aibinne attenna.

⁷ Qassi neeyyo yelettana, ne ashonne ne suutta gidiya, ne attuma zaretuppekka omoodettidi baana; biidi Baabiloone kawo keettan mureessa gididi oottana' yaagees" yaagiis.

⁸ Yaagin Hizqqiyaasi zaaridi, "Neeni odido GODAA qalalai lo77o" yaagiis. Aissi giikko, Hizqqiyaasi, "Taani de7ido laittan saroinne woppai de7ana gidennee" yaagidi qoppiis.

Minttettoi Kumido Qaalaa

40 Intte Xoossai hagaadan yaagees; "Ta asaa minttettite! Minttettite! ² Yerusalaamessikka, a omooduwan de7ido wodee polettidoogaa, i nagarai atto geetettidoogaa yootite; i nagaraa gishshau, GODAI o naa77u dakko qaxxayidoogaa yootite" yaagees.

³ Issi hagaadan yaagiya cenggurssai siyettees; "Bazuwan GODAA ogiyaa giigissite; nu Xoossaayyo mela biittan aaho ogiyaa sitti oottite. Wombba ubbai xoqqu gaana; deree ubbainne kerai ubbai ziqqi gaana. Moorettida ogee salallana; kirttaakirtto biittaikka dembbattana. ⁵ He wode, GODAA bonchchoi qonccana; asho maayida ubbai heгаа issippe be7ana. Aissi giikko, GODAA doonai heгаа haasayiis" yaagees.

⁶ Issi cenggurssai, "Waassa!" yaagiyaagaa siyaas. Siyada taani, "Woigada waassoo?" yaagaas.

"Asai ubbai maataa mala; a bonchcho ubbaikka dembaa ciishshaa mala. ⁷ GODAI ba shemppuwaa a bol-lan shemppiyo wode, maatai melees; ciishshaikka qoqqofettees. Asai tumu maataa mala. ⁸ Maatai melees; ciishshaikka qoqqofettees; shin nu Xoossaa qaalai merinau eqqidi de7ees" yaagada waassa.

⁹ Neno mishiraachchuwaa yootiya Xiyoonnee, xoqqa deriyaa pude kiya; neno mishiraachchuwaa yootiya Yerusalaamee, ne cenggurssaa wolqqappe xoqqu ootta; yayyoppa; xoqqu ootta; yaatada Yihudaa katamatussi, "Intte Xoossai hageeho" yaagada yoota.

¹⁰ Be7ite, Ubbaa Haariya GODAI wolqqaara yees; yin a qesee ayyo haarana. Be7ite, a woi-toi aara de7ees; a oosuwaa waagaikka a sinttaana. ¹¹ I ba wudiyaa hentanchchaadan mizees; ba dorssa marat akka ba qesiyan shiishshidi, ba kiyuwan idimmana. Xanttiyaageetakka loddaara kaalettana.

Ubbappe Bolla Gidida Israa7eela Xoossaa

¹² Haattata ba kushiyaa kophphiyan makkidai, salota takkaaruan likkidai, biittaa buhiyaa qun77an makkidai, qassi deretanne keratakkaa meezaanan likkidai oonee? ¹³ GODAA Ayyaanaa azazidai, woikko a zoriyaabaa gididi tamarissidai oonee? ¹⁴ I bau qonc-

canaadan, oonaara zorettidee? Woikko a sitta pirddaa ogiyaa oonee tamarissidai? Woikko a aadhdhida erattettaa tamarissidai woi a akeekaa ogiyaa bessidai oonee?

¹⁵ Be7ite, kawotettati gombbo giddon de7iya issi xohetta haatta mala. Eti meezaanan de7iya guutta baanadan qoodettidosona. Be7ite i haruurota liigo baanadan denttees. ¹⁶ Liibaanoosa mittai ayyo eettanau gidenna; an de7iya do7atikka xuuggiyo yarshshuwaassi gidokkona. ¹⁷ Kawotettati ubbai a sinttan bainnabaa mala; eti a sinttan ubba baina melaappekka guuttadan qoodettoosona.

¹⁸ Yaatin, Xoossaa intte oonaara milatissuuteetii? Woikko aibiira likkissi xeelluuteetii? ¹⁹ Eeqa misile gidikko, kushe hiilla eriya asi a massees; heгаа qassi worqqaa tigiyaagee worqqan sheeshshees; biraa tigiyaageekka a bolli biraa sanssalataa medhdhees. ²⁰ Hegaayyo miishshi baina hiyyeesai yarshshuwaw musenna mittaa doores; yaatidi, he misilee qaaxxen-naadan essanau kushe hiillaa eriya asa koyees.

²¹ Eribeekketii? Woikko siyibeekketii? Hagee intteyyo koiroppe odettibeennee? Woikko sa7ai merettoosappe heгаа intte akeekibeekketii? ²² I biittaa irzuwaappe bolla baggan ba araatan uttees; biittan de7iyaageeti a sinttan gumbburo mala. Salota magalashodan pididi oottiyaagee, qassi de7iyo soho oottidi, dunkkaanedan toliyaagee, ²³ halaqata bainnabadan oottiyaagee, biittaa kaalettiyaageetakka hada oottiyaagee a. ²⁴ Biron eti tokettosaaranne zerettosaara, qassi xaphuwaakka biron biittan yeddosaara, GODAI eta bolli carckuwaa yeddiigiis; etikka melidosona; melin gotee eta suullaadan efi aggiis.

²⁵ Geeshshai eta, "Yaatin, taani aara likkettanau tana oonaara milatissuuteetii?" yaagees. ²⁶ Intte aifiyaa xoqqu oottidi, saluwaa xeellite; he xoolintteta medhdhidai oonee? I eta olanchchaadan kaalettees; eta qoodaakka erees. I eta ubbaakka eta sunttan sunttan xeesees. A angгаа gitatettaappenne a wolqqaa minotettaappe denddidaagan, etappe issoinne xayenna.

²⁷ Neno Yaaqoobaa, neno Israa7eelaa, "Ta ogee GODAAPPE geemmiis; Xoossai ta pirddaa shenehoo giis" yaagada aissi amassalai? Qassi aissi heгааadan gaada haasayai? ²⁸ Erabeikkii? Siyabeikkii? GODAI merinaa Xoossaa; i biittaa ubbaakka medhdhidaagaa. I daafureenna; woikko wolqqai au wurenna; ooninne a qofaa eranau danddayenna. ²⁹ Daafuranchchau wolqqaa immees; minotetti bainaagaukka minotettaa gujjees.

³⁰ Harai atto yelaga naatika daafuroosona; qassi wolqqaa wuroosona. Wodallatika muleera daafuridi kunddoosona. ³¹ SHin GODAA ammanettidi naagiyaageeti, bantta wolqqaa ooraxissana. Eti argganttatudan, qefiyan pude kiyana; woxxidi daafurokkona; hemettidikka wolqqaa wurokkona.

Israa7eelassi Xoossaa Maaduwa

41 GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo abbaa doonan de7iya biittatoo, co77u giidi, taani

yootiyoogaa siyite! Asai bantta minotettaa ooraxissona; eti haa shiiqona; shiiqidi haasayona. Ane nuuni pirddettanau issippe shiiqoos.

²“Biyo soho ubban xooniya issuwaa arshsho baggappe denttidai oonee? I kawotettata a sinttan aattidi immees; yaatin, i kawota tohuwaappe garssaara yedhdhees. I eta ba bisuwan baanaadan oottees; qassi ba wonddafiyan suullaadan oottees. ³I eta yedettiiddi, a tohoi kase yedhdhibeenna ogiyaarakka saro kanttees. ⁴Hagaa oottidaageenne polidaagee qassi yeletatukka koiroppe xeesidaagee oonee? Taani GODAI, koiroi, wurssettaageetuurakka de7iyaagee, taani a” yaagees. ⁵Abbaa doonan de7iya biittati be7idi yayyidosona; sa7aa gaxatikka kokkoridosona. Eti issippe shiiqidi, taakko yiidosona. ⁶Asa ubbai ba shooruwwa shooruwwa maaddees; qassi ba ishaa, “Minna” yaagees. ⁷Kushiyyaa hiillanchchai worqqaa tigiyaagaa minttettees; kalltan massiyaagee naariqan qoxxiyaa-gaa, “Minna” yaagees. I birataa issippe gattiyoo-gaa, “Hagee lo77o” yaagees; qassi he eeqai qaaxxen-naadan, eti misimaariyan baxxannoosona.

⁸GODAI hagaadan yaagees, “SHin nenoo Israa7eela, ta ashkkarau, taani doorido Yaaqoobaa, ta dab-buwaa Abrahaama zariyau, ⁹taani nena biittaa gax-aappe ekkada, qassi wurssetta haahosaappe xegada, ‘Neeni ta ashkkaraa’ yaagidoogoo, taani nena dooraas; qassi taani nena olikke. ¹⁰Taani nenaara de7iyo gishshau yayyoppa; taani ne Xoossaa gidiyoo gishshau dagammoppa. Taani nena minttana; qassi taani nena maaddana. Taani nena ta xooniya ushachcha kushiyan kaafada oiqqana.

¹¹“Be7a, nena hanqqettiya ubbai yeellatidi kauyyana; nenaara eqettiyaageeti kasekka bannabaadan hanidi xayana. ¹²Nenaara ooyettiyaageeta neeni koyana; shin neeni eta demmakka. Nenaara olettiyaageeti kasekka bannabaadan, shufuro gididi xayana. ¹³Aissi giikko, taani GODAI, ne Xoossai, ne ushachcha kushiyya oiqqana. Nena, ‘Yayyoppa, taani nena maaddana.

¹⁴Nenoo guxuniyau, Yaaqoobaa, inttenoo Israa7eela asau, yayyoppite; taani inttena maaddana. Taani, inttena woziyaagee, Israa7eela Geeshshaa’ yaagais.

¹⁵Be7a, taani nena ooratta, qaranne achchaara de7iya, qoxxanau go7ettiyo miishsha oottaas. Neeni dereta qoxxada liiqissana; keratakka suullaadan oottana.

¹⁶Neeni eta suraggana; suraggin carkkoi eta efaana; goteekka eta laalana. SHin neeni GODAN ufaittana; qassi Israa7eela geeshshan bonchchettana.

¹⁷“Hiyyeesatinne metootanchchati haattaa koyin etau xayiyoo wode, qassi eta kookkeekka saamuwan meliyo wode, taani GODAI etau siyana; taani, Israa7eela Xoossai eta aggikke. ¹⁸Taani mela xoqqa so-hotun shaafaa, qassi wombbatu gidonkka pulttuwaa xuussana. Bazzuwaa haatti eelliyoosa, qassi mela biittaakka haatti xuuqqiyoosa oottana. ¹⁹Israa7eela Geeshshai hegaa medhdhidoogaa, qassi GODAA kushee hegaa oottidoogaa asai be7ananne erana mala, qassi qoppananne issippeekka akeekana mala, taani bazzuwan zigaanne guuganttaa, barsse-

neetiyaanne zaitiyaa wogaraa mokissana. Qassikka bazzuwan xiiddaa, odooruwaanne wogaraa issippe wottana” yaagees.

Xoossai Worddo Xoossata Ixees

²¹“GODAI, ‘Ane intte mootuwaa haa aattite’ yaagees. Yaaqooba Kawoi, ‘Ane intte markkaakka haa ehiite’ yaagees. ²²Ane eti bantta misileta haa ehin, aibi hananau de7iyaakko, eta misileti nuuyyo yootona. Nuuni akeekana malanne eta wurssettaakka erana mala, kase yohoti aibakko nuuyyo yootite; woi qassi sinttappe hananabaakka nuuyyo awaajjite. ²³Intte xoossata gidiyoo-gaa nuuni erana mala, sinttappe yaanau de7iyaabaa nuussi yootite. Nuuni dagamma malanne yayyana mala, lo77o gidin iita gidin, ane issibaa oottite. ²⁴Be7ite, intte bannabaa mala; intte oosoikka hada. Inttena dooriya asikka ba huuphiyau sheneyiyaagaa.

²⁵“Taani huuphessa baggappe issuwaa denttaas; denttin i yiis. Qassi ta sunntaa xeesiya issi arshsho baggappe yaana. Urqqaa medhdhiyaagee urqqaa yedhdhiyoogaadan, i kaalettiyaageeta yedhdhana.

²⁶“Hagaa nuuni erana mala, koiro nuussi awaajjidai oonee? Woikko nuuni, ‘I likke’ gaana mala, kasetidi nuussi yootidai oonee? Ooninne hagaa yootidai baawa; ooninne hananabaa yootibeenna. Qassi intte qaalaakka siyidai baawa. ²⁷Taani hagaa kasetada Xiyoonessi awaajjaas; qassi taani Yerusalaamessikka mishi-raachchuwwa yootiyaagaa immaas. ²⁸SHin taani xeellido wode issoinne baawa; taani zoriyaa oichchiyo wode, eta misiletu gidon zaaruwwa immiya issoinne baawa. ²⁹Be7ite, eti ubbaikka hada; eta oosoikka mela; seerissidi medhdhido eta misileti mela carkko” yaagees.

Xoossaa Ashkkaraa

42 Taani kaafada oikkido ta ashkkarai, ta shemppoi an ufaittiyoogee, taani dooridoogee hageeho.

Taani ta Ayyaanaa a bolli wottaas; i kawotettatussi su-ure pirddaa ehaana. ²I waassenna; woi ba qaala xoqqissenna; woi qassi ba qaala ogiyan sissenna.

³Dincsettida shombboquwaa i menttena; qassi lii7atidi eexxiya muqaaddaakka i toissenna. I ammanettidi, suure pirddaa ehaana. ⁴I biittan suure pirddaa essennan de7iiddi aggenna; woikko guyye geenna. Abbaa doona biittatun de7iya asai ubbai a higgiiyaa siyanau naagees.

⁵Xoossai GODAI, salota medhdhidi miccidaagee, sa7aanne sa7aappe kiyiyaabaa ubbaa oottidaagee, sa7an de7iya asau shemppuwaa immiyaagee, an hemettiya ubbau de7uwaa immiyaagee hagaadan yaagees; ⁶“Taani GODAA; taani nena xillotettan xeesaas; taani ne kushiyya oiqqada, nena naagana. Neeni qooqiyaa aifiyaa dooyana mala, omoodetti-daageeta omooduwaa keettaappe kessana mala, xuman de7iyaageetakka qasho keettaappe kessana mala, taani nena kawotettatussi poo7o oottada, qassi

asaassikka maachcha oottada immana. ⁸ Taani GODAA; hegee ta sunntaa. Ta bonchchuwaa taani harau immikke; ta galataakka masettidi giigida misiletussi immikke. ⁹ Be7ite, kase taani yootidobati ubbai polettidosona. Ha77i qassi taani oorattabaa awaajjais; eti hananaappe kasetada taani intteyyo yootais" yaagees.

Galataa Yettaa

¹⁰ GODAASSI ooratta mazamuriyaa yexxite; biittaa gaxaappe doommidi, a galataa yootite. Abbaa bollan biyaageetinne an kumida ubbaikka ane waassona. Abbaa doona biittatinne etan de7iya ubbaikka yexxona.

¹¹ Bazzoinne bazzon de7iya katamati, qassi Qeedaare asai de7iyo moottatikka bantta qaalaa xoqqu ootona. Selaa7a giyo kataman de7iyaageetikka deriyaa huuphiyaappe bantta ililssaa sissona.

¹² Eti bonchchuwaa GODAU immona; a galataakka gaxa biittatun awaajjona.

¹³ GODAI mino asadan kiyana; olanchcha asadan, i ba hanqquwaa denttana. I waassana; ba qaalaakka xoqqu oottidi alaaahana. I mino gidiyooqaa ba morkketa bessana.

Xoossai Ba Asaa Maaddanau Qaalaa Geliis

¹⁴ GODAI hagaadan yaagees; "Adussa wodeesappe taani saruwan takkaas; co77u gaada danddayaas. Ha77i maaretai oikkido maccaaseedan, taani waassana; tookka tookkada shemppanne peenuqana. ¹⁵ Taani deretanne kerata laalana; etan morkkidabaa ubbaa melissana. Shaafata haruuro kessana; deelletakka melissana. ¹⁶ "Taani qooqeta eti erenna ogiyaara ehaana; eti erenna loossuwaarakka kaalettana. Eta sinttan de7iya xumaa poo7uwau laammana; kirttaakirtto sohuwaakka salallissana. Hageeta taani etau oottana; taani eta mulekka aggikke. ¹⁷ SHin massidi giigissido misiletun ammanettiyaageeti, qassi seerissidi giigissido misileta, 'Intte nu xoossata' yaagiyaageeti guyye simmana. Eti muleerakka yeellatana" yaagees.

Israa7eela Asai Tamaarennan Ixxido Ixuwa

¹⁸ GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo tulleto, siyite; inttenoo qooqetoo, intte be7ana mala xeellite. ¹⁹ Ta ashkkaraappe hara qooqee oonee? Taani kiittiyo

uraappe hara tullee oonee? GODAASSI dummatida uraadan, woikko GODAA ashkkaraadan qooqee oonee? ²⁰ Darobaa xeellaasa; shin akeekakka. Ne haittatikka dooya; shin siyakka" yaagees.

²¹ GODAI ba xillotettaa gishshau, ba higgiiyaa gityayanaunne bonchchanau dosiis. ²² SHin hagee asai bonqqettiisinne wotti ekettiis. Eti ubbaikka diizzan ohettidi, qasho keettan qosettidosona. Eti bonqqettidosona; shin eta ashshiyaabi baawa. Qassi omoodettidosona; shin ooninne, "Zaarite" yaagiyaabi baawa.

²³ Intte giddoppe haggaa siyanai oonee? Qassi sinttappe yaana wodiyaabaa ezgganai oonee? ²⁴ Yaaqooba omooddiyaagau, Israa7eela bonqqiyaagau aattidi immidai oonee? A bollan nuuni nagaraa oottido, a ogiyan eti beennan ixxidonne a higgiiyaukka eti azazettennan ixxido GODAA gidenneeyye? ²⁵ Hegaa gishshau, i eta bolli ba hanqquwaa suuluwaanne yashshiya olaa gussiis; i eta yuushuwan tamaa eettiis, shin eti eri-bookkona; i eta xuuggiis; shin eti akeekibookkona.

Xoossai Ba Asaa Ashshana Giis

43 SHin nenoo Yaaqoobaa, nenoo Israa7eelaa, nena medhdhida GODAI hagaadan yaagees; "Taani nena wozido gishshau yayyoppa. Taani nena ne sunntan xeesaas; neeni taagaa. ² Neeni haattaa giduwaara pinniyo wode, taani nenaara gidana. Neeni shaafatu gidduwaara pinniyo wodekka eti nena muukkakkona. Neeni tamaa giddoora aadhdiyo wode, xuugettakka; lacoikka nena meenna. ³ Aissi giikko, taani nena Ashshiyaagaa Israa7eela Geeshshaa, GODAA ne Xoossaa. Taani Gibxxe neeyyo wozo oottada, Toophphiyaanne Saaba ne laamiyaa immana. ⁴ Neeni ta sinttan al77onne bonchcho gidiiyo gishshaunne, taanikka nena siiqiiyo gishshau, ne laamiyau asaa, ne shemppuwaa laamiyaukka kawotetata immana.

⁵ "Taani nenaara de7iyo gishshau yayyoppa; taani ne zerettata arshshoppenne arggoppe shiishshada ehaana. ⁶ Taani huuphessa baggaa, 'Eta zaarada eha!' yaagana. Tohossa baggaakka, 'Eta teqqoppa' yaagana. Ta attuma naata haahuwaappe, ta macca naatakka sa7aa gaxaappe ehaana; ta sunntan xeegettida ubbata, taani ta bonchchuwau medhdhidooqeeta, taani giigissidoogeetanne oottidoogeeta hammite" yaagana.

Israa7eeli Xoossaa Markka

⁸ Aifee de7ishin qooqida asata, haittaikka de7ishin tullidaageeta kessa; ⁹ Kawotettati ubbai issippe shiiqona; asaikka yaa7aa utto. Eta giddoppe haggaa yootanaunne kase aadhhdhida yohota nuna bessanau danddayiyai oonee? Hara asaikka siyidi, "Hagee tuma" yaagana mala, eti likke gidiyooqaa bessanau bantta markkata ehoona;

¹⁰ GODAI hagaadan yaagees; "Intte ta markkata; intte tana erana malanne ammanana mala, qassi taani Xoossaa gidiyooqaa akeekana mala, taani doorido ta ashkkarati inttena. Taappe kase hara xoossi

merettibeenna; woikko taappe guyyiyankka hara xoossi de7enna.

¹¹ "Tanattennee; taani GODAA. Taappe attin, hara ashshiyaabi baawa. ¹² Taani yootaas, ashshaasinne awaajjaas. Intte gidдон hara allaga xoossi de7ibeenna. Taani Xoossaa gidiyooгau taayyo intte markkata. ¹³ Taani Xoossaa; xaphoppe doommadakka taani tanattennee. Ta kushiyaappe ooninne ashshenna; taani oottidoogaa laammanau danddayiyaabi baawa" yaagees.

Baabilooneppe Kessi Ekkiyoogaa

¹⁴ GODAI, inttena Woziyaagee, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; "Intte gishshau, Baabiloone kiittada eta gordde mittaa menttana; eta ililssaikka zilaas-sau laamettana. ¹⁵ Taani GODAA, intte Geeshshaa, Israa7eela medhdhidaagaa, intte Kawuwaa" yaagees.

¹⁶ Abbaa gidдон ogiyaa, wolqqaama haattatu gid-doorakka loossuwaa kessidi, ¹⁷ para gaaretanne parata, olanchchatanne mino asata abbau ehiidi, eti dendennaadan zaqqulssida GODAI, qassi eta muqaaddaa lacuwaadan toissida GODAI hagaadan yaagees; ¹⁸ "Kase yohota haasayoppite; benibatakka qoppop-pite. ¹⁹ Be7ite, ha77i taani oorattabaa oottais; ikka ha77i mokkees. Intte heгаа erekettiyye? Taani bazzon ogiyaa, mela biittankka shaafata kessana. ²⁰ Bazzo do7ati, worakanatinne yanchchati tana bonchchana. Aissi giikko, ta galataa awaajjana mala, ta giigissidonne doorido ta asaassi taani bazzon haattaa, mela biittankka shaafata immais.

Israa7eela Nagaraa

²² "SHin nenoo Yaaqoobaa, neeni ta sunttaa xeesabaakka; nenoo Israa7eelaa, neenikka tana salet-tadasa. ²³ Neeni taayyo xuuggiyo yarshshuwaassi dorssaa ehabaakka; woi hara yarshshotunkka tana bonchchabaakka. Taani nena kattaa yarshshuwaa imma gaada waissabeikke; woi qassi ixaanaa imma gaada daafurssabeikke. ²⁴ Neeni taayyo ixaanaa mi-ishshan shammabaakka; woikko ne mehiyaa yarshshuwaa modhdhuwan tana kalissabaakka. SHin neeni ne nagaran tana waissadasa; ne naaquwankka tana daafurssadasa.

²⁵ "Tana, ne mooruwaa ta gishshau gaada qucciyai tanattennee; ne nagaraakka zaarettada hassayikke. ²⁶ Tana hassayissa; ane issippe ha yohuwaa mootettoos. Neeni xillo gidiyooгaa be7anau ane ne yohuwaa bidda. ²⁷ Ne koiro aawai nagaraa oottiis; nena tamarissiyaageetikka tana naaqqidosona. ²⁸ Hegaа gishshau, taani Beeta Maqidasiyaa halaqata tunissaas; Yaaqooba bashshau, Israa7eelakka cashshau aattada immaas" yaagees.

GODAI Xoossaa Xalaala

44 GODAI hagaadan yaagees; "Ta ashkkaarau Yaaqoobaa, taani doorido Israa7eelaa, ha77ikka siya. Taani nena medhdhaas; ne aayee uluwan nena

giigissaasinne maaddaas. Ta ashkkaarau Yaaqoobaa, taani dooridoogoo, yayyoppa. ³ Taani saamettida biittan haattaa gussana; mela biittankka pulttuwaa gogis-sana. Taani ta Ayyaanaa ne naatu bolli, ta anjuwaakka ne zerettatu bolli gussana. ⁴ Haattaa doonan mokiida maataadan, qassi goggiya pulttuwaa lanqqiyan de7iya mittaan, eti mokiida. ⁵ Issoi, 'Taani GODAAGAA' yaagana; harai qassi bana Yaaqooba sunttan xeesana; haraikka, qassi ba kushiya bolla, 'Taani GODAAGAA' yaagidi xaafana; i qassi bana Israa7eeli xeegettiyo si-igo sunttan xeesana" yaagees.

⁶ GODAI, Israa7eela Kawoi, a Woziyaagee, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Koiroi tana; wurssettaikka tana. Taappe hara Xoossi baawa. ⁷ Ta mali oonee? De7ikko ane awaajjo; qassi ane ta sinttan eqqidi yooto. Beniisappe doommidi, sinttappe yaan-abata yootiyaagee oonee? Ane eti sinttappe hanan-abaa nuuyyo yootona. ⁸ Yayyoppite; qassi dagammop-pite. Taani heгаа intteyyo beniisappe doommada yootabeikkinaa? Qassi awaajjabeikkinaa? Hegau taayyo intte markka. Taappe attin, hara Xoossi de7ii? Hara Zaalli baawa; taani oonanne erikke" yaagees.

Eeqaa Goinuwaa Bolli Haasayettida Bore Haasayaa

⁹ Eeqa misileta massidi medhdhiya ubbati hada; eti an ufaittiyoobati eta go77okkona. Eta markkatikka be7okkonanne erokkona. Hegaа gishshau, eti yeellatana. ¹⁰ Xoossa giigissidai, woikko aibaunne go77enna misile massidai oonee? ¹¹ Be7ite, a laggeti ubbai yeellatana; kushe hiillanchchati ubbai asa. Ane eti ubbaikka issippe shiiqidi eqqona. Eti yayyana; qassi eti ubbaikka issippe yeellatana.

¹² Birataa qoxxiyaagee ba qoxxiyo birataa taman wottees; wottidoogee bonqqidaagaa naariqan qoxxiidi, ba mino qesiyan a meretaa giigissees. Hegaа giigissidi namisettees; a minotettaikka wurees. Haattaakka uyenna; labbanees.

¹³ Anaaxee wodoruwan likkees; likkidi irssaasiyan a bolli malaataa wottees; yaatidi maloogiyan lil77issees. Lil77idaagaa likkidi, puulaara de7iya asa misile milatis-si giigissidi, ba son wottees. ¹⁴ I heгаа oottanau zigaa qanxxees; woikko wolaa woi xiiddaa wora gid-doppe dooridi diccanaadan oottees. Woi ixixikko, i zigaa tokkin, irai a dichchanaashin naagees. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, i assi eettiyo mitta gidees; ikka appe bagгаа ekkidi, eettidi ho77ees; qassi bagгаа eettidi, oittaa uukkees. Appekka xoossaa medhdhidi, ayyo goinnees; qassi misiliyaa massidi, a sinttan gufannees. ¹⁶ Appe bagгаа taman eettidi, qumaa kattees; baggan ashuwaa xiixidi, kallidi mees. Qassi tamaa ho77i sim-midi, "Hashshukkonne, laa hagee aiba ho77ii!" yaagees. ¹⁷ Qassi attida mittaa massidi, bau goinniyo xoossa misile kessees. He misiliyaa sinttan gufannidi, ayyo goinnees; yaatidi, "Neeni ta xoossaa gidido gishshau, tana ashsha" yaagidi woossees.

¹⁸ Eti ainne erokkona; ainnekka akeekokkona. Aissi giikko, eti be7enna mala, eta aifee goozettiis; qassi akeekenna mala, eta wozanaikka gorddettiis. ¹⁹ Eeqaa

oottiya asi ba wozanan, "Appe bagгаа taman eettaas; a bonquuwankka oittaa uuukkaas; ashuwaakka an xi-ixxada maas. Yaatin, appe attidaagaa sheneyiya eeqaa oottada medhdhoo? Qassi mittaa muduwau gufannada goinnoo?" yaagiyo eri woi akeeki oossinne baawa. ²⁰I bidinttaa mees; a cimettida wozanai a wora kaalettiis. I ba shemppuwaa ashshanau woikko, "Ta ushachcha kushiyan de7iyaagee eeqappe attin, Xoos-saa gidenna" gaanau danddayenna.

Xoossai Medhdhidaaganne Ashshiyaagaa

²¹ GODAI hagaadan yaagees; "Yaaqoobaa, neno Israa7eela, neeni ta ashkkaraa gidiyoo gishshau, ha yohota hassaya. Taani nena giigissaas; neeni ta ashkkaraa. Neno Israa7eela, taani nena dogikke.

²² Taani ne mooruwaa shaaraadan, ne nagaraakka cig-gaaraadan quccaas. Taani nena wozido gishshau, taakko simma" yaagees.

²³ Inttenoo salotoo, GODAI haggaa oottido gishshau, ufaissan yexxite. Inttenoo biittaa ciimmatoo, ililite. Inttenoo deretoo, woraunne a gididon de7iya mitta ubbau, mazamuriyaa kinchchite. Aissi giikko, GODAI Yaaqooba woziis; qassi Israa7eela giddonkka i bonchchettana.

²⁴ Nena Woziyaagee, aayee uluwan nena tilida GODAI hagaadan yaagees; "Taani GODAA, ubba yohota Medhdhidaagaa; salota tarkka tolidaagaa; sa7aakka tarkka miccidaagaa. Ta hegaa oottiyo wode, tanaara ooni de7ii? ²⁵ Taani worddo hananabaa yootiyaageetu malaataa hada oottais; qassi shareechchotakka eeyya kessais. Taani aadhdhida eranchchata guyye zaarais; eta eraakka eeyya oottais. ²⁶ Taani ta ashkkaraa qaala minttais; ta kiittidoogeeti hanana giidobaakka polais. Taani Yerusalaame katamaa, 'Neni asi de7iyo soho gidana' yaagais; Yihudaa katamataakka, 'Intte simmidi ke-exettana; intte gimbbiyaakka ooraxissana' yaagais.

²⁷ Taani haattaa ciimmataakka, 'Melite! Intte goggiya haattataakka melissana' yaagais. ²⁸ Qassi Qiirsoo, 'Neni ta asaa heemmiyaagaa; neeni Yerusalaame katamaa, "Ne simmada keexettana" yaagadanne, Beeta Maqidasiyaakka, "Ne baasoi baasettana" yaagada ta halchchuwaa poliyaagaa' yaagais" yaagees.

Xoossai Qiirsoo Kawo Kessanau Dooris

45 GODAI tiyidoogau, kawotettata ayyo haarissana mala, kawotu gittaa birshshana malanne penggeekka ayyo a sinttan dooyettana mala, a ushachcha kushiya oiqqido Qiirsoo GODAI hagaadan yaagees; ² "Taani ne sinttaara baana; dereta dembbayana. Nahaasiyaa birataa sanqqata menttana; birata hiraqotakka qanxxana. ³ Nena ne sunttan xeesiyaagee tana GODAA, Israa7eela Xoosaa gidiyoo-gaa neeni erana mala, taani neeyyo xuma sohuwan de7iya aquwaanne geeman qosettida duretaa immana. ⁴ Ta ashkkaraa Yaaqooba gishshaunne taani doorido Israa7eela gishshau, taani nena ne sunttan

xeesais. Neni tana erana xayikkonne, taani nena bonchcho sunttan xeesais.

⁵ "Taani GODAA; taappe hari baawa; taappe hara Xoossi de7enna. Awai mokkiyoosaappe biidi, wulliyoo-saa gakkanaashin de7iya asai taappe hari bainnaagaa erana mala, taani nena gixissais. Gidikonne, neeni tana erabaakka. Taani GODAA; taappe hari baawa. ⁷ Taani poo7uwaa oottais; xumaakka medhdhais. Sarotettaa oottais; bashshaakka ehais. Taani GODAI, ha ubba yohota oottiyaagaa.

⁸ "Inttenoo salotoo, bollappe duge xillotettaa tigte; shaaratikka a bukkona. Biittai dooyetto; dooyettin atotettaikka pude mokko. Xillotettaikka aara issippe dicco. Taani GODAI haggaa medhdhaas.

Xoossai Meretaassinne Taarikiyaassi Godaa

⁹ "Bana Medhdhidaagaa baaxetiyaagau aayye7ana! Aissi giikko, i urqqa miishshaappe issuwaa. Urqqai medhdhiyaagaa, 'Ai oottai?' woi qassi, 'Neni hiillaa erakka' yaagiyye? ¹⁰ Ba aawaa, 'Ai yeladii?' yaagiya urau, woikko ba aayyiyo, 'Ai maarettadii?' yaagiya urau aayye7ana! ¹¹ GODAI, Israa7eela Geeshshai, a Medhdhidaagee, hagaadan yaagees; 'Sinttappe hananabaa eranaunne ta naatubaa tana oichchanau intte besseetii? Ta kushiyan taani oottanabaakka tana aza-zanau besseetii? ¹² Taani sa7aa oottaas; asaakka a bolli medhdhaas. Salota taani ta kushiyan tolaas; etan de7iya meretata ubbaakka azazaas. ¹³ Taani Qiirsoo xillotettan denttaas; a ogiyaa ubbaakka suure oottana. Miishsha qanxxennan, woikko mattaaye immennan, i ta katamaa keexxana; ta asaakka omooduwaappe kessana' yaagees. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais" yaagees.

¹⁴ GODAI hagaadan yaagees; "Gibxxe duretainne Toophphiya zal77ee, qassi geesaa adussa gidiya Sabaa7ata asatikka neekko yiidi, nebaa gidana. Eti sanssalatan qashettidi, nena kaallana. Eti neeyyo goinniiddi, 'Xoossai ne xallaara de7ees; hari baawa; appe hara xoossi baawa' yaagidi neeyyo watiwatana" yaagees.

¹⁵ Abeet Xoossau, Israa7eela Ashshiyaagoo, tumuppe neeni nena genttiya Xoosaa. ¹⁶ Eeqaa medhdhiyaageeti ubbaikka yeellatananne kauyyana. Eeqa misiliyaa medhdhiyaageeti ubbai issippe kaushshau baana. ¹⁷ SHin Israa7eela GODAI merinaa atotettan ashshirggiis; intte merinaukka yeellatekettanne kauyyekketa.

¹⁸ Salota medhdhida GODAI, biittaakka giigissidi oot-tidaagee, qassi asi de7anaadaanappe attin, biittaa coo medhdhibeenna Xoossai hagaadan yaagees; "Taani GODAA; taappe hari baawa; ¹⁹ taani geeman, awankko issi xuma biittan haasayabeikke. Yaaqooba zerettaas-sikka, 'Tana mela sohuwan koyite' gabeikke. Taani GODAI tumaa haasayais; likkebaa odais.

Saluwaa Sa7aa Medhdhida Xoossaanne Baabiloone Eeqata

²⁰ "Inttenoo kawotettatuppe attidaageetoo, issippe shiiqidi haayite; mataa shiiqite. Mittaappe oosettida eeqa misiliyaa tookki yuuyiyaageetaunne, ashshanau danddayenna xoossaa woossiyaageetau eri baawa.

²¹ Ane yootite; intte mootuwaa shiishshite; etikka ane issippe zorettona. Adussa wodiyaappe kase haggaa odidai oonee? Benippe haggaa awaajjidai oonee? Tana GODAA gidikkinaayye? Taappe attin hara Xoossi baawa. Taani xillo Xoossaanne Ashshiyaagaa. Taappe hari baawa.

²² "Inttenoo biittaa gaxan de7iya ubbatoo, taakko simmidi, attite. Aissi giikko, taani Xoossa; taappe hari baawa. ²³ Taani ta huuphiyan caaqqaa; guyye simmenna qalalai ta doonaappe xillotettan kiyiis: 'Asai ubbai taayyo gulbbatana; inxxarssa ubbaikka tanan caaqqana' yaagaas.

²⁴ "Eti tabaa haasayiiddi, 'Xillotettainne minotettai GODAA xalaalan de7ees' yaagana" yaagees.

A ixxiyaageeti ubbai akko yaana; yiidi yeellatana. ²⁵ SHin Israa7eela zerettai ubbai GODAN, xoonuwaanne bonchchuwaa demmana.

46 Beela giyo Baabiloone eeqai goinnees; Naba giyo eeqaikka hokkees. Kase intte tookkiyo eta misileti ha77i caana mehetu bollan caanettidi, etau de-exo tooho gididosona. ² Caana meheti deexuwaappe denddidaagan, caanaara issippe kunddidosona; eeqati banttana ashshanau danddayenna gishshau, bantta huuphiyaukka omoodettidi biidosona.

³ GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eelappe attidaageetoo, Yaaqooba zaretoo, taani yootiyoo-gaa siyite; intte yelettido wodiyaappe doommada taani inttena tookkaas. ⁴ Intte cimmana gakkanaashinkka taani tanakka; intte puulummana gakkanaashinkka, taani inttena maaddana. Taani inttena medhdhaas; taani inttena denttana; taani inttena tookkananne ashshana.

⁵ "Tana o mala guuteetii? Qassi oonaara likkissuuteetii? Nuuni issi mala gidanaadan, tana oonaara gatti xeelluuteetii? ⁶ Worqqaa bantta qarcciitaappe qoliyaageetinne biraa meezaanan wottidi likkiyaageeti hegaa etau xoossa oottidi medhdhana mala, worqqaa tigiyaagaa qaxaroosona. Ikka xoossa oottidi medhdhees; yaatin, eti he eeqaa sinttan hokkidi goinnoosona. ⁷ Eti a denttidi, bantta hashiyan tookkoosona; tookkidi a sohuwan a wottoosona. Yaatobare i hegan eqqi aggees; hegaappe yaa haa qaaxxenna. Issi asi ayyo waassikkokka, zaaruwaa immenna; qassi a metuwaappekka a ashshenna.

⁸ "Inttenoo nagaranchchatoo, haggaa hassayitenne poppite; intte wozanan kahan wottite. ⁹ Beni wode hanida yohota hassayite. Aissi giikko, taani Xoossaa; hari baawa. Taani Xoossaa; ta mali ooninne baawa.

¹⁰ 'Ta qofai minnana; qassi taanikka ta halchchuwaa ubbaa polana' yaagais. Wurssettan hananabaa doomettan, qassi biron hanibeenna yohota beni

wodiyaappe doommada awaajjais. ¹¹ Arshsho bag-gappe bonqqiya kafo, haaho biittaaappe ta qofaa poliya asa taani xeesada, taani giidoogaa taani polana; taani halchchidobaakka taani oottana.

¹² "Inttenoo wozanai muumidoogeetoo, xillotettaappekka haakkidaageetoo, taani yootiyoo-gaa siyite; ¹³ taani ta xillotetta mataa ehais; ikka haaho gidenna. Ta atotettai gam77enna; taani ta atotetta Xiyoonessi, ta bonchchuwaakka Israa7eelassi immana" yaagees.

Baabiloone Bolli Yiya Pirddaa

47 GODAI hagaadan yaagees; "Bii Baabiloone geela7ee, duge wodhdha; wodhdhada baanan utta. Bii Kaladaawetu na7ee, ne kawotaa araataa ag-gada sa7an utta. Aissi giikko, hagaappe sinttanau neeni saaphotiyaronne baalotiyaro geetettakka. ² Woxaa ekkada kattaa gaacca. Ne gullettaa qaara; ne adussa maayuwaakka kessa. Ne xifaa bessa; yaatada shaafata pinna. ³ Ne kalloi qaarettana; ne pokkoikka beettana. Taani haluwaa kiyana; oossikka qarettikke" yaagees.

⁴ Nuna Woziyaagee, ayyo sunttai Ubbappe Wolqqaama GODAA gidiyoo-gee, Israa7eela Geeshshaa.

⁵ GODAI hagaadan yaagees; "Bii Kaladaawetu na7ee, ba; baada xuman co77u gaada uttaaga. Aissi giikko, hagaappe sinttau neeni kawotettatu kawiyoo geetettakka. ⁶ Taani ta asaa hanqqettaas; ta laataakka tunissaas; taani eta ne kushiyan aattada immaas. Neeni etau qarettabaakka; cimidaageetu bollankka ne qambaraa keehi deexettadasa. ⁷ Neeni, 'Taani merinau kawiyoo gidana' yaagadasa. Heggaa gishshau, ha yohota ne wozanan qoppabaakka; eta wurssettaakka has-sayabaakka.

⁸ "Nenoo woppu gaada uttidaareenne ishaluwaa dosiyaaree, siya. Ne wozanan, 'Tana; taappe attin, hari baawa. Taani am77e kiyikke; woikko yelada na7i bainna maine gidikke' yaagadasa. ⁹ Ha naa77u yohoti issi gallassi aifee liphanaashin, ne bolli yaana. Ne bitai daro, ne murunnoikka gita wolqqaama gidikkonne, neeni ne naatuppe mela attiyoo-geenne am77etettai ne bolli kumettan yiyoogee antenna.

¹⁰ "Neeni ne iitatettan ammanetta uttadasa; qassi, 'Tana ooninne be7enna' yaagadasa. Ne aadhdhida er-atettainne cinccatettai nena wora kaalettin, neeni ne wozanan, 'Tana, taappe attin, hari baawa' yaagadasa. ¹¹ SHin neeni waata daadumatada haassanaakko erenna iitai ne bolli yaana. Neeni waagaa qanxxanau danddayenna boshai ne bollan wodhdhana; qassi neeni aibanne erenna bashshai qoppennan ne bolli yaana.

¹² "Ane neeni ne naatettaasappe oottaidda de7ido ne bitaanne ne murunnuwaa ha77ikka aggoppa. Ooni erii, ne googaadan hananaakko; woi neeni an dagant-tanaakko. ¹³ Zore xalaalan ne daafuradasa. Saluwaa xoolinttiyaa qoodiyaageeti, a xeellidi hananabaa yootiyaageeti, qassi, aginaa xeeruwan xeeruwan ne bollan yaanabaa yootiyaageeti ane nena ashshona.

¹⁴ Be7a, eti durcca mala; tamai eta maana. Eti tamaa

lacuwaappe banttana ashshanau danddayokkona. Hegee asi ba bollaa ho7ettanau ho77iyo bonqqo woikko qassi asi a sinttan uttanau danddayiyo tama gidenna. ¹⁵ Neeni etaara daafuridoogeeti, ne naatettaasappe doommidi, nenaara zal77idaageeti neeyyo heгаа mala. Eti ubbaikka ba ginaara ginaara laalettana; nena ashshiyaabikka issiinne baawa.

GODAI Sinttappe Hananabaa Eriya Xoossaa

48 "Inttenoo Yaaqooba zaretoo, Israa7eela sunttan xeesettiyaageetoo, qassi Yihudaa zerettaappe yiidaageetoo, hгаа siyite. Intte GODAA sunttan caaqqeeta; Israa7eela Xoossaa xeeseeeta; shin tumatettaaninne xillotettan gidenna. ² Intte inttena geeshsha katamaa sunttan xeeseeeta; Israa7eela Xoossan zemppeeta; a sunttai Ubbappe Wolqqaama GODAA.

³ "Taani kase hanidabata daro wodiyaappe kase yootaas; ta doonaappe eti kiyidosona. Kiyin eti eesuwan polettanaadan, taani oottaas. ⁴ Aissi giikko, neeni yootin siyennaagaa, ne morggee birataa mala gidiyooгаа, ne som77oikka nahaasiyaa giyo birataadan leeqqamennaagaa taani eraas. ⁵ Hegaa gishshau, neeni, 'Hгаа ta eqai oottiis; qassi ta masettida misiletinne ta seerissidi oottido misilee oottiis' geennaadan, taani heгаа neeyyo benippe doommada odaas. Qassi eti hananaappe kasetada, taani eta neeyyo awaajjaas.

⁶ "Neeni kase siyadasa; ha77i simmi hгаа ubbaa be7a. Yaatin, neeni hгаа ubbaa tuma giikkii? Ha77ippe doommada sinttanau neeni oorattabaa siyanaadan, taani oottana. ⁷ Eti ha77i merettidosonappe attin, beni merettibookkona. Neeni, 'Be7a, taani eta erais' geennaadan, hachhippe kase neeni mulekka etabaa siyabaakka. ⁸ Neeni mulekka siyabaakka; qassi mulekka erabaakka. Ne haittai benippeka dooyettibeenna. Aissi giikko, neeni cimmiyaagaa gidiyooгаа taani erais; qassi yelettoosappeka neeni makkalanchcha geetettada xeesettadasa.

⁹ "Ta sunttaa gishshau, taani ta hanqquwaa zaarana; taani nena xaissennaadan, ta hanqquwaa teqqana. ¹⁰ Be7a, taani nena paaccaas; shin biraadan gidenna; taani nena metuwaa taman paaccaas. ¹¹ Taani ta gishshau, hгаа oottais. Aissi giikko, ta sunttai tooshettanau taani koyikke. Taani ta bonchchuwaa harau immikke.

Qiirsoosi Kaalettana Xoossai Doorido Asa

¹² "Nenoo Yaaqoobaa, taani xeesido Israa7eela, taani giyoobaa siya. Taani tana; koiroikka wursettaikka tana. ¹³ Biittaa baasuwa ta kushee baasiis. Salotakka ta ushachcha kushee micciis. Taani eta xeesiyo wode, eti issippe eqqoosona.

¹⁴ "Intte ubbai issippe shiiqidi siyite; eeqatuppe hagee hananaagaa kasetidi yootidai oonee? GODAI dooridoogee a qofaa Baabiloone bolli polana; a qe-seekka Baabiloone biittaa asaa bolli gidana. ¹⁵ Taani ta

addiniitai a xeesaasinne ayyo yootaas; a ehiidai tana. Qassi i oottiyoobai ubbai ayyo injjetana.

¹⁶ "Taakko haa shiiqidi, hгаа siyite; taani koiroppe doommadakka geeman haasayabeikke; hegee hanido wodiyaappekka doommada taani yan de7ais" yaagees.

Qassi Ubbaa Haariya GODAINNE a Ayyaanai ha77i tana kiittidosona.

Xoossai Ba Asaassi Halchchido Halchchuwaa

¹⁷ GODAI, nena Woziyaagee, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; "Taani GODAI, ne Xoossai, nena maaddiyaabaa tamarissiyaagaa. Neeni baanau bessiya ogiyanka nena kaalettiyai tana. ¹⁸ Neeni ta azazuwaa siyidabaa gidiyaaakko, ne sarotettai shaafaa haattaadan goggana shin; ne xillotettaikka abbaa beetaadan hanana shin. ¹⁹ Ne zaree abbaa shafiyaadan, ne naatika qoodi baina sa7aa baanaadan corattana shin; eta sunttaikka ta sinttappe xayennan woikko kichchennan aggana shin" yaagees.

²⁰ Baabiloone biittaaappe kiyite; Baabiloone asaappekka baqatite! Qaalaa xoqqu oottidi, ufaissan hгаа haasayite; sa7aappe sa7aa gaxaa gakkanaashin, hгаа kiittite. Kiittidi, "GODAI ba ashkkaraa Yaaqooba woziis" yaagidi odite. ²¹ I eta bazzo giddoora kaalettido wode, eti saamettibookkona. Zaallaappe haattaakka etau pulttissiis; zaallaa i phalqqin, haattai xuuqqiis.

²² GODAI, "Titatussi saroi baawa" yaagees.

Israa7eeli Biittan De7iya Asaayyo Poo7o

49 Inttenoo, abbaa doonan de7iya biittatoo, taani odiyoogaa siyite. Inttenoo, haahuwan de7iya kawotettatoo, ezggite. Taani yelettanaappe kase GODAI tana xeesiis; qassi ta aayee uluwan de7ishin, ta sunttaa sunttiis. ² Ta inxxarssaa qara bisuwaadan oottiis; ba kushiya kuwan tana genttiis; i tana poshshido zubbe oottiis; yaatidi ba shoohuwaa giddon tana yeg-gidi qottiis.

³ I tana, "Neeni taani nenan bonchchettiyo ta ashkkaraa Israa7eela" yaagiis.

⁴ SHin taani hagaadan yaagaas; "Taani mela coo daafuraas; ta wolqqaakka go77ennabaaninne hadaban coo wurssaas. Ta pirddai GODAA mataana; ta waagaikka ta Xoossaa mataana" yaagaas.

⁵ Ha77ikka, taani GODAA aifiyaa sinttan bonchchettido gishshaunne ta Xoossai taayyo wolqqa gidido gishshau, Yaaqooba akko zaaranaunne Israa7eela akko shiishshanau, taani au ashkkara gidanaadan, tana ta aayee uluwan tilida GODAI hagaadan yaagees; ⁶ "Neeni Yaaqooba zariyaa denttanaunne Israa7eelappe attidaageeta zaarada ehaanau, neeni taayyo ashkkara gidiyoogee qii guuttabaa. Hegaa gishshau, ta atotettai biittaa gaxaa gakkanaadan, taani nena kawotettatuyyo poo7o oottana" yaagees.

⁷ Asai karidoogau, ixidoogaunne deriyaa haariyaageetu ashkkarau, GODAI, Israa7eela Woziyaagee, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees;

“Ammanettiya GODAA gishshaunne nena doorida Is-raa7eela Geeshshaa gishshau kawoti be7idi, denddi eqqana. Deriyaa haariyaageetikka be7idi goinnana” yaagees.

Yerusalaamee Zaaretti Oosettana

⁸ GODAI hagaadan yaagees; “Taani doorido wodiyan ne oishaa zaaraas. Atotettaa gallassi taani nena maadaas. Taani nena naagana; neeni biittaa zaarettada es-sana mala, asi de7enna biittatakkana neeni laatissana mala, taani nena asaayyo maachcha oottada immaas. ⁹ Omooduwan de7iyaageeta, ‘Kiyite!’ xumaa qashuwan de7iyaageetakka, ‘Birshshettite!’ gaana mala, asaassi maachcha oottada nena immana. Eti ogiyaa lanqen heemettana; booddila kera ubbaa bolli allaxxana. ¹⁰ Eti namisettokkonna woi saamettokkonna. Eta bazzuwaa mishoi xuuggenna; awaikka eta meenna. Eta qarettiyaagee eta kaalettana; pultto haattaakkokka eta laaggana.

¹¹ “Taani ta dereta ubbaa oge kessana; ta wogga ogetikka zanggaaraappe xoqqu gaana. ¹² Be7a, ta asai haahosaappe yaana: huuphessa baggaappenne arggo baggaappe yaana. Qassi Asiwaane biittaappekka yaana” yaagees.

¹³ Inttenoo salotoo, ufaissan yexxite. Neno biittau ufaitta. Inttenoo deretoo, ililite! Aissi giikko, GODAI ba asaa minttettiis; qassi ba metootanchchatussikka qarettees.

¹⁴ SHin Xiyoona, “GODAI tana aggi bayiis; Godai tana dogi bayiis” yaagausu.

¹⁵ GODAI hagaadan yaagidi zaarees; “Aayiyaa ba xanttiyo na7aa doganau danddayaiyye? Ba uluwaappe yelido na7au qarettekkeeyye? Geelladan a dogiyaakkokka, taani nena dogikke! ¹⁶ Be7a, taani nena ta kushiyaa gomppan xaafa wottaas; ne dirssaa gimbbetikka ubbatoo ta sinttan de7oosona.

¹⁷ “Nena zaarettidi keexxiyaageeti yaana; nena qolidaageeti kiyidi baana. ¹⁸ Ane xoqqu gaada, ne yu-ushuwaa xeella; ne naati ubbai issippe shiiqidi, neekko yaana. Taani GODAI ta de7uwan caaqqais: neeni eta ubbaa alleeqodan maayana; bullashettanau haniya maccaaseedan, neeni eta qumaayana.

¹⁹ “Ne bashsha sohotinne baises biittati ha77i nenan de7iya asaassi keehi un77ana; qassi nena qolidaageetikka neeppe haakkana. ²⁰ Neeni kayyottiyo laitatan neeyyo yelettida naati ne haittan oliiddi, ‘Hagee sohoi nuuyyo keehi un77o; heгаа gishshau, nuuyyo de7anau aaho sohuwaa imma’ yaagana. ²¹ Yaagin neeni ne wozanan, ‘Hageeta naata ubbaa taayyo oonee yelidai? Taani yelada xontta attaas shin; taani mainaas shin; taani omoodettada wora baas shin. Yaatin, hageeta oonee dichchidai? Be7a; taani tarkka attaas; yaatin hageeti naati ubbai auppe yiidonaa?’ yaagana” yaagees.

²² Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Be7a, taani kawotettatussi malaataa bessana; taani asaassi ta banddiraa essana. Eti ne attuma naata idimmidi ehaana; ne macca naatakka bantta hashiyau tookkidi

ehaana. ²³ Kawoti nena dichchiya aawata gidana; eta macca kawotikka nena xanttiyaageeta gidana. Eti gu-fannidi, neessi goinnana; qassi ne tohuwaa baanaakka laaccana. Taani GODAA gididoogaa neeni hegan erana; tanan ammanettidi naagiyaageeti yeellatokkonna” yaagees.

²⁴ Omooduwan ekkidobaa wolqqaamaa kushiyaappe zaarissana danddayettiyye? Woikko omooddidi efiido asi meqetti bainna iitaa kushiyaappe kessi ekkana danddayiyye?

²⁵ SHin GODAI hagaadan yaagees; “Wolqqaami omooddidi efiidobai simmana; meqetti bainna iitatu kushiyan omoodettida asikka kessi ekkana. Aissi giikko, nenaara olettiyaageetuura taani olettana; ne naatakka taani ashshana. ²⁶ Nena huqqunniyaageeti bantta ashuwaa maanaadan, taani oottana; qassi woine eessaa uyidi mattottiyoogaadan, eti bantta suuttuu uyidi mattottana. Yaatobare asa ubbai taani GODAA, nena Ashshiyaagaa, Woziyaagaanne, Yaaqooba Wolqqaama gidiyooqaa hegan erana” yaagees.

50 GODAI hagaadan yaagees; “Taani intte aayiyoo yeddido paramai awan de7ii? Woikko oossi inttena taani baizzidanaa? Be7ite, intte nagaraa gishshau, intte baizettideta; intte mooruwaa gishshau, intte aayiyaa yedettaasu. ² Taani yiido wode, aibissi hegan asi xayidee? Taani xeesido wode, ‘Yee!’ gaanau aibissi asi hegan de7ibeennee? Taani inttena wozanau ta kushee qantteeyye? Woikko inttena ashshanau taayyo wolqqi baaweeyye? Be7ite, taani seerada abbaa melissais. SHaafatakkana bazzo oottais. Etan de7iya moleti haattai xayin wooqoosona; saamoi worin haiqqoosona. ³ Taani salota karettabaa maizzais; waaruwaakka eti kamettiyoobaa oottais” yaagees.

Xoossaa Ashkkarai Azazettiyaagaa

⁴ Daafuridaagaa taani qaalan waatada minttet-tanaakko erana mala, Ubbaa Haariya GODAI taayyo tamarida inxxarssaa immiis. I tana maallado maallado beegottidi, taani tamarida asadan siyanaadan, ta haittaa ezggissee. ⁵ Ubbaa Haariya GODAI ta haittaa dooyiis; taanikka makkalanchcha gidabeikke; guyyekka simmabeikke. ⁶ Taani ta zokkuwaa shociyaageetus-si, ta gacuwaakka buuchchaa shoddiyaageetus-si aat-tada immaas. Ta som77uwaa kaushshaappenne cuchchaa cushettiyoosaappe genttabeikke. ⁷ Ubbaa Haariya GODAI tana maaddiyo gishshau, taani yeellatabeikke; heгаа gishshau, taani ta som77uwaa salo giyo shuchchaadan oottaas. Taani yeellatennan at-tanaagaakka erais. ⁸ Tana shatinttiyaagee matan de7ees; yaatin, tana mootiyaagee oonee? Ane issippe tanaara eqqo! Ta baarigaarai oonee? Ane tanaara gaitto! ⁹ Be7ite, Ubbaa Haariya GODAI tana maaddees; yaatin, tana mooranchcha gaanai oonee? Be7ite, eti ubbaikka maayuwaadan ceeggi wurana; bil77ai eta maana.

¹⁰ Intte giddoppe GODAASSI yayiyaageenne a ashkkaraa qaalaassi azazettiyaagee oonee? Xuman hemettiyaageenne poo7oi bainnaagee i oonee? He

urai GODAA sunttan ammanetto; ba Xoossankka zemppo. ¹¹ Be7ite, inttenoo tamaa eettiya ubbatoo, yi-ichcha xomppiyaa lacuwaa intteyyo shiishshiyaaageetoo, intte eettido tamaa poo7uwan hemettite! Intte yiidido xomppiyaa lacuwaa poo7uwan simerettite! Intte ta kushiyaappe ekkanau de7iyooobi hagua: Intte hant-taara seelan zin77ana.

Yerusalaame Minttettiya Qaalaa

51 GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo xillotettaa kaalliyaageetoo, inttenoo tana, GODAA koyiyaageetoo, siyite. Intte phalqgettidi ekettido shuchchaanne intte bookettidi kiyido ollaa xeellite.

² Intte aawaa Abrahaamakonne inttena yelida Saarikko xeellite. I barkka de7ishin, taani a xeesaas; xeesada anjjaasinne qoodan corayaas.

³ "GODAI Xiyooneeninne a qolettido sohotun de7iya ubba asaa minttettana. I bazuwaa Edene Gan-natiyaadan, i mela sohotakka GODAA ataakiltiyaa sohuwaadan oottana. Ufaissainne hashshu guussai yan de7ana; galataanne mazamuriyaa cenggurssai yan siyettana.

⁴ "Ta asau; taani yootiyoobaa siyite. Ta kawotettau, ne haittaa taakko yeggada ezgga. Aissi giikko, higgee taappe kiyees; ta suure pirddaikka kawotettatussi poo7o gidana. ⁵ Ta xillotettaa eesotidi shiiqana; ta ashettaikka kiyidi, ogiyan de7ees. Ta qesee asaa haarana; abbaa doona biittatun de7iya asai ubbai tanan ammanettidi naagana; qassi taani eta ta wolqqan ashshanaagaa, ufaissa oottidi naagana.

⁶ Pude xoqqu giidi, salota xeellite; duge sa7aakka xeellite. Aissi giikko, saloti cuwaadan piskki giidi xayana; sa7aikka afaladan wurana; an de7iya asai ubbai udunxxetudan haiqqana. SHin ta ashettai merinau de7ana; ta xillotettaikka wurena.

⁷ "Inttenoo xillotettaa eriyaageetoo, ta higgeekka intte wozanan de7iyooageetoo, siyite. Asaa boriyau yayyoppite; eta cashshaukka dagammoppite. ⁸ Aissi giikko, maayuwa miyoogaadan, bil77ai eta maana; dorssaa ikisiyaa miyoogaadan, guxunee eta maana. SHin ta xillotettaa merinau de7ana; ta ashettaikka yeleta ubbau gakkana" yaagees.

⁹ Abeet GODAU, beegotta! Beegotta! GODAA qesiyau, wolqqaa maaya; kase aadhdhida wodetuuninne yeletatun beegottidoogaadan beegotta. Ra7aaba giyo demiyaa qanxxerettidaagee, miimminttiyaakka caddidaagee nena gidikkiiyye? ¹⁰ Abbaanne gita ciimma haattaa melissidaagee nena gidikkiiyye? Neeni wozi-doogeeti pinnana mala, ciimma abbaa oge ootti-daagee nena gidikkiiyye? ¹¹ GODAI wozidoogeeti sim-midi, yexxiiddi Xiyoone yaana; yiidi merinaa ufaissai eta bollan de7ana; eti ufaissaanne hashshu giyoobaa demmana. Qassi azzanoinne yeehoi etappe haakkana.

¹² GODAI hagaadan yaagees; "Inttena minttettiyaagee tana. Yaatin, haiqqiya asau yayyanau, maatadan eesuwan meliya asaa na7au yayyanau intte oonee? ¹³ Intte salota miccidanne sa7aa baasuwaakka baasida GODAA, inttenakka medhdhida Xoossaa

dogidetii? Eti inttena xaissanau giigissido, inttena huqqunniya asatu hanquuwaa gaasuwan gallassa kumetta yayyideta. SHin inttena huqqunniyaageetu hanqqoi awan de7ii? ¹⁴ Omoodettidaagee eesuwan birshshettana; haiqqenna; ollankka gelenna; ayyo oit-tikka paccenna. ¹⁵ Aissi giikko, taani GODAA ne Xoos-saattennee. Dambbalai waassanaadan, abbaa qaat-tais. Ta sunttai Ubbappe Wolqqaama GODAA. ¹⁶ Salota miccanaadan, biittaa baasuwaakka baasanaadan, qassi Xiyoone, 'Neeeni ta asa' gaanaadan, taani ta qaalaa ne doonan wottaas; ta kushiya kuwan taani nena genttaas" yaagees.

¹⁷ Neno, GODAA kushiyaappe a hanquuwaa xuu7aa uyida Yerusalaamee, beegotta! Dendda! Neeni ganddi-gaarissiya xuu7aa cinggada uyadasa. ¹⁸ A yelido naatu ubbaappe o kaalettiyaabi issoinne baawa; qassi a dichchido naatu ubbaappekka i kushiya oiqqiyaabi issoinne baawa. ¹⁹ Dakko daro bashshai ne bollan gakkii-is; yaatin, nena oonee minttanau danddayiyai? Hegeetikka kolettaa, bashshaanne bisuwa. Yaatin, taani nena waatada minttettanee? ²⁰ Ne naati labban-idosona; eti gitiyaa gidon gelida genesseedan, oge ubbaa gaxan kunddidosona. Eti GODAA hanquwaaninne ne Xoossaa seeran kumidosona.

²¹ Hegaa gishshau, neno, woine eessaa uyennan mattottida metootanchchee, hagua siya. ²² Ne Godai, ba asau mootettiya GODAI ne Xoossai hagaadan yaagees; "Be7a; nena ganddigaarissiya, ta hanquuwaa xuu7aa taani ne kushiyaappe akkaas; neeni naa77anttuwaa a mulekka uyakka. ²³ Taani heгаа nena tuggayiyaageetu kushiyan wottana. Eti nena, 'Nuu-ni ne bollaara hemettidi aadhdhana mala, zaqqulla' yaagidosona. Yaagin neeni aadhdhana gakkanau, ne zokkuwaa etau biittadaaninne ogedan oottadasa" yaagees.

Xoossai Yerusalaame Ashshana

52 Neno Xiyoone katamau, beegotta; beegottada minotettaa afalaadan maaya. Neno, geeshsha katamau, Yerusalaamee, ne bonchcho maayuwa maaya; aissi giikko, hagaappe sinttanau qaxxaret-tibeennaageenne tunai ne giddo gelenna. ² Neno, omoodettida Yerusalaamee, ne baanaa qoqqofa. Dendda; denddada ne kawotaa araatan utta. Inttenoo, omooduwan de7iya Xiyoone asatoo, intte qooriyan qashettida sanssalataa birshshite.

³ Aissi giikko, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte kasekka waaga ekkennan baizettideta; qassi ha77ikka miishsha immennan coo wozettana.

⁴ Ta asai koiro bete gididi, Gibxxe biittaa biis; shin Asooreti ta asaa coo huqqunnidosona. ⁵ Yaatin, ta asai waaga qanxxennan coo omooduwan biichchin, tau hagan aibee de7iyai? Eta haariyaageeti waassoosona; ta sunttaikka ubbatoo gallassa kumettaa cayettees.

⁶ Hegaa gishshau, ta asai ta sunttaa erana; he gallassi haasayiyai tana gidiyooгаа eti erana. Ee hegee tana. Taani GODAI hagua odais" yaagees.

⁷ Lo77o mishiraachchuwaa ehiya, sarotettaa yootiya, ufaissiya mishiraachchuwaa yootiya, atotettaa yootiyaanne, Xiyoonokka, “Ne Xoossai kawotees” giiddi deretu bollaara yiya bitaniyaa tohoti aiba lo77iyoonaa! ⁸ Siyite, intte katamaa naagiyaageeti bantta qaala xoqqu oottidi, ufaissau issippe yexxoosona; GODAI Xiyooone simmiyo wode, a simettaa eti bantta aifiyan be7ana. ⁹ Inttenoo Yerusalaamen qolettida sohotoo, issippe ufaissau yexxite; aissi giikko, GODAI ba asaa minttettiis; Yerusalaame katamaakka woziis. ¹⁰ GODAI ba geeshsha qesiyaa kawotettatu ubbaa sinttan qonciissiis; qassi biittaa gaxai ubbaikka nu Xoossaa atotetta be7ana.

¹¹ Inttenoo GODAA keettaa miishshata tookkiyaageetoo, kichchite, kichchite; yaappe kiyite. Tunabaa bochchoppite; a giddoppe kiyiichchite. Intte huuphiyaukka geeyite. ¹² SHin kiyiiddi, eesuwan kiyekketta; woikko betidi beekketa; aissi giikko, GODAI intteppe sinttau aadhdhidi kaalettana; Israa7eela Xoosaiikka guyyeera gididi, inttena naagana.

Metoi Gakkiyo Ashkkaraa

¹³ GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, ta ashkkarai akeekan oottana; i bonchchettidi, xoqqu xoqqu gaana; i keehi gitatana. ¹⁴ A som77oi asa ubbaagaappe, a meraikka asa naatuugaappe moorettiis; moorettin a be7idi, daro asai dagammiis. ¹⁵ SHin ha77i daro kawotettati ubbai aban garamettana; † appe denddidagan, kawoti bantta doonaa oiqqana; aissi giikko, eti banttau odettiibeennabaa be7ana; siyibeennabaakka akekana” yaagees.

53 Nuuni odidoogaa ooni ammanidee? GODAI ba wolqqaa oona bessidee? ² I a sinttan mela biittan de7iya durumaappe xaphuwaa yeddidi, aaciya yelaga aacaadan dicciis. Nuuni a loitti xeellanau, ayyo merai woikko qottai baawa; nuuni akko shiiqanau ayyo puuli baawa. ³ I asan karettiisinne ixettiis; i harggeppenne metoppe shaahetti erenna azzaniya asa gidiis. I asi a be7anaappe giidi, ba som77uwaa wora zaariyo asadan karettiis; nuunikka a bonchchi-bookko.

⁴ I tumu nu harggiyaa bau ekkiis; qassi nu az-zanuwaakka tookkiis. SHin a gakkida metoi, deshettainne waayee Xoossaappe ayyo yiidabaa giidi nuuni qoppida. ⁵ SHin i nu mooruwaa gishshau, cadettidi masunxxiis; nu nagaraa gishshaukka shocettidi liiqiis. I qaxxayettidoogan, nuuni saruwaa demmida; a masunttan nuuni paxida. ⁶ Nuuni ubbai oge balida dorsatudan wora biida; nuuni ubbaikka nu ogiyau ogiyau simmida. GODAI nu ubbai naaqqido naaquwaa a bolli wottiis.

⁷ I un77etiisinne qohettiis; shin ba doonaa pogibeenna. SHukkanau efiyo dorssaadan laagettiis; ba ikisiyaa meediyaageetu sinttan co77u giya dorssa maraadan, ikka ba doonaa pogibeenna. ⁸ Eti a huqqunnidinne a bolli sugetta pirddaa pirdididi efiidosona. I ta asaa

† DARO KAWOTETTATI UBBAI ABAN GARAMETTANA: *Ibraawetto qalaan “Kawotettata ubbaa i aracana” yaagees.*

mooruwaa gishshau shocettidi, paxa de7iyaageetu biitaappe i kichchidoogaa a zariyaappe oonee akeekidai? ⁹ I ba haiquwan iita asatuura qoodettiis; haiqqidikka dure asa duufuwan moogettiis. Gidikkonne, palabaa i oottiibeenna; ba doonankka worddo haasayibeenna.

¹⁰ SHin i qohettanaagee GODAA shene gidiis; qassi GODAI i tuggatanaadan oottiis. I bana nagarau yarshsho oottiyo wode, ba zerettaa be7ana. A bareekka aduqqana; GODAA sheneekka a kushiyan polettana. ¹¹ A shemppiyaa waayettidoogaappe guyyiyan, i de7uwaa poo7uwaa be7ana; be7idi ufaittana. Ta xillo ashkkarai ba erattetan darota xillissana; eta mooruwaaakka tookkana. ¹² Hegaa gishshau, gita asatu gidduwan taani au bonchcho sohuwaa shaakkada immana; qassi minotuura i omooduwaa shaakkana. Aissi giikko, i ba shemppuwaa haiquwau aattidi immiis; yaattidi mooranchchatuura paidettiis. Gidikkonne, i daro asaa nagaraa tookkiis; tookkidi mooranchchatuuyookka gaannatiis.

Xoossai Israa7eela Siiqiyo Siiquwaa

54 GODAI hagaadan yaagees; “Bii, yelabeenna mainee, yexxa! Nenu, maareti oiqqi erennaaree, ne qaala xoqqu oottada ilila! Aissi giikko, ba azinaara de7iya maccaasee naatuppe, barkka de7iya maccaasee naati darana. ² Ne dunkkaaniyaa sohuwaa aassa; qassi neeni de7iyo sohuwan magalashotakka piddi oottada micca. Guyye gooppa; wodoruwaakka adussa; xishiyaakka mintta. ³ Neeni ushachcha baggaaranne haddirssa baggaara aakkana; ne zareti kawotettata laattana; laattidi eta baisesa katamatun keexxidi uttana.

⁴ “Yayyoppa; aissi giikko, neeni yeellatakka. Dagammoppa; aissi giikko, neeni kauyyakka. Neeni ne yelagatetta yeellaa dogana; ne am77etettaa boriyaakka hagaappe sinttan hassayakka. ⁵ Aissi giikko, nena Medhdhidaagee neessi azinaa; ayyo sunttaikka Ubbaappe Wolqqaama GODAA. Israa7eela Geeshshai nena Wozidaagaa; i biitta ubbaa Xoossaa geetettees” yaagees. ⁶ Ne Xoossai hagaadan yaagees; “Azinaa muleera aggi bayin, dogettada azzaniya maccaaseedaninne yelagattetan azinaa sooppe kiyida maccaaseedan neeni hana uttidaashin, taani GODAI nena heesaas.

⁷ “Issi guutta wodiyau taani nena aggaas; shin gita maarotan nena taani shiishshana. ⁸ Suulliyya hanqquwan, taani ta sinttaa neeppe guutta wodiyau genttaas; shin merinaa siiquwan taani neeyyo qaretana” yaagees. GODAI, nena Woziyaagee haggaa odees.

⁹ Neessi qarettiyya GODAI hagaadan yaagees; “Hagee taassi Nohe wodiyaa mala. He wode taani Nohe bashshaa haattai naa77anttuwaa sa7aa mittennaadan caaqqaa; hegaadankka, nena naa77antto hanqqetennaaninne seerennan agganau taani caaqqaa. Dereti qaaxxanau, keratikka bantta de7iyoosaappe kichchanau danddayoosona; shin ta aggenna siiqoi neeppe shaahettenna; ta sarotettaa maachchaikka kichchenna” yaagees.

¹¹ GODAI hagaadan yaagees; "Nenoo, metootida katamee! Gotee yaanne haanne shocidooree, minttetiyaabi xayidooree, be7a, taani nena bonchcho shuchchan alleeqissada keexxana; ne baasuwancka sampperiyaa giyo shuchchaa hiixxana. ¹² Ne adussa shuchchaa gimbbiyaa de7iya gumbbuwaa taani inqquwaaw giyo daro al77o zo7o shuchchan gimbbana; ne penggiyaa phooliya al77o inqquwan, ne dirssa ubbaakka bonchcho shuchchan gimbbana. ¹³ Ne attuma naata ubbaa GODAI tamarissana; ne naatu sarotetaikka darana. ¹⁴ Neeni xillotettan minnada eqqana; sugettanne huqqunnai neeppe haakkana. Neeni aibaassikka yayyakka; dagamaikka neekko shiiqenna. ¹⁵ Nena olanau denddiyaabi de7ikko, hegee ta sheniya oottenna; taani ne bagga gidiyo gishshau, nena olanau denddiya ubbai kunddana. ¹⁶ "Be7a, womppiinan tamaa womppiinidi, ba halchchuwau haniya ola miishshaa qoxxiya wogaaciyaa taani medhdhaas. Qassi bashshanaadan, bashshiyaageetaka taani medhdhaas. ¹⁷ Nena qohanau oottido ai miishshinne nena qohidi kantti kiyenna. Nena mootiya inxxarssa ubbau gidiya zaaruwaa neeni immana. GODAA ashkkaratu laatai haggaa; eta taani shatinttana" yaagees. GODAI hegaa yootees.

Xoossappe Beettiya Maarotaa

⁵⁵ GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo saametti daageetoo, ubbaikka haattaakko haa yiite; miishshi bainnaageetoo, haayite. SHammite; miite. Haa yiidi, miishsha qanxxennan coo woine eessaakka maattaakka shammite. ² Intte miishshaa quma gidennabau aibissi kesseetii? Kalissennaban intte wolqqaa aibissi wursseetii? Ane loittidi, taani odiyoogaa ezggite; lo77obaa miite; qassi modhdhuwan intte asatettaa ufaissite.

³ "Ta asau, siyite; taakko haa yiite. SHemppooraa paxa de7ana giikko, taani yootiyoogaa siyite. Taani inttenaara merinaa maachchaa maacetana. Taani anjjana gaada Daawita anjjidoogaadan, inttenakka anjjana. ⁴ Be7ite, taani a asaayyo markka, kaalettiyaagaanne halaqa oottaas. ⁵ Be7a, neeni erenna kawotettata xeesana; qassi GODAA ne Xoossaa Israa7eela Geeshshaa gaasuwan, nena erenna kawotettati neekko eesotidi yaana. Aissi giikko, GODAI nena bonchchiis" yaagees.

⁶ GODAI beettiyo wode a koyite; matan de7iyo wode a xeesite. ⁷ Iitai ba oosuwaaw, nagaranchchaikka ba qofaa aggo; GODAAKKO i simmo. Simmin i a maarana. I nu Xoossaakko simmo. Simmin i ayyo coo atto gaana.

⁸ Aissi giikko, GODAI, "Ta qofai intte qofaa mala gidenna; intte ogeekka ta ogiyaa mala gidenna. ⁹ Saloti sa7aappe xoqqiyoogaadan, ta ogee intte ogiyaappe xoqqees; ta qofaikka intte qofaappe xoqqees.

¹⁰ Irainne suuppa shachchai saluwaappe wodhdhidi, biittaa alidi, mukkanaadaaninne aifanaadan oottiyoogaadan, qassi zeriyaagau zerettaa, miyaagaukka kattaa immennan guyye saluwaa simmennaagaadan, ¹¹ ta doonaappe kiyiya qaalaikka hegaa mala. I taani

halchchidoogaa polana; qassi kiittidoogaa oot-tanaappe attin, taakko coo simmenna.

¹² "Intte ufaissan kiyana; kiyyidi saruwan moissetana. Deretinne kerati intte sinttan ufaittidi yexxana; dembban de7iya mittati ubbaikka bantta kushiyaa baqqana. ¹³ Agunttaa gishshaa xiiddai, gom77oriyaa gishshaakka xaittaa mukkana. Mukkidi hegee GODAI hassayettiyoobanne merinau xayenna malaata gidana" yaagees.

Aihuda Gidenna Asaikka Xoossaa Asa Gidana

⁵⁶ GODAI hagaadan yaagees; "Tumu pirddaa naagite; xillobaa hanite; aissi giikko, ta ashettaa ellellidi yaana; ta xillotettaikka matan qonccana. ² Haggaa oottiya uraa, Sambbataa tunissennaadan bonchchiya uraanne iitabaa oottennan ixxiya uraa taani anjjana" yaagees.

³ GODAAKKO shiiqida betee, "GODAI tana ba asaappe tumu shaakkana" gooppo. Qassi mureessaikka, "Be7a, taani melida mitta" gooppo.

⁴ GODAI hagaadan yaagees; "Ta Sambbatata bonchchiya, tana ufaissiyaabaa dooriyaanne ta maachchaa minttidi naagiya mureessatussi, ⁵ etassi taani ta Beeta Maqidasiyaa giddooninne ta dirssaa gimbbiyaa gidon, eti hassayettiyoobaa immana. Macca naatuppenne attuma naatuppe lo77iya sunntaa taani etau immana; taani etau merinau xayenna sunntaa immana. ⁶ GODAASSI oottanau, GODAA sunntaa dosanaanne a ashkkara gidanau, banttana akko shiishshiya beteta, qassi Sambbataa tunissennan bonchchiyaageetanne ta maachchaa minttidi naagiyaageeta ubbata ⁷ taani ta geeshsha deriyaa ehaana; ehaada ta woosa keettan eta ufaissana. Eti ta yarshshiyooosaa bollan shiishshiyo, xuuggiyo yarshshoinne hara yarshshoi eckettana; aissi giikko, ta keetta asai ubbai Xoossaa woossiyo keetta geettana" yaagees.

⁸ Israa7eelappe laalettidaageeta shiishshiya, Ubbaa Haariya GODAI, "SHiiqidaageetu bolli gujjada, taani haratakka shiishshana" yaagees.

Israa7eela Kaalettiyaageeti Pirddettidosona

⁹ Inttenoo bazzo do7atoo, inttenoo woran de7iya do7atoo, ubbaikka haa yiidi miite. ¹⁰ Israa7eela asaa naagiyaageeti qooqe; etau ubbaukka eri baawa. Eti ubbaikka boccanau danddayenna duude kanatu mala. Eti zin77idi aimottoosona; eti xiskko dosoosona. ¹¹ Eti daro yiiqetiya kana mala; miidi kalli erokkona. Eti akeeki paccido henttanchcha; eti ubbai bantta ogiyaa ogiyaa simmidosona; ubbaikka bantta go77a xallaa koyoosona. ¹² Eti ubbaikka, "Haa yiite; woiniyaa eessaa ane uyoos. Ane nu mattoyiya ushshaa kumettaa ganoos! Wonttoikka hachchi mala gidana; woikko hachchippekka aadhdhi lo77ana" yaagoosona.

Israa7eelati Eeqau Goinniyo Goinoi Pirddettees

⁵⁷ Xillo asi haiqqees; shin hegaa akeekidi qoppiyaabi baawa. Banttana Xoossaassi immida

asati biittaappe xayoosona; shin xillo asi bashshai yaanaappe kasetidi ekettiyoogaa ooninne akeekenna. ²I biidi sarotettai de7iyo sohuwaa gelees. Suuretettan hemettiyaageeti haiqqidi shemppuwa demmoosona. ³GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, shareechchee naatoo, inttenoo laggettiyaarinne shaaramuxiyaari zerettatoo, haayite. ⁴Intte o bolli qilliicceetii? Intte oona qooseetii? Intte inxxarssaakka o bolli kesseetii? Intte makkalanchchatu naatanne worddanchchatu naata gidekketii? ⁵Intte wolaa giddooninne daashsha mitta ubbaa garssan amuwan xuugetteetanne tun-abaa ootteeta; intte naatakka zanggaaraa shoob-baaninne shuchchaa kooppuwan shukkidi yarshsheeta. ⁶Zanggaaraa shoobban de7iya liiqo shuchchati intte xoossata. Intte etau ushshaa yarshshuwaawaa tigideeta; kattaa yarshshuwaakka immideta. Yaatin, taani hagan ubban ufaiittiyaabaa intteyyo milatii? ⁷Keehi xoqqanne adussa deriyaa huuphiyan intte hiixaa yeg-gideta; yeggidi yan yarshshanau pude kiyideta. ⁸Intte penggiyaappenne qosilettaappe so baggaara eeqaa misileta essideta. Tana aggiigidi, intte arssaa aassidi, yaa pude kiyideta. Etaara maachchaa maacettideta; yaatidi eta arssaa dosideta; eta kalluwaakka be7ideta. ⁹Zaitiyaa ekkidi, Molooka giyo eeqaakko biideta; intte shittuwaakka darissideta; inttiyo kiitettiyaageeta haahosaa kiittideta; harai attin, Si7ooliyaa gakkanaashin wodhdhideta. ¹⁰Intte hara xoossata koyiiddi daafurideta; shin, 'Hidooti baawa' yaagibeekketa. Intte wolqqai haa ooraxxiis; heгаа gishshau, labbanidi kunddibeekketa.

¹¹"Intte oossi yayyidi, taayyo worddotidetii? Intte tana hassayibeekketa; intte wozanankka qoppibeekketa. Taani daro wodiyaawaa co77u giido gishshaassa gidennee, intte taassi yayyennan aggidoogee? ¹²Taani intte xillotettaanne intte oosota awaajjana; shin inttena ainne go77okkona. ¹³Intte waassiyoo wode, intte shishshido eeqati inttena ashshona! Eta ubbaakka carkkoi ekki efaana; issiton shemppiyo shemppoi eta punni xaissana. SHin tana baayyo baqati attiyoo soho oottiya asi biittaa laattana; ta geeshsha deriyaakka i ekkana" yaagees.

Xoossai Ba Asaa Maaddanaunne Pattanau Immido Hidootta

¹⁴GODAI hagaadan yaagees; "Gimbbite, Gimbbite! Ogiyaakka giigissite; ta asaa ogiyaappe xubbiyaabaa ubbaa diggite" yaagees. ¹⁵Aissi giikko, merinau de7iyaagee, gitai, xoqqan de7iyaagee, a sunttaikka Geeshshaa geetettiyoogee, hagaadan yaagees; "Taani xoqqu giidanne geeshsha sohuwan de7ais; gidikkonne, bantta oottido nagarau azzanidi simmiyaageetuuranne banttana ziqqi oottiyaageetuura de7ais. Yaatada taani bantta oottido nagarau azzanidi simmiyaageetu ayyaanaanne banttana ziqqi oottiyaageetu wozanaa ooraxxiisais. ¹⁶Taani merinau mootikke; ubbatonkka hanqqettikke. Hanqqettikko asaa ayyaanai, taani medhdhido asaa shemppoi daafurana. ¹⁷Eta nagaraa gaasuwaaninne eta yaariyaa

gaasuwan, taani eta hanqqettaas. Hanqqettada eta shocaas; ta sinttaakka etappe genttaas. SHin eti ha77ikka simmidi, bantta wozanaa qofan biidosona. ¹⁸Taani eta ogeta be7aas; shin taani eta pattana, kaalettanne yeekkiyaageeta minttettana. ¹⁹Is-
raa7eela biittan yeekkiyaageetu menttershshan galataa wottana. Haahuwaaninne matan de7iyaagee-tussi saroi gido. Taani eta pattana" yaagees. ²⁰SHin iitati bulquuwaanne urqqa pude pushakkiya, woppu gaanaukka danddayenna abbaa beetaa mala. ²¹Ta Xoossai, "Iitatussi saroi baawa" yaagees.

Tumu Xoomaa

58 GODAI hagaadan yaagees; "Ne qaalaa xoqqu oottada waassa; guyye gooppa. Ne cenggurssaa malkkataagaadan xoqqissa. Ta asaassi eta makkalaa, Yaaqooba keettaa asaassikka eta nagaraa yoota. ²SHin eti tana hachchi hachchi koyoosona; ta ogiyaakka kaallanau dosiyaabaa milatoosona. Xillobaa oottida kawotettadaanne Xoossaa azazuwaa olibeenna asadan, eti tana suure pirddaa oichchoosona; taakko Xoossaakko shiiqanaukka dosoosona" yaagees.

³Eti shiiqidi GODAA, "Nuuni xoomida; shin neeni aibissi nuna xeellabeikkii? Nuuni nunatettaa kaushshida; shin neeni nuna aibissi erabeikkii?" yaagoosona.

GODAI zaaridi, eta hagaadan yaagees; "Be7ite, intte xoomiyo gallassi inttena ufaissiyaabaa ootteeta; intte oosanchcha ubbaa huqqunneeta. ⁴Be7ite, intte ooshshaunne waretau xoomeeta; qassi meqetti baina deshettaa dechchanau xoomeeta. Hachchi intte xoomiyo haggaa mala xoomai, intte qaalai bollan siyettanaadan oottenna. ⁵Taani dooriyo xoomai haggaa maleeyye? Issi asi banatettaa kaushshiyoogee haggaa mala gallassaaneeyye? Qassi taani koyiyo xoomai asi ba huuphiyaa ceccaadan duge hokissiyoogeeyye? Bidinttaa tisttidi, waaruwaa hiixxidi zin77iyoogeeyye? Yaatin, heгаа xoomaa giidi xeegeetiyye? Qassi he xoomiyo gallassaikka GODAI ufaiittiyo gallassa geetetiyye?

⁶"Taani doorido xoomaa haggaa be7ite: pirddan naaqqidi qachchidoogeetu sanssalataa lefettiyoogaa, qambbaraa gonniyaa birshshiyooгаа, huqqunnetti-daageeta huqqunnuwaappe kessiyooгаanne qambbara ubbaa menttiyoogaa. ⁷Qassi taani doorido xoomai namisettidaagau intte qumaa shaakkiyoogaa, keetti baina hiyyeesata soo ekkiyooгаа, kallotti-daageeta be7iyo wode, maizziyoogaa, maaduwaawaa koyiyo intte dabbuwaappe intte sinttaa genttendan aggiyoogaa.

⁸"Yaatikko, intte poo7oi maallado xalqqiyaadan poo7ana; intte paxatettaikka eesuwan yaana. Intte xillotettai intteppe sinttaara baana; GODAA bonchchoikka intteppe guyyeera gididi, inttena naagana. ⁹He wode intte xeesana; xeesin GODAI intteyyo koyana. Intte maaduwaawaa ekkanaу waassana; waassin GODAI, 'Hekko, taani hagan de7ais!' yaagana.

"Intte giddoppe intte huqqunniyo qambbaraa diggikko, qassi biradhdhiyan malaatiyoogaanne iitabaa

haasayyoogaa aggikko, ¹⁰ namisettidaagaa qumaa mizidi kalissikko, naaqaattidaagaa i koyiyoobaa kalissikko, he wode intte poo7oi xuman poo7ana; intte qammaikka seeta gallassa gidana. ¹¹ GODAI inttena ubbatoo kaalettana; inttena mela bazzuwan koshshiyaabaakka i inttiyo kunttana. Intte bollaa xaphuwaakka minttana. Qassi intte haattaa ushshiyogannatiyaa malanne a haattai mulekka to77enna pultuwaa mala gidana. ¹² Beni qolettidaageeta intte zaarettidi keexxana; daro wodiyaappe kase baasettida baasotikka keexettidi xoqqu gaana. Intteikka qolettida gimbbeta zaarettidi gimbbiyaageetanne asai de7iyo sohotun ogiyaa kessiyaageeta geetetti xeesettana" yaagees.

Sambbataa Bonchchiyoogaa Woiuwaa

¹³ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Sambbataa GODAAYO dumma gallassadan xeellikko, he ta geeshsha gallassi intte go77aa yedettiyaageeta gidana xayikko, Sambbataa ufaissiyaanne bonchchettida GODAA gallassa bonchcho giidi xeesikko, qassikka intte intte ogiyaa beennan aggidi, bonchchiyaabaa gidikko, woikko inttena ufaissiyaabaa oottennaanne hadabaa haasayennan aggikko, ¹⁴ he wode intte GODAN ufaittana. Qassi taani inttena daro bonchchettidaageeta oottana; intte aawaa Yaaqooba biittaappe laatettidabaa intte maanaadan, taani inttena oottana. Taani GODAI haga haasayaas" yaagees.

Hananabaa Yootiyaagee Asaa Nagaraa Pirddiis

59 Be7ite, GODAA kushee inttena ashshanau qaammibeenna; a haittaikka siyennan ixnanau tullibeenna. ² SHin intte nagarai intteppenne intte Xoossaappe gidduwan shaahotettaa medhdhiis. Qassi i siyenna mala, intte nagarai a sinttaa intteppe genttiis. ³ Aissi giikko, intte kushee suuttan, intte biradhdheekka naaquwan tuniis; intte doonai wordduwaa haasayees; intte inxxarssaikka iitabaa zuuzummees.

⁴ Xillotettan mootiyai baawa; tumatettan pirddiyaikka baawa. Eti mela palaman ceeqettoosona; wordduwaa haasayoosona. Qassi metuwaa shahaaridi, iitatettaa yeloosona. ⁵ Eti shooshshaa phuuphulliyaa qoxoosona; shararootiyaa keettaakka keexxoosona. Eti phuuphulleta miya asi haiqqees; phuuphulliyaappe issoi me77ikko, shooshshai a giddoppe kiyees. ⁶ Eti keexxido shararootte keetta maayanau eta go77enna. Eti bantta medhdhidoogan banttana kammokkona. Eti oosoi iita ooso; makkala oosoi eta kushiyan de7ees. ⁷ Eti tohoti iitabaa oottanau woxxoosona; xilluwaa suutta gussanauka jaamoosona. Eti qofai iita qofa. Eti biido soho ubban qohoinne bashshai de7ees. ⁸ Eti sarotettaa ogiyaa erokkona; eti biyo ogiyan suure pirdi baawa; eti bantta ogiyaa geellayidosona; he ogetuura hemettiya ooninne sarotettaa erenna.

Asai Ba Nagaraa Paaxiis

⁹ Hegaa gishshau, suure pirddai nuuppe haakkiis; xillotettaikka nuukko gakkenna. Nuuni poo7uwaa koyoos; shin be7ite, xuma gidii; wolqqaama poo7uwaa koyoos; shin xuman hemettoos. ¹⁰ Nuuni aifee bainna qooqedan, dirssaa gimbbiyaakko tattaafos. Sa7ai lem77in hemettiyaabaadan, seeta gallassi xubettoos. Qassi kumetta wolqqaara de7iya asatu giddon nuuni haiqqida asatu mala gidida. ¹¹ Nuuni ubbaikka gaamuwaadan gudoos; haraphphetudankka azzanidi ooloos. Nuuni suure pirddaa koyida; shin demmi-bookko. Qassi atatettaakka koyida; shin i nuuppe haakkiis.

¹² Aissi giikko, nu mooroi ne sinttan dariis; nu nagaraikka nu bolli markkattees. Nu mooroi nunaara de7ees; nu naaquwaakka nuuni eroos. ¹³ Nuuni makkalidi, GODAA kaddida; nu Xoossaa kaalliyooagaa aggidi, guyye simmida; sugettaanne geniyaa haasayida. Qassi nuuni shahaarido worddo qaala nu wozanaappe yelida. ¹⁴ Suure pirddai guyye simmiis; xillotettaikka nuuppe haakkiis; aissi giikko, tumatetta gutaran xubettees; ammanettiyo hanotaayyo geliyo sohoi xayiis. ¹⁵ Tumatetti awaaninne beettenna; iitatettaappe haakkiya asi bau omoodettees.

Xoossai Ba Asaa Ashshanau Giigi Uttiis

GODAI be7idi, suure pirddai bainnaagau azzaniis. ¹⁶ Huqqunnettidaageeta maaddiya asi bainnaagau GODAI be7iis; be7idi gaannatiya asi bainnaagau garmettiis. Hegaa gishshau, i eta ba gita wolqqaaninne ba suure pirddan ashshanau, i ba huuphen geliis. ¹⁷ GODAI xillotettaa tiran wottiyo ola miishshadan maayiis; ba huuphiyankka atatettaa qophiyaa wottiis. Haluwaa kessiyo maayuwaakka maayidi, mishuwaa qumaashshaa qumaayiis. ¹⁸ I etau eta oosuwaadan oosuwaadan zaarana; ba morkketussi hanqquwaa, ba baarigaaratussikka qixaatiyaa zaarana. Abbaa doona biittatun de7iyaageetussikka eta oosuwau bessiyagaa immana. ¹⁹ Hegaa gishshau, arggo baggaara de7iyaageeti GODAA sunttaayyo yayyana; arshsho baggaara de7iyaageetikka a bonchchuwaayyo yayyana. Aissi giikko, GODAA carkkoi gagantti yeddin, goggiya di7uwaadan i yaana.

²⁰ GODAI hagaadan yaagees; "Taani Xiyoonessinne Yaaqooba zaretun bantta nagaraappe simmiyaageetussi Woziyaagaa gidada yaana" yaagees.

²¹ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Tana gidikko, taani etaara maacettiyo maachchai haga: intte bollan de7iya ta Ayyaanainne taani intte doonan wottido ta qalal hachhippe doommidi, merinaa gakkanaashin, intte doonaappe, intte naatu doonaappenne intte naatu naatu doonaappe shaahettenna. Taani GODAI haga odais" yaagees.

Sinttappe Yaana Yerusalaame Bonchchuwaa

60 GODAI hagaadan yaagees; "Dendda! Denddada poo7issa; aissi giikko, ne poo7oi yiis. GODAA bonchchoikka ne bollan poo7iis. ² Be7a, xumai sa7aa kammana; sakkana xumaikka asaa bollan wodhdhana. SHin GODAI ne bolli denddana; a bonchchoikka ne bolli poo7ana. ³ Kawotettati ne poo7uwaakko, kawotikka ne wonttaa wajajjaakko yaana.

⁴ "Xoqqu gaada ne yuushuwaa xeella. Eti ubbai is-sippe shiiqidi, neekko yaana. Ne attuma naati haahuwaappe yaana; ne macca naatika ba7ettidi, neekko yaana. ⁵ He wode neeni be7ada ufaittana; ne wozanaikka keehi poccu gaana. Aissi giikko, abbaa bollan de7iya gidai neekko simmana; kawotettatu duretettaikka neekko yaana. ⁶ Midiyaama biittaap-penne Eefa biittaappe yiida yelaga gaameelatu wudee ne biittaa kammana. Qassi worqqaanne ixaanaa caanettida gaameelati GODAA galataa awaajjiiddi, Saabappe yaana. ⁷ Qeedaarenne Nabaayoota dorssaa wudeti ubbai yarshshuwaassi ta yarshsho sohuwaa neekko shiiqana; qassi taanikka ta bonchcho keettaa bonchchana.

⁸ "Ha shaaraadaaninne bantta keettaakko paalliya haraphphetudan paalliyaageeti oonee? ⁹ Hageeti Tarsseesappenne abbaa doonan de7iya haaho biittatuppe denddidi, ne asaa neekko miyyiya markkabetta. Hegaarakka gujjidi, kawotettati ubbai a asaa bonchchanaadan oottida GODAA ne Xoossaa, Israa7eela Geeshshaa sunntaa bonchchanau, biraanne worqqa caanidi ekki yaana.

¹⁰ "Allaga biittaa asai ne dirssaa gimbbana; eta kawoti neeyyo oottana. Nena taani ta hanqquwan kase shocidabaa gidikkokka, ha77i ta qaretan taani nena maaraas. ¹¹ Ne penggeti ubbatoo dooya de7ana. Kawotettatu duretettaanne omoodettida kawota neekko ehaana mala, gallassikka qammikka gorddettokkona. ¹² Neessi oottenna asai woikko kawotettai ubbai muleera xayana. ¹³ Ta Beeta Maqidasiyaa sohuwaa loitana mala, Liibaanoosa bonchchoi, zigai, xiiddainne xaittai neekko yaana; taani ta tohuwaa wottiyo sohuwaa bonchchana. ¹⁴ Nena huqqunnidaageetu atuma naati neessi hokkiiddi, neekko yaana; nena kari-da ubbati ne sinttan goinnana. Eti nena, 'GODAA Katamee Xiyoonee, Israa7eela Geeshshaa Katamee' yaagidi xeesana.

¹⁵ "Ooninne ne giddoora kanttennaagaa keenaa neeni kase olettadasanne ixettadasa. SHin ha77i taani nena merinau gita oottana; qassi yeleta ubbai ufaittiyo soho oottana. ¹⁶ Neeni kawotettatu maattaa uyana; kawotu xanttaakka xammana. Hegaappe guyyiyan, taani GODAI nena Ashshiyaagaa; Woziyaagaanne, Yaaqooba Wolqqaamaa gidiyooogaa neeni erana. ¹⁷ Nahaasiyaa gishshaa worqqa, birataa gishshaakka biraa, mittaa gishshaa nahaasiyaa, shuchchaa gishshaa birataa taani neeyyo ehaana. Taani nena haariyaageeta saro, ne halaqatakka xillo oottana. ¹⁸ Hagaappe guyyiyan, sugetta oosoi ne biittan siyettenna; ne zawankka

laalettainne bashshai siyettenna. Neeni ne dirssaa gimbbiyaa, 'Atotettaa,' ne penggetakka, 'Galataa' yaa-gada xeesana.

¹⁹ "Hegaappe guyyiyan, gallassi neeyyo awaa poo7uwaa koshshenna; qammikka aginaa poo7uwaa koshshenna. Aissi giikko, GODAI neeyyo merinaa poo7o gidana; ne Xoossai neeyyo bonchcho gidana. ²⁰ Ne awai naa77antto wullenna; ne aginaikka poo7iy-oogaa aggenna. Aissi giikko, GODAI neeyyo merinaa poo7o gidana; neeni yeekkido gallassatikka wurana. ²¹ Ne asai ubbai xillo gidana; eti biittiyookka merinau laattana. Eti taani ta bonchchuwaa qonccissanau tokkido puuteta; eti ta kushe oosota. ²² Intte giddon issi keettan de7iya qoodan guutta asata taani sha7issana; ubbaappe qoodan guuxxiyaageetakka gita kawotetta oottana. Taani GODAA; wodee gakkiiyo wode, taani ha-gaa eesuwan polana" yaagees.

Atotettaa Mishiraachchuwaa Yootiya Lo77o Oduwaa

61 Ubbaa Haariya GODAA Ayyaanai ta bollan de7ees; aissi giikko, qohettidaageetussi lo77o mishiraachchuwaa yootana mala, GODAI tana tiyiis. I tana wozanai meqqidoogeetussi koolettioogaanne omoodettidaageetussi omooduwaappe kiyiyoogaa awaajjana malanne qashettidaageetussi birshshettiyoogaa awaajjana mala kiittiis. ² GODAI doorido lait-taanne nu Xoossai haluwaa kessiyo gallassaa awaaj-jana malanne azzaniyaageeta ubbata minttettana mala, tana kiittiis. ³ Hegaadankka qassi, Xiyoonen kayyottiyaageetussi, bidinttaa gishshaa akililiyaa, az-zanuwaa gishshaa ufaissaa zaitiyaa, daafura ayyaanaa gishshaa galataa qumaashshaa immana mala, tana ki-ittiis. Eti GODAI ba bonchchuwau tokkido xillo mitta geetettidi xeesettana.

⁴ Eti beni qolettidaageeta zaarettidi keexxana; beni kunddidaageetakka zaarettidi essana. Eti onidaagee-tanne daro yeletaappe kase kolettida katamata zaaret-tidi keexxana. ⁵ Allaga biittaa asati intte dorssaa wudiyaa heemmana; imattatika intte gadiyaa goy-ananne intte woiniyaa turaa naagiyaageeta gidana. ⁶ Intte qassi, "GODAA qeeseta" geetettidi xeesettana; asaikka inttana, "Nu Xoossaa oosanchchata" yaagidi xeesana. Intte kawotettatu duretettaa maana; eta gi-dankka intte bonchchettana.

⁷ Intte yeellaa gishshaa intte naa77u kushe saamaa ekkana; kauyyidoogaa gishshaakka intte qaadan intte ufaittana. Hegaa gishshau, intte intte biittan naa77u dakuwaa laattana; intte ufaissaikka merinaa ufaissa gidana.

⁸ Xoossai hagaadan yaagees; "Taani GODAI suure pirddaa dosais; wuussaanne mooruwaa ixkais. Taani ammanettada, eta oosuwaa waagaa etayyo qanxxana. Taani etaara merinaa maachchaa maacettana. ⁹ Eta zareti kawotettatu giddon, eta naatika dere asatu giddon erettana; eta be7ida ubbai taani, GODAI anjji-do asata eti gidiyooogaa geeshshidi erana" yaagees.

¹⁰ Taani GODAN keehippe ufaittais; ta shemppiyaakka ta Xoossan hashshu gausu. Aissi giikko, bul-

lachchiyaagee ba huuphiyan ciishsha akililiyaa wottiyooogaadan, bullashettiyaarakka dumma dumma alleequwan alleeqettiyoogaadan, i tana atotettaa maayuwaa maazziis; xillotettaa qumaashshaakka bol-laara taayyo gujjiis. ¹¹ Biittai carshshaa mokkiyoogaadaaninne ataakilittiya sohoikka tokkidobaa dichchiyoogaadan, hegaadankka, Ubbaa Haariya GODAI xillotettaanne galataa kawotetta ubbaa sinttan caarissana.

62 Xiyoone gishshau, taani co77u giikke; Yerusalaame xillotetta gita poo7uwaadan, i atotettaikka eexxiya xomppiyaadan poo7ana gakkanaashin, taani co77u giikke. ² Kawotettati ne xillotettaa, kawoti ubbaikka ne bonchchuwaa be7ana. GODAI ba doonaappe sunttiyo ooratta sunntan neeni xeasettana. ³ Neeni GODAA kushiyana lo77ida akililenne kawotettaa kallachcha mala gidana. ⁴ Hagaappe sinttanu neeni, "Dogetta attidaaro" geetettakka. Qassi ne biittiyaakka, "Xontta attidaaro" geetettukku. SHin neeni, "Ta ufaissai in de7iyooro," ne biittiyaakka, "Azinaa gelidaaro" geetettana. Aissi giikko, GODAI nenan ufaittana; ne biitteessikka i azina mala gidana. ⁵ Wodallai geela7iyoo machchiyoogaadan, ne naati ne-na machchana; machchiyo bullachchiyaagee bullashettiyaarin ufaittiyoogaadan, hegaadankka, ne Xoossai nenan ufaittana.

⁶ Neno Yerusalaamee, ne dirssaa gimbbiyaa bollan wochchiyaageeta taani wottaas; eti gallassikka qammikka co77u gookkona. Inttenoo, Yerusalaamebaa GODAA hassayissiyaageetoo, i Yerusalaame keexxana gakkanaashiininne biittaa ubbaa bollan nashettida katama oottana gakkanaashin, intteyyookka shempoppite; akka shemppissoppite.

⁸ GODAI ba ushachcha kushiyaaninne ba wolqqaama qesiyana hagaadan yaagidi caaqqiis; "Taani naa77antto intte kattaa intte morkketussi quma oottada immikke; qassi intte daafurido intte woine eessaakka allagati uyokkona. ⁹ SHin cakkidaageeti bantta kattaa maana; yaatidi GODAA eti galatana; woiniyaa teeraa maxi-daageeti ta Beeta Maqidasiyaa dabaaban uyana" yaagees.

¹⁰ Aadhdhite! Penggiyaara kiyidi biite! Asaayyo ogiyaa kessite! Kessite, wogga ogiyaa kessite! SHuchchatakka diggite; kawotettati ogiyaa demmana mala, banddiraa essite.

¹¹ Be7ite, GODAI biittaa sa7aa gaxaassi hagaadan yaagidi awaajjiis; "Xiyoone asaayyo hagaadan yaagite; 'Be7ite, inttena Ashshiyaagee gakkiiis! Be7ite, a waagaa aara de7ees; oosuwau i immiyo keraikka a sinttan de7ees' yaagite" yaagiis. ¹² Intte, "GODAI Wozido Geeshsha Asata" geetettidi xeasettana; Yerusalaameekka, "Koyettidaaro, Yegetta Attabeenna Katamiyo" geetettana.

Aihuda Gidenna Asata Xoossai Xooniyo Xoonuwaa

63 Eedooma biittan de7iyaa Booxira giyo kata-maappe zo7o maayuwaa maayidi yiyaagee,

hegee i oonee? Ha puulaara de7iyaa maayuwaa maayidi, ba wolqqa minotettan sinttau horddofiyai oonee?

GODAI, "Hegee xilluwaa haasayiyaanne wolqqan ashshiya tana gidikkinaa!" yaagees.

² Woiniyaa gum77iyooosan woiniyaa yedhdhiya bitaniyaa maayuwaadan, ne maayoi aibissi zo77idee?

³ GODAI hagaadan yaagidi zaarana; "Woiniyaa gum77iyooosaa taani tarkka yedhdhaas; kawotettatuppe issi asinne tanaara baawa. Taani eta ta hanqquwan yedhdhaas; ta yiilluwankka eta dirxerettaas. Eta suuttai ta maayuwaa bollan xacettin, ta maayoi ubbai moorettiis. ⁴ Taani ta asaa woziyo gallassanne eta morkketussi haluwaa kessiyo laittai gakkiiis. ⁵ Taani xeellaas; shin tana maaddiya issi asinne beettibeenna. Maaddiyaabi xayido gishshau, taani maalaalettaas. Hegaa gishshau, ta qesee taayyo xoonuwaa ehiis; ta hanqqoikka tana maaddiis. ⁶ Taani ta hanqquwan kawotettata yedhdhaas; ta yiilluwankka eta mentterettaas; eta suuttaakka taani biittan gussaas" yaagana.

Xoossai Israa7eelassi Kehiyo Kehaa

⁷ GODAI nuussi oottido ooso ubbaa gishshatau, GODAA aggenna siiquwaanne a galataa taani yootana; ee, ba maarotaaninne ba kehatettaa daruwan Israa7eela asaassi i immido cora lo77obaa taani yootana. ⁸ GODAI odiiddi, "Eti tumu ta asatanne ta naata gidiyo gishshau, tana cimmanau koyokkona" yaagiis. Hegaa gishshau, i eta Ashshiyaagaa gidiiis. ⁹ Eta waayee ubban i waayettiis. A sintta kiitanchchai eta ashshiis. I eta ba siiquwaaninne ba maarotan woziis. Kase aadhdhida wodetu ubban i eta denttidi tookkiis.

¹⁰ SHin eti makkalidosona; a Geeshsha Ayyaanaakka azzanissidosona. Hegaa gishshau, i simmidi, etau morkke gidiiis; etaarakka olettiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan asai benibaa, i ba ashkkaraa Muuse wode oottidobaa hassayidi, hagaadan yaagiis; "Ba wudiyaa henttanchchatuurakka ubbaa abbaa gid-doora kanttissidi kessidaagee awan de7ii? Qassi he wode ba Geeshsha Ayyaanaa eta giddon wottidaagee ha77i awan de7ii?" ¹² Ba bonchcho qesiyaa gita wolqqa Muusessi ushachcha kushe gidanaadan kiitti-daagee, ba merinaa haittaa kessanau, eta sinttan de7iyaa haattaa shaakkidaagee, ¹³ eta ciimmaa giddoora pinttidaagee awan de7ii?" yaagidosona.

Bazuwaara kanttiya paraadan, eti xubettibookkona. ¹⁴ Wombbaa duge wodhdhiya mehiyaadan, GODAA Ayyaanai eta shemppissiis. Hegaadan neeni ne sunttaa bonchchissanau ne asaa kaalettadasa.

Maarotaanne Maaduwa Demmanau Woossiyo Woosaa

¹⁵ Abeet GODAU, saluwaara duge xeella; xeellada neeni de7iyoo geeshshanne bonchcho gidida sohuwaara be7a. Neeni mishettiyo mishoinne ne wolqqai anee? Ne wozanai nuna laamotiyo laamo-

tainne ne qaretai nuuppe haakkiis. ¹⁶ Abrahaami nuna erana xayikkokka, Yaaqoobi nuna akeekennan xayikkokka, abeet GODAU, neeni nu aawaa. Beni wodiyaasappekka doommidi, ne sunttai nuna woziyaa-gaa. ¹⁷ Abeet GODAU, nuuni ne ogiyaappe bayanaadan, aibissi oottadii? Qassi nuuni neessi yayyennaadan, nu wozanaa aibissi dammissadii? GODAU, ne ashkkaratu gishshau, ne biittaa laattida zaretu gishshau, nuukko simma. ¹⁸ Ne geeshsha asai ne Beeta Maqidasiyaa guutta wodiyaassi laattidosona; shin nu morkketi a duge zaaridi yedhdhdosona. ¹⁹ Neeni benisappe haarabeenna asaadaaninne ne sunttanka xeesettibeenna asaadan nuuni hanida.

64 Abeet GODAU, neeni salota daakkada duge wodhdhidaa gidarkkiishsha! Wodhdhin deretika gaji gajidi kokkoridaa gidorkkonaashsha! ² Tamai qaixaariyaa miidi, haattaa penttissiyooagaan, duge wodhdhada, ne sunttaa ne morkketa erissa; kawotet-tatakka ne sinttan kokkorssa. ³ Kasekka neeni nuuni naagibeenna maalaalissiyaabaa oottido wode wodhdhadasa; wodhdhin dereti ne sinttan gaji gajidi kokkoridosona. ⁴ Benisappe doommidi, nenan ammanettidi, naagiyaageetussi maalaalissiyaabaa oottida neeppe attin, hara Xoossaa asa haitti siyibeenna; asa aifeekka be7ibeenna. ⁵ Xillotettaa ufaittidi oottiyaageetanne ne ogiyan nena hassayiyaageeta neeni gakkada maaddaasa. Be7a, neeni hanqqettadasa; shin nagaraa oottiyoogaa aggibookko. Nuuni nagaraa oottiiddi, adussa wodiya de7ida; yaatin, nuuni waanidi attanee? ⁶ Nuuni ubbaikka tuna asa gidida; nu xillotetta ooso ubbaikka qita curqqa mala. Nuuni ubbaikka bonccodan shullida; nu nagarai nuna carkkodan, pittidi efiis. ⁷ Ne sunttaa xeesiyai, woikko nena mintti oikkanau koyiyai baawa. Aissi giikko, neeni ne sinttaa nuuppe genttadasa; nuna nu nagaraa gishshau, agga bayadasa.

⁸ Gidikonne, abeet GODAU, neeni nu aawaa; nuuni urqqa; neeni urqqaa medhdhidaagaa; nuuni ubbaikka ne kushiyan merettida. ⁹ Abeet GODAU, keehi hanqqettoppa; nu nagaraakka merinau hassayoppa. Be7a, nuuni ubbaikka ne asa gidiyo gishshau, nuna maara. ¹⁰ Ne geeshsha katamati bazzo gididosona; harai attin, Xiyoon katamaikka bazzo gidii; Yerusalaameekka battaale gidiiis. ¹¹ Nu aawati nena galatido geeshshanne lo77o gidida nu Beeta Maqidasee taman xuugettiis; qassi nu lo77o sohota ubbaikka moorettidosona. ¹² Abeet GODAU, neeni haggaa ubbaa be7adakka aggaaguutee? Neeni co77u gaada, nuna zawi baina qixaatiyaa qaxxayuuteeyye?

Xoossai Makkalanchchata Qaxxayees

65 GODAI hagaadan yaagees; "Taani tana oichchibeennaageetuuyo qonccaas; qassi tana koyibeennaageetuuyo beettaas. Taani ta sunttaa xeesibeenna kawotettaayyo, 'Yee! Yee!' yaagada koyaas. ² Bantta qofaa kaalliiddi, lo77o gidenna ogiyan hemet-tiya makkalanchcha asatukko gallassa ubban ta kushiya miccaas. ³ Ha asai ataakiltiyaa gididon

yarshshiiddinne xuubiyaa bollan ixaanaa cuwayiiddi, taani xeellishin, tana ubba wode hanqqetissoosona. ⁴ Qassi eti dufo giddon uttiyaageeta; geema sohuwan qammaa aqiyaageeta. Gudunttaa ashuwaa miyaageeta; eta xaaruwan tuna ashuwaa cambbai de7iyooageeta. ⁵ Hegaa oottiiddi, eti qassi harata, 'Yan intteyyo de7ite; nuuni intteppe geeshsha gidiyo gishshau, nuukko shiiqoppite!' yaagoosona. Eti ta siire giddoppe kiyiya cuwane gallassaa ubbaa eexxiya tama.

⁶ "Be7ite, ta sinttan xaafetti uttiis; taani etau zaaranappe attin, co77u giikke; eta qaxxayanau qachchaas. ⁷ Ee, taani eta mooruwaanne eta aawatu mooruwaa acuwaa issippe etau qanxxana. Aissi giikko, eti deriyaa bollan ixaanaa cuwayidosona; qassi keratu bollan tana cayidosona. Eti kase oottido oosuwaacuwa taani etau qanxxana" yaagees.

⁸ GODAI hagaadan yaagees; "Woiniyaa aifee woiniyaa turan de7iyo wode asai, 'A giddon anjjoide7iyo gishshau, a xaissoppite' giyoogaadan, taani ta ashkkaratu gishshau, hegaadan oottana; taani eta ubbaakka xaissikke. ⁹ Taani Yaaqoobappe zerettaa, Yihudaappekka ta dereta laattiyaageeta kessana; taani dooridoogeeti a laattana; ta ashkkaratikka yan de7ana. ¹⁰ Tana koyida ta asaayyo Saaroon giyo dembbai dorssaa wudiya heemmiyo soho gidana; qassi Akoora Wombbai miizzaa wudiya allaxxissiy soho gidana.

¹¹ "SHin inttenoo, GODAA aggidaageetoo, ta geeshsha deriyaa dogidaageetoo, Qaada giyo eeqaayyo maaddaa giigissidaageetoo, qassi intte wursettaa eranau, Saama giyo eeqaayyo walaha woine eessaa wanccan kunttidaageetoo, ¹² taani intte wursettaa bisuwau aattada immana; intte ubbaikka goora7ettanau hokkana. Aissi giikko, taani inttena xeesin koyibeekketa; haasayinkka siyibeekketa" yaagees. Intte ta sinttan iitabaa oottideta; taani dosennabaakka doorideta.

¹³ Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, ta ashkkarati maana; shin intte namisettana. Ta ashkkarati uyana; shin intte saametana. Ta ashkkarati ufaittana; shin intte yeellatana. ¹⁴ Be7ite, ta ashkkarati wozanan ufaittidi yexxana; shin intte wozanan azzanidi waassana. Qassi intte ayyaanai meqqido gishshau, intte zilaalidi yeekkana. ¹⁵ Intte intte sunttaa ta doorettidaageetussi qanggettau immana. Ubbaa Haariya GODAI inttena worana; shin i ba ashkkarata dumma sunttan xeesana. ¹⁶ He biittan anjjuwaa koyiya ubbai tumatettaa Xoossai anjjanaadan woossana. He biittan caaqo caaqqiya ubbaikka tumatettaa Xoossan caaqqana; aissi giikko, kase metoti dogettidosona; ta aifiyaa sinttaappekka gemmidosona" yaagees.

Ooratta Meretaa

¹⁷ GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani ooratta salotanne ooratta sa7aa medhdhais; kasebai ubbai hassayettennanne qofettana. ¹⁸ SHin taani medhdhiy-

ooban merinau ufaittitenne hashshu giite. Aissi giikko, taani medhdhido Yerusalaama ufaissan kumidaaro gidana; Yerusalaame asikka hashshukkonne giyaagaa gidana. ¹⁹ Taani Yerusalaamen ufaittana; ta asankka hashshu gaana. Hagaappe sinttanau yeekkiyaabaa cenggurssainne un77ettidi waassiyaabaa cenggurssai yan siyettenna.

²⁰ "Yerusalaame giddon hagaappe sinttanau, guutta wode xalaala de7idi haiqqiya qii na7i, woikko ba laittaa wurssennan haiqqiya cima asi de7enna. Xeetu laittaara haiqqiya urai daro yelagan haiqqiis geetettana; xeetu laittaa gattennan haiqqiyaagee qanggettidabaadan qoodettana. ²¹ He wodetun asati keettata ke-exxidi, etan de7ana; woiniyaa turatakka tokkidi, eta aifiyaa maana. ²² Eti keexxin, harai de7enna; harai maanau tokkiyoobaa tokkokkona. Ta asaa laittaa mittaa laittaadan aduqqana; qassi taani dooridoogeeti bantta adussa wodiya bantta kushiya oosuwan ufaittana. ²³ Eti coo daafurokkona; woikko naata boshau yelokkona; aissi giikko, eti bantta naatuurakka GODAN anjettida zeretta gidana. ²⁴ Eti tana xeesanaappe kasetada taani etau koyana; qassi eti biron haasayishin, taani etau siyana. ²⁵ Wanggireeloinne dorssaa marai issippe heemettana; gaammoikka booraadan, utulaa maana. Qassi shooshshaayyo buhee quma gidana. He wodetun ta geeshsha dere ubban, eti qohokkonanne bashshokkona. Taani GODAI haga odais" yaagees.

Xoossai Aihuda Gidenna Asaa Bolli Pirddana

66 GODAI hagaadan yaagees; "Saloi ta kawotaa araata; sa7aikka ta tohoi yedhdhiyo soho. Yaatin intte taayyo keexxana keettai ai mala keettee? Taani shemppana sohoine awaane? ² Hageeta ubbabaakka ta kushee oottiis gidenne? Hegaa gishshau, hageeti ubbatikka taageeta. SHin taani bana ziqqi ootiyaagaakko, ba oottido nagarau azzanidi simmiyaa-gaakkonne ta qaalan kokkoriyaagaakko xeellana.

³ "Asai ubbai bau bau injjetiya ogiyaa doorido gaa-suwan, korimaa yarshshiyaagee asa woriya uraa mala; dorssa maraa yarshshiyaageekka kanaa goora7iya asa mala; kattaa yarshshuwaa yarshshiyaageekka gudunttaa suuttaa yarshshiya ura mala; qassi hassayissiya ix-aanaa cuwayiya urikka eeqaassi goinniya asa mala. Eta shemppoikka eta tunatettan ufaittes. ⁴ Hegaa gishshau, taani metuwaa etayyo doorana; eti yayyidobaakka taani eta bollan ehaana. Aissi giikko, taani xeesido wode, ooninne koyibeenna; taani haasayido wodekka ooninne ezgibeenna. Eti ta sinttan iitabaa oottidosona; taani ufaittennabaa dooridosona" yaagees.

⁵ Inttenoo, GODAA qaalaayyo yayyidi kokkoriyaageetoo, a qaala siyite; "Intte ishannti, inttena ixxiyaageeti, ta sunntaa gishshau, inttena bohayaageeti, 'Intte ufaissaa nuuni be7ana mala, GODAI ane bonchchettin be7ana' yaagidosona; shin eti yeellatana. ⁶ Kata-maappe yiya waasuwa siyite; Beeta Maqidasiyaappe yiya cenggurssaakka siyite. Hegee cenggurssai ba

morkketussi eta oosuwaa mala kushiya zaariya GODAA cenggurssaa.

⁷ "Bannakkennan na7a yeliya maccaasi de7ii? Leessoikka un77ettennan attuma na7a yeliya maccaasi de7ii? ⁸ Hagaa malabaa oonee siyidai? Qassi hagaa malabaa oonee be7idai? Issi biittaa asai pexi issi gallassi yelettanau danddayiyye? Woikko kawotettai issi kuttan yelettii? Yerusalaama bannakkosaarakka, issi kuttan ba naata yelaagaasu. ⁹ Yelana wodiya gatiya taani eti yelanaadan oottikkinaayye? Qassi yelanaadan oottiya taani yeliyo uluwaa gordiyaanaayye? Hagaa giyaagee tana, GODAA ne Xoossaa.

¹⁰ "Inttenoo Yerusalaamo siiqiya ubbatoo, iira ufaittite; i gishshauka ufaissan poocu giite. Inttenoo issi yeekkiya ubbatoo, iira keehippe ufaittite. ¹¹ Aissi giikko, intte i minttettiya xanttaa xammidi kallana; qassi i daro bonchchuwaappe loitti uyidi, intte ufaittana" yaagees.

¹² GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani iyyo sarotetta shaafadan darissana; kawotettatu duretetaakka kumidi goggiya pulutuwaadan, iyyo ehaana. Yaatobare intte hegae xammana; i hashiyan intte toohettana; i kiyuwan uttidi, intte baalotana.

¹³ Aayiyaa ba na7aa minttettiyoogaadan, taanikka inttena minttettana; intte Yerusalaamen minettana.

¹⁴ Intte hegae be7iyo wode, intte wozanai ufaittana; intte meqettaikka maataadan aacana. Qassi GODAA kushee a ashkkaratuura de7iyooegeenne a hanqqoi a morkketu bollan de7iyooege erettana" yaagees.

¹⁵ Be7ite, GODAI tamaa ekkidi yaana. Ba hanqqetidoogeeta qaxxayanaunne tamaa lacuwan seeranau gotiyaa qefiyaa toggidi, i yaana. ¹⁶ Aissi giikko, GODAI asho maayida ubbaa tamaaninne bisuwan pirddana. Qassi GODAA bisuwan haiqqidaageetu qoodai darana.

¹⁷ GODAI hagaadan yaagees; "Ataakilttiyaa sohuwan bantta eeqa goinnanau, bantta giddon de7iya isuwaa kaallidi, banttana dummayidi geeshshiyaageeti, qassi gudunttaa ashuwaa, sheneyiyaabanne eceriyaa miyaageeti ubbai issippe xayana.

¹⁸ "Taani eta oosuwaanne eta qofaa eriyo gishshau, kawotettata ubbaanne dumma dumma qaalan haasayiyaageeta issippe shiishshanau yais; eti shiiqidi, ta bonchchuwaa be7ana. ¹⁹ Taani eta giddon malaataa oottana; etappe attidaageetakka ta gitatetta siyibeennanne ta bonchchuwaa be7ibeenna kawotetatukko, Tarsseesakko, Liibiyaakko, † Lidiyaakko, Tubalakko, Yaawaanakkonne abbaa doonan de7iya haaho biittatukko kiittana; kiittin eti ta bonchchuwaa kawotettatu giddon yootana. ²⁰ Israa7eela asai kattaa yarshshuwaa geeshsha miishshan wottidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiyoogaadan, eti intte ishannta ubbaa kawotettatu ubbaa giddoppe paratun, paraa gaaretun, gaameelatun, baqulotuuninne miishshata caaniyo gaaretun utissidi, taayyo imo gidanaadan, ta geeshsha deriyaa Yerusalaame ehaana. ²¹ Etappe is-

† LIIBIYAAKKO: Ibraawettuwan "Puuxa" geettees.

soota issoota taani qeesetanne Leewata kessana. Taani GODAI haggaa odais" yaagees.

²² Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Taani medhdhiyo ooratta salotinne ooratta sa7ai ta sinttan minnidi de7iyooagaan, hegaadankka, intte zerettainne intte sunntai minnidi de7ana. ²³ Aginaa xeeruwaappe

biidi hara xeeruwa gakkanaashiininne issi Sambbataappe biidi hara Sambbataa gakkanaashin, asai ubbai ta sinttan goinnanau yaana. ²⁴ Eti kiyidi biidi, ta bolli makkalida asatu ahaa be7ana. Hegeeta miya guxunnee haiqqenna; eta xuuggiya tamaikka to77enna. Eti asa ubbau sheneyiyaabaa gidana" yaagees.

Ermmaasa

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Ermmaasi Kiristtoosi yelettanaappe kase laappuntto xeetu laittaa wurssettaaninne usup-puntto xeetu laittaa doomettaa heeran de7iis. Ermmaasi daro wodiya oottido ba oosuwan eta eeqaa goinuwaanne eta nagaraa oosuwaa gaasuwan Xoossaa asaa bolli gita bashshai yiiddi de7iyooqaa eta minttidi erissiis. Ba yootidoogee ubbai polettidoogaa paxa de7idi ba aifiyan be7iis. Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori Yerusalaame oiqqidi, katamaanne Beeta Maqidasiyaa laaliis. Yihudaa kawoinne asaappekka dariya baggai omoodettidi Baabiloone biis. Gujjidikka Ermmaasi asai omooduwaappe simmanaagaanne Israa7eela kawotet-tai eqqanaagaa kasetidi odiis.

Ermmaasa maxaafaa oiddu kessidi be7anau danddayettes.

1 Yoosiyaasa, Yo7aaqeema, Yo7aakiinanne Sedeqiyaasa kawotettaa laittatun Yihudaa asaassinne eta kaalet-tiyaageetussi Xoossaappe yiida qaalaa.

2 Hananau odettida dumma dumma qaalatanne Ermmaasa de7uwan polettida waanna waanna yohota gu-jjidi, Ermmaasa xaafiyaa Baaruki xaafidi oiqqido qeeri dautaraappe beettida xuufeta.

3 Dumma dumma allaga biittaa asaayyo Xoossaappe odettida hiraagaa qaalata.

4 Yerusalaame oiqettaabaanne asai omoodettidi Baabiloone baanabaa odiya gujo taariketa.

Ermmaasi ba asaa pala siiqiyaanne eta bolli bashshaa pirddaa aattanau keehippe daro ixxiya asa. Hananabaa yootiya asa gididi oottana mala Xoossai a xeesido gishshau, bana gakkida metuwaa gaasuwan i azzanido mino azzanoi a maxaafaa giddon daro sohuwan xaafetti uttiis. Xoossaa qaalai a wozanaa giddon tamaadan xuug-giyo gishshau, hega baridi wottiiganau danddayibeennaagaa qonccissiis.

Ha maxaafan xaafettida hananabaa yootido gita gita qaalatuppe issooti issooti metoi kumido Ermmaasa lait-taappe kanttidi, wozanan xaafettido gishshau, hassayissiya astamaare koshshennan, ubbaton naagiyo ooratta maachchai Xoossaa asaassi imettiyo wodee yaanau de7iyooqaa malaatoosona (31:31-34).

1 Biniyaama biittan Anatoota kataman de7iya qeesetuppe issuwaa gididi Hilqqiyaa na7aa Ermmaasa qaalai haggaa. ² Amoonaa na7ai, Yihudaa Kawoi Yoosiyaasi kawotido tammanne heezantto laittan GODAA qaalai Ermmaasayyo yiis. ³ Qassi Yoosiyaasa na7ai, Yihudaa Kawoi Yo7aaqeemi kawotido laittatun GODAA qaalai Ermmaasayyo yiis. Qassikka Yoosiyaasa na7ai, Sedeqiyaasi kawotin, tammanne isiini laittaa gakkanaashin, GODAA qaalai daroton ayyo yiis. He laitti ichchashantta aginan Yerusalaame asai omoodet-tidi biis.

Ermmaasi Xeesettiis

⁴ GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ⁵ "Taani nena ne aayee uluwan tilanaappe kase eraas. Neeni uluwaappe yelettanaappe kase taani nena geeshshada dummaya wottaas. Qassi kawotettatuyyo hananabaa yootiyaagaa oottada nena sunttaas" yaagis.

⁶ Yaagin taani, "Hai Ubbaa Haariya GODAU, taani na7a. Taani waati haasayiyaakko erikke" yaagaas.

⁷ SHin GODAI tana hagaadan yaagiis; "Taani na7a' gooppa. Taani nena kiittiyo asa ubbaakko ba. Taani azaziyoogaa ubbaakka yoota. ⁸ Etau yayyoppa. Aissi gi-

ikko, taani nena ashshanau nenaara issippe de7ana. Taani GODAI haggaa odaas" yaagiis.

⁹ GODAI ba kushiya yeddidi, ta doonaa bochchiis. Bochchidi, "Be7a; taani ta qaalaa ne doonan wottaas.

¹⁰ Neeni shoddanaunne qolanau, xaissanaunne aatta yegganau, keexxanaunne tokkanau, dere asaa bollinne kawotettatu bolli taani hachchi nena sunttaas" yaagiis.

¹¹ GODAA qaalai taakko yiidi, "Ermmaasaa, neeyyo aibi beettii?" yaagiis.

Yaagin taani zaarada, "Lauze giyo mittaappe kiyida gatimai beettees" yaagaas.

¹² GODAI tana, "Neeni likke be7adasa. Aissi giikko, taanikka ta qaalai polettin, hegaadan be7anau naagais" † yaagiis.

¹³ Naa77anttuwaakka GODAA qaalai taakko yiidi, "Harabai qassi aibi beettii?" yaagiis.

Yaagin taani zaarada, "Issi penttiya xaaroi huuphessa baggappe haa simmidi, geddi gi uttidaagee beettees" yaagaas.

¹⁴ GODAI tana, "Huuphessa baggappe bashshai poridi, biittan de7iya asaa ubbaa bolli gukkana. ¹⁵ Taani huuphessa bagga kawotettatun de7iya asaa ubbaa

xeesana hanais. Taani GODAI haggaa odaas. Eta kawoti

† "Naagais" giyoogee Ibraisxxe qalan "Lauze" giyoogaa milatees.

yiidi, Yerusalaame geliyo penggetun, dirssaa yu-
ushuwaa ubbaaninne Yihudaa katamatu ubban bantta
araatata wottana. ¹⁶ Yihudaa asai tana aggidi, hara
xoossatuyyo yarshshiiddinne bantta kushiyan eti ootti-
dobaayyo goinniiddi, oottido eta iiatettaa ubbaa
gishshau, taani ta pirddaa eta bolli yootana.

¹⁷ "SHin neeni ne huuphiyau giiga! Dendda eqqada,
taani nena azaziyoogaa ubbaa etayyo oda. Etayyo
yayyoppa. Neeni etayyo yayyikko, taani nena eta sintan
gujja yashissana. ¹⁸ Hachchi taani nena ha biittaa
ubbaa bolli, Yihudaa kawotu bolli, halaqatu bolli,
qeesetu bollinne ha biittaa asaa bolli gimbettida
katamadan, birata tuussadaaninne nahaase biratan
dirido dirssadan oottada minttaas. ¹⁹ Eti nenaara olet-
tana. SHin taani ashshanau nenaara issippe de7iyo
gishshau, nena xoonokkona. Taani GODAI haggaa
odaas" yaagees.

Israa7eela Asaa Nagaraa

2 GODAA qaalai taayyo yiidi, ² "Ba; baada
Yerusalaame asaa haittan hagaadan yaagada
awaajja; 'Neeeni yelagatettan taayyo ai keena am-
manettidaakko, qassi neeni biron mishiran de7iyo
wode, tana ai keena siiqidaakko, taani GODAI has-
sayais. Neeni bazzo gidduwaara, zeretti zeretti erenna
biittaara tana kaalladasa. ³ He wode Israa7eeli GO-
DAAYYO geeshsha. I shiishshiyoo baira katta; appe mii-
da ubbati mooranchcha gididosona. Yaatin, eta bolli
iitabai yiis. Taani GODAI haggaa odaas' yaaga" yaagees.

⁴ Inttenoo, Yaaqooba asatoo, Israa7eela zaretoo, ub-
baikka GODAA qaalaa siyite! ⁵ GODAI hagaadan
yaagees; "Kase intte aawati tanan ai mooro demmidi,
taappe haakkidi biidonaa? Eti pattenna eeqatuyyo
goinniiddi, pattennabaa gididosona. ⁶ Eti, 'Nuna
Gibxxeppe kessidaagee, qa77enne aafu gidida baz-
zuwaara, koshainne sakkana xumai de7iyo biittaara, ai
asinne aadhdhenna woikko de7enna sohuwaara
kaalettida GODAI awan de7ii?' yaagibookkona. ⁷ Intte
appe teeraanne lo77obaa maana mala, taani inttena
aradda biittau ehaas; shin intte yiidi, ta biittaa tuni-
sidetanne tana sheneyiyaabaa oottideta. ⁸ Qeesetikka,
'GODAI awan de7ii?' yaagibookkona. Ta higgee eta
kushiyan de7iyo asatikka tana eribookkona. Deriyaa
haariyaageetikka ta bolli makkalidosona. Hananabaa
yootiyaageetikka Ba7aala sunttan hananabaa yootidi,
pattenna eeqatuyyo goinnidosona" yaagees.

⁹ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Hegaa
gishshau, taani inttena bironkka mootana; intte naatu
naatakka mootana. ¹⁰ Ane arggo baggi biidi, Qophphi-
roosa giyo haruuruwaa xeellite. Woikko arshsho baggi
Qeedaare giyo biittaa asa kiittidi xomoosissite. Yaatidi
ane haggaa malabai haggaa kase baggan
hanidaakkonne be7ite. ¹¹ Eti tumu xoossata gidana
xayikkonne, deree ba xoossata laammibeenna. SHin ta
asai tana ba bonchuwaa pattenna eeqatun laammis"
yaagees.

¹² Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Salotoo,
'Pooral' giite; dagammidi kokkorite! ¹³ Aissi giikko, ta

asai naa77u iitabata oottiis; hegeetinne, de7o haattaa
pulttuwaa tana aggiis; haattaa oiqqanau danddayen-
na, xoo7etiichchida ollaa baayyo bookkiis.

¹⁴ "Israa7eeli ashkkanne gidenna; son yelettida ail-
lenne gidenna. Yaatin, i aissi do7i oiqqiyoojaa gi-
didee? ¹⁵ A morkketi gaammodan, a bollan gudi-
dosona. Eti bantta qaalaa xoqqu oottidi daaridosona;
eti a biittaa booddila kessidosona; a katamatikka
laalettidi, de7iyaabaa xayidosona. ¹⁶ Hegaa bollikka
Memppisanne Xaafinaasa asati a liiphiyaa meedi-
dosona. ¹⁷ Nenuo Israa7eelaa, i nena ogiyan kaalet-
tishin, GODAA ne Xoossaa aggidooogan haggaa ne bolli
ehiidai nena gidikkii? ¹⁸ Naile SHaafaappe haattaa
uyanau Gibxxe biyoogee nena ai maaddanee? Woikko
Efiraaxiisa SHaafaappe haattaa uyanau Asoore biittaa
biyoogee nena ai go77anee? ¹⁹ Simmi ne iiatettai ne-
na qaxxayana; neeni tana aggidoogee ne bolli pird-
dana" yaagees.

Godai, Ubaappe Wolqqaama GODAI hagaadan
yaagees; "Neeeni tana GODAA ne Xoossaa aggidoogee
ai keena iitanne camo gidiyaakko, ane eranne be7a.
Neeeni taayyo yayyiyo yashshi nenan baawa.

²⁰ "Taani ne qambbaraa beni menttaas; ne
qashuwaakka duuttaas. Yaatinkka, 'Taani neeyyo oot-
tikke' yaagadasa. Yaagada dere ubbaa bollinne
daashsha mittaa ubbaa garssan shaaramuxadan
zin77adasa. ²¹ Taani nena muruta zerettaappe ekkada,
lo77o woine turadan tokkaas. Yaatin, waana guyye
simmada, woran morkkida, moorettida woine tura gi-
dadii?" yaagees.

²² Qassikka Ubaa Haariya GODAI hagaadan
yaagees; "Neeeni hancchiiciyan meecettiyaakkokka, saa-
munaa darissada gorppettiyaakkokka, ne mooruwaa
qitai ha77ikka ta sinttaana. ²³ Neeni waanada, 'Taani
tunabeikke; taani Ba7aala eeqatuyyo goinnanau
woxxabeikke' gaanau danddayai? Ane neeni wombban
hanidobaa xeella; neeni oottidobaanne akeeka. Neeni
yaanne haanne wottaa jaamiya gaameelee mala.

²⁴ Neeni bazzuwaa meezetida, ba ziitaa wode
carkkuwaa singgettiya haree mala. A birassau
eqqaichchin, ooni o teqqanau danddayii? O ziittiya ai
wodala hareenne daafureenna; i i ceggenan o demmi
aggees. ²⁵ Nenuo, Israa7eelaa, ne caammai wurana
gakkanaashiininne ne kookkee melana gakkanaashin,
hara xoossatu geeduwaa hagaadan woxxoppa. SHin
neeni, 'Ixxisi, hegee tana ainne maaddenna. Aissi gi-
ikko, taani imatta xoossata siiqarggaas; taani etau
goinnana' yaagadasa.

²⁶ "Kaisoi ohettido wode yeellatiyoogaadan, Is-
raa7eela asai yeellatees; etikka, eta kawoti, eta ha-
laqati, eta qeesetinne eta hananabaa yootiyaageeti
ubbai yeellatoosona. ²⁷ Eti mittaa, 'Neeeni ta aawaa'
yaagoosona; qassi shuchchaa, 'Neeeni tana yeladasa'
yaagoosona. Eti taayyo bantta som77uwaa aggidi,
bantta zokkuwaa zaaridosona. SHin eti metootiyo
wode tana, 'Dendda! Denddada nuna ashsha!' yaa-
goosona. ²⁸ SHin anee, intte intteyyo medhdhido xoos-
sati awan de7iyoona? Intte metootiyo wode inttena

ashshanau danddayikko, ane denddona! Inttenoo, Yihudaa asatoo, intte xoossati intte katamatu keena cora” yaagees.

²⁹ GODAI hagaadan yaagees; “Intte tanaara aissi mootetteeti? Intte ubbaikka taayyo makkalideta.

³⁰ Taani inttena coo mela qaxxayaas; qaxxayinkka intte baayibeekketa. Namisettida gaammuwaadan, intte bisoi intte hananabaa yootiyaageeta mirggiis”

yaagees.

³¹ Inttenoo, ha wodiya yeletatoo, GODAA qaala siyite! I hagaadan yaagees; “Taani intteyyo, Israa7eelatuyyo bazzo mala woi sakkana xuma biittaa mala gididanaayye? Yaatin, aissi ta asai, ‘Nuuni nu shenedan baana; naa77antto mulekka neekko simmokko’ yaagii?”

³² Geela7iyaa ba alleequwaa woikko bullashettiyaara ba bullachchaa maayuwa dogai? SHin ta asai tana goodi baina gallassaa dogiis. ³³ Neeni ne laggettotu geeduwaa woxxiyoogaa aiba meezetadii! Keehi iita maccaasatikka ne ogiyyaappe tamaanau danddayoosona. ³⁴ Qassi mentidi gelishin oiqqido asaa suuttan gidennan, xillo hiyyeesatu suuttaa xacan ne maayoi mooretti uttiis.

“Neeni haga ubbaa oottadakka, ³⁵ ‘Taani xillo; tumuppe GODAI ta bolli hanqgettenna’ yaagaasa. Neeni, ‘Taani nagara oottabeikke’ giyo gishshau, taani ne bollan pirddana. ³⁶ Yaanin neeni ne ogiyaa laamanau aissi bichchaari? Kase nena Asoore biittai yeellayidoogaadan, Gibxxe biittaikka yeellayana.

³⁷ Neeni hagaappekka ne huuphiyaa oiqqada kiyana. Aissi giikko, GODAI neeni ammanettiyoogeeta ixxiis. Neeni etan maadettakka” yaagees.

Ammanettenna Israa7eelo

3 GODAI hagaadan yaagees; “Issi asi ba keettaayyiyo yeddin, a baada hara azinaa gelikko, he bitanee naa77antto o zaarii? Zaarikko he biittai aadhdhida tunaa tunees! SHin neeni shaaramuxadan, cora laggettotuura de7adasa; yaanadakka ha77i neeni taakko simmuutee! ² Ane xoqqu gaada, aibinne baina dereta xeella. Neeni shaaramuxadan zin77abeennasi hegan de7ii? Arabai bazzon bonqqanau uttidi naagiyooogaadan, neeni laggettota naagaidda ogiyaa xaphon uttadasa. Yaadata ne shaaramuxaaninne ne iitatettan biittaa tunissadasa. ³ Hegaa gishshau, badhdeesai teqettiis; silaa iraiikka bukkennan aggiis. Hegaa hanikkokka, neeyyo shaaramuxiyo merai de7ees; neeni yeellatennan ixxadasa.

⁴ “Ha77i neeni tana, ‘Ta aawau, ta naatettaasappe doommin, neeni tana siiqaasa. ⁵ Neeni ubbaton ta bolli yiillotuutee? Ne hanqqoi merinaukka aggennee?’ yaagaasa. Ee, neeni haga yaagaasa; shin neeni oot-tanau danddayiyo iitaa ubbaa oottaasa” yaagees.

⁶ Kawoi Yoosiyaasi kawotido laitti, GODAI tana hagaadan yaagii; “Hanna ammanoi baina Israa7eela oottidobaa neeni be7adii? A dere ubbaa bollinne daashsha mittatu ubbaa garssi baada, yan shaaramuxaasu. ⁷ A haga ubbaa oottadakka, taakko simmausu gaada qoppaas, shin simmabeikku. Qassi i

michchiyaa, ammanettenna Yihudakka heгаа be7aasu. ⁸ Ammanoi baina Israa7eela daroton shaaramuxido gishshau, paramaa immada o yeddaas. Hegaa gidinkka Israa7eeli michchiyaa, ammanettenna Yihuda yayyennaagaa taani be7aas; akka kiyada shaaramuxaasu. ⁹ Shaaramuxiyoogee iyyo qii laafabaa gidiyo gishshau, mittaaranne shuchchaara shaaramuxada biittaa tunissaasu. ¹⁰ Hegan ubbankka i michchiyaa, ammanettenna Yihuda, coo simmidabaa milatausuppe attin, kumetta wozanaappe taakko simmabeikku. Taani GODAI haga odaas” yaagii.

¹¹ GODAI taayyo hagaadan yaagii; “Ammanettenna Yihudippe ammanoi baina Israa7eela xillo. ¹² Ba; baada huuphessa baggaassi hagaadan yaagada awaajja; ‘GODAI hagaadan yaagees; “Bii, ammanoi baina Israa7eellee, simma! Taani maarotai kumidoogaa gidiyo gishshau, taani nena iita aifiyan xeellikke. Merinau hanqgettikke. ¹³ Gidikonne, neeni, ‘Taani GODAA ta Xoossaa bolli makkalaas. Allaga xoossatuura daashsha mittaa ubbaa garssan shaaramuxaas. Ne qaalaayyo azazettabeikke’ gaada ne mooruwaa ammananau koshshees. Taani GODAI haga odaas” yaagees’ yaaga” yaagii.

¹⁴ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo, ammanettenna asatoo, simmite; aissi giikko, taani intte azinaa. Taani inttena issuwaa issi katamaappe, naa77aa issi yaraappe doorada ekkana; ekkada inttena Xiyooone ehaana. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, taani ta wozanaadan, inttena heemmiya henttanchchata intteyyo immana. Eti inttena eratettaaninne akeekan heemmana” yaagees.

¹⁶ Qassikka GODAI, “He gallassatun intte he biittan corattiyo wode, asati, ‘GODAA Maachchaa Taabootaa’ giidi haasayokkona. I etayyo karihinne geenna, woikko hassayettenna, woikko bainaageekka etau qofettenna; qassi harai osettenna. ¹⁷ He wodiyan eti Yerusalaame GODAA Kawotaa Araataa giidi xeesana. Kawotetta ubbaappe asai GODAA sunttaa bonchchanau Yerusalaame shiiqana. Hegaappe sinttan eti ixxisi giidi, bantta iita qofaa kaallokkona. ¹⁸ He gallassatun Yihudaa asati Israa7eela asatuura issippe gaittidi, huuphessa bagga biittaappe taani kase intte aawata laatissido biittaa issippe yaana” yaagees.

Xoossaa Asai Eeqaa Misiletussi Goinniis

¹⁹ GODAI hagaadan yaagees; “Taani inttena attuma naatudan waata wottanaakkonne, payya biittaa, kawotetta ubbaappe aadhdhidi, lo77iya biittaa waata laatissanaakkonne qoppaas. Qassi tana, ‘Ta aawau’ giidi xeesananne tana kaalliyoosaappe guyye simmakkona gaada qoppaas. SHin Israa7eela asatoo, intte ba azinaayyo ammanettenna maccaaseedan taayyo ammanettibeekketa” yaagees.

²¹ Aibakko baina xoqqa deretu bollan cenggurssai siyettees; hegeenne, Israa7eela asaa yeehuwaanne watiwatuwaa. Aissi giikko, eti bantta ogiyaa geellayidosonanne GODAA bantta Xoossaa dogidosona. ²² GODAI eta, “Inttenoo, ammanoi baina asatoo, taakko

simmite. Intte ammanettana mala, taani inttena pat-tana" yaagiis.

Yaagin eti, "Eeno, nuuni neekko simmana. Aissi gi-ikko, neeni GODAA nu Xoossaa. ²³ Nuuni keratu hu-uphiyaanne deretu huuphiyan eeqau goinniyoogee tumuppe cimo. Tumuppe nuuyyo, Israa7eelatuyyo atotetta GODAANA, nu Xoossaana. ²⁴ Nu yelagatettaasappe doommin, nu aawati daafuridi demmidobaa, eta dorssaanne miizzaa, eta maccanne attuma naata, yeellayiya eeqati mi xaissidosona. ²⁵ Nu yelagatettaasappe doommidi, hachchi gakkanaassi, nuunikka nu aawatikka GODAA nu Xoossaa bolli nagaraa oottida. GODAA nu Xoossaa qaalaassi azazettibookko. Hegaa gishshau, ane nuuni yeellau duge gufannoos; qassi kaushshai nuna afaladan kammo" yaagoosona.

Simmite Giyo Xeessaa

4 GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eela asau, sim-mikko, haa taakko simmite. Intte taani shenetiyo intte eeqata ta sinttappe diggikko, taappe wora baana xayikkonne ² intte tuman, suuretetaaninne xillotettan, 'GODAI ero!' giidi caaqqikko, he wode kawotettati an anjjettananne an ceeqqana" yaagees.

³ GODAI Yihudaa asaayoonne Yerusalaamen de7iyaageetuyyo hagaadan yaagees; "Intte otta biittaa goyite; agunttaa bolli zeroppite. ⁴ Inttenoo, Yihudaa asatoo, Yerusalaamen de7iyaageetoo, intte intte hu-uphen Xoossaayyo qaxxarettite; intte wozanaa shoohuwaa diggite. Hegee xayikko, intte oottido iitatettaa gishshau, ta hanqqoi tamaadan eexxi kiyana. A ooninne toissanau danddayenna" yaagees.

GODAI Huuphessa Bagga Biittaappe Iitabaa Ehees

⁵ GODAI hagaadan yaagees; "Yihudan yootite. Yerusalaamen, 'Biitta ubban malkkataa punnite!' yaagi-di awaajjite. Intte qaala xoqqissidi, hagaadan giidi waassite! 'Issippe shiiqite! Ane gimbee yuuyi aadhd-hido katamaa hinddite!' yaagite. ⁶ Asai Xiyoonne baana mala malaatite! Intteyyo saro attanau baqatite! Gam77oppite! Aissi giikko, taani huuphessa bagga bi-ittaappe iitabaanne gita bashshaa ehais. ⁷ Gaammoi ba de7iyo buuraappe kiyiyoogaadan, kawotettata xais-siyaagee ba sohuwaappe denddiis. Denddidi intte biit-taa xaissanau yiis. Intte katamati moorettidi ona gi-dana. ⁸ Hegaa gishshau, waaruwaa maayidi, 'Aayyee! Aayyee!' yaagidi zilaalitenne yeekkite. Aissi giikko, GO-DAA hanqqoi suulliyagee nu bollappe kichchi-ichchibeenna" yaagees.

⁹ Qassikka GODAI, "He gallassi, kawuwaa wozananne halaqatu wozanai taahana. Qeesetikka dagammaana. Hananabaa yootiyaageetikka, 'Poora!' gi-idi doonaa oiqqana" yaagees.

¹⁰ Yaagin taani, "Hai Ubbaa Haariya GODAU, bisoi eta qooriyan wodhdiyo wode, 'Intteyyo sa7i saro gidana' yaagada, ha asaanne Yerusalaame pala cimo cim-madasa" yaagaas.

¹¹ He wodiyan ha asaassinne Yerusalaamessi, GODAI hagaadan yaagees geetettana; "Bazzuwan de7iya aib-inne baina xoqqa deretuppe michchiyaa carkkoi ta asaa bolli carkkana; shin hegee kattaa suragganaas-sanne geeshshanaassa gidenna. ¹² Hegaappe keehi wolqqaamiya carkkoi ta azazuwan carkkana; ha77i taani eta bolli pirddana" gees geetettana.

Yihudaa Biittai Morkkiyan Doodettiis

¹³ Be7ite, morkkee shaaraadan kiyees. A paraa gaaretikka gote mala; a parati argganttaappekka aadhdhi eesotoosona. Aayye7ana nunoo! Baa xayida!

¹⁴ Neno Yerusalaamee, attana mala, ne wozanaa meeccada iitatettaappe geeshshargga! Iita qofai ne wozanan aude gakkanaashin gam77anee? ¹⁵ Daana katamaappenne Efireema Deriyaappe yiidaageeti iitabaa awaajjoosona. ¹⁶ GODAI hagaadan yaagees; "Kawotettatuyyo yootite; Yerusalaameyyookka ha-gaadan yaagidi awaajjite; 'Haaho biittaappe olai yees; yiidi Yihudaa katamatu bollan alaahees. I ta bolli makkalido gishshau, gaden de7iya kattaa naagiyaageetuugaadan, he olanchhati Yihudaa yu-ushuwan yuuyi aadhdhoosona' yaagite" yaagees.

¹⁸ Yihudaa asatoo, intte hanoinne intte oosoi hagua ubbaa intte bolli ehiis. Hagee intteyyo qixaate. I ai keesa cammiyaabee! Intte wozanaa ai keesa cad-diyaabee!

Ermmaasi Ba Asaa Gishshau Zilaaliis

¹⁹ Aayyee tanoo! Taani hagua waata danddayanee! Aayyee ta wozanau! Ta wozanai diddiqees; taani co77u gaanau danddayikke. Aissi giikko, taani malkkataa punettaanne olaa alaassaa siyaas. ²⁰ Iitabai iitabaa kaallees; mule biittai moorettiis. Ta dunkkaanetinne magalashoti eesuwan xayidosona. ²¹ Taani aude gakkanau olaa malaataa xeellaneenne malkkataa punettaa siyanee?

²² GODAI hagaadan yaagees; "Ta asai eeyya; eti tana erokkona. Eti qofi baina naata; etayyo akeeki baawa. Eti iitabaa oottanau eranchcha; shin lo77obaa oot-tanau erokkona" yaagees.

Ermmaasi Be7ido Ajuutaa

²³ Taani sa7aa xeellaas; xeellada sa7ai giigi-ichchibeennaagaanne aibinne baina mela gidiyogaa be7aas. Qassi salota xeellaas; xeellada etan poo7oi bainaagaa be7aas. ²⁴ Taani dereta xeellaas; xeellada eti qaaxxiyoogaanne kerati ubbai guyenne sinttau gajigajiyoogaa be7aas. ²⁵ Taani xeellaas; shin aiba asanne be7abeikke; saluwaa kafotikka ubbai paallidi baqatidosona. ²⁶ Taani xeellaas; xeellada aradda biittai qa77e gididoogaa be7aas; GODAA sinttan, a suulo hanquwaa sinttan he biittaa katamatikka yoodetti-dosona.

²⁷ GODAI hagaadan yaagees; "Mule biittai mooret-tana; shin taani a wurssa xaissikke. ²⁸ Hegaa gishshau, sa7ai yeekkana; salotikka bollan xumana. Aissi giikko,

taani garggaas; marssettikke. Taani qofaa qachchaichchaas; aggikke” yaagees.

²⁹ Paraasatunne wondafiyaasatu garmmaamuwan, asai katama ubbaappe goossiis. Baggati woxxiidi woraa garssi gelin, baggati qassi zaallaa shibboosona. Katamai ubbai onidi, de7iya asa xayiiis.

³⁰ Nenoo, moorettaichchidaaree, neeni ai oottai? Ne zo7o maayuwaanne aissi maayai? Worqqa alleeqonne aissi wottai? Ne aifiyaa ciruwaanne aissi tiyai? Neeni coo mela nena loittaasa. Ne laggettoti nena kari-dosona; eti nena woranau koyoosona. ³¹ Taani maareta ohettida maccaasiyaa waassiyooqaa mala waa-suwaa siyaas. I waasoi koiro na7a yeliya maccaasee ooliyaa mala. He waasoi, Yerusalaama shemppuwa teqettada, ba kushiya zohaidda, “Aayyee tanoo! Hekko tana woranau hanoosona!” yaagada waassiyoo waasuwa.

Yerusalaame Asaa Nagaraa

5 GODAI hagaadan yaagees; “Ane Yerusalaame ogiyaa pudenne duge hemettite; ane yuuyi aadhdhidi xeellitenne akeekite; a gutaranka koyite. Xillo pirddiyaanne tumaa koyiya issi asa intte demmikko, taani Yerusalaame maarana. ² SHin eti, ‘GODAI ero’ gi-ikkokka, eti tumuppe wordduwan caaqqoosona” yaagees.

³ Abeet GODAU, ne aifeti tumaa xeellokkonaayye? Neeni eta dechchadasa, shin eta sakkibeenna. Neeni eta kinchcherettadasa, shin eti seeraa ekkennan ixidosa. Eti bantta som77uwaa zaallaappe aatti minttidi, bantta nagaraappe simmennan ixidosona.

⁴ Hegaappe guyyian, taani hagaadan yaagada qoppaas; “Hageeti hiyyeesa kanchche; hageeti eeyya. Aissi giikko, eti GODAA ogiyaa, bantta Xoossaa higgiiyaa erokkona. ⁵ Simmi taani gita asatukko baananne etau odana. Aissi giikko, eti GODAA ogiyaa, bantta Xoossaa higgiiyaa eroosona” yaagada qoppaas. SHin eti ubbaikka issippe a qambaraa menttidosananne qashuwaakka duuttidosona. ⁶ Hegaa gishshau, gaammoi ba woraappe kiyidi, eta worana. Suilaalee bazzoppe kiyidi, eta mi xaissana. Maahee eta katamata zuggidi naagana. He katamatuppe kiyiya ubbai puuzetti wurana. Aissi giikko, eta makkalai dalggiis; eta herecaikka dariis.

⁷ GODAI hagaadan yaagees; “Taani intte nagaraa aissi atto goo? Intte naati tana aggidi, worddo xoossatun caaqqidosa. Taani eta mizada kalissaas; shin eti shaaramuxidosonanne shaaramuxatu keettaa ziiridosona. ⁸ Eti xiikettida korima paradan ziittiiddi, hara asa machcho laggettanau jaamoosona. ⁹ Tumu taani ha yohotu gishshau, eta qaxxayanau bessikkinaa? Haggaa mala kawotettaassi ta haluwaa kessikkinaa?” yaagees.

¹⁰ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “I woiniyaa turaa maaraa giddoora biiddi bashshite; shin wurssi xaissoppite. I tasheta kari olite; aissi giikko, eti GODAASSA gidokkona. Israa7eela asatinne Yihudaa asati mulekka ammanettibookkona” yaagees.

¹² Eti hagaadan giidi, GODAA bolli wordduwaa haasayidosona; “I ainne oottenna; qohiyaabi aibinne nu bolli yeenna. Morkkiyaa bisuwaa woikko koshaa nuuni mulekka be7okko. ¹³ Hananabaa yootiyaageeti carkko mala; etan Xoossaa qaalai baawa. Hegaa gishshau, eti giyoobai ubbai eta gakko” yaagoosona.

¹⁴ Hegaa gishshau, GODAI, Ubbaappe Wolqqaama Xoossai Israa7eela asaa hagaadan yaagees; “Eti ha qaalaa haasayido gishshau, taani ta qaalaa ne doonan tama kessana. Ha asaakka mitta kessana; he tamai eta mi xaissana” yaagees.

¹⁵ GODAI inttena hagaadan yaagees; “Inttenoo, Israa7eela asatoo, taani intte bolli haaho biittaappe issi kawotetta ehais. Inne wolqqaamanne beni kawotetta. Eta qaalaa intte erenna, eta haasayaikka intteyyo gelenna kawotetta. ¹⁶ Eta zubbiiyaa shoohei dooya de7iya duufu mala. Eti ubbaikka wolqqaama asa. ¹⁷ Eti intte kattaanne qumaa dafidi maana. Intte attuma naatakka macca naatakka worana. Intte dorssaakka miizzaakka dafidi maana. Intte woiniyaa turaa teeraakka balasiyaa giyo mittaa teeraakka dafidi maana. Intte ammanettiyo, gimbettida katamata akka eti bantta bisuwan olidi bashshana” yaagees.

¹⁸ GODAI Ermmaasa hagaadan yaagees; “SHin he gallassatun gidikkokka, taani ta asaa muleera wurssa xaissikke. ¹⁹ Asai nena, ‘GODAI nu Xoossai nu bolli haggaa ubbaa aissi oottidee?’ giidi oichchiyo wode, neeni etayyo, ‘Intte tana, GODAA aggidi, inttesan imatta xoossatussi oottidoogaadan, hegaadan inttekka asasan imatta asatussi oottana’ yaaga” yaagiis.

Xoossai Ba Asaa, “Inttena Erite” Gees

²⁰ Qassikka GODAI, “Haggaa Yaaqooba asatuyyo oda; Yihudaa biittanka hagaadan yaagada awaajja; ²¹ Inttenoo, aifee de7ishin xeellennaageetoo, haittai de7ishin siyennaageetoo, eeyyanne damma asatoo, haggaa siyite! ²² Laa intte taayyo aissi yayyekketii? Intte ta sinttan aissi kokkoreketti? Aissi giikko, taani shaahetaa abbaayyo zawa, merinau a pinttena dirssa oottaas. Beetati pushakettikkokka xoonanau dand-dayokkona. Eti guummikkokka pinnanau dand-dayokkona. ²³ SHin ha asatuyyo muumenne makkala wozanai de7ees. Eti issi baggi simmidi, wora biidosona. ²⁴ Eti bantta wozanan, “Nuussi silaa irara gabbaa irara wodiyan wodiyan immiya, nuna nu katta dabarssissennan shiishissiya GODAASSI, nu Xoossaassi, ane yayyoos” gibookkona. ²⁵ Intte iita oosoi hageeta teqqiis. Intte nagarai inttena lo77obaappe ashshiis’ yaaga” yaagees.

²⁶ GODAI hagaadan yaagees; “Ta asaa giddon iita asati de7oosona. Kafota oiqqanau naagiya asatudan zuggidi naagoosona. Eti gitiyaa yeggoosona; yeggidi asata oiqqoosona. ²⁷ Koottan kafoi kumidoogaadan, eta keettan cimoi kumiis. Hegaa gishshau, eti gitanne dure gididosona. ²⁸ Eti orddenne modhdho gididi diccidosa. Eta iita oosuwaassi zawai baawa. Eti aawi banna naata shatinttanau eta gishshaa mootetokkona; hiyyeesatu maataakka naagibookkona.

²⁹ Yaatin, taani GODAI eta hegaa gishshau, qaxxayanau bessikkinaa? Hagaa mala kawotettaa bolli ta haluwaa kessanau bessikkinaa?" yaagees.

³⁰ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Daro iitabainne daganttiyaabai biittaa bollan haniis.

³¹ Hananabaa yootiyaageeti wordduwaa yootoosona; qeesetikka eta zoriyan aissoosona. Ta asaikka hegaa malabaa dosees! SHin wurssettan waanuuteetii?" yaagees.

Yerusalaamee Morkkiyan Doodettiis

6 Qassikka GODAI, "Inttenoo, Biniyaama asatoo, intte shemppuwaa ashshanau baqatite! Yerusalaameppe kiyite! Taqo7a kataman malkkataa punnite! Beeti-Hakkareema giyoosan malaataa bessite! Aissi giikko, huuphessa baggappe iitabainne hanttaara bashshai yaana hanees. ² Taani lo77iyaanne ufaissiya Xiyooone katamata xaissana. ³ Morkketi hent-tanchchatudan bantta wudiya ekkidi, a bolli yaana. Yi-idi a yuushuwan bantta dunkkaaniyaa dunkkaanana; bantta wudiyaanne bantta sohuwan sohuwan heemmana. ⁴ Eti issoi issuwaa, 'Yerusalaameera olettanau giigite! Denddite! Ane nuuni a seeta gallassi oloos. SHin aayye7ana! Sa7ai qammees; omarsaa kuwai aduqqi aduqqi bees. ⁵ Hegaa gishshau, denddite! Denddidi ane qamma oloos; olidi a qatuwaa laaloos' yaagidi maqettoosona" yaagees.

⁶ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Mittata qanxxite. Yerusalaame gimbbiyaa lanqqen biittaa dooridi diddiqite. He kataman naaqoi kumido gishshau, i qaxxayettanau bessees. ⁷ Ollai ba haattaa pulttiyoogaadan, ikka ba iitatettaa pulttees. Makkal-abainne bashshabai a gidдон siyettees. Muletoo a sa-hoinne masunttai ta sinttan beettees. ⁸ Nenuo Yerusalaamee, taani nena seeriyooгаа ekka. Ekkennan ixixikko, taani neeppe shaahettananne ne biittaa issi asinne de7enna baadine biitta kessana" yaagees.

Israa7eela Asaa Makkalaa

⁹ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Woiniyaa teeraa poshiliyoogaadan, Israa7eela asaa atettata loittidi poshilite. Woiniyaa teeraa qoriya asadan, intte kushiyaa daashshatu gidдо naa77anttuwaakka yeddite" yaagees.

¹⁰ Taani oossi odooshsha? Oona seerooshsha? Ooni siyanddeeshsha? Be7ite, eti siyenna mala, eta haittai baretti uttiis. Be7ite, GODAA qalalai etayyo qilliicciyoobaa gididi; eti an ufaittokkona. ¹¹ Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi tanan kumi uttiis. Taani ha hanqquwaa teqqanau danddayikke.

Yaatin, GODAI tana hagaadan yaagees; "Ta hanqquwaa ogiyan de7iya naatu bollinne shiiqida yelaga asaa bolli tiga. Maccaasiyookka azinaakka, ceeggi wurida asaakka i ekki baana. ¹² Taani he biittan de7iyaageetu bolli ta kushiyaa yeddiyo wode, eta keet-tati, eta goshshaarakka eta maccaasaarakka ubbai haratuyyo imettana" yaagees.

¹³ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Guuttaikka gitaikka ubbai woriyaa maanau yiqetees. Hananabaa yootiyaageetikka qeesetikka ubbai asa cimmoosona.

¹⁴ Ta asaa masunttaa sakkennabaa giidi, guutta xaliyaa wottoosona. Saroi bannan, 'Saro; sarol' yaagoosona.

¹⁵ Ha sheneyiya oosuwaa oottidi, eti yeellatidonaa? CHii, eti mulekka yeellatibookkona. Eti yeelli aibakkok-ka erokkona. Hegaa gishshau, etikka kunddidaageetu gidдон kunddana. Taani eta qaxxayiyo wode, eta kaushshana" yaagees.

¹⁶ GODAI hagaadan yaagees; "Ogiyan eqqidi xeellite; beni loossoti de7iyooosaa oichchite. 'Lo77o ogee awan de7ii?' yaagidi oichchitenne an hemettite. Yaatidi intteyyo shemppi ekkite. Yaagin intte, 'Nuuni he ogiyan hemettokko!' yaagideta. ¹⁷ Taani naagiyaageeta intte bolli sunttada, 'Malkkatai punnettiyo wode siyite!' yaagada odaas. SHin intte, 'Nuuni siyokko' yaagideta.

¹⁸ "Hegaa gishshau, kawotettatoo, siyite! Maabarato, taani ta asaa oottiyooosaa erite! ¹⁹ Sa7an de7iya asatoo, hagaa siyite! Taani eta iita qofaa gishshau, iitabaa ha asaa bolli ehais. Aissi giikko, eti ta qalaa siyennan ixidosona; ta higgiaakka oli bayidosona.

²⁰ Saaba giyo biittaappe yiida ixaani woikko haaho biittaappe yiida sawiya qimamee tau aisse? Intte xuug-giyo yarshshoikka ekettenna. Intte yarshshoi tana ufaissenna" yaagees.

²¹ Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani ha asaa sinttan xubeta wottana. Wottin aawatinne naati issippe etan xubettana. SHoorotinne laggeti xayana" yaagees.

Huuphessa Baggaappe Woraajjiya Olanchchata

²² Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, huuphessa bagga biittaappe olanchchati woraajjoosona; issi gita kawotettai sa7aa gaxaappe denddiis. ²³ Eti wonddafiyaanne tooraa oiqqidosona. Eti qareti bainnaageetanne yeddi maarennaageeta. Eti bantta paran piriixiyo wode, abbai guummiyoogaadan guummoosona. Inttenoo, Xiyooone katamaa asatoo, eti inttena olanau issi asadan salppidosona" yaagees.

²⁴ Nuuni he oduwaa siyin, nu kushee hilssi giis. Maccaasiyo maaretai oiqqiyoogaadan, nuna metoi un77iis. ²⁵ SHooqaa kiyoppite; ogiyaarakka hemettoppite. Aissi giikko, morkkee bisuwaa oiqqiis; yaara haarakka daganttiyaabai de7ees. ²⁶ Hai ta asau, waaruwaa maayidi, bidinttan gondoretite; ba mexi issi na7aassi yeekkiyaabaadan misho yeehuwa yeekkite. Aissi giikko, xaissiyaagee akekennan de7ishin, nu bolli yaana.

²⁷ GODAI Ermmaasa hagaadan yaagees; "Ermmaasaa, neeni eta ogiyaa xomoosana malanne paaccana mala, taani nena birataa paacciya asa kessaas; ta asaakka paacettiya birataa kessaas. ²⁸ Eti ubbai zigiri yuuyiya, odin ekkenna makkalanchcha. Eti nahaasenne birata; eti ubbaikka mooruwaa oottoosona. ²⁹ Birataa bollan de7iya kinssaa xuuggidi geeshshana mala, womppiina wolqqappe womppiinettiis. SHin geeshshanau waayido waayee ubbaikka

mela; ta asaa gidдон de7iya iitati kichchibookkona. ³⁰ GODAI eta oli aggido gishshau, eti Olettida Biraa geetettoosona" yaagees.

Ermmaasi Beeta Maqidasiyan Awaajjiis

7 GODAAPPE Ermmaasassi yiida qalalai hagua; ² "GODAA Beeta Maqidasiyaa penggen eqqa. Eqqada, ha qaalaa hagaadan yaagada awaajja; 'Int-tenoo, GODAAYO goinnanau ha penggetuura geliya Yihudaa asatoo, ubbaikka GODAA qaalaa siyite! ³ Ubbappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Intte ogiyaanne intte oosuwaa laammite; laammikko, taani inttena ha sohuwan wot-tana. ⁴ Cimo qaalan, 'Hagee GODAA Beeta Maqi-dasiyaa! Hagee GODAA Beeta Maqidasiyaa! Hagee GO-DAA Beeta Maqidasiyaa!' yaagidi ammanettoppote. ⁵ Intte intte ogiyaanne oosuwaa tumuppe laammikko, issai issuwaassi tumaa pirddikko, ⁶ betetanne aawai baina naata, azinai haiqqido am77e maccaasaa naaqqennan aggikko, ha sohuwan xillo asatu suutaa gussennan aggikkonne, intte qohettennaadan, hara xoossatuuyo goinnennan aggikko, ⁷ yaanikko, taani intte maizza aawatuuyo meri merinau immido biittan inttena wottana. ⁸ Be7ite! Intte ainne pattenna cimo qaalan ammanetteeta" yaagees' yaaga" yaagees.

⁹ GODAI hagaadan yaagees; "Intte wuuqqeeta, woreeta, shaaramuxeeta, caaqqidi wordduwaa markkateeta, Ba7aala giyo eeqaayyo yarshshuwaa yarshsheeta, hagaappe kase intte erenna hara xoos-satuuyo goinneeta. ¹⁰ Yaatidi ta sunttan xeegettida Beeta Maqidasiyaa yiidi, ta sinttan eqqidi, 'Nuuni saro attida!' yaageeta. SHin ha sheneyiya oosuwaa ubbaa oottanau saro attidetii? ¹¹ Ta sunttan xeegettida ha Beeta Maqidasee intteyyo panggati qosettiyo gong-golo giidetiiyye? Intte oottiiyobaa ubbaa taani ta hu-uphen be7aas" yaagees.

¹² GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta sunttaassi de7iyoosaa oottada koiro doorido, Seelon de7iya ta sohuwaa ane biite. Ta asaa Israa7eela iiatettaa gishshau, taani he sohuwaa waatidaakko be7ite. ¹³ Intte ha ubbabaa oottideta. Taani intteyyo zaara zaarada odaas; shin siyennan ixxideta. Taani inttena xeesaas; shin taayyo koyibeekketa. ¹⁴ Hegaa gishshau, taani Seelo bolli oottidoogaa, hagan intte ammanet-tiyo, ta sunttan xeegettida ha Beeta Maqidasiyaa bol-likka oottana. Intteyyoonne kase intte aawatuuyo im-mido sohuwan hagan, taani Seelo bolli oottidoogaa malaa zaarettada oottana. ¹⁵ Intte dabbota, Efireema zerettata taani diggidoogaadan, ta sinttappo intte-nakka diggana" yaagees.

Asai Azazettennan Ixxiis

¹⁶ GODAI hagaadan yaagees; "Ermmaasaa, heгаа gishshau, ha asatuuyo woossoppa; eta gishshataa oichchoppa woikko waassoppa; neeni etabaa gaan-natoppa. Aissi giikko, taani neeyyo siyikke. ¹⁷ Eti Yihu-daa katamatuuninne Yerusalaame ogetun oottiiyoobi

aibakko be7ikkiiyye? ¹⁸ Naati mittaa mixoosona; aawati tamaa eettoosona; maccaasati, 'Saluwaa kawiyoo' giyo xoosseessi oittaa uukkanau xiilliyaa munaqqoosona. Eti tana qohana giidi, ushshaa yarshshuwaa hara xoossatuuyo gussoosona. ¹⁹ Hagan tumu qohettiyai ta-nee? Hagan qohettidi yeellatiyai bantta huuphiyau eta gidokkonaa?" yaagees.

²⁰ Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, ta yiilloinne ta hanqqoi ha sohuwaa bolli, asaa bollinne mehiyaa bolli, gaden de7iya mittaa bollinne biittan de7iya kattaa bolli gukkana. Gukkidi eexxana; to77anaukka danddayenna" yaagees.

²¹ Ubbappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Intte xuuggiyo yarshshuwaa hara yarshshotuura gujjidi, he ashuwaa intteyyo miite.

²² Taani eta Gibxxe biittaappe kessiyo gallassi, xuug-giyo yarshshobaa gidin, hara yarshshotubaa gidin, intte maizza aawatussi odabeikke woikko azazabeikke.

²³ SHin taani etayyo ha azazuwaa immaas; 'Taayyo azazettite. Yaatikko, taani intte Xoosaa gidana; inttek-ka ta asaa gidana. Intteyyo lo77ana mala, taani inttena azaziyo oge ubban hemettite' yaagaas. ²⁴ SHin eti taayyo siyennan woikko ezggennan ixxidosa. Eti bantta iita wozanaa muumetettaadan hemettidosona; eti sinttau biyoogaa aggidi, guyye biidosona. ²⁵ Intte maizza aawati Gibxxe biittaappe kiyido gallasaappe doommidi, hachchi gakkanaassi, taani ta ashkharata, hananabaa yootiyaageeta wonttin wonttin intteyyo ki-ittaidda takkaas. ²⁶ SHin intte taayyo siyennan woikko ezggennan ixxideta. Intte morggiyaa zozzidetanne intte maizza aawatuppekka aadhdhidi, iitabaa oottide-ta.

²⁷ "Hagaa ubbaa neeni etayyo yootana; shin eti ne giyoobaa siyokkona. Neeni eta xeesana; shin eti neeyyo koyokkona. ²⁸ Hegaa gishshau, Ermmaasaa, neeni etayyo hagaadan yaaga; 'GODAU ba Xoossau azazettenna woikko seerin simmenna kawotetta ha-gaa. Tumai xayiis; tumai eta inxxarssaappe bayiis.

²⁹ Intte huuphiyaa meedissidi olite. Aibinne baina xo-qqa deretu bolli kiyidi zilaalite. Aissi giikko, GODAI ba-na yiilloyida yeletaa ixxiisinne aggi bayiis' yaaga" yaagees.

³⁰ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Yihudaa asati ta sinttan iitabaa oottidosona. Eti ta sunttan xeegetti-da Beeta Maqidasiyaa tunissanau, tana sheneyiya ee-qata ehiidi, a gidдон wottidosona. ³¹ Eti bantta attuma naatanne macca naata taman xuuggidi yarshshanau, Hinnooma Zanggaaraa xoqqan Toofeeta giyo yarshsho sohuwaa gimbbidosona. SHin hegee taani eta azazabeennabanne ta qofan bannabaa. ³² Hegaa gishshau, he sohoi Hinnooma Zanggaaraa woikko Toofeeta geetettiyoogee attidi, SHuha Zanggaaraa yaagettidi xeesettana gallassati yoosona. Aissi giikko, moogiyo sohoi baina gishshau, Toofeeti eti bantta ahaa moogiyo soho gidana. ³³ He wode he asatu ahai saluwaa kafotuyyoonne sa7aa do7atuuyo quma gi-dana; eta yashissidi yedettiyaabi de7enna. ³⁴ Taani ililssaanne ufaissaa cenggurssai, bullachchiyaagaanne

bullashettiyaari cenggurssai Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame ogetun siyettennaadan teqqana. Aissi giikko, biittai baises attana" yaagees.

8 GODAI hagaadan yaagees; "He wodiyan Yihudaa kawotu meqettai, halaqatu meqettai, qeesetu meqettai, hananabaa yootiyaageetu meqettainne Yerusalaamen de7iya asatu meqettai ubbai duu-fuwaappe maxettidi kiyana. ² Kiyidi eti siiqido, kiitettido, kaallido, zoriyaa oichchidonne goinnido awau, aginaunne saluwaa xoolintte ubbau micettana. Eta meqettai shiiqenna woikko moogettenna; shin biittaa bollan pito mala gidana. ³ Taani laalidosan de7iya, ha iita kawotettaappe attida asati ubbai de7uwaappe haiquwaa doorana. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaada odais" yaagees.

Nagaraanne Qixaatiyaa

⁴ GODAI tana hagaadan yaagiis; "Asatuyyo yaaga; 'GODAI hagaadan yaagees; "Issi asi kunddikko, simmi di denddenneeyye? Woikko issi asi wora biikko, guyye simmenneeyye? ⁵ Yaatin, ha asai aissi wora biidee? Yerusalaamee aissi ubbato wora bii? Eti cimuwaa baqqi oiqqidosona; haa simmennan ixidosona. ⁶ Taani minttada ezggaas; shin eti tumaa haasayokkona. 'Ta ai oottidanaashsho?' giidi ba iita oosuwaa paaxiyaabi issoinne baawa. Ubbaikka olayyo piriixiya paraadan bau bau woxxees. ⁷ Harai atto, shimalaa giyo kafoti bantta wodiya eroosona; haraphpheti, dagicetinne waaliyaa giyo kafoti bantta simmiyo wodiya naagoosona; shin ta asai GODAA wogaa erena.

⁸ Yaatin, waanidi, 'Nuuni aadhdhida eranchcha; aissi giikko, GODAA higgee nunaara de7ees' gaanau danddayettii? Worddanchcha xaafeti bantta biiriyan ta higgiiyaa worddo kessidoogaa be7ekketiyye? ⁹ Aadhdhida eranchchati yeellatana; eti kauyyananne oiqtetana. Eti GODAA qaalaa olirggin, etayyo aiba eratetti de7ii? ¹⁰ Hegaa gishshau, taani eta machcheta haratuyyo, eta gadiyaakka eta xoonidaageetuyyo immana. Aissi giikko, guuttaikka gitaikka ubbai woriyaa maanau yiqetoosona. Hananabaa yootiyaageetikka qeesetikka ubbai asaa cimmoosona. ¹¹ Eti ta asaa masunttaa sakkennabaa giidi, guutta xaliyaa wottoosona. Saroi bannan, 'Saro, saro!' yaagoosona. ¹² Ha sheneyiya oosuwaa oottidi, eti yeellatidona? CHii, eti mulekka yeellatibookkona. Eti yeelli aibakkokka erokkona. Hegaa gishshau, etikka kunddidaageetu gidon kunddana; eti qaxxayettiyo wode kauyyana. Taani GODAI hagaada odais" yaagees' yaaga" yaagiis.

¹³ GODAI hagaadan yaagees; "Taani eta tumuppe dafa ekkana. Eta woiniyaa turan aiffee xayana; balasiyaa giyo mittankka aiffee xayana. Ayyo bonccoikka shullana; taani etayyo immidobai etappe ekettiichchana" yaagees.

¹⁴ Yaagin asati hagaadan yaagoosona; "Nuuni co77u giidi aissi uttiyoonii? Ane issippe shiiqite; hini gimbbetida katamata gelidi, yan haiqqoos. GODAI nu Xoossai nuna haiquwau pirdirggiis; nuuni a bolli nagaraa oot-

tido gishshau, nuuyyo uyanau woriya haattaa immirggiis. ¹⁵ 'Sa7i saro gidana' giidi ufaissan naagida; shin lo77obi yibeenna. 'Nuuni paxana' giidi naagida; shin dagama gidii. ¹⁶ Nu morkketu paraa daarettai Daana giyo kataman siyettees; eta korima paratu caagettan biittai ubbai qaaxxees. Biittanne biittan de7iyaabaa ubbaa, katamaanne kataman de7iya asaa ubbaa mi xaissanau yiidosona" yaagoosona.

¹⁷ GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani shooshshata intte giddo yeddana. Murunniyaageetu daadumatai teqqanau danddayenna hasota intte giddo yeddana; yeddin eti inttena dukkana" yaagees.

Ermmaasi Azzaniis

¹⁸ Paxanau danddayenna keenaa taani azzanaas; ta wozanaikka ta gidon seerees. ¹⁹ Ta asai haaho biittan waassiyo waasuwa siyite. Eti, "GODAI Xiyoonen baawee? Ha Xiyoonen Kawoi naa77antto yan de7ennee?" yaagidi waassoosona.

Waassin GODAI eta Kawoi, "Eti bantta massido misiletun, bantta pattenna allaga eeqatun woni tana aissi yiilloyidona?" yaagees.

²⁰ Yaagin asai, "Hekko cahaa wodeenne aadhdhiis; boneenne wuriis; nuuninne attibookko" yaagidi waassoosona.

²¹ Simmi ta asai mazunxxido gishshau, ta wozanaikka mazunxxiis. Taani kayyottais; yeellai tana oiqqiis.

²² Gala7aaden tiyiyo xalee baaweeyye? Yan aakimee de7ennee? Yaatin, ta asaa meqoi aissi paxennee?

9 Ta huuphee haatta olla gideerenneeshsha! Ta aifetikka afutta pultto gidorkkonaashsha! Yaatiyaakko taani ta asatuppe morkketu kushiyan haiqqidaageetuyyo qamminne gallassi yeekkana shin! ² Taani ta asaappe shaahettada baana mala, taayyo bazzon manddarai aqiyoo sohoi de7eerenneeshsha! Aissi giikko, eti ubbai shaaramuxa; eti makkaliya asaa zata.

³ GODAI hagaadan yaagees; "Ta asati bantta inxxarssan wordduwaa odanau ubba wode giigi uttidosa; eta biittan tumaa gishshaa worddo minniis. Eti iitaappe iitau aadhdhoosona; tana erokkona" yaagees.

⁴ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "SHooroi shooruwaappe naagettite; intte ishatakka ammanettoppote. Aissi giikko, ishi ubbi cimmiyaagaanne shooro ubbi zigiriyaagaa. ⁵ SHooroi shooruwa cimmees; issoinne tumaa haasayenna. Eti bantta inxxarssaa wordduwaa haasayanau tamarissai wottidosona. Eti nagaraa oottidi daafuroosona. ⁶ Neeni cimo gidon de7aasa. Eti bantta cimuwana tana erennan ixidosona" yaagees.

⁷ Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Taani eta seerissada paaccana. Ta asaa gishshau, simmi taani arabaa ai oottanau danddayaanaa? ⁸ Eta inxxarssai woriya zubbe mala; eti an cimuwaa haasayoosona. Bantta doonan issoi is-suwaassi saro qaalan haasayoosona; shin bantta wozanan piriya wottoosona. ⁹ Yaatin, taani ha

yohuwaayo eta qaxxayanau bessikkinaa? Taani ta huuphiyau haggaa mala kawotettaa bolli haluwaa kiyikkinaa?" yaagees.

¹⁰ Taani xoqqa deretussi yeekkananne waassana; bazzo hentta gadetubaa zilaalana. Aissi giikko, eti bayidosona; yaara issi asinne kanttena. Mehe xaagoinne siyettenna; saluwaa kafotinne do7ati baqatidi biichchidosona.

¹¹ GODAI hagaadan yaagees; "Yerusalaame katamaa taani qolettida keelanne worakanati geessiyo ona ootana. Yihudaa katamataikka ooninne de7enna baiseso oottana" yaagees.

¹² Haggaa akeekanau aadhdhida eranchchi oonee? I hara asaassi yootana mala, GODAI ba inxxarssan oossi odidee? Issi asinne a gidloora kanttena mala, biittai moorettidi, bazzodan onidoogee aibissee?

¹³ GODAI yaagiis; "Hagee hanidoogee, etayyo taani immido higgiiyaa eti aggido gishshaassa. Eti taayyo azazettennaaninne ha higgiiyaa kaallennan ixido gishshaassa. ¹⁴ Hegaa aggidi, eti bantta wozanaa muumetettaa kaallidosona; eti bantta aawati tumaarissidoogaadanka Ba7aala giyo eeqatuyyo goinnidosona" yaagiis.

¹⁵ Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Be7ite, taani ha asaa cammiya qumaa mizananne woriya haattaa ushshana. ¹⁶ Eti woikko eta aawati erenna kawotettatu gidдон taani eta laalana. Taani eta xaissana gakkanaashin, bisuwan yedettana" yaagees.

Yerusalaame Asai Zilaaliis

¹⁷ Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Ane qoppite. Yeehuwaa yeekkiya maccaasata xeesidi ehiissite; zilaassaa zilaaliya eranchcha maccaasatau kiittite. ¹⁸ Eti eesuwan yiidi, nu aifee afuttaa siluwaa xohhana gakkanaassinne nu aifiyaa ciroi haattaa pulttana gakkanaassi nu bolli zilaalona. ¹⁹ Xiyoonen hagaadan giya zilaassaa cenggurssai siyettees; 'Aayyeeroo! Nuuni moorettida! Nuuni mulekka kauyyida! Nu keetta qolettiihchido gishshau, nuuni biittaa aggidi baanau koshshees' yaagoosona" yaagees.

²⁰ Inttenoo, maccaasatoo, GODAA qaalaa siyite! Intte haittai a doonaappe kiyiya qaalaa ezggo. Intte macca naata zilaassaa tumaarissite; shooriyaa shooriyo koissaa tumaarissu. ²¹ Aissi giikko, haiqoi naata ogiyan, wodallataikka gutaran qeexiiddi yiidi, nu maskkooteta gakkiiis; nu kawo keettatunkka geliis.

²² GODAI tana hagaadan yaagidi azaziis; "GODAI hagaadan yaagees; 'Asaa ahai pituwaadan dembban laalettana; eti cakkiiyaageeti cakkidi olido kattaa mala; eta ooninne shiishshenna' yaaga" yaagidi azaziis.

²³ GODAI hagaadan yaagees; "Aadhdhida eranchchai ba eran ceeqqoppo; wolqqaamai ba wolqqan ceeqqoppo; woikko duree ba duretettan ceeqqoppo.

²⁴ SHin ceeqqiya urai ooninne tana eriyooaaninne akeekiyoogan ceeqqo. Aggenna siiquwaa, suure pirdaanne xillotettaa sa7aa bollan oottiya GODAA, tana

eriyooogan ceeqqo. Aissi giikko, taani hageetan ufaittais. Taani GODAI haggaa odaas" yaagees.

²⁵ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, bantta asho xalaalaa qaxxarettida asata taani qaxxayana gallassati yoosona. ²⁶ Hegeetikka Gibxxe, Yihudaa, Eedooma, Amoonanne Moo7aaba biittaa asatanne bantta huuphiyaa shubeeriyaa meedidi, bazzon de7iya asata ubbata. Aissi giikko, ha kawotettatu ubbaa asai tumuppe qaxxarettiibeenna; Israa7eela asai ubbaikka ba wozanan qaxxarettiibeenna" yaagees.

Xoossaanne Eeqaa

10 Inttenoo, Israa7eela asatoo, GODAI intteyyo yootiyo qaalaa siyite! ² GODAI hagaadan yaagees; "Deretu ogiyaa intte tamaroppite. Dereti saluwaa bolli malaataa be7idi dagammikkokka, intte dagammoppite. ³ Aissi giikko, deretu wogai hada. Eti mittaa woraappe qanxxoosona; massiyaagee kalttan massees. ⁴ Eti biraaninne worqqaani alleeqissoosona; qaaxxennaadan madooshan misimaariyaa xishidi oit-toosona. ⁵ Eta eeqati eti leehiyaa garssan kafuwaa daganttanau essiyo misile mala. Haasayanau danddayokkona. Hemettanau danddayenna gishshau, asai eta tookkees. Etayyo mulekka yayyoppite. Aissi giikko, eti inttena qohanau danddayokkona; qassi maadanaukka danddayokkona" yaagees.

⁶ Abeet GODAU, ne mali ooninne baawa. Neeni gita; ne sunttaikka gitanne wolqqaama. ⁷ Abeet kawotettatu Kawuwau, nena bonchchennan agganai oonee? Nena bonchchanau bessees; aissi giikko, aadhdhida eranchcha asaa giddooninne eta kawotettaa ubbaa gidдон ne mali baawa. ⁸ Eti eeyyanne damma; eti mittaappe massido, pattenna eeqatuppe ai tumaariyoonaa? ⁹ He eeqati Tarsseesappe yiida biraaninne Ufaazeppe yiida worqqan alleeqettidosona. Eti woiniyaa eessaanne saluwaa milatiya meraara de7iya maayuwan kamettidosona. Eti ubbai kushe oosuwaa hiillatun oosettidosona. ¹⁰ SHin GODAI tumu Xoossaa; i de7o Xoossaanne merinaa Kawuwaa. A hanquwan biittai qaaxxees; kawotettatikka a yiilluwaa danddayokkona.

¹¹ GODAI hagaadan yaagees; "Etayyo hagaadan yaagada yoota; 'Hegeeti saluwaanne sa7aa medhdhibeen-na xoossati sa7aappenne salo garssaappe xayana' yaaga" yaagees.

Xoossaa Sabbiyo Sabaa

¹² Ba wolqqan sa7aa medhdhidaagee, ba aadhdhida eran sa7aa essidaagee, ba akeekan salota miccidaagee a.

¹³ I wolqqaamiyo wode, salotun de7iya haattati guummoosona. I shaarata sa7aa gaxaappe pude denttees. I iraa bukissiiddi,

wolqqanttaa wolqqammissees. Carkkuwaakka ba minjja man77iyaappe kessees.

¹⁴ Asi ubbi era xayidi dammiis;

worqqaa tigiya asi ubbi
ba eeqatun yeellatiis.

Aissi giikko, he eeqati cimo;
etan shemppoi baawa.

¹⁵ Eti pattennabaa;
eti qire ooso.

Eti qaxxayettiyo wodiyan xayana.

¹⁶ SHin Yaaqooba Saamaa gidiaagee
hegeeta mala gidenna.

Aissi giikko, i ubbabaa medhdhidaagaa;
Israa7eeli i baassi doorido zare.

A sunttaikka Ubbaappe Wolqqaama GODAA.

Yiya Iitaa

¹⁷ Inttenoo, morkkee dooddidoogheetoo, biittaappe
kiyanau intteyyo de7iyaabaa qoridi shiishshite. ¹⁸ Aissi
giikko, GODAI hagaadan yaagees; "Taani ha wodiyan
ha biittan de7iya asata kessada yambbarana. Intte
omoodettana mala, taani intte bolli iitabaa ehaana"
yaagees.

¹⁹ Aayyee ta masuntau! Ta masunttai paxennaagaa.
SHin taani, "Hagee ta hargge; taani danddayanau
bessees" yaagaas.

²⁰ Ta dunkkaanee qoletti xayiis; a wodoroi ubbai du-
uxerettiis. Ta naati ubbai taappe shaahettidi biichchi-
dosona; eti baawa. Ta dunkkaaniyaa zaaridi tolanau
woikko ta magalashuwaa kaqqanau ha77i issi asinne
attibeenna.

²¹ Henttanchchati dammidosona; eti GODAA oichchi-
bookkona. Hegaa gishshau, etau injjetennan ixiiisinne
eta wudee ubbai laalettiis. ²² Siyite! Ooratta odoi yiis;
hegeenne, "Huuphessa baggaara de7iya kawotettan
gita dirbbai denddiis" yaagiyaagaa. A olanchchati yiidi,
Yihudaa katamata baisanne worakanati geessiyooosaa
kessana.

²³ Abeet GODAU, asa de7oi he aawussi buzo giden-
naagaanne ba hemetaa suurissanaagee aawu shene
gidennaagaa taani erais. ²⁴ Abeet GODAU, tana seera;
shin likkiyan gido. Ne hanqquwan gidoppo; han-
kkoode neeni tana guuttada xaissana. ²⁵ Ne han-
qquwaa nena erenna kawotettatu bollinne ne sunttaa
xeesenna asatu bolli tiga. Aissi giikko, eti Yaaqooba
asaa miidosona; eti eta ashshennan mi bayidoso-
nanne eta aawaa biittaa xaissidosona.

Ermmaasanne GODAA Maachchaa

11 GODAAPPE Ermmaasayyo yiida qalalai hagua;
² "Ha maachchaa qaalata siya; siyada Yihudaa
asaayyoonne Yerusalaame kataman de7iyaageetuyyo
yoota. ³ GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees
gaada oda. 'Taani kase intte aawata Gibxxe biittaappe,
birataa seerissiya coociyaaappe kessiyo wode, azazido
maachchaa qaalaayyo azazettennaagee qanggettidaa-
gaa. Taani GODAI hagaadan yaagaas; "Taayyo eeno gi-
ite; ta inttena azaziyoobaa ubbaa oottite. Yaanikko,
intte ta asa gidana; taanikka intte Xoossaa gidana.
⁵ Hegaadankka, maattaanne eessaa goggiya biittaa

kase intte aawatussi immanau, taani caaqqido
caaquwaa polana" yaagaas. Hegeenne, hachchi intte
laattido biittaa' yaaga" yaagees.

Yaagin taani, "Eeno, GODAU, amin77i" yaagaas.

⁶ Yaagin GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Hagaa ta
qaalaa ubbaa Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame
ogetun hagaadan yaagada awaajja; 'Ha maachchaa
qaalaa siyite; siyidi a kaallite. ⁷ Kase intte aawata taani
Gibxxe biittaappe kessoosappe hachchi gakkanaashin,
zaara zaarada, "Taayyo azazettite!" gaada seeraas.
⁸ SHin eti ta qaalaa siyibookkona woikko ezggi-
bookkona. Hegaa aggidi, eti bantta iita wozanaa
muumetettaa kaallidosona. Taani ta maachchaa
qaalaa eti naagana mala azazaas; shin eti ixxidosa.
Hegaa gishshau, he maachcha gidдон xaafettida
qanggettaa ubbaa eta bolli ehaas' yaaga" yaagiis.

⁹ Zaaridikka GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Yihu-
daa asaa giddooninne Yerusalaamen de7iyaageetu
gidдон maqqoi de7ees. ¹⁰ Eti kase ta qaalaa siyennan
ixxida bantta maizza aawatu nagarau guyye simmi-
dosona. Eti hara xoossatuyyo goinnidosonanne etayyo
oottidosona. Israa7eela asatikka Yihudaa asatikka
taani kase eta maizza aawatuura maacetitido
maachchaa kanttidosona. ¹¹ Hegaa gishshau, GODAI
eta hagaadan yaagees; 'Eti baqatidi attanau dand-
dayenna metuwaa taani eta bolli ehaana. Eti taayyo
waassinkka, taani etau siyikke. ¹² He wode Yihudaa
katamatu asatinne Yerusalaame asati biidi, bantta ix-
aanaa cuwayiyo xoossatussi waassana. SHin metuwaa
wode he xoossati mulekka eta maaddokkona. ¹³ Int-
tenoo, Yihudaa asatoo, intte xoossati intte katamatu
keena cora. Qassi Ba7aala giyo he yeella xoossaassi ix-
aanaa cuwayanau intte essido yarshshiyi sohote
Yerusalaame ogetu keena cora' yaagees.

¹⁴ "Ermmaasaa, ha asatuyyo tana ainne woossoppa;
eta gishshaa gaannatoppa woikko oichchoppa. Aissi
giikko, eti bantta metuwaa gallassi tana xeesiyo wode
taani etau siyikke.

¹⁵ "Darotuura ba iita maqquwaa maqettaidida ta si-
iqiya ta Beeta Maqidasiyan beettanau bessii? Intte
intte iita oosuwaa oottishin, yarshshettida mehiyaa
ashoi inttena qixaatiyaappe ashshanee? Ashshiyaakko
intte ufaittana shin" yaagiis.

¹⁶ GODAI nena, Dicciya, Lo77o Aifiyaa Aifiya Wogara
yaagidi sunttiis. SHin i ha wogaraa wolqqaama dadaa
gunttan, taman xuuggana; a tashetikka meqerettana.

¹⁷ Taani, inttena tokkida Ubbaappe Wolqqaama GO-
DAI intte bolli iitabaa ehaanau awaajjaas. Aissi giikko,
Israa7eela asatinne Yihudaa asati Ba7aalayyo ixaanaa
cuwayidi, tana yiillooyidosona.

Ermmaasa Woranau Maqettido Maqquwaa

¹⁸ GODAI eta maqquwaa taayyo qonccissido
gishshau, taani eraas. He wode eti iitaa oottiyoogaa i
tana bessii. ¹⁹ Taani shuhau kaalettidi efiyo aada
dorssa maraa mala gidaas. Eti ta bolli, "Ane nuuni mit-
taakka a aifiyaakka xaissos. A sunttai mulekka has-
sayettenna mala, ane nuuni a paxa de7iyaageetu gid-

doppe xoqollidi xaissoos" yaagidi maqettidobaa taani erabeikke. ²⁰ SHin abeet Ubbaappe Wolqqaama GODAU, xillo pirddiyaagoo, asaa wozanaa kahaa qoriyagoo, neeni eta bolli ne haluwa kessiyoogaa tana bessa. Aissi giikko, taani ta qohuwa neeyyo magannaas.

²¹ Hegaa gishshau, "GODAA sunttan hananabaa yootoppa; yootikko neeni nu kushiyan haiqqana" yaagidi, nena woranau koyiya Anatoota asaaba GODAI giyoogee haggaa. ²² Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Taani eta qaxxayana. Eta wodalati bisuwan haiqqana; eta macca naatinne attuma naati koshan haiqqana; ²³ etappe issoinne attenna. Aissi giikko, taani qaxxayyo laitti Anatoota asaa bolli iitabaa ehaana" yaagees.

Ermmaasa Oishaa

12 Abeet GODAU, taani nenaara mootettiyo wode, ubbankka neeni xillo. Gidikkonne, taani xillo pirddaabaa nenaara haasayanau koshshees. Iita asati oottiyoobai etau aissi injetii? Ammanettennaageeti aissi ishalidi de7iyoona? ² Neeni eta tokkadasa; tokkin xaphuwa yeddidosona; diccidi aifiyaa aifidosona. Eti nena doonaappe yeggokkona; shin eta wozanaappe neeni haahuwan de7aasa. ³ SHin abeet GODAU, neeni tana eraasa. Tana be7aasa; taani neeyyo ai qoppiyaakko paaccaasa. SHukkiyo dorssatudan, neeni he iita asata goochchada kessa! SHuhaa gallassau eta dummayada wotta! ⁴ Biittai melanainne dembba ubban morkkida maatai shullanai aude gakkanaassee? Biittan de7iya asaa iitatettaa gishshau, do7ainne kafoi wuriis. Hegaa bollikka asati, "GODAI nuuni oottiyooobaa demmenna" yaagoosona.

GODAA Zaaruuwa

⁵ GODAI Ermmaasassi hagaadan giidi zaariis; "Neeni tohuwan woxxiya asatuura wotta naasettada daafurikko, paraara waana naasettuutee? Neeni saro biittan xubettikko, Yorddaanoosa woraa garssan waana hemettuutee? ⁶ Ne ishathi, intte so asati nena aattidi immidosona; eti nena iiggidosona. Hegaa gishshau, eti neeyyo lo77obaa haasayikkonne, etan ammanettoppa.

⁷ "Taani Israa7eela aggaas; taani ta doorettida kawotettaa olaas. Taani ta siiqiyo asaa a morkketu kushiyan aattada immaas. ⁸ Ta doorettida asai taayyo bazon de7iya gaammo mala gidiiis. I ta bolli gudiis; hegaa gishshau, taani a ixxaas. ⁹ Ta doorettida asai taayyo hara gaceti dooddidi dukkiyo gazza gacee mala gididee? Biite; biidi do7ata ubbaa shiishshite; shiishshidi a maana mala ehiite.

¹⁰ "Daro allaga kawoti ta woiniyaa turaa sohuwa mooridosona; ta gadiyaa tubbidosona; ta lo77o biittaa bazzo oottidosona. ¹¹ He biittai moorettidi oxxiis; ta sinttan melanne baisesa gidiiis. Qarettiyaabai banna gishshau, mule biittakka moorettiis. ¹² Bazzuwan de7iya aibinne banna xoqqa deretu ubbaa kanttidi,

bonqqiyaageeti yiidosona; aissi giikko, GODAA bisoi biittaa ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaassi miis. Hegaa gishshau, ooninne saro attanau danddayenna. ¹³ Eti gisttiyaa zeridi, agunttaa cakkidosona. Eti daro daafuridosona; shin ainne worissibookkona. GODAA hanquuwa teegaa gaasuwan eta kattai xayiiis" yaagiis.

¹⁴ GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta asatuyyo Israa7eelatuyyo immido biittaa oiqqida, ta iita shooro kawotettata gidikko, taani eta eta biittaappe xoqollana. Qassi Yihudaa asatakka eta gidoppe xoqollana. ¹⁵ SHin eta biittaappe xoqollidoogaappe guyyiyan, zaarettada taani etayyo qarettana; taani eta huuphiyan huuphiyan eta laata gade, eta kawotettaa biitti zaarada ehaana. ¹⁶ Kase ta asaa Ba7aala sunttan caaqqanaadan tamarissidoogaadan, eti ta asaa ogyaa loitti tamarikkonne ta sunttan, 'GODAI ero!' yaagidi caaqqikko, eti ta asaa gidon minnidi de7ana. ¹⁷ SHin ai kawotettinne azazettennan ixikko, taani a muleera xoqollada xaissana. Taani GODAI haggaa odaas" yaagees.

Liinuwa Danccuwa

13 GODAI tana, "Ba; baada liinuwa giyo qacinaappe dadettida danccuwa shammada, ne xeessan dancca; shin haattan boshissoppa" yaagiis.

² Hegaa gishshau, taani GODAI azazidoogaadan danccuwa shammada, ta xeessan danccaas.

³ GODAA qalalai naa77antto taakko yiis; yiidi, ⁴ "Neeni shammido danccuwa, ne xeessan neeni danccidoogaa ekkada, Efiraaxiisa SHaafaa efa. Efaada, shuchchaa kooppuwan qosa" yaagiis. ⁵ Yaagin taani GODAI tau odidoogaadan efaada, Efiraaxiisa SHaafaa lanqqen qosaas.

⁶ Daro gallasaappe guyyiyan GODAI, "Dendda; Efiraaxiisa SHaafaa baada, taani nena, 'Yan qosa' giido danccuwa akka" yaagiis. ⁷ Yaagin taani Efiraaxiisa SHaafaa baada, bookkada, danccuwa ta qottidosoappe kessada akkaas. SHin he danccoi ha77i moorettidi, muleera ainne go77ennabaa gidiiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, GODAA qalalai taakko yiis; ⁹ "GODAI hagaadan yaagees; 'Taani hegaadan Yihudaa asaa ayyuwaanne Yerusalaame gita otoruwa giishshana. ¹⁰ Ta qaalaa siyennan ixixidi, bantta wozanaa muumettetata kaallidi, hara xoossatussi oottanaunne goinnanau biya ha iita asati, ha danccuwaadan mulekka go77ennabaa gidana. ¹¹ Danccoi asa xeessaa baqqi oiqqiyooogaadan, Yihudaa asai ubbainne Israa7eela asai ubbai ta asa gidana malanne ta sunttaayyo galatanne bonchcho gidana mala, eti tana baqqi oiqqanaadan oottaas. SHin eti siyennan ixixidosona' yaagees" yaagiis.

Woiniyaa Eessaa Xuggaa

¹² Qassikka i, "Ermmaasaa, asaayyo hagaadan yaaga; 'GODAI Israa7eela Xoossai, 'Issi issi xuggan woiniyaa eessai kumana" yaagiis' yaaga. Yaagin eti nena, 'Woni nuuni issi issi xuggan woiniyaa eessai kumanaagaa

erokkoniyye?' yaagikko, ¹³ neeni etayyo yaagada yoota, 'GODAI yaagees; "Taani ha biittan de7iya asaa ubbaa, harai atto Daawita kawotaa araatan uttiya kawotaa, qeeseta, hananabaa yootiyaageetanne Yerusalaamen de7iya asaa ubbaa, eti mattottana gakkanaashin, woiniyaa eessan kunttana. ¹⁴ Taani eta, asaa asaara, aawaa na7aara dom77issana. Taani eta xaissanappe attin, etau kehikke, qarettikkenne maarikke" yaagees' yaaga" yaagiis.

Omooduwaabaa

¹⁵ Siyitenne ezggite; aggite otorettoppote. Aissi giikko, haggaa GODAI yootiis.

¹⁶ GODAI intte Xoossai xumissanaappe kasetidi, intte tohoikka xumiya deriyan xubettanaappe kasetidi, a bonchchite. Intte, "Poo7oi yaana" giidi naageeta; shin i sakkana xumau laammana.

¹⁷ SHin intte siyennan ixixikko, intte otoruwaa gishshau, taani geeman yeekkais. GODAA wudee omoodettidi biichchido gishshau, taani yeekkais; ta aifeekka afuttaa holssayees.

¹⁸ GODAI tana, "Kawuwaassinne kawuwaa aayeessi, kaweesi hagaadan yaagada yoota; 'Intte bonchcho alleeqo kallachchai intte huuphiyaappe kunddido gishshau, intte kawotaa araataappe duge wodhdhite.

¹⁹ Neegeeba biittan de7iya katamati ubbai gorddettiichchidosona. Eta dooyanau issi asikka yan baawa. Yi-hudaa asai muleera betidi biichchiis' yaaga" yaagiis.

²⁰ Qassikka GODAI, "Ane xoqqu gaada, huuphessa baggaappe yiyaageeta xeella. Neeyyo imettida wudee, neeni ceeqettido dorssati awan de7iyoonaa? ²¹ Neeni neeyyo dabbo gidana mala, koyidoogeeti nena xoonidi haariyo wode woiguutee? Yelandeedan maaretai nena oiqqennee? ²² Neeni ne wozanan, 'Hagee ubbai ta bolli aissi gakkidee?' giikko, ne maayoi daahetti-doogekka nena asi daafidoogeekka ne nagarai dari-do gishshaassa. ²³ Tumu Toophphiyaa asi ba bollaa meraa, woikko maahee ba gazzatettaa laammanau danddayii? Danddayenna! Hegaadankka, iita oosuwa ootti meezetidaageeti intte, lo77o oosuwa oottanau mulekka danddayekketa" yaagiis.

²⁴ GODAI hagaadan yaagees; "Taani inttena bazzo carrkoi efiyo suullaadan laalana. Intte saamai, taani intteyyo gattana basoi haggaa. Intte tana dogido gishshaunne worddo xoossatun ammanettido gishshau, ²⁶ intte kalloi beettana mala, taani intte bol-lappe maayuwaa qaara yeggana. ²⁷ Neeni laggettiyoogaa, neeni korima paraadan, ziitau caaggiyoogaanne ne yeelli banna shaaramuxatettaa, neeni keraaninne dembban oottiyo sheneyiya oosuwa taani be7aas. Yerusalaamee, neeyyo aayyee! Neeni aude gakkanaashin geeyennan de7uutee?" yaagees.

Koshaabaa

14 Koshaabaa GODAI Ermmaasassi yootido qaalai haggaa; ² "Yihudaa biittai kayyottees; a katamati labbanoosona. An de7iya asati biittan uttidi

yeekkoosona; Yerusalaame asai waasuwa xulluusees. ³ Dure asati haattaa tikkanau bantta ashkharata kiit-toosona. Kiittin eti haattaa ollaa boosona; shin haatta demmikkona. Bantta otuwaa mela tookki ekkidi simmoosona. Haniyoobaa xayi yeellatidi, bantta huuphiyaa gullettoosona. ⁴ Irai bukkenna gishshau, biittai melidi za77ees. Goshshanchchati yeellatidi, bantta huuphiyaa gullettoosona. ⁵ Maati banna gishshau, wushiyaa ba yelido galo mariyo dembban ola bayada bausu. ⁶ Wora hareti aibinne banna xoqqa deretun eqqidi, worakanatudan hel77oosona. Eta miyoobi xayin, eta aifee xeellanau daafuriis" yaagiis.

⁷ Asai hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, nu nagarai nu bollan markkattikkonne, ne sunntaa gishshau, nuussi issibaa ootta. Nuuni neeppe darotoo guyye simmida; ne bollan nagaraa oottida. ⁸ Abeet Is-rraa7eeli naagiyo ufaissau, metuwa wodiyan a ashshiyagoo, neeni biittan imattadan, issi qamma aqanau gelida ogiyaasadan aissi hana? ⁹ Neeni dagammida asadan, ashshanau danddayenna mino asadan aissi hana? Abeet GODAU, neeni nu gidduwan de7aasa! Nuuni ne sunntan xeesettida; nuna neeni ag-goppa!" yaagiis.

¹⁰ Ha asatubaa GODAI hagaadan yaagees; "Eti toilat-tiyoogaa keehippe siiqoosona; bantta tohuwaa teqqokkona. Haggaa gishshau, GODAI etan ufaittena. I eta iita oosuwa hassayidi, eta nagaraa gishshau, eta qaxxayana" yaagees.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, GODAI tana; "Ha asatu sarotettau tana woossoppa. ¹² Eti xoomikkokka, taani eta waasuwa siyikke. Xuuggiyo yarshshuwaanne katta yarshshuwaa eti yarshshikkokka, taani eta yarshshuwaa ekkikke. Taani eta olan, koshaaninne boshan xaissana" yaagiis.

¹³ Yaagin taani hagaadan yaagaas; "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, hananabaa yootiyaageeti etayyo, 'Intte olaa be7ekketa woikko koshi inttena oikkenna. Taani intteyyo ha biittan paccenna sarotettaa immana' yaagees yaagoosona" yaagaas.

¹⁴ Yaagin GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Hanan-abaa yootiyaageeti ta sunntan wordduwaa yootoosona. Taani eta kiittabeikke, woikko azababeikke, woikko etau yootabeikke. Eti intteyyo hanan-abaa giidi yootiyoobai worddo ajjuutaa, pattenna kaayuwaaanne qoppi ekkidi yootiyo worddobaa.

¹⁵ Haggaa gishshau, GODAA sunntan hananabaa yootiyaageetubaa gidikko, taani GODAI eta kiittabeikke. SHin eti, 'Olai woikko koshai ha biittaa bochchenna' yaagoosona. He hananabaa yootiyaageeti bantta huuphiyau olaaninne koshan xayana! ¹⁶ Qassi eti hananabaa yootiyo asai koshaanne olaa gaasuwan haiqqana; eta ahai karen Yerusalaame ogiyan olettana. Eta woikko eta maccaasaa, eta attuma naata woikko eta macca naata moogiyaabi xayana. Taani etayyo bessiya waayiyaa eta bolli tigana" yaagiis.

¹⁷ Ta azzanuwaabaa taani asaayyo hagaadan yaagada yootana mala, GODAI tana azaziis; "Ta asai daro

deshettidi, keehippe mazunxxido gishshau, ta aifeti gamminne gallassi shempennan afuxxona. ¹⁸ Taani dembbaa biikko, bisuwan siifettidaageeta be7ais. Katamaa gelikko, qassi koshan gilqqidaageeta be7ais. Hananabaa yootiyaageetinne qeeseti, "Nuuni paci bannan oottoos" goosona; shin eti bantta oottiyoobaa erokkona' yaaga" yaagiis.

Asai GODAA Woossiis

¹⁹ Abeet GODAU, neeni Yihudaa mule aggadii? Xiy-oonne asaa ixxadii? Neeni nuna paxennaadan oottada aissi dechchadii? "Saro gidana" giidi naagida; shin aibinne lo77obi nuuyyo gakkibeenna. "Paxana wodee yaana" giidi naagida; shin dagama xalaalai yiis.

²⁰ Abeet GODAU, nuuni nu iitatettaanne nu aawatu mooruwaa paaxoos; nuuni tumuppe ne bolli nagaraa oottida. ²¹ Nuna ne sunntaa gishshau karoppa; ne bonchcho araatai de7iyo Yerusalaame kaushshoppa. Neeni nunaara maacetido maachchaa hassaya; ne maachchaa kanttoppa. ²² Woni kawotettatu eeqatuppe issai ira bukissanau danddayii? Saloi ba sheniyan difiyaa duge kiittanau danddayii? Danddayenna! Abeet GODAU, nu Xoossau, heгаа danddayiiaagee nena! Hagaa ubbaa oottiyaagee nena gidiyo gishshau, nuuni nenan ufaissaa oottoos.

Yihudaa Asaa Bolli Gakkiya Pirddaa

15 Hegaappe guyyian, GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Harai atto Muuseenne Sameeli ta sinttan eqqiyaakkonne, ta wozanai ha asatukko simmen-na. Eta ta sinttappe digga; eti boona. ² Qassi eti nena, 'Nuuni au baanee?' giidi oichchikko, GODAI hagaadan yaagees gaada etayyo oda; 'Haiquwau pirddetti-daageeti, haiquwau boona. Bisuwau pirddetti-daageeti, bisuwau boona. Koshau pirddettidaageeti, koshau boona. Omoodettanau pirddettidaageeti, omooduwau boona' yaagees" yaagiis.

³ GODAI hagaadan yaagees; "Taani oiddu qommo bashshaa eta bolli ehaana; hegeetinne, eta woranau bisuwaa, eta ahaa goochchanau kanata, eta ashuwaa miidi xaissanau saluwaa kafotanne sa7aa do7ata.

⁴ Hizqqiyaasa na7ai, Yihudaa Kawoi Minaasee Yerusalaamen oottido palaa gishshau, taani eta sa7aa kawotetta ubbau dagama oottana.

⁵ "Yerusalaame asatoo, intteyyo oonee qarettanai? Intteyyo azzananai oonee? 'Intte ai malee?' giidi intte-na oichchanau eqqanai oonee?" yaagees.

⁶ GODAI hagaadan yaagees; "Intte tana aggideta; ha77i ha77ikka intte guyye simmideta. Hega gishshau, taani intte bolli ta kushiyaa yeddada inttena xaissaas; taani intteyyo qarettaidda daafuraas. ⁷ Taani eta he biittaa katamatu penggiyan laidaa ekkada suraggaas. Eta naatakka wora wurssaas; taani ta asaa xaissaas. Aissi giikko, eti bantta iita ogiyaappe simmenan ixxidosa. ⁸ Taani eta am77etu qoodaa abbaa shafiyaappekka darissaas. Taani gallassa seetan eta wodallata wori xaissiyaageeta eta aayetu bolli

ehaas. Qoppennan de7ishin, mishuwaanne dagamaa taani eta bolli duge yeddaas. ⁹ Laappun naati haiqqido aayiyaa siiphphuwaa teqettada labbanaasu. Iyyo gallassai qammiis; a kauyyaasunne yeellataasu. Biron paxa de7iyaageetakka taani eta morkketu sinttan bisuwan siifissaas. Taani GODAI haga odaas" yaagees.

Ermmaasi Ba Metuwaa GODAASSI Maganniis

¹⁰ Aayyee ta aayee! Tana yelennan aggarkkiishsha! Taani biitta ubban de7iya asaara ooyettiyaanne baaxetiya asa gidaas. Taani oossinne tal77abeikke, woikko ooppenne tal77ada ekkabeikke; gidikkonne, asai ubbai tana qanggees.

¹¹ GODAI hagaadan yaagiis; "Tumuppe taani nena lo77obaassi ashsha ekkana. Tumuppe ne morkketi metuwaa wodenne waayiyaa wode neessi wati-watanaadan, taani oottana.

¹² "Woni asi birataa, huuphessa baggaara yiya birataa woikko nahaasiyaa menttanau danddayii? ¹³ Biitta ubban intte oottido nagaraa gishshau, taani intte aquwaa peeshshaa, coo bonqqiyaageetussi immana. ¹⁴ Taani inttena intte erenna biittan intte morkketuuyo ailleyana; aissi giikko, ta hanqqoi miya tamaa gididi, merinau eexxana" yaagiis.

¹⁵ Abeet GODAU, neeni eraasa. Tana hassayada maadda; tana yedettiyaageetu bolli ta haluwaa kessa. Neeni etabaa danddayada, tana wora yeggoppa. Taani ne gishshau cayettiyoogaa qoppa. ¹⁶ Abeet GODAU, Ubbappe Wolqqaama Xoossau, taani ne sunntan xeesettido gishshau, ne qalalai taakko yin maas. Min tana pashkkissiisinne ta wozanaa ufaissii. ¹⁷ Coo pocammiyaageetu citan uttabeikke; etaara ufaitabeikke. Neeni ne kushiyaa ta bolli wottido gishshaunne taayyo yiillotido gishshau, taani tarkka duma uttaas. ¹⁸ Saho taappe duuxxennan ixxiyoogee aibissee? Neeni taayyo meliya shaafadan, to7iya pulttodan, hanana hanaiyye?

¹⁹ Hega gishshau, GODAI hagaadan yaagees; "Neeni taakko simmikko, taani zaarada nena ekkana; neeni taayyo oottana. Hada yohuwaa aggada, bonchcho qaala xalaala yootikko, neeni ta doona gidana. Hageeti asati neekko simmana; shin neeni etakko simmakka. ²⁰ Taani nena ha asaayyo nahaasiyaa giyo birataara gimbbettida gimbbe oottana. Eti nenaara oletana; shin nena xoonokkona. Aissi giikko, taani GODAI nena ashshanaunne wotta ekkana nenaara de7ais. ²¹ Iiatu kushiyaappe taani nena ashshana; qareti bainnaageetuppekka taani nena wozana" yaagees.

GODAI Ermmaasa Azazidobaa

16 ² GODAA qalalai, hagaadan yaagiiddi, taakko yiis; "Neeni machcho ekkoppa; maccaa attumaakka ha sohuwan yeloppa. ³ Ha sohuwan yelettida macca naatinne attuma naati, eta yelida aayetinne aawati hananabaa taani GODAI neeyyo hagaada odais. ⁴ Eti

hanttaara harggiyan haiqqana; etayyo yeekettenna, woikko eti moogettokkona; eta ahai biittaa bolla pito mala gidana. Eti bisuwaaninne koshan wurana; eta ashoi saluwaa kafotuyyoonne sa7aa do7atuyyo quma gidana" yaagiis.

⁵ GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Yeeho keettaa geloppa; yeekkanau woikko qarettanau booppa. Aissi giikko, taani GODAI ha asaa bollappe ta sarotettaa, aggenna ta siiquwaanne ta maarotaa diggaichchaas.

⁶ Gitatikka guuttatika ha biittan haiqqana; eti moogettokkona. Ai asinne etau yeekkenna; ai asinne etau qaacenna woikko huuphe meedissidi kayyotenna. ⁷ Yeekkiya asau haatta ushuwaa efiidi, qumaa aara issippe miidinne uyidi, kayyuwaa balettiyaabi issoinne de7enna. Harai atto aayiyaa woikko aawai haiqqido uraakka balettiyaabi baawa.

⁸ "Gibirai de7iyo keettaakka geloppa; maanaunne uyanau etaara issippe uttoppa. ⁹ Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagai odais. Be7a, taani ufaissaanne ililssaa cenggurssaa, machcho bullachchiyaagaanne bullashettiyaari cenggurssaa ha sohuwaappe diggana. Hegaa asai ba laittan ba aifiyan be7ana.

¹⁰ "Neeni ha qaalaa ubbaa ha asaayyo odiyo wode, eti nena, 'GODAI aissi hagai mala gita iitabaa nu bolli awaajjidee? Nuuni ai mooridoo? GODAAYYO, nu Xoos-saayyo, nuuni oottido nagari aibee?' yaagana. ¹¹ He wode neeni etayyo yaaga; "'Taani GODAI hagai oottidoogee kase intte aawati tana aggido gishshaassa, eti hara xoossata kaallido gishshaassa, etau oottidonne goinnido gishshaassa, tana aggidonne ta higgiiya naagennan ixido gishshaassanne ¹² intte kase intte aawatuppekka aadhdhi iitido gishshaassa. Be7ite, intte huuphiyan huuphiyan intte iita wozanaa muumettetaa kaallideta; taayyo azazettennan ixxideta.

¹³ Hegaa gishshau, taani inttena ha biittaappe denttada, intte woikko intte aawati erenna biitti olana. Yan intte hara xoossatussi gallassinne qammi goinnana. Taani mulekka intteyyo qarettikke" yaagees' yaaga" yaagiis.

GODAI Israa7eelata Zaaridi Ehaana

¹⁴ GODAI hagaadan yaagees; "'Israa7eela asaa Gibxxe biittaappe kessida GODAI ero' yaagidi caaqqiyooogaa asai aggidi, 'Israa7eela asaa huuphessa bagga biittaappenne eta i laalido biittatu ubbaappe zaaridi ehiida GODAI ero' yaagidi caaqqana gallassai yaana. Aissi giikko, taani eta kase eta aawatussi immido buzo biittaa zaarada ehaana" yaagees.

Yiya Qixaatiyaa

¹⁶ GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani moliyaa oiqqiya daro asatussi kiittais; eti eta oiqqana. Hegaappe guyyiyan, taani daro shankkanchchatussi kiittana; shankkanchchati dere ubbaappe, kera ubbaappenne shuchchaa kooppotuppe eta shankkatidi kessana. ¹⁷ Aissi giikko, taani eta ogiyaa ubbaa be7ais.

Eti taappe qosettibookkona; eta nagaraikka ta aifiyaappe geemmibeenna. ¹⁸ Taani eta iitatettaanne eta nagaraa gishshaa etau naa77u kushiya zaarana. Aissi giikko, eti bantta ixettida eeqatun, he aha milatiyaageetun ta biittaa tunissidosonanne bantta sheneyiya misiletun ta laataa kunttidosona" yaagees.

Ermmaasa Woosaa

¹⁹ Abeet GODAU, ta wolqqau, ta wolqqaama miixau, metuwaa gallasan taani baqata attiyo sohuwau, kawotettati sa7aa gaxaappe neekko yaana. Yiidi hagaadan yaagana; "Nu aawati pattenanne maaddenna worddo xoossatu xalaalaa laattidosona. ²⁰ Woni asi bau xoossata medhdhanau danddayiyye? Danddayenna! I medhdhiyaakkokka eti tumu xoossata gidokkona!" yaagana.

²¹ GODAI hagaadan yaagees; "Hegaa gishshau, taani eta erissana. Issiton ta wolqqaanne ta minotettaa eta erissana; yaatobare eti ta sunttai GODAA gidiyooogaa erana" yaagees.

Yihudaa Nagaraanne Qixaatiyaa

17 GODAI hagaadan yaagees; "Yihudaa nagarai birata biiriyaa xaafettiis; eta wozanaa bollinne eti yarshshiyooosan de7iyo kaciya bolli almaaziya giyo shuchchaa xeeran qaacettidi xaafettiis. ² Eta naati irxxa mitta ubbaa garssan, xoqqa keratu bollaanne demba biittan de7iyo deretu bolla, giigissido yarshshiyoo sohotun Asheero giyo xoosseessi essido misiliyau goinnoosona. Intte biitta ubbaa bolla oottido nagaraa acuwau qanxxo oottada, intte miishshaanne intte aqotaa ubbaa taani intte morkketuyyo immana. ⁴ Taani inttena laatissido biittaappe intte baana; taani inttena intte erenna biittan intte morkketuyyo ailleyana. Aissi giikko, intte ta hanqquwaa oisettideta; i merinau eexxana" yaagees.

Dumma Dumma Leemisota

⁵ GODAI hagaadan yaagees; "Asan, haiqqiya asaa wolqqan ammanettiyaageenne ba wozanan taappe wora simmiyaagee qanggettidaagaa. ⁶ He asi bazzo buura mala. Kehabai yiyo wode be7enna. I bazon, mela sohon, asi de7enna maxine biittan de7ana.

⁷ "GODAN ammanettiya asi, i ammanettiyo GODAA gidiyoo asi anjettidaagaa. ⁸ I haattaa lanqqiyan tokettidi, ba xaphuwaa goggiya haattau yeddida mittaa mala. Awaa suuluwaassikka i yayyenna. Aissi giikko, he mittaa haittai irxxi irxxashin de7ees. Irai bukkenna laittanka hirggenna; aifiyaa aifiyoogaakka dabarssenna.

⁹ "Asa wozani ubbabaappe aadhdhi cimmiyaabaanne keehi daro iita. A ooni eranau danddayii? ¹⁰ Taani GODAI asau ubbau a ogiyaadaanne a oosuwaadan zaaranau, asaa wozanaa qoraisinne a kahaa paaccas" yaagees.

¹¹ Xillenna ogiyaara duretiya asi babaa gidenna phuuphulliyaa qoxiya kuraachchee mala. I ba laittaa biron

baggettishin, a aggidi xayana; wurssettan i eeyya gidana.

¹² Nu Beeta Maqidasee koiroppe doommidi, bonchcho kawotaa araataadan, xoqqa deriyaa huuphiyan beetees. ¹³ Abeet GODAU, Israa7eeli ufaissan naagiyooogoo, nena aggida ubbati yeellatana. Nena aggidi wora biyaageeti, nena GODAA, de7o haattaa pultuwaa aggido gishshau, eti biittan xaafettana.

Ermmaasa Woosaa

¹⁴ Abeet GODAU, tana patta; taani paxana. Tana ashsha; taani attana. Aissi giikko, neeni taani galatiyoogaa.

¹⁵ Asati tana, "GODAI nuna naassido naasee awan de7ii? Ane polo!" yaagoosona.

¹⁶ Neeni eta bolli iitabaa kiittana mala, taani mulekka nena denttettabeikke; eti metootana gallassaa taani amottabeikke. Ta doonaappe kiyida qaala neeni eraasa. ¹⁷ Tana daganttoppa. Neeni metuwaa gallassi taayyo baqata attiyo soho. ¹⁸ Tana yedettiyaageeta yeellaya; shin tana yeellayoppa. Eta dagantta; shin tana daganttoppa. Eta bolli meto gallassaa eha; eta naa77u kushe qixaatiyaa qaxxaya.

Sambbataa Bonchchiyoogaa

¹⁹ GODAI tana hagaadan yaagiis; "Ba, Yihudaa kawoti katamaa geliyoonne kiyiyo Biniyaama Penggiyaa giyo penggiyaaninne hara Yerusalaame penggetu ubban baada eqqa. ²⁰ Eqqada eta hagaadan yaaga; 'Inttenoo Yihudaa kawotoo, inttenoo Yihudaa asatoo, inttenoo Yerusalaamen de7iya asatoo, inttenoo ha penggetuura geliya asatoo, ubbaikka GODAA qaala siyite! ²¹ GODAI hagaadan yaagees; "Sambbata gallassan tooho tookkenna malanne aibanne tookkidi, Yerusalaame penggiyaara gelenna mala, intteyyo naagetite! ²² Sambbata gallassan intte keettaappe tooho tookkidi kessoppite, woikko aiba oosonne ootoppite. Kase intte aawata taani azazidoogaadan, Sambbata gallassaa dummayidi bonchchite. ²³ Gidikkonne, eti siyibookkona; bantta haittaakka taakko yeggibookkona. Eti siyennaaninne taappe tamaarennan ixkidosona.

²⁴ "SHin intte taani GODAI yootiyoogaa siyikko, Sambbata gallassan ai toohonne tookkidi, ha katamaa penggetuura gelennan aggikko, Sambbata gallassaa dummayidi, an ai oosonne oottennan bonchchikko, ²⁵ Daawita kawotaa araatan uttiya kawoti bantta ha-laqatuura paratanne paraa gaareta toggidi, he penggetuura gelana. Eti Yihudaa asaaranne Yerusalaame kataman de7iya asaara gelana; ha katamai merinau asi de7iyo katama gidana.

²⁶ "Asai xuuggiyo yarshshuwaanne hara yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaa, ixaanaanne galataa yarshshuwaa ekkidi, Yihudaa katamatuppe, Yerusalaame yuushuwan de7iya moottatuppe, Biniyaama biittaappe, bargguwaappe, gezziyaappenne Neegeebappe GODAA Beeta Maqidasiyaa yaana.

²⁷ "SHin intte Sambbata gallassata dummayidi bonchchanaadaaninne Sambbata gallassatun tooho tookkidi, Yerusalaame penggetuura gelennaadan, taani yootidoogaa siyennan ixkikko, taani he penggetun tamaa oittana. Oittin Yerusalaame kawo keettata maana. He tamai to77enna" yaagees' yaaga" yaagiis.

Ermmaasi Urqqaa Medhdhiya Bitaniyaa Soo Biis

18 GODAAPPE Ermmaasassi yiida qaalai hagua; ² "Dendda; denddada urqqaa medhdhiya bitaniyaa soo ba. Yan taani nena ta qaala sissana" yaagiis. ³ Yaagin taani duge urqqaa medhdhiya bitaniyaa soo baada, i ba medhdhiyo irzzuwan urqqaa medhdhiyaagaa be7aas. ⁴ I medhdhishin, miishshai a kushiyan moorettiis. Moorettin i he urqqaa zaaridi mu-naqqidi, bana lo77iya hara miishsha kessidi medhdhiis.

⁵ He wodiyan GODAA qaalai, hagaadan yaagiiddi, taakko yiis; ⁶ "Israa7eela asatoo, ha urqqaa medhdhiya bitanee oottiyoogaadan, taani inttena oottanau dand-dayikkinna? Israa7eela asatoo, be7ite; urqqai bana medhdhiyaagaa kushiyan de7iyoogaadan, inttekka ta kushiyan de7eeta. ⁷ Ai wode gidikkonne, taani issi biittaabaa woikko issi kawotettaabaa, 'Taani inttena xoqollana, yooddananne xaissana' gaada yootin, ⁸ he taani yootido kawotetta ba iitatettaappe aggidi simmikko, taani eta bolli ehaana giido iitabaa eheennan agga bayana. ⁹ Qassi ai wode gidikkonne, taani issi biittaabaa woikko issi kawotettaabaa, 'Taani inttena keexxanne tokkana' gaada yootin, ¹⁰ he kawotetta taani yootiyoogaa siyennan ixkikkonne ta sinttan iitabaa oottikko, taani oottana giido lo77obaa oottennan agga bayana.

¹¹ "Hegaa gishshau, ha77i Yihudaa asatuuyoonne Yerusalaamen de7iyaageetuuyo hagaadan yaaga; 'GODAI yaagees; "Be7ite, taani intte bolli iitabaa medhdhaisinne halchchais. Intte ubbaikka intte iita ogiyaappe simmite; intte ogiyaanne intte oosuwa laammite" yaagees' yaaga. ¹² SHin eti, 'Hegee ainne maaddenna! Nuuni nu halchchidoogaadan hanana; nuuni huuphiyan huuphiyan nu iita wozanaa muumettetaadan oottana' yaagana" yaagiis.

¹³ Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; "Hagaa malabaa siyi ereetii?" yaagidi ane kawotettatu gid-don la77ite. Geela7iyaa Israa7eela keehippe sheneyiyaabaa oottaasu. ¹⁴ I bau, Liibaanoosa Deriyaa bollan de7iya shachchai, zaallaa xeeraappe xayi erii? He deriyaappe goggiya irxxa haattai meli erii? ¹⁵ SHin ta asati tana dogiichchidosona; eti pattenna xoossat-ussi ixaanaa cuwayoosona. Bantta ogiyaappe, bantta beni loossuwaappe xubettidosona; eti ogiyaa aggidi, gaxaara biidosona. ¹⁶ Eti bantta biittaa dagant-tiyaabaanne merinau karettidabaa kessidosona. Yaara aadhdiya ooninne sheneteesinne ba huuphiyaa qaat-tees. ¹⁷ Arshsho bagga carkkuwaadan, taani eta eta morkketu sinttan laalana. Eta metuwaa gallassi taani etayyo zokkuwaa zaaranaappe attin, ta som77uwaa zaarikke" yaagees.

Ermmaasa Bolli Maqettido Maquuwaa

¹⁸ Asati hagaadan yaagidosona; "Haa yiite; ane Ermmaasa bolli maqettoos. Aissi giikko, qeeseti tamarissiiyo higgee, aadhdhida eranchchati immiyo zoree, hananabaa yootiyaageeti yootiyo qaalai xayenna. Haa yiite; ane a mootoos. I yootiyo qaalaa siyennan aggoos" yaagidosona.

¹⁹ Abeet GODAU, ta yootiyoogaa siya; ta morkketi ta bolli haasayiyoogaa ezgga. ²⁰ Lo77o oottida asau iitaa zaariyo? SHin eti taayyo ollaa bookkoosona. Taani ne hanqqoi etappe simmana mala, eta gishshaa lo77obaa haasayanau ne sinttan eqqidoogaa qoppa. ²¹ Hegaa gishshau, eta naata koshau aattada imma; etakka bisuwau aattada imma. Eta maccaasatikka na7i bainnaageetanne am77e gidona. Eta attumaasatikka woriya harggiyan gaittona; eta wodallatikka olan siifetona. ²² Eti qoppennan neeni eta bolli bonqqiyaageeta yeddin, eta keettan waasoi kiyo. Aissi giikko, eti tana ongganau ollaa bookkidosona; ta tohuwaassikka priiyaa wottidosona. ²³ SHin abeet GODAU, eti tana woranau maqettidoogaa ubbaa neeni eraasa. Neeni eta iitatettaa atto gooppa, woikko eta nagaraa ne sinttappe quccoppa. Eti ne sinttan xoonettidi kunddona. Ne hanqquwaa wode neeni eta hagaadan ootta.

Meqqida Gombbuwaa Leemisuwaa

19 GODAI hagaadan yaagees; "Ba; baada urqqaa medhdhiyaagaappe gombbo shamma. SHammada nenaara amarida dere cimatanne amarida qeese cimata ekkada, ² Kon77a Me7o Penggiyaa giyo penggiyaa lanqqiyaara aadhdhada, Hinnooma Zanggaaraa ba; yan taani neeyyo yootiyo qaalaa awaajja. ³ Hagaadan yaaga; 'Inttenoo Yihudaa kawotoo, inttenoo Yerusalaame katamaa asatoo, GODAA qaalaa siyite! Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Be7ite, siyiya ubbau haittau iitiya palabaa ha biittaa bolli taani ehaana. ⁴ Aissi giikko, asati tana aggidosona; eti woikko eta aawati, woikko Yihudaa kawoti erenna hara xoossatussi xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyooogan ha sohuwaa tunisidosona. Eti xillo asatu suutta ha sohuwan kunttidosona. ⁵ Qassi taani eta azazabeennabaa, woikko yootabeennabaa, woikko ta wozanan qoppabeennabaa oottidosona; eti bantta attuma naata Ba7aalayyo taman xuuggiyo yarshsho oottidi yarshshanau, goinniyo xoqqa sohotun yarshshiyooosaa gimbbidosona. ⁶ Hegaa gishshau, ha sohoi Toofeeta woikko Hinnooma Zanggaaraa geetettiyoogee attidi, SHuha Zanggaaraa yaagettidi xeegettana gallassati yoosona.

⁷ Yihudaanne Yerusalaame asaa halchchuwaa taani ha sohuwan halissana. Eti bantta morkketu bisuwaaninne banttana woranau koyiyaageetu kushiyan haiqqanaadan taani oottana. Eta ahaa saluwaa kafotuyyoonne sa7aa do7atuyyo quma ootta da immana. ⁸ Taani ha katamaa baisanne qilliicciyo-

oobaa kessana. Hegaara aadhdhiya ubbai a bashshan garamettidi, 'Poora!' yaagana. ⁹ Eti bantta macca naatunne attuma naatu ashuwaa maanaadan taani oottana. Eta woranau koyiya morkketi eta waissiiyo waayiyaaninne dooddiyo doodan, eti ubbai issoi isuwaa ashuwaa maana" yaagees' yaaga.

¹⁰ "Hegaappe guyyiyan, nenaara issippe biida asatu sinttan he gombbuwaa mentta. ¹¹ Menttada eta hagaadan yaaga; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Zaaridi koolin oiqqennaadan oottidi, issi asi gombbuwaa menttiyoogaadan, taani ha kawotettaanne ha katamaa mentterettana. Asati ahaa moogiyo sohoi banna gishshau, Toofeetan moogana. ¹² Taani GODAI ha sohuwaanne an de7iya asaa ootanaagee hagaa; taani GODAI ha katamaa Toofeetadan oottana. ¹³ Yerusalaame asaa keettatinne Yihudaa kawoti keettati, keettaa bollan dembbayidi oottidosan saluwaa xoolinttetussi ixaanaa cuwayidonne hara xoossatussi ushshaa yarshshuwaa gussido keettati ubbai Toofeeta giyo sohuwaadan tunidaageeta gidana" yaagees' yaaga" yaagees.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Ermmaasi GODAI hananabaa yootanau kiittido Toofeetappe simmidi yiidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa gidon de7iya dabaaban eqqiis. Eqqidi asa ubbau hagaadan yaagiis; ¹⁵ "Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Siyite, taani ha katamaa bollinne a heeran de7iya moottatu ubbaa bolli ehaana giido iitabaa ubbaa eta bolli ehaana hanais. Aissi giikko, eti morgge zozza gididi, taani yootidobaa siyennan ixidosona' yaagees" yaagiis.

Ermmaasanne Paashihuura

20 He wode GODAA Beeta Maqidasiyan halaqa gidiya, Imeera na7aa Paashihuura giyo qeese, Ermmaasi ha yohoti hananabaa yootishin siyiis. ² Siyidi Paashihuuri hananabaa yootiya Ermmaasa deshissiis; deshissidi Qommo Biniyaama Penggiyaa giyo GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyoosan de7iya gonggiyaa luhuwan qashissiis. ³ Wonttetta gallassi Paashihuuri Ermmaasa qashuwaappe birshshin, Ermmaasi ayyo hagaadan yaagiis; "Hachchippe doommin, GODAI ne sunntaa Paashihuura yaagenna; i ne sunntaa Yan Han Dagama yaagana. ⁴ Aissi giikko, GODAI hagaadan yaagees; 'Taani nena ne huuphiyaayyoonne ne laggetu ubbaayyo dagama kessana. Eti neeni xeellishin, bantta morkketu bisuwan wurana. Taani Yihudaa asaa ubbaa Baabiloone kawuwaa kushiyan aattada immana. I eta omooddidi, Baabiloone efaana; efiidi yan bisuwan eta worana. ⁵ Hegaadankka, ha katamaa aquwaa peeshshaa ubbaa, ootti kessidobaa ubbaa, duretettaa ubbaanne Yihudaa kawotu miishshaa ubbaa taani eta morkketussi aattada immana. Immin eti eta bonqqi oiqqidi, Baabiloone efaana. ⁶ Qassi neeni Paashihuuriikka ne son de7iya asai ubbai omoodettidi, Baabiloone baana. Neeni wordduwaa hananabaa yootido ne laggetu ubbaarakka yan haiqqananne yan mogettana' yaagees" yaagiis.

Ermmaasi GODAASSI Maganniis

⁷ Abeet GODAU, neeni tana cimmasada; taanikka cimettaas. Neeni taappe minnada, tana xoonadasa. Gallassa kumettaa taani asi miicciyoobaa kiyaas; ubbai tana qilliiicees. ⁸ Taani haasayiyo wodiyan ubban xoqqissada, "Makkalabainne bashshai gakkis" yaagada waassais. GODAA qalalai taayyo gallassa kumettan karenne qilliiice ehiis. ⁹ Taani, "Taani GODAABAA dentada haasayikke" woikko, "A sunttan naa77antto yootikke" giikko, GODAA qalalai ta meqettaa gidдон qum77ettidi, eexxiya tama mala gididi, ta wozanan michchees. Taani gidдон oiqqada ashshana gaada daafuraas; shin teqqanau danddayabeikke. ¹⁰ Taani daro saasukettaa siyais; "Yan han dagamai de7ees! Ane a mootite! Nuunikka a mootoos" yaagoosona. Taayyo mata laggeti ubbai ta kunddettaa naagidi, "Ooni erii, nuuni a oiqqana malanne nu haluwaa kessana mala, i cimettanau danddayees" yaagoosona.

¹¹ SHin GODAI yashissiya toora qaraadan tanaara de7ees. Hegaa gishshau, tana yedettiyaageeti xubettana; eti tana xoonokkona. Etau giigenna gishshau, eti gita yeellaa yeellatana. Eta kaushshai mulekka dogettenna. ¹² Abeet Ubbaappe Wolqqaama GODAU, xillota paacciyaagoo, wozanaa kahaa be7iyaagoo, neeni ta morkketu bollan ta haluwaa kessada tana bessa. Aissi giikko, taani ta mootuwaa neeyyo aattaas.

¹³ GODAAYO yexxite! GODAA galatite! Aissi giikko, i hiyyeesata iitatu kushiyaappe ashshees.

¹⁴ Taani yelettido gallassai qanggettidaagaa gido! Ta aayiyaa tana yelido gallassai anjjettoppo! ¹⁵ Ta aawaayyo, "Neeyyo mishiraachcho; neeyyo attuma na7ai yelettiis!" yaagi yootidi, daro ufaissida bitaneekka qanggettidaagaa gido! ¹⁶ He bitanee GODAI qarettennan aatti yeggidi xaissido katamatudan hano. He bitanee maallado waasuwa, gallassa seetan, "Olai gakkis!" giyo oduwaa siyo. ¹⁷ Aissi giikko, ta aayiyaa taayyo duufo gidana malanne i uloikka tana merinau oiqqi uttana mala, tana uluwan woribeenna. ¹⁸ Taani metonne azzano be7anaunne laittaa ubbaa yeellataida wurssanau, aissi ta aayee uluwaappe kiyidanaashsha?

Yerusalaamee Xoonettanaagaa Hiraagai Odettiis

21 Kawoi Sedeqiyaasi Malkkiyaa na7aa Paashihuuranne Ma7iseeya na7aa qeesiyaa Xafaaniyaa ha oishaa oichchana mala, Ermmaasakko kiittiis. Eti, "Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori ba olanchchatuura ha katamaa yuuyi aadhhdidi dooddido gishshau, ane nuussi GODAA oichcha. Ooni erii, GODAI beniigaadan, maalaalissiya oosuwa nu gishshau oottidi, a guyye zaaranaakkonne" yaagidosona.

GODAAPPE Ermmaasassi yiida qalalai haggaa. ³ Ermmaasi etayyo zaaridi, hagaadan yaagiis; "Biidi Sedeqiyaasassi yaagite; ⁴ GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Neni Baabiloone kawuwaaranne gimbbiyaappe kareera ne katamaa dooddiya a

olanchchatuura olettiyo, ne kushiyan de7iya ola miishshaa taani guyye zaarana. Qassi eta ubbaakka ha katamau gidдо gelissana. ⁵ Taani ta huuphen yeddido kushiyan, wolqqaama qesiyan, yiilluwan, hanqquwaaninne gita teegan nena olana. ⁶ Taani ha kataman de7iyaageeta, asaakka mehiyaakka shocana. Eti iita boshan wurana. ⁷ Hegaappe guyyiyan, Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa, a oosanchchatanne boshappe, bisuwaappenne koshaappe palahida, ha katamaa asaa ubbaa, Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorayyoonne eta woranau koyiya morkketuyyo taani GODAI aattada immana. I eta qara bisuwan siifana. I etau qarettenna, woikko saalidi aggenna, woikko maarenna" yaagees' yaagite" yaagiis.

⁸ GODAI Ermmaasa, "Gujjadakka asaayyo hagaadan yaagada yoota; GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani intte sinttan de7uwaa ogiyaanne haiquwaa ogiyaa wottaas. ⁹ Ha katamaa gidдон takkiya asi ooninne bisuwan, koshan woikko boshan haiquwana. SHin katamaappe kiyidi biidi, katamaa dooddidi oiqqida Baabiloonetussi ba kushiya immiya asi ooninne paxa attana; he urai ba shemppo xalaalaa ashshana. ¹⁰ Aissi giikko, taani ha katamaassi kehanau gidennan iitanau ta qofaa qachchaas. Taani Baabiloone kawuwaassi a aattada immana; ikka ha katamaa taman xuuggana. Taani GODAI haggaa odaas" yaagees' yaaga.

¹¹ "Qassikka Yihudaa kawuwaa keettaa asaayyo hagaadan yaaga; GODAA qaalaa siyite! ¹² Inttenoo, Daawita zaretoo, GODAI inttena hagaadan yaagees; "Wonttin wonttin suure pirddite; bonqqettidaageeta huqqunniyaageetu kushiyaappe ashshite. Hinna xayikko, intte iita oosuwaa gaasuwan ta hanqqoi tamadan eexxi kiyana; ooninne a toissenna" yaagees' yaaga" yaagiis.

¹³ GODAI hagaadan yaagees; "Nenoo, Yerusalaamee, neeni dembban de7iya zaalladan, dilbbaappe pude xoqqu gaada beettaasa; shin taani nenaara olettana. Neeni, 'Ooninne ta bolli xalenna woikko ta de7iyooosaa gelenna' yaagaasa; ¹⁴ shin taani GODAI nena ne oosuwaadan qaxxayana. Taani ne kawo keettan tamaa oittana; oittin ne yuushuwan de7iyaabaa ubbaa mi xaissana" yaagees.

Ermmaasi Yihudaa Kawuwaa So Asaayyo Yootido Qaalaa

22 GODAI hagaadan yaagees; "Ba; duge Yihudaa kawuwaa soo baada, yan haggaa qaalaa oda. ² Nenoo Yihudaa kawuwau, Daawita kawotaa araatan uttiyaagoo, neenikka ne ashkkaratikka ha penggiyaara geliya ne asai ubbaikka GODAA qaalaa siyite! ³ GODAI hagaadan yaagees; "Suure pirddanne xillobaa oottite. Bonqqettidaageeta huqqunniyaageetu kushiyaappe ashshite. Betetu bolli, aawai baina naatu bollinne azinatti haiqqido maccaasatu bolli genebaa woikko makkalabaa oottoppite. Qassi xillo asa suutaa ha sohuwan gussoppite. ⁴ Intte taani giidoogaadan tumu azazettikko, Daawita kawotaa araatan uttiya kawoti

paraanne para gaariyaa toggidi, bantta oosanchchatu-
uranne bantta asaara ha kawo keettaa penggetuura
gelana. ⁵ SHin intte azazetennan ixixikko, 'Ha kawo
keettaa ona gidana' yaagada taani GODAI ta hu-
uphiyan caaqqais" yaagees' yaaga" yaagees.

⁶ GODAI Yihudaa kawuwaa keettaabaa hagaadan
yaagees; "Neeni taayyo Gala7aade biittaanne Li-
ibaanoosa Deriyaa xeeraa mala gidikkokka, taani nena
bazzonne asi de7enna katama oottana. ⁷ Taani nena
qoliyaageeta huuphiyan huuphiyan ola miishshaa oit-
tada, neeyyo kiittana. Eti zigaappe masettida ne tu-
uqeta qanxxerettidi, taman olana.

⁸ "Cora kawotettaappe asai he katamaa lanqqiyaara
aadhhdhana. Aadhdhiiddi, issoi issuwaa, 'GODAI aissi
ha gita katamaa hagaadan oottidee?' yaagidi
oichchana. ⁹ Oichchin eti, 'Eti GODAA bantta Xoossaara
maacetiddo maachchaa aggido gishshaassanne hara
xoossatussi goinnidonne oottido gishshaassa' yaa-
gana" yaagees.

Ermmaasi SHaaluumabaa Yootido Qaalaa

¹⁰ Haiqqida Kawuwaa Yoosiyaaayyo yeekkoppite
woikko kayyotoppite. Hegaa aggidi, omoodettidi biida
SHAalumayyo seelettidi yeekkite. Aissi giikko, i
mulekka guyye simmenna; ba yelettido biittaa
naa77antto be7enna.

¹¹ Ba aawaa gishshaa Yihudan kawotidi de7iiddi, ha
sohuwaappe biida Yoosiyaaasa na7aa SHAalumabaa
GODAI hagaadan yaagees; "I mulekka guyye simmen-
na. ¹² I omoodettidi biido biittan haiqqana. Mulekka ha
biittaa be7enna" yaagees.

Ermmaasi Yo7aqeemabaa Yootido Qaalaa

¹³ Ba keettaa sugettan keexxiyaagaayyo, xillo gidena
nagiyan pooqiyaa bolli pooqiyaa gujjiyaagaayyo, ba
dere asaayyo ainne immennaaninne kera qanxxennan
oottissiyaagaayyo, ayyo aayyee! ¹⁴ I, "Taani taayyo aaho
pooqiyaara de7iya gita keettaa keexxana" yaagees.
Yaagidi ba keettau gita maskkooteta kessees; kessidi
zigaa masettan bollaa kammidi, zo7o qalamiyaa tiy-
ees.

¹⁵ Bau neeni daro zigan keexxidoogee nena lo77o ka-
wo kessees gaada qoppadii? Ne aawaa Yoosiyaaassasi
miyoobinne uyyiyoobi xayidee? I suure pirdaanne xil-
lobaa oottiis. Hegaa gishshau, au ubbabaikka injjetiis.
¹⁶ I hiyyeesatuyyoonne metootanchchatuyyo suure
pirddiyo gishshau, au ubbabaikka haniis. GODAA
erees yaagiyoogee haggaa. ¹⁷ SHin harabaa aggidi, ne
aifeenne ne wozanai jaamiyoogee ne go77aa dem-
manaassanne xillo suuttaa gussanaassa, asa sug-
anaassanne huqqunnanaassa.

¹⁸ Hegaa gishshau, GODAI Yoosiyaaasa na7aa, Yihu-
daa Kawuwaa Yo7aqeemabaa hagaadan yaagees; "I
haiqqiyo wode eti ayyo, 'Aayyee! Aayyee! Ta ishau!'
yaagidi yeekkokkonna. Qassi, 'Ta godau, aayyee! Ta
kawuwau, aayyee!' yaagidi zilaalokkonna. ¹⁹ A moogoik-
ka hariyaa mooguwaa mala gidana. A ahai gooshetti-

di, Yerusalaame penggetuppe ya baggan olettana"
yaagees.

Yerusalaame Gakkiya Metuwaabaa Ermmaasi Yootido Qaalaa

²⁰ GODAI Yerusalaamebaa hagaadan yaagees; "Ba;
pude Liibaanoosa baada, yan waassa. Baasaane biit-
tan waasuwa xulluusa. Abaarima Deriyankka waassa.
Aissi giikko, olau nenaara zuppetyaageeti ubbai
xoonettidosona. ²¹ Neeni saro de7ishin, taani neessi
yootaas; shin neeni, 'Taani siyikke' yaagadasa. Ne yela-
gatettaasappe doommidikka ne hanoi haggaa; neeni
taayyo azazetennan ixxadasa. ²² Ne henttanchchata
ubbaa carkkoi efaana; olau nenaara zuppetyaageetik-
ka omoodettidi baana. He wode ne iitatettaa ubbaa
gishshau, yeellatananne kauyyana. ²³ Inttenoo, Li-
ibaanoosa zigan keexettida keettan de7iyaageetoo,
maaretai oiqqido maccaaseegaa mala un77oi intte
bolli puttu giyaakko, waani oolanddetiishsha!"
yaagees.

²⁴ GODAI hagaadan yaagees; "Ta de7oi ero! Neeni
Yo7aqeema na7ai, Yihudaa Kawoi Yo7aakiini, ta
ushachcha kushiyani de7iya ta attamiyo migido
gidiyaakkonne ta nena kessa yeggana. ²⁵ Nena
woranau koyiyaageetuyyo, neeni yayyiyo Baabiloone
Kawuwaa Naabukadanaxoorayyoonne a
olanchchatuyyo taani nena aattada immana. ²⁶ Taani
nenakka nena yelida ne aayyiyookka intte yeleta biitta
gidenna hara biittau olana; olin intte naa77aikka yan
haiqqana. ²⁷ Intte simmanau laamotiyo biittaa mulek-
ka simmekketa" yaagees.

²⁸ Bau ha bitanee Yo7aakiini, karidonne meqqida
gombboo? I ooninne koyenna miishshee? Aissi inne a
naati yedetettidi, bantta erenna biittan olettidi attidon-
aa? ²⁹ Bii biittee, biittee, biittee! GODAA qaalaa siya!
³⁰ GODAI hagaadan yaagees; "Ha bitaniyaa, 'Na7i bain-
na asa, ba laitta ubban de7oi injjetenna asa' gaada
xaafa. Aissi giikko, a zersettaappe issuwaassinne inj-
jetenna; Daawita kawotaa araatan uttiyai woikko Yihu-
dan kawotiyai etappe issoinne de7enna" yaagees.

GODAI Ba Huuphen Oottana Giidobata

23 GODAI hagaadan yaagees; "Ta hentta gaden
de7iya dorssata bashshiyaanne laaliya hent-
tanchchatau aayye7ana!" yaagees.

² GODAI Israa7eela Xoossai ba asaa heemmiya hent-
tanchchatubaa hagaadan yaagees; "Intte ta dorssata
laalidi, wora yedettedeta. Intte eta xomoosibeenna
gishshau, taani intte oottido iitatettau ubbau inttena
qixaatiyaara xomoosana. ³ Hegaappe guyyiyan, ta
wudiyaappe attidaageeta kase laalido biitta ubbaappe
taani ta huuphen shiishshana. SHiishshada eta guyye
eta hentta gade zaarana. Etikka hagan yelettidi corat-
tana. ⁴ Taani eta loitti heemmiya henttanchchata etau
wottana. Eti naa77antto yayyokkonanne
dagammokkonna; etappe issoinne bayenna. Taani GO-
DAI haggaa odaas" yaagees.

⁵ GODAI hagaadan yaagees; "Taani Daawitassi xillo aacaa denttana gallassati yaana. I kawodan kawotananne aadhdhida erattetan haarana; biittan i surebaanne xillobaa oottana. ⁶ I kawotiyo laittan taani Yihudaa ashshana; Israa7eelakka saro wottana. I xeasettana sunttai GODAA, nu Xillotettaa geetettana" yaagees.

⁷ Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; "Asai, 'Israa7eela asaa Gibxxe biittaappe kessidi ehiida GODAI ero' yaagidi caaqqiyooqaa aggidi, 'Israa7eela zerettaa huuphessa bagga biittaappenne i laalido biittatu ubbaappe ehiida GODAI ero' yaagidi caaqqana gallassati yaana. Hegaappe sinttan eti bantta buzo biittan de7ana" yaagees.

Worddo Hananabaa Yootiyaageetubaa

⁹ Hananabaa yootiyaageetubaa taani qoppiyo wode, ta wozanai taahes; ta meqettati ubbaikka kokkoroosona. GODAA gishshaunne a geeshsha qaala gishshau, taani mattottida asa mala, woiniyaa eessai wolqqa diggido asa mala gidaas. ¹⁰ Aissi giikko, biittai shaaramuxatun kumiis. Qanggettaa gishshau, biittai yeekkes; bazzo hentta gadgetikka melidosona. Hananabaa yootiyaageeti iita ogiyaa hemettoosona; bantta wolqqaakka likke gidennasan go7ettoosona.

¹¹ GODAI, "Hananabaa yootiyaageenne qeeseen naa77aikka tunidosona; harai attin, ta Beeta Maqidasiyankka eta iitatettaa taani demmaas" yaagees.

¹² Qassikka GODAI, "Hegaa gishshau, eta ogee halixxana; eti xumau laagettidi, an kunddana. Eti qaxxayettiyo laitti taani eta bollan iitabaa ehaana" yaagees.

¹³ Qassikka i hagaadan yaagees; "Samaariyan de7iya hananabaa yootiyaageetu gidon sheneyiyaabaa be7aas. Eti Ba7aala sunttan hananabaa yootoosonanne ta asaa Israa7eela wora kaalettoosona. ¹⁴ Qassi Yerusalaamen de7iya hananabaa yootiyaageetu gidonkka daganttiyaabaa be7aas. Eti shaaramuxoosonanne worddotiiddi hemettoosona. Ooninne ba iita oosuwaappe simmennaadan, eti iitaa oottiyaageeta gede minttettoosona. Eti ubbaikka taayyo Sadooma mala; Yerusalaame asaikka Gamooraa mala" yaagees.

¹⁵ Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hananabaa yootiyaageetubaa hagaadan yaagees; "Yerusalaamen de7iya hananabaa yootiyaageetuppe tunabai kiyidi, biitta ubban laalettido gishshau, taani eta cammiya qumaa mizana; taani eta woriya haattaa ushshana" yaagees.

¹⁶ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Hananabaa yootiyaageeti yootiyoobaa siyoppite. Eti hanannabaa, 'Hanana' giidi, wordduwaa odoosona. GODAI ba doonaappe yootin gidennan, eti banttappe qoppi ekkidi, ajjuutaa yootoosona. ¹⁷ Tana kariyaageeta eti, 'GODAI, "Intte saro de7ana" yaagees' yaa-goosona. Qassi bantta wozanaa muumetettaa kaalettiyaageeta ubbaa eti, 'Intte bolli aiba iitabanne yeenna' yaagoosona" yaagees.

¹⁸ SHin be7anau woikko a qaala siyanau GODAI zoriyoosan etappe ooninne eqqibeenna. A qaala ezg-gidai woikko siyidai ooninne baawa. ¹⁹ GODAA gotee, aatti yeggiya gaga hanqqoi hageeho kiyiis! I iita asatu huuphiyan eqqana. ²⁰ A wozanaa qofaa oottidi polennan de7iiddi, GODAA hanqqoi simmenna. Wurssetta gallassatun hгаа intte akeekana.

²¹ GODAI hagaadan yaagees; "Taani hananabaa yootiyaageeta kiittabeikke; shin eti woxxoosona. Taani etau odabeikke; shin eti hananabaa yootoosona. ²² Eti taani zoriyoosan eqqidabaa gidiyaakko, ta qaala ta asaassi yootana shin! Eti eta iita ogiyaappenne eta iita oosuwaappe zaarana shin!" yaagees.

²³ Qassikka GODAI, "Taani mata xalaalan Xoosee? Haahosan Xoossaa gidikkinaa? ²⁴ Taani be7ennaadan, geema sohon bana qottanau asi danddayii? Saluwaaninne sa7an kumidaagee tana GODAA gidikkinaa?" yaagees.

²⁵ GODAI hagaadan yaagees; "Ta sunttan wordduwaa hananabaa yootiyaageeti giyoobaa siyaas. Eti, 'Taani aimottaas; taani aimottaas!' yaagoosona. ²⁶ Ha hananabaa yootiyaageeti bantta qoppi ekkido wordduwan aude gakkanaassi ta asaa cimmanee? ²⁷ Eta aawati Ba7aala giyo eeqaa gaasuwan ta sunttaa dogidoogaadan, eti issoi issuwaassi yootiyo aimuwan ta asai ta sunttaa doganaadan oottanau qoppoosona.

²⁸ Aimuwaa aimottida hananabaa yootiyaagee ba aimuwaa yooto. SHin ta qaala siyidaagee he qaala ashshennan aattennan yooto. Dalainne gisttee awan gaittii? ²⁹ Ta qaalai tama mala gidennee? Zaallaa mentterettiya madooshaa mala gidennee?" yaagees.

³⁰ GODAI hagaadan yaagees; "Hegaa gishshau, taani ta qaala issoi issuwaappe wuuqqiya hananabaa yootiyaageetu bolli de7ais. ³¹ Hegaadankka, bantta inxxarssan haasayiiddi, 'GODAI yaagees' yaagiya hananabaa yootiyaageetu bolli de7ais. ³² Taani GODAI hгаа odais! Wordduwaa aimottidi, hananabaa yootiyaageetu bolli taani de7ais. Eti he aimuwaa yootidi, bantta wordduwaaninne bantta ceequwan ta asaa wora kaalettoosona. Taani eta kiittabeikke woikko, 'Yootite' gabeikke. Eti ha asaa ainne maaddokkona. Taani GODAI hгаа odaas" yaagees.

GODAA Tohuwaa

³³ GODAI tana hagaadan yaagiis; "Ermmaasaa, ha asaappe issoi, woikko hananabaa yootiyaagee, woikko qeese, 'GODAA tohoi aibee?' giidi oichchikko, neeni eta, "'GODAA tohoi inttana; hegaa gishshau, ta bol-lappe taani inttana wottana" yaagees' yaaga. ³⁴ Hananabaa yootiyaagee, woikko qeese, woikko asaappe is-soi, 'Hagee GODAA tohuwaa' yaagidi haasayikko, taani he bitaniyaanne a so asaa qaxxayana. ³⁵ Hegaa aggidi asai, 'GODAI woigidee?' woikko, 'GODAI yootidobai aibee?' yaagidi ba laggetanne ba dabbota oichchanau bessees. ³⁶ Hegaa gishshau, ooninne, 'GODAA tohuwaa' yaagidi naa77antto haasayanau bessenna. Aissi giikko, aawu doonaappe kiyiya qaalai aawussi toho gidees. Hegan de7o Xoossaa, Ub-

baappe Wolqqaama GODAA, nu Xoossaa qaalaa intte mirqeeeta.

³⁷ "Neenikka hananabaa yootiyaageeta, 'GODAI intte-na woigidee?' woikko, 'Ai yootidee?' yaagada oichchanau bessees. ³⁸ SHin intte, 'Hagee GODAA toohuuaa' giikko, GODAI hagaadan yaagees; 'Taani inttena, "'Hagee GODAA toohuuaa' gooppite" yaaginka intte, "Hagee GODAA toohuuaa" giideta. ³⁹ Hegaa gishshau, tumuppe taani inttena dogana; inttenanne inttessinne intte aawaassi immido katamaa ta sint-tappe wora olana. ⁴⁰ Taani intte bolli merinaa kaushshaanne merinau dogettenna yeellaa ehaana' yaagees" yaagiis.

Balasiyaa Teeraa Qoliyo Naa77u Keeshetu Leemisuwaa

24 Yo7aqeema na7aa, Yihudaa Kawuwaa Yo7aaki-ina † Yihudaa halaqatuura, kushe oosuwa hii-laturanne birataa qoxxiyaageetuura Yerusalaameppe Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori omooddidi, Baabiloone efi simmin, GODAI tana ajjuutaa bessii; bessin taani GODAA Beeta Maqidasiyaayyo sintta bag-gaara balasiyaa teeraa qoliyo naa77u keesheta be7aas. ² Issi keeshiyan koiro teeridabaa milatiya daro lo77o balasiyaa teerai de7ees. Naa77antto keeshiyan qassi maanau giigenna daroppe iita balasiyaa teerai de7ees. ³ GODAI tana, "Ermmaasaa, hegee neeni be7iyoogee aibee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin taani, "Balasiyaa teeraa be7ais. Lo77o teerai keehippe lo77o; iita teerai qassi maanau giigen-na keehippe iita" yaagada odaas.

⁴ Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai taakko yiis; ⁵ "GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Taani Yihudaa biittaappe omooduwan Baabiloone biittaa yeddido asata, ha lo77o balasiyaa teeraadan lo77o gaana. ⁶ Taani keha aifiyan eta xeellana; qassi taani eta zaarada ha biitti ehaana. Taani eta keexxanaappe attin qolikke. Taani eta tokkanaappe attin shoddikke. ⁷ Taani GODAA gidiyoogaa eti eranaadan, taani etau wozanaa immana. Eti bantta kumetta wozanaappe taakko sim-manau de7iyo gishshau, eti ta asa gidana; taanikka eta Xoossaa gidana' yaagees.

⁸ "Qassi GODAI hagaadan yaagees; 'Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa, a halaqata, ha biittan attida Yerusalaame asaa atettatanne Gibxxe biittan de7iyaageeta, maanau giigenna he keehippe iita balasiyaa teeraadan iita gaana. ⁹ Laalada yeddiyo biitta ubban taani eta ha sa7aa kawotettatu ubbau dagant-tiyaabaanne cayiyoobaa, boriyoobaanne leemisiyoobaa, qilliicciyoobaanne qanggiyoobaa oottana. ¹⁰ Taani etayyoonne eta maizza aawatuyyo immido bi-ittaappe eti muleera xayana gakkanau, bisuwaa, koshaanne boshaa eta bolli yeddana' yaagees" yaagiis.

Laappun Tammu Laitta Omooduwaa Hiraagaa

25 Yoosiyaasa na7ai, Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi ka-wotido oiddantto laittan, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori kawotido koiro laittan, Yihudaa asaa ubbaa xeelliyaaban Ermmaasakko yiida qaalai haggaa. ² Hananabaa yootiya Ermmaasi Yihudaa asaa ubbaayyoonne Yerusalaamen de7iya ubbatuyyo ha-gaadan yaagiis; ³ "Amoxa na7ai, Yihudaa Kawoi Yoosiyaasi kawotido tammanne hezzantto laittaappe doommidi, hachchi gakkanaassi, laatamanne heezzu laittaa GODAA qaalai taakko yiis. Yin taanikka zaara zaarada intteyyo yootaas; shin intte siyennan ixxideta. ⁴ "GODAI ba ashkkarata, hananabaa yootiyaageeta ubbaa zaari zaaridikka intteyyo kiittiis; shin intte haizzidi siyennan ixxideta. ⁵ Eti hagaadan yaagi-dosona; 'Intte ubbaikka intte iita ogiyaappenne intte iita oosuwaappe ha77i simmite. Simmikko, GODAI intteyyoonne intte maizza aawatuyyo meri merinaassi immido biittan intte de7ana. ⁶ Hara xoossatussi oot-tanaunne goinnanau kaalloppite. Qassi intte kushee oottidoban GODAA yiilloyoppite. Yaanikko GODAI int-tena qohenna' yaagidosona.

⁷ "GODAI hagaadan yaagees; 'Intte taani yootiyoo-gaa siyanaagaa aggidi, intte kushee oottidoban tana yiil-loydeta; yaatidi inttena qohiyaabaa intte huuphiyan ehiideta' yaagees.

⁸ "Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; 'Intte ta qaalau azazettennan ixxi-do gishshau, ⁹ taani huuphessa bagga asaa ubbaanne ta ashkkaaraa, Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoo-ra xeezana. Xeezada eta ha biittaa bolli, ha biittan de7iya asaa bollinne haggaa heeran de7iya kawotettatu ubbaa bolli ehaana. Taani ha biittata muleera xais-sana; qassi be7idai dagammiyoobaa, "Poora!" giy-oobaanne merinau baises oottana. Taani GODAI haggaa odaas. ¹⁰ Taani etappe ililssaanne ufaissaa ceng-gurssaa, bullachchiyaagaanne bullashettiyaari ceng-gurssaa, woxan gaacciyo cenggurssaanne xomppiyaa poo7uwaa xaissana. ¹¹ Ha biittai muleera bashsha baises biitta gidana; ha kawotettatika Baabiloone kawuwaayyo laappun tammu laittaa haarettana.

¹² "Laappun tammu laittai poletti simmin, taani GO-DAI Baabiloone kawuwaanne a kawotettaa asaa eta mooruwaa gishshau qaxxayana; eta biittaakka merin-au baises oottana. ¹³ Taani he biittaa bollan haasayi-dobaa ubbaa, Ermmaasi kawotettatu ubbaa bolli, "Hanana" giidi yootido, ha maxaafan xaafettidabaa ub-baa he biittaa bollan ehaana. ¹⁴ Daro kawotettatinne gita kawoti Baabilooneta ailleyidi haarana. Taani etayyo eta hanuwaadaaninne eta kushiya oosuwaadan qanxxana' yaagees" yaagiis.

GODAI Kawotettatu Bolli Ehiyo Pirddaa

¹⁵ GODAI Israa7eela Xoossai taayyo hagaadan yaagi-is; "Haggaa ta hanqquwaa woine eessai kumido wancaa hei. Efaada taani nena kiittiyo kawotettata ubbaa

† YO7AAKIINA: *Ibraisxxe qaalaa Yekoneyah geetteetes.*

ushsha. ¹⁶ Eti uyidi, taani eta giddo yeddiyo bisuwaa gaasuwan ganddigaarananne gooyana" yaagiis.

¹⁷ Yaagin taani GODAA kushiyaappe wanccaa ekkada, i tana kiittido kawotettata ubbaa ushshaas. ¹⁸ Hachchi hanidoogaadankka eta ubbaa bashshanne dagama, cashshanne qanggetta oottana mala, Yerusalaamenne Yihudaa katamata, a kawotanne a halaqata ubbaa ushshaas. ¹⁹ Gibxxe biittaa kawuwaa, a ashkkarata, a halaqata, a biittaa asaa ubbaanne ²⁰ yan de7iya allaga asata ubbaa ushshaas. Uuxa biittaa kawota ubbaa ushshaas. Pilisxxeema biittan de7iya Asqqaloonaa, Gaaza, Eqiroonanne Ashddoodappe attida baggaa kawota ubbaa ushshaas. ²¹ Eedooma, Moo7aabanne Amoonaa ushshaas. ²² Xiirsoosa kawota ubbaa, Sidoona kawota ubbaanne Meediteraane Abbaappe hefintta gaxan de7iya biittaa kawotakka ushshaas. ²³ Dadaana, Temaana, Buuzanne bantta huuphiyaa shubeeriyaa meediya asata ubbata ushshaas. ²⁴ Araba biittaa kawota ubbaanne bazzon de7iya zaretu kawota ubbaa ushshaas. ²⁵ Zimira, Elaamanne Meedoona kawota ubbaa ushshaas. ²⁶ Huuphessa bagga biittaa kawota ubbaa, haahuwaaninne matan de7iya kawota ubbaa eta kayan kayan, sa7aa bollan de7iya kawotettata ubbaa ushshaas. Eta ubbaappe guyyiyan, Baabiloone kawoik-ka uyana.

²⁷ GODAI tana hagaadan yaagiis; "Hegaa gishshau, etayyo yoota; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai inttena, "Uyitenne mattottite. Cooyitenne kunddite. Taani intte giddo yeddiyo bisuwaa gaasuwan naa77antto denddoppite" yaagees' yaaga. ²⁸ SHin eti ne kushiyaappe wanccaa ekkennaaninne uyennan ixkikko, etau hagaadan yaagada yoota; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI inttena, "Intte uyanau koshshees! ²⁹ Be7ite, taani ta sunttan xeesettida katamaa bolli iitabaa oottanau doommiais. Yaanin intte qaxxayettennan attidi buuteetii? Intte qaxxayettennan attidi beekketa! Aissi giikko, taani sa7an de7iya ubbaa bolli bisuwaa xeesais. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odaas" yaagees' yaaga.

³⁰ "Hegaa gishshau, Ermmaasaa, ha qaalai ubbai eta bolli hananaagaa etayyo yoota. 'GODAI bolla xoqqan guummana. GODAI ba de7iyo geeshsha sohuwaappe ba gunttaa sissana. I ba hentta gadiyaa bollan wolqqappe guummana. I woiniyaa teeraa yedhdhidi, gum77iyaageeti waassiyooogaadan, sa7an de7iya ubbaa bolli waassana. ³¹ A wocamai sa7aa gaxaa gakkidi siyettees. Aissi giikko, GODAAYO kawotettatuura mootoi de7ees. GODAI asa ubbaara pirdettana; i iitata bisuwau aattidi immana. Taani GODAI haggaa odaas' yaaga" yaagiis.

³² Ubbaappe Wolqqaama GODAI, "Be7a, iitabai kawotettaappe kawotettau laalettrees; sa7aa gaxaappe gaganttiya carkkoi denddees" yaagees.

³³ He wodiyan GODAI woridoogeetu ahai, biittaa bol- lan ha gaxaappe hini gaxaa gakkanau laalettana. Etayyo yeekettenna, eta ahai shiiqenna woikko moogettenna. Eti biittan pito mala gidana.

³⁴ Inttenoo, henttanchchatoo, yeekkitenne waassite. Inttenoo, wudiyaa kaalettiyaageetoo, bidinttan gond-dorettite. Aissi giikko, intte shuhettiyo wodee gakkiiis; intte kunddananne lo77o urqqa miishshadan meqerettana. ³⁵ Henttanchchati baqatidi biyoosi baawa; wudiyaa kaalettiyaageetikka kessi ekkiyoosi baawa. ³⁶ GODAI eta hentta gadiyaa xaissiyoo gishshau, henttanchchati waassiyoo waasuwaanne wudiyaa kaalettiyaageeti yeekkiyo yeehuwaa siyite. ³⁷ GODAA suulo hanqquwaa gaasuwan saro de7iya hentta gadee onana. ³⁸ Gaammoi ba de7iyo woraappe kiyiyooogaadan, GODAIKKA ba de7iyoosaappe kiyana. Eta biittaikka naaqqiyaageetu bisuwaaninne GODAA suulo hanqquwan baisa biitta gidana.

Ermmaasi Haiquwaa Pirdaappe Attiis

26 Yoosiyaa na7ai Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi koiro kawotido wode, ha qaalai GODAAPPE yiis. ² GODAI tana hagaadan yaagiis; "GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaaban eqqa. Eqqada GODAA Beeta Maqidasiyan goinnanau Yihudaa katamatuppe yiya ubbaayyo oda. Taani, 'Oda' gaada azazido qaalaa ubbaappe issuwaanne ashshoppa. ³ Ooni erii, eti siyidi, bantta iita ogiyaappe simmanaakkonne. Yaatiyaakko taanikka eta oosuwa iitatettaa gishshau, eta xais-sanau qoppidoogaa agga bayana.

⁴ "Etayyo yoota; 'GODAI hagaadan yaagees; "Intte taani yootiyoogaa siyennan ixkikko, taani intteyyo im-mido higgian beennan ixkikkonne, ⁵ (intte siyennan ixkikka) taani zaara zaarada inttekkoo kiittido, hananabaa yootiya ta ashkkaratu qaalaa siyennan ixkikko, ⁶ yaatikko taani ha Beeta Maqidasiyaa Seelodan oottana. Ha katamaakka sa7an de7iya kawotettatau ubbau qanggetta oottana" yaagees' yaaga" yaagiis.

⁷ Ermmaasi GODAA Beeta Maqidasiyan ha qaalaa yootishin, qeeseti, hananabaa yootiyaageetinne asai ubbai siyidosona. ⁸ Qassi Ermmaasi GODAI, "Asa ubbaayyo oda" giidi a azazido qaalaa ubbaa yooti polido wode, qeeseti, hananabaa yootiyaageetinne asai ubbai a oiqqidosona. Oiqqidi, "Neeni haiqqanau bessaasa! ⁹ Neeni, 'Ha Beeta Maqidasee Seelodan hanana; qassi ha katamaikka baysanne ona gidana' yaagada, GODAA sunttan aissi hananabaa yootadii?" yaagidosona. Yaagidi GODAA Beeta Maqidasiyan shiiqida asati ubbai Ermmaasa dooddidosona.

¹⁰ Yihudaa halaqati hegaa siyido wode, kawuwaa keettaappe kiyidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa yidosona. Yiidi GODAA Beeta Maqidasiyaa yuushuwaa gimbbiyau Ooratta Penggiyaa giyo penggiiyan uttidosa. ¹¹ Qeesetinne hananabaa yootiyaageeti halaaqatuyyoonne asaa ubbaayyo hagaadan yaagidosona; "Intte intte haittan siyidoogaadan, ha bitanee ha katamaa bollan hananabaa yootido gishshau, i haiqqanau bessees!" yaagidosona.

¹² Yaagin Ermmaasi halaqatussinne asaa ubbaassi hagaadan yaagidi haasayiis; "Ha intte siyido qaalai ubbai ha Beeta Maqidasiyaa bollinne ha katamaa bolli, 'Hanana' gaada taani yootana mala, GODAI tana kiitti-

is. ¹³ Hegaa gishshau, ha77i intte ogiyaakka intte oosuwaakka laammite; GODAA intte Xoossaa qaalau azazettite. Yaatikko, GODAI intte bolli ehaana giido iitabaa aggiigana. ¹⁴ Tana gidikko, taani intte kushiyan de7ais. Intteyyo lo77onne suure milatidabaa ta bolli oottite. ¹⁵ Intte mati siree bannan issibaa erite. Intte tana worikko, intte intte bolli, ha katamaa bollinne a giddon de7iya asaa bolli xillo suuttaa acuwaa ehaana. Aissi giikko, taani ha qaalaa ubbaa intte haittan yeg-gana mala, tumuppe GODAI tana kiittiis" yaagiis.

¹⁶ Yaagin halaqatinne asai ubbai qeesetuuyoonne hananabaa yootiyaageetuyyo hagaadan yaagidosona; "Ha bitanee haiqqanau bessenna! Aissi giikko, i GODAA nu Xoossaa sunttan nuuyyo yootiis" yaagidosona.

¹⁷ Dere cimaturpeekka issooti issooti eqqidi, shiiqida asaasi ubbaassi hagaadan yaagidi yootidosona; ¹⁸ "Hizqqiyaasi Yihudan kawotido laittan Moore-shetappe yiida Mikiyaasi Yihudaa asau ubbau hagaadan yaagidi, hananabaa yootiis; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; 'Xiyoonee shooqaadan goyettana. Yerusalaaame katamaikka qolettidi, shuchcha doore gidana. Beeta Maqidasee keexettido deree woraa maayana" yaagees' yaagiis.

¹⁹ Yaatin, Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasinne Yihudaa asai ubbai a woridee? CHii, Hizqqiyaasi GODAASSI yayyidi, GODAAYO watiwatiis. Watiwatin GODAI ba oottana giido iitabaa aggiigiis. SHin nuuni nurkka nu bolli pala iitabaa ehaana hanoos" yaagiis.

²⁰ (Qiriyaati-Yi7aariima giyoosan de7iya SHamaa7iyaa na7aa Ooriyoona giyo issi hara bitanee de7ees; ikka Ermmaasi yootidoogaadan, ha katamaa bollinne ha biittaa bolli GODAA sunttan hananabaa yootiis. ²¹ Kawoi Yo7aqeemi, a olanchchati, a oosanchchati Ooriyooni yootidoogaa siyido wode, kawoi a woranau koyiis. Ooriyooni heгаа siyidi yayyidi, Gibxxe biitti baqatiis. ²² Gido shin, Kawoi Yo7aqeemi Akiboora na7aa Elnnaataanne hara asata Gibxxe kiittiis. ²³ Eti Ooriyoona Gibxxeppe kessidi, Kawuwaa Yo7aqeemassi efiidosona. Efin bisuwan i a worissidi, a ahaa dere makkaanan olissiis.)

²⁴ SHin Saafaana na7aa Ahiqaami Ermmaasa maadido gishshau, asai a woranau aattidi immibeenna.

Ermmaasi Ba Morggiyan Wottido Qambarang

27 Yoosiyaasa na7ai Sedeqiyaasi, Yihudan kawotaa doommido heeran, ha qalalai GODAAPPE Ermmaasassi yiis. ² GODAI taayyo yootidoogee hгаа; "Neeyyo qambaraanne gonniyo dafo wodoruwaara de7iya qinqqiriitiyaa medhdha; medhdhada ne morggiyan wotta. ³ Wottada Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasakko Yerusalaaame kiitettida asatu bolli, Eedooma kawuwaassi, Moo7aaba kawuwaassi, Amoona asatu kawuwaassi, Xiiroosa kawuwaassinne Sidoona kawuwaassi kiitta. ⁴ Eti bantta godatuyyo hagaadan yaagidi yootana mala, eta azaza; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ⁵ "Ta gita wolqqaaninne ta yeddido kushiyan ha sa7aa, sa7an de7iya asaa, mehiyaanne do7aa taani medhd-

haas. A taani ta dosiyo urau immais. ⁶ Simmi ha77i taani biitta ubbaa ta ashkkaraassi, Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorassi aattada immaas. Qassi taani bazzo do7atikka ayyo haarettana mala oottaas. ⁷ A biittai haarettiyo wodee gakkanaashin, kawotettati ubbai ayyo, a na7aayyoonne a na7aa na7aayyo haarettana. Hegaappe guyyiyan, daro kawotettatinne gita kawoti a haarana.

⁸ "SHin ai biittinne woikko ai kawotettinne ha Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorassi azazettennan ixkikonne a qambaran gelennan ixkikko, taani GODAI he kawotettaa a kushiyan xaissana gakkanaashin, bisuwan, koshaaninne boshan qaxxayana. ⁹ Hegaa gishshau, inttena, 'Baabiloone kawuwaassi haarettekketa' yaagiya intte hananabaa yootiyaageeti, intteyyo kaayiyaageeti, intte aimuwa birshshiyaageeti, intte shareechchotinne maliyaageeti yootiyooгаа siyoppite. ¹⁰ Aissi giikko, eti intteyyo worduwa yootoosona; heгаа inttena intte biittaaappe haassoosona. Taani inttena laaggada kessana; inttekkaxayana. ¹¹ SHin ai kawotettinne Baabiloone kawuwaa qambaran gelidi, ayyo haarettikko, taani GODAI he kawotettaa a biittan ashshana; eti he biittaa goyananne yan de7ana" yaagees' yaaga" yaagiis.

¹² Taani Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasassikka hгаа milatiya qaalaa yootaas; "Baabiloone kawuwaa qambaran hokkada gela. Gelada ayyoonne a asaayyo haaretta. Yaatikko, neeni paxa de7ana. ¹³ GODAI Baabiloone kawuwaassi haarettennan ixxiya kawotettaasi giidoogaadan bisuwan, koshaaninne boshan neeninne ne asai aissi haiqqeeti? ¹⁴ 'Intte Baabiloone kawuwaassi haarettekketa' giya hananabaa yootiyaageetu qaalaa siyoppite. Aissi giikko, hegee eti intteyyo yootiyoogee worddo. ¹⁵ GODAI hagaadan yaagees; 'Taani eta kiittabeikke; shin eti ta sunttan, "Hananabaa" giidi wordduwaa yootoosona. Hegaa gishshau, taani inttena laaggada kessana; inttekkawotettatintteyyo hananabaa yootiyaageetikka xayana' yaagees" yaagaas.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, taani qeesetussinne ha asaa ubbaassi hagaadan yaagada haasayaas; "GODAI hagaadan yaagees; "GODAA Beeta Maqidasiyaa miishshai Baabilooneppe ha77i mataara simmidi yaana" yaagidi yootiya intte hananabaa yootiyaageetu qaalaa siyoppite. Aissi giikko, eti intteyyo yootiyoogee worddo. ¹⁷ Eti giyoobaa siyoppite; Baabiloone kawuwaassi haarettitenne paxa de7ite! Ha katamainne aissi qoletti-ichchida soho gidanee? ¹⁸ Eti hananabaa yootiyaageeta gidikkonne GODAA qalalai etan de7ikko, GODAA Beeta Maqidasiyan, Yihudaa kawuwaa keettaaninne Yerusalaaamen attida keena miishshai Baabiloone beennaadan tana, Ubbaappe Wolqqaama GODAA woossona' yaagees.

¹⁹ "Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori Yo7aqeema na7aa, Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiinanne Yihudaaninne Yerusalaaamen de7iya gita asaa ubbaa omooddidi efiido wode, ha kataman attida tuussatubaa, Abba Sainiyaabaa, gaaretubanne hara mi-

ishshatu ubbatubaa Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees. ²¹ Ee, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai GODAA Beeta Maqidasiyan, Yihudaa kawuwaa keettaanine Yerusalaamen attida miishshatubaa hagaadan yaagees; ²² 'Eti Baabiloone biittau miyettana; taani eta gishshau yaana gallassai gakkanaassi, eti yan de7ana. He wode taani eta guyye zaarada eta sohuwan wottana. Taani GODAI hagaadaas' yaagees" yaagaas.

Ermmaasanne Hananabaa Yootiya Hanaaniyaa

28 He laitti, Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasi kawotaa doommido heeran, oiddantto laittan, ichchashantto aginan Gabaa7oonappe yiida Azuura na7ai hananabaa yootiya Hanaanee, GODAA Beeta Maqidasiyan qeesetunne asatu ubbaa sinttan taayyo hagaadan yaagidi haasayiis; ² "Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Taani Baabiloone kawuwaa qambbaraa menttana. ³ Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori hagaappe denttidi, Baabiloone efiido, GODAA Beeta Maqidasiyaa miishsha ubbaa taani naa77u laittaa gidдон заарада, ha sohuwaa ehaana. ⁴ Qassi taani Yo7aqaema na7aa Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiinakka, Yihudaappe omoodettidi, Baabiloone biida asaa ubbaa zaarada ha sohuwaa ehaana. Aissi giikko, taani Baabiloone kawuwaa qambbaraa menttana. Taani GODAI hagaadaas' yaagees" yaagiis.

⁵ Yaagin GODAA Beeta Maqidasiyaa gidдон eqqida qeesetunne asatu ubbatu sinttan hananabaa yootiya Ermmaasi hananabaa yootiya Hanaaniyaassi ⁶ hagaadan yaagiis; "Amin77i! GODAI yaato! GODAA Beeta Maqidasiyaa miishshatanne omoodettidi biida asaa ubbaa Baabilooneppe zaaridi, ha sohuwaa ehiidi, neeni odido qaalaa GODAI polo! ⁷ Gidikkonne, ane taani neessikka ha asaa ubbaassikka yootiyooгаа siya. ⁸ Beni neepenne taappe kase de7ida hananabaa yootiyaageeti olai, iitabainne boshai daro biittatu bollinne gita kawotettatu bolli hananaagaa yootidosona. ⁹ SHin, 'Sarobai hanana' giidi yootiya hananabaa yootiyaagaabaa gidikko, he yootiyaagaa qaalai polettiyo wode, he wode tumuppe GODAI a kiittidoogee erettana" yaagiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Hanaanee hananabaa yootiya Ermmaasa morggiyaappe qambbaraa ekkidi menttiis. ¹¹ Menttidi Hanaanee asaa ubbaa sinttan hagaadan yaagidi haasayiis; "GODAI hagaadan yaagees; 'Taani naa77u laittatu gidдон Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoori qambbaraa kawotettatu ubbaa morggiyaappe denttada hagaadan menttana' yaagees" yaagiis. Yaatin, hananabaa yootiya Ermmaasi denddidi, ba biyoosaa biis.

¹² Hananabaa yootiya Hanaanee hananabaa yootiya Ermmaasa morggiyaappe qambbaraa menttidoogaappe guyyiyan, GODAA qaalai hananabaa yootiya Ermmaasassi yiis; ¹³ yiidi, "Ba; baada Hanaaniyaassi yoota; 'GODAI hagaadan yaagees; "Neeni mitta qambbaraa menttadasa; shin taani a

gishshaa birata qambbaraa medhdhana" yaagees.

¹⁴ Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Eti Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorayyo haarettana mala, taani ha kawotettatu ubbaa morggiyan birata qambbaraa wottana; etikka ayyo haarettana. Taani harai attin, bazzo do7atakka ayyo immaas" yaagees' yaaga" yaagiis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Ermmaasi hananabaa yootiya Hanaaniyaa hagaadan yaagiis; "Hanaaniyaa, siya! GODAI nena kiittibeenna; shin neeni ha asai worddohan ammanettana mala oot-tadasa. ¹⁶ Hega gishshau, GODAI hagaadan yaagees; 'Taani nena ha sa7aa bollaappe diggana. Neeni ha asai ta bollan makkalanaadan zorido gishshau, neeni ha laitti haiqqana' yaagees" yaagiis.

¹⁷ He laittikka laappunnta aginan hananabaa yootiya Hanaanee haiqqiis.

Ermmaasi Baabiloonen De7iya Omoodettida Asaassi Yeddido Dabddaabbiyaa

29 Hananabaa yootiya Ermmaasi omoodetti-daageetu gidдон de7iya attida cimatussi, qeesetussi, hananabaa yootiyaageetussinne Naabukadanaxoori Yerusalaameppe omooddidi, Baabiloone efiido hara asatussi ubbaassi Yerusalaameppe yeddido dabddaabbee hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. ² Hagee hanidoogee, Kawoi Yo7aakiini, kawiyaa a aayiyaa, a oosanchchati, Yihudaanne Yerusalaame halaqati, kushe oosuwaa hiillatinne birataa qoxxiyaageeti Yerusalaameppe kiya simmiina. ³ Ermmaasi Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasi Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorayyo kiittiyo Saafaana na7aa El77aasanne Hilqqiyaa na7aa Gamaariyaa bollan he dabddaabbiyaa kiittiis.

Dabddaabbee hagaadan yaagiis; ⁴ "Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, taani Yerusalaameppe Baabiloone omoodissada yeddido asau ubbau hagaadan yaagais; ⁵ 'Keettata keexxidi, etan de7ite. Kattaa zeridi, aifiyaa miite. ⁶ Maccaasaa ekkite; ekkidi maccaa attumaa yelite. Intte naatussikka maccaasaa giigissidi immite; intte macca naatakka azinau immite. Etikka maccaa attumaa yelona. Yan qoodaa corattite; guuxxoppite. ⁷ Qassi taani inttena omooduwau yeddido katamaassi saroi de7anaadan koyite. He katamaayyo GODAA woossite. Aissi giikko, ayyo saroi de7ikko, intteyyookka saroi de7ana' yaagais.

⁸ "Ee, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Intte gidдон de7iya intte hananabaa yootiyaageetinne shareechchoti yootiyoooban cimettoppite. Eti aimottiyo aimokka siyoppite. ⁹ Aissi giikko, eti ta sunntan "Hananabaa" giidi worddoba yootoosona; taani eta kiittabeikke' yaagees.

¹⁰ "GODAI hagaadan yaagees; 'Baabiloone laittai laappun tammai polettiyo wode, taani intte gishshau yaana; yaada, "Taani inttena intte biitti zaarada ehaana" giido lo77o qaalaa polana. ¹¹ Aissi giikko, taani intteyyo halchchiyo halchchuwaa taani GODAI

erais; hegeenne, intteyyo sintta wodiyaanne ufaissaa immana mala, saro halchchoppe attin, iita halchcho gidenna. ¹² Hegaappe guyyiyan, intte tana xeezana; taakko yaananne tana woossana; taanikka intteyyo siyana. ¹³ Intte tana koyana; intte tana intte polo wozanaappe koyido wode demmana. ¹⁴ Taani intteyyo beettana. Taani inttena omooduwaappe zaarana. Taani inttena laalido kawotettatu ubbaappenne soho ubbaappe shiishshana. SHiishshada taani inttena omooduwaru yeddanaappe kase intte de7ido sohuwaa guyye zaarada ehaana. Taani GODAI hagai odaas' yaagees.

¹⁵ "Intte, 'GODAI hananabaa yootiyaabaa nuuyyo Baabiloonen denttiis' yaagideta. ¹⁶ Yaagido gishshau, Daawita kawotaa araatan uttiya kawuwaabaa, ha kaman de7iya asaa ubbaabaanne inttenaara omooduwan kiyibeenna intte dabbotubaa GODAI hagaadan yaagees. ¹⁷ Ee, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; 'Taani eta bolli bisuwaa, koshaanne boshaa ehaana. Qassi taani eta maanau gigenna wooqqida balasiyaa teeraa mala oottana.

¹⁸ Taani eta bisuwan, koshaaninne boshan yedettana; yedettada taani eta sa7an de7iya kawotetta ubbaayyo bollai caaliyoobaa oottana. Qassi taani eta kessada yeddido biitta ubban qanggetta, dagama, borenne cashsha oottana. ¹⁹ Aissi giikko, hananabaa yootiya ta ashkkaratu bolli taani etayyo zaara zaarada kiittido ta qaala eti siyennan ixxidosa. Inttekka omoodetti biidaageeti siyennan ixxideta. ²⁰ Taani Yerusalameppe Baabiloone omoodissada yeddido asatoo, intte ubbaikka ta qaala, GODAA qaala siyite' yaagees.

²¹ "Hananabaa' giidi intteyyo GODAA sunttan word-dobaa yootiya Qolaaya na7aa Akaababaanne Ma7iseeya na7aa Xidiqiyaabaa Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Taani eta Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorayyo aattada immana. Intte xeellishin, i eta worana.

²² Hegaappe guyyiyan, Yihudaappe omoodettidi, Baabiloone biida asai issi uraa qangganau koyikko, "GODAI nena Baabiloone kawoi taman xuuggido Xidiqiyaadaaninne Akaabadan ootto" yaagana. ²³ Aissi giikko, eti Israa7eelan pala nagaraa oottidosona. Eti bantta shoorotu maccaasaa laggettidosona; yaatidi taani eta azazabeenna worddobaa ta sunttan haasay-oosona. Hegaa eriyaagee tana; hegau taani markka. Taani GODAI hagai odaas' yaagees" yaagiis.

SHamaa7iyaa Dabddaabbiyaa

²⁴ GODAI Nehelaamiyaa SHamaa7iyaayyo ha kiitaa kiittana mala, Ermmaasayyo odiis. ²⁵ "Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Neeeni ne sunttan dabddaabbiyaa Yerusalamen de7iya asaayyo ubbaayyo, Ma7iseeya na7aa qeesiyaa Xafaaniyaayyoonne hara qeesetu ubbaayyo yeddadasa. Neeeni Xafaaniyaa hagaadan yaagadasa; ²⁶ "GODAA Beeta Maqidasiyan halaqa gidana mala, nena GODAI Yoodahe gishshaa qeese oottidi sunttiis. 'Hananabaa yootoos' giya gooyiya asata,

qaphiyaaninne toollan gelissanau bessees. ²⁷ Nuuni Baabiloonen de7ishin, Ermmaasi xaafidi, nuuyyo hagaadan yaagidi kiittiis; 'Yan intte gam77ana. Keettata keexxidi, de7ite. Kattaa zeridi, aifiyaa miite' yaagiis. Hegaa gishshau, intte gidon hananabaa yootiya Ana-tootappe yiida Ermmaasa aissi hegaadan oot-tabeikkii?" yaagadasa' yaagees" yaagidi kiittiis.

²⁹ Qeesiyaa Xafaanee hananabaa yootiya Ermmaasayyo ha dabddaabbiyaa nabbabiis. ³⁰ Nabbabin GODAA qaalai Ermmaasassi hagaadan giidi yiis; ³¹ "Kiitaa omooduwan de7iya asaayyo ubbaayyo hagaadan yaagada kiitta; 'Nehelaamiyaa SHamaa7iyaabaa GODAI hagaadan yaagees; "Taani kiittennan SHamaa7ee intteyyo, 'Hananabaa' giidi yootido gishshaunne inttena wordduwaa ammanttido gishshau, ³² taani GODAI Nehelaamiyaa SHamaa7iyaanne a so asaa qaxxayana. Ta bolli i makkalabaa haasayido gishshau, ha asaa gidon ayyo issi urinne paxa attenna. Qassi i ba huuphenkka taani ta asaassi oottana kehatetta be7enna. Taani GODAI hagai odaas" yaagees' yaaga" yaagiis.

GODAI Ba Asaassi Immana Giido Ufaissaa

30 GODAAPPE Ermmaasassi yiida qaalai hagai.

² GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Ermmaasaa, taani neeyyo odido qaala ubbaa xaatta maxaafan xaafa. ³ Taani ta asaa Israa7eelanne Yihudaa omooduwaappe guyye zaarada ishalissiyo gallassati yaana; taani eta maizza aawatussi immido biittau eta zaarana; etikka laattana. Taani GODAI hagai odais" yaagees.

⁴ GODAI Israa7eela asaabaanne Yihudaa asaabaa yootido qaalai hagai. ⁵ GODAI hagaadan yaagees; "Taani asai yashshau waassiyo waasuwa siyaas; dagama waasoppe attin, hagee saro waaso gidenna. ⁶ Ane lal77itenne wochchite! Attumaasi bannakkidi, na7a yelanau danddayii? Yaatin, attumaasai ubbai maaretai oiqqido maccaasadan, ba kushiyan ba uluwaa oiqqidaashin taani be7iyoogee aibee? Asaa ubbaa som77oi aissi tossu giidee? ⁷ Aayye7ana! He gallassai hanttaara gallassa; hega mala gallassi mulekka baawa. He gallassai Yaaqooba zaretussi meto wode gidana. Gidikonne eti hegaappe attana" yaagees.

⁸ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "He gallassi taani eta morggiyaappe qambaraa mentana; eti qashettido sanssalataakka duuttana. Hegaappe sinttanau allaga biittaa asai eta ailleyenna. ⁹ Hegaa aggidi eti GODAASSI, bantta Xoossaassi, ootana; taani etayyo denttiyo Kawuwaa Daawitassi eti haarettana.

¹⁰ "Hegaa gishshau, ta ashkkaratoo, Yaaqooba zaretoo, yayyoppite! Inttenoo, Israa7eelatoo, dagammoppite! Intte haahosan de7ishin, taani inttena ashshana; intte zaretakka eti omoodettido biittaappe yedissana. Yaaqooba zareti simmidi, aibakko bochchennan saro de7ana; eta ai asinne yashissenna. Taani GODAI hagai odais. ¹¹ Taani inttena ashshanau inttenaara de7ais. Taani GODAI hagai odais. Taani inttena laalido ka-

wotettata ubbaa muleera xaissana; shin inttena muleera xaissikke. Taani inttena likke pirddan qaxxayana; qixaatee bannan inttena muleera coo yedikke" yaagees.

¹² GODAI hagaadan yaagees; "Intte deshettai paxennaagaa; intte masunttaikka hanttaara. ¹³ Intte yohuwan inttena maaddiyaabi baawa; intte masunttaukka xalee baawa; intteyyo paxoi baawa. ¹⁴ Intte siqoti ubbati inttena dogidosona; eti inttebaa wudokkona. Taani inttena morkkedan shocaas; meqetti banna asi qaxxayiyoogaadan qaxxayaas. Aissi giikko, intte mooroi dalggiis; intte nagaraikka dariis. ¹⁵ Ha paxenna intte deshettai aibissi waasseetii? Intte mooroi dalggido gishshaunne intte nagarai darido gishshau, haggaa intte bolli taani oottais.

¹⁶ "SHin inttena biittaa kessi miida ubbati meetetana; intte morkketi ubbatikka omooduwau baana. Inttena bonqqidaageeti bonqqettana; inttebaa olan ekkidaageetubaakka olan ekkana. ¹⁷ Taani intteyyo kehissana; intte masunttaikka pattana. Aissi giikko, eti inttena, 'Hageeti olettidaageeta; Xiyoonne asaabaa wudiyaabi baawa' yaagoosona. Taani GODAI haggaa odais" yaagees.

¹⁸ GODAI hagaadan yaagees; "Taani Yaaqooba zaretu keettaa omoodettosaappe guyye zaarada, ishalissana; eti de7iyo sohuwaukka qarettana. Yerusalaame kata maikka kase ba qolettidosan, kawo keettaikka kase ba sohuwan simmidi keexettana. ¹⁹ Yan de7iyo asai ubbai galataa mazamuriyaanne ufaissaa yettaa yexxana. Taani eta qoodaa darissana; eta qoodai naa77antto guuxxenna. Taani eta bonchchettida dere oottana; eti guuxxokkona. ²⁰ Eta zerettai beni wode de7uwaadan de7ana; eta maabaraikka ta sinttan minni eqqana. Eta un77ettiyaageeta ubbaakka taani qaxxayana. ²¹ Eta halaqai eta asaappe issuwaa gidana; eta haariyaagee eta gidoppe kiyana. Taani a ta mati ehaana; ehin i taakko shiiqana. Taani shiishshennan de7ishin, xalidi taakko shiiqanau danddayiyai oonee? Taani GODAI haggaa odais. ²² Haggaa gishshau, intte ta asa gidana; taanikka intte Xoossaa gidana" yaagees.

²³ Be7ite, GODAA hanqqoi gotiyaadan hanees; ikka sirimettiiddi, iitatu huuphiyan yaana. ²⁴ GODAI ba wozanaa halchchuwaa wurssidi polana gakkanaashin, a eexxiya hanqqoi guyye simmenna. Haggaa guyyeppe yiya wodetun intte akeekana.

Israa7eela Asai Ba Biitti Simmana

31 GODAI hagaadan yaagees; "He wode taani Israa7eela yaratussi ubbaassi Xoossaa gidana; etikka ta asa gidana" yaagees.

² GODAI hagaadan yaagees; "Bisuwaappe palahida asai taappe aaro kehatettaa bazuwan demmiis. Israa7eela asai shemppi ekkanaau koyido wode, ³ taani GODAI etau haahosaappe hagaadan yaagaidda qonccaas; 'Israa7eela asau, taani inttena merinaa siiquwan siiqais; ta aggenna siiquwan taani inttena taakko shiishshaas. ⁴ Geeshsha Israa7eela asau, taani inttena zaarettada keexxana; intteikka keexettana. Zaarettidikk

ka karaabiyaa oikkidi, ufaittiyaageetuura yexxanne durana. ⁵ Intte zaarettidikka Samaariyaa keratu bolli woiniyaa turata tokkana; tokkidaageeti a teeran ufaittana. ⁶ Efireema gezziyan naagiyaageeti, "Haayite; GODAAKKO, nu Xoossaakko, pude Xiyoonne ane boos!" yaagidi xeesiyo wodee yaana' yaagaas" yaagees.

⁷ GODAI hagaadan yaagees; "Yaaqooba asaassi ufaissan yexxite; kawotettatu ubbaappe aadhdiya Israa7eelassi hombocite. 'GODAI Israa7eela asaappe attidaageeta ashshiiis' yaagidi galataa mazamuriyaa yexxite. ⁸ Be7ite, taani eta huuphessa bagga biittaappe ehaana; sa7aa gaxaappekka taani eta shiishshana. Qooqeti, wobbeti, abbe ixeta maccaasatinne maaretai oiqqido maccaasati etaara issippe yaana; keehi daro asai ba biittaa simmana. ⁹ Taani eta zaarada ehiyo wode, eti ufaissaa daruwan yeekkiiddinne woossiiddi yaana. Taani eta shaafaa lanqqiyaara, eta xubbenna sitta ogiyaara kaalettana. Aissi giikko, taani Israa7eela asaassi aawa; Efireemikka taassi bairana7a.

¹⁰ "Inttenoo, kawotettatoo, GODAA qaala siyite! Siyidi haahosan, abbaa doonan de7iyo biittatun hagaadan yaagidi awaajjite; 'Israa7eelata laalidaagee i eta shiishshana; qassi henttanchchai ba wudiya dorssaa heemmiyoogaadan, i eta heemmana' yaagite. ¹¹ Aissi giikko, GODAI Yaaqooba zaretu wozis; i eta etappe minniyaageetu kushiyaappe ashshiiis. ¹² Eti yiidi Xiyoonne Deriyan ufaissau yexxana; eti GODAI immiyo kehatettan, kattan, woine eessan, zaitiyan, dorssaa maratuuninne miizzaa maratun ufaittana. Eti haattaa loitti ushshido ataakiltte soho mala gidana; eti naa77antto shullokkona. ¹³ He wode geela7oti ufaittidi durana; wodallatikka cimattikka ufaittana. Taani eta yeehuwaa ufaissau laammana; taani eta minttettana; eta azzanuwaa gishshaa taani eta ufaissana. ¹⁴ Taani qeesetussi daro qumaa immana; ta asaikka ta kehatettan kallana. Taani GODAI haggaa odais" yaagees.

GODAI Israa7eela Maariis

¹⁵ GODAI hagaadan yaagees; "Yeehoinne zilaassai Raama giyo kataman siyettiis; Raaheela ba naatuuyo yeekkaus; eti xayido gishshau, agga gin, aggennan ixxaasu" yaagees.

¹⁶ GODAI hagaadan yaagees; "Yeekkiyoogaa aggidi, intte aifiyaa afuttaa quccite. Aissi giikko, intte oottido oosuwau woiuwaa intte ekkana; morkkiyaa biittaappe intte naatikka simmana. Taani GODAI haggaa odais.

¹⁷ Intte naati bantta biitti simmanau de7iyo gishshau, intteyyo sinttanau ufaissai de7ees. Taani GODAI haggaa odais.

¹⁸ "Efireema zaretu azzanidi, hagaadan yaagidi odiyooogaa tumuppe taani siyaas; 'Neeni nuna xurqqayettibeenna mirgguwaadan wadhdhadasa; nuunikka keedida. Neeni GODAA nu Xoossaa gidiyo gishshau, ane nuna zaara; nuuni neekko simmana. ¹⁹ Nuuni kase neeppe wora simmidi biida; shin ha77i paaxida. Neeni nuna qaxxaya simmin yeellatidi, nu tiraa baqqida; nu-

uni nu yelagatettaa laittaa nagaraa gishshau, kauyyi-danne yeellatida' yaagidosona.

²⁰ "Tumu Israa7eeli taayyo al77o na7ee? I taani si-iqiyi na7ee? Ee! Taani darotoo a bolli iitabaa haasayikkokka, a hassayiyoogaa aggabeikke. Hegaa gishshau, ta wozanai a laamotees; taani assi keehi qarettais. Taani GODAI haggaa odais.

²¹ "Ogiyan malaataa wottite; malaatiyo mittatakka es-site. Yaatidi intte biido ogiyaa akeekite. Geeshsha Israa7eela asau, simmite; intte katamatukko simmite.

²² Inttenoo, ammanoi baina Israa7eelatoo, aude gakkanaashin toilattuuteetii? GODAI sa7aa bollan issi oorattabaa medhdhana; hegeenne, maccaasi at-tumaasaassi eqettidi, saro ashshiyooogaa mala oorattabaa" yaagees.

GODAA Asai Sinttanau Ishalana

²³ Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, haggadan yaagees; "Taani Israa7eela asaa omooduwaappe zaarada ishalissiyi wode, Yihudaa bi-ittaaanne a katamatun eti naa77anttuwaa, 'Nenoo xil-lotetta de7iyi sohuwau, nenoo geeshsha deriyau, GODAI nena anjjo' yaagana. ²⁴ Yihudaanne Yihudan de7iya katamatun ubban asai de7ana; goshshanchchatikka wudiyaara yuuyiya hent-tanchchatikka yan de7ana. ²⁵ Taani daafuranchchata gazddissana; qassi namisettidi gilqqidaageetakka kalissana" yaagees.

²⁶ Hegan beegottada ta yuushuwaa xeellaas; ta xiskkoikka taayyo mal77o xiskko gidii.

²⁷ GODAI haggadan yaagees; "Taani Israa7eela biit-taaninne Yihudaa biittan asaanne mehiyaa kuntu-yi wodee yaana. ²⁸ Eta xoqollanau, qolanau, aatta aatta yegganau, xaissananne bashshaa ehaanau wudada naagidoogaa keenaa, eta zaarada gimbbanaanne tokkanau wudada naagana. Taani GODAI haggaa odais.

²⁹ "He wode asai, 'Aawati caala woiniyaa teeraa min, naatu achchai zil77iis' yaagidi haasayiyoogaa aggana. ³⁰ SHin asai issi issi ba nagaran nagaran haiqqana; caala woiniyaa teeraa miya asa ubbau a achchai achchai zil77ana" yaagees.

³¹ GODAI haggadan yaagees; "Taani Israa7eela asaanne Yihudaa asaara ooratta maachchaa maacettiyo gallassati yaana. ³² He maachchai taani eta Gibxeppe kessanau eta kushiyaa oiqqido wode, eta maizza aawatuura maacettido maachchaa mala gidena; taani etayyo azina mala gida uttinkka eti ta maachchaa kanttidosa. Taani GODAI haggaa odais.

³³ SHin taani GODAI he gallassatuppe guyyiyan Israa7eela asaara maacettana maachchai haggaa: taani ta higgiiyaa eta gidon wottana; qassi eta wozanankka xaafana. Taani eta Xoossaa gidana; qassi etikka ta asa gidana. ³⁴ Asi ba shooruwaa woikko ba ishaa, 'GODAA era' yaagidi tamarissiyooogaa aggana; aissi giikko, gu-uttaappe doommidi, gitaa gakkanaashin, eti ubbai tana erana. Taani eta naaquwaa atto gaana; eta na-garaakka naa77antto hassayikke. Taani GODAI haggaa odais" yaagees.

³⁵ GODAI, awaa gallassan poo7issidaagee, aginainne xoolintteti qamman poo7anaadan higgiiyaa wotti-daagee, abbaakka qaattidi, beetai guummanaadan oottiyaagee, Ubbaappe Wolqqaama GODAA geetet-tiyaagee, haggadan yaagees; ³⁶ "Ha eqqidi de7iya mereta higgee ta sinttappe kichchikko, he wode Israa7eela zerettati ta sinttan merinau kawotetta gididi de7iyooogee attana. Taani GODAI haggaa odais" yaagees.

³⁷ GODAI haggadan yaagees; "Bolla saloti likettanau, woikko garssa sa7aa baasoikka erettanau dand-dayikko, he wode taani Israa7eela zerettata ubbaa, eti oottido mooruwaa ubbaa gishshau, ta sinttappe dig-gana. Taani GODAI haggaa odais" yaagees.

³⁸ GODAI haggadan yaagees; "Hanaani7eela Adussa Gimbbiyaappe doommidi, Zooziyaa Penggiyaa gakkanaashin, Yerusalaame katamai taayyo, GO-DAAYYO, katama gididi, simmidi keexettiyo gallassati yaana. ³⁹ He katamaa zawaikka arggo baggaappe kaal-lidi biidi, Gaareeba Keraanne Go77a yuushuwaa gakkanaassi aakkana. ⁴⁰ Ahaa moogiyoonne bidinttaa oliyo zanggaarainne Qediroona Zanggaaraappe qom-moora arshsho baggaara biidi, Paraa Penggiyaa zooziyaa gakkanaashin de7iya gade ubbai GODAASSI dummatidi, geeshsha gidana. Haggappe sinttanau katamai merinau shodettennanne qolettenna" yaagees.

Ermmaasi Gadiyaa SHammiis

32 Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasi kawotido tammant-ta laittan, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori kawotido tammanne hosppunta laittan GODAAPPE Ermmaasayyo qaalai yiis. ² He wode Baabiloone kawuwaa olanchchati Yerusalaame dooddidosona; hananabaa yootiya Ermmaasi Yihudaa kawuwaa keet-tan de7iya, naaggiyaageetu dabaaban gorddetti uttiis.

³ Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasi a hegan qachchidi, haggadan yaagiis; "Neeni aissi haggadan yaagada hananabaa yootai? 'GODAI haggadan yaagees; "Be7a, taani ha katamaa Baabiloone kawuwaa kushiyan aat-tada immana hanais; immin i omooddana. ⁴ Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasi Baabiloonetu kushiyaappe kessi ekkenna; i tumaappe Baabiloone kawuwaa kushiyan gelana. I a sinttan eqqidi, aara haasayana; i a ba aifiyan be7ana. ⁵ Hegaappe guyyiyan, Naabukadanax-oori Sedeqiyaasa Baabiloone efaana; efin taani a bolli pirddana gakkanaashin, i yan de7ana. Taani GODAI haggaa odais. Neeni Baabiloonetuura olettiiyaabaa gidikko, hegee nena kessenna" yaagees' yaagadasa" yaagiis.

⁶ Yaagin Ermmaasi, "GODAA qaalai he wode taakko haggadan yaagiiddi yiis; ⁷ 'Ne aawaa ishaa SHaaluuma na7ai, Hanaami7eeli neekko yiidi, "Anatoota kataman de7iya ta gadiyaa shamma; aissi giikko, shammanau dabbotai gattiyoi nena" yaagana' yaagiis.

⁸ "GODAI giidoogaadan, ta aawaa ishaa na7ai Hanaami7eeli taakko naaggiyaageetu dabaabaa yiidi, 'Biniyaa-ma biittan Anatootan de7iya ta gadiyaa shamma;

gadiyaa shammanaunne buzottanau gattiyo nena' yaagiis. Yaagin taani hegan GODAA qaala gidiyoogaa eraas. ⁹ Yaatada Anatoota kataman de7iya gadiyaa ta aawaa ishaa na7aa Hanaami7eelappe shammaas; shammada i ekkiyo waagaa ayyo meezaanan kilaas; kilin tammanne laappun xaqara bira gidiis. ¹⁰ SHamaa paramaa markkati de7iyoosan paramada, maatafaa an wottaas; miishshaakka meezaanan kilada immaas.

¹¹ "Hegaappe guyyiyan, taani attamettida shamaa paramaanne attamettibeenna shamaa paramaa ekkaas. ¹² Ekkada ta aawaa ishaa na7ai Hanaami7eeli, shamaa paramaa paramida markkatinne naagiyaageetu dabaaban uttida Aihudati ubbai xeellishin, he shamaa paramaa Mahiseeya na7aa na7aa, Neeriyaa na7aa Baarukassi immaas. ¹³ Immada eta sinttan taani Baaruka hagaadan yaagada azazaas; ¹⁴ 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, hagaadan yaagees; "Daro wodiya gam77ana mala, ha attamettida paramaanne attamettibeenna paramaa ekka efaada, urqaappe merettida otuwan wotta" yaagees. ¹⁵ Aissi giikko, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, hagaadan yaagees; "Ha biittan asai zaaridikka keettaa, gadiyaanne woiniyaa turaa tokkiyo sohuwaa shammana" yaagees" yaagaas" yaagiis.

Ermmaasa Woosaa

¹⁶ Taani Neeriyaa na7aa Baarukayyo shamaa paramaa woraqataa immidoogaappe guyyiyan, GODAA hagaadan yaagada woosaa; ¹⁷ "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, neeni salotanne sa7aa ne gita wolqqaaninne ne yeddido kushiyan medhdhadasa! Neessi danddayettennabi mulekka baawa. ¹⁸ Neeni sha7atuyyo aggenna siiquwaa besaasa; shin aawatu mooruwaa eta naatu bolli zaaraasa. Abeet gitanne wolqqaama Xoossau, ne sunttai Ubbaappe Wolqqaama GODAA geetettees. ¹⁹ Ne zoree gita; ne oottiyo oosoikka wolqqaama. Asaa ogiyaa ubbaa neeni be7aasa; asau ubbaukka a ogiyaadaaninne a oosuwaadan zaaraasa.

²⁰ "Neeni Gibxxen malaataanne oorattabaa ootadada; hachchi gakkanaassikka ha ooratta oosota Israa7eela asaa giddooninne hara kawotettatu ubbaa giddon oottiyoogaa aggabaakka. Hegaappe denddaagan ne sunttai ubbasan erettiis. ²¹ Neeni ne asaa Israa7eela Gibxxeppe malaataaninne oorattaban, ne mino qesiyaaninne ne yeddido kushiyan, qassi gita dagaman kessadasa. ²² Eta maizza aawatuyyo neeni immanau caaqqido biittaa, maattainne eessai goggiyo ha biittaa etayyo immadasa; ²³ immin eti ha biittaa gelidi laattidosona. SHin eti neeyyo azazettibookkona; ne higgiaakka kaallibookkona; eti oottanaadan neeni azazidobaa ubbaakka oottibookkona. Hega gishshau, neeni eta bolli ha bashsha ubbaa ehaadasa.

²⁴ "Be7a, Baabilooneti katamaa oiqqanau gimbbiyaa yuushuwan biittaa dooridi dooddidosona; olaappe, koshaappenne boshappe denddaagan, katamai etaara olettia Baabiloonetu kushiyan aadhdhidi imettiis. Neeni ha77i be7iyoogaadan, ne giidobai ubbai pollettiis. ²⁵ Abeet Ubbaa Haariya GODAU, katamai Baa-

biloonetuyyo imettanau hanishinkka, neeni tana, 'Markkata xeesada, miishshan ha gadiyaa shamma' yaagadasa" yaagada woosaa.

²⁶ Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai Ermmaasayyo hagaadan yaagiiddi yiis; ²⁷ "Taani GODAA, asaa ubbaa Xoossaa. Taassi danddayettennabi de7ii?" yaagiis.

²⁸ Hega gishshau, GODAI hagaadan yaagees; "Taani ha katamaa Baabiloonetuyyoonne Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorayyo aattada immana; immin eti a oiqqana. ²⁹ Ha katamaa bolli woraajjiya Baabilooneti yiidi, katamaa taman xuuggana; keettaa bolan dembbayidi oottidosan Ba7aalayyo ixaanaa cuwayidinne hara xoosatuyyo ushshaa yarshshuwaa gussidi, tana hanqquetissida asati de7ido keettatakk xuuggana.

³⁰ "Israa7eela asainne Yihudaa asai bantta yelagatettaappe doommidi, ta sinttan iitabaa oottidosonappe attin, harabaa oottibookkona; eti bantta kushiyan oottido oosuwan tana hanqquetissidosona. ³¹ Keexettido wodiyaappe hachchi gakkanaashin, ha katamaa asati tana hanqquetissidosonanne yiilloydidosona; hega gishshau, taani ha katamaa ta sinttappe xaissana. ³² Israa7eela asainne Yihudaa asai, eta kawotinne halaqati, eta qeesetinne hananabaa yootiyaageeti oottido iita ooso ubban tana hanqquetissidosona. ³³ Eti bantta som77uwaa aggidi, bantta zokkuwaa taayyo zaaridosona. Taani eta zaara zaarada tamarissikkokka, eti siyibookkonanne seeraakka ekkibookkona. ³⁴ Eti sheneyiya bantta eeqata ta sunttan xeesettida Beeta Maqidasiyaa giddon essidi tunissidosona. ³⁵ Eti bantta attuma naatanne macca naata Molooka eeqaayyo yarshshanau Hinnooma Zanggaaran Ba7aalayyo yarshshiyoo xoqqa sohota giigissidosona. Eti hega oottana mala, taani eta azazabeikke; Yihudaa asaa eti nagaraa ootissanau hega mala sheneyiyaabaa oottanaagee ta wozanan mulekka aadhdhibeenna" yaagiis.

GODAI Israa7eela Asaa Zaarada Ishalissana Yaagiis

³⁶ Intte Yerusalaame asai, "Ha katamai olan, koshaaninne boshan Baabiloone kawuwaa kushiyan aadhdhidi imettana" yaagido ha katamaabaa GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ³⁷ "Be7ite, taani ta suulo hanquwaaninne ta gita yiilluwan eta laalido biitta ubbaappe shiishshana; shiishshada ha sohuwaa zaarada ehaada, eti sarotettan de7anaadan oottana.

³⁸ Eti ta asa gidana; taanikka eta Xoossaa gidana. ³⁹ Eti taayyo merinau yayyana mala, taani etayyo issi wozanaanne issi ogiyaa immana; hegee etayyoonne etappe guyyiyan, eta naatuyyo lo77o gidana. ⁴⁰ Taani etaara merinau maachchaa maacetana. He maachchan taani etayyo lo77obaa oottiyoogaa aggikke; eti taappe wora simmenna mala, taani eti taayyo yayyanaadan oottana. ⁴¹ Taani etayyo lo77obaa oottiyoogan ufaittana; qassi taani ta kumetta wozanaappenne ta kumetta shemppuwaappe ha biittan eta tumaappe tokkana" yaagees.

⁴² Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Taani ha asaa bolli ha iita bashshaa ubbaa ehiidoogaadan, hegaadankka taani etayyo immana giido lo77obaa ubbaa immana. ⁴³ Intte, ‘Ha biittai asaikka meheekka de7enna, baisa biitta gidana; i Baabiloonetussi imetti-ichchiis’ yaagido biittan asai zaarettidi, gadiyaa shammana. ⁴⁴ Asai gadiyaa miishshan shammana; markkaa sinttan paramaa paramidi, maatafaa wottana. Hagee ubbai Biniyaama biittan, Yerusalaame yuushuwan de7iya heeratun, Yihudaa katamatun, gezziyan de7iya katamatun, bargguwan de7iya katamatuuninne Neegeeba Bazzuwan de7iya katamatu ubban hanana. Aissi giikko, taani eta zaarada ishalissana. Taani GODAI hagaada odais” yaagees.

GODAI Naa77anttuwaakka Israa7eela Asaa Ishalissana Yaagiis

33 Ermmaasi biron naagiyaageetu dabaaban de7ishin, GODAA qalalai naa77anttuwaakka yiis. ² Sa7aa medhdhida GODAI, giigissidi a sohuwan wottida GODAI, a sunttaikka GODAA geetettiyoogee tana hagaadan yaagees; ³ “Neeni tana xeesa; taani neeyyo koyana; neeni erenna gitabaanne wolqqaamabaa taani neeyyo yootana. ⁴ Baabiloonetu biittaa doorettaa, doodettaanne bisuwaa teqqana mala, dirssaa gimbbiyaa minttanau qolido ha katamaa keetatubaanne Yihudaa kawotu keettatubaa taani GODAI, Israa7eela Xoossai odais. ⁵ Inttenaara olettanaunne taani ta hanquwaaninne yiilluwan shocana asatu ahaa he sohotun kunttanau Baabilooneti geloosona. Aissi giikko, eta iitatettaa ubbaa gishshau, taani ha katamaappe ta som77uwaa genttaas.

⁶ “Gidikonne, taani ha katamaanne an de7iya asaa zaarada pattana; eta payyatettaakka zaarana; keehi daro saruwaanne woppa de7uwaa taani etayyo immana. ⁷ Taani Yihudaa asaanne Israa7eela asaa omooduwaappe zaarada ishalissana; eti kase de7idoogaadan oottada taani eta gimbbana. ⁸ Eti tana naaqqido nagara ubbaappe taani eta geeshshana; geeshshada eti tana naaqqido naaquwaanne makkalido makkala ubbaa atto yaagana. ⁹ Hegaappe guyyiyan, Yerusalaame katamai taayyo ufaissaa, bonchchuwaanne galataa sa7an de7iya kawotettatu ubbaa sinttan ehaana. Taani Yerusalaame asaassi oot-tiyo lo77obaanne he katamaassi ehiyo duretettaanne sarotettaa siyidi, kawotettati ubbai yashshan kokkorana” yaagees.

¹⁰ GODAI hagaadan yaagees; “Intte, ‘Asainne mehee baina bazzo’ giido ha sohotun, asainne mehee baina Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame ogetun, ufaissaanne ililssaa cenggurssai, bullachchiyaagaanne bullashettiyaari cenggurssainne GODAA Beeta Maqidasiyaa galataa yarshshuwaa ehiiddi, hagaadan yaagi-di yexxiya asaa cenggurssai siyettana;

‘Ubbaappe Wolqqaama GODAA galatite; aissi giikko, i keha. Aggenna a siiqoi merinaagaa’ yaagoosona.

Aissi giikko, taani eta omooduwaappe zaarada eta biitti ehaana; eti kase de7idoogaadan oottada, taani ishalissada wottana” yaagees.

¹² Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Ha asainne mehee baina baisa biittaaninne an de7iya katamatun henttanchchati bantta dorssaa wudiyaa allaxxissiyoo gadee de7ana. ¹³ Gezziyan de7iya katamatun, bargguwan de7iya katamatun, Neegeeba Bazzuwan de7iya katamatun, Biniyaama biittan, Yerusalaame yuushuwan de7iya heeratuuninne Yihudaa katamatun henttanchchati bantta dorssaa zaarettidi qoodana. Taani GODAI hagaada odais” yaagees.

¹⁴ GODAI hagaadan yaagees; “Taani Israa7eela asaayyoonne Yihudaa asaayyo oottana giido lo77o qaalaa poliyo gallassati yaana; ¹⁵ he gallassatuuninne he wodetun taani Daawita zariyaappe issi xillo Acaaa dentana; i he biittan suure pirddaanne xillotettaa oottana. ¹⁶ He wode Yihudaa asai attana; Yerusalaame asaikka woppu giidi de7ana; ha katamaikka GODAA, Nu Xillotettaa yaagetti xeasettana. ¹⁷ Daawita zerettaappe Israa7eela kawotaa araatan uttiya asi mulekka xayenna. Hegaadankka, xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaunne hara yarshshuwaa ubbatoo yarshshanau Leewa zariyaappe qeese gidiya asi merinaukka ta sinttan xayenna. Taani GODAI hagaada odais” yaagees.

¹⁹ GODAA qalalai Ermmaasakko yiis. ²⁰ GODAI hagaadan yaagees; “Taani gallasaaranne qammaara maachchaa maacettaas; he maachchan eti banttau keerettida wodiyan simerettoosona. He gallasaanne qammaa maachchaa intte laammanau danddayikko, ²¹ taani a zariyaappe kawotaa araatan uttana asi mulekka xayennaadan, ta ashkkaraa Daawitaara maacettido maachchaa laammana; qassi ubbatoo taayyo oottiya, Leewa zare gidiya qesetuura maacettido maachchaakka laammana. ²² Taani ta ashkkaraa Daawita zerettatanne ta sinttan oottiya Leewa zare qeese qoodanau danddayettenna saluwaa xoolinttetudaaninne makkin wurenna abbaa shafiyaadan corayana” yaagees.

²³ GODAA qalalai qassikka Ermmaasakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²⁴ “Ha asai, ‘GODAI ba doorido naa77u kawotettata, Israa7eelanne Yihudaa aggi bayiiis’ yaagi-di haasayyoogaa neeni akeekabeikkii? Eti ta asaa kari-di, bana danddayida kawotetta kiyokkona giidi qoppoosona. ²⁵ Taani GODAI gallasaaranne qammaara maacettido maachchaanne saluwaanne sa7aa higgiyaa minttabeennabaa gidiyaakko, ²⁶ taani Yaaqooba zerettatanne ta ashkkaraa Daawita zerettata agga bayana; yaatabeennabaa gidiyaakko, Abrahaama, Yisaaqanne Yaaqooba zaretu bolli kawoyanau Daawita zerettaa doorennan aggana. Taani ta asaa maarana; taani eta zaarada ishalissana” yaagiis.

Kawuwaa Sedeqiyaasassi Odettida Hiraagaa

34 Baabilooni Kawoi Naabukadanaxoori, a olanchchati ubbainne i haariyo kawotettatun de7iya asai ubbai, Yerusalaamenne Yerusalaame yu-

ushuwan de7iya katamata ubbaa oliyo wode, ha qalal GODAAPPE Ermmaasayyo yiis; ² GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagiis; “Ba; baada Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa hagaadan yaaga; ‘GODAI hagaadan yaagees; “Be7a, taani ha katamaa Baabiloone kawuwaa kushiyan aattada immana; immin i ha katamaa taman xuuggana. ³ Neeni a kushiyaappe kessa ekkakka; neeni omoodettanne ayyo aadhda imetana. Neeni ne aifiyan Baabiloone kawuwaa be7ana; ikka nenaara haasayana. Hegaappe guyyiyan, neeni Baabiloone biitti baana” yaagees.

⁴ “Gidikonne, Yihudaa Kawuwau Sedeqiyaasaa, GODAI giyoobaa siya! Nebaa GODAI hagaadan yaagees; “Neeni olan haiqqakka; ⁵ neeni saro haiquwaa haiqqana. Neepe kase de7ida kawotu bonchchuwaassi, ne maizza aawatussi ixaanaa cuwayidoogaadan, asai ne bonchchuwaassikka ixaanaa cuwayana. Yaatidi, ‘Aayyee nu kawuwau!’ yaagidi neeyyo yeekkana. Taani GODAI haggaa odais” yaagees’ yaagada yoota” yaagiis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Ermmaasi ha hiraagaa ubbaa Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasayyo Yerusalaamen yootiis. ⁷ He wode Baabiloone kawuwaa olanchchati Yerusalaame katamaanne Yihudan attida katamata olidosona. Laakishanne Azeeqa geetettiya katamatu xalaalai Yihudan attida gimbettida katamata.

Ailleta Aillettaappe Kessiyo Awaajjuwaa

⁸ Kawoi Sedeqiyaasi ailleta aillettaappe kessiyo awaajjuwaa awaajjanau Yerusalaamen de7iya asaa ubbaara maachchaa maacettidoogaappe guyyiyan, Ermmaasassi GODAAPPE qalal yiis. He awaajjoi, ⁹ “Asai ubbai ba Ibraawe attumaasatanne maccaasata aillettaappe kesso; ooninne Aihuda asa gidida ba ishaa aille oottoppo” yaagees. ¹⁰ Hegaa gishshau, asai ubbainne halaqati ubbai maacettido maachchaadan, bantta attumanne macca ailleta aillettaappe kessanaunne naa77antto zaaridi ailleyennan agganau maayidosona; maayidoogaadanka eta aillettaappe kessidosona. ¹¹ SHin bantta qofaa laammidi, aillettaappe kessido bantta attumanne macca ailleta zaaridi ailleyidosona.

¹² Hegaappe guyyiyan, GODAA qalal Ermmaasakko yiis. ¹³ GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; “Taani intte maizza aawata Gibxxeppe, aillettaappe kessido wode, etaara maachchaa maacetta uttaas. ¹⁴ He maachchaa maaran, ‘Ibraawe aillee de7iyo asai ubbai, ailleta usuppun laittaa ootissi simmidi, laappuntta laitti aillettaappe kessi yeddite’ yaagada azazaas. SHin intte maizza aawati taani odiyoogaa siyennan ixidosonanne taayyo azazettibookkona.

¹⁵ Inttekkata mata wodiyaappe kase intte nagaraa aggidi, ailleta aillettaappe kessanau awaajjideta; awaajjidi ta sinttan likkebaa oottideta. Qassi heggaa oottanau ta sinttan, ta sunntai xeasettiyo ta Beeta Maqidasiyan maachchaa maacettideta. ¹⁶ SHin ha77ikka intte intte qofaa laammidi, ta sunntaa tunissideta. Waatidi giikko,

eti koyidoogaadan, aillettaappe kessido intte attumanne macca ailleta zaaridi ailleyideta.

¹⁷ “Hegaa gishshau, taani GODAI odiyoogee haggaa: intte taayyo azazettennan ixixidi, intte ishaa woikko intte shooruwaa aillettaappe kessiyo awaajjuwaa awaajjibeekketa. Be7ite, intte bolli olai boshainne koshai kiyana mala, taani awaajjais. Taani inttena sa7aa bolli de7iya kawotettatussi dagama oottana. ¹⁸ Ta maachchaa kanttida asaa, ta sinttan maacettido maachchaa qaalata naagennan ixixida asaa, eta maachchau shukkidi, baggaa baggaa kessi maaran wottidi, naa77u baggaappe gidduwaara kanttido, he maraadan taani eta oottana. ¹⁹ He asatikka Yihudaa halaqata, Yerusalaame halaqata, biittaa haariyaageeta, qeesetanne maaran wottido maraa ashuwaa gid-dooru kanttida asaa ubbaa. ²⁰ Taani eta eta morkketu kushiyaaninne eta woranau koyiya asatu kushiyan aattada immana; immin eta ahai saluwaa kafotuyyoonne sa7aa do7atuyyo quma gidana.

²¹ “Taani Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasanne a halaqatakkata eta morkketu kushiyan, eta woranau koyiyaageetu kushiyaaninne inttena oliyoogaa aggida Baabiloone kawuwaa olanchchatu kushiyan aattada immana. ²² Taani GODAI Baabiloone olanchchata azazana; azazin eta ha katamaa simmana. Simmidi eta ha katamaa olana, omooddananne taman xuuggana. Yihudan de7iya katamatakkata asi de7enna baisesa soho oottana” yaagees.

Ermmaasanne Rekaaba Yarata

35 Yoosiyaasa na7aa Yihudaa Kawuwaa Yo7aqqeema laittan, Ermmaasassi GODAAPPE qalal hagaadan yaagiiddi yiis; ² “Rekaaba yara gidida asaakko baada, etaara haasaya. Haasayada Beeta Maqidasiyaa kifiletuppe issuwaa giddu gelissada woine eessaa etau imma” yaagiis. ³ Yaagin baada, Habaadiiniyaa na7aa na7aa, Ermmaasa na7aa Ya7azaniyaa, a ishanttanne a attuma naata ubbaa, heggaa giyoogee Rekaaba yaraa muliyaa ekkada, ⁴ Beeta Maqidasiyaa ehaas. Ehaada Yigidaaliyaa na7aa, hananabaa yootiya Hanaana erissiyo ashkkaratu kifiliyaa eta gelissaas. He kifilee penggiyaa naagiya SHaaluuma na7aa Ma7iseeya kifiliyaappe bolla baggaara, halaqatu kifiliyaa matan de7ees. ⁵ Hegaappe guyyiyan, taani Rekaaba yaratu sinttan woiniyaa eessai kumido xuggatanne xuu7ata wottada, “Woiniyaa eessaa uyite” yaagaas.

⁶ SHin eta zaaridi, “Nuuni woiniyaa eessaa uyokko; aissi giikko, nu maizza aawaa Rekaaba na7ai Yonadaabi nuna, ‘Inttekkata intte naatikka woiniyaa eessaa merinau uyoppite. ⁷ Qassi keettaa keexxoppite; zerettaa zeroppite; woine turaakka tokkoppite. Heggaa aggidi, dunkkaane giddu de7ite. Yaanikko intte adusa laittaa ha biittan de7ana’ yaagiis. ⁸ Nu maizza aawaa Rekaaba na7ai Yonadaabi nuna azazido ubbau nuuni azazettida. Nuuni, woikko nu maccaasati, woikko nu attuma naati, woikko nu macca naati nu de7o laittaa ubban woine eessaa uyibookko; ⁹ de7iyo keettaakka

keexxibookko; woiniyaa turaa sohoi, woikko goshshai, woikko zerettaikka nuussi baawa. ¹⁰ Nuuni dunkkaane gidдон de7ida; nu maizza aawai Yonadaabi azazido ubbaukka azazettida. ¹¹ SHin Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori nu biittaa bolli woraajjido wode, 'Baabiloonetunne Sooretu olanchchatuppe attanau, haa Yerusalaame ane boos' yaagida. Ha77i nuuni Yerusalaamen de7iyoogee hegaassa" yaagidosona.

¹² Hegaappe guyyiyan, GODAA qalalai Ermmaasayyo yiis. ¹³ Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Ba; baada Yihudaa asaanne Yerusalaame asaa hagaadan yaaga; 'Ta qaalaa siyyi-oogaanne taani tamarissidoogau azazettiyoogaa aissi ixxideti? Taani GODAI hгаа odais. ¹⁴ Rekaaba na7ai Yonadaabi ba attuma naata woiniyaa eessaa uyen-naadan azazido azazuwaa eti naagidosona; eti bantta maizza aawaa azazuwau azazettido gishshau, hachchi gakkanaassi woiniyaa eessaa uyokkona. Taani intteyyo zaara zaarada odais; shin intte taani yootiyoogaa siy-ibeekketa. ¹⁵ Qassi taani zaara zaarada hananabaa yootiya ta ashkarata ubbaa inttekketa yeddaas; yeddin eti, "Intte ubbaikka intte iita ogiyaappe ha77i simmite; intte oosuwaakka loittite; hara xoossatussi goinnop-pitenne oottoppite. Yaatikko, taani GODAI intteyyoonne intte maizza aawatuyyo immido biittan intte de7ana" yaagidosona. SHin intte taani odiyoogaa siyanau intte haittaa taakko yeggekketa. ¹⁶ Rekaaba na7aa Yonadaaba zerettati eta maizza aawai eta azazido azazuwaa polidosona; shin ha asai taayyo azazettibeenna' yaaga" yaagees.

¹⁷ Hega gishshau, GODAI, Ubbaappe Wolqqaama Xoossai, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Siyite, taani Yihudaa asaa bollinne Yerusalaamen de7iyaageetu bolli ehaana giido iitabaa ehaana. Aissi giikko, taani etassi odaas; odin eti siyennan ixxidosa. Taani eta xeesaas; xeesin eti koyennan ixxidosa" yaagees.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, Ermmaasi Rekaaba yarata hagaadan yaagiis; "Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai inttena hagaadan yaagees; 'Intte intte maizza aawaa Yonadaabayyo azazettido gishshau, a wogaa kaallido gishshaunne i azazidobaa ubbaakka polido gishshau, ¹⁹ Rekaaba na7ai Yonadaabi taayyo GODAAYO oottiya attuma asa audenne xayenna' yaagees" yaagiis.

Baaruki Xaatta Maxaafaa Asaayyo Nabbabiis

36 Yoosiyaa na7ai Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi kawotido oiddantto laittan, GODAI Ermmaasa hagaadan yaagiis; ² "Issi xaatta maxaafaa ekkada, taani Yoosiyaa wodiyan koiro neeyyo odido gallassaappe doommada, hachchi gakkanaassi Israa7eela bolli, Yihudaa bollinne hara kawotettatu ubbaa bolli haasayido qaalaa ubbaa xaafa. ³ Taani Yihudaa asaa bolli ehaana gaada halchchido boshaa ubbaa siyidi, ooni erii, eti bantta iita oosuwaappe simmanaakkonne. Simmikko taani eta naaquwaanne eta nagaraa atto gaana" yaagiis.

⁴ Hega gishshau, Ermmaasi Neeriyaa na7aa Baaruka xeesiis; xeesidi GODAI ayyo yootidobaa ubbaa Baarukayyo yootin, i xaatta maxaafan xaafiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, Ermmaasi Baaruka, "Taani qasho keettan de7iyo gishshau, GODAA Beeta Maqidasiyaa gelanau danddayikke. ⁶ Hega gishshau, neeni asai xoomiyo gallassi GODAA Beeta Maqidasiyaa baada, taani yootin, neeni xaatta maxaafan xaafido GODAA qaalaa etau nabbaba; bantta katamatuppe yiida Yihudaa asau ubbaukka nabbaba. ⁷ Ha asaa bolli GODAI awaajjido hanqqoinne yiilloi hanttaara gidiyo gishshau, ooni erii, eti bantta iita oosuwaappe simmidi, GODAA woossanaakkonne" yaagiis. ⁸ Yaagin Neeriyaa na7ai Baaruki hananabaa yootiya Ermmaasi azazidoogaadan, GODAA Beeta Maqidasiyan GODAA qaalaa ubbaa nabbabiis.

⁹ Yoosiyaa na7ai Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi kawotido ichchashantto laittan, uddufuntta aginan, Yerusalaamen de7iya asaanne Yihudaa katamatuppe yiida asau ubbau GODAA sinttan xoomanaadan awaajjidosa. ¹⁰ Baaruki GODAA Beeta Maqidasiyan, qommo bagga dabaaban, Ooratta Penggiyaa giyoosan de7iya, Saafaana na7aa, xaafiyaa Gamaariyaa kifiliyan eqqidi, Ermmaasa qalalai xaafettido xaatta maxaafaa asau ubbau nabbabiis.

Baaruki Xaatta Maxaafaa Halaqatuyyo Nabbabiis

¹¹ Saafaana na7aa na7ai, Gamaariyaa na7ai Mikaayi maxaafaappe GODAA qaalaa Baaruki nabbabishin siyido wode, ¹² kawo keettan xaafee uttiyo kifiliyaa biis. I biyo wode, xaafee Elishamaa7i, SHamaa7iyaa na7ai Dalaayi, Akiboora na7ai Elnaataani, Saafaana na7ai Gamaaree, Hanaaniyaa na7ai Xidiqueenne hara halaqati hegan uttidosa. ¹³ Baaruki asaayyo maxaafaappe nabbabishin siyido qaalaa ubbaa Mikaayi etayyo yootiis. ¹⁴ Yootin halaqati Nataaniyaa na7aa Yihuuda Baarukakko kiittidi, "Asaayyo neeni nabbabido maxaafaa ekkada haa ya" yaagidosona. (Nataanee SHEleemiyaa na7aa; SHEleemee Kuusha na7aa.) Yaagin Baaruki maxaafaa ekkidi, etakko yiis. ¹⁵ Etikka a, "Ane uttada, nuuyyo maxaafaa nabbaba" yaagidosona.

Yaagin Baaruki maxaafaa nabbabiis. ¹⁶ I nabbabido qaalaa ubbaa siyidosona; siyidi ubbaikka yayyidi, issoi issuwaa xeellidi, Baaruka, "Ha qaalaa ubbaa nuuni kawuwaassi odanau koshshees" yaagidosona. ¹⁷ Qassikka zaaridi, "Neeni ha qaalaa ubbaa waatada xaafidaakko nuuyyo yoota. Hгаа neeyyo Ermmaasi ba doonaappe yootin xaafadii?" yaagidosona.

¹⁸ Yaagin Baaruki, "Ee, ha qaalaa ubbaa Ermmaasi ba doonaappe taayyo yootiis; yootin taani qalamiyan ha xaatta maxaafan xaafaas" yaagiis.

¹⁹ Yaagin eti Baaruka, "Neeninne Ermmaasi biidi qosettite; intte de7iyo sohuwaakka ooninne eroppo" yaagidosona.

Kawoi Xaatta Maxaafaa Xuuggiis

²⁰ Halaqati maxaafaa xaafiyaa Elishamaa7a kifiliyan wottoogaappe guyyiyan, kawoi de7iyo dabaabaa biidi, hanidabaa ubbaa kawuwaassi yootidosona. ²¹ Yootin he maxaafaa ehaana mala, kawoi Yihuuda kiittiis; kiittin Yihuudi xaatta maxaafaa Elishamaa7a kifiliyaappe ehiidi, kawuwaassinne a yuushuwan eqqida halaqatussi nabbabiis. ²² Uddufunnta aginan sa7ai balggo gidiyo gishshau, kawoi balgguwaa aattiyo keettan uttiis. He wode kawuwaa sinttan de7iya coociyan tamai eexxees. ²³ Yihuudi heezzu woi oiddu sohota nababidoogaappe guyyiyan, kawoi he sohota xaatta maxaafaappe senxxiyan qanxxi qanxxidi, taman oliis; hegaadan oottidi, he maxaafaa muleerakka xuuggi aggiis. ²⁴ Ha qaalaa ubbaa siyidikka kawoinne aara oottiya halaqati ainne yayyibookkona; woikko azzanidi, bantta maayuwa pooshshibookkona. ²⁵ Harai atto Elinnaataani, Dalaayinne Gamaaree kawoi he maxaafaa xuuggennaadan woossinkka, eta woosaa siyennan ixxiis. ²⁶ Ixxidi kawuwaa na7aa Yiraahima7eela, Aziri7eela na7aa Saraayanne Abdi7eela na7aa Sheleemiyaa, xaafiyaa Baarukanne hananabaa yootiya Ermmaasa oiqqana mala kawoi azaziis. SHin GODAI eta qottiis.

Ermmaasi Wotti Yeggidi Xaafido Xaatta Maxaafaa

²⁷ Ermmaasi yootin, Baaruki xaafido qaalai de7iyo maxaafaa kawoi xuuggi simmin, GODAA qalalai Ermmaasakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²⁸ "Ha77ikka hara xaatta maxaafaa ekkada, Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi kase xuuggido xaatta maxaafaa gidдон de7iya qaalaa ubbaa xaafa. ²⁹ Qassi Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeema hagaadan yaaga: 'GODAI hagaadan yaagees; "Neeni, "Baabiloone kawoi tumuppe yiidi, ha biittaa bashshana; qassi i gidдон de7iya asaanne mehiyaakka wurssana" gaada aissi xaafadii?' yaagada maxaafaa xuuggadasa. ³⁰ Hegaa gishshau, taani GODAI neessi Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeemassi haggaa odais: Daawita kawotaa araatan uttiya zaree neeyyo mulekka de7enna. Ne ahaikka coo olettidi, gallassi awaa suuluwaaninne qammi kinchchuwan sho7ettana. ³¹ Intte nagaraa gishshau nena, ne zariyaanne nenaara oottiya ubbaa taani qaxxayana. Intte taani yootidoogaa siyennan ixxido gishshau, taani yootido itabaa ubbaa intte bollinne Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya asaa bolli ehaana" yaagees' yaaga" yaagiis.

³² Hegaappe guyyiyan, Ermmaasi hara xaatta maxaafaa ekkidi, Neeriyaa na7aa xaafiyaa Baarukassi immiis. Immin Baaruki Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi taman xuuggido xaatta maxaafaa qaalaa ubbaa Ermmaasi ayyo doonan yootin xaafiis. Qassi Ermmaasi heggaa miitatiya hara qaalaa gujgin, ubbaakka Baaruki xaafiis.

Ermmaasanne Kawuwaa Sedeqiyaasa

37 Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori Yo7aqeema na7aa Yo7aakiina sohuwan

Yoosiyaasa na7aa Sedeqiyaasa Yihudaa biittan kawoyiis. ² Sedeqiyaasi, aara oottiya halaqatinne he biittan de7iya asai ubbaikka GODAI hananabaa yootiya Ermmaasa baggaara yootido qaalaa azazetti-bookkona. ³ SHin Kawoi Sedeqiyaasi Sheleemiyaa na7aa Yehukaalanne Ma7iseeya na7aa qeesiyaa Xafaaniyaa hagaadan yaagidi, Ermmaasakko kiittiis; "Nu gishshatau GODAA nu Xoosaa woossa" yaagiis.

⁴ He wode Ermmaasi biron qashettiichibeenna gishshau, asaa gidдон simerettees. ⁵ Gibxxe kawuwaa olanchchati, Gibxxeppe kiyyidi yiyoogaa Yerusalaame dooddida Baabiloone olanchchati siyido wode, eti Yerusalaameppe aggidi, guyye simmidosona.

⁶ Hegaappe guyyiyan, GODAA qalalai hananabaa yootiya Ermmaasakko yiis. ⁷ GODAI Israa7eela Xoosai hagaadan yaagees; "Tana intte oichchana mala, inttena kiittida Yihudaa kawuwaassi hagaadan yaagite; 'Be7ite, inttena maaddanau kiyyida Gibxxe kawuwaa olanchchati bantta biitti simmidi baana. ⁸ Qassi Baabiloone olanchchati simmidi yaana; yiidi olettidi, ha katamaa oiqqana; tamankka a xuuggana' yaagite" yaagees.

⁹ GODAI hagaadan yaagees; "Baabiloone olanchchati naa77antto simmidi yookkona' yaagidi inttena intterkka cimmoppite. Aissi giikko, eti simmidi yaanaagee antenna! ¹⁰ Intte Baabiloone olanchchata muliyaa xooniyaakkonne etappe attidi, olan masunxxidi, dunkkaaniyaa gidдон zin77idaageetikka denddidi, ha katamaa taman xuuggana" yaagees.

Ermmaasi Qashettiis

¹¹ Gibxxe kawuwaa olanchchati Yerusalaame matido gishshau, Baabiloone olanchchati bantta de7iyo sohuwaa aggidi, guyye simmidosona. ¹² He wode Ermmaasi bana gakkiiya gadiyaa ekkana Biniyaama biitti baanau Yerusalaameppe denddiis. ¹³ Gido shin, i biidi, Biniyaama Penggiyaa giyo penggiyaa gakkishin, penggiyaa naagiyaageetuppe issoi, Hanaaniyaa na7aa Sheleemiyaa na7ai, Yiiriyaa giyoogee a, "Neeni Baabiloone baasa gidikkii?" yaagidi oiqqiis.

¹⁴ Ermmaasi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Neeni giyoogee worddo; taani Baabiloone biya asa gidikke" yaagiis. SHin Yiiree i giyoogaa siyennan ixxiis; ixxidi Ermmaasa oiqqi ekkidi, halaqatukko efiis. ¹⁵ Halaqatikka keehi hanqettidi, Ermmaasa wadhdhidosona; wadhdhi simmidi, eti qasho keetta kessido, xaafiyaa Yonaaataana keettan efiidi wottidosona. ¹⁶ Ermmaasi hegan biitta gidдон de7iya kifiliyan daro wodiya gam77iis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Sedeqiyaasi asa kiittidi, Ermmaasa ba de7iyoosaa kawo keetta xeesiis; xeesiisidi asi erennan a, "GODAI neeyyo yootidobi aibakko de7ii?" yaagidi oichchiis.

Ermmaasi zaaridi, "Ee de7ees; neeni Baabiloone kawuwaa kushiyan aadhdhada imettana" yaagiis. ¹⁸ Qassikka Ermmaasi Kawuwaa Sedeqiyaasa hagaadan yaagidi oichchiis; "Tana intte qasho keettan yegganau taani ne bollan, neeyyo oottiya halaqatu bollan woikko ha asaa bollan aiba mooro oottidanaa?

¹⁹ Qassi, 'Baabiloone kawoi intte bollaanine ha biittaa bollan yiidi olenna' yaagidi neeyyo hananabaa yootidaageeti ha77i awan de7iyoonaa? ²⁰ Hegaa gishshau, ta godau kawuwau, siya! Taani oichchiyoobaa neeni polana mala, nena woossais. Taani he sohuwan haiqqennaadan, qasho keetta gidiya xaafiyaa Yonaataana keettau tana guyye zaaroppa" yaagiis.

²¹ Hegaa gishshau, Kawoi Sedeqiyaasi naagiyaageetu dabaaban Ermmaasa wottana mala azaziis. Hegan a wottidaashin, katamaappe daabboi xayana gakkanaashin, hachchi hachchi issi issi daabbuwaa uukkiyoosaappe ehi ehiidi, ayyo immidosona.

Ermmaasi Haatta Ollan Olettiis

38 Mataana na7ai SHafaaxee, Paashihuura na7ai Gadaalee, SHeleemiyaa na7ai Yehukaalinne Malkkiyaa na7ai Paashihuuri Ermmaasi asaa ubbaassi yootido qaalata siyidosona. ² Ermmaasi giiddi, "GODAI hagaadan yaagees; 'Ha kataman attiya ooninne olan, koshaanine boshan haiqqana. SHin Baabiloonetukko biya ooninne haiqqenna. Ba huuphiyaa ashshana; paxakka de7ana' yaagees. ³ Qassikka GODAI, 'Hagee Yerusalaame katamai Baabiloone kawuwaa olanchchatu kushiyan aadhdhidi imettana; etikka a omooddana' yaagees" yaagiis.

⁴ Hegaappe guyyiyan, halaqati kawuwaakko biidi, hagaadan yaagidosona; "Ha bitanee haiqqanau koshshees; haggaa mala xala qaalaa haasayidi, ha kataman de7iya olanchchatinne asai ubbai shugganaadan oottiis. I asa qohiyaabaa amottesippe attin, sarobaa amottenna" yaagidosona.

⁵ Yaagin Kawoi Sedeqiyaasi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Intte a bolli oottana giidobaa aibanne taani inttena digganau danddayikke" yaagiis. ⁶ Yaagin eti Ermmaasa kawo keettaa dabaaban de7iya, kawuwaa na7aa Malkkiyaa haatta ollan yeggidosona; eti wodoruwan a duge wottidosona. He wode he ollan silimoppe attin, haatti baawa; Ermmaasi he silimuwaa giddo geliis.

⁷ SHin Toophphiyaa asa gidiya, kawo keettan oottiya, Abemeleka giyo issi mureessai Ermmaasi ollan olettiidogaa siyiis. He wode kawoi Biniyaama Penggiyan pirdda shilootan uttiis. ⁸ Abemeleki kawuwaakko biidi, hagaadan yaagiis; ⁹ "Ta godau kawuwau, ha asati gita iitabaa oottidosona; hegeekka aibee giikko, hananabaa yootiya Ermmaasa haatta ollan yeggidosona. Qassi kataman qumi baina gishshau, i hegan namisan haiqqees" yaagiis.

¹⁰ Yaagin kawoi zaaridi, Toophphiyaa asa gidiya Abemeleka, "Hagaappe heezzu asa nenaara ekkada baada, Ermmaasi haiqqennan de7ishin, haatta ollaappe kessite" yaagiis.

¹¹ Yaagin Abemeleki asaa ekkidi biis; biidi kawo keettan buquraa minjiyo kifiliyaappe garssa baggaara de7iya kifiliyaa gelidi, gal77a maayuwaa curqaa ekkiiis. He curqaa wodoruwan xeeran qachchidi, Ermmaasassi duge olla giddo yeddiis. ¹² Toophphiyaa asa gidiya Abemeleki Ermmaasa olla giddo duge xeedidi, "Haggaa maayuwaa curqaa wodoruwaappe

garssa baggaara ne shophphan wotta" yaagiis. Ermmaasikka i giidoogaadan oottiis. ¹³ Yaatin, he wodoruwan goochchidi, Ermmaasa ollaappe kessidosona. Kessidi naagiyaageetu dabaabaa gelissidi gorddidosona.

Sedeqiyaasi Ermmaasa Naa77anttuwaakka Oichchiis

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Sedeqiyaasi Ermmaasakko kiitti ehiissidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyo heezzantto penggiyaa matan a, "Taani issibaa nena oichchana. Neeni taappe aibanne qosoppa" yaagiis.

¹⁵ Yaagin Ermmaasi zaaridi Sedeqiyaasau, "Taani yootikko, neeni tana worikkii? Taani zorinkka, neeni siyakka" yaagiis.

¹⁶ Kawoi Sedeqiyaasi Ermmaasassi qosan hagaadan yaagidi caaqqiis; "Taani nena worennaagaanne qassi nena woranau koyiyaageetussikka aattada immennagaa nuussi de7uwaa immida GODAA sunttan caaqqais" yaagiis.

¹⁷ Yaagin Ermmaasi Sedeqiyaasau zaaridi, "GODAI, Ubaappe Wolqqaama Xoossai, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Baabiloone kawuwaa halaqatussi kushiya immikko, neeni paxa attana; ha katamaikka taman xuugettenna; neenikka ne keettaa asaikka paxa de7ana. ¹⁸ SHin neeni etassi kushiya immennan ixnikko, ha katamaa Baabilooneti omooddana; eti a xuuggana; neenikka etappe kessa ekkakka' yaagees" yaagiis.

¹⁹ Qassikka Kawoi Sedeqiyaasi Ermmaasa, "Taani yayiyoogee ha biittaappe kaddidi, Baabiloonetukko biida Aihudatussa. Aissi giikko, Baabilooneti tana eta kushiyan aattidi immikko, Aihudati tana tuggayana" yaagiis.

²⁰ Ermmaasi zaaridi, "Aikko baawa! Eti nena etayyo aattidi immokkona. Taani yootiyo GODAA qaalaassi hayyanaa azazetta. Hegee neeyyo lo77o gidana; neenikka paxa attana. ²¹ SHin neeni kushiya immennan ixnikko, GODAI tana bessido ajuutai de7ees.

²² Hegeekka aibee giikko, Yihudaa kawuwaa keettan attida maccaasati ubbai omoodettidi, Baabiloone halaqatukko baana. Biiddi eti nena hagaadan yaagana; 'Neeyyo mata lagge gidiyaageeti nena balettidosona; eti nena xoonidosona. SHin ha77i ne tohoi silimuwaa giddo gelin, he laggeti nena yeggidi biidosona' yaagana. ²³ Qassi ne keettaayetinne ne naati ubbai Baabiloonetun omoodettidi baana. Neenikka eta kushiyaappe kessa ekkakka; Baabiloone kawoi nena oiqqana. Ha katamaikka taman xuugettana" yaagiis.

²⁴ Yaagin Sedeqiyaasi Ermmaasau zaaridi, hagaadan yaagiis; "Haggaa neeni taayyo yootidogaa asassi odana xayikko, neeni haiqqakka. ²⁵ Halaqati taani nena haasayidogaa siyidi yiidi, 'Nenaara kawuwaara ai haasayidaakko, nuuyyo yoota. Neeni nuuyyo qottenan yootikko, nuuni nena worokko' yaagidi nena oichchana. ²⁶ Oichchikko neeni, 'Taani he sohuwan haiqqennaadan, tana zaarada qasho keetta gidiya

Yonaataana keettaa yeddennaadan, kawuwaa woos-saas' yaagada zaara" yaagiis.

²⁷ Hegaappe guyyiyan, halaqati ubbai Ermmaasakko yiidi, he oishaa oichchidosona. Kawoi a azazi-doogaadan, ikka etayyo yootiis. Etikka co77u giidi ag-giigidosona; aissi giikko, Ermmaasi kawuwaara haasayishin siyidabi ooninne baawa. ²⁸ Yerusalaamee ohattana wodee gakkanaashin, Ermmaasi naagiyaageetu dabaaban gorddettidi gam77iis.

Yerusalaame Kunddettaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 25:1-12; Ermmaasa 52:4-16)

39 Sedeqiyaasi Yihudan kawotido uddufuntta laittan, tammantta aginan, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoorinne a olanchchati ubbai yiidi, Yerusalaame dooddidosona. ² Sedeqiyaasi kawotido tammanne isiinintta laittan, oiddantto aginan, uddufuntta gallassan Baabiloone olanchchati katamaa gimbbiyaa menttidosa. ³ He wode Baabiloone kawuwaa halaqati, Nerggaali-SHareexera, Samggari-Neba, Sarssekiimanne hara Nerggaali-SHareexera geetettiyaageeti, hara cora halaqatuura issippe yidosona; yiidi Giddo Penggiyaa giyo penggen uttidosa.

⁴ Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasinne a olanchchati ubbai Baabiloone olanchchata be7ido wode, qamman katamaappe kiyidi, kawuwaa ataakilttiyyaa sohuwaa efiya ogiyaa oiqqidi, naa77u dirssaa gimbeta issippe gattiya penggiyaara baqatidosona. Eti Yorddaanoosa Dilbbaakko simmidi biidosona. ⁵ SHin Baabiloone olanchchati eta guyyeera yedettidi, Yarkko dembbaa gattiiddi, Sedeqiyaasa oiqqidosona. Oiqqidi Hamaata biittan, Ribila kataman de7iya Kawuwaa Naabukadanaxoorakko efiidosona. Efin Kawoi Naabukadanaxoori yan Sedeqiyaasa bolli pirddiis. ⁶ Qassi Sedeqiyaasa naata Sedeqiyaasi xeellishin, yan Ribila kataman woriis; Yihudaa halaqata ubbaakka woriis. ⁷ Hegaappe guyyiyan, Sedeqiyaasa aifeta wooci kessidi, a Baabiloone biittaa efaanau sanssalatan qachchiis.

⁸ He wode Baabiloone olanchchati kawo keettaanne asai de7iyo keettata ubbaa taman xuuggidosona; Yerusalaame gimbbiyaakka qolidosona. ⁹ Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani kataman attida asatanne kaddidi banan gaittida asata ubbaa issippe omooduwan Baabiloone biittaa efiis. ¹⁰ SHin kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani aibinne etau bainna hiyyeesatuppe amaridaageeta Yihudan aggidi, etayyo woiniyaa turaa sohotanne goyiyo gadeta immiis.

Ermmaasa Birshshettaa

¹¹ Naabukadanaxoori kawuwaa naagiyaageetu halaqaa Naabuzaraadaana hagaadan yaagidi azaziis; ¹² "Baada Ermmaasa koya demmada, ayyo koshshiyaabaa ubbaa ootta; a bolli hara iitabaa aibanne oottoppa" yaagiis. ¹³ Hegaa gishshau, Naabuzaraadaani, Naabushaazibaani, Nerggaali-SHa-

reexerinne Baabiloone kawuwaa halaqati ubbai issippe gididi kiittidi, ¹⁴ Ermmaasa qashetti uttido, naagiyaageetu dabaabaappe kessidosona. Kessidi ba soo efiidi wottana mala, Saafaana na7aa na7aa, Ahiqaama na7aa Gadaaliyaassi hadaraa immidosona. Hegaappe denddaagan Ermmaasi ba biittaa asaara issippe de7iis.

Abemelekassi Odettida Kiitaa

¹⁵ Ermmaasi naagiyaageetu dabaaban gorddetti uttidashin, GODAA qalalai akko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹⁶ "Ba; baada Toophphe asa gidiya Abemelekassi hagaadan yaaga; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, hagaadan yaagees; "Hegaappe kase taani yootidoogaadanka ha katamaa bollan lo77obaa gidennan, bashshaa ehaana. Hegge ubbai haniyo wode, neenikka ha kataman uttada, ne aifiyan be7ana. ¹⁷ Gido shin, he gallassan taani GODAI nena wotta ekkana; neeni yayyiyo ne morkketu kushiyanka aadhdhada imettakka. ¹⁸ Taani nena ashshana; neeni olan haiqqakka; neeni tanan ammanettido gishshau, haiquwaappe attana. Taani GODAI haggaa odais" yaagees' yaaga" yaagiis.

Ermmaasi Gadaaliyaara De7iis

40 Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani Ermmaasa Raaman birshshi simmin, GODAA qalalai Ermmaasakko yiis. Ermmaasi kase Naabuzaraadaani Yerusalaameppenne Yihudaappe omooddidi, Baabiloone biittaa efaanau sanssalatan qachchido asaa gidдон de7ees.

² Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Ermmaasa dumma kessidi, hagaadan yaagiis; "GODAI ne Xoossai ha bashshaa ha biittaa bollan ehaana giis. ³ Giidoogaadan ha77i ehiis; GODAA bollan intte nagaraa oottido gishshaunne ayyo azazettennan ixido gishshau, hagee ubbai haniis. ⁴ Be7a, ha77i taani ne kushiyann de7iya sanssalataa birshshada nena yeddaas. Tanaara Baabiloone biittaa baana giikko hindda; taani neeyyo koshshiyaabaa ubbaa kuttana. Baabiloone biittaa baanau koyana xayikko booppa. Biittai ubbai ne sinttan de7ees; nena lo77ida sohuwaa awanne ba" yaagiis.

⁵ Ermmaasi a matappe biichchennan de7ishin, Naabuzaraadaani gujjidikka yaagiis; "Saafaana na7aa na7aa, Ahiqaama na7aa Gadaaliyaakko ba; aissi giikko, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori a Yihudaa katamata haariyaagaa oottidi sunttiis. Hegaa gishshau, aara issippe gidada, hegan asaara de7a. Woikko nena lo77ida sohuwaa awanne ba" yaagiis. Hegaappe guyyiyan, kawuwaa naagiyaageetu halaqai au shinqqiyaanne hara imota immidi yeddiis. ⁶ Ermmaasi Mixiphphan de7iya Ahiqaama na7aa Gadaaliyaakko biis. I hegan attida asaara issippe de7iis.

Gadaalee Yihudaa Haariis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 25:22-24)

⁷ Yihudaa ola gadaawatuppenne olanchchatuppe amaridaageeti bantta kushiyaa Baabiloone kawuwaasi biron immiichchibookkona. Eti Baabiloone kawoi Gadaaliyaa he biittaa haariyaagaa oottidi suntti-doogaanne Baabiloone biittaa omoodettidi beennan Yihudan attida hiyyeesatussi halaqa oottidoogaa siyidosona. ⁸ Siyidi Nataaniyaa na7ai Isimaa7eeli, Qaareeha naati Yohanaaninne Yonaataani, Taanihumeeta na7ai Saraayi, Naxoofa katamaappe yiida Efaaya naatinne Maa7ika katamaappe yiida issi bitaniyaa na7ai Yazaanee bantta olanchchatu ubbaara Gadaaliyaakko Mixiphpha yiidosona. ⁹ Saafaana na7aa na7ai, Ahiqaama na7ai Gadaalee etayyo hagaadan yaagidi caaqqiis; “Baabiloonetuyyo kushiyaa immanau yayyoppite; ha biittan uttidi de7ite; Baabiloone kawuwaassikka haarettite. Yaatikko, mule ubbabei inttessi lo77o gidana. ¹⁰ Taani Mixiphphan uttada, Baabiloone biittaaappe inttenaara gaittanau yiya ubbaara intte doona gidada haasayana. SHin intte intte de7iyo heeran heeran woiniyaa, wogaraa zaitiyaanne hara ofintta kattaa aifiyaa ubbaa shiishshidi dagayite” yaagiis.

¹¹ He wode Moo7aaba biittan, Amoona biittan, Eedooma biittaanne hara biittatun de7iyo Aihuda ubbai Baabiloone kawoi amarida Yihudaa asati Yihudan attana mala oottidoogaanne eta haariyaagaa oottidi Gadaaliyaa sunttidoogaa siyidosona. ¹² Siyidi bantta laalettidi de7iyo biittatuppe Yihudaa simmidi, Gadaalee de7iyoosaa Mixiphpha yiidosona. Hegan eti daro woiniyaanne hara ofintta kattaa aifiyaa shiishshidi dagayidosona.

Isimaa7eeli Gadaaliyaa Woriis

¹³ Hegaappe guyyiyan, Qaareeha na7ai Yohanaaninne kushiyaa immibeenna ola gadaawati ubbai Gadaaliyaakko Mixiphpha yiidi, ¹⁴ “Amoona Kawoi Ba7aliisi Nataaniyaa na7aa Isimaa7eela nena worana mala yeddidoogaa erai?” yaagidosona. SHin i eti giyoogaa ammanennan ixxiis.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Qaareeha na7ai Yohanaani Mixiphphan de7iyo Gadaaliyaakko yiidi, xuuran hagaadan yaagiis; “Ooninne erennan de7ishin baada, Nataaniyaa na7aa Isimaa7eela taani worana. Aissi giikko, i nena woriyaabaa gidikko, ne matan shiiqida Aihuda ubbai laalettana; qassi Yihudan attida asai ubbaikka wurana” yaagiis.

¹⁶ SHin Ahiqaama na7ai Gadaalee zaaridi, hagaadan yaagiis; “Isimaa7eelabaa neeni odiyoobai ubbai wordo gidiyo gishshau, hegaa malabaa oottooppa” yaagiis.

41 Laappuntta aginan kawo zare gididi, kawuwaara oottiya halaqatuppe issoi, El-ishamaa7a na7aa na7ai, Nataaniyaa na7ai Isimaa7eeli tammu asatuura issippe biittaa haariya Gadaaliyaara gaittanau Mixiphpha biis. Ubbaiikka issippe uttidi qumaa miishin, ² Nataaniyaa na7ai Isimaa7eelinne

aara de7iyo tammu asati bantta bisuwaa bisuwaa kesidi, Baabiloone kawoi Yihudaa haariyaagaa oottidi sunttido Ahiqaama na7aa Gadaaliyaa woridosona.

³ Hegaa bollikka qassi Isimaa7eeli Mixiphphan Gadaaliyaara de7iyo Aihudatanne Baabiloone olanchchata ubbaa woriis.

⁴ Gadaalee haiqqin wonttetta gallassi, a haiquwaa ooninne eranaappe kasetidi, ⁵ Sekeemappe, Seeloppenne Samaariyaappe hospun tammu asati azzaniiddi, bantta buuchchaa meedidi, bantta maayuwaa pooshshidinne bantta bollaakka puuzidi yiidosona. Eti GODAA Beeta Maqidasiyau immiyo kattaa yarshshuwaanne ixaanaa imotaa ehiidosona. ⁶ Isimaa7eeli Mixiphphappe kiidi, yeekkiiddi etan gaittanau biis; biidi etan gaittido wode, “Ahiqaama na7aa Gadaaliyaakko haa yiite; yiidi a be7ite” yaagiis. ⁷ Eti katamaa giddo geliyoorin, Isimaa7eelinne aara de7iyo asati he asata woridi, ollan oli aggidosona.

⁸ SHin he hospun tammu asatuppe tammati Isimaa7eela hagaadan yaagidi woossidosona; “Hai nuna woroppa! Nuuni nu shooqan qosido daro gisttee, banggai, wogaraa zaiteenne eessai de7ees” yaagidosona. Yaagin i eta worennan yeddi aggiis. ⁹ Isimaa7eeli worido asaa ubbaa olido ollai, Israa7eela kawoi Baa7ishi olanau yiido wode, Kawoi Asi bookkissido gita ollaa. Nataaniyaa na7ai Isimaa7eeli he ollaa ahan kunttiis. ¹⁰ Isimaa7eeli kawuwaa macca naatanne Mixiphphan attida asaa ubbaa omooddiis. Hegeeti kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani Ahiqaama na7aa Gadaaliyaara issippe Mixiphphan wottidoogeeta. I eta omooddidi, banaara ekkidi, Amoona biittaa baanau denddiis.

¹¹ Qaareeha na7ai Yohanaaninne aara issippe de7iyo ola gadaawati Isimaa7eeli oottido iitabaa ubbaa siyidosona. ¹² Siyidi bantta asaa ekkidi, aara olettanau biidosona; Isimaa7eelakka Gabaa7oonan de7iyo gita deelliyaa matan gakkidi oiqqidosona. ¹³ Isimaa7eeli omooddidi banaara efiido asai ubbai Qaareeha na7aa Yohanaananne aara de7iyo ola gadaawata be7ido wode, keehi ufaittidosona. ¹⁴ He omoodettidaageeti ubbai guyye simmidi biidi, Qaareeha na7aa Yohanaan gaittidosona. ¹⁵ SHin Isimaa7eelinne hara hospun asati issippe Yohanaanappe kessi ekkidi, Amoona biittaa baqatidosona.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Isimaa7eeli Gadaaliyaa wori simmidi, Mixiphphappe omooddidi ehiido olanchchati, maccaasati, naatinne mureessati ubbai Qaareeha na7aa Yohanaanaaranne hara ola gadaawatuura denddidi biidosona. ¹⁷ Baabiloone kawoi haariyaagaa oottidi sunttido Ahiqaama na7aa Gadaaliyaa Isimaa7eeli worido gishshau, Baabiloonetussi yayyidosona; yayyidi Baabiloonetuppe baqatidi, Gibxxe baanau denddidosona. Biiddi Beetaliheeme matan de7iyo Kimihaama giyo sohuwan shemppidosona.

Gibxxe Beennadan GODAI Odiis

42 Ola gadaawati ubbai, Qaareeha na7ai Yohanaani, Hoshaya na7ai Azaariyaasinne asai

ubbai, guuttaappe gitaa gakkanaashin yiidi, ² hanan-abaa yootiya Ermmaasa hagaadan yaagidosona; “Nuuni nena oichchiyoobaa nuussi oottarkkii! Ha attida nu gishshatau GODAA ne Xoossaa woossarkkii! Nuuni kase daro; shin ha77i neeni be7iyooogaadan, guuttatu xallai attida. ³ Nuuni biyo ogiyaanne nuuni oottanabaa i nuna bessanaadan, GODAA ne Xoossaa nu gishshatau woossa” yaagidosona.

⁴ Hananabaa yootiya Ermmaasi zaaridi, “Lo77o. Intte giidoogaadankka, GODAA intte Xoossaa taani woosana; qassi intteppe aibanne qosennan, i yootiyoobaa ubbaakka intteyyo yootana” yaagiis.

⁵ Eti zaaridi, Ermmaasau hagaadan yaagidosona; “GODAI ne Xoossai ne baggaara nuuyyo kiittiyooobaa ubbaa nuuni polana xayikko, GODAI ba huuphen nu bolli tumunne ammanettida markka gido. ⁶ Nuuni dosiyooobaa gidin, ixchiyoobaa gidinkka, nuuni nena akko kiittiyooobaa nuuni ootana. Aissi giikko, nuuni ayyo azazettikko, nuuyyo ubabai lo77o gidana” yaagidosona.

⁷ Tammu gallassaappe guyyiyan, GODAA qalalai Ermmaasakko yiis. ⁸ Yaatin, i Qaareeha na7aa Yohanaana, aara de7iya ola gadaawatanne asaa ubbaa, guuttaappe gitaa gakkanaashin xeegeidi, ⁹ hagaadan yaagiis; “Intte woosaa taani akko shiishshana mala, intte tana kiittido GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ¹⁰ Intte ha77i ha biittan uttikko, taani inttena keexxanaappe attin kolikke; tokkanappe attin, shoddikke. Aissi giikko, taani kase intte bollan ehiido iitabai tana azzanissiis. ¹¹ Intte ha77i yayyiyo Baabiloone kawuwaassi ainne yayyoppite! Inttena a kushiyaappe ashshanau taani inttenaara de7iyoo gishshau yayyoppite! Taani GODAI haggaa odais.

¹² Taani intteyyo qarettana; yaatada i intteyyo qarettidi, inttena intte biittau zaaranaadan oottana’ yaagees.

¹³ “SHin intte GODAASSI, intte Xoossaassi, azazettennan ixchidi, ‘Ha biittan uttokko’ giikko, ¹⁴ qassi intte, ‘Olaa woriyaanne olau punniyo malkkataa siyennasaaninne namisi bainnasaa Gibxxe biidi, yan de7ana’ giikko, ¹⁵ inttenoo Yihudan attidaageetoo, GODAI inttena giyoobaa siyite. Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ‘Intte Gibxxe biidi, yan de7anau qofaa qachchikko, ¹⁶ he intte yayyido olai Gibxxen inttena oiqqana; intte hirggido koshaiikka inttena kaallidi baana; inttekkka yan Gibxxen haiqqana. ¹⁷ Gibxxe biittaa biidi de7anau qofaa qachchida asai ubbai olan, woi koshan woikko boshan haiqqana. Taani eta bollan ehiyo iitabaappe issoinne kessi ekkenna; issoinne attenna’ yaagees.

¹⁸ “Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ‘Yerusalaamen de7iyaageetoo bollan ta hanqqoinne ta yiilloi gukkidoogaadan, intte Gibxxe geliyo wode intte bollankka ta hanqqoi hegaadan gukkana. Intte dagama, cashsha, qanggetanne qilliicciyoobaa gidana; ha sohuwaa naa77antto mulekka be7ekketa’ yaagees.

¹⁹ “Yihudan attidaageetoo, GODAI inttena, ‘Gibxxe booppite!’ yaagiis. Taani hachchi inttena, ‘Ye77e!’ gi-

idobaa erite. ²⁰ Intte tana, ‘Nu gishshatau GODAA nu Xoossaa woossa; i neeyyo yootiyoobaa ubbaakka nuuyyo yoota; nuuni oottana’ yaagidi, tana GODAAKKO, intte Xoossaakko, kiittideta; hegan gita balaa balideta. ²¹ Taani i giidoogaa ubbaa hachchi intteyyo yootaas. SHin GODAI intte Xoossai ta baggaara intteyyo kiittido qaalau intte azazettennan ixchideta. ²² Simmi haggaa erite: intte biidi de7anau koyiyo biittan intte olan, koshaaninne boshan haiqqidi wurana” yaagiis.

Ermmaasa

43 GODAI eta Xoossai kiittido qaalaa ubbaa Ermmaasi etayyo odidi wurssidoogaappe guyyiyan, ² Hoshaya na7ai Azaariyaasi, Qaareeha na7aa Yohanaaninne otoranchcha asai ubbai Ermmaasa hagaadan yaagidosona; “Neeni wordduwa yootaasa! GODAI nu Xoossai nuuni Gibxxe biidi uttena mala yootanau, nena nuukko mule kiittibeenna. ³ SHin Baabiloone biittaa asai nuna woranaadan woi omooddidi bantta biittaa efaanaadan, neeni nuna eta kushiyan aattada immana mala, nena nu bollan denttidaagee Neeriyaa na7aa Baaruka” yaagidosona.

⁴ Haggaa gishshau, Qaareeha na7ai Yohanaani, ola gadaawati ubbainne asai ubbai Yihudaa biittan de7anau, GODAI eta azazido azazuwaa polennan ixchidosona. ⁵ Ixchidi Qaareeha na7ai Yohanaaninne ola gadaawati ubbai bantta laalettido kawotettatu ubbaappe Yihudan de7anau simmida Yihudaa asaa bantanaara ekkidi, Gibxxe biidosona. ⁶ Qassi kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani Saafaana na7aa, Ahiqaama na7aa Gadaaliyaara issippe de7ana mala ashshido attumaasata, maccaasata, naatanne kawuwaa macca naata ubbaa efiidosona. Qassikka hananabaa yootiya Ermmaasanne Neeriyaa na7aa Baarukakka efiidosona. ⁷ Hegaadan hanidi, GODAI azazidoogaa ixchidi, Gibxxe biitti gelidi, Xaafinaasa giyo katamaa gakkanaashin biidosona.

⁸ Xaafinaasan GODAA qalalai Ermmaasakko hagaadan yaagiiddi yiis; ⁹ “Gita shuchchata ne kushiyan oiqqaa ekkada, Yihudaa asai be7ishin, Xaafinaasan de7iya Gibxxe kawuwaa keettaa geliyoosaappe sintta baggaara de7iya baasuwan mooga. ¹⁰ Moogada eta hagaadan yaaga; ‘Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; “Taani kiittada, ta ashkkaraa Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora ehiissana; ehiissada ha moogettida shuchchatu bollan a kawotaa araataa wottana. Yaatobare i ba kawotaa dunkkaaniyaa a bollan essana. ¹¹ I yiidi Gibxxe biittaa olana. Haiquwau de7iyaageeti haiqqana; omooduwau de7iyaageetikka omoodettana; qassi olan haiqqanau de7iyaageetikka olan haiqqana. ¹² Gibxxe xoossatu keettata i taman oittana; eeqatakka xuuggana, woikko omooduwau ekkidi efaana. Henttanchchai ba calaa maayiyoogaadan, i Gibxxe biittaa maayana. Yaatidi hegaappe saro baana. ¹³ Gibxxe biittan Heliyopoliisa giyo kataman de7iya hawulttiyaa i mentterettana; Gibxxe xoossatu keettatakka taman xuuggana” yaagees’ yaaga” yaagiis.

Gibxxen De7iya Aihudatussi Odettida GODAA Qaalaa

44 Gibxxe biittan Migidoola, Xaafinaasanne Mempa-pisa geetettiya katamatuuninne tohossa baggaara de7iya Patiroosa biittan de7iya Aihudata xeel-lyaaagan GODAA qaalai Ermmaasakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²“Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, hagaadan yaagees; Yerusalaame bollaanne Yihudaa katamatu ubbaa bolla taani ehido bashshaa ubbaa intte intte huuphen be7ideta. Eti hachchi gakkanaashin, koletti uttidosona; ooninne yan de7enna. ³Hegee hanidoogee eti iita oosuwa oottidi, tana hanqquetissido gishshaassa. Eta gidin, inttena gidin, woi intte maizza aawata gidin, ooninne erenna hara xoossaassi ixaanaa cuwayidi, ayyo goinnidosona. ⁴“Hagaa malaa taani GODAI ixxiyo sheneyiyaabata oottoppiti!” yaagidi yootana mala, zaara zaarada ta ashkarata, hananabaa yootiyaageeta, kiittaas. ⁵SHin odiyoogaa eti siyennan woikko ezggennan ixxidosa. Eti hara xoossatuuyo ixaanaa cuwayiyo iita oosuwa aggennan ixxidosa. ⁶Hegaa gaasuwan ta suulliya hanqqoinne yiilloi tigettiis; tigettidi Yihudaa katamatu-uninne Yerusalaame ogetun eexxiis. Etikka hachchi intte be7iyooogaadan, kolettidaageetanne baises gididosona’ yaagees.

⁷“Ha77ikka GODAI, Ubbaappe Wolqqaama Xoossai, Israa7eela Xoossai, hagaadan yaagees; ‘Intteyyo zerettai antenna mala, maccaasaa, attumaasaa, naatanne yoogata Yihudaa biittaappe xaissanaadan, ha pala iitabaa intte intte bolli aissi ootteetii? ⁸Intte de7anau gelido ha Gibxxe biittan hara xoossatuuyo ixaanaa cuwayiyoogan tana aissi hanqquetisseetii? Woikko sa7an de7iya kawotettatu ubbaa giddon qanggettanne bore gididi, intte huuphiyaa bashshanau aissi koyeetii? ⁹Kase intte aawati, Yihudaa kawotinne eta keettaayeti, qassi inttenne intte keettaayeti Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame ogetun oottido iitatettaa ubbaa dogidetiyye? ¹⁰Intte hachchi gakkanaashin, inttenatettaa ziqqissibeekketa; taassikka yayyibeekketa. Qassi taani inttessinne intte maizza aawatussi immido higgiaanninne wogan bibeekketa’ yaagees.

¹¹“Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, hagaadan yaagees; ‘Be7ite, bashshaa ehaanaayyo, Yihudan de7iya inttena ubbaa muleera xaissanaayyo taani qofaa qachchaas. ¹²Yihudan attidaageetu giddoppe, Gibxxe biidi, yan de7anau qofaa qachchidaageeta taani xaissana. Eti ubbai Gibxxen wurana; olaaninne koshan haiqqana. Gi-taappe guuttaa gakkanaashin de7iya ubbai olaaninne koshan wurana. Eti dagama, cashsha, qanggettanne qilliicciyoobaa gidana. ¹³Taani Yerusalaame olan, koshaaninne boshan qaxxayidoogaadan, Gibxxe biittan de7iyaageetakka qaxxayana. ¹⁴Yihudan attidaageetuppe Gibxxe biidi de7iyaageeti mulekka kessi ekkokkona. Eti simmidi yiidi de7ana giidi amottiyo Yihudaa biittaa ai asinne simmenna; haiquwaappe

palahida issi amara asaappe attin, simmidi yaana hara asi de7enna’ yaagees” yaagiis.

¹⁵Yaagin bantta maccaasati hara xoossatuuyo ixaanaa cuwayiyoogaa eriya attumaasati ubbainne hegan eqqida maccaasati ubbai gita maabara gididi, Gibxxen tohossa baggaara de7iya Patiroosa giyoosan de7iya asai ubbai Ermmaasa hagaadan yaagidosona; ¹⁶“Neeni GODAA sunttan nuuyo yootiyoobaa ubbaa nuuni siyokko. ¹⁷Nuuni oottana giidobaa ubbaa oottana. Nuuni, nu maizza aawati, nu kawotinne nu halaqati Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame ogetun kase oottidoogaadan, Saluwaa Kawiyoo geetettiya nu xoosseessi ixaanaa cuwayana; ushshaa yarshshuwaakka iyyo gussana. Aissi giikko, nuuni kase heгаа oottiyo wode, nuuyo daro qumai de7ees; he wode nuuyo sa7ai keha; nuna aibinne metibeenna. ¹⁸SHin Saluwaa Kaweessi ixaanaa cuwayiyoogaanne ushshaa yarshshuwa gussiyooogaa aggoosappe haa simmin, nuuyo ubbabaikka pacciis; nuuni olaaninne koshan wurida” yaagidosona.

¹⁹Maccaasati gujjidikka hagaadan yaagidosona; “Nuuni Saluwaa Kawiyoo milatiya oittaa uukkiyo wode, ixaanaa cuwayiyo wodenne ushshaa yarshshuwa iyyo gussiyoo wode ubban, nu azinati erennan de7ishin, nuuni oottidobi aibinne baawa” yaagidosona.

²⁰Ayyo hegaadan giidi zaarida asau ubbau, maccaunne attumau, Ermmaasi hagaadan yaagiis; ²¹“Inttenne intte maizza aawati, intte kawotinne intte halaqati, qassi biittan de7iya asai ubbai Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame ogetun ixaanaa cuwayidoogaa GODAI erenna woikko dogiis giidi qoppeetii? ²²Intte oottiyo iitanne sheneyiya oosuwa GODAI co77u gaanau danddayibeenna gishshau, intte biittaa moorettida, baisanne qanggettida biitta oottiis. Hachchi intte be7iyooogaadan, intte biittai asi de7enna biitta gididiis. ²³Ha bashshai ubbai inttena gakkidoogee intte hara xoossatuuyo ixaanaa cuwayido gishshaassa, GODAA naaqqido gishshaassa, GODAA qaalaa siyennan ixxido gishshaassanne a higgiaanninne a wogaassi azazettennan ixxido gishshaassa” yaagiis.

²⁴Hegaappe guyyiyan, Ermmaasi asau ubbau, maccaunne attumau hagaadan yaagiis; “Inttenoo, Yihudaappe yiidi, Gibxxe biittan de7iya asatoo, ubbaikka GODAI giyoobaa siyite! ²⁵Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, hagaadan yaagees; ‘Inttenne intte keettaayeti, “Nuuni Saluwaa Kaweessi ixaanaa cuwayana; ushshaa yarshshuwaakka iyyo gussana” giidi caaqqido caaquwaa polidi, oosuwan bessideta. Ha77ikka gidikko, intte caaquwaa minttitenne polite’ yaagees.

²⁶“Gidikkonne, inttenoo, Gibxxe biittan de7iya Yihudaa asatoo, GODAI giyoobaa siyite! GODAI hagaadan yaagees; ‘Hagaappe hini baggan Gibxxe biittan de7iya Yihudaa asaappe issosinne ta sunttan, “Ubbaa Haariya GODAI ero!” giidi caaqqenna mala, taani ta gita sunttan caaqqas. ²⁷Taani eta bolli lo77obaa ehaanaassi gidennan, iitabaa ehaanaassi xeellais. Gibxxen de7iya Yihudaa asai muleera wurana gakkanaashin,

olaaninne koshan haiqqana. ²⁸ SHin olaappe attida issi amaridaageeti Gibxxeppe Yihudaa simmana. He wode Gibxxen de7iya Yihudaa asai ta qaalaappenne eta qaalaappe oogee tumattidaakkonne akeekidi erana.

²⁹ "Taani inttena ha sohuwan qaxxayanaagaunne, "Taani intte bolli iitabaa ehaana" giidoogee tumatanaagau, taani GODAI intteyyo malaataa immais: ³⁰ taani Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa ayyo morkke gididi, a woranau koyiya Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorassi aattada immidoogaadan, Gibxxe Kawuwaa Hofirakka a woranau koyiya a morkketussi aattada immana. Taani GODAI haggaa odais' yaagees" yaagiis.

Baarukassi Odettida Hiraagaa

45 Yoosiyaa na7ai Yo7aqeemi Yihudan kawotido oiddantto laittan, Neeriya na7ai Baaruki ha qaalata Ermmaasi yootin siyidi, maxaafan xaafiis. He wode Ermmaasi ayyo yootido qaalai haggaa.

² "Baarukaa, nena GODAI, Israa7eela Xoossai haggadan yaagees; ³ 'Neni, "GODAI ta sahuwaa bollan azzanuwa gujjido gishshau, aayyee tanoo! Taani yeehuwan daafurada shemppuwaakka xayaas" yagadasa' yaagees.

⁴ "Baarukaa, nena GODAI haggadan yaagees; 'Taani keexxidoogaa taani qolana; taani tokkidoogaakka taani shoddana. Hegaakka qassi taani biittan sa7an ubban oottana. ⁵ Yaatin, neeni neeyyo gitabaa koyaiyye? Hegaa koyoppa. Aissi giikko, asaa ubbaa bollan taani iitabaa ehaana. Taani GODAI haggaa odais. SHin neeni biidosan ubban taani nena haiquwaappe ashshana' yaagees" yaagiis.

Gibxxe Pirddaa

46 Kawotettatubaa odanau GODAI Ermmaasassi kiittido qaalai haggaa. ² Yo7aqeemi Yihudan kawotido oiddantto laittan, Efiraaxiisa SHaafaa matan, Karkkamiisha giyo sohuwan, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori xoonido Gibxxe Kawuwaa Nako olanchchatubaa GODAI haggadan yaagees; ³ "Gibxxe ola gadaawati haggadan yaagidi garmmaamoosona; 'Intte wogga gondalliyaanne qeeri gondalliyaa giigissite; giigissidi olau salppite! ⁴ Intte paraa bixaalidi toggite; intte huuphiyan birata qophiyaa wottidi, intte sohuwaa sohuwaa oiqqite! Intte tooraa leefite; intte ola maayuwaakka maayite! yaagoosona.

⁵ "SHin hagee taani be7iyooogee aibee? Gibxxe olanchchati yayyidi, guyye simmidosona. Wolqqaamati xoonettidosona; xoonettidi guyyenne xeellennan eesotidi baqatidosona. Eta yuusho ubban dagamai de7ees! Taani GODAI haggaa odais. ⁶ Eesotidi woxxiyaageeti kessi ekkana danddayokkona; mino olanchchatikka attanau danddayokkona. Huuphessa bagga biittan, Efiraaxiisa SHaafaa matan ubbaikka xubettidi kunddi aggoosona.

⁷ "Hegee Naile SHaafai kixxidi, yuushuwaa ubbaa kumiyoogaadan, biitta ubbaa kumidaagee oonee?

⁸ Hegee Naile SHaafai kixxidi, yuushuwaa ubbaa kumiyoogaadan, biitta ubbaa kumidaagee Gibxxe! Gibxxe haggadan yaagees; 'Taani kixxada, biittan sa7an eellana; katamatanne katamatun de7iya asaa ubbaa bashshana. ⁹ Paratoo, piriixite! Paraa gaareta laaggiyaageetoo, eesuwan laaggite! Gondalliyaa oiqqida Toophphiyaappenne Liibiyaappe [†] yiida olanchchato, kiyite! Lidiyaappe yiida wonddafiyaa dukettan loohida olanchchato, woraajjite! yaagees" yaagiis.

¹⁰ He gallassai Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAA gallassa, GODAI ba morkketu bollan haluwaa kiyiyo gallassa. A bisoi kallana gakkanaashin, eta maana; alana gakkanaashinkka eta suuttaa uyana. Aissi giikko, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI huuphessa bagga biittan, Efiraaxiisa SHaafaa matan eta yarsho oot-tidi ekkana. ¹¹ Inttenoo, Gibxxe asatoo, Gala7aade biittaa biidi, intteyyo tiyettiyo xaliyaa demmite. Gido shin, intte coo mela xaliyaa darisseetappe attin, intteyyo paxoi mule baawa. ¹² Intte yeellaa kawotettati siyidosona; intte yeekkiyo yeehuwaa biittai sa7ai siyiis. Aissi giikko, intte olanchchati issi issuwan xubettidi, mulee issippe kunddidosona.

Naabukadanaxoori Yuussaa

¹³ Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori Gibxxe biittaa olanau yiyo wode, GODAI hananabaa yootiya Ermmaasassi yootido qaalai haggaa: ¹⁴ "Haggaa Gibxxen yoota; qassi Gibxxe katamatun Migidoolan, Mempisaaninne Xaafinaasan awaajja. 'Olai intte yuushuwan de7iya asaa ubbaa wurssiiddi de7iyi gishshau, denddi eqqidi gigettite! yaaga. ¹⁵ Intte wolqqaama xoossai Aphphisi aissi kunddidee? GODAI a sugido gishshau kunddiis. ¹⁶ Intte olanchchati xubettidi kunddidosona. Kunddidi issi issuwaa, 'Denddite! Denddidi ha morkkiyaa bisuwaappe attanau, nu asaakko, nu biitti ane simmoos' yaagoosona. ¹⁷ Eti yan Gibxxe kawuwaa, 'Ba wodiya coo wurssiya odanchchaa' giidi sunttana" yaagiis.

¹⁸ Ubbaappe Wolqqaama GODAA geetettiya Kawoi haggadan yaagees; "Taani ta de7uwan caaqqais: dere-tu gidduwan Taaboora Deree, woikko abbaa lanqqiyan de7iya Qarmmeloosa Deree aduqqiyoogaadan aduqqiya morkkee intte bolli yaana. ¹⁹ Inttenoo, Gibxxe biittan de7iyaageetoo, omooduwan baanau giigite. Aissi giikko, Mempisa katamai kolettidi, ooninne de7enna bazzo gidana.

²⁰ "Gibxxe biittai lo77iya ussee mala; shin huuphessa bagga biittaappe yiya boxiyan a saxettana. ²¹ Gibxxen qaxarettida olanchchati modhdhida mirggotu mala. Ee, etikka issippe guyye simmidi baqatidosona; eti bantta sohuwan eqqibookkona. Aissi giikko, eta bashshaa gallassai, eti qaxxayettana wodee gakkichchiis.

²² "Morkketi wolqqan woraajjiyo wode, Gibxxe asai baqatiya shooshshaadan solddana; he morkketi mit-taa qanxxiya asatudan, kalttaa ekkidi, a bolli yaana.

[†] LIIBIYAAPPE: Ibraawettuwan "Puuxa" geetteettes.

²³ Yiidi asai sixima woraa qeexidi xaissiyooagaan, Gibxxe asaa siifi wurssana. Taani GODAI hagua odais. Morkketu goodai booliyaappekka corattees; eta goodanau danddayettenna. ²⁴ Gibxxe asai kauyyana; huuphessa baggappe yiya asatu kushiyanikka aadhdi-di imettana" yaagees.

²⁵ Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Taani Teebisa katamaa xoossaa Amoonaa, Gibxxe kawuwaa, Gibxxe biittaanne Gibxxe xoossata, Gibxxe kawotanne Gibxxe kawuwan zemp-piyaageeta ubbaa qaxxayana. ²⁶ Eta woranau koyiya Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora kushiyaaninne a olanchchatu kushiyan aattada immana.

"Hegaappe simmin, Gibxxe biittai kaseegaadan asi de7iyo biitta gidana. Taani GODAI hagua odais.

GODAI Ba Asaa Ashshana

²⁷ "Inttenoo, ta ashkkaarato, Yaaqooba zaretoo, yayyoppite! Inttenoo, Israa7eelato, dagammoppite! Intte haahosan de7ishin, taani inttena ashshana; intte zareta akka eti omoodettido biittaappe yedissana. Yaaqooba zareti simmidi, aibakko bochchennan saro de7ana. Eta ai asinne yashissenna. ²⁸ Inttenoo, ta ashkkaarato, Yaaqooba zaretoo, taani GODAI inttenaara de7iyo gishshau, yayyoppite! Taani inttena laalido kawotetta ubbaa muleera xaissana; shin inttena muleera xaisikke. Taani inttena likke pirddan qaxxayana; qixaatee bannan inttena muleera coo yeddikke. Taani GODAI hagua odais" yaagees.

Pilisxeema Pirddaa

47 Gibxxe kawoi Gaaza olanaappe kasetidi, Pilisxeema biittaa xeelliyaaagan GODAAPPE hananabaa yootiya Ermmaasakko yiida qaalai hagua. ² GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, huuphessa bagga biittappe haattai xuuqqananne di7oi gelido kixa haattadan goggana. Goggidi biittaanne biittaa bolla de7iyaabaa ubbaa, katamatanne katamatu gidдон de7iya asaa ubbaakka muukkana. Yaatobare asai waassana; he biittan de7iya ubbai yeekkana. ³ Aissi giikko, eti paratu kottiyaa, paraa gaaretu giirettaanne gaaretu irzzotu gonddorssaa siyana; siyidi aawati bantta kushee arggaacido gishshau, bantta naata maaddanau guyye simmukkona. ⁴ Pilisxeema asaa xaissananne Xiirsoosanne Sidoona maaddanau attidaageeta biittaappe xaissanau wodee gakkiiis. GODAI Pilisxeema asata, hegeetikka Meediteraane Abbaa xanxxan attida Kafattoore zareta xaissana hanees. ⁵ Gaaza asai gita kayyuwaa kayyottiis; Asqqaloona asaikka sirphphi giis. Inttenoo, abbaa xanxxa garan attidaageetoo, intte aude gakkanaashin, intte bolla qanxxerettiiddi kayyottuuteetii?

⁶ "Intte, 'Nenoo GODAA bisuwau, neeni co77u geenan ixxiyoogee aude gakkanaashiinee? Ne shoohuwau simma gela! Co77u gaada shemppa!" yaageeta. ⁷ Shin GODAI a azirggin, i waani co77u go geetii?

Asqqaloona bollinne abbaa xanxxa biittan de7iya asaa bolli i a sunttirggiis" yaagees.

Moo7aaba Pirddaa

48 Moo7aaba biittaa xeelliyaaagan Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Nabo katamaassi aayye7ana! Aissi giikko, i bayana. Qiriyaatama katamai kauyyananne omoodettana; eta qatotikka kauyyananne meqerettana. ² Hagaappe hini baggan Moo7aaba ceeqoi xayana. Aissi giikko, Haseboona kataman de7iya asai Moo7aaba bolli, 'Haayite! He biittaa ane muleera xaissos' yaagidi iitabaa maqettiis. Nenoo, Maadimeena katamau, nenakka sirphphi oottana; ne geeduwaa olai kaallana.

³ "Horonaima asai, 'Laalettainne wolqqaama bashshai gakkiiis' yaagidi waassiyoo waasuwa siyite! ⁴ Moo7aabi meqerettana; a naati yeekkiyo yeehuwaa siyite! ⁵ Eti yeekkiiddi, Luhiita pudettaa kiyana; Horonaima dugettaakka bashshau waassiyaaageetu waasuwa siyiiddi wodhdhana. ⁶ Eti issai issuwaa, 'Baqatite! Bazzon de7iya harddiidaadan woxxiiddi, intte shemppuwaa ashshite!' yaagana.

⁷ "Nenoo, Moo7aaba biittau, neeni ne wolqqaaninne ne duretettan ceeqettido gishshau, neenikka omoodettana. Qassi Kamoosha giyo xoosaiikka ba qeeseturanne ba halaqatuura issippe omoodettidi, harasaa baana. ⁸ GODAI yootidoogaadan, katamata ubbaa xaissiyaaagee yaana; issi kataminne attenna; wombainne dembbai ubbai issippe xayana. ⁹ Moo7aabayyo i paallidi attiyo qefiyaa immite. A katamati ubbai baysa gidana; issi asinne etan de7enna.

¹⁰ "GODAA oosuwa shenehoo giidi oottiya urai qanggettidaagaa gido! GODAI azazi wottin, suutta gussennaadan ba bisuwaa teqqiya uraikka qanggettidaagaa gido!

¹¹ "Moo7aabi yelagatettaappe doommidi, ishaluwan de7ida asa mala; i hara biittau omoodettibeenna. Moo7aabi baattaappe baattau tigettennaaninne qaaxxennan, mal77oi laamettennaaninne sawoi aggennan, uttidi de7i bayida woine eessaa mala.

¹² Moo7aaba aatti yeggiyaageeta taani GODAI kiittiyo gallassati yaana. Eti a aatti yeggidi, baattaappe cing-giriishana; cing-giriishidi, a baattaa mentterettana.

¹³ Yaatin, Israa7eela asai ba ammanettido, Beeteelen de7iya eeqaan kauyyidoogaadan, Moo7aaba asaikka ba xoossan Kamooshan kauyyana.

¹⁴ "Intte, 'Nuuni wolqqaama asanne mino olanchcha' giidi aissi ceeqetteetii? ¹⁵ Be7ite, Moo7aaba biittainne yan de7iya katamati bayidosona. A yelaga attumaasatikka shuhettanau duge biidosona. Taani Kawoi, Ubbaappe Wolqqaama GODAA geetettiyaagee hagua odais. ¹⁶ Moo7aaba bashshai matattiis; tuggai a bolla yiyo wodeekka eesottiiddi gakkiiis.

¹⁷ "A yuushuwan de7iya asau, a gitatettaakka eriya ubbau, 'Mino gidida kawotaa xam77ai waani meqqidee! Bonchchettida xam77ai waani kinchchettidee!' yaagidi zilaalite.

¹⁸ "Inttenoo, Diboona kataman de7iyaageetoo, intte bonchcho sohuwaappe wodhdhidi, mela biittan uttite. Aissi giikko, Moo7aaba xaissiyaagee intte bollankka yaana; intte qatuwaa ubbaakka laalana.

¹⁹ "Aaro7era kataman de7iyaageetoo, ogiyaa doonan eqqidi xeellite; kessi ekkidi baqatiya attumaasaanne maccaasaa, 'Aibee kiyidai?' yaagidi oichchite.

²⁰ "Oichchobare eti, 'Moo7aabi meqqido gishshau kauyyiis; ayyo yeekkitenne zilaalite! Moo7aabi bayidoogaa Arnnoona SHaafaa lanqqiyan awaajjite!' yaagidi zaarana.

²¹ "Gezziyan de7iya Holoona, Yaahixa, Mefa7aata, ²² Diboona, Nabo, Beeti-Dibilaatama, ²³ Qiriyaatama, Beeti-Gamuula, Beeti-Ma7oona, ²⁴ Qiriyoottanne, Booxira geetettiya katamatu bollaanne mataanne haahuwan de7iya Moo7aaba katamatu bollan pirddai yiis. ²⁵ Moo7aaba kacee qanxxettiis; a qeseekka meqqiis. Taani GODAI haggaa odais.

²⁶ "GODAA bollan otorettido gishshau, Moo7aaba ushshidi mattoyite. Mattoyin ba cooyido cooshshaa bollan gondoretto; asai ubbaikka a bollan qilliicco.

²⁷ Kase neeni Israa7eela bollan qilliiccabeikkii? Abaa haasayiyo wode, neeni karada huuphiyaa qaattidoogee Israa7eeli kaisotu giddoppe oiqettiineeyye?

²⁸ "Inttenoo, Moo7aaban de7iyaageetoo, katamaappe kiyi biidi, shuchchaa kooppuwaa giddon de7ite. Aafuwaa doonan ba keettaa keexxiya haraph-
phee mala gidite. ²⁹ Moo7aabi keehi otorettiis; Moo7aaba asai ai keenaa ayyiyaakko, minddatiyaakkonne otorettiyaakko, qassi banttana eti ai keenaa xoqqissi wottidaakko, taani siyaas. ³⁰ Taani GODAI eta minddaa erais; shin ainne maaddenna; eta ceeqoikka aibakka oottenna. ³¹ Hegaa gishshau, taani Moo7aabassi waassais; Qiirihereesa asaassikka kayyottada yeekkais.

³² "Inttenoo, Siibima asau, Yaa7izeera asaassi yeekkiyoogaappe aattada taani inttessi yeekkais. Intte tashee daayidi, Maxine Abbaa pinnidi, Yaa7izeera gakkida woiniyaa turaa mala; shin intte ofintta teeraanne intte woiniyaa wurccuwaa bonqqiyaageeti yiidi xaissirggidosona. ³³ Lo77o kattai aifiyo Moo7aaba biittaappe pashkkainne ufaissai ekketiichchiis. Woiniyaa teeraa gum77iyo sohotuppekka woine eessai goggennaadan teqqarggaas. Ooninne naa77antto a ililiiddi gum77enna. Asaa cenggurssai siyettikkokka, ufaissa cenggurssa gidenna.

³⁴ "Eti Haseboonaanne EI77aalen waassiyoo waasoi Yahaaxa gakkanaashin siyettees. Qassi Xoo7aaroppe biidi, Horonaimanne Egilaati-SHaliishiyaa gakkanaashin siyettees. Harai atto Nimiriima haattaikka meliis.

³⁵ "Taani Moo7aaban asai goinniyo xoqqa sohotun yarshshiyaageetanne bantta xoossatussi ixaanaa cuwayiyaageeta xaissana. Taani GODAI haggaa odais.

³⁶ Eti kase demmido doretta ubbai ha77i xayiichchido gishshau, ta wozanai Moo7aabassinne Qiirihereesa asaassi baliyan yeekkiya asadan yeekkees. ³⁷ Eti ubbai bantta huuphiyaanne bantta buuchchaa meedi-

dosona; bantta kushiyaakka qanxxidi masunxxissidosona; qassi bantta xeessankka waaruwaa gixxidosona. ³⁸ Moo7aaban de7iya keetta ubbaanne dabaaban yeehoppe attin, harabi baawa. Aissi giikko, Moo7aaba taani ooninne koyenna otodan menttaas. Taani GODAI haggaa odais.

³⁹ "Moo7aabi aiba meqo meqqidee! A asainne aiba waaso waassii! Moo7aabi yeellatiiddi, ba zokkuwaa wora aiba zaaro zaarii! Hegaa gishshau, Moo7aabi ba yuushuwan de7iya ubbatussi miicciyoobaanne dagamiyoobaa gidiis" yaagees.

⁴⁰ GODAI haggadan yaagees; "Arggantai ba qefiyaa pididi ootti paalliiddi yiyoogaadan, morkkee Moo7aaba bollan yaana. ⁴¹ A katamati ohettana; a qatotikka eketana. He gallassi Moo7aaba mino olanchchatu wozanaikka maaretai oiqqido maccaasee wozanaa mala gidana. ⁴² Moo7aabi ta bollan, GODAA bollan makkalido gishshau xayana; haggappe sinttau i kawotetta gidenna.

⁴³ "Inttenoo, Moo7aaban de7iyaageetoo, yashshiyaabai, ollainne piree inttena naagees. Taani GODAI haggaa odais. ⁴⁴ Yashshiyaabaappe baqatidi woxxiya ooninne ollan kunddana; qassi ollaappe pude kiyiya ooninne piriyan ohettana. Aissi giikko, taani Moo7aaba qaxxayiyo wodiyan haggaa oottana. Taani GODAI haggaa odais.

⁴⁵ "Baqatidi biidaageeti wolqqa xayidi, Haseboona katamaa kuwan eqqidodosona. Aissi giikko, Haseboona katamaappe tamai, qassi Kawoi Sihooni beni de7ido keettaappe lacoi kiyidi, Moo7aaba biittaa ubbaanne an de7iya makkalanchcha asaa maana. ⁴⁶ Moo7aaba asau, intteyyo aayye7ana! Kamoosha giyo xoossaassi goinniyaageeti xayidosona; eta attuma naatinne macca naati omoodettidi biidosona.

⁴⁷ "Gidikkonne, wurssetta wodetun taani Moo7aaba asaassi zaarada sa7aa ishalissana. Taani GODAI haggaa odais" yaagees.

Moo7aaba bolli odettida hiraagai hagan wuriis.

Amoona Pirddaa

49 Amoona asaa xeelliyaagan GODAI haggadan yaagees; "Israa7eelassi attuma na7i baawee? Woikko laattiyaabi baawee? Yaatin, Molooka giyo xoossau goinniya asati Gaada biittaa aissi oiqqidonaa? Eta katamankka aissi uttidonaa? ² Amoona asai de7iyo Raaba katamaa bollan olaa waasoi siyettanaadan, taani GODAI oottana gallassati yaana. He katamai qolettidi, baises attana. A yuushuwan de7iyo qeeri katamatikka taman xuuegtana. Israa7eela asaikka bana ba laataappe yedettidaageeta yedettana. Taani GODAI haggaa odais.

³ "Inttenoo, Haseboona asatoo, Aaya katamai kolettiichchido gishshau zilaalite! Inttenoo, Raaba asatoo, yeekkite! Waaruwaa maayidi kayyottite! Qassi wozanaa bayidi, katamaa gimbbiyaa giddon woxerettite! Aissi giikko, intte xoossai Molooki ba qeseturanne ba halaqatuura omoodettana. ⁴ Inttenoo, ammanoi baina asatoo, intte, 'Nu bollan ooni woraajjii?'

yaagidi intte duretetaaninne intte aradda wombbatun aissi ceeqetteeti? ⁵ Taani ne yuushuwan de7iyaageeti ubbai nena daganttanaadan oottana. Taani Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais. Intte ubbaikka kiyidi baqatana; qassi baqatidi biidaageeta shishshiyaabai xayana.

⁶ "Gidikonne, wurssetta wodetun taani Amoonaa asaassi zaarada ishalissana. Taani GODAI haggaa odais" yaagees.

Eedooma Pirddaa

⁷ Eedooma biittaa xeelliaagan Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggadan yaagees; "Temaana asaayyo aadhdhida eratetta baawee? Cincca asatuppe zoree xayichchidee? Eta aadhdhida eratetta etappe goosichchidee? ⁸ Inttenoo, Dadaan de7iyaageetoo, baqatidi ciimma gonggoluwana qosettite! Aissi giikko, taani Eesawa zeretta qaxxayyo wodiyan, a bolli bashshaa ehaana. ⁹ Woiniyaa maxiyaageeti yiikko, maxiiddi poshiluwaa ashshokkonaa? Kaisoti qammi gelikkokka, banttana koshshiyaagaa xalaalaa ekkokkonaa? ¹⁰ SHin taani Eesawa zeretta qaarada kallo ashshana; eti qosettanau danddayenna mala, eti qosettiyo sohotakka taani qaarada, qoncce soho oottana. Eesawa zeretta ubbai xayana; etappe issoinne antenna. ¹¹ Intte gidon de7iya aaya aawu haiqqiichchido naata taayyo aggi bayite; eta taani dichchana. Qassi intte am77etikka tanan ammanettona" yaagees.

¹² GODAI haggadan yaagees; "Simmi qaxxayettanau bessenna asati qixaatiyaa xuu7aa uyiyaageeta gidaappe attin, intte waani qaxxayettennan attana giidi qoppeeti? Tuma intteikka qixaatiyaa xuu7aappe uyee-tappe attin, coo atteketa. ¹³ Booxira katamai baisesa gididi attana; a be7ida asaassi ubbaassi daganttiyaabaa, qilliicciyoobanne qanggiyoobaa gidana. Qassi a yuushuwan de7iya qeeri katamati ubbaikka merinau kolettidi attana. Haggaa taani GODAI ta sunttan caaqqais" yaagees.

¹⁴ Taani GODAAPPE yiida issi kiitaa siyaas. Kawotettatu giddo kiitettidaagee, "Eedooma bolli woraajjanau shiiqite! Aara olettanau denddite!" yaagiis.

¹⁵ GODAI haggadan yaagees; "Simmi taani inttena kawotettatu giddon guuttana; asaa giddonkka karetti-daageeta oottana. Inttenoo, shuchchaa kooppuwaaninne deriyaa bolla de7iyaageetoo, intte yashsiyo yashshainne intte otoroi inttena cimmiis. Intte intte keettaa argganttaagaadan xoqqan ke-exikkokka, taani inttena hegaappekka duge wottana.

¹⁷ "Eedooma biittai asa daganttiya biitta gidana. Yaara aadhdhiya asai ubbai a bashshaa be7idi, dagamananne, 'Poora!' gaana. ¹⁸ Sadoominne Gamoori bantta yuushuwan de7iya katamatuura bayiyo wode hanidoogaadan, ooninne yan de7enna; asi mulekka yan uttena. Taani GODAI haggaa odais.

¹⁹ "Yorddaanoosa Shaafaa lanqqiyan de7iya woraappe lo77o qooroi de7iyooosaa qoppennan kiyiya gaammuwaadan, taani yaada, Eedooma asata qoppennan eta biittaappe yedettana. Hegaappe guyyian,

ta doorido asa a bolla sunttana. Ta malai baawa; taani oottana giidobaakka teqqanau danddayiya asi baawa. Ai henttanchchi tanaara eqettanau danddayii?

²⁰ "Haggaa gishshau, taani GODAI Eedooma bol-laaninne Temaana katamaa asaa bolla oottanau halchchidobaanne qoppidobaa siyite! Eta naata wolqqan goochchidi efaana; heggaa gaasuwan eta so asai ubbai dagamma. ²¹ Eedooma kunddettaa giiret-tai biittaa qaattana; Eedoomatu waasoikka Zo7o Abbaa gakkanaashin siyettana. ²² Argganttai ba qefiyaa piddi oottidi, bollappe duge eesuwan paallidi yiy-oogaadan, morkkee Booxira bolla yaana. He gallassi Eedooma olanchchati maaretai oiqqido maccaaseedan hirggana" yaagees.

Damasqo Pirddaa

²³ Damasqo xeelliaagan GODAI haggadan yaagees; "Iita oduwaa siyido gishshau, Hamaatanne Arifaada katamatun de7iya asai yeellatiisinne yayyiis. Beetai shociyo abbaadan, eta wozanai shemppuwaa demmanau danddayibeenna. ²⁴ Damasqo asai daafu-riis; eti dagaman shabbirettidi baqatidosona; mac-caasiyo maaretai oiqqiyoogaadan, metoinne tuggai eta oiqqiis. ²⁵ Ufaissai kumido he erettida katamai asi de7enna soho gidana! ²⁶ Haggaa gishshau, he gallasan he kataman de7iya yelaga attumaasa ubbai katamaa giddo ogetun haiqqana; olanchchati ubbaikka wurana. Taani, Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais.

²⁷ Taani Damasqo katamaa dirssaa gimbbiyan tamaa yeddana; he tamai Benihadaada qatota ubbaa maana" yaagees.

Qeedaare Yaratu Bollinne Haxooraa Kawotettatu Bolli Yaana Pirddaa

²⁸ Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori olidi xoonido Qeedaarenne Haxooraa kawotettata xeelliaagan GODAI haggadan yaagees; "Denddite; denddidi Qeedaare asaa olite! He arshsho baggaara de7iya asaa wurssite! ²⁹ Eta dunkkaanetanne eta wudeta ekkite! Eta magalashota, eta aquwaa ubbaanne eta gaameelata ekkite! Yaatidi etau, 'Intte yuusho ubban shabbirssai denddiis!' yaagidi odite.

³⁰ "Inttenoo, Haxooran de7iyaageetoo, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori intte bolla iitabaa oottanau maqetti uttido gishshau, baqatite; haahosaa biidi, ciimma gonggoluwana qosettite! Taani GODAI haggaa odais.

³¹ "Naabukadanaxooraa, dendda! Denddada hirggi bannan saro de7iya kawotettatu bolli woraajja! Taani GODAI haggaa odais. Eta katamaa gimbbiyau ifitti woikko hiraqoi baawa. Eti banttarkka de7oosona.

³² "Eta gaameelati bonqqettana; eta wudeekka omoodettana. Bantta huuphiyaa shubeeriyaa meedis-nyaageeta ubbaa taani carckuwan laalana; taani ub-basaara eta bolli bashshaa ehaana. Taani GODAI haggaa odais. ³³ Haxoori merinaukka worakanati de7iyo

bazzo gididi attana. Ooninne yan de7enna; asi mulekka yan uttena” yaagees.

Elaama Pirddaa

³⁴ Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasi koiro kawotido wode, Elaama biittaa xeelliaagan GODAAPPE Ermmaasakko yiida qalai haggaa. ³⁵ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Elaamassi waanna wolqqa gididiya eta wonddafiyaasata taani worana. ³⁶ Ubbasaara taani Elaama bollan carkkuwaa ehaana; etakka he carkkuwan ubbasaa laalana. Hegaa gishshau, Elaama asai laalettidi gakkenna biitti de7enna. ³⁷ Eta morkketu sinttaaninne eta woranau koyiyaageetu sinttan taani Elaama dagantana. Taani ta gita hanqquwan eta bolli bashshaa ehaana. Taani GODAI haggaa odais. Taani eta xaissana gakkanaashin, bisuwan yedettana. ³⁸ Taani Elaama kawuwaanne eta halaqata xaissada, ta kawotaa araataa yan wottana.

³⁹ “Gidikonne, wurssetta wodetun taani Elaama asaa zaarada ishalissana. Taani GODAI haggaa odais” yaagees.

Baabiloone Pirddaa

50 Baabiloone biittaaanne Baabiloone asaa xeelliaagan hananabaa yootiya Ermmaasa baggaara GODAI odido qalai haggaa: ² “Kawotettatu gididon oditenne awaajjite. Banddiraa xoqqu ootti oiqqidi, aibanne qosennan, hagaadan yaagidi yootite; ‘Baabiloonee kunddiis! Beelanne Mardduuka geetettiya a xoossatikka yeellatidosonanne meqerettidosona. Qassi a misiletinne a eeqati meqerettidosona. ³ Huuphesa bagga biittaaappe issi kawotettai yaana; yiidi Baabiloone biittaa bashshana. Yaatabare asaikka meheekka ubbai baqatana; ooninne yan de7enna’ yaagite” yaagiis.

Israa7eela Asai Simmana

⁴ GODAI hagaadan yaagees; “He wodiyaaninne he gallassatun Israa7eela asainne Yihudaa asai issippe gididi, yeekkiiddi yaana; yiidi GODAA bantta Xoossaa koyana. ⁵ Eti Xiyoonne efiya ogiyaa oichchidi, bantta sinttaa yaa zaaridi, ‘Haayite! Nuuni mulekka dogettena merinaa maachchaa GODAARA ane maacettoos’ yaagana.

⁶ “Ta asai bayida dorssatu mala gididi; eta hentanchchati eta balettidi, deriyan wora yeddidosona. Issi deriyaappe hara deriyaa toilattiiddi, bantta birddiyaa dogidosona. ⁷ Demmida ubbai eta dechchiis. Eta morkketi, ‘Nuuni ainne mooribookko; hagee metoi ubbai eta gakkidoogee, eti GODAA, bantta shemppo sohuwaa, bantta maizza aawatu hidootaa naaqqido gishshaassa’ yaagidosona.

⁸ “Inttenoo, Israa7eela asatoo, ha77i simmi Baabiloone asaa giddoppe kiyidi baqatite! Baabiloonetu biittaaappe biite! Yaatidi wudiyaa kaalettiya deeshsha orggiyaa mala gidite. ⁹ Aissi giikko, taani huuphesa bagga biittaaappe gita gita kawotettatu citata denttada,

Baabiloone bolli ehaidda de7ais. Eti a olana; olidikka oiqqana; eta zubbee dukkidi zambbiya olanchchaa mala. ¹⁰ Baabiloone biittai bonqqettana; a bonqqiya ubbai kallana. Taani GODAI haggaa odais.

Baabiloone Kunddettaa

¹¹ “Inttenoo, Baabiloone asatoo, ta asaa bonqqiyaageetoo, intte ufaittidi, poccu giideta. Qooruwaa kallida usseedan, intte phixillideta; korima paraadan caaggideta. ¹² SHin ha77i intte waanna katamai yeellatananne kauyyana. Qassi kawotettatu gididonka Baabiloonee ubbaappe wurssetta gidana; haatti bainna mela bazzo gidana. ¹³ GODAA hanqquwaa gaasuwan, Baabiloonee asi de7ennasaa gidana; i muleera qolettana. A lanqqiyaara aadhdiya ubbai a bollan gakkida boshaa be7idi, dagammananne, ‘Poora!’ gaana.

¹⁴ “Inttenoo, wonddafiya dukkiyaageetoo, Baabiloone olanau a yuushuwan salppite; i GODAA bollan nagaraa oottido gishshau, intte zubbetun ubban a dukkite. ¹⁵ Ubba baggaarakka Baabiloone bollan olaa waasuwa waassite! Baabiloonee kushiyaa immiis; a adussa gimbbeti kunddidosona; a gimbbiyaa dirssaikka kolettiis. GODAI a bollan haluwaa kiyiiddi de7iyo gishshau, intteka a bollan haluwaa kiyite! I haratu bollan oottidobaa intteka a bollan oottite! ¹⁶ Zerettaa zeriyaagaanne cahaa wode baacaara kiyiyaagaa ubbaa Baabilooneppe xaissite. Un77ettiyaageetu bisuwaassi yayyido gishshau, he biittan de7iya asai ubbai ba yaraakko yaraakko simmidi, ba biitti biitti baqatana.

Israa7eela Asai Simmana

¹⁷ “Israa7eeli gaammoi yedettidi laalido dorssaa mala. Koiro Asoore kawoi a ashuwaa miis; wurssettan qassi Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori a meqettaa xoggiis. ¹⁸ Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, taani haggaa odais: Asoore kawuwaa taani qaxxayidoogaadan, Baabiloone kawuwaakka a biittaaakka qaxxayana. ¹⁹ SHin Israa7eela i heemettiyo sohuwaa zaarana; Qarmeloosanne Baasaane Deretun i heemettana. Qassi eti Efireema gezziyaaninne Gala7aade gezziyan kallidi maana. ²⁰ He wodiyaaninne he gallassatun asai Israa7eelan mooruwaa koyana; shin mooroi xayana; Yihudan nagaraa koyana; shin beettenna. Aissi giikko, haiquwaappe taani ashshido Israa7eela asaa atettaa nagaraa taani atto yaagana. Taani GODAI haggaa odais” yaagees.

Baabiloone Pirddaa

²¹ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Miraataima biittaaanne Piqooda biittan de7iya asaa bollan denddite; denddidi eta olite, woritenne eta mule xaissite. Taani inttena azazidoogaadan ubbabaa oottite. ²² He biittan olaa waasoi siyettees; gita bashshaikka gakkiiis. ²³ Biittaa sa7aa ubbaa liiqissiya dijinoo aiba meqo meqqidee! Aiba liiqo liiqidee! Kawotettatu ubbaa gid-

don Baabiloonee aiba daganttiyaabaa gididee!

²⁴ Nenoo, Baabiloonee, taani nena oiqqanau piriya wottaas; wottin neeni erennan de7aidda gelada oiqtadada. Neeni tanaara, GODAARA gaaddetido gishshau oiqtadada. ²⁵ Taani GODAI ta ola miishshaa wottiyo keettaa dooyaa; dooyada ta hanquuwa ola miishshaa appe kessaas. Aissi giikko, taani Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Baabiloone biittan oottiyo oosoi de7ees. ²⁶ Yaara haara a bolli woraajjite! Kattai de7iyo a goatarata pogite; omooduwaakka kattaadan issidiran guuppite! Aibanne ashshennan akka wurssi xaissite! ²⁷ Boorata shukkiyoogaadan, eta olanchchata siifite! Baabiloone asaayyo aayye7ana! Aissi giikko, eta gallassai, eti qaxxayettiyo wodee gakkiiis.

²⁸ "Omoodettida asati Baabilooneppe kessi ekkidi, Yerusalayaa baqatana. Baabiloone biittaa asai Beeta Maqidasiya bollan oottidobaassi GODAI eta Xoossai haluwaa kiyiyoogaa eti Xiyoonen haasayana.

²⁹ "Baabiloone olanau wonddafiyaa dukkiyaageeta ubbaa xeegite; issoinne kessi ekkennaadan, eti a yushuwan dooddona. GODAA bolli, Israa7eela Geeshshaa bolli, i otorettido gishshau, ayyo a oosuwaadan zaarite. I haratu bollan oottidoogaadan, a bollankka oottite. ³⁰ Hegaa gishshau, a yelaga atumaasati katamaa giddo ogiyan haiqqana; he gallassi a olanchchati ubbai xayana. Taani GODAI haggaa odais" yaagees.

³¹ Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa yaagees; "Nenoo, otoranchchau, taani ne bolli dendaas. Aissi giikko, ne gallassai, neeni qaxxayettiyo wodee gakkiiis. ³² Otoranchchai xubettidi kunddana; a denttiyaabikka de7enna. Taani a katamatu gidдон tamaa eettana; he tamai yuushuwan de7iya ubbaa mirggana" yaagees.

³³ Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa yaagees; "Israa7eela asainne Yihudaa asai issippe naaqqettiis. Eta omooddidi efiidaageeti eta wolqqappe mintti oiqqidosona; oiqqidi yeddennan diggidosona. ³⁴ SHin eta Woziyaagee mino; a sunttaikka Ubbaappe Wolqqaama GODAA. I eta biittaayyo shemppuwaa immanau, eta gishshau mootettees. SHin Baabiloone biittan de7iyaageetuuyo shabbirssaa immana.

³⁵ "Baabiloone asainne Baabiloone biittan de7iyaageeti bisuwan haiqqona!

"A halaqatinne a aadhdhida eranchchati bisuwan haiqqona! Taani GODAI haggaa odais.

³⁶ "A worddo hananabaa yootiyaageeti, eeyyati bisuwan haiqqona!

"A wolqqaama olanchchati, dagammidaageeti bisuwan haiqqona!

³⁷ "A paratu bollinne a paratu gaaretu bolli, qassi maccaasa mala gidida a allaga olanchchatu bolli bisoi yo!

"A buquraa minjjiyo keettaa bolli bisoi yo! Yaatobare a buqurai ubbai bonqqettana.

³⁸ "A bolli koshai yo! Yaatobare a haattai melana. Aissi giikko, Baabiloone biittai eeqaa misileti kumido biitta; he misileti asaa daganttoosonanne eeyyettoosona.

³⁹ "Hegaa gishshau, Baabiloonee bazzo do7atinne worakanati de7iyo soho gidana; qassi yanchchatikka an de7ana. An merinaukka asi de7enna; yeleta ubbankka asi an uttenna. ⁴⁰ Xoossai beni Sadoomanne Gamooraa eta yuushuwan de7iya katamatuura issippe xaissidoogaadan, Baabiloonen ooninne de7enna; asi mulekka yan uttenna. Taani GODAI haggaa odais.

⁴¹ "Be7ite, asai huuphessa bagga biittaappe yees; mino kawotettatinne daro kawoti sa7aa gaxaappe yaanau denddoosona. ⁴² Eti bantta wonddafiyaanne tooraa oiqqidosona; eti meqettaa iitanne yeddi maarena asa. Eti bantta paraa toggidi biyo wode, beetai shociyo abbaa gunttaadan hanees. Nenoo, Baabiloonee, eti ubbaikka olau giigida asaa gididi, ne bollan salppidosona.

⁴³ "Baabiloone kawoi eta oduwaa siyiis; siyin a kushee daafuridi, hilssi giis; maaretai oiqqido maccaaseedan, un77oi a oiqqiis.

⁴⁴ "Yorddaanoosa SHAafaa lanqqiyan de7iya woraappe lo77o qooroi de7iyoosaa qoppennan kiyiya gammuwaadan, taani yaada, Baabiloone asaa eta biittaappe yedettana. Hegaappe guyyiyan, ta doorido asa a bollan sunttana. Aissi giikko, ta mali baawa; taani oottana giidobaakka teqqanau danddayiya asi baawa. Ai henttanchchi tanaara eqettanau danddayii?

⁴⁵ Hegaa gishshau, taani GODAI Baabiloone asaa bollaaninne Baabiloone biittaa bollan halchchidobaanne qoppidobaa siyite! Eta naata wolqqan goochchidi efaana; heggaa gaasuwan eta so asai ubbai dagammana. ⁴⁶ Baabiloone kunddettaa giirettai biittaa qattana; Baabiloonetu waasoikka kawotettatu ubban siyettana" yaagees.

Baabiloone Bollan Gujo Pirddaa

51 GODAI haggaa yaagees; "Baabiloone asaanne Baabiloone biittaa xaissiyaabaa taani kiittana. ² Taani Baabiloone bolli allagata kiittana; eti yiidi, a suraggana; a biittaa baysa oottana. A bashshaa gallassi eti ubbasaara a dooddana. ³ A olanchchati wonddafiyaa dukkanaashin woikko bantta ola miishshaa gixxanaashin gattoppite. A yelagata ashshop-pite; a olanchchata muliyaa xaissite. ⁴ Eti Baabiloone biittan siifetti wurana; eta katamatu ogetunkka cadetti kunddana. ⁵ Israa7eela biittainne Yihudaa biittai Israa7eela Geeshshaa, tana, naaqqido nagaran kumidaagaa gidikkonne, Israa7eela gidin, Yihudaa gidin, naa77aakka taani eta Xoossai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI yeggabeikke.

⁶ "Baabilooneppe baqatite! Asi ubbi ba shemppuwaa shemppuwaa ashsho! I oottido nagaraa gaasuwan intte wuroppite! Hagee wodee taani GODAI ta autiyaa achchiyo wode. ⁷ Baabiloonee sa7an de7iya asai ubbai uyidi mattottiyo woine eessai tigettiyo, ta kushiyan de7iya worqqa wanccaa mala. Kawotettati ubbati he woine eessaa uyidi gooyidosona. ⁸ Baabiloonee qoppennan kunddidi meqqiis. Hegaa gishshau, ayyo yeekkite! A masunttaassi xaliyaa immite. Ooni erii, i paxanaakkonne. ⁹ Baabiloonen de7iya allaga asati,

'Nuuni Baabiloone pattanau koyida; shin paxanau danddayibeenna. Ane a aggiigidi, nu biitti biitti simmoos. Aissi giikko, a pirddai haakkidi, saluwaa gakkii; bolla saluwaa gufanttuwaa gakkanau pude xoqqiis' yaagidosona" yaagees.

¹⁰ Israa7eela asai, "GODAI nuna shatinttiis! Ane Yerusalaame biidi, GODAI nu Xoossai oottidobaa asaassi odoos!" yaagana.

¹¹ GODAI Baabiloone xaissanau qofaa qachchido gishshau, Meedoonatu kawota olau denttiis; i ba Beeta Maqidasiyaa autiyaa hagaadan oottidi achchana. Meedoonatu gadaawati hagaadan yaagidosona; "Zubeta leefite; gondalleta oiqqite! ¹² Baabiloone bolli olaa banddiraa denttite; naagiyaageetakka minttite! Wochchiyaageetakka eta sohuwan sohuwan wottite; zuggidi naagiya olanchchataikka giigissite!" yaagidosona. Aissi giikko, GODAI Baabiloonen de7iya asaa bolli haasayidobaanne qoppidobaa oottana.

¹³ Baabiloonee daro shaafatinne daro aqoi kumido biitta; shin a wurssettai gakkii; a de7uwaa turaikka duuxxiis. ¹⁴ Ubbaappe Wolqqaama GODAI, "Boolee biittaa kumiyoogaadan, taani asata ne biittan kunttana; etikka nena xoonido ufaissaa bantta qaala xoqqu oottidi, ne bollan gairana" yaagidi ba sunttan caaqqiis.

Galataa Mazamuriyaa

¹⁵ GODAI ba wolqqan sa7aa medhdhiis; ba aadhdhida eratettan biittaa baasiis; salotakka ba akeekan micciis.

¹⁶ I haasayiyo wode, saluwan de7iya haattati guummoosona. SHaarata i sa7aa gaxaappe ehees.

Qassi irai bukkiyo wodekka, wolqqanttaa wolqqammissees.

Ba minjjiyo sohuwaappekka carkkuwaa kessees.

¹⁷ Asi ubbi akeekinne eri bannaagaa.

Qassi worqqaa tigidi, eeqa misileta medhdhiyaageeti ubbati yeellatidosona.

Aissi giikko, eta misileti worddonne shemppoi bannaageeta.

¹⁸ He misileti pattenaaageetanne karettidaageeta.

Eta bollan pirddai yiyo wode, eti xayana.

¹⁹ SHin Yaaqooba Xoossai hegaa mala gidenna.

Aissi giikko, i ubbabaa medhdhidaagaa.

Israa7eela asai i baassi doorido zare.

A sunttaikka Ubbaappe Wolqqaama GODAA.

GODAA Dijinuwaa

²⁰ GODAI hagaadan yaagees; "Baabiloonee, neeni ta dijinonne ta ola miishsha. Nenan go7ettada taani biittata mentterettaas; kawotettataikka xaissaas. ²¹ Nenan paratanne paraa toggiyaageeta, para gaaretanne eta laaggiyaageeta mentterettaas. ²² Nenan maccaanne attumaa, cimaanne naatuwaa, wodallatanne

geela7ota mentterettaas. ²³ Nenan henttanchchaanne a wudiyaa, goyiyaagaanne a waatta boorata, deriyaa haariyaageetanne halaqata mentterettaas" yaagees.

Baabiloone Pirddaa

²⁴ GODAI hagaadan yaagees; "Baabiloone asainne Baabiloonen de7iyaageeti Xiyoone bolli oottido iitaa haluwaa taani intte xeellishin kessana.

²⁵ "Nenoo, Baabiloonee, neeni biittaa sa7aa bashshiya wogga deriyaa mala; shin taani GODAI nena morkkais. Taani ta kushiyaa yeddada, nena deriyaa bollappe duge gondorssana; hegaappe guyyiyan, neeni biittanne bidintta gidada attana. ²⁶ Naa77antto neeppe baasuwan yeggiyo woikko gimbbiyau ekkiyo shuchchi de7enna; neeni merinaukka baisa gidana. Taani GODAI hagaada odais.

²⁷ "Baabiloone bolli olaa banddiraa denttite; asaa ubbaa giddon malkkataa punnite. A olanau asaa ubbaa giigissite; Araaraate, Miinanne Ashkkanaaza kawotetata xeesite. Ola gadaawaakka sunttite; booliyaa keena daro parataikka ehiite. ²⁸ Baabiloone olanau kawotettata ubbaa giigissite; Meedoonu kawota, eta halaqata, deriyaa haariyaageetanne eti haariyo biittaa asaa ubbaa denttite.

²⁹ "Baabiloone ooninne de7enna bazzo oottanau GODAI halchchido halchchuwaa poliyo gishshau, biittai ubbai kokkoreesinne porqqattees. ³⁰ Baabiloone olanchchati olaa olettiiyogaa aggididosona; aggidi bantta qatuwan utti bayidosona. Eta wolqqai hitiis; hitin eti maccaasa mala gididosona. Eta keettatikka xuugettidosona; eta katamaa yuushuwaa gimbbiyaa penggetikka meqqidosona. ³¹ Ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaashin, katamai morkkiyan ohettidoogaa Baabiloone kawuwaassi yootanau, woxxiyaagee woxxiyaa-gaa kaallidi, kiitettidaageekka kiitettidaagaa kaallidi boosona. ³² Qassi shaafaara pinniyo sohotti ohettidoogaa, qatoti xuugettidoogaanne olanchchati dagammidoogaa eti kawuwaassi yootanau boosona" yaagees.

³³ Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Baabiloone biittai kattaa qoxxiyo audiyaa mala; guutta wodiyaappe guyyiyan, i cakettiyo wodee yaana" yaagees.

³⁴ Yerusalaame asai hagaadan yaagees; "Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori nuna wurssidi miis; nu katamaakka mela de7iya oto mala kessiis. Demee mittiyogaadan, a mittiis; mal77oban kunttidoogaadan, i nu aquwan ba ganjjiyaa kunttiis; yaatidi attidaagaa mucidi cuchchiis. Hegaa gishshau, Baabiloonee nu bollinne nu asaa bolli oottido iitabai ubbai a bolli simmo. Nu suutta acoi Baabiloonen de7iya asaa achcho" yaagees.

GODAI Israa7eela Asaa Maaddana

³⁶ Hegaa gishshau, GODAI Yerusalaame asaassi hagaadan yaagees; "Ne gishshataa taani mootettana; ne haluwaakka taani kessana. Taani Baabiloone haattaa

melissana; a pulttotakka toissana. ³⁷ Baabiloonee shuchcha doorene worakanati de7iyo geesso gidana. Qassi a be7ida ubbai dagammananne, 'Poora!' gaana. An issi asinne naa77antto de7enna. ³⁸ Baabiloone asai ubbai gaammodan gudees; qassi gaammo maradan daarees. ³⁹ Etau bollai ho77iyo wode, taani etayyo ufaissiya ushshaa gibiraa giigissana; eti hegaappe uyi-di, banttana balana gakkanaashin, taani eta mattoy-ana. Eti naa77antto denddenaanadan, merinau xiskkana. Taani GODAI haggaa odais. ⁴⁰ SHukkanau efiyo dorssatudan, dorssa orggetudaaninne deeshsha orggetudan, taani eta shuhau efaana.

Baabiloone Bolli Gakkanabaa

⁴¹ "Asai ubbai sabbiyo Baabiloonee ohettiis! Baabiloonee kawotettatu ubbaa gidon aiba dagant-tiyaabaa gididee! ⁴² Baabiloone morkketi abbaa beetai dendiyoogaadan dendididi, kataman eellidosona. ⁴³ A katamati kolettidi, daganttiyaabaa kiyidosona; iri bukkenna bazzo biitta, ai asinne de7enna biittanne asa na7i gidduwaara kanttena biitta kiyidosona. ⁴⁴ Beela giyo Baabiloone xoossaa taani qaxxayana; i mittidobaakka taani a uluwaappe kesissana. Hegaappe guyyian, kawotettati akko zuliyoogaa ag-gana; Baabiloone gimbeekka kunddana.

⁴⁵ "Ta asau, a giddoppe kiyite! Intte ubbaikka GODAA hanquwaa suuluwaappe intte huuphiyaa huuphiyaa ashshite! ⁴⁶ Biittan odettiya oduwaa siyiyo wode, hirgoppitenne yayyoppite! Laittan laittan odoi oduwaa kaalli kaallidi yaana. He wode kawoi kawuwaa bolli dendiyo makkala odoi biittan siyettana.

⁴⁷ "Hegaa gishshau, taani Baabiloone eeqa misileta qaxxayiyo gallassati yaana. He biittai ubbaikka yeellatana; siiffettidaageeti ubbai katamaa gidon kunddana. ⁴⁸ Huuphessa baggappe yiya bashshiyaageetu kushiyan Baabiloonee ohettiyo gishshau, saloinne sa7ai qassi eta gidon de7iya ubbabai ililana. Taani GODAI haggaa odais. ⁴⁹ Baabiloonee Israa7eela asanne hara biittan de7iya asaa ubbaa wori-doogaadan, Baabiloone asaikka haiqqanau koshshees.

Baabiloonen De7iya Israa7eelatussi Odettida Hiraagaa

⁵⁰ "Ta asau, intte olaappe kessi ekkideta. Hegaa gishshau, biite! Hagan eqqoppite! Intte de7iyo haaho biittanka tana GODAA hassayite; Yerusalaamekka qoppite. ⁵¹ Intte, 'Nuuni cayettido gishshau kauyyida; allagati GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya geeshsha sohota gelido gishshau, nuuni yeellaa maayida' yaagideta.

⁵² "SHin taani GODAI Baabiloone eeqata qaxxayiyo wodee yaana. Deshettidaageeti biitta ubban oolana. ⁵³ Baabiloonee saluwaa pude kiyidi, yan qatuwaa medhdhanau danddayiyaakkonne, yaa gakkanau kiyidi, a yan bashshiya asaa taani kiittana. Taani GODAI haggaa odais.

Baabiloonee Xayana

⁵⁴ "Baabilooneppe asaa waasuwa cenggurssai, Baabiloone biittaappe gita bashshaa kooshinchchai siyettana! ⁵⁵ Aissi giikko, GODAI Baabiloone bashshana; a wolqqaama cenggurssaakka co77u oottana. Abbaa beetaadan guummiya morkketi woraajjiiddi garmmaamana. ⁵⁶ Bashshiyaageeti Baabiloone bolli yaana; yin a olanchchati omoodettana; eta wonddfeekka meqqana. Taani GODAI haluwaa kessiya Xoossaa gidiyo gishshau, eta oosuwaadan taani etau zaarana. ⁵⁷ Taani a halaqata, a aadhdhida eranchchata, a deriyaa haariyaageeta, a ola gadaawatanne a olanchchata mattoyana; eti naa77antto denddenaanadan, merinau xiskkana. Taani Kawoi, Ubbaappe Wolqqaama GODAA geetettiyaagee haggaa odais" yaagees.

⁵⁸ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Orddiyan gimbettida Baabiloone yuushuwaa gimbee sa7an belettana; a adussa penggetikka taman xuuetana. Asai oottidobai ubbai hada; kawotettatikka tami maanabau coo daafuroosona" yaagees.

Ermmaasi Baabiloone Kiitaa Yeddiis

⁵⁹ Mahiseeya na7aa Neeriyaa na7ai Saraayi Kawuwaa Sedeqiyaasassi oottiya halaqa. Sedeqiyaasi Yihudan kawotido oiddantto laitti, Saraayi aara Baabiloone biis. Biyo wode Ermmaasi Saraaya bolli kiitaa yeddiis.

⁶⁰ Baabiloone bollan gakkanau de7iya iitabaa ubbaanne Baabiloone xeelliyaa harabaa ubbaa Ermmaasi issi xaatta maxaafan xaafiis. ⁶¹ Xaafidi Saraaya hagaadan yaagiis; "Neeni Baabiloone biittaa gakkido wode, ne qaalaa xoqqu oottada, asaassi ha maxaafaa nabbaba. ⁶² Qassi hagaadan yaagada woossa; 'Abeet GODAU, neeni, "Taani ha sohuwaa bashshana; ha sohuwan paxa qaaxxiya mereti, asikka, meheekka, do7ikka de7enna; ha sohoi merinau bazzo gidana" yaagadasa' yaaga. ⁶³ Ha xaatta maxaafaa nabbabada wursidoogaappe guyyian, shuchchaa he maxaafaara gatta qachchada, Efiraaxiisa SHaafan ola. ⁶⁴ Olada, "Taani GODAI a bollan ehiyo iitaa gaasuwan, Baabilooneekka hagaadan naa77antto denddenaanadan muukettana" yaagais' yaaga" yaagiis.

Ermmaasi haasayido qalalai hagan polettiis.

Yerusalaame Kunddettaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:18-25:7; Ermmaasa 39:1-10)

52 Sedeqiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatanne isiino; Yerusalaamen i tammanne isiini laittaa kawotiis. A aayee sunttai Hamuxaalo; a Liibina kataman de7iya Ermmaasa na7iyo. ² Yo7aqeemi ootidoogaadan, Sedeqiyaasikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. ³ GODAI Yerusalaame asaa bollinne Yihudaa asaa bolli hanqqettido gishshau, wurssettan eta ba sinttappe diggiis.

Sedeqiyaasi Baabiloone kawuwaa bolli makkalidi dendiis. ⁴ Denddin Sedeqiyaasi kawotido uddufunnta

laitti, tammantta aginan, tammantta gallassi Baa-biloone Kawoi Naabukadanaxoori ba olanchchata ub-baa ekkidi yiidi, Yerusalaame dooddiis. Eti a yu-ushuwankka biittaa keelaa diddiqidosona. ⁵ Sedeqiyaasi kawotido tammanne isinintta laittaa gakkanaassi, Yerusalaame katamai doodettidi gam77iis.

⁶ Hega gaasuwan biittan koshai suullin, he laitti oid-dantto aginan, uddufuntta gallassan, he biittaa asaayyo miyoobi xayiiis. ⁷ Yaanidaashin katamaa yu-ushuwaa gimbbee issi baggaara qolettiiis. Qolettin Baabiloone asai katamaa yuuyi aadhdhidi naagikkok-ka, Yihudaa kawuwaa olanchchati mule ubbai qammi kawo ataakilittiyaasu sohuwaa efiya ogiyaa oiqqidi, naa77u dirssaa gimbbeta issippe gattiya penggiyaara kiyidi baqatidosona. Eti Yorddaanoosa Dilbbaakko sim-midi biidosona. ⁸ SHin Baabiloone olanchchati Kawuwaa Sedeqiyaasa yedettidi, Yarkko dembbaa gatiiddi oiqqidosona. Oiqqin a olanchchati ubbai appe shaahettidi laalettidosona.

⁹ Hegaappe guyyiyan, eti a Hamaata biittan, Ribila kataman de7iya Baabiloone kawuwaakko efiidosona. Efin yan Naabukadanaxoori Sedeqiyaasa bolli pirddiis. ¹⁰ Qassi Sedeqiyaasa naata Sedeqiyaasi xeellishin, Baabiloone kawoi woriis. Yihudaa halaqata ubbaakka eti yan Ribila kataman woridosona. ¹¹ Hegaappe guyyiyan, Sedeqiyaasa aifeta wooci kessidi, sanssalatan a qachchidi, Baabiloone biittaa ekkidi efiidosona. Efiidi i haiqqana gakkanaashin, yan qasho keettan a wottidosona.

Beeta Maqidasee Qolettiiis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 25:8-17)

¹² Naabukadanaxoori Baabiloonen kawotido tammanne uddufuntta laittan, ichchashantto aginan, tam-mantto gallassan, kawuwaa oosanchchatuppe issi, kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani Yerusalaame geliis. ¹³ Gelidi GODAA Beeta Maqidasiyaa, kawo keettaanne Yerusalaamen de7iya keet-tata ubbaa taman xuuggiis; gita keetta giyo keetta ub-baa xuuggiis. ¹⁴ Baabiloone olanchchati ubbai kawuwaa naagiyaageetu halaqaa azazuwan, Yerusalaame katamaa yuushuwan de7iya dirssaa gimbbiyaa ubbaa qolidosona. ¹⁵ Naabuzaraadaani wurssetta hiyyeesata, kataman attida asatanne kaddi-di Baabiloone olanchchatun gaittida asata kushe hiil-laa eriya asatuurakka gujjidi, omooduwau efiis. ¹⁶ SHin Naabuzaraadaani wurssetta hiyyeesatuppe amari-daageeta woiniyaa turaa tokkanaadaanne gadiyaa goyanaadan, Yihudan ashshiis.

¹⁷ Baabiloone asati GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya nahaasiyaappe medhdhido tuussata, miishshata wottiyo gaaretanne Abba Sainiyaa mentteretti-dosona; mentterettidi nahaasiyaa ubbaa Baabiloone efiidosona. ¹⁸ Hegaadankka, qassi kereta, akaafata, xomppiyaa shaluwaa xeraa pittiyobata, kuixaarota, ixaanaa sainetanne yarshshiyoy wode go7ettiyo nahaase miishshata ubbaa ekki efiidosona. ¹⁹ Kawuwaa

naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani qassikka worqqaappenne biraappe oosettida distteta, tamaa ekkiyo miishshata, kuixaarota, kereta, xomppiyaa wottiyo ballata, ixaanaa sainetanne ushshaa yarshshuwaassi go7ettiyo otota ekkidi biis. ²⁰ Kawoi Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyan oosettiyaabatus-si medhdhido naa77u tuussati, Abba Sainee, appe garssaara de7iya tammanne naa77u korimatu mis-iletinne miishshata wottiyo gaareti merettido nahaase biratati meezaanan likkanau danddayettennaagaa keena daro. ²¹ Naa77u tuussatikka issi mala gididi, is-soi issi tammanne hospupun wara adussa. Eta xeessaa yuushoi tammanne naa77u wara. Eta gidido kofa gi-didi, biratai oiddu biradhdhe keenaa ordde. ²² Naa77u tuussatu huuphiyankka nahaasiyaappe oosettida gumbboti de7oosona. Issi gumbbuwaa geesai ichchashu wara gididi, yuushoi gitiyaa misiliyaanne roomaaniyaa teeraa misiliyan alleeqetti uttiis. Naa77antto gumbboikka a mala. ²³ Gumbbotussi miyyiyan miyyiyan de7iya roomaanetu misileti uddu-fun tammanne hospupuna; yuushuwan de7iya gite mi-latiya misiletuppe bolla baggaara de7iya roomaane misileti muleera issi xeeta.

Yihudaa Asai Omoodettidi Baabiloone Biis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 25:18-21, 27-30)

²⁴ Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani qeese ubbatu halaqaa Saraaya, appe kaalliyaa qeesiyaa Xafaaniyaanne penggiyaa naagiya hara heezzu asata oiqqiis. ²⁵ Qassi he wode gakkanaashin, kataman de7iya asaappe ola gadaawaa, kawuwaa zoriyaagee-tuppe laappun asata efiis. Ola gadaawaa xaafiya, hegeenne olanchchata asaa gididoppe qoridi kessiyaa-gaanne hara usuppun tammu gita asata efiis. ²⁶ Halaqai Naabuzaraadaani eta ubbaa ekkidi, Baabiloone kawuwaakko, Ribila katamaa efiis. ²⁷ Yan Ribila kata-man, Hamaata biittan Baabiloone kawoi eta ubbaa woriis. Hegaadan hanidi, Yihudaa asai ba biittaappe denddidi, omooduwau biis.

²⁸ Naabukadanaxoori kawotido laappuntta laittan heezzu sha7anne laatamanne heezzu asaa Yihu-daappe omooddiis. ²⁹ Qassi tammanne hospuntta laittan hospupun xeetanne hasttamanne naa77u asaa Yerusalaameppe omooddiis. ³⁰ Naabukadanaxoori kawotido laatamanne heeztantto laittan kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani laappun xee-tanne oitamanne ichchashu asaa omooddiis. Omood-ettida asaa qoodai muleera oiddu sha7anne usuppun xeeta.

³¹ Ewiili-Marodaaki kawotido laitti Yihudaa kawuwaa Yo7aakiina bonchchidi, qashuwaappe birshshiis. Hegee hanidoogee Yo7aakiini omoodetti qashettidi bi-ido hasttamanne laappuntta laitti, tammanne naa77antto aginan, laatamanne ichchashantto gallas-saana. ³² Ewiili-Marodaaki Yo7aakiinaara mal77o qaala haasayidi, Baabiloonen omooduwau de7iya hara kawotu ubbaappe aattidi, a bonchchiis. ³³ Hega gishshau, Yo7aakiini qasho keettan maayido

maayuwaa laammiis. Laammidi i attida ba de7o laitta
ubban kawo maaddaappe miis. ³⁴Yo7aakiini haiqqana

gakkanaashin, hachchi hachchi ayyo koshshiyaabaa
ubbaa Baabiloone kawoi immiis.

Ermmaasa Zilaassaa

Gidduwaa Erisuwa

Ermmaasa Zilaassai Kiristtoosi yelettanaappe kase ichchashu xeetanne hosppun tammanne usuppun laittan Yerusalaamee laalettido gaasuwaaninne asaikka omoodettidi biido gaasuwan, giximiyan giigida ichchashu azano zilaassata oiqqidaagaa. Ha maxaafaassi dariya baggai yeehobaanne azzanobaa odiyaaagaa gidikkonne, Xoossan ammanettiyoobaanne hidootan de7iyooobaa yootiya kifiletikka an de7oosona. Ha giximeta Aihuda asati Kiristtoosi yelettanaappe kase ichchashu xeetanne hosppun tammanne usuppun laittan, he biittaa bolli gakkida bashshaa hassayanaassi, laittan laittan xoomiyoonne azzaniyo wogata poliyo gallassatun go7ettoosona.

Yerusalaame Tuggaa

1 Kase asai kumido Yerusalaame katamiyaa ha77i waanada mela attadee! Kase kawotettatu gidдон gita gididaara ha77i azini haiqqido maccaaseedan, waanada barkka attadee! Katamatu ubbaa gidдон kawiyoo gididaara ha77i waanada aille gidadee! ² Qamma ubban afuttai i gacuwaara holssattishin, yeekkaidada aqaasu. Kase o dosiyaageetuppe ha77i o minttettiyaabi issoinne baawa. I laggeti o kaddidi, iyyo morkke gididosona. ³ Yihudiyaa naaquettaiddanne ailletaidda omoodettada baasu. A ha77i kawotettatu gidдон de7ausu; shin shemppiyo soho demmabeikku. O yedettidaageeti a metoota uttidaashin gakkidi demmidosona. ⁴ Laittaa gidдон bonchchiyo baalata yiyaabi baina gishshau, Xiyooni ogeti azzanoosona. Katamaa penggeti baysa attidosona; i qeesetikka ooloosona. I geela7o naatikka tuggatidosona; qassi a ba huuphiyaukka iita tuggaa tuggata uttaasu. ⁵ I morkketi iyyo goda gididosona; etau injjetin de7idosona. Aissi giikko, i nagaraa daruwaa gaasuwan GODAI o tuggayis; i guutta naati morkkiyan omoodettidi biidosona. ⁶ Xiyooni puulai ubbai ippe qaarettiichchiis; i halaqatika maataa miyo sohuwaa xayida gaaraa mala gididosona. Eti wolqqa xayidi, banttana yedettiyaageetu sinttappe baqatidosona.

⁷ Yerusalaama ha77i ba tuggaanne ba un77uwaa gallassatun beni ba bonchcho buquraa hassayaasu. I asai ubbai morkketu kushiyan aadhdhidi imettido wode, o maaddiyaabi issoinne attibeenna. I morkketi o xeellidi, i bashshan miiccidosona. ⁸ Yerusalaama gita nagaraa oottaasu; heгаа gishshau, a tunabaa gidausu. Kase o bonchchida ubbai ha77i i kalluwaa be7ido gishshau, o karees. Akka oolausunne guyye simmaasu. ⁹ I tunatetta i afalaa xeeraa baqqi oiqqiis. Sinttappe ba bolli hananabaa a qoppabeikku. Heгаа gishshau, i kunddetai daganttiyaagaa. A, "Abeet GODAU, ta tuggaa be7a! Ta morkketi tana xoonidosona" ginkka, o minttettiyaabi issoinne baawa. ¹⁰ Morkketi i

bonchcho buquraa ubbaa bollan bantta kushiya yedidosona. Dere kawotettati, kase neeni GODAI maabaraa gidдо gelissennan diggido asati, i Beeta Maqidasiyaa gelishin be7aasu. ¹¹ I asati namisettidi, qumaa demmanau ooloosona. Eti paxa de7ana gishshau giidi, bantta bonchcho buquraa ubbaa quman laammoosona.

Yerusalaama hagaadan yaagaasu; "Abeet GODAU, xeella; taani karettidoogaa be7a! ¹² Inttenoo, hagaara aadhdhiyaageetoo, hagee inttessi ubbaassi aibanne gidennee? Metoi ubbi GODAI ba eexxiya hanqquwaa gallassi ta bolli ehiido metuwaa malee? ¹³ GODAI bolla xoqqaappe tamaa duge yeddiis; he tamai ta meqettaa gidдо geliis. Ta gediya oiqqanau piriya wottiis; tana guyye zaariis. I tana gallassa ubban labbantidi, yeggi bayiis. ¹⁴ Taani oottido nagaraa ubbaa shiishshi qachchidi, qambbaraadan ta morggiyan wottiis. Yaati di ta wolqqa wurssiis. Taani eqettanau danddayennaageetussi Godai tana aattidi immiis. ¹⁵ Godai ta gidдон de7iya wolqqaama olanchchata ubbaa ixxiis. Ta yelagata akka xaissanau olanchchata ta bollan xeegiis. Woiniyaa teeraa gum77iyo sohuwan yedhdhiyoogaadan, Godai Yihudaa asaa yedhdhiis. ¹⁶ Taani yeekkiyoogeenne ta aifee afutta holssayyoogee hegaassa. Tana minttettanaunne ta wolqqa kuntanau issi asinne baawa. Morkkee goobiis; ta naatinne mela attidosona" yaagaasu.

¹⁷ Xiyoona ba kushiya miccaasu; shin o minttettiyaabi baawa. I yuushuwan de7iyaageeti o morkkanaadan, GODAI oottiis. Yerusalaama eta gidдон tunabaa gidaasu.

¹⁸ A hagaadan yaagaasu; "GODAI xillo; a qalau azazettennan makkalidaara tana. Inttenoo, asatoo ubbaikka siyite! Ta metuwaakka be7ite. Ta wodallatinne ta geela7oti omoodettidi biidosona. ¹⁹ Taani tana dosiyaageeta xeegaas; shin eti tana cimmidosona. Ta qeesetinne ta cimati bantta akataa gasttissanau qumaa koyiiddi, katamaa gidдон haiqqi wuridosona. ²⁰ Abeet GODAU, ta waayiyaa be7a! Ta garssai shabbiirettiis. Taani keehippe makkalido gishshau, ta

wozanai meqqiis. Karen bisoi wurssees; soonikka haiqo xalaalai de7ees. ²¹ Asai taani zilaaliyoogaa siyiis; shin tana minttettiya issi asinne baawa. Ta morkketi ubbai taani metootiyoogaa siyidosona; siyidi neeni oottidoban ufaittidosona. Etikka tanadan hanana mala, eta bolli neeni awaajjido gallassaa eha! ²² Eta iitatetta ubbai ne sintti gakko; ta nagaraa ubbaa gishshau, neeni tana qaxxayidoogaadan, etakka qaxxaya! Aissi giikko, ta zilaassai dariis; ta wozanaikka meqqiis" yaagausu.

Godai Yerusalaame Qaxxayiis

2 Godai ba hanqquwan Xiyoono dulkka shaaraappe garssaara waati wottidee! I Israa7eela puulaa saluwaappe duge sa7aa oliis. I ba hanqquwaa gallassan ba Beeta Maqidasiyaakka qop-pibeenna. ² Godai Yihudan de7iya keettata ubbaa qarettennan xaissis. Qassi ba hanqquwan he biittaa qatota ubbaa koliis. He kawotettaanne a halaqata sa7an duge wottidi kaushshiis. ³ Ba suulliya hanqquwan Israa7eela wolqaa ubbaa mentterettiis. Morkkee a olanau yiyo wode, Godai ba ushachcha kushiya eta bollappe diggirggiis. Lacottiya tamaadan, Israa7eela biittan eexxi kiyidi, ba yuushuwan de7iyaabaa ubbaa mi xaissis. ⁴ Morkkiyaadan i ba wonddafiyaa eta bolli dafiis. Huqqunniyaageetudan i ba kushiya minttidi, xeellin lo77iya asaa ubbaa woriis. Xiyoono keettatu bolli ba hanqquwaa suuluwaa tamaadan qoliis. ⁵ Godai morkkedan hanidi, Israa7eela xaissis. I kawo keettatanne qatota ubbaa qoliis. Yihudaa asaa bollan kayyuwaanne yeehuwaa gujjiis.

⁶ I ba Beeta Maqidasiyaa ataakiltte gidдон de7iya daasiyaadan, shoddi oliis. Laittaa gidдон bonchchiyo baalatinne Sambbatati mule dogettanaadan, GODAI oottiis. Ba gita hanqquwan kawuwaanne qeesiyaa kariis. ⁷ Godai baayyo yarshshuwaa yarshshiyi sohuwaa ixxiis; ba Beeta Maqidasiyaakka aggi bayiis. Kawo keettatu gimbbiyaa morkketu kushiyan aattidi immiis. Asai laittaa baalaa bonchchiiddi wocamiyoogaadan, morkketi GODAA Beeta Maqidasiyan wocamidosa. ⁸ GODAI Xiyooni gimbbiyaa qolanau qachchiis; o likkiyo wodoruwaa micciis; o xaissennan de7iiddi, ba kushiya zaarena. Hegaa gishshau, gimbeenne qatoi issippe kunddanaadan oottiis. ⁹ Yerusalaame penggiyaa sanqqati biittan duge moogettidosona; eta hiraqotakka i mentterettidi xaissis. I kawoinne halaqati omoodettidi, kawotettatu gidдо biidosona. Higgiyaa tamarissiyaabikka baawa; i hananabaa yootiyaageetussikka GODAAPPE ajuutai yiyoogaa aggiis. ¹⁰ Xiyooni cimati co77u giidi, biittan utti aggidosa; bantta huuphiyan baanaa qolidi, waaruwaakka maayidosona. Yerusalaame geela7oti sa7au duge hokkidosa.

¹¹ Ta aifee afuxxi afuxxidi galjiis; ta wozanaikka az-zanuwan shabbirettiis. Aissi giikko, ta asai xayiis; guutta naatinne yiira naati katamaa ogiyan labbanidi kundidosona. ¹² Eti bantta aayeta, "Qumaa imma! Woine eessaa imma!" yaagidi waassoosona. Katamaa ogiyan

deshettidi labbaniya asatudan eti labbanin, eta aayetu kiyuwan eta shemppoi kiyees.

¹³ Nenuo, Yerusalaamee, taani nebaa ai gaanau danddayiyaanaa? Woi qassi ne qohuwaa taani aibiira likkanau danddayiyaanaa? Nenuo, dosettida Xiyoono, qassi taani nena waata minttettanau danddayiyaanaa? Ne masunttai abbaa keena ciimma. Yaatin, nena ooni pattanau danddayii? ¹⁴ Ne hananabaa yootiyaageeti neeyyo worddonne pattenna ajuutaa be7idosona; eti neeni omooduwau beenna mala, ne nagaraa qonccis-sidi yootibookkona. Eti balettiya worddo ajuutaa neeyyo be7idosona.

¹⁵ Ne mataara aadhdhiya ubbai ba biradhdhiyaa ne bollan dukkees. Qassi, "Biittan sa7an ubbaappe aadhdhida lo77iya katamiyaa hannii? Kumetta biittau ufaissa geetettida katamiyaa hannii?" yaagidi nena bacessees; ba huuphiyaakka qaattees. ¹⁶ Ne morkketi ubbai bantta doonaa ne bolli dooyidosona; bacessiid-dinne yiilluwan bantta achchaa garcciiddi, "Nuuni o xaissida! Nuuni naagidi uttido gallassaikka haggaa; ha77i gakkidi be7ida!" yaagoosona. ¹⁷ GODAI ba halchchidoogaa oottiis; beni wode i awaajjido ba qaalaakka polliis. Yerusalaamissi qarettennan o qoliis. I morkketakka ufaissis; o huqqunnidaageetu wolqqaakka xoqqu xoqqu oottiis.

¹⁸ Nenuo, Xiyoono, Godaakko ne dirssaa gimbee waasso! Ne afuttaikka qamminne gallassi shaafaadan goggo! Neeni nena shemppissoppa; ne aifiyaukka shemppuwaa immoppa! ¹⁹ Dendda; qammi poo7oora denddada waassa. Godaa sinttan ne wozanaa haataadan gussa. Ogiyaa doonan ubban namisettidi, labbanida ne naatu shemppuwaassi ne kushiya akko pude denttada woossa!

²⁰ Abeet GODAU, be7a! Neeni o bolli kase hagaadan oottidaakko, ane qoppa. Aayeti bantta kiyuwan ishalis-sidi dichchido bantta naata moona gai? Qassi qeesetinne hananabaa yootiyaageeti Godaa Beeta Maqidasiyaa gidдон haiqqona gai?

²¹ Cimai naatoi katama gidдо ogiyaa buhiyan zin77iis; ta geela7otinne ta wodallati bisuwan wuri-dosona. Neeni ne hanqquwaa gallassi eta woradasa; etau qarettennan eta siifadasa.

²² Gibiraa gallassau xeejiyoogaadan, neeni tana danganttiyaageeta ubbasaappe xeejadasa. GODAA hanqquwaa gallassan kessi ekki paxa attidai issoinne baawa. Taani ta kiyuwan ishalissada dichchido naata ubbaa morkkee wori xaissis.

Qixaatiyaa, Nagaraappe Simmiyoogaanne Hidootta

3 GODAA hanqquwaa gatiman metuwaa be7ida asi tana. ² I tana laaggi kessidi, poo7oi bainna xumau efiis. ³ I zaari zaaridikka gallassa muliyaa tana shocanau ba kushiya ta bollan denttiis. ⁴ I ta galbaanne ta ashuwaa ceegissiis; ta meqettaakka menttiis. ⁵ I tana diriis; metuwaaninne daafuran i tana dooddiis. ⁶ Beni aidekko haiqqida asadan, tana xumaa gidдон wottiis. ⁷ Taani kiyennaadan, ta yuushuwaa diriis; deexo sanssalatankka tana qachchiis. ⁸ Taani a xee-

gaas; akko waassinkka, i ta woosaa siyennan ixxiis. ⁹ Ta ogiyan masettida shuchchaa wottidi gorddiis; ta hemettiyoosaakka geellayiiis.

¹⁰ I taayyo zuggiya maahiyaa mala, woikko qosettidi naagiya gaammuwaa mala gidiiis. ¹¹ I tana ta ogiyaappe kessi oliis; olidi duuterettiis. Yaatidi tana asi bannasan yeggi bayiiis.

¹² Ba wonddafiyaa dafidi, tana dukkanau maliis. ¹³ I ba wonddafiyaa dafidi, ta wozanaa aifiyaa caddiis.

¹⁴ Taani asa ubbaassi miicciyoobaanne gallassa kumettaa boridi yexxiyoobaa gidaas. ¹⁵ I tana camuwan kunttiis; qassi godare uuttaadan cammiya xuu7aa ushshidi, tana kalissiiis.

¹⁶ I ta achchaa ancuwan menttiis; buhiyaa gidдон i tana yedhdhiis. ¹⁷ Saroi taappe haakkiis; ufaissaakka taani dogaaas. ¹⁸ Hegaa gishshau, taani, "Ta wolqqai taappe kichchiis; taani GODAN hidootaa wottidobai ubbaikka xayiiis" yaagaas. ¹⁹ Ta metuwaanne taani toilattiyoojaa hassayin, de7oi tana cammiis. ²⁰ Hegee taani mulekka dogennabaanne ta shemppoikka az-zaniyoobaa.

²¹ Gidikonne, taani ha issibaa ta wozanan qoppiyo wode, taayyo sinttanau hidootai de7ees. ²² Hegeenne, GODAA aggenaa siiquwaappe denddidaagan nuuni xayibookko. A qaretaikka mule wuri erenna; ²³ eti maallado maallado ooratta. Neeni keehippe ammanettiyaagaa. ²⁴ Taani taayyo, "GODAI tana gakkida saama; hegaa gishshau, taani an hidootaa wottais" yaagaas.

²⁵ Bantta hidootaa an wottiyaageetussinne a koyiyaageetussi GODAI lo77o. ²⁶ Hegaa gishshau, asi GODAI ashshiyoo ashettaa danddayan naagikko lo77o. ²⁷ Qassi asi ba yelagatettan de7iiddi, danddayaa tamarikko lo77o.

²⁸ GODAI metuwaa ehiyo wode, i co77u giidi, barkka utti aggo. ²⁹ I ba som77uwaa biittaa gattidi ziggo. Ooni erii, au sinttanau hidootai de7anaakkonne. ³⁰ I ba qinxxalliyaa baqqiyaagaassi besso; ba morkketi cayiyo cashshaakka kallo.

³¹ Aissi giikko, Godai asa merinau olidi aggenaa; ³² isi wode azzanuwaa ehiikkonne, i ba aggenaa siiquwaa daruwaadan qarettees. ³³ Aissi giikko, i asa tuggayiyooaaninne metoyiyoogan ufaittena.

³⁴ A asaa kaalettiyaageeti qashettidaageeta bantta gediyaappe garssa baggaara yedhdhidosona; ³⁵ qassi Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa sinttan asassi de7iya maataa diggoosona; ³⁶ qassikka shilootan pirddaa geellayoosona. Eti Godai hegaa ubbaa be7enna giidi qoppiyoonaayye?

³⁷ Godai azazibeennaagaa azazidi, polissanau dand-dayiyai oonee? ³⁸ Iitabaa gidin lo77obaa gidinkka, haasayidi poliyaagee Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa gidenneeyye? ³⁹ Yaatin, nuuni asa gidiyaageeti nu nagaraa gishshau, i nuna qaxxayiyoo wode, aibissi zuuzummiyoo?

⁴⁰ Hegaa aggidi, ane nu ogiyaa paaccoosinne qoroos; GODAAKKO ane simmoos. ⁴¹ Ane nu wozanaanne nu kushiya saluwan de7iya Xoossaakko denttidi, ha-gaadan yaagoos; ⁴² "Nuuni nena naaqqida; neeyyo

makkalida; neenikka nuuyyo atto gabaakka. ⁴³ Ne maaarotettaikka ne hanquwan kamettiis; qassi neeni nuussi qarettennan nuna siifadasa. ⁴⁴ Nu woosai neekko kanttennaadan, ne huuphiyaa shaaran kam-madasa. ⁴⁵ Asaa gidдон nuna pitonne buura oot-tadasa. ⁴⁶ Nu morkketi ubbai nu bollan haasayidosona. ⁴⁷ Nuuni dagammidanne gitiyan gelida; bayidanne xayida" yaagoos.

⁴⁸ Ta asai metuwan xayido gishshau, ta aifee shaafaadan afuttaa goggees. ⁴⁹ Ta aifee GODAI saluwaappe duge xeellidi be7ana gakkanaashin, mule wode aggenan afuttaa tigees. ⁵¹ Ta kataman de7iya maccaasatu ubbaa bollan gakkidabaa ta aifee be7ido wode, ta wozanai azzaniis.

⁵² Coo tana morkkiyaageeti tana kafuwaa shankkatiyooogaadan shankkatidosona. ⁵³ Eti tana paxa de7ishin ollan yeggidi, ollaa doonaa shuchchan gorddidosona. ⁵⁴ Haattai kumidi, ta huuphiyaara goggiyo wode, taani xayaas gaada qoppaas.

⁵⁵ Abeet GODAU, taani ciimma ollaa gidдон de7aidda ne suntaa xeegaas. ⁵⁶ Ta waasuwa siyanaadan taani nena woosiyoo wode, neeni taayyo siyadasa. ⁵⁷ Taani nena xeesido wode, taakko shiiqada, "Yayyoppa" yaagadasa. ⁵⁸ Abeet Godau, neeni ta mootuwaa mootetta-da, tana wozadasa. ⁵⁹ Abeet GODAU, neeni ta tuggaa be7adasa. Hegaa gishshau, ta mootuwaa neeni pird-da. ⁶⁰ Eti haluwaa kessanau ta bollan maqettiyo maquuwaa ubbaa be7adasa. ⁶¹ Abeet GODAU, eti tana cayiyo cashshaanne ta bollan maqettiyo maquuwaa ubbaa siyadasa. ⁶² Qassi ta morkketi gallassa kumettaa ta bollan zuuzummiyoogaanne saasukkiyoogaa siyadasa. ⁶³ Be7a, eti uttiiddinne eqqiiddi, tana bori boridi yexxoosona.

⁶⁴ Abeet GODAU, eti oottido oosuwaassi bessiya waa-gaa etau qanxxa! ⁶⁵ Eta wozanaa dammetta! Ne qanggettai eta gakko! ⁶⁶ Abeet GODAU, neeni eta ne hanquwan yedettada, ne salotuppe garssaara eti de7iyoosaappe eta xaissa!

Yerusalaame Qixaatiyaa

4 PHooliya worqqai ba meraa laammidi tasiis. Bee-ta Maqidasee keexettido shuchchai katamatu oge ubbaa doonan laaletti uttiis. ² Kase bonchchettida worqqa lagge gidida Xiyoone naati ha77i kushe hiillai urqqaappe medhdhido miishshaa mala gididosona.

³ Harai atto worakaniyaanne ba maraa xanttausu; shin ta asai bazuwan de7iya yanchchaadan, ba naatussi meqettaa iitiis. ⁴ Saamuwaa gaasuwan xammiya naatu inxxarssai kookkiyaara ohettiis; naati qumaa woossidosona; shin etau immiyaabi issoinne baawa. ⁵ Kase mal77iya quma xalaalaa miidaageeti ha77i ogiyaa doonan namisan wuroosona; qassi kase ishaluwan diccidaageeti ha77i bidinttaa bolli zaqqullidosona.

⁶ Ta asaa gakkida qixaatee o kusheenne bochchen-naanine qoppennan aadhdi wodhdhida Sadooma katamaa asaa gakkida qixaatiyaappekka dariis. ⁷ A ha-laqati kase shachhaappe aadhhdida geeshshanne

maattaappe aadhdhida bootta. Eta bollai zo7o inqquwaappe aadhdhida arssa; eta meraikka sampperiya giyo al77o inqquwa mala. ⁸ SHin ha77i eta som77oi shaalaappe aadhdhidi karexxiis; asi ogiyan be7idinne eta erenna. Eta gogaikka eta meqettaara oigettidi, mittaadan meli uttiis.

⁹ Miyoojaa xayidi, loddi giidi, koshan haiqqidaageetuppe olan haiqqidaageeti keha. ¹⁰ Ta asaa bollan yiida bashshaa gaasuwan, qarettiya aayeti bantta yelido naata doissidi, banttau quma kessidi miidosona. ¹¹ GODAA hanqquwaa xuu7ai kumiis; i ba suulliyan hanqquwaa tigiis. Tigidi Yerusalaame katamaa baasuwaara miida tamaa eetti kessiis.

¹² Ha sa7an de7iya kawotuppe woikko kawotettatu gidдон de7iya asaappe ooninne morkkee Yerusalaame penggiyaara gelana giidi ammanibeen-na. ¹³ SHin hagee hanidoogee a hananabaa yootiyaageetinne a qeeseti oottido nagaraa gishshaassa; qassi eti xillotu suutaa a gidдон gussido gishshaassa. ¹⁴ Eti qooqe asadan, ogiyan tattaafosona; qassi eti suuttan tunido gishshau, eta maayuwaa ooninne bochchanau koyenna. ¹⁵ Hegaa gishshau, asai eta, "Kichchite! Intte tuna! Kichchite! Nuna bochchoppite!" yaagidi eta bolli waassiis.

Yaatin, eti baqatidi toilattido wode, kawotettatu gidдон de7iya asai eta, "Intte nunaara hagan de7anau danddayekketa" yaagidosona. ¹⁶ GODAI ba huuphen eta laaliis; i etabaa naa77antto qoppenna. Eta qeesetikka bonchchettibookkona; eta cimaticka nashettibookkona.

¹⁷ Nu aifee maaduwaa demmanau xeelliiddi, coo mela daafuriis. Nuna ashshanau danddayenna kawotettata, eti yaana giidi wochchida.

¹⁸ Asati nu kottiyaa kaalliyo gishshau, nu katamaa ogiyan hemettanau danddayibookko. Nu wurssettai matattiis; nu laittai wuriis; nu xayiyi wodeekka gakkiiis. ¹⁹ Nuna yedettiyaageeti saluwaara paalliya arggantaappekka aadhdhidi eesotoosona. Eti nuna deriyaa huuphiyaara yedettidosona; qassi bazuwan zuggidi, nuna naagidosona.

²⁰ GODAI tiyido kawuwaa, nuuni siiriyaara shemp-piyo nu shemppuwaa, eti bantta piriyan oiqqidosona. Nuuni a kuwaa garssan uttidi, kawotettatu gidдон de7ana giidi qoppida.

²¹ Inttenoo, Uuxa biittan de7iya Eedooma asatoo, ufaaittenne poocu giite. SHin hanqquwaa xuu7ai inttekkokka gakkana; inttekkka mattottidi, kallo attana.

²² Inttenoo, Xiyoone asatoo, intte mooruwaa qixaa-tee polettiis. Hagaappe sinttan i inttena omooduwan wottenna.

SHin Eedooma asatoo, intte mooruwaa i qaxxayana; intte nagaraakka qonccissana.

Maarotaa Ekkanau Woossiyo Woosaa

5 Abeet GODAU, nu bolli gakkidabaa ubbaa has-saya; nuna xeella; nu kaushshaakka be7a! ² Nu laata biittai allagatussi, nu keettaikka betetussi imettiis. ³ Nuuni aawi haiqqiichchido naata gidida; nu aayetikka am77e maccaasa gididosona. ⁴ Nu uyiyo haattaassi miishshaa qanxxoos; eettiyo mittaakka shammi ekkoos. ⁵ Nuna yedettiyaageeti nu ginddiyaa xapho gakkidosona. Nuuni daafurida, shin shemp-panau danddayibookko. ⁶ Nuuni quma kallana giidi, Gibxxe asatussinne Asoore asatussi kushiyaa immida. ⁷ Nagaraa oottidaageeti nu maizza aawata; shin eti ha77i de7okkona. Eti ekkanau bessiya qixaatiyaa ekkiiyaageeti nuna.

⁸ Ailleti nuna haariyaageeta gididosona; eta kushiyaappekka nuna wotti ekkiiyaabi issoinne baawa. ⁹ Bisuwan woriyaageeti bazon de7iyo gishshau, nuuni nu shemppuwaa shenehoo giidi, nu qumaa demmida. ¹⁰ Koshai suullido gaasuwan harggin, nu gogai tamaa coociyaadan michchees. ¹¹ Xiyoonen maccaasata, Yihudaa katamatunkka geela7ota wolqqan oiqqidi mooridosona. ¹² Halaqata efiidi kaqqidosona; cimaticka bonchchettibookkona. ¹³ Yelaga attumaasati woxan gaaccidosona; attuma naatikka deexo mittaa tookkidi ganddigaaridosona. ¹⁴ Cima attumaasati katamaa penggen pirddanau uttiyoogaa aggidosona; yelaga attumaasati yettaa yexxiyoogaa aggidosona. ¹⁵ Nu wozanaappe ufaissai biichchiis; nu durssaikka yee-huwau laamettiichchiis; ¹⁶ kallachchai nu huuphiyaappe kunddiichchiis. Nuuni nagaraa oottido gishshau, nuuyyo aayye7ana! ¹⁷ Hegaa gishshau, nu wozanai daafuriis; nu aifeekka galjiis. ¹⁸ Aissi giikko, Xiyoone Deree baisesa gididi; worakanatikka an has-soosona.

¹⁹ SHin abeet GODAU, neeni merinau kawotaasa; ne kawotaa araataikka yeletaa ubbaa gakkanaashin de7ees. ²⁰ Neeni nuna aissi ubba wode dogai? Qassi hagai keena adussa wodiya nuna aissi aggai?

²¹ Abeet GODAU, nuna neekko zaara; nuunikka simmana! Nu beni bonchchuwa zaarada, nuna ooraxissa! ²² Neeni nuna ubba mule aggadiiyye? Ne hanqquwaas-sikka likkee baaweeyye?

Hizqqeela

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Hizqqeeli Yerusalaamee Kiristtoosa yeletaappe kase, ichchashu xeetanne hosppun tammanne usuppun laittan laalettanaappe kasenne laalettoogaappe guyye, omooduwan Baabiloonen de7iis. I hananabaa yootidoogee Baabiloonen omooduwan de7iya asaassanne Yerusalaamen de7iya asaassa. Hizqqeela maxaafaassi oiddu kifileti de7oosona.

1. Xoossaa pirddai asaa bolli yaanau matidoogaanne Yerusalaamee oiqettiyoonne laalettiyo wodee gakkidoogaa minttidi erissiya kiitaa.
2. Xoossai ba asaa huqqunnidanne balettida dumma dumma kawotettata qaxxayyaagaa gidiyooqaa odiya qaalata.
3. Yerusalaame kundettaappe simmin Israa7eela asaa minttettanau imettida kiitaanne sinttappekka lo77o qaada i gakkanau de7iyooqaa yootiya hidootaa qaalaa.
4. Beeta Maqidaseenne Israa7eela kawotettai beni ba sohuwaa simmanaagaa Hizqqeeli misiledan bessidoogaa. Hizqqeeli gita ammanoinne aassi qoppiya wozanai de7iyo asa. Sinttappe hananabaa i ajuutan be7iis. A kiitaappe dariya baggai qoncce gidida leemiso oosuwan odettiis. Hizqqeeli asi ba giddo asatettan, ba wozanaaninne ba ayyaan ooraxxanau koshshiyooqanne asi ubbi ba nagaran nagaran oishettanau de7iyooqaa minttidi odiis. Hegaarakka gujjidi, asaa de7oi ooraxxanau de7iyo hidootaa qonccissiis. Hizqqeeli qeesenne hananabaa yootiyaagaa gidiyooqaadan, Beeta Maqidasiyaabaanne geeshshatettaabaa dumma wudettidi xeelliyaa asa i gidiyooqaa bessiiis.

Hizqqeeli Xoossaa Kawotaa Araataa Be7iis

1 Hasttamantta laittan, oiddantto aginan, ichchashantto gallassan, taani Kabaara SHaafan omoodetti biidaageetu giddon de7ishin, taani, Buuzana7ai, qeese Hizqqeeli, saloti dooyettin, Xoossaa ajuutaa be7aas. ² Kawoi Yo7aakiini omoodettoosappe ichchashantta laittan, ichchashantto aginan, ³ Baabiloone biittan Kabaara SHaafaa matan de7iya taakko, GODAA qaalai yiis; GODAA kusheekka hegan ta bolli de7ees.

⁴ Taani xeelliyoo wode, gotee huuphessaara yiyaagaa be7aas; wolqqaama poo7oi gita shaaraa dooddi wottiis; he shaaraa gidloora wolqqanttai pozhzhu gees. Wolqqanttau giddo wozanai phooliya nahaasiyaa milatees. ⁵ Gotiyaa giddon oiddu paxa de7iya meretati de7oosona. Eti asa milatoosona; ⁶ shin etau issuwau issuwau oiddu oiddu som77oinne oiddu oiddu qefee de7ees. ⁷ Eta gedee sitti giidaagaa; eta gediya yachchai mara gede malanne quccidi geeshshido nahaasiyaa birataadan phoolees. ⁸ Eta qefiyaappe garssaara oiddu baggaarakka asa kushe milatiya kushee de7ees. ⁹ Eta qefee issi issuwaa bochchees; eti ubbaikka yaanne haanne simmennan tollu giidi sinttau boosona. ¹⁰ Etau issuwau issuwau sintta baggaara asa som77oi de7ees; ushachcha baggaara gaammuwaa som77oi de7ees; qassi haddirssa baggaara boora som77oi de7ees; qassi guyye baggaara arggantaa som77oi de7ees; ¹¹ eta som77oi hegaa mi-

latees. Eta qefee bollau micetti uttiis; eta issuwaa issuwaa naa77u qefee naa77u baggaarakka hinkko meretaa qefiyaa bochchees; qassi naa77u qefee eta bollaa bollaa kammes. ¹² Eti ubbaikka tollu giidi sinttau biidosona; yaanne haanne simmennan, bantta ayyaanati biyoosaa awanne boosona. ¹³ Ha paxa de7iya meretatu giddon issi eexxiya tama bonqqo milatiyaageenne sinttaunne guyye qaaxxiya, eexxiya xomppe malatiyaagee de7ees; he tamai phooleesinne a gidtoppekka wolqqanttai kiyees. ¹⁴ Ha paxa de7iya meretati wolqqanttaadan, sinttaunne guyye simerettoosona.

¹⁵ Ha oiddu meretata taani xeellaidda, eta miyyessan sa7an de7iya irzzota be7aas; issi issi meretaa miyyessan issi issi irzzoi de7ees. ¹⁶ Ha irzzoti inqquwaadan phooloosona; eti oiddaikka issi issuwaa milatoosona. Issi irzzoi naa77u irzzo gididi merettiis; merettidi issi issuwaa gidloora kantti uttiis. ¹⁷ Eti biyo wode bantta sinttaa zaari wottido oiddu ginaappe issuwau augaa gidikkonne boosona; ha meretati biyo wode irzzoi wora simmenna. ¹⁸ He oiddu irzzotuyyo wogganne yashshiya charkketi de7oosona; he charkketussi yuusho ubban xeelliyaa aiffee kumiis.

¹⁹ Ha meretati biyo wode, eta miyyian ha irzzoti bululoosona; he meretati biittaappe pude denddiyo wode, ha irzzotikka denddoosona. ²⁰ Eta ayyaanati biyo awanne ha irzzotikka denddidi boosona; aissi giikko, ha paxa de7iya meretatu ayyaanati irzzotu giddon de7oosona. ²¹ Ha meretati biyo wode, irzzotikka boosona; meretati eqqiyo wode, irzzotikka eqqoosona;

qassi meretati biittaappe pude denddiyo wode, irzzoti etaara issippe denddoosona. Aissi giikko, ha meretatu ayyaanati irzzotu gidдон de7oosona.

²² Ha paxa meretatu huuphiyaappe bolla baggaara heregaadan phooliya salo gufantto milatiyaabai de7ees. ²³ He gufantto milatiyaagaappe garssa baggaara eta qefee sitti giidi, issuwaagee issuwaagaakko micetti uttiis; qassi eta ubbaukka eta bollaa kammiya naa77u naa77u qefee de7ees. ²⁴ Ha meretati paalliyo wode, eta qefiyaa giirettai haattaa kixaa gunttaadan, qassi Ubbaa Danddayiya Xoossaa ceng-gurssaadaaninne cora olanchchatu wocamaadan haniyaagaa siyaas. Eti paaluwaa aggiyo wode, bantta qefiyaa shiishshi ekkoosona.

²⁵ Eti bantta qefiyaa shiishshi ekkidi, he sohuwan eqqidaashin, eta huuphiyaappe bolla baggaara de7iya he gufantto milatiyaasaappe cenggurssai yiis. ²⁶ He gufantto milatiyaagaappe bolla baggaara samp-periyaa giyo inqquwaappe merettida kawotaa araata milatiyaagee de7ees; he kawotaa araata milatiyaagaa bolli asa milatiyaagee uttiis. ²⁷ Taani a be7iyo wode, a xeessaappe bolla baggai taman de7iya nahaasiyaa birataadan phoolees; qassi xeessaappe garssa baggai tamaa milatees; a yuushuwan phooliya poo7oi de7ees. ²⁸ A yuushuwan de7iya phooliya poo7oi ira gallassi shaaran eqqida zuullaa milatees.

Heggee GODAA bonchchuwaa qonccettaa milatees. Taani hegaa be7ido wode, biittan duge gufannada, is-soi haasayiyo cenggurssaa siyaas.

Xoossai Hizqqeela Hananabaa Yootanau Xeejiis

² I tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, dendda ne gediyan eqqa. Taani neeyyo yootana" yaagiis. ² Yaagin Ayyaanai ta gidдо gelidi, tana ta gediyan essiis. I taayyo yootiyoogaakka siyaas.

³ Hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, taani nena Israa7eela asaakko, ta bolli makkalida makkalanchcha kawotettaakko kiittais; etinne eta aawati hachchi gakkanaassikka ta bolli makkaliiddi de7oosona. ⁴ Eti wozana muumenne morgge zozza gidiyo gishshau, taani nena etakko kiittais. Baada, 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees' yaaga. ⁵ Eti makkalanchcha zare gidiyo gishshau, eti siyin ixxin, hananabaa yootiyaagee eta gidдон de7iyoogaa eti erana. ⁶ Laa asa na7au, etayyookka eta qaalaayyookka yayyoppa! Qum77uudeenne agunttai ne yuushuwan de7iyaabaa gidikkokka, qassi masimasotu gidduwan neeni uttikkokka, yayyoppa. Eti makkalanchcha zare gidiyo gishshau, eta qaalaayyo yayyoppa; woikko etayyo shabbirettoppa. ⁷ Eti makkalanchcha zare gidiyo gishshau, siyin ixxin, ta qaalaa etau yoota.

⁸ "SHin, asa na7au, taani neeyyo yootiyoogaa siya! He makkalanchchatudan, neenikka makkalanchcha gidoppa; ne doonaa dooyada, taani neeyyo immiyoogaa ma" yaagiis.

⁹ Hegaappe guyyiyan, taani xeelliyo wode, kushee taakko yedetti uttidaagaa be7aas; he kushiyan xaatta maxaafai de7ees. ¹⁰ I ta sinttan he xaatta maxaafaa

birshshiis; he xaatta maxaafan naa77u baggaarakka yeehoi, azzanoinne misho waasoi xaafetti uttiis.

³ Qassi i tau hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, he ne sinttan de7iyaagaa ma; ha xaatta maxaafaa ma. Maada baada, Israa7eela asaayyo yoota" yaagiis. ² Yaagin taani hanggaas; hanggin taani maanaadan, xaatta maxaafaa i tana barssiis. ³ Barssidi tana, "Laa asa na7au, ha taani nena barssiyo xaatta maxaafaa ma; maada ne uluwaa an kuntta" yaagiis. Yaagin taani miyo wode, ta doonan eessaadan mal77iis.

⁴ Hegaappe simmidi, i tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, ha77i Israa7eela asaakko ba; baada ta qaalaa etayyo yoota. ⁵ Neeni kiittetidoi Israa7eela asaassappe attin, allaga biittaa qaalaaninne deexo qaalan haasayiya asaakko gidenna. ⁶ Qassi taanikka nena eta haasayai gelenna, allaga biittaa qaalaa deexuwaa haasayiya daro asaakko kiittabeikke. Tumaagais; taani nena hegeetukko kiittidabaa gidiyaakko, eti neeni yootiyoogaa siyana shin! ⁷ Israa7eela asai taani yootiyoogaa siyanau koyenna gishshau, eti neeni yootiyoogaakka siyokkona. Aissi giikko, kumetta Israa7eela asai morgge zozzanne wozana muume gidiyo gishshau, ne yootiyoogaa siyokkona. ⁸ SHin taani nenakka etaagaadan morgge zozzanne mino oottana. ⁹ Taani ne som77uwaa salo giyo shuchchaappe aaro minniya shuchchaa oottana. Eti makkalanchcha asa gidikkokka, etayyo yayyoppa; woikko etayyo shabbirettoppa" yaagiis.

¹⁰ Qassi i tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, taani neeyyo yootiyo qaalaa ubbaa minttada ezganne ne wozanan wotta. ¹¹ Ha77i dendda baada, omooduwan de7iya ne asau yoota. Eti siyin ixxinikka etau, 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees' yaagada yoota" yaagiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, tana Ayyaanai pude denttin, taappe guyyessan, wolqqaama cenggurssan, "GODAA bonchchoi i de7iyoosan galattetidaagaa gido!" giishin siyaas. ¹³ Qassi paxa de7iya meretatu qefee issoi is-suwaara boshettiyo cenggurssai, eta miyyiyan de7iya irzzotu cenggurssaara gaittidi, biittaa qaattaadan haniya gunttaa siyaas. ¹⁴ Hegaappe guyyiyan, Ayyaanai tana pude denttidi, hara sohuwaa efiis. Yaatin, taani GODAA kushee ta bolli minni uttidaashin, ta ayyaan camettaiddanne yiillotaidda baas. ¹⁵ Baada Kabaara SHaafaa matan, Tel-Abiiban de7iya omoodettidaageetukko gakkaas. Taani hegan dagam-mada, etaara laappun gallassaa gam77aas.

GODAI Hizqqeela Wochchiya Asa Oottidi Sunttiis

¹⁶ Laappuntta gallassaa wurssettan GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹⁷ "Laa asa na7au, taani nena Israa7eela asaassi wochchiya asa oottaas. Ta doonaappe kiyiya qaalaa siyido paido ubban, etikka naagettanaadan seera. ¹⁸ Taani nagaranchchaa, 'Tuma neeni haiqqana' yaagiyo wode, neeni baada a seerana xayikko, a shemppoikka attana mala, i ba nagara ogiyaappe simmanaadan neeni a, 'Nena ye77e!' gaana xayikko, he nagaranchchai ba nagaran haiqqana; shin

a suuttaa taani neeppe achchana. ¹⁹ SHin neeni nagaranchchaa seerin, i ba nagaraappe woikko ba iita ogiyaappe simmennan ixikko, i ba nagaran haiqqana; shin neeni ne huuphiyaa ashshana.

²⁰ "Qassi xillo asi ba xillotettaappe guyye simmidi, iitaa oottiyo wode, taani a sinttan xubiyaa wottin, i haiqqana. I simmanaadan neeni a, 'Nena ye77e!' gabeenna gishshau, i ba nagaran haiqqana; i kase ootido xillo oosoi zaaridi qofettenna; shin taani a suuttaakka neeppe achchana. ²¹ Qassi neeni xillo asi nagaraa oottennaadan seerin, ikka nagaraappe bana naagikko, tuma i paxa de7ana. Aissi giikko, i neeni seeridoogaa siyiis; neenikka ne huuphiyaa ashshana" yaagiiddi yiis.

Hizqqeela GODAI Duudissiis

²² He sohuwan GODAA kushee ta bolli de7ees; qassi i tana, "Dendda; denddada dembbaa ba. Taani neeyyo yan yootana" yaagiis. ²³ Yaagin taani denddada, dembbaa baas. He sohuwan kase Kabaara SHAafaa matan taani be7idoogaadan, hegan GODAA bonchchoi eqqidaagaa be7aas; be7ada taani ta som77uwaa biittaa gattada gufannaas.

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Ayyaanai ta giddo gelidi, tana ta gediyan essidi, tana hagaadan yaagiis; "Ba; ne soo baada, ne bolli kariyaa gorddada uttaaga. ²⁵ Laa asa na7au, wodoroi ne bolli wodhdhin, neeni qashettana; heгаа gishshau, neeni asaakko kiyanau danddayakka. ²⁶ Qassi neeni duude gidanaadaaninne eta seeren-naadan, taani ne inxxarssaa ne kookkiyaara gatta oitana. Aissi giikko, eti makkalanchcha asa. ²⁷ SHin taani neeyyo yootiyo wode, taani ne doonaa dooyin, neenikka etayyo, 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees' yaagana. Siyiya ooninne siyo; siyennan ixxiya ooninne ixxo. Aissi giikko, eti makkalanchcha asa.

Yerusalaamee Morkkiyan Doodettiyoogau Hizqqeeli Malaataa Bessiis

4 "Laa asa na7au, urqqaappe medhdhido xuubiyaa ekkada, ne sinttan wotta; yaatada Yerusalaaame katamaa misiliyaa a bolli medhdha. ² Medhdhada a doodda; katamaa gimbbiyaa yuushuwan biittaa doora; olanchchati galchchiyoosaa giigissa; gimbbiyaa laaliyo ola miishshaakka yuushuwan essa. ³ Qassi birata bashiyaa ekkada, birata godaadan neepenne katamaappe gidduwan essa. Ne som77uwaakka akko zaara. He katamai doodettana; qassi dooddidaikka nena. Hagee Israa7eela asaayyo malaata gidana.

⁴ "Hegaappe guyyiyan, neeni ne haddirssa miyyiyan zin77a. Israa7eela asaa nagaraa ubbaa taani ne bolli wottana. Neeni ne haddirssa miyyiyan zin77ido gallasatu qoodaa keenaa Israa7eela asaa nagaraa tookkana. ⁵ Israa7eela asaa nagaraa neeni 390 gallasaa tookkana; issi issi gallassai issi issi laitta qixaatiyaara lagge. Hegaa keena wodiya neeni Israa7eela asaa nagaraa tookkana.

⁶ "Hegaa ne wurssidoogaappe guyyiyan, qassi zaarada ne ushachcha miyyiyan zin77a; zin77ada Yihudaa asaa nagaraa tookka. Issi issi gallassai issi issi laitta qixaatiyaara lagge gidiyo gishshau, eti ootido nagaraa qixaatiyaa oitamu gallassaa neeni zin77anaadan, taani neeyyo immaas. ⁷ Ne som77uwaa Yerusalaaame doodettaakko zaarada, ne qesiyaa kallo wottada, Yerusalaaame bolli hananabaa yoota. ⁸ He doodettan neeni gam77iyo gallassai wuranaashin, issi miyyiyyaappe hara miyyiyau aadhda wodhdhen-naadan, taani nena wodoruwan qachchana.

⁹ "Ha77i neeni, gisttiyaanne bangгаа, baaqeelaanne misiraa, maldduwaanne qambbaraa ekkada, kattaa wottiyo issi baattan qolada, appe neeyyo oittaa uukka; heгаа neeni ne haddirssa miyyiyan zin77iyo 390 gallassaa maana. ¹⁰ Hachchi hachchi neeni miyo oittai 230 giraame deexxiyaagaa gido; heгаа a wodiyan wodiyan ma. ¹¹ Hachchi hachchi neeni uyiyo haattai naa77u burccukko gido; heгаа a wodiyan wodiyan uya. ¹² He walakkido kattaa bangгаа oittaa uukkiyoogaadan uukka; uukkaidda asai xeellishin, asaa shiyaa melaa eettada uukka; yaatada ma. ¹³ Hegee Israa7eela asai taani eta laaliyo kawotettatu gidon de7iiddi, tunida qumaa maanaagaayyo malaata" yaagiis.

¹⁴ Yaatin, taani zaarada hagaadan yaagaas; "Ubbaa Haariya GODAU, hegee hanoppo! Taani tana tunissa erikke. Ta naatettaappe doommada hachchi gakkanaashin, bautaa woikko bazzo do7i puuzidi wori-dobaa ma erikke; tunida ashoi ta doonakko shiiqi erenna" yaagaas.

¹⁵ Yaagin i zaaridi, tana hagaadan yaagiis; "Daro lo77o, yaatikko, asaa shiyaa melan uukkiyoogaa aggada, miizzaa oshaa kiyyiyan ne oittaa uukkaasa" yaagiis.

¹⁶ I qassikka hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, be7a; Yerusalaaame katamaa katti gelennaadan, taani teqqana. Asai kattaa hirggiiddi, makkidi maana; qassi haattaakka yayyiiddi, likkidi uyana. ¹⁷ Eta de7iya kattainne haattai wurana; eti issi issuwaa, 'Poora!' giiddi xeellana; eti bantta nagaraa qixaatiyan gilqqana.

Yerusalaame Bolli Yiya Bashshaa Malaataa

5 "Laa asa na7au, qara bisuwaa ekkada, ne huuphiyaanne ne buuchchaa an meeda. Yaatada meezaanan likkada, ne binnaanaa heezzu kessada shaakka. ² Neeni dooddiyo wodee wuriyo wode, ne shaakkido binnaanau issi kushiyaa Yerusalaaame katamaa misiliyaassi gidduwan taman xuugga. Naa77ant-to kushiyaa katamaa yuushuwan ubban bisuwan qanxxeretta. Heezzantto kushiyaa qassi carkkuwau laala; aissi giikko, taani eta bisuwan yedettana. ³ Qassi heгааappe guutta binnaanaa ekkada, ne maayuwaa xeeran qachcha. ⁴ He neeni qachchidoogaappe guutta ekkada, taman olada xuugga. Hegan doommida tamai Israa7eela asaa ubbaa gakkana" yaagiis.

⁵ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Hagee Yerusalaaame katamaa; taani biittata a yuushuwan wot-tada, kawotettatu ubbaayyo giddo gul77an a wottaas. ⁶ SHin i ba iita oosuwaa, ba yuushuwan de7iya biit-

tatuppenne kawotettatuppe yaa iitidi, ta higgiaanne ta wogaa naagennan ixxiis; i ta higgiaaassi makkaliis; ta wogaakka kaallennan ixxiis" yaagees.

⁷ Hega gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Neeni ne yuushuwan de7iya kawotettaappe yaa iitada, ta azazuwaa kaallennaanne ta wogaa naagennan ixxada. Ne yuushuwan de7iya kawotettatu wogaa kaalladasa" yaagees.

⁸ Hega gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Nenoo, Yerusalaamee, taani neeyyo morkke; hara kawotettati ubbai be7ishin, ne bolli ta pirddaa ehaana. ⁹ Neeni taani ixxiyoobaa ubbaa oottido gishshau, taani hagaappe kase gattabeennaagaa, qassi hagaappe sinttaukka gattenna pirddaa ne bolli gattana. ¹⁰ Hegaappe denddidaagan, intte gidдон aawati bantta naata maana; qassi naatikka bantta aawata maana. Taani intte bolli pirddaa ehaana; intteppe attidaageetakka carkko ubbau laalana.

¹¹ "Hega gishshau, taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Intte intte sheneyiya eeqatuuninne tuna oosotun ta Beeta Maqidasiyaa tunissido gishshau, taanikka inttena xaissana. Taani intteyyo qarettikkenne intteppe issuwaanne ashshikke. ¹² Intte asaappe issi kushee katamaa gidдон boshaninne koshan haiqqana; naa77antto kushee katamaappe kareera olan wurana; qassi heezantto kushiyaa taani carkko ubbau laalada, eta bisuwan yedettana.

¹³ "Ta yiilloi wurana; taani eta bolli hanqquettido hanqqoikka wodhdhana; yaatobare tau irxxi gaana. Taani eta bollan hanqquettido hanquuwaa wurssiyo wode, taani GODAI qanaatiyan haasayidoogaa eti erana.

¹⁴ "Intte yuushuwan de7iya kawotettatu gidдонinne intte mataara aadhdiya ubbaa sinttan taani inttena baisanne qilliicciyoobaa oottana. ¹⁵ Taani inttena ta hanquuwaaninne ta yiilluwan hanttaara pirddaa pirdido wode, intte intte yuushuwan de7iya kawotettatussi qilliicciyoobaanne cayiyoobaa, inttena be7ida asi naagettiyoobaanne daganttiyaabaa gidana. Taani GODAI haggaa odaas. ¹⁶ Taani intte bolli woriyaanne xaisiya koshaa wonddafiya dukkiyo wode, inttena xaisanau dukkana. Taani intteyyo koshaa yaa yaa darisana; Yerusalaame katamaa kattai gelennaadan, taani teqqana. ¹⁷ Taani koshaanne bazzo do7aa intte bolli yeddin, eti intte naata xaissana. Taani boshaa, suuttaa gussiyooaanne olaa intte bolli ehaana. Taani GODAI haggaa odaas" yaagees.

GODAI Eeqau Goinniyoogaa Pirddiis

6 GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, Israa7eela deretukko ne som77uwaa zaarada, eta bolli hananabaa yoota. ³ Hagaadan yaaga; Inttenoo, Israa7eela deretoo, Ubbaa Haariya GODAA qalalaa siyite! Ubbaa Haariya GODAI Israa7eela deretuyyoonne keratuyyo, zanggaaratuyyoonne wombbatuyyo hagaadan yaagees; "Be7ite, taani, ta addiniitai intte bolli olaa ehaana; qassi intte goinniyo xoqqa sohotakka xaissana. ⁴ Intte yarshshiyohototakka; qassi intte ixaanaa cuwayiyo sohotik-

ka meqerettana. Taani intte asaa intte eeqatu sinttan worana. ⁵ Taani Israa7eela asaa ahaa eta eeqatu sinttan zin77issana; intte meqettaakka intte yarshshiyohototakka; qassi intte ixaanaa cuwayiyo sohototakka. ⁶ Intte de7iyooosan ubban intte katamatinne intte goinniyo xoqqa sohototakka. Hegaappe denddidaagan intte yarshshiyohototakka; qassi intte ixaanaa cuwayiyo sohototakka. ⁷ Intte asai shuhettidi, intte gidдон kunddana. Taani GODAA giddiyooogaa intte hegan erana.

⁸ "Taani intteppe amaridaageeta paxa ashshana; yaatobare kawotettatu gidдон intte laalettana. ⁹ Kessi ekkidi attidaageeti yan omooduwan de7ana. Yan de7iyo wode, eti tana hassayana; qassi eeqau goinniyoogaanne iitaa oottiyooogan eti tana azzanissidoogaa akeekana. Eti bantta oottido iita oosuwaappenne eta yeellayiya hanotaappe denddidaagan, banttarkka banttana shenetana. ¹⁰ Qassi taani GODAA giddiyooogaa eti erana. Taani eta bolli iitabaa ehaana giidoogee coo hada baabiso gidenna" yaagees.

¹¹ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte kushiyaa baqqite! Intte gediyanikka biittaa giirissite! Qassi hagaadan yaagite; 'Israa7eela asaa sheneyiya oosuwaayyo aayye7ana!' yaagite. Aissi giikko, eti olan, koshaanne boshan wurana. ¹² Haahuwan de7iyaagee boshan haiqqana; matan de7iyaagee olan haiqqana; qassi paxa attidaagee koshan haiqqana. Hegaadan oottada, taani ta hanquuwaa eta bolli wurssana. ¹³ Eta asaa ahai eta eeqaa matan, eti yarshshiyooosaa yuushuwan, xoqqa keratu bollinne deretu kiikiyaa bolli, irxxa mittaa garssan, daro boncoi de7iyo ettaa garssan, bantta eeqatussi yarshshuwaa xuuggido sohuwan ubban kunddido wode, eti taani GODAA giddiyooogaa erana. ¹⁴ Qassi taani ta kushiyaa eta bolli yeddada, eti de7iyo biitta ubbaa, bazuwaappe biidi Ribila giyo katamaa gakkanaashin, bashshanne baises oottana. Taani GODAA giddiyooogaa eti hegan erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Israa7eelassi Wurssettai Gakkiis

7 GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, Ubbaa Haariya GODAI Israa7eela biittaayyo hagaadan yaagees; 'Wurssettaa! Ubbasaara biittaa bollan wurssettai gakkiis. ³ Hekko, wurssettai intte bolla gakkiis! Taani ta hanquuwaa intte bolli yeddana. Taani intte oosuwaadan, intte bolli pirddana; intte tuna hanotaadan, taani inttena qaxxayana. ⁴ Taani intteyyo qarettikkenne intteppe is-suwaanne ashshikke. Taani tumaappe intte tuna hanotaa gaasuwan inttena qaxxayana. Taani GODAA giddiyooogaa intte hegan erana' yaagees.

⁵ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Bashshaa! Bashshaa bollan bashshai yees. ⁶ Wurssettai gakkiis! Wurssettai gakkiis! I intte bollan dendiis. Be7ite, i gakkiis! ⁷ Ha biittan de7iyaageetoo, intte pird-dai gakkiis; wodee gakkiis; gallassai matattiis! Hegee

shabbirssa gallassappe attin, deriyaa bollan ufaissan ililiyo gallassa gidenna. ⁸ Ha77i matan taani ta hanqquwaa intte bolli gussana; ta yiilluwaakka intte bollan wurssana. Taani intte oosuwaadan, intte bolli pirdana; intte tuna hanotaadan, inttena qaxxayana.

⁹ Taani intteyyo qarettikkenne intteppe issuwaanne ashshikke. Intte ogiyaadaaninne intte giddon de7iya tuna oosuwaadan, taani inttena qaxxayana. Yaatobare intte inttena shocidai tana GODAA gidiyooгаа erana.

¹⁰ “Gallassai hageeho! Gakkiis! Intte pirdai gakkiis! Intte iitatettaa aaciis; intte otoroikka ciyyiis. ¹¹ Makkalaa gaasuwan iita oosoi dariis; etappe, woikko eta coratettaappe, woikko eta duretettaappe, woikko eta bonchchuwaappe attanabi baawa. ¹² Wodee gakkiis; gallassaikka matattiis! Hanqqoi asaa ubbaa bollaana gidiyoo gishshau, shammiyaagee ufaittoppo; woikko baizziyaageekka azzanoppo. ¹³ Eti naa77ai paxa de7iyo peeshan, baizzidaagee ba baizzidoogaa guyye zaarena. GODAA hanqqoi asaa ubbaa bolli yeese; eta nagaraappe denddidagaan etappe issoinne ba shempuwaa ashshenna. ¹⁴ Ta hanqqoi asaa ubbaa bolli de7iyo gishshau, eti olau xurumbbaa punnidi, ubbaa giigissikkokka, ooninne olau kiyenna.

Israa7eela Asaa Nagaraa Gaasuwan Yiya Qixaatiyaa

¹⁵ “Kareera olai, soora boshainne koshai de7ees. Katamaappe gaxan de7iyaagee olan haiqqana; katamaa giddon de7iyaageeti koshaaninne boshan wurana. ¹⁶ Etappe kessi ekkidi attiyaageeti bantta nagaraa gaasuwan wombbaappe yashshan baqatida haraphphetudan, deriyaa bollan oolana. ¹⁷ Kushe ubbai doccana; gulbbata ubbaikka haattaadan hanana. ¹⁸ Eti waaruwaa maayana; qassi yashshan kokkorana. Eta som77oikka yeellaa maayana; eta huupheekka meedettana. ¹⁹ Eti bantta biraa ogiyan olana; eta worqqaikka tunabaa gidana. GODAA hanqquwaa gallassi eta birainne eta worqqai eta ashshanau dandayenna. Eta xube gididi, nagaran gelissida birainne worqqai eta uluwaa kumidi, eta namisaappe ashshenna.

²⁰ “Eti bantta lo77o alleequwan otorettidosona; otorettidi hegeeta bantta tuna eeqanne yeellayiya misile medhdhanau go7ettidosona. Hegaa gishshau, taani hegeeta etau tunabaa kessaas. ²¹ Taani eta alleequwaa omoodo oottada, allagaunne biittan sa7an de7iya iitatau aattada immin, eti a tunabaa kessana. ²² He wode taani ta som77uwaa Israa7eelappe wora zaarana; qassi ta bonchcho Beeta Maqidasiyaa pangati gelidi tunissana.

²³ “Biittai ubbai suuttaa gussiyaageetun kumido gishshaunne katamaikka makkala oosuwan kumido gishshau, sanssalataa giigissa. ²⁴ Eta keettata baassa oottana mala, taani ubbaappe iita kawotettaa ehaana. Wolqqaamatu otoruwaakka taani xaissana; eta geeshsha sohotikka tunana. ²⁵ Bashshai yiyo wode, eti saruwaa koyana; shin demmökkona. ²⁶ Bashshai bashshaa bolli, qassi iita odoi iita oduwaa bolli yaana. Eti hananabaa yootiyaagaa, “Ne ajuutaa yoota” yaa-

gana. Qeesetussi tamarissiyo timirttee xayana; cimatussikka zoriyoobi xayana. ²⁷ Kawoi yeekkana; halaqai hidoootaa qanxxana; he biittaa asaa kushee yashshan kokkorana. Taani etau eta oosuwaadan oottana; eta pirdaadan, eta bolli pirdana. Taani GODAA gidiyooгаа eti hegan erana’ yaagees” yaagiiddi yiis.

Hizqqeeli Ajuutan Yerusalaame Nagaraa Be7iis

8 Nuuni omoodettido usuppunta laittan, usuppunta aginan, ichchashantta gallassan, taani ta son uttidaashin, Yihudaa cimattikka ta sinttan uttidaashin, Ubbaa Haariya GODAA kushee ta bollan wodhdhiis. ² Taani xeellada, asa milatiyaagaa be7aas; ayyo xeessaappe garssa baggai tamaa milatees; qassi xeessaappe bolla baggai phooliya nahaasiyaa birataa milatees. ³ I kushe milatiyaagaa taakko yeddidi, ta huuphiyaa binnaanaa oiqqiis. Ayyaanai tana sa7aap-penne saluwaappe gidduwau pude denttidi, Xoossaa ajuutan tana Yerusalaame efiis. Efiidi huuphessa baggaara Beeta Maqidasiyaa giddo dabaabaa geliyo penggiyaara gelissidi, GODAA qanaatiyaa denttettiya eeqai eqqidaagaa bessiiis. ⁴ Kase taani dembba biittan ajuutan be7idoogaadankka, Israa7eela Xoossaa bonchchuwaa hegan be7aas.

⁵ Hegan i tau hagaadan yaagiis; “Laa asa na7au, huuphessa baggi xeella” yaagiis. Yaagin taani xeelliyoo wode, qanaatiyaa eeqai dirssaa penggiyaa sinttan de7iya yarshshiyooosaa matan de7iyaagaa be7aas. ⁶ Qassikka i tau hagaadan yaagiis; “Laa asa na7au, eti oottiyoobaa be7ai? Tana ta Beeta Maqidasiyaappe haassanau Israa7eela asai oottiyo gita tunatettaa be7ai? Hegaappekka aadhdhiya tunatettaa neeni biron be7ana” yaagiis.

⁷ Hegaappe guyyiyan, tana Beeta Maqidasiyaa dabaabaa pengge ehiis; ehin taani xeelliyoo wode, godan xoo7ee de7iyaagaa be7aas. ⁸ I tana, “Laa asa na7au, godaa bookka” yaagiis; yaagin taani bookkiyo wode, issi penggee hegan de7iyaagaa be7aas. ⁹ Qassi i tana, “Gela; gelada eti hagan oottiyo gita tunatettaa be7a” yaagiis. ¹⁰ Yaagin taani giddo gelada xeelliyoo wode, godaa bollan yuuyyi aadhdhidi biittaara gooshettiya meretatu misilee, geeshsha gidenna do7atu misileenne Israa7eela asaa eeqatu ubbaa misilee kumidaagaa be7aas. ¹¹ Etappe sintta baggaara Israa7eela asaappe laappun tammu cimati eqqidodosona; qassi SHaafaana na7aa Yazaaneekka eta giddon eqqiis. Ubbaiikka ixaanaa cuwayiyoobaa bantta kushiyan oiqqidodosona; ixaanaa cuwaiikka toqqattees.

¹² Qassi i tana hagaadan yaagiis; “Laa asa na7au, hagaara Israa7eela asaa cimati ubbaikka xuman bantta eeqa misiliyaa keettan eti oottiyoobaa be7ai? Aissi giikko, eti, ‘GODAI nuna be7enna; GODAI ha biittaa aggiis’ yaagoosona” yaagiis. ¹³ Qassikka i tana, “Hegaappekka aadhdhiya tunatettaa neeni biron be7ana” yaagiis.

¹⁴ Hegaappe guyyiyan, i tana Beeta Maqidasiyau huuphessa bagga penggiyau efin, hegan Tamuuzaa giyo bantta xoossau kayyottidi yeekkiya maccaasaa be7aas.

¹⁵ I tana, “Laa asa na7au, haggaa be7ai? Hegaappe aadhdhiya tunatettaa neeni biron be7ana” yaagiis.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, i tana GODAA Beeta Maqi-dasiyau giddo dabaabaa efiis; hegan Beeta Maqi-dasiyaa penggen baranddaappenne yarshshiy-oosaappe gidduwan laatamanne ichchashu atumaasaa gidyaagaa be7aas. Eti bantta zokkuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaakko, bantta som77uwaa arshshokko zaaridi, arshshoora mokkiya awaayyo goinnoosona.

¹⁷ I tana haggadan yaagiis; “Laa asa na7au, haggaa be7adii? Yihudaa asaassi ha tunatettaa oottiyoogee ubba laafabaa gididee? Eti biittaa makkala oosuwan kunttidi, zaari zaaridi tana hanqetissanau bessii? Be7a, eti bantta danddayido keenan tana iissidi cay-oosona. ¹⁸ Heggaa gishshau, taani etaara hanqquwan gaittana. Taani etayyo qarettikkenne etappe is-suwaanne ashshikke. Eti bantta cenggurssaa xoqqu oottidi, ta haittan waassinkka, taani etau siyikke” yaagiis.

Eeqau Goinniyaageeta Woridosona

⁹ Hegaappe guyyiyan, taani siyishin, GODAI ba qaalaa xoqqu oottidi, haggadan azaziis; “Inttenoo, katamaa asaa woriyaageetoo, ubbaikka intte woriya ola miishshaa intte kushiyan kushiyan oiqqidi, haa shiiqite” yaagiis. ² Yaagin huuphessi xeelliyaa qommo bagga penggiyaara woriya ola miishshaa oiqqidi, yiya usuppun asata be7aas. Etaara issippe liinuwaappe dadettida maayuwa maayidi, ba miyyiyan xaafiyoobaa korjjuwan oiqqida issi bitanee de7ees. Eti giddo gelidi, nahaasiyaappe oosettida yarshshiyooosaa lanqqen eqqidosa.

³ Israa7eela Xoossaa bonchchoi kase ba de7iyo kiruubetuppe denddidi, Beeta Maqidasiyaa pengge biis. Hegan GODAI ayyo liinuwa maayidi, ba miyyiyan xaafiyoobaa korjjuwan oiqqida bitaniyaa xeesiis. ⁴ Xeesidi a haggadan yaagiis; “Yerusalaame katamaa gidduwaa kanttada baidda, yan oosettiya tunatettaa gishshau, ooliiddinne kayyottiiddi de7iyya asaa som77uwan malaataa wotta” yaagiis.

⁵ Taani siyishin, i haratakka haggadan yaagiis; “A geedo kaallidi, katamaa gidduwaa kanttiiddi worite! Is-suwaanne ashshoppite; oossinne qarettoppite. ⁶ Cimaata, wodallatanne geela7ota, maccaasatanne naata ubbaikka worite; shin som77uwan malaatai de7iyo asa oonanne bochchoppite. Woruwaa ta Beeta Maqidasiyan doommite” yaagiis. Yaagin eti woruwaa Beeta Maqidasiyaa sinttan eqqida cimatan doommidosona. ⁷ Hegaappe guyyiyan, i eta haggadan yaagiis; “Beeta Maqidasiyaa tunissite; dabaabaakka ahan kunttite; kiyite” yaagiis. Yaagin eti kiyidi, katamaa giddon ubban woruwaa doommidosona.

⁸ Eti woriiddi de7ishin, taani tarkka attada, ta som77uwaa biittaa gatta gufannada, ta qaalaa xoqqu oottada, “Abeet Ubbaa Haariya GODAU, ha neeni Yerusalaame bollan gussiyo ne hanqquwan, Israa7eelappe attida muliyaakka wurssuuteeyye?” yaagaas.

⁹ I zaaridi, taayyo haggadan yaagiis; “Israa7eelanne Yihudaa nagarai keehi dariis; biitta ubban suuttaa gus-siyaageeti kumidosona; qassi katamaa ubban tumu pirddaa geellayyaageeti kumidosona. Aissi giikko, asai, ‘GODAI ha biittaa aggiis; GODAI be7enna’ yaa-goosona. ¹⁰ Heggaa gishshau, taani etayyo qarettikkenne etappe issuwaanne ashshikke. Taani etayyo eta oosuwaadan oottana” yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, liinuwa maayidi, ba miyyiyan xaafiyoobaa korjjuwan oiqqida bitanee guyye simmidi, “Neeni tana azazidoogaadan oottaas” yaagiis.

GODAA Bonchchoi Beeta Maqidasiyaappe SHaahettiis

¹⁰ Taani xeelliyoo wode sampperiyaa giyo inqquwaappe oosettida kawotaa araatai kiruubetu huuphiyaappe bolla baggaara de7iyya salo gufantto milatiyaagan de7iyyaagaa be7aas. ² Liinuwa maayida bitaniyaa GODAI haggadan yaagiis; “Kiruubetuppe garssa baggaara irzzotu giddoora kanttada ba; baada hegaappe xiixinttaa bonqquwaa ne kushiyan kophpheta ekkada, katamaa bolli laala” yaagiis.

Yaagin taani xeellishin, tamaa ekkana geliis. ³ Bitanee soo geliyo wode, kiruubeti Beeta Maqidasiyaappe tohossa baggaara eqqidosa; giddo dabaabaakka shaarai kumiis. ⁴ GODAA bonchchoi kiruubetu bol-lappe denddidi, Beeta Maqidasiyaa pengge biis. SHaarai Beeta Maqidasiyaa kumiis; dabaabaikka GODAA bonchchuwa phoolettan kumiis. ⁵ Kiruubetu qefiyaa giirettai Ubbaa Haariya GODAA cenggurssaadan, kare dabaaban siyettees.

⁶ Liinuwa maayida bitaniyaa GODAI, “Kiruubetu garssa bagga irzzotu gid-doppe tamaa ekka” yaagidi azazin, i gelidi issi irzzuwaa miyyiyan eqqiis. ⁷ Kiruubetuppe issi bantta gid-don de7iyya tamaakko ba kushiya yeddidi, appe guuttaa ekkidi, liinuwa maayida bitaniyaa kushiyan wottin, ikka ekkidi kiyiis. ⁸ Kiruubetu qefiyaappe garssa baggaara asa kushe milatiyaagee de7ees.

⁹ Taani xeelliyoo wode, kiruubetu miyyessan oiddu irzzoti de7oosona; issi issi kiruubiyaa miyyiyan issi issi irzzoi de7iyyaagaa be7aas; he irzzoti inqquwaadan phooloosona. ¹⁰ Eti oiddaikka issi issuwa mala-toosona; issi irzzoi naa77u irzzo gididi merettiis; merettidi issi issuwa giddoora kantti uttiis. ¹¹ Kiruubeti biyo wode, oiddu baggaukka yaanne haanne sim-mennan boosona; issi irzzoi biido geeduwa hankko irzzoti yaanne haanne simmennan tollu giidi boosona. ¹² Eta kumetta bollan, hegeenne eta zokkuwan, eta kushiyan, eta qefiyaaninne eta oiddu irzzotun xeelliyaa aiffee kumiis. ¹³ Taani siyishin, irzzoti Bichchaariya Irzzota geetetti xeegettidosa. ¹⁴ Issi issi kiruubiyau oiddu som77oi de7ees. Issi som77oi kiruubiyaa som77uwaa, naa77anttoi asa som77uwaa, heezanttoi gammuwaa som77uwaanne, oiddanttoi arggantaa som77uwaa.

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, kiruubeti pude denddidosona. Hageeti taani Kabaara SHaafaa matan be7ido paxa de7iyya meretata. ¹⁶ Qassi kiruubeti biyo wode,

eta miyyessan de7iya irzzotikka bululoosona; qassi kiruubeti biittaappe pude denndanau bantta qefiyaa micciyo wodekka irzzoti eta miyyiyaappe shaahet-tokkona. ¹⁷ Eti eqqiyo wode, irzzotikka eqqoosona; qassi eti biittaappe pude dendiyo wode, etikka denddoosona. Hegeekka paxa de7iya meretatu ayyaanati etan de7iyo gishshaassa.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, GODAA bonchchoi Beeta Maqidasiyaa penggeppe denddidi, kiruubetuppe bolla baggan eqqiis. ¹⁹ Taani xeellishin, kiruubeti bantta qefiyaa miccidi, irzzotuurakka issippe biittaappe pude denddidosona. Eti GODAA Beeta Maqidasiyau arshsho bagga penggiyaara eqqidosa; Israa7eela Xoossaa bonchchoikka etappe bolla baggaara de7ees.

²⁰ Hageeti Kabaara SHaafan taani Israa7eela Xoos-saappe garssa baggaara be7ido paxa de7iya meretata; qassi eti kiruubeta gidioogaa taani eraas. ²¹ Eta ubbaukka oiddu oiddu som77otinne, oiddu oiddu qefeti de7oosona; eta qefetuppe garssa baggaara asa kushe milatiyaagee de7ees. ²² Eta som77oti Kabaara SHaafaa matan taani be7ido som77ota milatoosona. Eti ubbaikka tollu giidi, sinttau boosona.

Yerusalaame Bolli Gakkida Pirddaa

11 Hegaappe guyyiyan, Ayyaanai tana denttidi, arshsho xeelliyaa GODAA Beeta Maqidasiyaa pengge efiis. Hegan he penggiyaa geliyoosan laatanne ichchashu attumaasai de7ees; eta gidдон asa kaalettiya Azuura na7aa Azaaniyaanne Banaaya na7aa Palaaxiyaa be7aas. ² GODAI tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, ha asati ha kataman iita halchchuwa halchchiyaageetanne iita zoriyaa zoriyaageeta. ³ Eti hagaadan yaagoosona; 'Nuuni keettaa zaaretti keexxana wodee matattiis. Ha katamai asho xaaro; qassi nuuni asho' yaagoosona. ⁴ Hega gishshau, asa na7au, hananabaa yoota! Eta bolli hananabaa yoota!" yaagiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, GODAA Ayyaanai ta bolli wodhdhidi, tana hagaadan yaagiis; "Eta yaaga; 'GODAI hagaadan yaagees; 'Israa7eela asau, intte hegaadan geeta; shin taani intte ai qoppiyaakko erais. ⁶ Ha kataman intte daro asa woridi, oge ubban ahaa kunttidea" yaagees.

⁷ "Hega gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte woridi hegan olido ahai asho; qassi ha katamaikka asho xaaro; shin taani inttena ha katamaappe yedettada kessana. ⁸ Intte olau yayyideta; taani he intte yayyido olaa intte bolli ehaana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais. ⁹ Taani inttena ha katamaappe kessada, allagatuuyo aatta immana; taani intte bolli pirddana. ¹⁰ Intte olan wurana; taani inttena intte biittan pirddana. Taani GODAA gidioogaa intte hegan erana. ¹¹ Ha katamai intteyyo asho xaaro gidenna; inttekka a gidдон asho gidekketa. Taani intte bolli Israa7eela zawan pirddana. ¹² Taani GODAA gidioogaa intte hegan erana. Aissi giikko, intte ta azazuwaa kaallennan ixxideta; ta wogaakka naagennan ixxidi, intte yuushuwan de7iya kawotettatu wogaadan de7ideta" yaagees' yaaga" yaagiis.

¹³ Taani hananabaa yootishin, Banaaya na7aa Palaax-ee haiqqiis; haiqqin taani duge gufannada, ta qaalaaxoqqu oottada, hagaadan yaagada waassaas; "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, Israa7eelappe attidaageeta muleera wurssana hanaiyye?" yaagaas.

GODAI Omooduwan De7iyaageetussi Immido Hidootta

¹⁴ GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹⁵ "Laa asa na7au, Yerusalaamen de7iya Israa7eela asai nebaanne omooduwan de7iya ne dabbotubaa, 'Eti GODAAPPE haakkidosona; ha biittaikka nuuyo laata gididi imettiis' yaagidi haasayoosona.

¹⁶ "Hega gishshau, neeni hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani eta haaho kawotettatu giddo yeddikkokka, qassi biittatun laalikkokka, biido biittatun guutta wodiya taani etaara gidana" yaagees' yaaga.

¹⁷ "Hega gishshau, neeni hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani inttena kawotettatupenne intte laalettido biittatuppe shishshana; qassi Israa7eela biittaa taani zaarada intteyyo immana" yaagees' yaaga.

¹⁸ "Eti guyye simmidi yiidi, sheneyiya misiliyaanne tuna eeqaa biittaappe xaissana. ¹⁹ Taanikka eta shahettibeenna wozanaa immana; qassi ooratta ayyaanaakka eta gidдон wottana. Etappe shuchcha wozanaa diggada, asho wozanaa eta immana. ²⁰ He wodiyan eti ta higgiyaa kaallana; ta azazuwaa naganana. Eti ta asa gidana; taanikka eta Xoossaa gidana. ²¹ SHin he sheneyiya misiliyaanne tuna eeqau goin-nanau dosidaageeta gidikko, taani eta oosuwaadan eta oottana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais" yaagiiddi yiis.

Xoossaa Bonchchoi Yerusalaameppe SHaahettiis

²² Hegaappe guyyiyan, eta miyyiyan irzzoti de7iyo kiruubeti, bantta qefiyaa miccidosona; Israa7eela Xoossaa bonchchoikka etappe bollaara de7ees. ²³ GODAA bonchchoi katamaa giddoppe denddidi, arshsho bagga deriyaa bolli eqqiis. ²⁴ Xoossaa Ayyaanai tau immido ajuutan Ayyaanai tana biittaappe pude denttidi, Baabiloonen de7iya omoodettidaageetukko efiis. Hegaappe guyyiyan, ajuutai taappe shaahettiis. ²⁵ SHaahettin taanikka GODAI tana bessidobaa ubbaa omooduwan de7iyaageetuuyo yootaas.

Hizqqeeli Omoodettidi Biyoogaa Malaataa Bessiis

12 GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, neeni makkalanchcha asaa gidдон de7aasa. Eti makkalanchcha asa gidioo gishshau, eta aifee de7ees, shin demmikkona; eta haittai de7ees, shin siyokkona. Hega gishshau, asa na7au, omooduwan biya asadan, neeni efaanau dandayiyoobaa ubbaa shiishsha qachchada, gallassi eti xeellishin kiyada, ne de7iyoosaappe hara sohuwaa ba. Eti makkalanchcha asa gidikkonne, ooni erii, eti

akeekana. ⁴ Gallassi eti xeellishin, omooduwaa biya asadan, neeni qachchidobaa kare kessa; qassi omarssi eti xeellishin, omooduwaa biya asaadan kiya. ⁵ Eti xeellishin, ne keettaa godaa lukka; lukkada he xoo7iyaara kiya. ⁶ Neeni kessido miishshaa eti xeellishin, ne hashiyan tookkada, lem77ishin dendda ba. Biittaa be7ennaadan, ne som77uwaa kamma. Ha neeni haniyoobai Israa7eela asau malaata gidanaadan, taani oottaas" yaagiis.

⁷ Taanikka i tana azazidoogaadan oottaas. Omooduwau biya asadan, gallassi taani qachchidobaa kare kessaas. Omarssan qassi ta keettaa godaa ta kushiyan lukkada kiyaas; taani kessido miishshaa eti xeellishin, ta hashiyan tookkada, lem77ishin baas.

⁸ Maallado GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ⁹ "Laa asa na7au, he makkalanchcha zaret, Israa7eela asati nena, 'Neeni oottiyoobai aibee?' giidi oichchidosona gidokkonaa? ¹⁰ Neeni eta hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Ha hiraagai Yerusalaamen de7iya halaqaabaanne Israa7eela asaa kumettaabaa" yaaga' yaagees. ¹¹ Neeni eta, 'Taani intteyyo malaata. Taani oottidoogaadan, intte bolli hanana; intte omoodettidi, hara biitti baana' yaaga.

¹² "Eta giddon de7iya halaqai godaa lukki kiyidi, ba miishshaa ba hashiyan tookkidi, lem77ishin baana; i biittaa be7ennaadan, ba som77uwaa kamma.

¹³ Taani GODAI ta gityaa a sinttan yeggada, a oiqqana. Taani a Baabiloone katamaa ehaana; shin i he kata-maa be7ennan haiqqana. ¹⁴ A yuushuwan de7iya a maaddiyaageetanne a olanchchata ubbaa taani piskki oottana; taani eta bisuwan yedettana.

¹⁵ "Eta taani hara biittatunne kawotettatu giddo laaliyo wode, taani GODAA gidiyooгаа eti erana. ¹⁶ Eti bantta biyo kawotettatu giddon bantta tuna oosu-waa paaxana mala, taani etappe amaridaageeta olaappe, koshaappenne boshaappe kessi ekkanaadan oottana. Taani GODAA gidiyooгаа eti hegan erana" yaagiiddi yiis.

Yashshau Kokkoriya Hananabaa Yootiyaagaa Malaataa

¹⁷ GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹⁸ "Laa asa na7au, ne oittaa kokkoraidda ma; qassi ne haattaakka gajigajaidda uya. ¹⁹ Biittan de7iya asau hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI Israa7eela biittan de7iya Yerusalaame asaabaa hagaadan yaagees; "Eti bantta oittaa hirggan maana; bantta haattaakka shabbirssan uyana. Aissi giikko, yan de7iya asai ubbai makkalanchcha gidido gishshau, eta biittai qaarettidi, kallo attana. ²⁰ Ha77i asai kumido katamati xayana; qassi biittaikka baisa gidana. Taani GODAA gidiyooгаа intte hegan erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Asaa Leemisuwaassi GODAI Immido Zaruwaa

²¹ GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²² "Laa asa na7au, ha Israa7eela asai, 'Gallassai aadhdhiis; ajuutai ubbaikka hada gidiiis' yaagidi leemisiy-

oobai i aibee? ²³ Hegaa gishshau, etayyo neeni, 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ha leemisoi naa77antto hassayettennaadan oottana; eti zaarettidi, hegaa Israa7eela biittan leemisokkona" yaagees' yaaga. Qassi etayyo, 'Gallassai matattiis; ajuutai ubbaikka polettana hanees' yaaga. ²⁴ Hagaappe sinttau Israa7eela asaa giddon worddo ajuutainne cimo murrunoi de7enna. ²⁵ Taani GODAI ta oottanaagaa yootais; hegeekka gam77ennan polettana. Inttenoo, makkalanchcha asatoo, taani yootiyoobaa ubbaa intte laittan taani polana. Taani Ubbaa Haariya GODAI ha-gaa odais" yaagiiddi yiis.

²⁶ Qassikka GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²⁷ "Laa asa na7au, Israa7eela asai hagaadan yaagees; 'I be7ido ajuutai sinttanau daro laittaassa; qassi i adussa wodiyan hananaagaa yootees' yaagees. ²⁸ Hegaa gishshau, neeni etau hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani yootiyo qaalai polettanaappe attin, issoikka gam77enna. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Worddo Hananabaa Yootiya Attumaasatussi Odettida Hiraagaa

13 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, Israa7eelan ha77i hananabaa yootiyaageetu bolli hananabaa yoota. Bantta qo-faappe denddidi, hananabaa yootiyaageeta hagaadan yaaga; 'GODAA qaalaa siyite! ³ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Aibanne be7ennan coo banttau denddiya eeyya hananabaa yootiyaageetuyyo aayye7ana! ⁴ Israa7eela asau, intte hananabaa yootiyaageeti qolettida katamaa giddon de7iya worakanatu mala. ⁵ GODAA gallassi olan minni eqqanaadan, Israa7eela asaassi dirssaa gimbbiyaa bottokonidi minttanau, gimbee kolettidosaa pude bi-bookkona. ⁶ Eta ajuutai worddo, qassi eta murrunnoika worddo. Eti GODAI kiittennan, 'GODAI hagaadan yaagees' yaagoosona. Yaatidi eti yootidoogaa GODAI polana yaagidi naagoosona. ⁷ Taani yootennan de7ishin, 'GODAI hagaadan yaagees' yaagidi yootiyo intte worddo ajuutaanne worddo murunnuwaa be7ibeekketii?" yaagees.

⁸ "Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte worddobaa haasayido gishshaunne worddo ajuutaa be7ido gishshau, taani intteyyo morkke. ⁹ Ta kushee worddo ajuutaa be7idi, worddo hananabaa yootiyaageetu bolli pirddau de7ees. Eti ta asaa yaa7an gelokkona, woikko Israa7eela asai xaafet-tido mazggafan xaafettokkona, woikko eti Israa7eela biittaakka gelokkona. Taani Ubbaa Haariya GODAA gidiyooгаа intte hegan erana.

¹⁰ "Saro'i bannan de7ishin, eti ta asaa, 'Sa7i saro!' yaagidi wora kaalettidosona. Qassi asai shuchchaa coo keelidi dirin, eti nooraa tiyoosona. ¹¹ Hegaa gishshau, he tiyiyaageeta, 'He intte tiyido gimbee kunddana! Wolqqaama irai bukkana; qassi taani GODAI ordde shachchaa duge yeggana; hanttaara goteekka dend-

dana' yaagidi yootite. ¹² He gimbbée kunddido wode, asai inttana, intte a tiyido noorai anee? giidi oichchen-nan agganee?" yaagees.

¹³ "Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta hanquwan hanttaara gotiyaa yeddana; qassi biittaa bashshanau ta yiilluwan ordde shachchaanne wolqqaama iraa suulliyya hanquwaara kiittana. ¹⁴ Intte nooraa tiyido gimbbiyaa taani mentterettana, biittan laalananne baasuwa mela ashshana. I kunddiyo wode intte a gidon haiqqana. Taani GODAA gidiyooгаа intte hegan erana. ¹⁵ Hegaadan hanidi, ta hanqqoi gimbbiyaa bollinne gimbbiyaa nooraa tiyida asatu bolli wurana. Taani inttana, 'Ha77i gimbbée baawa; gimbbiyaa nooraa tiyidaageetikka de7okkona. ¹⁶ Israa7eelan de7iya, Yerusalaamebaa hananabaa yootidaageeti, saroi bainnan ayyo saruwaa be7idaageeti, eti de7okkona' yaa-gais. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais" yaagees' yaaga.

Worddo Hananabaa Yootiya Maccaasatussi Odettida Hiraagaa

¹⁷ "Laa asa na7au, bantta qofaappe denddidi, hananabaa yootiya ne asaa maccaasatukko ha77i ne som77uwaa zaara; zaarada eta bolli hananabaa yoota. ¹⁸ Hegaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Hara asaa bollan asayyo wolqqai de7anaadan, eta kushiyan ubban murunnobaa sikkidi wottiyaanne qanttanne adussa asaassi shaashiyaa giigissiyaa maccaasatoo, intteyyo aayye7ana! Intte ta asaa woranaunne pattanau intteyyo maatai de7anaadan koyeeta. ¹⁹ Issi kophphe bangga woikko issi baso oitta demmanau, yeellayiyaabaa oottidi, ta asaa sinttan tana kaushsheeta. Hegaa giyoogee intte haiqqanau bessennaageeta woridi, attanau bessennaageeta ashsheeta giyoogaa. Yaatidi ta asaassi wordduwaa odeeta; etikka intte wordduwaa siyoosona" yaagees.

²⁰ "Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte hara asaa bollan asaayyo wolqqai de7anaadan, intte kushiyan wottido murunuwaa taani ixkais. Taani a intte kushiyaappe duutta olana; piriyaappe kessi ekkiya kafuwaadan, taani eta intte wolqqaappe ashsha ekkana. ²¹ Taani intte shaashiyaakka qaara ekkada, ta asaa merinau intte kushiyaappe wotta ekkana. Taani GODAA gidiyooгаа intte hegan erana. ²² Taani azzanissabeenna xillo asaa wozanaa intte wordduwan azzanissideta; nagaranchchatikka bantta iita oosuwaappe simmidi, bantta shemppuwaa ashshennaadan, intte eta minttideta. ²³ Hegaa gishshau, naa77antto worddo ajuutaa be7ekketa; murunnobaakka oottekketa. Taani ta asaa intte kushiyaappe wotta ekkana. Taani GODAA gidiyooгаа intte hegan erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

GODAI Eeqassi Goinniyoogaa Ixxiis

¹⁴ Israa7eela cimatusse amaridaageeti taakko yiidi, ta sinttan uttidosa. ² Yaatin GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ³ "Laa asa na7au, ha asati bantta wozanan eeгаа essidosona; qassi eta nagarai etayyo xubbiya shuchcha mala gidiiis. Yaatin, taani eti tana oichchanaadan oottooyye? ⁴ Hegaa gishshau, neeni etayyo hagaadan yaagada yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eela asaappe ooninne eeгаа ba wozanan wottikko, a nagarai ayyo xubbiya shuchcha mala gidikko, qassi hananabaa yootiyaagaakko i biikko, taani GODAI ta huuphen a eeqatu coratettaadan ayyo zaarana. ⁵ He eeqati ubbati Israa7eela asaa taappe wora zaaridosona; shin ha77i taani etayyo immiyo zaaruwan eta wozanaa taakko zaarana" yaagees' yaaga.

⁶ "Hegaa gishshau, Israa7eela asaassi hagaadan yaagada oda; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Nagaraa paaxite! Intte eeqaappe simmite! Intte tuna ooso ubbaappekka simmite!

⁷ "Israa7eela asa gidin, woikko Israa7eela biittan de7iya allaga asa gidinkka, taappe shaahettidi, ba wozanan eeгаа wottikko, a nagarai ayyo xubbiya shuchcha mala gidikko, qassi i ta zoriyaa oichchanau hananabaa yootiyaagaakko biikko, taani GODAI ta huuphen ayyo zaaruwaa immana. ⁸ Taani he uraara egettana; taani a leemisonne malaata oottana; taani a ta asaa giddoppe xaissana. Taani GODAA gidiyooгаа intte hegan erana.

⁹ "Hananabaa yootiyaagee cimettidi, hananabaa yootikko, he hananabaa yootiyaagaa cimmidagee tana GODAA. Taani a bolli ta kushiya yeddada, ta asaa giddoppe a xaissana. ¹⁰ Eti naa77aikka bantta nagaraa nagaraa qixaatiyaa tookkana; hananabaa yootiyaagaa qixaateekka hananabaa oichchiyaagaa qixaateekka issi mala gidana. ¹¹ Hegaa gishshau, Israa7eela asati taappe wora bookkona; bantta nagaran ubban banttana tunissokkona. Eti ta asa gidana; taanikka eta Xoossaa gidana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Noha, Daaneelanne Iyyooba

¹² GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹³ "Laa asa na7au, issi biittaa asai nagaraa oottidi, taayyo ammanettennan ixkikko, taani ta kushiya yeddada, etau qumaa xaissada, koshaa ehaana; he biittaa asaanne mehiyaa worana. ¹⁴ Harai atto ha heezzu asati, Nohee, Daaneelanne Iyyoobi he biittan de7iyaakkokka, eti bantta xillotettan bantta shemppo xalaalaa ashshana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

¹⁵ "Woi taani eta biittaa bollan bazzo do7ata yeddin, he do7ati an de7iya asaa xaissin, he do7atu gaasuwan ooninne giddoora kanttennaadan, he biittai baisa gidikko, ¹⁶ taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Harai atto, ha heezzu asati he biittan

de7iyaakkokka, eti bantta attumanne bantta macca naata ashshanau danddayokkona. Eta xalaalai attana; shin biittai baisa gidana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

¹⁷“Woikko taani he biittaa bollan bisuwaa ehaada, ‘Ha biittaa bisei kantto’ gaada, an de7iya asaanne mehiyaa worikko, ¹⁸ taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Ha heezzu asati he biittan de7iyaakkokka, bantta attumanne bantta macca naata ashshanau danddayokkona. Eta xalaalai attana. Taani GODAI haggaa odais.

¹⁹“Woikko taani he biittaa bollan boshaa yeddada, ta hanqquwaa a bollan gussikko, an de7iya asaanne mehiyaa worikko, ²⁰ taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Harai atto, Nohee, Daaneelinne Iyyoobi he biittan de7iyaakkokka, eti bantta xillotettan bantta shemppuwaa ashshanaappe attin, bantta attumanne bantta macca naatakka ashshokkona. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais” yaagiiddi yiis.

²¹ Ubbaa Haariya GODAI haggaaan yaagees; “Taani asaanne mehiyaa woranau Yerusalaame bolli ta oiddu hanttaara pirddata, bisuwaa, koshaa, bazzo do7aanne boshaa yeddiyo wode, i ai keena aaro iitabaa gidand-deessha! ²² SHin amarida asati paxa attana; eti bantta attumanne bantta macca naatakka ashshana. Eti inttekko yiyo wode, eta hanotaanne eta oosuwaa intte be7idi, taani Yerusalaame bolli ehiido bashshai ubbai bessiyaagaa gidiyooogaa akeekana. ²³ Intte eta hanotaanne eta oosuwaa be7idi, taani eta bolli coo pirdda-beennaagaa erana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais” yaagees.

Woiniyaa Turaa Leemisuwaa

15 GODAA qaalai taakko haggaaan yaagiiddi yiis; ²“Laa asa na7au, woiniyaa turai bazzon de7iya hara mittaappe aibin kehii? ³ Go77i de7iyo mitti turaappe qanxxetti erii? Aibakko kaqqiyo koca appe kessa erai? ⁴ A oisettodan taman yeggin, ya baggainne ha baggai taman meetettin, gidduwan attida xiixinttai ai maaddanee? ⁵ Xuugettennan de7iiddi, kase aikko maaddibeennaagee, tamai min eexxiichchidi aikko maaddenna.

⁶“Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI haggaaan yaagees; ‘Taani bazzo mittaa giddon de7iya woiniyaa turaa tamau oiseto oottada immidoogaadan, Yerusalaamen de7iya asaakka hegaadan oottana. ⁷ Taani ta som77uwaa eta bollan zaarana. Eti issi tamaappe kiyikkokka, hara tamai eta maana. Taani ta som77uwaa eta bolli zaariyo wode, taani GODAA gidiyooogaa eti erana. ⁸ Eti tanan ammanettennan aggido gishshau, taani eta biittaa baisa kessana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais’ yaagees” yaagiiddi yiis.

Ammanettenna Yerusalaamo

16 GODAA qaalai taakko haggaaan yaagiiddi yiis; ²“Laa asa na7au, Yerusalaamo i tuna oosota erissa. ³ Haggaaan yaaga; ‘Ubbaa Haariya GODAI

Yerusalaamo haggaaan yaagees; “Ne zareenne ne yeletai Kanaane biittaana; ne aawai Amooore biittaa asa; ne aayyiyaakka Hiite biittaa asa. ⁴ Ne yelettiyo gallassi ne gul77ai qanxxettibeenna; woikko nena geeshshanau haattan meecettabaakka; woikko maxiniyan gorppeetada carqqiyan xaaxettabaakka. ⁵ Ha geetettidabatuppe issuwaanne oottanau neeyyo azzanidabi baawa. Neeni yelettido gallassi karettido gishshau, dembban olettadasappe attin, neeyyo ooninne qarettibeenna.

⁶“Hegaa taani kanttaidda, neeni ne suuttaa giddon murqquuqada zohettishin be7aas; be7ada neeni ne suuttaa giddon zin77idosan de7ishin, “Paxa de7a” yaagaas. ⁷ Taani nena shooqan de7iya kattaadan dichchaas. Neeni dicca aduqqada, gamma gakkadasa. Ne xanttai uttiis; ne binnaanaikka dicciis; shin neeni kallo attadasa.

⁸“Naa77anttuwaa taani hegaara kanttaidda, nena xeelliyo wode, neeni gelossi gakkada borssida asa gidadasa. Yaatin, ta maayuwaa ne bolli yeggada, ne kalluwaa kammaas. Taani neeyyo caaqqada nenaara maachchaa maacettin, neeni taaro gidadasa. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

⁹“Taani ne bollai suuttan moorettidaagaa haattan meecca geeshshada, zaitiyan tiyaas. ¹⁰ Taani nena alleeqo qamisiyaa maizzaas; qassi lo77o galbbaappe oosettida caammaakka wotissaas; qassi liinuwa shaashiyaakka nena qacissaas; qassi al77o kutaakka qumaashshaas. ¹¹ Nena ta alleequwan alleeqaas; ne kushiyan sagaayuwaa wottaas; ne qooriyankka gujjumaa wottaas. ¹² Qassi ne siiriyen gutichchaa, ne haittankka gutichchaa, ne huuphiyankka lo77o kallachchaa wottaas. ¹³ Neeni worqqaaninne biran alleeqettadasa; ne maayoi ubbai payya liinuwa, al77o kutaanne alleeqo qamise. Ne miyo qumai muruta xiilliyaa, eessaanne zaitiyaa. Neeni keehi puulanchcha gidada, kawiyi kiyana daddadasa. ¹⁴ Neeni puulanchcha gidiyi gishshau, kawotettatun erettadasa. Aissi giikko, taani neeyyo immido bonchchoi nena haggaa oottiis. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

¹⁵“SHin neeni ne puulan ammanettadasa; haratun erettidoogaappe dendidagaagan shaaramuxa gidadasa; ogiyaara kanttiya ubbaara shaaramuxadasa. ¹⁶ Ne maayuwaappe amaridaagaa ekkada, ne goinniyo sohota alleeqissadasa; yaatada yan shaaramuxadasa. Hegaa mala hanotai haggaa kase hanibeenna; haggaaappe sinttanaukka hananau bessenna. ¹⁷ Taani neeyyo immido worqqaappenne biraappe oosettida lo77o alleequwaa, attuma misileta oottada medhdhadasa; yaatada etaara shaaramuxadasa. ¹⁸ Taani immido alleeqo maayuwaa he misileta maizzadasa. Qassi ta zaitiyaanne ta ixaanaa etau shiishshadasa. ¹⁹ Qassi taani neeyyo immido qumaa, muruta xiilliyaa, zaitiyaanne eessaa eta sinttan sawuwaa tonggu giya yarshsho oottada shiishshadasa. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

²⁰“Qassikka, neeni taayyo yelido attuma naatanne macca naata efaada, eeqatuyyo yarshshadasa. Neeni

shaaramuxa kiyidoogee neeyyo guuxxidee? ²¹ Neeni ta naata shukkada, eeqaassi taman yarshshadasa.

²² Neeni tunatettaaninne ne shaaramuxan ubban de7aidda, kase ne yelagatettaa laittaa, kallo ne suuttan murqquuqada, zohettido wodiyaa dogadasa.

²³ ""Aayye7ana! Neeyyo aayye7ana! Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais. Ha ne iitatetta ubbaa bolli qassi, ²⁴ dabaaba ubban eeqau goinniyo sohota neeyyo giigissadasa. ²⁵ Oge doonan ubban shaaramuxiyo sohota keexxada, ne puulaa tunissadasa; ogiyaara kanttiya ubbau ne asatettaa aatta immada, shaaramuxettaa darissadasa. ²⁶ Neeni amo xallan kumida, ne shooro Gibxxetuura shaaramuxadasa; ne shaaramuxettaa daruwankka tana hanqqetissadasa. ²⁷ Hegaa gishshau, taani ta kushiyaa ne bolli yeddaas; nena gakkiiya ne shaahuwaakka guuttaas. Taani nena ne pokko hanotan yeellatiya, nena morkkiya Pilisxxeema maccaasatussi aattada immaas. ²⁸ Neeni alenna asa gidiyo gishshau, Asoore biittaa asaarakka shaaramuxadasa. He ubbankka hagee tau gidana gabaakka. ²⁹ Hegaappe qassi, zal77iyan aqida Babiloonetuuraakka shaaramuxadasa; hegankka gidana gabaakka.

³⁰ ""Neeni ha yeelli bainna shaaramuxeedan haniyaara, ne aiba laafa asee! Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais. ³¹ Neeni oge doonan shaaramuxiyo sohota neeyyo keexxiyo wodenne dabaaba ubban eeqau goinniyo sohota giigissiyo wode, hara shaaramuxatudan, shaaramuxati ekkiyo miishshaakka ekkabaakka.

³² ""Bii ha shaaramuxa maccaasee, neeni ne azinaa aggada, allagatuura zin77adasa! ³³ Attumaasai shaaramuxatussi miishshaa qanxxees; shin neeni ne laggettotussi miishshaa qanxxaasa; eti mulesaappe neekko yaanaadan, maganxxaa etau immaasa. ³⁴ Hegan ne shaaramuxatettaa hara maccaasatuugaappe dumma; nenaara shaaramuxanau nena kaalliyaabi issoinne baawa. Harai neeyyo qanxxennan, yaa qanxxada shaaramuxiyoogan, haratuppe neeni dumma" yaagees.

GODAI Yerusalaami Bolli Pirddana

³⁵ ""Hegaa gishshau, bii ha shaaramuxee, GODAA qaala siya! ³⁶ Ubbaa Haariya GODAI haggadan yaagees; "Neeni ne shaaramuxatettan ne laggettotussi ne bollaa qaarido gishshau, neeyyo tuna eeqati darido gishshaunne ne naatu suuttaa neeni etayyo gussido gishshau, ³⁷ neeni etan ufaittido ne laggettota ubbaa, neeni siiqiyoogetanne neeni ixiiyoogeeta taani shiishshana hanais. Taani eta ne bolli ubbasaara shiishshada, eta sinttan nena mulxxu oottada qaarana; qaarin eti ne kalluwaa be7ana. ³⁸ Taani shaaramuxida maccaasatu bollinne suuttaa gussida maccaasatu bolli pirddiyoogaadan, ne bolli pirddana; taani ta hanqquwaaninne ta mishuwan ne bolli haiquwaa ehaana. ³⁹ Taani nena ne laggettotuyyo aatta immana; eti ne shaaramuxiyo sohotanne eeqau goinniyo sohota qoli xaissana. Eti ne maayuwaa mulxxu ootti qaaridi, ne

lo77o alleequwaakka wotti ekkidi, nena kallo xiire ashshana. ⁴⁰ Eti nena shuchchan caddi woriyaanne bantta bisuwan qanxxerettiya guite asaa ne bolli ehaana. ⁴¹ Eti ne keettaa xuuggidi, daro maccaasaa sinttan ne bolli pirddana. Taani ne shaaramuxatettaa agissana; neenikka ne laggettotuyyo naa77antto yaa miishshaa qanxxakka. ⁴² Hegaadan oottin, taani ne bolli hanqqettido hanqqoi wodhdhana; taani ne hanotan mishettido mishoikka hegan aadhdhana. Taani hegan woppu gaada, naa77antto hanqqettikke.

⁴³ ""Neeni ne yelagatettaa laittaa dogada, ha iita ooso ubban tana hanqqetissadasa. Hegaa gishshau, tumaappe ne oottidobaa ubbaa taani ne bollan zaarana. Neeni ne tuna oosotu ubbaa bolli shaaramuxatettaa aibissi gujjadii? Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

Yerusalaami Michcheta Naa77aa

⁴⁴ ""Bii Yerusalaamee, asai ne bolli, 'Na7iyaakka aayee mala' giidi leemisuwaa yootana. ⁴⁵ Tumu neeni ba azinaanne ba naata shenetida ne aayee mala; qassi bantta azinaa azinaanne bantta naata naata shenetida ne michchetu mala. Ne aayiyaa Hiite biittaa asa; ne aawai qassi Amooore biittaa asa. ⁴⁶ Ne baira michchiyaa ba macca naatuura neeppe huuphessa baggaara de7iya Samaariyo; qassi neeppe kaalo michchiyaa ba macca naatuura neeppe tohossa baggaara de7iya Sadoomo. ⁴⁷ Neeni eta ogiyaa kaallidoogeenne eta tuna oosota oottidoogee nena alibeenna. SHin neeni gutta wodiyan oottido oosoi etaagaappe iitaa darees.

⁴⁸ ""Taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Neeninne ne macca naati oottidoogaadan, ne michchiyaa Sadoomanne i macca naati ootti-bookkona. ⁴⁹ Ne michchiyaa Sadooma oottido nagarai haggaa: anne i macca naati otoranchcha, kallidaageetanne ishaluwan de7iyaageeta gidikkonne, eti metootanchchaanne hiyyeesaa maaddibookkona. ⁵⁰ Eti otoranchcha gididi, ta sinttan tuna oosota oottidosona. Hegaa gishshau, intte be7idoogaadankka, taani eta xaissaas.

⁵¹ ""Samaariyaa neeni oottido nagarau baggaakka oottabeikku; neeni etaagaappe aadhdhida tuna oosota oottadasa. Yaataada he ne oottido tuna oosotu ubbaa gaasuwan, ne michcheta xillo milatanaadan oottadasa. ⁵² Neeni ne michcheta suure asa kessido gishshau, kaushshaa maaya. Aissi giikko, ne nagarai etaagaappe aadhdhi iitin, hegan eti neeppe xillo milatidosona. Hegaa gishshau, yeellatada, kaushshaa maaya.

⁵³ ""Gidikkonne, Sadoomonne i macca naata, qassi Samaariyoonne i macca naata taani zaarada ishalisiyo wode, nenakka ishalissana. ⁵⁴ Neban neeni keehi yeellatana; neeni kauyyidoogan, ne michcheta neeppe kehiyoogaa eridi minettana. ⁵⁵ Ne michcheta, Sadooma ba macca naatuura, qassi Samaariyaakka ba macca naatuura bantta kase ishaluwau simmana; neenikka ne macca naatuura intte kase ishaluwau simmana.

⁵⁶ Ne iitatettaa qonccanaappe kase, ne otoruwaa wode,

neeni harai atto, ne michchee Sadoomi bolli qilliic-cabeikkii? Gidikonne, ha77i neeni Eedooma macca naatinne a shooro ubbai, qassi Pilisxeema macca naatinne ne yuushuwan de7iya, nena ixxiya ubbai qiriyoobaa kiyadasa. ⁵⁸ Ne shaaramuxatettaaninne ne tuna oosotun qaxxayettana. Taani GODAI haggaa odais' yaagees.

⁵⁹ "Ubbaa Haariya GODAI haggaa yaagees; "Nee ni maachchaa kanttido gishshaunne caaquwaa kolido gishshau, neeni oottido oosuwaadan, taani neeyyo oottana. ⁶⁰ Gidikonne, taani ne yelagatettaa wodiyan nenaara maacettido maachchaa qaala hassayana; qassi merinaa maachchaakka nenaara maacettana. ⁶¹ Hegaappe guyyiyan, taani ne bairanne ne kaalo michcheta neekko ehiyo wode, neeni ne hemetaa hasayada yeellatana. Taani eta neeyyo macca naata oot-tada immana; shin hegee taani nenaara maacettido maachchaadan gidenna. ⁶² Hegau taani ta maachchaa nenaara wottana. Taani GODAA gidiyooгаа neeni hegan erana. ⁶³ Taani neeni oottido nagaraa ubbaa at-to yaagiyo wode, neeni ne oottidobaa hassayada, yeel-lau ne doonaa oiqqana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais' yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Naa77u Arggantatunne Woiniyaa Turaa Leemisuwaa

17 GODAA qaalai taakko haggaa yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, Israa7eela asaa qan77ishiyaa qan77isha; etau leemisuwan yoota. ³ Haggaa yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI haggaa yaagees; "Lo77iya baalletinne gita gita qefeti de7iyo issi argganttai de7ees. He argganttai Liibaanoosa yiis; yiidi zigaa xeeran uttiis. ⁴ Uttidi he zigaa licuwaa menttiis; he menttido licuwaa ekkidi, zal77ee dariyo biittaa, zal77anchchatu katamaa efiis.

⁵ "I Israa7eela biittaappe puutiyaa efiidi, aradda biitan, daro haattai de7iyoosan tokkiis. ⁶ Pude aacida turai darii aduqqennan daayiis. A daashshai arggant-taakko simmidi daayiis; shin a xaphoi biitta giddo gelis. He turai maraa yeliis; haittaakka kessiis.

⁷ "Hegaadanka, lo77iya baalletinne gita gita qefeti de7iyo hara issi argganttai de7ees. Haattaa demmana giidi, he turai ba tokettidosappe he argganttai de7iyoosaakko, ba xaphuwaanne ba daashshaa yeddiis. ⁸ I tokettidoi aacanau, aifanaunne lo77o woine gidanau danddayiyoosan, aradda biittan, daro haattai de7iyoosaana" yaagees' yaaga.

⁹ "Etayyo neeni haggaa yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI haggaa yaagees; "He turai diccanee? Koira tokkida argganttai a shoddennee? SHoddidi a aifeta qoqqofidi, a irxxa haittata melissennee? A he so-huwaappe xaphuwaara pude shoddanau gita wolqqaa, woikko daro asaa koshshenna. ¹⁰ A shoddidi, harasan tokkiyaakko, i diccanee? Arshsho bagga bazzo carkkoi shocin, ba tokettidosan muleera melennee?" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Leemisuwaa Birshshettaa

¹¹ Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai taakko haggaa yaagiiddi yiis; ¹² "Ha makkalanchcha asaayyo haggaa yaaga; 'He leemisuwaa birshshettaa aibakko erekketii? Hegee aibee giikko, Baabiloone kawoi Yerusalaame yiidi, eta kawuwaanne eta halaqata omooddidi, Baabiloone efiis. ¹³ Qassi kawuwa keettaa asaappekka issuwaa ekkidi, aara issippe caaqidi maacettiis; yaatidi asaa giddon aifettiyaageeta omooddidi efiis. ¹⁴ Hega oottidoogee eta kawotettaa wolqqaa xayidi, naa77antto denddenaan, bantta maachchaa xalaalaa naagidi de7anaadaana. ¹⁵ SHin Yihudaa kawoi makkali denddidi, paratanne daro olanchchata yeddanaan, Gibxxe kiittiis. Ayyo hegee hananddeeshsha? Haggaa malabaa oottidaagee i bau kessi ekkanddee? Qassi maachchaa kanttidi, i bau kessi ekkanddee?

¹⁶ "Taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Bana kawoyida kawuwa maachchaa kanttido gishshaunne caaquwaa karido gishshau, he kawuwa biittan, Baabiloonen i haiqqana. ¹⁷ Baabiloone kawoi daro asaa woranau gimbbiyaa lanqen biittaa diddiqidi giigisiyo wode, Gibxxe kawoi ba olanchchatuuranne ba daro asaara yinkka, ainne maaddenna. ¹⁸ I caaquwaa kariis; maachchaa kanttiis. I ba kushiyaakka immidi, ba giidoogaa polibeenna. Hega gishshau, au kessi ekkiiyoosi baawa.

¹⁹ "Hega gishshau, taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais; i karido ta caaquwaanne i kanttido ta maachchaa taani a bolli zaarada ehaana. ²⁰ Taani ta gitiyaa a bolli miccin, i ta piriyan ohettana. I taayyo ammanettennan ixxido gishshau, taani a Baabiloone efaada, hegan a bolli pirdana. ²¹ Doorettida a olanchchati bisuwan haiqqana; paxa attidaageeti bantta ginaara ginaara laalettana. Haggaa haasayidaagee tana GODAA gidiyooгаа intte erana.

²² "Ubbaa Haariya GODAI haggaa yaagees; "Taani adussa zigaa xeraa licuwaappe qanxxa ekkada, xoqqanne adussa deriyaa huuphiyan tokkana. ²³ Taani a Israa7eela deriyaa huuphiyan tokkana; hegan maraa yelidi, aifiyaakka aifananne lo77o ziga gidana. Kafo zaree mulee an keexxana; eti a maaraa kuwan shemp-pana. ²⁴ Xoqqa mittaa ziqqi oottiyaagee, ziqqa mittaa xoqqu oottiyaagee, irxxa mittaa melissiyaageenne mela mittaakka aacissiyaagee, tana GODAA gidiyooгаа bazzo mitta ubbai erana. Taani GODAI haggaa yootaas; taani yootidoogaa taanikka oottana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

GODAI Asaa A Oosuwaadan Oosuwaadan Pirddees

18 GODAA qaalai taakko haggaa yaagiiddi yiis; ² "Israa7eela biittaabaa intte, 'Aawati caala woiniyaa teeraa min, naata achchai zil77iis' giidi intte leemisiyoobai aibee? ³ Taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Hegaappe sinttau intte Israa7eela biittan ha leemisuwaa leemisekketa. ⁴ Asaa ubbaa

shemppoi taagaa; aawaa shemppoikka na7aa shemppoikka taagaa. Nagaraa oottiya shemppoi i bau haiqqana.

⁵ "Issi asi xillo gidikko, tumu pirddaanne suuretettaa oottikko, ⁶ i deriyaa bolli de7iya eeqau goinniyo sohotun maana xayikko, i Israa7eela asaa eeqau goinnana xayikko, ba shooruwaa maccaasaa tunissana xayikko, qassi kushe qitai yiido maccaasaara zin77ana xayikko, ⁷ oonanne huqqunnana xayikko, acuwaassi oiqqidobaa guyye zaarikko, issi uraanne bonqqana xayikko, bau de7iyaagaappe namissettida asa mizikko, kallottidaagaa maizzikko, ⁸ i woriyaa ekkanau dichchau tal77ana xayikko, ba kushiya balaappe shiishshi ekkikko, asaa giddon tumaa pirddikko, ⁹ ta higgiiyan hemettikko, ta wogaakka polidi naagikko, yaatikko, i xillo asa, i tumu paxa de7ana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hгаа odais.

¹⁰ "Ha bitaniyaassi shemppo woriyaa, bonqqiya, woikko ha geetettidabatuppe augaa gidinkka oottiya issi iita na7i de7ikko, ¹¹ ba aawai oottibeennabaa ubabaa oottees. I deriyaa bolli de7iya eeqau goinniyo sohotun mees; i ba shooruwaa maccaasaa tunissee; ¹² i hiyyeesaanne manquwaa huqqunnees; i asabaa bonqqees; acuwaassi oiqqidobaa zaarena; eeqauka goinnees; tunabaakka oottees; ¹³ i dichchau tal77idi, woriyaa ekkees. Hegaa mala asi paxa de7anee? CHii, i paxa de7enna! I hegaa mala tunabaa oottido gishshau, i tuma haiqqana; a suuttaa acoikka a bol-laana gidana.

¹⁴ "Ha iita bitaniyaa na7ai ba aawai oottiyo ha nagaraa ubbaa be7iiddi, i hegaa malabaa oottana xayikko, ¹⁵ i deriyaa bolli de7iya eeqau goinniyo sohotun maana xayikko, Israa7eela asaa eeqau goinnana xayikko, i ba shooruwaa maccaasaa tunissana xayikko, ¹⁶ i oonanne huqqunnana xayikko, acuwaassi oiqqidobaa guyye zaarikko, i asabaa bonqqana xayikko, bau de7iyaabaappe namissettidaageeta mizikko, kallottidaageetakka maizzikko, ¹⁷ i woriyaa ekkanau dichchau tal77ana xayikko, balaappe kushiya shiishshi ekkikko, i ta higgiiyaa naagikko, ta wogankka hemettikko, yaatikko, i paxa de7anappe attin, ba aawaa nagaran haiqqenna. ¹⁸ SHin a aawai ba ishantta wolqqan bonqqido gishshaunne ba asaa giddon iitaa oottido gishshau, ba nagaran haiqqana.

¹⁹ "SHin intte, 'Na7ai ba aawaa nagaran aissi qaxxayettennee?' yaageeta. Na7ai tumu pirddaanne suuretettaa oottidi, ta higgiiyaa minttidi naagikko, i tumu paxa de7ana. ²⁰ Nagaraa oottiya shemppoi i bau haiqqana. Na7ai aawaa nagaran qaxxayettenna; hegaadankka, aawai na7aa nagaran qaxxayettenna. Xillo asa xillotettai he aawussa gidana; iita asa iitatettaikka he aawussa gidana.

²¹ "SHin nagaranchchai ba oottido nagara ubbaappe simmidi, ta azazuwaa naagikkonne tumu pirddaanne suuretettaa oottikko, i tumu paxa de7anaappe attin haiqqenna. ²² I oottido naaquwaappe issoinne qofettenna. Ba oottido xillo oosuwa gishshau, i paxa de7ana. ²³ Nagaranchchai ba ogiyaappe simmidi, paxa

de7iyooogan ufaittaisippe attin, taani Ubbaa Haariya GODAI a haiquwan ufaittikke.

²⁴ "SHin xillo asi ba xillotettaappe guyye simmidi, nagaranchchai asi oottiyo nagaraanne tuna oosuwa oottikko, i paxa de7anee? CHii, i oottido xillo oosuwaappe issoinne qofettenna; i ammanettennan ixrido gishshaunne i oottido nagaraa ubbaa gishshau, i haiqqana.

²⁵ "Intte hegan, 'Goda ogee suure gidenna' yaageeta. Inttenoo, Israa7eela asatoo, ha77i siyite! Suure gidennai intte ogiyaa gidennee ta ogee? ²⁶ Xillo asi ba xillotettaappe guyye simmidi, nagaraa oottiyo wode, i ba oottido nagaraa gishshaa haiqqana. ²⁷ SHin iita asi ba iitatettaappe guyye simmidi, tumu pirddaanne suuretettaa oottiyo wode, i ba shemppuwaa ashshana. ²⁸ I ba oottido nagaraa ubbaa qoppidi simmido gishshau, i tumu paxa de7anaappe attin haiqqenna. ²⁹ SHin Israa7eela asati, 'Goda ogee suure gidenna' yaagidosona. Inttenoo, Israa7eela asatoo, suure gidennai intte ogiyaa gidennee ta ogee?

³⁰ "Hegaa gishshau, inttenoo, Israa7eela asatoo, taani inttena ubbaakka intte ogiyaadan ogiyaadan pirddana. Nagara iintte xayuwaassi gaaso gidennaadan paaxite; intte mooro ubbaappekka simmite. Taani Ubbaa Haariya GODAI hгаа odais. ³¹ Intte naaqqido naaqo ubbaappe shaahettidi, ooratta wozanaanne ooratta ayyaanaa ekkite. Inttenoo Israa7eela asatoo, aibissi haiqqeeti? ³² Taani issi asa haiquwaaninne ufaittikke. Hegaa gishshau, intte nagaraa paaxi simmidi, paxa de7ite! Taani Ubbaa Haariya GODAI hгаа odais" yaaggiis.

Zilaassaa

19 GODAI Hizqqeela, "Israa7eela halaqatuyyo ha-gaadan yaagada zilaala;

² 'Intte aayiyaa gaammotu giddon a aiba gaammoo!

Yelaga gaammotu giddon gisada, ba marata dichchaasu.

³ A ba maratuppe issuwaa dichchin, wodala gaammo kiyiis.

I shankkaa tamaridi, asaa miis.

⁴ Kawotettati ubbai abaa siyidi, ollan a gelissidi oiqqidosona.

Eti a hinggittan goochchidi, Gibxxe biitti efiidosona.

⁵ "A aayiyaa naagoogee polettennan ixxin, hidootai xayidoogaa be7ada,

ba maratuppe naa77anttuwaa dichchada, wodala gaammo kessaasu.

⁶ I wodala gaammo gididi, hara gaammotu giddon yaanne haanne simerettiis.

I shankkaa tamaridi, asaa miis.

⁷ I eta wolqqaama qatuwaa mentterettidi, katamaakka bashshiis.

Biittainne biittan de7iya asai ubbai a gudettan shabbirettiis.

⁸ Yuushuwan de7iya kawotettati ubbai a oiqqanau piriya yeggidosona. Bantta gitiyaakka miccidosona; bantta ollan a oiqqidosa.
⁹ Eti bantta hinggittan a goochchidi, koottadan giigida guutta keettan yeggidi, Baabiloone kawuwaakko efiidosona. Naa77antto a gudettai Israa7eela deretun siyettennaadan, eti a qasho keettaa gelissidosona.
¹⁰ "Ne aayiyaa haattaa doonan tokettida woiniyaa turaa mala. Daro haattai de7iyo gishshau, he woiniyaa turai aifiyaa darxxaxxi uttiis; qassi daro maratuura de7ees.
¹¹ A maratuppe minniyaagee haariyaageetu xam77aa gidiis. A marai gita maratuppe aduqqidi, bollau aadhdiis. Ba maratu coratettaaninne xoqqatettan bollaara beettiis.
¹² SHin he turai hanquwan shodettidi, biittan olettiis. Arshsho carkkoi a aifiyaa melissiis; a mino marai melin, tamai miis.
¹³ Ha77i qassi i haatti baina mela bazuwan tokettiis.
¹⁴ Tamai a maratuppe issuwaa oiqqidi, a aifiyaarakka dippi oottidi miis. Yaatin, kawotaa xam77a gidiya ai mino marikka a bollan attibeenna. "Hagee yeeho zilaassa; hagee zilaassadan go7etanau bessees' yaaga" yaagiis.

Makkalancha Israa7eela

20 Nuuni omoodettido laappunnta laittan, ichchashantta aginan, tammantta gallassan, Israa7eela cimatupe amaridaageeti GODAA oichchanau yiidi, ta sinttan uttidosa.

² Yaatin, GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yis; ³ "Laa asa na7au, Israa7eela cimatuuyo hagaadan yaagada yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte yiidoogee tana oichchanaassee? Taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Taani intenan oishettikke" yaagees' yaaga.

⁴ "Eta bolli pirdduutee? Laa asa na7au, tumu eta bolli pirdduutee? Hegaa gidikko, eta maizza aawatu tuna oosuwaa eta erissa. ⁵ Eta hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani Israa7eela doorido wode, Yaaqooba zaretussi Gibxxen de7ishin, tanatettaa erissada, 'Taani GODAA intte Xoossaa.

⁶ Taani inttena Gibxxeppe kessada, inttessi doorido biittaa, maattainne eessai goggiyo biittaa, biitta ubbaappe aadhhdida lo77o biittaa ehaana' gaada caaqqas. ⁷ Qassi taani eta, 'Intteppe issoi issoi ba siqiyo tuna eeqata diggo; Gibxxe eeqatun tunoppite. Taani GODAA intte Xoossaa' yaagaas.

⁸ "SHin eti taayyo makkalidi, ta odiyoogaa siyennan ixidosa. Eti bantta amottido tuna eeqata diggi-bookkona; Gibxxe eeqauka goinniyoogaa aggi-bookkona. Hegaa gishshau, eti Gibxxen de7ishin, ta hanquwaa eta bolli gussanau, ta yiilluwaakka eta bolli wurssanau qoppaas. ⁹ SHin eti de7iyo kawotettatu giddooninne Israa7eela asaa Gibxxeppe kessiyoogan, taani tanatettaa erissido asaa sinttan ta sunntai tunennaadan oottaas. ¹⁰ Hegaa gishshau, taani eta Gibxxeppe kessada, bazuwau ehaas. ¹¹ Azazettiya ubbau de7uwaa immiya ta wogaa taani eta immias; ta higgiaakka eta tamarissaas. ¹² Qassi eta geeshshiyagee tana GODAA gidioogaa eti erana mala, taani ta Sambbataa taappenne etappe gidduwan malaata oottada immias.

¹³ "SHin Israa7eela asai ha bazuwankka ta bollan makkalidosona. Azazettida ubbau de7uwaa immiya ta wogaadan hemettibookkona; ta higgiaakka menttidosa; ta Sambbataakka daro tunissidosona. Yaatin, taani bazon ta hanquwaa eta bolli gussada, eta wurssanau qoppaas. ¹⁴ SHin taani eta Gibxxeppe kessiyoogaa be7ida kawotettatu sinttan ta sunntai tunennaadan, eta xaissabeikke. ¹⁵ Qassi taani eti bazuwan de7ishin, etayyo immido biittaa, maattainne eessai goggiyo biittaa, biitta ubbaappe lo77iya biittaa eta gelissennaan caaqqas. ¹⁶ Aissi giikko, eti eeqau goinnidi, ta higgiaakka ixido gishshaassa, ta wogaadan hemettibeenna gishshaassanne ta Sambbataakka tunissido gishshaassa. ¹⁷ Gidikonne, taani eta qaretido gishshau, bazuwan eta wurssa xaissabeikke.

¹⁸ "Eti bazuwan de7ishin, taani eta naata hagaadan yaagaas; 'Intte aawatu wogaadan hemettoppite; eta higgiaakka naagoppite; woikko eta eeqatun tunoppite. ¹⁹ Taani GODAA intte Xoossaa. Ta wogaadan hemettite; ta higgiaakka naagite. ²⁰ Taappenne intteppe gidduwan malaata gidana malanne taani GODAA intte Xoossaa gidioogaa intte erana mala, Sambbataa hara gallassaappe dummayite' yaagaas.

²¹ "SHin he naatika ta bollan makkalidosona; azazettiya asa ubbau de7uwaa immiya ta wogaadan hemettibookkona; ta higgiaakka eti naagibookkona; ta Sambbataakka tunissidosona. Yaatin, taani bazon ta hanquwaa eta bolli gussanau, ta yiilluwaakka eta bolli wurssanau qoppaas. ²² SHin taani ta kushiyaa shishsha akkaas. Taani eta Gibxxeppe kessiyoogaa be7ida kawotettatu sinttan ta sunntai tunennaadan, eta xaissabeikke. ²³ Qassi eta hara kawotettatussinne hara biittatussi laalanau bazon caaqqas. ²⁴ Aissi giikko, eti ta wogau azazettennan ixidosa; ta higgiaakka menttidosa; ta Sambbataa tunissidosonanne bantta aawatu eeqaa amottidosona.

²⁵ Hegaadankka, qassi etassi lo77o gidenna woganne de7uwaa immenna higgeta immias. ²⁶ Eti bantta yarshshuwan tunanaadan, eti bantta baira naata yarshshanaadan, taani eta yedda bessees. Taani hagee oottidoogee eta qaxxayanaassanne taani GODAA gidioogaa eta erissanaassa" yaagees' yaaga.

²⁷ "Hegaa gishshau, asa na7au, Israa7eela asaassi hagaadan yaagada yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte aawatikka tanan ammanettenan ixixidi, hegan tana cayidosona. ²⁸ Taani etau immanau caaqqido biittaa eta ehaas. Etikka xoqqa keraanne irxxa mittaa be7ido wode, etan ubban bantta yarshshuwaa yarshshidosona. Eti bantta xuuggiyo yarshshuwan, bantta cuwayiyo ixaanaaninne bantta gussiyo ushshaa yarshshuwan tana hanqqetissidosona. ²⁹ Yaatin, taani eta, 'Hagee intte biyo xoqqa sohoi aibee?' yaagada oichchaas. Hachchi gakkanaassi he sohoi goinniyo xoqqa sohoi geetetti xeesettes" yaagees' yaaga.

³⁰ "Hegaa gishshau, Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte maizza aawati oottido nagara ubbaa oottidi, aissi inttena tunisseetii? Eta tuna eeqau aissi goinneetii? ³¹ Hachchikka hega mala imuwaa shiishshiy wodenne intte attuma naata taman xuuggidi yarshshiy wode, intte eeqan ubban inttena tunissee-ta. Inttenoo, Israa7eela asatoo, taani inttenan oishettoo? Taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Taani inttenan oishettikke. ³² Intte, 'Nuuni mittaanne shuchchau goinniya hara kawotettatu malanne sa7an de7iya asaa mala gidana' yaagidi qoppeeta. SHin intte qofai mulekka hanenna.

GODAI Qaxxayeesinne Maarees

³³ "Taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Taani ta mino qesiyan, ta yeddido kushiyaaninne ta gussido hanquwan intte bolli kawotana. ³⁴ Kawotettatu giddoppe taani inttena kessana; intte laalettido biitta ubbaappe ta mino qesiyan, ta yeddido kushiyaaninne ta gussido hanquwan taani inttena shiishshana. ³⁵ Taani inttena kawotettatu bazzuwaa giyo bazzuwaa ehaana; ehaada inttena ta sinttan essada, intte bolli pirddana. ³⁶ Gibxxe biittaa bazzuwan intte maizza aawatu bolli pirddidoogaadan, hegaadankka intte bolli pirddana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais. ³⁷ Taani inttena huuphiyan huuphiyan qoodada gelissana; ta maachchaa intte naaganaadan, taani inttena oottana. ³⁸ Makkalanchchatanne nagaranchchata taani intte giddoppe diggana; ha77i eti de7iyo biittaappe taani eta kessana; shin eti Israa7eela biittaa gelennaadan teqqana. Taani GODAA gidiyooгаа intte hegan erana" yaagees.

³⁹ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte ha77i taani odiyoogaa siyennan ixixikko, biidi ubbaikka intte eeqau goinnite. SHin hegaappe guyyiyan, intte imuwaaninne intte eeqan ta geeshsha sunntaa tunissekketa. ⁴⁰ Ta geeshsha deriyan, xoqqu giida Israa7eela deriyaa bollan intte Israa7eela asai kumettaa taayyo, Ubbaa Haariya GODAA goinnana. Taanikka inttena mokka ekkana; intte yarshshuwaa, intte doorido imuwaanne intte geeshsha imuwaa taani intteppe koyais. ⁴¹ Intte laalettido kawotettatu giddoppe taani inttena ehiyo

wodenne hara biittatuppe taani inttena shiishshiy wode, sawuwaa tonggu giya yarshshuwaa ekkioogaadan, taani inttena ekkana. Kawotettati xeellishin, taani intte gidдон geeshshaa gidiyooгаа erisana. ⁴² Taani kase intte maizza aawatuyyo immana gaada caaqqido Israa7eela biittaa inttena zaarada ehiido wode, taani GODAA gidiyooгаа intte erana. ⁴³ Intte intte iita hemetaanne intte tuna oosuwaa intte he sohuwan hassayana; intte oottido iita oosuwaa ubbaa intte shenetana. ⁴⁴ Inttenoo, Israa7eela asatoo, taani intte iita hemetaadaaninne intte tuna oosuwaadan gidennan, ta sunntaa gishshau taani oottiyo wode, taani GODAA gidiyooгаа intte erana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Neegeeba Pirddaa

⁴⁵ GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ⁴⁶ "Laa asa na7au, tohossa baggi simmada xeella; tohossa baggau oda; Neegeeba Wora bolli hananabaa yoota. ⁴⁷ Neegeeba Woraassi hagaadan yaaga; 'GODAA qaalaa siya! Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ne gidдон tamaa oittana; he tamai ne irxxa mittaakka ne mela mittaakka ubbaa maana. He eexxiya tamai to7enna; tohossappe biidi, huuphessi gakkanaashin de7iya asaa som77uwaa ubbaa he lacoi labana. ⁴⁸ Taani GODAI oittido tama gidiyooгаа asai ubbai be7ana. He tamai to7enna" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

⁴⁹ Yaagin taani zaarada, "Hai Ubbaa Haariya GODAU, haggaa ta yootanau tana azazoppa. Eti tana, 'I ubbatoo leemisuwaa odees gidennee?' yaagidi haasayoosona" yaagaas.

GODAA Bisuwaa

21 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, ne som77uwaa Yerusalamekko zaarada, asai goinniyo sohotu bolli qaalaa oda; Israa7eela biittaa bollan hananabaa yoota. ³ Hagaadan yaaga; 'GODAI hagaadan yaagees; "Taani neeyyo morkke. Taani ta bisuwaa shoohuwaappe shoddada, xillo asaanne iita asaa ubbaa wurssana. ⁴ Taani ta bisuwaa shoddada, huuphessappe tohossa gakkanaashin de7iya asaa ubbaa xaissana. ⁵ Hegan taani GODAI ta bisuwaa a shoohuwaappe shoddidoogaanne guyye zaarennaagaa asai ubbai erana" yaagees' yaaga.

⁶ "Hegaa gishshau, asa na7au, asai ubbai xeellishin, ne wozanai meqqin, camo yeehuwa yeekka. ⁷ Eti nena, 'Aissi yeekkai?' giidi oichchiyo wode, hagaadan yaaga; 'Sinttaara yiya iita oduwaassi yeekkais. Wozani ubbai yashshan seerana; kushe ubbai arggaacana; eta goobatetta ubbai etappe kichchana; gulbbata ubbaikka kokkorana. He wodee gakkii! I tumu polettana! Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais' yaaga" yaagiiddi yiis.

⁸ GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ⁹ "Laa asa na7au, hagaadan yaagada hananabaa yoo-

ta; 'GODAI hagaadan yaagees; "Bisuwaa! Leefetti-danne qucettida bisuwaa! ¹⁰ Siifanau leefettiis. Wolqqanttaadan pholqqu gaanau qucettiis. Ta asai imettida seeraanne qixaatiyaa ubbaa ixido gishshau, hagaappe guyyiyan, ooninne ufaittena. ¹¹ Go7et-tanau bisoi qucettiis; leefettidinne qucettidi, siifiyaa-gau imettiis.

¹² "Laa asa na7au, yeekkanne zilaala! Aissi giikko, he bisoi gigettidoogee ta asaa bollaanne Israa7eela halaqatu ubbaa bollaana. Halaqatikka ta asaara is-sippe bisuwan haiqqana. Hegaa gishshau, ne tiraa baqqa. ¹³ Taani ta asaa paaccana; eti nagaraa paaxen-nan ixikko, ha metoi ubbai eta bolli gakkana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hгаа odais" yaagees' yaaga.

¹⁴ "Ha77ikka asa na7au, hananabaa yoota; ne kushiyaakka baqqa. He wode bisoi naa77a heezza zaaridi shocana; hegeekka daganttiya, woriyaanne si-ifiya bisuwaa. ¹⁵ Hegee eta wozanai seeranaadaaninne etappe daroti haiqqanaadan oottana. Bisoi wolqqant-taadan pholqqu gees; siifanau qucettiis. ¹⁶ Neno, qara bisuwau, ushachchaunne haddirssau, ne simmi-do baggaa ubbaa busakka. ¹⁷ Taanikka qassi ta kushiya baqqana; ta hanqqoikka dochhana. Taani GODAI hгаа odaas" yaagiiddi yiis.

Baabiloone Kawuwaa Bisuwaa

¹⁸ GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹⁹ "Laa asa na7au, Baabiloone kawuwaa bisoi yiyo naa77u ogetun malaataa wotta. Naa77u ogetikka issi biittaappe denddoosona. Naa77u ogeti gaittiyo balla ogiyan malaata gidiya tuussaa essa. ²⁰ Issi ogiyan de7iya malaatai Raaba giyo Amoonatu katamaa biy-oosaa malaatees; hinkkoi qassi Yihudan gimbbettida Yerusalaame katamaa biyoosaa malaatees. ²¹ Baabiloone kawoi ogeti gaittiyo ballan, malaata tuussatu matan eqqana. I augaa ogiyaa baanaakko eranau, wondafiyaa zubbeta saamaa yeggana; ba eeqatuura zorettana; mehiyaa maracciyaakka xeellana. ²² Hegaadan oottin, Yerusalaame efiya ogee saaman kiyana. He saamai kawoi biidi, qatuwaa laaliyoobata giigissanaadan, olaa waasuwaa waassanaadan, ceequwaa ceqettanaadan, qatuwaa laaliyoobata dirssaa penggetukko shiishshanaadaaninne biittaa keelidi, gimbbiyaara gattidi diddiqanaadan, ayyo odana. ²³ Yerusalaame asai Baabiloone kawuwaa maacetti-do gishshau, hagee bantta bolli gakees giidi qoppi-bookkona. SHin Baabiloone kawoi eta eta nagaraa hassayissidi, omooduwau efaana.

²⁴ "Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Intte nagarai qonccii; intte mooranchcha asa gidiyooгаа asai ubbai erees; intte oosoi intte nagaranchcha gidiyooгаа bessees. Hegaa gishshau, intte mooroi hassayettana; intteikka intte morkkiyau aadhdhidi imettana' yaagees.

²⁵ "Neno iitanne tuna gidida Israa7eela halaqau, ne wurssetta pirddaa gallassai gakkiiis. ²⁶ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Ne huuphiyaappe kallachchaa dentta; ne huuphiyan xaaxidoogaakka

qaara. Hagaappe sinttanau kaseegaadan hananabi baawa; ziqqi giidaagee xoqqu gaana; xoqqu gi-idaageekka ziqqi gaana. ²⁷ Bashshaa! Bashshaa! Taani ha katamaa bashshana! Pirddiyo maatai de7iyoogee yaana gakkanaashin, ha katamai naa77antto keexet-tenna. I yiyo wode taani ayyo aattada immana' yaagees.

²⁸ "Laa asa na7au, hagaadan yaagada hananabaa yoota; 'Israa7eela cayiya Amoonatuyyo Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Bisuwaa! Bisoi siifanau shoohuwaappe shodettiis; wursanaunne wolqqant-taadan pholqqu gaanau qucettiis. ²⁹ Intte be7iyo ajjuu-tai worddo; intte yootiyo hiraagaikka worddo. Intte iitanne tuna asa; intte wurssetta pirddaa gallassai gakkiiis. Intte qooriyan bisoi wodhdhana hanees.

³⁰ Bisuwaa shoohuwau zaarite. Intte merettido so-huwan, intte yelettido biittan taani intte bolli pirddana. ³¹ Taani ta hanqquwaa intte bolli gussana; ta hanqquwaa tamai intte bolli eexxi kiyana. Taani inttena bashshiyooгаа loohida, meqetti baina asatuyyo aat-ta immana. ³² Intte tamaassi eettiyo mitta gidana; intte suuttai intte biittan gukkana; intte naa77antto has-sayettekketa. Taani GODAI hгаа odaas" yaagees' yaa-ga" yaagiiddi yiis.

Yerusalaame Nagaraa

22 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, suuttaa gussiyaageeti kumido katamaa bolli pirddanau giigadii? Yaatikko, i oottido tuna ooso ubbaa ayyo yoota. ³ Hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Neni daro asaa suuttaa gussido gishshaunne eeqau goinniyoogan nena tunissido gishshau, ne wodee yiis. ⁴ Neni gussido suuttan mooranchcha gidadasa; ne medhdhido eeqankka tunadasa. Yaatin, ne pirddaa gallassai matattiis; ne wurssetta laittaikka gakkiiis. Hegaa gishshau, taani nena kawotettatussi baceessiy-oobanne hara biittatussikka qilliicciyoobaa kessana. ⁵ Neno, suntti moorettidonne shabbirettida katamau, mataaninne haahuwan de7iyaageeti nena qilliiccana. ⁶ "Ne giddon de7iya Israa7eela halaqati ubbati suut-taa gussanau bantta wolqqa ai keena go7ettiyaakko be7a. ⁷ Ne giddon de7iyaageeti bantta aawaanne bantta aayyiyo bonchchokkona; eti betetakka huqqunidosona; am77etanne aawu aaya baina naata naaqqoosona. ⁸ Eti ta geeshsha miishshata karoosonanne ta Sambbataakka tunissoosona. ⁹ Ne giddon de7iyaageetuppe issooti issooti harata worissanau wordduwaa yootoosona; haraati deriyaa bolli de7iya eeqau goinniyo sohotun moosona; qassi haraati mac-caasaara shaaramuxoosona. ¹⁰ Ne giddon de7iyaageetuppe issooti issooti ba aawaa machcheera zin77oosona; haraati qassi kushe qitai yiido mac-caaseera wolqqan gaittoosona. ¹¹ Ne giddon de7iyaageetuppe issooti issooti ba shooruwaa machcheera zin77oosona; ba na7aa machcheera zin77oosona; ba aawaa na7ee, ba michcheera zin77oosona. ¹² Ne giddon de7iyaageetuppe issooti is-

sooti miishshaa ekkidi, shemppuwaa woroosona; haraati bantta miishshaa dichchau immoosonanne, bantta shooruwaa miishshaa yashissidi ekkoosona. Qassi intte tana mulekka dogideta. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

¹³ "Ne giddon de7iya asai bessenna miishshaa ekkiyo gishshaunne shemppuwaa woriyo gishshau, taani hanquwan ta kushiya baqqana. ¹⁴ Taani nena qaxxayyo gallassi ne goobatetta nenaara de7anee? Woikko ne kushee mino gidanee? Taani GODAI haggaa yootaas; taani yootidoogaa taanikka oottana. ¹⁵ Taani ne asaa kawotettatu giddooninne hara biittatu giddon laalana; ne tunatettaakka taani ne bollappe xaissana. ¹⁶ Hara kawotettatu sinttan neeni kauyyana; shin taani GODAA gididoogaa neeni erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

GODAA Tamai Geeshshees

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai taakko haggadan yaagiiddi yiis; ¹⁸ "Laa asa na7au, Israa7eela asai ainne pattenna toce mala; eti ubbaikka biraa seerissidi xillissiyo wode, toce gididi attiya nahaase, qorqoro, biratanne irssaase mala. ¹⁹ Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI haggadan yaagees; 'Intte ubbaikka toce mala gidido gishshau, taani inttena ubbaikka Yerusalaame giddo shiishshana. ²⁰ Asai biraa, nahaasiyaa, birataa, irssaasiyaanne qorqqoruwaa tamaa coociyaakko shiishshidi seerissiyoogaadan, taani ta hanquwaaninne ta yiilluwan inttena shiishshada, katamaa giddon seerissana. ²¹ Taani inttena shiishshada, ta hanquwaa tamaa intte bolli womppiinin, intte hegan seerana. ²² Birai coociyan seeriyooogaadan, intte Yerusalaamen seerana. He wode taani GODAI ta hanquwaa intte bolli gussidoogaa intte erana' yaagees" yaagiiddi yiis.

Israa7eela Asaa Kaalettiyaageetu Nagaraa

²³ GODAA qaalai taakko zaaridikka haggadan yaagiiddi yiis; ²⁴ "Laa asa na7au, eta biittai tunido gishshau, ta hanquwan irai bukkennaadan diggada, taani Israa7eela asaa qaxxayanau haniyoogaa etau yoota. ²⁵ Eta halaqati ba woridobaa gudiiddi mentterettiya gaammo mala; eti asaa woroosona; miishshaa gidin, hara buquraa gidin, ubbaa banttau ekkoosona; eti daro maccaasaa am77e kessidosona. ²⁶ Qeeseti ta higgiiyaa menttidosa; ta geeshshabaakka tunissidosona. Geeshshaanne tunaa shaakkokkona; qassi geeshshaappenne tunaappe gidduwan de7iya dummatettaa tamarissokkona; ta Sambbataa bonchchokkona. Hegaappe denddidaagan, taani Israa7eela asaa giddon bonchchettabeikke. ²⁷ A giddon de7iya halaqati bantta woridobaa duuterettiya wanggireelotu mala; eti banttau durentanau asaa woroosona. ²⁸ Yerusalaame kataman de7iya hanaanabaa yootiyaageeti godaa nooraa tiyiya asadan, worddo ajjuutaa be7iyoooganinne worddo hiraagaa yootiyooogan, eta nagaraa genttoosona. GODAI yootennan

de7ishin, 'Ubbaa Haariya GODAI haggadan yaagees' yaagoosona. ²⁹ He biittaa asati bonqqoosona; hiyyeesatanne metootanchchata huqqunnoosona; eti betetakka yashissidi, miishshaa ekkidi, likke pirddaa diggoosona.

³⁰ "Taani biittaa xaissennaadan, eta giddon dirssaa gimbee kolettido baggaara eqqidi naagiya issi asa koyaas; shin oonanne demmabeikke. ³¹ Hegaa gishshau, ta hanquwaa eta bolli gussana; taani ta hanquwaa taman eta xaissana; taani eti oottido oosuwaa eta bolli zaarana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais" yaagiiddi yiis.

Naa77u SHaaramuxiya Michchetu Leemisuwaa

23 GODAA qaalai taakko haggadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, issi aayeppe yelettida naa77u maccaasati de7oosona. ³ Eti Gibxxen de7iiddi, bantta yelagatettaappekka doommidi, shaaramuxa gididosona. He biittan eta xanttan attumaasai kaa7iis; eta geela7otettaikka ekettiis. ⁴ Etappe bairee sunttai Ohoolo; qassi i michchee kaalee sunttai Ohoolibo. Eta naa77aakka taani machchin, taayyo attumanne macca naata yelidosona. Ohoola Samaariyo; Ohooliba qassi Yerusalaamo.

⁵ "Ohoola taayyo machcho gidada de7aiddakka shaaramuxaasu; a bana laggettiya Asoore wotaad-darata minttada siiqaasu. ⁶ Eti salo milatiya maayuwaa maayida olanchchata, biittaa haariyaageetanne ola gadaawata; eti ubbaikka amoyiya, yelaga attumaasatanne paraa toggiya paraasata. ⁷ A bana shaaramuxa oottada, ubbaappe lo77iya Asoore attumaasatuyyo immaasu. I shaaramuxatetta Asoore biittaa eeqatussi goinnada, tunanaadan o oottiis. ⁸ A Gibxxen doommido shaaramuxatetta ha77ikka aggabeikku; i yelagatettaappe doommidi, attumaasati i xanttaa kaa7oosonanne iira shaaramuxoosona.

⁹ "Hegaa gishshau, a minttada siiqiyo Asoore biittaa laggettotuyyo taani o aattada immaas. ¹⁰ Eti o qaaridi kalloyidosona; i attumanne macca naata omooddi oiqqidosona; okka bisuwan woridosona. Bana gakkida pirddaa gaasuwan, maccaasatu giddon qilliicciyoobaa gidaasu.

¹¹ "I michchiyaa Ohooliba haggaa be7aasu; be7ikkonne a ba amuwaaninne ba shaaramuxan ba michcheeppe tunaa daraasu. ¹² Akka qassi Asoore biittaa haariyaageeta, ola gadaawata, lo77o maayuwaa maayida olanchchatanne paraa toggiya paraasata, ubbatikka amoyiya, yelaga asata minttada siiqaasu. ¹³ Akka bana tunissidoogaa be7aas; eti naa77aikka issi ogiyaa boosona.

¹⁴ "A ba shaaramuxatettaa yaa darissaasu; a attumaasatu misilee godaa bolla, zo7o qalamiyan meretti uttidaagaa be7aasu. ¹⁵ Eti bantta xeessan zinnaariyaa gixxidaageetanne bantta huuphiyankka lo77iya carqqiyaa xaaxidaageeta. Eti ubbaikka Baabiloone biittaa halaqata milatoosona. ¹⁶ A eta misileta be7osaarakka daro siiqada, eta xeeganau Baabiloone biitti asa kiittaasu. ¹⁷ Yaatin, Baabilooneti ikko yiidi, iira

shaaramuxidi, o tunissidosona. Tunidoogaappe guyyiyan, a etakka shenetada, wora simmaasu. ¹⁸ A ba shaaramuxatettaa qoncciyann oottido wodenne ba kalluwaa qaara bessido wode, taani i michcheeppe wora simmidoogaadan, ippekka shenetada wora simmaas. ¹⁹ SHin a Gibxxen shaaramuxa gidada de7iyo, ba yelagatettaa wodiya hassayada, ba shaaramuxaa kaseegaappe yaa darissaasu. ²⁰ Eta attumatettaa hariyaagaa mala, etappe kiyiya zerettaikka paraagaa mala gidido ba laggettota minttada siiqaasu. ²¹ (Nenoo, Ohoolibee, ne yelagatettaa wode, atumaageeti ne xanttan kaa7ishin, ne geela7otettaakka ekkishin, neeni polido shaaramuxatettaa zaaradakka ha77i oottanau amottaasa.)

GODAI Naa77u Michchetu Bolli Pirddiis

²² “Hegaa gishshau, Ohoolibee, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Taani ne laggettota, he neeni shenetada wora simmidoogeeta ne bolli denttana; taani eta ne bolli ubbasaara ehaana. ²³ Etikka Babiloonetanne Kaladaaweta ubbaa, Paqooda, SHoo7anne Qo7aana attumaasata, Asooreta ubbaa, amoyiya yelaga asata, biittaa haariyaageeta, ola gadaawata, olanchchata, halaqatanne paraa toggiya paraasata. ²⁴ Eti ola paraa gaaretuura, caana gaaretuuranne daro olanchchatuura huuphessa baggaappe intte bolli yaana. Eti wogga gondalliyaanne qeeri gondalliyyaa oiqqidi, birata qophiyaa wottidi, ne yushuwan salppana. Taani nena etan pirddissana; etikka nena bantta wogaadan pirddana. ²⁵ Taani hanqquwaa ne bolli yeddana; etikka nenaara hanqquwaa suuluwan gaittana. Eti ne siiryaanne ne haittaa qanxxana; neeppe attidaageetikka bisuwan busaketana. Eti ne attuma naatanne ne macca naata oiqqana; neeppe attidaageetakka taman xuuggana. ²⁶ Eti ne maayo ubbaa neeppe qaari ekkana; ne alleeqo ubbaakka neeppe kessi ekkana. ²⁷ Hegaadan oottada, neeni Gibxxeppe ehiido shaaramuxatettaa qaaqqaanne ne shaaramuxatettaa ubbaa taani nena agissana. Neeni naa77antto Gibxxetu eeqa misileta xoqqu gaada xeellennaadan, woikko eta hassayennaadan, taani nena oottana’ yaagees.

²⁸ “Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Taani nena neeni ixxyoogeetuyyo, neeni shenetada, etappe wora simmidoogeetuyyo aattada immana. ²⁹ Eti nena ixnananne neeni daafurada demmidobaa bonqqirggiidi, nena kallo xiire ashshana. Ne shaaramuxatettaa pokkoi qonccanaadan oottana. Ne ziitainne ne shaaramuxatettaa amoi, ³⁰ haggaa ne bolli ehiis. Aissi giikko, neeni kawotettatuura shaaramuxadasa; eta eeqatun nena tunissadasa. ³¹ Ne michchiyya biido ogiyaa neenikka baadasa. Hegaa gishshau, nenakka taani i xuu7aa ushshana’ yaagees.

³² “Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Neeni ne michchee xuu7aappe uyana; he xuu7aikka gitanne cin77a. I tigin, daruwaa ekkiyo gishshau, ne bolli qiriyaanne miichchaa ehaana. ³³ Neeni mattuwaa jilaawananne azzanana. Hegee he ne michchee Samaa-

ree xuu7ai dagamaanne bashshaa xuu7aa. ³⁴ Ne a cinggada uyana; uyada xuu7aakka menttana; menttido kon77ankka ne xanttaa gaarana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais’ yaagees.

³⁵ “Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Neeni tana dogido gishshaunne taayyo zokkuwaa zaarido gishshau, neeni ne ziitaanne ne shaaramuxuwaa waagaa ekkana’ yaagees” yaagiiddi yiis.

³⁶ GODAI tana hagaadan yaagiis; “Laa asa na7au, Ohooli bollinne Ohoolibi bolli pirdduutee? Pirddikko, eti oottido tuna oosuwa etayyo oda. ³⁷ Eti naa77aikka shaaramuxidosonanne shemppuwaa woridosona. Eti bantta eeqa goinnidosona. Harai attin, eti taayyo yelido bantta attuma naatakka bantta eeqatuyyo quma oottidi yarshshidosona. ³⁸ Hegaappekka harabaa eti ta bolli oottidosona; eti ta Beeta Maqidasiyya tunissidosona; ta Sambbataakka shaaridosona. ³⁹ Eti bantta naata eeqatussi yarshshido gallassi, he gallassi eti ta Beeta Maqidasiyya gelidi tunissidosona. Eti ta keettan oottidoogee haggaa.

⁴⁰ “Hegaadankka qassi, eti haahosaappe attumaasati yaanaadan, asa kiittidosona; kiittin etikka yiidosona. Yin intte naa77u michcheti intte bollaa meecettideta; intte aifiyaakka qalamiyya tiyideta; alleequwaakka wottideta. ⁴¹ Xaraphpheetzai sinttan de7iyo lo77o arssaa bolli uttideta; intte he xaraphpheetzaa bollan ta ixaanaanne ta wogaraa zaitiyya wottideta. ⁴² Hirggi banna asaa cenggurssai intte achchan siyettees; matottidaageetikka maari banna asaara bazzoppe yiidosona. Yiidi intte kushiyan sagaayota wottidosona; qassi lo77iyya kallachchatakka intte huuphiyan goxxidosona.

⁴³ “Taani ta wozanan, ‘Hageeti attumaasati ha bollai wuriichchido maccaasatuura shaaramuxana giidi haniyoonaa’ yaagaas. ⁴⁴ Attumaasai shaaramuxeera shaaramuxiyooogaadan, eti etaara shaaramuxidosona. Ee, eti he shaaramuxanau qaaqqatiya Ohooliiranne Ohoolibiira shaaramuxidosona. ⁴⁵ Eti shaaramuxa gidiyo gishshaunne shemppuwaa woriyo gishshau, xillo asati shaaramuxatu bollinne shemppuwaa woriyaageetu bolli pirddiyo pirddaa eta bolli pirdoosona” yaagiis.

⁴⁶ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Eta shabbiriyaanne etabaa bonqqiya asata denttetta ekkada ya. ⁴⁷ Ha shabbiriya asati yiidi, eta shuchchan cad-donanne bisuwan busakkona; eti eta attumanne macca naata worona; eta keettaakka taman xuuggona.

⁴⁸ Maccaasai ubbai inttana qullennaadan duuttanau, taani biitta ubbaappe shaaramuxatettaa xaissana. ⁴⁹ Intte naa77u michcheti intte shaaramuxatettaa qixaatiiyaanne eeqatussi intte goinnido nagaraa waagaa ekkana. Taani Ubbaa Haariya GODAA gidiyoogaa intte hegan erana” yaagees.

Disttiyya Leemisuwaa

24 Nuuni omoodettido uddufuntta laittan, tammannta aginan, tammannta gallassan, GODAA

qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²“Laa asa na7au, haggaa hachchi gallassaa mazggafan xaafa. Ais-si giikko, Baabiloone kawoi Yerusalaame dooddidoi hachcha. ³ Ha makkalanchcha asaayyo ha leemisuwaa oda; ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Na-haasiyaa disttiyaa taman wottada, haattaa an tiga.

⁴ Yaatada gedaanne anggaasuwa milatiya lo77o ashuwaa ubbaa muxada, an yegga; lo77o meqettaakka qanxxeretada, an kuntta. ⁵ Hegaassi neeni ekkana dorssai wudiyaappe doorettidaagaa gido. Mittaa disttiyaappe garssaara korada, ashuwaa meqettaakka ka77ana gakkanaashin doissa” yaagees’ yaagada oda.

⁶ “Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Suutaa gussiyaageetu katameeyyo aayye7ana! SHiyidi muleka geeyennan ixida nahaase disttiyaa mala a gidaasu. I gidon de7iya muxettida ashuwaa ubbaa doorennan, gaittaagaa gaittaagaa kessada wurssa.

⁷ “Aissi giikko, he katamiyaa worido asaa suutaa hanno gakkanaashinkka in de7ees; suutaa gussaidda, baanan kammanau biittan gussennan, aibinne kam-menna zaallaa bollan gussaasu. ⁸ Haluwaa kiyana, ta hanquwaa denttettanaadan, i kamettenna mala, a gussido suutaa taani zaallaa bollan wottaas’ yaagees.

⁹ “Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Suutaa gussiya katameeyyo aayye7ana! Taanikka mittaa keehi guuppana. ¹⁰ Hegaa gishshau, daro mittaa wotta; tamaakka eetta. Ashuwaa loittada doissa; cambbaakka mal77etta; meqetta xuugetto. ¹¹ I suullidi michchin, a bollan de7iya nahaaseekka bonqqin, a bollan de7iya qitai seeranaadaaninne a bollan de7iya shiyai xuugetti xayanaadan, mela disttiyaa tamaa bonqquwa bolli wotta. ¹² He daafurai ubbai coo mela gidis; a bollan de7iya daro shiyai harai atto, tamanka kichchibeenna. ¹³ Bii Yerusalaamee, hegee shiyai ne shaaramuxatetta leemiso. Taani nena geeshshanau daafurinkka, neeni ne tunatettaappe geeyennan ixido gishshau, ne bollan ta hanqqoi wurana gakkanaashin, neeni naa77antto geeyakka.

¹⁴ Taani GODAI haggaa yootaas; hagee hanana. Taani guyye simmikke; qarettikke; ta qofaa laammikke. Ne ogiyaadaaninne ne oosuwaadan, taani nena pirddana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais’ yaagees” yaagiiddi yiis.

Hizqqeela Machchiyaa Haiqqaasu

¹⁵ GODAA qaalai qassikka taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹⁶ “Laa asa na7au, neeni siiqiyoonne ne aifiyau lo77iya ne machchiyo taani issi kuttan woraagana. Hegan kayyotoppa, yeekkoppanne afuxxoppa.

¹⁷ Oola, shin ne ooliyaa asi siyoppo; haiqqidabau kayyotoppa. Neeni ne huuphiyan xaaxiyooqaa xaaxa; ne gediyanikka caammaa wotta. Ne doonaa kammoppa; shochchaakka mooppa” yaagiiddi yiis.

¹⁸ Yaagin maallado taani asaassi yootaas; he galla omarssi ta keettaayiyaa haiqqaasu. Wonttetta gallas-si maallado GODAI tana azazidoogaadan oottaas.

¹⁹ Yaatin, asai tana, “Ha neeni oottiyooqayyo bir-

shshettai aibakko nuussi aissi yootikkii?” yaagidi oichchiis.

²⁰ Oichchin taani etayyo hagaadan yaagada zaaraas; “GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²¹ ‘Is-rraa7eela asaa hagaadan yaaga; “Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Intte ceeqettiyo, intte aifiyaa lo77iyaanne intte shemppoi amottiyo ta Beeta Maqidasiyaa taani tunissana hanais. Intte guyye ashshido intte attuma naatinne intte macca naati bisuwan wurana. ²² He wode taani oottidoogaadan, intte akka oot-tana. Intte doonaa kammekketa; shochchaakka meekketa. ²³ Intte huuphiyaa xaaxeeta; intte gediyan caammaa wotteeta. Kayyotekketa woikko yeekkekke-ta. SHin intte intte nagaraa gaasuwan gilqqananne is-soi issuwaayyo oolana. ²⁴ He wodiyan Hizqqeeli intteyo malaata gidana; ubbabaakka i ootti-doogaadan, intte oottana. Hagee haniyo wode, taani Ubbaa Haariya GODAA gidiyooqaa intte erana’ yaagees” yaaga.

²⁵ “GODAI tana hagaadan yaagiis; “Laa asa na7au, taani eta ufaissaanne bonchuwaa, eta aifiyau lo77iyaabaanne eta wozanai amottiyoobaa, qassi eta attuma naatanne eta macca naata etappe wotta ekkana. ²⁶ He gallassi neeyyo woriyaa odanau issi kessi ekkidi attida asi yaana. ²⁷ He gallassi ne doonai dooyet-tana; neenikka aara haasayana; naa77antto duude kiyakka. Hegaadan hanada, neeni asaayyo malaata gidana. Taani GODAA gidiyooqaa eti hegan erana” yaagi-is’ yaagiiddi yiis” yaagaas.

Amoonatu Bolli Odettida Hiraagaa

25 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² “Laa asa na7au, ne som77uwaa Amoonaa biit-taakko zaarada, Amoonatu bolli hananabaa yoota. ³ Hagaadan yaaga; ‘Ubbaa Haariya GODAA qaalaa siyite. Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Intte ta Beeta Maqidasee tuniyo wode, Israa7eela biittai baysa attiyo wodenne Yihudaa asai omooduwau biyo wode, ‘Hashshu!’ giido gishshau, ⁴ taani inttena ar-shsho bagga biittaa asaassi laata oottada immana. Yaatobare eti intte gidon kambbiyaa keexxana; ke-exxidi de7ana. Intte maana teeraa eti maana; intte maattaakka eti uyana. ⁵ Taani Raaba katamaa gaamee-lati heemettiyo soho kessana; Amoonatu katamataakka dorssaa wudee allaxxiyo soho oottana. Taani GODAA gidiyooqaa intte hegan erana” yaagees.

⁶ “Aissi giikko, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Intte Israa7eela bashshan kushiya baqqido gishshau, guppido gishshaunne ufaittido gishshau, ⁷ taani intte bolli ta kushiya yeddaas. Inttena kawotet-tatussi omoodo oottada immana. Taani inttena asaappe shaakkana; kawotettatu gidoppekka xais-sana. Taani GODAA gidiyooqaa intte hegan erana” yaagees.

Moo7aaba Biittaa Bolli Odettida Hiraagaa

⁸“Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Moo7aabinne Eedoomi, ‘Be7ite, Yihudai hara kawotet-tatukka mala’ yaagido gishshau, ⁹ taani Moo7aaba biittaa bollan woraajjana; woraajjada a zawaa naagiya, Beeti-Yashimoota, Ba7aali-Ma7oonanne Qiriyaataima geetettiya, erettida katamata xaissana. ¹⁰ Hagaappe sinttanau Amoonatuurakka gujjada, eti kawotettatu gidдон hassayettennaadan, taani eta arshsho bagga biittaaappe yiida asatuyyo aattada immana. ¹¹ Taani Moo7aaba pirddana. Taani GODAA gididiyoogaa eti hegan erana” yaagees.

Eedooma Biittaa Bolli Odettida Hiraagaa

¹²“Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Ee-doomati Yihudaa bolli haluwaa kiyido gishshaunne daro moorido gishshau, ¹³ taani Ubbaa Haariya GODAI ta kushiyaa Eedooma bolli yeddana. Yeddada an de7iya asaanne mehiyaa mule xaissana; xaissada baisa kessana. Temaana katamaappe biidi, Dadaana katamaa gakkanaashin, eti bisuwan busakettana. ¹⁴ Taani Eedoomayyo ta asaa Israa7eela baggaara haluwaa kiyana. Israa7eelati eta bolli ta hanqquwaanne ta yiilluwaa keenaa oottana. Taani haluwaa kiyidoogaa eti erana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaada odais” yaagees.

Pilisxeematu Bolli Odettida Hiraagaa

¹⁵“Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Pilisxeemati bantta wozanaa iitatettan haluwaa kiyido gishshaunne aqida lancciyaa Yihudaa xaissanau koyido gishshau, ¹⁶ taani ta kushiyaa Pilisxeematu bolli yeddana. Yeddada taani etanne abbaa doonan attidaageeta ubbaa xaissana. ¹⁷ Taani etau gita haluwaa kiyana; ta hanqquwan eta qaxxayana. Taani etayyo haluwaa kiyiyo wode, taani GODAA gididiyoogaa eti erana” yaagees’ yaaga” yaagiiddi yiis.

Xiirsoosa Katamaa Bolli Odettida Hiraagaa

26 Nuuni omoodettido tammanne isiinintta laittan, aginaayyo koiro gallassan, GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²“Laa asa na7au, Xiirsoosa katamaa asai ufaittidi, ‘Yerusalaamee kunddiis; a zal77iyaa wolqqaikka xayiis. I laalettidi xayido gishshau, hagaappe sinttan nuuni duretana’ yaa-goosona. ³ Hega gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Nenoo, Xiirsoosa katamau, taani neeyyo morkke. Abbaa beetai yiyoogaadan, taani daro kawotettata ne bollan ehaana. ⁴ Eti ne dirssaa gimbbiyaa qolana; ne miixaakka laalana. Taani nena biitta ubbaa qucci efirggin, kallo de7iya zaalla oottana. ⁵ Yaatotbare neeni asati bantta moliyaa gitiyaa melissanau micciyo soho gidana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaada odais. Hara kawotettati Xiirsoosa katamaa bonqqana. ⁶ Waannatiya biittan de7iya qeeri katamata

bisuwan wurssana. Taani GODAA gididiyoogaa eti hegan erana’ yaagees.

⁷“Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Xi-iroosa bolli olaa denttana mala, kawotuyyo kawo gididiya Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora taani huuphessa baggappe ehaana; a taani paratuura, paraa gaaretuura, paraasatuuranne daro olanchchatuura ehaana. ⁸ Eti waannatiya biittan qeeri katamata bisuwan wurssana; eti nena dooddidi, ne dirssaa gimbbiyaara gattidi, biittaa diddiqana. Yaatidi bantta gonnalliyyaa ne bolli denttana. ⁹ Dirssaa gimbbeta dom77idi laaliyo miishshan dirssaa gimbbiyaa mentterettana; bantta ola miishshankka ne adussa gimbbeta laalana. ¹⁰ A parati daro gididiyo gishshau, eti denttiyo baana nena kammana. Paratinne paratu gaareti laalettida katamaa dirssaa penggiyaa geliyo-oogaadan, geliyo wode, eti sissiyoo caagettainne giiret-tai ne dirssaa gimbbiyaa qaattana. ¹¹ Eta parati ne gidдон de7iya ogeta ubbaa yedhdhana. Ne asaakka bisuwan wurssana; ne wolqqaama tuussatikka sa7an kunddana. ¹² Baabilooneti ne aquwaanne ne zal77iyoo miishshata bonqqana. Ne dirssaa gimbbetanne ne lo77o keettata ubbaa qolana; qolidi he shuchchaa, he mittaanne he laalettida burcce ubbaa efiidi, abban olana. ¹³ Ne mal77o yettaa taani teqqana; ne diittaa cenggurssaikka naa77antto siyettenna. ¹⁴ Taani nena kallo de7iya zaalla oottana; qassi neeni asati bantta moliyaa gitiyaa melissanau micciyo soho gidana. Taani GODAI hagaada yootido gishshau, neeni naa77antto ke-exettakka. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaada odais’ yaagees.

¹⁵“Ubbaa Haariya GODAI Xiirsoosa katamaayyo hagaadan yaagees; ‘Ne morkketi ne bollan woraajjiyo wode, abbaa doona biittatun de7iya asati ne asai si-ifettiiddi guurummiyo guurunttaa siyidi, yashshau kokkorana. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, abbaa doona biittatun de7iya kawoti bantta araataappe wodhdhana. Bantta qumaashshaanne kushiyan sikkidi alleeqissido bantta maayuwa qaarana; qaaridi yashshau kokkoriiddi, biittan uttana. Ne bolli gakkida metuwaa qoppiiddi, eti daro shabbirettana; kokkorssaikka eta aggen-nan ixxana. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, eti neeyyo hagaadan yaagidi zilaalana;

“Aayyee, erettida katamau, abbaa gidдон wolqqaamiya asati de7iyoo katamau, neeni waana laalettadii!

Neeninne ne gidдон de7ida asati abbaa lanqqiyan de7iya asaa ubbaa yashissideta shin!

¹⁸ Neeni kunddiyo gallassi haruuroti kokkoridosona. Abbaa gidдон de7iya haruuroti ne wulettan dagammidosona” yaagana’ yaagees.

¹⁹“Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Ha77i asi de7enna katamatudan, taani nena baisa kessana. Qassi taani ciimma abbaa ne bollan ehin, he daro haattai nena kammana. ²⁰ He wode taani nena duge

ciimma ollau biyaageetuura issippe, adussa wodiyaappe kase haiqqida asatukko duge yeggana. Neeni biittaappe garssan, beni moogettida burcceti de7iyoosan, ciimma ollau biyaageetuura issippe de7anaadan, taani nena oottana. Neeni naa77antto asi de7iyo katama kiyakka; paxa de7iyaageetu biit-tankka simmada, ne sohuwaa oiqqakka. ²¹ Taani ne wurssettaa daganttiya wurssetta oottana; neeni naa77antto mulekka de7akka. Asi nena koyana; shin neeni naa77antto mulekka beettakka. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagua odais' yaagees' yaagiiddi yiis.

Xiiroosassi Kessido Zilaassaa

27 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²“Laa asa na7au, Xiiroosassi zilaala. ³ Abbaa doonan de7iyaanne abbaa doona daro biittatun de7iya asaara zal77iya, he katamaassi hagaadan yaa-gada yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Nenoo Xiiroosaa, neeni, 'Taani puulan wotoi baina kumetta' yaagada otorettadasa. ⁴ Ne zawai abbaa gul77aana; nena keexxiyaageeti nena lo77o markkabetan oottidi keexxidosona. ⁵ Ne sanqqaa Saniira giyo sohuwaappe qanxxido xiiddan oottidosona; ne markkabiya tuussaa Liibaanoosappe yiida zigaappe giigissidosona. ⁶ Markkabiya soldissanau haattaa guyye pushakkiya ne mooqeta Baasaane etaappe oottidosona; ne wuigiya Qophphiroosappe yiida dumma xiiddaa sanqqan oottidosona; he wuigee danggarssaa zaaliyan alleeqettiis. ⁷ Ne sharai banddiraadana haahuwan beettana mala, kushiyan sikkidi alleeqissido Gibxxetu liinuwaappe oosettidaagaa; nena goolloyiyoobatikka Eliisha haruuruwaappe yiida, salo milatiyaanne ochchaa teeraa milatiya carqqiyaappe oosettidaageeta. ⁸ Ne markkabiya soldissiyaageeti Sidoonanne Ariwaada geetettiya katamatuppe yiidaageeta; ne markkabiya laaggiyaageeti loohida ne asata. ⁹ Markkabiya gidдон za77idasaa shiddiyaageeti Gebaalappe yiida cimatanne eranchcha asata; abban biya markkabe ubban de7iya oosanchchati ne suuqiyaappe shammoosona.

¹⁰“Parssepe, Lidiyaappenne Liibiyaappe yiida olanchchati ne olanchchata maaddidi olettidosona; bantta gondalliyaanne bantta ola qophiyaa ne gidдон kaqqidosona; kaqqidi eti nena bonchchissidaageeta. ¹¹ Ariwaadeppenne Heleekappe yiida olanchchati ne dirssaa gimbbiyan naagoosona; Gamaadappe yiida asati ne adussa gimbbiyan naagoosona. Eti bantta gondalliya ne gimbbiyan yuushuwan kaqqidosona; neeni puulan wotoi baina kumetta gidanaadan oottidaageeti eta.

¹²“Ne duretettaa daruwaa gaasuwan Tarsseesi nenaara zal77iis; i biraa, birataa, qorqqoruwaanne irssaasiyaa immidi, ne miishshaara laammiis. ¹³ Giriikee, Tubaalanne Mesheki nenaara zal77idosona; ailletanne nahaasiyaa birataappe oosettida miishshaa immidi, ne miishshaara laammidosona. ¹⁴ Beeti-Togarmmi toggiyo parata, ola paratanne baluqota immidi, ne miishshaara laammiis. ¹⁵ Rooda biittaa asai nenaara

zal77iis; qassi abbaa doona biittatun de7iya asai danggarssaa zaaliyaanne zophphiya giyo mittaa ehiidi, neeyyo qanxxiis.

¹⁶“Ne duretettaa daruwaa gaasuwan, Sooriyaa asatikka nenaara zal77idosona; eti maata milatiya inqquwaa, zo7o inqquwaa, yelelluwaappe oosettida alleequwaa, ochchaa teeraa milatiya carqqiyaa, lee7e liinuwaanne alleequwaa sikkido maayuwa immidi, ne miishshaara laammidosona. ¹⁷ Yihudaanne Israa7eela asati nenaara zal77idosona; eti gisttiyaa, mal77o komppuwaa, eessaa, zaitiyaanne balasaame giyo xaliyaa immidi, ne miishshaara laammidosona. ¹⁸ Ne duretettaa daruwaa gaasuwaaninne ne shiishshido dumma dumma miishshatu gaasuwan Damasqqo asati nenaara zal77idosona; eti Helbboona woiniyaa eessaanne Saahooraa dorssaa ikisiyaa immidi, ne miishshaara laammidosona. Hegaadanka qassi, qoxxido birataanne dumma dumma qimameta neeyyo immidi laammidosona.

²⁰“Dadaana asati kooraa gilaasiyaa ehiidi zal77idosona. ²¹ Arabatinne Qeedaare biittaa halaqati ubbai ne zal77e miishshaassi dorssa marata, dorssa orggetanne deeshshata ehiidi zal77idosona. ²² Saabanne Raa7ima zal77anchchati inqquwaa, worqqaanne lo77o doorettida qimameta immidi, ne miishshaara laammidosona. ²³ Kaaraane, Kaneeha, Edene, Asoorene Kilimmaada geetettiya katamati ubbai nenaara zal77idosona. ²⁴ Eti lo77o maayota, salo milatiya maayuwa, alleequwaa sikkido maayuwa, gazza minxxaafeta, loitti dooqqido baqettaanne wodoruwa immidi, ne miishshaara laammidosona.

²⁵“Ne miishshati zal77anchchatu gita markkabetun caanettidi biidosona. Neenikka darobai caanettin kumada, abbaa bollan biya markkabe mala gidadasa. ²⁶ Ne markkabiya soldissiyaageeti nena ekkidi, abbaa giddo ginna efiidosona; shin arshsho carkkoi nena abbaayyo giddo ginan mentterettiis. ²⁷ Neeni meqerettido gallasi ne duretettainne ne zal77e miishshai ubbai, ne markkabiya soldissiyaageeti, ne markkabiya laaggiyaageeti, ne markkabe gidдон za77idasaa shiddiyaageeti, ne zal77anchchatinne ne gidдон de7iya olanchchati ubbai abbaa giddo muukettidosona. ²⁸ Muukettiyaageeti waassiyoo cenggurssai abbaa gaxaa gakkanaashin siyettees.

²⁹“Markkabiya soldissiyaageetinne laaggiyaageeti ubbai bantta markkabetuppe kiyidi, abbaa gaxan eqqidosa. ³⁰ Eti ubbaikka bantta huuphiyan baanaa qolidi, bidinttan gondorettiiddi, ne bashshaa gishshau, iita yeehuwa yeekkidosona. ³¹ Neeyyo kayyottidi, bantta huuphiya meedidi, waaruwaa maayidosona; eti daro mishettidi, neeyyo yeekkidosona.

³² Neeyyo eti hagaadan yaagidi zilaalidosona;

'Ha77i abbaa gidдон sirphphi giida,
Xiiroosaara likkettiya oonee?

³³ Ne zal77e miishshai abbaa pinnidi yiyo wode, biittan de7iya daro asaa kalssadasa;
ne aquwan kawoti duretidosona.

³⁴ SHin ha77i abbaa ciimman meqerettadasa.

Ne zal77e miishshaikka neeyyo oottiya asati ubbatikka nenaara abbaa gidдон муукеттиди xayidosona.

³⁵ Abbaa doona biittatun de7iya asai ubbai ne bolli gakkidabaa be7idi dagammidosona. Eta kawotikka daro yayyidosona; eta som77oi yashshaa erissees.

³⁶ Ne wurssettai daganttiyaagaa gidiis; neeni naa77antto mulekka de7akka. Hegaa gishshau, biitta ubban de7iya zal77anchchati, "Poora!" giidosona' yaagidi zilaalidosona" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Xiirsoosa Halaqaa Bolli Yaana Pirddaa

28 GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, Xiirsoosa halaqaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Ne wozanai otorettido gishshau, 'Taani xoos-sa; taani abbaa gidдо ginan, xoossatu araatan uttaas' yaagadasa. Neeni, 'Taani xoossadan, aadhdhida er-anchcha kiyaa' gaada qoppikkonne, neeni asappe at-tin, xoossa gidakka. ³ Neeni Daaneelappekka aadhdhida eranchchee? Ai xuurikka neeppe geemmennee? ⁴ Tumukka neeni ne aadhdhida eraninne ne akeekan dure gidadasa; biraanne worqqaa ne buquraa minjiyo keettaa shiishshadasa. ⁵ Ne zal77iyaa eran daro woriyaa demmadasa; ne duretaappe denddidaagan ne wozanai otorettiis" yaagees.

⁶ "Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Neeni, 'Taani xoossadan, aadhdhida er-anchcha' gaada qoppiyo gishshau, ⁷ taani ne bolli kawotettatu ubbaappe meqetti baina, iita morkketa ehaana; ehin neeni ne aadhdhida eran shiishshido aqo ubbaa xaissana; ne bonchchuwaakka eti tunissana. ⁸ Nena eti woridi, abbaa ciimman olana. ⁹ Yaatin, nena worana haniyaagaa sinttan neeni, 'Taani xoossa' guu-tee? Nena woriyaageetu kushiyan neeni asappe attin, xoossa gidakka. ¹⁰ Neeni allagatu kushiyan ammanenna asi haiqqiyo haiquwaa haiqqana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odaas" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Xiirsoosa Kawuwaa Kunddettaa

¹¹ Qassikka GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹² "Laa asa na7au, Xiirsoosa kawuwaassi hagaadan yaagada zilaala; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Neeni kase aadhdhida eran kumidaagaa; neeni asi leemisidi odiyo aadhdhida puulanchcha gidadasa. ¹³ Neeni Edenen, Xoossaa gannatiyan kase de7adasa; sarddiyoone, tophaaziyoone, almmaaze, biralle, maragide, yasphphiide, sampperenne baluura geetettiya al77o shuchchan alleeqettada, lo77o worqqa alleequwaa kase maayadasa; neeni merettido gallassi hagee ubbai neeyyo giigiis. ¹⁴ Taani nena naagiya kiruube oottada sunttaas; yaatada nena tiyaas. Ta geeshsha deriyaa bollan neeni de7adasa;

qassi tamaadan phooliya al77o shuchchatu gidдон simerettadasa.

¹⁵ "Neeni merettido gallassaappe doommada, iitabai ne bolli beettido gallasai gakkanaashin, boree bannan de7adasa. ¹⁶ Ne daro zal77iyaappe dendi-daagan, makkalan kumada, nagaraa oottadasa. Hegaa gishshau, ta geeshsha deriyaappe tunabaadan, nena wolqqan kessaas. Neno, naagiya kiruubiyau, he tamaadan phooliya al77o shuchchatu gidдоppe taani nena yedettaas. ¹⁷ Neeni puulanchcha gidiyo gishshau, daro otorettadasa; ne bonchchuwaa gaasuwan, ne aadhdhida eraa tunissadasa. Hegaa gishshau, taani nena sa7an olaas; hara kawoti nena qilliiccanaadan oottaas. ¹⁸ Ne nagaraa daruwaaninne ne cimo zal77iyan, ne goinniyo sohota ubbaa tunissadasa. Hegaa gishshau, taani tamai ne gidдоppe kiyanaadan oottaas; ikka nena miis. Ubbati xeellishin, taani nena sa7aa bollan bidintta kessaas. ¹⁹ Nena kase eriya kawotettati ubbai neban dagammidosona. Ne wurssettai yashshiyaagaa gidiis; neeni naa77antto mulekka de7akka" yaagees' yaagada zilaala" yaagiiddi yiis.

Sidoona Bolli Yaana Pirddaa

²⁰ GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²¹ "Laa asa na7au, ne som77uwaa Sidoona kata-maakko zaarada, a bolli hananabaa yoota. ²² Hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Neno, Sidoonaa, taani neeyyo morkke! Taani ne bolli oottiyooban ta bonchchoi qonccana. Ne gidдон de7iyaageeta pirddiyoogan taani ta geeshshatettaa bessiyо wode, taani GODAA gidiyoo-gaa eti ubbai erana. ²³ Taani ne gidдон boshaa yed-dana; ne ogiyan suuttai gukkanaadan oottana. Ubba baggaara yiya olaa gaasuwan ne asai bisuwan haiqqana. Taani GODAA gidiyoo-gaa eti hegan erana. ²⁴ "Hagaappe sinttanau Israa7eela yuushuwan de7iya, a karidi xeelliya biitta ubbaappe, aguntta malanne kinddiichcho mala gididi qohiyaabi ooninne de7enna. Taani Ubbaa Haariya GODAA gidiyoo-gaa eti hegan erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Israa7eela Asai Anjettiis

²⁵ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Is-raa7eela asaa eti laalettido biitta ubbaappe shiishshada, taani ehiyo wodenne he kawotettatu ubbaa sinttan taani ta geeshshatettaa bessiyо wode, taani ta ashkkaraa Yaaqoobassi immido bantta biittan eti de7ana. ²⁶ Hegan eti saruwan de7ana; keettaa ke-exxana; woiniyaa turaakka tokkana. Eta karidi xeelliya eta shoorota ubbaakka taani pirddiyo wode, Is-raa7eela asai saruwan de7ana. Taani GODAA eta Xoos-saa gidiyoo-gaa eti hegan erana" yaagees.

Gibxxe Bolli Yaana Pirddaa

29 Nuuni omoodettido tammantta laittan, tam-mantta aginan, tammanne naa77antta gallas-san, GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis;

²“Laa asa na7au, ne som77uwaa Gibxxe kawuwaakko zaarada, a bollinne Gibxxe biittaa ubbaa bolli hananabaa yoota. ³ Hagaadan yaaga; ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Nenoo, Naile SHAafaa gidдон zin77ida, keehi gitanne yashshiya do7au, ‘Naile SHAafai taagaa; a medhdhidai tana’ yaagiya Gibxxe kawuwau, taani neeyyo morkke! ⁴ Taani ne manggaa-gan hinggittaa gelissana; ne shaafan de7iya moleti ne gogaara oiqettanaadan oottana; moleti ne gogaara oiqetti uttidaashin, taani nena haattaappe goochchada gaxi kessana. ⁵ Taani nenanne ne shaafan de7iya moleta ubbaa bazzo olana; ne ahai dembban oletti atana; ne ahaa shiishshidi moogiyaabi xayana. Taani nena saluwaa kafotussinne sa7aa do7atussi quma ootana. ⁶ Gibxxen de7iya asai ubbai taani GODAA gidiyooogaa hegan erana.

““Neeni Israa7eela asaassi maqqa guufe gidadasa; ⁷ eti nena oiqqido wode meqqada, eta kushiya cad-dadasa; eti nenan zempido wode meqqada, eta zokkuwaa duuttadasa. ⁸ Hegaa gishshau, taani Ubbaa Haariya GODAI ne bollan bisuwaa denttiyaageeta ehaana; eti ne asaanne ne mehiyaa ubbaa wurssana. ⁹ Gibxxe biittai asi baina baisa biitta gidana. Taani GODAA gidiyooogaa eti hegan erana.

““Hegeekka neeni, ‘Naile SHAafai taagaa; a medhdhidai tana’ yaagido gishshau, ¹⁰ taani ne bollinne ne shaafaa bolli denddaas. Taani huuphessa baggaara Migidoolappe doommada, tohossa baggaara Asiwaane katamaa gakkanaassi, hegaappekka Toophphiyaa zawaa gakkanaassi Gibxxe ubbaa asi baina baisa soho kessana. ¹¹ Asa gidin mehe gidin, hegaara kanttenna; oitamu laittai wurana gakkanaashin, aibinne hegan de7enna. ¹² Taani Gibxxe biittaa biitta ubbaappe aadhdhida baisa biitta oottana; a katamatikka oitamu laittai wuranaashin, hara kolettida katama ubbaappe aaruwaa kolettidi de7ana. Gibxxe asaa taani kawotettatu giddooninne hara asaa gidдон laalana” yaagees.

¹³“Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Oitamu laittappe guyyiyan, taani Gibxxeta laalido kawotettatu giddoppe shiishshana. ¹⁴ Taani eta eti yelettido tohossa Gst ibxxen de7iya Patiroosa biittaa zaarana; hegan eti laafa kawotetta gididi de7ana. ¹⁵ Gibxxee hara kawotettatu ubbaappe aadhdhida laafa kawotetta gidana. Naa77antto hara kawotettatu bolli bana xoqqu xoqqu oottenna. Naa77antto i hara kawotettaa haarennaadan, taani a guuttana. ¹⁶ Israa7eela asai naa77antto maado demmanau etan ammanettenna; Gibxxen ammanettidoogee ai keena moorokko Israa7eela asai akeekana. Taani Ubbaa Haariya GODAA gidiyooogaa eti hegan erana” yaagees’ yaaga” yaagiiddi yiis.

Kawoi Naabukadanaxoori Gibxxe Xoonana

¹⁷ Nuuni omoodettido laatamanne laappunnta laittan, koiro aginan, koiro gallassan, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹⁸ “Laa asa na7au, Baa-biloone Kawoi Naabukadanaxoori Xiirrosa bolli olaa

denttanau giigiis; etau huuphee xiirettana gakkanaashiinne hasheekka masunxxana gakkanaashin, olanchchati deexo toohuwaa tookkanaadan oottidosona; gido shin, kawoikka olanchchatikka ha daafura ubban eti Xiirrosappe demmidobi baawa. ¹⁹ Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Taani Gibxxe biittaa Baa-biloone Kawuwaa Naabukadanaxoorayyo aattada immana; ikka ba olanchchatu damooza gidana mala, omooduwaaninne bonqqiyan ekkidobaa ubbaa ekkidi baana. ²⁰ Inne a olanchchati taayyo oottido gishshau, taani ayyo Gibxxe biittaa eta daafurau damooza ootada immana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais’ yaagees.

²¹ “He gallassi taani Israa7eela asaa minttana. Hizqqeela, neenikka asaayyo yootanaadan, taani nena minttana. Taani GODAA gidiyooogaa eti hegan erana” yaagiiddi yiis.

GODAI Gibxxe Qaxxayana

30 Qassikka GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² “Laa asa na7au, hagaadan yaagada hananabaa yoota; ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “He gallassaayyo, ‘Aayyee7ana!’ yaagidi zilaalite! ³ Aissi giikko, he gallassai matiis! GODAA gallassai gakkis! He gallassai shaarai sikkido gallassanne kawotettatu ubbaayyo meto gallassa gidana. ⁴ Gibxxe bolli olai yaana; Toophphiyaa bollanka tuggai yaana. Daroti Gibxxe biittan haiqqana; he biittaa duretetta bonqqettana; a baasoikka bayana. ⁵ He olai Toophphiyaa, Lidiyaa, Liibiyaa, Arabaanne olau maacettida biittaa asaa ubbaa Gibxxeera gattidi wurssana” yaagees.

⁶ “GODAI hagaadan yaagees; “Gibxxe maaddiyaageeti kunddana; a otorettiyo wolqqai wurana. Migidoolappe biidi Asiwaane gakkanaashin, eti bisuwan haiqqana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais. ⁷ Gibxxe biittai biitta ubbaappe aadhdhida baisa biitta gidana; a katamatikka hara kolettida katama ubbaappe aaruwaa kolettidi de7ana. ⁸ Taani Gibxxe taman oittiyo wodenne a maaddiyaageeti ubbai haiqqi wuriyo wode, taani GODAA gidiyooogaa eti erana.

⁹ ““He gallassi taani saro de7iya Toophphiyaa asaa daganttanau asata markkabiyan kiittana. Gibxxee qaxxayettiyo gallassi Toophphiyaa asaa bolli tuggai yaana. Be7ite, he gallassai gakkis!” yaagees.

¹⁰ “Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Baa-biloone Kawuwaa Naabukadanaxoori kushiyan taani Gibxxe duretetta xaissana. ¹¹ Kawotettatu ubbaappe aadhdhidi, meqettaa iitiya olanchchata kaalettidi yiidi, i biittaa xaissana; eti Gibxxe asaa bollan bisuwaa shodididi, biittan ahaa kuttana. ¹² Naile SHAafaa taani melissana; taani Gibxxe iita asatu kushiyan aattada immana; immin eti he biittanne a de7iyaabaa muleera xaissana. Taani GODAI haggaa odaas” yaagees.

¹³ “Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Memppiisa kataman de7iya eeqatanne misileta ubbaa taani xaissana; Gibxxe biittan naa77antto halaqi

de7enna; biitta ubbaa taani yashissana. ¹⁴ Taani Patiroosa giyo tohossa bagga Gibxxe baisesa kessana; huuphessa baggaara de7iya Xo7aane kataman tamaa yeddana; Teebisa katamaakka qaxxayana. ¹⁵ Gibxxeyyo qato gidida Pelusiyaaman ta hanqquwaa gussana; Teebisa asaa ubbaa wurssana. ¹⁶ Taani Gibxxen tamaa oittana; Pelusiyaamikka keehi tuggatana; Teebisa dirssaa gimbee kolettana; Memppeesaa kataman duuxxenna metoi gakkana. ¹⁷ Oona katamaaninne Bibaasita kataman de7iya yelagai ubbai bisuwan wurana; maccaasatikka omoodettidi baana. ¹⁸ Gibxxe wolqqa taani mentterettiyo wode, Xaafinaasan gallassai qammana; i otorettiyo wolqqai wurana; Gibxxe shaarai kammana; katamatu ubban de7iya asai omooduwan baana. ¹⁹ Taani Gibxxe hegaadan qaxxayana. Taani GODAA gidiyooqaa eti hegan erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Gibxxe Kawoi Xoonettiis

²⁰ Nuuni omoodettido tammanne isiinintta laittan, koiro aginan, laappuntta gallassan, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²¹ "Laa asa na7au, taani Gibxxe kawuwaa qesiyaa menttaas; a woishshaaninne curqqan xaaxi koolidi pattiya hiillikka baawa; hagaappe sinttanau i minotettaa ehiidi, biso oiqqanau danddayenna. ²² Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Taani Gibxxe kawuwaayyo morkke. Au kase meqo qesiyaaanne payya de7iya qesiyaa naa77aakka taani menttana; a bisoikka a kushiyaappe sa7an wodhdhanaadan oottana. ²³ Taani Gibxxeta kawotettatu giddooninne hara biitatun laalana.

²⁴ "Taani Baabiloone kawuwaa qesiyaa minttada, ta bisuwaa a oittana. SHin Gibxxe kawuwaa qesiyaa menttana; ba morkkiyaa sinttan i haiqqana haniyaabi ooliyoogaadan oolana. ²⁵ Ee, taani Gibxxe kawuwaa qesiyaa daafurssada, Baabiloone kawuwaa qesiyaa minttana. Taani Baabiloone kawuwaa ta bisuwaa oittiyo wodenne i Gibxxe bolli a denttiyo wode, Gibxxeti taani GODAA gidiyooqaa erana. ²⁶ Gibxxeta taani kawotettatu giddooninne biitta ubban laalana. Taani GODAA gidiyooqaa eti hegan erana' yaagees" yaagiiddi yiis.

Gibxxe Zigan Leemisettiis

31 Nuuni omoodettido tammanne isiinintta laittan, heezantta aginan, koiro gallassan, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, Gibxxe kawuwaassinne asaa ubbaassi hagaadan yaagada yoota; 'Ne gitatettan nena taani oonaaara likkoo?

³ "Neeni lo77o daashsha kuwai de7iyo Liibaanoosa zigaa mala. I aduqqidi dicciis; a xeeraikka shaaraa gakkis. ⁴ Hegan a dichchiya haattai de7ees; ciimmaappe kiyiya pulttotikka i tokettido sohuwan yuushuwan ubban goggoosona; he pulttoti mittai mokkiyoosaa ubbaa gakkidi ushshoosona. ⁵ He mittai

haattai darido gishshau, woran de7iya hara mitta ubbaappe geesaa aduqqees; a daashshatikka orddenne adussa. ⁶ Saluwaa kafoti ubbai a daashshan bantta keettaa keexxidosona; bazzo do7atikka a daashshaa garssan maraa yelidosona; gita kawotettati ubbai a kuwan uttoosona. ⁷ He mittai ba gitatettaaranne ba daashshaa adussatettaara aiba lo77ii! Ba xaphuwaakka haattaa ciimmau duge yeddi wottiis. ⁸ Harai atto Xoossaa gannatiyankka he zigaara likkettiya zigi baawa; aagaa mala daashshi de7iyo xiiddikka baawa; hegaa mala irxxa mittikka baawa. Xoossaa gannatiyankka hegaa mala lo77o mitti baawa.

⁹ Taani a daro daashshan puulanchcha oottaas. Edene giyo Xoossaa gannatiyan de7iya mittati a qanaatidosona.

¹⁰ "Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He mittai aduqqidi diccido gishshau, a xeeraikka shaaraa gakkido gishshaunne i ba geesan otorettido gishshau, ¹¹ taani a aggaagaas; yaatada wolqqaama, allaga kawotettaassi aattada immaas. He kawotettai ayyo a iitatettaadan oottana. ¹² Meqettaa iita allagati he mittaa qanxxi olana; qanxxido tasheti deretun, wombbatuuninne zanggaaratun oletti attana. A kuwan uttiya hara kawotettati he sohuwaa aggidi baana. ¹³ Saluwaa kafoti yiidi kunddida mittaa bolli uttana; bazzo do7atikka a tasheta yedhdhana. ¹⁴ Haattaa lanqqen dicciya mittatu giddon adan aduqqidi, xeeraa shaaraa gakkio mitti de7enna. Haiqqiya asaa bolli gakkiiya haiquwaa pirddai he mittaa bolli gakkana; he pirddai i haiqqidi, duufuwan geliyaageetuura Si7ooliyan gelanaassa" yaagees.

¹⁵ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He mittai Si7ooliyan geliyo gallassi ciimmaappe kiyiya pulttoti ayyo kayyottanaadan taani oottana; he pulttotu haattai goggennaadan taani oottana; Liibaanoosikka a gishshau azzananaadan oottana. Qassi woraa mittai ubbai shullana. ¹⁶ Taani he mittaa Si7ooliyan oliyo wode, a kunddettaa cenggurssan kawotettai ubbai qaaxxana. Kunddidi Si7ooliyan gelida Edene mittatinne haattaa uyiya doorettidanne lo77o Liibaanoosa mittati ubbai a kunddettan minettana. ¹⁷ Kawotettatu giddon aara maadettidanne a kuwan uttida ubbai kase bisuwan haiqqidaageetuura gaittanau aara issippe Si7ooliyan gelana. ¹⁸ Edene gannatiyaa giddo mittatunkka hegaa keena gitinne lo77oi baawa; shin ha77i Edene mittatudan, ikka haiqqidi Si7ooliyan gelees; hegan i bisuwan haiqqida ammanibeen-naageetu ubban gaittana.

"He mittai Gibxxe kawuwaanne a asaa ubbaa leemiso. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Gibxxe Haulaashuwan Leemisettiis

32 Nuuni omoodettido tammanne naa77antto laittan, tammanne naa77antto aginan, koiro gallassan, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, Gibxxe kawuwaassi zilaala! Hagaadan yaaga; 'Neeni kawotettatu giddon nena gaam-

mo kessadasa; shin neeni abbaa gidдон de7iya haulaasho mala. Neni shaafatuppe kiyadasa; ne gedetun purchchakkada, haattaa bulqqoyadasa.

³“Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Daro asai shiiqiyo wode, taani ta gitiyan nena oiqqana; oiqqin he asai nena goochchidi, haattaappe gaxi kessana. ⁴Kessin taani nena biittan ola aggana; yaatada saluwaa kafota ne bolli utissana; bazzo do7atakka ne ashuwaa kalssana. ⁵Taani ne ashuwaa deretu bollar laalana; ne wombbatakka ne ahan kunttana. ⁶Dereta kammidi, shaafata kumana gakkanaashin, ne suuttai gukkanaadan oottana. ⁷Taani nena xaissiyowode, saluwa goozana; xoolinttetakka xumissana; awaakka shaaran kammana; aginaikka ba poo7uwaa diggana. ⁸Neepe bollaara de7iya saluwaa poo7ota ubbaa xaissada, neeyyo biittaa xumissana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaadais.

⁹“Taani ne bolli gakkida bashshaa oduwaa neeni erenna biittaa ubbaa gattiyo wode, he asaa wozanai shabbirettana. ¹⁰Taani ne bolli gattiyoobai kawotettata ubbaa daganttana. Taani ta bisuwaa eta sinttan leelleesiyo wode, kawotettati yashshan kokkorana; neeni kunddiyo gallassi eti ubbaikka bantta shempuwau shempuwau yayyana” yaagees.

¹¹“Ubbaa Haariya GODAI Gibxxe kawuwaayyo hagaadan yaagees; “Baabiloone kawuwaa bisoi ne bollar yaana. ¹²Hara kawotettaappe aadhdhidi, meqettaa iitiya olanchchati bantta bisuwan ne cora asaa wurssanaadan taani oottana. Eti Gibxxe otoruwaa xaissana; a cora asaikka wurana. ¹³Daro haattaa lanqqen de7iya mehe ubbaakka taani xaissana; hegaappe guyyiyan, haattaa bulqqoyiya asa gidin mehe gidin, mulekka de7enna. ¹⁴He wode taani ne haattata xillissana; ne shaafatakka woppu oottada gogissana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaadais. ¹⁵Taani Gibxxe baisa kessiyo wode, an de7iyaabaa ubbaa quccada xaissiyowodenne an de7iya asaa ubbaa shociyo wode, taani GODAA gidiyooгаа eti erana.

¹⁶“Hegge ubbai etayyo zilaaliyo zilaassa gidana. Kawotettatu maccaasati Gibxxessinne a cora asaassi zilaalana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaadais” yaagees’ yaaga” yaagiiddi yiis.

Si7ooliyan Geliya Asatubaa

¹⁷Nuuni omoodettido tammanne naa77antto laittan, koiro aginan, tammanne ichchashantto gallasan, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹⁸“Laa asana7au, Gibxxe asaa coraa gishshau yeekka! Hara haiqqida, wolqqaama kawotettatuura eta Si7ooliyaa yedda. ¹⁹Eta, ‘Inttenoo Gibxxetoo, intte ooppe lo77uwaa dareetii? Intte Si7ooliyan gelana; hegan intte GODAA ammanibeennaageetuura issippe zin77ana’ yaaga.

²⁰“Gibxxe biittaayyo bisoi shodetti uttido gishshau, eti bisuwan haiqqidaageetu giddo kunddana; Gibxxee ba cora asaa ubbaara duge gooshettana. ²¹Si7ooliyan de7iya wolqqaama halaqati Gibxxebaanne Gibxxe maaddidaageetubaa haasayiiddi, ‘Eti haa duge yi-

idosona; GODAA ammanennan, bisuwan haiqqidaageetuura eti zin77idosona’ yaagoosona.

²²“Asooree Si7ooliyan de7ees. Olan haiqqida Asoore olanchchatu duufoti a yuushuwan dooddi uttidosa. ²³He duufoti ciimma ollatuppe hirkki xaggattiyaasan de7oosona. A olanchchati, kase kawotettata ubbaa yashshan kokkorssidaageeti, ha77i a yuushuwan de7oosona.

²⁴“Elaamikka Si7ooliyan de7ees. Elaama olanchchati ubbai a duufuwaa yuushuwan dooddi uttidosa. Kase kawotettata ubbaa yashshan kokkorssidaageeti GODAA ammanennan, bisuwan haiqqidaageetuura gaittidi yeellatiiddi, ciimma ollan geloosona. ²⁵Haiqqidaageetu gidduwan Elaamassi sohoi giigi uttiis. Elaama olanchchatu duufoti a yuushuwan de7oosona; eti ubbaikka bisuwan haiqqidosona. Eti ubbaikka GODAA ammanibeennaageeta. Eti kase asaa yashissidaageeta gidikkokka, ha77i yeellatiiddi, bisuwan haiqqida asaara ciimma ollan de7oosona.

²⁶“Meshekinne Tubaali bantta olanchchatuura issippe Si7ooliyan de7oosona; eti kase kawotettata ubbaa yashshan kokkorssidaageeta gidikkokka, eti ubbaikka bisuwan haiqqidosona. Eti ubbaikka GODAA ammanennaageeta. ²⁷Kase olanchchati moogettiyoogee bantta kumetta ola miishshaara; eta gondalleta eta tiran wottin, eta bisota eta huuphessan wottin, moogettidosona. SHin hageeti heгаа mala kumetta bonchchoi imettin moogettibookkona. Eti kase kawotettata yashissidaageeta.

²⁸“Intte Gibxxe asatikka xoonettananne bisuwan haiqqida, ammanenna asatuura issippe zin77ana.

²⁹“Eedoomi ba kawotuuranne ba halaqatuura issippe Si7ooliyan de7ees; etikka kase mino olanchchata; shin ha77i olan haiqqida, ammanenna asatuura ciimma ollan gelidosona.

³⁰“Huuphessa bagga halaqatinne Sidoona asati Si7ooliyan de7oosona. Eti kase bantta wolqqan asaa yashissidosona; shin ha77i etikka bantta yeellaara yaa gelidosona. GODAA ammanennan, bisuwan haiqqida asatuura issippe gaittidi, yeellatiiddi ciimma ollan geloosona.

³¹“Gibxxe kawoinne a olanchchati bisuwan haiqqida olanchchata yan be7idi minettana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaadais. ³²Taani hagaappe kase kawotettati ubbai Gibxxe kawuwaassi yayyanaadan oottidabaa gidikkokka, inne a olanchchati GODAA ammanennan, bisuwan haiqqida asatuura issippe zin77ana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaadais” yaagiis.

GODAI Hizqqeela Wochchiya Asa Oottidi Sunttiis

33 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis;

²“Laa asana7au, ne biittaa asaassi hagaadan yaagada yoota; ‘Taani issi biittaa bollar olaa ehiyo wode, he biittaa asai bantta bolli yiyaabaa wochchiya asa dooro. ³He wochchiyaagee morkkee yiyoogaa be7inne asai naagettanaadan, malkkataa punno. ⁴Punnin ai asinne he malkkataa cenggurssaa siyidi,

naagettennan ixxin, olai yiidi a worikko, suuttaa acoi aagaa. ⁵I malkkataa cenggurssaa siyidi, naagettennan ixxido gishshau, a suuttaa acoi a bollaana. I siyidi naagettidaakko, haiquwaappe attiyoojaa shin! ⁶SHin he wochchiyaagee morkkee yiyoogaa be7iiddi, malkkataa punnennan aggikkonne asaa erissana xayikko, olaikka yiidi, he asaappe issi uraa worikko, he urai ba nagaran haiqqees; shin taani a suuttaa wochchiyaagaa achchana' yaaga.

⁷"Laa asa na7au, taani nena Israa7eela asaayyo wochchiyaagaa oottaas; taani neeyyo yootiyoojaa siya; siyada asaakka erissa. ⁸Issi iita asa taani, 'Laa neeni tumu haiqqana' yaagiyo wode, i ba nagaraappe simmana mala, neeni ayyo yootana xayikko, he nagaranchchai ba nagaran haiqqees; shin taani a suuttaa neeppe achchana. ⁹SHin nagaranchchai ba nagaraappe simmanaadan neeni yootin, i ixikko, ba nagaran haiqqees; shin neeni ne shemppuuaa ashshadasa.

GODAI Likke Pirddees

¹⁰"Laa asa na7au, Israa7eela asau hagaadan yaaga; 'Intte, "Nuuni oottido nagarainne naaqoi nu bolla de7ees; hegaappe denddidaagan nuuni gilqqi wurida. Yaatin, nuuni waanidi paxa de7anau danddayiyoonii?" yaageeta. ¹¹Taani ta de7uwan hagaadan yaagada caaqqais; "Nagaranchchai ba nagaraa aggidi, paxa de7ana mala koyaisippe attin, nagaranchchaa haiquwan ufaittikke. Taani Ubbaa Haariya GODAI ha-gaa odais. Inttenoo, Israa7eela asau, simmite; intte iita oosuwaappe guyye simmite! Aissi haiqqanau koy-eetii?" yaagais' yaaga.

¹²"Laa asa na7au, ne biittaa asaassi hagaadan yaa-gada yoota; 'Xillo asi nagaraa oottikko, a xillotetta i ashshenna; qassi nagaranchchai ba nagaraappe sim-miichchikko, kase nagaran i qaxxayettenna. Xillo asik-ka nagaraa oottikko, kase xillotettaa gishshau de7uwan de7anau danddayenna. ¹³Taani xillo asa, "Neeni tumu paxa de7ana" yaagido wode, i ba xillotet-tan ammanettidi nagaraa oottikko, ba oottido nagaran i haiqqanaappe attin, kase xillotetta ayyo qofettenna. ¹⁴Qassi taani nagaranchcha asa, "Neeni tuma haiqqana" yaagido wode, i ba nagaraappe simmidi, pirddaanne suure oosuuaa oottikko, ¹⁵miishshaa tal77anau oittidobaa zaarikko, wuuqqidobaakka guyye zaarikko, nagaraa oottiyoogaa aggidi, de7uuaa im-miya higgiiyaa kaallikko, yaatikko, i tuma paxa de7anaappe attin haiqqenna. ¹⁶I kase oottido nagarai issoinne qofettenna; ha77i pirddaanne suure oosuuaa oottido gishshau, i tuma paxa de7ana.

¹⁷"SHin ne biittaa asai, "Godaa ogee likke gidenna" yaagoosona; shin likke gidennaagee eta ogiyaa. ¹⁸Xillo asi ba xillotettaa aggidi, nagaraa oottikko, i ba na-garan haiqqana. ¹⁹Qassi nagaranchcha asi ba na-garaappe simmidi, pirddaanne suure oosuuaa oot-tikko, he oosuwan i paxa de7ana. ²⁰SHin intte, "Godaa ogee likke gidenna" yaageeta. Israa7eela asau, taani

intte bolli intte oosuwaadan oosuwaadan pirddana' yaaga" yaagiiddi yiis.

Yerusalaame Kunddettai Odettiis

²¹Nuuni omoodettido tammanne naa77antto laittan, tammantto aginan, ichchashantto gallassan, Yerusalaameppe kessi ekki yiida issi katamai kund-didoogaa tau yootiis. ²²He bitanee yaanaappe issi gal-lassaa kasetidi de7iya omarssi GODAA kushee ta bol-lan shemppiis; shemppin maallado he bitanee taakko gakkanaappe kasetidi, ta doonai dooyettiis; taani du-ude gidiyooegeenne attiiis.

²³Yaatin, GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²⁴"Laa asa na7au, Israa7eela biittan kolettida kata-matun de7iya asati hagaadan yaagoosona; 'Abrahaami barkka de7iya issi asa; ha biittaa laattiis; shin nuuni co-ra; biittaikka tuma nuuyyo laata gade gididi imettiis' yaagoosona.

²⁵"Hegaa gishshau, etayyo hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte ha77ikka goora7idi, suuttaa kessirggibeenna ashuwaa meeta; qassi eeqau goinneeta; shemppuuaa woreeta. Hagaa ubbaa oottiiddi, tumu intte biittaa laattuuteetii?"

²⁶Intte intte bisuwan ammanetteeta; intte tuna oosuuaa ootteeta; intte ubbaikka intte shooruuaa shooruuaa maccaasaa tunisseeta. Hegaa ubbaa ootti-iddi, tumu intte biittaa laattuuteetii?" yaagees' yaaga.

²⁷"Etayyo hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta de7uwan caaqqais: Kolet-tida katamatun de7iya asati bisuwan haiqqana; kata-maappe gaxan de7iya asata taani bazzo do7au quma oottada immana; deretuuninne gonggolotun de7iya asati boshan haiqqana. ²⁸Taani he biittaa mooretti-danne baises biitta kessana; eti oorettoyo wolqqai wu-rana; Israa7eela dereti aiba asinne kanttenna baises so-ho gidana. ²⁹Eti oottido tunabaa gaasuwan taani biit-taa moorettidanne baises biitta kessiyo wode, taani GODAA gidiyoojaa eti erana" yaagees' yaaga.

³⁰"Laa asa na7au, asai katamaa dirssaa lan-qqiyaaninne bantta keettatu penggiyan eqqidi, issoi is-suwaara hagaadan yaagidi, nebaa haasayees; 'Haayite; GODAA achchappe yiida qaali aibakko ane siyoos' yaagoosona. ³¹Eti kase asai yiyoogaadan neekko yoosona; ta asaadan ne sinttan uttoosona; neeni odiyoogaakka siyoosona; shin oottokkona. Eti si-iqobaa haasayoosona; shin eta wozanai go77a xalaalau yaaretees. ³²Be7a, neeni etayyo issi siiqo mazamuriyaa lo77o cenggurssan yexxiyaanne diittaa loittidi diixxiya asa mala. Aissi giikko, eti neeni odiy-oogaa siyoosona; shin issuwaakka oottokkona.

³³"SHin neeni yootidoogee tumu polettana; polettiyo wode, hananabaa yootiyaagee eta giddon de7iyoojaa eti erana" yaagiiddi yiis.

Israa7eela Henttanchchata

34 GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ²"Laa asa na7au, Israa7eela henttanchchata

bollan hagaadan yaagada hananabaa yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, inttena heemmiya Israa7eela henttanchchattoo, intteyyo aayye7ana! Intte dorssata heemmanau bessennee? ³ Eta maattaa uyeeta; eta ikisiyaappe dadettida suufiyaa maayeeta; etappe modhdhidaageeta shukkidi meeta; shin dorssata suure heemmeekketa. ⁴ Daafuridaageeta gasttissibeekketa; harggidaageeta pat-tibeekketa; meqqidaageeta koolibeekketa; wora biidaageeta zaaribeekketa; bayidaageeta koyibeekketa. Intte eta wolqqan meqettaa iitidi haarideta. ⁵ Dorssati ubbai heemmiyaabi xayin laalettidosona; laalettidi bazzo do7atussi quma gididosona. ⁶ Ta dorssati laalettidosona; eti keratu ubbaa bollinne deretu ubbaa bolli bichchaaridosona. Biitta ubbaa gaxaa gakkanaashin laalettidosona; shin eta xomoosiyaabi woikko koyiyaabi baawa" yaagees.

⁷ "Hegaa gishshau, inttenoo, henttanchchattoo, GODAA qaalaa siyite! ⁸ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta de7uwan caaqqais: Ta dorssata heemmiyaabai xayin, ta dorssati oiqettidi, bazzo do7atussi ubbaassi quma gididosona. Ta henttanchchatti ta dorssata koyibeenna gishshaunne eti ta dorssata heemmennan aggidi, banttana heemmido gishshau, ⁹ inttenoo, henttanchchattoo, GODAA qaalaa siyite! ¹⁰ Taani intteyyo, henttanchchatuuyo morkke; ta dorssata taani intteppe ekkana; taani inttena naa77antto etau henttanchcha kessikke. Hagaappe sinttau intte intte xallaa heemmiiddi de7ekketa. Ta dorssata taani intteppe wotta ekkana; hagaappe sinttan eti intteyyo quma kiyokkona. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaada odais" yaagees.

Lo77o Henttanchchaa

¹¹ "Aissi giikko, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta huuphen ta dorssata xomoosananne koyana. ¹² Henttanchchatti ba dorssatuppe bayin koyiyoogaadan, taanikka ta dorssata koyana; shaarai goozidonne xumai sikkido gallassi eti laalettido soho ubbaappe taani eta shiishshana. ¹³ Qassi taani kawotettatu giddoppenne hara biittaa ubbaappe kessada shiishshana; shiishshada eta biitti ehaana. Ehaada Israa7eela deretun, pulttotuuninne asai de7iyo sohotun taani eta heemmana. ¹⁴ Taani eta lo77o qooruwan heemmana; qassi Israa7eela kerati eti heemettiyo soho gidana. Hegan eti lo77o qooroi de7iyo Israa7eela keratu bolli heemettanne allaxxana. ¹⁵ Taani ta huuphen ta dorssata heemmananne allaxissana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaada odais. ¹⁶ Taani bayidaageeta koyana; wora biidaageetakka zaarana; meqqidaageeta koolana; harggidaageetakka pattana. SHin modhdhidaageetanne minnidaageeta xaissana; aissi giikko, taani suure pirddiya henttanchcha" yaagees.

¹⁷ "Inttenoo, ta wudiyaa dorssatoo, inttebaa gidikko, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Inttena ubbaakka taani pirddana; kehaa iitaappe, dorssaa deesshaappe taani shaakkana. ¹⁸ Intte lo77o

qooruwan heemettiyoogee gidana xayiinee, attida maataa intte tohuwan yererettiyoogee? Qassi intte xillo haattaa uyiyoogee gidana xayiinee, attida haattaa tohuwan bulqqoyiyoogee? ¹⁹ Ta dorssati intte intte tohuwan yererettido maataa maanaunne intte intte tohuwan bulqqoyido haattaa uyanau bessii?" yaagees.

²⁰ "Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, modhdho dorssatuppenne gilqqa dorssatuppe gidduwan taani ta huuphen pirddana. ²¹ Laafata intte intte miyyiyaaninne intte morggiyan sugiyo gishshaunne gaxi kessana gakkanaashin, intte eta intte kaciyaa qaiciyo gishshau, ²² taani ta dorssata ashshana. Hagaappe sinttau ooninne eta oiqqenna; ta keha dorssatuppenne ta iita dorssatuppe gidduwan taani pirddana. ²³ Taani eta bolla intte henttanchchaa, ta ashkkaraa Daawita sunttana; i eta heemmananne etau henttanchcha gidana. ²⁴ Hegaappe sinttan taani GODAI eta Xoossaa gidana; ta ashkkaraa Daawiti eta giddon halaqa gidana. Taani GODAI hagaada odaas.

²⁵ "Taani etaara sarotettaa maachchaa maacetana; iita do7atakka taani biittaappe diggana; yaatobare ta dorssati bazzon saro de7ana; wora garssankka hirggi bannan allaxxana. ²⁶ Taani etanne ta deriyaa yuushuwan de7iyo sohota anjjana. Etau koshshiya irakka wodiyan immanna; he irai etau anjjo gidana.

²⁷ Gaden de7iyo mittati aifana; biittaikka kattaa morkkana. Asai ubbai he biittan saro de7ana. Taani eta qambbaraa menttada, eta ailleyiidaageetu kushiyaappe kessiyo wode, taani GODAA gidiyooгаа eti erana. ²⁸ Hegaappe guyyiyan, eti hara kawotettatussi bonqqiyoobaa kiyokkona; biittan de7iyo do7atikka eta mookkona. Aibinne daganttenan, eti saro de7ana. ²⁹ Taani etau aradda gadiyaa immanna; eti naa77antto koshan wurokkona; woikko qassi hara kawotettatussi cayiyoobaa kiyokkona. ³⁰ He wode eti taani GODAI, eta Xoossai etaara de7iyoogaanne Israa7eela asai ta asaa gidiyooгаа erana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaada odais. ³¹ Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte ta dorssata; ta qooruwan miya dorssata; taanikka intte Xoossaa. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaada odais" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Eedooma Pirddaa

35 GODAA qalalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, Eedooma biittan de7iyo Se7iira Deriyaa bolli hananabaa yoota. ³ Hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Nenoo, Se7iira Deriyau, taani neeyyo morkke; taani ta kushiya ne bolli yeddada, nena moorettidanne baises kessana. ⁴ Taani ne katamata qolana; neenikka baises gidana. Taani GODAA gidiyooгаа neeni hegan erana.

⁵ "Neeyyo Israa7eelaara wurena morkketetta de7iyo gishshau, eta metuwaa wode, eta wurssetta qixaatiyaa wode, eta neeni bisuwau aattada immido gishshau, ⁶ taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: taani nena haiquwan qaxxayana; neeni haiquwaappe kessa ekkana mulekka danddayakka!

Neeni asa woriya asa gidiyo gishshau, nena woriya asi nena kaallana! ⁷ Taani Se7iira Deriyaa moorettida baisa kessana; qassi hegaara yaanne haanne aadhdiya ubbaakka xaissana. ⁸ Taani ne dereta ubbaa ahan kuntana; ne kerati, ne wombbatinne ne zanggaarati bisuwan haiqqidaageetu ahan kamettana. ⁹ Taani nena merinau baisa oottana; ne katamati ona gidana. Taani GODAA gidiyoogaa intte he wode erana.

¹⁰ Taani GODAI Israa7eelanne Yihudaa biittatun de7ishin intte, 'Ha naa77u kawotettatanne ha naa77u biittata nuuni oiqqana; eti nubaa gidana' giido gishshau, ¹¹ taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Intte eta morkkidi, eta bolli yiillotido yiilluwaadaaninne qanaatido qanaatiyaadan, taani intteyyo zaarana. Taani inttena pirddiyo wode, taani tana gidiyoogaa inttena erissana. ¹² Qassi intte, 'Israa7eela dereti baisa attidosona; nuuni mi xaissana mala, nuusi imettidosona' giidi, haasayido cashshaa ubbaa taani GODAI siyidoogaa intte he wode erana. ¹³ Neeni ta bolli otorettadasanne darissada haasayadasa; taanikka heгаа siyaas" yaagees.

¹⁴ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Biittai sa7ai ufaittana mala, taani inttena baisa kessana. ¹⁵ Israa7eela asaa laatai baisa gididoogan intte ufaittido gishshau, Se7iira Deriyaanne Eedooma biittaa ubbaa taani baisa oottana. Taani GODAA gidiyoogaa intte hegan erana" yaagees' yaaga.

Xoossai Israa7eela Anjjana

36 "Laa asa na7au, Israa7eela deretuyyo hananabaa hagaadan yaagada yoota; 'Inttenoo, Israa7eela deretoo, GODAA qaalaa siyite! ² Intte morkketi, "Beni xoqqa dereti ubbai nubaa gididosona!" yaagido gishshau, eti inttena mentterettidi baisa oottido gishshau, intte cora kawotettatun haarettanaadan oottido gishshaunne inttena daro cayettiyaabaanne qilliicettiyaabaa oottido gishshau, ⁴ GODAA qaalaa siyite! Ubbaa Haariya GODAI deretussinne keratussi, zanggaaratussinne wombbatussi, yuushuwan de7iya hara kawotettati oiqqidonne qilliiccido sohotussinne moorettidanne baisa gidida katamatussi hagaadan yaagees. ⁵ I tumuppe hagaadan yaagees; "Taani ta eexxiya hanquwan hara kawotettatu bollinne Eedooma bolli haasayaas. Eti wozanaappe ufaittiiddinne kariiddi, ta biittaa banttau ekkidosona; hentta gade-takka laattidosona. ⁶ Hegaa gishshau, Israa7eela biittaabaa hananabaa yoota. Kawotettatu cashshaa gishshau, taani GODAI hanquwan mishettada giyoogaa ubbaa deretuyyo keratuyyo, zanggaaratuyyoonne wombbatuyyo yoota. ⁷ Yuushuwan de7iya kawotettati ubbai cayettanaagaa taani Ubbaa Haariya GODAI tumuppe caaqqada yootais.

⁸ SHin inttenoo, Israa7eela deretoo, intte daayana; ta asaassi Israa7eelassi aifana. Aissi giikko, eti eesuwan bantta biitti simmana. ⁹ Taani inttenaara de7ais; taani inttekkoo simmana; intte biittai goyet-tanne zerettana. ¹⁰ Taani Israa7eela asaa qoodaa ha biittan darissana; katamatun asai de7ana; laalettida

sohoti simmidi gimbbettana. ¹¹ Taani asaakka mehiyaakka intte bolli darissana; eti yelettananne corattana. Beniigaadanka intte bolli asai de7anaadan taani oottana. Taani intteyyo kaseegaappe aadhdiya lo77obaa oottana. Taani GODAA gidiyoogaa intte hegan erana. ¹² Taani ta asai Israa7eeli intte bollaara hemettanaadan oottana. Naa77antto eta naata xaissekketa. Eti inttena laattana; inttekketa etayyo laata gidana" yaagees.

¹³ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Asai inttena, 'Asaa wursseeta; intte kawotettaakka na7i bainnabaa kesseeta' yaagees. ¹⁴ Hegaa gishshau, hagaappe sinttanau intte asaa wursseketanne intte kawotettaa na7i bainnabaa kessekketa. Taani Ubbaa Haariya GODAI hгаа odais. ¹⁵ Qassi kawotettatu cashshaa hagaappe sinttanau taani inttena sissikke; intte asaa yeellaakka hagaappe sinttanau tookkeketa; qassi intte asaassi xube gidekketa. Taani Ubbaa Haariya GODAI hгаа odais" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

¹⁶ Qassikka GODAA qalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹⁷ "Laa asa na7au, Israa7eela asati bantta biittan de7iyo wode, eti bantta ogiyaaninne bantta oosuwan biittaa tunissidosona; ta sinttan eta eeshshai maccaasaa kushe qitaa tunatettaa mala. ¹⁸ Eti biittan suut-taa gussido gishshaunne bantta eeqan biittaa tunissido gishshau, ta hanquwaa eta bollan gussaas.

¹⁹ Taani eta kawotettatu giddon laalaas; etikka biitta ubban laalettidosona. Taani eta eta eeshshaadaaninne eta oosuwaadan pirddaas. ²⁰ Eti biido soho ubban asai eta, 'Hageeti GODAA asata; shin eti a biittaappe wolqqan kiyidaageeta' yaagees; hegan eti ta geeshsha sunntaa tunissidosona. ²¹ SHin Israa7eela asai biido kawotettatu ubbaa giddon tunissido ta geeshsha sunntaabai tana michchees.

²² "Hegaa gishshau, neeni Israa7eela asaayyo hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela asatoo, taani hгаа oottiyoogee, intte biido kawotettatu ubbaa giddon tunissido ta geeshsha sunntaa gishshaassappe attin, intte gishshaassa giddenna. ²³ Intte tunissin, kawotettatu giddon tunida ta gita sunntaa geeshshatettaa taani bessana. Eti xeellishin, intte baggaara taani ta geeshshatettaa bessiyoo wode, taani GODAA gidiyoogaa eti erana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hгаа odais.

²⁴ "Aissi giikko, taani inttena kawotettatu gid-doppe kessana; biitta ubbaappekka shiishshana. SHiishshada intte biitti zaarada ehaana. ²⁵ Taani inttena xillo haatan aracana; yaatada inttena intte tunatetta ubbaap-penne intte eeqa ubbaappe geeshshana.

²⁶ "Taani intteyyo ooratta wozanaa immana; ooratta ayyaanaakka intte giddon wottana; qassi shuchcha wozanaa intteppe kessada, asho wozanaa immana.

²⁷ Taani ta Ayyaanaa intte giddon wottana; yaatada intte ta wogaa kaallanaadaaninne ta higgiiyaa minttidi naaganaadan oottana. ²⁸ Taani intte maizza aawatussi immido biittan intte de7ana; intte ta asa gidana;

taanikka intte Xoossaa gidana. ²⁹ Intte tunatetta ubbaappe taani inttena ashshana; kattai intteyyo daranaadan oottana; koshaakka naa77antto intte bolli ehiikke. ³⁰ Koshaa gaasuwan intte kawotettatu gidдон kauyennaadan, taani intte mittaa aifiyaanne intte shooqaa kattaa darissana. ³¹ He wode intte intte iita ogiyaanne intte lo77o gidenna oosuwa hassayana; hassayidi intte nagaraanne intte tuna oosuwa gishshau, intte inttena shenetana. ³² Taani hagua ubbaa oottiyoogee intte gishshaassa gidennaagaa erite. Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte intte hanotan yeelatitenne kauyyite. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagua odais" yaagees.

³³ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani inttena intte nagaraa ubbaappe geeshshiyoo gallassi, intte katamatun zaarettidi asai de7anaadan oottana; qolettidaageetikka simmidi gimbbettana. ³⁴ A mataara aadhdiya asaa sintan baisa gididi de7iya biittai baisa gidiyooqaa aggidi goyettana. ³⁵ Asai haasayiiddi, 'Hagee kase baisa gidida biittai ha77i Edene Gan-natiyaa mala gididi; kase qolettida, asi de7ennanne baisa katamatikka ha77i gimbbettidanne asi de7iyoo katamata gididosona' yaagana. ³⁶ He wode intte yushuwan de7iya attida kawotettati taani GODAI qolettida katamata zaarada keexxidoogaanne qa77ettida biittai simmidi kattaa mokkanaadan oottidoogaa erana. Taani GODAI hagua yootaas; taani yootidoogaa taanikka oottana" yaagees.

³⁷ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eela asai qassikka issiton tana maaduwa oichchanaadan oottana; yaatada eta qoodaa dorssaa wudiyaadan corissana. ³⁸ Yarshshiyoo dorssaa wudiyaadan, Yerusalaamen baalaa gallassan yarshshuwaassi shiishshido dorssaa wudiyaadan, eta qolettida katamatun asaa wudee kumana. Taani GODAA gidiyooqaa eti he wode erana" yaagiis' yaaga" yaagiiddi yiis.

Mela Meqetta De7iyoo Zangaraa

37 GODAA kushee ta bolli wodhdhiis; i tana GODAA Ayyaanan kessidi, meqetta kumi uttiddo wombban wottiis. ² I tana eta gidдон yaanne haanne kaalettiis; taanikka kinchchillidi melida meqettati kumidaageeta wombbaa gidдон be7aas. ³ I tana, "Laa asa na7au, ha meqettati simmidi, paxa shemppooraa de7anau danddayiyoona?" yaagiis.

Yaagin taani, "Ubbaa Haariya GODAU, hagua neeni eraasa" yaagaas.

⁴ Yaagin i tana hagaadan yaagiis; "Ha meqettatuyoo hagaadan yaagada hananabaa yoota; 'Inttenoo, mela meqettatoo, ⁵ GODAA qaalaa siyite! Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani shemppuwa intte gidдо gelissana; yaatobare intte paxa de7ana. ⁶ Taani intte bolli xaphota wottada, ashoikka intte bolli simmanaadan oottada, inttena gogaa maizzana. Intte paxa shemppooraa de7ana mala, taani intte gidдо shemppuwa gelissana. He wode intte taani GODAA gidiyooqaa erana" yaagees' yaaga" yaagiis.

⁷ Yaagin i tana azazidoogaadan hananabaa yootaas; taani hananabaa yootishin, giirettainne cenggurssai siyettiis; qassi meqettati shiiqidi, ba sohuwan sohuwan ohettidosona. ⁸ Taani xeelliyo wode, eta bollan xaphoti de7oosona; ashoikka eta bollan simmiis; gogaakka maayidosona; shin shemppoi etan de7enna.

⁹ Yaatin, i tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, carckkuwaassi hananabaa hagaadan yaagada yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Nenoo, carckkuwau, oiddu zooziyaarakka haa ya; yaada eti shemppooraa de7anaadan, ha haiqqidaageetu gidдо zaarada punna" yaagees' yaaga" yaagiis. ¹⁰ Yaagin i tana azazidoogaadankka, taani hananabaa yootaas; yootin shemppoi eta gidдо geliis; gelin paxidi, keehi daro olanchchata gididi eqqidosa.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, i tau hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, ha meqettati kumetta Israa7eela asaa leemiso; Israa7eela asaikka, 'Nu meqettati melidosona; nu sintta ufaissaikka kichchiis; nuuni muleera xayida' yaagoosona. ¹² Hega gishshau, etassi hagaadan yaagada hananabaa yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, ta asatoo, taani intte duufuwa dooyana; dooyada inttena hegaappe kessana; taani inttena zaarada, Israa7eela biitti ehaana. ¹³ Ta asatoo, taani intte duufuwa dooyiyo wodenne inttena kessiyo wode, taani GODAA gidiyooqaa intte erana. ¹⁴ Taani ta Ayyaanaa intte gidдон wottana; wottobare intte paxa de7ana. Qassi taani inttena intte biittan wottana. He wode taani GODAI yootidoogaanne yootada oottidoogaa intte erana. Taani GODAI hagua odais" yaagees' yaaga" yaagiis.

¹⁵ Zaaridikka GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ¹⁶ "Laa asa na7au, issi mittaa gatimaa ekkada, a bolli, 'Hagee Yihudaagaanne aara de7iya Israa7eela asaagaa' yaagiyaagaa xaafa. Qassi hara gatimaa ekkada, a bolli, 'Hagee Efireemaagaa; ikka qassi Yooseefaa-gaanne aara de7iya Israa7eela asaagaa' yaagiyaagaa xaafa. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, eti ne kushiyan issi gatima gidanaadan, eta naa77aa issippe gatta.

¹⁸ "Ne biittaa asai nena, 'Hagee neeni oottiyoogee aibee? Nuuyyo birshshettaa oda' yaagidi oichchiyo wode, ¹⁹ etayyo hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani Efireema kushiyan de7iya Yooseefa gatimaanne aara de7iya Israa7eela zareta ekkana hanais; ekkada eta naa77aa issi gatima oottana, Yihudaa gatimaara gattana. Yaatobare eti naa77ai ta kushiyan issuwa gidana" yaagees' yaaga.

²⁰ "He neeni eta bolli xaafido naa77u gatimata eta sinttan oiqqada, ²¹ eta hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani Israa7eela asaa eti biido kawotettatu gidдоppe kessana; taani eta ubbasaappe shiishshada, eta biitti zaarada ehaana. ²² Israa7eela deretu bolli, eta biittan taani eta issi kawotetta oottana; eta ubbaa bolli issi kawoi kawotana. Qassi eti naa77antto naa77u biitta kiyokkona; woikko naa77u kawotetta gididi shaahettokkona. ²³ Hegaappe guyyiyan, eti bantta eeqatuuninne bantta sheneyiyya-

batun, woikko bantta naaquwan banttana tunis-sokkona. Waanidi giikko, taani eta eti guyye simmido nagaraa ubbaappe ashshana; qassi taani eta geeshshana. Eti ta asaa gidana; taanikka eta Xoosaa gidana.

²⁴ Ta ashkkarai Daawiti etayyo kawo gidana; etau ubbau issi henttanchchaa xalaalai de7ana. Eti ta higgiiyaa kaallana; ta wogaakka minttidi naagana. ²⁵ Taani ta ashkkaraa Yaaqoobassi immidonne intte maizza aawati de7ido biittan eti de7ana. He biittan eti, eta naatinne eta naatu naati merinau de7ana; ta ashkkarai Daawiti eta bollan merinau halaqa gidana. ²⁶ Taani etaara Sarotettaa maachchaa maacettana; he maachchaikka etaara merinaa maachcha gidana. Taani eta minttada essana; eta goodaakka corissana; ta Beeta Maqidasiyaakka merinau eta giddon wottana. ²⁷ Yaadata taani hegan etaara de7ana. Taani eta Xoosaa gidana; etikka ta asa gidana. ²⁸ Ta Beeta Maqidasee eta giddon merinau de7iyo wode, Israa7eelata geeshshiyaagee tana, GODAA gidiiyogaa kawotettati erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Googa Bolli Odettida Hiraagaa

38 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Laa asa na7au, Maagooga biittan de7iya Googakko, Meshekanne Tubaala asaayyo waanna halaqaakko simmada, a bolli hananabaa yoota. ³ Hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Laa Googaa, Meshekanne Tubaala asaayyo waanna halaqau, taani neeyyo morkke. ⁴ Taani nena guyye zaarana; ne manggaagan hookkuwaa gelissada, nena ne kumetta olanchchatuura, ne paratuura, kumetta ola miishshaa maayida ne paraasatuuranne bantta bisuwaa leelleesiya, gitanne guutta gondalliyaa oiqqida guite asaara nena goochchada kessana. ⁵ Parsseppe, Toophphiyaappenne Liibiyaa [†] yiida asai gondalliyaa oiqqidi, huuphiyan birata qophiyaa wottidi, etaara gidana. ⁶ Qassi Goomerinne a olanchchati ubbai, huuphessa gaxan de7iya Beeti-Togarmminne a olanchchati guitee, he cora asati nenaara gidana.

⁷ Neeninne neekko shiiqida asai ubbai giigite; intena makkite. Yaadata neeni eta azaziyaagaa gida. ⁸ Daro wodiyaappe guyyiyan, neeni koyettana; sinttappe yaana laittatun neeni daro wodiya baisha gididi de7ida biittaa, olaappe shemppida biittaa, an de7iya asai daro kawotettatuppe Israa7eela deretukko shiiqido biittaa woraajjana. Eti daro kawotettatuppe shiiqidaageetanne ubbaikka ha77i saruwan de7iyaageeta. ⁹ Neeni, ne olanchchatinne nenaara de7iya daro kawotettati gotiyaadan denddana; intte shaaraadan, biittaa kammana" yaagees.

¹⁰ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He wode qofai ne wozana giddo yin, neeni iitabaa halchhana. ¹¹ Neeni hagaadan yaagana; 'Taani he drettibeenna qeeri katamati de7iyo biittaa woraajjana; he woppu giidi, hirggi bannan de7iya asata, etau ub-

baukka dirssi, penggee woikko hiraqoi bannaageeta taani olana. ¹² Taani eta omooddananne bonqqana; kase baisha gidida biittaa simmidi uttida, kawotettatu giddoppe shiiqida, miizzaanne miishshaa haarida, biittaayyo gul77an uttida asaa bollan ta kushiya denttana' yaagana. ¹³ Yaagin Saaba asai, Dadaana asainne Tarsseesa katamatu zal77anchchati ubbai hagaadan yaagana; 'Neni bonqqanau yaadii? Neni ne olanchchata omooduwa toossanau, biraanne worqaa efiisanau, miizzaanne miishshaa ekkanaunne keehi daro omooduwa oiqqanau shiishshadii?' yaagana" yaagees' yaaga.

¹⁴ "Hegaa gishshau, asa na7au, Googa bolli hananabaa yoota. Hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He wode, ta asai Israa7eeli hirggi bannan de7iyo wode, neeni denddana. ¹⁵ Denddana, neeni de7iyo huuphessa gaxa biittaappe yaana. Neeninne nenaara de7iya cora kawotettati paraa togidi, mino olanchchaa gididi, guitee yaana. ¹⁶ Biittaa kammiya shaaraadan, neeni ta asaa Israa7eela bolli woraajjana. Laa Googaa, sinttappe yaana wode, taani nena ta biittaa bolli woraajjana. Hegaa taani oottiyoogee kawotettati tana eranaassanne taani ne baggaara oottiyooan ta geeshshatetta eta sinttan beetanaassa" yaagees.

¹⁷ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta ashkkaratu baggaara, Israa7eelan hananabaa yootiyaageetu baggaara kase aadhdhida wode yootidoi nena. Eti he wode daro laittaa taani nena eta bolli ehaanaagaa yootidosona" yaagees.

Googa Bolli Yiya Pirddaa

¹⁸ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Googi Israa7eela bolli woraajjiyo wode, ta hanqqoi suullana. ¹⁹ He wode Israa7eela biittan wolqqaama biittaa qaat-tai hanana; hega taani ta mishuwaaninne ta eexxiya hanquwan awaajjais. ²⁰ Abbaa molee, saluwaa kafoi, deriyan de7iya meheenne do7ai, sa7aa bollan woxxi qaaxxiya mereta ubbainne sa7an de7iya asai ubbai ta sinttan kokkorana. Dereti kunddana; aafotikka woddana; qassi dirssaa gimbee ubbaikka qolettana. ²¹ Taani ta deretu ubban Googa bolli bisoi denddanaadan oottana; olanchchati bantta bisuwaa bantta bolli zaaridi, issai issuwaa siifana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais. ²² Taani boshaninne haiquwan a qaxxayana; qassi wolqqaama iraa, shachchaa, eexxiya tamaanne dinniyaa taani a bolli, a olanchchatu bollinne aara de7iya cora kawotettatu bolli bukissana. ²³ Hegaadan oottada, taani ta gitatettaanne ta geeshshatettaa bessana. Qassi daro kawotettata taani tanatettaa erissana. Taani GODAA gidiiyogaa eti hegan erana" yaagees' yaaga.

Googi Xoonettana

39 "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Laa asa na7au, Googa bolli hananabaa yoota. Hagaadan yaaga; "Meshekanne Tubaala asaayyo waanna

[†] LIIBIYAAPPE: Ibraawettuwan he biittaa "Puuxa" geetettes.

halaqau Googaa, taani neeyyo morkke. ² Taani nena guyye zaarana; huuphessa gaxa biittaappe goochcha kessada, Israa7eela deretu bollan taani nena ehaana. ³ Hegaappe guyyiyan, taani ne haddirssa kushiyaappe wonddafiyaa, ne ushachcha kushiyaappe zubbiyaa shocada olissana. ⁴ Neeni, ne olanchchatinne nenaara de7iya kawotettati ubbai Israa7eela deriyaa bollan kunddi attana. Taani intte ashuwaa miya kafotussinne bazzo do7atussi quma oottada immana. ⁵ Taani Ubbaa Haariya GODAI yootido gishshau, intte milxxi giida dembban kunddi attana. ⁶ Maagooga biittaaninne abbaa doonan, hirggi bannan uttida asaa bollan taani eexxiya tamaa yeddana. Taani GODAA gidiyooгаа ete hegan erana. ⁷ Taani ta geeshsha sunntai ta asaa Israa7eela giddon erettanaadan oottana. Hegaappe sinttanau ta geeshsha sunntai cayettenna. Hegaappe guyyiyan, kawotettati taani GODAA, Israa7eela Geeshshaa gidiyooгаа erana” yaaga’ yaagees.

⁸ “Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “He gallassai yaana; antenna” yaagada taani yootido gallassai haggaa. ⁹ He wode Israa7eela katamatun de7iya asai kiyidi, ola miishshata ubbaa taman eettana; hegeetikka gitanne guutta gonddalleta, wonddafetanne zubbeta, tooratanne dullata. Laappun laitta kumettaa ete hegeeta eettiyo mittaa kessidi go7ettana. ¹⁰ Ete mittaa mixanau woikko woraappe eettiyo mittaa qanxxanau koshshenna. Aissi giikko, ete shiishshido ola miishshata eettiyo mitta oottidi go7ettana. Banttana bonqqidaageeta ete bonqqana; banttabaa ekkidaageetuppe ete ekkana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

¹¹ “He gallassi Googi moogettiyo sohuwaa taani ayyo Israa7eela biittan immana. He sohoi abbaappe arshsho baggaara de7iya Ogiyaasatu Wombbaa giyo wombbaa giddoona gidana. Googinne a olanchchatu ubbai hegan moogettiyo gishshau, ete duufoi hegaara hemettiya asau ogiyaa gorddana. He sohoikka qassi, “Googa Olanchchatu Wombbaa” yaagetettidi xeegettana. ¹² Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai biittaa geeshshanau, laappun agina kumettaa he ahaa moogiiddi gam77ana. ¹³ He biittan de7iya asai ubbai ahaa moogiyoogan maadettana; hega gishshau, taani xooniyo gallassi etau bonchcho gidana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais. ¹⁴ Laappun aginaappe guyyiyan, attida aha de7ikko, biittai geeyanaadan, yuuyi yuuyidi attida ahaa mooganau, asai doorettana. ¹⁵ Ete biittan yuuyishin, asaa meqettaa beettikko, he meqettaa miyyiyan malaataa wottana. Wottin moogiyaageeti yiidi, Googa Olanchchatu Wombban moogana. ¹⁶ Hegaadan oottin biittai simmi di geeyana. Heggaa heeran, “Googa Olanchchatu Katamaa” geetetti xeegettiya katamai de7ana’ yaagees.

¹⁷ “Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Laa asa na7au, kafo zare ubbaanne sa7aa do7ata ubbaa hagaadan yaagada xeesa; “Taani intteyyo Israa7eela deretu huuphiyan giigissido gita yarshshuwaassi ubbasaappe shiiqidi, issippe haayite. Hagan intte ashuwaa maana; suuttaakka uyana. ¹⁸ Intte mino asatu ashuwaa maana; biittaa halaqatu suuttaakka

uyana. Ete intteyyo dorssa galssa, anqqara dorssa, tumaleessa deeshshanne ordde boora mala gidana. Ete ubbaikka xiihettida Baasaane mehetu mala. ¹⁹ Taani intteyyo giigissiyo yarshshuwaappe kallana gakkanau, modhdhuwaa intte maana; qassi mattottana gakkanau, suuttaa intte uyana. ²⁰ Taani intteyyo aattiyo maaddaappe parata, paraasata, mino asatanne dumma dumma qommo wotaaddarata intte ganjje kallana gakkanaashin intte maana” yaagada xeesa. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

²¹ “Taani kawotettatu giddon ta bonchchuwaa qoncissana. Qassi taani qaxxayyo qixaatiyaanne taani ete bollan denttido ta kushiya kawotettati ubbai be7ana. ²² He gallasaappe doommidi, Israa7eela asai taani GODAA ete Xoossaa gidiyooгаа erana. ²³ Qassi Israa7eela asai omooduwan biidoogee bantta nagaraa gaasuwaana gidiyooгаа hara kawotettati erana. Ete taayyo ammanettennan ixxido gishshau, taani ta som77uwaa etappe genttada, ete ete morkketussi aattada immaas; immin ete ubbaikka olan haiqqi wuri-dosona. ²⁴ Ete tunatettaanne ete iitatettaa keenaa etau bessiya qixaatiyaa qaxxayaas; ta som77uwaakka etappe genttaas’ yaagees.

²⁵ “Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Ha77i taani Yaaqooba zareta omooduwaappe zaarada ehaana; qassi Israa7eela asaa ubbaayyo qarettana. Taani ta geeshsha sunntai cayettennaadan oottana. ²⁶ Ete ete yashshiyaabi issinne bannasan, bantta biittan saro deettaa doommiyo wode, kase bantta yeellaanne taayyo ete ammanettennan ixxidoogaa dogana. ²⁷ Taani ete kawotettatu ubbaa giddoppe zaarada ehaana; qassi ete morkketu biittaappekka ete shiishshana. Hegaadan oottada, taani geeshsha gidiyooгаа kawotettata ubbaa bessana. ²⁸ Taani ete kawotettatu giddo omooduwau yeddido gishshaunne ete shiishshada, ete biitti zaarido gishshau, taani GODAA ete Xoossaa gidiyooгаа ete erana. Taani etappe is-suwaanne kawotettatu giddon aggikke. ²⁹ Taani ta Ayyaanaa Israa7eela asaa bolli gussana; naa77antto ta som77uwaa etappe mulekka genttikke. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais’ yaagees” yaagiiddi yiis.

Sinttappe Keexettana Beeta Maqidasiyaa Ajuutaa (40:1-48:35)

Hizqqeeli Ajuutan Yerusalaame Biis

40 Nuuni omoodettido laatamanne ichchashantta laittan, Yerusalaamee xoonettido tammanne oiddantto laittan, ooratta laittai gelido tammannta gallassan, GODAA kushee ta bolli de7ees. ² Xoossaa ajuutatan i tana Israa7eela biittaa efidi, issi xoqqa deriyaa huuphiyan essiis. He deriyaappe tohossa baggaara katama milatiya keettati de7oosona. ³ I tana yaa ekkidi efiis; efin taani nahaasiyaa birataadan phooliya issi bitaniyaa be7aas. He bitanee liinuwaappe oosettida meetiriyaanne likkiyo gatimaa oiqqidi, dirssaa penggen eqqiis. ⁴ I tana hagaadan yaagiis; “Laa asa

na7au, nena taani ha sohuwaa ehiidoogee taani nena bessiyooobaa ubbaa neeni mintta akeekanaassa. Hegaa gishshau, ne aifiyan xeella; ne haittan siya; ne wozanan wotta. Neeni be7iyooobaa ubbaa Israa7eela asau yoota" yaagiis.

Arshsho Penggiyaa

⁵ Taani Beeta Maqidasiyaa muleera yuuyi aadhdhida dirssaa gimbbiyaa be7aas. He bitaniyaa kushiyan likkiyo usuppun adussa wara gatimai de7ees. Issi adussa warai issi waraa bolli oiddu biradhdheta gujji-doogaa. I gimbbiyaa likkiis; likkin gimbbiyaayyo geesai 6 wara; gomppaikka 6 wara gidiis.

⁶ Hegaappe guyyiyan, arshsho baggaara de7iya dirssaa penggiyaakko biis. Xekkata pude kiyidi, penggiyaa goccillaa likkiis; likkin 6 wara gidiis. ⁷ Hegaappe kanttin, loossoinne ushachchaaranne haddirssaara penggiyaa naagiyaageeti eqqiyo heezzu heezzu kifileti de7oosona; issi issi kifilee 6 wara adussanne 6 wara aaho. Eta gidдон de7iya godati 5 wara ordde. Penggiyaa naagiyaageetu kifiletuppe ya baggaara, Beeta Maqidasiyaa xeelliyaa baranddaa goccillai 6 wara.

⁸ Hegaappe guyyiyan, he bitanee geliyoosaa baranddaa likkiis; likkin 8 wara gidiis. ⁹ Hegee Beeta Maqidasiyaa xeelliyaa penggiyaa wurssettan de7ees. He baranddaa tuuqetu orddetettai naa77u naa77u wara. ¹⁰ Arshsho bagga penggiyan so baggaara, geliyo loosuwaa penggiyaa naagiyaageetu kifileti, ha baggaara heezzai ya baggaara heezzai de7oosona. Eta gomppai ubbaageekka lagge; eta shaakkiya dirssaa gimbbiyaa orddetettaikka lagge.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, he bitanee dirssaa penggiyaa kanttiyo sohuwaa gomppaa likkiis; likkin muleera 13 wara gidiis. Penggetuppe gidduwan de7iya loossoi 10 wara. ¹² Issi issi penggiyaa naagiyaageetu kifiliyaa sinttan geesai issi wara, gomppaikka issi wara gidido godai de7ees; naagiyaageetu kifileti naa77u baggaarakka usuppun usuppun wara.

¹³ Hafinttan de7iya naagiyaageetu kifiletu guyye gaxaappe hefinttan de7iya naagiyaageetu kifiletu guyye gaxaa gakkanaashin de7iya sohuwaa likkiis; likkin 25 wara gidiis. ¹⁴ He bitanee giddo dabaabaa xeelliyaa wurssetta kifiliyaa likkiis; likkin 20 wara gidiis. ¹⁵ Penggiyaa geliyoosaappe biidi, hini wurssettan de7iya a baranddaa gakkanaashin de7iya zananai 50 wara. ¹⁶ Kifiletu ubban kare baggi xeelliyaa guutta guutta maskkooteti de7oosona; qassi kifiletuppe gidduwan de7iya godaayyookka maskkooteti de7oosona. Yaanne haanne shaakkiya godatu bollan zambbaa misilee meretti uttiis.

Kare Dabaabaa

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana kare dabaabaakko efiis. Hegan taani dabaabaa yuushuwan de7iya shuchchaa hiixxido baasuwaanne he baasuwan keexettida hasttamu kifileta be7aas. ¹⁸ SHuchchai hiixettido baaso dabaabaa yuushuwaa ubbaa gakkiiis;

hegee kare dabaabai giddo dabaabaappe ziqqees.

¹⁹ Giddo dabaabaakko gattiya, xoqqan oosettida, dirssaa penggee de7ees. He bitanee naa77u penggetuppe gidduwan de7iya sohuwaa likkiis; likkin gomppai 100 wara gidiis.

Huuphessa Penggiyaa

²⁰ Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana huuphessa baggi efiis. Huuphessa baggi xeelliyaa dirssaa penggiyaa zananaanne gomppaa i likkiis. He dirssaa penggee kare dabaabaakko gattiyaagaa. ²¹ Loosuwaaappe ushachchanne haddirssa baggaara de7iya heezzu heezzu naagiyaageetu kifileti, etappe gidduwan de7iya godatinne a baranddai koiro Arshsho Penggiyaa baggan likkidoogeetuura bixe lagge gididosona. Dirssaa penggiyaa zananai muleera 50 wara; gomppaikka 25 wara. ²² Baranddai, maskkootetinne merettida zambbaa misilee kase Arshsho Penggiyaa baggan be7idoogeetuura issi mala. Yaa gattiya laappun xekkati de7oosona. Baranddai dabaabaa sinttan wurssetta baggaara de7ees. ²³ Arshsho baggaadan, ha huuphessa bagganka giddo dabaabaayyookka hara penggee de7ees. He bitanee ha naa77u dirssaa penggetuppe gidduwan de7iya sohuwaa likkiis; likkin 100 wara gidiis.

Tohossa Penggiyaa

²⁴ Hegaappe simmidi, he bitanee tana tohossa bagga dirssaa pengge kaalettiis; kaalettin baada, hegan hara dirssaa penggiyaa be7aas. I a likkiyo wode, ikka haratu keena gidiis. ²⁵ Likke haratuugaadan, ha dirssaa penggiyaa matan de7iya kifiletuyyo ubbau maskkooteti de7oosona. Dirssaa penggiyaa zananai 50 wara; gomppaikka 25 wara. ²⁶ Yaa gattiya laappun xekkati de7oosona. Baranddai dabaabaa sinttan wurssetta baggaara de7ees. Penggiyaa bolli ya baggaaranne ha baggaara zambbaa misilee meretti uttiis. ²⁷ Giddo dabaabaayyookka hara penggee de7ees. He bitanee ha naa77u dirssaa penggetuppe gidduwan de7iya sohuwaa likkiis; likkin 100 wara gidiis.

Giddo Dabaabaayyo Tohossa Bagga Penggiyaa

²⁸ He bitanee tana tohossa dirssaa penggiyaa baggaara hini giddo dabaabaakko efiis. I dirssaa penggiyaa likkin, hara penggetuugaara likke gidiis. ²⁹ Hegau naagiyaageetu kifileti, godatinne baranddati ubbai hara dirssaa penggetuugaara issi mala. He dirssaa penggiyaa yuushuwan de7iya kifiletu ubbau maskkooteti de7oosona. Ha penggiyaa zananai 50 wara; gomppaikka 25 wara. ³⁰ A yuushuwan baranddati de7oosona; eta zananai 25 wara; gomppaikka 5 wara. ³¹ He baranddati kare bagga dabaabaa xeelloosona. Penggiyaa bolli ya baggaaranne ha baggaara zambbaa misilee meretti uttiis. Yaa gattiya hosppun xekkati de7oosona.

Giddo Dabaabaayyo Arshsho Bagga Penggiyaa

³² He bitanee tana arshsho bagga dirssaa penggiyaara hini giddo dabaabaakko efiis. I he dirssa penggiyaa likkin, hara penggetuura likke gidiis.

³³ Naagiyaageetu kifileti, godatinne baranddai ubbai hara dirssaa penggetuugaara issi mala. He dirssaa penggiyaa yuushuwan de7iya kifiletu ubbau maskkooteti de7oosona. He penggiyaa zananai 50 wara; gomppaikka 25 wara. ³⁴ Baranddai kare bagga dabaabaa xeellees. Penggiyaa bolli ya baggaaranne ha baggaara zambbaa misilee meretti uttiis. Yaa gattiya hosppun xekkati de7oosona.

Giddo Dabaabaayyo Huuphessa Bagga Penggiyaa

³⁵ He bitanee tana huuphessa bagga dirssaa penggiyaakko efiis. I he dirssaa penggiyaa likkin, ikka hara penggetuura likke gidiis. ³⁶ Naagiyaageetu kifileti, godatinne baranddai ubbai hara dirssaa penggetuugaara issi mala. He dirssaa penggiyaa yuushuwan maskkooteti de7oosona. He penggiyaa zananai 50 wara; gomppaikka 25 wara. ³⁷ Baranddai kare bagga dabaabaa xeellees. Penggiyaa bolli ya baggaaranne ha baggaara zambbaa misilee meretti uttiis. Yaa gattiya hosppun xekkati de7oosona.

Huuphessa Penggiyaa Matan De7iya Keettata

³⁸ Kare dabaabau huuphessa baggaara, giddo dirssaa penggiyaa baranddaara ohettida, hara kifileekka de7ees. Xuuggiyo yarshshuwau ehiyo mehiyaa ashoi meecettiyo he kifiliyaana. ³⁹ He baranddan ha baggaara naa77u xaraphpheedati, ya baggaarakka naa77u xaraphpheedati de7oosona; xuuggiyo yarshshuwaassi, nagaraa yarshshuwaassinne naaquwaa yarshshuwaassi shukkiyo mehe ubbai shukettiyo he xaraphpheedatu bollaana. ⁴⁰ Baranddaappe kare baggaara huuphessa dirssaa penggiyaa matan naa77u xaraphpheedati ha baggaara, naa77u xaraphpheedati ya baggaara de7oosona. ⁴¹ Hega gishshau, yarshshuwau shiiqida mehee shukettiyo muleera hosppun xaraphpheedati de7oosona; etappe oiddati baranddan de7oosona; oiddati qassi kare dabaaban de7oosona. ⁴² Qassi xuuggiyo yarshshuwaa wottanau giigissido, shuchchaappe masettidi oosetti da oiddu xaraphpheedati de7oosona. Etau geesai issi wara; zananai issi waranne takkaaro; qassi gomppaikka issi waranne takkaaro. Xuuggiyo yarshshuwaanne hara yarshshota ubbaa shukkiyo miishshati he xaraphpheedatu bollan uttoosona. ⁴³ Issi takkaaro aduqqiya kaqqiyo hookkoti godaa bolli yuuyi aadhdhidi xishetti uttidosa. Yarshshuwaassi shiishshiyi ashoi ubbai he xaraphpheedatu bolli wodhdhees.

⁴⁴ Hegaappe guyyian, he bitanee tana giddo dabaabaa gelissii. Hegan penggeti giddo dabaabaakko dooyettiyo naa77u kifileti de7oosona. Etappe issi kifilee huuphessa dirssaa penggiyaa mataara tohossa baggi xeellees; naa77anttoi qassi to-

hossa dirssaa penggiyaa mataara huuphessa baggi xeellees. ⁴⁵ He bitanee tana hagaadan yaagiis; "Tohossa baggi xeelliyi kifilee Beeta Maqidasiyan oottiya qeesetubaa. ⁴⁶ Huuphessa baggi xeelliyi kifilee qassi yarshshiyooosan oottiya qeesetubaa. Qeeseti ubbai Xaadooqa yaraappe yelettida Leewata; GODAAKKO shiiqidi, assi oottanau bessoosona geetettidai eta xalaala" yaagiis.

Giddo Dabaabaanne Beeta Maqidasiyaa

⁴⁷ He bitanee dabaabaa likkiis; likkin zananai 100 wara, gomppaikka 100 wara gidiis. Dabaaban Beeta Maqidasiyaappe sintta baggaara issi yarshshiyooosai de7ees. ⁴⁸ Hegaappe guyyian, i tana Beeta Maqidasiyaa baranddaa efiis. Baranddaa geliyo gocillaa likkiis; likkin geesai 5 wara; gomppaikka 14 wara. Haddirssaaranne ushachchaara de7iya godatu orddetettaa heezzu heezzu wara gidiis. ⁴⁹ Baranddaa zananai 20 wara; gomppaikka 10 wara. Yaa gattiya 10 xekkati de7oosona. Geliyoosan ushachchaaranne haddirssaara eqqida naa77u tuuqeti de7oosona.

41 Hegaappe simmidi, he bitanee tana Beeta Maqidasiyan de7iya Geeshsha Sohuwaa gelissii. He Geeshsha Sohuwaa godaa orddetettaa likkiis; likkin 6 wara gidiis. ² Penggiyaa gomppai qassi 10 wara gidiis. Haddirssaaranne ushachchaara de7iya godatu gomppai ichchashu ichchashu wara. Qassi i Geeshsha Sohuwaa likkiis; likkin zananai 40 wara, gomppaikka 20 wara gidiis.

³ Hegaappe guyyian, qol77o geliis. He geliyo penggiyaa godaa orddetettaa likkiis; likkin 2 wara gidiis. Penggiyaa gomppai 6 wara gidiis; haddirssaaranne ushachchaara de7iya godatu gomppai laappun laappun wara. ⁴ Qassi i qol77uwaa likkiis; likkin zananai 20 wara, gomppaikka 20 wara gidiis. Hegaappe guyyian i tana, "Hagee Ubaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaa Yuushuwan Keexettida Kifileta

⁵ He bitanee Beeta Maqidasiyaa godaa likkiis; likkin orddetettaa 6 wara gidiis. He godaara oiqettidi, Beeta Maqidasiyaa yuushuwan keexettida oiddu oiddu wara aakkiya daro kifileti de7oosona. ⁶ He kifileti issoo is-suwaa bolli keexettida heezzu pooqe gidishin, issi issi pooqiyau hasttamu kifileti de7oosona. Zamadaa yeggiyo mittai Geeshsha Sohuwaa giddo gelenna mala, koiro godaara oisettidi, hara shuchchaa wottidosona. ⁷ He shuchchai garssa wurssetta pooqiyian orddido gishshaunne pude shiiqiiddi lee7iyi gishshau, kifiletikka pude shiiqiyo wode, aakki aakkidi boosona. Koiro wuigiyaappe giddo pooqiyaara kanttidi, killi wurssetta pooqiya gakkanaashin efiya xekkati de7oosona.

⁸ Taani Beeta Maqidasiyaa yuushuwan xoqqu giida baasoi de7iyaagaa be7aas. A yuushuwan de7iya kifileti he baasuwa bollan keexettidosona; he baasoi giddo dabaabaappe 6 wara xoqqees. ⁹ He kifiletu godaa orddetettaa 5 wara. Kifileta geliyo naa77u penggeti, issoo

huuphessa baggaara, issoi qassi tohossa baggaara de7oosona; qassi he kifiletu yuushuwan de7iya baasuwa aahotettai 5 wara. Beeta Maqidasiyaa baasuwaappenne giddo dabaaban de7iya kifiletuppe gidduwan de7iya mela sohoi 20 wara.

Arggo Baggaara Keexettida Keettaa

¹² Beeta Maqidasiyaappe arggo baggaara de7iya mela sohuwaappe hefintta baggaara issi keettai de7ees. He keettaayyo zanana 90 wara; gomppaikka 70 wara. He keettaa godai 5 wara ordde.

Beeta Maqidasee Likettiis

¹³ He bitanee Beeta Maqidasiyau kare bagga likkiis; likkin zanana 100 wara. Beeta Maqidasiyaa zokkosappe biidi, hini arggo bagga keettaa zokkossaa gakkanaashin de7iya sohuwaa likkin, 100 wara gididi. ¹⁴ Arshsho baggaara de7iya Beeta Maqidasiyaa gomppai naa77u mela sohota gujjidi likkin, 100 wara aakkees. ¹⁵ Naa77u baggaarakka de7iya kanntiyo sohota gujjidi, arggo baggaara de7iya keettaa zanana likkiis; likkin 100 wara gididi.

Beeta Maqidasiyaayyo Giddo Oosota

Beeta Maqidasiyaa Geeshsha Sohoi, a qol77oinne a baranddai ¹⁶ wuigiyaappe biidi, maskkooteta gakkanaashin, mittan licetti uttiis; maskkootetikka mitan licetti uttidosa. ¹⁷ Beeta Maqidasiyaayyo so bagga kifiletu godai penggetuppe bollau aadhdhana gakkanaashin, zambbatunne kiruubetu misiletun alleeqetti uttiis; kifiliyan yuuyi aadhdhanaashinka zambbaa misileenne kiruubiyaa misilee walaan meretti uttiis. Kiruubetussi ubbaassi naa77u naa77u som77oi de7ees. ¹⁹ Issi baggaara asa som77o milatiyaagee zambbaa misiliyaakko xeellees; qassi hara baggaara gaammo som77o milatiyaagee zambbaa misiliyaakko xeellees. ²⁰ Wuigiyaappe denddidi biidi, penggetuppe bolla baggan de7iyo sohuwaa gakkanaashin, godaa yuusho ubbai hegaadan alleeqettiis. ²¹ Beeta Maqidasiyaa pengge qosilettati ubbai oiddu zooze gididi masettidaageeta; eti ubbaikka issi likke.

Mittaappe Medhdhido Yarshshiyosaa

Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa geliyosaa sinttan ²² mittaappe merettida yarshshiyosaa milatiyaabi beettes. Ikka oiddu zooze gididi, gomppaikka zananaikka lagge; eti naa77aikka naa77u naa77u wara; ayyo geesai qassi heezzu wara. Zoozetu tuussati, gedetinne miyyiyaara de7iya sanqqati ubbaikka mittaappe osettidaageeta. He bitanee tana, "Hagee GODAA sinttan de7iya xaraphpheezaa" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaa Penggeta

²³ Geeshsha Sohuwaayyo issi penggee de7ees; qassi ubbaappe aadhdhida geeshsha sohuwaayyo issi

penggee de7ees. ²⁴ Issi issi penggiyaayyo gidduwan dakkotidi dooyettiya naa77u sanqqati de7oosona.

²⁵ Geeshsha Sohuwaa godatu bolli merettidoogaadan, penggetu sanqqatu bollikka kiruubetunne zambbatu misilee meretti uttiis. Baranddaappe bolla baggaara sinttau zoxida kaarai mittaappe osettidaageeta. ²⁶ He baranddaa godatu miyyiyan maskkooteti de7oosona. Godatikka zambbaa misiliyan alleeqettidosona.

Beeta Maqidasiyaa Matan Keexettida Naa77u Keettata

42 Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana huuphessa bagga penggiyaara kare dabaabaa kaalettiis; kaalettidi Beeta Maqidasiyaa giddo dabaabaa gimbiyaara oiqettida keettaakko, tana ehii. ² Ha keetta 100 wara adussanne 50 wara aaho. ³ Ha keettaayyo issi issi maskkooteti Beeta Maqidasiyaa xeelloosona; harati qassi kare dabaabaa xeelloosona. He keettaa kifileti heezzu pooqe keexettidosona. ⁴ He kifiletu penggeti huuphessi xeelloosona. Etappe sintta baggaara 10 wara aahonne 100 wara adussa gidida, hemettiyo ogee de7ees. ⁵ He keettaayyo bolla heez-zantto pooqee naa77anttuwaappe xuummees; naa77anttoi qassi koiruwaappe xuummees. Gaasotaikka eti issoi issuwaappe guyye shiiqi shiiqidi gimbettido gishshaassa. ⁶ Qassi eti heezzu pooqe gidido gishshaassanne kare dabaaban de7iya hara keettatudan, etayyo tuussai baina gishshaassa. ⁷ He kifiletuppe sintta baggaara, kare dabaabaa giddon 50 wara aduqqiya dirssaa gimbeenne hara issi keettaa godai 50 wara aduqqiyaagee de7ees. ⁹ Ha hara keettaa penggee arshsho baggaara de7ees.

¹⁰ Hegaadankka, Beeta Maqidasiyaappe tohossa baggaara kare dabaaban hara keetta de7ees. ¹¹ He keettaa kifiletu sinttan asai hemettiyo ogee de7ees. He keetta huuphessa baggan de7iya keettaara issi mala; adussatettai, aahotettai, kifiletinne penggeti ubbai issi mala. ¹² Ha keettaa sinttankka hara keettainne dirssaa gimbee de7ees. He keettaa penggeekka arshsho baggaara de7ees.

¹³ Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana hagaadan yaagiis; "Hageeti kifileti, huuphessaaranne tohossaara Beeta Maqidasiyaa kare dabaabaakko xeelliyageeti qeesetu kifileta. Eta giddon GODAASSI oottiya qeeseti ubbaappe aadhdhida geeshsha qumaa maana. He kifileti geeshsha gidido gishshau, ubbaappe aadhdhida geeshsha imota, hegeetinne kattaa yarshshuwaa, nagaraa yarshshuwaanne naaquwaa yarshshuwaa ubbaa, eti hegan wottana. ¹⁴ Beeta Maqidasiyaa gelida qeeseti kare dabaabaa kiyiyo wode, GODAASSI oottiyo wode maayido geeshsha maayuwa kessidi, he kifiletun wottennan kiyokkona. Aissi giikko, maayoti geeshsha. Eti kare asaakko kiyiiddi, kase maayiyi hara maayota maayidi kiyana koshshees" yaagiis.

Beeta Maqidasee Keexettido Sohuwaa Likkiyaa

¹⁵ He bitanee Beeta Maqidasiyaa kare dabaaban de7iya keettata likki wurssidi, arshsho baggi xeelliyaa

dirssaa penggiyaara tana kare kessiis. Kessidi Beeta Maqidasiyaa heeraa yuushshi aattidi likkiis. ¹⁶ Likkiyo gatimaa ekkidi, arshsho baggaa likkin, zananai 500 wara gididi. ¹⁷ Simmidi huuphessa baggaa he gatiman likkiis; likkin 500 wara gididi. ¹⁸ Simmidi tohossa baggaa likkiis; likkin 500 wara gididi. ¹⁹ Simmidikka arggo baggaa likkiis; ikka 500 wara gididi. ²⁰ Hegaadan oottidi, i oiddu baggata akka likkiis. A yuushuwan 500 wara aduqqidi, 500 wara aakkiya dirssaa gimbee de7ees. He gimbee geeshsha sohuwaa hankko coo sohuwaappe shaakkanaassa.

GODAA Bonchchoi Beeta Maqidasiyaa Simmiis

43 Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana arshsho baggi xeelliyaa penggiyaakko ehiis. ² Ehin taani Israa7eela Xoossaa bonchchoi arshsho baggappe yiyaagaa be7aas. A yuussaa cenggurssai daro haattaa kixaa gunntaa mala; qassi biittaikka a bonchchuwan poo7iis. ³ Taani be7ido ajuutai kase GODAI Yerusalame katamaa xaissanau yiido wode be7ido ajuutaa milatees; qassi Kabaara SHaafaa matan taani be7ido ajuutaakka milatees. Hega be7ada, taani ta som77uwaa biittaa gattada gufannaas. ⁴ GODAA bonchchoi arshsho xeelliyaa penggiyaara Beeta Maqidasiyaa giddo geliis. ⁵ He wode GODAA Ayyaanai tana pude denttidi, giddo dabaabaa gelissii; gelissin GODAA bonchchoi Beeta Maqidasiyaa kumiis.

⁶ Hegan he bitanee ta miyyiyan eqqidaashin, issoi Beeta Maqidasiyaa gid dope taayyo haasayishin siyaas. ⁷ I hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, hagee ta araataa sohonne ta gedee yedhdhiyo soho. Taani Israa7eela asaa gidдон merinau de7ana. Hagaappe sintau Israa7eela asaa gidin, eta kawota gidin, hara xoosatussi goinniyoogan, woikko bantta kawotu ahan ta geeshsha sunntaa tunissokkona. ⁸ Waatidi giikko, issi godaa xalaalai tananne etanne shaakkin, bantta penggiyaa taagaa miyyiyan, bantta pengge mittaakka taagaa miyyiyan wottidosona. Wottidi bantta sheneyiya oosuwan ta geeshsha sunntaa tunissidosona. Hega gishshau, taani ta hanquwan eta xaissaas. ⁹ Ha77i simmi hara xoosatussi goinniyoogaa aggona; bantta kawotu ahaakka ta achchappe diggona. Yaatikko, taani eta gidдон merinau de7ana.

¹⁰ "Laa asa na7au, taani nena bessido Beeta Maqidasiyaabaa Israa7eela asaassi yoota; eti bantta oottido nagaran yeellatana mala, a meraabaanne i keexettido maaraa etayyo oda. ¹¹ Eti bantta oottidoban yeellatiyaageeta gidikko, Beeta Maqidasiyaa meraa, i keexettido maaraa, kiyiyo sohota, geliyo sohotanne a kumetta misiliyaa etau qonccissa. Hegaadankka qassi, a wogaa ubbaanne a higgiiyaa ubbaa eta erissa. Qassi eti woga ubbaanne higge ubbaa naaganaanne polanau danddayana mala, neeni eti xeellishin xaafa.

¹² "Beeta Maqidasiyaa higgee haggaa: Beeta Maqidasee keexettido deriyaa huupheenne a yuushuwan de7iya heeraa ubbai ubbaappe aadhdhida geeshsha gidana. Ee, Beeta Maqidasiyaa higgee haggaa.

Yarshshiyooosaa

¹³ "Yarshshiyooosai kase Beeta Maqidasiyaa likkiyaadankka, issi waraa bolli oiddu biradhdheta gujjido, adussa waran likettiis. Yarshshiyooosaa baasuwa yuushuwan issi wara ziqqiyaanne issi wara aakkiya boo7ee de7ees; he boo7iyaassi kare bagga xekkai issi takkaaro xoqqees. Yarshshiyooosaa geesai haggaa mala: ¹⁴ baasuwaappe biidi, koiro xekkaa gakkanaashin 2 wara; naa77antto xekkai issi waraa sookko shiiqi doommidi, 4 wara xoqqees; qassikka issi waraa sookko shiiqidi, ¹⁵ yarshshoi xuuggettiyo coocce de7iyoo heezantto xekkai 4 wara xoqqees. I oiddu zooze gididi, oiddu zooziyanikka issi issi kacee de7ees; issi issi kacee issi wara xoqqees. ¹⁶ Yarshshuwaa xuuggiyo coocce oiddu zooze gididi, zananai 12 wara, gomp-paikka 12 wara. ¹⁷ Naa77antto xekkaikka heggaa mala oiddu zooze gididi, zananai 14 wara, gomp-paikka 14 wara. He xekkaayyo kare bagga gaxai issi takkaaro xoqqees. Yarshshiyooosaa pude efiya xekkati arshsho baggan de7oosona" yaagiis.

¹⁸ Qassikka i tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; Yarshshiyooosaa wogai haggaa. Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshanaanne suuttaa aracanau, yarshshiyooosaa gimbbidi poliyo gallassi, ¹⁹ taakko shiiqidi, taayyo oot-tiya Xaadooqa yaraappe yelettida Leewa zare qeese-tussi nagaraa yarshsho oottada, issi mirgguwaa imma. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais. ²⁰ Neeni he suuttaappe ekkada, oiddu kaceta, naa77antto xekkaa oiddu zooziyaanne he xekkaayyo gaxaa tiya. Hegaadan oottada, yarshshiyooosaa tunatettaappe geeshsha. ²¹ Qassi nagaraa yarshshuwaa imettida he korimaa ekkada, Beeta Maqidasiyaabaa gididi, geeshsha sohuwaappe kare baggaara ayyo azazettida sohuwan xuugga.

²² "Wonttetta gallassi tilla bollaara de7iya issi deeshsha orggiyaa ekkada, nagaraa yarshshuwaa issi yarshsha. Kase korimaa suuttan geeshshidoogaadan, he deeshsha orggiyaa suuttan yarshshiyooosaa geeshsha. ²³ Geeshshiyooogaa polada, tilla bollaara de7iya issi mirgguwaanne tilla bollaara de7iya issi dorssa orggiyaa ekkada, ²⁴ naa77aakka GODAA sintti shiishsha. Yaatabare qeeseeti eta bolli maxiniyaa qolidi, GODAAYYO xuuggiyo yarshsho oottidi yarshshona.

²⁵ "Laappun gallassa kumettaa, hachchi hachchi issi deeshshaa nagaraa yarshshuwaa issi, qassi tilla bol-laara de7iya issi mirgguwaanne tilla bollaara de7iya issi dorssa orggiyaa shiishsha. ²⁶ Qeeseeti laappun gallas-saa kumettaa yarshshiyooosaa tunatettaappe geeshshona. Yaatidi GODAAYYO a dummayona. ²⁷ Ha gallasati wuriyo wode, hosp-punta gallasappe doommidi, qeeseeti intte xuuggiyo yarshshuwaa intte issippetettaa yarshshuwaa yarshshiyooosaa bollan yarshshona. He wode taani inttenan ufaittana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais' yaagees" yaagiis.

Arshsho Penggiyaa Wogaa

44 Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana guyye zaaridi, Beeta Maqidasiyaayo arshsho baggaara de7iya kare bagga dirssaa penggiyaakko ehiis; ehiyo wode, dirssaa penggee gorddetti uttiis. ²I tana hagaadan yaagiis; "Ha penggee gorddiyan de7i bayanaappe attin, naa77antto dooyettenna. Asikka aara gelenna; aissi giikko, GODAI Israa7eela Xoossai aara geliis. Hega gishshau, he penggee gorddiyan de7ana. ³Gidikkonne, Israa7eela halaqai GODAA sintan oittaa maanau hegan uttana danddayees. Penggiyaa baranddaara i gelanaunne kiyana danddayees" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaa Geliyo Wogaa

⁴Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana Huuphessa Penggiyaakko efiya ogiyaara efiidi, Beeta Maqidasiyau sintta baggi gattiis. Hegan taani xeelliyo wode, GODAA bonchchoi GODAA Maqidasiyaa kumi uttidaagaa be7aas; be7ada ta som77uwaa biittaa gattada gufanaas.

⁵Yaatin, GODAI tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, GODAA Beeta Maqidasiyaa wogata ubbaanne a higgeta ubbaa xeelliyaagan taani neessi yootiyoogaa ne haittan minttada siya; ne aifiyankka minttada xeella. Beeta Maqidasiyaa gelanaunne kiyanau bessiya asatinne bessenna asati augeetakko minttada akeeka. ⁶Makkalanchcha Israa7eela asaassi hagaadan yaagada yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte oottiyo tuna oosoi eqqo. ⁷Intte taayyo ta qumaa, modhdhuwaanne suutta yarshsho oottidi shiishshiyoo wode, wozanainne ashoy qaxxarettibeenna allaga asata ta Beeta Maqidasiyaa gelissidi, eti a tunissanaadan oottideta. Intte tunatettaa ubbaa bollankka gujjidi, ta maachchaa kanttideta. ⁸Qassi ta geeshsha miishshatu bolli aawattennan ixixidi, ta Beeta Maqidasiyan allagata aawayideta" yaagees.

⁹"Hega gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eela asaa gidдон de7iya allaga asi, ba wozanaanne ba ashuan qaxxarettibeennaagee, ooninne ta Beeta Maqidasiyaa geloppo.

Leewati Ekkiyo Qixaatiyaa

¹⁰"Taappe haakkida Leewati, Israa7eela asai tana aggidi wora simmin, bantta eeqatussi goinnanau wora simmidaageeti, bantta qixaatiyaa ekkona.

¹¹Gidikkonne, eti ta Beeta Maqidasiyan oosanchcha gidona; ta Beeta Maqidasiyaa dirssaa penggeta naagona; Beeta Maqidasiyaa oosuwaakka oottona. Eti xuuggiyo yarshshuwaanne asai ehiyo hara yarshshuwaa shukkona; qassi asaassi oottanau, eti asaakko shiiqona. ¹²SHin eti kase Israa7eela asaa eeqatussi goinissido gishshaunne asaa nagaran onggiya xube gidido gishshau, eti bantta nagaraa qixaatiyaa ekkanaadan, taani caaqqas. Taani Ubbaa Haariya GO-

DAI haggaa odais. ¹³Eti qeese gididi oottanau taakko shiiqoppona; woikko taassi dummatida geeshshabaakkonne ubbaappe aadhdhida geeshshabaakko shiiqoppona. Eti bantta oottido tuna oosuwaa gishshau, yeellaa maayona. ¹⁴Gidikkonne, eti Beeta Maqidasiyan aawatanaadaaninne a gidдон oottanau de7iya ooso ubbaakka oottanaadan, taani eta sunttana.

Qeesetu Wogaa

¹⁵SHin Israa7eela asai tana aggidi, wora simmido wode, ta Beeta Maqidasiyaa wogaa ammanettidi polida, Leewa zare qeeseti, Xaadooqa yarati, eti taayyo oottanau taakko shiiqona. Modhdhuwaanne suutta shiishshiiddi, eti ta sinttan oottona. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais. ¹⁶Ta Beeta Maqidasiyaa eti gelona; taayyo oottanau ta yarshshiyooasaa eti shiiqona; aawatettaakka eti oiqqona. ¹⁷Eti Beeta Maqidasiyaassi giddo dabaabaa geliyo wode, liinuwaappe dadettida maayuwaa maayona; giddo dabaabaa penggen woikko Beeta Maqidasiyaa gidдон oottiyo wode, suufe maayo maayoppona. ¹⁸Eti bantta huuphiyan liinuwaa shaashiyaa xaaxona; bantta xeessankka liinuwaa suriyaa gixxona. Banttana cawayiyaabaa aibanne maayoppona. ¹⁹Asai de7iyo kare dabaabaa eti kiyiyo wode, Beeta Maqidasiyan oottiiddi maayido maayuwaa qaaridi, geeshsha kifiletun wottona. Hegee xayikko, eti bantta geeshsha maayuwan asaa GODAASSI geeshshana.

²⁰Qeeseti bantta huuphiyaa meedettooppona, woikko bantta dishkkuwaa adussoppona; bantta huuphiyaa likkiyan qanxxissona. ²¹Ai qeeseenne giddo dabaabaa geliyo wode, woine eessaa uyoppo. ²²Eti azini haiqqido, woikko yeddido maccaasa ekkoppona. Israa7eela asaappe geela7iyo ekkona; woikko azinai qeese gididi de7iiddi haiqqido maccaasa ekkona.

²³Qeeseti GODAASSI dummatidabaappenne dummatennan coo de7iyaabaappe gidduwan de7iya dummatettaa ta asaa tamarissona. Qassi geeshshaappenne tunaappe gidduwan de7iya dummatettaa eta bessona. ²⁴Ai mootoi denddikkokka, qeeseti higgee odiyoogaadan pirddona. Ta higgiiyaanne ta wogaa naagidi, ta baalata bonchchona; ta Sambbataakka dummayidi bonchchona.

²⁵Qeesee haiqqida ahaakko shiiqidi, bana tunisoppo. Gidikkonne, haiqqidaagee aawa, woikko aayo, woikko yelido attuma na7a, woikko macca na7a, woikko isha, woikko azina gelabeenna michcho gidikko, bana tunisso. ²⁶Tunidoogaappe guyyiyan, laappun gallassaa qoodidi takko. Hegaappe guyyiyan, i geeshsha gidana. ²⁷Hegaappe simmidi, Geeshsha Sohuwan oottanau giddo dabaabaa biyo gallassi, ba nagaraa yarshshuwaa shiishsho. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

²⁸Qeesetuuyo laati baawa; taani etayyo laata. Israa7eela biittan etayyo aiba laatanne immoppite; eta laatai tana. ²⁹Eti kattaa yarshshuwaa, nagaraa yarshshuwaanne naaquwaa yarshshuwaa moona. Is-

raa7eela biittan GODAASSI dummayidobai ubbai etassa. ³⁰ Koiro gakkia dumma dumma kattaayyo koiro aifeenne intte GODAAYYO immiyo imota ubbai qeestussa. Intte keettan anjoi shemppana mala, intte xiiliyaappe koiro kushiyaa etayyo immite. ³¹ Qeeseti bautidabaa woikko do7i woridobaa kafo asho gidin, mehe asho gidin, aibanne mooppona.

GODAASSI Dummayido Saamaa

45 ¹“Biittaa intte laattanau saaman shaakkiyo wode, he biittaappe issi saamaa GODAASSI dummayidi wottite. Hegeekka tammanne naa77u kilo meetirene bagga aduqqiyaanne tammu kilo meetire aakkiya soho gido. He sohoi muleekka geeshsha soho gido. ² He sohuwaappe zananai 500 wara, gomppaikka 500 wara gidido sohoi Beeta Maqidasiyaassa gido; a yuushuwan 50 wara gidida kayye sohoi de7o. ³ He GODAAYYO dummayido sohuwaappe zananai tammanne naa77u kilo meetirene bagga, gomppai qassi ichchashu kilo meetire gidido sohuwaa likkada shaakka. Hegan Beeta Maqidasee, ubbaappe aadhhdida geeshsha sohoi de7o. ⁴ Hegee Beeta Maqidasiyaa gididon GODAASSI oottanau, akko shiiqiya qeesetussi dummatida geeshsha soho gido; qassi eti bantta keettaa keexxiyo sohonne Beeta Maqidasiyaayyokka geeshsha soho gido. ⁵ Qassi attiya tammanne naa77u kilo meetire bagga aduqqiyaanne ichchashu kilo meetire bagga aakkiya sohoi Beeta Maqidasiyan oottiya Leewatussa gido; eti banttau de7iyo katamata hegan keexxona.

⁶“He GODAAYYO dummayido sohuwaa miyyiyan tammanne naa77u kilo meetirene bagga aduqqiyaanne naa77u kilo meetirene bagga aakkiya sohoi katamaa keexxanau de7o; he sohoi Israa7eela asaassa ubbaassa gido.

Israa7eela Halaqaassi Imettida Saamaa

⁷“Israa7eela halaqaassi imettida saamai naa77u baggaarakka GODAAYYO dummayido sohuwaaninne katamaa sohuwan zawatees. I arggo baggaara Meediteraane Abbaa gakkées; arshsho baggaara qassi biittaayyo arshsho bagga zawaa gakkées. Ayyo zananai Israa7eela zariyaappe issuwaa saamaadan, arggo bagga zawaappe biidi, arshsho bagga zawaa gakkées. ⁸ He saamai Israa7eela biittaa halaqaassi laata gade gido. Hagaappe sinttan ta halaqati ta asaa huqqunnoppona; eti Israa7eela asai ubbai ba zariyan zariyan gadiyaa ekkanaadan ootona” yaagees.

Halaqati Azazettiyo Higgiyaa

⁹“Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo, Israa7eela halaqatoo, intteyyo ha77i gidana! Intte makkaliyoogaanne asaa huqqunniyoogaa aggite; suure pirddaanne xillotettaa oottite. Ta asaa eta laata biittaappe xoqollidi gooddiyoogaa aggite. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaada odais.

¹⁰“Intte ubbaayyookka likke meezaanainne lagge gidida makkiyoobai de7o. ¹¹ Likkiyoobatu ubbaayyo gidido gidiaagee homare † yaagiyo likkiyo miishsha gido. Melabaa makkiyo eefaa giyo miishshai homaree oiqqiyoogau tammantto kushe gido; qassi gukkiyaabaa makkiyo baatiyaa giyo miishshaikka homariyaayyo tammantto kushe gido. Hegaa giyoogee efaanne baatee bixe lagge giyoogaa. ¹² Guutabaa likkiyo wode, intte likkiyo miishshai saqile †† gido. Laatamu gerai issi saqile gido; qassi usuppun tammu saqilee issi minaane gido.

¹³“Intte imuwaa immiiddi, hagaadan immite. Intte qoxxi shiishshiyoo gisttiyaappe usuppun tammaappe issi kushiyaa, banggaappe usuppun tammaappe issi kushiyaa, ¹⁴ qassi wogaraa zaitiyaappe xeetaappe issi kushiyaa immite. Hageeta likkiyo wode, neeni makkiyo miishshai baate gido. Tammu baatee issi homare woikko issi koore gidees. ¹⁵ Israa7eela asai heemmiyo naa77u naa77u xeeetu dorssai de7iyo issi wudiyaappe issi issi dorssa immite. Hegeeti asaa nagaraa atto giisanau, kattaa yarshsho, xuuggiyo yarshshonne issipetettaa yarshsho gidona. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaada odais. ¹⁶ Biittan de7iyo asai ubbai hagaada ubbaa Israa7eela halaqaassi immo. ¹⁷ Halaqai oottanau bessiya oosoi, Israa7eela asai bonchchiyo baalatun, aginai xeeriyo gallassatuuninne Sambbatatun xuuggiyo yarshshota, kattaa yarshshotanne ushshaa yarshshota shiishshiyooogaa. Israa7eela asaa nagaraa atto giisanau, nagaraa yarshshota, kattaa yarshshota, xuuggiyo yarshshotanne issipetettaa yarshshota ubbaa i shiishsho” yaagees.

¹⁸“Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Koiro aginan, koiro gallassi tilla bollaara de7iyo issi mirgguwaa Beeta Maqidasiyaa geeshshanau shiishsha. ¹⁹ Qeesee ha nagaraa yarshshuwaa suuttaappe ekkidi, Beeta Maqidasiyaa penggiyaa qosilettata, yarshshiyooosaa yuushuwan de7iyo xekkaayyo de7iyo oiddu zoozetanne gidido dabaabaa efiya dirssaa penggiyaa qosilettata tiyo. ²⁰ Ooninne balidi woikko erana xayidi oottido nagaraa atto giisanau, aginaassi laappuntta gallassan hegaadankka ootta. Yaataada Beeta Maqidasiyaa tunatettaappe geeshsha.

²¹“Koiro aginan, tammanne oiddantto gallassan Paasikaa Baalaa bonchchite; qassi laappun gallassi gakkanaashin, irshshoi gelibeenna oittaa miite. ²² He koiro gallassan halaqai ba gishshaanne ba asaa gishshaa nagaraa yarshsho oottidi, issi korimaa shiishsho. ²³ He baalai bonchchettiyo laappun gallassatun hachchi hachchi laappun korimatanne laappun dorssa orggeta ubbaikka tilla bollaara de7iyoageeta xuuggiyo yarshsho oottidi, GODAASSI shiishsho. Hegaarakka issippe nagaraa yarshshuwaassi hachchi hachchi issi deeshsha orggiyaa shiishsho. ²⁴ Issi issi korimaanne issi issi dorssa orggiyaa yarshshiyoo wode, kattaa

† HOMARE: Issi homaree 220 kilo giraame woikko 220 litiro gidees. †† SAQILE: Issi saqilee tammanne isiini giraamenne bagga deexxees.

yarshshuwaassi 22 kilo giraame gisttiyaanne heezzu litiro zaitiyaa shiishsho.

²⁵ "Laappuntta aginan, tammanne ichchashantta gallassan doommiya laappun gallassa baalaa wodiyan ubban, nagaraa yarshshuwaa, xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne zaitiyaa kaseegaappe dummayennan halaqai shiishsho" yaagees.

Goinuwaa Wogaa

46 "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Giddo dabaabaa gelissiya arshsho bagga dirssaa penggee ooso gallassatun usuppunatunkka gorddettidi gam77o; shin Sambbata gallassinne aginai xeeriyoo gallassi dooyetto. ² Israa7eela asaa halaqai dirssaayyo pengge bagga dabaabaappe geliyo baranddaa baggaara gelidi, dirssaa pengge mittaa matan eqqo. Eqqidaashin qeeseti i immido xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshona. I hegan dirssaa penggen goinnidi, simmi di kare kiyo. SHin dirssaa penggee omaranaashinkka gorddettoppo. ³ He biittaa asaikka Sambbataaninne aginai xeeriyoo wodiyan he dirssaa penggiyaa geliyoosan, GODAA sinttan goinnona.

⁴ "Halaqai Sambbata gallassi GODAASSI xuuggiyo yarshsho oottidi, usuppun dorssa maratanne issi dorssa orggiyaa, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta shiishsho. ⁵ Issi dorssa orggiyaara 22 kilo giraame kattaa yarshshuwaa shiishsho. Dorssa maratuura shiiqiya kattaa yarshshoi halaqai bau shiishshanau koyidoogaa keena gido. Qassi 22 kilo giraame kattaara heezzu litiro zaitee shiiqo.

⁶ "Aginai xeeriyoo gallassi gallassi qassi issi mirgguwaa, usuppun dorssa maratanne issi dorssa orggiyaa, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta shiishsho. ⁷ Issi issi mirgguwaanne issi issi dorssa orggiyaa yarshshiyoo wode, kattaa yarshshuwaassi 22 kilo giraame gisttiyaanne heezzu litiro zaitiyaa shiishsho. Dorssa maratuura shiiqiya kattaa yarshshoi halaqai bau shiishshanau koyidoogaa keena gido. ⁸ Halaqai geliiddi, dirssaa penggiyaa baranddaara aadhdhidi gelo; kiyiiddikka hegaara kiyo.

⁹ "SHin he biittaa asai baala gallassi GODAA sinttan goinnanau yiyo wode, goinuwau huuphessa penggiyaara gelidaageeti tohossa penggiyaara kiyona; qassi tohossa penggiyaara gelidaageeti huuphessa penggiyaara kiyona. Ai asinne ba sinttan de7iya penggiyaara sitti giidi kiyoppe attin, ba gelidosaara kiyoppo. ¹⁰ Eti geliyo wode, halaqai etaara gelo; eti kiyiyo wodekka, etaara kiyo.

¹¹ "Ufaissa gallassatuuninne laitta baalatun issi issi mirgguwaaranne issi issi dorssa orggiyaara shiiqiya kattaa yarshshoi 22 kilo giraame gisttenne heezzu litiro zaite gido. Qassi dorssa maratuura shiiqiya yarshshoi halaqai bau shiishshanau koyidoogaa keena gido. ¹² Halaqai ba dosan immiyo yarshshuwaa, xuuggiyo yarshshuwaa, woikko issippetettaa yarshshuwaa GODAASSI ehiyo wode, arshsho bagga dirssaa penggee ayyo dooyetto. Ba xuuggiyo yarshshuwaa

woikko issippetettaa yarshshuwaa Sambbata gallassi i shiishshiyooagaadan shiishsho. Yaatidi i kiyidi bin, dirssaa penggee gorddetto.

Hachchi Hachchi SHiishshiyoo Yarshshuwaa

¹³ "Halaqai hachchi hachchi tilla bollaara de7iya issi laitta gidido issi dorssaa xuuggiyo yarshsho oottidi, GODAASSI shiishsho; i heгаа maallado maallado pacennan eho. ¹⁴ Hegaarakka naa77u kilo giraame xiillee issi litiro zaitiyan munaqettidi, maallado maallado katta yarshsho gididi shiiqo. Hagee intte GODAASSI hachchi hachchi shiishshiyoo yarshshuwaa wogaa. ¹⁵ Hagee simmi dorssai, kattaa yarshshoinne zaitee paci bannan maallado maallado shiiqanau bessees" yaagees.

Halaqaa Gadiyaabaa

¹⁶ "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Halaqai ba gadiyaappe shaakkidi, ba attuma naatuppe is-suwaassi immikko, hegee he na7aassanne a naatussa gidees. ¹⁷ SHin halaqai ba gadiyaappe shaakkidi, ba ashkkaratuppe issuwaassi immikko, Ishatamannta Laittaa baalai gakkanaashin, he gadee abaa. Hegaappe guyyiyan, halaqaassi simmo; hegee halaqaassa gidiyo gishshau, merinau assanne a naatu xalaalaassa. ¹⁸ Halaqai asaa sugidi, asaa laata gadiyaa wolqqan ekkoppo. Ta asai ba laata gadiyaappe xoqolettenna mala, i ba attuma naatussi ba gadiyaappe immo" yaagees' yaaga" yaagiis.

Yarshshuwaa Doissiyoo Sohota

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana huuphessi xeelliyaa, qeesetu kifiletukko geliyoosaa ehiis. Hegeetikka gidido dabaabau gattiya tohossa bagga dirssaa penggiyaa matan de7iyaageeta. Etappe arggo baggaara taani issi sohuwaa be7aas. Be7in i tana hagaadan yaagiis; ²⁰ "Ha sohoi qeeseti nagaraa yarshshuwaanne naaquwaa yarshshuwaa doissiyoo sohonne kattaa yarshshuwaa uukkiyo soho. Ha sohuwan go7ettiyo gaasoi he geeshsha yarshshota asaakko kare dabaabaa kessin, asai geeshshabaa bochchidi geeyennaadan naaganaassa" yaagiis.

²¹ Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana kare bagga dabaabau efiidi, he dabaabaayyo oiddu zooziyaa tana yuushshiiis. He dabaabaa zooziyan ubbankka qeeri dabaabati de7iyaageeta be7aas. ²² Etaa ubbaukka zananai 40 wara; gomppaikka 30 wara; oiddu zooziyan de7iya dabaabatikka issi lagge. ²³ He oiddu dabaabatu yuushuwankka shuchchaa gimbee de7ees; qassi gimbbiyaa lanqqiyan akko shiiqidi oosettida, tamaa eettiyo sohota de7oosona. ²⁴ He bitanee tana, "Hageeti ubbai Beeta Maqidasiyan oottiyaageeti ehiyo yarshshuwaa doissiyoo sohota" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaa Garssappe Pulttiya Haattaa

47 He bitanee zaaridi, tana Beeta Maqidasiyaa geliyoosaa efiis. Beeta Maqidasiyaa geliyo peng-

giyaappe garssaara haattai pulttidi, Beeta Maqi-dasiyaappe arshsho baggi goggees. Beeta Maqi-dasiyaayyo tohossa baggaara duge goggidi, yarshshiy-oosaappe tohossa baggaara kanttees. ² I tana huuphessa penggiyaa baggaara kessidi, arshshokko xeelliya penggiyaa yuushuwaara kaalettidi efiis. He penggiyaappe tohossa baggaara haattai goggees.

³ He bitanee likkiyo meetiriyaa ba kushiyan oiqqidi, arshsho baggi biidi, goggiya haattaa kaallidi, 1,000 waraa likkiis. Likkidi tana haattaa giddoora kaalettiis; haattai taayyo meeshi meqettaa gakkoes. ⁴ Naa77antokka 1,000 waraa likkidi, haattaa giddoora tana kaalettiis. Haattai taayyo gulbbataa gakkis. Qassi 1,000 waraa likkidi, tana haattaa giddoora kaalettiis. He wode haattai taayyo xeessaa gakkis. ⁵ I qassikka 1,000 waraa likkiis. SHin he haattai daro ciimma gidido gishshau, taani pinnanau danddayabeikke; i asi wadhennan pinnanau danddayenna shaafa gididi. ⁶ He bitanee tana, "Laa asa na7au, haggaa be7adii?" yaagiis.

Hegaappe guyyiyan, i tana shaafaa gaxau guyye zaariis. ⁷ Taani simmada yaa gakkioyo wode, shaafaa doonan ha baggaaranne ya baggaara keehi daro mit-tai de7iyaagaa be7aas. ⁸ I tana hagaadan yaagiis; "Ha haattai arshsho bagga biittau goggidi, Aaraba Womban gelees. I hegan goggenna Maxine Abban geliyo wode, he haattai ooraxxidi, xillo haatta kiyees. ⁹ Ha shaafai goggidi biyo sohuwan de7iya, sham77i giya meretati ubbai paxa de7ana; qassi he shaafai yaa goggidi, abbaa haattaa ooraxxidi xillissiyoo gishshau, qoodan daro corattida moleti yan de7ana. Hegaappe denddidaagan, he shaafai goggiyoosan de7iyaabai ubbai paxa de7ana. ¹⁰ Moliyaa oiqqiyaageeti abbaa doonan eqqana; Enggaadappe biidi En-Egilaima gakkanaashin de7iya sohoi moliyaa oiqqanau gitiyaa yeggiyo soho gidana. Meediteraane Abban de7iya moletudan, hegankka daro dumma dumma qommo moleti de7ana. ¹¹ SHin abbaa doonan de7iya careenne deellee maxine gididi attanappe attin, ooraxxokkona. ¹² He shaafaa doonan ha baggaaranne ya baggaara miyo aifiyaa aifiya, daro dumma dumma qommo mit-tati de7ana. Eta haittai qoqqofettenna; aifiyoogaakka aggokkona. Beeta Maqidasiyaappe kiyiyya haattai etakko goggiyo gishshau, eti aginan aginan ooratta aifiyaa aifana. Eti aifido aifee quma gidana; eta haittaikka xale gidana" yaagees.

¹³ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eela zaretussi tammanne naa77atussi biittaa laata gade oottada, neeni shaakana zawai haggaa. Yooseefa zaretussi naa77u saamai imetto. ¹⁴ Taani kase intte maizza aawatuuyo ha biittaa laatissanau caaqqaa; ha77i intte ubbaikka likkiyan shaakkidi laattite.

¹⁵ "Biittaayyo huuphessa bagga zawai haggaa: Meediteraane Abbaappe denddidi, Hetiloona katamaanne Hamaata Pinuwa kanttidi, Xedaade katamaa gakkoes. ¹⁶ Hegaappe qassi Berootanne (Damasqoppenne Hamaatappe giddo zawan de7iya) Sibraima katamata kanttidi, Hauraana zawan de7iya Tiikona † katamaa

gakkoes. ¹⁷ Hegaassi Israa7eela biittaayyo huuphessa bagga zawai Hamaata biittaa huuphessa baggau aggididi, Meediteraane Abbaappe arshsho baggi biidi, Damasqoo biittaa zawan de7iya Haxaari-Enaana katamaa gakkoes.

¹⁸ "Arshsho bagga zawai Haxaari-Enaanappe denddidi, Damasqoppenne Hauraanappe gidduwaara kanttees. Hegaappe qassi Israa7eelappenne Gala7aadeeppe gidduwan de7iya Yorddaanoosa SHaafan zawatiiddi, Maxine Abbaa kanttidi biidi, Taamaara katamaa gakkoes.

¹⁹ "Tohossa bagga zawai Taamaarappe denddidi biidi, Mariiba Qaadeesan de7iya pulttuwaa gakkanaashiina. Hegaappe huuphessaara arggo baggaa oiqqidi, Gibxxe SHaafaa kaallidi biidi, Meediteraane Abbaa gakkoes.

²⁰ "Arggo bagga zawai Meediteraane Abbaa gididi, huuphessa baggaara Hamaata Pinuwaappe arggo baggaa gakkoes.

²¹ "Hegaa gishshau, ha biittaa Israa7eela zaretu likkiyan shaakki ekkite. ²² Intteyyoonne intte giddon naata yelidi de7iya betetuuyo biittaa laata oottidi shaakkite. Eta intte intte biittan yelettida Israa7eela asadan xeellite. Eti inttenaara issippe Israa7eela zaretuura gadiyaa saaman ekkona. ²³ Betee Israa7eelan ai zariyaara de7ikkokka, he i de7iyo zariyaa giddon ayyo laata biittaa immite. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

Biittaa SHaahuwaa

48 "Biittaa shaakkanau mazggafettida zaretu sunt-tai haggaa: Huuphessa baggaara issi saamai Daana zariyaayyo imetto. Hegeekka Hetiloonappe Hamaata efiya ogiyaa kaallidi, hegaappekka Damasqoo biittan de7iya Haxaari-Enaana katamaa gakkoes. Hegee arshshoppe biidi arggo gakkanaau de7iya sohuwaassi huuphessa bagga zawa gidana. ² Daana zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai Aseera zariyaayyo imetto. ³ Aseera zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai Nifttaaleema zariyaayyo imetto. ⁴ Nifttaaleema zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai Minaase zariyaayyo imetto. ⁵ Minaase zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai Efireema zariyaayyo imetto. ⁶ Efireema zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai Roobeela zariyaayyo imetto. ⁷ Roobeela zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai Yihudaa zariyaayyo imetto.

Biittaayyo Giddo Ginan De7iya Dumma Sohuwaa

⁸ "Yihudaa zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamaa dummaya wotta. Ayyo gomppai tammanne naa77u kilo meetirene bagga gidees. Arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya

† ТИКОНА: Ibraawettuwan Hazer-Hatikkon geetettes.

zananaï issi zariyaa shaakkin gakkiiya saamaara lagge. Ayyo giddo ginan Beeta Maqidasee de7ees.

⁹“He saamaappe neeni GODAASSI dummayada wot-tiyo sohoi tammanne naa77u kilo meetirene bagga adussanne tammu kilo meetire aaho gido. ¹⁰He sohuwaayyo baggai qeesetuuyo dummayido soho gido; i huuphessa baggaara tammanne naa77u kilo meetirene bagga adussa; arggo baggaara ichchashu kilo meetire aahonne arshsho baggaarakka ichchashu kilo meetire aaho; qassi tohossa baggaara tammanne naa77u kilo meetirene bagga adussa. GODAA Beeta Maqidasee ayyo giddo ginan de7ees. ¹¹Ha dummayi wottido sohoi Israa7eela asai ta ogiyaappe wora simmiyo wode, etaara wora simmida Leewatudan gidenan, ammanettidi taayyo oottiiddi gam77ida, geeshsha qeesetussi, Xaadooqa yaratussi imetto. ¹²Hegee GODAASSI dummayido biittaappe etayyo dumma saama; i ubbaappe aadhhdhida geeshsha. Eta saamaï Leewatu saaman zawato.

¹³“Qeesetu zawaara oiqtetidi, Leewatuuyookka zananai tammanne naa77u kilo meetire bagga, gomp-paikka ichchashu kilo meetire gidido issi saamaï imetto. ¹⁴Eti he gadiyaappe aibanne baizzoppona woikko laammoppona. Hegee biitta ubban dummatidaagaa gidiyo gishshau, hara asa kushiyan gelanau bessenna; GODAASSI i geeshsha soho.

¹⁵“Attida naa77u kilo meetirene bagga aahonne tammanne naa77u kilo meetirene bagga adussa sohoi katamaa asai ubbai keettaa keexxiyoonne mehiyaa heemmiyo soho gido; katamaï he biittaayyo giddo ginan de7o. ¹⁶He katamaï oiddu zooziyaara de7ees. Huuphessa baggai 4,500 wara; tohossa baggai 4,500 wara; arshsho baggai 4,500 wara; arggo baggaikka 4,500 wara. ¹⁷Katamaassi hentta gadee de7o; he gadee huuphessa baggaara, tohossa baggaara, arshsho baggaaranne arggo baggaara 250 wara aaho gido. ¹⁸Geeshsha sohuwaa baggaara attida sohoi arshshokko wadhdhiyo wode, zananai ichchashu kilo meetire; arggo baggi wadhdhiyo wode, zananai ichchashu kilo meetire. He sohuwan mokkidabai ubbai he kataman oottiyaageetussi quma gidana. ¹⁹Israa7eela zare ubbaappe he kataman oottanau yiyaageeti he biittaa goyona. ²⁰Intte dummayiyo sohoi muleera oiddu zooziyaarakka tammanne naa77u kilo meetirene bagga aduqqees. He sohoi katamaï keex-ettido sohuwaanne geeshsha sohuwaa banan gujjees.

²¹“Beeta Maqidasiyaappe, qeesetu saamaappe, Leewatu saamaappenne katamaa sohuwaappe arshsho

baggaaranne arggo baggaara de7iya attida biittai halaaqassa gido. He biittaassi gomppai tammanne naa77u kilo meetirene bagga. He halaqaa biittai huuphessa baggaara Yihudaa gakkida saaman, tohossa baggaara Biniyaama gakkida saaman zawatees.

Attida Zaretussi Imettida Biittaa

²³“Attida zaretussi biittai hagaadan shaahettees. Arshshoppe arggo gakkanaashin, issi saamaï Biniyaama zariyaayyo imetto. ²⁴Biniyaama zawaara oiqtetidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamaï Simoona zariyaayyo imetto. ²⁵Simoona zawaara oiqtetidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamaï Yisaakoora zariyaayyo imetto. ²⁶Yisaakoora zawaara oiqtetidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamaï Zaabiloona zariyaayyo imetto. ²⁷Zaabiloona zawaara oiqtetidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamaï Gaada zariyaayyo imetto. ²⁸Gaada tohossa zawai Taamaara katamaappe denddidi, Mariiba Qaadeesan de7iya pulttuwaara kanttidi, Gibxxe SHaafaa kaallidi biidi, Meediteraane Abbaa gakkees.

²⁹“Intte Israa7eela asaassi shaakkana biittai haggaa; hageeti eta gakkana saamata. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais.

Katamaa Penggeta

³⁰“Katamaappe kiyiyo penggeti hageeta. Eti Israa7eela zaretu sunttan xeegettana. Huuphessa dirssaa gimbee 4,500 wara aduqqana; he gimbbiyan Roobeela penggiyaa, Yihudaa penggiyaanne Leewa penggiyaa geetettiya heezzu penggeti de7ana. ³²Arshsho dirssaa gimbee 4,500 wara aduqqana; he gimbbiyan Yooseefa penggiyaa, Biniyaama penggiyaanne Daana penggiyaa geetettiya heezzu penggeti de7ana. ³³Tohossa dirssaa gimbee 4,500 wara aduqqana; he gimbbiyan Simoona penggiyaa, Yisaakoora penggiyaanne Zaabiloona penggiyaa geetettiya heezzu penggeti de7ana. ³⁴Arggo dirssaa gimbee 4,500 wara aduqqana; he gimbbiyan Gaada penggiyaa, Aseera penggiyaanne Nifttaaleema penggiyaa geetettiya heezzu penggeti de7ana.

³⁵“Katamaa yuushoi muleera likkin, 18,000 wara gidana. He wodeppe doommidi he katamaï, ‘GODAI Hegan De7ees’ yaagetetidi xeesettana” yaagees.

Daaneela

Gidduwaa Erisuwa

Daaneela maxaafai xaafettidoogee Aihuda asati Aihuda gidenna kawotettatu haaruwa garssan aqidi, gita yedetainne huqqunnai gakkini, eti barchchiyaa be7iyo wodiyaana. Maxaafaa xaafidaagee ajuutaappe beettida taariketuuninne oosotun go7ettidi, he wode de7iya asaa minttettees. Xoossai huqqunnidi haariya kawuwaa xaissidi, asaa huqqunnaa qashuwaappe kessanaagau hidootta immees.

Ha maxaafai naa77u waanna waanna kifiletun shaahettees.

1. Daaneelinne aara issippe omooduwan de7iya amarida asati Xoossaa ammaniyo mino ammanuwaaninne ayyo azazettiyo hanotan bantta morkketa xoonidoogaa odiya taariketa gidishin, etikka polettidoogee Baabiloonenne Parsse kawotettaa laittaana.
2. Daaneeli dumma dumma ajuutaa be7iis. He ajuutati leemisuwan bessiiddi, Baabilooneppe doommidi, dumma dumma kawotettati dendi dendididi kunddanaagaanne eta haariya Aihuda gidenna kawoi xayin, Xoossaa asai xoonuwaa demmanaagaa bessees.

Daaneelinne A Laggeti Baabiloonen Tamaaridosona

1 Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi kawotido heezzantto laitti, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori Yerusalaame katamaa bolli woraajjidi, he katamaa dooddiis. ² Godai Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeemanne Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya miishshatuppe unddenaagaa a kushiyan aattidi immiis. Immin ikka he miishshata Baabiloone biittan de7iya ba xoossatu eeqa keettaa ehiis; ehiidi ba xoossaa miishshaa minjjiyo keettan wottiis.

³ Hegaappe guyyiyan, kawoi Ashifanaaza giyo ba oosanchchatu halaqaa hagaadan yaagidi azaziis; “Is-
raa7eela asaa giddoppe kawo zare gidiyaageetanne gita asatu zare gidiyaageeta doora. ⁴ Doorana yelagati asatettan wottiyoobi bainaageeta, malanchchata, ai tamaarissikkokka eranau danddayiiaageeta, akeekiyaageeta, eratetta kumidoogeetanne kawuwaa keettan oottanau danddayiiaageeta. Eta Baabiloonetu qaalaanne xifatiyaa tamarissa” yaagiis. ⁵ Qassi eti hachchi hachchi maana qumainne uyana woiniyaa eessai kawuwaassi ka77ida kattaappenne ushshaappe gidanaadan, kawoi azaziis. Hegaadankka, heezzu laittaa loohidoogaappe guyyiyan, kawuwaa sintti shiiqidi, oosuwaa doommanaadan kuuyiis.

⁶ Doorettidaageetu giddoppe Yihudaa zare gidiyaageeti Daaneela, Hanaaniyaa, Mishaa7eelanne Azaariyaa giyoogeeti de7oosona. ⁷ Oosanchchatu halaqai eta sunntaa laammidi, Daaneela Bilxxaasoora, Hanaaniyaa Sidiraaqa, Mishaa7eela Misaaqa, Azaariyaa Abddanaago giidi sunntiis.

⁸ Daaneeli kawuwaa qumaa miyoogaaninne woiniyaa eessaa uyiyoogan bana tunissenna mala, ba wozanan qofaa qachchiis; qachchidi he qofan maayanaadan, oosanchchatu halaqaa woossiis.

⁹ Woossin he halaqai Daaneela sabbana malanne ayyo qarettana mala, Xoossai oottiis. ¹⁰ Gido shin, oosanchchatu halaqai Daaneelayyo odiiddi, “Taani intteyyo ha qumaanne ushshaa azazida ta godaa kawuwaayyo yayyais. Inttenaara laggetiya yelagatu som77uwaappe intte som77oi gilqqi beettikko, intte gaasuwan kawoi tana worana” yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, oosanchchatu halaqai sunntin Daaneela, Hanaaniyaa, Mishaa7eelanne Azaariyaa hadaraa ekkida bitaniyaa Daaneeli hagaadan yaagiis, ¹² “Nuuyyo maanau ataakilte xalaalaa, uyanaukka haatta xalaalaa immada, nuna ne ashkarata tammu gallassatun paacca. ¹³ Hegaappe guyyiyan, nu som77uwaanne kawo qumaa miya yelaga asatu som77uwaa xakkaya xeellada, nuna ne ashkarata neeyyo milati beettidaagaadan ootta” yaagiis.

¹⁴ Yaagin i hegaa maayidi, tammu gallassaa eta paacsiis. ¹⁵ Tammu gallassaappe guyyiyan, kawuwaa qumaa miida yelagatu ubbaappe payyidinne anqaridi beettidosona. ¹⁶ Yaatin, etau battido qumaanne woiniyaa eessaa diggirgidi, ataakilttiyaa immiis.

¹⁷ Ha oiddu yelagatuuyyo Xoossai eraanne ubba qommo xifateenne timirttee geliyo akeekaa immiis. Daaneeli qassi ajuutaanne aimuwaa ubbaa birshshettaa erees.

¹⁸ Kawoi yelagati baakko gelanaadan azazido wodee polettin, oosanchchatu halaqai eta Naabukadanaxoori sintti aattiis. ¹⁹ Kawoi eta haasayissido wode, Daaneela, Hanaaniyaa, Mishaa7eelanne Azaariyaa mala asi eta gidon beettibeenna. Yaatin, eti kawuwaassi oottanau gelidosona. ²⁰ Kawoi eta oichchido ai aadhdhida eratettanne akeeka oishan, a kawotettan de7iya shareechchotuppenne murunniyaageetu ubbaappe eti tammu kushe aadhdhidi beettidosona. ²¹ Daaneeli Kawoi Qiirsoosi kawotido koiro laittai gakkanaassi oottiiddi gam77iis.

Naabukadanaxoora Aimuwaa

2 Naabukadanaxoori ba kawotido naa77antto laitti aimuwaa aimottiis. He aimoi a keehin shabbirin, xiskkoi a efeennan ixxiis. ² Yaatin, i aimottido aimuwaa ayyo yootana mala, shareechchoti, murunniyaageeti, bitiyaageetinne aadhdhida eranchchati xeegetti yaanaadan kawoi azaziis. Azazin yiidi, a sinttan eqqidosona. ³ Kawoi eta, "Taani tana shabbiriya aimo aimottaas; he aimoi aibakko eranau koyais" yaagiis.

⁴ Aadhdhida eranchchati kawuwaa Sooretu † qaalan, "Kawuwau, merinau de7a! Ne aimuwaa nuuyyo ne ashkkaratuyyo yoota; nuuni neessi a birshshettaa yootana" yaagidosona.

⁵ Yaagin kawoi aadhdhida eranchchata hagaadan yaagiis; "Taani minttada qachchido qofai haggaa. Intte ha aimuwaanne a birshshettaa tana erissana xayikko, taani inttena qanxxa yeggana; intte keettati buura ule kiyana. ⁶ SHin intte aimuwaanne a birshshettaa taayyo yootikko, imuwaa, woiuwaanne daro bonchchuwaa taappe intte ekkana. Heggaa gishshau, ane aimuwaanne a birshshettaa tana erissite" yaagiis.

⁷ Yaagin naa77anttuwaakka eti zaaridi, "Kawoi aimuwaa nuuyyo ba ashkkaratuyyo yooto; nuuni a birshshettaa erissana" yaagidosona.

⁸ Yaagin kawoi etassi zaaridi, "Taani intte halchchuwaa erais; taani minttada qachchido qofaa inttekkaa erido gishshau, hagganaa sugana giidi haneeta. ⁹ Intte aimuwaa taayyo yootana xayikko, issi pirddai inttena naagees. Hanotai laamettana giidi intte ufais-saa oottiyo gishshau, taayyo worddonne gene qaala yootanau maqettideta. Heggaa gishshau, aimuwaa taayyo yootite; yaatikko, intte a birshshettaa erissanau danddayiyoogaa taani erana" yaagiis.

¹⁰ Aadhdhida eranchchati kawuwau zaaridi, "Kawoi oichchiyo oishaa zaaranau danddayiya issi asinne biittan baawa. Ai gitatidanne wolqqaamida kawoikka haggaa malabaa shareechchota, murunniyaageeta woikko aadhdhida eranchchata oichchi erenna. ¹¹ Kawoi oichchido oishai deexo; asaara issippe de7enna xoossatuppe attin, haggaa kawuwaassi qonccissanau danddayiyaabi mulekka baawa" yaagidosona.

¹² Heggaa gishshau, kawoi yiillotiis; keehippe hanqqettiis. Hanqqettidi Baabiloonen de7iya aadhdhida eranchchata ubbaa wurssanaadan azaziis. ¹³ Azazin aadhdhida eranchchata woranau awaajoi kiyiis. Kiyin woriyaageeti Daaneelanne a laggeta woranau koyidosona.

Xoossai Daaneela Aimuwaa Birshshettaa Eriisiis

¹⁴ Kawuwaa naagiya olanchchatu halaqai Ariyooki, Baabiloonen de7iya aadhdhida eranchchata woranau kiyiyo wode, Daaneeli a akeekaaninne hiillan haasayisiis. ¹⁵ I kawuwaa naagiya olanchchatu halaqaa Ariyooka, "Kawuwaa awaajoi aissi hagaadan palattidee?"

† Daaneela 2:4 ppe biidi miraafiyaa 7 gakkanaashin Sooretu qaalan xaafettiis.

giidi oichchiis. Oichchin Ariyooki hanotaa Daaneelayyo odiis. ¹⁶ Hegan Daaneeli kawuwaakko gelidi, aimuwaa birshshettaa erissanau, baayyo wodee imettana mala woossiis.

¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Daaneeli ba soo simmidi, ba heezzu laggetuyyo, Hanaaniyaayyo, Mishaa7eelayyoonne Azaariyaayyo hanotaa odiis. ¹⁸ Eti Baabiloonen de7iya hankko aadhdhida eranchchataura issippe haiqqennaadan, saluwaa Xoossai maarotaa etau oottidi, ha xuuraa etau qonccissanau woossana mala, etau yootiis.

¹⁹ He qamman xuurai Daaneelayyo ajuutan qoncciiis. Yaatin, Daaneeli saluwaa Xoossaa hagaadan yaagidi galatiis;

²⁰ "Aadhdhida eratettainne wolqqai Xoossaassa gidiyo gishshau, a sunttai merinaappe merinaa gakkanaassi galattidaagaa gido.

²¹ Wodetanne aginata i laammees.

Kawota kawotettaappe diggees;

qassi kawota kawotettan utissees.

Aadhdhida eranchchatuyyo aadhdhida eraa, akeekiyaageetuyyookka eraa i immees.

²² Ciimma xuuraanne geemmida yohuwaa i qonccissees.

Xuman de7iyaabaakka i erees;

poo7oikka aara de7ees.

²³ Abeet ta maizza aawatu Xoossau,

taani nena galataisinne sabbais.

Aissi giikko, neeni taayyo

aadhdhida eraanne wolqqa immadasa.

Nuuni nena oichchidoogaa

tana ha77i erissadasa.

Kawuwaa aimuwaa nuna erissadasa"

yaagiis.

Daaneeli Aimuwaanne A Birshshettaa Kawuwaa Eriisiis

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Daaneeli Baabiloonen de7iya aadhdhida eranchchata wurssanau kawuwaappe azuwaa ekkida Ariyookakko biidi, "Aadhdhida eranchchata woroppa. Tana kawuwaakko gelissa; yaatobare taani a aimuwaa birshshettaa a erissana" yaagiis.

²⁵ Ariyooki sohuwaara Daaneela kawuwaakko gelissidi, kawuwaassi, "Yihudaappe omoodettidi yiida asaappe kawuwaa aimuwaa birshshettaa erissanau danddayiya asa demmaas" yaagiis.

²⁶ Kawoi Bilxxaasoora geetettiya Daaneela, "Taani aimottido aimuwaanne a birshshettaa tana erissanau danddayai?" giidi oichchiis.

²⁷ Oichchin Daaneeli hagaadan yaagidi zaariis; "Kawuwau, neeni oichchido xuuraa qonccissanau danddayiya aadhdhida eranchchi, shareechchoi, murunniyaabi, woikko maliyaabi baawa. ²⁸ SHin xuurata qonccissiya issi Xoossai saluwan de7ees. Wurssetta gallassatun hananabaa i nena beessiis. Ne arssan zaqqullada, neeni aimottido aimoinne ajuutai haggaa.

²⁹ "Kawuwau, neeni arssan zaqqullada, sinttappe hananabaa qoppadasa. He wode xuuraa qonccissiya Xoossai sinttappe hananabaa nena bessiis. ³⁰ Ha xuurai taassi qonccidoogee taani hara asaappe aadhdhida eranchcha gidiina gidennan, neeni kawoi aimuwaa birshshettaa eranaadaananne ne huuphe giddon simerettida qofaa akeekanaadaana.

³¹ "Kawuwau, neeni keehi gita, phooliyaanne xeelanau yashshiya misilee ne sinttan eqqidaagaa be7adasa. ³² Ha misiliyaa huuphee geeshsha worqqaappe, a tirainne kusheti biraappe, uloinne wodirati nahaasiyaa giyo birataappe, ³³ suilee birataappenne tohuwau yachchai baggai birataappe baggai urqqaappe merettiis. ³⁴ Neeni ha misiliyaa xeellishin, issi shuchchai asa kushee bochchennan deriyaappe xoqolettidi, birataappenne urqqaappe merettida misiliyaa tohuwaa yachchatu bolli wodhdhidi gaacciis. ³⁵ He wode biratai, urqqai, nahaase giyo biratai, birainne worqqai ubbai gaacetidi, boniyan audiyann de7iya suullaa mala gidiis; gidin aibanne ashshennan carrkoi pittidi efiis. SHin misiliyaa bolli wodhdhida shuchchai wogga dere kiyidi, biittaa sa7aa kumiis.

³⁶ "Hagee ne aimuwaa; qassi ha77i birshshettaa nuuni neeyyo odana. ³⁷ Kawuwau, neeni kawotuyyo kawo. Saluwaa Xoossai neeyyo kawotettaanne wolqqa, minotettaanne bonchchuwaa immiis. ³⁸ Biitta ubbaa bollan nena haariyaagaa oottiis; asaa, bazzo do7aanne saluwaa kafuwaa ne kushiyann wottiis. Hegaa gishshau, worqqa huuphee nena.

³⁹ "Neepe guyyiyan, minotettan nena gakkenna hara kawotettai denddana. Kaallidi, biittaa ubbaa haariya, nahaase birata gidiya, heezzantto kawotettai denddana. ⁴⁰ Wurssettan ubbabaa gaaceretti liiqissiya birataadan minnida oiddantto kawotettai denddana. Biratai ubbabaa gaacerettidi liiqissiyooogaadan, ikka baappe kase denddida kawotettata gaacerettidi liiqisana.

⁴¹ "Tohotinne tohuwaa biradhdheti baggai birataappe, baggai urqqaappe merettidoogeeta neeni be7idoogaadankka, he kawotettai shaahettida kawotetta gidana. Biratai urqqaara walakettidaagaa ne be7idoogaadankka, baggai birataadan minnidaagaa gidana. ⁴² Tohuwaa biradhdheti baggai birata, baggai urqqa gididoogaadan, hegaadankka ha kawotettau baggai mino, baggai laafa gidana. ⁴³ Biratai urqqaara walakettidaagaa ne be7idoogaadan, he naa77u bagga asai geluwan ehuwan walakettana; shin biratai urqqaara walakettanau danddayennaagaadankka, eti issuwaa gididi gam77anau danddayokkona.

⁴⁴ "He kawotu laittan, saluwaa Xoossai mulekka kunddena, hara asaukka imettenna kawotetta esana. He eqqida kawotettai he kawotettata ubbaa gaaceretti xaissana; shin i merinau eqqidi daana.

⁴⁵ Asa kushee bochchennan deriyaappe xoqolettidi wodhdhidi, birataappe, nahaasiyaappe, urqqaappe, biraaappenne worqqaappe merettida misiliyaa gaacereettida shuchchaa birshshetta he kawotettaa.

"Gita Xoossai sinttanau hananabaa kawuwaa bessiis. Aimoikka tuma; birshshettaikka ammanettidaagaa" yaagidi zaariis.

Kawoi Daaneelassi Woiitiis

⁴⁶ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Naabukadanaxoori Daaneela bonchchidi, som77uwaa biittaa gattidi gufanniis; yaatidi asai a sinttan yarshshuwaa yarshshanaadaaninne ixaanaa cuwayanaadan azaziis. ⁴⁷ Kawoi Daaneela, "Tumaappe ne Xoossai xoossatu Xoossaa, kawotu Godaanne xuuraa qonccissiyaagaa. Neeni ha xuuraa qonccissanau danddayidoogee hegaassa" yaagiis.

⁴⁸ Hegaappe guyyiyan, kawoi Daaneela keehi bonchchiis; daronne al77o imotatakka ayyo immiis; Baabiloone biittaa haariyaagaa oottiis. Qassi Baabiloone de7iya aadhdhida eranchchatu ubbaa bolli halaqa oottidi, a sunttiis. ⁴⁹ Daaneeli oichchin, kawoi Sidi-raaqa, Misaaqanne Abddanaaga Baabiloone biittaa aissiyaageeta oottidi sunttiis; shin Daaneeli kawo keettan gam77iis.

Naabukadanaxoori Essido Worqqa Misiliyaa

3 Kawoi Naabukadanaxoori geesai usuppun tammu wara, gomppai usuppun wara gidiyo misiliyaa worqqaappe medhdhidi, Baabiloone biittan Duura Dembban essiis. ² Essidi he misiliyaa anjjissanau yaanaadan, kawoppe garssaara biittaa haariyaageeta, ola gadaawata, aurajjaa haariyaageeta, kawuwaa zoriyaageeta, miishsha keettan oottiyaageeta, pirdda daannata, higge eranchchatanne aurajjan aurajjan de7iya hara halaqata xeegiis. ³ Yaatin, kawoppe garssaara biittaa haariyaageeti, ola gadaawati, aurajjaa haariyaageeti, kawuwaa zoriyaageeti, miishsha keettan oottiyaageeti, pirdda daannati, higge eranchchatanne aurajjan aurajjan de7iya hara halaqati issippe he misiliyaa anjjissanau shiiqidi, Kawoi Naabukadanaxoori essido misiliyaa sinttan eqqidona.

⁴ He wode awaajuwaa awaajjiyaagee ba qaalaa xoppu oottidi, hagaadan yaagiis; "Inttenoo, asau, kawotettatoo, dumma dumma qaalann haasayiya zaretoo, ⁵ ubbaikka malkkataa, pulaaliyaa, maazinqqiyaa, diittanne cora baqettan waaxettida diittaa issippe kaa7iyo wode siyosaarakka, Kawoi Naabukadanaxoori essido worqqa misiliyaayyo gufannidi goinnite. ⁶ Misiliyaa sinttan gufannidi goinnenna urai ooninne eexxiya itoone tamaa giddo olettana" yaagiis.

⁷ Yaagin asai ubbai, kawotettati ubbainne dumma dumma qaalann haasayiya zareti ubbai malkkataa, puulaaliyaa, maazinqqiyaa, diittanne cora baqettan waaxettida diittaa issippe kaa7iyo wode siyosaarakka, biittan gufannidi, Kawoi Naabukadanaxoori essido worqqa misiliyaayyo goinnidosona.

Misiliyaayo Goinnennan Ixida Heezzu Aihudata Mootidosona

⁸ Hegaa gishshau, he wode issi issi Baabiloone asati sinttau aadhdhidi, Aihudata mootidosona. ⁹ Eti Kawuwaa Naabukadanaxoora hagaadan yaagidosona; "Kawuwau, merinau de7a. ¹⁰ Kawuwau, neeni malkkataa, pulaaliyaa, maazingqiyaa, diittaanne cora baqettan waaxettida diittaa issippe kaa7iyoyode, siyiya ooninne biittan gufannidi, worqqa misiliyaayo goinnanaadan, ¹¹ qassi biittan gufannidi goinnenna asi de7ikko, eexxiya itoone tamaa giddo olettanaadan awaajuwaa kessadasa. ¹² SHin kawuwau, neeni Baabiloone biittaa bolli sunttido Aihudati, Sidiraaqi, Misaaqinne Abddanaagoi ne azazuwaa ixididosona; ne xoossatuyyo oottokkona; qassi ne essido worqqa misiliyaayyookka goinnokkona" yaagidosona.

¹³ Naabukadanaxoori hejaa siyido wode, hanqquwaa eexxi kiyidi, Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaaga ehaanaadan azaziis. Azazin eta kawuwaa sintti ehididosona. ¹⁴ Naabukadanaxoori eta hagaadan yaagiis; "Sidiraaqa, Misaaqaa, Abddanaago, ha intte ta xoossatuyyo oottennaageenne ta essido worqqa misiliyaayo goinnennaagee tumee? ¹⁵ Ha77i malkkataa, pulaaliyaa, maazingqiyaa, diittaanne cora baqettan waaxettida diittaa kaa7iyooogaa siyiyo wode, taani essido misiliyaayo gufannidi goinnikko, daro lo77o. SHin intte goinnennan ixikko, sohuwaara eexxiya itoone tamaa giddon olettana. Ai xoossee inttena ta kushiyaappe ashshana?" yaagiis.

¹⁶ Sidiraaqi, Misaaqinne Abddanaagoi kawuwaassi zaaridi, "Kawuwau Naabukadanaxoora, ha yohuwan nuuni neeyyo zaaruwaa immanau bessenna.

¹⁷ Kawuwau, nuuni eexxiya itoone tamaa giddo olettiaakkokka, nuuni ayyo oottiyo Xoossai he tamaappe nuna ashshana danddayees. Qassi kawuwau, i nuna ne kushiyaappekka ashshana. ¹⁸ SHin kawuwau, ubba i nuna ashshennan ixxiyaakkokka, nuuni ne xoossatuyyo oottennaagaanne neeni essido worqqa misiliyaayo goinnennaagaa era" yaagidosona.

Heezzu Aihudata Haiquwau Pirddidosona

¹⁹ He wode Naabukadanaxoori Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaago bolli hanqquwaa suulliis; suullin a som77oi etau kaseegaappe dummatiis. Tamai kase eexxiyoogaappe laappun kushiya aadhdhidi eexxanaadan azaziis. ²⁰ Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaaga qachchidi, eexxiya itoone tamaa giddo olanaadan, ba olanchchatu giddoppe mino asata azaziis. ²¹ Yaatin, ha asata, eta qoliyaara, suriyaara, huuphiyan xaaxido xaattaaranne hara maayo ubbaara gatti qachchidi, eexxiya itoone tamaa giddo olidosona. ²² Kawuwaa azazoi keehi esoo gidido gishshaunne itoone tamaikka kaseppe aadhdhi eexxiyo gishshau, Sidiraaqa, Misaaqanne, Abddanaaga taman olida he mino asata tamaa lacoi wori aggiis. ²³ Ha heezzu

qashettida asati, Sidiraaqi, Misaaqinne Abddanaagoi, eexxiya itoone tamaa giddo wodhdhididosona.

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Naabukadanaxoori bana maalaalissin eesuwan denddi eqqidi, "Nuuni qachchidi eexxiya itoone tamaa giddo olido asati heezza gidokkonaayye?" yaagidi bana zoriyaageeta oichchis.

Oichchin eti, "Kawuwau, ee heezza" yaagidi zaaridosona.

²⁵ Kawoi zaaridi, "Be7ite, taani qashuwaappekka birshshettidi, tamaa giddon yaa, haa hemeterettiya, tamaikka ainne bochchenna oiddu asata be7ais! Oidanttoi qassi xoossatu na7a milatees," yaagiis.

Heezzu Aihudati Tamaappe Kiyidosona

²⁶ Yaatin, Naabukadanaxoori eexxiya itoone tamaa lanqqe shiiqidi, ba qaala xooqqu oottidi, "Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa ashkkaratoo, Sidiraaqaa, Misaaqaa, Abddanaago, kiyite! Kiyidi haayite!" yaagidi xeegiis. Yaatin, Sidiraaqi, Misaaqinne Abddanaagoi tamaa gid-doppe kiyidosona. ²⁷ Kawoppe garssaara biittaa haariyaageeti, ola gadaawati, auraajjaa haariyaageeti, kawuwaassi oottiya hara halaqati ubbai etakko shiiqididosona. SHiiqidi tamai eta bollaa bochchibeennaagaa, eta huuphiyaa binnaanaappe issoikka malaatettibeennaagaa, eta maayoikka labettibeennaagaanne tama peenoikka etan bannaagaa be7idosona.

²⁸ Hegaappe guyyiyan, Naabukadanaxoori hagaadan yaagiis; "Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaago Xoossai galatetto! I ba kiitanchchaa kiittidi, banan ammanettida ba ashkkarata ashshiis. Eti kawuwaa azazuwaa ixididosona; bantta Xoossaappe attin, hara xoossaassi oottanaappenne goinnanaappe haiqqanaagaa dosidosona. ²⁹ Hegaa gishshau, Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaago Xoossaa toochchidi haasayiya ai asikka, woikko ai kawotettikka, woikko dumma dumma qaalan haasayiya ai zareekka qanxxettanne muxettana mala, eta keettaikka laalettidi, pito doore gidana mala, taani awaajjaas. Aissi giikko, hara ai xoossinne hagaadan oottidi, asa ashshenna" yaagiis.

³⁰ Hegaappe guyyiyan, kawoi Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaaga Baabiloone biittan xooqqu xooqqu oottidi sunttiis.

Naabukadanaxoori Aimottido Naa77antto Aimuwaa

4 Kawoi Naabukadanaxoori asa ubbaassi, kawotettatu ubbaassinne dumma dumma qaalan haasayiya zaretu ubbaassi hagaadan yaagidi, dabddaabbiyaa kiittiis.

"Saro de7eetii!

² "Ubbaappe Xoqqiya Xoossai taayyo oottido maalaalissiyaabaanne oorattabaa taani intteyyo odanau koyais.

³ "A malaatai aiba gitee!

I oottiyo oorattabai aiba minoo!

A kawotetta merinaa kawotetta;

a maataikka yeletaappe yeletaa gakkanaashiina.

⁴“Taani Naabukadanaxoori ta kawo keettan gita duretettaaninne injjiyan de7ais. ⁵Issi gallassi taani tana yashshiya aimo aimottaas. Taani ta arssan zaqqullada, be7ido aimoinne ajiuutai tana daganttiis. ⁶Hegaa gishshau, ha aimuwaa birshshettaa tana erisana mala, Baabiloonen de7iya aadhdhida eranchchata ubbaa taakko ehaanaadan azazaas. ⁷He wode shareechchoti, murunniyaageeti, aadhdhida eranchchatinne xoolinttiyaa paidiyaageeti taakko yin, ta aimuwaa etau yootaas; shin eti birshshettaa tana erisanau danddayibookkona. ⁸Wurssettan ta xoossaa sunttan Bilxxaasoora geetetti xeegettiya, geeshsha xoossatu ayyaanai aani de7iyo Daaneeli taakko gelin, ayyo ta aimuwaa hagaadan gaada yootaas.

⁹“Aadhdhida eranchchatu halaqau Bilxxaasoora, geeshsha xoossatu ayyaanai nenan de7iyoogaanne ai xuurinna neeppe geemmenaagaa taani erais. Taani aimottido aimoi haggaa; ane taayyo a birshshettaa oda.

¹⁰“Taani ta arssan zaqqullada, biittaassi giddo ginan issi mittai eqqidaagaa ajiuutan be7aas; he mittau geesai daro adussa. ¹¹He mittai diccidi gitatiisinne minniis; ayyo xeerai saluwaa gakkees; sa7aappe sa7aa gaxaa gakkanaashin beettees. ¹²He mittaa haittai xeellanau lo77iyaagaa; a aifeekka keehi daro; ubbaukka miyoobi an de7ees. Bazzo do7ati a kuwan shemppidosona; saluwaa kafotikka a daashshaa giddon keexxidi de7idosona. Paxa de7iya ubbai appe miis.

¹³“Ta arssan zaqqullada, geeshsha kiitanchchai saluwaappe wodhdhishin ajiuutan be7aas. ¹⁴Ikka ba qaalaa xoqqu oottidi, hagaadan yaagiis; “Ha mittaa qanxxite; a tashiyaa karite; a haittaakka pirxxite; a aifiyaakka laalite. A garssan de7iya do7atinne a daashshan de7iya kafoti ubbai baqatona. ¹⁵SHin durumaanne a xaphuwaa birataappenne nahaasiyaappe qoxxido sanssalatan qachchidi, biittan, maataa giddon aggi bayite. Saluwaappe wodhdhiya akkan ka77o; qassi bazuwan maataa giddon do7aara de7o. ¹⁶A wozanai kahai asaagaappe do7aagau laametto. Hegaadan hanidaashin, a bolli laappun laittai wuro.

¹⁷Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta ubbaa haariyoogaa, kawotetta i ba koyiyo uraassi immiyoogaanne harai atto, asa ubbaappe karettidaageetakka i sunttiyoogaa paxa de7iya asai ubbai erana mala, qasho qofaa kiitanchchati awaajjidosona. Pirdaakka geeshshati odidosona” yaagiis.

¹⁸“Taani Kawoi Naabukadanaxoori aimottido aimoi haggaa. Ha77i simmi Bilxxaasoora, taayyo a birshshettaa oda. Aissi giikko, ta kawotetta giddon de7iya aadhdhida eranchchatuppe issoinne tana birshshettaa erissanau danddayibeenna; shin geeshsha xoossatu ayyaanai nenan de7iyo gishshau, neeni danddayaasa’ yaagaas.

Daaneeli Aimuwaa Birshshiis

¹⁹“He wodiyen Bilxxaasoora geetettiya Daaneeli dagammidi, haniyoobaa xayiiis. I ba qofan shabbiretti-d gishshau, guutta wodiyaa co77u giidi takkiis.

Yaatin, kawoi, ‘Bilxxaasoora, ha aimoinne a birshshetta nena daganttoppo’ yaagiis.

“Yaagin Bilxxaasoori zaaridi, ‘Ta godau, ha aimoi nena ixxiyaageetussi, a birshshettaikka qassi ne morkketussi gideerenneeshsha! ²⁰Neeni aimuwan be7ido mit-tai, diccidi minnidaagee, xeerai saluwaa gakkidoogee, sa7aappe sa7aa gaxaa gakkanaashin beettidaagee, ²¹haittai xeellanau lo77idoogee, aifeekka keehi dari-doogee, ubbau miyoobi an de7iyoogee, bazzo do7ati a kuwan shemppidoogeenne saluwaa kafotikka a daashshaa giddon keexxidi de7idoogee, ²²kawuwau, he mittai nena! Neeni gitatadasanne minnadasa; ne gitatetta diccidi, saluwaa gakkiiis; ne kawotaa maataikka sa7aa gaxaa gakkiiis.

²³“Kawuwau, neeni geeshsha kiitanchchai saluwaappe wodhdhidi, “Ha mittaa qanxxidi xaissite; shin a durumaanne a xaphuwaa birataappenne nahaasiyaappe qoxxido sanssalatan qachchidi, biittan, maataa giddon aggi bayite. Saluwaappe wodhdhiya akkan i ka77o; laappun laittai wurana gakkanaashin, bazzo do7adan de7o!” giyo wode be7adasa.

²⁴“Kawuwau, a birshshetta haggaa. Hagee Ubbaappe Xoqqiya Xoossai ta godaa kawuwaa bolli polanau kiittido pirddaa. ²⁵Neeni asa gid-doppe goodettada, bazzo do7atuura issippe de7ana. Neeni booradan maataa maananne saluwaappe wodhdhiya akkan ka77ana. Qassi Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta ubbaa haariyoogaanne kawotetta ba koyido urau immiyoogaa neeni erana gakkanaashin, laappun laittai ne bollan aadhdhana.

²⁶“Durumai ba xaphuwaara biittan attanaadan azazettidoogee, neeni saluwaa Xoossai biittaa ubbaa haariyoogaa eriyo wode, ne kawotetta neeyyo simmanaagaa bessees. ²⁷Hegaa gishshau, kawuwau, ta zoriyaa ekka. Nagaraa oottiyoogaa aggada, xillobaa ootta; huqqunnettidaageeta naaqqiyoogaa aggada, etau qaretta. Yaatin, geella neeni saro de7ana wodee aduqqikkonne’ yaagiis.

²⁸“Hagee ubbai Kawuwaa Naabukadanaxoora bolli gakkiiis. ²⁹Tammenne naa77u aginaappe guyyiyan, kawoi Baabiloonen de7iya kawo keettaa bolli dembbayi keexxidosan hemettiiddi ³⁰hagaadan yaagiis; ‘Hagee ta kawo keetta an de7ana mala, taani ta gita wolqqan, ta gitatettaa bonchchuwaassi gimmbissido Baabiloone katamaa gitaa gidennee?’ yaagiis.

³¹“I haasayidi wurssennan de7ishin, saluwaappe hagaadan giya qaalai puttu giis; puttu giidi, ‘Kawuwaa Naabukadanaxoora, ne bollan pirddettida pirddai haggaa; ne kawotetta neeppe ekettiis. ³²Neeni asaa gid-doppe goodettada, bazzo do7aara daana; neeni booradan maataa maana. Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta ubbaa haariyoogaanne kawotetta i ba koyido uraassi immiyoogaa neeni erana gakkanaashin, laappun laittai ne bolli aadhdhana’ yaagiis.

³³“Naabukadanaxoora bolli giidobai sohuwaarakka polettiis. Asa gid-doppe goodettidi, booradan maataa miis. A bollaikka saluwaappe wodhdhiya akkan

ka77iis. A binnaanai ankkuwaa baalliyaadan, a xugunt-
taikka kafuwaa xugunntaadan dicciis.

Naabukadanaxoori Xoossaa Galatiis

³⁴ “He laappun laittai wurido wode, taani
Naabukadanaxoori xoqqu gaada saluwaa xeellaas; ta
wozanai kahaikka simmiis. Simmin Ubbaappe Xoqqiya
Xoossaa galataas; merinau de7iyaagaakka
bonchchaasinne sabbaas.

“A maatai merinaa maataa;
a kawotettaikka yeletaappe yeletaa gakkanaashiina.

³⁵ Sa7an de7iya asai ubbai

ayyo aibanne gidenna.

Saluwan de7iya kiitanchchatu bollinne

sa7an de7iya asaa bolli

i ba dosaa oottees.

A kushiyaa teqqanau danddayiyaabi baawa,

woikko a ‘Ai oottai?’ yaagidi

oichchiyaabi baawa.

³⁶ “Ta wozanai simmaananne, ta kawotettaa
bonchchuwaa gishshau, ta angganne ta puulai taayyo
simmi aggiis. Kase tana zoriyaageetinne ta oo-
sanchchati tana koyidosona. Taani ta kawotettan min-
naas; kaseegaappekka aadhdhiya gitatettaa taayyo gu-
jettiis.

³⁷ “Ha77i simmi taani Naabukadanaxoori saluwaa
Kawuwaa galatais; a xoqqu xoqqu oottaisinne
bonchchais. Aissi giikko, i oottiyoobai ubbai likke; a
ogeti ubbaikka xillo; qassi otoruwan biyaageeta i
kaushshanau danddayees” yaagidi xaafiis.

Kawuwaa Belshshaaxaara Gibiraa

5 Issi gallassi Kawoi Belshshaaxaari ba oo-
sanchchatuppe issi sha7atussi gibiraa giigissiiis;
giigissidi etaara issippe woiniyaa eessaa uyiis.

² Belshshaaxaari woiniyaa eessaa uyidi, ba aawai
Naabukadanaxoori Yerusalaamen de7iya Beeta Maqi-
dasiyaappe ehiido worqqaappenne biraappe oosettida
ushsha miishshata ehaana mala azaziis. Aissi giikko,
inne a oosanchchati, a keettaayetinne a baakkoti ub-
bai he ushsha miishshatun eessaa uyana mala, i koyiis.

³ Yaatin, eti he Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta
Maqidasiyaappe ehiido worqqaappe oosettida ushsha
miishshata kawuwaayyo ehiidosona. Ehin kawoi, a oo-
sanchchati, a keettaayetinne a baakkoti he mi-
ishshatun tigettida woine eessaa uyidosona. ⁴ Eti he
woine eessaa uyiddi, worqqaappe biraappe, na-
haasiyaappe, birataappe, mittaappenne
shuchhaappe oosettida xoossata galatidosona.

⁵ He wode qoppennan de7ishin, asa kushe biradhd-
heti auppekko kiyidi yiidi, kawo keettan meeshettida
godaa bollan, xomppiyaa wottiyo ballaa sinttan xaafi-
dosona. He kushee xaafiyo wode, kawoi ba huuphen
be7iis. ⁶ Be7in a som77oi laamettidi, bidintta milatiis;
qassi yashshan a gaadee kokkoriis; a gulbbataikka
ixxiis.

⁷ Kawoi ba qaalaa xoqqu oottidi, murunniyaageeta,
aadhdhida eranchchatanne xoolinttiyaa paidiyaageeta
ehaanaadan azaziis. Eti yin Baabiloone aadhdhida er-
anchchata hagaadan yaagiis; “Ha xifatiyaa nabbabidi,
a birshshettaa tau yootiya uri ooninne, ochchaa teeraa
milatiya maayuwaa maayana; a qooriyan worqqa
sanssalataa aattana; qassi i ta kawotettaa haariya
heezantto asa gidana” yaagiis.

⁸ Hegaappe guyyiyan, kawuwaa aadhdhida er-
anchchati ubbai a sintti aadhdhdidosona; shin etappe
ooninne he xifatiyaa nabbabanau, woikko a birshshet-
taa odanau danddayibeenna. ⁹ Hegan Kawoi
Belshshaaxaari kaseegaappe aadhdhi dagammin, a
som77oikka kaseegaappe aadhdhi bidintta milatiis. A
oosanchchatikka haniyoobaa xayidosona.

¹⁰ Kawoinne a oosanchchati wocamiyoogaa a
aayiyaa kawiyaa siyada, eti gibiraa miyo aaho keettaa
gelada, hagaadan yaagaasu; “Kawuwau, merinau
de7a! Ha qofan keehi shabbirettoppa; ne som77oikka
laamettoppo. ¹¹ Geeshsha xoossatu ayyaanai an
de7iyo issi asi ne kawotettaa giddu de7ees. Erai,
akeekainne xoossatuugaa mala aadhdhida eratettaa
an de7ees. Kase ne aawai Kawoi Naabukadanaxoori a
shareechchotussi, murunniyaageetussi, xoolinttiyaa
paidiyaageetussinne aadhdhida eranchchatussi ha-
laqa oottidi sunttiis. ¹² Aissi giikko, ayyo lo77o
ayyaanai, erainne akeekai de7ees; aimuwaa bir-
shshanau, qan77ishiyaa odanaunne xuuraa qonccis-
sanau i danddayees. Hegaa gishshau, kawoi Bilxxaa-
soora giidi sunttido Daaneela xeesa. I neeyyo xifatiyaa
birshshettaa odana” yaagaasu.

Daaneeli Xifatiyaa Birshshiis

¹³ He wodee Daaneela kawuwaakko ehin, kawoi a ha-
gaadan yaagiis; “Neeni Daaneelee? Ta aawai kawoi Yi-
hudaappe omooddidi ehiidoogeetuppe issuwaa giyoi
nenee? ¹⁴ Xoossatu ayyaanai nenan de7iyoogaanne
erai, akeekainne keehi aadhdhida eratettaa neeyyo
de7iyoogaa taani siyaas. ¹⁵ Ha xifatiyaa nabba-
banaunne a birshshettaa taayyo odanau murun-
niyaageetinne aadhdhida eranchchati yiidosona; shin
eti birshshettaa taayyo odanau danddayibookkona.

¹⁶ Neeni birshshettaa odanaunne deexo oishatu
zaruwaa immanau danddayiyoogaa taani siyaas.
Ha77i simmi neeni ha xifatiyaa nabbabanaunne a bir-
shshettaa taayyo odanau danddayikko, ochchaa teer-
aa milatiya maayuwaa maayana; ne qooriyan worqqa
sanssalataa aadhdhana; qassi neeni kawotettaa
haariya heezantto asa gidana” yaagiis.

¹⁷ Yaagin Daaneeli kawuwaassi zaaridi, “Neeni im-
miyo imoi neessa gido; ne woiuwaakka hara urau im-
ma. Taani mati xifatiyaa kawuwaassi nabbabana; bir-
shshettaakka odana.

¹⁸ “Kawuwau, Ubbaappe Xoqqiya Xoossai ne aawaa
Naabukadanaxoorassi kawotaa, gitatettaa,
bonchchuwaanne angгаа immiis. ¹⁹ I ayyo immido gi-
tatettaa gaasuwan he asatinne dumma dumma
qaalaa haasayiya zareti ayyo yayyidosonanne kokkori-

dosona. Ba woranau koyiyoogaa woriis; ashshanau koyiyoogaakka ashshiis; ba xoqqissanau koyidoogaakka xoqqissiis; kaushshanau koyidoogaakka kaushshiis. ²⁰ SHin i otorettido wodenne a wozanai muumido wode, ba kawotaa araataappe wodhdhiis; a bonch-choikka qaarettiis. ²¹ Asaa giddoppe goodettiis; a wozanai kahaikka laamettin, do7a mala gidliis. Booradan maataa miiddi, dembbaa haretuura issippe de7iis. A bollaikka saluwaappe wodhdhiya akkan ka77iis. Hegeekka Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta ubbaa haariyoogaanne i ba koyido uraassi immiyoogaa i erana gakkanaassa.

²² "SHin nenoo, Belshshaaxaaraa, neeni a na7ai he ubbaa eraiddakka, ne huuphiyaa ziqqi oottabaakka. ²³ Qassi Saluwaa Godaa bollan otorettada, ne huuphiyaa xoqqu xoqqu oottadada. A Beeta Maqidiyasiyaaappe bonqqiyani yiida worqqa miishshata neeni ehiissin, ne oosanchchati, ne keettaayetinne ne baakkoti woiniyaa eessaa etan uyidosona. Qassi xeellanau, siyanaunne eranau danddayenna xoossata, biraaappe, worqqaappe, nahaasiyaappe, birataappe, mitaappenne shuchchaappe oosettidaageeta galatadada. Ne shemppuwaanne ne gela kessaa ba kushiyani oiqqida Xoossaa bonchchabaakka. ²⁴ Hegaa gishshau, ha kushe biradhdheti appe kiittettin, ha xifatee xaafettiis.

²⁵ "Xifateekka, 'MANEE, MANEE, TAQEEL, UUFARSSIIIN' yaagiyaagaa. ²⁶ A birshshettaikka haggaa; MANEE (qoodettiis) giyoogee Xoossai ne kawotaa laitaa qoodidi, wuranaadan oottiis giyoogaa.

²⁷ TAQEEL (mazzanettiis) giyoogee meezaanan mazzanettada, kauyyada beettadada giyoogaa.

²⁸ PAREES (shaahettiis) giyoogee ne kawotetta shahettidi, Meedoonatuyyoonne Parssetuyyo imettiis giyoogaa" yaagiis.

²⁹ Hegaappe guyyiyan, Belshshaaxaari azazin, ochcha teeraa milatiya maayuwa Daaneela maizzidosona; a qooriyankka worqqa sanssalataa aattidosona; qassi kawotetta haariya heezantto asa gidanaadan awaajjidosa.

³⁰ He galla qammi morkketi gelidi, Baabiloone Kawuwaa Belshshaaxaara woridosona. ³¹ Worin a kawotetta Meedooniyaa Daariyoosi ekkiis. He wode Daariyoosayyo laittai usuppun tammanne naa77a.

Daaneeli Gaammotu Ollan Olettiis

6 Kawoi Daariyoosi ba kawotetta ubbaa giddon baappe garssaara biittaa haariya xeetanne laatumu asata sunttiyoogee lo77o giidi qoppiis. ² Qassi kawuwaassi aibanne pacissennaan, he biittaa haariyaageeta xeellana mala, heezzu asata halaqa oottidi dooriis; doorettidaageetuppe issoi Daaneela.

³ Daaneeli oosuwa oottanau bau de7iya dumma eran hara halaqatuppenne biittaa haariyaageetuppe aadhdhidi beettiis. Hegaa gishshau, kawoi a ba kumetta kawotetta bolli bolla oottidi sunttanau halchchiis.

⁴ Yaatin, biittaa haariyaageetinne halaqati Daaneela mootanau, i aissiyoo aisuwa bolli bala demmana giidi

koyidosona. SHin i keehi kiphatanne ammanettiya asa; qassi geellabaa oottenna asa gidido gishshau, a mootanau a bolli aiba balanne demmibookkona.

⁵ Wurssettan eti giiddi, "A Xoossaa higgiiya baggaara gidikkoppe attin, hara baggaara Daaneela mootiyoobaa demmokko" yaagidosona.

⁶ Hegaappe guyyiyan, biittaa haariyaageetinne halaqati issippe kawuwaakko biidi, hagaadan yaagidosona; "Kawuwau Daariyoosaa, merinau de7a! ⁷ Nuuni ne kawotetta oosuwa oottiya halaqati, biittaa haariyaageeti, ola gadaawati, zoriyaageetinne aurajjaa haariyaageeti ubbai maayido issi zoretai de7ees. Hegeekka hachchippe biidi hasttamu gallassai gakkanaashin, ai asinne nena kawuwaa woossanaappe attin, hara ai asakka woikko ai xoossakka woossennaadan, neeni awaajuwa kessanaassa; geelladan woossiyaabi de7ikko, gaammotu ollan oletanaadan neeni azazanaassa. ⁸ Simmi kawuwau, ha awaajoi shaarettenna Meedoonatunne Parssetu higgiaadan, minonne laamettennaagaa gidana mala parama" yaagidosona. ⁹ Hegaa gishshau, Kawoi Daariyoosi awaajuwa xaafidi paramiis.

¹⁰ Daaneeli awaajoi parametti kiyidoogaa erido wode, ba soo biis; biidi bolla pooqiyani de7iya kifiliyaa geliis. He kifiliyaa maskkootee Yerusalaame baggi simmido dooyetti uttadaashin, ba kase woossiyogaadanka gulbbatidi, ba Xoossaa galatiiddi, hachchi hachchi heeztutoo woossiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, ha asati issippe biidi, Daaneeli ba Xoossaa woossishiinne maaduwa oichchishin demmidosa. ¹² Demmido kawuwaakko biidosona; biidi kawuwaa, "Kawuwau, ha hasttamu gallassatu gididon nena woossanaappe attin, hara ai asakka woikko ai xoossakka woossiyaabi gaammotu ollan oletanaadan awaajjabeikkiiyye?" yaagidi awaajuwaabaa haasayidosona.

Kawoi zaaridi, "Awaajjaas; awaajoi shaarettenna Meedoonatunne Parssetu higgiaadan minnidaagaa" yaagiis.

¹³ Yaagin eti, "Kawuwau, yaatin hekko Yihudaappe omoodettidi, yiidaageetuppe issuwaa gididi Daaneeli, neeyookka neeni paramada kessido ne awaajuwaayookka azazettenna. I ha77ikka hachchi hachchi heeztutoo ba Xoossaa woossee" yaagidosona.

¹⁴ Kawoi heggaa siyido wode keehi azzaniis; Daaneela ashshanau qofaa qachchidi, awai wullana gakkanaashin, ashshiyo ogiyaa ubbaa koyiis.

¹⁵ He wode asati issippe kawuwaakko biidi, "Kawuwau, Meedoonatunne Parssetu higgiaadan gidikko, kawoi awaajjido awaajoi woikko azazido azazoi laamettennaagaa neeyoo era" yaagidosona.

¹⁶ Hegaa gishshau, kawoi azazin, Daaneela ehiidi, gaammotu ollan olidosona. Olishin kawoi Daaneela, "Neni ubbaton goinniyo Xoossai nena ashsho" yaagiis. ¹⁷ Eti shuchchaa ehiidi, ollaa doonaa baridosona; ooninne Daaneela hegaappe kessennaadan, kawoi ba maatafaanne ba kawotetta halaqatu maatafaa gordido shuchchaa bolli wottiis. ¹⁸ Hegaappe guyyiyan,

kawoi ba keettaa simmidi, quma meennaaninne pashkkissiyaabaa aibakka baakko shiishshennan, xiskkuwaara xayidi aqiis.

¹⁹ Maallado guuran kawoi denddidi, eesotiiddi gaam-motu ollaakko biis. ²⁰ Ollaakko bi gakkidi hirggiiddi, "De7o Xoossaa ashkharau Daaneelaa, neeni ubbaton goinniyo ne Xoossai nena gaammotuppe ashshanau danddayidee?" yaagidi xeesiis.

²¹ Daaneeli zaaridi, "Kawuwau, merinau de7a! ²² Ta Xoossai bari kiitanchchaa kiittidi, gaammotu doonaa gorddiis; eti tana bochchibookkona. Aissi giikko, taani a sinttan xillo. Qassi kawuwau, taani ne sinttankka moorobaa oottabeikke" yaagiis.

²³ Yaagin kawoi keehippe ufaittiis; ufaittiidi Daaneela ollaappe kessanaadan azaziis. Daaneeli ollaappe kiyiis; ba Xoossan i ammanettido gishshau, a bollan aiba deshettikka beettibeenna.

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Daaneela mootida asata ehaanaadan kawoi azaziis. Azazin eti oiqettidi, bantta maccaasaaranne bantta naatuura issippe yiidi, ubbaikka gaammuwaa ollan olettidosona. Eti ollaa duge gakkennan de7ishin, gaammoti sophi ekkidi, eta meqettaa mentteretti aggidosona.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, Kawoi Daariyoosi asaa ubbaassi, kawotettatussi ubbaassinne duma duma qaalan haasayiya zaretussi ubbaassi hagaadan yaagidi xaafiis;

"Saro de7eetii!

²⁶ "Ta kawotettan de7iya asai ubbai Daaneela Xoossaa yayyana malanne kokkorana mala, taani awaajuwaa kessaas.

"Aissi giikko, i de7o Xoossaa;

qassi i merinau de7iyaagaa.

A kawotettai mulekka xayenna;

a kawotaa maataikka mule antenna.

²⁷ I ashsheesinne

metuwaappe kessi ekkees.

Saluwankka sa7ankka

malaataanne ooratabaa oottees.

Daaneela gaammotu doonaappe

ashshidaagee a!" yaagiis.

²⁸ Hegaa gishshau, ha Daaneeli Daariyoosa kawotetta wodenne Parssiya Qiiroosa kawotetta wode ubban ishalidi de7iis.

Daaneeli Be7ido Oiddu Do7atu Ajjuuataa

7 Baabiloone Kawoi Belshshaaxaari kawotido koiro laitti, Daaneeli ba arssan zaqqullidi, aimuwaanne ajjuuataa be7iis. I ba aimuwan be7ido aife yohota xaafiis.

² Daaneeli hagaadan yaagidi xaafiis; "Qammi taani ta ajuutan saluwaappe yiida oiddu carkkoti wogga abbaa bul77akkishin be7aas. ³ Qassi issai issuwaappe dummatiya oiddu gita do7ati abbaappe kiyidosona.

⁴ "Koiro do7ai gaammo milatees; qassi ayyo ankuwaadan qefee de7ees. Ta xeellishin, a qefee shodettin, biittaappe denndidi, asadan naa77u

gediyan eqqanaadan oosettiis; qassi asa wozanaikka au imettiis.

⁵ "Qassi naa77antto do7ai issi baggaa xoqqu giidi eqqida beere giyo iita do7aa milatees. He do7ai heezzu gaille meqettaa ba doonan baaridi, ba achchan saxxi oiqqiis. Yaatidaagee, 'Dendda; denndada daro ashuwaa ma' geetettiis.

⁶ "Hegaappe simmin qassi, maahe milatiya hara do7aa be7aas. A zokkuwan kafuwaa qefe milatiya oiddu qefeti de7oosona. Qassi ayyo oiddu huupheti de7oosona. Ha do7aayyo haariyo maatai imettiis.

⁷ "Hegaappe simmin, qamma ajuutan yashshiya, daganttiyaanne keehippe minniya oiddantto do7aa be7aas. Ayyo gita birata achchati de7oosona. I banan gaittidabaa ubbaa etan mentterettidi meesinne miishin attidaagaa bari gediyan yererettees. Kase ta be7ido do7atu ubbaappe i dummatees; ayyo tammu kacee de7ees. ⁸ Taani ha kacetubaa qoppishin, he kacetu giddoppe hara issi guutta kacee kiyishin be7aas; he kacee hankko kacetuppe heezzata xoqollidi oliis. Ha kaciyaassi asa aife milatiya aifeenne otoruwan haasayiya inxxarsai de7ees.

Merinaasappe De7iyaagaabai Qonccido Ajjuuataa

⁹ "Taani hegaa xeellishin, kawotaa araatai utettau giigidosona. Giigin Merinaasappe De7iyaagee ba araatan uttiis. A maayoi shachchaadan, a huuphiyaa binnaanaikka puuttuwaadan bootta. A araatainne araataa irzzoti tamaadan lacottoosona. ¹⁰ Tamaa shaafai pulttidi, a araataa giddoppe kiyees. Sha7utoo sha7ati ayyo oottoosona; qassi daro miilooneti a sinttan eqqidodosona. Yaatidaashin pirddaa pirddiyoogee doomettiis; maxaafatika dooyettidosona.

¹¹ "Ha guutta kacee haasayiyo ooro qaalai taayyo siyettiyo gishshau, taani ha77ikka tolada xeellaas. Xeellishin eti ha do7aa woridi, eexxiya taman a olidi xaissidosona. ¹² Hankko heezzu do7ata gidikko, eta maataikka ekettiis; shin eti keerettida wodiya paxa de7ona geetettidosona.

¹³ "Qassikka taani he qamma ajuutan, asa na7a milatiyaagee saluwaa shaaraara yiyaagaa be7aas. Yiidaagee Merinaasappe De7iyaagaakko shiiqin, eti a a sintti aattidosona. ¹⁴ Asai ubbai, kawotettati ubbainne duma duma qaalan haasayiya zareti ubbai ayyo haarettana mala, maatai, bonchchoinne kawotettai ayyo imettiis. A maatai merinau shaarettenna maataa; a kawotettai mulekka xayennaagaa.

Ajjuuataa Birshshettaa

¹⁵ "Tana Daaneela gidikko, ta be7idoban ubban dagammaas; ta ajuutaikka tana shabbariis. ¹⁶ Yaatin, taani hegaa eqqidaageetuppe issuwaakko shiiqada, ha ubbaassi tumu birshshettaa aibakko oichchaas. Oichchin i taayyo a birshshettaa ubbaa hagaadan yaagidi odiis; ¹⁷ "Ha oiddu gita do7ati ha sa7an sinttappe denndana oiddu kawotettata. ¹⁸ SHin Ubbappe Xoqqiya Xoossaa geeshshati a kawotettaa ekkidi,

merinau banttassa oottana; meri merinau kawotettaa eti laattana' yaagiis.

¹⁹“Hegaappe guyyiyan, taani hara do7atu ubbaappe dummatidi yashshiya oiddantto do7aassi de7iya tumu birshshettaa eranau koyaas. He do7aassi birata achchainne nahaase birata xugunttai de7ees; i banan gaittidabaa ubbaa mentterettidi meesinne miishin atidaagaa bari gediyan yererettees. ²⁰Qassi ha do7aa huuphiyan de7iya tammu kacetubaanne qassi guyyeppe kiyidi, etappe heezzata xoqolli olida qeeri kaciyaabaakka eranau koyaas. He qeeri kaciyaassi aifetinne ooro qaalaa haasayiya inxxarssai de7ees. He kacee hankkootu ubbaappe aadhdi yashshiyaagaa. ²¹Taani xeellishin, ha kacee geeshshatuura olaa gaittidi, Merinaasappe De7iyaagee yaana gakkanaashin, eta xooniis. Hegaappe guyyiyan, Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa geeshshatussi pirddai pirddettiis; eti kawotettaa laattiyo wodeekka gakkiiis.

²³“I taayyo birshshettaa hagaadan yaagidi yootiis; ‘Oiddantto do7ai ha sa7an sinttappe denddana oiddantto kawotettaa. He kawotettaa hara kawotettaa ubbaappe dumma; biittaa sa7aa i maana, yedhdhananne mentterettana. ²⁴Qassi tammu kaceti ha kawotetatuppe denddana tammu kawota. Hegaappe guyyiyan, kase tammu kawotuppe dummatiya hara kawoi denddana. I etappe heezzu kawota xoonidi haarana. ²⁵I Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa bolli xalidi haasayana; a geeshshataakka huqunnana. Qassi wodetanne wogaa laammanau qaaqqatana. Wodee, wodetinne wodiya baggai gakkanaashin geeshshati a maataappe garssaara haarettana.

²⁶“SHin hegaappe guyyiyan, pirddaa pirddiyoogee doomettana; doomettin a maatai mulee ekettana; ekettidi merinau xayana. ²⁷Saloppe garssaara de7iya kawotettatu ubbaa maatai, wolqqainne gitattetai Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa geeshsha asatuyyo imettana. A kawotettaikka merinaa kawotetta gidana; deriyaa haariyaageeti ubbati ayyo azazettananne ayyo oottana' yaagiis.

²⁸“Ta ajuutaabai hagan wuriis. Taani Daaneeli, ta qofan daro shabbarettaas; ta som77oikka heгаа erisees. SHin ubbabaakka taani ta wozanan wottaas” yaagidi xaafiis.

Daaneeli Be7ido Dorssa Orggiyaanne Deeshsha Orggiyaa Ajuutaa

8 Belshshaaxaari kawotido heezantto laitti, taani Daaneeli hegaappe kase be7ido ajuutaappe hara ajuutaa be7aas. ²He ajuutan ai be7idanaa giikko, Elaama biittan Suusa giyo kataman, Uulaaya giyo shaafaa lanqen eqqidaagaa tana be7aas.

³He shaafaa lanqen naa77u adussa kaceti de7iyo dorssa orggee eqqiis. Naa77u kacetuppe isoi guyyeppe mokkiis; shin koiro makkidaagaappe aduqqees. ⁴He dorssa orggee ba kaciyan qaicanau, arggo baggi, huuphessa bagginne tohossa baggi xenggishin be7aas. Aara eqettanaunne a wolqqaappe

kessi ekkana ai meheenne danddayibeenna. I ba koyidoogaa oottiis; yaatidi bana gitayiis.

⁵Taani ha ajuutaabaa qoppishin, issi deeshsha orggee arggo baggappe kiyidi, biittaa sa7aa kanttidi, tohoi sa7aa yedhdhennan yiis; ayyo naa77u aifetuppe gidduwan issi wogga kacee de7ees. ⁶Ikka daro hanqquwaara jaamidi, shaafaa lanqqiyan taani be7ido naa77u kaciyaara de7iya dorssaakko, waretau xenggiiddi yiis. ⁷Yi gakkidi, daro yiillotidi, taani xeellishin, dorssa orggiyaa kaceti naa77aikka meqqana gakkanaashin, iita dom77ettaa dom77iis. Dorssa orggiyaassi aara eqettanau wolqqai baawa; heгаа gishshau, deeshsha orggee a onggidi, yedhdhi eqqiis. Deeshsha orggiyaa wolqqaappe he dorssa orggiyaa ashshiyaabi baawa.

⁸He deeshsha orggee keehi gitatiis; shin a wolqqai dari dari biyo wode, a wogga kacee meqqiis; meqqidaagaa sohuwan, oiddu wogga kaceti biittaayyo oiddu bagga ginaakko simmidi diccidosona. ⁹Ha oiddu kacetuppe issuwaa bolli hara guutta kacee makkidi, wolqqan tohossakko, arshshokkonne Israa7eela biittaakko simmidi dicciis. ¹⁰I biidi saluwan de7iya olanchchata gakkanaashin dicciis; diccidi saluwaa xoolinttetuppe unddennaageeta sa7an duge olidi, eta yedhdhiis. ¹¹Qassi i bana xoqqu oottidi, olanchchatu Gadaawaara likkisiis. Hachchi hachchi assi yarshshiyu xuuggiyo yarshshuwaakka teqqiis. Qassi a Beeta Maqidasiyaakka laaliis. ¹²Makkalaa gaasuwan geeshshatu olanchchatinne hachchi hachchi yarshshiyu yarshshoi he kaciyaassi imettiis. Tumaikka sa7an olettiis; he kacee oottiyoobai ubbai ayyo injjetiis.

¹³Hegaappe guyyiyan, issi geeshsha kiitanchchai haasayishin taani siyaas. Hankko geeshsha kiitanchchai ha kiitanchchaa, “Ha hachchi hachchi yarshshiyu yarshshuwaa ajuutai polettana wodee audee? Ha makkalai bashshaa ehiiddi, aude gakkanaashin gam77anee? Qassi saluwaa olanchchatinne geeshsha sohoi aude gakkanaashin yerettiiddi de7anee?” yaagidi oichchiis.

¹⁴Yaagin koiro geeshsha kiitanchchai zaaridi, “Naa77u sha7anne heezzu xeetu maalladoinne omarsasai gakkanaashin gam77ana; heгааappe guyyiyan, Beeta Maqidasee geeyana” yaagidi yootishin siyaas.

Kiitanchchai Gabreeli Ajuutaa Birshshiis

¹⁵Taani, Daaneeli, ha ajuutaa be7aidanne a birshshettaa eranau qoppaidda de7ishin, issi asalatiyaagee ta sinttan eqqidaagaa be7aas. ¹⁶Qassi taani Uulaaya SHaafaappe, “Gabreelaa, ha bitaniyaassi ha ajuutaa birshshettaa yoota” yaagiya cenggurssaa siyaas.

¹⁷I yiidi taani eqqido sohuwaa matido wode, taani dagammada, ta som77uwaa biittau duge zaarada kunddaas. Kunddin i tana, “Asa na7au, ha ajuutai wurssettaa wodiyaabaa bessiyaagaa gidiyooogaa akeeka” yaagiis.

¹⁸I tanaara haasayiyo wode, taani biittan gufannada, xiskkuwaa kaira uttaas. Yaatin, i tana biittaappe pude

denttidi, ta gediyan essiis. ¹⁹ Essidi tana, “Siya, taani GODAA hanquuwa wurssettan hananau de7iyaabaa yootais; aissi giikko, ha ajjuutai GODAI keeri wottido wurssettaa wodiyan hananabaa yootees.

²⁰ “Neeni be7ido naa77u kaciyaara de7iya dorssa orggee Meedoonanne Parsse kawotu leemiso.

²¹ Deeshshaa orggee qassi Giriike kawuwaa leemiso; a naa77u aifetuppe gidduwan de7iya wogga kacee koiro kawuwaa. ²² Kacee me77i wodhdhin, a sohuwan makkida oiddu kaceti a kawotettaappe shaahettidi kiyana oiddu kawotettatu leemiso; shin eta wolqqai koiroogaa wolqqaa gakkenna.

²³ “Eta kawotettaa wurssettai gakkiiyo wodenne eta makkalai zawaa gakkiiyo wode, issi meqettaa iitanne cimmiya cincca kawoi denddana. ²⁴ I keehi mino gidana; shin ba wolqqaana gidenna. Daganntiya bashshaa i bashshana; i oottiyoobai ubbabai ayyo injjetana. I mino asatanne geeshsha asata xaissana. ²⁵ I cimmiyo gishshau, ayyo injjetana; qassi i bana ubbaappe xoqqu xoqqu oottana. Eti sa7i saro gi utti-daashin, etappe darota worana; qassi halaqatu Halaqaara i eqettana. SHin asi bochchennan i bau xayana.

²⁶ “Neeyyo odettida naa77u sha7anne heezzu xeetu maalladuwaanne omarsaa xeellia ajjuutai tuma; shin daro wodiyaappe guyyiyan polettanau de7iyo gishshau, gorddada maatafaa a bolli wottada naaga” yaagiis.

²⁷ Taani Daaneeli, keehi daafurido gishshau, sahetta daro gallassaa zin77aas. Hegaappe guyyiyan dendada, kawuwaa oosuwa baas. Ha ajjuutan taani keehippe shabbirettaas; akeekanauka danddayabeikke.

Daaneeli Ba Asaa Gishshau Woossiis

9 Meedoonna biittaa asa gidiya Arxxekssiisa na7ai Daariyoosi Baabiloonen kawotiis. ² I kawotido koiro laitti, taani Daaneeli, Geeshsha Maxaafata nababaa; nabbabaidda hananabaa yootiya Ermmaasasi GODAI yootidoogaadan Yerusalaamee laappun tammu laittaa kolettidi gam77anau de7iyoogaa akeekaas.

³ Hega gishshau, taani Godaakko Xoossaakko simmaas; simmada waaruwaa maayada, bidinttaa bolli uttada, xoomaidda, a woossaisinne ayyo watiwatais.

⁴ Taani nagaraa paaxaidda, GODAA ta Xoossaa haagan yaagada woossaa; “Abeet Godau, wolqqaanne yashshiya Xoossau, nena siiqiyaageetuyyoonne ne azazuwaayyo eeniyaageetuyyo ne aggenna siiquwaanne maachchaa naagiyaagoo, ⁵ nuuni nagaraa oottidanne balida; nuuni iitabaa oottidanne makkalida; ne azazuwaappenne ne wogaappe wora simmida. ⁶ Nu kawotuyyo, nu halaqatuyyo, nu aawatuyyoonne biittan de7iya asa ubbaayyo ne sunttan hananabaa yootida ne ashkharati odidoogaa siyennan ixida.

⁷ “Abeet Godau, neeni xillo; shin nuuni hachchi yeellaa maayida. Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya asai ubbai, nuuni neeyyo ammanettennan ixin, neeni haahoi biittaaninne mata biittan laalido Israa7eela asai ub-

bai yeellatida. ⁸ Abeet Godau, nuuni, nu kawoti, nu halaqatinne nu aawati nena naaqqido gaasuwan yeellaa maayida. ⁹ SHin nuuni ayyo makkalidabaa gidikkokka, Godai nu Xoossai maariyaagaanne atto yaagiyaagaa. ¹⁰ Nuuni GODAASSI, nu Xoossaassi, azazettibookko; qassi hananabaa yootiya ba ashkharatu baggaara i imido a higgiiyaa naagibookko. ¹¹ Israa7eela asai ubbai ne higgiiyaa menttidi, wora simmidosona; ne azazuwaassikka eenibookkona.

“Nuuni ne bolli nagaraa oottido gishshau, Xoossaa ashkharaa Muuse Higgiiyaa Maxaafan xaafettida qanggettanne pirddai nu bolli tigettiis. ¹² Qassi nu bollinne nuna kaalettiyaageetu bolli gita bashshaa ehaanau neeni haasayido qaala nu bolli poladasa. Aissi giikko, Yerusalaame bolli gakkidabaa mali saloppe garssan hara biittaa bolli mulekka gakkibeenna. ¹³ Muuse Higgiiyan xaafettidoogaadan, ha bashshai ubbai nu bolli gakkiiis. Gakkinkka nu nagaraappe simmi-bookko; ne tumaa ezgibookko; nena, GODAA nu Xoossaakka maarotaa oichchibookko. ¹⁴ GODAI ha bashshaa nu bollan ehaanau guyye gibeenna; aissi giikko, GODAI nu Xoossai ba oottiyooban ubban xillo; shin nuuni ayyo azazettennan ixida.

¹⁵ “Abeet Godau, nu Xoossau, kase ne asaa ne mino kushiyan Gibxeppe kessada, hachchiigaadankka ne sunntaa xegissidaagoo, nuuni nagaraa oottida; nuuni balida. ¹⁶ Abeet Godau, neeni kase ne xillo ooso ubbaa oottidoogaadan, hai ne hanquwaanne ne teegaa ne katamaappe, Yerusalaameppe, ne geeshsha deriyaappe, wora zaara. Nuuni oottido nagarainne nu aawati oottido mooroi Yerusalaammene ne asaanne nu yuushuwan de7iya ubbaassi qilliicciyoobaa kessiiis.

¹⁷ “Simmi ha77i nu Xoossau, taani ne ashkharai woossiyo woosaanne watiwatuwaa siya. Godau, ne sunntaa gishshau gaada, ha kolettida ne Beeta Maqidasiyaa ne keha aifiyan xeella. ¹⁸ Abeet ta Xoossau, ne haittaa nuukko yeggada siya; ne aifiyaakka dooyada, ne sunttan xeesettida katamaa bashshaa xeella. Nuuni neessi watiwatiyoogee, nu xillotettaa gishshaassa gidennan, ne gita maarotettaa gishshaassa.

¹⁹ “Abeet Godau, siya! Abeet Godau, atto ga! Abeet Godau, ezganne ootta! Ne katamainne ne asai ne sunttan xeesettido gishshau, abeet ta Xoossau, ne sunntaa gishshau gam77oppa” yaagaas.

Gabreeli Daaneelassi Sinttappe Hananabaa Yootiis

²⁰ Taani woossaidda, ta nagaraanne ta asaa Israa7eela nagaraa paaxaidanne ta Xoossaa geeshsha deriyaabaa, Yerusalaamebaa GODAASSI ta Xoossaassi watiwataidda takkaas. ²¹ Hegaadan hanaidda taani de7ishin, kase ajjuutan taani be7ido Gabreeli, taakko eesuwan paalliiddi, omarsa yarshshuwaa yarshshiyo saatiyan puttu giis. ²² I hagaadan yaagidi, taayyo yootiis; “Daaneelaa, taani eraanne akeekaa neeyyo immanau ha77i yaas. ²³ Neeni biron woosaa doommaanne ne woosaa zaaroi imettiis; taanikka hegaa neeyyo yootanau yaas. Aissi giikko, Xoossai nena keehi

dosees. Hegaa gishshau, taani odiyooqaa qoppa; ajju-utaakka akeeka.

²⁴“Laapputoo laappun tammu laittai Xoossai ne asaassinne ne geeshsha katamaassi keerido wodiyaa. He wodetun naaqoi wurana; nagaraa oosoi attana; mooroi maarettana; merinaa xillotetta gelana; ajjuutainne hiraagai polettannanne Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohoi tiyettana.

²⁵“Hegaa gishshau, haggaa eranne akeeka. Yerusalaame katamai bottokonettanaunne keexetanau azazoi kiyido gallassaappe biidi Halaqai Masee yaana gakkanaashin, laapputoo laappunainne usuppun tammanne naa77utoo laappun laittai aadhdhana. Hegan Yerusalaame katamai bottokonettana; ogetikka yuushuwaa gimbbetikka oosettana. SHin gimbbettiyo wodee meto wode gidana.

²⁶“Usuppun tammanne naa77utoo laappun laittaappe guyyiyan, Masiyaa asi worana. A matan aibinne baawa. Yiya halaqaa asai katamaanne Beeta Maqidasiyaa laalana. He katamaa wurssettai di7uwaadan akeekennan yaana. He wodeppe biidi wurssettai gakkanaashin, olainne bashshai awaajetti uttiis. ²⁷ He halaqai laappun laitta gakkanaassi asaara mino maachchaa maacettana. He laappun laittatu gina shaahuwan i yarshshuwaa yarshshiyooqaanne imotaa immiyooqaa teqqana. Beeta Maqidasiyaayyo giddo ginan bashshaa tunatettaa i essana. Wurssettan awaajettida boshai a bolli tigettana” yaagiis.

Daaneeli Xegiroosa SHAafaa Matan Be7ido Ajjuutaa

10 Parsse Kawoi Qiirsoosi kawotido heezantto laitti, Bilxxaasoora giyo Daaneelassi hara ajjuutai qoncciiis. He ajjuutan qonccidabai tuma; qonccidabaikka wolqqaama olaabaa. He akeekai au imettidoogee ajjuutaana.

² He wode taani, Daaneeli, heezzu saaminttaa azanaas. ³ Lo77o quma mabeikke; ashoi woikko woine eessi ta doonakko shiiqibeenna. Heezzu saaminttai wurana gakkanaashin aibanne tiyettabeikke. ⁴ Koiro aginan laatamanne oiddantto gallasan, Xegiroosa giyo gita shaafaa lanqqiyan taani eqqada xeellaas; ⁵ xeellada liinuwa giyo maayuwa maayida issi bitaniyaa be7aas. I ba xeessan muruta worqqaappe oosettida qabattuwa gixxi uttiis. ⁶ A bollai phooliya inqquwa milatees; a som77oi wolqqanttaadan phalqqi gees; a aifetikka tamaa lacuwa milatoosona; a kusheenne a tohoi qucettida nahaasiyaa birataadan poo7issee; a qaalaiikka daro asai haasayiyo qaalaa dan hanees.

⁷ Ha ajjuutaa taani Daaneeli tarkka be7aas. Tanaara de7iya asati be7ibookkona; eti keehi dagammido gishshau, baqatidi qosettidosona. ⁸ Taani ha gita ajjuutaa xeellaidda, tarkka attaa; taayyo wolqqai ixxin daafuraas; ta som77oi keehi bullattiis. ⁹ He wode taani i haasayiyoogaa siyaas; siyada biittan duge gufannaas; gufannidosan xiskkuwaa kairaas.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, issi kushee tana bochchiis; bochchin taani kokkoraidda de7ishin, tana ta

kushiyaaninne ta gulbbatan gulbbatissiis. ¹¹ Gulbbatisidi i tana, “Laa, Xoossai keehi siiqido Daaneelaa, taani neeyyo yootiyo qaalaa loittada akeeka; dendda eqqa. Aissi giikko, taani neekko kiitettada yaas” yaagiis. I tana haggadan yaagin, taani kokkoraidda dendda eqqaas.

¹² Qassikka i haggadan yaagiis; “Daaneelaa, ainne yayyoppa! Aissi giikko, neeni akeekaa demmanau qofaa qachchidonne ne Xoossaa sinttan ne huuphiyaa kaushshido koiro gallassaappe doommidi, ne woosai siyettiis; taanikka hegau zaaruwaa ekkada yaas.

¹³ SHin Parsse kawotettaa halaqa gidiya ayyaanai laatamanne isiini gallassaa tana teqqiis. Yaatin, kiitanchchatu halaqatuppe issoi, Mikaa7eeli tana maadanau yiis. Taani a yan Parsse kawotettaa halaqaraa aggada yaas. ¹⁴ Taani ha77i neekko yiidoogee, wurssetta gallasatun ne asaa bolli hananau de7iyaabaa neeyyo qonccisanaassa; aissi giikko, ha ajjuutai sinttappe hananau de7iyaabaa” yaagiis.

¹⁵ I hegaa taayyo yootiyo wode, taani ta som77uwan xuggunnada, sirphphi gaas. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, asa milatiya issoi ta menttershshaa bochchiis; bochchin ta doonai dooyettin, haasayaa doommaas. Doommada ta sinttan eqqidaagaa haggadan yaagaas; “Ta godau, ha ajjuutan taani keehi dagammido gishshau, daro daafuraas. ¹⁷ Taani ne ashkkarai ne-naara ta godaara haasayanau waata danddayaanaa? Ta wolqqai wuriis; shemppanauka taayyo ixettiis” yaa-gaas.

¹⁸ Yaagin he asa milatiya issoi naa77anttuwaakka tana bochchidi, taayyo wolqqa immiis. ¹⁹ Yaatidi tana, “Laa, Xoossai keehi siiqido bitaniyau, ainne yayyoppa! Saroi neeyyo gido. Ha77i simmi minna; ee minna” yaagiis.

I haggadan gin, taani minnaas; minnada, “Ta godau, neeni tana minttido gishshau, ha77i oda” yaagaas.

²⁰ Yaagin i zaaridi, “Taani neekko aibissi yiidaakko erai? Ha77i taani simmada baada, Parsse halaqa gidiya ayyaanaara olettana; qassi taani bin, Giriike halaqa gidiya ayyaanai yaana. ²¹ SHin taani neeyyo Tuma Maxaafan xaafettidabaa yootana. Taani etaara olettiyo wode, ne halaqaa Mikaa7eelappe attin, tana maaddiya harai issoinne baawa.

Huuphessa Biittaa Kawuwaanne Tohossa Biittaa Kawuwa

11 “Meedoona biittaa asa gidiya Daariyoosi kawotido koiro laittan, taani a maaddanaunne minttanau a miyyiyan eqqaas.

² “Ha77i simmi taani neeyyo tumaa odais. Hara heezzu kawoti Parsse biittan kawotana; qassi etappe guyyiyan kawotiya oiddantto kawoi, kaseegeetu ubbatuppe aadhdhida dure gidana. I ba duretettaa gaa-suwan wolqqa demmiyo wode, asai ubbai Giriike kawotettaara olettana mala denttettana.

³ “Hegaappe guyyiyan, wolqqan haariya mino kawoi denddana; denddidi ba koyidobaa ubbaa oottana. ⁴ I denddidoogaa guyyiyan, a kawotetta duuxerettidi,

oiddu sohuwan shaahettana. A zareti a kawotettaa laattokkona; ikka qassi kase haaridoogaadan haarenana. Aissi giikko, a kawotettaa appe ekettidi, haratussi imettana.

⁵“Tohossa biittaa kawoi mino gidana; shin a ha-laqatuppe issoi appe aadhdhi minnidi, he gita kawotettaa haarana.

⁶“Guutta laittaappe guyyiyan, tohossa biittaa kawoinne huuphessa biittaa kawoi bantta gidon dabbotettaa maachchaa maacettana. Maacettin tohossa biittaa kawuwaa na7iyaa huuphessa biittaa kawuwaa gelana; shin i wolqqaikka minnenna; qassi ikka a wolqqaikka daro wodiya gam77enna. He wode a, o ajjabiyaageeti, i aawainne o maaddiyaageeti ubbai aadhdhidi imettana.

⁷“Hegaappe simmin, i dabbotuppe issoi tohossa biittan kawotana. Kawotidi huuphessa biittaa kawuwaa bollan woraajjana; a qatuwaa mentti gelidi, a xoonana.

⁸ Qassi eta xoossata, misiletanne biraappenne worqqaappe oosettida miishshata ekkidi, Gibxxe efaana. Yaatidi amarida wodiya huuphessa biittaa kawuwaa bochchennan aggi bayana. ⁹ Hegaappe guyyiyan, huuphessa biittaa kawoi tohossa biittaa kawotettaa bolli woraajjana; shin diggin, guyye ba biitti baqana.

¹⁰“Huuphessa biittaa kawuwaa attuma naati olau gigidi, daro olanchchata shiishshana; shiishshidi sinttan gaittiyaabaa ubbaa meecciya wolqqaama di7uwaadan, kanttidi oliiddi, tohossa kawuwaa qatuwaa gakkana.

¹¹ He wodiyan tohossa biittaa kawoi keehi hanqqettidi, huuphessa biittaa kawuwaa olanau denddana. Denddidi huuphessa biittaa kawoi shiishshido daro olanchchatuura olettidi, eta xoonana. ¹² Daro olanchchata omooddidoogaappe guyyiyan, tohossa biittaa kawoi otoruwan pugettana. Yaatidi daro sha7aa worana; shin a xoonoi aara gam77enna.

¹³“Waanidi giikko, huuphessa biittaa kawoi kaseegaappe aadhdhiya hara olanchchata giigissana; giigisidi amarida laittata takkiiddi, kumetta olaa miishshaa oiqqida ha olanchchata ekkidi, olau kiyana. ¹⁴ He wodiyan daroi tohossa biittaa kawuwaa bolli denddana. Ha ajjuutai polettana mala, ne asaappekka issi issi makkalanchcha asati etaara issippe denddana; shin xoonokkona.

¹⁵“Hegaappe guyyiyan, huuphessa biittaa kawoi tohossa biitti yiidi, yuushoi gimbbetti uttido issi katamaa olidi oiqqana. Oiqqin tohossa biittaa kawuwaa olanchchati wolqqa xayana; harai atto etappe mino olanchchatikka etaara eqettanau danddayokkona.

¹⁶ Aara eqettiyaabi mulekka bainna gishshau, huuphessa biittaa kawoi ba koyiyoobaa ubbaa oottana. I Israa7eela giyo lo77o biittan bau minni eqqidi, a xaisiyo wolqqa demmana. ¹⁷ I ba kawotettau de7iya wolqqa ubbaa ekkidi yaanau qofaa qachchana; qachchidi yiidi, tohossa biittaa kawuwaa dabbotetta maachchaa maacettana. He kawotettaa oogganau halchchidi, ba na7iyo au immana; shin a halchchoi polettana.

¹⁸“Hegaappe guyyiyan, i ba qofaa abbaa xanxxan de7iya biittatukko zaaridi, etappe darota olidi, bau ekkana. SHin issi ola gadaawai a otoruwaa giishshana; yaatidi a otoruwaa a bolli zaarana. ¹⁹ Hegaappe guyyiyan, huuphessa biittaa kawoi ba biitti ba qatuwaa simmana. SHin i hegan xubettidi kunddana; a naa77antto ooninne be7enna.

²⁰“A sohuwan kawotidaagee ba kawotettaa bonchchuwaa naaganau giiraa giirissiya asa kawotettaa giddo kiittana. Gidikkonne, qantta wodiyaappe guyyiyan, hanqqon woikko olan gidennan i coo haiqqi xayana.

Huuphessa Biittaa Kawuwaa Karettidaagaa

²¹“A sohuwan qassi issi karettida asi denddana; shin eti kawotettaa bonchchuwaa ayyo immokkona. Asai sa7i saro giidi uttidaashin, cimmi gelidi, kawotettaa i oiqqana. ²² Hegaappe guyyiyan, daro olanchchati a sinttappe pitettidi xayana; maachchaa halaqaikka haiqqana. ²³ Aara maachchaa maacetti simmidi, ba oottiyoobaa cimuwan oottana; amarida asatu xalaalaa i minnana. ²⁴ Asai sa7i saro giidi uttidaashin, he biittan daro duretiya issi baggaa i gelana. Gelidi kase ba aawai woikko ba maizza aawati oot-tibeennabaa oottana; ba omoooddi shiishshido duretettanne aquwaa bana kaalliyaageetussi gishana. Qatotakka laalanau i halchchana; shin guutta wodiyaappe guyyiyan xayana.

²⁵“Hegaappe guyyiyan xalidi, ba wolqqaikka minttidi, daro olanchchatuura tohossa biittaa kawuwaa bolli denddana. Qassi tohossa biittaa kawoi keehi daronne wolqqaama olanchchatuura olau denddidi, aara olettana. SHin a bolli eti kasetidi maqqido maquwaa gaa-suwan, i etaara eqettanau danddayenna.

²⁶ Kawuwaa issi maaddan miyaageeti a worana; a olanchchati pitettana; a olanchchatuppe daroti olan haiqqana. ²⁷ Ha naa77u kawotikka bantta wozanan iitaa qoppiyo gishshau, eti issippe issi oidian uttidi haasayiiddi, issoi issuwaassi worddotana. SHin eti oot-tana giyoobai etau injjetenna; aissi giikko, Xoossai keerido wodee biron gakkiiichibeenna.

²⁸“Huuphessa biittaa kawoi daro duretettaara ba biitti simmana. SHin i ba wozanan geeshsha maachchaa ixkana. Ixxidi a xaissanau issibaa a bolli oottidi, ba biitti simmana.

²⁹“Xoossai keerido wodee gakkini, i zaaridi tohossa biittaa bolli woraajjana; shin au kaseegaadan injjetenna. ³⁰ Aissi giikko, arggo bagga biittaappe yiya olaa markkabeti a daganttana. Yaatobare i guyye simmidi, geeshsha maachchaa bolli hanqqettana. Qassi hegaappe simmidi, geeshsha maachchaa aggyaageetuura dabbotana.

³¹“A olanchchati Beeta Maqidasiyaakka a yuushuwaa gimbbiyaakka tunissananne hachchi hachchi yarshshiyoyarshshuwaakka teqqana. Yaatidi eti bashshaa tunatetta yan essana. ³² Maachchaa kolyaageeta i ba cimo qaalau ba bagga oottana; shin bantta Xoossaa eriya asai minnananne aara eqettana.

³³ “Asaa gidдон de7iya aadhdhida eranchchati daro asaa tamarissana; shin guutta wodiyaа garssan ha tamarissiyaageeti bisuwan busakettana, taman xu-ugettana, omoodettana woikko bonqgettana. ³⁴ He metotu gidдон de7iiddi, eti guutta maado demmana; daro asaikka eta bagga milatidi, etakko shiiqana; shin wozanappe gidenna. ³⁵ Aadhdhida eranchchatuppe unddenaageeti xubettana. Hegaadan hanidi, wurssettaa wodee gakkanaashin, eti paacettidi kiyana, geeyananne boree bannaageeta gidana. Aissi giikko, Xoossai keerido wodee biron gakkiiichchibeenna.

Bana Xoqqissiya Kawuwaa

³⁶ “Kawoi bana koshshaa oottana; xoossatu ubbaappe bollaara bana xoqqu oottidi gitayana; qassi xoossatu Xoossaa bolli kase siyetti erenna iita qaalaa haasayana. Hananau qofan qashetti uttidabai hananau de7iyo gishshau, Xoossaa hanqqoi polettana gakkanaashin, i oottiyobai ubbai ayyo injjetana. ³⁷ I kase ba maizza aawatu xoossata, woikko maccaasai si-iqiyoo xoossaa karana; i ba xalaalaa hara ubbaappe aattidi xoqqu oottanaappe attin, hara ai xoossaanne wudenna. ³⁸ I eta bonchchanaagaa gishshaa qatotu xoossaa bonchchana; a maizza aawati erenna xoossaassi worqqaa, biraa, al77o shuchchanne lo77o imuwaa immidi bonchchana. ³⁹ Imatta xoossaa maaduwan mino qatotu bolli i woraajjana. Qassi ba maataa eriyaageeta i daro bonchchana. I eta daro asaa haariyaageeta oottidi sunttana; qassi biittaakka woito oottidi, etayyo shaakki shaakkidi immana.

⁴⁰ “Wurssettaa wodee gakkini, tohossa biittaa kawoi denddidi, huuphessa biittaa kawuwaa olana. SHin huuphessa biittaa kawoi paraa gaareta, paraasatanne daro markkabeta ekkidi, a bolli gotiyaadan yaana. Yiidi daro biittaa bolli woraajjana; woraajjidi di7uwaadan eta meecciiddi kanttana. ⁴¹ Qassi i Israa7eela giyo lo77o biittaa bollankka woraajjana. Woraajjin daro biittati a kushiyan kunddana; shin Eedooma, Moo7aabanne Amoonaa biittati a kushiyaappe attana. ⁴² I daro biittatu bolli woraajjiyo wode, Gibxseekka appe kessi ekkenna. ⁴³ Gibxse biittaa worqqaa, biraanne duretettaa ubbaa i ba kushe oottana. Liibeenne Toophphee a geeduwaa kaallana.

⁴⁴ “SHin arshsho baggaappenne huuphessa baggaappe yiya odoi a daganttana; daganttin hanquuwaa eexxi kiyidi, darota woranaanne mule xaissanau denddana. ⁴⁵ I ba kawotaa dunkkaaniyaa abbaappenne pulanchcha geeshsha deriyaappe gidduwan tokkana. SHin a wurssettai gakkana; gakkini a maaddiyaabi xayana.

Wurssettaa Wodiyaа

¹² “He wodiyan, ne asaa heemmiya gita halaqai Mikaa7eeli denddana. Denddin kawotetti doommoosappe doommin, he wode gakkanaashin, be7i erenna meto wodee hanana. Gidikkonne, a sunttai Xoossaa Maxaafan xaafettido ne asai ubbai he wode attana. ² Kase haiqqidi moogettida asaappe daroti denddana. Etappe baggati merinaa de7uwau, baggati qassi yeellaanne merinaa kaushshau denddana. ³ Aadhdhida eranchchati, saluwaa poo7uwaadan, qassi darota xillotettaa ogiyaa kaalettidaageeti meri merinau xoolinttiyaadan poo7ana.

⁴ “SHin neno Daaneelaa, neeni wurssettaa wodee gakkanaashin, ha maxaafaa qaalaa gorddada, maatafaa wotta. Daroti yaanne haanne bichchaarana; eraikka darana” yaagiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, taani Daaneeli, hara naa77ata, issoi shaafaappe hafintta lanqqiyan, issoi shaafaappe hefintta lanqqiyan eqqidaageeta be7aas. ⁶ Etappe issoi liinuwaa maayidi, shaafaa haattaappe bolla baggaara eqqidaagaa oichchiiddi, “Ha maalaalissiyaabati polettanau woisa wodiyaа gam77aneeshsha?” yaagiis.

⁷ He liinuwaa maayidi, shaafaa haattaappe bolla baggaara de7iyaagee ba ushachcha kushiyaanne ba haddirssa kushiyaа saluwaa zaari denttidi, merinau de7iyaagaa sunttan hagaadan yaagidi caaqqiis; “Hagee wodee, wodetinne wodiyaа baggai gakkanaashin gam77ana; qassi geeshsha asatu wolqqai kinchchettidi wuriyo wode, ha ubbabaikka polettana” yaagiis.

⁸ Hagaa ubbaa taani siyaas; shin taayyo gelibeenna. Yaatin, taani, “Ta godau, ha yoho ubbaassi wurssettai aiba gidanee?” gaada oichchaas.

⁹ Oichchin i zaaridi, hagaadan yaagiis; “Daaneelaa, ba. Aissi giikko, hagee maxaafai wurssettaa wodee gakkanaashin gorddettidabaanne maatafai a bolli wodhdhidobaa. ¹⁰ Daroti paacettidi kiyana, geeyananne boree bannaageeta gidana; shin iitati iitabaa oottana. Iitatuppe issi urine akeekenna; shin aadhdhida eranchchati akeekana.

¹¹ “Hachchi hachchi yarshshiyoo yarshshoi teqettoosappenne bashshaa tunatetta he sohuwan eqqoosappe 1,290 gallassa. ¹² Gencidi 1,335 gallassati wuranaashin gattiya uri anjjetidaagaa.

¹³ “Nena gidikko, neeni wurssettai gakkanaashin ba. Neeni shemppana; shemppada gallassatu wurssettan nena gakkiiya laataa ekkana denddana” yaagiis.

Hoose7a

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Hoose7i Samaaree Kiristtoosa yeletaappe kase laappun xeetanne laatamanne isiini laittan kunddanaappe kasetidi, hanotati meto gidi uttido wodiyan, hananabaa yootiis; i hananabaa yootidoogee hananabaa yootiya Amoxappe guyye gidishin, huuphessa bagga Israa7eela kawotettan yootiis. Hoose7i keehi darissidi odidoogee asai eeqau goinnidoogaanne Xoossaa ammaniyo ammanuwaa pacissidoogaa. Hoose7i ha-gaa asai Xoossaassi ammanettennan aggiyoogaa qonccissidi odanau, issi ammanettenna maccaasiyo machcho oottidi ekkidoogaa leemiso oottidi go7ettees. A machchiyaa Goomera ayyo ammanettennan ixxidoogaadan, Xoossaa asaikka Xoossaa aggi bayiis. Hegaa gaasuwan Israa7eela asaa bolli pirddai yaana hanees. Gidikkonne wurssettan Xoossai ba asaa siiqiyo siiqoi dariyo gishshau, ba asaa baakko zaaridi, baappenne ba asaappe gid-duwan de7iya siiquwaa ooraxissees. A gita siiqoi hagaappe kaalliya haasayan qoncciiis; "Israa7eela asatoo, taani inttena waata oloo? Taani inttena waata aattada immoo? Taani inttena siiqiyo siiqoi gita gidiyo gishshau, taani haga ubbaa oottanau ta wozanai eenenna" (11:18) yaagiis.

1 Ooziyaani, Yo7aataami, Akaazinne Hizqqiyaasi kaalli kaallidi Yihudan kawotido wode, qassi Yo7aasha na7ai Iyorbbaami Israa7eelan kawotido wode, Bi7eera na7aa Hoose7akko yiida GODAA qalalai haga.

Hoose7a Maccaasiyoonne Naata

² GODAI koiro Hoose7a baggaara haasayido wode, Hoose7a, "Ba; baada shaaramuxa maccaasiyo neeyo ekka; ekkada shaaramuxeepe naata yela. Aissi giikko, shaaramuxiya maccaasiyaa ba azinaappe shaahettiyoogaadan, ta asai taappe shaahettiis" yaagiis.

³ Yaagin biidi, Dibilaima na7iyo Goomero ekkiis; ekin shahaarada, attuma na7a au yelaasu. ⁴ Yaatin, GODAI Hoose7a, "Na7aa sunntaa 'Iziraa7eela' yaagada sunnta. Aissi giikko, Iziraa7eelan gukkida suutaa autiyau taani Yeehu zaretta qantta wodiyan achchana; Israa7eela kawotettaakka xaissana. ⁵ He gallassi taani Iziraa7eela Wombban Israa7eela olanchchata menterettana" yaagiis.

⁶ Goomera naa77anttuwaa shahaarada, macca na7iyo yelaasu. Yaatin, GODAI Hoose7a, "I sunntaa 'Loruhaamo' † yaagada sunnta. Aissi giikko, hagaappe sinttanau taani Israa7eela asau qarettikke; etau mulekka atto giikke. ⁷ SHin taani Yihudaa asaassi qarettana; taani GODAN, eta Xoossan, eta ashshanaappe attin, wonddafiyen woikko bisuwan woikko olan woikko paratun woikko paraasatun ashshikke" yaagiis.

⁸ Goomera Loruhaamo xanttaa duuttidoogaappe guyyiyan, haranttuwaa shahaarada, attuma na7aa yelaasu. ⁹ Yaatin, GODAI Hoose7a, "A sunntaa 'Lo7aa-

ma' †† yaagada sunnta. Aissi giikko, intte ta asa gidekketa; taanikka intte Xoossaa gidikke.

Israa7eela Asai Ooraxxana

¹⁰ "Israa7eela asai makkanaunne qoodanau dand-dayettenna abbaa shafe keena gidana. Etau, 'Intte ta asa gidekketa' geetetti odettidosan, 'Intte de7o Xoossaa naata' geetettana. ¹¹ Yihudaa asainne Israa7eela asai issippe shiiqana; shiiqidi banttau issi halaqaa doorana; dooridi omoodo biittaappe simmananne ishalidi de7ana. Aissi giikko, Iziraa7eela gallassai gita gallassa gidana.

2 "Intte ishantta, 'GODAI inttena, "Ta asa" yaagees' yaagite. Qassi intte michcheta, 'GODAI inttena, "Taani intteyyo qarettais" yaagees' yaagite.

Israa7eela Asai SHaaramuxee Goomeri Mala Ammanettennaagaa

² "Intte aayyiyo zorite; o zorite. Aissi giikko, a ta machcho gidukku; taanikka i azina gidikke. A ba som77uwaa shaaramuxatto bessiyooagaa aggu; ba shaaramuxa oosuwaakka ba xanttatuu gidduwaappe diggu. ³ Hegee xayikko, a yelettido gallassaadan, taani o xiiire kallo ashshana. Qassi melida bazzo biittaadan o oottana; taani o saamuwan worana. ⁴ Eti shaaramuxeepe yelettida naata gidido gishshau, taani i naatussi qarettikke. ⁵ Eta aayyiya shaaramuxaasu; eta ba uluwan tookkidaara kaushshabaa hanaasu. Waanada giikko, a, 'Taani ta kattaanne ta haattaa, ta suufiyaanne ta liinuwa, ta zaitiyaanne ta ushshaa taassi immiya ta laggettota kaallada baana' yaagaasu.

⁶ "Hegaa gishshau, taani i ogiyaa agunttan gordana; a ba loossuwaa demmenna mala, taani gimbiyaa gimbbana. ⁷ A ba laggettota geeduwaa

† LORUHAAMO: "Loruhaamo" giyoogee "Qarettennaaro" giyoogaa.

†† LO7AAMA: "Lo7aama" giyoogee "Ta asa gidenna" giyoogaa.

woxxana, shin gakkukku; eta koyana, shin demmukku. Hegaappe guyyiyan a, 'Tau ha77i duussaappe beniigee kehiyo gishshau, simmada ta koiro azinaakko baana' yaagana.

⁸"Kattaa, woiniyaa eessaanne zaitiyaa iyyo immi-daageenne eti Ba7aala giyo eeqau shiishshiyi bi-raanne worqqaa iyyo darissidaagee tana gidiyooгаа a erennan ixxaasu. ⁹Hegaa gishshau, ka77iyo wode ta kattaa, qassi teeriyo wode ta woiniyaa taani ippe zaarada ekkana. Hegaadankka, i kalluwaa maizzanau, suufiyaappenne liinuwaappe dadettida maayuwaakka ippe qaara ekkana. ¹⁰Qassi i laggettotu sinttan taani i kalluwaa bessana; ta kushiyaappe ooninne o ashshenna. ¹¹Taani i ufaissai ubbai, i gibirai, i aginai xeeriyo gallassati, i Sambbata gallassati, laittan laittan bonchchettiya i baalati ubbai attanaadan, oottana. ¹²Akka, 'Ta laggettoti taayyo immido kerai hгаа' yaagido i woiniyaa turatanne balase geetettiya mittata taani xaissana; taani eta wora oottana; oottin bazzo do7ati eta maana. ¹³A tana dogada, ba laggettota kaallaidda, gutuchchatuuninne alleeqotun bau alleeqettaidda, Ba7aala giyo eeqaayyo ixaanaa cuwayido baala gallassatu gishshau, taani o qaxxayana. Taani GODAI hгаа odaas.

GODAI Israa7eela Asaa Siiqiis

¹⁴"Hegaa gishshau, taani o labada bazzo ehaana; ehaada taani iyyo siiqo qalan odana. ¹⁵Yan taani i woiniyaa turaa sohuwaa iyyo zaarada immana; Metuwaa Wombbaakka a ufaissan naagiyoobai geliyo pengge oottana. Gibxxe biittaappe kiyido wodiyaadan, ba geela7otettaa laittaadan, a yan yexxana" yaagees.

¹⁶Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "He gallassi a tana, 'Ta azinaa' yaagada xeesanappe attin, hagaappe sinttanau, 'Ta Ba7aala' yaagada xeesukku. ¹⁷Aissi gi-ikko, taani i doonaappe Ba7aalantta sunntaa diggana; hagaappe sinttanau taani o Ba7aala sunntaa xeesis-sikke. ¹⁸He gallassi taani ta asaa gishshau sa7aa do7atuura, saluwaa kafotuuranne biittaara gooshet-tiya meretatuura maachchaa maaccettana. Taani biit-taappe wonddafiyya, bisuwaanne olaa xaissana; yaa-tobare eti woppu giidi, saro de7ana.

¹⁹"Taani nena merinau taassi giigissana; giigissaidda xillotettaaninne suure pirddan, aggenna si-iqwaaninne maarotan taassi giigissana; ²⁰taani amanettada nena taassi giigissana. Neenikka GODAA erana" yaagees.

²¹Qassikka GODAI, "He gallassi taani zaaruwaa immana; taani salotussi zaaruwaa immin, eti sa7aassi zaaruwaa immana. ²²Sa7aikka kattau, woine eessaanne zaitiyau zaaruwaa immana; immin eti Iziraa7eelau zaaruwaa immana. ²³Taani o biittan taassi zerana. Kase taani qarettabeennaarissi ha77i qaret-tana. Qassi ta asa gidennaageeta, 'Ta asa' gaana; etik-ka tana, 'Neeni nu Xoossaa' yaagana" yaagees.

Hoose7anne SHaaramuxa Maccaasiyoo

³ GODAI tana, "Israa7eela asai hara xoossatukko simmidi, woiniyaa teeraa melaa lichchakuwaa si-iqishinkka GODAI eta siiqiyooгааadan, ba; baada laggettuwaa siiqada, shaaramuxaidda de7iya beni ne machchiyo neenikka zaarettada siiqa" yaagiis.

²Yaagin taani o tammanne ichchashu xaqara bi-raaninne xeetanne ishatamu kilo giraame deexxiya gisttiyan shammaas. ³SHammada o, "Neeni shaaramuxennaaninne hara asaara de7ennan tanaara daro wodiyya de7anau koshshees. Taanikka nenaara de7ana" yaagaas.

⁴Hegaadankka, Israa7eela asai kawoi woikko halaqai bannan, yarshshoi woikko eeqa tuussi bannaaninne eefuudiyaa giyo maayoi woikko so giddo eeqaa mis-ilee bannan daro wodiyya de7ana. ⁵Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai simmidi, GODAA bantta Xoossaanne Daawita bantta kawuwaa koyana; koyidi wurssetta gallassatun eti kokkoriiddi, GODAAKKONNE a anjjuwaakko yaana.

GODAI Israa7eela Mootiis

⁴ Inttenoo, Israa7eela asatoo, GODAA qaala siyite! Aissi giikko, ha biittan de7iya asaa ubbaa GODAI mootiyoobai de7ees. Hegeekka, ha biittan ammanoi, siiqoinne Xoossaa eriyoogee baawa. ²Ha biittan de7iyaabai qanggetta, worddo, asa woro, wuussanne shaaramuxa xalaala. Eti maachcha ubbaa kantti-dosona; asaa woroi woruwaa kaallees. ³Hegaa gaa-suwan biittai melana; biittan de7iya ubbai daafurana. Sa7aa do7atikka, saluwaa kafotikka, harai attin, abbaa moletikka haiqqana.

GODAI Qeeseta Mootiis

⁴ GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, qeesetoo, taani inttena mootiyoobai de7ees. Hegaa gishshau, ooninne hara asaara palamettoppo; qassi ooninne hara asa mootoppo. ⁵Intte gallassi xubettana; hanan-abaa yootiyaageetikka inttenaara qammi xubettana. Hegaa gishshau, taani intte aayyiyo xaissana. ⁶Ta asai eratetta xayin bayiis. Intte eratettaa ixido gishshau, taanikka intte tau qeese gidanaagaa ixkais. Intte Xoos-saa higgiiyaa intte dogido gishshau, taanikka intte naa-ta dogana.

⁷"Qeeseti dari dari biido keena, tana darissi naaqqi-dosona; taanikka eta bonchchuwaa yeellau laamma. ⁸Ta asaa nagarai etau quma gidiis; hegaa gishshau, eti ta asaa moorobaa ootissanau jaamoosona. ⁹Qeesetik-ka asai haniyoogaadan hanana. Taani eta hanotaa gishshau, eta qaxxayana; qassi eta oosuwaadan, etau zaarana. ¹⁰Eti GODAA aggido gishshau, maana, shin kallokkona; shaaramuxana, shin naata corayokkona.

GODAI Eeqau Goinniyoogaa Ixxees

¹¹"SHaaramuxatetta, gam77ida woine eessainne yelaga woine eessai ta asaa wozanaa bashshees. ¹²Ta

asai mittaappe oosettida eeqa misiliyaa zoriyaa oichchees; eta gatimai eta oishaa zaarees. SHAaramuxa ayyaanai eta balettiis; eti bantta Xoossaappe shaahettidi shaaramuxidosona. ¹³ Deretu huuphiyan yarshshuwaa yarshshoosona; keratu bollankka kuwai lo77o gidiyo adussanne daashsha mittatu garssankka ixaanaa cuwayoosona.

“Hegaa gishshau, intte macca naati shaaramuxa kiy-
oosona; intte naatu maccaasatikka shaaramuxoosona. ¹⁴ Intte macca naati shaaramuxiyo wodenne intte naatu maccaasati shaaramuxiyo wode, taani qaxxayikke; aissi giikko, attuma asati bantta hu-
uphiyan shaaramuxiyaageetuura zuppeloosona; shaaramuxiyaageetuura yarshshuwaa yarshshoosona. Hegaa gishshau, akeekai baina asai aadhdi wodhdhana.

¹⁵ “Israa7eela asatoo, intte shaaramuxa kiyikkokka, Yihudaa asai inttegeadan, mooranchcha gidoppo. Gelgala booppite; Beeti-Aweenikka pude kiyoppite; ‘GODAI ero!’ yaagidi caaqqoppite. ¹⁶ Israa7eela asai makkalanchcha usseedan makkaliis. Yaatin, GODAI eta aaho dembban dorssa maratun waatidi heemma-
nee? ¹⁷ Efireema asai eeqatun gaittiis; eta aggiigite. ¹⁸ Eti daro woiniyaa uyi simmidi, shaaramuxiyoogaa aggokkona; eta haariyaageetikka yeellayiaabaa kee-
hippe dosoosona. ¹⁹ Carkkoi eta efaana; bantta eeqau yarshshido yarshshotu gaasuwan eti yeellatana.

5 “Inttenoo, qeesetoo, haggaa siyite! Inttenoo, Is-
raa7eela asatoo, ezggite! Kawuwaa keettaa asatoo, akeekite! Ha pirddai intte bolli pirddettiis. Intte Mixiphphan piredan hanideta; Taaboora Deriyaa bol-
likka miccido gitedan hanideta. ² Makkalanchchati woriya diizzadan hanidosona; hegaa gishshau, taani eta ubbaa qaxxayana. ³ Efireemabaa taani erais; Is-
raa7eelikka taappe geemmibeenna. Efireemaa, neeni ha77i shaaramuxa kiyadasa; Israa7eelikka tuniis”
yaagees.

Hoose7i Asai Eeqaassi Goinnennaadan Seeriis

⁴ Israa7eela asai bantta Xoossaakko simmennaadan, eta iita oosoi eta teqqiis; shaaramuxa ayyaanai eta giddon de7ees. Hegaa gishshau, eti GODAA erokkona. ⁵ Israa7eela asaa otoroi eta bollan markkattees; hegaa gishshau, Israa7eela asainne Efireema asai bantta na-
garan xubettoosona; Yihudaa asaikka etaara xubet-
tees. ⁶ Eti GODAASSI yarshshanau bantta dorssatu wudiyaanne mehiyaa wudiya laaggi ekkidi baana; shin eti a demmokkona. Aissi giikko, i etappe shaahet-
tiichchiis. ⁷ Eti GODAAYO ammanettibookkona; eti yelido naatikka assa gidokkona. Hegaa gishshau, ha aginai xeeranaashin, etikka eta biittaikka xayana.

Israa7eelinne Yihudai Olettiyo Olaa

⁸ Gib77a kataman malkkataa, Raama kataman xu-
rumbbaa punnite. “Biniyaama asau, nuuni intte guyyiyan de7oos; hegaa erite!” yaagidi, Beeti-Aweenan waasuwa xulluusiite. ⁹ Qaxxayettiyo gallassi Efireemi

baisa attana; Israa7eela zaretu giddon tumu hanan-
abaa taani yootais.

¹⁰ GODAI hagaadan yaagees; “Yihudaa halaqati za-
waa sugiyaageetu mala gididosona; taani ta han-
qquwaa eta bollan haattaadan gussana. ¹¹ Efireema asai maaddanau danddayenna kawotettatuppe maaduwa oichchanau qachchido gishshau, naaqqetti-
isinne pirddan qohettiis. ¹² Hegaa gishshau, taani Efireema asaayyo bil77a mala, Yihudaa asaayyookka quuno mala.

¹³ “Efireemi ba harggiyaa, Yihudaikka ba masunttaa be7ido wode, Efireemi Asoore biitti biis; biidi he biittaa haariya gita kawuwaa maaduwa oichchiis. SHin i eta harggiyaa xallanau woikko eta masunttaa pattanau danddayibeenna. ¹⁴ Hegaa gishshau, taani Efireemayyo gaammodan hanana; Yihudaayyookka wodala gaammodan hanana. Taani eta mentterettada, tookka ekkada baana; ooninne eta taappe wotti ekkenna. ¹⁵ Eti bantta mooruwaa akeekana gakkanaashiinne tana koyana gakkanaashin, taani guyye ta sohuwaa simmashshana. Eti bantta tuggau tana minttidi koyana” yaagees.

Israa7eela Asai Nagaraappe Tuma Gidenna Simuwaa Simmiis

6 Israa7eela asai hagaadan yaagees; “Haayite! Ane
GODAAKKO simmoos. I nuna mentterettiis, shin i nuna pattana; i nuna masunxxissiis, shin i nu masunt-
taa qachchana. ² Naa77u gallassaappe guyyiyan, i nuna pattana; heezantto gallassi nuuni a sinttan de7ana mala, i nuna denttana. ³ GODAA ane eroos; a erana mala, minttidi ane a kaalloos. Awai mokkiy-
oogee tuma gidiyoogaadan, ikka tumu beettana. Bad-
hdheesa iraadana, biittaa aliya balggo iraadana, i nuukko yaana” yaagees.

⁴ GODAI hagaadan yaagees; “Efireema asau, taani inttena waatooshsha! Yihudaa asau, taani inttena waa-
tooshsha! Aissi giikko, intte siiqoi maallado shaaraa mala; sohuwaara xayiya guuraa xaazaa mala. ⁵ Hegaa gishshau, taani hananabaa yootiyaageetu baggara int-
tena qanxxerettaas; ta doonaappe kiyida qalan taani inttena woraas. Ta pirddaikka intte bolli poo7uwaadan pozhzhu gaana. ⁶ Aissi giikko, taani aggenna siiquwaa koyaisippe attin, yarshshuwaa koyikke; Xoossaa eriy-
oogaa koyaisippe attin, xuuggiyo yarshshuwaa koyikke.

⁷ “SHin eti Addaamedan, maachchaa kanttidosona; kanttidi yan taassi ammanettennan ixidosona. ⁸ Gala7aade katamai iita oosuwa oottiya asati de7iyo katama; he katamai asaa suuttan mooretti uttiis. ⁹ Panggati asa woranau qosetti uttidi naaggiyoogaadan, qeesetu citaikka hegaadan naagees; naagidi Sekeema katamaa efuya ogiyan asaa worees. Ee, eti yeellayiya kobabaa oottoosona. ¹⁰ Taani Israa7eela asan dagant-
tiyaabaa be7aas. Efireema giddon shaaramuxatettai de7ees; Israa7eelikka tuniis.

¹¹ “Yihudaa biittaa asatoo, inttenakka qaxxayana gal-
lassaa taani keera wottaas.

7 “Taani Israa7eela pattanaunne zaarettada ishalisanau koyiyo wode, Efireema nagarainne Samaariyaa asaa iita oosoi qoncci beettees. Aissi giikko, eti worddotoosona; kaisoti son keettaa mentti gelidi wuuqqoosona; panggatikka karen bonqqoosona. ² SHin taani eta iita oosuuaa ubbaa hasayyoogaa eti akeekokkona. Eta iita oosoti eta dooddi wottidosona; he iita oosoti ubba wodekka ta sinttan de7oosona.

Kawo Keettan Denddida Maqquwaa

³ “Eti kawuwaa bantta iitatettan, halaqatakka bantta wordduwan ufaissosona. ⁴ Eti ubbaikka makkalanchcha; daabbuwaa uukkiyaagee coociyan eettido tamaadan, eti hanqquwan eexi kiyooosona. He uukkiyaagee munaqqiyoogaa polidi, munaqai denddana gakkanaashin, tamaa eettenna. ⁵ Nu kawuwaa baalaa bonchchiyo gallassi, makkalanchchati halaqata woine eessan mattoyidi harggissidosona; uukkiyaagee ba kushiyaa denttidi, qilliicciyaageetussi malaatees. ⁶ Eta wozanai tama cooce mala; eti shiiqidi maqettidosona. Uukkiyaagee qamma ubbaa xiskkiiddi aqees; sa7ai wonttiyo wode tama lacodan, a hanqqoi eexi kiyees. ⁷ Eti ubbaikka tama coocedan michchoosona; michchidi banttana haariyaageeta moosona. Eta kawoti ubbaikka kunddidosona; etappe ooninne tana zeesiyaabi baawa.

Israa7eela Asaanne Hara Kawotettatu Asaa

⁸ “Efireema asai hara kawotettatu asaara walahettiis; Efireema asai aatti yeggibeenna oittaa mala gidiiis. ⁹ Alagati a wolqqa miidosona, shin i heгаа eribeenna; a huupheekka puulummiis, shin i heгаа eribeenna. ¹⁰ Israa7eela asaa otoroi eta bollan markkattees. Hegee ubbai haninkka eti GODAAKKO, bantta Xoossaakko, simmibookkona woikko a koyibookkona.

¹¹ “Efireema asai qofi baina eeyya haraphphe mala. Maaduwaa demmanau issiton Gibxxe xeesees; issiton qassi Asoorekko simmees. ¹² Eti biyo wode, taani eta bollan gitiyaa yeggana; taani eta saluwaa kafotudan, duge goochhada wottana. Eta iita oosuuaa gishshau, taani eta qaxxayana.

¹³ “Etau aayye7ana! Aissi giikko, eti taappe wora simmidosona. Eta bashshiyaabai yo! Aissi giikko, eti ta bolli makkalidosona. Taani eta wozanau koyaas; shin eti ta bolli wordduwaa haasayoosona. ¹⁴ Bantta hiixan zin77idi zilaaloosonappe attin, bantta wozanaappe tana woossokkona. Kattaassinne woine eessaassi bantta bollaa mashshan qanxxiiddi, hara xoossata woossoosona; shin eti ta bolli makkalidosona.

¹⁵ “Taani eta loohissaasinne minttaas; yaatinkka tau iitabaa maqettoosona. ¹⁶ Eti simmoosona, shin taakko simmokkona. Eti wora xonggiya wonddafiyaa mala. Eta halaqati iitabaa hasayyoogaa daafan, bisuwan wurana; hegan eti Gibxxe asan qilliiccettana.

Israa7eela Asai GODAA Ixxiis

8 “Malkkataa punna! Aissi giikko, eti ta maachchaa kanttidi, ta higgiiyaa menttido gishshau, GODAA asaa bolli morkkee argganttaadan aallanttees. ² Eti, ‘Abeet nu Xoossau, nuuni Israa7eela asai nena eroos’ yaagidi taayyo waassoosona. ³ SHin Israa7eela asai lo77obaa ixxido gishshau, morkkee eta yedettana.

⁴ “Eti tana oichchennan banttau kawota kawoyidosona; taani yootennan de7ishin, halaqata dooridosona. Bantta xayuwau gaaso gidiya eeqa misileta bantta biraappenne worqqaappe medhdhidosona. ⁵ Samaariyaa asau, mara milatissidi intte medhdhido eeqa taani ixxaas; ta hanqqoi intte bolli eexi kiyiis. Eti geeshsha gidennan aude gakkanaashin daanee? ⁶ Kushe hiillai a medhdhiisippe attin, i Xoossaa gidenna. Samaariyaa eeqa misilee meqerettana.

⁷ “Eti carkkuwaa zeroosona; zeridi gotiyaa cakkoosona. Equwan de7iya eta kattau aifee baawa; heгаа gishshau, xiillee baawa; xiillee de7iyaakkokka allagati maana. ⁸ Israa7eela asai mitettiis; ha77i eti allaga asatu gidon de7oosona; eti meqqida miishshadan, pattenna asa gididosona. ⁹ Eti baddo harddiidai barkka yuuyiyoogaadan yuuyiiddi, Asoore biitti biidosona; Efireema asai bana maaddiya asa miishshan shammiis. ¹⁰ SHammikkokka, taani eta shiishshana. Kare biittaa kawotinne halaqati eta huqqunobare, eti sohuwaara hitana.

¹¹ “Efireema asai nagaraa yarshshuwaa yarshshiyo daro sohota keexxiis; shin he yarshsho sohota nagaraa oottiyo soho gididosona. ¹² Taani etau ta higgiiyan darobaa xaafaas; shin eti he higgiiyaa allagabaadan xeellidosona. ¹³ Eti yarshshanau dosoosona; yarshshuwaa ashuwaakka moosona; shin GODAI etan ufaittibeenna. I ha77i eta mooruwaa hassayana; qassi eta nagaraa gishshaukka eta qaxxayana; eti Gibxxe biitti baana. ¹⁴ Israa7eela asai bana Medhdhidaagaa dogidi, kawo keettata keexxiis; Yihudaa asaikka gimbettida daro katamata keexxiis. SHin taani he katomatun tamaa yeddana; yeddin eta qatota maana” yaagees.

Hoose7i Israa7eela Asaa Bolli Yaana Qixaatiyaa Yootiis

9 Israa7eela asatoo, ufaittoppiti! Hara kawotet-tatudan, poocu gooppiti! Aissi giikko, intte intte Xoossaappe shaahettidi, shaaramuxideta; kattaa qoxxiyo aude ubban shaaramuxeessi immiyo waagaa dosideta. ² Hegaa daafan intte audiyaappe katta, woiniyaa gum77iyoosaappekka eessa demmekketa; qassi woiniyaa turaikka etau aifenna. ³ Eti GODAA biit-tankka gam77okkona. SHin Efireemi Gibxxe biitti simmana; qassi Asoore biittan tuna qumaa maana.

⁴ Eti GODAASSI woiniyaa eessaa yarshshuwaa gusokkona; eta yarshshoikka a ufaissenna. He yarshshoi etau shochcha mala gidana; heгаа miya ubbai tunana. He oittai eti maanaassappe attin, GODAA Beeta Maqidasiyaa gelenna. ⁵ Keerido baala gallassinne GODAA

bonchchiyo baala gallassi, intte ai oottuuteetii? ⁶ Eti bashshaappe kessi ekkikkokka, Gibxxee eta shi-ishshana; shiishshin Memppisa giyo katamai eta moogana. Eti shiishshido bira miishsha ubbai dooyee maayin attana; eta dunkkaaniyaa giddonkka buloi bu-zoi morkkana.

⁷ Qixaatiyaa gallassai yiis; Xoossai asaayyo a oosuwaadan oosuwaadan zaariyo wodee gakkiiis. Israa7eela asai heгаа ero! Intte iita nagaraa gishshaunne intte diina morkketettaa gishshau intte, "Hananabaa yootiyaageeti eeyya; ajjuutaa be7iyaageetikka gooyiyaageeta" yaagideta. ⁸ Hananabaa yootiyaagee ta Xoossaara issippe gididi, Efireema naagiyaagaa. SHin hemettiyo oge ubban Efireemayyo kafo oiqqiyooogaadan, pirez wodhdhi uttiis; a Xoossaa keettankka morkketetta de7ees. ⁹ Beni Gib77a kataman hanidoogaadan, eti keehi tunidosona. Xoossai eta mooruwaa hassayana; hassayidi eta nagaraa qaxxayana.

Israa7eela Asaa Nagaraanne A Kaalliyaa Pirddaa

¹⁰ GODAI hagaadan yaagees; "Taani Israa7eela asaa bazzon woine teeraa demmiyoogaadan demmaas. Taani intte aawata balasiyaa giyo mittan de7iya koiro aifiyaa be7iyooogaadan be7aas. SHin eti Ba7aali-Pa7oorra giyoosaa yiidi, Ba7aala giyo eeqaassi goinnidosona; yaatidi bantta dosido eeqaadankka tunidosona.

¹¹ Efireema bonchchoi kafodan paalli xayana; ha-gaappe sinttanau yeliyoobi baawa; abbe ixettiyoobi baawa; shahaariyoobi baawa. ¹² Eti naata yelidi dichchikkokka, issoinne attennan worarggada, eta yeloi bainna asa kessana. Taani etappe haakkido wode, etau aayye7ana. ¹³ Efireema asai omooduwau imettishin be7aas; Efireema asai bantta naata goora7iyaageetussi kessidi immanau koshshees" yaagees.

¹⁴ Abeet GODAU, etau imma! Neeni etau ai immuutee? Neeni etau boshettiya uluwaanne melida xanttaa imma.

¹⁵ GODAI hagaadan yaagees; "Eta iitatetta ubbai Gelggala giyoosaana; taani eta ixxiyoogaa yan doommaas. Eta oosuwaa iitatettaa gishshau, taani eta ta keettaappe gooddana; hagaappe sinttanau taani eta siiqikke; eta haariyaageetikka makkalanchcha.

¹⁶ Efireema asai deshettin, eta xaphoi meliis; aifiyaakka aifokkona. Eti naata yelikkokka, taani eti siiqiyo naata worana" yaagees.

Hoose7i Israa7eela Asaa Seeriis

¹⁷ Eti ta Xoossai giyoobaa siyenna gishshau, i eta pixiri olana; olin eti kawotettatu giddon toilattiyaageeta gidana.

10 Israa7eela asai daayida woine turaa mala; eti banttau aifiyaa aifoosona. Eti aifiyo aifee darido keenaa yarshshiyoo sohota darissi keexxidosona. Eta biittai doretido keenaa, goinniyo eeqa tuussata alleeqis-sidi medhdhididosona. ² Eta wozanan genee kumiis; ha77i eti bantta mooruwaa qixaatiyaa ekkanau

koshshees. GODAI eti yarshshiyoo sohota laalana; eta eeqa tuussata xaissana.

³ He wode eti, "Nuuni GODAASSI yayyibeenna gishshau, nuussi kawoi baawa; shin nuussi woni kawoi de7iyaakkonne ai oottanee?" yaagana. ⁴ Eti hekkennabaa haasayoosona; maachchaa maacettiid-dikka wordduwan caaqoosona. Hegaa gishshau, woriya sharafai shooqan doliyoogaadan, eta bollan pirddai dolana. ⁵ Samaariyaa kataman de7iya asai Beeti-Aweenan de7iya maraa misiliyaayyo yayyoosona. A bonchchoi appe shaahettiichchido gishshau, asai au yeekkana; he eeqa misiliyau oottiya qeesetikka waassana. ⁶ He eeqa misilee Asoore biitti toohetti biidi, gita kawuwaassi giiradan imettana. Efireema asai yeellatana; Israa7eela asaikka ba eeqa misiletu daafan kauyyana.

⁷ Samaariyaa kawoi haattaa bollan qaixaaree toohettiyoogaadan, toohetti xayana. ⁸ Qassi Israa7eela asai Aweena giyo kataman eeqa goinnidi, nagaraa oottiyo-xoqqa sohotikka qolettana; eti yarshshiyooosan aguntainne gom77oree morkkana. Yaatin, eti dereta, "Nuna genttite!" yaagana. Keratakka, "Nu bolli kunddite!" yaagana.

GODAI Israa7eela Bolli Pirddiis

⁹ GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eelatoo, intte Gib77an nagaraa oottido gallassaappe doommidi, nagaraa oottiyoogaa aggibeekketa. Hegaa gishshau, Gib77a kataman intte bolli olai denddana. ¹⁰ Taani koyiyo wode, he makkalanchchata qaxxayana. Eti oot-tido daro nagaraa gaasuwan taani eta qaxxayiyoo wode, kawotettati eta bollan shiiqana.

¹¹ "Efireemi kattaa yerettaa dosiya, wadhdhidi kessido mirggo mala; shin taani a puula morggiyan qambaraa wottada waaxana. Yihudaa asai goyanau koshshees; Yaaqooba asaikka gadiyaa phalqqanau koshshees. ¹² GODAI yiidi, xillotetta intte bolli iraadana bukissana gakkanaashin, intte a koyiyo wode gidiyoo gishshau, inttessi xillotettaa zerite; zeridi aggenna si-iquwaa cakkite; otta biittaakka phalqqite.

¹³ "Intte iitatettaa zeridi, nagaraa cakkideta; intte wordduwaa aifiyaakka miideta.

"Intte intte wolqqaaninne intte daro olanchchatun ammanettido gishshau, ¹⁴ intte asaa bolli olaa dirbbai denddana; denddidi beni olaa wode Kawoi SHalmmaani Beeti-Arbbeela katamaa olidi bashshidoogaadaaninne aayetuuranne naatuura gatto mentterettidoogaadan, intte qatoti hegaadan olin bayana. ¹⁵ Inttenoo, Beetele katamaa asatoo, intte hanttaara iitatettaa daafan intte bollikka haggaa malabai gakkana. He gallassi sa7ai wonttiyo wode, Israa7eela kawoi muleera xayana.

Makkalikonne GODAI Ba Asaa Israa7eela Siiqees

11 "Israa7eeli naatettan de7iyoo wode, taani a si-iqaas; siiqada taani ta na7aa Gibxxe biittaappe xeesaas. ² Taani eta darissada xeesin, eti taappe daro

haakkidi biidosona. Ba7aala geetettiya eeqatussi yarshshuuaa yarshshidosona; qassi eeqaa misiletussi ixaanaa cuwayidosona. ³ Efireema asaa haraqiyaa oiqqada hemetaa tamaarissidai tana; shin eta patti-daagee tana gidioogaa eti erokkona. ⁴ Taani eta qare-taaninne siiquwaa wodoruwan goochchaas; eta morggiyaappe qambbaraa denttaas; denttada hokkada eta mizaas.

⁵ "Eti taakko simmennan ixido gishshau, Gibxxe biitti simmana; qassi Asoore biittaa kawoi eta bolli kawotana. ⁶ Eta morkkiyaa bisoi eta katamata olana. Eta katamatu penggetakka mentterettana; eta zoretaikka laalettana. ⁷ Ta asai taappe haakkidi baanau qofaa qachchiis. Huqqunnaa qambbaraa gaasuwan eti waasana; shin ooninne he qambbaraa eta morggiyaappe denttena.

⁸ "Efireemaa, taani nena waatada aggoo? Israa7eela, taani nena waatada aatta immoo? Taani nena waatada Adaama giyo katamaadan oottoo? Taani nena waatada Xaboima giyo katamaadan oottoo? Taani nena keehi siiqiyo gishshau, ta wozanai heгаа eenenna. ⁹ Taani ta suulliia hanquwan eta ainne oottikke; qassi Efireema naa77anttuwaa xaissikke. Aissi giikko, taani Xoossappe attin, asa gidikke. Taani Geeshsha Xoossai intte giddon de7ais; inttekkko suulo hanquwan yiikke.

¹⁰ "Eti GODAA kaallana; ikka gaammodan gudana. I gudiyo wode, a naati arggo baggappe yaana; ¹¹ Gibxxe biittaappe kafotudan, Asoore biittaappekka haraphetudan, paalliiddi yaana. Yin taani eta eta keettan keettan wottana. Taani GODAI hгаа odaas" yaagees.

Israa7eela Bollinne Yihudaa Bolli Pirddai Pirddettiis

¹² Efireema asai wordduwan, Israa7eela asaikka cimuwana tana dooddidosona. Yihudaa asaikka amanttiya Geeshsha Xoossaa bolli xalttaamiis.

12 Efireema asai maalladoppe omarssi gakkanaashin oottiyoobai ubbai, arshshoora yiya carkkuwaa kuuciiyoogaa woikko yedettiyoogaa mala go77enna. Eti wordduwanne makkala oosuwaa darissoosona; Asoore biittaara maachchaa maacettoosona; wogaraa zaitiyaa Gibxxe biitti yeddoosona.

² GODAAYO Yihudaa asaara mootoi de7ees; i Yaaqooba asaa eta ogiyaadan qaxxayana; eta oosuwaadankka au zaarana. ³ Yaaqoobi ba aayee uluwan de7iiddi, ba ishaa ginddiyaa oiqqiis. Qassi gamma gakkidi, Xoossaara baaxetiis; ⁴ ki-itanchchaarakka baaxetidi xooniis. Bana keha aifiyan xeellanaadan, ba ishaa yeekkidi woossiis. Yaaqoobi Xoossaa Beeteelen demmiis; demmin Xoossai yan aara haasayiis. ⁵ Hegee GODAA, Ubbaappe Wolqqaa-ma Xoossaa. I erettido sunttaikka GODAA geetettes. ⁶ Hegaa gishshau, intte Xoossaakko simmite; siiquwanne suure pirddaa mintti oiqqite; intte Xoossai oottanaashin naagite.

⁷ Zal77anchchaa kushiyan worddo meezaanai de7ees; asaa i cimmiyoogaa dosees. ⁸ Efireemi, "Taani daro dure; taani taayyo aquwaa demmaas. Ta aquwaa

ubbaa giddon tanan eti bala woikko nagara gidioyabaa demmokkona" yaagiis.

⁹ GODAI hagaadan yaagees; "Taani inttena Gibxxe biittaappe kessada ehiida GODAA intte Xoossaa; Daase Baalaa gallassaadan, taani inttena naa77anttuwaakka dunkkaaniyan wottana. ¹⁰ Taani hananabaa yootiyaageetussi haasayaas. Daro ajuutaakka etau immaas; qassi eta baggaara daro leemisota yootaas" yaagees.

¹¹ Gala7aaden nagarai de7ees; Gala7aade asati tumuppe pattenageeta. Eti Gelggalan korimata yarshshoosona. Hegaa gishshau, eti yarshshiyosati goshsha giddon keelido shuchcha mala gidana.

¹² Yaaqoobi Sooriyaa biitti baqatiis; maccaasa ekkanaa keraa oottiis. Maccaasa ekkana gishshau, i yan dorssaa heemmiis. ¹³ GODAI Israa7eela asaa hananabaa yootiyaagaa baggaara Gibxxe biittaappe kessiis; kessidi he hananabaa yootiyaagaa baggaara eta naagiis. ¹⁴ SHin Efireemi GODAA keehi hanqqetissiis; suuttaa i gussidoogaa acuwaa a Godai a achchana; qassi a cashshaa au zaarana.

Israa7eela Wurssetta Pirddaa

13 Efireema asai haasayido wode, siyida asai yashshau kokkoriis; Israa7eela biittan eti bonchchettida asa. SHin Ba7aala giyo eeqaayyo goinidosona; he mooruwaa gaasuwan haiqqidosona.

² Ha77ikka nagaraa bolli nagaraa oottoosona; qassi banttau goinnanau, seerissidi misileta medhdhoosona. He misileti hiillan biraappe merettidaageeta; eti ubbaikka kushe hiillai medhdhidoogeeta. Etabaa asai haasayiiddi, "Haa yiite; etayyo yarshshuuaa yarshshite; ha maraa misiliyaakka yerite" yaagees.

³ Hegaa daafan eti maallado shaaraa mala, woikko guuran qolettiya maallado xaazaa mala woikko carkkoi audiyaappe denttidi efiyo suulla mala woikko maskkootiyaara kiyiya cuwa mala gidana.

⁴ GODAI hagaadan yaagees; "Taani inttena Gibxxe biittaappe kessada ehiida GODAA intte Xoossaa. Intte taappe attin, hara xoossa erekketa; ashshiyaageekka taappe attin, hari baawa. ⁵ Bazzuwan, mela biittan taani inttena naagaas. ⁶ Taani inttena mizin, miidi kallideta; kallidi otorettideta; hegaappe guyyiyan, tana dogideta. ⁷ Hegaa gishshau, taani intte bolli gaammo mala gidana; qassi maahedan, ogiyaa doonan zug-gana. ⁸ Marata wotti ekkido maahedan, taani intte-naara gaittana; gaittada inttena daakerettana. Qassi taani inttena gaammodan yan maana; bazzo do7adan, inttena poosherettana.

⁹ "Israa7eela asatoo, intte ta bolli, inttena maadiyaagaa bolli morkketettan denddiyo gishshau, taani inttena xaissana. ¹⁰ Intte tana, 'Nuussi kawonne deriyaa haariyaageeta imma' yaagidi oichchideta. Inttena ashshanau intte kawoi anee? Intte deriyaa haariyaageeti intte katamatu giddon augan de7iyoon-aa? ¹¹ Taani ta hanquwan intteyyo kawuwaa immaas; immada ta yiilluwan a diggaas.

¹²“Efireema mooroinne nagarai xaafettidi, mazggafa keettan uttiis. ¹³Maareti oiqqido maccaasiyaa tug-gatiyoogaa mala tuggai a bolli yaana. SHin i eri baina na7a; aissi giikko, i yelettiyo wodee gakkin, ba aayee uluwaappe wodhdhennan ixxiya na7a mala. ¹⁴Eta taani duufuwaappe ashshana; haiquwaa wolqqaappekka wozana. Haiquwau, ne boshati awaane? Duufuwau, ne bashshai awaane?

“Taani ta asaayyo qarettikke. ¹⁵Efireemi ba ishanttu gidon minnikkokka, GODAI yeddido arshsho bagga carkkoi bazzoppe carkkiiddi yaana. Yobare a pulttoti to77ana; a haatta ollatikka melana. Buquraa i minjjiyo keettatun de7iya al77o miishsha ubbai bonqqettana. ¹⁶Samaariyaa asai bantta Xoossaa bolli makkalido gishshau, bantta mooruwaa qixaatiyaa ekkanau bessees. Eti bisuwan busakettana; eta guutta naatikka kinchchettana; eta shahaara maccaasatu uloikka phalqqettana” yaagees.

Hoose7i Israa7eela Asai GODAAKKO Simmanaadan Watiwatiis

14 Israa7eela asau, intte nagaraa gaasuwan xubettidi kunddideta. Intte ha77i GODAAKKO, intte Xoossaakko simmite. ²GODAAKKO simmidi, hagaadan yaagidi woossite; “Nu nagara ubbaappe nuna maara; neeni nuna ne kehatettan shiishsha ekka; yaatin nuuni nu inxxarssan nena galatana. ³Asoore biittai nuna

ashshenna; nuuni olaa paratakka toggokko. Nuuni nu kushen medhdhido eeqa misileta mulekka, ‘Hageeti nu xoossata’ gookko. Aawai bainaageetussi qarettiyai nena” yaagite.

GODAI Israa7eela Asaa Ooraxissanau Ufaissaa Immiis

⁴GODAI hagaadan yaagees; “Ta hanqqoi etappe simmiis; heгаа gishshau, taani eta makkala hanuwaappe eta pattana; pattada eta wozanappe siiqana. ⁵Taani Israa7eela asaayyo xaaza mala gidana; eti ciishshaadan ciyyidi, Liibaanoosa zigaadan, xaphuwaa yeddana. ⁶Eta yelaga marati daayana; wogaraadan eti lo77ana. Eta sawoikka Liibaanoosa zigaadan tonggu gaana. ⁷Asai simmidi, ta kuwaa garssan de7ana; kattaa carshshaadan, eti salqqisalqqana; qassi eti woiniyaa turaadan ciyyana; Liibaanoosa woiniyaa eessaadan, deree eriyoojaa gidana. ⁸Hagaappe sinttan Efireema asai eeqa misileera gaittenna; taani intte woosaa siyananne inttena naagana. Taani irxxa zigaa mala; intteyyo anjjo ubbai taappe beettana” yaagees.

Wurssettaa

⁹Aadhdhida erai de7iyo ooninne haga akeeko; wozani de7iyo ooninne haga ero. GODAA ogee suure; xilloti he ogiyaara hemettoosona. SHin nagaranchchati an xubettoosona.

Yuu7eela

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Yuu7eeli aude de7idaakkonne a de7o taariken daro erettiyaabi baawa. Gido shin, maxaafai beettidoi Kiristtoosa yeletaappe kase, oiddantto woikko ichchashantto xeetu laittaa heeraana geetettidi qofettes. He wodee Parsse kawotetta de7iyo wode. Yuu7eeli odiiddi, Israa7eela biittan daro boolee yaanaagaanne biittaa bashshiya awai awaxxin biittai koshatanaagaa odees. Ha hanotati qassi Godaa Gallassai matattidoogaa odoosona. Godaa Gallassai gakkiiyo wode, a geeshsha shenee polettennaadan warettiyaageeta ubbaa i qaxxayanaagaakka gujjidi odoosona. Hananabaa yootiyaagee asai nagaraappe simmiyaabaa gidikko, Xoossai eta kase eti de7iyo hanotaakko zaaridi, anjjanaagaa hassayissiis. Hanana giidi i yootidobaappe gitatidi beettiya hidootai Xoossai attuma asatunne macca asatu bolli, yelagatunne cimatu bolli, ba asaa ubbaa bolli ba ayyaanaa gussanaagaa odiya sohuwaa.

1 Putu7eela na7aa Yuu7eelakko GODAI kiittido qaalai haggaa.

Boolee Biittaa Kammiis

² Inttenoo cimatao, haggaa siyite! Yihudaa biittan de7iya asau ubbau, ezggite! Haggaa malabai intte wode woikko intte aawatu wode hani erii? ³ Hegaa intte naatussi yootite; yootin intte naati bantta naatussi yootona; qassi eta naatika kaalliya yeletaassi yootona.

⁴ Gondduwaappe attida kattaa wude boolee miis; wude booliyaappe attida kattaa gumbburoi miis; qassi gumbburuwaappekka attida kattaa ukkuboi miis.

⁵ Inttenoo mattottiyaageetoo, beegottidi yeekkite! Inttenoo, woine eessaa uyiya ubbatoo, zilaalite! Aissi giikko, mal77iya woine eessai intte doonaappe attiis. ⁶ Qoodai baina wude boolee ta biittaa woraajjiis. Eta achchai gaammuwaa achchaa mala; qassi eta kasilaika gaammee kasilaa mala. ⁷ Eti ta woiniyaa turaa booddilissidosona; ta balasiyaa mittaakka xoggidosona. Eti poquwaa ubbaa poqqi olido gishshau, woiniyaanne balasiyaa tasheti ubbai booxidosona.

⁸ Asau, ba yelagatettan a giigido azinai haiqqin, waaruwaa maayada yeekkiya geela7eedan, ubbaikka yeekkite! ⁹ Kattaa yarshshoinne ushshaa yarshshoi GODAA Beeta Maqidasiyaa biyoogaa aggiis; haggaa gishshau, GODAASSI oottiya qeeseti yeekkoosona.

¹⁰ SHooqai mela attiis; biittaikka yeekkees. Aissi giikko, kattai xayiiis; woiniyaa turai meliis; zaiteekka laafiis.

¹¹ Inttenoo goshshanchchatoo, azzanite! Inttenoo, woiniyaa turaa tokkiyaageetoo, zilaalite! Aissi giikko, cahau gakkida gistteenne banggai gaden xayiiichchiis.

¹² Woiniyaa turai meliis; balasiyaa mittaikka shulliis; roomaane giyo mittai, temire giyo mittai, appiliyaa giyo mittainne qassi shooqan de7iya hara mitta ubbaikka meliis. Hegaa gishshau, asaappe ufaissai haakkiis.

¹³ Inttenoo qeesetoo, waaruwaa maayidi yeekkite! Inttenoo, yarshshiyooosan oottiya qeesetoo, zilaalite! Inttenoo, ta Xoossaa sinttan oottiyaageetoo, Beeta Maqidasiyaa gelite; gelidi waaruwaa maayidi aqite. Aissi giikko, kattaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaa Xoossaa Beeta Maqidasiyan yarshshiyooobi baawa.

¹⁴ Xoomaa awaajjite; geeshsha yaa7au asaa xeesidi shiishshite; cimatanne biittan de7iya asa ubbaa GODAA intte Xoossaa Beeta Maqidasiyaa shiishshite; yaatidi yan GODAAKKO waassite!

¹⁵ GODAA gallassai matees; he gallassau aayye7ana! He gallassai Ubbaa Danddayiya Xoossaappe bashsha gallassa gididi yees. ¹⁶ Nu sinttaappe kattai, nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaappe ufaissainne ililssai xayiiis gidennee? ¹⁷ Zeretta biitta gidдон buuqqiis; kattai meliichchido gishshau, kootta ubbai gufanniis; gootaratikka kolettiichchidosona. ¹⁸ Meheti keehi waassoosona; miizaa wudiyaukka heemettiyoosai baina gishshau, yaanne haanne bichchaaroosona. Harai atto, dorssaa wudetikka tuggatoosona.

¹⁹ Abeet GODAU, tamai bazzon de7iya hentta gadeta mirggido gishshaunne dembban de7iya mitta ubbaa laoi xuuggirggido gishshau, taani neekko waassais.

²⁰ Goggiya haattai melido gishshaunne tamai bazzon de7iya hentta gadeta mirggido gishshau, harai atto, bazzo do7atikka neekko waassoosona.

Booleti Olanchatudan Woraajjidosona

2 Xiyoonen malkkataa punnite; ta geeshsha de-riyanka malkkataa sissite! Yihudaa biittan de7iya asai ubbai yashshau kokkoro; aissi giikko, GODAA gallassai yees; yiidi matattees. ² He gallassai xumanne ciggaara gallassa; shaaranne sakkana xuma gallassa! Coranne mino boolee deretu bollan xalqqee wodhdhiyoogaadan wodhdhiis. Eta mali beniisappe doom-

min de7ibeenna; hagaappe sinttanau daro yeletaa gakkanaukka eta mali de7enna.

³ Etappe sinttaara tamai mees; qassi etappe guyyeera laoi xuuggees; etappe sinttai Edene Gannatiyaa mala; shin etappe guyyee booddila bazzo mala; etappe aibinne kessi ekkenna. ⁴ Eta merai paraa meraa mala; eti olaa paratudan, eesuwan woxxoosona.

⁵ Parai goochchiyo gaaretudan giirsoosona; mela gattaa miya tamaa lacuwaadan xaragoosona; olaa baanau salppida wolqqaama olanchchatudan, eti deretu xeeraara guppoosona. ⁶ Etappe sinttaara asai kokkorees; eta yashshau ubbaa som77oi karexxees.

⁷ Eti wolqqaama asatudan woxxoosona; olanchchatudan dirssaa gimbbiyaakka gi77oosona. Eti ubbaikka maaran salppoosona; bantta salppiyaappe gaxi kiyokkona. ⁸ Eti issoi issuwaara sugettokkona; ubbaikka ba salppiyen salppiyen sitti giidi, sinttau hemettoosona. Eti banttanara olettiyaageetu gidduwaara xuussidi kanttoosona; he wode eta teqqiyaabi baawa.

⁹ Eti katamaa eesuwan woraajjoosona; dirssaa gimbbiyaa bollankka woxxoosona. Eti keettaa bollikka kiyooosona; qassi kaisodan, maskkootiyaara geloosona.

¹⁰ Etappe sinttaara biittai qaaxxees; salotikka kokkoroosona. Awainne aginai xumoosona; qassi xoolinttetikka bantta poo7uwa gentoosona. ¹¹ GODAI ba olanchchatu sinttan guummees; au azazettiya olanchchati coranne wolqqaama. GODAA gallassai gittanne daroppe yashshiyaagaa. He gallassaa dandayanai oonee?

Nagaraappe Simmanaadan Xeesiyo Xeessaa

¹² GODAI hagaadan yaagees; "Ha77ikka xoomiiddi, yeekkiiddinne kayyottiiddi polo wozanaappe taakko simmite. ¹³ Intte wozanaappe attin, intte maayuwa pooshshoppite" yaagees.

GODAAKKO, intte Xoossaakko, simmite; aissi giikko, i qaretainne maarotai kumidoogaa; hanquuwau eesotennaagaanne siiqoi daridoogaa; i inttena qaxxayanau yeemottennaagaa. ¹⁴ Ooni erii, GODAI intte Xoossai, ba hanquwaappe simmidi, intteyyo daro kattaa anjuuwaa immanaakkonne. He wode GODAASSI, intte Xoossaassi, kattaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwa intte yarshshana.

¹⁵ Xiyoonen malkkataa punnite; xoomaa awaajjite; geeshsha yaa7au asaa xeesidi shiishshite! ¹⁶ SHiiqida yaa7aa geeshshite; cimata issippe ehiite; guutta naatanne xammiaageetakka ashshoppite. Bullachchaawai ba kare keettaappe kiyu; bullashettiyaarakka ba siirixaappe kiyu. ¹⁷ GODAU oottiya qeeseti Beeta Maqidasiyaa baranddaappenne yarshshiyooosaaappe gidduwan eqqidi yeekkona. Eti hagaadan yaagidi woossona; "Abeet GODAU, ne asau qareta; ne asaa kawotettatu gidдон boriyoobaanne baceessiyooobaa kessoppa. Asai ba gidдон aissi, 'Eta Xoossai awan de7ii?' yaagane?" yaagona.

¹⁸ Yaatin, GODAI ba biittaassi mishettana; qassi ba asaukka qarettana. ¹⁹ GODAI zaaridi ba asaa hagaadan yaagana; "Be7ite, taani intteyyo kattaa, woine

eessaanne zaitiyaa inttena adda kalissiyaagaa yeddana; taani inttena mulekka kawotettatu gidдон boriyoobaa kessikke.

²⁰ "Huuphessa baggaara yiida booliyaa taani yeddetta, intteppe haassana; bazzonne mela biitti taani eta yedettana. Sintta baggaara de7iyaageeta Maxine Abbau, guyye baggaara de7iyaageeta qassi Meediteraane Abbau zaarada yeddana; eta ahai xinqquwaa xo77u gaana. Hegee ubbai eti intte bolli gita iitabaa oottido gishshaassa" yaagana.

²¹ Biittau, simmi yayyoppa; GODAI gitabaa oottido gishshau, ufaittanne hashshu ga! ²² Inttenoo sa7aa mehetoo, yayyoppite; aissi giikko, bazzon de7iya hentta gadee aaciis; mitaikka ba aifiyaa aifiis; balasiyaa mittainne woiniyaa turaikka aifiyaa herxxexxiis.

²³ Inttenoo Xiyoone asatoo, ufaittite; GODAN, intte Xoossan, hashshu giite! Aissi giikko, i badhdheesaa iraa intteyyo darissidi immiis; qassi i kaseegaadan, intteyyo badhdheesaa iraanne ofinttaa iraa gidissidi immiis. ²⁴ Kattaa qoxxiyo audetun kattai kumana; woiniyaa eessainne zayitee gum77iyo ollata kumidi palahana.

²⁵ GODAI hagaadan yaagees; "Kase taani intte giddo yeddido, ta wolqqaama wudeti, gonddoti, booleti, gumbburotinne ukkubboti miido laittatu acuwaa taani intteyyo qanxxana. ²⁶ Maanau intteyyo daro qumai de7ana. Hegaa gishshau, intte kallananne maalaalissiyaabaa intteyyo oottida GODAA intte Xoossaa sunttaa galatana. Qassi ta asai naa77antto mulekka yeellatenna. ²⁷ He wode taani Israa7eela gidдон de7iyooogaa, taani GODAI intte Xoossaa gididoogaanne taappe attin, hara xoossi bainaagaa intte erana. Qassi ta asai naa77antto mulekka yeellatenna.

GODAA Gallassaa

²⁸ "Hegaappe guyyiyen hagaadan hanana; taani asa ubbaa bolli ta Ayyaanaa gussana. Intte attuma naatinne intte macca naati hananabaa yootana; intte cimatikka aimuwaa aimottana; intte wodalla naatikka ajuuutaa be7ana. ²⁹ He gallassatun ta attuma ashkkaratu bollinne ta macca ashkkaratu bolli taani ta Ayyaanaa gussana.

³⁰ "Qassi taani bolla saluwan maalaalissiyaabaa, garssa sa7ankka suuttaa, tamaanne sitti giidi pude dendiya cuwaa bessana. ³¹ Gitanne daroppe yashshiya GODAA gallassai gakkanaappe kase awai xumana; aginaikka suutta milatana. ³² He wode hagaadan hanana; GODAA sunttaa xeesiya ubbai attana. GODAI giidoogaadan, Xiyoone Deriyaaninne Yerusalaamen kessi ekkidi attiyaageeti de7ana. Qassi GODAI xeesidoogeeti paxa de7ana.

Aihuda Gidenna Asatu Bollan Xoossai Pirddana

3 "He gallassatuuninne he wodiyan taani Yihudaanne Yerusalaame asaa omooduwa zaarananne ishalissada wottana. ² Taani kawotettatu ubban de7iya asaa shiishshada, duge Yoosaafixa

Wombbaa wottana; wottada eti ta asaa Israa7eela bolli oottido mooro ubbaa gishshau, taani eta yan pirdana. Aissi giikko, eti ta asaa kawotettatu giddon laalidosona; qassi ta biittaakka banttau shaakki ekkidosona; ³ ta asaa bollan saamaa yeggidosona; shaaramuxa maccaasaa demmanau, attuma na7aa immidosona; qassi woine eessaa uyanau, macca na7iyo baizzidosona.

⁴ "Inttenoo, Xiirsoosa, Sidoonanne Pilisxeema biittaa asatoo, intte ta bolli ai oottanau qoppidetii? Taani oottidoogaa haluwaa kessanau koyeetii? Hegaa intte koyikko, taani eesotada intte oottido oosuwa intte bolli zaarana. ⁵ Aissi giikko, intte ta biraanne ta worqqaa ekkideta; ta al77o miishshaakka intte eeqa keettata gelissideta. ⁶ Yihudaa biittaa asaanne Yerusalaame katamaa asaa eta biittaappe haassi efiidi, Giriike biittaa asau baizzideta. ⁷ Be7ite, intte baizzido sohuwaappe taani eta ha77i kessana; kessada intte oottidobaa ubbaa intte huuphiyan zaarana. ⁸ Taani intte attuma naatanne intte macca naata Yihudaa biittaa asau aatta immana; qassi etikka haaho biittan de7iya Saaba biittaa asau eta baizzana. Taani GODAI haggaa odaas.

⁹ "Hagaadan yaagidi kawotettatu giddon awaajjite; 'Olau giigite; mino asata denttettite! Olanchchati shiqonanne kiyona. ¹⁰ Intte marashaa biso, intte baa-caakka toora kessanau qoxxite! Daafuranchchai, "Taani mino!" yaago. ¹¹ Inttenoo, yuushuwan de7iya kawotetta ubbatoo, eesuwan haa yiite; yiidi hegan shiqite' yaagite" yaagees.

Abeet GODAU, ne olanchchata yaa duge wotta!

¹² Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Kawotettati denddidi, Yoosaafixa Wombbaa yoona; aissi giikko, Israa7eela yuushuwan de7iya kawotettatu ubbaa bollan

pirddanau taani yan uttana. ¹³ Eta iitatetta keehi dariis. Hegaa gishshau, cahaa wodee gakkinn baacan cakkiiyoogaadan, eta cakkite; woiniyaa aiffee gum77iyo ollan kumin yedhdhiyoogaadankka, eta yedhdhite.

¹⁴ Pirddaa wombbaan GODAA gallassai gakkii; heggaa gishshau, daro daro asai pirddaa wombbaan de7ees.

¹⁵ He gallassi awainne aginai xumana; xoolinttetikka bantta poo7uwaa genttana.

GODAI Ba Asaa Anjjana

¹⁶ "GODAI Xiyoonen gididi guummana; Yerusalaamenkka ba cenggurssaa sissana; saloinne sa7ai kokkorana. SHin GODAI ba asaassi Israa7eelassi baqati attiyo sohonne qato gidana. ¹⁷ Taani ta geeshsha deriyan Xiyoonen de7iya GODAA intte Xoos-saa gidiiyoogaa intte he wode erana. Yerusalaame katamai geeshsha gidana; qassi allagati naa77antto Yerusalaame woraajjokkona.

¹⁸ "He gallassi dereti aife eessaa, woiniyaaggaa xokkana; keratikka maattaa goggana. Yihudaa biittan de7iya shaafa ubbaara haattai shohattana. GODAA Beeta Maqidasiyaappe pulittoi goggana; goggidi, SHixixima Zanggaaraa ushshana.

¹⁹ "Gibxxe biittai baysa gidana; Eedooma biittaikka booddila bazzo gidana. Aissi giikko, eti Yihudaa asaa bolli iitabaa oottidosona; qassi Yihudaa biittan xillo asaa suuttaakka gussidosona. ²⁰ SHin Yihudaa biittai merinau, Yerusalaame katamaikka yeleta ubbaa gakkanaashin, asi de7iyo soho gidana. ²¹ Taani haluwaa kessennan aggido eta suuttaa haluwaa biron kessana; aissi giikko, GODAI Xiyoonen de7ees" yaagees.

Amoxa

Gidduwaa Erissuwaa

Odido kiitai Geeshsha Maxaafaa gidдон haratuugaappe adussan xaafettido, istta giyo hananabaa yootiya asi Amoxa. Amoxi Yihudan de7iya issi katamaappe yiida asa gidikkonne, Kiristtoosa yeletaappe kase, hospunnat xeeu laittaassi baggaa heeran ha kiitaa huuphessa baggaara de7iya Israa7eela kawotettau aattiis. He wodee daro duretettai, ayyaanaa de7uwankka asai diccidonne ammanttiya hanotettai beettido wode. Gidikkonne Amoxi duretettai dure asaa xalaalaassi bazzettidoogaa be7iis; qassi hara baggaara suure pirddai xayiy-oogeenne hiyyeesata huqqunniyoogee biittan daridoogaa be7iis. Ammanuwaa oiqettaa gidikkokka tumaappe haakkidaagaa, lo77o milatiya iitai kumidoogaanne anoi banna sarotettai de7iyoogaakka be7iis. Hegaa gaa-suwan Xoossai ba asaa bolli qixaatiyaa ehaanaagaa hanquwaaninne xalan kumidi yootiis. Hegaarakka, "Suure pirddai shaafaa haattaadan goggo" yaagidi qofissiis. Hegaadan hanikko, "Ubbaa Haariya Godai attida Israa7eela asaassi qarettidi maaranaakkonne ooni erii!" yaagiis (5:15).

¹ Ooziyaani Yihudaa biittan kawo, qassi Yo7aasha na7ai Iyorbbaami Israa7eela biittan kawo gididi de7ido laittan Taqo7a biittan dorssaa heemmiyaageetuppe issoi Amoxi, biittai qaaxxanaappe naa77u laittappe kase Israa7eelabaa be7ido ajuutai haggaa.

² I hagaadan yaagiis; "GODAI Xiyoone Deriyan gudees; Yerusalaame katamankka ba cenggurssaa sisees. Henttanchchati mehiyaa heemmiyo hentta gade-ti meloosona; Qarmmeloosa Deriyaa huuphiyan de7iya irxxaikka shullees" yaagiis.

Israa7eela Yuushuwan De7iya Biittatu Bollan GODAI Pirddiyo Pirddaa

Sooriyaabaa

³ GODAI hagaadan yaagees; "Damasqqo asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau, taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti Gala7aade biittaa asaa birata achchaara de7iya gaariyan yettidi qoxxidosa.

⁴ Hegaa gishshau, taani Kawuwaa Hazaa7eela keettan tamaa yeddana; yeddin he tamai Kawuwaa Benihadaada qatotakka maana. ⁵ Taani Damasqqo katamaa penggiyaa hiraquwaa menttana; Aweena Womban de7iya asaa yedettanne kawotaa xam77aa oiqqidaagaakka Beeti-Edeenappe xaissana; qassi Sooriyaa biittaa asaikka omoodettidi, Qiira giyoosaa baana" yaagees GODAI.

Pilisxxeemabaa

⁶ GODAI hagaadan yaagees; "Gaaza katamaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau, taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti biittan de7iya asa ubbaa omooddidi, Eedooma biittaa asau baizzidosona. ⁷ Hegaa gishshau, taani Gaaza katamaa dirssan tamaa yeddana; yeddin he tamai katamaa qatotakka maana. ⁸ Ashddoodan de7iya asaa taani yedet-

tananne kawotaa xam77aa oiqqidaagaakka Asqqaloonappe xaissana. Eqiroona kataman de7iya asaakka qaxxayana; qassi Pilisxxeema biittaa asaappe attidaageetikka haiqqana. Taani Ubbaa Haariya GODAI haggaa odais" yaagees.

Xiiroosabaa

⁹ GODAI hagaadan yaagees; "Xiiroosa katamaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau, taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti maacettido ishattetta maachchaa kanttidi, omoodettida asaa ubbaa Eedooma asaassi baizzidosona. ¹⁰ Hegaa gishshau, taani Xiiroosa katamaa dirssan tamaa yeddana; yeddin he tamai katamaa qatotakka maana" yaagees.

Eedoomabaa

¹¹ GODAI hagaadan yaagees; "Eedooma biittaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau, taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti bantta ishantta Israa7eelata bisuwan yedettidosona; eti etau qaretti-bookkona. Eti ubbatoo hanqqettoosona; eta yiilloi merinaukka simmenna. ¹² Hegaa gishshau, taani Temaana katamaa bolli tamaa yeddana; yeddin he tamai Booxira katamaa qatota maana" yaagees.

Amoonabaa

¹³ GODAI hagaadan yaagees; "Amoona biittaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau, taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti bantta zawaa aassanau Gala7aade biittan de7iya shahaara maccaasatu uluwaa daakkidosona. ¹⁴ Hegaa gishshau, taani Raaba katamaa dirssan tamaa yeddana; yeddin he tamai katamaa qatota maana. Hegaappe guyyiyan, olaa gallassi waasoi darana; qassi olanchchati gotiyaadan wolqqaamana. ¹⁵ Eta kawoinne aara oot-

tiya halaqati ubbai omoodettidi issippe baana”
yaagees.

Moo7aababaa

2 GODAI hagaadan yaagees; “Moo7aaba biittaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau, taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti Eedooma biittaa kawuwaa meqettaa bidintta kiyana gakkanaashin xuuggidosona. ² Hegaa gishshau, taani Moo7aaba biittan tamaa yeddana; yeddin he tamai Qiriyoota katamaa qatota maana. Moo7aaba biittaa asai shabbirssaa gidдон, olaa waasuwa gidдоoninne malkkataa punettaa gidдон haiqqi wurana. ³ Taani Moo7aaba biittaa haariyaagaa xaissana; qassi halaqata ubbaakka aara issippe worana” yaagees.

Yihudaabaa

⁴ GODAI hagaadan yaagees; “Yihudaa biittaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau, taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti GODAA higgiiyaa ixxidosa; a azazuwaakka naagibookkona. Eta aawati kaallido worddo xoossati etakka balettidosona. ⁵ Hegaa gishshau, taani Yihudaa biittaa bolli tamaa yeddana; yeddin he tamai Yerusalaame qatota maana” yaagees.

Israa7eela Bolla GODAI Pirddiyo Pirddaa

⁶ GODAI hagaadan yaagees; “Israa7eela asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau, taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti miishshaa ekkana gishshau, xilluwa baizzoosona; qassi caammaa acuwa ekkana gishshauka hiyyeesaa baizzoosona. ⁷ Manqqota biittaa baanan onggidi, eta huuphiyaa yedhdhoosona; naaqqettidaageetu pirddaakka geellayooosona. Qassi aawainne na7ai naa77ai issi maccaasiyo laggettiyoogan ta geeshsha suntaa keehippe tunisooosona. ⁸ Eti asaappe acuwaassi oiqqido maayuwa yarshshiyo sohota ubbaa matan hiixxidi, an zin77ooosona; qassi asaappe maqqacco oottidi ekkido woine eessaa bantta Xoossaa keettan uyoosona.

⁹ “Gidikonne, zigaadan aduqqidi, wolaadan minnida Amooore biittaa asata eta sinttappe xaissidaagee tana. Taani etau bolla aifiyaarakka garssa xaphuwaarakka ubbaa xaissaas. ¹⁰ Taani inttena Gibxxe biittaappe kessada, bazzon oitamu laittaa kaalettaas; qassi Amoooretu biittaakka intteyyo laata oottada immaas.

¹¹ “Intte attuma naatu giddoppe hananabaa yootiyaageeta, intte yelaga asaa giddoppekka bantana GODAASSI dummayida Naaziraaweta denttaas. Inttenoo, Israa7eela asatoo, hagee tuma gidennee? Hagaa taani GODAI odaas. ¹² SHin intte he Naaziraaweta caaquwaa kolissidi, woine eessaa ushshideta; hananabaa yootiyaageetakka, ‘Hananabaa yootoppite’ yaagidi azazideta.

¹³ “Be7ite, kattaa darissidi caanido gaaree me77iyooogaadan, taani inttena menttana. ¹⁴ Pala woxxiyaagee baqatidi kessi ekkenna; minuwaayyo

wolqqi ixxana; olanchchaikka ba shemppuwaa ashshenna. ¹⁵ Wonddafiyan dukkiyaagee ba sohuwan eqqanau danddayenna; tohuwaa bol77oikka kessi ekkenna; paraawaikka ba shemppuwaa ashshenna. ¹⁶ He gallassi harai atto olanchchatu gidдон keehi xalanchcha giyoogeetikka kallo xiire baqatana” yaagees GODAI.

3 Inttenoo Israa7eela asatoo, GODAI intte bolli, Gibxxe biittaappe i kessido asa ubbaa bolli haasayidoogaa siyite. ² “Sa7an de7iya asa ubbaappe taani intte xalaalaa dooraas. Hegaa gishshau, intte oottido nagara ubbaassi taani inttena qaxxayana” yaagees.

Hananabaa Yootiyaagaa Oosuwa

³ Naa77u asati maayettennan de7iiddi issippe hemettiyoona?

⁴ Gaammoi oiqqiyooosaa demmennan woran coo gudiiyye? Woikko wodala gaammoi aibakko yedettidi oiqqennan ba geessuwan daariiyye?

⁵ Oiqqanau yeggido gitiyaa gidдон katti xayikko, kafoi coo ohettii? Woikko pirez aibakko oiqqiyooobi bannan coo piri?

⁶ Katamaa gidдон olaa malkkatai punettiyo wode, asai yashshan kokkoreneeyye? Woikko GODAI kiittennan de7ishin, bashshai issi katamaa bollan yiyye?

⁷ Tumaappe Ubbaa Haariya GODAI ba xuuraa hananabaa yootiya ba ashkkaaratussi kasetidi qonccissennan de7iiddi, aibanne oottenna.

⁸ Gaammoi gudin, yayyennai oonee? Ubbaa Haariya GODAI odin, hananabaa yootennai oonee?

Samaariyaa Kunddettaa

⁹ Ashddooda katamaaninne Gibxxe kawo keettatun de7iya ubbatuzzi hagaadan yaagidi awaajjite; “Samaariyaa deretu bolli shiiqite; shiiqidi yan haniya gita wocamaanne sugetta oosuwa be7ite” yaagite.

¹⁰ GODAI hagaadan yaagees; “Ha asati sittabaa oot-tiyoogaa erokkona; sugettaaninne bonqqidi ehiido miishshan bantta keettaa kuntti wottidosona” yaagees.

¹¹ Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Morkkee intte biittaa dooddana; intte qatuwaa laalana; intte duretu keettaakka bonqqana” yaagees.

¹² GODAI hagaadan yaagees; “Henttanchchai gaammuwa doonaappe dorssaa wotti ekkiyo wode, dorssaayyo naa77u gedeta woikko duuxa haittaa wotti ekkiyoogaadan, hegaadankka Samaariyaa biittan ishaluwan uttida Israa7eela asaappe amaridaageetu xalaalai attana” yaagees.

¹³ Godai, Ubbaaappe Wolqqaama GODAI Xoossai hagaadan yaagees; “Hagaa siyite; siyidi Yaaqooba zaretu bolli markkattite. ¹⁴ Taani Israa7eela asaa eta nagaraa gishshau qaxxayiyoo gallassi, Beetele kataman de7iya yarshshiyo sohota kolana; yarshshiyo sohuwan de7iya kacetikka me77idi, sa7an wodhdhana. ¹⁵ Balggo eti de7iyo keettaanne bone eti de7iyo keettaa ubbaa

taani xaissana. Danggarssaa zaaliyan alleeqissidi, eti keexxido keettaikka kolettana; qassi gita gita keettati ubbaikka xayana" yaagees.

4 Inttenoo, Samaariyaa maccaasatoo, Baasaane biittaa macca miizzatudan modhdhidaageetoo, haggaa siyite! Intte hiyyeesata huqqunneeta; manqqotakka tuggayeeta. Intte keettaawatakka, "Nuussi ushshaa hammite" yaageeta. ² Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagidi, ba geeshshatettan caaqqiis; "Intte manxxaquwan oiqettidi gooshettana gallassainne intteppe attida amaridaageetikka manxxaquwan ohettidi biya moletudan hanana gallassai yaana. ³ Intte ubbaikka dirssaa xoo7iyaara goochchin kiyidi, Hermmoonen olettana" yaagidi caaqqiis.

Israa7eela Asai Bantta Balaappe Tamaaranau Dand-dayibookkona

⁴ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela asatoo, biite; Beetele biidi, nagaraa oottite; Gelggalakka biidi, nagaraa gujjidi oottite. Maallado maallado intte yarshshuwaa yarshshite; heezantto gallassi gallassi intte asirataa ehiite. Irshshuwaa yeggidi uukkido oittaa xuuggidi, galataa yarshshuwaa yarshshite. Intte intte dosan immiyooobaa gishshau, otorettiiddi awaajjite. Aissi giikko, intte oottanau dosiyoogee heгаа" yaagees.

⁶ Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Intte katama ubban taani koshaa yeddada, harai atto intte achchan daxyoobaakka xaissaas; shin intte hegankka taakko simmibeekketa. ⁷ Kattaa cakkiyo wodee gakkanau biron heezzu aginai de7ishin, taani intteyyo iraa teqqaas. Taani issi kataman iraa bukissada hara katanaman bukkennaadan diggaas; issi shooqan bukkiiis; hara bukkibeenna shooqai qassi meliis. ⁸ Hegaa gishshau, naa77u woikko heezzu katamatu asai haattaa uyanau issi katamaa biidosona; shin alibookkona. Hegankka qassi intte taakko simmibeekketa" yaagees.

⁹ GODAI, "Taani intte kattaa bollan harggiyaa yedaas; intte atakilittiyaanne intte woine turaa, intte balasiyaa mittaanne intte wogaraa ubbaa boolee miis; shin intte hegankka taakko simmibeekketa" yaagees.

¹⁰ GODAI, "Taani Gibxxe asatu bolli boshaa yeddi-doogaadan, intte bollankka boshaa yeddaas; intte wodalla naata bisuwan woraas; intte paratikka omoodettanaadan oottaas. Intte moottan haiqqida asaa ahaa xinqquwan inttena ullaas; shin intte hegankka taakko simmibeekketa" yaagees.

¹¹ GODAI, "Sadoomanne Gamooraa katamata xaissidoogaadan, intteppekka darota xaissaas; ha attida inttekkata tamaappe eexxiiddi attida xiifa mala; shin intte hegankka taakko simmibeekketa" yaagees.

¹² GODAI, "Hegaa gishshau, Israa7eela asatoo, taani inttena hegaadan oottada qaxxayana hanais. Taani inttena hegaadan oottada qaxxayana haniyo gishshau, Israa7eela asau, intte Xoossaara gaittanau giigite" yaagees.

¹³ Dereta giigissidaagee, carkkuwaakka medhdhidaagee, ba wozanaa qofaa asau qonccissiyaagee,

wonttaa poo7uwaa xumau laammiaagee, biittan de7iya xoqqa dereta yedhdhiyaagee, au sunttai GODAA, Ubbappe Wolqqaama Xoossaa.

Israa7eela Asai Nagaraa Paaxana Mala Yootettiis

5 Israa7eela asatoo, taani intte bolli zilaaliyo zilaassaa siyite!

² "Geela7iyaa Israa7eela kunddaasu; simmi naa77antto denddukku.

Sa7an olettaasu;

o denttiyaabikka baawa!" yaagaas.

³ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "SHa7u olanchchata olau yeddiya Israa7eela katamaassi xeetu olanchchatu xalaalai attana; xeetu olanchchata olau yeddiya Israa7eela katamaassi qassi tammu olanchchatu xalaalai attana" yaagees.

⁴ GODAI Israa7eela asaassi hagaadan yaagees; "Tana koyite; yaatikko, intte de7uwan de7ana. ⁵ SHin Beetele koyoppite. Gelggala geloppite. Berssaabehi pinnoppite. Aissi giikko, Gelggali omoodettana; Beeteleekka xayana" yaagees.

⁶ GODAA koyite; yaatikko, intte de7uwan de7ana. Hegee xayikko, i Yooseefa zariyaa tamaadan xuuggana; Beeteelen de7iya asaakka tamai maana. He tamaa etau ooninne toissenna.

⁷ Inttenoo, suure pirddaa geellayidaageetoo, xillotettaakka sa7an oliyaageetoo, haggaa siyite.

⁸ Piliyaadisa geetettiya laappun xoolinttetanne Ooriyoona geetettiya xoolinttetu citaa medhdhidaagee, sakkana xumaa wonttau, gallassa poo7uwaakka qammau laammiaageenne abban de7iya haattata pude saluwaa xeesidi, sa7a micettaa bolli duge tigiyaagee, au sunttai GODAA. ⁹ I qatota laalanau wolqqaamatu bolli bashshaa ehees.

¹⁰ Intte pirddaa gutaran seeriyaagaa ixxeeta; tumaa yootiyaagaakka sheneteeta. ¹¹ Intte hiyyeesata yedhdhidi, eta kattaakka etappe bonqqidi ekkideta. Yaatidi masettida shuchchan keettata gimbbideta; shin intte he keettatun de7ekketa. Lo77iya woine turataakka tokkideta; shin intte he woiniyaa eessaa uyekketa.

¹² Aissi giikko, intte naaqoi aappunakkonne intte nagaraikka ai keena gitakko taani erais. Intte xillota naaqqeeta; mattaayiyaakka ekkeeta; qassi gutaran hiyyeesatu pirddaa geellayeeta. ¹³ Hegaa gishshau, haggaa mala wodiyan cincca asi co77u gees; aissi giikko, wodee iita.

¹⁴ De7uwan de7anau lo77obaappe attin, iitabaa ootoppite; yaatikko, intte giyoogaadan, GODAI, Ubbappe Wolqqaama Xoossai inttenaara gidana.

¹⁵ Iitabaa ixxite. Lo77obaa dosite. Pirddaa gutarankka suure pirddaa pirddite. Yaatikko, ooni erii, GODAI, Ubbappe Wolqqaama Xoossai Yooseefa zerettatuppe attida amaridaageetussi qarettanaakkonne.

¹⁶ Hegaa gishshau, Godai, Ubbappe Wolqqaama GODAI Xoossai hagaadan yaagees; "Dabaaba ubban wasoi kiyana; oge ubbankka asai, 'Aayye, aayye!' gaana. Goshshanchchati yeehuwau, koizziyaageetikka koissau xegettana. ¹⁷ Woiniyaa turaa soho ubban yee-

hoi de7ana; aissi giikko, taani inttena qaxxayanau intte giddoora kanttana" yaagees GODAI.

¹⁸ Inttenoo, GODAA gallassai yaanaadan amot-tiyaageetoo, intteyyo aayye7ana! GODAA gallassaa aissi amotteetii? He gallassai xumappe attin, poo7o gallassa gidenna. ¹⁹ He gallassi intte gaammuwaappe baqati attiyo wode, maahee gaittiyo asa mala, hegaappekka qassi baqati ba soo gelidi, ba kushiya godan zempmissiyo wode, shooshshai dukkiyo asa mala gidana. ²⁰ GODAA gallassai xumappe attin, poo7o gidenna; sakkana xumappe attin, poo7o shori mulekka baawa!

²¹ GODAI hagaadan yaagees; "Taani intte bonchchiyo baalata ixxaasinne shenetaas; intte geshsha yaa7atikka tana ufaissokkona. ²² Intte taayyo xuuggiyo yarshshuwaanne kattaa yarshshuwaakka yarshsheeta; shin taani hegaa ekkikke. Qassi intte taayyo galataa ehiyo issippetetta yarshshuwa modhdho mehetakka xeellikke. ²³ Intte mazamuriyaa caccettaa ta matappe haassite; intte diixxiyo diittaakka siyikke. ²⁴ SHin suure pirddai pultto haattaadan, xillotettaikka to77enna shaafaa haattaadan goggo.

²⁵ "Inttenoo, Israa7eela asatoo, taani inttena bazzon oitamu laittaa kaalettiyo wode, taassi yarshsho yarshshidetii? Woikko imota immidetii? ²⁶ He wode intte intte kushiyan medhdhido Kawuwaa Sakkuuta giyo eeqaanne Keewaana giyo intte xoolintte xoossaa eeqa tookkideta. ²⁷ Hegaa gishshau, taani inttena omoodissada Damasqqo katamaappe aattada haa-hosaa yeddana" yaagees. Hagaa giyaagee au sunttai Ubbaappe Wolqqaama Xoossaa geetettiyo GODAAT-TENNE.

Israa7eeli Xayanaagaa

6 Inttenoo, Israa7eela asai maaduwa oichchiyo bonchchettida Israa7eela biittaa halaqatoo, inttenoo, Xiyoonen baaluwan de7iyaageetoo, Samaariyaa katamankka hirggi bannan uttidaageetoo, intteyyo aayye7ana! ² Ane Kalne giyo katamaa biidi be7ite. Hegaappe qassi Hamaata giyo gita katamaa biidi, yaara qassi duge Pilisxeematu katamaa Gaate wodhdhite. Eti intte naa77u kawotettatuppe kehiiyoonaa? Eta biittai intte biittaappe aakkii? ³ Inttenoo, iita gallassai eesuwan yeenna giidi, sugetta oosuwa oot-tiyaageetoo, ⁴ danggarssaa zaaliyaappe oottido arssan zin77iyaageetoo, minxxaafiyankka injjetidi uttiyaageetoo, qassi dorssaa wudiyaappe anqqaratanne miizaa zadaluaappe daddarota miyaageetoo, ⁵ Daawitadan yettaa miishshaa intteyyo giigissidi, maazinqqiyan dumma dumma yettaa yexxiyaageetoo, ⁶ woiniyaa eessaa keriyara ganiyaageetoo, keehi al77o shit-tuwaakka tiyettiyaageetoo, Yooseefa zaretu bashshaassi ainne azzanennaageetoo, intteyyo aayye7ana! ⁷ Hegaa gishshau, omoodettidi baanaageetuppe koiroti inttena gidana; he wode intte injje duussainne intte baalotiyoogee attana.

⁸ Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Xoossai hagaadan yaagidi, barkka banan caaqqiis; "Taani Yaaqoo-

ba otoruwaa ixkais; eta qatotakka shenetaas; taani katamaanne kataman de7iya ubbaa eta morkketussi aattada immana" yaagiis.

⁹ Issi keettan tammu asai attikko, etikka haiqqana. ¹⁰ Haiqqidaageetu dabbotuppe issoi ahaa mooganau sooppe kessidi efaana; efiiddi, he keettaa qol77on de7iya bitaniyaa, "Nenaara attida hara asi de7ii?" yaagidi oichchana. Oichchin i zaaridi, "Baawa" yaagana. Yaagin oichchiyaagee, "Haizza, haizza! GODAA sunttaa nuuni xeesanau koshshenna" yaagana.

¹¹ GODAI azazin, wogga keettati kolettana; qeeri keettatikka me7erettana. ¹² Parati zaallaa bollan piriix-anau danddayiyoona? Woi qassi goshshanchchai booraa waaxidi, abbaa goyanau danddayii? SHin intte tumu pirddaa marzziyau, xillotettaa aifiyaakka camuwau laammideta. ¹³ Intte Lodabaara katamaa xoonido gishshau ufaitteeta; qassi, "Nuuni Qarnnaima katamaakka nu minotettan oiqqida" yaageeta.

¹⁴ GODAI, Ubbaappe Wolqqaama Xoossai hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela asatoo, taani intte bolli issi kawotettaa denttana; denttin eti inttena Hamaata Pinuwaappe doommidi, Araba Wombbaa gakkanaassi tuggayana" yaagees.

Boolee Yaanaagaa Bessiya Ajuutaa

7 Ubbaa Haariya GODAI tana ajuutaa bessii. He ajuutan taani kawuwaa gakkiiya kattai caketti-doogaappe guyyiyan, naa77anttuwaa caarida carshshaa bolli i booliyaa wudiya medhdhishin be7aas. ² Eti irxxabaa ubbaa miidi wurssido wode taani, "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, hai hayyanaa at-to garkkii! Yaaqooba zaretu waanidi attanau dand-dayiyoona? Eti qii guuttatennen!" yaagaas.

³ Hegaa gishshau, GODAI qarettidi, ba qofaa laammidi; laammidi hagaadan yaagiis; "Ha neeni be7idobai polettenna" yaagiis.

Taman Pirddanaagaa Bessiya Ajuutaa

⁴ Ubbaa Haariya GODAI tana hara ajuutaa bessii. Ubbaa Haariya GODAI ba asaa pirddanau tamaa xeesiis; xeesin he tamai gita ciimma abbaa mirggidi, biittaakka xuugganau doommiis. ⁵ Yaatin taani hagaadan yaagaas; "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, hai hayyanaa ha tamaa toissarkkii! Yaaqooba zaretu waanidi attanau danddayiyoona? Eti qii guuttatennen!" yaagaas.

⁶ Hegaa gishshau, GODAI qarettidi, ba qofaa laammidi; laammidi Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagiis; "Hageekka qassi polettenna" yaagiis.

Gimbbiyaa Sittatettaa Likkiyo Tumbbiyaa Bessiya Ajuutaa

⁷ Qassikka i tana hara ajuutaa bessii. Taani he ajuutan be7iyo wode, Godai gimbbiyaa sittatettaa likkiyo tumbbiyaa oiqqidi, tumbbiyan likettidi gimbbettida gimbbiyaa matan eqqiis. ⁸ Eqqidi GODAI tana, "Amoxaa, ha neeni xeelliyoogee aibee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin taani, "Tumbbiyaa" yaagaas.

Yaagin Godai tana, “Be7a, taani ta asaa Israa7eela gidдон tumbbiyaa yeggais; taani eta qaxxayennan aadhdhikke. ⁹ Yisaaqa zareti goinniyo xoqqa sohota kolettana; Israa7eela geeshsha sohotikka xayana; qassi Iyorbbaama kawotettaa bollikka taani bisuwaara denddana” yaagiis.

Amoxanne Amaaxiyaa

¹⁰ Beetele kataman qeese gididi de7iya Amaaxee Israa7eela Kawuwaa Iyorbbaamakko hagaadan yaagidi kiittiis; “Amoxi Israa7eela asaa gidдон de7iiddi, ne bolli maqettiis; i ba oduwan biittaa bashshees. ¹¹ Aissi giikko, i hagaadan yaagees; ‘Iyorbbaami bisuwan haiqqana; Israa7eela asaikka bantta biittaaappe omoodettidi baana’ yaagees” yaagiis.

¹² Yaatin Amaaxee Amoxa hagaadan yaagiis; “Nenoo hananabaa yootiyaagoo, ba; hini Yihudaa biitti baqata baada, yan quma ma; hananabaakka yan yoota.

¹³ SHin hagee Beetelee kawoi goinniyo sohonne kawotettaa geeshsha soho gididi gishshau, naa77antto ha sohuwan hananabaa yootoppa” yaagiis.

¹⁴ Yaagin Amoxi zaaridi, Amaaxiyaassi hagaadan yaagiis; “Taani mehiiya heemmiyaagaanne ettaa aifiyaa maxiyaagaappe attin, hananabaa yootiyaagaa woikko hananabaa yootiyaagaa na7aa gidikke. ¹⁵ SHin GODAI tana dorssaa wudiyaa heemmiyoosaappe ekkiidi, ‘Baada ta asau Israa7eelau hananabaa yoota’ yaagiis. ¹⁶ Ha77i simmi GODAI giyoobaa siya! Neeni, ‘Israa7eela bolli hananabaa yootoppa; Yisaaqa zaretu bollikka markkattoppa’ yaagadasa. ¹⁷ Hega gishshau, GODAI hagaadan yaagees; ‘Ne machchiyaa katamaa gidдон shaaramuxa gidana; ne attuma naatinne ne macca naati bisuwan haiqqana; ne biittaikka wodoruwan shaakettana; qassi neeni ne huuphiyaukka allaga biittan haiqqana. Israa7eela asaikka bantta biittaaappe omoodettidi tuma baana’ yaagees” yaagiis.

Teerai Kumido Keeshiyaa Bessiya Ajuutaa

8 Ubbaa Haariya GODAI tana hara ajuutaa bessii; hegeekka, teerai kumido keeshiyaa. ² I tana, “Amoxaa, ha neeni be7iyoogee aibee?” yaagidi oichchis.

Oichchin taani, “Teeri kumido keeshiyaa be7ais” yaagaas.

Yaatin GODAI taayyo hagaadan yaagiis; “Ta asaa Israa7eelassi wurssettai [†] gakkii; hagaappe sinttanau taani eta qaxxayennan aadhdhikke” yaagiis.

³ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “He gallassi kawo keettan yexxiyo yettai yeehuwau laametana; haiqqida asaa ahai mule sohuwan darana; qassi co77u gin, yan han olettana” yaagees.

Israa7eela Kunddettaa

⁴ Inttenoo, metootanchchata yedhdhiyaageetoo, biittan de7iya hiyyeesatakka xaissanau koyiyaageetoo, haggaa siyite! ⁵ Intte hagaadan yaageeta; “Nuuni kattaa

[†] “Wurssetta” giyoogee Ibraisxxe qaalan “Teeraa” malatees.

baizzanau aginai xeeriiyo baalai aude aadhdhane! Qassi nuuni nu zal77iyaa doommanau Sambbatai aude aadhdhanddeeshsha! Yaatiyaakko nuuni kattaa guuttaban makki makkidi, daro miishshaa ekkidi baizana. Qassi worddo miizaanan likki likkidi, asaa cimmana. ⁶ Nuuni hiyyeesaa biran, metootanchchaakka mexi naa77u tohuwaa caamman shammana; qassi gisttiyaa harquwaa muruta gisttiyaa waagan baizana” yaageeta.

⁷ GODAI Yaaqoobi ceeqettiyo ba sunttan hagaadan yaagidi caaqqiis; “Taani eti oottido iita oosuwaa mulekka dogikke. ⁸ Biittai qaaxxiyoogeenne biittan de7iya asai ubbai yeekkiyoogee heгаа gaasuwaana gideneeyye? Ee Naile SHAafai kixxidi qaaxxiyoogaadan, biitta ubbai qaaxxidi balbbuqettana; qassi he kixai wodhdhiyoogaadan wodhdhana” yaagiis.

⁹ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “He gallassi taani awaa seeta gallassi wulissana; sa7aakka galla xumissana. ¹⁰ Taani intte baalaa ufaissaa az-zanuwau, intte yettaakka yeehuwau laammana. Mexi issi na7ai haiqqin yeekkiya asadan, intte intte huuphiyaa meedettidi waaruwaa maayanaadan, taani inttena oottana. He gallassaa wurssettai daro camo gidana” yaagees.

¹¹ Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, taani biitta ubbaa bollan koshaa yeddiyo gallassati yoosona. Taani koshaa yeddiyo gallassi, asai siyanau GODAA qaalaa xayidi namisettanappe attin, kattaa xayidi namisettenna woikko haattaa xayidi saamettenna. ¹² Asai arshsho bagga abbaappe arggo bagga abbaa gakkanaashiinne huuphessappe tohossi gakkanaashin bichchaarana. Eti GODAA qaalaa koyanau yaanne haanne woxxana, shin demmukkona.

¹³ He gallassi puulanchcha geela7otinne wodallati saamuwan hitti gaana. ¹⁴ Samaariyaa eeqatun caaqqiyaageeti, ‘Daana xoossai ero!’ yaagiyaageetinne, ‘Berssaabeha xoossai ero’ yaagiyaageeti kunddana. Eti naa77antto mulekka denddokkona” yaagees.

GODAA Pirddaa

9 Yarshshiiyo sohuwaa matan Godai eqqidaashin, taani be7aas. I tana hagaadan yaagiis; “Baasoi qaaxxanaadan, Beeta Maqidasiyaa gumbbuwaa shoca; shocada asa ubbaa huuphiyan mentteretta. Hegaappe attiya asaa taani bisuwan worana. Baqatiya asi kessi ekkenna; kessi ekkida asikka paxa antenna.

² Eti biittaa bookkidi, Si7ooliyau duge wodhdhikkokka, taani eta hegaappe kessana. Saluwaa pude kiyikkokka, taani eta hegaappe duge wottana. ³ Eti Qarmmeloosa Deriyaa xeeran qosettikkokka, taani eta koyada hegaappe kessana. Abbaa ciimmaa gidдо gelidi, ta sinttaappe geemmikkokka, taani miiminttiyaa azazin, i eta dukkana. ⁴ Qassi bantta morkketun omoodettidi, eti biikkokka, yan eti bisuwan haiqqanaadan, taani azazana; taani eta iita aifiyan xeellanaappe attin, lo77o aifiyan xeellikke” yaagiis.

⁵ Godai, Ubbaaappe Wolqqaama GODAI sa7aa bochchees; bochchin sa7ai seerees; qassi sa7an

de7iyaabai ubbaikka yeekkees. Naile SHAafai kixxidi balbbuqettiyoogaadan, biitta ubbai balbbuqettees; qassi he kixai wodhdhiyoogaadankka wodhdhees. ⁶I bau de7iyo sohuwaa saluwan giigissees; a baasuwaakka sa7an baasees. Qassi i abbaa haattata xeesidi, biittaa bollan duge gussees; ayyo sunttai GODAA.

⁷GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte taayyo Toophphiyaa asaa mala gidekketiyye? Taani inttena Gibxxe biittaaappe kessidoogaadan, Pilisxeema asaa Kafittoorappe, qassi Sooriyaa asaakka Qiirappe kessaas" yaagees.

⁸GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, Ubbaa Haariya GODAA aiffee nagaranchcha kawotettaa bollan de7ees. Taani a biittaa bollappe xaissana; shin taani Yaaqooba zariyaa muleera xaissikke.

⁹"Be7ite, kattaa zazzariyan zazzariyoogaadan, Israa7eela asaa kawotettatu ubbaa gidдон zaranaadan, taani azazana; shin eta gidдон ammanetiyaageetuppe issoinne sa7an wodhdhidi xayenna.

¹⁰'Nuna aiba iitabinne gakkenna woikko demmenna' yaagiya ta asaa gidдон de7iya nagaranchchati ubbai bisuwan wurana" yaagees.

Israa7eela Asaassi Sa7ai Kehana

¹¹Qassikka GODAI, "He gallassi taani kolettidi kundida keettadan hanida Daawita kawotettaa denttana; xoo7etida sohotakka bottokonana; qassi qolettidasaaakka ooraxissana; taani a beniigaadan oottada keexxana. ¹²Hegeenne Israa7eela asai Eedooma biittaaappe attidaageetanne ta sunttan xeesettida kawotettata ubbaa laattanaassa" yaagees. Hagaa ootiyaagee tana GODAA.

¹³GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, kattaa cakkiiyaageeti cakkidi wurssennan de7ishin, gadiyaa goyiyaageeti gakkiiyo wodee, woiniyaa teeraa gum77iyaageetikka gum77idi wurssennan de7ishin, woiniyaa zeriyaageeti gakkiiyo gallassati yaana. He wode dereti mal77o woiniyaa eessaa xokkana; keratu ubbaappekka woine eessai goggana. ¹⁴Omooduwan biida ta asaa Israa7eela zaarada ishalissana. Eti qolettida katamata zaaretti keexxidi, etan de7ana. Woine turaakka tokkidi, appe woine eessaa uyana. Qassi ataakilttetakka tokkidi, eta aifiyaa maana. ¹⁵Taani Israa7eela eta biittan tokkana; eti taani etayyo immido biittaaappe naa77antto mulekka shodettokkona" yaagees. Hagaa yootiyaagee GODAA intte Xoossaa.

Abdiyyu

Gidduwaa Erissuwa

Ha qantta maxaafai Yerusalaamee laalettanaappe kase, darin erettenna wodiyan xaafettiis. He wode tohossau baqqiya arshsho baggan de7iyaanne Yihudaara adussa wodiya morkkettidi de7ida Eedoomi Yerusalaame laalettan ufaittidi, a bollan woraajjiya morkketa maaddiidinne katamaa aquwaakka bonqqiiddi de7ees. Abdiyyu, Eedoomi Israa7eela morkketu haratuurakka xonettanaunne hanttaara qixaatiyaa ekkanau de7iyooqaa yootiis.

¹ Ubbaa Haariya GODAI Eedooma biittaabaa Abdiyyussi qonccissido ajuutai haggaa.

GODAI Eedooma Qaxxayana

Eedoomabaa GODAI hagaadan yaagidi, ba kiittiyo uraa bollan kawotettatukko kiittidoogaa nuuni siyida; “Denddite! Eedooma biittaa oloos” yaagidi kiittiis. ² GODAI Eedooma hagaadan yaagees; “Be7a, kawotettatu gidдон taani nena laafa kessana; neeni keehippe karettana. ³ Neno, zaallaa kooppuwaa gidдон de7iyaagoo, ne keettaa xoqqa deretu bollan keexidaagoo, qassi ne wozanan, ‘Tana hagaappe duge ooni wottii?’ yaagiyaagoo, nena ne wozanaa otoroi cimmiis. ⁴ Neeni argganttaadan pude haakkada paallikko, ne keettaakka xoolinttetu gidдон keexikkokka, taani nena hegaappe duge wottana” yaagees GODAI.

⁵ “Kaisoti woikko bonqqiyaageeti qammi yiikko, banttau giddiyaagaa keena xalaalaa wuuqqoosona; woiniyaa teeraa maxiyaageetikka maxiiddi, poshiluwaa ashshoosona; shin ne morkketi nena muleera xaissana. ⁶ Abeet Eesawa zareti waani bonqqettanddonaashsha! Qosan de7iya eta aqoikka waani qocirettanddeeshsha! ⁷ Nenaara maachchan de7iyaageeti ubbai nena ne biittaappe gaxi yedettana; qassi ne dabbotikka cimmiidi nena xoonana. Ne qumaa miyaageetikka neeyyo gitiyaa yeggana; shin neeni hegaa akeekakka” yaagees.

⁸ GODAI qassikka hagaadan yaagees; “He gallassi taani Eedoomappe aadhdhida eranchchatanne Eesawa Deriyaappekka eraa xaissana. ⁹ Inttenoo, Temaana asatoo, intte olanchchati dagammana; Eesawa Deriyaa bolli de7iya asai ubbaikka goora7ettana.

Eedoomi Qaxxayettiyo Gaasuwa

¹⁰ “Yaaqooba zare gididiya ne ishanttu bolli neeni ootti-do iitabaa gishshau, neeni yeellaa maayana; neeni merinau xayaagana. ¹¹ Morkketi yiidi eta aquwaa bonqqiyo wode, he gallassi neeni gaxi shiiqada eqqa xeeladasa. Qassi penggiyaara gelidi, Yerusalaame katamaa saamaa yeggidi shaakkida allagatuppe neeni isuwaa malattenne. ¹² Neeni ne ishah metootiyo gallassi

aa metuwan ufaittanau bessenna; qassi Yihudaa asaa bolli bashshai gakkiiyo gallassikka hashshu gaanau bessenna. Ee, eta un77uwaa gallassi eta bolli miicanaukka bessenna! ¹³ Eta tuggaa gallassi ta asai de7iyo katamaa gelanaunne eta waayiyan neeni ufaittanau bessenna shin! Qassi eta tuggaa gallassi neeni eta aquwaa bonqqanau bessenna; ¹⁴ etappe baqatiyaageeta woranau neeni balla ogiyan zuggada naaganaunne attidaageetakka eta un77uwaa gallassi morkketussi aattada immanau bessenna shin!

Xoossai Aihuda Gidenna Asatu Bollan Pirddana

¹⁵ “Aihuda gidenna asatu ubbaa bolli GODAA gallasai gakkiiis. Neno Eedoomaa, neeni haratu bolli oottidobai ne bolli oosettana; ne daafaikka ne huuphiyan simmana. ¹⁶ Ta asai ta geeshsha deriyaa huuphiyan metuwaa xuu7aa uyiis. Hegaadan eta yuushuwan de7iya kawotettati zaari zaaridikka metuwaa xuu7aa uyana; uyidi eti ubbaikka kase hani erennabaa hanana.

Israa7eela Xoonuwaa

¹⁷ “SHin Xiyoone Deriyan bashshaappe kessi ekkiyaageeti de7ana; Xiyooneekka geeshsha gidana; Yaaqooba zaretikka bantta biittaa laattana. ¹⁸ Yaaqooba zareti tama gidana; Yooseefa zaretikka laco gidana; Eesawa zareti utula gidana. Tamai utulaa miyoogaadan, Yaaqooba zaretinne Yooseefa zareti Eesawa zareta miidi muleerakka xaissana” yaagees GODAI.

¹⁹ Neegeeba Bazuwan de7iya asai Eesawa Deriyaa laattana; garatiya biittan de7iya asai Pilisxxematu biittaa laattana. Eti Efireema biittaanne Samaariyaa biittaa laattana. Qassi Biniyaama zaretikka Gala7aade biittaa laattana. ²⁰ Omoodettidi de7ida Israa7eela asai simmiidi, Kanaane biittaa Siraafita giyo katamaa gakkanaashin laattana; qassi Yerusalaameppe omoodettidi, Safaraada giyo sohuwan de7iya asati Neegeeba Bazuwan de7iya katamata laattana. ²¹ Ashshiyaageeti Eesawa asaa haaranau Xiyoone Deriyaa bolli kiyana; kawotettaikka GODAABAA gidana.

Yoonaasa

Gidduwaa Eriisuwaa

Yoonaasa maxaafai Xoossaa azazuwaa polikke giida issi hananabaa yootiya bitaniyaa bolli gakkida dumma dumma metota odiya taarike maxaafa gidiyo gishshau, hara maxaafatuppe i dummatees. Xoossai Yoonaasa, "Israa7eelassi diina morkke gididanne wolqqaamaa, Asoore kawotettaassi waanna katama gidida Nanawe ba" yaagidi azaziis; shin Yoonaasi, "'Xoossai kase he katamaa xaissana' giidi odido mino oduwaa oosuwan peeshshennan agganau hanees" giidi qoppido gishshau, Xoossaa qaala ekkidi Nanawe baanau koyibeenna. Daro taarikebati polettidoogaappe guyyiyan ufaittinnan de7iiddi azazettiis. Kase odettida bashshaa hiraagai polettibeenna gishshau puuriis.

Ha maxaafai ubbabaa bollan Xoossaassi maatai de7iyooгаа oodees. Ubba qassi Godai siiqoinne maarotai kumido Xoossaa gidiyo gishshau, ba asaa morkketa qaxxayiyooгааappenne xaissiyooгааappe, etayyo atto giyoogaanne eta ashshiyooгаа dosiyooгаа qonccisees.

Yoonaasi Azazettinnan Ixxiis

1 GODAA qalalai Amiitaaya na7aa Yoonaasakko ha-gaadan yaagiiddi yiis; ²"Dendda! Denddada he gita katamaa Nanawe ba; baada he katamaa asaa iitatetta ta sintti gakkido gishshau, etayyo markkatta" yaagiis. ³SHin Yoonaasi GODAA sinttaappe baqatidi, Tarsseesa giyo biitti baanau denddiis; i Yoophphe kata-maa wodhdhidi, Tarsseesi biya markkabiya demmiis. GODAA sinttaappe baqatidi, etaara Tarsseesi baanau miishshaa qanxxidi, markkabiyan geliis.

⁴SHin markkabee biishin, GODAI abbaa bolli wolqqaama carckuwaa denttiis; denttin abbaa beetai keehi darido gishshau, markkabee me77ana haniis. ⁵Yaatin, markkabiya laaggiyaageeti yayyidi, ubbaikka bantta xoossaakko xoossaakko waassidosona. Qassi markkabee kauyyana mala, a gidдон de7iya caanaa denttidi, abban olidosona. SHin Yoonaasi markkabiyaayo gidдо kifiliyaa gelidi, yan zin77idi, xiskkuwaa kairiis.

⁶Markkabiya halaqai akko biidi, "Aissi xiskkadii? Dendda, denddada ne xoossaa woossa! Ooni erii, i ba lo77o aifiyan xeellidi, nuna ashshanaakkonne" yaagiis.

⁷Markkabiya laaggiyaageeti issoi issuwau ha-gaadan yaagidosona; "Haayite; ha iitabai nuna o gaasuwan gakkidaakko eranau saamaa yeggoos" yaagidosona. Yaagidi saamaa yeggin, saamai Yoonaasa bol-lan wodhdhiis. ⁸Wodhdhin eti Yoonaasa hagaadan yaagidi oichchidosona; "Ha iitabai o gaasuwan nu bolli gakkidaakko, ane nuussi yoota. Ne oosoi aibee? Auppe yaadii? Ne biittai awee? Neeni o zaree?" yaagidosona.

⁹Yaagin Yoonaasi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Taani Ibraawe asa; abbaanne biittaa medhdhida GODAAYYO, saluwaa Xoossaayyo goinnais" yaagiis.

¹⁰Yaagin GODAA sinttappe i baqatiyoogaa i etau yootidobaappe asati erido gishshau yayyidosona. Yayyidi a, "Laa aiba palabaa oottadii?" yaagidosona.

¹¹Qassi abbaa beetai kaseegaappe haa darido gishshau, asati Yoonaasa, "Nuuyyo abbaa woppa mala, nena nuuni waatinoo?" yaagidi oichchidosona.

¹²Oichchin i etau, "Ha wolqqaama beetai intte bollan denddidoogee ta gaasuwaana gidiyoogaa taani erais. Hega gishshau, tana denttidi, abban olite. Yaatikko, abbaa intteyyo woppu gaana" yaagiis.

¹³SHin markkabiya laaggiyaageeti markkabiya guyye abbaa dooni kessanau wolqqappe shaaridosona; gidikkonne, abbaa beetai keehippe darido gishshau, kessanau danddayibookkona. ¹⁴Hega gishshau, eti hagaadan yaagidi, GODAAKKO waassidosona; "Abeet GODAU, ha bitaniyaa shemppuwaa gishshau, neeni nuna xaissenaadaaninne ha geeshsha suutaa acuwaakka neeni nuuppe achchennaadan, nuuni nena minttidi woossoos. Aissi giikko, GODAU, neeni ne koyiyooгааadan oottadasa" yaagidosona.

¹⁵Hegaappe guyyiyan, Yoonaasa denttidi, abban olidosona; olin abbaa beetai woppu giis. ¹⁶Yaatin, asati GODAASSI keehi yayyidosona; GODAASSI yarshshuwaa yarshshidosona; shiiquwaakka shiiqqidosona.

¹⁷Yoonaasa mittana mala, issi gita moliyaa GODAI giigissiis; giigissin he moliyaa uluwan Yoonaasi heezzu gallaanne heezzu qammaa de7iis.

Yoonaasa Woosaa

2 Yoonaasi moliyaa uluwan de7iiddi, hagaadan yaagidi, GODAAKKO, ba Xoossaakko, woossiis; ²"Taani ta tuggaa gidдон de7aidda GODAA xeegaas; xeegin i tau koyiis. Taani Si7ooliyaa ulo gidдон de7aid-da waassaas; neenikka ta waasuwa siyadasa. ³Neeni

tana ciimma abbaa xaggau duge oladasa; haattai ta yuushuwaa dooddiis; ne dambbalainne ne beetai ta bollaara kanttidosona. ⁴ Hegaa gishshau, taani ha-gaadan yaagaas; 'Taani ne sinttappe wora olettaas; gidikkonne, taani ne geeshsha Beeta Maqidasiyaa zaarettada be7ana' yaagaas.

⁵ "Haattai tau qooriyaa gakkanaashin mittiis; ciimma abbai tana muukkiis; abban de7iya maataikka ta hu-uphiyan xaaxettiis. ⁶ Taani dereti baasettido sohuwaa duge wodhdhaas; biittaainne a hiraquwan merinau gorddettaas. SHin abeet GODAU, ta Xoossau, neeni ta shemppuwaa ciimma ollaappe kessadasa.

⁷ "Taani hitido wode, nena GODAA hassayaas. Ta woosaikka neekko, ne geeshsha Beeta Maqidasiyaa gakkiiis. ⁸ Hada eeqatuyyo goinniyaageeti GODAN amanettiyoogaa aggidosona. ⁹ SHin taani galataara neeyyo yarshshana; taani shiiqqidobaa ubbaakka gat-tana. Aissi giikko, atotettai GODAAPPE yees" yaagiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, GODAI moliyaa azazin, molee Yoonaasa biittaa bollan cooyiis.

Yoonaasi GODAASSI Azazettiis

3 GODAA qaalai naa77anttuwaakka Yoonaasakko hagaadan yaagiiddi yiis; ² "Dendda! Denddada he gita katamaa Nanawe ba; baada taani neeyyo yootiyo qaalaa etayyo markkatta" yaagiis.

³ Yaagin Yoonaasi denddidi, GODAA qaalaadan Nanawe biis. Nanawee keehi gita katama; ha gax-aappe ya gaxaa gakkanau heezzu gallassa hemetis-sees. ⁴ Yoonaasi katamaa biidi gakkidi, issi gallassa ogiyaa katamaassi giddokko hemettiis; hemettiiddi, "Oitamu gallassaappe guyyiyan, Nanawee xayana" yaagidi awaajjiis.

⁵ Yaatin, Nanawe asai Xoossaa ammaniis; ammanidi xoomaa awaajjiis. Gitaappe guutaa gakkanaashin, ub-baikka waaruwaa maayidosona.

⁶ Odoi Nanawe kawuwaakkokka gakkiiis; gakkini ba kawotaa araataappe wodhdhidi, kawotaa maayuwa maayidoogaakka qaaridi, waaruwaa maayidi, bidinttan uttiis. ⁷ Yaatidi Nanawe asaassi hagaadan yaagidi awaajjiis; "Kawuwaappenne kawuwaa oo-sanchchatuppe imettida azazuwaa maaran, hachhippe doommidi, asainne mehee, miizzainne dorssaikka ubbai aibanne inxxarssaainne laaccop-pona; haattaakka ganxoppona. ⁸ Asaikka meheekka waaruwaa maayo; asai ubbai minttidi Xoossaakko waasso; bantta iita ogiyaappenne sugetta oosuwaappekka simmona. ⁹ Yaatiyaakko ooni erii, Xoossai nuussi qarettidi, nuuni xayennaadan, ba

wolqqaama hanqquwaappe simmanaakkonne" yaagi-is.

¹⁰ Eti bantta iita ogiyaappe simmidoogaa Xoossai be7ido wode, etau qarettidi, eta bolli ehaana giido iitabaa aggi bayiis.

Yoonaasa Yiilluwanne GODAA Qaretaa

4 SHin hegee Yoonaasa mulekka ufaissibeenna. Hegaa gishshau, i keehi hanqqettiis; ² hanqqetti-di, GODAA hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, taani biron ta deren de7aidda giidoogee haggaa giden-nee? Taani ne sinttappe baqatada Tarsseesi baanau eesotidoogeekka hegaassa. Neeni qaretainne maaro-tai kumido Xoossaa gidiyooogaa, hanqquwau eesoten-naagaanne aggenna siiquwan kumidaagaa, qassi ehaana giido iitabaakka aggaagiya Xoossaa gidiy-oogaa taani kasekka eraas. ³ Abeet GODAU, ha77i sim-mi hai hayyanaa tana wora; paxa de7iyooogaappe haiqqiyoogee taayyo keha" yaagiis.

⁴ Yaagin GODAI a hagaadan yaagiis; "Tumu neeni ha-gau hanqqettanau bessii?" yaagiis.

⁵ Yaagin Yoonaasi katamaappe kiyidi biis; biidi kata-maappe arshsho baggan uttiis. Hegan bau daasiyaa daasidi, a kuwan uttidi, katamaa bolli gakkiiyaabaa be7anau naagiis. ⁶ Awa suuluwaappe Yoonaasa ashshana mala, GODAI Xoossai issi gosiyaa mokissidi giigissiiis; he gosiyaa haittaikka Yoonaasa hu-uphiyaappe bolla baggaara kuwa gidanaadan oottiis. Yoonaasi he gosiyaa gaasuwan keehippe ufaittiis.

⁷ SHin wonttetta gallassi maallado Xoossai guxuniyaa giigissiiis; he guxunee gosiyaa miyoorin, gosee meli aggiis. ⁸ Awai kiyiyo wode, Xoossai michchiya carkkuwaa arshsho baggappe yeddiis; hegaappe denddidaagan Yoonaasi labbanana gakkanaashin, awai Yoonaasa huuphiyaa xuuggiis. Yaatin i, "Paxa de7iyooogaappe haiqqiyoogee taayyo keha" yaagidi haiquwau woossiis.

⁹ Woossin Xoossai Yoonaasa hagaadan yaagiis; "Tu-mu neeni ha gosiyaa gishshau hanqqettanau bessii?" yaagiis.

Yaagin Yoonaasi, "Ee bessees; ubba haiqqana gakkanaassi hanqqettanau bessees" yaagiis.

¹⁰ Yaatin, GODAI Yoonaasa hagaadan yaagiis; "Issi qammi mokiidi, naa77antto qammi melida gosiyaassi, neeni an daafurabeennaagaassinne dichchabeenna-gaassi haggaa keenaa qarettadasa. ¹¹ Ushachchaanne haddirssaa shaakkidi eribeenna xeetanne laatamu sha7u asainne daro mehee Nanawen de7ees. Yaatin taani ha gita katamaayyo qarettanau bessennee?" yaagiis.

Mikiyaasa

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Mikiyaasi Isiyaasa wode de7ida asa. I yelettidoogee tohossa bagga Yihudaa kawotettaa gidдон de7iya issi guutta gaxare katamaana. Amoxi huuphessa kawotettaa bolli bashshai yaanaagaa yootidoogaadan, Mikiyaasikka he gaasotun Yihudaa kawotettaa bolli bashshai gakkanaagaa yootiis. Asai pirddaa geellayio, he sheneyiya oosuwaa bolli Xoossai pirddaa ehaanaagaa minttidi erissiis. Gidikkonne Mikiyaasa hiraagaa qalalai sinttappe lo77obati yaanau de7iyooagaa bessiya daro malaatatakka gujjidi oiqqiis. Dummayidi mintti xeellanau bessiya kifileti Xoossaa haaruwaa garssan kumetta sa7ai saruwaa demmanaagaa (4:1-4); Daawita kawotettaa turaappe gita kawoi denddidi, asaassi saruwaa immanaagaa (5:2-4); hegaadankka qassi Israa7eelan hananabaa yootidaageetu qalalai mexi issi xiqisiyan kuuyettiyoogaa odiyaaageeta. He xiqisee odiiddi, "I nuuppe koyiyoogee: nuuni likkebaa oottanaagaa, kehatetta kumido siiquwaa bessanaagaanne nu Xoossaara kumetta ashkktettan hemettanaagaa" (6:8).

1 Yo7aataami, Akaazinne Hizqqiyaasi kaalli kaallidi Yihudan kawotido wode, Mooresheta katamaa asa gidiya Mikiyaasakko yiida GODAA qalalai hagua; i be7ido ajjuutai Samaariyaabanne Yerusalaamebaa.

Yerusalaamessinne Samaariyaassi Zilaaliyo Zilaassaa

² Inttenoo, asau ubbau, siyite! Qassi sa7aunne sa7an de7iya ubbatoo, hagua ezggite! Ubbaa Haariya GODAI intte bolli markkattees; i ba geeshsha Beeta Maqidasiiyan inttebaa haasayees. ³ Be7ite, GODAI ba de7iyoo geeshsha sohuwaappe yees; duge yiidi, deretu huuphiyan hemettees. ⁴ Eessaa muqaaddai taman seeriyooogaadan, dereti a tohuwaappe garssaara seerana; eti keraappe zanggaarau duge goggiya haattaadan goggana.

⁵ Hagee ubbai haniyoogee Yaaqooba zaretu mooruwaa gishshaassanne Israa7eela asaa nagaraa gishshaassa. Yaaqooba zaretu mooruwaaassi gaaso gididai oonee? Eta katamaa Samaariyaa gidennee? Yihudaa asai goinniyo xoqqa sohoi awee? Yerusalaame gidenneeyye? ⁶ Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; "Taani Samaariyaa, dembban keelettida burcce shuchchanne woiniyaa turaa tokkiyo soho oottana. Qassi taani a shuchchaa burcciyaa duge zanggaarau olana; a baasuwaakka kalloyana. ⁷ A eeqa misileti ubbai kinchchettana; a eeqa keettan oottiya shaaramuxatussi imettida shaaramuxaa kerai ubbai taman xuugettana; taani a eeqata ubbaa xaissana. Aissi giikko, he kerai ubbaikka shaaramuxidi demmidobaa gidiyo gishshau, ikka qassi simmidi, hara shaaramuxeessi imettana" yaagees.

Yeehuwaanne Waasuwaa

⁸ Hegaa gishshau, taani yeekkananne waassana; kallo xiirenne mela tohuwan hemettana; worakanaadan waassana; qassi yanchchaadankka

aayyee gaana. ⁹ Aissi giikko, Samaariyaa masunttai paxanau danddayennaagaa. He tuggai Yihudaa biittaa gakkiiis; qassi ta asai de7iyoo Yerusalaame katamaa penggiyaakka matiis.

¹⁰ Gaate kataman de7iya nu morkketuyyo heгаа odoppite; eta sinttan mule yeekkoppite. Beeti-Ofira kataman buhiyan gondoretite. ¹¹ Inttenoo, SHafiira kataman de7iyaageetoo, kallottidi yeellatiiddi, omooduwau biite. Xaa7inaana kataman de7iyaageeti yaappe kiyana xalokkona. Beeti-Exeela katamai yeehoi de7iyoo soho gidiyo gishshau, i intteyyo attiyo soho gidanau danddayenna. ¹² Metoi GODAAPPE Yerusalaame pengge gakkanaashin yiido gishshau, Marootan de7iya asai, "Lo77obai yanddeeshsha!" giidi naagiiddi daafuriis.

¹³ Inttenoo, Laakisha kataman de7iyaageetoo, gaariyaa goochchiya parata waaxite. Yerusalaame asai nagaraa oottanaadan gaaso gididai inttena; aissi giikko, Xiyoone asaa nagarai koiro intte bolli beettiis.

¹⁴ Hegaa gishshau, inttenoo Yihudaa asatoo, intte biiddi, Mooresheta-Gaate katamaa asaayyo imotaa immana. Akiziiba katamaa asaikka Israa7eela kawota cimmiyaageeta gidana.

¹⁵ Inttenoo, Mareesha kataman de7iyaageetoo, GODAI inttena xooniyaagaa intte bolli ehaana; bonchchettida Israa7eela kaalettiyaageeti Adulaama gonggolowan qosettana. ¹⁶ Inttenoo, Yihudaa asatoo, intte siiqiyoo naati intteppe omoodettidi baanau de7iyoo gishshau, intte huuphiyaa meedettite; intte huuphiyaakka ankuwaa huuphiyaadan bo77ayite.

Hiyyeesata Huqqunniyaageetu Bollan Gakkanau De7iya Iita Qadaa

2 Iitabaa halchchiyaageetuyyo, qassi bantta hiixan de7iiddi, palabaa waati oottanaakko qoppiyaageetuyyo aayye7ana! Wolqqai eta kushiyan

de7iyo gishshau, sa7ai wonttiyo wode, bantta halchchuwaa poloosona. ²Eti goshsha gadiyaa amot-tikko, asabaa wolqqan ekki aggoosona; keettata koyikkokka ekki aggoosona. Asa maataa yedhdhidi, a laataa coo bonqqoosona.

³Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani intte bollan iitabaa ehaanau halchchais; hegaappe intte kessi ekanau danddayekketa. Hegee iita wode gidiyo gishshau, intte otorettiiddi simerettanau danddayekketa. ⁴He gallassi eti intte bollan leemisi leemisi qilliiccana; qassi hagaadan yaagidi zilaaliiddi, inttena baceessana;

'Nuuni ubbaikka muleera xayida.

GODAI nu biittaa ekkidi, makkalanchchatussi shaakki shaakkidi immirggiis' yaagana" yaagees.

⁵Hegaa gishshau, gadiyaa saaman shaakkiyo wode, GODAA yaa7aa giddon ne saamaa kessiya issi asinne de7enna.

⁶Asai tana hagaadan yaagees; "Nu bolli hananabaa yootoppa. 'Hagee hagee intte bolli hanana' giidi ooninne haasayanau koshshenna. Hegaa mala kaushshai nu bolli mulekka yeenna" yaagoosona.

⁷Yaagin taani eta, "Inttenoo Yaaqooba zarettoo, 'GODAA Ayyaanai danddayanchcha gidenneeyye? I hegae malabaa oottiiyye?' yaagidi intte oichchanau bessii?" yaagaas.

GODAI hagaadan yaagees; "Suure ogiyan biyaageetuyyo ta qalalai lo77obaa oottees gidennee? ⁸SHin mata wodiyaappe doommidi, ta asai issoi issuwaa bolli morkkedan denddiis. Intte saro asatu maayuwaa, ola qofi mulekka bannan ammanettidi kanttiya asatu maayuwaa qaari ekkeeta; ⁹ta asaa giddon de7iyya maccaasata eta lo77o keettaappe laaggidi kesseeta; ta anjjuwaakka eta naatu bollappe merinau ekkirggeeta.

¹⁰Denddite; denddidi biite! Hagee intteyyo shemppiyo soho gidenna. Aissi giikko, ha sohoi tunatettaappe denddidaagan daro moorettiis.

¹¹"Issi cimmiya worddanchchai yiidi, 'Intteyyo sinttappe woine eessainne mattoyiyaa ushshai guuffettana' yaagidi wordduwaa hananabaa yootiyaakko, i intteyyo hananabaa yootiyaagaa gidana.

¹²"Inttenoo, Yaaqooba zarettoo, taani inttena ubbaakka shiishshana; taani Israa7eela asaappe attidaageeta tumuppe muliyaakka shiishshana. Dorssati birddiyan shiiqiyoogaadaaninne dorssaa wudee henta gaden shiiqiyoogaadan, taani eta issippe shiishshada wottana. He sohoi daro asaa wocaman kumana.

¹³Eta kessiyaagee etappe sinttatidi kiyana; etikka penggiyaa menttidi, hegaara kiyidi baana. GODAI ba huuphen etayyo kawo gididi, eta sinttau aadhdhidi, eta kaalettana" yaagees.

Mikiyaasi Israa7eela Kaalettiyaageeta Seeriis

3 Taani hagaadan yaagaas; "Inttenoo, Yaaqooba zaretu halaqatoonne Israa7eela asaa kaalettiyaageetoo, siyite! Intte suure pirddaa eranau intteyyo bessenneeyye? ²Intte lo77uwaa ixixidi, iitaa

doseeta. Ta asaappe eta galbbaa qaareeta; eta ashuwaakka eta meqettaappe shaakkeeta. ³Intte ta asaa ashuwaa meeta; eta galbbaakka etappe qaareeta; eta meqettaa mentterettidi, eta ashuwaakka xaaruwan yegganau muxiyoogaadan muxeretteeta" yaagaas.

⁴He wode eti GODAAKKO waassana, shin i etau zaarena; i ba sinttaa he wode etappe qottana; aissi giikko, eti iita oosuwaa oottidosona.

⁵Ba asaa wora kaalettiya hananabaa yootiyaageetubaa GODAI hagaadan yaagees; "Intteyyo miyoobaa immiyo wode, 'Neeyyo sa7ai saro' yaageeta; shin inttena quma mizennaagaa bolli olaa awaajjeeta. ⁶Hegaa gishshau, intteyyo gallasai qamma gidanappe attin, ajjuutaa be7ekketa; sa7aikka xumanappe attin, naa77antto murunnekketa. Hananabaa yootiyaageetussi awai wullin, gallasai xumana. ⁷Ajjuutaa be7iyaageeti yeellatana; murunniyaageetikka kauyyana. GODAA matappe etau zaaroi banna gishshau, eti yeellatidi, ubbaikka bantta doonaa oiqqana" yaagees.

⁸SHin tana gidikko, taani Yaaqooba zaretussi eta mooruwaa, Israa7eela asaassikka eta nagaraa odana mala, wolqqan, GODAA Ayyaanan, suure pirddaaninne minotettan kumaas. ⁹Inttenoo, suure pirddaa ixixiianne sitta yohuwaakka geellayiyaa Yaaqooba zaretu halaqatoonne Israa7eela asaa haariyaageetoo, haggaa siyite. ¹⁰Intte Xiyoonne katamaa suutta gussidi keexxeeta; Yerusalaame katamaakka makkalan keexxeeta. ¹¹A halaqati mattaaiyan pirddoosona; a qeeseti damoozan tamarissoosona; qassi a hananabaa yootiyaageetikka miishshaa qanxxin murunnoosona. SHin yaatidikka, "GODAI nu giddon de7ees gidennee? Nu bolli aiba iitabaikka yeenna" yaagidi an ammanettoosona. ¹²Hegaa gishshau, intte gaasuwan Xiyoonne katamai shooqadan goyettana; Yerusalaame katamaikka kolettidi issisan doorettida suuppa shuchcha gidana. Beeta Maqidasee keexettido sohoikka wora gidana.

Sarotettai Kumido GODAA Kawotettai Yaana

(Isiyaasa 2:2-4)

4 Wurssettaa gallassatun GODAA Beeta Maqidasee keexettido deree deretu ubbaappe xoqqidi beetana; kera ubbatuppekka bollaara xoqqu xoqqu gaana. Dere asai akko zulana. ²Daro kawotettatu asai yiidi, "Haayite; GODAA deriyaa, Yaaqooba Xoossaa Beeta Maqidasiyaa ane pude kiyos. I koyiyoogaadan nuuni baana mala, i nuna ba ogiyaa tamarissana" yaagana. Aissi giikko, higgee Xiyoonne, GODAA qaalaikka Yerusalaameppe kiyana. ³I daro asatu gidduwan pirddana; haahuwan de7iyya mino kawotettatu palamaakka shaakkana. Eti bantta bisuwaa marasha, bantta tooraakka baaca kessanau qoxxana; kawotettai kawotettaa bolli bisuwaa denttenna. Hagaappe guyyiyan, eti muleera olaa timirttiyaa tamarokkona. ⁴SHin asi ubbi ba woiniyaa turaa kuwaaninne balasiyaa kuwan woppu giidi uttana; ai asinne eta

yashissenna. Aissi giikko, Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa haasayiis.

⁵ Asai ubbai ba xoossaa xoossaa sunttan hemettana; shin nuuni GODAA nu Xoossaa sunttan meri merinau hemettana.

Israa7eela Asai Omooduwaappe Simmana

⁶ GODAI hagaadan yaagees; “He gallassi taani wobbeta shiishshana; qassi omooduwan haaho sohuwaa biidaageetanne taani tuggayidoogeetakka shiishshana. ⁷ Taani wobbeta wuriiddi attida atetta ootana; qassi omooduwan haaho sohuwaa biidaageetakka mino kawotetta kessana. He wodiyaappe doomma da merinaa gakkanaashin, taani GODAI Xiyoone Deriyan eta bolli kawotana” yaagees.

⁸ Neno, GODAA asaa wochchiyo Yerusalaame xoqqa gimbbiyau, neeyyo kase ne haariyo maatai, qassi Yerusalaame kawotetta zawai ubbaikka simmana.

⁹ Ha77i neeni cenggurssaa xoqqu oottada waassiyooeenne maaretai oiqqido maccaaseedan un77ettiyoogee aibissee? Neeyyo kawoi baina gishshaasseeyye? Woi nena zoriyaabi xayido gishshaassee? ¹⁰ Inttenoo, Xiyoone asatoo, maaretai oiqqido maccaaseedan ooliiddi abaraadite. Aissi giikko, intte katamaappe kiyiyoogee antenna; kiyidi dembban de7ana; hegaappekka Baabiloone baana. Gidikonne, yan intte attana; GODAI inttena intte morkketu kushiyaappe wozana.

¹¹ SHin ha77i daro kawotettati ne bolli shiiqidosona; shiiqidi, “Yerusalaamee tuno; nu aifeekka Xiyoone dereqqo” yaagoosona. ¹² SHin eti GODAA qofaa erokkona; a halchchuwaakka akeekokkona. Kattaa qoxxiyo audiyau shiishshido mirqqiyaadan, GODAI eta qaxxayanau shiishshiis.

¹³ GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo, Yerusalaame asatoo, denddite; denddidi, intte morkketa qoxxite. Taani intte kaciyaa birata, intte qinccafiliyaakka na haase oottana. Intte daro kawotettata kinchcherettana; eti sugettan shiishshidobaa ubbaa intte GODAAYO dummayana; eta aquwaakka intte sa7a ubbaa Godaayyo immana” yaagees.

⁵ Inttenoo, Yerusalaame asatoo, intte olanchchata shiishshite! Aissi giikko, nuuni morkketun doodetida; etikka Israa7eela kaalettiyaagaa gappataa gati-man shocanau hanoosona.

Beetaliheemeppe Kaalettiyaagee Kiyanaagee Hiraa-gan Odettiis

² GODAI hagaadan yaagees; “Neno Efiraataa, Beetaliheeme katamau, neeni Yihudaa katamatu gidдон guutta; shin au denddoi beniisappe doommidi, merinaappe gididoogee, Israa7eela asaa haariyaagee taayyo neeppe kiyana” yaagees.

³ Hegaa gishshau, maaretan oiqettiya maccaasiyaa he na7aa yelana gakkanaashin, GODAI Israa7eela asaa morkketu kushiyan aattidi immana. Hegaappe guyyiyan, omooduwan de7iya a ishantti simmidi, bant-

ta asaara walahettana. ⁴ I yaana; yiidi, GODAA minotetan, GODAA ba Xoossaa sunttaa anggan ba asaa heemmana. I sa7aa gaxaa gakkanaashin gita gidiyo gishshau, eti sarotettan de7ana. ⁵ I etau sarotetta gidana.

GODAI Israa7eela Asaa Ashshananne Eta Morkketakka Xaissana

Asoore biittaa asati nu biittaa woraajjiyo wodenne nu qatotakka yererettidi geliyo wode, nuuni asaa heemmanaunne kaalettanau gidiyaanne gididi palahiya asaa denttidi, etaara olaa gaittana. ⁶ Eti Asoore biittaa olan xoonana; qassi he biittan de7iya Naamiruudi keexxido katamaakka haarana. Asoore biittaa asati nu biittaa woraajjiyo wodenne nu zawaakka yedhdhiyo wode, nu biittaa haariyaagee nuna etappe ashshana.

⁷ Yaaqooba zaretu atettati daro dere asaa gidдон GODAI kiittido akka malanne maataa bollan wodhdhiya diife mala gidana. Akkainne diifee yaanau asaa azazuwaa naagennaagaadan, Israa7eela asaikka GODAAPPE attin, asaa naagenna. ⁸ Yaaqooba zaretu atettati kawotettatu gidдон, daro asaa gidдон, bazzo do7atu gidдон de7iya gaammo malanne dorssaa wudiyaa gidдон de7iya wodala gaammo mala gidana. I hegara kanttiyo wode yererettesinne mentterettes; ooninne ashshanau danddayenna. ⁹ Ne kushee nenaara eqettiyaageetu bolli denddana; ne morkketi ubbaikka xayana.

¹⁰ GODAI hagaadan yaagees; “He gallassi taani ne parata ne giddoppe xaissana; ne para gaaretakka mentterettana. ¹¹ Taani ne biittaa katamata xaissana; ne qatotakka ubbaa laalana. ¹² Qassi ne kaayuwaa taani xaissana; murunniyaageetikka hagaappe sinttanau ne gidдон de7okkona. ¹³ Taani ne eeqa misile-tanne ne goinnanau essido shuchchata ne giddoppe xaissana; hagaappe sinttanau neeni ne kushiyan medhdhidobaassi goinnakka. ¹⁴ Taani Asheero giyo xoosee misiliyaa ne giddoppe xoqollana; ne katomatakka xaissana. ¹⁵ Taayyo azazettibeenna kawotettatu bolli yiilluwaaninne hanquwan taani haluwa kiyana” yaagees.

GODAI Israa7eela Asaara Mootettes

⁶ GODAI Israa7eela asaara mootettiyoogaa siyite. Abeet GODAU dendda! Denddada xoqqa deretu sinttan pirdetta; neeni giyoobaa keratika siyona. ² Inttenoo deretoo, inttenoo, sa7ai eqqido mino baasotoo, GODAI mootiyo mootuwaa siyite. GODAI ba asaara mootettes; Israa7eela asaara i palamettes.

³ GODAI eta hagaadan yaagees; “Ta asau, taani inttena waatidanaa? Taani intteyyo waanada tooho gididanaa? Ane taayyo odite! ⁴ Taani inttena Gibxxe biittaaappe kessaas; qassi inttena aillettaappe wozaas. Inttena kaalettana mala Muusa, Aaroonanne Miriyaamo inttessi kiittaa. ⁵ Ta asau, Moo7aaba Kawuwaa Baalaaqi halchchidobanne Bi7oora na7ai

Balaami au zaaridobaa hassaya. SHiixima giyoosaappe Gelggali neeni biyo wode, ogiyan hanidabaa ane hassaya. Hegaa hassayikko, taani GODAI nena ashshanau oottido oosuwa neeni akeekana" yaagees.

Xoossai Ba Asaappe Koyiyoojaa

⁶ GODAA, xoqqa sohuwan de7iya Xoossaa sinttan goinnanau yaidda taani ai ekkada shiiqoo? Ayyo xu- ugettiya yarshsho gidana mala, issi laitta gidido mirggota ekkada, a sintti yooshsha? ⁷ GODAI sha7u dorssa orggetun woikko tammu sha7u shaafatun de7iya haattaa keena wogaraa zaitiyan ufaittanddee? Ta naaquwaa gishshau, ta baira na7aa, ta shemp- puwaa nagaraa gishshauka ta yeluwaa immooshsha?

⁸ Hai asau, GODAI neeyyo lo77obaa odi wottiist- tenne. GODAI neeppe koyiyoojee aibee giikko, neeni suurebaa oottanaagaa, aggenna siiquwaa bessanaa- gaanne ashkкетettan ne Xoossaara hemettanaagaa.

⁹ GODAASSI yayyiyoogee aadhdhida eratetta. Yerusalaame katamaa asaa GODAI hagaadan yaagees; "Qaxxayana gatimaanne he gatimaa giigissidaageekka oonakko akeekite. ¹⁰ Nagaranchchaa keettan de7iya nagaran shiishshido buquraanne ta ixxiyo worddo makkiyo miishshata taani doganeeyye? ¹¹ Yaatin, ha worddo meezaanan likkiyaagaanne worddo miishshan makkiya asaa nagaraa taani waatada atto gaanau danddayiiaanaa? ¹² He katamaa dureti makkalan ku- midaageeta; an de7iya asai ubbai worddanchcha. Eta doonaa giddon de7iya eta inxxarssaikka ba huuphiyau geella.

¹³ "Hegaa gishshau, taani intte nagaraa gaasuwan inttena xaissanaunne digganau denddaas. ¹⁴ Intte maana, shin kallekketa; namisaikka intteppe duuxxen- na. Intte buuridi shiishshana, shin intteyyo dagatten- na; intte dagayidobaakka taani olaa yeddada xaissana. ¹⁵ Intte kattaa zerana, shin gakkinn cakkeketa; woga- raa teeraa gum77ana, shin he zaitiyaa tiyettekketa; woiniyaa teeraakka intte gum77ana, shin a eessaa uyekketa. ¹⁶ Intte Kawuwaa Omira wogaa, a na7aa Kawuwaa Akaaba soo iita oosuwaanne eta zoriyaa kaallido gishshau, taani inttena xaissana; taani inttena asi ubbi boriyooba oottana. Asai ubbai inttena cayiyo cashshaakka intte tookkana" yaagees.

Israa7eela Asaa Tunatettaa

7 Aayye7ana tanoo! Taani teerai maxetti wuri- ichchin yiidi, woiniyaa turaappenne balasiyaa mit- taappe ba amottidobaa demmanau danddayibeenna namisettida bitaniyaa mala gidaichchaas. ² Xoossaa dosiya keha asi biittan mulekka baawa; asaa garssan suure asi xayiis. Asi ubbi asa suuttaa gussanau zuggidi naagees; qassi ubbaikka ba ishaa gitiyan oiqqanau kaallees. ³ Eta kusheti naa77aikka iitabaa oottanau loohi uttidosona. Halaqainne daannai mattaayiyaa oichchoosona; gita asati bantta amottidobaa odoosona; eti ubbaikka issippe iitaa phuph- phuroosona. ⁴ Eta garssan onakkoi keha giyoogee

aguntta mala; qassi onakkoi suure giyoogee gom77ore mala. GODAI hananabaa yootiyaageetu baggaara odidoogaadan, i ba asaa qaxxayiyu gallassai gakkiiis; eti shabbirettiyo wodeekka ha77a.

⁵ Ne shooruwaa ammanoppa; ne laggiiyaakka am- manettoppa. Neeni qoommada aqiyu ne keettaayeessi odiyoobaakka akeekada oda. ⁶ Aissi giikko, na7ai ba aawaa karees; na7iyaa ba aayee bolli, na7aa machchiyaakka ba bollotee bolli denddoosona; aawus- si aawu so asai morkke gidees.

⁷ SHin tana gidikko, taani ufaissan GODAA xeel- lashshana; tana ashshiya Xoossaa taani naa- gashshana; ta Xoossai tabaa siyana.

GODAI Ashshiyaagaa

⁸ Ta morkkiyau, ta metuwan ufaittoppa. Taani kund- dikkokka denddana; taani xuman uttikokka, GODAI taayyo poo7ana. ⁹ Taani GODAA naaqqas; hegaa gishshau, i taayyo mootettidi, ta pirddaa kessana gakkanaashin, taani a hanquuwaa danddayana. I tana poo7uwau kessana; taanikka i ashshiyo ashettaa be7ana. ¹⁰ He wode ta morkkeekka be7ana; qassi tana, "GODAI ne Xoossai awan de7ii?" yaagi yaagidi qillii- ciyaagee yeellaa maayana; i ogiyan de7iya urqqaadan yerettishinkka taani ta aifiyan be7ana.

¹¹ Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte katamaa gimbbe dirssati direttiyo gallassai yaana; he gallassi intte za- waikka aakkana. ¹² He gallassi intte asai inttekkoo sim- mana. Eti Asoore biittaappe, Gibxxe katamatuppe, Efi- raaxiisa SHaafaa heeran de7iya sohotuppenne qassi haahosan de7iya abbatu doonaappenne xoqqa dere- tuppe inttekkoo simmana. ¹³ SHin biittai an de7iya asaa iitatettaa gaasuwan asi baina baisa gidana.

Xoossai Israa7eelassi Qarettido Qaretaa

¹⁴ Neeni ne asaa, aradda biittai yuushuwan de7iyo bazzuwan barkka de7iya ne buzo dorssaa wudiyaa ne gatiman heemma. Eti kaseegaadankka Baasaa- neeninne Gala7aaden heemettona.

¹⁵ GODAI, "Intte Gibxxe biittaappe kiyido wodiyaadan, taani inttena maalaalissiyaabaa bessana" yaagees.

¹⁶ Kawotettati ubbai hegaa be7idi yeellatana; eta wolqqaikka hada gidiyu gishshau, eti yeellatidi, bantta doonaa oiqqana; eta haittaikka tullana. ¹⁷ Eti shooshshaadan, biittaa laaccana; sa7aara tiran gooshettiya meretatudan kokkoriiddi, bantta qatuwaappe kiyana. Kiyidi gita dagaman GODAAKKO, nu Xoossaakko, simmana; eti GODAASSI yayyiiddi de7ana.

¹⁸ Naaquwaa atto yaagiyaagee, ba asaa atettatu makkalaa qoodennaagee ne mala Xoossai oonee? Neeni hanqqoi hanqqoshin, merinau de7a aggakka; aissi giikko, neeni ne asaassi ne aggenna siiquwaa bessiyooogan ufaittaasa. ¹⁹ Neeni nuuyyo qassikka qarettana; nu naaquwaa ne tohuwan yedhdhana; ee nu nagaraakka abbaa ciimman olana. ²⁰ Neeni beniis-

appekka doommada nu maizza aawatussi geppada
caaqqidoogaadan, Abrahaamanne Yaaqooba zare gi-

dida ne asaassi ne ammanettiyoogaanne ne aggenna
siiquwaa bessana.

Naahooma

Gidduwaa Erissuwaa

Naahooma maxaafai beniisappe doommidi Israa7eelassi diina morkke gididi de7ida Asoore waanna katamai Nanawee kunddidoogaa ufaissaa giximiyan yootees. Nanawe katamai Yesuusa yeletaappe kase, laappunnta xetu laittaa wurssettan olan bayidoogee, meqettaa iitanne otoranchcha asaa bolli Xoossai waati pirddi-daakkonne bessees.

1 Elqoosha kataman de7iya Naahoomi Nanawebaa yootido qaalainne be7ido ajuutai haggaa.

Nanawe Bollan GODAI Hanqqettido Hanqquwaa

² GODAI qanaatiyaanne haluwaa kessiya Xoossaa; GODAI haluwaa kessiyaagaanne hanqquwan kumidaagaa; GODAI banaara eqettiyaageetussi haluwaa kessees; qassi ba morkketa qaxxayanau ba hanqquwaa giigissi wottiis. ³ GODAI hanqqettanau eesotenna; wolqqaikka aagee gita; i mooranchchaa ai gidikkonne, qaxxayennan aggenaa.

GODAASSI carkkuwaanne gotiyaa giddoora ogee de7ees; shaaraikka a tohoi yedhdhin dendiya baana. ⁴ I abbaa seeridi melissees; shaafata ubbaakka toissees. Baasaaneenne Qarmmeloosi shulloosona. Liibaanoosa ciishshaikka qoqqofettees. ⁵ A sinttan dereti qaaxxoosona; keratika maashoosona. I qoncciyowode biittai sa7ai qaaxxana; sa7an de7iyaabai ubbaikka kokkorana. ⁶ A hanqquwaa sinttan eqqanai oonee? A hanqquwaa suuluwaakka danddayanai oonee? A hanqqoi tamaadan bukkiyo wode, zaallati za77idi phalqqettoosona.

⁷ GODAI keha; metuwaa gallassikka baqati attiyo soho; i banan ammanettiyaageeta erees. ⁸ SHin i ba morkketa di7uwan muukissidi xaissana; banaara eqettiyaageetakka xumau yedettana.

⁹ Intte GODAA bolli maqettiyoobai i aibee? I hegaa muleera xaissana; metoikka naa77antto dendenna. ¹⁰ Eti, xaxiballettida aguntta malati, qassi uyidi mattotidabaadan ganddigaariyaageeti, mela utulaadan taman xuugetti xayana. ¹¹ Nanawee, GODAA bolli iitabaa maqqiyaagee, iita zoriyaa zoriyaagee ne gid-doppe kiyiis.

¹² GODAI hagaadan yaagees; "Nanaweti minonne cora gidikkokka, xoqolettidi xayana. Yihudaa asau, taani inttena kase tuggayaas; shin hagaappe sinttanau tuggayikke. ¹³ Ha77i taani Asooretu qambbaraa intte morggiyaappe menttana; intte qashettido qashuwaakka taani duuterettana" yaagees.

¹⁴ Nanawee, GODAI ne bolli pirddido pirddai hagaadan yaagiyaagaa; "Hagaappe sinttanau ne sunntaa xeesissiya zeretti neeyyo de7enna. Ne xoossatu keet-

tan de7iya misiletanne eeqata taani xaissana. Neeni hanttaara gidido gishshau, taani ne duufuwaa bookkana" yaagiyaagaa.

¹⁵ Be7ite, issi kiitettidaagee lo77o mishiraachchuwaa odiiddinne sarotettaa awaajjiiddi, xoqqa deretu bol-laara gakkiiis. Inttenoo, Yihudaa asatoo, intte morkketi muleera xayidosona; eti naa77antto intte biittaa woraajjokkona. Hegaa gishshau, intte baalata bonchchite; intte shiiqqidobaakka gattite.

Nanawe Kunddettaa

2 Neno Nanawe katamau, mentterettiyaabai kiyi-ichchiis! Hegaa gishshau, ne qatuwaa naaga; ne ogiyaakka wochcha; ne gittaa mintta; ne wolqqaakka kunta.

² Bonqqiyaageeti bonqqidi, eta woiniyaa turaa xais-sikkokka, GODAI Israa7eela bonchchuwaa zaari-doogaadan, Yaaqooba bonchchuwaakka zaarana.

³ Olanchchatu gondalleti zo7o; olanchchatikka zo7o maayuwaa maayidosona. Eti olau giigiyo wode, para gaareti tamaa lacuwaadan pholqqu goosona; eti bantta tooraa toomaakka maggulsoosona. ⁴ Para gaareti ogiyan adaraasuwa kinchchoosona; eti yaanne haanne jaamiiddi, katamaa ogiyan yuuyoosona. Qassi eti laco poddu giyo xomppiyaa milatoosona; wolqqanttaadankka eesotoosona. ⁵ Nanawee ba halaqata xeesidi shiishshees; shin a halaqati hemettiiddi xubettoosona. Eti katamaa gimbe dirssaakko eeso-toosona; shin eta morkketa qohuwaappe naagiya gondallee giigiis. ⁶ SHAafaa baggaara de7iya katamaa dirssaa penggeti dooyettidosona; kawo keettaikka shabbirettiis. ⁷ Kawiyaa omoodettada baasu; i macca ashkkaratika azzanidi, haraphetudan waasoosona; waassiiddi bantta tiraakka baqqoosona.

⁸ Dagatti uttida haattai pogi bessin goggiyoogaadan, Nanawe asai katamaappe baqatana. Asi eta ba qaalaa xoqqu oottidi, "Eqqite; eqqite!" yaagidi xeesana; shin ooninne guyye xeellenna. ⁹ He katamaa aquwaassi, an minjettida bonchcho miishshaassikka qoodi baawa. Hegaa gishshau, he biraa bonqqite! He worqqaakka qassi bonqqite!

¹⁰ Nanawe katamai baisa gidiiis; qassi onidi, bazzo gidiiis! Asaa wozanai yashshan seeriis; gaadeekka kokkoriis; asa ubbaa xeessai gajigajiis; som77oikka bullattiis! ¹¹ Gaammotu geesso mala, wodala gaammoti de7iyo soho malanne attumanne macca gaammoti bantta maratuura eta yashissiyaabi bannan, yuuyiyo wora mala gidida Nanawe katamai ha77i awan de7ii? ¹² Gaammoi ba maratussi gidiyaabaa oiqqiis; ba-naara de7iya macca gaammeessikka mentterettidi immiis. Ba geessuwaa hasi oiqqidoban, ba gong-goluwaakka hasi ehiido ashuwan kunttiis.

¹³ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Be7a, taani ne bollan denddaas! Taani ne para gaareta taman xuuggana; ne wodala gaammotakka bisoi maana. Neeni hasiyoobaa taani biittaappe xaissana; neeyyo kiitettiyaageetu qaalaikka naa77antto mulekka siyettenna” yaagees.

Nanawe Katameessi Aayye7ana!

3 Daro asaa suuttaa gussida Nanawe katameessi aayye7ana! Worddoi in kumi uttiis. A wolqqan ekkidonne bonqqido duretau qoodi baawa. ² Nanawe katamen lissuwaa arppeelloi, irzzuwaa gond dorsai, paratu adaraasoinne para gaaretu gufettai siyettees. ³ Paraasati piriixoosona; bisoi phopholqqattees; tooratikka phooloosona. Daro asai haiqqiis! Ahai ahaa bolli doorettiis! Haiqqidabau qoodi baawa! Hegaara kanttidi biya asaikka ahan xubettees. ⁴ Hagee ubbai hanidoogee puulanchcha gidida Nanawi shaaramuxaa gaasuwaana. A daro murunnuwaa oottausu; kawotettata ba shaaramuxan, asaakka ba murunnuwan ailleyaasu.

⁵ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Be7a, taani ne bollan denddaas! Taani ne maayuwaane ne bollappe qaarana; qaarada ne kalluwaa dere asaa, ne pokkuwaakka kawotettata bessana. ⁶ Taani nena pito oliyo soho kessana; taani nena karana; qassi asi ubbi nenan qilliicciyoobaa oottana. ⁷ Nena be7iya ubbai neeppe sher77i gaana; sher77i giidi, ‘Be7ite, Nanawe katamiyaa baisa gidaasu. Iyyo azzaniyai

oonee? O minttettiyaabikka auppe beettanddeeshsha! yaagana” yaagees.

⁸ Neno Nanawe katamee, neeni Teebiso giyo Gibxxe katameeppe darai? O Naile SHaafai dooddi wottiis. SHaafai iyyo qato; haattatika iyyo dirssa. ⁹ Toophenne Gibxxee iyyo zawi banna wolqqa; Puuxinne Liibee o maaddiyaageeta. ¹⁰ Gidikonne, a omoodetta-da baasu; in de7iya guutta naatika darxxettidi, ogiyaa gaxan ubban kunddidosona. I bonchchettida asatu bollan saamai yegettiis; i gita asati ubbaikka sanssalatan qashettidosona.

¹¹ Neno Nanawe katamee, neeni qassi mattottidi ganddigaariya asadan hanana. Ne morkketu sinttappe baqatada attiyoosaa neeni koyana. ¹² Ne qatoti ubbai koiro teorida teerai gau7ido balasiyaa mittatu mala; he balasiyaa mittaa qaattiyo wode, teerai miyaagau doonan wodhdhees. ¹³ Be7a, ne olanchchati ubbai macca asa mala. Ne zawaa penggetikka ne morkketussi aakkidi dooyettidosona; gordde mittaakka tamai mirggiis.

¹⁴ Ne morkketi nena dooddidi un77ettiyo wode uyanau haattaa tikka. Ne qatotakka mintta; urqqa yedhdha; yedhdhada appe xuubiyaa medhdhiyo miishshan xuubiyaa giigissa. ¹⁵ Nena yan tamai maana; boolee kattaa miyoogaadan, nena bisoi busakkana.

Neeni booliyaadan dara; gumbburuwaadanka coratta. ¹⁶ Neeni ne zal77anchchata saluwaa xoolinttuppe aattada corayadasa. SHin hegeeti ubbai booliyaadan ubbabaa mirggidi, paalli xayana. ¹⁷ Ne halaqatinne ne ola gadaawati, meego gallasi dirssa gidon surqqettidi sham77i sham77iya booletu mala. Eti awai kiyiyo wode paallidi xayoosona; eti de7iyo sohuwaakka eriyaabi baawa.

¹⁸ Neno Asoore kawuwau, ne henttanchchati xiskkidosona; ne bonchchettida asatika zaqqullidosona. Ne asai deretu bollan laalettii; eta shiishshiyaabikka baawa. ¹⁹ Ne me7oi koolettenna; ne masunttaikka paxenna. Nebaa siyida ubbai ufaittidi, kushiyaa baqqana. Aissi giikko, ne zawi banna iitatettaappe kessi ekkida asi mulekka baawa.

Imbbaaqooma

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Imbbaaqoomayyo hiraagaa qaalai yiidoogee Baabiloonati darin minnido wodiyan, Kirist-toosa yeletaappe kase, laappuntta xeetu laittaa wurssettaana. Ha meqettaa iita asati oottiiddi de7iyo sugetta oosuwan Imbbaaqoomi keehi daro un77ettido gishshau, “Yaatin hageeta makkalanchchata waata co77u gaada xeellai? Nagarachchati banttappe xilluwaa dariyaageeta xaissanau dendiyo wode, aibissi co77u gaadii?” yaagidi Xoossaa oichchiis (1:13). Xoossai ayyo zaaruwaa immiiddi, “Taani ubbabaakka ta wodiyan oottais” yaagi zaaridoogaappe guyyiyan, hegee gakkanaashin, “Xilloi ammanuwan de7uwaa demmees” yaagiis (2:4). Maxaafaassi attiya kifilee makkalanchchatu bollan gakkiiya bashshaabau odettida hiraagaa gidishin, wurssettaa heeran Xoossaa gitatettaabaanne ha giximiyaa xaafida bitaniyaa ammanuwaa minotettaabaa qonccissiya mazamuree de7ees.

1 Hananabaa yootiya Imbbaaqoomassi GODAI ajju-
utan qonccissido qaalai haggaa.

Imbbaaqoomi Suure Pirddai Xayidoogaa GODAASSI Maganniis

² Imbbaaqoomi hagaadan yaagiis; “Abeet GODAU, neeni tana maaddanaadan taani xeesiyo wode, aude gakkanaashin siyennan ixxuutee? Qassi taani naaqet-tada neeyyo waassiyo wode, aude gakkanaashin ashshennan ixxuutee? ³ Ha naaquwaa tana aissi bes-sai? Mooruwaa xeellaidda neeni aissi co77u gaada danddayai? Bashshainne makkalai ta sinttaana; ware-tainne ooshshai biitta ubban dariis. ⁴ Hegaa gishshau, higgee leppiis; tumi kiya erenna. Qassi nagarachchati xillo asata dooddi oiqqido gishshau, pirddai geellat-tees” yaagiis.

GODAI Imbbaaqoomassi Immido Zaaruwaa

⁵ GODAI zaaridi ba asaa hagaadan yaagiis; “Intte yu-
ushuwan de7iya kawotettata xeellite! Xeellidi garmet-
titenne maalaalettite! Aissi giikko, intteyyo
yootiyaakkokka intte ammanenna oosuwaa taani intte
wodiyan oottana hanais. ⁶ Taani Kaladaaweta, he
meqetti banna dirbbiya asata denttais. Eti banttabaa
gidenna biittaa olidi oiqqanau biitta ubban yuuy-
oosona. ⁷ Eti yashissiiddinne daganttiiddi, bantta
xalaalaa bonchchissiya higgiiyaa kessoosona. ⁸ Eta
parati maahetuppekka aadhhdida eesanchchanne
namisettida omarssa wanggireellotuppekka aadhhd-
ida hanttaara. Eta paraasati yeddiiddi, haahosaappe
yoosona; eti arggantai aibakko oiqqanau paalli-
yooogaadan paalloosona. ⁹ Eta olanchchati ubbai suget-
tabaa oottanau bazzo carckuwaadan carckiiiddi
yoosona. Yiidi asaa omooddidi, shafiyaadan shi-
ishshoosona. ¹⁰ Eti kawotu bolli qilliicoosona;
haariyaageetakka eti bacessoosona; qassi shuchchan
dirttidda geessotu ubban eti miicoosona. He geesso-

ta omooddanau eta lanqqiyan biittaa keeloosona.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, eti ubbabaakka carckuwaadan
pittidi kanttana. He makkalanchchatussi eta wolqqai
eta xoossaa” yaagiis.

Imbbaaqoomi Naa77anttuwaakka GODAASSI Magan- niis

¹² Abeet GODAU, ta Xoossau, ta Geeshshau, neeni
merinaappe doommada de7iya Xoossaa gidikkii?
Neeni nu Zaalla gidiyo gishshau, nuuni haiqqokko.
Abeet GODAU, Kaladaaweti nuna pirddanaadan, neeni
eta denttadasa; denttada wolqqaakka etau immadasa.
¹³ Ne aifeti daro geeshsha gidiyo gishshau, iitabaa
xeellanau dosokkona; iitabai oosettiyo wode be7aidda
co77u gaanau danddayakka. Yaatin, ha
makkalanchchata aibissi co77u gaada xeellai? Na-
garanchchati banttappe xilliya asata mittiyo wode
aibissi co77u gai?

¹⁴ Neeni asaa abbaa moletudan, kaalettiyaabi etau
bainna tiran gooshettiya meretatudan oottadasa.

¹⁵ Kaladaaweti dere asaa ubbaa qaphiyan qoridi
kessana; eti eta bantta qeera gitiyan oiqqana; qassikka
eti eta bantta wogga gitiyan buuridi shiishshana; yaa-
tidi eti ufaittananne hashshu gaana. ¹⁶ Hegaa
gishshau, eti bantta qeera gitiyaayyo yarshshoosona;
bantta wogga gitiyaayyo ixaanaa cuwayoosona. Aissi
giikko, eti ishaluwan de7iyoinne mal77uwaa miyoi he
gitetu wolqqaana. ¹⁷ Yaatin, eti bantta bisuwaa shoddi
shoddi kawotettata ubba wode qareti bannan woriid-
di de7anee?

2 Wochchiyo adussa gimbbiyaa bolli kiya eqqada
taani naagana. He sohuwan GODAI tana giy-
oobaanne ta maganau i immiyo zaaruwaa siyanau
xeellashshana.

GODAI Imbbaaqoomassi Immido Naa77antto Zaaruwaa

² GODAI taassi zaaridi, "Woxxiya urai nabbabana mala, masettida shuchchaa bolli taani neeyyo qonccisiyo ajjuutaa orddiyan xaafa. ³ Aissi giikko, ajjuutan beettidabai ba keerettida wodiya naagees. He ajjuutai polettiyo wodee eesuwan gakkana; worddo gididi antenna. Takkiyaabaa milatikkokka naaga; aissi giikko, i tumuppe yaana; gam77enna.

⁴ "Be7a, i otorettiis; a amoikka suure gidenna; shin xilloi ba ammanuwan de7ana. ⁵ Duretetti asa cim-mees; miishshau yaaretiya asi otorettees. I duufodan yora gidiyo gishshaunne haiqodan kalli erenna asa gidiyo gishshau, kawotettata ubbaa baayyo shi-shshees; asa ubbaakka baayyo omooddees.

⁶ "Omoodettida asai banttana omooddidaagaa keehippe borananne qilliiccana. Eti hagaadan yaagana; 'Babaa gidenna miishshaa shiishshidi koriyaagaunne aco asaappe wolqqan ekkido aquwan duretiyaagau aayye7ana! Hagee hagaadan haniiddi, aude gakkanaashin de7anee?' yaagana. ⁷ Neeni etappe tal77ido asati ne akeekennan ne bolli denddidi, nena kokkorssana. Hegaappe guyyiyan, eti ne aquwaa ubbaa bonqqana. ⁸ Neeni daro asaa aquwaa bonqqido gishshau, etappe attidaageeti ne aquwaa bonqqana. Aissi giikko, ne daro asaa suutaa gussadasa; qassi sa7a ubban, katamatu bollinne etan de7iya asaa bollikka sugetta oosuwa oottadasa.

⁹ "Metoi nena gakkennaadan, ne keettaa xoqqa sohuwan keexxanau sugettan miishshaa shiishshiyaa-goo, neeyyo aayye7ana! ¹⁰ Daro asaa ne genada xaissidoogaa gaasuwan ne so asaa kaushshadasa; neeni ne bolli bashshaa ehaadasa. ¹¹ Harai atto ne keettaa gimbbiyaa shuchchaikka ne bolli waassana; waassin zabaayetikka waasuwa allana.

¹² "Katamaa makkalan baasidi, asaa suuttan keexxiyaageetoo, intteyyo aayye7ana! ¹³ Ubbaappe Wolqqaama GODAI asai oottiyoobai ubbai tama kaho gidanaadan, qassi kawotettati ubbai daafuriyoobai coo mela gidanaadan, qofaa qachchi wottiis. ¹⁴ Aissi giikko, haattai abbaa kammiyoogaadan, GODAA bonchchuwa erattetai sa7aa kumana.

¹⁵ "Ba shooro asai kallottin be7ana giidi, ba hanqquwa xuu7aa eta ushshidi mattoyiya urau aayye7ana! ¹⁶ Neeni bonchchuwa gishshaa kaushshaa maayana. Ha77i simmi laa neno, uya! Uyada ganddigaara! GODAASSI ushachcha kushiyan de7iya xuu7ai neekko yaana; ne bonchchoi kaushshau laamettana. ¹⁷ Neeni Liibaanoosa xaissidoogaadan, neenikka xayana. Neeni do7ata wora wurssadasa; ha77i qassi eti nena yashissana. Aissi giikko, ne daro asaa suutaa gussadasa; qassi sa7a ubban, katamatu bollinne etan de7iya asaa bollikka sugetta oosuwa oottadasa.

¹⁸ "I bau eeqi ai maaddii? A asi giigissiis gidennee? Worddoppe attin, an harabi aibinne beettenna. Yaatin, a medhdhida bitanee ha ainne haasayenna eeqaa am-

maniyoogee a ai maaddanaassee? ¹⁹ Mittaappe masettidaagaa 'Beegotta!' giyaagoo, qassi shuchchaappe masettida duudiyaa, 'Dendda eqqa!' giyaagoo, neeyyo aayye7ana! I woni neeyyo aibakko qonccissanau dand-dayii? Be7a, i worqqaaninne biran sheeshshidoogaa; au shemppoi baawa.

²⁰ "SHin GODAI ba geeshsha Beeta Maqidasiyaana. Hega gishshau, biittan sa7an de7iya asai ubbai a sinttan co77u go" yaagiis.

Imbbaaqooma Woosaa

3 Hananabaa yootiya Imbbaaqoomi mazamuredan yexxiiddi, woossido woosai hagua:

² Abeet GODAU, neeni kase oottidobaa taani siyada yayyaas. Abeet GODAU, nu wodiyanikka he oosota zaarettada ootta; eti nu wodiyanikka erettona. Neeni hanqqettiyo wode ne maarotaa qoppa.

³ Xoossai Temaana giyo sohuwaappe yees; he Geeshshai Paaraana Deriyaappe yees. A bonchchoi saluwaa kammiis; a galataikka sa7aa kumiis. ⁴ A phoollettaikka awaa poo7uwaa mala; a wolqqai qosetti uttido a kushiyaappe pozhzhu giya poo7oi kiyees. ⁵ GODAI boshaa baappe sinttau kiittees; haiquwaakka ba geeduwa kaalettees. ⁶ I eqqidi biittaa qaattiis. Qassi i xeellidi kawotettata kokkorssiis. Merinaasappe de7ida dereti meqerettidosona; qassi i eta bollan hemettiyo beniisappe de7ida keratikka laalettidosona. ⁷ Taani Toophphiya asai tuggatishin be7aas; Midiyaama biittaa asaikka kokkorishin be7aas.

⁸ Abeet GODAU, neeni aibissi hanqqettadii? SHaafati nena hanqqetissidona? Woi abbaa bolli hanqquwa eexxa kiyadii? CHii, neeni ne paratanne ne para gaareta toggidoogee ne asaassi xoonuwa immanaassa.

⁹ Neeni ne wonddafiyaa giigissadasa; giigissada zubbeta dukkanau dafadasa. Biittaa phalqqada haattaa kessadasa. ¹⁰ Dereti nena be7idi, yashshau kokkoridosona; haattaa kixaikka kanttiis. Qassi haattaa ciimmatikka waassoosona; waassiiddi bantta dambbalaa haa haa darissidosona. ¹¹ I dafidi yeddido zubbetu poo7uwaaninne ne tooratu pholettan awainne aginai bantta de7iyoosan de7iyoosan eqqidosona.

¹² Neeni hanqqettaidda biitta ubban yuuyadasa; kawotettatikka hanqquwan yedhdhadasa. ¹³ Neeni ne asaa ashshanaunne ne tiyettidaagaa ashshanau kiyadasa; iitatu halaqaa shocadasa; a maayuwa qaarada a kallo xiire ashshadasa. ¹⁴ A olanchchatu gadaawaa neeni a tooran a caddadasa. Eti nuna laalanau gotiyaadan yoosona; metootanchchaakka geeman mittanau dosoosona. ¹⁵ Neeni ne paratun abbaa yedhdhaidda aadhdiyo wode, daro haattai hoommuwa goppu gees.

¹⁶ Taani hagua ubbaa siyin, ta bollai gajigajiis; ta menttershshai kokkoriis; ta meqettaikka kokkoriis; ta tohotikka qassi gunddidosona. Nuna tuggayiyaageeta GODAI qaxxayana gakkanaashin, metuwa gallassaa taani danddayan naagana.

¹⁷ Balasiyaa giyo mittai aifana xayikkokka, woiniyaa turan aifee xayikkokka, wogarai aifennan ixikkokka,

gadee kattaa morkennan ixkikkokka, birddiyan dorssi xayikkokka, qassi aqon mehee xayikkokka, ¹⁸ hegee ubbai xayikkokka, taani GODAN ufaittana; tana ashshiya Xoossan taani ufaissaa poccu gaana. ¹⁹ Ubaa Haariya GODAI tau wolqqa; ta tohuwaa gaaraa to-

huwaadan minttees; taani xoqqa sohotun hemettanau tana danddayissees.

(Yexxiyaageeta kaalettiyaagaa hassayissiyoojaa: ha mazamuree diixxiyoobaa diixxiiddi yexxiyo mazamure.)

Hagge

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Hagge maxaafan xaafettida qantta qantta kiitati Kiristtoosa yeletaappe kase, ichchashu xeetanne laatamu laittan Xoossai hananabaa yootiya Hagge baggaara odidoogeeta. Asai omooduwaappe simmida Yerusalaamen de7uwaa doommoosappe issi amarida laittati aadhdhidobaa gidikkonne, Beeta Maqidasee laalettosaarakka de7ees. Hegaa gishshau, kiitai asaa kaalettiyaageeti Beeta Maqidasiyaa bottokonanaadan denttettiyaagaa. Asai ooraxxikkonne geeyikko, sinttappe Xoossai etau saruwaanne duretettaa immanaagaa odees.

Beeta Maqidasiyaa Zaarettidi Keexxanaadan GODAI Immido Azazuwaa

¹ Kawoi Daariyoosi kawotido naa77antto laitti, usuppunta aginan koiro gallassi GODAA qaalai hananabaa yootiya Hagge baggaara Salaatiyaala na7aa, Yihudaa biittaa haariya Zarubaabeelakkonne Yoxedeeqa na7aa, qeese ubbatu halaqaa Yaasukko hagaadan yaagiiddi yiis; ² “Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; ‘Hagee asai, GODAA Beeta Maqidasiyaa zaarettidi keexxiyo wodee biron gakkibeenna’ yaagees” yaagiiddi yiis.

³ Yaatin, GODAA qaalai hananabaa yootiya Hagge baggaara hagaadan yaagiiddi yiis; ⁴ “Ta asau, ta Beeta Maqidasee qoletti uttidaashin, intte intte alleeqettida keettatun de7anau hagee intteyyo wodee?” yaagiis.

⁵ Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Ane intte inttena gakkiiiddi de7iyaabaa qoppite. ⁶ Intte daruwaa zerideta; shin guutta shiishshideta. Meeta, shin kallekketa; uyeeta, shin alekketa. Maayeeta, shin inttena ho77enna; damoozaa ekkiyaagee daassa qarcciitan yegganau ekees” yaagees.

⁷ Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Ane intte inttena gakkiiiddi de7iyaabaa qoppite. ⁸ Simmi deriyaa pude kiyidi, mittaa qanxxidi ehiite; ehiidi Beeta Maqidasiyaa zaarettidi keexxite. Yaato bare taani an ufaittananne bonchchettana” yaagees GODAI.

⁹ Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Intte daro kattaa shiishshanau halchchideta; shin guutta gidii; akka intte soo gelissido wode, taani punniyoorin xayii aggiis. Hagee aibissi hanidee? Taani haggaa oottidoogee, intte ubbaikka intte keettaa keettaa keexxishin, ta keettaa qolettidi attido gishshaassa.

¹⁰ Hegaa gishshau, bolla saloi iraa immennan, biittaikka kattaa mokkennan ixidosona. ¹¹ Qassi biittanne deretu bolli, kattaa bolli, woiniyaa turaanne zaitiyaa wogaratu bolli, biittai pude mokkiyoobatu bolli,

asaanne mehiyaa bollinne intte daafuridi oottidobaa ubbaa bolli taani koshaa xeegeas” yaagees.

Asai GODAASSI Azazettiis

¹² Hegaappe guyyiyan, Salaatiyaala na7ai Zarubaabeeli, Yoxedeeqa na7ai, qeese ubbatu halaqai Yaasunne omooduwaappe simmida asai ubbai GODAA bantta Xoossaa qaalaayyoonne GODAI eta Xoossai hananabaa yootiya Hagge baggaara kiittido qaalaayyo azazettidosona; asaikka GODAAYYO yayyidosona.

¹³ Yaatin, GODAI kiittido Hagee asaa, “Asau, GODAI inttena, ‘Taani inttenaara de7ais’ yaagees” yaagidi GODAA kiitaa asaayyo yootiis.

¹⁴ Yaatin, GODAI Salaatiyaala na7aa, Yihudaa biittaa haariya Zarubaabeela, Yoxedeeqa na7aa, qeese ubbatu halaqaa Yaasanne omooduwaappe simmida asa ubbaa denttettiis; denttettin eti yiidi, Ubbaappe Wolqqaama GODAA, bantta Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexuwaa doommidosona. ¹⁵ Hagee hanidoi Kawoi Daariyoosi kawotido naa77antto laittan, usuppunta aginan laatamanne oiddantta gallassaana.

Zaarettidi Keexxido Beeta Maqidasiyaa

² He laittan laappunta aginan laatamanne isiinintta gallassan GODAA qaalai hananabaa yootiya Hagge baggaara hagaadan yaagiiddi yiis;

² “Salaatiyaala na7aa, Yihudaa haariya Zarubaabeelayyo, Yoxedeeqa na7aa, qeese ubbatu halaqaa Yaasuyyoonne omooduwaappe simmida asaayyo hagaadan yaagada yoota; ³ ‘Ha Beeta Maqidasiyaa bonchchoi kase ai malakko be7ida asaappe attidabi intte giddon de7ii? Hachchi intte a xeelliyo wode, waani uttidee? Intte aifiyan i bannabaa milatees gidennee?”

⁴ “Gidikkonne, Zarubaabeelaa, ha77i minna! Taani GODAI haggaa odais. Yoxedeeqa na7au, qeese ubbatu halaqau Yaasuu, neenikka minna! Biittan de7iya asa ubbau, intteikka minnite! Minnidi oottite; aissi giikko, taani inttenaara de7ais. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais. ⁵ Intte Gibxxeppe kiyiyo wode,

taani inttenaara maacettido maachchaadan, ta Ayyaanai inttenaara de7iyo gishshau yayyoppite!

⁶“Qassikka taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais. Taani qantta wodiyan issitoo gujjada, salotanne sa7aa, abbaanne mela biittaakka qaattana. ⁷Kawotettata ubbaakka qaattana; qaattada kawotettatu ubban de7iia aqoi haa yaanaadan oottana. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI ha Beeta Maqidasiyaa bonchchuwan kunttana. ⁸Birai tabaa; worqqaikka tabaa. ⁹Koiroogaa bonchchuwaappe ha naa77antto Beeta Maqidasiyaa bonchchoi darana; taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI ha sohuwan sarotettaakka immana’ yaagada yoota” yaagiiddi yiis.

¹⁰Daariyoosi kawotido naa77antto laittan, uddufunnta aginan laatamanne oiddantto gallassan GODAA qaalai hananabaa yootiya Hagge baggaara hagaadan yaagiiddi yiis; ¹¹“Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; ‘Higgee woigiyaakko eranau ane qeeseta haggaa oichcha: ¹²“Issi urai yarshshuwaassi geeshshi wottido ashuwaa ba afalaa xeeran xaaxi ekki-di efiishin, he afalaa xeerai oittaa, woikko woxiyaa, woikko woine eessaanne zaitiyaa, woikko hara ai qommo qumanne bochchikko, he boshettida qumai tumu geeshsha gidanau danddayii?” yaagada oichcha’ yaagees” yaagidi yiis.

Oichchin qeeseti, “Gidanau danddayenna” yaagidi zaaridosona.

¹³Haggee qassikka, “Ahaa bochchidi tunida issi urai hageetuppe issi qommo qumaanne bochchikko, he qumai tumu tunanee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin qeeseti, “Ee tunana” yaagidi zaaridosona.

¹⁴Yaatin, Haggee zaarettidi, “GODAI hagaadan yaagees; ‘Ha asainne ha kawotettai ta sinttan hegaakka mala; eti oottiyo oosoinne eti shiishshiyi imotai ubbaikka hegaakka mala tuna’ yaagees” yaagiis.

GODAI Ba Asaa Anjjana

¹⁵GODAI hagaadan yaagees; “Hachchippe doommi-di, intte bollan gakkidabaa akeekite! GODAA Beeta Maqidasiyaa gimbbettaa doommanaappe kase, ¹⁶intte naa77u kunttaale kattaa ekkana giidi, kattaa wottosaa biideta; shin issi kunttaale xallaa demmideta. Qassi issi xeetu litiro woine eessaa ekkana woiniyaa gum77iyo ollaakko biideta; shin intte mexi oitamu litiro xalla woine eessaa demmideta. ¹⁷Taani intte kushee oottido ooso ubbaa bollan melissiya carckuwa, kattaa harggiyaanne shachchaa yeddada xaissaas. SHin intte ha ubbankka taakko simmibeekketa” yaagees GODAI.

¹⁸“Hachchi gallasaappe, ha uddufunnta aginan laatamanne oiddantto gallasaappe doommidi, ane akeekite; qassi GODAA Beeta Maqidasiyaa baasoi baasettido gallasaappekka doommidi qoppite. ¹⁹Ha77i zerettau haniya katti intte gootaran xayikkonne, qassi woiniyaa turai, balasee, roomaaneenne wogaraikka hachchi gakkanaashin aifiyaa aifana xayikkonne, hachchippe doommada taani inttena anjjana” yaagees.

GODAI Zarubaabeelassi Oottana Giidobaa

²⁰He aginan laatamanne oiddantto gallassan GODAA qaalai naa77anttuwaa Haggekkoo hagaadan yaagiiddi yiis; ²¹“Yihudaa haariya Zarubaabeelayyo hagaadan yaagada yoota; ‘Taani salotanne sa7aa qaattana; ²²kawotettatu araata aatta yeggana; eta wolqqa xaissana. Para gaareta eta laaggiyaageetuura aatta yeggana; paratinne paraasatikka mulee bantta giddon haiqettana. ²³Ta ashkkaarau, Salaatiyaala na7au Zarubaabeelaa, taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI nena he gallassi ekkana; ekkada taani nena ta maatafaa migido mala oottana. Aissi giikko, taani nena dooraas’ yaagada yoota” yaagiiddi yiis.

Milkkiyaasa

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Milkkiyaasa maxaafai beettidoogee Kiristtoosi yelettanaappe kase ichchashantto xee tu laitaana gidishin, Yerusalaamen de7iya Beeta Maqidasee naa77antto oosettidoogaappe guyyiyaana. Hananabaa yootiyaagee minttidi qofissiyooqee qeesetikka hankko asaikka Xoossaara maacettido maachchaa ooraxis-sanaagaa. Xoossaa asai ba de7uwankka ba goinuwancka yeda gididi, moorettidoogee erettidaagaa. Qeesetikka hankko asaikka bessiya yarshshuwaa shiishshennan aggiyoogaaninne i etassi immido kaaletuwan beennaaninne de7ennan ixxiyoogan Xoossaa cimmidosona. Hegaa gishshau, Xoossai ogiyaa giigissanaunne ba maachchaa awaajjanau kiitettiyaagaa kasetidi kiittana; kiittidi asaa bolli pirddanaunne asaa geshshanau i yaana.

1 GODAI Milkkiyaasa baggaara Israa7eela asaassi yootido hiraagaa qaalai haggaa.

GODAI Israa7eela Siiqiyo Siiquwaa

² GODAI ba asaa, "Taani inttena siiqaas" yaagees. SHin intte, "Neeni nuna aibin siiqadii?" yaageeta. Yaagin GODAI, "Eesawi Yaaqooba ishaa gideneeyye? Gidikonne taani Yaaqooba siiqaas; ³ shin Eesawa ixxaas. Taani Eesawa gezziyaa baisa oottaas; a gadiyaakka worakanati allaxxiyo bazzo oottaas" yaagees.

⁴ Eesawa zeretta gidiya Eedoomati, "Nu katamati kolletidosa; shin nuuni eta zaarettidi keexxana" yaagana.

Giikkonne Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Eti zaarettidi keexxandosona; shin taani kolana. Asai eta, 'Ha biittai iita biitta; ha biittaa asaikka GODAI merinau hanqqettido asa' yaagana" yaagees.

⁵ Hegaa intte intte aifiyan be7ana; be7idi, "Hekko GODAI Israa7eela biittaa zawaappe kareerakka gita" yaagana.

GODAI Qeeseta Seeriis

⁶ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, ta sunntaa kaushshiya qeesetoo, na7ai ba aawaa, ashkkaraikka ba godaa bonchchees. Yaatin, taani intteyyo aawaa gidikko, intte tana bonchchiyo bonchchoi anee? Qassi taani intteyyo goda gidikko, intte taassi yayyiyo yashshai anee?"

"Intte ta sunntaa kaushshideta; yaatidi qassi, 'Nuuni ne sunntaa waatidi kaushshidoo?' yaageeta. ⁷ Intte taayyo yarshshiyosaa bollan tunida yarshshuwaa shiishshiyooogan ta sunntaa kaushshideta.

"Qassikka intte, 'Nuuni nena waatidi tunissidoo?' yaageeta.

"Intte GODAASSI yarshshiyohoi karettidabaa gidennee yaagidi qoppiyoogan tana tunissideta. ⁸ Intte yarshshuwaa yarshshiyohoi wode, qooqiyaa woi

hargganchchaa woi wobbe gidida mehiyaa yarshshikko, hegee iitabaa gidennee? Intte heгаа mala mehiyaa intte halaqaayyo imota oottidi immiyaakko, i hegan ufaittanabaanne inttena maaddanabaa intteyyo milatii?" yaagees.

⁹ Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Xoossai intteyyo qarettana mala, ha77i a woossite. Woni intte heгаа mala imotaa ayyo immin, i inttena maaddanee?" yaagees.

¹⁰ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Intte taayyo yarshshiyosaa bollan coo hadan tamaa eettiyoogaappe, intteppe issi urai Beeta Maqidasiyaa penggiyaa gorddiyaabaa gideerenneeshsha! Taani inttenan ufaittikke; intte immiyo imotaakka ekkikke" yaagees.

¹¹ Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Awai mokkiyoosaappe biidi wulliyosaa gakkanaashin, ta sunntai kawotettatu gidдон gita. Soho ubban asati taayyo ixaanaa cuwayosona; geeshsha yarshshuwaakka yarshshoosona; aissi giikko, ta sunntai kawotettatu gidдон gita" yaagees.

¹² Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "SHin intte, 'GODAASSI yarshshiyohoi tuni; an wottiyo yarshshoikka karettidaagaa' yaagidi a kaushshideta. Qassi intte, 'Hagee daafurssiyaabaa' yaagi qilliicidi, intte siiriyani sim77eeta.

"Intte bonqqi ekkidoogaa woi wobbiyaa woi hargganchchaa imota oottidi shiishsheeta. Yaatin, taani intte kushiyaappe heгаа ekkoo? ¹⁴ Taayyo yarshshana giidi shiiqettido attuma dorssai a wudiyaa gidдон de7ishin, boriyoobai de7iyo dorssaa yarshshiyohoi cimmiyaagee qanggettidaagaa gido! Aissi giikko, taani gita Kawuwaa; ta sunntaikka kawotettatu gidдон yayettidaagaa" yaagees.

2 Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Qeesetoo, ha77i ha azazoi inttessa. ² Intte siyennan ixkikkonne ta sunntaa bonchchanau intte wozanan qoppennan ixkikko, taani intte bolli qanggettaa kiittana; intte anjuwaakka taani

qanggana. Intte intte wozanan tana bonchchanau qoppibeenna gishshau, taani ha77ikka inttena qang-garggaas. ³ Be7ite, taani intte zerettata qaxxayana. Intte yarshshuwau ehiido mehiyaa tociyaakka intte som77uwan laalana; inttekka he tociyaara issippe a oliyoosaa baana. ⁴ He wode ta maachchai Leewa zerettatuura minnidi de7anaadan, taani intteyyo ha azazuwaa kiittidoogaa intte erana” yaagees.

⁵ “Taani etaara maacettido maachchai de7uwaanne sarotettaa maachchaa; eti taayyo yayyanaadan, taani de7uwaanne sarotettaa etayyo immaas; etikka taayyo yayyidosonanne ta sunttaakka bonchchidosona. ⁶ Tuma higgee eta doonan de7iis; eta inxxarssankka worddoi beettibeenna. Eti tanaara sarotettaaninne suretettan hemettidosona; qassi darotakka nagaraappe zaaridosona. ⁷ Qeeseti Ubbaappe Wolqqaama GODAI kiittidoogeeta gidido gishshau, eta doonai eratettaa tamaarissanau koshshees; asaikka higgiiyaa eta doonaappe tamaaranau bessees” yaagees.

⁸ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “SHin qeesetoo, intte ogiyaappe wora simmideta; intte timirttiyanka darota ubbideta; taani Leewa zaretuura maacettido maachchaakka tunissideta. ⁹ Hegaa gishshau, intte ta ogiyan hemettennan ixidooridan, intte tamaarissiiyo higgiiyanka asa ubbaa issi likke xeellennan ixidooridan, taani inttena asa ubbaa sinttan karettidaageetanne kauyyidaageeta oottaas” yaagees.

Asai GODAN Ammanettibeenna

¹⁰ Nuussi ubbaassi issi aawai de7ees gidenneeyye? Nuna issi Xoossai medhdhiis gidenneeyye? Yaatin, nuuni nu maizza aawatu maachchaa koliiyoogan issi is-suwaassi aissi ammanettennan ixiiyo? ¹¹ Yihudaa asai ammanettibeenna; qassi Israa7eelaaninne Yerusalaamen asai tunatettaa oottiis; aissi giikko, Yihudaa asai GODAI dosiyo Beeta Maqidasiyaa tunissiis; qassi allaga xoossaassi goinniya macca naatakka machchiis. ¹² Hagaa oottiyaagee oona gidikkokka, GODAI a Yaaqooba maabaraappe xaisso; he asi Ubbaappe Wolqqaama GODAASSI yarshshuwaa ehiyaagaa gidikkokka, GODAI a shoddo.

¹³ Qassi intte oottiyo harabai aibee giikko, GODAI intte yarshshuwaakko xeellenna gishshau, woi a ekkenna gishshau, yarshshiyi sohuwaa yeehuwan, afuttaaninne zilaassan kunteeta. ¹⁴ Intte, “I aissi nu yarshshuwaa ekkennee?” yaagidi oichchikko, gaasoi haggaa: intte intte yelagatettan ekkido machcheera machcheera he wode maacettido maachchaa kolideta; intte machchiyaa machchiyaa intteyyo siiqonne intte maachchan machchidooro. Hegau GODAI markka. ¹⁵ GODAI inttesinne intte keettaayeessi keettaayeessi issi bollainne issi ayyaanai de7anaadan oottibeeneeyye? Hegaa aissi oottidee? Geeshsha zerettai de7anaadaana gidennee? Hegaa gishshau, intteppe ooninne ba yelagatettan ekkido machcheera maacettido maachchaassi ammanettennaagaa gidennaadan naagetto. ¹⁶ Aissi giikko, “Taani GODAI, Israa7eela

Xoossai, azinai ba machchiyo yeddiyoogaa ixkais; hegee iitabaa” yaagees. Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, “Intte machcheera machcheera maacettido maachchaassi ammanettennaageeta gidennaadan naagettite” yaagees.

Pirddaa Gallassai Matattiis

¹⁷ Intte intte haasayan GODAA daafurssideta.

SHin intte, “Nuuni a waatidi daafurssidoo?” yaageeta.

Intte a daafurssidoogee, “Iitaa oottiyaageeti ubbai GODAA sinttan suure; qassi ikka etan ufaittees” yaagiyooogan woikko, “Tumaa pirddiya Xoossai awan de7ii?” yaagiyooogaana.

3 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, ta biyo ogiyaa giigissanaadan, taani kiittiyo asa kasetada yeddana; qassi intte koyiyo Godaikka intte qoppennan de7ishin, ba Beeta Maqidasiyaa puttu gaana. Intte naagiyo, ta maachchaa kiiitaa ekkidi yiya ta kiittiyoogeekeka yaana” yaagees.

² SHin i biraanne worqqa seerissidi geeshshiyi tamaa malanne maayuwaa meecciyo saamunaa mala gidiyo gishshau, i yiyo gallassi danddayanai oonee? Qassi i qoncciyiyo wode a sinttan eqqanau danddayiyai oonee? ³ I biraanne worqqa geeshshiyagaadaaninne tigiyaagaadan uttidi, Leewa zareta geeshshana; eti GODAASSI likke yarshshuwaa yarshshana gakkanaashin, i eta geeshshana. ⁴ Yaatobare beni wodetuugaadaaninne aadhdhida laittatuugaadan, Yihudaa asainne Yerusalaame asai yarshshiyi yarshshoi GODAA ufaissiyaagaa gidana.

⁵ Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Hegaappe guyyian, taani pirddaa pirddanau inttekkoo yaana; yaada murunniyaageetu bolli, shaaramuxiyaageetu bolli, wordduwan caaqqidi markkatiyaageetu bolli, oosanchchatussi bessiya damoozaa immennan diggiyaageetu bolli, azinai haiqqido am77iyoonne aaya aawu haiqqido naata tug-gaiyaageetu bolli, betiyaa pirddaa geellaiyaageetu bollinne taayyo yayyennaageetu bolli eesuwan markkattana” yaagees.

Asirataa Imuwaa

⁶ Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Taani GODAI laamettikke; hegae gishshau, inttenoo Yaaqooba zaretoo, intte xayibeekketa. ⁷ Intte maizza aawatu wodiyaappe doommidi, intte ta wogaappe wora simmideta; akka naagibeekketa. Ha77i taakko simmite; taanikka inttekkoo simmana” yaagees.

SHin intte, “Nuuni waani simminoo?” yaagidi oichcheeta.

⁸ GODAI, “Asi Xoossa wuuqqii? Wuuqqenna, shin intte tana wuuqqeeta” yaagees.

Qassikka intte, “Nuuni nena waati wuuqqiyoonii?” yaageeta.

Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Intte asirataaninne imotan tana wuuqqeeta. ⁹ Intte Is-

raa7eela asai ubbai tana wuuqqiyo gishshau, intte qanggettidaageeta. ¹⁰ Ta Beeta Maqidasiyan qumi de7anaadan, asirata ubbaa gootaran yeggite. Yaatidi taani saluwaa maskkootiyaa dooyada anjuwaa intteyyo palahissada gussana xayikko, tana hegan paaccite. ¹¹ Intte biittai mokkiyo kattaa meennaadan, taani intte gishshau qunuwaa seerana; gaden de7iya woiniyaa aifeekka qoqqofettenna. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais. ¹² Intte biittai de7anau ufaissiya biitta gidiyo gishshau, kawotettati ubbai inttena, 'Anjettidaageeta' yaagana" yaagees.

¹³ GODAI haggaa yaagees; "Intte ta bolli xala qaala haasayideta.

"Yaatidi qassi, 'Nuuni ne bolli woigi haasayidonii?' yaagidi oichcheeta.

¹⁴ "Qassikka intte, 'Xoossaassi oottiyoogee hada. A azazuwaa naagiyoogaanne Ubbaappe Wolqqaama GODAA sinttan azzaniiddi hemettiyoogan nuuni ai go7ettiyoonii? ¹⁵ Nuuni otorettiyaageeti anjettishin be7eettes; iitaa oottiyaageetikka ishalidi de7iyooгаа xalla gidennan, Xoossaa paaccidikka kessi ekkoosona' yaageeta" yaagees.

GODAI Ba Asaa Maaranau Yootido Qaalaa

¹⁶ He wode GODAASSI yayyiyaageeti issoi issuwaara haasayidosona; GODAIKKA ezggidi siyiis. GODAASSI yayyidaageetinne a sunttaakka bonchchidaageeti dogettennaadan, eta hassayissiya maxaafai a sinttan xaafettiis. ¹⁷ Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa yaagees; "Eti tabaa gidana; taani oottiyo gallassi eti

taassi dummatida asa gidana; aawai baassi oottiya ba na7aa maariyoogaadan, taani eta maarana. ¹⁸ He wode intte zaarettidikka xilluwaappenne nagaranchchaappe gidduwan de7iya zawaanne Xoossaassi azazettiyaageetupenne azazettennaageetuppe gidduwan de7iya zawaa be7ana" yaagees.

GODAA Gallassai Matattiis

⁴ Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa yaagees; "Be7ite, coociyaa tamaadan eexxiya gallassai matattiis; otorettiyaageetinne iitaa oottiyaageeti ubbai utula mala gidana. He yiya gallassai eta xuug-gana; etayyo xaphuwaa xeeraakka ashshenna. ² SHin intteyyo, ta sunttaassi yayyiyaageetuyyo a qefiyaa gid-don pattiyaabai de7iyo xillotetta aawai mokkana. Inttekkka qashuwaappe yedettida anqqara galuwaadan buraaqana. ³ Taani oottiyo gallassi, nagaranchchati intte tohuwaappe garssa baggaara bidintta mala gidana; inttekkka eta yedhdhana. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI haggaa odais.

⁴ "Israa7eela asai ubbai oottanaadan, Siinaa Deriyaa bollan taani ta ashkkaraa Muuse baggaara azazido azazuwaanne higgiiya hassayite.

⁵ "Be7ite, gitanne bonchchettida GODAA gallassai yaanaappe kasetada, taani inttessi hananabaa yootiya Eelaasa kiittana. ⁶ Kiittin i yiidi, taani yaada biittaa qanggettan shocennaadan, aawatu wozanaa naatukko, naatu wozanaakka aawatukko zaarana" yaagees.

Maatiyoosa

Gidduwaa Erissuwaa

Maatiyoosa Wonggeliyaa Mishiraachchoi Yesuusi yaana giyo hidootai kase odetti uttido Xaliyaa gididoogaanne Xoossai Gal77a Maachchan ba asaassi immido hidootaa qaalaa polidoogee a baggaara gididoogaa mishiraachchuwaa qaalaa oiqqidaagaa. Ha mishiraachchuwaa qalai Yesuusi eta giddon yelettidi dicciddo Aihudatu xalaalaassa gidennan, kumetta sa7an de7iya asaassa.

Maatiyoosa Wonggeliyaa mishiraachchoi daro akeekan xaafettida maxaafa. Yesuusa yeletan doommidi, i xammaqettidoogaanne i paacettidoogaa odi simmidi, Galiilan i qaalaa odidobaa, tamarissidobaanne hargganchchata pattidobaa odees. Hegaappe kaallidi Yesuusi Galiilappe Yerusalaame biidoogaanne a ha sa7aa de7uwaa wurssetta saaminttan hanidabata qonccissees. Hegeetikka i masqqaliyaa bollan, misimaariyan xishetti kaqettidi haiqqidobaanne haiquwaappe paxidi dendidobaa yootees.

Ha Wonggeliyaa Mishiraachchoi Yesuusa, Xoossaa higgiiyaa birshshettaa immanau maatai de7iyooogaanne Xoossaa Kawotettaabaa tamarissiya gita asttamaare oottidi shiishshees. A timirttiyaappe dariya baggai dumma dumma meran giigissido ichchashu kifiletun shaahettees.

1. Xoossaa kawotettan de7ana asaa eeshshaa, oosuwaa, maataanne wurssetta qaadaa odiya Deriyaa Bolla Timirttiyaa (Miraafiyaa 5ppe biidi 7 gakkanaashin).
2. Tammanne naa77u erissiyoo ashkharati Wonggeliyaa tamarissanau biido wode etayyo imettida kaaletuwaa (Miraafiyaa 10).
3. Xoossaa kawotettaabaa tamarissishin shiiqida dumma dumma leemisota (Miraafiyaa 13).
4. Erissiyoo ashkharatettaa birshshettaa odiya timirttiyaa (Miraafiyaa 18).
5. Ha77i laittaa wurssettaanne Xoossaa Kawotettaa yuussaa xeelliyaaagan imettida timirttiyaa (Miraafiyaa 24ppe biidi 25 gakkanaashin).

Yesuus Kiristtoosa Yeletaa Turaa

(Luqaasa 3:23-38)

1 Hagee Daawita zarenne Abrahaama zare gidida Yesuus Kiristtoosa yeletaa yootiya maxaafaa. ² Abrahaami Yisaaqa yeliis; Yisaaqi Yaaqooba yeliis; Yaaqoobi Yihudaanne a ishannta yeliis. ³ Yihudai Ti7imaaro giyo maccaaseeppe Paareesanne Zaraaha yeliis; Paareesi Hexiroona yeliis; Hexirooni Raama yeliis. ⁴ Raami Aminadaaba yeliis; Aminadaabi Na7asooni yeliis; Na7asooni Solomona yeliis. ⁵ Solomoni Ra7aabo giyo maccaaseeppe Boo7eeza yeliis; Boo7eezi Uruto giyo maccaaseeppe Yobeeda yeliis; Yobeedi Isseyaa yeliis. ⁶ Isseyi Kawuwaa Daawita yeliis.

Kawoi Daawiti Solomona yeliis. Solomona aayyiyaa koiro Ooriyoona giyoogaa machchiyo. ⁷ Solomoni Robi7aama yeliis; Robi7aami Abiiya yeliis; Abiiyi Asaafa yeliis. ⁸ Asaafi Yoosaafixa yeliis; Yoosaafixi Yoraama yeliis; Yoraami Ooziyaana yeliis. ⁹ Ooziyaani Yo7aataama yeliis; Yo7aataami Akaaza yeliis; Akaazi Hizqqiyaasa yeliis. ¹⁰ Hizqqiyaasi Minaasa yeliis; Mi-naasee Amoonaa yeliis; Amooni Yoosiyaa yeliis. ¹¹ Israa7eela asai omoodettidi, Baabiloone biitti biido wode, Yoosiyaa Yo7aakiinanne a ishannta yeliis.

¹² Asai omoodetti Baabiloone biitti biidoogaappe guyyiyan, Yo7aakiini Salaatiyaala yeliis; Salaatiyaali

Zarubaabeela yeliis. ¹³ Zarubaabeeli Abiyuuda yeliis; Abiyuudi Eliyaaqiima yeliis; Eliyaaqiimi Azoora yeliis. ¹⁴ Azoori Xaadooqa yeliis; Xaadooqi Akiima yeliis; Akii-mi Eliyuuda yeliis. ¹⁵ Eliyuudi El77aazara yeliis; El77aazari Maataana yeliis; Maataani Yaaqooba yeliis. ¹⁶ Yaaqoobi Kiristtoosa giyo Yesuusa yelida Mairaami azinaa Yooseefa yeliis.

¹⁷ Hegaa gishshau, zare ubbai Abrahaamappe Daawita gakkanaassi tammanne oidda; Daawitappe doommidi, asai Baabiloone biitti omoodettidi biido wode gakkanaassi tammanne oidda; asai Baabiloone biitti omoodettidi biido wodeppe Kiristtoosi yelettido wodiya gakkanaassi tammanne oidda.

Yesuus Kiristtoosa Yeletaa

(Luqaasa 2:1-7)

¹⁸ Yesuus Kiristtoosa yeletai haggaa mala; a aayyiyaa Mairaama Yooseefayyo giigaasu; a he wode Yooseefaara gaittinnan de7aidda, Geeshsha Ayyaanau shahaaraasu. ¹⁹ O giigissi wottida Yooseefi, xillo asa gididaagee, o kaushshanau koyibeenna; ibaa qonccissennan o aggi bayanau qoppiis. ²⁰ SHIN i heggaa qoppishin, Godaa kiitanchchai aimuwan aara gaittidi, "Daawita na7au Yooseefaa, Mairaama Geeshsha Ayyaanau shahaarido gishshau, o ekkanaagaa yayyoppa. ²¹ Attuma na7a a yelana; qassi neeni Yesuusa gaa-

da a sunttana; aissi giikko, i ba asaa eta nagaraappe ashshana" yaagiis.

²² Qassi Godai hananabaa yootiyaagaa baggaara, "Geela7iyaa shahaarada na7aa yelana; a sunttai Amaanu7eela geetettana" giidoogee polettana mala, hagee ubbai haniis; "Amaanu7eela" giyoogee "Xoossai nunaara de7ees" giyoogaa.

²⁴ Yooseefi xiskkuwaappe beegottidi, Godaa ki-itanchchai bana azazidoogaadan, Mairaamo efiis.

²⁵ SHin ba baira na7aa a yelana gakkanaassi o bochchibeenna; qassi na7aa Yesuusa giidi sunttiis.

Arshshoppe Yiida Eranchchata

2 Yesuusi Yihudaa biittan Beetaliheeme giyo katanman Heeroodisi kawotidi de7iyo wode yelettiis; hegaappe guyyiyan, xoolinttiyaa paidiya asati arshsho baggappe Yerusalaame yiidi, ² "Aihuda kawo gidanau yelettida na7ai awan de7ii? Aissi giikko, nuuni arshsho baggaara kiyida a xoolinttiyaa be7idi, ayyo goinnanau yiida" yaagidi oichchidosona.

³ Kawoi Heeroodisi, hega siyidi dagammiis; Yerusalaamen de7iya asai ubbaikka dagammiis.

⁴ Heeroodisi qeese halaqata ubbatanne higgiiyaa tamarissiyaageeta xeesidi, "Kiristtoosi awan yelet-tanddeeshsha?" yaagidi oichchiis.

⁵ Oichchin eti zaaridi, "Yihudaa biittan Beetaliheeme kataman yelettana. Hananabaa yootiyaagee, 'Yihudaa biittan de7iya Beetaliheemee, neeni Yihudaa biittaa haariyaageetuppe ainne laafakka.

Aissi giikko, ta asaa,

Israa7eela haariyaagee neeppe kiyana' giidi xaafiis" yaagidosona.

⁷ Hegaappe guyyiyan, Heeroodisi arshsho baggappe yiida asata geeman xeesidi, xoolinttee etau beettido wodiya etappe geeshshidi eriis. ⁸ Yaatidi Beetaliheeme eta yeddiiddi, "Biidi na7aa mintti koyite; a demido wode taanikka baada ayyo goinnanaadan, tana erissite" yaagiis.

⁹ Eti kawoi giidoogaa siyidi biidosona; biiddi ogiyan arshsho baggaara eti kase be7ido xoolinttiyaa be7idosona; he xoolinttee na7ai de7iyoosaa gakkidi eqqana gakkanaassi, eta kaalettiis. ¹⁰ Eti he xoolinttiyaa be7ido wode, zawai baina daro ufaissaa ufaittidosona. ¹¹ Soo gelidi, na7ai ba aayee Mairaamiira de7iyaagaa be7idosona; gulbbatidi ayyo goinnidosona; hegaappe guyyiyan, bantta saaxiniyaa dooyidi, worqqaa, ixaanaanne karbbiyaa ayyo immidosona.

¹² Eti Heeroodisakko simmenna mala, Xoossai aimuwan eta, "Inttena erite" gin hara ogiyaara bantta dere simmidosona.

Gibxxe Baqatidosona

¹³ Eti biidoogaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchai aimuwan Yooseefayyo beettidi, "Heeroodisi na7aa woranau koyiyo gishshau, denddada na7aanne na7aa

aayyiyo ekkada Gibxxe biitti baqata; taani neeyyo odana gakkanaassi, yan uttaashsha" yaagiis.

¹⁴ Yaagin Yooseefi qammi denddidi, na7aanne na7aa aayyiyo ekkidi, Gibxxe biitti biis; Godai hananabaa yootiyaagaa baggaara, "Taani ta na7aa Gibxxe biittaappe xeesaas" giidoogee polettana mala, Heeroodisi haiqqana gakkanaassikka i yan de7iis.

Heeroodisi Guutta Naata Worissiis

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Heeroodisi arshsho baggappe yiidaageeti bana cimmidoogaa erido wode, daro hanqqettiis; hanqqettidi xoolinttee kase beettido wodiyaabaa etappe siyidoogaadankka, wotaaddarata yeddidi, Beetaliheemeeninne Beetaliheeme heeran de7iya naa77u laitta attuma naatanne qassi naa77u laittappe guuxxiya attuma naata ubbaa worissiis.

¹⁷ Hananabaa yootiya Ermmaasi, "Yeehoinne zilaassai Raama giyo kataman siyettiis; Raaheela ba naatuyyo yeekkausuu. Eti haiqqiichchido gishshau, agga gin, aggennan ixxaasu" giidi haasayidoogee polettiis.

Gibxxeppe Simmidosona

¹⁹ SHin Heeroodisi haiqqidoogaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchai Gibxxe biittan de7iya Yooseefayyo aimuwan beettidi ²⁰ a, "Dendda; na7aanne na7aa aayyiyo ekkada, Israa7eela biitti simma; aissi giikko, na7aa woranau koyiyaageeti haiqqiichchidosona" yaagiis. ²¹ Yaagin Yooseefi denddidi, na7aanne na7aa aayyiyo ekkidi, Israa7eela simmiis.

²² SHin Yooseefi Arkkelawoosi ba aawaa Heeroodisa sohuwan Yihudaa biittan kawotidoogaa siyido wode, yaa baanau yayyiis; Xoossai ayyo aimuwan yootin, Galiila biitti biis. ²³ Hananabaa yootiyaageeti, "Asai a, 'Naazireeta asa' giidi Xeesana" giidoogee polettana mala, Naazireeta giyo katamaa biidi de7iis.

Xammaqiya Yohaannisi Qaalaa Odiis

(Marqqoosa 1:1-8; Luqaasa 3:1-18; Yohaannisa 1:19-28)

3 He wode Xammaqiya Yohaannisi asaa, "Saluwaaw kawotetta matattido gishshau, intte nagaraappe simmite" yaagiiddi, Yihudaa Bazzuwan yootiiddi yiis.

³ Aissi giikko, hananabaa yootiya Isiyaasi, Yohaannisabaa yootiiddi,

"Issoi bazzon ba qaalaa xoqqu oottidi, 'Godaa ogiyaa giigissite.

I hemettana loossuwaakka ayyo sitti oottite' giis"

yaagiis.

⁴ Yohaannisau gaameelaa ikisiyan dadettida afalai de7ees; qassi ba xeessan dafuwaa gixxees; i miyo qumaikka boolenne degeera eessa. ⁵ Asai he wode Yerusalaameppe, Yihudaa biitta ubbasaappenne Yorddaanoosa giyo shaafaa heeran de7iya biitta ubbaappe akko yees. ⁶ Yiidi ba nagaraa paaxin, Yorddaanoosa giyo shaafan asaa xammaqiis.

⁷ SHin Yohaannisi daro Parisaawetinne Saaduqaaweti xammaqettanau baakko yiyaageeta be7idi, eta ha-gaadan yaagiis; "Ha shooshshatoo, Xoossaa hanqqoi yaana haniyaagaappe baqatana mala, intteyyo oonee odidai?" ⁸ Simmi intte intte nagaraappe simmidoogaa erissiyaabaa oottite. ⁹ Intte intte wozanan, 'Abrahaami nu aawaa' giidi qoppoppite. Aissi giikko, taani inttessi yootais; Xoossai ha shuchchata Abrahaamassi na7a kessanaukka danddayees. ¹⁰ Beexee mittaa xaphuwan qanxxanau giigi uttiis; lo77o aifiyaa aifenna mitta ub-bai qanxxettidi, taman yegettana.

¹¹ "Intte intte nagaraappe simmidoogaa erissanau, taani inttena haattan xammaqais; shin taappe guyyeera yiyaagee, inttena Geeshsha Ayyaanaaninne taman xammaqana. I taappe daro minnees; taani harai atto a caammaa tookkanaukka bessikke. ¹² A kushiyan kattaa suraggiyo laidai de7ees. Kattaa qoxxiyo audiyaa keehi geeshshees; ba gisttiyaa gootaran qolana; shin dalaa to77enna taman xuug-gana" yaagiis.

Yesuusi Xammaqettiis

(Marqqoosa 1:9-11; Luqaasa 3:21-22)

¹³ Yesuusi he wode Yohaannisan xammaqettanau, Galiilappe Yorddaanoosa giyo shaafaa akko biis.

¹⁴ SHin Yohaannisi a, "Taani nenan xammaqettanau koyiyo wode neeni taakko yai?" yaagidi, a qofaa laam-manau koyiis.

¹⁵ SHin Yesuusi zaaridi a, "Nuuni xillotetta ooso ub-baa hagaadan polanau bessiyoo gishshau, ha77i tau eeno ga" yaagiis. Yaagin Yohaannisi au eeno giis.

¹⁶ Yesuusi xammaqettidoogaappe guyyiyan, so-huwaara haattaappe kiyiis; saloi dooyettin, Xoossaa Ayyaanai haraphhedan yiishiininne ba bolli wodhd-hishin be7iis; ¹⁷ qassi saluwaappe, "Taani siiqiyo ta Na7ai, tana ufaissiyaagee haggaa" yaagiya qalalai yiis.

Yesuusi Paacettiis

(Marqqoosa 1:12-13; Luqaasa 4:1-13)

4 Hegaappe guyyiyan, xalahe halaqai Yesuusa paaccana mala, Geeshsha Ayyaanai bazzo Yesu-
usa efiis. ² Efin Yesuusi oitamu gallassanne oitamu qammaa xoomidoogaappe guyyiyan namisettiis.

³ Xalahe halaqai yiidi a, "Neeni Xoossaa Na7a gidikko, ane ha shuchchati oitta gidana mala azaza" yaagiis.

⁴ SHin Yesuusi zaaridi, "Xoossaa maxaafai, 'Asi Xoos-sai haasayiyo qaala ubban de7anaappe attin, oitta xalaalan de7enna' yaagees" yaagiis.

⁵ Hegaappe guyyiyan, xalahe halaqai Yesuusa geeshsha katamaa efiidi, Beeta Maqidasiyaa xeeraa kessidi, ⁶ "Neeni Xoossaa Na7aa gidikko, ane duge guppa. Aissi giikko, Xoossaa maxaafai,

'Xoossai ba kiitanchchata neeyyo azazana'

qassi 'Eti ne tohoi shuchchan xubettenna mala, bantta kushiyan nena denttana' yaagees" yaagiis.

⁷ Yesuusi zaaridi a, "Qassikka Xoossaa maxaafai, 'Go-daa ne Xoossaa paaccoppa' yaagees" yaagiis.

⁸ Qassi xalahe halaqai Yesuusa issi daro gita deriyaa xeeraa kessidi, sa7an de7iya kawotetta ubbaanne eta bonchchuwaa bessii. ⁹ Bessidi a, "Neeni taayyo gulb-batada goinnikko, taani haggaa ubbaa neeyyo immana" yaagiis.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi zaaridi a, "Laa ha Se-exaanau haakka; aissi giikko, Xoossaa maxaafai, 'Go-daayyo, ne Xoossaayyo goinna; a xalaalau ootta' gees" yaagiis.

¹¹ Hegaappe guyyiyan, xalahe halaqai a aggi bayin, kiitanchchati yiidi, ayoo oottidosona.

Yesuusi Ba Tamarissiyo Oosuwa Galiilan Doommiis

(Marqqoosa 1:14-15; Luqaasa 4:14-15)

¹² Yohaannisi qashettidoogaa Yesuusi siyido wode, Galiila giyo biitti biis. ¹³ Naazireeteppe kiyidi, Qifirinaa-hooma katamaa biidi, yan de7iis; Qifirinaahoomi Zaa-biloona biittaaninne Nifttaaleema biittan abbaa matan de7ees. ¹⁴ Hegee hanidoogee hananabaa yootiya Isiyaasi giidoogee polettanaassa; hananabaa yootiya Isiyaasi hagaadan yaagiis;

¹⁵ "Zaabiloona biittaaninne Nifttaaleema biittan, abbaa ogiyan Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggan,

Aihuda gidenna asai de7iyo Galiilan,

¹⁶ xuman de7iya asai

wolqqaama poo7uwaa be7iis.

Qassi haiquwaa kuwai de7iyo biittan

uttidaageetuyyo poo7oi kiyiis"

yaagiis.

¹⁷ He wodiyaappe doommidi Yesuusi, "Intte na-garaappe simmite; aissi giikko, saluwaa kawotetta matattiis" giidi qaala yootuwaa doommiis.

Yesuusi Moliyaa Oiqqiya Oiddu Asata Xeegiis

(Marqqoosa 1:16-20; Luqaasa 5:1-11)

¹⁸ Yesuusi Galiila Abbaa mataara aadhdhiiddi, naa77u ishantti PHeexiroosa giyo Simooninne a ishaa Inddiraasi, moliyaa oiqqiyaageeta gidido gishshau, gi-tiyaa abban yeggiyaageeta be7iis. ¹⁹ Be7idi eta, "Tana kaallite; taani inttena asa oiqqiyoogaa tamarissana" yaagiis. ²⁰ Yaagin eti sohuwaarakka bantta gitiyaa yeg-gi bayidi, Yesuusa kaallidosona.

²¹ Yesuusi hegaappe sinttaukko biiddi, hara naa77u ishantta, Zabddiyoosa naata Yaaqoobanne a ishaa Yohaannisa be7iis; eti bantta aawaa Zabddiyoosaara wolwolo gidon bantta gitiyaa giigissiyaageeta be7idi xeesiis. ²² Xeesin sohuwaarakka eti wolwoluwanne bantta aawaa yeggi bayidi, Yesuusa kaallidosona.

Yesuusi Daro Asaa Tamarissiisinne Pattiis

(Luqaasa 6:17-19)

²³ Yesuusi Aihuda woosa keettatun tamarissiiddi, kawotettaa wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiid-dinne qassi hargge ubbaappenne saho ubbaappe asaa pattiiddi, Galiila biitta ubban yuuyiis. ²⁴ A woree

Sooriyaa biittaa ubbaa gakkii; asai dumma dumma harggiyan ohettidi harggida asaanne sahattida asa ubbaa, xalaheti oiqqido asaa, kaarettai oiqqido asaanne, qassi bollai silido asaa Yesuusakko ehiis; ehin i eta pattiiis. ²⁵ Daro asai Galiilappe, tammu kata-matuppe, Yerusalaameppe, Yihudaappenne Yord-daanoosappe hefinttan de7iya biittaappe Yesuusa kaalliis.

Yesuusi Deriyaa Bollan Gididi Tamaarisido Timirttiyaa
(Miraafiyaa 5-7)

5 Yesuusi daro asaa be7idi, deriyaa huuphiyaa kiyidi uttiis. Bana kaalliyaageeti baakko shiiqin, ² tamarissuwaa doommidi, eta hagaadan yaagiis.

Tumu Ufaissaa
(Luqaasa 6:20-23)

³ Bantta ayyaan an hiyyeesa gididoogaa eriyaageeti anjettidaageeta; aissi giikko, saluwaa kawotetta etassa.
⁴ Kayyottiyaageeti anjettidaageeta; aissi giikko, Xoossai eta minttettana.
⁵ Ashketti anjettidaageeta; aissi giikko, eti sa7aa laattana.
⁶ Namisettiyaageetin saamettiyaageeti kattaa haattaa koyiyoogaadan, xillobaa oottanau laamotiyaageeti anjettidaageeta; aissi giikko, Xoossai eta kalissana.
⁷ Maariyaageeti anjettidaageeta; aissi giikko, Xoossai eta maarana.
⁸ Wozanaa geeshshati anjettidaageeta; aissi giikko, eti Xoossaa be7ana.
⁹ Asa sigettiyaageeti anjettidaageeta; aissi giikko, Xoossai eta, ba naata giidi xeesana.
¹⁰ Xillotettaa gishshau yedetettiyaageeti anjettidaageeta; aissi giikko, saluwaa kawotetta etassa.
¹¹ "Intte tana kaalliyo gishshau, asai inttena boriyo wodenne waissiyoo wode, qassi intte bolli iitabaa ubbaa wordduwan haasayiyoo wode, intte anjettidaageeta.
¹² Intteyyo saluwan gita woi to de7iyoo gishshau, ufaitite; hashshu giite; aissi giikko, asai intteppe kase de7ida hananabaa yootiyaageetakka hegaadan waissis.

Maxiniyaanne Poo7uwaa Leemisuwaa
(Marqqoosa 9:50; Luqaasa 14:34-35)

¹³ "Asa ubbaassi intte maxine mala; shin maxinee laqilaqana xayikko, naa77antto a waatidi laqilaqissanee? Kare olin, asi a yedhdhi hemettanaappe attin, wodeppe ainne go77enna.

¹⁴ "Sa7au intte poo7o mala; deriyaa huuphiyan keexettida katamai geemmana danddayenna. ¹⁵ Xomppe oittidi, son de7iya asa ubbau poo7ana mala, xoqqiyaasan wottiyoogaappe attin, kere gidдон qum77i wottiya asi baawa. ¹⁶ Hegaadankka, asi intte oottiyo

lo77o oosuwaa be7idi, saluwan de7iya intte Aawaa galatana mala, intte poo7oi asa sinttan poo7o.

Muuse Higgiiyaabaa

¹⁷ "Taani Muuse higgiiyaanne hananabaa yootiyaageeti tamarissiyooogaa xaissanau yiidobaa intteyyo milatoppo; taani polanau yiidoogaappe attin, xaissanau yabeikke. ¹⁸ Aissi giikko, taani intteyyo tumaa odais; saloinne sa7ai aadhdhana gakkanaassi, qassi ubbabaikka polettana gakkanaassi, higgiiyaappe issi qaalaikka woi issi pitaleekka xayenna. ¹⁹ Hegaa gishshau, ha azazo ubbaappe guuxxiya issi azazuwaa kanttiya urai ooninne, qassi haratikka baagaadan oot-tanaadan tamarissiya urai ooninne, saluwaa kawotettan ubbaappe guutta gidana; shin higgiiya oot-tiyaageenne tamarissiyaagee ooninne saluwaa kawotettan gita gidana. ²⁰ Aissi giikko, taani intteyyo odais; intte xillotetta higgiiya tamarissiyaageetu xillotettaappenne Parisaawetu xillotettaappe darana xayikko, saluwaa kawotetta intte mulekka gelekketa.

²¹ "Beni asaa, 'Asa woroppa; asa worida ooninne pirdettana' giidoogaa siyideta. ²² SHin taani intteyyo odais; ba ishaa hanqqettiya ubbai pirdettana; ba ishaa cayiya ubbai yaa7aa pirddau shiiqana; qassi ba ishaa, 'Eeyyai' giya ubbai Gaannabiyaa tamaa pirdau shiiqana. ²³ Hegaa gishshau, neeni yarshshiyooosan yarshshishin, ne ishaa naaqqidobai neeyyo hegan has-sayettikko, ²⁴ ne yarshshuwaa he sohuwankka yegga bayada ba; kasetada ne ishaara sigettaichcha; hegaappe guyyiyan yaada, ne yarshshuwaa yarshsha.

²⁵ "Nena mootiyaagaara pirdda keettaa baidda ogiyan elle aara sigettaichcha; hegee xayikko, i nena daanna sintti aattana; qassi daannai nena polisiyau aattidi immin, polisee nena qachchana. ²⁶ Taani neeyyo tumaa odais; neeni issi santtimee attennan, ne maqqaccuwaa wurssada qanxxana gakkanaassi, mulekka qasho keettaappe kiyakka.

SHAaramuxanau Bessena

²⁷ "SHAaramuxoppa' giidoogaa siyideta. ²⁸ SHin taani intteyyo odais; maccaaro xeellidi amottiya ubbai, ba wozana gidдон he wode iira shaaramuxiis. ²⁹ Ne ushachcha aifee nena nagara ootissikko, neeppe shoddada ola baya; aissi giikko, ne bollai muleera Gaannabiyaa taman olettanaagaappe, appe issoi xayiyooogee neeyyo keha. ³⁰ Qassi ne ushachcha kushee nena nagara ootissikko, neeppe qanxxada ola baya; aissi giikko, ne bollai muleera Gaannabiyaa taman olettanaagaappe, appe issoi xayiyooogee neeyyo keha.

Machchiyo Yeddannau Bessena

(Maatiyoosa 19:9; Marqqoosa 10:11-12; Luqaasa 16:18)

³¹ "Qassi ba machchiyo yeddiya ooninne o yeddiyo paramaa immo' geetettiis. ³² SHin taani intteyyo odais; ba machchiyaa shaaramuxennan de7ishin yeddiya

ooninne o shaaramuxa kessees; qassi azinai yeddido maccaasiyo ekkiya ooninne shaaramuxees.

Caaquwaabaa

³³ "Qassi beni asaa, 'Wordduwan caaqqoppa, shin ne Godau caaqqidoogaa pola' giidoogaa siyideta. ³⁴ SHin taani intteyyo odais; mulekka caaqqoppite; saloi Xoos-saa kawotaa araataa gidiyo gishshau, saluwan mulekka caaqqoppitenne; ³⁵ qassi sa7ai a gedee yedhdhiyoosaa gidiyo gishshau, sa7an caaqqoppite; qassi Yerusalaamee gita kawuwaa katama gidiyo gishshau, Yerusalaamenkka caaqqoppite. ³⁶ Neeni issi binnaanakka bootta woi kareta kessanau danddayenna gishshau, ne huuphiyankka caaqqoppa. ³⁷ SHin intte, 'Ee' woi, 'CHii' giite; hageetuppe hara caaqoi xalahe halqaappe yees.

Lancciyaa Uluwan Oiqqanau Bessena

(Luqaasa 6:29-30)

³⁸ "Aife gishshaa aife; achcha gishshaa achcha' giidoogaa siyideta. ³⁹ SHin taani intteyyo odais; intteyyo iitabaa oottiya uraa diggoppite; ooninne ne ushachcha bagga qinxalliyaa baqqikko, ne haddirssa bagga qinxalliyaakka a bessa; ⁴⁰ ne qoliyaa ekkana issi urai nena mootikko, he urai ne kootiyaakka ekko. ⁴¹ Ooninne nena issi saate ogiyaa banaara wolqqan efiiikko, aara naa77u saate ogiyaa ba. ⁴² Nena woossiyya urau imma; qassi neeppe tal77ana koyiya uraukka diggoppa.

Morkkiyaa Siiqiyoogaa

(Luqaasa 6:27-36)

⁴³ "Ne shooruwaa siiqa; ne morkkiyaa morkka' giidoogaa siyideta. ⁴⁴ SHin taani intteyyo odais; saluwan de7iya intte Aawau naata gidana mala, intte morkketa siiqite; inttena qanggiyaageetakka anjjite; inttena ixxiyaageetuyyo lo77obaa oottite; inttena wais-siyaageetuyyookka Xoossaa woossite; aissi giikko, iita asaukka lo77o asaukka Xoossai ba awaa awaxxissees; qassi xillotuyyookka nagaranchchatuyyookka ba iraa bukkisees. ⁴⁵ Aissi giikko, intte inttena siiqiyaageetu xalaalaa siiqikko, intteyyo ai woi de7ii? Harai atto, giiraa ekkiyaageetikka hegaadan oottoosona. ⁴⁷ Intte intte ishanttu xalaalaa sarotikko, harati oottiyooogaappe aadhdhiyaabaa ai oottidetii? Harai atto, Xoossaa ammanenna asaikka hegaadan oottes. ⁴⁸ Hegaa gishshau, saluwan de7iya intte Aawai bali bannaagaa gidiyoogaadan, intte bali bannaageeta gidite.

Hiyyeesau Immiyo Maaraa

6 "Intte ammano oosuwaasa asaa bessanau asa sinttan oottenna mala naagettite; hegee xayikko, saluwan de7iya intte Aawai intteyyo woiuwaa immenna.

² "Hegaa gishshau, intte aibakko hiyyeesau immiyo wode, lo77o milatiya iitanti banttana bonchchissanau,

Aihuda woosa keettatuuninne ogetun awaajissiyooogaadan awaajissoppite; taani intteyyo tumaa odais; eti bantta woiuwaa ekkiichchidosona. ³ SHin intte hiyyeesau immiyo wode, geeman immanaadan, intte ushachcha kushee oottiyoogaa intte haddirssa kushee eroppo; geeman be7iya intte Aawai intteyyo qoncciyann immana.

Woosaabaa

(Luqaasa 11:2-4)

⁵ "Xoossaa woossiiddi, lo77o milatiya iititudan hanoppite; aissi giikko, banttana asi be7ana mala; Aihuda woosa keettatuuninne ogetu doonan eqqidi, Xoossaa woossiyoogaa dosoosona; taani intteyyo tumaa odais; eti bantta woiuwaa muleera ekkiichchidosona. ⁶ SHin intte Xoossaa woossiyo wode, intte soo gelite; kariyaa gorddidi, geeman de7iya intte Aawaa woossite; geeman be7iya intte Aawai intteyyo qoncciyann immana.

⁷ "Xoossaa intte woossiyo wode, Xoossaa ammanenna asaagaadan, mela biddoppite; aissi giikko, Xoossaa ammanenna asai adussidi Xoossaa woossin siyees giiddi qoppees. ⁸ Hegaa gishshau, he asaagaadan hanoppite; aissi giikko, intte Aawai inttena koshshiyaagaa intte woossanaappe kasetidi erees. ⁹ Simmi intte haagaadan yaagidi, Xoossaa woossite;

'Saluwan de7iya nu Aawau,
ne geeshsha sunttai anjjetto.

¹⁰ Ne kawotettai yo;

ne shenee saluwan hanidoogaadan,
sa7ankka hano.

¹¹ Hachchi hachchi koshshiya qumaa
nuuyyo hachchi imma.

¹² Nuuni nuna naaqqidaageetuyyo
atto giyoogaadan,

neenikka nu naaquwaa atto ga.

¹³ Nuna iitabaappe ashshanaappe attin,
paacen gelissoppa.

Kawotettai, wolqqainne bonchchoi
merinaukka neessa. Amin77i' yaagite.

¹⁴ "Intte inttena naaqqida hara asaa naaquwaa atto giikko, saluwan de7iya intte Aawai intteyyo atto gaana. ¹⁵ SHin intte inttena naaqqida hara asaa naaquwaa atto gaana xayikko, intte Aawai intte naaquwaa atto geenna.

¹⁶ "Qassi intte xoomiyo wode, lo77o milatiya iititudan, kayyottiyaabaa milatoppite; aissi giikko, eti xoomiyoogaa asai be7ana mala, bantta som77uwaa bullaalissoosona; taani intteyyo tumaa odais; eti bantta woiuwaa muleera ekkiichchidosona.

Xoomaabaa

¹⁷ "SHin intte xoomiyo wode, intte Aawai intte xoomiyoogaa eranaappe attin, asi erenna mala, intte som77uwaa meeccite; intte huuphiyaakka tiyettite; yaatikko, geeman de7iya intte Aawai intte oottiyoogaa geeman be7idi, intteyyo qoncciyann immana.

Ha Sa7aa Bollan Aquwaa Dagayanau Bessenna

(Luqaasa 12:33-34)

¹⁹ "Bil77i bashshiyooasaaninne birati shiyiyoosan, kaisoikka bookkidi wuuqqiyoosan, sa7an intte huuphessi miishsha dagayoppite. ²⁰ SHin bil77inne qunoi bashshennasan, kaisoikka bookkidi wuuqqennasan intte huuphessi saluwan miishsha dagayite. ²¹ Aissi giikko, ne wozanai ne miishshai de7iyoosan de7ana.

Bollaa Xomppiyaabaa

(Luqaasa 11:34-36)

²² "Bollaa xomppée aifiyaa; heгаа gishshau, ne aifee payya gidikko, ne bolla ubbai poo7o gidana. ²³ SHin ne aifee payya gidana xayikko, ne bolla ubbai xumana; simmi ne bolli de7iia poo7oi xumikko, xumai ai keenaa xumanddeeshsha!

De7ossi Hirgganau Bessenna

(Luqaasa 16:13; 12:22-31)

²⁴ "Naa77u godatuyyo haarettanau danddayiyai ooninne baawa; aissi giikko, woi issuwaa ixixidi, hinkkuwaa siiqana; woi issuwaa bonchchidi, hinkkuwaa karana; Xoossaassinne miishshaassi haarettanau danddayekketa.

²⁵ "Hegaa gishshau, taani intteyyo odais; intte paxa de7anau maanabaassinne uyanabaassi, woi intte bol-lau maayanabaassi hirggoppite; shemppoi qumappe aadhdennee? Qassi bolli maayoppe aadhdennee? ²⁶ Paalliyaa kafota xeellite; eti zerokkona; cakkokkona; gootaranka qolokkona; shin saluwan de7iia intte Aawai eta mizees; intte etappe keehi aadhhekketii? ²⁷ Intte giddon keehi qoppidi, ba geesaa bolli issi wara gujjanau danddayiyai oonee?

²⁸ "Aissi maayossi hirggeetii? Dembban de7iia ci-ishshati waani dicciyaakko, akeeki xeellite; eti daa-furokkona woi puutto suqqokkona. ²⁹ SHin taani intteyyo odais; harai atto, Solomoni heгаа keena bonchchettidaagaa gidiiddi, he ciishshatuppe issuwaa-gaa malaa maayibeenna. ³⁰ SHin laafa ammanoi de7iy-oogeetoo, Xoossai, hachchi de7idi, wontto coociyaa taman eexiyaa dembbaa maataa maizziyaagee, intte-na etaagaappe aattidi waati maizzennee? ³¹ Simmi, 'Nuuni ai maanee? Woi ai uyanee? Woi ai maayanee?' yaagidi hirggoppite. ³² Aissi giikko, he ubbabaa Xoos-saa ammanennaageeti darissidi koyoosona; he ubbai inttena koshshiyooгаа saluwan de7iia intte Aawai erees. ³³ SHin kasetidi, Xoossaa kawotettaanne a xil-lotettaa koyite; i intteyyo he ubbabaa immana. ³⁴ Hegaa gishshau, wonttobau hirggoppite; aissi gi-ikko, wonttoi bau hirggana; gallassa ubbaukka gidiyaa a huuphe waayee de7ees.

Hara Asaa Bolli Pirddanau Koshshenna

(Luqaasa 6:37-42)

⁷ "Xoossai intte bolli pirddenna mala, inttekkä haratu bolli pirddoppite. ² Aissi giikko, intte haratu bolli pirddiyoogaadan, Xoossai intte bolli pirddana;

qassi intte haratuyyo immanau makkiiyooban i intteyyo makkana. ³ Ne aifiyan de7iia tuussaa be7ak-ka; shin ne ishaa aifiyan de7iia suullaa aissi xeellai? ⁴ Woi ne aifiyan tuussai de7ishin, neeni ne ishaa, 'Taani ne aifiyaappe suullaa kessoo' waanada gaanau dand-dayai? ⁵ Laa ha lo77o milatiya iitau, kasetada ne aifiyaappe tuussaa kessargga; heгааappe guyyiyan, ne ishaa aifiyaappe suullaa kessanau geeshshada xeel-lana danddayaasa.

⁶ "Geeshshabaa kanatuyyo immoppite; eti guyye sim-midi, inttena saxxana. Qassi inqquwaa giyo intte al77o shuchchaa guduntatu sintti oloppite; eti bantta to-huwan yedhdhana.

Woosaa Aifiyaa

(Luqaasa 11:9-13)

⁷ "Woossite; intte ekkana. Koyite; intte demmana. Kare yiidi xeesite; intteyyo karee dooyettana. ⁸ Aissi gi-ikko, woossiyaa ubbai ekkana; koyiia urai demmana; qassi kare yiidi xeesiia urai karee dooyettana. ⁹ Woi intte giddon ba na7i, 'Oitta imma' giikko, shuchcha im-miia aawu de7ii? ¹⁰ Qassi, 'Mole imma' giikko, ayyo shooshsha immanee? ¹¹ Intte iita gidiiddi, intte naatus-si lo77obaa immiyoogaa erikko, yaatin, saluwan de7iia intte Aawai bana woossiyaaageetussi lo77obaa waati darissidi immanddeeshsha!

¹² "Hegaa gishshau, hara asi intteyyo oottanau koyiyo ubbabaa inttekkä asau oottite; aissi giikko, Muuse higgiiyaa birshshettainne hananabaa yootiyaageeti tamaariissiyoogee heгаа.

Un77o Penggiyaabaa

(Luqaasa 13:24)

¹³ "Un77o penggiyaara gelite. Aissi giikko, bashshau efiya penggee aaho; ogeekka woggaa. Hegaara geliya asaikka daro.

¹⁴ "Aissi giikko, de7uwau efiya penggee un77o; ogeekka xuntta. Qassi heгааara biya asatikka amari-daageeta.

Mittai Ba Aifiyan Erettees

(Luqaasa 6:43-44)

¹⁵ "Bolla baggaara dorssa milatidi, inttekkö yiya wordduwaa hananabaa yootiyaageetuppe naagettite; shin tumaappe eti garssa baggaara wanggireellotu mala. ¹⁶ Eti aifiyo aifiyan intte eta erana; aguntti woine giyo turaa aife aifenna; gom77oreekka balase giyo mittaa aife aifenna. ¹⁷ Hegaadankka, lo77o mitta ubbai lo77o aife aifees; shin iita mitti iita aife aifees. ¹⁸ Lo77o mitti iita aife aifanau danddayenna; qassi iita mittikka lo77o aife aifanau danddayenna. ¹⁹ Lo77o aife aifenna mitta ubbai qanxxettidi, taman yegettana. ²⁰ Hegaa gishshau, intte eti aifiyo aifiyan eta erana.

²¹ "Saluwan de7iia ta Aawai giidoogaa oottiya urai saluwaa gelanaappe attin, 'Ta Godau, ta Godau' giya ubbai gelenna. ²² He gallassi daro asai tana, 'Nu Go-dau, nu Godau, nuuni ne sunttan hananabaa yooti-bookkonii? Ne sunttan xalaheta kessibookkonii? Qassi

nuuni Xoossai oottiyo malaataa ne sunttan ootti-bookkonii?' yaagana. ²³ Taani he wode eta, 'Taani intte-na mulekka erikke; iitabaa oottiyaageeti intte ta mat-appa haakkite' yaagana.

SHuchchaa Bolli Woikka SHafiyaa Bolli Keexettida Keettatu Leemisuwaa
(Luqaasa 6:47-49)

²⁴ "Hegaa gishshau, hagua ta qaalaa siyidi oottiya ub-bai shuchchan ba keettaa keexxida wozannaama asa mala. ²⁵ Irai bukkiis; di7oi di77iis; carkkoikka carkkidi, he keettaa sugiis. SHin keettaa shuchchan keexettido gishshau kunddibeenna.

²⁶ "Hagua ta qaalaa siyidi oottenna asai ubbai, ba keettaa shafiyaa keexxida eeyya asa mala. ²⁷ Irai bukki-is; di7oi di77iis; carkkoikka carkkidi, he keettaa sugin, keettaa kunddiis. He keettaa wolqqaama kunddettaa kunddiis" yaagiis.

²⁸ Yesuusi ba haasayyoogaa wurssido wode, asai i tamarissiyooogan garamettiis. ²⁹ Aissi giikko, i eta tamarissiididi, higgiiyaa tamarissiyaageetudan gidennan, bau alaafetetta de7iyo asadan tamarissisees.

Yesuusi Inchchirichchai Oiqqido Bitaniyaa Pattiis
(Marqqoosa 1:40-45; Luqaasa 5:12-16)

8 Yesuusi deriyaappe wodhdhido wode, daro asai a kaalliis. ² Inchchirichchai oiqqido issi bitanee Yesu-usakko yiidi, a sinttan gulbbatidi, "Godau, neeni koyikko, tana pattanau danddayaasa" yaagiis.

³ Yesuusi ba kushiyaa yeddidi, a bochchidi, "Taani koyais; paxa" yaagiis. Yaagin sohuwaarakka inchchirichchai bitaniyaa yeddi aggiis. ⁴ Yesuusi a, "Simmi hagua ooyyoonne yootoppa; shin qeesiyaakko baada ne bollaa a bessa; neeni paxidoogaa asaa erisanau Muusee azazido yarshshuwaa yarshsha" yaagiis.

Yesuusi Mato Halaqaa Na7aa Pattiis
(Luqaasa 7:1-10)

⁵ Yesuusi Qifirinaahooma katamaa gelido wode, issi mato halaqai akko yiidi, "Ta Godau, ta ashkkaaraa asatetta silin, daro sahettiiddi, son zin77iis; hai pat-tarkkiishsha" yaagidi woossiis.

⁷ Woossin Yesuusi, "Taani baada a pattana" yaagiis.

⁸ SHin mato halaqai zaaridi yaagiis; "Ta Godau, nena ta soo gelissanau tau bessenna; shin neeni doona xalaalaa haasaya; ta ashkkaarai paxana. ⁹ Aissi giikko, taani taappe bollaara de7iyaageetuyyo haarettiya asa; qassi taappe garssaara wotaaddarati de7oosona. Taani issuwaa, 'Ba' giikko bees; qassi hinkkuwaa, 'Haaya' giikko yees; ta ashkkaaraa, 'Hagua ootta' giikko oottees" yaagiis.

¹⁰ Yesuusi hegaa siyido wode garamettidi, bana kaalliya asaa hagaadan yaagiis; "Taani intteyyo tumaa odais; taani hagua mala ammanuwaa harai atto, Is-rraa7eela biittankka be7abeikke. ¹¹ Taani intteyyo odais; daro asai arshshoppenne arggoppe yiidi, Abrahamaara, Yisaaqaaranne Yaaqoobaara saluwaa kawotet-

tan issippe uttana. ¹² SHin kawotettan de7anau bessiyoo asai xumau kare olettana; hegan eti yeekkananne bantta achchaa garccana" yaagiis.

¹³ Yesuusi mato halaqaa, "Ne soo ba; neeni ammanidoogaadan neeyyo hanana" yaagiis; yaagin mato halaqaa ashkkaarai he saatenkka paxi aggiis.

Yesuusi Daro Asata Eta Harggiyaappe Pattiis
(Marqqoosa 1:29-34; Luqaasa 4:38-41)

¹⁴ Yesuusi PHeexiroosa soo biidi, a bollotiyaa qoxonne misho harggada zin77idaaro be7iis. ¹⁵ I kushiyaa i bochchin, qoxoinne mishoi o aggi bayiis; aggi bayin, a denddada ayyo oottaasu.

¹⁶ Sa7ai omariyo wode, asai xalaheti oiqqido daro asaa Yesuusakko ehiis; hananabaa yootiya Isiyaasi, "I nu sahuwaa bau ekkiis; qassi nu harggiyaakka tookkiis" giidoogee polettana mala, Yesuusi tuna ayyaanata ba qalaan kessidi, harggida asa ubbaakka pattiis.

Yesuusa Kaalliyaaageeta Gakkiya Metuwaa
(Luqaasa 9:57-62)

¹⁸ Yesuusi daro asai ba matan yuuyi aadhdhidi eqqidoogaa be7idi, abbaappe hefintti pinnana mala, ba erissiyoo ashkkaarata azaziis. ¹⁹ Higgiiyaa tamarissiya is-soi akko yiidi, "Tamarissiyaagoo, neeni biyoosaa ubbaa taani nena kaallana" yaagiis.

²⁰ Yesuusi a, "Worakanatussi ollai de7ees; kafotussikka keetta de7ees; shin taani, Asa Na7ai, zin77ada shemppa ekkiyoosikka tau baawa" yaagiis.

²¹ Qassi kaalliyaaageetuppe issoi a, "Godau, taani kaseta baada ta aawaa moogoo?" yaagiis.

²² SHin Yesuusi a, "Neni tana kaalla; haiqqidaageeti bantta haiqqidaageeta moogona" yaagiis.

Yesuusi Beetaa Co77u Oottiis
(Marqqoosa 4:35-41; Luqaasa 8:22-25)

²³ Yesuusi wolwoluwan gelin, erissiyoo ashkkaarati aara biidosona. ²⁴ Beetai wolwoluwaa kumana gakkanaashin, sohuwaara abban wolqqaama gotee denddiis; shin Yesuusi xiskkiis. ²⁵ Erissiyoo ashkkaarati akko biidi, xiskuwaappe denttidosa; denttidi a, "Godau, nuuni xayoo; nuna ashsharkkii" yaagidosona.

²⁶ Yesuusi eta, "Ha ammanoi paccidoogee too, aissi yayyeetii?" yaagiis. Hegaappe guyyian denddidi, gotiyaanne beetaa aggite gin, goteenne beetai woppu giidosona.

²⁷ Asai garamettidi, "Hagee laa harai atto, goteenne beetai azazettiyoogee aiba asee?" yaagiis.

Yesuusi Xalahee Oiqqido Naa77u Asata Pattiis
(Marqqoosa 5:1-20; Luqaasa 8:26-39)

²⁸ Yesuusi abbaappe hefinttan de7iya Gerggesenoona giyo biittaa pinniis; xalaheti oiqqido naa77u asati he biittan de7oosona; asa moogiyo gong-goluwaappe eti kiyidi, aara gaittidosa. Eti daro wolqqaama gidiyo gishshau, ooninne he ogiyaara aadhdhanau danddayibeenna. ²⁹ Eti bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Xoossaa Na7au, nunanne nenanne aibee gat-

tiyai? Wodee gakkennan nuna qaxxayanau yaadii?" yaagidosona.

³⁰ Etappe haahuwan gudunttaa wudee heemettees. ³¹ Xalaheti Yesuusa, "Neeni nuna kessanabaa gidikko, hini gudunttaa wudiyaa giddo yeddarkkii" yaagidi woossidosona.

³² Yesuusi eta, "Biite" gin eti bitaniyaappe kiyidi biidi, gudunttatun gelidosona. Gelin gudunttaa wudee ubbai kaka huuphiyaara jaamiiddi, abban gelidi, meetetti bayiis.

³³ Gudunttaa wudiyaa heemmiyaageeti baqatidi, katamaa biidosona; biidi xalaheti oiqqido asati hanidobaa ubbaa yootidosona. ³⁴ Yootin kataman de7iya asai ubbai Yesuusaara gaittanau kiyiis; a be7ido wode, ba biittaappe baana mala woossiis.

Yesuusi Bollai Silido Bitaniyaa Pattiis

(Marqqoosa 2:1-12; Luqaasa 5:17-26)

9 Yesuusi wolwoluwan gelidi, abbaa pinnidi, ba katamaa biis. ² Amarida asati bollai silido issi bitaniyaa halan tookkidi, Yesuusakko ehiidosona; Yesuusi eta ammanuwaa be7idi, bollai silido bitaniyaa, "Ta na7au, yayyoppa; ne nagarai atto geetettiis" yaagiis.

³ Yaagin higgiiyaa tamarissiyaageetuppe issooti issooti bantta wozanan, "Laa ha bitanee Xoossaa bolli iitabaa haasayeesittennee!" yaagidosona.

⁴ Yesuusi eta qofaa eridi, eta hagaadan yaagiis; "Intte intte wozanan hegaadan iitabaa aissi qoppeetii?" ⁵ 'Ne nagarai atto geetettiis' giyoogee mateeyye? Woi, 'Dendda eqqada hemetta' giyoogee matee? ⁶ SHin sa7aa bollan nagara atto gaanau taayyo, Asa Na7aayyo, alaafetetta de7iyooqaa taani inttena erisana" yaagidi, hegaappe he bollai silido bitaniyaa, "Dendda eqqa; yaatada ne halaa tookkada, ne soo ba" yaagiis.

⁷ Yaagin silida bitanee denddi eqqidi, ba soo biis.

⁸ SHin daro asai heгаа be7idi yayyiis; yayyidi asaayyo heгаа mala alaafetettaa immida Xoossaa galatiis.

Yesuusi Maatiyoosa Xeesiis

(Marqqoosa 2:13-17; Luqaasa 5:27-32)

⁹ Yesuusi hegaara aadhdhiiddi, Maatiyoosa giyoogee giiraa giiryoosan uttidaagaa demmidi a, "Tana kaalla" yaagiis.

Yaagin Maatiyoosi denddi eqqidi, a kaalliis.

¹⁰ Yesuusi maatiyoosa son qumaa maanau utti-daashin, giiraa ekkiya daro asatinne nagaranchchati yiidi, aaranne i erissiyoo ashkkaratuura issippe uttidosa. ¹¹ Issi issi Parisaaweti heгаа be7idi, Yesuusi erissiyoo ashkkarata, "Inttena tamarissiyaagee giiraa ekkiyaageetuuranne nagaranchchatuura qumaa aissi issippe mii?" yaagidosona.

¹² SHin Yesuusi eti giyoogaa siyidi, "Hargganchchatussippe attin, payyatuyyo aakime koshshenna. ¹³ SHin intte biidi, Xoossaa maxaafai, 'Taani maarotettaa koyaisippe attin, yarshshuwaa koyikke' giyoogee woigiyoogaakkonne erite; aissi giikko, taani nagaranchchata

xeesanau yiidoogaappe attin, xillota xeesanau yabeikke" yaagiis.

Xoomaabaa Oichchido Oishaa

(Marqqoosa 2:18-22; Luqaasa 5:33-39)

¹⁴ He wode Yohaannisi erissiyoo ashkkarati Yesuusakko yiidi, "Nuuninne Parssaaweti xoomoos; shin neeni erissiyoo ashkkarati aissi xoomokkonaa?" yaagidi a oichchidosona.

¹⁵ Yesuusi eta hagaadan yaagiis; "Bullachchaa yiida asati machchiyo ekkiyaagee banttanaara de7ishin, kayyottanau danddayiyoona? Danddayokkona; shin machchiyo ekkiyaagaa eta matappe efaana wodee yaana; eti he wode xoomana.

¹⁶ "Ceega maayo bolli ooratta woto wotti sikkiya asi baawa; aissi giikko, he wotoi maayuwa peererettana; peerettaikka kaseegaappe darana. ¹⁷ Ho77o woine eessa ceega ogoron naaqqiya asi baawa. SHin naaqqikko, he woiniyaa eessai ogoruwa daakkana; baukka gukkana; ogoroikka moorettana. SHin, ho77o woine eessa ooratta ogoron naaqqeettes; naa77aikka moorettokkona" yaagiis.

Yaa7iroosa Na7eebaanne Yesuusa Maayuwa Bochchida Maccaaseebaa

(Marqqoosa 5:21-43; Luqaasa 8:40-56)

¹⁸ Yesuusi etayyo heгаа odishin, Aihuda halaqatuppe issoi akko yiidi, a sinttan gulbbatidi, "Ta na7iyaa ha77i haiqqaasu; shin neeni yaada ne kushiyaa i bolli wot-tarkkii; haiquwaappe a paxana" yaagiis.

¹⁹ Yaagin Yesuusi denddidi, ba erissiyoo ashkkaratuura issippe a kaallidi biis. ²⁰ Biishin tammanne naa77u lait-taasappe doommidi, i bollaappe suuttai goggiyo issi maccaasiyaa guyyeera shiiqada, Yesuusa afalaa macaraa bochchaasu. ²¹ Aissi giikko, a ba wozanan, "Taani a afalaa xalaalaa bochchikko paxana" yaagada qoppaasu.

²² SHin Yesuusi simmidi o xeellidi, "Ta na7ee, yayyoppa; nena ne ammanoi pattiis" yaagiis. He sohuwaarakka maccaasiyaa paxa aggaasu.

²³ Yesuusi Aihuda halaqaa soo gakkido wode, yeehuwan dinkkiyaa punniya asaanne yeekkiya asaa be7idi, ²⁴ "Kare kiyite; guutta na7iyaa xiskaasuppe attin, haiqqabeikku" yaagiis. Yaagin asai a bolli keehi miicciis. ²⁵ SHin daro asaa kare i kessidoogaappe guyyiyan, soo gelidi, na7ee kushiyaa oiqqiis; oiqqin na7iyaa dendda aggaasu. ²⁶ He odoi he biitta ubbaa gakkiiis.

Yesuusi Naa77u Qooqeta Pattiis

²⁷ Yesuusi hegaara aadhdhidi biishin, naa77u qooqeti bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Daawita na7au, nuna maararkkii" yaagiiddi a kaallidosona.

²⁸ Yesuusi soo gelido wode, qooqeti akko yiidosona; yin Yesuusi eta, "Taani heгаа oottanau danddayiyoogaa ammaneetii?" yaagiis.

Eti, "Ee Godau" yaagidosona.

²⁹ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi eta aifiyaa bochchidi eta, "Intteyyo intte ammanuwaadan hano" yaagiis. ³⁰ Eta aifee dooyetti aggiis; Yesuusi etayyo, "Hagaa ooyyoonne odoppite" yaagidi minttidi yootiis. ³¹ SHin asati biidi, he biitta ubban Yesuusabaa odidosona.

Yesuusi Issi Duudiyaa Pattiis

³² Eti kiyidi biishin, amarida asati xalahee oiqqin duudida bitaniyaa Yesuusakko ehiidosona. ³³ Yesuusi xalahiyaa kessidoogaappe guyyiyan, duude bitanee haasayiis. Asai, "Hagee oorattabaa; hagaa malabai Israa7eela biittan mulekka hanibeenna" yaagiis.

³⁴ SHin Parisaaweti, "I xalahetu halaqaa wolqqan xalaheta kessees" yaagidosona.

Yesuusi Asaassi Qarettiis

³⁵ Yesuusi eta Aihuda woosa keettatun tamarissiid-dinne kawotettaa wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiiddi, qassi hargge ubbaappenne saho ubbaappe asa pattiiddi, wogga katamatuuninne qeeri katamatun ubban yuuyiis. ³⁶ Daro asaa be7idi, heemmiya asi baina dorssadan asai hirggiyo gishshaunne asaa maaddiyaabi baina gishshau, asaayyo qarettiis. ³⁷ Yaatidi ba erissiyoo ashkharata, "Kattai daro; shin cakkiya asai guutta. ³⁸ Simmi kattaa Godai kattaa cakkanau oosanchcha yeddana mala, a woossite" yaagiis.

Yesuusi Kiittido Tammanne Naa77u Asatubaa

(Marqqoosa 3:13-19; Luqaasa 6:12-16)

10 Yesuusi ba tammanne naa77u erissiyoo ashkharata xeesidi, eti tuna ayyaanaa kessana mala, qassi hargge ubbaanne saho ubbaa pattana mala, etayyo maataa immiis. ² Yesuusi kiittido tammanne naa77atu sunttai, koiroogee PHeexiroosa giyo Simoonanne a ishaa Inddiraasa, Zabddiyoosa naata ishannta, Yaaqoobanne Yohaannisa, ³ Piliphphoosanne Barttalamoosa, Toomaasanne giiraa ekkiya Maatiyoosa, Ilppiyoosa na7aa Yaaqoobanne Taaddiyoosa giyo Libddiyoosa; ⁴ ba biittau mishettiya Simoonanne Yesuusa aattidi immida Asqqorootu Yihudaa.

Yesuusi Kiittido Tammanne Naa77ati Tamarissanau Kiitettidosona

(Marqqoosa 6:7-13; Luqaasa 9:1-6)

⁵ Yesuusi ha tammanne naa77ata hagaadan yaagidi kiittiis; "Aihuda gidenna asaa biitti booppite; qassi Samaaretu katamaakka geloppite; ⁶ heгаа gishshaa bayida dorssaakko, Israa7eela asaakko biite. ⁷ Biidi, 'Saluwaa kawotetta matattiis' yaagidi yootite. ⁸ Hargganchchata pattite; haiqqidaageeta haiquwaappe denttite; inchchirichchai oiqqidoogee-takka pattite; xalahetakka kessite. Intte coo ekkideta; coo immite. ⁹ Worqqa woi bira woi santtime intte kisiyan oiqqoppite; ¹⁰ woi ogiyau qarcciita, woi naa77antto qole, woi caamma woi xam77a oiqqoppite. Aissi giikko, oosanchchau koshshiyaabaa immanau bessees.

¹¹ "Intte geliyo kataman woi qeeri kataman ubban inttena mokkanau ufaiittiyai oonakkonne akeekan xoomosite; intte hegaappe kiyana gakkanaashin, aagan uttite. ¹² Qassi soo geliiddi sarotite. ¹³ He keettan de7iya asai inttena morkkikko, intte sarotido sarotai eta gakko. SHin eti inttena morkkennan ixkikko, intte sarotido sarotai intteyyo guyye simmo. ¹⁴ Qassi issi issi keettai woi katamai inttena morkkennan woi intte yootiyoobaa siyennan ixkikko, he keettaappe woi he katamaappe kiyiiddi, intte tohuwaappe buhiyaa shocite. ¹⁵ Taani intteyyo tumaa odais; Xoossai pirddaa gallassi he katamaa asatuppe, Sadooma katamaa asaunne Gamooraa katamaa asau pirddaa kehissana.

Godai Yaanaappe Kasetidi, Yedetainne Metoi Hanana

(Marqqoosa 13:9-13; Luqaasa 21:12-17)

¹⁶ "Be7ite! Taani inttena dorssaa wanggireello giddo yeddiyoogaadan yeddais. Hega gishshau, shooshshadan cincca gidite; qassi haraphphedan, ashkke gidite. ¹⁷ SHin asappe naagettite. Aissi giikko, asi inttena pirdda keettau aattidi immana; qassi ba Aihuda woosa keettatunkka inttena lissuwan garafana. ¹⁸ Deriyaa haariyaageetu sinttaaninne kawotu sinttan ta gishshau intte eqqidi, etassinne Aihuda gidenna asaassi wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootana. ¹⁹ SHin eti inttena pirddau aattiyo wode, intte haasayanabaa he saatiyan Xoossai intteyyo immiyo gishshau, intte gaanabaunne woi woigi haasayanaakkonne hirggoppite. ²⁰ Aissi giikko, inttenan de7idi haasayiyai intte Aawaa Geeshsha Ayyaanaa gididoogaappe attin, haasayiyaageeti inttena gidekketa.

²¹ "Ishai ba ishaa, aawai ba na7aa worissana; naati bantta aawatu bollinne bantta aayetu bolli denddidi, eta worissana. ²² Qassi asai ubbai inttena ta sunttai gishshau ixkana; shin wurssettai gakkanaashin genciyaagee attana. ²³ Eti inttena issi katamaappe yedettkikko, hara katamaa baqatite. Aissi giikko, taani intteyyo tumaa gais; taani, Asa Na7ai, yaana gakkanaashin, intte intte oosuwa Israa7eela katama ubban ootti wurssekketa.

²⁴ "Tamaariyaagee bana tamarissiyaagaappe darena; ashkkaraikka ba godaappe darena.

²⁵ Tamaariyaagee bana tamarissiyaagaa keeni gidioogee, ashkkaraikka ba godaa keeni gidioogee au gidana; eti keettaawaa Bi7eeli-Zeebula giidi xeesikko, a so asaa ai keenaa mooridi xeesaneeshsha!

Oossi Yayyanau Bessiyaakko

(Luqaasa 12:2-7)

²⁶ "Simmi asassi yayyoppite; aissi giikko, gentti wottidobai qoncciyaa kiyennan antenna; qottidobaikka erettennan antenna. ²⁷ Taani intteyyo xuman odioobaa poo7uwan haasayite; intteyyo haittan saasukkididi odidobaa, keettaa huuphiyan awaajjite. ²⁸ Ashuwaa woriyaageetuyyo yayyoppite; eti shemppuwaa woranau danddayokkonna. SHin shemppuwaanne ashuwaa Gaannabiyan xaissanau danddayiya Xoos-

saassi yayyite. ²⁹ Naa77u siine kafoti bakkannan baizettokkonaayye? Intte Aawai gaana xayikko, he siine kafotuppe issinniyaakka sa7an wodhdhukku. ³⁰ SHin harai atto, intte huuphiyan de7iya binnaana ubbaikka qoodan de7ees. ³¹ Simmi yayyoppite; daro siine kafotuppe intte aadhdheeta.

Kiristtoosabaa Markkattanau Bessees

(Luqaasa 12:8-9)

³² "Hegaa gishshau, asa sinttan tabaa markkattiya ooyyo gidikkonne, taanikka saluwan de7iya ta Aawaa sinttan markkattana; ³³ shin asa sinttan tana kaddiya oonanne taanikka qassi saluwan de7iya ta Aawaa sinttan a kaddana.

³⁴ "Taani sa7aassi sarotettaa ehaanau yiidobaa inttessi milatoppo; taani toora ehaanau yiidoo gaappe attin, sarotettaa ehaanau yabeikke. ³⁵ Aissi giikko, taani na7aa a aawaappe, na7iyo i aayeepe, na7aa machchiyookka i bolloteeppe shaakkanau yaas; ³⁶ asassi morkketi a so asata gidana.

³⁷ "Ba aawaa woi ba aayyiyo taappe aattidi siiqiyaagee tabaa gidanau bessenna; ba attuma na7a woi ba macca na7iyo taappe aattidi siiqiyaagee tabaa gidanau bessenna. ³⁸ Ba masqqaliyaa tookkidi, ta geeduwaa kaallennaagee tabaa gidanau bessenna. ³⁹ Ba shemppuwaa ashshiyaagee bashshana; shin ta gishshau ba shemppuwaa bashshiyaagee ashshana.

⁴⁰ "Inttena mokkiyaagee tana mokkees; qassi tana mokkiyaagee tana kiittidaagaa mokkees. ⁴¹ Hananabaa yootiyaagaa hananabaa yootiyaagaa sunttan mokkiyaagee, hananabaa yootiyaagaa woiuwaa aara shaakkana; qassi xilluwaa xilluwaa sunttan mokkiyaagee, xilluwaa woiuwaa aara shaakkana.

⁴² Ooninne ha ta erissiyo ashkkaratuppe guuxxiya isuwau tana kaalliyaagee a gidiyo gishshau, harai atto bule haatta xalaalaa uyanau immikkokka, taani intteyyo tumaa gais; i ba woiuwaa ekkana" yaagiis.

Xammaqiya Yohaannisappe Kiitettida Asata

(Luqaasa 7:18-35)

11 Yesuusi ba tammanne naa77u erissiyo ashkkarata azaziyoogaa polido wode, hegaappe denddidi, katamatun tamarissanaunne yootanau biis.

² Xammaqiya Yohaannisi qasho keettan de7iiddi, Yesuusi oottidobaa siyidi, ba erissiyo ashkkaratuppe akka kiittidi, ³ "Yaanaagee neneeyye? Woi nuuni haraa naagane?" yaagidi oichchiis.

⁴ Oichchin Yesuusi zaaridi, etayyo hagaadan yaagiis; "Biidi intte be7iyoo gaanne siyiyoogaa Yohaannisau yootite; ⁵ qooqeti xeelloosona; wobbeti hemettoosona; inchichirichchai oiqqidoogeeti paxoosona; tulleti siyoosona; haiqqidaageeti dendoosona; hiyyeesati wonggeliyaa mishiraachchuwaa siyoosona. ⁶ Tana sirena urai anjettidaagaa" yaagiis.

⁷ Yohaannisi erissiyo ashkkarati guyye simmidi biishin, Yesuusi Yohaannisabaa shiiqida asaassi hagaadan yaagidi haasayiis; "Ai be7anau bazzo kiyidetii? Carkkoi qaattiyo shombboquwaa be7anau kiyideti-

iyye? ⁸ Yaatin, ai be7anau kiyidetii? Lo77iya maayuwaa maayida bitaniyaa be7anau kiyidetiyye? Lo77iya maayuwaa maayiyaageeti kawotu keettan de7oosona. ⁹ Yaatin, ai be7anau kiyidetii? Hananabaa yootiyaagaa be7anau kiyidetii? Ee, taani intteyyo odais; hananabaa yootiyaagaappekka aadhdhiyaagaa be7ideta. ¹⁰ Aissi giikko, Xoossaa maxaafan,

'Xoossai, "Be7a, ta kiittiyoogaa

taani neeppe sinttau yeddana.

I neeyyo ogiyaa kessana" yaagees' geetettidi Yohaannisabai xaafettiis. ¹¹ Taani intteyyo tumaa odais; aayee uluwaappe yelettida asa ubban Xammaqiya Yohaannisappe aadhdhiya ooninne de7ibeenna; shin saluwaa kawotettan ubbaappe laafiyaageekka appe aadhdhana. ¹² Xammaqiya Yohaannisa wodiyaappe doommidi, hachchi gakkanaashin, saluwaa kawotettai daro naaqettes; wolqqaama asati wolqqan a ekkoosona. ¹³ Aissi giikko, hananabaa yootiya ubbatinne Muuse higgee Yohaannisa wode gakkanaashin, kawotettaabaa haasayidosona; ¹⁴ intte eta kiitaa ammananabaa gidikko, yaana giido Eelaasi ha Yohaannisa. ¹⁵ Simmi siyiya haitti de7iyoo gee siyo!

¹⁶ "SHin taani ha wodiya asaa aibiira leemisoo? Eti qocan uttiya naata milatoosona; eti bantta laggeta xeesidi, ¹⁷ 'Nuuni intteyyo cachcha zaiyaa punnida; shin duribeekketa; yeeho yettaakka kessida; shin yeekkibeekketa' yaagoosona. ¹⁸ Aissi giikko, Yohaannisi xoomiidinne woine eessa uyennan yin eti, 'A bolli xalahee de7ees' yaagidosona. ¹⁹ Taani, Asa Na7ai, maddanne uyaidda yin, eti tana, 'Ha yoraanne woine eessaa uyiyaagaa be7ite; giiraa ekkiyaageetuuranne nagaranchchatuura siiqettes' yaagoosona; shin Xoossaa aadhdhida eratetta ba oosuwan tuma gididi beetees" yaagiis.

Ammanennan Ixxido Gishshau Walasettida Katamata

(Luqaasa 10:13-15)

²⁰ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi ba malaataappe dariya bagga oottido katamatun de7iya asai bantta nagaraappe simmibeenna gishshau, eta hagaadan yaagidi, boruwaa doommis; ²¹ "Koraaziine katamau, neeyyo aayye7ana; Beetasaida katamau, neeyyookka aayye7ana; aissi giikko, intte bolli Xoossai oottido malaatai Xiirsoosa katamaaninne Sidoona kataman oosettidobaa gidiyaakko, eti waaruwaa maayidi, bidinttaa tisttettidi, beni bantta nagaraappe simmanagaa shin. ²² Taani intteyyo odais; pirddaa gallassi Xoossai intteppe Xiirsoosa katamaunne Sidoona katamau pirddaa kehissana. ²³ Qassi Qifirinaahooma katamau, neeni saluwaa pude xoqqu gaanau koyadii? Neeni Si7ooliyaa duge yegettana; aissi giikko, ne bolli Xoossai oottido malaatai Sadooma kataman oosettidobaa gidiyaakko, Sadooma katamai hachchi gakkanaassikka de7anaagaa shin. ²⁴ Taani intteyyo odais; pirddaa gallassi Xoossai neeppe Sadoomayyo pirddaa kehissana" yaagiis.

Kiristoosan SHemppuwaa Demmiyoogaa

(Luqaasa 10:21-22)

²⁵ Yesuusi he wode zaaridi, hagaadan yaagiis; "Ta Aawau, saluwaa sa7aa Godau, neeni hagua aadhdhida eranchchatuppenne akeekanchchatuppe genttada, erenna naatussi qonccissido gishshau, nena galatais; ²⁶ ee ta Aawau, aissi giikko, hagee ne shenedan oosettiis.

²⁷ "Ta Aawai taassi ubbabaa immiis; Aawaappe harai Na7aa erenna; Na7aappenne Na7ai Aawaa bessanau koyiyo asatuppe attin, harai Aawaa erenna.

²⁸ "Daafuranchchatoo, deexuwaa tookkiyaageetoo, ubbati taakko haa yiite; taani inttena shemppissana.

²⁹ Taani ashkkenne wozanappe kauyyiyaagaa gidido gishshau, ta qambbaran waaxettite; taappe tamarite; intte shemppuwaukka intte shemppo demmana.

³⁰ Aissi giikko, ta qambarai giiga; qassi taani inttena toossidoogeekka kaushsha" yaagiis.

Sambbataabaa Oichchido Oishata

(Marqqoosa 2:23-28; Luqaasa 6:1-5)

12 Yesuusi he wode Sambbata gallassi, tiya bangga giddoora aadhdhees. Aadhdhishin i erissiyo ashkkarati namisettidi, tiya bangгаа duuttidi, muussaa doommidosona. ² SHin Parisaaweti heгаа be7idi Yesuusa, "Be7a, ne erissiyo ashkkarati Sambbata gallassi oottanau higge gidennabaa oottoosona" yaagidosona.

³ SHin Yesuusi etassi hagaadan yaagiis; "Daawitinne aara de7iyaageeti namisettido wode, Daawiti oottidobaa nabbabibeekketii? ⁴ Daawiti Xoossaa keettaa gelidi, qeesetu xalaalai maanaappe attin, inne aara de7iyaageeti maanau higge gidennaagaa Xoossaassi yarshshido oittaa miidi, banaara de7iyaageetussikka immiis. ⁵ Woi Sambbata ubban Beeta Maqidasiyan de7iya qeeseti Sambbataa higgiiyaa mooriyoogaa, qassi menttidi eti borettennaagaa Muuse higgiiyan nabbabibeekketii? ⁶ SHin taani intteyyo odais; Beeta Maqidasiyaappe aadhdhiyaagee hagan de7ees. ⁷ Xoossaa maxaafai, 'Taani maarotettaa koyaisippe attin, yarshshuwaa koyikke' giyoogee woigiyoogaakko intte eriyaakko, nagari baina asa bolli pirdekketa. ⁸ Aissi giikko, taani, Asa Na7ai, Sambbataa Godaa" yaagiis.

Kushee Silido Bitanee Paxiis

(Marqqoosa 3:1-6; Luqaasa 6:6-11)

⁹ Yesuusi hegaappe denddidi, Aihuda woosa keettaa biis. ¹⁰ Hegan kushee gunddido issi bitanee de7ees; Yesuusa mootana koyiyo asati, "Sambbatan, pattiyoogee higgee?" yaagidi a oichchidosona.

¹¹ Oichchin Yesuusi eta, "Intte giddon issi dorssi de7iyo urai, he dorssai Sambbata gallassi aafuwan kunddikko, oiqqidi kessennai oonee? ¹² Yaatin, asi dorssappe waani keehi darennee! Hega gishshau, Sambbata gallassi lo77obaa oottiyooogee higge" yaagiis. ¹³ Hegaappe guyyiyan bitaniyaa, "Ne kushiyaa piddi ootta" yaagin bitanee piddi oottin, a kushee hinkko

kushiyaadankka paxi aggiis. ¹⁴ SHin Parisaaweti kare kiyidi, Yesuusa waati woranaakko maqettidosona.

Xoossai Doorido Ashkkaaraa

¹⁵ SHin Yesuusi eta zoretaa eridi, he sohuwaappe aggidi biishin, daro asai a kaalliis; harggida ubbaa pattiis.

¹⁶ Xoossai hananabaa yootiya Isiyaasa baggaara gidooogee polettana mala, Yesuusi asatuyyo, "Tabaa hara asassi yootoppite" yaagiis. ¹⁸ Xoossai Isiyaasa baggaara hagaadan yaagiis;

"Taani doorido ta ashkkarai,

taani siiqiyo, tana ufaissiyaagee hageeho.

Taani ta Ayyaanaa

a bolli wottana.

I suure pirddaa Aihuda gidenna asa ubbau yootana.

¹⁹ I palamettenna; woi wocamenna.

Ba qaalaakka ogiyan sissenna.

²⁰ Suure pirddaa i

xoonissana gakkanaassi,

dincsettida shombboquwaa menttenna;

qassi cuwattiya muqaaddaakka i toissenna.

²¹ Aihuda gidenna asai ubbai

an ammanana"

yaagiis.

Yesuusabaanne Bi7eeli-Zeebulabaa

(Marqqoosa 3:20-30; Luqaasa 11:14-23)

²² Hegaappe guyyiyan, amarida asati xalahee oiqqin duudida issi qooqe bitaniyaa Yesuusakko ehiidosona; Yesuusi he duude bitaniyaa pattidi, haasayissiiinne a aifiyaakka xeelissiisi. ²³ Asai ubbai garamettidi, "Laa hagee Daawita na7a gidanddeeshsha?" yaagiis.

²⁴ SHin Parisaaweti heгаа siyidi, "Ha bitanee xalahetu halaqai Bi7eeli-Zeebuli baayyo wolqqaa immin, xalaheta kessee" yaagidosona.

²⁵ SHin Yesuusi eta qofaa eridi, eta hagaadan yaagiis; "Ba giddon shaakettiya kawotetta ubbai xayana; qassi ba giddon shaakettiya katamai woi keetta asaikka eqqenna. ²⁶ Qassi Seexaanai Seexaanaa kessiyaabaa gidikko, ba giddon shaakettiis; yaatin, a kawotetta waanidi eqqanee? ²⁷ Tau Bi7eeli-Zeebuli wolqqaa immin, taani xalaheta kessiyaabaa gidikko, intte asau wolqqaa ooni immin xalaheta kessanee? Hega gishshau, eti intte bolli pirddana. ²⁸ SHin Xoossaa Geeshsha Ayyaanai tau wolqqaa immin, taani xalaheta kessiyaabaa gidikko, simmi Xoossaa kawotetta inttekkoyiichchiis.

²⁹ "Woi asi kasetidi, wolqqaama asa qachchennan de7iiddi, a keettaa gelidi, a miishshaa bonqqanau waanidi danddayii? Qachchidoogaappe guyyiyan, a keettaa bonqqana danddayees.

³⁰ "Ta bagga gidenna urai tabaa ixtees; qassi tanaara issippe shiishshennaagee laalees. ³¹ Hega gishshau, taani intteyyo odais; Xoossai asayyo ai nagara gidinkka, qassi ai cashsha gidinkka atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa cayidaagaayyo atto geenna. ³² Ta bolli, Asa Na7aa bolli, iitabaa haasayiya o nagaraanne Xoossai atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa bolli

iitabaa haasayiya o nagaraanne sa7an gidin, saluwan gidin, Xoossai atto geenna.

Lo77o Mittai Ba Aifiyan Erettees

(Luqaasa 6:43-45)

³³ “Lo77o aifiyaa demmanau lo77o mittaa dichchana bessees; iita mittaa intte dichchikko, iita aifiyaa demmana; aissi giikko, mittai erettiyoi ba aifiyo aifiyaana. ³⁴ SHooshshatoo, intte iita gidiiddi, waatidi lo77obaa haasayanau danddayeetii? Aissi giikko, doonai wozana giddon kumidabaa haasayees. ³⁵ Lo77o asi ba lo77o minjjaappe lo77obaa kessees; qassi iita asi ba iita minjjaappe iitabaa kessees. ³⁶ Taani intteyyo odais; asi ba haasayido pattenaa haasaya ubbau pirddaa gallassi zaaro immana. ³⁷ Aissi giikko, ne haasayai nena xillissana; woi ne haasayai ne bolli pirddana” yaagiis.

Malaata Oottin Be7anau SHiiqida Oishaa

(Marqqoosa 8:11-12; Luqaasa 11:29-32)

³⁸ Hegaappe guyyiyan, higgiiyaa tamaanissiya issi issi asatinne Parisaaweti zaaridi Yesuusa, “Tamaanissiyaa-goo, neeni malaata oottishin, nuuni be7anau koyoos” yaagidosona.

³⁹ SHin i zaaridi, etayyo hagaadan yaagiis; “Ha wodiya asai iitai, Xoossau ammanettennaagee, malaata koyees; hananabaa yootiya Yoonasa malaataappe attin, hara malaati au imettenna. ⁴⁰ Yoonasaasi gita moliyaa uluwan heezzu gallasaanne heezzu qammaa de7idoogaadan, taani, Asa Na7aikka, biitta giddon heezzu gallasaanne heezzu qammaa de7ana. ⁴¹ Nanawe asai Yoonasaasi yootidoogan bantta nagaraappe simmido gishshau, pirddaa gallassi denddidi, inttena mootana; be7ite, Yoonasappe aadhdhiyaagee hagan de7ees. ⁴² Tohossa bagga biittaa kawiyaa Solomona aadhdhida erattetaa siyanau sa7aa gaxaappe yiido gishshau, pirddaa gallassi denddada, inttena mootana; be7ite, Solomonappekka aadhdhiyaagee hagan de7ees.

Tuna Ayyaanai Asaa Bolli Simmidi Geliyoogaa

(Luqaasa 11:24-26)

⁴³ “Tuna ayyaanai asaappe kiyido wode, baayyo shemppiyoosaa koyiiddi, haatti bainnasaara aadhdhees; shin demmenna. ⁴⁴ He wode, ‘Taani aggada yiido ta keettaa simmana’ yaagees; simmidi yiyo wode, keetta mela de7iyaagaanne pitetti geeyidi, giigi uttidagaa demmees. ⁴⁵ Hegaappe guyyiyan, biidi baappe iitiya laappun hara ayyaanata ehees; he ayyaanati gelidi, hegan de7oosona. He bitaniyaa de7oi kaseegaappe guyyeegee kehi iitees. Ha wodiya iita asaukka qassi hegaadan hanana” yaagiis.

Yesuusa Aayyioonon A Ishantta

(Marqqoosa 3:31-35; Luqaasa 8:19-21)

⁴⁶ Yesuusi daro asaayyo haasayishin, a aayyiyaanne a ishannti aara haasayanau koyidi, karen eqqidodosona.

⁴⁷ Isooi a, “Ne aayyiyaanne ne ishannti nenaara haasayanau koyidi, karen eqqidodosona” yaagiis.

⁴⁸ SHin Yesuusi zaaridi, “Ta aayyiya oonee? Ta ishannti oonee?” yaagiis. ⁴⁹ Ba kushiyan ba erissiyo ashkkaratukko malaatidi, “Be7ite, ta aayyiyaanne ta ishannti hageetihona. ⁵⁰ Aissi giikko, saluwan de7iya ta Aawai koyiyoobaa oottiya ubbai, ta isha ta michchonne ta aayo” yaagiis.

Zeriyaagaa Leemisuwaa

(Marqqoosa 4:1-9; Luqaasa 8:4-8)

13 Yesuusi he gallassi sooppe kiyidi, abbaa lanqqiyan uttiis. ² Keehi daro asai ba lanqqiyan yuyi aadhdhidi shiiqettin, wolwoluwaa giddo gelidi uttiis; asai ubbai abbaa lanqqiyan eqqiis. ³ Asaassi leemisuwan darobaa hagaadan yaagidi yootiis; “Issi bitanee zerettaa zeranau kiyiis. ⁴ I zerishin, issi issi zerettaa ogiyaa doonan wodhdhiis; wodhdhidaagaa kafoi yiidi miis. ⁵ Qassi issi issi zerettaa guutta biittai de7iyo shuchchaa ancuwaa bolli wodhdhiis; daro biittai baina gishshau, he zerettaa sohuwaara mokkiis. ⁶ SHin awai kiyido wode carshshai shulliiis; adussa xaphuwaa yeddibeenna gishshau meli bayiis. ⁷ Issi issi zerettaa aguntta giddon wodhdhiis; wodhdhidi mokkiidaagaa agunttai diccidi cuulliis. ⁸ Issi issi zerettaa arada biittan wodhdhidi mokkiis; issoi xeetu aifiyaa, issoi usuppun tammaa, issoi hasttamaa aifiis. ⁹ Siyiyo haitti de7iyo urai siyo!” yaagiis.

Yesuusi Leemisuwan Yootido Gaasuwaa

(Marqqoosa 4:10-12; Luqaasa 8:9-10)

¹⁰ Erissiyo ashkkarati Yesuusakko shiiqidi, “Neeni aissi etassi leemisuwan odai?” yaagidosona.

¹¹ Yesuusi zaaridi, etassi hagaadan yaagiis; “Inttessi saluwaa kawotettaa xuuraa erai imettiis; shin etassi imettibeenna. ¹² Aissi giikko, de7iyoogau gujettana; au darana; shin bannaagaappe harai atto, he de7iyaageekka ekettiichchana. ¹³ Taani eti xeelliiddi demmenna gishshaunne siyiiddikka siyenna gishshau, woi qassi eti akeekenna gishshaunne etau leemisuwan odais.

¹⁴ “Isiyaasi etabaa hananabaa yootidoogee polettees; hananabaa yootidoogee haggaa;

‘Intte sissaa siyana;
shin intteyyo gelenna;
intte xeeluwaa xeellana;
shin be7ekketa.

¹⁵ Aissi giikko, ha asaa wozanai dammiis;
bantta haittaa tulissidosona;
bantta aifiyaakka qilimmidosona.

Hegee bannaakko, eti bantta aifiyan be7ana;
bantta haittan siyana;
bantta wozananka akeekana;
eti taakko, Xoossaakko simmana;
taanikka eta pattana, shin attiiis’

yaagees.

¹⁶ “SHin intte aifee xeelliyo gishshaunne intte haittaikka siyiyo gishshau, intte anjettidaageeta. ¹⁷ Taani intteyyo tumaa odais; hananabaa yootiya darotinne xilloti intte be7iyoogaa be7anau amottidosona; shin

be7ibookkona. Intte siyiyoogaa siyanau amottidosona; shin siyibookkona.

Yesuusi Zeriyaagaa Leemisuwaa Birshshettaa Odiis
(Marqqoosa 4:13-20; Luqaasa 8:11-15)

¹⁸ "Simmi kattaa zeriyaagaa leemisuwaa birshshettaa giyoogaa siyite. ¹⁹ Kawotettaa qaalaa siyidi, akeekenna ooninne ogiyaa doonan wodhdhida zerettaa mala; xalahe halaqai yiidi, eta wozanan zerettidaagaa maxirggees. ²⁰ SHuchchaa ancco de7iyo biittan wodhdhida zerettaa qaalaa siyidi, sohuwaara ufaissan ekkiyaageeta milatees. ²¹ SHin hegee ha77issau de7iyoogaappe attin, aani xaphoi baawa; qaalaa gaasuwan waayee woi yedetai yiyo wode, sohuwaara xubetti aggees. ²² Qassi aguntta gidдон wodhdhidaagee qaalaa siyiyaagaa milatees; shin ha sa7aa de7uwau hirggiyoogeenne duretetta siiqiyoogee qaalaa cuullees; cuullin he zerettaa aifennan atti aggees. ²³ Aradda biittan zerettidaagee qaalaa siyidi, akeekiya asa milatees; yaatidi aifees; issou xeetaa, issou usuppun tammaa issou hasttamaa aifees" yaagiis.

Zardduwaa Leemisuwaa

²⁴ Yesuusi etayyo hara leemisuwaa hagaadan yaagidi odiis; "Saluwaa kawotettaa ba goshshan lo77o zerettaa zerida bitaniyaa milatees. ²⁵ SHin qammi asai xiskkiichchidaashin, a morkkee yiidi, gisttiyaa zeridoogaa bolli zardduwaa zeridi biis. ²⁶ SHin gisttee morkkidi, aifido wode, zarddoikka a gidдон beettiis.

²⁷ "A ashkkarati akko yiidi, 'Godau, neeni ne goshshan lo77o zerettaa zerabeikkii? Yaatin, zarddoi auppe yiidee?' yaagidosona.

²⁸ "Yaagin Godai, 'Hegaa morkkee oottii' yaagiis. "Ashkkarati, 'Nuuni biidi shoddanaagaa dosai?' yaagidosona.

²⁹ "SHin i, 'CHii, zardduwaa intte shoddiiddi, gisttiyaara shoddana. ³⁰ Bochchoppite; cakkiyo wodee gakkanaashin, issippe diccona. Cakkiyo wodee gakkin, taani cakkiyaageeta, kasetidi zardduwaa maxite; maxidi taman xuugganau mirqqiyan mirqqiyan qachchite; shin gisttiyaa ta gootaran qolite' gaana" yaagiis.

Sanaafice Giyo Mittee Zerettaa Leemisuwaa
(Marqqoosa 4:30-32; Luqaasa 13:18-19)

³¹ Yesuusi etayyo hara leemisuwaa yaagidi odiis; "Saluwaa kawotettaa sanaafici giyo qii mittee aifiyo milatees; he mittee aifiyo asi ekkidi, ba goshshan zeriis. ³² He zerettiyaa zeretta ubbaappe guuxxausu; shin diccido wode, hara ataakiltte ubbaappe gitatausu; kafoi yiidi, i tashiyan keexxiyoogaa keena gita mitta giddausu" yaagiis.

Irshshuwaa Leemisuwaa
(Luqaasa 13:20-21)

³³ Qassikka Yesuusi hara leemisuwaa etau yaagidi odiis; "Saluwaa kawotettaa issi mishiriya heezzu kere xiilliyaa ekkada, munaqqido munaqai ubbai denddana

gakkanaassi, aani tigido irshshuwaa milatees" yaagiis.

Yesuusi Leemisuwan Tamaarissido Gaasuwaa
(Marqqoosa 4:33-34)

³⁴ Yesuusi asau he ubbaa leemisuwan odiis; leemisoi bannan i issibaakka odenna; hananabaa yootiyaagee, "Taani etayyo haasayiyo wode leemisuwan haasayais. Sa7ai merettoosappe doommidi geemmida yohota odais" giidoogee polettana mala, heгаа i odiis.

Yesuusi Zardduwaa Leemisuwaa Birshshettaa Odiis

³⁶ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi asaa yeggi bayidi, soo geliis; erissiyo ashkkarati akko biidi, "Goshshan de7iya zardduwaa leemisuwaa birshshettaa nuuyyo oda" yaagidosona.

³⁷ Yaagin Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Lo77o zerettaa zeriyaagee tana Asa Na7aa. ³⁸ Goshshai sa7aa; lo77o zerettaa kawotettaa asaa; zarddoi xalahe halaqaa asaa. ³⁹ Zardduwaa zerida morkkee xalahe halaqaa; cakkiyo wodee, wodiya wurssettaa; qassi cakkiyaageeti kiitanchchata.

⁴⁰ "Hegaa gishshau, zardduwaa maxidi, taman xuuggiyoogaadan, wodiya wurssettan heгаа mala gidana. ⁴¹ Taani, Asa Na7ai, ta kiitanchchata kiittana; eti ta kawotettaa gidдон xube gididi ubbaanne itabaa ootiyaageeta shiishshana. ⁴² SHiishshidi to77enna taman olana; hegaan eti yeekkana; qassi achchaa garccana. ⁴³ He wode xilloti bantta aawaa kawotettan awa aifiyaadan poo7ana. Siyiya haitti de7iyo urai siyo!

Moogido Miishshaa Leemisuwaa

⁴⁴ "Saluwaa kawotettaa goshshan moogido miishshaa milatees; issi bitanee he miishshaa demmidi, zaarettidi moogiis; daro ufaittiiddi biidi, baayyo de7iyaabaa ubbaa baizzidi, he goshshaa shammiis.

Inquwaa Giyo Daro Al77o SHuchchaa Leemisuwaa

⁴⁵ "Qassi saluwaa kawotettaa inquwaa giyo daro al77o shuchchaa koyiya zal77anchchaa milatees. ⁴⁶ He zal77anchchaa daro al77o inquwaa demmidi, biidi baayyo de7iyaabaa ubbaa baizzidi, a shammiis.

Gitiyaa Leemisuwaa

⁴⁷ "Qassi saluwaa kawotettaa ubba qommo moliyaa oiqqiya abban yeggido gitiyaa milatees. ⁴⁸ Molee gitiyaa kumido wode, moliyaa oiqqiya asati abbaappe gaxaa kessidi uttidosona; uttidi lo77o moliyaa qoridi, keeshiyan yeggidosona; shin iita moliyaa wora olidosona. ⁴⁹ Wodiya wurssettan hegaan hanana; kiitanchchati yiidi, nagaranchchata xillotu giddoppe qoridi, ⁵⁰ to77enna taman olana; hegaan eti yeekkana; qassi achchaa garccana.

⁵¹ "Hagee ubbai intteyyo gelidee?" yaagidi eta oichchiis.

Eti, "Ee" yaagidosona.

⁵² Yaagin i, "Hegaa gishshau, saluwaa kawotettan erissiyo ashkkara gidida higgiiyaa tamarissiya ubbai, ba minjidosaaappe ooratta miishshaanne gal77a miishshaa kessiya asa milatees" yaagiis.

Naazireeten Yesuusa Ekkennan Ixxidoogaa

(Marqqoosa 6:1-6; Luqaasa 4:16-30)

⁵³ Yesuusi ha leemisota yootidi wurssidoogaappe guyyiyan, hegaappe denddidi, ⁵⁴ ba yelettido katamaa biis. Biidi Aihuda woosa keettan tamarissiyoogaa siyida asai garamettidi, hagaadan yaagiis; "Hagee ha aadhdhida eratettaanne Xoossai oottiyo malaataa oot-tanau wolqqaawappe ekkidee? ⁵⁵ Hagee anaaxiyaa na7aa gidennee? A aayiyaa Mairaamo gidekkee? A ishannti Yaaqoobanne Yooseefa, Simoonanne Yihudaa gidokkonaayye? ⁵⁶ A michchentti ubbai nunaara de7okkonaayye? Yaatin, i hagee ubbaa awappe demmidee?" yaagiis. ⁵⁷ Eti i giyoobaa ekkennan ixidosona.

SHin Yesuusi he asaassi, "Hananabaa yootiyaagee ba biittaaanne bantta so asaani bonchchettennaagaappe attin, hara ubbasan bonchchettées" yaagiis. ⁵⁸ Eti amanibeenna gishshau, Xoossai oottiyo malaataa he sohuwan keehi oottibeenna.

Xammaqiya Yohaannisa Haiquwaa

(Marqqoosa 6:14-29; Luqaasa 9:7-9)

14 He wode oiddantto biittaa haariya Heeroodisi Yesuusabaa siyiis; ² siyidi ba ashkkaratussi, "Hagee haiquwaappe denddida Xammaqiya Yohaannisa; Xoossai oottiyo wolqqaama malaataa i oottiyoogee hegaassa" yaagiis.

³ Aissi giikko, Heeroodisi ba ishaa Piliphphoosa machchee Heeroodiyaadi gaasotan Yohaannisa oitti qashissidi, qasho keettan yeggi wottiis. ⁴ Aissi giikko, Yohaannisi Heeroodisa, "Neni Heeroodiyaado ekkanaa bessenna" yaagiis. ⁵ Heeroodisi Yohaannisa woranau koyiis; shin Yihudaa asai hananabaa yootiya asadan Yohaannisa xeellido gishshau yayyiis.

⁶ SHin Heeroodisi yelettido gallassai gakkinn, Heeroodiyaadi na7iyaa asaa sinttan durada Heeroodisa ufaissaasu; ⁷ ufaissin Heeroodisi na7iyo, "Nena lo77idabaa aibanne gidikko, tana oichcha; taani neessi immana" yaagidi iyyo caaqqiis. ⁸ Na7iyaa ba aayee zoriyaa ekkada Heeroodisa, "Xammaqiya Yohaannisa huuphiyaa ha soruwan wottada tau imma" yaagaasu. ⁹ Kawoi au qarettiis; shin ba caaquwaa gishshaunne banaara uttida imattaa gishshau, iyyo immana mala azaziis. ¹⁰ Kawoi kiittidi, Yohaannisa qooriyaa qasho keettan muucissiis. ¹¹ Huuphiyaa soruwan wotti ehiidi, na7eessi immidosona; na7iyaa he huuphiyaa ba aayee eekko efaasu. ¹² Yohaannisi erissiyo ashkkarati yiidi, a ahaa efidi moogidosona; moogidi Yesuusau biidi odidosona.

Yesuusi Ichchashu SHa7u Asaa Miziis

(Marqqoosa 6:30-44; Luqaasa 9:10-17; Yohaannisa 6:1-14)

¹³ Yesuusi hegaa siyidi, wolwoluwan gelidi, he sohuwaappe barkka asi bannasaa biis; asai hegaa siyidi,

katamaappe denddidi, tohuwan a kaalliis. ¹⁴ Yesuusi wolwoluwaappe kiyido wode, daro asaa be7idi, he asau qarettiis; yaatidi etaara de7iya hargganchchata pattiiis.

¹⁵ Sa7ai omariyo wode, Yesuusi erissiyo ashkkarati Yesuusakko yiidi, "Hagee sohoi asi banna soho; ha77i sa7aikka qammiichchiis; asai ubbai qeeri katamata biidi, bau qumaa shammana mala, asaa yedda" yaagidosona.

¹⁶ SHin Yesuusi eta, "Asai baanau koshshenna; asau miyoobaa intte immite" yaagiis.

¹⁷ Eti zaaridi a, "Nuuyyo hagan ichchashu oittap-penne naa77u moleppe attin, hari baawa" yaagidosona.

¹⁸ Yaagin Yesuusi eta, "Hegeeta tau haa ekki ehiite" yaagiis. ¹⁹ Asai maatan uttana mala, Yesuusi azaziis; ichchashu oittaaanne naa77u moliyaa oiqqidi, saluwaa pude xeellidi, Xoossaa galatiis; he oittaa menttidi, ba erissiyo ashkkaratussi immiin, eti daro asaayyo gishidosona. ²⁰ Asai ubbai miidi kalliis; kallin attida xarzzai tammanne naa77u samp-paa kumidaagaa denttidosona. ²¹ Miida asai maccaasaanne naata paidennan, ichchashu sha7aa gidiyaaagaa keena.

Yesuusi Abbaa Bollaara Hemettidi Biis

(Marqqoosa 6:45-52; Yohaannisa 6:15-21)

²² Yesuusi daro asaa yeddiiddi, ba erissiyo ashkkarati wolwoluwan gelidi, baappe sinttatidi, abbaappe hefintti pinnana mala azaziis. ²³ Asaa yeddiiddi, Xoossaa woossanau deriyaa huuphiyaa barkka kiyiis; sa7ai qammiichchinkka hegan barkka de7ees. ²⁴ SHin wolwolo he wode abbaa bollan de7ishin, sintta baggaara carkkoi carkkiyo gishshau, beetai wolwoluwaa sugees.

²⁵ Baira kutto waassi simmin, Yesuusi abbaa bolli hemettiiddi, etakko yiis. ²⁶ Erissiyo ashkkarati abbaa bolli i hemettishin be7idi dagammidi, "Hegee moitille gidennee!" yaagidi yayyiidi waassidosona.

²⁷ SHin Yesuusi sohuwaara eta, "Aikko baawa; tanat-tennee; yayyoppite" yaagiis.

²⁸ PHeexiroosi zaaridi a, "Ta Godau, hegee nena gidikko, taani haattaa bollaara neekko baana mala, tana azazarkkii" yaagiis.

²⁹ Yesuusi PHeexiroosa, "Haa ya" yaagiis.

PHeexiroosi wolwoluwaappe wodhdhidi, haattaa bollaara hemettiiddi, Yesuusakko beettaa doommiis.

³⁰ SHin wolqqaama carkkuwaa be7idi yayyiis; haattai bana mituwaa doommido wode, ba qaalaa xoqqu oot-tidi, "Ta Godau tana ashsharkkii!" yaagiis.

³¹ Sohuwaara Yesuusi ba kushiyaa yeddiiddi, PHeexiroosa oiqqidi, "Laa ha ammanoi laafidoogoo! Aissi siradii?" yaagiis.

³² Eti naa77ai wolwoluwan gelido wode, carkkoi wop-pu giis. ³³ Wolwoluwaa gididon de7iya erissiyo ashkkarati Yesuusa, "Neni Xoossaa Na7aa gididoogee tuma" yaagidi au goinnidosona.

Yesuusi Genssereexen Hargganchchaa Pattiis
(Marqqoosa 6:53-56)

³⁴ Eti abbaa pinnidi, Genssereexa giyo biittaa gakkidosona. ³⁵ He biittaa asai Yesuusa erii; eridi hega heera biitta ubbaa kiittidi, harggiya asa ubbaa akko ehiis. ³⁶ Harggiya asai a afalaa macara xalaalaa bochchana mala, a woossiis; macaraa bochchida ubbaikka paxiis.

Aawatu Wogaabaa
(Marqqoosa 7:1-13)

15 Hegaappe guyyiyan, higgiiyaa tamarissiya issi issi asatinne Parisaaweti Yerusalaameppe Yesusakko yiidi, ² “Neeni erissiyoo ashkkarati aissi nu aawatu wogaa mooriyoonaa? Aissi giikko, eti qumaa maanaappe kasetidi, bantta kushiyaa meecettokkonna” yaagidosona.

³ Yesuusi zaaridi, eta hagaadan yaagiis; “Intte intte wogaa gishshau, Xoossaa azazuwaa poliyoogaa aissi ixheetii? ⁴ Aissi giikko Xoossai, ‘Ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha’ qassi, ‘Ba aawaa woi ba aayyiyo cayiyaagee haiqqo’ yaagiis. ⁵ SHin intte, ‘Issi asi ba aawaa woi ba aayyiyo maaddiyoobi bau de7in, “Hegee Xoossaabaa” giikko, ba aawaa woi ba aayyiyo bonchchanau bessenna’ yaageeta; yaatidi intte intte wogaa polanau Xoossaa qaalaa xaissideta. ⁷ Ha lo77o milatiya iita asatoo, Isiyaasi balennan inttebau hananabaa yootiiddi,

⁸ Xoossai hagaadan yaagiis;
“Hagee asai tana
ba bolla doonan bonchchees;
shin eta wozanai
taappe haahuwan de7ees.

⁹ Asai tau mela goinnees;
aissi giikko, asi oottido azazuwaa
Xoossaa higgiiyaa milatissidi
tamaarissee” giis’ yaagiis”
yaagiis.

Asaa Tunissiyaabata
(Marqqoosa 7:14-23)

¹⁰ Yesuusi daro asaa baakko xeesidi, “Siyitenne akeekite; ¹¹ asa tunissiyaabai doona giddo geliyaabaa gidenna; shin asa tunissiyaabai doonappe kiyiyaabaa” yaagiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, erissiyoo ashkkarati akko yiidi, “Parisaaweti neeni haasayidoogaa siyidi, hanqqetti-doogaa akeekai?” yaagidosona.

¹³ SHin Yesuusi zaaridi, “Saluwan de7iya ta Aawai tokkibeenna mitta ubbai shodettana. ¹⁴ Etabau hirgoppite; eti qooqe kaalettiya qooqeta; qooqee qooqe kaalettikko, naa77aikka ollan kunddana” yaagiis.

¹⁵ Yaagin PHeexiroosi zaaridi, “Ha leemisuwaa birshshettaa nuuyyo odarkkii” yaagiis.

¹⁶ Yesuusi eta hagaadan yaagiis; “Intteyyo qassi ha77i gakkanaashinkka gelibeennee? ¹⁷ Doonan geliya

ubbai ulo giddo biidi, qassi uloppe gaxi kiyiyoogaa erekkeitii? ¹⁸ SHin doonappe kiyiyaabai wozanappe kiyees; asa tunissiyaabai hega malaa. ¹⁹ Aissi giikko, wozana gidoppe iita qofai, woriyoogee, shaaramuxiyooqee, qassi shaaramuxanau qaaqqatiyoogee ubbai, wuuqqiyoogee, wordduwaa markkattiyoogee, cashshai kiyees. ²⁰ Hega milatiyaabai asa tunissiyooqaaappe attin, meecibeenna kushen miyoogee asa tunissenna” yaagiis.

Kanaane Asa Gidiya Issi Maccaasee Ammanuwaa
(Marqqoosa 7:24-30)

²¹ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi hegaappe aggidi, Xi-roosanne Sidoona giyo katamati de7iyo biitti biis.

²² Kanaane giyo biittaa maccaasa issinniyaa hegaappe Yesusakko yaada, ba qaalaa xoqqu oottada, “Ta Godau, Daawita na7au, tana maararkkii; ta na7iyo xalahee pala ohetta oiqqiis” yaagaasu.

²³ SHin Yesuusi iyyo qaalanne qaattibeenna; erissiyoo ashkkarati akko yiidi, “Ha mishiriyaa nu geeduwaa kaalla kaallada, ba qaalaa xoqqu oottada yootausu; hega gishshau, neeni o yeddarkkii” yaagidi woossidosona.

²⁴ Yesuusi zaaridi, “Taani bayida dorssau, Israa7eela asaa xalaalau kiitettaas” yaagiis.

²⁵ SHin a yaada, “Ta Godau, tana maaddarkkii!” yaagada au goinnaasu.

²⁶ Qassi i zaaridi, “Naatu qumaa ekkidi, zairotuyyo oliyoogee lo77o gidenna” yaagiis.

²⁷ Mishiriyaa, “Ee ta Godau, hegee tuma; shin harai atto zairotikka bantta godati miishin, masoofiyaappe laalettida suuppaa moosonattennee” yaagaasu.

²⁸ Yaagin Yesuusi zaaridi o, “Ha mishiree, ne ammanoi gita; neeni koyidoogaadan neeyyo hano” yaagiis. I na7iyaa sohuwaarakka paxa aggaasu.

Yesuusi Daro Hargganchchata Pattiis

²⁹ Yesuusi hegaappe denddidi, Galiila Abbaa mati biis; qassi issi deriyaa bolli kiyidi, hegan uttiis. ³⁰ Daro asai wobbeta, qooqeta, quunatanne duudeta, qassi hara darota ekkidi, akko ehiis; ehiidi a matan wottiis. Yesuusi eta pattiis. ³¹ Hega gishshau, asai duudeti haasayishin, quunati sitti giishin, wobbeta hemettishin, qooqeti xeellishin be7idi garamettidi, Israa7eela asaa Xoossaa galatiis.

Yesuusi Oiddu SHa7u Asaa Miziis
(Marqqoosa 8:1-10)

³² Yesuusi ba erissiyoo ashkkarata baakko xeesidi, “Ha daro asai tanaara heezzu gallassi gakkanaassi gam77ido gishshau, taani ha asau qarettai; etau ha77i miyoobi baawa. Qassi eti ogiyan daafuridi kundenna mala, quma mizennan eta mela yeddanaukka koyikke” yaagiis.

³³ Erissiyoo ashkkarati zaaridi Yesuusa, “Nuuni ha bazzuwan haggaa keena asaa kalissiya quma auppe demmanee?” yaagidosona.

³⁴ Qassi Yesuusi eta, "Intteyyo aappun oittai de7ii?" yaagidi oichchiis.

Eti, "Laappun oittainne guutta moletuppe amari-daageeti de7oosona" yaagidosona.

³⁵ Yesuusi asaa, "Sa7an uttite" yaagiis. ³⁶ Yaagidi he laappun oittaanne moliyaa oiqqidi, Xoossaa galatiis; menttidi erissiyo ashkkaratussi immiis; qassi erissiyo ashkkarati daro asaassi immidosona.

³⁷ Asai ubbai miidi kalliis; miishin attida laappun sampmaa kumida xarzzaa erissiyo ashkkarati denttidosa. ³⁸ Miida asai maccaasaanne naata paidennan, oiddu sha7u attumaasa. ³⁹ Yesuusi asaa yeddi-doogaappe guyyiyan, wolwoluwan gelidi, Magedoona giyo biitti biis.

Malaataa Be7anau Oichchido Oishaa

(Marqqoosa 8:11-13; Luqaasa 12:54-56)

16 Issi issi Parisaawetinne Saaduqaaweti Yesu-usakko yiidi, a paaccanau koyidosona; yaatidi banttana saluwaappe malaata bessana mala woossidosona. ² SHin Yesuusi zaaridi, eta hagaadan yaagiis; "Sa7ai qammiyo wode intte, 'Saloi zo77ido gishshau, sa7ai booqallana' yaageeta; ³ wonttimaatti qassi, 'Saloi zo77idi gubbanido gishshau, hachchi irai bukkana' yaageeta; saluwaa xeellidi, sa7ai hananabaa eranau danddayeeta; shin ha wodiya malaata shaakki eranau danddayekketii? ⁴ Ha wodiya asai iitai, Xoossau ammanettennaagee, malaata koyees; hananabaa yootiya Yoonaasa malaataappe attin, hara malaati au imettenna" yaagiis. Yaagidi, eta yeggi bayidi biis.

Parisaawetunne Saaduqaawetu Irshshuwaa

(Marqqoosa 8:14-21)

⁵ Erissiyo ashkkarati abbaa pinnido wode, qumaa efaanaagaa dogidosona. ⁶ Yesuusi eta, "Parisaawetu irshshuwaappenne Saaduqaawetu irshshuwaappe intena eridi naagettite" yaagiis.

⁷ Eti bantta gidдон, "I haga giyoogee nuuni qumaa ehibeenna gishshaassa" yaagidi haasayaa doommidosa.

⁸ SHin eti giyoogaa Yesuusi eridi, "Ha ammanoi pacci-doogetoo, qumi baina gishshau, aissi intte gidдон haasayeetii? ⁹ Ha77ikka intteyyo gelibeennee? Taani ichchashu oittaa ichchashu sha7u asaayyo battidoogaa, qassi intte aappun sampmaa kunttidi denttidaakko hassayekketii? ¹⁰ Woi taani laappun oittaa oiddu sha7u asaayyo battidoogaa, qassi intte aappun sampmaa kunttidi denttidaakko hassayekketii? ¹¹ Taani inttena Parisaawetu irshshuwaappenne Saaduqaawetu irshshuwaappe naagettite giyoogaappe attin, oittabaa intteyyo haasayabeennaagaa intte waanidi akeekketii?" yaagiis.

¹² Erissiyo ashkkarati Yesuusi banttau odidoogee, Parisaawetu timirttiyaappenne Saaduqaawetu timirttiyaappe eti naagettanaagaa gididoogaappe attin, oitan tigiyo irshshuwaappe naagettanaagaa gidennaagaa he wode akeekidosona.

PHexiroosa Ammanuwaanne Markkatettaa

(Marqqoosa 8:27-30; Luqaasa 9:18-21)

¹³ Yesuusi Piliphphoosi-Qiisaariyaa giyo biittaa gakkido wode, ba erissiyo ashkkarata, "Asai tana, Asa Na7aa oona gii?" yaagidi oichchiis.

¹⁴ Erissiyo ashkkarati zaaridi, "Nena issi issi asai, Xammaqiya Yohaannisa yaagees; harati qassi Eelaasa yaagoosona; qassi baggati Ermmaasa woi hananabaa yootiyaageetuppe issuwaa yaagoosona" yaagidosona.

¹⁵ Yaagin Yesuusi eta, "Yaanan intte tana oona geetii?" yaagiis.

¹⁶ Simoon PHeexiroosi zaaridi, "Neni de7o Xoossaa Na7aa Kiristtoosa" yaagiis.

¹⁷ Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Yoona na7aa Simoonaa, haga neessi saluwan de7iya ta Aawai erisidoogaappe attin, asi ooninne nena erissibeenna gishshau, neni anjjetidaagaa. ¹⁸ PHeexiroosaa, taani neeyyo odais; neni shuchcha; taani ha zaallaa bolli ta woosa keettaa keexxana; ta woosa keettaa harai atto, Si7ooliyaa wolqqaikka xoonanau danddayenna.

¹⁹ Taani neessi saluwaa kawotettaa qulppiyaa immana; neni sa7an qachchiyo ubbai saluwan qashetti uttiis; neni sa7an birshshiyo ubbai saluwankka birshshetti uttiis" yaagiis.

²⁰ Hegaappe guyyiyan, Kiristtoosa i gididoogaa erisio ashkkarati oossinne odenna mala, eta azaziis.

Yesuusi Bana Gakkana Metuwaabaanne Haiquwaabaa Koiro Oduwaa Odiis

(Marqqoosa 8:31-33; Luqaasa 9:22-27)

²¹ He wodeppe doommidi Yesuusi, "Taani Yerusalaame bin, tana cimati, qeese halaqatinne higgiyaa tamarissiyaageeti daro waissanau bessees; eti tana woranaunne taani heezantto gallassi haiquwaappe denndanau bessees" yaagidi, ba erissiyo ashkkaratussi geeshshidi oduwaa doommiis.

²² PHeexiroosi a issi baggi zaaridi, "Ta Godau, Xoossai nena hegaappe ashsho; hagee ne bolli mulekka yeenana" yaagidi a zoranau doommiis.

²³ SHin Yesuusi guyye simmidi PHeexiroosa, "Ha Seexaanau, neni ta matappe kichcha; neni asi dosiyooobaa qoppiyoogaappe attin, Xoossai dosiyooobaa qoppenna gishshau, tau xube gidadasa" yaagiis.

Yesuusa Kaalliyu Hanotaa

(Marqqoosa 8:34-9:1; Luqaasa 9:23-27)

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi ba erissiyo ashkkarata hagaadan yaagiis; "Tana kaallanau koyiya urai de7ikko, bana yeggi bayo; yaatidi ba masqqaliyaa tookkidi, tana kaallo. ²⁵ Aissi giikko, ba shempuwaa ashshana koyiya urai bashshana; shin ba shempuwaa ta gishshau bashshiya urai ashshana. ²⁶ Issi urai sa7an de7iya ubbabaa bau shiishshidi, ba shempuwaa bashshikko, a ai maaddanee? Woi issi urai ba shempuwaa wozanau ai immana danddayii? ²⁷ Aissi giikko, taani, Asa Na7ai, ta Aawaa bonchchuwan ta kitanchchatuura yaana hanais; asa ubbau he wode a

oosuwaa malaa immana. ²⁸ Taani intteyyo tumaa gais; amarida asati, taani, Asa Na7ai, kawo gidada yiyoogaa be7ana gakkanaassi, haiqqennaageeti hagan de7oosona" yaagiis.

Yesuusa Merai Laamettiis
(Marqqoosa 19:2-13; Luqaasa 9:28-36)

17 Yesuusi usuppun gallasappe guyyiyan, bannaara PHeexiroosa, Yaaqoobanne, Yaaqooba ishaa Yohaannisa ekkidi, eta xalaalaa gita deriyaa huuphiyaa kessiis. ² Qassi eti xeellishin, eta sinttan laamettiis; a som77oi awa aifiyaadan poo7iis; a maayoikka poo7uwaadan booxxiis. ³ Muuseenne Eelaasi Yesuusaara haasayishin, ha heezzu erissiyo ashkkarati be7idosona. ⁴ PHeexiroosi Yesuusa, "Ta Godau, nuuni hagan de7iyoogee nuussi lo77o; neeni dosikko, nuuni hagan heezzu zamppata issuwaa neessi, issuwaa Muusessi, issuwaa Eelaasassi zamppayana" yaagiis.

⁵ I haasayishin, poo7iya shaarai yinne eta gentti aggiis; genttin shaaraappe, "Hagee taani siiqiyoo tana ufaissiya ta Na7aa; i giyoogaa siyite" giya qaalai yiis.

⁶ Erissiyo ashkkarati he qaalaa siyido wode, daro yayyidi, gufanni wodhdhidosa. ⁷ Yesuusi etakko yiidi, eta bochchiis; bochchidi, "Denddite; yayyoppite" yaagiis. ⁸ Eti xoqqu giidi xeelliyo wode, Yesuusa xalaalaappe attin, hara asa oonanne be7ibookkona.

⁹ Eti deriyaappe wodhdhishin, Yesuusi eta, "Taani Asa Na7ai, haiquwaappe denddana gakkanaassi, ha intte be7idoogaa ooyoonne odoppite" yaagidi azaziis.

¹⁰ Erissiyo ashkkarati Yesuusa, "Yaatin, higgiiyaa tamaarissiyaageeti aissi, 'Eelaasi kasetidi yaanau bessees' giyoonaa?" yaagidi oichchidosona.

¹¹ Oichchin i zaaridi yaagiis; "Eelaasi kaseti yiidi, ubabaa giigissana. ¹² SHin taani intteyyo odais; Eelaasi hagaappe kase yiichchiis. Yin asai a ba koyidobaa ubabaa oottidoogaappe attin eribeenna; hegaadankka, qassi tana, Asa Na7aa, asai weissana" yaagiis.

¹³ Erissiyo ashkkarati he wode banttau Yesuusi Xamaqiya Yohaannisabaa odiyooogaa akeekidosona.

Yesuusi Xalahee Oiqqido Na7aa Pattiis
(Marqqoosa 9:14-29; Luqaasa 9:37-43)

¹⁴ Eti daro asaakko yiido wode, issi bitanee Yesuusakko yiidi, a sinttan gulbbatidi, ¹⁵ "Ta Godau, ta na7aa kaarettai oiqqin, i daro wode taman, qassi daro wode haattan kunddiyo gishshau, i keehi sahettees; a pattarkkii. ¹⁶ Ne erissiyo ashkkaratukkoka a ehaas; shin pattanau danddayibookkona" yaagiis.

¹⁷ Yesuusi zaaridi eta, "Ammanenna ha wodiya geela asau! Taani inttenaara aude gakkanaassi de7anee? Qassi inttebaa aude gakkanaassi danddayanee? Na7aa taakko haa ekki yiite" yaagiis. ¹⁸ Yesuusi xalahiyaa, "Appe kiya" giidi azazin, xalahee na7aappe kiya aggiis; sohuwaarakka na7ai paxi bayiis.

¹⁹ Hegaappe guyyiyan, erissiyo ashkkarati banttarkka Yesuusakko yiidi, "Nuuni xalahiyaa kessanau aissi danddayibookkonii?" yaagidosona.

²⁰ Yaagin Yesuusi eta yaagiis; "Hagee intte ammanoi guuxxido gishshataassa; taani intteyyo tumaa odais; intteyyo sanaafici giyo qii mittee aifee keena ammanoi de7iyaakko, intte ha deriyaa, 'Hagaappe yaa shiiqa' yaagiyaakko i shiiqana; intte ai oottanaukka danddayana. ²¹ SHin hagai malaa woosappenne xoomappe harabai kessanau danddayenna" yaagiis.

Yesuusi Ba Haiquwaabaa Naa77anttuwaa Odiis
(Marqqoosa 9:30-32; Luqaasa 9:43-45)

²² Erissiyo ashkkarati Galiilan, issippe shiiqi utti-daashin, Yesuusi eta, "Tana, Asa Na7aa, asi asau aattidi immana. ²³ Asai tana worana; worin taani heezantto gallassi haiquwaappe denddana" yaagiis. Erissiyo ashkkarati daro qarettidosona.

Beeta Maqidasiyaa Giiraa Giiriyooogaa

²⁴ Yesuusinne erissiyo ashkkarati Qifirinaahooma katamaa yiido wode, Beeta Maqidasiyaassi giiraa ekkiyaageeti PHeexiroosakko yiidi, "Inttena tamaarissiyaagee Beeta Maqidasiyaa giiraa giirenee?" yaagidosona.

²⁵ I zaaridi, "Giirees" yaagiis.

PHeexiroosi soo gelido wode, Yesuusi kasetidi a, "Simoonaa, ne qofai aibee? Ha sa7aa kawoti qaraxaa woi giiraa ooppe ekkiyoonaa? Bantta biittaa asaappe ekkiyoonaa?" yaagiis.

²⁶ Yaagin PHeexiroosi, "Hara biittaa asaappe ekkoosona" yaagiis.

Yesuusi PHeexiroosa, "Yaatikko, biittaa asai giiranau bessenna. ²⁷ SHin nuuni ha asata hanqqetissanau koyokko; neeni abbaa baada aani piriya yegga; yaatada koiro kiyiia moliyaa oiqqada, a doonaa pooqiyoo wode, giirau gidiya miishshaa neeni demmana. Hega ekkada, ta giiraanne ne giiraa etau qanxxa" yaagiis.

Ubbaappe Aadhdhiyaagee Oonee?
(Marqqoosa 9:33-37; Luqaasa 9:46-48)

18 Erissiyo ashkkarati Yesuusakko he wode yiidi, "Saluwaa kawotettan ubbaappe aadhdhiyaagee oonee?" yaagidosona.

² Yaagin Yesuusi issi guutta na7aa xeesidi, eta gidдон essidi, hagaadan yaagiis; ³ "Taani intteyyo tumaa odais; Xoossaakko intte simmidi, guutta naatudan hanana xayikko, saluwaa kawotettaa mulekka gelanau danddayekketa. ⁴ Simmi ha guutta na7aadan, bana kaushshiya ooninne saluwaa kawotettan ubbaappe aadhdhiyaagaa. ⁵ Qassi hagai mala na7a ta sunttan mokkiya ooninne tana mokkees. ⁶ SHin tana ammaniya ha guutta naatuppe issuwaa balettiya ooninne, gaaciiyo wogga woxaa ba qooriyan qachchidi, ciimma abban mitettiyoogee au keha.

Xubiyaassi Gaaso Gidiyaabaa

(Marqqoosa 9:42-48; Luqaasa 17:1-2)

⁷“Sa7ai asaa xubbiyo gishshau, sa7aayyo aayye7ana; aissi giikko, xubbiyaabai yuussaa aggenna; shin xubee a gaasotan yiyo uraayyo aayye7ana.

⁸“Ne kushee woi ne tohoi nena balettikko, neeppe qanxxa ola; neeni naa77u kushiyaaranne naa77u tohuwaara merinaa taman olettanaagaappe wobbe woi duuxa kushiyaara merinaa de7uwaa geliyoogee neeyyo keha. ⁹Qassi ne aifee nena balettikko, neeppe wooca ola; neeni naa77u aifiyaara Gaannabiyaa taman olettanaagaappe issi aifiyaara merinaa de7uwaa geliyoogee neeyyo keha.

¹⁰“Intte ha guuttatuppe issuwaanne karenna mala, inttena naagite; aissi giikko, taani intteyyo odais; saluwan eta kiitanchchati ubba wode, saluwan de7iya ta Aawaa sinttan de7oosona. ¹¹Aissi giikko, taani, Asa Na7ai, bayidaagaa ashshanau yaas.

Bayida Dorssaa Leemisuwaa

(Luqaasa 15:3-7)

¹²“Issi asayyo xeetu dorssati de7iyaageetuppe issoi bayikko, uddufun tammanne uddufunaa deriyan yeggi bayidi, he bayidaagaa koyanau beennee? Intte woigeetii? ¹³Taani intteyyo tumaa gais; i demmikko, bayibeenna uddufun tammanne uddufun dorssatuppe aattidi, he issi dorssan ufaittees. ¹⁴Hegaadankka, saluwan de7iya intte Aawai ha guuttatuppe issoi bayanaagaakka koyenna.

Moorida Asassi Oottanau Bessiyaabaa

¹⁵“Ne ishah nena naaqqikko, nerikka akko baada, a mooruwaa au yoota; i nebaa siyikko, ne ishah bal-aappe zaaradasa. ¹⁶SHin i nebaa siyennan ixkikko, naa77u woi heezzu markkai markkattidoogan yoho ubbai tumattiyo gishshau, hara issi woi naa77u asa nenaara ekka efa. ¹⁷I etabaa siyennan ixkikko, ub-babaa woosa keettaassi oda; qassi woosa keettaa giyoogaakka i siyennan ixkikko, ammanenna asadaaninne giiraa ekkiya asadan a paida.

¹⁸“Taani intteyyo tumaa gais; sa7an intte qachchiyo ubbai saluwankka qashetti uttiis; qassi sa7an intte birshshiyu ubbai saluwankka birshshetti uttiis.

¹⁹“Qassikka taani intteyyo odais; intteppe naa77u urai sa7an Xoossaa woossiyoooban albiininne maayetikko, saluwan de7iya ta Aawai heгаа intteyyo immana. ²⁰Aissi giikko, naa77u urai woi heezzu urai ta sunttan shiiqiyoosan, taani hegan eta gidduwan de7ais” yaagiis.

Atto Giyoogaa

²¹PHexiroosi he wode Yesuusakko yiidi, “Godau, ta ishah tana aapputoo naaqqikko taani ayyo atto gaanau bessii? Laappuntto gakkanaassi naaqqiineeyye?” yaagidi a oichchiis.

²²Yesuusi zaaridi a, “CHii, taani nena laappun tam-mutoo laappuntto gaisippe attin, laappuntto giikke.

²³“Aissi giikko, saluwaa kawotetta ba ashkkaratuura miishshaa qoodettanau qoppida kawuwaa milatees.

²⁴He kawoi miishshaa qoodettanau doommido wode, daro sha7u paundde acoi de7iyo issi bitaniyaa akko ehiidosona. ²⁵SHin he ashkkarau acuwaa qanxxiy-oobai xayin, a godai he acuwaa qanxxanau, a machchiyaanne inne a naati, qassi au de7iya ubbabai baizettana mala, a azaziis. ²⁶Hegaa gishshau, ashkkarai ba godaa sinttan gulbbatidi, ‘Ta godau, hai nanggashsharkkii; taani neeyyo ubbabaakka qanxxana’ yaagidi a woossiis. ²⁷Woossin a godai au qarettidi, a yeddi bayiis; a acuwaaakka ayyo maari aggiis.

²⁸“SHin he ashkkarai kiyidi, ba lagge ashkkaratuppe issoi baappe ishatamu bira gidiyaagaa tal77idaagaara gaittidi, ‘Ne bolli de7iya ta miishshaa qanxxa’ yaagi oiqqidi, a cuulliis.

²⁹“Cuullin he a lagge ashkkarai a sinttan gulbbatidi, ‘Hai nanggashsharkkii; taani neeyyo ubbabaakka qanxxana’ yaagidi a woossiis.

³⁰“SHin ixkidi ekki efidi, a laggee he acuwaa qanxxana gakkanaashin, qasho keettaa gelissiis.

³¹Hegaa gishshau, a lagge ashkkarati heгаа be7idi, daro yiillotidosona; bantta godaakko biidi, i oottido ubbabaa au odidosona.

³²“Hegaappe guyyiyan, godai he ashkkaaraa xeesidi, ‘Ha iita ashkkarau, neeni tana woossido gishshau, taani he aco ubbaa neeyyo maara aggaas. ³³Taani neeyyo he acuwaa maaridoogaadan, neenikka ne lagge ashkkarau maaranau bessennee?’ yaagiis.

³⁴Yaagidi a daro hanqqettidi, ba acuwaa ubbaa i qanxxana gakkanaashin, paxa kaa7ettana mala, qasho keettaa gelissiis.

³⁵“Intte huuphiyan huuphiyan intte ishau wozanappe atto gaana xayikko, he godai ba ashkkaaraa oottidoogaadan, saluwan de7iya ta Aawaikka inttena hegaadan oottana” yaagiis.

Yesuusi Geluwaa Ehuwaabaa Tamarissiis

(Marqqoosa 10:1-12)

19 Yesuusi he haasayaa wurssidoogaappe guyyiyan, Galiilappe denddidi, Yorddaanoosa SHaafaappe hefinttan de7iya Yihudaa biittaa biis.

²Daro asai a kaallidi biidaagaa hegan pattiis.

³Issi issi Parisaaweti paaccanau Yesuusakko yiidi, “Is-si asi issiban gaasottidi, ba machchiyo yeddana nu higgee azazii?” yaagidi a oichchidosona.

⁴Oichchin Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; “Xoos-sai koiro eta medhdhiiddi, attumaasanne maccaasa oottiis. ⁵Hegaa gishshau, ‘Issi asi ba aawaanne ba aayyiyo aggi bayidi, ba machcheera issippe de7ees; eti naa77ai issi asa gidoosona’ yaagiya qaalaa nab-babibeekketii? ⁶Hegaa gishshau, eti issi asa gidiy-oogaappe attin, naa77u asa gidokkona; heгаа gishshau, Xoossai issippe gattidoogaa asi shaakkoppo” yaagiis.

⁷ Parisaaweti Yesuusa, “Yaatin, Muusee aissi issi urai ba machcheeyyo paramaa immidi yeddana mala azazidee?” yaagidosona.

⁸ Yesuusi zaaridi, “Intte intte maccaasaa yeddana mala, Muusee inttena azazidoogee, intte yootin siyennaageeta gidido gishshaassappe attin, koiro heгаа mala gidenna. ⁹ Taani intteyyo odais; ba machchiyo shaaramuxennan de7ishin yeddidi, haranno ekkiya ooninne shaaramuxees; harai yeddidooro ekkiyaageekka shaaramuxees” yaagiis.

¹⁰ Eriisio ashkkarati a, “Azina giddooninne machchi giddon de7iya wogai heгаа mala gidikko, ekkennaaninne gelennan de7iyooogee keha” yaagidosona.

¹¹ SHin Yesuusi eta yaagiis; “Hagaa mala timirttee Xoossai immidoogeetussappe attin, asa ubbaassa gidenna; ¹² aissi giikko, bantta aayee uluwaappe yelettiyo wodekka, attumatetti bainnan yelettidaageeti de7oosona; qassi asi qaaratidoogeetikka de7oosona; qassi saluwaa kawotettaa gishshau, banttana qaaratidaageeti de7oosona; ha timirttiyaa eranau danddayiya ooninne ero” yaagiis.

Yesuusi Guutta Naatu Bolli Ba Kushiyaa Wottiis

(Marqqoosa 10:13-16; Luqaasa 18:15-17)

¹³ Yesuusi he wode ba kushiyaa guutta naatu bolli wottidi, Xoossaa woossana mala, issi issi asai naata akko ehiis; shin erisio ashkkarati he asaa hanqqetidosa. ¹⁴ SHin Yesuusi, “Guutta naati taakko yiyoogaa diggoppite; aissi giikko, saluwaa kawotettaa hageetu malaassa” yaagiis.

¹⁵ Yaagidi ba kushiyaa eta bolli wottidoogaappe guyyian, hegaappe aggi bayidi biis.

Yelaga, Dure Bitaniyaa Oishaa

(Marqqoosa 10:17-31; Luqaasa 18:18-30)

¹⁶ Issi bitanee Yesuusakko yiidi, “Tamaarissiyaagoo, taani merinaa de7uwaa demmanau lo77obaa ai oot-too?” yaagiis.

¹⁷ Yesuusi a, “Lo77obai aibakko tana aissi oichchai? Issuwaa xalaalai lo77o; shin neeni merinau de7anau koyikko, azazota naaga” yaagiis.

¹⁸ Bitanee, “Augeeta?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Yesuusi zaaridi, “Woroppa; shaaramuxoppa; wuuqqoppa; worddo markkattoppa; ¹⁹ ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha; ne shooruwaakka ne huuphedan siiqa” yaagiis.

²⁰ He yelaga bitanee Yesuusa, “Taani heгаа ubbaakka guutta naatettaasappe doommada naagaas; yaatin, tau pacciyaabi aibee?” yaagiis.

²¹ Yesuusi bitaniyaa, “Neni polida asa gidanau koyikko, baada neeyyo de7iyaabaa baizzada, he mishshaa hiyyeesau imma; neeni saluwan duretana; yaatada yaada tana kaalla” yaagiis.

²² SHin he yelaga bitanee heгаа siyido wode, i daro dure gidiyo gishshau, qarettiiddi aggi bayidi biis.

²³ Yesuusi ba erisio ashkkaratussi, “Taani intteyyo tumaa gais; dure asi saluwaa kawotettaa gelanaagee daro meto gidana. ²⁴ Taani gujjadukka intteyyo odais;

dure asi Xoossaa kawotettaa gelanaagaappe, gaameelai marppiyaa xoo7iyaara aadhdhanaagee matattees” yaagiis.

²⁵ Eriisio ashkkarati heгаа siyidi garamettidi, “Yaatin, ooni attanau danddayii?” yaagidosona.

²⁶ Yesuusi eta tishshi ootti xeellidi, “Hagee asau danddayettenna; shin Xoossau ubbabai danddayettes” yaagiis.

²⁷ PHeexiroosi he wode zaaridi Yesuusa, “Be7a, nuuni nuuyyo de7iya ubbabaa aggi bayidi, nena kaallida; yaatidi nuuni ai demmaneeshsha?” yaagiis.

²⁸ Yaagin Yesuusi eta hagaadan yaagiis; “Taani intteyyo tumaa gais; taani, Asa Na7ai, ooratta biittan ta kawotaa araatan uttiyo wode, tana kaallida inttekkatammanne naa77u Israa7eela zaretu bolli pirdanau, tammanne naa77u kawotaa araatan uttana. ²⁹ Ta sunttaa gishshau, keettata woi ishannta woi michchentta, woi aawaa woi aayyiyo woi machchiyo, woi naata woi gadiyaa aggida ooninne, xeetu kushiyaappe dichchaa ekkana; qassi merinaa de7uwaakka laattana. ³⁰ SHin daroti ha77i sinttan de7iyaageeti guyye aadhdhana; qassi daroti ha77i guyyen de7iyaageeti sinttau aadhdhana.

Woiniyaa Turaa Giddon Oottiya Oosanchchatu Leemisuwaa

20 “Saluwaa kawotettaa woiniyaa giyo turaa gidduwaa oosanchchata keraa ootissanau, maallado guuraara kiyida woiniyaa turaa godaa milatees. ² I he oosanchchatuyyo hachchi hachchi issi shilingge qanxxanau etaara giigidi, ba woiniyaa turaa gidduwaa ootissanau eta yeddiis.

³ “Qassi heezzu saate gidishin kiyidi, oosoi bannan qocan eqqida hara asata be7idi, ⁴ eta, ‘Inttekkat qassi ta woiniyaa turaa gidduwaa oottanau biite; taani intteyyo bessiya waagaa qanxxana’ yaagiis; yaagin eti biidosona. ⁵ Naa77anttuwaakka usuppun saatiyaaninne uddufun saatiyan kiyidi, hegaadan oot-tiis. ⁶ Tammanne isiini saatiyan i kiyiyo wode, harati hegaan eqqidaageeta demmidi, ‘Ooso oottennan kumetta gallassaa hagan aissi eqqi pe7idetii?’ yaagiis.

⁷ “Yaagin eti, ‘Nuna ootissiya asi xayido gishshau eqqi pe7ida’ yaagidosona.

“I, ‘Inttekkat qassi ta woiniyaa turaa gidduwaa oottanau biite’ yaagiis.

⁸ “Sa7ai omariyo wode, woiniyaa turaa godai oosanchchatu halaqaa, ‘Oosanchchata xeesada, wurssettan oosuwan gelidaageetuppe doommada koiro geli-daageeta gakkanaassi, eta damoozaa qanxxa’ yaagiis.

⁹ “Tammanne isiinintta saatiyan oosuwa doommidaageeti yiidi, huuphiyan huuphiyan issi issi shilinggiyaa ekkidosona. ¹⁰ Koiro oosuwa doommida asati yiido wode, daruwaa ekkanau qoppidosona; shin etikka huuphiyan huuphiyan issi issi shilinggiyaa ekkidosona. ¹¹ Ekkidi, ‘Ha guyyeppe yiidaageeti issi saate xalaalaa oottidosona; kumetta gallassaa daafuraanne hombbiyaa ekkida nuugaara eta damoozaa lagge oot-

tadasa' yaagidi banttana oosuwan gelissidaagaa bolli zuuzummidosona.

¹³ "SHin i etappe issuwaa hagaadan yaagiis; 'Ta jaalau, taani nena naaqqabeikke; issi shilinggiyan tanaara giigabeikkiiyye?' ¹⁴ Neegaa ekkada ba; taani ha wurssettan oosuwan gelidaagaassikka neegaa keenaa immanau koyais. ¹⁵ Taani ta miishshan ta koyidobaa oottanau tau maati baawee? Woi taani keha gidido gishshau, neeni qanaatai?' yaagiis.

¹⁶ "Hegaadankka, qassi guyyeegeeti sinttau aadhdhana; sinttaageeti guyye aadhdhana; aissi giikko, xeesettidaageeti daro; shin doorettidaageeti guutta" yaagiis.

Yesuusi Ba Haiquwaabaa Heezanttuwaa Odiis

(Marqqoosa 10:32-34; Luqaasa 18:31-34)

¹⁷ Yesuusi Yerusalaame biiddi, ogiyan banaara biya tammanne naa77u erissiyo ashkkarata gaxaa kessidi, dumma etassi yaagiis. ¹⁸ "Be7ite, nuuni Yerusalaame ha77i kiyeettes. Yaani tana, Asa Na7aa qeese halaqatussinne higgiiyaa tamarissiyaageetussi aattidi immana; eti ta bolli haiqo pirddaa pirddana. ¹⁹ Qassi Aihuda gidenna asaassikka tana aattidi immana; he Aihuda gidenna asai ta bolli qilliiccananne tana lissuwan garafana; yaatidi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, tana kaqqana; kaqqin taani heezantto gallassi haiquwaappe denddana" yaagiis.

Zabddiyoosa Naatu Aayee Woosaa

(Marqqoosa 10:35-45)

²⁰ He wode Zabddiyoosa naatu aayiyaa ba naatuura Yesuusakko yaasu; yaada a sinttan gulbbatada issibaa a woossaasu.

²¹ Yesuusi o, "Ai koyai?" yaagidi oichchiis.

A zaarada, "Ha ta naa77u naati ne kawotettan issoi neeppe ushachcha baggaara, qassi issoi neeppe had-dirssa baggaara uttona garkkii" yaagada woossaasu.

²² SHin Yesuusi zaaridi naata, "Intte ai woossiyaakko erekketa; taani uyana burccukkuwaappe uyanaunne taani xammaqettana xinqqatiyaa xammaqettanau danddayeetii?" yaagiis.

Yaagin eti, "Ee danddayoos" yaagidosona.

²³ Yesuusi, "Taani uyiyo burccukkuwaappe tumakka intte uyana; shin taappe ushachcha baggaaranne had-dirssa baggaara uttanaageeta dooranau taayyo maati baawa; shin he sohoi ta Aawai immanau giigissi wottidoogeetussa" yaagiis.

²⁴ Hankko tammu erissiyo ashkkarati heгаа siyido wode, he naa77u ishantta hanqqettidosona. ²⁵ SHin Yesuusi eta ubbaa baakko xeesidi, hagaadan yaagiis; "Aihuda gidennaageetu halaqatinne hegeeta kaalettiya asati bantta asaa haariyoogaa ereeta. ²⁶ Intte gidon heгаа mala gidenna; shin intte gidon gitatana koyiya ooninne intteyyo ashkkara gidanau bessees.

²⁷ Qassi intte gidon ubbaappe bolla gidana koyiyai ooninne intteyyo aille gidanau bessees. ²⁸ Hegaadan taani, Asa Na7ai, asaayyo oottanaunne daro asaa

wozanau ta shemppuwaa immanau yiidoogaappe atin, asi tau oottanau yabeikke" yaagiis.

Yesuusi Naa77u Qooqeta Pattiis

(Marqqoosa 10:46-52; Luqaasa 18:35-43)

²⁹ Yesuusinne erissiyo ashkkarati Yarkkoppe kiyishin, daro asai eta kaalliis. ³⁰ Naa77u qooqe asati ogiyaa doonan uttidaageeti Yesuusi hegaara aadhdhiyoogaa siyidi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Godau, Daawita na7au, nuna maararkkii" yaagidosona.

³¹ Daro asai eta, "Haizzite" giidi hanqqettiis; shin eti bantta qaalaa keehi xoqqu oottidi, "Godau, Daawita na7au, nuna maararkkii!" yaagidosona.

³² Yesuusi ogiyan eqqidi, eta xeesiis; xeesidi, "Taani intteyyo ai oottanau koyeetii?" yaagiis.

³³ Qooqeti, "Godau, nu aifiyaa pattarkkii" yaagidosona.

³⁴ Yesuusi etau qarettidi, eta aifiyaa bochchiis; sohuwaarakka eta aifee xeelli aggin, a kaalli bayidosona.

Yesuusi Gita Bonchchuwan Yerusalaame Geliis

(Marqqoosa 11:1-11; Luqaasa 19:28-40; Yohaannisa 12:12-19)

21 Eti Yerusalaame matidi, Dabira Zaitte giyo deriyaa lanqqiyan de7iya Beetafaage giyo qeeri katamaa gakkidosona; Yesuusi erissiyo ashkkaratuppe naa77aa sinttau kiittidi, ² eta hagaadan yaagiis; "Intteppe sinttan de7iya qeeri katamaa biite; biidi issi hariyaa qashuwan de7iyaaro i maraara intte sohuwaara demmana; eta birshshidi, tau ekki yiite.

³ Ooninne inttena oichchikko, 'Godai hageeta koyees' yaagite; sohuwaarakka i eta yeddi bayana. ⁴ Hananabaa yootiyaagee,

"Xiyoone katamau,

'Be7a, ne kawoi ashkke gididi,

hariyaa bolli, hare maraa bolli uttidi,

neekko yees' yaagite"

yaagidi haasayidoogee polettana mala, hagee haniis.

⁶ Erissiyo ashkkarati biidi, Yesuusi banttana azaidoogaadan oottidosona. ⁷ Hariyoonne hare maraa ehiidi, bantta maayuwaa eta zokkuwan hiixxidosona; hiixxin Yesuusi toggiiis. ⁸ He daro asaappe dariya baggai ba maayuwaa ogiyan hiixxiis; qassi harati mittaa tashiyaa kari karidi, ogiyan hiixxidosona. ⁹ Yesuusappe sinttaara hemettiya daro asainne qassi a geeduwaa kaalliya daro asai, ba qaalaa xoqqu oottidi,

"Daawita na7ai galatetto!

Godaa sunttan yiyaagee anjettidaagaa!

Xoossai galatetto!" yaagiis.

¹⁰ Yesuusi Yerusalaame katamaa gelido wode, katanan de7iya asai ubbai, "Hagee oonee?" yaagidi shabirettiis.

¹¹ Asai, "Hagee Galiilan de7iya Naazireeta giyo katanamaappe yiida hananabaa yootiya Yesuusa" yaagiis.

Yesuusi Beeta Maqidasiyaa Geliis

(Marqqoosa 11:15-19; Luqaasa 19:45-48; Yohaannisa 2:13-22)

¹² Yesuusi Beeta Maqidasiyaa gelidi, hegan baizziyaageetanne shammiyaageeta ubbaa kare

yedettiis; qassi miishshaa laammiyaageetu xaraph-
pheezaanne haraphphiya baizziyaageetu oidiyaa aati
yeggidi, ¹³ eta, "Xoossaa maxaafan, 'Ta keetta Xoos-
saa woossiyo keetta geetettana' yaagettidi xaafetti ut-
tiis; shin intte a panggati qosettiyo gonggolo kessee-
ta" yaagiis.

¹⁴ Qooqetinne tohoi silidoogeeti Yesuusakko Beeta
Maqidasiyaa yin, i eta pattiis. ¹⁵ SHin qeese ha-
laqatinne higgiiyaa tamarissiyaageeti Yesuusi oottiyo
oorattabaa be7ido wodenne, guutta naati Beeta Maqi-
dasiyan bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Daawita na7ai
galatetto" yaagiyoogaa be7ido wode hanqqetti-
dosona.

¹⁶ Hanqqettidi Yesuusa, "Hageeti giyoogaa siyai?"
yaagidosona.

Yesuusi, "Ee siyais; Xoossaa maxaafai, 'Guutta
naatinne xammiya naati nena galatana mala, eta eris-
sadasa' yaagiyaagaa mulekka nabbabibeekketii?"
yaagiis. ¹⁷ Yesuusi eta aggi bayidi, he katamaappe Bi-
itaaniyaa giyo katamaa biidi, yaani aqiis.

Aifee Xayido Balase Mittiyo

(Marqqoosa 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Yesuusi maallado katamaa simmidi yiidi namisetti-
is. ¹⁹ Ogiyaa doonan issi balase giyo mittiyo be7idi,
ikko biis; biidi he balasen haitta xalaalappe attin, aife
ainne demmibeenna; o, "Naa77anttuwaa merinaukka
aifoppa" yaagin, he balasiyaa sohuwaara mela agga-
su.

²⁰ Erissiyo ashkharati heгаа be7idi garamettidi, "Ha
balasiyaa waanada issi kuttan mela aggadee?" yaagi-
dosona.

²¹ Yesuusi zaaridi, "Taani intteyyo tumaa gais; intte
ammanoi de7iyoogetanne sirenaageeta gidikko, ha
balasiyo taani oottidoogaa mala xalaalaa oottekketa;
shin harai atto intte ha deriyaa, 'Denddada abban
kundda' giikkokka hanana; ²² intte ammanidi Xoossaa
woossiyoobaa aiba gidikkokka ekkana" yaagiis.

Yesuusa Alaafetetta Yiidosa

(Marqqoosa 11:27-33; Luqaasa 20:1-8)

²³ Yesuusi Beeta Maqidasiyaa yiidi tamarissishin,
qeese halaqatinne Aihuda cimati akko yiidi, "Neeni ha-
gaa oottanau neeyyo ai alaafetetti de7ii? Neeyyo ha
alaafetettaa oonee immidai?" yaagidosona.

²⁴ Yesuusi zaaridi eta, "Taanikka inttena issibaa
oichchana; intte tau heгаа odikko, taani heгаа ai
alaafetettan oottiyaakko, intteyyo odana; ²⁵ Yohaannisi
xammaqiyo alaafetetta awappe yiidee? Xoossaappe
yiideeyye asappe yiidee?" yaagiis.

Eti bantta giddon palamaa doommidi, "Nuuni, 'Xoos-
saappe yiis' yaagikko i nuna, 'Yaatin, Yohaannisi yooti-
doogaa aissi ammanibeekketii?' yaagana. ²⁶ SHin nuu-
ni, 'Asappe yiis' yaagikko, asai ubbai Yohaannisi hanan-
abaa yootiyaagaa gididoogaa eriyoo gishshau, asau
yayyoos" yaagidosona. ²⁷ Eti Yesuusayyo, "Nuuni
erokko" yaagidi zaaridosona.

Yesuusi, "Taanikka heгаа ai alaafetettan oottiyaakko,
intteyyo odikke" yaagiis.

Naa77u Naatu Leemisuwaa

²⁸ "SHin intte ai qoppeetii? Naa77u naati de7iyoo issi
bitanee de7ees; he bitanee baira na7aakko biidi, 'Ta
na7au, hachchi baada ta woiniyaa turaa ootta' yaagiis.

²⁹ Na7ai zaaridi, 'Ixxaas' giis; shin guyyeppe ba
wozanan qoppi ekkidi, woiniyaa turaa oottanau biis.
³⁰ Aawai hinkko na7aakko biidi, bairau gidooagaadank-
ka au giis; kaalo na7ai zaaridi, 'Ero ta godau' yaagiis;
shin bibeenna. ³¹ Ha naa77u naatuppe ba aawai koyi-
doogaa oottidaagee augee?" yaagiis.

Yaagin eti, "Bairaa" yaagidosona.

Yesuusi eta heгааadan yaagiis; "Taani intteyyo tumaa
gais; giiraa ekkiiyaageetinne shaaramuxati intteppe
sinttatidi, Xoossaa kawotettaa gelana. ³² Aissi giikko,
Xammaqiya Yohaannisi xillotettaa ogiyaa tamarissiid-
di, inttekkko yin, i giyoogaa ammanibeekketi. SHin gi-
iraa ekkiiyaageetinne shaaramuxati i giyoogaa am-
manidosona; intte harai atto heгаа be7idikka, intte
nagaraappe simmidi, i giyoogaa ammanibeekketi"
yaagiis.

Woiniyaa Turaa Giddon Oottiya Goshshanchchatu Leemisuwaa

(Marqqoosa 12:1-12; Luqaasa 20:9-19)

³³ Qassikka Yesuusi heгааadan yaagiis; "Hara
leemisuwaakka siyite; woiniyaa giyo turaa tokkida issi
bitanee de7ees; woiniyaa turaa yuushshi aattidi diriis;
qassi he woiniyaa gum77iyoo ollaakka bookkiis; heгаа
naagiya asaayyo adussa shuchchaa gimbbiis.
Hegaappe guyyiyan, kottaa oottiya asau immidi, hara
dere biis. ³⁴ Woiniyaa aifiyaa maxiyo wodee gakkini, ba-
na gakkiiyaagaa ekkidi yaana mala, ba ashkharata ba
kottaawatukko kiittiis. ³⁵ Kottaawati a ashkharata oiqqi-
di, issuwaa wadhdhidosa; issuwaa woridi, qassi
hinkkuwaa shuchchan caddidosona. ³⁶ Qassikka he bi-
tanee kaseegetuppe dariya hara ashkharata kiittiis;
kottaawati he ashkharatakka kaseegetudan ootti-
dosona.

³⁷ "SHin wurssettan i, 'Ta na7aa eti bonchchana'
yaagidi ba na7aa etakko kiittiis.

³⁸ "SHin kottaawati na7aa be7idi, bantta giddon,
'Gadiyaa laattanaagee heгаа; hinddite a woridi,
gadiyaa nuuni laattoos' yaagidosona. ³⁹ Na7aa oiqqidi,
woiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessidi woridosona.

⁴⁰ "Simmi woiniyaa turaa godai yiyo wode, he kot-
taawata waatane?" yaagidi oichchiis.

⁴¹ Oichchin eti, "I he iita asata wori wursside, woiniyaa
turai aifiyo wode bana gakkiiyaagaa wodiyan sheedhd-
hiya hara kottaawatuyyo immana" yaagidosona.

⁴² Yesuusi eta heгааadan yaagiis;

"Gimbbiyaageeti karidi ixxido shuchchai
godaa xaphuwaa minttiya, ubbaappe aadhdhiya
shuchcha gidiiis.

Hagee Godai oottidobaa;

qassi nu aifiyaukka garamissiyaabaa'

yaagiyaagaa Xoossaa maxaafaappe mulekka nab-babibeekketii?

⁴³ "Hegaa gishshau, taani intteyyo odais; Xoossaa kawotetta intteppe ekettidi, lo77o aifiyaa immiya asau imettana. ⁴⁴ He shuchchaa bolli kunddiya ubbai meqerettana; qassi he shuchchai asa bolli kunddikko, he kunddido uraa gaaccana" yaagiis.

⁴⁵ Qeese halaqatinne Parisaaweti Yesuusi odido leemisuwaa siyido wode, banttabaa haasayiyoogaa eridosona. ⁴⁶ Eti Yesuusa oiqqanau koyidosona; shin Yesuusa daro asai hananabaa yootiyaagaa giidi qoppi uttido gishshau, he asau yayyidosona.

Bullachchaa Oduwaa Leemisuwaa

(Luqaasa 14:15-24)

22 Yesuusi asaayyo naa77anttuwaa leemisuwan hagaadan yaagidi haasayiis; ² "Saluwaa kawotetta ba na7aayyo bullachchaa makkida kawuwaa mala.

³ He kawoi bullachchaa odi wottido asata xeesanau ba ashkkarata kiittiis; shin asati yaanau koyibookkona.

⁴ "Qassi hara ashkkarata, 'Xeesettidaageeta, "Taani qumaa giigissaas; ta sanggatinne ta daddaroti shuhettidosona; ubbabaikka mahettiis. Bullachchaa haa yiite" yaagite' yaagidi kiittiis. ⁵ SHin xeesettidaageeti koyennan ixixidi, bantta oosuwau oosuwau biidosona; issoi ba goshshau bin, hinkkoi ba zal77iyau biis. ⁶ Attidaageeti qassi kawuwaa ashkkarata oiqqidi wadhdhidi woridosona.

⁷ "Kawoi daro hanqgettiis; qassi ba wotaaddarata yeddidi, he shemppuwaa woridaageeta worissidi, eta katamaa xuugissiis. ⁸ Hegaappe guyyiyan, ba ashkkarata, 'Bullachchai mahettiis; shin xeesettidaageeti bullachchau bessiya asa gidokkona. ⁹ Hegaa gishshau, wogga ogiyaa biidi, intte demmido asa ubbaa bullachchau xeesite' yaagiis. ¹⁰ He ashkkarati ogiyaa biidi, bantta demmido asa ubbaa lo77uwaa iitaa shiishshidi, bullachchaa daasiyaa kunttidosona.

¹¹ "SHin kawoi qumaa maanau uttida asaa be7anau gelido wode, bullachchaa maayuwaa maayibeenna issi bitaniyaa hegan be7idi, ¹² "Ta jaalau, bullachchaa maayuwaa maayennan waanada haggaa geladii?" yaagin bitanee co77u giis.

¹³ "Hegaappe guyyiyan, kawoi ba ashkkarata, 'Ha bitaniyaa kushiyaanne tohuwaa qachchidi, kare xumaa kessi olite; i hegan yeekkananne achchaa garccana' yaagiis.

¹⁴ "Aissi giikko, xeesettidaageeti daro; shin doorettidaageeti gutta" yaagiis.

Giiraa Giirettaabaa Oichchido Oishaa

(Marqqoosa 12:13-17; Luqaasa 20:20-26)

¹⁵ Hegaappe guyyiyan, Parisaaweti biidi, a haasayaappe bala demmido, a oiqqana mala maqettidosona. ¹⁶ Qassi bantta erissiyoo ashkkaratuppenne Heeroodisa baggatuppe amaridaageeta akko kiittidosona. Kiittin eti, "Tamaarissiyaagoo, neeni tumaa haasayiyoogaanne Xoossaa ogiyaa tumatettan tamaarissiyoo gaanu nuuni eroos; aissi giikko, neeni as-

appe asa shaakkakkanne dummayakka. ¹⁷ Ne qofai aibakko nuuyyo oda; nuuni Roome biittaa Kawuwaa Qeesaarayyo giiraa giiriyoo gee wogeeyye woga gidennee?" yaagidosona.

¹⁸ SHin Yesuusi eta iita qofaa eridi, "Ha lo77o milatiya iita asatoo, aissi tana paacceetii?" ¹⁹ Giiraa qanxxiyoo miishshaa tana bessite" yaagiis. Yaagin eti santtimiyaa au ehiidosona. ²⁰ I, "Ha merainne sunttai oogee?" yaagiis.

²¹ Yaagidi eta oichchin, eti, "Roome biittaa Kawuwaa Qeesaaraagaa" yaagidosona.

Hegaappe guyyiyan, Yesuusi eta, "Yaatikko, Qeesaaraagaa Qeesaarassi, Xoossaagaa Xoossaassi immite" yaagiis. ²² Eti hegaappe siyido wode, garamettidi a yeggi bayidi biidosona.

Haiqqidaageetu Dendduwaabaa

(Marqqoosa 12:18-27; Luqaasa 20:27-40)

²³ Haiqqida asi denndenna giya Saaduqaawetuppe issi issi asati he gallassi Yesuusakko yiidi, hagaadan yaagidi, a oichchidosona; ²⁴ "Tamaarissiyaagoo, Muusee, 'Issi asi na7a yelennan haiqqikko, he haiqqidaagaa ishai a machchiyo aissidi, ba ishaayyo na7a yelanau bessees' yaagiis. ²⁵ Nunaara laappun ishantti de7oosona; bairai machchiyo ekkidi, na7a yelennan haiqqiis; haiqqin a machchiyo a ishai aissiis. ²⁶ Qassi naa77anttoikka haiqqiis; heezanttoikka, laappuntta gakkanaashinkka hegaadan hanidosona. ²⁷ Ubaappe guyyiyan, he maccaasiyaa haiqqaa. ²⁸ Yaatin, haiqqida asai haiquwaappe denndiyo gallassi he maccaasiyaa laappunatuppe augaayyo machcho gidanee? Aissi giikko, laappunati ubbaikka o ekkidosona" yaagidosona.

²⁹ Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Xoossaa maxaafata woi a wolqqaa intte erenna gishshau baleeta.

³⁰ Aissi giikko, haiqqida asai haiquwaappe denndiyo gallassi, saluwan de7iya kiitanchchatu mala gidanaappe attin, attumaasinne ekkenna; maccaasinne gelenna. ³¹ SHin haiqqidaageetu dendduwaabaa gidikko, Xoossai, 'Taani Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yaaqooba Xoossaa' yaagidi intteyyo oidoogaa mulekka nabbabibeekketii? Xoossai paxa de7iyaageetu Xoossaa gidiyoo gaappe attin, haiqqidaageetu Xoossaa gidenna" yaagiis.

³³ Daro asai hegaappe siyidi, a timirttiyan garamettiis.

Ubaappe Aadhdhiya Azazuwaa

(Marqqoosa 12:28-34; Luqaasa 10:25-28)

³⁴ SHin Yesuusi Saaduqaaweta co77u oottidoogaa Parisaaweti siyido wode, issisaa shiiqididosona. ³⁵ Eta giddoppe higgiiyaa tamaarissiya issoi, Yesuusa paacanau issibaa oichchiis. ³⁶ "Tamaarissiyaagoo, higgiiyaa gidдон ubbaappe aadhdhiya azazoi augee?" yaagidi a oichchiis.

³⁷ Oichchin Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Neeni Godaa ne Xoossaa ne kumetta wozanaappe, ne kumetta shemppuwaappe, ne kumetta qofaappe siiqa' yaagiis. ³⁸ Hegee ubbaappe gitatiya azazonne qassi ubbaappe aadhdhiya azazo. ³⁹ Qassi naa77antto aza-

zoikka a mala; hegee, 'Neeni ne shooruwa ne huuphedan siiqa' giyaagaa. ⁴⁰ Muuse higge ubbainne hananabaa yootiyaageetu timirttee ha naa77u azazotun qashettees" yaagiis.

Kiristtoosabaa Oichchido Oishaa
(Marqqoosa 12:35-37; Luqaasa 20:41-44)

⁴¹ Parisaaweti issisaa shiiqidaashin Yesuusi eta, "Kiristtoosabaa woigi qoppeetii? I o na7ee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, "Kiristtoosi Daawita na7aa" yaagidosona.

⁴³ Yesuusi eta, "Yaatin, Daawiti bana Geeshsha Ayyaanai haasayissin Kiristtoosa woigidi, 'Goda' giidi xeesii? ⁴⁴ Qassikka Daawiti,

'Godai ta Godaa,
"Taani ne morkketa neeni yedhdha eqqiyoobaa oot-tana gakkanaassi,

hagan taappe ushachcha baggaara utta" giis' yaagiis. ⁴⁵ Daawiti Kiristtoosa, 'Godaa' giidi xeesikko, yaatin, Kiristtoosi waanidi Daawita na7a gidii?" yaagiis.

⁴⁶ Yesuusau issi qaala zaaranau danddayida issi asinne baawa; qassi he gallassappe doommin, hara oisha a oichchanau xalidai oonikka baawa.

Muuse Higgiyaa Tamaarissiyaageetunne Parisaawetu Iitatettaa

(Marqqoosa 12:38-39; Luqaasa 11:43-46; 20:45-46)

23 Hegaappe guyyian, Yesuusi shiiqida asaayoonne ba erissiyo ashkkaratuyyo hagaadan yaagidi haasayiis; ² "Higgiyaa tamarissiyaageetinne Parisaaweti Muuse higgiyaa tamarissiyoo maataara de7oosona. ³ Hega gishshau, intte oottana mala, eti inttena azaziyo ubbabaa oottitenne qassi naagite; shin eti oottiyoogaadan oottoppite; aissi giikko, eti bantta yootiyoogaa oottokkona. ⁴ Tookkanau deexxiya toohuwaa eti qachchidi, asa toossoosona; shin bantta huuphen harai atto, he toohuwaa biradhdhiyan bochchanaukka koyokkona.

⁵ "SHin eti bantta ooso ubbaa asi be7anaadan oot-toosona; aissi giikko, bantta som77uwaaninne bantta kushiya qesiyana qachchiyo xiqisiyaara de7iya kitaafaa aassoosonanne bantta maayuwa macaraakka adussoosona. ⁶ Asi banttana imattiyoosan bonchcho sohuwaa dosoosona; qassi Aihuda woosa keettatunkka daro lo77iya oidiyaa dosoosona. ⁷ Asi giyan banttana bonchchidi sarotanaagaanne 'Tamarissiyaagoo' giidi banttana xeesanaagaa koyoosona.

⁸ "SHin inttena tamarissiyaagee issuwaa xalaala gidido gishshau, issi issuwaa, 'Tamarissiyaagoo' giidi xeesoppite. ⁹ Ha sa7an oonanne 'Aawa' giidi xeesoppite; aissi giikko, intteyyo saluwan de7iya issi Aawai de7ees. ¹⁰ Issoi issuwaa, 'Godau' giidikka xeesoppite; aissi giikko, intteyyo issi Godai, Kiristtoosa xalaalai de7ees. ¹¹ Intte giddon ubbaappe gitatiyaagee intteyyo ashkkara gidanau bessees. ¹² Bana gitatiya

oonikka kauyyana; qassi bana kaushshiya oonikka gitatana.

Higgiyaa Tamarissiyaageetinne Parisaaweti Borettidosona

(Marqqoosa 12:40; Luqaasa 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³ "Lo77o milatiya iitadoo, higgiyaa tamarissiyaageetoonne Parisaawetoo, asaayyo saluwaa kawotettaa intte gorddiyo gishshau, intteyyo aayye7ana; aissi giikko, intte huuphiyaunne gelekketa; qassi gelanau koyiyaageetanne gelissekketa.

¹⁴ "Lo77o milatiya iitadoo, higgiyaa tamarissiyaageetoonne Parisaawetoo am77etu keettaa intte bonqqidi, intteyyo lo77o milatanau Xoosaa woosaa adusseeta; hega gishshau, intteyyo aayye7ana; ubbaappe aadhdhiya pirddaa intte ekkana.

¹⁵ "Lo77o milatiya iitadoo, higgiyaa tamarissiyaageetoonne Parisaawetoo intte issi uraa ammanttanau abbaaninne sa7an yuuyiyo gishshaunne qassi intte a ammanttiyo wode, he uraa intteegaappe naa77u kushe iitida Gaannabiyau na7a oottiyo gishshau, intteyyo aayye7ana.

¹⁶ "Ooninne Beeta Maqidasiyan caaqqikko, aibinne baawa; shin Beeta Maqidasiyan de7iya worqqan caaqqikko, he caaqoi a gakkess' giya intteyyo qooqi ut-tidi asa kaalettiyaageetoo, intteyyo aayye7ana. ¹⁷ Ha eeyyati, ha qooqeti, worqqai aadhdhiyye? Worqqaa geeshsha oottiya Beeta Maqidasee aadhdhii? ¹⁸ Qassi intte, 'Ooninne yarshsho yarshshiyooan caaqqikko, aikkokka baawa; shin ooninne a bolli de7iya yarshshon caaqqikko, he caaqoi a gakkess' yaagidi tamarissee-ta. ¹⁹ Ha eeyyati, ha qooqeti, yarshshoi aadhdhiyye? Woi yarshsho geeshsha oottiya a yarshshiyooan aadhdhii? ²⁰ Hega gishshau, yarshsho yarshshiyooan caaqqiya urai he yarshshiyooanikka caaqees; qassi a bolli de7iya ubbabankka caaqees. ²¹ Beeta Maqidasiyan caaqqiya urai, he Beeta Maqidasiyaaninne a giddon de7iya Xoossan caaqees. ²² Saluwan caaqqiya urai, Xoosaa kawotaa araataaninne he araatan ut-tiyaagan caaqees.

²³ "Lo77o milatiya iitadoo, higgiyaa tamarissiyaageetoonne Parisaawetoo, intteyyo aayye7ana. Aissi giikko, kareta sawuwaappe, katikallaappenne okashiyaappe asirataa intte immeeta; shin higgiyan de7iya keehi koshshiyaageeta aggi bayeeta; hegeeti pirddaa, maarotettaanne xillotettaa. Haratakka aggennan, intte oottanau bessiya yohoti hegeeta. ²⁴ Intteyyo qooqi ut-tidi, asa kaalettiyaageetoo, intte ushshaappe udunxxiyaa gaccidi, gaameelaa mitteeta.

²⁵ "Lo77o milatiya iitadoo, higgiyaa tamarissiyaageetoonne Parisaawetoo, intteyyo aayye7ana. Aissi giikko, intte shaatiyaayoonne keriyayyo bolla bagga geeshsheeta; shin intteyyo giddoora bonqqiyooeenne uuzettiyoogee kumi uttiis. ²⁶ Ha qooqe Parisaawiyau, shaatiyaayoonne keriyayyo garssaa kasetada geeshshargga; hegaappe guyyian, bolla baggaikka geeshsha gidana.

²⁷ “Lo77o milatiya iitadoo, higgiiyaa tamaanissiyaagee-toonne Parisaawetoo, intteyyo aayye7ana. Aissi giikko, kare baggaara aannuwan tiyettidi, lo77i uttidi, qassi garssa baggaara haiqqida asa meqettinne wooqqid-abai ubbabai kumido duufota milateeta.

²⁸ Hegaadankka, qassi bolla baggaara asa ubbau xillo milateeta; shin intteyyo garssa baggaara lo77o milatiya iitatettainne makkalai kumi uttiis.

²⁹ “Lo77o milatiya iitadoo, higgiiyaa tamaanissiyaagee-toonne Parisaawetoo, intteyyo aayye7ana. Aissi giikko, hananabaa yootiyaageetu duufuwaa bolli keettaa ke-exeeta; qassi xillotu duufuwaakka loitteeta. ³⁰ Qassi intte, ‘Nuuni beni nu aawatu wode de7idobaa gidiaakko, etaara issippe hananabaa yootiyaageeta worokko shin’ yaageeta. ³¹ Hegaa gidikko, hananabaa yootiyaageeta woridaageetu naata intte gididoogaa intte huuphen markkatteeta. ³² Simmi intte aawati doommidoogaa poleketti!

³³ “Ha shooshshatoo, shooshshaa naatoo, Gaannabiyaa pirddaappe waanidi attuuteetii? ³⁴ Hegaa gishshau, be7ite, taani hananabaa yootiyaageeta, aadhdhida eranchchatanne higgiiyaa tamaanissiyaageeta inttekkoo kiittais. Etappe issuwaa issuwaa intte worananne masqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqana; qassi issuwaa issuwaa intte woosa keettatun lissuwan garafananne katamappe katama yedettana. ³⁵ Hegaa gishshau, xilluwaa Aabeela woroosappe doommidi, Beeta Maqidasiyaappenne yarshshiy-oosappe gidduwan intte worido Baraakiyaa na7aa Zakkaariyaasa wodiya gakkanaassi, haiqqida xillo ubbatu suuttaa gishshau, intte qaxxayettana. ³⁶ Taani intteyyo tumaa odais; ha ubbabai ha wodiya asa bolli gakkana.

Yerusalameessi Odettida Mino Oduwaa

(Luqaasa 13:34-35)

³⁷ “Yerusalame katamaa asau, Yerusalame katamaa asau, hananabaa yootiyaageeta intte woreeta; Xoossai inttekkoo kiittidoogeetakka shuchchan caddeeta; kuttiiyaa ba marata ba qefiyan haphphiyoogaadan, taani intte asa issi diri shiishshanau aapputoo koyidana! SHin tana diggideta. ³⁸ Be7ite, intte keettai muleera ona gidana. ³⁹ Aissi giikko, taani intteyyo odais; intte, ‘Godaa sunttan yiyaagee anjettidaagaa’ gaana gakkanaashin, naa77anttuwaa tana be7ekketa” yaagiis.

Yesuusi Beeta Maqidasee Laalettanaagaa Kasetidi Odis

(Marqqoosa 13:1-2; Luqaasa 21:5-6)

24 Yesuusi Beeta Maqidasiyaappe kiyidi biishin, Beeta Maqidasiyaa dirssa gidon de7iya keettaa bessanau erissiiyo ashkharati akko yiidosona. ² Yesuusi zaaridi eta, “Hagaa ubbaa be7eetii? Taani intteyyo tumaa odais; ha keettatun de7iya issi shuchchinne atennan ubbai qolettana” yaagiis.

Wodiya Wurssettaabaa

(Marqqoosa 13:3-13; Luqaasa 21:7-19)

³ Yesuusi Dabira Zaita giyo deriyaa bollan utti-daashin, erissiiyo ashkharati banttarkka akko yiidi a, “Hegaa aude hananaakko, nuuyyo odarkkii; qassi ne yuussaayyoonne wodiya wurssettaayyo malaatai aiba gidanee?” yaagidosona.

⁴ Yesuusi zaaridi, eta hagaadan yaagiis; “Inttena ooninne balettenna mala naagettite. ⁵ Aissi giikko, daro asati ta sunttan, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiiddi yaana; yiidi daro asa balettana. ⁶ Matan de7iya olaa cenggurssaanne haahuwan de7iya olaa oduwaa siyanau intte de7eeta; hega malabai hananau bessiyo gishshau, naagettite; hirggoppite; shin wurssettai biroona. ⁷ Aissi giikko, issi biittaa asai hara biittaa asaara olettana; qassi issi kawotettai hara kawotettaara olettana; koshainne biittaa qaattai ubbasan de7ana. ⁸ Hegaa ubbaikka koiro leesso mala.

⁹ “Asai he wode inttena waissananne worana; ta sunttaa gishshau, dere ubbai inttena ixkana. ¹⁰ He wode daroti ammanuwaa aggana; bantta gidon issi issuwaa aattidi immananne issi issuwaa ixkana. ¹¹ Qassi wordduwaa hananabaa yootiya daroti denddidi, daro asa cimmana. ¹² Makkalai dariyo gishshau, daro asa siiqoi irxxana. ¹³ SHin wurssettaa gakkanaashin gencchiya urai attana. ¹⁴ Asa ubbau marka gidana mala, kawotettaa wonggeliiyaa mishiraachchoi sa7a ubban odettana; hegaappe guyyiyan, wurssettai gakkana.

Hanttaara Waayiyaa

(Marqqoosa 13:14-23; Luqaasa 21:20-24)

¹⁵ “Hegaa gishshau, hananabaa yootiya Daaneeli odido bashshaa tunatettai geeshsha sohuwan eqqidaagaa intte be7ana; hegee woigiyoogaakko, nababiiyaagee akeeko. ¹⁶ Yihudaa biittan he wode de7iyaageeti deriyaakko baqatona. ¹⁷ Keettaa huuphiyan de7iya uraikka ba son de7iyaabaa ekkana wodhdhoppo. ¹⁸ Gaden de7iyaagee ba maayuwaa ekkana guyye simmoppo. ¹⁹ He wode shahaara maccaasatuuyoonne xanttiya maccaasatuuyyo aayye7ana. ²⁰ Balggon woi Sambbatan intte baqatenna mala, Xoossaa woosite; ²¹ aissi giikko, sa7ai merettoosappe hachchi gakkanaashin de7ibeennabainne qassi ha-gaappe sinttaukka mule de7enna iita waayee he wode de7ana. ²² Xoossai he gallassatu qoodaa guuttiyoi bannaakko, asa gididai ooninne antenna; shin i ba doorido asatu gishshau, he gallassatu qoodaa guuttana.

²³ “He wode ooninne inttena, ‘Be7ite. Kiristtoosi hagan de7ees’ woi, ‘Hegan de7ees’ yaagikko abaa amanoppite. ²⁴ Aissi giikko, worddanchcha Kiristtoosatinne wordduwaa hananabaa yootiyaageeti denddana; denddidi banttau danddayettikko, harai atto Xoossai dooridoogeetakka balettana gita malaataanne garamissiyaabaa bessana. ²⁵ Be7ite, taani intteyyo hega kasetada yootaas.

²⁶ "Hegaa gishshau, asai inttena, 'Be7ite, Kiristtoosi bazon de7ees' giikko, hegaa booppite; woi inttena, 'Be7ite, qol77on de7ees' giikkokka, etabaa ammanoppite. ²⁷ Aissi giikko, wolqqanttai arshshoppe wolqqamidi, arggo gakkanaassi phooliyoogaadan, ta yuussai, Asa Na7aa yuussai, hegaadan hanana.

²⁸ "Gauxai de7iyoosaa ankkoi shiiqana.

Asa Na7ai Kiristtoosi Naa77anttuwaa Yaana

(Marqqoosa 13:24-27; Luqaasa 21:25-28)

²⁹ "He wode waaiyaappe guyyiyan, sohuwaara awai xumana; aginai poo7iyoogaa aggi bayana; xoolintteti saluwaappe kunddana; qassi saluwan de7iya wolqqatikka qaaxettana. ³⁰ He wode ta malaatai, Asa Na7aa malaatai, saluwan beettana; sa7an he wode de7iya asa zare ubbai yeekkana. Qassi taani, Asa Na7ai, wolqqaaranne gita bonchchuwaara saluwaa shaara giddoora yiishin, eti be7ana. ³¹ I ba kiitanchchata gita malkkataara kiittana; kiittin kiitanchchati sa7au ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, qassi sa7an oiddu zooziyaappe au doorettida asaa shiishshana.

Godai Yaana Gallassaa Malaataa

(Marqqoosa 13:28-31; Luqaasa 21:29-33)

³² "Leemisuwaa balasiyo giyo mitteeppe akeekite; balasiyaa aaciyo wodenne i tashee bonccottiyo wode, bonee matattidoogaa intte erana. ³³ Hegaadankka, intte he ubbabaa be7iyo wode, i matattidi pengge shiiqidoogaa erite. ³⁴ Taani intteyyo tumaa odais; ha ubbabai hanana gakkanaassi, ha wodiya asai haiqqi-ichchenna. ³⁵ Saloinne sa7ai aadhdhana; shin ta qaalai mulekka aadhdhenna.

Godai Yaana Gallassaa Ooninne Erenna

(Marqqoosa 13:32-37, Luqaasa 17:26-30,34-36)

³⁶ "SHin he gallassanne he saatiyaa Aawaa xalaalaappe attin, harai atto saluwan de7iya kiitanchchata gidin, woi tana Na7aa gidinkka ooninne eriyaabi baawa. ³⁷ Ta yuussai, Asa Na7aa yuussai, Nohe wode hanidoogaa mala gidana. ³⁸ Aissi giikko, bashshiya haattaa yuussaappe kase wode, Nohee markkabiyan gelido gallassai gakkanaashin, asai meesinne uyees; qassi attumaasai machcheesinne maccaasai azinaa geles. ³⁹ Bashsha haattai yiidi, eta ubbaa efaana gakkanaashin, eti akeekibookkona; taani, Asa Na7ai, yiyo wodee, hegaa mala gidana.

⁴⁰ "He wode naa77u asati gaden oottiyaageetuppe isuwaa efaana; issoi attana. ⁴¹ Naa77u maccaasati woxan gaacciyaageetuppe issinniyo efaana; issinniyaa atana.

⁴² "Simmi intte Godai ai gallassi yaanaakkonne intte erenna gishshau, naagi uttite. ⁴³ SHin kaisoi qammaappe woqqa wodiyan yaanaakko keettaawai eridaakko, ba keettaa bookettenna mala, beegottidi naagi uttanaagaa erite. ⁴⁴ Hegaa gishshau, inttekka giigi ut-

tite; aissi giikko, taani, Asa Na7ai, intte qoppenna saatiyan yaana.

Iitanne Lo77o Ashkkaaraa Leemisuwaa

(Luqaasa 12:41-48)

⁴⁵ "Yaatin, ba so asau qumaa koshshiyo wodiyan immana mala, a godai sunttido ammanettida wozannama ashkkari oonee? ⁴⁶ I hegaadan oottishin, a godai yiidi demmiyo ashkkarai anjettidaagaa. ⁴⁷ Taani intteyyo tumaa odais; godai he ashkkaaraa babaa ubbaa bolli sunttana. ⁴⁸ SHin ashkkarai iita gidikko, 'Ta godai gam77idi yaana' yaagidi ba wozanan qoppidi, ⁴⁹ ba lagge ashkkarata waraa doommikko, mattottiyaageetuura miikkonne uyikko, ⁵⁰ he ashkkaaraa godai i qoppibeenna gallassaaninne i eribeenna saatiyan yaana. ⁵¹ Yiidi a qanxxeretidi, lo77o milatiya iita asati de7iyoosan wottana; hegan i yeekkananne achchaa garcana.

Tammu Geela7otu Leemisuwaa

²⁵ "He wode saluwaa kawotettai bantta kuraaziyaa oiqqidi, machchiyo bullachchiyaagaa mokkanau kare kiyida tammu geela7ota milatana. ² Etappe ichchashati eeyya; qassi ichchashati cincca. ³ Eeyyati bantta kuraaziyaa oiqqidosona; shin lambba oiqqi-bookkona. ⁴ SHin cinctati bantta kuraaziyaanne xaaramusiyan lambbaa oiqqidosona. ⁵ Machchiyo bullachchiyaagee yeennan gam77in, he geela7oti bantana xiskkissin zin77i bayidosona.

⁶ "Bilahe gidido wode, 'Be7ite, machchiyo bullachchiyaagee gakkii; a mokkanau kare kiyite' yaagiya gita cabboi denddiis.

⁷ "He wode he geela7oti ubbati beegottidi, bantta kuraaziyaa giigissidosona. ⁸ Eeyyati cinctata, 'Nu kuraazee to77ana haniyo gishshau, intte lambbaappe nuuyyo immerkketii' yaagidosona.

⁹ "SHin cinctati zaaridi eta, 'CHii, nuuyyoonne intteyyo gidenna; hegaa gishshaa intteyyo baizziyaageetukko biidi shammi ekkite' yaagidosona.

¹⁰ Yaagin eeyya geela7oti lambbaa shammanau biichchidaashin, machchiyo bullachchiyaagee puttu gin, giigi uttida ichchashu geela7oti aara issippe bullachchaa keettaa gelidosona; kareekka gorddetti aggis.

¹¹ "Guyyeppe qassi hinkko geela7oti yiidi, 'Godau, godau, nuuyyo dooyarkkii' yaagidosona.

¹² "SHin machchiyo bullachchiyaagee zaaridi, 'Taani intteyyo tumaa odais; taani inttena erikke' yaagiis.

¹³ "Simmi taani, Asa Na7ai, yaana gallassaa woi saatiyaa intte erenna gishshau, naagi uttite.

Heezzu Ashkkaratu Leemisuwaa

(Luqaasa 19:11-27)

¹⁴ "Aissi giikko, saluwaa kawotettai ba ashkkarata xeesidi, bau de7iyaabaa etau sheedhdhidi, oge baana haniya bitaniyaa milatees. ¹⁵ Etau huuphiyan huuphiyan eta wolqqaa keenaa issuwau ichchashu sha7u

biraa, issuwau naa77u sha7u biraa, qassi issuwau issi sha7u biraa immidi, ba ogiyaa biis. ¹⁶ Ichchashu sha7u biraa ekkida ashkkaarai sohuwaara biidi zal77idi, hara ichchashu sha7u biraa worissiis. ¹⁷ Hegaadankka, qassi naa77u sha7u biraa ekkida ashkkaarai hara naa77u sha7u biraa worissiis. ¹⁸ SHin issi sha7u biraa ekkidaagee biidi, ollaa bookkidi, ba godaa miishshaa moogiis.

¹⁹ "Daro wodiyaappe guyyiyan, he ashkkaaratu godai yiidi, ba miishshaa etaara qoodettiis. ²⁰ Ichchashu sha7u biraa ekkida ashkkaarai yiidi, hara ichchashu sha7u biraa sheedhdhiiddi, 'Ta godau, neeni tau ichchashu sha7u biraa immadasa; be7a, hara ichchashu sha7u biraa worissaas' yaagiis. ²¹ A godai a, 'Hayyanaashsho! Neeni lo77onne ammanettiya ashkkaarai; neeni guuttaban ammanettadasa. Taani nena darobaayyo alaafe oottana; haa gelada ne godaara ufaitta' yaagiis.

²² "Qassi naa77u sha7u biraa ekkidaageekka yiidi, 'Ta godau, neeni tau naa77u sha7u biraa immadasa; be7a, taani hara naa77u sha7u biraa worissaas' yaagiis. ²³ A godai a, 'Hayyanaashsho! Neeni lo77onne ammanettiya ashkkaarai; neeni guuttaban ammanettadasa. Taani nena darobaayyo alaafe oottana; haa gelada ne godaara ufaitta' yaagiis.

²⁴ "Issi sha7u biraa ekkidaagee qassi yiidi, 'Ta godau, neeni zerabeennasaappe cakkiya asa gidiyooaanne katta laalabeennasaappe maxiya meqetti baina asa gidiyooogaa taani erais. ²⁵ Taani yayyaas; yaatada baada ne biraa biittan moogaas; be7a, ne birai hageeho' yaagiis.

²⁶ "A godai zaaridi, a hagaadan yaagiis; 'Ha iita azalla ashkkaarau, taani zerabeennasaappe cakkiya asa gidiyooaanne katta laalabeennasaappe maxiya asa gidiyooogaa eradii? ²⁷ Yaatin, neeni ta miishshaa bankkiyan wottidobaa gidiyaakko, taani simmiyo wode ta miishshaa woriyaara ekkanaagaa shin attiis. ²⁸ Hegaa gishshau, he miishshaa appe wotti ekkidi, tammu sha7u birai de7iyooogaayyo immite. ²⁹ Aissi giikko, de7iyu ubbau harai gujettana; i bau gidiyagaappe darissidi ekkana; shin bainaagaappe harai atto, he au de7iya guuttaikka appe eketiichhana. ³⁰ Allaalle kessenna ashkkaarai kare xumaa kessi olite; hegan i yeekkananne ba achchaa garccana' yaagiis.

Wodiya Wurssettan Hanana Pirdaa

³¹ "Taani, Asa Na7ai, kiitanchcha ubbatuura bonchchuwan yiyo wode, ta bonchcho kawotaa araatan uttana. ³² Sa7an de7iya asai ubbai ta sintti shiiqana; heemmiyaagee dorssata deeshshatuppe shaakkiyoogaadan, taani he asaa naa77u kessada shaakkana. ³³ Qassi dorssata taappe ushachcha baggaara essada, deeshshata taappe haddirssa baggaara essana.

³⁴ "Hegaappe guyyiyan, taani kawoi taappe ushachcha baggaara de7iyaageeta hagaadan yaagana; 'Ta Aawai anjjidoogeetoo, haa yiidi sa7ai merettoosappe hachchi gakkanaashin, intteyyo giigida ka-

wotettaa laattite. ³⁵ Aissi giikko, taani namisettin mizideta; saamettin ushshideta; imatta gidada binkka mokiideta. ³⁶ Taani kallottin maizzideta; harggin be7ideta; qashettin taakko gakkideta' yaagana.

³⁷ "Hegaappe guyyiyan, xilloti zaaridi, a hagaadan yaagana; 'Godau, neeni namisettin, aude be7idi mizidoo? Woi neeni saamettin, aude be7idi ushshidoo? ³⁸ Neeni imatta gidada yin aude be7idi mokiidoo? Woi neeni kallottin aude maizzidoo? ³⁹ Qassi neeni harggin, woi qashettin neekko biidi aude nena be7idoo?' yaagana. ⁴⁰ Taani kawoi zaarada, 'Taani intteyyo tumaa odais; intte ha ta ishanttu ubbaappe harai atto, laafiya issuwaayyo oottidobaa gidikkokka, hegaa tau oottideta' yaagana.

⁴¹ "He wode, taappe haddirssa baggaara de7iyaageeta taani yaagana; 'Ha qanggettidaageetoo, ta matappe kichchite; biidi xalahe halaqaayyoonne a kiitanchchatuyyo giigida merinaa taman gelite. ⁴² Aissi giikko, taani namisettin, tana mizibeekketa; saamettin ushshibeekketa. ⁴³ Taani imatta gidada bin, tana mokiibeekketa; kallottin maizzibeekketa; qassi harggin, qashettinkka tana be7ibeekketa' yaagana.

⁴⁴ "He wode eti qassi hagaadan yaagidi zaarana; 'Godau, neeni namisettin woi saamettin, woi imatta gidada bin woi kallottin, woi harggin woi qashettin, aude be7idi, nena maaddennan ixxidonii?' yaagana.

⁴⁵ "He wode taani kawoi zaarada eta, 'Taani intteyyo tumaa odais; intte ha ubbaappe laafiya issuwaa maaddennan ixxidoogee, tana maaddennan ixxidooгаа' yaagana. ⁴⁶ Hegeeti merinaa qaxxayuwau baana; shin xilloti merinaa de7uwau baana" yaagiis.

Yesuusa Bolli Maqettidosona

(Marqqoosa 14:1-2; Luqaasa 22:1-2; Yohaannisa 11:45-53)

26 Yesuusi ha timirttiyaa ubbaa wurssido wode, ba erissiyo ashkkaarata, ² "Naa77u gallasappe guyyiyan, Paasikaa Baalaa bonchchiyo gallassa gidiyooogaa ereeta. He gallasi tana, Asa Na7aa, asai masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqanau aatti immana" yaagiis.

³ He wode qeese halaqatinne dere cimati Qayaafa giyo qeese ubbatu halaqaa gita keettan shiiqidi, ⁴ asi erennan Yesuusa oiqqidi, woranau maqettidosona. ⁵ SHin eti, "Asai ooshshaa kessenna mala, Paasikaa bonchchiyo gallasi hegaa oottokko" yaagidosona.

Issi Maccaasiyaa Yesuusa SHittuwaa Tiyaasu

(Marqqoosa 14:3-9, Yohaannisa 12:1-8)

⁶ Yesuusi Biitaaniyaa kataman inchchirichchaa harggiya Simoona son de7ishin, ⁷ issi mishiriya alb-basxxiroosa giyo shuchchaappe oottido bilqqaadiyaa kumida daro al77o shittuwaa ekkada yaasu; yaada qumaa i miishin, he shittuwaa Yesuusa huuphiyan tigaasu. ⁸ SHin erissiyo ashkkaarati hegaa be7idi hanqqettidosona; hanqqettidi, "Ha shittuwaa coo mooriyoogee aibissee? ⁹ Aissi giikko, ha shittuwaa al77o waa-gan baizzidi, miishshaa hiyyeesau immanau dand-dayettees" yaagidosona.

¹⁰ Yesuusi eti giyoogaa eridi, eta hagaadan yaagiis; “Ha maccaasiyo aissi waisseetii? A tau lo77obaa oot-taasu. ¹¹ Hiyyeesati ubba wode inttenaara de7oosona; shin taani inttenaara ubba wode de7ikke; ¹² a ha shit-tuwaa ta bolli tigiyoogee tana mooganau giigissanaas-sa. ¹³ Taani intteyyo tumaa odais; sa7a ubban ha wonggeliyaa mishiraachchuwaa odiyoosan awaanikka, asai o hassayana mala, a oottidoogee odettana” yaagiis.

Yihudai Yesuusa Aattidi Immanau Maayis

(Marqqoosa 14:10-11; Luqaasa 22:3-6)

¹⁴ He wode tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuppe issoi Yihudaa Asqorootu giyoogee qeese halaqatukko biis. ¹⁵ Biidi, “Taani intteyyo Yesu-usa oittikko, tau ai immuuteetii?” yaagin eti ayyo hast-tamu biraa qoppidi immidosona. ¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Yihudai Yesuusa aattidi immanau injjetiya wodiya wochchees.

Yesuusi Aihudatu Paasikaa Kahuwaa Ba Kiittidoogee-tuura Miis

(Marqqoosa 14:12-21; Luqaasa 22:7-14, 21-23; Yohaannisa 13:21-30)

¹⁷ Oittaa miyo gallassaa bonchchiyo koiro gallassi, erissiyo ashkkarati Yesuusakko yiidi, “Paasikaa bonchchiyo gallassi neeni maana qumaa awan giigis-sanee?” yaagidosona.

¹⁸ Yaagin Yesuusi eta, “Katamaa biidi, issi bitaniyaa, ‘Tamaarissiyaagee nena, “Tau wodee gakkii; taani ta erissiyo ashkkaratuura Paasikaa bonchchiyo gallassaa ne son aattana” yaagees’ yaagite” yaagiis.

¹⁹ Erissiyo ashkkarati Yesuusi banttana azazi-doogaadan oottidi, Paasikaa bonchchiyo gallassi maana qumaa giigissidosona.

²⁰ Sa7ai omarido wode, Yesuusi tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuura qumaa maanau uttiis. ²¹ Eti mi-ishin, Yesuusi eta, “Taani intteyyo tumaa odais; int-teppe issi urai tana aattidi immana” yaagiis.

²² Eti daro dagammidi, huuphiyan huuphiyan, “Go-dau, tumu taneeshsha?” giyoogaa doommidosona.

²³ Yesuusi zaaridi, “Ba kushiya tanaara issippe shaatiyan yeddidi tushkkiyaagee tana aattidi immana.

²⁴ Taani, Asa Na7ai, Xoossaa maxaafai haiqqana gi-idoogaadan haiqqana; shin tana, Asa Na7aa, aattidi immiya urau aayye7ana; he urai yelettenan at-tiyaakko au keha shin” yaagiis.

²⁵ A oittiya Yihudai zaaridi, “Tamaarissiyaagoo, neeni giyoogee tanee?” yaagiis.

Yaagin Yesuusi zaaridi a, “Neeni ne huuphen gaadasa” yaagiis.

Godaa Kahuwaa Ekkiyo Wogaa

(Marqqoosa 14:22-26; Luqaasa 22:15-20; Koiro Qoronttoosa 11:23-25)

²⁶ Eti miishin, Yesuusi oittaa ekkidi, Xoossaa galatiis; he oittaa menttidi, ba erissiyo ashkkaratuyyo immiiddi, “Heite; miite; hagee ta ashuwaa” yaagiis.

²⁷ Burccukkuwaa ekkidi, Xoossaa galatiis. Etau immi-iddi, “Ubbai hagaappe uyite; ²⁸ aissi giikko, hagee daro asaa nagarai atto geetettana gishshau gukkiya ta su-utta; ta suuttai ooratta maachchaa. ²⁹ SHin taani intteyyo odais; taani ta Aawaa kawotettan ooratta woine eessaa inttenaara uyana gallassai gakkanaashin, naa77anttuwaa ha woine eessaa mulekka uyikke” yaagiis.

³⁰ Mazamuriyaa yexxidoogaappe guyyiyan, Dabira Zaita giyo deriyaa biidosona.

Yesuusi PHeexiroosi Kaddanaagaa Kasetidi Yootiis

(Marqqoosa 14:27-31; Luqaasa 22:31-34; Yohaannisa 13:36-38)

³¹ Yesuusi he wode eta, “Hachchi qammi intte ubbai tana yeggi bayidi baqatana; aissi giikko, Xoossaa max-aafai,

‘Xoossai dorssaa heemmiyaagaa worana; worin dorssaa wudee laalettana’

yaagees. ³² SHin taani haiquwaappe denddidooagaappe guyyiyan, intteppe kasetada Galiilaa baana” yaagiis.

³³ PHeexiroosi zaaridi, “Eti ubbati nena yeggi bayidi baqatikkokka, taani nena mulekka yeggikke” yaagiis.

³⁴ Yesuusi PHeexiroosa, “Taani neeyyo tumaa odais; hachchi qammi kutto waassanaappe kase, neeni tana heezzutoo kaddana” yaagiis.

³⁵ Yaagin PHeexiroosi zaaridi, “Taani harai atto, ne-naara issippe haiqqiyaakkokka, nena mulekka kad-dikke” yaagiis.

Yesuusi Geetesemaanen Woossiis

(Marqqoosa 14:32-42; Luqaasa 22:39-46)

Qassi erissiyo ashkkarati ubbatikka hegaadan gi-idosona.

³⁶ Yesuusi he wode ba erissiyo ashkkaratuura Geete-semaane giyo sohuwaa biidi eta, “Taani hiniyo baada Xoossaa woossishin, intte hagan uttiishshite” yaagiis.

³⁷ Yaagidi PHeexiroosanne Zabddiyoosa naata naa77aa banaara ekki efiidi, daro kayyuwaanne waayiyaa doommiis. ³⁸ Qassi eta, “Taani haiqqana gakkanaassikka kayyottais; hagan takkidi, tanaara naagite” yaagiis.

³⁹ Guuttaa sinttaukko shiiqiiddi, biittan gufannidi, “Ta Aawau, danddayettiyaabaa gidikko, ha burccukkuwaa taappe digga; shin neeni koyiyoogaadan hanoppe at-tin, taani koyiyoogaadan hanoppo” yaagidi Xoossaa woossiis.

⁴⁰ Yesuusi erissiyo ashkkaratukko simmidi yiis; xiskki-daageeta demmidi PHeexiroosa, “Intte issi saatekkonne xiskkennan tanaara naaganaukka dand-dayibeekketii? ⁴¹ Paaciyan intte gelenna mala, naagittenne Xoossaa woossite; ayyaanai giigi uttiis; shin ashoi daafuranchcha” yaagiis.

⁴² Yesuusi qassi naa77anttuwaa biidi, “Ta Aawau, taani ha burccukkuwaappe uyennan de7ishin bur-cukkuwaa denttanaagee danddayettennabaa gidikko, neeni koyiyoobai hano” yaagidi Xoossaa woossiis.

⁴³ Qassikka simmi yiidi, erissiyo ashkkaratu aifiyaa

xiskkoi goози wottido gishshau, xiskkidaageeta demmiis.

⁴⁴ Qassikka eta yeggi bayidi biidi, heezanttuwaa kase qaaliyo zaarettidi, Xoossaa woossiis. ⁴⁵ Hegaappe guyyiyan, erissiyi ashkkaratukko yiidi, "Ha77i gakkanaashinkka xiskkeetiinne shemppeetii? Be7ite, tana, Asa Na7aa, nagaranchcha asatuyyo aattidi immiyo wodee gakkiiis. ⁴⁶ Denddidi hinddite; be7ite, tana aattidi immiyaagee hageeho gakkiiis" yaagiis.

Yesuusi Ba Morkketun Oiqettiiis

(Marqqoosa 14:43-50; Luqaasa 22:47-53; Yohaannisa 18:3-12)

⁴⁷ Yesuusi heгаа biron haasayishin, tammanne naa77u erissiyi ashkkaratuppe issoi, Yihudai, gakkii wodhdhiis; qassi qeese halaqatinne dere cimati kiittin, bisuwaanne dullaa oiqqida daro asai aara issippe yiis. ⁴⁸ Yesuusa aattidi immiyaagee he daro asaa, "Taani yeriyoogee a; a oiqqite" yaagidi malaataa yooti wottiis. ⁴⁹ Sohuwaarakka Yesuusakko shiiqidi, "Tamaaris-siyaagoo, saro de7ai" yaagidi a yeri ekkiis. ⁵⁰ Yesuusi a, "Ta jaalau, neeni oottanabaa ootta agga" yaagiis.

Hegaappe guyyiyan, he daro asai shiiqidi, Yesuusa mintti oiqqiis. ⁵¹ Yesuusaara de7iyaageetuppe issoi ba bisuwaa shoddinne qeese ubbatu halaqaa ashkkaa shocidi, a haittaa qanxxi oliis. ⁵² Yesuusi he wode a hagaadan yaagiis; "Ne bisuwaa a shoohuwan zaarada wotta; aissi giikko, biso shoddiya ubbai bison haiqqana. ⁵³ Ta Aawai daro sha7u kiitanchchata issi kuttan yeddidi, tana maaddana mala, taani a woos-sanau danddayiyoogaa erikkiyye? ⁵⁴ Yaatin, Xoossaa maxaafati hagaadan hananau bessees yaagidoogee waanidi polettanau danddayii?" yaagiis.

⁵⁵ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi he shiiqida daro asaa hagaadan yaagiis; "Tana pangga kessidi, pangga oiqqiyoogaadan oiqqanau bisonne dulla oiqqidi yiide-tii? Taani Beeta Maqidasiyan tamaarisaidda, gallassi gallassi inttenaara oottiyo wode tana oiqqibeekketa; ⁵⁶ shin hagee ubbai hanidoogee hananabaa yootiyaageeti Xoossaa maxaafatun xaafidoogee polet-tanaassa" yaagiis.

Erissiyi ashkkarati he wode ubbati a yeggi bayidi baqatidosona.

Yesuusi Pirdda SHangguwau Aadhdhiis

(Marqqoosa 14:53-65; Luqaasa 22:54-55,63-71; Yohaannisa 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Yesuusa oiqqidaageeti qeese ubbatu halaqaa Qayaafakko, higgiiyaa tamaarissiyaageetinne cimati shiiqidosaa ekki efiidosona. ⁵⁸ SHin PHeexiroosi qeese ubbatu halaqaa dirssa giddo gakkanaashin, haahuwan a kaalliis; yohuwaa wursettaa be7anau dirssa giddo gelidi, naagiyaageetuura utti bayiis.

⁵⁹ Qeese halaqatinne yaa7aa asai ubbai Yesuusa woranau a bolli worddo markka demmanau koyidosona. ⁶⁰ SHin harai atto daroti yiidi, a bolli wordduwaa markkattinkka appe ainne demmibookkona. Guyyeppe naa77ati yiidi, ⁶¹ "Ha bitanee, 'Taani Xoossaa

Beeta Maqidasiyaa qolada, heezzu gallassan zaaretta keexxanau danddayais' yaagiis" yaagidosona.

⁶² Qeese ubbatu halaqai denddi eqqidi Yesuusa, "Hageeti nena mootiyo mootuwau neeyyo zaariyoobi baawee?" yaagiis. ⁶³ SHin Yesuusi co77u giis; qassikka qeese ubbatu halaqai a, "Taani nena de7o Xoossaa sunttan callais; neeni Xoossaa Na7aa Kiristtoosa gidikko nuussi oda" yaagiis.

⁶⁴ Yaagin Yesuusi zaaridi, "Neeni ne huuphenkka gaadasa; shin taani intteyyo odais; hagaappe sinttan, intte tana, Asa Na7aa, wolqqaama Xoossaappe ushachcha baggaara uttidaashiinne saluwaa shaaraara yiishin be7ana" yaagiis.

⁶⁵ Hegaappe guyyiyan, qeese ubbatu halaqai ba maayuwaa pooshshi olidi, "Hagee cayiichchiis; nuna hagaappe sinttan aissi hara markka koshshii? I ha77i cayiyoogaa intte siyideta. ⁶⁶ Intte qofai aibee?" yaagiis.

Yaagin eti, "Au haiqoi bessees" yaagidi zaaridosona. ⁶⁷ Hegaappe guyyiyan, eti a som77uwan cuchchidi, a dechchidosona; harati qassi a baqqidi, ⁶⁸ "Kiristtoosaa! Nena dechchidai oonee? Ane nuuyyo hananabaa yoota" yaagidosona.

PHeexiroosi Yesuusa Kaddiis

(Marqqoosa 14:66-72; Luqaasa 22:56-62; Yohaannisa 18:15-18,25-27)

⁶⁹ PHeexiroosi keettaappe kareera dirssa giddon utti-daashin, issi ashkkariyaa akko yaada, "Neenikka Galilaa Yesuusaara issippe de7aasa" yaagaasu.

⁷⁰ SHin i eta ubbaa sinttan he ashkkariyo, "Neeni giyoobai aibakko taani erikke" yaagidi kaddiis.

⁷¹ Qassi biidi dirssaa penggekko kiyishin, hara ashkkariyaa a be7ada, hegan de7iya asatuyyo, "Ha bitanee Naazireeta Yesuusaara de7ees" yaagaasu.

⁷² Yaagin PHeexiroosi naa77anttuwaa caaqqidi, "Taani heгаа bitaniyaa erikke" yaagiis.

⁷³ Guuttaa gam77ishin, hegan eqqida asati PHeexiroosakko yiidi, "Neenikka tuma etaara issippe de7aasa; aissi giikko, neeni haasayiyo haasayaikka nena erissees" yaagidosona.

⁷⁴ Hegaappe guyyiyan PHeexiroosi, "Taani heгаа bitaniyaa erikke!" yaagidi, bana qanggettaanne caaquwaa doommiis.

He wode sohuwaarakka kuttoi waassi aggiis. ⁷⁵ PHeexiroosi bana Yesuusi, "Neeni kuttoi waassanaappe kase heeztutoo tana kaddana" giidoogaa hassayidi, kare kiyidi, mishettidi yeekkiis.

Yesuusi PHilaaxoosa Sintti Pirddau SHiiqiis

(Marqqoosa 15:1; Luqaasa 23:1-3; Yohaannisa 18:28-32)

27 Maallado guuraara qeese halaqati ubbatinne dere cimati Yesuusa woranau maqettidosona; ² eti Yesuusa qachchidi efiidi, deriyaa haariya PHenxxeniya PHilaaxoosayyo aattidi immidosona.

³ Yesuusa he wode oittida Yihudai PHilaaxoosi Yesuusa bolli pirddidoogaa be7idi, "Aayye7ana! Oittennan aggarkkinaashsha!" yaagidi, he hasttamu biraa qeese halaqatuyyoonne dere cimatuuyyo guyye zaaridi,

⁴ “Taani geeshsha asa oittada nagaraa oottaas” yaagis.

SHin eti a, “Hegee nuuyyo ai metoo? Hegee ne shene” yaagidosona.

⁵ Yihudai biraa Beeta Maqidasiyan oli bayiis; eta matappe aggidi biidi, suletti haiqqiis.

⁶ Qeese halaqati biraa ekkidi, “Ha birai suutta miishsha gidishin, nuuni Beeta Maqidasiyaa miishshaara gattiyoogee higge gidenna” yaagidosona. ⁷ Yaagidi is-sippe zorettidi, asa biitta asayyo moogo gade oot-tanau urqqa miishsha medhdhiyaageetu gadiyaa shammidosona. ⁸ Hegaa gishshau, he gadee hachchi gakkanaassikka, suutta gade geetettidi xesettees.

⁹ Hananabaa yootiya Ermmaasi, “Eti Israa7eela asai au qanxxanau qoppido hasttamu xaqara biraa ekkidi, ¹⁰ Godai tana azazidoogaadan, urqqa miishsha medhdhiyaageetu biittaa shammanau immidosona” giidoogee he wode polettiis.

PHilaaxoosi Yesuusa Qoridi Oichchiis

(Marqqoosa 15:2-5; Luqaasa 23:3-5; Yohaannisa 18:33-38)

¹¹ Yesuusi deriyaa haariyaagaa sintti shiiqin, deriyaa haariyaagee a, “Neeni Aihudatu kawoo?” yaagidi oichchiis.

Yesuusi a, “Neenikka gaasa” yaagiis.

¹² Qeese halaqatinne dere cimati a mootin, etau ainne zaaro immibeenna. ¹³ He wode, PHilaaxoosi Yesuusa, “Hageeti nena mootiyoobaa ubbaa siykkii?” yaagiis.

¹⁴ Yesuusi harai atto, issi qaalakka zaarennan ixxin, deriyaa haariyaagee daro garamettiis.

Yesuusi Haiquwau Pirddettiis

(Marqqoosa 15:6-15; Luqaasa 23:13-25; Yohaannisa 18:39-40; 19:1-16)

¹⁵ Deriyaa haariyaagee Paasikaa bonchchiyo gallas-san, asai koyiyo issi uraa qashuwaappe birshshiyoo meezee de7ees. ¹⁶ He wode issi Barbbaana giyo daro erettida iita asi qasho keettan de7ees. ¹⁷ Hegaa gishshau, daro asai issisaa shiiqidaashin PHilaaxoosi, “Taani intteyyo Barbbaana birshshooyye, woi Kirist-toosa giyo Yesuusa birshshoo?” yaagidi asaa oichchiis. ¹⁸ Aissi giikko, eti qanaatidi Yesuusa oittidoogaa i erees.

¹⁹ PHilaaxoosi pirdda keettan uttidaashin, a machchiyaa ayyo, “He xillo bitaniyaa ainne oottoppa; aissi giikko, taani hachchi qammi aimuwan aban daro waayettaas” yaagada kiittaasu.

²⁰ SHin qeese halaqatinne dere cimati PHilaaxoosi Barbbaana birshshidi, Yesuusa woranaadan, shiiqida asai a woossana mala, asaa cimmidosona.

²¹ PHilaaxoosi zaaridi eta, “Taani eta naa77aappe intteyyo oona birshshanau koyeetii?” yaagin eti, “Barbbaana birshshanau koyoos” yaagidosona.

²² PHilaaxoosi, “Yaatin, Kiristtoosa giyo Yesuusa waa-too?” yaagidi eta oichchin ubbai, “Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqetto” yaagidosona.

²³ PHilaaxoosi asaa, “Aissi? Ai iitabaa oottidee?” yaagiis.

SHin asai kaseegaappekka ba qaala xoqqu oottidi, “Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi i kaqetto” yaagidosona.

²⁴ Ooshshi denddanaagaappe attin, aibinne poletten-naagaa PHilaaxoosi be7idi, haattaa ekkidi, “Ha bitanee haiqqiyooban taani gelikke; hegae intte erite” yaagidi shiiqida asaa sinttan ba kushiya meecettiis.

²⁵ SHiiqida asai ubbai zaaridi, “A suutta gomee nunanne nu naata gakko” yaagiis.

²⁶ Hegaappe guyyiyan, PHilaaxoosi Barbbaana etau birshshii; birshshidi lissuwan Yesuusa garafidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqanau etau aattidi immiis.

Wotaaddarati Yesuusa Bolli Qilliiccidosona

(Marqqoosa 15:16-20; Yohaannisa 19:2-3)

²⁷ Hegaappe guyyiyan, PHilaaxoosa wotaaddarati Yesuusa deriyaa haariyaagaa ooso keettaa ekki efin, wotaaddarati ubbai a lanqqiyan yuuyi aadhdhidi eqqidodosona. ²⁸ A afalaa qaari ekkidi, zo7o afalaa a maizzidosona. ²⁹ Qassi agunntaa akiliiliyaa giiggissidi, a huuphiyan wottidosona; a ushachcha kushiyan shomb-boqo gatimaa oittidi, a sinttan gulbbatidi, “Aihudatu kawuwau, saro de7ai!” yaagidi, a bolli qilliiccidosona.

³⁰ A bolli cuchchidosona; he shombboqo gatimaa ekkidi, a huuphiyaa shocidosona. ³¹ Eti a bolli qilliicci-doogaappe guyyiyan, zo7o afalaa appe qaari ekkidi, a afalaa a maizzidosona; qassi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi a kaqqanau ekki efiidosona.

Yesuusi Kaqettiis

(Marqqoosa 15:21-32; Luqaasa 23:25-43; Yohaannisa 19:17-27)

³² Eti kare kiyiiddi, issi Simoona giyo Qareena biitta asa demmidi, Yesuusa masqqaliyaa wolqqan toossidosona. ³³ Golggottaa giyoosaa gakkidosona. “Golggottaa” giyoogee “Guuggiyaa Sohuwaa” giyoogaa. ³⁴ Hegan eti ciyyee walahettido woine eessaa Yesuusayyo uyanau immidosona; immiin i hegae ganxxi xeellidi, uyennan ixxiis.

³⁵ Eti masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi a kaqqidoogaappe guyyiyan, a afalaa shaakkidi, saamaa yeg-gidi ekkidosona. ³⁶ Hegaappe guyyiyan, a naaganau hegan utti bayidosona. ³⁷ Qassi, “Hagee Aihudatu Kawuwaa Yesuusa” yaagidi mootiyo xifatiyaa a huuphessaara wottidosona. ³⁸ Yesuusaara he wode naa77u panggata issuwaa appe ushachcha baggaara, qassi issuwaa appe haddirssa baggaara, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqidosona.

³⁹ Ogiyaara aadhdhiya asai Yesuusa karidi, ba huuphiyaa qaattiiddi cayiis. ⁴⁰ “Beeta Maqidasiyaa qolada heezza gallassa gidon keexxiyaagoo, ne huuphiyaa ashsha; neeni Xoossaa Na7a gidikko, ane masqqaliyaa bollappe wodhdha” yaagiis.

⁴¹ Hegaadankka, qeese halaqati higgiiyaa tamaris-siyaageetuuranne cimatuura issippe Yesuusa bolli qilliicciiddi, hagaadan yaagidosona; ⁴² “Harata ashshiis;

shin bana ashshanau danddayenna. I Israa7eela kawo; ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho; nuunikka qassi a ammanana. ⁴³ Xoossan i ammanettes; Xoossai a ashshana koyikko ane ashsho; aissi giikko, i bana, 'Taani Xoossaa Na7aa' gees" yaagidosona.

⁴⁴ Qassi harai atto, aara masqqaliyaa bolli misi-mariyan xishettidi kaqettida panggatikka hegaadan giidi, a bolli qilliiccidosona.

Yesuusi Haiqqiis

(Marqqoosa 15:33-41; Luqaasa 23:44-49; Yohaannisa 19:28-30)

⁴⁵ Usuppun saateppe doommidi, uddufun saate gakkanaashin, biitta ubbai xumiis. ⁴⁶ Uddufun saate gidiyo heeran Yesuusi ba qaalaa xoqqu oottidi, "Elo-hee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?" yaagiis. Hegaa giyoogee, "Ta Xoossau, ta Xoossau, tana aissi aggadii?" giyoogaa.

⁴⁷ Hegan eqqida asaappe issoi heгаа siyidi, "Ha bitanee Eelaasa xeesees" yaagiis. ⁴⁸ Sohuwaara etappe issoi woxxidi, gombbilla mala ispponjiiyaa ekkidi, caala woine eessaa kunttiis; heгаа shombboqo gatimaa xeeran wottidi, ushshanau a doonaakko shiishshiis.

⁴⁹ SHin hankkooti, "Nangga, Eelaasi a ashshanau yaanaakkonne be7oos" yaagidosona. ⁵⁰ Yesuusi naa77anttuwaa ba qaalaa xoqqu ootti waassidi, haiqqi bayiis.

⁵¹ Akeekite; Beeta Maqidasiyan kaqettida magalashoi qommoppe duge gakkanaassi, naa77u kiyidi, pooshetti wodhdhiis; biittai qaaxxiis. Qassi zaallaikka phalqquetiis; ⁵² duufoti dooyettidosona. Xoossaa asatuppe daroti haiqqidaageeti, haiquwaappe denddidosona.

⁵³ Eti duufuwaappe kiyidi, Yesuusi haiquwaappe dendidoogaappe guyyiyan, geeshsha katamaa biidosona; hegan eta daro asai be7iis.

⁵⁴ Mato halaqainne aara Yesuusa naagiya wotaad-darati biittai qaaxxiyooaanne hegan hanidabaa ubbaa be7ido wode daro yayyidosona; yayyidi, "Tumu hagee Xoossaa Na7aa" yaagidosona.

⁵⁵ Hegan daro maccaasati, Galiilappe doommidi, Yesuusa maaddiiddi kaallidaageeti, haahuwan eqqidi xeelloosona. ⁵⁶ Eta gidдон Magddala giyo katamaappe yiida Mairaama, Yaaqoobanne Yooseefa aayiyaa Mairaamanne Zabddiyoosa naatu aayiyaa de7oosona.

Yesuusi Moogettiis

(Marqqoosa 15:42-47; Luqaasa 23:50-56; Yohaannisa 19:38-42)

⁵⁷ Sa7ai omariyo wode, Yooseefa giyo issi dure bitanee, Armmaatiyaasa katamaa asi yiis; i ba huuphenkka Yesuusa kaalliyaaagaa. ⁵⁸ Yooseefi PHilaaxoosakko biidi, Yesuusa ahaa ekkanaa woossiis; woosin PHilaaxoosi Yooseefayyo imettana mala azaziis. ⁵⁹ Yesuusa ahaa ekkidi, geeshsha moogo afalan xaaxiis. ⁶⁰ Xaaxidi baayyo moogettanau shuchchaa woocido ooratta gonggoluwaa gidдон a ahaa wottiis; qassi he gonggoluwaa doonan gita shuchchaa gondorssi wottidi, aggi bayidi biis. ⁶¹ Magddala katamaappe yiida Maira-

manne hinkko Mairaama hegan gonggoluwaaakko sim-midi uttidosona.

⁶² Sambbataassi giigettiyo gallasaappe wonttetta gallassi, qeese halaqatinne Parisaaweti PHilaaxoosaara gaittidi, hagaadan yaagidosona; ⁶³ "Godau, he worddoi paxa de7iyo wode, 'Taani heezzu gallasappe guyyiyan, haiquwaappe denddana' yaagidoogaa nuuni hassayida. ⁶⁴ Hegaa gishshau, a moogido gonggoluwaa heezzu gallassa gakkanaassi, mintti naagana mala azazarkkii; hegee xayikko erissiyo ashkkarati biidi, a ahaa wuuqqidi asaayyo, 'Haiquwaappe denddiis' yaagana; yaagin naa77antto worddoi kase wordduwaappe ubba yaa palattana" yaagidosona.

⁶⁵ PHilaaxoosi eta, "Intteyyo naagiyaageeti de7oosona; biidi intte danddayiyoogaa keenaa naagisite" yaagiis.

⁶⁶ Yaagin eti biidi, shuchchaa bolli maatafaa attamidi, qassi naagiyaagaa yaani wottidi, Yesuusa moogido gonggoluwaa naagissidosona.

Yesuusi Haiquwaappe Denddiis

(Marqqoosa 16:1-10; Luqaasa 24:1-12; Yohaannisa 20:1-10)

28

Sambbatai aadhdhin Woggaa gallassi sa7ai wonttishin, Magddala giyo katamaappe yiida Mairaamanne hinkko Mairaama Yesuusi moogettido gonggoluwaa be7anau biidosona. ² Godaa kiitanchchai saluwaappe wodhdhido gishshau, biittai daro qaaxxiis; he kiitanchchai yiidi, shuchchaa gondorssi olidi, a bolli kiyi uttiis. ³ A merai wolqqantta milatees; a maayoikka shachchaadan bootta. ⁴ Naagiyaageeti kiitanchchau yashshaa kokkoridi, haiqqida asadan hanidosona.

⁵ Kiitanchchai maccaasata hagaadan yaagiis; "Yayyoppite; aissi giikko, masqqaliyaa bolli misimariyan xishidi kaqqido Yesuusa intte koyiyoogaa taani erais.

⁶ I hagan baawa; aissi giikko, i ba giidoogaadankka haiquwaappe denddiichchiis; haa yiidi, i zin77idosaa be7ite. ⁷ Intte ha77i eesuwan biidi, Yesuusi erissiyo ashkkaratuyyo, 'Yesuusi haiquwaappe denddiichchiis. Qassi i intteppe kasetidi, Galiilaa bees; intte a yaani be7ana' yaagidi odite. Be7ite, taani intteyyo odaas" yaagiis.

⁸ Eti yayyiiddinne qassi daro ufaittiiddi, Yesuusi moogettido gonggoluwaa matappe eesuwan aggidi, erissiyo ashkkaratukko odanau woxxidosona.

⁹ Sohuwaara Yesuusi etaara gaittinne eta, "Saro de7eetii" yaagi aggiis; eti akko shiiqidi, a tohuwaa oiqqidi, ayyo goinnidosona. ¹⁰ Yesuusi he wode eta, "Yayyoppite; ta ishantti Galiilaa baana mala, biidi etau yootite; eti tana yaani be7ana" yaagiis.

¹¹ He maccaasati biishin, gonggoluwaa naagiya wotaaddaratuppe amaridaageeti katamaa biidi, hanidabaa ubbaa qeese halaqatuyyo odidosona. ¹² Qeese halaqati cimatuura issippe shiiqi zorettidi, wotaaddaratuyyo daro miishshaa immidi, ¹³ "Nuuni xiskki-daashin erissiyo ashkkarati qammi yiidi, a ahaa wuuqqidosona' yaagite; ¹⁴ ha yohuwaa deriyaa haariyaagee siyikko, nuuni ayyo yooti maizzana; qassi

inttena aibinne hirgissennaadan oottana” yaagidosona.

¹⁵ Wotaaddarati miishshaa ekkidi, banttau odioogaadan oottidosona. Ha yohoi Aihudatu matan hachchi gakkanaashinkka, odettiiddi de7ees.

Yesuusi Ba Erissiyo Ashkkaratuyyo Beettiis

(Marqqoosa 16:14-18; Luqaasa 24:36-49; Yohaannisa 20:19-23; Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa 1:6-8; Koiro Qoronttoosa 15:3-8)

¹⁶ SHin tammanne isiini erissiyo ashkkarati Yesuusi banttana biite giido Galiila Deriyaa biidosona. ¹⁷ Biidi a

be7ido wode ayyo goinnidosona; shin etappe issooti issooti siridosona.

¹⁸ Yesuusi etakko shiiqidi, eta hagaadan yaagiis; “Maata ubbai saluwaaninne sa7an taayyo imettiis.

¹⁹ Hegaa gishshau, intte biidi, asa ubbaa tana kaalliyaageeta oottite; Aawaa sunttan, Na7aa sunttaaninne Geeshsha Ayyaanaa sunttan eta xammaqite.

²⁰ Taani inttena azazidobaa ubbaa eti naagana mala, eta tamarissite; taani wodiya wurssettai gakkanaas-sikka ubba wode inttenaara de7iyooogaa akeekite” yaagiis.

Marqqoosa

Gidduwaa Erissuwaa

Marqqoosa Wonggelee koiro dendiiddikka, "Hagee Xoossaa Na7aa Yesus Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalau doomettaa" giiddi doommees. Ha wonggeliiyaa mishiraachchuwaa gidдон Yesuusi oosuwaasanne maataasa gididi shiiqiis. A maatai a timirttiyan, xalahiyaa citaa bolli ayyo de7iya wolqqaaninne nagaraa atto giyoogan beettiis. Yesuusi, "Asaa nagaraa ailletettaappe kessanau taani ta de7uwaa aattada immanau yiida Asaa Na7aa" yaagidi i ba huuphen haasayiiis.

Marqqoosi Yesuusa taariikiyaa sitta ogiyaaninne wolqqai kumido ogiyan odiis. I bairayidi odidoogee Yesuusa qaalaanne timirttiyaa gidennan i oottido ooratta oosota. Xammaqiya Yohaannisa taariikiyaa, Yesuusa xinqqatiyaanne paaciyaa qanttan erissi simmidi, Yesuusa tamarissuwaanne patuwaa aassidi odees. Takkiiddi takkiiddi Yesuusa kaalliyaaageeti Yesuusa loittidi eri eridi biidosona. Yesuusa ixxiyaageetikka ixuwaa gujji gujjidi biidosona. Wurssetta miraafeti Yesuusa de7uwan wurssetta saaminttaa gidдон polettida oosota, hegeetikka a kaqettaabanne a dendduwaabaa odiyaageeta.

Wonggeliiyaa mishiraachchuwaa wurssettan haphaa gidдон beettiya naa77u kifileti issi issi birshshettatu xalaalan de7iyaageeta.

Xammaqiya Yohaannisa Awaajuwaa

(Maatiyoosa 3:1-12; Luqaasa 3:1-18; Yohaannisa 1:19-28)

1 Xoossaa Na7aa Yesus Kiristtoosa wonggeliiyaa mishiraachchuwaa doomettaa. ² Hananabaa yootiya Isiyaasi xaafido maxaafan Xoossai, "Be7a, ta kiittiyooqaa taani neeppe sinttau yeddana. I neeyyo ogiyaa kessana. ³ Issoi bazzon ba qaalaa xoqqu oottidi, 'Godaa ogiyaa giigissite. I hemettana loossuwaakka ayyo sitti oottite' giis" yaagees.

⁴ Xammaqiya Yohaannisi asaa xammaqiiddinne, "Intte nagaraappe simmidi xammaqettite; Xoossai intte nagaraa atto gaana" yaagidi qaalaa yootiiddi bazzon kiya wodhdhiis. ⁵ Yihudaa biittan de7iya asai ubbainne Yerusalaame katamaa asai ubbai Yohaannisakko yees. Yiidi ba nagaraa paaxin, Yohaannisi he asaa Yorddaanoosa SHaafan xammaqees.

⁶ Yohaannisi gaameelaa ikisiyan daddido afalaa maayidi, ba xeessan dafuwaa gixxees; qassi booliyaanne degeeraa eessaa mees. ⁷ Yohaannisi qaalaa yootiiddi, "Taappe guyyeera daro minniyaagee yees; harai atto, hokkada a caammaa dafuwaa birshshanaukka taayyo bessenna. ⁸ Taani inttena haattan xammaqais; shin i inttena Geeshsha Ayyaanan xammaqana" yaagees.

Yesuusi Xammaqettidoogaanne Paacettidoogaa

(Maatiyoosa 3:13-17; 4:1-11; Luqaasa 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Yesuusi he wode Galiila biittan de7iya Naazireete katamaappe yin, Yohaannisi Yorddaanoosa SHaafan a xammaqiis. ¹⁰ Yesuusi haattaappe kiyosaara saloi dooyettishiininne Geeshsha Ayyaanai ba bolli haraphphedan wodhdhishin be7iis. ¹¹ Qassi saluwaappe, "Taani siiqiyo ta Na7ai nena; tana nebai ufaissees" yaagiya qalalai yiis.

¹² Sohuwaarakka Geeshsha Ayyaanai bazzo a yeddiis. ¹³ Yesuusi bazzon bana Seexaanai paaccishin, oitamu gallassa gattiis; do7aarakka de7iis; kiitanchchatikka yiidii, ayyo oottidosona.

Yesuusi Moliyaa Oiqqiya Oiddu Asata Xeesiis

(Maatiyoosa 4:12-22; Luqaasa 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Yohaannisi qashettiichchidoogaappe guyyiyan, Yesuusi Xoossaa kawotettaa wonggeliiyaa mishiraachchuwaa yootiiddi, Galiila biitti biis; ¹⁵ biidi, "Wodee gakkiiis; Xoossaa kawotettaikka matattiis. Intte nagaraappe simmidi, wonggeliiyaa mishiraachchuwaa ammanite" yaagiis.

¹⁶ Yesuusi Galiila Abbaa lanqqiyaara aadhdiiddi, moliyaa oiqqiyaageeta, Simoonanne a ishaa Inddiraasa, bantta gitiyaa abban yeggiyaageeta be7iis.

¹⁷ Be7idi eta, "Tana kaallite; taani inttena asa oiqqiyoogaa tamarissana" yaagiis. ¹⁸ Yaagin eti sohuwaarakka bantta gitiyaa yeggi bayidi, Yesuusa kaallidosona.

¹⁹ Yesuusi guuttaa sinttauikko biidi, Zabddiyoosa naata naa77u ishannta, Yaaqoobanne Yohaannisa wolwolo gidдон bantta gitiyaa giigissiyaageeta be7iis. ²⁰ I

be7osaarakka eta xeesin, bantta aawaa, Zabddiyoosa, a oosanchchaturu wolwolo giddon yeggi bayidi, Yesu-usa kaallidi biidosona.

Tuna Ayyaanai Oiqqido Bitanee Paxiis (Luqaasa 4:31-37)

²¹ Eti Qifirinaahooma giyo katamaa gelidosona; Yesu-usi Sambbata gallassi sohuwaara Aihuda woosa keettaa gelidi, tamarissuwaa doommi aggiis. ²² Baayyo alaafetetta de7iyo asadan, asaa i tamarissiy-oogaappe attin, higgiiyaa tamarissiyaageetudan tamarissenna gishshau, asai a timirttiyan garamettiis.

²³ He wode iita ayyaanai de7iyo issi bitanee Aihuda woosa keettaa gelosaarakka ba qaala xoxqu oottidi, ²⁴ "Naazireeta Yesuusaa, neeni nuuppe ai koyai? Nuna xaissanau yaadii? Neeni oonakko erais; neeni Xoossaa geeshshaa gidikkii!" yaagiis.

²⁵ Yesuusi he iita ayyaanaa, "Haizza; bitaniyaappe kiya" yaagidi azaziis.

²⁶ Iita ayyaanai bitaniyaa daferettinne, wolqqappe waasissidi, appe kiya aggiis. ²⁷ Asai ubbai garamettidi, "Hagee aibee? Ha bitanee ba alaafetettan harai atto, iita ayyaanata azazes; etikka qassi ayyo azazet-toosona; hagee aiba ooratta timirttee?" yaagidi, ba giddon issoi issuwaa oichchiis.

²⁸ Yesuusabai sohuwaara Galiila biittan de7iyo heera ubbaa gakki aggiis.

Yesuusi Daro Hargganchchata Pattiis (Maatiyoosa 8:14-17; Luqaasa 4:38-41)

²⁹ Yesuusi Aihuda woosa keettaappe kiyosaara, Yaaqoobaaranne Yohaannisaara Simoona soonne Indiraasa soo bi aggiis. ³⁰ Simoona bollotiyaa qoxonne misho harggada zin77idaaribaa i yaa gakkosaarakka ayyo odi aggidosona. ³¹ I ikko shiiqidi, i kushiyaa oiqqidi, o dentti essiis; qoxoinne mishoi o aggin, a etayyo oottaasu.

³² Harggida asa ubbaanne xalaheti oiqqido asa ubbaa omarssi awai wullidoogaappe guyyiyan, akko ehiidosona. ³³ Kataman de7iyo asai ubbai he kare shiiqiis. ³⁴ Yesuusi dumma dumma harggiyan oiqettida daro asaa pattidi, daro xalahetakka kessiis. Kiristtoosa i gidiiyoogaa xalaheti erido gishshau, eta haasayis-sennan diggiis.

Yesuusi Galiilan Tamarissiiis (Luqaasa 4:42-44)

³⁵ Yesuusi maallado wonttimaattan dendididi, sooppe kiyidi, asi bannasaa biis; biidi yan Xoossaa woossiis.

³⁶ Simooninne aara de7iyoageeti a koyiiddi biidosona.

³⁷ Eti a demmidi, "Asai ubbai nena koyees" yaagiis.

³⁸ Yaagin Yesuusi qassi eta, "Hegaa heeran de7iyo hara katamata hinddite; taani hegankka qaala yootanau bessees; aissi giikko, taani yiidoogee hegaassa" yaagiis. ³⁹ Yaagidi Aihuda woosa keettatun qaala yootiidinne xalaheta kessiiddi, Galiila biitta ubbaa yuuyiis.

Yesuusi Inchchirichchai Oiqqido Bitaniyaa Pattiis (Maatiyoosa 8:1-4; Luqaasa 5:12-17)

⁴⁰ Inchchirichchai oiqqido issi bitanee Yesuusakko yiididi, a sinttan gulbbatidi, "Neeni koyikko, tana pattanau danddayaasa" yaagidi woossiis.

⁴¹ Yesuusi ayyo qarettiis; ba kushiyaa yeddidi, a bochchidi, "Taani koyais; paxa!" yaagiis. ⁴² Sohuwaarakka inchchirichchai bitaniyaa yeddi aggin, bitanee paxi aggiis. ⁴³ Yesuusi wolqqappe godatidi, sohuwaara a kessi yeddiis. ⁴⁴ Yesuusi a, "Nena era! Hagaa ooyyoonne yootoppa; shin baada ne bollaa qeesiyaa besa; qassi neeni ha77i geeshsha gididoogaa asaa erisanau, Muusee azazido yarshshuwaa yarshsha" yaagiis.

⁴⁵ SHin bitanee biidi, yohuwaa ubbasan asa ubbau oduwaanne laalettaa doommiis; hega gishshau, Yesuusi qoncciyaa kiyidi, katama gelanau danddayibeenna; shin asi bannasan gaxan de7iis; qassi asai ubbaaappe akko yees.

Yesuusi Bollai Silido Bitaniyaa Pattiis (Maatiyoosa 9:1-8; Luqaasa 5:17-26)

2 Amarida gallassaappe guyyiyan, "Yesuusi Qifirinaahooma guyye simmidi, son de7ees" giyo odoi siyettiis. ² Keetta ekkennan ixxin, harai atto, kareekka un77ana gakkanaassi daro asai shiiqiis; shiiqin Yesuusi qaala asau yootees. ³ Oiddu asati bollai silido issi bitaniyaa tookkidi, akko ehiidosona. ⁴ Asai darido gishshau, bitaniyaa Yesuusakko efaanau etayyo danddayettannan ixxin, Yesuusi de7iyo ginaara keettaa qaaridi, kaaraa lukkidosona; he lukkidosaara bitaniyaa i zin77ido halaara duge yeddidi, Yesuusa sinttan wottidosona. ⁵ Yesuusi eta ammanuwaa be7idi, he bollai silido bitaniyaa, "Ta na7au, ne nagarai atto geetettiis" yaagiis.

⁶ Yaagin higgiiyaa tamarissiyaageetuppe he sohuwan uttida issooti issooti bantta wozanan, ⁷ "Laa ha bitanee hagaa mala itabaa Xoossaa bolli aissi haasayii? Xoossaa xalaalappe attin, harai ooni nagara atto gaanau danddayii?" yaagidi qoppidosona.

⁸ Eti bantta wozanan hegaadan qoppidoogaa Yesuusi sohuwaara ba ayyaanan eridi, eta hegaadan yaagiis; "Intte intte wozanan aissi hegaadan qoppeetii?" ⁹ Bollai silido bitaniyaa, 'Ne nagarai atto geetettiis' giyoogee mateeyye? Woi, 'Dendda eqqada ne halaa tookkada hemetta' giyoogee matee? ¹⁰ SHin taayyo, Asa Na7aayyo, sa7aa bollan nagara atto gaanau alaafetetta de7iyoogaa taani inttena erissana" yaagidi he bollai silido bitaniyaa, ¹¹ "Nena gais; dendda eqqa; yaatada ne halaa tookkada ne soo ba" yaagiis.

¹² Bitanee sohuwaara denddi eqqidi, ba halaa tookkidi, asai ubbai xeellishin biis; bin asai ubbai garamettidi, "Nuuni hagaa malabaa mulekka be7i erokko" yaagidi Xoossaa galatiis.

Yesuusi Leewa Xeesiis

(Maatiyoosa 9:9-13; Luqaasa 5:27-32)

¹³ Yesuusi naa77anttuwaa Galiila Abbaa dooni biis; asai ubbai akko yiidaagaa tamarissiiis. ¹⁴ Hegaara aadhdhiiddi, Ippiiyoosa na7aa Leewa, giyoogee giiraa gi-iriyoosan uttidaagaa demmidi, "Tana kaalla" yaagiis. Yaagin Leewi dendi eqqidi, a kaalliis.

¹⁵ Yesuusi qumaa maanau Leewi son uttidaashin, giiraa ekkiya daro asainne nagaranchchati aaranne i erissiyi ashkkaratuura issippe uttidosa. Aissi giikko, a kaalliyageetu gidon hegetu mala asati dari-dosona. ¹⁶ Higgiyaa tamarissiya issi issi Parisaaweti Yesuusi nagaranchchaturanne giiraa ekkiyaageetuura qumaa miishin be7idi, "I aissi nagaranchchaturanne giiraa ekkiyaageetuura qumaa mii?" yaagidi, erissiyi ashkkarata oichchidosona.

¹⁷ Yesuusi eti giyoogaa siyidi, "Hargganchchatuppe attin, payyatuyo aakime koshshenna; taani nagaranchchata xeesanau yiidoogaappe attin, xillota xeesanau yabeikke" yaagidi etayyo zaariis.

Xoomaabaa Eranau SHiiqida Oishaa

(Maatiyoosa 9:14-17; Luqaasa 5:33-39)

¹⁸ Xammaqiya Yohaannisi erissiyi ashkkaratinne Parisaaweti xoomoosona; amarida asati Yesuusakko yiidi, "Yohaannisi erissiyi ashkkaratinne Parisaaweti erissiyi ashkkarati xoomoosona; shin neeni erissiyi ashkkarati aissi xoomokkonaa?" yaagidosona.

¹⁹ Yesuusi eta hagaadan yaagiis; "Bullachchaa yiida asati machchiyo ekkiyaagee banttanaara de7ishin, xoomanau danddayiyoona? Machchiyo ekkiyaagee etaara de7ishin, xoomanau danddayokkona. ²⁰ SHin machchiyo ekkiyaagaa eta matappe efaana wodee yaana; eti he wode xoomana.

²¹ "Ceega maayo bolli ooratta woto wotti sikkiya asi baawa; wotti sikkikko, ooratta wotoi ceega maayuwaa peererettana; peerettaikka kaseegaappe darana.

²² Qassi ho77o woine eessa ceega ogoron naaqqiya asi baawa; shin naaqqikko, he woiniyaa eessai ogoruwaa daakkana; baukka gukkana; ogoroikka moorettana; shin ho77o woine eessaa ooratta ogoron naaqqeetes" yaagiis.

Sambbataabaa Eranau SHiiqida Oishaa

(Maatiyoosa 12:1-8; Luqaasa 6:1-5)

²³ Yesuusi issi Sambbata gallassi tiya bangгаа gid-doora aadhdhishin, erissiyi ashkkarati aara biiddi, bangгаа tiyaappe duutettaa doommidosona.

²⁴ Parisaaweti Yesuusa, "Be7a; neeni erissiyi ashkkarati Sambbata gallassi higge gidennabaa aissi oottiyoona?" yaagidosona.

²⁵ Yesuusi eta, "Daawiti namisettidi, miyoobaa koyido wode, banaara de7iyaageetuura oottidobaa mulekka nabbabibeekketii? ²⁶ Abiyaataari qeese ubbatu halaqa gidido wode, Daawiti Xoossaa keettaa gelidi, qesetu xalaalai maanaappe attin, ooninne maanau higge gi-

dennaagaa Godaa sinttan wottido oittaa miidi, banaara de7iyaageetuuyookka immiis" yaagiis.

²⁷ Qassikka Yesuusi eta, "Sambbatai asau meretti-doogaappe attin, asi Sambbatau meretti-beenna.

²⁸ Hegaa gishshau, taani, Asa Na7ai, harai atto, Sambbataukka Goda" yaagiis.

Kushee Silido Bitaniyaa

(Maatiyoosa 12:9-14; Luqaasa 6:6-11)

3 Yesuusi Aihuda woosa keettaa naa77anttuwaa geliis; hegan kushee silido issi bitanee de7ees.

² Issi issi asai Yesuusa mootanau koyidi, kushee silido bitaniyaa Sambbatan i pattiyaakko be7anau mintti naagees. ³ Yesuusi he kushee silido bitaniyaa, "Dendda eqqada sinttau haa ya" yaagiis. ⁴ Hegaappe guyyiyan asaa, "Sambbatan lo77obaa oottiyoogee wogeeyye iitabaa oottiyoogee wogee? Asa shemppo ashshiyooogee wogeeyye woriyoogee wogee?" yaagidi oichchis.

SHin asai co77u giis. ⁵ Yesuusi hanqqettidi, eta yushshi aatti xeellidi, eti yootin siyennaageeta gidiyi gishshau, etau keehi qarettiis; he bitaniyaa, "Ne kushiyaa piddi ootta" yaagiis; bitanee piddi oottin, a kushee paxi aggiis. ⁶ Parisaaweti Aihuda woosa keettaappe kare kiyidi, Yesuusa waati woranaakko maqetanau, Heeroodisa baggatuura sohuwaara issisaa shi-iqidosona.

Asai Abbaa Lanqqen Yesuusakko SHiiqiis

⁷ Yesuusi ba erissiyi ashkkaratuura Galiila Abbaa biis; Galiilappenne Yihudaappe yiida daro asai a kaalliis.

⁸ Qassikka daro asai Yerusalaameppe, Eedomiyaasappe, Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggappe, Xiiroosa katamaappenne Sidoona katamaappe Yesuusi oottidobaa siyidi, Yesuusakko yiis. ⁹ Yesuusi daro asai bana un77enna mala, ba erissiyi ashkkarati wolwoluwaa baayyo takkissana mala azaziis. ¹⁰ Daro asaa i pattido gishshau, harggiya asai ubbai a bochchanau sugerettes. ¹¹ Iita ayyaanai de7iyo asatikka a be7ido wode ubban a sinttan gufannidi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Neni Xoossaa Na7aa gidikkii!" yaagoosona.

¹² Yesuusi he iita ayyaanati babaa asau yootidi, bana qoncciyaa kessenna mala, eta minttidi azaziis.

Yesuusi Tammanne Naa77u Erissiyi Ashkkarata Dooriis

(Maatiyoosa 10:1-4; Luqaasa 6:12-16)

¹³ Yesuusi deriyaa bolli kiyidi, ba koyido asata baakko xeesiis; xeesidoogeeti akko biidosona. ¹⁴ Eti banaara de7ana malanne qaalaa yootanau eta kiittana mala, xalaheta kessanaukka etayyo maatai de7ana mala, tammanne naa77u asata dooriis.

¹⁶ I doorido tammanne naa77ati hageeta: PHe-xiroosa yaagidi sunttido Simoona, ¹⁷ Bo7anerggeesa yaagidi sunttidoogeeta, Zabddiyoosa naata Yaaqoobanne Yaaqooba ishaa Yohaannisa. "Bo7anerggeesa" giyoogee "Dadaa milatiya asata" giyoogaa.

¹⁸ Inddiraasanne Piliphphoosa, Barttalamoosanne Maatiyoosa, Toomaasanne Ilppiyoosa na7aa Yaaqooba, Taaddiyoosanne ba biittau mishettiya Simoona, ¹⁹ Yesuusa aatti immida Yihudaa Asqqoroota.

Yesuusanne Bi7eeli-Zeebula

(Maatiyoosa 12:22-32; Luqaasa 11:14-23; 12:10)

²⁰ Yesuusi soo biis; naa77anttuwaakka qassi daro asai shiiqin, inne erissiyo ashkkarati harai atto, qumaa maanaukka danddayibookkona; ²¹ asai a, “Gooyees” giyo gishshau, a dabboti hegaa siyidi, a ekkana biidosona.

²² Higgiyaa tamarissiya issi issi asati Yerusalaameppe yiidi, “A bolli Bi7eeli-Zeebuli de7ees” yaagidosona; qassi harati, “Xalahetu halaqai baayyo wolqaa immin, xalaheta kessee” yaagidi haasayidosona.

²³ Yesuusi asaa baakko xeesidi, leemisuwaa yootiiddi, “Seexaanai Seexaanaa waati kessanau danddayii?” ²⁴ Issi kawotetta ba gidдон shaahettikko, he kawotetta eqqana danddayenna; ²⁵ qassi issi keetta asaikka ba gidдон shaahettikko, he keetta asaikka eqqanau danddayenna. ²⁶ Qassi Seexaanai banaara ooyettidi shaahettikko, xayanaappe attin, de7ana danddayenna.

²⁷ “SHin wolqqaama asa kasetidi qachchennan de7iiddi, a keettaa gelidi, a miishshaa bonqqanau danddayiya asi baawa; qachchidoogaappe guyyiyan, a keettaa bonqqana danddayees.

²⁸ “Taani intteyyo tumaa gais; Xoossai asa naatuyyo nagara ubbaanne eti cayiyo cashsha ubbaa atto gaana; ²⁹ shin Geeshsha Ayyaanaa bolli iitabaa haasayiya ooyoonne merinau nagara gidanaappe attin, Xoossai mulekka atto geenna” yaagiis. ³⁰ Yesuusi hegaa giidoogee, issi issi asati, “A bolli iita ayyaanai de7ees” yaagido gishshaassa.

Yesuusa Aayyiyoonne Ishantta

(Maatiyoosa 12:46-50; Luqaasa 8:19-21)

³¹ A aayyiyaanne a ishantti yiidi, karen eqqidi, akko asa kiittidi, a xeesissidosona. ³² Daro asai a matan uttiis; he kiittidoogee a, “Be7a; ne aayyiyaanne ne ishantti karen eqqidi, nenaara gaittanau koyoosona” yaagiis.

³³ Yaagin Yesuusi zaaridi, “Ta aayyiya oonee? Qassi ta ishantti oonee?” yaagiis. ³⁴ Ba matan uttida asaa yushshi aatti xeellidi, “Be7ite; ta aayyiyaanne ta ishantti hageetihona. ³⁵ Xoossai koyiyoobaa oottiyai ubbai ta isha, ta michchonne ta aayo” yaagiis.

Zerettaa Zeriyagaa Leemisuwaa

(Maatiyoosa 13:1-9; Luqaasa 8:4-8)

4 Yesuusi naa77anttuwaa Galiila Abbaa lanqqiyan tamarissuwaa doommiis; keehi daro asai ba lanqqiyan yuuyi aadhdhidi shiiqettin, abban de7iya wolwolo giddo gelidi, aani uttiis; qassi he asai ubbai abbaa lanqqiyan de7ees. ² I eta darobaa leemisuwan tamarissiiis. Tamarissiiiddi hagaadan yaagiis,

³ “Siyite; issi bitanee zerettaa zeranau kiyiis. ⁴ I zerishin, issi issi zerettaa ogiyaa doonan wodhdhiis; wodhdhidaagaa kafoi yiidi miis. ⁵ Issi issi zerettaa guutta biittai de7iyo shuchchaa ancuwaa bolli wodhdhiis; daro biittai baina gishshau, he zerettaa sohuwaara mokkiis. ⁶ Awai kiyido wode shullis; adussa xaphuwaa yeddiibeenna gishshau, meli bayiis. ⁷ Issi issi zerettaa aguntta gidдон wodhdhiis; wodhdhidi morkkidaagaa aguntta diccidi cuullin, aifennan attiis. ⁸ Issi issi zerettaa aradda biittan wodhdhidi mokkiis; diccidi issoi hastamaa, issoi usuppun tammaa aifin, issoi xeetaa aifiis” yaagiis. ⁹ Yaagidi, “Siyana haitti de7iyo urai siyo” yaagiis.

Yesuusi Leemisuwan Odido Gaasota

(Maatiyoosa 13:10-17; Luqaasa 8:9-10)

¹⁰ Yesuusi yootidoogaa siyida hara asatinne tammanne naa77u erissiyo ashkkarati Yesuusi barkka de7ishin, akko shiiqidi, he leemisuwaa birshshettaa a oichchidosona. ¹¹ Oichchin Yesuusi etassi hagaadan yaagiis; “Inttessi Xoossaa kawotettaa xuura yohuwaa erai imettiis; shin harati kawotettaappe kareera de7iyaageeti, xeeluwaa xeellidi be7enna mala, qassi sissaa siyidikka akeekenna mala, eti naa77anttuwaa Xoossaakko simmin, i eta nagaraa atto geenna mala, etayyo ubbaba leemisuwan odettiis” yaagiis.

Zeriyagaa Leemisuwaa Birshshettaa

(Maatiyoosa 13:18-23; Luqaasa 8:11-15)

¹³ Yesuusi eta, “Ha leemisuwaa ereketti? Yaatin, leemiso ubbaa waati eruuteeti?” ¹⁴ Zeriyagee Xoossaa qaalaa zerees. ¹⁵ Qaalai zerettiyo ogiyaa doonan de7iyaageeti hageeta; eti qaalaa siyiyo wode, Seexaanai sohuwaarakka yiidi, eta wozanan zerettida qaalaa efirggees. ¹⁶ Hegaadankka qassi shuchchaa anccoi de7iyo biittan zerettidaageeti hageeta; eti qaalaa siyidi, sohuwaara ufaissan ekkoosona. ¹⁷ Eti ha77issau de7iyoogaappe attin, etau mino xaphoi baawa; guyyeppe qaalaa gaasuwan waayee woi yedetai yiyo wode, eti sohuwaara xubetti aggoosona. ¹⁸ Qassi aguntta gidдон zerettidaageeti hageeta; eti qaalaa siyiyaageeta. ¹⁹ SHin ha sa7aa de7uwau hirggiyoogee duretettaa siiqiyoogeenne harabaa amottiyoogee eta wozanan gelidi, qaalaa cuullees; cuullin aifennan atti aggees. ²⁰ SHin aradda biittan zerettidaageeti qaalaa siyidi ekkiaageeta; issoi hastamaa, issoi usuppun tammaa aifin, issoi xeetaa aifiis” yaagiis.

Geeman De7iya Xomppiyya

(Luqaasa 8:16-18)

²¹ Yesuusi gujjidi, “Xomppe ehiidi, kereppe woi arssappe garssaara wottiya asi de7ii? Xoqqan wottenneeyye? ²² Aissi giikko, qosidobai ubbai qoncciyaa kiyana; qassi genttidobai ubbaikka beettennan atten-na. ²³ Siyanau haitti de7iyo urai de7ikko siyo” yaagiis.

²⁴ Qassikka eta, “Intte siyiyoogaa ezgidi siyite; Xoossai intte makkido qun77an intteyyo makkana. I intteyyo darissidi immana; aissi giikko, issibai de7iyo

urau gujji immana; bannaagaappe harai atto, au de7iya he guuttiyookka ekkirggana” yaagiis.

Dicciya Zerettaa Leemisuwaa

²⁶ Yesuusi qassikka yaagiis; “Xoossaa kawotettaa ba gaden katta zeriya asa mala. ²⁷ He bitanee qammi xiskkees; maallado denddees; i ba huuphen waaniyaakkonne erennan, he zerettaa mokkeesinne diccees. ²⁸ Biittai kattaa barkka mokkeesinne aifees; koiro carshshai caarees; guyyeppe aifanau kukkumees; qassi wurssettan kumetta aifiyaa aifees. ²⁹ SHin kattai gakkiiyo wode, kattaa shiishshiyi wodee gakkido gishshau, bitanee sohuwaarakka baacaara geli aggees” yaagiis.

Sanaafici Giyo Mittee Zerettaa Leemisuwaa

(Maatiyoosa 13:31-34; Luqaasa 13:18-19)

³⁰ Yaagidi Yesuusi, “Nuuni Xoossaa kawotettaa ai milatees gaanee? Woi aibiira leemisanees? ³¹ Xoossaa kawotettaa sanaafici giyo qii mittee aifiyo milatees. He mittee aifiyo zeriyo wode, sa7an de7iya mitta aife ubbaappekka guuxxausu; ³² o zerin morkkada ataakiltte ubbaappe gitatausu; daro daashshaa daayausu. Kafoi tashiyaa kuwan bau keettaa keexxana danddayees” yaagiis.

³³ Yesuusi haggaa mala daro leemisuwan asau gelana gakkanaassi, ba qaalaayootiis. ³⁴ Asaayyo leemiso bannan yootenna; shin Yesuusi ba erissiyi ashkkaratu xalaalaa de7iyiyo wode, etayyo ubbabaa birshshidi yootees.

Yesuusi Beetaa Co77u Oottiis

(Maatiyoosa 8:23-27; Luqaasa 8:22-25)

³⁵ He gallassi sa7ai omarin, Yesuusi ba erissiyi ashkkarata, “Abbaa hefintti pinnoos” yaagiis. ³⁶ Erissiyi ashkkarati daro asaa yeggi bayidi, Yesuusi kase geli uttido wolwoluwan gelidi, Yesuusa banttanaara efiidosona; hara wolwolotikka hegan de7oosona.

³⁷ Wolqqaama gotee denddin, beetai wolwoluwaa shocin, haattai kumana gakkanaassi wolwoluwaa giddo geliis. ³⁸ He wode Yesuusi wolwoluwan guyye baggaara borkkotaa borkkotidi xiskkiis. Erissiyi ashkkarati a denttidi, “Tamaariissiyaagoo, nuuni xayiyi wode coo xeellai?” yaagidosona.

³⁹ Yaagin i beegottidi gotiyaa, “Co77u ga” giidi, abbaakka, “Woppu ga” giis; goteekka co77u gin, ubbabaikka woppu giis. ⁴⁰ Yesuusi ba erissiyi ashkkarata, “Aissi haggadan yayyeetii? Intte waani ammanekketii?” yaagiis.

⁴¹ Eti daro yayyidi bantta gidдон, “Hagee laa harai atto, goteenne abbaa azazettiyoogee oonee?” yaagidosona.

Yesuusi Tuna Ayyaanai Oiqqido Bitaniyaa Pattiis

(Maatiyoosa 8:28-34; Luqaasa 8:26-39)

5 Eti abbaappe hefintti pinnidi, Gerggesenoona giyo biitti gakkidosona. ² Asa moogiyo gong-

goluwaappe iita ayyaanai de7iyi issi bitanee kiyidi, Yesuusi wolwoluwaappe kiyido wode, Yesuusaara gaittiis; ³ bitanee he gonggoluwana aqidi pe7idi, yan de7ees; a ooninne naa77anttuwaa harai atto, sanssalatan qachchanaukka danddayibeenna. ⁴ Aissi giikko, i darotoo huqqunnaaninne sanssalatan qashettidi de7ees; shin sanssalataa duuterettees; huqqunnaakka mentterettees; a xoonanau danddayidai ooninne baawa. ⁵ I ubba wode gallassinne qammi, he gonggoluwaa giddooninne dere bolli waassees; ba bollaakka shuchchan gaarees.

⁶ Yesuusa haahuwan be7ido wode, woxxidi ayyo goinniis. ⁷ He bitanee ba qaalaayootiis, “Ubbappe Bolla Xoossaa Na7au Yesuusa, nenanne tana aibee gattiyai? Tana qaxxayenna mala, taani nena Xoossaa sunttan woossais” yaagiis. ⁸ I heggaa aissi gidde giikko, Yesuusi a, “Laa ha iita ayyaanau, ha bitaniyaappe kiya” yaagidoogaassa.

⁹ Yesuusi a, “Ne sunttai oonee?” yaagidi oichchiis. Oichchin i, “Nuuni daro gididi gishshau, ta sunttai Leegiyoona” yaagiis. ¹⁰ Yaagidi iita ayyaanata he biittaappe kessi yeddenna mala, Yesuusa minttidi woossiis.

¹¹ He deriyaa bollan daro gudunttaa wudee heemettees; ¹² iita ayyaanati Yesuusa, “Nuna hini gudunttaa wudiyaakko yeddarkkii; etan biidi geloos” yaagidi woossin, ¹³ Yesuusi, “Biite” yaagiis. Yaagin iita ayyaanati bitaniyaappe kiyidi, gudunttatun gelidosona; naa77u sha7aa gididiya gudunttaa wudee kakaa huuphiyaara jaamiiddi, abban gelidi, meetetti bayiis.

¹⁴ Gudunttaa wudiyaayaa heemmiyaageeti baqatidi, hanidabaa katamaaninne katamaappe gaxa biittan yootidosona; yootin heggaa be7anau asai yiis. ¹⁵ Asai Yesuusakko yiidi, xalaheti beni oiqqido Leegiyoona giyo bitanee ba wozanai simmin, maayuwaa maayidi, hegan uttidaagaa be7idi, ubbai yayyiis. ¹⁶ Heggaa be7ida asati xalaheti oiqqido bitanee hanidobaanne qassi gudunttaa wudiyaabaa he asaassi yootidosona. ¹⁷ Heggaa gishshau, asai bantta biittaappe Yesuusi baana mala, woosaa doommiis.

¹⁸ Yesuusi wolwoluwan gelishin, xalaheti oiqqido bitanee Yesuusaara de7ana mala, Yesuusa woossiis. ¹⁹ SHin Yesuusi ixixidi a, “Ne soo simmada, Godai neessi waanida gitabaa oottidaakkonne qassi i neessi waanida kehakko ne so asau yoota” yaagiis. ²⁰ Bitanee biidi, Tammu Katamaa giyoosan yuuyidi, Yesuusi baassi waanida gitabaa oottidaakko, yootuwaa doommiis; i yootidoogaa siyida asai ubbai garamettiis.

Yaa7iroosa Na7aanne Yesuusa Maayuwaa Bochchida Maccaasiyo

(Maatiyoosa 9:18-26; Luqaasa 8:40-56)

²¹ Yesuusi simmidi, wolwoluwan gelidi, abbaa pinnidoogaappe guyyiyan, daro asai abbaa lanqqiyan a mati yuuyi aadhdhidi shiiqiis. ²² Yaa7iroosa giyoogee, Aihuda woosa keettaa halaqatuppe issoi, Yesuusa be7ido wode akko yiidi, a tohuwan kunddiis; ²³ kunddiidi, “Ta na7iyaa haggada haiqqana hanausu; a paxada

payya de7ana mala, yaada ne kushiyaa i bolli wot-tarkkii" yaagidi Yesuusa minttidi woossiis.

²⁴ Yesuusi Yaa7iroosaara biis; biishin keehi daro asai a kaalliiddi un77iis.

²⁵ Tammanne naa77u laittaasappe doommidi, i bol-laappe suuttai goggiyo issi maccaasiyaa de7ausu.

²⁶ Daro aakimeti o aakimishinkka, a paxa kaa7ettaasu; ba miishshaa ubbaa wurssinkka iyyo haa iiti-doogaappe attin, ainne o maaddibeenna. ²⁷ He mac-caasiyaa Yesuusabaa siyada, asaa giddoora Yesu-usappe guyyeera yaada, a afalaa bochchaasu. ²⁸ Aissi giikko a, "Taani harai atto, a afalaa bochchikko paxana" yaagada qoppaasu.

²⁹ Ippe goggiya suuttai sohuwaarakka aggi bayiis; a ba waayiyaappe paxidoogaa ba bollan era aggaasu.

³⁰ Yesuusi baappe wolqqai kiyidoogaa ba huuphen eridi, sohuwaara daro asaa giddon guyye simmidi, "Ta afalaa bochchidai oonee?" yaagiis.

³¹ Erissiyo ashkkarati a, "Asai nena sugiyoogaa be7aidda, 'Tana oonee bochchidai?' yaagai?" gi-idosona.

³² Yesuusi heгаа ooni oottidaakkonne be7anau yu-ushshi aattidi xeelliis; ³³ shin mishiriyaa baayyo hanid-abaa erada, yashshaa kokkoraidda yaada Yesuusa sinttan gufannaasu; qassi tumu hanidabaa ubbaa ayyo yootaasu. ³⁴ Yootin Yesuusi o, "Ta na7ee, nena ne ammanoi pattiis; saruwan ba, ne waayiyaappenne paxa" yaagiis.

³⁵ Yesuusi biron heгаа giishin, Aihuda woosa keettaa halaqaa sooppe kiitettida asati yiidi, "Ne na7iyaa haiqqaichchaasu; simmi tamarissiyaagaa aissi daa-furssai?" yaagidosona.

³⁶ SHin Yesuusi eti giyoogaa siyidi, Aihuda woosa keettaa halaqaa, "Ammano xalaalaa ammanappe attin, yayyoppa" yaagiis. ³⁷ Yesuusi PHeexiroosappe, Yaaqoobappenne Yaaqooba ishaa Yohaannisappe harai ooninne bana kaallenna mala diggiis. ³⁸ Eti Aihuda woosa keettaa halaqaa soo gakkido wode, Yesuusi asai wozanaa bayidi yeekkiyoogaanne zilaaliyoogaa be7iis. ³⁹ Gelidi asaa, "Aissi wozanaa bayidi yeekkeetii? Na7iyaa xiskaasuppe attin, haiqqabeikku" yaagiis.

⁴⁰ Yaagin asai a bolli miicciis; shin asa ubbaa kare kessidi, na7ee aawaanne aayyiyo he banaara de7iya erissiyo ashkkaratanne ekkidi, na7iyaa de7iyooosaa geliis. ⁴¹ Yesuusi na7ee kushiyaa oiqqidi, "Xaalitaa, qu-umii" yaagiis; heгаа birshshettai, "Guutta na7ee, taani nena dendda gais" giyoogaa.

⁴² Na7iyaa sohuwaarakka dendda eqqada hemetettaasu; a tammanne naa77u laitta na7a; hegee hanioogan asai keehi daro garamettiis. ⁴³ Yesuusi heгаа eti ooyyoonne odenna mala, eta mintti azazidi, "Iyyo miyoobaa immite" yaagiis.

Yesuusa Naazireeten Ekkennan Ixxidosona

(Maatiyoosa 13:53-58; Luqaasa 4:16-30)

6 Yesuusi heгааappe kiyidi, ba biitti Naazireete kata-maa biis; erissiyo ashkkaratikka a kaallidi bi-idosona. ² Sambbata gallassi Aihuda woosa keettan

tamarissuwaa doommiis; i tamarissiyooogaa siyida daro asai garamettidi, "Hagee ha ubbabaa auppe demmidee? Ha ayyo imettida aadhdhida eratetta aiabee? Xoossai oottiyo malaataa i waatidi oottii?"

³ Hagee anaaxiyaa gidennee? Mairaami na7aa, Yaaqooba ishaa, Yoosa ishaa, Yihudaa ishaa, Simoona ishaa gidenneeyye? A michchentti nunaara hagan de7okkonaayye?" yaagidi, i giyoobaa ekkennan ixxiis.

⁴ Yesuusi he asaassi, "Hananabaa yootiyaagee ba bi-ittan, ba dabbotuuninne bantta so asan bonchchettan-naagaappe attin, ubbasan bonchchettees" yaagiis. ⁵ I he sohuwan ba kushiyaa amarida asatu bolli wottidi, eta pattidoogaappe attin, Xoossai oottiyo malaataa oottanau ainne danddayibeenna. ⁶ Asai ammanibeenna gishshau garamettiis.

Yesuusi Tammanne Naa77u Erissiyo Ashkkarata Kiittiis

(Maatiyoosa 10:5-15; Luqaasa 9:1-6)

Hegaappe guyyiyan, Yesuusi heгаа heeran de7iya qeeri katamatun yuuyi yuuyidi, asaa tamarissesees.

⁷ Yesuusi tammanne naa77u erissiyo ashkkarata baakko xeesidi, naa77aa naa77aa kiittiis; qassi etayyo iita ayyaanata kessiyo wolqqaa immiis. ⁸ Immidi eta, "Oge xam77appe attin, quma, qarcciita, intte kiisen miishsha ainneka oiqqoppite. ⁹ Intte tohuwan caammaa wottite; shin naa77u qole maayoppite" yaagiis.

¹⁰ Qassikka eta, "Inttena asi awan mokiikkokka, kata-maappe kiyana gakkanaashin, he keettan utti bayite. ¹¹ Inttena asi mokiikkasaa woi intte yootiyoobaa siyennasaa awa gidikkokka, he biittan de7iya asaayyo hegee markka gidana mala, he sohuwaappe kiyidi, intte tohuwaappe buhiyaa shocite" yaagiis.

¹² Tammanne naa77u erissiyo ashkkarati biidi, asai ba nagaraappe simmanaadan, qaalaa yootidosona.

¹³ Eti asaappe daro xalaheta kessidi, harggiya asaa daruwaa zaitiyaa tiyidi pattidosona.

Xammaqiya Yohaannisa Haiquwaa

(Maatiyoosa 14:1-12; Luqaasa 9:7-9)

¹⁴ Asai Yesuusa sunntaa denttiyo gishshau, Kawoi Heeroodisi heгаа ubbaa siyiis; issi issi asai, "Xammaqiya Yohaannisi haiquwaappe denddiis; Xoossai oottiyo wolqqaama malaataa i oottiyoogee hegaassa" yaagiis.

¹⁵ SHin harati a, "Hagee Eelaasa gidennee?" yaagidosona.

Harati qassi, "Hagee beni wode hananabaa yootiyaageeta milatiya hananabaa yootiyaagaa gidennee?" yaagidosona.

¹⁶ SHin Heeroodisi heгаа siyido wode, "Hegee taani qooriyaa muocissido xammaqiya Yohaannisa gidennee? He i haiquwaappe paxiis" yaagiis.

¹⁷ Aissi giikko, Heeroodisi ba ishaa Piliphpoosa machchiyo Heeroodiyaado ekki wottiis; Heeroodisi i gishshau, ba huuphen asa kiittidi, Yohaannisa oittidi, qashissi wottiis. ¹⁸ Aissi giikko, Yohaannisi Heeroodisa, "Neeni ne ishaa machchiyo ekkannau bessenna" yaagi wottiis.

¹⁹ Heeroodiyaada Yohaannisau uluwan morkkiyaa oiqqada a worissanau koyaasu; shin danddayabeikku. ²⁰ Yohaannisi xillo asanne geeshsha asa gididoogaa Heeroodisi erido gishshau, ayyo yayyidi, loitti naagi wottiis; Yohaannisi giyoobaa siyidi, ba wozanan keehi metootiidikka abaa ufaissan siyiis.

²¹ Heeroodisi ba yelettido gallassi, deriyaa haariyaageetuyyo, shaalaqatuyyoonne Galiilan de7iya gita asaayyo imatuwaa giigissido wode, wurssettan Heeroodiyaada injje gallassaa demmaasu. ²² Heeroodiyaadi na7iyaa imattaa imattiyoosaa gela durada, Heeroodisanne a imattata ufaissaasu; ufaissin kawoi na7iyo, "Nena lo77idabaa aiba gidikkonne tana oichcha; taani neeyyo immana" yaagiis. ²³ Qassi iyyo daro caaqqidi, "Neeni oichchidobaa aiba gidikkokka, taani neeyyo immana; harai atto, ta kawotettaappe baggaa gidikkokka, taani neeyyo immana" yaagiis.

²⁴ Na7iyaa kare kiyada ba aayyiyo, "Ai imma goo?" yaagada oichchaasu.

Oichchin, i aayyiya, "Xammaqiya Yohaannisa huuphiyaa imma ga" yaagaasu.

²⁵ Na7iyaa eesuwan kawuwaakko baada a, "Xammaqiya Yohaannisa huuphiyaa soruwan wottada, neeni ha77i tau immanaagaa koyais" yaagaasu.

²⁶ Yaagin kawoi daro qarettiis; shin ba caaquwaa gishshaunne ba imattatu gishshau iyyo caaqqido caaquwaa maanau koyibeenna. ²⁷ Hegaa gishshau, sohuwaara zabainnaa kiittidi, Yohaannisa huuphiyaa ehaana mala azaziis; zabainnai qasho keettaa biidi, Yohaannisa qooriyaa muuciis. ²⁸ He muucidoogaa soruwan wotti ehiidi, na7eeyyo immiis; na7iyaa qassi ba aayeeyyo immaasu. ²⁹ Yohaannisi erissiyo ashkkarati hegaa siyido wode yiidi, a ahaa ekki efiidi moogidosona.

Yesuusi SHa7u Asaa Miziis

(Maatiyoosa 14:13-21; Luqaasa 9:10-17; Yohaannisa 6:1-14)

³⁰ Yesuusi kiittidoogeeti simmidi, Yesuusaara gaittidi, bantta oottidobaanne bantta tamarissidobaa ubbaa Yesuusassi odidosona. ³¹ Biyaabainne yiyaabai darin, harai atto qumaa maanauka eta gattennan ixido gishshau, Yesuusi eta, "Nurkka guuttaa shemppi ekkanaasi bannasaa hinddite" yaagiis. ³² Yesuusinne eti banttarka wolwoluwan uttidi, asi bannasaa bidosona.

³³ Eti biishin, daro asai eta be7idi eriis; eridi katama ubbaappe woxxidi, eti biyoosaa etappe kasetidi gakkis. ³⁴ Yesuusi wolwoluwaappe kiyidi, daro asaa be7iis; asai heemmiya asi banna dorssaa mala gidido gishshau, qarettidi asaa darobaa tamarissuwaa doommiis.

³⁵ Sa7ai omariyo wode, Yesuusi erissiyo ashkkarati akko yiidi, "Hagee sohoi asi banna soho; ha77i sa7aikka qammiichchiis; ³⁶ asai dere gididonne qeeri katamatu giddo biidi, bau miyoobaa shammana mala, asaa yedda" yaagidosona.

³⁷ SHin Yesuusi zaaridi eta, "Asau miyoobaa intte immite" yaagiis.

Yaagin eti, "Nuuni biidi, naa77u xeetu biran oittaa shammiidi, asai maanau immanee?" yaagidi a oichchidosona.

³⁸ Yesuusi eta, "Intteyyo aappun oittai de7ii? Biidi be7ite" yaagiis.

Eti be7idi, "Ichchashu oittanne naa77u mole" yaagidosona.

³⁹ Yesuusi ba erissiyo ashkkarata asa ubbaa citan citan shaakki shaakkidi, maatan utissana mala azaziis.

⁴⁰ Asai xeetai xeetainne ishatamai ishatamai citan citan uttiis. ⁴¹ Yesuusi ichchashu oittaanne naa77u moliyaa oiqqidi, pude saluwaa xeellidi, Xoossaa galatiis; oittaa menttidi asau gishana mala, erissiyo ashkkaratussi immiis; qassi naa77u moliyaakka eta ubbau shaakkiis.

⁴² Asai ubbai miidi kalliis. ⁴³ Kallin attida oittaa xarzzainne moliyaa xarzzai tammanne naa77u sampkaa kumidaagaa erissiyo ashkkarati denttidosona. ⁴⁴ Oittaa miida attumaasai ichchashu sha7a.

Yesuusi Abbaa Bollan Hemettidi Biis

(Maatiyoosa 14:22-33; Yohaannisa 6:15-21)

⁴⁵ Sohuwaara Yesuusi he daro asaa moissiiddi, ba erissiyo ashkkarati wolwoluwan gelidi, abbaappe hefinttan de7iya Beetasaida giyo katamaa baappe sinttatidi baanaadan azaziis. ⁴⁶ Erissiyo ashkkarata moissidoogaappe guyyiyan, Xoossaa woossanau deriyaa huuphiyaa kiyiis.

⁴⁷ Sa7ai qammiyo wode wolwolo abbaa gidduwan de7ishin, Yesuusi abbaappe gaxan barkka de7ees.

⁴⁸ Carrkoi erissiyo ashkkaratukko carrkoiyo gishshau, erissiyo ashkkarata abbaa shaariyoogee waissiyooqaa Yesuusi be7idi, kuttoi waassana haniyo wode abbaa bolli hemettiiddi, etakko yiis; eta yeggidi aadhhdhanau koyiis. ⁴⁹ SHin abbaa bolli i hemettishin, eti a be7idi, banttau moitille milatin waassidosona. ⁵⁰ Aissi giikko, eti ubbai a be7idi, yashshaa kokkoridosona; shin sohuwaara Yesuusi eta, "Aikko baawa; tanattennee yayyoppite" yaagiis. ⁵¹ Yesuusi etaara issippe wolwoluwan gelin, carrkoi woppu giis; gin eti daro garamettidosona. ⁵² Aissi giikko, eta wozanai dammido gishshau, eti oittaabaa akeekibookkona.

Yesuusi Genssereexen Hargganchchata Pattiis

(Maatiyoosa 14:34-36)

⁵³ Eti abbaa pinnidi, Genssereexa giyo biittaa gakkidosona; gakkidi wolwoluwaa gaxaa shiishshi qachchidosona. ⁵⁴ Eti wolwoluwaappe wodhdhiyoogan, asai sohuwaara Yesuusa erinne ⁵⁵ hegaa heeran de7iya biitta ubban woxerettidi, hargganchchata halan tookkidi, "Yesuusi de7ees" gin siyidosaa ehuwaa doommiis.

⁵⁶ Yesuusi biido soho ubban qeeri kataman gidin, gita kataman gidin, dere giddon gidinkka, asai hargganchchata giyaa sohuwaa efees. Yesuusi ba afalaa macaraa gidikkonne hargganchchata boshissana mala, asai a woossiis; woossin bochchida ubbaikka paxiis.

Yesuusi Asi Medhdhido Wogaa PHalqqiis

(Maatiyoosa 15:1-9)

7 Parisaawetinne Yerusalaameppe yiidi, higgiiyaa tamaariisya amarida asati Yesuusakko shiiqidosa. ² SHiiqidi Yesuusi erissiyoo ashkkaaratuppe issooti issooti geeyenna kushiyan, heгаа giyoogee meecettennan qumaa miyaageeta be7idosona.

³ Aissi giikko, Parisaawetinne Aihuda asai ubbai bantta aawatu wogaa naagidi, bantta kushiya loitti meecettennan mookkona. ⁴ Qassi giyaappe yiidikka meecettennan de7iiddi mookkona. Qassi eti bantta aawatuppe ekkido hara daro wogai de7ees; hegee siiniyaanne keriyaa nahaasiyaappe medhdhido miishshaanne arssaa meecciyo wogaa.

⁵ Parisaawetinne higgiiyaa tamaariisyaageeti Yesuusa, "Ne erissiyoo ashkkaarati aissi aawatu wogaa kaallennan ixixidi, bantta kushiya meecettennan oittaa miyoona?" yaagidi oichchidosona.

⁶ Yesuusi eta hagaadan yaagiis; "Isiyaasi hananabaa yootido wode, inttebaa, lo77o milatiya iitatubaa xaafidoogaadankka,

'Xoossai, "Hagee asai tana

ba bolla doonan bonchchees.

SHin eta wozanai taappe haahuwan de7ees;

asai tau mela goinnees.

Aissi giikko, asi oottido azazuwaa

Xoossaa higgiiyaa milatissidi tamaariissee" giis' giidi hananabaa tumaa yootiis.

⁸ "Xoossaa azazuwaa intte aggi bayidi, asa wogaa minttidi naageeta" yaagiis.

⁹ Qassikka Yesuusi, "Intte intte wogaa naaganau Xoossaa azazuwaa yeggi bayeeta. ¹⁰ Aissi giikko Muusee, 'Ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha.' Qassi,

'Ba aawaanne ba aayyiyo cayiyaagee haiqqo' yaagiis.

¹¹ SHin issi urau ba aawaa woi ba aayyiyo maaddiyooobi de7ishin i, 'Hagee qurbbaane; heгаа giyoogee Xoosaaaba giyoogaa' giikko, ¹² i ba aawaa woi ba aayyiyo wodeppe maaddanaagaa ainne koyekketa.

¹³ Hegaadankka qassi intte haratuyyo immido intte wogan Xoossaa qaala karidi, heгаа mala darobaa ootteeta" yaagiis.

Asa Tunissiyaabata

(Maatiyoosa 15:10-20)

¹⁴ Yesuusi daro asaa qassikka baakko xeesidi, "Ubbai taani giyoogaa siyitenne akeekite. ¹⁵ Asa wozanappe kiyiyaabai asa tunissiyoo gaappe attin, kareppe asa wozanan gelidi, asa tunissiyaabi aibinne baawa; ¹⁶ siyanau haittai de7iyo urai ooninne siyo" yaagiis.

¹⁷ Yesuusi daro asaa yeggi bayidi soo gelido wode, i erissiyoo ashkkaarati he leemisuwaaaba a oichchidosona. ¹⁸ Oichchin i eta, "Intteyyookka qassi gelibeennee? Kareppe asa wozanan geliyaabai aibinne asa tunissanau danddayennaagaa akeeketii? ¹⁹ Aissi giikko, qumai asa ulo giddo gelidi, gaxi kiyiyoo gaappe attin, asa wozana giddo gelenna" yaagiis. Hegaadankka Yesuusi quma ubbai geeshsha gidiyoo gaappe erissiiis.

²⁰ Qassikka Yesuusi hagaadan yaagiis; "Asa tunissiyaabai asa wozana giddoppe kiyiyaabaa. ²¹ Aissi giikko, asa wozana giddoppe kiyiyaabai iita qofa; shaaramuxanau qaaqqatiyoogaa, wuuqqiyoogaa, woriyoogaa, shaaramuxiyoogaa, ²² durettaa amottiyooogaa, iitatettaa, geniyaa, amottiyooogaa, qanaatiyoogaa, cashshaa, ayyuwaa, azallatettaa. ²³ Ha iitabai ubbaikka asa wozana giddoppe kiyidi, asa tunissee" yaagiis.

Issi Giriike Mishiree Ammanuwaa

(Maatiyoosa 15:21-28)

²⁴ Yesuusi hegaappe aggidi, Xiirrosanne Sidoona giyo katamatu matan de7iya biitti biidi, issi keettaa geliis; qassi i yaani de7iyoo gaappe ooninne eranaagaa koyibeenna; shin qosettidi gam77anau danddayibeen-na. ²⁵ SHin ba guutta na7ee bolli iita ayyaanai de7iyo issi maccaasiyaa Yesuusabaa siyada, sohuwaara akko yanne a tohuwan gufanna wodhdhaasu. ²⁶ He mishiriyaa Aihuda gidukku; a yelettidoikka Sirofinqqe giyo biittaana; a ba na7eeppe xalahiyaa kessana mala, Yesuusa woossaasu.

²⁷ SHin Yesuusi zaaridi, "Naati kasetidi qumaa kallona; aissi giikko, naatu qumaa ekkidi, zairotuyyo oliyoogee lo77o gidenna" yaagiis.

²⁸ Mishiriyaa zaarada, "Tumakka ta Godau, harai atto masoofiyya lanqqiyan de7iya zairotikka naatuppe attida suuppaa moosona" yaagaasu.

²⁹ Yesuusi qassi o, "Ha ne qaala gishshau, ne soo ba; xalahee ne na7eeppe kiyiis" yaagiis.

³⁰ Mishiriyaa ba soo biyo wode, i na7iyaa xalahee ippe kiyin, hiixan zin77idaaro demmaasu.

Yesuusi Tullenne Duude Gidida Issi Bitaniyaa Pattiiis

³¹ Yesuusi Xiirsoosa biittaappe kiyidi, Sidoonaaranne Tammu Katamaa giyo biittaara kanttidi, Galiila Abbaakko biis. ³² Asai tullenne duude gidida bitaniyaa Yesuusakko ehiidi, ba kushiya a bolli wottana mala, Yesuusa woossiis. ³³ Yesuusi barkka he bitaniyaa daro asaappe gaxaa kessidi, ba biradhdhiyaa a haittan yeddiis; qassi cuchchaa cuchchidi, a inxxarssaa bochchiis. ³⁴ Bochchidi saluwaa pude xeellidi, tookki shemppidi, "Efttah" yaagiis; heгаа giyoogee dooyetta giyoogaa. ³⁵ Bitaniyaa haittai sohuwaara dooyetti aggiis; qassi a dooqettida inxxarssaikka birshshetti aggiis; bitanee ainne waayettennan haasayi bayiis.

³⁶ Yesuusi asa ubbaa, "Hagaa ooyoonne odoppite" yaagidi odiis; shin i keehi mintti odin, asai qassi oduwaa yaa darissiiis. ³⁷ Hega siyida asai ubbai daro garamettidi, "Ubbabaakka i loitti oottees. Harai atto tulliyaakka sissees; qassi duudiyaakka haasayissee" yaagiis.

Yesuusi Oiddu SHa7u Asaa Miziis

(Maatiyoosa 15:32-39)

8 Amarida wodiyaappe guyyiyan, daro asai qassi Yesuusakko shiiqiis; asaayyo miyoobi xayin, Yesu-

usi ba erissiyo ashkkarata baakko xeesidi yaagiis; ²“Ha daro asai tanaara heezzu gallassi gakkanaassi gam77idi, miyoobaa ainne demmibeenna gishshau, taani asau qarettais. ³Taani asaa namisaara soo yeddikko, asai biiddi, ogiyan daafuridi kunddana; aissi gi-ikko, issoi issoi haahosaappe yiis” yaagiis.

⁴Yesuusi erissiyo ashkkarati zaaridi Yesuusa, “Ha bazuwan ha asa ubbaa mizanau gidiya oitta demmanau danddayiyai oonee?” yaagiis.

⁵Yaagin Yesuusi eta, “Inttessi aappun oittai de7ii?” yaagidi oichchiis.

Eti, “Laappun oittai de7ees” yaagidosona.

⁶Yesuusi daro asaa, “Sa7an uttite” yaagidi azaziis; qassi laappun oittaa ekkidi, Xoossaa galatiis; galatidi he oittaa menttidi, asaayyo gishana mala, ba erissiyo ashkkaratuuyo immiis. Erissiyo ashkkarati he daro asaassi gishidosona. ⁷Etayyo qassikka amarida suuppa moleti de7oosona; Yesuusi hegeetuyyookka Xoossaa galatidi, asau gishana mala, erissiyo ashkkarata azaziis. ⁸Asai ubbai miidi kallii; asai miishin attida xarzzai laappun samppaa kumidaagaa erissiyo ashkkarati denttididosona. ⁹Qumaa miida asai oiddu sha7aa gidana; hegaappe guyyiyan, Yesuusi asaa yeddiis. ¹⁰I qassi ba erissiyo ashkkaratuura sohuwaara wolwoluwan gelidi, Dalmmanuta giyo biitti biis.

Parisaaweti Banttau Malaatai Oosettana Mala Oichchidosona

(Maatiyoosa 16:1-4)

¹¹Parisaaweti yiidi, Yesuusa paaccanau eqqidi, saluwaappe malaataa banttana bessana mala, Yesuusaara palamaa doommidosona.

¹²Yesuusi keehi tookki shemppidi, “Ha wodiya asai aissi malaata koyii? Taani intteyyo tumaa odais; ha wodiya asau malaati ubbakka imettenna” yaagiis.

¹³Qassi eta hegan yeggi bayidi, naa77anttuwaa wolwoluwan gelidi, abbaappe hefintti pinniis.

Parisaawetu Irshshuwaanne Heeroodisa Irshshuwaa

(Maatiyoosa 16:5-12)

¹⁴Erissiyo ashkkarati qumaa efaanaagaa dogidosona; etau wolwoluwaa gidдон issi oittappe hari baawa. ¹⁵Yesuusi eta, “Inttena erite; Parisaawetu irshshuwaappenne Heeroodisa irshshuwaappe naaget-tite” yaagidi azaziis.

¹⁶Eti bantta gidдон, “I haggaa giyoogee nuussi qumi baina gishshaassa” yaagidi haasayaa doommi-dosona.

¹⁷Yesuusi eti giyoogaa eridi, eta yaagiis; “Intteyyo oitti bannaagaa aissi haasayeetii? Ha77inne erekkeitii? Woi akeekkeitii? Yootin siyekkeitii? ¹⁸Intteyyo aifee de7ees; be7ekkeitii? Qassi haittai de7ees; siyekkeitii? Intteyyo hassayettennee? ¹⁹Taani ichchashu oittaa ichchashu sha7u asau battido wode, aappun samppaa kumida xarzzaa denttidetii?” yaagiis.

Yaagin eti, “Tammanne naa77u samppaa kumida xarzzaa denttida” yaagidosona.

²⁰“Taani qassikka laappun oittaa oiddu sha7u asau battido wode, aappun samppaa kumida xarzzaa denttidetii?” yaagiis.

Yaagin eti, “Laappun samppaa kumida xarzzaa denttida” yaagidosona.

²¹I qassi, “Ha77inne akeekibeekketii?” yaagiis.

Yesuusi Beetasaidan Issi Qooqiya Pattiis

²²Yesuusinne erissiyo ashkkarati Beetasaida giyo katamaa biidosona; amarida asati qooqe bitaniyaa Yesuusakko ehiidi, he bitaniyaa bochchana mala, a woossidosona. ²³Yesuusi qooqe bitaniyaa kushiya oiqqidi, qeeri katamaappe gaxaa kessiis; a aifiyan cuchchidi, ba kushiya a bolli wottidi, “Neeyyo aibakko beettii?” yaagidi oichchiis.

²⁴Bitanee xeellidi, “Taani asaa be7ais; shin asai hemettiiddi, mitta milatees” yaagiis.

²⁵Hegaappe guyyiyan, Yesuusi naa77anttuwaa bitaniyaa aifiyan ba kushiya wottin, bitanee loittidi xeeliis; a aifee paxiis; qassi ubbabaakka geeshshidi be7iis.

²⁶Yesuusi bitaniyaa a soo yeddiiddi, “Harai atto qeeri katamaakka geloppa” yaagiis.

PHexiroosa Ammanuwaanne A Markkatetta

(Maatiyoosa 16:13-20; Luqaasa 9:18-21)

²⁷Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuura Piliphphoosa-Qiisaariyan de7iya qeeri katamata biis; biishin ogiyan Yesuusi, “Tana asai oona gii?” yaagidi ba erissiyo ashkkarata oichchiis.

²⁸Erissiyo ashkkarati, “Issi issi asai nena, ‘Xammaqiya Yohaannisa’ gees; harati, ‘Eelaasa’ goosona; qassi harati, ‘Hananabaa yootiyaageetuppe issuwaa’ goosona” yaagidosona.

²⁹Yaagin Yesuusi eta, “Yaanin intte tana oona geetii?” yaagidi oichchiis.

PHexiroosi, “Neeni Kiristtoosa” yaagidi zaariis.

³⁰Yesuusi, “Tabaa ooyyoonne odoppite” yaagidi eta azaziis.

Yesuusi Bana Gakkana Metuwaabaanne Waayiyaabaa Koiruwaa Haasayiis

(Maatiyoosa 16:21-28; Luqaasa 9:22-27)

³¹Yesuusi ba erissiyo ashkkarata, “Taani, Asa Na7ai, daro waayettanau bessees; cimati, qeese halaqatinne higgiiyaa tamarissiyaageeti tana ixnanau bessees; eti tana woranaunne taani heeztantto gallassappe guyyiyan, haiquwaappe denddanau bessees” yaagidi tamarissuwaa doommiis. ³²Hegaa i etayyo geeshshidi odiis; PHexiroosi a issi baggi zaaridi, zorettaa doommiis.

³³SHin Yesuusi guyye simmidi, ba erissiyo ashkkarata xeellidi PHexiroosa, “Kichcha ta matappe! Ha Seexaanau, neeni asi dosiyooobaa qoppiyoogaappe attin, Xoossai dosiyooobaa qoppakka” yaagiis.

Yesuusa Kaalliyoogee Bana Kaddanaagaa Oichchees
(Maatiyoosa 10:38-39; 16:24-28; Luqaasa 9:23-27; 14:26-27)

³⁴ Qassi Yesuusi daro asaanne ba erissiyo ashkkarata baakko xeesidi, hagaadan yaagiis; "Tana kaallana koyiya urai de7ikko, bana yeggi bayo; yaatidi ba masqqaliyaa tookkidi, tana kaallo. ³⁵ Aissi giikko, ba shemppuwaa ashshana koyiya urai bashshana; shin ta gishshaunne wonggeliyaa mishiraachchuwaa gishshau ba shemppuwaa bashshiya urai ashshana. ³⁶ Aissi giikko, issi urai sa7an de7iya ubbabaa bau shi-ishshidi, ba shemppuwaa bashshikko, a ai maaddanee? ³⁷ Issi urai ba shemppuwaa wozanau ai immana danddayii? ³⁸ Xoossaa ammanenna mala diggiya ha nagaranchcha wodiyan, issi urai tanaaninne ta qalan yeellatikko, taanikka, Asa Na7ai, qassi ta Aawaa bonchchuwan geeshsha kiitanchchatuura yiyo wode, aani yeellatana" yaagiis.

Yesuusa Merai Laamettiis
(Maatiyoosa 17:1-13; Luqaasa 9:28-36)

9 Yesuusi eta, "Taani intteyyo tumaa gais; amarida asati Xoossaa kawotetta wolqqaara yiyaagaa be7ennan haiqqennaageeti hagan de7oosona" yaagiis.

² Yesuusi usuppun gallassappe guyyiyan, banaara PHeexiroosa, Yaaqoobanne Yohaannisa ekkidi, eta xalaalaa gita deriyaa bolli kessiis; kessidi eta sinttan laamettiis; ³ a maayoikka phooliis; sa7an maayo meeciya ooninne geeshshanau danddayennaagaa keenaa daro booxxiis. ⁴ He heezzu erissiyo ashkkarati, Eelaasinne Muusee Yesuusaara haasayiyaageeta be7idosona.

⁵ PHeexiroosi Yesuusa, "Tamaariissiyaagoo, nuuni hagan de7iyoogee nuussi lo77o; nuuni heezzu zamppata issuwaa neessi, issuwaa Muusessi, qassi issuwaa Eelaasassi zamppayana" yaagiis. I woigiyaakkonne eribeenna; aissi giikko, ikko hinkkootikka daro yayyidosona.

⁷ Hegaappe guyyiyan, shaarai yiidi eta kammin shaaraappe, "Hagee taani siiqiyo ta Na7aa; i giyoogaa siyite" giya qalalai yiis. ⁸ Sohuwaara eti yuushshi aatti xeelliyo wode, Yesuusappe attin, haraa oonanne bantata matan be7ibookkona.

⁹ Eti deriyaappe wodhdhishin, Yesuusi eta, "Taani, Asa Na7ai, haiquwaappe denddana gakkanaassi, intte be7idobaa ooyyoonne odoppite" yaagidi azaziis.

¹⁰ I azazidoogaa eti, "Eeno" giidi, "Ha haiquwaappe danddiyoogaa giyoogee woigiyoogee" yaagidi, bantta gidon haasayettidosona.

¹¹ Eti Yesuusa, "Higgiyaa tamaariissiyaageeti aissi, 'Eelaasi kasetidi yaanau bessees' giyoona?" yaagidi oichchidosona.

¹² I zaaridi yaagiis; "Eelaasi kaseti yiidi, ubbabaa gi-gissee; yaatin, aissi Xoossaa maxaafai, 'Asa Na7ai daro waayettananne ixettana' yaagii? ¹³ SHin taani intteyyo odais; Eelaasi yiis; qassi abai Xoossaa max-

aafan xaafettidoogaadankka, asai a ba koyidobaa oot-tiis" yaagiis.

Yesuusi Tuna Ayyaanai Oiqqido Na7aa Pattiis
(Maatiyoosa 17:14-21, Luqaasa 9:37-43)

¹⁴ Yesuusi, PHeexiroosi, Yaaqoobinne Yohaannisi hinkko erissiyo ashkkaratukko simmidi yiyo wode, daro asai eta yuuyi aadhdi eqqidaagaanne higgiyaa tamaariissiya amarida asati etaara palamettiyaageeta be7idosona. ¹⁵ He daro asai Yesuusa be7ido wode dagammidi, sohuwaara akko woxxi yiidi, a sarotiis. ¹⁶ Yesuusi ba erissiyo ashkkarata, "Etaara ai palametteetii?" yaagidi oichchiis.

¹⁷ He daro asaa gidoppe issi bitanee zaaridi, "Tamaariissiyaagoo, ta na7aa bolli haasayaa diggiya iita ayyaanai de7iyo gishshau, a neekko ekkada yaas. ¹⁸ Ha iita ayyaanai a oiqqiyo wode ubban, a ooggees; a doonaarakka hoommoi goppattees; qassi achchaa garcissee; bollaakka zoxissee. Appe ha iita ayyaanaa kessana mala, ne erissiyo ashkkaratuyyo odaas, shin kessanau danddayibookkona" yaagiis.

¹⁹ Yesuusi zaaridi eta, "Ammanenna ha wodiya asau! Taani inttenaara aude gakkanaassi de7anee? Qassi inttebaa aude gakkanaassi danddayanee? Na7aa taakko haa ekki yiite" yaagiis. ²⁰ Yaagin eti na7aa akko ehi-idosona; he iita ayyaanai Yesuusa be7idosaarakka na7aa kokkorssi bayiis; na7ai sa7an kunddidi, doonaara hoommoi goppu giishin gondoretteis. ²¹ Yesuusi he na7aa aawaa, "Hagee ne na7aa oiqqoosappe woqqa wode gidanee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin, na7aa aawai, "I guuttan de7iyo wodeesappe doommiis. ²² A woranau daro wode tamaaninne haattan oliis; shin neeni danddayikko, nu-uyyo qarettada nuna maaddarkkii" yaagiis.

²³ Yaagin Yesuusi a, "'Neeeni danddayikko' gai? Ammaniya asayyo ubbabi danddayettees" yaagiis.

²⁴ Sohuwaara na7aa aawai ba qaalaa xoqqu oottidi, "Taani ammanais; shin gujja ammananaadan, tana maaddarkkii" yaagiis.

²⁵ Yesuusi asai dari dari biyoogaa be7idi, iita ayyaanaa, "Ha tullenne duude ayyaanau, ha na7aappe kiya gaada nena ta azazais; qassi naa77anttuwaa aani geloppa" yaagiis.

²⁶ He iita ayyaanai waassidi, na7aa keehi kokkorssidi, appe kiyiis. Na7ai haiqqidabaa milatin, daro asai, "Na7ai haiqqiis" yaagiis. ²⁷ SHin Yesuusi na7aa kushiya oiqqidi denttin, na7ai dendi eqqiis.

²⁸ Yesuusi soo gelidoogaappe guyyiyan, erissiyo ashkkarati Yesuusa dumma, "Nuuni he iita ayyaanaa kessanau aissi danddayibookkonii?" yaagidi oichchidosona.

²⁹ Yesuusi zaaridi, "Hegaa malai woosappenne xoomappe attin, haraban kiyana danddayenna" yaagiis.

Yesuusi Bana Gakkana Metuwaabanne Haiquwaabaa Naa77anttuwaa Odiis

(Maatiyoosa 17:22-23; Luqaasa 9:43-45)

³⁰ Eti hegaappe denndidi, Galiilaara aadhdhidi biidosona; Yesuusi ba de7iyoosaa ooninne erana mala koyibeenna. ³¹ Aissi giikko, i ba erissiyi ashkkarata, “Tana, Asa Na7aa, asi asau aattidi immananne worana; taani qassi heezzu gallassappe guyyiyan, naa77anttuwaa haiquwaappe denndana” yaagidi tamaarisseees.

³² SHin etau i giyoogee gelibeenna; qassi a oichchanauka yaayidosona.

Ubbaappe Aadhdhiyaagee Oonee?

(Maatiyoosa 18:1-5; Luqaasa 9:46-48)

³³ Eti Qifirinaahooma giyo katamaa biidosona; biidi soo gelidoogaappe guyyiyan, Yesuusi eta, “Ogiyan ai haasayeetii?” yaagidi oichchiis. ³⁴ SHin eti biidi ogiyan, “Nu gidдон nu ubbaappe aadhdhiyaagee oonee?” yaagidi palamettido gishshau, co77u giidosona.

³⁵ Yesuusi uttidi, tammanne naa77u erissiyi ashkkarata xeesidi eta, “Ooninne sinttau aadhdhana koyikko, ubbaappe guyye aadhdhidi, he ubbau ashkara gidanau bessees” yaagiis.

³⁶ Issi guutta na7aa oiqqidi, eta gidдон essiis; he guutta na7aa qoommidi eta, ³⁷ “Hageetu mala guutta naatuppe issuwaa ta sunttan mokkiya ooninne tana mokkees; qassi tana mokkiya ooninne tana kiittidaagaa mokkiyoogaappe attin, ta xalaalaa mukkenna” yaagiis.

Yesuusi, “Nubaa Ixxenna Urai Nu Bagga” Yaagiis

(Luqaasa 9:49-50)

³⁸ Yohaannisi a, “Tamaarissiyaagoo, issi asi ne sunttan xalaheta kessiyaagaa nuuni be7idi, nu bagga gidenna gishshau, a diggida” yaagiis.

³⁹ SHin Yesuusi yaagiis; “Ooninne ta sunttan Xoossai oottiyo malaataa oottidi, sohuwaara ta bolli iitabaa haasayanau danddayiyaabi baina gishshau diggoppite; ⁴⁰ aissi giikko, nubaa ixenna urai nu bagga.

⁴¹ Taani intteyyo tumaa odais; intte taageeta Kiristtoosaageeta gidiyo gishshau, ooninne intteyyo ta sunttan bule haatta uyanau immikkokka, ba woiuwaa ekkana.

Nagaraa Gaasuwaa

(Maatiyoosa 18:6-9; Luqaasa 17:1-2)

⁴² “Tana ammaniya ha guuttatuppe issuwaa balettiya oonanne, gaacciyo wogga woxaa a qooriyan qachchidi, abban a oliyoogee au keha. ⁴³ Ne kushee nena balettikko, qanxxa ola; neeni naa77u kushiyaara guxunee mule haiqqennasanne qassi mulekka to77enna Gaannabiyaataaman geliyoogaappe, duuxa kushiyaara de7uwaa geliyoogee neeyyo keha. ⁴⁵ Ne tohoi nena balettikko, qanxxa ola; neeni naa77u tohuwaara guxunee mule haiqqennasan, qassi mulekka to77enna Gaannabiyaataaman yegettiyoogaappe, wobbe gidada

de7uwaa geliyoogee neeyyo keha. ⁴⁷ Ne aiffee nena balettikko, wooca ola; neeni naa77u aifiyaara guxunee mule haiqqennasan qassi mulekka to77enna Gaannabiyaataaman yegettiyoogaappe, issi aifiyaara Xoossaa kawotettaa geliyoogee neeyyo keha.

⁴⁹ “Aissi giikko, quman maxiniyaa yeggiyoogaadan, tamai asa ubbaa bolli yegettana. ⁵⁰ Maxinee lo77o; shin i mal77ana xayikko, zaaridi a waati mal77ettuu-teetii? Inttenan maxinee de7o; yaatidi issi issuwaara sarotettan de7ite” yaagiis.

Machcho Yeddanau Bessenna

(Maatiyoosa 19:1-2; Luqaasa 16:18)

10 Yesuusi hegaappe denndidi, Yihudaa biitti biis; biidi Yorddaanoosa SHaafaa pinniis. Daro asai naa77anttuwaa akko shiiqin, kasegaadankka he asaa tamaarissuwaa doommiis.

² Issi issi Parisaaweti paaccanau Yesuusakko yiidi, “Issi asi ba machchiyo yeddanau nu higgee azazii?” yaagidi a oichchidosona.

³ Oichchin i zaaridi, “Muusee inttena woigi azazidee?” yaagiis.

⁴ Eti, “Muusee, ‘Issi asi ba machcheeyyo paramaa im-midi yeddo’ giis” yaagidosona.

⁵ Yesuusi zaaridi, eta hagaadan yaagiis; “Intte yootin siyennaageeta gidiyo gishshau, Muusee ha azazuwaa intteyyo xaafiis. ⁶ SHin Xoossai koiro medhdhiyo wode, attumaasanne maccaasa oottidi, eta medhdhiis.

⁷ Hegaa gishshau, issi asi ba aawaanne ba aayyiyo ag-gi bayidi, ba machcheera issippe de7ees; ⁸ eti naa77ai issi asa gidoosona; hegaa gishshau, eti issi asa gidiyoogaappe attin, naa77u asa gidokkona. ⁹ Hegaa gishshau, Xoossai issippe gattidoogaa asi shaakkoppo” yaagiis.

¹⁰ Eti soo simmido wode, erissiyi ashkkarati ha yohuwaabaa Yesuusa naa77anttuwaa oichchidosona.

¹¹ Yesuusi eta yaagiis; “Ba machchiyo yeddidi, haranniyo ekkiya urai ooninne ba machchen shaaramuxees.

¹² Qassi maccaarakka ba azinaappe kiyada hara azinaa gelikko shaaramuxausu” yaagiis.

Yesuusi Guutta Naata Anjjiis

(Maatiyoosa 19:13-15; Luqaasa 18:15-17)

¹³ Yesuusi guutta naata bochhana mala, issi issi asai naata akko ehees; shin erissiyi ashkkarati he asaa hanqqettidosona. ¹⁴ Yesuusi hegaa be7idi, ba erissiyi ashkkarata hanqqettiis; eta, “Guutta naati taakko yiy-oogaa diggoppite; aissi giikko, Xoossaa kawotettaa hageetu malaassa. ¹⁵ Taani intteyyo tumaa gais; Xoos-saa kawotettaa guutta na7adan ekkenna urai ooninne he kawotettaa mulekka gelenna” yaagiis. ¹⁶ Yaagidi guutta naata qoommidi, ba kushiyaata eta bolli huuphiyan huuphiyan wottidi, eta anjjiis.

Miishshaa Siiqoi Ehiyo Metuwaa

(Maatiyoosa 19:16-30; Luqaasa 18:18-30)

¹⁷ Yesuusi baanau kiyido wode, issi bitanee woxxiiddi yiidi, a sunttan gulbbatidi, “Lo77o tamarissiyaagoo,

merinaa de7uwaa laattanau taani ai oottoo?" yaagidi a oichchiis.

¹⁸ Oichchin Yesuusi, "Aissi tana lo77uwau gai? Xoos-saa xalaalaappe attin, hara lo77oi ooninne baawa.

¹⁹ Xoossaa azazuwaa, 'Woroppa; shaaramuxoppa; wu-uqqoppa; wordduwaa markkattoppa; cimmoppa; ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha' yaagiyaagaa eraasa" yaagiis.

²⁰ Bitanee Yesuusa, "Tamaarissiyaagoo, taani hegaa ubbaa naatettaasappe doommada ha77i gakkanaas-sikka naagais" yaagiis.

²¹ Yesuusi bitaniyaa dosiis; tishshi ootti xeellidi, "Neeyyo issibai paccées; baada neeyyo de7iyaabaa ub-baa baizzada, he miishshaa hiyyeesau imma; neeni saluwan duretana. Yaataada yaada tana kaalla" yaagiis.

²² SHin bitanee hegaa siyidi, i daro dure gididiyo gishshau, ba som77uwaa xumissidi, ufaittenan aggi bayidi biis.

²³ Yesuusi ba erissiyoo ashkkarata yuushshi aatti xeel-lidi, "Daro dure asi Xoossaa kawotettaa gelanaagee waani metanddeeshsha!" yaagiis.

²⁴ Erissiyoo ashkkarati a haasayaa siyidi garametti-dosona; shin Yesuusi qassikka eta, "Naatoo, miishshan ammanettiya asatuyoo Xoossaa kawotettaa gelanaagee woqqa metanddeeshsha! ²⁵ Dure asi Xoossaa kawotettaa gelanaagaappe, gaameelai marp-piyaa xoo7iyaara aadhdhanaagee matattees" yaagiis.

²⁶ Yaagin erissiyoo ashkkarati garamettidi, "Yaatin, ooni attanau danddayii?" yaagidi issoi issuwaa oichchi-dosona.

²⁷ Yesuusi eta tishshi ootti xeellidi, "Hagee Xoossau danddayettiyoogaappe attin, asau danddayettenna; aissi giikko, Xoossau ubbabaikka danddayettes" yaagiis.

²⁸ PHeexiroosi Yesuusa, "Be7a; nuuni nubaa ubbaa aggi bayidi, nena kaallida" yaagiis.

²⁹ Yesuusi yaagiis; "Taani intteyyo tumaa gais; ta gishshaunne wonggeliyaa mishiraachchuwaa gishshau, keettaa woi ishannta woi michchentta, woi aawaa woi aayyiyo woi machchiyo, woi naata woi gadiyaa aggida asi ooninne, ³⁰ ha77i ha wodiyan xee-tutooppe dariya keettata, ishannta, michchentta, aayeta, naata, gadiyaa, qassi waayiyaakka ekkana. Sinttappe yaana wodiyanikka merinaa de7uwaa ekkana. ³¹ SHin daroti ha77i sinttan de7iyaageeti guyye aadhdhana; qassi daroti ha77i guyyen de7iyaageeti sinttau aadhdhana" yaagiis.

Yesuusi Bana Gakkana Metuwaabanne Haiquwaabaa Heezanttuwaa Odiis

(Maatiyoosa 20:17-19; Luqaasa 18:31-34)

³² Eti Yerusalaame biiddi, ogiyan de7oosona; Yesuusi ba erissiyoo ashkkaratuppe sinttan hemettees. Eti garamettidosona; a kaallidaageetikka yayyidosona. Naa77anttuwaa tammanne naa77u erissiyoo ashkka-rata gaxaa kessidi, bana gakkanabaa dumma etassi ha-gaadan yaagidi odiis; ³³ "Be7ite; nuuni Yerusalaame ha77i kiyeettes; yaani tana, Asa Na7aa, qeese halaqa-

tussinne higgiiyaa tamaarissiyaageetussi aattidi im-mana. Eti ta bolli haiqo pirddaa pirddana; qassi Aihuda gidenna asaassikka tana aattidi immana. ³⁴ He Aihuda gidenna asai ta bolli qillieccanne cuchchana; tana lis-suwan garafananne worana; taani qassi heezzu gallas-sappe guyyiyan, haiquwaappe denddana" yaagiis.

Yaaqoobinne Yohaannisi Woossido Woosaa

(Maatiyoosa 20:20-28)

³⁵ Zabddiyoosa naati Yaaqoobinne Yohaannisi Yesu-usakko yiidi, "Tamaarissiyaagoo, nuuni nena woossiyoo ubbabaa nuuyyo oottarkkii" yaagidosona.

³⁶ Yesuusi eta, "Taani intteyyo ai oottoo?" yaagiis.

³⁷ Yaagin eti a, "Ne bonchcho kawotettan neeni uttiyo wode, nuuppe issuwaa neeppe ushachcha baggaara qassi issuwaa haddirssa baggaara utissarkkii" yaagi-dosona.

³⁸ SHin Yesuusi eta, "Intte ai woossiyaakkonne erekketa; taani uyanau bessiyoo burccukkuwan uyanau danddayeetii? Qassi taani xammaqettanau bessiyoo xinqqatiyaa xammaqettanau danddayeetii?" yaagiis.

³⁹ Yaagin eti zaaridi, "Ee danddayoos" yaagidosona.

Yesuusi qassi, "Taani uyanau bessiyoo burccukkuwan intte uyana; taani xammaqettanau bessiyoo xin-qqatiyaakka intte xammaqettana. ⁴⁰ SHin taappe ushachcha baggaaranne haddirssa baggaara ut-tanaageeta dooranau taayyo maati baawa; shin he so-hoi Xoossai immanau giigissi wottidoogeetussa" yaagi-is.

⁴¹ Hankko tammu erissiyoo ashkkarati hegaa siyido wode, Yaaqoobanne Yohaannisa hanqqettidosona.

⁴² Yesuusi eta ubbaa baakko xeesidi, hagaadan yaagiis;

"Aihuda gidennaageeta haariyaageeta' giidi qoppiyo-oogeeinne hegeeta kaalettiya asati bantta asaa haariyoogaa ereeta. ⁴³ SHin intte gidon hegaa mala gidenna; intte gidon gitatana koyiyai ooninne intteyyo ashkka gidanau bessees. ⁴⁴ Qassi intte gid-on ubbaappe bolla gidana koyiyai ooninne intte ub-baayyo aille gidanau bessees. ⁴⁵ Aissi giikko, harai atto taani, Asa Na7aikka, asau oottanaunne darota wozanau ta shemppuwaa immanaunne yiidoogaappe attin, asi tau oottanau yabeikke" yaagiis.

Yesuusi Qooqiyaa Barxximoosa Aifiyaa Pattiis

(Maatiyoosa 20:29-34; Luqaasa 18:35-43)

⁴⁶ Eti Yarkko giyo katamaa biidosona; Yesuusi ba eris-siyoo ashkkaraturanne keehi daro asaara Yarkkoppe kiyishin, Ximoosa na7ai qooqee, Barxximoosa giy-oogee, ogiyaa doonan woossiiddi uttiis. ⁴⁷ Barxximoosi Naazireeta Yesuusa gididoogaa siyidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, "Daawita na7aa Yesuusaa, tana maararkkii!" yaagettaa doommiis.

⁴⁸ Daro asai a, "Haizza!" giidi hanqqettiis.

SHin, i ba qaalaa kaseegaappekka keehi xoqqu ootti-di, "Daawita na7au, tana maararkkii!" yaagiis.

⁴⁹ Yesuusi ogiyan eqqidi, "A haa xeesite" yaagiis.

Yaagin eti qooqiyaa, "Aikko baawa; dendda eqqa; ne-na xeesees" yaagidi xeesidosona. ⁵⁰ Qooqee ba

maayuwaa oli bayidi, guppi denndi eqqidi, Yesuusakko biis.

⁵¹ Yesuusi a, "Taani neeyyo ai oottanau koyai?" yaagis.

Yaagin qooqee, "Tamaariissiyaagoo, taani xeellanaagaa koyais" yaagiis.

⁵² Yaagin Yesuusi a, "Ba; ne ammanoi nena pattiis" yaagiis. Sohuwaarakka a aifee xeelli aggin, ogiyan Yesuusa kaalli bayiis.

Yesuusi Gita Bonchchuwan Yerusalaame Geliis
(Maatiyoosa 21:1-11; Luqaasa 19:28-40; Yohaannisa 12:12-19)

11 Eti Yerusalaame matiiddi, Dabira Zaitte Deriyaa lanqqiyan de7iya Beetafaaganne Biitaaniyaa giyo katamata gakkidosona; Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuppe naa77aa sinttau kiittidi, ² "Intteppe sinttan de7iya qeeri katamaa biite; biidi yaa gelosaara ooninne mulekka toggibeenna qashuwan de7iya hare maraa intte demmana; a birshshidi, haa ekkidi yiite. ³ Ooninne inttena, 'Hegaa aissi ootteetii?' yaagidi oichchikko, 'Godai haggaa koyees; sohuwaara zaaridi, haa yeddi bayana' yaagite" yaagiis.

⁴ Eti biidi, hare maraa penggiyaa matan ogiyan qachchi wottidoogaa demmidi birshshidosona.

⁵ Hegan eqqida issi issi asati eta, "Hare maraa waatanau birshsheetii?" yaagidosona. ⁶ Erissiyo ashkkarati Yesuusi banttana azazidoogaa yootin, asati yeddi bayidosona. ⁷ Eti hare maraa Yesuusakko ehiidi, bantta maayuwaa a zokkuwan hiixxidosona; hiixxin Yesuusi he hare maraa toggiiis. ⁸ Daro asai ba maayuwaa ogiyan hiixxiis; qassi harati mittaa tashiyaa kari karidi, ogiyan hiixxidosona. ⁹ Yesuusappe sinttaara hemettiya asainne a geeduwaa kaalliya asai ba qaalaa xoqqu oottidi, "Xoossai galatetto!

Godaa sunntan yiyaagee anjettidaagaa.

¹⁰ Godaa sunntan yiya nu aawaa

Daawita kawotettaa anjettidaagaa.

Salo ubbaappe bolla saluwan

de7iya Xoossai galatetto"

yaagidosona.

¹¹ Yesuusi Yerusalaame biidi, Beeta Maqidasiyaa geliis; qassi ubbabaa yuuyi yuuyi xeellidoogaappe guyyiyan, sa7ai qammiyo gishshau, tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuura Biitaaniyaa giyo kata-maa biis.

Yesuusi Qanggido Balase Mittiyo
(Maatiyoosa 21:18-19)

¹² Wonttetta gallassi eti Biitaaniyaappe kiyidi biishin, Yesuusi namisettiis. ¹³ Haahuwan issi balase giyo mit-tiyo tashiyaa maaya uttidaaro be7idi, geelladan i bolli aifee beettikkonne giidi, be7anau ikko biis; shin ikko i biyo wode, tashe xalaalaappe attin, ainne aife dem-mibeenna; aissi giikko, balasee aifiyo wodee gakkibeenna. ¹⁴ Yesuusi he balasiyo, "Neepe naa77antto merinau asi aife mooppo" yaagiis. Erissiyo ashkkarati i giyoogaa siyidosona.

Yesuusi Beeta Maqidasiyan Zal77iyaageeta Kessiis
(Maatiyoosa 21:12-17; Luqaasa 19:45-48; Yohaannisa 2:13-22)

¹⁵ Eti Yerusalaame biidosona; Yesuusi Beeta Maqi-dasiyaa gelidi, hegan baizziyaageetanne sham-miyaageeta kare yedetaa doommiis; qassi miishshaa laammiyaageetu xaraphpheezaanne haraphphiyaa baizziyaageetu oidiyaa aatti yeggidi, ¹⁶ ooninne aibakko tookkidi, Beeta Maqidasiyaa gidloora aadhd-hanaagaa diggiis. ¹⁷ Yesuusi asaa hagaadan yaagidi tamarissiis; "Xoossaa maxaafan, 'Ta keettaa Aihuda gi-denna asai ubbai Xoossaa woossiyo keetta geetettana' yaagettidi xaafetti uttiis; shin intte a panggati qoset-tiyo gonggolo kessideta" yaagiis.

¹⁸ Qeese halaqatinne higgiiyaa tamarissiyaageeti heгаа siyidi, a xaissana ogiyan koshshaa doommi-dosona; shin keehi daro asai i tamarissiyoogan garamettiyo gishshau, ayyo yayyidosona.

¹⁹ Sa7ai omarido wode, Yesuusinne erissiyo ashkkarati katamaappe gaxaa kiyidosona.

Balase Giyo Mittiyo Melaasu
(Maatiyoosa 21:20-22)

²⁰ Eti wonttetta gallassi maallado ogiyaara aadhdhi-iddi, he balasiyaa xaphuwaara melaichchidaaro be7idosona. ²¹ PHeexiroosi hassayidi, "Tamarissiyaagoo, be7a; neeni qanggido balasiyaa melaichchaasu" yaagiis.

²² Yesuusi zaaridi, eta hagaadan yaagiis; "Xoossaa ammanite. ²³ Taani intteyyo tumaa gais; ooninne ba wozanan sirennan ba giidobai hananaagaa ammanidi, ha deriyaa, 'Denddada abban kundda' giikko hanana.

²⁴ Hegaa gishshau, taani intteyyo odais; Xoossaa intte woossiyoobaanne oichchiyoobaa ubbaanne ekkirggi-dobaadan ammanite; intte ekkana. ²⁵ Xoossaa woos-sanau intte eqqiyo wode, saluwan de7iya intte Aawai intte nagaraa atto gaana mala, ooninne inttena naaqqidobai de7ikko, au atto giite. ²⁶ SHin asa nagara intte atto gaana xayikko, saluwan de7iya intte Aawaikka intte nagaraa intteyyo atto geenna" yaagiis.

Yesuusi Aiba Maatan Oottii Giya Oishaa
(Maatiyoosa 21:23-27; Luqaasa 20:1-8)

²⁷ Eti qassikka Yerusalaame biidosona; Yesuusi Beeta Maqidasiyan hemetettishin, qeese halaqati, higgiiyaa tamarissiyaageetinne cimati akko yiidosona. ²⁸ Yiidi a, "Neeni haggaa oottanau neeyyo ai alaafetetti de7ii? Woi neeyyo ha alaafetettaa immidai oonee?" yaagidosona.

²⁹ Yesuusi zaaridi eta, "Taanikka inttena issibaa oichchana; tau odite; taani qassi haggaa ai alaafetettan oottiyaakko, intteyyo odana. ³⁰ Yohaannisi xammaqiyo alaafetettaa ekkidoi Xoossappeeyye woi asappee? Tau odite" yaagiis.

³¹ Eti bantta giddon palamaa doommidi, "Nuuni, 'Xoossappe yiis' yaagikko, i nuna, 'Yaatin, Yohaannisi yootidoogaa aissi ammanibeekketii?' yaagana. ³² SHin, 'Asappe yiis gaanee?' yaagidosona; qassi asai ubbai Yohaannisi hananabaa yootiyaagaa gididoogaa eriyi

gishshau, asau yayyidosona. ³³ Hegaa gishshau, eti Yesuusayyo, "Nuuni erokko" yaagidi zaaridosona;

Yesuusi, "Taanikka haggaa ai alaa fetettan oottiyaakko, intteyyo odikke" yaagiis.

Woiniyaa Turaa Tokkiya Goshshanchchatu Leemisuwaa

(Maatiyoosa 21:33-46; Luqaasa 20:9-19)

12 Yesuusi etayyo oduwaa leemisuwan yaagidi doommiis; "Issi bitanee woiniyaa giyo turaa tokkidi, dirssaa yuushshi aattidi diriis; qassi he woiniyaa gum77iyo ollaakka bookkiis; heggaa naagiya asaayyo adussa shuchchaa gimbbiis; hegaappe guyyiyan, kottaa oottiya asau immidi, hara dere biis. ² Woiniyaa aifiyaa maxiyo wodee gakkinn, bana gakkiiyaagaa ekkidi yaana mala, issi ashkkaraa ba kottaawatukko kiittiis. ³ Kottaa oottiyaageeti a ashkkaraa oiqqidi wadhdhidi, kushe mela yedettidosona. ⁴ Naa77anttuwaa hara ashkkaraa etakko kiittiis; kiittin eti he ashkkaraassi huuphiyaa qoo7idinnee kaushshidi yeddidosona. ⁵ Woiniyaa turaa godai qassikka hara ashkkaraa kiittiis; he ashkkaraa woridosona; qassi hara darotakka hegaadan oottidosona; issuwaa isuwaa wadhdhidi, harata woridosona.

⁶ "Woiniyaa turaa godaayyo kiittanau ubbaappe wurssettan i daro siiqiyo a na7aa xalaalai attiis; i, 'Eti ta na7aa bonchchennan aggokkonna' giidi, ba na7aa etakko kiittiis.

⁷ "SHin kottaa oottiyaageeti bantta giddon, 'Laatanaagee haggaa; hinddite a woroos; a aqoi nubaa gidana!' yaagidosona. ⁸ Na7aa oiqqidi woridi, a ahaa woiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessi olidosona.

⁹ "Simmi woiniyaa turaa godai waatanee? Yiidi he kottaawata wori wurssemi, woiniyaa turaa kottaa oottiya hara asau immana.

¹⁰ "Gimbbiyaageeti karidi ixixido shuchchai godaa xaphuwaa minttiya, ubbaappe aadhdhiya shuchcha gidiiis. Hagee Godai oottidobaa;

qassi nu aifiyaukka garamissiyaabaa' yaagiyaagaa Xoossaa maxaafaappe nababibeekketii?" yaagiis.

¹² Qeese halaqati, higgiiyaa tamarissiyaageetinne cimati Yesuusi he leemisuwaa banttanau leemidoogaa erido gishshau, a oiqqanau koyidosona; shin asau yayyidi, aggi bayidi biidosona.

Giiraa Giirane Agganee Giya Oishaa

(Maatiyoosa 22:15-22; Luqaasa 20:20-26)

¹³ Qassi a haasayaappe bala demmidi, a oiqqana mala, Parisaawetuppenne Heeroodisa baggatuppe amaridaageeta akko kiittidosona. ¹⁴ Kiittin yiidi, "Tamarissiyaagoo, neeni tumaa haasayiyoogaanne asappe asa shaakkennaagaa nuuni eroos; aissi giikko, neeni asa dummayakka; qassi Xoossaa ogiyaa tumatettan tamarissaasa. Nuuni Roome biittaa Kawuwaa Qeesaarayyo giiraa giiriyoogee wogeeyye

woga gidennee? Giiraa giiraneeyye digganee?" yaagidosona.

¹⁵ SHin eti lo77o milatiya iita asa gididoogaa Yesuusi eridi, "Tana aissi paacceetii? Issi santtimiyaa haa ehiite; taani be7ais" yaagiis. ¹⁶ Eti au ehiidosona; "Ha merainne sunttai oogee?" yaagidi eta oichchidosona.

Oichchin eti, "Roome biittaa Kawuwaa Qeesaaraagaa" yaagidosona.

¹⁷ Yesuusi zaaridi eta, "Yaatikko, Qeesaaraagaa Qeesaarassi, Xoossaagaa Xoossaassi immite" yaagin eti abaa garamettidosona.

Haiquwaappe Denddiyoogaa

(Maatiyoosa 22:23-33; Luqaasa 20:27-40)

¹⁸ Haiqqida asi denddenna giya Saaduqaawetuppe issi issi asati Yesuusakko yiidi, hegaadan yaagidi, a oichchidosona; ¹⁹ "Tamarissiyaagoo, Muusee nuuyyo higgiiyaa xaafiiddi, 'Machcho ekkida asi na7a yelennan haiqqikko, he haiqqidaagaa ishai a machchiyo aissidi, ba ishaayyo na7a yelanau bessees' yaagiyaagaa xaafiis. ²⁰ Issi wode laappun ishannti de7iyaageetuppe bairai machchiyo ekkidi, na7a yelennan haiqqiis.

²¹ Haiqqin naa77anttoi o aissii; ikka na7a yelennan haiqqiis; heezanttoikka hegaadan haniis. ²² Laappunatikka o ekkidi, na7a yelennan haiqqidosona; ubbaappe guyyiyan, qassi he maccaasiyaa haiqqaasu. ²³ Yaatin, haiqqida asai haiquwaappe denddiyo gallassi, a etappe augaayyo machcho gidanee? Aissi giikko, laappunatikka o ekkidosona" yaagidosona.

²⁴ Yesuusi zaaridi, eta hegaadan yaagiis; "Intte baliyoogee, Xoossaa maxaafatanne Xoossaa wolqqa intte erenna gishshaassa! ²⁵ Aissi giikko, haiqqida asai haiquwaappe denddiyo gallassi, saluwan de7iya kiitanchchatu mala gidanaagaappe attin, attuma asinne ekkenna; macca asinne gelenna. ²⁶ SHin haiqqidaageetu dendduwaabaa gidikko, Muuse maxaafan xaafetti-da xaragettiya buuraabaa odiya sohuwan, Xoossai Muusa, 'Taani Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yaaqooba Xoossaa' giidoogaa mulekka nababibeekketii? ²⁷ I paxa de7iyaageetu Xoossaa gidiyooagaappe attin, haiqqidaageetu Xoossaa gidenna; intte keehi balideta" yaagiis.

Ubbaappe Aadhdhiya Azazuwaa

(Maatiyoosa 22:34-40; Luqaasa 10:25-28)

²⁸ Higgiiyaa tamarissiyaageetuppe issi eti palamettiyoogaa shiiqidi siyiis; qassi Yesuusi etayyo loitti zaaridoogaa siyidi, "Azazo ubbaappe aadhdhiya azazoi augee?" yaagidi Yesuusa oichchiis.

²⁹ Yesuusi zaaridi, a hegaadan yaagiis; "Azazo ubbaappe aadhdhiya azazuwaa siyite; 'Israa7eela asau, Godai nu Xoossai issi Godaa. ³⁰ Intte Godaa intte Xoossaa intte kumetta wozanaappe, intte kumetta shempuwaappe, intte kumetta qofaappe, intte kumetta wolqqaappe siiqite' yaagees. ³¹ Qassi azazo ubbaappe aadhdhiya naa77antto azazoi haggaa; 'Neeeni ne shooruwaa ne huuphedan siiqa' giyaagaa; hageetuppe aadhdhiya hara azazoi baawa" yaagiis.

³² Higgiyaa tamaarissiyaagee Yesuusa yaagiis; “Tamaarissiyaagoo, tumaa gaadasa; neeni ‘Xoossai issi Xoossaa xalaala. Appe attin, hari baawa’ giidoogee tumaa. ³³ Xoossaa kumetta wozanaappe, kumetta qofaappenne kumetta wolqqaappe siiqiyooheen qassi ba shooruwaakka ba huuphedan siiqiyoogee, xuuggiyo yarshshuwaappenne hara yarshsho ubbaappe aadhdhees” yaagiis.

³⁴ Yesuusi higgiyaa tamaarissiyaagaa zaaroi aadhdhida eranchcha asa zaaro gididoogaa be7idi, “Neeeni Xoossaa kawotettaappe haakkabaakka” yaagiis; hegaappe guyyiyan, Yesuusa harabaa oichchanau ooninne xalibeenna.

Yesuusi O Na7ee? Yaagiya Oishaa

(Maatiyoosa 22:41-46; Luqaasa 20:41-46)

³⁵ Yesuusi Beeta Maqidasiyan tamaarissiiddi, ha-gaadan yaagiis; “Higgiyaa tamaarissiyaageeti Kiristtoosa woigidi Daawita na7a giyoonaa? ³⁶ Daawiti bana Geeshsha Ayyaanai haasayissin, ‘Godai ta Godaa, “Taani ne morkketa neeni yedhdha eqqiyooobaa oottana gakkanaassi, hagan taappe ushachcha baggaara utta” giis’ yaagiis. ³⁷ Daawiti ba huuphen Kiristtoosa, ‘Godaa’ giidi xeesikko, yaatin, Kiristtoosi waanidi, Daawita na7a gidii?” yaagiis.

Daro asai Yesuusi giyoogaa ufaissan siyiis.

Yesuusi, “Muuse Higgiyaa Tamaarissiyaageetuppe Naagetite” Yaagiis

(Maatiyoosa 23:1-36; Luqaasa 20:45-47)

³⁸ Yesuusi tamaarissiiddi, hagaadan yaagiis; “Higgiyaa tamaarissiyaageetuppe naagetite; eti adussa maayuwaa maayidi yuuyiyoogaanne giyaa sohuwanka asai eta bonchchidi sarotiyoogaa dosoosona. ³⁹ Eti Aihuda woosa keettatun daro lo77iya oidiyaa dosoosona; qassi asi banttana imattiyoosankka bonchcho sohuwaa dosoosona. ⁴⁰ Eti am77etu keettaa bonqqidi, banttau lo77o milatanau Xoossaa woosaa adussoosona; eti ubbaappe aadhdhiya pirddaa ekkana” yaagiis.

Am77ee Muxuwaatiyaa

(Luqaasa 21:1-4)

⁴¹ Yesuusi Beeta Maqidasiyan muxuwaataa yeggiyo saaxiniyaa matan uttidi, asai ba miishshaa he saaxiniyan yeggiyoogaa be7iis; daro dure asai daro miishshaa he saaxiniyan yeggees. ⁴² Issi hiyyeesa am77iyaa yaada, issi santtimiyaa laamettiya naa77u bakkannata he saaxiniyan yeggaasu. ⁴³ Yesuusi ba erisiyo ashkkarata xeesidi, “Taani intteyyo tumaa gais; muxuwaataa saaxiniyan yeggida asa ubbaappe ha hiyyeesa am77iyaa darissada yeggaasu. ⁴⁴ Aissi giikko, harati ubbai banttau palahida miishshaappe yeggidosona; shin a ba pacaappe, bau de7iya aquwaa muleera imma aggaasu” yaagiis.

Yesuusi Beeta Maqidasee Qolettanaagaa Kasetidi Yootiis

(Maatiyoosa 24:1-2; Luqaasa 21:5-6)

13 Yesuusi Beeta Maqidasiyaappe kiyishin, erissiyoo ashkkaratuppe issoi a, “Tamaarissiyaagoo, hagee aiba lo77o shuchchakkonne qassi aiba lo77o shuchcha keettakko be7ai!” yaagiis.

² Yesuusi zaaridi, “Ha gita shuchcha keettata be7ai? Ha keettatun de7iya issi shuchchinne attennan ubbai qolettana” yaagiis.

Godai Yaanaappe Kasetidi Gakkana Yedetaanne Waayiyaa

(Maatiyoosa 24:3-14; Luqaasa 21:7-19)

³ Yesuusi Beeta Maqidasiyaappe hini baggaara Dabira Zaita Deriyaa bolli uttidaashin, PHeexiroosi, Yaaqoobi, Yohaannisinne Inddiraasi banttarkka akko yiidi a, ⁴ “Hegee aude hananaakko, nuuyyo odarkkii; qassi hegee ubbai polettana wodiya erissiya malaatai aiba gidanee?” yaagidi oichchidosona.

⁵ Yesuusi qassi etayyo hagaadan yaagidi, oduwaa doommiis; “Inttena ooninne balettana mala naagetite. ⁶ Daro asati ta sunttan, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiiddi yaana; yiidi daro asaa balettana. ⁷ Matan de7iya olaa cenggurssaanne haahuwan de7iya olaa oduwaa intte siyiyo wode, hirggoppite; heгаа malabai hananau bessees; shin wurssettai biroona. ⁸ Aissi giikko, issi biittaa asai hara biittaa asaara olettana; qassi issi kawotettai hara kawotettaara olettana; biittaa qaattai ubbasan de7ana; koshaiikka de7ana; shin hegee koiro leesso mala.

⁹ “SHin intte intte huuphen naagetite; aissi giikko, asi inttena oiqqidi, pirdda keettau aattidi immana; qassi ba Aihuda woosa keettatunkka inttena lissuwan garafana; deriyaa haariyaageetu sinttaaninne kawotu sinttan ta gishshau intte markkattanau eqqana.

¹⁰ Wonggeliyaa mishiraachchoi koiroora dere ubbau odettiichchanau bessees. ¹¹ Eti inttena pirdda keettaa ehiyo wodenne aattidi immiyo wode, woigidi haasayanaakkonne koiroora hirggoppite; he saatiyan Xoossai intteyyo immiyoobaa haasayite. Aissi giikko, Geeshsha Ayyaanai haasayanaappe attin, haasayiyaageeti inttena gidekketa.

¹² “Ishai ba ishaa, aawai ba na7aa worissana; qassi naati bantta aawatu bollinne bantta aayetu bolli dendidi, eta worissana. ¹³ Asai ubbai inttena ta sunttaa gishshau ixkana; shin wurssettai gakkanaashin genciyaagee attana.

Yerusalaame Gakkana Hanttaara Metuwaa

(Maatiyoosa 24:15-28; Luqaasa 21:20-24)

¹⁴ “SHin hananabaa yootiya Daaneeli odido bashshaa tunatettai eqqanau bessennasan eqqidaashin intte be7iyo wode, hegee woigiyoogaakko, nabbabiyaagee akeeko; Yihudaa biittan he wode de7iyaageeti deriyaakko baqatona. ¹⁵ Keettaa huuphiyan de7iya uraikka issibaa ekkana duge wodhdhidi, ba soo geloppo.

¹⁶ Gaden de7iyaageekka ba maayuwaa ekkana guyye simmoppo. ¹⁷ He wode shahaara maccaasatuyyoonne xanttiya maccaasatuyyo aayye7ana. ¹⁸ SHin hagee ubbai haniyo wodee balggo gidenna mala, Xoossaa woossite; ¹⁹ aissi giikko, Xoossai sa7aa koiro medhdhoosappe doommidi, ha77i gakkanaassi, mulekka de7ibeenna metoi, qassi hagaappe sinttaukka mule de7enna metoi asaa bolli he wode de7ana. ²⁰ Godai he gallassatu qoodaa guuttiyoi bainnaakko, asa gididai ooninne antenna; shin i ba doorido asatu gishshau, he gallassatu qoodaa guuttiis.

²¹ "He wode ooninne inttena, 'Be7ite; Kiristtoosi hagan de7ees' woi, 'Be7ite; Kiristtoosi hegan de7ees' yaagikko, heгаа ammanoppite. ²² Aissi giikko, word-danchcha Kiristtoosatinne wordduwaa hananabaa yootiyaageeti denddana; denddidi banttau danddayetikko, harai atto Xoossai dooridoogeetakka balettanau malaataanne garamissiyaabaa bessana. ²³ SHin intte naagettite; taani intteyyo ubbabaa kasetada odaas.

Kiristtoosa Naa77antto Yuussaa
(Maatiyoosa 24:29-31; Luqaasa 21:25-28)

²⁴ "SHin he wode he waaiyaappe guyyiyan, awai xumana;

aginali poo7iyooogaa aggi bayana;

²⁵ xoolintteti saluwaappe kunddana;

qassi saluwan de7iya wolqqatikka qaaxettana.

²⁶ He wode taani, Asa Na7ai, gita wolqqaaranne bonchchuwaara shaaraa giddoora yiishin, eti be7ana.

²⁷ He wode taani kiitanchchata sa7aa oiddu zooziyaa kiittana; kiittada sa7aa gaxaappe saluwa gaxaa gakkanaashin, Xoossai doorido asaa shiishshana.

Wodee Gakkidoogaa Malaatiya Balase Mittiyo
(Maatiyoosa 24:32-35; Luqaasa 21:29-33)

²⁸ "Leemisuwaa balasiyo giyo mitteeppe akeekite; balasiyaa aaciyo wodenne i tashee bonccottiyo wode, bonee matattidoogaa intte ereeta. ²⁹ Hegaadankka intte he ubbabai haniyoogaa be7iyoyode, i matattidi pengge shiiqidoogaa erite. ³⁰ Taani intteyyo tumaa odais; ha ubbabai hanana gakkanaassi, ha wodiyaasai haiqqiichchenna. ³¹ Saloinne sa7ai aadhdhana; shin ta qaalai mulekka aadhdhenna.

Wursetta Gallassanne Saatiyaa Ooninne Erenna
(Maatiyoosa 24:36-44)

³² "SHin he gallassanne he saatiyaa Aawaa xalaalaappe attin, harai atto saluwan de7iya kiitanchchata gidin, woi tana Na7aa gidinkka ooninne eriyaabi baawa. ³³ He wodee aude gidanaakko, intte erenna gishshau, naagettite; minnite; Xoossaa woossite. ³⁴ Ta yuussai ba keettaa aggidi, oge biya bitaniyaa mala; bitanee ba ashkkaratuyyo huuphen huuphen oosuwa immidi, eta ba oosuwaayyo alaafe oottiis; qassi kariyaa naagiyaageekka minttidi naagana mala azaziis.

³⁵ "Hegaa gishshau, minnite; aissi giikko, keettaawai omarssa gidin, woi qamma bilahe gidin, woi kuttoi

waassiyo wode gidin, woi maallado guuraara gidin aude yaanaakko, intte erekketa. ³⁶ Intte akeekennan i yiikko, inttena xiskkidaageeta demmenna mala minnite. ³⁷ Taani intteyyo odiyoogaa asa ubbau odais; minnite" yaagiis.

Kiristtoosa Bolli Maqettidosona

(Maatiyoosa 26:1-5; Luqaasa 22:1-2; Yohaannisa 11:45-53)

14 Paasikaa Baalaa giyoogaa bonchchiyo gallassainne oittaa meettaa bonchchiyo gallassai gakkana naa77u gallassai attiis; qeese halaqatinne higgiiyaa tamarissiyaageeti asi erennan Yesuusa oiqqidi woriyo ogiyaa koyoosona. ² "Asai ooshshaa kessenna mala, Paasikaa bonchchiyo gallassi heгаа oottokko" yaagidosona.

Yesuusa SHittuwaa Tiyida Maccaasiyo

(Maatiyoosa 26:6-13; Yohaannisa 12:1-8)

³ Yesuusi Biitaaniyaa kataman inchchirichchaa harggiya Simoona son qumaa maanau uttidaashin, isisi mishiriya albasxxiroosa giyo shuchchaappe oottido bilqqaadiyaa kumida narddoosiyaa giyo daro al77o shittuwaa ekkada yaasu; yaada he bilqqaadiyaa mentada shittuwaa Yesuusa huuphiyan tigeasu. ⁴ He sohuwan de7iya asaappe issoi issoi hanqqettidi, "Ha shittuwaa coo mooriyoogee aibissee? Ha shittuwaa xee-tanne ishata biraappe dariya waagan baizzidi, miishshaa hiyyeesau immanau danddayettes" yaagidi bantta gidon haasayoosona; yaatidi he mishiriyo daro boridosona.

⁶ SHin Yesuusi hagaadan yaagiis; "Ha maccaasiyo ainne gooppite; o aissi waisseetii? A tau lo77obaa oottaasu. ⁷ Hiyyeesati ubba wode inttenaara de7oosona; intte koyido wode audenne eta maaddanau danddayeeta; shin taani ubba wode inttenaara de7ikke. ⁸ A ba danddayidoogaa oottaasu; qassi tana mooguwau giigissanau kasetada shittuwaa tiyaasu. ⁹ Taani intteyyo tumaa odais; sa7a ubban wonggeliyaa mishi-raachchuwa odiyoosan awaanikka, asai o hassayana mala, ha a oottidoogee odettana" yaagiis.

Yihudai Yesuusa Aattidi Immanau Zorettaa Maayiis

(Maatiyoosa 26:14-16; Luqaasa 22:3-6)

¹⁰ Tammanne naa77u erissiyoo ashkkaratuppe issoi Yihudaa Asqqoroota giyoogee, Yesuusa qeese halaqatuyyo aattidi immanau etakko biis. ¹¹ Eti heгаа siyido wode ufaittidi, "Nuuni neeyyo miishsha immana" yaagidosona; yaagin Yihudai Yesuusa aattidi immanau injjetiyo wodiya wochchees.

Yesuusi Ba Erissiyoo Ashkkaratuura Paasikaa Miis

(Maatiyoosa 26:17-25; Luqaasa 22:7-14, 21-23; Yohaannisa 13:21-30)

¹² Oittaa miyo gallassaa bonchchiyo koiro gallassi, Paasikaa qumaa maanau anqqara dorssaa shukkiyo wode, Yesuusi erissiyoo ashkkarati a, "Paasikaa bonchchiyo gallassi neeni maana qumaa nuuni awa biidi giigissanee?" yaagidi oichchidosona.

¹³ Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuppe naa77ata ha-gaadan yaagidi kiittiis; "Katamaa biite; intte biishin, otuwan haattaa tookkida issi bitanee inttenaara gaitana; a kaallite. ¹⁴ I biidi geliyo keettaawaa, 'Tamaaris-siyaagee nena, "Taani ta erissiyo ashkkaratuura Paasikaa qumaa maanau ta imatta kifilee awaane?" yaagees' yaagite. ¹⁵ Keettaawai inttena pooqiyaa bolan de7iya giigi uttida aaho kifiliyaa bessana; hegan nuuyyo giigissite" yaagiis.

¹⁶ He naa77u erissiyo ashkkarati kiyidi, katamaa biidosona; Yesuusi banttau odidoogaadankka ubbabaa demmidi, Paasikaa qumaa giigissidosona.

¹⁷ Sa7ai omariyo wode Yesuusi tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuura yaa biis. ¹⁸ Eti uttidi ma-soofiyaappe qumaa miishin, Yesuusi eta, "Taani intteyyo tumaa odais; intteppe issoi tanaara miyaagee, tana aattidi immana" yaagiis.

¹⁹ Erissiyo ashkkarati dagammidi, huuphiyan hu-uphiyan a, "Tumu taneeshsha?" giyoogaa doommi-dosona.

²⁰ Yesuusi zaaridi, "I ha intte tammanne naa77atuppe issuwaa; i tanaara issippe tushkkanau ba oittaa shaatiyan yeddiyaagaa. ²¹ Taani, Asa Na7ai, Xoossaa maxaafai haiqqana giidoogaadan haiqqana; shin tana, Asa Na7aa, aattidi immiya urau aayye7ana; he urai yelettenan attiyaakko, au keha shin" yaagiis.

Qurbbaaniyaa (Godaa Kahuwaa) Ekkiyo Wogaa

(Maatiyoosa 26:26-30; Luqaasa 22:14-20; Koiro Qoronttoosa 11:23-25)

²² Eti miishin, Yesuusi oittaa ekkidi, Xoossaa galatiis; he oittaa menttidi, ba erissiyo ashkkaratuyyo immiiddi, "Heite; hagee ta ashuwaa" yaagiis.

²³ Burccukkuwaa ekkidi, Xoossaa galatidi, etayyo immiis; immin ubbaikka he burccukkuwaappe uyi-dosona. ²⁴ Yesuusi, "Hagee ooratta maachchan daro asaa gishshau gukkiya ta suuttaa. ²⁵ Taani intteyyo tumaa odais; taani Xoossaa kawotettan ooratta woine eessaa uyana gallassai gakkanaassi, naa77anttuwaa ha woine eessaa mulekka uyikke" yaagiis.

²⁶ Mazamuriyaa yexxidoogaappe guyyiyan, Dabira Zaita Deriyaa biidosona.

PHeexiroosi Kaddanaagaa Yesuusi Kasetidi Yootiis

(Maatiyoosa 26:31-35; Luqaasa 22:31-34; Yohaannisa 13:36-38)

²⁷ Yesuusi eta, "Intte ubbai tana yeggi bayidi baqatana; aissi giikko, Xoossaa maxaafai, 'Xoossai dorssaa heemmiyaagaa worana; worin dorssai ubbai laalettana' yaagees. ²⁸ SHin taani haiquwaappe denddidoogaappe guyyiyan, intteppe kasetada Galiila baana" yaagiis.

²⁹ PHeexiroosi zaaridi, "Eti ubbati nena yeggi bayidi baqatikkokka, taani nena mulekka yeggikke" yaagiis.

³⁰ Yaagin Yesuusi PHeexiroosa, "Taani neeyyo tumaa odais; hachchi qammi kuttoi naa77utoo waas-sanaappe kase, neeni tana heezzutoo kaddana" yaagiis.

³¹ SHin PHeexiroosi kaseegaappekka minttidi, "Taani harai atto, nenaara issippe haiqqiyaakkokka, nena mulekka kaddikke" yaagiis. Qassi harati ubbatikka hegaadan giidosona.

Yesuusi Geetesemaanen Woossiis

(Maatiyoosa 26:36-46; Luqaasa 22:39-46)

³² Geetesemaane giyo sohuwaa biidosona; Yesuusi ba erissiyo ashkkarata, "Taani Xoossaa woos-sanaashin, intte hegan uttiishshite" yaagiis.

³³ Yesuusi PHeexiroosa, Yaaqoobanne Yohaannisa banaara ekki efiis; daro gencceeciisinne waayettiis.

³⁴ Qassi eta, "Taani haiqqana gakkanaassikka kayyot-tais; hegan takkishshite; xiskkoppite" yaagiis.

³⁵ Guutaa sinttaukko shiiqiiddi, biittan gufannidi, danddayettiyaabaa gidikko, he wodee baappe aadhd-hana mala, Xoossaa woossiis. ³⁶ Qassikka, "Abbaa, ta Aawau, ubbabai neeyyo danddayettes; ha bur-ccukkuwaa taappe digga; shin neeni koyiyoobai hanoppe attin, taani koyiyoobai hanoppo" yaagiis.

³⁷ Yesuusi erissiyo ashkkaratukko simmi yiidi, xiskki-daageeta demmidi PHeexiroosa, "Simoonaa, xiskkadii? Neeni issi saatekkonne naaganau danddayabeikkii?

³⁸ Paaciyan intte gelenna mala, naagitenne Xoossaa woossite; ayyaanai giigi uttiis; shin ashoi daafu-ranchcha" yaagiis.

³⁹ Qassikka biidi kaseegaadankka Xoossaa woossiis.

⁴⁰ Erissiyo ashkkaratukko guyye simmidi i yiyo wode, xiskkidaageeta demmiis; eta aifiyaa xiskkoii goozii wot-tido gishshau, ayyo ai haasayiyaakkokka eribookkonna.

⁴¹ Heezanttuwaa etakko yiidi, "Ha77i gakkanaassikka xiskkeetiinne shemppeetii? Gidana; wodee gakkiiis; be7ite, tana, Asa Na7aa, nagaranchcha asatun aattidi immiyo wodee gakkiiis. ⁴² Denddidi hinddite; be7ite, tana aattidi immiyaagee hageeho gakkiiis" yaagiis.

Yesuusi Ba Morkketu Kushiyan Oiqettiis

(Maatiyoosa 26:47-56; Luqaasa 22:47-53; Yohaannisa 18:3-12)

⁴³ Yesuusi heгаа biron haasayishin, tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuppe issoi, Yihudai, so-huwaara gakkii wodhdhiis; qassi qeese halaqati hig-giyaa tamarissiyaageetinne cimati kiittin, bisuwaanne dullaa oiqqida daro asai aara issippe yiis. ⁴⁴ Yesuusa aattidi immiyaagee he daro asaayyo, "Taani yeriyoogee a; a oiqqidi loitti naagidi, ekki efiite" yaagidi malaataa yooti wottiis.

⁴⁵ Yihudai gakkosaarakka Yesuusakko shiiqiidi, "Tamarissiyaagoo" yaagidi Yesuusa yeri ekkiis. ⁴⁶ He daro asai Yesuusa mintti oiqqiis. ⁴⁷ SHin matan eqqi-daageetuppe issoi ba bisuwaa shodinne qeese ub-batu halaqaa ashkkaaraa shocidi, a haittaa qanxxi oliis.

⁴⁸ Yesuusi zaaridi, he shiiqiida daro asaa, "Tana pang-ga kessidi, pangga oiqqiyoogaadan oiqqanau bisonne dullaa oiqqidi yiidetii? ⁴⁹ Taani Beeta Maqidasiyan tamarissaidda, gallassi gallassi inttenaara de7iyo wode tana oiqqibeekketa; shin Xoossaa maxaafati gi-idoogee polettanau bessees" yaagiis.

⁵⁰ Erissiyo ashkharati ubbati a yeggi bayidi baqatidosona.

⁵¹ Naxala xalaalan ba kalluwaa kammida issi yelaga bitanee Yesuusa kaalliyaagaa asai oiqqiis. ⁵² SHin he bitanee naxalaa oli bayidi, kallo xiire baqatiis.

Yesuusa Pirda SHangguwaa Efiidosona

(Maatiyoosa 26:57-68; Luqaasa 22:54-55,63-71; Yohaannisa 18:13-14,19-24)

⁵³ Asai Yesuusa qeese ubbatu halaqaa soo, qeese halaqa ubbati, cimatinne higgiiyaa tamarissiyaageeti shiiqidosa ekki efiis. ⁵⁴ PHeexiroosi qeese ubbatu halaqaa dirssa giddo gakkanaassi haahuwan a kaalliis; yan naagiyaagaara tamaa ho77iiddi, utti bayiis.

⁵⁵ Qeese halaqatinne yaa7aa asai ubbai Yesuusa woranau a bolli markka koyidosona; shin ainne demibookkona. ⁵⁶ Aissi giikko, daro asati a bolli worduwaa markkattidosona; shin eta markkatetta issi mala gidenna.

⁵⁷ Issi issi asati dendi eqqidi Yesuusa bolli, "I, Taani asai keexxido ha Beeta Maqidasiyaa qolada, asai keexibeenna hara Beeta Maqidasiyaa heezzu gallassa giddon keexxana' giishin, nuuni siyida" yaagidi worduwaa markkattidosona. ⁵⁹ SHin harai atto eta markkatetta hegankka issi mala gidibeenna.

⁶⁰ Qeese ubbatu halaqai asa ubbaa sinttan dendi eqqidi Yesuusa, "Hageeti nena mootiyo mootuwau neeyyo zaariyoobi baawee?" yaagidi oichchiis. ⁶¹ SHin Yesuusi co77u giidi, ainne zaaribeenna; qeese ubbatu halaqai a, "Anjettida Xoossaa Na7ai Kiristtoosi nenee?" yaagidi naa77anttuwaa oichchiis.

⁶² Yesuusi zaaridi, "Ee tana; intte tana, Asa Na7aa, wolqqaama Xoossaappe ushachcha baggaara utti-daashiininne saluwaa shaaraara yiishin be7ana" yaagiis.

⁶³ Qeese ubbatu halaqai ba maayuwaa pooshshi oli-di, "Nuna hagaappe sinttan aissi hara markka koshshii?" ⁶⁴ Intte a cashshaa siyideta; intte qofai aibee?" yaagiis; yaagin eti ubbai, "I haiqqana bessees" yaagidi a bolli pirddidosona.

⁶⁵ Etappe issooti issooti a bolli cushettaa doommiidosona; a aifiyaa goozidi dechchidi, "Nena dechchidai oonee? Ane hananabaa yoota!" yaagidosona; qassi naagiyaageetikka a qinxalliyaa baqqiiddi ekki efiidosona.

PHeexiroosi Yesuusa Kaddiis

(Maatiyoosa 26:69-75; Luqaasa 22:56-62; Yohaannisa 18:15-18,25-27)

⁶⁶ PHeexiroosi dirssa giddon hirkkiira de7ishin, qeese ubbatu halaqaa macca ashkharatuppe issinniyaa yaa-su. ⁶⁷ Yaada PHeexiroosi tamaa ho77iyaagaa be7ada, tishshi ootta xeellada, "Neenikka Naazireeta Yesuusaara issippe de7aasa" yaagaasu.

⁶⁸ SHin PHeexiroosi, "Neeni giyoobai aibakko taani erikke; tau akeekettenna" yaagidi kaddiis; yaatidi dirssaa penggiyaakko kiyiis; kuttoikka waassiis.

⁶⁹ He ashkkariyaa PHeexiroosa be7ada, a matan eqqida asata, "Ha bitaneekka etaara de7ees" gaada

gujjada oduwaa doommaasu. ⁷⁰ SHin PHeexiroosi qas-sikka kaddiis.

Guutaa gam77ishin, matan eqqida asati naa77anttuwaa PHeexiroosa, "Neeni tuma etaara issippe de7aasa; aissi giikko, neeni Galiila biitta asa" yaagidosona.

⁷¹ SHin PHeexiroosi, "Taani heгаа intte giyo bitaniyaa erikke!" yaagidi bana qanggettaanne caaquwaa doommiis.

⁷² Sohuwaarakka kuttoi naa77anttuwaa waassi aggiis; PHeexiroosi bana Yesuusi, "Neeni kuttoi naa77utoo waassanaappe kase heezzutoo tana kaddana" giidoogaa hassayidi, daro yeekkiis.

Yesuusa PHilaaxoosakko Efiidosona

(Maatiyoosa 27:1-2,11-14; Luqaasa 23:1-5; Yohaannisa 18:28-38)

15 Maallado guuran sohuwaara qeese halaqati cimatuuranne higgiiyaa tamarissiyaageetuura yaa7aa asa ubbaara maqettidi, Yesuusa qachchidi efiidi, PHilaaxoosayyo aattidi immidosona.

² PHilaaxoosi a, "Neeni Aihudatu kawoo?" yaagidi oichchiis.

Yesuusi zaaridi a, "Neenikka gaasa" yaagiis.

³ Qeese halaqati Yesuusa daroban mootidosona.

⁴ SHin PHilaaxoosi naa77anttuwaa Yesuusa, "Neeyyo zaariyoobi baawee? Eti ne bolli woqqa mootuwaa ehiyaakko be7ikkii?" yaagidi oichchiis.

⁵ SHin Yesuusi harabaa zaarennan ixxin, PHilaaxoosi garmettiis.

Yesuusa Haiquwan Pirddidosona

(Maatiyoosa 27:15-26; Luqaasa 23:13-25; Yohaannisa 18:39-40; 19:1-16)

⁶ PHilaaxoosayyo Paasikaa Baalaa bonchchiyo gallasan asai koyiyo issi uraa qashuwaappe birshshiyoo meezee de7ees. ⁷ He wode issi Barbbaana giyo bitanee ooshshaa kessidi shemppo worida asatuura issippe qasho keettan de7ees. ⁸ SHiiqida daro asai PHilaaxoosi kaseegaadankka oottana mala, ba qaalaa xoqqu oottidi, woosaa doommiis. ⁹ PHilaaxoosi asaa zaaridi, "Taani intteyyo Aihudatu kawuwaa birshshiyoo koyeetii?" yaagidi oichchiis. ¹⁰ Aissi giikko, qeese halaqati Yesuusa qanaatidi aatti immidoogaa PHilaaxoosi eris.

¹¹ SHin qeese halaqati Yesuusa gishshaa Barbbaana birshshanaadan, he shiiqida asai PHilaaxoosa woosana mala, asaa maqqidosona. ¹² PHilaaxoosi zaaridi naa77anttuwaa, "Yaatin, ha Aihuda kawo intte giyoogaa waatoo?" yaagiis.

¹³ Yaagin asai PHilaaxoosayyo naa77anttuwaa ba qaalaa xoqqu oottidi, "Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishada a kaqqa" yaagiis.

¹⁴ PHilaaxoosi asaa, "Aissi? I ai iitabaa oottidee?" yaagiis.

SHin asai kaseegaappekka ba qaalaa xoqqu oottidi, "Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishada a kaqqa" yaagiis.

¹⁵ PHilaaxoosi asaa ufaissanau koyidi, Barbbaana asaayyo birshshiis; yaatidi lissuwan Yesuusa garafidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqanau etau aattidi immiis.

Wotaaddarati Yesuusa Qilliiccidosona

(Maatiyoosa 27:27-31; Yohaannisa 19:2-3)

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, wotaaddarati Yesuusa deriyaa haariyaagaa ooso keettaa ekki efiidi, hara wotaaddarata ubbaa issippe xeesidosona. ¹⁷ Qassi zo7o afalaa a maizzidosona; agunntaa akiliiliyaa giigissidi, a huuphiyan wottidosona. ¹⁸ Hegaappe guyyiyan a, "Aihudatu kawuwau saro de7ai" yaagiiddi, ayyo zigettaa doommidosona. ¹⁹ A huuphiyaa shombboqo gatiman shocidosona; qassi a bolli cuchchidosona; gulbbatidi ayyo goinnidosona. ²⁰ A bolli qilliiccidoogaappe guyyiyan, zo7o afalaa appe qaari ekkidi, a afalaa a maizzidosona; maizzidi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, a kaqqanau ekki efiidosona.

Yesuusa Kaqqidosona

(Maatiyoosa 27:32-44; Luqaasa 23:26-43; Yohaannisa 19:17-27)

²¹ Eti biidi, Iskkindiranne Rufoosa yelida aawaa, issi Simoona giyo Qareena biitta asi, gaxaappe katamaa yiaagaara gaittidi, Yesuusa masqqaliyaa wolqqan toossidosona. ²² Yaatidi Golggottaa giyoosaa Yesuusa efiidosona. "Golggottaa" giyoogee "Guuggiyaa Sohuwaa" giyoogaa. ²³ Karbbiyaa giyo xalee wolahettido woine eessaa Yesuusayyo uyanau immidosona; shin i uyennan ixxiis. ²⁴ Eti masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, a kaqqidosona; qassi oona gakkanaakko eranaa a afalaa shaakkidi, saamaa yeggidosona.

²⁵ Eti masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi a kaqqiyo wode, maallado heezzu saate. ²⁶ Eti, "Aihudatu kawuwaa" yaagidi a mootiyo xifatiyaa xaafi wottidosona. ²⁷ Yesuusaara naa77u panggata issuwaa appe ushachcha baggaara, qassi issuwaa appe haddirssa baggaara masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqidosona. ²⁸ Xoossaa maxaafai, "Iitabaa oottida asatuura i paidettiis" yaagiyoogee polettiis.

²⁹ Ogiyaara aadhdhiya asai Yesuusa karidi, ba huuphiyaa qaattiiddi cayiis; "A77a! Beeta Maqidasiyaa qolada heezzu gallassa gidдон keexxiyaagoo, ne huuphiyaa ashsha; ³⁰ ane masqqaliyaa bollappe wodhdha" yaagiis.

³¹ Hegaadankka qeese halaqati higgiiyaa tamaris-siyaageetuura issippe Yesuusa bolli qilliiccidi, haagaadan yaagidosona; "Harata ashshiis; shin bana ashshanau danddayenna; ³² nuuni be7idi ammanana mala, Kiristtoosi Israa7eela kawoi, ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho" yaagidosona. Qassi harai ato, aara masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqettidaageetikka a bolli qilliiccidosona.

Yesuusa Haiquwaa

(Maatiyoosa 27:45-56; Luqaasa 23:44-49; Yohaannisa 19:28-30)

³³ Usuppun saateppe doommidi, uddufun saate gakkanaassi, biitta ubbai xumiis. ³⁴ Uddufun saatiyan

Yesuusi ba qaalaa xoqqu oottidi, "Elohee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?" yaagiis. Hegaa giyoogee, "Ta Xoossau, ta Xoossau, tana aissi aggadii?" giyoogaa.

³⁵ Hegan eqqida asaappe issoi issoi heгаа siyidi, "Be7ite; Eelaasa xeesees" yaagiis. ³⁶ He asaappe issoi woxxidi, gombbilla mala ispponjjiyan caala woine eessaa kunttiis; heгаа shombboqo gatimaa xeeran wottidi, "Nanggite; Eelaasi masqqaliyaappe a wotanau yaanaakkonne ane be7oos" yaagiiddi Yesuusa doonaakko ushshanau shiishshiis.

³⁷ SHiishshin Yesuusi ba qaalaa xoqqu ootti waassidi, haiqqi bayiis.

³⁸ Beeta Maqidasiyan kaqettida magalashoi qom-moppe duge gakkanaassi, naa77u kiyidi pooshetti wodhdhiis. ³⁹ Masqqaliyaappe sintta baggaara hegan eqqida issi mato halaqai, heгаа keenaa Yesuusi waassidi haiqqidoogaa be7ido wode, "Ha bitanee tumu Xoossaa Na7aa" yaagiis.

⁴⁰ Hegan haahuwan eqqidi xeelliyaa amarida maccaasati de7oosona; eta gidдон Magddala giyo katamaappe yiida Mairaama, kaaluwaa Yaaqoobanne Yoosa aayiyaa Mairaamanne Salooma de7oosona.

⁴¹ He macca asati Yesuusi Galiilan de7iyo wode, a kaallidaageetanne a maaddidaageeta; qassi Yesuusaar is-sippe Yerusalame biida hara daro macca asati hegan de7oosona.

Yesuusa Mooguwa

(Maatiyoosa 27:57-61; Luqaasa 23:50-56; Yohaannisa 19:38-42)

⁴² Sa7ai omarido wode, yaa7aa asan bonchchettida issi Yooseefa giyo bitanee, Xoossaa kawotettaa yaanaagaa naagi uttidaagee, Armmaatiyaasa giyo katamaa asi yiis; he gallassai wonttetta Sambbataayyo giiget-tiyo gallassa gidido gishshau, Yooseefi xalidi PHilaaxoosakko biidi, Yesuusa ahaa ekkanaa woossiis. ⁴⁴ PHilaaxoosi Yesuusi haiqqidoogaa siyido wode garamettiis; mato halaqaa xeesidi, "I haiqqoosappe gam77idee?" yaagidi oichchiis. ⁴⁵ PHilaaxoosi Yesuusi haiqqidoogaa mato halaqaappe siyidi, a ahaa Yooseefayyo imissiis. ⁴⁶ Yooseefi moogo afalaa shammiis; Yesuusa ahaa masqqaliyaappe wottidi, afaalan xaaxidi, shuchchaa woocido asa moogiyo gong-goluwaa gidдон a ahaa wottiis; qassi he gong-goluwaa doonan gita shuchchaa gondorssidi wottiis.

⁴⁷ Magddala katamaappe yiida Mairaamanne Yoosa aayiyaa Mairaama Yesuusa ahaa eti awan wottiyaakko be7oosona.

Yesuusi Haiquwaappe Denddiis

(Maatiyoosa 28:1-8; Luqaasa 24:1-12; Yohaannisa 20:1-10)

16 Sambbatai aadhdhidoogaappe guyyiyan, Magddala katamaappe yiida Mairaama, Yaaqooba aayiyaa Mairaamanne Salooma biidi, Yesuusa ahaa tiyanau shittuwaa shammidosona. ² Woggaa gallassi maallado daro guuran xalqee kiyishin, he gong-goluwaa biidosona. ³ Eti bantta gidдон issoi issuwaa, "Gong-goluwaa doonaappe nuuyyo shuchchaa oonee gondorssidi digganaishsha?" yaagidi haasayoosona.

⁴ Eti xeelliyo wode, he daro gita shuchcha gondorsirggidoogaa be7idosona. ⁵ Yesuusi moogettido gonggoluwaa giddo geliyo wode, issi wodalla bitanee bootta maayuwaa maayidi, ushachcha baggaara utti-daagaa be7idi dagammidosona.

⁶ SHin i eta, "Dagammoppite. Masqqaliyaa bolli misi-maariyan xishidi kaqqido Naazireeta Yesuusa intte koyeeta. I hagan baawa; denddiichchiis. Eti a wottidosaa haggaa be7ite. ⁷ SHin biidi Yesuusi erissiyoo ashkkaratuyyoonne PHeexiroosayyo, 'Yesuusi intteppe kasetidi Galiila bees; i intteyyo odidoogaadankka intte a yaani be7ana' yaagidi haggaa yootite" yaagiis.

⁸ Macca asati banttana yashshai kokkorssido gishshau, Yesuusi moogettido gonggoluwaa kiyidi baqatidosona; qassi eti yayyido gishshau, asau heggaa ooyyoonne ainne yootibookkona.

Yesuusi Magddala Mairaamissi Beettiis

(Maatiyoosa 28:9-10; Yohaannisa 20:11-18)

Maccaasati biidi, banttau odidobaa ubbaa PHeexiroosaanne aara de7iyaageetau qanttann yootidosona; hegaappe guyyiyan, Yesuusi ba huuphen erissiyoo ashkkaratu bolli, merinau ashshiya laamettenna geeshsha wonggeliyaa mishiraachchuwaa, awai mokkiyoosaappe wulliyooosaa gakkanaassi kiittiis.

⁹ Yesuusi haiquwaappe denddidoogaappe guyyiyan, Woggaa gallassi maallado, laappun xalaheta kessido Magddala katamaappe yiida Mairaamiyyo kasetidi beettiis. ¹⁰ A baada kase aara de7iyaageetuyyo, qarettiiddinne yeekkiiddi uttidaageetuyyo odaasu; ¹¹ shin Yesuusi paxa de7iyooogaanne iyyo beettidoogaa eti siyido wode, i oduwaa tuma gibookkona.

Yesuusi Naa77u Erissiyoo Ashkkaratussi Beettiis

(Luqaasa 24:13-35)

¹² Hegaappe guyyiyan, etappe naa77ati katamaappe gaxaa kiyidi biishin, ogiyan Yesuusi kaseegaappe dum-

matidi, etayyo beettiis. ¹³ Eti guyye simmidi, haratuyyo odidosona; shin haratikka eta oduwaa tuma gibookkona.

Yesuusi Tammanne Isiini Erissiyoo Ashkkaratussi Beettiis

(Maatiyoosa 28:16-20; Luqaasa 24:36-49; Yohaannisa 20:19-23; Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwa 1:6-8)

¹⁴ Guyyeppe tammanne isiini erissiyoo ashkkarati qumaa miishin, Yesuusi etayyo beettiis. Etayyo amanoi baina gishshau, i eta boriis; qassi haiquwaappe i denddidoogaa hinkkooti etau yootin, eti ammanennan ixido gishshaanne yootin siyennaageeta gidiyo gishshau, i eta boriis.

¹⁵ I eta hagaadan yaagiis; "Sa7a ubbaa biidi, asa ubbau wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootite. ¹⁶ Amaniyaageenne xammaqettidaagee attana; shin ammanennaagaa bolli Xoossai pirddana. ¹⁷ Amaniyaageetuyyo ha malaatati imettana: eti ta suntan xalaheta kessana; qassi eti dumma dumma qaalan haasayana. ¹⁸ Eti shooshsha oiqqikkokka, woi marzze uyikkokka eta qohenna. Qassi eti bantta kushiyaa hargganchchatu bolli wottana; wottin he hargganchchati paxana" yaagiis.

Yesuusi Saluwaa Pude Kiyiis

(Luqaasa 24:50-53; Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwa 1:9-11)

¹⁹ Godai Yesuusi erissiyoo ashkkaratuura haasayidoogaappe guyyiyan, Xoossai a pude saluwaa ekki efin, Xoossaappe ushachcha baggaara uttiis. ²⁰ Erissiyoo ashkkarati biidi, ubbasan qaala yootidosona. Godaika etaara issippe oottees; eti yootiyo qaalaikka tuma gididoogaa Xoossai etayyo immiyo malaatatun erissiis.

Luqaasa

Gidduwaa Erissuwa

Luqaasa Wonggelee Yesuusa, koiro yaana gi wottidaagaa, Israa7eela ashshiyaagaa, hegaadanka asaa naata ubbaa ashshiyaagaa yaagidi odees. Luuqaasi Yesuusa Xoossaa Ayyaanai xeesidoogee “Hiyyeesatuyyo wonggeliyaa mishiraachchuwaa odanaassa” gidyoogaanne ha Wonggelee asaassi de7iya dumma dumma metuwaa qaariyo wolqaa oiqqidaagaa gidyoogaa odees. Luqaasa Wonggeliyaa gidдон, Yesuusabaa odiya koiro miraafetuuninne qassi Yesuusi saluwaa pude kiyidoogaa odiya wurssetta miraafetun darissidi, odidoi ufaissaabaa. Yesuusi saluwaa kiyidoogaappe guyyiyan Kiristinnaa ammanoi waani diccidaakkonne waani aakkidaakko odiya taarikiyaa ha maxaafaa xaafida bitanee Yesuusi Kiittidoogee Oosuwaa maxaafan odiis. Kiitanchchatu mazamuriyaabaa, Yesuusi yelettido wode henttanchchati biidi be7idoogaa yootiya taarikee, Yesuusi naatettan de7iiddi Beeta Maqidasiyaa biidobai, qaretanchcha Saamiraawiyaanne bayidi beettida na7aa taarikee Luqaasa wonggeliyaa gidдо xalaalan beettiyaageeta. Ha wonggeliyaa gidдон ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaashin waannatidi xeelettidabati woosaa, Geeshsha Ayyaanaa, Yesuusa oosuwaa gidдон maccaasaassi de7iya sohuwaanne Xoossai nagaraa atto giyoogaa.

1 Bonchcho Tewofiloosaa, koiro bantta aifiyan be7idaageetuppenne Xoossaa qaala odidaageetuppe ekkidoogaadan, nu matan polettida Yohuwaassi daroti taarikiyaa maaran maaran xaafanau doommidosona. ³ Hegaa gishshau, neeni tamarido yohuwaa geeshshada erana mala, taani qassi koi ruwaappe doommada, ubbaa akeekan qorada, maaran maaran neessi xaafikko, lo77o yaagada qoppaas.

Xammaqiya Yohaannisi Yelettanaagaa Kiitanchchai Gabreeli Kasetidi Yootiis

⁵ Yihudaa biittaa kawuwaa Heeroodisa wodiyan, Zakkaariyaasa yaagiyo issi qeesee de7ees. I Abiyya qeesetuppe issuwaa. A machchiyaanne qeesiyaa Aaroonaa zare; i sunttai Elssaabeexo. ⁶ Eti naa77aikka Xoossaassi xillo gididi, Godaa higgiaanne azazuwaa ubbaa moorennan, naagidi polidosona. ⁷ Elssaabeexa maine gidido gishshau, etassi na7i baawa; naa77aikka daro cimidosona.

⁸ Bantta qeesetu kayan Zakkaariyaasi Xoossaa sinttan oottishin, qeesetu meeziyaadan, Godaa Beeta Maqidasiyaa gelidi, ixaanaa cuwayanau saamai a gakkiiis. ¹⁰ Ixaanaa i cuwayiyo wode, asai ubbai karen eqqidi, Xoossaa woossees.

¹¹ Xoossaa kiitanchchai ixaanaa i cuwayiyo sohuwaappe ushachcha baggaara eqqidi, ayyo beettiis. ¹² Zakkaariyaasi heгаа be7idi, dagammidi yayyin, ¹³ kiitanchchai Zakkaariyaasa hagaadan yaagiis; “Yayyoppa; ne woosai siyettiis. Ne machchiyaa Elssaabeexa neessi attuma na7a yelana; neeni he na7aa Yohaannisa yaagada sunttana. ¹⁴ I yelettin, neeni daro ufaittana; haratikka ufaittana. ¹⁵ Xoossaa sinttan i gita gidana; mattoyiyaabanne woine eessa uyenna. Biron ba aayee uluwan de7ishin, Geeshsha Ayyaanai aani

kumana. ¹⁶ Israa7eela asaappe daruwaa Godaakko, eta Xoossaakko, zaarana; ¹⁷ Godaassi asaa giigissanau, aawatu wozanaa naatukko zaaranau, azazetten-naageetakka xillotetta eraassi zaaranau, Eelaasa ayyaanaaninne wolqqan Godaappe sinttaara bees” yaagiis.

¹⁸ Zakkaariyaasi, “Taani cima; ta machchiyaanne ceeggaasu; heгаа ta aibin eranee?” yaagidi, kiitanchchaa oichchiis.

¹⁹ Kiitanchchai zaarettidi yaagiis; “Taani Xoossaa sinttan eqqiya Gabreela; taani ne sinttan eqqada haasayanau, qassi ha mishiraachchuwaa neessi odanau, tana Xoossai neekko kiittiis. ²⁰ Ha77i siya; ba wodiyan polettana ta qaala neeni ammanabeenna gishshau, ta neessi odido yohoi polettanaashin, neeni duudana; ne doonai haasayanau danddayenna” yaagiis.

²¹ “Beeta Maqidasiyaa gidдон i waanidi gam77idee?” yaagidi garamettiiddi, asai zakkaariyaasa naagees.

²² Kare i kiyido wode, haasayanau danddayibeenna. Beeta Maqidasiyaa gidдон i aibakko ajuutan be7idoogaa asai akeekiis; duudidaagee biradhhiiddi haasayees.

²³ Ba oosuwaa wodiya wurssidi, soo biis. ²⁴ He wodiyaappe guyyiyan, a machchiyaa Elssaabeexa shahaarada, ichchashu aginau bana genttaasu.

²⁵ Elssaabeexa, “Xoossai taakko xeelliis; asa sinttan tana yeellaappe ashshanau maaddiis” yaagaasu.

Yesuusi Yelettanaagaa Gabreeli Kasetidi Yootiis

²⁶ Usuppunta aginan Xoossai kiitanchchaa Gabreela Galiila biittan Naazireete giyo katamaa kiittiis.

²⁷ Daawita zare gididiya Yooseefa giyo bitaniyaassi giigida issi geela7eekko Xoossai a kiittiis; he geela7ee sunt-

tai Mairaamo. ²⁸ Kiitanchchai ikko yiidi, "Daro dooretti-daaree, saro; Godai nenaara de7ees; nena i daro anjjiis" yaagiis.

²⁹ Mairaama hegaa siyada daro dagammaasu. Dagammada, "Hegee woigiyo sarotee?" yaagada qoppaasu. ³⁰ Kiitanchchai hagaadan yaagiis; "Mairaamee yayyoppa; Xoossan sabettadasa; ³¹ be7a; neeni sha-haarada attuma na7a yelana; a sunntaa Yesuusa yaagada sunntana. ³² I gita gidana; qassi Ubbaappe Bolla Xoossaa Na7a geetettana; Godai ayyo a aawaa Daawita kawotettaa immana; ³³ inne Yaaqoobantta zariyan merinau kawotana; a kawotettaassi wurssetti baawa" yaagiis.

³⁴ Mairaama kiitanchchaa, "Taani geela7o gidishin, hegee waanidi hananee?" yaagaasu.

³⁵ Kiitanchchai zaaridi Mairaamo, "Geeshsha Ayyaanai ne bolli yaana; Ubbaappe Bolla Xoossaa wolqqai nenan shemppana; hegaa gishshau, ne yelana geeshsha na7ai Xoossaa Na7aa geetettana. ³⁶ Be7a; ne dabbiyaa Elssaabeexa ceeggikkonne attuma na7a shahaaraasu; asai beni o maine gees; shin a ha77i usuppen agina shahaara. ³⁷ Hegeenne Xoossaassi danddayettennabi baina gishshaassa" yaagiis.

³⁸ Mairaama, "Taani Godaa ailliyoo; ne qaalaadan, taassi hano" yaagaasu. Kiitanchchainne i matappe biis.

Mairaama Elssaabeexo Xomoosaasu

³⁹ Guutta gallassaappe guyyiyan, Mairaama dendda, deree dariyo Yihudaa giyo biittan de7iya issi kata-maa eesuwan baasu. ⁴⁰ Qassi Zakkaariyaasa soo gelada, Elssaabeexo sarotaasu. ⁴¹ Elssaabeexa Mairaami sarotaa siyido wode, i uluwan de7iya na7ai qaaxxiis. Elssaabeexin Geeshsha Ayyaanai kumin, qaala xoqqissada, "Neni maccaasa ubban anjettidaaro; ne uluwan de7iya na7ainne anjettidaagaa; ⁴³ neeni ta Godaa aayiyaa taakko yaanau, hegaa mala bonchchoi taassi waanidi bessii? ⁴⁴ Neni saro giyo qaalan ta uluwan de7iya na7ai ufaissan qaaxxiis; ⁴⁵ Godai neeyyo odido qaalai polettanaagaa ammanidaara neeni anjettidaaro" yaagada Mairaamissi odaasu.

Mairaama Galata Woosaa Woossaasu

⁴⁶ Mairaama hagaadan yaagaasu; "Taani a ailliyaa toshettidoogaa i be7ido gishshau, ta shemppoi Godaa bonchchees; ta ayyaanaikka ta Xoossaa tana ashshiyaagan ufaitees.

Be7a; wolqqaama Xoossai taassi daro gitabaa oottido gishshau, hachhippe sinttan tana asai ubbai anjettidaaree yaagana.

A sunntai geeshsha.

⁵⁰ I baassi yayyiya ubbaassi yeletaappe yeletaa gakkanaashin, maarotettaa immees.

⁵¹ Ba kushiyan wolqqaama oosuwaa

oottiis.

Otoranchchata eta qofaara laaliis.

⁵² Kawota kawotettaappe duge wottidi, ziqqan de7iyaageeta xoqqu oottiis.

⁵³ Namisettidaageeta lo77obaa kalissidine dureta mela kushe yedettiis.

⁵⁴ Nu aawatussi odidoogaadan, Abrahaamassinne a zariyaassi Xoossai maarotettaa merinau immanau hassayidi, ailliyaa Israa7eela maaddiis" yaagaasu.

⁵⁶ Mairaama heezzu agina gidiyaagaa keenaa Elssaabeexi matan uttidoogaappe guyye baggan, ba soo simmaasu.

Xammaqiya Yohaannisi Yelettiis

⁵⁷ Elssaabeexissi yeliyo wodee gakkinn, attuma na7aa yelaasu. ⁵⁸ I shoorotinne i dabboti Godai maarotettan iyyo oottido lo77obaa siyidi, iira ufaittidosona.

⁵⁹ Hospunnta gallassan, na7aa qaxxaranau yidosona; a aawaa sunntaadan, Zakkaariyaasa giidi, sunntanau qoppidosona; ⁶⁰ shin a aayiyaa zaarada, "CHii! Yohaannisa giidi sunntana" yaagaasu.

⁶¹ Eti zaarettidi, "Ne dabboppe he sunntan xeesettiya issoinne baawa" yaagidosona. ⁶² Qassi, "Woigi sunntanee?" yaagidi, a aawaa biradhdhidi oichchidosona.

⁶³ Aawai xaafiyooobaa oichchi ekkidi, "Na7aa sunntai Yohaannisa" giidi xaafin, ubbai garamettiis. ⁶⁴ Sohuwaara a doonai dooyettin, inxxarsai birshshettiis; Xoossaa anjjiiddi haasayis.

⁶⁵ Eta shooro ubbai yayyiis; ha ubba yohoi deree dariyo Yihudaa biittaa ubban daro haasayettiis. ⁶⁶ Siyida asai ubbai hegaa qoppiiddi, Xoossaa wolqqai a bolli de7iyooogaa erido gishshau, "Ha na7ai wode waana-neeshsha?" yaagiis.

Zakkaariyaasi Hananabaa Yootiis

⁶⁷ Yohaannisa aawaa Zakkaariyaasan, Geeshsha Ayyaanai kumin, hagaadan hananabaa yootiis;

⁶⁸ "Ba asaa maaddanau yiidi,

eta wozido gishshau,

Godai, Israa7eela Xoossai anjjetto.

⁶⁹ Kaseesappe de7iya hananabaa yootiya geeshshatu doonan haasayidoogaadan, ba ashkkaraa Daawita zariyaappe denttidi, nuna ashshiya wolqqaamaa nuukko kiittiis.

⁷¹ Xoossai nu morkketuppenne nuna ixxiyaageetu ubbaa kushiyaappe nuna ashshees.

⁷² Hagaadan nu aawatussi

maarotettaa immiis.

Nu aawaa Abrahaamassi caaqqido caaquwaa geeshsha maachchaa qoppiis.

⁷⁴ Aani nu morkketu kushiyaappe nuuni attidi, yayyennan nu de7uwaa wodiya ubban Xoossaa sinttan geeshshatettaanne xillotettan ayyo oottanau,

nuna danddayissiis.

⁷⁶ "Ta na7au, neeni Godaa ogiyaa giigissanau appe sinttau biyo gishshau, Ubbaappe Bolla Xoossaassi oottiya hananabaa yootiyaagaa geetettana. ⁷⁷ Xoossai eta nagaraa atto giyoogan a asai attanau danddayiyoogaa eta erissanau baasa. ⁷⁸ Hegeenne, nu Xoossaa maarotettainne qaretai daro gidiyo gishshau, saluwaa poo7uwaa i nu bollan poo7issana; ⁷⁹ he poo7oi nuna sarotaa ogiyaa kaalettanau, xumaaninne haiquwaa kuwan de7iyaageetussi poo7ana"

yaagiis.

⁸⁰ Guutta na7ai diccidi, ayyaan minniis; Israa7eela-tussi qoncciyann beettana gakkanaassi bazuwan de7iis.

Yesuusi Yelettiis (Maatiyoosa 1:18-25)

2 He wode, sa7an de7iya asa ubbaa sunttai xaafet-tana mala, Roome biittaa kawoi, Augisxxoosi azaziis. ² Asaa sunttai koiro xaafettiyo wode, Qereney-oosi Sooriyaa biittaa haariyaagaa. ³ Asa ubbai hu-uphiyan huuphiyan xaafettanau, ba yelettido biittaa biis.

⁴ Yooseefi qassi Daawitantta keettanne zare gidido gishshau, ayyo giigida Mairaamiira xaafettanau Galilan de7iya Naazireete katamaappe Yihudaa biittan Beetaliheeme giyo Daawita katamaa issippe biis. ⁶ He wode Mairaama shahaara; eti yan Beetaliheemen de7ishin, a yeliyo wodee gakkiiis; ⁷ ba baira na7aa yelaasu; imattai aqiyoo keettan sohoi bainna gishshau, maayuwan na7aa xaaxada, miizzai kattaa wottin miyo qoriyan zin77issaasu.

Henttanchchatanne Kiitanchchata

⁸ He deren dorssaa wudiyaa qamma heemmiiddi, dembban aqiya asati de7oosona. ⁹ Godaa kiitanchchai etakko yiis; Godaa bonchchoi eta yuuyi aadhhdidi poo7iis. Eti daro yayyin, ¹⁰ kiitanchchai eta, "Hachchi Godai Kiristtoosi, ashshiyaagee Daawita kataman yelettidoogaassi taani asa ubbaa ufaissiya mishi-raachchuwaa intteyyo odiyo gishshau, yayyoppite; ¹² maayuwan xaaxettida gacino na7ai miizzai kattaa wottin miyo qoriyan zin77idaagaa demmanaagee intteyyo malaata gido" yaagiis.

¹³ Akeekennan he kiitanchchaara daro saluwaa kiitanchchati kiyidi beettidosona.

¹⁴ Xoossaa galatiiddi, "Salo ubbaappe bolla saluwan de7iya Xoossaassi bonchchoi gido.

Sa7an a ufaissiya asaassi sarotettai gido"

yaagidosona.

¹⁵ Kiitanchchati etappe shaahettidi, saluwaa biichchi-daashin, dorssaa heemmiyaageeti bantta gidдон, "Ane

Beetaliheeme gakkanaashin biidi, Xoossai nuussi odido yohoi hanidaagaa be7oos" yaagidosona.

¹⁶ Eesuan yiidi, Mairaamonne Yooseefa demmidi, miizzai kattaa wottin miyo qoriyan gacino na7ai zin77idaagaa be7idosona. ¹⁷ Eti be7ido kiitanchchai ha guutta na7aabaa etassi odidoogaa erissidosona.

¹⁸ Hegaa siyida ubbai dorssaa heemmiyaageeti odido yohuwan garamettiis. ¹⁹ Mairaama qassi ha ubba yohuwaa ba wozanaa gidдон wottada, qoppaidda de7ausu. ²⁰ Dorssaa heemmiyaageeti kase etassi kiitanchchai yootidoogaadan hanin, siyido ubbaa gishshaunne be7ido ubbaa gishshau, Xoossaa galatiiddinne bonchchiiddi simmidosona.

Guutta Na7aa Yesuusa Beeta Maqidasiyaa Efiidosona

²¹ Hosppun gallasaappe guyyiyan, Yesuusi qaxxarettiyo wodee gakkinn, Mairaama a yelanau sha-haaranaappe kase kiitanchchai a sunttidoogaadan, a sunttai Yesuusa geetettiis.

²² Muuse higgee azaziyoogaadan, Mairaamissinne Yooseefassi geeyiyo wodee gakkinn, Godaa higgee, "Baira yelettida attuma ubbai Godaassi dummatidaagaa geetetto" giidoogaadan, Godaassi Yesuusa immanau Yerusalaame efiidosona. ²⁴ Qassi Godaa higgee, "Naa77u buuba haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta" giidoogaadan, Godaassi yarshshuwaa yarshshanau efiidosona.

²⁵ Yerusalaamen Simoona giyo bitanee de7ees; i Xoossau yayyiyo xillo asa; qassi Israa7eelati attiyo wodiya naa giiddi de7ees. He wode, Geeshsha Ayyaanai a bolli de7iyaagee, "Godai tiyido Kiristtoosa be7ennan haiqqakka" yaagidi, a erissi wottiis.

²⁷ Simooni ayyaanai kaalettin, Beeta Maqidasiyaa geliiis. Aayyiyaanne aawai higgee azaziyoogaadan, guutta na7aa Yesuusa Beeta Maqidasiyaa ehin, ²⁸ Simooni he na7aa idimmidi, Xoossaa galatiiddi yaagiis.

²⁹ "Ubbaa Haariya Godau, neeni asa ubbaa sinttan giigissido ne ashettaa

taani ta aifiyan be7ido gishshau, ha77i ne qaalaadan,

taani ne aillee sarotan haiqqana.

³² He ashettai Israa7eela gidenna asau nebaa bessiya poo7o mala;

qassi ne asaa Israa7eelassi bonchcho" yaagiis.

³³ Yooseefinne Mairaama Simooni Yesuusabaa odidoogan garamettidosona. ³⁴ Simooni eta anjjiis; anjjidi a aayyiyo Mairaamo, "Israa7eelan de7iya darotu kunddettaassinne dendduwaassi a ixissiyaageetussi Xoos-saappe malaata gidanau, qassi darota wozanan de7iya geemmida qofai qonccana mala, ha na7ai Xoos-saappe doorettiis. Ne wozanaakka qara bisuwaadan, qaretai qanxxana" yaagiis.

³⁶ Aseera zerettaappe yelettida Panu7eela na7iyaa Haanna hananabaa yootiyaaro. A ba geela7otetta azinaara laappun laittaa de7aasu. ³⁷ I azinai haiqqin, hosppun tammanne oiddu laittaa azina gelennan de7aasu. A daro cima; qassi xoomaidanne woossaid-

da gallassinne qammi Xoossau goinnaasu; Beeta Maqidasiyaappe kiyennan de7aasu. ³⁸ He saatiyankka shiiqada, Xoossaa galataasu. Qassi Xoossai Yerusalaame wozin be7ana yaagidi naagiya asaa ubbau na7aabaa odaasu.

Naazireete Simmidosona

³⁹ Eti Godaa higgee azazidoogaadan, ubbabaa poli-doogaappe guyye baggan, Galiila biittan de7iya Naazireete giyo bantta katamaa biidosona. ⁴⁰ Na7ai diccidi minniis; aadhhdida eratettai aani kumiis; ayyaan minniis; Xoossaa aaro kehatettai a bolli de7ees.

⁴¹ Yesuusa aayyiyaanne aawai laittan laittan, Paasikaa gallassaa bonchchiyo wode, Yerusalaame boosona. ⁴² I yelettoosappe tammanne naa77u laitta gidin, haroodeegaadanka Yerusalaame biidosona. ⁴³ Paasikaa gallassaa bonchchiyo wodee wurin, eti guyye bantta soo simuwaa doommidosona; shin Yesuusi so asai erennan Yerusalaamen attiis. ⁴⁴ Eti ogiyaa asaara issippe de7ees giiddi, issi gallassa ogiyaa biidosona. Bantta dabbuwaa giddooninne eriyo asaa giddon a koyidosona.

⁴⁵ Xayin a koyiiddi, Yerusalaame simmidi, Yesuusi Beeta Maqidasiyan tamarissiyaageetuppe siyiiddinne eta oichchiiddi eta giddon uttidaagaa heezantto gallassaappe guyyian demmidosona. ⁴⁷ A doonaappe kiyiyaabaa siyida ubbai i immiyo era zaaruwan garamettiis.

⁴⁸ Aayyiyaanne aawai a be7idi garamettidosona. Mairaama, "Ta na7au, nuna aissi hagaadan oottadii? Ne aawainne taani nena koyiiddi, daro tuggatida" yaagaasu.

⁴⁹ Yesuusi zaaridi, "Tana aissi koyidetii? Taani ta Aawaa keettan de7anau bessiyooogaa erekketii?" yaagiis. ⁵⁰ SHin i giidobaa eti akeekibookkona.

⁵¹ Etaara duge Naazireete biis. Yan etassi azazettees. Mairaama ha ubba yohuwaa ba wozanan wottausu.

⁵² Yesuusi aadhhdida eratettaaranne geesaara dicciiddi, Xoossaaninne asan sabettiis.

Xammaqiya Yohaannisi Tamarissido Timirttiyaa

(Maatiyoosa 3:1-12; Marqqoosa 1:1-8; Yohaannisa 1:19-28)

3 Xibaariyoosi, Roome biittaa kawoi kawotido tammanne ichchashantta laittan, PHenxenyaa PHilaaxoosi Yihudaa haariyo wode, Heeroodisi Galiila haarees; a ishai Piliphphoosi, Ixuriyaasanne Xiraakonidoosa biittaa haarees; Lisaaniyoosikka Abilaaniisa biittaa haarees.

² Haanninne Qayaafi qeese halaqa. He wode bazzon de7iya Zakkaariyaasa na7aa, Yohaannisakko Xoossaa qalalai yiis. ³ Yohaannisi Yorddaanoosa SHaafaa heera biittaa ubban, "Intte nagaraa atto gaanaassi, nagaraappe simmidi xammaqettite" yaagidi yootiis.

⁴ Hananabaa yootiya Isiyaasi ba maxaafan hagaadan xaafiis;

"Issoi bazzon ba qaalaa xoqqu oottidi, 'Godaa ogiyaa giigissite.

I hemettana loossuwaakka ayyo sitti oottite.

⁵ Gisa biitta ubbai kumana.

Dereenne kerai ubbai baasettidi giigana.

Geella ogee sitta gidana.

Moorettida ogee salallana.

⁶ Asai ubbai Xoossai ashshiyooogaa be7ana' giis"

yaagiis.

⁷ Hegaa gishshau, Yohaannisi banan xammaqettana giidi yiida asaa, "Ha shooshshatoo, Xoossaa hanqqoi yaana haniyaagaappe baqatana mala, intteyyo oonee odidai? ⁸ Intte nagaraappe simmidooogaa erissiyaabaa oottite. Abrahaami nu aawaa giidi, intte giddon haasayanau doommoppite. Aissi giikko, 'Xoossai ha shuchchata Abrahaamassi na7a kessanaukka dand-dayees' yaagada, taani inttessi odais. ⁹ Beexee mittaa xaphuwan qanxxanau giigi uttiis. Simmi lo77o aifiyaa aifenna mitta ubbai qanxxettidi, taman yegettana" yaagiis.

¹⁰ "Yaatin nu ai oottanee?" yaagidi, daro asai a oichchiis.

¹¹ I asaassi zaaridi, "Naa77u qolee de7iyo urai issi qoliyaa aibinne baina urau immo; qumai de7iyo uraikka hegaadan otto" yaagiis.

¹² Qaraxaa shiishshiyaageeti xammaqettanau yiidi, "Tamarissiyaagoo, nuuni ai oottanee?" yaagidosona.

¹³ "Higgee azaziyoogaappe aattidi, ekkoppite" yaagiis.

¹⁴ Wotaaddarati, "Qassi nuuni ai oottanee?" yaagidi a oichchidosona.

Oichchin, "Wolqqan dafidi, woi wordduwan mootidi, ooppenne miishsha ekkoppite. Intte damoozai intteyyo gidana yaagidi, ufaittidi de7ite" yaagiis.

¹⁵ Asai Godai tiyido Kiristtoosa naagiiddinne Yohaannisabaa bantta wozanaa giddon qoppiiddi, "Hagee Kiristtoosa gidennan aggenaa" yaagidi, a mali wottidaashin, ¹⁶ Yohaannisi eta ubbaassi zaaridi, "Taani intena haattan xammaqais; shin taappe wolqqaamiyaagee yees. Taani a caammaa qashuwaa birshshanaukka bessikke. I inttena Geeshsha Ayyaanaaninne taman xammaqana. ¹⁷ A kushiyan katta suraggiyo laidai de7ees. Kattaa qoxxidi, audiyaappe geeshshidi pittees; gisttiyaa gootaran qolees; shin dalaa to7enna taman xuuggana" yaagiis.

¹⁸ Hegaa gishshau, Yohaannisi asaa daro dumma zoriyaa zoriiddi, wonggeliyaa mishiraachchuwaa asau yootees; ¹⁹ shin deriyaa haariya Heeroodisi ba ishaa machchiyo Heeroodiyaado ekkido gishshaunne hara iitabaa oottido gishshau, Yohaannisi a hanqqettidi seeriis. ²⁰ Hegaa ubbaa bolli hara iitabaa gujjidi, Heeroodisi Yohaannisa qasho keettaa gelissiiis.

Yesuusi Xammaqettiis

(Maatiyoosa 3:13-17; Marqqoosa 1:9-11)

²¹ Ubba asai xammaqettidoogaappe guyye baggan, Yesuusi qassi xammaqettiis. I woossishin, saloi dooyettiis. ²² Geeshsha Ayyaanai haraphphe milatiiddi, a bolli

wodhdhiis. Qassi saluwaappe, “Taani siiqiyo ta Na7ai nena; tana nebai ufaissees” yaagiya qaalai yiis.

Yesuusa Yeletaa Turaa

(Maatiyoosa 1:1-17)

²³ Yesuusi yelettoosappe hasttamu laitta keena gidishin, tamarissanau doommiis. ²⁴ Asai a Yooseefa na7aa yaagidi qoppiis. ²⁵ Yooseefi Eela na7aa; Eeli Maaxaata na7aa; Maaxaati Leewa na7aa; Leewi Milkka na7aa; Milkki Yoonaa na7aa; Yooni Yooseefa na7aa; Yooseefi Maataatiyu na7aa; Maataatiyu Amoxa na7aa; Amoxi Naahooma na7aa; Naahoomi Esiliima na7aa; Esiliimi Naage na7aa; ²⁶ Naagee Maa7ata na7aa; Maa7ati Maataatiyu na7aa; Maataatiyu Seemeya na7aa; Seemeyi Yooseefa na7aa; Yooseefi Yooda na7aa; ²⁷ Yoodi Yoonana na7aa; Yoonana Reesa na7aa; Reesi Zarubaabeela na7aa; Zarubaabeeli Salaatiyaala na7aa; Salaatiyaali Neera na7aa; ²⁸ Neeri Milkka na7aa; Milkki Hada na7aa; Hadi Yoosaasa na7aa; Yoosaasi Qosaama na7aa; Qosaami Elmmodaama na7aa; Elmmodaami Eera na7aa; ²⁹ Eeri Yoosee7a na7aa; Yoosee7i El77eezara na7aa; El77eezari Yoraa ma na7aa; Yoraaami Maaxaata na7aa; Maaxaati Leewa na7aa; ³⁰ Leewi Simoona na7aa; Simooni Yihudaa na7aa; Yihudai Yooseefa na7aa; Yooseefi Yoonana na7aa; Yoonana Eliyaaqiima na7aa; ³¹ Eliyaaqiimi Meliyaa na7aa; Melee Mainaana na7aa; Mainaani Maaxaata na7aa; Maaxaati Naataana na7aa; Naataani Daawita na7aa; ³² Daawiti Isseya na7aa; Isseyi Yobeeda na7aa; Yobeedi Boo7eeza na7aa; Boo7eezi Salimoona na7aa; Salimooni Na7asoonaa na7aa; ³³ Na7asooni Aminadaaba na7aa; Aminadaabi Raama na7aa; Raami Arnna na7aa; Arnni Hexiroona na7aa; Hexirooni Paareesa na7aa; Paareesi Yihudaa na7aa; ³⁴ Yihudai Yaaqooba na7aa; Yaaqoobi Yisaaqa na7aa; Yisaaqi Abrahaama na7aa; Abrahaami Taara na7aa; Taari Naakooraa na7aa; ³⁵ Naakoori Saruuga na7aa; Saruugi Raa7u na7aa; Raa7u Peeleega na7aa; Peeleegi Ebeera na7aa; Ebeeri SHEela na7aa; ³⁶ SHEeli Qainiima na7aa; Qainiimi Arifaakisaada na7aa; Arifaakisaadi Seema na7aa; Seemi Nohe na7aa; Nohee Laameeka na7aa; ³⁷ Laameeki Maatusaala na7aa; Maatusaali Heenooka na7aa; Heenooki Yaareeda na7aa; Yaareedi Malaali7eela na7aa; Malaali7eeli Qainaana na7aa; ³⁸ Qainaani Heenoosa na7aa; Heenoosi Seeta na7aa; Seeti Addaame na7aa; Addaamee Xoossaa na7aa.

Yesuusi Paacettiis

(Maatiyoosa 4:1-11; Marqqoosa 1:12-13)

4 Yesuusi Geeshsha Ayyaanani kumidi, Yorddaanoosappe simmiis. ² Ayyaanani kaalettin, bazzo biidi, oitamu gallassaa xalahe halaqan paacettiis. He gallassatun ainne quma mibeenna gishshau, oitamu gallasaappe guyyiyan namisettiis.

³ Xalahe halaqai a, “Neeni Xoossaa Na7aa gidikko ha shuchchaa, ‘Oitta gida’ gaada azaza” yaagiis.

⁴ Yesuusi zaaridi, “Xoossaa maxaafai, ‘Asi Xoossaa qaalaa ubban de7anaappe attin, oitta xalaalan de7enna’ yaagees” yaagiis.

⁵ Xalahe halaqai a gita deriyaa huuphiyaa kessidi, sa7aa kawotettaa ubbaa issi kuttan bessiiis. ⁶ Xalahe halaqai, “Ha wolqqa ubbainne bonchchoi taassi imettido gishshau, taani dosiyo oossinne immana; neessikka immana. ⁷ Hegaa gishshau, neeni taassi goinnikko, ha ubbai neessi gidana” yaagiis.

⁸ Yesuusi zaaridi, “Xoossaa maxaafai, ‘Godau, ne Xoossau goinna; a xalaalau ootta’ yaagees” yaagiis.

⁹ Xalahe halaqai Yesuusa Yerusalaame efiidi, Beeta Maqidasiyaa xeeraa kessidi, “Neeni Xoossaa Na7aa gidikko, ane duge guppa. ¹⁰ Aissi giikko, Xoossaa maxaafai,

‘Xoossai nena naagana mala,
ba kiitanchchata azana’
qassi ‘Eti ne tohoi shuchchan xubettina mala,
bantta kushiyan nena denttana’
yaagees” yaagiis.

¹² Yesuusi zaaridi a, “Qassikka Xoossaa maxaafai, ‘Godaa ne Xoossaa paaccoppa’ yaagees” yaagiis.

¹³ Xalahe halaqai Yesuusa paacciyooqaa ubbaa wurssidoogaappe guyye baggan, ha77issau appe shaahettiis.

Yesuusi Galiilan Tamarissuwaa Doommiis

(Maatiyoosa 4:12-17; Marqqoosa 1:14-15)

¹⁴ Yesuusi Ayyaanaa wolqqan Galiila simmiis. Abai hegaa heeran de7iya biitta ubban odettiis. ¹⁵ I bantta Aihuda woosa keettatun tamarissiiddi, ubban galatettiis. Yesuusi ba dicciddo Naazireete katamaa yiis.

Naazireeten Yesuusa Ixxidosona

(Maatiyoosa 13:53-58; Marqqoosa 6:1-6)

¹⁶ Haroodeegaadan Sambbata gallassan Aihuda woosa keettaa gelidi, nabbabanau denddiis. ¹⁷ Hananabaa yootiya Isiyaasan xaafettidi xaaxettida maxaafaa ayyo immidosona. He maxaafaa dooyidi,

“Taani hiyyeesaassi
lo77o mishiraachchuwaa
yootanau tiyettido gishshau,
Godaa Ayyaanai ta bollan de7ees.
Qashettidaageetussi birshshettiyoogaa,
qooqetussi xeelliyooqaa yootana mala,
qassi qohettidaageeta qohuwaappe
kessana mala,
dosettida Godaa laittaa yootana mala,
tana kiittiis”

geetettidi, xaafettida sohuwaa demmiis.

²⁰ Maxaafaa xaaxidi, Aihuda woosa keettan naagiyaagaassi immidi uttiis. Aihuda woosa keettan de7iya asai a akeekidi xeellees. ²¹ Yesuusi etassi haasayanau doommidi, “Hachchi nabbabettin, intte siiyiyo wode, ha Xoossaa maxaafai giidoogee polettiis” yaagiis.

²² Ubbai ayyo markkattidosona. A doonaappe kiyiya aaro kehatettaa qaalaa garamettidi, “Hagee Yooseefa na7aa gidennee?” yaagidosona.

²³ Yesuusi eta hagaadan yaagiis; "Intte taassi, 'Xaliyaa godau, ne huuphiyaa patta' yaagiyo leemisuwaa yootanaagaa taani geeshshada erais. Qassi, 'Neeni Qifirinaahooma kataman oottidoogaa nuuni siyida; hegaadan hagan ne biittan ootta' yaagidi, intte taassi yootana" yaagiis. ²⁴ Qassikka hagaadan yaagiis; "Tumaa gais; hananabaa yootiyaagee ba biittan bonchchetti erenna.

²⁵ "SHin taani intteyyo tumaa gais; Eelaasa wodiyan heezzu laittanne usuppun agina gakkanaashin, saloi gorddettin, sa7an ubban wolqqaama koshai geliis. Gelido wode, Israa7eelan daro am77e maccaasati de7oosona. ²⁶ Eelaasi Sidoona biittan de7iya Siraafita giyo kataman issi am77e maccaaseekko kiitettoorippe attin, etappe ookkonne kiitettiibeenna. ²⁷ Hananabaa yootiya Elssaa7a wodiyan Israa7eelan daro inchchirichchaa harggiya asai de7ees. Sooriyaa Naa7imaanappe attin, etappe harai issoinne paxibeenna" yaagiis.

²⁸ Aihuda woosa keettan de7iya ubbai hegaa siyidi, daro hanqquettidosona. ²⁹ Eti denddidi, katamaappe Yesuusa gaxaa efiidosona. Efiidi kakaara duge olanau katamai keexettido deriyaa huuphiyaa a kessidosona. ³⁰ SHin i eta gidduwaara kanttidi biis.

Tuna Ayyaanai Oiqqido Bitaniyaa

(Marqqoosa 1:21-28)

³¹ Galiilan Qifirinaahooma giyo katamaa wodhdhidi, Yesuusi Sambbatan asaa tamarissee. ³² A qalalai alaafetettai de7iyo asa qala mala gidido gishshau, asai a timirttiyaa siyidi garamettiis.

³³ Aihuda woosa keettan iita ayyaanai de7iyo bitanee ba qaala xoqqu oottidi, ³⁴ "Hai aggarkkii; Naazireeta Yesuusaa, neeni nuuppe ai koyai? Nuna xaissanau yaadii? Neeni oonakko erais; neeni Xoossaa geeshshaa gidikkii!" yaagiis.

³⁵ Yesuusi he iita ayyaanaa, "Haizza; bitaniyaappe kiya" yaagidi azaziis. Iita ayyaanai a eta matan gufantti yeggidi, ainne qohennan bitaniyaappe kiya aggiis.

³⁶ Ubbai garamettidi bantta giddon, "Hagee aiba qaalee? Alaafetettaanne wolqqan iita ayyaanata azazees; qassi appe kiya boosona" yaagidi haasayidosona. ³⁷ Yesuusabai hegaa heeran de7iya biitta ubbaa gakkii aggiis.

Yesuusi Daro Hargganchchata Pattiis

(Maatiyoosa 8:14-17; Marqqoosa 1:29-34)

³⁸ Yesuusi Aihuda woosa keettaappe denddidi, Simoona soo biis. Biyo wode, Simoona bollotiyaa wolqqaama qoxuwaanne mishuwaa harggada zin77idaaribaa Yesuusayyo yootidosona. ³⁹ I matan eqqidi, qoxuwaanne mishuwaa agga gin, mishoinne qoxoi o aggiis. Sohuwaara denddada etayyo ootta aggaasu.

⁴⁰ Dumma dumma harggiyan ohettida asaa ubbaa awai wullin, akko ehiidosona. Ba kushiyaa eta ubbaa bolli huuphiyan huuphiyan wottidi, ubbaa pattiis.

⁴¹ Pattin xalaheti qassi, "Neeni Xoossaa Na7aa Kirist-

toosa gidikkii!" yaagidi waassiiddi, daro asaappe kiya-dosona. I Kiristtoosa gididoogaa eti erido gishshau, haasayennaadan Yesuusi eta seeridi diggiis.

Yesuusi Qassikka Galiilan Tamaariisii

(Maatiyoosa 4:23-25; Marqqoosa 1:35-39)

⁴² Wonttin kiya, asi bainnasaa biis. Asai a koyiiddi, akko yiis. I eta matappe beenna mala, digganau koyidosona. ⁴³ SHin i, "Taani hara kataman de7iya asaukka Xoossaa kawotettaa wonggeliyaa mishiraachchuwa yootanau bessees. Aissi giikko, Xoossai tana kiitidoogee hegaassa" yaagiis.

⁴⁴ Yaagidi, Galiilan de7iya Aihuda woosa keettatun yootiis.

Yesuusi Koiro Erissiyoo Ashkharata Xeesiis

(Maatiyoosa 4:18-22; Marqqoosa 1:16-20)

5 Asai Xoossaa qaala Yesuusappe siyiiddi a sugin, Yesuusi Genssereexa abbaa lanqqiyan eqqiis.

² Eqqidi abbaa lanqqiyan de7iya naa77u wolwoluwa be7iis. Hegan moliyaa oiqqiyaageeti wolwoluwaappe kiya, bantta gitiyaa meecoosona. ³ Yesuusi he wolwolutuppe issuwan, Simoonaagan gelidi, "Ha wolwoluwa abbaa lanqqiyaappe guuttiyo giddokko shishsha" yaagidi Simoona woossiis. He wolwoluwa gid-don uttidi, deriyaa tamarissee.

⁴ Haasayaa wurssidoogaappe guyye baggan Simoona, "Ciimmatiya sohuwa shiqa; moliyaa oiqqanau intte gitiyaa haattan yeggite" yaagiis.

⁵ Simooni zaaridi, "Godau, qamma ubbaa daafuridi, ainne oiqqibookko; shin ha77i ne qaalaadan gitiyaa yeggais" yaagiis.

⁶ Yeggidoogaappe guyye baggan, keehi daro moliyaa oiqqin, gitee daahettana haniis. ⁷ Etaara issippe oot-tiya hara wolwoluwan de7iyaageeti yiidi banttana maaddana mala, eta wuttin, yiidi naa77u wolwoluwaakka haattai mittana gakkanaashin, moliyaa kunttidosona.

⁸ SHin Simoon PHeexiroosi hegaa be7ido wode, Yesuusa tohuwan kunddidi, "Godau, taani nagananchcha gidido gishshau, taappe shaahetta" yaagiis. ⁹ Simooninne aara de7iya hara asai ubbai bantta oiqqido daro moliyaa be7idi, garamettidosona.

¹⁰ Hegaadankka Simoonaara issippe oottiyaageeti, Zabddiyoosa naati, Yaaqoobinne Yohaannisi garamettidosona.

Garamettin Yesuusi Simoona, "Yayyoppa; hagaappe sinttan neeni asa oiqqiyaagaa gidana" yaagiis. ¹¹ Eti wolwolota haattaappe gaxaa kessidoogaappe guyye baggan, ubbabaa aggi bayidi, Yesuusa kaallidosona.

Yesuusi Inchchirichchai Oiqqido Bitaniyaa Pattiis

(Maatiyoosa 8:1-4; Marqqoosa 1:40-45)

¹² Yesuusi katamatuppe issinnen de7ishin, issi inchchirichchai bolla ubban kumido bitanee Yesuusakko yiidi, a be7idi, a sinttan gulbbatidi, "Godau, neeni koyikko, tana pattanau danddayaasa" yaagidi woossiis.

¹³ Yesuusi ba kushiya yeddidi, a bochchidi, "Taani koyais; paxa!" yaagin, sohuwaarakka inchchirichchai bitaniyaa yeddi aggiis. ¹⁴ Yesuusi a, "Hagaa oossinne yootoppa; shin qeesiyaakko baada ne bollaa a bessa; neeni geeshsha gididoogaa asaa erissanau Muusee azazidoogaadankka yarshshuwa yarshsha" yaagiis.

¹⁵ SHin Yesuusabai daro sohuwaa gakkio wode, cora asai i odiyooogaa siyanaunne bantta harggiyaappe paxanau shiiqoosona. ¹⁶ SHin Yesuusi asi bainnasaa biidi woossees.

Yesuusi Silida Bitaniyaa Pattiis
(Maatiyoosa 9:1-8; Marqqoosa 2:1-12)

¹⁷ Issi gallassi, Yesuusi tamarissishin, Galiilaaninne Yihudan de7iya katamaa ubbaappenne Yerusalameppe yiida Parisaawetinne higgiiyaa tamarissiyaageeti he sohuwan uttidosa. Yesuusi hargganchchata pattana mala, Godaa wolqqai a bolli de7ees. ¹⁸ Amarida asati bollai silido issi bitaniyaa halan tookkidi, Yesuusakko ehiidosona; ehiidi, soo gelissanaunne Yesuusa sinttan a wottanau koyidosona. ¹⁹ Asai darido gishshau, soo a gelissanau etassi ogee xayin, keettaa huuphiyaa kiyidi, kaaraa lukkidi, bitaniyaa a halaara duge yeddidi, Yesuusa sinttan de7iya asaa giddon wottidosona. ²⁰ Yesuusi eta ammanuwa be7idi, "Bitaniyau, ne nagarai atto geetettiis" yaagiis.

²¹ Yaagin, higgiiyaa tamarissiyaageetinne Parisaaweti, "Laa hagee Xoossaa bolli iitabaa haasayiaagee oonee? Xoossaa xalaalaappe attin, harai ooni nagara atto gaanau danddayii?" yaagidi, bantta giddon qofaa doommidosona.

²² Yesuusi eta qofaa eridi, "Intte intte wozanan hagaadan aissi qoppeetii?" ²³ "Ne nagarai atto geetettiis' giyoogee mateeyye woi 'Dendda eqqada hemetta' giyoogee matee?" ²⁴ Qassi sa7aa bollan nagara atto gaanau taayyo Asa Na7aayyo alaafetetta de7iyooogaa taani intena bessana" yaagidi, bollai silido bitaniyaa, "Nena gais; dendda eqqa. Yaataada ne halaa tookkada ne soo ba" yaagiis.

²⁵ Sohuwaara eta sinttan denddi eqqidi, ba zin77ido halaa tookkidi, Xoossaa galatiiddi, ba soo biis. ²⁶ Bin eti ubbai, garamettidosona. Daro yayyidi, "Hachchi nuuni oorattabaa be7ida" yaagidi Xoossaa galatidosona.

Yesuusi Maatiyoosa Geetettiya Leewa Xeejiis
(Maatiyoosa 9:9-13; Marqqoosa 2:13-17)

²⁷ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi kiyidi, giiraa ekkiya Leewa giyoogee giiraa ekkiyo ba sohuwan uttidaagaa demmidi, "Tana kaalla" yaagiis. ²⁸ Yaagin Leewi ubbabaa aggi bayidi, denddi eqqidi, a kaalliis.

²⁹ Leewi ba son Yesuusa mokkanau daro imatuwaa makkiis. Hegan giiraa ekkiyaageetinne hara asai etaara issippe uttidosa. ³⁰ Parisaawetinne higgiiyaa tamarissiya, etaara oottiyaageeti, "Giiraa ekkiyaagee-tuuranne nagaranchchatuura intte aissi issippe meetii? Qassi aissi issippe uyeetii?" yaagidi, Yesuusi erissio ashkkaratu bolli zuuzummidosa.

³¹ Yesuusi zaaridi, "Hargganchchatuppe attin, payy-atuyyo aakimee koshshenna. ³² Taani nagaranchchati bantta nagaraappe simmanaadan, eta xeesanau yiidoogaappe attin, xillota xeesanau yabeikke" yaagiis.

Xoomaabaa Oichchido Oishaa
(Maatiyoosa 9:14-17; Marqqoosa 2:18-22)

³³ Eti Yesuusa, "Yohaannisi erissio ashkkarati daro wode xoomoosona; woossoosona; qassi Parisaaweti erissio ashkkaratika hegaadan oottoosona. SHin ne erissio ashkkarati moosona, uyoosona" yaagidosona.

³⁴ Yesuusi eta hagaadan yaagiis; "Bullachchaa yiida asata machchiyo ekkiyaagee etaara de7ishin, xoomisanau danddayeetii? Danddayekketa; ³⁵ shin machchiyo ekkiyaagaa eta matappe efaana wodee yaana; eti he wode xoomana" yaagiis.

³⁶ Yesuusi etayyo leemisuwaa odiiddi, "Ooratta maayuwaappe peeridi, ceega maayo bolli wotti sikkiya asi baawa; hegaadan oottikko, ooratta maayuwaa peererettana; ooratta maayuwaappe peeridoogeecca ceega maayuwaassi giigenna. ³⁷ Ho77o woine eessa ceega ogoron naaqqiya asi baawa; naaqqikko he woiniyaa eessai ogoruwaa daakkana; baukka gukkana; ogoroikka moorettana. ³⁸ SHin ho77o woine eessa ooratta ogoron naaqqanau koshshees; eti issio is-suwaa naagoosona. ³⁹ Gam77ida woine eessa lo77o yaagiyo gishshau, a uyirggidi, oorattaa uyanau koyiyai ooninne baawa" yaagiis.

Sambbataabaa Oichchido Oishaa
(Maatiyoosa 12:1-8; Marqqoosa 2:23-28)

6 Yesuusi issi Sambbata gallassi tiya bangga gid-dooraa aadhdhishin, i erissio ashkkarati tiya bang-gaa duuttidi, bantta kushiyan shigichchidi moosona. ² Issi issi Parisaaweti, "Sambbatan oottanau woga gidennabaa aissi ootteetii?" yaagidosona.

³ Yesuusi etassi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Daawitinne aara de7iyaageeti namisettido wode, Daawiti oottidobaa nabbabibeekketii? ⁴ Daawiti Xoossaa keettaa gelidi, qeesetuppe attin, ooninne maanau higge gidennaagaa Xoossaassi yarshshido oittaa miidi, ba-naara de7iyaageetussikka immiis" yaagiis.

⁵ Qassi Yesuusi, "Taani Asa Na7ai, Sambbataa Godaa" yaagidi etassi odiis.

Yesuusi Kushee Silido Bitaniyaa Pattiis
(Maatiyoosa 12:9-14; Marqqoosa 3:1-6)

⁶ Yesuusi hara Sambbatan Aihuda woosa keettaa gelidi tamarissiiis. Hegan ushachcha kushee gunddido issi bitanee de7ees. ⁷ Higgiiyaa tamarissiyaageetinne Parisaaweti Yesuusa mootiyoobaa demmanau, i Sambbatan asa pattikko be7ana yaagidi naagi uttidosa. ⁸ SHin i eta qofaa eridi, kushee gunddido bitaniyaa, "Denddada, hagan gidduwan eqqa" yaagin, bitanee denddidi eqqiis.

⁹ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi eta, "Higgee Sambbatan lo77obaa oottanaagaa azaziyye? Iitabaa oottanaagaa azazii? Asa shemppo ashshanaagaa azazi-

iyje woranaagaa azazii?' yaagada inttena oichchais" yaagiis.

¹⁰ Yesuusi eta ubbaa yuushshi aatti xeellidi bitaniyaa, "Ne kushiya piddi ootta" yaagiis. I piddi oottin, a kushee paxiis.

¹¹ Eti daro hanqqettidosona. Hanqqettidi, "Nuuni Yesuusa ai oottanee?" yaagidi, bantta gidдон haasayidosona.

Yesuusi Tammanne Naa77u Eriissiy Ashkkarata Dooriis

(Maatiyoosa 10:1-4; Marqqoosa 3:13-19)

¹² He wodiyan Yesuusi Xoossaa woossanau deree de7iyooosaa biis. Biidi qamma ubban Xoossaa woosiddi aqiis. ¹³ Qassi bana kaalliyaageeta wonttin xeesiis; etappe tammanne naa77aa dooridi, "Kiitettidaageeta" yaagidi sunttiis. ¹⁴ Hegeeti PHeexiroosa yaagidi sunttido Simoona, a ishaa Inddiraasa, Yaaqooba, Yohaannisa, Piliphphoosa, Barttalamoosa, ¹⁵ Maatiyoosa, Toomaasa, Ilppiyoosa na7aa Yaaqooba, ba biittaassi mishettiya Simoona, ¹⁶ Yaaqooba na7aa Yihudaanne Yesuusa aattidi immida Yihudaa Asqqoroota.

Yesuusi Daro Asaa Tamaariisii; Pattiis

(Maatiyoosa 4:23-25)

¹⁷ Etaara deriyaappe duje wodhdhidi, kaalliyaageetuppe daruwaara issippe dembba biittan eqqiis. Qassi i giyoobaa siyidi, bantta harggiyaappe paxanau Yihudaa ubbaappe, Yerusalaameppe, abbaa matan de7iya Xiirsoosappenne Sidoonappe yiida daro asai he sohuwan de7ees.

Tuna ayyaanau waayettiyaageeti bantta harggiyaappe paxidosona. ¹⁹ Wolqqai appe kiyidi, eta ubbaa pattiyo gishshau, asai ubbai a bochchanau keehi koyees.

Ufaissaanne Kayyuwaa Gaasota

(Maatiyoosa 5:1-12)

²⁰ Yesuusi ba erissiy ashkkaratukko xeellidi, hagaadan yaagiis;

"Xoossaa kawotetta inttebaa gidiyo gishshau, hiyyeesati intte anjettidaageeta.

²¹ Intte digin kallana gishshau, ha77i namisettiyaageeti anjettidaageeta.

Intte digin miiccana gishshau, ha77i yeekkiyaageeti anjettidaageeta.

²² Intte tana Asa Na7aa

kaalliy gishshau, asi inttena ixxiyo wode, asappe shaakkiyo wode, boriyo wode,

inttena iita sunttan xeejiyo wodekka intte anjettidaageeta.

²³ "Intteyyo saluwan gita witoi de7iy gishshau, he wode ufaissan guppiti; aissi giikko, eta aawati hananabaa yootiyaageeta hegaadan oottidosona.

²⁴ "SHin duretoo, intte

ufaittidi de7iy gishshau, intteyyo aayye7ana.

²⁵ Intte digin namisettana gishshau, ha77i kallidaageetoo, intteyyo aayye7ana.

Intte qarettana gishshaunne yeekkana gishshau,

ha77i miicciyaageetoo, intteyyo aayye7ana.

²⁶ Asa ubbai inttebaa loittidi haasayiy wode aayye7ana;

aissi giikko, eta aawati

hananabaa yootiya worddanchchatussi hegaadan oottoosona.

Morkkiyaa Siiqiyoogaa

(Maatiyoosa 5:38-48; 7:12)

²⁷ "SHin taani yootiyooogaa siyiyaageetoo, taani intteyyo odais; intte morkketa siiqite; inttena ixxiyaageetussi lo77obaa oottite; ²⁸ inttena qang-giyaageeta anjjite; inttena naaqqiyaageetussi Xoossaa woossite. ²⁹ Ooninne ne qinxhalliyaa baqqikko, hinkko qinxhalliyaakka besa; ooninne ne kootiyaa ekkikko, qoliyaakka diggoppa.

³⁰ "Nena woossiy ubbau imma; ne miishshaa ekkiya uraappe guyye zaara yaagada oichchoppa. ³¹ Asi intteyyo oottanau intte dosiyooogaadan, haraukka hegaadan oottite.

³² "Intte inttena siiqiyaageetu xalaalaa siiqikko, intteyyo ai galati de7ii? Aissi giikko, nagaranchchatikka banttana siiqiyaageeta siiqoosona. ³³ Intte intteyyo lo77obaa oottiyaageetussi lo77obaa oottikko, inttessi ai galati de7ii? Aissi giikko, nagaranchchatikka qassi hegaadan oottoosona. ³⁴ Intte guyye ekkanau qoppidi tal77ikko, inttessi ai galati de7ii? Nagaranchchatikka guyye ekkanau nagaranchchatussi tal77oosona; ³⁵ shin Xoossai bana galatennaageetussikka iitatussikka keha gidido gishshau, intte morkketa siiqite; etayyo lo77obaa oottite; qassi ainne guyye ekkanau qoppennan tal77ite; intte ekkana witoi darana. Qassi intte Ubbaappe Bolla Xoossaa naata gidana. ³⁶ Intte Aawai Xoossai maariyoogaadan maarite.

Hara Asaa Pirddanau Bessenna

(Maatiyoosa 7:1-5)

³⁷ "Haratu bolli pirdoppite; Xoossai intte bolli pirdenna. Harata iita gooppite; Xoossai inttena iita geenna. Atto giite; Xoossai intteyyo atto gaana. Immite; Xoossai intteyyo immana. Baqqi naaqqidi siilli kunttin, palahidi wora laalettiyaagaa Xoossai intte kiyuwan id-inttidi immana. Aissi giikko, intte harau immanau likkidi makkiyooban Xoossai intteyyo likkidi immana" yaagiis.

³⁹ Yesuusi etassi leemisuwaa odiiddi, hagaadan yaagiis; "Qooqee qooqe kaalettana danddayii? Kaalettikko, naa77ai ollan kunddokkonaa? ⁴⁰ Tamaariyaagee bana tamaariisyaagaappe aadhdhenna; shin tamaariidi wurssida ubbai tamaariisyaagaa mala gidees.

⁴¹ "Ne aifiyan de7iya tuussaa be7akka; shin ne ishaa aifiyan de7iya suullaa aissi xeellai? ⁴² Ne aifiyan de7iya tuussaa be7ennan waanada ne ishaa, 'Ta ishau, taani ne aifiyan de7iya suullaa kessoo' gaanau danddayai? Laa ha lo77o milatiya iitau, kasetada ne aifiyaappe tuussaa kessargga. Hegaappe guyyiyan, ne ishaa aifiyan de7iya suullaa kessanau geeshshada xeellana danddayaasa.

Mittai Ba Aifiyan Erettees

(Maatiyoosa 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ "Lo77o mitti iita aife aifenna; hegaadankka, iita mitti lo77o aife aifenna. ⁴⁴ Aissi giikko, mitta ubbai ba aifiyo aifiyan erettees; agunttappe balase giyo mitta aife, gom77oreppe woine aife maxi erettenna. ⁴⁵ Lo77o asi ba wozana gidon de7iya lo77o minj-jaappe lo77obaa kessees; qassi iita asi ba iita minj-jaappe iitabaa kessees; aissi giikko, asa dooni a wozanan kumidabaappe haasayees.

Naa77u Qommo Keettaa Keexxiya Asata

(Maatiyoosa 7:24-27)

⁴⁶ "Taani giyoogaa oottiyoogaa aggi bayidi, aissi tana, 'Godau, Godau' geetii? ⁴⁷ Taakko yiya ubbai qassi ta qaalaa siyidi azazettiyaagee ai mala asakko taani inttena bessana. ⁴⁸ I gita ollaa bookkidi, aaho shuchchaa hiixxidi, gimbbidi, keettaa keexxida asa mala. Di7oi di77ido wode, he keettaa sugiis; shin minttidi keexxido gishshau, qaattanau danddayibeenna. ⁴⁹ SHin ta qaalaa siyidi oottenna urai, aaho shuchcha hiixxen-naanne gimbbennan biittan keetta keexxida asa mala. Di7oi sugin, keettaa sohuwaara kunddi aggiis; he keettaa wolqqaama kunddetta kunddiis" yaagiis.

Yesuusi Mato Halaqaa Ashkkaaraa Pattiiis

(Maatiyoosa 8:5-13)

7 Yesuusi ubbabaa asau wurssi odirggidoogaappe guyye baggan, Qifirinaahooma geliis. ² Issi mato halaqai de7iyaagaassi i dosiyo ashkkaarai harggidi, haiqqana matiis. ³ He mato halaqai Yesuusabaa siyido wode, Yesuusi yiidi, ba ashkkaaraa pattanau woossana mala, Yihudaa cimata Yesuusakko kiittiis. ⁴ Etinne Yesuusakko yiidi, "Neeni heгаа ayyo oottanau bessees. ⁵ Aissi giikko, i nu asaa siiqidi, Aihuda woosa keettaa ba miishshan keexxiis" yaagidi daro woossidosona. Yesuusinne etaara biis.

⁶ Biidi mato halaqaa keettaa gakkanau matido wode, mato halaqai ba laggeta akko kiittidi, "Ta Godau, daafuroppa; aissi giikko, nena ta soo gelissanau tau bessenna. ⁷ Hegaa gishshau, taani neekko shiiqanau laafa gidiyoogaa erais; shin neeni doona xalaalaa haasaya; ta ashkkaarai paxana. ⁸ Taani taappe bollaara de7iyaageetuyyo haarettiya asa; taappe garssaara wotaaddarati de7oosona. Taani issuwaa, 'Ba' giikko bees; qassi hinkkuwaa, 'Haa ya' giikko yees; ta ashkkaaraa, 'Hagaa ootta' giikko oottees" yaagiis.

⁹ Yesuusi heгаа siyido wode, aban garamettidi, guyye simmidi, bana kaalliya daro asaa, "Inttena gais;

taani heгаа mala ammanuwaa harai atto, Israa7eela biittankka be7abeikke" yaagiis.

¹⁰ Kiitettida asati mato halaqaa soo guyye simmidi, a ashkkaarai paxidaagaa be7idosona.

Yesuusi Issi Am77ee Na7aa Haiquwaappe Denttiis

¹¹ Guyyeppe Yesuusi ba erissiyo ashkkaaratuuranne daro asaara Naina giyo issi katamaa biis. ¹² Yesuusi katamaa dooni shiiqido wode, asai haiqqida asa ahaa tookkidi efees. Haiqqidaageenne ba aayeessi issi na7aa; a ba azinai haiqqoosappe am77e gidada de7ausu. Katamaa asaappe daroi o kaalliis. ¹³ Godai o be7idi, iyyo qarettidi, "Yeekkoppa" yaagiis. ¹⁴ I shiiqidi, ahaa saaxiniyaa bochchin, tookkida asai eqqiis. Yesuusi, "Na7au, dendda gais" yaagin, ¹⁵ haiqqidaagee xoqqu giidi uttiis. Qassi haasayaa doommin, Yesuusi na7aa a aayeessi immiis.

¹⁶ Asa ubbai daro yayyidi, "Hananabaa yootiya goobai nu gidon beettiis; qassi Xoossai ba asaa maaddanau yiis" yaagiiddi Xoossaa galatidosona. ¹⁷ Hagee i oottidobai Yihudaa biittaa ubbaaninne heгаа heeran de7iya biitta ubban haasayettiis.

Xammaqiya Yohaannisappe Yesuusakko Kiitettida Asata

(Maatiyoosa 11:2-19)

¹⁸ Yohaannisi erissiyo ashkkaarati heгаа ubbaa Yohaannisassi yootidosona. ¹⁹ Yohaannisi ba erissiyo ashkkaaratuppe naa77aa baakko xeesidi, "Yaanaagee neneeyye? Woikko nuuni haraa naaganee?" yaagidi, eti oichchana mala, Yesuusakko kiittiis.

²⁰ Kiittin eti akko yiidi, "Yaanaagee neneeyye? Woikko nuuni haraa naaganee?" yaagidi oichchana mala, Xammaqiya Yohaannisi nuna neekko kiittiis" yaagidosona.

²¹ He gallassi Yesuusi daro harggissidi, paxa kaa7iya sahuwaappenne iita ayyaanaappe daro asaa pattiiis. Qassi daro qooqe asaa xeelissiis. ²² Yesuusi zaaridi, "Biidi intte be7idoogaanne siyidoogaa Yohaannisassi yootite; qooqeti xeelloosona; wobbeti hemettoosona; inchchirichchai oiqqidoogeeti paxoosona; tulleti siyoosona; haiqqidaageeti denddoosona; hiyyeesati wonggeliyaa mishiraachchuwaa siyoosona. ²³ Tana sirena urai anjjettidaagaa" yaagiis.

²⁴ Yohaannisi kiittidoogeeti biichchidoogaappe guyyiyan, Yesuusi Yohaannisabaa shiiqida asaassi haagaadan yaagidi haasayiis; "Ai be7anau bazzo kiyidetii? Carkkoi qaattiyo shombboquwaa be7anau kiyidetiiyye? ²⁵ Yaatin ai be7anau kiyidetii? Lo77iya maayuwaa maayida bitaniyaa be7anau kiyidetiiyye? Lo77iya maayuwaa maayidaageetinne duretidi ufaissan de7iyaageeti kawo keettan de7oosona. ²⁶ Yaatin ai be7anau kiyidetii? Hananabaa yootiyaagaa be7anau kiyidetii? Ee; taani intteyyo odais; hananabaa yootiyaa-gaappekka aadhdhiyaagaa be7ideta. ²⁷ Xoossaa maxaafan,

'Godai, "Be7a, ta kiittiyoogaa taani neeppe sinttau yeddana. I neeyyo ogiyaa kessana" yaagees'

geetettidi Yohaannisabai xaafettiis.

²⁸ "Taani intteyyo odais; aayee uluwaappe yelettida asa ubban Xammaqiya Yohaannisappe aadhdhiya ooninne de7ibeenna; shin Xoossaa kawotettan ubbaappe laafiyaageekka appe aadhdhana" yaagiis.

²⁹ Siyida asai ubbai harai atto qaraxaa shishshiyaaageeti attennan, Yohaannisan xammaqettidi, Xoossai xillo gidiyoogaa ammanidosona. ³⁰ SHin higyiyaa tamarissiyaageetinne Parisaaweti Yohaannisan xammaqettibeenna gishshau, Xoossai etassi qoppi-dobaa ixxidosa.

³¹ Yesuusi, "Yaatin taani ha wodiya asaa aibiira leemisoo? Eti ai milatiyoonaa? ³² Eti qocan uttiya naata milatoosona; bantta gidдон issoi issuwaa xeesidi, 'Nuni intteyyo cachcha zaiyaa punnida; shin duribeekketa. Yeeho yettaakka kessida; shin yeekkibeekketa' yaagoosona. ³³ Aissi giikko, Xammaqiya Yohaannisi Xoomiidinne woine eessa uyennan yin intte, 'A bolli xalahee de7ees' yaagideta.

³⁴ Taani Asa Na7ai, maiddanne uyaidda yin, intte tana Asa Na7aa, 'Ha yoraanne woine eessaa uyiyaagaa be7ite! Giiraa ekkiyaageetuuranne nagaranchchatuura siiqettes' yaageeta. ³⁵ SHin Xoossaa aadhdhida erattai ba oosuwan tuma gididi beettees" yaagiis.

Issi Maccaasiyaa Yesuusa Tohuwaa SHittuwaa Tiyaasu

³⁶ Parisaawetuppe issoi banaara laaxaa maanau Yesuusa woossin, Yesuusi a soo yiidi, laaxaa maanau uttiis. ³⁷ He kataman issi nagaranchcha mishiriyaa de7iyaara Yesuusi a son laaxau uttidoogaa erada, albasxxiroosa giyo shuchchaappe oosettida bilqqaadiyaa kumida shittuwaa ehaasu. ³⁸ Guyeera a tohuwaa matan eqqada yeekkishin, i afuttai a tohuwan xokkidi, laagottidoogaa ba huuphiyaa binnaan quccausu. Tohuwaa quccaidanne yeraidda shittuwaa tiyaasu. ³⁹ Yesuusa ba soo xeesida Parisaawee hegaa be7idi, ba wozana gidдон qoppiiddi, "A nagaranchcha gidiyo gishshau, hagee tumu hananabaa yootiyaagaa gidiyaakko, ha bana bochchiya mishiriyaa oonakko erana" yaagiis.

⁴⁰ Yesuusi zaaridi, "Simoonaa, neessi taani odiyoobai de7ees" yaagiis.

Yaagin, Simooni, "Tamarissiyaagoo, yoota" yaagiis.

⁴¹ Yesuusi hagaadan yaagiis; "Naa77u asati issi bitaniyaappe miishsha tal77idosona. Issoi naa77u xee-tanne ishatamu biraa tal77in, naa77anttoi laatamanne ichchashu biraa tal77iis. ⁴² Hegaa qanxxanau etassi miishshi xayin, acuwaawai naa77aakka maariis. Yaatin etappe augee a aattidi siiqanai?" yaagiis.

⁴³ Simooni zaaridi, "Dariya biraa aggido bitaniyaa gid-dannen aggenaa" yaagiis.

Yaagin Yesuusi Simooni, "Tumu pirddadasa" yaagiis.

⁴⁴ Yesuusi mishireekko xeellidi, Simooni hagaadan yaagiis; "Hanno mishiriyoo be7ai? Taani ne soo yin, harai atto haattaa ta tohuwaassi immabaakka; shin hanna ba afuttan ta tohuwaa laagottada, ba huuphiyaa binnaan quccausu. ⁴⁵ Neeni tana yerabaakka; shin a taani soo geloosappe ha77i gakkanaashin,

ta tohuwaa yeraasu. ⁴⁶ Neeni ta huuphiyaa zaitiyan tiyabaakka; shin a ta tohuwaa shittuwaa tiyaasu.

⁴⁷ Hegaa gishshau, taani inttessi odais; a daro siiqido gishshau, i nagarai daroi atto geetettiis; shin guutta nagaraa atto giido urai guutta siiqees" yaagiis.

⁴⁸ Yesuusi mishiriyoo, "Ne nagarai attis" yaagiis.

⁴⁹ Yaagin, aara laaxaa maanau uttidaageeti bantta wozana gidдон qoppiiddi, "Harai atto nagaraakka atto gaanau danddayiyaagee hagee oonee?" yaagidosona.

⁵⁰ Yesuusi mishiriyoo, "Nena ne ammanoi ashshiis; saruwan ba" yaagiis.

Yesuusa Kaallidanne Au Oottida Macca Asata

8 Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Xoossaa kawotettaa mishiraachchuwaa yootiiddi, dumma dumma gita katamaanne guutta katamaa bees. Biyo wode, tammanne naa77u erissiyoo ashkkaratinne ² iita ayyaanaappenne wolqqaama harggiyaappe paxida issi maccaasatinne aara issippe de7oosona. Hegeetinne laappun xalaheti kiyido Magddala giyo katamaappe yiida Mairaamo, ³ Heeroodisa keettan azaziya Kuza machchiyo Yohaano, Sosinonne Yesu-usau banttassi de7iyaagaappe immida daro asata.

Zeriyaaagaa Leemisuwaa

(Maatiyoosa 13:1-9; Marqqoosa 4:1-9)

⁴ Asai katamaappe kataman Yesuusakko shiiqees. Daro asai shiiqidaagau Yesuusi leemisuwaa hagaadan yaagidi odiis; ⁵ "Issi bitanee ba zerettaa zeranau kiyiis. Zerishin, issoi issoi ogiyaa doonan wodhdhidi yerettiis. Yaatin, kafoi hegaa miis. ⁶ Harai shuchchaa bolli wodhdhiis. Mokkidi, dubbai baina gishshau meliis. ⁷ Issi issi zerettaa aguntta gidдон wodhdhiis; wodhdhidi mokkidaagaa agunttai diccidi cuulliis. ⁸ Issi issi zerettaa aradda biittan wodhdhidi mokkiis; diccidi xeetu kushiya aifiis" yaagiis.

Yesuusi Leemisuwan Haasayido Gaasotaa

(Maatiyoosa 13:10-17; Marqqoosa 4:10-12)

Yesuusi hegaa haasayiiddi, "Siyanau haitti de7iyo urai siyo!" yaagidi wolqqaappe haasayiis.

⁹ I erissiyoo ashkkarati, "Yaatin, ha leemisuwaa birshshettai aibee?" yaagidi Yesuusa oichchidosona.

¹⁰ Oichchin, i hagaadan yaagiis; "Inttessi Xoossaa kawotettaa xuuraa erai imettiis, shin

harati xeellidi be7enna mala,
siyidikka akeekenna mala,
taani leemisuwan haasayais.

Yesuusi Zerettaa Leemisuwaa Birshshiis

(Maatiyoosa 13:18-23; Marqqoosa 4:13-20)

¹¹ "Leemiso hagaa. Zerettaa Xoossaa qaala. Ogiyaa doonan de7iya zerettaa qaala siyidaageetu leemisuwaa bessees; shin hegaappe guyyiyan, eti ammanidi attenna mala, xalahe halaqai yiidi, eta wozanaappe qaala efiggees. ¹³ SHuchchaa bollan de7iyaageeti siyiiddi, a qaala ufaissan ekkiyaageeta

milatoosona; etassi xaphoi baawa. Eti ha77issau ammaniyoogaappe attin, paacee yiyo wode xubettiyaageeta. ¹⁴ Qassi aguntta gidдон wodhdhidaageeti siyiyaageeta milatoosona. Siyidi banttau de7iiddi, de7uwaa wodiya qofan durettaaninne lo77o de7uwan cuulettiyo gishshau, eta aifee bootennan atti aggees. ¹⁵ SHin aradda biittan wodhdhidaageeti hegeeti lo77o wozanaappenne tumu wozanaappe qaala siyidi naagidaageeta; eti danddayaara naagidi aifoosona.

Geeman Wottido Xomppiyaa

(Marqqoosa 4:21-25)

¹⁶ “Xomppe oittidi, keren qum77iyai woikko arssa gidдон wottiya asi baawa; shin asai geliiddi, poo7uwaa be7ana mala, xomppiyaa qoncciyawottees. ¹⁷ Aissi giikko, qosidobai ubbai qoncciyaa kiyana; qassi genttidobai ubbaikka beettennan antenna.

¹⁸ “Simmi, intte siyiyo yohuwaa ezgidi siyite; aissi giikko, issibai de7iyo urau gujji immana. Bainnaagaappe harai atto, he au de7iyaabaa milatiyaagaakka ekkirggana” yaagiis.

Yesuusa Aayiyoonne Ishantta

(Maatiyoosa 12:46-50; Marqqoosa 3:31-35)

¹⁹ Yesuusa aayiyaanne ishantti akko yiidosona; shin daro asaa gidдоора aadhdiyo sohoi baina gishshau, aara gaittanau danddayibookkona. ²⁰ Asai Yesuusa, “Ne aayiyaanne ne ishantti nenaara gaittana koyidi, karen eqqidosa” yaagiis.

²¹ SHin Yesuusi zaaridi, “Ta aayiyaanne ta ishantti Xoossaa qaala siyiyaageetanne oottiyaageeta” yaagiis.

Yesuusi Gotiyaa Seeriis

(Maatiyoosa 8:23-27; Marqqoosa 4:35-41)

²² Issi gallassi, Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuura is-sippe wolwoluwan gelidi, “Abbaa hefintti pinnoos” yaagiis; yaagin biidosona. ²³ Biishin Yesuusi xiskkiis. Wolqqaama gotee abbaa bolli yiis. Wolwoluwan haattai kumi kumi yees. Yiidi haattai eta mittana hanin, ²⁴ erissiyo ashkkarati Yesuusakko biidi, “Godau, Godau, nuuni xayoos” yaagidi, xiskuwaappe a denttidosona.

Yesuusi denddidi, gotiyaanne beetaa aggite gin, go-teenne beetai woppu giidosona. ²⁵ Yaatin Yesuusi, “Intte ammanoi anee?” yaagiis.

Eti yayyidinne garamettidi bantta gidдон, “Hagee laa harai atto, gotiyaanne haattaa azaziyaagee oonee? Etikka ayo azazettoosona” yaagidosona.

Yesuusi Xalaheti Oiqqido Bitaniyaa Pattiis

(Maatiyoosa 8:28-34; Marqqoosa 5:1-20)

²⁶ Galiila ginan sinttaara de7iya Gerggesenoona giyo biittaa wolwoluwan biidosona. ²⁷ Yesuusi abbaappe gaxaa kiyiyorin, xalaheti de7iyo bitanee katamaappe kiyidi, aara gaittiis; asa moogiyo gonggoluwana i daro laittaa de7iyoogaappe attin, son de7enna. ²⁸ Yesuusa be7idi, a sinttan kunddidi, qaala xoqqu oottidi, “Ub-

baappe bolla Xoossaa Na7au Yesuusaa, tananne nennanne aibee gattiyai? Hayyanaa tana qaxxayopparkkii” yaagiis. ²⁹ I heгаа aissi giidee giikko, Yesuusi tuna ayyaanai bitaniyaappe kiyidi baana mala azazi-doogaassa. Daroto tuna ayyaanai bitaniyaa oiqqi uttido gishshau, sanssalataaninne huqqunna biratan qashettidi naagetees; shin sanssalataa duuttees. Xalahee a bazzo yedettees.

³⁰ Yesuusi a, “Ne sunttai oonee?” yaagidi oichchiis.

Daro xalaheti an de7iyo gishshau, “Ta sunttai Leegiyoonna” yaagiis. ³¹ Xalaheti Yesuusa, “Nuna ciimma ollau yeddopparkkii” yaagidi woossidosona.

³² He deriyaa bollan daro gudunttaa wudee hemettees; xalaheti gudunttatu gidдо gelana mala Yesuusa woossin, i, “Biite” yaagiis. ³³ Yaagin xalaheti bitaniyaappe kiyidi, gudunttatun gelin, wudee kakaara jaamiiddi abban gelidi, meetetti bayiis.

³⁴ Gudunttaa wudiya heemmiyaageeti hanidabaa be7ido wode, baqati biidi, katamaaninne katamaappe gaxa biittan yootidosona. ³⁵ Yootin asai hanidabaa be7anau kiyidi, Yesuusakko biis. Xalahee kiyido bitanee ba wozanai simmin, maayuwaa maayidi, Yesuusa gediya matan uttidaagaa asai be7idi yayyiis. ³⁶ Hegaa be7ida asati xalaheti oiqqido bitanee waani paxidaakko, asaassi yootidosona. ³⁷ Gerggesenoona biittan de7iya asai ubbai daro yayyido gishshau, bantta matappe baana mala, Yesuusa woossidosona. Yesuusi wolwoluwan gelidi simmiis.

³⁸ Xalaheti kiyido bitanee Yesuusaara de7ana mala, Yesuusa woossiis; shin i, “Ne soo simmada, Xoossai neessi waanida gitabaa oottidaakko yoota” yaagidi a yeddiis. Yeddin, bitanee baassi Yesuusi waanida gitabaa oottidaakko, kataman de7iya asa ubbau yotiiddi biis.

Yaa7iroosa Na7iyoonne Yesuusa Maayuwaa Bochchida Mishiriyo

(Maatiyoosa 9:18-26; Marqqoosa 5:21-43)

⁴⁰ Ubba asai Yesuusa naagiiddi uttido gishshau, i simmido wode morkidosona. ⁴¹ Yaa7iroosa giyoogee Aihuda woosa keettaa halaqai Yesuusakko yiis. Ayyo tammanne naa77u laitta na7iyaa de7iyaara harggada haiqqana haniyo gishshau, Yesuusa tohuwan kunddidi, ba soo gelana mala, a minttidi woossiis.

Yesuusi yaa biishin, asai ubbasaara shiiqidi, a un77iis. ⁴³ Tammanne naa77u laittaaasappe doommidi, i bollaappe suuttai goggiyo issi maccaasiyaa de7ausu. Aakimetussi qanxxaidda ba miishsha ubbaa wurssaasu; shin ooninne o pattanau danddayibeenna. ⁴⁴ Guyy-eera shiiqada Yesuusa afalaa macaraa bochchaasu; bochchin i bollaappe goggiya suuttai sohuwaarakka aggi bayiis.

⁴⁵ Yesuusi, “Tana bochchidai oonee?” yaagiis.

Ubba asai, “Nuna gidokko” yaagin, PHeexiroosinne aara issippe de7iyaageeti, “Godau, daro asai nena sugiiddi un77ees; ‘Tana bochchidai oonee?’ gai?” yaagidosona.

⁴⁶ SHin Yesuusi, "Taappe wolqqai kiyido gishshau, tana issi urai bochchidoogaa taani erais" yaagiis.

⁴⁷ Maccaasiyaa qosettada attanau danddayennaagaa erada, kokkoraidda Yesuusa sinttan gufannaasu; a Yesuusa aissi bochchidaakkonne qassi waanada sohuwaara paxidaakko asa ubbaa sinttan Yesuusau yootaasu. ⁴⁸ I, "Ta na7ee, nena ne ammanoi pattiis; saro ba" yaagiis.

⁴⁹ Yesuusi biron hegaa giishin, issi asi Aihuda woosa keettaa halaqaa sooppe yiidi, "Ne na7iyaa haiqqaichchaasu; simmi tamarissiyaagaa daafurssoppa" yaagiis.

⁵⁰ SHin eti giyoobaa Yesuusi siyidi, "Yayyoppa; ammano xalaalaa ammana; a paxana" yaagidi Yaa7iroomsassi yootiis.

⁵¹ Yesuusi soo geliiddi, PHeexiroosappe, Yaaqoobappe, Yohaannisappe, na7ee aayeeppenne aawaappe harai ooninne banaara gelenna mala diggiis. ⁵² Ubbai na7eessi, "Aayyee aayyee!" yaagidi yeekkoosona. SHin Yesuusi, "Yeekkoppite; na7iyaa xiskkausuppe attin, haiqqabeikku" yaagiis.

⁵³ A haiqqidoogaa eridi, asai a bolli miicciis. ⁵⁴ SHin Yesuusi i kushiyaa oiqqidi, "Na7ee, dendda" yaagidi xeesiis. ⁵⁵ Na7ee shemppoi simmin, sohuwaara na7iyaa dendda aggaasu. Yesuusi, "Iyyo miyoobaa immite" yaagidi azaziis. ⁵⁶ I aawainne aayiyaa garamettidosona. SHin Yesuusi, "Hanidaagaa oossinne odoppite" yaagidi azaziis.

Yesuusi Ba Eriisiyo 12 Ashkharata Wonggeliyaa Mishi-raachchuwaa Odanaadan Kiittiis

(Maatiyoosa 10:5-15; Marqqoosa 6:7-13)

9 Yesuusi ba tammanne naa77u erissiyo ashkharata issippe baakko xeesidi, xalahiyaa ubbaa asaappe kessanaunne harggiyaageeta pattanau etassi wolqqaanne alaafetettaa immiis.

² Xoossaa kawotettaabaa yootanaunne harggiyaageeta pattanau eta kiittiis. ³ I eta hagaadan yaagiis; "Gatima woi qarcciita woi quma woi miishsha ainnekka ogiyaa biiddi oiqqoppite; naa77antto qoliyaakka oiqqoppite. ⁴ Inttena asi awan mokiikkoka, katamaappe kiyana gakkanaashin, he keettan utti bayite. ⁵ Katamaa asai inttena mokiikkannan ixxi-dooqaassi markka gidana mala, intte tohuwaappe buhiyaa shocite" yaagiis.

⁶ Eriisiyo ashkharati biidi, qeeri katama ubban Xoossaa qaalaa yootiidinne harggiya asaa ubbasan pattiiddi yuuyoosona.

Heeroodisi Yesuusa Woriyaa Siyiis

(Maatiyoosa 14:1-12; Marqqoosa 6:14-29)

⁷ Galiila biittaa haariya Heeroodisi hanidabaa ubbaa siyiis. Issi issi asai, "Yohaannisi haiquwaappe denddiis" yaagees; hinkko asai, "Eelaasi kiyidi beettiis" yaagees; harati, "Beni hananabaa yootiyaageetuppe issoi denddiis" yaagoosona. Hegaa gishshau, Heeroodisi ba wozana giddon metootiis. ⁹ Metootidi, "Taani Yoha-

nisa qooriyaa muucissarggaas; shin hagaadan asai haasayiyo bitanee oonee?" yaagidi, Yesuusa be7anau koyiis.

Yesuusi Ichchashu SHa7u Asaa Miziis

(Maatiyoosa 14:13-21; Marqqoosa 6:30-44; Yohaannisa 6:1-14)

¹⁰ Yesuusi kiittidoogeeti simmidi, bantta oottidobaa ubbaa Yesuusassi odidosona. Yesuusi eta xalaalaa ekkidi, Beetasaida giyo katamaa matan de7iya baz-zuwaa biis. ¹¹ Asai a eridi kaallin, eta mokiiddi, Xoossaa kawotettaabaa yootiis; harggiyaappe pattanau koshshiyoogetakka pattiis.

¹² Sa7ai omariyo wode, tammanne naa77u erissiyo ashkharati Yesuusakko yiidi, "Asa ubbai dere giddonne qeeri katamatu giddo biidi, aqiyooasaanne shinqqe demmana mala, asaa yedda; aissi giikko, nuuni hagan asi bannasan de7oos" yaagidosona.

¹³ SHin Yesuusi eta, "Asau miyoobaa intte immite" yaagiis.

Yaagin eti, "Nuuyyo ichchashu oittappenne naa77u moleppe hari baawa; nuuni ha daro asau qumaa shammanau baanaagaa koyai?" yaagidosona. ¹⁴ Aissi giikko, he sohuwan ichchashu sha7u gidiya asai de7ees.

Yesuusi ba erissiyo ashkharata, "Ishatamu ishatamu asaa citan citan shaakki shaakki utissite" yaagiis.

¹⁵ Eriisiyo ashkharati i giidoogaadan, ubba asaa utissidosona. ¹⁶ Yesuusi ichchashu oittaanne naa77u moliyaa oiqqidi, saluwaa pude xeellidi, Xoossaa galatiis; he oittaanne moliyaa menttidi, "Daro asaa sintti aatite" yaagidi, erissiyo ashkharatussi immiis. ¹⁷ Asa ubbai miidi kalliis; kallin attida xarzzai tammanne naa77u samppaa kumidaagaa denttidodosona.

PHeexiroosa Ammanuwaanne A Markkatettaa

(Maatiyoosa 16:13-19; Marqqoosa 8:27-29)

¹⁸ Issitoo Yesuusi barkka woossiyo wode, i erissiyo ashkharati a matan de7oosona; de7ishin, "Asai tana oona gii?" yaagidi eta oichchiis.

¹⁹ Eti zaaridi, "Asai nena Xammaqiya Yohaannisa yaagees; hara asai Eelaasa yaagees; harai qassi beni hananabaa yootiyaageetuppe issoi denddiis yaagees" yaagidosona.

²⁰ Yaagin Yesuusi eta, "Yaenin intte tana oona geetii?" yaagiis.

PHeexiroosi zaaridi, "Neeni Xoossai tiyido Kirist-toosa" yaagidi zaariis.

Yesuusa Kaalliyoo Hanotaa

(Maatiyoosa 10:38-39; 16:24-28; Marqqoosa 8:34-38; Luqaasa 14:26-27)

²¹ SHin Yesuusi eta, "Hagaa oossinne odoppite" yaagidi, minttidi azaziiddi, ²² "Taani, Asa Na7ai, daro waayettanau bessees; tana cimati, qeese halaqatinne higgiiyaa tamarissiyaageeti ixnanau bessees; eti tana woranaunne taani heeztantto gallassi haiquwaappe denddanau bessees" yaagiis.

²³ Yesuusi asa ubbaa hagaadan yaagiis; “Ba shemp-puwaa ashshana koyiya urai bashshana; shin ba shemppuwaa ta gishshau bashshiya urai ashshana; hegaa gishshau, tana kaallana koyiya urai de7ikko, bana yeggi bayo; yaatidi ubba gallassi ba masqqaliyaa tookkidi, tana kaallo. ²⁵ Issi urai ba huuphiyaa bashshidi, woi bau pacissidi, sa7an de7iya ubbabaa bau shishshikko, a ai maaddanee? ²⁶ Asi tanaaninne ta qalan yeellatikko, taani Asa Na7ai, ta bonchchuwaara, ta Aawaa bonchchuwaaranne geeshsha kiitanchchatu bonchchuwaara yiyo wode, aani yeellatana. ²⁷ Taani intteyyo tumaa gais; amarida asati Xoossaa kawotetta be7ennan haiqqennaageeti hagan de7oosona” yaagiis.

Yesuusa Merai Laamettiis
(Maatiyoosa 17:1-8; Marqqoosa 9:2-8)

²⁸ Yesuusi hegaadan giidoogaappe guyyiyan, hospun gallassa gidiyaagaa gam77idi, PHeexiroosa, Yohaannisanne Yaaqooba ekkidi, woossanau deriyaa huuphiyaa kiyiis. ²⁹ I woossishin, a merai laamettiis. A maayoikka phoolidi booxxiis. ³⁰ Akeekennan, Muusanne Eelaasa giyo naa77u asati kiyi beettidi, aara haasayidosona. ³¹ Eti bonchchuwaara beettidi, Yesuusi Xoossaa qofaa polanau Yerusalaamen haiqqanaagaa aara haasayidosona. ³² SHin PHeexiroosinne aara de7iyaageeti xiskkuwan kairidosona. SHin beegottidi, Yesuusa bonchchuwaanne aara issippe eqqida naa77u asata be7idosona. ³³ He naa77u asati Yesuusa matappe biishin, PHeexiroosi Yesuusassi woigiyaakko akeekidi erennan a, “Ta Godau, nuuni hagan de7iyoogee nuussi lo77o; nuuni heezzu zamppata issuwaa neessi, issuwaa Muusessi, issuwaa Eelaasassi zamp-payana” yaagiis.

³⁴ PHeexiroosi hegaa etassi giishin, shaarai yiidi, eta genttiis. Genttishin erissiyoo ashkkarati yayyidosona. ³⁵ SHaaraappe, “Hagee taani doorido ta Na7aa; i giyoogaa siyite” giya qaalai yiis. ³⁶ Yiidoogaappe guyyiyan, Yesuusi barkka attiis. Eti co77u giidi, oosinne he wode be7ido yohuwaappe ainne odibookkona.

Yesuusi Tuna Ayyaanai Oiqqido Na7aa Pattiis
(Maatiyoosa 17:14-18; Marqqoosa 9:14-27)

³⁷ Wonttetta gallassi, eti deriyaappe duge wodhdhido wode, daro asai Yesuusaara gaittiis. ³⁸ Asai qoppennan asaappe issoi ba qaalaa xoqqu oottidi, “Tamaarissiyagoo, taassi issi na7aa xalaalai de7iyo gishshau, neeni a be7anau nena woossais; ³⁹ qassi iita ayyaanai au dendees; denddidi akeekennan a waasissees; a doonaara hoommoi goppattana gakkanaashin a kokkorssidi, ubba gallassi qohiyooaappe attin, a elle yeddenna. ⁴⁰ Ne erissiyoo ashkkarati he iita ayyaanaa kessana mala, taani eta woossaas; shin danddayibookkona” yaagiis.

⁴¹ Yesuusi zaaridi eta, “Ammanenna ha wodiya geella asau! Taani inttenaara aude gakkanaashin de7anee? Qassi inttebaa aude gakkanaashin danddayanee? Ne na7aa haa ekka ya” yaagiis.

⁴² Na7ai yiishin, xalahee a sa7an ooggidi kokkorssiis; shin Yesuusi tuna ayyaanaa agga giidi, na7aa pattidi, a aawaassi zaaridi immiis. ⁴³ Asa ubbai Xoossaa gita wolqqan garamettiis.

Yesuusi Ba Haiquwaabaa Naa77anttuwaa Yootiis
(Maatiyoosa 17:22-23; Marqqoosa 9:30-32)

Eti ubbai Yesuusi oottido ubbaban garamettishin, i ba erissiyoo ashkkaratussi yootiiddi, ⁴⁴ “Tana Asa Na7aa asi asau aattidi immana; ha yohuwaa dogoppite” yaagiis. ⁴⁵ SHin i giyoogaa eti akeekibookkona; eti akeekenna mala, etappe yohoi geemmiis. He yohuwaa a oichchanau yayyoosona.

Ubbaappe Aadhdhiyai Oonee? Giyo Oishaa
(Maatiyoosa 18:1-5; Marqqoosa 9:33-37)

⁴⁶ Erissiyoo ashkkarati, “Nu gidдон aadhdhiyaagee oonee?” yaagidi palamettidosona. ⁴⁷ Yesuusi eti qop-piyoogaa eridi, guutta na7aa ehiidi, ba matan essidi, ⁴⁸ “Ha guutta na7aa ta sunttan mokkiya ooninne tana mokkees; qassi tana mokkiyaagee tana kiittidaagaakka mokkees; aissi giikko, intte ubbaa gidдон guuxxiyaagee ubbaappe gitatees” yaagiis.

Intte Giyoogaa PHalqqenna Urai Intte Bagga
(Marqqoosa 9:38-40)

⁴⁹ Yohaannisi zaaridi, “Godau, issi asi ne sunttan xalaha heta kessiyaagaa nuuni be7idi, nu bagga gidenna gishshau, a diggida” yaagiis.

⁵⁰ SHin Yesuusi a, “Intte giyoobaa phalqqenna urai intte bagga gidiyo gishshau, a diggoppite” yaagiis.

Samaariyaa Asati Yesuusa Mokkanau Koyibookkona

⁵¹ Yesuusi saluwaa biyo wodee matin, Yerusalaame baanau denddiis. ⁵² Qassi ba kiittiyoogeta baappe sinttau kiittiis; kiittin eti ayyo ubbabaa giigissanau, Samaariyaa biittan de7iya issi qeeri katamaa biidosona. ⁵³ SHin i Yerusalaame baanau denddido gishshau, asai a mokkibeenna. ⁵⁴ I erissiyoo ashkkarati Yaaqoobinne Yohaannisi hegaa be7idi, “Godau, nuuni Eelaasi oottidoogaadan, ‘Tamai saluwaappe yiidi eta mo’ yaagana mala koyai?” yaagidosona.

⁵⁵ SHin guyye simmidi eta, “Aggite, inttessi ai mala ayyaani de7iyaakko erekketa. ⁵⁶ Taani, Asa Na7ai, asa shemppo ashshanau yiidoogaappe attin, bashshanau yabeikke” yaagiis. Eti harasan de7iya qeeri katamaa biidosona.

Yesuusa Kaalliyaaageeta Gakkiya Paaciyaa
(Maatiyoosa 8:19-22)

⁵⁷ Eti ogiyaara biishin, issi bitanee a, “Godau, neeni biyoosaa ubbaa taani nena kaallana” yaagiis.

⁵⁸ Yesuusi a, “Worakanatussi ollai de7ees; kafotussikka keetta de7ees; shin taani, Asa Na7ai, zin77ada shemppa ekkiyooosikka tau baawa” yaagiis.

⁵⁹ Yesuusi haraa, “Tana kaalla” yaagiis.

SHin, bitanee “Godau, taani kaseta baada ta aawaa moogoo?” yaagiis.

⁶⁰ Yaagin Yesuusi a, “Haiqqidaageeti bantta haiqqidaageeta moogona; nena gidikko baada, Xoossaa kawotettaabaa yoota” yaagiis.

⁶¹ Qassi hara bitanee, “Godau, taani nena kaallana; shin koiroora ta so asaa saro goo?” yaagiis.

⁶² SHin Yesuusi a, “Booraa goyiiddi, guyye xeelliyai ooninne Xoossaa kawotettaassi bessenna” yaagiis.

Wonggeliyaa Tamaarissanaadan, Yesuusi 70 Erisiyo Ashkkarata Kiittiis

10 Hegaappe guyyian, Godai hara laappun tammu asata dooriis. Etappe naa77aa naa77aa bau baanau qoppi uttido katamaanne sohuwaa ubbaa baappe sinttau kiittiis. ² I eta hagaadan yaagiis; “Kattai daro; shin cakkiyaageeti guutta; heгаа gishshau, katta Godai katta cakkiyaageeta yeddana mala, a woosite. ³ Ha77i biite; taani inttena wanggireello giddon de7iya dorssa maraadan yeddais. ⁴ Korjjokka qarccitakka caammakka oiqqoppite; ogiyan oonanne sarotoppite.

⁵ “O keettanne intte geliyo wode koiroora, ‘Sarotetta ha keettaassi gido’ yaagite. ⁶ Sarotettaa koyiya asi hegan de7ikko, sarotetta i de7ana; shin koyennan ixikko, sarotetta inttekkko simmana. ⁷ Oosanchchaassi damoozaa qanxxanau koshshiy gishshau, eti immiyooobaa miiddinne uyiiddi he keettan utti bayite; ha sooppe ya soo booppite.

⁸ “Intte ai katamanne geliyo wode, asi inttena mokkikko, intte sinttau aattidobaa miite. ⁹ Hegan de7iya hargganchchata pattidi eta, ‘Xoossaa kawotetta inttekkko matiis’ yaagite; ¹⁰ shin intte geliyo katama ubbai inttena mokkennan ixikko, he katamaa ogiyaa kiyidi, ¹¹ ‘Nuuni inttena yeellayanau, harai atto intte katamaappe nu tohuwaa oiqqida buhiyaakka inttessi pittoos; shin Xoossaa kawotetta inttekkko matidoogaa heгаа erite’ yaagite. ¹² He gallassi Sadooma katamai ekkido pirddaappe aadhdiya pirddai he katamaa gakkanaagaa taani inttessi odais.

Ammanennan Ixxido Gishshau Walassido Katamata

(Maatiyoosa 11:20-24)

¹³ “Koraaziine katamau, neeyyo aayye7ana; Beetasaida katamau, neeyyookka aayye7ana; aissi giikko, intte bolli Xoossai oottido malaatai Xiirsoosa katamaaninne Sidoona kataman oosettidobaa gidiaakko, eti waaruwaa maayidi, bidinttaa tisttidi, beni bantta nagaraappe simmanaagaa shin; ¹⁴ pirddaa gallassi Xoossai intteppe Xiirsoosa katamaunne Sidoona katamau pirddaa kehissana. ¹⁵ Qassi Qifirinaahooma katamau, neeni saluwaa pude xoqqu gaanau koyadii? Neeni Si7ooliyaa duge wodhdhana.

¹⁶ “Intte giyoobaa siyiya asi taani giyoobaa siyees; inttena ixxiya urai tana ixxees; tana ixxiya urai tana kiittidaagaakka ixxees” yaagiis.

70 Erisiyo Ashkkarati Kiitettidosaaappe Simmidosona

¹⁷ Laappun tammu asati, “Godau, harai atto xala-hetikka ne sunttan nuussi azazettidosona” yaagiiddi ufaissan simmidosona.

¹⁸ Yesuusi etassi hagaadan yaagiis; “Seexaanai wolqqantadan saluwaappe kunddishin, taani be7aas. ¹⁹ Intte shooshshaanne masimasuwaa yedhdhidi hemettana mala, morkkiyaa wolqqa ubbaa bolli inttessi godatettaa immaas. Inttena qohiyaabi aibinne baawa. ²⁰ Tuna ayyaanai inttessi azazettiyo gishshau ufaittoppiti; shin intte sunttai saluwan xaafettido gishshau ufaittite” yaagiis.

Yesuusi Ba Ufaissaa Qonccissiis

(Maatiyoosa 11:25-27; 16:13-17)

²¹ Yesuusi he wode Geeshsha Ayyaanan ufaittidi, hagaadan yaagiis; “Ta Aawau, saluwaa sa7aa Godau, neeni heгаа aadhdhida eranchchatuppenne akeekanchchatuppe genttada, erenna naatussi qonccissido gishshau, nena galatais; ee, ta Aawau, aissi giikko, hegee ne shenedan oosettiis.

²² “Ta Aawai taassi ubbabaa immiis; Aawaappe harai ooninne Na7ai oonakko erenna; Na7aappenne Na7ai Aawaa bessanau koyiya asatuppe attin, harai ooninne Aawai oonakko erenna” yaagiis.

²³ Yesuusi ba erissiyo ashkkaratukko guyye simmidi, eta xalaalaa hagaadan yaagiis; “Intte be7iyooogaa be7iyaageeti anjjettidaageeta. ²⁴ Taani inttessi yootiyooogee aibee giikko, hananabaa yootiyaageetuppe darotinne kawoti intte be7iyooogaa be7anau koyidosona; shin be7iibookkona; intte siyiyoogaakka siyanau koyidosona; shin siyiibookkona” yaagiis.

Asau Qarettiya Samaare Bitaniyaa

²⁵ Higgiiyaa tamarissiya issoi Yesuusa paaccanau akko yiidi, “Tamarissiyaagoo, taani merinaa de7uwaa laattanau ai oottoo?” yaagidi a oichchiis.

²⁶ Yesuusi zaaridi, “Higgiyan xaafettidaagee aibee? Neeni ai nabbabai?” yaagiis.

²⁷ Bitanee zaaridi, “Neeni Godaa ne Xoossaa ne kumetta wozanaappenne ne kumetta shempuwaappe, ne kumetta wolqqaappenne ne kumetta qofaappe siiqa; ne shooruwaakka ne huuphedan siiqa” yaagiis.

²⁸ Yaagin Yesuusi a, “Neeni giyoogee tuma; heгаа ootta; neeni merinau de7ana” yaagiis.

²⁹ SHin higgiiyaa tamarissiyaagee bana xillissanau koyidi Yesuusa, “Ta shooroi oonee?” yaagiis.

³⁰ Yesuusi zaaridi, “Issi bitanee Yerusalameppe Yarkko bees; biishin, panggati a bolli kiyidosona. Eti a maayuwaa qaari ekkidi, a shocidi, haiquwaappenne paxaappe gidduwan yeggidi biidosona. ³¹ Issi qeese qaadadan he ogiyaara biiddi, he bitaniyaa be7iis; be7idi a yeggi bayidi, harasaara aadhdhiis.

³² Hegaadankka qassi Leewa zaree he sohuwaara biiddi, bitaniyaa be7idi, yeggi bayidi, harasaara aadhdhiis.

³³ SHin Samaariyaa asa issoi he ogiyaara biiddi, akko yiis. A be7idi, ayyo qarettiis. ³⁴ Akko shiiqidi, za-itiyaanne woiniyaa eessaa a masunttaa bolli tigidi, qachchiis. Ba hariyaa togissidi, imattai aqiyo sohuwaa efiis; efiidi a maaddiiddi aqiis. ³⁵ Wonttetta gallassi naa77u shilinggiyaa kessidi, imattai aqiyo sohuwaa naagiyaagaassi immidi, 'A naaga; neeni aani wurssiyo miishshai aappuna gidikkonne, taani guyye simmiyo wode, neessi qanxxana' yaagiis.

³⁶ "Yaatin he panggati shocido bitaniyaassi ha heezzu asatuppe augee shoorotiyai?" yaagiis.

³⁷ Yaagin higgiiyaa tamarissiyaagee, "Ayyo kehi-daagee shoorotees" yaagiis.

Yaagin Yesuusi a, "Baada neenikka hegaadan ootta" yaagiis.

Yesuusi Marttinne Mairaami Soo Biis

³⁸ Yesuusinne i erissiyoo ashkkarati biishin, i issi qeeri katamaa gelin, issi Martto giyo maccaasiyaa a ba son mokkaasu. ³⁹ Marttissi Mairaamo giyo michchiyaa de7iyaara Yesuusa tohuwaa matan uttada, a qaala siyaasu. ⁴⁰ SHin Martta baassi oosoi darido gishshau, ba wozana gidдон daro metootaasu. Yesuusakko shiiqada, "Godau, taani ha ubba oosuwaa oottishin, ta michchiyaa utta bayidoogaa qoppikkii? Yaatikko o tana maadda ga" yaagaasu.

⁴¹ Yaagin Yesuusi zaaridi o, "Marttee, Marttee, neeni daroban hirggaasa; qassi tuggataasa. ⁴² SHin koshshiyaagee issibaa; Mairaama baappe ooninne ekkenna lo77obaa dooraasu" yaagiis.

Yesuusi Woosaabaa Tamarissiiis

(Maatiyoosa 6:9-13; 7:7-11)

11 Yesuusi issi sohuwan woossees. Woosaa wurssido wode, i erissiyoo ashkkaratuppe issoi, "Godau, Yohaannisi ba erissiyoo ashkkarata tamarissidoogaadan, nuuni woigi woossanaakko, nuna tamarissa" yaagiis.

² Yesuusi eta, "Xoossaa woossiiddi, hagaadan yaagite;

'Saluwan de7iya nu Aawau,
ne geeshsha sunttai anjjetto.

Ne kawotetta yo.

Ne shenee saluwan hanidoogaadan, sa7ankka hano.

³ Hachchi hachchi koshshiya qumaa
nuuyyo hachchi imma.

⁴ Nuuni nuna naaqqidaageetuyyo
ubbaa atto giido gishshau,

neenikka nu naaquwaa atto ga.

Nuna iitabaappe ashshanaappe attin,
paacen gelissoppa'

yaagite" yaagiis.

⁵ Yesuusi ba erissiyoo ashkkarata hagaadan yaagiis; "Geelladan hai intteppe issoi qamma bilahe ba lagge asa soo biidi, 'Ta ishau, taassi heezzu baso oitta tal77a.

⁶ Aissi giikko, ta laggee ogeppe ta soo yiis; taani a sintti aattiyoobi baawa' yaagikko, ⁷ a laggee sooppe haasayiiddi, 'Tana daafurssoppa; karee gorddetti-

ichchiis; ta naatikka tanaara hiixan de7oosona; taani dendedda, neessi ainne immanau danddayikke' yaagane? ⁸ Taani inttessi odiyoogee aibee giikko, i a lagge gidido gishshau, dendi eqqidi, ayyo ainne immennan ixkikkokka, a laggee a oichchiiddi waissido gishshau, dendididi i koyiyoobaa ubbaa immana.

⁹ "Taani inttessi odais; woossite, intte ekkana; koyite, intte demmana; kare yiidi xeesite; karee intteyyo dooyettana. ¹⁰ Aissi giikko, woossiya ubbai ekkana; koyiya urai demmana; qassi kare yiidi xeesiya urau karee dooyettana.

¹¹ "Intte gidдон ba na7i, 'Quma imma' giikko, shuchcha immana aawi de7ii? 'Mole imma' giikko shooshsha immanee? ¹² Woi, 'PHuuphulle imma' giikko masimaso immanee? ¹³ Intte iita gidiiddi, intte naatusi lo77obaa immiyooogaa erikko, yaatin saluwan de7iya Aawai bana woossiyaageetussi Geeshsha Ayyaanaa waati darissidi immanddeeshsha?" yaagiis.

Yesuusanne Bi7eeli-Zeebula

(Maatiyoosa 12:22-30; Marqoosa 3:20-27)

¹⁴ Yesuusi bitaniyaappe duude xalahiyaa kessiis; xalabee kiyidoogaappe guyyiyan, bitanee haasayaa doommin, asai garamettiis. ¹⁵ SHin etappe issoi issoi, "Xalahetu halaqaa Bi7eeli-Zeebuli baayyo wolqqaa immin, xalaheta kessees" yaagiis. ¹⁶ Harati a paaccanau i saluwaappe malaataa oottana mala koyidosona.

¹⁷ SHin Yesuusi eta qofaa eridi, eta hagaadan yaagiis; "Ba gidдон shaakettiya kawotetta ubbai xayana; shaakettiya keettaikka kunddana. ¹⁸ Yaatin Seexaanaa kawotetta ba gidдон shaakettikko, he kawotetta waanidi eqqanee? Intte tana, 'Bi7eeli-Zeebuli neessi wolqqaa immin, xalaheta kessaasa' yaageeta. ¹⁹ Tau Bi7eeli-Zeebuli wolqqaa immin, taani xalaheta kessiyaabaa gidikko, intte asau wolqqaa ooni immin, xalaheta kessanee? Hegaa gishshau, eti intte bolli pirddana. ²⁰ SHin Xoossai tau wolqqaa immin, taani xalaheta kessiyaabaa gidikko, simmi Xoossaa kawotetta inttekkoo yiichchiis.

²¹ "Tooraanne gondalliyaa oiqqida mino bitanee ba keettaa naagikko, a mehee saro de7ana. ²² SHin appe minniyaagee yiidi, a xoonidi i ammani uttido tooraanne gondalliyaa appe wotti ekkidi, a mehiyaa shaakkees.

²³ "Ta bagga gidenna urai tabaa ixxees; qassi tanaara issippe shiishshennaagee laalees.

Tuna Ayyaanai Asaa Giddo Simmidi Geliyo Geluwaa

(Maatiyoosa 12:43-45)

²⁴ "Tuna ayyaanai asappe kiyiyo wode, baayyo shemppiyoosaa koyiiddi, haatti bannasaara aadhdhees; au beettennan ixkikko, 'Taani aggada yiido ta keettaa simmana' yaagees; ²⁵ simmidi yiyo wode, keetta pitettidi, giigi uttidaagaa demmees. ²⁶ Hegaappe guyyiyan, biidi baappe iitiya laappun hara ayyaanata ehees; he ayyaanati gelidi, hegan de7oosona; he bitaniyaa de7oi kaseegaappe guyyeegee keehi iitees" yaagiis.

Tumu Ufaissaa

²⁷ Yesuusi haggaa gin, asaa giddoppe issi maccaasiyaa qaalaa xoqqu oottada, "Nena tookkida uloinne neeni xammido xanttai anjjetidaageeta" yaagaasu. ²⁸ SHin Yesuusi, "Anjjetidaageeti Xoossaa qaalaa siyidi, he qaalai azaziyoogaadan oottiyaageeta" yaagiis.

Yoonasii Malaataa Gidiyo Hanotaa (Maatiyoosa 12:38-42)

²⁹ Daro asai shiiqido wode, Yesuusi hagaadan yaa-ganau doommii; "Malaataa koyiya ha wodiyaa asai iita; hananabaa yootiya Yoonasaa malaataappe harai ayyo imettenna. ³⁰ Yoonasii Nanawe katamaa asaassi malaata gididoogaadan, taani Asa Na7ai, ha wodiyaa asaassi malaata gidana. ³¹ Tohossa bagga biittaa kawiyaa Solomona aadhdhida erattetaa siyanau sa7aa gaxaappe yiido gishshau, pirddaa gallassi denddada, ha wodiyaa asaa mootana; be7ite; Solomonappekka aadhdhiyaagee hagan de7ees. ³² Nanawe asai Yoonasii yootidoogan bantta nagaraappe simmido gishshau, pirddaa gallassi denddidi, intte bolli pird-dana; be7ite; Yoonasappe aadhdhiyaagee hagan de7ees.

³³ "Soo geliya asaassi poo7ana mala, xomppiyaa xomppidi, xoqqan wottanaappe attin, genttidi woikko keriyaa qum77idi wottiyai ooninne baawa. ³⁴ Ne aiffee ne bollaassi xomppe mala; ne aiffee payya gidiyo wode ne bolla ubbai poo7o; shin ne aiffee payya gidana xayikko, ne bollai xuma gidana. ³⁵ Hegaa gishshau, ne bolli de7iya poo7oi xuma gidenna mala naagetta. ³⁶ Simmi ne bolla ubban ainne xumi bannan kumetta poo7oi de7ikko, xomppie ba wagagga poo7uwaa ne bolli poo7issiyooogaadan, ne bollai wagagga poo7o gidana" yaagiis.

Parisaawetanne Higgiyaa Tamaariissiyaageeta Walassii

(Maatiyoosa 23:1-36; Marqqoosa 12:38-40)

³⁷ Yesuusi haasayaa wurssido wode, issi Parisaawee, "Tanaara laaxaa markkii" yaagidi a woossiis; woossin Yesuusi gelidi maanau uttiis. ³⁸ Laaxaa maanaappe kase Yesuusi kushiyaa meecettibeenaa be7idi, Parisaawee garamettiis.

³⁹ Garamettin Godai a, "Parisaawetoo, shaatiyaayyoonne keriyaayyo bolla baggaa geeshsheeta; shin intteyyo giddoora bonqqiyoogeenne iitatetta kumi uttiis. ⁴⁰ Eeyyatoo, gaxaa medhdhida Xoossai gidduwaa medhdhibeenneeyye? ⁴¹ SHin intte siiniyaaninne sainiyan de7iyaagaa hiyyeesaassi immite; inttessi ubbabaikka geeshsha gidana.

⁴² "SHin Parisaawetoo, intteyyo aayye7ana! Aissi giikko, bootta sawuwaappe, kareta sawuwaappe, xalotiyaappenne tokkidobaa ubbaappe asirataa Xoos-saayyo intte immeeta; shin xillotettaanne Xoossaa si-iqiyooogaa intte aggi bayeeta; haratakka aggennan, oottanau bessiya yohoti hageeta.

⁴³ "Parisaawetoo, Aihuda woosa keettan intte bonch-cho sohuwan uttanau koyiyo gishshaunne giyan bonchcho sarotaa koyiyo gishshau inttessi aayye7ana.

⁴⁴ Lo77o misatiya iitatoo, higgiyaa tamaariissiyaageetoo, Parisaawetoo, inttessi aayye7ana; aissi giikko, intte asi erennan yedhdhi hemettiyo beettenna duufo misateeta" yaagiis.

⁴⁵ Higgiyaa tamaariissiyaageetuppe issoi a, "Tamaariissiyaagoo, neeni heggaa yaagiyoogan nuna qassi cayaasattennee" yaagiis.

⁴⁶ Yaagin Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Hig-giyaa tamaariissiyaageetoo, inttessi aayye7ana; aissi giikko, tookkanau deexxiya toohuwaa asa toosseeta; shin tookkiya asa maaddanau harai atto, intte intte huuphen biradhdhiyankka he toohuwaa bochchekke-ta.

⁴⁷ "Intte aawati worido hananabaa yootiyaageetussi duufuwaa bolli keettaa intte keexxiyo gishshau, inttessi aayye7ana. ⁴⁸ Simmi intte aawati hananabaa yootiyaageeta worin, intte eta duufuwaa bolli keettaa keexxiyo gishshau, 'Eta oosoi lo77o' yaagidi, etabaa markkatteeta. ⁴⁹ Hegaa gishshau, Xoossaa aadhdhida erattetta, 'Taani hananabaa yootiyaageetanne kiittiddaageeta etakko kiittana; kiittidoogeetuppe issuwaa issuwaa eti worana; issuwaa issuwaa tuggayana' yaagiis. ⁵⁰ Aabeela woroosappe doommidi, yarshshiyooosaappenne Beeta Maqidasiyaappe gidduwan worido zakkaariyaasa wodiyaa gakkanaashin, sa7ai meret-toosappe doommidi gukkida hananabaa yootiya ubbatu suuttaa gishshau, ha wodiyaa asai qaxxayettanau bessees; ee, ha wodiyaa asai qaxxayettanau bessees gais.

⁵² "Higgiyaa tamaariissiyaageetoo, eraa keettaa dooyiya qulppiyaa intte ekkideta; intte huuphiyaunne gelibeekketa; qassi gelanau koyiyaageetanne gelisekketa" yaagiis.

⁵³ Yesuusi hegaappe biido wode, higgiyaa tamaariissiyaageetinne Parisaaweti a daro ixuwaa doommidi, i balabaa haasayikko oiqqanau naagiiddi, daro yohuwaa keehi oichchidosona.

Yesuusi "Lo77o Milatiya Parisaawetu Iitatettaappe Naagettite" Yaagiis (Maatiyoosa 10:26-27)

12 He wode daro sha7u asai issoi issuwaa yedhdhana gakkanaashin shiiqi uttidaashin, Yesuusi erissiyo ashkkaratussi koiroora odanau doommidi, "Parisaawetu irshshuwaappe naagettite; hegeenne, lo77o misatiya iitatettaappe naagettite giyoogaa. ² SHin aibinne gentti wottidobai qoncciyaa kiyennan antenna; qassi qotti wottidobaikka erettennan antenna. ³ Hegaa gishshau, intte xuman haasayidobai ubbai gallassi poo7uwan siyettana; intte asi bannasan haittan saasukkidi odidobai ubbai keettaa huuphiyan awaajettana.

Oossi Yayyanau Bessiyaakko

(Maatiyoosa 10:28-31)

⁴“Ta ishatoo, taani intteyyo odais; ha77i ashuwaa woridi, guyyeppe ainne hegaappe aadhdhiyaabaa oot-tanau danddayennaageetau yayyoppite. ⁵SHin intte oossi yayyanaakko, taani inttena erissana; wori-doogaappe guyyiyan, Gaannabiyan olanau wolqqai de7iyooogaassi yayyite; ee assi yayyite gais.

⁶“Ichchashu siine kafoti santtimiyān baizettokkon-aayye? Etappe issinnonne Xoossai dogenna. ⁷SHin harai atto intte huuphiyan de7iya binnaana ubbaikka goodan de7ees; simmi yayyoppite; daro siine kafotuppe intte aadhdheeta.

Kiristtoosabaa Markkattanau Bessees

(Maatiyoosa 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸“Taani intteyyo odais; tabaa asa sinttan markkattiya ooyyookka taanikka Asa Na7ai, qassi Xoossaa ki-itanchchatu sinttan markkattana; ⁹shin asa sinttan tana kaddiyaagaa taanikka Asa Na7ai, qassi Xoossaa kiitanchchatu sinttan a kaddana.

¹⁰“Ta bolli, Asa Na7aa bolli, iitabaa haasayiya ubbaa nagarai atto geetettana; shin Geeshsha Ayyaanaa cayiya uraa nagarai atto geetettana.

¹¹“Inttena Aihuda woosa keettatukko, daan-natukkonne deriyaa haariyaageetukko ehiyo wode, ‘Waatidi zaarane? Woi woigidi haasayane?’ yaagidi hirggoppite; ¹²aissi giikko, intte he wode gaanau bessiyaabaa inttena Geeshsha Ayyaanai tamarissana’ yaagiis.

Dure Bitaniyaa Eeyyatettaa

¹³Daro asaappe issoi a, “Tamarissiyaagoo, ta aawai aggidi haiqqido aquwaa ta ishai tanaara shaakkana mala, ayyo yoota” yaagiis.

¹⁴SHin Yesuusi, “Bitaniyau, tana intte bolli pirddiya daanna woi heгаа inttessi shaakkiyaagaa oottidi sunt-tidai oonee?” yaagiis. ¹⁵Qassi eta, “Asassi daro mi-ishshai de7ikkokka, a shemppoi he duretettan de7enna gishshau naagetite; duretetta amo ubbaappekka inttena naagite” yaagiis.

¹⁶Etassi leemisuwaa odiiddi, “Issi dure bitaniyaa biit-tai daro mokkees. ¹⁷Bitanee, ‘Taassi ta kattaa wottiyō sohoi baina gishshau waatooshsha’ yaagidi, ba wozanan qoppiis; ¹⁸Taani waatane giikko, ta gootaraa qolada, hara gitatiyaagaa gootarana; ta kattaanne tabaa ubbaa hegan wottana. ¹⁹Yaadata tana, “Laa tanooshsho, neessi daro laittaassi gidiya daro mi-ishshai de7ees; shemppa, ma, uya, ufaitta” gaana’ yaagiis.

²⁰“SHin Xoossai a, ‘Laa ha eeyyau, neeni hachchi qamma haiqqaasa; yaatin, ha neeni shiishshidobai oossi gidanee?’ yaagiis.

²¹“Xoossaa matan dure gidennan, bau miishsha shi-ishshiyai ooninne he bitaniyaa mala” yaagiis.

Xoossaa Ammanettiyoogaa

(Maatiyoosa 6:25-34)

²²Yesuusi erissiyo ashkkarata, “Hegaa gishshau, taani intteyyo odais; intte paxa de7anau maan-abaassinne woi intte bollau maayanabaassi hirggoppite. ²³Aissi giikko, shemppoi qumappe aadhdhennee? Qassi bollai maayoppe aadhdhennee? ²⁴Qooraseta xeellite; eti zerokkōna; cakkokkōna; etau minjiyo keeti woi gootari baawa; eta Xoossai mizees; kafotuppe intte keehi aadhdheeta. ²⁵Intte gidon daro qoppidi, ba geesaa bolli issi wara gujjanau danddayiyai oonee? ²⁶Yaatin intte heгаа mala, guuttabaa oottanau dand-dayennaageeti aissi harabau hirggeetii?

²⁷“Ciishshati waani dicciyaakko xeellite; daa-furokkōna woi puutto suqqokkōna. SHin taani intteyyo odais; harai atto, Solomoni heгаа keena bonchchettidaagaa gididdi, he ciishshatuppe issuwaagaa malaa maayibeenna. ²⁸Laafa ammanoi de7iyoogetoo, Xoossai hachchi de7idi, wontto coociyaa taman eexiya dembbaa maataa maizziyaagee, inttena etaagaappe aattidi, waati maizzennee?

²⁹“Intte maanabaanne uyanabaa darissidi koyop-pitene qassi hirggoppite. Aissi giikko, ha sa7an de7iya ammanenna asati he ubbabaa darissidi koy-oosona; qassi he ubbai inttena koshshiyooгаа intte Aawai erees. ³¹Hegaa aggi bayidi, Xoossaa kawotettaa koyite; i hegeeta inttessi immana.

Ha Sa7an Miishshaa Dagayanau Bessenna

(Maatiyoosa 6:19-21)

³²“Amarida dorssa wudiyau, intte Aawai ba kawotettaa inttessi immanau ufaittiyo gishshau yayyoppite.

³³Inttessi de7iyaabaa baizzite; hiyyeesau immite; kaisoi shiiqennasan, bil77ai bochchennasan, saluwan wurena miishshaa dagayidi, ceeggenna korjjuwaa intte huuphessi oottite. ³⁴Aissi giikko, intte wozanai intte miishshai de7iyooosan de7ana.

Oosanchchatu Minotettaa

³⁵“Bantta godai bullachchaappe soo simmidi, kariyaa dooyanau xeejiyo wode, sohuwaara dooyanau naagiya asatudan, intte xeessan qabattuwaa mintti gixxidi, xomppiyaa xomppidi, giigi uttite. ³⁷Bantta godai soo yiyo wode, xiskkennan naagiiddi uttida ashkkarati waani anjjettanddonaashsha! Taani tumaa gais; i eta, ‘Uttite’ giidi, ba qabattuwaa minttidi, eta sinttau qumaa aattana. ³⁸Omarssa gidin, woi qamma bilahe gidin, audenne eta godai yiidi, eta giigi uttidaageeta be7ikko, eti waani anjjettanddonaashsha!

³⁹SHin intte issibaa erite; hegeenne aibee giikko, kaisoi yaana wodiya keettaawai eridaakko, beegottidi kaisuwan ba keettaa bookissenna. ⁴⁰Taani, Asa Na7ai, intte qoppenna wodiyan yaana gishshau, inttekkā qassi giigi uttanau bessees” yaagiis.

Iitane Keha Oosanchchatu Leemisuwaa

(Maatiyoosa 24:45-51)

⁴¹ PHeexiroosi a, "Godau, neeni ha leemisuwaa nuusi odaiyye ubbaassi odai?" yaagiis.

⁴² Godai zaaridi yaagiis; "Yaatin ba so asau qumaa koshshiyu wodiyan immana mala, a godai sunttiyo ammanettiya wozannaama ashkkari oonee? ⁴³ I hegaadan oottishin, a godai yiidi, demmiyo ashkkarai anjettidaagaa. ⁴⁴ Taani intteyyo tumaa odais; godai he ashkkaraa babaa ubbaa bolli sunttana. ⁴⁵ SHin he ashkkarai, 'Ta godai gam77idi yaana' yaagidi, ba wozanan qoppidi, hara ashkkarata, attumaageetanne maccaageeta deshettaa doommikko, qassi meet-tanne ushshaa doommikkonne mattottikko, ⁴⁶ he ashkkaraa godai i qoppibeenna gallasaaninne qassi i eribeenna saatiyan yaana. Yiidi a qanxerettidi, ammanettenna asai de7iyoosan wottana.

⁴⁷ "Ba godai dosiyoobaa eriiddi giigettiibeenna ashkkarai, woi i dosiyoogaadan oottennan ixida ashkkarai, lissuwan daro garafettana. ⁴⁸ SHin ba godai dosiyoobaa erennan lissuwan garafanau bessiyaabaa oottida ashkkarai lissuwan guuttaa garafettana. Daruwaa immido uraappe daroi koyettees. Appekka dariyaagaa immido uraappe keehi daroi koyettees.

Ubbabaa Aggidi Yesuusa Kaalliyogaa

(Maatiyoosa 10:34-36)

⁴⁹ "Taani taman sa7aa oittanau yaas; ha77ikka xu-ugettappe harabaa ainne koyikke. ⁵⁰ Taani xammaqettana xinqqatiyaa de7ausu; he xinqqatiyaa polet-tanaashin, taani waana tuggataneeshsha! ⁵¹ Taani sa7aassi sarotettaa ehaanau yiidabaa inttessi milatii? CHii, chii, taani intteyyo odais; taani asaa gidduwan shaahotettaa medhdhanau yiidoogaappe attin. ⁵² Aissi giikko, hagaappe sinttan issi keettan ichchashu asati de7ana; de7ishin heezzaa naa77aa bolli, naa77ai heezzaa bolli denddidi, shaahettana. ⁵³ Aawai ba na7aa bolli, na7ai ba aawaa bolli, aayyiyaa ba na7ee bolli, na7iyaa ba aayee bolli, bollotiyaa ba na7aa machchee bolli, na7aa machchiyaa ba bollotee bolli, denddidi shaahettana" yaagiis.

Wodiya Hanotaa Eriyoogaa

(Maatiyoosa 16:2-3)

⁵⁴ Yesuusi qassi asaa, "Awai wulliyo baggaara kiyiya shaaraa intte be7iyo wode, sohuwaara, 'Wolqqaama irai yees' yaageeta; tumakka yees. ⁵⁵ Tohossa baggaara carkkoi carkkiyo wode, 'Hombbana hanees' yaageeta; tumakka hombbees. ⁵⁶ Intte lo77o misatiya iitati, sa7aanne saluwaa xeellidi, hananabaa eriiddi, ha wodiyaabaa aissi ereketti?"

Mootiyaagaara Sigettiichchiyoogaa

(Maatiyoosa 5:25-26)

⁵⁷ "Yaatin aissi intte intte huuphiyan xilluwaa pird-deketti? ⁵⁸ Nena pirdda keettan mootiyaagee daanna sintti goochchenna mala, qassi daannai nena polisiyau

aattidi immenna mala, poliseekka qasho keettaa gelis-senna mala, nena mootiyaagaara pirdda keettaa baid-da, ogiyan sigettaichcha. ⁵⁹ Taani neeyyo odais; neeni issi santtimee attennan, ne maqqaccuwaa wurssada qanxxana gakkanaassi, mulekka qasho keettaappe kiyakka" yaagiis.

Nagaraappe Simmenna Ubbai Xayana

13 Issi issi asai he wode yiidi, Galiila asatubaa Yesuussassi odiiddi, "PHilaaxoosi Galiila asata woridi, eta suuttaa eti yarshshiyooabaara walakkiis" yaagiis. ² Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Ha Galiila asati haiqqido gishshau, yaatin inttessi hara Galiila asa ubbaappekka nagaranchcha milatiyoonaa? ³ CHii, eti gidennaagaa taani inttessi odais; shin intte nagaraappe simmennan ixikko, intte ubbaikka hegaadan haiqqana. ⁴ Woikko Saliihoomen shuchchan keexxido adussa keettai eta bolli kunddidi, worido tammanne hospupun asati Yerusalaamen de7iya ubbaappe daro naaqqidaageeta inttessi milatiyoonaa? ⁵ CHii, eti naaqqibeennaagaa taani inttessi odais; nagaraappe simmennan ixikko, intte ubbai hegaadan haiqqana" yaagiis.

Aifenna Balasee Leemisuwaa

⁶ Qassi Yesuusi ha leemisuwaa etassi odiis; "Hagee augee giikko, issi bitaniyaassi woiniyaa turaa giddon tokettida balasiyo giyo mittiyaa de7ausu. He bitanee mittiyaa aifidaakkonne giidi yin, aifee i bolli xayiiis. ⁷ Woiniyaa turaa oottiyaagaa i, 'Taani ha balaseeppe aife demmana yaagaidda, heezzu laitta gakkanaashinkka ya yaada ainne demmabeikke. He balasiyaa aissi gaden coo eqqa bayadee? Qanxxa ola' yaagiis. ⁸ SHin woiniyaa turaa oottiyaagee zaaridi, 'Godau, taani o bul77ada i xaphuwan oshaa yeg-ganaashin, ha laittikka agga baya. ⁹ Laitti a aifikko lo77o; shin aifennan ixikko qanxxettu' giis" yaagiis.

Yesuusi Issi Quuna Mishiriyo Sambbatan Pattiis

¹⁰ Issi Sambbatan Yesuusi Aihuda woosa keettatuppe issuwan tamarisseees. ¹¹ Tammanne hospupun laittaasappe doommada, i bolli iita ayyaanai de7iyaagee harggissin, sahettada de7iya issi mishiriyaa de7ausu. Quuna gididaara muleera sitti gaada eqqanau dand-dayabeikku. ¹² Yesuusi o be7ido wode, "Maccaasee, ne harggiyaappe paxadasa" yaagiis. ¹³ Ba kushiyaa i bolli wottin, sohuwaara sitti ga eqqada Xoossaa galataasu. ¹⁴ SHin Aihuda woosa keettaa halaqai Yesuusi Sambbata gallassan harggiyaappe mishiriyo pattido gishshau hanqqettidi asaa, "Ooso oottiyo gallassati usuppuna; intte yiidi harggiyaappe paxanau bessiyoi he gallassatuunappe attin, Sambbataana gidenna" yaagiis.

¹⁵ Godai zaaridi, "Ha lo77o milatiya iita asatoo, intteppe issoinne Sambbatan booraa woi hariyaa gaax-aataappe birshshidi, haattaa ushshanau efeennee? ¹⁶ Hanna Abrahaama zariyaa tammanne hospupun lait-

taasappe Seexaanai qachchidoora qashuwaappe Sambbatan birshshettanau bessekkee?" yaagiis. ¹⁷ I immiyo zaaroi a morkketa yeellayiis; i oottido ooratta yoho ubban asai ubbai ufaittiis.

Sanaafici Giyo Mittee Zerettaa Leemisuwaa
(Maatiyoosa 13:31-32; Marqqoosa 4:30-32)

¹⁸ Yesuusi, "Xoossaa kawotettai ai milatii? I ai milatiyaakko, taani inttena waata bessoo? ¹⁹ Xoossaa kawotettai sanaafici giyo qii mittee aifiyo milatees. He mittee aifiyo asai ekkidi zeriis; zerin morkkidaara diccada gita mitta gidaasu; gidin kafoi i tashiyaa bolli baassi keexxiis" yaagiis.

Irshshuwaa Leemisuwaa
(Maatiyoosa 13:33)

²⁰ Qassikka Yesuusi, "Xoossaa kawotettai ai milatiyaakko, taani inttena waatada bessoo? ²¹ Issi mishiriyaa heezzu kere xiilliyaa ekkada, munaqqido munaqai ubbai denddana gakkanaassi, aani tigidido irshshuwaa milatees" yaagiis.

Un77o Penggiyaabaa
(Maatiyoosa 7:13-14,21-23)

²² Yerusalaame biiddi, gita katamaaninne qeeri kaman de7iya asaa tamarissiididi aadhdees. ²³ Aadhdhishin issi bitanee a, "Ta Godau neeni ashshanaageeti amaridaageetee?" yaagiis.

Yaagin Yesuusi eta, ²⁴ "Taani intteyyo odais; daro asai gelanau koyana shin danddayenna gishshau, un77o penggiyaara gelanau olettite. ²⁵ Keettaawai denddidi, ba keettaa gorddirggin, karen intte eqqidi, 'Godau, godau, nuussi dooyarkkii' yaagidi xeessaa doommiyo wode, i zaaridi, 'Intte awappe yiyaakko, taani inttena erikke' yaagana.

²⁶ "He wode intte, 'Nuuni nenaara miida; uyida; neeni nu biittan tamarissadasa' yaagana.

²⁷ "Yaagin I qassi, 'Taani inttessi odais; intte awappe yiyaakko, taani inttena erikke; makkalati ubbaikka ta matappe haakkite' yaagana.

²⁸ "Abrahaami, Yisaaqi, Yaaqoobinne hananabaa yootiyaageeti ubbai karen intte eqqidaashin, Xoossaa kawotettan de7iyaageeta intte be7iyo wode, intte yeekkananne achchaa garccana. ²⁹ Asai arshshoppenne arggoppe, qassi huuphessa baggappenne tohossa baggappe yiidi, Xoossaa kawotettan qumaa maanau uttana. ³⁰ Be7ite; ha77i guyyen de7iyaageeti sinttau aadhdhana; ha77i sinttan de7iyaageeti guyye aadhdhana" yaagiis.

Yesuusi Yerusalaame Walassiis
(Maatiyoosa 23:37-39)

³¹ He wode Parisaawetuppe issi issi Yesuusakko yiidi, "Heeroodisi nena woranau koyiyo gishshau, haagaappe baichcha" yaagidosona.

³² Yaagin Yesuusi zaaridi, "Biidi he worakanaassi, 'Hachchinne wontto xalaheta kessana; qassi harggida asaakka pattana; yaatada heeztantto gallassi ta

oosuwaa wurssana' yaagite. ³³ SHin hananabaa yootiyaagee Yerusalaameppe harasan haiqqanau bessenna gishshau, taani hachchi, wonttonne wonttifen ogiyaa bollan de7anau bessees.

³⁴ "Yerusalaame katamaa asau, Yerusalaame katamaa asau, hananabaa yootiyaageeta intte woreeta; Xoossai intteko kiittidoogeet akka shuchchan caddeeta; kuttiyaa ba marata ba qefiyan haphphiyoogaadan, taani intte naata issi diri shiishshanau aapputoo koyidanaa! SHin tana diggideta. ³⁵ Be7ite, Xoossai intte keettaa muleera yeggi bayana; taani intteyyo odais; intte, 'Godaa sunntan yiyaagee anjjetidaagaa' gaana gakkanaashin, tana be7ekketa" yaagiis.

Yesuusi Qassikka Issi Hargganchchaa Sambbatan Pat-tiis

14 Issi Sambbata gallassi Yesuusi Parisaawetu ha-laqatuppe issuwaa soo laaxaa maanau biis. He wode eti a daro naagoosona. ² Bollai kixxido issi bitanee Yesuusa sinttan de7ees. ³ Yesuusi higgiiya tamarissiyaageetanne Parisaaweta, "Nu higgee Sambbatan asa pattanau azaziyye azazennee?" yaagiis.

⁴ SHin eti co77u giidosona. Yesuusi he bitaniyaa bol-laa bochchidi, pattidi yeddiis. ⁵ Yesuusi eta, "Intteppe Sambbatan ba boorai woi haree ollan kunddin, Sambbata giidi, sohuwaara ollaappe kessenai oonee?" yaagiis.

⁶ SHin etau ha yohuwaassi zaaruwaa immanau danddayettannan ixxiis.

Bana Ziqqi Oottiyoobaanne Imatobaa

⁷ Issi issi imattati bonchcho sohuwaa waatidi dooriyaakko, Yesuusi xeellidi, leemisuwaa odiiddi, ha-gaadan yaagiis; ⁸ "Nena asi bullachchaa xeesikko, bonchcho sohuwan uttoppa. Neepe bonchchettiya asi xeesettidaakkonne ooni erii? ⁹ Nennanne anne xeesidaagee yiidi nena, 'Ha sohuwaa ayyo imma' yaagin, neeni yeellatada ziqqiyaasan uttana. ¹⁰ SHin nena xeesidaagee yiidi nena, 'Ta ishau pude aadhdha' gaana mala, ubbaappe ziqqiyaasan utta; he wode neeni imatta ubbaa sinttan bonchchettana. ¹¹ Aissi giikko, bana xoqqu oottiya urai ziqqi gaana; bana ziqqi oottiya urai xoqqu gaana" yaagiis.

¹² Yesuusi bana ba soo xeesida bitaniyaa hagaadan yaagiis; "Neni laaxaa woi kahuwaa ne son katissiyoo wode, ne laggeta woi ne ishantta woi ne dabbota woi ne dure shoorota xeesoppa; aissi giikko, eti nena kayan xeesidi, he kushiyaa neessi zaarana. ¹³ SHin neeni qumaa katissiyoo wode, hiyyeesata, quunata, wobbeta, qooqeta xeesa. ¹⁴ Eti ne kushiyaa zaaranau danddayenna gishshau, neeni anjjetana. Xilloti haiquwaappe denddiyo wode ne kushiyaa Xoossai zaarana" yaagiis.

Gita Gibiraa Leemisuwaa

(Maatiyoosa 22:1-10)

¹⁵ Qumaa maanau uttida asaappe issoi hegaa siyidi Yesuusa, "Xoossaa kawotettan qumaa maanau ut-tanaageeti anjettidaageeta" yaagiis.

¹⁶ SHin Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Issi bitanee daro qumaa katissidi, daro asaa xeesiis. ¹⁷ Qumaa miyo wodee gakkin, kase xeesetti uttida asaa, 'Ubbabai ha77i giigi uttido gishshau, haa yiite' gaanau, ba ashkharata asaakko kiittiis. ¹⁸ SHin ubbai huuphiyan huuphiyan banttana aggi bayana mala woossidosona. Koiroogee ashkharata yootiiddi, 'Taani biittaa shammas; he biittaa baada be7anau koshshees; hayyanaa tana hanqqettoppa' yaagiis.

¹⁹ "Hankkoi, 'Taani ichchashu waaxa boorata sham-midoogeeta goya be7ana bais; hayyanaa tana hanqqettoppa' yaagiis.

²⁰ "Harai qassi, 'Taani machchiyo ekkido gishshau, baanau danddayikke' yaagiis.

²¹ "Ashkharai simmidi, hegaa godaassi odiis. Odin godai daro hanqqetidi, ba ashkharata, 'Elle katamaa ogiyaanne toho ogiyaa baada, hiyyeesata, quunnida asata, wobbetanne qooqeta ekkada ya' yaagiis.

²² "A ashkharai, 'Ta godau, neeni azazidoogaadan oottaas; shin ha77ikka sohoi de7ees' yaagiis.

²³ "Yaagin godai ashkharata, 'Dere garssa ogiyaanne loossuwaa baada, ta keettaa kumana mala, asaa ta soo eha. ²⁴ Aissi giikko, kase ta soo xeesettida asatuppe issoinne ta qumaa meennaagaa taani intteyyo odais' giis" yaagiis.

Yesuusa Kaalliyogee Yarshshettiyoogaa Koyees

(Maatiyoosa 10:37-38)

²⁵ Yesuusi daro asaara biidi, asaakko guyye simmidi, ²⁶ "Taakko yiya ooninne ba aawaa, ba aayyiyo, ba machchiyo, ba naata, ba ishantta, ba michchentta, harai atto banakka ixkana xayikko, tana kaalliyagaa gidanau danddayenna. ²⁷ Ba huuphe masqqaliyaa tookkidi, tana kaallenna urai ta erissiyo ashkharata gidanau danddayenna.

²⁸ "Intteppe issi urai shuchcha keettaa keexxanau koyikko, keettaa polanau woqqu miishshaa koshshiyaakko, koiroora uttidi qoodennai oonee?

²⁹ Yaanana xayikko, keettaa doommidi, i polanau danddayennan aggin, hegaa be7ida asai ubbai, 'Ha bitanee keexxanau doommidi, polana danddayibeenna' yaagidi, a bolli miichchaa doommees.

³¹ "Woi tammu sha7u asai de7iyo kawoi laatamu sha7u asai de7iyo kawuwaara olettanau dand-dayiyaakkonne, koiroora uttidi qoppennee? Qoppana xayikko, hegee yaatin aiba kawoo? ³² Baassi dand-dayettana xayikko, hinkko kawoi haahuwan de7ishin sigettanau woossees. ³³ Hegaadan baassi de7iya ubbabaa aggi bayenna urai tana kaalliyagaa gidanau danddayenna.

Go77enna Maxiniyaa

(Maatiyoosa 5:13; Marqqoosa 9:50)

³⁴ "Maxinee lo77o; shin laqilaqana xayikko, naa77ant-to a waatidi laqilaqissanee? ³⁵ Biittaunne lo77enna; araddissiyaabaanne gidenna. Asai a oli bayees. Siyanau haittai de7iyooogee hegaa siyo" yaagiis.

Bayidi Beettida Dorssaa

(Maatiyoosa 18:12-14)

15 Issi gallassi, giiraa shiishshiyaageetinne nagaranchchati Yesuusabaa siyanau daroti akko shiiqidosona. ² Parisaawetinne higgiiyaa tamaris-siyaageeti, "Hagee nagaranchchatuura dabbotees; etaara mees" yaagidi, Yesuusa bolli zuuzummidosona.

³ Zuuzummin Yesuusi etassi ha leemisuwaa odiiddi, ⁴ "Intteppe issi uraassi xeetu dorssi de7iyooogee etappe issinna geelladan bayiyaabaa gidikko, uddufun tammanne uddufunaa buuran yeggi bayidi, issinno demmana gakkanaashin koyanau beennee? ⁵ He bayida dorssiyo demmido wode ufaittidi, ba hashiyan tookkees. ⁶ Tookkidi soo ehiidi, ba laggetanne ba shoorota issippe xeesees; xeesidi, 'Taani ta bayida dorssiyo demmido gishshau, tanaara ufaittite' yaagidi, etassi odees. ⁷ Taani intteyyo odiyooogee aibee giikko, hegaadan nagaraappe simmana koshshenna uddufun tammanne uddufun xillotun ufaittanaappe ba nagaraappe simmiya issi nagaranchchan saluwan de7iyaageeti ufaittana.

Bayidi Beettida Bootta SHilinggiyaa

⁸ "Woikko tammu bootta shilinggee de7iyoora geelladan, issi shilinggee bayikko, xomppiyaa xomppada, ba keettaa pittada demmana gakkanaashin, minttada koyennaara oonee? ⁹ Demmido wode, a ba laggetanne ba shoorota issippe xeesada, 'Taani ta bayida shilinggiyaa demmido gishshau, tanaara ufaittite' yaagana. ¹⁰ Taani inttessi odais; hegaadan Xoossaa kiitanchchati nagaraappe simmiya issi nagaranchchan ufaittana" yaagiis.

Bayidi Beettida Na7aa

¹¹ Qassikka Yesuusi hagaadan yaagiis; "Issi bitaniyaassi naa77u naati de7oosona. ¹² Etappe kaaloi ba aawaa, 'Ta aawau, neessi de7iyaabaappe tana gakkiiyaagaa shaakkada hamma' yaagin, aawai baassi de7iyaabaa ba naa77u naatussi shaakkiis.

¹³ "Guutta gallasaappe guyyiyan, kaalo na7ai ba miishshaa ubbaa shiishshi ekkidi, haaho dere biis. Hegan miishshaa ohettaa mooridi, ba miishshaa laaliis.

¹⁴ Ayyo de7iyaabai ubbai wuriichchidoogaappe guyyiyan, he biittan wolqqaama koshai gelin, i tuggatiis. ¹⁵ He dere asaappe issuwaakko biidi, 'Tana neessi ashkharata oottarkkii?' yaagin, bitanee ba gudunttaa wudiyaa heemmanau demmbaa a yeddiis. ¹⁶ Gudunttaa wudee miyo harqquwaa maanauka amottiis; shin ayyo ainne immidai baawa.

¹⁷ “Ba mooruwaa hassayidi, ‘Qumai xoonidi sa7an at-tiyo ta aawaa oosanchchati aappuna shin, tana hagan namisai worii? ¹⁸ Denddada ta aawaakko baada, “Ta aawau, taani Xoossaakka nenakka naaqaas. ¹⁹ Hagaappe sinttan ne na7a geetettanaukka bessikke; tana ne ashkkaratuppe issuwaadan wottarkkii” gaana’ ²⁰ yaagidi denddidi, ba aawaakko yiis.

“I biron haahuwan de7ishin, a aawai a be7idi, ayyo mishettiis; woxxi qoommidi, a yeriis.

²¹ “Na7ai, ‘Ta aawau, taani Xoossaakka nenakka naaqaas; hagaappe sinttan ne na7a geetettanaukka bessikke’ yaagiis.

²² “SHin a aawai ba ashkkarata hagaadan yaagiis; ‘Ubbaappe lo77iya maayuwaa eesuwan ehiidi, a maizzite; a kushiyan migiduwa a gedyankka caammaa wottite. ²³ Modhdho mirguwaa ehiidi shukkite; moos, ufaittoos. ²⁴ Aissi giikko, hagee ta na7ai haiqqiis; shin paxiis; qassi bayiis; shin beettiis’ yaagin, ufaissaa doommidosona.

²⁵ “Baira na7ai gaden de7iyaagee yiidi, soo matiyo wode, karaabiyaanne yettaa siyiis. ²⁶ Ashkkaratuppe isuwaa xeesidi, ‘Hegee aibee?’ yaagidi oichchiis.

²⁷ Oichchin ashkkarai, ‘Ne ishai saro yiido gishshau, ne aawai modhdho mirguwaa ayyo shukkisiis’ yaagiis.

²⁸ “Baira na7ai hanqqettidi, soo gelennan ixxin, a aawai kare kiyidi, a woossiis. ²⁹ SHin i ba aawaa hagaadan yaagiis; ‘Hagaa keena laittaa neessi daro oot-taas; neeni giidobaa polennan mulekka aggabeikke; ta laggetuura ufaittana mala, taassi harai atto issi deeshsha marakka imma erakka. ³⁰ SHin hagee ne na7ai, ne miishshaa shaaramuxa maccaasan wurssi-daagee yin, ayyo modhdho mirguwaa shukkadasa’ yaagiis.

³¹ “Yaagin aawai a, ‘Ta na7au, neeni ubba wode tanaara de7aasa; tabai ubbaikka neessa. ³² SHin hagee ne ishai, haiqqidaagee paxido gishshaunne bayidaagee beettido gishshau, nuuni miiddi uyiiddi ufaittana koshshees’ yaagiis” giidi Yesuusi yootiis.

Garssaara Sunttetida Cincca Bitaniyaa

16 Yesuusi ba erissiyo ashkkaratussi yootiiddi, “Issi dure bitanee de7ees; baappe garssaara i sunttido bitanee de7iyaagee a miishshaa mooriis giyo zigirsai a gakkiiis. ² Ba sunttido bitaniyaa xeesidi, ‘Ha nena asai giyoogee aibee? Hagaappe sinttan neeni taappe garssaara suntta gidanau danddayenna gishshau, ne kushiyan de7iya ta miishsha ubbaa hamma’ yaagiis.

³ “Yaagin bitanee, ‘Ta godai tana oosuwaappe kessana hanees. SHin hai waanoo? Taassi hem77anau wolqqi baawa; woossanau taassi pokkees. ⁴ Ta oottanabaa ta erais; i tana ta oosuwaappe kessiyo wode, bantta soo bin, tana mokkiya laggeta taani demmana’ yaagiis.

⁵ “Ba godaappe miishshaa tal77ida asata huuphiyan huuphiyan xeesidi, koiro bitaniyaa, ‘Neeni ta godaappe ai tal77adii?’ yaagiis.

⁶ “Taani xeetu baattaa kumida zaitiyaa tal77aas’ yaagiis.

“Yaagin, ‘Ne paramaa hei; uttada eesuwan ishatama gaada xaafa’ yaagiis.

⁷ “Guyyeppe hankkuwaa ‘Ne acoi aappunee?’ yaagiis.

“Xeetu qun77a gistte’ yaagiis.

“Yaagin, ‘Ne paramaa hei; hosppun tamma gaada xaafa’ yaagiis.

⁸ “He sunttai cinccatettan oottido gishshau, a godai a galatiis; aissi giikko, ha sa7aa asai babau poo7uwaa asaappe aadhdhida cincca.

Miishshaa Bessiyaasan Peeshshanau Bessiyogaa

⁹ “Taani intteyyo odais; worddo miishshai wuriyo wode, merinau wurenna keettan inttena eti mokkana mala, he miishshan intte huuphessi lagge demmite.

¹⁰ Daro guuttaban ammanettiya urai qassi gitaban ammanettees. Daro guuttaban ammanettenna urai gitabanka ammanettenna. ¹¹ Yaatin intte ha sa7aa miishshan ammanettennabaa gidikko, tumu miishshaa inttessi asi waatidi hadara yaagidi immanee? ¹² Intte hara asa miishshaa bashshiyaabaa gidikko, intteegaa oonee intteyyo immanai?

¹³ “Naa77u godatuuyo haarettanau danddayiya ashkkari baawa; aissi giikko, woi issuwaa ixixidi, hinkkuwaa siiqana; woi issuwaa bonchchidi, hinkkuwaa karana; Xoossaassinne miishshaassi haarettanau danddayekketa” yaagiis.

¹⁴ Miishsha dosiya Parisaaweti heгаа ubbaa siyidi, Yesuusa bolli qilliiccidosona. ¹⁵ SHin Yesuusi eta, “Intte asaa sinttan intte huuphiyaa xillissiyaageeta; shin intte wozanaa Xoossai erees; aissi giikko, asa sinttan bonchchettiyaagee Xoossaa sinttan tuna gidees.

Muuse Higgiyaabaanne Geluwaa Ekuwaabaa

(Maatiyoosa 11:12-13; 5:31-32; Marqqoosa 10:11-12)

¹⁶ “Muuse higgeenne hananabaa yootiyaageeti xaafido maxaafai Yohaannisa wodiya gakkanaashin de7idosona; he wodiyaappe doommin, Xoossaa kawotettai odettiis; ubbai yaa gelanau warettees. ¹⁷ SHin higgiyaappe issi qaaliyaa moorettanaappe saloinne sa7ai aadhdhiyoogee matattees.

¹⁸ “Ba machchiyo yeddidi, haranno ekkiya ooninne shaaramuxees; qassi azinai yeddido maccaasiyo ekkiya ooninne shaaramuxees.

Dure Bitaniyaanne Hiyyeesaa Al77aazara

¹⁹ “Daro al77o maayuwaa maayiya issi dure bitanee de7ees. Ayyo sa7ai lo77in, ubba gallassi ufaittidi de7ees. ²⁰ Al77aazara giyo masunxxida issi hiyyeesai, dure bitanee miyo masoofiyaappe sa7an wodhdhiya suuppa qumaa maanau amottidi, duriyaa penggen zin77ees. Harai atto kanatikka yiidi, a masunntaa laacoosona.

²² “Hiyyeesa bitanee haiqqin, kiitanchchati a tookkidi, Abrahaama baggi aattidosona. Qassi dure bitanee haiqqidi moogettiis. ²³ Si7ooliyan daro seelettiiddi, haahuwan de7iya Abrahaama xoqqu giidi xeelliis. Qassi Al77aazarakka Abrahaama matan de7iyaagaa be7iis.

²⁴ "Ba qaalaa xoqqu oottidi, 'Ta aawau Abrahaamaa, tana maara. Taani ha tamaa lacuwan paxa kaa7ettiyo gishshau, ba kushiya biradhdhiyaa xeraa haattan yeddidi, yiidi ta inxxarssaa irxissanau Al77aazara taakko yeddarkkii' yaagiis.

²⁵ "SHin Abrahaami yaagiis; 'Ta na7au, neeni ne de7uwaa wodiyan lo77obaa ekkin, Al77aazari iitabaa ekkidoogaa hassaya; shin ha77i i hagan ufaiittiyo wode, neeni paxa kaa7ettaasa. ²⁶ Hegaa bolli qassi ha-gaa baggaara de7iyaageetussi intte baggi pinnanau danddayetenna mala, qassi yaara de7iyaageetikka haa pinnanau danddayenna mala, nu giddooninne intte giddon gita aafai merettiis' yaagiis.

²⁷ "Yaagin dure bitanee, 'Ta aawau, yaatikko, neeni Al77aazara ta aawaa soo yeddana mala, nena woos-sais. ²⁸ Aissi giikko, taassi ichchashu ishannti de7oosona. Eti qassi ha meto sohuwaa yeenna mala, etau Al77aazari biidi markkatto' yaagiis.

²⁹ "SHin Abrahaami, 'Muuseenne hananabaa yootiyaageeti xaafido maxaafai etau de7ees; he max-aafai giyoogaa eti siyona' yaagiis.

³⁰ "Dure bitanee, 'CHii, ta aawau Abrahaamaa, hegae gidenna; shin issi urai haiquwaappe denddidi, etakko biikko, eti bantta nagaraappe simmana' yaagiis.

³¹ "Abrahaami, 'Eti Muuseenne hananabaa yootiyaageeti xaafido maxaafaappe siyana xayikko, harai atto haiquwaappe issi urai denddikkokka am-manokkona' giis" yaagiis.

Xubiyaabaa, Atto Geettaabanne Ammanuwaabaa
(Maatiyoosa 18:6-7,21-22; Marqqoosa 9:42)

17 Yesuusi ba erissiyo ashkharata hagaadan yaagi-is; "Asa balettiyaabai yeennan antenna; shin he balettiyaabaa ehiya uraassi aayye7ana. ² Ha guutta naatuppe issuwaa balettiyoogaappe gaacchiyo woxaa ba qooriyan qachchidi, abban mitettiyoogee au keha. ³ Intte huuphiyaassi naagettiite.

"Ne ishai nena naaqikko, a zora. Qassi nagaraappe i simmikko, ayyo atto ga. ⁴ I issi gallassi nena laappunto naaqqidi, he gallassi laappunto, 'Taani nagaraappe simmaas' yaagiiddi neekko yiikkokka, ayyo atto ga" yaagiis.

⁵ Godai kiittidoogeeti, "Nuussi ammanuwaa gujja" yaagidi Godaa oichchidosona.

⁶ Yaagin Godai zaaridi, "Inttessi sanaafici giyo qii mit-tee aifiyo gakkiiya ammanoi de7idaakko, intte ha ettaa, 'Ettau, neeni shodettada abban toketta' yaagana; ha ettaikka qassi inttessi azazettana.

Ashkharai Oottanau Bessiyo Oosuwaa

⁷ "Intte giddon goyiya woi miizza heemmiya ashkharai de7iyo asi geella de7ikko, ba ashkharai oottidi simmi-daagaa, 'Qumaa maanau shiiqa utta' gii? ⁸ Gaana xayikko, 'Taani maana kahuwaa giigissa; ne afalaa laammada, taani miishiininne uyishin, taassi kiitetta. Guyyeppe neessi ma, uya' yaagennee? ⁹ I ba azazuwaa polido gishshau, ba ashkharaa galatii? ¹⁰ Hegaadan intte-tekka azazettido ubbabaa oottido wode, 'Nuuni pat-

tenna aille; nu ooso xalaalaa oottida' yaagite" yaagiis.

Yesuusi Inchchirichchai Oiqqido Tammu Asata Pattiis

¹¹ Yesuusi Yerusalaame biiddi, Galiilappenne Samaariyaappe gidduwara aadhhiis. ¹² I issi qeeri katamiyo geliyo wode, inchchirichchai oiqqido tammu asati haahuwan eqqidaageeta be7iis. ¹³ Eti bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Godaa Yesuusaa, hai nuna maararkkii!" yaagidosona.

¹⁴ Yaagin Yesuusi eta be7idi, "Biidi, intte bollaa qeese-ta bessite" yaagiis.

Yaagin biiddi, ogiyan inchchirichchaappe paxi-dosona. ¹⁵ Etappe issoi bau paxidoogaa be7idi, ba qaalaa xoqqu oottidi, Xoossaa galatiiddi simmiis.

¹⁶ Qassi Yesuusa galatiiddi, a tohuwan kunddiis. Bitanee Samaariyaa asa.

¹⁷ Yesuusi zaaridi, "Inchchirichchaappe paxidaageeti tamma gidokkonaa? Yaatin uddufunati awan de7iy-oonaa? ¹⁸ Ha hara dere bitaniyaappe harai Xoossaa galatanau simmidai baawee?" yaagiis. ¹⁹ Yesuusi a, "Denddada ba; nena ne ammanoi pattiis" yaagiis.

Xoossaa Kawotettaa Yuussaa

(Maatiyoosa 24:23-28,37-41)

²⁰ Parisaaweti, "Xoossaa kawotettaa aude yaanee?" yaagidi Yesuusa oichchidosona.

Oichchin Yesuusi, "Xoossaa kawotettaa beettiya malaataara yeenna. ²¹ Qassi Xoossaa kawotettaa intte giddon de7iyo gishshau, ooninne a hageeho, hagan de7ees; woi hegan de7ees geenna" yaagiis.

²² Yesuusi erissiyo ashkharatussi odiiddi, hagaadan yaagiis; "Asa Na7ai beettana gallassatuppe issuwaa intte amottana; shin be7ekketa. ²³ Qassi eti inttena, 'Hagan xeellite' woi 'Hegan xeellite' yaagana. SHin eta kaallidi, etaara booppite. ²⁴ Wolqqanttai wolqqammidi, saluwan ha gaxaappe ya gaxaa gakkidi poo7issiy-oogaadan, Asa Na7ai ba gallassi hegaadan hanana. ²⁵ SHin koiroora i daro waayiyaa ekkanaunne ha wodiya asan ixettanau bessees.

²⁶ "Ta yuussai, Asa Na7aa yuussai, Nohe wodiyan hanidoogaadan, hegaadankka hanana. ²⁷ Nohee markkabiyan gelido gallassai gakkanaashin, asai meesinne uyees, qassi attumaasai machcheesinne maccaasai azinaa gelees; bashshiya haattai yiidi, asa ubbaa woriis.

²⁸ "Qassi Looxe wode hanidoogaadankka hegaadan hanana; eti moosona, uyoosona, shammoosona, baiz-zoosona, kattaa zeroosona, keettaakka keexxoosona. ²⁹ SHin Looxee Sadoomappe kiyido gallassi, Xoossai saluwaappe tamaanee eexxiya shuchchaa bukissidi, ubba asaa wurssiis.

³⁰ "Asa Na7ai qoncciyian beettiyo gallassi hegaadan hanana. ³¹ He gallassi keettaa huuphiyan de7iyaagee ba son de7iya miishshaa ekkanau wodhdhoppo; hegaadan goshshan de7iyaageekka guyye simmoppo. ³² Ane Looxe machcheebaa qoppite! ³³ Ba shemp-puwaa ashshana koyiya ubbai bashshana; shin ba shemppuwaa bashshiya ubbai ashshana. ³⁴ Taani

intteyyo odiyoogee aibee giikko, he gallassa qammi naa77u asati issi hiixan zin77ana; etappe issuwaa efin, issai attana. ³⁵ Naa77u maccaasati issi sohuwan gaac-ciyaageetuppe issinniyo efin, issinniyyaa attana.

³⁶ Naa77u asati gaden oottiyaageetuppe issuwaa efaana; issai attana" yaagiis.

³⁷ Erissiyo ashkkarati qassi a, "Godau, hegee awan hananee?" yaagidosona.

Yaagin Yesuusi, "Gauxai de7iyoosaa ankko shiiqana" yaagidi, etassi odiis.

Hiyeesa Am77iyoonne Makkalancha Daannaa

18 Erissiyo ashkkarati ubba gallassi salettannan woossana mala, Yesuusi etassi leemisuwaa odiiddi, ² "Issi kataman Xoossaassi yayyenna qassi asassikka yeellatenna issi daannai de7ees. ³ He kataman issi am77e maccaasiyaa de7iyaara he daannaakko ya yaada, 'Taaninne ta baarigaarai mootettiyo yohuwaa taassi pirdda' yaagausu.

⁴ "Daannai daro wodiyaasappe iyyo pirdennan ixxiis; shin ba wozanan qoppiiddi, 'Taani Xoossaassi yayyennan woi asassi yeellatennan ixxiikkonne, ⁵ ha am77e maccaasiyaa tana waissiyoo gishshau, qassi ubba wode ya yaada tana daafurssenna mala, iyyo pirdana' giis" yaagiis.

⁶ Qassikka Godai, "He makkala daannai giidoogaa siyite. ⁷ Yaatin bana maaddana mala, gallassinne qammi baakko waassiya doorettida asaassi Xoossai pirdennee? I etassi eesuwan zaarennee? ⁸ Taani inttessi odiyoogee aibee giikko, i eesuwan etassi pirdana; shin Asa Na7ai yiyo wode, ha sa7an ammano demmanee?" yaagiis.

Otorettiya Parisaawiyaanne Bana Ziqqi Oottida Giiraa SHiishshiya Bitaniyaa

⁹ Banttana xillo giidi, hara asa ubbaa kariyaageetussi Yesuusi issi leemisuwaa odiiddi, hagaadan yaagiis;

¹⁰ "Naa77u asati Xoossaa woossanau Beeta Maqidasiyaa kiyidosona; etappe issai Parisaawe, issai giiraa shiishshiyaagaa. ¹¹ Parisaawee eqqidi, ba wozana gid-don woossiiddi, 'Xoossau, taani hara asa ubbaadan, worddanchcha, uuzenne shaaramuxa woi ha giiraa shiishshiyaagaa mala gidenna gishshau, nena galatais. ¹² Saaminttan saaminttan naa77utoo xoomais; taani demmiyo miishsha ubbaappe asirataa immais' yaagiis.

¹³ "SHin giiraa shiishshiyaagee haahuwan eqqidi, harai atto saluwaa xeellanauka dosibeenna. SHin, 'Xoossau, taani nagaranchcha; tana maara' yaagidi, ba tiraa bubbuxiis.

¹⁴ "Taani inttessi odiyoogee aibee giikko, hagee Parisaawiyaappe xillidi, ba soo biis. Aissi giikko, bana xoqqu oottiya urai kauyyana; shin bana kaushshiya urai xoqqu gaana" yaagiis.

Yesuusi Guutta Naata Anjiis

(Maatiyoosa 19:13-15; Marqqoosa 10:13-16)

¹⁵ Yesuusi guutta naata bochchana mala, issi issi asai naata akko ehiis; shin erissiyo ashkkarati hegaa be7idi, he asaa hanqqettidosona. ¹⁶ Yesuusi guutta naata baakko xeesidi, "Guutta naati taakko yiyoogaa diggop-pite; aissi giikko, Xoossaa kawotetta hageetu malaas-sa. ¹⁷ Taani intteyyo tumaa gais; Xoossaa kawotetta guutta na7adan ekkenna urai ooninne he kawotetta mulekka gelenna" yaagiis.

Dure Bitaniyaa Oishaa

(Maatiyoosa 19:16-30; Marqqoosa 10:17-31)

¹⁸ Yihudaa biittaa haariyaageetuppe issai, "Lo77o tamarissiyaagoo, taani merinaa de7uwaa laattanau ai ootto?" yaagidi Yesuusa oichchiis.

¹⁹ Yesuusi zaaridi, "Tana aissi lo77o gai? Xoossaa xalaalappe attin, hara lo77oi ooninne baawa; ²⁰ Xoossaa azazuwaa, 'SHAaramuxoppa; woroppa; wuuqqoppa; wordduwaa markkattoppa; ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha' yaagiyaagaa eraasa" yaagiis.

²¹ Bitanee, "Taani hegaa ubbaa naatettaasappe doommada ha77i gakkanaassikka naagais" yaagiis.

²² Yesuusi hegaa siyidi bitaniyaa, "Ha77ikka neeyyo issibai paccees; neeyyo de7iyaabaa ubbaa baizzada he miishshaa hiyeesau gisha; neeni saluwan duretana; yaatada yaada tana kaalla" yaagiis. ²³ SHin bitanee hegaa siyido wode, i daro dure gidiyo gishshau qarettiis.

²⁴ Bitanee daro qarettidoogaa Yesuusi be7idi, "Dure asi Xoossaa kawotetta gelanaagee waani metand-deeshsha! ²⁵ Dure asi Xoossaa kawotetta gelanaagee gaameelai marppiyaa xoo7iyaara aadhdhanaagee matattees" yaagiis.

²⁶ Hegaa siyidaageeti, "Yaatin attanau danddayiyai oonee?" yaagidosona.

²⁷ SHin Yesuusi zaaridi, "Asau danddayettennabai Xoossau danddayettees" yaagiis.

²⁸ PHeexiroosi Yesuusa, "Be7a; nuuni nuussi de7iya ubbaabaaggi bayidi, nena kaallida" yaagiis.

²⁹ Yesuusi, "Taani inttessi tumaa gais; Xoossaa kawotetta gishshau giiddi, keettaa woi aawaanne aayyiyo, woi ishantta, woi machchiyo, woi naata aggidasi ooninne ha77i baassi de7iyaagaappe daruwaa ekkana; qassi sinttappe yaana wodiyanikka merinaa de7uwaa ekkana" yaagiis.

Yesuusi Ba Haiquwaabaa Heezanttuwaa Yootiis

(Maatiyoosa 20:17-19; Marqqoosa 10:32-34)

³¹ Yesuusi tammanne naa77u erissiyo ashkkarata banaara efiiddi eta, "Nuuni ha77i Yerusalaame kiyettees; hananabaa yootiyaageeti xaafido tabai, Asa Na7aabai, ubbai polettana. ³² Aissi giikko, eti tana Aihuda gidenna asaassi aattidi immana; ta bolli qilliicana; cuchchana; qassi tana waissana; ³³ eti tana lissuwan garafananne worana; shin taani heezantto gallassi haiquwaappe denddana" yaagiis.

³⁴ SHin erissiyo ashkkaratussi i yootidobaappe aib-inne gelibeenna; i yootidobai etappe geemmin, er-anau danddayibookkona.

Yesuusi Yarkkon Issi Qooqiyaa Pattiis
(Maatiyoosa 20:29-34; Marqoosa 10:46-52)

³⁵ Yesuusi Yarkko gakkana matidaashin, issi qooqe bitanee woossiiddi, ogiyaa doonan uttiis. ³⁶ Uttidaagee daro asai aadhhiyoogaa siyidi, "Hegee aibee?" yaagidi oichchiis. ³⁷ Asai, "Naazireeta Yesuusi aadhhees" yaagidi ayyo yootiis.

³⁸ Yootin ba qaalaa xoqqu oottidi, "Daawita na7au, Yesuusaa, tana maararkkii!" yaagiis.

³⁹ Sinttan de7iyaageeti a, "Haizza!" giidi hanqqetidosona; shin i ba qaalaa kaseegaappekka keehi xoqqu oottidi, "Daawita na7au, tana maararkkii!" yaagiis.

⁴⁰ Yesuusi eqqidi, he qooqe bitaniyaa baakko ehaana mala azaziis. Qooqee akko yiidi gakkana matishin, "Taani neeyyo ai oottanau koyai?" yaagidi a oichchiis.

Oichchin qooqee, "Ta Godau, taani xeellanaagaa koyais" yaagiis.

⁴² Yaagin Yesuusi a, "Xeella; nena ne ammanoi pattiis" yaagiis. ⁴³ Sohuwaarakka a aiffee xeelli aggin, Xoos-saa galatiiddi, Yesuusa kaalli bayiis.

Asa ubbai hegaa be7idi, Xoos-saa galatiis.

Yesuusanne Zakkiyoosa

19 Yesuusi Yarkko giyo katamaara aadhhees. ² Hegan Zakkiyoosa giyo giiraa shiishshiyaageetu alaafee de7ees; i dure asa. ³ Zakkiyoosi Yesuusi oon-akko be7anau koyiis; shin i qantta gidido gishshaunne asai daro gidido gishshau, be7anau danddayibeenna. ⁴ Yesuusi hegaraa aadhhiyo gishshau, asaappe sint-tau woxxiidi, Yesuusa be7anau issi ettaa xeeraa kiyyiis.

⁵ Yesuusi he sohuwaa gakkiiiddi, pude xeellidi, "Zakkiyoosaa, taani hachchi ne son pe7anau bessiyoo gishshau, eesuwan wodhdha" yaagiis.

⁶ Zakkiyoosi eesuwan ettaappe wodhdhidi, ufaissan Yesuusa mokkiis. ⁷ Hegaa be7ida asai ubbai, "Hagee nagaranchchaa son imatettanau geliis" yaagidi zu-uzummiis.

⁸ SHin Zakkiyoosi eqqidi Godaa, "Ta Godau, taani taassi de7iya ubbabaappe baggaa hiyyeesau immana; qassi ooppenne wordduwan ekkidobaa gidikko, i bashshido mehayaassi oiddu kushiyaa ayyo zaarana" yaagiis.

⁹ Yesuusi Zakkiyoosassi yootiiddi, "Neenikka Abrahaama zereeta gidiyoo gishshau, atotetta hachchi ha keettaa yiis. ¹⁰ Aissi giikko, taani, Asa Na7ai, bayidaagaa koyanaunne ashshanau yaas" yaagiis.

Tammu Ashkkaratu Leemisuwaa
(Maatiyoosa 25:14-30)

¹¹ Asai hegaa siyiyo wode, Yesuusi Yerusalaame matido gishshaunne etassi Xoos-saa kawotetta beettana matidobaa milatido gishshau, etassi leemisuwaa yootiis. ¹² Hegaa gishshau, hagaadan yaagiis; "Issi gita asi

baassi kawotetta ekkidi yaanau, haaho dere biis. ¹³ Ba ashkkaratuppe tammata xeesidi, 'Taani yaanaashin, hagan zal77ite' yaagidi, tammu paunddiyaa etassi im-miis.

¹⁴ "SHin a biittaa asai a ixxiidi, 'Hagee nu bolli kawotanau koyokko' yaagiiddi, asaa a geeduwaa kiittiis.

¹⁵ "He gita asi kawotetta ekkidi simmiis. Simmidi ba miishshaa immido ashkkarati zal77idi, huuphiyan huuphiyan woqqa worissidaakko eranau, eta baakko xeejissiiis.

¹⁶ "Xeegettida ashkkaratuppe koiroogee yiidi, 'Ta godau, ne miishshai tammu paundde wodhdhiis' yaagiis.

¹⁷ "A godai a, 'Hayyanaashsho! Neeni lo77o ashkkara; neeni ha qii guuttaban ammanettidaagaa gidido gishshau, taani nena tammu katamatuyyo alaafe oot-tana' yaagiis.

¹⁸ "Naa77anttoi yiidi, 'Ta godau, ne miishshai ichchashu paundde wodhdhiis' yaagiis.

¹⁹ "A godai a, 'Neenikka ichchashu katamatuyyo alaafe gida' yaagiis.

²⁰ "Heezanttoi yiidi, 'Taani curqqan xaaxada naaga wottido ne paunddiyo hanno be7a. ²¹ Aissi giikko, neeni meqetti banna asa gidiyoo gishshau, neessi yayyaas. Neeni nebaa gidennabaa akkaasa; zerabeennabaakka cakkaasa' yaagiis.

²² "Yaagin, 'Neeni iita ashkkara; ne doonai haasayidoban nena taani pirddana. Taani tabaa gidennabaa ekkiaagaa, qassi zerabeennabaa cakkiya meqetti banna asa gidiyoo eradasa. ²³ Yaatin ta miishshaa aissi dichchau immabeikkii? Taani simmiyo wode ta miishshaa woriyaara ekkanaagaa shin attiis' yaagiis.

²⁴ "He sohuwan eqqida asata, 'He paunddiyaa appe wotti ekkidi, tammu paunddee de7iyooaayyo immite' yaagiis.

²⁵ "Yaagin, 'Godau, ayyo tammu paunddee de7ees' yaagidosona.

²⁶ "Taani intteyyo odais; de7iyoo ubbau harai gujet-tana; shin bannaagaappe harai atto, he de7iyaageekka appe ekettiichchana. ²⁷ SHin ha bantta bolli taani kawotana mala dosibeenna ta morkketa haa ehiidi, ta sinttan goora7ite' giis" yaagiis.

Yesuusi Gita Bonchchuan Yerusalaame Geliis
(Maatiyoosa 21:1-11; Marqoosa 11:1-11; Yohaannisa 12:12-19)

²⁸ Yesuusi hagaadan yaagidi haasayidoogaappe guyyiyan, etappe sinttatidi, Yerusalaame biis. ²⁹ Yesuusi Dabira Zaitte giyo deriyaa lanqqiyan de7iya Beetafaaganne Biitaaniyaa giyo katamata matido wode, erissiyo ashkkaratuppe naa77aa kiittidi, ³⁰ "Intteppe sinttan de7iya qeeri katamaa biite; biidi yaa gelosaara biron ooninne mulekka toggibeenna qashuwan de7iya hare maraa intte demmana; a birshshidi, haa ekki yiite. ³¹ Ooninne inttena, 'Hegaa aissi birshsheetii?' yaagidi oichchikko, 'Godai hagaa koyees' yaagite" yaagiis.

³² Kiitettidaageeti biidi, Yesuusi banttassi oidoogaadan demmidosona. ³³ Eti hare maraa bir-

shshishin, a godati, "Hare maraa aissi birshsheetii?" yaagidosona.

³⁴ Yaagin eti, "Godai haggaa koyees" yaagidi, ³⁵ hare maraa Yesuusakko ehiidi, bantta maayuwa a zokkuwan hiixxidi, Yesuusa togissidosona. ³⁶ Yesuusi toggidi biishin, bantta maayuwa i biyo ogiyan hiixxidosona.

³⁷ I Dabira Zaita Deriyaa dugettaa wodhdhana matishin, a kaalliya ubbai Xoossai oottido malaata ubbaa be7ido gishshau ufaittidi, Xoossaa galatanau bantta qaalaa xoqqu oottidi,

³⁸ "Godaa sunntan yiya kawoi anjettidaagaa;

saluwan sarotetta gido.

Qassi salo ubbaappe bolla saluwan de7iya Xoossai bonchchetto"

yaagidosona.

³⁹ Asaa gid-doppe issi issi Parisaaweti Yesuusa, "Tamaarissiyaagoo, ne erissiyoo ashkharata haizzite giikkii?" yaagiis.

⁴⁰ Yesuusi zaaridi, "Taani intteyyo odais; hageeti co77u giikko, shuchchaikka waassana" yaagiis.

⁴¹ Katamaa gakkana i matidi, katamaa be7ido wode qarettidi yeekkiiddi, ⁴² hagaadan yaagiis; "Sarotetta yiyo ogiyaa hachchi nenakonne erarkkiishsha! SHin ha77i hegee ne aifiyaappe geemmiis. ⁴³ Aissi giikko, ne bolli yaana wodee de7ees; he wode ne morkketi urqqaa nukkidi, godaa essana. He godan nena yushshi aattidi diridi, ubba baggaara neeyyo ogiyaa gorddana. ⁴⁴ Nennanne ne dirssaa gid-don de7iya ne asaa mentterettana. Xoossai nena be7ana yuudo wodiya neeni akeekabeenna gishshau, ne morkketi shuchcha ubbaa issuwaa issuwaa bollaappe denttidi laalana" yaagiis.

Yesuusi Beeta Maqidasiyan Zal77iyaageeta Yedettiis
(Maatiyoosa 21:12-17; Marqqoosa 11:15-19; Yohaannisa 2:13-22)

⁴⁵ Yesuusi Beeta Maqidasiyaa gelidi, hegan zal77iyaageeta, "Xoossaa maxaafan, 'Ta keetta Xoossaa woossiyo keetta gidana' geetettidi xaafetti uttiis; shin intte a panggati qosettiyo gonggolo kessideta" yaagidi eta yedetaa doommiis.

⁴⁷ Yesuusi ubba gallassi Beeta Maqidasiyan tamaris-sees. Qeese halaqati, higgiiyaa tamarissiyaageetinne gita asai a xaissanau koyoosona. ⁴⁸ SHin asai ubbai a haasayaappe issoi attennan ezggi uttido gishshau, a woriyo ogee etau xayiiis.

Yesuusa Maataa Bolli Denddida Oishaa

(Maatiyoosa 21:23-27; Marqqoosa 11:27-33)

20 Issi gallassi Yesuusi asaa tamarissiid-dinne wonggeliiyaa mishiraachchuwa yootiiddi Beeta Maqidasiyan de7ishin, qeese halaqatinne higgiiyaa tamarissiyaageeti cimatuura issippe akko yiidi a, ² "Neni haggaa oottanau neeyyo ai alaafetetti de7ii? Woi neeyyo ha alaafetettaa immidai oonee? Ane nuusi oda" yaagidosona.

³ Yesuusi zaaridi, "Taani qassi inttena issibaa oichchais; taassi odite; ⁴ Yohaannisi xammaqiyo alaafetettaa ekkidoo Xoossaaappeeyye woi asappee?" yaagiis.

⁵ Eti bantta gid-don palamaa doommidi, "Nuuni woigane? 'Xoossaaappe yiis' yaagikko, i nuna, 'Yaatin Yohaannisi yootidoogaa aissi ammanibeekketii?' yaa-gana. ⁶ SHin nuuni, 'Asappe yiis' yaagikko, ha asai ub-bai Yohaannisi hananabaa yootiyaagaa gididoogaa eri uttido gishshau, nuna shuchchan caddana" yaagidosona.

⁷ Hegaa gishshau eti, "He alaafetettaa i awappe ekkidaakkonne nuuni erokko" yaagidosona.

⁸ Yesuusi, "Taanikka haggaa ai alaafetettan oot-tiyaakko, intteyyo odikke" yaagiis.

Woiniyaa Turaa Gidduwaa Oottiya Goshshanchchata

(Maatiyoosa 21:33-46; Marqqoosa 12:1-12)

⁹ Yaagidi asaassi ha leemisuwaa yootiis; "Asa issoi woiniyaa turaanne tokkido sohuwaa kottau immidi, haaho dere biidi, daro gam77iis. ¹⁰ Woiniyaa aifiyaa maxiyo wodee gakkina, woiniyaa aifiyaappe bana gakkiiyaagaa ekkidi yaana mala, issi ashkharaa ba kottaawatukko kiittiis; shin kottaawati a ashkharaa wadhdhidi, kushe mela yedettidosona. ¹¹ Qassi hara ashkharaa etakko kiittiis. Eti akka wadhdhidi kaushshidi, kushe mela yeddidosona. ¹² Qassi heezantto ashkharaa kiittiis. Kiittidoogaa masunxxissidi, woiniyaa turaa gid-doppe gaxi kessi olidosona.

¹³ "Woiniyaa turaa godai, 'Yaatin taani waatoo? Taani siiqiyo ta na7aa kiittana; eti a bonchhanaakkonne ooni erii' yaagidi qoppiis.

¹⁴ "SHin kottaawati a be7idi, bantta gid-don haasayiid-di, 'Haggaa laattanaagee a; gadiyaa nuuni laattanau a woroos' yaagidosona. ¹⁵ Na7aa woiniyaa turaa gid-doppe gaxa kessidi woridosona.

"Simmi woiniyaa turaa godai eta waatane? ¹⁶ Yiidi, he kottaa oottiyaageeta wori wurssidi, woiniyaa turaa kottaa oottiya hara asau immana" yaagiis.

Asai hegaa siyidi, "Hegge hanoppo" yaagiis.

¹⁷ Yesuusi etakko xeellidi, "Yaatin, 'Gimbbiyaageeti karidi ixxido shuchchai godaa xaphuwaa minttiya, ubbaappe aadhdhiya shuchcha giidiis' geetettidi maxaafan xaafettidaagee hegee aibee? ¹⁸ He shuchchaa bolli kunddiya ubbai meqerettana; shin he shuchchai asa bolli kunddikko, he kunddido uraa gaacana" yaagiis.

Giiraa Giironii Aggonii Giya Oishaa

(Maatiyoosa 22:15-22; Marqqoosa 12:13-17)

¹⁹ Higgiiyaa tamarissiyaageetinne qeese halaqati Yesuusi ha leemisuwaa bantta bolli odidoogaa erido gishshau, he wode a oiqqanau koyidosona; shin asaasi yayyidosona.

²⁰ Hegaassi injjetiya wodiya naagidi, Yesuusa haasayissiid-di, a doonaappe balabaa demmidi, a oiqqinne deriyaa haariyaagaa wolqqaassinne a

alaafetettaassi aattidi immana mala, xillo milatiiddi xillo gidenna kafota akko yeddidosona. ²¹ He kafoti Yesuusa, "Tamaarissiyaagoo, neeni haasayiyoogeenne tamaarissiyoogee likke gidioogaa nuuni eroos; neeni Xoossaa ogiyaa tumatettan tamaarissiyoogaappe attin, asa shaakkennaagaa eroos. ²² Nuuni Roome biittaa Kawuwaa Qeesaarayyo giiraa giiriyoogee wogeeyye woga gidennee?" yaagidi oichchidosona.

²³ SHin Yesuusi eti cimmiyo cimuwa eridi, "Tana aissi paacceetii? ²⁴ Issi santtimiyaa tana bessite; ha santtimiyaa bolli de7iya merainne sunttai oogee?" yaagidi eta oichchiis.

Oichchin, eti zaaridi, "Roome biittaa Kawuwaa Qeesaaraagaa" yaagidosona.

²⁵ Yesuusi eta, "Yaatikko Qeesaaraagaa Qeesaarassi, Xoossaagaa Xoossaassi immite" yaagiis.

²⁶ Asaa sinttan a haasayan a oiqqiyoobaa demmanau danddayibookkona; heгаа gishshau, i zaarido zaaruwan garamettidi, co77u gididosona.

Haiquwaappe Denddiyoobaa Oichchido Oishaa

(Maatiyoosa 22:23-33; Marqqaosa 12:18-27)

²⁷ Haiqqida asi denddena giya Saaduqaawetuppe issi issi asati Yesuusakko yiidi, ²⁸ hagaadan yaagidi, a oichchidosona; "Tamaarissiyaagoo, Muusee nuuyyo higgiiyaa xaafiiddi, 'Machcho ekkida asi na7a yelennan haiqqikko, he haiqqidaagaa ishai a machchiyo aissidi, ba ishaayyo na7a yelanau bessees' yaagiyaagaa xaafiis. ²⁹ Issi wode laappun ishantti de7iyaageetuppe bairai machchiyo ekkidi, na7a yelennan haiqqiis.

³⁰ Haiqqin naa77anttoi o aissii; ³¹ qassi heeztanttoikka o aissii; hegaadan laappunatikka na7a yelennan haiqqidosona. ³² Hegaappe guyyiyan, qassi he maccaasiyaa haiqqaasu. ³³ Yaatin haiqqida asai haiquwaappe denddiyo gallassi, a etappe augaayyo machcho gidanee? Aissi giikko, laappunatikka o ekkidosona" yaagidosona.

³⁴ Yesuusi zaaridi, etassi hagaadan yaagiis; "Ha wodiya asai machchiyo ekkees; maccaageeti azinaa geloosona. ³⁵ SHin haiquwaappe denddidi, sinttappe yia wodiyan de7anau bessiya attumaasainne maccaasai ekkennanne gelenna. ³⁶ Aissi giikko, eti kitanchchatu mala gidioyo gishshau, naa77anttuwaa haiqqanau danddayokkona. Qassi eti haiquwaappe denddido gishshau, Xoossaa naata. ³⁷ SHin haiqqida asai denddanabaa Muusee geeshshidi erissii. Xaragettiya buuraabaa odiya sohuwanka Godaabaa i yootiiddi, 'Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yaaqooba Xoossaa' yaagiis. ³⁸ Ubbai ayyo merinuu de7iyaageeta gidido gishshau, Xoossai merinuu de7iyaageetu Xoossaa gidioogaappe attin, haiqqidaageetu Xoossaa gidenna" yaagiis.

³⁹ Higgiiyaa tamaarissiyaageetuppe issoi issoi Yesuusa, "Tamaarissiyaagoo, neeni giidoogee lo77o" yaagiis. ⁴⁰ Aissi giikko, naa77anttuwaa issibaakka a oichchanau xalibookkona.

Yesuusi Oonee Giya Oishaa

(Maatiyoosa 22:41-46; Marqqaosa 12:35-37)

⁴¹ Yesuusi qassi eta yaagiis; "Eti woigidi Kiristtoosa Daawita na7a giyoona? ⁴² Aissi giikko, Daawiti Mazamure Maxaafan,

'Godai ta Godaa; "Taani ne morkketa neeni yedhdha eqqiyoobaa oottana gakkanaassi, hagan taappe ushachcha baggaara utta" giis' yaagiis.

⁴⁴ "Daawiti Kiristtoosa, 'Godaa' giidi xeesikko, yaatin Kiristtoosi waanidi, Daawita na7a gidii?" yaagiis.

Yesuusi, "Muuse Higgiiyaa Tamaarissiyaageetuppe Naagettite" yaagiis

(Maatiyoosa 23:1-36; Marqqaosa 12:38-40)

⁴⁵ Yesuusi ba erissiiyo ashkkarata asai ubbai siyishin, ⁴⁶ "Higgiiyaa tamaarissiyaageetuppe naagettite; eti adussa maayuwa maayidi yuuyiyoogaanne giyaa sohuwanka asai eta bonchchidi sarotiyogaanne dosoosona; Aihuda woosa keettan daro lo77iya oidiyaa dosoosona; asi banttana imattiyoosankka bonchcho sohuwaa dosoosona. Eti am77etu keettaa bonqqidi, banttau lo77o milatanau Xoossaa woosaa adussoosona; eti ubbaappe aadhdiya pirddaa ekkana" yaagiis.

Am77ee Muxuwaataa

(Marqqaosa 12:41-44)

21 Yesuusi ubbasaa xeelliiddi, dure asai ba miishshaa Beeta Maqidasiyan muxuwaataa yeggiyo saaxiniyan yeggiyoogaa be7iis. ² Issi daro hiyyeesa am77iyaa naa77u bakkannaa hegan yeggiyoogaa be7idi, ³ "Taani intteyyo tumaa gais; ha hiyyeesa am77iyaa ubbaappe darissada yeggaasu. ⁴ Aissi giikko, hageeti ubbai bantta palahida miishshaappe yeggididosona; shin a ba pacaappe bau de7iya aquuwa muleera imma aggaasu" yaagiis.

Beeta Maqidasee Qolettanaagaa Yesuusi Kasetidi Yootiis

(Maatiyoosa 24:1-2; Marqqaosa 13:1-2)

⁵ Etappe issoi issoi Beeta Maqidasee lo77o shuchchaanne Xoossaassi imettidaban lo77idaagaa haasayishin Yesuusi, ⁶ "Ha intte be7iyo ubbai issi shuchchi attennan, ubbai qolettana wodee yaana" yaagiis.

⁷ Yesuusi erissiiyo ashkkarati, "Tamaarissiyaagoo, yaatin, hegee aude hananee? Hegee hanana wodiya erissiya malaatai aiba gidanee?" yaagidi a oichchidosona.

Yesuusi Meto Wodeenne Ufaissa Wodee Yaanaagaa Yootiis

(Maatiyoosa 24:3-14; Marqqaosa 13:3-13)

⁸ Yesuusi, "Baloppite; naagettite; aissi giikko, daro asati ta sunttan, 'Taani Kiristtoosa; wodee matattiis'

yaagiiddi, yaana. Eta kaallidi booppite. ⁹ Olanne ooshsha siyiyo wode dagammoppite; aissi giikko, heгаа mala yohoi koiroora hanana bessees; shin hegee wurssettai gakkana matiis giyoogaa gidenna" yaagiis.

¹⁰ He wode Yesuusi haasayiiddi, "Deree deriyaa bolli, kawotettai kawotettaa bolli denndana. ¹¹ Biittai wolqqappe qaaxxiyoogee, daro sohuwan koshai, wurssiya harggee yaana. Yashissiyaabainne gita malaatai saluwaappe yaana.

¹² "SHin ha ubbai hananaappe kase, eti inttena oiqqananne waissana; ta sunntaa gishshau, inttena Aihuda woosa keettaa asatuyyo aattidi immananne; qasho keettanka qashissana. Qassi inttena kawuwaa sinttinne deriyaa haariyaagaa sintti efaana. ¹³ Hegee inttessi ta gishshau, eta sinttan markkattanau lo77o wode gidana. ¹⁴ Hega gishshau, issibaa intte wozanan oiqqite; hegee aibee giikko, intte waatidi zaaruwaa immanaakko, koiroora hirggoppite giyoogaa. ¹⁵ Aissi giikko, intte morkketuppe ooninne intenaara eqettananne palamettanau danddayenna haasayaa minotettaanne aadhdhida eratettaa taani inttessi immana. ¹⁶ Harai atto inttena yelidaageetikka, ishantti, dabboti, laggetikka, inttena aattidi immana. Inttepekka issuwaa issuwaa eti worana. ¹⁷ Ta sunntaa gishshau, inttena ubbai ixkana; shin ¹⁸ intte huuphiyaa binnaanaappe issoinne xayenna. ¹⁹ Danddayan intte intte shemppuwaa ashshana.

Yesuusi Yerusalaame Bashshaabaa Yootiis

(Maatiyoosa 24:15-21; Marqqoosa 13:14-19)

²⁰ "SHin wotaaddaran Yerusalaamee diretti utti-daashin intte be7iyo wode, Yerusalaame xayoi matattidoogaa erana. ²¹ He wode Yihudan de7iyaageeti deriyaakko baqatona; katama giddon de7iyaageeti katamaappe kiyona; gaxa biittan de7iyaageeti katamaa geloppona. ²² Aissi giikko, Xoossaa maxaafatun xaafetidaagee ubbai polettanau, Xoossai halo kessiyo wodee haggaa. ²³ He wode shahaara maccaasatuyyoonne xanttiya maccaasatuyyo aayye7ana; aissi giikko, sa7aa bollan gita metoi yaana. Ha asaa bollankka iita hanqqoi yaana. ²⁴ Eti qara bisuwan qanxxettidi haiqqana; eti dere ubban omoodettana; Aihuda gidenna asai bantta wode polettana gakkanaashin, Yerusalaame katamaa yedhdhana.

Kiristtoosa Naa77antto Yuussaa

(Maatiyoosa 24:29-31; Marqqoosa 13:24-27)

²⁵ "Awa aifiyaaninne aginan xoolinttiyan malaatai beettana; sa7an de7iya issi issi dere asai abbainne beetai guummiyoogaa siyidi, hananabai etassi erettennan ixxin metootana. ²⁶ Asai sa7aa bolli yaanabaa ubbaa naagiiddi, yashshan daafurana; aissi giikko, saluwan de7iya wolqqati qaaxxana. ²⁷ He wode taani, Asa Na7ai, wolqqaaranne gita bonchchuwaara shaara giddoora yiishin, eti be7ana. ²⁸ Hegee hananau doommioyo wode, intte wozettiyo wodee matiyo gishshau, xoqqu giidi, pude xeellite" yaagiis.

Balasiyaa Giyo Mittaa Leemisuwaa

(Maatiyoosa 24:32-35; Marqqoosa 13:28-31)

²⁹ Yesuusi etassi hagaadan yaagidi, leemisuwaa yootiis; "Balasiyo giyo mittiyoonne hara mitta ubbaa akeekite. ³⁰ Eta haittai acaa doommioogaa intte be7iyo wode, bonee matattidoogaa intte ereeta.

³¹ Hegaadanka intte hegee haniyoogaa be7iyo wode, Xoossaa kawotettai gakkana matattidoogaa erana.

³² "Taani intteyyo tumaa odais; ha ubbabai hanana gakkanaashin, ha wodiya asai haiqqiichchenna. ³³ Saloinne sa7ai aadhdhana; shin ta qaalai mulekka aadhdhenna.

Minnidi Naagiyoogaa

³⁴ "SHin muussan, ushshan, mattooninne aqossi hirggiyooban intte wozanai balenna mala, qassi intte qoppennan he gallassai intte bolli yeennaadan, inttena naagite. ³⁵ Aissi giikko, he gallassai sa7a ubban de7iya asa ubbaa piriyaadan oiqqana. ³⁶ Simmi intte he yaanabaa ubbaappe attanaanne ta sinttan Asa Na7aa sinttan, eqqanau danddayana mala, ubba wode Xoossaa woosan minnite" yaagiis.

³⁷ Yesuusi gallassi gallassi Beeta Maqidasiyan tamarissee; shin qammi qammi Dabira Zaita Deriyaa kiyidi aqees. ³⁸ Asa ubbai i tamarisseyoogaa siyanau guuraara akko Beeta Maqidasiyaa yees.

Kiristtoosa Bolli Maqettidosona

(Maatiyoosa 26:1-5; Marqqoosa 14:1-2; Yohaannisa 11:45-53)

22 Oittaa miyo Paasikaa Baalaa gallassaa bonchchiyo wodee gakkana matiis. ² Qeese halaqatinne higgiiyaa tamarisseyoogaa asaassi yayyiyo gishshau, Yesuusa woriyo ogiyaa koyoosona.

Yihudai Yesuusa Aattidi Immanau Zorettaa Maayiis

(Maatiyoosa 26:14-16; Marqqoosa 14:10-11)

³ Hegaappe guyyiyan, Seexaanai tammanne naa77u erisseyo ashkkaratuppe issuwan, Asqqoroota giyo Yihudan gelin, ⁴ Yihudai biidi, qeese halaqatuuranne Beeta Maqidasiyaa wotaaddarata azaziyaageetuura, "Yesuusa waata aattada immoo" giidi haasayiis. ⁵ Haasayin eti ufaittidi, Yihudaa, "Nuuni neessi miishsha immana" yaagidi odidosona. ⁶ I ero yaagidi, asi bannasan etassi Yesuusa aattidi immanau injjetiyo wodiya wochchees.

Yesuusi Aihudatu Paasikaa Maanau Giigettiis

(Maatiyoosa 26:17-25; Marqqoosa 14:12-21; Yohaannisa 13:21-30)

⁷ Oittaa miyo gallassaa bonchchiyo wodee gakkiiis. He gallassan Paasikaassi anqqara dorssa shukkanau bessees. ⁸ Yesuusi PHeexiroosanne Yohaannisa, "Nuuni Paasikaa Baalaa bonchchiyo gallassan maana qumaa biidi giigissite" yaagidi kiittiis.

⁹ Kiittin, "Nuuni awan giigissanee?" yaagidi a oichchidosona.

¹⁰ Yesuusi eta hagaadan yaagiis; "Siyite; katamaa intte gelanau biishin, otuwan haattaa tookkida issi bitanee inttenaara gaittana. A kaallidi, i geliyo keettaa gelite. ¹¹ Gelidi keettaawaa, 'Tamaarissiyaagee nena, "Taani ta erissiyo ashkkaratuura Paasikaa Baalaa bonchchiyo gallassan qumaa maanau imatta kifilee awaane?" yaagees' yaagite. ¹² Keettaawai inttena pooqiyaa bollan de7iya makettida aaho kifiliyaa bessana. Hegan qumaa giigissite" yaagiis.

¹³ Eti biidi, Yesuusi banttau yootidoogaadan demmidi, yaani Paasikaa Baalaa bonchchiyo gallassi maana qumaa giigissidosona.

Qurbbaaniyaa (Godaa Kahuwaa) Ekkiyo Wogaa

(Maatiyoosa 26:26-30; Marqqoosa 14:22-26; Koiro Qoronttoosa 11:23-25)

¹⁴ Qumaa miyo wodee gakkinn, Yesuusi ba kiittido tammanne naa77atuura issippe maanau uttiis. ¹⁵ Uttidi yaagiis; "Taani waayettanaappe kasetada, inttenaara ha Paasikaa Baalaa bonchchiyo gallassan miyo qumaa maanau daro amottaas. ¹⁶ Aissi giikko, taani inttessi odais; hegee Xoossaa kawotettan polettana gakkanaashin, taani naa77anttuwaa heгаа miikke" yaagiis.

¹⁷ Yaagidi Yesuusi burccukkuwaa ekkidi, Xoossaa galatidi, "Heite; hгаа burccukkuwan de7iyaagaa shaakkidi uyite. ¹⁸ Aissi giikko, taani inttessi odais; Xoossaa kawotettai yaana gakkanaashin, hachchippe doommada woiniyaa eessaa uyikke" yaagiis.

¹⁹ Qassi oittaa ekkidi, Xoossaa galatiis; he oittaa menttidi, etassi immidi, "Hagee intteyyo imettida ta ashuwaa; hagaan tana hassayite" yaagiis. ²⁰ Kahuwaa mirggidoogaappe guyye baggan, kasegaadan burccukkuwaa etassi immidi, hagaadan yaagiis; "Hagee inttessi gukkiya ta suuttan maacettida ooratta maachchaa.

²¹ "SHin be7ite; tana aattidi immana bitanee tanaara masoofiyan issippe mees. ²² Aissi giikko, taani Asa Na7ai, Xoossai ba qofaa qachchidoogaadan bais; shin tana aattidi immana uraassi aayye7ana" yaagiis.

²³ Bantta giddoppe hegaadan oottanau ooni qoppi-daakko, issai issuwaa oichchidosona.

Ubbaappe Aadhdhiyai Oonee? Giyo Oishaa

²⁴ Qassi bantta ubbaappe ooni gitakko bantta gidon palamettidosona. ²⁵ Palamettin Yesuusi eta yaagiis; "Ha sa7an de7iya kawoti bantta asaa godatoosona. Eta haariyaageeti kehiyaageeta geettoosona. ²⁶ SHin intteppe gitatiyaagee intte ubbaappe guuxxiyaagaa mala gidanaappe attin, intte hegaadan hanoppite; inttena haariyaagee inttessi ashkkaradan hano. ²⁷ Qumaa maanau uttiyaagee giteeyye qumaa sinttau aatiyaagee gitee? Qumaa maanau uttidaagee gita gidenee? SHin taani intte gidon qumaa sinttau aatiya ashkkara mala.

²⁸ "Qassi taani paacettiyo wode tana yeggibeen-naageeta. ²⁹ Ta kawotettan taani qumaa miyo sohuwan intte maana malanne, uyana mala, qassi tam-

manne naa77u Israa7eela zaretu bolli pirddiiddi, araatatun uttana mala, ta Aawai tana suntti-doogaadan, taani inttena sunttais" yaagiis.

PHeexiroosi Kaddanaagaa Yesuusi Kasetidi Yootiis

(Maatiyoosa 26:31-35; Marqqoosa 14:27-31; Yohaannisa 13:36-38)

³¹ Godai, "Simoonaa, Simoonaa, akeeka; asai gist-tiyaa harqqiyoogaadan, Seexaanai inttena harqqanau Xoossaa woossin, Xoossai ero giis. ³² SHin taani ne ammanoi bayenna mala, neessi Xoossaa woossas; neeni taakko simmiyo wode, ne ishannta minttetta" yaagiis.

³³ Simooni, "Godau, taani nenaara qasho keettaa baanau, qassi nenaara haiqqanauka giigaas" yaagiis.

³⁴ SHin Yesuusi, "PHeexiroosaa, taani neeyyo odais; hachchi qammi, kuttoo waassanaappe kase, neeni tana eriyoogaa heeztutoo kaddana" yaagiis.

³⁵ Yesuusi ba erissiyo ashkkaratussi, "Korjjoi woi qarccii woi caammi bannan taani inttena kiittido wode, inttessi paccidabi de7ii?" yaagiis.

Yaagin eti, "Aibinne baawa" yaagidosona. ³⁶ Yesuusi eta, "SHin ha77i korjjoi woi qarccii de7iyoi ooninne ekki efo. Bisoi banna urai ooninne ba maayuwaa baizzidikka issi biso shammo. ³⁷ Aissi giikko, taani inttessi odais; Xoossaa maxaafan xaafettida tabai polettiyo gishshau, 'Hagee mooranchchatuura paidettiis' geetettidi xaafettidaagee tanan polettanau bessees" yaagiis.

³⁸ Erissiyo ashkkarati, "Godau, hagaan naa77u bisoti de7oosona" yaagin Yesuusi, "Hegee gidana" yaagiis.

Yesuusi Dabira Zaita Deriyan Woossiis

(Maatiyoosa 26:36-40; Marqqoosa 14:32-42)

³⁹ Yesuusi katamaappe kiyidi, haroodeegaadan Dabira Zaita Deriyaa kiyiis. Qassi erissiyo ashkkaratikka a kaallidosona. ⁴⁰ He sohuwaa gakkidi, "Paaciyann intte gelennan attana mala, Xoossaa woossite" yaagiis.

⁴¹ SHuchchaa olin gakkiiyo sohuwaa keenaa etappe haakki biidi gulbbatidi ⁴² Xoossaa, "Ta Aawau, neeni koyiyoobaa gidikko, ha burccukkuwaa taappe digga; shin neeni koyiyoobai hanoppe attin, taani koyiyoobai hanoppo" yaagidi woossiis. ⁴³ Saluwaappe yiidi minttettiya kiitanchchai ayyo beettiis. ⁴⁴ Ba wozanaa gidon mishettidi, daro minttidi woossees. I cawattiyo cawai sa7an xokkiya suutta milatees.

⁴⁵ Woosaappe denddidi, ba erissiyo ashkkaratukko guyye biis. Biidi eti daro qarettato gishshau, daafuridi xiskkidaageeta demmidi, ⁴⁶ "Aissi xiskkeeti? Paaciyann gelennan attana mala, denddidi Xoossaa woossite" yaagiis.

Yesuusi Ba Morkketu Kushiyan Oiqettiis

(Maatiyoosa 26:47-56; Marqqoosa 14:43-50; Yohaannisa 18:3-11)

⁴⁷ I biron heгаа haasayishin, asai yiis. Tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuppe issi Yihudaa giyoogee he asaa kaalettiiddi, Yesuusa yeranau akko shiiqiis.

⁴⁸ SHin Yesuusi a, "Yihudaa, neeni tana Asa Na7aa yerada aatta immai?" yaagiis.

⁴⁹ Yesuusaara de7iya erissiyo ashkkarati heгаа be7ido wode a, “Godau, nuuni eta bisuwan shocanee?” yaagidosona. ⁵⁰ Etappe issoi qeese ubbatu halaqaa ashkkaaraa shocidi, a ushachcha haittaa qanxxi oliis.

⁵¹ SHin Yesuusi, “Aggite” yaagidi, a haittaa bochchidi pattiis.

⁵² Hegaappe guyyiyan, Yesuusi baakko yiida qeese halaqata, Beeta Maqidasiyaa wotaaddarata azaziyaageetanne cima asaa hagaadan yaagiis; “Tana pangga kessidi, pangga oiqqiyooagaan oiqqanau bisonne dulla oiqqidi yiidetii?” ⁵³ Taani Beeta Maqidasiyan gallassi gallassi inttenaara de7iyo wode tana oiqqibeekketa; shin hagee intte wodenne xumaa wolqaa wode” yaagiis.

PHexiroosi Yesuusa Kaddiis

(Maatiyoosa 26:57-58,69-75; Marqqoosa 14:53-54,66-72; Yohaannisa 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Yesuusa qachchidi, qeese ubbatu halaqaa soo ekki efiidosona. Qassi PHeexiroosi haahuwan kaalliis. ⁵⁵ Eti dirssa gidon tamaa eettidi, issippe uttidaashin, PHeexiroosikka eta giddo gelidi, utti bayiis. ⁵⁶ Issi ashkkariyaa PHeexiroosi tamaa achchan uttidaagaa be7idaara tishshi ootta xeellada, “Hageekka aara issippe de7ees” yaagaasu.

⁵⁷ SHin PHeexiroosi, “Ha mishiree, taani a erikke” yaagidi kaddiis.

⁵⁸ Guuttaa gam77ishin, issoi PHeexiroosa be7idi, “Neenikka etaara issippe de7aasa” yaagiis.

SHin PHeexiroosi, “Hagoo, taani etaara issippe de7ikke” yaagiis.

⁵⁹ Hara bitanee issi saate gidiyaagaa keenaappe guyyiyan, “Ha bitaneekka Galiila asa gidiyo gishshau, aara de7iyoogee tuma” yaagidi minttidi odiis.

⁶⁰ SHin PHeexiroosi, “Hagoo, neeni giyoobai aibakko taani erikke” yaagiis. I biron haasayishin, sohuwaarakka kuttoi waassi aggiis. ⁶¹ Godai guyye simmidi, PHeexiroosa xeelliis. Xeellin PHeexiroosi Godai bana, “Neeni hachchi kuttoi waassanaappe kase, heezzutoo tana kaddana” giidoogaa hassayiis. ⁶² PHeexiroosi kare kiyidi, mishettidi yeekkiis.

⁶³ Yesuusa oiqqida asati shocoosonanne a bolli qilliicoosona. ⁶⁴ A aifiyaa goozidi, “Nena dechchidai oonee? Ane hananabaa yoota” yaagidi a oichchidosona.

⁶⁵ Qassi a hara daro cashshaa cayidosona.

Yesuusa Pirda SHanguwaa Efiidosona

(Maatiyoosa 26:59-66; Marqqoosa 14:55-64 Yohaannisa 18:19-24)

⁶⁶ Wonttin dere cimati, qeese halaqatinne higgiiyaa tamarissiyaageeti issisaa shiiqidi, Yesuusa bantta shiiqidosa efiidi, ⁶⁷ “Kirsttoosi nenee? Nuussi oda” yaagidosona.

SHin i yaagidi zaariis; “Taani inttessi odikko, tana amanekketa. ⁶⁸ Qassi taani inttena oichchikko odekketa; woi tana qashuwaappe birshshekketa. ⁶⁹ SHin taani Asa Na7ai, ha77ippe doommada, wolqqaama Xoossaappe ushachcha baggaara uttana” yaagiis.

⁷⁰ Eti ubbai Yesuusa, “Yaatin neeni Xoosaa Na7ee?” yaagidosona.

Yaagin i zaaridi, “Intte tana, ‘Neeni Xoosaa Na7aa’ giyoogaa tuma geeta” yaagiis.

⁷¹ Eti, “Nuuni nu huuphiyan a doonaappe siyida; simmi hagaappe sinttan nuna ai markka koshshii?” yaagidosona.

Yesuusa PHilaaxoosa Sintti SHiishshidosona

(Maatiyoosa 27:1-2,11-14; Marqqoosa 15:1-5; Yohaannisa 18:28-38)

23 Eti ubbai issippe denddidi, Yesuusa PHilaaxoosakko efiidosona. ² Efiidi, “Hagee nu dere asaa balettishin, asai Roome biittaa kawuwaassi giiraa immenna mala diggishiininne qassi, ‘Taani kawuwaa’ yaagishin demmida” yaagidi Yesuusa mootuwaa doommidosona.

³ PHilaaxoosi Yesuusa, “Neeni Aihudatu kawoo?” yaagidi oichchiis.

Yesuusi zaaridi a, “Neenikka gaasa” yaagiis.

⁴ PHilaaxoosi qeese halaqatussinne asaassi odiiddi, “Ha bitaniyaa bolli taani harai atto issi moorokka demmabeikke” yaagiis.

⁵ SHin eti, “Hagee Galiilappe doommidi, harai atto haga gakkanaashinkka, Yihudaa biitta ubban tamarissiiddi, asa ooshshees” yaagidi minttidi yootidosona.

Yesuusi Heeroodisa Sintti SHiiqiis

⁶ PHilaaxoosi heгаа siyido wode, “I Galiila asee?” yaagidi oichchiis. ⁷ PHilaaxoosi Heeroodisi heemmiyo biittan Yesuusi de7iyoogaa eridi, he wode Yerusalaamen de7iya Heeroodisakko a yeddiis.

⁸ Heeroodisi Yesuusa be7anau daro wodiyaappe doommidi amotti uttido gishshau, a be7ido wode daro ufaittiis. I amottidoogee kase Yesuusabaa siyidoogaassa. Qassi Yesuusi oottiyo malaataappe be7ana yaagidi, qoppiiddi de7ees. ⁹ Heeroodisi Yesuusa darobaa oichchiis; shin Yesuusi ayyo ainne zaaribeenna.

¹⁰ Qeese halaqatinne higgiiyaa tamarissiyaageeti a minttidi mootiiddi, hegan eqqi bayidosona. ¹¹ Heeroodisinne a wotaaddarati Yesuusa karidi, a bolli qilliicidosona. Alleequwaara de7iya maayuwa a maizzidi, PHilaaxoosakko zaaridi yeddidosona. ¹² Hegaappe kase bantta gidon morkketti uttida PHilaaxoosinne Heeroodisi he gallassi dabbotidosona.

Yesuusa Bolli Haiquwaa Pirddidosona

(Maatiyoosa 27:15-26; Marqqoosa 15:6-15; Yohaannisa 18:39-40; 19:1-16)

¹³ PHilaaxoosi qeese halaqata, deriyaa haariyaageetanne asaa issippe xeesidi, ¹⁴ hagaadan yaagiis; “Asa balettees’ yaagidi ha bitaniyaa taakko ehiideta; be7ite; taani a intte sinttan qoridoogaappe guyyiyan, intte a mootido mootuwan a bolli ainne balabaa demmabeikke. ¹⁵ Qassi Heeroodisi a nuukko haa yeddido gishshau, a bolli ainne demmibeennaagee erettees. Be7ite; ha bitanee bana worissanau bessiyaabaa ainne oottibeenna. ¹⁶ Hega gishshau, taani a lissuwan

garafada, birshsha yeddana” yaagiis. ¹⁷ PHilaax-oosayyo Paasikaa bonchchiyo gallassan issi ura qashuwaappe birshshiyo meezee de7ees.

¹⁸ SHin eti ubbai issippe, “Ha bitaniyaa worada nuussi Barbbaana birshsha” yaagiiddi wocamidosa.

¹⁹ Barbbaani kataman ooshshaa kessidi, asa worido gishshau, qasho keettan qashettidi de7ees.

²⁰ PHilaaxoosi Yesuusa birshshanau koyidi,

naa77anttuwaa etassi haasayiis. ²¹ SHin eti, “Masqqaliyaa bolli misimaariyan a xishada kaqqa! Kaqqa!” yaagiiddi wocamoosona.

²² Heezanttuwaa PHilaaxoosi eta, “Aissi? I ai iitabaa oottidee? SHemppo worissiya iitabaa a bolli demma-beikke; hegaa gishshau, lissuwan a garafada, birshsha yeddana” yaagiis.

²³ SHin Yesuusi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqettana mala, eti qaalaa xoqqu oottidi, minttidi yootidosona. Eta wocamainne qeese halaqatu qaalai darido gishshau, ²⁴ eti woossiiddi uttido pirddaa PHilaaxoosi Yesuusa bolli pirddiis. ²⁵ Yaatidi kase eti birshshissarkkii yaagidi woossiiddi uttido bitaniyaa birshshissii; birshshettidaagee ooshshaa gishshaunne shemppuwaa worido gishshau qashettida bitaniyaa. SHin eti Yesuusa bantta koyidoogaadan oottana mala, PHilaaxoosi a etassi aattidi immiis.

Yesuusa Kaqqidosona

(Maatiyoosa 27:32-44; Marqqoosa 15:21-32; Yohaannisa 19:17-27)

²⁶ Yesuusa efiiddi, issi Simoona giyo Qareena biitta asi gaxaappe katamaa yiyaagaa oiqqidi, Yesuusappe guyyeera tookkana mala, masqqaliyaa a bolli wottidosona.

²⁷ Yeekkiiddinne waassiiddi uttida maccaasatinne keehi daro asai issippe a kaalliis. ²⁸ SHin Yesuusi etakko simmidi, hagaadan yaagiis; “Yerusalaame maccaasatoo, taassi yeekkoppite; shin asai, ‘Maine maccaasati, na7a mulekka yelibeenna maccaasati, na7a mulekka xanttibeenna maccaasati bantta hailau’ yaa-gana gallassai yiyo gishshau, intte huuphessinne intte naatussi yeekkite. ³⁰ He wode eti dereta, ‘Nu bolli kunddite!’ yaagana. Keratakka, ‘Nuna genttite!’ geettaa doommana. ³¹ Aissi giikko, eti qayye mittaa hagaadan oottiyaageeta gidikko, mela mittaa waataneeshsha?” yaagiis.

³² Iitabaa oottida naa77u asatakka Yesuusaara gattidi woranau efiidosona. ³³ Guuggiyaa giyo sohuwaa gakkidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan Yesuusa xishidi kaqqidosona. He iitabaa oottidaageetakka he sohuwan issuwaa Yesuusappe ushachcha baggaara, is-suwaa haddirssa baggaara, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqidosona. ³⁴ Yesuusi, “Ta Aawau, eti bantta oottiyogaa erenna gishshau, eta nagaraa atto ga” yaagiis.

A maayuwaa shaakkidi, saamaa yeggidosona. ³⁵ Asai eqqidi xeellishin, deriyaa haariyaageeti, “Harata ashshii; Xoossai doorido a i gidikko, ane bana ashsho” yaagiiddi a karidi qilliiccoosona.

³⁶ Qassi wotaaddarati akko shiiqidi, woiniyaa eessaa caalaa ehiidi, “Neeni Aihudatu kawo gidikko, ane ne huuphiyaa ashsha” yaagidi a bolli qilliiccoosona.

³⁸ Qassi, “Hagee Aihudatu kawuwaa” giidi, Giriike qaalaa, Roomaisxxe qaalaaninne Ibraisxxe qaalaa xaafido xifatee a huuphessaara de7ees.

Yesuusaara Kaqettida Naa77u Daafa Asata

(Maatiyoosa 27:38-44; Marqqoosa 15:27-32)

³⁹ Iitabaa oottidi masqqaliyan kaqettida asatuppe is-soi, “Neeni a gidikko, ane nenanne nunanne ashsha” yaagidi Yesuusa naassiis.

⁴⁰ SHin hankkoi a, “Neeni haggaa mala pirddan de7aiddakka Xoossaassi yayyikkii? ⁴¹ Nuuni nu oosuwaa malaa ekkiyo gishshau, nuussi imettida pird-dai bessiyaagaa; shin hagee ainne iitabaa oottibeenna” yaagidi a hanqqettiis.

⁴² I Yesuusa, “Yesuusaa, neeni ne kawotettaa wolqqan yiyo wode, tana dogoppa” yaagiis.

⁴³ Yaagin Yesuusi, “Taani neessi tumaa odais; hachchi neeni tanaara gannatiyan de7ana” yaagiis.

Yesuusi Haiqqiis

(Maatiyoosa 27:45-56; Marqqoosa 15:33-41; Yohaannisa 19:28-30)

⁴⁴ He wode usuppun saate heera gidin, awai xumiis; uddufun saate gakkanaashin, biitta ubban sa7ai xumiis. ⁴⁵ Xumin Beeta Maqidasiyan kaqettida magalashoika naa77u kiyidi, pooshetti wodhdhiis. ⁴⁶ Yesuusi qaalaa xoqqu oottidi, “Ta Aawau, taani ta shemppuwaa ne kushiyan wottais” yaagidi haiqqi bayiis.

⁴⁷ Mato halaqai hegaa be7idi, “Hagee tumu xillo asa” yaagidi Xoossaa galatiis.

⁴⁸ Hegaa be7anau issisaa shiiqi uttida asai ubbai hegaa be7ido wode, bantta tiraa bubbuxiiddi, soo simmidosona. ⁴⁹ Yesuusa eriya asai ubbainne Galiilappe a kaallida maccaasati hegaa be7iiddi, haahuwan eqqididosona.

Yesuusi Moogettiis

(Maatiyoosa 27:57-61; Marqqoosa 15:42-47; Yohaannisa 19:38-42)

⁵⁰ Yaa7aa alaafetuppe issi Yooseefa giyo lo77o xillo bitanee de7ees. ⁵¹ Yooseefi eta zoretaanne eta oosuwaa dosibeenna. I Armmaatiyaasa geetettiya Aihudatu katamaa asa; qassi Xoossaa kawotettaa naagiiddi uttiis. ⁵² He bitanee PHilaaxoosakko biidi, Yesuusa ahaa ekkanaa woossiis. ⁵³ Yooseefi masqqaliyaappe ahaa wottidi, moogo afalan xaaxiis. Xaaxidi shuchchaa woocido asa moogiyo gonggoluwaa gidon kase ooninne moogettibeennaagan ahaa wottiis. ⁵⁴ Hegee Sambbataassi giigettiyo gallassa; Sambbatai doommana hanees.

⁵⁵ Galiilappe Yesuusaara yiida maccaasati Yooseefa kaalliiddi, Yesuusi moogettido gonggoluwanne a ahaa waati wottidaakko be7idosona. ⁵⁶ Be7idi soo simmidi, shittuwaanne tiyettiyoobaa giigissidosona.

Higgee azaziyoogaadan, Sambbatan shemppiidosona.

Yesuusi Haiquwaappe Denddiis

(Maatiyoosa 28:1-10; Marqqoosa 16:1-8; Yohaannisa 20:1-10)

24 SHin woggaa gallassi wonttimaattan maccaasati bantta giigissido shittuwaa ekkidi, Yesuusi moogettido gonggoluwaa biidosona. ² Biidi, gonggoluwaa doonaappe shuchchaa gondorssidoogaa be7idosona. ³ SHin giddo gelidi, Godaa Yesuusa ahaa demmibookkona. ⁴ Maccaasati, "Haha! Laa hagee waaniichchidee?" yaagishin, phooliya maayuwaa maayida naa77u asati eti akeekennan eta matan eqqidosa. ⁵ Eti yayyidi, sa7aa xeellidaashin, asati eta yaagidosona; "Paxa de7iyaagaa haiqqida asaa sohuwan aissi koyeetii?" ⁶ I denddiichchiis; hagan baawa. Yesuusi, 'Tana Asa Na7aa asai nagarachchatussi aattidi immin, masqqaliyaa bolli tana misimaariyan xishin, taani kaqettanaunne heeztantto gallassi denddanau bessees' yaagidi kase Galiilan de7iyo wode, inttessi odidoogaa hassayite" yaagiis.

⁸ Yaagin maccaasati Yesuusi giidoogaa hassayidi, i moogettido gonggoluwaaappe simmidi, heгаа ubbaa tammanne isiini erissiyoo ashkkaratussinne haratu ubbaassi odidosona. ¹⁰ Hegaa Yesuusi kiittidoogeetussi odidai Magddala katamaappe yiida Mairaamo, Yohaano, Yaaqooba aayiyoo Mairaamonne, qassi etaara de7iya hara maccaasata. ¹¹ He maccaasatu qalalai pattenna haasaya misatin, Yesuusi kiittidoogeeti ammanibookkona. ¹² SHin PHeexiroosi denddidi, gonggoluwaa woxxiis; hokkidi gonggoluwaa giddo xeellidi, moogido afalaa xalaalaa be7iis. Hegaa be7idi garamettiiddi, ba soo biis.

Yesuusi Naa77u Erissiyoo Ashkkaratussi Beettiis

(Marqqoosa 16:12-13)

¹³ Yesuusa kaalliyaaageetuppe naa77ati hanidabaa ubbaa bantta giddon haasayiiddi, he gallassi Yerusalaameppe naa77u saate keenaa haakkiya Emaahuusa giyo qeeri katamaa boosona. ¹⁵ Biiddi eti issippe haasayishiininne zorettishin, Yesuusi ba huuphen etakko shiiqidi, etaara bees. ¹⁶ SHin eti a erenna mala, eta wozanaa jallissiis.

¹⁷ Yesuusi eta, "Ha intte kayyottidi hemettiiddi, issoi issuwaara haasayiyo yohoi aibee?" yaagiis. ¹⁸ Etappe issoi Qalayoopha giyoogee zaaridi, "Ha giddon Yerusalaamen hanidabaa erenna Yerusalaame be7anau biida imatti ne xalaalee?" yaagiis.

¹⁹ Yesuusi, "I aibee?" yaagiis.

Eti hagaadan yaagidosona; "Xoossaa sinttaaninne asa ubbaa sinttan oosuwaaninne qalan hananabaa yootiya mino gidida Naazireeta Yesuusabaa. ²⁰ Nu qeese halaqatinne deriyaa haariyaageeti haiquwaa pirddaassi a aatti immidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, a kaqqidosona. ²¹ SHin nuuni, 'Israa7eelata ashshanaagee a' yaagidi ufaissan naagoos. Qassi hegee ubbai hanoosappe hachchi heezzu gallassa gidiis. ²² Qassi nunaara de7iya issi issi maccaasati garamiyaabaa nuuyo odidosona. Yesuusa moogido gonggoluwaa wonttimaattan biidi, ²³ a ahaa demmi-

bookkona; "I paxa de7ees" yaagiya kiitanchchatu ajju-utaa be7ida' yaagiiddi guyye simmidosona. ²⁴ Nunaara de7iyaageetuppe issoi issoi gonggoluwaa biidi, maccaasati etassi giidoogaadan hanidaagaa be7idosona; shin Yesuusa be7ibookkona" yaagidosona.

²⁵ Yesuusi eta, "Intte aiba eeyya asee? Hananabaa yootiyaageeti odido ubbabaa intte wozanan ammananau waanidi gam77eetii?" ²⁶ I ha waayiyaa ekkanaunne ba bonchchuwaa bonchchettanau besseenee?" yaagiis. ²⁷ Yaagidi Muuse maxaafaap-penne hananabaa yootiyaageetu maxaafaappe doom-midi, Xoossaa maxaafatu ubban babai xaafettidaagaa etassi birshshiis.

²⁸ Eti bantta biyo qeeri katamaakko matishin, Yesuusi etassi haaho sohuwaa baanabaa milatiis; ²⁹ shin eti Yesuusa, "Sa7ai omariyo gishshau, nunaara aqa; sa7ainne qammana hanees" yaagidi teqqidosona. Hegaa gishshau, Yesuusi etaara aqanau geliis.

³⁰ Etaara qumaa maanau uttidi, oittaa ekkidi anjjiis; menttidi etassi immiis. ³¹ Eti a akeekana mala, eta aifee dooyettin, Yesuusa gididoogaa eridosona; erin i eta aifiyaappe geemmiis. ³² Eti bantta giddon, "I nuussi ogiyan odishiininne Xoossaa maxaafata birshshishin, nu wozanai mishettidi xuugettibeenee?" yaagidi haasayettidosona.

³³ Eti sohuwaara denddidi, Yerusalaame simmidosona; tammanne isiini erissiyoo ashkkaratinne etaara de7iyaageeti, "Godai tumu denddiis; Simoonikka a be7iis" yaagiiddi issippe shiiqi uttidaageeta demmidosona.

³⁵ He naa77ati ogiyan hanidabaanne Yesuusi oittaa menttiyo wode, eti a waati eridaakkonne etassi odidosona.

Yesuusi Ba Erissiyoo Ashkkaratussi Beettiis

(Maatiyoosa 28:16-20; Marqqoosa 16:14-18; Yohaannisa 20:19-23; Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwa 1:6-8)

³⁶ Eti heгаа odishin, Yesuusi ba huuphen eta giddo yiidi eqqidi, "Sarotetta inttessi gido" yaagiis.

³⁷ SHin eti dagammidi yayyidosona. Qassi etassi moitillee beettiyaabaa milatiis. ³⁸ Milatin i eta, "Aissi dagammeetii? Intte wozanan aissi sireetii?" ³⁹ Taani tana gididoogaa, ta kushiyaanne ta tohuwaa be7ite; tana oiqqi xeellite; aissi giikko, moitilleessi ashoinne meqetti baawa; shin intte be7iyooogaadan, taassi de7ees" yaagiis.

⁴⁰ Hegaa yaagidi, ba kushiyaanne ba tohuwaa eta bessiis. ⁴¹ Hegee eta ufaissin, eti garamettidi, biron ammananau danddayibeenna gishshau i, "Hagan aibakko inttessi miyoobi de7ii?" yaagiis. ⁴² Xiixxido moliyaappe issi muxuwaanne eessaa liluluwaappe eti ayyo immin, ⁴³ ekkidi eta sinttan miis.

⁴⁴ I eta, "Taani inttenaara de7aidda, 'Muuse higgayan, hananabaa yootiyaageetu maxaafaaninne Daawita mazamuriyaa maxaafan tabai xaafettidaagee ubbai polettanau bessees' yaagada, inttessi yootido yohoi haggaa" yaagiis.

⁴⁵ He wode, Xoossaa maxaafati giyoogee etassi gelana mala, eta wozanaa dooyiis. ⁴⁶ Dooyidi, ha-gaadan yaagiis; “I waayettanaunne heezantta gallassi haiquwaappe dendanau bessees. ⁴⁷ Qassi nagaraappe simmiyoogeenne nagaraa atto giyoogee Yerusalaameppe doommidi, Aihuda gidenna asa ubaassi a sunttan odettanau bessees’ geetettidi xaafettiis. ⁴⁸ Ha yohuwaassi intte markka. ⁴⁹ Ta Aawai immana giidoogaa taani inttessi yeddana; shin Xoossai saluwaappe yiya wolqqaa inttena afaladan maizzana gakkanaassi, Yerusalaame kataman naagite” yaagiis.

Yesuusi Saluwaa Pude Kiyiis

(Marqqoosa 16:19-20; Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwa 1:9-11)

⁵⁰ Hegaappe guyyiyan, Biitaaniyaa giyo katamaa gakkanaashin eta kaalettiis; ba kushiyyaa sinttau yeddi, eta anjjiis. ⁵¹ Anjjiiddi etappe shaahettidi, saluwaa biis. ⁵² Eti ayyo goinnidi, daro ufaissan Yerusalaame simmidosona. ⁵³ Xoossaa galatiiddi, paccennan Beeta Maqidasiyan de7idosona.

Yohaannisa

Gidduwaa Erissuwa

Yohaannisi Yesuusa erissiiddi, asho maayidi asatu gidдон beettida Xoossaa Qaalaa yaagiiddi shiishshees. Ha Wonggelee xaafettiiddi qassi, a nabbabiya asai Yesuusi asaa ashshiya xale gididi yaana yaagido Xoossaa Na7aa gidiyooгаа ammanana malanne an ammanido gaasuwan merinaa de7oi etayyo de7anaagaa eti erana mala xaafettiis (20:31).

Wonggeliyaayyo koiro shaahoi merinaabaa gidida Xoossaa qaalainne Yesuusinne issuwaa gidiyooгаа odi sim-midi, Yesuusi ashshiyaagaa gididi yaana giido Xoossaa Na7aa gidiyooгаа bessiya dumma dumma malaatata shiishshees. Hegaappe kaallidi qassi ha malaatatuppe beettida aifiyaa odiya taariketi kaalloosona. Ha kifilee is-si issi asai Yesuusan ammanidi, a kaalliyaaageeta gididobaa odees; harati qassi a waani ixkidaakkonne waani ammanokko giidaakko odoosona. Miraafiyaa 13ppe biidi 17 gakkanaashin Yesuusi oiqettido omarssi ayyo a erissiyoo ashkkaratuura ai keena mino gaitotetta de7iyaakko, qassi wonttetta galla kaqettanaassi etassi giiget-tiyo qaalaanne minttetto qaalaa haasayidoogaa yootoosona. Wurssetta miraafeti Yesuusi oiqettidobaanne pirddau shiiqidobaa, a kaqettaanne a denduwa, hegaadankka qassi denduwaappe guyyiyan erissiyoo ashkkaratussi i qonccido hanotaa odoosona.

SHaaramuxaidda oiqettida maccaasee taarikiyaa (8:1-11) haphaa gidдон de7iya xiqisiyaa daro birshshettatinne beni maxaafati banttan gujjokkona; harati qassi shiridi hara sohuwan gelissoosona.

Yohaannisi orddissidi bessiyoo бай Yesuusa baggaara beettiya merinaa de7uwaa. Hagee coo imota gididi beet-tiya merinaa de7oi doommiiyooгаа ha77i nuuni de7iyo de7uwaana gidishin, ha de7uwaa banttabaa oottanau danddayiiaageeti Yesuusi oge, tumanne de7o gidiyooгаа ammaniyaageeta. Yohaannisa Wonggeliyaa hara wonggeletuppe dumma oottiyaagee Ayyaana yohotu tumatetta asaassi odidi gelissanau, asai meezetidonne hachchi hachchi de7uwan go7ettiyo yohotun, hegeetikka, haattaa, oittaa, poo7uwaa, henttanchchaa, dorssata, woiniyaa turaanne woiniyaa aifiyaa milatiya leemisotun go7ettiyoogaa.

De7o Qaalaa

1 Qaalai koiro de7ees; qaalaiikka Xoossaara issippe de7ees; qassi qaalai Xoossaa. ² Qaalai Xoossaara issippe koiro de7ees. ³ Xoossai ubbabaa qaalaa baggaara medhdhiis. Merettidabai ubbai i bannan aib-inne merettibeenna. ⁴ Aani de7oi de7ees; de7oi asau poo7o. ⁵ Poo7oi xuman poo7ees; xumai poo7uwaa xoonibeenna.

⁶ Xoossai kiittido issi asi de7ees; a sunntai Yohaannisa. ⁷ Asai ubbai poo7uwaa baggaara ammanana mala, poo7uwaabaa markkattanau markka gididi yiis. ⁸ Poo7uwaabaa markkattanau i yiidoogaappe attin, i ba huuphen poo7o gidenna. ⁹ Asa ubbau poo7iissiya tumu poo7oi sa7aa yees.

¹⁰ Qaalai sa7an de7iis; Xoossai Qaalan sa7aa medhdhiis; shin sa7ai a eribeenna. ¹¹ I baageetukko yiis; shin aageeti a shiishshi ekkibookkona. ¹² SHin i bana shiishshi ekkida ubbatuyyo, ba sunntan ammanidaagee-tuyyo, Xoossaa naata gidana mala, maataa immiis. ¹³ Eti Xoossaappe yelettidoogaappe attin, asi yeliyo maaran woi asa sheniyan woi attumaasa sheniyan yelettibookkona.

¹⁴ Qaalai asa gididi, nu gidдон de7iis. Nuuni a bonchuwaa aaro kehatettainne tumatetta kumi-

doogaa be7ida. Aawaayyo issi Na7aa xalaala gidida i ekkido bonchchoi haggaa.

¹⁵ Yohaannisi abaa markkattiis; ba qaalaa xoqqu oot-tidi, "Taani, 'Taappe guyyeera yiyaagee taappe wolqqaamees; aissi giikko, taappe i kase de7iis' gaada markkattidoogee haggaa" yaagiis.

¹⁶ Nuuni ubbai a kumetta aaro kehatettaappe an-jjuwaa ekkida. ¹⁷ Aissi giikko, Xoossai higgiiyaa Muuse baggaara immiis; shin aaro kehatettainne tumatetta Yesuus Kiristtoosa baggaara yiis. ¹⁸ Xoossaa be7ida asi mulekka baawa; ba Aawaa lanqqiyan de7iya issi Na7aa xalaalai abaa markkattiis.

Xammaqiya Yohaannisa Markkatetta

(Maatiyoosa 3:1-12; Marqqoosa 1:1-8; Luqaasa 3:1-8)

¹⁹ Yerusalaamen de7iya Aihudati qeesetanne Leewata, "Neeni oonee?" giidi Yohaannisa oichchana mala, Yohaannisakko kiittin, Yohaannisi etau markkattido markkatetta haggaa.

²⁰ Yohaannisi, "Taani Kiristtoosa gidikke" yaagidi geeshshidi markkattidoogaappe attin, markkattiyooгаа ixkibeenna.

²¹ Eti, "Yaatin, neeni oonee? Neeni Eelaaseeyye?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin Yohaannisi, "Akkai gidikke" yaagiis.

Qassikka eti, "Neeni hananabaa yootiyaagee?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin Yohaannisi, "Akkai" yaagidi zaariis.

²² Yaatin, "Neeni oonee? Nuuni nuna kiittidaagee-tuyyo yootana mala, neeni nebaa woigai?" yaagidosona.

²³ Yohaannisi zaaridi, "Hananabaa yootiya Isiyaasi gidoogaadan, bazzon ba qaalaa xoqqu oottidi, 'Godaa ogiyaa sitti oottite!' giya cenggurssai taagaa"

yaagiis.

²⁴ Qassi Parisaaweti kiittido asati ²⁵ Yohaannisa, "Neeni Kiristtoosa woi, Eelaasa woi hananabaa yootiyaagaa gidana xayikko, yaatin aissi xammaqai?" yaagidi oichchidosona.

²⁶ Oichchin Yohaannisi zaaridi, "Taani haattan xammaqais; shin intte erenna asi intte gidдон eqqiis. ²⁷ I taappe guyyeera yees. Taani a caammaa qashuwaa birshshaukka bessikke" yaagiis.

²⁸ Hagee ubbai Yorddaanoosa SHAafaappe hefinttan Biitaaniyaa giyo biittan, Yohaannisi xammaqiyooosan haniis.

Xoossaa Dorssaa

²⁹ Yohaannisi wonttetta gallassi Yesuusi baakko yi-ishin be7idi yaagiis; "Xoossaa dorssai, sa7aa nagaraa xaissiyaagee, hageeho! ³⁰ Taani, 'Taappe guyyeera issi asi yaana; i taappe wolqqaama; aissi giikko, taappe kase de7iis' gaada haasayidoogee hagee. ³¹ I oonakko taani erikke; shin Israa7eela asau a qonccissanaassi haattan xammaqaidda yaas" yaagiis.

³² Yohaannisi hagaadan yaagidi markkattiis; "Geeshsha Ayyaanai saluwaappe haraphphedan wodhdhishiinne a bolli uttishin, taani be7aas. ³³ Taani a erikke; shin haattan xammaqanau tana kiittidaagee, 'Geeshsha Ayyaanai wodhdhidi, issi asa bolli uttishin, neeni be7ana; Geeshsha Ayyaanan xammaqanaagee a' yaagidi taayyo yootiis. ³⁴ Taani hegae be7ada, Xoossaa Na7aa i gididoogaa markkattais" yaagiis.

Yesuusa Kaallida Koiro Erissiyo Ashkkarata

³⁵ Qassi wonttetta gallassi Yohaannisi ba erissiyo ashkkaratuppe naa77atuura issippe eqqiis; ³⁶ eqqidi Yesuusi aadhdhishin be7idi, "Xoossaa dorssai hageeho!" yaagiis.

³⁷ Yohaannisi erissiyo naa77u ashkkarati Yohaannisi giyoogaa siyidi, Yesuusa kaallidosona. ³⁸ Yesuusi bana kaalliyaageeta guyye simmi be7idi, "Ai koyeetii?" yaagidi oichchiis.

Eti zaaridi, "Rabii, neeni awan de7ai?" yaagidosona. "Rabii" giyoogee "Tamaariissiyaagoo" giyoogaa.

³⁹ Yesuusi eta, "Haa yiidi be7ite" yaagiis. Yaagin eti biidi, i de7iyoosaa be7idosona; he gallassi eti sa7ai tammu saate heera gidiyo gishshau, a matan pe7idosona.

⁴⁰ Yohaannisi giidoogaa siyidi, Yesuusa kaallida naa77u asatuppe issoi, Simoon PHeexiroosa ishaa Inddiraasa. ⁴¹ Inddiraasi koiro ba ishaa Simoonara gaitti-

di, "Nuuni Masiyaara gaittida" yaagiis. "Masiyaa" giyoogee "Kiristtoosa" giyoogaa. ⁴² Inddiraasi Simoon Yesuusakko ekki ehiis.

Ehin Yesuusi Simoon be7idi, "Neeni Yoona na7aa Simoon; ne sunttai Keefa gidana" yaagiis. "Keefa" giyoogaa birshshettainne "PHeexiroosa" giyoogaa birshshettaa issuwaa; hegae giyoogee "SHuchchaa" giyoogaa.

Yesuusi Piliphphoosanne Naatinaa7eela Xeejiis

⁴³ Wonttetta gallassi Yesuusi Galiila giyo biitti baanau qofaa qachchiis; i Piliphphoosara gaittidi, "Tana kaalla!" yaagiis. ⁴⁴ Piliphphoosi Inddiraasinne PHeexiroosi de7ido Beetasaida giyo katamaappe yiida asa.

⁴⁵ Piliphphoosi Naatinaa7eelaara gaittidi, "Higgiyaa maxaafan Muusee abaa xaafidogaa, qassi hananabaa yootiyaageetikka abaa xaafido Yooseefa na7aa Yesuusaara, Naazireete kataman de7iyaagaara, nuuni gaittida" yaagiis.

⁴⁶ Naatinaa7eeli zaaridi, "Naazireete katamaappe payyabi kyanau danddayii?" yaagiis.

Yaagin Piliphphoosi, "Yaada be7a" yaagiis.

⁴⁷ Naatinaa7eeli baakko yiyaagaa Yesuusi be7idi, "Genee baina tumu Israa7eela asi hagee!" yaagiis.

⁴⁸ Yaagin Naatinaa7eeli Yesuusa, "Neeni tana awan erai?" yaagiis.

Yesuusi zaaridi, "Piliphphoosi nena xeesanaappe kase, neeni balasiyaa giyo mittaa garssan de7ishin, taani nena be7aas" yaagiis.

⁴⁹ Naatinaa7eeli zaaridi, "Tamaariissiyaagoo, neeni Xoossaa Na7aa! Neeni Israa7eela kawuwaa!" yaagiis.

⁵⁰ Yaagin Yesuusi, "Taani nena balasiyo giyo mittee garssan be7aas giido gishshau ammanai? Neeni haagaappe aadhdhiyaabaa be7ana!" yaagiis. ⁵¹ Qassikka Yesuusi, "Taani intteyyo tumaa odais; saloi dooyettin, Xoossaa kiitanchchati ta bolli, Asa Na7aa bolli, pude kiyishiinne duge wodhdhishin, intte be7ana" yaagiis.

Yesuusi Galiila Biittan, Qaana Kataman Bullachchaasaa Biis

2 Hezzantto gallassi Galiila biittan Qaana giyo kataman bullachchi bullashettiis; Yesuusa aayiyaa he bullachchan de7ausu. ² Yesuusikka ba erissiyo ashkkaratuura issippe he bullachchaa xeesettiis. ³ Woiniyaa eessai wuriichchin, Yesuusa aayiyaa Yesuusa, "Etau woiniyaa eessai wuriichchiis" yaagaasu.

⁴ Yesuusi zaaridi, "Ha maccaasee, nena gattiyaabi aibee? Ta wodee birooni gakkibeenna" yaagiis.

⁵ Yesuusa aayiyaa ashkkarata, "I intteyyo odiyooobaa aiba gidikkonne oottite" yaagaasu.

⁶ Aihudati haimaanootiyau oottiyooogaadan, meechee wogaayyo issoi issoi heezzu heezzu oto oiqqiya usuppun shuchcha baattati hegan de7oosona.

⁷ Yesuusi ashkkarata, "Baattatun haattaa kunttite" yaagiis; yaagin eti baattatuyyo doonaa gakkanaassi haattaa kunttidosona. ⁸ Yesuusi eta, "Ha77i duuqqidi,

bullachchaa alaafiyau immite” yaagiis; eti ayyo efiidi immidosona.

⁹ Bullachchaa alaafee woine eessa gidida haattaa ganxxi xeellidi, auppe yiidaakkonne eribeenna; shin haattaa kunttida ashkkarati eroosona. Bullachchaa alaafee machchiyo ekkiyaagaa xeesidi, ¹⁰ “Ooninne aife woine eessaa asaa kasetidi ushshees; yaatidi bullachchaasai daro uyidoogaappe guyyiyan, qiraariyaa ushshees. SHin neeni aife woine eessaa hanna gakkanaassi wotta bayadasa!” yaagiis.

¹¹ Yesuusi ba oottido wolqqaama malaatuppe haggaa koiruwaa Galiila biittan Qaana giyo kataman oottiis; hegan ba bonchchuwaa qonccissiis. Qassi erissiyo ashkkaratikka a ammanidosona.

¹² Hegaappe guyyiyan, Yesuusi ba aayeera, ba ishanttuuranne ba erissiyo ashkkaratuura issippe Qifirinaahooma giyo katamaa biis; biidi amarida gallassaa takkiis.

Yesuusi Woosa Keettan Zal77iyaageeta Kessiis

(Maatiyoosa 21:12-13; Marqqoosa 11:15-17; Luqaasa 19:45-46)

¹³ Aihudati bonchchiyo Paasikaa Baalaa gallassai matattin, Yesuusi Yerusalaame biis. ¹⁴ Biidi Beeta Maqidasiyan miizaa, dorssaanne haraphphiya baizziya asaa demmiis; qassi harati bantta oidiiyan uttidi, miishshaa laammiyaageeta demmiis. ¹⁵ I golaa xurqqayiyaa dooqqidi, eta ubbaa dorssaaranne miizaa Beeta Maqidasiyaappe kare kessidi yedettiis. Miishshaa laammiyaageetu xaraphpheezaakka aatti yeg-gidi, eta miishshaa laaliis. ¹⁶ Haraphphiya baizziyaageeta i, “Ha haraphpheta hagaappe kessite; ta Aawaa keettaa giya ootoppite!” yaagiis.

¹⁷ Erissiyo ashkkarati Xoossaa maxaafan, “Taani ne keettau mishettiyo mishoi tana tamadan xuuggees” geetettidi xaafettidaagaa hassayidosona.

¹⁸ Hegaappe guyyiyan, Aihudati zaaridi, “Neeni haggaa oottana danddayiyoogau nuna ai malaata bessuutee?” yaagidosona.

¹⁹ Yaagin Yesuusi, “Ha Beeta Maqidasiyaa qolite; taani heezzu gallassan zaarettada keexxana” yaagiis.

²⁰ Qassikka Aihudati, “Ha Beeta Maqidasiyaa keexxanau oitamanne usuppun laittaa ekkiis; shin neeni heezzu gallassan keexxuutee?” yaagidosona.

²¹ SHin i haasayiyo Beeta Maqidasee ba asatettaa.

²² Heggaa gishshau, Yesuusi haiquwaappe denddi-doogaappe guyyiyan, erissiyo ashkkarati i heggaa gidoo-gaa hassayidosona. Qassi eti Xoossaa maxaafaaganne Yesuusi haasayidoogaa ammanidosona.

²³ Paasikaa bonchchiyoosan Yesuusi Yerusalaamen de7ishin, i oottido malaataa be7idi, daro asai a ammaniis. ²⁴ SHin Yesuusi he asaa ubbaa eriyo gishshau, eta ammanibeenna. ²⁵ Asabaa ooninne ayyo markkatana mala koyibeenna; aissi giikko, asa wozanan aibi de7iyaakko, i ba huuphen erees.

Yesuusanne Niqoodimoosa

3 Parisaawetu baggan Aihudatuuyo halaqa gidiiya Niqoodimoosa giyo issi bitanee de7ees. ² Niqoodi-

moosi qammi Yesuusakko yiidi, “Tamaariissiyaagoo, neeni Xoossai kiittido tamaariissiyaagaa gidiiyoogaa nuuni eroos; aissi giikko, Xoossai aara de7iyo asappe attin, ha neeni oottiyo wolqqaama malaatata oottanau danddayiya asi baawa” yaagiis.

³ Yaagin Yesuusi zaaridi, “Taani neeyyo tumaa odais; ooninne naa77antto yelettana xayikko, Xoossaa kawotettaa be7anau danddayenna” yaagiis.

⁴ Niqoodimoosi, “Cima asi waanidi naa77antto yelettana danddayii? Ba aayee uluwaa simmi gelidi, naa77anttuwaa yelettanau asi danddayii?” yaagiis.

⁵ Yesuusi zaaridi, “Taani neeyyo tumaa odais; ooninne haattaappenne Geeshsha Ayyaanaappe yelettana xayikko, Xoossaa kawotettaa gelanau danddayenna. ⁶ Asappe yelettidaagee asa; Ayyaanaappe yelettidaagee ayyaana; ⁷ Intte naa77antto yelettanau bessees’ gaada taani intteyyo odido gishshau, neeni garamettoppa. ⁸ Carkkoi ba koyidosaa carkkees. Neeni a kooshinchchaa siyaasa; shin i auppe yiyaakko woi au biyaakko, neeni erakka. Ayyaanaappe yelettida ubbai heggaa mala” yaagiis.

⁹ Yaagin Niqoodimoosi, “Hagee waanidi hananau danddayii?” yaagidi oichchiis.

¹⁰ Yesuusi zaaridi, “Neeni Israa7eelata tamaariissiyagaa gidaidda haggaa erikkii? ¹¹ Taani neeyyo tumaa odais; nuuni eriyoogaa haasayoosinne be7idoogaa markkattoos; shin nuuni markkattiyoogaa intte ekkeketa. ¹² Taani intteyyo sa7aabaa yootin, intte ammanennaageeta gidikko, saluwaabaa yootin waani ammanuuteetii? ¹³ Saluwaappe wodhdhida taappe Asa Na7aappe attin, saluwaa kiyidabi ooninne baawa; saluwan de7iya Asa Na7ai tana” yaagiis.

¹⁴ Muusee bazzon shooshshaa kaqqidoogaadan, tana ammanida ubbai merinaa de7uwaa ekkana mala, taani Asa Na7ai kaqettanau bessees.

¹⁶ Xoossaa Na7aa ammaniya ubbai merinaa de7uwaa ekkanaappe attin, xayenna mala, Xoossai ha sa7aa keehi siiqido gishshau, ba mexi issi Na7aa immiis. ¹⁷ Aissi giikko, Xoossai ba Na7aa ha sa7aa pirdanau kiittibeenna; shin sa7aa a baggaara ashshanau kiittiis.

¹⁸ Na7aa ammaniya ooninne pirddettenna; shin Na7aa ammanenna ooninne, Xoossaa Na7aa issuwaa ammanibeenna gishshau, ha77ikka pirddetti uttiis.

¹⁹ Asaa bolli pirddiyo pirddai haggaa; poo7oi sa7aa yiis; shin asaa oosoi iita gidiiyo gishshau, asai poo7uwaappe aattidi, xumaa siiqees. ²⁰ Iitabaa oottiya ooninne poo7o ixtees; aissi giikko, ba oosoi qonccenna mala, poo7uwaakko shiiqenna. ²¹ SHin tumaa oottiya ooninne Xoossai azazidoogaadan, i oottidoogaa poo7oi qonccissana mala, poo7uwaakko shiiqees.

Yesuusanne Xammaqiya Yohaannisa

²² Hegaappe guyyiyan, Yesuusinne erissiyo ashkkarati Yihudaa biitti biidosona; Yesuusi he biittan etaara amarida wodiya uttidi, asaa xammaqiis.

²³ Qassi Yohaannisi Saleema matan de7iya Henoona giyoosan gooba haattai de7iyo gishshau, asaa xam-

maqees; asai yi yiidi xammaqettees. ²⁴ Yohaannisi biron qashettiichchibeenna.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, Yohaannisi erissiyo ashkkaratinne amarida Aihudati meechchaabaa palamettidosona. ²⁶ Eti Yohaannisakko biidi, "Tamaaris-siyaagoo, Yorddaanoosa SHAafaappe hefinttan ne-naara de7iyaagee, neeni abaa markkattidoogee, be7a ha77i xammaqees; asai ubbaikka akko bees" yaagi-dosona.

²⁷ Yohaannisi zaaridi, "Xoossai immana xayikko, asi ainne ekkana danddayenna. ²⁸ Taani Kiristtoosa gidikke; shin taani appe sinttau kiitetaas' giidoogau taayyo intte intte huuphen markka. ²⁹ Bullachchiyo maccaasiyaa de7iyo urai bullachchiyaagaa; he bullachchiyaagaa laggee eqqidi, i giyoogaa siyiyaagee bullachchiyaagaa haasayan daro ufaaittees. Hega gishshau, hagee ta ufaissai polettiis. ³⁰ I gitatana bessees; taani qassi guuxxana bessees" yaagiis.

³¹ Bollappe yiyaagee ubbaappe bolla. Sa7aappe beetidaagee sa7aabaa; i qassi sa7aabaa haasaye. Saluwaappe yiyaagee ubbaappe bolla. ³² I ba be7idobaanne siyidobaa markkattees; shin a markkatettaa ekkiyai baawa. ³³ A markkatettaa ekkiya ooninne Xoossai tumanchcha gidiyogaa hegan markkattees. ³⁴ Xoossai kiittidoogee Xoossaa qaalaa yootees; aissi giikko, Xoossai ba Geeshsha Ayyaanaa palahissidi immees. ³⁵ Xoossai ba Na7aa siiqees; siiqidi ubbabaa a kushiyan wottiis. ³⁶ Na7aa ammaniya urau merinaa de7oi de7ees; shin Na7aa ammanennaagaa bolli Xoossaa hanqqoi de7anaagaappe attin, i de7o be7enna.

Yesuusanne Samaariyaappe Yiida Issi Maccaasiyo

4 Yesuusi Yohaannisaagaappe dariya kaalliyaageeta baakko shiishsheesinne xammaqees giyoogaa Parisaaweti siyidoogaa Yesuusi erido wode, Yihudaappe aggidi, Galiila biis; gidikkokka, erissiyo ashkkarati xammaqidoogaappe attin, Yesuusi ba huuphen oonanne xammaqibeenna. ⁴ Galiila biiddi, Samaariyaara aadhdhanaagee a ashshennabaa gidiiis. ⁵ Hega gishshau, Yaaqoobi ba na7aa Yooseefayyo immido gadiyaa matan de7iya Sikaara giyo Samaariyaa katamaa biis. ⁶ He sohuwan Yaaqooba haattaa ollai de7ees; Yesuusi hemetan daafuridi, he haattaa ollaa matan uttiis. He wode sa7ai usuppun saate heera.

⁷ Samaariyaa katamaa maccaasa issinniyaa haattaa duuqqanau yaasu; Yesuusi he maccaasiyo, "Tana haattaa ushsharkkii!" yaagiis. ⁸ Yesuusi erissiyo ashkkarati quma shammanau katamaa biidosona.

⁹ He maccaasiyaa zaarada, "Neeni Aihuda asa gidaid-da, Samaariyaa maccaasa gidiya tana, waata haattaa ushsha gai?" yaagaasu; aissi giikko, Aihudati Samaaretuura gigettakkona.

¹⁰ Yesuusi zaaridi o, "Neeni Xoossai immiyoobaanne qassi nena haattaa ushsha giyaagee oonakko eriyaabaa gidiyaakko, a woossana shin; i neeyyo de7o haattaa immana" yaagiis.

¹¹ Maccaasiyaa zaarada, "Godau, neeyyo duuqqiy-oobi baawa; ollaikka ziqqa. Yaatin, de7o haattaa auppe ekkuutee? ¹² Nuuyyo ha haattaa ollaa immida nu aawaa Yaaqoobappe neeni gitatai? I, a naatinne a mehee hagaappe uyidosona" yaagaasu.

¹³ Yaagin Yesuusi, "Ha haattaappe uyida ooninne naa77anttuwaa saamettana. ¹⁴ SHin taani immana haattaa uyiya ooninne mulekka saamettenna. Taani immana haattai he aawu giddon merinaa de7uwau pulttiya pultto gidana" yaagiis.

¹⁵ Maccaasiyaa zaarada, "Godau, taani saamettenna malanne haattaa tikkanaukka ha sohuwaa yeenna mala, taayyo he haattaa imma!" yaagaasu.

¹⁶ Yaagin Yesuusi o, "Baada ne azinaa xeesada haa ya" yaagiis.

¹⁷ Maccaasiyaa zaarada, "Tau azini baawa" yaagaasu.

Yaagin Yesuusi o, "Tau azini baawa giyoogaa bal-abaakka. ¹⁸ Neeni ichchashu azinaa geladasa; ha77i nenaara de7iya bitanee ne azina gidenna. Neeni ha77i tau odidoogee tuma" yaagiis.

¹⁹ Maccaasiyaa zaarada, "Godau, neeni hananabaa yootiyaagaa gidennan aggakka; ²⁰ nu aawati ha deriyan goinnidosona; shin Aihudati intte asi Xoossau goinnanau bessiya sohoi Yerusalaameena yaageeta" yaagaasu.

²¹ Yaagin Yesuusi, "Ha maccaasee tana ammana; ha deriyan woi Yerusalaamen Aawaayyo intte goinnenna wodee yaana. ²² Intte Samaariyaa asai intte erennabau goinneeta; atotetta Aihudatuppe yiyo gishshau, nuuni Aihudati nu eriyogau goinnoos. ²³ SHin Aawau tumaaappe goinniyaageeti ayyaanaaninne tumatettan goinniyo wodee matattiis; ha77ikka gakkiiichchiis. Aissi giikko, asi baayyo goinnana mala, Aawai koyiyoogeti hageetu malaa. ²⁴ Xoossai ayyaana; qassi au goinniyaageeti ayyaanaaninne tumatettan goinnanau bessees" yaagiis.

²⁵ Maccaasiyaa zaarada, "Kiristtoosa giyo masee yaanaagaa taani erais. I yiyo wode nuuyyo ubbabaa yootana" yaagaasu.

²⁶ Yaagin Yesuusi, "Ha nenaara haasayiya taani a" yaagiis.

²⁷ Hinno eti haasayishin, Yesuusi erissiyo ashkkarati biidosaaappe simmidosona. Yesuusi maccaaseera haasayishin, eti be7idi daro garamettidosona; shin maccaasiyo, "Ai koyai?" giidai woi Yesuusa, "Iira aissi haasayai?" giidai ooninne baawa.

²⁸ Hegaappe guyyiyan, maccaasiyaa ba haatta otuwaa agga bayada, guyye katamaa baasu; baada asau, ²⁹ "Taani oottidobaa ubbaa taayyo yootida bitaniyaa be7anau hinddite; hegee Kiristtoosa gidand-deeshsha?" yaagaasu. ³⁰ Asai katamaaappe kiyidi, Yesu-usakko biis.

³¹ Hegee hanishin, erissiyo ashkkarati Yesuusa, "Gu-uttataba markkii!" yaagidi woossidosona.

³² SHin i, "Taayyo intte erenna qumai taani maanaagee de7ees" yaagiis.

³³ Hegaa gishshau, erissiyo ashkkarati bantta gidдон, “Ayyo miyoobaa ehiida asi de7anddeeshsha?” yaagidosona.

³⁴ Yaagin Yesuusi etau, “Ta qumai tana kiittidaagee koyiyoobaa oottanaagaanne a oosuwa polanaagaa.

³⁵ Intte, ‘Oiddu aginappe guyyiyan, kattai cakettana’ geekketiyye? Taani intteyyo odais; goshshaa loitti xeellite; kattai cahaa bessis. ³⁶ Zeriyaageenne cakkiyaagee issippe ufaittana mala, cakkiyaagee damoozaa ekkeesinne kattaa merinaa de7uwau shi-shshees. ³⁷ Aissi giikko, ‘Issoi zerees; qassi issoi cak-kees’ giyo haasayai tuma. ³⁸ Intte daafuribeennaagaa cakkana mala, taani inttena kiittaas; harati ootti daafuridosona; intte haratu daafuran gelideta” yaagiis.

³⁹ Maccaasiyaa, “I taani oottido ubbabaa yootiis” gaada markkattido gishshau, he kataman de7iya Samaariyaa asaappe daroi Yesuusa ammaniis.

⁴⁰ Samaariyaa asai Yesuusakko yiido wode, bantta matan takkana mala, Yesuusa woossidosona; woossin i yaani naa77u gallassaa uttiis.

⁴¹ I yootiyo qaalaa gishshau, kaseegaappe daro asai ammaniis; ⁴² qassi eti maccaasiyo, “Nuuni nu huuphen i giyoogaa siyidi ammanidoogaappe attin, neeni markkattido gishshassa gidenna; qassi i tumu ha sa7aa ashshiyaagaa gidiyooagaakka nuuni eroos” yaagidosona.

Yesuusi Issi Halaqaa Na7aa Pattiis

⁴³ Naa77u gallassappe guyyiyan, Yesuusi yaappe kiyidi, Galiila biitti biis. ⁴⁴ Aissi giikko, Yesuusi ba huuphen, “Hananabaa yootiyaagee ba biittan bonchchettenna” yaagiis. ⁴⁵ Yesuusi Galiila gakkido wode, Galiila asai a mokkiis; aissi giikko, Paasikaa bonchchiyo gallassi eti Yerusalaamen de7iyo gishshau, i oottido ubbabaa be7idosona.

⁴⁶ Yesuusi haattaa woine eessa kessido, Galiilan de7iya Qaana katamaa biis. Qifirinaahooman a na7ai sahettiyo kawo keettan oottiya issi halaqai de7ees.

⁴⁷ Yesuusi Yihudaappe Galiila yiidoogaa he halaqai siyidi, akko yiis. Yiidi haiquwau matida ba na7aa biidi pat-tana mala, Yesuusa woossiis.

⁴⁸ Yesuusi halaqaa, “Xoossai oottiyo malaataanne garamissiyaabaa be7ennan de7iiddi, intte mulekka ammanekketa” yaagiis.

⁴⁹ Halaqai zaaridi, “Godau, ta na7ai haiqqennan de7ishin, tanaara hinddarkkii” yaagiis.

⁵⁰ Yaagin Yesuusi, “Ba; ne na7ai paxana!” yaagiis.

He halaqai Yesuusi giidoogaa ammanidi, aggidi biis.

⁵¹ I ba soo biishin, a ashkkarati aara ogiyan gaittidi a, “Ne na7ai paxa de7ees” giidosona.

⁵² I ba ashkkarata ba na7au ai saatiyan kehi-daakkonne oichchin eti, “Zine laappun saatiyan mishoi a aggiis” yaagidosona. ⁵³ Yaagin na7aa aawai Yesuusi baayyo, “Ne na7ai paxana” giidoogee likke he saatiyaana gididoogaa hassayiis. Hegaa gishshau, inne a so asai ubbai ammaniis.

⁵⁴ Hagee Yesuusi Yihudaappe Galiila yiidi oottido naa77antto wolqqaama malaataa.

Yesuusi Issi Gundda Bitaniyaa Pattiis

⁵ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Aihudati bonchchiyo baalaayyo Yerusalaame biis. ² Yerusalaamen dorssaa penggiyaa matan Ibraisxxe qaalan Beetasaida giyo dagatti uttida haattai de7ees; he dagatti uttida haattaa yuuyi aadhhdida ichchashu baranddai de7ees.

³ Hegan haattai qaaxxiyoogaa naagiya daro hargganchcha asati, qooqeti, wobbetinne silati zin77i uttidodosona. ⁴ Aissi giikko, issi issitoo Godaa ki-itanchchai dagattida haattaakko biidi, haattaa qaat-tees; haattai qaaxxidoogaappe guyyiyan, koiro gelida urai bana oiqqida ai harggiyaappekka paxees. ⁵ He sohuwan hasttamanne hosppun laitta sahettida issi bitanee de7ees. ⁶ He bitanee hegan zin77idaagaa Yesuusi be7idi, qassi daro wodiya sahettidoogaa eridi bitaniyaa, “Paxanau koyai?” yaagiis.

⁷ Sahettiya bitanee zaaridi, “Godau, haattai qaaxxiyo wode, tana dagattida haattan yeggiya asi baawa; shin taani gelana haniyo wode, hara urai taappe kasetidi geliichchees” yaagiis.

⁸ Yaagin Yesuusi a, “Dendda eqqa; ne arssaa tookkada ba” yaagiis. ⁹ Bitanee sohuwaarakka paxi aggiis; ba arssaa tookkidi biis.

Hegge hanidoogee Sambbata gallassaana. ¹⁰ Hegaa gishshau, Aihudati paxida bitaniyaa, “Hachchi sa7ai Sambbata; neeni ne arssaa tookkiyoogee higge gidenna” yaagidosona.

¹¹ SHin bitanee, “Tana pattidaagee, ‘Ne arssaa tookkada ba’ yaagiis” yaagidi etau zaariis.

¹² Eti a, “Nena, ‘Ne arssaa tookkada ba’ giidaagee i oonee?” yaagidi oichchidosona.

¹³ SHin Yesuusi he sohuwan daro asai de7iyaagaa giddo gelidi geemettido gishshau, bitanee bana patti-da asi oonakkonne erenna. ¹⁴ Yesuusi guyyeppe he bitaniyaa Beeta Maqidasiyan demmidi, “Be7a, neeni paxadasa; hagaappe iitabai nena gakkenna mala, naa77antto nagara oottoppa” yaagiis. ¹⁵ Hegaappe guyyiyan, bitanee biidi, bana pattidaagee Yesuusa gididoogaa Aihudatuuyyo odiis.

¹⁶ Yesuusi hagee Sambbatan oottido gishshau, Aihudati Yesuusa waisuwa doommidosona. ¹⁷ Yesuusi zaaridi etayyo, “Ta Aawai ubba wode oottees; taanikka oottanau bessees” yaagiis.

¹⁸ Hegaa gishshau, Yesuusi Sambbata gallassaa bonchchenna gishsha xalaalaassa gidennan, bana Xoossaara giigissidi, “Xoossai ta Aawaa” giido gishshau, Aihudati a woranau kaseegaappe minttidi koyoosona.

Xoossaa Na7aa Maataa

¹⁹ Yesuusi zaaridi etau, “Taani intteyyo tumaa odais; Na7ai barkka ainne oottenna. I ba Aawai oottishin be7iyoogaa xalaalaa oottees; Aawai oottiyoogaa Na7aikka oottees. ²⁰ Aissi giikko, Aawai ba Na7aa si-iqees; qassi i oottiyo ooso ubbabaa ba Na7aa bessees. Intte garamettana mala, i hagaappe aadhdiya

oosuwaakka ba Na7aa bessana. ²¹ Aissi giikko, Aawai haiqqidaageeta haiquwaappe denttidi, paxa wottiyooogaadan, Na7aikka qassi ba siiqiyooogeeta paxa wottees. ²² Asai ubbai Aawaa bonchchiyoogaadan, Na7aakka bonchchana mala, Aawai pirdda ubbaa Na7au immidoogaappe attin, i oonanne pirddenna; Na7aa bonchchenna uri, Na7aa kiittida Aawaakka bonchchenna.

²⁴ "Taani intteyyo tuma odais; ta qaalaa siyiyaa-gaunne tana kiittidaagan ammaniyaagau merinaa de7oi de7ees. Haiquwaappe de7uwau i pinidoogaappe attin, pirddetenna. ²⁵ Taani intteyyo tuma odais; haiqqida asai Xoossaa Na7aa cenggurssaa siyiyo wodee yaana; ha77ikka yees. He cenggurssaa siyiyaageeti paxa de7ana. ²⁶ Aissi giikko, Aawai banan de7oi de7iyooogaadan, ba Na7aanikka de7oi de7ana mala oottiis. ²⁷ Aawai Na7aayyo pirddiyo maataa immiis; aissi giikko, Na7ai Asa Na7aa.

²⁸ "Hagan garamettoppate; aissi giikko, duufuwan de7iyaageeti a cenggurssaa siyiyo wodee yees. ²⁹ Siyidi eti duufuwaappe gaxi kiyana; lo77obaa oottidaageeti de7anau denddana; qassi iitabaa oottidaageeti pirdettanau denddana.

Yesuusassi Markkattida Asata

³⁰ "Taani tarkka ainne oottanau danddayikke; Xoossai tau odidoogaadan pirddais. Ta pirddai tuma; aissi giikko, taani tana kiittidaagee dosiyooobaa oottiyooogaappe attin, taani dosiyooogaa oottikke.

³¹ "Taani tabaa markkattikko, ta markkatetta tuma gidenna. ³² Tabaa markkattiya harai de7ees; qassi i tabaa markkattiyooogee tuma gidiyoogaa taani erais.

³³ "Intte Yohaannisakko asa kiittin, i tumau markkattis. ³⁴ Taani hegaa inttena attona gaada giyoogaappe attin, asa markkatetti tana koshsheina gidenna.

³⁵ Yohaannisi muqaaddadan, eexxiisinne poo7issiis; qassi intte amarida wodiya a poo7uwan ufaittanau koyideta.

³⁶ "SHin tau Yohaannisaagaappe aadhdiya markkatetta de7ees; aissi giikko, taani wurssanau Aawai taayyo immido osoi, ha taani oottiyooogee, Aawai tana kiittidoogaa tabaa markkattees.

³⁷ "Qassi tana kiittida Aawaikka ba huuphen tabaa markkattees. Intte a cenggurssaa mulekka siyibeekketta; a meraakka be7ibeekketta. ³⁸ I kiittidoogaa intte amanenna gishshau, a qalal intte wozanan baawa.

³⁹ "Xoossaa maxaafatuppe merinaa de7uwaa demmiyoobaa intteyyo milatin, eta xanna7eeta; etikka tabaa markkattoosona. ⁴⁰ SHin de7uwaa demmanau taakko yiyoogaa intte koyekketa.

⁴¹ "Asi tana bonchchanaagaa koyikke. ⁴² SHin taani intte wozanan Xoossaa siiqoi bainnaagaa erais.

⁴³ Taani ta Aawaa sunttan yaas; shin tana mokiibeekketta. Hara asi ba sunttan yiyo wode, a mokiikeeta. ⁴⁴ Intte issai issuwaa bonchcheeta; shin issi Xoossaa yiya bonchchuwaawaa koyekketa. Yaatin, waanidi ammananau danddayeeti?

⁴⁵ "Taani Aawan inttena mootiyoobaa intteyyo milatoppo; inttena intte demmana giidi ufaissan naagiyo Muusee mootana. ⁴⁶ Intte Muusa ammanidabaa gidiyaakko, tanakka ammanana; aissi giikko, tabaa xaafidai a. ⁴⁷ SHin intte i xaafidoogaa ammanennan ixkikko, taani giyoogaa waanidi ammanuuteeti?" yaagiis.

Yesuusi Ichchashu SHa7u Asaa Miziis

(Maatiyoosa 14:13-21; Marqqoosa 6:30-44; Luqaasa 9:10-17)

6 Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Galiila abbaappe woi Xibiriyaadoosa abbaappe hefintti pinniis. ² I hargganchchatu bolli oottido wolqqaama malaataa be7ido gishshau, daro asai a kaalliis. ³ Yesuusi deriyaa kiyyidi, yaani ba erissiyo ashkkaratuura issippe uttiis. ⁴ Aihudati bonchchiyo Paasikaa gallasai gakkiiis.

⁵ Yesuusi sinttaukko xeellidi, daro asai baakko yiyagaa be7iis; be7idi Piliphphoosa, "Ha asaa ubbaa mizanau gidiya qumaa auppe shammanee?" yaagiis.

⁶ I hegaa Piliphphoosa paaccanau giis; aissi giikko, i ba huuphen ai oottanaakkonne erees.

⁷ Piliphphoosi zaaridi Yesuusa, "Huuphiyan huuphiyan, harai atto issi issi barssa gattanau, naa77u xeetu biran shammido oittaikka gidenna" yaagiis.

⁸ Qassi Yesuusi erissiyo ashkkaratuppe issai, Smoon PHeexiroosa ishai Inddiraasi, ⁹ "Bangga oitta ichchashainne naa77u molee de7iyo issi na7ai hagan de7ees; shin ha asa ubbau hegee ai maaddanee?" yaagiis.

¹⁰ Yesuusi erissiyo ashkkarata, "Asaa utissite" yaagiis. He sohuwan daro maatai de7ees. Asai ubbai uttiis; atumaasaa goodai ichchashu sha7aa gidana. ¹¹ Yesuusi oittaa ekkiis; Xoossaa galatidi, hegan uttida asaayyo gishiis. Moliyaakka hegaadan oottiis; oottin asai ba koyidoogaa keenaa miis. ¹² Eti ubbai kallidoogaappe guyyiyan, Yesuusi ba erissiyo ashkkarata, "Issibaikka moorettena mala, attida xarzzaa shiishshide" yaagiis. ¹³ Hegaa gishshau, eti ubbaakka shiishshidosona; asai miishin attida bangga oittaa xarzzaa shiishshidi, tammanne naa77u samppaa kunttidosona.

¹⁴ Asai Yesuusi oottido wolqqaama malaataa be7ido wode, "Hagee tumaappe ha sa7aa yaana giido hananabaa yootiyaagaa" yaagidosona. ¹⁵ Eti yiidi bana oiqqidi, wolqqan kawo oottanau haniyoogaa Yesuusi eridi, barkka deriyaa bolli naa77anttuwaa kiyiis.

Yesuusi Abbaa Bollan Hemettidi Biis

(Maatiyoosa 14:22-33; Marqqoosa 6:45-52)

¹⁶ Sa7ai omarido wode, Yesuusi erissiyo ashkkarati abbaakko biidosona; ¹⁷ wolwoluwan gelidi, abbaa pin-nidi, Qifirinaahooma biidosona. Sa7aikka qammi-ichchiis; shin Yesuusi biron etakko yibeenna.

¹⁸ Wolqqaama carkkoi carkkido gishshau, abbai qaaxxees; ¹⁹ ichchashu woikko usuppun kilo meetire gidiyaagaa keenaa eti abbaa shaarooogaappe guyyiyan, Yesuusi abbaa bollaara hemettiiddi yiyaagaa be7idi yayyidosona. ²⁰ SHin i, "Yayyoppite; tanattennee!" yaagiis. ²¹ Eti wolwoluwan a gelissanau koyi-

dosona; sohuwaarakka wolwoloji eti biyoosaa abbaa gaxaa gakki aggiis.

Yesuusi De7o Oittaa

²² Wonttetta gallassi, abbaappe hefinttaara attida daro asai issi wolwolo xalaalai de7iyaagaa be7iis; Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuura wolwoluwan gelidi, etaara beennan, eti banttarkka biidoogaa akeekidosona. ²³ SHin Xibiriyadoosappe hara wolwoloti Yesuusi Xoossaa galatin, asai oittaa miidosaa heeraa yiidosona. ²⁴ Asai Yesuusi woi erissiyo ashkkarati hegan bannaagaa be7idi, Yesuusa koyanau wolwoluwan gelidi, Qifirinaahooma biidosona.

²⁵ Asai Yesuusa abbaappe hefinttan demmido wode, "Tamaariissiyaagoo, haggaa aude yaadii?" yaagiis.

²⁶ Yaagin Yesuusi zaaridi, "Taani intteyyo tumaa odais; intte tana koyiyoogee oittaa miido gishshasanne kallido gishshassa gidiyoo gaappe attin, wolqqaama malaata be7ido gishshassa gidenna.

²⁷ Merinaa de7o qumau, taani Asa Na7ai intteyyo immanaagau, oottiteppe attin, samiya qumau oottopite; aissi giikko, Aawai Xoossai a bolli gido giyo parama parami wottiis" yaagiis.

²⁸ Hegaappe guyyiyan eti, "Nuuni Xoossaa oosuwa oottanau ai oottanee?" yaagidi Yesuusa oichchidosona.

²⁹ Oichchin Yesuusi zaaridi, "Intte oottana mala, Xoossai koyiyo oosoi haggaa; i kiittidoogaa ammanite" yaagiis.

³⁰ Eti zaaridi, "Nuuni be7idi, nena ammanana mala, ai wolqqaama malaata oottuutee? Ai oottuutee? ³¹ Xoossaa maxaafai, 'Eti maanau saluwaappe oittaa immiis' giyoogaadan, nu aawati bazzon mannaa miidosona" yaagidosona.

³² Yaagin Yesuusi, "Taani intteyyo tumaa odais; intteyyo saluwaappe tumu oittaa immiyaagee ta Aawaa gidiyoo gaappe attin, intteyyo saluwaappe oittaa immidaagee Muusa gidenna. ³³ Aissi giikko, Xoossaa oittai saluwaappe wodhdhiyaagee sa7au de7uwaa immees" yaagiis.

³⁴ Eti zaaridi, "Godau, nuuyyo he oittaa ubba wode imma" yaagidosona.

³⁵ Yaagin Yesuusi, "Taani de7o oitta; taakko yiya urai mulekka namisettenna. Qassi tana ammaniya urai mulekka saamettenna. ³⁶ SHin taani intteyyo odaas; intte tana be7ideta; shin ammanekketa. ³⁷ Ta Aawai tau immiyo ubbai taakko yaana; qassi taakko yiya oonanne mulekka taani wora yeddikke. ³⁸ Aissi giikko, taani tana kiittidaagee koyiyoogaa oottanau saluwaappe yaasippe attin, ta koyiyoogaa oottanau yabeikke. ³⁹ Tana kiittidaagee koyiyoogee haggaa; taani i tau immido ubbatakka wurssettaa gallassi denttanaappe attin, issuwaakka bashshana mala koyenna. ⁴⁰ Aissi giikko, ta Aawai koyiyoogee haggaa; tana Na7aa be7idi, ammaniya ubbati merinaa de7uwaa ekkana; taanikka he ubbata wurssettaa gallassi denttana" yaagiis.

⁴¹ Yesuusi, "Taani saluwaappe wodhdhida oittaa" gido gishshau, Aihudati a bolli zuuzummidosona. ⁴² Eti, "Hagee nuuni a aawaanne a aayyiyo eriyo Yooseefa na7aa Yesuusa gidennee? Yaatin, i woigidi, 'Taani saluwaappe wodhdhaas' gaanau danddayii?" yaagidosona.

⁴³ Yesuusi zaaridi, "Issoi issuwaara zuuzummiyoogaa aggitte. ⁴⁴ Tana kiittida ta Aawai taakko ehiido asappe attin, taakko yaanau danddayiya asi baawa; taanikka wurssettaa gallassi a denttana. ⁴⁵ Hananabaa yootiyaageeti, 'Xoossai asa ubbaa tamaariissana' yaagidi xaafidosona; Aawai giyoogaa siyiyaageenne Aawaappe tamaariyaagee ooninne taakko yees.

⁴⁶ Xoossaa matappe yiidaagaappe attin, Xoossaa be7ida asi baawa; a xalaalai Xoossaa be7iis.

⁴⁷ "Taani intteyyo tumaa odais; tana ammaniya urau merinaa de7oi de7ees. ⁴⁸ Taani de7o oitta. ⁴⁹ Intte aawati bazzon mannaa miidosona; shin haiqqidosona.

⁵⁰ Asi appe miidi haiqqenna oittai saluwaappe yiyaagee haggaa. ⁵¹ Saluwaappe wodhdhida de7o oittai tana; ooninne ha oittaappe miikko, merinau de7ana; qassi ha sa7ai de7ana mala, taani immana oittai ta ashuwaa" yaagiis.

⁵² Aihudati, "Ha bitanee ba ashuwaa nuuni maana mala, nuuyyo waatidi immanau danddayii?" yaagidi bantta gidдон palamettidosona.

⁵³ Heggaa gishshau, Yesuusi eta, "Taani intteyyo tumaa odais; ta ashuwaa, Asa Na7aa ashuwaa, intte maana xayikko, qassi ta suuttaakka intte uyana xayikko, inttenan de7oi baawa. ⁵⁴ Ta ashuwaa miya uraunne, ta suutta uyiya uraunne merinaa de7oi de7ees. Taani wurssettaa gallassi a denttana. ⁵⁵ Aissi giikko, ta ashoi tumu quma; ta suuttaikka tumu ushsha. ⁵⁶ Ta ashuwaa miya urainne ta suutta uyiya urai tanaara de7ees; taanikka aara de7ais. ⁵⁷ De7o Aawai tana kiittin, taani a gaasuwan de7iyoo gaadan, tana miya uraikka ta gaasuwan de7ana. ⁵⁸ Saluwaappe wodhdhida oittai haggaa; intte aawati miidi haiqqido mannaa mala gidenna; ha oittaa miya urai merinau de7ana" yaagiis.

⁵⁹ Yesuusi Qifirinaahooma kataman Aihuda woosa keettan tamaariissiiddi, haggaa yaagiis.

Merinaa De7o Qaalaa

⁶⁰ Yesuusi erissiyo ashkkaratuppe dariya baggai heggaa siyido wode, "Hagee gelenna timirtte; hagee ooyyo gelii?" yaagidosona.

⁶¹ SHin Yesuusi ba erissiyo ashkkarati hegau zuuzummidoogaa eridi, "Hagee inttena xubbii? ⁶² Yaatin taani, Asa Na7ai, kase de7iyooosaa pude kiyishin be7iyaakko waanuuteetii? ⁶³ Geeshsha Ayyaanai de7uwaa immees; ashoi ainne go77enna. Taani intteyyo yootido qaalai ayyaananne de7o. ⁶⁴ SHin intte gidдон ammanennaageeti de7oosona" yaagiis; aissi giikko, ammanennaageeti augeetakko Yesuusi kaseesappe doommidi erees. Qassi bana aatti immanaageetakka erees. ⁶⁵ Qassikka Yesuusi, "Aawai ba geennan ooninne

taakko yaanau danddayenna taani giidoogee heгаа gishshassa" yaagiis.

⁶⁶ Hegaa gaasuwan, Yesuusa kaalliyaageetuppe daroti a aggi bayidi, guyye simmidosona; naa77antto a kaallibookkona. ⁶⁷ Yesuusi qassi ba tammanne naa77u erissiyo ashkharata, "Inttekka aggi bayidi baanau koyeetii?" yaagiis.

⁶⁸ Simoon PHeexiroosi zaaridi, "Godau, nuuni ookko baanee? Neeyyo merinaa de7uwaa qaalai de7ees.

⁶⁹ Neeni Xoossaa geeshshaa gidiyoogaa nuuni ammanoosinne eroos" yaagiis.

⁷⁰ Yaagin Yesuusi eta, "Taani inttena tammanne naa77ata doorabeikkinaa? Qassi intteppe issoi xalahe" yaagiis. ⁷¹ Yesuusi heгаа Simoona na7aa Yihudaa Asqgoroota gees; aissi giikko, Yihudai tammanne naa77u erissiyo ashkharatuppe issuwaa; i Yesuusa aati immanaagaa.

Yesuusi Daase Baalaassi Yerusalaame Biis

7 Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Galiilan yaa haa yuyiis; Aihudati a woranau koyiyo gishshau, Yihudan yuuyana koyibeenna. ² Aihudati bonchchiyo Daase Baalai gakki uttiis. ³ Hegaa gishshau, Yesuusa ishanntti a, "Ne erissiyo ashkharati neeni oottiyoogaa be7ana mala, hagaappe denddada Yihudaa biitti ba. ⁴ Aissi giikko, baayyo erettanau koyiyo asi ooninne ba ooso genttenna. Neeni hageeta oottiyaabaa gidikko, nebaa sa7aa erissa!" yaagidosona. ⁵ Aissi giikko, harai atto a ishanntikka a ammanibookkona.

⁶ Yesuusi eta, "Tau injjetiyo wodee gakkibeenna; shin intteyyo ai wodeekka injjetees. ⁷ Sa7ai inttena ixnanau danddayenna; shin taani sa7aa oosoi iita gidiyoogaa markkattiyo gishshau, tana ixtees. ⁸ Baalaa bonchchiyoosaa intte biite; tau injjetiyo wodee gakkibeenna gishshau, taani baalaa bonchchiyoosaa baanaagee biroona" yaagiis. ⁹ I heгаа giidi, Galiilan attiiis.

Yesuusi Daase Baalaa Sohuwan Beettiis

¹⁰ SHin a ishanntti baala gallassaa bonchchiyoosaa biidoogaappe guyyiyan, ikka asi be7ennan geeman he sohuwaa biis. ¹¹ Aihudati baala gallassaa bonchchiyoosan a koyoosonanne, "I awan de7ii?" yaagiiddi, a lal77oosona.

¹² Asaa gidдон daro zuuzunttai denddiis. Amarida asai, "I lo77o asa" yaagees; harati qassi, "Akkai; i asa balettees" yaagoosona. ¹³ SHin Aihudatuuyo yayyido gishshau, ooninne abaa qoncciyaa haasayenna.

¹⁴ Baala gallassaa bonchchiyoogee baggettin, Yesuusi Beeta Maqidasiyaa biidi, tamarissuwaa doommiis. ¹⁵ Aihudati garamettidi, "Ha bitanee ainne tamaarennan heгаа keeni waani eridee?" yaagidosona.

¹⁶ Hegaa gishshau, Yesuusi zaaridi, "Taani tamarissiyooogee tana kiittida Xoossaa matappe yiyoogaappe attin, tabaa gidenna. ¹⁷ Xoossaa sheniya oottanau dosiya ooninne ha taani tamarissiyooogee Xoossaa matappe yiyaakko woi qassi taani ta huupheppe haasayiyaakko erana. ¹⁸ Babaa haasayiyo urai ba hu-

uphessi bonchcho koyees; shin bana kiittidaagaa bonchchuwaa koyiyo urai tumanchcha; aani worddoi baawa. ¹⁹ Muusee intteyyo higgiiyaa immibeennee? SHin intteppe issoinne higgiiyaa naagenna. Tana aissi woranau koyeetii?" yaagiis.

²⁰ Asai zaaridi, "Nenan xalahee de7ees; nena woranau oonee koyidai?" yaagiis.

²¹ Yaagin Yesuusi, "Taani issi wolqqaamabaa oottin, intte ubbai garamettideta. ²² Qaxxarai intte aawatuura yiidoogaappe attin, Muuseera yibeenna; shin intte naata intte qaxxarana mala, Muusee inttena azazido gishshau, intte Sambbatan naata qaxxareeta.

²³ Muusee higgee azazido gishshau, intte Sambbatan qaxxariyaabaa gidikko, yaatin taani issi asayyo kumeta bolla pattido gishshau, tana aissi hanqqetteetii?

²⁴ Tumu pirddaa pirdditeppe attin, asa som77o xeellidi pirddoppite" yaagiis.

Kiristtoosaban Asai Palamettiis

²⁵ Hegaa gishshau, Yerusalaame asaappe issooti issooti, "Eti woranau koyiyo bitanee heгаа gidennee? ²⁶ Be7ite, qoncciyaa i haasayees; eti a ainne gookkona. Hagee Kiristtoosa gidiyoogaa halaqati tumu eriyoon-aashsha? ²⁷ SHin nuuni i auppe yiidaakko eroos; Kiristtoosi yiyo wode, i auppe yiyaakkonne ooninne erenna" yaagidosona.

²⁸ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Beeta Maqidasiyan tamarissiiiddi, ba qaalaa xoqqu oottidi, "Intte tana ereeta; qassi taani awappe yiidaakkokka ereeta. Taani ta shenen yabeikke; shin tana kiittidaagee tumanchcha; intte a erekketa. ²⁹ SHin taani a erais; aissi giikko, i tana kiittin, taani a matappe yaas" yaagiis.

³⁰ Hegaa gishshau, eti a oiqqanau koyidosona; shin a wodee birooni gakkibeenna gishshau, ooninne a bolli kushe wottibeenna. ³¹ SHin daro asai Yesuusa ammanidi, "Kiristtoosi yiyo wode, ha bitanee oottido malaataappe xoqqiyaagaa oottaneeyye?" yaagidosona.

Yesuusa Oiqqanau Wotaaddarati Kiitettidosona

³² Parisaaweti daro asai Yesuusabaa zuuzummiyoogaa siyidosona; qeese halaqatinne Parisaaweti a oititi qashissanau amarida wotaaddarata kiitettidosona.

³³ Yesuusi, "Taani inttenaara guuttaa takkana; heгааappe guyyiyan, tana kiittidaagaakko baana.

³⁴ Intte tana koyana; shin demmekketa; aissi giikko, taani de7iyooosaa intte baanau danddayekketa" yaagiis.

³⁵ Aihudati issoi issuwara, "Hagee nuuni demmenasaa awa baana hanii? Aihudati de7iyo Giriike katamaa biidi, Giriiketa tamarissanau haniiyye? ³⁶ I, 'Intte tana koyana; shin demmekketa' qassi, 'Taani de7iyooosaa intte baanau danddayekketa' yaagees; heгаа giyoogee woigiyoogee?" yaagidosona.

De7o Haattaa

³⁷ He baala gallassaa bonchchiyo gallassaappe waan-natiya wurssetta gallassan Yesuusi denddi eqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, "Saamettida urai ooninne taakko yiidi uyo. ³⁸ Tanan ammaniyaagau, Xoossaa maxaafai giyoogaadan, a uluwaappekka de7o haattaa shaafai goggana" yaagiis. ³⁹ I heгаа a ammanidaageeti ekkana Geeshsha Ayyaanaabaa haasayiis. Yesuusi biron bonchchettiichibeenna gishshau, he wode Geeshsha Ayyaanai imettiichibeenna.

Asaa Giddon PHalqqetta Merettiis

⁴⁰ He asaappe dariya baggai i giyoogaa siyidi, "Tumu hagee hananabaa yootiyaagaa!" yaagiis.

⁴¹ Harati, "Hagee Kiristtoosa" yaagidosona.

SHin harati qassi, "Kiristtoosi Galiilappe waani kiyii?" ⁴² Xoossaa maxaafai, 'Kiristtoosi Daawita zariyaappe Daawiti de7ido Beetaliheme katamaappe yaana' geenneeyye?" yaagidosona. ⁴³ Yesuusa gaasuwan asai ba giddon shaahettiis. ⁴⁴ He asaappe issooti issooti a oiqqanau koyidosona; shin kushiyaaninne a bochchi-bookkona.

⁴⁵ Beeta Maqidasiyaa wotaaddarati qeese ha-laqaatukonne Parisaawetukko simmidosona; simmin eti Beeta Maqidasiyaa wotaaddarata, "Aissi a ehibeekketii?" yaagidi oichchidosona.

⁴⁶ Oichchin Beeta Maqidasiyaa wotaaddarati etau, "Ha bitanee haasayidoogaadan, mulekka ooninne haasayibeenna!" yaagidi zaaridosona.

⁴⁷ Parisaaweti zaaridi, "I inttenakka balettidee?" ⁴⁸ Ha-laqaatuppe woi Parisaawetuppe a ammanida asi de7ii? ⁴⁹ SHin higgiiyaa erenna ha asai qanggettidaagaa" yaagidosona.

⁵⁰ Etappe kase issoi qammi Yesuusakko biida Niqood-imoosi eta, ⁵¹ "Issi urai giyoobaa siyennan woi i ai oot-tidaakko erennan de7iiddi, kasetidi a bolli pirddiyoogee nu higgiiyan de7ii?" yaagiis.

⁵² Yaagin eti zaaridi a, "Neenikka qassi Galiila biittaa asee? Galiila biittaaappe hananabaa yootiyaabi beetten-naagaa Xoossaa maxaafata marammarada era" yaagidosona.

⁵³ Asai ubbai aggidi, ba soo ba soo biis.

SHAaramuxishin Oiqqido Maccaasiyo

8 SHin Yesuusi Dabira Zaita Deriyaakko biis. ² Qassi wonttetta gallassi guuran Beeta Maqidasiyaa sim-miis; daro asai akko yin, uttidi eta tamarissiiis. ³ Hig-giyaa tamarissiyaageetinne Parisaaweti shaaramux-ishin oiqqido issi mishiriyo akko ekki ehiidosona. Eti asa ubbaa sinttan o essidi Yesuusa, ⁴ "Tamarissiyaa-goo, ha mishiriyaa shaaramuxaidda ohettaasu. ⁵ Hig-giyaa bolli Muusee hanni mala maccaasa shuchchan caddana mala, nuna azaziis. Yaatin neeni woigai?" yaagidosona.

⁶ Eti heгаа giidoogee Yesuusa mootiyoobaa demmi-di a paaccanaassa; shin Yesuusi hokkidi, ba biradhd-

hiyan biittaa bolli xaafiis. ⁷ Eti a oichchidi aggennan ixxin, pude xoqqu giidi, "Intte giddon nagara oot-tibeenna asi kasetidi, o shuchchan caddo" yaagiis.

⁸ Qassikka hokkidi, biittaa bolli xaafiis.

⁹ Eti heгаа siyido wode, kasetidi cimati kiyin, issoi is-soi kiyiiddi wuridosona; wurin Yesuusa xalaalai hegan eqqida mishireera attiis. ¹⁰ I pude xoqqu giidi mishiriyo, "Mishiree, asati awan de7iyoona? Ooninne ne bolli pirddibeennee?" yaagiis.

¹¹ Yaagin mishiriya, "Godau, ooninne ta bolli pirdd-ibeenna" yaagaasu.

Yesuusi o, "Taanikka ne bolli pirddikke; ba; naa77anttada nagara oottoppa" yaagiis.

¹² Qassikka Yesuusi asau, "Taani sa7au poo7o; tana kaalliyaa ooninne de7o poo7uwaa ekkanaappe attin, xuman mulekka hemettenna" yaagidi haasayiis.

¹³ Yaagin Parisaaweti, "Neeni nebaa markkattaasa; ne markkatetta tuma gidenna" yaagidosona.

¹⁴ Yesuusi zaaridi, "Taani tabaa markkattikkokka, ta markkatetta tuma; aissi giikko, taani awappe yi-idaakkonne qassi awa biyaakko, intte erekketa. ¹⁵ Asi pirddiyo ogiiyan intte pirddeeta; taani issi uraa bollikka pirddikke. ¹⁶ SHin taani pirddiyaabaa gidikkokka, ta pirddai tuma; aissi giikko, tana kiittida ta Aawai tanaara de7eesippe attin, taani tarkka de7ikke.

¹⁷ Naa77u asa markkatetta tuma gidiiyoogee intte hig-giiyan xaafetti uttiis. ¹⁸ Taani tabaa ta huuphen markkattais; qassi tana kiittida ta Aawaikka tabaa markkattees" yaagiis.

¹⁹ Yaagin eti, "Ne aawai awan de7ii?" yaagidi Yesuusa oichchidosona.

Yesuusi zaaridi, "Intte tanakka woi ta Aawaikka erekketa; tana eridabaa gidiiyaakko, intte ta Aawaikka erana" yaagiis.

²⁰ Yesuusi Beeta Maqidasiyan tamarissiiiddi, muxu-waata miishshaa yeggiyo saaxiniyaa matan heгаа haasayiis. A ooninne oiqqibeenna; aissi giikko, a wodee biron gakkiiichibeenna.

Ammanennan Ixxidaageetussi Imettida Mino Akeekissuwaa

²¹ Qassikka Yesuusi eta, "Taani baana. Bin intte tana koyana; shin intte intte nagaran haiqqana. Taani biy-ooosaakka baanau intte danddayekketa" yaagiis.

²² Aihudati, "I, 'Taani biyoosaa intte baanau dand-dayekketa' yaagees; i bana barkka woraneeyye?" yaagidosona.

²³ Yesuusi zaaridi, "Intte garssa asa; taani bolla asa. Intte ha sa7aa asa; taani ha sa7aa asa gidikke. ²⁴ Intte intte nagaran haiqqanaagaa taani intteyyo yooti-doohee hegaassa; taani tana gidiiyoogaa intte am-manana xayikko, intte intte nagaran haiqqana" yaagi-is.

²⁵ Yaagin eti, "Neeni oonee?" yaagidi oichchidosona.

Yesuusi zaaridi, "Taani intteyyo kaseesappe yootido tana. ²⁶ Taani inttebaa haasayiyoobainne pirddiyoobai darobai de7ees. SHin tana kiittidaagee tumanchcha;

qassi taani appe siyidoogaa sa7aa asaayyo yootais" yaagiis.

²⁷ I ba Aawaabaa haasayiyoogaa eti akeekibookkona. ²⁸ Hegaa gishshau, Yesuusi eta, "Tana Asa Na7aa intte masqqaliyaa bolli kaqqiyo wode, taani tana gidiy-oogaanne qassi taani ta Aawai tana tamaarissidoogaadan haasayiyoogaappe attin, ta shenen ainne oottennaagaa intte erana. ²⁹ Qassi tana kiittidaagee tanaara de7ees; taani ubba wode a ufaissiyaagaa oot-tiyo gishshau, i ta xalaalaa aggibeenna" yaagiis. ³⁰ Yesuusi hegaa haasayishin siyida daro asai a ammaniis.

Nagaraa Ailletettaappe Kiyiyo Kessaa

³¹ Yesuusi bana ammanida Aihudata, "Intte taani tamaarissiyooagau azazettikko, tumu tana kaalliyaageeta. ³² Intte tumatettaakka erana; qassi tumatetta inttena ailletettaappe kessana" yaagiis.

³³ Eti zaaridi, "Nuuni Abrahaama zare; nuuni ooyookka ailletibookko. Yaatin neeni woigada, 'Ailletettaappe intte kiyana' gai?" yaagidosona.

³⁴ Yaagin Yesuusi, "Taani intteyyo tumaa odais; nagara oottiya ooninne nagara aille. ³⁵ Aillee ubba wode sooni de7enna; shin na7i merinau sooni de7ees.

³⁶ Na7ai inttena ailletettaappe kessikko, intte ailletettaappe intte tumu kiyana. ³⁷ Intte Abrahaama zare gidiyooagaa taani erais; shin ta qaalai intte wozanan baina gishshau, tana woranau koyeeta. ³⁸ Taani ta Aawai tana bessidoogaa haasayais; qassi intteikka intte aawaappe siyidoogaa ootteeta" yaagiis.

³⁹ Eti zaaridi, "Nu aawai Abrahaama" yaagidosona.

Yaagin Yesuusi eta, "Intte Abrahaama naata gididaakko, i oottido oosuwaa malaa oottana. ⁴⁰ SHin Xoossaappe siyido tumaa yootida tana intte woranau koyeeta; Abrahaami hegaadan oottibeenna. ⁴¹ Intte intte aawai oottidoogaa ootteeta" yaagiis.

Eti zaaridi, "Nuuni shaaramuxan yelettibookko; nuuyyo issi Aawai, Xoossaa xalaalai de7ees" yaagidosona.

⁴² Yaagin Yesuusi eta, "Intte Xoossaa naata tumu gididaakko, tana siiqana; aissi giikko, taani Xoossaa matappe yaada hagan de7ais. Tana i kiittidoogaappe attin, taani ta shenen yabeikke. ⁴³ Taani giyoogaa intte akeekennaagee aibissee? Taani giyoogaa intte siyanau danddayenna gishshassa. ⁴⁴ Intte intte aawaa xalahe halaqaa naata; qassi intte intte aawai amottiyoobaa oottanau koyeeta. I kaseppe doommidi, shemppo woridaagaa; tumatetti aani baina gishshau, tumatettaakko shiiqi erenna. I wordduwaa haasayiyo wode, baappe haasayees; aissi giikko, i worddanchchanne qassi wordduwaukka aawa. ⁴⁵ SHin taani tumaa haasayiyo gishshau, intte tana ammanekketa. ⁴⁶ Intteppe tana nagara oottishin be7aas gaanau danddayiyai oonee? Taani tumaa haasayiyaabaa gidikko, tana aissi ammanekketii? ⁴⁷ Xoossaa asa gidiya urai Xoossai giyoogaa ezggees; intte Xoossaa asa gidenna gishshau, Xoossai giyoogaa ezggekketa" yaagiis.

Yesuusi Abrahaamappe Kase De7iis

⁴⁸ Aihudati zaaridi, "Nuuni nena, 'Neeni Samaariyaa asa; nenan xalahee de7ees' giidi mooridoo?" yaagidosona.

⁴⁹ Yesuusi eta hegaadan yaagiis; "Ta bolli xalahee baawa. Taani ta Aawaa bonchchais; shin intte tana kaushsheeta. ⁵⁰ Taani ta huuphessi bonchcho koyikke; hegaa koyiyaageenne pirddiyaagee de7ees. ⁵¹ Taani intteyyo tumaa odais; ta qaalaa naagiya ooninne mulekka haiqqenna" yaagiis.

⁵² Aihudati zaaridi, "Ne bolli xalahee de7iyooagaa nuuni ha77i erida. Abrahaami haiqqiis; hananabaa yootiyaageetikka haiqqidosona; shin neeni, 'Ta qaalaa naagiya ooninne mulekka haiqqenna' yaagaasa.

⁵³ Neeni haiqqida nu aawaa Abrahaamappe darai? Hananabaa yootiyaageetikka qassi haiqqidosona. Neeni nena o mala gaada qoppai?" yaagidosona.

⁵⁴ Yaagin Yesuusi, "Taani tana bonchchikko, ta bonchchoi hada; intte nu Xoossaa giyo ta Aawai tana bonchchees. ⁵⁵ Intte a erana xayikkokka, taani a erais. Taani a erikke giikko, inttenadan worddanchcha gidais; shin taani a erais; qassi a qaalaa naagais. ⁵⁶ Intte aawai Abrahaami, ta gallassaa be7anau laamotiis; be7idikka ufaittiis" yaagiis.

⁵⁷ Aihudati zaaridi a, "Neeyyo harai atto ishatamu laitta kumibeennaagee Abrahaama be7adii?" yaagidosona.

⁵⁸ Yaagin Yesuusi eta, "Taani intteyyo tumaa odais; Abrahaami yelettanaappekka kase taani de7ais" yaagiis.

⁵⁹ Hegaa gishshau, eti Yesuusa caddanau shuchchaa ekkidosona; shin Yesuusi etappe geemettidi, Beeta Maqidasiyaappe kiyidi biis.

Yesuusi Qooqe Gididi Yelettida Bitaniyaa Pattiis

9 Yesuusi biiddi, yelettoosappe qooqe gididi de7iya issi bitaniyaa be7iis. ² Eriissiyoo ashkkaarati Yesuusa, "Tamaarissiyaagoo, ha bitanee qooqe gididi yelettanaadan, nagara oottidai oonee? I oottideeyye? Woi a yelidaageeti oottidonaa?" yaagidi oichchidosona.

³ Oichchin Yesuusi, "Xoossaa oosoi a bolla qonccana mala qooqidoogaappe attin, i woi a aayyiyaanne a aawai nagara oottibookkona. ⁴ Nuuni sa7ai qammenan de7ishin, tana kiittidaagaa oosuwaa oottanau bessees. Ooninne oottanau danddayenna qammai yees. ⁵ Taani sa7an de7aidda sa7au poo7o" yaagiis.

⁶ Yesuusi hegaa giidi, sa7an cuchchiis; ba cuchchan guutta urqqa shugissidi, he urqqan qooqe bitaniyaa aifiyaa tiyiis. ⁷ Tiyidi, "Baada Salihooma giyo dagattida haattan ne aifiyaa meecca" yaagiis. "Salihooma" giyoogee "Kiitettidaagaa" giyoogaa. Hegaa gishshau, bitanee biidi, ba aifiyaa meecettidi, xeelliiddi simmiis.

⁸ Bitaniyaa shoorotinne bitanee kase woossishin be7ida asainne, "Hagee uttidi woossiya bitaniyaa gidenneeyye?" yaagidosona.

⁹ Qassi amaridaageeti, "Hagee attennee" yaagidosona.

Harati qassi, "CHii, hagee a milatiyoogaappe attin, a gidenna" yaagidosona.

SHin bitanee, "Taani attennee" yaagiis.

¹⁰ Yaagin eti bitaniyaa, "Yaatin, ne aifee waani xeel-lidee?" yaagidi oichchidosona.

¹¹ I zaaridi, "Yesuusa giyo asi guutta urqqaa shugissidi, ta aifiyaa tiyiis. Tiyyidi, 'Saliihooma giyo dagattida haattan baada ne aifiyaa meecetta' yaagiis. Taani baada meecettada xeellaas" yaagiis.

¹² Eti a, "I awan de7ii?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin bitanee, "Taani erikke" yaagiis.

¹³ Eti kase qooqidi xeellida bitaniyaa Parisaawetukko ekki efiidosona. ¹⁴ Yesuusi urqqaa shugissidi, bitaniyaa aifiyaa pattido gallassai Sambbata gallassa. ¹⁵ Hegaa gishshau, bitanee waani xeellidaakkonne Parisaaweti a naa77anttuwaa oichchidosona. Oichchin bitanee etau, "I ta aifiyan guutta urqqaa wottiis. Ta aifiyaa meecettaas; meecettada ha77i xeellais" yaagiis.

¹⁶ Parisaawetuppe issooti issooti, "Hagaa oottida bitanee Sambbata higgiiyaa naagenna gishshau, Xoos-saa matappe yibeenna" yaagidosona.

SHin harati, "Nagaranchcha asi hagaa mala wolqqaa-ma malaataa waani oottanau danddayii?" yaagidosona; yaagidi eti bantta giddon shaahettidosona.

¹⁷ Hegaa gishshau, Parisaaweti bitaniyaa, "I ne aifiyaa dooyido gishshau, abaa woigai?" yaagidosona.

Yaagin bitanee, "I hananabaa yootiyaagaa" yaagiis.

¹⁸ Aihudati he xeellida bitaniyaa aayyiyoonne aawaa xeesidi oichchana gakkanaassi, bitanee qooqe gididoogaanne ha77i i xeelliyooгаа ammanibookkona.

¹⁹ Aihudati a aayyiyoonne aawaa, "Intte, 'Qooqe gididi yelettiis' giyo intte na7ai hagee? Yaatin, ha77i waanidi xeellidee?" yaagidi oichchidosona.

²⁰ Oichchin bitaniyaa aayyiyaanne aawai, "Hagee nu na7aa gididoogaanne qooqe i gididi yelettidoogaa nuuni eroos. ²¹ SHin ha77i i waani xeellidaakko, nuuni erokko; woi a aifiyaa ooni pattidaakko, nuuni erokko. A oichchite; i gastta asa; babaa haasayanau danddayees!" yaagidosona.

²² Bitaniyaa aayyiyaanne aawai Aihudatuuyo yayyido gishshau, heгаа giidosona; aissi giikko, Aihudati Yesuusi Kiristtoosa yaagidi markkattiya urai de7ikko, he uraa Aihuda woosa keettaappe kessanau kasetidi qachchi wottidosona. ²³ A aayyiyaanne aawai, "I gastta asa; a oichchite!" giidoogee hegaassa.

²⁴ Hegaa gishshau, qooqe gididi yelettida bitaniyaa eti naa77anttuwaa xeesidi, "Xoossaa galata; ha bitanee nagaranchcha gidiyooгаа nuuni eroos" yaagidosona.

²⁵ Yaagin bitanee, "I nagaranchcha gidin, gidana xayin erikke; taani qooqe gidiyooagaan ha77i xeelliyooгаа he issibaa erais" yaagiis.

²⁶ Eti zaaridi bitaniyaa, "I neeyyo ai oottidee? I ne aifiyaa waati pattidee?" yaagidosona.

²⁷ Yaagin i eta, "Taani intteyyo yootarggaas; siyibeekketa. Aissi naa77anttuwaa siyanau koyeetii? Int-

tekka Yesuusa kaalliyaaageeta gidanau koyeetiyye?" yaagiis.

²⁸ Eti a cayidi, "Neeni he bitaniyaa kaalliyaaгаа; nuuni Muusa kaalliyaaageeta. ²⁹ Xoossai Muuseyyo haasayidoogaa nuuni eroos; shin ha bitaniyaa gidikko, i awappe yiidaakkonne nuuni erokko" yaagidosona.

³⁰ Yaagin bitanee, "I awappe yiidaakkonne intte erennaagee garamissiyaabaa; shin i ta aifiyaa pattiis!

³¹ Xoossaayyo yayyiya urainne Xoossai koyiyooгаа oot-tiya urai de7ikko, he uraabaa Xoossai siyiyooгааappe attin, nagaranchchatubaa siyenna. ³² Qooqe gididi yelettida asa aifiyaa ooninne pattin, sa7ai merettoosappe doommin, siyetti erenna. ³³ Ha bitanee Xoos-saappe yibeennabaa gidiyaaakko, issibaanne oot-tanaukka danddayenna" yaagiis.

³⁴ Eti zaaridi ayyo, "Neeni nagaran yelettada diccidaagee nuna tamarissanau koyai?" yaagidosona; Aihuda woosa keettaappe a kare kessidosona.

Wozanaa Qooqetettaa

³⁵ Eti bitaniyaa kare kessidoogaa Yesuusi siyiis; Yesuusi bitaniyaa demmidi, "Asa Na7aa ammanai?" yaagiis.

³⁶ Bitanee Yesuusa, "Godau, taani a ammananaadan i oonee? Taayyo odarkkii!" yaagiis.

³⁷ Yaagin Yesuusi bitaniyaa, "Neeni a be7adasa; ha nenaara haasayiyaaageekka a" yaagiis.

³⁸ Bitanee zaaridi, "Godau, ammanais" yaagidi Yesu-usayyo goinniis.

³⁹ Yesuusi, "Qooqeti xeellana malanne xeelliyaaageeti qooqana mala, taani pirddanau ha sa7aa yaas" yaagiis.

⁴⁰ Aara de7iya amarida Parisaaweti heгаа siyidi, "Nuunikka qooqeeyye?" yaagidi oichchidosona.

⁴¹ Oichchin Yesuusi, "Intte qooqe gididaakko, intteyyo nagara gidenna; shin ha77i intte, 'Nuuni xeelloos' yaageeta; intte nagaraara de7eeta" yaagiis.

Yesuusi Lo77o Henttanchcha

10 Yesuusi, "Taani intteyyo tumaa odais; dorssaa birddiyau penggeera gelennan harasaara geliya ooninne kaisonne pangga. ² SHin penggeera geliyaagee dorssaa heemmiya asa. ³ Penggiyaa naagiyaagee au penggiyaa dooyees; dorssatikka a qaala siyana; i ba dorssata eta sunttan sunttan xeesidi, kare kaalettana. ⁴ I baageeta kare kessidoogaappe guyyian, etappe sinttaara hemettees; etikka a qaala eriyoo gishshau, a kaalloosona. ⁵ Hara uraa qaala eti erenna gishshau, appe baqatanaappe attin, a geeduwaa kaallokkona" yaagiis.

⁶ Yesuusi etau ha leemisuwaa odiis; shin i etau ai odiyaaakkonne eti akeekibookkona.

⁷ Yesuusi qassikka etau, "Taani intteyyo tumaa odais; taani dorssatuuyo pengge. ⁸ Taappe kase yiida ubbai kaisonne pangga; shin dorssati eti giyoogaa siyibookkona. ⁹ Penggee tana; tanan geliya ooninne at-tana. I gelanne kiyana; qassi lo77o maatai de7iyoo-saakka demmana. ¹⁰ Kaisoi wuuqqanau, woranaunne xaissanau yiyoogaappe attin, harabau

yeenna; taani etau de7oi de7ana malanne kumidi palahana mala yaas.

¹¹ "Taani dorssaa loitta heemmiyaagaa; dorssaa loitti heemmiyaagee he dorssatu gishshau haiqqees. ¹² Miishshaa ekkidi heemmiya urai wanggireelloi yiishin be7idi, dorssata yeggi bayidi baqatees. Aissi giikko, dorssati aageeta gidokkona; qassi ikka dorssata heemmiyaagaa gidenna. Hegaa gishshau, wanggireelloi dorssata oiqqeesinne laalees. ¹³ Miishshaa ekkidi heemmiyaagee miishshau heemmiyo gishshaunne dorssaabai a qofissenna gishshau, dorssata aggi bayidi baqatees.

¹⁴ "Taani dorssaa loitta heemmiyaagaa; ta Aawai tana eriyooagaan, taanikka qassi ta Aawaa erais. Hegaadankka, taani ta dorssata erais; ta dorssatikka tana eroosona. Qassi taani ta dorssatu gishshau, haiqqanau koyais. ¹⁶ Ha wudiyann baina hara dorssatikka tau de7oosona. Taani etakka ehaanau bessees. Qassi eti ta qaala siyana; issi wudee de7ana; heemmiyaageekka issuwaa gidana.

¹⁷ "Taani ta shemppuwaa zaarettada ekkana mala, aattada immanau koyiyo gishshau, ta Aawai tana siqqees. ¹⁸ Taani dosada ta shemppuwaa aatta immiyooagaappe attin, taappe ooninne ekkenna. Taayyo ta shemppuwaa aatta immiyo maatai de7ees; qassi zaarettada ekkanaukka maatai de7ees. Taani ha azazuwaa ta Aawaappe ekkaas" yaagiis.

¹⁹ He haasayaa gishshau, Aihudatu giddon qassikka shaahoi merettiis. ²⁰ Etappe dariya baggai, "Aani xalahee de7ees! I gooyees! A haasayaa aissi siyeetii?" yaagidosona.

²¹ Harati qassi, "Xalahee oiqqido asi hagaadan haasayenna; xalahee qooqe asa aife xeelissanau dandayiiyye?" yaagidosona.

Yesuusi Asa Na7a

²² Yerusalaamen Beeta Maqidasiyaa Ooraxissiyo Baalai gakkii; sa7ai he wode balggo. ²³ Yesuusi Beeta Maqidasiyan Solomona baranddan, yanne haanne hamettees. ²⁴ Aihudati Yesuusa matan yuuyi aadhdhidi, "Neeni nuna aude gakkanaassi sirissaidda wottuutee? Neeni Kiristtoosa gidikko, nuuyyo geeshshada oda" yaagidosona.

²⁵ Yesuusi etayyo zaaridi, "Taani intteyyo yootaas; shin tana ammanekketa; taani ta Aawaa sunttan oot-tiyo oosoi tabaa markkattees. ²⁶ SHin taani intteyyo odidoogaadan, intte ta dorssa gidenna gishshau ammanekketa. ²⁷ Ta dorssati ta qaala siyoosona; taani eta erais; etikka tana kaalloosona. ²⁸ Taani etayyo merinaa de7uwaa immais; qassi eti mulekka haiqqokkona. Ooninne ta kushiyaappe eta wotti ekkana danddayenna. ²⁹ Eta taayyo immida ta Aawai ooppenne aadhdhees; ooninne ta Aawaa kushiyaappe eta wotti ekkana danddayenna. ³⁰ Taanne ta Aawai issuwaa" yaagiis.

³¹ Aihudati Yesuusa caddanau qassikka shuchchaa denttidosa. ³² Yesuusi eta, "Taani oottanau ta Aawai taayyo immido daro lo77o oosuwa inttena besaas;

hegeetuppe augeetu gishshau, tana shuchchan caddanau koyeetii?" yaagiis.

³³ Aihudati zaaridi, "Nuuni nena lo77o ooso gishshau, shuchchan caddanau koyokko; shin neeni Xoossaa cayiyo gishshaunne qassi asa gidaidda ne huuphiyaa Xoossaa oottido gishshau, caddanau koyoos!" yaagidosona.

³⁴ Yaagin Yesuusi zaaridi, "Intte higgian Xoossai, 'Intte xoossata' giidoogee xaafettibeennee? ³⁵ Xoossaa maxaafata laammanau danddayettenna; Xoossai ba qaalai yiido asata, 'xoossata' giidi xeesidobaa gidikko, ³⁶ taani, 'Taani Xoossaa Na7aa' giido gishshau, ta Aawai anjjidi, sa7aa kiittido tana, 'Xoossaa cayaasa' yaageetii? ³⁷ Taani ta Aawai oottiyoogaa oottana xayikko, tana ammanoppite. ³⁸ SHin taani oottiyaabaa gidikko, harai atto intte tana ammanana xayikkokka, ta Aawai tanaan de7iyooaganne taanikka ta Aawan de7iyooogaa eranaadaaninne akeekanaadan, ta oosuwa ammanite" yaagiis.

³⁹ Qassikka eti a oiqqanau koyidosona; shin i etappe baqatiis.

⁴⁰ Yohaannisi kase xammaqiyoosaa Yorddaanoosa SHaafaappe hefintti Yesuusi pinnidi, yaani de7iis.

⁴¹ Daro asai Yesuusakko yiidi, "Yohaannisi wolqqaama malaata oottibeenne; shin i ha bitaniyaabaa haasayidobai ubbai tuma" yaagidosona. ⁴² Yaani daro asai Yesuusa ammaniis.

Al77aazara Haiquwaa

11 Biitaaniyaa giyo qeeri kataman Al77aazara giyo issi bitanee harggiis; he katamai Mairaamanne i michchiyaa Martta de7ido katamaa. ² Godaa tohuwaa shittuwaa tiyada, ba binnaanana a tohuwaa quccidaara he Mairaamo; harggidaagee qassi i ishaa Al77aazara. ³ Hegaa gishshau, michchentti, "Godau, neeni siiqiyooogee harggiis" giidi Yesuusayyo kiittidosona.

⁴ Yesuusi hegaa siyido wode, "Taani Xoossaa Na7ai harggiyaa gaasuwan bonchchettana mala, Xoossaa bonchchuwaassi ha harggee Al77aazara oiqqidoogaappe attin, woriya hargge gidenna" yaagiis.

⁵ Yesuusi Martto, i michchiyoonne Al77aazara siqqees; ⁶ Al77aazari harggidoogaa Yesuusi siyido wode, ba de7iyooosan naa77u gallassaa pe7iis. ⁷ Hegaappe guyyian, Yesuusi ba erissiyo ashkkarata, "Naa77anttuwaa Yihudaa biitti boos" yaagiis.

⁸ Erissiyo ashkkarati zaaridi, "Tamaariissiyaagoo, gutta wodeppe kase Aihudati nena shuchchan caddanau koyidosona; qassikka yaa buutee?" yaagidosona.

⁹ Yaagin Yesuusi, "Issi gallassan tammanne naa77u saatee de7ees; de7enneeyye? Gallassi hemettiya asi xubettenna; aissi giikko, i ha sa7aa poo7uwaa be7ees.

¹⁰ SHin qammi hemettiya urai de7ikko, poo7oi aani baina gishshau, xubettees" yaagiis. ¹¹ Yesuusi hegaa giidoogaappe guyyian, qassikka etau, "Nu dabboi Al77aazari xiskkiis; shin xiskkuwaappe a denttanau taani bais" yaagiis.

¹² Erissiyo ashkkarati zaaridi, "Godau, i xiskkidabaa gidikko, denddana" yaagidosona.

¹³ Al77aazari haiqqidoogaa Yesuusi odiis; shin Al77aazari xiskkidi zin77idoogaa odiis giidi, eti qoppidosona. ¹⁴ Hegaa gishshau, Yesuusi geeshshidi eta, "Al77aazari haiqqiis. ¹⁵ Intte ammanana mala, taani he sohuwan de7ennaagaayyo, intte gishshau ufaittais. SHin hinddite; akko boos" yaagiis.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, Menttiyaa giyo Toomaasi ba lagge erissiyo ashkkarata, "Aara haiqqanau nuunikka qassi boos!" yaagiis.

Yesuusi Denddoinne De7oi Tana Giis

¹⁷ Yesuusi gakkiiyo wode, Al77aazari moogettoosappe oiddu gallassa gidiiis. ¹⁸ Biitaanee Yerusalaameppe naa77u kilo meetire keenaa haakkees. ¹⁹ Daro Aihudati Marttonne Mairaamo eta ishahaiqqidoogau minttettanau yiidosona.

²⁰ Martta Yesuusi yiidoogaa siyada, a mokkanau kiyaaasu; shin Mairaama sooni attaasu. ²¹ Martta Yesuusa, "Godau, neeni hagan de7idabaa gidiaakko, ta ishahaiqqenna. ²² SHin neeni woossiyoojaa ai gidikkokka, Xoossai neeyyo harai atto ha77ikka immanaagaa taani erais" yaagaasu.

²³ Yesuusi, "Ne ishahaiquwaappe denddana" yaagiis.

²⁴ Yaagin Martta, "Wurssettaa gallassi haiquwaappe denddanaagaa taani erais" yaagaasu.

²⁵ Yesuusi iyyo, "Taani denddoinne de7o; tana ammaniya urai harai atto, haiqqikkokka paxa de7ana.

²⁶ Qassi paxa de7iya urainne tana ammaniya urai ubbai mulekka haiqqenna; hegaa neeni ammanai?" yaagiis.

²⁷ Martta zaarada, "Godau, ee taani ammanais; neeni Xoossaa Na7aa, sa7aa yaanau de7iya Kiristtoosa gidioogaa taani ammanais" yaagaasu.

²⁸ Martta hegaa giidoogaappe guyyiyan, baada ba michcheeyyo geeman xeesada, "Tamaariisyaagee yiidi, nena koyees" yaagaasu. ²⁹ Mairaama hegaa siyido wode, eesuwan dendda eqqada Yesuusakko baasu.

³⁰ Yesuusi Martta a makkidosan de7eesippe attin, biron qeeri katamaa gakkiiichibeenna. ³¹ Mairaamo minttettiiddi, sooni iira de7iya Aihudati, a eesuwan dendda eqqada kare kiyiyoogaa be7idi, Al77aazari moogettido gonggoluwaa baada yaani yeekkanau hanausu yaagidi, o kaallidi kiyidosona.

³² Mairaama Yesuusi de7iyoosaa baada Yesuusa be7ido wode, a tohuwaa bollan kunddaasu; kunddaada, "Godau, neeni hagan de7idobaa gidiaakko, ta ishahaiqqenna shin!" yaagaasu.

³³ Yesuusi a yeekkiyoogaanne qassi iira yiida Aihudatika yeekkiyoogaa be7idi, ba wozanan daro mishettiis; qassi tookki shemppiis. ³⁴ Eta, "Awan moogidetii?" yaagidi oichchin, "Godau, yaada be7a" yaagidi zaaridosona.

³⁵ Yesuusi afuxxiis. ³⁶ Hegaa gishshau, Aihudati, "Al77aazara i ai keenaa siiqiyaakko be7ite!" yaagidosona.

³⁷ SHin etappe issooti issooti, "Hagee qooqe bitaniyaa xeelissidaagee ha bitanee haiqqenna mala teqqanau danddayennee?" yaagidosona.

Yesuusi Al77aazara Haiquwaappe Denttiis

³⁸ Yesuusi qassikka wozanappe qarettidi, Al77aazari moogettido gonggoluwaaakko biis; he gonggoloi shuchchan qum77etti uttiis. ³⁹ Yesuusi, "SHuchchaa pogite!" yaagidi azaziis.

Haiqqida bitaniyaa michchiyaa Martta, "Godau, i haiqqoosappe oiddu gallassa gidido gishshau, ha77i xinqqana!" yaagaasu.

⁴⁰ Yesuusi Martto, "Ammaniyaabaa gidikko, neeni Xoossaa bonchchuwaa be7anaagaa taani neeyyo yootabeikkinaa?" yaagiis. ⁴¹ Eti shuchchaa denttidosona; denttin Yesuusi saluwaa pude xeellidi, "Aawau, taani giyoogaa neeni siyido gishshau, nena galatais. ⁴² Neeni ubba wode siyiyoogaa taani erais; shin hagan yuuyi aadhdhidi eqqida asai neeni tana kiittidoogaa ammanana mala, haggaa taani eta gishshau gais" yaagiis. ⁴³ Yesuusi hegaa giidoogaappe guyyiyan, ba qaalaa xoqqu oottidi, "Al77aazaraa, haa kiyai!" yaagiis. ⁴⁴ Haiqqida bitaniyau kusheenne tohoi shaluwan qashetti uttidaashininne a som77oikka afalan kametti uttidaashin kiyiis. Kiyin Yesuusi eta, "Birshshidi aggi bayite! Bo!" yaagiis.

Kiristtoosa Bolli Maqettidosona

(Maatiyoosa 26:1-5; Marqqoosa 14:1-2; Luqaasa 22:1-2)

⁴⁵ Hegaa gishshau, Mairaamikko yiida Aihudatuppe daroti Yesuusi oottidoogaa be7idi, a ammanidosona.

⁴⁶ SHin etappe issooti issooti Parisaawetukko biidi, Yesuusi oottidoogaa etau odidosona. ⁴⁷ Hegaappe guyyiyan, qeese halaqatinne Parisaaweti yaa7aa shiishshidi, "Ha bitanee daro wolqqaama malaataa oottiyo gishshau, ai oottanee? ⁴⁸ Nuuni a co77u giidi, aggi bayikko, asai ubbai a ammanana; qassi Roome biittaa asati yiidi, nu Beeta Maqidasiyaanne nu asaa xaissana" yaagidosona.

⁴⁹ Etappe issoi Qayaafa giyoogee, he laitti qeese ubbatu halaqa gididaagee, "Intte ainne erekketa! ⁵⁰ Asai ubbai xayiyooogaappe asa ubbaa gishshau, issi asi haiqqiyoogee keha gidioogaa intte akeekite" yaagiis.

⁵¹ I hegaa baappe gibeenna; shin he laitti qeese ubbatu halaqa gidio gishshau, Yesuusi Aihuda asaa gishshau haiqqanau bessiyoojaa hananabaa yootiis.

⁵² Qassi Yesuusi Aihuda asaa xalaalaayyo haiqqenna; shin laaletti de7iya Xoossaa naata issippe shiishshanau haiqqana.

⁵³ He gallassappe doommidi, eti a woranau maqettidosona. ⁵⁴ Hegaa gishshau, Yesuusi Aihudatu giddon qoncciyaa yaa haa hemettibeenna; shin bazzuwaa lanqqiyaa de7iya biitti, Efireema giyo qeeri katamaa biis. Biidi ba erissiyo ashkkaratuura he sohuwan takkiis.

⁵⁵ Aihudati Paasikaa bonchchiyo gallassai matiis; qassi daro asai bana geeshshanau, Paasikaa bonchchiyo gallassai gakkanaappe kase he biittaaappe Yerusalaame biis. ⁵⁶ Eti Yesuusa koyoosona; Beeta

Maqidasiyan eqqidi, "Ai qoppeetii? Paasikaa bonchchiyoosaa Yesuusi yeennee?" yaagidi issoi is-suwaa oichchidosona. ⁵⁷ Qassi qeesetu halaqatinne Parisaaweti Yesuusa qachchanau, i de7iyooosaa eriya ooninne banttayyo yootana mala azazidosona.

Yesuusa SHittuwaa Tiyida Maccaasiyo
(Maatiyoosa 26:6-13; Marqqoosa 14:3-9)

12 Paasikaa bonchchiyo gallassaappe usuppun gallassaa kasetidi, Yesuusi i haiquwaappe denttido Al77aazari de7iyo Biitaaniyaa giyo katamaa biis. ² He sohuwan eti au kahuwaa kattidosona; Al77aazari aara issippe uttidaashin, Martta kahuwaa kattausu. ³ Mairaama daro miishshan baizettiya narddoose giyo geeshsha shittuwaa ehaada, Yesuusa tohuwaa tiyaasu; tiyada ba binnaanana a tohuwaa quccaasu; keetta ubbai shittuwaa sawuwan tonggu gees. ⁴ SHin Yesuusi erissiyo ashkkaratuppe issoi, Yesuusa aatti immanaagee, Yihudaa Asqqorootu, ⁵ "Ha shitto issi xeetanne ishatamu biran baizettin, aibissi birai hiyyeesau imettennee?" yaagiis. ⁶ I kaiso gidido gishshau, hegaa giisippe attin, hiyyeesau qarettidi gibeenna; i miishshaa qarcciitaa oiqqiyaagaa gidiyo gishshau, ubba wode appe baayyo ekkees. ⁷ Yesuusi, "Bau de7iyaabaa taani moogettiyo gallasau minjju; o aggite. ⁸ Hiyyeesati ubba wode inttenaara de7ana; shin taani ubba wode inttenaara de7ikke" yaagiis. ⁹ Aihudatuppe daro asai Yesuusi Biitaaniyan de7iyooogaa siyidi, yaa biis; eti Yesuusa be7ana gishsha xalaalau gidennan, i haiquwaappe denttido Al77aazarakka be7anau biidosona. ¹⁰ Hegaa gishshau, qeese halaqati Al77aazarakka qassi woranau maqettidosona. ¹¹ Aissi giikko, Al77aazara gaasuwan daro Aihudati banttana kaalettiyaageeta aggi bayidi, Yesuusa ammanoosona.

Yesuusi Bonchchuwan Yerusalaame Geliis
(Maatiyoosa 21:1-11; Marqqoosa 11:1-11; Luqaasa 19:28-40)

¹² Wonttetta gallassi Paasikaa bonchchiyoosaa yiida daro asai Yesuusi Yerusalaame biyoogaa siyiis. ¹³ Siyidi zambbaa haittaa oiqqidi, a mokkanau kiyidosona. Bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Xoossai galatetto!
Xoossaa sunttan yiya Israa7eela kawoi anjettidaagaa!" yaagidosona. ¹⁴ Xoossaa maxaafai, "Xiyooone katamau, yayyoppa!
Be7a, ne kawoi hare maraa bolli uttidi yees" giyoogaadan, Yesuusi hare maraa demmidi, a toggiiis. ¹⁶ Yesuusi erissiyo ashkkarati hegaa kase akeeki-bookkona; shin Yesuusi bonchchettidoogaappe guyyiyan, Xoossaa maxaafai hegaa ubbaa giidoogaanne qassi etikka hegaa ubbaa Yesuusayyo oot-tidoogaa hassayidosona. ¹⁷ Al77aazari moogettido gonggoluwaaappe Yesuusi a xeesidi, haiquwaappe denttido wode, Yesuusaara

de7iya daro asai Yesuusayyo markkattiis. ¹⁸ Daro asai a mokkanau kiyidoogee, i he wolqqaama malaataa oot-tido gishshassa. ¹⁹ Hegaa gishshau, Parisaaweti issoi issuwaa, "Intte ainne oottanau danddayennaagaa be7eetii! Be7ite, dere ubbai a geeduwaa kaallees" yaagidosona.

²⁰ Paasikaa bonchchiyo gallassi goinnanau Yerusalaame biidaageetu giddon issi issi Giriike asati de7oosona. ²¹ Eti Galiila biittan Beetasaida giyo kata-maappe yiida Piliphphoosakko biidi, "Godau, nuuni Yesuusa be7anau koyoos" yaagidi woossidosona. ²² Piliphphoosi biidi, Inddiraasayyo odiis; odin naa77aikka biidi, Yesuusayyo odidosona. ²³ Yesuusi etau hagaadan yaagiis; "Taani, Asa Na7ai, bonchchettio saatee gakkiiis. ²⁴ Taani intteyyo tumaa odais; issi gistte aifiyaa biittan wodhdhade wooqqana xayikko, barkka attausu. SHin he gistte aifiyaa wooqqikko, daro aifiyaa aifausu. ²⁵ Ba shempuwaawaa si-iqiya ooninne bashshees; qassi ba shempuwaawaa ha sa7an ixxiya ooninne merinaa de7uwau ashshees. ²⁶ Ooninne tau oottikko, tana kaallanau bessees; qassi taani de7iyooosan ta ashkkaarikka de7ana. Tau oottiya oonanne, ta Aawaikka a bonchchana.

²⁷ "Ha77i ta shempoi daro un77ettiis; yaatin woi-goo? Taani, 'Ta Aawau, tana ha saateeppe ashsharkkii' yaagoo? CHii, taani ha saatian yiidoogee hagaa gishshassa. ²⁸ Ta Aawau, ne sunttaa bonchcha" yaagiis.

He wode saluwaappe, "Taani ta sunttaa bonchchaas; qassikka gujjada bonchchana" yaagiya qalalai yiis.

²⁹ He sohuwan eqqida daro asai he qaalaa siyidi, "Hegge dadaa" yaagiis.

Harati qassi, "Kiitanchchai ayyo haasayiis" yaagidosona.

³⁰ Yesuusi zaaridi eta, "Ha qalalai intte gishshau yi-idoogaappe attin, ta gishshassa gidenna. ³¹ Ha sa7ai pirddettiyo wodee ha77a; ha sa7aa haariyaagee ha77i kare olettana. ³² Qassi taani masqqaliyaa bolli kaqettiyo wode, asa ubbaa taakko ekkana" yaagiis. ³³ I hegaa giidoogee ai mala haiquwaa i haiqqanaakkonne eta erissanaassa.

³⁴ Daro asai zaaridi Yesuusa, "Nu higgee Kiristtoosi merinau de7iyooogaa odees. Yaatin, neeni woigada, 'Asa Na7ai masqqaliyaa bolli kaqettana' gai? He Asa Na7ai oonee?" yaagidosona.

³⁵ Yaagin Yesuusi, "Poo7oi inttenaara guutta wodiya takkana. Intteyyo xumenna mala, poo7oi de7ishin, poo7uwan hemettite. Xuman hemettiya urai au biyaakkonne erenna. ³⁶ Poo7uwaa asa gidana mala, intteyyo poo7oi de7ishin, poo7uwaa ammanite" yaagiis.

Aihudati Ammanennan Ixxido Hanotaa

Yesuusi hegaa haasayidoogaappe guyyiyan, biidi etappe geemettiis. ³⁷ I hegaa keena wolqqaama malaataa eta sinttan oottikkokka, hananabaa yootiya Isiyaasi, "Godau, nu markkatettaa ooni ammanidee? Godai ba wolqqa oona bessidee?"

giidoogee tuma gidana mala, eti a ammanibookkona.

³⁹ Isiyaasi qassikka,

“Eta aifee xeellenna mala,
eta wozanaikka akeekenna mala,
eti Xoossaakko simmin, i eta pattenna mala,
Xoossai eta aifiyaa qooqissiis.
Eta wozanaa dammissiis”

giido gishshau, eti ammananau danddayibookkona.

⁴¹ Isiyaasi Yesuusa bonchchuwaa be7ido gishshaunne qassi abaa haasayido gishshau, heгаа giis.

⁴² Hegaa gidinkka, harai atto Aihudatu halaqatuppekka daroti Yesuusa ammanidosona. SHin Parisaaweti banttana Aihudatu woosa keettaappe kessoosona giidi yayyido gishshau, ammanida giidi markattibookkona. ⁴³ Aissi giikko, eti Xoossaa sabaappe aattidi, asa sabaa siiqidosa.

⁴⁴ Yesuusi ba qaala qoqqu oottidi yaagiis; “Tana ammaniya ooninne tana kiittidaagaakka ammaniyoogaappe attin, ta xalaalaa ammanenna. ⁴⁵ Tana be7iya ooninne tana kiittidaagaakka be7ees. ⁴⁶ Tana ammaniya ubbai xuman de7enna mala, taani poo7o gidada sa7aa yaas. ⁴⁷ Ta qaala siyidi azazettenna uraa oonanne taani pirddikke; aissi giikko, taani sa7aa ashshanaui yiidoogaappe attin, pirddanau yabeikke. ⁴⁸ Tana ixxiya oonanne qassi ta qaala ekkenna oonanne pirddiyaagee de7ees. Taani yootido qaalai wurssettaa gallassi he uraa pirddana. ⁴⁹ Aissi giikko, taani haggaa taappe haasayabeikke; shin tana kiittida ta Aawai taani gaanaagaanne haasayanaagaa tana azaziis. ⁵⁰ Qassi a azazoi merinaa de7uwaa ehiyoogaa taani erais; heгаа gishshau, taani yootiyoogee ta Aawai tana yoota giidi odidoogaa” yaagiis.

Yesuusi Ba Erisiyo Ashkkaratu Gediya Meecciis

13 Paasikaa bonchchiyo gallassai gakkanaappe kasetidi, ha sa7aappe shaahettidi, Aawaakko biyo wodee gakkidoogaa Yesuusi eraiis; ha sa7an de7iya baageeta ubba wode siiqiis; wurssettai gakkanaaassi eta siiqiis.

² Yesuusinne erissiyo ashkkarati kahuwaa miishin, Simoona na7aa Yihudaa Asqqorootu Yesuusa aatti immanadan, xalahe halaqai a qofissi wottiis. ³ Yesuusi ba Aawai ubbabaa a kushiyan wottidoogaa, qassi Xoossaa matappe i yiidoogaanne, simmidi akko baanaagaa eraiis. ⁴ Yesuusi miyoosaappe dendi eqqidi, bolla bagga maayuwa qari wottidi, pooxaa ba xeessan gixxiis. ⁵ Hegaappe guyyiyan, haattaa kuixaaruan tigidi, ba erissiyo ashkkaratu tohuwaa meeciyoogaanne ba xeessan gixxido pooxan qucciyoogaa doommiis.

⁶ Yesuusi Simoon PHeexiroosakko yin PHeexiroosi, “Godau, neeni ta tohuwaa meeccanau hanaiyye?” yaagiis.

⁷ Yesuusi zaaridi a, “Taani oottiyoogaa neeni ha77i erakka; shin guyyeppe akeekana” yaagiis.

⁸ Yaagin PHeexiroosi, “Neeeni ta tohuwaa mulekka meeccakka!” yaagiis.

Yesuusi a, “Taani ne tohuwaa meeccana xayikko, neeyyoonne taayyoonne issippetetti baawa” yaagidi zaariis.

⁹ Yaagin PHeexiroosi Yesuusa, “Godau, yaatikko, ta tohuwaa xalaalaa meeccoppa; ta kushiyaakka ta huuphiyaakka meecca!” yaagiis.

¹⁰ Yesuusi zaaridi, “Bollaa meecettiichchida urai ooninne tohoppe harabaa meecettanau koshshenna; ayyo ubbasaikka geeshsha. Qassi intteikka geeshsha; shin ubbai geeshsha gidekketa” yaagiis. ¹¹ Aissi giikko, Yesuusi bana aatti immana urai oonakkonne erees; i, “Intte ubbai geeshsha gidekketa” giidoogee hegaassa.

¹² Eta tohuwaa meeccidoogaappe guyyiyan, Yesuusi ba maayuwa maayidi, ba sohuwaa guyye simmidi biidi uttiis; uttidi eta yaagiis; “Taani intteyyo oottidoogaa akeekeetii?” ¹³ Intte tana tamarissiyaagoonne Godau geeta; taani he intte giyoogaa gidiyo gishshau, loitideta. ¹⁴ Taani intteyyo Godanne inttena tamarissiyaagaa gidaidda, intte tohuwaa meeccidabaa gidikko, intteikka issoi issuwaa tohuwaa meeccanau bessees. ¹⁵ Aissi giikko, taani intteyyo oottidoogaadan, intteikka oottana mala, intteyyo leemiso gidaas.

¹⁶ Taani intteyyo tumaa odais; ashkkari ba godaappe aadhdhenna. Qassi kiittetida uraikka bana kiittidaagaappe aadhdhenna. ¹⁷ Intte heгаа eridi oottiyaabaa gidikko anjettidaageeta.

¹⁸ “Taani intte ubbaabaa haasayikke. Taani dooridoogeeta erais; shin Xoossaa maxaafai, ‘Taani barssidoogee ta kushiya saxxiis’ giidoogee tuma gidanau bessees. ¹⁹ Hegee haniyo wode taani tana gidiyoogaa intte ammanana mala, hegee hananaappe kasetada intteyyo haara odais. ²⁰ Taani intteyyo tumaa odais; taani kiittiyo oonanne mokkiya urai tanakka mokkees; qassi tana mokkiya ooninne tana kiittidaagaa mokkees” yaagiis.

Yesuusi Bana Aattidi Immanaagee Oonakko Kasetidi Odiis

(Maatiyoosa 26:20-25; Marqqoosa 14:17-21; Luqaasa 22:21-23)

²¹ Yesuusi heгаа haasayidoogaappe guyyiyan, ba wozanan daro metootiis; metootidi, “Taani intteyyo tumaa odais; tana intteppe issoi aatti immana” giidi qoncciyani odiis.

²² I obaa haasayiyaakkonne, erissiyo ashkkaratuyyo mulekka erettennan ixxin, issoi issuwaa xeellidosona. ²³ Erisiyo ashkkaratuppe issoi, Yesuusi siiqiyoogee, Yesuusa matan uttiis. ²⁴ Hegaa gishshau, Simoon PHeexiroosi he erissiyo ashkkaaraa qim77otidi, “I oona giyaakko, ane a oichcha” yaagiis.

²⁵ Hegaa gishshau, he erissiyo ashkkarai Yesuusa haittaakko shiiqidi, “Godau, i oonee?” yaagiis.

²⁶ Yesuusi zaaridi, “Taani oittan cambbaa tushkkada immiyoogee a” yaagiis. Qassi oittaa mentti ekkidi, cambbaa tushkkidi, Simoona na7aa, Yihudaa Asqqorootuyyo immiis. ²⁷ Yihudai oittaa menttettaa ekkiidoogaappe guyyiyan, Seexaanai sohuwaarakka Yihudan geliis. Yesuusi a, “Neeeni oottanaagaa eesuwan ootta!” yaagiis. ²⁸ SHin he sohuwan uttidaageetuppe

ooninne Yesuusi hegaa a aissi giidaakkonne eribeen-na. ²⁹ Yihudai miishshaa qarcciiataa oiqqiyo gishshau, erissiyoo ashkkaratuppe issooti issooti Yesuusi Yihudaa, "Paasikaa bonchchiyo gallassau banttana koshshiyaabaa baada shamma woi hiyyeesau muxu-waataa imma giis" yaagidi qoppidosona.

³⁰ Yihudai oittaa me7ettaa ekkidi, sohuwaarakka kare kiyiis; he wode sa7ai qamma.

Ooratta Azazuwaa

³¹ Yihudai kare kiyidoogaappe guyyiyan, Yesuusi yaagiis; "Ha77i taani Asa Na7ai bonchchettaas: Xoos-saikka ta baggaara bonchchettiiis. ³² Xoossai ta baggaara, Asa Na7aa baggaara bonchchettikko, i ba huuphen tana Asa Na7aa bonchchana; qassi i tana sohuwaara bonchchana. ³³ Ta naatoo, taani inttenaara daro wodiya gam77ikke. Intte tana koyana; shin taani Aihudata, 'Taani biyoosaa intte baanau danddayekketta' giidoogaadan, intteyyookka ha77i odais. ³⁴ Taani inttena ooratta azazuwaa azazais; issoi issuwaa siiqite. Taani inttena siiqidoogaadankka, intte issoi issuwaa siiqana bessees. ³⁵ Intte issoi issuwaara siiqettikko, ta erissiyoo ashkkarata gidiyooгаа asai ubbai erana" yaagiis.

PHeexiroosi Kaddanaagaa Yesuusi Kasetidi Odiis
(Maatiyoosa 26:31-35; Marqqoosa 14:27-31; Luqaasa 22:31-34)

³⁶ Simoon PHeexiroosi Yesuusa, "Godau, neeni au bai?" yaagiis.

Oichchin Yesuusi zaaridi, "Taani biyoosaa neeni ha77i tana kaallanau danddayakka; shin guyyeppe kaallana" yaagiis.

³⁷ Yaagin PHeexiroosi, "Godau, taani nena ha77i kaallanau aissi danddayikkinaa? Taani ne gishshau, haiqqanauka giiga uttaas!" yaagiis.

³⁸ Yesuusi zaaridi, "Ta gishshau haiqqanau hai tumu giiga uttadii? Taani neeyyo tumaa odais; kuttoi waasanaappe kase, neeni tana heezzutoo kaddana" yaagiis.

Aawaakko Efiya Ogee Yesuusa

14 Yesuusi erissiyoo ashkkarata, "Intte wozanai hirggoppo; Xoossaa ammanite; tanakka ammanite. ² Ta Aawaa keettan daro sohoi de7ees. Hegaa gidennaakko, taani intteyyo hegaa yootikke; taani intteyyo sohuwaa giigissanau bais. ³ Taani baada sohuwaa giigissoogaappe guyyiyan, taani de7iyooosan intteikka de7ana mala, simmada yaada inttena taakko ekka efaana. ⁴ Qassi intte taani biyo ogiyaa ereeta" yaagiis.

⁵ Yaagin Toomaasi, "Godau, neeni biyoosaa nuuni erokko; ogiyaa waanidi eranau danddayiyoonii?" yaagiis.

⁶ Yesuusi zaaridi, "Ogee, tumainne de7oi tana; ta baggaarappe attin, ooninne ta Aawaakko baanau danddayenna. ⁷ Intte tana eriyaabaa gidiyaaakko, ta

Aawaakka erana; ha77ippe doommidi, intte a ereetanne qassi a be7ideta" yaagiis.

⁸ Piliphphoosi Yesuusa, "Godau, Aawaa nuna bessa; hegee nuuyyo gidana" yaagiis.

⁹ Yesuusi zaaridi yaagiis; "Taani hagaa keena wodiya inttenaara de7inkka, tana erikkii Piliphphoosaa? Tana be7ida urai Aawaakka be7iis; yaatin, neeni woigada, 'Aawaa nuna bessa' gai? ¹⁰ Taani Aawaa giddon de7iyooгаа qassi Aawaikka ta giddon de7iyooгаа neeni ammanikkiiyye? Taani intteyyo odiyo qaala taani taappe odikke; shin ta giddon de7iya Aawai ba oosuwaa oottees. ¹¹ Taani Aawaa giddon de7iyooagaaninne qassi Aawaikka ta giddon de7iyooگان tana ammanite; hegee xayikko, abau a oosuwaabau tana ammanite.

¹² "Taani intteyyo tumaa odais; tana ammaniya urai taani oottiyo oosuwaa oottana. Taani Aawaakko biyo gishshau, he urai hagaappe aadhdiya oosuwaa oottana. ¹³ Aawai Na7aa baggaara, ta baggaara bonchchettana mala, ta sunttan intte woossiyoo ubabaa taani intteyyo polana. ¹⁴ Intte ta sunttan tana ai oichchikkokka, taani polana.

¹⁵ "Intte tana siiqiyaabaa gidikko, ta azazuwaa naagana. ¹⁶ Taani Aawaa woossana; inttenaara merinau de7ana mala, tumatettaa Ayyaanaa, hara minttettiyaagaa intteyyo i immana. Ha sa7ai he tumatettaa Ayyaanaa be7ennaagaanne erennaagaa gidiyoo gishshau, a ekkana danddayenna; shin i inttenaara de7iyoo gishshaunne intte giddon de7ana gishshau, intte a ereeta.

¹⁸ "Taani inttena intterkka yeggabeikke; taani simmada inttekkoo yaana. ¹⁹ Guutta wodiyaappe guyyiyan, sa7ai tana naa77antto be7enna; shin intte tana be7ana; taani paxa de7iyoo gishshau, intteikka qassi paxa de7ana. ²⁰ Taani ta Aawaa giddon de7iyooagaaninne intte ta giddon de7iyooгаа, qassi taani intte giddon de7iyooagaaninne intte he gallassi erana.

²¹ "Ta azazoi a matan de7iyoo asi, qassi he azazuwaakka naagiyaagee, i tana siiqiya asa. Tana siiqiya asa ta Aawaikka siiqees; taanikka a siiqais. Taani ayyo qoncana" yaagiis.

²² Yihudaa Asqqoroota gidenna Yihudai Yesuusa, "Godau, neeni ne huuphiyaa sa7aa bessennan, nuna bessana giyoogaa woigada gai?" yaagiis.

²³ Yaagin Yesuusi, "Tana siiqiya ooninne ta qaala naagana; ta Aawai a siiqana; qassi ta Aawainne taaninne akko yiidi, aara de7ana. ²⁴ Tana siiqenna urai ooninne ta qaala azazettenna; intte siyiyo qaalai tana kiittida Aawaagaa gidiyooгааappe attin, taagaa gidenna.

²⁵ "Taani inttenaara issippe de7aidda hagaa intteyyo odaas; ²⁶ shin Geeshsha Ayyaanai, minttettiyaagee, Aawai ta sunttan kiittanaagee, inttena ubbabaa tamarissana. Taani intteyyo odido ubbabaakka inttena hassayissana.

²⁷ "Taani sarotettaa inttenaara wottais; ta sarotettaa intteyyo immais. Taani sa7ai immiyo sarotettaa malaa immikke. Intte hirggoppitenne yayyoppite. ²⁸ Taani

intteyyo, 'Taani bais; shin simmada inttekkko yaana' gidoogaa siyideta; intte tana siiqidobaa gidiaakko, taappe Aawai dariyo gishshau, taani Aawaakko biyoogan intte ufaittana shin. ²⁹ Hegee haniyo wode intte ammanana mala, hegee hanennan de7ishin, haara kasetada taani intteyyo odarggaas.

³⁰ "Ha sa7aa haariyaagee yiyo gishshau, taani ha-gaappe sinttan inttenaara keehi haasayikke. Tana i ainne oottanau danddayenna. ³¹ SHin taani Aawaa si-iqiyooogaa sa7ai eranau bessees; qassi taanikka Aawai tana azaidoogaadan oottais. Denddi eqqite; ha-gaappe boos.

Woiniyaa Giyo Turaayyo Tumu Anoi Yesuusa

15 "Taani woine giyo turaayyo tumu ano; goshshanchchai ta Aawaa. ² Ta gidдон de7iya aife aifenna turaa mara ubbaa i karees; aifiya turaa mara ubbai kaseegaappe keehi aifanaadan, he maraa xeeraa i qanxxana. ³ Taani intteyyo ha77i odido qaala gaasuwan, intte geeshsha. ⁴ Ta gidдон de7ite; taanikka intte gidдон de7ana. Woiniyaa turaa marai anooraa issippe de7ennan xayikko, he marai barkka aife aifanau danddayennaagaadan, inttekkka ta gidдон de7ennan xayikko, aife aifanau danddayekketa.

⁵ "Taani woine turaayyo ano; intte he turaa marata. Ta gidдон de7iya urai, taanikka a gidдон de7iyo urai, daro aife aifana; aissi giikko, taani bannan intterkka ainne oottanau danddayekketa. ⁶ Ta gidдон de7enna urai tura maradan, karen yeggin melana; melidaagaa shiishshidi taman wottin, i eexxana. ⁷ Intte ta gidдон de7ikko, qassi ta qaalaikka intte gidдон de7ikko, intte koyidobaa aiba gidinkka woossite; intte ekkana. ⁸ Intte daro aifiyaa aifikkonne qassi ta erissiyoo ashkkarata gidikko, hegan ta Aawai bonchchettana. ⁹ Aawai tana siiqidoogaadan, taanikka inttena siiqaas; ta siiquwan de7ite. ¹⁰ Taani ta Aawaa azazuwaa naagada a si-iquwan de7idoogaadan, inttekkka ta azazuwaa naagikko, ta siiquwan de7ana.

¹¹ "Ta ufaissai inttenaara de7ana malanne, inttekkka daro ufaittana mala, taani haggaa intteyyo yootaas.

¹² Ta azazoi haggaa; taani inttena siiqiyooogaadan, inttekkka issai issuwaara siiqettite. ¹³ Ba shemppuwaa ba laggiaayyo aattidi immiyoogaappe aadhdiya siiqoi ooyyookka baawa. ¹⁴ Taani inttena azaidobaa ubbaa oottikko, intte ta laggeta.

¹⁵ "Ashkkarai ba godai oottiyoobaa erenna gishshau, taani inttena haggaaappe sinttau ashkkarata giikke; shin taani inttena ta laggeta gaas. Aissi giikko, ta Aawaappe siyido ubbabaa taani intteyyo yootaas.

¹⁶ Taani inttena dooridoogaappe attin, intte tana dooribeekketa. Intte biidi aifiyaa aifana mala, taani inttena sunttaas. Qassi Aawaikka intte ta sunttan woossidobaa ubbaa immana. ¹⁷ Taani inttena azaziyoogee haggaa; issai issuwaara siiqettite.

Yesuusi Ha Sa7ai Ixxiyoogaa Odiis

¹⁸ "Sa7ai inttena ixkikko, kasetidi tana ixkidoogaa akeekite. ¹⁹ Intte sa7aabaa gididaakko, sa7ai babaadan inttena siiqana; shin taani inttena sa7aappe dooridoogaappe attin, intte sa7aabaa gidikketa; sa7ai inttena ixkiiyoogee hegaassa. ²⁰ 'Ashkkarai ba godaappe darenna' gaada taani intteyyo odidoogaa has-sayite. Eti tana yedettidabaa gidikko, inttenakka yedet-tana. Eti ta qaala naagidabaa gidikko, intte qaalaakka naagana. ²¹ SHin eti tana kiittidaagaa erenna gishshau, ha ubbaa ta gaasuwan eti intte bolli wottana. ²² Taani yaada etau odennabaa gidiaakko, etau nagara gidenna; shin ha77i eti oottiyo nagaraa gaasoyiyoobi baawa. ²³ Tana ixkiiyaagee ta Aawaakka ixxees. Ooninne oottibeenna oosuwaa eta gidдон taani oot-tabeennabaa gidiaakko, etau nagara gidennan at-tana; shin ha77i eti taani oottido oosuwaa be7idi, tanakka ta Aawaakka ixkidosona. ²⁵ SHin eta higgian, 'Tana coo ixkidosona' geetettidi xaafettidaagee polet-tana mala, hagee haniis.

²⁶ "SHin Aawaappe yiya tumatettaa Ayyaanai minttet-tiyaagee yaana. Taani Aawaappe intteyyo a yeddana; qassi i tabaa markkattana. ²⁷ Inttekkka qassi kaseesappe doommidi, tanaara de7iyo gishshau, tabaa markkattana.

Geeshsha Ayyaanaa Oosuwaa

16 "Taani haggaa intte xubettenna mala, intteyyo odaas. ² Eti inttena bantta Aihuda woosa keet-taappe kessi yeddana. Haggaa bolli qassi inttena woriya urai Xoossau oottiyoobaa au milatiyo wodee yaana. ³ Eti haggaa intte bolli oottiyoogee tananne Aawaa erenna gishshassa. ⁴ SHin eti haggaa intte bolli oottiyo wodee gakkiiyo wode, taani intteyyo odidoogaa intte hassayana mala, taani intteyyo haggaa odaas.

"Taani inttenaara de7iyo gishshau, koira haggaa intteyyo odabeikke. ⁵ SHin ha77i taani tana kiittidaa-gaakko bais; shin intteppe ooninne, 'Au bai?' giidi tana oichchiyai baawa. ⁶ SHin taani haggaa odido gishshau, intte wozanan daro azzanoi de7ees. ⁷ SHin taani intteyyo tumaa odais; taani biyoogee intteyyo keha. Aissi giikko, taani baana xayikko, minttettiyaagee inttekkko yeenna; shin taani biikko, a inttekkko yeddana.

⁸ Qassi minttettiyaagee yiidi, nagaraabaa, xillotet-taabaanne pirddaabaa ha sa7aa asaa erissana. ⁹ Na-garaabai asai tana ammanenna gishshassa. ¹⁰ Xillotet-taabai qassi taani Aawaakko biyo gishshau, intte tana naa77anttuwaa be7ekketa. ¹¹ Xoossaa pirddaabai qas-si sa7aa haariyaagee pirddettiichchido gishshassa.

¹² "Taani intteyyo odiyoobai darobai de7ees; shin ha77i intteyyo gelenna. ¹³ Tumatettaa Ayyaanai yiyo wode, inttena tumatetta ubbaakko efaana. Aissi gi-ikko, i ba siyidobaa odanaappe attin, baappe ainne odenna. Qassi sinttappe yaanabaa intteyyo i odana. ¹⁴ I tana bonchchana; aissi giikko, i taayyo de7iyaabaappe ekkidi, intteyyo odana. ¹⁵ Aawau

de7iyaabai ubbai tabaa; minttettiyaagee tau de7iyaabaappe ekkidi, intteyyo odana taani giidoogee hegaassa.

Intte Azzanoi Ufaissau Laamettana

¹⁶ “Guutta wodeppe guyyiyan, intte tana be7ekketa; qassi guutta wodeppe guyyiyan, intte tana be7ana” yaagiis.

¹⁷ Erissiyo ashkkaratuppe issooti issooti bantta gid-don, “Guutta wodeppe guyyiyan, intte tana be7ekketa; qassi guutta wodeppe guyyiyan, intte tana be7ana; aissi giikko, taani Aawaakko bais’ giyoogee hegee woigiyoogee?” yaagidosona. ¹⁸ “Guutta wodeppe guyyiyan’ giyoogee woigiyoogee? I aibau haasayiiaakkonne nuuyyo erettenna” yaagidosona.

¹⁹ Eti bana oichchanau koyiyooгаа Yesuusi eridi, eta yaagiis; “Taani, ‘Guutta wodeppe guyyiyan, intte tana be7ekketa; qassi guutta wodeppe guyyiyan, intte tana be7ana’ giidoogau intte issoi issuwaa oichcheetii?”

²⁰ Taani intteyyo tumaa odais. Intte yeekkananne koiz-zana; shin ha sa7ai ufaittana. Qassi intte azzanana; shin intte azzanoi ufaissa gidana. ²¹ Issi maccaasiyaa na7a yelana haniyo wode, ba maaretaa wodee gakkido gishshau, he maaretaabaa hirggausu; shin na7a yelidoogaappe guyyiyan, na7i ha sa7an yelettido ufaissaa gishshau, ba maaretaa hassayukku. ²² Hegaa gishshau, intteikka intte wozanan hirggeeta; shin taani naa77anttuwaa inttena be7ana; qassi intte wozanai keehi ufaittana; intte ufaissaa ooninne intteppe ekkenna.

²³ “He gallassi intte tana ainne woossekketa. Taani intteyyo tumaa odais; intte ta sunttan woossiyoobaa ubbaa Aawai intteyyo immana. ²⁴ Ha77i gakkanaassikka ta sunttan ainne woossibeekketa; intte ufaissai polettana mala, Xoossaa woossite; intte ekkana.

²⁵ “Hagaa taani intteyyo leemisuwan yootaas; shin taani leemisuwan yootenna wodee yaana; shin Aawaabaa taani intteyyo qoncciyon odana. ²⁶ Taani he gallassi, intte ta sunttan Aawaa woossana; qassi intte gishshau, taani Aawaa woossana giikke. ²⁷ Aissi giikko, Aawai ba huuphen inttena siiqees; intte tana siiqiyo gishshaunne taani Aawaa matappe yiidoogaa ammanido gishshau, i inttena siiqees. ²⁸ Taani Aawaa matappe sa7aa yaas; qassi sa7aa aggada Aawaakko baana” yaagiis.

²⁹ Erissiyo ashkkarati zaaridi Yesuusa, “Be7a, ha77i neeni qoncciyon haasayaasa; leemison ainne haasayakka. ³⁰ Neeni ubbabaa eriyoogaa nuuni ha77i eroos; qassi nena ooninne oichchana mala, neeni koyennaagaa eroos. Hegee nuna neeni Xoossaappe yiidoogaa ammanttees” yaagidosona.

³¹ Yaagin Yesuusi zaaridi eta, “Ha77i ammaneetii?” ³² Be7ite, intte intte soo intte soo laalettiiyo wodeenne ta xalaalaa yeggi bayiyo wodee yaana; ha77ikka yi-ichchiis. SHin Aawai tanaara de7iyo gishshau, ta xalaalaa gidikke. ³³ Intte ta giddon de7iiddi, saro de7ana mala, taani hagaa intteyyo odaas. Sa7an intte

waayettana. SHin minnite; taani sa7aa xoonaa” yaagiis.

Yesuusa Woosaa

¹⁷ Yesuusi hegaa haasayidoogaappe guyyiyan, pude saluwaa xeellidi, hagaadan yaagiis; “Aawau, wodee gakkiiis; ne Na7ai nena bonchchana mala, neeni ne Na7aa bonchcha. ² Aissi giikko, neeni ayyo immido ubbau merinaa de7uwaa i immana mala, asa ubbaa bollan ayyo maataa immadasa. ³ Asai nena issi Xoossaa gididaagaa erana malanne, qassi neeni kiittido Yesuus Kiristtoosa erana mala, hagee merinaa de7o. ⁴ Neeni taayyo oottanau immido oosuwaada, nena sa7an bonchchaas. ⁵ Ha77ikka qassi Aawau, sa7ai merettanaappe kase ne matan taayyo de7iyo bonchchuwan ne sinttan tana bonchcha.

⁶ “Sa7aa asaappe neeni tau immidoogeeta nenaara eretissaas; eti neegeeta; qassi neeni eta tau immadasa. Eti ne qaalaukka azazettidosona. ⁷ Ha77i neeni tau immido ubbabai neeppe yiidoogaa eti eroosona. ⁸ Aissi giikko, neeni tau immido qaalaa taani etau immaas; etikka he qaalaa ekkidosona. Taani ne matappe yiidoogee tuma gidiyooгаа eroosona; eridi neeni tana kiittidoogaakka ammanidosona.

⁹ “Taani etau woossais; sa7au nena woossikke. SHin neeni tau immido asau woossais; aissi giikko, eti neegeeta. ¹⁰ Tau de7iyo ubbabai nebaa; qassi neeyyo de7iyo ubbabaikka tabaa. Taani eta baggaara bonchchettaas. ¹¹ Taani hagaappe guyyiyan, sa7an de7ikke; eti sa7an de7oosona; taani ha77i neekko bais. Geeshsha Aawau, ha neeni tau immidoogeeti neeninne taani issuwaa gidiyooгааadan, eti issuwaa gidana mala, eta ne sunttan naaga. ¹² Taani etaara sa7an de7aidda, neeni tau immido ne sunttaa wolqqan eta naagaas. Taani eta naagaas; Xoossaa maxaafai giidoogee polettana mala, xayoi bessiiyo uraappe attin, etappe harai ooninne xayibeenna.

¹³ “Ha77i taani neekko bais; eta wozanan ta ufaissai polettana mala, hagaa taani sa7an haasayais. ¹⁴ Taani etau ne qaalaa immaas; taani sa7aassa gidennaagaadan, etikka sa7aassa gidenna gishshau, sa7ai eta ixxiis. ¹⁵ Neeni xalahiyaappe eta naagana mala woossiyoogaappe attin, sa7aappe kessana mala woossikke. ¹⁶ Taani sa7aassa gidennaagaadan, etikka sa7aassa gidokkona. ¹⁷ Neeni tumatettan eta nebaa ootta; ne qaalaukka tumatettaa. ¹⁸ Neeni tana sa7aa kiittidoogaadan, taanikka eta sa7aa kiittaas; ¹⁹ qassi eti tumatettan nebaa gidana mala, eta gishshau, taani ta huuphiyaa neeyyo immais.

²⁰ “Taani eta xalaalau woossikke; shin eti qaalaa yootin, tana ammanidaageetuyyookka woossais. ²¹ Eti ubbai issuwaa gidana mala, taani woossais. Aawau, neeni ta giddon de7iyoogaadan, qassi taanikka ne giddon de7iyoogaadan, eti nu giddon de7ona. Qassi neeni tana kiittidoogaa sa7ai ammanana mala, eti issuwaa gidona. ²² Neeninne taani issuwaa gidiyooгааadan, eti issuwaa gidana mala, neeni tana bonchchidoogaadan, taanikka eta bonchchaas.

²³ Taani eta giddon de7in, neeni ta giddon de7in, qassi neeni tana siiqiyooogaadan, etakka siiqidoogaanne tana sa7aa kiittidoogaa sa7ai eranaadan, eti muleera issuwaa gidona.

²⁴ "Aawau, sa7ai merettanaappe kase neeni tana siqido gishshau, tau immido ta bonchchuwaa eti be7ana mala, neeni tau immidoogeeti taani de7iyoonan tanaara de7ana mala koyais.

²⁵ "Xillo Aawau, sa7ai nena erenna; shin taani nena erais. Qassi neeni tana kiittidoogaa hageeti eroosona. ²⁶ Neeni tana siiqido siiqoi eta giddon de7ana mala, qassi taanikka eta giddon de7ana mala, taani ne sunttaa eta erissaas; sinttaukka erissana" yaagiis.

Yesuusi Ba Morkketu Kushiyan Oiqettiis

(Maatiyoosa 26:47-56; Marqqoosa 14:43-50; Luqaasa 22:47-53)

18 Yesuusi heгаа giidi, Xoossaa woossidoogaappe guyyiyan, ba erissiyo ashkkaratuura Qediroona giyo shaafaa pinniis. He sohuwan daro wogaraa de7ees; Yesuusinne erissiyo ashkkarati he wogaraa giddo gelidosona. ² Yesuusa aatti immida Yihudai he sohuwaa erees; aissi giikko, Yesuusi ubba wode ba erissiyo ashkkaratuura hegan shiiqees. ³ Hegaa gishshau, Yihudai paanoosiyaa, xomppiyaa, tooraanne gondalliyaa oiqqida daro wotaaddaratanne qassi qeese halaqatinne Parisaaweti yeddido Beeta Maqidasiyaa wotaaddarata kaaletti ekkidi, he sohuwaa biis.

⁴ Yesuusi bana gakkana haniya ubbabaa eridi, gaxi kiyidi, "Oona koyeetii?" yaagiis.

⁵ Yaagin eti zaaridi, "Naazireeta Yesuusa koyoos" yaagidosona.

Yesuusi zaaridi, "Taani a" yaagiis.

Yesuusa aatti immida Yihudaikka hegan etaara eqqis; ⁶ Yesuusi, "Taani a" giido wode, eti guyyekko shiiqidi, sa7an kunddidosona. ⁷ Yesuusi qassikka, "Oona koyeetii?"

Yaagin eti, "Naazireeta Yesuusa koyoos" yaagidosona.

⁸ Yaagin Yesuusi zaaridi, "Taani a gidiyoogaa intteyyo yootaas; simmi intte tana koyiyaabaa gidikko, hageeta yeddite" yaagiis. ⁹ I, "Aawau, neeni tau immidoogeetuppe harai atto, issuwaakka bashshabeikke" giidoogee polettana mala, heгаа giis.

¹⁰ Simoon PHeexiroosau bisoi de7ees; i he bisuwaa shoddinne qeese ubbatu halaqaa ashkkaaraa ushachcha haittaa shocidi, qanxxi yeggiis. He ashkkaaraa sunttai Malkkoosa. ¹¹ Yesuusi PHeexiroosa, "Ne bisuwaa shoohuwan zaarada wotta! Ta Aawai taayyo immido burccukkuwaappe taani uyennabaa neeyyo milatii?" yaagiis.

Yesuusi Qeese Ubbatu Halaqaa Haanna Sintti SHiiqiis

¹² SHaalaqai, daro wotaaddaratanne qassi Aihudatu halaqati Yesuusa oiqqidi qachchidosona. ¹³ Koiro Yesuusa Haannakko efiidosona; aissi giikko, Haanni he laitti qeese ubbatu halaqaa gidiya Qayaafa bollo. ¹⁴ "Asa ubbaa gishshau, issi asi haiqqikko lo77o" giidi Aihudata zoridaagee Qayaafa.

PHeexiroosi Yesuusa Kaddiis

(Maatiyoosa 26:69-70; Marqqoosa 14:66-68; Luqaasa 22:55-57)

¹⁵ Simoon PHeexiroosinne hara issi erissiyo ashkkarai Yesuusa kaallidi biidosona. He hara erissiyo ashkkaaraa qeese ubbatu halaqai loitti erees; hegee Yesuusaara qeese ubbatu halaqaa dirssa garssi geliis. ¹⁶ SHin PHeexiroosi kareera dirssaa penggen eqqiis. Qeese ubbatu halaqai loitti eriyo hara erissiyo ashkkarai kare kiyidi, penggiyaa naagiya na7eeyyo yootidi, PHeexiroosa dirssa garssi gelissiis. ¹⁷ Penggiyaa naagiya na7iyaa PHeexiroosa, "Neni ha bitanee erissiyo ashkkaratuppe issuwaa gidikkiyye?" yaagaasu.

Yaagin PHeexiroosi, "CHii, taani gidikke" yaagiis.

¹⁸ Sa7ai meeggiyo gishshau, ashkkaratinne halaqati xiixinttaa tamaa oittidi, bonqqidaagaa yuuyi aadhdhi eqqidi ho77oosona; PHeexiroosikka etaara eqqidi, he tamaa ho77ees.

Qeese Ubbatu Halaqai Yesuusa Oichchido Oishaa

(Maatiyoosa 26:59-66; Marqqoosa 14:55-64; Luqaasa 22:66-71)

¹⁹ Qeese ubbatu halaqai Yesuusa i erissiyo ashkkaratubaaanne a timirttiyaabaa oichchiis. ²⁰ Yesuusi zaaridi, "Taani asa ubbau qoncciyaa odaas. Taani Aihuda ubbai shiiqiyoo Aihuda woosa keettaanne Beeta Maqidasiyan ubba wode tamarissaas; geeman ainne haasayabeikke. ²¹ Yaatin, neeni tana aissi oichchai? Taani odidoogaa siyida asaa oichcha; he asai taani odidoogaa erees" yaagiis.

²² Yesuusi heгаа giido wode, he sohuwan eqqida wotaaddaratuppe issoi Yesuusa baqqidi, "Qeese ubbatu halaqaa bolli hagaadan zaarai?" yaagiis.

²³ Yesuusi zaaridi, "Taani balabaa haasayidabaa gidikko, heгаа de7iya asa ubbau oda; shin taani tumaa haasayidabaa gidikko, tana aissi baqqai?" yaagiis.

²⁴ Hegaa gishshau, Haanni, qashetti uttida Yesuusa, qeese ubbatu halaqaa, Qayaafakko yeddiis.

PHeexiroosi Yesuusa Naa77anttuwaa Kaddiis

(Maatiyoosa 26:71-75; Marqqoosa 14:69-72; Luqaasa 22:58-62)

²⁵ PHeexiroosi hegan eqqidi, tamaa ho77ees; harati a, "Neni ha bitanee erissiyo ashkkaratuppe issuwaa gidikkiyye?" yaagiis.

Yaagin PHeexiroosi, "CHii; taani gidikke" yaagidi kad-diis.

²⁶ Qeese ubbatu halaqaa ashkkaratuppe issoi, PHeexiroosi haittaa qanxxido bitaniyaa dabboi PHeexiroosa, "Taani nena aara daro wogaraa giddon be7abeikkinaayye?" yaagidi oichchiis.

²⁷ Oichchin PHeexiroosi qassikka kaddiis; sohuwaarakka kuttoi waassi aggiis.

Yesuusi PHilaaxoosa Sintti SHiiqiis

(Maatiyoosa 27:1-2, 11-14; Marqqoosa 15:1-5; Luqaasa 23:1-5)

²⁸ Eti Yesuusa Qayaafa sooppe deriyaa haariyaagaa ooso keettaa ekki efiidosona. Sa7ai maallado guura; Aihudati Paasikaa bonchchiyo gallassa qumaa maanau, bantta huuphessi tunenna mala, deriyaa

haariyaagaa ooso keettaa gelibookkona. ²⁹ Hegaa gishshau, PHilaaxoosi etakko kare kiyidi, "Ha bitaniyaa intte aibin mooteetii?" yaagiis.

³⁰ Yaagin eti, "I iitabaa oottibeennabaa gidiaaakko, nuuni a neekko ehookko" yaagidosona.

³¹ PHilaaxoosi zaaridi etayyo, "Intte a ekki efiidi, intte higgee giyoogaadan, a bolli pirddite" yaagiis.

Yaagin Aihudati, "Oonanne woriyo maati nuuyyo baawa" yaagidosona; ³² hagee hanidoogee Yesuusi ai mala haiquwaa haiqqanaakko erissanau haasayidoogee polettanaassa.

³³ PHilaaxoosi ba ooso keettaa naa77anttuwaa gelidi, Yesuusa xeesiis; xeesidi, "Neeni Aihuda kawoo?" yaagidi a oichchiis.

³⁴ Oichchin Yesuusi PHilaaxoosa, "Ha oishaa neeni neeppe oichchaiyye woi hara asi neeyyo tabaa odidee?" yaagiis.

³⁵ PHilaaxoosi zaaridi, "Tana Aihuda asa gai? Ne zaretinne qeesetu halaqati nena tau aatti immidosona; neeni ai oottadii?" yaagiis.

³⁶ Yaagin Yesuusi, "Ta kawotettaa ha sa7aana gidenna. Ta kawotettaa ha sa7aana gididaakko, tana Aihudatuuyyo aatti immennaadan, ta ashkharati tau oletana; shin ta kawotettaa ha sa7aana gidenna" yaagiis.

³⁷ Hegaa gishshau, PHilaaxoosi Yesuusa, "Yaatin, neeni kawooyye?" yaagidi oichchiis.

Yesuusi zaaridi, "Neeni tana kawo gaasa. Taani tumatettaayyo markkattana gishshau yelettaas; qassi hegaa gishshau, ha sa7aa yaas. Tumaa bagga gidiaa ooninne taani giyoogaa siyees" yaagiis.

³⁸ Yaagin PHilaaxoosi, "Tumatetti aibee?" yaagiis.

PHilaaxoosi hegaa giidoogaappe guyyiyan, Aihudatuukko kare kiyidi, "Taani aani ai balanne demma-beikke. ³⁹ SHin Paasikaa bonchchiyo gallassi, issi asa taani intteyyo qashuwaappe birshshiyoo meeze de7ees; taani intteyyo Aihudatu kawuwaa birshshiyoo koyeetii?" yaagiis.

⁴⁰ Eti zaaridi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Barbaana birshshappe attin, a gidenna!" yaagidosona. SHin Barbaani pangga.

Wotaaddarati Yesuusa Bolli Qilliicidosona

(Maatiyoosa 27:27-32; Marqqoosa 15:15-21)

19 Hegaappe guyyiyan, PHilaaxoosi Yesuusa oiqqidi, lissuwan garafiis. ² Wotaaddarati aguntaappe akiliiliyaa loittidi, a huuphiyan wottidosona; qassi zo7o maayuwaakka a maizzidosona. ³ Akko shiqidi, "Aihuda kawuwau, shemppo gam77a!" yaagidi a qinxalliyaa baqqidosona.

⁴ PHilaaxoosi qassikka kare kiyidi Aihudata, "Be7ite, taani aani ai balanne demmabeennaagaa intte erana mala, a inttekkko kare kessana" yaagiis. ⁵ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi agunttaa akiliiliyaa ba huuphiyan wottidi, zo7o maayuwaamaayidi, kare kiyiis; PHilaaxoosi Aihudata, "Bitaniyaa haggaa be7ite" yaagiis.

⁶ Qeese halaqatinne wotaaddarati a be7ido wode, bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishada a kaqqa! Kaqqa!" yaagidosona.

Yaagin PHilaaxoosi eta, "Intte a ekki efiidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqite; aissi giikko, taani ai balanne demmabeikke" yaagiis.

⁷ Aihudati zaaridi, "Nuuyyo higgee de7ees; nu higgee giyoogaadan, i haiqqanau bessees; aissi giikko, i bana Xoosaa Na7aa oottiis" yaagidosona.

⁸ PHilaaxoosi hegaa siyido wode, kaseegaappe keehi yayyiis. ⁹ Qassikka PHilaaxoosi ba ooso keettaa simmi gelidi Yesuusa, "Neeni auppe yaadii?" yaagidi oichchiis; shin Yesuusi ayyo ainne zaaribeenna. ¹⁰ Hegaa gishshau, PHilaaxoosi a, "Tau yootikkii? Nena birshshana woi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishada kaqqanau tau maati de7iyoogaa erikkiyye?" yaagiis.

¹¹ Yaagin Yesuusi, "Xoossai neeyyo bollappe maataa immibeennabaa gidiaaakko, neeyyo ta bolli maati de7enna shin. Hegaa gishshau, tana neeyyo aatti immidaagee aadhdiya nagaraa oottiis" yaagiis.

Yesuusa Haiquwau Pirddidosona

(Maatiyoosa 27:15-31; Marqqoosa 15:6-20; Luqaasa 23:13-25)

¹² PHilaaxoosi hegaa siyido wode, Yesuusa birshshana oge koyiis; shin Aihudati bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Neeni a birshshiyaabaa gidikko, Kawuwaa Qeesaara dabbo gidakka! Bana kawo giya ooninne Qeesaara morkke!" yaagidosona.

¹³ PHilaaxoosi hegaa siyidi, Yesuusa kare kessiis. Yaattidi shuchchaa baasidi kessidosaa giyoosan pirdda oidiiyan uttiis; Ibraisxxe qaalan he sohoi gabataa giyoogaa. ¹⁴ He gallassai Paasikaa bonchchiyo gallassau giigissiyoo gallassa; sa7ai usuppun saate heera gidana. PHilaaxoosi Aihudata, "Intte kawuwaa haggaa be7ite!" yaagiis.

¹⁵ Yaagin Aihudati bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Digga! Digga! Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishada kaqqa!" yaagidosona.

PHilaaxoosi zaaridi, "Intte kawuwaa taani masqqaliyaa bolli misimaariyan xishada kaqqiyoogaa koyeetii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin qeese halaqati, "Qeesaarappe hara kawoi nuuyyo baawa!" yaagidosona.

¹⁶ Hegaappe guyyiyan, eti masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, Yesuusa kaqqana mala, PHilaaxoosi eta aatti immiis.

Yesuusa Kaqqidosona

(Maatiyoosa 27:32-44; Marqqoosa 15:21-32; Luqaasa 23:26-43)

Eti Yesuusa oiqqidi, ekki efiidosona. ¹⁷ Yesuusi ba masqqaliyaa tookkidi, Guuggiyaa Sohuwaa giyoosaa biis. "Guuggiyaa Sohuwaa" giyoogee Ibraisxxe qaalan "Golggottaa" giyoogaa. ¹⁸ Eti he sohuwan masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, Yesuusa kaqqidosona; qassi aara hara naa77u asata, issuwaa ya baggaara qassi issuwaa ha baggaara Yesuusa gidduwan wottidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqidosona.

¹⁹ PHilaaxoosi xifatiyaa xaafidi, masqqaliyaa bolli wottii. I xaafidoogee, "Aihudatu Kawuwaa, Naazireeta Yesuusa" yaagees. ²⁰ Yesuusi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqettidosai katamaa matan

de7iyo gishshau, daro Aihudati he xifatiyaa nab-babidosona. Xifatee Ibraisxxe qaalaa, Roomaisxxe qaalaaninne Giriike qaalaa xaafettiis. ²¹ Hegaa gishshau, Aihuda qeese halaqati PHilaaxoosa, “Ha bitanee bana Aihuda kawo yaagiis’ gaada xaafappe attin, ‘Aihuda kawo’ gaada xaafoppa” yaagidosona.

²² Yaagin PHilaaxoosi, “Taani xaafidoogaa xaa-farggaas” yaagidi zaariis.

²³ Wotaaddarati masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, Yesuusa kaqqidoogaappe guyyiyan, a maayuwaa ekkidi, oiddu kessi shaakkidosona; issi issi wotaaddaraa issi shaahoi gakkiiis. A adussa maayuwaakka ekkidosona; adussa maayoi hashiyaappe doommidi, duge gakkanaassi yeda maayettiyaabaappe attin, qanxxettidi sikettibeenna. ²⁴ Wotaaddarati issi issuwaa, “Oona gakkanaakko, saamaa yegganaappe attin, maayuwaa peerokko” yaagidosona. Hegee hanidoogee Xoossaa maxaafai, “Ta maayuwaa shaakki ekkidosona; ta adussa maayuwaa saamaa yeggidosona” giyoogee polettanaassa. Hegaa gishshau, wotaaddarati heгаа oottidosona.

²⁵ SHin Yesuusa masqqaliyaa matan a aayiyaa, a aayee michchiyaa, Qaliyoopha machchiyaa Mairaa-manne Magddala giyo katamaappe yiida Mairaama eqqidosa. ²⁶ Yesuusi ba aayiyaanne i siiqiyo erissiyoo ashkkarai hegan eqqidaageeta be7idi, ba aayiyoo, “Ha mishiree, ne na7aa haggaa be7a!” yaagiis.

²⁷ Hegaappe guyyiyan, he erissiyoo ashkkaraa, “Ne aayiyoo hanno be7a!” yaagiis. He erissiyoo ashkkarai o he saatiyaappe doommidi, ba soo ekki efiis.

Yesuusi Haiqqiis

(Maatiyoosa 27:45-56; Marqqoosa 15:33-41; Luqaasa 23:44-49)

²⁸ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi ubbabai ha77i poletti-doogaa eridi, Xoossaa maxaafai giidoogee polettana mala, “Tana saammees” yaagiis.

²⁹ He sohuwan issi xuggaa kumida caala woine eessai de7ees. Eti isponjiiyaa he woine eessan yeggidi, hiisooophpe giyo mittaa xeeran wottidi, Yesuusa doonaakko shiishshidosona. ³⁰ Yesuusi woine eessaa ganxxi be7idoogaappe guyyiyan, “Polettiis” yaagiis.

Yesuusa Miyiyaa Tooran Caddidosona

Qassi hegaappe guyyiyan, ba huuphiyaa ziqqi oottidi, ba shemppuwaa immiis.

³¹ He gallassai giigetiiyo gallassa gidiyo gishshaunne qassi he Sambbatani daro bonchcho gidiyo gishshau, Sambbatan asatu ahai masqqaliyaa bolli pe7enna mala, kaqettida asatu suiliyaa menttidi, masqqaliyaappe wottana mala, Aihudati PHilaaxoosa woossidosona. ³² Hegaa gishshau, wotaaddarati yiidi, Yesuusaara kaqettida koiro bitaniyaa suiliyaa menttidosa; qassi aara kaqettida naa77antto bitaniyaa suiliyaakka menttidosa. ³³ SHin Yesuusakko yiido wode i haiqqiichchidoogaa be7idi, a suiliyaa mentti-bookkona. ³⁴ Gidikkonne, wotaaddaratuppe issi a miyyiyaa tooran caddiis; caddin sohuwaarakka suut-

tainne haattai goggi bayiis. ³⁵ Intte ammanana mala, haggaa be7idaagee markkattiis; i markkattiyoogee kka tumaa; qassi ba haasayai tuma gidiyoogaa i erees. ³⁶ Hegee hanidoogee Xoossaa maxaafai, “A meqet-tatuppe issiinne meqqenna” giidoogee polettanaassa. ³⁷ Qassikka Xoossaa maxaafai harai, “Asai ba caddidoogaa be7ana” yaagees.

Yesuusi Moogettiis

(Maatiyoosa 27:57-61; Marqqoosa 15:42-47; Luqaasa 23:50-56)

³⁸ Hegaappe guyyiyan, Armmaatiyaasa giyo katamaappe yiida Yooseefi Yesuusa ahaa ekki efaana PHilaaxoosa woossiis; Yooseefi Aihudatuuyo yayyido gishshau, asi erennan Yesuusa kaalliyaagaa.

Yooseefi woossin PHilaaxoosi, “Ekkada efa” yaagiis. Hegaa gishshau, Yooseefi biidi, Yesuusa ahaa ekki efiis. ³⁹ Qassi Niqoodimoosi hegaappe kase Yesuusakko qammi yiidaagee, karbbiyaaranne godare uuttaara walahettida oitamanne ichchashu kilo giraame gidiyaagaa keena shittuwaa oiqqi ekkidi, Yooseefaara yiis. ⁴⁰ He naa77u asati Yesuusa ahaa ekkidi, Aihudati ahaa xaaxiyo maaraadankka, shittuwaa gattidi, liinuwaa giyo afalan xaaxidosona. ⁴¹ Yesuusi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqettido sohuwan daro wogara de7ees; he wogara giddon shuchchaa wooci kessido biron ooninne mogettibeenna ooratta gonggoloi de7ees. ⁴² He gonggoloi matan de7iyo gishshaunne qassi Aihudati Sambbatani giigetiiyo gallassa gidiyo gishshau, Yesuusa yaani wottidosona.

Yesuusi Haiquwaappe Denddiis

(Maatiyoosa 28:1-8; Marqqoosa 16:1-8; Luqaasa 24:1-12)

20 Woggaa gallassi guuran, biron daabidaabiyaagan, Magddala giyo katamaappe yiida Mairaama Yesuusi mogettido gonggoluwaaakko baasu; baada shuchchai he gonggoluwaa doonaappe denddi-ichchidaagaa be7aasu. ² Simoon PHeexiroosakkonne Yesuusi siiqiyo hinkko erissiyoo ashkkaraakko, a woxxaidda baada, “Gonggoluwaaappe Godaa ekki efiirgidosa; awan a wottidaakkonne nuuni erokko” yaagaasu.

³ Hegaa gishshau, PHeexiroosinne hinkko erissiyoo ashkkarai aggidi, gonggoluwaaakko biidosona. ⁴ Naa77aikka issippe woxxidosa; shin hinkko erissiyoo ashkkarai PHeexiroosappe aadhdhidi kasetidi, he gonggoluwaaakko gakkiiis. ⁵ He erissiyoo ashkkarai hokkidi, liinuwaa giyo afalaa be7iis; shin giddo gelibeenna. ⁶ Simoon PHeexiroosi a kaallidi yiidi, gonggoluwaa giddo geliis. Gelidi liinuwaa giyo afalal hegan de7iyaagaa be7iis; ⁷ qassi Yesuusa huuphiyan xaaxetti uttida afalal he xaaxettidoogaadankka dumma issisan de7iyaagaa be7iis; he afalal dumma de7eesippe attin, liinuwaa giyo afalaara issippe de7enna. ⁸ He wode, kasetidi gonggoluwaaakko gakkida hinkko erissiyoo ashkkarai geliis. Geli be7idi ammaniis. ⁹ Yesuusi haiquwaappe denddanau bessiyooogaa yootiya Xoossaa maxaafaa eti biron akeekiichchibookkona.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, erissiyoo ashkkarati bantta soo simmidi biidosona.

Yesuusi Magddala Mairaamissi Beettiis
(Maatiyoosa 28:9-10; Marqqoosa 16:9-11)

¹¹ SHin Mairaama he gonggoluwaa doonan eqqada yeekkausuu. Yeekkaidda hokkada gonggoluwaa giddo xeellaasu. ¹² Bootta maayuwaa maayida naa77u ki-itanchchati Yesuusa ahai zin77idosan issoi huuphesaara issoi tohossaara uttidaageeta be7aasu. ¹³ Eti o, "Mishiree, aissi yeekkai?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin a, "Asati ta Godaa efirggidosona; eti awan wottidaakkonne taani erikke" yaagaasu.

¹⁴ Hegaa giidoogaappe guyyiyan, guyye simma xeel-lada, Yesuusi eqqidaagaa be7aasu. SHin i Yesuusa gididoogaa akeekabeikku. ¹⁵ Yesuusi o, "Mishiree, aissi yeekkai? Oona koyai?" yaagidi oichchiis.

Mairaama wogaraa naagiyaagaa gaada, "Godau, neeni ekkidabaa gidikko, a awan wottidaakko, tau yootarkkii; taani a ekka efaana" yaagaasu.

¹⁶ Yesuusi o, "Mairaamee" yaagiis.

A akko simmada, Ibraisxxe qalan "Rabunii" yaagaasu; hega birshshettai "Tamaarissiyaagoo" giyoogaa.

¹⁷ Yesuusi o, "Taani biron ta Aawaakko babeenna gishshau, tana bochchoppa; shin ta ishanttukko baada, 'Taani ta Aawaakkonne intte Aawaakko, ta Xoos-saakkonne intte Xoosaa, pude bais giis' gaada etau oda" yaagiis.

¹⁸ Magddala giyo katamaappe yiida Mairaama Godaa be7idoogaanne iyyo i hega odidoogaa baada erissiyoo ashkkaratuyyo odaasu.

Yesuusi Ba Erissiyoo Ashkkaratussi Beettiis

(Maatiyoosa 28:16-20; Marqqoosa 16:14-18; Luqaasa 24:36-49)

¹⁹ He Woggaa gallassi omarssi, erissiyoo ashkkarati Aihudatuuyyo yayyido gishshau, kariyaa koridi, shiiqi utti-daashin, Yesuusi yiidi, eta gidduwan eqqidi, "Sarotettai intteyyo gido" yaagiis. ²⁰ Hegaa giidoogaappe guyyiyan, ba kushiyaanne ba miyyiyaa eta bessii; erissiyoo ashkkarati Godaa be7ido wode keehi ufaiddosona. ²¹ Yesuusi naa77anttuwaakka etau, "Sarotettai intteyyo gido; ta Aawai tana kiittidoogaadan, taanikka inttena kiittais" yaagiis. ²² Hegaa giidoogaappe guyyiyan, eta bolli ufu giidi shemppiis; qassi, "Geeshsha Ayyaanaa ekkite. ²³ Intte atto giido asaa nagarai atto geetettana; intte atto geennaageetu nagarai atto geetettana" yaagiis.

Yesusanne Toomaasa

²⁴ SHin tammanne naa77u erissiyoo ashkkaratuppe issoi, Mentte giyo Toomaasi, Yesuusi yiido wode etaara de7enna. ²⁵ Hegaa gishshau, hinkko erissiyoo ashkkarati Toomaasau, "Nuuni Godaa be7ida!" yaagidosona.

SHin Toomaasi etau, "Misimaariyan i cadettido a kushiyan de7iya malaataa be7ennaanne he malaataa ta biradhdhiyan bochchennan, qassi ta

kushiya a miyyiyan yedda be7ennan taani ammanikke" yaagiis.

²⁶ Saaminttappe guyyiyan, Yesuusi erissiyoo ashkkarati qassikka sooni shiiqi uttididosona; Toomaasikka etaara de7ees. Karee koretti uttidaashin, Yesuusi yiidi, eta gidduwan eqqiis; eqqidi, "Sarotettai intteyyo gido" yaagiis. ²⁷ Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Toomaasa, "Ne kushiya haa ehaada, ta kushiya be7a, qassi ne kushiya haa ehaada, ta miyyiyan yedda be7a, neeni ammaniyaagaa gidanaappe attin, ammanennaagaa gidoppa!" yaagiis.

²⁸ Toomaasi zaaridi, "Ta Godau, ta Xoosau!" yaagiis.

²⁹ Yaagin Yesuusi, "Neeni tana be7ido gishshau ammanadasi; be7ennan ammanidaageeti anjjettidaageeta" yaagiis.

Ha Maxaafaa Halchchuwaa

³⁰ Yesuusi ha maxaafan xaafetti-beenna hara daro malaatata ba erissiyoo ashkkaratu sinttan oottiis.

³¹ SHin Yesuusi i Kiristtoosa, Xoosaa Na7aa gidiyoo-gaa intte ammanana malanne, qassi a ammanidi a sunttan de7uwaa intte demmana mala, hagee xaafettiis.

Yesuusi Laappun Erissiyoo Ashkkaratussi Beettiis

21 Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Xibiriyaadoosa giyo abbaa lanqqiyan ba erissiyoo ashkkaratuyyo naa77anttuwaa beettiis. I etau hagaadan beettiis.

² Simoon PHeexiroosinne mentte giyo Toomaasi, Qaana Galiilappe yiida Naatinaa7eeli, Zabddiyoosa naatinne Yesuusi erissiyoo ashkkaratuppe hara naa77ati issippe de7oosona.

³ Simoon PHeexiroosi etau, "Taani mole oiqqanau bais" yaagiis.

Yaagin eti, "Nuunikka nenaara baana" yaagidi, kiyidi wolwoluwaa giddo gelidosona; shin eti he gallassi qammi mole ainne oiqqibookkona.

⁴ Maallado wonttaara awai kiyanaappe kase, Yesuusi abbaa gaxan eqqiis; shin erissiyoo ashkkarati Yesuusa gididoogaa eribookkona. ⁵ Yesuusi eta, "Naatoo, mole oiqqibeekketiyye?" yaagiis.

Yaagin eti zaaridi, "Ainne oiqqibookko" yaagidosona.

⁶ I zaaridi, "Intte gitiyaa wolwoluwaappe ushachcha baggako yeggite; amaridaagaa intte oiqqana" yaagiis. Hegaa gishshau, gitiyaa ushachcha baggako yeggin, molee darido gishshau, goochchi kessanaagee eta xooniis.

⁷ Yesuusi siiqiyo ashkkarai PHeexiroosa, "Hagee Go-daattennee!" yaagiis. Simooni PHeexiroosi Godaa i gididoogaa siyido wode, kallo de7iyo gishshau, ba maayuwaa maayidi, abbaa giddo guppi geliis. ⁸ SHin hinkko erissiyoo ashkkarati molee kumi uttido gitiyaa goochchiiddi, wolwoluwan abbaappe gaxi kiyidosona; eti abbaappe naa77u xeetu wara keenaa haakkidi de7oosonappe attin, keehi haakkidi de7okkona. ⁹ Eti abbaappe gaxi kiyido wode, xiixinttaa bonqquwan molee de7iyaagaanne oittaa be7idosona.

¹⁰ Yesuusi eta, "Ha77i intte oiqqido moliyaappe amaridaagaa hammite" yaagiis.

¹¹ Simoon PHeexiroosi wolwoluwan gelidi, xeetanne ishatamanne heezzu wogga moleti kumi uttido gitiyaa goochchidi, abbaappe gaxi kessiis; molee heгаа keena daro gidinkka gitee daakettibeenna.

¹² Yesuusi eta, "Haa yiidi, qan77iyaa qan77ite" yaagiis. Erissiyo ashkkaratuppe issoinne, "Neeni oonee?" giidi a oichchanau xalibeenna; aissi giikko, Godaa i gididoogaa eti eridosona. ¹³ Yesuusi yiidi, oittaa ekkidi, etau immiis; moliyaakka hegaadan immiis.

¹⁴ Yesuusi haiquwaappe denddidoogaappe guyyiyan, ba erissiyo ashkkaratuyyo beettishin hagee hezzantto.

Yesuusanne PHeexiroosa

¹⁵ Eti qumaa miidoogaappe guyyiyan, Yesuusi Simoon PHeexiroosa, "Yoonaa na7au Simoonaa, tana hageetuppe aattada siiqai?" yaagiis.

Simoon PHeexiroosi, "Ee Godau, taani nena dosiyooogaa neeni eraasa" yaagiis.

Yesuusi a, "Ta dorssa marata heemma" yaagiis.

¹⁶ Yesuusi qassikka, "Yoonaa na7au Simoonaa, tana siiqai?" yaagiis.

Simoon PHeexiroosi, "Ee Godau, taani nena dosiyooogaa neeni eraasa" yaagiis.

Yaagin Yesuusi, "Ta dorssata heemma" yaagiis.

¹⁷ Yesuusi hezzanttuwaa, "Yoonaa na7au Simoonaa, tana dosai?" yaagiis.

Yesuusi hezzanttuwaa Simoon PHeexiroosa, "Tana dosai?" yaagidi oichchido gishshau, PHeexiroosi azzanidi, "Godau, neeni ubbabaa eraasa; taani nena dosiyooogaa neeni eraasa" yaagiis.

Yaagin Yesuusi, "Ta dorssata heemma. ¹⁸ Taani neeyyo tumaa odais; neeni wodallatettan de7iyo wode, ne xeessan qabattuwaan nerikka gixxada, neeni koyidosaa baasa. SHin cimidoogaappe guyyiyan, ne kushiyaa micca besaasa. Nena hara urai gixissees; neeni dosennasaakka efees" yaagiis. ¹⁹ Yesuusi heгаа PHeexiroosi ai mala haiquwaa haiqqidi, Xoossaa bonchchissanaakkonne erissanau giis; qassi heгаа gididoogaappe guyyiyan, Yesuusi PHeexiroosa, "Tana kaalla" yaagiis.

Yesuusanne Hankko Erissiyo Ashkkaaraa

²⁰ PHeexiroosi guyye simmidi, Yesuusi siiqiyo erissiyo ashkkaarai baappe guyyeera yiyaagaa be7iis; he erissiyo ashkkaarai, kahuwaa miyoosan Yesuusakko shiiqidi a, "Godau, nena aatti immanai oonee?" yaagidaagaa.

²¹ PHeexiroosi he erissiyo ashkkaaraa be7idi Yesuusa, "Godau, ha bitanee qassi waanane?" yaagiis.

²² Yaagin Yesuusi a, "Taani yaana gakkanaassi i de7ana mala taani koyikko, hegee nena ai metii? Neeni tana kaalla" yaagiis.

²³ Heгаа gishshau, he erissiyo ashkkaarai haiqqenna giyo haasayai ishanttu ubbaakko gakkiiis; shin Yesuusi, "Taani yaana gakkanaassi, i de7ana mala, taani koyikko, nena ai metii?" giidoogaappe attin, "Haiqqenna" gibeenna.

²⁴ He yohuwaabaa markkattidaageenne qassi heгаа xaafidaagee he erissiyo ashkkaaraa; a markkatettaa tuma gidiyooogaa nuuni eroos.

²⁵ Yesuusi oottido hara darobaikka de7ees; ubbabai huuphiyan huuphiyan xaafettiyaakko, xaafettiya maxaafatuyyo ha mule sa7ai gidanabaa taayyo milatenna.

Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa geetettiya maxaafai Yohaannisa Wonggeliyaa kaallidi xaafettida maxaafa. Maxaafaayyo de7iya waanna halchchoi koiro Yesuusa kaallida asati Geeshsha Ayyaan an kaaletettidi, abaa yootiya mishiraachchuwaa qaala "Yerusalaamen, Yihudaa biittan ubban, Samaariyan, sa7aa gaxaa gakkanaashin" (1:8) wonggeliyaa waati biittaa ubbaa gattidaakko odanaassa. Maxaafai Kiristinnaa ammanoi Aihuda asatu giddon doomettidi, kumetta sa7an de7iya asaa ubbaa ammano gidana gakkanaashin waani aakkidaakko yootiya taarika. Xaafidaagee, ammaniya asati Roomaa kawotettaa ongganau garssaara maqettiya asa gidennaagaanne Kiristinnaa ammanoi Aihudatu ammanuwaa kumetta oottiyaagaa gidiyoo gaa erissanau keehi daafuridi oottiis.

Yesuusi Kiittidoogeetu Oosoi Yesuusabaa yootiya mishiraachchoi gakkiiyo sohoi wodiyan wodiyan aakki aakki biyoogaanne woosa keetta eqqidoogaa qonccissiya heezzu waanna waanna sohotun shaakkanau danddayettes:

1. Kiristinnaa ammanoi Yesuusi saluwaa pude kiyi simmin doomettidobaa.
2. Israa7eela biittaa ubbaa gakkidoogaa.
3. Roome gujjidi Meediteraane Abbaa yuushuwan de7iya biittatun aakkidoogaa.

Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa maxaafan orddidi beettiyaagee Geeshsha Ayyaan aa oosuwaa gidishin, PHenxxaaqosxe gallassi Yerusalaamen de7iya ammaniyaageetu bolli wolqqappe i wodhdhidoogaa, hegaadanka maxaafaa giddon odettida oosotu ubban beettidoogaadan, Geeshsha Ayyaan ai woosa keettaanne woosa keettaa kaalettiyaageeta kaalettidoogaanne minttettidoogaa gujjidi yootees. Beni wode shiiqiya Kiristinnaa kiitai odido dumma dumma qaala giddoppe maxi kessin, qanttan shiiqiis. Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa giddon polettida oosotikka he kiitai ammaniya asaa de7uwaaninne woosa keettaa issippetettan de7iya wolqqai woisa keena gitakko yootoosona.

¹ Tewofiloosaa, Yesuusi saluwaa biido gallassai gakkanaassi, oottanaunne tamarissanau doomido ubbabaa taani ta koiro maxaafan xaafaas. Saluwaa baanaappe kase i ba dooridi kiittidoogeeta Geeshsha Ayyaan an azaziis. ³ I ba kiittidoogeetussi oitamu gallassaa beettiiddinne qassi Xoossaa kawotettaabaa etau yootiiddi, ba waayiyaappe guyyiyan, haiquwaappe dendidoo gaa siree bannan daro ammanttidi, bana eta bessii. ⁴ Etaara issippe de7iiddi, eta hagaadan yaagidi azaziis; "Yerusalaameppe kiyoppite; shin intte taappe siyidoogaa ta Aawai inttessi immana giidoogaa naagite. ⁵ Aissi giikko, Yohaannisi haattan xammaqiis; shin guutta wodiyaappe guyyiyan, Geeshsha Ayyaan an intte xammaqettana" yaagiis.

⁶ Yesuusi kiittidoogeeti Yesuusaara gaittido wode a, "Godau, ha wodiyan Israa7eelatussi kawotettaa zaaruutee?" yaagidi oichchidosona.

⁷ Oichchin Yesuusi eta, "Ta Aawai ba godatettan keerido aginaanne wodiya intte eranaassa gidenna.

⁸ SHin Geeshsha Ayyaan ai intte bolli wodhdhiyo wode, wolqqaa intte ekkana; ekkidi Yerusalaameeninne Yihudaa biitta ubban, Samaariyaaninne sa7aa gaxaa gakkanaashinka taassi markkattiyaageeta gidana" yaagiis.

⁹ Hegaa giidoogaappe guyyiyan, eti xeellishin, xoqqu xoqqu giiddi, saluwaa bin, eta aifiyaappe shaarai a genttiis.

¹⁰ Yesuusi biyo wode, eti saluwaa tishshi oottidi xeellishin, issi bootta maayuwaa maayida naa77u asati sohuwaara eta matan eqqidi, ¹¹ "Galiila asatoo, saluwaa xeelliiddi, intte aissi eqqidetii? Ha intteppe saluwaa biida Yesuusi saluwaa biyoogaa intte be7idoogaadanka, simmida yaana" yaagidosona.

Yihudaa Sohuwan Maatiyaasi Doorettiis

¹² Hegaappe guyyiyan, Yesuusi kiittidoogeeti Dabira Zaitte geetettiya deriyaappe Yerusalaame simmidosona. Dabira Zaitte Yerusalaame matan de7ees.

¹³ Yesuusi kiittidoogeeti Yerusalaame gelidi, bantta de7iyo sohuwaa pooqiyaa pude kiyidosona; kiidaageeti PHeexiroosa, Yohaannisa, Yaaqooba, Inddiraasa, Piliphphoosa, Toomaasa, Barttalamoosa, Maatiyoosa, Ilppiyoosa na7aa Yaaqooba, ba biittaassi mishettiya Simoonanne Yaaqooba na7aa Yihudaa.

¹⁴ Hageeti ubbati maccaasatuura, Yesuusa aayee Mairaamiiranne Yesuusa ishanttuura ubbai issi wozana gididi, tolidi woossoosona.

¹⁵ He wode, PHeexiroosi xeetanne laatamaa gidiya ammaniya asaa shiiquwan issippe de7iya ba ishanttu

giddon denddi eqqidi, hagaadan yaagiis; ¹⁶ "Ta ishato, Yesuusa oiqqidaageeta kaalettida Yihudaabaa Geeshsha Ayyaanai kase Daawita doonan odido Xoos-saa maxaafaa qaalai polettanau bessees. ¹⁷ Aissi gi-ikko, Yihudai nunaara de7ees; qassi nunaara issippe oottanaassi doorettiis" yaagiis.

¹⁸ Yihudai ba iita oosuwan demmido miishshan gadiyaa shammiis; sinttau gufannidi kunddin, a uloi gidduwaappe daahettiis; a maraccee muleerakka za-azetti aggiis. ¹⁹ Yihudaa bolli hanidabaa Yerusalaamen de7iya asai ubbai siyiis; heгаа gishshau, he gadiyaa bantta qaalaa Akelddaama giidi xegidosona; Akeld-daama giyoogee suutta gade giyoogaa.

²⁰ PHeexiroosi yootiiddi, "Aissi giikko, Mazamure Maxaafan, 'A keetta mela de7o; ooninne hegan de7oppo' qassi 'A sunttatettaakka harai ekko' geetetti-di xaafettiis.

²¹ "Hegaa gishshau, issi asi Godaa Yesuusa dend-duwaa markkattanau, nunan gaittana bessees; Yohaannisi salmaqido wodiyaappe doommidi, Yesu-usi nuuppe saluwaa biido wode gakkanaas, Godaa Yesuusi nunaara hemettido wode ubban i nunaara de7iyaageetuppe issuwaa gidanau bessees" yaagiis.

²³ Yaagin ammaniya asai dooruwaassi Yosxxoosa giyo Barssaaba geetettiya Yooseefanne Maatiyaasa naa77aa essidosona. ²⁴ Hegaappe guyyiyan, Xoosaa woossiiddi, "Ubbaa wozanaa eriya Godau, Yihudai ba sohuwaa baanau yeggi bayido oosuwaanne Yesuusi kiittido oosuwaa sohuwaa ekkanaadan, ha naa77u asatuppe issuwaa neeni dooridoogaa nuna besa" yaagidosona. ²⁶ Etan saamaa yeggidosona; saamai Maatiyaasa bollan wodhdhin, Maatiyaasi Yesuusi kiitti-do tammanne isiinetuura qoodettiis.

Geeshsha Ayyaanai Eriisiyo Ashkkaratu Bolli Wodhdhis

2 PHenxxaqosxxe giyo gallassai gakkido wode, ammaniyaageeti ubbati issippe gididi, issisaa shiiqi-daashin, ² gagantti yeggiya gotiyaadan guummiya gunttai akekennan saluwaappe yiidi, eti uttido keet-taa ubbaa kumiis. ³ Qassi tama laco milatiya in-xxarssati etassi beettidi, shaahetti shaahettidi, eta ub-baa bolli wodhdhidosa. ⁴ Eta ubban Geeshsha Ayyaanai kumidi, dumma dumma qaalaa haasayana mala, eta danddayissin, haasayaa doommidosona. ⁵ Sa7an de7iya zare ubbaappe yiidi, Xoosaa woosan sheekkida Aihudati Yerusalaamen de7oosona. ⁶ Ha gunttaa siyido wode, asai ubbai shiiqiis; shiiqidi am-maniyaageeti eta qaalaa haasayishin siyido gishshau, giyoobaa xayidosona.

⁷ Garamettidi, "Ooratabaa" giidi, "Be7ite; ha haasayiya ubbati Galiila asata gidokkonnaayye? ⁸ Yaatin, nuuni nu yelettido biittaa qaalaa eti haasayishin waanidi siyiyoonii? ⁹ Nuuni PHartte asati, Meedoona asati, Elaameexe asati, naa77u shaafatuppe gidduwan de7iyaageeti, Yihudan, Qaphphadoodiqian, PHanxxoosan Isiyan, ¹⁰ Pirggiyan, PHinifiliyan, Gibxxen, Qareena baggan de7iya Liibiyaa woradatun

de7iyaageeti, Roomeppe yiida imattati, Aihudati, Aihu-datettau laamettida nuuppe amaridaageeti, Qarxxeese asatinne, Araba asati, Xoossai oottido gita oosuwaa nu qaalaa eti haasayishin siyoos" yaagi-dosona. ¹² Ubbaiikka garamettidi, yohoi banttau qashettennan ixxin bantta giddon, "Laa hagee woigiy-oogee?" yaagidosona. ¹³ SHin harati ammaniyaagee-tun Qilliiicciiddi, "Hageeti uyidi mattottidosona" yaagi-dosona.

PHeexiroosa Haasayaa

¹⁴ SHin PHeexiroosi, Yesuusi kiittido hara tammanne isiinetuura denddi eqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, etassi hagaadan yaagidi yootiis; "Aihudatoo, qassi Yerusalaamen de7iya ubbatoo, taani yootiyooogaa ezigite. Hagee intteyyo eretto; intte qoppiyoogaadan, hageeti mattottibookkona. ¹⁵ Aissi giikko, wonttaappe biron heezzu saate gidees. ¹⁶ SHin hagee hananabaa yootiya Yuu7eeli haasayidoogaa.

¹⁷ "I haasayiiddi, 'Xoossai hagaadan yaagees; wodiya wurssettan hagaadan hanana.

Taani asa ubbaa bolli ta Ayyaanaa gussana. Intte attuma naatinne intte macca naati hananabaa yootana.

Intte wodalla naatikka ajuutaa be7ana; intte cimaticka aimuwaa aimottana.

¹⁸ He gallassatun ta attuma ashkkaratu bollinne ta macca ashkkaratu bolli taani ta Ayyaanaa gussana. Gussin eti hananabaa yootana.

¹⁹ Qassi taani bolla saluwan ooratabaa, garssa sa7ankka malaataa bessana. Suuttai, taimanne shaaraadan gorddida cuwai de7ana.

²⁰ Gitanne bonchcho gidida Godaa gallassai gakkanaappe kase awai xumana; aginaikka suutta milatana.

²¹ He wode hagaadan hanana; Godaa sunttaa xeesiya ooninne attana' yaagiis.

²² "Israa7eela asatoo, ha qaalaa siyite; Naazireeta Yesuusi intte giddon Xoossai banan oottido wolqqaa-ma oosuwan, oorattabaaninne malaatan intteyyo qon-ccissido asa; heгаа inttekkereeta. ²³ Yesuusi inttessi imettana mala, Xoossai kase ba sheniyaaninne ba eran ba qofaa qachchi wottiis; yaatin, a intte na-garanchchatu kushiyan masqqaliyaa bolli misi-maariyan xishissidi, kaqissi worideta. ²⁴ SHin haiqoi Yesuusa oiqqanau danddayibeenna gishshau, Xoossai haiquwaa seelaa appe xaissidi, a denttiis. ²⁵ Aissi gi-ikko, Daawiti Yesuusabaa hagaadan yaagees;

'Taani metootennaadan, Godai ta ushachchan de7iyo gishshau, taani ubba wode Godaa ta matan be7ais.

²⁶ Hegaa gishshau, ta wozanaa ufaittiis; ta inxxarssankka ufaissai kumiis. Qassi ta bollaikka lo77o de7ana giidi, ufaissan naagees.

²⁷ Aissi giikko, ta shemppuwaa
Si7ooliyan aggakka.
Qassi ne Geeshsha Na7aa ahaakka musissakka.
²⁸ Neeni tana de7uwaa ogiyaa erissadasa.
Neeni tanaara de7iyooigan
taani daro ufaittais'

yaagees.
²⁹ "Ishatoo, nu aawatu halaqaa Daawitabaa taani
intteyyo geeshshada odanau bessees; Daawiti haiqqidi
moogettiis; a duufoi hachchi gakkanaassikka nu
matan de7ees. ³⁰ Daawiti hananabaa yootiyaagaa gidi-
do gishshaunne Xoossai a naatu zereettaappe issuwaa
a kawotaa araatan utissanau ayyo caaqqidoogaa erido
gishshau, ³¹ Kiristtoosa dendduwaa sinttau xeellidi, 'A
shemppoi Si7ooliyan attibeenna; a bollaikka musi-
beenna' giidi yootiis.

³² "Xoossai ha Yesuusa haiquwaappe denttidoogaassi
nuuni ubbai markka. ³³ Hegaa gishshau, Xoossai
baappe ushachcha baggan a xoqqu xoqqu oottidi,
ayyo Geeshsha Ayyaanaa immana giidoogaadan,
Geeshsha Ayyaanaa ekkidi, haggaa intte ha77i be7iy-
oogaanne siyyoogaa nu bolli gussiis. ³⁴ Aissi giikko,
Daawiti ba huuphen saluwaa kiyibeenna; shin yaagiis;
'Godai ta godaa; "Taani ne morkketa
neeni tohuwan yedhdha eqqiyoobaa oottana
gakkanaassi
hagan taappe ushachcha baggaara utta" giis'
yaagiis.

³⁶ "Hegaa gishshau, Xoossai masqqaliyaa bolli misi-
maariyan ha intte xishidi kaqqido Yesuusa Godanne
Kiristtoosa oottidoogaa Israa7eela zare ubbai tu-
maappe ero" yaagiis.

³⁷ Asai PHeexiroosi giidoogaa siyido wode, asau
wozanai maashin, PHeexiroosanne Yesuusi kiittido
harata, "Ishanttoo, yaanin nuuni ai oottanee?" yaagi-
dosona.

³⁸ PHeexiroosi eta, "Intte nagarai atto geetettana
mala, nagaraappe simmidi, intte huuphiyan hu-
uphiyan Yesuus Kiristtoosa sunttan xammaqettite.
Xoossai immiyo Geeshsha Ayyaanaa intte ekkana.

³⁹ Aissi giikko, Xoossai immana giido qalalai inttessa
intte naatussanne Godai nu Xoossai baakko xeesiyo
haahuwan de7iyaageetu ubbaassa" yaagiis.

⁴⁰ PHeexiroosi etassi qaalaa haraakka gujji markkatti-
di, "Ha wodiya geella asaappe intte huuphiyaa
ashshite" yaagidi zoriis. ⁴¹ PHeexiroosi yootidoogaa
ekkidaageeti xammaqettidosona; he gallassi heezzu
sha7u gidiya asai ammaniis. ⁴² Eti Yesuusi kiittidoogee-
tu timirttiyan, issippetettan oittaa mentti miy-
oogaanne Xoossaa woosan genccoosona.

Ammaniya Asai Ishatettaanne Issippetettan De7iyo De7uwaa

⁴³ Yesuusi kiittidoogeetu kushiyan daro oorat-
tabainne malaatai oosettin, asa ubbaa yashshai oiqqi-
is. ⁴⁴ Ammanida ubbati issippe de7oosona; qassi bant-
tau de7iyaabaa ubbaakka issippe shaakkidosona. ⁴⁵ Eti
bantta biittaanne banttassi de7iyaabaa baizzi baizzidi,

oonanne koshshido keena miishshaa ubbaassi
shaakkidosona. ⁴⁶ Qassi ubba gallassi, issi wozana gidi-
di, Beeta Maqidasiyan paccennan gaittidi, bantta keet-
taa keettaa xeesettidi ufaissaanne pashkka wozanan
qumaa moosona. ⁴⁷ Xoossaa galatiiddi, asa ubban gal-
bettidosona. Qassi Godai attiyaageeta gallassi gallas-
sikka eta bolli gujjees.

Issi Wobbe Bitanee Paxiis

3 Issi gallassi, PHeexiroosinne Yohaannisi Xoossaa
woossanau uddufun saatiyan Beeta Maqidasiyaa
biidosona. ² Yelettoosappe doommidi, wobbe gididi
de7iya issi bitanee Beeta Maqidasiyaa geliya asaappe
miishshaa woossanau, ubba gallassi daro lo77o giyo
Beeta Maqidasiyaa penggiyan wottiyoogee de7ees.
³ He wobbe bitanee, PHeexiroosinne Yohaannisi Beeta
Maqidasiyaa gelana hanishin be7idi, miishsha eta
woossiis.

⁴ Woossin PHeexiroosi Yohaannisaara a tishshi ootti
xeellidi, "Nuukko haa xeella" yaagiis. ⁵ Wobbe bitanee
etappe aibakko ekkana qaaqqatidi, etakko xeelliis.
⁶ SHin PHeexiroosi a, "Tau miishshi baawa; shin taassi
de7iyaabaa taani neessi immana; Naazireeta Yesuus
Kiristtoosa sunttan denddada hemetta" yaagiis.

⁷ Yaagidi, wobbe bitaniyaa ba ushachcha kushiyan
oiqqidi, pude denttiis; sohuwaarakka a tohoinne
meeshi meqettai minni aggiis. ⁸ Bitanee pude guppidi,
denddi eqqiis; yanne haanne hemetaa doommiis.
Hegaappe guyyiyan hemettiiddi, guppiiddinne Xoos-
saa galatiiddi, etaara issippe Beeta Maqidasiyaa geliis.

⁹ I hemetettishiinne Xoossaa galatishin, asai ubbai
a be7iis. ¹⁰ Be7idi, miishsha woossanau daro lo77o
giyo Beeta Maqidasiyaa penggen uttidaagee a gidi-
doogaa akeekiis; i hanidobaa be7idi garmettiis.

PHeexiroosi Beeta Maqidasiyan Haasayido Haasayaa

¹¹ Bitanee PHeexiroosanne Yohaannisa oiqqi utti-
daashin, asai ubbai garmettidi, Solomona barandaa
giyoosan issippe etakko woxxiis. ¹² PHeexiroosi asaa
be7ido wode asaassi yaagiis; "Israa7eela asatoo, aissi
hagau garmetteeti? Woi aissi nuna tishshi ootti
xeelleeti? Nuuni nu huuphe wolqqan woi Xoossaa mi-
latiyoogan ha bitaniyaa hemetissidobaa intteyyo mis-
atii? ¹³ Abrahaama Xoossai, Yisaaqa Xoossai, Yaaqooba
Xoossai, nu aawatu Xoossai, intte aatti immidoogaa
PHilaaxoosi birshshanau qoppi uttidaashin, intte a
sinttan, 'Nuuni a erokko' giido ba Na7aa Yesuusa
bonchchiis. ¹⁴ SHin intte geeshshaanne xilluwaa, 'Nuu-
ni a erokko' giidi, shemppuwaa woridaagaa a gishshaa
inttessi birshshanau PHilaaxoosa woossideta.

¹⁵ De7uwaa immiyaagaa intte worideta; shin Xoossai
haiquwaappe a denttiis; denttidoogaassi nuuni mark-
ka. ¹⁶ Ha wobbe bitaniyaa Yesuusa sunttaa wolqqai
minttiis; intte be7iyooeenne eriyoogekka i a sunttan
ammaniyoogan oosettiis; ha intte ubbaa sinttan a ha-
gadan payya oottidaagee, Yesuusa i ammaniyoogaa.

¹⁷ "Ha77ikka ta ishato, intteikka inttena kaalet-tiyaageetuugaadan, erennan oottidoogaa taani erais. ¹⁸ SHin Xoossai hananabaa beni yootiya ubbatu doonan, 'Kirsttoosi waayettana bessees' yaagidi yootiis; ba yootidoogaakka hegaadan poliis. ¹⁹ Simmi Xoossai intte nagaraa xaissanaadan, Godaa matappe ayyaanaa minotettaa wodee intteyyo yaanaadaaninne Xoossai Yesuus Kirsttoosa kase intteyyo doorettidaagaa yeddanaadan, intte nagaraappe Xoossaakko simmite. ²¹ Xoossai hananabaa yootiya ba geeshshatu doonan benippe doommidi haasayidoogaadan, ubabai ooraxxiyo wodee gakkanaassi, Yesuusi saluwan gam77anau bessees. ²² Muusee, 'Godai Xoossai tana denttidoogaadan, intte zariyaa giddoppe intteyyo hananabaa yootiyaagaa denttana; intte i giyoogaa ubbaa siyite. ²³ He hananabaa yootiyaagee odiiyoogaa siyenna asi ooninne asaa giddoppe shaahettidi xayo' yaagiis.

²⁴ "Qassi Sameelappe doommidi, appe guyyiyan hananabaa yootiyaageeti ubbati, ha wodiyaabaa yootidosona. ²⁵ Intte hananabaa yootiyaageetu naata; qassi Xoossai Abrahaamassi, 'Sa7an de7iya asaa ubbaa taani ne zerettaa bagaara anjjana' yaagidi nu aawatuura maacettido maachchaa naata. ²⁶ Xoossai inttena ubbata intte iita ogiyaappe guyye zaaridi anjjana mala, ba ashkkaraa denttidi, intteyyo koiro yeddiis" yaagiis.

PHexiroosinne Yohaannisi Aihudatu SHangguwaa Sintti SHiiqidosona

4 PHexiroosinne Yohaannisi asaassi yootishin, qeese halaqati, Beeta Maqidasiyaa wotaaddarata azaziyaageenne Saaduqaaweti, ² eti asaa tamarissiiyo gishshaunne harati haiquwaappe denddanaagau markka gidana mala, Yesuusi haiquwaappe denddidooogaa yootido gishshau, daro yiillotidi, etakko yidosona. ³ Yiidi eta oiqqidi, Sa7ai omariichchido gishshau wonttanaassi qasho keettaa gelissidosona. ⁴ SHin qaalaa siyidaageetuppe daroti ammanidosona; ammanida attumaasaa qoodai ichchashu sha7aa keeni gidiis.

⁵ Wonttetta gallassi, eta haariyaageeti, cimati, higyiyaa tamarissiyaageeti, qeese ubbatu halaqai Haanni, Qayaafi, Yohaannisi Iskkindirinne qeese ubbatu halaqaa dabboti ubbai Yerusalaamen yaa7idosona. ⁷ Yesuusi kiittidoogeeta bantta gidduwan essidi, "Ai wolqqan woi o sunttan haggaa intte oottidetii?" yaagidi oichchidosona.

⁸ He wode PHexiroosi banan Geeshsha Ayyaanaa kumin, eta hagaadan yaagiis; "Deriyaa haariyaageetoo, cimato, ⁹ hachchi ha wobbe bitaniyaassi osettida lo77o oosuwaabaanne i waani paxidaakko, intte nuna oichchikko, ¹⁰ masqqaliyaa bolli misimaariyan intte xishidi kaqqin, Xoossai haiquwaappe denttido Naazireeta Yesuus Kirsttoosa sunttan ha bitanee paxidi, intte sunttan eqqidoogee intte ubbaassinne Israa7eela asa ubbaassi eretto. ¹¹ Gimbbiyaageeti intte karidi ixido shuchchai, godaa xaphuwaa minttiya, ubbaappe aadhdhiya shuchcha gidiis; he shuchchai Yesu-

usa. ¹² Asi atotettaa Yesuusa baggaara demmanaappe attin, hara o baggaaranne demmenna; nuuni a sunttan attanau bessees; aissi giikko, Xoossai saluwaappe garssan asassi immido hara suntti baawa" yaagiis.

¹³ Yaa7aa asai PHexiroosinne Yohaannisi xalido xalaa be7ido wode, eti tamaribeenna coo asa gididoogaa akeekidi garamettidosona; qassi eti Yesuusaara de7iyooogaa eridosona. ¹⁴ Qassi paxida bitanee PHexiroosaaranne Yohaannisaara eqqidaagaa asai be7idi, giyoobaa xayiiis. ¹⁵ SHin PHexiroosinne Yohaannisi yaa7aappe kare kiyana mala asai azazidi, ba gidon zorettiiddi, ¹⁶ "Ha asata ai oottanee? Aissi giikko, eta kushiyan osettida gita malaatai Yerusalaamen de7iya ubbaassi beettiis. Nuuni heggaa erokko gaanau danddayokko. ¹⁷ SHin yohoi asau laalettena mala, hagaappe sinttan ha asati Yesuusa sunttaa ooyoonne denttennaadan, minttidi eta, 'Inttena erite' goos" yaagidosona.

¹⁸ Eta xeesidi, Yesuusa sunttaa mulekka denttennaadaaninne abaa tamarissennaadan azazidosona.

¹⁹ SHin PHexiroosinne Yohaannisi zaaridi, "Xoossau azazettiyoogaa aggidi, intteyyo azazettiyoogee Xoossaa sunttan lo77okkonne ane intte pirddite. ²⁰ Aissi giikko, nuuni be7idobaanne siyidobaa yootennan agganau danddayokko" yaagidi yaa7au odidosona.

²¹ Yaa7ai eta qaxxayanau gaasottiyoobi xayin, naa77anttuwaa keehi manddidi, hanidabau asai ubbai Xoossaa galatiyo gishshau, eta birshshi yeddidosona. ²² He harggiyaappe pattiyo malaatai osettido bitanee yelettoosappe laittai au oitamaappe aadhdhiis.

Yesuusi Kiittidoogeetinne Ammaniyaageeti Yedetaa Wode Woossido Woosaa

²³ PHexiroosinne Yohaannisi birshshettidi, bantta dabbotukko biidi, qeese halaqatinne cimati banttana giidobaa ubbaa etassi odidosona. ²⁴ Eti heggaa siyido wode, issi wozana gididi, Xoossaa hagaadan yaagidi woossidosona; "Ubbaa Haariya Godau, saluwaa, sa7aa, abbaanne eta gidon de7iya ubbabaa medhdhidaagoo, ²⁵ neeni ne ashkkaraa nu aawaa Daawita doonan Geeshsha Ayyaanan haasayaidda, 'Aihuda gidenna asai aissi yiillotidee?

Qassi asai aissi pattennabau maqettidee?

²⁶ Sa7aa kawoti gigettidosona; deriyaa haariyaageeti Godaa bollinne i tiyido Kirsttoosa bolli issippe denddidosona' yaagada haasayadasa.

²⁷ "Aissi giikko, Heeroodisinne PHenxxeniya PHilaaxoosi Aihuda gidenna asaaranne Israa7eela asaara, neeni tiyido Kirsttoosa ne geeshsha Na7aa Yesuusa bolli denddanau, ha kataman shiiqidooogee tuma.

²⁸ Qassi neeni ne wolqqaaninne ne sheniyan hanana gaada qoppa uttidobaa ubbaa oottanau shiiqidosona.

²⁹ Ha77ikka Godau, eta manddettaa xeella; nuuni ne ashkkarati, ne qaalaa kumetta xalan yootanaadan, nuna danddayissa. ³⁰ Pattanau ne wolqqa bessa; qassi ne geeshsha Na7aa Yesuusa sunttan oorattabaanne malaataa ootissa" giidi woossidosona.

³¹ Eti Xoossaa woossidoogaappe guyyiyan, he eti shi-
iqidosai qaaxxiis. Eta ubban Geeshsha Ayyaanai ku-
min, Xoossaa qaalaalaa xalan yootidosona.

Koiro Ammanida Asatu Issippetetta De7uwaa

³² Ammaniyaageeti ubbati qofaaninne wozanan is-
suwaa gididosona. Eta mehee ubbai issippe de7iy-
oorippe attin, baassi de7idabaa ooninne babaa
gibeenna. ³³ Yesuusi kiittidoogeeti Godaa Yesuusi
haiquwaappe dendidooгаа gita wolqqan markkat-
toosona; qassi Xoossai eta ubbau aaro kehatetta
darissidi immiis. ³⁴ Ammaniyaageetu giddon
metootanchchi issiinne baawa; aissi giikko, biittai woi
keetta de7iyooogeeti ubbati baizzi baizzidi, ekkido mi-
ishshaa ehiidi, ³⁵ Yesuusi kiittidoogeetussi immoosona;
he miishshai asau koshshiyooгаadan shaahettidi, hu-
uphiyan huuphiyan imettees.

³⁶ Qophphiroosa giyo haruuruwan yelettida Yooseefa
giyo Leewa zare issoi de7ees; a sunttaa Yesuusi kiitti-
doogeeti Barnnaabaasa giidosona. Hegaa birshshetta
"Minttettiya Na7aa" giyoogaa. ³⁷ Barnnaabaasi baassi
de7iya biittaa baizzidi, miishshaa ehiidi, Yesuusi kiitti-
doogeetussi immiis.

Hanaaniyaa Giyo Bitaniyaanne Saphphiro Giyo Mishiriyo

5 Issi Hanaaniyaa giyo bitanee ba maccaasee Saph-
phiro giyooriira gade baizziis. ² He baizzido mi-
ishshaappe ba maccaasiyaa erishin ashshidi, bagгаа
ehiidi, Yesuusi kiittidoogeetussi immiis.

³ SHin PHeexiroosi Hanaaniyaa, "Neeeni Geeshsha
Ayyaanaa cimmada ne gadiyaa baizzido miishshaappe
shaakkada ashshana mala, xalahee ne wozanan aissi
kumidee? ⁴ Neeeni baizzanaappe kase gadee nebaa gi-
denneeyye? Qassi neeni baizza simminkka miishshai
neessa gidenneeyye? Yaatin, haggaa malabaa oottanau
aissi ne wozanan qoppadii? Neeeni Xoossau worddoti-
doogaappe attin, asau worddotabaakka" yaagiis.

⁵ Hanaanee he qaalaalaa siyidosaarakka kunddidi
haiqqi aggiis; heгаа siyida ubbai daro yayyiis. ⁶ Wodal-
la asati soo gelidi, a ahaa xaaxidi, gade kessidi a
moogidosona.

⁷ Heezzu saate heerappe guyyiyan, Hanaaniyaa mac-
caasiyaa heгаа erennan de7aidda PHeexiroosi de7iy-
oosaa gelaasu. ⁸ Gelin PHeexiroosi o, "Intte gadiyaa
hanni keena miishshen baizzidetii? Ane tau oda" yaagi-
is.

A, "Ee hannu keena miishshen baizzida" yaagaasu.

⁹ PHeexiroosi maccaasiyo, "Neeninne ne azinaa Go-
daa Ayyaanaa paaccanau aissi zorettidetii? Be7a; ne
azinaa moogida asati karen de7oosona; nenakka eti
kare kessana" yaagiis.

¹⁰ Maccaasiyaa sohuwaarakka PHeexiroosa tohuwaa
matan kunddada haiqqa aggaasu; wodalla asati geliyo
wode haiqqidaaro demmidi, kare kessidi, i azinaa lan-
qqiyan moogidosona. ¹¹ Woosa keettaa asai ubbainne
heгаа siyida hara asai ubbai daro yashshaa yayyiis.

Yesuusi Kiittidoogeetu Kushiyan Oosettida Ooratta- batanne Maalaalissiyaabata

¹² Yesuusi kiittidoogeeti daro malaataanne oorat-
tabaa asaa giddon oottoosona; ammaniya ubbati
Solomona baranddaa giyoosan issippe gaittidosona.

¹³ Hara asappe etaara gaittanau harai atto issiinne
xalibeenna; shin asai eta bonchchees. ¹⁴ Ammaniya
maccaasainne attumaasai kaseegaappe daro Godaas-
si gujettees. ¹⁵ Hegaa gishshau, asai hargganchchata
halaaninne saleenan tookkidi, PHeexiroosi heгааara
aadhdhiyo wode harai atto, au eeshoikkonne etappe
issuwaa issuwaa bollaara aadhdhana mala, katamaa
ogetu dooni kessidi wottees. ¹⁶ Qassi daro asai
Yerusalaame matan de7iya katamatuppe
hargganchchatanne tuna ayyaanan ohettida asata ek-
ki yees; ubbatikka paxidosona.

Yesuusi Kiittidoogeetu Bolli Yedetai Denddiis

¹⁷ Paxin qeese ubbatu halaqainne aara de7iya
Saaduqaaweti ubbati Yesuusi kiittidoogeeta daro
qanaatidi, eta bolli dendididosona. ¹⁸ Qassi Yesuusi kiit-
tidoogeeta oiqqidi, dere asaa qachchiyo keettan yeggi-
dosona. ¹⁹ SHin Godaa kiitanchchai qammi qasho keet-
taa penggiyaa dooyidi, Yesuusi kiittidoogeeta kare kes-
sidi, ²⁰ "Intte biidi, Beeta Maqidasiyan eqqidi, ha oorat-
ta de7uwaa qaalaalaa ubba asau yootite" yaagiis. ²¹ Yesu-
usi kiittidoogeeti heгаа siyido wode, guuraara Beeta
Maqidasiyaa gelidi, tamarissanau doommidosona.

Qassi qeese ubbatu halaqainne aara de7iyaageeti yi-
idi, yaa7aanne Israa7eela cimata ubbata issippe xeegi-
di, Yesuusi kiittidoogeeta bantta sintti ehaana mala,
wotaaddarata qasho keettau kiittidosona. ²² SHin
wotaaddarati qasho keettaa biidi, Yesuusi kiittidoogee-
ta demmibookkona; guyye simmidi yaa7au, "Nuuni
biyo wode qasho keettaa kariyaa daro mintti gorddin,
naagiyaageetikka penggen eqqidaageeta demmida;
shin nuuni kariyaa dooyiyo wode, giddon harai atto is-
si asinne baawa" yaagidosona. ²⁴ Yaagin Beeta Maqi-
dasiyaa wotaaddarata azaziyaageenne qeese halaqati
heгаа siyido wode, "Hagee waanidee? Qassi digin
waananee?" yaagidi hirggidosona.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, issi bitanee etakko yiidi,
"Be7ite; qasho keettan intte yeggido asati Beeta Maqi-
dasiyan eqqidi, asaa tamarissoosona" yaagidi etau
odiis. ²⁶ Odin, Beeta Maqidasiyaa wotaaddarata
azaziyaagee wotaaddaratuura biidi, Yesuusi kiitti-
doogeeta ehiis; shin eti banttana asai shuchchan cad-
dana giidi yayyido gishshau, eta loddan ehiidosona.

²⁷ Eti Yesuusi kiittidoogeeta ehiidi, yaa7aa sinttan es-
sin, qeese ubbatu halaqai eta, ²⁸ "Inttena nuuni he bi-
taniyaa sunttan tamarissenna mala minttidi azazi-
bookkonii? Be7ite; intte timirttiyaa Yerusalaame kata-
maa muleera gattideta; qassi he bitaniyaa shemp-
puwan nuna oittanau qoppeeta!" yaagidi oichchiis.

²⁹ Oichchin PHeexiroosinne Yesuusi kiittido harati
zaaridi yaagidosona; "Nuuni asau azazettanaappe

Xoossau azazettanau bessees. ³⁰ Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishi kaqqidi, intte worido Yesuusa nu aawatu Xoossai haiquwaappe denttiis; ³¹ Israa7eela-tussi nagaraappe simuwaanne nagaraa atto geettaa Yesuusi immana mala, Xoossai haariyaagaanne ashshiyaagaa a oottidi, baappe ushachcha baggan xoqqu xoqqu oottiis. ³² Hegaassi nuuni markka; qassi Xoossai baassi azazettiyaageetussi immido Geeshsha Ayyaanaikka markka" yaagidosona.

³³ Yaa7aa asai heгаа siyido wode, daro yiillotidi, Yesuusi kiittidoogeeta woranau qoppidosona. ³⁴ SHin asa ubban daro bonchchettida Gamaaliyaala giyoogee, higgiiyaa tamarissiya issi Parisaawee, yaa7an dendi eqqidi, Yesuusi kiittidoogeeta guutta wodiya kare kessana mala azaziis. ³⁵ Azazidi yaa7aa hagaadan yaagiis; "Israa7eela asatoo, intte ha asata oottana qoppiyooban inttena naagite. ³⁶ Aissi giikko, hagaappe kase wodiyan Tewodaasi bana gita giidi denddiis; denddin oiddu xeetu gidiya asati aara gaittidosona; shin a worin, a kaallida ubbatikka laalettidi, pattenna asa gididi attidosona. ³⁷ Hegaappe guyyiyan, asai qoodettiyo wode, Galiila Yihudai denddidi, daro asaa panggayidi kaalettiis; shin akka worin, a kaallida asai ubbaikka laalettiis.

³⁸ "Ha77ikka taani intteyyo odais; ha asatuppe shaahettite; eta bochchoppite. Aissi giikko, ha qofainne ha oosoi asi oottidobaa gidikko xayana. ³⁹ SHin ha qofainne ha oosoi Xoossaappe yidabaa gidikko, intte eta xaissanau danddayekketa; geelladan yaaniiddi Xoossaara intte iitettananne" yaagiis.

⁴⁰ Yaagin yaa7ai Gamaaliyaala zoriyaa ekkidi, Yesuusi kiittidoogeeta soo xeesidi, lissuwan garafissiis; hegaappe guyyiyan eta, "Yesuusa sunntaa naa77anttuwaa mulekka denttoppote" giidi birshshiyeddiis. ⁴¹ Yesuusa sunntaa gishshau, eti kauyyanau bessiyooogaa Xoossai qoppido gishshau, yaa7aappe ufaittiiddi kiyidosona. ⁴² Eti ubba gallassi Beeta Maqidasiyaanne asa son Yesuusi Xoossai tiyido Kiristtoosa gididoogaa tamarissiyoooganne yootiyooogaa yaa gujjidosona.

Woosa Keettaa Kaalettiya Laappun Asati Doorettidosona

6 He wode, kaalliyaaageetu qoodai dari dari biishin, Giriike qaalaa haasayiya Aihudatinne Yihudan de7iya Aihudati ooyettidosona; aissi giikko, Giriike qaalaa haasayiya Aihudati, "Ubba gallassi yeziyo quman nu am77eti naaqettoosona" yaagidosona. ² Yesuusi kiittido tammanne naa77ati woosa keettaa asa ubbaa xegidi, hagaadan yaagidosona; "Nuuni Xoossaa qaalaa yootiyooogaa aggidi, quma yezanau nuussi bessenna. ³ Ishatoo, lo77o geetettiyaageeta Geeshsha Ayyaanainne aadhdhida eratetta kumido laappun asata intte gidoppe doorite; nuuni qassi eta ha oosuwaaassi sunntana. ⁴ SHin nuuni Xoossaa woosaanne qaalaa yootuwan minnana" yaagidosona.

⁵ Yesuusi kiittidoogeeti haasayido haasayai asa ubbaa ufaissiis; ufaissin, ammanoinne Geeshsha Ayyaanai kumido Isxxifaanoosa, Piliphphoosa, PHirokoroosa, Niqaaroonna, Ximoonna, PHarmmeenanne Aihudatu ammanuwan gelida Anxxookiyaa Niiqolaawoosa dooridosona. ⁶ Dooridi Yesuusi kiittidoogeetu sinttan eta essin, Yesuusi kiittidoogeeti Xoossaa woosidoogaappe guyyiyan, bantta kushiyaa eta bolli wottidosona.

⁷ Xoossaa qaalai aakki aakki biis; kaalliyaaageetu goodainne Yerusalaamen keehi dari dari biis; qassi daro qeesetikka ammanidosona.

Woosa Keettaa Kaalettiya Isxxifaanoosi Oiqettiis

⁸ Aaro kehatettainne wolqqai kumido Isxxifaanoosi, asaa giddon oorattabaanne gita malaataa oottees. ⁹ Aillettaappe kiyida asaa giyo Aihuda woosa keettaappe, Qareenappe, Iskkinddiriyaa asatuppe, Kilqqiyaappenne Isiyaappe yiida issi issi asati denddidi, Isxxifaanoosaara palamettoosona. ¹⁰ SHin Isxxifaanoosi aadhdhida eratettaanne Ayyaanan haasayioogaa teqqanau danddayibookkona.

¹¹ He wode eti, "Muusanne Xoossaa i cayishin siyida" giya worddo asata shammidosona. ¹² SHammidi dere asaa, cimatanne higgiiyaa tamarissiyaageeta hanqetissidosona; Isxxifaanoosakko yiidi a oiqqidi, yaa7aakko ehin, ¹³ a bolli paidido worddo markkati, "Ha bitanee ha Beeta Maqidasiyaanne Muuse higgiiyaa cayiyooogaa audenne aggenna. ¹⁴ Aissi giikko i, 'Hagee Naazireeta Yesuusi ha Beeta Maqidasiyaa qolana; Muusee nuussi immido higgiiyaakka laammana' yaagishin, nuuni siyida" yaagidosona.

¹⁵ Yaa7an uttida asai ubbai Isxxifaanoosa akeekidi xeelliyoo wode, a som77oi kiitanchchaa som77uwaa milatees.

Isxxifaanoosa Haasayaa

7 Qeese ubbatu halaqai Isxxifaanoosa, "Hagee tumee?" yaagidi oichchiis.

² Oichchin Isxxifaanoosi hagaadan yaagiis; "Ta ishaatoo, ta aawatoo, siyite! Nu aawaa Abrahaami biron Kaaraane baanaappe kase Masphphexoomiyan de7ishin, bonchcho Xoossai ayyo beettidi, ³ 'Ne biittaappenne ne dabbotuppe shaahettada, taani nena bessiyoo biitti ba' yaagiis. ⁴ He wode Abrahaami Kaladaawetu biittaappe kiyidi, Kaaraanen de7anau biis. A aawai haiqqidoogaappe guyyiyan, Xoossai a ha biittaa intte ha77i de7iyooosaa ehiis. ⁵ I ha biittaappe harai atto, tohuwan yedhdhiyo sohuwaakka Abrahaamassi immibeenna; shin ayyo na7i xayikkokka, Xoossai a, 'Taani neeyyoonne neeppe guyyiyan, ne zereetaayyo ha biittaa laata oottada immana' yaagiis. ⁶ Xoossai Abrahaamassi, 'Ne zareti hara biittan de7ana; yaani oiddu xeetu laittau eti aillettananne naaqettana. ⁷ SHin taani ne zareta haariya asaa bolli pirddana; hegaappe guyyiyan, eti he deriyaappe kiyidi, hagan tau goinnana' yaagiis. ⁸ Xoossai Abrahaama zaree qaxxaret-

tana mala aara maacettin, Yisaaqa i yelidi, hospunnat gallassi qaxxariis; Yisaaqi Yaaqooba qaxxarin, qassi Yaaqoobi tammanne naa77u aawatu halaqata qaxxariis.

⁹ "Aawatu halaqati Yooseefa qanaatidi, Gibxxe biittaassi ailletanaadan, a baizzidosona; baizzinkka Xoossai aara issippe de7ees. ¹⁰ A waaye ubbaappekka a kessiis; qassi Gibxxe kawuwaa sinttankka nashuwaanne aadhdhida eratettaa ayyo immiis; Gibxxe kawoi Yooseefassi Gibxxe biittanne ba keetta ubbaa haaranaadan, sunttatettaa immiis.

¹¹ "Gibxxe biittaaninne Kanaane biittan ubban koshai gelidi, daro asaa tuggayiiis; tuggayin nu aawati quma demmibookkona. ¹² Yaaqoobi Gibxxe biittan kattai de7iyooogaa siyidi, nu aawata koiro yaa yeddiis.

¹³ Naa77antto buussan Yooseefi ba ishanttussi erettiis; qassi Gibxxe kawoikka Yooseefa zariyaa eris.

¹⁴ Yooseefi ba aawaa Yaaqoobinne ba dabbo ubbai muleera laappun tammanne ichchashu asai baakko yaana mala, kiittidi xegissiis. ¹⁵ Yaaqoobi Gibxxe biittaa wodhdhidi haiqqiis; nu aawatikka yaani haiqqidosona. ¹⁶ Eta ahai he sohuwaappe Sekeema giyo biittaa toohettidi, yaani Abrahaami Hamoora naatuppe daro biran shammido makkaan moogettiis.

¹⁷ "SHin Xoossai Abrahaamassi immana giidoogee polettiyo wodee gakkana matin, Yooseefa erenna hara kawoi Gibxxe biittan denddana gakkanaassi, asai dari dari biis. ¹⁹ He kawoi nu zariyaa cimmidi, guutta naati haiqqana mala, kare eta kessi olanaadan, nu aawata un77ettiis.

²⁰ "Muusee yelettidoi he wode; Xoossaa sinttan i daro lo77o na7a gidiis; ba aawaa keettan heezzu agina gakkanaas dicciis. ²¹ Muusee wora olettido wode, Gibxxe kawuwaa na7iyaa demmada ba na7adan a dichchaasu. ²² Muusee Gibxxetu aadhdhida eratettaa ubbaa tamaridi, qaalaaninne oosuwan wolqqaama asa gidiis.

²³ "SHin Muuseyyo yelettoosappe laittai oitamaa kumido wode, ba ishannta, Israa7eela asata be7anau ba wozanan qoppiis. ²⁴ Israa7eelatuppe issuwaa Gibxxe issai naaqqishin be7idi, he Israa7eeliyaa maaddiis; he naaqqida Gibxxe bitaniyaa woridi, a haluwaa kessiis. ²⁵ Muusee ba ishannta ba baggaara Xoossai ashshana haniyoogaa eti akeekidosona giidi qoppiis; shin eti akeekibookkona.

²⁶ "Wonttetta gallassi naa77u Israa7eela asati issai is-suwaara warettiyaageeta demmidi, eta sigettanau koyidi, 'Asatoo, Ishantti intte aissi issai issuwaa naaqqeetii?' yaagiis.

²⁷ "SHin he ba shooruwaa naaqqiyaagee Muusa, 'Nena nu bolli haariyaagaanne daanna oottidi, sunttidai oonee?' ²⁸ Neeni zine Gibxxe bitaniyaa woridoogaadan, tanakka woranau koyaiyye?' yaagidi, Muusa gaxi sugi yeggiis. ²⁹ Muusee hegaa siyido wode Gibxxeppe baqatidi, Midiyaama biittan bete gididi de7iiddi, naa77u atuma naata yaani yeliis.

³⁰ "Godaa kiitanchchai oitamu laittaappe guyyian, Siinaa Deriyaa matan de7iya bazzuwaa buuran eexxiya

tamaa lacuwaa gidon Muusessi beettiis. ³¹ Muusee ba be7idoogau garamettidi, akeeki xeellanau buuraa mati i shiiqidaashin, Godaa qaalai, 'Taani ne aawatu Xoossaa, Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yaaqooba Xoossaa' yaagidi Muusekko yiis. Muusee yashshaa kokkoridi, xeellanau xalibeenna.

³³ "Godai Muusa, 'Neni eqqido biittai geeshsha gidiyo gishshau, ne tohuwan de7iya caammaa kessa.

³⁴ Taani Gibxxen de7iya ta asaa waaiyaa geeshsha be7ada, qassi eta ooliyaakka siyada, eta ashshanau wodhdhaas. Ha77i haa ya. Taani nena Gibxxe kiittana' yaagiis.

³⁵ "He Muusa Israa7eelati; 'Nena nuna haariyaa-gaanne daanna oottidi sunttidai oonee?' yaagidi ixkidosona; ixxin buuraa gidon ayyo beettida kiitanchchan haariyaagaanne ashshiyaaagaa gidana mala, Xoossai a kiittiis. ³⁶ He Muusee Israa7eelata Gibxxe biittan Zo7o Abbaaninne bazzuwan, oitamu laittau oorattabaanne Xoossai oottiyo malaataa oottiiddi, Gibxxeppe kaalettiis.

³⁷ "Israa7eela asaassi, 'Xoossai tana denttidoogaadan, intte zariyaa giddoppe ta mala hananabaa yootiyaagaa intteyyo denttana' yaagidai he Muusa. ³⁸ I Israa7eela asaa maabaraara issippe bazzuwan de7idaagaa; i nu aawaturanne Siinaa Deriyaa bollan baassi haasayida kiitanchchaara issippe de7iis. Yaatidi Xoossaa de7uwaa qaala nuussi immanau ekkiis.

³⁹ "Muusessi nu aawati azazettanau dosibookkona; shin gede a sugi olidi, guyye gibxxe simmanau amottidosona. ⁴⁰ Qassi Aaroon, 'Nuna kaalettiya xoossata nuussi ootta; aissi giikko, ha nuna Gibxxeppe ehiida Muusee waanidaakkonne nuuni erokko' yaagidosona.

⁴¹ Mara milatissidi, he wode eeqaa oottidosona; he eeqaassi yarshshuwaa yarshshidi, bantta kushee oottido oosuwan ufaittidosona. ⁴² SHin Xoossai etau zokkuwaa zaariis; eti saluwaa xoolinttiyaassi goinnanaadan, eta yeggi bayiiis; hananabaa yootiyaageetu maxaafan, 'Israa7eela asatoo, oitamu laittaa

bazzon shukkido mehiyaanne yarshshuwaa taassi yarshshideti?

⁴³ Intte intteyyo goinnanau oottido eeqata, Molooka dunkkaaniyaanne Refaana giyo intte xoossaa xoolinttiyaa tookkideta. Taani inttena Baabilooneppe hini baggi yeddana' geetettidi xaafettiis.

⁴⁴ "Muusee ba be7idoogaa milatissidi, Godai ayyo odidoogaadan oottido markka dunkkaanee nu aawatussi bazzuwan de7ees. ⁴⁵ Qassi nu aawati dunkkaaniyaa bantta aawatuppe kayan ekkidi, Xoossai kase yedettido Aihuda gidenna asaa biittaa oiqqido wode, Yaasuura gelissidosona; he dunkkaanee Daawiti de7iyo wodee gakkanaassikka he sohuwan de7iis.

⁴⁶ Daawiti Xoossan sabettiis; qassi Yaaqooba Godai de7ana keettaa keexxanau Xoossaa woossiis. ⁴⁷ SHin ayyo keettaa keexxidai Solomona.

⁴⁸ "SHin hananabaa yootiyaagee,

'Godai, "Saloi ta kawotaa araataa; sa7aikka ta tohoi yedhdhiyoosaa. Yaatin, taayyo ai mala keetta keexxuuteeti? Woi taani shemppanasai awaane? Ha ubbabaa ta kushiyan oottabeikkinaa?" yaagees' giidoogaadan, Ubbaappe Bolla Xoossai asi keexxido keettan de7enna.

⁵¹ "Intte aiba morgge zozzida asee? Intte wozanai Xoossaa qaalaa ekkana aiba dammidee? Intte haittaikka aiba tullidee? Ubba wode Geeshsha Ayyaanaasi azazettennan ixseeta. ⁵² Hananabaa yootiyaageetun intte aawati waissibeennai oonee? Xoossaa Na7ai Xilloi yaanaagaa kasetidi yootidaageetakka woridosona. Ha77i intteikka kiitanchchatu kushiyaappe Xoossaa higgiiyaa ekkidi azazettibeennaageeti, Xilluwa aatti immidi worideta" yaagiis.

Isxxifaanoosa SHuchchan Caddidi Woridosona

⁵⁴ Eti hegaa siyido wode, bantta wozanan Isxxifaanoosassi daro yiillotidi, bantta menttershshaa sa77idi manddidosona. ⁵⁵ SHin Isxxifaanoosi banan Geeshsha Ayyaanai kumin, saluwa pude tishshi ootti xeellidi, Xoossaa bonchchuwaanne Yesuusi Xoossaappe ushachcha baggan eqqidaagaa be7iis.

⁵⁶ Be7idi, "Xeellite, taani saloi dooyettin, Asa Na7ai Xoossaappe ushachcha baggan eqqidaagaa be7ais" yaagiis.

⁵⁷ Qaalaa xoqqu oottidi wocamiiddi, bantta haittaa tuccidi, issippe akko wottaa shoddidosona. ⁵⁸ Katamaappe gaxaa a kessidi, shuchchan caddidosona. Markkati bantta maayuwa issi Saa7oola giyo wodalaa matan wottidosona.

⁵⁹ Isxxifaanoosi, "Ta Godaa Yesuusaa, ta shempuwaa ekka" yaagidi xeesishin, eti shuchchan a cad-doosona. ⁶⁰ Caddishin gulbbatidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, "Ta Godau, ha nagaraa etau atto ga" yaagiis. Hegaa yaaginnee haiqqi aggiis. Saa7oolikka Isxxifaanoosa woriyoogaa ufaittiis.

Saa7ooli Woosa Keettaa Asaa Yedettiis

8 He gallassi Yerusalaamen de7iya woosa keettan gita yedetai denddiis; denddin Yesuusi kiittidoogeetuppe attin, ammaniyaageeti ubbati Yihudaa biitaaninne Samaariyaa biittan laalettidosona. ² Xoossaa woosan sheekkida asati Isxxifaanoosa moogidosona; qassi au daro yeekkidosona. ³ SHin Saa7ooli woosa keettaa xaissees; ubbaa keettaa geli gelidi, attumaasaanne maccaasaa goochchi goochchidi, qasho keettaa yeddees.

Wonggelee Samaariyan Odettiis

⁴ Laalettida ammaniyaageeti qaalaa yootiiddi, ubbasaa biidosona. ⁵ Piliphphoosi Samaariyaa katamaa wodhdhidi, Kiristtoosabaa asaassi yootiis. ⁶ Daro asai Piliphphoosi giidoogaa keehi akeekidi siyiis; i oottiyo malaataakka be7iis. ⁷ Aissi giikko, tuna ayyaanati qaalaa xoqqu oottidi haasayiiddi, daro asaappe kiyi-

dosona; qassi daro silatinne wobbeti paxidosona. ⁸ He kataman asai daro ufaittiis.

⁹ SHin Simoona giyo issi bitanee kase, bana gita giiddi kaayiiddi, Samaariyaa asaa, "Laa hagee aiba oorattabee" giissiiddinne he kataman de7iis. ¹⁰ Guuttaappe doommidi, gitaa gakkanaashin, asai ubbai, "Xoossaa wolqqai gitai hagee" giidi abaa ezgges. ¹¹ Daro wodiyaappe doommidi, kaayuwan Samaariyaa asaa "Laa hagee aiba oorattabee" giissido gishshau, asai abaa ezgges. ¹² SHin Piliphphoosi Xoossaa kawotettaabaanne Yesuus Kiristtoosa sunttaabaa attumaageetussinne maccaageetussi yootin, eti abaa ammanidi xammaqettidosona. ¹³ Qassi Simoonikka ba huuphen ammaniis; ammanidi xammaqettidoogaappe guyyiyan, Piliphphoosaara issippe de7iiddi, oosettiya malaataanne Xoossai oottido gita malaataa be7idi garamettiis.

¹⁴ Yesuusi kiittido Yerusalaamen de7iyaageeti, Samaariyaa asai Xoossaa qaalaa ekkidoogaa siyido wode, PHeexiroosanne Yohaannisa etakko yeddidosona. ¹⁵ Yeddin PHeexiroosinne Yohaannisi wodhdhidi, ammaniyaageeti Geeshsha Ayyaanaa ekkana mala, etau Xoossaa woossidosona; ¹⁶ aissi giikko, Samaariyaa asati Godaa Yesuusa sunttan xinqqate xalaalaa xammaqettidoogaappe attin, etappe issuwa bollinne Geeshsha Ayyaanai wodhdhiichchibeenna. ¹⁷ He wode PHeexiroosinne Yohaannisi bantta kushiya eta bolli wottin, eti Geeshsha Ayyaanaa ekkidosona.

¹⁸ Yesuusi kiittidoogeeti bantta kushiya eta bolli wottin, etassi Geeshsha Ayyaanai imettidoogaa Simooni be7ido wode, PHeexiroosassinne Yohaannisassi miishshaa ehiidi, ¹⁹ "Taanikka ta kushiya wot-tiyo ubbai Geeshsha Ayyaanaa ekkana mala, ha godatettaa taukka immerketti" yaagiis.

²⁰ SHin PHeexiroosi ayyo hagaadan yaagiis; "Neeni Xoossaa imuwaa miishshan shammanau qoppido gishshau, ne miishshai nenaara coo xayoy. ²¹ Ne wozanai Xoossaa sinttan suure gidenna gishshau, neeyyo hagan oosoi woi sohoi baawa. ²² Yaatada ha ne wozanaa iita qofaa gishshau, nagaraappe simma; geelladan ne wozanan de7iya iita qofaa Xoossai atto gaanaakkonne Xoossaa woossa. ²³ Aissi giikko, neeni daro qanaatiyaa oiqqada nagaraa qashuwan de7iyooogaa taani be7ais" yaagiis.

²⁴ Yaagin Simooni PHeexiroosassinne Yohaannisassi zaaridi, "Intte giidobaappe issibainne tana gakkenna mala, intte tau Xoossaa woosite" yaagiis.

²⁵ PHeexiroosinne Yohaannisi markkattidoogaappenne Godaa qaalaa yootidoogaappe guyyiyan, guyye Yerusalaame simmidosona; simmiiddi Samaariyan de7iya daro qeeri katamatun wonggeliyaa mishi-raachchuwa yootidosona.

Piliphphoosi Toophphiyaa Asa Gidiya Mureessaa Xammaqiis

²⁶ Godaa kiitanchchai Piliphphoosa, "Denddada Yerusalaameppe Gaaza efiya bazzo ogiyaakko ba; he

ogee tohossa baggaara de7ees" yaagiis. ²⁷ Piliphphoosi denddidi biis. Hinddake giyo Toophphiyaa kaweesi biittaa haariya i miishsha ubbaakka naagiya Toophphiyaa asa issi mureessai de7ees; de7iyaagee goinnanau Yerusalaame biis. ²⁸ Parai goochchiyo gaariyan uttidi, Yerusalaameppe guyye simmiiddi, hananabaa yootiya Isiyaasa maxaafaa nabbabees.

²⁹ Geeshsha Ayyaanai Piliphphoosa, "He gaariyaakko shiiqada hemetta" yaagiis.

³⁰ Yaagin Piliphphoosi woxxi, hananabaa yootiya Isiyaasa maxaafaa mureessai nabbabishin siyidi a, "Neeni nabbabiyoogaa akeekai?" yaagiis.

³¹ Mureessai, "Tau odidi akeekissiya asi bannan waanidi akeekettii?" yaagiis; qassi banaara gaariyan kiyidi uttana mala, Piliphphoosa woossiis. ³² Mureessai nabbabiyo maxaafaa sohou hagaadan yaagees; "Dorssadan i shuhettanau laagettiis.

Dorssa marai ba ikisiyaa meediyaagaa sinttan co77u giyoogaadan, ikka ba doonaa pogibeenna.

³³ I kauyyidoogan au xillo pirdi xayyiis.

A de7oi ha sa7aappe pude ekettiichido gishshau, a zariyaabaa oonee yootanai?"

yaagees.

³⁴ Mureessai zaaridi Piliphphoosassi, "Hananabaa yootiyaagee hгаа obaa odii? Babaa odiiyye woi hara asabaa odii? Tau odarkii" yaagiis. ³⁵ Yaagin Piliphphoosi zaaridi, Xoossaa maxaafaa i nabbabiyoosaappe doommidi, Yesuusabaa wonggeliyaa mishi-raachchuwaappe ayyo yootiis.

³⁶ Eti ogiyaa oiqqidi biiddi, haattai de7iyoosaa gakkidosona; mureessai, "Haattaa hгаа be7a; xammaqettiyoogaa tana diggiyai aibee?" yaagiis.

³⁷ Piliphphoosi a, "Neeni ne kumetta wozanaappe ammanikko, danddayaasa" yaagiis.

Yaagin i zaaridi, "Yesuus Kiristtoosi Xoossaa Na7a gidiyoogaa taani ammanais" yaagiis.

³⁸ Gaaree eqqana mala mureessai azazin, inne Piliphphoosi naa77ai duge wodhdhidi, haattan gelidosona; gelin Piliphphoosi a xammaqiis. ³⁹ Eti haattaappe gaxaa kiyido wode, Godaa Ayyaanai Piliphphoosa liphphi oottidi, efi aggiis; naa77anttuwaa mureessai Piliphphoosa be7ibeenna; shin ba ogiyaa ufaittiiddi biis.

⁴⁰ Piliphphoosi ba huuphiyau Azooxoosan de7iyoogaa eriiis; qassi Qiisaariyaa yaana gakkanaassikka, katama ubban yuuyiiddi wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootees.

Saa7ooli Kiristtoosan Ammaniis

(Yesuusi Kiittidoogetu Oosuwaa 22:6-16; 26:12-18)

9 SHin Saa7ooli Godaa kaalliyaaageeta woranau manddiiddi, qeese ubbatu halaqaakko biis. ² Biidi Godaa ogiyaa kaalliyaa asata maccaageetanne atumaageeta demmikko, qachchidi Yerusalaame ehaanau, Damasqqon de7iya Aihuda woosa keettatusi dabddaabbiyaa xaafanau a woossiis.

³ I biiddi, Damasqqo katamaa gakkana matidaashin, qoppennan saluwaappe wolqqaama poo7oi a yuuyi

aadhdhidi poo7iis. ⁴ Poo7in Saa7ooli sa7an kunddi-daashin, "Saa7oolaa Saa7oolaa, aissi tana waissai?" giya qaalaa siyiis.

⁵ Saa7ooli, "Ta Godau, neeni oonee?" yaagidi oichchis.

Oichchin, "Taani neeni waissiyo Yesuusa. Boorai bana caddiya xam77aa qakkiyoogaadan, neeni qakkikko, nena qohaasa" yaagiis.

⁶ SHin Saa7ooli kokkoriiddinne garamettiiddi, "Ta Godau, taani ai oottanau koyai?" yaagiis.

Yaagin Godai a, "Denddada katamaa gela; neeni oottanau bessiyaabai neeyyo yaani odettana" yaagiis.

⁷ Saa7oolaara ogiyan biya asati ainne haasayennan eqqi bayidi, qaalaa siyoosona; shin oonanne be7ibookkona. ⁸ Saa7ooli sa7aappe denddin, a aiffee dooyettido wode, ainne xeellanau danddayibeenna; hegaa gishshau, eti a kushiya oiqqidi goochchiiddi, Damasqqo gelissidosona. ⁹ Heezzu gallassa gakkanaassikka i xeellibeenna; ainne mibeenna; ainnekkaa uyibeenna.

¹⁰ Damasqqon issi Hanaaniyaa giyo kaalliyaaagee de7ees; Godai ajjuutan a, "Hanaaniyau" yaagiis.

Yaagin Hanaanee, "Ta Godau, hagaan de7ais" yaagiis.

¹¹ Godai a, "Denddada Suure giyo ogiyaa baada, Yihudaa sooni issi Saa7oola giyo Xarsseeseppe yiida bitaniyaa koya; aissi giikko, i woossees. ¹² Qassi Hanaaniyaa giyo bitanee gelidi, Saa7ooli naa77anttuwaa xeellanaadan, ba kushiya a bolli wot-tiyoogaa ajjuutan be7iis" yaagiis.

¹³ Hanaanee zaaridi, "Ta Godau, Yerusalaamen ne geeshsha asaa bolli he bitanee ai keena itabaa oottdaakko, taani daro asaappe siyaas. ¹⁴ Qassi Damasqqon ne sunntaa xeesiyaageeta ubbaa qachchanau, qeese halaqati au maataa immidosona" yaagiis.

¹⁵ SHin Godai a, "Saa7ooli Aihuda gidenna asaa sinttan, kawotu sinttaaninne Israa7eela asaa sinttan, ta sunntaa erissanaunne taassi oottanau doorettida miishsha gidiyo gishshau, neeni ba. ¹⁶ Aissi giikko, ta sunntaa gishshau, i woqqa waayettanau bessiyaakko, taani a bessana" yaagiis.

¹⁷ Yaagin Hanaanee biidi, soo gelidi, ba kushiya Saa7oola bolli wottidi, "Ta ishau Saa7oolaa, neeni yiyo ogiyan neessi beettida Yesuusi, neeni xeellana malanne Geeshsha Ayyaanai nenan kumana mala, tana kiittiis" yaagiis. ¹⁸ Sohuwaara, aibakko poqo malai Saa7oola aifiyaappe wodhdhin, Saa7ooli naa77anttuwaa xeelliis; qassi denddidi xammaqettiis.

¹⁹ Qumaa miidi gasttidi, Damasqqon de7iya kaalliyaaageetuura amarida gallassaa takkiis.

Saa7ooli Damasqqon Tamarissiis

²⁰ Sohuwaara, "Yesuus Kiristtoosi Xoossaa Na7a" yaagidi, Aihuda woosa keettatun qaalaa yootiis.

²¹ Hegaa siyida ubbai garamettidi, "Hagee Yerusalaamen Yesuusa sunntaa xeesiyaageeta xaissiyaagaa gidenneeyye? Qassi eta qachchidi, qeese halaqatu sintti efaanaassi yibeenneeyye?" yaagidosona.

²² SHin Saa7ooli qaalaa yootiyo yotoi minni minnidi biis; Yesuusi qassi Kiristtoosa gidiyoo gaakka i akeekisidi odido gishshau, Damasqqon de7iya Aihudati ayyo zaariyoobaa xayidosona.

²³ Daro gallassaappe guyyiyan, Aihudati shiiqidi, Saa7oola woranau zorettidosona. ²⁴ SHin Aihudati bana woranau qoppidoogaa Saa7ooli siyiis; eti a woranau qamminne gallassi katamaa penggiyaa naagoosona. ²⁵ SHin i erissiyo ashkkarati a qammi efiidi, dirssaa huuphiyaara keeshiyan duge wottidosona.

Saa7ooli Yerusalaamen Tamaariisii

²⁶ Saa7ooli Yerusalaame gakkido wode, erissiyo ashkkaratuura issippe gaittanau shiiqi be7iis; shin kaalliyaa gaaga i gididoogaa ubbai ammanennan ixixidi, ayyo yayyidosona. ²⁷ SHin Barnnaabaasi Saa7oola Yesuusi kiittidoogetuuko efiis; efiidi ogiyan Godaa i waanidi be7idaakko, ayyo Godai waatidi haasayidaakkonne qassi Saa7ooli Damasqqon Yesuusa sunttan yayyennan waatidi qaalaa yootidaakko, etau geeshshidi odiis. ²⁸ Saa7ooli Yerusalaamen yuuyiidinne Godaa Yesuusa sunttan yayyennan qaalaa yootididi, Yesuusi kiittidoogetuura issippe de7iis. ²⁹ Qassi Saa7ooli Giriike qaalaa haasayiya Aihudatuura haasayeesinne palamettees; shin eti a woranau koyidosona. ³⁰ Ishantti heгаа siyidi, Saa7oola duge Qiisaariyaa efiidi, Xarsseese yeddidosona.

³¹ Yihudan, Galiilaaninne Samaariyan ubban de7iya woosa keettati sarotettan de7idosona; qassi minnidosona; Godaassi yayyioogaaninne Geeshsha Ayyaanaa maaduwan heemettiiddi, qoodankka dari dari biidosona.

PHexiroosi Lidaaninne Yoophphen Tamaariisii

³² PHexiroosi ubbasan yuuyiididi, Lidan de7iya geeshsha asatukko qassi wodhdhiis. ³³ Wodhdhidi hegan hospun laittaasappe silidi, arssan zin77idi de7iya issi Eeniyaa giyo bitaniyaa demmiis. ³⁴ PHexiroosi Eeniyaa, "Eeniyau, Yesuus Kiristtoosi nena pattees; denddada ne hiixaa yegga" yaagiis. Yaagin sohuwaara denddi eqqiis. ³⁵ Lidaaninne Saaronan de7iya asai ubbai Eeniyaa be7idi, Godaakko simmiis.

³⁶ Yoophphe kataman issi Xaabito giyo ammaniyaara de7ausu; Xaabito giyoogee Giriike qaalan Dorqqo giyoogaa. A ba de7ido wode ubban lo77obaa oottaidanne hiyyeesaa maaddaidda de7aasu. ³⁷ He wode a harggada haiqqin, asai i ahaa meeccidi, pooqiyaapude kessidi zin77issiis. ³⁸ Lidi Yoophphessi mata; kaalliyaageeti PHexiroosi Lidan de7iyoo gaaga Yoophphen siyidi, "Hayyanaa nuukko eesuwan yarkkii" yaagiyo kiitaa naa77u asatu bolli akko kiittidosona.

³⁹ Kiittin PHexiroosi denddidi, etaara biidi gakkinn, pooqiyaapude a kessidi, kifiliyaa gelissidosona. Am77e maccaasati ubbai yeekkiiddinne Dorqqa etaara de7iyo wode oottido qamisettanne afalata ubbaa PHexiroosa bessiiddi, a yuuyi aadhdhidi eqqididosona.

⁴⁰ PHexiroosi eta ubbaa kare kessidi, gulbbatidi Xoos-

saa woossiis; qassi ahaakko simmidi, "Xaabitee, dendda" yaagiis; yaagin Xaabita ba aifiyaa dooyada PHexiroosa be7ada, suura uttaasu. ⁴¹ PHexiroosi o ba kushiyan maaddidi, dentti essiis; hegaappe guyyiyan, ammaniyaageettanne am77eta xeesidi, paxidaaro etassi immiis.

⁴² Ha yohoi Yoophphe katama ubban laalettiis; laalettin daro asai Godaa ammaniis. ⁴³ PHexiroosi Yoophphen issi Simoona giyo galbbaa qaaciyaagaara daro gallassaa gam77iis.

PHexiroosanne Qornneliyoosa

10 Qiisaariyan 'Xaaletu Olaasata' geetettiya olanchchatuyyo issi mato halaqai Qornneliyoosa giyoogee de7ees. ² Qornneliyoosi Xoossaa daro ammaniya asanne ba so asa ubbaara issippe Xoossaassi goinniya asa; Aihuda hiyyeesaakka i daro maaddes; qassi Xoossaa ubba wode woossees. ³ Issi gallassi ududfun saate heeran, "Qornneliyoosaa" giya Xoossaa kiitanchchai baakko gelishin, Qornneliyoosi ajjuutan geeshshidi be7iis.

⁴ Qornneliyoosi yayyidi, kiitanchchaa tishshi ootti xeellidi, "Ta Godau, i aibee?" yaagiis.

Yaagin kiitanchchai zaaridi, hagaadan yaagiis; "Ne woosainne neeni hiyyeesaa maaddiyoogee Xoossaa sinttan hassayettanau saluwaa biis. ⁵ Ha77i Yoophphe asaa kiittada, PHexiroosa giyo Simoona ehiissa. ⁶ PHexiroosi abbaa doona keettaawaa galbbaa qaaciya Simoona sooni imattatettau uttiis; neeni oottanau bessiyaabaa i neeyyo odana" yaagiis.

⁷ Qornneliyoosi baassi yootida kiitanchchai bin, ba ashkkaratuppe naa77atanne Xoossaassi goinniya baappe shaahettenna wotaaddaratuppe issuwaa xeesidi, ⁸ etau ubbabaa odidi, eta Yoophphe kiittiis.

⁹ Wonttetta gallassi eti biidi, Yoophphe katamaakko matishin, PHexiroosi usuppun saate heeran keettaa bollan dembbayidi oottidosaa Xoossaa woossanau kiyiis. ¹⁰ Qassi namisettidi, qumaa maanau koyiis; shin qumai ka77ishin, ajjuutaa be7iis. ¹¹ Saloi dooyettin, gita afala milatiyaabai oiddu baggaara ohettidi, sa7an wodhdhishin, PHexiroosi be7iis. ¹² Hegan oiddu tohuwaara de7iya mehee, do7i, shooshshi, zareenne kafei ubbi de7ees. ¹³ "PHexiroosaa, dendda eqqada shukkada ma" giya qaalai akko yiis.

¹⁴ SHin PHexiroosi, "Ta Godau, chii! Taani aibakko tunabaanne sheneyiyaabaa mulekka ma erikke" yaagiis.

¹⁵ Qassi naa77anttuwaa, "Xoossai geeshshidoogaa neeni tuna gooppa" giya qaalai akko yiis. ¹⁶ Heezzutoo hegaadan giis; hegaappe guyyiyan, sohuwaara he gita afala milatiyaagee pude saluwaa eketti aggiis.

¹⁷ PHexiroosi ba be7ido ajjuutaa birshshettai ai gidanddeeshsha? yaagidi, ba wozana giddon, "Laa hagee aibee?" giishin, Qornneliyoosi kiittido asati Simoona keettai de7iyoosaa lal77iiddi, a penggen eqqididosona. ¹⁸ Bantta qaalaa xoqqu oottidi, "PHexiroosa geetettiya Simoona giyo imattai hegan de7ii?" yaagidi oichchidosona.

¹⁹ PHeexiroosi ajjuutan be7idobaa akeekanau qofan sheekkidaashin, Geeshsha Ayyaanai a, "Be7a, heezzu asati nena koyoosona; ²⁰ denddada wodhdha; taani eta kiittido gishshau, sirennan etaara ba" yaagiis.

²¹ PHeexiroosi asatukko wodhdhidi, "Intte koyiy-oogee tana. Ai ekkana yiidetii?" yaagiis.

²² Eti, "Xoossaassi yayyiya xilloi Aihuda asa ubban daro bonchchettida mato halaqaa Qornneliyoosi, nena ba soo efiissidi, qaalaa neeppe siyana mala, Xoossaa geeshsha kiitanchchai ayyo yootiis" yaagidosona.

²³ Yaagin PHeexiroosi asata imattanau soo xeesiis.

Wonttetta gallassi, denddidi etaara biis; Yoophphe kataman de7iya ishanttuppe issooti issooti aara is-sippe biidosona. ²⁴ Wonttetta gallassi, qiisaariyaa gakkidosona; Qornneliyoosi ba dabbotanne ba lagge-ta issippe xeesi shiishshidi, PHeexiroosa naagees.

²⁵ PHeexiroosi gelana hanishin, Qornneliyoosi aara gaittidi, a sinttan kunddidi, assi goinniis. ²⁶ SHin PHeexiroosi, "Dendda! Taanikka ta huuphen asa" yaagidi a denttiis.

²⁷ PHeexiroosi Qornneliyoosaara haasayiiddi, soo gelliis; i geliyo wode daro asai shiiqidaagaa demmidi, ²⁸ asaa, "Aihuda asi hara zariyaara issippetettan de7anau, woi gaittanau woga gidennaagaa intte hu-uphen ereeta; shin taani oonanne tuna woi sheneyiyaabaa geenna mala, Xoossai tana bessiis.

²⁹ Hegaa gishshau, intte taassi kiittin, palami bainnan yaas. Ha77i, 'Tana aissi ehiissidetii?' yaagada inttena oichchais" yaagiis.

³⁰ Qornneliyoosi hagaadan yaagiis; "Taani hachchi oiddu gallassaappe kase ha saaten uddufun saate woosaa ta sooni Xoossaa woossishin, PHooliia maayuwaa maayida asi ta sinttan eqqidi, ³¹ tana, 'Qornneliyoosaa, Xoossai ne woosaa siyiis; neeni hiyyeesaa maaddiyoogaakka hassayiis. ³² Simmi asa Yoophphe kiittada, Simoon PHeexiroosa giyoogaa xeesissa; Simoon PHeexiroosi Simoona giyo galbbaa qaaciya bitaniyaa sooni abbaa doonan imattatettaa ut-tiis' yaagiis. ³³ Hegaa gishshau, taani neekko so-huwaara kiittaas; neeninne yaada loittadasa; simmi neeni nuuyyo yootanau Xoossai nena azazidobaa ub-baa siyanau ha77i nuuni ubbaikka hagan Xoossaa sint-tan de7oos" yaagiis.

PHeexiroosa Haasayaa

³⁴ PHeexiroosi haasayaa hagaadan yaagidi doommi-is; "Xoossai asa som77o xeellenna; shin dere ubban baassi yayyiyaagaanne xillo ooso oottiyaagaa galatiy-oogaa taani tumu akeekaas. ³⁶ Xoossai asa ubbaa Godaa Yesuus Kiristtoosa baggaara, sarotettaa yootiiddi, ha wonggeliyaa mishiraachchuwaa Israa7eela asaassi kiittidoogaa intte ereeta. ³⁷ Yohaannisi qaalaa yootido xinqqatiyaappe guyyiyan, Galiilappe doommidi, Yihudaa biitta ubban hanidabaa intte ereeta. ³⁸ Xoossai Naazireeta Yesuusa Geeshsha Ayyaanaaninne wolqqan tiyiis; Xoossai aara de7iyo gishshau, lo77obaa i oottiiddinne xalahe halaqaassi haarettida ubbaa pat-tiiddi yuuyiis.

³⁹ "Aihuda biittaanne Yerusalaamen i oottido ub-babaassi nuuni markka. Eti masqqaliyaa bolli misi-maariyan xishi kaqqidi, a woridosona. ⁴⁰ SHin Xoossai heeztantto gallassan haiquwaappe a denttidi bessiis.

⁴¹ Xoossai koiro doorido markkata nuna, a bessiisippe attin, asa ubbaa gidenna; haiquwaappe i denddi-doogaappe guyyiyan, nuuni aara miidanne uyida.

⁴² Xoossai wonggeliyaa mishiraachchuwaa asaassi nu-uni yootanaunne, paxa de7iyaageetu bollaanne haiqqidaageetu bollan pirdanau i sunttidoogee Yesu-usa gididoogaa nuuni markkattanau nuna azaziis.

⁴³ Xoossai aani ammaniya ubbaa nagaraa a sunttan at-to gaanaagaa hananabaa yootiya ubbati markkat-toosona" yaagiis.

Aihuda Gidenna Asati Ammanidi Geeshsha Ayyaanaa Ekkidosona

⁴⁴ PHeexiroosi biron he yohuwaa yootishin, qaalaa siyiya ubbaa bolli Geeshsha Ayyaanai wodhdhi aggiis.

⁴⁵ PHeexiroosaara Yoophpheppe yiida, ammaniya qaxxarettida Aihuda ubbati Aihuda gidennaageetu bollankka Geeshsha Ayyaanaa imoi gukkido gishshau garamettidosona. ⁴⁶ Aissi giikko, eti dumma dumma qaalan haasayishiinne Xoossaa gitatettaa sabbishin siyidosona.

He wode PHeexiroosi zaaridi, ⁴⁷ "Hageeti qassi nunadan Geeshsha Ayyaanaa ekkidaageeti xam-maqettennaadan, haatta eta digganau danddayiyai oonee?" yaagiis. ⁴⁸ Eti Yesuus Kiristtoosa sunttan xam-maqettana mala, eta azaziis; hegaappe guyyiyan, eti banttanaara amarida gallassaa uttana mala, a woossi-dosona.

PHeexiroosi Aihuda Gidenna Asaappe Ammanidaageetu Soo Aibissi Gelidaakko Yootiis

11 Yesuusi kiittidoogeenne Yihudaa ubban de7iya ishantti, Aihuda gidennaageetikka Xoossaa qaalaa ekkidoogaa siyidosona. ² PHeexiroosi Yerusalaame biido wode, qaxxarettida asati aara palamettidi, ³ a, "Neeni qaxxarettibeennaageetukko gelada, etaara qumaa maadasa" yaagidosona.

⁴ SHin PHeexiroosi hanidabaa koi ruwaappe doommi-di, maaran maaran hagaadan yaagidi yootiis; ⁵ "Taani Yoophphe kataman Xoossaa woossishin, tau wozanai dammin, ajjuutaa be7aas; gita afala milatiyaabai oiddu baggaara ohettidi, saluwaappe wodhdhidi, taakko yiis.

⁶ Hegaa giddo taani tishshi oottada xeelliyo wode, oid-du tohoi de7iyo mehiyaa, do7aa, shooshshaa, zariyaanne kafuwaa be7aas. ⁷ Qassi, 'PHeexiroosaa, dendda; shukkada ma' giya qaalaa taani siyaas.

⁸ "SHin taani, 'Ta Godau, chii! Tunabai woi sheneyiyaabai mulekka ta doonaakko shiiqi erenna' gaas.

⁹ "Qaalai saluwaappe naa77anttuwaakka, 'Xoossai geeshshidoogaa neeni tuna gooppa' yaagidi taassi zaariis.

¹⁰ "Hegee heezzutoo hanin, wurssettan ubbabai saluwaa pude gooshettiis. ¹¹ Hegaa peeshshankka heezzu asati Qiisaariyaappe taakko kiittetidi, taani de7iyo keettaa gakkii aggidosona. ¹² Gakkii taani sirennan etaara baana mala, Ayyaanai taassi yootiis. Qassi ha usuppun ishantti Yoophpeppe tanaara Qiisaariyaa bin, nuuni Qornneliyoosa soo gelida. ¹³ Kiitanchchai ba sooni eqqidi bana, 'PHeexiroosa geetettiya Simoona xeesanau asa Yoophphe kiitta; neeninne ne keettaa asai ubbai attiyo qaala a neeyyo yootana' giidoogaa Qornneliyoosi waatidi siyidaakko, nuussi odiis.

¹⁵ "Odin taani haasayanau doommiyoogan Geeshsha Ayyaanai koiro nu bolli wodhdhidoogaadan, eta bollika wodhdhi aggiis. ¹⁶ Godai, 'Yohaannisi haattan xammaqiis; shin intte Geeshsha Ayyaanai xammaqettana' yaagido qaalai taassi hassayettiis. ¹⁷ Xoossai nuussi Godaa Yesuus Kiristoosa ammanidaageetussi immido imuwaa malaa Aihuda gidennaageetussikka qassi immikko, simmi Xoossaa digganau taani oonee?" yaagiis.

Ammaniyaageeti Anxxookiyaa Kataman "Kirsttaane" Geetettidosona

¹⁸ Eti haggaa siyido wode bantta palamaa aggidi, "Yaatin, Xoossai Aihuda gidennaageetikka qassi nagaraappe simmide de7anaadan, eta qaadiis" yaagidi Xoossaa galatidosona.

¹⁹ Isxxifaanoosa bolli gakkida waayiyaa geedon laalettida ammaniyaageeti qaala Aihudatu xalaalaappe attin, haraassi issuwaassinne odennan, Pinqqe, Qophphiroosanne Anxxookiyaa gakkanaashin yuuyidosona. ²⁰ SHin Qophphiroosappenne Qareenappe yiida issi issi ammaniya asati Anxxookiyaa biidi, Godaa Yesuusa wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiiddi, Giriike asaassikka yootidosona. ²¹ Godaa wolqqai etaara de7ees; qassi daro asai ammanidi, Godaakko simmiis.

²² Ha yohoi Yerusalaamen de7iya woosa keettaa asaassi siyettin, woosa keettaa asai Barnnaabaasa Anxxookiyaa kiittiis. ²³ Barnnaabaasi Anxxookiyaa biido wode, Xoossaa aaro kehatettaa oosuwaa be7idi ufaittiis; eti ubbaikka Godan bantta kumetta wozanaappe minnide de7anaadan, eta zoriis. ²⁴ Aissi giikko, Barnnaabaasi Geeshsha Ayyaanainne ammanoi kumido lo77o asa; yaanin daro asai Godaa ammaniis.

²⁵ Hegaappe guyyiyan, Barnnaabaasi Saa7oola koyanau Xarsseese biis. ²⁶ Biidi Saa7oola demmido wode, Anxxookiyaa ehiis. Barnnaabaasinne Saa7ooli woosa keettaa asaara issi laitta kumettaa uttidi, daro asaa tamarissidosona; kaalliyaageeti Anxxookiyan Kiristaane geetettidi, koiro xeesettidosona.

²⁷ Hananabaa yootiyaageeti Yerusalaameppe Anxxookiyaa he wode wodhdhididosona. ²⁸ Eta gid-doppe Agaaboosa giyoogee denddidi, sa7a ubban gita namisai denddanaagaa Ayyaanaa wolqqan hananabaa yootiis; hegee hanidoogee Qalaudeyoosa kawotettaa wodiyaana. ²⁹ Kaalliyaageeti huuphiyan huuphiyan bantta wolqqaa keenaa miishshaa peeridi, Yihudan de7iya bantta ishanttussi maaduwa yeddannau qofaa

qachchidosona. ³⁰ Eti hegaadan oottidi, miishshaa Barnnaabaasa bolinne Saa7oola bolli woosa keettaa cimatussi yeddidosona.

Woosa Keettan Hanttaara Yedetai Doommiis

12 Kawoi Heeroodisi he wode woosa keettaa asaappe amaridaageeta waisuwaa doommiis.

² Doommidi Yohaannisa ishaa Yaaqooba bisuwan worissiis. ³ Hegee Aihudata ufaissidoogaa be7idi, gujji-di PHeexiroosakka oiqqiis; hegee Paasikaa Baalaa bonchchiyo gallassatuuna. ⁴ PHeexiroosa oiqqidi qachchiis. Paasikaa bonchchiyo gallassatuppe guyyiyan, dere asaa sintti aattanau qoppidi, oiddu oiddu wotaaddaratati a naaganaadan, tammanne usuppun wotaaddaratussi aattidi immiis. ⁵ Hegaa gishshau, PHeexiroosi qasho keettan naagetees; shin woosa keettaa asai ayyo minttidi Xoossaa woossees.

Kiitanchchai PHeexiroosa Qasho Keettaappe Kessiis

⁶ Heeroodisi PHeexiroosa asaa sintti aattanau qoppanaappe kase qammi, PHeexiroosi naa77u sanssalatan qashettidi, naa77u wotaaddaratuppe gidduwan xiskkees; naagiyaageetikka qasho keettaa penggen eqqidi naagoosona. ⁷ Akeekennan de7ishin, Godaa kiitanchchai hegan eqqi aggiis; qasho keettankka poo7oi poo7i bayiis. Kiitanchchai PHeexiroosa miyyiyaa dechchi beegotissidi a, "Elle dendda" yaagiis; sohuwaarakka sanssalata a kushiyaappe wodhdhi aggiis. ⁸ Kiitanchchai a, "Ne suriyaa gixxa; ne caammaakka wotta" yaagin, PHeexiroosi hegaadan oottiis; oottin kiitanchchai, "Ne afalaa maayada tana kaalla" yaagiis.

⁹ PHeexiroosi qasho keettaappe kiyidi, kiitanchchaa kaalliis; ayyo ajuutaa be7iyooaba misatiisippe attin, kiitanchchai oottiyoobai tuma gididoogaa eribeenna.

¹⁰ Kiitanchchainne PHeexiroosi koiro wotaaddaraappenne naa77antto wotaaddaraappe aadhdhidi, kamaa efiya birata penggiyaakko gakkidosona; gakkii penggee etassi barkka dooyetti aggiis; eti kiyidi issi ogiyaara biishin, kiitanchchai sohuwaara PHeexiroosappe shaahetti bayiis.

¹¹ PHeexiroosi bana gakkidabaa akeekidi, "Tana Godai ba kiitanchchaa kiittidi, Heeroodisa kushiyaappenne Aihuda asai naagi uttido ubbabaappe ashshidoogaa ha77i tumu eraas" yaagiis.

¹² I heгаа akeekido wode, daro asai issippe shiiqidi Xoossaa woossiyoosaa, Marqqoosa giyo Yohaannisa aayee Mairaami soo biis. ¹³ Biidi penggen xeesin, issi Roodo giyo ashkkariyaa dooyanau yaasu. ¹⁴ Rooda PHeexiroosa qaala gididoogaa erido wode, bana ufaissin, kariyaa dooyennan guyye woxxada, PHeexiroosi karen eqqidoogaa asaassi odaasu.

¹⁵ Odin asai o, "Hannee neeni gooyaasa" yaagiis. Rooda PHeexiroosa gididoogaa geeshshada odaasu. Eti, "Hegee a kiitanchchaa" yaagidosona.

¹⁶ SHin PHeexiroosi karen xegidi aggennan ixxin, asai kariyaa dooyidi, a be7idi garmettiis. ¹⁷ SHin eti co77u gaana mala, PHeexiroosi ba kushiyan malaatidi,

Godai qasho keettaappe a waati kessidaakko, etassi qonccissi yootidi, "Hagaa Yaaqoobassinne ishanttussi yootite" giidi, kiyidi harasaa biis.

Heeroodisa Haiquwaa

¹⁸ Sa7ai wonttido wode, PHeexiroosi au biichchi-daakko gin wotaaddaratu gidдон daro wocamai kiyiis. ¹⁹ Heeroodisi PHeexiroosa Lal77issin, i xayido wode, naagiyaageeta qoridi, eta worana mala azaziis; hegaappe guyyiyan, Yihudaappe Qiisaariyaa wodhdhidi, hegan amarida wodiya uttiis.

²⁰ Heeroodisi Xiirsoosa asaassinne Sidoona asaassi daro hanqqettiis; hanqqettin eta biittai kattaa Heeroodisa biittaappe demmiyo gishshau, eti issippe gididi, a keettaa halaqaa Bilasxoosa bantta exa oottidi, sigaa woossanau Heeroodisakko biidosona.

²¹ Heeroodisi sunttettido gallassi, ba kawotettaa afalaa maayidi, kawotaa araatan uttidi, asaassi haasayiis. ²² Asai, "Hagee Xoossaa qaala; asa qaala gidenna" yaagidi qaalaa xoqqissidi haasayiis. ²³ Heeroodisi Xoossaa bonchchibeenna gishshau, sohuwaarakka Godaa kiitanchchai a dechchin, guxuniyan meetettidi, haiqqi bayiis.

²⁴ SHin Xoossaa qalalai dicceesinne dari dari bees.

²⁵ Barnnaabaasinne Saa7ooli bantta oosuwa polidi, Marqqoosa giyo Yohaannisa banttanaara ekkidi, Yerusalaameppe simmidosona.

Barnnaabaasinne Saa7ooli Geeshsha Ayyaanai Doorin, Tamaarissanau Kiittidosona

13 Anxxookiyan de7iya woosa keettan hananabaa yootiyaageetinne tamarissiyaageeti de7oosona; eti Barnnaabaasa, Karetta giyo Simoona, Qareenappe yiida Luqiyoosa, biittaa haariya Heeroodisaara diccida Minaahanne Saa7oola. ² Eti Godaassi goinnishiinne xoomishin, Geeshsha Ayyaanai, "Taani xeesido oosuwaassi Barnnaabaasanne Saa7oola tau kessite" yaagiis.

³ Yaagin eti xoomidoogaappenne woossidoogaappe guyyiyan, bantta kushiya Barnnaabaasa bollinne Saa7oola bolli wottidi, eta yeddidosona.

Barnnaabaasinne Sa7ooli Qophphiroosa Biidosona

⁴ Hegaa gishshau, Geeshsha Ayyaanai eta kiittin, Selewuqiya wodhdhididosona; hegaappe markkabiyan gelidi, Qophphiroosa haruuruwaa biidosona. ⁵ Eti Silmmaana gakkidi, Aihuda woosa keettatun Xoossaa qaalaa yootidosona; eta maaddanau Yohaannisi etaara de7ees.

⁶ Eti Qophphiroosa haruuruwaa muleera PHaafu gakkanaassi yuuyidi, hananabaa yootiya issi wordanchchaa, Aihuda asa Bar-Yesuusa giyo shareechchuwa demmidosona. ⁷ He shareechchoi deriyaa haariya Sarggiyoosa PHauloosa giyo akeekanchcha bitaniyaara de7ees. Sarggiyoosa PHauloosi Barnnaabaasanne Saa7oola baakko xeegeidi, Xoossaa qaalaa siyanau kiyiis. ⁸ SHin shareechchuwa

Eliimaasi (Giriike qaalaa hegee a sunttaa) deriyaa haariyaagaa ammanuwaa digganau koyidi, eta haasayaa phalqqiis.

⁹ SHin PHauloosa giyo Saa7ooli banan Geeshsha Ayyaanai kumin, shareechchuwa tishshi ootti xeellidi, ¹⁰ a, "Laa ha xalahe halaqaa na7au, gene ubbainne iitatetta ubbai kumidoogoo, xillotetta ubbau morkkiyau, Godaa ogiyaa suuriyaa geellayiyoogaa ag-gikkii? ¹¹ Be7a; ha77i Godaa kushee ne bolli de7ees; neeni qooqe gidana; amarida wodee gakkanaashin, awaa poo7uwaa be7akka" yaagiis.

Yaagin sohuwaara ciggaarainne xumai a aifiyaa goozin, ba kushiya oiqqidi, kaalettiya uraa koyiiddi yuuyiis. ¹² He wode deriyaa haariyaagee heгаа be7ido wode, Godai tamarissiyooan garmettidi ammaniis.

Barnnaabaasinne PHauloosi PHisddiyan De7iya Anxxookiyaa Biidosona

¹³ PHauloosinne aara de7iyaageeti PHaafuppe denddidi, PHinifiliyan de7iya PHERgge markkabiyan biidosona; Yohaannisi etappe shaahettidi, Yerusalaame simmiis. ¹⁴ SHin eti PHERggeppe aadhdhidi, PHisddiyan de7iya Anxxookiyaa gakkidosona; Sambbata gallassan Aihuda woosa keettaa gelidi uttididosona. ¹⁵ Muuse higgeenne hananabaa yootiyaageetu maxaafai nabba-bettidoogaappe guyyiyan, Aihuda woosa keettaa halaqati, "Nu ishanttoo asaa minttettiya qalalai inttessi de7ikko, asau haasayerketti" yaagidi etassi kiittidosona.

¹⁶ PHauloosi denddi eqqidi, ba kushiyan malaatidi, hagaadan yaagiis; "Israa7eela asatoo, Xoossaassi yayyiyaageetoo siyite. ¹⁷ Ha Israa7eela asaa Xoossai nu aawata dooridi, Gibxxe biittan imattatettan eti de7ishin, eta darissiis; ba gita wolqqankka Gibxxe biittaappe eta kessiis. ¹⁸ Bazuwan oitamu laitta keenaa nu aawata i danddayiis. ¹⁹ Kanaane giyo biittan Aihuda gidenna laappun zareta xaissidi, eta biittaa ba asaa laattissiis. ²⁰ Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Sameela wodiya gakkanaas, oiddu xeetanne ishataamu laitta keenaa daannata etassi immiis. ²¹ Hegaappe guyyiyan, eti banttassi kawo immana mala woossin, Xoossai Biniyaama zariyaappe Qiisa na7aa Saa7oola oitamu laittau kawotana mala, etassi immiis. ²² Xoossai Saa7oola shaaridoogaappe guyyiyan, eta bolli Daawiti kawotana mala, a denttiis; Daawitabaa markkattiiddi, 'Taani koyiyo ubbabaa ta wozanadan oottiya Isseyi na7aa Daawita demmaas' yaagiis.

²³ "Xoossai, 'Taani Daawita zariyaappe Israa7eela asaa ashshiyaagaa ehaana' giidoogaadankka, Yesuusa ehiis. ²⁴ Yesuusi yaanaappe kase Israa7eela asai ubbai bantta nagaraappe simmidi xammaqettana mala, Yohaannisi qaalaa yootiis. ²⁵ Qassi Yohaannisi ba oosuwa wurssana haniiddi asaa, 'Tana oona giidi qoppeetii? Taani intte naagiyoogaa gidikke; shin be7ite, a tohuwaa caammaa birshshanaukka taassi bessennaagee taappe guyyeera yees' yaagiis.

²⁶ "Ta ishatao, Abrahaama zareto, qassi hagan Aihuda gidennaageetoo Xoossaassi yayyiyaageetoo, ha

atotettaa qaalai nuussi kiitettiin. ²⁷ Aissi giikko, Yerusalaamen de7iya asainne eta halaqati Yesuusanne Sambbata gallassa ubban nabbabettiya hananabaa yootiyaageetu qaalaa akeekibeenna gishshau, a bolli pirddidi, hananabaa yootiyaageetu qaalaa polidosona. ²⁸ Yesuusa worissanau issi gaasoikka etau beettennan ixxin, PHilaaxoosi a worana mala woossidosona.

²⁹ "Eti Yesuusabai Xoossaa maxaafan xaafettidaagaa ubbaa polido wode, masqqaliyaappe a wottidi moogidosona. ³⁰ SHin Xoossai haiquwaappe Yesuusa denttiis. ³¹ Denttin i banaara Galiilappe Yerusalaame yidaageetussi darotoo beettiis eti ha77i abaa asaassi markkattoosona.

³² "Xoossai nu aawatussi immana giido wonggeliyaa mishiraachchuwaa nuuni inttessi yootoos. ³³ Daawita Mazamuriyaa Maxaafan naa77antto miraafiyan, 'Neeni ta Na7aa.

Hachchi taani ne Aawaa gidaas' geetettidi xaafettidoogaadan, Xoossai Yesuusa denttidi, nu aawatussi immana giidoogaa nuussi eta naatusi poliis. ³⁴ Naa77anttuwaa i haiqqenna mala, haiquwaappe a denttidoogaassi Xoossai, 'Taani Daawitayyo immana giido ammanettida geeshsha anjuwaa inttessi immana' yaagidi haasayiis. ³⁵ Hegaa gishshau, Mazamure Maxaafan harasan qassi, 'Ne Geeshsha Na7aa ahaakka musissakka' yaagees. ³⁶ Aissi giikko, Daawiti ba wodiyaa Xoossaa qofaa oottidoogaappe guyyiyan haiqqidi, ba aawatuura moogettidi musiis. ³⁷ SHin Xoossai haiquwaappe denttidoogee musibeenna.

³⁸ "Hegaa gishshau, ta ishato, nagara atto geettai intteyyo Yesuusa baggaara odettidoogeenne, Muuse higgiiyan xillanau intteyyo danddayettenna ubbabaappe aani ammaniya ubbai xillanaagee intteyyo eretto. ⁴⁰ Hegaa gishshau, hananabaa yootiyaageeti giidoogee intte bolli gakkenna mala naagetite;

⁴¹ 'Xoossai giidobaa qilliicciyaageetoo, be7ite; harai atto issi urai inttessi yootiyaakkokka, intte ammanenna oosuwaa taani intte wodiyaa oottiyo gishshau, poora giite; haiqqite' yaagidosona" yaagiis.

⁴² PHauloosinne Barnnaabaasi Aihuda woosa keettaappe kiyishin, asai eta naa77antto Sambbatankka hegaa gujjidi yootana mala woossiis. ⁴³ SHiiqoi laalettidoogaappe guyyiyan, daro Aihudatinne Aihudatu amanuwan gelidi Xoossau yayyiya daroti, PHauloosanne Barnnaabaasa kaallidosona; kaallin Yesuusi kiittidoogeeti Xoossaa aaro kehatettan minni de7ana mala, etau yootidi minttettidosona.

⁴⁴ Naa77antto Sambbatan amarida asatuppe attin, katamaa asai ubbai Xoossaa qaalaa siyanau shiiqiis. ⁴⁵ SHin Aihudati daro asaa be7ido wode, PHauloosa qanaatidosona; a haasayaa PHalqqidi, a cayidosona.

⁴⁶ PHauloosinne Barnnaabaasi xalidi, "Xoossaa qaalai kasetidi intteyyo odettanau koshshees; shin qaalaa intte ixido gishshaunne merinaa de7uwaa ekkanaa inttessi bessenna giidi, intte intte huuphiyan pirddido

gishshau, be7ite, nuuni Aihuda gidennaageetukko simmeetees. ⁴⁷ Aissi giikko, Godai nuna, 'Asai ubbai intte baggaara attana mala, inttena taani Aihuda gidennaageetussi poo7o oot-taas' yaagidi azaziis" yaagidosona.

⁴⁸ Aihuda gidennaageeti hegaa siyido wode, ufaittidi Xoossaa qaalaa bonchchidosona; qassi merinaa de7uwaassi doorettida ubbaikka ammanidosona.

⁴⁹ Godaa qaalai he biitta ubbaa gakkiiis. ⁵⁰ SHin Aihudati Xoossau goinniya bonchchettida maccaasatanne kataman de7iya gita asata PHauloosa bollinne Barnnaabaasa bolli denttettin, asati eta yedetaa doommidi, bantta biittaappe kessidosona. ⁵¹ SHin Yesuusi kiittidoogeeti eta ixxiyoogaassi malaata gidana mala, bantta tohuwaappe baanaa shocidi, Iqooniyoone katamaa biidosona. ⁵² Qassi Anxxookiyan de7iya kaalliyaageetunkka Geeshsha Ayyaanainne ufaissai kumees.

PHauloosinne Barnnaabaasi Iqooniyoone Biidosona

14 Kasegaadankka PHauloosinne Barnnaabaasi Iqooniyoonen Aihudatu woosa keettaa gelidi, qaalaa yootidosona; yootin daro Aihudatinne Aihuda gidennaageeti ammanidosona. ² SHin ammanibeenna Aihudati Aihuda gidennaageetu wozanaa laammidi, ishanntu bolli hanqetissidosona. ³ Yesuusi kiittidoogeeti hegan daro wodiyaa gam77idosona; eti Godaaba yayyennan yootidosona; yootin Godai malaataanne oorattabaa eti oottana mala, etau wolqqaa immidoogan ba aaro kehatettaa qaalaabai tuma gididoogaa markkattiis. ⁴ SHin katamaa asai shaahettidi, baggai Aihudatukko, baggai Yesuusi kiittidoogeetukko simmiis.

⁵ Aihuda gidennaageetinne Aihudati bantta halaqatuura issippe Yesuusi kiittidoogeeta qohanaunne shuchchan caddanau qoppido wode, ⁶ Yesuusi kiittidoogeeti hegaa eridi, Lisxxiranne Daribe giyo Liqaa7ooniyaa katamatanne eta heeran de7iya biittaa baqatidosona; ⁷ baqatidi, hegan wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootoosona.

⁸ Ba aayee uluwaappe yelettoosappe doommidi, naa77u tohoi silin, mulekka hemettenna issi bitanee Lisxxiran de7ees. ⁹ He bitanee PHauloosi yootishin siyees; PHauloosi a tishshi ootti xeelliyo wode, paxanau ayyo ammanoi de7iyoogaa be7idi, ¹⁰ qaalaa xoqqissidi a, "Sitti gaada ne tohuwan eqqa" yaagiis; yaagin guppi dendeidi, hemetaa doommiis.

¹¹ PHauloosi oottidoogaa asai be7idi, ba qaalaa Liqaa7ooniyaa qalan xoqqu oottidi, "Xoossati asa milatidi nuukko wodhdhdidosona" yaagiis. ¹² Asai Barnnaabaasa, "Diyaa" giidi, PHauloosi haasayaassi waanatiyo gishshau, a, "Hermmeesa" giidi sunttiis. ¹³ Beeta Maqidasee katamaa matan de7iyo Diyaa qeeseenne asai korimatanne alleeqo ciishshata Yesuusi kiittidoogeetussi yarshshuwaa yarshshanau koyidi, pengge ehiidosona.

¹⁴ SHin Yesuusi kiittido Barnnaabaasinne PHauloosi hegaa siyido wode bantta maayuwaa pooshshidi, asaa

giddo woxxiiddi, ¹⁵ bantta qaalaa xoqqu oottidi, ha-gaadan yaagidosona; "Asau, haggaa aissi ootteetii? Nu-unikka inttenadan merettida asa; ha pattenna yohuwaappe saluwaanne sa7aa, abbaanne eta giddon de7iya ubbaba medhdhida de7o Xoossaakko intte simmana mala, inttessi nuuni wonggeliyaa mishi-raachchuwa yootoos. ¹⁶ I beni asaa zare ubbaa bantta ogiyaa baana mala yeddi bayiis. ¹⁷ Intteyyo iraa saluwaappe bukissees; kattaakka i wodiyan immees; qassi qumaa immidi, inttena daro ufaisses; yaatidi intteyyo lo77obaa oottiiddi, ubba wodekka bau marka xayibeenna" yaagidosona. ¹⁸ Yesuusi kiittidoogeeti hegaa giidi, banttayyo asai yarshshenna mala, tuggati-di diggidosona.

¹⁹ Anxxookiyaappenne Iqooniyooneppe yiida Aihudati asaa bantta baggi zaaridi, shuchchan PHauloosa caddidosona; etau haiqqidabaa milatin, katamaappe gaxi a goochchidosona. ²⁰ SHin kaalliyaaageeti a lanqqiyan yuuyi aadhdhidi eqqidaashin, i denddidi, kata-maa geliis. Wonttetta gallassi Barnnaabaasaara is-sippe Daribe biis.

PHauloosinne Barnnaabaasi Sooriyan De7iya Anxxookiyaa Simmidosona

²¹ Eti Daribe kataman wonggeliyaa mishi-raachchuwa yootidi, daro asai Yesuusa ammanana mala oottidoogaappe guyyiyan, Lisxxira, Iqooniyoonenne Anxxookiyaa simmidosona; simmidi hegan kaalliyaaageeta minttettiiddinne eti ammanuwan min-nidi de7ana mala zoriiddi, "Nuuni Xoossaa kawotettaa gelanau daro waayettana bessees" yaagidosona. ²³ Qassi woosa keettatussi huuphiyan huuphiyan cimata dooridi, xoomidoogaappenne woossidoogaappe guyyiyan, eti ammanido Godaassi eta hadaraa immidosona.

²⁴ PHisddiyaa biittaappe aadhdhidi, PHinifiliyaa yididosona; ²⁵ PHERggen qaalaa yootidoogaappe guyyiyan, Axaaliyaa wodhdhdidosona. ²⁶ Hegaappe eti bantta polido oosuwa gishshau, asai eta hadaraa Xoossaa aaro kehatettau immido Anxxookiyaa Markkabiyan simmidosona.

²⁷ Simmidi Anxxookiyaa gakkido wode woosa keettaa asaa shiishshidi, Xoossai banttanaara issippe oottido ubbabaanne, Aihuda gidenna asai ammanana mala, etau penggiyaa dooyidoogaa, asau yootidosona. ²⁸ Yaatidi hegan kaalliyaaageetuura daro wodiya gam77idosona.

Yerusalaa SHiiquwa

15 Issi issi asati Yihudaappe Anxxookiyaa wodhdhidi, "Muuse wogaadan, intte qaxxarettennabaa gidikko, attanau danddayekketa" yaagidi ishannta tamarissuwa doommidosona. ² PHauloosinne Barnnaabaasi etaara daro ooyettidi palamettin, Anxxookiyan de7iya issi issi hara asati he palamaa gishshau, PHauloosaaranne Barnnaabaasaara

Yerusalaa biidi, Yesuusi kiittidoogeetuuranne cimatuura gaittanau qofai qashettiis.

³ Woosa keettai ogiyan eta maaddishin, Aihuda gidennaageeti Xoossaakko simmidoogaa yootiiddi, Pinqqeeranne Samaariyaara aadhdhdidosona; hegee ishannta ubbaa daro ufaissiis. ⁴ Eti Yerusalaa gakkido wode, woosa keettai, Yesuusi kiittidoogeetinne cimati eta morkkidosona; morkkin Xoossai banttan oottidobaa ubbaa odidosona. ⁵ SHin Parisaawetu baggappe ammanida issi issi asati denddi eqqidi, "Intte eta qaxxaranaunne Muuse higgiiyaa naagana mala azanau bessees" yaagidosona.

⁶ Yesuusi kiittidoogeetinne cimati hegaa zorettanau shiiqididosona. ⁷ Keehi haasayidoogaappe guyyiyan, PHeexiroosi denddi eqqidi, eta hagaadan yaagiis; "Ta ishatoo, Aihuda gidennaageeti wonggeliyaa mishi-raachchuwa qaalaa ta doonaappe siyidi ammanana mala, tana Xoossai intte gidloppe beni dooridoogaa intte ereeta. ⁸ Asa wozana eriya Xoossai Geeshsha Ayyaanaa nuusi immidoogaadan, etassikka immidi tumayiis. ⁹ Eti ammanido gishshau, i eta wozanaa geeshshidi, nu gidduwaaninne eta gidduwan dummatetta wottibeenna. ¹⁰ Hegaa gishshau, nu aawatinne nuuni tookkanau danddayibeenna qambaraa kaalliyaaageetu morggiyan wottidi, ha77i intte aissi Xoossaa paacctetii? ¹¹ SHin Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettan eti attidoogaadan, nuunikka atidoogaa ammanoos" yaagiis.

¹² Asai ubbai co77u giidi, Barnnaabaasinne PHauloosi Aihuda gidenna asaa giddon bantta baggaara Xoossai oottido malaataanne oorattabaa ubbaa yootishin siyees.

¹³ Eti haasayaa wurssidoogaappe guyyiyan, Yaaqoobi hagaadan yaagidi zaariis; "Ishatoo, taani giyoogaa siyite. ¹⁴ Xoossai Aihuda gidennaageetu gidloppe bau haniya asaa ekkana Aihuda gidennaageetuyyo koiro waatidi qoppidaakko Simooni yootiis. ¹⁵ Hananabaa yootiyaageetu qaalai hagaara giigees; Godai daro wodiyaappe doommidi, asaa haggaa erissidi, Xoossaa maxaafan hagaadan yaagiis;

'Hagaappe guyyiyan, sa7an de7iya hara asai ubbainne tabaa gidanau taani xeesido Aihuda gidenna asai ubbai Godaa koyana mala, taani simmana. Taani kolettidi kunddida keettadan hanida Daawita kawotettaa denttana. Qolettidaagaakka zaarada keexxana; taani naa77anttuwa a essana' yaagiis.

¹⁹ "Hegaa gishshau, ta qofa gidikko, Aihuda gidennaageetuppe Xoossaakko simmiyaageeta nuuni waisanau koshshenna. ²⁰ SHin eti eeqan tunidabaa meenna mala, shaaramuxenna mala, sulettida mehe asho meenna malanne suutta uyenna mala, etassi nuuni dabddaabbiiyaa xaafanau koshshees. ²¹ Aissi giikko, Muuse higgiiyaa kase yeletaappe doommidi Sambatan Sambatan Aihuda woosa keettatun nabbabiid-

di, a qaalaa katamaa ubban yootiyaageeti de7oosona" yaagiis.

²² Hegaappe guyyiyan, Yesuusi kiittidoogeetinne cimati woosa keettaa asa ubbaara issippe bantta gid-doppe amarida asata dooridi, PHauloosaaranne Barnnaabaasaara Anxxookiyaa yeddana qofaa qachchidosona; eti daro bonchchettida naa77u asata Barssaba geetettiya Yihudaanne Sillaasa dooridosona.

²³ Dooridi hagaadan giya dabddaabbiyaa xaafidi, eta bolli kiittidosona; "Nuuni Yesuusi kiittidoogeetinne cimati intte ishantti, Anxxookiyan, Sooriyaaninne Kilqqiyan de7iya Aihuda bagga gidenna ishanttussi nu sarotaa kiittoos.

²⁴ "Nuuni azazibeenna asati nu giddoppe biidi, 'Intte qaxxarettanaanne higgiiyaa naaganau bessees' giidi, inttena waissidoogaanne yiilloyidoogaa siyidi, ²⁵ nu Godaa Yesuus Kiristoosa sunntaa gishshau, bantta shempuwaa olida nuuni siiqiyo Barnnaabaasaaranne PHauloosaara doorettida asata inttekkoo kiittanaa issi wozanan nu qofaa qachchida. ²⁷ Hegaa gishshau, nuuni xaafidoogaa eti bantta huuphen bantta doonan inttessi yootana mala, Yihudaanne Sillaasa kiittida.

²⁸ "Aissi giikko, eeqassi yarshshidobaa mooppite; sutta uyoppite; sulettida mehe asho mooppite; shaaramuxoppite. Ha koshshiyaageetuppe attin, hara tooho inttena toossenna mala, nuuninne Geeshsha Ayyaanai yohuwaa maayida; ha ubbabaappe intte huuphiyaa naagikko, intte lo77obaa ootteeta. Simmi saro de7ite" yaagidosona.

³⁰ Hegaa gishshau, kiitettidaageeti moissetidi, Anxxookiyaa wodhdhidi, ammaniya asaa shiishshidi, dabddaabbiyaa asaassi immidosona. ³¹ Eti he minttettiya dabddaabbiyaa nabbabido wode, ufaittidosona. ³² Qassi Yihudainne Sillaasi bantta huuphen hananabaa yootiyaageeta gidiyo gishshau, ishantta keehi zoridi minttettidosona. ³³ Eti Anxxookiyan amarida gallassaa uttidoogaappe guyyiyan, ishantti sarotettan moissin, banttana kiittidaageetukko simmidosona. ³⁴ SHin Sillaasee yaani attanaa ba qofaa qachchiis.

³⁵ Qassi PHauloosinne Barnnaabaasi hara daro asatuura issippe Godaa qaalaa tamarissiiddinne wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiiddi, Anxxookiyan uttidosona.

PHauloosinne Barnnaabaasi SHaahettidosona

³⁶ Amarida gallasaappe guyyiyan, PHauloosi Barnnaabaasa, "Nuuni Godaa qaalaa yootido katama ubban nu ishantti waanidi de7iyaakko, guyye simmidi, xomoosi be7oos" yaagiis. ³⁷ Yaagin Barnnaabaasi Marqqoosa geetettiya Yohaannisa banttanaara efaanau koyiis. ³⁸ SHin PHauloosi Marqqoosa banttanaara efaanau koyibeenna; aissi giikko, i etappe PHinifiliyan shaahettiis; qassi etaara oosuwau bibeenna. ³⁹ Eta giduwan pala ooshshai kiyin, issi issuwaappe shaahettidosona; Barnnaabaasi Marqqoosa ekkidi, markkabiyan Qophphiroosa biis. ⁴⁰ SHin PHauloosi Sillaasa doorin, ishantti a hadaraa Xoossaa aaro kehatettau immidoogaappe guyyiyan biis. ⁴¹ Yaatidi woosa

keettata minttettiiddi, Sooriyaaranne Kilqqiyaara aadhdhiis.

Ximootiyoosi PHauloosaaranne Sillaaseera Gaittiis

16 PHauloosi qassi Daribenne Lisxxira biis; hegan Ximootiyoosa giyo kaalliyagee, issi ammaniya Aihuda maccaasee na7ai de7ees; a aawai Giriike asa. ² Lisxxiraaninne Iqooniyoonen de7iya ishantti Ximootiyoosabaa loittidi markkattidosona. ³ PHauloosi Ximootiyoosa banaara efaanau koyidi, a aawai Giriike asa gididoogaa he sohuwan de7iya Aihuda ubbai eriyo gishshau, a oiqqidi qaxxariis. ⁴ Eti katamatuura biiddi, Yesuusi kiittido Yerusalaamen de7iyaageetinne cimati wottido higgiiyaa ammaniyaageeti naagana mala, etassi yootiiddi aadhdhididosona. ⁵ Hegaa gishshau, woosa keettati ammanuwan minnidi, qoodanka gallassappe gallassan dari dari biidosona.

PHauloosi Maqidooniyaa Baanaadan Xeegettiis

⁶ Isiyan qaalaa yootenna mala, Geeshsha Ayyaanai eta diggido gishshau, Pirggiiyaa biittaaranne Galaatiyaa biittaara aadhdhididosona. ⁷ Eti Miisiyaa zawa gakkido wode, Biitaaniyaa baanau koyidosona; shin Yesuusa Ayyaanai eta diggiis. ⁸ Hegaa gishshau, eti Miisiyaa mataara aadhdhidi, Xiro7aada wodhdhididosona. ⁹ PHauloosi qammi ajjuutan issi Maqidooniyaa asi bana, "Maqidooniyaa pinnada nuna maaddarkkii" yaagiiddi eqqidi woossishin be7iis. ¹⁰ Ajjuutaa i be7idoogaappe guyyiyan, nuuni sohuwaara Maqidooniyaa baanau koyida; aissi giikko, wonggeliyaa mishiraachchuwaa yaani de7iya asaassi yootana, Xoossai nuna xeesidobaa nuuyyo milatiis.

Lidiyaa Kiristtoosan Ammanaasu

¹¹ Hegaa gishshau, Xiro7aadappe denddidi, sitti giidi markkabiyan Saamootiraqqe biida; wonttetta gallassi Naaphphule biida. ¹² Hegaappe Piliphphisiyuusa biida; Piliphphisiyuusi Maqidooniyaa biittau waanna katama; qassi Roome asai de7iyo katama; nuuni he kataman amarida gallassaa uttida.

¹³ Sambbata gallassi, katamaappe gaxan shaafaa doonan Aihudati Xoossaa woossiyo sohoi de7iyoogaa akeekidi biida; biidi uttidi hegan shiiqida maccaasaassi qaalaa yootida.

¹⁴ Issi Lidiyaa giyoora, Tiyaaxiroona katamaappe yaada Xoossaa ammaniyaara, zo7o afalaa baizziya maccaasiyaa, nuuni yootiyoogaa siyau; PHauloosi yootiyoogaakka a siyana mala Xoossai i wozanaa dooyiis. ¹⁵ Lidiyaa ba so asaara issippe xammaqetti-doogaappe guyyiyan nuna, "Intte tana Godaa tumu ammanaasu giidi qoppikko, ta sooni takkite" gaada woossaasu; minttada shoobbaasu.

Piliphphisiyuusa Kataman PHauloosinne Sillaasi Qashettidosona

¹⁶ Nuuni Xoossaa woossiyoosaa biishin, iita ayyaanai i bolli de7idi kaayissiyo issi aille na7iyaa nunaara gait-

taasu; he na7iyaa kaayada daro miishshaa ba godatussi demmaasu. ¹⁷ Gaittada PHauloosanne nuna kaallaidada, "Hageeti inttessi attana ogiyaa yootiyaageeti, Ubbaappe Bolla Xoossaa ailleta" gaada qaala xoqqu oot-tada haasayaasu.

¹⁸ Ubba gallassi hegaadan gausu; shin PHauloosi yiilotidi guyye simmidi, he iita ayyaanaa, "Neeni ippe kiyana mala Yesuus Kiristtoosa sunttan nena azazais" yaagiis; sohuwaarakka iita ayyaanai ippe kiya aggiis.

¹⁹ SHin i godati bantta miishshaa demmana ogee xayidoogaa be7idi, PHauloosanne Sillaasa oiqqidi, giyaa sohuwan de7iya daannatu sintti goochchidosona. ²⁰ Daannatu sintti eta efiidi, "Hageeti Aihuda asa gidiiddi, nu katamaa asaa daro waissoosona.

²¹ Nuuni Roome biittaa asa gidiiddi, ekkanaunne oot-tana woga gidennabaa tamarissoosona" yaagidosona.

²² Asai issi baggi gididi, PHauloosa bollinne Sillaasa bolli denddiis; daannatikka eta maayuwaa qaari ekkidi, gatiman eta shocana mala azazidosona. ²³ Eta daro wadhdhidoogaappe guyyiyan, qasho keettan yeggidosona. Qasho keettaa naagiyaageekka eta mintti naaganaadan azazidosona. ²⁴ Azazin qasho keettaa naagiyaagee he azazuwaa ekkidi, PHauloosanne Sillaasa qasho keettaassi qol77o gelissiis; eta gediyaakka mittaara gatti daraxidi qachchiis.

²⁵ SHin gamma bilahe gididoo heeran PHauloosinne Sillaasi Xoossaa woossiiddi, mazamuriyaa yettan Xoossaa galatoosona; galatishin qashuwaasai eta giyoobaa siyees. ²⁶ Qasho keettaassi xaphoi qaaxxana gakkanaassi akeekennan biittai daro qaaxxiis; sohuwaarakka penggee ubbai dooyetti aggin, qashettida asa ubbaa sanssalatai birshshetti wodhdhiis. ²⁷ Qasho keettaa naagiyaagee xiskkuwaappe beegottiyo wode, qasho keettaa penggee ubbai dooyettidaageeta be7idi, qashuwaasai kessi ekkidi biichchidobaa ayyo milatin, bana woranau qoppidi, bisuwaa ekkiis. ²⁸ SHin PHauloosi qaala xoqqu oottidi, "Neeni nena qohoppa; aissi giikko, nuuni ubbaikka hagan de7oos" yaagiis.

²⁹ Qasho keettaa naagiyaagee xomppiyaa woossi ekkidi, eesuwan qol77o woxxiis; kokkoriiddi PHauloosa sinttaaninne Sillaasa sinttan gufanniis; ³⁰ eta kare kessidi, "Ta godaato, taani attanau ai oot-tana bessii?" yaagiis.

³¹ PHauloosinne Sillaasi a, "Godaa Yesuus Kiristtoosa ammana; neeni attana; ne so asaikka" yaagidosona.

³² Eti ayyoonne a son de7iya ubbaassi Godaa qaala yootidosona. ³³ Qammi he saatiyankka qasho keettaa naagiyaagee eta efiidi eta masunttaa meecciis; sohuwaarakka ba so asaa ubbaara xammaqetti aggiis.

³⁴ PHauloosanne Sillaasa pude ba soo efiidi, etassi qumaa aattiis; i ba so asaa ubbaara Xoossaa ammanido gishshau, ufaittiis.

³⁵ Wonttin daannati, "He asata birshsha" yaagidi, polise halaqata akko kiittidosona. ³⁶ Kiittin qasho keettaa naagiyaagee, "Intte birshshettana mala, daannati tau kiittidosona; simmi ha77i kiyyidi sarotettan biite" yaagidi he kiitaa PHauloosassi yootiis.

³⁷ SHin PHauloosi he polise halaqata, "Nuuni Roome biittaa asa gidishin, eti nuna pirddi bannan asaa sinttan wadhdhidi, qasho keettan yeggidosona. Ha77i nuna geeman kessi yeddiyoonaa? Hanenna; eti bantta huuphen yiidi, nuna kessona" yaagiis.

³⁸ Polise halaqati daannatussi heгаа yootin, PHauloosinne Sillaasi Roome biittaa asa gididoogaa siyido wode, yayyidosona. ³⁹ Hegaa gishshau, daannati yiidi eta, "Nuuni inttena naaqqida" giidosona. Qasho keettaappe kare eta kessidi, katamaappe kiyyidi baana mala woossidosona. ⁴⁰ PHauloosinne Sillaasi qasho keettaappe kiyyidi, Lidiyaa soo biidosona; yaani ishanttuura gaittidi, eta minttettidi hegaappe biidosona.

PHauloosa Do7oi Tasalonqqen Tamarissiis

17 PHauloosinne Sillaasi, Ampipholiisaaranne Aphoolooniyaara aadhdhidi, Tasalonqqe yiidosona; Tasalonqqen Aihuda woosa keetta de7ees. ² PHauloosi ba meeziyaadankka yaa geliis; hegan heezzu Sambbata gallassatun Xoossaa maxaafatuppe asaara haasayiis; ³ Kiristtoosi waayiyaa ekkanaunne haiquwaappe denddanau bessiyooгаа etassi birshshidi yootiiddinne tuma gididoogaakka eta erissiiddi, "Yesuusi ha taani intteyyo odiiyoogee Kiristtoosa" yaagees. ⁴ Etappe issooti issooti yohoi tuma gididoogaa akeekidi, PHauloosaaranne Sillaaseera gaittidosona; hegaadankka, Xoossaassi goinniya daro Giriiketinne daro bonchchettida maccaasati, PHauloosaaranne Sillaaseera gaittidosona.

⁵ SHin Aihudati qanaatidi, issi issi oosoi banna iita asata qocaappe shiishshidosona; shiishshidi katamaa asaa wocamissidosona; PHauloosanne Sillaasa asaakko kessana mala koyidi, Yaasoon keettaa menttidosona. ⁶ PHauloosinne Sillaasi etassi beettennan ixxin, Yaasoonanne issi issi ishantta katamaa halaqatukko goochchidi, "Hageeti biitta ubbaa metoyidaageeti, hagaakka yiidosona. ⁷ Yin Yaasooni eta ba sooni wottiis; hageeti ubbai, 'Yesuusa giyo hara kawoi de7ees' giidi Qeesaara azazuwaa menttoosona" yaagidi, qaala xoqqissidi haasayidosona.

⁸ SHiiqida asainne katamaa halaqati heгаа siyyidi metootidosona. ⁹ Halaqati Yaasoonanne harata waasiyan birshshidosona.

PHauloosa Do7oi Beeriyaa Tamarissiis

¹⁰ Ammaniyaageeti PHauloosanne Sillaasa sa7ai qammiyoogan sohuwaara Beeriyaa yeddidosona. Beeriyaa gakkidi, Aihuda woosa keetta gelidosona.

¹¹ Beeriyaa asati Tasalonqqen de7iya asatuppekka aadhdhiya akeekanchcha gidido gishshau, "PHauloosi gididoogee tumakkonne" yaagidi, ubba gallassi Xoossaa maxaafata tamariiiddi, qaala kumetta laamotan ekkidosona. ¹² Hegaa gishshau, etappe daroti, Giriiketuppe bonchchettida daro maccaasatinne daro attumaasati ammanidosona.

¹³ SHin Tasalonqqen de7iya Aihudati PHauloosi Xoossaa qaala Beeriyankka yootidoogaa siyido wode,

Beeriyaa yiidi, asaa aara ooshshidosona. ¹⁴ Hegaappe guyyiyan, ishannti sohuwaarakka PHauloosa abbaa mati yeddi aggidosona; shin Sillaasinne Ximootiyoosi Beeriyaa attidosona. ¹⁵ PHauloosa moissida asati Ateena gattidosona; he asati Sillaasinne Ximootiyoosi banttau danddayettidoogaadan, eesuwan baakko yaana mala, PHauloosi kiittido kiitaa ekkidi, Beeriyaa simmidosona.

PHauloosi Ateeni Biis

¹⁶ PHauloosi Ateenan Sillaasanne Ximootiyoosa naagiiddi, kataman eeqai kumidaagaa be7idi yiillotiis. ¹⁷ Hegaa gishshau, Aihuda woosa keettan Aihudaturanne Xoossaassi goinniya Aihuda gidenna asatuura palamettees; qassi ubba gallassi giyan banaara gaitiya asaarakka palamettees. ¹⁸ Qassi Eppiqoroosapenne Isxxo7ikiyaappe yiida issi eranchchati PHauloosaara palamettidosona; etappe issoi issoi, “Ha toofiinai ai haasayanau koyii?” yaagidosona.

Harati PHauloosi Yesuusabaanne haiquwaappe i denddidooogaa banttassi yootiyo gishshau, “Ooratta xoossatubaa odiaabaa milatees” yaagidosona.

¹⁹ PHauloosa oiqqidi, “Ha neeni tamarissiyoo ooratta yohoi aibakkonne nuna erissarkkii? Aissi giikko, neeni nuuyyo oorattabaa yootaasa; simmi hagee Aibakko nuuni eranau koyoos” yaagidi PHauloosa Ariyosppaagoosa giyoosaa efiidosona. ²¹ Ateena asai ubbainne hegan de7iya imattati oorattabaa haasayiiddinne siyiiddi pe7iyooogaappe attin, haraban pe7okkona.

²² PHauloosi Ariyosppaagoosa sinttan eqqidi, haagan yaagiis; “Ateena asatoo, Xoossatussi ubbaban intte daro yayyiyoogaa taani be7ais. ²³ Aissi giikko, taani intte goinniyoogaa xeellaidda aadhdhishin, ‘Erettena Xoossaassi’ geetettidi xaafettida yarshshuwaa sohuwaa qassi demmaas; hega gishshau, ha intte erennan goinniyoogaa taani inttessi yootais.

²⁴ “Sa7aanne sa7an de7iya ubbabaa medhdhida Xoossai saluwaanne sa7aa Godai, asi keexxido Beeta Maqidasiyan de7enna. ²⁵ Aibakko paccido asadan, asa kushe i xeellenna; aissi giikko, i ba huuphen de7uwaa shemppuwaanne ubbabaa asa ubbaassi immees.

²⁶ Xoossai asa zare ubbaa issi uraappe medhdhidi, biitta ubban wottiis; i ba huuphen eti de7ana wodiyaanne sohuwaa kase zawayiis.

²⁷ “I hega oottidoogee eti oiqqi oiqqi xeellidi, bana koyiiddi, geelladan demmanddonaashsha giyoogaana; gidikkonne, Xoossai nuuppe ooyyoonne haaho gidenna. ²⁸ Aissi giikko, intteppe issi eranchchati, ‘Nuuni a naata’ giidoogaadan, nuuni aani paxa de7oosinne de7idi qaaxettoos. ²⁹ Simmi nuuni Xoossaa naata gidido gishshau, Xoossai asa cinccatettaaninne qofan worqqappe woi birappe woi shuchchappe oosettidabaa milatees yaagidi, qoppnanau bessenna. ³⁰ Hegaa gishshau, Xoossai asai eribeenna wodiya aattiis; shin ha77i ubbasan asai ubbai nagaraappe simmana mala azazees. ³¹ Aissi giikko, Xoossai gallassaa keeri wottiis; he gallassan ba doorido uran sa7an de7iya asa ubbaa

bolli xillo pirddaa i pirddana; asa ubbaassi haiquwaappe a denttidoogan hega tumayiis” yaagiis.

³² Etappe issi issi asati haiquwaappe dendduwaabaa PHauloosappe siyidi, a bolli qilliiccidosona; shin harati a, “Nuuni haggaa neeppe gujjidi siyana koyoos” gididosona. ³³ Hegaa gishshau, PHauloosi eta giddoppe kiyiis. ³⁴ SHin issi attumaasati PHauloosaara gaittidi ammanidosona; eta gidduwan Ariyosppaagoosan de7iya pirdda keettaa daannai Diyoonaasiyoosi, Damaariiso giyo issi maccaasiyaanne harati de7oosona.

PHauloosi Qoronttoosa Biis

18 Hegaappe guyyiyan, PHauloosi Ateenappe kiyidi, Qoronttoosa biis. ² Hegan Aqiila giyo issi Aihuda asa demmiis; Aqiili PHanxxoosan yelettiis; Aihuda asai ubbai Roomeppe kiyana mala, Qalaudeyoosi azazido gishshau, amarida wodiyaappe kase, i ba machchee PHirisqqiliira Xaaliyaappe yiis; yin PHauloosi etaara gaittanau biis. ³ A oosoinne eta oosoi issi mala dunkkaane siho gidiyo gishshau, etaara uttidi, issippe oottiis. ⁴ PHauloosi Sambbata ubban Aihudatanne Giriiketa ammanttanau Aihuda woosa keettan palamettees.

⁵ Sillaasinne Ximootiyoosi Maqidooniyaappe yiido wode, PHauloosi Aihudatussi Yesuusi ba huuphen Kiristtoosa gididoogau qaala yootuwaa toliis. ⁶ SHin eti PHauloosa haasayaa phalqqiinne a cayin, PHauloosi ba maayuwaappe buhiyaa qoqqofiiddi, “Intte palai inttena oiqqo; taani hegan gelikke; ha gaappe hini baggan taani Aihuda gidenna asaakko bais” yaagiis.

⁷ Hegaappe kiyidi, Xoossaassi goinniya Yosxxoosa giyo bitaniyaa soo biis; Yosxxoosa keetta Aihuda woosa keettaa lanqqiyan de7ees. ⁸ Aihuda woosa keettaa halaqai Qarisphphoosi ba so asaa ubbaara Godaa ammaniis; Qoronttoosa asatuppekka daroti Xoossaa qaala siyido wode, ammanidi xammaqettidosona.

⁹ Godai issi qammi ajjuutan PHauloosa, “Yayyoppa; yoota; co77u gooppa. Taani nenaara de7iyo gishshau, nena qohanau iitaban yeggana asi ooninne baawa; aissi giikko, taassi ha kataman daro asai de7ees” yaagiis. ¹¹ Yaagin PHauloosi Xoossaa qaala asaa tamarissiiddi, issi laittanne usuppun agina etaara uttiis.

¹² Gaaliyoosi Akaayiyaa biittaa haariyo wode, Aihudati issippe PHauloosa bolli dendididi, pirdda keettaa a efiidosona. ¹³ Efiidi, “Ha bitanee higgiiyaa ixixidi, asai Xoossaassi goinnana mala labees” yaagidosona.

¹⁴ PHauloosi haasayana hanishin, Gaaliyoosi Aihudata, “Aihudatoo, hegee bala ooso woi iita naaqo gidiyaakko, taani inttebaa danddayada siyanau bessees. ¹⁵ SHin qaalassi sunttassinne intte huuphe higgiiyaassi intte palamettikko, intte huuphen erite; haggaa taani pirddikke” yaagiis. ¹⁶ Yaagidi pirdda keettaappe kare eta kessiis. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Giriike asai ubbai Aihuda woosa keettaa halaqaa Sosteniisa

oiqqidi, pirdda keettaa sinttan wadhdhidosona; shin Gaaliyoosa hegee ainne metibeenna.

PHauloosi Anxxookiyaa Biis

¹⁸ PHauloosi daro gallassaa Qoronttoosan utti-doogaappe guyyiyan, ishantta sarotidi, PHirisqqiliranne Aqiilaara markkabiyan Sooriyaa biis; baassi shi-
iqo gatoi de7iyo gishshau, Kinkkiriyyaa kataman ba hu-
uphiyaa meedettiis. ¹⁹ Eti Efiisoon gakkido wode, PHauloosi PHirisqqilonne Aqiila yaani yeggiis; shin
baayyo Aihuda woosa keettaa gelidi, Aihudatuura
palamettiis. ²⁰ Eti banttanaara daro wodiyya uttanau
PHauloosa woossin i ixxiis. ²¹ SHin etappe shaahettiidi,
"Taani yiya baala gallassaa Yerusalaamen
bonchchanau bessees; shin Xoossai giikko,
naa77anttuwaa inttekko simmana" yaagidi Efiisoon-
appe markkabiyan biis. ²² Qiisaariyaa gakkido wode
Yerusalaame biidi, woosa keettaa asaa saroti-
doogaappe guyyiyan, Anxxookiyaa wodhdhiis.

²³ Yaani amarida wodiyya gam77idi biis; kaal-
liyaageeta ubbaa minttettiidi, Galaatiyaaranne
Pirggiyaara aadhdhiis.

Aphiloosi Efiisoonanne Qoronttoosa Biis

²⁴ Iskkinddiriyan yelettida Aihuda asa issi Aphiloosa
giyo yoho eranchchai Efiisoon biis; Xoossaa maxaafa-
ta i daro eriya asa. ²⁵ Godaa ogiyaakka tamarida asa;
Yohaannisa xinqqatiyaa xalaalaa eridi, ayyaan
mishettiidi, Yesuusabaa sitti oottidi haasayeesinne
tamaarissee. ²⁶ Yaatidi Aihuda woosa keettan yayyen-
nan haasayaa doommiis. PHirisqqilanne Aqiili i yootiy-
oogaa siyido wode, banttanaara soo a efiidi, Xoossaa
ogiyaa kaseppe sittayidi, ayyo geeshshidi yootidosona.

²⁷ Aphiloosi Akaayiyaa pinnana koyin, ishantti a mint-
tettiidi, Akaayiyaa de7iya kaalliyaaageeti a mokkana
mala, etassi dabddaabbiiyaa xaafidosona; i yaa gakkidi,
Xoossaa aaro kehatettan ammaniyaageeta daro
maaddiis. ²⁸ Aissi giikko, Yesuusi ba huuphen Kirist-
toosa gididoogaa Aihudatussi Xoossaa maxaafatuppe
qonccissidi, deriyaa sinttan minttidi yootees.

PHauloosi Efiisoon Biis

19 Aphiloosi Qoronttoosan de7ishin, PHauloosi
qommo baggaara aadhdhidi, Efiisoon yaani; yiidi
issi issi kaalliyaaageeta demmiis. ² Eta, "Intte ammanido
wode Geeshsha Ayyaanaa ekkidetii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, "CHii, ekkibookko; harai atto, Geeshsha
Ayyaani de7iyooabaakka siyibookko" yaagidosona.

³ PHauloosi eta, "Yaatin, Aibin xammaqettidetii?"
yaagiis.

Eti, "Nuuni Yohaannisa xinqqatiyan xammaqettida"
yaagidi zaaridosona.

⁴ PHauloosi, "Yohaannisi baappe guyyiyan yiya Yesu-
us Kiristtoosan asai ammanana mala, asaassi yootiid-
di, nagaraappe simmiyo xinqqatiyan xammaqiis"
yaagiis.

⁵ Eti heгаа siyido wode, Godaa Yesuus Kiristtoosa
sunttan xammaqettidosona. ⁶ PHauloosi ba kushiyya
eta bolli wottido wode Geeshsha Ayyaanai eta bolli
wodhdhin, dumma dumma qalan haasayidosona;
qassi hananabaakka yootidosona. ⁷ Hegan ubbaara
tammanne naa77u asata gidiyaageeti de7oosona.

⁸ PHauloosi Aihuda woosa keettaa gelidi, Xoossaa ka-
wotettaabaa palamettiiddinne akeekissiiddi, asaara
heezzu agina gidiyaagaa keenaa yayyennan haasay-
ees. ⁹ SHin etappe issoi issoi makkalidi, daro asaa sint-
tan Godaa ogiyaa cayiiddi ammanennan ixxin,
PHauloosi etappe shaahettiidi, ba kaalliyaaageeta ba-
naara efiis; Xiraanoosa giyo tamaare keettan ubba gal-
lassi palamettees. ¹⁰ PHauloosi naa77u laitta
gakkanaassi qaalaa yootiis; heгаа gishshau, Isiyan
de7iya asai ubbai, Aihudatikka Aihuda gidennaageetik-
ka Godaa qaalaa siyidosona.

Xoossai PHauloosa Kushiyan Bessido Oorattabaa

¹¹ Xoossai PHauloosa baggaara ooratta malaataa
oottiis. ¹² Hegaa gishshau, asai a bollai bochchido
maarabiyaa woi maayuwa hargganchchatussi efees;
efin hargganchchatikka paxoosona; iita ayyaanatikka
etappe kiyooosona.

¹³ Iita ayyaanata kessiiddi yuuyiya Aihudatussi issoi
issoi, "PHauloosi qaalaa yootiyo Yesuusa sunttan nuu-
ni inttena kiyite giidi azazoos" yaagi yaagidi, iita ayyaa-
nati de7iyo asatu bolla Godaa Yesuusa sunntaa xeesi
be7idosona. ¹⁴ Qeese halaqaa Asqqeewa giyo issi Aihu-
daassi heгаа oottida laappun naati de7oosona.

¹⁵ Iita ayyaanai etassi zaaridi, "Taani Yesuusa erais;
PHauloosakka erais. SHin intte oonee?" yaagiis.

¹⁶ Iita ayyaanai de7iyo bitanee eta bolli guppi wodhd-
hin, eti masunxxidi, he keettaappe kallo baqatana
gakkanaas, wolqqaamidi xooniis. ¹⁷ Efiisoonan de7iya
Aihudatinne Aihuda gidennaageeti ubbai heгаа siyi-
dosona; siyidi ubbaikka daro yayyidosona; Godaa
Yesuusa sunntaikka daro bonchchettiis. ¹⁸ Am-
maniyaageetuppe daro asati bantta oottidobaa paaxi-
iddinne qoncciiyan yootiiddi yoosona. ¹⁹ Bitiyaagee-
tuppe daroti bantta maxaafata shiishshidi, asaa ubbaa
sinttan xuuggidosona; he maxaafatu waagaa qoodiyo
wode, ishatamu sha7u bira gidiis. ²⁰ Hegaa mala
wolqqaama ogiyan Xoossaa qaalai dicceesinne aak-
kees.

Efiisoon Kataman Wocamai Denddiis

²¹ Hegee polettidoogaappe guyyiyan PHauloosi,
"Taani Yerusalaame baada Roomekka qassi be7anau
bessees" yaagidi, Maqidooniyaaranne Akaayiyaara
aadhdhidi, Yerusalaame baanau qofaa qachchiis.

²² Qassi bana maaddiyaageetuppe naa77ata Ximootiy-
oosanne Erasxxoosa Maqidooniyyaa kiittidi, bau Isiyan
amarida wodiyya takkiis.

²³ Godaa ogiyaa gishshau, he wode daro wocamai
kiyiis. ²⁴ Aissi giikko, bira tigiya Dimexiroosa giyo issi
bitanee Arxxemiisi Beeta Maqidasiyaa misiliyaa bi-

raappe tigi tigidi, oosanchchatussi daro woriyaa demmees. ²⁵ Hegeetanne etaagaa mala oosuwaa oot-tiyaageeta issippe shiishshidi, hagaadan yaagiis; "Asau, nu duretetai ha oosuwaana gidiyoojaa intte ereeta. ²⁶ Hegee PHauloosi, 'Asa kushee oottidoogeeti xoossata gidokkona' yaagidi, Efisoona xalaalan gidennan amarida biittatuppe attin, Isiyann ubban daro asaassi odi maizzidoogaanne balettidoogaa intte be7idetanne siyideta. ²⁷ Palabai, nu oosoi karettanaagaa xalaala gidenna; shin Isiyann de7iya ubbatinne sa7a ubban de7iyaageeti goinniyo gita Xoossee Arxxemiisi Beeta Maqidasee bonchchettennan at-tanaagaanne, i gitatettaikka kunddanaagaa" yaagiis.

²⁸ Asai hegaa siyido wode hanquuwaa xuuqqidi, "Efisoona Arxxemiisa gita" yaagidi wocamiis. ²⁹ Katama ubban wocamai denddiis; PHauloosaara hemettiya Maqidooniya asata Gaayoosanne Arisxxirokoosa banttanaara oiqqi ekkidi, issippe kaassaa sohuwaa woxxidosa. ³⁰ PHauloosikka asai shiiqidosa gelana koyiis. SHin kaalliyageeti a diggidosa. ³¹ Isiyaa biittaa halaqatuppe PHauloosa lagge gidiya issoi issoi PHauloosau kiittidi, kaassaa sohuwan qoncciyaa kiyidi i beettenna mala, a woossidosa.

³² SHiiquwan wocamai denddin, dariya bagga asai harai atto aissi shiiqidaakkonne erenna gishshau, issoi issibau wocamiyo wode, hinkkoi harabau wocamees. ³³ Aihudati Iskkindira aatti bessin, issi issi asai i haasayana mala, asaa giddoppe sinttau a aattiis; aattin asai co77u gaana mala, i ba kushiyan malaati bessidi, asaassi mootettanau koyiis. ³⁴ SHin Iskkindiri Aihuda asa gididoogaa asai erido wode, naa77u saate gidiyagaa keenaa ubbai issi qaalan, "Efisoona Arxxemiisa gita" yaagidi wocamiis.

³⁵ Katamaa xaafee asaa co77u oottidi, hagaadan yaagiis; "Efisoona asau, Efisoona katamai gita Arxxemiisissinne saluwaappe wodhdhida eeqa shuchchaassi eeqa keettaa naagiyaagaa gididoogaa erenna asi oonee? ³⁶ Hagaa kashi giya asi bannaashin, intte woppu gaanaunne dirbbennan agganau bessees. ³⁷ Aissi giikko, hageeti Beeta Maqidasiyaa miishshaa wuuqibeennaageeta nu Xoosatacka cayibeennaageeta ehiideta. ³⁸ Hegaa gishshau, Dimexiroosinne aara de7iya oosanchchati asa mootanau koyikko, pirdda keetta dooya de7ees; qassi deriyaa haariyaageetikka de7oosona; eti bantta gid-don mootettona. ³⁹ SHin intte hara yoho koyikko, higgiyaa yaa7an yohuwaa qachhana. ⁴⁰ Aissi giikko, hachchi hanidabaa shabbiretta giidi, Roome biittaa asati nuna mootana; ha shiiquwaukka gaaso banna gishshau, nuuni gaaso odanau danddayokko" ⁴¹ yaagidi yaa7aa denttiis.

PHauloosi Maqidooniyaanne Giriike Biis

20 Wocamai irxxidoogaappe guyyiyan, PHauloosi kaalliyageeta ehiissidi zoriis; eta, "Saro de7ite" giidi, Maqidooniya baanau kiyiis. ² He biittaara aadhdhiiddi, qaalaa yootidi, asaa daro minttetti-doogaappe guyyiyan, Giriike biittaa yiis. ³ I hegan

heezzu agina uttidi, markkabiyan Sooriyaa baanau qoppishin, Aihudati bana woranau koyiyoojaa be7idi, Maqidooniyaara guyye simmanau ba qofaa qachchiis.

⁴ PHauloosa moissidaageeti, Beeriyaappe PHarihaasa na7aa Sosiiphaaxiroosa, Tasalonqqeppe Arisxxirokoosanne Sikonddisa, Daribeppe Gaayooosanne Isiyaappe Tikiqoosanne Xirofiimoosa, qassi Ximootiyoosa. ⁵ Hegeeti sinttau biidi, nuna Xiro7aadan naagoosona. ⁶ Nuuni Oittaa Baalaa gallassaa bonchchidoogaappe guyyiyan, Piliphphisiyuusappe markkabiyan denddidi, ichchashu gallassan Xiro7aadan eta gakkidi, yaani laappun gallassaa uttida.

PHauloosi Wurssetta Xomoosuwaa Xiro7aada Xomoosiis

⁷ Nuuni Woggaa gallassi oittaa menttanau shiiqidaashin, PHauloosi wonttin baanau qoppido gishshau, etassi qaalaa yootiiddi, qammi bilahe gakkanaassi yohuwaa adussiis. ⁸ Nuuni shiiqi uttido pooqiyann daro xomppee de7ees. ⁹ Euxikoosa giyo issi wodallai maskkootiyaa bolli uttidi, keehi xiskkiis; PHauloosi haasayaa adussido wode, Euxikoosi xiskkuwan kairidaagee heezantto pooqiyaappe sa7an kunddidi haiqqidaagaa asai denttiis. ¹⁰ SHin PHauloosi wodhdhidi, a bolli gufanniis; a qoommidi, "A shemppoi kiyibeenna gishshau hirgoppite" yaagiis. ¹¹ Yaagidi pude pooqiya kiyidi, oittaa menttidi miis; sa7ai wonttana gakkanaas, daro wodiya haasayidoogaappe guyyiyan biis. ¹² Wodallai paxin, soo efidi, daro ufaittidosa.

PHauloosi Xiro7aadappe Miliixe Biis

¹³ SHin PHauloosi bana yaappe nuuni morkkana mala, nuussi yootido gishshau, kasetidi markkabiyaakko biidi, Asoosa baanau denddida; aissi giikko, tohuwan baanau i qoppido gishshau nuna hegaadan azaziis. ¹⁴ I nunaara Asoosan gaittin, markkabiyan a ekkidi mixililine yiida. ¹⁵ Wonttetta gallassi yaappe markkabiyan denddidi, kiiyo sintti gakkida; qassi wonttetta gallassi Saamoosa pinnida; Tirogiliyoomen aqidi, wonttin Miliixe yiida. ¹⁶ Aissi giikko, PHauloosi Isiyann daro gam77ennan Efisoona lanqqiyaara aadhdhanau ba qofaa qachchiis; bau danddayettikko, PHenxxaqosxe giyo gallassi Yerusalame gakkanau eesotees.

PHauloosi Efisoona Cimatuyyo Moissettiyo Haasayaa Haasayiis

¹⁷ PHauloosi Miliixeppe Efisoona kiittidi, woosa keettaa cimata xeegeessiis. ¹⁸ Woosa keettaa cimati PHauloosakko yin, eta i hagaadan yaagiis; "Taani Isiyaa gelido koiro gallassaappe doommin, kaushsha ubbaaranne daro afuttaara Godaassi oottaidda, Aihudatu yaa7aappe tana gakkida paace wode ubban inttenaara waanada de7idaakko intte ereeta. ²⁰ Nagaaraappe Xoossaakko simmiyoogaanne nu Godaa Yesuus Kiristtoosa ammaniyoogaa Aihudatussinne Aihuda gidennaageetussi markkattaidda, yaa7ankka

intte keettan keettanka inttessi yootada tamarissi-doogaappe attin, inttena go77iyaabaappe issibaanne pacissabeikke.

²² “Be7ite; ha77ikka taani Geeshsha Ayyaanaassi azazettada, Yerusalaame bais; yaani tau aibi kiyanaakkonne erikke. ²³ Geeshsha Ayyaanai qashoinne waayee tana naagiyoogaa katama ubban tau yootes. ²⁴ SHin ta wottaa polanaunne Godaa Yesuus Kiristtoosappe taani ekkido oosuwa Xoossaa aaro kehatettaa wonggeliyaa mishiraachchuwa markkattiyoogaa polanau, ta shemppuwa pat-tennabaadan qoodais.

²⁵ “Be7ite; taani ha77ikka Xoossaa kawotettaabaa yootaida, intte ubbaa giddon yuuyaas; simmi ha-gaappe sinttan intteppe ooninne tana be7ennaagaa erais. ²⁶ Hegaa gishshau, intteppe issi urai bayikkokka taani hegan gelennaagaa hachchi intteyyo geeshshada yootais. ²⁷ Aissi giikko, Xoossai oottanau qoppidobaa ubbaa intteyyo ainne ashshennan yootaas.

²⁸ “Yesuusi ba suuttan wozido Xoossaa woosa keetta naagite; qassi Geeshsha Ayyaanai inttena halaqa oottidi sunttido wude ubbaakka intte huuphiyaakka naagite. ²⁹ Taani biidoogaappe guyyiyan, wudiyaassi qarettena iita wanggireelloti intte giddo gelanaaganne, kaalliyaageetakka bantta geeduwa kaalet-tanau wordduwa haasayiya asati intte giddoppe denddanaagaa erais. ³¹ Hegaa gishshau, taani heezzu laittaa qamminne gallassi afuttan inttena huuphiyan huuphiyan minttettiyoogaa aggabeennaagaa qoppidi genccite.

³² “Ha77ikka inttena minttanaunne geeshsha asa ubbaa giddon laatissanau danddayiya Xoossaassinne a aaro kehatettaa qaalaassi inttena hadaraa immais.

³³ “Taani ooppenne bira woi worqqa woi afala amot-tabeikke; ³⁴ taani ha ta kushiyan tananne tanaara is-sippe de7iyaageeta koshshidabaa oottidoogaa intte intte huuphen ereeta. ³⁵ Intte hagaadan daafuridi oot-tiiddi, daafuranchchata maaddanaassinne Godaa Yesuusi ba huuphen, ‘Ekkiaagaappe immiyaagee an-jettidaagaa’ giidoogaadan, a qaala intte haasayanau bessiyooogaa taani ubban inttena besaas” yaagiis.

³⁶ PHauloosi hejaa haasayi wurssidi, eta ubbaara is-sippe gulbbatidi, Xoossaa woossiis. ³⁷ Eti ubbaikka PHauloosa qoommidi, yeekkiiddi yeridosona. ³⁸ Ubbaappe i, “Tana naa77anttuwa mulekka be7ekketa” yaagido qaalai eta daro qarettiis; qarettin markkabiya gakkanaassi a moissidosona.

PHauloosi Yerusalaame Biis

21 Nuuni Efiisoonaa cimatupe shaahettidi, sitti giidi Qoose yiida; wonttetta gallassi Rooda gakkida; hegaappe PHaaxira biida. ² Biidi Pinqqe pinniya markkabiya demmidi, aani gelidi baanau denddida. ³ Nuuni Qophphiroosappe be7anau danddayiyoosaa yiidi, arshsho xeelliyo wode Qophphiroosa haddirssa baggi yeggidi, Sooriyaa biida; biidi Xiirrosaa gakkida; aissi giikko, markkabee ba caanaa Xiirrosan wottees. ⁴ Yaani kaalliyaageeta demmidi, etaara laappun gallas-

saa uttida; PHauloosi Yerusalaame beenna mala, eti au Ayyaanan yootidosona. ⁵ Nuuni etaara uttiyo wodee wurin, kiyidi biida; eti ubbati bantta maccaasat-uuranne bantta naatuura issippe katamaappe gaxi kessana gakkanaas, nuna moissidosona; moissin nuuni abbaa doonan gulbbatidi, Xoossaa woossida.

⁶ Hegaappe guyyiyan, issoi issuwa sarotidi, markkabiyan gelida; etinne bantta soo simmidosona.

⁷ Nuuni abbaa ogiyaa wurssidi, Xiirrosappe PHexelemaise gakkida; ishantta sarotiiddi, eta matan issi gallassaa pe7ida. ⁸ Wonttetta gallassi kiyidi, Qiisaariyaa biida; wonggeliyaa mishiraachchuwa yootiya Piliphphoosa soo gakkidi, a matan uttida; Yerusalaamen doorettida laappunatuppe i issuwa. ⁹ Piliphphoosassi hananabaa yootiya oiddu geela7o naati de7oosona.

¹⁰ Nuuni unddena gallassaa uttidaashin, hananabaa yootiya issi Agaaboosa giyo bitanee Yihudaappe Qiisaariyaa yiis. ¹¹ Nuukko yiidi, PHauloosa qabattuwa ekkinne ba kushiyaanne ba tohuwa qachchidi, “Geeshsha Ayyaanai giyoogee haggaa; ha qabattuwa godaa Yerusalaamen Aihudati hagaadan qachchidi, Aihuda gidenna asatussi aattidi immana” yaagiis.

¹² Nuuni hejaa siyido wode, nuuninne yaani de7iya asati PHauloosi Yerusalaame beenna mala woossida.

¹³ SHin PHauloosi zaaridi, “Intte yeekkiiddinne ta wozanaa qaretssiiddi waaneetii? Taani Godaa Yesuusa sunttaa gishshau qashettanaagaa xalaala gidennan, harai atto Yerusalaamen haiqqanaukka giiga uttaas” yaagiis.

¹⁴ Zoriyaa i ekkennan ixxin, “Godai giidoogee hano” yaagidi co77u giida.

¹⁵ Yaani amarida wodiya gam77idoogaappe guyyiyan, giigettidi Yerusalaame baanau kiyida. ¹⁶ Qiisaariyan de7iya kaalliyaageetuppe amaridaageeti qassi nunaara biidosona; eti nuuni aqanasaa Minaasoonaa giyo Qophphiroosa bitaniyaa soo nuna efiidosona; Minaasooni daro wodiyaappe doommidi kaalliyaagaa.

PHauloosi Yerusalaamen Yaaqooba Xomoosiis

¹⁷ Nuuni Yerusalaame gakkido wode, ishantti nuna ufaissan morkkidosona. ¹⁸ Wonttetta gallassi, PHauloosinne nuuni Yaaqoobaara gaittanau biida. Woosa keettaa cimati ubbatikka de7oosona.

¹⁹ PHauloosi eta sarotidoogaappe guyyiyan, Aihuda gidenna asaa giddon ba baggaara Xoossai oottidobaa etassi wurssidi yootiis.

²⁰ Eti hejaa siyido wode Xoossaa galatidi, PHauloosa hagaadan yaagidosona; “Nu ishau, Aihudatu gidon Xoossaa ammanidaageetuppe aappun sha7ai de7iyaakko be7aasa; eti ubbaikka higgiiyaa mintti naagoosona. ²¹ Yerusalaame Aihudati, Aihuda gidennaageetu biittan de7iya Aihuda ubbati bantta naata qaxxarena mala, woi Aihudatu meeziyaa kaallenna mala, Muuse higgiiyaakka moorana mala neeni tamarissiyoogaa siyidosona. ²² Yaatin, aibi kehee? Neeni yiidoogaa daroti siyiyo gishshau, shiiqennan ag-gokkona.

²³ “Hegaa gishshau, haggaa nuuni neessi yootiyoogaa ootta; shiiqoi de7iyo oiddu asati nu matan de7oosona. ²⁴ Eta ekkada etaara geeya; qassi eti bantta huuphiyaa meedettana mala, etassi miishsha imma; eti ubbai nebbaa siyidoogee tuma gidennaagaanne neeni ne huuphenkka qassi higgiiyaa naagaidda maaran de7iyooogaa erana.

²⁵ “SHin ammanida Aihuda gidenna asata gidikko, eti eeqassi yarshshidobaa meenna malanne suutta uyenna mala, sulettida mehe asho meenna malanne shaaramuxenna mala, nuuni yohuwaa qachchidi, etau dabddaabbiiyaa xaafida” yaagidosona.

²⁶ Hegaappe guyyiyan, PHauloosi wonttetta gallassi asata ekkidi, etaara geeyiis; i bantta geeshshaa ai gallassi poliyaakko erissanaunne qassi yarshshuwaa huuphiyan huuphiyan aude immanaakko erissanau Beeta Maqidasiyaa geliis.

PHauloosi Beeta Maqidasiyan Oiqettiis

²⁷ Laappun gallassai wurana hanishin, Isiyaappe yii-da Aihudati Beeta Maqidasiyan PHauloosa be7idi, asa ubbaa hanqqetissidi, “Israa7eela asau, nuna maaddite; Israa7eela asaa, Muuse higgiiyaanne ha Beeta Maqidasiyaa ixixidi, ubbasan asa ubbaa tamarissiyaagee ha bitaniyaa; gujjidi qassi Giriiketakka Beeta Maqidasiyaa gelissidi, ha geeshsha sohuwaa tunissiis” yaagidi wocamiiddi, PHauloosa oiqqidodona. ²⁹ Eti kase Efisoonan de7iya Xirofiimoosa PHauloosaara kataman be7ido gishshau, Beeta Maqidasiyaa PHauloosi a gelissidobaa etayyo milatiis.

³⁰ Katama ubbai shabbirettiis; asai ubbai shiiqidi PHauloosa oiqqidi, Beeta Maqidasiyaappe kare goochchiis; sohuwaarakka Beeta Maqidasiyaa penggeti gorddetti aggidodona. ³¹ Asai PHauloosa worana hanishin, “Yerusalaame katamai mulekka shabbirettiichchiis” giyo odoi shaalaqaakko gakkiiis. ³² Gakkin shaalaqai wotaaddaratanne mato halaqata issippe ekkidi, woxxiiddi asaa bolli kiya wodhdhiis; asai shaalaqaanne wotaaddarata be7ido wode, PHauloosa wadhdhiyoogaa aggi bayiiis.

³³ He wode, shaalaqai shiiqidi, PHauloosa oiqqidi, naa77u sanssalatan qashettana mala azazidi, i oonakkonne qassi ai oottidaakkonne asaa oichchiis.

³⁴ Asaappe baggai issibaa wocamiyo wode, baggai harabaa wocamees; wocamai darido gishshau, shaalaqaassi tumaa eranau danddayettennan ixxin, wotaaddarati PHauloosa bantta de7iyoosaa efaana mala, eta azaziis. ³⁵ Yedhdhidi kiyiyoosaa PHauloosi gakkido wode, asaa sugettaa gishshau, wotaaddarati a tookkidodona. ³⁶ Aissi giikko, daro asai, “A wora!” yaagiidinne wocamiiddi kaallees.

PHauloosi Mootuwaassi Zaruwaa Haasayiis

³⁷ Wotaaddarati PHauloosa bantta de7iyoosaa efaana hanishin PHauloosi shaalaqaa, “Taani neessi issibaa odo?” yaagiis.

Yaagin shaalaqai PHauloosa, “Neni Giriike qaalaa erai? ³⁸ Neni hagaappe kase wode, ooshshaa kessada shemppo woridaageetuppe oiddu sha7u asata bazzo kaalettida Gibxxe bitaniyaa gidikkii?” yaagiis.

³⁹ SHin PHauloosi, “Taani Aihuda asa; qassi Kilqqiyan de7iya Xarsseesen yelettida waanna kataman de7iya asa. Hayyanaa tana asaassi haasayissarkkii?” yaagiis.

⁴⁰ SHAalaqai a, “Haasaya” yaagin, PHauloosi yedhdhidi kiyiyoosan eqqidi, asai co77u gaana mala, ba kushiyan asaakko malaatiis. Asai co77u gin, Ibraisxxe qaalaa haasayiiddi, hagaadan yaagiis.

22 “Ta ishato, ta aawato, taani ha77i intessi yootiyo yohuwaa siyite” ² PHauloosi etassi Ibraisxxe qaalaa haasayiyoogaa siyidi, kaseppe keehi co77u giidosona. Gin i hagaadan yaagiis.

³ “Taani Kilqqiyan de7iya Xarsseesen yelettida, ha kataman Gamaaliyaali tana tamarissin diccada, nu aawatu higgiiyaakka mintta tamarada, hachchi intte ubbai haniyoogaadankka, taani Xoosaa yohuwaassi mishettiya Aihuda asa. ⁴ Taani maccaasaa attumaasaa oiqqa oiqqada qasho keettan yeggida asanne, ha ogiyaa kaalliyaa asaa worissana gakkanaas tuggayida asa. ⁵ Hegaadankka, qassi, qeese ubbatu halaqainne cima ubbaa yaa7ai tabaa markkattanau danddayees; taani Damasqqon de7iya eta ishanttussi Aihudatussi, etappe dabddaabbiiyaa ekkada, hegan de7iya asati qashettidi qaxxayettanaadan, Yerusalaame eta ehaanau yaa baas.

PHauloosi Kiristtoosakko Simmido Simettaabaa Odiis (Yesuusi Kiittidoogeeu Oosuwaa 9:1-19; 26:12-18)

⁶ “Taani baada Damasqqo matido wode, seeta gallas-gidishin, qoppennan saluwaappe gita poo7oi ta matan yuuyi aadhdhidi poo7iis. ⁷ Taani sa7an kundda uttada, ‘Saa7oolaa, Saa7oolaa, tana aissi waissai?’ giya qaalaa siyaas.

⁸ “Taani zaarada, ‘Ta Godau, neeni oonee?’ yaagaas. “Yaagin, ‘Taani neeni waissiyoo Naazireeta Yesuusa’ yaagiis. ⁹ Tanaara issippe de7iyaageeti poo7uwaa be7idi yayyidosona; shin taassi haasayiyoogaa qaalaa siyibookkona.

¹⁰ “‘Ta Godau, taani ai oottoo?’ yaagaas.

“Godai tana, ‘Denddada Damasqqo ba. Neni oot-tanau Xoossai qoppido ubbabi neeyo yaani odet-tana’ yaagiis. ¹¹ He wolqqaama poo7uwaa gishshau, ta aifee qooqin, tanaara de7iya asati ta kushiya oiqqidi, tana goochchin, Damasqqo gakkas.

¹² “Damasqqon de7iya Aihuda ubbai daro bonchchiyo issi Hanaaniyaa giyo bitanee, nu higgiiyaassi azazettidi, Xoosaa minttidi woossiyaagee de7ees. ¹³ Hanaanee taakko yiidi, ta matan eqqidi tana, ‘Ta ishau Saa7oolaa, xeella’ yaagiis. Taanne he wode sohuwaarakka akko xeella aggaas.

¹⁴ “Xeellin i tana hagaadan yaagiis; ‘Nu aawatu Godai neeni a qofaa eranau, a xillo Na7aa be7anaunne a doonaappekka haasayaa siyanau nena kase dooriis. ¹⁵ Aissi giikko, neeni be7idobanne siyidobaa asa ubbaa sinttan ayyo markkattana. ¹⁶ Ha77ikka aissi

gam77ai? Denddada xammaqetta; a sunntaa xeesaid-da, ne nagaraappekka meecetta' yaagiis.

¹⁷ "Taani guyye Yerusalaame simmada Beeta Maqi-dasiyan woossishin, taassi ajjuutai beettiis. ¹⁸ Ajjuutan Godai tana, 'Eesotada, Yerusalaame elle kiya; aissi gi-ikko, neeni taassi hagan markkattiyoogaa asai ekken-na' yaagishin taani a be7aas.

¹⁹ "Taani, 'Ta Godau, Aihuda woosa keetta ubban ne-na ammaniyaageeta oiqqada wadhdhidoogaanne qasho keettan yeggidoogaa eti eroosona. ²⁰ Eti ne markkaa Isxxifaanoosa woriyo wode, taani he yohuwaa maayaas. Qassi eta lanqqiyan eqqada, a woriyyaageetu maayuwaa naagais' yaagaas.

²¹ "Godai tana, 'Taani nena Aihuda gidenna asaakko haahosaa kiittiyo gishshau ba' yaagiis" yaagiis.

PHauloosi Roome Asa Gidiyoogaa Qonccissiis

²² PHauloosi he qaalaa haasayana gakkanaassi asai i giyoogaa ezggee; hegaappe guyyiyan, bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Hagaa biittaappe xaissa; i de7anau bessenna" yaagidosona.

²³ Eti wocamishin, bantta maayuwaa bollau olishi-ininne baanaa carckuwan laalishin, shaalaqai wotaad-darati PHauloosa bantta de7iyoosaa efaana mala azaziis. Qassi asai aissi hegaadan wocamidaakko er-anau, PHauloosa lissuwan garafiiddi qorana mala, eta azaziis. ²⁵ SHin wotaaddarati PHauloosa dafuwan mint-ti qachchido wode, PHauloosi ba matan eqqida mato halaqaa, "Roome katamaa asa pirddi bannan wadhd-hiyoogee inttessi higgee?" yaagiis.

²⁶ Hegaa mato halaqai siyido wode, shaalaqaakko bi-idi, "Ha bitanee Roome asa. Neeni ai oottana qoppai?" yaagidi oichchiis.

²⁷ SHaalaqai PHauloosakko shiiqidi, "Neeni Roome asee? Tau yoota" yaagiis.

Yaagin PHauloosi, "Ee" yaagiis.

²⁸ SHaalaqai PHauloosassi zaaridi, "Taani ha zaretet-taa daro miishshan shammaas" yaagiis.

SHin PHauloosi, "Taani he zarettaappe yelettaas" yaagiis.

²⁹ Hegaa gishshau, PHauloosa qoranau qoppi-daageeti sohuwaara appe shaahetti aggidosona. SHaalaqaikka PHauloosi Roome asa gididoogaa erido wode yayyiis; aissi giikko, sanssalatan a qashissi wotti-is.

PHauloosi Aihudatu SHangguwaa SHiiqiis

³⁰ Wonttetta gallassi shaalaqai, Aihudati PHauloosa aissi mootidaakkonne geeshshidi eranau koyidi, PHauloosa birshshiis. Birshshidi qeese halaqatinne yaa7ai ubbai shiiqana mala azaziis; qassi PHauloosa duge wottidi, eta sinttan essiis.

23 PHauloosi yaa7aa tishshi ootti xeellidi, "Ta isha-too, taani hachchi gakkanaassikka Xoossaa sint-tan ta de7o ubban lo77o zoriya wozanan de7aas" yaagiis. ² Qeese ubbatu halaqai Hanaanee, PHauloosa doonaa baqqana mala, a matan eqqidaageeta azaziis.

³ PHauloosi he wode a, "Laa ha annuwan tiyido go-dau, Xoossaikka nena baqqana. Neeni ta bolli higgiiyan pirddanau uttada, higgee bannan tana baqqana mala azazai?" yaagiis.

⁴ PHauloosa matan eqqidaageeti a, "Neeni Xoossaa qeese ubbatu halaqaa cayai?" yaagidosona.

⁵ Yaagin PHauloosi, "Ta ishatoo, i qeese ubbatu ha-laqa gididoogaa taani erabeikke; aissi giikko, 'Ne de-riyaa haariyaagaa bolli iita qaalaa haasayoppa' geetet-tidi Xoossaa maxaafan xaafettiis" yaagiis.

⁶ SHin PHauloosi baggati Saaduqaaweta; baggati Parisaaweta gididoogaa be7idi, "Ta ishatoo, taani Parisaawenne Parisaawiyaa na7aa; 'Haiqqidaageeti haiquwaappe denddana' gaada taani ufaissan naagiyo gishshau, eti ta bolli pirddoosona" yaagidi, xoqqu oot-tidi haasayiis.

⁷ PHauloosi hejaa yaagin, Parisaawetu giddooninne Saaduqaawetu gidдон ooshshai kiyin, yaa7ai laalettiis.

⁸ Aissi giikko, Saaduqaaweti, "Haiqqida asai dendden-na; kiitanchchikka ayyaanikka baawa" yaagoosona; Parisaaweti qassi naa77aikka de7iyoogaa am-manoosona. ⁹ Gita wocamai denddiis; Parisaawetu baggappe higgiiyaa tamarissiyaageeti denddi eqqidi, "Ha bitaniyaa bolli ainne bala demmibookko; ayyo ayyaani woi kiitanchchi haasayennan aggenna" yaagi-di palamettidosona.

¹⁰ Ooshshai darin, shaalaqai PHauloosa eti ment-terettanaakkonne giidi yayyidi, ba wotaaddarati wod-hdhidi, eta giddoppe a eesuwan kessidi, bantta de7iy-ooosaa efaana mala azaziis.

¹¹ Naa77antto qammi Godai PHauloosa lanqqiyan eqqidi, "PHauloosaa, neeni taassi Yerusalaamen markkattidoogaadan, Roomenka markkattanau bessees; minna; aikko baawa" yaagiis.

PHauloosa Woranau Maqettido Maquuwaa

¹² Wonttetta gallassi, Aihudati PHauloosa worana gakkanaas, meennaadaaninne uyennaadan, caaqettidi giigettidosona. ¹³ PHauloosa bolli hejaa maqqida asati oitamaappe daroosona. ¹⁴ Eti qeese halaqatukkonne cimatumko yiidi, "Nuuni PHauloosa worana gakkanaas, ainne baarenaadan, qanggettidi caaqettida. ¹⁵ Hegaa gishshau, inttenne yaa7ai PHauloosabaa geeshshidi qoriyaabaa misatidi, shaalaqai a inttekko duge wot-tana mala oichchite; nuuni i haa shiiqanaappe kase a woranau giigi uttida" yaagidosona.

¹⁶ SHin PHauloosa michchee na7ai he maquuwaa siyido wode, biidi wotaaddarati de7iyoosaa gelidi, PHauloosassi yootiis. ¹⁷ Yootin PHauloosi mato ha-laqatuppe issuwaa xeesidi, "Ha na7aa shaalaqaakko efa; aissi giikko, shaalaqaassi i yootiyoobai de7ees" yaagiis.

¹⁸ Hegaa gishshau, mato halaqai na7aa shaalaqaakko efiidi, "Qasho keettan de7iya PHauloosi, ha na7ai neessi aibakko odiyooobai de7iyo gishshau, tana baakko xeesidi, a neekko ehaanaadan, tana woossiis" yaagiis.

¹⁹SHAalaqai na7aa kushiya oiqqidi, dumma gaxi kessidi, "Neeni taassi odanabai aibee?" yaagidi oichchis.

²⁰Na7ai shaalaqaassi, "Aihudati PHauloosabaa kaseppe mintti oichchiyaabaa milatidi, neeni yaa7aa a wottanaadan, nena wontto woossanau zoretai qachchidosona. ²¹SHin neeni eti giyoobaa siyoppa; aissi giikko, oitamaappe dariya asati PHauloosa worana gakkanaas, quma meennaadaaninne haatta uyennaadan, caaqettidi geemetti uttidi a naagoosona; neeni giyoobaa siyanau ha77ikka gigetti uttidi naagoosona" yaagiis.

²²Hegaa gishshau, shaalaqai na7aa, "Ha yohuwaa neeni tana erissidoogaa oossinne odoppa" yaagidi azazidoogaappe guyyiyan, a yeddiis.

PHauloosi Deriyaa Haariya Pilikisa Sintti Aadhdhiis

²³SHAalaqai mato halaqatuppe naa77aa xeesidi, "Qisaariyaa baanau, naa77u xeetu wotaaddarata, laappun tammu paraasatanne naa77u xeetu tooraasata qammaappe heezzu saatian giigissite; ²⁴deriyaa haariya Pilikisakko PHauloosa saro gattanau togissiyo mehenne giigissite" yaagidi, eta azaziis. ²⁵SHAalaqai Pilikisassi hagaadan giya dabddaabbiyaa xaafiis.

²⁶"Qalaudeyoosa Lusiyoosappe deriyaa haariyaa-gaassi, bonchcho Pilikisassi, sarotetta neessi gido. ²⁷Aihudati ha bitaniyaa oiqqidi worana hanishin, Roome katamaa asa i gididoogaa erada, wotaad-daratuura gakkada a ashshaas. ²⁸Eti a aissi mootiyaakko eranau koyada, eta yaa7aassi duge a wottaas. ²⁹Eti bantta higgiaabaa i oichchidoogaassi a mootidoogaappe attin, a worissiya woi qashissiya mooto gidenna. ³⁰Eti ha bitaniyaa bolli maqetti uttido zigirssai tana gakkina, taani he sohuwaara a neekko yedda aggaas; a mootiyaageetikka biidi, ne sinttan mootana mala azazaas; saro de7a" yaagiis.

³¹Hegaa gishshau, wotaaddarati azazetti-doogaadankka PHauloosa ekkidi, qammi Anttiphaaxiriisa gattidosona. ³²Wonttetta gallassi aara baanau paraasata wottidi, tohuwaasati guyye wotaad-darati de7iyoosaa simmidosona. ³³Paraasati Qisaariyaa gelidi, dabddaabbiyaa deriyaa haariyaagaassi immidi, PHauloosa a sintti aattidosona. ³⁴Deriyaa haariyaagee dabddaabbiyaa nabbabidoogaappe guyyiyan, PHauloosi awa aaraajjaa asakko a oichchiis; Kilqqiyaa asa i gididoogaa erido wode, ³⁵"Taani nebaa nena mootiyaageeti yiyo wode siyana" yaagidi, wotaaddarati Heeroodisa keettan a naagana mala azaziis.

PHauloosa Aihudati Mootidosona

24 Ichchashu gallassappe guyyiyan, qeese ubbatu halaqai, Hanaaniyaa, cimatuuranne Xarxxaluusa giyo issi xabaqara duge Qiisaariyaa wodhdhiis; eti deriyaa haariyaagaa bolli PHauloosa mootidosona. ²PHauloosi xeesettido wode, Xarxxaluusi a hagaadan yaagidi, mootuwaa doommiis.

"Bonchcho Pilikisaa, nuuni ne baggaara daro sarotetta demmidaashin, ne qofan ha deriyaassi ubban ubbasankka lo77o laamee beettiyaagaassi nena daro galatidi, haggaa ekkoos. ⁴SHin taani nena gam77ettenan, ne kehatettan nubaa neeni qanttan siyana mala, nena woossais. ⁵Aissi giikko, ha bitanee xube gididi, sa7a ubban de7iya Aihudatu gidon ooshsha denttiididi, Naaziraawetu bagga asaa kaalettiyaagaa gididoogaa erida. ⁶Harai atto Beeta Maqidasiyaakka tunissanau koyishin a oiqqidi, nu higgiaadan, a bolli pirdanau qoppida; ⁷shin shaalaqaa Lusiyoosi yiidi, wolqqan nu kushiyaappe a wotti ekkiis. ⁸A mootiyaageetikka neekko yaana mala azaziis; neeni ne huuphen ha bitaniyaa qorada, nuuni a mootiyo yoho ubbaa eranau danddayaasa" yaagiis.

⁹Aihudatikka qassi, "Ha yohoi tuma" giidi, a qofaa maayidosona.

PHauloosi Pilikisa Sinttan Mootuwau Zaaruwaa Immiis

¹⁰Deriyaa haariyaagee PHauloosa oichchin, i ha-gaadan yaagidi zaariis; "Neeni daro wodiyaasappe doommada, ha asaassi pirddaidda de7iyoogaa taani erada, ta yohuwaa ufaissan zaarais. ¹¹Taani Yerusalaame goinnanau kiyosappe tammanne naa77u gallassappe darennaagaa neeni ne huuphen erana danddayaasa. ¹²Aihudati tana Beeta Maqidasiyan gidin, Aihuda woosa keettan gidin, kataman gidin, oonaaranne palamettishin woi asa shiishshada maqqishin, issi uraaranne be7ibookkona. ¹³Eti ha77ikka tana mootiyoobaa shatimmanau danddayokkona.

¹⁴"SHin taani haggaa neessi yootais; taani higgiaadan de7iyaabaanne hananabaa yootiyaageeti xaafido ubbabaa ammanada, nu aawatu Xoossaassi eti worddo giyo ogiyan goinnais. ¹⁵Hageeti bantta huuphen, 'Asai ubbai, worddoikka xilloikka haiquwaappe denddana' giyoogaadan, taanikka eti denddanaagaassi Xoossaa ammanais. ¹⁶Hegaa gishshau, taani qassi, Xoossaa sinttaaninne asaa sinttan ubba wode, pokkoi bainna zoriya wozanai taassi de7ana mala minnais.

¹⁷"Taani Yerusalaameppe kiyosappe daro laittaappe guyyiyan, ta biittaa hiyyeesaassi miishsha immanaunne yarshshuwaa yarshshanau Yerusalaame baas. ¹⁸Baada heggaa oottishin, asi shiiqennan, ooshshi denddennan, taani Beeta Maqidasiyan geeyishin, eti tana demmidosona. ¹⁹SHin Isiyaappe yiida issi issi Aihudati hegan de7oosona; eti ta bolli yoho koyikko, yiidi tana nenan mootanau bessees. ²⁰Woi taani eta gidon eqqada, 'Haiqqidaageeti denddanaagaa ammaniyo gishshau, hachchi intte sinttan ta bolli pirddosona' gaada ha xoqqissada haasayido issi qaaleeppe attin, yaa7aa sinttan eqqidaashin, tanan issi mooro demmidobaa gidikko, hageeti bantta huuphen hagan yootona" yaagiis.

²²SHin Pilikisi Xoossaa ogiyaabaa geeshshi erido gishshau, "Taani intte yohuwaa shaalaqaa Lusiyoosi yiyo wode qachchana" yaagidi, pirddiyo wodiya sinttau keeriis. ²³Pilikisi qassi PHauloosa qachchennan naagana malanne a dabbotuppe ooninne ayyo oot-

tishin, woi akko yiishin diggenna mala, mato halaqaa azaziis.

PHauloosi Pilikisanne Dirusilla Sintti Aadhdhiis

²⁴ Amarida gallassaappe guyyiyan, Pilikisi Aihuda zare gidida ba maccaasee Dirusilliira yiidi, PHauloosa kiitti ehiissidi, Yesuus Kiristtoosan ammaniyoobaa i haasayishin siyiis. ²⁵ PHauloosi xillotettaabaa, ba huuphe naaguwaabaanne yaana pirddaabaa haasayishin, Pilikisi yayyidi, "Neeni ha77issau ba; taassi injjetido wode, nena kiittada xeegissana" yaagiis. ²⁶ He wode qassi PHauloosi birshshettanau, baassi mattaayiyaa immanddeeshsha giidi qoppiis; heгаа gishshau, darotoo a ehiissi ehiissidi, aara haasayees.

²⁷ Naa77u laitta kumidoogaappe guyyiyan, Pilikisa sohuwaa PHorqqiyooosa Pisxxoosi ekkiis. Pilikisi Aihudata ufaissanau koyidi, qasho keettan PHauloosa aggi bayiis.

PHauloosi Roome Kawuwaakko Ba Yohuwaa Ekkidi Baanau Oichchiis

25 Pisxxoosi auraajjaa gelido heezantto gallassaappe guyyiyan, Qiisaariyaappe Yerusalaame biis. ² Yaani qeese halaqatinne Aihudata kaalettiyaageeti PHauloosa mootidosona. ³ Eti PHauloosa woranaassi ogiyan qosetti uttanau, banttana maaddidi a Yerusalaame ehaana mala, Pisxxoosa woossidosona. ⁴ Woossin Pisxxoosi etassi, "PHauloosi Qiisaariyan qashetti uttiis; taani ta huuphenkka eesuan yaa guyye simmanau qoppa uttaas. ⁵ Hegaa gishshau, i aibakko mooridobai de7ikko, intte giddon aawatiyaageeti tanaara Qiisaariyaa biidi, a mootona" yaagidi zaariis.

⁶ Pisxxoosi eta matan hosppun woi tammu gallassaappe aattennan uttidi, Qiisaariyaa biis; wonttetta gallassi pirddiyoosan uttidi, PHauloosa ehaana mala azaziis. ⁷ I gakkido wode, Yerusalaameppe yiida Aihudati a lanqqiyan yuuyi aadhdhi eqqidi, banttassi shatimmanau danddayettenna daro deexo mootuwaa a bolli wottidosona. ⁸ PHauloosi mootettiiddi, "Taani Aihudatu higgiaakka Beeta Maqidasiyaakka Roome Kawuwaa Qeesaarakka ainne naaqqabeikke" yaagiis.

⁹ SHin Pisxxoosi Aihudata ufaissanau koyidi PHauloosa, "Pude Yerusalaame kiyada, ha yohuwaabaa yaani ta sinttan pirddettanau koyai?" yaagidi oichchiis.

¹⁰ SHin PHauloosi, "Taani pirddettanau bessiyoo Qeesaara pirdda keettan eqqaiichchaas. Neenikka loit-ta eriyoogaadan, taani Aihudata ainne naaqqabeikke. ¹¹ Simmi taani naaqqidobaa woi haiqossi bessiyaabaa oottidobaa gidikko, haiquwaappe attana giikke; shin eti tana mootiyo mootoi mela gididoogaappe hini baggan, ooninne tana etassi aattidi immanau danddayenna; Qeesaari tabaa pirddo gaada oichchais" yaagiis.

¹² Hegaappe guyyiyan, Pisxxoosi banaara zorettiyaageetuura zorettidi a, "Neeni Qeesaari tabaa pird-

do gaada oichchadasa; Qeesaarakko baasa" yaagidi zaariis.

PHauloosi Agriiphphanne Barnniiqi Sintti Aadhdhiis

¹³ Amarida gallassaappe guyyiyan, Kawoi Agriiphphinne Barnniiqi Pisxxoosa sarotanau Qiisaariyaa biidosona. ¹⁴ Yaani eti daro gallassaa uttidaashin, Pisxxoosi kawuwaassi PHauloosabaa hagaadan yaagidi yootiis; "Hagan Pilikisi qachchidi aggi bayido issi bitanee de7ees. ¹⁵ Taani Yerusalaamen de7ishin, qeese halaqatinne Aihuda cimati a bolli pirddana mala, tana woossiiddi, abaa taassi yootidosona. ¹⁶ Taani, 'Mootetida urai bana mootiyaageetuura issippe eqqennaanne bana mootido yohuwaassi zaaro immennan, oona gidikkonne aattidi immiyoogee Roome asaassi woga gidenna' yaagada etassi zaaraas.

¹⁷ "Hegaa gishshau, eti hagan shiiqido wode, taani gam77ennan wonttetta gallassi, pirdda keettaa gelada PHauloosa ehaana mala azazaas. ¹⁸ A mootiyaageeti eqqidi, iitaban a mootennan aggokkona gaada taani qoppidoogaadan, ainne a mootibookkona. ¹⁹ SHin eti bantta ammanobaanne PHauloosi, 'Paxa de7ees' giyo haiqqida issi Yesuusa geetettiya bitaniyaabaa aara palamettoosona. ²⁰ Taani ha yohuwaa waatada qoranaakko, qachchabeennan de7aidda, PHauloosi Yerusalaame biidi, ha yohuwaa yaani pirddettanau koyiyaakonne gaada a oichchaas; ²¹ shin PHauloosi ba yohuwaa Augisxxoos Qeesaari qachchana gakkanaassi naagettanau oichchin, taani a Qeesaarakko yeddana gakkanaas, i qashettana mala azazaas" yaagiis.

²² Yaagin Agriiphphi Pisxxoosa, "Taani ta huuphenkka qassi he bitanee giyoobaa siyana koyais" yaagiis.

Pisxxoosi a, "Neeni wontto i giyoobaa siyana" yaagiis.

²³ Wonttetta gallassi, Agriiphphinne Barnniiqi daro bonchchuwan shaalaqatuuranne kataman de7iya gita asaara yiidi, pirdda keettaa gelidosona; Pisxxoosi PHauloosa ehaana mala azazin ehiidosona. ²⁴ Ehin Pisxxoosi hagaadan yaagiis; "Kawuwaa Agriiphphaa, hagan nunaara de7iya asa ubbau, Aihuda asai ubbai Yerusalaameenikka hagankka wocamiiddi, 'I hagaappe sinttan paxa de7anau bessenna' yaagidi, tana woossido bitaniyaa hagaas be7eeta. ²⁵ SHin i ainne haiqossi bessiyaabaa oottidobaa taani demmabeikke; i ba huuphen, 'Augisxxoosi Qeesaari tabaa pirddo yaagada oichchais' giido gishshau, Qeesaarakko a yeddana ta qofaa qachchaas. ²⁶ Taani abaa ta godaa Augisxxoos Qeesaarassi xaafanau tumu yohoi tau aibinne baawa; heгаа gishshau, i qorettidoogaappe guyyiyan, taani xaafiyoobaa demmana mala, intte sintti, Kawuwau Agriiphphaa, ubba ne sintti a ehaas. ²⁷ Aissi giikko, qashettida uraa kiittiyo wode, a aissi mootidaakko, erissennan aggiyoogee taassi eeyyatetta misatees" yaagiis.

PHauloosi Agriiphpha Sinttan Haasayido Haasayaa

26 Agriiphphi PHauloosa, "Neeni nebaa haasayanau danddayaasa" yaagiis. He wode PHauloosi ba kushiya miccidi hagaadan yaagidi zaaris.

² "Kawuwaa Agriiphphaa, Aihudatu wogaanne palamaa ubbaa neeni loittada eriyu gishshau, tana Aihudati mootiyo yoho ubbaa hachchi taani ne sinttan zaariyoogaassi ta qaada daro lo77o yaagada qoppais; hegaa gishshau, neeni ta haasayaa salettennan siyana mala, nena woossais.

⁴ "Taani naatettaasappe doommada ta asaa gid-dooninne Yerusalaamen de7ido ta de7uwaa Aihuda ubbati kaseppe doommidi eroosona. ⁵ Taani koiroppe doommada, nu ammanuwaa higgiiya ooppenne mintidi naagiya Parisaawetu bagga Parisaawe gidada de7iyooogaa, eti markkattanau koyikko eroosona.

⁶ Taani ha77ikka Xoossai nu aawatussi immana gidooogaa ufaissan naagiyo gishshau, pirdettanaassi hagan eqqais. ⁷ Qassi tammanne naa77u nu aawatu zareti Xoossau qamminne gallassi ubbato mintidi goinniiddi, Xoossai immana giidoogaa ekkanau ufaissan naagoosona; Kawuwaa Agriiphphaa, Aihudati tana mootiyoogee taani hegaa ufaissan naagiyo gishshassa. ⁸ Aihudato, Xoossai haiqqidaageeta denttiyoogaa aissi ammanekketii?

⁹ "Taani ta huuphenkka Naazireeta Yesuusa sunntaa mooriya darobaa oottanau bessees gaada kase qoppaas. ¹⁰ Taani Yerusalaamen oottidoogee haggaa; qeese halaqatuppe maataa ekkada, Xoossaa asatuppe daro ta qashissaas; eta woriyo wodekka eta haiquwaa dosaas. ¹¹ Aihuda woosa keetta ubban daro wode eta qaxxayada, bantta ammanuwaa eti aggana mala godataas; taani wogi bainnaagaa eta hanqqettada, harai atto, hara biitta katamaa gakkanaassikka eta waissais.

PHauloosi Bau Kiristtoosa Waati Ammanidaakkonne Odiis

(Yesuusi Kiittidoogeeu Oosuwaa 9:1-19; 22:6-16)

¹² "Taani ha yohuwaassi qeese halaqatuppe maataanne azazuwaa ekkada Damasqqo baas.

¹³ Kawuwau, taani seeta gallassi ogiyan de7ishin, awaa poo7uwaappe daro aadhdiya poo7oi tananne tanaara biidaageeta yuuyi aadhdihi, saluwaappe poo7ishin be7aas. ¹⁴ Nuuni ubbaikka sa7an kunddido wode, Ibraisxxe qaalan, 'Saa7oolaa, Saa7oolaa, tana aissi waissai? Boorai bana caddiya xam77aa qakkiyoogaadan, neeni qakkikko, nena qohaasa' yaagidi taassi odishin siyaas.

¹⁵ "Siyada, 'Ta Godau, neeni oonee?' yaagaas.

"Godai, 'Taani neeni waissiyo Yesuusa. ¹⁶ SHin dendada eqqa; aissi giikko, hachchi neeni tana be7idoogaanne taani nena sinttappe bessanaagaa haratussi markkattana mala, ta oosanchcha oottada nena sunntanau neessi beettaas. ¹⁷ Eti tana ammanin, eta nagarai atto geettanaadan, Xoossai doorido asaa gidon eti bantta sohuwaa demmanaadan, qassi

xumaappe poo7uwaa simmanaadaaninne xalahiyaa godatettaappekka Xoossaakko simmanaadan, eta aifiyaa neeni dooyana mala, Israa7eela asaappenne taani nena etakko kiittiyo Aihuda gidennaageetuppe nena ashshana' yaagiis.

PHauloosi Ba Oosuwaa Hanotaa Odiis

¹⁹ "Kawuwaa Agriiphphaa, hegaa gishshau, taassi saluwaappe beettida ajjuutaassi taani azazettanaagaa ixgabeikke. ²⁰ SHin taani kasetada, Damasqqooninne Yerusalaamen hegaappe guyyiyan, Yihudaa biitta ubban de7iyaageetussinne Aihuda gidennaageetussi bantta nagaraappe simmana mala, qassi nagaraappe simmanau bessiyaabaa oottiiddi, Xoossaakko simmana mala qaala yootaas. ²¹ Hegaa gishshau, Aihudati tana Beeta Maqidasiyan oiqqidi woranau koyidosona. ²² Hegaa gishshau, taani Xoossaa maaduwaa ekkada, gitaassinne guuttaassi hachchi gakkanaassikka eqqada markkattais. Hananabaa yootiyaageetinne Muusee, 'Kiristtoosi waayettana bessees; qassi haiquwaappe koiro denddidi, Aihudatussinne Aihuda gidennaageetussi atotettaa poo7uwaa yootanau bessees' giidoogaadan, taanikka eti haasayidoogaappe haraa issibaakka haasayidobi baawa" yaagiis.

²⁴ PHauloosi babaa hagaadan yaagidi zaarishin, Pisxxoosi qaala xoqqu oottidi, "PHauloosaa, neeni gooyaasa; neeni daro tamaridoogee nena gooshshana hanees" yaagiis.

²⁵ SHin PHauloosi hagaadan yaagiis; "Bonchcho Pisxxoosaa, taani tumu yohuwaanne wozanaa qofaa haasayioogaappe attin gooyikke. ²⁶ Taani Kawuwaa Agriiphphassi ha yohuwaa qassi qoncciyann yootiyoogaa i erees; aissi giikko, ha yohoi geeman oosettibeenna gishshau, hagaappe issoinne appe geemennaagaa taani geeshshada erais.

²⁷ "Kawuwaa Agriiphphaa, neeni hananabaa yootiyaageetubaa ammanai? Neeni etabaa ammaniyooogaa taani erais" yaagiis.

²⁸ Kawoi Agriiphphi PHauloosa, "Hanni keesenkka tana ammanttanau koyai?" yaagiis.

²⁹ Yaagin PHauloosi, "Daro wode gidin, guutta wode gidin, ne xalaala gidakka; shin hachchi taani yootiyoogaa siyiya ubbai qassi ha qashuwaappe attin, ta mala gidanau Xoossaa woossais" yaagiis.

³⁰ Hegaappe guyyiyan kawoikka, Pisxxoosikka, Barnniiqakka, etaara uttida ubbaikka denddidi, ³¹ issi baggi simmidi, issoi issuwaara, "Ha bitanee haiqoi atto shin, qashossikka bessiyaabaa oottibeenna" yaagidi haasayidosona. ³² Agriiphphi Pisxxoosa, "Ha bitanee, 'Qeesaari tabaa pirdo' gibeennaakko, birshshettana danddayees shin" yaagiis.

PHauloosi Roome Biis

27 Nuuni markkabiyan Xaaliyaa baanau qachchido wode, PHauloosanne hara amarida qashuwaa asata Augisxxoosa wotaaddarata giyoogee tuppe issi

Yuuliyoosa giyo mato halaqaassi aattidi immidosona.

² Isiyaa gaxan de7iya biittata biya Adiraamixiyoona markkabiyan gelidi denddida; Maqidooniyaa asa gidiya Tasalonqgee Arisxxirokoosi nunaara de7ees.

³ Wonttetta gallassi nuuni Sidoona gakkishin, Yuuliyooosi PHauloosassi kehidi a, “Ne dabboti nena maadana mala, neeni etakko baanau danddayaasa” yaagis. ⁴ Hegaappe denddidi, sinttaara nu bolli carkkiyo gishshau, Qophphiroosa haruuruwan carkkenna baggi biida. ⁵ Kilqqiyaa mataaninne PHinifiliyaa matan de7iya abbaa pinnidi, Luqiyaa de7iya Mura gakkida. ⁶ Hegan mato halaqai Xaaliyaa biya Iskkinddiriyaa markkabiya demmidi, aani nuna gelissiis.

⁷ Nuuni daro gallassaa loddaara biiddi, daro tuggan Qaniidoose ginaa gakkida; hegaara baanau nuna carkkoi diggin Salmmoonaara aadhdhidi, Qarxxeesen carkkenna baggi biida. ⁸ Qassikka daro tuggan gaxaara gaxaara aadhdhidi, Luqiyaa katamaa matan de7iya abbaa doonan markkabee woppu giidi shempiyooosaa giyoosaa yiida.

⁹ Nuuni hegan daro wodiya gam77idoogaappe guyyiyan, Xoomai birshshettiichido gishshau, markkabiyan biyoogeekka hirggissin PHauloosi eta zoriiddi, ¹⁰ “Asau, nu buussan gita boshainne daro qohoi de7anaagee tau beettes; bashshai yiyoogee caanaa bollanne markkabiya bolla xalaalaani gidenna; nu shempuwa bollikka yaana” yaagis. ¹¹ SHin mato halaqai PHauloosi giidoogaappe aattidi, markkabiyan de7iyaageeta azaziyaageenne markkabiya godai giyoogaa ammanees. ¹² He abbaa doona katamai balguuwa shaaccanau etassi injjetenna katama; hega gishshau, dariya asati banttau danddayettikko, Pinqqe giyo katamaa gakkidi, balguuwa yaani shaaccana mala, yaappe denddanau zorettidosona; Pinqqee awai wulliyooosaappenne ushachchappe gidduwan, qassi wulliyooosaappenne haddirssappe gidduwan de7iya abbaa doona katama.

Abbaa Bollan Gotee Denddiis

¹³ Tohossa bagga carkkoi loddaara carkkido wode, bantta qoppidoogaadan hanidabaa etassi milatin denddidosona; markkabee beenna mala oiqqiya birataa pude dafidi, Qarxxeese matattidi, lanqqiyaara aadhdhidosa. ¹⁴ SHin daro gam77ennan, “Auraaqiis” giyo daro wolqqaama gotee haruuruwaappe duge eta bolli denddiis. ¹⁵ He gotee markkabiya dechchidi aatennan diggin, baanau nuuyyo danddayettennan ixido gishshau, markkabiya i efiiyoosaa yeddi bayidi biida.

¹⁶ Nuuni Qeeda giyo haruuruwan geemmido wode, daro tuggatidi markkabiya wolwoluwa teqqanau danddayida. ¹⁷ Eti wolwoluwa pude kessidoogaappe guyyiyan, wodoruwan markkabiya xaaxidi, mintti qachchidosona; Sirttiisa giyo shafiyan banttana ooganaakkonne giidi hirggidi, markkabiya efiiya sharaa wottidi, carkkuwan markkabiya coo yeddi bayidosona.

¹⁸ Gotee wolqqaamidi nuna tuggayin, wonttetta gallassi caanaappe abban oluwa doommidosona.

¹⁹ Heezantto gallassikka markkabiyan de7iya miishshaa eti bantta kushiyan olidosona. ²⁰ Nuuni daro gallassaa awa aifiyaanne xoolinttiyaa be7ennan, wolqqaama uushoi nu bolli uushishin, sinttappe xayana giidi qoppida.

²¹ Eti daro gallassaa katta meennan gam77idoogaappe guyyiyan, PHauloosi he wode eta gidдон denddi eqqidi, hagaadan yaagiis; “Asau, intte ta zoriyaa ekkidobaa gidiyaakkonne Qarxxeeseppe denddennan aggidaakko, ha bashshainne qohoi nuna gakkenna. ²² SHin ha77ikka taani inttena yayyoppite gaada zorais; aissi giikko, ha markkabee xayanaappe attin, intteppe issi uraa shemppoikka xayenna. ²³ Aissi giikko, Xoossaa kiitanchchai, tana haarida taani goinniyo Xoossaagee, zine qammi ta matan eqqidi, ²⁴ PHauloosaa, yayyoppa; neeni Roome biittaa Kawuwa Qeesaara sinttan eqqanau bessees; be7a, Xoossai nenaara biya asa ubbaa shempuwa ashshana’ yaagiis. ²⁵ Hega gishshau asau, yayyoppite. Aissi giikko, he kiitanchchai tau odidoogaadan hananaagaa taani Xoossaa ammanais; ²⁶ shin carkkoi nuna issi haruuruwan abbaa doonan olana” yaagiis.

²⁷ Tammanne oiddantto qamman Meediteraane Abban nuna carkkoi yaanne haanne sugishin, markkabiyan oottiyaageetussi qamma bilahe biittaakko matidobaa milatiis. ²⁸ Eti likkiyo wodoruwa xeeran deexxiyaabaa qachchidi, haattan yeggin, haattai hosppun tammu wara ciimmatidoogaa eridosona. Guuttaa gam77iiddi, naa77anttuwa yeggidi, usuppun tammu wara ciimmatidoogaa eridosona. ²⁹ Eti shuchchattiyaasan kunddenna mala yayyidi, markkabee beenna mala oiqqiya oiddu birataa markkabiyaappe guyyeera abban yeggidi, sa7ai wonttana mala, Xoossaa woossoosona. ³⁰ Markkabiyan oottiyaageeti markkabiyaappe baqatanau koyidi, markkabee beenna mala oiqqiya amarida biratata markkabiyaappe sintta baggaara abban yeggiyaabaa milatidi, wolwoluwa abban wottido wode,

³¹ PHauloosi mato halaqaanne wotaaddarata, “Hageeti markkabe gidдон de7ana xayikko, intte attanau danddayekketa” yaagiis. ³² Hegaappe guyyiyan, wotaaddarati wolwolo qashettido wodoruwa qanxxidi, yeddi bayidosona.

³³ Sa7ai wonttana hanishin, PHauloosi ubbai qumaa maana mala, hagaadan yaagidi woossiis; “Intte hachchiira tammanne oiddu gallassaa naagideta; qassi he ubbankka quma mibeekketa. ³⁴ Hega gishshau, guutta qumaa intte maana mala, taani inttena woossais; aissi giikko, intte paxa de7anau guutta qumaa maana koshshees; harai atto intte huuphiyaa binnaanaappe issoikka xayenna” yaagiis. ³⁵ PHauloosi haggaa giidi, oittaa ekkidi, ubbaa sinttan Xoossaa galatiis; menttidi Muussaa doommiis. ³⁶ Doommin ubbai minettidi, banttauikka qassi qumaa miidosona. ³⁷ Nuuni markkabiyan de7iyaageeti naa77u xeetanne laappun tammanne usuppuna. ³⁸ Eti miidi kallido wode,

caana gisttiyaa abban olidi markkabiya deexuwa kaushshidosona.

Markkabee Meqqiis

³⁹ Sa7ai wonttido wode, markkabiyan oottiyaageeti biittaa eribookkona; shin haattai goggidi abban gelidosaa lanqqiyan de7iya shafiyaa akeeki xeellidosona. Banttassi danddayettiyaakko, markkabiya he shafiyaakko laagganau bantta qofaa qachchidosona. ⁴⁰ Yaatidi markkabee beenna mala oiqqiya biratata birshshidi, abbaa giddo yeggidosona; he wode, markkabiya koyidosaa zaaridi laaggiyo mittaa qachchido wodoruwa birshshidosona; hegaappe guyyiyan, carkkoi markkabiya sinttau sugana mala, markkabiya efiya sharaa sintta baggaara xoqqu oottidi, buussaa doommidosona. ⁴¹ SHin markkabee naa77u abbai gaittidosan de7iya shafiyan dom77ettidi ohettiis; markkabiyaassi guyye baggai beetaa sugettan meqerettishin, sintta baggai xishettidi, qaaxxennan ixxi aggiis.

⁴² Wotaaddarati qashuwa asaappe issoinne haattaa wodhdhidi kessi ekkenna mala, eta woranau zorettidosona. ⁴³ SHin mato halaqai PHauloosa ashshanau koyidi, wotaaddaratu zoretaa ixxiis; haattaa waraa eriya ubbai markkabiyaappe haattan guppi guppidi kasetidi gaxaa kiyana mala azaziis. ⁴⁴ Attidaageetuppe baggati sanqqan, baggati markkabiya me7uwan kiyana mala azaziis; hegaadan ubbatikka gaxaa saro kiyidosona.

PHauloosi Malta Giyo Haruuruwa Biis

28 Nuuni gaxaa saro kiyido wode, haruuroi Malta geetettiyoogaa erida. ² Haruuruwa asati nuussi daro kehaa kehidosona; irai bukkana doommido gishshaunne meeggiyo gishshau, tamaa eettidi, nuna ubbaa mokiidosona. ³ PHauloosi daro qaixaariyaa qoridi taman wottishin, shooshshai mishuwa gishshau kiyidi, a kushiyan xaaxettidi, a dukkiis.

⁴ Haruuruwa asati shooshshai PHauloosa kushiyan xaaxettidaagaa be7ido wode issoi issuwaassi, "Tumu ha bitanee shemppo woriya asa; harai atto abbaappe i attinkka Xoossaa pirddai a paxa de7o gibeenna" yaagidosona. ⁵ SHin PHauloosi ba kushiyaappe shooshshaa wuxakkidi, taman oliis; a ainne oottibeenna. ⁶ Eti, "A bollai kixxees; woi akeekennan kunddidi haiqqees" yaagidi a naagoosona; shin daro wodiya naagidi, a bollan aibinne dummatidabi xayin, "Hagee xoossa" yaagidi bantta qofaa aggi bayidosona.

⁷ Hega heeran haruuruwa halaqaa Pupiliyoosa giyoogaassi gadee de7ees; i nuna mokiidi, heezzu gallasaa siiquwan imattiis. ⁸ Pupiliyoosa aawai qoxo, mishonne ulo kara sahetti zin77idi de7ees; PHauloosi a soo gelidi, ayyo Xoossaa woossiis; ba kushiya a bolli wottidi, a pattiis. ⁹ Hegaappe guyyiyan, he haruuruwan harggiya hara asaikka qassi yiidi paxiis. ¹⁰ Paxin nuna daro bonchchuwa bonchchidosona; nuuni

markkabiyan baanau denddido wode, ogiyau nuna koshshiyaabaa nuussi immidosona.

PHauloosi Malttappe Roome Biis

¹¹ Heezzu aginaappe guyyiyan, haruuruwan balgguwa aattidi Diyoosqqoroosa giyo Iskkinddiriyaa markkabiyan baanau denddida. ¹² Nuuni Siraakuse giyo katamaa gelidi, yaani heezzu gallasaa uttida. ¹³ Hegaappe yuuyiiddi, Regiiyume giyo katamaa gakkida. Issi gallasappe guyyiyan, tohossa bagga carkkoi carkkin, wonttetta gallassi Putiyoluusa giyo katamaa yiida. ¹⁴ Hegan nuuni issi issi ammaniyaageeta demmin, banttanaara laappun gallasaa uttana mala, nuna woossidosona; hegaadankka qassi Roome yiida.

¹⁵ Roomen de7iya ammaniyaageeti nubaa siyidi, Afiyooosa Giyaanne Heezzu Aqiyoosaa giyoosaa gakkanaassi nuna mokkanau yiidosona; PHauloosi eta be7ido wode Xoossaa galatidi, wozanan minettiis.

PHauloosi Roomen Tamaariisii

¹⁶ Nuuni Roome gelido wode, PHauloosi bana naagiya wotaaddaraara barkka de7ana mala azazettiis.

¹⁷ Heezzu gallasappe guyyiyan, PHauloosi Aihudatu halaqata baakko xeesiis; eti shiiqido wode, eta hagaadan yaagiis; "Ta ishato, taani nu asaa woi nu aawatu wogaa phalqqiyaabaa ainne oottennan, tana Yerusalamen qachchidi, Roome asaassi aattidi immidosona. ¹⁸ Eti tana qoridi, haiqossi bessiyaabai ta bolli ainne banna gishshau, tana birshshanau qoppidosona. ¹⁹ SHin hega Aihudati maayennan ixxido wode, 'Tabaa Qeesaari pirddo' gaanaagee tana koshshiisippe attin, taani ta zariyaa mootiyoobai taassi de7iina gidenna. ²⁰ Taani inttenaara gaittanaunne haasayanau inttena xeesidoogee hegaassa; aissi giikko, Israa7eela asai ufaissan naagiyoogaa gishshataassi taani ha sanssalatan qashettaas" yaagiis.

²¹ Aihuda cimati PHauloosa, "Nuuni Yihudaappe nebau dabddaabbe ekkibookko. Nu ishanttuppekka harai atto, issoikka yiidi, nebaa odibeenna; woi ne sunntaa mooridi, nuuyyo odibeenna. ²² SHin he asaa sunntaa ubbasan asai mooridi haasayiyoogaa nuuni eriyo gishshau, ne qofaa siyanau koyoos" yaagidosona.

²³ Eti bantta yaana gallasaa PHauloosassi keeridi, he gallassi daridi i de7iyoosaa yiidosona; yin i etassi Xoossaa kawotettaabaa markkattiis. Qassi eti Yesuusabaa ammanana mala, Muuse higgiaappenne hananabaa yootiyaageeti xaafidoogaappe bochchidi eta tamaariisiddi, maalladoppe omarssi gakkanaassi loittidi yootiis. ²⁴ Baggati PHauloosi giidoogaa ammanidosona; shin baggati ammanibookkona. ²⁵ Eti bantta gidon yohuwa maayettennan ixxido wode, PHauloosi issi-baa giidoogaappe guyyiyan biidosona; i hagaadan yaagiis; "Geeshsha Ayyaanai nu aawatussi hananabaa yootiya Isiyaasan,

²⁶ 'Neeni he asaakko baada hagaadan ga;
 "Intte sissaa siyana,
 shin intteyyo gelenna;
 intte xeeluwaa xeellana,
 shin be7ekketa.

²⁷ Aissi giikko, ha asaa wozanai dammiis;
 bantta haittaa tulissidosona;
 bantta aifiyaakka qilimmidosona.
 Hegee bainaakko, bantta aifiyan be7ana;
 eta haittaikka siyana;
 eta wozanaikka akeekana;
 eti taakko Xoossaakko simmana.

Qassi taanikka eta pattana"
 yaaga' yaagiis. ²⁸ Simmi hagee Xoossaa atotettai, Aihu-
 da gidennaageetussi kiittidoogee inttessi eretto.
 Qassi etikka siyana" yaagiis.

²⁹ PHauloosi hegaa giidoogaappe guyyiyan, Aihudati
 bantta gidдон daro palamettiiddi biidosona.

³⁰ PHauloosi kera keettan naa77u laitta kumettaa
 de7iiddi, baakko yiya ubbaa mokkees. ³¹ Bana ooninne
 diggennan Xoossaa kawotettaabaanne Godaa Yesuus
 Kiristtoosabaa yootiiddi, yayyennan daro qonccissidi
 tamarissiis.

Koiro Qoronttoosa

Gidduwaa Erissuwaa

PHauloosi Qoronttoosa asaassi xaafido koiro kiitai PHauloosi Qoronttoosa kataman essido woosa keettaa gid-don Kiristinnaa de7uwaanne ammanuwaa xeelliyaaagan denddida metuwaa xaissanau qoppidi xaafidoogaa. He wode Qoronttoosa katamai biittan sa7an de7iya asai go7ettiyo Giriike katama. Hegaa bollikka qassi Akaaya giyo Roomaa auraajjaassi waanna katama. Ha katamai gita zal77iyan, gam77idi minnida wogan, keehi aakki aakki biya yeda de7uwan woikko giigennabaa haniyoogaaninne haimaanootiyaa coratettan erettidaagaa. Yesuusi kiittidoogee minttidi odanau koyidobati, he woosa keettaa gid-don de7iya shaahotettaabaanne yeda de7uwaabaa, asho gaitotettaabaanne geluwaa ehuwaabaa, qofa giddo oishatubaa, woosa keettaa wogaabaa, Geeshsha Ayyaanaa imotatubaanne dendduwaabaa. Wonggeliyaa Mishiraachchoi ha oishatubaa odiyooogaa naagidi shiishshees. Siiqoi Xoossai ba asaassi immido imotu ubbaappe aadhdhiyaagaa gidiyooogaa odiya miraafe tammanne heez-zai ha maxaafan keehippe daro erettida kifile geetettidi qofettees.

¹ Taani, Xoossaa sheniyani Yesuus Kiristtoosi kiitti-doogaa gidanau xeesettida PHauloosinne, nu ishaa Sostteniisi, ² Qoronttoosan de7iya Xoossaa woosa keettaassi, Yesuus Kiristtoosan geeyidaagee-tussi, etassinne nuussi Godaa gidiya nu Godaa Yesuus Kiristtoosa sunntaa ubba sohuwan xeesiya ubbatuura geeshsha gidanau xeesettidaageetussi ha dabddaab-biyaa xaafos.

³ Xoossai, nu Aawainne nu Godai Yesuus Kiristtoosi inttessi aaro kehatettaanne sarotettaa immo.

Xoossaassi Galataa SHiishshiyooogaa

⁴ Xoossai Kiristtoosa Yesuusa baggaara inttessi immido aaro kehatettaa gishshau, taani ubba wode inttessi Xoossaa galatais. ⁵ Taani Kiristtoosassi markkattiyooogee inttenan minnido gishshau, intte ubbaban, haasaya ubban erattetta ubban, aani duretidedeta.

⁷ Hegaadan intte nu Godaa Yesuus Kiristtoosa yuussaa naagishin, ayyaana imuwaappe harai atto issoinne inttessi paccenna. ⁸ Qassi nu Godaa Yesuus Kiristtoosa gallassan intte borettennaageeta gidanaadan, wurs-settai gakkanaassi i inttena minttana. ⁹ Ba Na7aa nu Godaa Yesuus Kiristtoosa issippetettaassi inttena xeesida Xoossai ammanettidaagaa.

Ammaniya Asaa Giddon SHaahotettai Merettoppo

¹⁰ SHin ta ishatoos, issi wozanaaninne issi qofan is-sippe gidanaappe attin, shaahotettai intte gid-don de7enna mala, intte ubbai issi haasayaa haasayanaadan, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa sunntan taani inttena woossais. ¹¹ Aissi giikko, ta ishatoos, Qaloo7i so asai inttebaa, intte gid-don ooshshai de7iyooogaa, taassi yootidosona. ¹² Taani giyoogee haggaa; intte huuphiyan huuphiyan, "Taani PHauloosaagaa. Taani Aphiloosaagaa. Taani Keefaagaa. Taani Kirist-

toosaagaa" yaageeta. ¹³ Kiristtoosi shaahettideeyye? Intte gishshau, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishet-tidi kaqettidaagee PHaulooseeyye? Woi intte PHauloosa sunntan xammaqettidetiyee?

¹⁴ Taani Qarisphphoosappenne Gaayoosappe attin, intteppe oonanne xammaqabeenna gishshau, Xoos-saa galatais. ¹⁵ Hegaa gishshau, ooninne inttena ta sunntan xammaqettideta gaanau danddayenna.

¹⁶ Qassi Isxxifaanoosa so asaakka taani xammaqaas. SHin haraa gujjada xammaqidaakkonne hassayikke.

¹⁷ Aissi giikko, Kiristtoosi tana wonggeliyaa mishi-raachchuwaa yootana mala kiittiisippe attin, xam-maqana mala kiittibeenna; qassi Kiristtoosi masqqaliyaa bolli haiqqidoogee hada gidenna mala, taani asa aadhdhida erattetta qaalan yootikke.

Kiristtoosi Xoossa Aadhdhida Eraanne Wolqqaa

¹⁸ Aissi giikko, Kiristtoosi masqqaliyaa bolli haiqqi-doogaa odiya qaalai xayiyaaageetussi eeyyatetta. SHin nuussi attiyaaageetussi Xoossaa wolqqaa. ¹⁹ Xoossaa maxaafai,

"Taani eranchchatu aadhdhida erattetta bashshana;

qassi akeekanchchatu akeekaakka xaissana" yaagees. ²⁰ Aadhdhida eranchchai awan de7ii? Hig-giyaa tamarissiyaagee awan de7ii? Woi ha sa7aabaa eranau waayettiyaagee awan de7ii? Xoossai ha sa7aa aadhdhida erattetta eeyyatetta gidiyooogaa beessi!

²¹ Aissi giikko, asai ba huuphe aadhdhida erattetan bana Xoossaa erenna mala, Xoossai ba aadhdhida er-atettan diggidi, nuuni yootiyo eeyya qaalan am-maniyaageeta ashshanau qoppiis. ²² Aihudati malaataa oichchoosona. Qassi Giriike asati aadhdhida erattetta gita koshshaa koyoosona. ²³ SHin nuuni masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqettida

Kiristtoosabaa yootoos. Hegee Aihudatussi xube; qassi Aihuda gidennaageetussi eeyyatetta. ²⁴ SHin Xoossai xeesidoogeetussi Aihudatussikka Giriiketussikka nuuni yootiyo Xoossaa wolqqainne a aadhdhida eratettai Kiristtoosa. ²⁵ Aissi giikko, Xoossaa eeyyatetta asa aadhdhida eratettaappe aadhdhees; qassi a laafatettaikka asa minotettaappe minnees.

²⁶ Simmi ta ishatoo, Xoossai inttena xeesiyo wode intte ai mala asakko qoppite. Asa qofan intte giddon aadhdhida eranchchati, wolqqaamatinne xoqqa sheeshshati daro gidokkona. ²⁷ SHin Xoossai aadhdhida eranchchata yeellayanau, sa7an de7iya eeyyata dooriis; qassi minota yeellayanau, sa7an de7iya laafata dooriis. ²⁸ Xoossai ha sa7an gitabaa oottidi qoppiyoojaa xaissanau, ha sa7aa shufurobaanne karidobaa hanibeennabaa dooriis. ²⁹ Hegaa gishshau, ooninne Xoossaa sinttan ceeqqanau bessenna. ³⁰ SHin Xoossai inttessi Kiristtoos Yesuusa baggaara de7uwaa immiis. I nuussi Kiristtoosa aadhdhida eratettaa, xillotettaa, geeshshatettaanne qassi atotettaa immiis. ³¹ Hegaa gishshau, Xoossaa maxaafai,
“Ceeqqiya urai
ooninne Godan ceeqqo”
yaagees.

Kiristtoosi Kaqettidoogaa

2 Ta ishatoo, taani Xoossaa qaala inttessi yootanau inttekkoo yiido wode, xoqqa qaalaaninne aadhdhida eratettan yootanau yabeikke. ² Aissi giikko, taani inttenaara de7aidda, Yesuus Kiristtoosappenne qassi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi i kaqettidoogaappenne attin, harabaa erennaadan, ta qofaa qachchaas. ³ Taani daafuraaninne yashshan daro kokkorssan inttenaara de7aas. ⁴ Taani tamaaris-siyooogaanne yootiyoogaa Xoossaa Ayyaanaaninne wolqqan qonccissaisippe attin, cimo aadhdhida eratetta qaalaana gidenna. ⁵ Hegaa gishshau, intte ammanoi Xoossaa wolqqaanappe attin, asa aadhdhida eratettan zempibeenna.

Xoossaa Aadhdhida Eraa

⁶ Nuuni ayyaanan wozannaamidaageetu giddon aadhdhida eratettaa haasayoos. SHin hegeekka ha sa7aa aadhdhida eratettaa gidenna; woi ha sa7aa haariya xayiyaageetu aadhdhida eratettaa gidenna. ⁷ SHin nuuni yootiyo aadhdhida eratettai, Xoossai kasetidi, daro wodiyaappe kase nu bonchchuwaassi doorido asaappe geemettida a xuura aadhdhida eratettaa. ⁸ Ha sa7aa haariyaageetuppe ooninne ha aadhdhida eratettaa eribeenna. Eti eridabaa gidiyaakko, bonchcho Godaa masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqokkona. ⁹ SHin Xoossaa maxaafai,
“Ooninne aifiyan be7ibeennaagee,
haittankka siyibeennaagee,
qassi ooninne ba wozanan qoppibeennaagee
Xoossai bana siiqiyaageetussi giigissidoogaa”

giyoogaadan nuuni haasayoos. ¹⁰ Xoossai ba xuura yohuwaa ba Ayyaanan nuna erissiis; aissi giikko, Geeshsha Ayyaanai Xoossaabaa harai atto geemettida yohuwaara ubbaa qorees. ¹¹ Aissi giikko, asan de7iya asa ayyaanappe attin, asabaa eriyai oonee? Hegaadankka, qassi Xoossaabaa Xoossaa Ayyaanaappe attin, ooninne erenna. ¹² Nuuni Xoossai nuussi immidobaa ubbaa eranau i nuussi yeddido Ayyaanaa ekkidoogaappe attin, sa7aa ayyaanaa ekkibookko.

¹³ Nuuni ayyaanaa yohuwaa ayyaanaa yohuwaara likkissidi, Ayyaanai nuna tamarissido qalan haggaa haasayeetteesippe attin, asa aadhdhida eratettai nuna tamarissido qalan haasayokko. ¹⁴ SHin Geeshsha Ayyaanai bainna asi Xoossaa Ayyaanaa yohuwaa ekkenna; aissi giikko, hegee ayyo eeyyatetta. Yohoi Geeshsha Ayyaanan qorettiyo gishshau, i eranau danddayenna. ¹⁵ SHin Geeshsha Ayyaanai de7iyo asi ubbabaa qorees; shin a huuphen a ooninne qoreenna. ¹⁶ Aissi giikko, Xoossaa maxaafai,
“Godaa wozanaa eriyai oonee?
A zoranau danddayiyai oonee?”
yaagees. SHin nuussi Kiristtoosa wozanai de7ees.

Xoossaa Ashkkaratu Oosuwaa

3 Ta ishatoo, taani Ayyaanai de7iyo asaassi haasayiyoogaadan, inttessi haasayanau danddayabeikke. SHin ha sa7aa asaassi haasayiyoogaadaaninne ammanuwan Kiristtoosan de7iya gutta naatussi haasayiyoogaadan haasayaas. ² Intte biron mino qumaa maanau danddayiichchibeenna gishshau, taani inttena maattaa paahaas; harai atto, ha77ikka danddayibeekketa. ³ Aissi giikko, intte ha77inne ha sa7aa asaadan de7eeta. Intte ha sa7aa asa gidiyooogaa intte giddon de7iya qanaateenne palamai erissennee? Qassi ha sa7aa asadan simerettekketiyye? ⁴ Aissi giikko, intteppe issai, “Taani PHauloosaagaa” giikko, harai qassi, “Taani Aphiloosaagaa” giikko, ha sa7aa asa mala gidekketii?

⁵ Yaatin, Aphiloosi oonee? PHauloosi oonee? Nuuni inttena ammanissida Xoossaa ashkkarata. Xoossai nuussi huuphiyan huuphiyan immido oosuwaa ootteettes. ⁶ Taani puutiya tokkaas; Aphiloosi haattaa ushshiiis; shin Xoossai puutiya dichchees. ⁷ Hegaa gishshau, dichchiyaagee Xoossaa gidaappe attin, tokkiyaageekka haattaa ushshiyaageekka aibanne gidenna. ⁸ Tokkiyaageenne haattaa ushshiyaagee issi mala; shin Xoossai huuphiyan huuphiyan a daafuraa keenaa ayyo wotana. ⁹ Nuuni Xoossaa issippe oot-tiya a oosanchchata gidiyoo gishshau, intte a shooqa.

Qassikka intte Xoossaa keetta. ¹⁰ Xoossai taassi immido aaro kehatettan daro eranchcha anaaxedan, keettaa baasuwa baasaas. Hara urai a bolli keexxees. SHin a bolli keexxiya ooninne waatidi keexxiyaakko, ba huuphiyau naagetto. ¹¹ Aissi giikko, Xoossai Yesuus Kiristtoosa xalaalaa baaso oottidi wottiis. Appe hara baasuwa baasanau ooninne danddayenna. ¹² SHin ha baasuwa bolli ooninne worqqan gidin, biran gidin,

al77o shuchchan gidin, mittan gidin, gattan woi maqan keexxikko, ¹³ asa ubbaa oosoi qoncciyaa kiyana. Aissi giikko, taman qonccana gishshau, he gallassai asa ubbaa oosuwaa bessana. Asai ubbai ba oosuwaa waatidi oottidaakkonne tamai paaccana.

¹⁴ Ooninne baasuwa bolli keexxido oosoi minnidi attikko, i woiuwaa ekkana. ¹⁵ O oosoinne xuugettikko, he aawi qohettana. I ba huuphen attana; shin tamaa giddoppe kessi ekkidaadan attana.

¹⁶ Intte Xoossaa beeta maqidase gidiyooaanne Xoossaa Ayyaanai inttenan de7iyoojaa erekketii? ¹⁷ Ooninne Xoossaa beeta maqidasiyaa bashshikko, Xoossaiikka a bashshana. Aissi giikko, Xoossaa beeta maqidasee geeshsha; he beeta maqidaseekka inttena.

¹⁸ Ooninne ba huuphiyaa cimmoppo. Intteppe ooninne bana ha sa7an aadhdhida eranchcha yaagidi qoppikko, aadhdhida eranchcha gidanau, eeyya gido.

¹⁹ Aissi giikko, ha sa7aa aadhdhida eratetta Xoossaa sinttan eeyyatetta. Xoossaa maxaafai,

“Xoossai aadhdhida eranchchata eta geniyan oiqqees”

yaagees. ²⁰ Qassi,

“Aadhdhida eranchchatu qofaikka go77i bainaagaa gidiyoojaa Godai erees”

yaagees. ²¹ Hegaa gishshau, ooninne asan ceeqqoppo. Aissi giikko, ubbabaikka intteegaa. ²² PHauloosikka, Aphiloosikka, Keefikka, ha sa7aikka, de7oikka, haiqoikka, ha77i de7iyaageekka, sinttappe yaanaageekka, ubbaikka intteegaa. ²³ Intte Kiristtoosaageeta; Kiristtoosikka Xoossaagaa.

Kiristtoosa Ashkkarata

4 Asai nuna Kiristtoosa ashkkaratudaaninne Xoossaa Xuuraa naagiya sunttatudan qoppo. ² Yaatidi he sunttati bantta Godaassi ammanettidaageeta gididi, beettanau koshshees. ³ SHin intte woi harai tana pirddikko, ainne gidenna. Harai atto, taanikka ta huuphiyaa bolli pirddikke. ⁴ Aissi giikko, taani ta huuphiyan ainneka eriyoobi baawa; shin tana hegee xillissenna. Tana pirddiyaagee Godaa. ⁵ Hegaa gishshau, Godai xuman genttidobaa poo7uwaa kessiyaagee, wozanaa qofaa qonccissiyaagee yaana wodee gakkanaassi o bollinne oonanne pirddoppite. He wode, asai ubbai huuphiyan huuphiyan Xoossaappe galataa ekkana.

⁶ Ta ishato, intteppe ooninne issuwaa sabbidi, issuwaa borena mala, “Xoossaa maxaafan xaafettidaagaa bonchcha” yaagiyaagaa intte nunan tamarana mala, intte gishshau, tabaanne Aphiloosabaa leemiso-dan yootaas. ⁷ Aissi giikko, haratuppe nena oonee xoqqissidai? Neeni Xoossaappe ekkabeennabai neessi aibee de7iyai? Yaatin, neeni ekkidabaa gidikko, aissi ekkabeennabaadan ceeqettai?

⁸ Ha77i intte kalliihchideta. Ha77i duretiichchideta. Nuuni bannan intterkka kawotideta. Nuunikka inttenaara kawotanaadan, intte kawotidaakko lo77o shin. ⁹ Aissi giikko, taassi misatiyoogaadan, nuuni ha sa7aassi, kiitanchchatussinne asaassi kaa7iyoojaa gi-

dido gishshau, Xoossai nuna Yesuusi kiittidoogeeta haiquwaassi pirddettida asatudan, ubbaappe wurssetta oottiis.

¹⁰ Nuuni Kiristtoosa gishshau eeyya, shin intte Kiristtoosan aadhdhida eranchcha. Nuuni laafa, shin intte mino. Intte bonchchettidaageeta, shin nuuni tooshettidaageeta. ¹¹ Ha wodee gakkanaassi, nuuni namisettoos; saamettoos. Kallottoos; deshettoos. Qassi de7iyo sohuwaa xayidi yuuyoos. ¹² Nuuni nu kushiyan oottidi daafuroos. Nuna asi cayiyo wode, anjjoos. Nuna yedet-ti yuuyiyo wodekka danddayoos. ¹³ Nu bolli iitabaa haasayiyo wode, nuuni lo77o qaalaa zaaroos. Nuuni hanno gakkanaassikka, ha sa7aa pitonne ubbabaa buura gidida.

¹⁴ Taani ta siiqiyo naatudan, inttena seeranau haggaa xaafaisippe attin, yeellayanau xaafikke. ¹⁵ Aissi giikko, Kiristtoosan inttena dichchiya tammu sha7u asai inttessi de7ikkokka, inttessi issi aawaappe hari baawa. Aissi giikko, taani wonggeliyaa inttessi ehiidoogan, Kiristtoos Yesuusan inttessi aawa gidaas. ¹⁶ Simmi tanadan hanite yaagada inttena woossais. ¹⁷ Hegaa gishshau, Godan ammanettida ta siiqiyo ta na7aa Ximootiyoosa inttekkkiittaas. I ubba sohuwan de7iya woosa keetta ubban taani tamarissiyoo Kiristtoos Yesuusan de7iya ta ogiyaa inttena hassayissana.

¹⁸ Taani inttena be7anau inttekkki yeennabaa misatin, otorettiya issi issi asati de7oosona. ¹⁹ SHin Godai giikko, taani inttekkki eesuan baana; baada he otoranchcha asatussi haasayaa gidennan, eta wolqqaa erana. ²⁰ Aissi giikko, Xoossaa kawotetta wolqqaanappe attin, haasayaana gidenna. ²¹ Taani inttekkki xam77aara yooyye woikko siiquwaaranne ashkke ayyaanaara yoo? Augaa dooretii?

Ammaniya Asaa Giddon Oosettida Pokkobaa

5 Intte gidon shaaramuxai de7iyoojee tumu zigirettes; heggaa mala shaaramuxai harai atto, Xoossaa ammanenna asaa giddooninne baawa. Aissi giikko, ba aawaa machchiyo aissida asi de7ees. ² Inttekkki otorettideta. Hegaappe intte azzananau bessennee? Hegaa mala borssuwaa oottida bitanee intte shiquwaappe kichchanau bessees.

³ Ai gidinkka taani ta asatettan inttenaara de7ennabaa gidikkonne, ayyaanan inttenaara de7ais. Ha77i inttenaara de7iyaabaadan hanada, heggaa mala oosuwaa oottida bitaniyaa bolli nu Godaa Yesuus Kiristtoosa sunttan pirddarggaas. Inttenne ta ayyaanai nu Godaa Yesuus Kiristtoosa wolqqaaara issippe shiiqi-di, ⁵ he bitaniyaa ayyaanai Godaa Yesuusa gallassan attana mala, a bollaa bashshanau Seexaanaassi intte immanaadan, taani pirddaas.

⁶ Intte ceeqoi lo77o gidenna. Guutta irshshoi munaqa ubbaa denttiyoogaa erekketiyye? ⁷ Intte ooratta gidana mala, nagaraa irshshoi caalidaagaa kessite. Intte irshshoi banna munaqa mala. Aissi giikko, nuuni Paasikaa gallassaa bonchchiyo dorssai, Kiristtoosi yarshshettiis. ⁸ Hegaa gishshau, nuuni Oittaa Baalaa suurettaaninne tumatettan bonchchanaappe attin,

caala irshshuwan, iiatettaa irshshuwaaninne geel-latettaa irshshuwan bonchchokko.

⁹SHAaramuxana qaaqqatiyaageetuura intte issippe gaittena mala, inttessi dabddaabbiyaa xaafaas.

¹⁰Taani giyoogee ha sa7an de7iya shaaramuxana qaaqqatiyaageetanne woi miishsha amottiyaageeta, bonqqiyaageetanne woi eeqassi goinniyaageeta ubbaakka gidenna. Hegaa gidikko, sa7aappe intte kichchanau bessees. ¹¹SHin ishannta ha77i geetetiyaageetuppe issoinne shaaramuxana qaaqqatiyaageeta woi miishsha amottiyaageeta woi eeqassi goinniyaageeta woi cayiyaageeta woi mattottiyaageeta woi bonqqiyaageeta gidikko, intte aara issippe gaittena mala, taani inttessi xaafaas. Hegaa malaara harai atto, qumaakka mooppite.

¹²Aissi giikko, woosa keettappe kareera de7iyaageetu bolli pirddanau tana aibee gattiyai? Intte giddon woosa keettan de7iyaageetu bolli intte pirddekketiyye? ¹³SHin kareera de7iyaageetu bolli Xoossai pirdana. He iitabaa oottiya uraa intte giddoppe kessirggite.

Ammaniya Asaa Giddon De7iya Ooshsha Waatidi Xaissanau Bessii?

6 Intteppe issi uraassi ba ishaara mootoi de7iyaabaa gidikko, geeshshatu bolli pirddet-tanaagaa aggi bayidi, ammanennaageetu bolli pird-dettanau waani xalidi bii? ²Geeshshati sa7aa pird-danaagaa erekktii? Yaatin, sa7aa intte pirddanaageeta gidikko, ubbabaappe guuxxiyaabaa pirddanau danddayekketii? ³Ha de7uwaabai atto shin, ammaniyaageeti kiitanchchatu bolli pirddanaagaakka erekktii? ⁴Yaatin, inttena ha de7uwaabaassi pird-da keetta koshshikko, woosa keettan asi karido asatun pirddissanau efeitii? ⁵Taani inttena yeellayanau haggais; hegee hegee malee? Intte giddon ishannta siget-tanau danddayiya aadhdhida eranchcha asi issoinne baawee? ⁶SHin issi ishai hinkko ishaa pird-da keettan mootidi, he yohuwaa ammanenna asan pird-dissii?

⁷Simmi issoi issuwaa mootiyoogee intte giddon de7ikko, hegee intte kunddidoogaa bessees. Hegaappe intte naaqqetiyoogeenne cimettiyoogee kehennee? ⁸SHin intte intte huuphen issoi issuwaa harai atto, intte ishanntakka naaqqeetanne cimmeeta.

⁹Woi makkalanchchati Xoossaa kawotettaa laattennaagaa erekktii? Baloppite. SHAaramuxana qaaqqatiyaageeti woi eeqassi goinniyaageeti woi shaaramuxiyaageeti woi attumaasa gididdi, attumaasaara shaaramuxiyaageeti, ¹⁰woi kaisoti woi miishsha amottiyaageeti woi mattottiyaageeti woi cayiyaageeti woi bonqqiyaageeti Xoossaa kawotettaa laattokkona. ¹¹Inttepekka issi issi asai hegeetu mala. SHin Godaa Yesuus Kiristtoosa sunttaaninne nu Xoossaa Ayyaanan intte meecettidetanne geeyideta; qassi xillideta.

Intte Bollaa Xoossaa Bonchchuwaassi Peeshshite

¹²Taani koyidobaa ubbaa oottanau danddayais. SHin ubbaikka tana maaddenna. Taani koyidobaa ubbaa oottanau danddayais. SHin aibikka tana haarena.

¹³Qumi ulossa; ulokka qumassa. SHin Xoossai uluwaakka qumaakka xaissana. Asa bollai Godaassappe attin, shaaramuxassa gidenna. Godaikka asa bol-laassa. ¹⁴Xoossai Godaa haiquwaappe denttiis; qassi nunakka haiquwaappe ba wolqqan denttana.

¹⁵Intte bollai Kiristtoosa bollaappe shaahettidaagaa gidiyooгаа intte erekktii? Yaatin, taani Kiristtoosa bollaappe shaahettidaagaa efaada, shaaramuxa bolla ootto? Hanenna! ¹⁶Woi shaaramuxaara gaittiya urai issi bollaa gidiyooгаа erekktii? Aissi giikko, Xoossaa maxaafai, "Eti naa77ai issi asa gidana" yaagees. ¹⁷SHin Godaara gaittiya urai ayyaanan aara issuwaa gidees.

¹⁸SHAaramuxappe baqatite. Issi urai oottiyo hara nagara ubbai a bollaappe kareera de7ees; shin shaaramuxiyaagee ba bolli nagaraa oottes. ¹⁹Woi intte bollai Xoossai inttessi immido inttenan de7iya Geeshsha Ayyaanaa beeta maqidase gidiyooгаа erekktii? Qassi intte intte huuphessa gidekketa. ²⁰Aissi giikko, Xoossai inttena waagan shammiis. Hegaa gishshau, intte bol-lan a bonchchite.

Geluwaa Ekuwaabaa Oichchido Oishaanne Zaarido Zaruwaa

7 Intte taassi xaafido yohuwaassi asi maccaariira gaittenaagee lo77o. ²SHin shaaramuxa gaaso gishshau, attumaasaassi huuphiyan huuphiyan machchiyaa de7u. Qassi maccaasaassikka huuphiyan huuphiyan azinai de7o.

³Azinai ba machcheessi bessiyaabaa ootto; qassi hegaadan, machchiyaakka ba azinaassi bessiyaabaa oottu. ⁴Machchiyaa ba bollaassi goda gidukku; shin i azinai goda. Hegaadankka, qassi azinai ba bollaassi goda gidenna; shin a machchiyaa goda. ⁵Intte intte huuphen Xoossaa woosan gencanau ha77issi zoretan teqettanaappe attin, issoi issuwaa diggoppite. Intte inttena naagenna gishshau, Seexaanai inttena paac-cennaadan, azinadaaninne machchidan de7ite. ⁶SHin taani inttena hegae intte shenedan hanite gaisippe attin, azazikke. ⁷Taani asai ubbai tanadan haniyaakko dosais. SHin Xoossai asau huuphiyan huuphiyan dumma dumma imuwaa immi wottiis; issuwaassi hegaadan, qassi hinkkuwaassi hegaadan immi wottiis.

⁸Hegaa gishshau, taani machchiyo ekkibeen-naageetinne am77eti tanadan coo de7iyaakko, etassi lo77o gais. ⁹SHin amuwan xuugettioogaappe ekkioogeenne geliyoogee lo77o gidiyoo gishshau, eti bant-tana naaganau danddayana xayikko, ekkonanne gelona.

¹⁰Machchiyaa ba azinaappe shaahettuppu. SHin shaahettikkonne gelennan de7u; woi ba azinaara sigettu. Azinaikka ba machchiyo yeddoppo yaagada, ekkidaageetanne gelidaageeta azazais. SHin haggaa

azaziyaagee Godaa gidiyoogaappe attin, tana gidikke.

¹² Taani harata hagaadan gais; Godaa gidenna. Ammanenna machchiyaa de7iyo ammaniya asi ooninne de7ikko, a machchiyaa aara issippe de7iyoogaa i dosikko, o yeddoppo. ¹³ Qassi ammanenna azinai de7iyo ammaniya machchiyaa de7ikko, i azinai iira issippe de7iyoogaa a dosikko, appe shaahettuppu.

¹⁴ Aissi giikko, ammanenna azinai ba ammaniya machcheera de7idi geeyiis. Qassi ammanenna machchiyaa ba ammaniya azinaara de7ada geeyaasu. Hegee bannaakko, intte naati tuna; shin ha77i eti geeshsha. ¹⁵ SHin ammanennaagee ammaniyaagee shaahettana koyikko shaahetto. Ammaniya machchiyo gidin, woi azinaa gidin, haggaa mala yohuwan qashettokkonna. Aissi giikko, Xoossai nuna sarotettan de7anau xeesiis. ¹⁶ Ammaniya maccaasee, neeni ne azinaa ashshanaakkonne ai erai? Woi ammaniya azinau; neeni ne machchiyo ashshanaakkonne ai erai?

Xoossai Inttena Koiro Xeesiyo Wode Intte De7iyo Hanotan De7ite

¹⁷ Gidikkonne, asi huuphiyan huuphiyan Godai ayyo immidoogaadaaninne qassi Xoossai bana xeesidoogaadan de7o. Hegee woosa keetta ubban taani tamarissido higgiiyaa. ¹⁸ Ooninne qaxxaretti uttidi, Xoossaa ammanidobaa gidikko, ba qaxxaraa malaataa diggoppo. Qassi ooninne qaxxarettennan de7iiddi, Xoossaa ammanidobaa gidikko qaxxarettoppo. ¹⁹ Aissi giikko, Xoossaa azazuwaa naaganaappe attin, qaxxarettin qaxxarettana xayin allaallee baawa.

²⁰ Asi huuphiyan huuphiyan Xoossai bana xeesiyo wode de7iyoogaadan de7o. ²¹ Xoossai nena xeesiyo wode neeni aillee? Aikko baawa; shin neeni ailletettaappe kiyana danddayikko kiya. ²² Aissi giikko, aille gidi uttida asa Godai xeesikko, i Godai ailletettaappe kessido asa. Hegaadankka, aille gidenna asa Kiristoosi xeesikko, i Kiristtoosa aille. ²³ Xoossai inttena waagan shammiis. Asa aille gidoppite. ²⁴ Ta ishato, asi huuphiyan huuphiyan Xoossai a xeesiyo wode de7iyo de7uwaadan, Xoossaa de7o.

Geli Ekkibeenna Asatubanne Am77etubaa Oichchido Oishaa

²⁵ Geela7otussi Godai tana azazidobai baawa. SHin taani Godaassi ammanettidaagaa gidido mala, appe maarotettaa ekkidoogaadan, inttena zorais. ²⁶ Simmi ha77i metuwaassi taayyo hagee lo77o milatees; asi hagaadan hanidi de7ikko lo77o. ²⁷ Neeni machchiyo ekkarggidobaa gidikko, o yeddanau koyoppa. Machchiyo ekkarggabeennabaa gidikko, ekkanau koyoppa. ²⁸ SHin neeni machchiyo ekkikko, nagara ootabaakka. Geela7iyaakka azinaa gelikko, nagara ootabeikku. SHin hegaadan oottiyaageeti bantta bolli waayiyaa ehaana. Qassi taani inttena hegaappe ashshanau koyais.

²⁹ SHin ta ishato, taani giyoogee haggaa; wodee wuriis. Haggaa sinttan machchida asati, machchibeenna asatudan hanona. ³⁰ Yeekkiyaageeti yeekkennabaadan, ufaittiyaageeti ufaittennabaadan, shammiyaageetikka shammidikka aibinne bannabaadan, ³¹ ha sa7aa mehiyan maadettiyaageeti muleera maadettennabaadan hanona. Aissi giikko, ha sa7aa merai attiyaagaa.

³² Intte hirggennan de7anaagaa taani dosais. Machchibeennaagee Godaa ufaissanau koyiyo gishshau, a oosuwaabaa qoppees. ³³ SHin machchiagee ba machchiyo ufaissanau koyiyo gishshau, sa7aabaa qoppees. ³⁴ A qofai shaahettiis. Azina gelabeenna geela7iyaa ba ashuwaaninne ba shempuwan geeyanau koyiyo gishshau, Godaa oosuwaabaa qoppausu. SHin azinaa gelidaara ba azinaa ufaissanau koyiyo gishshau, sa7aabaa qoppausu.

³⁵ Taani haggaa inttena maaddana mala gaada gaisippe attin, inttena xubbanaayyo giikke. SHin intte wogabaanne maarabaa oottidi, Godaa oosuwan minnana mala koyais.

³⁶ Ooninne ba giigissido geela7iyo ekkiiyo wodee gakkinn, bana naaganau ayyo danddayettana xayikko, ba koyidoogaa ootto. I o ekkikko, hegan nagari baawa.

³⁷ SHin asi ba wozanan minnikko, aikko baawa. Qassi bana naagidi, ba giigissido geela7iyo ekkennan aganaagaa, ooninne wolqqantennan ba wozanan qofaa qachchidabaa gidikko loittiis. ³⁸ Hegaa gishshau, geela7iyo ekkiiya urai loittiis; qassi ekkennaagee ubba daro loittiis.

³⁹ Gelida maccaasiyaa ba azinai de7ido keenan aani qashettidaaro. SHin i haiqqikko, Godaa ammaniya asaa wogan geliyoogaa gidoppe attin, ba dosido azinaa gelana danddayausu. ⁴⁰ Ta qofa gidikko, gelennan de7iyaakko, a ufaittana. Qassi tanan Xoossaa Ayyaanai de7iyoobaa taayyo milatees.

Eeqaassi Yarshshido Ashuwaabaa

8 Eeqaassi yarshshido qumaabaa gidikko, nuuni ubbaikka eriyooogaa eroos. Eratettaa otorssees; shin siiqoi dichchees. ² Ooninne baayyo aibakko eriyaabaa milatikko, i biron eranau bessiyooogaa eriichchibeenna. ³ SHin ooninne Xoossaa siiqikko, Xoossai a erees.

⁴ Hegaa gishshau, eeqaassi yarshshido qumaa meettaabaa gidikko, eeqa ubbai sa7an aibanne gidennaaganne, issi Xoossaappe attin, hara Xoossi bannaagaa nuuni eroos. ⁵ Aissi giikko, daro xoossatinne daro godati de7oosona. SHin harai atto, saluwan gidin sa7an gidin, xoossata giyoogeeti de7ikkokka, ⁶ ubbabaa medhdhidaagee nuuni ayyo de7iyoogee, issi Xoossai, Aawai, nuussi de7ees. Qassi ubbabai aani merettidoogeenne nuuni aani de7iyoogee issi Godai, Yesuus Kiristtoosikka nuussi de7ees.

⁷ SHin ha eratettaa asa ubbau de7enna. Issi issi asati eeqaara meezetido gishshau, ha77i gakkanaassikka, "Eeqau yarshshido qumaa" yaagiiddi moosona. Qassi eta zoriya wozanai shugo gididoogan, etau eti ha quman tunidabaa milatees. ⁸ SHin qumai nuna Xoos-

saara dabboyenna. Nuuni maana xayikkonne nuussi aibinne paccenna; miikkonne nuussi aibinne wodhd-henna.

⁹ SHin hagee intte intte shenedan haniiyoogee shugo ammanuwaara de7iyaageeta nagaran ooggenna mala naagettite. ¹⁰ Aissi giikko, neeni eranchchai eeqau yarshshido qumaa maanau eeqa keettan uttidaashin, shugo ammanuwaara de7iya issi asi nena be7ikko, ee-qassi yarshshido qumaa i maanau a zoriya wozanai a minttettenneeyye? ¹¹ Yaanikko ha shugo ammanuwaara de7iya ne ishai, Kiristtoosi a gishshau haiqqidoogee, ne eratettan bayees. ¹² Hegaadankka, intte intte ishannta naaqqiyoogaaninne eta zoriya shugo wozanaa masunxxissiyooogan Kiristtoosa naaqqeeta. ¹³ Hegaa gishshau, qumai ta ishaa xubban-abaa gidikko, a xubbenna mala, haranttuwaa mulekka asho miikke.

Yesuusi Kiittidoogee tussi De7iya Maataanne Eti Wolqqan Oottanau Bessiyaabata

9 Taani ailletetti baina asa gidikkinaa? Yesuusi kiittidoogaa gidikkinaayye? Nu Godaa Yesuus Kiristtoosa be7abeikkinaayye? Intte taani Godaassi oottido ta oosuwa xera gidekketiyye? ² Taani haratuyyo Yesuusi kiittidoogaa gidana xayikkokka, intteyyo Yesuusi kiittidoogaa gidiyoogee erettidaagaa; aissi giikko, taani Godan Yesuusi kiittidoogaa gidiyoogau intte markka.

³ Tana boriyaageetussi taani immiyo zaaroi hagea. ⁴ Maanaunne uyanau nuussi maati baawee? ⁵ Yesuusi kiittido haratudaaninne Godaa ishanntudan, qassi PHeexiroosadan, ammaniya machcheera mand-daranau nuussi maati baawee? ⁶ Woi ooso oottennan agganau maati bannaageeti ta xalaaleenne Barn-naabaasa xalaalee? ⁷ Ba huuphe miishshaa miidi, wotaaddaratetta oottiyai oonee? Woikko woine tura tokkidi, a aife meennaagee oonee? Woikko dorssa wude heemmiiddi, he dorssaa wudiyaappe maatta uyennai oonee?

⁸ Taani hagea asa qofa xalaalan giyaanaa? Woikko higgee qassi hagea geennee? ⁹ Aissi giikko, Muuse Higgiyan, "Audiyan kattaa yedhdhiya booraa doonaa qachchoppa" geetettidi xaafettiis. Xoossai booratubaa qoppidee? ¹⁰ Woikko i hagea giyoogee muleera nu gishshaassa gidennee? Tumakka nu gishshassi xaafettiis; goyiya bitaneekka kattaa qoxxiya bitaneekka, "Tana gakkiiyaagaa ekkana" yaagiiddi oottanau bessees. ¹¹ Nuuni intte gidдон ayyaana yohuwaa zeri-daageeta gidiiddi, nu bollaassi maado gidiyaabaa intteppe cakkikko gitabee? ¹² Harati hagea intteppe ekkanau etau maati de7ikko, nuuyyo etaagaappe aadhdhiya maati baawee?

SHin nuuni Kiristtoosa wonggeliyaa ogiyaassi xube gidennaadan, ubbabaa genciiyoogaappe attin, he maatan go7ettibookko. ¹³ Beeta Maqidasiyan oottiya asati bantta qumaa Beeta Maqidasiyaappe ekkiiyoogaa erekketii? Qassi yarshshiyooosan oottiyaageetikka yarshshuwaappe ekkiiyoogaa erekketii? ¹⁴ Hegaadank-

ka, qassi wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyaageeti bantta qumaa wonggeliyaappe ekkanaadan, Godai azaziis.

¹⁵ SHin taani ha maata ubban ainne go7ettabeikke. Taani hagea xaafidoogee hagea mala maatai taassi de7anau bessees yaagiyoogaassa gidenna. Aissi giikko, ta ceequwaa ooninne hada oottiyoogaappe haiqqiyoogee taassi keha. ¹⁶ Wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootanau taani azazetta uttido gishshau, taani a yootikkokka taassi ceeqettiyoobi baawa. Wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootennan aggikko, taassi aayye7ana. ¹⁷ Aissi giikko, taani hagea dosada oottikko, taassi woiito de7ees. SHin taani dosennan ixikkokka, wonggeliyaa gishshayyo hadaraa Xoossai taassi immiis. ¹⁸ Yaatin, ta woiito aibee? Wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootaidda, taassi wonggeliyan de7iya kumetta maatan go7ettennan, wonggeliyaa mishiraachchuwaa coo yootiyoogaa.

¹⁹ Taani ai asassinne aille gidennan aggikkokka, daro-ta zaaranau tana ubbaassi aille kessaas. ²⁰ Taani Aihudata zaaranau etaara eta gidada de7aas. Ta huuphen higgiyaappe garssaara de7ikke. SHin higgiyaappe garssaara de7iyaageeta zaaranau higgiyaappe garssaara de7iya asa mala gidaas. ²¹ Taani higgee baina asatuura de7aidda, higgee baina asadan hanaas. Xoossaa higgee xayiina gidenna. SHin higgee bannaageeta zaaranau, Kiristtoosa higgiyaappe garssaara de7aas. ²² Taani ammanuwan shug-giyaageeta zaaranau, shugotu mala gidaas. Taani ai ogiyaaninne amarida asata ashshanau, ubba asatuura ubaban eta mala gidaas. ²³ Taani wonggeliyaa anjjuwaa shaakkanau, wonggeliyaa gishshau, ubbabaa oottais.

²⁴ Wottaa naasiyan woxxiya ubbai woxxees. SHin isuwaa xalaalai woiuwaa ekkiiyoogaa erekketiyye? Hegaadan inttekkka woiuwaa ekkana woxxite. ²⁵ Baaxetiya asai ubbai ubaban bana naagees. Asai hagea oottiyoogee huuphiyan wottiyo xayiya akiliiliyaa demmanaassa. SHin nuuni oottiyoogee huuphiyan wottiyo xayenna akiliiliyaa demmanaassa. ²⁶ Hegaa gishshau, taani qofi bannan woxxiyaabaadan woxxikke. Carkko yimppiya asadankka yimppikke. ²⁷ SHin taani haratussi yootidoogaappe guyyiyan, ta huuphen olettidaagaa gidenna mala, ta bollaa yimp-pada haarissais.

"Hageetudan Hanoppite" Giyo Leemisota

10 Hegaa bolla ta ishato, taani intte hagea erana mala koyais. Nu aawati ubbai shaaraappe garssaara de7idosona; ubbaikka abbaa giddoora pinidosona. ² Eti ubbai Muusa kaalliyaaageeta gidanau, shaaraaninne abban xammaqettidosona. ³ Eti ubbai he issi ayyaana qumaa miidosona. ⁴ Qassi ubbaikka he issi ayyaana ushshaa uyidosona. Aissi giikko, eti bant-tana kaalliyaa ayyaana shuchhaappe uyidosona; he shuchchai Kiristtoosa. ⁵ SHin Xoossai etappe dariya baggatun ufaittibeenna gishshau, eta ahai bazzon laalettis.

⁶ Eti iitabaa amottidoogaadan, nuunikka qassi iitabaa amottennaadan, hegee ubbai nuussi leemiso gidiiis.

⁷ Xoossaa maxaafai, "Asai maanaunne uyanau uttiis; qassi duranau denddi eqqiis" yaagiyoogaadan, qassi etappe issooti issooti eeqassi goinnidoogaadan, intte goinniyaageeta gidoppite. ⁸ Etappe issooti issooti shaaramuxidoogaadan, nuuni shaaramuxanau bessenna. Hegaa gaasuwan etappe issi gallassi laatananne heezzu sha7ai haiqqiis. ⁹ Etappe issooti issooti Godaa paaccidi, shooshshan duketti xayidoogaadan, nuuni Godaa paaccanau bessenna. ¹⁰ Etappe issooti issooti zuuzummin, haiqo kiitanchchai eta xaissidoogaadan zuuzummoppite.

¹¹ Hagee ubbai haratuyyo leemiso gidanau eta bolli gakkiiis. Qassi nuna wodiyaawurssettai gakkana matidoogeeta seeranau xaafettiis.

¹² Hegaa gishshau, bau eqqidobaa milatiyo urai ooninne kundennaadan, bana naago. ¹³ Inttena gakkiiya paacee, asa ubbaa gakkiiya paace malappe attin, ainne dummatenna. Intte wolqqai danddayiyoogaappe aadhdhiya paaciiyan intte paacetanau koyenna Xoossai ammanettidaagaa. SHin inttena paacee gakkiiyo wode, he paaciyaa i inttena danddayisana. Qassi he paaciyaaappe intte kessi ekkiyo ogiyaakka immana.

¹⁴ Hegaa gishshau, ta siiqotoo, eeqassi goinniyooogaappe baqatite. ¹⁵ Intte wozannaama asa gididoogaadan, taani intteyyo odais. Taani giyoogaa intte pirddite. ¹⁶ Nuuni Xoossaa galatiyo anjjuwaa burccukko Kiristtoosa suuttaara walahai de7iyoogaa gidenneeyye? Qassi nuuni menttiyo oittai Kiristtoosa ashuwaara walahai de7iyoogaa gidenneeyye? ¹⁷ Issi oittai de7iyo gishshau, nuuni daro gidikkokka, issi bol-la. Aissi giikko, nuuni ubbaikka he issi oittaa shaakkeettes.

¹⁸ Israa7eela asaa xeellite. Yarshshuwaa miyaageeti yarshshiyooosan maabaran de7iyaageeta gidokkon-aayye? ¹⁹ Simmi taani woigiyaanaa? Eeqassi yarshshettida qumai pattennabeeyye woi eeqi pattennabee?

²⁰ Gidenna; shin taani giyoogee Xoossaa ammanenna asati xalahetussi yarshshiyooogaappe attin, Xoossaassi yarshshokkona. Xalahetuura intte issippe zuppetana mala, taani koyikke. ²¹ Godaa burccukkuwaaninne qassi xalahetu burccukkuwan uyanau intte danddayekketta. Godaa masoofiyaaninne qassi xalahetu masoofiyan maanauka danddayekketta. ²² Woikko nuuni Godaa qanaatissanau koyiyoo? Nuuni appe minniyoonii?

²³ Ubbabaa oottanau tana diggiyaabi baawa; shin ub-babai go77enna. Ubbabaa oottanau diggiyaabi baawa; shin ubbabai maaddenna. ²⁴ Ooninne hara asa go77iyaabaa qoppoppe attin, harai atto issoinne bana go77iyaabaa qoppoppo.

²⁵ Giyan axaare taran baizettiyaabaa aibanne zoriya wozanaa gishshau, ainne oichchennan miite. ²⁶ Aissi giikko, sa7ainne sa7an de7iyaabai ubbai Godaabaa.

²⁷ Issi ammanenna asi inttena imattanau xeesin baanau koyikko, zoriya wozanaa gishshau, ainne oichchennan intte sintti i aattiyooobaa ubbaa miite.

²⁸ SHin issi urai intteyyo, "Hagee eeqassi yarshshidoogaa" giikko, he intteyyo odida bitaniyaa gishshaunne qassi zoriya wozanaa gishshau, he qumaa mooppite. ²⁹ Taani giyoogee nena ne huuphen zoriya wozanaa gishshaassa gidenna; shin hinkko bitaniyaa zoriya wozanaa gishshaassa.

Taani ta koyidoogaa hananau danddayiyo ta han-otettaa hara asa zoriya wozanai aissi pirddii? ³⁰ Taani Xoossaa galatada qumaa miikko, taani Xoossaa galatada miido qumaassi aissi borettiyaanaa?

³¹ Simmi intte ai miikkonne, woi ai uyikkonne, woi intte ai oottikkonne, ubbabaa Xoossaa bonchchuwaassi oottite. ³² Intte Aihuda asatussi woi Giriike asatussi woikko Xoossaa woosa keettaassi xube gidoppite.

³³ Taani qassi daroti attana mala, eta ubbaa go77aappe attin, ta huuphe go77aa koyennan, asa ub-baa ubaban ufaissiyooogaadan, intteikka oottite.

11 Taani Kiristtoosadan haniyoogaadan, intteikka tanadan hanite.

Asai Issippe Woossiyo Wode De7anau Bessiya Wogaa

² Ta ishadoo, intte ubaban tana hassayiyo gishshaunne, wogaa taani intteyyo immidoogaadan, intte minttidi naagiyo gishshau, inttena galatais. ³ SHin Kiristtoosi attumaasa ubbaayyo huuphe gidiyoooga, attumaasi maccaasassi huuphe gidiyooogaanne qassi Xoossai Kiristtoosassi huuphe gidiyoooga intte erana mala koyais. ⁴ Xoossaa woossiiddi, woi hananabaa yootiiddi, ba huuphiyaa qachchiya attumaasai ubbai Kiristtoosa toochchees. ⁵ Qassi Xoossaa woossaidda woi hananabaa yootaidda, ba huuphiyaa qachchenna maccaara ba azinaa toochchausu; aissi giikko, a ba huuphiyaa meedettaichchidaariira issi mala.

⁶ Maccaara ba huuphiyaa qachchana xayikko, qanxxissu. SHin iyyo i huuphiyaa qanxxissanaagee woi meedissanaagee pokkikko, ba huuphiyaa qachchu.

⁷ Attumaasai Xoossaa leemisonne bonchcho gidiyoo gishshau, ba huuphiyaa qachchanau bessenna; shin maccaara attumaagaassi bonchcho. ⁸ Aissi giikko, maccaara attumaagaappe merettaasuppe attin, attumaagee maccaarippe merettibeenna. ⁹ Aissi giikko, maccaara attumaagaa gishshau merettaasuppe attin, attumaagee maccaari gishshau merettibeenna.

¹⁰ Hegaa gishshau, maccaara ba azinaa alaafetettaappe garssaara de7iyoogaa erissiya malaatai ki-itanchchatu gishshau, i huuphiyan de7anau bessees.

¹¹ SHin Godaa qofan maccaara attumaagee bannan de7ukku; attumaageekka maccaara bannan de7enna.

¹² Aissi giikko, maccaara attumaagaappe merettidoogaadan, hegaadan qassi attumaageekka maccaarippe yelettiis. Qassi ubbabaikka Xoossaappe yees.

¹³ Intte intte huuphen pirddite. Maccaara ba huuphiyaa qacennan Xoossaa woossanau bessii? ¹⁴ Attumaagee ba huuphiyaa dichchikko, ayyo pokko. SHin maccaara ba huuphiyaa dichchikko, iyyo bonchcho gidiyoooga harai atto, meretaikkonne inttena tamarissennee? Aissi giikko, maccaari huuphee o kammanau iyyo imettiis. ¹⁶ SHin ooninne ha yohuwan

palamettana koyikko, nuussi gidin woikko Xoossaa woosa keettatussi gidinkka, hagaappe hara meezee baawa.

Qurbbaaniyaa (Godaa Kahuwaa) Ekkiyo Wogaa
(Maatiyoosa 26:26-29; Marqoosa 14:22-25; Luqaasa 22:14-20)

¹⁷ SHin intte shiiqiyoogee iitabaassappe attin, lo77obaassa gidenna gishshau, taani ha azazuwaa immaidda inttena galatikke. ¹⁸ Aissi giikko, ubbabaikka de7o. SHin intte woosa keettan shiiqiyo wode, intte giddon phalqqetta de7iyooogaa taani siyais. Qassi hegee issi baggaara tuma gidiyooogaa ammanais. ¹⁹ Aissi giikko, intte matan ammanettidaageeti beetana mala, intte giddonkka qassi shaahoi de7anau bessees. ²⁰ Hegaa gishshau, intte issippe shiiqiyo wode, intte shiiqoi Godaa kahuwaa maanaassa gidenna. ²¹ Aissi giikko, intte qumaa miyo wode, ubbai huuphiyan huuphiyan baagaa baagaa miyo gishshau, issi namisettees; issi qassi mattottees. ²² Maanaunne uyanau intteyyo keetti baawee? Woikko Xoossaa woosa keettaa kareetii? Qassi aibinne bannaageeta yeellayeetii? Taani inttena woigoo? Ha yohuwan taani inttena galatoo? Galatikke.

²³ Aissi giikko, taani qassi intteyyo immido timirttiyaa Godaappe ekkaas. Godai Yesuusi eti a aattidi immido qammi oittaa ekkidi, ²⁴ Xoossaa galatiis; oittaa mentidi, "Heite. Miite. Hagee intteyyo meqqida ta ashuwaa. Hagan tana hassayite" yaagiis. ²⁵ Hegaadankka, kahuwaa mi simmin, burccukkuwaa qassi ekkidi, "Hagee burccukkoi ta suuttan maacettida ooratta maachchaa. Intte appe uyido wode ubban hegan tana hassayite" yaagiis. ²⁶ Aissi giikko, intte ha oittaa miido wode ubbaaninne ha burccukkuwaappe uyido wode ubban Godai yaana gakkanaassikka, a haiquwaa yooteta.

²⁷ Hegaa gishshau, bessenna ogiyan Godaa oittaa miyaagee, woikko Godaa burccukkuwaappe uyiyaagee ooninne a ashuwaanne a suuttan acotees. ²⁸ SHin asi ba huuphiyaa qoro. Yaatidi oittaa mo. Burccukkuwaappekka uyo. ²⁹ Aissi giikko, Godaa ashuwaa shaakkidi erennan oittaa miyaageenne burccukkuwaappekka uyiyaagee ba huuphiyaassi pirddaa meesinne uyees. ³⁰ Hegaa gishshau, intte giddon daroti daafuranchanne hargganchcha; qassi intte giddoppe unddennidaageeti haiqqidosona. ³¹ SHin nuuni nu huuphiyaa tumu qoridaakko, Xoossai nuna pirddenna. ³² Nuuni pirddettiyo wode, ha sa7aara issippe pirddettenna mala, Godai nuna seerees.

³³ Hegaa gishshau, ta ishato, Godaa qumaa maanau intte shiiqiyo wode, issi issuwaa gatti ekkite. ³⁴ Ooninne namisettidabaa gidikko, issippe shiiqiyo wode Xoossaa pirddan intte gelenna mala, ba sooni mo.

Attidabaa taani yaa baada giigissana.

Geeshsha Ayyaanaa Imotata

12 Ta ishato, Geeshsha Ayyaanaa imuwaabaa intte eranau koyais. ² Intte Xoossaa ammanenna

wode, ubba wode kaalliyooogaadankka, haasayenna eeqatukko intte biidoogaa ereeta. ³ Hegaa gishshau, Xoossaa Ayyaanai kaalettiyo asi ooninne, "Yesuusi qanggetto" yaagidi haasayennaagaanne qassi Geeshsha Ayyaanai kaalettikkoppe attin, harai atto issi asinne, "Yesuusi Goda" gaanau danddayennaagaa taani inttena erissais.

⁴ Ayyaanaa imoi duma duma; shin immiya Ayyaanai issuwaa. ⁵ Qassi oottiyo oosoi duma duma; shin Godai issuwaa. ⁶ Oosuwaa oottanau duma duma ogee de7ishin, he oottiyo oge ubbaa asa ubbau qonccissiya Xoossai issuwaa. ⁷ SHin asa ubbaa maaddanau, Geeshsha Ayyaanaa qonccissiyo wolqqai ubbaayyo huuphiyan huuphiyan imettiis.

⁸ Aissi giikko, Geeshsha Ayyaanai issuwaassi aadh-hida erattettaa haasayaa immees; qassi issuwaassi erattettaa haasayaa immees. ⁹ He Geeshsha Ayyaanai issuwaassi ammanuwaa immidi, hinkkuwaassi hargganchchaa pattiyo wolqqaa immees. ¹⁰ Geeshsha Ayyaanai issuwaassi Xoossai oottiyo malaataa oottiyo wolqqaa immidi, issuwaassi hananabaa yootiyo wolqqaa immees. Issuwaassi ayyaanatu gidduwan de7iya dummatettaa eriyo wolqqaa immidi, issuwaassi duma duma qalan haasayiyo wolqqaa immees. Qassi issuwaassi duma duma qalan haasayidoogaa birshshiyo wolqqaa immees ¹¹ SHin ha ubbaa oottiyaagee he issi Geeshsha Ayyaanaa. Asa ubbaassi i ba koyiyoogaadan, duma duma imuwaa shaakki shaakkidi immees.

Issi Bollan De7iya Duma Duma Qommota

¹² Kiristtoosi daro qommoti de7iyo issi bolla mala. Bollai daro qommotuppe merettidabaa gidikkokka, issi bolla. ¹³ Aissi giikko, nuuni Aihuda asa gidikkonne woi Giriike asa gidikko, woi aille gidikkonne woi goqa gidikko, ubbai issi Geeshsha Ayyaanai issi bolla gidanau xammaqettida. Qassi nuuni ubbaikka issi Geeshsha Ayyaanaa uyida.

¹⁴ Aissi giikko, bollaassi qommoi daro gidiyooogaappe attin, issuwaa gidenna. ¹⁵ Tohoi, "Taani kushe gidenna gishshau, bollaa qommo gidikke" giikko, i heгаа giyoogee bollaa qommo gidiyooogaa digganee? ¹⁶ Haittaikka, "Taani aife gidenna gishshau, bollaa qommo gidikke" giikko, i heгаа giyoogee bollaa qommo gidiyooogaa digganee? ¹⁷ Bolla ubbai aife xalaala gidiyaakko, waatidi siyanau danddayii? Qassi bolla ubbai haitta xalaala gidiyaakko, waatidi singganau danddayii?

¹⁸ SHin Xoossai ba koyidoogaadan, bollaa qommota issuwaa issuwaa bollan wottiis. ¹⁹ Ubbai issi qommo gidiyaakko, bollai awan de7anee? ²⁰ SHin qommoti daro gidikkokka, bollai issuwaa.

²¹ Aifee kushiyaa, "Neni tana koshshakka" gaanau danddayenna. Woikko qassi huuphee tohota, "Intte tana koshshekketa" gaanau danddayenna. ²² SHin laafa milatiya bollaa qommoti daro koshshiyaageeta. ²³ Bollaa qommotuppe bonchchettennabaa nuussi milatiyaageeta nuuni daro bonchcheettees. Qassi nuna yeellayiya bollaa qommotakka keehi bonchcheettees.

²⁴ Nu bollaappe lo77iya baggaa bonchchoi koshshenna; shin bonchchoi pacciyo bollaa qommotussi aadhhiya bonchchuwaa immanau, Xoossai bollaa issippe gattiis. ²⁵ Bollaa qommoti issai issuwaassi issi mala qofaa qoppaanaappe attin, bollan dummatetti de7anau bessenna. ²⁶ Bollaa qommotuppe issai seelettikko, bollaa qommoti ubbaikka aara seelettoosona; bollaa qommotuppe issai bonchchettikko, bollaa qommoti ubbai aarakka ufaittoosona.

²⁷ Intte ubbai Kiristtoosa bolla; qassi huuphiyan huuphiyan intte ubbaikka a bollaa qommota. ²⁸ Xoossai woosa keettan issi issi asata,

koiruwan Yesuusi kiittidoogeeta,
naa77anttuwan hananabaa yootiyaageeta,
heezanttuwan tamarissiyaageeta,
hegaappe guyyiyan, Xoossai
oottiyo malaataa oottiyaageeta,
hegaappe guyyiyan, pattiyo wolqqai
de7iyooogeeta,
maaddiyaageeta,
woosa keettaa aissiyaageetanne
dumma dumma qaalaa haasayaageeta
oottiis.

²⁹ Ubbati Yesuusi kiittidoogeetee? Ubbati hananabaa yootiyaageetee? Ubbati tamarissiyaageetee? Ubbati Xoossai oottiyo malaataa oottiyoona? ³⁰ Ubbassa pattiyo wolqqai de7ii? Ubbati dumma dumma qaalaa haasayyoona? Qassi dumma dumma qaalaa haasayidobaa ubbati birshshiyoonaa? ³¹ SHin ubbaappe aadhhiya imuwaa minttidi koyite.

Qassi ubbaappe keehi aadhhiya ogiyaa taani intte-na bessana.

Tumu Siiquwaa

13 Taani asa qaalaaninne kiitanchcha qaalaa haasayikkokka taassi siiqoi xayikko, ta haasayai kilddi giya daala mala; woikko chachachi giya shappo mala. ² Hananabaa yootiyo imoi taassi de7iyaakkokka, taani geema yoho ubbaanne eratetta ubbaa eriyaakkokka, qassi deriyaa harasaa efiyo ammanoi taassi de7iyaakkokka, siiqoi xayikko, taani aibanne gidikke. ³ Taassi de7iyaabaa ubbaa hiyyeesata mizanau immiyaakkokka harai atto, ta bollaa taman xuugganau aatta immiyaakkokka siiqoi xayikko, tana ainne go77enna.

⁴ Siiqoi danddayanchcha. Siiqoi kehees. Siiqoi qanaatenna. Ceeqettenna; qassi otorettenna. ⁵ Siiqoi baassi bessennabaanne oottenna. Uuzettenna. Yiilotenna. Siiqoi naaqqettidobaakka paidenna. ⁶ Siiqoi tumatettan ufaittiyoogaappe attin, wordduwan ufaittena. ⁷ Siiqoi ubbabaa danddayees. Ubbabaikka hanana giidi, ufaissan naagees. Ubbabaa genccees.

⁸ Siiqoi mulekka xayenna. SHin hananabaa yootiyoogeekka xayana. Dumma dumma qaalaa haasayioogeekka attana. Eratettaikka xayana. ⁹ Aissi giikko, nuuni eratettaappe baggaa ereettees; hananabaa yootiyoogaappekka baggaa yooteettees. ¹⁰ SHin kumettaa yiyo wode, baggai xayana.

¹¹ Taani naatettan de7iyo wode, na7adan haasayais. Na7adan qoppais. Qassi na7adankka akeekais. Wodalla gidido wode, naatetta hanuwaa xaissaas. ¹² Nuuni ha77i be7iyoogee heregan be7iyo lem77i lem77iya mera mala; shin he wode nuuni nu aifiyan qoncciyann be7ana. Ha77i taani eratettaappe baggaa erais; shin Xoossai tana wurssidi eriyooogaadan, he wode taanikka wurssa erana.

¹³ SHin heгаа gidikko, ammanoi, hanana giidi ufais-san naagiyoogeenne siiqoi, hageeti heezai minnidi de7oosona. De7inikka hageetuppe aadhhiyaagee siiquwaa.

Geeshsha Ayyaanaa Imotanne Eta Go77aa

14 Siiquwaa kaallite. Ayyaanaa imuwaakka minttidi koyite. SHin ubbaappe aattidi, hananabaa yootiyoogaakka koyite. ² Aissi giikko, dumma dumma qaalaa haasayiya urai Xoossaassi haasayeesippe attin, asassi haasayenna. Aissi giikko, i haasayioogaa ooninne akeekenna. SHin asassi qonccibeenna yohuwaa Ayyaanaa wolqqan haasayees. ³ SHin hananabaa yootiyaagee asa maaddanau, zorananne minttettanau asassi haasayees. ⁴ Dumma dumma qaalaa haasayiya urai bana maaddees. SHin hananabaa yootiyaagee woosa keettaa maaddees.

⁵ Intte ubbai dumma dumma qaalaa haasayanaagaa taani dosais. SHin hananabaa yootanaagaa hegaappe aattada dosais. Aissi giikko, dumma dumma qaalaa haasayiyaagee he haasayidoogaa woosa keettaa maaddanau birshshiya asi xayikko, dumma dumma qaalaa haasayiyaagaappe hananabaa yootiyaagee aadhhees.

⁶ SHin ta ishato, ha77i taani inttekkoo baada, dumma dumma qaalaa haasayaidda, ajjuutan woi eratettan woi hananabaa yootiyoogan woi tamarissiyooogan inttessi yootana xayikko, taani inttena ai go77iyaanaa? ⁷ Harai atto, shemppoi bannabai pulaale gidin woikko diitta gidin giiriiddi, ba giirettaa dummatettaa erissana xayikko, pulaale punniyaakkonne, woi diitta diixxiyaakko, asi waatidi eranee? ⁸ Qassi malkkataa wasso geeyidi erettana xayikko, olaassi oonee gigettana? ⁹ Hegaadankka, qassi dumma dumma qaalaa intte haasayioogee qoncce gidennan xayikko, intte haasayioogaa asi waatidi akeekanee? Aissi giikko, carkkuwaassi intte haasayeeeta.

¹⁰ Ha sa7an daro qaalai de7ennan aggenna; qassi birshshetti banna qaali issiinne baawa. ¹¹ SHin issi asi haasayioo qaalaa taani erana xayikko, he haasayiyaagee taassi imatta gidees; taanikka assi imatta gidais. ¹² Hegaadankka, qassi Geeshsha Ayyaanaa imuwaa intte ekkannau minttidi koyiyaageeta gidido gishshau, woosa keettaa dichchanau maaddiyaabaa ubbaaappe aattidi koyite.

¹³ Hega gishshau, dumma dumma qaalaa haasayiyaagee ba haasayidobaa birshshanau danddayana mala, Xoossaa woosso. ¹⁴ Aissi giikko, taani dumma dumma qaalaa Xoossaa woossikko, ta ayyaanaikka woossees; shin ta wozanaa qofai ainne

go7ettenna. ¹⁵ Yaatin, taani waatoo? Taani ta ayyaanan Xoossaa woossana; qassi ta qofankka Xoossaa woossana. Ta ayyaanan yexxana; qassi ta qofankka yexxana. ¹⁶ Hegaa gidana xayikko, neeni ne ayyaanaa xalaalan Xoossaa galatiyaabaa gidikko, he sohuwan neeni giyoogaa erenna asi neeni Xoossaa galatiyoogaa erennan, neeni galatidoogan woigidi, "Amin77i" gaanee? ¹⁷ Neeni Xoossaa lo77o galataasa; shin hegee hinkko bitaniyaa maaddenna.

¹⁸ Taani dumma dumma qaalan intte ubbaappe aattada haasayiyo gishshau, Xoossaa galatais. ¹⁹ SHin taani woosa keettan harata tamarissanau dumma dumma qaalan tammu sha7u qaalata haasayiyoogappe ichchashu qaalata ta wozanaa qofan haasayanau dosais.

²⁰ Ta ishato, intte iita yohuwan yiira mala gidanaappe attin, qofan na7a mala gidoppite; intte wozanaa qofan wozannaamata gidite. ²¹ Xoossaa maxaafan,

"Godai, 'Taani ha asaassi,
dumma dumma qaalan haasayiyo asaaninne
imattatu doonaan haasayana.
SHin heгаа gidikkokka,
taani giyoobaa eti siyokkona' yaagees"

geetettidi xaafettiis.

²² Simmi dumma dumma qaalan haasayiyoogee ammanennaageetussi malaata gidiyooogappe attin, ammaniyaageetussi malaata gidenna. Qassi hananabaa yootiyoogee ammaniyaageetussi malaata gidiyooogappe attin, ammanennaageetussi malaata gidenna.

²³ Hegaa gishshau, woosa keettaa asai ubbai issippe shiiqidi, qassi ubbaikka dumma dumma qaalan haasayikko, tamaribeenna asai woi ammanenna asai gelidi, inttena ubbaa, "Gooyeeta" geenneeyye? ²⁴ SHin tamaribeenna asi woi ammanenna asi woosa keettaa geliyo wode, asai ubbai hananabaa yootikko, i ba siyoban ba nagaraa akekana. Qassi he siyidobaa ubbankka i pirddettana. ²⁵ A wozanaa geema qofaikka qonccana. Hegaadankka qassi, "Xoossai tumu intte giddon de7ees" yaagidi markkattiiddi, gufannidi Xoossaassi goinnana.

Asai Issippe Woossiyo Wode De7anau Bessiya Wogaa

²⁶ Simmi ta ishato, aibee? Intte issippe shiiqiyo wode, huuphiyan huuphiyan, issuwaassi mazamuree de7ees; issuwaassi tamarissiyoogee de7ees; is-suwaassi ajjuutai de7ees; qassi issuwaassi dumma dumma qaalan haasayiyoogee de7ees; issuwaassi birshshiyooogee de7ees. Ubbaiikka woosa keetta maaddiyaabaa gidanau bessees. ²⁷ Ooninne dumma dumma qaalan haasayikko, naa77u gididi, woi darikko heezzu gididi, kayan kayan haasayanau bessees. Qassi hara issai eti haasayidoogaa birshsho. ²⁸ SHin birshshiya asi xayikko, dumma dumma qaalan haasayiyoogee woosa keettan sirphphi go. Ba huuphessinne Xoossaassi haasayo.

²⁹ Hananabaa yootiyaageetikka naa77u gididi woi heezzu gididi haasayona. Qassi harati eti giyoobaa pirddona. ³⁰ SHin Xoossai he sohuwan uttida haraassi issibaa qonccissikko, kase haasayiyoogee sirphphi go. ³¹ Aissi giikko, ubbai tamarana malanne ubbai minnana mala, kayan kayan hananabaa yootanau dandayeeta. ³² Hananabaa yootiyaageetu imoi hananabaa yootiyaageetussi azazettes. ³³ Aissi giikko, Xoossai sarotettaa Xoossaappe attin, wocamaa Xoossaa gidenna.

Geeshshatu woosa keetta ubbatuugaadan, ³⁴ maccaasai woosa keettan sirphphi go. Aissi giikko, Aihudatu higgee giyoogaadankka eti haarettanaappe attin, woosa keettan haasayanau etau maati baawa. ³⁵ Maccaasai woosa keettan haasayiyoogee pokko gidiyogishshau, aibakko eranau koyikkonne sooni bantta azinata oichchona.

³⁶ Xoossaa qaala koiro intte ehiidetii? Woikko intte xalaalaakko yiidee? ³⁷ Ooninne bana hananabaa yootiyaagaa woi Ayyaana de7iyo asa yaagidi qoppikko, taani intteyyo xaafiyoogee Godaa azazuwaa gidiyooogaa akeeko. ³⁸ SHin ooninne akekana xayikko, akeekoppo, aggi bayo.

³⁹ Hegaa gishshau, ta ishato, hananabaa yootanau minttidi amottite. Qassi dumma dumma qaalan haasayiyoogaakka diggoppite. ⁴⁰ SHin ubbabaikka wogaaninne maaran hano.

Kiristtoosi Haiquwaappe Denddidobaa

15 Ta ishato, taani intteyyo yootido wonggeliyaa intte ekkidoogaanne qassi intte ammanoi aani eqqidoogaa inttena hassayissais. ² Intte ammanoi hada gidana xayikko, qassi taani intteyyo yootido qaala mintti oiqqikko, intte he wonggelian attideta.

³ Aissi giikko, taani qassi ekkidoogaa ubbabaappe aadhdhidi koshshiyaagaa kasetada inttessi immaas. Hegee aibee giikko, Xoossaa maxaafai giyoogaadan, Kiristtoosi nu nagaraa gishshau haiqqiis. ⁴ Haiqqidi moogettiis. Xoossaa maxaafai giyoogaadankka, heez-zantto gallassi haiquwaappe denddiis. ⁵ Denddidi, PHeexiroosassi qoncciiis. Hegaappe guyyiyan, ba kiittido tammanne naa77atussi qoncciiis. ⁶ Hegaappe guyyiyan, ichchashu xeetaappe dariya ishatussi issitoo qoncciiis. Etappe dariya baggai hanno gakkanaassikka paxa de7ees; shin amaridaageeti haiqqidosona. ⁷ Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobassi qoncciiis; guyyeppe ba kiittido ubbatussi qoncciiis.

⁸ Qassi ubbaappe wursettan, wodee gakkennan yelettida taassikka qoncciiis. ⁹ Aissi giikko, Yesuusi kiittido ubbaappe taani laafa; taani Xoossaa woosa keettaa waissido gishshau, Yesuusi kiittidoogaa geetettada xeasettanaukka bessikke. ¹⁰ SHin Xoossaa aaro kehatettan taani tanakka. Qassi taassi i immido aaro kehatetta hada gidibeenna; shin taani eta ubbaappe aattada oottaas. SHin tanaara de7iyo Xoossaa aaro kehatetta oottiisippe attin, tana gidikke. ¹¹ Simmi tana gidikkokka, woikko eta gidikkokka, nuuni ubbai yootiyoogee haggaa; intteikka haggaa ammanideta.

Asai Haiquwaappe Denddanabaa

¹² Kiristtoosi haiquwaappe denddidoogaa yootiy-oobaa gidikko, intteppe issi issi asati yaatin woigidi, "Haiqqidabai haiquwaappe denddenna" yaagiyoonaa?

¹³ Haiqqida urai haiquwaappe denddibeennabaa gidikko, yaatin hekko Kiristtoosikka haiquwaappe denddibeenna giyoogaa. ¹⁴ Kiristtoosi haiquwaappe denddibeennabaa gidikko, yaatin nuuni yootiyoogeekka mela; qassi intte ammanoikka mela. ¹⁵ Qassi nuuni, "Kiristtoosa haiquwaappe denttiis" yaagidi Xoossaa bolli markkattido gishshau, a worddo markkata gididi beettida. SHin haiqqidaageeta haiquwaappe i denttibeennabaa gidikko, Kiristtoosakka denttibeenna. ¹⁶ Aissi giikko, haiqqidaageeti haiquwaappe denddennabaa gidikko, simmi Kiristtoosikka denddibeenna. ¹⁷ Kiristtoosi haiquwaappe denddibeennabaa gidikko, intte ammanoikka mela; qassi intte hanno gakkanaassikka nagaraara de7eeta. ¹⁸ Simmi Kiristtoosa ammanidi haiqqidaageetikka qassi xayidosona giyoogaa. ¹⁹ Nuuni ha de7uuaa xalaalaassi Kiristtoosa yainnidabaa gidikko, ha sa7an de7iya asa ubbaappekka nubai pala.

²⁰ SHin Kiristtoosi haiqqidaageetu dendduwaassi baira gididi, haiquwaappe denddidoogee tuma. ²¹ Aissi giikko, haiqoi issi asa baggaara ha sa7aa yidoogaadan, haiqqidaageetu denddoikka qassi issi asa baggaara yiis. ²² Aissi giikko, asai ubbai Addaameera dabbotido gishshau haiqqidoogaadan, Kiristtoosaara dabbotido gishshau, ubbai de7uwaassi denddana.

²³ SHin ubbaikka ba kayan kayan denddana. Kiristtoosi ubbaappe kasetidi denddiis; hegaappe guyyiyan, Kiristtoosaageeti Kiristtoosi yiyo wode denddana.

²⁴ Hegaappe guyyiyan, Kiristtoosi halaqatetta ubbaa, godatetta ubbaanne wolqqaanne xaissidi, Xoossaassi ba Aawaassi kawotettaa immiyo wode, wodiya wurssettai yaana. ²⁵ Aissi giikko, Xoossai a morkketa ubbaa a tohuwaappe garssaara wottana gakkanaassi, Kiristtoosi haaranau bessees. ²⁶ Ubbappe wurssettan xayana morkkee haiquwaa. ²⁷ Aissi giikko, Xoossaa maxaafai, "Xoossai ubbabaa a tohuwaappe garssaara wottidi haarissiis" yaagees. SHin ubbabaa a tohuwaappe garssaara wottidi haarissiis giyo wode, ubbabaa haarissida Xoossaappe attin, hinkko ubbai haarettiis giyoogee qoncce. ²⁸ SHin ubbabai Kiristtoosassi haarettidoogaappe guyyiyan, Kiristtoosi qassi ba huuphen ubbabaa bana haarissida Xoossaassi haarettana. Xoossai qassi ubbabaa wurssidi haarana.

²⁹ Hegaa gidana xayikko, haiqqidaageetussi xamaqettiyaageeti ai oottiyoona? Haiqqidaageeti mulekka denddennabaa gidikko, asai haiqqidaageetussi aissi xammaqettii?

³⁰ Yaatin, nuuni ubba wode aissi hassayenna metuwan geliyoonii? ³¹ Ta ishato, taani nu Godaa Kiristtoosi Yesuusan taassi de7iya intte ceequwan ceeqqaidda, wonttin wonttin haiqqais. ³² Taani Efisoonan asadan do7aara baaxetidoogee tana ai go77anee?

SHin haiqqidaageeti haiquwaappe denddibeennabaa gidikko,

"Simmi moosinne uyoos; aissi giikko, nuuni wontto haiqqana" yaagiyoojaa mala.

³³ Cimettoppite; iita laggetetta lo77o hanotettaa moorees. ³⁴ Xillotettaakko simmite. Nagara oottoppite. Intteppe issi issi asai Xoossaa erenna; taani hгаа inttena yeellayanau gais.

Haiquwaappe Denddida Bollaa Hanotaa

³⁵ SHin issi asi, "Haiqqida asai waanidi denddane? Eti ai mala bollaara yaanee?" yaagennan aggenna.

³⁶ Nenoo eeyyau, neeni biittan zeriyo zeretta wooqqennan morkkenna. ³⁷ Neeni zeriyoogee gistte gidin woi hara qommo katta gidin, aife xalaalappe attin, morkkidi kiyiya bollaa gidenna. ³⁸ SHin Xoossai zerettaassi ba dosido bollaa immees; qassi zeretta ubbaassikka huuphiyan huuphiyan eta bollaa immees. ³⁹ Mereta ubbaa ashoi issuwaa gidenna. SHin asa ashoi issuwaa; mehiyaa ashoi dumma; kafotu ashoikka dumma; qassi moliyaa ashoikka dumma.

⁴⁰ Qassi saluwaa bollatinne sa7aa bollati de7oosona. SHin saluwaa bollaa bonchchoi dumma; qassi sa7aa bollaa bonchchoi dumma. ⁴¹ Awa aifiyaassi a huuphe bonchchoi de7ees. Aginaassikka a huuphe bonchchoi de7ees. Qassi xoolinttetussikka dumma bonchchoi de7ees; aissi giikko, issi xoolinttee hinkko xoolinttiyaappe bonchchuwan dummatees.

⁴² Qassi haiqqidaageeti haiquwaappe denddiyo wode hegaadan hanana; haiqqiya bollai moogettidi, haiqqenna bolla gididi denddana. ⁴³ Bollai tooshiyan moogettidi, bonchchuwan denddana. Qassi daafuran moogettidi, wolqqan denddana. ⁴⁴ Mereta bollai moogettidi, ayyaana bollaa gididi denddana. Mereta bollai de7ikko, qassi ayyaanaa bollaikka de7ees.

⁴⁵ Hegaadankka, qassi Xoossaa maxaafan, "Koiro bitanee, Addaamee, paxa de7iya asa gidi merettiis" yaagees. SHin wurssetta Addaamee de7uuaa immiya ayyaana gidiis. ⁴⁶ SHin mereta asi koiro yin, geedoppe ayyaana asi yiisippe attin, ayyaanaagee koiro yibeen-na. ⁴⁷ Koiro Addaamee biittaappe merettiis; i biittaappe merettidaagaa. Naa77antto Addaamee saluwaappe yiis. ⁴⁸ Biittaageeti biittaappe merettidaagaa mala. Qassi saluwaageeti saluwaappe yiidaagaa mala. ⁴⁹ Nuuni biittaappe merettidaagaa meraa maayidoogaadan, saluwaappe yiidaagaa meraakka qassi maayana.

⁵⁰ Ta ishato, taani giyoogee hгаа; ashoinne suutti Xoossaa kawotettaa laattana danddayenna. Qassi musiyaagee musennaagaa laattenna.

⁵¹ Siyite! Taani intteyyo issibaa xuurana. Nuuni ubbai haiqqokko. SHin wurssetta malkkatai punettiyo wode, liphida aifee xeellanaassi hassayennan laamettana. Aissi giikko, malkkatai punettiyo wode, haiqqida asai musenna asa gididi denddana; nuunikka laamettana. ⁵³ Aissi giikko, hгаа musiyaagee musennaagaa

maayanau bessees; qassi hagee haiqqiyaageekka haiqqennaagaa maayanau bessees.

⁵⁴ SHin hagee musiyaagee musennaagaa maayiyo wode, qassi hagee haiqqiyaagee haiqqennaagaa maayiyo wode, he wode, Xoossaa maxaafai, "Haiqoi xoonettidi mitettiis.

⁵⁵ Haiquwau, ne yiishshai awaanee?

Haiquwau, ne xoonoi awaanee?" giido qalalai polettana. ⁵⁶ Haiqoi dukkiyo wolqqaa nagaraappe demmees; qassi nagarai wolqqaa higgiiyaappe demmees. ⁵⁷ SHin nu Godaa Yesuus Kiristtoosa baggaara nuna xoonissiya Xoossaa galatai gakko.

⁵⁸ Taani siiqiyo ta ishato, heгаа gishshau, qaaxxennan minnidi eqqite. Intte daafurai Godaa baggaara mela gidennaagaa eridi, ubba wode Godaa oosuwaa azallennan oottite.

Yerusalaamen De7iya Ammaniya Asaassi SHiiqida Miishshaa Maaduwa

16 Geeshshatussi miishshaa shiishshanau Galaatiyaa woosa keettatussi taani maaci-doogaadan, inttekka qassi hegaadan oottite. ² Intte taani yaa biyo wode, miishshaa shiishshenna mala, intte ubbai Woggaa gallassi gallassi, intte demmiyo keenaappe intte keettan dagayite. ³ Taani yaa gakkiyo wode, intte ammaniyo asa oona gidikkonne, intte immidoogaa gattana mala, dabddaabbiyaara eta Yerusalaame kiittana. ⁴ Qassi taani etaara baanau koshshikko, eti tanaara issippe baana.

PHauloosa Halchchota

⁵ Taani Maqidooniyaara aadhdhaidda, inttekko baana; aissi giikko, taani Maqidooniyaara aadhdhais. ⁶ Taani biyoosaa awa gidikkonne, ta buussan intte tana maaddana mala, intte matan amarida wodiyaa gam77ennan aggikke. Woikko balgguwaakka intte matan shaaccennan waayada aggana. ⁷ Aissi giikko, taani ha77i yaara aadhdhaidda oge tohuwaara inttena be7anau koyikke. Godai giikko, intte matan amarida wodiyaa takkanau qoppais.

⁸ SHin taani PHenxxaqosxxe giyo gallassai gakkanaassi Efisoonaan gam77ana. ⁹ Taassi oosoi kumido aaho penggee yaani dooyettiis. Qassi taassi daro morkketi de7oosona.

¹⁰ Ximootiyoosi inttekko yiikko, intte matan i yayyennan de7anaadan, a loitti wottite. Aissi giikko, ikka qassi Godaa oosuwaa oottees. ¹¹ Hegaa gishshau, ooninne a karoppo. SHin i taakko saro simmana mala, a maaddidi sarotettan moissite. Aissi giikko, taani i ishanttuura simmanaagaa naaga uttaas.

¹² SHin nu ishaa Aphiloosi hinkko ishanttuura inttekko baana mala, taani a mintta woossaas. SHin ha77i inttekko baanau koyibeenna; i baayyo injjetiyo wode inttekko baana.

Wurssetta Zoriyaanne Sarotaa

¹³ Tishshi giite. Ammanuwan minnite. Xalite. Minnite.

¹⁴ Ooso ubbaa siiquwan oottite.

¹⁵ Ta ishato, Isxxifaanoosinne a so asai Giriiken koiro ammanidaageeta gidiyooaanne geeshshatussi oottanau banttana immidoogaa intte ereeta. Inttekka eta mala asaassinne, etaara oottiya ubbaassi daafuriya ubbaassi haarettanaadan, taani inttena woossais.

¹⁷ Isxxifaanoosi, Paddonaaxisinne Akaiqoosi intte bannasan tana boorasiyaa teqqido gishshau, eta yuussaa taani ufaittais. ¹⁸ Eti inttena ayyaanan minttettiidoogaadan, tanakka ayyaanan minttettido gishshau, hegeeta mala asata dogoppite.

¹⁹ Isiyaa woosa keettaa asai inttena, "Saro saro" goosona. Aqiilinne PHirisqqila bantta soo shiiqiya woosa keettaa asaarakka intteyyo Godaa sarotaa wozanappe kiittoosona. ²⁰ Ishantti ubbai inttessi sarotaa kiittoosona.

Issoi issuwaa geeshsha yerettaa yerettidi sarotite.

²¹ Taani PHauloosi ha sarotaa ta kushiyan xaafaas.

²² Godaa Yesuus Kiristtoosa siiqenna asi de7ikko, i qanggettidaagaa gido. Nu Godau, haaya.

²³ Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatetta inttenaara gido.

²⁴ Kiristtoos Yesuusan de7iya inttenaara ubbaara ta siiqoi gido. Amin77i.

Naa77antto Qoronttoosa

Gidduwaa Erissuwaa

PHauloosi Qoronttoosa asaayyo xaafido naa77antto kiitai xaafettidoogee, PHauloosayyo Qoronttoosan de7iya woosa keettaara de7iya gaitotetta daro metuwaa giddo geli uttido wodiyaana. Issi issi woosa keettaa asati issi issi deexo, bore haasayaa PHauloosa bolli haasayidosona; gidikkonne PHauloosi sigaa medhdhanau laamotai baayyo de7iyooogaa bessidi, hegee haniyo wode gita ufaissaa ufaittanau danddayiyoogaa qonccissees. Kiitaayyo koiro shaahuwaa bollan PHauloosi Qoronttoosan de7iya woosa keettaara baayyo de7iya gaitotetta qonccissidi, woosa keettaa giddon kiyida boriyaassinne phalqettaassi, i etau aibissi mino zaaruwaa immi-daakko odees. Hegaarakka gattidi hagee a seerai eta nagaraappe zaaridonne sigan kaalettido gishshau, ufaittido ufaissaa etassi qonccissees. Kaallidi qassi Yihudan de7iya ammaniyaageeta maaddiyooobaa banttabaappe coo immana mala, eta hassayissees. Wursetta miraafetun PHauloosi Yesuusi Kiittido asa gidiyoo gidettaa bolli shiiqida mootuwaassi zaaruwaa immees. Aissi giikko, Qoronttoosa woosa keettan issi issi asati banttana tumu Yesuusi Kiittidoogee kessidi, "PHauloosi Yesuusi Kiittidoogaa gidenna; i worddo" yaagidi, a guuttoosona.

¹ Taani PHauloosi, Xoossai kiitta gin, Kiristtoos Yesuusi kiittidoogeenne nu ishai Ximootiyoosi Xoossaayyo goinniya Qoronttoosa kataman de7iya woosa keettaayyoonne Giriike biitta ubban de7iya geeshshatuyyo ha dabddaabbiyaa xaafos.

² Xoossaa nu Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoos-appe, aaro kehatettainne sarotetta intteyyo gido.

PHauloosi Xoossaayyo SHiishshido Galataa

³ Xoossaa nu Godaa Yesuus Kiristtoosa Aawaa, maarotettaa Aawaanne minttetto ubbaa Xoossaa galatai gakko; ⁴ Xoossai nuna nu huuphen minttettido minttettuwaadan, daro waayiyaa waayettiyaageeta nuunikka minttettanaadan, nu waaye ubban i nuna minttettees. ⁵ Aissi giikko, nuuni Kiristtoosa baggaara daro waayiyaa waayettiyoogaadan, hegaadanka, qassi nuuni a baggaara daro minttettuwan minetteettes. ⁶ Nuuni waayettikko, hegee inttena minttettanaas-sanne inttena ashshanaassa; qassi nuuni minettikko, nuuni danddayido waayiyaa malaa intteikka gencidi danddayana mala, Xoossai intteyyookka qassi minttettuwaanne danddayaa immanaassa. ⁷ Intte demmana giidi, ufaissan naagi uttidoogee daro mino; aissi giikko, intte nunaara waayettidoogaadan, hegaadan minttettuwaakka nunaara ekkanaagaa nuuni eroos.

⁸ Nu ishatoo, nuuni Isiyaa biittan waayettido waayiyaa inttena hassayissanau koyoos; nu waayee nu wolqqaappe darin, nuna worees giidi, nuuni hirggana gakkanaassi, nuna wogi bannaagaa deexxiis. ⁹ Nuuni nu bolli haiquwaa pirddai pirddettiis yaagidi qoppida; shin hegee hanidoogee haiqqida asaa haiquwaappe denttiya Xoossan nuuni ammanettanaappe attin, nu huuphen ammanettannan agganaassa. ¹⁰ Xoossai ha-gaa mala iita haiquwaappe nuna ashshii; i nuna ashshana; sinttappekka i nuna ashshana giidi, ufaiss-

san naagi uttida. ¹¹ Intte woossido daro woosan nu-uyyo anjioi simmido gishshau, daro asai nu gishshaa Xoossaa galatana mala, intteikka qassi nuna woosan maaddana koshshees.

PHauloosi Baanau Halchchido Halchchoi Laametti-doogaa

¹² Nuuni ceeqettiyoogee haggaa; ha sa7an nuuni de7iyo de7oi, ubba qassi inttenaara nuuyyo de7iya is-sippetetta Xoossaa aaro kehatettaanappe attin, asa aadhdhida eratettaana gidennaagaa, qassi Xoossai im-mido geeshshatettaaninne suuretattan nuuni de7iy-oogaa nuna zoriya wozanai nuuyyo markkattees.

¹³ Aissi giikko, intte nabbabanaunne akeekanau dand-dayiyoogaa xalaalaa intteyyo xaafiyoogaappe attin, nuuni harabaa intteyyo xaafokko. Nu Godaa Yesuusa gallassi nuuni inttenan ceeqettanaagaadan, intteikka nunan ceeqettana mala, intte ha77i wurssi akeekenna yohuwaa digin wurssi akeekana gaada qoppais.

¹⁵ Hegaa taani loitta erido gishshau, intte naa77utoo go7ettana mala, ubbaappe kasetada intteikko baanau qofaa qachchaas. ¹⁶ Taani Maqidooniyaa baidda intte-naara gaittanaagaanne qassi yaappe simmaidda intte mataara Yihudaa aadhdhishin, intte tana maaddanaa-gaa qoppa uttaas. ¹⁷ Hegaa gishshau, taani hegae qoppaidda tanan ammanettabeikkinaa? Taani ta qofaa qachchiyo wode, sa7aa asadan issi kuttan, "Ee, ee" woi, "CHii, chii" gaanau giiga uttidanaa?

¹⁸ SHin Xoossai ammanettidaagaa gidiyooogee tuma gidiyooogaadan, nuuni intteyyo yootiyo qaalai "Ee" nne "CHii" nne giyoogaa gidenna. ¹⁹ Aissi giikko, taani, Sil-laasinne Ximootiyoosi Intte giddon yootido Xoossaa Na7ai, Yesuus Kiristtoosi "Ee" nne "CHii" nne giyoogaa gidenna. SHin Xoossaa baggaara i ubba wodekka "Ee".

²⁰ Aissi giikko, Xoossai immana giidobau ubbau eeno

giidoogee Kiristtoosa baggaara polettana; hegae gishshau, nuuni Kiristtoosa baggaara Xoossaa bonchchuwau, amin77i goos. ²¹ Xoossai Kiristtoosa baggaara nunanne inttena minttetteesinne tiyees. ²² Nuuni abaa gidiyooogaa erissiya maatafaa i nu bolli wottidi, ba Geeshsha Ayyaanaa waasedan, nu wozana giddon wottiis.

²³ Qassi taani Qoronttoosa beennan aggidoogee intena qohennan agganaassa; hegau taani shempuwaara de7anau Xoossai taayyo markka. ²⁴ Nuuni intena ufaissanau inttenaara issippe oottiyaageeta gidiyooogaappe attin, intte ammaniyooban inttena godatanau koyiyaageeta gidokko; aissi giikko, intte intte ammanuwan minnidi de7eeta.

2 Taani naa77anttuwaa inttena azzanissenna mala, inttekkko beennan agganaadan, ta qofaa qachchaas. ² Aissi giikko, taani inttena azzanissiyaabaa gidikko, ha taani azzanissido intte tana ufaissanaagaappe attin, oonee tana ufaissanai? ³ Taani intteyyo he dabddaabbiyaa xaafidoogee, tana ufaissanau bessiya asatun taani azzananau inttekkko baanau koyabeennaagaassa; taani ufaittiyo wode, intte ubbaikka qassi ufaittanaagaa inttenan ubban ammanettais.

⁴ Aissi giikko, taani intteyyo daro waayyaaninne tugan qassi daro afuttaara xaafidoogee, inttena azzanissanaassa gidenna; shin taani inttena ubbata ai keenaa siiqiyaakkonne intte eranaassa.

Mooranchchau Atto Giyoogaa

⁵ SHin issi urai asa azzanissidobaa gidikko, taani a yohuwaa darissanau koyikke; i inttena ubbata azzanissidoogaappe attin, tana azzanissibeenna. ⁶ Intteppe dariya bagga asai he bitaniyaa mala asa hegaadan qaxxayikko, he qixaatee ayyo gidana. ⁷ Hegaa gishshau, he bitanee keehi daro azzanenna mala, intte ayyo atto gaanaunne a minttettanau bessees. ⁸ Hegaa gishshau, intte a minttidi siiqiyoogaa i erana mala, taani inttena woossais. ⁹ Aissi giikko, intte tau azazettanau ubba wode giigi uttidaakkonne qassi paaciyaa intte danddayiyaakko eranau, he dabddaabbiyaa intteyyo xaafaas. ¹⁰ Issi urai naaqqidoogaa intte atto giyo wode, taanikka qassi atto gais; taani atto gidobaa gidikko, atto giidobaa aibanne Kiristtoosa sinttan intte gishshau, atto gaas. ¹¹ Seexaanai nuukko yidi, nuna cimmenna mala, taani atto gaas; aissi giikko, nuuni a qofaa ereettes.

Ooratta Maachchaa Oosanchchatu Xoonuwaa

¹² Taani Kiristtoosa wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootanau Xiro7aada biido wode, Godai yaani tau dooyi wottiis. ¹³ Taani ta ishaa Tiita yaani demmabeenna gishshau, taayyo sheefai gagettiis. Hegaa gishshau, yaani de7iya asaa, "Saro de7ite" gaada Maqidooniyaa baas.

¹⁴ SHin Kiristtoosa baggaara ubba wode nuna xoonuwau kaalettiya Xoossaa, Qassi Kiristtoosa timirtiyaa nu baggaara shittodan, ubbasaa gattiyaagaa

galatai gakko. ¹⁵ Aissi giikko, nuuni attiya asa giddooninne xayiya asa giddon Kiristtoosi Xoossaayyo yarshshiyoo sawuwaa tonggu giya shitto mala. ¹⁶ Hegee xayiyaageetuyyo woriya zeeqo; qassi attiyaageetuyyo de7uwaa ehiya shitto; yaatin, hegae oottanau danddayiyai oonee? ¹⁷ Nuuni Xoossaa qaala hi-raisoabaadan, walakkidi zal77iya hara daro asatu mala gidokko; shin Xoossai nuna kiittin, ammanettidi Xoossaa sinttan Kiristtoosa baggaara qaala yootoos.

Ooratta Maachchaa Oosanchchata

3 Nuuni zaarettidi, nu huuphiyaa sabbanau doommidoniyye? Woi hara asatuugaadan, saba dabddaabbiyaa intteyyo yeddanan woi intteppe ekkanaanu koyiyoonii? ² Intte intte huuphen asai ubbai eranaadaaninne nabbabanaadan, nu wozanan xaafetti uttida nu dabddaabbe. ³ Ha dabddaabbiyaa Kiristtoosi ba huuphen xaafidi, nu bolli kiittidoogee tuma; ha dabddaabbe de7o Xoossaa Geeshsha Ayyaanan asa wozanan xaafettidoogaappe attin, shuchcha bolli qalamen xaafettibeenna.

⁴ Nuuyyo Kiristtoosa baggaara Xoossan haggaa mala ammanoi de7ees. ⁵ Nu danddayai Xoossaappe yiyooogaappe attin, ha oosuwaa nuuni nu huuphen oottanau danddayoos giyoobi nuuyyo aibinne baawa.

⁶ Nuuni Ooratta Maachchayyo oottana mala, Xoossai nuna danddayissiis; he Ooratta Maachchai Geeshsha Ayyaanaagaa gidiyooogaappe attin, xaafettida higgiyaagaa gidenna. Xaafettida higgee haiquwaa ehees; shin Geeshsha Ayyaanai de7uwaa ehees.

⁷ SHuchchaa woocidi xaafido higgee imettiyo wode, Xoossaa bonchchoi beettiis; Muuse som77uwan de7iya phoolettai xayiyaabaa gidikkokka, he phoolettai daro wolqqaama gidiyoo gishshau, Israa7eela asai a som77uwaa tishshi ootti xeellanau danddayibeenna. Haiquwaa ehiya higgee oottiyo oosoi haggaa mala bonchchuwaara yiyaagaa gidikko, ⁸ Geeshsha Ayyaanai oottiyo oosuwaa bonchchoi ai keenaa aadhdhane? ⁹ Aissi giikko, asi pirdda ekkiyo oosoi bonchchoi gidikko, yaatin, asi xilliyo oosuwaa bonchchoi waanidi daranee? ¹⁰ Aissi giikko, kase bonchchoi ha77i baappe keehi aadhdhiya bonchchuwaa gaasuwan xayidoogee tuma. ¹¹ Aissi giikko, he xayidaagan bonchchoi de7iyaabaa gidikko, merinau de7iyaagan ai keenaa gita bonchchoi de7anee?

¹² Nuuni ufaissan naagiyo haggaa malabai nuuyyo de7iyoo gishshau, qoncciyaa xalidi haasayeettes. ¹³ Israa7eela asai xayiya bonchchuwaa wursettaa be7enna mala, ba som77uwaa naxalan kammida Muuse mala nuuni gidokko. ¹⁴ SHin eta wozanai dammiis; aissi giikko, eti Gal77a Maachchaa nabbabiyo wode, hachchi gakkanaassikka, he naxalai eta wozanaa kammi wottiis; ooninne Kiristtoosaara gaittiyo wode xalaalan he naxalai kichchees. ¹⁵ SHin eti Muuse maxaafaa nabbabiyo wode ubban hachchi gakkanaassikka, he naxalai eta wozanaa kammi wottiis. ¹⁶ SHin Xoossaa maxaafai, "Ooninne Godaakko simmiyo wode audenne he naxalai kichchees" yaagees. ¹⁷ Godai

Geeshsha Ayyaana. Godaa Ayyaanai de7iyooosan ail-letetti baawa. ¹⁸ Nuuni ubbaikka naxalan kamettibeen-na som77uwan Godaa bonchchuwaa heregadan zaari-di phoolana; qassi Geeshsha Ayyaana gidia Go-daappe yiya he bonchchoi nuna ba meraa milatissidi, bonchchuwaappe bonchchuwau laammana.

PHauloosi Ba Oosuwan Ammanettida Asa

4 Simmi Xoossai nuuyyo ha oosuwa ba maarotetan immido gishshau, nuuni salettokko. ² Nuuni geeman oottiyo yeellaiya ooso ubbaa aggi bayida; qassi gene oosokka oottokko; woi Xoossaa qaalaa wordduwaara walakkokko. Hegaadankka, tumaa qoncciyaa haasayidi, Xoossaa sinttan asa ubbaa zoriya wozanaayyo nuna shiishsheettees.

³ Nuuni yootiyo wonggeliyaa mishiraachchoi geemmidabaa gidikkokka, xayiya asatu xalaalau geemmiis. ⁴ Ha sa7aa Xoossai ammanenna asatu qofaa jallissiis; jallissidi Kiristtoosa bonchchuwaa, wonggeliyaa mishiraachchuwaa poo7uwaa banttau poo7iyaagaa, Xoossaa milatiyaagaa eti be7enna mala, eta diggiis. ⁵ Aissi giikko, Yesuus Kiristtoosi Goda gidiyooogaanne a gishshau nuuni nu huuphen intteyyo ashkkara gidiyoooga yootetteesippe attin, nu huuphebaa yootokko. ⁶ Aissi giikko, "Xumaappe poo7oi poo7ana" giida Xoossai nu wozanan ba poo7uwaa poo7issiis; qassi i ba bonchcho eratettaa poo7uwaa Kiristtoosa sinttan poo7iyaagaa nuuyyo immanau poo7issiis.

⁷ SHin ubbaappe aadhdhiya wolqqai Xoossaagaa gidiyooogaappe attin, nuugaa gidennaagaa bessanau nuuyyo ha minjjai urqqaappe merettida miishsha gid-don de7ees.

⁸ Nuuni ubba baggaarakka un77ettida; shin me7erettibookko; qassi issi issi wode siroos; shin muleerakka aggi bayana gibookko. ⁹ Nuuni yedetettida; shin Xoossai nuna olibeenna; qassi nu morkketi nuna oli bayidosona; shin nuuni xayibookko. ¹⁰ Qassi Yesuusi de7iyooogee nu asatettan beettana mala, nuuni ubba wode a haiquwaa nu asatettan tookki yuuy-oos. ¹¹ Aissi giikko, haiqqiya nu asatettaa bolli Yesuusi de7iyooogee beettana mala, paxa de7iya nuuni a gishshau, ubba wode haiqqiichchidi attoos. ¹² Hegaa gishshau, haiqoi nu gid-don oottees; shin de7oi qassi intte gid-don oottees.

¹³ Xoossaa maxaafai, "Taani ammanido gishshau haasayaas" yaagees; he ammanuwaa Ayyaanai nuuyyo de7iyo gishshau, nuunikka ammanoos; hega gishshau, haasayoos. ¹⁴ Xoossai, Godaa Yesuusa haiquwaappe denttidaagee, nunakka qassi Yesuusaara haiquwaappe denttidi, inttenaara issippe ba sintti shiishshanaagaa eroos. ¹⁵ Hagee ubbai intte gishshassa; Xoossaa aaro kehatetta daro asaa gakkiiyo wode, asai Xoossaa bonchchuwaayyo daro galataa immana.

Ammanuwan De7iyooogaa

¹⁶ Hegaa gishshau, nuuni salettokko; nuuyyo harai atto, bolla bagga asatetta wooqqiyaabaa gidikkokka, garssa bagga asatetta gallassi gallassi ooraxxees.

¹⁷ Aissi giikko, ha77issau nuuni waayettiyo ha guutta waayee, ubbaappe kehi gitatiya merinaa bonchchuwaa nuuyyo beetissana. ¹⁸ Nuuni beetennabaa xeelliyooogaappe attin, beettiyaabaa xeel-lokko; aissi giikko, beettiyaabai ha77issau de7iyaagaa; shin beettennabai merinau de7iyaagaa.

5 Aissi giikko, nuuni de7iyo ha sa7aa dunkkaanee qolettikko, nuuyyo asi keexxibeenna keettai, Xoossai keexxidoogee, saluwan merinau de7iyooogaa nuuni eroos. ² Nuuni hagan tumu ooloosinne saluwan de7ana nu keettaa maayanau kehi amottoos. ³ Nuuni hega maayidi, kallottokko; ⁴ nuuni ha sa7aa dunkkaaniyan de7iiddi, deexettidi ooloos; aissi giikko, haiqqiya asatetta de7uwan mitettana mala, nuuni maayanau koyiyooogaappe attin, kallottanau koyokko. ⁵ Nuuyyo haggaa giigissidaagee Xoossaa; qassi i ba Geeshsha Ayyaanaa oito oottidi, nuna oitti wottiis.

⁶ Hegaa gishshau, nuuni ubba wode ammanettoos; qassi nuuni nu sooni ha asatettan de7ido keenan, Godaappe shaahettidi de7iyooogaakka eroos. ⁷ Aissi giikko, nuuni ammaniyoogan de7iyooogaappe attin, be7iyooogan de7okko. ⁸ Nuna ammantees; qassi ha asatettan nu keettaa aggi bayidi, Godaara issippe de7iyooogee nuna ufaissees. ⁹ Hegaa gishshau, nuuni qassi sooni de7in de7ana xayin, nu qofai a ufaissanaagaa. ¹⁰ Aissi giikko, nuuni huuphiyan huuphiyan oottido osoo lo77o gidin, woi iita gidin, nuuyyo bessiyaagaa ekkana, Kiristtoosa pirdda araataa sinttan ubbaikka beettanau bessees.

Kiristtoosa Baggaara Xoossaa Dabbo Gidiyoogaa

¹¹ Hegaa gishshau, nuuni Xoossaayyo yayyiyoogaa eridi, hegaadan qassi asaakka ammanteettes; Xoossai nuna muleera erees; qassi intteka inttena zoriya wozanan nuna ereeta yaagada qoppais. ¹² Meran ceqqettiyoogaappe attin, wozanan ceqqettenna asatuuyyo intte yooti zaariyoobai intteyyo de7ana mala, intte nunan ceqqettanaadan, nuuni intteyyo gaaso gidanau koyiyooogaappe attin, nuna galatanau koyokko. ¹³ Nuuni gooyiyaabaa gidikko, Xoossaa bonchchuwaassa; woi qassi wozanaara de7iyaabaa gidikkokka, inttena go77anaaassa. ¹⁴ Kiristtoosa siiqoi nuna godatees; aissi giikko, issi asi asa ubbaayyo haiqqidoogaa nuuni akeekida; hega gidikko asai ubbai aara haiqqiis. ¹⁵ Paxa de7iyaageeti bantta gishshau haiqqidaagaayyoonne qassi haiquwaappe dendidagaayyo de7anaappe attin, sinttappa bantta huupheyyo de7enna mala, i asa ubbaa gishshau haiqqiis.

¹⁶ Hegaa gishshau, nuuni hagaappe sinttau oonanne asa qofan pirddokko; harai atto, nuuni Kiristtoosa kase asa qofan pirddidobaa gidikkokka, simmi sinttappa hegaadan pirddokko. ¹⁷ Hegaa gishshau, ooninne

Kiristtoosaara de7ikko, ooratta mereta; gal77ai aadhdhiis; be7ite, ubbabaikka ooraxxiis. ¹⁸ Kiristtoosa baggaara nuna banaara sigettida Xoossai ubbabaikka oottiis; qassi i nuuyyo harata banaara sigettiyo oosuwa immiis. ¹⁹ Xoossai Kiristtoosa baggaara asa ubbaa banaara sigettees; asa nagaraakka asa bolli goodenna; qassi asa banaara sigettiyo kiitaakka nuuyyo immiis.

²⁰ Simmi Xoossai nu baggaara intteyyo haasayiyoogaadan, nuunikka Kiristtoosa gishshaa haasayiya i kiittidoogeeta; qassi nuuni inttena, “Xoossaara sigettite” giidi, Kiristtoosa gishshaa woossoos. ²¹ Nuuni Xoossaa xillotettaa Kiristtoosa baggaara ekkana mala, nagara erenna Kiristtoosa nu gishshau, Xoossai nagaranchcha oottiis.

6 Intte nunaara Xoossaa oosuwa oottiiddi, a aaro kehatettaa ekkidi go7ettana mala, nuuni inttena woossoos. ² Aissi giikko Xoossai, “Taani injje wodiyan neeni giyoogaa yaas; qassi atotettaa gallassi nena maaddaas”

yaagees. Be7ite, injje wodee ha77a. Be7ite, atotettaa gallassai hachcha.

³ Nuuni nu oosuwa ooninne boranaagaa koyokko; qassi oonanne xubbanaagaa koyokko. ⁴ SHin ubban nuuni Xoossaa ashkharata gidiyooogaa nu huuphen bessida; daro gencan, waayiyan, metuwan, gita tuggan, ⁵ lissuwan garafettiyoogan, qashuwan, wocaman, daafuran, xiskko xayiyooogan, xooman, ⁶ geeshshatettan, eratettan, danddayan, kehatettan, Geeshsha Ayyaan, tumu siiquwan, ⁷ tumaa haasayiyoogan, Xoossaa wolqqan nuuni Xoossaa ashkharata gidiyooogaa nu huuphen bessida; qassi nu huuphiyaa naagananne olettana nuuyyo xillotettaa ola miishshai de7ees. ⁸ Nuuni bonchchettidanne toshettida; cayettidanne galattida. Qassi tumaa haasayoos; shin asai nuna worddanchcha giidi qoppees. ⁹ Nuuni asi erenna asa mala; shin asai ubbai nuna erees; nuuni haiqqida asa mala; shin intte be7iyooogaadankka de7oos; qaxxayettida asa mala; shin haiqqibookko. ¹⁰ Nuuni kayyottiyaageeta gidikkokka, ubba wode ufaittoos. Hiyyeesa milatoos; shin daro asaa dureyoos; qassi aibinne banna asa milatoos; shin ubbabaikka nubaa.

¹¹ Qoronttoosan de7iya asau, nuuni intteyyo qonciyan yootida; nu uluwaakka inttena bessida; ¹² Nuuni intteyyo xibibookko; xibidaageeti inttena. Nuuni nu uluwa intteyyo genttibookko; shin intte uluwa nuuyyo genttidaageeti inttena. ¹³ Ha77i taani ta naatuyyo haasayiyoogaadan, intteyyo haasayais; nuuni inttena nu uluwa bessidoogaadan, inttekkana nuna intte uluwa aassi dooyidi bessite.

Ammanenna Asaara Zuppentennan Aggiyoogaa

¹⁴ Ammanenna asatuura zuppentidi, giigenna oosuwa oottoppita. Aissi giikko, xillotettaayyoonne nagaraayyo aiba gaitetti de7ii? Poo7uwaayyoonne xumaayyo aiba issippetetti de7ii? ¹⁵ Kiristtoosanne xalahe

halaqaa issippe gattiyaabi aibee? Qassi ammaniyaageenne ammanennaagee koxxiyoobi aibi de7ii? ¹⁶ Xoossaa Beeta Maqidasiyaaranne eeqaara aiba zuppentetti de7ii? Aissi giikko Xoossai,

“Taani eta giddon de7ananne eta giddon hemetettana.

Taani eta Xoossaa gidana; qassi etikka ta asata gidana”

giidoogaadan, nuuni de7o Xoossaa beeta maqidase.

¹⁷ Hegaadankka, qassi Godai,

“Eta giddoppe kiyite; etappe shaahettite.

Tunabaakka bochchoppite.

Taani inttena mokka ekkana.

¹⁸ Qassi taani intteyyo aawa gidana;

inttekkana taayyo attuma naatanne macca naata gidana.

Taani Ubbappe Wolqqaama Godai haggaa odais”

yaagiis.

7 Heggaa gishshau, ta siiqotoo, Xoossai ha ubbaba nuuyyo immana giidoogaappe hini baggan, nu ashuwaanne nu shemppuwa tunissiya ubbappa nu huuphiyaa ane geeshshoos; qassi Xoossaayyo yayyiyoogan muleera geeyidi de7oos.

PHauloosa Ufaissaa

² Intte uluwa nuna bessite; nuuni oonanne naaqqibookko; oonanne bashshibookko; qassi oonanne cimmiibookko. ³ Taani heggaa intte bolli pirddanau giikke; aissi giikko, taani kase intteyyo giidoogaadankka, intte nu wozanan de7eeta; nuuni de7inkka haiqqinkka, issippe de7oos. ⁴ Taani inttena keehi ammanais; taani inttenan gitatais; nu waayee ubban taani keehi minettaisinne wogi banna ufaissaa ufaittais.

⁵ Aissi giikko, harai atto nuuni Maqidooniya biido wode, ubba baggaarakka waayettidappe attin, shempipibookko; hara asaara ooshshai de7ees; nu wozanankka yashshai de7ees. ⁶ SHin kayyottidaageeta minttettiya Xoossai, Tiitu yuussan nuna minttettiis. ⁷ Nuna kasegaappe aatti ufaissidaagee, Tiitu yuussaa xalaala gidenna; shin intte a minttettidoogaa; intte tana be7anau amottidoogaanne tau qarettidoogaa qassi intte tana maaddanau gigettidoogaa i nuuyyo yootiis.

⁸ Aissi giikko, ta dabddaabbee inttena azzanissidabaa gidikkokka, aissi xaafidanaashsha giikke; aissi xaafidanaashsha giikkokka, ta dabddaabbee inttena guutta wodiya azzanissidoogaa be7ais. ⁹ Ha77i tana ufaissidaagee taani inttena azzanissido gishshassa gidenna; shin intte azzanoi inttena nagaraappe zaaridoogaa gishshassa; aissi giikko, nuuni inttena aibiinne qohennaadan, Xoossai ba koyidoogaadan, inttena azzanissiis. ¹⁰ Aissi giikko, Xoossai koyiyo azzanoi atotettaakko gattiya nagaraappe simuwa ehees; hegeekka zil77etti bannaagaa; shin sa7aa azzanoi haiquwa ehees. ¹¹ Xoossai he intte azzanuwan ai ootidaakkonne be7ite. Inttena ai keenaa gencissi-

daakkonne intte geeshshatettaa tumayanau inttena ai keenaa laamoyidaakko, ai keenaa hanqetissi-daakkonne ai keenaa yashissidaakko, qassi inttena ai keenaa amoyidaakko, ai keenaa mishissidaakkonne naaqo oosuwaa qaxxayanau ai keenaa giigidaakko be7ite; intte intte huuphen geeshsha gididoogaa ub-babankka erissideta.

¹² Hegaa gishshau, taani he dabddaabbiyaa intteyyo xaafidabaa gidikkokka, naaqqida uraa woi naaqtetida uraa gishshassa gidenna; shin intte nuuyyo woqqa qoppiyaakkonne Xoossaa sinttan intteyyo qonccis-sanau taani xaafaas. ¹³ Nuuni minettidoogee hejaa gishshassa; he nu minettaa bolli, Tiitu ufaittidoogaassi nuuni ubbaappe dariya ufaissaa ufaittida. Aissi giikko, intte ubbai a hirggaappe shemppissideta. ¹⁴ Taani inttebaa sabbada ayyo odin, intte tana yeellayibeekketa; shin nuuni intteyyo ubba wode tuma haasayida; hegaadankka, nuuni Tiitu sinttan inttebaa sab-bidoogee tuma gidiis. ¹⁵ Hegaa gishshau, intte ubbai ayyo yayyidi kokkoridi, a waati mokiidaakkonne qassi ayyo ai keenaa azazettidaakko i hassayiyo wode, intte-na keehi daro siiqees. ¹⁶ Taani ubaban inttena am-maniyo gishshau ufaittais.

Ammaniya Asati Kehidi Immidobaa

8 Nu ishato, Xoossaa aaro kehatetta Maqi-dooniyaa woosa keettatun oottidobaa inttena erissanaagaa koyoos. ² Eti aadhido waayiyan wolqqaama paaciyaa paacetidosona; shin eti hiyyeesa gidikkokka, bantta immiyooban daro kehoosonanne qassi gita ufaissaa ufaittoosona. ³ Aissi giikko, eti bant-ta wolqqa keenaa qassi harai atto bantta wolqqaappekka dariyaagaa dosidi immidoogau taani markka. ⁴ Eti geeshshata maaddiyo lo77o oosuwaa nunaara oottanau nuna daro woossidosona. ⁵ Eti nuu-ni qoppidoogaappe aattidi oottidosona; kasetidi eti bantta huuphiyaa Godaayyo immidoogaappe guyyiyan, Xoossai giido mala, nuuyyookka bantta hu-uphiyaa immidosona.

⁶ Hegaa gishshau, nuuni ha lo77o oosuwaa doommi-da Tiitu gujji oottanaadaaninne inttena maaddidi, he oosuwaa polissanaadan a woossida. ⁷ SHin intte ubba-ban, ammanuwan, haasayan, erattetan, gita amuwan, nuna siiqiyoogan ubbabankka duretidoogaadan, ha lo77o oosuwankka intte keha gidanaagaa nuuni koy-oos.

⁸ Taani hejaa azazanau giikke; shin haratu gita amuwaa baggaara intte siiqoi ai keena tumakko er-anau gais. ⁹ Aissi giikko, intte nu Godaa Yesuus Kirist-toosa aaro kehatettaa ereeta; Kiristtoosi dure gidi utti-di, intte a hiyyeesatettan duretanaadan, intte gishshau hiyyeesiis.

¹⁰ Taani ha yohuwan inttena zoriyoogee haggaa; zil-laitti intte doommidoogaa ha77i wurssiyoogee intteyyo lo77o; intte ooso xalaalau gidennan, oottana qofaukka kasetidaageeta. ¹¹ Intte oottanau keehi amottidoogee oottidi polidoogaara giiga gidana mala, intteyyo danddayettidoogaadankka oosuwaa polite.

¹² Aissi giikko, issi urai Xoossau immanau keehi amot-tikko, Xoossai au de7ida keenaa ekkanaappe attin, au bannabaa appe ekkenna.

¹³ Aissi giikko, taani harati waayiyaappe shemppin, intte waayettanaagaa giikke; intte giiga gidanaa-gaappe attin. ¹⁴ Eta palahai intte paca kunttana mala, intteyyo ha wodiyan de7iya palahai eta paca kunt-tana koshshees; naa77aikka hegan giiga gidana.

¹⁵ Xoossaa maxaafan, "Darissidi shiishshidaagau palahibeenna; qassi guutaa shiishshidaagaukka pac-cibeenna" geetettidi xaafettiis.

Tiitanne A Laggeta

¹⁶ SHin nuuni intteyyo qoppiyoogaa mala, gita qofaa Tiita qofissida Xoossaa galatai gakko. ¹⁷ Tiitu inttekkko baanau ba qofaa qachchidoogee, ba huuphen inttena maaddanau daro amottido gishshappe attin, nu zore xalaalaa ekkidoogaana gidenna. ¹⁸ Wonggeliyaa mishi-raachchuwaa yootiyo ba oosuwan woosa keetta ub-ban daro bonchchettida ishaa nuuni aara issippe kiit-toos. ¹⁹ Hegaa bollan qassi, ha nuuni oottiyo lo77o oosuwaa i nunaara issippe oottanaunne Godaa bonchchuwau nuuni harata maaddanaassi keehi amottiyoogaa bessanau woosa keettati a dooridi sunt-tidosona.

²⁰ Nuuni oottiyo ha keha imuwaa gishshau, ooninne nuna boreenna mala naagettoos. ²¹ Aissi giikko, nuuni Godaa sintta xalaalan lo77obaa oottanaagaa gidenna; shin asa sinttankka lo77obaa oottanaagaa qoppoos.

²² Nuuni darotoo paacci be7ido nu ishaa, ubba wode inttena maaddanau daro amottiyaagaa, ha asatuura inttekkkiittoos; qassi ha77i i inttena daro ammaniyo gishshau, inttena maaddanau kasegaappe aattidi keehi amottees. ²³ Tiitubaa gidikko, i inttena maad-danau tanaara issippe oottiya ta laggiyaa; hinkko is-hanttubaa gidikko, eti woosa keettati kiittidoogee-tanne Kiristtoosa bonchchissiyaageeta. ²⁴ Simmi woosa keetta ubbati intte siiqoi tuma gidiyoogaa er-ana mala, qassi nuuni inttebaa sabbiyoogee likke gidiyoogaa erana mala, intte siiquwaa eta bessite.

Ammaniyaageetussi Kessido Peeriyaa

9 Yihudan de7iya geeshsha asata maaddanau yed-diyooobau taani intteyyo xaafanau koshshenna.

² Intte maaddanau keehi amottiyoogaa taani eriy o gishshau, Maqidooniyaa de7iya asaayyo inttebaa sab-baas. Taani etayyo, "Akaayiyan de7iya ishantti zillait-taasappe doommidi, maaddanau gigettidosona" yaa-gada yootaas; qassi intte gita amoikka etappe dariya baggaa denttettiis. ³ SHin taani etayyo giidoogaadank-ka nuuni ha yohuwan intteban gitatiyoogee hada gi-denna mala, intte gigettidaageeta gidanaadan, ha is-hantta inttekkkiittais. ⁴ Geelladan Maqidooniyaa asati tanaara yiidi, intte gigettennan de7ishin, inttena demmikko, nuuni ai keenaa yeellatanddoniishsha! Intte yeellatanaagaa gookko; shin nuuni inttena keehi ammanidi gitatidoogaassa. ⁵ Hegaa gishshau, taani ha

ishantti taappe sinttatidi inttekko biidi, intte immana giido imuwaa kasetidi giigissana mala, eta woossanau koshshiyogaa akeekaas. Hegaappe guyyian, he imoi taani gakkiiyo wode giigi uttana; hegee qassi wolqqan intte immiyogaa gidennan, dosidi immiyogaa erisana.

⁶ Hagaa akeekite; guutta zerettaa zeriya urai guutta kattaa cakkana; daro zerettaa zeriya urai qassi daro kattaa cakkana. ⁷ Xoossai ufaissan immiya uraa siiqiyo gishshau, qarettiiddi woi dosennan immiyogaa gidennan, immiya urai huuphen huuphen ba wozanan qoppidobaa immo. ⁸ Xoossai intteyyo gidiaabai ubba wode de7anaadaaninne qassi haratuyyookka intte immanau gidiaabai de7anaadan inttena koshshiya ubbaanaa intteyyo immanau danddayees. ⁹ Xoossaa maxaafai,

“I hiyyeesa asaayyo darissidi immees;
qassi a xillotetta merinau de7ana”

yaagees. ¹⁰ Xoossai, zeriyaagaayyo zerettaanne maanau qumaa immiyaagee, inttena koshshiya zeretta ubbaa intteyyo immana; qassi intte xillotettaappe daro aifiyaa aifissanau he zerettaa dichchana.

¹¹ Daro asai intte immiyo imuwaa nuuppe ekkidi, Xoossaa galatanaadan, intte ubba wode darissidi immiyaageeta gidana mala, Xoossai inttena ubba baggaara dureyana. ¹² Aissi giikko, ha intte oottiyo oosoi geeshshata koshshiyaabaa kuntti immiyogaa xalaala gidenna; shin Xoossaayyo daro galataa immiyogaa kumidi goggees. ¹³ Ha intte oosoi intte ammanuwaa erissiiyo gishshau, daro asai Kiristtoosa wonggeliyaa intte ammanidi markkattiyogaayyoonne intte maaduwaa etaaranne hara ubbatuura shaakkidi, darissi immiyogaayyo Xoossaa bonchchana. ¹⁴ Eti intteyyo Xoossaa woossiiddi, inttenan de7iya Xoossaa aaro kehatettaa zawai bainnaagaa gishshau, inttena laamotoosona. ¹⁵ Zawai bainna Xoossaa aaro kehatettaa gishshau, Xoossaa galatai gakko.

PHauloosi Mootiyaageetussi Zaarido Zaruwaa

10 Taani PHauloosi, intte, “I nunaara de7iyo wode kauyyees” giyoogee, qassi, “Nuuppe haakkidi de7iyo wode nu bolli xalees” giyoogee, Kiristtoosa doshotettaa baggaaranne a ashkhetettaa baggaara inttena woossais. ² Nuna ha sa7aa meeziyaadan de7oosona giidi qoppiya issi issi asatu bolli taani xalanaagaa erais; shin taani inttekko biyo wode intte tana xalissenna mala, inttena woossais. ³ Aissi giikko, nuuni ha sa7an de7ikkokka, ha sa7aa asadan olettokko. ⁴ Aissi giikko, nuuni olettiyo toorai ha sa7aagaa gidenna. SHin qatuwaa laalanau wolqqaara de7iya Xoossaa tooraa. ⁵ Nuuni asa qofa xaissoos; qassi Xoossaa eratettaa bolli denddidi xubbiya ooro qofa ubbaa laaloos. He qofa ubbai Kiristtoosayyo azazettana mala omooddoos. ⁶ Intte azazettiyoogaa polidoogaappe guyyian, azazettennan ixxiyoobaa ubbaa nuuni qaxxayanau gigettana.

⁷ Intte sinttan de7iyaabaa xeellite; ooninne bana Kiristtoosabaa giidi qoppikko, hegae gujji qoppo;

Kiristtoosabaa i gididoogaadan, nuunikka qassi abaa. ⁸ Aissi giikko, Godai nuuyyo immido nu alaafetettan taani keehi otorettiyaabaa gidikkokka, hegan yeelatikke; he nuuyyo immido alaafetetta inttena keexxanaassappe attin, qolanaassa gidenna. ⁹ Taani ta dabddaabbiyan inttena yashissiya asa gidada beetanau koyikke. ¹⁰ Aissi giikko, issi issi asai, “PHauloosa dabddaabbee deexonne wolqqaama; shin xeelliyo wode i daafuranchcha; a haasayaikka pattenna” yaagees. ¹¹ Hega mala asi nuuni haahuwan de7iiddi xaafiyo dabddaabbiyaaninne yaani inttenaara de7iiddi oottiyo oosuwan dummatetti bainnaagaa akeekana koshshees.

¹² Nuuni banttana nashshiya issi issi asatuura nuna paidanau woi likkissanau xalokko; shin eti banttana issoi issuwaraa likkissiiddinne qassi banttana issoi issuwaara yiggi xeelliiddi, muleera eeyyidosona.

¹³ SHin nuuni Xoossai nuuyyo essido zawaa gidдон ceeqettiyoogaappe attin, he zawaappe pinnidi ceeqettokko; he zawai inttekkokka gakkoes. ¹⁴ Nuuni inttekko gakkibeennabaa milatidi, zawaa pinnokko; aissi giikko, nuuni Kiristtoosa wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiiddi, inttekko kase gakkida. ¹⁵ Nuuni Xoossai essido zawaa pinnidi, hara asi oottido ooson ceeqettokko; shin intte ammanoi dicci dicci biyo wode, nuuni intte gidдон oottiyo oosuwaa zawai kasegaappe keehi aakki aakki baana giidi qoppoos. ¹⁶ Nuuni wonggeliyaa mishiraachchuwaa intte de7iyooaappe hini baggan yootana; qassi hara zawan oosettiichchida oosonkka ceeqettokko. ¹⁷ SHin Xoossaa maxaafai,
“Ceeqqiya urai ooninne
Godan ceeqqo”
yaagees. ¹⁸ Aissi giikko, Godai nashshiyo uraappe attin, bana nashshiya urai nashettenna.

PHauloosanne Banttana Yesuusi Kiittiis Giya Word-danchchata

11 Intte ta eeyyatettaa guuttaa gencciyaakko lo77o. Hayyanintta genccite. ² Xoossai qanaatiyoogaadan, taanikka intteban qanaatais; aissi giikko, taani inttena issi attumaagau, Kiristtoosau immana gaada, geela7otettaara de7iya geeshsha geela7eedan giigissa wottaas.

³ SHin shooshshai ba geniyaara Hewaano baletti-doogaadan, Kiristtoosayyo intte immido intte suure qofai moorettibeenaaagee wora biichchanaakkonne gaada hirggais. ⁴ Aissi giikko, issi urai yiidi, nuuni intteyyo yootido Yesuusappe hara Yesuusa intteyyo yootikko, woi intte ekkido Ayyaanaappenne wonggeliyaappe dumma ayyaanaanne wonggeliyaa intte ekkikko, loittidi genceeta.

⁵ Yesuusi kiittido ha waannatuppe taani aibinkka laafiyoobaa taayyo milatenna. ⁶ Taani haasayiyo haasayan tamarabeenna asa gidikkokka, eratettan gidikke; shin nuuni intteyyo ha yohuwaa asa ubbaa gidдон ubba baggaara qonccissida.

⁷ Woi taani inttena miishsha oichchennan, Xoossaa wonggeliyaa mishiraachchuwaa intteyyo coo yooti-

doogeenne inttena xoqqu oottanau ta huuphiyaa toochchidoogee taayyo nagara gidanddeeshsha!
⁸ Taani intteyyo oottanau hara woosa keettatun de7iya asaappe miishsha ekka ekkada, he woosa keettata bonqqaas. ⁹ Qassi taani inttenaara de7ishin, tana metin, intteppe issi uraakka waissabeikke. Aissi giikko, Maqidooniyaappe yiida ishantti tana koshshida ubabaa taayyo immidosona; taani inttena waissenna mala, kase ta huuphen naagettidoogaadankka sint-taukka naagettana. ¹⁰ Kiristtoosa tumatetta tanan de7ishin, ha ta ceeqoi Akaaiyaa biittan awaaninne atenna. ¹¹ Taani haggaa aissi giyaanaa? Inttena siiqenna gishshassee? Taani inttena siiqiyooqaa Xoossai erees.
¹² SHin he bantta ceeqettiyooban nuuni oottiyooqaadan oottanau gaasottiyaageetu gaasuwa digganau, ha77i taani oottiyo oosuwa gujjada oottana. ¹³ Aissi giikko, eti Yesuusi kiittibeenna worddanchcha asata; hegeetu mala asati Kiristtoosi kiittidoogeeta milatanau bantta meraa laamerettiya kiittibeenna worddanchchatanne genanchcha oosanchchata. ¹⁴ Hegee garamissiyaabaa gidenna; aissi giikko, Seexaanai ba huuphen poo7o kiitanchcha milatanau ba meraa laammees. ¹⁵ Hegaa gishshau, Seexaanaa ashkharati xillotettaa ashkharata milatanau bantta meraa laamerettikko, hegee gitabaa gidenna; eti wurssettan bantta oosuwa malaa ekkana.

PHauloosa Gakkida Metuwaa

¹⁶ Taani naa77anttuwaakka gais; tana ooninne eeyya giidi qoppoppo; shin intte tana, i eeyya giikkokka, taani guuttaa ceeqettanaadan, tana eeyya giite.
¹⁷ Taani hagaadan xalada ceeqettaidda haasaiyoogee, eeyyatetta haasayappe attin, tana Godai azaziina gidenna. ¹⁸ Daro asai ha sa7aaban ceeqettiyo gishshau, taanikka ceeqettana. ¹⁹ Intte aadhdhida eranchcha gidiyo gishshau, eeyya asaabaa ufaissan genceeta. ²⁰ Aissi giikko, ooninne inttena ailleyikko, woi inttebaa miikko, woi inttebaa bonqqikko, intte bolli otorettikko, woi intte qinxalliyaa baqqikko, genceeta. ²¹ Nuuni haggaa oottanau daro daafuranchcha gididoogaa taani yeellataidda yootais.
 SHin ooninne issiban xalidi ceeqettikko, taanikka ceeqettanau xalais; taani eeyya asadan haasayais. ²² Eti Ibraawetee? Taanikka Ibraawe. Eti Israa7eela asee? Taanikka Israa7eela asa. Eti Abrahaama zaree? Taanikka qassi Abrahaama zare. ²³ Eti Kiristtoosa ashkharatee? Taanikka etappe aadhdhiya ashkharata; taani gooyiya asadan haasayais; taani daro ootta daafuraas; daro wodiya qashettaasinne lissuwan garafettaas; qassi daro wodiya haiqqaichchada attas. ²⁴ Aihudati tana ichchashutoo, hasttamanne uddufunaa lissuwan garafidosona. ²⁵ Roome asai tana heezzutoo dullan shociis; issi gallassi shuchchan caddii caddidi aggiis; markkabee heezzutoo me77in, abba gidon issi qammaanne issi gallassaa aqada pe7aas. ²⁶ Taani daro ogiyaa hemettaas; tana kixa haattinne panggi daafirggidi ashshiis; qassi ta biittaa asainne Aihuda gidenna asai daafirggidi ashshidosona. Qassikka kata-

mai, bazzo, abba, tana yashishiis; worddanchcha dabbotikka tana daafirggidi ashshidosona. ²⁷ Taani daafuraasinne metootaas. Darotoo xiskkuwaa xayaas; namisettaas; saamettaas. Darotoo xoomaas; qassi meegettaasinne kallottaas.

²⁸ Harabaa ubbaappekka ubba gallassi tau tooho gididabai, woosa keetta ubbau hirggiyoogaa. ²⁹ Daafuriyai oonee? Taani daafurikkinaayye? Nagaran geliyai oonee? Taani un77ettada ayyo qarettikkinaayye?

³⁰ Taani ceeqettanau koshshiyaabaa gidikko, taani daafuranchcha gidiyoogaa erissiyaaban ceeqettana. ³¹ Merinau anjettida Xoossai, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa Aawai, taani worddotennaagaa erees.

³² Damasqqo kataman Aretaasa giyo kawuwaappe garssaara deriyaa haariyaagee, tana oittanau Damasqqo katamaa naagissees. ³³ SHin katamaa dirssaa maskkootiyaara tana keeshiyan duge wottin, appe kessa ekkas.

PHauloosa Ajuutaa

12 Ceeqettiyoogee taayyo ainne allaalle kessennabaa gidikkokka, taani ceeqettanau bessees. SHin taani ajuutaabaanne Godaappe qoncidabaa haasayana. ² Tammanne oiddu laittappe kase, heeztantto saluwaa pude ekettida issi bitaniyaa, Kiristtoosa ammaniyaagaa, taani erais; he bitanee ba asatettaara biidaakkonne woikko ajuutan biidaakko, taani erikke; Xoossai erees. ³ He bitaniyaa, heeztantto saluwaa pude ekettidaagaa, erais; i ba asatettaara biidaakkonne woikko ajuutan biidaakko, taani erikke; Xoossai erees. ⁴ Hegan he bitanee asi haasayanau danddayennabaa, asa inxxarssikka haasayanau danddayennabaa siyiis. ⁵ Taani he bitaniyaaban ceeqettana; shin taani daafuranchcha gidiyoogaa erissanaappe attin, ta huupheban ceeqettikke. ⁶ Taani ceeqettanau koyiyaabaa gidikkokka eeyyikke; aissi giikko, taani tumaa haasayais. SHin asi tabaa tanan be7iyooqaap-penne taappe siyiyoogaappe aattidi qoppenna mala ceeqettikke.

⁷ Qassi Xoossai qoncciyoo aadhdhida gitattetan taani otorettiyoogaa digganau tana caddi oiqqiyaagee, Seexaanaa kiitanchchai, tana dechchanaunne taani otorettenna mala, tana naaganau taayyo imettiis.

⁸ Hegaa taappe shaakkana mala, taani Godaa heezzutoo woossaas. ⁹ Godai tana, "Ta aaro kehatetta neeyyo gidana; aissi giikko, ta wolqqai daafuran polettees" yaagiis; haggaa gishshau, Kiristtoosa wolqqai tanan de7ana mala, ta daafuran ceeqettanau taani daro ufaittais. ¹⁰ Taani Kiristtoosa gishshau daafuriyoogan, asan cayettiyoogan, waayettiyoogan, yedetettiyoogan, metootiyoogan ufaittais; aissi giikko, taani daafuriyo wode, he wode minnais.

PHauloosi Qoronttoosa Asaassi Un77ettidi Qoppiis

¹¹ Taani ceeqettidoogan eeyyaas; shin haggaa intte tana wolqqan ootissideta; aissi giikko, intte tana galatanau bessees; taani aibanne gidana xayikkokka, Yesu-

usi kiittido ubbaappe aadhdiyaageetuppe laafikke. ¹²Yesuusi kiittidoogee tuma gididoogaa erissiya malaatainne oorattabainne Xoossai oottiyo malaatai intte giddon daro gencan oosettiis. ¹³Taani ta hu-uphen inttena waissabeennaagaappe attin, hara woosa keettatuppe intte aibin laafeetii? Hayyanintta taani inttena naaqqidoogaa taayyo atto giite.

¹⁴Taani inttekko baanau giigettishin, hagee taayyo heezantto wode; taani inttena waissikke. Taani inttena koyiyoogaappe attin, intte miishsha koyikke; aissi giikko, aayyiyaanne aawai bantta naatuyyo miishsha minjjiyoogaappe attin, naati bantta aayeeyoonne aawaayyo minjjokkona. ¹⁵Taani intte shemppuwaayyo taayyo de7iyaabaa tanaara gattada ufaissan immana; yaatin, taani inttena keehi siiqiyo gishshau, intte tana ashshi siiquuteetiiyye?

¹⁶Gidikkokka, taani inttena waissabeikke; shin intte tana, "Neeni nuna cimmada wordduwan oiqqadasa" yaagana. ¹⁷Taani harai atto, inttekko kiittido issi asa baggaarakka inttena cimmidanaa? ¹⁸Tiitu inttekko baana mala, taani woossaas; qassi ammaniya ishaakka aara yeddaas. Yeddin Tiitu inttena cimidee? Nuuni nu oosuwa issi qofan oottibookkonii? Qassi nu hanoikka issuwaa gidenneeyye?

¹⁹Nuuni ubba wodekka intte sinttan nu huupheyyo mootettiyoobaa intteyyo milatii? Nuuni Kiristtoosan de7iyaageetudan, Xoossaa sinttan ha77i gakkanaasikka haasayoos. Nu siiqotoo, nuuni oottiyo ubbabaikka inttena maaddanaassa. ²⁰Aissi giikko, taani inttekko biyo wode, ooni erii taani koyiyoogaa mala intte gidennan agganaakkonne; qassi taanikka intte koyiyoogaa mala gidennan agganaakkonne. Qassi ooni erii hegan palamai, qanaatee, hanqqoi, yiqetiyoogee, zigirssai, saasukkiyoogee, otoroi, metoi de7ennan waayi ag-gana; tana yashshees. ²¹Taani inttekko naa77anttuwaa biyo wode, ta Xoossai intte sinttan tana kaushshanaakkonne yayyais; taani nagara kase oottidi, bantta oottido tunatettaappe, shaaramuxatettaappenne amuwaappe simmibeenna daro asatuyyo yeekkennan aggikke gaada yayyais.

Wurssetta Zoriyaanne Sarotaa

13 Hagee taayyo inttekko yiishin heezantto wode. Ai mootoikka naa77u woi heezzu markkai

markkattin pirddettanau koshshees. ²Taani naa77anttuwaa inttenaara gaittido wode, inttena ye77e gaas; ha77ikka haahuwan de7ikkokka, inttena ye77e gais. Taani qassikka inttekko biyo wode, nagara kase oottidaageetakka qassi harata ubbataikka qaxxayennan aggikke.

³Aissi giikko, Kiristtoosi ta baggaara haasayiyoogaa erissiyaabaa intte koyeeta. I inttenaara haasayiyo wode wolqqaama gidiyooogaappe attin, intte giddon daafuranchcha gidenna; ⁴aissi giikko, Kiristtoosi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi, daafuran kaqettiis; shin Xoossaa wolqqan paxa de7ees. Aissi giikko, i daafuranchcha gididoogaadan, nuunikka daafuranchcha; shin inttenaara haasayiyoogan nuuni Xoossaa wolqqan aara de7ana.

⁵Ammanuwan intte de7iyaakkonne ane inttena qoridi pirddite; paaciyon intte muleera kunddikkoppe attin, Kiristtoosi inttenan de7iyooogaa intte geeshshidi ereeta. ⁶Nuuni paaciyaa danddayanaagaa intte eriyooogaa ammanais.

⁷Intte iitabaa mulekka oottenna mala, nuuni Xoossaa woossoos. Nuuni paaciyaa danddayiyaageeta gididi beettanaassa gidenna; shin nuuni paaciyaa danddayennaageeta milatidi beettikkokka, lo77obaa intte oottanaassa. ⁸Aissi giikko, nuuni tumaa xalaalaayyo oottanaappe attin, tumaa bolli ainne oottanau danddayokko; ⁹nuuni daafuriyo wode ufaittoos; shin intte wolqqaama; intte bali bannaageeta gidana mala, nuuni qassi Xoossaa woossoos.

¹⁰Taani intteppe haahuwan de7aidda xaafidoogee heгаа gishshassa; taani inttekko biyo wode, Godai taayyo immido maatan zempada, inttenaara iittetanau tana waayi koshshana. He maatai taani inttena keexxanau taayyo imettidoogaappe attin, inttena qolanau imettibeenna.

¹¹Wurssettan ta ishatoos, saro de7ite; bali bannan de7ite; ta zoriyaa siyite; issi wozana gididi de7ite; sarotettan de7ite. Siiqo Xoossai, sarotettaa Xoossai, inttenaara issippe de7ana.

¹²Issoi issuwaara geeshsha yeretaa yerettidi sarotite. ¹³Xoossaa asa ubbati inttena saro saro goosona.

¹⁴Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettaa, Xoossaa siiqoi, Geeshsha Ayyaanaa issippetettaa inttenaara ubbaara gido. Amin77i.

Galaatiyaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yesuusi Ashshiyaagaa gidiyooqaa odiya mishiraachchoi dumma dumma sohuwan odettishiininne Aihuda gidenna asaikka ammanidi ekki ekki biishin, “Kiristtiyaane gidanau Muuse higgiiyaa polanau koshshiiyye koshshennee?” giyo oishai issippe denddiis. He wode PHauloosi “Kiristtiyaane gidanau Muuse higgiiyaa polanau koshshenna; Yesuusan ooratta de7uwaa demmanau anoi ammano; asai Xoossaa sinttan xillanau danddayiyoogee ammano xalaalaana” yaagidi tamarissuwaa doommiis. SHin Qeeri Iisiyaa gidдон, “Asi Xoossaa sinttan xillanau Yesuusan ammaniyoogaa xalaala gidennan, Muuse higgiiyaakka polanau koshshees” yaagi yaagidi PHauloosa timirttiyaa phalqqiya asati de7oosona.

PHauloosi haggaa Galaatiyaa kiitaa xaafidoogee ha bala timirttiyan cimettida asaa likke ammanuwaassinne Kiristtinna de7uwaassi zaaridi kaalettanaassa. PHauloosi koiro doommiiddi, i bana, “Taani Yesuusi Kiittidoogaa” yaagidi erissiiddi doommees. Yesuusi Kiittidoogaa oottidi a xeesidaagee Xoossaappe attin, asaa gidennaaganne qassi i kiitettidoogee Aihuda gidenna asatussa gidiyooqaa qonccissidi yootees. Hegaarakka oisettidi, asai xillanau danddayiyoogee ammano xalaalaana gidiyooqaa odees. Wurssetta miraafetun Kiristtinnaa eeshshai Yesuusa ammaniyo ammanuwaappe kiyiya siiquwaappe pulttiyaagaa gidiyooqaa odees.

¹ Taani PHauloosi, Yesuus Kiristtoosinne qassi haiquwaappe a denttida Xoossai Aawai kiittidoogaappe attin, asappe woikko asa baggaara kiitettiidaagaa gidikke. ² Ha taaninne tanaara de7iya ammaniya ishantti ubbai, Galaatiyaa biittan de7iya woosa keetta ubbaassi sarotaa kiittoos.

³ Xoossai nu Aawainne nu Godai Yesuus Kiristtoosi intteyyo aaro kehatettaanne sarotettaa immo.

⁴ Nu Xoossaa, nu Aawaa sheniyen Kiristtoosi ha iita oosoi oosettiyo wodiyaappe nuna ashshana mala, nu nagaraa gishshau, ba huuphiyaa immiis. ⁵ Xoossaayyo merinaappe merinaa gakkanaassi bonchchoi gido. Amin77i.

Wonggeliyaa Tumai Issuwaa Xalaala

⁶ Kiristtoosa aaro kehatettan inttena xeesida Xoossaa aggidi, hara wonggeliyaakko, intte ellellidi, waani simmidaakko tau oorattabaa gidiis. ⁷ Inttena bul77akkiyaageetinne Kiristtoosa wonggeliyaa geelayanau koyiya amarida asati de7oosonappe attin, tumaappe hara wonggelee baawa. ⁸ SHin harai atto nuna gidin, woikko saluwaappe kiitanchcha gidin, nuni intteyyo kase yootido wonggeliyaa mishiraachchuwaappe dummatiyaagaa intteyyo yootiyaabaa gidikko, i qanggettidaagaa gido. ⁹ Kase nuuni giidoogaadan, ha77ikka naa77anttuwaa taani gais; intte ekkido wonggeliyaappe dummatiyaagaa ooninne intteyyo yootikko, he urai qanggettidaagaa gido.

¹⁰ Hagee tana asappe saba koyiyaabaa milatissii? Akkai! Taani Xoossai lo77o giyoogaa koyais. Woikko taani asa ufaissanau koyiyaanaa? Taani ha77ikka asa

ufaissanau koyiyaabaa gidiyaakko, Kiristtoosa aille gidikke.

PHauloosi Yesuusi Kiittidoogaa Kiyido Kessaa

¹¹ Ta ishanttoo, taani intteyyo yootido wonggeliyaa mishiraachchoi asappe gidennaagaa intteyyo yootais.

¹² Aissi giikko, taassi Yesuus Kiristtoosi qonccissiisippe attin, taani wonggeliyaa asappe ekkabeikke; asinne tana tamarissibeenna.

¹³ Kase taani Aihuda ammanuwan de7iyo wode, waana de7idaakko, intte siyideta; taani Xoossaa woosa keettaa qareti bannan yedettaasinne xaissanau baaxetaas. ¹⁴ Ta wode de7ida ta dabbotuppe darota Aihuda ammanuwaa higgiiyaa naagiyoogan aadhdhais; nu aawatu wogaa ooppenne aadhdhada siiqaas.

¹⁵ SHin Xoossai ba aaro kehatettan, taani biron ta aayee uluwan de7ishin, baayyo oottanau tana xeesiis; abaa yootiya wonggeliyaa mishiraachchuwaa Aihuda gidenna asaayyo taani yootana mala, Xoossai ba Na7aa tau qonccissanau koyido wode, zorettanau ookkonne babeikke. ¹⁷ Woikko taappe kase Yesuusi kiittidoogeetuura gaittanau Yerusalaame babeikke; shin taani sohuwaara Araba giyo biittaa baas. Hegaappe Damasqqo giyo katamaa simmaas. ¹⁸ Heezzu laittappe guyyiyan, PHeexiroosaara gaittanau Yerusalaame baada, aara tammanne ichchashu gallassaa uttaas. ¹⁹ SHin Yesuusi kiittidoogeetuppe Godaa ishaa Yaaqoobappe attin, haratuura gaittabeikke.

²⁰ Taani intteyyo xaafiyoogan worddoi baawa; taani intteyyo wordduwaa odennaagau Xoossai markka!

²¹ Hegaappe guyyiyan, Sooriyaa giyo biittanne Kilqqiyaa giyo biittaa baas. ²² Yihudan de7iya woosa keettatun he wode uttiya ammaniya asati tanaara

meeze gidokkona. ²³ SHin hara asai, “Nuna yedetti yu-uyiya bitanee hagaappe kase i xaissanau koyiyo amanuwaabaa ha77i yootees” yaagiyoogaa eti siyidosona. ²⁴ Siyidi taban Xoossaa galatidosona.

PHauloosi Yesuusi Kiittidoogaa Gidiyoogee Yesuusi Kiittido Haratu Achchan Erettiis

2 Hegaappe simmada taani tammanne oiddu laitaappe guyyiyan, Barnnaabaasaara naa77anttuwaa Yerusalaame baidda, Tiitakka tanaara ekkada baas. ² Xoossai tau ajjuutan qonccissido gishshau baas; baada taani ha77i oottiyo oosoi woikko kase oottidoogee mela attenna mala, woosa keettaa kaalettiyaageeta dumma shiishshada, Aihuda gidenna asaayyo taani yootiyo wonggeliyaa mishiraachchoi ai malakko etassi yootaas. ³ SHin harai atto tanaara de7iya Tiita i Giriike biitta asa gidishin, qaxxaretto giidi godatibookkona. ⁴ Gidinkka, wordduwaa nuuyyo ishannta milatidi yiidi, nunaara walahettida daro asati a qaxxaranau koyidosona. He asati Kiristtoos Yesuusan nuuyyo de7iya nuuni koyidoogaadan hanana dand-dayiyo sheniyaa xomoosanau, wuuqettidi nu giddo gelidosona. Gelidi nuna aille oottanau koyidosona. ⁵ SHin wonggeliyaa tumatetta inttenaara minnidi de7ana mala, nuuni harai atto issi saatiyaukka etayyo haarettibookko.

⁶ SHin halaqa milatiyaageeti taayyo ainne ooratta qofa immibookkona; haggaa aissi giyaanaa giikko, hagaappe kase eti oona gidinkka tana metiyaabaa gidenna; Xoossai asa som77o xeellidi pirdenna. ⁷ SHin guyyeppe Xoossai PHeexiroosassi, Aihudatuuyyo wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyo hadaraa imidoogaadan, taukka Aihuda gidenna asaayyo wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyo hadaraa imidoogaa eti be7idosona. ⁸ Aissi giikko, PHeexiroosi Aihudatuuyyo Yesuusi kiittidoogaa gididoogaadan, taanikka Xoossaa wolqqan Aihuda gidenna asaayyo Yesuusi kiittidoogaa gidaas. ⁹ Qassi kaalettiyaageeta milati beettiyaageeti, Yaaqoobi, PHeexiroosinne Yohaannisi, taayyo imettida aaro kehatettaa eridi, tananne Barnnaabaasa nu kushiya oiqqidi sarotidosona. Taaninne Barnnaabaasi Aihuda gidenna asa giddon oottanaadan, qassi eti Aihudatu giddon oottanaadan qachchidi dendda. ¹⁰ Eti nuna kaseesappekka taani oottanau qoppaidda de7iyo hiyyeesata qoppaanaagaa xalaalaa hassayissidosona.

PHauloosi Anxxookiyan PHeexiroosa Timirttiyaa PHalqqiis

¹¹ SHin PHeexiroosi Anxxookiyaa giyo katamaa yiido wode, i moorido gishshau, qoncciyaa taani a, “Neeni mooranchcha” yaagaas. ¹² Aissi giikko, Yaaqooba matappe kiittida amarida asai yaanaappe kase Aihuda gidenna asatuura qumaa mees; shin eti yiidoogaappe guyyiyan, Aihuda gidennaageeta qaxxaranau koyiyaageetuyyo yayyido gishshau, ba kushiya guyye ekkidi, Aihuda gidennaageetuppe shaahettiis. ¹³ Qassi

hinkko ammanida Aihudati PHeexiroosaara yashshaa doommidosona; harai atto barnnaabaasikka etaara yashshanchcha gidiiis.

¹⁴ SHin eti wonggeliyaa tumatettaadan, suure hemetennaagaa be7ada, PHeexiroosa he ubba asaa sinttan, “Neeni Aihuda gidaidda, Aihudatudan gidennan Aihuda gidennaageetudan de7aasa; shin yaatin, waatada Aihuda gidennaageeta, ‘Aihudatudan de7ite’ yaagada godatai?” yaagaas.

Aihudatikka Aihuda Gidennaageetikka Attiyoogee Amanuwaana

¹⁵ Nuuni yeletan Aihuda; nagaranchcha gidida Aihuda gidenna asata gidokko. ¹⁶ Yaaninkka, asi Yesuusi Kiristtoosa ammanidi xillanaappe attin, higgiiyaa naagiyoogan xillennaagaa erida; ashuwaa maayida asai ubbai higgiiyaa naagiyoogan xillenna gishshau, nuuni nu huuphenkka higgiiyaa naagiyoogan gidennan, Kiristtoosan ammanidi xillana mala, Kiristtoosi Yesuusan ammanida.

¹⁷ SHin nuuni Kiristtoosan xillanau koyiyaageeta gididdi, nu huuphen nagaranchcha gidi beettikko, yaatin Kiristtoosi nagaraa tamarissiyaagee? Hegee mulekka worddo! ¹⁸ Aissi giikko, issitookka qolarggidoogaa taani zaarettada keexxiyaagaa gidikko, taani ta huuphen higgiiyaa menttiyaagaa gidiyoogaa erissais. ¹⁹ Taani Xoossaayyo paxa de7ana mala, higgiiyaa baggaara higgiiyaayyo haiqqaas. ²⁰ Taani Kiristtoosaara a masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettada kaqettaas; simmi, ha77i paxa de7iyaagee tana gidikke. SHin Kiristtoosi ta giddon de7ees; taani ha77i de7iyo de7oi, tana siiqidi, ta gishshau, ba huuphiyaa immida Xoossaa Na7an de7iya ammanuwaana. ²¹ Taani Xoossaa aaro kehatettaa ixixikke; asai higgiiyaa baggaara xillotetta demmiyaabaa gidikko, yaatin Kiristtoosi coo mela haiqqiis yaagiyoogaa.

Xillotetta Kiristtoosan Ammaniinappe Attin Higgiiyaa Polin Beettenna

3 Akeeki baina Galaatiyaa asatoo, intte aifiyaa sinttan Kiristtoosi masqqaliyaa bollan misimaariyan xishettidi kaqettido misilee qonccidi beetees. Yaatin, tumau intte azazettenna mala, inttena bitidai oonee? ² Ane taayyo ha issi yohee xalaaliyo yootite: Xoossaa Ayyaanaa, higgee giyoogaa naagidi ekkidetiyye woikko ammanuwan siyidi ekkideti? ³ Intte hegaa keena eeyyee? Xoossaa Ayyaanan doommidi, ha77i intte wolqqan poleetii? ⁴ Intte daafura ubbau ainne go77i baawee? Tumaappe go77ai de7ees. ⁵ Yaatin, Xoossai intteyyo Geeshsha Ayyaanaa immiyoogeenne intte giddon malaataa oottiyoogee, higgee giyoogaa intte oottido gishshataassee? Woikko wonggeliyaa mishiraachchuwaa siyidi, intte ammanido gishshataassee?

⁶ Hegaadankka, Abrahaami Xoossaa ammanido gishshau, Xoossai hegaa ayyo xillotettan qoodiis.

⁷ Hegaa gishshau, ammaniyaageeti Abrahaama zare

gidiyoogaa erite. ⁸ Xoossai Aihuda gidenna asaa ammanuwan xillissanaagaa Xoossaa maxaafai kaseti be7idi, “Ha sa7an de7iya asai ubbai nenan anjettana” yaagidi, wonggeliyaa mishiraachchuwaa Abrahaamayyo kasetidi yootiis. ⁹ Hegaa gishshau, Abrahaami ammanidi anjettidoogaadan, ammaniyaageeti Abrahaamaara anjettana.

¹⁰ Higgiyaa oosuwan ammanettidi de7iyaageeti ubbai qanggettaa gidдон de7oosona; aissi giikko, Xoossaa maxaafai, “Higgiyaa maxaafan xaafettida ubbaban de7ennaageenne polennaagee ooninne qanggettidaagaa” yaagees. ¹¹ Xoossaa maxaafai, “Xilloi ammanuwan de7ana” giyo gishshau, ooninne Xoossaa sinttan higgiyaa naagiyoogan xillennaagee erettidaagaa.

¹² Higgee ammanuwan zempenna; shin Xoossaa maxaafai, “Higgee giyoogaa poliyaagee an paxa de7ana” yaagees.

¹³ Xoossaa maxaafan, “Mitta bolli kaqetti haiqqiya ooninne qanggettidaagaa” geetetti xaafettido gishshau, Kiristoosi nu gishshau qanggettidaagaa gididi, nuna higgiyaa qanggettaappe woziis. ¹⁴ Kiristoosi heгаа aissi oottidee giikko, Xoossai immana gidido Geeshsha Ayyaanaa nuuni ammanuwan ekkanaadaaninne Abrahaama anjoi ba baggaara Aihuda gidenna asaa gakkana mala giidi oottiis.

Higgee Hidootaa Qaalaa SHAarena

¹⁵ Ta ishanttoo, taani asi giyoogaadan intteyyo gais; harai atto naa77u asati issi yoho haasayidi, maachchaa wottoogaappe hini baggan, ooninne he maachchaa birshshanau woikko harabaa he maachchaa bolli gujjanau danddayenna. ¹⁶ Abrahaaminne a zerettati Xoossai sinttappe immana giidi haasayidoogaa siyidosona. Xoossaa maxaafai daro asaayyo haasayiyoogaadan, “Ne zerettatuyyo” geenna; woigii giikko, “Ne zerettaayyo” yaagees. Hegeenne, issi asa xalla gees; ikka Kiristoosa.

¹⁷ Taani giyoogee hгаа; Xoossai maachchaa wottidi, he maachchaa taani naagana yaagiis. Oiddu xeetanne hasttamu laittaappe guyyiyan yiida higgee Xoossai wottido maachchaa xaissanaunne sinttappe immana giidi haasayidoogaa digganau danddayenna. ¹⁸ Aissi giikko, Xoossai immiyo laatai higgiyan beettiyaagaa gidikko, yaatin Xoossai sinttappe immana giidi, haasayidoogaana gidenna giyoogaa; shin Xoossai immana giidi haasayidoogan laataa Abrahaamayyo immiis.

¹⁹ Yaatin, higgee aissi de7ii? Higgee mooro ooso gidiyaabai aibakko bessanau Xoossai immana giidi haasayido Abrahaama zaree yaana gakkanaashin gujettiis; kiitanchchaa baggaara issi gaannatiyaagan imettiis. ²⁰ Gaannai issi uraa xalaalaassa gidenna; shin Xoossai issuwaa.

Higgiyaa Halchchuwaa

²¹ Yaatin, Xoossai sinttappe immana giidi haasayidoogaa, issi higgee, “Hanenna” yaagii? Akkai! Mulekka

geenna. Aissi giikko, higgee asaayyo de7uwaa immanau danddayiyaabaa gidikko, xillotettaikka tumu higgiyaappe beettees giyoogaa. ²² SHin Yesuus Kiristoosa ammanin, Xoossai sinttappe immana giidi haasayidoogee, ammaniyaageetuyyo imettana mala, asai ubbai nagaraassi haarettidi de7iyoogaa, Xoossaa maxaafai yootees.

²³ SHin ammanoi yaanaappe kase, sinttappe qoncana ammanuwaayyo higgee nuna qashettida asaadan gorddi wottiis. ²⁴ Hegaa gishshau, nuuni ammanuwan xillana mala, Kiristoosi yaana gakkanaassi higgee nuna naagiyaagaa gididi. ²⁵ SHin ha77i simmi ammanoi yiido gishshau, higgee hagaappe sinttau nuna naagiyaagaa gidenna.

²⁶ Intte ubbai ammanuwaaba baggaara Kiristoos Yesuusan Xoossaa naata. ²⁷ Aissi giikko, intte Kiristoosaara issuwaa gidana mala xammaqettida ubbati Kiristoosa maayideta. ²⁸ Hegaa gishshau, Aihuda asaa gidooninne Giriike asaa gidдон dummatetti baawa; aille woi goqa gidдон dummatetti baawa; attumaasa woi maccaasa gidдон dummatetti baawa. Aissi giikko, intte ubbaikka Kiristoos Yesuusan issi asa. ²⁹ Intte Kiristoosabaa gidikko, simmi intte Abrahaama zare; qassi Xoossai sinttappe immana giidi haasayidoogaa laattiyaageeta.

Nuuni Xoossaa Naata Gidiyoogaa

4 SHin akeekite; ba aawaabaa laattiya na7ai naatetan de7iiddi, de7iyaabaa ubbau goda gidikkokka, ashkkaratuppe dummatiyooosi baawa. ² SHin ba aawai giido wodee wurana gakkanaashin, a hadaraa ekki-daageetu kushiyaaninne a miishshaa naagiyaageetu kushiyan de7ees. ³ Hegaadan nuunikka qassi naatetan de7iyo wode, ha sa7aa haariya ayyaanatussi ailleti-da. ⁴ SHin wodiya wurssettai gakkido wode, Xoossai maccaasi yelidoogaa, higgiyaa garssan yelettidaagaa, ba na7aa kiittiis. ⁵ Aissi kiittidee giikko, higgiyan haarettidi de7iyaageeta wozanaunne nuna ba naata oottanau kiittiis.

⁶ Xoossai intte a naata gidiyo gishshau, “Abbaa, ta Aawau” giidi waassiya ba Na7aa Ayyaanaa, nu wozanaa gidдо kiittiis. ⁷ Hegaa gishshau, hagaappe sinttan neeni Xoossaa na7a gidiyoogaappe attin, aille gidakka; qassi neeni a na7a gidikko, Kiristoosa baggaara Xoossaabaa laattiyaagaa.

PHauloosi Galaatiyaa Asaabaa Hirggiis

⁸ SHin intte hagaappe kasiyan Xoossaa erennan de7iiddi, Xoossaa gidennaageetuyyo aille gididi haarettideta. ⁹ SHin ha77i Xoossaa eridi, ubbakka Xoossan erettiichchidi, laafanne qassi karettida ha ayyaanatukko waanidi simmeetii? Wodhdhi eqqidi, aille gididi, naa77anttuwaa etayyo haarettanau koyeetii? ¹⁰ Gallassaa, aginaa, wodiyaanne laittaa intte loitti naageeta. ¹¹ Tana inttebai yashshees; taani intteyyo coo mela daafuridanaashsha?

¹² Ta ishanttoo, taani inttenadan hanido gishshau, "Inttekka tanadan hanite" gaada, inttena woossais; intte tana ainne naaqqibeekketa. ¹³ Taani koiro intteyyo wonggeliyaa yootidoogee tana harggissishiina gidiyoogaa intte ereeta. ¹⁴ Taayyo payyatetta gu-uxxidi, intteyyo paace gidinkka, tana karibeekketa; shenetinnebeekketa. Hegaa gishshaa ubba tana Xoossaa kiitanchchaa mokkiyoogaadan, woikko Kiristtoosi Yesuusa mokkiyoogaadan mokkideta.

¹⁵ Yaatin, hekko intte ufaiyyoogee beettenna! Tana gidikko, intteyyo danddayettiyaabaa gidin, taayyo intte intte aifiyaa shoddi immiyaakkonne ixxennaagaa markkattais. ¹⁶ Yaanin taani intteyyo tumaa yootiyo gishshau, intte morkke gidiyaanaa?

¹⁷ Hara asati intteyyo qarettiyaabaa milatoosona; shin eta qofai lo77enna; aissi giikko, intte etayyo qarettana mala, taappe inttena shaakkanau koyoosona. ¹⁸ SHin taani intte matan de7iyo wode xalaalan gidennan, ubba wodekka lo77oban intte koyettiyaageeta gidikko lo77o.

¹⁹ Ta siiqo naatoo, Kiristtoosa meretai inttenan beet-tana gakkanaashin, maccaasiyo maaretai tuggaiyoogaa keenaa, taani intte gishshau sahettais. ²⁰ SHin taani intteyyo hirggiyo gishshau, ha77i intte mati baa-da inttenaara doonan haasayiyaakko, daro dosais.

Aggaaranne Saara Leemiso Gidido Hanota

²¹ Higgiyan haarettidi de7anau koyiyaageetoo, higgee giyoogaa siyekketii? Ane taayyo yootite. ²² Aissi giikko, Xoossaa maxaafai, "Abrahaamayyo ailleep-penne goqeeppa yelettida naa77u naati de7oosona" yaagees. ²³ SHin aillee na7ai asi na7a yeliyo maaraadankka yelettiis; qassi goqee na7ai, Xoossai sinttappe immana giidi haasayidoogan yelettiis.

²⁴ Ha maccaasati naa77u maachcha gidiyo gishshau, hagee leemiso gidana danddayees. Etappe issinniyaa, Siinaa Deriyaappe yiidaara, ba naata ailletettaayyo yelaasu; akka Aggaaro. ²⁵ Ha Aggaara Araba giyo biittan de7iya Siinaa Deriyan leemissetausu; qassikka ha77i de7iya Yerusalaamen leemissetausu; aissi giikko, Yerusalaame katamai ba gididon de7iya asa ubbaara ailletettan de7ees. ²⁶ SHin saluwan de7iya Yerusalaama ailletettan de7ukku; a nuussi aayyiyo. ²⁷ Aissi giikko, Xoossaa maxaafai yaagees; "Bii, yelabeenna mainee, ufaitta; maareti oiqqi erennaaree, ne qaalaa xoqqu oottada ilila! Aissi giikko, ba azinaara de7iya maccaaseeppe, barkka de7iya maccaaseeyyo daro naati de7ana" yaagees.

²⁸ Ta ishanttoo, nuunikka Yisaaqadan, Xoossai sinttappe immana giido naata. ²⁹ SHin he wode asa maaraadan yelettidaagee, Xoossaa Ayyaanai gidoogaadan yelettidaagaa yedetti yuuyidoogaadan, ha77ikka hegaa mala. ³⁰ SHin Xoossaa maxaafai woigii? "Aillee na7ai goqee na7aara issippe laattenna

gishshau, ailliyo i na7aara gattada kessa yedda" yaagees. ³¹ Hegaa gishshau, ta ishanttoo, nuuni goqee naata gidiyoogaappe attin, aillee naata gidokko.

Kiristtoosan Ailletettaappe Kiyiyoogaa

5 Nuuni ailletetti bannan, de7ana mala, Kiristtoosi nuna ailletettaappe kessiis; simmi minnidi eqqite; naa77anttuwaa ailletettaa qambaran geloppite.

² Siyite, taani PHauloosi, inttena yaagais; intte qaxxarettiyaabaa gidikko, Kiristtoosi inttena ainne go77enna. ³ Qaxxarettiya ubbati higgee giyoogaa ubbaa polidi naaganau bessiyooogaa gujjada hassayissais. ⁴ Higgiyaa naagidi xillanau koyiyaageetoo, Kiristtoosappe shaahettideta; Xoossaa aaro kehatettaappekka kunddideta. ⁵ Nuna gidikko, nuuni Xoossaa Ayyaanau baggaara ammanuwan xillanau ufaissan naagoos. ⁶ Aissi giikko, nuuni Kiristtoosi Yesuusaara issippe de7in, siiquwan oottiya ammanuwaappe attin, qaxxarettinkka, qaxxarettennan agginkka nuna ainne go77enna.

⁷ Kase lo77o ootteeta; shin tumatettaayyo intte azazettenna mala, oonee inttena diggidai? ⁸ Ha cimoi inttena xeesida Xoossaappe yibeenna. ⁹ Asai giyoogaadan, guutta irshshoi munaqaa ubbaa denttees. ¹⁰ Intte harabaa qoppennaagaa taani Xoossan ammanettais; shin inttena waissiya urai oona gidikkonne, Xoossaappe ba pirddaa ekkana.

¹¹ SHin ta ishanttoo, taani hanno gakkanau qaxxarai koshshiyooogaa yootiyaabaa gidikko, tana aissi yedettiyoona? Hegee tuma gidiyaakko, taani Kiristtoosa masqqaliyaabaa tamarissin ainne waissiyaabi baawa. ¹² Inttena waissiyaageeti banttana banttarkka mureessorkkonaashsha!

¹³ Inttena gidikko, ta ishanttoo, ailletettaappe kiyianau xeesettideta. Gidinkka ailletettaappe intte kiyidoogan, intte asatettaa amoi inttena haaroppo. Hegaa gishshaa siiquwan issi issuwaayyo haarettite. ¹⁴ Aissi giikko, higge ubbai issi haasayan qashettees; ikka, "Ne shooruwaa ne huuphedan siiqa" yaagiyaagaa. ¹⁵ SHin intte issi issuwaara saxettiyaabaanne meetettiyaabaa gidikko, intte intte gididon wurenna mala naagettite.

Ayyaanaanne Ashuwaa

¹⁶ SHin siyite; Xoossaa Ayyaanai inttena kaalettiyaabaa gidikko, intte asatettaa amuwaa mulekka polekketa. ¹⁷ Aissi giikko, nu asatettaa amottiyoobaa Geeshsha Ayyaanai ixxees; qassi Geeshsha Ayyaanai amottiyoobaa nu asatettaa ixxees; hageeti issi issuwaara ixettoosona. Hegaa gishshau, intte dosiyooobaa oottanau danddayekketa. ¹⁸ SHin Xoossaa Ayyaanai inttena kaalettiyaabaa gidikko, higgee inttena haarena.

¹⁹ Asatettaa oosoi erettidaagaa; ikka aibee giikko, shaaramuxiyooogaa, tunatettaa, yeellaa xayiyooogaa, ²⁰ Eequu goinniyoogaa, bitiyooogaa, morkketettaa, palamaa, qanaatiyoogaa, hanquuwaa, bana xoqqissiyooogaa, ooyettiyoogaa, issi issuwaappe shaahettiy-

oogaa,²¹ miqqainniyoogaa, woriyoogaa, mattottiyooogaa, yettanchcha kiyiyoogaanne hageeta milatiyaageeta. Kasekka taani intteyyo yootidoogaadan, hageeta milatiyaageeta oottiyaageeti Xoossaa kawotettaa laattokkona.

²² SHin Geeshsha Ayyaanaa aifee, siiquwaa, ufaissaa, sarotettaa, danddayaa, kehatettaa, lo77otettaa, ammanuwaa, ²³ ashkкетettaa, ba huuphiyaa naagiyooogaa. Hageeta milatiyaageeta diggiya higgee baawa.

²⁴ Kiristtoos Yesuusabaa gidiyaageeti bantta asatettaa a iita qofaaranne a amuwaara issippe masqqaliyaa bollan misimaariyan xishidi kaqqidosona. ²⁵ Nuuni Geeshsha Ayyaanan de7ikko, nuna qassi Geeshsha Ayyaanai kaaletto. ²⁶ Ane otorettiyoogaa, woikko issoi issuwaa yiilloyiyoogaa, woikko issoi issuwaa qanaatiyoogaa aggoos.

Issoi Issuwaara Maadettiyoogaa

6 Ta ishanttoo, intte Ayyaanan de7iyaageeti issi urai ai mooro oottidi, beettikkonne, ashkкетettaa ayyaanan a suurissite; qassi intte paacettena mala, intte huuphiyaa naagite. ² Issoi issuwaa toohuwaa tookkite; hegaa oottiyoogan Kiristtoosa higgiyau azazetteeta. ³ Aissi giikko, issi urai ainne hanennan de7iiddi, aibakko i hanidobaa ayyo milatikko, ba huuphiyaa cimmes. ⁴ SHin asai ubbai huuphiyan huuphiyan ba oosuwaa paacco; hegaappe guyyiyan, hara asaagaara giigissennan, ba huuphe ooso xalaalan ceeqettiyoobaa demmana. ⁵ Aissi giikko, asai ubbai huuphiyan huuphiyan ba toohuwaa tookkanau bessees.

⁶ SHin Xoossaa qaalaa tamaariyaagee baayyo de7iya lo77obaa ubbaa bana tamarissiyaagaara shaakko.

⁷ Inttena intterkka cimmoppite. Ooninne Xoossaa bolli qilliiccanau danddayenna; aissi giikko, asi ba

zeriyoogaa zaarettidi cakkana. ⁸ Ba asatettaa amuwan zeriyaabaa gidikko, asatettaa amuwaappe haiquwaa cakkana. SHin Ayyaanan zeriyaabaa gidikko, Ayyaanaappe merinaa de7uwaa cakkana. ⁹ Ane lo77o oosuwaa oottanau azalliyooogaa aggoos. Aissi giikko, nuuni azallennan aggikko, cakkiyo wodee sinttappe yaana. ¹⁰ Yaanikko ha oottanau nuuni danddayiyoorin, asa ubbau lo77obaa oottoos; shin ubbaappe aattidi, nunaara ammanuwan de7iyaageetuyyo lo77obaa oottoos.

Wurssetta Zoriyaanne Sarotaa

¹¹ Taani ta kushiyan, ai mala gita pitaletun, intteyyo xaafiyaakko be7ite. ¹² Asaa sinttan lo77idi beettanau koyiya ubbati, intte qaxxarettana mala koyoosona; shin hegaa eti oottiyoogee banttayyo Kiristtoosa masqqaliyaa gishshau yedetettennan attana xalaalaassa. ¹³ Aissi giikko, eti intte qaxxarettidoogan ceeqettanau inttena qaxxarettana goosonappe attin, harai atto qaxxarettidaageetikka bantta huuphen higgiyaa naagokkona.

¹⁴ SHin sa7ai taayyo kaqettin, taanikka sa7aayyo kaqettido Yesuus Kiristtoosa masqqaliyaappe attin, taani ceeqettiyoobi harabai taappe haakko. ¹⁵ Aissi giikko, Kiristtoos Yesuus ooratta mereta gidiyooogee go77eesippe attin, qaxxarettinkka qaxxarettennan agginkka ainne go77enna. ¹⁶ Ha wogan hemettiya ubbatu bollinne Xoossaa asa ubbaa bolli, sarotettainne maarotettaa de7o.

¹⁷ Taani Yesuusayyo masunxxido malaataa ta bollan tookkido gishshau, hagaappe sinttau issi asikka tana waissoppo.

¹⁸ Ta ishanttoo, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettaa inttenaara gido. Amin77i.

Efisoona

Gidduwaa Erissuwaa

PHauloosi Efisoonaan de7iya asaassi xaafido kiitan ubbabaappe aattidi i xeellidobai, "Xoossaa halchchoi oosuwan pe7anaagee saluwaaninne sa7an de7iyaabati ubbai xaaxi waaxin, issi Kiristtoosa maataa garssan aqiyo wodee gakkiiina" yaagiya qofaa (1:10). Hegaa bollankka gujoi Yesus Kiristtoosaara issippe gididi, asa zare ubbai issuwaa gidana mala, ha gita halchchuwaa oosuwan peeshshanaadan Xoossaa asaa hassayissee. Efisoona Kiitai koiro shaahuwan xaafee issippetettaabaa xaafanau doommidoogaa aassidi, Xoossai Aawai ba asaa waati dooridaakko, etikka a na7an, Yesus Kiristtoosan bantta nagaraappe maarettidi, waani birshshetti-daakkonne Xoossaa gita hidootaa qalalai Geeshsha Ayyaanaa baggaara xayenna waasiyaa waati demmidaakko odees. Naa77antto shaahuwan qassi xaafee ha kiitaa nabbabiyaageeti bantta issippetettaa de7uwan Kiristtoosan etassi de7iya issippetettaa tuma gidana mala eti waanidi de7anau bessiyaakko qofissee. Asai Kiristtoosan de7iya issippetettan waanidi de7anau danddayiyaakko dumma dumma hiilla haasayan qonccii. Woosa keettaa issi bollaa leemiso gidiyo wode, Kiristtoosi he bollaayyo huuphe. Woosa keettaa gimbbe keettan leemisettiyo wode, Kiristtoosi he keettaayyo godaa xaphuwaa minttiya waanna shuchcha. Woosa keettaa machchen leemisettiyo wode, Kiristtoosi azina. Xaafiyaagee Kiristtoosa baggaara qonccida Xoossaa aaro kehatettaa daro xoqqissi nashshidi haasayiyo wode, giddoi ciimmatiyo haasayaa haasayees. I ubbabaakka Kiristtoosa siiquwaa, i yarshshettidoogaa, i nagaraa atto giidoogaa, a aaro kehatettaanne a geeshshatettaa ginaara xeellees.

¹ Taani Xoossaa sheniyani Kiristtoos Yesuusi kiittido PHauloosi, Efisoonaan de7iya geeshshatuyyo qassi Kiristtoos Yesuusau ammanettidi de7iyaageetuyyo ha dabddaabbiiyaa xaafais.

² Xoossaa nu Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe aaro kehatettaanne sarotettaa intteyyo gido.

Kiristtoosappe Beettiya Ayyaanaa Anjuwaa

³ Ayyaanaa anjjo ubban Kiristtoosa baggaara saluwaa sohuwan nuna anjjida Xoossaa, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa Aawaa, nuuni galatoos. ⁴ Nuuni a sinttan geeshshatanne pokkoi bannaageeta gidana mala, Xoossai nuna sa7ai merettanaappe kase, Kiristtoosa baggaara ba siiquwan dooriis. ⁵ Xoossai ba sheniyani ba dosidoogaadan, Yesuus Kiristtoosa baggaara nuna ba naata oottanau kasetidi qoppi wottiis. ⁶ Xoossai ba siiqiyo Na7aa baggaara nuuyyo coo immido aaro kehatettaa bonchchuwaa gishshau, nuuppe galataa ekkanaa hegea oottiis.

⁷ Nuuni Xoossaa aaro kehatettaa daruwaadan, Kiristtoosa sunntan wozettida; hegan Xoossai nu nagaraa atto giis. ⁸ Xoossai ba aadhdhida eratteta ubbaaninne ba wozanaa qofa ubban ba aaro kehatettaa nuuyyo darissidi immiis. ⁹ Aissi giikko, Xoossai ba qoppidoogaa oottiis; qassi Kiristtoosa baggaara polanau qoppi wottido xuura yohuwaa nuna erissiis. ¹⁰ Xoossai wodiya wursettai gakkiiyo wode polanau qoppido qofai Kiristtoosa waanna oottidi, saluwaaninne sa7an de7iya mereta ubbaa issippe aani shiishshanaagaa.

¹¹ Ubbabai Xoossaa qofaadaaninne i giidoogaadan haniis; Xoossai kasetidi qoppi wottidoogaadan, Kiristtoosa baggaara nuuni aageeta gidanaadan, nuna dooriis. ¹² Nuuni kasetidi, Kiristtoosa baggaara ekkana giidi ufaissan naagiyaageeti, Xoossaa bonchchuwaa galatoos. ¹³ Intteyyookka qassi hegaadan haniis; tumu kiitaa, intteyyo atotettaa ehiida wonggeliiyaa mishi-raachchuwaa, intte siyido wode Kiristtoosa ammanideta; Xoossai intteyyo immana giido Geeshsha Ayyaanaa baggaara, intte abaa gidiyoogaa erissiya maatafaa intte bolli wottiis. ¹⁴ Xoossai ba asau immana giidoogaa nuuni ekkana gakkanaassi, Geeshsha Ayyaanaa daannatuwaa oiqqida. Hegea qassi a bonchchuwau galata gidana.

PHauloosi Efisoona Asaayyo Woossiis

¹⁵ Hegaa gishshau, Godaa Yesuusa intte ammaniyoo-gaanne geeshshata ubbaa intte siiqiyoogaa taani siyoosappe doommada, ¹⁶ intteyyo Xoossaa galatiyoogaa aggabeikke; Xoossaa woossaidda intteyyookka woossais. ¹⁷ Qassi Godaa Yesuus Kiristtoosa Xoossai, bonchcho Aawai, Xoossaa intte eranaadan, inttena aadhdhida eranchcha oottiya qassi Xoossaa intteyyo qonccissiya Geeshsha Ayyaanaa intteyyo immanaadan, taani woossais. ¹⁸ Xoossai intte ekkana giidi, ufaissan naagi uttidoogaayyo inttena xeesidoogaanne i ba asau immana giyo anjjo ai keena durekko intte eranaadan, Xoossai intte wozanaa dooyin, a poo7uwaa intte be7anaadan, taani Xoossaa woossais.

¹⁹ Qassi a ammaniya nunan a wolqqai keehi oottees. Ha nunan de7iya wolqqainne haiquwaappe Kiristtoosa denttidi, saluwaa sohuwan Xoossaappe ushachcha baggaara utissida gita wolqqai issuwaa. ²¹ Kiristtoosi saluwaa sunttatuppe, godatetta de7iyoogetuppe, wolqqaamatuppenne godatu ubbaappe bolla gididi haarees; i ha sa7aa xalaalan gidennan, sinttappe yaana sa7ankka hara sunttatetta ubbaappe xoqqees. ²² Xoossai ubbabaa Kiristtoosa tohuwaappe garssan haarissiis; qassi Xoossai i ubban ubbaappe bollaara Goda gidanaadan, woosa keettaayyo a immiis. ²³ Woosa keettai Kiristtoosa asatetta; woosa keettai Kiristtoosi ubbasan ubbabaa kunttiyo a polo.

Kiristtoosan Haiquwaappe De7uwau Pinniyoogaa

2 Intte azazettennan ixido gishshaunne intte nagaraa gishshau, kase wodiyan ayyaana haiquwaa haiqqideta. ² He wode intte ha sa7aa iita ogiyaa hemettideta; carkkuwaa gidon de7iya wolqqaama ayyaanatu halaqaayyo qassi Xoossaayyo azazettenna asaa ha77i haariya ayyaanaayyo azazettideta. ³ Nuunikka qassi ubbai he asaa mala; qassi nuuni nu meretetta amuwaadan de7ida; nu asatettainne nu wozanai koyidobaa oottida. Nuunikka haratuugaadan, nu meretan Xoossaa hanquwaa ekkana de7oos.

⁴ SHin Xoossaa maarotetta daro gidiyo gishshau, ba siiquwaa daruwaadan, ⁵ Nuuni ayyo azazettennan ixidi, harai atto ayyaan haiqqidaageeta gidinkka, i Kiristtoosaara nuuyyo de7uwaa immiis. Xoossaa aaro kehatettan intte attideta. ⁶ Nuuni Kiristtoos Yesuusaara saluwaa sohuwan haaranaadan, Xoossai nuna aara issippe haiquwaappe denttiis. ⁷ I sinttappe yaana wodiyan, nuuyyo Kiristtoos Yesuusan de7iya kehatettan, ubbaappe aadhdiya ba aaro kehatetta gitatetta bessanau hegaa oottiis. ⁸ Aissi giikko, intte Xoossaa aaro kehatettan, ammanuwan attideta; hagee Xoossaa imoppe attin, intte oosuwaana gidenna. ⁹ Intte daafuran beettibeenna gishshau, intte ceeqetiyoobi aibinne baawa. ¹⁰ Aissi giikko, nuuni Xoossaa mereta; i nuuyyo kasetidi giigissi wottido lo77o oosuwaa nuuni oottanaadan, Kiristtoos Yesuusa baggaara nuna medhdiis.

Kiristtoosan Beettiya Issippetetta

¹¹ Hegaa gishshau, inttenoo zariyan Aihuda gidenna asatoo, bantta asatetta bolli kushiyan oosettidoogan, banttana qaxxarettidaageeta giya Aihudati, qaxxarettibeennaageeta giidi xeesiyoogetoo, intte kase oonakko akeekite. ¹² He wode intte Kiristtoosappe shaahettideta; imatta gididi, Israa7eela asaappe haakkidi de7ideta; Xoossai ba asaayyo immana giidi maacido maachchaappe ainne demmibeekketa; ha sa7aa bolli intte demmana giidi, ufaissan naagi uttidobaa demmennaanne qassi Xoossi bannan de7ideta. ¹³ SHin intte kase haakkidi de7iyaageeti ha77i Kiristtoos Yesuusaara de7idi, Kiristtoosa haiquwan mataa shiiqideta.

¹⁴ Aissi giikko, Kiristtoosi Aihuda asanne Aihuda gidenna asaa timidi, nuuyyo sarotetta ehiis. Eta naa77aa shaakkidi, morkke ootti wottida morkketetta godaa ba asatettan qoqqofi yeggiis. ¹⁵ I ba huuphen ha naa77u zaretuppe issi ooratta asa medhdhidi sarotetta wottanau, Aihuda asatu higgiyaa a azazoturanne wogatuura issippe xaissiis. ¹⁶ Kiristtoosi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi haiqqido ba haiquwan morkketetta xaissiis; qassi masqqaliyaa baggaara naa77u zaretakka issi asa ootti sigettidi, Xoossaakko ekki ehiis. ¹⁷ Kiristtoosi yiidi, Xoossaappe haakkidi de7iya intteyyo Aihuda gidennaageetuyyoonne, a matan de7iya Aihudatuuyyo ubbaayyo, wonggeliyaa mishiraachchuwaa sarotetta yootiis.

¹⁸ Aissi giikko, nuuni ubbai, Aihudatikka Aihuda gidennaageetikka, issi Geeshsha Ayyaan Kiristtoosa baggaara Aawaa sintti shiiqanau danddayoos.

¹⁹ Simmi intte Aihuda gidenna asati hagaappe sinttau allaga woi imatta gidekketa; ha77i inttenne geeshshati issi biittaa asa; qassi Xoossaayyo intte so asa. ²⁰ Yesuusi kiittidoogeenne hananabaa yootiyaageeti baasido baasuwa bolli intteke keexetideta; godaa xaphuwaa minttiya waanna shuchchai Kiristtoos Yesuusa. ²¹ I keettaa ubbaa issippe shiishshioiqqidi, Xoossaa baggaara geeshsha beeta maqidase gidana mala dichchees. ²² Intte qassi Xoossai ba Ayyaan de7iyo keetta gidanau, haratu ubbaara issippe Kiristtoosan keexetteeta.

PHauloosi Ammanenna Asaayyo Oottido Oosuwaa

3 Hegaa gishshau, inttenoo Aihuda gidenna asatoo, taani PHauloosi intte gishshau Kiristtoos Yesuusa qasho asa gididaagee, Xoossaa woossais.

² Xoossai ba aaro kehatettan, taani inttena maadanaadan, ha oosuwaa taayyo immidoogaa intte loitti siyideta. ³ Xoossai ba xuura qofaa taayyo qonccissidi, tana erissiis; erissin taani hegaa qanttan xaafaas.

⁴ Qassi taani xaafidoogaa intte nabbabiyo wode, Kiristtoosa xuura taani waata akeekidaakko eranau dandayeeta. ⁵ Beni wode asai he xuura yohuwaa siyibeenna; shin Xoossai hegaa Yesuusi kiittido geeshshatuyyoonne hananabaa yootiyaageetuyyo, Geeshsha Ayyaan ha77i qonccissiis. ⁶ Xuura yohoi haggaa; Aihuda gidenna asai wonggeliyaa baggaara, Xoossaa anjjuwaa Aihudatuura issippe laattoosona; eti issi asatettan shaahettennan de7oosona; qassi Kiristtoos Yesuusa baggaara Xoossai immana giidoogaa Aihudatuura shaakkoosona.

⁷ Xoossai ba oosuwaa wolqqa baggaara tau immido aaro kehatettan taani ha wonggeliyau ashkkara gidaas. ⁸ Taani geeshshatu ubbaa gidon laafiyaagaa gidikkokka, Aihuda gidenna asau zawai banna Kiristtoosa duretetta wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyo ha qaadaa Xoossai taayyo immiis. ⁹ Qassi taani hegan Xoossaa xuura qofaa asa ubbau qonccissa yootana; ubbabaa medhdhida Xoossai ba xuura yohuwaa beni wode ubban gentti wottiis. Xoossai ha77i hegaa woosa keetta baggaara saluwaa so-

huwan de7iya halaqatuyyoonne godatetta de7iy-oogetuyyo zawai baina ba aadhdhida erattetta qonccissanau oottiis. ¹¹ Xoossai hegaa nu Godaa Kiristtoos Yesuusa baggaara i polido ba merinaa qofaadan oottiis. ¹² Nuuni Kiristtoosi Yesuusaara issippe gididi, a ammaniyo ammanuwan ammanettidi, ainne yayyennan Xoossaa sintti aadhdhanau danddayoos.

¹³ Hegaa gishshau, taani intteban metootiyoogan intte hirggenna mala, inttena woossais; aissi giikko, taani intte bonchchuwau metootais.

Kiristtoosa Siiquwaa

¹⁴ Hegaa gishshau, taani saluwaaninne sa7an de7iya ammaniya keetta asai ubbai aani sunttettido Xoossaa sinttan gulbbatais. ¹⁶ Xoossai ba bonchchuwaa daruwaadan, ba Geeshsha Ayyaan, intteyyo intte garssa asatettan intte minniyo wolqqaa immanaadaaninne, qassi ammanuwaa baggaara Kiristtoosi intte wozanaa ba keetta oottanaadan, taani Xoossaa woossais; qassikka intte xaphuwaa yeddidi, tokettidi siiquwan minnanaadan, Xoossaa woossais.

¹⁸ Qassi geeshshatu ubbaara Kiristtoosa siiqoi ai keena aahokko, adussakko, xoqqakkonne ciimmakko eriyu wolqqaa intte demmanaadan, taani Xoossaa woossais.

¹⁹ Eratettaappe aadhdhiya Kiristtoosa siiquwaa intte eranaadaaninne qassi Xoossaabaa gididi ubaban intte poli kumanaadan, taani Xoossaa woossais.

²⁰ Simmi nu gididon oottiya ba wolqqaa baggaara nuuni woossiyooobaa woi qoppiyoobaa ubbaappe keehi darissi oottanau danddayiya Xoossaayyo, woosa keettaanne Kiristtoos Yesuusan ubba wode merinaappe merinaa gakkanaassi bonchchoi gido. Amin77i.

Bollaa Issippetettaa

4 Hegaa gishshau, taani Godaayyo oottiyo gishshau qashettidaagee Xoossai inttena xeesido xeesau bessiya de7uwaa intte de7anaadan, taani inttena woossais. ² Ubba wode intte intte huuphiyaa kaushshiyaaageeta, ashkkanne danddayanchchata gidite; issoi issuwaa maaddiyoogan intte siiquwaa bessite. ³ Inttena issippe gatti qachchiya sarotettan, Geeshsha Ayyaanai intteyyo immiyo issippetettaa naaganau minnite. ⁴ Xoossai inttena xeesido ufaissai, intte demmana giidi naagi uttidoogee mexi issuwaa giyoogaadan, issi asatettainne issi Geeshsha Ayyaanai de7ees. ⁵ Issi Godai, issi ammanoinne issi xinqqatee de7ees. ⁶ Ubbaa Godai, ubbaa baggaara oottiyaagee, ubbaa gididon de7iyaagee, issi Xoossai, ubbaa Aawai de7ees.

⁷ SHin Kiristtoosi immido imuwaadan, nuuni huuphiyan huuphiyan dumma imuwaa ekkida. ⁸ Hegaa gishshau, Xoossaa maxaafai,

“I pude xoqqasaa kiyido wode, omoodettida darota ekkidi efiis; asaayyookka imota immiis”

yaagees. ⁹ Yaatin, “Pude kiyiis” giyoogee woigiyoogee? I kiroi duge wodhdhiis; hegee sa7au hirkki

ziqqiyaasaa wodhdhiis giyoogaa. ¹⁰ Ha duge wodhdhidaagee ba huuphen a; he i ubbabaa kumanaadan, salo ubbaappe xoqqiyaasaa pude kiyiis.

¹¹ Asaayyo imo immidaagee a; i issoota issoota Yesuusi kiittidoogeeta, harata hananabaa yootiyaageeta, qassi harata wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyaageeta, qassikka harata woosa keettaa kaalettiyaageetanne tamarissiyaageeta ootti sunttiis. ¹² I hegaa geeshshati ubbai ammaniya asa ooso oot-tanaadaaninne Kiristtoosa bollaa keexxanaadan giigisanau oottiis. ¹³ Qassi nuuni ubbai Xoossaa Na7aa ammaniinne erin beettiya issippetettaakko gakkana; nuuni Kiristtoosa polo dichchaa keenaa diccidi, gastta asa gidana.

¹⁴ Nuuni beetan yaanne haanne shocettidi, bantta cimo hanotan asa bala ogiyaa kaalettiya gene asaa timirtte carikko ubban sugettidi, hagaappe sinttau na7a gidanau bessenna. ¹⁵ SHin nuuni siiqotettan tumaa haasayiiddi, huuphe gididi Kiristtoosakko ubban diccanau bessees. ¹⁶ Bolla gididon de7iya dumma dumma shaahoti aani issippe ohettidosona; qassi kumetta bollai baayyo imettida shaya ubban issoi issuwaara gaittidi, issippe ohetti uttiis; he dumma dumma shaahoti oottanau bessiyaagaa oottiyo wode, kumetta bollai siiquwan dicceesinne bana keexxees.

Kiristtoosan Beettiya Ooratta De7uwaa

¹⁷ Hegaa gishshau, taani haggaa intteyyo Godaa sunttan odaisinne markkattais. Intte go77i baina qofaa qoppiya Aihuda gidenna asatudan de7oppite. ¹⁸ Eta wozanai xuman de7ees; eti ainne erennaageetanne ixxaas giyaageeta gididi gishshau, Xoossai immiyo de7uwaappe haakkidosona. ¹⁹ Eta matan yeella giyoobi baawa; eti shaaramuxettiyo qaaqqau bantta huuphiyaa aatti immoosona; qassi tunabaa ubbaa paci bannan oottoosona.

²⁰ SHin intte Kiristtoosabaa hegaadan tamaribeekketa. ²¹ Abaa tumu siyideta; qassi tumatettaikka Yesuusan de7iyooogaadan, appe tamarideta. ²² Intte kase de7iyo de7uwaa aggite; qassi ba cimmiya amuwan xayiya intte ceega asatettaa xaissite. ²³ Intte wozanainne qofai muleera ooraxxanau bessees. ²⁴ Tumu xillotettaanne geeshshatettan Xoossaa leemisuwana merettida ooratta asatettaa maayite.

²⁵ Simmi worddotoppite. Nuuni ubbai Kiristtoosa asatettan issi asa gididi gishshau, asai ubbai ba ishau tumaa haasayanau bessees. ²⁶ Hanqqettite; shin intte hanqquwan nagaraa ootoppite. Intte hanqqetti utti-daashin, awai wuloppo. ²⁷ Xalahe halaqaayyo soho immoppite. ²⁸ Wuuqqiya urai hagaappe sinttau wu-uqqoppo; shin hegaa aggidi, hiyyeesata maaddanau, ba kushiyan lo77obaa oottiiddi daafuro.

²⁹ Intte haasayai siyiyaageeta go77ana mala, koshshiyooogaadan minttettiya lo77o qalalai intte doon-aappe kiyoppe attin, iita qalalai mulekka kiyoppo. ³⁰ Xoossai inttena woziyo gallassau intte parametti uttido Xoossaa Geeshsha Ayyaanaa azzanissoppite.

³¹ Ixo hanotettaa, yiilluwaa, hanquuwaa, waa-suwaanne cashshaa ubbaa iitatetta ubbaara intteppe xaiisite. ³² Issoi issuwaayyo kehitenne qarettite; qassi Xoossai Kiristtoosa baggaara intteyyo atto gidoogaadan, intteikka issoi issuwaayyo atto giite.

Poo7uwan De7ite

5 Simmi Xoossai siiqiyo naatudan, a milatite. ² Qassi Kiristtoosi nuna siiqidi, ba huuphiyaa Xoossaayyo sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi immidoogaadan, intteikka siiquwan de7anau bessees.

³ SHin geeshshatuuyo bessiyaagaadan, intte gidдон shaaramuxiyoogeenne tunatetta ubbai, woi miishsha amottiyoogee mulekka siyettoppo. ⁴ Yeellayiyaabainne eeyya haasayai woi pattenna qiree intteyyo bessennabaa gidiyo gishshau, intte matan mulekka de7oppo; intte heгаа ubbaa aggidi, Xoossaa galatanau bessees. ⁵ Hagaa erite; ooninne shaaramuxiyaa-gaa woi tunabaa oottiyaagaa, woi miishsha amottiyaagaa gidikko, Kiristtoosa kawotettaanne Xoossaa kawotettaa laattanau danddayenna; miishsha amottiyoogee eeqau goinniyoogaappe dummatenna.

⁶ Inttena ooninne pattenna haasayan cimoppo; aissi giikko, hagaa gaasuwan Xoossaa hanqqoi azazettenna asaa bolli yaana. ⁷ Simmi heгаа mala asaara zuppetoppite. ⁸ Aissi giikko, kase intte xuman de7ideta; shin Godaa baggaara ha77i poo7uwan de7eeta; poo7uwan de7iya asaadan poo7uwan hemettite. ⁹ Aissi giikko, poo7oi lo77otettaa, xillottettaanne tumatettaa ubbaa aifees.

¹⁰ Godaa ufaissiyaabai aibakko tamarite. ¹¹ Go77i baina xuma oosuwa qonccissi bessiteppe attin aara walahettoppite. ¹² Eti geeman oottiyoobaa harai atto haasayyoogeeokka pokkees. ¹³ SHin ubbabai poo7uwaa kiyiyo wode, qoncciyaa beettana; aissi giikko, qoncciyaa beettiya ubbabai poo7o. ¹⁴ Hegaa gishshau,

“Xiskkiyaagoo, beegotta;
haiquwaappekka dendda;
Kiristtoosi neeyyo poo7issana”
yaagees.

¹⁵ Simmi intte waani de7iyaakko akeekite; aadhdhida eratettaara de7iya asadan de7iteppe attin, aadhdhida eratetti baina asadan de7oppite. ¹⁶ Wodee iita gidiyo gishshau, intte lo77o wodiya coo xaiisoppite. ¹⁷ Hegaa gishshau, Godai koyiyoobai aibakko akeekiteppe attin, eeyyoppite.

¹⁸ Qassi inttenan Geeshsha Ayyaanai kumoppe attin, inttena bashshiya woiniyaa giyo eessaa uyidi mattotoppite. ¹⁹ Mazamuriyaa yettan, galatiiddi yexxiyoogaaninne ayyaana yettan issoi issuwaara haasayite; qassi galatiyo yettaaninne mazamuriyaa yexxiyoogan intte wozanan Godaa galatiiddi yexxite. ²⁰ Nu Godaa Yesuus Kiristtoosa sunttan, Aawaa Xoossaa ubbabau ubba wode galatite.

Azinabaanne Machchibaa

²¹ Kiristtoosayyo yayyiiddi, issoi issuwaayyo haaretite.

²² Maccaasatoo, Godaayyo haarettiyoogaadan, intte azinatuyyo haarettite. ²³ Aissi giikko, Kiristtoosi qassi woosa keettaayyo huuphe gidiyoogaadan, azinaikka ba maccaaseeyyo huuphe; qassi Kiristtoosi ba huuphen, ba bollaa gidiya woosa keettaa ashshiyagaa. ²⁴ SHin woosa keettaa Kiristtoosayyo haarettiyoogaadan, maccaasai qassi bantta azinau ubbaban haarettanau bessees.

²⁵ Azinattoo, Kiristtoosi woosa keettaa siiqidi, ba huuphiyaa ayyo immidoogaadan, intteikka intte maccaasata siiqite. ²⁶ I woosa keettaa ba qaalaaninne haatan meecci geeshshidi, Xoossaayyo dummayanau hagaa oottiis. ²⁷ Kiristtoosi woosa keettaa qiti woi kul77i woi heгаа milatiyaabi bannan, a kumetta bonchchuwaara geeshshanne borettennaagaa oottidi, ba huupheyyo shiishshanau koyiis. ²⁸ Simmi qassi azinai ba maccaasiyo ba bollaadan siiqanau bessees; ba machchiyo siiqiyaagee bana siiqees. ²⁹ Aissi giikko, ba bollaa ixxiya asi mulekka baawa; shin Kiristtoosi woosa keettaa miziyoogaadaaninne naagiyoogaadan ooninne ba bollaa mizeesinne naagees. ³⁰ Aissi giikko, nuuni a bollaa shaaho.

³¹ Xoossaa maxaafai yaagees; “Hegaa gishshau, atumaagee ba aawaanne ba aayyiyo aggi bayidi, ba machcheera issippe de7ana; eti naa77aikka issi asho gidana” yaagees. ³² Ha xurrai wolqqaama tumatetta; shin taani hagee Kiristtoosabaanne woosa keettaabaa yootees yaagais. ³³ Gidikkokka, qassi intte huuphiyan huuphiyan intte maccaasaa intte huuphedan siiqanau bessees; maccaasa ubbaikka bantta azinaa azinaa bonchchanau bessees.

Yelidaageetubaaanne Yelettida Naatubaa

6 Naatoo, inttena yelidaageetuyyo Godan azazettite; aissi giikko, hagee oottanau bessiyaabaa. ² “Neeyyo ubbabai lo77anaadaaninne sa7an ne laittai aduqqanaadan, ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha” giya azazoi Xoossai immana gidoogaara de7iya koiro azazuwaa.

⁴ Aawattoo, intte intte naata Godaa seeraaninne zoriyan dichchiteppe attin, eta hanqqetissoppite.

Godatubaaanne Ashkkaratubaa

⁵ Ailletoo, Kiristtoosayyo oottiyoogaadan, intte godatuyyo yashshatettaaninne kokkorssan suure wozanaappe azazettite. ⁶ Xoossai giidoogaa oottiyaageetudan, Kiristtoosa ailletudan, wozanaappe oottiteppe attin, asa ufaissanau oottiyaabaadan, asi be7o giidi oottoppite. ⁷ Asau gidennan Kiristtoosau oottiyoogaadan, xibennan wozanaappe oottite. ⁸ Aille gidin woi goqa gidin, i oottiyo lo77o ooso ubbaayyo Godai huuphiyan huuphiyan woiwanaagaa ereeta.

⁹ Godatoo, intte ailleta naassiyooгаа aggidi, etayyo hegaadan oottite; inttenanne eta gatti haariya Godai, oonanne maaddi pirddenaaгее, saluwan de7iyooгаа ereeta.

Xoossaa Ola Miishshatubaa

¹⁰ Wurssettan, Godaaninne a gita wolqqan minnite.
¹¹ Xalahee halaqaa iita cimuwaa teqqanau intte dand-dayana mala, Xoossai intteyyo immiyo ollaa maayo ub-baa maayite. ¹² Aissi giikko, nuuni saluwaa sohuwan de7iya iita ayyaana wolqqatuura, haariyaageetuura, godatetta de7iyaageetuuranne ha xuma biittaa haariyaageetuura olettiyoogaappe attin, asaara baax-etokko.

¹³ Hegaa gishshau, iita gallassan teqqanaunne qassi wurssettai gakkanaassi warettoogaappe guyyiyan, minni eqqanau intte danddayana mala, Xoossaa ola miishsha ubbaa oiqqite. ¹⁴ Hegaa gishshau, xeessan qabattuwwa gixxiyoogaadan tumatettaa gixxidi, tiran wottiyo ola miishshadan xillotettaa maayidi, intte to-huwan caammaa wottiyoogaadan sarotettaa wonggeliyaa mishiraachchuwwa yootanau giigidi, minni eqqite. ¹⁶ He ubbaappe aattidi, xalahe halaqai dafidi yeddiyo wonddafiyaa tama ubbaa toissanau, am-manuwaa ubba wode gondalledan oiqqite. ¹⁷ Am-manuwaa huuphiyan wottiyo birata qophedan wottite;

qassi Geeshsha Ayyaanaa bisuwaa, Xoossaa qaalaa, oiqqite. ¹⁸ Xoossaa woossiiddinne a maaduwwa oichchiiddi, ubba wode Geeshsha Ayyaanan Xoossaa woossite. Hegaa gishshau, minnite; salettoppите; geeshshatu ubbaayyo Xoossaa ubba wode woossite.

¹⁹ Qassi taani yayyennan wonggeliyaa xuuraa yootanau, Xoossai ta doonaa dooyidi, tau haasayiy-oobaa immanaadan, taukka Xoossaa woossite. ²⁰ Taani ha77i qashuwan de7ikkokka, ha wonggeliyaa gishshau taani kiitettidaagaa; taani abaa tau bessiyaa-gaadan yayyennan yootana mala, taayyo Xoossaa woossite.

Wurssetta Sarotaa

²¹ SHin taani waana de7iyaakkonne ai oottiyaakko inttekka eranaadan, nu siiqo ishah, Godaa oosuwan ammanettida ashkkarai Tikiqoosi, tabaa ubbaa intteyyo yootana. ²² Nuuni ubbai waani de7iyaakko intteyyo yootidi, inttena minttettana mala, taani a inttekko kiittaaas.

²³ Xoossaa Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoos-appe sarotettainne siiqotetta ammanuwwaara issippe ishanttu ubbaayyo gido; ²⁴ dochchenna siiquwan nu Godaa Yesuus Kiristtoosa siiqiya ubbatuura Xoossaa aaro kehatetta gido. Amin77i.

Piliphphisiyuusa

Gidduwaa Erissuwaa

PHauloosi Piliphphisiyuusa asaayyo xaafido kiitai xaafettidoogee, Maqedooniyaa giyo Roome biittan, Piliphphisiyuusa giyoosan de7iya woosa keettaassa. Ha woosa keettai PHauloosi Aurophphaa biittan koiro essido woosa keetta. Ha kiitai xaafettidoogee, hara ammaniya oosanchchati PHauloosa qofaa phalqqi phalqqidi waayissiyo wodiyaananne Piliphphisiyuusa woosa keettan denddida worddo timirttiyaa gaasuwan a wozanai daro azzanidonne qasho keettan i de7ido wodiyaana. Gido shin, PHauloosi Yesuus Kiristtoosa minttidi ammaniya asa gidido gishshau, ha kiitaa bollan dalggidi beettiyaagee ufaissaanne kumetta ammanettiyoogaa. PHauloosi ha kiitaa xaafido koiro gaaso a metuwaa wode a maaddanau Piliphphisiyuusa ammaniya asai imotaa ayyo kiittido gishshau, eta galatanaassa. A bollankka eta bollankka dumma dumma metoi gakkidabaa gidikkokka, eti xalana malanne mule ammanettidi de7ana mala, ha gaittida injjiyan eta minttettees. Ayyuwaanne otoruwaa diggirggidi, Yesuus Kiristtoosa ashkketettan eti kumana mala, minttidi eta hassayissiis. Yesuus Kiristtoosaara issippe gididoogan eti demmido de7oi Xoossaa aaro kehatettaappe pulitidaagaanne eti ammanuwan ekkidoogaa gidiyooagaappe attin, Aihudatu wogata poliyoogan beettidaagaa gidennaagaa eta hassayissees. Yesuus Kiristtoosaara issuwaa gididi de7iyaageetu ubbaayyo Xoossai immiyo saruwaabanne ufaissaabaa etassi xaafees. Ha kiitai erettiyoogee ufaissaa, ammanettiyoogaa, issippetettaanne Kiristtinnaa ammanuwaaninne de7uwan minnidi de7iyooogaa geeshshidi bessiyooogaana. Hegaa bollikka gujjidi, PHauloosi Piliphphisiyuusa woosa keettaa siiqiyo gita siiquwaa qonccissees.

Sarotaa

¹ Nuuni Yesuus Kiristtoosa ashkkarati PHauloosinne Ximootiyoosi, Kiristtoos Yesuusan de7iyaageetuuyo, Piliphphisiyuusa giyo kataman de7iya geeshsha ubbatuuyo, woosa keettaa kaalettiyaageetuuyoonne woosa keettaa cimatuuyo ha dabddaabbiyaa xafoos.

² Nu Aawaa Xoossaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe aaro kehatettainne sarotettaa intteyyo gido.

PHauloosi Woossido Galata Woosaa

³ Taani inttena hassayiyo wode ubban ta Xoossaa galatais. ⁴ Intte koiro gallassaappe hanno gakkanaassi, wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyoogan tana maaddido gishshau, taani ubba wode intteyyo ubbaayyo ufaissan Xoossaa woossais. ⁶ Qassi intte gididon lo77o oosuwaa doommida Xoossai, Kiristtoos Yesuusi simmiyo gallassai gakkanaassi polanaagaa erais.

⁷ Taani intteyyo ubbaayyo hegaadan qoppnanu bessees; aissi giikko, taani inttena ubba wode hassayais. Ha77i taani qashuwan de7iyooogan, wonggeliyau mootettiyoogaaninne wonggeliyaa mintta essiyoogan Xoossai taayyo qaadido qaadaa inttekka tanaara shaakki ekkideta. ⁸ Aissi giikko, taani inttena ubbata Kiristtoos Yesuusappe yiya siiquwan ai keenaa siiqiyaakko, Xoossai tau markka.

⁹ Qassi taani intteyyo Xoossaa woossiyoogee haggaa; lo77obai aibakko dooranau intte danddayanaadaaninne, qassi intte siiqoi tumu erattet-taaranne akeeka ubbaara issippe gujji gujji dicanaadan, Xoossaa woossais; yaatidi Kiristtoosi simmiyo gallassan intte suurene borettennaageeta gidana. ¹¹ Qassi intte de7oikka Xoossaa bonchchuwaayyoonne galataayyo Yesuus Kiristtoosa baggaara beettiya xillotettaa aifiyaa aifana.

PHauloosi Qashettidoogee Mishiraachchuwaa Qaalai Biittan Aakkanaagaa Diggibeenna

¹² Ta ishato, ha tana gakkidabai wonggelee aakkanaadan tumu maaddidoogaa intte erana mala koyais. ¹³ Taani Kiristtoosa gishshau qashettidoogaa, kawo keettaa naagiya ubbatinne hagan de7iya harati ubbati eroosona. ¹⁴ Qassi taani qashettidoogee nu ishanttuppe dariyaageeti Godan keehi ammanettidi, Xoossaa qaalaa yashshi bannan kaseegaappe xalidi yootanaadan maaddiis.

¹⁵ Tumaappe issooti issooti qanaatiyaa gishshaunne palamaa gishshau, Kiristtoosabaa yootoosona; shin harati lo77o amuwan yootoosona. ¹⁶ Hageeti Xoossai taayyo wonggeliyaa naagiyo oosuwaa immido gishshau, siiqidi qaalaa yootoosona. ¹⁷ SHin hinkkooti taani qashuwan de7ishin, ta bolli waaye ehaanabaa etau milatin, banttana siiqiyo gita amuwan Kiristtoosabaa yootoosonappe attin, wozanappe yootokkona.

¹⁸ Aikkonne baawa; milatissiyo yootonne gido woikko tumu yootonne gido, ai ogiyaaninne Kiristtoosabaa yootikko, taani hegan ufaittais. Sinttanaukka qassi taani ufaittana. ¹⁹ Aissi giikko, taani intte woosaaninne Yesuus Kiristtoosa Ayyaanaappe yiya maaduan at-tanaagaa erais. ²⁰ Ta gita amoinne Xoossaappe ekkana gaada taani ufaissan naagiyo naagoi aibee giikko, taani paxa de7inkka woi haiqqinkka yayyennan, kaseegaadan ha77ikka ta kumetta asatettan Kiristtoosi bonchchettanaagaappe attin, taani harai atto issibankka yeellatennan attanaassa. ²¹ Aissi giikko, tau de7oi Kiristtoosa; qassi haiqoikka tau go77a. ²² SHin taani paxa de7iyoogan daro go77iyaabaa oottanabaa gidikko, augaa dooranaakko tau erettenna. ²³ Taani ha naa77u yohoton tuggatais; ha de7uwaappe shaahet-tanaunne qassi Kiristtoosaara issippe de7anau amot-tais; Kiristtoosaara issippe de7iyoogee ubbaappe aadhdhida daro lo77obaa. ²⁴ SHin taani haiqqiyoogaappe intte gishshau paxa de7iyoogee inttena daro koshshiyaabaa.

²⁵ Hagee tuma gidiyooгаа taani geeshshada erais; qassi ammanuwan intte diccanaadaaninne ufaittanaadan, taani inttenaara ubbaara paxa de7ana.

²⁶ Hegaa gishshau, taani inttenaara naa77anttuwaa de7iyo wode, Kiristtoos Yesuusaara intte de7iyo de7uwan, taban ceeqettiyoobai intteyyo darana.

²⁷ Gidikkokka, intte intte huuphen Kiristtoosa wonggeliyaayyo bessiya de7uwaa de7ite; taani inttena baada be7in woikko be7ana xayin, intte issi qofan min-nidi eqqidoogaanne, qassi wonggeliyaa ammanuwaayyo issi wozana gididi issippe baaxetiyoogaa siyana. ²⁸ Intte morkketuyyo aibinkka yayyoppite; hegee etayyo bashshaa malaata; shin Xoossai inttena xoonissiyo gishshau, intteyyo atatettaa malaata. ²⁹ Aissi giikko, Kiristtoosayyo oottiiyo qaada inttena gakkidoogee intte a gishshau waayettiyo gishshassappe attin, intte a ammaniyoogaa xalaalaassa gidenna.

³⁰ Taani kase baaxetishin intte be7idoogaa mala baaxeenne qassi ha77ikka taani baaxetiyoogaa intte siyioogaa malai inttena gakkiiis.

Kiristtoosi Bana Kaushshidoogaa Leemisuwaa

2 Kiristtoosan intte de7iyo de7oi inttena gasttissii? A siiqoi inttena minttettii? Geeshsha Ayyaanaara intteyyo issippetetta de7ii? Intte issiyo issuwaayyo keheettiinne qaretteti? ² Yaatikko, intte qofan, siiquwan, wozanaaninne qofaa poluwan issuwaa gididi, tana wurssi ufaissite. ³ Inttena siiqyoogan woikko ceeqettanau koyiyo hada amuan issibaanne oottoppote; shin issiyo issuwaappe gitatais yaagidi qoppennan, issiyo issuwaayyo intte huuphiyaa kaushshite. ⁴ Qassi issiyo issuwaa go77iyaabaa koyanaappe attin, intte huuphe xalaalaa go77iyaabaa koyoppite.

⁵ Kiristtoos Yesuusan de7iyo ha qofai qassi inttenankka de7anau bessees.

⁶ I ubba wode Xoossaa gididi de7iis; shin Xoossaa keeni wolqqan gidanau mali be7iyoogaa bessiyaabaadan qoodibeenna.

⁷ SHin i ba shenen ubbabaa aggi bayidi, ashkkara meretaa ekkiis; qassi asa milatidi qoncciiis.

⁸ I bana kaushshiis; haiquwau, ubba harai atto, masqqaliyaa bolla haiquwaukka azazettiis.

⁹ Hegaa gishshau, Xoossai a keehi Xoqqu xoqqu oot-tiis; qassi suntta ubbaappekka aadhdhiya xoqqa suntta ayyo immiis.

¹⁰ Hegaa gishshau, saluwaaninne sa7an sa7aappe garssan de7iyo ubbai Yesuusa sunttaa bonchchanau gulbbatana.

¹¹ Qassi asai ubbai Yesuus Kiristtoosa Goda yaagidi, Xoossaa Aawaa bonchchuwau markkattana.

Ha Sa7an De7iyo Asaassi Poo7o Gidiyoogaa

¹² Hegaa gishshau, ta dabbotoo, taani inttenaara de7iyo wode ubban intte tau azazettidoogaadan, ha77i taani intte matan de7enna wodekka, intte kaseegaappe aattidi tau azazettanau bessees; yashshatetaaninne kokkorssan intte atatettaa polanau oottite. ¹³ Aissi giikko, Xoossai inttena baueeno giissanaadaaninne qassi i qoppidobaa intte oottanaadan intte giddon ubba wode oottees.

¹⁴ Geellanne nagaranchcha asaa giddon borettennaageeta, ashkketanne Xoossaa naatudankka pokkoi bainnaageeta gidite; qassi zuuzummennan woikko iitabaa qoppennan ubbabaa oottite. He asaa giddonkka saluwan poo7iyo xoolinttedan poo7iiddi, ¹⁶ de7uwaa wonggeliyaa mishiraachchuwaa etau yootite; he wode ta daafurainne ta oosoi mela xayibeennaagee erettiyo gishshau, Kiristtoosa gallassi taani inttenan gitatana.

¹⁷ Harai atto intte ammanoi Xoossaayyo yarshshiyoyarshshuwaa bolli ta suuttai ushshaa yarshshodan gukkikkokka, taani ufaittais; inttenaara ubbaara issippe ufaittais. ¹⁸ Hegaadan inttekka qassi ufaittanau bessees; tanaara issippe ufaittite.

Ximootiyoosinne Eppafiroditoosi Oottido Oosuwaa

¹⁹ SHin taani intte de7uwaabaa siyada ufaittanaadan, Ximootiyoosa inttekko eesuwan yeddanaagaa Godaa Yesuusan ammanettais. ²⁰ Aissi giikko, intte de7uwaabau wozanappe hirggiya a mala asi harai ooninne tau baawa. ²¹ Aissi giikko, harati ubbati bantta huuphebaa koyoosona; Yesuus Kiristtoosabaa koyokkona. ²² SHin na7i ba aawau oottiyoogaadan, Ximootiyoosi tanaara issippe gididi, wonggeliyaa oosuwaa oottidoogan, ammanettiya asa gidiyooгаа erissidoogaa intte ereeta. ²³ Hegaa gishshau, taani yohoi haniyoobaa be7ada, sohuwaara a inttekko yeddana gaada qoppais. ²⁴ Taani ta huuphen mata wodiyan inttekko baanaagaa Godan ammanettais.

²⁵ SHin taani ta ishaa Eppafiroditoosa, tanaara issippe ta bagga gididi oottidaagaa, olettidaagaanne, qassi tana maaddiyooban intteyyo kiitettidi oottidaagaa inttekko kiittanau koshshiyooгаа qoppaas. ²⁶ Aissi giikko, i inttena ubbaa be7anau laamotees; qassi i sakettidoogaa intte siyido gishshau, ba wozanan daro

metootees. ²⁷ I tumu sakettidi, haiqqiichchidi attiis; shin Xoossai au qarettiis; a xalaalaayyo gidennan azzanoi azzanuwaab bolli gujettennaadan, taayyookka qarettiis.

²⁸ Simmi intte naa77anttuwaa a be7idi ufait-tanaadan, taukka ta wozanaa azzanoi irxxanaadan, taani eesuwan a inttekkko yeddana. ²⁹ Hegaa gishshau, Godan de7iya ishadan, kumetta ufaissan a mokiite; qassi a milatiya asa ubbaakka bonchchite. ³⁰ Aissi gi-ikko, intte intte huuphen tana maaddana danddayenna maaduwaab maaddanau, Kiristtoosa oosuwaab gishshau, ba shemppuwaa shenehoo giidi, haiqqiichchidi attiis.

Tumu Xillotettaa

3 Wurssettan, ta ishato, Godai intteyyo ufaissaa immo. Taani kase xaafidoogaa zaarettada xaafiyoogee tana waissenna; qassi he xaafiyoogee inttena naagana.

² Itabaa oottiyaageetuppe, he kanatuppe, qaxxarai koshshees giya asatuppe naagettite. ³ Aissi giikko, nuuni Xoossaa Geeshsha Ayyaanan Xoossaayyo goinniyo gishshaunne nu de7uwan Godaa Kiristtoos Yesuusan ufaittiyo gishshau, tumu qaxxaraa qaxxarettidaageeta; asatettaa bolli oosettiyaaban ammanokko.

⁴ Qassi tau ta huuphenkka ta asatettan ammanettiyoobi de7ees. Ai asinne ba asatettan ammanettiyoobi bau de7ees giidi qoppikko, taani appe keehi aadh-hais. ⁵ Taani yelettoosappe saamintta giishin qaxxarettas. Taani yeletan Israa7eela; Biniyaama zare; walahi baina Aihuda asa. Aihuda higgiiyaa naagiyoogan gidikko, taani parisaawe; ⁶ Aihuda ammanuwau mishettiyoogaa gidikko, taani woosa keettaa waissaas; issi urai higgiiyau azazettidi xilliyooogaa baggaa gidikko, tanan boree beettibeenna.

⁷ SHin tana go77iya ubbabaa Kiristtoosa gishshau bayidabaadan qoodaas. ⁸ Tumakka, hegeetu xalaala gidenna; taani ta Godaa Kiristtoos Yesuusa eriyoogee ubbabaappe keehi aadhdiyo gishshau, ubbabaa tana mulekka go77ennabaadan qoodaas; taani a gishshau ubbabaa yegga bayaas. Kiristtoosa demmanaunne aara de7anau ubbabaa wora olidobaadan qoodais; taani higgiiyaayyo azazettada demmiyo ta huuphe xillotetti taayyo baawa. Kiristtoosa ammanin, Xoossai immiyo xillotettai, ammanuwan Xoossaa matappe yiya xillotettai tau ha77i de7ees. ¹⁰ Taani Kiristtoosanne haiquwaappe i denddido wolqqaa eranau koyais; yaatada taani ta huuphen haiquwaappe denddana yaagiyoogan, a waayiyaa aara waayettanaunne a haiquwan a milatanau amottais.

Gakkiyoosaa Gakkanau Woxxiyoogaa

¹² Taani ha77i demmarggaas woikko tanan bali baawa giikke. SHin Kiristtoos Yesuusi tana baayyo oot-tido woiuwaa demmana gaada eesotais. ¹³ Ta ishato, taani hejaa demmarggaas gaada qoppikke; shin taani issibaa oottais; taappe guyyeera de7iyaagaa dogaa ag-

gaa, sinttan de7iyaagaa oiqqanau warettais. ¹⁴ Xoossai Kiristtoos Yesuusa baggaara bolla de7uwau xeesiyo woiuwaa ekkana, ta gakkanasaa horddofais.

¹⁵ Simmi nuuni Ayyaanan gasttida ubbati haggaa qopanau bessees; qassi intteppe amaridaageetuyyo aibi-ininne dumma qofai de7ikko, hegaakka Xoossai intteyyo qonccissana. ¹⁶ Gidikkokka, nuuni hanno gakkanaassi de7ido maaraadan, ane sinttau boos.

¹⁷ Ta ishato, taani haniyoogaadan hanite. Nuuni intteyyo leemiso gidida; hegaadan inttekkka nuuni intteyyo leemiso gidido maaraa kaalliyaaageeta akeekite. ¹⁸ Aissi giikko, taani hejaa intteyyo kase darotoo yootaas; qassi ha77i naa77anttuwaakka afuxxaidda intteyyo yootais; Kiristtoosa masqqaliyaassi morkke gidada daro asati de7oosona. ¹⁹ Eta wursset-tai bashsha; eta uloi etayyo Xoossa; yeellatanau bessiyooaban eti otorettoosona; qassi ha sa7aabaa xalaalaa qoppoosona. ²⁰ Aissi giikko, nu biittai saluwaana; nuuni qassi saluwaappe yaana nuna ashshiya Godaa Yesuus Kiristtoosa naagoos. ²¹ Kiristtoosi ubbabaa baappe garssan wottanau danddayiya ba wolqqan, nu daafuranchcha asatettaa laammidi, ba bonchcho asatettaa milatissidi oottana.

Wurssetta Zoriyaa

4 Ta ishato, taani siiqiyoogee-to, laamotiyoogee-to, tana ufaissiyaageetoo, tana gitayiyaageetoo, ta dabbotoo, simmi Godan intte minni eqqanau bessees.

² Ewodeenne Sinxxiikee, intte naa77aikka issi qofan michchidan, Godan de7anaadan, taani inttena zorais. ³ Qassi tanaara oottiya ammanettidaagoo, neeni ha maccaasata maaddanaadan, taani nena woossais; aissi giikko, eti tanaaranne eta sunttai Xoossaa de7o maxaafan xaafettido Qaleminxxoosaara qassi tanaara issippe oottiya haratu ubbaara wonggeliyaa ubbasaa gattanau daafuridosona.

⁴ Godaara intte de7iyo de7uwan ubba wode ufaittite; taani haggaa gujjadakka gais; ufaittite.

⁵ Asai ubbai intte ashkкетettaa ero; Godai matan yaana. ⁶ Xoossaa intte woossiyo woosa ubban a keehi galatiiddi, inttena koshshiyaabaa ubbau woossiteppe attin, issibaukka hirggoppite. ⁷ Qassi asa erattettaa ubbaappe aadhdiya Xoossaa sarotettai intte wozanaanne intte qofaa Godaa Yesuus Kiristtoosa baggaara naagana.

⁸ Wurssettan, ta ishato, intte wozanan lo77obaanne galatissiyaabaa qoppite; tuma gidiyaabaa ubbaa, bonchchissiyaabaa ubbaa, mooro gidennabaa ubbaa, geeshshabaa ubbaa, siiqobaa ubbaa, lo77o haasaya gidiyaabaa ubbaa qoppite. ⁹ Intte taappe tamaaridoogaa, ekkidoogaa, siyidoogaanne be7idoogaa ubbaa oottite; qassi nuuyyo sarotettaa immiya Xoossai inttenaara issippe gidana.

Baayyo Kiitettida Imotaayyo PHauloosi Galatidoogaa

¹⁰ SHin daro wodiyaappe guyyiyan, ha77i intte tabaa naa77anttuwaa qoppanau doommido gishshau, taani Godan keehi ufaittais; taayyo qoppanau intteyyo inj-jetennan ixidoogaappe attin, tau qofaa qoppeeta.

¹¹ Taani haggaa tana metido gishshau giikke; aissi gi-ikko, tau de7iyaabai taayyo gidana giyoogaa taani tamaaraas. ¹² Taani metootidi de7iyooobi aibakko erais; qassi duretidi de7iyooobikka aibakko erais; awan gidinkka aude gidinkka, taani kaluwaanne namisaa qassi pacaanne palahaa tamaaraas. ¹³ Kiristtoosi tau immido wolqqan, ubbabaa oottanau taani danddayais.

¹⁴ Gidikkokka, intte ta metuwaa tanaara metootidi daro loittideta; ¹⁵ Piliphphisiyuusa asau, wonggeliyaa mishiraachchoi koiro intte giddon odettiis; shin taani maqidooniyaappe kiyido wode, tana intte woosa keet-tappe attin, harai maaddibeennaagaa intte intte hu-uphen ereeta; qassi immiyoobankka ekkiyoobankka intteppe attin, harai tana maaddibeenna. ¹⁶ Aissi gi-ikko, tana metoi oiqqido wode, harai atto taani Tasa-lonqgen de7ishinkka tana zaari zaaridi maaddideta.

¹⁷ Taani inttebaa bolli harabai gujettanaagaa koyiy-oogaappe attin, woito xalaalaa ekkanau koyikke.

¹⁸ SHin taani intte immidoogaa ubbaa ekkaas; qassi tau palahidi gidiyaagee de7ees. Intte kiittido ubbabaa Eppafiroditoosappe ekkaas; koshshiya ubbai tau de7ees. Intte tau kiittido imoi Xoossaayyo sawuwaa tonggu giyaanne i dosiyo, a ufaissiya yarshsho mala.

¹⁹ Qassi ta Xoossai ba bonchcho duretettaa daruwan Kiristtoos Yesuusa baggaara inttena koshshiyaabaa ubbaa intteyyo immana. ²⁰ Nu Xoossaayyoonne nu Aawaayyo merinaappe merinaa gakkanaassi bonch-choi gido. Amin77i.

Wurssetta Sarotaa

²¹ Kiristtoos Yesuusabaa gidiya geeshsha ubbata saro giite. Tanaara hagan de7iya ishantti inttena saro goosona. ²² Hagan de7iya geeshsha ubbati, ub-baappekka aattidi Kawuwaa Qeesaara keettan de7iyaageeti inttena saro goosona.

²³ Nu Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettai intte-naara gido.

Qolasiyaasa

Gidduwaa Erissuwaa

PHauloosi Qollasiyaasa asaassi xaafido kiitai xaafettidoogee Qeeri Iisiyan, Efisoonaappe arshsho baggaara beettiya Qollasiyaasan de7iya woosa keettaa. Ha woosa keettaa essidai PHauloosa gidana xayikkokka, Roome biittan, Iisiyaa waanna katama gidiya Efisooneppe etassi oottiya asata kiittiyai a gidiyo gishshau, Qollasiyaasayyookka aawatiyo hanotai ayyo de7ees. Qollasiyaasa woosa keettan, “Xoossaa eranaunne kumetta atotettaa demmanau, asi ubbi ayyaana wolqqatussinne maatai de7iyoogetussi goinnanau koshshees” yaagiya worddo asttamaareti de7iyooqaa PHauloosi siyiis. Ha asttamaareti harabaa qassi, “Asai ubbaikka qaxxaraa milatiya wogatussi haarettanaunne qumaa wogaanne hara wogata ubbaa naaganau koshshees” yaa-goosona.

PHauloosi ha kiitaa xaafidoogee tumanchcha gidiya Kiristinnaa kiitaa odiyooqan, eta worddo timirttiyaa phalqqanaassa. I zaarido zaarotuppe waannatiyaagee “Yesuus Kiristtoosi kumetta atotettaa immanau danddayees; ha hara ammanotinne oosoti appe haassanau danddayoosona” yaagiyaagaa. Xoossai Kiristtoosa baggaara ha sa7aa medhdhiis. Qassi a baggaara zaaridi a baakko ehaana. Ha sa7aassi Kiristtoosaara maayettiyoogaa xalaalan atotettaa hidootai de7ees. Hagaa maaran PHauloosi ha gita timirttee ammaniya asa de7uwan waanidi oosuwan pe7anau danddayiyaakko yootees.

Ha kiitaa PHauloosappe ekkidi, Qollasiyaasa gattanau biida Tiikiqoosaara issippe de7iyai Anaasimoosa gidiyoogaa be7iyooqee go77iyaabaa. Waanidi giikko, PHauloosi ha Anaasimoosa geetettiya ba oosanchchaabaa denttidi, Pilmmoonassi hara kiitaa xaafiis.

1 Taani PHauloosi, Xoossaa sheniyan Kiristtoosi Yesuusi kiittidoogaa gididaageenne nu ishai Ximootiyoosi, ² Qolasiyaasa giyo kataman de7iya geeshshatuuyo, Kiristtoosan ammanettida ishanttuuyo ha dabddaabbiiyaa xaafos.

PHauloosi Woossido Galata Woosaa

Xoossaa nu Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe, aaro kehatettainne sarotettaa intteyyo gido.

³ Nuuni intteyyo Xoossaa woossiyo wode, Xoossaa nu Godaa Yesuus Kiristtoosa Aawaa, ubba wode galatoos. ⁴ Aissi giikko, nuuni Kiristtoos Yesuusa intte ammaniyoogaanne geeshshata ubbaa siiqiyoogaa siyida. ⁵ Tumu kiitai wonggelee koiro inttekkko yiido wode, Xoossai sinttappe immana giidoogaa siyideta. Simmi intte ammanoinne siiqoi saluwan giigidi naagiya, Xoossai sinttappe immana giidoogan doomettiis. ⁶ He wonggelee inttekkko gakkii; gakkidi, intte a siyoosappenne Xoossaa aaro kehatettaa tumatettan eroosappe doommidi, intte gidдон de7iyooqaadankka, biitta ubban anjuuwaa eheesinne ubbasaa aakkees.

⁷ Intte hegaa nunaara issippe ashkkara gidida siiqo Eppaafirappe tamarideta; i nu gishshaa Kiristtoosayyo ammanettidi oottiyaagee, ⁸ Xoossaa Ayyaanan harata intte siiqiyoogaa nuuyo yootiis.

⁹ Hegaa gishshau, nuuni qassi hegaa siyido gallasasappe doommidi, Xoossai intteyyo ba sheniyaariyo eratettaa, Xoossaa Ayyaanai immiyo aadhdhida eratettaaranne akeekaara issippe kunttidi im-

manaadan, ubba wode balennan Xoossaa woossoos.

¹⁰ Hegaappe guyyiyan, Godai koyiyoogaadan intte de7anaunne, ubba wode a ufaissiyaabaa oottanau danddayana; intte oottiyo lo77o ooso ubban intte de7oi go77aara de7iyaagaa gidana; qassi Xoossaa eriyooqan intte diccana.

¹¹ Intte ubban ufaissan genccanaadaaninne danddayanaadan, Xoossai ba bonchchuwaa gitaadan immiyo wolqqa ubban minnite. ¹² Qassi geeshshatuuyo giigida poo7o kawotettaa laattanau, nuna danddayisida Aawaa galatite. ¹³ I nuna xumaa wolqqaappe ashshidi, ba siiqiyo Na7aa kawotettaakko pinttiis.

¹⁴ Qassi i ba Na7an nuna wozidi, nu nagaraa atto giis.

Kiristtoosa Xoosatettaanne A Oosuwaa

¹⁵ Kiristtoosi beettenna Xoossaa leemiso; i merettidabaa ubbaappe aadhdhiya baira Na7a. ¹⁶ Aissi giikko, ubbabaikka aani merettiis; beettiyaageeti, beettenaageeti, ayyaanatuppe beettiya wolqqainne godatettaa, halaqatettainne maatai, saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaikka aaninne ayyo merettiis. ¹⁷ I ubbabaappe kase de7iis; ubbabaikka aani ba sohuwaa sohuwaa oiqqidi de7ees. ¹⁸ I ba bollau, woosa keettau huuphe; i ubbaappe bolla gidana mala, kasetidi haiquwaappe dendidada baira Na7a gidiiis.

¹⁹ Aissi giikko, Xoossai koyidoogaadan, aani Xoosatetta mereta kumettaa de7ees. ²⁰ Yaatin Xoossai Kiristtoosa baggaara ubbabaa banaara sigettanau yohuwaa qachchiis; ba Na7ai masqqaliyaa bolla gus-

sido suuttan saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaa banaara sigettiis.

²¹ Hagaappe kase, intte iitabaa oottido gishshaunne goppido gishshau, Xoossaappe shaahettidi, aara morkkettideta. ²² SHin Xoossai ha77i inttena pokkoinne boree bannaageetanne qassi geeshshata oottidi, ba sintti shiishshanau, ba Na7aa haiqqidaagaa asatettan banaara inttena sigettiis. ²³ Hegee intte tumu ammanuwan minni eqqidi, wonggeliyaa mishiraachchuwaa siyidi, sinttappe ekkana giidoogaappe qaaxxennan minnidi de7ikko hanana; he wonggeliyaa mishiraachchoi sa7an de7iya mereta ubbaa matan odettiis. Taani PHauloosikka wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyaagaa gidaas.

PHauloosi Yesuusi Kiittidoogaa Gididi Oottido Oosuwaa

²⁴ Taani intteyyo waayettido gishshau, ha77i ufaittais; Kiristtoosi ba bollaayyo, heгаа giyoogee woosa keettaayyo, waayettishin paccidaagaa taani ta bollaa sahuwan kunttais. ²⁵ Xoossai tana intte gishshau, woosa keettaa Ayyaanan kaalettiyaagaa oottido gishshau, a qaalaa polada yootana mala, taani woosa keettau ashkkara gidaas. ²⁶ Ha qalalai hagaappe kase bagga ubban, asa ubbau erettennan geemmidi de7ees; shin ba geeshshatuyyo Xoossai ha77i qonccisiis. ²⁷ Xoossai Aihuda gidenna asaayyo wottido ha asaayyo qonccibeenna bonchchonne dure yohoi aibakko geeshshata erissanau koyiis; ha asaayyo qonccibeennaagee aibee giikko, Kiristtoosi inttenan de7iyooogaa; heгаа giyoogee Xoossaa bonchchuwaa aara intte ekkanaagaa.

²⁸ Heгаа gishshau, nuuni asa ubbau Kiristtoosabaa yootoos; asa ubbaa Kiristtoosan kumetta asa oottidi, Xoossaakko shiishshana mala, nuuyyo aadhdhida erattetta ubban inttena ye77e goosinne tamarissoos.

²⁹ Taani haggaa polanau, tanan oottiya Kiristtoosi taayyo immiyo wolqqan baaxetaisinne daafurais.

2 Taani intteyyo, Lodoogyaa giyo kataman de7iya asaayyoonne tana be7ibeenna asa ubbaayyo ai keenaa baaxetidaakkonne intte erana mala koyais.

² Eta wozanai minnana mala, siiquwan issippe gididi, tumu akeekan beettiya durrettaa ubbaa eti ekkana malanne qassi eti Xoossai asaayyo qonccissibeennaagaa, Kiristtoosa a huuphen erana mala, taani daafurais. ³ Geeman Xoossai minjjido erainne aadhdhida erattetta ubbai aani de7ees.

⁴ Ooninne inttena cimo qaalan balettenna mala, taani inttena hassayissais. ⁵ Aissi giikko, taani intte matappe haakkada de7ikkokka, ayyaanan inttenaara de7ais; intte de7iyo maaraanne Kiristtoosa intte minnidi ammaniyoogaa be7ada ufaittais.

Kiristtoosan Beettiya Kumetta De7uwaa

⁶ Simmi intte Godaa Kiristtoos Yesuusa ekki-doogaadan, aani de7ite. ⁷ Aani xaphuwaa yeddidi dic-

cite; intte tamaridoogaadan ammanuwan minnite; Xoossaa ubba wode galatite.

⁸ Kiristtoosappe gidenna timirttiyan, ha sa7aa haariya ayyaanatu timirttiyaaninne, asappe yiida erattettan, qassi mela cimuwann inttena ooninne omooddenna mala naagettite. ⁹ Aissi giikko, Kiristtoosa bollann Xoossatetta mereta kumetta de7ees. ¹⁰ Qassi halaaqatettaayyoonne godatettaayyo ubbaayyo huuphe gididi Kiristtoosappe kumetta de7uwaa demmideta.

¹¹ Intte Kiristtoosaara issi asa mala gididi, asa qaxxara mala gidennan, intte iita hanottettaa diggiyo qaxxaraa, Kiristtoosan qaxxarettideta. ¹² Intte xammaqettido wode, Kiristtoosaara moogettidi, Kiristtoosa haiquwaappe denttida Xoossaa wolqqaa ammanido gishshau, xinqqatiyan Kiristtoosaara issippe denddideta.

¹³ Intte intte naaquwaaninne intte asatettaa qaxxarettennan aggidooogan haiqqidi de7iyo wode, Xoossai intte naaquwaa atto giidi, Kiristtoosaara inttena paxa wottiis. ¹⁴ Nuna ixxiya, acuwaa paramaa a maachchaara issippe Xoossai daakkiis; daakkidi, masqqaliyaa bollann xishidi, ogyaappe diggiis. ¹⁵ Kiristtoosi he masqqaliyan halaqatuppenne godatuppe wolqqaa wotti ekkidi, eta omooddidoogaa asa ubbaa qoncciyann yuushshi bessis.

¹⁶ Heгаа gishshau, meettan woi ushshan, baala gallassaa woi aginai xeeriyo wodiya bonchchiyoogan, woi Sambbataa bonchchiyoogan, ooninne intte bolli pirddoppo. ¹⁷ Hageeti sinttappe yaana yohotu eesho; shin bollai Kiristtoosaagaa. ¹⁸ Wordduwaa ashkke milatanaunne kiitanchchaayyo goinnanau koyiyaagee, be7ibeennaagaa ajjuutan be7aas giidi otorettiyaagee, asatetta qofan coo ayyiyaagee, ooninne intte bolli pirddoppo. ¹⁹ Heгаа mala asi huuphe gididi Kiristtoosa mintti oiqqidoogaa lefissees. Bolla ubbai he huuphiyaappe wolqqaa demmidi, bollann de7iya kuriyaaranne shayaara issippe ohettidi, Xoossai dichchiyo dishuwaadan diccees.

Haiquwan Paxankka Kiristtoosaara De7iyooogaa

²⁰ Intte ha sa7aa haariya ayyaanatuppe haakkidi, Kiristtoosaara haiqqideta; yaatin, aissi ha sa7aa wogan de7iya asadan de7eetii? "Oiqqoppa; baara be7oppa; bochchoppa" yaagiya higgetuyyo aissi azazetteetii?

²² Ha ubbabaikka asi medhdhido higgennan timirtte gididi gishshau, polettoogaappe guyyiyan xayana.

²³ Eti kiitanchchaayyo goinniyoogaaninne wordduwaa ashkke milatiyoogan qassi bantta asatettaa gilqqissiyooogan aadhdhida eranchcha milatoosona; shin shaaramuxanau koyiyoogaa diggiyoogee hegan ainne go77enna.

3 Simmi intte Kiristtoosaara haiquwaappe denddidobaa gidikko, Xoossaappe ushachcha baggaara uttida Kiristtoosi de7iyoosan saluwan de7iyaagaa mintti koyite. ² Saluwan de7iyaagaa intte qoppaanaappe attin, sa7an de7iyaagaa qoppoppite. ³ Aissi giikko, intte haiqqideta; qassi intte de7oi Xoossann Kiristtoosaara geemmiis. ⁴ Intteyyo de7o gidida Kirist-

toosi qoncciyoo wode, he wode inttekka aara bonchchuwan qonccana.

Gal77anne Ooratta De7uwa

⁵ Hegaa gishshau, inttenan de7iya ha sa7aa amota worite; hegeetikka shaaramuxiyooqaa, tunatettaa, shaaramuxanau koyiyooqaa, iita amuwaa, miishsha amottiyoogaa. Miishsha amottiyoogee eeqau goinniyooqaa dummatenna. ⁶ Hageetu gaasuwan, Xoossai azazettenna asata hanqqettana. ⁷ Kase intte ha iita qofatun de7iyoo wode etan haarettideta.

⁸ SHin ha77i intte qassi hanqquwaa, yiilluwaa, ixuwaa, intte doonaappe kiyiya cashshaanne yeellayiya haasayaa hageeta ubbaa intteppe xaissite. ⁹ Issoi is-suwaan worrdotoppite; aissi giikko, ceega meretaa a oosuwaara intteppe xaissirggidi, ¹⁰ Xoossai, a medhdhidaagee, bana milatissanaanne baayyo de7iya eratteta ubbaa immanau, ubba wode ooraxissiyo ooratta meretaa maayideta. ¹¹ Ha ooratta meretan, Giriike asa woi Aihuda asa, qaxxarettidaagaa woi qaxxarettibeennaagaa, ammanoi bannaageetanne ainne tamaribeennaagaa, aille woi goqa giidi shaakkiyoobi baawa; Kiristtoosi ubbabaa; i ubbankka de7ees.

¹² Hegaa gishshau, Xoossai dooridoogeetudan, geeshshanne siiqidoogeeta gididi, maarotettaa, qaretaa, kehatettaa, intte huuphiyaa kaushshiyooqaa, ashkкетettaanne danddayaa maayite. ¹³ Issoi is-suwaabaa danddayite; ooninne ba laggiyaa bolli hanqqettidobai de7ikko, issoi issuwau atto yaago. Kiristtoosi intteyyo atto giidoogaadan, inttekka atto giite. ¹⁴ Hegaa ubbaa bolli, ubbabaa issippe shiishshi qachchiya siiquwaa maayite. ¹⁵ Kiristtoosi immiyo sarotetta inttena haaro; aissi giikko, Xoossai inttena issi asa oottidi, he sarotettau xeesiis. Xoossaa galatite.

¹⁶ Kiristtoosa qaalai intte wozanan kumidi de7o; intteyyo de7iya aadhdhida eratteta ubban issoi is-suwaa tamarissitenne zorite; intte wozanan Xoossaa galatiiddi, xalotiyaanne mazamuriyaa, Xoossaa sunttaa xoqqu oottiya yettaa yexxite. ¹⁷ Intte ai haasayyaabaa woi ai oottiyaabaa gidikkokka, Aawaa Xoossaa Yesuusa baggaara galatiiddi, oottiyoobaa ubbaa Godaa Yesuusa sunttan oottite.

So Asaa Giddon Ammaniya Asi Aggennan Oottanau Bessiya Oosota

¹⁸ Maccaasatoo, ammaniya asau bessiyaagaadan, intte azinatuyyo haarettite.

¹⁹ Attumaasatoo, intte maccaasaa siiqite; etaara woppu giidi de7ite.

²⁰ Naatoo, inttena yelidaageetuyyo ubban azazettite. Aissi giikko, intte etau azazettiyoogee Xoossaa daro ufaisses.

²¹ Aawatoo, intte naati wozanaa bayenna mala, eta yiillooyoppite.

²² Ailletoo, sa7an intteyyo goda gidiyaaageetuyyo ubban azazettite; Godau yayyidi, suure wozanan oottiteppe attin, asa ufaissanaanne asi be7o giyoogan

azazettiyaageeta gidoppite. ²³ Intte oottiyo ooso ubbaa asau gidennan Godau oottiyoogaadan, wozanappe oottite. ²⁴ Godaa Kiristtoosayyo intte oottiyo gishshau, i baageetuyyo immanau giigissi wottidoogaa intte laattanaagaa akeekite. ²⁵ Balabaa oottida urai ooninne, ba oottido balaadan woiuwaa ekkana; aissi giikko, Xoossai pirddiiddi, oonanne maaddenna.

4 Godatoo, intteyyookka saluwan Godai de7iyooqaa eridi, intte ailletuyyo xillotettaanne suuretettan koshshiyaabaa oottite.

Zoriyaa

² Xoossaa aggennan woossite; qassi woossiiddi azalennan, a galatiiddi woossite. ³ Qassi intte woossiyo wode ubban, kaseesappe asayyo qonccibeennabaa, Kiristtoosabaa nuuni yootana mala, Xoossai nuuyyo injjeyanaadan, nuuyyookka Xoossaa woossite; aissi giikko, ha77i taani qasho keettan de7iyooqee hegaassa.

⁴ Qassikka taani bessiyaagaa keenaa qonccissada ha yohuwaa yootana mala, taayyo Xoossaa woossite.

⁵ Intteyyo de7iya wodiya go77i bannasan xais-sennan, ammanennaageetu matan hayyottidi de7ite.

⁶ Intte asa ubbau waati zaaranau bessiyaakko erana mala, intte haasayai ubba wode, siyanau kehiyaaganne ufaissiyaagaa gidanau bessees.

Wurssetta Sarotaa

⁷ Nu siiqo ishai Tikiqoosi, tanaara issippe Godaa oosuwan ashkkara gidida ammanettiya oosanchchai, ta de7uwaabaa inttena erissana. ⁸ Taani a inttekkoo kiittiyooqee, nuuni waani de7iyaakko intteyyo i yootidi, inttena minttettana gishshassa. ⁹ Anaasimoosi, ammanettiya siiqo ishai, intte biittaagee, aara issippe inttekkoo bees; eti hagan haniya ubbabaa inttena erissana.

¹⁰ Tanaara qashuwan de7iya Arisxxirokoosinne Barnnaabaasayyo ishaa na7ai Marqqoosi inttena saro de7eetii goosona; taani inttena kase azazidoogaadan, Marqqoosi inttekkoo biikko, wozanappe a mokiite.

¹¹ Yosxxoosa giyo Yesuusikka inttena saro saro gees; Aihuda asatuppe tanaara Xoossaa kawotettaayyo oottiyai, ha heezzu asatuppe harai baawa; hageeti tana daro maaddidosona.

¹² Eppaafiri, intte biittaagee, Kiristtoos Yesuusa ashkkarai, inttena saro saro gees. I intte Xoossan minnidi eqqanaadaaninne Xoossai koyiyooqai ubbai aibakko eridi, poli ammananaadan, ubba wode Xoossaa mintti woossees. ¹³ Aissi giikko, i intteyyo, Loodooqiyaa asaayyoonne Hirapoliisa giyo katamaa asaayyo daro daafuriyoogaa taani markkattais.

¹⁴ Nu siiqo dottoree Luqaasinne Deemaasi inttena saro de7eetii yaagoosona. ¹⁵ Loodooqiyaa de7iya nu ishanntuyyoonne Nimppiyyo qassi i keettan shiiqiya asaayyo nu sarotaa yootite.

¹⁶ Ha dabddaabbiyaa intte nabbabidoogaappe guyyian, Loodooqiyaa woosa keettanka nabbabissite; inttekkoo Loodooqiyaa woosa keettaikka intteyyo yed-

diyo dabddaabbiyaa nabbabite. ¹⁷ Qassi Arkkipoosayyo, “Godai neeyyo immido oosuwaa polanaagaa dogoppa” yaagidi yootite.

¹⁸ Taani PHauloosi, ta kushiyan saro gaada xaafidoogaa haggaa be7ite; taani qashuwan de7iyooqaa dogoppite.

Xoossaa aaro kehatettaa inttenaara gido.

Koiro Tasalonqge

Gidduwaa Erissuwa

Tasalonqgee Maqadooniya geetettiya Rooma biittaayyo waanna katama. PHauloosi Tasalonqgen woosa keettaa essidoogee Pilphphisiyuusa yeddidi kiyidoogaappe guyyiyaana. Gidoshin, Aihudatu ammanuwaa ekkanau shiiqi eqqida Aihuda gidenna asati PHauloosi tamarissiyoo, kiristinnaa timirttiyan gooshettido gishshau, Aihudati PHauloosa qanaatidi, phalqqettaa denttidosona. Hegaa gishshau PHauloosi Tasalonqge yeddidi, wolqqan Beeriyaa biis. Takkiiddi i Tasalonqge gakkido wode, matan a maaddiya Ximootiyoosi Tasalonqge woosa keettan de7iya hanotaa ayyo istti naa77an xaafiis.

PHauloosi koiro kiitaa Tasalonqge asaassi xaafidoogee, ammaniya asaa wolqqaa kunttanaassanne minttetaanaassa. I eta ammanuwaabaanne eta siiquwaabaa lo77o oduwaa siyiis. Hegaa gishshau, eta galatees. Kase i eta gidдон de7ido wode, waanida de7uwaa de7idaakko eta hassayissee. Hegaappe oishata zaarees. He oishatuppekka amaridaageeti: "Kiristtoosi ha sa7aa simmanaappe kasetidi haiqqida ammaniya asi, Kiristtoosa simoi immiyo merinaa de7uwaa ekkanau danddayii? Kiristtoosi simmidi yaanai audee?" yaagiyaageeta. PHauloosikka he gaittida kayiyan etau odiiddi, "Kiristtoosi naa77anttoo yaanaagaa ufaissan naagiiddi i yaana gakkanaashin woppu giidi intte oosuwa oottite" yaagidi zorees.

1 Nuuni PHauloosi, Sillaasinne Ximootiyoosi Tasalonqge woosa keettan de7iya asaayyo ha dabddaabbiyaa xaafos; he woosa keettai Xoossaa nu Aawaabaanne Godaa Yesuus Kiristtoosabaa.

Tasalonqge Asaa De7uwaanne Ammanuwaa

Xoossaa nu Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe, aaro kehatettainne sarotetta intteyyo gido.

² Nuuni Xoossaa woossiyo wode inttena hassayidi, intteyyo ubbaayyo ubba wode Xoossaa galatoos. ³ Nuuni nu Xoossaa, nu Aawaa sinttan ammanuwan intte oottido oosuwaanne, siiquwan intte daafurido daafuraa, qassi Xoossai intteyyo nu Godaa Yesuus Kiristtoosa baggaara immana giidoogaa ekkanau gencciyoo genccaa ubba wode hassayoos.

⁴ Nu ishato, Xoossai inttena siiqiyooogaanne inttena babaa oottanau dooridoogaa nuuni eroos. ⁵ Aissi giikko, nuuni wonggeliyaa wolqqan, Geeshsha Ayyaanaaninne he wonggelee tuma gididoogaa wurssi ammaniyoogan intteyyo ehiidoogaappe attin, doona xalaalan ehibookko. Nuuni inttenaara de7iyo wode, intte gishshau waani de7idaakko, intte ereeta. ⁶ Qassi intte daro waayettikkokka, Geeshsha Ayyaanai immido ufaissaara kiitaa ekkideta; nunanne Godaa milatideta. ⁷ Hegaa gishshau, Maqadooniya giyo biittaaninne Akaayiyaa giyo biittan de7iya ammaniya ubbatuyyo leemiso gidideta. ⁸ Aissi giikko, Godaa qalalai intteppe kiyidi, Maqadooniyaaninne Akaayiyaa xalaalan siyettebeenna; shin Xoossaa intte ammaniyoogee ubbasan siyettiis. Simmi nuuni haasayanau koshshiyaabi aibinne baawa. ⁹ Aissi giikko, nuuni inttekkoo biido wode, intte nuna waati morkkidaakkonne qassi intte intte ee-gaa aggidi, worddotenna de7o Xoossaayyo oottanau

waani simmidaakko, eti bantta huuphen haasayoosona. ¹⁰ Qassi Xoossaa Na7ai Yesuusi, Xoossai haiquwaappe denttidoogee, nuna sinttappe yaana Xoossaa hanquwaappe ashshiyaagee saluwaappe yaanaagaa intte naagiyoogaa eti haasayoosona.

PHauloosi Yesuusi Kiittido Asa Gididi Tasalonqgen Oottido Oosuwa

2 Ta ishato, nuuni inttekkoo biidoogee mela gidennaagaa intte intte huuphen ereeta. ² SHin nuuni inttekkoo yaanaappe kase Pilphphisiyuusa giyo katanman waayettidoogaanne cayettidoogaa intte ereeta; daro phalqqetta de7ikkokka, intteyyo a wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootana mala, Xoossai nuuyyo minotettaa immiis. ³ Nuuni inttena woossiyoogee balan woi tunatettan woi geniyan gidenna.

⁴ SHin Xoossai wonggeliyaa hadaraa ekkanau nuuni ammanettiyaageeta gidin, nuuyyo he hadaraa immiis; he immidoogaadankka nuuni haasayoos. Qassi nuuni nu wozanaa xomoosiya Xoossaa ufaissiyaagaadan haasayoosippe attin, asa ufaissiyaagaadan haasayokko. ⁵ Nuuni inttekkoo cimo haasayaara yibeennaagaa, woikko nuuni uuzettiyoogaa genttiya haasayaa haasayibeennaagaa intte loitti ereeta; Xoossai nuuyyo markka. ⁶ Nuuni Kiristtoosi kiittidoogee ta gididi, intteppe bonchcho ekkanau danddayikkokka, ooppenne intteppe gidin woi haratuppekka gidin, bonchcho koyibookko. ⁷ SHin nuuni aayiyaa ba naata dichchiyoogaadan, intte gidдон ashkke gidida. ⁸ Inttena siiqido gishshau, Xoossaa wonggeliyaa intteyyo immanaagaa xalaala gidennan, nu de7uwaakka intteyyo immanau giigi uttida; aissi giikko, intte nuuyyo daro al77o. ⁹ Ta ishato, nu oosuwaanne nu daafuraa intte

akeekeeta; intteyyo Xoossaa wonggeliyaa mishi-raachchuwaa yootiiddi, inttena ainne waayissenna mala, qamminne gallassi nuuni oottida.

¹⁰ Nu de7oi intte matan, ammaniyaageetu matan, geeshsha, xillonne borettennaagaa gidiyoo gau intte markka; qassi Xoossaikka markka. ¹¹ Nuuni intteyyo huuphiyan huuphiyan aawai ba naatuuyo haniyoogaadan hanidoogaa ereeta. ¹² Nuuni inttena zorida; minttettida. Qassi a kawotettaanne a bonchchuwaa shaakkanau inttena xeesiya Xoossaa ufaissiya de7uwaa intte de7ana mala, intteyyo minttidi yootida.

¹³ Intte nuuppe Xoossaa qaala tuma gididoogaadan ekkido wode, Xoossaa kiitadan ekkidoogaappe attin, asa kiitadan ekkibeenna gishshau, nuuni Xoossaa ubba wode heгаа gaasuwan galatoos; Xoossaa qaalai ammaniyaageetun, inttenan oottees.

¹⁴ Aissi giikko, ta ishato, Kiristtoos Yesuusayyo Yihudaa giyo biittan de7iya woosa keettatuura, intte leemisseteeta; hegeeti Xoossaa woosa keettata. Aihudati eta waissidoogaadan, intte biittaa asaikka inttena waissiis. ¹⁵ He Aihudati Godaa Yesuusanne hananabaa yootiyaageeta woridosona; qassi nuna yedettidosona. Eti Xoossaa ufaissokkona; asa ubbaakka ixsoosona.

¹⁶ Aihuda gidenna asai attana mala, nuuni etau qaala yootiyoo gaa diggoosona. Qassi eta nagaraikka ubba wode dari dari bees. SHin wurssettan Xoossaa hanqqoi eta bolli wodhdhiis.

PHauloosi Tasalonqqa Asaa Naa77anttuwaa Xoosnaanau Amottido Amuwaa

¹⁷ SHin ta ishato, nuuni nu qofan gidennan, asatetta xalaalan intteppe guutta wodiya shaahettido wode, inttena daro laamotidi, be7anau keehi koyida.

¹⁸ Aissi giikko, nuuni inttekkoo simmidi baanau koyida. Harai atto, taani PHauloosikka darotoo inttekkoo baanau mala be7aas; shin Seexaanai nuna diggiis.

¹⁹ Aissi giikko, nu Godaa Yesuus Kiristtoosi yiyo wode, nuuni be7ana giidi ufaissan naagiyoo gee, woikko nu ufaissai, woikko nuuni ceeqettiyo akiliile oonee? Inttena gidekketiyye? ²⁰ Aissi giikko, intte nu bonchchonne nu ufaissa.

3 Hegaa gishshau, nuuyo gencanau danddayettennan ixrido wode, Ateena giyo kataman nurkka attanau qofaa qachchida. ² Inttena zoranaadaaninne intte ammanuwan inttena minttanaadan, Xoossau oottiya nu ishaa, nunaara issippe Kiristtoosa wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiya Ximootiyoosa inttekkoo kiittida. ³ Ha waayiyaa gaasuwan intteppe ooninne guyye simmenna mala, a kiittida. Nuuni hegau doorettidoogaa intte intte huuphen ereeta. ⁴ Aissi giikko, nuuni inttenaara de7iiddi, nuuni waayetanaagaa kasetidi intteyyo yootida; qassi intte eriyoo gaadanka kase hegaadan haniis. ⁵ Hegaa gishshau, qassi gencanau tau danddayettennan ixrido wode, "Ooni erii xalahe halaqai eta paaccennan aggenna. Nu daafuraikka mela gidennan aggenna" yaagada intte ammanuwaabaa eranau Ximootiyoosa inttekkoo kiittaas.

⁶ SHin ha77i Ximootiyoosi intte matappe nuukko yiididi, intte ammanuwaabaanne intte siiquwaabaa intteyyo mishiraachcho giidi nuuyo yootiis. Qassi nuuni inttena be7anau laamotiyoogaadan inttekkoo nuna be7anau laamotiiddi, ubba wode nuuyo lo77obaa qoppiyoogaa i yootiis. ⁷ Hegaa gishshau, ta ishato, nu waayiyaninne nu tuggan ubban intte ammanuwaa baggaara intteban minettida. ⁸ Godan minnidi intte de7ikko, nuunikka tumu de7oos. ⁹ Aissi giikko, nuuni inttebaayyo Xoossaa galatoos. Nuuni nu Xoossaa sinttan intte gishshau de7iya ufaissa ubbau a daro galatoos. ¹⁰ Nuuni inttena be7anaanne intte ammanuwau paccidabaa kunttanau, qamminne gallassi nu kumetta wozanaappe Xoossaa woossoos.

¹¹ Nu Aawai, nu Xoossai ba huuphen, qassi nu Godai Yesuus Kiristtoosi nuuni inttekkoo biyo ogiyaa nuuyo giigisso. ¹² Nuuni inttena keehi siiqiyoo gaadan, Xoossai intte issoi issuwaa siiqiyoo siiquwanne qassi asa ubbaa siiqiyoo siiquwaa intteyyo darissonne gujjo. ¹³ Nu Godai Yesuus Kiristtoosi ba geeshshatu ubbaara yiyo wode, nu Xoossaa, nu aawaa sinttan geeshshatanne borettennaageeta oottidi, inttena i minttetto.

Xoossaa Ufaissiya De7uwaa

4 Simmi wurssettan, ta ishato, Xoossaa ufaisanau intte waani de7anau bessiyaakko, nuuppe tamarideta. Hegee intte kaseesappe de7iyo maaraa; shin ha77i intte kaseegaappe loittidi oottanaadan, Godaa Yesuusa sunttan inttena woossoosinne zoroos.

² Aissi giikko, nuuni Godaa Yesuusa maataa baggaara intteyyo immido azazoi augaakko, intte ereeta.

³ Aissi giikko, Xoossai intteppe koyiyoo gee aibee giikko, intte geeshsha gidanaagaanne shaaramuxiyoo gaa muleera agganaagaa koyees. ⁴ Intte ubbai huuphen huuphen geeshshatettaanne bonchchuwan machcho waati ekkiaakko eranau besseesippe attin, ⁵ Xoossaa erenna ammanenna asatudan, keehi amotiyoo gan ekkanaa bessenna. ⁶ Nuuni qassi kase intteyyo yootidoogaadaaninne inttena mintti zoriidoogaadan, Godai haggaa malaban ubban halo kessiyaagaa gidiyoo gishshau, ooninne ha yohuwan ba ishaa naaqqanaanne cimmanau bessenna. ⁷ Aissi giikko, Xoossai nuna geeshshatettan de7anau xesidoogaappe attin, tunatettan de7anau xesibeenna.

⁸ Hegaa gishshau, ha timirttiyaa ixxiya ooninne intteyyo ba Geeshsha Ayyaanaa immiya Xoossaa ixxeesippe attin, asa ixxenna.

⁹ Intte intte huuphen issoi issuwaa siiqanaadan, Xoossai inttena tamarissido gishshau, intte intte ishata waati siiqanau bessiyaakko, nuuni xaafanau koshshenna. ¹⁰ Qassi Maqidooniyaa biitta ubban de7iya ishata ubbata tumu intte siiqeeta. SHin nu ishato, intte hegaappe gujji gujjidi eta siiqana mala, inttena woossoos.

¹¹ Nuuni kase intteyyo yootidoogaadan, woppu giida de7uwaa de7ite. Qassi intte huuphe oosuwa oottidi, inttena koshshiyaabaa demmite. ¹² Hegaa gidikko, am-

manennaageetu matan intte bonchchettananne qassi inttena koshshiyaabau oonanne auddashekketa.

Godai Yiyo Wode Haiqqiichchida Asainne Paxa De7iya Asai Hananabaa

¹³ SHin nu ishato, intte sinttappe demmana giidi ufaissan naagiyoobi baina asatudan kayyottenna mala, haiqqida asatubaa intte erana mala koyoos.

¹⁴ Nuuni Yesuusi haiqqidoogaanne qassi haiquwaappe i denddidoogaa ammanoos; hegaadankka, Xoossai Yesuusa ammanidi haiqqidaageeta Yesuusaara ehaanaagaa ammanoos.

¹⁵ Aissi giikko, nuuni intteyyo yootiyo Godaa qaalai hagua; nuuni paxa de7iyaageeti, Godai yiyo gallassi hagan de7iyaageeti, haiqqidaageetuppe kasetokko.

¹⁶ Aissi giikko, Godai ba huuphen azazuwaara, ki-itanchchatu halaqaa cenggurssaara, Xoossaa malkkataa giirettaara saluwaappe wodhdhana. Kiristtoosa ammanidi haiqqidaageeti kasetidi haiquwaappe denddana. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, nuuni he wode paxa de7iyaageeti, Godaara carkkuwaa gidon gaittanau etaara issippe shaaran pude shiiqana. Hegan nuuni Godaara issippe ubba wode de7ana. ¹⁸ Hegaa gishshau, ha haasayan issai issuwaa minttettite.

Godaa Yuussaa Giigidi Naagite

5 SHin ishato, ha yohoti aude hananaakko, wodiyaanne aginaa intteyyo xaafanau koshshenna. ² Aissi giikko, Godaa gallassai kaisoi qammi yiy-oogaadan yaanaagaa intte loitti ereeta. ³ Asai, "Ubbabai saro; aibikka hanenna" giishin, maccaasaa maaretai oiqqiyoogaadan, bashshai eti qoppennan eta bolli yaana. Eti mulekka kessi ekkokkona.

⁴ SHin nu ishato, he gallassai intteyyo kaisoi yiy-oogaadan yaanau intte xuman de7ekketa. ⁵ Intte ubbai poo7uwaa asanne gallassaa asa; nuuni qammaa asa woi xumaa asa gidokko. ⁶ Hegaa gishshau, nuuni harati xiskkiyoogaadan xiskkanau bessenna. Nuuni beegottanaanne woga de7anau bessees. ⁷ Aissi giikko, xiskkiyaageeti qammi xiskkoosona; mattottiyaageetikka qammi mattottoosona. ⁸ SHin nuuni gallassaa asa gidiyaageeti woga de7anau bessees. Nuuni am-

manuwaanne siiquwaa tiran wottiyo ola miishshadan oiqqidi, Xoossai nuuyyo immana gin, nuuni ufaissan naagi uttido atotettaa birata qophedan, huuphiyan wottanau bessees. ⁹ Aissi giikko, Xoossai nuna nu Godaa Yesuus Kiristtoosa baggaara atotettaa demmanau dooridoogaappe attin, a hanquwaa ekkanau dooribeenna. ¹⁰ Nuuni paxa gidin woikko haiqqidaageeta gidin, Kiristtoosara issippe de7ana mala, Kiristtoosi nu gishshau haiqqiis. ¹¹ Hegaa gishshau, intte qassi ha77i oottiyoogaadan, issai issuwaa minttettitenne maaddite.

Wurssetta Zoriyaanne Sarotaa

¹² Nu ishato, intte gidon oottiyaageeta, inttena kaalettanaanne zoranau Godai dooridoogeeta, intte bonchchana mala, inttena woossoos. ¹³ Eti oottiyo oosuwaa gishshau, eta keehi bonchchitenne siiqite. Issai issuwaa sarotettan de7ite.

¹⁴ Nu ishato, nuuni inttena zoroos; maari baina de7uwaa de7iyaageeta seerite. Yaiyyaageeta minttettite. Wolqqi bainaageeta maaddite. Asa ubbaa dandayite. ¹⁵ Ooninne iitaa gishshaa iitaa zaarena mala naagettite; shin issai issuwaayyoonne qassi asa ubbaayyo lo77obaa oottanau minnite.

¹⁶ Ubba wode ufaittite. ¹⁷ Ubba wode Xoossaa woossite. ¹⁸ Ubbaban galatite. Aissi giikko, Kiristtoos Yesuusa baggaara Xoossai intteppe koyiyoobai heгаа.

¹⁹ Geeshsha Ayyaanaa doshissoppite. ²⁰ Hanana giidi yootido qaala karoppite. ²¹ Ubbabaakka paaccite. Lo77obaa oiqqite. ²² Iita ooso ubbaappe haakkite.

²³ Sarotettaa Xoossai ba huuphen inttena ubban geeshsho; qassi nu Godai Yesuusi Kiristtoosi yiyo wode, Xoossai intte ayyaanaa, shemppuwaanne kumetta asatettaa borettennaagaa oottidi naago.

²⁴ Inttena xeesiyaagee ammanettidaagaa; qassi heгаа i polana.

²⁵ Nu ishato, nuuyyo Xoossaa woossite.

²⁶ Ishantta ubbaa geeshsha yeruwaa yeridi sarotite.

²⁷ Intte ha kiitaa geeshsha ishanttu ubbaayyo nabbabanaadan, Godaa sunttan inttena woossais.

²⁸ Nu Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatetta inttenaara issippe gido. Amin77i.

Naa77antto Tasalonqge

Gidduwaa Erissuwaa

Kiristtoosa naa77antto yuussaa xeelliaagan denddida oishai wocamaa medhdhi medhdhidi biido gishshau, Tasalonqge woosa keettan metoi dari daridi biis. PHauloosi Tasalonqge asaassi xaafido naa77antto kiitai, “Godai yaana gallassai matiis” yaagiya ammanuwaabaa minttidi odees. PHauloosi etassi odiiddi, “Kiristtoosi yaanaappe kasetidi Kiristtoosa timirttiyaa phalqqiya issi ‘Makkala asa’ geetettiyaagee denddana; denddidi ha sa7an de7iya asaa kaalettin, ha sa7aa bolli iitatettainne makkalai dari daridi baana” yaagidi eta ammanuwaa suurissanau malees.

Yesuusi Kiittidoogee nabbabiyaageetussi “Metoinne waayee darikkokka eti bantta ammanuwan minnanaadan, ikka aara issippe oottiyaageetikka oottiyoogaadan, eti bantta de7uwaassi koshshiyaabaa demmanau, minnidi oottanaadan, hegaadankka qassi lo77o ooso oottanau xibennaadan” eta minttidi zorees.

¹ Nuuni PHauloosi, Sillaasinne Ximootiyoosi, Tasalonqge woosa keettan de7iya asaayyo ha dabddaabbiyaa xaafos. He woosa keettai Xoossaa nu Aawaabaanne Godaa Yesuus Kiristtoosabaa.

² Xoossaa nu Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe, aaro kehatettainne sarotetta intteyyo gido.

Kiristtoosa Yuussaa Gallassi Hanana Pirddaa

³ Nu ishatoo, intte ammanoi keehi dicciyo gishshaunne, intte issoi issuwaa siiqiyo siiqoi dariyo gishshau, nuuni intteyyo bessiyaadan, Xoossaa ubba wode galatanau bessees. ⁴ Hegaa gishshau, inttena yedetainne waaye ubbai gakkinkka intte gencciyooogaanne ammaniyoogaa nuuni nu huuphen Xoossaa woosa keettaayyo yootiiddi, intteban ceeqettoos.

⁵ Intte waayettiyo Xoossaa kawotettaayyo bessiyaageeta gididi qoodettana mala, Xoossai pirdiyo xillo pirddau hagee malaata. ⁶ Xoossai tumu pirdada pirddana. Godai Yesuusi ba wolqqaama kiitanchchatuura tamaa lacuwaa giddon saluwaappe yiyo wode, Xoossai inttena waissiyaageetu bolli waayiyaa ehaana. Qassi waayettiya inttenanne nuna shemppissana. ⁸ Qassi Xoossai bana erennaageetanne nu Godaa Yesuus Kiristtoosa wonggeliyaa mishi-raachchuwaayyo azazettennaageeta qaxxayana. ⁹ He gallassi, i ba geeshshatu ubban bonchchettanaunne qassi bana ammaniya ubbatun sabettanau yiyo wode, eti Godaa sinttappenne a wolqqa bonchchuwaappe shaahettidi, merinaa bashshan qaxxayettana. Nuuni intteyyo yootido kiitaa intte ammanido gishshau, intte a bonchchiyaageetu giddooninne sabbiyaageetu giddon de7ana.

¹¹ Nuuni intteyyo ubba wode Xoossaa woossiyooogee hegaassa. Nu Xoossai xeesido de7uwau inttena bessiyaageeta giidi qoodanaadan, nuuni a woossoos; intte lo77obaa amottiyoogaanne intte ammanuwaa oosuwaa i ba wolqqan polo. ¹² Hegan nu Xoossaa aaro

kehatettaaninne qassi nu Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettan, Godaa Yesuusa sunttaa intte bonchchana; inttenakka i bonchchana.

Makkaliya Bitaniyaa

² Ha77i nu ishatoo, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa yuussaabaunne nuuni aara de7anau akko shiqanabau, ² hananabaa asi intteyyo yootiyooban woi hara asappe siyido qaalan, woi ooninne nuuppe yiida kiitadan haasayiyoogan, “Godaa gallassai gakkis” giidi intte dagammennaadaaninne wozanaa bayennaadan, nuuni inttena woossoos. ³ Inttena ooninne ai ogiyaaninne balettoppo. Aissi giikko, kasetidi makkaliyoogeenne qassi nagaranchchai, bashshaa na7ai qonccennan de7ishin, he gallassai gakkenna. ⁴ Asi goinniyo ubbabaanne asi Xoossa giyo ubbabaa i ixkana. I bana eta ubbaappe xoqqu oottana. Qassi harai atto Xoossaa Beeta Maqidasiyaa geli uttidikka, “Taani Xoossaa” gaana.

⁵ Intte hassayekketii? Taani hega intteyyo inttenaara de7aidda odaas. ⁶ I ba qaxaruwaa gallassi yaanaappe attin, ha77i yaanaagaa aibi a teqqiyaakko, intte ereeta.

⁷ Aissi giikko, asau qonccibeenna makkalaa wolqqai ha77i oottees; shin he teqqiyaagee ogiyaappe kichchana gakkanaassi, i qonccenna. ⁸ Hegaappe guyyian, he makkalanchchai qonccin, Godai Yesuusi ba doonaa shemppuwan a worana. Qassi i yiyo wode ba bonchcho Yuussan a xaissana. ⁹ He makkalanchchai Seexaanaa wolqqaara yiidi, Xoossai oottiyo malaata ubbaa, worddo malaataanne garamissiyaabaa oottana. ¹⁰ Hegaadankka, qassi xayiya asata dumma dumma iita cimuwana balettana. Xayiyaageeti attanau tumatettaa siiqidi ekkibeenna gishshau xayana. ¹¹ Hegaa gishshau, tumatettaa ammanibeenna asati, nagara oottiyoogan ufaittiyaageeti ubbai pirddetanaadaaninne worddo gididiyaabaa ammananaadan, Xoossai wolqqaama balaa eta giddo yeddana.

Atotettau Doorettida Asata

¹³ SHin Godai siiqiyo nu ishato, nuuni Xoossaa intte gishshau, ubba wode galatanau bessees. Aissi giikko, Geeshsha Ayyaanaa wolqqan inttena ba geeshsha asa oottiyoogaaninne tumatettaa intte ammaniyoogan inttena ashshanau, Xoossai inttena bairadan dooriis.

¹⁴ Xoossai inttena nuuni intteyyo yootido nu wonggeliyaa mishiraachchuwaa baggaara xeesidoogee, intte nu Godaa Yesuus Kiristtoosaara issippe bonchchettanaassa. ¹⁵ Simmi nu ishato, minnidi eqqite; nuuni inttena nu doonan gidin, woi nu dabddaabbiyan gidin, tamarissido wogaa oiqqite.

¹⁶ Nu Godai Yesuus Kiristtoosi ba huuphen qassi Xoossai, nu Aawai nuna siiqidi, ba aaro kehatettan nu uyyo merinaa danddayaanne sinttappe ekkana giyo lo77o ufaissaa immidaagee, inttena minttetto; qassi intte lo77obaa ubbaa oottanaadaaninne haasayanaadan, inttena minttetto.

PHauloosi, "Nuuyyo Woossite" Yaagiis

3 Wurssettan nu ishato, Godaa qalalai intte gidon, eesuwan aakkanaadaaninne bonchchettanaadan, nuuyyo Xoossaa woossite. ² Qassi asai ubbai qaalaa ammanenna gishshau, Xoossai nuna nagaranchcha asatuppenne iita asatuppe ashshana mala, nuuyyo woossite.

³ SHin Godai ammanettiyaagaa; i inttena minttettananne qassi iitaappekka naagana. ⁴ Nuuni inttena azaziyoogaa intte ha77i oottiyoogaanne qassi sinttappekka oottanaagaa Godai nuna intteban ammantees.

⁵ Godai intte wozanaa Xoossaa siiquwaakkonne Kiristtoosi immiyo danddayaakko kaaletto.

Ooso Oottidi De7anaagee Gidde

⁶ Nu ishato, intte nuuppe ekkido wogaa kaallennan azalla de7uwaa de7iya isha ubbaappe intte shaahettanaadan, Godaa Yesuus Kiristtoosa sunttan inttena azazoos. ⁷ Aissi giikko, nuuni inttenaara de7iyo wode azallibeenna gishshau, intte nunadan hanidi de7anau bessiyogaa intte intte huuphen ereeta. ⁸ Nuuni intteppe oossinne tooho gidenna mala, qamminne gallassi daafuriiddinne jaamiiddi oottidi de7idoogaappe attin, bessiyaagaa oottennan ooppenne quma coo mi-bookko. ⁹ Nuuni hegaa oottidoogee intte nunadan hanidi de7anaadan, nuuni intteyyo leemiso gidanaassappe attin, hegaa inttena oichchanau nuuyyo maati xayiina gidenna. ¹⁰ Aissi giikko, nuuni harai atto inttenaara de7iiddikka, "Oottanau koyenna urai ooninne mooppo" yaagidi inttena azazida.

¹¹ Aissi giikko, asa yohon geliyoogaappe attin, ainne oottennaageeti, azalla de7uwaa de7iya amarida asati intte gidon de7iyoogaa nuuni siyida. ¹² Nuuni hegeetu mala asati maara de7uwaa de7anaadaaninne bantanaa koshshiyaabaa oottidi demmanaadan, Godaa Yesuus Kiristtoosa sunttan eta azazoosinne zoroos.

¹³ SHin intte nu ishato, lo77o oosuwaa oottanau azaloppite. ¹⁴ Qassi nuuni ha dabddaabbiyan kiittido kiitaayyo azazettenna urai ooninne de7ikko, he uraa akeekite. I yeellatana mala, appe shaahettite. ¹⁵ SHin ishadan a seeriteppe attin, morkkedan xeelloppite.

Wurssetta Sarotaa

¹⁶ Sarotettaa Godai ba huuphen intteyyo ubba wodenne ubba baggaara sarotettaa immo. Godai inttenaara ubbaara gido.

¹⁷ Taani PHauloosi, ha kiitaa ta kushiyan xaafaas; ta kiita ubbau malaatai haggaa. Taani hagaadan xaafais.

¹⁸ Nu Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettai inttenaara ubbaara gido.

Koiro Ximootiyoosa

Gidduwaa Erissuwaa

Ximootiyoosa geetettiya, ammaniya wodallai, Qeeri Iisiyaa giyo sohuwan yelettiis. Ayyo aayiyaa Aihuda; aawai qassi Giriike. I PHauloosaara zuppetiya asa; wonggeliyaa kiitaakka aara maadettidi oottiyaagaa. PHauloosi Ximootiyoosassi xaafido koiro kiitai heezzu waanna aife yohota mintti xeellees.

Ubbaappe kasetidi kiitai woosa keettan denddidi uttida worddo timirttiyaabaa minttidi odees. Ha imatta gidida timirtee Aihudatu timirttiyaappe baggaa, Aihuda gidenna asatu timirttiyaappe baggaa oiqqidaagaa; "Hagee beettiya sa7ai nagaran hambbalaashettiichchidaagaa gidiyo gishshau, asi atotettaa demmanau dumma xuuraa eranau, issi issi qumata meennan aggananne machcho ekkennaaninne azina gelennan naagettanau koshshees" yaagiya qofaa baaso oottidi oiqqidaagaa. Hegaa bollikka gujjidi a kiitai wosa keettaa aisuwaabaanne goinuwa wogaabaa tamarissiya timirttiyaa, hegaadankka qassi woosa keettaa kaalettiyaageetinne eta maaddiyaageeti ai mala eeshshaara de7iyaageeta gidanau bessiyaakko odiyaabaa oiqqiis. Wursattan Ximootiyoosi Yesu Kiristtoosassi oottiya lo77o asa waanidi gidanau danddayiyaakkonne qassi dumma dumma ammaniya asaa maabaraa achchan ayyo de7iya aawatettaa aibakko, PHauloosi a zorido zoriyaa demmoos.

¹ Nuna ashshiya Xoossainne nuuni be7ana giidi ufaissan naagiyo Yesuus Kiristtoosi azazido azazuwaadan, Yesuus Kiristtoosi kiittidoogaa gidida taani PHauloosi, ² ammanuwaa baggaara ta tumu na7au, Ximootiyoosau ha dabddaabbiyaa xaafais.

Worddo Timirttiyaappe Naagettiyoogaa

Xoossaa nu Aawaappenne nu Godaa Kiristtoos Yesu-usappe aaro kehatettaa, maarotettainne sarotettaa neeyyo gido.

³ Taani Maqidooniyaa baidda neeyyo giidoogaadan, neeni Efisoonan takkana mala koyais. Issi issi asati worddo timirttiyaa tamarissoosona; hegeeti tamarissenna mala, aggite gaada oda. ⁴ Eti haisiyaa yootiyoogaanne bantta zariyaa gairiyoogaa ag-ganaadan oda. Aissi giikko, hega malabai palamaa kaalettees; qassi Xoossaa qofaa ammanuwan erettiyaagaa oottokkona. ⁵ Ha azazuwau waanna qofai geeshsha wozanaappe, lo77o zoriya wozanaappe, asi be7o giyoobi banna ammanuwaappe beettiya si-iqiwaa denttettanaassa. ⁶ Issi issi asati haggaa aggidi, pattenaa haasayaakko simmidosona. ⁷ Eti ai haasayaakkonne woikko tumayidi yootiyoobai aibakko erokkona; shin Xoossaa higgiiyaa tamarissiyaageeta gidanau koyoosona.

⁸ Asai bessiyaagaadan higgiiyan go7ettikko, higgee lo77o gidiyoogaa nuuni eroos. ⁹ Issibaa akeekanau koshshees. Higgee lo77o asau merettibeenna. SHin higgiiyaa menttiyaageetuyyo, azazettinaageetuyyo, makkalanchchatuyyo, nagaranchchatuyyo, geeshshatetti bannaageetuyyo, tunatuyyo, bantta aayiyoo woikko aawaa woriyaageetuyyo, shemppuwaa woriyaageetuyyo, ¹⁰ shaaramuxanau qaaqqatiyaagee-

tuyyo, attumaasai attumaasaara shaaramuxiyaageetuyyo, asa baizziyaageetuyyo, worddanchchatuyyo, oonne wordduwan caaqqiyaageetuyyo, woikko tumu timirttiyaara gaittena ai ooso gidinkka oottiyaageetuyyo kiyiis. ¹¹ Qassi anjjetta Xoossai taani awaajjana mala, tau hadaraa immido bonchcho wonggeliyaa gid-don he timirttee de7iyooagaa nuuni eroos.

PHauloosi Xoossaayyo SHiishshido Galataa

¹² Taani oottiyo oosuwan taayyo wolqqa immida nu Godaa Kiristtoos Yesuusa galatais. Tana ba oosuwau sunttidi, tana he oosuwau bessiyaagaa giidi qoodiyo gishshaukka a galatais. ¹³ Taani hagaappe kase a cayiyaagaa, a yedettiyaagaanne tuggayiyaagaa gidikkokka, taayyo haggaa i oottiis. SHin taani erennan oottido gishshaunne ammanabeenna gishshau, Xoossai tana maariis. ¹⁴ Qassi nu Godai zawai banna ba aaro kehatettaa ta bollan gussidi, Kiristtoos Yesuusa baggaara nubaa gidiya ammanuwaanne siiquwaa taayyo immiis.

¹⁵ Kiristtoos Yesuusi nagaranchchata ashshanau ha sa7aa yiis giyo haasayai ammanettidaagaanne asai ubbai tuma giidi ekkana bessiyaabaa. Ubbaappe aadhhiya nagaranchchai tana. ¹⁶ SHin merinaa de7uwaa ekkana aani ammananau bessiya asau taani leemiso gidanaadan, ubbaappe aadhhiya nagaranchchau taayyo Yesuus Kiristtoosi keehi danddayidoogaadan, Xoossai tana maariis. ¹⁷ Aifiyan beettinna merinaa Xoossau issuwau, merinaa Kawuwau, merinaappe merinaa gakkanaassi galatainne bonchchoi gido.

¹⁸ Ta na7aa Ximootiyoosaa, kase nebaa hananabaa yootidoogaadan, he yootidoogan lo77o olaa neeni olettana mala, ha azazuwaa neeyyo hadaraa immais.

¹⁹ Ammanoinne lo77o zoriya wozanai neeyyo de7o. Is-sooti issooti banttana zoriya wozanaa yeggi aggidi, laaggiyaabi banna markkabee bayiyoogaadan, bantta ammanuwaa bashshidosona. ²⁰ Xoossaa cayiyoogaa aggana mala, heгаа tamaanau taani Seexaanau aata immido Hemeneyoosinne Iskkinddiri eta gidдон de7oosona.

Woosa Keettaa Woosaa

2 Nuuni Xoossaa milatiyoogan, geeshshatetta ubban, sarotettaaninne ashkettettan de7ana mala, asa ubbau, kawotuyyoonne sunttatetta de7iyo ubbatuyyo, Xoossaa oichchanau, woossanau, gaannatanaunne galatanau bessiyooгaa ubbabaappe kasetada taani nena erissais. ³ Asai ubbai atanaadaaninne tumatettaa eranaadan koyiya nuna ashshiya Xoossaa sinttan hagee lo77iyaabaanne ufaisiyaabaa. ⁵ Aissi giikko, issi Xoossai de7ees; Xoossaap-penne asaappe gidduwan gididi gaannatiya issoi de7ees. Hegeekka Kiristtoos Yesuusa giyo asa. ⁶ I asaa ubbaa wozanau bana ubbau immiis. Xoossai ba wodiyan asa ubbaa wozanau koyiyoogaa bessiya markkai hгаа. ⁷ Taani Xoossaa qaалаа yootiyaagaa, Yesuusi kiittidoogaanne qassi ammanuwaaninne tumatettan Aihuda gidenna asaa tamarissiyaagaa gida-da sunttettidoogee heгааssa. Taani worddotikke; tumaa haasayais.

⁸ Hегaa gishshau, ubbasan de7iya attumaasai hanqqoinne palami bannan, ba geeshsha kushiyaа pude denttidi, Xoossaa woossanaadan, taani koyais.

⁹ Hegaadan qassi maccaasaikka bessiya maayuwaa kiphataaninne banttana shiishshi ekkiyoogan maayona. Xoossau yayyais giya maccaasau bessiyooгaaдан, lo77obaa oottiyoogaanappe attin, huuphiyaa shurubbaa daddiyoogan, worqqan woikko inqquwan, woikko daro al77o afalan banttana alleeqis-soppo.

¹¹ Maccaasai ubban haarettidi, co77u giidi tamaaro. ¹² Taani maccaasai co77u giidi de7ona gaisippe attin, attumaasaa tamarissona woikko eta bolli aawatona giikke. ¹³ Aissi giikko, Addamee koiro merettiis; Hewaana guyyeppe merettaasu. ¹⁴ Hewaana cimettada Xoossaa higgiiyaa menttaasuppe attin, Addamee cimettibeenna. ¹⁵ SHin maccaasai ammanuwan, siiquwan, geeshshatettaaninne banttana kiphatiyoogan de7ikko, naata yeliyoogan attana.

Woosa Keettaa Kaalettiyaageeta

3 Ooninne woosa keettaa kaalettiyaagaa gidanau koyikko, lo77obaa amottiis giyo haasayai tuma. ² Woosa keettaa kaalettiya urai borettennaagaa, issi machchee xalaalai de7iyoogaa, kiphatanchchaa, bana naagiyaagaa, bau bessiyaabaa oottiyaagaa, imattaa mokkiyaagaa, tamarissanau danddayiyaagaa, ³ matottennaagaa, ashkettetappe attin ooyettennaagaa, palamettennaagaa, miishsha siiqennaagaa, ⁴ naati ayyo azazettiyoogaanne bonchchiyoogaa, qassi ba

keettaa aissanau danddayiyaagaa gidanau bessees.

⁵ Aissi giikko, issi urai ba keettaa aissanau danddayennaagaa gidikko, Xoossaa woosa keettaa waati aissanau danddayii?

⁶ Otoruwan sugettidi, xalahe halaqai Xoossaa pirdandan kunddidoogaadan kunddenna mala, ooratta ammanida asa gidanau bessenna. ⁷ Xalahe halaqaa boriyaaninne piriyan gelenna mala, he aawi woosa keettaappe kareera de7iya asan nashettiyaagaa gidanau bessees.

Woosa Keettan Maaddiyaageetubaa

⁸ Hegaadan qassi woosa keettan oottiyaageeti cincata, naa77a haasayennaageeta, daro woiniyaa eessaa uyennaageeta, yaaretennaageeta, ⁹ ammanuwaa xuuraa geeshsha zoriya wozanan naagiyaageeta gidanau bessees. ¹⁰ Hegeeti kasetidi paacettanau koshshees. Paaciyaa aadhdhidoogaappe guyyiyan, woosa keettan oottiyaageeta gididi ootona.

¹¹ Hegaadan qassi eta maccaasati cincata, zigirenaageeta, kiphatanchchata, ubban ammanettiyaageeta gidanau bessees.

¹² Woosa keettan oottiyaagee issi machchee xalaalai de7iyoogaanne qassi ba naatanne ba keettaa loitti aisiyaagaa gidanau bessees. ¹³ Aissi giikko, woosa keettaa maaddiyaageeta gididi, lo77o ooso oottiyaageeti bantta huuphiyau gita bonchchuwaa demmoosona; qassi Kiristtoos Yesuusan banttau de7iya ammanuwaa keehi xalidi haasayanau danddayoosona.

Gita Xuuraa

¹⁴ Taani neekko eesuwan baana gaada hгаа neeyyo xaafais. ¹⁵ SHin taani beennan gam77ikko, Xoossaa keettan neeni waana de7anau bessiyaakko erana mala xaafais. He keettaa tumatettau tuussanne tuuqe gididi de7o Xoossaa woosa keettaa. ¹⁶ Nu ammanuwaa xuurai gita gididiyoogaa ooninne kashi gaanau danddayenna.

Kiristtoosi ashuwan qoncciiis;
i xillo gididiyoogaa Geeshsha Ayyaanai markkattiis.
Kiitanchchatikka a be7idosona;
Aihuda gidenna asai abaa yootin siyiis.
Sa7an de7iya asai a ammaniis;
bonchchuwan i saluwaa biis.

Worddo Asttamaareta

4 Issi issi asai wurssetta wodiyan ammanuwaa ag-ganaagaa Geeshsha Ayyaanai qoncciiyan yootiis. Eti worddo ayyaanatuyyo azazettana; qassi xalahetu timirttiyaa kaallana. ² Hгаа mala timirttee zoriya wozanai taman bonqqida biratan xuuggidobaadan donjjillida worddanchcha asatu baggaara yiis.

³ Hageetu mala asati ekkiyoogaanne geliyoogaa qassi issi issi qommo kattaa miyoogaa diggoosona. SHin ammaniyaageetinne tumatettaa eriyaageeti Xoossaa galatidoogaappe guyyiyan maana mala, Xoossai katta medhdhiis. ⁴ Aissi giikko, Xoossai medhdhidobai

ubbabaikka lo77o. Xoossaa galatidi ekkikko, wora yeg-giyo aibinne baawa. ⁵ Aissi giikko, he ubbabai Xoossaa qaalaaninne woosan anjettidaagaa.

Kiristtoosassi Lo77o Ashkkara Gidiyoogaa

⁶ Hegaa gishshau, neeni ishantta heгаа hassayis-siyaabaa gidikko, ammanuwaanne neeni kaallido lo77o timirttiyaa qaalaa maasa; qassi neeni Kiristtoos Yesuusa ashkkara. ⁷ SHin ammaniya asau lo77enna haasayaappenne qassi ceega maccaasa haisiyaappe baqata. Qassi Xoossaa milatiyoogan nena loohissa. ⁸ Aissi giikko, asai ba bollaa minttiyoogee guutaa go77ees. SHin Xoossaa milatiyoogan lohissiyoogee ha77ikka sinttappekka de7uwaa immana giyo gishshau, ubbabaukka go77ees. ⁹ Ha haasayai asai ub-bai ekkanau bessiyu tumu haasaya. ¹⁰ Nuuni heгаа demmanau daafuroosinne keehi oottoos; heгаа gishshau, nuuni cayettoos. Aissi giikko, asa ubbaa, ub-baappekka aattidi, ammaniyaageeta ashshiya de7o Xoossaappe nuuni ekkana giidi uttida.

¹¹ Hagaa azazanne tamarissa. ¹² Neeni yelaga gidiyo gishshau, nena ooninne karoppo. SHin am-maniyaageetuyyo ne haasayan, hanotettan, siiquwan, ammanuwaaninne geeshshatettan leemiso gida. ¹³ Taani yaana gakkanaassi asassi Xoossaa maxaafaa nabbabiyoogan, Xoossaa qaalaa yootiyoogaaninne tamarissiyooogan minna. ¹⁴ Hananabaa yootiyaageeti haasayiinne cimati bantta kushiya ne bolli wottin, neeni ekkido, nenan de7iya Geeshsha Ayyaanaa imuwaa toochchoppa.

¹⁵ Ne dichchai asa ubbau qonccana mala, heгаа mintta qoppa. Hagaa ubba wode ootta. ¹⁶ Ne hu-uphiyaanne ne timirttiyaa naaga. Neeni heгаа oot-tikko, nenanne neeni giyoogaa siyiyaageeta ashshiyo gishshau, aggenan ootta.

Am77etubaa Zorido Zoriyaa

5 Cima asa ne aawaa bonchchiyoogaadan bonchchappe attin, toochchoppa. Yelagata ne ishadan, ² qassi cima maccaasa ne aayeedan, yelaga maccaasa ne michcheedan, kumetta geeshshatettan bonchcha.

³ Tumu am77eta bonchcha. ⁴ SHin am77eeyyo naati woikko naatu naati de7ikko, he naati Xoossaa milatiyoogaa bantta so asaa bessiyooanne qassi heгаа oottiyoogan banttana yelidaageetuyyo kushe zaariyoogaa tamarona. Aissi giikko, hegee Xoossaa ufaissiyaabaa.

⁵ Ai maadoikka baina tumu am77iyaa Xoossai im-mana gaada ufaissan naaga uttaasu. Qassi gallassinne qammi Xoossai o maaddana mala, woossausunne oichchausu. ⁶ SHin bana ishalissiya am77iyaa paxa de7ikkokka, a haiqqaichchaasu. ⁷ Qassi ooninne eta borena mala, ha azazuwaa imma. ⁸ SHin baageetuyyo qassi ubbaappe aattidi, ba so asaayyo qoppenna urai oonanne gidikko, he aawi ba ammanuwaa kaddidaagaa. Ammanenna asaappekka aadhdhida iitaa.

⁹ Usuppun tammu laittai kumibeenna am77ee sunt-taa mazggafan xaafoppa. Hegaa bollan qassi a issi azi-naappe haraa gelabeennaaro gidanau koshshees.

¹⁰ Naata dichchiyoogan, imattaa mokkiyoogan, geeshshatu tohuwaa meecciyoogan, waayettida asaa maaddiyoogan, lo77o ooso ubbaa kaalliyoogan, ha lo77o oosuwaa oottiyoogan erettidaaro gidanau bessees.

¹¹ SHin yelaga am77eta hinkkootu sunttaara gatta xaafoppa. Aissi giikko, eti banttana azinaa gela gela giyo wode, Kiristtoosa aggi bayana. ¹² Koiro am-manuwaa karido gishshau, eti pirdettana. ¹³ Hegee bannan ooso xayidi issi keettaappe hara keettaa hoskkattana. Hoskkattiyoogee hemettiyoogaa xalaala gidennan, banttau bessennabaa haasayiiddi, zi-girssaanne yohon coo geliyoogaa tamaroosona.

¹⁴ Hegaa gishshau, nu morkketi nu bolli haasayiyo iitabaa demmenna mala, yelaga am77eti azinaa gelidi, na7a yelidi, bantta keettaa aissana mala zorais. ¹⁵ Aissi giikko, hagaappe kase amarida am77eti Seexaanaa kaallanau aggidi guyye simmidosona.

¹⁶ Ammaniya maccaaseeyyo ainniyookka dabbo am77eti de7ikko, a eta maaddanau bessees. Woosa keetta maadoi bessiyu tumu am77eta maaddana mala, eti woosa keettaayyo tooho gidoppona.

¹⁷ Loitti heemmiya cimati, qassi ubbaappekka aattidi, qaalaa yootiyoogaaninne tamarissiyooogan daafu-riyaageeti, naa77u kushe bonchchuwaa ekkanau bessees. ¹⁸ Aissi giikko, Xoossaa maxaafai, "Audiyan kattaa yedhdhiya booraa doonaa qachchoppa" qassi, "Oosanchchai ba damoozaa ekkanau bessees" yaagees.

¹⁹ Naa77u woi heezzu markki bannan, woosa keet-taa cimaa mootiyoobaa siyoppa. ²⁰ Harati yayyana mala, nagara oottiya ubbata asa ubbaa sinttan seera.

²¹ Neeni ainne asa som77o xeellennan, issuwaa is-suwaappe dummayennan ha azazuwaa naagana mala, Xoossanne Godaa Yesuus Kiristtoosa dooretti-da kiitanchchatu sinttan nena taani zorais. ²² O bol-laaninne eesotada ne kushiya wottoppa. Haratu na-garan geloppa. Nena geeshshatettan naaga.

²³ Neeni ubba wode sakettiyo gishshaunne ne uluwaa gishshau, guutta woiniyaa eessaa uyappe at-tin, haatta xalaalaa uyoppa.

²⁴ Issi issi asatu nagarai be7anau qoncce; eta nagarai eta pirdanau etappe sinttau aadhdhees. SHin haratu nagarai guyyeppe qoncces. ²⁵ Hegaadankka, lo77o oosoikka qoncce. Qonccibeennabaa gidikkokka, geem-manau danddayenna.

Ashkkaratussi Imettida Zoriyaa

6 Xoossaa sunttainne nu timirttee cayettenna mala, ailletetta qambaraa giddon de7iyaageeti banttana haariya godatuyyo bonchchoi bessiyoooga erona. ² Ammaniya asaa aille gidiyaageetuyyo eta go-dati etau isha gidiyo gishshau, eta karoppo. SHin bantta oosuwaa go7ettiyaageeti eti siiqiyu am-

maniyaageeta gidiyo gishshau, eti kaseegaappe aattidi oottanau bessees.

Worddo Timirttiyaanne Tumu Duretettaa

Neeni ha yohota tamarissanaunne yootanau bessees. ³ Ai asinne dumma timirttiyaa tamarissiyaabaa gidikko, qassi nu Godaa Yesuus Kiristtoosa tumu qaalaaranne nu haimaanootiyaa timirttiyaara gaittena urai daro otorettees; ainneka erenna. Qassi qaalaa bolla palamettanaunne ooyettanau etau gigenna qofai de7ees. Hegee qanaatiyaa, palamaa, cashshaa, iita siriya kaalettees. ⁵ Qassi eta huuphee oottenna. Tumatetti banna asatuurakka palamaa kaalettees. Eti Xoossaa milatiyoogan duretana giidi qoppoosona. Neeni he asatuppe shaahetta.

⁶ SHin taayyo de7iyaabai tau gidana giya ura Xoossaa milatiyoogee dureyees. ⁷ Aissi giikko, nuuni ha sa7aassi ainne ehibookko; qassi appe ainneka ekkokko. ⁸ SHin miyoobainne maayiyobai de7ikko, hegee nuuyyo gidana. ⁹ SHin duretana koyiyaageeti paaciyaaninne piriyan geloosona; qassi daro asaa bashshaunne xayuwau goochchi efiya daro eeyyanne qohiya amuwan kunddoosona. ¹⁰ Aissi giikko, miishsha siiqiyoogee iitatetta ubbau pulitto. Issooti issooti heгаа amottiiddi, ammanuwaappe balettidi, daro metuwan banttana qohidosona.

PHauloosi Ximootiyoosa Zorido Zoriyaanne Azazido Azazuwaa

¹¹ SHin nenoo, Xoossaa asau, hegaappe baqata. Xilolotettaa, Xoossaa milatiyoogaa, ammanuwaa, siiquwaa, danddayaanne ashkкетettaa kaalla. ¹² Am-

manuwaa baaxiyaa loitta baaxeta. Daro asaa sinttan lo77o markkaa markkattaidda, nena Xoossai xeesido merinaa de7uwaa oiqa. ¹³ Ubbabau de7o immiya Xoossaa sinttaaninne, qassi PHenxxeniyaa PHilaaxoosa giyo biittaa haariyaagaa sinttan lo77o markkaa markkattida Kiristtoos Yesuusa sinttan taani nena ha-gaa azazais. ¹⁴ Nu Godaa Yesuus Kiristtoosi qonccana gakkanaassi, qiti bannaaninne boree bannan he azazuwaa naaga. ¹⁵ A qonccettaa, anjettida issi sunttai, kawotu Kawoi, godatu Godai, Xoossai bessiya wodiyan bessana. ¹⁶ Haiqqennaagee issi a xalaala. Ooninne akko shiiqanau danddayenna poo7uwan de7ees. Ooninne a be7ibeenna; qassi be7anaukka danddayenna. Bonchchoinne merinaa wolqqai ayyo gido. Amin77i.

¹⁷ Ha77i ha wodiyan dure gidiyaageeti otorettennaadaaninne qassi nuuni ufaittanaadan, ubbabaa palahissidi nuuyyo immiya de7o Xoossan ammanettanaagaappe attin, aadhdiya duretettan eti ammanettennaadan, eta azaza. ¹⁸ Eti lo77obaa ootanaadan, lo77o oosuwan duretanaadan, kehiyaageettanne haratuura shaakki ekkiyaageeta gidanaadan azaza. ¹⁹ Hega yaatiyoogan eti sinttanau banttau mino baaso gidiya miishshaa banttau shiishshoosona. Hegaappe guyyiyan, eti tumu de7uwaa ekkana.

²⁰ Ximootiyoosaa, issi issi asai balan eratetta giyo eeyya palamaappenne hada haasayaappe baqataidda, neeyyo imettida hadaraa naaga. ²¹ Aissi giikko, issooti issooti nuuyyo eratetti de7ees yaagiiddi, ammanuwaa balidosona.

Xoossaa aaro kehatetta inttenaara ubbaara gido.

Naa77antto Ximootiyoosa

Gidduwaa Eriisuwaa

Hagee PHauloosi Ximootiyoosassi xaafido naa77antto kiitai PHauloosi matan bana maaddiyaanne oosuwaa banaara issippe oottiya wodallaa, Ximootiyoosa zorido zoriyaa oiqqidaagaa. A zoriyaappe dariya baggai gencan minnanau bessees giyaagaa. Ximootiyoosi zoriyaanne minttettuwa qaalaa demmidoogee, Yesu Kiristtoosabaa tumaa markkattanaassa, mishiraachchuwa qaalanne Gal77a Maachchaa timirttiyaa minttidi oiqqanaassanne metiyaabainne eqettiyaabai darikkonne tamaariisiiyoogaaninne Wonggeliyaa Mishiraachchuwa odiyooan minnanaassa.

Ximootiyoosi pattenna haasayaappe haakkana mala, dumma mino odoi ayyo odettiis. Aissi giikko, heгаа mala odoi siyiyaageeta bashshiyooaappe attin, harabai i immiyo go77i baawa.

Hegan ubbankka Ximootiyoosi hassayanau bessiyaabai PHauloosa hanotaanne a de7uwaa halchchuwa, hegaappekka a ammanuwaa, a genccaa, a siiquwaa a danddayaanne yedetan a gakkida metuwaa leemiso ootidi kaallanaagaa.

1 Taani PHauloosi, Xoossai immana giido Kiristtoos Yesuusaara nuuyyo de7iya de7uwaabaa yootanau, Xoossai giidoogaadan, Kiristtoos Yesuusi kiittidoogee, ² ta siiqo na7aa Ximootiyoosayyo ha dabddaabbiiyaa xaafais.

Ximootiyoosau Imettida Zoriyaa

Xoossaa Aawaappenne nu Godaa Kiristtoos Yesu-usappe, aaro kehatettai, maarotettainne sarotettai neeyyo gido.

³ Ta zareti oottidoogaadan, taanikka tana zoriya geeshsha wozanaappe oottiyo Xoossaa qamminne gallassi woossiyo woosan ubba wode nena hassayiyo gishshau, a galatais. ⁴ Taani ne afuttaa hassaya hasayada ufaittana mala, nena be7anau daro laamotais.

⁵ Nenan de7iya worddoi bainna ammanuwaa hasayais. He ammanoi beni ne aayee aayee Loidiininne ne aayee Euniiqin de7iya ammanuwaa mala; qassi nenankka hegee de7iyooogaa eraas. ⁶ Hegaa gishshau, taani ta kushiyaa naa77aa ne bolli wottido wode, Xoossai neeyyo immido imuwaa neeni doshissenna mala, nena hassayissais. ⁷ Aissi giikko, Xoossai nuuyyo wolqqaa, siiquwaanne nu huuphiyaa naagiyoogaa immiya Geeshsha Ayyaanaa immiisippe attin, yashsha ayyaanaa immibeenna.

⁸ Simmi, nu Godaayyo markkattiyooan woikko a gishshau qashuwan de7iya tabankka yeellatoppa. SHin Xoossai neeyyo immiyo wolqqaa keenan tanaara wonggeliyaayyo waayetta. ⁹ Xoossai ba qofaaninne ba aaro kehatettan nuna ashshidi, ba asa oottanau xeesidoogaappe attin, nuuni oottido oosuwaa gishshau gidenna. I ha aaro kehatettaa Kiristtoos Yesuusa baggaara wodee doomettanaappe kase nuuyyo immiis. ¹⁰ SHin ha77i ha aaro kehatettai nuna ashshiya Kiristtoos Yesuusa yuussan nuuyyo qoncciiis. Qassi

haiquwaa wolqqaaakka i xaissiiis. Wonggeliyaa mishiraachchuwa baggaara xayenna de7uwaa nuuyyo qonccisees.

¹¹ Taani Yesuusi kiittidoogaanne Aihuda gidenna asaa tamaariisiiyaagaa gidada, wonggeliyaa mishiraachchuwa yootana mala, Xoossai tana dooriis.

¹² Qassi taani ha metuwaa ekkiyoogee heгаа gishshasaa. SHin taani ammanidoogaa eriyo gishshau, yeellatikke. Qassi taani ayyo immido hadaraa he gallassai gakkanaassi, i naaganau danddayiyoogaa erais.

¹³ Taani nena tamaariisido tumu qaalaa leemiso oot-ta oiqqada, Kiristtoos Yesuusan nuuyyo de7iya ammanuwaaninne siiquwan de7a. ¹⁴ Nu gidon de7iya Geeshsha Ayyaanaa baggaara neeyyo hadaraa immido lo77obaa naaga.

¹⁵ Isiyaa giyo biittan de7iya ubbati taappe baqatidoogaa eraasa; eta gidon Pigelusiinne Hermmoge-neesi de7oosona.

¹⁶ Henesifooru tana daro wode minttettido gishshau, Godai a so asaayyo maarotettaa immo. Qassi taani qasho keettan de7iyooan i yeellatibeenna. ¹⁷ SHin Roome giyo katamaa gakkidosaara tana keehi koyidi demmiis. ¹⁸ He gallassi Godaappe maarotettaa demmanaadan, Godai ayyo immo. Qassi Efisoona giyo kataman i tana ai keenaa maaddidaakkonne neeni loitta eraasa.

Kiristtoosayyo Lo77o Wotaaddara Gididi Metuwaa Ekkiyoogaa

2 Simmi ta na7au, Kiristtoos Yesuusan de7iya aaro kehatettan minna. ² Qassi daro markkati de7iyooosan taappe neeni siyido yohota harata tamaariisanau danddayiya ammanettida asatuyyo hadaraa imma.

³ Yesuus Kiristtoosayyo ammanettida wotaad-daradan, tanaara waayetta. ⁴ Olaa biya wotaaddarai ba halaqaa ufaissanau, wotaaddara gidenna asai oottiyo oosuwan walahettenna. ⁵ Qassi baaxiyaa gaittiya uraikka baaxetana xayikko, woituwaa ekkenna. ⁶ Daro daafuridi oottida biittaa goyiya bitanee shiiqida kattaappe bana gakkiiyaagaa koiro ekkana bessees. ⁷ Neeni ubbabaa akeekanaadan, Godai nena dand-dayissana gishshau, taani giyoogaa qoppa. ⁸ Taani wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiy-oogaadan, haiquwaappe denddida Daawita zariyaa Yesuus Kiristtoosa qoppa. ⁹ Taani wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyo gishshau, iitabaa oottidabaadan, harai atto qashettana gakkanaassi waayettais. SHin Xoossaa qaalai qashettenna. ¹⁰ Hegaa gishshau, taani Xoossai doorido asatikka Kiristtoos Yesuus de7iya atotettaa merinaa bonchchuwaara demmanaadan, eta gishshau, taani ubaban waayettais.

¹¹ Hagee,
 “Nuuni aara issippe haiqqidobaa gidikko,
 aara issippe de7ana.

¹² Nuuni gencckiko,
 aara issippe kawotana.
 Nuuni a kaddikko,
 ikka nuna kaddana.

¹³ Nuuni ammanettennan aggikkokka,
 i ammanettiyaagaa gididi de7ana.
 Aissi giikko, i bana ba huuphen
 erikke gaanau danddayenna”
 giyaagee tumu haasaya.

Mino Oosanchchaa

¹⁴ Neeni ne asaa haggaa hassayissa; eti qalaan palamettenna mala, Xoossaa sinttan zora. Hegee siyiya asa mooriyoogaappe attin, ainne go77enna.

¹⁵ Neeni Xoossaa tumatettaa qaalaa suurettan yootiyaagaanne qassi a oosuwaayyo yeellatenna oosanchchaa gidada, Xoossai sabbiyo asadan, ne huuphiyaa Xoossau immanau minna. ¹⁶ SHin ha sa7au injjetiya pattenna haasayaappe nena naaga. Aissi giikko, hegee Xoossaappe asa haassees. ¹⁷ Qassi eti tamaris-siyoogee bollaa mirggiya cittuwaadan ubbasaa gakkana. He tamaris-siyaageetuppe naa77ati Hemenyoosanne Piliixoosa. ¹⁸ Eti tumaa ogiyaa aggidi, “Nuuni haiquwaappe danddiyoogee kase aadhdhichchiis” yaagidi amarida ammaniya asatu ammanuwaa bashshoosona.

¹⁹ Gidikkokka, Xoossai essido mino tuussai qaaxxana danddayenna. Qassi a bolla, “Godai baageeta erees”; qassi “Godaabaa gidiya ooninne iita ooso aggi bayo” yaagiya qaalati xaafettidosona.

²⁰ Issi gita keettan worqqaappenne biraappe meretti-da miishsha xalaala gidennan, mittaappenne urqqaappe merettida miishshatikka de7oosona. Hegeetuppe baggati bonchcho oosuwaa etan oottanau, qassi baggati tooshettiyaabaa etan oottanau merettidosona. ²¹ Hegaa gishshau, ooninne ha iitabaa ubbaappe bana geeshshikko, i ba Godaa go77iya ooso

oottanau bana immido gishshau, bonchcho ooso oottiyo miishsha gidana. Qassi lo77o ooso ubbaa oottanau gigettidaagaa gidana.

²² SHin neeni iita wodallatetta amuwaappe baqata. Banttana maaddanau geeshsha wozanaappe Godaa xeesiyaageetuura issippe, xillotettaa, ammanuwaa, si-iqotettaanne sarotettaa minttada kaalla.

²³ SHin eeyyatu palamainne ainne erennaageetu palamai ooshsha kaalettiyoogaa erada appe baqata. ²⁴ Godaa ashkkaarai ubbaayyo kehiyaagaa, loitti tamaris-siyaagaanne danddayanchcha gidanau besseesippe attin, ooyettanau bessenna. ²⁵ Qassi i bana ixxiyaageeta ashkketettan seeriyaagaa gidanau bessees. Eti bantta nagaraappe simmidi, tumatettaa eranaadan Xoossai oottanaakko, ooni erii. ²⁶ Qassi eti bantta wozanaa qofau simmidi, banttana ba koyidobau azazettana mala oiqqida xalahee halaqaa gi-tiyaappe kessi ekkana.

Wurssetta Gallassatun Hananau De7iya Iita Yohota

3 SHin wurssetta gallassi waissiya wodee yaanaagaa akeeka. ² Aissi giikko, asati banttana si-iqiyaageeta, miishshaa siiqiyaageeta, ceeqettiyaageeta, ayyiyaageeta, cayiyaageeta, banttana yelidaageetuyyo azazettennaageeta, galatennaageeta, geeshshatetti bainnaageeta, ³ siiqoi bainnaageeta, sigettennaageeta, zigirssanchchata, banttana naagennaageeta, kehennaageeta, lo77obaa dosennaageeta, ⁴ kashi erikke giyaageeta, eesotiyaageeta, otoruwan sugettiiyaageeta, qassi Xoossaappe aattidi, ufaittiyoobaa dosiyaageeta gidana. ⁵ Eti nu ammanuwaa bol-la doonan ekkidabaa milatana; shin a tumu wolqqaa erikke gaana. Hegeetu mala asatukko shiiqoppa.

⁶ Aissi giikko, etappe issoi issoi asa keetta gelidi, nagarai deexxidoogeeta, dumma dumma amuwan sugettiyaageeta, ubba wode tamaridi, tumatettaa eratettaa ekkana mule danddayibeenna daafuranchcha maccaasata godatoosona. ⁸ Yaaneesinne Yambbareesi Muuse yohuwaa phalqqidoogaadan, hegaadan qassi hageeti, suure qofai bainnaageeti ammanuwan kunddidaageeti, tumatettaabaa phalqqoosona. ⁹ SHin Yaanees eeyyatettainne Yambbareesa eeyyatetta qassi qonccidoogaadan, eta eeyyatettaikka asa ubbau qonc-cana gishshau, eti kaseegaappe aadhdhidi go7et-tokkona.

Wurssetta Zoriyaa

¹⁰ SHin neeni ta timirttiyaa, ta hanotaanne ta qofaa, ta ammanuwaanne ta danddayaa, ta siiquwaanne ta genccaa, ¹¹ ta yedetaanne ta waayiyaa be7adasa. Anxxookiyaanne, Iqooniyoonenne Lisxxira giyo katomatun tana gakkidabaanne taani danddayido yedetaa eraasa. Godai tana he ubbaappe ashshiis. ¹² Tumattan Kiristtoos Yesuus Xoossaa milatidi de7anau dosiya ubbai yedetettana. ¹³ SHin iita asatinne balettiyaageeti harata balettiiddinne bantta huuphiyau baliiddi, kaseppe iiti iiti boosona.

¹⁴ SHin neeni he tumatettaa ooppe tamaari-daakkonne erada, neeni tamaaridoogaaninne eridoogan minnada de7a. ¹⁵ Neeni guutta naatettaasappe doommada Kiristtoos Yesuusa ammanada, atotettaa beettiyo aadhdhida erattettaa immanau dand-dayiya geeshsha maxaafata eradasa. ¹⁶ Xoossaa maxaafa ubban Xoossaa Ayyaanai de7ees. Qassi he maxaafati Xoossau oottiya asi kumettanne lo77o ooso ubbau giigidaagaa gidana mala, tumatettaa tamaaris-sanau, balaa seeranau, mooruwaa suurissanau xillotetta de7uwau zoriyaa immanau maaddoosona.

4 Taani nena Xoossaa sinttaaninne, paxa de7iya asaanne haiqqida asaa pirddanau de7iya Kiristtoos Yesuusa sinttan, qassi a yuussaanne a kawotetan nena zorais. ² Qaalaa yoota. Wodee injjetin injjetana xayin, minnada yoota. Daro danddayan asaa tamarissaidda bora, seeranne zora. ³ Aissi giikko, asai tumu timirttiyaa ezgennan ixxiyo wodee yaana. SHin asai bantta amuwaa kaallidi, siyanau ufaissiyaabaa yootiya tamarissiyaageeta gujji gujji shiishshana. ⁴ Eti tumu yohuwaa siyiyoogaa aggidi, haisiyaa siyanau bantta haittaa wora zaarana. ⁵ SHin neeni ubaban ne huuphiyaa naaganau bessees. Waaiyaa danddaya. Wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyaagee oottiyo oosuwaa ootta. Xoossaa ashkkanadan, ne oottiyo ooso ubbaa pola.

⁶ Tana gidikko, taani yarshshettiyo wodeenne qassi ha de7uwaa aggada biyo wodee gakkis. ⁷ Taani lo77o baaxiyaa baaxetaas; ta wottaanne woxxada wurssaas; ammanuwaakka naagaas. ⁸ Sinttappe taayyo xillotettaa akiliilee giigi uttiis. Hegaa xillo pirddaa pirddiya Godai he gallassi taayyo sheedhdhana. Qassi Kiristtoosi qonccanaagaa dosiya ubbaassappe attin, ta xalaalaassa gidenna.

A Buzo Allaalletubaa

⁹ Taakko eesuwan yaanau minna. ¹⁰ Aissi giikko, Deemaasi ha wodiya sa7aa dosidi, tana aggidi, Tasa-

lonqqe giyo katamaa biis. Qerqqiisi Galaatiyaa giyo biittaa bin, qassi Tiitu Dilmmaaxiyaa giyo biittaa biis.

¹¹ Luqaasa xalaalai tanaara de7ees. Marqqoosi tana oosuwan keehi maaddanau danddayiyo gishshau, a demmada nenaara ekkada ya. ¹² SHin taani Tikiqoosa Efiisoonaa giyo katamaa kiittaa. ¹³ Neeni yaidda, Xiro7aada giyo kataman Karppoosaagan taani yeggada yiido ta waaruwaanne qassi maxaafata taayyo ekkada ya. SHin galbban xaafettidaageeta ai gidikkonne, ekkennan yooppa.

¹⁴ Birataa qoxxiya Iskkindiri tana daro qohiis; Godai ayyo a oosuwaadan zaarana. ¹⁵ I nuuni yootiyoogaa keehi phalqqiyo gishshau, neeni appe nena naaga.

¹⁶ Koiro tana mootiyo wode, ubbaikka aggi bayidoogaappe attin, tana ooninne maaddibeenna. Xoos-sai hejaa etau qoodoppo. ¹⁷ SHin taani kumetta kiitaa Aihuda gidenna asai ubbai siyanau yootana mala, Godai ta matan eqqidi, taayyo wolqqaa immiis. Qassi gaammuwaa doonaappekka tana ashshiis. ¹⁸ Godai tana iitabaa ubbaappe ashshidi, ba saluwaa kawotetta sarotettan efaana; ayyo meri merinau bonchchoi gido. Amin77i.

Wurssetta Sarotaa

¹⁹ PHirisqqilo, Aqiilanne Henesifooru so asaayyo ta sarotaa oda. ²⁰ Erasxxoosi Qoronttoosa giyo kataman attiis. SHin Xirofiimoosi sahettido gishshau, Miliixe giyo kataman a yeggaas. ²¹ Balggoi wodhdhanaappe kase yaanau minna.

Eubuluusi, PHudeesi, Liinoosinne Qilaadee qassi hara ishantti ubbaikka nena saro saro goosona.

²² Godai Yesuus Kiristtoosi ne ayyaanaara gido. Xoos-saa aaro kehatettaa inttenaara ubbaara gido. Amin77i.

Pilimoona

Gidduwaa Erissuwaa

Pilimooni erettida ammaniya asa; i Qollasiyaasa woosa keettaa asa gidennan waayi aggana. Pilimoonayyo Anaasimoosa giyo ashkkaarai de7ees. He ashkkaarai ba godaappe betidi biido wode, qasho keettan de7iya PHauloosaara gaittiis. Anaasimoosi PHauloosa baggaara Yesuusa ammaniis. PHauloosi Pilimoonassi xaafido ki-itai Pilimooni guyye simmidi biiddi de7iya ba ashkkaarara sigettanaadan, heгаа hassayissiyaagaa. Hegaа bollikka ha77i Anaasimoosi ammaniya asa gidido gishshau, heгааappe sinttan ammaniya ishadan a mokki ekkanaappe attin, ashkkaaradan a qoodennaadan ayyo odees.

¹ Taani PHauloosi, Yesuus Kiristtoosa gishshau qashuwan de7iyaageenne nu ishaa Ximootiyoosi, nunaara oottiya nuuni siiqiyo Pilimoonayyo, ² ne sooni shiiqiya woosa keettaayyo, nu michchee Afiibiyyoonne nunaara issippe de7iya wotaaddaraa Arkkipoosayyo ha dabddaabbiiyaa xaafos.

³ Xoossaa nu Aawaappenne nu Godaa Yesuus Kiristtoosappe aaro kehatettainne sarotettai intteyyo gido.

Pilimoona Siiquwaanne Ammanuwaa

⁴ Neeni geeshshata siiqiyoogaanne Godaa Yesuusa ammaniyoogaa taani siiyiyo gishshau, Xoossaa woossaidda nena hassayiyo wode ubban, ta Xoossaa galatais. ⁶ Neeni ne ammanuwaa haratuura shaakkiyoogee nuuyyo Kiristtoos Yesuusa baggaara yiya lo77obaa ubbaa erissana mala, taani Xoossaa woossais. ⁷ Aissi giikko, geeshshatu wozanai ne oosuwan minnido gishshau, ta ishau, taani ne siiquwan daro ufaissaanne minttettuwwaa demmaas.

Anaasimoosi Pilimoonakko Simmido Simuwaa

⁸ Hegaа gishshau, neeni oottanau bessiyaabaa oot-tana mala, taani nena azazanau Kiristtoosa baggaara xalikkokka, ⁹ Taani PHauloosi cimidaagee, Kiristtoos Yesuusayyo ha77ikka qashuwan de7iyaagee, siiquwaa gishshau, nena woossais. ¹⁰ Taani qashuwan de7aidda ayyo aawa gidido ta na7aa Anaasimoosa gishshau, nena woossais. ¹¹ I kase nena go77enna; shin ha77i ne-nakka tanakka tumu go77ees.

¹² Taani wozanappe dosiyo Anaasimoosa neekko yeddais. Taani wonggeliiyaa gishshau qashetta utti-daashin, ne gishshaa tau oottidi, tana maaddana mala, ta matan a ashshanau koyais. ¹⁴ SHin neeni ne

shenedan oottanaagaa koyaisippe attin, nenaara zorettennan wolqqan ainne oottanau koyikke.

¹⁵ Anaasimoosi guutta wodiyaа neeppe shaahetti-doogee, ooni erii simmidi, ubba wodekka nenaara de7anaassakkonne. ¹⁶ Simmi hagaappe sinttau Anaasimoosi aille gidenna; shin ailleppe i keehi aadhdhees; i taayyo ai keena siiqo ishee! Qassi i neeyyo asa baggaarakka Godaa baggaarakka ai keena aadhdhida isha gidanddeeshsha!

¹⁷ Simmi neeni tana ne lagge giyaabaa gidikko, tana mokkiyoogaadan, a mokka. ¹⁸ I neeyyo mooridobai woi a bolli neeyyo acoi de7ikko, taappe qanxxuwaa ekka.

¹⁹ He acuwaa taani qanxxana gaada, taani PHauloosi ta kushiyan xaafais. Neeni tau ne shemppuwaa acota uttidoogaa taani nena hassayissanau koshshenna.

²⁰ Ee ta ishau, Godaa baggaara neeppe go77a demmanau koyais. Kiristtoosa baggaara tana minttetta.

²¹ Taani giidoogaappe daruwaa neeni oottanaagaa erada, qassi ne tau azazettanaagaakka ammanada, heгаа neeyyo xaafais.

²² Qassi intte he sohuwaarakka taayyo imatti shemp-piyo keetta giigissite. Aissi giikko, Xoossai intte woosan tana intteyyo guyye zaaridi immana gaada qoppais.

Wurssetta Sarotaa

²³ Kiristtoos Yesuusa gishshau, tanaara qashuwan de7iya Eppaafiri nena saro saro gees. ²⁴ Qassi tanaara issippe oottiya Marqqoosi, Arisxxirokoosi, Deemaasinne Luqaasi nena saro saro goosona.

²⁵ Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettai intte ayyaanaara gido.

Ibraawe

Gidduwaa Erissuwaa

Ha kiitai xaafettidoogee wolqqaama tuggai gakkinn, ammanuwaa agganau matida ammaniya asatussa. Xaafee Xoossai banatettaa wurssetta qonccettaa qonccissidoi tumu oge gidiya, Yesuus Kiristtoosa baggaara gidyoogaa bessidi, hageeti ammaniyaageeti bantta ammanuwan minnana mala, eta minttettees. I heгаа oottiiddi heezzu tumata gitayidi bessees:

1. Ba ekkido metuwaa baggaara Aawaassi tumu azazettida Yesuusi Xoossaayyo merinaa Na7a. I Xoossaa Na7a gidido gishshau, Gal77a Maachchaa wode hananabaa yootidaageetuppe, kiitanchchatuppenne, harai attin, Muuseppekka keehi aadhdiyaagaa.
2. Yesuusi Gal77a Maachchaa qeesetuppe keehi aadhdiya, merinaa qeese gidyoogaa Xoossai ba huuphen awaajjiis.
- 3 Yesuusa baggaara ammaniyaagee nagaraappe, yashshaappenne haiquwaappe attees. Yesuusi qeesetu ubbatu halaqa gidyoogaadan, asaayyo tumu atotettaa immees; atotettaa kase Ibraawetu ammanuwaa wogatuuninne mehetu yarshshotun eeshodan beettees; shin i ha77i tumaa oottiis.

Xaafee Israa7eela asaa taarikiyan daro erettida asaa ammanuwaa leemisodan go7ettidi (miraafiyaa 11), ha maxaafaa nabbabiya asati bantta ammanuwan minnanaadan hassayissee. Hegaadankka, miraafiyaa 12n nabbabiyaageeti bantta aifiyan Yesuusa tishshi ootti xeellidi, bantta ammanuwan minnanaadaaninne ai qommo metoinne waayeenne gakkikkokka, eti genccanaadan zorees. Wurssettan qassi zore qaalaanne akeekisso qaalaa immidi, qofaa wurssees.

Xoossai Ba Na7aa Baggaara Haasayiis

1 Xoossai beni wode, nu aawatuuyo hananabaa yootiyaageetu baggaara duma duma ogiyaaninne daro wodiyan haasayiis. ² SHin ha wurssetta wodiyan, ubbabaa a laatissidi, sa7aa a baggaara medhdhido ba Na7aa baggaara nuuyo haasayiis. ³ Na7ai Xoossaa bonchcho poo7uwaa phoollees; qassi muleerakka a meretaa ekkidi, ba wolqqaama qaalan ha sa7aa naagees; yaatidi asaa nagaraappe geeshshidi, Ubbappe Bolla Xoossaappe ushachcha baggaara saluwan uttiis.

Xoossaa Na7ai Kiitanchchatuppe Bolla

⁴ Xoossai ayyo immido sunttatettaa kiitanchchatuugaappe xoqqa gidyoogaadankka, etappe a keehi xoqqu oottiis. ⁵ Aissi giikko, Xoossai ba kiitanchchatuppe oona,

“Neeni ta Na7aa;
taani hachchi neeyyo aawa gidaas”
giidee? Woi qassi oona,
“Taani ayyo aawa gidana;
ikka taayyo na7a gidana”

giidee? ⁶ Qassi Xoossai ba baira Na7aa ha sa7aa yeddana haniiddi, “Ta kiitanchchati ubbatikka ayyo goinnona” yaagiis. ⁷ Xoossai kiitanchchatubaa haasayiiddi,
“Taani ta kiitanchchata carkko kessais;
qassi ta ashkaratakka tama laco kessais”
yaagees. ⁸ SHin ba Na7aabaa haasayiiddi,

“Xoossau, ne kawotaa araatai
meri merinau de7ees.

Ne kawotaa xam77aikka
xillotettaa xam77aa.

⁹ Neeni xillotettaa siiqadasa;
naaquwaa ixxadasa.

Xoossai, ne Xoossai nena
ne laggetuppe aattidi,
ufaissa zaitiyaa tiyidoogee hegaassa”

yaagees. ¹⁰ Xoossai hagaadan yaagees;
“Godau, koiro neeni sa7aa medhdhadasa;
saluwaakka ne kushiyan medhdhadasa.

¹¹ Hegeeti ubbai xayana;
shin neeni de7ana.

Eti ubbaikka afaladan wurana.

¹² Neeni eta iirichchodan dakkoyana;
qassi eti afaladan laamettana.

SHin neeni nenakka;
ne laittai mulekka wurena”

yaagees. ¹³ SHin Xoossai ba kiitanchchatuppe isuwaanne,

“Taani ne morkketa neeni

tohuwan yedhdhiyoobaa oottana gakkanaassi,
hagan taappe ushachcha baggan utta”

gibeenna. ¹⁴ Kiitanchchati ubbai Xoossau oottanaunne atotettaa demmana asata maaddanau Xoossai kiittido ayyaanata gidokkonaayye?

Atotettaai Gitabaa Gidiyoogaa

2 Hegaa gishshau, nuuni siyido tumu yohuwaappe wora beenna mala, he yohuwaa mintti oiqqanau bessees. ² Aissi giikko, kiitanchchati yootido qaalai tumma gidiyo gishshau, naaqqiya woi azazettenna asai ubbai qaxxayettidobaa gidikko, ³ Yaatin, nuuni ha gita atotettaa wudennaageeta gidikko, waanidi kessi ekkanee? Godai koiro ba huuphen ha atotettaa yootiis; qassi i yootidoogaa siyidaageeti nuuyyo geeshshidi yootidosona. ⁴ He siyidaageeti markkattidoogaa bolli Xoos-saikka malaataa, oorattabaanne Xoossai oottiyo dumma dumma malaataa oottiyoogan gujji markkattiis; qassi Geeshsha Ayyaanaa imuwaakka ba koyidoogaadan, gishi gattiis.

Atotettaayyo Kaalettiyaagaa

⁵ Aissi giikko, Xoossai nuuni haasayyo sinttappe yaana sa7aa, kiitanchchata haarissibeenna. ⁶ SHin Xoossaa maxaafai issisan hagaadan yaagees; "Xoossau, neeni asabaa qoppanau asi aibee? Woi neeni ayyo hirgganau i aibee?" ⁷ Neeni kiitanchchatuppe amarida wodiyaa a guuttadasa. A huuphiyankka bonchchonne saba akililiyaa wottadasa. ⁸ Qassi ubbabaa a tohuwaappe garssaara wottada haarissadasa" yaagees. Aissi giikko, Xoossai ubbabaakka a haarissidoogan aani haarettibeennabi aibinne baawa; shin ha77i ubbaba ayyo haarettiyoobi nuuyyo beettenna. ⁹ SHin nuuni Yesuusa be7oos; Yesuusi Xoossaa aaro kehatettaa baggaara asa ubbau haiqqana mala, amarida wodiyaa kiitanchchatuppe garssa gidiis. Qassi haiqo waayiyaa i waayettido gishshau, poo7iya bonchchonne saba akililiyaa wottidaagaa ha77i nuuni be7oos. ¹⁰ Xoossai ubbabaa medhdhiyaagee, ubbabaakka naagiyaagee, Yesuusi daro naata ehiidi, bannaara bonchchissana mala, waayiyaa baggaara Yesuusa bali bannaagaa oottanau bessees; aissi giikko, he naata atotettaayyo kaalettiyaagee Yesuusa. ¹¹ Aissi giikko, asa geeshshiyaagauka qassi he geeyida asa ubbauka Aawai issuwaa. Yesuusi eta, "Ta ishannta" giidi yeellatennan xeesiyoogee hegaassa. ¹² Yesuusi, "Taani ne sunntaa ta ishanntuyyo awaajjana. Maabaraa shiiquwankka nena galatana" yaagees. ¹³ Qassi i, "Taani ta ammanuwaa Xoossan wottana" qassikka, "Xoossai tau immido naatuura taani hagan de7ais" yaagees. ¹⁴ Naata giidi i xeesiyoogeeti, ashoppenne suuttappe merettida asata gidiyo gishshau, Yesuusi ba huuphen eta milatidi, eta meretaa ekkiis; qassi i heгаа ootti-doogee, xalahe halaqaa wolqaa ba haiquwan xaisanaassa. ¹⁵ Qassi bantta de7o ubban haiquwau yayyidi, au ailletidi de7iyaageeta ubbata ailletettaappe kessiis.

¹⁶ Aissi giikko, Abrahaama zariyaa i maaddiy-oogaappe attin, kiitanchchata maaddennaagee erettiis. ¹⁷ Hegaa gishshau, asaa nagarai atto geetettana mala, Xoossaa oosuwan ammanettida maariya qeese ubbatu halaqa gidana mala, ubaban i ba ishannta milatanau bessees. ¹⁸ Aissi giikko, i ba huuphen paacettido gishshaunne waayettido gishshau, paacettiyaageeta maaddanau danddayees.

Yesuusi Muuseppe Bolla

3 Hegaa gishshau, Xoossai xeesido geeshsha ishatoo, nu ammanuwau Xoossai kiittidoogaa qeese ubbatu halaqaa, Yesuus Kiristtoosa qoppite. ² Muusee ba oosuwan Xoossaa keetta ubban ammanettidaagaa gididoogaadan, Yesuusikka bana dooridi, ha oosuwau yeddida Xoossaayyo ammanettidaagaa. ³ Aissi giikko, keexettiya keettaappe keexxiya bitanee bonchchettiy-oogaadan, Muuseegaappe aadhdiya bonchchuwaa i ekkanau bessiyoogee erettidaagaa. ⁴ Aissi giikko, keetta ubbaa keexxidaagee issi asa; shin ubbabaa keexxidaagee Xoossaa. ⁵ Muusee Xoossaa keetta ubban ammanettida ashkkara gididi, Xoossai sinttappe gaanabaa markkattiis. ⁶ SHin Kiristtoosi Xoossaa keettan na7adan ammanettidaagaa; nuuni ekkana giidi ufaiisan naagiyoogaa xalatettaanne ammanuwau naagikko, Xoossau keetta gidoos.

Xoossaa Asai SHemppuwaa Demmana

⁷ Hegaa gishshau, Geeshsha Ayyaanai hagaadan yaagees; "Xoossaa qaalaa intte hachchi siyiyaabaa gidikko, ⁸ intte aawati taayyo ixxi makkalidi, oitamu laittaa ta oosuwaa be7ido bazzo paaciyaa gallassaadan, inttekka zore ekkennan ixxoppite. ¹⁰ Hegaa gishshau, taani he asaa hanqqettada, 'Eti ubba wode bantta wozanan baloosona. Ta ogiyaakka eribookkona' yaagaas. ¹¹ Hegaadankka qassi, taani hanqqetta caaqqada, 'Taani shemppiyoosaa eti mulekka gelokkona' yaagaas" yaagees. ¹² Ta ishatoo, de7o Xoossaappe inttena shaakkiya iita ammanenna wozani inttenan oonanne de7enna mala naagettite. ¹³ SHin Xoossai inttena ubba gallassi hachchi giidi xeesishin, intteppe oonanne nagari balettin, zore ekkennan ixxenna mala, issoi issuwaa zorite. ¹⁴ Aissi giikko, nuuni koiro nuuyyo de7iya ammanuwaa wursettai gakkanaassi mintti naagikko, Kiristtoosaara issippe shaakkana. ¹⁵ Xoossaa maxaafai, "Xoossaa qaalaa intte hachchi siyiyaabaa gidikko, he wode eti ixxi makkalidoogaadan, zore ekkennan ixxoppite"

yaagiis.

¹⁶ Xoossai giyoogaa siyidi, ayyo makkalida asati oonee? Muusee Gibxxeppe kaalettin kiyida ubbata gidokkonaayye? ¹⁷ Xoossai oitamu laittaa oona hanqgetidee? Ahai bazzuwan attido asata, nagaraa ootidaageeta gidokkonaayye? ¹⁸ Qassi Xoossai baayyo azazettennan ixidaageeti i shemppiyoosaa mulekka gelenna mala, etayyo caaqidoogaappe attin, ooyyo caaqidee? ¹⁹ Eti ammanibeenna gishshau, shemppiyoosaa gelanau danddayibeennaagaa nuuni be7oos.

4 Simmi Xoossai nuna ba shemppiyoosaa, "Gelissana" giidoogee biroona gidikko, intteppe ooninne he shemppiyoosaa gelennan antenna mala yayyoos. ² Aissi giikko, eti wonggeliyaa mishiraachchuwaa siyidoogaadan, nuunikka siyida; eti siyidosona; shin ammanidi ekkibeenna gishshau, ainne eta go77ibeenna. ³ Gidikkokka, Xoossaa oosoi sa7ai merettoosappe doommin polettidaagaa gidikkokka, Xoossai,

"Taani hanqgetta caaqqada,

'Eti taani shemppiyoosaa mulekka gelokkona' yaagaas"

giidoogaadan, nuuni ammanidaageeti i shemppiyoosaa gelana. ⁴ Aissi giikko, laappuntta gallassaabaa issisan Xoossaa maxaafai, "Xoossai laappuntta gallasan ba ooso ubbaappe shemppiis" yaagiis. ⁵ Qassi he sohuwankka, "Eti taani shemppiyoosaa mulekka gelokkona" yaagiis. ⁶ Wonggeliyaa mishiraachchuwaa koiro siyidaageeti azazettibeenna gishshau, shemppo sohuwaa gelibookkona; issi issi asati he sohuwaa gelanaageeti de7oosona. ⁷ Xoossai daro wodiyaappe guyyian, Daawita baggaara naa77anttuwaa issi gallassaa, "Hachchi" giyo qaalaa keeridi,

"Xoossaa qaalaa intte hachchi siyiyaabaa gidikko, zore ekkennan ixoppite"

yaagiis. ⁸ Xoossai shemppiyoosaa asaa efidi Yaasu shemppissidobaa gidiyaakko, Xoossai hara gallassaabaa guyye keerenna. ⁹ Hegaa gishshau, Xoossaa asaayyo Sambbataa shemppoi naagetti uttiis. ¹⁰ Aissi giikko, Xoossai shemppiyoosaa geliya ooninne, Xoossai ba oosuwaappe shemppidoogaadan, ikka ba oosuwaappe shemppana. ¹¹ Simmi Israa7eela asai azazettennan ixidi, Xoossaara issippe shemppiyoosaa gelennan attidoogaadan, nuuppe ooninne hegaa mala ixuwan he sohuwaa gelennan antenna mala minnoos.

¹² Aissi giikko, Xoossaa qaalai paxa de7eesinne oottees; naa77u zoozee de7iyo bisuwaappekka aadhhdidi qarattees. He qaalai shemppoinne ayyaanai, kureenne kolzxee issippe gaittiyoosaa shaakkana gakkanaassi caddees. Qassi asa wozanan de7iya koshshaanne qofaa i shaakkees. ¹³ Nuuni oottiyoobaa wochchiya Xoossaa sinttan ubbabaikka beettiyoogaappenne qonciyan de7iyoogaappe attin, a aifiyan geemmiya mereti aibinne baawa.

Yesuusi Qeese Ubbatuyyo Gita Halaqa

¹⁴ Simmi saluwaa biida qeese ubbatu gita halaqai, Xoossaa Na7ai Yesuusi, nuuyyo de7iyo gishshau, nu

ammanuwaa mintti naagoos. ¹⁵ Aissi giikko, nu qeese ubbatu halaqai nuuni daafuriyo wode nuuyyo qaretanau danddayees; nagara i oottiibeennaagaappe attin, nunadan ubbabankka paacettiis. ¹⁶ Simmi nuna koshshiyi wode maaddiya maarotettaa ekkanaunne aaro kehatettaa demmanau, aaro kehatetta de7iyoosaa Xoossaa araataakko, yayyennan shiiqoos.

5 Qeese ubbatu halaqati huuphiyan huuphiyan ba asaa gidoppe doorettidi, he asaa gishshaa Xoossau oottanau, imuwaa immanaunne nagaraa yarshshuwaa yarshshanau sunttettidosona. ² I ba huuphen daafuranchcha gidiyo gishshau, tamaribeennaageetuyyoonne baliyaageetuyyo qarettanau danddayees. ³ Hegaa gishshau, he qeese ubbatu halaqai asaa gishshau yarshshuwaa yarshshiyooogaadan, ba huuphe nagaraa gishshaukka yarshshanau bessees.

⁴ Xoossai Aaroona qeese ubbatu halaqa gidanau xeesidoogaadan, Xoossai xeesanaappe attin, ooninne qeese ubbatu halaqa gidiyo bonchchuwaa bau ekkana danddayenna. ⁵ Hegaadankka, Kiristtoosi qeese ubbatu halaqa gidiyo bonchchuwaa bau ekkibeenna; shin Xoossai a,

"Neeni ta Na7aa.

Taani hachchi neeyyo Aawa gidaas" yaagiis. ⁶ Hegaadankka qassi harasan, "Malkki-Xedeqi qeese gididoogaadan, neenikka merinau qeese gidana" yaagiis.

⁷ Yesuusi sa7an de7iyo wode, bana haiquwaappe ashshanau danddayiya Xoossaa keehi yeekkidinne afuxxidi woossiisinne oichchiis; Xoossai a woosaa siyidoogee, i bana toochchidoogaassanne bau yayyidoogaassa. ⁸ Yesuusi Xoossaa Na7aa gidikkokka, ba waayettido waayiyan azazettiyoogaa tamaariis. ⁹ Yesuusi bali bannaagaa gidido wode, bau azazettiya ubbau merinaa atotettaa demmanau gaaso gididiis. ¹⁰ Qassi Xoossai Malkki-Xedeqa sunttatettaadan, qeese ubbatu halaqa gidana mala, a sunttiis.

Asai Balennaadan Odettida Mino Oduwaa

¹¹ Nuuni ha yohuwan haasayanabai darobai de7ees; shin intte akeekanau azalla gidiyo gishshau, intteyyo yooti gelissanau waissees. ¹² Aissi giikko, intte ha wodiyan tamarissiyaageeta gidanau bessikkokka, Xoossaa qaalaa koiro timirttiyaa inttena zaaretti tamarissiya issi uraa koshshees; inttena uyiyo maatta koshsheesippe attin, mino quma koshshenna. ¹³ Maatta paahettidi de7iya ooninne gacino na7a gidiyo gishshau, xillotettaa timirttiyaabaa erenna. ¹⁴ SHin mino qumai iitaa kehaa de7uwaa daruwan shaakkida wozannaama asaassa.

6 Hegaa gishshau, Kiristtoosa timirttiyaa biron doommiyaagaa aggi bayidi, wozannaama asa timirttiyau sinttau boos; koiro nuuni tamaanau koshshiyi timirttiyaa wodhdhi eqqidi tamaanau nuuyyo bessenna; he timirttee aibee giikko, pattenna oosuwaappe simmiyoogaa, Xoossaa ammaniyoogaa, xinqqatebaa, kushe wotobaa, haiqoppe dend-

dobaanne merinaa pirdaaba. ³ Xoossai oottite gi-
ikko, heгаа nuuni oottana.

⁴ Aissi giikko, issitookka poo7oi poo7idoogeetanne
saluwaa imuwaa baari be7idaageeta, qassi Geeshsha
Ayyaanaakka shaakki ekkidaageetanne Xoossaa qaalai
lo77o gididoogaa siyi eridaageeta, sinttappe yaana
sa7aa wolqqaakka bochchi xeellidaageeta, ⁶ hegaappe
guyye simmidi kaddidaageeta nagaraappe
naa77anttuwaa zaaranaagee danddayettennabaa. Ais-
si giikko, hegeeti Xoossaa Na7aa masqqaliyaa bolli
misimaariyan xishidi kaqqoosonanne asa sinttan
kaushshoosona.

⁷ Ubba wode bukkiya iraa uyidi, goyida uraa go77iya
kattaa mokkiya biittaa Xoossai anjjees. ⁸ SHin buluwa
buuzuwaa mokkikko, ainne go77enna; qanggettau
shiiqi eqqiis. Qassi wurssettan xuuegtana.

⁹ SHin nu siiqotoo, nuuni hagaadan haasayiyaabaa
gidikkokka, intte atotettau gidiya lo77obai intteyyo
de7iyooogaa eroos. ¹⁰ Aissi giikko, intte oottido
oosuaanne qassi ammaniyaageeta maaddi-
doogaaninne ha77ikka maaddiyooogan Xoossaa siiqido
siiquwaa Xoossai doganau worddancha gidenna.

¹¹ Intte huuphiyan huuphiyan demmana giidi, nuuni
ufaissan naagi uttido kumetta tumatettaa wurssettai
gakkanaassi, kaseegaadan minttidi naagana mala
amottoos. ¹² Xoossai immana giidoogaa am-
manuwaaninne gencan laattiyaageetu mala intte gi-
danaagaa nuuni koyiyoogaappe attin, azalla gidanaa-
gaa koyokko.

Xoossai Immido Hidootai Sirissennaagaa

¹³ Xoossai Abrahaamayyo immana giidi caaqqido
wode, baappe aadhdiya giti baina gishshau, ba hu-
uphiyan caaqqiis. ¹⁴ Xoossai a,

“Taani nena anjjana;
ne zereettaakka corayana”

yaagidi caaqqiis. ¹⁵ Hegaadankka, Abrahaami gencii
naagidi, Xoossai immana giidoogaa ekkiiis.

¹⁶ Aissi giikko, asai baappe gitatiya uran caaqqees;
qassi he caaqoi palama ubbaakka teqqees. ¹⁷ Hega
gishshau, Xoossai ba immana giidoogaa laattanaagee-
tuyyo ba qofaa mulekka laammennaagaa geeshshi
yootanau keehi koyidi, hegee tuma gididoogaayyo
caaqqiis. ¹⁸ Xoossai worddotanau danddayenna ha
naa77u laamettenna yohotun, i immana giido nu sint-
tan de7iyaagaa oiqqanau baqatida nuuyyo gita mint-
tetto de7ees.

¹⁹ Ha nuuni demmana giidi ufaissan naagi utti-
doogee, nu shemppuwaayyo markkabiya oiqqiya
qaaxxenna birata mala; he nuuni demmana giidi,
ufaissan naagi uttidoogee erettida mino gididi, maga-
lasho giddo geeshshasaa gelees. ²⁰ Qassi Yesuusi
Malkki-Xedeqa sunttatettaadan, merinau qeese ub-
batu halaqa gididi, nu gishshaa nuuppe kasetidi, he
sohuwaa geliis.

Qeesiyaa Malkki-Xedeqa

⁷ Ha Malkki-Xedeqi, Saleema kawoi, Ubbaappe Bol-
la Xoossaa qeese, Abrahaami kawota woridi
olaappe simmishin, aara gaittidi, a anjjiis. ² Abrahaami
ba omooddido ubbaappe asirataa kessidi, ayyo immi-
is; Malkki-Xedeqa sunttau koiro birshshettai xillotetta
kawuwaa giyoogaa; qassi Saleema kawo i gidio
gishshau, naa77antto birshshettai sarotetta
kawuwaa giyoogaa. ³ Malkki-Xedeqayyo aayyiya woi
aawai, woi ayyo zare paidoi baawa; qassi a yeletau
doometti woi a haiquwau wurssetti baawa; shin Xoos-
saa Na7aa milatidi, merinau qeese gidiiis.

⁴ Nu aawatu halaqai Abrahaami olan omooddidi, ehi-
idobaappe asirataa immido Malkki-Xedeqi ai keena gi-
takko be7ite. ⁵ Qeese gidiya Leewa zareti Israa7eela
asaappe, hegeenne bantta dere asaappe harai atto eti
Abrahaama zare gidikkokka, asirataa ekkana mala,
higgiyan azazettidosona. ⁶ Malkki-Xedeqi Leewa zare
gidenna; shin Abrahaamappe asirataa ekkidi, Xoossai
immana giidoogaa naagiya Abrahaama anjjiis. ⁷ Qassi
anjjiyaagee anjjetiyaagaappe gitatiyoogee palantten-
na.

⁸ Issi baggaara, haiqqiya asai asirataa kessee; shin
hara baggaara qassi, haiqqenna giidi markkatiyo urai
asirataa kessee. ⁹ Hagaadan haasayanau harai atto,
asirataa kessiya Leewikka Abrahaama baggaara asir-
ataa immiis. ¹⁰ Aissi giikko, Malkki-Xedeqi Abrahaa-
maara gaittiyo wode, Leewi biron yelettibeenna; shin
ba zariyaa Abrahaama gulbbatan de7ees.

¹¹ Israa7eela asaayyo higgee Leewa qeesetettaa bag-
gaara imettiis. He qeesetettaa oosoi bali bainaagaa
gidikko, Aaronaagaa mala gidennan Malkki-Xedeqa
mala hara qeese sunttettanau aissi koshshii? ¹² Aissi
giikko, qeesetettaa laamettiyo wode, higgeekka qassi
laamettanau koshshees. ¹³ Ha yohoi haasayettido urai
hara zaree; a zariyaappe ooninne yarshshiyooosan
qeesedan oottibeenna. ¹⁴ Nu Godai Yihudaa
zariyaappe yiidoogee erettidaagaa gidio gishshau,
Muusee qeesetubaa haasayiiddi, he zariyaabaa ainne
haasayibeenna.

Kiristtoosi Malkki-Xedeqa Mala Qeese

¹⁵ Malkki-Xedeqa mala hara qeese yiidobaa
gidiyaakko, hagee aadhdi erettana. ¹⁶ I asa
higgeeninne wogan qeese gidibeenna; shin wurena
de7uwaa wolqqan qeese gidiiis. ¹⁷ Aissi giikko, Xoossaa
maxaafai,

“Malkki-Xedeqi qeese gididoogaadan,
neenikka merinau qeese gidana”
yaagidi markkattees. ¹⁸ Beni de7iya higgee laafanne
pattennaagaa gidio gishshau attiis. ¹⁹ Aissi giikko,
Muusee higgee aibanne bali bainaagaa oottanau dand-
dayenna; qassi nuuni a baggaara Xoossaakko shiiqana
giidi ufaissan naagi uttido ubbaappe aadhdiyaagee
yiis.

²⁰ Hegaa bollan qassi Xoossaa caaqqoikka de7ees; harati qeese gidido wode, heгаа mala caaqoi baawa.

²¹ SHin Yesuusi caaquwan qeese gidiiis; Xoossai a, “Godai caaqqiis; i ba qofaa laammenna.

‘Neeni merinau qeese gidana’ giis” yaagiis. ²² Hegaa gishshau, Yesuusi ubbaappe aadhdhiya caaquwau waase gidiiis.

²³ Kase qeesetu qoodai daro; aissi giikko, eti oottana oosuwaa haiqoi diggiis. ²⁴ SHin Yesuusi merinau de7iyo gishshau, a qeesetetta laamettenna. ²⁵ Hegaa gishshau, i eta gishshaa gaannatanau merinau de7iyo gishshau, Xoossaakko ba baggaara yiyaageeta muleera ashshanau danddayees.

²⁶ Nuuyyo giigiya heгаа mala, qeese ubbatu halaqai de7anau koshshees; i geeshsha; aani geneenne borsoi baawa; nagaranchchatuura i gaittenna; qassi xoqqa saluwankka i bonchchettiis. ²⁷ Hara qeese ubbatu halaqatudan, i koiro ba huuphe nagaraassi yarshshidi, qassi guyyeppe asaa nagaraassi hachchi hachchi yarshshanau koshshenna; i bana yarshshido wode, naa77antennan issitoo yarshshiis. ²⁸ Aissi giikko, Muuse higgee daafuranchcha asaa qeese ubbatu halaqa oottidi sunttees; shin Xoossai immana giidi caaqido higgiyaappe guyye yiida qaalai merinau bali bannaagaa, Xoossaa Na7aa sunttees.

Yesuusi Ooratta Maachchaa Qeese Ubbatu Halaqaa

8 Nuuni haasayiyo gitabai heгаа; saluwan Ubbaappe Bolla Xoossai uttiyo kawotaa araataappe ushachcha baggaara uttida qeese ubbatu halaqai, heгаа malai nuuyyo de7ees. ² Geeshsha Sohuwaaninne tumu Dunkkaaniyan i oottees; he Dunkkaanee asi essidoogaa gidennan, Xoossai essidoogaa.

³ Qeese ubbatu halaqa ubbai imuwaanne yarshshuwaa Xoossau immanau sunttettido gishshau, ha qeese ubbatu halaqaayyookka yarshshanau issibai de7anau koshshees. ⁴ Simmi sa7an i de7iyaabaa gidikko, mulekka qeese gidenna; aissi giikko, higgee azaziyoogaadan, imuwaa immiya qeeseti de7oosona. ⁵ Eti qeesetuugaadan oottiyo oosoi saluwan de7iya oosuwau tumu leemisonne eesho; aissi giikko, Muuse Dunkkaaniyaa essana hanishin, Xoossai a, “Akeeka; ubbabaakka taani nena deriyaa huuphiyan bessido leemisuwaa kaallada ootta” yaagiis. ⁶ SHin Yesuusi gaannatiyo maachchai kasegaappe aadhdhiyoogaadankka, ayyo imettida oosoikka etaagaappe aadhdhees; aissi giikko, he maachchai Xoossai immana giido ubbaappe aadhdhiya oosuwan oosettiis.

⁷ Aissi giikko, koiro maachchan bali bannabaa gidiyaakko, naa77antto maachchaa koshshenna.

⁸ SHin eta boriiddi, Godai heгааadan yaagees; “Taani Israa7eela asaaranne Yihudaa asaara ooratta maachchaa maacettiyo gallassati yaana.

⁹ He maachchai taani Gibxxe biittaappe eta aawatu kushiya oiqqada, goochcha kessido wode,

etaara maacettido maachchaa mala gidenna. Eti ta maachchan ammanettiibeenaa gishshau,

taanikka eta yegga bayaas.

Taani, Godai, heгаа odais.

¹⁰ Aissi giikko, he gallassatuppe guyyiyan, taani Israa7eela asaara maacettana maachchai heгаа:

Taani ta higgiyaa eta qofan wottana;

qassi eta wozanankka xaafana.

Taani eta Xoossaa gidana; etikka ta asa gidana.

¹¹ Etappe ooninne ba shooruwaa

woi ba ishaa,

‘Godaa era’ yaagidi tamarissenna.

Aissi giikko, eti guuttaappe

gitaa gakkanaassi ubbai tana eroosona.

¹² Taani eta naaquwaa maarana;

eta nagaraakka naa77antto hassayikke”

yaagees. ¹³ Xoossai ooratta maachchaa giidi haasayiyoogan koiroogaa cegettiiis; qassi ceeggiyaabainne wuriyaabai eesuwan xayana.

Saluwan Oosettiya Ayyaanaa Oosoi Sa7an Oosettiya Ayyaanaa Oosuwaappe Aadhdhees

9 Koiro maachchaayyo Xoossau goinniyo wogainne asai oottido Beeta Maqidasee de7ees. ² Aissi giikko, koiro Dunkkaanee eqqiis; a gidдон muqaaddaa wottiyoogee, xaraphpheezainne Godaa sinttan wottiyo oittai de7ees; he sohuwaa Geeshsha Sohuwaa giidi xeeseettees. ³ Naa77antto magalashuwaappe guyye baggaara Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Soho geetettiya Dunkkaanee de7ees. ⁴ A gidдон ixaanaa cuwayanau worqqappe oottido saaxineenne ubbasaara worqqan sheeshshido Maachchaa Taabootai de7ees. He Maachchaa Taabootan mannai de7iyo worqqa xaaroi, Aaroonaa xam77ai aacidaageenne qassi Muuse higgee xaafettido naa77u masettida shuchchati de7oosona. ⁵ He Maachchaa Taabootaappe bolla baggaara atto giyo sohuwaa qum77uwaa bantta qefiyan genttiya bonchcho kiruubeti de7oosona; shin ha ubbabaa ha77i wurssi yootanau danddayokko.

⁶ Hegee heгааadan giigidaashin, qeeseti ubba wode, bantta oosuwaa oottanau koiro Dunkkaaniyaa geloosona. ⁷ SHin qeese ubbatu halaqa xalaalai naa77antto Dunkkaaniyaa laittaappe issitoo gelees; geliiddi ba gishshaunne erennan asi oottido nagaraa gishshau, Xoossaayyo yarshshiyo suuttaa ekkidi gelees. ⁸ Koiro Dunkkaanee eqqi de7ishin, ubbaappe aadhdhiya geeshsha sohuwaa efiya ogee biron dooyettiibeenaa Geeshsha Ayyaanai hegaan eris-sees.

⁹ He Dunkkaanee ha wodiya leemiso; heгаа giyoogee Xoossau immiyo imoinne yarshshoi goinniyaagaa zoriya wozanaa bali bannaagaa oottanau danddayokkona. ¹⁰ Hegeeti meettaabaa, ushshaabaanne dumma dumma meechchaabaa yootiyaageeta; eti ooraxxiyo wodee gakkanaassi oosettiya wogata.

¹¹ SHin Kiristtoosi heгаа de7iya lo77obau qeese ubbatu halaqa gididi yiichchiis. Gidдон i oottiyo Dunkkaanee ubbaappe aadhdhiyaagaanne bali bannaagaa; qassi he Dunkkaaniyaa asi oottiibeenaa; ha

merettida sa7aabaakka gidenna. ¹² Kiristtoosi Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa geliyo wode, deeshsha suuttanne galo suutta oiqqidi gelibeenna; shin ba suuttaa oiqqidi, nuuyyo merinaa atotettaa demmidi, naa77antennan issitoo geliis. ¹³ Tunida asa bolli korimaa suuttaanne deeshshaa suuttaa caccafidi, xuugettida usa bidintta qolin, he uraa tunatettaappe geeshshanau danddayikko, ¹⁴ Merinaa Geeshsha Ayyaanaa baggaara bali baina yarshshodan, Xoossau bana immida Kiristtoosa suuttai, nuuni de7o Xoossau oottana mala, kase nu haiqqida oosuwaappe nuna zoriya wozanaa waati geeshshanddeeshsha!

¹⁵ Hegaa gishshau, Xoossai xeesidoogeeti i immana giido merinaa anjuuwa laattana mala, Kiristtoosi ooratta maachchau gaannatiis; hegee hanana danddayioogee, asai koiro maachchaappe garssan de7iid-di oottido bala aillettaappe kessiya haiqoi de7iyo gishshassa.

¹⁶ Aissi giikko, haiqqiya urai azazidobai de7ikko, he urai haiqqidoogee erttana koshshees. ¹⁷ Aissi giikko, azazida urai haiqqido wode, i azazidoogee polettees; he azazidaagee paxa de7ishin, ainne polettenna.

¹⁸ Harai atto, koiro maachchaikka suutti binnan injetibeennaagee hegaassa. ¹⁹ Aissi giikko, higgiiyan de7iya azazo ubbaa Muusee asa ubbau yootiis; hegaappe guyyiyan, galo maraa suuttaanne deeshshaa suuttaa, haattaara, zo7o dorssa ikisiyaaranne hiisooophphiyaa giyo mittaa bonccuwaara issippe ekkidi, "Hagee inttena Xoossai azazido maachchaa suuttaa" yaagidi, higgiiyaa maxaafaa bollinne asa ubbaa bolli caccafiis. ²¹ Hegaadankka, Dunkkaaniyaa bollinne oottiyo miishsha ubbaa bolli suuttaa Muusee caccafiis. ²² Higgee giyoogaadan, tumakka amaridabaappe attin, ubbabaikka suuttan geeyees; suutti gukkana xayikko, atotetti baawa.

Kiristtoosi Yarshshettidoogee Nagaraa Quccidi Xaissees

²³ Hegaa gishshau, saluwan de7iyaageeta milatiyaageeti he yarshshuwan geeyanau koshshees; shin saluwan de7iyaageetikka bantta huuphen geeyanau aadhdhiya yarshshuwaa eta koshshees.

²⁴ Aissi giikko, Kiristtoosi tumu geeshshasan leemisettiya asi oottido geeshshasaa gelibeenna; shin i ha77i nu gishshaa Xoossaa sinttan beettanau yaa saluwaa geliis. ²⁵ Qeese ubbatu halaqai laittan laittan ba suuttaa gidennaagaa oiqqidi, Geeshsha Sohuwaa geliyoogaadan, i bana ubbatoo yarshshanau gelibeenna. ²⁶ Hegaa gidiyaakko, Kiristtoosi sa7ai merettoosappe doommidi darotoo waayettanau koshshees; shin ha77i wodiyaa wurssettan nagaraa xaissanau bana yarshshidi, naa77antennan issitoo beettiis.

²⁷ Asai ubbai issitoo haiqqanau bessees; hegaappe guyyiyan Xoossai asaa pirddana. ²⁸ Hegaadankka, qassi Kiristtoosi daro asaa nagaraa xaissanau issitoo yarshshettiis; qassi i bana mintti naagiyaageeta ashshanau beettanaappe attin, naa77antto nagara tookkanau beettenna.

10 Aissi giikko, higgiiyau yaana lo77obaa eesho xalaalai de7ees; ayyo tumu leemisoi baawa. Ubba wode laittan laittan issi mala yarshshoi yarshshettees; hegae gishshau, higgee Xoossaakko shiiqiya asa he yarshshon bali baina asa oottanau mulekka danddayenna. ² Xoossau goinniya asai ba nagaraappe muleera geeyidobaa gidiyaakko, bana zoriya wozanan naa77anttuwaa nagara qoppenna; qassi yarshshiyooagaakka aggi bayana. ³ SHin asai laittan laittan he yarshshuwan ba nagaraa hassayees. ⁴ Aissi giikko, korima suuttin deeshsha suutti nagara xaissanau mulekka danddayenna.

⁵ Hegaa gishshau, Kiristtoosi ha sa7aa yaana haniid-di, hagaadan yaagiis;

"Neeni yarshshonne imo koyabaakka; shin taayyo bolla giigissadasa.

⁶ Neeni xuuggiyo yarshshuwaninne nagaraa yarshshuwan mulekka ufaittakka.

⁷ Taani he wode, 'Xaatta maxaafan tabai xaafettidoogaadankka, Xoossau, taani neeni koyiyoogaa oottanau yaas' yaagaas"

yaagiis. ⁸ Yarshshoi yarshshettana mala, higgee azaziyoobaa gidikkokka, Kiristtoosi koiro, "Neeni yarshsho, imo, xuuggiyo yarshshonne nagaraa yarshsho mulekka koyabaakka; hegeetun ufaittakka" yaagiis.

⁹ Hegaappe guyyiyan Kiristtoosi, "Xoossau, taani neeni koyiyoogaa oottanau yaas" yaagiis. Hegaa gishshau, Kiristtoosi naa77anttuwaa essanau koiroogaa xaissees. ¹⁰ Yesuus Kiristtoosi Xoossai koyidoogaa oottido gishshau, ba ashuwaa naa77antennan issitoo yarshshidoogan nuuni nu nagaraappe geeyi aggida.

¹¹ Qeese ubbai hachchi hachchi eqqidi, ba oosuwaa oottees; qassi nagara xaissanau mulekka danddayenna issi mala yarshshuwaa zaari zaaridi yarshshees.

¹² SHin Kiristtoosi nagaraa gishshau, ubba wodiyau gidiya issi yarshshuwaa yarshshidi, Xoossaappe ushachcha baggaara utti aggiis. ¹³ Xoossai sinttappe Kiristtoosa morkketa Kiristtoosayyo tohuwan yedhdhiyoobaa oottana gakkanaassi, yaani naagees. ¹⁴ Aissi giikko, i issitoo yarshshidoogan, nagaraappe geeyidaageeta merinau bali bainaageeta oottiis.

¹⁵ Qassi Geeshsha Ayyaanai nuuyyo markkattiiddi, hagaadan yaagees;

¹⁶ "Taani he gallassatuppe guyyiyan, etaara maacettiyo maachchai haggaa: Taani ta higgiiyaa eta qofan wottana; qassi eta wozanankka xaafana"

yaagees. ¹⁷ Qassi hegaappe guyyiyanikka, "Taani eta nagaraanne

eta makkala oosuwaa naa77antto hassayikke" yaagees. ¹⁸ Xoossai he nagara atto giido wode, nagara xaissanau hagaappe sinttau yarshsho koshshenna.

Xoossaakko SHiiqanau Koshshees

¹⁹ Simmi ta ishato, nuuni Yesuusa suuttaa baggaara Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa gelanau nuuyyo xalatetta de7ees. ²⁰ Kiristtoosi nuuyyo ooratta

ogiyaa de7o ogiyaa magalashuwa baggaara, heгаа giyoogee ba bollaа baggaara dooyiis. ²¹ Nuuyyo Xoossaa keettan sunttettida gita qeese de7iyo gishshau, ²² Nuuni suure wozanaara, tumu ammanuwaara, iitabaa zoriya wozanaappe geeyida wozanaaranne qassi xillo haattan meecettida bollaara Xoossaakko shiiqoos.

²³ Nuuyyo immana giida Xoossai ammanttiyo gishshau, nuuni demmana giidi ufaissan naagi uttidooгаа mintti oiqqoos. ²⁴ Issoi issuwaara waani siiqetanaakkonne qassi lo77o oosuwaа waati oottanaakko, issoi issuwau qoppoos. ²⁵ Issooti issooti shiiquwaa meeze oottidi shiiqiyooгаadan, nuunikka issippe shiiqiyooгаа aggokko; shin Godaa gallassai matattiyooгаа intte be7iyo gishshau, issoi issuwaa minttettoos.

²⁶ Nuuni tumatettaa eratettaa ekkirggidi, eriiddi nagara oottiyaabaa gidikko, hagaappe sinttau nagara xaissiya yarshshoi issibinne baawa. ²⁷ SHin yashshiya pirddaa naagiyoogeenne Xoossaa ixsiya ubbaа maanau wolqqaama tamai de7ees. ²⁸ Muuse higgiyau azzettenna urai, naa77u urai woi heezzu urai a bolli markkattikko, qareti bannan haiqqees. ²⁹ Xoossaa Na7aa karida urai, bana nagaraappe geeshshida Xoossaa maachchaa suuttaа tunabaadan qoppida urai, qassi aaro kehatettaa Geeshsha Ayyaanaа cayiya urai, ai keena iita pirddaa ekkanaу bessiyaakkonne ane qoppite.

³⁰ Aissi giikko, "Taani haluwaa kessananne kushiyaа zaarana" giidaагаа nuuni eroos; qassikka, "Godai ba asaa pirddana" yaagiis. ³¹ De7o Xoossaa kushiyan kunddanaagee daro yashshiyaabaa.

³² Intteyyo Xoossaa poo7oi poo7idoogaappe guyyian, intte daroban waayettidi, gita waretan gencido beni wodiyaа hassayite. ³³ Issi issitoo inttena asa sinttan cayidosonanne paxa kaa7idosona; qassi hara wode heгаadan oottidoogeetuura issippe de7ideta. ³⁴ Aissi giikko, qashuwan de7iya asatuyyo intte qarettideta; yaatidi intteyyo merinau wurenna ubbaappe aadhdiya miishshai saluwan de7iyooгаа intte huuphen erido gishshau, inttebaа ubbaа ekkirgginkka ufaissan gencideta.

³⁵ Hegaa gishshau, gita woiuwaara de7iya intte xalatettaa oloppite. ³⁶ Xoossai koyiyooгаа oottidi, i intteyyo immana giidoogaa ekkanaу genccana koshshees. ³⁷ Aissi giikko, Xoossaa maxaafai, "Amarida wodee attiis.

Yiyaagee yaana; gam77enna.

³⁸ Ta xilloi ammanuwan de7ana.

SHin ooninne guyye simmikko, tana ufaissenna"

yaagees. ³⁹ Nuuni ammanidi attidaageetu bagga gidiyooгааappe attin, guyye simmidi xayidaageetu bagga gidokko.

Ammanuwaa

11 Ammano giyoogee, demmana giidi ufaissan naagi uttidobai ammanttiyoogaanne be7anau

danddayennabaa erissiyaагаа. ² Xoossai beni ceega asaayyo markkattidoogee, eti ammanidoogaana.

³ Sa7ai Xoossaa qalan merettidoogaa ammanuwan nuuni eroos; heгаа gishshau, beettiyaabai beetennabaappe merettiis.

⁴ Aabeeli Qaa7eelaagaappe aadhdiya yarshshuwaа Xoossau yarshshidoogee ammanuwaana. Xoossai a imuwaabaa markkattiiddi, i xillo gididoogaakka markkattiis; Aabeeli harai atto haiqqidikka, ba ammanuwan ha77i gakkanaassi haasayees.

⁵ Heenooki haiqqennan saluwaa biidoogee ammanuwaana; Xoossai efiido gishshau, ooninne a be7anau danddayibeenna. Xoossaa maxaafai, "Heenooki saluwaa baanaappe kase Xoossaa ufaissiiis" yaagees. ⁶ Ammanoi bannan ooninne Xoossaa ufaissanau danddayenna; aissi giikko, Xoossaakko yiya ooninne Xoossai de7iyooгаanne bana koyiyaageetuuyyo woiuwaа immiyooгаа ammananau koshshees.

⁷ Nohee be7anau danddayenna sinttappe hananabau Xoossai, "Nena naага" gin, Xoossau yayyidi, bannanne ba so asaa ashshanau markkabiyaа keexxidoogee ammanuwaana; yaatidi hegan ha sa7aa bolli pirddidi, ammanuwan beettiya xillotettaakka Xoossaappe ekkiiis.

⁸ Abrahaami laattanaadan, Xoossai baayyo immana giido biittaa baana mala, Xoossai bana xeesido wode, azzettidoogee ammanuwaana; i ba biittaaappe kiyidi biyo wode, au biyaakkonne erennan kiyiis. ⁹ Abrahaami Xoossai baayyo immana giido biittan hara biitta asadan de7idoogee ammanuwaana; Xoossai he immana giidoogaa banaara issippe laattana Yisaaqaaranne Yaaqoobaara Dunkkaaniyan de7iis.

¹⁰ Aissi giikko, Abrahaami Xoossai lo77o baasuwan hayyottidi keexxido katamaа naagees.

¹¹ Saara ba huuphen harai atto ceeggaichchadakka, immana giida Xoossai ammanettidaагаа gididoogaa erido gishshau, na7a shahaaranau wolqqaа demmidooгee ammanuwaana. ¹² Hegaa gishshau, haiqqida asa milatiya issi bitaniyaappe saluwan de7iya xoolintte keena, abbaа lanqqiyan de7iya qoodi banna shafe keena zareti yelettidosona.

¹³ He asati ubbati ammanuwan haiqqidosona; banttau Xoossai immana giidoogaakka ekkibookkona; shin haahuwan heгаа be7idi, sarotidosona. Qassi eti sa7an imattanne yedetettidi kiyida asata gididoogaa eridosona. ¹⁴ Aissi giikko, heгаadan giya asati bantta huuphe biittaa koyiyooгаа erissoosona. ¹⁵ Eti he yeggidi kiyido biittaa simmanau qoppidobaa gidiyaakko, guyye simmiyo qaadaа demmennan aggokkona; shin ¹⁶ eti heгаа aggidi, lo77iya biittaa laamotoosona; hegee saluwaa biittaa. Hegaa gishshau, Xoossai eta Xoossaa geettetanau yeellatenna. Aissi giikko, i etau katamaа giigissi wottiis.

¹⁷ Abrahaami Yisaaqa yarshshanaakko yarshshennaakko, Xoossai eranau xomoosido wode, Abrahaami ammanuwan a yarshshiis. Xoossai Abrahaama, "Ne zaree Yisaaqa baggaara xeesettana" giidaashinkka, Abrahaami ba na7aa Yisaaqa yarshshanau giigiis. ¹⁹ Abra-

haami Xoossai Yisaaqa harai atto, haiquwaappekka pattanau danddayiyoogaa erii; hejaa gishshau, haiquwaappe guyye a zaaridi ekkii.

²⁰ Yisaaqi wodeppe hananabau Yaaqoobanne Eesawa anjidoogee ammanuwaana.

²¹ Yaaqoobi haiqqana haniiddi, Yooseefa naata huuphiyan huuphiyan anjidoogeenne gatiman guufetidi, Xoossau goinnidoogee ammanuwaana.

²² Yooseefi haiqqanau matiiddi, Israa7eela asai Gibxxeppe kiyanaagaa haasayidoogeenne ba meqetta oottanabaa eta azazidoogee ammanuwaana.

²³ Muusee yelettidoogaappe guyyiyan, aayyiyaanne aawai malaa lo77o na7a gididoogaa be7idi, heezzu agina qottidoogee ammanuwaana; eti kawuwaa awaajuwaukka yayyibookkona.

²⁴ Muusee diccidoogaappe guyyiyan, Gibxxe kawuwaa na7ee na7aa geetettanaagaa ixidoogee ammanuwaana. ²⁵ Nagaran Muusee guutta wodiyaafaittanaagaappe, Xoossaa asaara waayettanaagaa dooriis. ²⁶ Wodeppe demmana woiuwaa i tishshi oottidi xeellido gishshau, Gibxxe biittaa miishsha ubbaappe Kiristoosa gishshau borettiyoogee daro aadhdiya duretetta gididoogaa qoppiis.

²⁷ Kawuwaa hanquuwau Muusee yayyennan, Gibxxe biittaaappe kiyidoogee ammanuwaana; aissi giikko, beettenna Xoossaa be7idabaadan, gencidi sintta bis. ²⁸ Haiquwaa kiitanchchai Israa7eela asaayo baira naata bochchennaadan, Muusee Paasikaa bonchidoogeenne qosilettan suutta caccaffisidoogee ammanuwaana.

²⁹ Israa7eela asai mela biittan hemettiyoogaadan, Zo7o Abbaa pinnidoogee ammanuwaana; shin Gibxxe asati geli be7ishin, haattai eta mitti aggiis.

³⁰ Israa7eela asai Yarkko giyo katamaa shuchcha dirssaa laappun gallassaa yuuyi yuuyi aadhdiidoogaappe guyyiyan, he shuchcha dirssai kundidoogee ammanuwaana. ³¹ SHaaramuxiyaa Ra7aaba yohuwaa qoriyaageeta loitta mokiido gishshau, Xoossau azazettennan ixida asaara haiqqennan attidoogee ammanuwaana.

³² Simmi harabaa gujjada ai odoo? Geedoonabaa, Baaraaqabaa, Samssoonabaa, Yofttaahebaa, Daawitabaanne Sameelabaa, qassi hananabaa yootiyaageetubaa odanau tau wodee gidenna. ³³ Eti kawo ubbaara olettidi xoonidoogeenne xillobaa oottidoogee ammanuwaana; yaatidi Xoossai immana giidoogaa ekkidosona; gaammotu doonaakka gorddidosona.

³⁴ Wolqqaama tamaa toissidosona; bisuwaa qaraappe kessi ekkidosona; eti daafuranchcha; shin minidosona; qassi olan wolqqaamidi, hara biittaa tooraasaa yedettidosona. ³⁵ Maccaasati bantta haiqqidaageeti haiquwaappe paxidaageeta ekkidosona.

Qassi harati qashuwaappe birshshettanaagaa ixidi, kehiya de7uwaayyo haiquwaappe denddanau, bukettidi haiqqidosona. ³⁶ Haratu bolli asai qilliicci kaa7iis; lissuwan garafettidosonanne sanssalatan qashettidi, qasho keettaa gelidosona. ³⁷ SHuchchan cadettidosona; magaajan naa77u kiyidi phalqquettidosona;

paacettidosona; bisuwan haiqqidosona; etau ubbabaikka xayin, waayettidi tuggatidi, dorssa calaanne deeshsha calaa maayidi yuuyidosona. ³⁸ Etau ha sa7ai giigennan ixin, bazzon, deriyan, gonggolo giddooninne olla giddon yuuyidosona.

³⁹ Xoossai eta ammanuwaa markkattikkokka, hegeeti ubbati i, immana giidoogaa ekkibookkona. ⁴⁰ Xoossai nuuyyo issi lo77o qofaa qoppi wottido gishshau, eti nuuni bannan bali bannaageeta gidokkona.

Xoossai Nuussi Aawa

12 Simmi nuuyyo haggaa keena daro asai, shaaraadan nu matan yuuyi aadhdi markkattiyaagee de7ishin, nuna xubbiya ubbabaanne baqqi oiqqiya nagaraa diggoos; diggidi nu sinttan de7iya nuuni woxxana wotta gencidi woxxoos. ² Nuuni nu ammanuwau huuphenne polo gidiya Yesuusa xeelloos. Yesuusi yeellaa karidi, wodeppe au de7iya ufaissaa gishshau, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi haiqqanaagaa gencidi, Xoossaa kawotaa araataappe ushachcha baggaara uttiis.

³ Intte intte wozanaa bayidi daafureenna mala, nagaranchchati bana daro ixinkka gencida Yesuusa qoppite. ⁴ Nagaraara intte baaxetiiddi, suutta gusana gakkanaassi biron olettichibeekketa. ⁵ Xoossai ba naatudan, inttena zoriyoogaa dogidetii? Xoossai inttena,

“Ta na7au, Xoossai nena qaxxayiyo wode, laafabaadan qoppoppa.

I nena seeriyo wodekka yayyoppa.

⁶ Aissi giikko, i ba siiqiyo uraa qaxxayees; qassi ba na7adan ekkiyo ubbaakka lissuwan garafees”

yaaggiis. ⁷ Xoossai inttena qaxxayiyo wode gencite. Aissi giikko, i inttena naatudan oottees. Aawai qaxxayenna na7i de7ii? ⁸ Naata ubbaa qaxxayiyoogaadan, inttena qaxxayennan yeggi bayikko, karen yelettidaageeta gideetappe attin, tumu naata gidekketa. ⁹ Hegaa bolla qassi, nuna yelida nu aawati nuna qaxxayido wode, nuuni eta bonchchida. Yaatin, nuuni waanidi ayyaanatu Aawaayyo kehi darissi haarettidi de7okkonii? ¹⁰ Aissi giikko, nuna yelida nu aawati bantana ufaissiyaadan, amarida wodiya nuna qaxxayidosona; shin Xoossai nuuni a geeshshatettaa ekkana mala, nuna maaddanau qaxxayees. ¹¹ Nuuni qaxxayettiyo wode, ha77issau yiillooyees; ufaissenna. SHin qaxxayidoogeetuyyo guyyeppe he qaxxayoi xillotetta de7uwaa sarotettaa woiuwaa immana.

Zoriyaanne Seeraa

¹² Hegaa gishshau, intte arggaacida kushiyaanne intte daafurida gulbbataa minttettite. ¹³ Wobbiya tohoi paxanaappe attin, burqqenna mala, sitta ogiyan hemettite.

¹⁴ Asa ubbaara saro de7anau minnite; qassi geeshsha de7uwaa de7ite. Aissi giikko, hegee bannan ooninne Godaa be7anau danddayenna. ¹⁵ Xoossaa

aaro kehatettaa ooninne ekkennan antenna mala naagettite; qassi mokiidi, ba marzziyan asa waissiya camo mittadan hanidi, ooninne daro asa tunissenna mala naagettite. ¹⁶ Shaaramuxanau qaaqqatiya asi ooninne de7enna mala, woi qassi issitoo miyoobau ba bairatettaa baizzida, Xoossaa Ayyaani bainna Eesawa mala asikka de7enna mala naagettite. ¹⁷ Hegaappe guyyiyan, Eesawi ba aawaa anjuuwa ekkana koyidoogaa ereeta; shin a aawai a anjjennan ixxiis; aissi giikko, nagaraappe simmiyo ogiyaa i harai atto, afuxxi koyidikka demmanau danddayibeenna.

¹⁸ Intte bochchanau danddayiyo deriyaakkonne eexxiya tamaakko, xumaakko, ciggaraakkonne gotiyaakko, ¹⁹ qassi malkkataa waasuwaakkonne qaala cenggurssaakko yibeekketa. Asai he cenggurssaa siyido wode, haraa gujji siyenna mala woossiis. ²⁰ Aissi giikko, Xoossai eta, "Harai atto, do7ikka he deriyaa bochchikko, shuchchan cadettidi haiqqo" yaagido azazuwaa eti gencanau danddayibookkona. ²¹ Aifiyan beettiyaagee daro daganttiyaagaa gidiyo gishshau Muusee, "Taani yashshan kokkorais" yaagiis.

²² SHin intte Xiyoonne Deriyaa, de7o Xoossai de7iyo katamaa, issippe shiiqidi ufaittiya daro sha7u kiitanchchatukko saluwaa Yerusalame yiideta. ²³ Xoossaa baira naatukko, issippe shiiqidaageetukko, eta sunttai saluwan xaafettidoogeetukko yiideta; qassi asa ubbaa pirddiya Xoossaakkonne, bali bainaageeta oottido xillo asatu ayyaanatukko yiideta. ²⁴ Ooratta maachchau gaannatiya Yesuusanne Aabeela suutaappe aadhdhiyaabaa yootiya caccafettida suutaakko yiideta.

²⁵ Intteyyo yootiya uraa yohuwaa ezggiyoogaa intte ixenna mala, inttena naagite. Xoossaa kiitaa sa7an banttau yootiyaagee yootiyoogaa ezggennan ixidaageeti kessi ekkana xayikko, saluwan, "Inttena naagite" giya Xoossaappe nuuni waanidi kessi ekkanee? ²⁶ He wode a cenggurssai sa7aa qaattiis; shin i ha77i, "Taani sa7aa xalaalaa gidennan, issitoo gujjada saluwaakka qaattana" yaagiis. ²⁷ "Issitoo gujjada" giya qaalai qaaxxennabai minnidi de7ana mala, merettidabai qaaxxanaagaanne kichchanaagaa geeshshidi bessees.

²⁸ Nuuni qaaxxanau danddayenna kawotettaa ekkiyo gishshau, ane Xoossaa galatoosinne a ufaissos; au bessiyoogaadan bonchchuwaaninne yashshatettan au goinnoos. ²⁹ Aissi giikko, nu Xoossai tumu bashshiya tama.

Xoossaa Nuuni Waati Ufaissanau Bessiyaakko

13 Intte ishata siiqiyoogaa aggoppite. ² Imatta mokkiyoogaakka dogoppite. Aissi giikko, yaatiyoogan issi issi asai erennan kiitanchchata mokkiis. ³ Qasho keettan de7iyoogaadan qoppite; qassi intte intte huuphen waayettiyoogaadan, waayettiyaageetubaa qoppite.

⁴ Ekkiyoogaanne geliyoogaa asai ubbai bonchchanau bessees; qassi azinainne machchiya issi issuwau

ammanettanau bessees; aissi giikko, Xoossai shaaramuxanau qaaqqatiyaageetanne shaaramuxiyaageeta pirddana.

⁵ Miishsha siiqoppe inttena naagite; intteyyo de7iyaagee intteyyo gido. Aissi giikko, Xoossai ba huuphen,

"Taani nena mulekka yeggikke woikko aggikke"

yaagiis. ⁶ Hegaa gishshau, nuuni xalidi,

"Godai tana maaddiyaagaa; taani yayyikke.

Asi tana ai oottii?"

yaagoos.

⁷ Xoossaa qaala intteyyo yootida inttena kaaletti daageeta hassayite; eti waani de7idaakkonne hassayite; qassi etaagaadan ammanite.

⁸ Yesuus Kiristtoosi zinekka hachchikka merinaukka laamettenna. ⁹ Dumma dumma ooratta timirttiyan wora booppite. Nu wozanai Xoossaa aaro kehatettan galatiyoogee lo77o gidiyoogaappe attin, miyoobau azazettiyoogaa gidenna; hegau azazettidaageetikka maadettibookkona.

¹⁰ Nuuyyo yarshshiyosai de7ees; Dunkkaaniyaa gidon oottiyaageeti he yarshshiyosaaappe maanau etau maati baawa. ¹¹ Qeese ubbatu halaqai nagaraa gishshau, mehiyaa suutaa yarshshanau Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa efees; shin he mehiyaa ashuwaa qassi dirssaappe kareera xuuggees. ¹² Hegaa gishshau, Yesuusikka qassi nagaraappe asa ba suuttan geeshshanau, katamaa penggiyaappe kareera waayettiis. ¹³ Simmi nuuni i borettido boriyaa ekkidi, dirssaappe kare akko kiyos. ¹⁴ Aissi giikko, nuuyyo hangan merinau de7iya katami baawa; shin nuuni yaana katamaa naagoos.

¹⁵ Simmi Xoossaa Yesuusa baggaara ubba wode galataa yarshshuwaa immoos; hegaa giyoogee mentershshai a sunttaayyo immiyo galataa giyoogaa.

¹⁶ Lo77obaa oottiyogaanne issi issuwaa maaddiyooogaa dogoppite. Aissi giikko, Xoossaa ufaissiyaagee hegaa mala yarshshuwaa.

¹⁷ Inttena kaalettiyaageetuyyo azazettite; qassi eti azaziyoogaakka oottite. Eti bantta oottidobaa Xoossau yootana gishshau, intte shemppuwaa mintti naagoosona; intte etau azazettikko, bantta oosuwa ufaittidi oottana; hegee xayikko, eti yiillotiiddi oottana; hegee inttena ainne maaddenna.

¹⁸ Nuuyyo Xoossaa woossite. Nuuni ubba wode lo77obaa oottanau koyiyo gishshau, nuna zoriya lo77o wozanai nuuyyo de7ees. ¹⁹ Xoossai tana inttekkoo eesuwan zaarana mala, Xoossaa intte mintti woosanaadan, taani inttena keehi woossais.

Woosaa

²⁰ Sarotettaa Xoossai, nu Godaa Yesuusa, dorssaa heemmiya gitaa, merinaa maachchaa suuttan haiquwaappe denttiis. ²¹ Xoossai Yesuus Kiristtoosa baggaara ba sinttan bana ufaissiyaabaa inttena ootisiiddi, inttekkoo i koyidobaa oottana mala, lo77o ooso

ubban inttena i giigisso; Xoossai meri merinau bonchchetto. Amin77i.

Kuushshaa

²²Ta ishatoo, taani ha dabddaabbiyaa intteyyo qant-tan xaafido gishshau, intte ha zoriyaa salettennan ezg-gana mala, taani inttena woossais.

²³Nu ishai, Ximootiyoosi qashuwaappe birshshetti-doogaa erite. Eesuwan i haa yiikko, taani aara baada inttena be7ana.

²⁴Inttena kaalettiya ubbatanne geeshshata ubbaa saru saru giite. Xaaliyaappe yiida ammaniyaageeti inttena saru saru goosona.

²⁵Aaro kehatettai inttenaara ubbaara issippe gido. Amin77i.

Yaaqooba

Gidduwaa Erissuwaa

Hagee Yaaqooba kiitai nu hachchi hachchi de7uwaa kaalettiya qofata oiqqiis. Xaafettidoogee akka “Biittan sa7an ubban laalettida Xoossaa asaassa. Ha maxaafaa xaafidaagee aadhdhida eratettaa nuuni oosuwan peeshshiyoo hiillaanne ammaniya asaa mokuwaassinne eeshshaassi kaaletuwaa immiya yohota si7iliyaadan qoncciyaa bessees.

Hiyyeesatettaabaa, duretettaabaa, paaciyaabaa, lo77o eeshshaabaa, qanaatiyaabaa, ammanuwaabaanne lo77o oosuwaabaa, inxxarssaa maaduwaabaanne qohuwaabaa, aadhdhida eratettaabaa, issoi issuwaara ooyettiyo ooshshaabaa, otoruwaabaanne ashkкетettaabaa, hara asaa bolli pirddiyoobaa, ceequwaabaa woikko ayyuwaabaa, genccaabaanne woosaabaa, ammaniya asaassi de7anau bessiya xeelaa ubbaa qoodidi xaafiis. Kiitaikka kiristinnaa de7uwan ammanoi oosuwan pe7ana hanotata orddissidi bessees.

1 Taani Yaaqoobi Xoossaa ailleenne Godaa Yesuus Kiristtoosa aillee, biitta ubban laalettida tammanne naa77u zerettatuuyo sarotaa kiittais.

Danddayaa, Ammanuwaa, Aadhdhida Eratettaa

2 Ta ishatoo, intte ammanoi paacettiyoogee intteyyo danddayaa immanaagaa eridi, dumma dumma paacee inttena gakkiiyo wode, heгаа kumetta ufais-sadan qoodite. **4** Intte danddayai aibinne bali bannan inttena zawatidaageetanne paci bannaageeta oottidi, ba oosuwaa polo. **5** SHin intteppe ooninne baayyo aadhdhida eratettaa xayikko, borennan ubbau kehatettan immiya Xoossaa woosso. I ayyo immana. **6** SHin i aibi-inne sirennan ammanuwan Xoossaa woosso. Aissi giikko, siriyaa urai carkkoi sugin qaaxxiya abbaa beetaa mala. **7** Aissi giikko, naa77u qofai de7iyo urai, ba oge ubban ba qofaa qachchennaagee, he urai Godaappe ainne demmanau qoppoppo.

Hiyyeesa Asanne Dure Asa Ufaissaa

9 SHin hiyyeesa ishai Xoossai a xoqqu oottido wode ufaitto; qassi dure ishaikka Xoossai a ziqqi oottido wode ufaitto. Aissi giikko, dure bitanee maata gidдон dicciya ciishshadan xayana. **11** Aissi giikko, awai ba mishuwaara kiyidi, maataa melissin, ciishshai xayeess; qassi a meraa lo77otettaikka xayeess; hegaadankka qassi dure bitanee babaa oottiiddi xayana.

Asaa Bolli Gakkiiya Paaciya

12 Waayiyaa gencciyaa urai anjettidaagaa; aissi giikko, he waayiyaa xoonidoogaappe guyyiyan, Xoossai bana siiqiyaageetuuyo immana giido de7uwaa akiliiliyaa i ekkana. **13** Ooninne paacettido wode, “Tana Xoossai paaccees” gooppo. Aissi giikko, Xoossai iitan paacettanau danddayenna; qassi i ba huuphen oonanne paaccenna. **14** SHin asi huuphiyan huuphiyan ba huuphe iita amuwan gooshettiyo wodenne cimettiyo

wode paacettees. **15** Hegaappe guyyiyan, amoi sha-haaridi, nagaraa yeless; qassi nagarai diccidi, haiquwaa yeless.

16 Ta siiqo ishatoo, cimettoppite. **17** Lo77o imo ubbainne kumetta woito ubbai saluwaappe yeess; Saluwaa poo7uwaa medhdhida Xoossaappe yeess; Xoossai ba huuphen dummatennanne woi mirqqidi xumissenna. **18** Nuuni i medhdhido meretatu gidдон Xoqqasaa ekkanaadan, nuna ba sheniyan tumu qaalan yeliis.

Siyidoogaa Oosuwan Peeshshiyoo

19 Hega gishshau, ta siiqo ishatoo, haggaa hassayite; asai ubbai siyanau eesoto; shin haasayanaanne hanqqettanau eesotoppo. **20** Aissi giikko, asa hanqqoi Xoossai koyiyo xillotettaa eheenna. **21** Hega gishshau, tuna hanota ubbaanne iitatetta ubbaa intteppe xaissidi, Xoossai intte wozanan tookkido intte shemppuwaa ashshanau danddayiqa qaalaa ashkкетettan ekkite.

22 SHin Xoossaa qaalaa oottiteppe attin, sissa xallan intte huuphiyaa cimmooppite. **23** Aissi giikko, qaalaa siyidi oottenna urai de7ikko, i ba meraa heregan xeelliyaa uraa mala. **24** I bana xeellidi bees; biidi sohuwaarakka i ai malakkonne dogi aggees. **25** SHin ooninne aillettaappe kessiya bali banna higgiiyaa xeellidi, aani aqiyaagee qassi a naagiyaagee, siyidoogaakka dogennaagee, he urai ba oottiyo oosuwan anjettana.

26 Ba inxxarssaa naagennan bana cimmiiddi, bau Xoossaa ammaniyoobaa milatiyo urai de7ikko, a ammanoi mela. **27** Xoossaa Aawaa sinttan pokkoi banna geeshsha ammanoi haggaa; hegee augee giikko, aaya aawi banna naatanne waayettiya am77eta maadanaagaanne sa7aa nagaraa qitaappe ba huuphiyaa naaganaagaa.

Hiyyeesaa Karanau Bessenna

2 Ta ishatoo, intte nu bonchcho Godaa Yesuus Kiristtoosa ammaniiddi, som77o xeellidi, asa bonchchoppite. ² Aissi giikko, worqqa migido wottidi, lo77o maayo maayida issi asi intte shiiquwaa yiikko, qassi curqqa maayo maayida hiyyeesa asikka yiikko, ³ lo77o maayuwaa maayida bitaniyaa intte aatti bonchchidi a, “Neeni hagan ubbaappe lo77iya oidiiyan utta” giidi qassi hiyyeesa bitaniyaa, “Neeni hinin eqqashsha; woi hagan ta tohuwaa matan sa7an utta” giikko, ⁴ yaatin intte intte gidдон shaahotettaa medhd-hiyaageetanne iita qofaara de7iya daannata gidekketi-iyye?

⁵ Ta siiqo ishatoo, siyite; Xoossai ha sa7an de7iya hiyyeesa asai ammanuwan duretanaunne bana si-iqiyaageetuyyo immana giido saluwaa kawotettaa laattanau dooribeenneeyye? ⁶ SHin intte hiyyeesata toochchideta. Dureti inttena tuggayiyaageeta gidokkonaayye? Eti inttena daannan mootiyaageeta gidokkonaayye? ⁷ Intteyyo imettida lo77o sunttaa cayiyaageeti eta gidokkonaayye?

⁸ SHin Xoossaa maxaafan, “Ne shooruwaa ne hu-uphedan siiqa” geetettidi xaafettida kawo higgiiyaa intte polikko, lo77obaa ootteeta. ⁹ SHin intte asa som77o xeellidi bonchchikko, nagaraa ootteeta; qassi higgee intte bolli higgiiyaa menttidaageetudan pird-dana. ¹⁰ Aissi giikko, ooninne higge ubbaa naagidi, issinno menttiyaabaa gidikko, he urai higge ubbaa menttees. ¹¹ Aissi giikko, “SHAaramuxoppa” giidaagee qassi “Woroppa” giis; shin neeni shaaramuxana xayikkokka, woridabaa gidikko, higgiiyaa menttadasa. ¹² Asa ailletettaappe kessiya higgiiyan pird-daa ekkana asatudan haasayitenne etaagaadan oottite. ¹³ Aissi gi-ikko, asa maaribeenna uraa Xoossai maarennan pird-dana; maarotettaa pird-daa xoonees.

Ammanuwaanne Oosuwaa

¹⁴ Ta ishatoo, issi urai baayyo ammanoi de7ees gi-ikko, qassi a ammanuwaa a oosoi erissana xayikko, a ai go77anee? A ammanoi a ashshanau danddayii? ¹⁵ Is-si ishah, woi issi michchiyaa kallottikko, qassi etau ub-ba gallassi miyoobi xayikko, ¹⁶ Intteppe issi urai eta, “Saro biite. Tamaa ho77ite. Kallidi miite” giidi, etau koshshiyaabaa immana xayikko, eta ai go77anee? ¹⁷ Hegaa gishshau, ammanoi oosoi bannan barkka de7ikko haiqqidaagaa.

¹⁸ SHin issi urai, “Neessi ammanoi de7ees; qassi taas-si oosoi de7ees. Neeni ne ammanuwaa ne oosuwaappe shaakkada tana bessa; taanikka ta am-manuwaa ta oosuwan nena bessana” gaana. ¹⁹ Neeni issi Xoossai de7iyooogaa ammanaasa; hegee lo77o. Xalagetikka qassi ammanoosona; yashshan kokko-roosona. ²⁰ Neeni eeyyai! Ammanoi oosuwaappe shaahettidi go77ennaagaa eranau koyai? ²¹ Nu aawai Abrahaami ba na7aa Yisaaqa yarshshiyooosaa bolli wottido wode, ba oosuwan xillibeennee? ²² A ammanoinne a

oosoi issippe oottidoogaanne a ammanoi a oosuwan polettidoogaa be7ikkii? ²³ Xoossaa maxaafai “Abrahaami Xoossaa ammaniis. Xoossaikka heгаа ayyo xillotetan qoodiis” giidoogee polettiis; qassi Xoossaa dabbo geetettidi i xeesettiis. ²⁴ Asi ammano xalaalaana gidennan, oosuwan xilliyooogaa intte be7eeta.

²⁵ Hegaadankka qassi shaaramuxiyaa Ra7aaba kiitet-tiyaageeta makkada hara ogiyaara eta moissido wode, ba oosuwan xillabeikke?

²⁶ Aissi giikko, shemppoi shaahettido bollai haiqqi-daagaa gidiyooogaadan, hegaadankka qassi oosoi shaahettido ammanoi haiqqidaagaa.

Inxxarssaa Naagiyooogaa

3 Ta ishatoo, nuuni haratuppe aadhdhiya pird-daa ekkanaagaa intte eriyo gishshau, intteppe daroti tamarissiyaageeta gidoppite. ² Nuuni ubbaikka daroban baleettes; issi urai ba haasayan mulekka bal-ana xayikko, i bana naaganau danddayiya bali banna asa. ³ Parati nuuyyo azazettana mala, bixaalaa barssi-di, nuuni koyiyooosaa ubbaa eta efeettes. ⁴ Be7ite, markkabetikka qassi heгаа keena gita gididdi, gote carkkuwan laagettikkokka, eta laaggiyaagee ba koyiy-oosaa zaaridi laaggiyo qii guutta mittan laagettidi boosona. ⁵ Hegaadan inxxarssai bollaa gidдон guutta qommo gidikkokka, daro gitaban ceeqettes.

Guutta tamai waanida gita woraa xuuggii! Akeekite. ⁶ Inxxarssaikka tama mala. I nu asatettaa gidдон iitabaa ubbaa oottana danddayees; asatetta ubbaa tunisseees. Qassi nu de7uwaa wottaakka taman xu-uggees; Gaannabiyaa taman i xuugettana. ⁷ Aissi gi-ikko, do7atu kafotu zariyaa, tiran gooshettiya shooshshatu zariyaanne abban de7iya meretatu zariyaa ubbaa asi aadissii; qassi etikka aadidosona. ⁸ SHin ooninne inxxarssaa aadissanau danddayibeen-na; inxxarssi woriya marzxee kumido woppu geenna iita mereta. ⁹ Nuuni inxxarssan nu Godaanne Xoossaa galatoos; qassi aanikka Xoossaa leemisuwana meretti-da asaa qanggoos. ¹⁰ Issi doonaappe galatainne qanggettai kiyees. Ta ishatoo, hegee hegaadan hananau bessenna. ¹¹ Pulttoi issi ollaappe mal77iya haattaanne cammiya haattaa pulttanau danddayii? ¹² Ta ishatoo, balase giyo mitti wogara aifanau dand-dayii? Woi woine turi balase giyo mitta aifanau dand-dayii? Maxine maxine giya haattappekka mal77o haat-ti kiyana danddayenna.

Saluwaa Aadhdhida Eraanne Sa7aa Aadhdhida Eraa

¹³ Intte gidдон aadhdhida eranchchinne akeekanchchi oonee? Ba lo77o de7uwan oosettida ba oosuwaa ashkкетettaanne aadhdhida eratettan besso. ¹⁴ SHin intte wozanan cammiya qanaateenne yi-iqee de7ikko, otorettoppite; qassi tumatettaa bollikka worddotoppite. ¹⁵ Hegaa mala aadhdhida eratettaa saluwaappe wodhdhiyaagaa gidenna; shin hegee sa7aabaa, asaabaa, xalagetubaa. ¹⁶ Aissi giikko, qanaa-teenne yiiquee de7iyooosan ooshshainne iita ooso ubbai

de7ees. ¹⁷ SHin bollappe yiya aadhdhida erattetai ubaappe kase geeshsha. Qassi sarotetta, ashkkenne ero giyaagaa; qassi maarotettinne lo77o aifee kumidoogaa. Sireenne lo77o milatiya iitatetti bainaagaa. ¹⁸ Xillotettaa aifee sarotettaa oottiyaageeti sarotettan zerido zerettaappe beettiis.

Ha Sa7aa Iitatettaa Doseennan Agganaagaa

4 Olinne ooshshi intte giddo auppe yii? Eti yiidosai intte bollaa giddon olettiya intte ufaittanau gita amuwaa amottiyoogaappe gidennee? ² Intte amotteeta; shin demmekketa; hegaa gishshau woreeta. Mintti koyeeta; shin demmanau danddayekketa; hegaa gishshau, ooyetteetanne oletteeta. SHin Xoossaa woossenna gishshau, intte koyiyoobaa demmekketa. ³ Xoossaa intte woossiyo wode, intte amuwaa polanau woosseeta; qassi intte qofai iita gidiyo gishshau demmekketa. ⁴ Simmi shaaramuxiyaageetoo, ha sa7aara dabbotiyoogee Xoossaayyo ixo gidiyoogaa erekketii? Aissi giikko, ha sa7aara dabbotana koyiyai ooninne Xoossaara morkkettees. ⁵ Woi Xoossaa maxaafai, "Xoossai nunan wottido Ayyaanai wolqqaama amuwaa amottees" giyoogaa intteyyo coo giyoobaa milatii? ⁶ SHin Xoossai aaro kehatettaa aattidi immees. Hegaa gishshau, Xoossaa maxaafai, "Xoossai otorettiyaageeta ixees; shin banttana kaushshiyaageetuyyo aaro kehatettaa immees" yaagees.

⁷ Hegaa gishshau, intte Xoossau haarettite. Yaatidi xalahe halaqaa teqqite; i intteppe baqatana. ⁸ Xoos-saakko shiiqite; ikka inttekkoo shiiqana. Inttenoo nagaranchchatoo, intte kushiyaa meecettite. Naa77u qofai de7iyoogetoo, intte wozanaa geeshshite. ⁹ Tug-gatite; kayottitenne yeekkite. Intte miichchaa yeehuwau laammite; intte ufaissaakka kayuwau laammite. ¹⁰ Godaa sinttan intte huuphiyaa toochchite; qassi i inttena xoqqu xoqqu oottana.

Asa Bolli Pirddennan Agganaagaa

¹¹ Ta ishatoo, issoi issuwaa zigiroppite. Ba ishaa zigiriyaageenne a bolli pirddiyaagee higgiiya zigireesinne higgiiya bolli pirddes. Neeni higgiiya bolli pirddikko, higgiiya bolli pirddiyaagaa gidaasappe atin, higgiiya azazettiyaagaa gidakka. ¹² Higgiiya immiyaageenne pirddiyaagee Xoossaa xalaala; i ashshanaunne xaissanau danddayees; shin ne shooruwaa bolli pirddiyaagee neeni oonee?

Ceeqettennaadan Imettida Zoriyaa

¹³ Inttenoo, "Nuuni hachchi woi wontto he katamaa baana; biidi hegan laitta uttana; zal77ananne qassi miishsha worissana" giyaageetoo, be7ite. ¹⁴ Wontto intte de7oi ai hananaakkonne erekketa; guutta wodiyau intte beettidi, guyyeppe xayiya cuwa mala. ¹⁵ Hegaa aggidi, "Godai giikko, nuuni de7ana; haggaa woi hegaa oottana" gaanau bessees. ¹⁶ SHin intte ha77i intte gitatettan ceeqqeeta; hegaa mala ceeqo ubbai iita.

¹⁷ Hegaa gishshau, lo77obaa oottanau eriiddi oottanau urau hegee nagara.

Dure Asaassi Imettida Mino Zoriyaa

5 Ha77ikka inttenoo dure asatoo, intte bolli yiya tuggau "Aayyee! Aayyee!" yaagidi yeekkitenne ilaalite. ² Intte duretetta moorettiichchiis; qassi intte afalaakka bil77ai mirggiis. ³ Intte worqqainne intte birai shiyiichchiis. Qassi he shiyai intte bolli markkat-tana; intte bollaakka tamadan maana. Intte intte miishsha wodeyyo dagayideta. ⁴ Akeekite; intte gaden kattaa cakkida asatuuyo qanxxibeenna keraa miishshai waassees; eta waasoi wolqqaama Godaa haittan siyettiis. ⁵ Intteyyo injjetin, sa7an ishalidi de7ideta; shuha gallassau xiikkiyoogaadan, intte bollaa xiikkideta. ⁶ Xillo asa bolli pirddideta; qassi a worideta; i inttenaara eqettenna.

Godaa Naa77antto Yuussaa Danddayan Naagiyoo-gaa

⁷ Hegaa gishshau, ta ishatoo, Godai yaana gakkanaassi genccite; biittaa goyyiyaagee ofinttaa irainne badhdheesaa irai yaana gakkanaassi gencidi, al77o kattaa i waati naagidi gatti ekkiyaakko be7ite. ⁸ Inttekkoo qassi genccite; yayyoppite. Aissi giikko, Godaa yuussai matattiis.

⁹ Ta ishatoo, Xoossai intte bolli pirddenna mala, issoi issuwaa bolli zuuzummoppite. Be7ite, pirddiyaagee penggen eqqiis. ¹⁰ Ta ishatoo, waayessinne gencassi leemiso gididaageeta, Godaa sunttan haasayida hananabaa yootidaageeta hassayite. ¹¹ Be7ite, danddayidi gencidaageeta nuuni anjettidaageeta geettees. Iyyooba genccaa intte siyideta; qassi Godai ayyo wurssettan immidoogaakka be7ideta. Aissi giikko, Godai maarotainne qareta kumidoogaa.

¹² SHin ubbaappe kase, ta ishatoo, saluwan gidin, woi sa7an gidin, woi hara caaquwan gidin, aibinkka caaqqoppite. SHin Xoossaa pirddan intte gelen-naadan, intte yohoi ee giyoobaa gidikko, "Ee" giite; chii giyoobaa gidikko, "CHii" giite.

¹³ Intte giddon waayettiya urai ooninne de7ikko, Xoossaa woosso; ufaittiya urai ooninne de7ikko, yexxi-di galato. ¹⁴ Intteppe sahettiya urai ooninne de7ikko, woosa keettaa cimata baakko xeeso; eti Godaa sunttan zaitiyaa a tiyidi, ayyo Xoossaa woossana. ¹⁵ Ammanuwan Xoossaa woossido woosai hargganchchaa pattana; Godaikka a harggiyaappe denttana; qassi nagara i oottidobaa gidikkokka Godai ayyo atto gaana.

¹⁶ Hegaa gishshau, intte paxana mala, intte nagaraa issoi issuwaayyo paaxitenne issoi issuwaayyo Xoossaa woossite; xillo asa woosai wolqqaama oosuwa oottees. ¹⁷ Eelaasi nu mala asa. Irai sa7an bukkennaadan, i minttidi, Xoossaa woossiis; woossin heezzu laittanne usuppun agina sa7an irai bukkibeenna.

¹⁸ Naa77anttuwaa Xoossaa i woossin, saluwaappe irai bukkiis; sa7aikka ba kattaa mokkiis.

¹⁹ Ta ishatoo, intteppe ooninne tumaappe wora biikko, qassi issoi a guyye zaarikko, ²⁰ nagaranchchaa a

bala ogiyaappe zaariya ooninne a shemppuwaa
haiquwaappe ashshanaagaanne daro nagaraa kam-
manaagaa ero.

Koiro PHeexiroosa

Gidduwaa Erissuwaa

Yesuusi kiittido PHeexiroosi xaafido koiro kiitai xaafettidoogee he kiitaa gidдон “Doorettida Xoossaa Asata” geetettidi xeesettiyaanne Qeeri Iisiyan huuphessa bagga shaahuwan laalettida ammaniyaageetussa. Kiitaayyo waanna halchchoi ammanuwaa gaasuwan metoinne waayee gakkidoogeeta gazddissanaassanne minttetaanaassa. Xaafee hegaa oottiyoogee a haiquwaa, a dendduwaa, a naa77antto yuussaa yootiya Yesuus Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa eta hassayissiyooogaana. Yesuus Kiristtoosa de7uwaa leemisodan xeellidi, metuwaa eti genccan kanttanaadan, eta hassayissee. Hegaara oisettidi, metoi eta ammanuwaa murutatettaa paacciyooogaanne “Yesuus Kiristtoosi qoncciyoo gallassi” bessiya woiuwaa eti ekkana de7iyooogaa eta hassayissee.

Xaafee eti metuwaa genccana mala minttettiyoogaa bollikka, Kiristtoosa kaalliyaageeti de7iyooogaadan eti de7anaadan qofissee.

¹ Taani, Yesuus Kiristtoosi kiittido PHeexiroosi, Xoossai doorido asatuyyo PHanxxoosa biittan, Galaatiyaa biittan, Qaphphadooliyaa biittan, Isiyaa biittaaninne Bitiniyaa biittan yedettin laalettidi de7iyaageetuyyo dabddaabbiyaa xaafais. ² Yesuus Kiristtoosayyo intte azazettana malanne a suuttan geeyana mala, Xoossai Aawai doorido intteyyo ba Ayyaan geeshshidoogeetuyyo, aaro kehatettainne sarotettaido.

De7uwaa Immana Giido Ufaissaa

³ Nuuni Xoossaa, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa Aawaa, ba maarotettaa daruwaadankka nuna naa77anttuwaa yelidaagaa, Yesuus Kiristtoosa haiquwaappe denttidoogan nuuyyo de7uwaa immana giidaagaa galatoos. ⁴ Qassi Xoossai intteyyo immana daro laataa wooqqennasan, moorettennasan, woi xayennasan saluwan naagees. ⁵ He laatai wodiya wursettan beettanau de7iya atotettaayyo Xoossaa wolqqan ammanuwan nagetti uttida inttessa.

⁶ Ha77i guutta wodiyaayyo harai atto dumma dumma paaciyann intte paacettanau koshshikkokka, hagan daro ufaittite. ⁷ Hegee harai atto, taman yeggin xayiya worqqappekka intte ammanoi daro al77onne bali bannaagaa gidiyooogaa bessanaassa; yaatidi Yesuus Kiristtoosi beettiyo wode, galataa, bonchchuwaanne sabaa intte ekkana. ⁸ Intte a be7ana xayikkokka, siiqeeta; intte ha77i a be7ana xayikkokka, ammaneeta. Qassi intte intte ammanuwau polo gidiya intte shempuwaa atotettaa ekkiyo gishshau, yootanau danddayettenna bonchchoi kumido ufaissaa ufaittiteeta.

¹⁰ Xoossai intteyyo immana aaro kehatettaabau hananabaa yootidaageeti keehi koyidi, ha atotettaabaa qoridosona. ¹¹ Etan de7iya Kiristtoosa Ayyaanai Kiristtoosa waayiyaabaanne hegaappe guyyiyan yaana bonchchuwaabaa kasetidi markkattiiddi, aude woi

waanida wodiyan yaanaakkonne akeekissidoogaadan, eti qoroosona. ¹² He hananabaa yootiyaageeti oottido osoo inttessappe attin, eta huuphessa gidennaagaa Xoossai etayyo qonccisii; ha77i intte siyido wonggeliyaa mishiraachchuwaa intteyyo yootida asati, banttau saluwaappe kiittetida Geeshsha Ayyaanau wolqqan yootidosona. Hegaa kiitanchchatikka be7anau amottoosona.

Geeshshatettan De7iyooogaa

¹³ Hegaa gishshau, oosuwa oottanau intte wozanan qoppi uttite; minnite. Yesuus Kiristtoosi beettiyo wode aaro kehatettaa ekkana giidi, kumetta ufaissan naagi uttite. ¹⁴ Xoossau azazettite; intte kase erennan amottido amuwaa kaalloppite. ¹⁵ SHin inttena xeesida Xoossai geeshsha gididoogaadan, intteikka intte osoo ubban geeshsha gidite. Xoossaa maxaafan, “Taani geeshsha gidiyoo gishshau, intteikka geeshsha gidite” geetettidi xaafettiis.

¹⁷ Asa huuphen huuphen som77o xeellennan a huuphe huuphe oosuwaadan pirddiya Xoossaa woosiididi intte, “Nu Aawau” giidi a xeesiyaabaa gidikko, ha sa7aa bolli intte de7iyoo wodiyan yashshatettan de7ite.

¹⁸ Intte intte aawatuppe laattido pattenaa de7uwaappe wozettidoogee, xayiya bira woi worqqa malaana gidennaagaa ereeta; borssoi woi qiti banna dorssa suuttadan, al77o Kiristtoosa suuttan intte wozettideta. ²⁰ Xoossai sa7ai merettanaappe kase Kiristtoosa doori wottiis; shin intte gishshau, ha wodiya wursettan i beettiis. ²¹ Intte ammanoinne intte ekkana giidi ufaissan naagi uttidobai Xoossan de7ana mala, Xoossai haiquwaappe a denttidi, ayyo bonchchuwa immidaagan aani ammanetta.

²² Tumatettaayyo intte azazettiyoogan, lo77o milatiya iitatetti bannan, intte ishannta siiqanau intte hu-

uphiyaa geeshshidi, issoi issuwaara minttidi wozanappe siiqettite.

²³ Intte haiqqiya zareppe naa77anttuwaa yelet-tibeekketa; shin merinau de7iya Xoossaa qalan haiqqenna zareppe yelettideta. ²⁴ Aissi giikko, Xoossaa maxaafai, "Asai ubbai maataa mala; a bonchcho ub-baikka maataa ciishshaa mala. Maatai melees; ci-ishshaikka qoqqofettees. ²⁵ SHin Godaa qalalai merinau de7ees" yaagees. Hagee intteyyo odido wongeliyaa mishiraachchuwaa qaala.

De7o SHuchchanne Geeshsha Asaa

2 Hegaa gishshau, intteppe iitatetta ubbaa, cimo ubbaa, lo77o milatiya iitatetta, qanaatenne zigirssa ubbaa diggite. ² Godai keha gididoogaa intte eridobaa gidikko, ha77i yelettida gacino naatudan, uyiiddi diccanaunne attanau Xoossaa geeshsha qaala maattaa ubba wode laamotite.

⁴ Godaakko de7o shuchchaakko shiiqite. Asi a ixxiis; shin Xoossaa matan i doorettida al77o. ⁵ Intteikka qassi de7o shuchchadan, geeshsha qeese gididi, Yesuus Kiristtoosa baggaara Xoossaa ufaissiya ayyaanaa yarshshuwaa Xoossaayyo yarshshanau, intte intte hu-uphen ayyaana keettadan keexettite. ⁶ Aissi giikko, Xoossaa maxaafai, "Be7ite, taani Xiyoone giyo katan man keettaa godaa xaphuwaa minttiya, doorettida, al77o shuchchaa wottais; aani ammaniya ooninne yeellatenna" yaagees. ⁷ Hegaa gishshau, ha shuchchai intteyyo ammaniyaageetuyyo daro al77o; shin ammanennaageetuyyo, "Gimbbiyaageeti karidi ixrido shuchchai godaa xaphuwaa minttiya, ubbaappe aadhdhiya shuchcha gidiiis" yaagees. ⁸ Qassikka, "Ha shuchchai asa xubbiya shuchchanne asa ooggiya zaalla" yaagees; eti Xoossaa qaala ammanenna gishshau, i etau qoppidoogaadanka xubettoosona.

⁹ SHin Xoossai xumaappe garamissiya ba poo7uwau inttena xeesiis; intte a ooratta oosuwaa yootanau doorettida zare; intte kawo qeeseta; geeshsha asanne Xoossaassi buzo asa. ¹⁰ Intte kase Xoossaa asa gidekketa; shin ha77i intte a asa; intte kase maarotettaa ekkibeekketa; shin ha77i maarotettaa ekkideta.

Xoossaa Ashkkarata

¹¹ Ta dabbotoo, intte ha sa7an imattanne yedettin asaan de7iyaageeta gididoogaadan, ubba wode intte shemppuwaara olettiya asatettaa amuwaappe intte haakkana mala, taani inttena woossais. ¹² Aihuda gidenna asai inttena iitabaa oottiyaageetudan zigiriyo wode, Kiristtoosi yiyo gallassi intte lo77o oosuwaa eti akeekidi, Xoossaa galatana mala, intte de7uwaa eta giddon loitti naagite.

¹³ Godaa gishshau, asa higge ubbaayyo haarettite; kawoikka ubbaappe bolla gidiiyo gishshau, ayyo haarettite. ¹⁴ Qassi deriyaa haariyaageetuyyookka haarettite. Aissi giikko, eti iitabaa oottiyaageeta qaxxayanaunne lo77obaa oottiyaageeta galatanau kawoppe kiitettidosona. ¹⁵ Aissi giikko, Xoossai intte intte

lo77o oosuwan erenna eeyya asaa haasayaa co77u oottanaagaa koyees. ¹⁶ Ailletettaappe kiyidi, Xoossaa ailledan de7iteppe attin, he ailletettaappe kiyidoogaa iitatetta genttiyoobaa oottoppite. ¹⁷ Asa ubbaa bonchchite. Intte ishannta siiqite. Xoossau yayyite. Kawo bonchchite.

Kiristtoosi Ekkido Metuwaa Leemisotettaa

¹⁸ Ashkkaratoo, intte lo77o godatu xalaalaayyoonne ashkke godatu xalaalaayyo gidennan, iiatuyyookka daro yayyidi haarettite. ¹⁹ Aissi giikko, asi naaqqiyo wode waayettiya urai Xoossaa qoppiiddi, waayiyaa danddayikko, Xoossai a anjjana. ²⁰ Aissi giikko, intte nagara oottin, inttena dechchiyo wode, intte danddayikko, intteyyo ai galati de7ii? SHin lo77obaa oottidi waayiyaa intte danddayikko, Xoossai inttena hegau anjjana. ²¹ Xoossai inttena xeesidoogee hegaa gishshassa; aissi giikko, Kiristtoosi intteyyo waayettiis; intte a kaallana mala, intteyyo leemiso gidiiis. ²² Nagara i oottibeenna; ba doonanka worddo haasayibeenna. ²³ Asi bana cayiyo wode, zaaridi cayibeenna; waayettiyo wodekka manddibeenna. SHin xillo pirddiya Xoossaayyo bana aattidi immiis. ²⁴ Nuuni nagarau haiqqidi, xillotettau de7ana mala, Kiristtoosi ba huuphen ba ashuwan nu nagaraa masqqaliyan tookkiis; intte a masunttan paxideta. ²⁵ Aissi giikko, intte oge balida dorssa mala; shin ha77i intte shemppuwaa heemmiyaagaakkonne naagiyaagaakko simmideta.

Azinabaanne Machchibaa

3 Hegaadanka maccaasatoo, intte azinatuppe Xoossaa qaala azazettenna issooti issooti de7ikkokka, intte palamettennan, eti intte yashshatettaanne intte geeshsha de7uwaa be7idi ammanana mala, etau haarettite. ³ Intte intte huuphe pixiyooaaninne worqqa wottiyooogan woi lo77o maayo maayiyooogan intteyyo bolla bagga loittoppite. ⁴ SHin intte wozana giddon de7iya lo77otettaa Xoossaa sinttan intteyyo daro al77o gididi, xayenna ashkkenne woppu giida ayyaana gido. ⁵ Aissi giikko, hegaadan Xoossai immana giidoogaa ammanida geeshsha maccaasati beni wode bantta azinatuyyo haarettidi, bantana hegaadan daro loittidosona. ⁶ Hegaadan Saara Abrahaama, "Ta godau" yaagada xeesaidda, ayyo azazettaasu; intteikka issibaunne yayyennan lo77obaa oottikko, i naata.

⁷ Hegaadan azinatoo, intte maccaasati daafuranchcha mereta gidiiyoogaa eridi, etaara issippe de7ite; intte woosai xubettenna mala, Xoossai immido de7uwaa aaro kehatettaa eti inttenaara issippe laatiyo gishshau, eta bonchchite.

Lo77obaa Oottiiddi Metuwaa Ekkiyoogaa

⁸ Hegaappe aadhdhiyaabaa gidikko, ubbai issi qofan de7ite. Issoi issuwau qarettidi, ishanntudan siiqettite; qassi issoi issuwau kehiyaageetanne intte huuphiyaa kaushshiyaageeta gidite. ⁹ Iitaa gishshaa iitaa woi

cashshaa gishshaa cashshaa zaaroppite; heгаа aggidi, Xoossai intteyyo anjuuwa immannu inttena xeesido gishshau anjjite. ¹⁰ Aissi giikko, Xoossaa maxaafai ha-gaadan yaagees; “De7o dosiyainne lo77o wodiya be7anau koyiyai oona gidikkonne ba inxxarssan iitabaa haasayiyoogaanne worddo yootiyoogaa aggo.

¹¹ Iitabaa oottiyoogaa aggidi, lo77obaa ootto; sarotettaakka keehi koyonne a kaallo.

¹² Aissi giikko, Godaa aiffee xillotukko xeellees; qassi i ubba wode eta woosaa ezgges. SHin Godai iitabaa oottiyaageeta ba hanqqo som77uwan xeellees” yaagees.

¹³ Intte lo77obaa oottanau amottikko, inttena qo-hanai oonee? ¹⁴ SHin harai atto, xillotettaa gishshau intte waayettikkokka, anjettidaageeta. Asau yayyop-pitenne hirgoppite. ¹⁵ SHin Kiristtoosa intte wozanan bonchchitenne a intte Goda oottite. Xoossai intteyyo immana giido inttenan de7iyaagau gaaso oichchiya ooyoonne zaaro immannu ubba wode giigi uttite; shin heгаа ashkhettaaninne yashshatettan oottite.

¹⁶ Qassi Kiristtoosan intte de7iyo lo77o de7uwa iitabaa oottidobaadan, inttena cayiya asai ba zigiriy-ooban yeellatana mala, inttena zoriya wozanai geeshsha gido. ¹⁷ Aissi giikko, Xoossai giidobaa gidikko, iitabaa oottido gishshau waayettiyoogaappe, lo77obaa oottido gishshau waayettiyoogee keha.

¹⁸ Aissi giikko, Kiristtoosi nuna Xoossaakko efaanau, baayyo xillo gidiiddi, makkalanchchatu gishshau, issi-too ubbaa nagarau haiqqiis; i ba asatettan haiqqiis; shin ayyaanan paxiis. ¹⁹ Qassi he Ayyaanan, qashuwan de7iya ayyaanatukko biidi, etayyo qaala yootiis. ²⁰ He ayyaanati amarida hospun asati haattan attido markkabiya Nohee keexxishin, Xoossai danddayidi gam77ido wode, Xoossaayyo azazettibeenna asaa ayyaanata. ²¹ Hegee xinqqatiyau leemiso gididi, intte-na ha77i ashshees; lo77o zoriya wozanaappe Xoossaa woossiyoogaappe attin, bollaa qitaa meecciyoogaa gi-denna; hegee inttena Yesuus Kiristtoosi haiquwaappe denddidoogan ashshees. ²² Saluwa biidi Xoossaappe ushachcha baggan i uttidi, kiitanchcha ubbaa, maataara de7iyaageetanne wolqqaamata haarees.

Geeshshatettan De7ana De7uwaabaa

4 Hegaa gishshau, Kiristtoosi ba ashuwan nuuyo waayettido gishshau, inttekka he qofaa ola mi-ishshadan oiqqidi, intte intteyyo minnite. Aissi giikko, ba ashuwan waayettida urai nagaraa oottiyoogaa ag-giis. ² Hagaappe sinttan, ha sa7an shemppoor de7anau attida wodiyan, Xoossai koyiyoogaadan de7anau bessiyoogaappe attin, asa amodan de7anau bessenna. ³ Aissi giikko, Aihuda gidenna asai oottanau dosiyoogaa intte oottiiddi, shaaramuxanau qaaqqatiy-oogan, amuwan, mattuwan, yettan, ushshan, pokkiya eeqau goinniyoogan, de7ido kase aadhhdida wodee intteyyo gidana. ⁴ Aihuda gidenna asaara intte shori banna oosuwa issippe oottenna gishshau garametti-di, inttena cayoosona. ⁵ SHin eti paxa de7iya asaa bollinne haiqqida asaa bolli pirddanau giigi uttida

Xoossau zaaruwa immanna. ⁶ Haiqqida asai ba asatet-tan asai pirddettiyoogaadan pirddettanaunne qassi ayyaanan Xoossai de7iyoogaadan de7anau, wonggeliyaa mishiraachchoi etayyo heгаа odettiis.

Xoossai Immido Imotata Loittidi Aissiyoo-gaa

⁷ Ubbabauka wurssettai matattiis. Hegaa gishshau, Xoossaa woossanau wozanaa qofai de7iyoogeetudan, inttena naagitenne minnite. ⁸ Siiqoi daro nagaraa kam-miyo gishshau, ubbabaappe aattidi issai issuwaara wozanaappe siiqettite. ⁹ Zuuzummennan issai issuwa imattatettan mokiite. ¹⁰ Intte huuphiyan huuphiyan Xoossaappe dumma dumma aaro kehatettaa ekki-doogaadanka, Xoossaa dumma imuwa loitti gishiyaageetudan, issai issuwau oottite. ¹¹ Yesuus Kiristtoosa baggaara ubban Xoossai galattana mala, ooninne yootiyaabaa gidikko, qaala Xoos-saappe ekkidi yootiyoogaadan yooto. Qassi ooninne maaddiyaabaa gidikko, Xoossai ayyo immiyo wolqqan maaddo. Bonchchoinne godatetta Xoossaassi meri merinau gido. Amin77i.

Metuwa Wode Minniyoogaa

¹² Ta dabbotoo, intte gidon tamadan xuuggidi paac-ciya waayee yiyaagaa oorattabai haniyaabaadan garamettoppite. ¹³ SHin Kiristtoosa bonchchoi beettiyo wode intte ufaittana mala, aara waayettiyoogan ufait-tite. ¹⁴ Asi inttena Kiristtoosa sunntaa gishshau boriyaabaa gidikko, intte anjettidaageeta; aissi giikko, bonchcho Ayyaanai, Xoossaa Ayyaanai, intte bolli shemppana. ¹⁵ Intteppe ooninne shemppo worid-abaadan, woi kaisodan, woi iitabaa oottida asadan, woi hara asa yohuwan gelidabaadan waayettoppo. ¹⁶ SHin ooninne Kiristtoosa ammaniyo gishshau waayettikko, Kiristtoosa sunntaa gishshau, Xoossaa galatanaappe attin, yeellatoppo.

¹⁷ Aissi giikko, pirddai Xoossaa asaa bolli doomettiyo wodee gakkiiis. Qassi he pirddai koiro nu bolli doomet-tiyaabaa gidikko, a wonggeliyaayyo azazettennaagee-tu wurssettai aiba gidanee? ¹⁸ Xillo asi tuggan at-tiyaabaa gidikko, makkalanchchainne nagaranchchai yaatin waanane? ¹⁹ Hegaa gishshau qassi, Xoossai gi-idoogaadan waayettiyaageeti lo77obaa oottiiddi, bant-ta shemppuwa hadaraa banttana medhdhida am-manettiyo Xoossau immona.

Xoossaa Asaa Aissanau Imettida Zoriyaa

5 Simmi taani woosa keettaa cimatuura cima giidiyaageenne, Kiristtoosa waayiyaa markkat-tiyaagee, qassi qonccana bonchchuwa shaakkanaagee intte gidon de7iya cimata zorais. ² Intte gidon de7iya Xoossaa dorssaa wudiyaa Xoos-sai koyiyoogaadan heemmite. Dosaanappe attin, wolqqan gidenna. Qassi intte go77a xalaalaa xeellen-nan, lo77o qofan heemmite. ³ Dorssaa wudiyau intte leemiso gidanaappe attin, heemmiyoogeeta wolqqan

haaroppite. ⁴ Qassi heemmiyaageetu halaqai beettiyo wode, moorettenna bonchcho akiliiliyaa intte ekkana.

⁵ Hegaadankka yelaga asatoo, cimatuuyo haarettite. Ubbaiikka issoi issuwau oottanau intte huuphiyaa kaushshiyoogaa afaladan maayite. Aissi giikko, Xoos-sai otorettiyaageeta ixxees; shin banttana kaushshiyaageetuuyo aaro kehatettaa immees. ⁶ Xoos-sai ba lo77o wodiyan inttena xoqqu oottana mala, wolqqaama Xoossaa kushiyaappe garssaara inttena toochchite. ⁷ I intteyyo qoppiyo gishshau, inttena hirggissiya ubbabaa a bolli olite.

⁸ Xalahe halaqai, intte morkkee, mittiyo uraa koyidi, gudiya gaammuwaadan gudiiddi, intte lanqqiyan yu-uyiyo gishshau naagettitenne beegottite. ⁹ Sa7an de7iya intte ishantti hegaadan waayettiyoogaa eridi, ammanuwan minnidi, aara egettite. ¹⁰ Aaro kehatetta ubbaa Xoossai, ba merinaa bonchchuwaayyo Kirist-toos Yesuusa baggaara inttena xeesidaagee, amarida

wodiya intte waayettidoogaappe guyyiyan, i ba hu-uphen inttena loittananne minttana. Qassi i inttena wolqqanttana. ¹¹ Bonchchoinne wolqqai merinaappe merinaa gakkanaassi ayyo gido. Amin77i.

Wurssetta Sarotaa

¹² Hagee Xoossaa tumu aaro kehatettaa gidiiyoogaa taani intteyyo markkattaiddanne inttena zoraidda, intteyyo qanttana xaafido dabddaabbiiyaa ammanettiya isha gaada taani qoppiyo Sillaasa bolli kiittaas; he aaro kehatettan minnite.

¹³ Inttenaara issippe doorettida Baabiloonen de7iya woosa keettaa asainne ta na7ai Marqqoosi inttena "Saro saro" goosona. ¹⁴ Siiqo yeretaa yerettiiddi, issoi issuwaa sarotite.

Intteyyo, Kiristtoosaara de7iya ubbatuuyo sarotettai gido. Amin77i.

Naa77antto PHeexiroosa

Gidduwaa Erissuwaa

Yesuusi kiittido PHeexiroosi xaafido naa77antto kiitai xaafettidoogee dumma dumma sohuwan de7iya, beni ammaniya asatussa. Kiitaayyo waanna halchchoi worddo asttamaaretu iita oosuwaanne eta timirttiyaa gaa-suwan merettida pokko de7uwaa ixxiyoogaa. Merettida metota qaranau maado gidiaagee Yesuusa bantta aifiyan be7idanne i tamarissiyoo wode bantta haittan siyida asati tamarissido timirttiyaa baggaara Xoos-saabaanne Godaa Yesu Kiristtoosabaa ammanttiya eraa demmiyoogaa. Xaafee dumma naagidi odidobai, “Kiristtoosi naa77anttoo yeenna” yaagiya worddo timirttiyaabaa. Hegaa xeelliyaaagan haasayiiddi, “Kiristtoosi simmidi yeennan gam77idoogee, Xoossai, asai ubbai ba nagaraappe simmanaagaappe attin, ai asinne xayanaagaa koyenna gishshaassa” yaagees.

¹ Taani Simoon PHeexiroosi, Yesuus Kiristtoosi kiittidoogeenne a ashkkarai, nu Xoossaanne nuna ashshiya Yesuus Kiristtoosa xillotettaa baggaara nuugaa mala al77o ammanuwaa ekkidaageetuyyo ha dabddaabbiyaa xaafais.

² Xoossaanne nu Godaa Yesuusa intte eriyooagan aaro kehatettainne sarotettaa intteyyo palahidi gido.

Xoossaa Xeessaanne A Dooruwaa

³ Nuuni Xoossaa bonchchuwaanne lo77otettaa laat-tana mala, nuna xeesidaagaa nuuni eriyooagan, Xoos-saa milatidi de7anau nuna koshshiyaabaa ubbaa Xoossaa wolqqai nuuyyo immiis. ⁴ Intte a imuwaa baggaara sa7an de7iya bashshiya amuwaappe kessi ekkanaadaaninne Xoossaa xoossatettaa laattanaadan, i ba immana giido daro wolqqaamanne al77o imuwaa nuuyyo immiis. ⁵ Hegaa gishshau, minnidi intte ammanuwaa bolli lo77otettaa, lo77otettaa bolli eratettaa, ⁶ eratettaa bolli inttena naagiyoogaa, inttena naagiyoogaa bolli genccaa, genccaa bolli Xoossaa milatiyoogaa, ⁷ Xoossaa milatiyoogaa bolli ishatettaa siiquwaa, ishatettaa siiquwaa bolli siiquwaa gujjite. ⁸ Aissi giikko, hageeti intteyyo keehi dariyaabaa gidikko, inttena Godaa Yesuus Kiristtoosa erattetan tishshanne aifeera de7iyaageeta oottana. ⁹ SHin hegeeti baina urai ba matan de7iyaabaa xalaalaa demmees; qassi i qooqe; i kase oottido nagarai atto geetettidoogaa erenna.

¹⁰ Hegaa gishshau, ta ishatoo, inttena Xoossai xeesidoogaanne dooridoogaa minttanau, kaseegaappe aadhdhi minnite; aissi giikko, intte heгаа oottiyaabaa gidikko, xubettekketa. ¹¹ Hegaadan qassi nu Godaanne nuna ashshiya Yesuus Kiristtoosa merinaa kawotettaa geliyo kumetta shenee intteyyo imettana.

¹² Hegaa gishshau, intte ha yohota eriyaabaa gidikkokka, qassi intte oiqqido tuman minnidaageeta gidikkokka, taani inttena ha yohota ubba wode has-sayissiyooogaa aggikke. ¹³ Taani paxa de7ido keenan,

inttena hassayissada qaasettanau koshshiyaabaa tau milatees. ¹⁴ Nu Godai Yesuus Kiristtoosi tau qoncciyann yootidoogaadan, taani ha haiqqiya asatettaa gam77ennan qaara olanaagaa erais. ¹⁵ Taani haiqqidoogaappe guyyiyaana gidinkka, intte ha yohota ubba wode qoppanau danddayana mala, tau danddayettidabaa ubbaa oottana.

Kiristtoosa Bonchchuwaa Bantta Aifiyan Be7ida Markkata

¹⁶ Nuuni a gita bonchchuwaa be7idi yootoosippe attin, medhdhi ekkido haisiyan nu Godaa Kiristtoosa wolqqaanne yuussaa intteyyo yootibookko. ¹⁷ Aissi giikko, daro wolqqaama bonchchuwaappe, “Taani aani daro ufaittiyo ta siiqo Na7ai haggaa” yaagiya cenggursai yiido wode, Xoossaappe, Aawaappe bonchchuwaanne galataa i ekkis. ¹⁸ Qassi nuunikka geeshsha deriyaa bollan aara de7iiddi, he cenggursai saluwaappe yiishin siyida.

¹⁹ Qassi hegaappe keehi aadhdhiya hananabaa yootiyaageeti haasayido nuna keehi ammanttiya qalalai nuuyyo de7ees; intte he qaalaa naagiyaabaa gidikko loittideta. Aissi giikko, hegee sa7ai wonttana gakkanaassinne maallado xoolinttiyaa poo7oi intte wozanan poo7ana gakkanaassi, xuman poo7iya poo7uwaa mala. ²⁰ Ubbaappe kasetidi, haggaa erite; Xoossaa maxaafan xaafettida hananabaa yootidobaa ooninne barkka birshshanau danddayenna. ²¹ Aissi giikko, hananabaa yootidobi ubbai geeshsha asati Geeshsha Ayyaanai kaalettin, Xoossaa qaalaa haasayidosonappe attin, asa sheniyan haasayettibeenna.

Worddo Asttamaareta

² SHin hananabaa yootiya worddoti asaa giddon kase de7iyooogaadan, intte giddonkka wordduwaa tamarissiyaageeti de7ana. Eti banttana wozida, Ubbaa Haariya Godaa kaddidi, bashshiya worddo timirttiyaa ehaana; qassi eti akeekenna bashshaa bantta

bolli ehaana. ² Qassi daro asai yeellayiya eta iita ogiyaa kaallana; eta gaasuwan tumaa ogee cayettana.

³ Wordduwaa tamarissiya hegeeti miishshau yaaretiyoogan bantta medhdhi ekkido haisiyan inttena bonqqana; beniisappe doommidi, eta pirddai giigi uttiis; eta xaissiyaagee beegottidi naagees.

⁴ Nagara oottida kiitanchchatuyyo Xoossai qarettenan, pirddaa gallassai gakkanaassi xuma ollan eti qashetti uttido Gaannabiyan yeggiis. ⁵ Xoossai nagaranchchatu bolli bashshaa haattaa yeddiisippe attin, beni asau kehibeenna; shin xillotettaabaa yootida Nohanne hara laappun asata ashshiis. ⁶ Xoossai Sadoomanne Gamooraa giyo katamata biitta bidintta oottidi, xuuggi xaissidi, nagaranchcha gidiyaaageeta gakkanabau leemiso oottiis. ⁷ Higgiyau azazettenna shaaramuxiya asatu gidon tuggatidi de7iya xillo Looxa Xoossai ashshiis. ⁸ He lo77o bitanee eta gidon de7iiddi, eti oottiyo iita oosuwaa gallassi gallassi be7ido wodenne siyido wode a lo77o wozanai un77ettiis. ⁹ Hegaa gidikko, Godai Xoossau goinniya asata paaciyaappe waati ashshanaakko erees; nagaranchchata qassi ubbaappe aattidi, tuna amuwan ashuwaa amuwaa kaalliyaageetanne qassi Xoossaa wolqqa kariyaageeta, pirddaa gallassai gakkanaassi Godai qaxxayiididi wottanaagaakka erees.

Wordduwaa tamarissiya hegeeti xalanne otoranchcha gididoogan, bollan de7iya bonchcho meretaa cayoosonappe attin, bonchchokkona. ¹¹ He asatuppe daro minonne wolqqaama gidiya kiitanchchatikka bollan de7iya bonchcho meretaa Godaa sinttan cashshan mootanau koyokkona. ¹² SHin he asati ohettidi xayanau yelettida bantta meretan wozanai bainna woraa do7atudan hanoosona; eti erennabaa cayoosona; qassi woraa do7adan, eti coo xayana. ¹³ Eti bantta medhdhido metuwan metootana; gallassi yexxidi duriyoogaa ufaissiyaabaa giidi qoppoosona; eti kaushshatanne tunata gidi uttidi, inttenaara miyo qumaa meettan ufaittoosona. ¹⁴ SHaaramuxa maccaasaa xeelliyooogaa aggenaa aifee etau de7ees; qassi nagara oottiyoogaakka aggokkona. Ammanuwan minnibeenna asaa cimmoosona. Amuwaara meezetida wozanai etau de7ees; eti qanggettidaageeta. ¹⁵ Sitta ogiyaa aggidi balidosona. Bi7ooraa na7aa Balaama ogiyaara biidosona; Balaami makkalan miishshaa ekkanaau koyiis. ¹⁶ I hananabaa yootiyaagaa; shin a nagaraa gishshau, a haree asadan haasayan seeridi, a gooshsha mala hanuwaappe a teqqiis.

¹⁷ He asati meliichchida pulttuwaa mala; qassi gotee tookkidi efiyo shaaraa mala; Xoossai etau sakkana xumaa giigissi uttiis. ¹⁸ Aissi giikko, eti hadanne ooro haasayaa hasayoosona; balan de7iya asaappe kessi ekkiaageeta shaaramuxanau qaaqqatiyo amuwan cimmoosona. ¹⁹ Eti banttau bashsha amuwaara de7iiddi eta, "Intte ailletettaappe kiyana" yaagoosona; aissi giikko, issi asi bana xoonidabau aibaunne aille. ²⁰ Eti nu Godaanne nuna ashshiya Yesuus Kiristtoosa eratettan ha sa7aa tunatettaappe kessi ekkidoogaappe guyyiyan, guyye simmidi, aani xubettidi xoonet-

tiyaabaa gidikko, kase de7iyo de7uwaappe guyyeegee etau iitana. ²¹ Aissi giikko, etau imettida geeshsha azazuwaa eridi aggiyoogaappe eti xillotettaa ogiyaa erennan aggiyaakko lo77o shin. ²² "Kanai ba cooshshaakko guyye simmees" giyo leemisoinne qassi, "Meecettida guduntai guyye simmidi, urqqan gondorettees" giyo leemiso tuma gidiyooogaa eta gakkidabai bessees.

Godai Yesuusi Yaana Ufaissaa

3 Ta siiqotoo, hagee taani intteyyo xaafido naa77antto dabddaabbiyaa; taani he naa77u dabddaabbetakka intte suure qofaa qoppanaadan dentettanau inttena hassayissanaadan xaafaas. ² Hananabaa yootiya geeshshati beni yootido qaalaa intte hasayana malanne Godai inttena ashshiyaagee, ba kiitidoogeetu baggaara inttena azazido azazuwaa intte hassayana mala koyais. ³ Wodiyaa wurssettan, asa toochchiya bantta amuwaadan de7iyaageeti asa toochchiiddi denddanaagaa ubbaappe kasetidi erite. ⁴ Eti, "I 'Yaana' yaagiis. Gibeenee? Yaatin awan de7ii? Aissi giikko, nu aawati haiqqiichchidosona; shin ubbabaikka sa7ai merettoosappe doommidi de7iyooogaadanka de7ees" yaagana. ⁵ Daro wodiyaappe kase Xoossai haasayin, saloinne sa7ai merettidoogaa eridi, eti akeekennan ixidosona. Sa7ai haattaappenne haattan merettiis. ⁶ Qassi hejaa gaasuwan, he wode de7iya sa7ai he haattan meetetti xayiiis. ⁷ SHin ha77i de7iya saloinne sa7ai, Xoossau goinnenna asati pirdettiyo gallassainne xayiyoo gallassai gakkanaassi takkidi, he qaalan tamaa naagoosona.

⁸ SHin ta siiqotoo, ha issi yohiyo dogoppite; Godaa matan, issi gallassai sha7u gallassa mala gidiyooogaanne, qassi sha7u gallassai issi gallassa mala gidiyooogaa dogoppite. ⁹ Issooti issooti qoppiyoogaadan, Godai ba oottana giidoogaa oottanau takkenna; shin ooninne ba nagaraappe simmanaadan koyeesippe attin, ooninne xayana mala koyenna gishshau, inttebaa genccees.

¹⁰ SHin Godaa gallassai kaisodan yaana. He gallassi saloti wolqqaama gunttan Xayana; saluwaa meretati wolqqaama mishuwan seerana; sa7ainne a bollan de7iya ubbabaikka hegaadan xayiyaabaa gidikko, intte ai mala asa gidanau bessii? Intte de7oi geeshshanne Xoossaa milatiyaagaa gidanau koshshees. ¹² Intte Xoossaa gallassaa naagishin, he gallassai eesuwan gakkanaadan, intteyyo danddayettiyaabaa oottite; he gallassi saloti xuugettidi xayananne saluwaa meretatikka wolqqaama mishuwan seerana. ¹³ SHin nuuni Xoossai immana gido ooratta saluwaanne ooratta sa7aa xilloi de7anasaa naagoos.

¹⁴ Hegaa gishshau, ta siiqotoo, he gallassaa naagiiddi, pokkoinne boree bainnaageeta gididi, aara sarottetan de7ana mala minnite. ¹⁵ Godaa danddayai atotettaa gidiyooogaa intte wozanan qoppite; hegaadan qassi nu siiqo ishah PHauloosi, Xoossai bau immido aadhhdhida eratettan intteyyo xaafiis. ¹⁶ Ba xaafiyo dabddaabbe ubban, he yohuwaabaa xaafiyo wode, i giyoogee ha-

gaa. Tamaaribeenna asatinne minnibeenna asati Xoos-
saa maxaafata harata geellayyoogaadankka, he dabd-
daabbiyaa gidдон de7iya akeekanau waayissiya
yohuwaa geellayoosona. Eti heгаа oottiyooган bantta
bolli bashshaa ehoosona.

¹⁷ Hegaa gishshau, ta siiqotoo, intte heгаа eriyo
gishshau, makkalanchchatu balan cimettidi, wora

beenna malanne, qassi minnidi de7iyo sohuwaappe
kuddenna mala naagettite. ¹⁸ SHin intte nu Godaa,
nuna ashshiya Yesuus Kiristtoosa aaro kehatet-
taaninne eratettan diccite. A ha77inne merinaa gallas-
sai gakkanaassi galatai gakko. Amin77i.

Koiron Yohaannisa

Gidduwaa Erissuwaa

Yesuusi kiittido Yohaannisi xaafido koiron kiitai naa77u waanna waanna halchchota oiqqiis; hegeetikka: nab-babiyaageetuuyo Xoossaanne a na7aa Yesuus Kiristtoosaara issippetettai de7anaadan minttettanaassanne ha issippetettaa xaissanau danddayiya worddo timirttiyaappe eti haakkana mala, eta minttidi akeekissanaassa. He wode denddida worddo timirttee "Iitabai pulttiyoogee ha nuuni de7iyo gita sa7aara gaittiyo gaitotettaana gidiyo gishshau, Xoossaa na7ai Yesuusi mulekka asa gidanau woikko, asatettaa eeshshai ayyo de7anau dand-dayenna" yaagiyaagaa. He asttamaareti, "Attioogaa giyoogee ha sa7aa de7uwaassi un77ettiyoogaappe yeda gidiyoogaa" yaagoosona. Hegaa bollikka qassi "Iitaanne kehaa shaakkidi oiqqiyoogaa gidin, hara asaa siiqiyoogaa gidin, atotettaara eta gattiyaabi baawa" yaagoosona. Xaafee ha timirttiyaa phalqqidi, "Yesuus Kiristtosi polo asa; Yesuusan ammaniyaageetinne Xoossaa si-qiyaageeti ubbai bantta giddonkka issoi issuwaara siiqettanau bessees" yaagidi odiis.

De7o Qaalaa

¹ Nuuni koironsoappe doommidi de7iya, nu aifiyan be7idi, nu kushiyan a bochchi be7ido de7uwaa qaalaabaa intteyyo xaafos. Nuuni a be7ida; nu kusheekka a bochchi be7iis. ² He de7oi qonccin, nuuni a be7idi, abaa intteyyo markkattoos; qassi Aawaa matan de7iya nuuyyo qonccida merinaa de7uwaabaa intteyyo yootoos. ³ Qassi nunaara intteyyo issippetettai de7ana mala, nuuni be7idoogaanne siyidoogaa intteyyo yootoos; nuuyyo Aawaaranne a Na7aa Yesuus Kiristtoosaara issippetettai de7ees. ⁴ Nuuni nu ufaissai polettana mala, haggaa intteyyo xaafos.

Xoossai Poo7o

⁵ Nuuni appe siyidi, intteyyo yootiyo kiitai, "Xoossai poo7o; aani xumi mulekka baawa" yaagiyaagaa. ⁶ Nuuni nuuyyo aara issippetettai de7ees giidi xuman de7ikko, nu haasayaaninne nu oosuwan worddotoos. ⁷ SHin poo7uwan i de7iyoogaadan, nuunikka poo7uwan de7ikko, nuuyyo issuwau issuwaara issippetettai de7ees; qassi a Na7aa, Yesuus Kiristtoosa suuttai nagara ubbaappe nuna ashshees. ⁸ Nuuni nunan nagari baawa giikko, nurkka nuna cimmoos; nunan tumatettikka baawa. ⁹ SHin nuuni Xoossau nu nagaraa paaxikko, i nu nagaraa atto gaanaunne nu mooro ooso ubbaappe nuna geeshshanau, ammanttiyaagaanne tumubaa oottiyaa-gaa. ¹⁰ Nuuni nagara oottibookko giikko, Xoossaa worddanchcha kessoos; a qaalaikka nunan de7enna.

Kiristtoosi Nuuyyo Gaannatiyaagaa

² Ta naatoo, nagara intte oottennaadan, taani haggaa intteyyo xaafais; shin ooninne nagara oottikko, Aawaa matan nuuyyo gaannatiya Yesuus Kiristtoosi, Xilloi, de7ees. ² Qassi nuuni nu nagaraa atto

geettettaa Kiristtoosa baggaara demmeettes; Kiristtoosi yarshshettidoogee asa ubbaa nagaraassappe attin, nu nagaraa xalaalaassa gidenna.

³ Nuuni Xoossaa azazuwaa naagikko, tumu a eriyoo-gaa hegan shaakkanau danddayoos. ⁴ Issi urai, "Taani a erais" giidi, qassi a azazuwaa naagennan ag-gikko, he urai worddanchcha; tumatettikka aani baawa. ⁵ SHin a qaalau azazettiya oona gidikkonne, he urai Xoossaa siiqiyoogee tumu polettiis. Nuuni Xoossan de7iyoogaa hagee nuna erissees. ⁶ Taani, "Xoossan de7ais" giya ooninne Kiristtoosi de7idoogaadan de7anau bessees.

Ooratta Azazuwaa

⁷ Ta ishatoos, taani intteyyo koironsoappe de7iyo ceega azazuwaa xaafaisippe attin, ooratta azazo xaafikke; he ceega azazoi intte siyido qaalaa. ⁸ Gidikkokka, taani intteyyo naa77anttuwaa ooratta azazuwaa xaafais; he azazuwaa tumatettaikka Kiristtoosaaninne inttenan beettees. Aissi giikko, xumai xayees; tumu poo7oi ha77i poo7ees.

⁹ Poo7uwan de7ais giiddi, ba ishah ixxiya ooninne hanno gakkanaassikka xuman de7ees. ¹⁰ Ba ishah si-qiya ooninne poo7uwan de7ees; he uran hara ura xubbiyaabi aibinne baawa. ¹¹ SHin ba ishah ixxiya ooninne xuman de7ees; xuman hemettees. Xumai a aifiyaa qooqissi wottido gishshau, awu biyaakkonne erenna.

¹² Ta naatoo, Xoossai Kiristtoosa sunntaa gishshau, intte nagaraa atto yaagido gishshau, taani intteyyo xaafais. ¹³ Aawatoo, koironsoappe de7iyoagaa intte erido gishshau, intteyyo xaafais. Yelagatoo, xalahe halaqaa intte xoonido gishshau, intteyyo xaafais. Guutta naatoo, Xoossaa intte erido gishshau, intteyyo xaafais.

¹⁴ Aawatoo, koironsoappe de7iyoagaa intte erido gishshau, intteyyo xaafais. Yelagatoo, intte mino

gidiyo gishshaunne Xoossaa qaalai inttenan de7iyo gishshau, qassi xalahe halaqaa intte xoonido gishshau, intteyyo xaafais.

¹⁵ Ha sa7aa woi sa7an de7iya aibanne siiqoppite. Intte ha sa7aa siiqikko, Xoossaa siiqoi inttenan baawa. ¹⁶ Aissi giikko, ha sa7an de7iya ubbabai, hegeekka: asatettaa amoi, aifen xeellidi qaaqqatiyoogeenne mi- ishshan ceeqettiyoogee ha sa7aappe yiidoogaappe at- tin, Xoossaappe yibeenna. ¹⁷ Ha sa7ainne ha sa7an asi amottiyo ubbabai aadhhdhana. SHin Xoossai giidoogaa oottiya urai merinau de7ana.

Kiristtoosa Morkkiyaappe Naagettiyoogaa

¹⁸ Ta naatoo, wodiya wurssettai matattiis; Kirist- toosa morkkee sinttappe yaanaagaa intte siyi- doogaadan, harai atto ha77ikka a morkketi daroti denddidosona. Hegaa gishshau, wodiya wurssettai matattidoogaa nuuni hegan eroos. ¹⁹ Ha morkketi nu bagga gidenna gishshau, nu giddoppe kiyidosona; ais- si giikko, eti nu bagga gidiyaabaa gidiyaakko, nu gid- don de7ana; shin etappe ooninne nu bagga giden- naagee erettana mala, nu giddoppe kiyidosona.

²⁰ SHin Kiristtoosi intte bolli Geeshsha Ayyaanaa gus- siis; qassi intte ubbai tumaa ereeta. ²¹ Tumaa intte eriyo gishshaunne qassi tuman worddoi aibinne bain- naagaa intte eriyo gishshau, taani intteyyo xaafaisippe attin, tumaa intte erenna gishshau xaafikke.

²² Yesuusa giyoogee Kiristtoosa gidin erikke giya urappe attin, worddanchchi oonee? Hegee Aawaanne Na7aa erikke giyaagee Kiristtoosa morkkiyaa. ²³ Na7aa erikke giya oonaaninne Aawai de7enna; Na7aa erais giya oonaanikka qassi Aawai de7ees.

²⁴ Hegaa gishshau, koirosappe intte siyidoogaa intte wozanan minttidi naagite. Koirosappe siyi- doogaa intte naagikko, intteyyo qassi Na7aaranne Aawaara issippetettai de7ana. ²⁵ Qassi Kiristtoosi ba huuphen nuuyyo immana giidoogee merinaa de7uwaa.

²⁶ Taani haggaa intteyyo he inttena balettiya asatu gishshau xaafaas. ²⁷ SHin Kiristtoosi intte bolli ba Geeshsha Ayyaanaa gussiis. Geeshsha Ayyaanai intte- nan de7iyo gishshau, ooninne inttena tamarissana koshshenna; aissi giikko, a Geeshsha Ayyaanai inttena ubbabaa tamarissees. I tamarissidoogaadan, Kirist- toosan de7ite.

²⁸ Ta naatoo, qassi i qoncciyi wode, nuuni yashshi bannaageeta gidanaadaaninne, a yuussaa gallassi a sinttan nuuni yeellatennaadan, aani de7ite. ²⁹ Kirist- toosi xillo gidiyoogaa intte erikko, xillobaa oottiya ub- bai Xoossaa na7a gidiyoogaa eranau bessees.

Xoossaa Naata

3 Nuuni Xoossaa naata geetettidi xeesettana mala, Xoossai nuna ai keenaa siiqidaakkonne be7ite. Nuuni tumukka a naata. Ha sa7ai Xoossaa erenna gishshau, nunakka erenna. ² Ta siiqotoo, ha77i nuuni Xoossaa naata; nuuni ai hananaakko biron erettibeen-

na; shin Kiristtoosi qoncciyi wode, nuuni a milatanaa- gaa eroos. Aissi giikko, i tumu de7iyoogaa nuuni be7ana. ³ Qassi Kiristtoosa be7ana giidi ufaissan naagiya ooninne Kiristtoosi geeshsha gididoogaadan, bana geeshshees.

⁴ Nagara oottiya ubbai Xoossaa higgiiya menttees; aissi giikko, nagari higge menttiyoogaa. ⁵ Kiristtoosi asaa nagaraa xaissanau qonccidoogaa intte ereeta; aani nagari baawa. ⁶ Kiristtoosan de7iya ooninne na- gara oottenna; qassi nagaraa oottiya ooninne a be7ibeenna woi eribeenna.

⁷ Ta naatoo, ooninne inttena balettoppo. Kiristtoosi xillo gidiyoogaadan, xillobaa oottiya urai xillo. ⁸ Xalahe halaqai koirosappe nagaraa oottido gishshau, nagara ubba wode oottiya urai xalahe halaqaassa; hegaa gishshau, Xoossaa Na7ai xalahe halaqaa oosuwa xaissanau qonccis. ⁹ Xoossaa na7a gidiya ooninne Xoossaa meretai aani de7iyo gishshau, nagara ubba wode oottenna; qassi Xoossai a Aawaa gidiyo gishshau, nagara oottanau danddayenna. ¹⁰ Xoossaa naatu giddooninne xalahe halaqaa naatu giddon de7iya dummatettai hagan erettees; xillobaa oottenna urai woikko ba ishaa siiqenna urai ooninne Xoossaa Na7a gidenna.

Issoi Issuwaara Siiqettiyoogaa

¹¹ Aissi giikko, koirosappe intte siyido kiitai, "Issoi is- suwaara siiqettanau bessees" yaagiyaagaa. ¹² Nuuni Qaayeela mala gidanau bessenna. Qaayeeli xalahe ha- laqaassa; yaanidi ba ishaa woriis. I ba ishaa aissi woridee? I oottido oosoi iita gidin, a ishai oottido oosoi lo77o gidido gishshau woriis.

¹³ Ta ishato, ha sa7aa asai inttena ixkikko, oorat- tabaa gooppite. ¹⁴ Nuuni nu ishata siiqiyo gishshau, haiquwaappe de7uwau pinnidoogaa eroos; ba ishaa siiqenna urai ooninne haiquwaa giddon de7ees. ¹⁵ Ba ishaa ixxiya ooninne shemppo woridaagaa; qassi shemppo woridaagan merinaa de7oi bannaagaa intte ereeta. ¹⁶ Kiristtoosi ba shemppuwaa nu gishshau aat- tidi immidoogan siiqoi aibakko nuuni erida; nuunikka nu ishata gishshau, nu shemppuwaa aattidi immanau bessees. ¹⁷ SHin dure asi ooninne ba ishai metootiy- oogaa be7iiddi, ayyo qarettennan ixkikko, ba wozanan Xoossaa siiqoi de7ees gaanau waani danddayii? ¹⁸ Ta naatoo, nuuni oosuwaaninne tumatettan siiqet- tanaappe attin, coo haasayan woikko bolla doonan si- qettanau bessenna.

Xoossaa Sinttan Ammanettidi Eqqiyoogaa

¹⁹ Nuuni tumaa baggan de7iyoogaa hegan erana; qassi nu wozanai nu bolli pirddiyo wode ubban, Xoos- saa sinttan tumatettaa nuna hegan erissees. Aissi gi- ikko, Xoossai nu wozanaappe gita; qassi i ubbabaa erees.

²¹ Ta siiqotoo, nu wozanai nu bolli pirddennabaa gidikko, nuuni Xoossaa sinttan yayyokko. ²² Nuuni a azazuwaa naagiyo gishshaunne a ufaissiyaabaa oot-

tiyo gishshau, woossiyo ubbabaa appe ekkoos.
²³ Xoossaa azazoi haggaa: Kiristtoosi nuna azazi-
doogaadankka, Xoossaa Na7aa Yesuus Kiristtoosa
sunttan nuuni ammananaadaaninne issoi issuwaara
siiqettanaadan Xoossai nuna azaziis. ²⁴ Xoossaa aza-
zuwaa naagiya ooninne Xoossaa gidдон de7ees; Xoos-
sainne a gidдон de7ees; Xoossai nuuyyo immido
Geeshsha Ayyaanaa baggaara i nu gidдон de7iyooгаа
nuuni eroos.

Tumanchcha Ayyaanaanne Worddanchcha Ayyaanaa

4 Ta siiqotoo, ayyaanata ubbata ammanoppite;
shin eti Xoossaappe yiidaakkonne akeekite. Aissi
giikko, hananabaa yootiya daro worddoti ubbasaa bi-
idosona. ² Xoossaa Ayyaana gidiyooгаа intte hegan er-
ana; “Yesuus Kiristtoosi asa gididi yiidoogaa am-
manais” giya ayyaana ubbai Xoossaappe yees. ³ Qassi
Kiristtoosi asa gididi yiidoogaa ammanais geenna
ayyaana ubbai Xoossaappe yibeenna; hegee Kirist-
toosa morkkiya ayyaana. Intte he ayyaanai yaanaagaa
kase siyideta; i harai atto ha77ikka ha sa7an de7ees.

⁴ Ta naatoo, intte Xoossaageeta; intte gidдон de7iya
Geeshsha Ayyaanai ha sa7an de7iya ayyaanaappe
daro wolqqaamiyo gishshau, hananabaa yootiya
worddota intte xoonideta. ⁵ Eti ha sa7aa asa gidiyoo
gishshau, ha sa7aabaa haasayoosona; ha sa7aa asaik-
ka eta haasayaa siyees. ⁶ Nuuni Xoossaageeta; Xoos-
saa eriya ooninne nuuni giyoogaa siyees. Xoossaa
erenna ooninne nuuni giyoogaa siyenna. Nuuni tumu
ayyaanaanne worddo ayyaanaa hegan shaakkoos.

Xoossai Siiqo

⁷ Ta siiqotoo, siiqoi Xoossaappe yiyo gishshau, ane is-
soi issuwaara siiqettoos. Siiqiya ooninne Xoossaa
na7a; Xoossaa i erees. ⁸ Xoossai siiqo gidiyoo gishshau,
siiqenna urai ooninne Xoossaa erenna. ⁹ Xoossai nuna
ba siiquwaa hagan bessii; nuuni Kiristtoosa baggaara
de7uwaa demmana mala, ba issi Na7aa ha sa7aa kiitti-
is. ¹⁰ Siiqo giyoogee haggaa; Xoossai nuna siiqidi, nuuni
nu nagaraappe maarotettaa demmido ba Na7aa nu-
uyyo kiittiisippe attin, nuuni a siiqidoogaana gidenna.

¹¹ Ta siiqotoo, Xoossai nuna hagaadan siiqidabaa
gidikko, nuunikka issoi issuwaara siiqettanau bessees.
¹² Xoossaa ooninne mulekka be7ibeenna; nuuni issoi
issuwaara siiqettikko, Xoossai nu gidдон de7ees; a si-
iqoikka nu gidдон polettiis.

¹³ Xoossai ba Geeshsha Ayyaanaa nuuyyo immido
gishshau, nuuni Xoossaa gidдон de7iyooгаanne ikka
nu gidдон de7iyooгаа eroos. ¹⁴ Aawai ba Na7aa ha
sa7aa ashshiyaagaa gidanau kiittidoogaa nuuni be7idi
markkattoos. ¹⁵ Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyooгаа
markkattiya o giddooninne Xoossai de7ees; ikka Xoos-
saa gidдон de7ees. ¹⁶ Xoossai nuna siiqiyoogaa nuuni
nu huuphen eroosinne ammanoos.

Xoossai siiqo. Siiquwan de7iya ooninne Xoossaa gid-
дон de7ees; Xoossaikka a gidдон de7ees. ¹⁷ Nu de7oi
ha sa7an Kiristtoosi de7idoogaa mala gidiyoo gishshau,

pirddaa gallassi nuuni yayyenna mala, siiqoi nu gid-
дон polettiis. ¹⁸ Siiquwan yashshi baawa; shin tumu si-
iqoi yashshaa kessi olees. Yashshainne qaxxayoi is-
sippe biyo gishshau, yayyiya uraa siiqoi kumetta gi-
denne.

¹⁹ Xoossai koiro nuna siiqido gishshau, nuuni a si-
iqoos. ²⁰ Ooninne, “Taani Xoossaa siiqais” giidi ba ishaa
ixxikko, i worddanchcha. Aissi giikko, be7ido ba ishaa
siiqennaagee be7ibeenna Xoossaa siiqanau waani
danddayii? ²¹ Qassi Kiristtoosi nuuyyo immido azazoi
haggaa; Xoossaa siiqiya urai ba ishaakka siiqanau
bessees.

Ha Sa7aa Xooniyoogaa

5 Kiristtoosa yaagidi, Yesuusa ammaniya ooninne
Xoossaa na7a; qassi Aawaa siiqiya ooninne a
Na7aakka siiqees. ² Nuuni Xoossaa siiqiyoogaanne a
azazuwaa naagiyoogan, Xoossaa naata siiqiyoogaa
eroos. ³ Aissi giikko, nuuni Xoossaa siiqiyoogee a aza-
zuwaa naagiyoogaa; a azazoikka deexo gidenna. ⁴ Aissi
giikko, Xoossaa na7a gidiyoo ooninne ha sa7aa xoo-
nanau danddayees; nuunikka ha sa7aa xoonanaagee
nu ammanuwaana. ⁵ Ha sa7aa xoonanau danddayiyai
oonee? Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyooгаа am-
maniyaagaa xalaalai xoonana.

Kiristtoosabaa Markkattidoogaa

⁶ Haattaaranne suuttaara yiidaagee haggaa; ikka
Yesuus Kiristtoosa; haattaaranne suuttaara i yi-
idoogaappe attin, haatta xalaalaa yibeenna.
Geeshsha Ayyaanai tuma gidiyoo gishshau, hegee tuma
gidiyooгаа i ba huuphen markkattees. ⁷ Aissi giikko,
heezzu markkati de7oosona. ⁸ Hegeeti Geeshsha
Ayyaanaa, haattaanne suuttaa; ha heezzati issoi is-
suwaagaa phalqqokkona. ⁹ Nuuni asai markkattiy-
oogaa ammanikko, Xoossai markkattiyoogee asaa-
gaappe keehi aadhdhees; aissi giikko, Xoossai ba
Na7aayyo markkattido markkatetta haggaa. ¹⁰ Xoossaa
Na7aa ammaniya uraa wozanan ha markkatetta
de7ees. Xoossaa ammanenna urai ooninne Xoossai ba
Na7aayyo markkattido markkatettaa ammanibeenna
gishshau, Xoossaa worddanchcha oottiis.

¹¹ Simmi markkatetta haggaa; Xoossai nuuyyo meri-
naa de7uwaa immiis; he de7oikka a Na7an de7ees.

¹² Xoossaa Na7ai de7iyoo ooyyoonne de7oi de7ees;
Xoossaa Na7ai bainna ooyyoonne de7oi baawa.

Merinaa De7uwaa

¹³ Xoossaa Na7aa sunttan ammaniya intteyyo meri-
naa de7oi de7iyooгаа intte erana mala, haggaa
intteyyo xaafaas. ¹⁴ Xoossai koyiyoogaadan, ainne nuu-
ni a woossikko, i siyiyoogaa nuuni eriyoo gishshau, a
sinttan yayyokko. ¹⁵ Nuuni woossiyo ubban i siyi-
oogaa erikko, nuuni a woossidoogaa i immanaagaa
eroos.

¹⁶ Ooninne haiqoi bessenna nagara ba ishahai oottishin
be7ikko, Xoossaa woossanau bessees; haiqoi besse-

na nagara oottidaageetuyyo Xoossai de7o immana. Haiqoi bessiyo nagari de7ees; taani inttena hegau Xoossaa woossite giikke. ¹⁷ Mooro ooso ubbi nagara; shin haiqoi bessenna nagari de7ees.

¹⁸ Xoossaa na7i ooninne nagara ubba wode ootten-naagaa nuuni eroos. Aissi giikko, Xoossaa na7ai a naagees; qassi xalahee halaqaikka a qohanau dand-

dayenna. ¹⁹ Nuuni Xoossaageeta gidiyoogaanne ha mule sa7aikka xalahe halaqan haarettidoogaa eroos.

²⁰ Nuuni tumu Xoossaa eranaadan, Xoossaa Na7ai yi-idoogaanne nuuyyo akeekaa immidoogaa eroos. Nuuni tumu Xoossaa gidдон, a Na7aa Yesuus Kiristtoosa gidдон de7eettes; i tumu Xoossaanne merinaa de7uwaa.

²¹ Ta naatoo, eeqatuppe intte huuphiyaa naagite.

Naa77antto Yohaannisa

Gidduwaa Erissuwaa

Yohaannisi xaafido naa77antto kiitaa “Yesuusi kiittido cima Yohaannisi” xaafiis. Xaafettidoogee akka “Doorettida godeessanne i naatussa.” Ooni erii, issi man77e woosa keetteessanne in uttiya asaassa gidennan aggenna. Ha qantta kiitai xaafettidoogee eti issoi issuwaara siiqettanaadan hassayissanaassanne worddo asttamaaretup-penne eta timirttiyaappe naa77antto qofissanaassa.

¹ Taani cimai, intteyyo doorettida godatteeyyoonne ne naatuyyo ha dabddaabbiiyaa xaafais; nu gid-don de7iya qassi nunaara merinau de7ana tumatettaa gishshau, taani inttena tumu siiqais. Qassi ta xalaala gidennan, tumatettaa eriya ubbati inttena siiqoosona.

³ Xoossaa nu Aawaa aaro kehatettaa, maarotettainne sarotettaa a Na7aa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettaa, maarotettainne sarotettaa tumatettaaninne siiquwan nunaara issippe gido.

Tumaabaanne Siiquwaabaa

⁴ Xoossai, Aawai nuna azazidoogaadan, ne naatuppe amaridaageeti, tumatettan de7iyooogaa be7ada taani daro ufaittaas. ⁵ Siiqo godattee, ha77ikka nuuni ubbai issoi issuwaara siiqettana mala, taani nena woossais; ha azazoi kaseesappe nunaara de7iya azazoppe attin, taani neeyyo ooratta azazo xaafikke. ⁶ Siiquwaa giyoogee nuuni Xoossaa azazuwaa naagiiddi de7iyooogaa giyoogaa. Qassi koiroosappe intte siyidoogaadankka, a azazoi aibee giikko, intte ubbai siiquwan de7anaagaa.

⁷ Aissi giikko, Yesuus Kiristtoosi asa gididi yiidoogaa ammanokko giyaageeti, balettiya daro asati, dere gid-do gelidosona. Hegaa mala urai ooninne asa balet-tiyaagaanne Kiristtoosa morkkiyaa. ⁸ Intte oottidoogau kumetta woiwuuwa ekkanaappe attin, intte ootti-doogaa bashshenna mala, inttena naagite.

⁹ Kiristtoosa timirttiyaappe haakkiya uraunne qassi a timirttiyan de7enna urau Xoossai baawa. Kiristtoosa timirttiyan de7iya uraayyo Aawainne Na7ai de7oosona. ¹⁰ Ooninne inttekkoo yiidi, ha timirttiyaa eheennan aggikko, intte soo a gelissoppite; sarokka gooppite. ¹¹ Aissi giikko, a saro giya urai a iita oosuwa aara shaakkees.

Wurssetta Sarotaa

¹² Taani intteyyo xaafanau koyido darobai de7ees; shin woraqataaninne qalamiyan xaafanau koyabeikke; shin nu ufaissai polettana mala, inttenaara doonan haasayanau inttekkoo baana gaada qoppais.

¹³ Xoossai doorido ne michchee naati nena saro saro yaagoosona.

Heezantto Yohaannisa

Gidduwaa Erisuwa

Yohaannisi xaafido heezantto kiitaa “Yesuusi kiittido cima Yohaannisi” xaafiis. I xaafidoogee akka Gaayoosa giyo issi woosa keettaa kaalettiyaagaassa. Xaafee issi baggaara Gaayoosi hara ammaniyaageeti maaddido gishshau a galatees; hara baggaara qassi Diyooxiraaxisa geetettiya makkalanchcha bitaniyaappe naagettana mala akeekissee.

¹ Taani cimai, tumu siiqiyo ta siiquwaa Gaay-oosayyo ha dabddaabbiiyaa xaafais. ² Ta siiquwau, neeni ayyaanani lo77o gidiiyoogaa taani eriyooogaadan, nena aibinne waissenna malanne qassi neeni payya de7ana mala, Xoossaa woossais. ³ Aissi giikko, amari-da ishantti yiidi, ubba wode neeni tumatettan de7iyooogaanne ne tumatettaabaa markkattido wode, taani daro ufaaittaas. ⁴ Ta naati tumatettan de7iyoooga siiyooogaappe aadhdhidi, tana ufaissiyaabi baawa.

Gaayoosabaa Asai Markkattiis

⁵ Ta siiquwau, nu ishantti imatta gidikkokka, neeni etayyo oottiyo ooso ubban ammanettida ooso oottaasa. ⁶ Qassi eti ne siiquwaabaa woosa keettan markkattidosona; eti biyo ogiiyan Xoossai dosiyooogaadan, neeni eta maaddikko, lo77obaa oottaasa. ⁷ Aissi giikko, Xoossaa ammanennaageetuppe ainne ekkennan, Kiristtoosa sunntaa gishshau kiyidosona. ⁸ Hegaa gishshau, nuuni tumatettaa etaara issippe oottana mala, hageetu mala asata maaddanau bessees.

Diyotirefeesi Walasettiis; Dimexiroosi Sabettiis

⁹ Taani woosa keettaayyo dabddaabbiiyaa xaafaas; shin eta halaqa gidanau koyiya Diyotirefeesi nuuni giy-

oogaa ekkenna. ¹⁰ Hegaa gishshau, taani yaa biyo wode, i nu bollan haasayyo iita haasayaanne i oottido oosuwa intteyyo yootana; qassi i hegee guuxxiis giidi, nu ishantti yiyo wode makkenna; harai atto eta makkannau koyiyaageetakka diggidi, woosa keettaappe kessees.

¹¹ Ta siiquwau, lo77obaappe attin, iitabaa milatoppa. Lo77obaa oottiya ooninne Xoossaa asa; shin iitabaa oottiya ooninne Xoossaa be7ibeenna.

¹² Dimexiroosi lo77o gidiiyoogaa asai ubbai markkattees; tumatetta ba huuphenka abaa markkattees. Nuunikka qassi abaa markkattoos; nu markkatetta tuma gidiiyoogaa intteka ereeta.

Wurssetta Sarotaa

¹³ Taani neeyyo xaafanau koyido darobai de7ees; shin qalamiyaaninne biiriyaa xaafanau koyikke. ¹⁴ SHin taani matan nenaara gaittanau qoppais; he wode nuuni gaittidi haasayana.

¹⁵ Sarotetta nenaara gido.

Ne dabboti nena saro saro yaagoosona. Nu dabbota ubbaa eta sunntaa sunntaa xeesada, tana saro saro giis yaaga.

Yihudaa

Gidduwaa Erisuwa

Yihudaa kiitai xaafettidoogee, ammanennan de7iiddi ammaniya asa milatidi, worddo timirttiyaa laaliya asatuppe ammaniya asai naagettana mala, odanaassa. Ha qantta kiitai ba giddon oiqqidoban naa77antto PHe-exiroosa milatees. Xaafee nabbabiyaageetussi odiiddi, "Naa77antenna hanotan geeshshatuyyo issiton imettida ammanuwaassi minnidi olettite" yaagidi, minttidi qofissees.

¹ Taani Yesuus Kiristtoosa ashkkarai Yihudai, Yaaqooba ishai, Xoossai xeegidoogeeuyyo, Xoossai Aawai siiqiyoogetuyyo, qassi Yesuus Kiristtoosi naagiyoogeeuyyo, ha dabddaabbiyaa xaafais.

² Maarotettai, sarotettainne siiqotettai inttenan kumo.

Worddo Asttamaareta

³ Ta dabbotoo, nuuni issippe shaakki ekkana atotettaabaa intteyyo xaafanau taani daro daafuriyo wode, Xoossai geeshshatuyyo naa77anttenan issitoo immido ammanuwau intte baaxetana mala, inttena zorada xaafanau koshshiyoojaa akeekaas. ⁴ Aissi giikko, Xoossaa erenna issi issi asati ooninne be7ennan intte giddo gelidosona. Hegeeti nu Xoossaa aaro kehatettaabaa yootiya kiitaa shaaramuxatettau geellayi tamarissoosona; eti nu issi Kawuwaa, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa erokko yaagoosona; qassi eti pirddaa ekkanaagaa Xoossaa maxaafati daro wodeppe kase yootidosona.

⁵ SHin intte ha ubbabaa eriyaabaa gidikkokka, Godai Israa7eela asaa Gibxxe biittaappe waati ashshidaakkonne qassi ammanibeennaageeta guyyeppe waati xaissidaakko, taani inttena hassayissanau koyais. ⁶ Qassi bantta de7iyooosaa aggidi, banttau imettida halaqatettaa naagibeenna kiitanchchati pirddaa ekkiyo gita gallasai gakkanaaassi Xoossai eta naagiyoosan, xumaappe garssan merinau qashettidi de7oosona. ⁷ Hegaadan Sadoomanne Gamoora giyo katamatuuninne eta heeran de7iya katamatun de7iya asai he kiitanchchatudan shaaramuxidosonanne shaaramuxanau keehi qaaqqatidosona; hegeeti merinaa taman eexxidi, haratuyyo leemiso gididosona.

⁸ Hegaadan qassi he aimottiya asati bantta asatettaa tunissoosona; Xoossaa godatettaa karoosona; bonchcho meretataakka cayoosona. ⁹ SHin kiitanchchatu halaqai Mikaa7eeli Muuse ahaabaa xalahe halaqaara palamettido wode, "Godai nena seero" giidoogaappe attin, cashsha qalaan a bolli pirddanau koyibeenna.

¹⁰ SHin he asati banttau akeekennabaa ubbaa cayoosona; qassi eti yuushshi qoppenna do7atudan, mereta eratettan eriyoyohoti eta xaissiyaageeta.

¹¹ Etuu aayye7ana! Aissi giikko, eti Qaayeeli hemettido ogiyaa hemettidosona. Miishsha gishshau giidi, Balaa-mi oottidoogaa mala mooruwaa oottidosona. Qassi Qore giyo bitanee "Ixxaas" giidi xayidoogaadan, etikka "Ixxida" giidi xayidosona.

¹² Hegeeti siiquwan gibiraa intte miyoosan inttenaara yashshi bannan miyo wode, qita mala. Eti bantta xalaalaa naagoosona. Eti carkkoi efiyo iri bannan shaara mala; qassi eti boniyan aifiyaa aifenna, xaphuwaara shodettidi, muleera melida mita mala. ¹³ Eti bantta pokkuwaa genttena hoommotiya, iita abbaa beetaa mala. Eti Xoossai merinau sakkana xuman sohuwaa giigissi wottido yuuyiya xoolinttetu mala.

¹⁴ Heenooki Addaameppe doommin, laappunnta yeleta gidiyaaagee, daro wodeppe kase etabaa hananabaa yootiiddi, hagaadan yaagiis; "Akeekite, Xoossaa erenna nagaranchcha asati oottido iita ooso ubbaunne qassi Xoossaa erenna he iita asati Xoossaa bolli haasayido iita haasaya ubbau, Godai eta ubbaa bolli pirddanau, ba daro sha7u geeshshatuura issippe yaana" yaagiis. ¹⁶ He asati ubba wode zuuzummoosonanne harata amassaloosona; qassi bantta iita amuwaa kaalloosona; bantta huuphiyau go77a demmanau harata sabboosonanne bantta qaalaa wogaappe aattidi, xoppu ootti haasayoosona.

Mino Akeekissuwaanne Zoriyaa

¹⁷ SHin ta dabbotoo, nu Godaa Yesuus Kiristtoosi kiitidoogeeti intteyyo beni haasayido qaalaa akeekite.

¹⁸ Eti intteyyo, "Wurssettaa wodiyan, bantta Xoossi bannan amuwaa kaalliyaaageeti, qassi intte bolli qilliicciyaageeti yaana" yaagidosona. ¹⁹ Hegeeti asaa giddon shaahotettaa medhdhiyaageetanne, bantta iita amuwau haarettidaageeta, qassi Geeshsha Ayyaanai bannaageeta.

²⁰ SHin ta dabbotoo, ubbaappe aadhdhiya geeshsha ammanuwan intte huuphiyaa keexxite; qassi Geeshsha Ayyaanaa wolqqan Xoossaa woossite.

²¹ Qassi nu Godai Yesuus Kiristtoosi ba maarotettan

intteyyo immana merinaa de7uwaa naagiiddi, intte huuphiyaa Xoossaa siiquwan wottite.

²² Issi issi siree de7iyo asatuuyo qarettite. ²³ Issoota issoota tamaappe dafi kessidi ashshite. Qassi harai at-to eta iita amuwan tunida maayuwaa ixxiiddikka, is-sootuuyo issootuuyo yashshatettan qarettite.

Galata Woosaa

²⁴ Intte kundennaadan, inttena naaganaunne borettennaageeta oottidi, ba bonchuwaa sintti gita ufaissaara shiishshanau danddayiya nuna ashshiya issi Xoossau, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa baggaara bonchchoi, gitatettai, wolqqainne maatai, aadhida wode ubbaappenne ha77inne merinaa gakkanaassinne gido. Amin77i.